

TI

DAAN A TULAG

NĜA ISU

TI UMUNA A PASET

TI

SANTA BIBLIA.

MANILA:

48 PLAZA DE GOITI

1919

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. AU-213.6/OT.1919

Family Austric

Sub-Family Austronesian

Branch Indonesian

Group Tagala

Language Ilokano

Dialect

Locality N.W. Luzon, Philippines

Contents Old Testament

Version

Translator

Published by

Place 48 Plaza de Goiti, Manila

Date 1919

Accession No. 2,480

Accession Date July 1, 1942

Price xas

DAGITI NAGAN

KEN

TI ORNOS

DAGITI LIBRO TI DAAN A TULAG.

	<i>Binulong</i>		<i>Binulong</i>
Genesis... ..	1	Eclesiastes	734
Exodo	60	Canta ni Salomon	744
Levitico	110	Isaias	751
Numeros	147	Jeremias	810
Deuteronomio	200	Dagiti Un-unnoy... ..	876
Josue	243	Ezequiel	883
Oocom	273	Daniel	942
Rut	304	Oseas	960
I. Samuel	309	Joel	969
II. Samuel	349	Amos	973
I. Ar-ari	383	Abdias	980
II. Ar-ari	422	Jonas	982
I. Cronicas	459	Miqueas	985
II. Cronicas... ..	496	Nahum	990
Esdras	538	Habacuc	993
Nehemias	551	Sofonias	996
Ester	569	Aggeo	999
Job	579	Zacarias	1001
Salmos... ..	616	Malaquias	1012
Proverbio	703		

TI UMUNA A LIBRO NI MOISES A
MANAGANAN ITI SAPASAP

A

GENESIS.

Ti Aramid ti Dios a Namarsua.

1 Idi punġanay pinarsua ti Dios dagiti
lanġlanġit ken ti luboᅅ.

2 Ket ti luboᅅ adda idi a gosogoso ken
awan nagan; ket dagiti sipnġet addada
idi iti rabaw ti yuyenġ: ket ti Espiritu ti
Dios naggaraw iti rabaw dagiti dandanum.

3 Ket kinuna ti Dios, Adda coma silaw:
ket nagadda ti silaw.

4 Ket nakita ti Dios a ti silaw naimbag:
ket inlasin ti Dios ti silaw cadagiti sipnġet.

5 Ket ninagan ti Dios a ti silaw Aldaw,
ket dagiti sipnġet ninagananna ti Rabii.
Ket adda idi ti malem ken ti bigat, maysa
ᅅa aldaw.

6 Ket kinuna ti Dios, Maysa coma a
tanġatangᅅ iti tenġnġa dagiti dandanum,
ket aramidenna coma ti panagsina ti
dandanum cadagiti dandanum.

7 Ket inaramid ti Dios ti tanġatangᅅ,
ket insinana dagiti danum ᅅa adda iti
baba ti tanġatangᅅ, cadagiti danum ᅅa
adda iti rabaw ti tanġatangᅅ: ket naaramid
a casta.

8 Ket ninagan ti Dios a Lanġit ti ta-
nġatang. Ket adda idi ti malem ken ti
bigat, aldaw a maicadua.

9 Ket kinuna ti Dios, Agtipon coma
dagiti danum ᅅa adda iti baba dagiti
lanġit iti maysa a disso, ket apparanġ ti
namagá: ket naaramid a casta.

10 Ket ninaganan ti Dios a Daga ti
namagá; ket ti nacatiponan dagiti danum
ninagananna Tataaw: ket nakita ti Dios a
naimbag idi.

11 Ket kinuna ti Dios, Patuboen coma
ti daga ti root, mulmula ᅅa agadu, ken
caycayo ᅅa agbunga ᅅa agadu ti bunga
a mayannatup iti casisigudda, a ti bukelda
adda cadacuada, iti rabaw ti daga: ket
naaramid a casta.

12 Ket pinataud ti daga ti root, mul-
mula ᅅa agbukel a mayannatup iti casi-
sigudda, ken caycayo ᅅa agbunga a ti

bukelda adda cadacuada cas ti casisigudda.
ket nakita ti Dios a naimbag idi.

13 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicatlo.

14 Ket kinuna ti Dios, Adda coma
dagiti silsilaw iti nagsacnapan dagiti
lanġit tapno agsina ti aldaw ken ti rabii:
ket isuda coma ti pagilaslasinan, ken es-
taciones, ken al-aldaw, ken tawtawen:

15 ket isuda coma ti silsilaw iti tanġa-
tanġ dagiti lanġit a manġlawag iti daga:
ket naaramid a casta.

16 Ket inaramid ti Dios dagiti dua a
silsilaw a dadackel: ti silaw a dadackel
tapno aggundaway iti aldaw, ket ti silaw
a basbassit tapno aggundaway iti rabii:
inaramidna dagiti bitbitwen met.

17 Ket insaad ti Dios ida iti nagsacna-
pan dagiti lanġit, tapno lawaganda ti
rabaw ti daga,

18 ken tapno aggundaway iti aldaw
ken iti rabii, ken tapno agsina ti silaw
ken sipnġet: ket nakita ti Dios a naim-
bag idi.

19 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicappat.

20 Ket kinuna ti Dios, Agadu coma
cadagiti dandanum dagiti animal a sibibiag,
ken tumaytayab ᅅa agtayab iti rabaw ti
daga iti tanġatangᅅ dagiti lanġit.

21 Ket pinarsua ti Dios dagiti cadaclan
ᅅa ican ken amin a kita a sibibiag ᅅa
aggaraw, a cadagiti danum nagaduda cas ti
casisigudda, ken amin a tumaytayab a
nagpayac cas ti nacaparsuaanna: ket
nakita ti Dios a naimbag idi.

22 Ket binendicionan ti Dios ida a
cunana, Agbungacayo ket agaducayo, ket
punnoenyog dagiti danum dagiti taaw, ket
dagiti tumaytayab agaduda coma iti daga.

23 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicalima.

24 Ket kinuna ti Dios, Patauden coma
ti daga ti nadumaduma a nabiaġ cas iti
nacaparsuaanda, an-animal, ken agay-ayam,

ken agcacarung̃sot iti daga cas iti nacaparsuaanda: ket naaramid a casta.

25 Ket inaramid ti Dios dagiti agcacarung̃sot iti daga cas iti nacaparsuaanda, ken an-animal cas iti nacaparsuaanda, ken isu-amin n̄ga aguy-uyas iti daga cas iti nacaparsuaanda: ket nakita ti Dios a naimbag idi.

26 Ket kinuna ti Dios, Aramidentayo ti tao iti ladawantayo, cas caasping̃tayo: ket iturayanda dagiti ic-ican ti taaw, ken dagiti tumaytayab cadagiti lang̃it ken dagiti an-animal, ken ti amin a daga, ken dagiti amin n̄ga agay-ayam n̄ga aguy-nyas iti rabaw ti daga.

27 Ket pinarsua ti Dios ti tao a ladawanna met laeng̃, iti ladawan ti Dios pinarsuana; pinarsuana ida a lalaki ken babai.

28 Ket binendicionan ida ti Dios, ket kinuna cadacuada ti Dios, Agbung̃acayo, ket agaducao, ket punnoenyo ti daga, ket igundawayanyo; ket iturayanyo dagiti ican ti taaw, ken dagiti tumaytayab cadagiti lang̃it, ken amin n̄ga adda a sibibiag n̄ga aggaraw iti daga.

29 Ket kinuna ti Dios, Adtoy, iniccancayo iti amin a roroot n̄ga agadu, n̄ga adda iti rabaw ti amin a daga: ken amin a cayo n̄ga adda bung̃ana n̄ga agadu; maipaaydanto cadacayo a canen:

30 ket iti amin n̄ga an-animal iti daga, ken amin a tumaytayab iti lang̃it, ken amin n̄ga aggaraw iti rabaw ti daga n̄ga adda biagna, intedco ti amin a nalasbang̃ a root a macan: ket naaramid a casta.

31 Nakita ti Dios amin n̄ga inaramidna, ket, adtoy, naimbag unay idi. Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicanem.

*Maaramid ti Tao ket maisaad sadiay Eden.
Maala ti Babai iti Tao.*

2 Ket nalpas dagiti lang̃it ken ti lubong̃, ken amin a buyotda.

2 Ket lineppas ti Dios iti aldaw a maicapito ti gapuanan n̄ga inaramidna, ket naginanā iti maicapito n̄ga aldaw iti amin n̄ga inaramidna idi.

3 Ket binendicionan ti Dios ti aldaw a maicapito ket sinantificarna: gaputta isu ti naginanaanna iti amin a pinarsua ken inaramid ti Dios idi.

4 Dagitoy isuda ti poon dagiti lang̃it ken ti daga idi a naparsuada, iti aldaw a pinangaramid ni Jehova Dios ti lubong̃ ken dagiti lang̃it.

5 Ket awan pay la idi ti mula ti lang̃alang̃ iti daga, ket di pay timmubo ti root ti away: ta di pay pinagtudo ni Jehova Dios iti rabaw ti daga; ken awan pay la idi ti tao, tapno talonenna ti daga;

6 n̄gem ti maysa n̄ga an̄gep immuli n̄ga aggapu iti daga, ket binisibisanna ti amin a rabaw ti daga.

7 Ket binukel ni Jehova Dios ti tao iti tapuc ti daga, ket inpuyotna iti agong̃na ti an̄ges ti biag; ket ti tao nagbalin a sicacararua a sibibiag.

8 Ket immula ni Jehova Dios iti maysa a minuyong̃an iti daya idiy Eden; ket insaadna idiy ti tao a binukelna.

9 Ket iti daga pinataud ni Jehova Dios amin a cayo a nacaay-ayo a makita, ken naimbag a canen; ti cayo ti biag met iti teng̃n̄ga ti minuyong̃an, ken ti cayo ti pannacaammo ti imbaga ken ti dakes.

10 Ket nagayus idiy Eden ti maysa a carayan a manibug̃ iti minuyong̃an; ket manipud idiy nagcappat ti ayusna.

11 Ti nagan ti umuna Pishon: daytoy isu ti nanglawlaw iti amin ti daga ti Havila, isu a yan ti balitoc;

12 ket ti balitoc iti daydiay a daga naimbag; adda idiy bedelio ken onix.

13 Ti nagan ti maicadua a carayan Gijon: daytoy ti manglawlaw iti amin a daga ti Etiopia.

14 Ket ti nagan ti maicatlo a carayan Hiddekel: daytoy ti agturong̃ iti sang̃oanan ti daga n̄ga Assiria. Ket ti maicappat a carayan isu ti Eufrates.

15 Ket innala ni Jehova Dios ti tao ket insaadna iti minuyong̃an idiy Eden, tapno talonenna ken aywananna.

16 Ket imbilin ni Jehova Dios idi tao a kinunana, Iti amin a cayo ti minuyong̃an mangancanto a siwayawayaya:

17 n̄gem ti aggapu iti cayo ti pannacaammo ti naimbag ken ti dakes saanmonto a canen: ta iti aldaw a pananganmo iti daydiay mataycanto a di bumurong̃.

18 Ket kinuna ni Jehova Dios, Saan a nalain̄g n̄ga agmaymaysa ti tao: yaramidacta ti catulong̃anna a maicari kencana.

19 Binukel ngarud ni Jehova Dios iti daga amin n̄ga an-animal iti daga, ken amin a tumaytayab cadagiti lang̃it; ket inyegna ida iti tao tapno makitana no casano ti panang̃ipanagan ti tao iti amin a parsua a sibibiag, dayta isu ti naganna.

20 Ket pinanaganan ti lalaki amin n̄ga animal a uaamo, ken tumaytayab iti lang̃-

langit, ken ti amin a narungsot ti away; ngem iti tao awan nasaracan a catulongan a maicari kencuana.

21 Ket inaramid ni Jehova Dios nga immapay ti nargaan a turog iti tao, ket nacaturog; ket nangala iti maysa cadagiti paragpagna, ket rinipcanna ti lasag a nangalaanna:

22 ket ti paragpag nga innala ni Jehova Dios pinagbaliña a babai, ket inpanna iti tao.

23 Ket kinuna di tao, Daytoy ita isu tulang dagiti tulangco, ken lasag ti lasagco: isu managananto iti Babai, ta ti Tao ti nacaalaanna.

24 Gapuna a ti lalaki baybayannanto ti amana ken ti inana, ket tumiponto iti asawana, ket agmaymaysadanto a lasag.

25 Ket addada idi a dua a silalamolamo, ti lalaki ken ti asawana, ket dida nagbinnain.

Ti Pannacasulisog ken Supring da Adan ken Eva. Ti Pannacapagtalawda sadiay Eden.

3 Ita ti uleg isu idi ti casisicapan ngem amin nga animal iti daga nga inaramid ni Jehova Dios. Ket isu nagecuna iti babai, Pudno a kinuna ti Dios, Saancay a mangan iti amin a cayo iti minuyongan?

2 Ket ti babai kinunana iti uleg, Iti bunga dagiti caycayo iti minuyongan mangancam a sipapalubos:

3 ngem iti bunga ti cayo nga adda iti tengnga ti minuyongan kinuna ti Dios, Dicaayo mangan, ken uray sagiden, ania la ket mataycayo.

4 Ket ti uleg kinunana iti babai, Saancayto a matay a pudno:

5 ta ammo ti Dios nga iti aldaw a pananganyo iti dayta, maluctanto dagiti matayo, ket casayto la iti Dios, a maamoanyo ti naimbag ken ti dakes.

6 Ket idi nakita ti babai a ti cayo naimbag a canen, ken nacaay-ayo cadagiti mata, ken cayo a macaagum tapno pacaawatan, nangala iti bungana, ket nangan; casta met iniccanna iti asawana agraman kencuana, ket isu nangan.

7 Ket dagiti matada a dua naluctanda, ket naammoanda a silalamolamoda; idin nagdaitda cadagiti bulong ti higos ket inaramidda a bidangda.

8 Ket nangngesda ti timec ni Jehova Dios a magmagna iti minuyongan iti lamiis ti aldaw: ket naglinged ti lalaki ken ti asawana iti sangaoan ni Jehova Dios cadagiti caycayo iti minuyongan.

9 Ket inayaban ni Jehova Dios ti lalaki

ket kinunana kencuana, Adino ti yanmo, sica?

10 Ket kinunana, Nangngesco ti timec-mo iti minuyongan ket nagbutengac, ta silalamolamoac; ket naglingedac.

11 Ket kinunana kencuana, Asino ti nangibaga kenca a silalamolamoca? Nanganca iti cayo nga imbilinco kenca a dica canen?

12 Ket ti lalaki kinunana, Ti babai, nga intedmo a caduac, iniccannac iti bungana ket kinnanco.

13 Idin ni Jehova Dios kinunana idi babai, Ania daytoy nga inaramidmo? Ket ti babai kinunana, Ti uleg inulbodnac ket nanganac.

14 Ket ni Jehova Dios kinunana idi uleg, Gaputta inaramidmo daytoy, mailunodca a nangnangrona ngem cadagiti isu-amin nga animal a naamo, ken animal a narungsot iti daga; ta barucongmonto ti ipagnam, ket ti tapucto ti canem iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo:

15 ket siac pagginnuraencyto iti babai, ken ti caputotam ken ti caputotanna: daytoy sugatennanto ta olom, ket sica sugatemo ti mucodna.

16 Ket idi babai kinunana, Iti dackel paeducto ti ut-utmo ken ti panagsicugmo; siuut-utto nga ipasngaymo dagiti anaemo; ket iti asawam isunto ti calicagumam, ket isu iturayannacanto.

17 Ket ken Adan kinunana, Gaputta inanamungam ti sao ti asawam, ket nanganca iti cayo nga imbilinco kenca a kinunac, Dicanto mangan iti daydiay: mailunod ti daga gapu kenca; siririgat a mangancanto kencuana iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo;

18 sisiit met ken cardos pataudennanto kenca ket mangancanto iti root ti daga;

19 itinto linget ta rupam manganca ti taraonmo, agpapan dica agsubli iti daga; ta iti daytoy ti nacaalaam: ta tapucca, ket iti tapuc agsublicant.

20 Ket pinanaganan di lalaki ti asawana iti Eva; gaputta isu ti ina dagiti isu-amin a nabiag.

21 Ket ni Jehova Dios inyaramidanna ken Adan ken iti asawana dagiti pagananay a lalat, ket kinawesanna ida.

22 Ket kinuna ni Jehova Dios, Adtoy, ti lalaki a cas maysa cadatayo, nga amona ti naimbag ken ti dakes; ket ita, di la ket ta igawatna ti imana, ken nangala iti cayo ti biag, ken mangan, ken agbiag a cancanayon—

23 ita casta pinaruar ni Jehova Dios iti minuyongan ti Eden, tapno talonenna ti daga a nacaalaanna.

24 Ket pinagtalawna ti tao; ket insaadna iti daya ti minuyongan ti Eden dagiti Kerubines ken ti layap ti maysa a campilan nga agsublisubli, tapno aywananda ti dalan ti cayo ti biag.

Da Cain ken Abel. Ti Pannacapatay ni Abel. Ti Pannacadusa ni Cain. Putputot ni Cain. Ti Pannacayanac ni Set.

4 Ket dinennaan ti lalaki ni asawana nga Eva; ket nagsicug, ket inyanacna ni Cain, ket kinunana, Nagun-odco ti maysa a lalaki gapu ken Jehova.

2 Ket inyanacna manen ti cabsatna nga Abel. Ket nagaywan ni Abel cadagiti carcarnero, ngem ni Cain nagtaltalon.

3 Ket naaramid iti calpasan ti mano nga aldaw a ni Cain nangala, iti bunga ti daga nga indatonna ken Jehova.

4 Ket ni Abel, isu nangala met cadagiti inauna nga anac dagiti carnerona ken cadagiti nalucmeg. Ket impateg ni Jehova ni Abel ken ti datonna:

5 ngem ni Cain ken ti datonna dina impateg. Ket nagpungtot unay ni Cain, ket bimsag ti rupana.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Cain, Apayapay nagpungtotca? ket apayapay bimsag ta rupam?

7 No naimbag ti aramidem, casano a dinto a macaragsac? ket no dica agaramid iti naimbag, ti basol cumleb iti ruangnan; ket ti calicagumanna sica; ngem sica gundawayam ala.

8 Ket kinasao ni Cain ni cabsatna nga Abel. Ket naaramid nga, idi addada iti pagtalonan, ni Cain dinuclusna ni Abel a cabsatna, ket pinatayna.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Cain, Adino ti yan ni Abel a cabsatmo? Ket kinunana, Diac ammo: siac ti agaywan ken cabsatmo?

10 Ket kinunana, Ania ti inaramidmo? Ti timee ti dara ni cabsatmo awagannac manipud iti daga.

11 Ita ngarud, mailunodeca iti daga, a nanglucac iti ngiwatna tapno awatenna ti dara ti cabsatmo ita imam;

12 intono talonem ti daga, dinanto sublien nga itden kenca ti bilegna; walang-walangcanto ken mamagpagnacanto iti daga.

13 Ket kinuna ni Cain ken Jehova,

Dacdackel ti dusac ngem ti mabalincó nga awiten.

14 Adtoy, inbellenngnac ita nga aldaw iti rabaw ti daga; ket iti sangaoanam aglemmengacto; agwalangwalangacto ken mamagpagnaacto iti daga; ket maaramidto nga uray siasino a macasarac caniac, patayennacto.

15 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Iti casta uray siasino a mamapatay ken Cain, maminpitonto a mabalsan kencuana. Ket ni Jehova incabilna ti maysa a pagilasinan ken Cain, di la ket ta patayen ti uray siasino a macasarac kencuana.

16 Ket nagpanaw ni Cain iti sangó ni Jehova, ket nagnaed iti daga a Nod, iti daya ti Eden.

17 Ket ni Cain dinennaanna ti asawana; ket nagsicug ket nangyanac ken Henoc: ket namangon iti maysa a ciudad, ket impanaganna iti ciudad ti nagan ti anacna a Henoc.

18 Ket nayanac ken Henoc ni Irad: ket ni Irad pinutotna ni Maviael; ket ni Maviael pinutotna ni Matusael; ket ni Matusael pinutotna ni Lamec.

19 Ket ni Lamec nangala iti dua nga asawana: ti nagan ti maysa isu idi ni Ada, ket ti nagan ti sabali ni Sella.

20 Ket inyanac ni Ada ni Jabel, isu nga ama idi dagiti agtaeng iti sapsapaw, ken dagiti adda an-animalda.

21 Ket ti nagan ti cabsatna a lalaki idi ni Jubal, isu nga ama dagiti agtoctocar iti harpa ken iti flauta.

22 Ket ni Sella inyanacna met ni Tubalcain, nga agpanpanday iti amin a natadem a suer ken landoc: ket ti cabsat a babai ni Tubalcain ni Noema.

23 Ket kinuna ni Lamec cadagiti assawana:

Ada ken Sella, denggenyo ti timecco; Dacayo nga assawa ni Lamec, timudenyo ti saoc:

Ta pinatayco ti maysa a tao gaputta sinugatnac,

Ken ti maysa a baro ta minalonac:

24 No maminpitonto a mabales ni Cain, Pudno a ni Lamec maminpitopulo ket pito.

25 Ket dinennaan manen ni Adan ti asawana; ket nangyanac iti maysa a lalaki, ket pinanaganna iti Set: Ta, kinunana, ti Dios iniccannac iti sabali a putot a sucac ni Abel; ta daytoy pinatay ni Cain.

26 Ket ni Set, casta met a nayanac kencuana ti maysa a lalaki; ket pinanagann-

na iti Enos. Sipudnan a dagiti tao rinugianda nga aw-awagan ti nagan ni Jehova.

Putputot ni Set.

5 Daytoy ti libro dagiti caputotan ni Adan. Idi aldaw a pinarsua ti Dios ti tao, inaramidna a caasping ti Dios;

2 pinarsuana ida a lalaki ken babai, ket binendicionanna ida, ket pinanagananna ida ti Adan (*Tao*), idi aldaw a pannacapar-suada.

3 Ket nagbiag ni Adan iti sangagasut ket tallopulo a tawen, ket pinutotna ti maysa nga anac a lalaki a caaspingna, cas ti ladawanna; ket pinanagananna iti Set:

4 ket dagiti aldaw ni Adan, calpasan ti panangputotna ken Set, walogasut a tawen idi: ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

5 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Adan siam a gasut ket tallopulo a tawen idi: ket sa natay.

6 Ket nagbiag ni Set iti sangagasut ket lima a tawen, ket pinutotna ni Enos:

7 ket ni Set nagbiag, calpasan ti panangputotna ken Enos, iti walogasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

8 ket ti dagup dagiti aldaw ni Set siam a gasut, sangapulo ket dua a tawen idi: ket sa natay.

9 Ket nagbiag ni Enos iti siam a pulo a tawen, ket pinutotna ni Cainan:

10 ket nagnayon a walogasut, sangapulo ket lima a tawen ti panagbiag ni Enos, calpasan ti panangputotna ken Cainan, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

11 ket dagup dagiti aldaw ni Enos siam a gasut ket lima a tawen idi: ket sa natay.

12 Ket nagbiag ni Cainan iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Malaleel:

13 ket nagnayon a walogasut ket uppat a pulo a tawen ti panagbiag ni Cainan, calpasan ti panangputotna ken Malaleel; ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

14 ket ti dagup dagiti aldaw ni Cainan siam a gasut ket sangapulo a tawen: ket sa natay.

15 Ket nagbiag ni Malaleel iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Jared:

16 ket nagbiag ni Malaleel, calpasan ti

panangputotna ken Jared, iti walogasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

17 ket ti dagup dagiti aldaw ni Malaleel walogasut, siam a pulo ket lima a tawen: ket sa natay.

18 Ket nagbiag ni Jared iti sangagasut, innem a pulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Jenoc:

19 ket nagbiag ni Jared, calpasan ti panangputotna ken Jenoc, iti walogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

20 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jared siam a gasut, innem a pulo ket dua a tawen: ket sa natay.

21 Ket nagbiag ni Jenoc iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Matusalem:

22 ket iti Dios nakipagna ni Jenoc, calpasan ti panangputotna ken Matusalem, iti tallogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

23 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jenoc tallogasut, innem a pulo ket lima a tawen:

24 ket nakipagna ni Jenoc iti Dios: ket nagawan: ta innala ti Dios.

25 Ket nagbiag ni Matusalem iti sangagasut, walopulo ket pito a tawen, ket pinutotna ni Lamec:

26 ket nagbiag ni Matusalem, calpasan ti panangputotna ken Lamec, iti pitogasut, walopulo ket dua a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:

27 ket ti dagup dagiti aldaw ni Matusalem siam a gasut, innem a pulo ket siam a tawen idi: ket sa natay.

28 Ket nagbiag ni Lamec iti sangagasut, walopulo ket dua a tawen, ket nangputot iti maysa a lalaki nga anac:

29 ket pinanagananna iti Noe, a cunana, Daytoy liwliwaennatayo cadagiti aramid-tayo, ken iti gapuanan dagiti im-imatayo iti daga, isu nga inlunod ni Jehova.

30 Ket nagbiag ni Lamec, calpasan ti panangputotna ken Noe, iti limagasut, siam a pulo ket lima a tawen, ket nagputot iti lallaki ken babbai:

31 ket ti dagup dagiti aldaw ni Lamec pitogasut, pitopulo ket pito a tawen: ket sa natay.

32 Ket nagtawen ni Noe iti limagasut a tawen: ket ni Noe pinutotna ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.

Ti Pannacadakes dagiti Tattao. Ni Noe ken dagiti Annacna a Lallaki. Nabilin nga ni Noe aramidenna ti maysa a Daong.

6 Ket napasamac nga idi nangrugi dagiti tao nga agadu iti rabaw ti daga, ken nangyanacda iti babbai,

2 ket idinto a dagiti annac ti Dios nakitada dagiti annac a babbai dagiti tattao a nasayaatda, nagalada a nagpili cadacuada cadagiti assawada.

3 Ket kinuna ni Jehova, Saanto nga agnanayon a babalawen ti Espirituc ti tao, ta pudno unay isu lasag: nupay casta tinto la al-aldawna sangagasut ket dua-pulo a tawen.

4 Adda cadagidi nga aldaw dagiti gigante iti daga, ket casta met iti calpasanna, idi simrec dagiti annac a lallaki ti Dios cadagiti annac a babbai dagiti tattao, ket nagputotda cadagiti annac: dagitoy isuda idi dagiti mannacabalin a tao nga adda idi ugma, dagiti lallaki a nadayaw.

5 Ket nakita ni Jehova nga ti kinadakes ti tao dackel iti daga, ken amin a panggep dagiti pannunot ti pusona dakes laeng iti agnanayon.

6 Ket nagbabawi ni Jehova iti pinangaramidna iti tao iti daga, ket dinagsen ti pusona.

7 Ket kinuna ni Jehova, Pucawecto ti tao a pinarsuac iti langa ti daga; tao man ken animal, ken dagiti agay-ayam, ken dagiti tumaytayab cadagiti langit; ta agbabawiac a nangaramid cadacuada.

8 Ngem ni Noe nacasarac iti parabur cadagiti mata ni Jehova.

9 Dagitoy dagiti caputotan ni Noe. Ni Noe isu idi lalaki a nasingpet, ken saan a nagecururang cadagiti caputotanna: naki-pagna ni Noe iti Dios.

10 Ket pinutot ni Noe ti tallo nga annac a lallaki, ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.

11 Ket nagdakes ti daga iti sangaoan ti Dios, ket napno ti daga iti ranggas.

12 Ket nakita ti Dios ti daga, ket, adtoy ta dakes, ta amin a lasag pinadakesda ti dalanda iti rabaw ti daga.

13 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Ti gibus ti amin a lasag adda iti sangaoan; ta ti daga sipupunno iti ranggas gapu cadacuada; ket, adtoy ta warwaraceto ida agraman iti daga.

14 Agaramidca iti maysa a daong a

cayo ti cedro; agaramidcanto iti benbeneg iti daong ket betunanto ti uneg ken ti ruar iti galagala.

15 Ket castoy ti panagaramidmonto: tallogasut a sico ti caatiddug ti daong, limapulo a sico ti caacabana, ket tallopulo a sico ti cangatona.

16 Mangaramidcanto iti maysa a pangsilaw ti daong, ket tumiddacanto iti maysa a sico iti ngato; ket ti ruangan ti daong icabilmonto iti sikiganna; nga adda cadsaaranna a nababa, maicadua ken maicatlo aramidemto.

17 Ket siac, adtoy ta paglayusec ti danum iti rabaw ti daga, tapno mangpu-caw iti amin a lasag, nga adda angensa ti biag, iti baba ti langit; amin nga adda iti daga matayto.

18 Ngem siac bangonecto ti tulagco kenca; ket sumreccanto iti daong, sica, ken dagiti annacmo a lallaki, ken ti asawam, ken dagiti asawa dagiti annacmo a lallaki agraman kenca.

19 Ket iti amin nga agbiag ti amin a lasag, dua iti tumunggal maysa a kita ipasreccanto iti daong, tapno aluadam ida a sibibiag agraman kenca; isudanto lalaki ken babai.

20 Cadagiti tumaytayab no casano ti kitada, ken cadagiti an-animal no casano ti kitada, ken cadagiti amin nga agay-ayam no casano ti kitada, dua iti tumunggal maysa a kita ipasreccanto tapno aluadam nga agbiagda.

21 Ket sica alaem kenca ti amin a taraon a macan, ket ummongem kenca; ket isunto ti agservi a taraonmo ken maipaay cadacuada.

22 Casta ti inaramid ni Noe; cas mayannatup iti amin nga inbilin ti Dios kencana, casta ti inaramidna.

Ti Iseserrec iti Daong. Dumanon ti Layus.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Noe, Sumrecca ken amin a cabbalaymo iti daong; ta nakitaca a nalinteg iti sangaoanac itoy a caputotan.

2 Iti amin nga animal a nadalus mangalacanto iti sinagpipito, ti lalaki ken ti asawana; ket cadagiti animal a saan a nadalus, dua, ti lalaki ken ti asawana:

3 casta met cadagiti tumaytayab cadagiti langit, sinagpipito, lalaki ken babai, tapno mabatida a sibibiag nga agputot iti rabaw ti amin a daga.

4 Ta apaman a mapalabes ti pito nga

aldaw, siac pagtudoecto iti rabaw ti daga cadagiti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; ket ti amin a nabiang nga inaramidco, pucawecto iti langa ti daga.

5 Ket inaramid ni Noe cas mayannatup iti amin nga inbilin ni Jehova kencuana.

6 Ket nagtawep ni Noe iti innem a gasut idi adda ti layus dagiti danum iti rabaw ti daga.

7 Ket simrec ni Noe, ken dagiti annacna a lallaki, ken ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annacna a naicuyog kencuana, iti daong, a maipoon cadagiti dandanum ti layus.

8 Cadagiti an-animal a nadalus, ken cadagiti saan a nadalus nga animal, ken cadagiti tumaytayab, ken amin nga aguyuyas iti rabaw ti daga.

9 sinagduduada a simrec ken Noe iti daong, lalaki ken babai, cas inbilin ti Dios ken Noe.

10 Ket naaramid nga, idi nalpas ti pito nga aldaw, dagiti danum ti layus addada idi iti rabaw ti daga.

11 Iti maicanem a gasut a tawen ti panagbiag ni Noe, iti maicadua a bulan, iti maicasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, idi met laeng nga aldaw, nawara dagiti amin nga ubbog iti dackel a yuyeng, ket dagiti tawa ti langit naluctanda.

12 Ket nagtudo iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii.

13 Iti dayta met laeng nga aldaw, simrec ni Noe, ken Sem, ken Cam, ken Jafet, nga annac a lallaki ni Noe, ken ti asawa ni Noe, ken dagiti tallo nga assawa dagiti annacna a naicuyog cadacuada, idi daong;

14 isuda, ken amin nga animal a narungsot no casano ti kitana, ken amin dagiti animal a naamo no casano ti kitada, ken amin nga agay-ayam nga aguyuyas iti rabaw ti daga no casano ti kitana, ken amin a tumaytayab no casano ti kitana, amin a tumaytayab iti amin a kita.

15 Ket napanda ken Noe iti daong a sinagdudua ti amin a lasag nga adda ti angesna ti biag.

16 Ket dagiti simrec, simrecda a lalaki ken babai ti amin a lasag, cas inbilin idi ti Dios kencuana: ket rinipcan ni Jehova.

17 Ket naaramid ti layus iti uppat a pulo nga aldaw iti rabaw ti daga; ket dagiti dandanum immaadua, ket inngatoda di daong, ket naingato iti rabaw ti daga.

18 Ket naggundaway dagiti danum, ket nagaduda iti dackel iti rabaw ti daga; ket nagna di daong iti rabaw dagiti dandanum.

19 Ket dagiti danum nanagudayda iti adu unay iti rabaw ti daga; ket natinep amin dagiti banbantay a nangato nga adda idi iti babaen dagiti langit.

20 Sangapulo ket lima a sico iti rabaw ti nangapawan dagiti dandanum; ket natinep dagiti banbantay.

21 Ket natay amin a lasag a naggunay iti rabaw ti daga, uray tumtumaytayab, ken an-animal a naamo, ken an-animal a narungsot, ken amin nga agay-ayam nga aguyuyas iti daga, ken amin a tao:

22 amin dagiti adda yangesna ti biag cadagiti agongda, iti amin nga adda idi iti daga a namaga, natayda.

23 Ket napucaw ti amin a sibibiag nga adda idi iti rabaw ti daga, tao man ken an-animal, ken dagiti aguyuyas, ken dagiti tumaytayab iti langit; ket napucawda iti daga: ket nabati ni Noe laeng, ken dagiti adda a naicuyog kencuana iti daong.

24 Ket dagiti dandanum immapawda iti daga iti sangagasut ket limapulo nga aldaw.

Bumassit dagiti dandanum. Ti Wac ken ti Calapati. Ni Noe panawanna di Daong, ket Manngidaton.

8 Ket linagip ti Dios ni Noe, ken amin nga an-animal a narungsot, ken amin nga animal a naamo, nga adda kencuana idi daong: ket pinalabas ti Dios ti maysa nga angin iti rabaw ti daga, ket nagsardeng dagiti dandanum;

2 naripcan met dagiti ubbog ti yuyeng, ken dagiti tawa ti langit. ket ti tudo ti langit natipad;

3 ket nagsubli dagiti dandanum a sumsumina iti rabaw ti daga: ket nages-es dagiti danum iti calpasan ti sangagasut ket limapulo nga aldaw.

4 Ket di daong naisadsad idi maicapito a bulan, idi maicasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, iti rabaw dagiti bantay ti Ararat.

5 Ket bimmassit la a bimmassit dagiti danum agingga iti maicasangapulo a bulan: idi maicasangapulo a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, nagpakita dagiti pantoc dagiti bantay.

6 Ket naaramid nga, iti calpasan ti uppat a pulo nga aldaw, ni Noe linuctanna ti tawa di daong nga inaramidna idi:

7 ket inbaonna ti maysa a wac, ket napan nagsublisubli, agingga iti di agmaga dagiti danum iti rabaw ti daga.

8 Ket imbaonna ti maysa a calapati, tapno mapanna kitaen no dagiti danum naabbatanda iti rabaw ti daga;

9 ngem di nacasarac ti calapati ti pangipayatanna iti sacana, ket nagsubli kencuana iti daong; gaputta dagiti danum addada idi iti rabaw ti langa ti amin a daga: ket inunnat ni Noe ti imana ket innalana, ket impasrecna kencuana iti uneg di daong.

10 Ket naguray pay laeng iti sabali a pito nga aldaw; ket imbaonna man di calapati iti ruar di daongen;

11 ket di calapati nagsubli kencuana idi rimmabii; ket, adtoy, iti ngiwatna ti maysa a bulong ti olivas a sinippitna: iti casta naawatan ni Noe nga naabbatan dagiti danum iti rabaw ti daga.

12 Ket naguray pay laeng iti sabali a pito nga aldaw, sa inbaonna di calapati; ket isu di nagsubli a pulos kencuana.

13 Ket naaramid nga, iti maicanem a gasut ket maysa a tawen, iti umuna a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, dagiti danum nagmagada iti daga: ket iniccat ni Noe ti calub di daong, ket kinitana, ket, adtoy, ti langa ti daga simamaga.

14 Ket idi maicadua a bulan, idi maicaduapulo ket pito nga aldaw ti bulan, namaga ti daga.

15 Ket nagsao ti Dios ken Noe a kinunana,

16 Rumuarea iti daong, sica, ken ti asawam, ken dagiti annacmo a lallaki, ken dagiti assawada agraman kenca.

17 Ipanmo iti ruar a maicuyog kenca isu-amin a nabiag ti amin a lasag nga adda kenca, uray tumtumaytayab, ken an-animal a naamo, ken amin nga agay-ayam nga aguy-uyas iti daga; tapno agputotda unay iti daga, ken agbunga, ken agadu iti rabaw ti daga.

18 Ket ni Noe rimmuar, ken dagiti annacna a lallaki, ken ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annacna a kimmuyog kencuana:

19 amin nga animal, amin nga aguy-uyas, ken amin a tumaytayab, uray ania nga aggaraw iti rabaw ti daga, cas mayan-natup iti cakitada, rimmuarda idi daong.

20 Ket nangbangon ni Noe ti maysa nga altar ken Jehova, ket nangala iti tunggal nadalus nga animal, ken tunggal

nadalus a tumaytayab, ket impaayna dagiti daton a maputuran iti rabaw ti altar.

21 Ket nasay-up ni Jehova ti nabanglo a sayamusom; ket kinuna ni Jehova iti pusa, Diacto sublienen nga ilunod ti daga a maipoon iti tao, ta ti panunot ti tao dakes manipud iti kinaubingna; diacto met sublienen a cabilen amin a nabiag, cas inaramidco.

22 Bayat ti pannacabati ti lubong, ti panagmula ken ti panagapit, ken ti lam-ec ken ti pudot, ken ti verano ken ti invierno, ken ti aldaw ken ti rabii saandanto nga agsardeng.

Bendicionan ti Dios ni Noe. Ni Noe awatenna ti Bendicion ken Igunamgunam ti Dios. Ti Tulag ti Bullalayaw. Ti Pannacailunod ni Canaan.

9 Ket binendicionan ti Dios ni Noe ken dagiti annacna a lallaki, ket kinunana cadacuada, Agbungacayo, ket agaducayo, ket punnoeny man ti dagan.

2 Ket ti panagbuteng cadacayo ken ti panagames cadacayo addanto cadagiti amin nga animal iti daga, ken cadagiti amin a tumatayab iti langlangit; agraman amin nga aggaraw iti daga, ken amin nga ic-ican ti taaw, cadagiti imayo mayawatda.

3 Amin nga aggaraw a sibibiag addadanto a taraonyo; cas iti nateng a root, intedcon amin cadacayo.

4 Ngem ti lasag agraman ti biagna, nga isu ti darana, saanyonto a canen.

5 Ket di bumrong a ti darayo, ti dara dagiti biagyo, siac sapulecto; iti ima ti aqun nga animal sapulecto: ket iti ima ti tao, uray iti ima ti cabsat ti tunggal tao, sapulecto ti biag ti tao.

6 Ti mangibucbuc iti dara ti tao, ti darana ibuyatto ti tao: ta inaramid ti Dios a ladawanna ti tao.

7 Ket dacayo, agbungacayo ken agaducayo; agputotcayo iti nawadwad iti daga, ket agaducayo iti rabawna.

8 Ket nagsao ti Dios ken Noe, ken cadagiti annacna a lallaki a caduana, ket kinunana,

9 Ket siac, adtoy, buangayec cadacayo ti tulagco, ken cadagiti caputotanyo a sumono cadacayo;

10 ken iti amin a parsua a sibibiag nga adda cadacayo, cadagiti tumaytayab, cadagiti animal a naamo, ken iti amin nga animal a narungsot ti daga agraman cada-

cayo; cadagiti amin a rumuar iti daong, isu nga amin nga animal ti daga.

11 Ket siac buangyecto ti tulagco cadacayo; diunto met mapucawen ti amin a lasag iti dandanum ti layus; ket awanton met ti layus a mangpucaw iti daga.

12 Ket kinuna ti Dios, Daytoy isu ti pagilasinan ti tulag nga icabilco cadatayo, siac ken dacayo ken amin a nabias a parsua nga adda cadacayo, cadagiti caputotan nga agnanayon:

13 ti bullalayawco siac icabilco iti ulep, ket isunto a pagilasinan ti maysa a tulag caniac ken iti daga.

14 Ket maaramidto nga, no pagulepec ti rabaw ti daga, makitanto ti bullalayaw iti ulep,

15 ket lagipecto ti tulagco, nga adda cadatayo, siac ken dacayo, ken iti tunggal parsua a sibibiag ti amin a lasag; ket dagiti danum didanto agbalinen a layus tapno mangpucaw iti amin a lasag.

16 Ket ti bullalayaw addanto iti ulep; ket kitaecto tapno pacalagipac ti agnanayon a tulag iti Dios ken amin a parsua a sibibiag ti amin a lasag nga adda iti rabaw ti daga.

17 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Daytoy isu ti pagilasinan ti tulag a binuangyeco iti siac ken iti amin a lasag nga adda iti rabaw ti daga.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Noe, a rimmuar iti daong, isuda da Sem, ken Cam, ken Jafet: ket ni Cam isu ti ama ni Canaan.

19 Dagitoy tallo isuda idi dagiti annac a lallaki ni Noe: ket cadagitoy napunno ti amin a daga.

20 Ket rinugian ni Noe ti tumaltalon, ket nagmula iti cauvasan:

21 ket imminum iti arac, ket nabartec; ket silulucais idi iti uneg ti sapawna.

22 Ket nakita ni Cam, nga ama ni Canaan, ti kinalamolamo ni amana, ket nasaoa cadagiti cabsatna a dua iti ruar.

23 Ket da Sem ken Jafet nangalada iti maysa a pagananay, ket incabilda a dua cadagiti abagada, ket nagpada a limmicud, ket inarpawanda ti kinalamolamo ni amada; ket sitatallieud idi dagiti rupada, ket saanda a nakita ti kinalamolamo ni amada.

24 Ket nagriing a nausawan ni Noe iti aracna, ket naammoanna ti inaramid kencana ti anacna nga inaudi.

25 Ket kinunana,
Mailunod coma ni Canaan;
Adipen dagiti adipen isunto cadagiti cabsatna.

26 Ket kinunana,
Bendito coma ni Jehova, a Dios ni Sem;

Ket adipenna coma ni Canaan.
27 Palawaen coma ti Dios ni Jafet,
Ket agnaed coma cadagiti sapaw ni Sem;

Ket adipenna coma ni Canaan.
28 Ket nagbiag ni Noe, calpasan ti layus, iti tallogasut ket limapulo a tawen.

29 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Noe siam a gasut ket limapulo a tawen idi: ket sa natay.

Dagiti Putputot ni Noe.

10 Dagitoy isuda dagiti caputotan dagiti annac a lallaki ni Noe, nga isuda ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet: isuda a nagtaudan dagiti annac a lallaki iti calpasan ti layus.

2 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: ni Gomer, ken ni Magog, ken ni Madai, ken Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.

3 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer: ni Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.

4 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan: ni Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken Dodanim.

5 Maipoon cadagitoy naiburburay dagiti purpuro dagiti nasnacion iti dagdagada, tunggal maysa cas iti pagsasaona, mayannurot cadagiti famfamiada, cadagiti nasnacionda.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Cam: ni Cus, ken Mizraim, ken Fut, ken Canaan.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus: ni Saba, ken ni Hevila, ken ni Sabata, ken ni Rahama, ken ni Sabataca; ket dagiti annac a lallaki ni Rahama: ni Saba ken ni Dadan.

8 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod: daytoy nangrugi a mannacabalin iti daga.

9 Isu maysa a mannacabalin nga agan-anup idi iti sangaoanan ni Jehova: gapuna a masasao, Cas ken Nimrod a mannacabalin nga agan-anup iti sangaoanan ni Jehova.

10 Ket ti nangrugian ti pagarianna idi ti Babel, ken Arac, ken Acad, ken Calanne, iti daga a Sinnaar.

11 Nanipud iti dayta a daga, rimmuar

ket simrec iti Assur, ket nangbangon iti Ninive, ken Recobot-ir, ken Cale,

12 ken iti Resen a nagbaetan ti Ninive ken Cale (isu met laeng ti dackel a ciudad).

13 Ket ni Mizraim pinutotna ni Ludom, ken Anamim, ken Laabim, ken Neptuim,

14 ken Fetrusim, ken Casluim, (isu a nagtaudan dagiti Filisteos), ken Caf-torim.

15 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon, nga inauna nga anacna, ken ni Jet,

16 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken ti Gergaseo,

17 ken ti Heveo, ken ti Arceo, ken ti Cineo,

18 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken ti Hemateo : ket iti calpasanna, nagwaras dagiti famfamiya dagiti Cananeo.

19 Ket ti pagbedngan ti Cananeo nag-layon nanipud iti Sidon, cas agturonnga iti Gerar, agingga iti Gaza : cas agturonnga iti Sodoma ken Gomorra ken Adma ken Seboim, agpapan iti Lasa.

20 Dagitoy ti annac a lallaki ni Cam, cas cadagiti famfamiya, mayannurot cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

21 Ket ken Sem, nga ama dagiti amin nga annac ni Jeber, nga caca ni Jafet, kencuana met nayanac dagiti putputot.

22 Dagiti annac a lallaki ni Sem : ni Elam, ken ni Assur, ken ni Arfajad, ken ni Lud ken ni Aram.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Aram : da Hus, ken Hul, ken Geter, ken Mes.

24 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale ; ket ni Sale pinutotna ni Jeber.

25 Ket ken Jeber nayanac iti dua nga annac a lallaki : ti nagan ti maysa isu idi ni Faleg ; ta cadagiti aldawna nabinngay ti daga ; ket ti nagan ti cabsatna a lallaki ni Jectan idi.

26 Ket ni Jectan pinutotna ni Elmodad, ken ni Salef, ken Asarmot, ken Jare,

27 ken ni Adoram, ken ni Uzal, ken ni Decla,

28 ken ni Hebal, ken ni Abimael, ken ni Saba,

29 ken ni Ofir, ken ni Hevola, ken ni Jobab : amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jectan.

30 Ket ti nagnaedanda idi nanipud Messa, cas agturonnga iti Sefar a bantay ti daya.

31 Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Sem, mayannurot iti famfamiya.

cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

32 Dagitoy dagiti famfamiya dagiti annac a lallaki ni Noe, a mayannurot cadagiti caputotanda, cadagiti nasnacionda : ket cadagitoy nabibingay dagiti nasnacion iti daga iti calpasan ti layus.

Ti Torre ti Babel. Ti Pannacariribuc dagiti Pagsasao. Putputot ni Sem. Ti Sangacabbalayan ni Tare.

11 Ket ti amin a daga maymaysa idi ti pagsasao ken maymaysa ti panag-balicasna.

2 Ket naaramid nga, idi nagturonnga iti daya, nacasaracda iti maysa a tanap iti daga a Sennaar ; ket nagtaengda sadiay.

3 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Umaycayo, agaramidtay cadagiti ladrillo, ket lutoentay ida iti nasayaat. Ket adda idi cadacuada dagiti ladrillo a pannacabatoda, ken ti galagala a pannacamasada.

4 Ket kinunada, Umaycayo, mamangontay iti maysa a ciudad, ken maysa a torre, a dumanon ti olona sadi langit coma, ket aramidentayo ti pacaidayawantayo ; di la ket ta agwarastayo iti rabaw ti langa ti amin a daga.

5 Ket bimmaba ni Jehova tapno kita-enna ti ciudad ken ti torre a nangbangonen dagiti annac ti tao idi.

6 Ket ni Jehova kinunana, Adtoy, maymaysada nga ili, ket maymaysa ti pagsasaoda ; ket daytoy rugienda nga aramiden : ket ita awanto ti malapdan cadacuada, nga panggepda nga aramiden.

7 Umaycayo ala, bumabatayo, ket sadiay riribukentay ti pagsasaoda, tapno dida macaawat iti pagsasao ti maysa ken maysa.

8 Casta ti pinangwaras ni Jehova cada-cuada iti rabaw ti langa ti amin a daga nanipud sadiay : ket binaybayanda ti panangbangonda iti ciudad.

9 Gapu itoy ti naganna naisawang iti Babel ; gaputta sadiay pinariribuc ni Jehova ti pagsasao ti amin a daga : ket nanipud sadiay inwaras ida ni Jehova iti rabaw ti langa ti amin ti daga.

10 Dagitoy isuda ti caputotan ni Sem. Nagtawen ni Sem iti sangagasut, ket pinutotna ni Arfajad, idi nalpas di layus ti dua a tawen ;

11 ket nagbiag ni Sem iti limagasut a tawen iti calpasan ti pinangputotna ken

Arfajad, ket pinutotna dagiti annac a lallaki ken babbai.

12 Ket nagbiag ni Arfajad iti tallopulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Sale:

13 ket nagbiag ni Arfajad, calpasan ti panangputotna ken Sale, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

14 Ket nagbiag ni Sale iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Jeber:

15 ket nagbiag ni Sale, calpasan ti panangputotna ken Jeber, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

16 Ket nagbiag ni Jeber iti tallopulo ket uppat a tawen, ket pinutotna ni Faleg:

17 ket nagbiag ni Jeber, calpasan ti panangputotna ken Faleg, iti uppat a gasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

18 Ket nagbiag ni Faleg iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Reu:

19 ket nagbiag ni Faleg, calpasan ti panangputotna ken Reu, iti duagasut ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

20 Ket nagbiag ni Reu iti tallopulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Sarug:

21 ket nagbiag ni Reu, calpasan ti panangputotna ken Sarug, iti duagasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

22 Ket nagbiag ni Sarug iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Nacor:

23 ket nagbiag ni Sarug, calpasan ti panangputotna ken Nacor, iti duagasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

24 Ket nagbiag ni Nacor iti duapulo ket siam a tawen, ket pinutotna ni Tare:

25 ket nagbiag ni Nacor, calpasan ti panangputotna ken Tare, iti sangagasut, sangapulo ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

26 Ket ni Tare nagbiag iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran.

27 Ita dagitoy dagiti caputotan ni Tare. Ni Tare pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran; ket ni Aran pinutotna ni Lot.

28 Ket natay ni Aran nga immun-una ngem ni amana a Tare, iti daga a nacayanacna, sadiay Ur dagiti Caldeos.

29 Ket nangala ni Abram ken ni Nacor cadagiti, asawada: ti nagan ti asawa ni

Abram isu idi ni Sarai; ket ti nagan ti asawa ni Nacor ni Melca idi, nga anac a babai ni Aran, ama ni Melca, ken ama ni Jesca.

30 Ket ni Sarai lupes idi; awan anacna.

31 Ket innala ni Tare ni Abram nga anacna, ken ni Lot nga anac ni Aran, nga anac a lalaki ti anacna a lalaki, ken ni Sarai, nga manungangna a babai, nga asawa ni Abram nga anacna; ket pimmanawda agraman cadacuada idia y Ur dagiti Caldeos, tapno mapanda iti daga a Canaan; ket nacadanonda sadiay Haran, ket nagnaedda sadiay.

32 Ket dagiti aldaw ni Tare duagasut ket lima a tawen idi: ket ni Tare natay idia y Haran.

Mapan ni Abram agraman ni Lot idia y Canaan. Agtaeng sadi Egipto. Ulbodenna ni Faraon.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Abram, Pumanawca iti dagam, ken cadagiti cabcabagiam, ken iti balay ni amam, a mapan iti daga nga ipatuldocto kenca:

2 ket aramidencanto a dackel a nacion, ket bendicionancanto, ket padackelecto ti naganmo, ket sica coma maysa a pammen-dicion:

3 ket bendicionacto dagiti mamendicionto kenca, ket ti mangilunod kenca ilunodonto: ket benditodanto kenca amin dagiti caputotan iti daga.

4 Iti casta napan ni Abram, cas kinuna ni Jehova kencuana; ket nakicuyog kencuana ni Lot: ket nagtawen ni Abram iti pitopulo ket lima idi pimmanaw idia y Haran.

5 Ket innala ni Abram ti asawana a Sarai, ken ni Lot nga anac a lalaki ni cabsatna, ken amin a cucuada a naur-urnongda idi, ken dagiti carcararua a nasapsapulanda idia y Haran; ket rimuarda a napan iti daga a Canaan; ket dimmanonda iti daga a Canaan.

6 Ket naglasat ni Abram iti daga inggana iti disso a Siquem, agpapan iti roble ti More. Ket ti Cananeo adda idi iti daga.

7 Ket nagparang ni Jehova ken Abram, ket kinunana, Iti putotmo itedconto daytoy a daga: ket nangbangon idia y iti maysa nga altar ken Jehova, a nagparang kencuana idi.

8 Ket immalis idia y a napan iti bantay a dayaen ti Betel, ket inucradna sadiay ti

sapawna, Betel iti laud, ken Mai iti daya: ket nangbangon idiy iti maysa nga altar ken Jehova, ket inawaganna ti nagan ni Jehova.

9 Ket nagbariw-as ni Abram, a nagnagna a nagturonng pay iti Abagatan.

10 Ket adda idi ti maysa a bisin iti daga: ket simmalog ni Abram idiy Egipto, tapno agdagus idiy; ta nagpalalo ti bisin iti daga.

11 Ket naaramid nga, idi nagistay sumrec idiy Egipto, kinunana ken Sarai nga asawana, Adtoy ita, siac ammoc nga maysaca a babai a naimnas a mabuya:

12 ket maaramidto a, no makitadaca dagiti Egipcios, cunadanto, Daytoy isu ti asawana: ket patayendacto, ngem biagendacanto.

13 Cunaem, dawatec kenca, a cabsatca; tapno naimbag coma caniac maipoon kenca, ken tapno agbiag ti cararuac maipoon kenca.

14 Ket naaramid nga, idi simrec ni Abram idiy Egipto, dagiti Egipcios nakitada ti babai a naiduma ti sayaatna.

15 Ket dagiti principe ni Faraon nakitada, ket impadayawda ken Faraon: ket naipan ti babai iti balay ni Faraon.

16 Ket inaramidna ti naimbag ken Abram maipoon iti babai: ket adda carcarnerona idi, ken bacbaca, ken as-asno a lallaki, ken ad-adipen a lallaki, ken ad-adipen a babbai, ken as-asno a babbai, ken camcamello.

17 Ket ni Jehova pinaricnaanna ni Faraon ken ti balayna cadagiti dadackel a didigra maipoon ken Sarai nga asawa ni Abram.

18 Ket inayaban ni Faraon ni Abram, ket kinunana, Ania daytoy nga inaramidmo caniac? Ania ti gapuna a dica inbaga caniac nga isu ti asawam?

19 Apayapay kinunam, Isu cabsatco, tapno nangalaac kencuana nga asawaec? Ita ngarud, adtoy ti asawam, alaem, ket incan.

20 Ket ni Faraon binilinna dagiti tao maipoon kencuana: ket inpanda iti dalan, ken ti asawana, ken amin nga adda kencuana.

*Ni Abram agsubli idiy Canaan.
Sumina ken Lot.*

13 Ket ni Abram simmanng-at nanipud iti Egipto, isu, ken ti asawana, agraman amin nga adda kencuana, ken ni Lot a naicuyog, inggana iti Abagatan.

2 Ket ni Abram nabacnang unay idi cadagiti an-animal, ken pirac, ken balitoc.

3 Ket napan nagbarbariw-as nanipud iti Abagatan agpapan iti Betel, agpapan iti disso a nagsapawanna idi punganay, a nagbaetan ti Betel ken Hai,

4 agtungpal iti yan ti altar, nga inaramidna sadiay idi punganay: ket inawagan ni Abram idiy ti nagan ni Jehova.

5 Ket casta met ni Lot, a kimmuyog ken Abram, adda carcarnerona, ken bacbacana, ken sapsapawna.

6 Ket ti daga dina ida nalaon, tapno agnaedda nga agtitipon: ta ti cucuada adu idi, isu a dida nacabalinan nga agnaed a nagaaycaysa.

7 Ket adda susic idi cadagiti pastor ti an-animal ni Abram ken cadagiti paspastor dagiti an-animal ni Lot: ket ti Cananeo ken ti Ferezeo nagnaedda idin iti daga.

8 Ket kinuna ni Abram ken Lot, Awan coma susic, dawatec kenca, cadata, ken cadagiti pastorco ken cadagiti pastormo; ta lalakita nga agcabsat.

9 Awan aya amin ti daga iti sangom? Siac dawatec kenca, a suminaca caniac; no *alaencanto* ti ima a macatigid, siac mapanacto ngarud iti macanawan; weno no *alaemto* ti ima a macanawan, mapanacto ngarud iti macatigid.

10 Ket intangad ni Lot, dagiti matana, ket nakitana amin ti Tanap ti Jordan, nga adda ay-ayusna iti isu-amin a yan, idi saan pay a dinadael ni Jehova ti Sodoma ken ti Gomorra, cas ti minuyongan ni Jehova, cas ti daga nga Egipto, iti pagsercam idiy Zoar.

11 Iti casta ni Lot pinilina a cucuana amin ti Tanap ti Jordan; ket nagbariw-as ni Lot a nagpadaya: ket nagsinada ti maysa ken maysa.

12 Ni Abram nagtaeng iti daga a Canaan, ket ni Lot nagnaed cadagiti ciudad ti Tanap, ket inyalisna ti sapawna agtungpal iti Sodoma.

13 Ita dagiti tattao a taga Sodoma dakesda idi ken managbasolda a maibusor ken Jehova iti dackel unay.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Abram, calpasan nga naisina ni Lot kencuana, Itangadmo ita dagiti matam, ket kitaem manipud iti disso a yanno, iti amianan, ken iti abagatan, ken iti daya, ken iti laud:

15 ta amin ti daga a makitam, itedconto kenca, ken iti putotmo iti agnanayon.

16 Ket pagbalinecto ti putotmo cas iti

tapuc ti daga; a no adda macabilang̃ iti tapuc ti daga, casta met ti putotmo mabilang̃danto.

17 Tumacderca, magnaca iti daga, iti caatiddugna ken iti calawana; ta itdecto kenca.

18 Ket inyalis ni Abram ti sapawna, ket napan nagnaed iti abay ti caroblean ni Mamre, nga adda sadiay Hebron, ket namangon idiyay iti maysa nga altar ken Jehova.

Uppat nga Ar-ari makigubatla cadagiti Lima iti Lobong̃ ti Siddim. Dagiti Uppat nga Ar-ari cayawanda ni Lot. Ni Abram Ispalenna ni Lot. Ni Melquisedec ben-dicionanna ni Abram.

14 Ket naaramid nga, cadagiti aldaw ni Amrafel nga ari ti Sennaar, ni Arioc nga ari ti Elasar, ni Codor-laomor nga ari ti Elam, ken ni Tadal nga ari dagiti Goiim,

2 namuangayda iti gubat a bumusor ken Bara nga ari ti Sodoma, ken Bersa nga ari ti Gomorra, ken ni Sennaab nga ari ti Adama, ken Semeber nga ari ti Seboim, ken ti ari ti Bala (nga isu Segor).

3 Amin dagitoy nagtitiponda iti lobong̃ ti Siddim (nga isu ti Taaw ti Asin).

4 Iti sangapulo ket dua a tawen nagservida ken Codor-laomor, ket iti maicasangapulo ket tallo a tawen immalsada.

5 Ket iti maicasangapulo ket uppat a tawen, immay ni Codor-laomor, ken dagiti ar-ari a cadduana, ket rinanggasanda dagiti Rafaim idiyay Astarot-carnaim, ken dagiti Zuzim idiyay Ham, ken dagiti Emim idiyay Save-cariataim,

6 ken dagiti Horeos idiyay bantayda a Seir, agingga iti tanap ti Faran, nga adda iti abay ti tay-ac.

7 Ket nagsublida, ket dimmanonda idiyay En-mispat (nga isu ti Cades), ket dinadaelda amin ti daga dagiti Amalecitas, ken casta met dagiti Amorreo, nga agnaed idi idiyay Hasason-tamar.

8 Ket rimmuar ti ari ti Sodoma, ken ti ari ti Gomorra, ken ti ari ti Adama, ken ti ari ti Seboim, ken ti ari ti Bala (nga isu ti Segor); ket inornosda ti bacal a bumusor cadacuada idiyay lobong̃ ti Siddim;

9 isuda maibusorda ken Codor-laomor nga ari ti Elam, ken Tadal nga ari ti Goiim, ken Amrafel nga ari ti Sennaar, ken Arioc nga ari ti Elasar; uppat nga ar-ari ti maibusor iti lima.

10 Ket ti lobong̃ ti Siddim napno cada-

giti libsong̃ ti galagala; ket nagtalaw ti ari ti Sodoma ken ti ari ti Gomorra, ket natnagda idiyay, ket dagiti natda nagturingda iti bantay.

11 Ket innalada amin ti cucua ti Sodoma ken Gomorra, ken amin a taraonda, sada napan.

12 Ket innalada met ni Lot, anac a lalaki ti cabsat ni Abram, ken ti cucuana, ket sada nagtalaw, ta isu nagnaed idiyay Sodoma.

13 Ket immay ti maysa a nacatalaw, ket inyammona ken Abram nga Hebreo: daytoy nagnaed iti abay ti caroblean ni Mamre, nga Amorreo, cabsat a lalaki ni Escol, ken cabsat a lalaki ni Aner; ket dagitoy addada idi a sicananunong̃ ken Abram.

14 Ket idi nga nangugeg ni Abram a ti cabsatna a lalaki nacayawan, inturongna dagiti lalakina a nasursuroan, a nayanac iti balayna, tallogasut, sangapulo ket walo, ket kinamatna agingga iti Dan.

15 Ket inwarwarasna ti buyotna a bumusor cadacuada iti rabii, isu ken dagiti adipenna, ket sinugatna ida, ket sinurotna ida inggana iti Hobah, nga adda iti macatigid ti Damasco.

16 Ket insublina amin dagiti cucua ken casta met ni cabsatna a Lot, ket ti cucuana insublina nga inyeg, ken casta met dagiti babbai, ken dagiti umili.

17 Ket ti ari ti Sodoma napan simmabet kencuana idi nagsubli a nanugat ken Codor-laomor, ken cadagiti ar-ari a kinadduana, iti lobong̃ ti Save (nga isu a Lobong̃ ti Ari).

18 Ket ni Melquisedec nga ari ti Salem inpanna iti ruar ti tinapay ken arac: ket isu ti sacerdote ti Dios a Cangatoan unay.

19 Ket binendicionanna, ket kinunana, Bendito coma ni Abram iti Dios a Cangatoan unay, agtagicua cadagiti langit ken iti lubong̃:

20 ket bendito coma ti Dios a Cangatoan, a nangyawat cadagiti cabusormo ita imam. Ket inted ni Abram ti maysa nga apagcapullo ti isu-amin.

21 Ket ti ari ti Sodoma kinunana ken Abram, Yawatmo caniac dagiti tao, ket alaem dagiti cucua a bagim.

22 Ket ni Abram kinunana iti ari ti Sodoma, Inngatoc ti imac ken Jehova, a Dios a Cangatoan unay, a makincucua iti langit ken iti lubong̃,

23 nga saanconto nga alaen ti maysa a linabag wenna ti maysa a singdan ti

sapatos, wenko uray ania a cucuam, di la ket ta cunaem, Siac pinabacnangco ni Abram :

24 malacsid laeng ti kinnan dagiti ubbing, ken ti bāgi dagiti lallaki a naki-cuyog caniac, *isuda* ni Aner, ni Escol, ken ni Mamre ; bay-am nga alaenda ti barsacda.

Ti Icarí ni Jehova ken Abram.

15 Calpasan dagitoy a banag immay ti sao ni Jehova ken Abram iti par-parmata, a kinunana, Dica agbuteng, Abram : siac ti calasagmo ken ti gungo-nam a nawadwad unay.

2 Ket kinuna ni Abram, O Apo Jehova, anianto ti itdem caniac, idinto siac magnaac nga awan anacco, ket ti agtagicuanto iti balayco isu ni Eliezer a taga Damasco ?

3 Ket kinuna ni Abram, Adtoy, saanac nga inican iti putot : ket, adtoy, ti maysa a nayauac iti balayco agtawid caniac.

4 Ket, adtoy, ti sao ni Jehova immay kencuana a cunana, Saannacanto a tawiden daytoy a lalaki ; ngem ti agtaudto iti unegmo isunto ti agtawid kenca.

5 Ket innalana iti ruar, ket kinunana, Kitaem dagiti langit, ket bilangem dagiti bitbitwen, no mabalimmo ida a bilangen : ket kinunana kencuana, Castanto dagiti putotmo.

6 Ket pinatina ni Jehova ket daytoy imbilangna kencuana a kinalinteg.

7 Ket kinunana kencuana, Siac ni Jehova a nangala kenca idiy Ur dagiti Caldeos tapno itedco kenca daytoy a daga a tagicuam.

8 Ket isu kinunana, O Apo Jehova, Anianto ti pacaammoac nga agtawidactó iti dayta ?

9 Ket kinunana kencuana, Yalaannac iti bumalasang a baca nga agtawen iti tallo, ken maysa a calding a babai nga agtawen iti tallo, ken maysa a carnero a lalaki nga agtawen iti tallo, maysa met a pagaw, ken maysa nga urbon ti calapati.

10 Ket isu innalana amin dagitoy, ket pinaggudduana, ket incabilna ti tunggal guddua iti sanĝo ti cagudduana : ngem dagiti tumaytayab saanna a ginuddua.

11 Ket bimmaba dagiti tumaytayab iti rabaw dagiti bangcay, ket binugaw ida ni Abram.

12 Ket idi a lumlum nec ti inít, nacaridep ni Abram ; ket, adtoy, maysa nga amac ti kinasipngët a dackel immapay kencuana.

13 Ket kinunana ken Abram, Pudno ammom a dagiti putotmo agnaeddanto iti daga a dida cucua, ket agserservidantó cadacuada ; ket parigatendanto ida iti uppat a gasut a tawen ;

14 ket dayta a naciön met a pagser-viandanto, siac ocomecto : ket no malpas daytoy, pumanawdanto a sibabacnang iti adu a sanicua.

15 Ngem sica mapancanto a sitatalna cadagiti ammam ; maitanemcanto iti nam-bag a kinalacay.

16 Ket iti maicappat a caputotan, ags-blidanto ditoy : gaputta saan pay a natungpal ti kinadakes ti Amorreo.

17 Ket naaramid a idi nacal nec ti inít, ket nagsipngët, adtoy, ti maysa nga hornó a siaasuc, ken maysa nga aluten a sidadarang a naglasat iti baet dagidiay a pisi.

18 Iti daydiay nga aldaw inaramid ni Jehova ti maysa a tulag ken Abram a cunana, Iti putotmo intedcon daytoy a daga manipud iti carayan ti Egipto, ing-gana iti carayan a dackel, ti carayan nga Eufrates :

19 ti Cineo, ken ti Cenezeo, ken ti Cad-moneo,

20 ken ti Jeteo, ken ti Ferezeo, ken dagiti Rafeo,

21 ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Gergeseo, ken ti Jebuseo.

Da Sarai ken Agar. Ti Pannacapagtalaw ni Agar. Ti Pannacayanac ni Ismael.

16 Ket ni Sarai, nga asawa ni Abram, saan a nangyanac kencuana iti an-nac : ket isu adda idi maysa nga adipenna a taga Egipto, nga agnagan iti Agar.

2 Ket ni Sarai kinunana ken Abram, Adtoy ita, ni Jehova pinaritannac nga aganac ; dawatec kenca a sumrecca iti adipenco ; nalabit addanto annacco kencuana. Ket immannugot ni Abram iti sao ni Sarai.

3 Ket ni Sarai, nga asawa ni Abram, innalana ni Agar a taga Egipto nga adipenna, iti calpasan ti sangapulo a tawen a magnaed idi ni Abram iti daga a Canaan, ket intedna ken Abram, nga asawana, tapno asawaenna.

4 Ket isu simrec ken Agar, ket nagsicug. ket idi nakitana ti bagina a masicug, nauy-uyaw ti apona a babai cadagiti matana.

5 Idin ni Sarai kinunana ken Abram, Ti pannacarigatco isu gapu kenca : in-saadco ti adipenco iti barucongmo, ket idi nakitana a nasicug, siac nauy-uyawac cada-

giti matana: ocomennata coma ni Jehova.

6 Ngem kinuna ni Abram ken Sarai, Adtoy, ti adipenmo adda ita imam; aramidem kencuana ti nainbag a mapanunotmo. Idin ni Sarai pinarigatna, ket isu nagtalaw iti sangaoananna.

7 Ket nasaracan ti angel ni Jehova iti sibay ti maysa nga ubbog ti danum iti tay-ac, iti sibay ti ubbog nga adda iti dalan nga agturong idiay Sur.

8 Ket kinunana kencuana, Agar, adipen ni Sarai, adino ti naggapuan? ket sadino ti papanam? Ket isu kinunana, Agtalawac iti sango ni Sarai nga apoc.

9 Ket kinuna ti angel ni Jehova kencuana, Agsublica ken apom, ket agpacumbabaca cadagiti imana.

10 Ket kinuna pay ti angel ni Jehova, Paaducto unay ti putotmo, a dinto mabilang maipoon iti caaduda.

11 Ket kinuna ti angel ni Jehova, Adtoy, sica masicugca, ket aganaccanto iti maysa a lalaki; ket panaganamto iti Ismael, ta nangngeg ni Jehova ti pagelmo.

12 Ket isunto a *cas la* asno a naatap iti tengnga dagiti tao; ti imana maicaniwasto iti tumunggal tao, ket ti ima ti tumunggal tao maicaniwasto kencuana; ket agnaedto iti sangaoan dagiti isu-amin a cabsatna.

13 Ket ninagananna ti nagan ni Jehova a nakisao kencuana, Sica maysaca a Dios a macakita: ta kinunana, Siac ditoy met laeng nakitac ti licud ti nacakita caniac?

14 Gapuna a nanaganan ti bobon Beerlahai-roi;* adtoy, adda iti nagbaetan ti Cades ken Barad.

15 Ket nangyanac ni Agar ken Abram iti maysa a lalaki: ket impanagan ni Abram iti anacna nga inyanac ni Agar kencuana, ti Ismael.

16 Ket ni Abram nagtawen iti walopulo ket innem, idi ni Agar inyanacna ken Abram ni Ismael.

Ti Tulag ti Cugit. Maicari ti Panacayanac ni Isaac. Nacugit ti Sanjacabbalayan ni Abram.

17 Ket idi a ni Abram nagtawen iti siam a pulo ket siam, ni Jehova nagparang kencuana, ket kinunana kencuana, Siac ti Dios Mannacabalin amin; magnaca iti sangoc ket agsingpetca.

2 Ket icabilcont ti pagtulaganta, ket pagaduencanto iti nawadwad unay.

* Cayatna a saoen, Bobon ti sibibiag a macakita caniac.

3 Ket ni Abram nagpacleb: ket ti Dios nagsao kencuana, a cunana,

4 No caniac, adtoy, ti tulago adda kenca, ket sicanto ti ama ti maysa a caadu a nacion.

5 Ket dinto managanen ti naganmo iti Abram; ngem tinta naganmo Abraham; ta incabilcan nga ama dagiti adu a nacion.

6 Ket pagbungaencanto iti dackel unay, ket aramidencanto a nasnacion, ket ar-ari agtauddanto kenca.

7 Ket buangayecto ti pagtulaganta, ken cadagiti putotmo iti calpasam, bayat dagiti caputotanda, nga agnanayon a nomó, tapno siac ti Diosmo ken *Dios* dagiti putotmo iti calpasam.

8 Ket itedconto kenca ken iti putotmo, iti calpasam, ti daga dagiti paglaslasatam, amin ti daga a Canaan, a tagicucuaen iti agnanayon; ket siacto ti Diosda.

9 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Ket sica, ti tulago salimetmetamto, sica ken dagiti putotmo iti calpasam, bayat dagiti caputotanda.

10 Daytoy ti tulago a salimetmetanyonto, a pagtulagantayo, siac ken sica ken dagiti putotmo iti calpasam: a macugitto ti tumunggal lalaki cadacayo.

11 Ket maicatto ti akinsango a cudil ti botoyo; ket daytoyto ti pagilasinan ti tulagayo.

12 Ket ti adda walo nga aldawna cadacayo macugitto, amin a lalaki cadagiti caputotanyo, ti mayanac iti balay, wenno ti magatang iti pirac iti uray siasino a gangannaet, nga saan a putotmo.

13 Ti mayanac iti balaymo, ket ti magatang iti piracmo, masapul a macugitda: ket addanto ti tulago cadagiti lasagyo, tapno pagcaysaan a manayon.

14 Ket ti lalaki a di nacugit a saan a nacugit iti lasag ti akinsango a cudilna, daydiay a lalaki maipusayto cadagiti calianna; ti tulago rinacracna.

15 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Ni Sarai nga asawam saanmonto a naganan Sarai, ngem ti naganuanto Sara.

16 Ket bendicionacto, ket casta met nga iccancanto iti yanacna a lalaki: pudno, bendicionacto, ket isu *inanto* dagiti nasnacion: ar-ari ti il-ili agtauddanto kencuana.

17 Idin ni Abraham nagpacleb ket nagcatawa, ket kinunana iti pusona, Ti lalaki nga sangagasut ti tawenna macayanacto iti maysa nga anac? Ket ni Sara, nga siam a pulo ti tawenna, agnacto?

18 Ket kinuna ni Abraham iti Dios, Sapay ta ni Ismael agbiag iti sanġoanam!

19 Ket kinuna ti Dios, Pudno unay, ni Sara nġa asawam manġyanacto kenca iti maysa a lalaki, ket panaganamto iti Isaac: ket patalgedacto ti tulagco kencuana, a tulag nġa agnanayon cadagiti putotna iti calpasanna.

20 Ket maipangġep ken Ismael, casta met dinengnġegca: adtoy, binendicionacon, ket aramidecto nġa agbunga, ket pagaducto iti dackel unay; sangapulo ket dua a principe putotennanto, ket aramidecto a dackel a nacion.

21 Nġem ti tulagco buanġayecto ken Isaac, isu a yanacto kenca ni Sara iti daytoy a tiempo a nakednġan ti sumaruno a tawen.

22 Ket linġppasna ti nakisao kencuana, ket immuli ti Dios a *binaybayanna* ni Abraham.

23 Ket innala ni Abraham ni Ismael nġa anacna, ken isu-amin nġa ad-adipen a nayanac iti balayna, ken amin a nagatangġ iti piracna, amin a lallaki iti balay ni Abraham, ket kinugitna ida iti lasag ti prepucioda iti daydiay met laeng nġa aldaw, cas ti panangġibaga idi ti Dios kencuana.

24 Ket nagtawen ni Abraham iti siam a pulo ket siam idi nacugit iti lasag ti akin-sangō a cudilna.

25 Ket ni Ismael nġa anacna nagtawen iti sangapulo ket tallo idi nacugit iti lasag ti aksingō a cudilna.

26 Iti daydi met laeng nġa aldaw nacugit ni Abraham, ken ni Ismael nġa anacna.

27 Ket isu-amin a lallaki iti balayna, ti adipen a nayanac iti balay, ken ti nagatangġ iti pirac iti gangannaet, nakipagcugitda kencuana.

Tallo nġa Angel sumtarunġcarda ken Abraham. Naicari manen ti maysa nġa Anac a Lalaki. Ti Nakednġan iti Sodoma.

Ti Panangġibabaet ni Abraham.

18 Ket nagparangġ kencuana ni Jehova iti sibay dagiti roble ni Mamre, idi adda a situtugaw iti ruangan ti sapaw, idi horas a capudotan ti aldaw;

2 ket intangadna dagiti matana, ket kinitana, ket, adtoy, tallo a lallaki sitatader idi iti sanġoananna: ket idi nakitana, napan simmabet cadacuada nanipud idi ruangan ti sapaw, ket nagrucnoy aginġga iti daga,

3 ket kinunana, Apoc, no ita nasaracac

ti parabur cadagiti matam, dawatec kenca a dica labasan ti adipenmo:

4 maala ita coma ti bassit a danum, ket buggoanyo dagiti sacsacayo, ket aginacayo iti siroc ti cayo:

5 ket mangyegacto iti maysa a subo a tinapay, ket pakirdenyo ti pusoyo; ket iti calpasanna, lumabasayto: yantangay nacadanoncayo iti adipenyo. Ket kinunada, Aramidem ti casta a cas sinaom.

6 Ket ni Abraham napan nagdardaras ken Sara idi sapaw, ket kinunana, Agdardasca a mangisagana iti tallo a casucat ti nasayaat nġa billaay, gamayem, ket agaramidca iti bibbingca.

7 Ket nagtaray ni Abraham iti ayan dagiti baca, ket nangala iti maysa nġa urbon a naganus ken nasayaat, ket intedna iti adipen; ket dinardarasna a saganan.

8 Ket nangala iti mantequilla ken gatas, ken ti urbon a sinaganana, ket incabilna iti sangoda; ket isu nagtacer iti sibayda iti siroc ti cayo, ket nanganda.

9 Ket kinunada kencuana, Adin ti yan ni Sara nġa asawam? Ket simmungbat, Adtoy, idiy sapaw.

10 Ket kinunana, Agpaypayso nġa agsubliacto kenca no casano ti tiempo ti panagbiag, ket, adtoy, aganacto iti lalaki ni Sara nġa asawam. Ket ni Sara nagdengnġeg iti ruangan di sapaw, nġa adda iti licudanna.

11 Ita ni Abraham ken ni Sara lallacaydan, ket adu ti napalabasda nġa aldaw; ni Sara simmardengġ kencuanan ti panagcadawyan dagiti babai.

12 Ket nagcatawa ni Sara nġa is-isu a cunana, Idinto ta baketacon, agragsacacto, casta met ni asawac lacayen?

13 Ket ni Jehova kinunana ken Abraham, Apayapay nagcatawa ni Sara a cuncunana, Pudno aya nġa aganacacto, ket siac baketacon?

14 Adda aya aramid a naricut unay ken Jehova? Iti tiempo a nakednġan agsubliacto kenca, no casano ti tiempo ti panagbiag, ket ni Sara addanto anacna.

15 Idin ni Sara naglibac a kinunana, Saanac a nagcatawa; ta isu nagbutengġ. Ket dayta kinunana, Saan a casta; nġem nagcatawaca.

16 Ket dagiti lallaki timmacerda idiy, ket kinitada ti Sodoma: ket ni Abraham kimmuyog cadacuada a nangiturongġ iti dana.

17 Ket ni Jehova kinunana, Ilimedconto aya ken Abraham ti aramidec;

18 idinto n̄ga agbalinto a di bumurong ni Abraham a dackel ken napigsa a nacion, ket idinto a benidonto kencuana ti isuamin dagiti nasnacion ti daga?

19 Ta siac naam-ammoc, tapno ibilinnanto cadagiti annacna ken iti balayna iti calpasanna, n̄ga surotenda ti dalan ni Jehova, n̄ga aramidenda ti kinalinteg ken pangngocom; tapno tungpalen ni Jehova ken Abraham ti nasaona kencuana.

20 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Ta ti ariwawa ti Sodoma ken Gomorra dackel, ken gaputta ti basolda kimmario iti dackel unay;

21 umulogacto ita, ket kitaecto no cas iti ariwawada a dimmanon caniac inaramidda laeng; ket no saan, ammoccto.

22 Ket simmina idiy dagiti lalaki, ket tinurongda ti Sodoma: n̄gem ni Abraham adda pay laeng iti sanggoanan ni Jehova.

23 Ket immasideg ni Abraham ket kinunana, Pucawem met aya ti nasingpet a mairaman ti nadangkes?

24 Nalabit adda limapulo a nasingpet iti uneg ti ciudad: pucawem met, ken dicanto ispalen ti disso maipoon iti limapulo a nasingpet n̄ga adda iti unegna?

25 Uray caano, dica coma ar-aramiden ti casta, a patayem ti nasingpet a mairaman ti nadangkes, n̄ga iti casta ti nasingpet isu cas ti nadangkes; saan a casta ti aramidem: saanto n̄ga agaramid iti nalinteg ti Ocom ti amin ti daga?

26 Ket kinuna ni Jehova, No masaracacto idiy Sodoma ti limapulo a nasingpet iti uneg ti ciudad, ispalecto n̄garud amin daytoy a yan maipoon cadacuada.

27 Ket ni Abraham simmungbat ket kinunana, Adtoy ita, rinugiac ti nakisao iti Apo, uray tapucac laeng ken dapo:

28 nalabit agcurangto ti limapulo a nasingpet iti lima: pucawemto, maipoon cadagidiay lima n̄ga agcurang, ti amin a ciudad? Ket kinunana, Saanconto a pucawen, no masaracacto ti uppat a pulo ket lima sadiay.

29 Ket nakisao man kencuanan, ket kinunana, Nalabit a masaracacto idiy ti uppat a pulo. Ket kinunana, Diacto aramiden gapu iti uppat a pulo.

30 Ket kinuna ni Abraham, O, saan coma n̄ga agunget ti Apo, ket agsaoacto: nalabit a masaracacto idiy ti tallopulo. Ket kinunana, Diac aramiden, no masaracacto ti tallopulo sadiay.

31 Ket kinunana, Adtoy ita, nagtur-

turedac ti nakisao iti Apo: nalabit a masaracacto idiy ti duapulo. Ket kinunana, Diacto pucawen gapu iti duapulo.

32 Ket kinunana, O, saan coma n̄ga agpungtot ita ti Apo, ket saecto itoy maminsan laeng: nalabit masaracacto idiy ti sangapulo. Ket kinunana, Saanconto a pucawen gapu iti sangapulo.

33 Ket napan ni Jehova, calpasan ti pannakisaona ken Abraham: ket ni Abraham nagsubli iti yanna.

Dagiti Angel sarun̄caranda ti Sodoma. Ti Kinadakes dagiti lalaki a taga Sodoma. Naispal ni Lot. Ti Pannacadadael dagiti Ciciudad ti Tanap. Ti Pannacayanac da Moab ken Ben-ammi.

19 Ket dimteng dagiti dua n̄ga angel idiy Sodoma iti malem; ket ni Lot nagtugtugaw iti ruangan ti Sodoma: ket nakita ida ni Lot, sa timmacder a sumabet cadacuada; ket intamedna ti rupana iti daga;

2 ket kinunana, Adtoy ita, appoc, dawatec cadacayo, umaycayo iti balay ti adipenyoy, ket umyancayo, ket buggoanyo dagiti sacayo, ket buman̄goncayto a masapa, ket mapancayto iti dalanyo. Ket kinunada, Saan; iti plaza ketdi umyancanto n̄ga agpatpatnag.

3 N̄gem inawisna ida iti naulit-ulit; ket napanda kencuana ket simreca ida iti balayna; ket inyaramidanna ida iti maysa a dayá, ket nagluto iti tinapay a di nalevaduraan, ket nanganda.

4 N̄gem idi dida pay nagidda, dagiti lalaki ti ciudad, dagiti lallaki a taga Sodoma, linawlawda ti balay, bumaro man ken lumacay, amin ti ili iti amin a barrio:

5 ket inayabanda ni Lot, ket kinunada kencuana, Adino ti yan dagiti lallaki n̄ga immay kenca ita a rabii? Iruarmo ida cadacami, tapno maam-ammomi ida.

6 Ket rimmuar ni Lot cadacuada agingga iti ruangan, ket sinerraanna ti ruangan iti licudanna.

7 Ket kinunana, Cacabsatco, dawatec cadacayo, dicay agaramid iti casta a dakes.

8 Adtoy ita, adda caniac dua n̄ga annac a babbai a dida pay naam-ammo ti lalaki; dawatec cadacayo, palubosendac n̄ga iyegco ida cadacayo, ket aramidenyoy cadacuada ti pagayatanyoy: isuna laeng a cadagityoy a lalaki diyo aramiden ti uray

no ania, ta gapu immaydan iti linung ti atepco.

9 Ket kinunada, Aglisica. Ket kinunada, Toy immay a maymaysa tapno agnaed, ket aramidenna ti bagina a mangocom: ita aramidenni kenca ti dacadakes ngem cadacuada. Ket iniletanda iti dackel ti lalaki a Lot, ket immasidgeda a nangracrac iti rikep.

10 Ngem dagiti lalaki inunnatda ti imada ket impasreda ni Lot idi balay cadacuada, ket rinipcanda ti ruangan.

11 Ket dagiti lalaki nga adda iti ruangan ti balay, pinagbulseceda, hassit ken dackel man, iti casta a nabannogda nga agsapsapul iti ruangan.

12 Ket kinuna dagiti lalaki ken Lot, Adda pay kenca sabali ditoy? manugang a lalaki, ken annacmo a lalaki, ken babai nga annacmo, ken uray siasino nga adda kenca iti ciudad, iccatem ida itoy a disso:

13 gaputta pucawenminto daytoy a disso, ta ti ariwawada timmangsit unay iti sango ni Jehova; ket ni Jehova imbaonnacami tapno pucawenmi.

14 Ket ni Lot pimmanaw, ket kinasona dagiti manugangna a nangasawa cadagiti annacna a babbai, ket kinunana, Bumangoncayo, agtalawcayo itoy a disso; ta pucawento ni Jehova daytoy a ciudad. Ngem inawatda a mangrabrac.

15 Ket idi nagbanawag, idin dagiti angel ngarud pinagdarasda ni Lot, a cunada, Tumacderca, alaem ta asawam, ken dagiti dua nga annacmo a babai nga adda ditoy, di la ket ta mapucawca iti kinadakes ti ciudad.

16 Ngem nagtukeng; ket dagiti lalaki iniggemanda ti imana, ken ti ima ti asawana, ken dagiti ima dagiti dua nga annacna a babbai, iti caasi ni Jehova kencuana idi: ket impanda iti ruar, ket incabilda iti ruar ti ciudad.

17 Ket naaramid nga, idi innalada ida, kinunana, Agtalawca tapno agbiagca; dica kitaen ti licudam, ken dica agsardeng iti amin ti Tanap; idiy bantay ti pagtalawam, di la ket ta mapucawca.

18 Ket ni Lot kinunana cadacuada, O, saan a casta, apoc:

19 adtoy ita, nacasarac ti adipenmo iti paratur cadagiti matam, ket pinadackelmo ti caasim, nga impaaymo nga inispal ti biagco; ket diac macatalaw a mapan

idiay bantay, ania la ket ta madacsanac, ket matayac:

20 adtoy ita, daytoy a ciudad asideg a pagcamangac, ket bassit. O palubosam nga agtalawac sadiay (saan aya a bassit a ciudad?), ket agbiagto ti cararuac.

21 Ket kinunana kencuana, Adtoy, inanamunganca maipoon itoy met, nga diacto pucawen ti ciudad a nasaom.

22 Agdarasca, agtarayca idiy; ta awanto ti mabalingo agpapan dica macadanon idiy. Gapu itoy nanaganan ti ciudad a Segor.

23 Ti ininit simmingising iti rabaw ti daga idi ni Lot dimmanon idiy Segor.

24 Ket ni Jehova pinagtudona iti Sodoma ken iti Gomorra ti azufre ken apuy, a naggapu ken Jehova manipud sadi langit;

25 ket dinadaelna dagidiay a ciudad, ken amin ti Tanap, ken amin dagiti agnaed cadagiti ciudad, ken ti nagtubo iti daga.

26 Ngem ti asawana kinitana iti licudanna, ket nagbalin a teddec nga asin.

27 Ket napan immuli ni Abraham a nasapa iti bigat iti disso a nagananna idi sango ni Jehova:

28 ket kinitana ti Sodoma ken Gomorra, ken ti amin a daga daydiay a Tanap, ket kinitana, ket, adtoy, ti asuc ti daga immuli a cas la asuc ti maysa nga horna.

29 Ket naaramid nga, idi pinucaw ti Dios dagiti ciudad ti Tanap, ti Dios nalagipna ni Abraham, ket pinapanawna ni Lot iti ngalay ti pannacapucaw, idi winarwarana dagiti ciudad a nagnaedan ni Lot.

30 Ket ni Lot nagtalaw idiy Segor ket nagtaeng iti bantay, agraman dagiti dua nga annacna a babbai; ta nagbuteng a nagnaed idiy Segor: ket nagtaeng iti maysa a rukib, isu ken dagiti dua nga annacna a babbai.

31 Ket ti inauna kinunana iti inaudi, Lacay ni amata, ket awan ti mabati a lalaki iti daga a sumrec cadata cas mayannatup iti cadawyan ti amin a daga:

32 umayca, painumenta ni amata iti arac, ket makicaiddatanto kencuana, tapno mataginayonta ken amata ti caputotan.

33 Ket pinainumda ni amada iti arac iti daydi a rabii: ket simrec ti inauna, ket nakicaidda ken amana; ket dina naammoan idi nakicaidda, ken uray idi bimangon.

34 Ket naaramid nga idi simmaruno nga aldaw, kinuna di inauna iti inaudi, Adtoy, idi nalabes a rabii nakicaiddaac ken amac: ipainumta ala iti arac ita a rabii met; ket sumrecca, ken makicaidda kencaña, tapno mataynayonta ken amata ti caputotan.

35 Ket pinainumda iti arac di amada idi a rabii met: ket timmacoder di inaudi, ket nakicaidda kencuana; ket isu dina naammoan idi nakicaidda di anaena, ken uray idi bimmangon.

36 Iti casta nasicug dagiti dua nga anac ni Lot, gapu ken amada.

37 Ket nangyanac di inauna iti lalaki, ket pinanagananna iti Moab: isu ti ama agpapan ita dagiti Moabitas.

38 Ket ti inaudi, nangyanac met iti lalaki, ket pinanagananna iti Ben-ammi: isu nga agpapan ita ti ama dagiti Ammonitas.

Ni Abraham idiay Gerar. Libacanna ni Abimelec.

20 Nanipud idiay nagluas ni Abraham a nagturong iti daga ti Abagatan, ket nagnaed iti nagbaetan ti Cades ken Sur; ket nagtaeng idiay Gerar.

2 Ket sinao ni Abraham ti maipapan ken Sara nga asawana, Isu cabsatco: ket ni Abimelec nga ari ti Gerar nagbaon, ket innalana ni Sara.

3 Ngem ti Dios immay ken Abimelec iti maysa a tagainep ti rabii, ket kinunana kencuana, Adtoy, lalakica a natay laeng maipoon iti babai nga innalam; ta isu naasawaan.

4 Ngem ni Abimelec saan a dimna idi kencuana; ket kinunana, Apo, patayemto uray ti nacion a nalinteg?

5 Isu aya dina kinuna caniac, Isu cabsatco? ket ti babai, isu met laeng kinunana, Isu cabsatco a lalaki: iti kinalinteg ti pusoc ken iti kinasingpet dagiti imac, inaramidco daytoy.

6 Ket kinuna ti Dios kencuana iti tagainep, Wen, ammoc nga iti kinasingpet ti pusom, inaramidmo daytoy, ket tinubengca met tapno dica nacabasol caniac: gapuna a diae impalubos a sumagidca kencuana.

7 Itatta, ngarud, isublim ti babai iti asawana; ta daytoy isu ti maysa a mammadto, ket icacaasiannacanto, ket agbiagcanto: ket no dicanto isubli, ammoem a mataycanto a di bumurong, sica agraman dagiti amin a tattaom.

8 Ket ni Abimelec bimmangon a nasa-pa iti bigat, ket inayabanna amin dagiti adipenna, ket imbagana amin dagitoy a balicas cadagiti lapayagda: ket nagbuteng iti dackel unay dagiti tao.

9 Idin inayaban ni Abimelec ni Abraham, ket kinunana kencuana, Ania ti inaramidmo cadacami? ket ania ti nacabasolac kenca, ta impaawitmo caniac ken iti pagariac ti dackel a basol? ar-aramid a dida rebbeng a maaramid, inaramidmo caniac.

10 Ket kinuna ni Abimelec ken Abraham, Ania ti nakitam a paggapuam daytoy nga inaramidmo?

11 Ket ni Abraham kinunana, Gaputta impagarupco, Pudno nga awan ti panagbuteng iti Dios ditoy a disso; ket patayendacto maipoon iti asawac.

12 Ket maysa pay, pudno a cabsatco, anac a babai ni amac, ngem saan nga anac ni inac; ket nagbalin nga asawac:

13 ket naaramid idi ti Dios pinapanaw-nac a nagbari-w-as nanipud iti balay ni amac, siac kinunac kencuana, Daytoy isunto ti imbagmo nga ipaaymo caniac, nga iti isu-amin a disso a papanantanto, saom a maipapan caniac, Isu cabsatco a lalaki.

14 Ket ni Abimelec nangala iti carcarnero, ken bacaca, ken ad-adipen a lallaki ken babbai, ket intedna ida ken Abraham, ket insublina kencuana ni Sara nga asawana.

15 Ket kinuna ni Abimelec, Adtoy, ti dagac adda iti sangaoanam: agtaengca iti disso a pagayatam.

16 Ket ken Sara kinunana, Kitaem, iniecac iti sangaribu a bagi ti pirac ni cabsatmo: adtoy, isu pannacacalubnaca dagiti mata ti isu-amin dagiti makipagyan kenca; ket mapalintegca iti isu-amin.

17 Ket nagcararag ni Abraham iti Dios: ket ti Dios pinaimbagna ni Abimelec ken ti asawana, ken dagiti adipenna a babbai, ket naganacda.

18 Ta rinipcan unay idi ti Dios amin nga aanacan iti balay ni Abimelec, maipoon ken Sara nga asawa ni Abraham.

Nayanac ni Isaac. Napagtalaw da Agar ken Ismael. Ti Tulag ti Beer-seba.

21 Ket sinarungcaran ni Jehova ni Sara cas nasaona idi, ket inaramid ni Jehova ken Sara cas nasaona idi.

2 Ket nagsicug ni Sara, ket nangyanac ken Abraham iti maysa a lalaki, iti kina-

lacayna, idi tiempo a naituding a kinuna ti Dios.

3 Ket impanagan ni Abraham iti anacna a nayanac kencuana, nga impasngay kencuana ni Sara, ti Isaac.

4 Ket kinugit ni Abraham ti anacna nga Isaac idi nga adda walo nga aldawna a timmaon, cas inbilin ti Dios kencuana.

5 Ket nagtawen ni Abraham iti sang-agasut a tawen, idi nayanac kencuana ni Isaac nga anacna.

6 Ket ni Sara kinunana, Pinagcatawanac ti Dios; uray siasino a macangngeg makipagcatawanto caniac.

7 Ket kinunana, Asino ti nagsao idi ken Abraham, a ni Sara mamasusu dagiti annac? ta nangyanacac kencuana iti maysa a lalaki, iti kinalacayna.

8 Ket dimmackel ti ubing, ket napusot: ket inaramid ni Abraham ti dackel a dayá idi aldaw a pannacapusing ni Isaac.

9 Ket nakita ni Sara nga agrabracac idi ti anac ni Agar a taga Egipto, nga inyanacna idi ken Abraham.

10 Isut' gapuna a kinunana ken Abraham, Pagtalawem daytoy nga adipen ken ti anacna, ta ti anac daytoy nga adipen saanto a makipagtawid iti anacco nga Isaac.

11 Ket ti aramid binantot unay ni Abraham maipoon iti anacna.

12 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Saanmo a tagibantoten maipoon iti ubing ken ti adipenmo; iti amin a saoen kenca ni Sara, denggem ti timecna; ta ken Isaac managanto kenca ti putotmo.

13 Ket casta met ti anac ti adipen pagbalinecto a nacion, gaputta isu ti putotmo.

14 Ket ni Abraham bimmanon a nasapa iti bigat, ket nangala iti tinapay ken maysa a lalat a pagyanan ti danum, ket intedna ida ken Agar nga incabil iti abagana, ket intedna kencuana ti ubing ket pinapanawna: ket napan ket nagwalang iti tay-ac ti Beer-seba.

15 Ket naibus ti danum idi lalat, ket incabilna ti ubing iti siroc ti maysa a cayo a bassit.

16 Ket napan, ket nagtugaw iti sangonananna iti adayu a cas madanon ti ibiat ti pana: ta kinunana, Diac makita coma ti ipapatay ti ubing. Ket nagtugaw iti sangonananna, ket impeccana ti timecna, ket nagsangit.

17 Ket dinengngeg ti Dios ti timec ti ubing; ket ti angel ti Dios pinuccawanna ni Agar nanipud sadi langit, ket kinunana

kencuana, Ania ti pagdanagam, Agar? Dica agbuteng; ta ti Dios nangngegna ti timec ti ubing iti ayanna.

18 Tumacderca, bangonem ti ubing ket kibinem; ta aramidecto a dackel a nacion.

19 Ket linuctan ti Dios dagiti mata ni Agar, ket nakitana ti maysa a bobon ti danum; ket napan, ket pinunnona ti lalat iti danum, ket pinainumna ti ubing.

20 Ket ti Dios adda idi iti ubing, ket dimmackel; ket nagtaeng iti tay-ac, ket nagbalin iti idadackelna a pumapana.

21 Ket nagnaed iti let-ang ti Faran: ket inyasawa ni inana iti maysa a babai a taga Egipto.

22 Ket naaramid nga, idi met laeng a tiempo, ni Abimelec ken ni Ficol, a capitán dagiti buyotna, nasaoda ken Abraham, a kinunada, Ti Dios adda kenca iti amin nga aramidmo:

23 ita, ngarud, sapataam caniac maipoon iti Dios a dicanto agcurang caniac, ken iti anacco, ken iti apocog: ngem mayannatup iti caasi nga inaramidco kenca, aramidecto caniac, ken iti daga a nagtaengam idi.

24 Ket kinuna ni Abraham, Siac sapatacto.

25 Ket ni Abraham tinubngarna ni Abimelec maipoon iti maysa a bobon ti danum, a dagiti adipen ni Abimelec inagawda idi a siraranggas.

26 Ket kinuna ni Abimelec, Diac ammo no asino ti nangaramid iti daytoy: ket uray sica saanmo nga inyamno caniac, ket uray diac nangngeg, no saan laeng ita.

27 Ket nangala ni Abraham iti carcarnero ken bachaca, ket intedna ida ken Abimelec; ket inaramidda a dua ti maysa a nomó.

28 Ket incabil ni Abraham ti pito a cordero a babai iti pangén a nailasin.

29 Ket kinuna ni Abimelec ken Abraham, Ania ti calpapanan dagitoy pito a cordero a babai nga inlasinmo?

30 Ket kinunana, Dagitoy pito a cordero a babai alaemto iti imac, tapno mamaneccac coma caniac nga siac kinaliac daytoy a bobon.

31 Gapuna a pinanagananna daydiay a disso iti Beer-seba; gaputta idia ti nagsapataanda a dua.

32 Casta ti pannakitulagda idia Beer-seba; ket timmacder ni Abimelec ken ni Ficol, capitán dagiti buybuyotna, ket nagsubliada iti daga dagiti Filisteos.

33 Ket nagmula ni Abraham, iti maysa a tamarindo a cayo idia Beer-seba, ket

inawaganna idiy ti nagan ni Jehova, a Dios nga awan tungpalna.

34 Ket nagnaed ni Abraham idiy daga dagiti Filisteos iti adu nga aldaw.

*Nasuut ni Abraham nga idatonna ni Isaac.
Ti Familia ni Nacor.*

22 Ket naaramid, calpasan dagitoy a banag, a sinuut ni Jehova ni Abraham, ket kinunana kencuana, Abraham; ket isu simmungbat, Adtoyac.

2 Ket kinunana, Alaem ita ta anacmo, ta anacmo a bugbugtong, nga ay-ayatem, a ni Isaac, ket inca iti daga ti Moria; ket idatagmo idiy nga maysa a daton a mapuuran, iti rabaw ti maysa cadagiti bantay nga ibagacto kenca.

3 Ket ni Abraham nagparbangon iti bigat ken sinillaanna ti asnona, ket incuyogna ti dua nga ubingna, ken ni Isaac nga anacna; ket nangguped iti sungrod nga agservi iti daton a mapuuran, ket timmacder, ket napan iti disso a ti Dios inbagana kencuana.

4 Iti maicatio nga aldaw, intangad ni Abraham dagiti matana, ket nakitana iti adayu ti disso.

5 Ket ni Abraham kinunana cadagiti barona, Agyancay ditoy agraman ti asno, ket siac ken ti ubing mapancamto idiy; ket agdaydayawcamto, ket agsublicamto cadacayo.

6 Ket innala ni Abraham ti cayo nga agservi iti daton a mapuuran, ket impawitna iti anacna nga Isaac; ket iniggamanna ti apuy, ken ti buneng; ket napanda a dua a nagicuyog.

7 Ket kinasao ni Isaac ni Abraham nga amana, ket kinunana, Ama: ket daytoy kinunana, Adtoyac, anacco. Ket isu kinunana, Adtoy ti apuy ken ti cayo: ngem adin ti yan ti cordero a maidaton a mapuuran?

8 Ket simmungbat ni Abraham, Ti Dios mangtedto iti cordero a maipaay kencuana a daton a mapuuran, anacco: casta napanda a dua.

9 Ket nacadanonda iti disso nga inbaga kencuana idi ti Dios; ket binangon ni Abraham idiy ti maysa nga altar, ket inurnosna ti cayo, ket rineppetna ni Isaac nga anacna, ket imparabawna iti altar, iti rabaw ti cayo.

10 Ket inlayat ni Abraham ti imana, ket innalana ti buneng, tapno patayenna ti anacna.

11 Ket ti angel ni Jehova pinuccawan-na nanipud langit, ket kinunana, Abraham, Abraham: ket isu simmungbat, Adtoyac.

12 Ket kinunana, Saanmo nga idisso ta imam iti ubing, ket uray no ania dica aramiden kencuana; ta ita maammoac a mabutengca iti Dios, yantangay a dica impaidan caniac ti anacmo, ti bugbugtong nga anacmo.

13 Ket ni Abraham intangadna dagiti matana, ket kimmita, ket adtoy, maysa a carnero a lalaki iti licudanna, a naisalat iti maysa a samec dagiti sarana; ket napan ni Abraham, ket innalana ti carnero ket impaayna nga indaton a sucat ti anacna.

14 Ket pinanaganan ni Abraham daydiay a disso iti Jehova-jireh: a cas masao agpapan ita, Iti bantay ni Jehova masagananto.

15 Ket inayaban ti angel ni Jehova ni Abraham ti capaminduana nanipud langit,

16 ket kinunana, Gapu met caniac sinapataac, kinuna ni Jehova, a gaputta inaramidmo daytoy, ket dimo impaidan ti anacmo, ti bugbugtong nga anacmo,

17 iti panangbendicion bendicionanto, ket iti pammaadu, pagaducto ti putotmo cas cadagiti bitbitwen ti langit, ken cas iti darat nga adda iti igid ti baybay; ket ti putotmo cucuananto dagiti ruangan dagiti cabusorna;

18 ket iti putotmo benditonto isu-amin dagiti nacion ti daga; agsipud ta tinungpalmo ti timecco.

19 Nagsubli ngarud ni Abraham cadagiti barona, ket timmacderda ket napanda a nagicuyog idiy Beer-seba; ket nagnaed ni Abraham idiy Beer-seba.

20 Ket naaramid nga, calpasan dagitoy a banag, napan ken Abraham ti damag a kinunana, Adtoy, casta met ni Melca nangyanac iti putputot ken Nacor a cabsatmo a lalaki:

21 *isuda* ni Hus nga inaunana a lalaki, ken ni Buz a cabsatna, ken ni Camuel nga ama ni Aram,

22 ken ni Cased, ken ni Asau, ken ni Feldas, ken ni Jedlaf, ken ni Batuel.

23 Ket ni Batuel pinutotna ni Rebeca: dagitoy walo inyanac ni Melca ken Nacor a cabsat ni Abraham.

24 Ket ti cabbalayna, nga agnagan ti Reuma idi, inyanacna met ni Tabea, ken ni Gaham, ken ni Tahas, ken ni Maaca.

*Ti Ipatatay ni Sara. Nagatanġ ti Talon
sachiau Macpela. Ti Pannacaita-
nem ni Sara.*

23 Ket sanġagasut, duapulo ket pito
a tawen ti panagbiag ni Sara idi :
dagitoy dagiti tawen ti biag ni Sara idi.

2 Ket natay ni Sara idiaŷ Cariat-arbe
(a isu ti Hebron), idiaŷ daga a Canaan :
ket immay ni Abraham a nagladingit ken
Sara, ken tapno sanġitanna.

3 Ket timmacerder ni Abraham iti sanġo
ti minatayna, ket nagsao cadagiti annac
ni Jet a kinunana,

4 Gangannaetac ken makipagtaenġ
cadacayo : iccandac ti maysa a disso a
tagicuaen a pagtamnan iti yanyo, tapno
itanemco ti minatayco a maipanaw iti
imatangco.

5 Ket simmungbat dagiti annac ni Jet
ken Abraham, ket kinunada kencuana.

6 Dengġennacami, apoc ; principenaca ti
Dios cadacami : iti caimbagan cadagiti
tantanemmi, itanemmo ti minataymo ;
awan a pulos cadacami ti mangġiparitto iti
tanemna, tapno itabonmo ti minataymo.

7 Ket ni Abraham timmacerder, ket nag-
rucnoy cadagiti umili daydi a daga, cada-
giti annac ni Jet.

8 Ket nakisarita cadacuada a kinunana,
No isut' pagayatanyo a siac itanemco ti
minatayco a maipanaw caniac, dengġendac,
ket idawdawtdac ken Efron nġa anac a
lalaki ni Seor,

9 nġa itedna coma caniac ti rukib ti
Macpela a cucuana, nġa adda iti nġudo ti
talonna ; maipoon iti pateg a natutup
itedna coma caniac iti nagtenġnġaanyo cas
tagicuaen a pagtamnan.

10 Daytoy nġa Efron agtutugaw idi iti
tenġnġa dagiti annac ni Jet : ket ni Efron
a Jeteo simmungbat ken Abraham a
dengdenġen dagiti annac ni Jet, ken isu-
amin dagiti sumrec iti ruangan ti ciudadna,
a kinunana,

11 Saan, apoc ; dengġennac : ti talon
itedco kenca, ken ti rukib nġa adda iti
dayta itedco met kenca ; iti sanġo dagiti
annac ti ilic itedco kenca : itanemmo ti
minataymo.

12 Ket ni Abraham nagrucnoy iti sanġo
dagiti umili daydi a daga.

13 Ket simmungbat ken Efron a deng-
denġen dagiti umili iti daydi daga, kinu-
nana, Nġem no cayatmo, dawatec kenca,
dengġennac : siac itedconto ti pateg ti
talon ; alaem caniac, ket itanemconto
idiaŷ ti minatayco.

14 Ket simmungbat ni Efron ken Abra-
ham a kinunana kencuana,

15 Apoc, timudennac : ti daga nġa ag-
pateg iti uppat a gasut a siculo ti pirac,
ania daytoy cadata ? iti casta itanemmo ti
minataymo.

16 Ket ni Abraham impangagna ni
Efron ; ket tinembenġ ni Abraham ken
Efron ti pirac nġa inbagana iti dengnġenġ
dagiti annac ni Jet, uppat a gasut a siculo
ti pirac, nġa agpagna cadagiti agtagtagi-
laco.

17 Iti casta napatalgedan ti talon ni
Efron, nġa adda idiaŷ Macpela, a sanġo ti
Mamre, ti talon ken ti rukib nġa adda
idiaŷ ken isu-amin a caycayo, nġa adda idi
iti amin a sacupna nġa aglawlaw,

18 ken Abraham, tapno tagicuaenna iti
sanġo dagiti annac ni Jet, iti imatang
dagiti amin a simrec iti ruangan ti ciudad-
na.

19 Ket iti calpasan daytoy, intabon ni
Abraham ni Sara nġa asawana iti rukib ti
talon ti Macpela iti sanġo ti Mamre (nġa
isu ti Hebron) idiaŷ daga a Canaan.

20 Ket ti talon, ken ti rukib nġa adda
idiaŷ, napatalgedanda ken Abraham tapno
tagicuaenna a pagtamtamnan gapu cada-
giti annac ni Jet.

*Ti Tulag ti Panagasawa ni Isaac ken ni
Rebeca. Ti Panagasawada.*

24 Ket ni Abraham lacay idin, ket adu
unay ti tawenna : ket binendicio-
nan ni Jehova idi ni Abraham iti amin.

2 Ket kinuna ni Abraham iti adipenna,
a calalacayan iti balayna, nġa apo iti amin
nġa adda kencuana, Icabilmo, dawatec
kenca, ti imam iti babaen ti lupoc :

3 ket pagsapataencanto gapu ken Je-
hova, a Dios dagiti langit, ken ti Dios ti
daga, a dicanto yasawa ti anacco cadagiti
annac a babbai ti Canaan, isuda a paki-
pagtaenġac :

4 nġem mapancanto iti dagac, ken iti
cacabagiac, ket mangalacanto idiaŷ iti
asawa ti anacco nġa Isaac.

5 Ket ti adipen kinunana kencuana,
Nalabit ti balasang dinanto cayat ti sumu-
rot caniac a dumanon itoy a daga : masa-
pulco nġa ipan manen ti anacmo iti daga a
naggapuam ?

6 Ket kinuna ni Abraham kencuana,
Tandaanam a dicanto ipan manen ti
anacco idiaŷ.

7 Ni Jehova a Dios dagiti langit, a

nanġala caniac iti balay ni amac, ken iti daga a nacayanacac, ken nagsao caniac. ken nagsapata caniac, a kinunana, Iti putotmo itedconto daytoy a daga; isu ibaonnanto ti angelna iti sangom, ket mangalacanto idiaiy ti asawa ti anacco.

8 Ket no ti babai dinanto cayat ti sumurot kenca, malacsidcanto itoy sapa-tac; isuna laeng a dicanto ipan manen idiaiy ti anacco.

9 Ket ti adipen incabilna ti imana iti baba ti luppo ni Abraham nġa apona, ket sinapataanna kencuana maipoon itoy pang-gep.

10 Ket ti adipen nanġala iti sangapulo a camello cadagiti camcamello ti apona, ket nagluas, nġa incucuyogna iti imana ti caimbagan ti amin a cucua ti apona: ket timmacder, ket napau idiaiy Mesopotamia, iti ciudad ni Nacor.

11 Ket pinagparintumengna dagiti camello iti ruar ti ciudad iti abay ti bobon ti danum, iti horas ti malem, nġa horas ti ipapan dagiti babbai agsacdu.

12 Ket kinunana, O Jehova a Dios ni apoc nġa Abraham, ipaaymo caniac, dawatec kenca, ti naimbag a gasat ita nġa aldaw, ket itdem ti caasi ken apoc nġa Abraham.

13 Adtoy, sitatacderac ita iti abay ti ubbog ti danum: ket dagiti annac a babbai dagiti lalaki ti ciudad dumdumanda nġa agsacdu:

14 ket pagbanagem coma nġa ti balasang a pagcunaac, Ibabam, dawatec kenca, ti malabim, tapno uminumac; ket isu cunananto, Uminumca, ket casta met painumecto dagita camellom: ipaaymo cadi nġa daytoy ti insaganam iti adipenmo nġa Isaac; ket iti daytoy maammoacto nġa inaramidmo ti caasi ken apoc.

15 Ket naaramid nġa, idi dina pay tinuloy ti agsao, adtoy, ni Rebeca rimuar, isu a nayanac ken Batuel, nġa ana a lalaki ni Melca, asawa ni Nacor, a cabsat ni Abraham, ket inawitna ti malabina iti abagana.

16 Ket ti balasang napintas unay a makita, virgen, a dina pay naammamo ti lalaki: ket simmalog idi ubbog, ket pinunnona ti malabina, ket simmang-at.

17 Ket ti adipen nagtaray a simmabat kencuana, ket kinunana, Dawatec kenca, painumennac bassit ti danum iti malabim.

18 Ket isu simmungbat, Uminumca, apoc: ket nagdaras, ket imbabana ti malabina iti imana, ket pinainumna.

19 Ket idi nalpasna a nangpainum kencuana, kinunana, Casta met ti maipaay cadagiti camellom mangalaacto iti danum, inggana iti dida malpas nġa uminum.

20 Ket nagdaras, ket imbuyatna ti malabina iti paginuman, ket nagsubli manen idi bobon a sumacdu, ket nanġala iti agservi cadagiti amin a camellona.

21 Ket ti lalaki minatmatanna a siuulimec, tapno maammoanna no ni Jehova pinagasatna ti dalanna, wenna saan.

22 Ket naaramid nġa, idi dagiti camello nalpasda nġa imminum, ti lalaki nanġala iti maysa a singsing a balitoc nġa guddua ti siclo ti timbengna, ken dua a pulcera nġa agservi cadagiti imana a sangapulo a siclo a balitoc ti timbengna,

23 ket kinunana, Asino ti nakinanac kenca? Datawec kenca nġa ipalawagmo caniac. Adda yan idiaiy balay ni amam a pagdagusanmi?

24 Ket kinunana kencuana, Siac apacnac ni Batuel nġa ana a lalaki ni Melca, isu a nangyanac ken Nacor.

25 Kinunana pay kencuana, Castamet nġa adda cadacami, idiaiy balay, ti garami ken adu a macan ti an-animal, ket ti yan a pagdagusan.

26 Ket ti lalaki indumogna ti olona ket nagdaydayaw ken Jehova.

27 Ket kinunana, Bendito coma ni Jehova, ti Dios ni apoc nġa Abraham, nġa dina iniccat ti caasina ken kinapudnona iti apoc: no caniac, inturturongnac ni Jehova iti dalan agtungpal iti balay dagiti cacabsat ti apoc.

28 Ket ti balasang nagtaray, ket inyamona iti balay ni inana, cas dagitoy a sao.

29 Ket ni Rebeca adda cabsatna a lalaki nġa agnagan iti Laban: isu nagtaray a napau idi lalaki idiaiy ubbog.

30 Ket naaramid nġa, idi nakitana ti singsing, ken dagiti pulceras cadagiti ima ni cabsatna, ket idi nangngegna dagiti bali-cas ni Rebeca a cabsatna a kinunana, Casta ti kinuna caniac daydiay lalaki; napau iti lalaki; ket, adtoy, isu adda idi iti sibay dagiti camello idiaiy ubbog.

31 Ket kinunana, Sumrecca, sica a bendito ken Jehova; apayapay sitatacderca iti ruar? ta insaganacon ti balay, ken ti disso a pagyanan dagiti camello.

32 Ket ti lalaki simrec iti balay, ket ni Laban iniccatna dagiti aruat dagiti camello, ket iniccanna ti garami ken ti canen pay dagiti camello, ken danum

a pangbuggo iti sacsacana, ken sacsaca dagiti lalaki a kimmuyog kencuana.

33 Ket naicabil iti sangona ti canenna : ket kinunana, Diacto mang'an agpapan diae ibaga ti gagarac. Ket kinuna ni *Laban*, Agsaoca.

34 Ket kinunana, Siac adipennac ni Abraham.

35 Ket ni Jehova binendicionanna iti adu ni apoc ; ket nagbalin a dackelen : ket iniccanna iti carcarnero, ken bacbaca, ken pirac ken balitoc, ken ad-adipen a lalaki ken babbai, ken camcanello ken as-asno.

36 Ket ni Sara, nga asawa ni apoc, inyanacna ti maysa a lalaki ken apoc iti kinabaketna, isu a nangtedanna ti amin nga adda kencuana.

37 Ket ni apoc pinagsapatanac, a kinunana, Dicanto mangala iti babai nga asawaen ti anacco cadagiti annac a babbai dagiti taga Canaan, nga iti dagada agnaedac :

38 ngem incanto iti balay ni amac ken cadagiti cabagiac, ket mangalacanto idiai iti babai nga asawaen ti anacco.

39 Ket kinunac ken apoc, Nalabit a dinto sumurot caniac ti babai.

40 Ket sinungbatannac, Ni Jehova, nga iti sangona magnaac, ibaonnanto ti angelna kenca, ket pagasatennanto ti panagnam ; ket mangalacanto iti asawaen ti anacco cadagiti cacabagiac, ken iti aggapu iti balay ni amac :

41 no casta malacsidcanto iti sapatac, intono macasangpetca iti capoonac : ket no didanto ited kenca, malacsidcanto iti sapatac.

42 Ket nagtengac ita nga aldaw iti ubbog, ket kinunac, O Jehova, a Dios ni apoc nga Abraham, no sica pagasatem ita ti dalanco, isu a pagnaec :

43 adtoy, sitatacderac iti abay ti ubbog ti danum ; ket ipaaymo cadi nga ti balasang a rummuar a sumacdu, isu a pagcunaacto, Painumennac, dawatec kenca, bassit a danum ita malabim ;

44 ket isu sungbatannacto, Uminumca, ken casta met ti agservi cadagiti camellom mangalaacto iti danum : ipaaymo nga daytoy ti babai nga insagana ni Jehova iti anac ti apoc.

45 Ket idi diae pay nalpas ti nagsao iti pusoc, adtoy, ni Rebeca rimmuar a sima-malabi iti abagana ; ket simmalog iti ubbog, ket nagsacdu : ket kinunac kencuana, Ipalubosmo nga uminumac, dawatec kenca.

46 Ket nagdaras, ket imbabana ti mala-

bina iti abagana, ket kinunana, Uminumca, ket casta met painumecto dagiti camellom : ket imminumac, ket iniccanna met ti inumen dagiti camello.

47 Ket inintuudco kencuana, ket kinunac, Asino ti nakinanac kenca ? Ket kinunana, Anacnac ni Batuel, nga anac a lalaki ni Nacor, isu nga inyanac kencuana ni Melca : ket incabilco ti aritos iti agongna ken pulpulcera cadagiti imana.

48 Ket indumogco ti oloc, ket nagpacurangac ken Jehova, ket nagdaydayawac ken Jehova, a Dios ni apoc nga Abraham, a nangituronong caniac iti nalinteg a dalan, tapno mangalaac iti anac a babai ti cabsat a lalaki ni apoc nga asawaen ti anacna.

49 Ita, ngarud, no dacayo ipaayyonto ti caasi ken ti kinapudno ken apoc, ipalawagyo caniac : ket no saan, ipalawagyo caniac ; tapno agturonongac iti macanawan, wenna iti macatigid.

50 Idiu ni Laban ken Batuel simmungbatda ket kinunada, Ni Jehova ti naggapuan daytoy : saanmi a mabalin ti agsao kenca iti dakes wenna naimbag.

51 Addayta ni Rebeca iti sangom, alaem, ket inca, ket asawaen coma ti anac ta apom, cas sino ni Jehova.

52 Ket naaramid nga, idi ti adipen ni Abraham nangngegna dagiti balicasda, nagrucnoy iti daga ken Jehova.

53 Ket nangala ti adipen iti al-alajas a balitoc, ken al-alajas a pirac, ken paganay, ket intedna ida ken Rebeca : casta met iniccanna cadagiti cucua a napateg ti cabsatna ken ti inana.

54 Ket nanganda ken imminumda, isu ken dagiti lalaki a nakicuyog kencuana, ket immyanda : ket bimmangonda iti bigat, ket kinunana, Ibaondac ken apoc.

55 Ket ti cabsatna ken ti inana kinunada, Urayem ti balasang cadacami iti mano nga aldaw, uray la no sangapulo ; iti calpasanna, mapanto.

56 Ket kinunana cadacuada, Didac tac-taken, ta ni Jehova pinagasatna ti panagnac ; ibaondac a mapan ken apoc.

57 Ket simmungbatda, Ayabanminto ti balasang, ket agintuudcam kencuana.

58 Ket inayabanda ni Rebeca, ket kinunada kencuana, Mapancanto makicuyog itoy a lalaki ? Ket kinunana, Mapanacto.

59 Ket inbaonda ni Rebeca a cabsatda a babai, ken ti ayana, ken ti adipen ni Abraham, ken dagiti lalakina.

60 Ket binendicionanda ni Rebeca, ket

kinunada kencuana, Cabsatmi a babai, sica inaca coma ti rinibribu a lacsá, ket dagiti putotmo tagicuaenda coma ti ruangan dagiti gumura cadacuada.

61 Ket timmacder ni Rebeca ken dagiti balasangna, ket simmacayda cadagiti camello, ket sinurotda ti lalaki: ket ti adpen innalana ni Rebeca, ket napan iti dalanna.

62 Ket ni Isaac naggapu iti dalan ti Beer-lahairoi; ta nagnaed iti daga ti Abagatan.

63 Ket napan ni Isaac nagpanunot iti away iti horas ti malem: ket intangadna dagiti matana, ket nakitana, ket, adtoy, dagiti camello sumungsungad idi.

64 Ket ni Rebeca intangadna dagiti matana, ket idi nakitana ni Isaac, dimsag iti camello.

65 Ket kinunana iti adipen, Asino daytoy a lalaki a magmagna iti away: pno sumabet cadatayo? Ket ti adipen kinunana, Isu ti apoc: ket innala ni Rebeca ti dalongdangna, ket inarpawanna ti bagina.

66 Ket ti adipen sinaritana ken Isaac amin ti inaramidna.

67 Ket impasrec ni Isaac iti sapaw ni inana a Sara, ket innalana ni Rebeca, ket nagbalin nga asawana; ket inayatna: ket nagliwliwa ni Isaac calpasan ti ipapatay ni inana.

Ni Abraham ken ni Cetura. Ti Ipatatay ni Abraham. Dagiti Putot ni Ismael. Ti Pannacayanac ni Esau ken Jacob. Paco ni Esau ti Kinainanana.

25 Ket ni Abraham nangasawa iti sabali, ket ti naganna ni Cetura idi.

2 Ket inyanacna kencuana ni Zamram, ken ni Jecsan, ken ni Madan, ken ni Madian, ken ni Jesbec, ken ni Sue.

3 Ket ni Jecsan pinutotna ni Saba, ken ni Dadan. Ket dagiti annac a lalaki ni Dadan isuda Assurim, ken Latussim, ken Laomim.

4 Ket dagiti annac a lalaki ni Madian: ni Efa, ken Efer, ken ni Jenoc, ken Abida, ken Eldaa. Isu-amin dagitoy isuda idi dagiti annac ni Cetura.

5 Ket ni Abraham intedna amin a cucuana ken Isaac.

6 Ngem dagiti annac a lalaki dagiti cabbalay, nga adda ken Abraham idi, pinarangcapan ida ni Abraham; ket im-

baonna ida iti adayu ken Isaac nga anacna, idi sibibiag pay, iti daya, iti daga nga akindaya.

7 Ket dagitoy dagiti aldaw dagiti taw-tawen ti biag ni Abraham a nagbiag, sangagasut, pitopulo ket lima a tawen.

8 Ket inyawat ni Abraham ti cararuana, ket natay iti naimbag a kinalacay, lacay, ken nabsog iti tawtawen, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

9 Ket intanem da Isaac ken Ismael, nga annacna a lalaki, idiy rukib ti Macpela, iti talon ni Efron nga anac a lalaki ni Seor a Jeteo, nga adda iti sangô ni Mamre;

10 ti daga a ginatang ni Abraham cadagiti annac ni Jet: idiy ti nacaitaman ni Abraham, ken ni Sara nga asawana.

11 Ket naaramid nga, iti calpasan ti ipapatay ni Abraham, binendicionan ti Dios ni Isaac nga anacna: ket ni Isaac nagtaeng iti asideg ti Beer-lahairoi.

12 Ket dagitoy isuda dagiti caputotan ni Ismael, anac ni Abraham, nga inyanac ken Abraham ni Agar a taga Egipto, nga adipen ni Sara:

13 ket dagitoy dagiti nagan dagiti annac a lalaki ni Ismael, a maitutop cadagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti capoonanda: ti inauna a lalaki nga anac ni Ismael, Nabajot; ken ni Cedar, ken Adbeel, ken Mabsam,

14 ken ni Masma, ken Duma, ken Massa,

15 ni Hadar ken ni Tema, ni Jetur, ni Nafis, ken Cedma:

16 dagitoy isuda dagiti annac a lalaki ni Ismael, ket dagitoy dagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti purpurocda, ken mayannatup cadagiti pagsapawanda; sangapulo ket dua a pangolo maitutop cadagiti nacionda.

17 Ket dagitoy dagiti tawen ti panagbiag ni Ismael, sangagasut, tallopulo ket pito a tawen: ket inyawatna ti cararuana ket natay, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

18 Ket nagnaedda nanipud Hevila agingga iti Sur, nga adda iti sangô ti Egipto, no agturongca iti Assur: iti sangô dagiti isu-amin a cacabsatna nagnaed.

19 Ket dagitoy dagiti caputotan ni Isaac, anac ni Abraham: pinutot ni Abraham ni Isaac:

20 ket nagtawen ni Isaac iti uppat a pulo idi innalana ni Rebeca nga asawana,

n̄ga anac a babai ni Batuel, n̄ga Arameo idiy Padan-aram, cabsat ni Laban n̄ga Arameo.

21 Ket nagdawat ni Isaac ken Jehova maipoon iti asawana. ta lupes idi: ket inannugut ni Jehova, ket nagsicug ni Rebeca n̄ga asawana.

22 Ket dagiti annac nagsasalisalda iti unegna, ket kinunana, No casta ti maaramid, ania ti pagbiagac? Ket napan inyuman ken Jehova.

23 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Dua a nacion adda ita tianmo, Ket dua n̄ga ili maisinadanto ita laemmo:

Ket ti maysa n̄ga ili napigpigsanto n̄gem ti sabali n̄ga ili;

Ket ti inauna agservinto iti inaudi.

24 Ket idi nagtengnanen dagiti aldaw a panaganacna, adtoy, adda idi dagiti singin iti tianna.

25 Ket rimmuar ti immuna a nalabaga, ket nabungon iti muidot a cas maysa a paganaganay; ket pinanagananda iti Esau.

26 Ket calpasanna, rimmuar ti cabsatna a sicacapet ti imana iti mucod ni Esau; ket napanaganan iti Jacob: ket nagtawen ni Isaac iti innem a pulo ket dua idi inyanac ida ni *Rebeca*.

27 Ket dimmackel dagiti ubbing: ket ni Esau nagbalin a lalaki a masirib iti pangnganup, tao ti aw-away; ket ni Jacob lalaki a natalna idi, n̄ga agtataeng idi cadagiti sapsapaw.

28 Inayat ni Isaac ni Esau, gaputta nangan iti ugsana: ket ni Rebeca ayayattenna idi ni Jacob.

29 Ket ni Jacob nagluto iti maysa a guisado: ket naggapu ni Esau iti away, ket sikekettang idi:

30 ket kinuna ni Esau ken Jacob, Dawatec kenca n̄ga icannac ti canec ita guisado a nalabaga; ta sicacapsuyac: gapuna a napanaganan iti Edom.

31 Ket ni Jacob simmungbat, Ilacom caniac n̄ga umun-una ti kinainaunam.

32 Ket kinuna ni Esau, Adtoy, n̄gannganiac natay: ket ania ti pacaipaayanna caniac ti saguday ti pannacayanac?

33 Ket kinuna ni Jacob, Sapataam caniac ita n̄ga aldaw; ket sinapataanna kencuana: ket inlacona ti kinainaunana ken Jacob.

34 Idi ni Jacob intedna ken Esau ti tinapay ken ti guisado a lentejas; ket nangan ket imminum, timmadder ket

napan iti dalanna: casta a di inpapateg ni Esau ti saguday ti pannacayanacna.

Ni Isaac sadiay Gerar. Libacanna ni Abimelec. Bumacnan̄g ni Isaac ket naapalan. Ti Tulagna ken Abimelec. Dagiti assawa ni Esau.

26 Ket adda idi bisin iti daga a sangangangayan di immuna a bisin, n̄ga adda idi cadagiti aldaw ni Abraham. Ket napan ni Isaac ken Abimelec, ari dagiti Filisteos, idiy Gerar.

2 Ket nagparang kencuana ni Jehova, ket kinunana, Dica sumalog sadiay Egipto; agtaengca iti daga n̄ga ibagactoc kenca:

3 agnaedca iti daytoy a daga, ket siac addaactoc kenca, ket bendicionancanto; ta kenca ken iti putotmo itedconto isu-amin dagitoy a daga, ket patalgedactoc ti sapata n̄ga insapatac ken Abraham n̄ga amam;

4 ket pagaductoc ti putotmo a cas cadagiti bitbitwen ti langit, ket itedconto iti putputotmo isu-amin dagitoy a daga; ket amin a nacion iti daga benditodanto iti putotmo;

5 agsipud ta ni Abraham impangagna ti timecco, ket tinungpalna ti patigmaanco, dagiti bilbilinco, dagiti alalagadec ken linluntegco.

6 Ket nagnaed ni Isaac idiy Gerar:

7 ket dagiti lalaki idiy a disso inintuudda kencuana ti maipapan iti asawana; ket kinunana, Isu cabsatco: ta nagbuteng a nagnuca, Isu ti asawac; di la ket ta kinunana, Dagiti lalaki iti disso patayendactoc a maipoon ken Rebeca; gaputta nasayaat a mabuya idi.

8 Ket naaramid n̄ga, idi nagan idiy iti nabayag, ni Abimelec, ari dagiti Filisteos, nasirpatna iti maysa a tawa, ket nakitana, ket, adtoy, ni Isaac makiayayam idi ken Rebeca n̄ga asawana.

9 Ket inayaban ni Abimelec ni Isaac, ket kinunana, Adtoy, pudno unay isu ti asawam: ket apayapay kinunam, Isu ti cabsatco? Ket ni Isaac kinunana kencuana, Gaputta kinunac, Dila ket ta matayac maipoon kencuana.

10 Ket ni Abimelec kinunana, Ania daytoy n̄ga inaramid mo cadacami? Nalaca n̄ga maysa cadagiti lalaki nakicaidda coma ita asawam, ket inyegmo coma cada-cami ti babac.

11 Idin ni Abimelec inbilinna iti amin n̄ga umili, a cunana, Ti sumagid itoy a

lalaki wenko iti asawana mapatayto a di bumurong.

12 Ket nagmula ni Isaac idiy a daga, ket natumpunganna iti daydi a tawen ti sangagasut a nainayon iti *immulana*: ket binendicionan ni Jehova.

13 Ket ti lalaki rimmanġ-ay, ket dimmackel ti dimmackel inġġanat' isu dackel unay idi:

14 ket adda idi cucuana nġa inar-arban a carnero, ken inar-arban a baca, ken adu a tattaona: ket dagiti Filisteos inapalanda.

15 Ket isu-amin a bobon a kinalian idi dagiti adipen ni Abraham nġa amana cadagiti aldawna, dagiti Filisteos ginaburanda ida, ket pinunnoda iti daga.

16 Ket kinuna ni Abimelec ken Isaac, Suminaca cadacami; gaputta napigpigsaca nġem dacamin.

17 Ket ni Isaac pimmanaw idiy, ket insaadna dagiti sapawna iti lobong ti Gerar, ket nagnaed idiy.

18 Ket ni Isaac kimmali manen cadagiti bobon ti danum, a binobonda idi cadagiti aldaw ni Abraham nġa amana; ta dagiti Filisteos ginaburanda ida idi natay ni Abraham: ket impanaganna cadacuada dagiti nagan a ni amana impanaganna cadacuada idi.

19 Ket dagiti adipen ni Isaac nagcalida iti lobong, ket nasaracanda idiy ti maysa a bobon ti dandanum a burayoc.

20 Ket dagiti paspastor a taga Gerar nakisusida cadagiti pastor ni Isaac a cunada, Ti danum cucuami: ket ninaganna iti bobon ti Esek (*Susic*), agsipud ta nakisubangda idi kencuana.

21 Ket nangcalida iti sabali a bobon, ket casta met a nakisusida maipoon itoy: ket pinanagananna iti Sitnah (*Gura*).

22 Ket pimmanaw idiy, ket nangcali iti sabali a bobon, ket saanda a kinasusic maipoon itoy: ket pinanagananna iti Rehobot (*Disso*), ket kinunana, Gaputta itatta iniccannatayo ti disso a nalawa ni Jehova, ket rumang-aytayto iti daga.

23 Ket nanipud sadiay simmanġ-at sadi Beer-seba.

24 Ket nagparanġ kencuana ni Jehova idi a rabii, ket kinunana, Siac ti Dios ni Abraham nġa amam: dica agbutenġ, ta siac addaac kenca, ket bendicionancanto, ket pagaducto ti putotmo maipoon ken Abraham nġa adipenco.

25 Ket idiy namangon iti maysa nġa

altar, ket inawaganna ti nagan ni Jehova, ket binangon idiy ti sapawna: ket nagcali sadiay dagiti adipen ni Isaac iti maysa a bobon.

26 Idin ni Abimelec immay kencuana nanipud Gerar, ken ni Ocozat a gayyemna, ken ni Ficol a capitan dagiti buyotna.

27 Ket kinuna cadacuada ni Isaac, Apayapay immaycay caniac, idinto a kinaguradac, ket pinapanawdac cadacayo?

28 Ket kinunada, Nakitami iti nalawag a ni Jehova adda kenca: ket kinunami, Adda coma ita ti maysa a sapata cadatayo, cadacami ken iti sica, ket aramidenmi kenca coma ti maysa a nomo,

29 a dicanto aramiden cadacami ti dakes, a cas dacami didaca sinagsagid, ket cas imbag laenġ ti inaramidmi kenca, ken inbaondaca a sicacappia; sica ita ti bendito ni Jehova.

30 Ket inyaramidanna ida iti maysa a daya, ket nanganda ket imminumda.

31 Ket bimmanġonda a maspa iti bigat, ket ti maysa ken maysa nagsapatada: ket ni Isaac pinalubosanna ida, ket pinanawanda a sicacappia.

32 Ket naaramid nġa, iti daydiay nġa aldaw, immay dagiti adipen ni Isaac, ket inyammoda ti maipangġep iti bobon a kinalida idi, ket kinunada kencuana, Danum ti nasaracanmi.

33 Ket ninaganna iti Siba: gaput itoy ti nagan daydiay a ciudad isu ti Beer-seba, agpapan iti daytoy nġa aldaw.

34 Ket idi ni Esau nagtawen iti uppat a pulo, innalana nġa asawana ni Judit, nġa anac a babai ni Beeri a Jeteo, ken ni Basemat, nġa anac a babai ni Elon a Jeteo:

35 ket dagitoy isu idi pagdandanagan ni Isaac ken ni Rebeca.

Magun-od ni Jacob ti pammendicion ni Isaac.

Ti Lucsaw ken Gura ni Esau.

Maibaon ni Jacob sadiay

Padanaram.

27 Ket naaramid nġa, idi lacayen ni Isaac, ket dagiti matana nagcudrep, isu a di macakita, inayabanna ni Esau nġa anacna nġa inauna, ket kinunana kencuana, Anacco: ket simmungbat, Adtoyac.

2 Ket kinunana, Adtoy, siac lacayacon, diac ammo ti aldaw nġa ipapatayco.

3 Alaem, nġarud, ita dagiti igammo, ti

tagubanmo ken ti ba-im, ket inca iti away, ket yalaannac iti ugsa ;

4 ket iguisarannac, cas ti cayatco, ket yegmo caniac, ta canecto, tapno bendicionannaca ti cararuac, ita diac pay matay.

5 Ket nangngeng ni Rebeca idi casasao ni Isaac ni Esau nga anacna. Ket napan ni Esau iti away tapno agsapul iti ugsa, ken tapno yegna.

6 Ket ni Rebeca kinasaona ni Jacob nga anacna a cunana, Adtoy, nangngengco ni amam a nagsao ken Esau a cabsatmo a cuncunana,

7 Yegannac iti ugsa, ket iguisarannac ti naimas, tapno mangnanac, ken bendicionanca iti sangö ni Jehova ita diac pay matay.

8 Ita ngarud, anacco, tungpalem ti timecco iti ibilincö kenca.

9 Inca ita iti yan dagiti animal, ket yalaannac sadiay iti dua nga urbon a nasayaat cadagiti calding ; ket guisarecto ida a sida ni amam, cas ti cayatna :

10 ket sica ipanmonto ken amam, ket canennanto, tapno bendicionannaca ita dipay matay.

11 Ket kinuna ni Jacob ken Rebeca nga inana, Adtoy, ni Esau a cabsatco tao a dutdutan, ket siac taoac nga awan dutdutna.

12 Nalabit nga aricapennacto ni amac, ket ibilangnacto a mangal-allilaw, ket maalacto ti pannacailunodco, nga diket ti pannacabendicion.

13 Ket kinuna ni inana kencuana, Anacco, siacto ti pacaisaadan ti pannacailunodmo ; isuna laeng a tungpalem ti timecco, ket inca, ket yegmo ida caniac.

14 Ket napan, ket nangala, ket impanna ida ken inana : ket ti inana nagluto iti naimas a canen, a cas ti cayat ni amana.

15 Ket innala ni Rebeca dagiti casayatan a pagananay ni Esau, nga anacna nga inauna, nga adda kencuana iti balay, ket incapetna ida ken Jacob nga inaudi nga anacna ;

16 ket kinawesanna ti rabaw dagiti imana ken ti lengngesna nga awan dutdutan, iti cudil dagiti urbon dagiti calding :

17 ket inyawatna ti naimas a canen ken ti tinapay, a sinaganana, iti ima ni Jacob nga anacna.

18 Ket isu napan ken amana ket kinunana, Amac : ket kinunana, Adtoyac ; asinoca, anacco ?

19 Ket kinuna ni Jacob ken amana, Siac ni Esau nga inauna nga anacmo ; inaramidco cas ti sinaom caniac : buma-ngonca dawatec kenca, agtugawca ket mangnanca iti ugsac, tapno bendicionannac ti cararuam.

20 Ket kinuna ni Isaac iti anacna, Casano ti pannacasaramco a madaras unay, anacco ? Ket kinunana, Ta ni Jehova a Diosmo pinagasatannac.

21 Ket ni Isaac kinunana ken Jacob, Umasidegca, dawatec kenca, tapno aricapenca, anacco, bareng no sica ti anacco nga Esau met laeng, wenno saan.

22 Ket immasideg ni Jacob ken amana nga Isaac ; ket isu inaricapna, ket kinunana, Ti timec isut' timec ni Jacob, ngem dagiti ima isuda ti im-ima ni Esau.

23 Ket dina nalasin, ta dagiti imana nadutdutda cas iti im-ima ni Esau : iti casta binendicionanna.

24 Ket kinunana, Sica ti anacco nga Esau met laeng ? Ket kinunana, Siac.

25 Ket kinunana, Yasidegmo caniac, ket mangnanacto iti ugsa ti anacco, tapno bendicionannaca ti cararuac. Ket inyasidegna, ket nangau : ket inyeganna iti arac, ket imminum.

26 Ket kinuna kencuana ni Isaac nga amana, Umasidegca ita ket agcannac, anacco.

27 Ket immasideg, ket inagcanna, ket naangotna ti angot ti cawesna, ket binendicionanna, ket kinunana,

Adtoy, ti angot ti anacco

Cas ti angot ti talon a ni Jehova bendicionanna :

28 Ket ti Dios itedna coma kenca ti linnaaw ti langit,

Ken ti labon ti daga,

Ken kinawadwad ti trigo ken ti baro nga arac :

29 Agservida coma kenca dagiti il-ili, Ken nasnacion agrucnoyda coma kenca :

Agbalinca coma nga apo dagiti cabsatmo,

Ket agrucnoy kenca coma dagiti anac ni inam :

Mailunod coma ti tunggal maysa a mangilunod kenca,

Ket bendito coma ti tunggal maysa a mangbendicion kenca.

30 Ket naaramid nga, idi nalpas ni Isaac a binendicionan ni Jacob, iti laeng ipapanaw ni Jacob iti sangö ni Isaac nga

amana, ni Esau a cabsatna simmanġpet a nanġanup.

31 Ket inaramidna met ti naimas a canen, ket inyegna ken amana; ket kinunana ken amana. Bumanġon coma ni amae, ket manġan iti ugsa ti anacna, tapno bendicionannac ti cararuam.

32 Ket ni Isaac nġa amana kinunana kencuana, Asinoca? Ket kinunana, Siac ti anacmo nġa inauna, ni Esau.

33 Ket ni Isaac namigerger iti casta unay, ket kinunana, Asino, nġarud ti nanġala iti ugsa, ket inyegna caniac, ket nanġanac iti amin itay dica pay simmanġpet, ket birendicionac idi? pudno, ket benditonto.

34 Idi nanġnġeg ni Esau dagiti sao ni amana, nagickis iti puccaw a natbag ken nalaus a nagpait, ket kinunana ken amana, Bendicionannac cadì, uray siac met, O amac.

35 Ket kinunana, Immay ni cabsatmo a sisicap, ket innalana ti pannacabendicionmo.

36 Ket kinunana, Saan aya a naimbag ti pananġtawagda iti naganna a Jacob? ta dagitoy namindua daras ginamsawna ti bġagic: innalana ti kinainauac; ket ita, adtoy, innalana ti pannacabendicionco. Ket kinunana, Dinac tineddaan aya iti bġagic a bendicion?

37 Ni Isaac simmunġbat ket kinunana ken Esau, Incabilcon nġa apom, ket amin dagiti cabsatna intedco kencuana nġa adadipen; ket pinakiredco iti trigo ken baro nġa arac: ket, ania nġarud ti aramidecto kenca, anacco?

38 Ket ni Esau kinunana ken amana, Maymaysa laenġ ti pammendicionmo, ama? Bendicionannac cadì, uray siac met, O amac. Ket impecca ni Esau ti timecna ket nagsanġit.

39 Idin ni Isaac nġa amana simmunġbat ket kinunana kencuana,

Adtoy, itinto nadam-eg a daga ti pagnaedam,

Ken iti linnaaw ti lanġit idia y nġato;

40 Ket gapu iti campilanmo agbiagcanto, ket agservicanto ken cabsatmo;

Ket maaramidto, no macalapsutcanto,

Iccatemo ti sanġolna ita lenġnġesmo.

41 Ket ni Esau gimmura ken Jacob maipangġep iti bendicion, isu a pammendicion ni amana kencuana: ket ni Esau

kinunana iti pusona, Dagiti aldaw a pananġsanġit ken amac dumtengdan; saacto patayen ni Jacob a cabsatco.

42 Ket naisao ken Rebeca dagiti sinao ni Esau nġa anzena nġa inauna, ket isu pinaayabanna ni Jacob nġa inaudi nġa anacna ket kinunana kencuana, Adtoy, ni cabsatmo nġa Esau, hwl:waenna ti bagina ti maipapan kenca, a panġgepenaca a patayen.

43 Ita nġarud, anacco, tunġpalem ti saoc kenca; ket tumacderca, agtalawca a mapan ken Laban a cabsatco idia y Haran;

44 ket makipagyanca kencuana iti bassit nġa aldaw, aginġga iti di maiccat ti gura ni cabsatmo kenca;

45 aginġga iti di maiccat ti gura ni cabsatmo kenca, ken malipatanna ti inaramidmo kencuana: no casta ibilincanto sadiay: apayapay nġa iti maysa nġa aldaw maulilaacto cadacayo a dua?

46 Ket ni Rebeca kinunana ken Isaac, Maumaac iti biagco maipoon cadagiti annac a babbai ni Jet: no ni Jacob mangasawa iti maysa cadagiti annac a babbai ni Jet, cas cadagitoy annac a bahai a taga ditoy daga, ania ti pagayatac pay laenġ nġa agbiag?

Ti Parmata ni Jacob sadi Betel. Ti Incarina.

28 Ket ni Isaac inayabanna ni Jacob, ket binendicionanna ket binilbilinna a kinunana, Dicanto makiasawa cadagiti annac a babbai ti Canaan.

2 Tumacderca, ket inca idia y Padan-aram iti balay ni Patuel, ama ni inam; ket mangasawaca sadiay cadagiti annac a babbai ni Laban a cabsat a lalaki ni inam.

3 Ket ti Dios Mannacabalin amin bendicionannaca coma, ket pagaduennaca, ket pagbungaennaca, tapno sica agbalinca a sanġcacuyog dagiti inilin-ili;

4 ket itdenna coma kenca ti bendicion ni Abraham, kenca ken cadagiti putotmo a mairanud kenca; tapno tawidem ti daga a paglasatam, nġa inted ti Dios ken Abraham.

5 Ket ni Isaac pinalubosanna ni Jacob: ket napan idia y Padan-aram ken Laban, anac ni Batuel nġa Arameo, a cabsat a lalaki ni Rebeca, nġa ina ni Jacob ken ni Esau.

6 Ni Esau, nġarud, nakitana nġa binendicionan ni Isaac ni Jacob ken inbaonna idi sadiay Padan-aram, tapno mangasawa

idiay; ket *nakitana* nga idi binendicionan-na, imbilinna kencuana a kinunana, Dicanto makiasawa cadagiti annac a babai a taga Canaan;

7 ken a ni Jacob nagtungpal ken amana ken ni inana, ket napan sadiay Padan-aram:

8 ket ni Esau nadlawna a dagiti annac a babai a taga Canaan saanda a nacaay-ayo ken amana nga Isaac;

9 ket napan ni Esau ken Ismael, ket inasawana ni Mahalet, anac a babai ni Ismael, nga anac ni Abraham, cabsat a babai ni Nabajot, sangasangayan pay dagiti assawana.

10 Ket pimmanaw ni Jacob sadi Beer-seba, ket napan idiay Haran.

11 Ket nacatumpung iti maysa a disso, ket immyan sadiay, ta limnec ti initen; ket nangala iti maysa a bato sadiay a disso, ket incabilna iti baba ti olona, ket nagidda tapno maturog sadiay.

12 Ket nagtagainep; ket, adtoy, maysa nga agdan iti daga, ket ti murdongna tumucno sadi langit; ket, adtoy, adda angeles ti Dios nga umumuli ken bumababada iti dayta.

13 Ket, adtoy, ni Jehova adda iti rabawna ket isu kinunana, Siac ni Jehova, a Dios ni Abraham, nga amam, ken ti Dios ni Isaac: ti daga a pagiddaam itdecto kenca ken cadagiti putotmo;

14 ket dagitinto putotmo casdanto dagiti tapuc ti daga, ket agwarascanto iti laud, ken iti daya, ken iti amianan, ken iti abagatan: ket amin dagiti familias ditoy lubong mabendicionandanto kenca ken cadagiti putotmo.

15 Ket, adtoy, addaac kenca, ket ispalencanto iti uray sadino a papanam, ket subiancanto ditoy a daga; ta dicanto baybayan, agingga iti diac matungpal ti sinaoc kenca.

16 Ket nacariing ni Jacob iti turogna, ket kinunana, Pudno unay a ni Jehova adda ditoy a disso; ket siac saanco nga ammo idi.

17 Ket nagbuteng, ket kinunana, Ania ket a nacaam-amac daytoy a lugaren! saan a sabali no di ti balay ti Dios, ket daytoy ti ruangan ti langit.

18 Ket nagparbangon ni Jacob iti bigat, ket inmalana di bato a nagpunganna, ket pinataderna a teddec, ket imbuyatna ti lana iti rabawna.

19 Ket pinanagananna ti nagan daydi

a disso iti Betel: ngem ti nagan ti ciudad adda Luza idi damona.

20 Ket ni Jacob nagcari iti maysa a cari, ket kinunana, No addanto coma ti Dios caniac, ket saluadannacto iti daytoy a dalan a papanac, ket iccannacto iti taronco ken pagananay a pagcawesco,

21 tapno agsubliac a sicacappia idiay balay ni amac, ket ni Jehova isunto ti Diosco,

22 daytoy a bato, ngarud, a pinatcederco a teddec, isunto ti balay ti Dios: ket cadagitinto amin nga itedmo caniac, itdecto a di agcurang ti apagcapullo kenca.

Ni Jacob masaracanna ni Raquel. Ni Laban awatenna. Ni Jacob asawaenna ni Lea ken ni Raquel. Dagiti Annaena.

29 Idin ni Jacob inyaddangna dagiti sacana ket nacadanon iti daga dagiti annac ti daya.

2 Ket insirayna ket, adtoy, maysa a bobon iti catalalonan, ket adtoy, tallo a pangén dagiti carnero nga agid-iddada iti sibayna; ta iti daydi a bobon pina-inumda dagiti an-animal: ket dackel ti bato iti rabaw ti bobon idi.

3 Ket nagtitiponda amin sadiay dagiti pangén: ket inicatda a pulinglingen ti bato iti ngarab ti bobon, ket papainumenda idi dagiti carnero, sada insubli di bato iti ngarab ti bobon iti yanna.

4 Ket kinunna di Jacob cadacuada, Cacabsatco, Yanocayo? Ket simmungbatda, Taga Harancami.

5 Ket kinunana cadacuada, Am-ammoyo ni Laban nga anac ni Nacor? Ket kinunada, Am-ammomi.

6 Ket kinunana cadacuada, Naimbag ti saadna? Ket kinunada, Naimbag ti casasaadna: ket, adtoy, ni Raquel nga anacna a babai umay a cacuyogna dagiti carnero.

7 Ket kinunana, Adtoy, matocn laeng, ket di pay met panagapon cadagiti an-animal: painumenyo dagiti carnero, ket incay agpaarab.

8 Ket simmungbatda, Dicam mabalin, agingga iti di agtitipon amin dagiti ipas-toran, ket ligsayenda ti bato iti ngarab ti bobon; sami painumen dagiti carnero.

9 Idinto a makisasao pay laeng cada-cuada, ni Raquel immay agraman dagiti carnero ni amana; ta isu idi ti agipapa-arab.

10 Ket naaramid nga, idi nakita ni Jacob ni Raquel nga anac a babai ni Laban, a cabsat ni inana, ken dagiti carnero ni Laban a cabsat a lalaki ni inana, immasideg ni Jacob, ket linigsayna di bato idi ngarab di bobon, ket pinainumna dagiti animal ni Laban a cabsat ni inana.

11 Ket ni Jacob inagcanna ni Raquel, ket impeccana ti timecna, ket nagsangit.

12 Ket ni Jacob imbagana ken Raquel nga isu ti cabsat ni amana, ken anac ni Rebeca: ket isu nagtaray a nagpadamag ken amana.

13 Ket naaramid nga, idi nangnggeg ni Laban dagiti damag ni Jacob nga anac ti cabsatna a babai, nagtaray a simmabat kencuana, ket inaracupna nga inagcan, ket insangpetna iti balayna. Ket sinaona ken Laban dagitoy isu-amin a banag.

14 Ket ni Laban kinunana kencuana, Agpayso unay a sica ti tulangco ken lasagco. Ket nakipagyan kencuana iti nacabulan.

15 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Gaputta sica ti cabsatco, pagserviannac ngata nga awan tangdanmo? Ibagam caniac, anianto ti tangdanmo?

16 Ket ni Laban adda dua nga annacna a babai idi; ti nagan ti inauna isu ni Lea, ket ti nagan ti inaudi isu ni Raquel idi.

17 Ket dagiti mata ni Lea natarnawda idi; ngem ni Raquel naimas ken nalannga idi.

18 Ket inayat ni Jacob ni Raquel; ket kinunana, Agserviacto kencia iti pito a tawen maipoon ken Raquel nga anacmo a babai nga inaudi.

19 Ket ni Laban kinunana, Nalalaing nga itdec kencia ngem itedco iti sabali a lalaki: makipagtaengca caniac.

20 Ket nagservi ni Jacob maipoon ken Raquel iti pito a tawen; ket bassit la nga aldaw ti pangipapananna, gaputta isu ti pagay-ayatanna idi.

21 Ket kinuna ni Jacob ken Laban, Itdem caniac ti asawac, ta nalpas ti aldawcon, tapno dumnaac kencuana.

22 Ket ni Laban inamongna amin a lalaki idiay a disso, ket nagdaya.

23 Ket naaramid iti rumabii nga innalana ni Lea nga anacna, ket intedna kencuana; ket dininnaanna.

24 Ket inted ni Laban ni Zelfa nga adipenna a tagabuen ni anacna a Lea.

25 Ket naaramid iti bigat nga, adtoy,

isu ni Lea idi: ket kinunana ken Laban, Ania daytoy nga inaramidmo caniac? saan aya a maipanggep ken Raquel ti pinagservic kencia? ania ket ngarud ti gapuna nga inallilawnac?

26 Ket ni Laban simmungbat, Saan a maaramid ti casta ditoy a yanmi, nga ited nga umun-una ti inaudi ngem ti inauna.

27 Panungpalem pay ti lawasna itoy, ket saminto ited ni Raquel pay kencia, nga iserviam caniac manen iti sabali a pito a tawen.

28 Ket inaramid ni Jacob a casta, ket tinungpalna ti lawas ni Lea: ket inted ni Laban ni Raquel nga anacna nga inasawa ni Jacob.

29 Inted ni Laban, ken Raquel nga anacna, ni Bala nga adipenna tapno bala-sangenna.

30 Ket dimna met ken Raquel, ket nangnangrona pay ti panagayatna ken Raquel ngem ken Lea, ket inservianna manen iti sabali a pito a tawen.

31 Ket nakita ni Jehova a ni Lea magurgura idi, gapuna a linuctanna ti aanacanna: ngem ni Raquel lupes idi.

32 Ket nagsicug ni Lea, ket naganac iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti naganna a Ruben: ta kinunana, Gaputta nakita ni Jehova ti lidayco; ta itatta ni asawac ayatennacto.

33 Ket nagsicug manen, ket naganac iti lalaki: ket kinunana, Gaputta pangnggeg ni Jehova a siac caluclucawdac, intedna met caniac toy nga anac: ket impanaganna ti nagan a Simeon.

34 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki; ket kinunana, Ita itoy a daras nadecketto caniac ti asawac, ta inyanacac kencuana iti tallo a lalaki: gapuna nga intedna a naganna ti Levi.

35 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki: ket kinunana, Itoy daras daydayawecto ni Jehova: gapuna nga impanaganna ti naganna a Juda, ket simmardeng a naganaken.

Dagiti Annac ni Jacob. Ti Tulagna ken Laban. Ti Iraranġ-ayna.

30 Ket idi naimatangnan ni Raquel a di nangyanac ken Jacob, immapal ken cabsatna a babai; ket kinunana ken Jacob, Iccannac iti annac, ta no saan, matayac.

2 Ket ni Jacob nacapungtot ken Raquel:

ket kinunana, Siac aya ti sumucat iti Dios, a nangtubeng iti tianmo?

3 Ket kinunana, Adtoy, ni adipenco a Bala, dinnaam, tapno aganacto iti rabaw dagiti tumengco, ket magun-odco met ti annac gapu kencuana.

4 Ket intedna kencuana ti adipenna a Bala nga asawaenna: ket ni Jacob dimna kencuana.

5 Ket nagsicug ni Bala, ket nangyanac ken Jacob iti maysa nga anac a lalaki.

6 Ket kinuna ni Raquel, Inocomnac ti Dios, ket dinengngegna met ti timecco, ket iniccannac iti maysa nga anacco: gapuna a pinanagananna iti Dan.

7 Ket nagsicug man ni Balan, nga adipen ni Raquel, ket inyanacna ti maicadua a lalaki nga anac ken Jacob.

8 Ket kinuna ni Raquel, Cadagiti pannakibacal a siingel nakibacalac ken cabsatco a babai, ket inabacco: ket impanaganna iti Neftali.

9 Idi nadlaw ni Lea a simmardeng nga aganac, innalana ti adipenna a Zelfa, ket impaasawana ken Jacob.

10 Ket nangyanac ni Zelfa, nga adipen ni Lea, ken Jacob iti maysa a lalaki.

11 Ket kinuna ni Lea, Nagasat! Ket pinanagananna iti Gad.

12 Ket ni Zelfa, nga adipen ni Lea, nangyanac ken Jacob iti maicadua a lalaki.

13 Ket kinuna ni Lea, Nagasatac! ta cunanto dagiti annac a babai a nagasatac: ket impanaganna iti Aser.

14 Ket napan ni Ruben idi tiempo a panagani iti trigo, ket nacasarac iti madragoras iti taltalon, ket insangetanna ni Lea, nga inana, cadacuada. Ket kinuna ni Raquel ken Lea, Dawatec kenca nga iccannac coma cadagiti madragoras ni anacmo.

15 Ket isu simmungbat, Bassit pay laeng ti panangalam ken asawac idi? ket alaem coma met dagiti madragoras ni anacco? Ket kinuna ni Raquel, Gapuna a makiiddanto kenca no rabii, a supapac dagita madragoras ni anacmo.

16 Ket naggapu ni Jacob iti talon iti malem, ket rimmuar a sumabet kencuana ni Lea, ket kinunana, Siacto ti caiddam; ta pudno nga inabanganca maipanggep cadagiti madragoras ni anacco. Ket nakicaidda kencuana idi a rabii.

17 Ket dinengngeng ti Dios ni Lea, ket nagsicug, ket inyanacna ken Jacob ti maicalima nga anac a lalaki.

18 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios intedna ti gungonac, gaputta intedco ti adipenco ken asawac: ket pinanagananna iti Isacar.

19 Ket nagsicug manen ni Lea, ket inyanacna ti maicanem nga anac a lalaki ken Jacob.

20 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios iniccannac ti nasayaat a sab-ong; gapu itoy makipagnaedto caniac ni asawac, ta inyanacac iti innem nga annac a lalaki: ket pinanagananna iti Zabulon.

21 Ket iti calpasanna naganac iti maysa a babai, ket ninaganna iti Dina.

22 Ket linagip ti Dios ni Raquel, ket impangag ti Dios, ket linuctanna ti aana-canna.

23 Ket nagsicug, ket naganac iti lalaki. ket kinunana, Iniccat ti Dios ti pacaibabainac:

24 ket pinanagananna iti Jose, a kinunana, Nayonan coma caniac ni Jehova ti sabali nga anac a lalaki.

25 Ket naaramid nga, idi ni Raquel inyanacna ni Jose, kinuna ni Jacob ken Laban, Palubosannac, ta innacon idia dissoc, ken sadiay dagac.

26 Itdem caniac dagiti assawac ken dagiti annacco, isuda a nagteggedac kenca, ket palubosannac: ta ammom ti panagservic nga inaramidco kenca.

27 Ket ni Laban simmungbat kencuana, No ngarud, nacasaracac iti parabur cadagiti matam, *agurayca*: ta nasuutco a binendicionannac ni Jehova gapu kenca.

28 Ket kinunana, Kedngam ti gungonam, ket siac itdecto.

29 Ket kinuna ni Jacob: Sica ammom no casano ti panagservic kenca, ket no casano met idi dagiti anima'mo maipoon caniac.

30 Ta bassit ti adda a cucuam idi awanac pay, ket immadu iti casta unay a nagwadwad; ket ni Jehova binendicionannaca iti uray ania man a papanac: ket ita intonano ti panagbannogco iti maipaay iti balayco?

31 Ket isu kinunana, Anianto ti itedco kenca? Ket kinuna ni Jacob, Awanto ti itedmo caniac: no ipaaymo caniac daytoy, innacto man ipaarab dagiti carneremon ken bantayan.

32 Siac innacto ita nga alday cadagiti amin a panggenmo, tapno iccatecto sadiay amin nga animal a labang ken adda turic-turicna, ken amin a carnero a nangisit cadagiti carnerom, ken dagiti labang ken

adda turicturicna cadagiti calding: ket cadagitoyto ti gungonac.

33 Ket agsunḡbatto ti calintegac in-tonocua, no umaycanto a maipapan ti gungonac nḡa adda iti sanḡoanam: amin dagiti saan a labanḡ ken awan turicturicna cadagiti calding, ken saan a nanḡisit cada-giti carnero, a matumpungan caniac, mai-pabasolto a tinacawco.

34 Ket kinuna ni Laban, Adtoy, sapay coma ta casta a cas iti panagsaom.

35 Ket inlasinna idi nḡa aldaw dagiti calding a lallaki a labanḡ ken adda turic-turicna, ken amin a calding a babbai a labanḡ ken naturturican, amin nḡa adda purpurawna, ken amin a nanḡisit cadagiti carnero, ket inyawatna ida iti ima dagiti annacna a lalaki;

36 ket tallo nḡa aldaw a pagnaen in-baetna iti bagina ken ni Jacob: ket ni Jacob inpapaarabna dagiti dadduma a pangḡen ni Laban.

37 Ket nanḡala ni Jacob iti rawrawis ti alamḡ a naata, ken almendra ken castaño; ket sinalapsapanna ti dadduma nḡa ukis aginḡga iti rimmuar a napuraw unay dagiti rawis.

38 Ket incabilna dagiti rawis, a sina-lingsinganna, cadagiti libsonḡ iti yan a paginuman dagiti carnero, iti sanḡoanan dagiti carnero; ket nagsicugda idi inda naginum.

39 Ket nagsicug dagiti pangḡen iti sanḡo-anan dagiti rawis, ket naganac dagiti pangḡen a garitgaritan, labanḡ, ken turic-turican.

40 Ket insina ni Jacob dagiti urbon a carnero, ket incabilna nḡa agsanḡosanḡo dagiti pangḡen ken dagiti garitgaritan ken amin dagiti nanḡisit iti pangḡen ni Laban: ket inlasinna dagiti pangḡenna met laenḡ, ket dina intipon ida iti pangḡen ni Laban.

41 Ket naaramid nḡa, idi dagiti napig-pigsa iti pangḡen nagsicugda, incabil ni Jacob dagiti rawis iti sanḡo dagiti mata dagiti pangḡen idi yan dagiti libsonḡ, tapno agsicugda iti baet dagiti rawis;

42 nḡem idi nacapuy dagiti animal, saanna nḡa incabil dagiti rawis; iti casta dagiti nacapapuy isuda idi ti cucua ni Laban, ket dagiti napigpigsa cucua idi ni Jacob.

43 Ket immaḡu daytoy a lalaki iti casta unay, ket adu idi dagiti carcarnerona, ken ad-adipen a babbai ken ad-adipen a lalaki, ken camcamello ken as-asno.

Ni Jacob pumanaw a sibilimed a mapan idray Canaan. Suroten ni Laban ket babalawenna. Ti Sunḡbat a sipupunḡtot ni Jacob. Ti Tulag sadiay Galaad.

31 Ket nanḡnḡeg ti sasao dagiti annac a lallaki ni Laban, a cuncunada, In-nala ni Jacob amin a cucua ni amatayo; ket dagiti cucua idi ni amatayo ti nacai-gapuan daytoy a dayaw.

2 Ket kitkitaen idi ni Jacob ti rupa ni Laban, ket, adtoy, saan kencuana a cas idicua.

3 Ket kinuna ni Jehova ken Jacob, Agsublica iti daga dagiti dadackelmo, ken cadagiti cacabagam; ket siaaddaacto kenca.

4 Ket nanḡbaon ket inayabanna da Raquel ken ni Lea idiy talon a yan dagiti an-animalna,

5 ket kinunana cadacuada, Siac makitac ti rupa ni amayo, nḡa isu saan caniac a cas idicuan; nḡem ti Dios ni amac nakipagyan caniac.

6 Ket dacayo ammoyo nḡa iti amin a pigsac nagserviatic ken amayo.

7 Ket ni amayo inulbodnac, ket iti naminpulo daras sinuctanna ti tanḡdanco; nḡem ti Dios dina impalubos kencuana nḡa agaramid caniac iti dakes.

8 No isu kinunana a castoy, Dagiti labanḡ isudanto ti gungonam; amin a pangḡen nḡarud aganacda coma idi iti labanḡ: ket no kinunana a castoy, Dagitinto garitgaritan isudanto ti gungonam; iti casta aganac amin a pangḡen coma iti garitgaritan.

9 Iti castoy ti Dios iniccatna dagiti an-animal ni amayo, ket intedna ida caniac.

10 Ket naaramid nḡa iti panagsicug dagiti an-animal, intanḡadco dagiti matac, ket nakitac iti parmata, ket adtoy, nakitac a dagiti lallaki, a kinalay-atda dagiti babbai, garitgaritanda, labanḡ, ken turic-turican idi.

11 Ket kinuna caniac ti angel ti Dios idi tagainep, Jacob: ket kinunac, Adtoyac.

12 Ket kinunana, Itanḡadmo ita dagiti matam, ket kitaem: amin dagiti lallaki a cumalay-at cadagiti babbai isuda garitgaritan, labanḡ, ken turicturican: ta siac nakitac idi amin nḡa aramiden ni Laban kenca.

13 Siac ti Dios ti Betel, ista a nanḡ-lanaam idi bato, isu a nagecarian caniac idi nagcarica: tumacderca ita, ket puma-

nawca ditoy a daga, ket inca agsubli iti daga a nacayanacam.

14 Ket ni Raquel ken ni Lea simmungbatda ket kinunada kencuana, Adda ngata bingaymi wen ket no tawidmi idiy balay ni amami?

15 Saancam aya a maibilang a gangannaet kencuana? ta inlaconacami ket linamutna met a maminpiusan amin a piracmi.

16 Ta amin dagiti kinabacnang nga inccat ti Dios ken amami, isu cucuami ken cucua dagiti annacmi: ita ngarud, aramidem ti uray ania a sinoa ti Dios kenca.

17 Idin ni Jacob timmacer, ket insacayna dagiti annacna ken dagiti assawana cadagiti camello;

18 ket intalawna amin dagiti an-animalna, ken amin a cucuana nga inurnongna, dagiti an-animal a nagun-odna, nga inummongna idiy Padan-aram, tapno mapan ken Isaac nga amana idiy daga a Canaan.

19 Ket ni Laban napanna idi pinukisan dagiti carnerona: ket ni Raquel tinacawna dagiti ladawan a pagcararagan a cucua ni amana idi.

20 Ket ni Jacob naglibas ken Laban nga Arameo, a gapu iti dina panangyammo iti panagtalawna.

21 Casta ti panagtalawna idi agraman amin nga adda kencuana; ket timmacer, ket nagbaliw iti Carayan, ket nagturing idiy bantay ti Galaad.

22 Ket nadamag ni Laban iti maicatlo nga aldaw ti panagtalaw ni Jacob.

23 Ket innalana dagiti cabsatna a cad-duana a nagsurot kencuana, ket nagpito nga aldawda a nagna; ket nacamacamna idiy bantay ti Galaad.

24 Ket immay ti Dios iti maysa a tagainep ti rabii ken Laban a taga Siria, ket kinunana kencuana, Alaudam ta dica agsao ken Jacob iti naimbag wenna dakes.

25 Ket nacamacam ni Laban ni Jacob. Ket ni Jacob indissona ti sapawna iti bantay: ket ni Laban nagsardeng agraman dagiti cabsatna idiy bantay ti Galaad.

26 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Ania ti inaramidmo, ta linibasanna, ket impanmo dagiti annacco a casda la kinayawan iti campilan?

27 Apayapay a nagtalawca iti nalimed, ket linibasanna, ket dica inbagbaga caniac, ta pinalubosanna coma a siraragsac a nacan-

canaan, a natamtamboran, ken naharharpaan;

28 ket dica impagee caniac dagiti annacco a lallaki ken babbai? ita ramauyongan ti inaramidmo.

29 Adda pannacabalin iti imac nga agranggas kenca: ngem ti Dios ni amam sinaona caniac idi rabii, a kinunana, Alaudam ta dica agsao ken Jacob iti naimbag man wenna dakes.

30 Ket ita, *nupay no* cayatmo ti mapan, gaputta mailiwa iti balay ni amam, apayapay ngad tinacawmo dagiti didiosco?

31 Ket ni Jacob simmungbat ken Laban ket kinunana, Gaputta agbutengac idi: ta kinunac, Nalabit nga agawem caniac dagiti annacmo, a babbai.

32 Iti pacasaracam cadagita didiosmo, saanto nga agbiag: iti sangó dagiti cacabsatta kitaem ti cucuam nga adda caniac, ket alaem. Ta ni Jacob saanna nga inammo a ni Raquel tinacawna dagita.

33 Ket simrec ni Laban iti sapaw ni Jacob, ken iti sapaw ni Lea, ken iti sapaw dagiti dua nga adipen a babbai; ngem awanda a nasaracanna. Ket rimmuar iti sapaw ni Lea, ket simrec iti sapaw ni Raquel.

34 Ket ni Raquel innalana idi dagiti didios ket incabilna ida iti pasanga ti camello, ket nagtugawanna ida. Ket ni Laban sinukumatna amin ti uneg ti sapaw ngem dina ida nasaracan.

35 Ket kinunana ken amana, Di agunget coma ni apoc nga ita diac pannacabalin a tumacer iti sangóanam; ta agadawyanac cas sapasap cadagiti babbai. Ket nagsapul, ngem dina natumpungan dagiti didios.

36 Ket nagpungtot ni Jacob, ket binabalawna ni Laban: ket ni Jacob simmungbat ket kinunana ken Laban, Ania ti salungasingco? ania ti basolco a nangcamatam caniac a sidadaras?

37 Yantangay sinucainam dagiti amin a cucuac, ania ti nasaracainam dagiti amin a gargaret ti balaymo? Idissom iti sangó dagiti cacabsatco ken cacabsatmo tapno ocomendata nga agpadpada.

38 Dagitoy duapulo a tawen nakipagyanac kenca; dagiti carnero ken caldingmo a babbai saanda a naalisan, ket diac nangan cadagiti lalaki ti pangpangenmo.

39 Ti pinatay dagiti narungot nga animal, diac impasang kenca; siac ti naglac-am iti nadadael; dagiti natacaw iti

aldaw man wenne rabii, iti imac ti nagsapulam.

40 Castaac idi; iti aldaw magagaraac iti pudot, ket no iti rabii, iti lamiis ti linnaaw a nagbalay; ket ti turogco natucay cadagiti matac.

41 Cadagitoy duapulo a tawen addaac iti balaymo idi; inservic gapu cadagiti dua nga annacmo a babai iti sangapulo ket uppat a tawen, ket iti innem a tawen maipoon cadagiti an-animalmo: ket naminpulo a binaliwam ti tangdanco.

42 No coma no ti Dios ni amac, ti Dios ni Abraham, ken ti Buteng ni Isaac, awan caniac idi, ima-imaac ngata coma a papanawem ita. Ti Dios nakitana ti rigatco ken dagiti bannog dagiti imac, ket tinubngarnaca idi rabii.

43 Ket ni Laban simmungbat ket kinunana ken Jacob, Dagiti annac a babbai annacco ida, ken dagiti ubbing ubbingco ida, ket dagiti an-animal an-animalco ida, ket amin a makitam cucuac: ket cadagitoy annacco a babbai, ania ti mabalenco nga aramiden cadacuada ita? wenne cadagiti annacda nga impasngayda?

44 Umayca ngarud ita, agcallaysata coma, siac ken sica; ket agservi coma a panecnecta.

45 Ket ni Jacob nangala iti maysa a bato, ket binangonna a teddec.

46 Ket kinuna ni Jacob cadagiti cacabsatna, Agummongcay iti batbato; ket nangalada cadagiti bato, ket inaramidda a binunton: ket nanganda sadiay iti abay ti bunton.

47 Ket pinanaganan ni Laban iti Jegar-Sahadutha*: ngem ni Jacob ninaganna iti Galaad†.

48 Ket ni Laban kinunana, Daytoy a bunton isu ita ti pammanecnecta. Gapuna a napanaganan iti Galaad:

49 ken Mispa‡, ta kinunana, Pali-wennata coma ni Jehova no agawan ti maysa ken maysa cadata.

50 No paldaangem dagiti annacco, ket no mangalaca pay iti babai a sabali nga inayon cadagiti annacco a babbai, awan a tao ti agimatang cadata; kitaem, ti Dios isu ti sacsita.

51 Ket kinuna ni Laban ken Jacob,

Adtoy ti bunton, ket adtoy ti pilar, a binu-angayco nga agservi cadata.

52 Panecnecan coma daytoy a bunton, ket pagpanecnec coma daytoy a pilar a diacto aglabes itoy a bunton tapno mangranggas kenca, ken dicanto met aglabes itoy a bunton ken itoy a pilar tapno mangranggas caniac.

53 Ti Dios ni Abraham, ken ti Dios ni Nacor, ti Dios ni amada, ocomennata coma. Ket ni Jacob nagsapata gapu iti Pagbutngan ni Isaac nga amana.

54 Ket nagaramid ni Jacob iti maysa a daton idia bantay, ket inayabanna dagiti cacabsatna tapno manganda iti canen: ket nanganda iti canen, ket imyanda idia bantay.

55 Ket nagparbangon ni Laban iti bigat ket inagcanna dagiti annacna a lalaki ken babbai nga annacna, ket binendicionanna ida: ket nagluas ni Laban, ket nagsubli idia yanna.

Ni Jacob sadiay Mahanaim. Ti Panagbuteng ni Jacob ken Esau. Ipaw-itna kencuana ti Sagsagut ken Pabaga. Makigubal iti maysa nga angel.

32 Ket ni Jacob tinuloyna ti nagna, ket dagiti an-angel ti Dios simmabatda kencuana.

2 Ket kinuna ni Jacob idi nakitana ida, Daytoy isu ti sangcabuyot ti Dios: ket pinanagananna ti disso iti Mahanaim.*

3 Ket namalubos ni Jacob cadagiti inbaonna a mapan nga umun-una ken Esau a cabsatna idia daga ti Seir, a talon ni Edom.

4 Ket binilinna ida a kinunana, Saonyonto ken apoc nga Esau ti castoy: Castoy ti sinao ti adipenmo a Jacob, Nakicabbalayac ken Laban, ket nagtaengac agpapan ita:

5 ket adda bacbacac, ken as-asno, ken pangpangen, ken ad-adipen a lallaki ken ad-adipen a babbai: ket pinaibagac ken apoc, tapno masaracac ti parabur iti imatangmo.

6 Ket dagidi napan a nabaon nagsubli ken Jacob a kinunada, Nacagtengcam ken cabsatmo nga Esau, ket maysa pay,

* Cayatna a sawen, Dua a sangcabuyot wenne companias.

* *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao nga Aramaic.

† *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao nga Hebreo.

‡ *Torre a Paguanawan*.

umay sumabet kenca agraman iti uppat a gasut a cacuyogna a lallaki.

7 Iti casta ni Jacob nagbuteng̃ iti dackel unay ken nadanagan : ket bining-layna dagiti tao n̄ga adda kencuana, ken dagiti carnero, ken calcalding̃, ken dagiti bacbaca, ken dagiti camello, iti dua a sangcacyog ;

8 ket kinunana, No umay ni Esau iti umuna a pang̃en, ket cabillena, ti matda a pang̃en n̄garud macalictio.

9 Ket kinuna ni Jacob, O Dios ni amac n̄ga Abraham, ken Dios ni amac n̄ga Isaac, O Jehova, a nageuna caniac, Ag-sublica idiy dagam ken cadagiti caba-giam, ket aramidemto kenca ti naimbag :

10 awan calcariac iti cabassitan cadagiti caasi a naayatan ken iti amin a kinapudno n̄ga impaaymo itoy adipenmo ; ta iti la sarucodco ti kinaduac idi naglasatac ditoy Jordan ; ket ita nagbalinac a dua a sangcacyog.

11 Isalacannac, dawatec kenca, iti ima ni cabsatco, iti ima ni Esau : ta isu cabutengco, ania la ket ta umay ket sugaten-nac, ken ti ina ken dagiti annac.

12 Ket sica sinaom, Di bumurong̃ a paimbagencanto, ket aramidecto a ti put-putotmo cas la darat ti baybay, a di mabilang̃ gapu iti caadu.

13 Ket immyan sadiay idi a rabii, ket nangala cadagiti cucuana iti sagut n̄ga ipaayna ken cabsatna n̄ga Esau :

14 duagasut a calding̃ a babai ken duapulo a calding̃ a lalaki, duagasut a carnero a babai ken duapulo a carnero a lalaki,

15 tallopulo a camello n̄ga agpasuso agraman ur-urbonda, uppat a pulo a baca a babai ken sangapulo a baca a lalaki, duapulo n̄ga asno a babai ken ur-urbon a sangapulo.

16 Ket inyawatna idi cadagiti ima dagiti adipenna, tunggal pang̃en a nailasin, ket kinunana cadagiti adipenna, Agbaliw-cayo n̄ga umun-una n̄gem siac, ket iccanyo iti panagbabaet dagiti amin a pang̃en.

17 Ket imbilinna iti umuna, ket kinunana, No ni Esau a cabsatco masara-cannaca, ket saludsudenna kenca, a cunana, Siasino ti akincua kenca ? ket adino ti papanam ? ket asino ti akincucua cadagi-toy n̄ga adda iti sangaoanam ?

18 iti dayta unamto, Cucua ida ni Jacob n̄ga adipenmo ; isu ti maysa a sagut n̄ga impaw-itna ken apoc n̄ga Esau : ket, adtoy, sumarsaruno met cadacami.

19 Ket binilinna met ti maicadua, casta met ti maicatlo, ken amin n̄ga adda iti licud dagiti pang̃en a kinunana, Castoy met la ti saoenyonto ken Esau no masaracanyo ;

20 ket cunayonto pay, Maysa pay, adtoy ni adipenmo a Jacob adda a sumarsaruno cadacami. Ta kinunana, Pedpedecto ti pungtotna gapu iti sagut a mapan n̄ga umun-una n̄gem siac, ket saacto makita ti rupana ; nalabit a sarabuennacto.

21 Ket ti sagut nagbaliw n̄ga immun-una n̄gem isu : ket daydi a rabii isu met laeng̃ immyan iti sangcacyog.

22 Ket bimman̄gon idi a rabii, ket innalana dagiti dua n̄ga assawana, ken dagiti dua n̄ga adipenna a babai, ken dagiti sangapulo ket maysa n̄ga annacna, ket naglasat iti pagbaliwan ti Jaboc.

23 Ket innalana ida, ket impalasiatna ida iti ayus, ket impalasiatna dagiti adda a cucuana.

24 Ket nabati ni Jacob a maymaysa ; ket nakigubal kencuana ti maysa a lalaki agingga iti di agbannawag.

25 Ket idi nakitana a dina magawayan, sinagidna ti padingna ; ket di pading-pading ni Jacob nasulnot, idi n̄ga maki-balubal kencuana.

26 Ket kinunana, Bay-annacon, ta aglawagen. Ket kinunana, Dicanto bay-bayan, no dinac bendicionan.

27 Ket isu kinunana, kencuana, Ania ti naganmo ? Ket kinunana, Jacob.

28 Ket isu kinunana, Saanto a matawag̃en ti naganmo a Jacob, no di ket Israel ; gaputta nakisuutca iti Dios ken kadagiti tattao, ket napanuemam.

29 Idin ni Jacob sinaludsudna kencuana, ket kinunana, Ipalawagmo caniac, dawatec kenca, ti naganmo. Ket isu kinunana, Ania ti pagsaludsudam iti naganco ? Ket binendicionanna sadiay.

30 Ket pinananganan ni Jacob daydi a disso iti Fanuel : ta kinunana, Nakitac ti Dios iti rupanrupa, ket ti biagco naisalacan.

31 Ket nalawagen ti init ti pannagnana idiy Fanuel, ket inpilpilayna di padingpadingna.

32 Gapu itoy saan a mangan dagiti annac ti Israel iti piskel ti nagsimpaan ti padingpading, agpapan iti aldaw itoy : ta sinagidna ti nagsimpaan ti padingpading ni Jacob iti piskel ti padingpadingna.

Sumabet ni Jacob ken Esau. Mapan idia y Siquem.

33 Ket ni Jacob intangadna dagiti matana, ket nakitana, ket, adtoy, sumungad ni Esau, agraman ti uppat a gasut a lalaki. Ket inwarasna dagiti ubbing cada Lea, ken Raquel, ken dagiti dua nga adipen a babai.

2 Ket inyunana dagiti adipen ken annacda, sa ni Lea ken dagiti annacna, ket da Raquel ken Jose ti naudi.

3 Ket isu met laeng naglasat nga immun-una ngem cadacuada, ket iti namipito nagrucnoy iti daga, agingga iti di nacaadani iti yan ni cabsatna.

4 Ket ni Esau nagtaray a simmabat kencuana, ket inaracupna nga inapungol ti tengnedna, ket inagcanna: ket nagsangitda.

5 Ket intangadna dagiti matana, ket nakitana dagiti babai ken dagiti ubbing; ket kinunana, Asino dagitoy nga adda kenca? Ket kinunana, Isuda dagiti annac nga inted ti Dios a siaasi toy adipenmo.

6 Idin dagiti adipen a babai immasidedga, isuda ken dagiti annacda, ket nagtamedda.

7 Ket immasided met ni Lea ken dagiti annacna, ket nagtamedda: iti calpasanna, immasided ni Jose ken ni Raquel, ket nagtamedda.

8 Ket kinunana, Ania ti pangipaayam amin itay sangcayoy a nasaracac? Ket kinunana, Tapno matumpungac ti parabur cadagiti mata ni apoc.

9 Ket kinuna ni Esau, Sipepenneac, cabsatco; agservi coma la kenca dagiti cucuam.

10 Ket kinuna ni Jacob, Saan, dawatec kenca, no nasaracac ita ti parabur iti matam, awatem ngarud iti imac ti isagutco; yantangay a nakitac ti rupam, a cas ti maysa a macakita iti rupa ti Dios, ket nacaay-ayoac kenca.

11 Awatem, dawatec kenca, ti isagutco a maiyeg kenca; ta ti Dios kinaasiannac, ken gaputta umanay ti adda caniac. Ket indeldelna, ket inawatna. †

12 Ket kinunana, Magnata, ket intan coma, ket agyanacto iti sangaoanam.

13 Ket kinunana ken Esau, Ni apoc ammona a dagiti ubbing naganusda, ket adda caniac dagiti an-animal a dadackel ken babassit a tagibianda: ket no ipagnada ida a nalabes iti maysa nga aldaw, matay-danto nga amin ti an-animal.

14 Ni apoc, dawatec kenca, aglasat coma nga umun-una ngem ti adipenna: ket siac agturonfacto iti nainayad a tumontonos iti pannagna dagiti ubbing, agingga iti diac macadanon ken apoc idia y Seir.

15 Ket kinuna ni Esau, Ipaaymo nga ibatic kenca ita ti dadduma cadagiti tattao nga adda caniac. Ket kinunana, Ania ti pannacasapulna? macasaracac coma iti parabur cadagiti mata ni apoc.

16 Iti casta ni Esau nagsubli iti daydi nga aldaw iti dalanna a mapan idia y Seir.

17 Ket napan ni Jacob idia y Socot, ket namangon idia y iti maysa a balay, ket nagaramid iti ab-abong nga agservi cadagiti an-animalna: gapuna a managanan daydi a disso Socot.

18 Ket dimmanon ni Jacob a sicacappia iti ciudad a Siquem, nga adda iti daga a Canaan, idi naggapu iti Padan-aram; ket nagsapaw iti sangol ti ciudad.

19 Ket gimmatang iti sang'anayon a daga, a namangonanna iti sapawna, iti ima dagiti annac ni Jamor nga ama ni Siquem, iti sangagasut a bagi ti pirac.

20 Ket namangon sadiay iti maysa nga altar, ket impanaganna iti El-Elohe-Israel.*

Da Simeon ken Levi Ibalesda ti naaramid ken Dina. Ti Siquem a Sinamsam.

34 Ket naggagna ni Dina, nga anac a babai ni Lea nga impasngayna ken Jacob, a kumita cadagiti annac a babai daydi a daga.

2 Ket nakita ni Siquem nga anac a lalaki ni Jamor a Heveo, a ti palungo ti daga; ket innalana ti babai ket nakiidda kencuana, ket pinarucmana.

3 Ket nadecket ti cararuana ken Dina nga anac a babai ni Jacob, ket inayatna ti balasang, ket nakisao a siaayat iti balasang.

4 Ket sinao ni Siquem ken Jamor nga amana ket kinunana, Yasawaannac caditi daytoy a balasang.

5 Ket nadamag ken Jacob nga tinulawanna idi ni Dina nga anacna: ket dagiti annacna a lallaki addada idi iti away iti yan dagiti animal: ket nagulimec ni Jacob ingganat simmangpetda.

6 Ket napan ni Jamor, nga ama ni Siquem, a makisao ken Jacob.

* Cayatna a sawen, Dios a Dios ni Israel.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob naggapuda iti away idi naammoanda: ket dagiti lallaki nasicoranda, ket nacapung-totda unay, ta nagaramid idi ni *Siquem* iti kinababa iti Israel, nga tinulawanna ti anac a babai ni Jacob; isu a rebbeng a di maaramid.

8 Ket ni Jamor nakisao cadacuada ket kinunana, Ti cararua ti annacco a *Siquem* agrayrayo iti anacyo a babai: dawatec cadacayo nga itedyo kencuana tapno asawaenna.

9 Ket makiallotcayo cadacami; itedyo dagiti annacyo a babbai cadacami, ket alaenyo dagiti annacmi a babbai.

10 Ket makipagnaedcayto cadacami: ket ti daga addanto iti sangoyo; iti daytoy agyancayo ken agsapulcayo, ket sapulenyoy idiay dagiti tagicuaenyo.

11 Ket kinuna ni *Siquem* ken ama di *balasang* ken cadagiti cacabsatna, Macasaracac coma iti parabur cadagiti matayo, ket itedconto ti ibagayonto caniac.

12 Dawatenyo uray ania a caadu ti sab-ong ken sagut, ket itdecto ti ibagayonto caniac: ngem itedyo caniac ti *balasang* nga asawaec.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob simmungbatda ken *Siquem* ken ni met Jamor nga amana a pinangallilawda, ket kinunada, gaputta tinulawanna ni Dina a cabsatda a babai,

14 ket kinunada cadacuada, Dicam mabalin nga ipaay daytoy, nga itedmi ti cabsatmi iti lalaki a di nacugit; ta no cadacami, maysa a lais dayta.

15 No maaramidto daytoy met laeng, umannugotcamto kenca: no cascayonto cadacami, a macugitcay amin a lalaki;

16 itedminto ngarud dagiti annacmo a babbai cadacayo, ket alaenminto dagiti annacyo a babbai cadacami, ket makipagnaedcamto cadacayo, ket agmaymay-satayto nga ili.

17 Ngem no didacam denggen, a macugitcayto; alaenminto ngarud ti anacmi a babai, ket agpanawcamto.

18 Ket nacaay-ayo ken Jamor dagiti sasoda idi, casta met ken *Siquem* nga anac ni Jamor.

19 Ket saan nga imbaybayag di baro ti nagaramid iti daydi, ta nagayayatanna di anac a babai ni Jacob: ket isu ti cadayawan unay idi iti balay ni amana.

20 Ket dimmanon ni Jamor ken ni *Siquem* nga anacna iti ruangan ti ciudadda,

ket nagsaoda cadagiti lallaki ti ciudadda, a kinunada,

21 Dagitoy a lallaki natacnengda cadatayo; iti casta palubosanyo ida nga agnaed iti daga, ken agsapul idiay; ta adtoy, ti daga mabalinna a malaon ida; alaentayo coma dagiti annacda a babbai nga asawaentayo, ket itedatayo coma dagiti annactay a babbai cadacuada.

22 Gapu laeng itoy, ipaaydanto nga ayat ti makipagnaed cadatayo tapno agmaymaysatayo nga ili, no agcugittayo isu-amin a lalaki a cas cadacuada, cas ti pannacugitda.

23 Saan aya a dagiti bacbaca ken cucuada ken amin nga an-animalda cucuatayo ida? umannugottay laeng cadacuada, ket makipagyandanto cadatayo.

24 Ket impangagda ni Jamor ken ni *Siquem* nga anacna, isu-amin dagidi agruar iti ruangan di ciudadna; ket nacugit tunggal lalaki, dagiti amin a rimmuar iti ruangan ti ciudadna.

25 Ket naaramid nga, iti maicatlo nga aldaw, idi sisasakitda, dua cadagiti annac ni Jacob a da *Simeon* ken *Levi*, a cacabsatna ida ni Dina, tunggal maysa cadacuada innalana ti campilanna ket binusorda a siingel ti ciudad, ket pinatayda amin a lalaki.

26 Ket pinatayda ni Jamor ken ni *Siquem* nga anacna iti tadem ti campilan, ket innalada ni Dina iti balay ni *Siquem*, ket sada rimmuar.

27 Dagiti annac a lallaki ni Jacob napanada cadagiti natay, ket sinamsamda di ciudad, gaputta tinulawanda idi ti cabsatda a babai.

28 Innalada dagiti carnero ken caldingda ken bacbacada ken as-asnoda, ken ti adda iti ciudad, ken ti adda idi iti away;

29 ken amin a sanicuada, ken amin dagiti annacda a bassit ken as-asawada, innalada ida a kinayawan, ket inaramidda a samsam, uray amin nga adda idi iti balay.

30 Ket ni Jacob kinunana ken *Simeon* ken ni *Levi*, Dacayo pinagalligetdac, ta binalindac a macarurod cadagiti agnaed ditoy a daga, cadagiti Cananeo ken cadagiti Ferezeo: ket, siac idinto a bassit ti tattaoc, agtitipondanto a busorendac, ket dadaelendacto; ket siac mapucawacto, siac ken ti balayco.

31 Ket isuda kinunada, Balinenna coma ni cabsatmi a babai a cas la maysa a balangcantis?

Ni Jacob ibellenġna dagiti Ladladawan ket mapan idiaiy Betel. Ti Dios bendicionanna ni Jacob. Ti pannacayanac ni Benjamin. Ti Ipatay ni Raquel. Dagiti Annac a lallaki ni Jacob. Ti Ipatay ni Isaac.

35 Ket kinuna ti Dios ken Jacob, Tumacderca, inca idiaiy Betel, ket agnaedca sadiay: ket mangaramidca sadiay iti maysa nga altar a maipaay iti Dios, a nagparang kenca idi nagtalawca ken cabsatmo nga Esau.

2 Idin ni Jacob kinunana cadagiti cabalayna, ken iti amin a nakiloob kencuana, iwagsacyo dagiti didios a sabsabali cadacayo, ket agdaluscayo, ket sucatanyo dagiti pagananyo:

3 ket tumadertayo, ket sumang-attayo idiaiy Betel; ket sadiay yaramidacto iti altar ti Dios, a simmungbat caniac idi aldaw ti pagelco, ket kinadcaduanac iti dalan a nagnagnaac.

4 Ket inyawatda ken Jacob dagiti didios a sabsabali nga adda idi iti biangda, ken dagiti ar-aritos nga adda cadagiti laplapayagda idi; ket ni Jacob inlemmengna ida iti siroc ti cayo a roble nga adda idi asideg ti Siquem.

5 Ket nagnada: ket ti panagamac iti Dios adda idi cadagiti ciudad iti caparanggetda, ket saanda a simmurot cadagiti annac a lallaki ni Jacob.

6 Ket dimteng ni Jacob idiaiy Luza, nga adda iti daga a Canaan (daytoy isu Betel), isu ken amin a tao nga adda idi kencuana.

7 Ket namanġon sadiay iti maysa nga altar, ket ninaganna daydi a disso iti El-betel; ta idiaiy ti nagparangan kencuana ti Dios, idi a tinalawanna ni cabsatna.

8 Ket natay ni Debora nga aya ni Rebeca, ket naitabon iti ruar ti Betel iti siroc ti roble: ket impanaganna iti Allon-bacut.

9 Ket nagparang manen ti Dios ken Jacob, idi naggapu idiaiy Padan-aram, ket binendicionanna.

10 Ket kinuna ti Dios kencuana, Ti naganmo Jacob: saanto a matawag itan ti naganmo a Jacob, ngem Israel ti naganmon: ket pinanaganna iti Israel.

11 Ket kinuna ti Dios kencuana, Siac ti Dios Mannacabalin amin: agbungaca ket umaduca; ti maysa a nacion ken maysa

a sangcacuyog dagiti nacion agtauddanto kenca, ket ar-ari agtauddanto iti lasagmo; **12** ket ti daga nga intedco ken Abraham ken Isaac, itdecto kenca, ken cadagiti putotmo iti calpasm itdecto ti daga.

13 Ket immuli pinanawan ti Dios idi disso a nakisaoanna kencuana.

14 Ket ni Jacob namatacder iti pilar idi lugar a nakisaoanna kencuana, maysa a pilar a bato: ket inbuyatna iti rabawna ti maysa a daton nga inumen, ket inbuyatna iti rabawna ti lana.

15 Ket pinanaganan ni Jacob daydi a disso, a nakisaoan ti Dios kencuana, iti Betel.

16 Ket pimmanawda sadi Betel; ket nawatiwat bassit pay laeng ti Efrata idi; ket ni Raquel nagsical ket nagparigat iti panagpasngayna.

17 Ket naaramid nga, idi nagparigat iti panagpasngay, kinuna ti mangngilot kencuana, Dica agbuteng; ta ita addanto kenca ti maysa pay nga anac a lalaki.

18 Ket naaramid nga, idi nagwayaway ti cararuana (ta natay), pinanagananna iti Ben-oni: ngem ti imana impanaganna kencuana ti Benjamin.

19 Ket natay ni Raquel, ket naitabon iti dalan sadiay Efrata (daytoy isu ti Belen).

20 Ket namatacder ni Jacob iti maysa a pilar iti rabaw ti tanemna: daytoy ti Pilar ti tanem ni Raquel agpapan ita.

21 Ket pimmanaw ni Israel, ket inucradna ti sapawna iti sabali a bangir ti torre ti Eder.

22 Ket naaramid nga, bayat ti panag-naed ni Israel sadiay daga, ni Ruben napan ket nakiidda ken Bala a cabbalay ni amana: ket naammoan ni Israel.

Dagiti annac a lallaki ni Jacob sangapuloda ket dua idi:

23 dagiti annac a lallaki ni Lea: ni Ruben, nga inauna nga anac ni Jacob, ken ni Simeon, ken ni Levi, ken ni Juda, ken ni Isacar, ken ni Zabulon;

24 dagiti annac a lallaki ni Raquel: ni Jose ken ni Benjamin;

25 ket dagiti annac a lallaki ni Bala nga adipen ni Raquel: ni Dan ken ni Nestali:

26 ket dagiti annac a lallaki ni Zelfa nga adipen ni Lea: ni Gad ken ni Aser: dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jacob, a nayanacda kencuana idiaiy Padan-aram.

27 Ket immay ni Jacob, ken Isaac nga amana idiaiy Mamre, idiaiy ciudad nga

Arbee (isu ti Hebron), a nagnaedan da Abraham ken ni Isaac.

28 Ket dagiti aldaw ni Isaac sangagasut ket walopulo a tawen idi.

29 Ket inyawat ni Isaac ti cararua, ket natay, ket naitipon iti ayang dagiti capoonanna, lacay ket napnec iti al-aldaw: ket ni Esau ken ni Jacob nga annacna a lallaki intanemda.

Dagiti Putputot ni Esau. Dagiti Palungo ti Edom. Dagiti Annac a Lalaki ni Seir. Dagiti Ar-ari ti Edom.

36 Dagitoy dagiti putputot ni Esau (isu ti Edom).

2 Ni Esau innalana dagiti assawana cadagiti annac a babbai ti Canaan: ni Ada, anac ni Elon a Jeteo, ken ni Oolibama, anac ni Ana, nga anac ni Sebeon nga Heveo,

3 ken ni Basemat, anac a babai ni Ismael, a cabsat ni Nabajot.

4 Ket ni Ada inyanacna ken Esau ni Elifaz; ket ni Basemat inyanacna ni Rahuel;

5 ket ni Oolibama inyanacna ni Jehus, ken ni Jelon, ken ni Core: dagitoy dagiti annac a lalaki ni Esau, a nayanac kenuana sadiay daga a Canaan.

6 Ket ni Esau innalana dagiti assawana, ken dagiti annacna a lallaki ken babbai, ken amin a tattao iti balayna, ken dagiti bacbacana ken amin nga an-animalna, ken amin a cucuana, a nasapsapulanna idiy daga a Canaan; ket napan iti maysa a daga nga adayu ken Jacob a cabsatna.

7 Ta casta ti caadu dagiti cucuada idi, a dida mabalin ti agtipon iti pagyanan; ket ti daga a pagnaedanda saan a macaanay a gapu cadagiti an-animalda.

8 Ket ni Esau nagnaed idiy bantay a Seir: ni Esau isu ti Edom.

9 Ket dagitoy dagiti putot ni Esau nga ama dagiti Edomitas idiy bantay a Seir:

10 dagitoy dagiti nagan dagiti annac a lallaki ni Esau: ni Elifaz, anac ni Ada nga asawa ni Esau, ni Rahuel, anac ni Basemat nga asawa ni Esau.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Elifaz isuda idi ni Teman, ni Omar, ni Sefo, ni Gutan, ken ni Cenez.

12 Ket ni Tamna cabbalay idi ni Elifaz,

nga anac a lalaki ni Esau; ket inyanacna ken Elifaz ni Amalec: dagitoy ti annac a lallaki ni Ada, asawa ni Esau.

13 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Rahuel: ni Nahat, ni Zara, ni Samma, ken ni Meza: dagitoy isuda idi dagiti annac a lalaki ni Basemat nga asawa ni Esau.

14 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki idi ni Oolibama, nga asawa ni Esau, nga anac a babai ni Ana nga anac a babai ni Sebeon: ket isu nangyanac ken Esau cada Jehus, ken Jelon, ken Core.

15 Dagitoy dagiti palungo cadagiti annac a lallaki ni Esau: dagiti annac a lallaki ni Elifaz, nga inauna nga anac ni Esau: ni palungo Taman, ni palungo Omar, ni palungo Sefo, ni palungo Cenez,

16 ni palungo Core, ni palungo Gatam, ken ni palungo Amalec: dagitoy dagiti palungo a pinutot ni Elifaz idiy daga ti Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni Ada.

17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Rahuel, anac a lalaki ni Esau: ni palungo Nahat, ni balungo Zera, ni palungo Samma, ni palungo Meza: dagitoy dagiti palungo a nagtaud ken Rahuel idiy daga ti Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni Basemat, nga asawa ni Esau.

18 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Oolibama, nga asawa ni Esau: ni palungo Jehus, ni palungo Jelon, ni palungo Core: dagitoy dagiti palungo a nagtaud ken Oolibama, nga asawa ni Esau, anac a babai ni Ana.

19 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Esau, ket dagitoy dagiti palungoda: isu ti Edom.

20 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Seir nga Horeo, a dagiti agnaed iti daga: ni Lotan ken ni Sobal ken ni Sebeon ken ni Ana,

21 ken ni Dison ken ni Ezer ken ni Disan: dagitoy dagiti palungo a nagtaud cadagiti Horeo, nga annac ni Seir, idiy daga ti Edom.

22 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan isuda idi da Hori, ken Hemam; ket ni Tanna, cabsat a babai idi ni Lotan.

23 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Sobal: da Alvan, ken Marahat, ken Ebal, ken Sefo, ken ni Onan.

24 Ket dagitoy dagiti annac ni Sebeon: ni Aja ken ni Ana; daytoy di Ana a nacasarac cadagiti ubbog a napudot idiy

tay-ac, idi impapaarabna dagiti asno ni amana a Sebeon.

25 Ket dagitoy dagiti annac ni Ana: ni Dison ken ni Oolibama, nga anac a babai ni Ana.

26 Ket dagitoy dagiti annac ni Dison: ni Hamdan ken ni Eseban ken ni Jetran ken ni Charan.

27 Dagitoy dagiti annac ni Aser: da Balaan ken ni Zavan ken Acam.

28 Dagitoy dagiti annac ni Disan: ni Hus ken ni Aran.

29 Dagitoy dagiti palungo a nagtaud cadagiti Horeo: ni palungo Lotan, ni palungo Sobal, ni palungo Sebeon, ni palungo Ana,

30 ni palungo Dison, ni palungo Eser, ni palungo Disan: dagitoy dagiti palungo a naggapu cadagiti Horeo, a maitutop iti palpalungoda, iti daga ti Seir.

31 Ket dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti daga ti Edom, idi awan pay mangturay nga ari cadagiti annac ni Israel.

32 Ket nagari sadi Edom ni Bela, nga anac a lalaki ni Beor; ket Denaba ti nagan ti ciudadna idi.

33 Ket natay ni Bela, ket nagturay a sonona ni Jacob, nga anac lalaki ni Zara a taga Bosra.

34 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a sonona ni Husam iti daga dagiti Temanitas.

35 Ket natay ni Husam, ket nagturay a sonona ni Adad nga anac a lalaki ni Badad, a nangsugat iti Madian iti away sadi Moab; ket ti nagan ti ciudadna idi ti Avit.

36 Ket natay ni Adad, ket nagturay a sonona ni Semla a taga Masreca.

37 Ket natay ni Semla, ket nagturay a sonona ni Saul a taga Rohobot iti yan ti Carayan.

38 Ket natay ni Saul, ket nagturay a sonona ni Balanan nga anac a lalaki ni Acabor.

39 Ket natay ni Balanan, anac a lalaki ni Acabor, ket simmono kencuana ni Adar: ket ti nagan ti ciudadna idi ti Fau; ket ti nagan idi ti asawana Meetabel, nga anac a babai ni Matred, nga anac a babai ni Mezaab.

40 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti palungo a nagtaud ken Esau, a mayannurot iti capoonanda, mayannurot iti lugar a nagananda, cas dagiti nagnaganda:

ni palungo Tanna, ni palungo Alva, ni palungo Jetet,

41 ni palungo Oolibama, ni palungo Ela, ni palungo Finon,

42 ni palungo Cenez, ni palungo Teman, ni palungo Madsar,

43 ni palungo Magdiel, ni palungo Hiram: dagitoy dagiti palpalungo sadi Edom, a mayannurot cadagiti pagnaenda iti daga a pagtagicuaanda. Daytoy isu ni Esau, nga ama dagiti Idumeo.

Idumduma ni Jacob ni Jose. Dagiti Tagtagainep ni Jose. Maibaon ni Jose sadi Siquem. Iaco dagiti cacabsatna ket maipan sadi Egipto. Ti Panagdunaw ni Jacob.

37 Ket nagnaed ni Jacob iti daga a naganan ni amana, iti daga a Canaan.

2 Dagitoy dagiti caputotan ni Jacob. Ni Jose, idi nagtawen iti sangapulo ket pito, agipapaarab, cadagiti an-animal agraman dagiti cabsatna; isu maysa a baro idi a cadua dagiti annac a lalaki ni Bala, ken annac a lalaki ni Zelfa, nga assawa ni amana: ket ni Jose idandanonna ken amada idi ti dakes a panagecuuada.

3 Ket ni Israel ay-ayatenna idi ni Jose nga ipangpangrona ngem dagiti isu-amin nga annacna, gaputta nayanac iti kinacacayna: ket inyaramidanna iti maysa a bado a nagurit iti nadumaduma a kita.

4 Ket nadlaw dagiti cacabsatna a dadadackel ti panagayat kencuana ni amada ngem cadagiti amin a cabsatna; ket carururudda idi, ket dida mabalin a casao iti naan-anat.

5 Ket nagdarepdep ni Jose iti maysa a tagainep, ket sinaritana cadagiti cacabsatna; ket isuda ad-adda manen ti rurudda kencuana.

6 Ket kinunana cadacuada, Denggenyo, dawatec cadacayo, daytoy dinarepdepeco a tagainep:

7 ta, adtoy, agbetbettectay idi iti pagtalonan, ket, adtoy, ti binettecco bimangon, ket nagtindec met; ket, adtoy, dagiti binettecco immayda iti lawlaw, ket nagtamedda iti binettecco.

8 Ket kinuna kencuana dagiti cacabsatna, Pudno aya nga agaricanto cada-cami? wenna sicanto ti apomi iti napaypayso? Ket ad-adda man ti rurudda kencuanan gapu cadagiti tagainepna, ken cadagiti saona.

9 Ket nagtagainep man iti sabalin, ket sinaona cadagiti cacabsatna a kinunana, Adtoy, ti sabali man a tinagainepon; ket, adtoy, ti init ken ti bulan ken sangapulo ket maysa a bitwen nagtamedda caniac.

10 Ket sinaritana ken amana ken cadagiti cacabsatna; ket ni amana tinubungarna, ket kinunana kencuana, Ania daytoy a tagainepon a dinarepdepmo? Pudno nga umaycanto agrucnoy kenca iti daga, siac ken ni inam ken dagiti cacabsatmo?

11 Ket dagiti cacabsatna inapalanda; ngem ni amana sinalimetmetanna iti nakemna daytoy a nasao.

12 Ket napan nagpaarab dagiti cacabsatna cadagiti an-animal ni amada sadiay Siquem.

13 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Saan aya a dagiti cacabsatmo addada nga agpapaarab cadagiti an-animal sadi Siquem? umayca, ket ibaoncanto cadacuada. Ket isu simmungbat kencuana, Adtoyac.

14 Ket kinunana kencuana, Inca ita, kitaem no naimbag ti casasaad dagiti cacabsatmo, ken naimbag dagiti an-animal, ket yegmo caniac ti damag. Ket pinalubosanna idia y lobong ti Hebron, ket nacadanon sadiay Siquem.

15 Ket ti maysa a tao nasaracanna, ket adtoy, magmagna a mayaw-awan idi away: ket ti lalaki inintuudna, a kinunana, Ania ti sapsapulem?

16 Ket isu simmungbat, Sapsapulec dagiti cacabsatmo a lallaki: ibagam, dawatec kenca, adin ti yan a pagpaarabanda iti panggen.

17 Ket kinuna ti lalaki, Nagpanawda ditoyen; ta nangngengeco a sinaoda, Intayo sadiay Dotain. Idin ni Jose napanna sinurot dagiti cacabsatna, ket natumpunganna ida idia y Dotain.

18 Ket nakitada iti adayu, ket idi di pay immasideg cadacuada, napanunotda ti maibusor kencuana a panangpatayda.

19 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Adtoy, sumungad ni managtagtagainepon.

20 Ita umaycayo ngarud, ket papatayentayo, ket itappuactay iti maysa cadagiti bito, ket cunatayto, Inalun-un ti dakes nga animal: ket kitaentayto no anianto ti maaramid dagiti tagtagainepon.

21 Ket ni Ruben nangngegna daytoy, ket inispalna iti imada, ket kinunana, Ditayo papatayen cadi.

22 Ket ni Ruben kinunana cadacuada, Dicay mangiwara iti dara; itappuacyo iti

daytoy a bobon nga adda iti tay-ac, ngem dicay im-imaan: tapno mailisina cadagiti imada tapno mapagsublina ken amana.

23 Ket naaramid nga, idi nacagteng ni Jose cadagiti cacabsatna, isuda linabusunda ni Jose iti badona, di bado nga adu a kita ti culina a sicacapep kencuana idi;

24 ket innalada ket intappuacda iti bobon: ket di bobon awan nagyan, awan danum iti unegna.

25 Ket nagtugawda a nangnan iti tinapay: ket intangadda dagiti matada ket kinitada, ket, adtoy, sumungad ti maysa a sangcacuyog dagiti Ismaelitas nga aggapu idia y Galaad, ket dagiti camelloda inawitda dagiti especies ken balsamo ken mirra, ket ipanda idi sadi Egipto.

26 Ket ni Juda kinunana cadagiti cacabsatna, Ania ti maalatayo no papatayentayo ni cabsattayo ken ilemmengtay ti darana?

27 Umaycayo ket ilacotayo cadagiti Ismaelitas, ket ditay im-imaan coma; ta isu cabsattayo a lalaki, ti lasagtayo. Ket dagiti cacabsatna inanamunganda.

28 Ket naglabas dagiti taga Madian nga agbanbaniaga, ket inaonda nga insang-at ni Jose idi bito, ket inlacoda cadagiti Ismaelitas iti duapulo a bagi ti pirac. Ket insangpetda ni Jose sadi Egipto.

29 Ket ni Ruben nagsubli idi bito; ket, adtoy, awan ni Jose iti unegna; ket ginay-abna dagiti pagananayna.

30 Ket nagsubli iti awan dagiti cacabsatna, ket kinunana, Ti ubing awanen; ket siac, sadinonto ti papanac?

31 Ket innalada di bado ni Jose, ket nangrucruoda iti maysa a calding a lalaki, ket impabatocda di bado iti dara;

32 ket impaw-itda di bado a nagurit iti adu a kita, ket impanda ken amada, ket kinunada, Daytoy nasaracanni: bigbigem ita no isu ti bado ni anacmo wenuo saan.

33 Ket isu nailasinna, ket kinunana, Isu ti bado ni anacco a lalaki; ti maysa a dakes nga animal inalun-unna; awan ti duadua a nangcayen ni Jose.

34 Ket ni Jacob pinigisna dagiti pagananayna, ket incapetna cadagiti luppona ti nakersang a lupot, ket dinung-awanna ti anacna iti adu nga aldaw.

35 Ket timmaoder anin dagiti annacna a lallaki ken babba a nangliwliwa ken-

cuaana; ngem isu dina kinayat ti nagliwliwa; ket kinunana, Ta bumabaacto ken Tanem a mapan ken anacco a sililiday. Ket ni amana sinangitanna.

36 Ket dagiti taga Madian inlacoda idia y Egipto ken Potifar, maysa nga oficial ni Faraon, a capitan dagiti agbanbantay.

Dagiti Annac ni Juda nga ti inada ni Sua. Dagiti Annaana nga inyanac ni Tamar.

38 Ket naaramid iti daydi a tiempo, a simmalog ni Juda a naisina cadagiti cacabsatna ket napan iti maysa a lalaki nga Odollamita nga agnagan idi iti Hira.

2 Ket ni Juda nacakita sadiay iti maysa nga anac a babai ti maysa a lalaki a taga Canaan, a nagnagan iti Sua; ket innalana, ket simrec kencuana.

3 Ket nagsicug, ket naganac iti maysa a lalaki; ket ninagan ni amana iti Her.

4 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki; ket ninaganna nga Onan.

5 Ket saman naganaken iti lalaki, ket ninaganna iti Sela: ket adda idi idia y Chezib, idi inyanacna.

6 Ket ni Juda nangala iti babai nga inyasawana iti inauna nga anacna a lalaki, a ni Her, ket nagnagan iti Tamar.

7 Ket ni Her nga inauna nga anac ni Juda dakes idi cadagiti mata ni Jehova; ket isut' pinatay ni Jehova.

8 Ket ni Juda kinunana ken Onan, Dumnaca iti asawa ni cabsatmo tapno aramidem kencuana ti annong ti cabsat ti asawa a lalaki, ket parnuayem ti putot ken cabsatmo a lalaki.

9 Ket inammo ni Onan a ti putot saan a maipaay kencuana coma; ket naaramid nga idi dinennaanna ni asawa ti cabsatna a lalaki, isut' imbohocna iti daga, di la ket ano ta macaited iti maipaanac ken cabsatna.

10 Ket dakes idi iti imatang ni Jehova ti inaramidna: ket pinatayna met.

11 Kinuna ngarud ni Juda ken Tamar a manugangna, Agyanca a balo idia y balay ni amam, agingga iti di dumackel ni Sela nga anacco a lalaki; ta kinunana, Ta nalabit saan a matayto, a cas dagidi cabsatna a lalaki. Ket napan ni Tamar ket nagtaeng iti balay ni amana.

12 Ket napalabas ti adu nga aldaw, ket natay ti babai nga anac ni Sua, nga asawa

ni Juda; ket ni Juda naliwliwa, ket simmaang-at a nangkita cadagiti mangpukis cadagiti carcarnerona, isu ken ni Hira a gayyemna nga Odollamita, idia y Tamnas.

13 Ket nayammo ken Tamar, a cunada, Adtoy, sumang-at ni catugangam a lalaki a mamukis cadagiti carnerona idia y Tamnas.

14 Ket inucsobna ti cawesna a balo, ket nagdalungdung, ket inabbonnganna ti bagina, ket nagtugaw iti ruangan ti Enaim, a sibay ti dalan a mangiturong idia y Tamnas; ta makitana idi a dimmackelen ni Sela, ket dina met nayasawa kencuana.

15 Idi nakita ni Juda, impagarupna a babai idi a nagaramugam; ta inabbonnganna idi ti rupana.

16 Ket simmiasi a napan kencuana iti sibay ti dalan, ket kinunana, Ala, dawatec kenca, ipalubosmo a dumnaac kenca: ta dina inammo nga isu idi di manugangna a babai. Ket kinunana, Ania ti itdento tapno dumnaca caniac?

17 Ket kinunana, Payegancanto cadagiti pangem iti maysa nga urbon a calding. Ket kinunana, Itedmonto caniac ti pacakitaan, agingga iti dica payeg?

18 Ket kinunana, Ania ti pacakitaan nga itdecto kenca? Ket kinunana, Daya singsingmo ken ta barikesmo, ken ta sarucodmo nga adda iti imam. Ket itedna ida kencuana, ket dimna kencuana, ket nagsicug gapu kencuana.

19 Ket timmacder di babai, ket nagawid, ket inicatna ti dalungdungna, ket incapetna dagiti cawes ti kinabalona.

20 Ket in paw-it ni Juda ti urbon a calding iti ima di gayyemna nga Odollamita, tapno alaenna ti pacakitaan iti ima daydi babai: ngem dina nasaracan.

21 Idin nagintuud cadagiti lalaki idia y disso ti babai, a cunana, Sadino ti ayan daytay balangcantis, nga adda idi idia y Enaim iti sibay ti dalan? Ket kinunada, Awan nagan ditoy a balangcantis.

22 Ket nagsubli ken Juda ket kinunana, Diac nasaracan; ket casta met dagiti lalaki sadiay disso kinunada, Awan nagan ditoy a balangcantis.

23 Ket ni Juda kinunana, Alaenna coma a maipaay kencuana, di la ket ta maipabaincami: adtoy, impaw-iteo daytoy nga urbon, ket dica nasaracan.

24 Ket naaramid nga, idi nagtallo a bulan, nayammo ken Juda a kinunada, Ni

Tamar a manḡangmo a babai nagbalangcantis; ket maysa pay, adtoy, masicug iti pinagbalangcantis. Ket kinuna ni Juda, Alaenyo, ket mapukuran coma.

25 Idi naisaclang, pinaibagana ken catug nḡauna a lalaki, a kinunana, Ti lalaki a makincucua cadagitoy isu ti nagsicugac: ket kinunana, Iasinmo, dawatec kenca, no asino ti akincucua cadagitoy, ti sing-sing, ti barikes, ken ti sarucod.

26 Ket ni Juda impaduyacyacna nḡa isuda ti cucuana, ket kinunana, Isu nalin-linteg nḡem siac, gaputta diac inted ken Sela nḡa anacco a lalaki. Ket dina la dininnaan.

27 Ket naaramid nḡa, idi panagpasnḡayna, adtoy, ta singin ti adda idi iti tianna.

28 Ket naaramid, idi nagpasnḡay, inwayang ti maysa ti imana: ket inawat ti mangngilot ket binedbedanna di imana iti sag-ut a nalabaga, ket kinunana, Daytoy ti immuna a rimmuar.

29 Ket naaramid nḡa, idi inyunegna ti imana, adtoy, ti cabsatna rimmuar: ket kinuna *di mangngilot*, Apayapay inaramidmo ti maysa a pigis kenca met laeng? iti casta ninaganna iti Fares.

30 Ket iti calpasanna, rimmuar ti cabsatna, nḡa adda ti sag-ut a nalabaga iti imana: ket ninaganna iti Zara.

Ni Jose Mayordomo ni Potifar. Ni Jose ken ti Asawa ni Potifar. Nabalud ni Jose.

39 Ket naisalog ni Jose idiy Egipto; ket ginatang ni Potifar, nḡa maysa nḡa oficial ni Faraon, a panglooen dagiti agbanbantay, lalaki nḡa Egipciano, iti ima dagiti Ismaelitas, a nangipan kencuana sadiay.

2 Ket ni Jehova siaadda idi ken Jose, ket lalaki a nagasat idi; ket adda idi iti balay ni apona a di Egipciano.

3 Ket nadlaw ni apona a ni Jehova adda idi kencuana, ken amin nḡa aramidenna pinagasat ni Jehova iti imana.

4 Ket nacasarac ni Jose ti parabur iti matana, ket nagannong kencuana: ket binalinna a panglooen iti balayna, ket inyawatna iti biangna amin dagiti adda kencuana.

5 Ket naaramid a nanipud idin a pinangpaywanna kencuana iti balayna, ken dagiti amin a cucuana, binendicionan ni Jehova ti balay ni Egipciano a maipoon ken Jose; ket ti bendicion ni Jehova

naisacnap cadagiti amin nḡa adda kencuana, iti balay ken iti away.

6 Ket intalecna amin nḡa adda kencuana iti ima ni Jose; ket awan nḡa inammona nḡa adda kencuana, no di la ti lamut a canenna. Ket ni Jose idi nangayed a lalaki, ken nacaay-ayo a makita.

7 Ket naaramid iti calpasan dagitoy, nḡa ti asawa ti apona minatmatna dagiti matana ken Jose; ket kinunana, Caiddaennac.

8 Nḡem madi, ket kinunana iti asawa ni apona, Adtoy, ni apoc dina ammo ti adda caniac iti balay, ket intalecna ti amin a cucuana iti imac:

9 isu saan a dactackel itoy a balay nḡem siac; ket awan sabali nḡa dina intalec caniac no di la sica, a gaputta sica ti asawana: casano nḡarud ti panangaramidco itoy naidaclan a kinadakes, ken macabasolac iti Dios?

10 Ket naaramid nḡa, iti pannakisasaona ken Jose iti inaldaw-aldaw, saanna nḡa impangpangag ti pannakicaiddana kencuana, *wenno* di nagan kencuana.

11 Ket naaramid, cadagidiay nḡa aldaw, a simrec iti balay tapno aramidenna ti annongna; ket awan cadagiti lallaki ti balay iti unegna idi.

12 Ket iniggaman di babai ti pagananay ni Jose, ket kinunana, Caiddaennac cadi: ket binatina ti pagananayna iti imana, ket nagtalaw, ket rimmuar.

13 Ket naaramid nḡa, idi nakitana nḡa imbatina ti pagananayna iti imana, ket nagtaray a rimmuar,

14 immawag *di babai* cadagiti lallaki, ket nakisao cadacuada, a kinunana, Kitaenyo, inyegna cadatayo ti maysa nḡa Hebreo, tapno mangrabrabac cadatayo: immay caniac makicaidda, ket nagpucawac iti natbag:

15 ket naaramid nḡa, idi nangngegna nḡa impigsac ti timecco ket nagickisac, nabatina iti ayanco ti pagananayna, ket nagtalaw, ket rimmuar.

16 Ket indulinna di pagananayna agingga iti di simmangpet ni apona iti balayna.

17 Ket nagsasao kencnana cadagitoy cacastoy a sasao, a kinunana, Daydi adipen nḡa Hebreo, nḡa inyegmo cadata, immay caniac tapno mangrabrabac caniac:

18 ket naaramid, idi nḡa impeccac ti timecco, ket nagpuccawac, nabatina ti pagananayna iti ayanco, ket nagtaray a rimmuar.

19 Ket naaram'd n̄ga, idi dinengnḡeg ni apona ti sinasao ni asawana, a kinunana, Castoy ti pinanḡaramid di adipenmo caniac; ti punḡtotna bimmara.

20 Ket innala ni apona ni Jose, ket incabilna iti pagbaludan, isu ti disso a panacareppet dagiti balud ti ari: ket nagtaenḡ sadiay iti pagbaludan.

21 Nḡem ni Jehova siaadda idi ken Jose, ket kinaasianna, ket inaramidna a nacaay-ayo cadagiti mata ti agaywan iti pagbaludan.

22 Ket ti agaywan iti pagbaludan intalecna iti ima ni Jose amin dagiti balud n̄ga adda iti pagbaludan; ket amin n̄ga aramidenda sadiay, isu ti agaramid idi.

23 Awan ti uray ania a taminḡen ti agaywan iti pagbaludan, gaputta ni Jehova adda idi kencuana; ket ti inaramidna pinagasat ni Jehova.

Ibucsilan ni Jose dagiti Darepdep dagiti cadduana a Balud.

40 Ket naaramid n̄ga, iti calpasan dagitoy, nacabasol da maestresala ti ari sadi Egipto ken ti panaderona a maicaniwas ken apoda n̄ga ari ti Egipto.

2 Ket nacapunḡtot ni Faraon cadagiti dua n̄ga oficialna, n̄ga isuda ti cangatoan cadagiti agidulul ken ti panḡoloen dagiti panadero.

3 Ket pinabaludna ida iti balay ti capitan dagiti agbanbantay, iti carcel, isu n̄ga ayan ni Jose a sirereppet idi.

4 Ket ti capitan dagiti agbanbantay intalecna ida ken Jose, ket inserservianna ida: ket nagtaenḡda cadagiti dadduma n̄ga aldaw iti pagbaludan.

5 Ket nagtagainepda a dua iti maymaysa a rabii, ti tumunggal maysa adda idi tagainepna, ti tumunggal maysa cas mayannurot iti caulogan ti parmatana, ti maestresala ken ti panadero ti ari sadi Egipto, n̄ga addada idi a sirereppet iti pagbaludan.

6 Ket immay ni Jose cadacuada iti bigat, ket kinitana ida, ket, adtoy, nalidayda idi.

7 Ket inintuudna cadagiti adipen ni Faraon a cadduana iti pagbaludan iti balay ni apona, a kinunana, Apayapay naliday ita dagiti rupayo?

8 Ket kinunada kencuana, Nagtagainepcam iti parparmata, ket awan ti macaipalawag. Ket kinuna ni Jose cadacuada, Saan aya a dagiti pananḡipalawag addada

iti bianḡ ti Dios? saoenyo caniac, dawatec cadacayo.

9 Ket ti panḡoloen dagiti agidulul sinaritana ti tagainepna ken Jose, ket kinunana kencuana, Iti tagainepco, adtoy, adda idi ti maysa a poon n̄ga uvas iti sangoc;

10 ket iti dayta n̄ga uvas adda idi tallo a sanḡa: ket cas nagtarubonḡ, ket rinmuar dagiti sabonḡna; ket dagiti raayna nagbunḡada cadagiti naloom n̄ga uvas:

11 ket ti baso ni Faraon adda idi iti imac; ket innalac dagiti uvas, ket pinespesco ida iti baso ni Faraon, ket intedco ti baso iti ima ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jose kencuana, Daytoy ti cayuloganna: dagiti tallo a sanḡa talloda n̄ga aldaw;

13 iti uneg tallo n̄ga aldaw, itan-octo ni Faraon ta olom, ket isublinacanto iti saadmo: yawatmonto ti copa ni Faraon iti imana, cas ar-aramidem idi maestresalanaca.

14 Nḡem laglagipennac inton nagasat ti casasaadmo, ket dawatec a caasiannac, ket isaasaonac ken Faraon, ket aonennac cadi itoy a balay:

15 ta iti pudno, tinacawdac sadiay daga dagiti Hebreo: ket awan met ditoy ti inaramidco a nanḡicabilanda caniac iti pupoc.

16 Idi nakita di panḡoloen dagiti panadero a nasayaat ti pannacaibucsilna, kinunana ken Jose, Siac addaac idi iti tagainepco met, ket ni, tallo a laga ti tinapay a napudaw addada idi iti rabaw ti oloc:

17 ket iti daydi a laga a makiunḡato adda idi amin a cancanen a naluto ken Faraon; ket dagiti tumaytayab kinnanda ida iti laga n̄ga adda idi iti oloc.

18 Ket simmunḡbat ni Jose, ket kinunana, Daytoy ti cababagasna: dagiti tallo a laga isuda ti tallo n̄ga aldaw;

19 iti uneg tallo n̄ga aldaw iccatento ni Faraon ta olom kenca, ket paibitinnacanto iti maysa a cayo; ket dagiti tumaytayab ibusendanto kenca ta lasagmo.

20 Ket naaramid n̄ga, iti maicatlo n̄ga aldaw, isu ti aldaw a nacayanacan ni Faraon, nagdaya cadagiti isu-amin n̄ga ad-adipenna: ket pinaalana ti panḡoloen dagiti maestresala ken ti panḡoloen dagiti panadero cadagiti adipenna.

21 Ket insublina ti panḡoloen dagiti maestresala iti annon̄gna; ket inyawatna ti baso iti ima ni Faraon:

22 nĕm pinabitayna ti pangŕloen dagiti panadero: cas pinalawag idi ni Jose cadacuada.

23 Nupay casta, ti maestresala a pangŕloen saanna a nalagip ni Jose, nĕm isu nalipatanna.

Agtaginep ni Faraon maipapan cadagiti Bacbaca ken Dawdawa. Ni Jose ibucsilanna dagiti Tagainepp ni Faraon. Maisaad nĕa Agturay iti Egipto. Ti Panagasawana. Umay ni Bisin.

41 Ket naaramid nĕa, nalabes ti apagtutop nĕa dua a tawen, nagtagainepp ni Faraon: ket, adtoy, sitatacder idi iti asideg ti carayan.

2 Ket, adtoy, simmanĕ-at idi carayan ti pito a bacbaca, a nacaay-ayo iti mata ken nalucmeg ti panaglaslasagda; ket nag-arabda iti caronoan.

3 Ket, adtoy, dagiti pito sabali a baca simmarsarunoda cadacuada a naggapu iti carayan, a nalaadda a kitkitaen ken nacutong ti panaglaslasagda; ket nagtacerda iti sibay dagiti immun-una a baca iti igid ti carayan.

4 Ket dagiti baca a nalaad ken nacutong kinnanda dagiti pito a baca a nalainĕ ken nalucmeg. Ket nacariing ni Faraon.

5 Ket nacaturog ket nagtagainepp manen: ket, adtoy, pito a dawa a nabagas ken nasayaat rimmuarda iti maymaysa a poon.

6 Ket, adtoy, pito a dawa, a nakirangĕ ken naganĕo gapu iti angin nĕa aggapu iti daya, rimmuarda a naud-udi nĕm cadagita.

7 Ket dagiti nakirangĕ a dawa inalunda dagiti pito a nabagas ken nasayaat a dawa. Ket nacariing ni Faraon, ket adtoy, maysa la a tagainepp.

8 Ket naaramid iti cabigatanna, a naculcolan ti cararuana; ket inbilinna ket pinaayabanna amin dagiti managsalamangca sadi Egipto, ken amin dagiti mamasirib ti daga: ket sinarita ni Faraon cadacuada ti tagaineppna; nĕm awan cadacuada ti nacaipalawag ken Faraon.

9 Idi, ti maestresala a pangŕloen sinaona ken Faraon, a kinunana, Malagipco dagiti babacco ita nĕa aldaw:

10 ni Faraon nacapungtot cadagiti adipenna, ket siac pinaicabilnac iti pagbaludan iti balay ti pangŕloen dagiti

agbanbantay, siac ken ti pangŕloen dagiti panadero:

11 ket siac ken isu, nagtagaineppcam iti maymaysa a rabii; ti tunggal maysa cadacami cas ti cayulogan ti tagaineppna a pinarparmatana.

12 Ket sadiay adda kinadduami a maysa a bumaro nĕa Hebreo nĕa adipen ti pangŕloen dagiti agbanbantay; ket sinaritami kencuana, ket isu binucsilanna cadacami ti cacabagas dagiti tagaineppi; iti tunggal lalaki a cas iti tagaineppna impalawagna.

13 Ket naaramid a cas ti panangyulogna cadacami, casta ti nagbanag; siac insublinac iti saadco, ket daydi binitayna.

14 Idin inbilin ni Faraon ket pinaayabanna ni Jose, ket pinaruarda a nagdar-daras iti pagbaludan: ket nagkiskis, ket sinuctanna dagiti pagananayna, ket dimmanon ken Faraon.

15 Ket ni Faraon kinunana ken Jose, Nagtagaineppcam iti maysa a darepdep, ket awan ti macaibucsil iti daya: ket nangngĕcco ti sasaoenda a maipapan kencia, a no denggem ti maysa a tagainepp mabalinmo a yulogan.

16 Ket ni Jose simmungbat ken Faraon, a kinunana, Awan caniac: ti Dios sungbatannanto ni Faraon a sitatalna.

17 Ket sinarita ni Faraon ken Jose, Idi tagaineppco, adtoy, nagtacerdac iti igid ti carayan:

18 ket, adtoy, simmanĕ-at a naggapu iti carayan dagiti pito a baca, a nalucmeg ken nasayaat ti langada; ket nag-arabda iti caronoan:

19 ket, adtoy, naud-udi nĕm dagiti simmanĕ-at ti sabali a pito a baca, a narapis ken dakes ti langada ken nacutong, nĕa awan pay nakitac a sabali iti amin ti daga nĕa Egipto nĕa umasping iti kinalaadda:

20 ket dagiti nacutong ken dakes ti langada a baca kinnanda dagiti immuna a pito a baca a nalucmeg:

21 ket idi inibusda dagitoy, saan a nadlaw a linamutda ida idi; nĕm nabatida pay laeng a dakes ti langada, a cas idi damona. Idin nacariingac.

22 Ket nakitac iti tagaineppco, ket, adtoy, pito a dawa rimmuarda iti maymaysa a poon, nabagas ken nasayaat:

23 ket, adtoy, pito a dawa a nalaylay, narapis, ken pinakebbet ti angin a naggapu iti daya, rimmuarda a naud-udi nĕm dagidiay:

24 ket dagiti narapis a dawa inalununda dagiti pito a nasayaat a dawa: ket inbagac cadagiti mamasirib; ngem awan idi ti macapalawag iti caipapananna caniac.

25 Ket ni Jose kinunana ken Faraon, Ti tagainep ni Faraon maymaysa ti caipapananna: ti aramidento ti Dios iti apagbiit impakitana ken Faraon.

26 Dagiti pito a baca a nalapsat pitoda a tawen; ket dagiti pito a dawa a nasayaat pitoda a tawen: maymaysa ti tagainep.

27 Ket dagiti pito a baca a nacutong ken dakes ti langada, a simmangat a naud-udi ngem dagita, pitoda a tawen, ket casta met dagiti pito a dawa nga awan bagasda ken pinakebbet ti angin nga agtaud iti daya; isudanto ti pito a tawen a bisin.

28 Daya ti inbagac ken Faraon: ti aramidento ti Dios iti apagbiit impakitana ken Faraon.

29 Adtoy, umay dagiti pito a tawen, isu a naidaclan nga apit iti amin ti daga nga Egipto:

30 ket umayto iti calpasanna ti pito a tawen a bisin; ket amin ti nawadwad nga apit dinto malagipen iti daga nga Egipto; ket ti bisin ibusennanto ti daga;

31 ket ti wadwad dinto maammoan iti daga gapu iti bisin a sumaruno; ta isunto nacarigrigat.

32 Ket ti gapuna a ti tagainep naulitana iti namindua ken Faraon, gaputta ti aramid inkeddeng ti Dios, ket ti Dios tungpalennanto iti apagbiit.

33 Iti casta ngarud, sapulen coma ni Faraon ti maysa a lalaki a managis-isip ken masirib, ket isaadna coma nga agturay iti daga nga Egipto.

34 Daytoy aramiden coma ni Faraon, ket mangituding coma ni Faraon cadagiti pangoloen iti daga, ket gaw-atenna coma ti apagcalima ti daga nga Egipto bayat dagiti pito a tawen a casayaatna.

35 Ket ummongenda coma amin a macan cadagitoy masacayanan a tawen a caimbagna, ket idulinda coma iti biang ni Faraon dagiti bucbukel a pagtaraon cadagiti ciudad, ket aywananda coma.

36 Ket ti taraon isunto ti maysa a penpen iti daga a maipaay cadagiti pito a tawen ti panagbisin, nga addanto iti daga nga Egipto; tapno ti daga saan a matay gapu iti bisin.

37 Ket ti panggep nacaay-ayo idi cadagiti mata ni Faraon, ken cadagiti mata dagiti amin nga adipenna.

38 Ket kinuna ni Faraon cadagiti adipenna, Macasaractay aya iti maysa a lalaki a cascadiay, iti lalaki nga adda kencuana ti espiritu ti Dios?

39 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Gaputta ti Dios inyammona amin daytoy ket ca, awan ti macaawat ken masirib a cas kenca:

40 sicanto ti agturay iti balayco, ket maitutop iti saom, maiturayan dagiti amin a taoc: itinto la trono pagnatngatoac ngem sica.

41 Ket ni Faraon kinunana ken Jose, Ni, incabilan nga agturay iti amin a daga ti Egipto.

42 Ket ni Faraon iniccatna ti singsingna nga adda pagsellona iti imana, ket incabilna iti ima ni Jose, ket pinagcawesna iti lienzo a nalapat, ket inyuccoranna ti maysa a cawar a balitoc;

43 ket pinasacayna iti maicadua a luganna; ket impuccawda iti sangona, Agparintumengcayo: ket pinagturayna iti amin ti daga nga Egipto.

44 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Siac ni Faraon, ket no awanca, awanto ti manggunay iti imana wenno sacana iti amin ti daga nga Egipto.

45 Ket ninaganan ni Faraon ni Jose a Zaphenat-paneat; ket inyasawana ni Ase-nat nga anak a babai ni Potifera a sacerdote sadi On. Ket ni Jose sinursurna ti daga nga Egipto.

46 Ket ni Jose nagtawen iti tallopulo idi nagdatag ken Faraon nga ari sadi Egipto. Ket ni Jose rimmuar iti saclan ni Faraon, ket napan nangsursur iti amin ti daga nga Egipto.

47 Ket cadagiti pito a tawen a nawadwad ti apit, nagbunga ti daga cadagiti rinacrakem.

48 Ket inummongna amin a pagtaraon cadagiti pito a tawen nga adda idi iti daga nga Egipto, ket indulinna cadagiti ciudad ti pagtaraon: ti pagtaraon ti aw-away, nga adda idi iti arubayan ti tunggal ciudad, indulinna sadiay.

49 Ket indulin ni Jose dagiti bucbukel a cas la darat ti baybay, adu unay, inggana insardengna ti panangbilangna; ta di mabalin a bilangan.

50 Ket naynac ken Jose ti dua a lalaki idi di pay dimteng ti tawen a panagbisin, isuda nga inyanac kencuana ni

Asenat n̄ga anac a babai ni Potifera, a sacerdote sadi On.

51 Ket ninagan ni Jose ti inauna iti Manases: Ta, kinunana, pinalipat ti Dios caniac ti amin a rigatco, ken amin ti balay ni amac.

52 Ket ti nagan ti maicadua incabilna n̄ga Efraim: Ta pinarang-aynac ti Dios iti daga ti toocco.

53 Ket naggibus dagiti pito a tawen a caadu ti apit idiy daga ti Egipto.

54 Ket nangrugi a dimteng dagiti pito a tawen a panagbisan, a cas kinuna ni Jose: ket adda idi ti bisin iti amin a dagdaga; n̄gem iti amin ti daga n̄ga Egipto adda idi ti pagtaraon.

55 Ket idi amin ti daga n̄ga Egipto nagbisin, dagiti tattao immawagda ken Faraon a dimmawat iti pagtaraon: ket kinuna ni Faraon cadagiti amin a taga Egipto, Dumanoncay ken Jose; ti sawenna cadacayo, aramidenyoy.

56 Ket ti bisin nagsacnap iti amin a langa ti lubong: ket ni Jose linuctanna amin dagiti pagidulinan, ket naglaco cadagiti taga Egipto; ket ti bisin napalalo idi iti daga n̄ga Egipto.

57 Ket amin a dagdaga inda sadi Egipto naggatang ken Jose iti bagas; ta limmalo ti bisin iti amin a lubong.

Maibaon dagiti Annac a Lallaki ni Jacob sadi Egipto tapno gumatan̄ga iti Faraon. Ti Panagrasaw ni Jose. Nareppet ni Simeon. Agsubli dagiti Dadduma. Natumpun̄gan ti Pirac cadagiti Supotda.

42 Idi naammcan ni Jacob a sadiay Egipto adda bagas idi, kinuna ni Jacob cadagiti annacna a lallaki, Ania ti gapuna n̄ga agkikinnitacayo?

2 Ket kinunana, Adtoy, nadamagco a sadi Egipto adda bagas: sumalodgey sadiay, ket sadiay ti paggatanganyoy ti agservi cadatayo; tapno agbiagtay ket saantay a matay.

3 Ket dagiti sangapulo a cabsat a lalaki ni Jose simmalogda a gumatang iti bagas sadiay Egipto.

4 N̄gem ni Benjamin, a cabsat a lalaki ni Jose, saan n̄ga impacuyog ni Jacob cadagiti cabsatna; ta kinunana, Di la maminano no adda man ket mapagten̄ga a pagpegadan.

5 Ket dagiti annac a lallaki ni Israel dimmanonda n̄ga aggatang agraman cada-

giti immay: ta adda bisin idi iti daga a Canaan.

6 Ket ni Jose isu idi ti agturay sadiay daga; isu idi ti aglaco cadagiti amin a tao ti daga. Ket dimteng dagiti cacabsat a lallaki ni Jose, ket inrucnoyda kencuana ti rupada iti daga.

7 Ket ni Jose nakitana dagiti cacabsatna a lallaki, ket nalasinna ida, n̄gem nagindidiammo cadacuada, ken kinasaona ida iti narasaw; ket kinunana cadacuada, Sadino ti naggapuanoy? Ket kinunada, Idiy daga a Canaan tapno gumatan̄gami iti canen.

8 Ket ni Jose nalasinna dagiti cacabsatna a lallaki, n̄gem isu saanda a nailasin.

9 Ket ni Jose nalagipna dagiti tagtagainepna a pinarparmatana cadacuada, ket kinunana cadacuada, Dacayo agsiimcayo: inmaycay agsimisim iti kinalamolamo ti daga.

10 Ket kinunada kencuana, Saan, apoc, n̄gem dagiti adipenmo immayda aggatang iti canen.

11 Dacani amin annacnacam ti maysa a lalaki; lallakicami a napudno, saancami n̄ga agsimisim.

12 Ket kinunana cadacuada, Saan, n̄gem immaycayo tapno kitaenyo ti kinalamolamo ti daga.

13 Ket kinunada, Dacami n̄ga adipenmo sangapulocami ket dua n̄ga agcacabsat, n̄ga annac a lalaki ti maysa a lalaki idiy daga a Canaan; ket, ni, ti inaudianmi adda iti yan ni amana ita, ket ti maysa awanen.

14 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Isu ti nagecunac cadacayo idi kinunac a dacayo agsiimcayo:

15 gapu itoy masuutcayto: gapu iti biag ni Faraon, dicayto pumanaw ditoy, malacsid no umay ditoy ti cabsatyo n̄ga inaudi.

16 Mangibaoncay iti maysa cadacayo, ket yegna coma ti cabsatyo, ket mabaticayo a mabalud, tapno dagiti sinaoyo mapapanecanecanda, no adda met la pudno cadacayo: wenna saan, gapu iti biag ni Faraon, kinapudnona n̄ga agsimisimcayo.

17 Ket pinagtitiponna ida a pina'pan iti pagbaludan iti tallo n̄ga aldaw.

18 Ket iti maicatlo n̄ga aldaw kinuna ni Jose cadacuada, Aramidenyoy daytoy ket agbiagecayo; ta mabutengac iti Dios:

19 no lallakicayo a nacappapati, mabalud coma ti maysa cadagiti cabsatyo a lalaki iti balay a pacabaludanyoy; n̄gem incay

ipan ti bagas a maipaay iti bisin nga adda cadagiti balbalayyo:

20 ket yegyo caniac ti cabsatyo nga inaudi; castanto mapaucenecan dagiti saoyo, ket saancayto a matay. Ket inaramidda a casta.

21 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Pudno a nacabasoltay iti maicaniwas ken cabsattayo a lalaki, ta nakitatayo ti sakit ti cararuana, idi nagdawdawwat cadatayo, ket ditay la dinengngeg; isut' gapuna a lac-amentayo daytoy a pagel.

22 Ket ni Ruben simmungbat cada-cuada. a cuncunana, Diac aya sinao cada-cayo, kinunac, Dicay agbasol iti maicaniwas iti ubing; ket saancay a nangipangag? iti casta met, matonton ti darana, ni.

23 Ket dida ammo idi a naawat ni Jose ti sinaoda; ta adda idi ti maysa a mangyulog cadacuada.

24 Ket tinallucidanna ida ket nagsangit; ket nagsubli cadacuada, ket nakisao cada-cuada, ket innalana cadacuada ni Simeon, ket imbaludna iti sango ti matada.

25 Idin pinapunno ni Jose dagiti supotda iti bagas, ket pinaisublina ti pirac ti tunggal maysa iti supotna, ket pinaic-canna ida iti balonda: ket naaramid cadacuada castoy.

26 Ket insagpatda ti bagasda cadagiti asnoda, ket pimmanawda sadiayen.

27 Ket idi a linuctan ti maysa ti supotna, ta pacanenna ti asnona iti yan a nagsangbayanda, nakitana ti piracna; ket, adtoy ta adda idi iti ngiawat ti supotna.

28 Ket kinunana cadagiti cacabsatna a lallaki, Ti piracco naisubli; ket, ni, adda met iti supotco: ket nagtibbonay ti pusoda, ket nagsisinnango ti maysa ken maysa a sipipigenger, a kinunada, Ania daytoy nga inaramid ti Dios cadatayo?

29 Ket dimmanonda ken Jacob nga amada sadiay daga a Canaan, ket sinaritada kencuana amin a naaramid cadacuada, a kinunada,

30 Daytay a lalaki, nga agturay sadiay daga, nagubsang ti pannakisaona cadacami, ket impagarunacami nga agsimisim iti daga.

31 Ket kinunami kencuana, Tattaocam a nacappapati; saancam nga agsimisim:

32 sangapulocami ket dua nga agecabsat, annac a lallaki ni amami; ti maysa awanen, ket ti inaudi adda ita ken amami idiy daga a Canaan.

33 Ket daytay a lalaki, nga apo sadiay

daga, kinunana cadacami, Daytoyto ti pangammoac a lallakicayo a napudno: ibatiyo caniac ti maysa cadagiti cabsatyo, ket mangalacay iti agservi iti panagbisin sadi balbalayyo, ket agluascay iti dalanyo,

34 ket yegyo caniac ti cabsatyo a lalaki nga inaudi: isunto ti panangammoc a saancay nga agsiim, ngem tattaocayo a nacappapati: ket iti casta yawatconto cadacayo ti cabsatyo, ket agsapulcayto iti panagbiag ditoy.

35 Ket naaramid nga, idi inbucbueda dagiti supotda, adtoy, adda iti supot ti tunggal maysa di nacabungonan ti piracna: ket idi isuda ken ni amada nakitada dagiti nacabungonan ti piracda, nagbutengda.

36 Ket kinuna ni Jacob nga amada cadacuada, Inuliladac cadagiti annacco: ni Jose awan, ket awan ni Simeon, ket alaenyonto ni Benjamin; amin dagitoy maibusorda caniac.

37 Ket ni Ruben nagsao ken amana, ket kinunana, Papatayem dagiti dua nga anacco a lalaki, no isu diac isubli kenca: yawatmo iti imac, ket isubliecto kenca manen.

38 Ket isu kinunana, Ti anacco dinto makipagsalog cada-cayo; ta natayen ti cabsatna a lalaki, ket is-isu la ti nabati: ket no adda dakes a mapasamacna iti dalanyo a papananyo, pagbabaenyonto ngad ti ubanco gapu iti leddaang agpapan ken Tanem.

Maibaon manen dagiti Annac ni Jacob, ket ni Benjamin ti cacuyogda. Ni Jose makipagdaya cadagiti Cacabsatna a lallaki.

43 Ket ti bisin nagpalalo iti daga.

2 Ket naaramid, idi a nacanda aminen di bagas nga ingapuda sadi Egipto, kinuna ni amada cadacuada, Incayo manen, gumatangcayo iti bassit a taraontayo.

3 Ket kinuna ni Juda a nagsao kencuana, Incari iti naiget cadacami daydi lalaki a cunana, Dicayto makita ti rupac, no di maicuyog cada-cayo ti cabsatyo a lalaki.

4 No ipacuyogmo ni cabsatmi a lalaki cadacami, sumalogcamto ket igatangandacanto iti taraon:

5 ngem no dica ibaon, saancamto a sumalog; ta daydi lalaki kinunana cadacami, Saanyonto a makita ti rupac, no

awan ni cabsatyo a lalaki a maicuyog cadacayo.

6 Ket kinuna ni Israel, Ania ket ngamin a nagdakes ti inaramidyo caniacon, iti panangibagayo iti daydiay a tao nga adda pay cabsatyo a lalaki?

7 Ket kinunada, Nagintuudannacam iti naiget daydi a lalaki iti maipapan cada-cami, ken dagiti cabagianmi, a kinunana, Sibibiag pay laeng ni amayo? adda pay maysa a cabsatyo a lalaki? Ket impalawagmi kencuana a cas mayannatup cadagitoy sao: inammomi cadi aya nga sawenna idi, Yegyo ti cabsatyo?

8 Ket kinuna ni Juda ken amana nga Israel, Ipacuyogmo caniac ta ubing, ket tumacercamto a mapan; tapno agbiagtayo, ket ditay matay, dacami, ken sica, ken dagiti met annacmi a bassit.

9 Siacto ti agsungbat a maipaay kensuana; itinto imac ti pagtontonam: no ciac diacto isubli kencia, ken yegco iti saclangmo, uray siac ti agimet iti basol iti agnanayon:

10 ta no dicam coma nagtactac, pudno nga ita uray naminduacam a nagsublin.

11 Ket ni amada nga Israel kinunana cadacuada, No casta coma ita, aramideno daytoy: icabilyo dagiti masayaat a bunga ti daga cadagiti cuributy, ket alayenyo nga isagut iti daydiay a lalaki, a bassit a resina, ken bassit a tagapulot, especias ken mirra, piñones ken almendras;

12 ket paminduanyo ti pirac nga alaenyo iti imayo; ket ti pirac a naisubli iti ngiwat ti supoty iggamanyo manen; no cas pagarigan adda idi maysa a riru:

13 alaenyo met ti cabsatyo a lalaki, ket tumacercayo nga agsubli iti daydiay a tao:

14 ket ti Dios Mannacabalin amin itnagna coma cadacay ti caasi iti sangó daydiay a lalaki, tapno yawatna cadacayo tay maysa a cabsatyo a lalaki ken ni Benjamin. Ket no maullilaac cadagiti annacco, maullilaac.

15 Ket dagiti lalaki innalada ti sagut, ket inggamanda ti pirac a pinaminduada, ken ni Benjamin; ket timmacerda, ket napanda simmalog sadi Egipto, ket dimmatagda iti saclang ni Jose.

16 Ket idi ni Jose nakitana ni Benjamin a caduada, kinunana iti pangoloen ti balayna, Ipastreco dagiti lallaki iti balay, ket pumartica ket agsaganaca; ta dagiti lallaki makipangaldawda caniac.

17 Ket ti lalaki tinunpalua ti imbilin

kencuana ni Jose; ket di lalaki inserrecna dagiti lallaki iti balay ni Jose.

18 Ket dagiti lallaki nagbutengda, ta naipanda iti balay ni Jose; ket kinunada, Maipoon idi pirac, a naisubli cadagiti supottayo idi immuna a daras, maiserrectayo; tapno agsapul iti pangidarumanna cadatayo, ket ductusennatayo, ket sanatay alaen a tagabuen, ken dagiti asnotayo.

19 Ket immasidgeda iti pangoloen ti balay ni Jose, ket nakisaoda kencuana iti ruangan ti balay,

20 ket kinunada, O, apoc, immaycami idi damona gimmatang iti taraon:

21 ket naaramid nga, idi dimtengcam iti nagsangbayanmi, linuctanmi dagiti supotmi, ket, adtoy, ti pirac ti tunggal maysa adda idi iti ngiwat ti supotna, ti piracmi iti met la gatadna: ket incuyogmi ita a binitbit.

22 Ket binitbitmi met ti sabali a pirac nga igatang ti taraon: saanmi nga ammo no asino ti nangicabil idi piracmi cadagiti supotmi.

23 Ket kinunana, Talna cadacayo, dicay agbuteng: ti Diosyo, ken ti Dios ni amayo, intedna cadacayo ti gameng cadagiti supoty: adda idi caniac ti piracyo. Ket inruarna cadacuada ni Simeon.

24 Ket ti lalaki inserrecna dagiti lallaki iti balay ni Jose, ket intedna cadacuada ti danum, ket binuggoanda dagiti sacsacada; ket pinacanna dagiti asnoda.

25 Ket insaganada di sagut a maipaay iti yaay ni Jose iti tengnga ti aldaw: ta nangnggeda idi nga idiaiy ti inda panganan.

26 Ket idi immay ni Jose iti balayna, impanda kencuana di sagut nga adda idi iti imada iti uneg ti balay, ket nagrucnoyda kencuana agingga iti daga.

27 Ket sinaludsudna cadacuada no casa-noda, ket kinunana, Sisasalun-at ni amayo, a di lacay a kinunayo? Sibibiag pay?

28 Ket kinunada, Ti adipenmo nga amami napia, nabiag pay. Ket indumogda ti oloda, ket nagrucnoyda.

29 Ket isu intaliawna dagiti matana, ket nakitana ni Benjamin a cabsatna a lalaki, nga anac ni inana, ket kinunana, Daytoy aya ti cabsatyo a lalaki nga inaudi, a sinaoyo caniac? Ket kinunana, Caasian-naca coma ti Dios, anacco.

30 Ket inganganat ni Jose; ta rim-masuc ti pusona gapu iti cabsatna: ket

sinapulna ti yan a pagsangitanna; ket simrec iti silidna, ket nagsangit sadiay.

31 Ket nagdiram-ogina ket rimmuar; ket pinengdanna ti bagina, ket kinunana, Mangicabilcay iti canen.

32 Ket incabilda ti canenna a may-maysa, ken ti canenda nga is-isuda, ket ti canen dagiti Egipcios, a cadduana a mang'an, nailasinda met: ta dagiti Egipcios dida mabalin ti makipan'gan cadagiti Hebreos; ta daytoy rimon cadagiti Egipcios.

33 Ket nagtugawda iti san'goananna, a ti inauna a cas iti calintegan ti pannacayanacna, ket ti inaudi a cas iti kinaubingna: ket dagiti lallaki nagsidsiddawda ti maysa ken maysa cadacuada.

34 Ket isu nangala ket nangibaon iti canenda nga aggapu iti saclangna: ngem ti barsac ni Benjamin incacaaduna iti maminlina ngem ti b'agi ti uray siasino cadacuada. Ket imminumda, ket naki-pagragasacda kencuana.

Agluas dagiti Cabsat ni Jose, ket adda cada-cuada ti Copa ni Jose. Mapasublida.

Ti Panang'ibabaet ni Juda mai-poon ken Benjamin.

44 Ket binilinna ti pang'oloen ti balayna, a cunana, Punnoem dagiti supot dagiti lallaki iti taraon, iti ingga ti mraawitda, ket icabilmo ti pirac ti tunggal maysa iti ngiawat ti supotna.

2 Ket ti copac, ta copa a pirac, icabilmo iti ngiawat ti supot ti inaudi, agraman ti pirac nga igatangna ti bagas. Ket inaramidna a cas iti insao ni Jose.

3 Idi limuawag ti bigat, napalubosan dagiti lallaki, agraman dagiti asnoda.

4 Ket idi rimmuardan iti ciudad, ket dida pay la nacaadayu, kinuna ni Jose iti pang'oloen ti balayna, Ala, surotem dagidiay a lallaki; ket tono macamacammo ida, cunam cadacuada, Ania ti gapuna nga sinubadanyo iti dakes ti naimbag?

5 Saan aya daytoy it paginuman ti apoc, ket isu a pagpadpadlesanna? dakes ti kinuayo iti daytoy nga inaramidyo.

6 Ket nacamacamna ida, ket sinaona dagitoy a balicas cadacuada.

7 Ket kinunada kencuana, Sapay met ket casta ti sasaoen ti apoc? Uray caanoman saan coma nga aramiden ti cacasta dagiti adipenmo.

8 Adtoy, ti pirac, a nasaracanmi iti ngiawat dagiti supotmi, inyegmi kenca nanipud Canaan: casano n'garud ti panag-

tacawmi iti balay ni apom iti pirac, wen ketdi no balitoc?

9 Uray siasinonto a pacasaracanna cadagiti adipenmo, matay coma, ket tagabuennacamto pay ni apomi.

10 Ket kinunana, Ita n'garud maaramid a cas sinaoyo: iti daydiay pacatumpung'ato, isunto ti adipnec; ket dacayo awan ti basolyo.

11 Isuda n'garud nagdardarasma, ket dinissagda ti tunggal maysa ti supotna iti daga, ket linuctanda ti tunggal maysa ti supotna.

12 Ket nagsapul, nga inrugina iti inauna, ket lineppasna idi inaudi: ket ti copa nasaracan iti supot ni Benjamin.

13 Idin rinay-abda dagiti cawesda, ket inpaawit ti tunggal maysa ti asnona, ket nagsublida iti ciudad.

14 Ket ni Juda ken dagiti cabsatna napanda iti balay ni Jose; ket isu adda pay la sadiay idi: ket nagpaclebda iti san'goananna.

15 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Ania nga aramid daytoy a naggapuananyo? dicay ammo a maysa a tao cas caniac mabalinna unay ti agpadles?

16 Ket kinuna ni Juda, Ania ngata ti saoenminto ken apoc? ania ngata ibagaminto? wenna anianto ngata ti pang-panececminto? Ti Dios inpalgacna ti kinadakes dagiti adipenmo: adtoy, dacami ti ad-adipen ti apoc, uray dacami, ken ti nasaracan iti biangna ti copa.

17 Ket kinunana, Siac uray caanoman diacto aramiden ti casta: ti tao a nacasaracan ti copa iti imana, daydiayto ti adipenco; ngem dacayo, incayo a sitatalna ken amayo.

18 Idin ni Juda immasideg kencuana, ket kinunana, O, apoc, ipaaymo, dawatec kenca, nga toy nga adipenmo agsao iti maysa a balicas cadagiti lapayag ni apoc, ket saan coma a rumaba ti ungetmo itoy adipenmo; ta sica casca ken Faraon met laeng.

19 Ti apoc inintuudna cadagiti adipenna, a kindnana, Adda ama, wenna cabsatyo a lalaki?

20 Ket kinunami ken apoc, Adda amami a lacayen, ken maysa nga anac a lalaki ti kinalacayna, ubing a bassit; ket ti cabsatna a lalaki natayen, ket isu la ti natda idi inana; ket ni amana ayatenna.

21 Ket sica kinunam cadagiti adipenmo. Yegyo caniac, tapno kitaec.

22 Ket kinunami ken apoc, Ti ubing dina mapanawan ni amana: ta no panawanna ni amana, matayto ni amana.

23 Ket kinunam cadagiti adipenmo, No ti cabsatyo a lalaki nga inaudi saan a makipagsalog cadacayo, dicayto makita ti rupacon.

24 Ket naaramid nga, idi dimtengecam ken amami nga adipenmo, sinaritami kencuana ti sinao ni apoc.

25 Ket kinuna ni amami, Incay manen, gumatangcay iti bassit a taraontayo.

26 Ket kinunami, Dicom macapan: no coma no cumuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki nga inaudi, incamto ngarud; ta saan a maipalubos a makitami ti rupa daydiay a lalaki, no di maicuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki nga inaudi.

27 Ket ni adipenmo nga amac kinunana cadacami, Ammoyo a duada nga anac a lalaki nga inyanac caniac ni asawac:

28 ket ti maysa pinanawanna, ket kinunac, Pudno a nalasanglasanen; ket agpapan ita diac pay nakita:

29 ket no alaenyo daytoy met caniac, ket maaramid kencuana ti dakes, pagbabaenyonto dagiti ubanco a silaladingit ken Tanem.

30 Ita ngarud, no dumanonacto ken adipenmo nga amac, ket ti ubing awan cadacami; ta ti biagna nadecket iti biag ti ubing;

31 maaramidto a no makitana a ti ubing awan, matayto: ket dagiti adipenmo ibabadanto dagiti uban ti adipenmo nga amami a silaladingit ken Tanem.

32 Ta toy adipenmo nagbalin nga agsunbat ita ubing, a kinunac, No diac kenca isubli, siacto ngarud ti akinbasol ken amac iti agnanayon.

33 Iti casta ngarud, dawatec kenca, agbati toy adipenmo a sucat ti ubing, a tagabuen ni apoc; ket palubosam ti ubing a maicuyog cadagiti cabsatna a lalaki.

34 Ta casanonto ti isasangpetco ken amac, no awan caniac ti ubing? tapno saanco a makita ti dakes a sagabaento ni amac.

Ni Jose Ipacammona ti bagina. Ni Faraon pabaonna ni Jacob.

45 Idin ni Jose saan a nacaibtor iti saclang dagiti amin nga adda iti sibayna idi; ket nagpuccaw, Pagtalawenyo ti tunggal maysa iti saclangco. Ket awan natda idi kencuana, idi pinagbigbig ni Jose cadagiti cacabsatna.

2 Ket inyecasna ti nagsangit: ket nangngeg dagiti Egipcios, ket nangngeg dagiti nagtaeng iti balay ni Faraon.

3 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna, Siac ni Jose; agbiag pay la ni amac? Ket dagiti cacabsatna dida nacasangbat kencuana; gaputta nariribueda iti sangaoananna.

4 Ket ni Jose kinunana cadagiti cacabsatna, Umasidegcay caniac, dawatec cadacayo. Ket immasidegda. Ket kinunana, Siac ni Jose a cabsatyo, nga inlacoyo a maipan sadi Egipto.

5 Ket ita dicay agladingit, dicay met agpungtot cadagiti bagbagiyo ta inlacodac ditoy: ta imbaonnac ti Dios nga inyuna cadacayo tapno mamabiagac.

6 Ta cadagitoy dua a tawen nagsacnap ti bisin iti daga: ket adda pay lima a tawen a matda, isu nga awanto ti matalon wenno maapit.

7 Ket ti Dios imbaonnac nga inyuna cadacayo tapno aywanancayo a matda iti lubong, ken ispalencayo a nabiaq iti dackel a salacan.

8 Iti casta saan a dacayo ita ti nangibaon caniac ditoy, no di ket ti Dios: ket inaramidnac a pannacaama ni Faraon, ken apo ti isu-amin iti balayna, ken agturay iti amin ti daga nga Egipto.

9 Agdarascayo, ket sumang-atcayo ken amac, ket cunayo kencuana, Castoy ti cuna ni anacmo a Jose, Ti Dios incabilnac nga apo iti amin nga Egipto: sumalogca caniac, dica agtactac;

10 ket agnaedcanto iti daga a Gosen, ket agtaengcanto iti asideg caniac, siac, ken dagiti annacmo, ken dagiti annac dagiti annacmo, ken dagiti an-animalmo a babassit ken dadackel, ken amin nga adda kenca:

11 ket siac taraonancanto sadiay; ta matda pay laeng ti lima a tawen a panagbisin; di la ket ta pumanglawca, sica, ken ti sangcabalayam, ken amin nga adda kenca.

12 Ket, adtoy ta dagiti matayo makitada, ken dagiti mata ni cabsatyo a Benjamin, a ti ngiwatco isu ti makisasao cadacayo.

13 Ket yammoyonto ken ama amin a daegco ditoy Egipto, ken amin dagiti nakitayo: ket agdarascayto ket yegyo ni ama ditoy.

14 Ket inapungolna ti tengged ni Benjamin a cabsatna a lalaki, ket nagsangit; ket ni Benjamin nagsangit met a siaapungol kencuana.

15 Ket inagcanna amin dagiti cabsatna a lallaki, ket nagsangit a siaapungol cadacuada: ket iti calpasanna, dagiti cacabsatna nakisaoda kencuana.

16 Ket naidamag iti balay ni Faraon, a cuncunada, Immay dagiti cacabsat ni Jose: ket nacaay-ayo unay ken Faraon, ken cadagiti adipenna.

17 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Saoem cadagiti cabsatmo, aramidenyo daytoy: ipaawitoy dagiti animalyo, ket incayo, dumanoncayo iti daga a Canaan;

18 ket alaenyo ni amayo ken dagiti sangcabalanyo, ken umaycay caniac: ket itdecto cadacayo ti nasayaat ti daga nga Egipto, ket mangancayto iti taba ti daga.

19 Ita ta nabilincayon, aramidenyo daytoy: mangalacay ditoy daga nga Egipto cadagiti luglugan a pagluganan dagiti ubbingyo, ken dagiti assawayo, ket alaenyo ni amayo, ken umaycayo.

20 Dicay met icascaso dagiti alicamengyo; ta ti nasayaat ti amin ti daga nga Egipto isu ti cucuayo.

21 Ket casta ti inaramid dagiti annac ni Israel: ket iniccan ni Jose ida cadagiti luglugan, cas inbilin idi ni Faraon, ket iniccanna ida iti balonda.

22 Cadacuada amin iniccanna ti tunggal maysa iti pamlesan a pagananay; ngem iniccanna ni Benjamin iti tallogasut a bagi ti pirac, ken lima a pamlesan a pagananay.

23 Ket impaw-itna ken amana iti castoy: sangapulo nga asno a nagawitda iti casaysayaatan ti Egipto, ken sangapulo nga asno a babai a nagawitda iti bagas ken tinapay ken sida a balon ni amana.

24 Casta ti pinangrubbuatna cadagiti cabsatna a lallaki, ket napanda: ket kinunana cadacuada, Kitaenyo a dicay agga-apa iti dalan.

25 Ket simmang-atda a naggapu sadu Egipto, ket dimtengda idia Canaan ken amada a Jacob.

26 Ket pinadamaganda, ket kinunada, Ni Jose sibibiag pay laeng, ket isu ti agturay iti amin ti daga nga Egipto. Ket kimmapuy ti pusona, ta dina pinati ida.

27 Ket sinaritada kencuana amin dagiti sinao ni Jose, nga inbalicasna idi cada-cuada: ket idi nakitana dagiti luglugan nga imbaon ni Jose a pangala kencuana, napaungar ti nakem ni Jacob nga amada:

28 ket ni Israel kinunana, Isunan;

sibibiag pay la ket ni Jose nga anacco a lalaki: innacto ket kitaecto ta diac pay matay.

Ni Jacob ken ti Familiana dumanonda sadi Gosen. Dagiti Naganda. Ni Jose sabtenna ni Amana.

46 Ket nagluas ni Israel agraman amin a cucuana, ket dimmanon sadi Beer-seba, ket nangipaay cadagiti daton iti Dios ni amana nga Isaac.

2 Ket ti Dios nakisao ken Israel iti parpamata ti rabii, ket kinunana, Jacob, Jacob. Ket isu kinunana, Adtoyac.

3 Ket kinunana, Siac ti Dios, ti Dios ni amam: dica agbuteng a sumalog sadi Egipto; ta aramidencanto a dackel a nacion sadiay:

4 cuyogencanto a sumalog sadi Egipto; ket pasang-atencanto manen a di bumurong: ket ni Jose icabilnanto ti imana cadagiti matam.

5 Ket nagrubbuat ni Jacob sadi Beer-seba: ket dagiti annac a lallaki ni Israel innalada ni Jacob nga amada, ken dagiti ubbingda, ken dagiti assawada, nga insacay cadagiti luglugan nga imbaon ni Faraon a paglugananna.

6 Ket innalada dagiti an-animalda, ken dagiti cucuada, a nasapsapulanda idia Canaan, ket dimmanonda sadi Egipto, ni Jacob, ken amin a putotna a naicuyog kencuana:

7 dagiti annacna a lallaki, ken dagiti annac a lallaki dagiti annacna a lallaki agraman kencuana, ken dagiti annacna a babai, ken dagiti annac a babai dagiti annacna a lallaki, ken amin a putotna incuyogna ida sadi Egipto.

8 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac ni Israel, a simrec sadi Egipto, ni Jacob ken dagiti annacna a lallaki: ni Ruben, nga anac a inauna ni Jacob.

9 Ket dagiti annac a lallaki ni Ruben: ni Jenoe, ken ni Fallu, ken ni Jesron, ken ni Carmi.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Simeon: da Lamuel, ken Lamin, ken Ahod, ken Jaquin, ken Sohar, ken Saul nga anac ti maysa a babai a taga Canaan.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi: da Jesron, ken Cahat, ken Merari.

12 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda: da Her, ken Onan, ken Sela, ken Fares, ken Zara; ngem natay da Her ken Onan sadi daga a Canaan. Ket dagiti annac a

lallaki ni Fares isuda idi da Hesron ken Hamuel.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar: da Tola, ken Fua, ken Job, ken Simeron.

14 Ket dagiti annac a lallaki ni Zabulon: ni Sared, ken ni Elon, ken ni Jahelel.

15 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Lea, nga inyanacna ken Jacob idia Padan-aram, ken ni Dina, nga anacna a babai: dagup dagiti cararua nga annacna a lallaki ken annacna a babai, tallopuloda ket tallo idi.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad: da Sefhon, ken Agui, ken Jesebon, ken Suni, ken Heri, ken Arodi, ken Areli.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Aser: da Jamna, ken Jesua, ken Jessui, ken Beriah, ken ni Sara a cabsatda a babai; ket dagiti annac a lallaki ni Beria: ni Jeber ken ni Melquiel.

18 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Zelfa, isu nga inted ni Laban ken anacna a babai a Lea; ket inyanacna ken Jacob dagitoy, isuda sangapulod ket innem a tao.

19 Dagiti annac a lallaki ni Raquel, nga asawa ni Jacob: ni Jose ken ni Benjamin.

20 Ket ken Jose iti daga nga Egipto nayanac da Manases ken Efraim, isuda nga inyanac kencuana ni Asenet, nga anac a babai ni Potifera a sacerdote sadi On.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Benjamin: da Bela, ken Becor, ken Asbel, ken Gera, ken Naaman, ken Equi, ken Ros, ken Mofim, ken Ofim, ken Ared.

22 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Raquel, a nayanac ken Jacob: dagupda amin sangapulod ket uppata a cararua idi.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Dan: ni Husin.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Nef-tali: da Jasiel, ken Gumi, ken Jaser, ken Sallem.

25 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Bala, isu nga inted ni Laban ken Raquel nga anacna a babai, ket dagitoy inyanacna ken Jacob: dagup dagiti tao pitoda idi.

26 Amin dagiti tao a naicuyog ken Jacob sadiay Egipto a nagtaud iti lasagna, a di maibiang dagiti assawa dagiti annac a lallaki ni Jacob, dagupda amin idi a cararua innem a pulo ket innem;

27 ket dagiti annac a lallaki ni Jose, a nayanac kencuana sadi Egipto, duada a tao idi: dagup amin a tao iti sangcaba-layan ni Jacob, a simrec sadi Egipto, pitopuloda idi.

28 Ket imbaonna nga immuna ngem isu ni Juda a mapan ken Jose, tapno ipakitana ti dalan kencuana idia Gosen; ket dimtengda sadiay daga a Gosen.

29 Ket ni Jose insaganana ti luganna, ket simmang-at a sumabet ken Israel nga amana, idia Gosen; ket imparangna ti bagina kencuana, ket inapungolna ti tengngedna, ket nagsangit iti nabayag a siaapungol kencuana.

30 Ket kinuna ni Israel ken Jose, Matayac coma itan, ta nakitac ta rupam, a sibibiagca pay laeng.

31 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna a lallaki, ken cadagiti cabbalay ni amana, Sumang-atacto, ket yammocto ken Faraon, ket cunacto kencuana, Dagiti cacabsatco, ken ti familia ni amac, nga adda idi iti daga a Canaan immaydan caniac;

32 ket dagiti lallaki isuda mangipaarab, ta nagpaspastorda iti an-animal idi; ket incuyogda dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nga adda cadacuada.

33 Ket maaramidto a, no ni Faraon ayabannacayto ket cunananto, Ania ti akemyo?

34 Cunayonto, dagiti adipenmo nagpapakanda iti an-animal idi, nanipud iti kinaubingmi agpapan ita, uray dacami ken dagiti met dadackelmi: tapno agnaedcayo coma iti daga a Gosen; ta tumunggal mangipaarab iti animal carimrimon dagiti Egipcios.

Maidatag ni Jacob ken Faraon. Ti Bisin ken Banbanagna. Dagiti camaudianan nga Aldaw ni Jacob.

47 Idin napan ni Jose ket inyammona ken Faraon, ket kinunana, Ni ama ken dagiti cacabsatco, ken dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nga adda cadacuada, naggapuda iti daga a Canaan; ket, adtoy ta addadan iti daga a Gosen.

2 Ket cadagiti cacabsatna, nangala iti lima a lallaki ket indatagna ida iti saclang ni Faraon.

3 Ket kinuna ni Faraon cadagiti cacabsatna, Ania ti akemyo? Ket kinunada ken Faraon, Dagiti adipenmo isuda mangipaarab iti an-animal, uray dacami ken dagiti dadackelmi met.

4 Ket kinunada ken Faraon, Immaycami agnaed iti daga; ta awan ti pagpaarabanen cadagiti an-animal dagiti

adipenmo; ta ti bisin nagpalalo idiyay daga a Canaan: ita n̄garud, dawatenmi kenca, ipalubosmi a dagiti adipenmo agnaedda iti daga a Gosen.

5 Ket ni Faraon nakisao ken Jose, ket kinunana, Ni amam ken dagiti cacabsatmo immayda kenca:

6 ti daga n̄ga Egipto adda iti saclan̄gmo; iti casaysayaatan ti daga pagnaedem ni amam ken dagiti cacabsatmo; iti daga a Gosen agnaedda coma: ket no adda ammom a mamain̄gel cadacuada, mangicabilca n̄garud cadacuada n̄ga agaywan cadagiti an-animalco.

7 Ket inserrec ni Jose ni Jacob n̄ga amana, ket indatagna iti saclan̄g ni Faraon: ket ni Jacob binendicionanna ni Faraon.

8 Ket kinuna ni Faraon ken Jacob, Mano dagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiagmo?

9 Ket ni Jacob kinunana ken Faraon, Dagiti aldaw dagiti tawen a panagpagpagnac sangagasut ket tallopulo a tawen: bassit ken saan a nalain̄g dagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiagco, ket saanda a nacadanon cadagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiag dagiti dadackelco cadagiti aldaw a panagbarbariw-asda.

10 Ket binendicionan ni Jacob ni Faraon, ket rimmuar iti san̄go ni Faraon.

11 Ket pinagyan ni Jose ni amana ken dagiti cabsatna, ket pinagtagicuana ida iti daga n̄ga Egipto, iti casaysayaatan ti daga, iti daga ti Rameses, a cas inbilin ni Faraon.

12 Ket tartaraonen idi ni Jose ni amana, ken dagiti cacabsatna, ken amin dagiti cabbalay ni amana, iti canen, mayannatup iti tunggal sangcabbalayan.

13 Ket awan idi ti macan iti isu-amin ti daga; ta napalalo ti bisin idi, casta a ti daga n̄ga Egipto ken ti daga a Canaan kimmapsutda maipoon iti bisin.

14 Ket ni Jose inueconna amin a pirac a nasaracan iti daga n̄ga Egipto ken iti daga a Canaan, n̄ga ingatan̄gda ti bagas: ket ni Jose impanna ti pirac iti balay ni Faraon.

15 Ket idi maibus ti piraken iti daga n̄ga Egipto, ken iti daga a Canaan, amin dagiti Egiptios dimmanonda ken Jose, ket kinunada, Iccannacam iti canen: ta apayapay mataycami coma iti saclan̄gmo? ta umbus ti piracmi.

16 Ket ni Jose kinunana, Itdenyon dagiti an-animalyo; ket iccancayto gapu cadagiti an-animalyo, no naibus ti pirac.

17 Ket impanda dagiti an-animalda ken

Jose; ket ni Jose iniccanna ida iti taraon a sucac dagiti cabcabayo, ken dagiti an-animal a babassit, ken dagiti bacbaoc, ken dagiti as-asno: ket pinacanna ida iti taraon a sucat dagiti an-animalda iti daydi a tawen.

18 Ket idi nalpas daydi a tawen, dimten̄gda kencuana iti tawen a maicuada, ket kinunada kencuana, Dicamto ilibac ken apoc n̄ga naibus amin ti piracmin; ket dagiti arban dagiti an-animal cucua ida ni apoc; awan ti nabati a makita ni apoc, no saan laen̄g a dagiti bagbagimi, ken dagdagami:

19 apayapay mataycami coma iti imatang dagita matam, dacami ken dagiti dagdagami met? gatangen̄nacami agraman dagiti dagdagami a sucac ti taraon, ket dacami ken dagiti dagdagami adpen-nacamto ni Faraon: ket iccannacamiti imula, tapno agbiagcami, a dicam met matay, ket di agbalin a lungan̄g ti daga.

20 Casta ti pinaggatang ni Jose iti amin a daga ti Egipto, n̄ga agservi ken Faraon; ta dagiti taga Egipto tunggal maysa inlacona ti pagtalonna, ta pim-migsa ti bisin cadacuada: ket ti daga tinagicua ni Faraon.

21 Ket ti maipapan cadagiti umili, pinaalisna ida cadagiti ciudad nanipud maysa a pungto ti bedden̄g ti Egipto agtungpal iti sabali a pungtona.

22 Dagiti la daga dagiti sacerdote ti dina ginatang: gaputta cadagiti sacerdote adda idi ti maysa a barsac n̄ga aggapu ken Faraon, ket nanganda iti barsacda n̄ga inted cadacuada ni Faraon; iti casta dida nalaco ti dagada.

23 Idin ni Jose kinunana cadagiti umili, Ni, siac ginatangcay ken dagiti dagayo itan a maipaay ken Faraon: adtoy, adda imulayo, ket mulaanyonto ti daga.

24 Ket maaramidto iti panagani, n̄ga itedyonto ken Faraon ti maysa n̄ga apagalima, ket dagitinto uppat n̄ga apag cucuayo, n̄ga imulayo ti pagtalonan, ken canenyo agraman dagiti cabbalayo, ken canen dagiti ubbingyo a bassit.

25 Ket kinunada, Inispalmo dagiti biagmin: macasaracam coma iti parabur iti biang ni apoc, ket adipennacamto ni Faraon.

26 Ket ni Jose inaramidna n̄ga alagaden maipapan iti daga sadi Egipto ket agpapan ita, n̄ga ti apagalima isu ti cucua ni Faraon; ti laen̄g daga dagiti sacerdote saan a tinagicua ni Faraon.

27 Ket ti Israel nagnaed iti daga n̄ga Egipto, iti daga a Gosen; ket innalada cadagiti bagbagida dagiti cucua sadiay, ket nagbungada, ket nagaduda unay.

28 Ket ni Jacob nagyan iti daga n̄ga Egipto iti sangapulo ket pito a tawen: iti casta dagiti aldaw ni Jacob, dagiti tawen ti panagbiagna, sangagasut ket uppata a pulo ket pito a tawenda idi.

29 Ket immadani ti aldaw n̄ga ipapatay a pudno ni Israel: ket inayabanna ti anacna a Jose, ket kinunana kencuana, No ita nacasaracaciti parabur cadagiti matam, dawatec kenca n̄ga icabilmo ta imam iti babaen toy lupoc, ket ipaaymo caniac ti caasi ken kinapudno: dinac itabon, dawatec kenca, ditoy Egipto;

30 n̄gem no maturogacto a sititipon cadagiti dadackelco, ipanawnacto ditoy Egipto, ket itabonnacto iti nacatamunda. Ket isu kinunana, Aramidecto a cas ti sinaom.

31 Ket kinunana, Sapataam caniac: ket isu sinapataanna kencuana. Ket ni Israel nagsadag iti oloan ti idda.

*Ni Jose ken dagiti Annaena a Lallaki
sarungearanda ni Jacob. Ni
Jacob bendicionanna dagiti
Annae a Lallaki ni
Jose.*

48 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ti maysa kinunana ken Jose, Adtoy, masakit ni anam: ket incuyogna dagiti dua n̄ga annacna a lallaki, ni Manases ken ni Efraim.

2 Ket inyammo ti maysa ken Jacob, ket kinunana, Adtoy, ti anacmo a Jose um-umay kenca: ket ni Israel incarcari-gatanna ti bagina, ket nagtugaw iti pagiddaan.

3 Ket ni Jacob kinunana ken Jose, Ti Dios Mannacabalin amin nagparang caniac idiy Luza, sadiay daga a Canaan, ket binendicionannac,

4 ket kinunana caniac, Adtoy, pagbungaencanto, ket pagaduencanto, ket aramidencanto a maysa a sangcacuyog dagiti inilin-ili, ket itdecto daytoy a daga iti putputotmo iti calpasan a tagicuaen n̄ga agnanayon.

5 Ket ida dagiti dua n̄ga annacmo a lallaki, a nayanac kenca iti daga n̄ga Egipto, idi diac pay immay ditoy Egipto, cucuac ida; da Efraim ken Manases, a cas met da Ruben ken Simeon, cucuacto ida.

6 Ket dagiti annacmo a putotem a

maud-udi n̄gem dagitoy cucuamto ida; agnagandanto mayannurot iti nagan dagiti cabsatda iti panagtawidda.

7 Ket siac, idi naggapuac idiy Padan, natay ni Raquel iti arpadco iti dalan idiy daga a Canaan, idi adayu pay laeng bassit ti Efrata: ket intabonco iti dalan a mapan sadiay Efrata (n̄ga isu ti Belen).

8 Ket ni Israel nakitana dagiti annac ni Jose, ket kinunana, Asinno dagitoy?

9 Ket ni Jose kinunana ken amana, Isuda dagiti annacco a lallaki, n̄ga inted ti Dios caniac ditoy. Ket kinunana, Yegmo ida, dawatec kenca, caniac, ket bendicionacto ida.

10 Dagiti mata ni Israel kimmorarapda maipoon iti kinalucayna, iti casta di nacakita. Ket inyadanina ida kencuana; ket inagcanna ida, ket inaracupna ida.

11 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Siac diac impagarap idin a makitac ti rupam: ket, ni, ti Dios impalubosna a makitac met dagiti putotmo.

12 Ket ni Jose innalana ida nanipud iti nagbaetan dagiti tumengna: ket intamedna ti rupana iti daga.

13 Ket innala ida a dua ni Jose, a ni Efraim siaadda iti macanawanna n̄ga agturon̄g iti ima a macatigid ni Israel, ket ni Manases iti ima a macatigidna n̄ga agturon̄g iti ima a macanawan ni Israel, ket inyasideгна ida kencuana.

14 Ket ni Israel inyunnatna ti imana a macanawan, ket impatayna iti olo ni Efraim, a ti inaudi idi, ket ti imana a macatigid iti olo ni Manases, n̄ga in-turon̄gna a siaammo dagiti imana; ta ni Manases isu idi ti inauna.

15 Ket binendicionanna ni Jose, ket kinunana, Ti Dios n̄ga iti sangona nagnagnan dagiti dadackelco a ni Abraham ken ni Isaac, ti Dios a manaraon caniac iti amin a panagbiageco agpapan iti aldaw itoy,

16 ti angel a nangilisi caniac iti amin a dakes, bendicionanna coma dagiti ubbing; ket ti naganco matawag coma cadacuada, ken ti nagan dagiti amac a ni Abraham ken ni Isaac; agbalinda coma a maysa a caadu iti tengnga ti daga.

17 Ket idi nakita ni Jose a ni amana impatayna ti imana a macanawan iti olo ni Efraim, saan a nacaay-ayo kencuana: ket innatona ti ima ni amana, tapno icatenna iti olo ni Efraim a yallatiw iti olo ni Manases.

18 Ket ni Jose kinunana ken amana,

Saan a casta, ama; ta daytoy isu ti ina-una; idissom ti imam a macanawan iti olona.

19 Ket ni amana dina kinayat, ket kinunana. Ammoc, anacco, ammoc; isu met agbalinto nga maysa nga ili, ket isunto dackel met: ngem ti cabsatna nga inaudi dadackelto ngem isu, ket ti putotna agbalinto a maysa a caadu dagiti nacion.

20 Ket binendicionanna ida idi nga aldaw a cuncunana, Kenca ti panangibendicionto ti Israel a cuncunana, Ti Dios aramidennaca coma a cas ken Efraim ken cas ken Manases: ket inyun-unana ni Efraim ngem ni Manases.

21 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Adtoy, matayac: ngem ti Dios addanto cadacayo, ket pagsubliennacayto iti daga dagiti dadackelyo.

22 Maysa pay intedco kenca ti maysa a binglay a pacagiddiatam cadagiti cacabsatmo, isu nga innalac iti ima ti Amorreo gapu iti campilanco ken iti ba-ic.

Ti Pado ni Jacob maipapan cadagiti annacna a lallaki. Ti Ipatatayna.

49 Ket ni Jacob inayabanna dagiti annacna a lallaki, ket kinunana: Agtitiponcayo, tapno saritaec cadacayo ti mapasamac cadacayo cadagiti maud-udi nga aldaw.

2 Agtitiponcayo, ket denggenyo, dacay nga annac a lallaki ni Jacob; Ket imdaanganyo ni Israel nga amayo.

3 Ruben, sica ti inauna nga anacco, ti pigsac, ken ti damo ti kiredco; Ti saliw-an ti calcarian, ken ti saliw-an ti pannacabalin.

4 Sibuburec nga aglippias a cas danum, awanto kenca ti saliw-an; Ta inulim ti pagiddaan ni amam; Idin rinugitam: inulina ti pagiddaac.

5 Da Simeon ken Levi agcacabsatda; Ig-igam ti kinaranggas dagiti campilanda.

6 O cararuac, dica sumrec iti palimedita; Iti gimongda, O gloriae, dica makitimpuyog;

Ta iti pungtotda nagpapatayda iti maysa a lalaki, Ken iti kinasungitda napasatda iti baca.

7 Mailunod coma ti pungtotda, gaputta nacaro idi; Ken ti ungetda, gaputta naulpit idi: Siac isinaacte ida iti Jacob,

Ket iwarasconto ida iti Israel.

8 Juda, sica daydayawendacanto dagiti cabsatmo:

Ti imam addanto iti lengnges dagiti cabusormo;

Dagiti annac a lallaki ni amam agrucababdanto kenca.

9 Ni Juda isu urbon ti maysa a leon; Naggapu iti sinamsam immulica, anacco:

Nagrucob, nagidda cas maysa a leon, Ken cas maysa a leon a babai; asino ti macariing kencuana?

10 Dinto umadayu ti cetro ken Juda, Dinto met ti sarucod ti agturay umadayu iti baet dagiti sacana, Agingga iti di umay ni Siloh; ket isunto ti pagtutulocan dagiti il-ili.

11 Igalgalutna iti poon ti uvas ti polli- nona,

Ket ti urbon ti asnona iti naimnas a lanut ti uvas;

Linabaanna iti arac dagiti cawesna, ken iti dara dagiti uvas ti pagana- nayna:

12 Dagiti matana palabagaento ti arac, Ket dagiti ngipenna papurawento ti gatas.

13 Ni Zabulon dagitinto pagsangladan ti baybay ti pagnaedanna;

Ket isunto a pagsangbayan dagiti sasacayan;

Ket sadiayto Sidon ti papatenggaan ti beddengna.

14 Ni Isacar isu ti asno a napigsa, agidda cadagiti apon ti carcarnero:

15 Ket nakitana ti maysa a paginanaan a naimbag idi,

Ket ti daga a nacaay-ayo idi:

Ket imbabana ti abagana tapno awitenna,

Ket nagbalin nga adipen iti panangbannog.

16 Ni Dan ocomennanto dagiti cailianna, A cas maysa cadagiti tribu ti Israel.

17 Ni Dan maysanto nga uleg iti dalan, Maysanto a carasaen iti lipit, A cumagat iti muemucod ti cabayo, Iti casta ti agsacay kencuana tinnagenna iti licud.

18 Inur-urayco idi ti panangispalmo, O Jehova.

19 Ni Gad, duclosento ti maysa a sangcabuyot; Ngem isu dumuclosto cadagiti mucodda.

20 Nga aggapu ken Aser aglablabonto ti tarzon,

- Ket mangtedco cadagiti nananam a naarian.
- 21 Ni Neftali ugsa a babai a nabay-bayaan:
Mangted cadagiti nasayaat a balicas.
- 22 Ni Jose maysa a sang'a a sibubunga, Sang'a a sibubunga iti abay ti maysa nga ubbog;
Dagiti saringitna cumalatcatda iti bacud.
- 23 Dagiti pumapana pinarparigatda, Ket pinampanada, ket kinamatcamatda:
- 24 Ngem ti ba-ina nagtaeng' iti kired, Ket dagiti igam ti im-imana napapigsada,
Gapu cadagiti ima Ni Mannacabalin ni Jacob.
(Isu a naggapuan ti pastor, ti bato ni Israel),
- 25 Gapu laeng' iti Dios ni amam, a ti tumulongto kenca,
Ket gapu iti Mannacabalin amin, a ti mamendicionto kenca,
Cadagiti bendicion ti langit a nangato, Benbendicion ti yuyeng' nga agid-idda iti baba,
Benbendicion dagiti suso, ken ti zana-can.
- 26 Dagiti benbendicion ni amam
Dacdackelda idi ngem dagiti benbendicion dagiti capoonac
Ingkana dagiti pungto a caadaywan dagiti turturod nga agnanayon:
Dagitoy addanto iti' olo ni Jose,
Ken iti cuppocuppo ti naisina cadagiti cacabsatna a lallaki.
- 27 Ni Benjamin isut' lobo nga agag-agaw:
Iti bigat canennanto ti sinamsam,
Ket iti rumabii, binglayennanto ti inagaw.

28 Amin dagitoy isuda dagiti sangapulo ket dua a caputotan ni Israel: ket daytoy ti sinoa ni amada cadacuada, ket binendicionanna ida; tumunggal maysa mayannatup iti pammendicionna, binendicionanna ida.

29 Ket nabilin cadacuada, ket kinunana cadacuada, Siac maitiponacto cadagiti cabagiac: itabondac cadagiti dadackelco idiaiy rukib nga adda iti talon ni Efron a Jeteo.

30 idiaiy rukib nga adda iti talon idiaiy Macpela, iti sang'o ti Mamre, sadiay daga a Canaan, isu a ginatang' ni Abraham agraman ti talon ken Efron a Jeteo, tapno tagicuanna a pagtamtamnan:

31 sadiay ti nangitamnanda cada Abraham ken Sara, nga asawana; idiaiy ti nangitamnanda cada Isaac ken Rebeca, nga asawana; ket sadiay ti nangitamnac ken Lea—

32 ti talon ken ti rukib nga adda idiaiy, isu a nagatang' cadagiti annac ni Jet.

33 Ket idi tinungpal ni Jacob ti panangibilinna cadagiti annacna, incucotna dagiti sacana idi iddana, ket inyawatna ti cararuana, ket naitipon cadagiti cabagianna.

*Ti Pannacaitabon ni Jacob sadiay Macpela.
Ti Kinaimbag ni Jose cadagiti Cacabsatna. Ti Ipatatay ni Jose.*

50 Ket ni Jose inapungolna ti rupa ni amana, ket sinangitanna, ket inagcanna.

2 Ket ni Jose imbilinna cadagiti adipenna a mangngagas nga embalsamarenda ni amana nga balcutenda; ket dagiti mangngagas binalcutda ni Israel nga iniiccanda ti balsamo.

3 Ket nadanonan dagiti uppat a pulo nga aldaw kencuana; ta casta ti tumutop cadagiti aldaw ti panagembalsamar: ket dagiti Egipcios sinangitanda bayat ti pitopulo nga aldaw.

4 Ket iti calpasan dagiti aldaw a panagsangit' kencuana, ni Jose sinaona cadagiti adda iti balay ni Faraon, cuncunana, No ita nacasaracac iti parabur cadagiti matayo, saoenyo, dawatec cadacayo, cadagiti lapayag ni Faraon, a cunayo,

5 Ni amac insapatana caniac a kinunana, Ni, matayac; iti tanemco a kinutcutco nga agservi caniac sadiay daga a Canaan, idiaiyto ti pangitabonam caniac. Ita ngarud, ipalubosmo nga sumang'atac, dawatec kenca, ken itabonco ni amac, saacto agsubli.

6 Ket ni Faraon kinunana, Inca sumang'at, ket itabonmo ni amam, a cas insapatana kenca.

7 Ket ni Jose simmang'at a nangitabon ken amana; ket kimmuyog kencuana amin dagiti adipen ni Faraon, ken amin dagiti panglacayen iti balayna, ken amin dagiti panglacayen iti daga nga Egipto,

8 ken amin dagiti cabbalay ni Jose, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken dagiti cabbalay ni amana: isuna la nga imbatida sadiay daga a Gosen dagiti annacda a babassit, ken dagiti an-animalda a babassit, ken dagiti an-animalda a dadackel.

9 Ket simmanġ-at a kimmuyog kencuana dagiti luglugan ken tattao nġa agcabcabayo: ket isu idi dackel unay a sangcacuyog.

10 Ket nacagtenġda aginġga iti pagtaltalagan idiaŷ Atad, nġa adda iti casumbangir ti Jordan, ket sadiay nagdungawda iti dackel unay ken napalalo a panagdungaw: ket inaramidna ti maysa a panagdungaw ken amana cadagiti pito nġa aldaw.

11 Ket idi nakita dagiti agnaed sadiay daga, dagiti Cananeo, di dungaw idiaŷ pagtaltagan idiaŷ Atad, kinunada, Daytoy isu nalabes a dungaw iti biang dagiti taga Egipto: isut' gapuna a napanaganan iti Abel-mizraim, nġa adda iti casumbangir ti Jordan.

12 Ket inaramid kencuana dagiti annacna cas inbilinna cadacuada:

13 ta dagiti annacna impanda idiaŷ daga a Canaan, ket intabonda iti rukib ti talon a Macpela, isu a ginatang ni Abraham agraman ti talon, tapno tagicuaenna a pagtamtamnan, ken Efron a Teteo, iti sango ti Mamre.

14 Ket ni Jose nagsubli sadiay Egipto, isu, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken amin dagiti simmurot kencuana a nangitabon ken amana, iti calpasan ti panangitabonna ken amana.

15 Ket idi a nakita dagiti cabsat a lallaki ni Jose a natay ni amada, kinunada, Nalabit a guraennatayto ni Jose, ket supapacannacayto nġa awan curanġna cadagiti amin a dakes nġa inaramidtay kencuana.

16 Ket pinaibagada ken Jose, kinunada, Ni aman imbilinna idi di pay natay a kinunana,

17 Saonyonto ti castoy ken Jose, Pacawanem, dawatec kencana ita, ti salungasing dagiti cabsatmo a lallaki, ken ti

basoldna ta dakes ti inaramidda kencana. Ket ita, dawatenmi kencana, Pacawanem ti salungasing dagiti adipen ti Dios ni amam. Ket ni Jose nagsanġit idi naki-saoda kencuana.

18 Ket dagiti cabsatna napanda met ket nagpaclebda iti sangaoanan ti rupana, ket kinunada, Ni, dacami ti ad-adipenmo.

19 Ket kinuna ni Jose cadacuada. Dicay agbutenġ: ta siac addaac aya iti akem ti Dios?

20 Ket dacayo, pinanagemyo caniac ti dakes; nġem pinanagem ti Dios a naimbag, tapno pagbanagenna cas adda ita, tapno ispalenna dagiti adu a tattao a sibibiag.

21 Ita nġarud, dicay agbutenġ: siac taraonancayto, ken dagiti annacyo a babassit. Ket liniwliwana ida, ket isaona a siaayat cadacuada.

22 Ket ni Jose nagnaed sadi Egipto, isu ken dagiti cabbalay ni amana: ket nagbiag ni Jose iti sangagasut ket sangapulo a tawen.

23 Ket nakita ni Jose dagiti apoco iti tuud ni Efraim: dagiti met annac ni Maquir, nġa anac a lalaki ni Manases, nayanacda iti tumtumeng ni Jose.

24 Ket ni Jose kinunana cadagiti cabsatna, Matayac; nġem ti Dios sarungcarannacayto a di bumuronġ, ket pasangatennacayto ditoy a daga a mapan iti daga nġa incarina a sisasapata ken Abraham, ken Isaac, ken Jacob.

25 Ket sinapataan ni Jose cadagiti annac ni Israel, cuncunana, Ti Dios sarungcarannacayto a di bumuronġ, ket dacayo alaenyonto ditoy dagiti tultulangco.

26 Ket natay ni Jose, idi nagtawen iti sangagasut ket sangapulo: ket binalsamarda, ket naicabil iti maysa a lungon sadi Egipto.

TI MAICADUA A LIBRO NI MOISES A MANAGANAN

ITI

EXODO.

Pannacaparigat ti Israel sadi Egipto.

1 Dagitoy dagiti magnagan dagiti annac ni Israel a simrec sadi Egipto; tunggal maysa a lalaki agraman familiaria kinacuyog ida ni Jacob.

2 Ni Ruben, Simeon, Levi kèn Juda,

3 ni Isacar, Zabulon ken Benjamin,

4 ni Dan ken Neftali, ni Gad ken Aser.

5 Ket amin dagiti tao a nagtaud iti lasag ni Jacob pitopuloda a cararua: ket ni Jose adda idin sadi Egipto.

6 Ket natay ni Jose ken amin dagidi cacabsatna ken amin daydi a caputotan.

7 Ket dagiti annac ni Israel managaduda, ket wimmadwadda iti casta unay, ket rimmucbusda, ket nagbalinda a naglablabes iti pannacabalin; ket ti daga napusec cadacuada.

8 Idi cuan nabangon ti baro nga ari sadiay Egipto, isu a di nacaammo ken Jose.

9 Ket kinunana cadagiti iturayanna, Kitaenyo, dagiti tao nga annac ti Israel ad-aduda ken manmannacabalinda ngem datayo:

10 umaycayo, agaramidtay cadacuada coma a sisasaririt di la ket ta umaduda, ken maaramid a no umay ti gubat, tumiponda pay ket di cadagiti cabusortayo, ket makicabilda cadatayo, ket pumanawda ditoy a daga.

11 Iti casta namangonda cadagiti mangdagdag cadacuada iti panagobra tapno parigatenda ida cadagiti awawitda. Ket imbangonanda ni Faraon cadagiti ciudades a pagipenpenan *iti taraon*, a Fitom ken Ramees.

12 Ngem no casano ti pammarparigatda cadacuada, ad-adda met ti yaaduda, ken ad-adda ti panagrucbusda. Ket matooanda iti maipanggep cadagiti annac ti Israel.

13 Ket dagiti Egipcios inadipenda a siinget unay dagiti annac ti Israel:

14 ket pinapaitda ti panagbiagda iti nacaro a pannacaadipen, iti panagmasa ken panagladrillo, ken amin a kita ti pacaaramatan iti daga, amin nga aramid, isu a pinangadipenda cadacuada iti nalalalo.

15 Ket ti ari ti Egipto imbagana cadagiti mammaltot nga Hebreas, a ti nagan ti maysa Sefora, ket ti nagan ti caduana Pua:

16 ket kinunana, Inton mamaltotcay cadagiti Hebreas, ket kitaenyo ida iti paganacan a pagtugawan; no anac a lalaki, patayenyonto ngarud; ngem no anac a babai, agbiagto.

17 Ngem dagiti mammaltot nagbutengda iti Dios, ket dida inaramid ti cas imbilin ti ari ti Egipto cadacuada, ngem biagenda idi ket di dagiti ubbing a lal-laki.

18 Ket pinaayaban ti ari ti Egipto dagiti mammaltot, ket kinunana cadacuada, ¿Apayapay nga inaramidyo daytoy, ket bini-aygo dagiti ubbing a lal-laki?

19 Ket dagiti mammaltot kinunada ken Faraon, Gaput ta dagiti babbai nga Hebra saanda a cas cadagiti babbai nga Egipcias; ta isuda nasiglatda, ket nacapasngaydan no dipay macadanon ti mammaltot cada-cuada.

20 Ket ti Dios inaramidna ti imbag cadagiti mammaltot: ket immadu dagiti tao, ket nagbalinda a mannacabalin unay.

21 Ket naaramid, ta nagbuteng dagiti mammaltot iti Dios, nga inaramidna ida nga agfamilia.

22 Ket imbilin ni Faraon cadagiti amin nga iturayanna, a cunana, Tunggal lalaki, nga anac a tumao, yanudyonto iti carayan, ket tunggal anac a babai biagenyonto.

Ni Moises nayanac ket nailemmenġ. Awaten ti anac a babai ni Faraon. Putayen ni Moises ti maysa nġa Egipcio ket agtalar.

2 Ket napan ti maysa a lalaki iti caputo-tan ni Levi, ket innalana nġa asawa ti maysa nġa anac a babai ni Levi.

2 Ket di babai nagsicug, ket naganac iti lalaki: ket idi nakitana a nalibnos nġa ubing, inlemmenġna iti uneg ti tallo a bulan.

3 Ket idi dina mabalin nġa ilemmenġen, inyalanna iti maysa nġa bassit a bilog a runo a ginalagalaanna iti pitac ken betun; ket idiy ti nangicabilanna idi ubing, ket indissona idi carorootan iti igid ti carayan.

4 Ket ti cabsatna a babai naganan iti adayo tapno maammoanna ti maaramid kencuana.

5 Ket ti anac a babai ni Faraon immulog a napan nagdigos idi carayan; ket dagiti babbalasanġna agpagnada idi igid ti carayan: ket nakitana di bassit a bilog cadagiti root, ket binaonna di balasanġna a mangala.

6 Ket linuctanna, ket nakitana di ubing: ket adtoy a di ubing nagibit. Ket simnec ti caasina kencuana, ket kinunana, Daytoy ti maysa cadagiti annac dagiti Hebreos.

7 Kinuna nġarud *di cabsatna a babai ken anac a babai ni Faraon, ġ Incanto iyayaban iti maysa a managibi cadagiti babai nġa Hebreas, tapno pasusuenna ti ubing gapu kenca?

8 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Inca. Ket di balasang napan, ket inayabanna ti ina di ubing.

9 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Alaem daytoy nġa ubing, ket tagibiem gapu caniac ket itedconto kenca ti gongonam. Ket di babai innalana di ubing ket tinagibina.

10 Ket di ubing dimmackel, ket impana idi anac a babai ni Faraon, ket *di ubing* isu idi pannacaanacna. Ket ingaladna ti naganna a Moises, ket kinunana, Gaput ta iti danum ti nangalaac kencuana.

11 Ket naaramid cadagidiay nġa aldaw, a idi ni Moises numakem, napan cadagiti cacabsatna, ket nakitana dagiti rigatda: ket nakitana ti maysa nġa Egipcio a kim-mabil iti maysa nġa Hebreo a maysa cadagiti cacabsatna.

12 Ket nagtaliataliaw, ket idi makitana

nġa awan tao, pinatayna di Egipcio, sana inlemmenġ idi cadaratan.

13 Ket nagsursur iti maicadua nġa aldaw, ket adtoy a dua a lallaki nġa Hebreos agcabcabilda: ket kinunana iti akinbasol, ġ Apay-apay a ranggasam ti capadam?

14 Ket kinunana, ġ Asino ti namangon kenca a maysa a principe ken mangocom cadacami? ġ Sigpennac a patayen, cas di pinangpataymo idi Egipcio? Ket ni Moises nagbutenġ, ket kinunana, Agpayso nġa ti naaramid maammoan.

15 Idi a naammoan ni Faraon daytoy nġa aramid, kinayatna idi a patayen ni Moises. Nġem ni Moises nagtalaraw iti sangon ni Faraon, ket nagnaed iti daga a Madian: ket nagtugaw iti sibay ti maysa a bobon.

16 Ti sacerdote sadi Madian adda pito nġa annacna a babai: ket isuda immayda agsacdu, ket pinunnoda dagiti colloong a pammainamanda cadagiti pangon ni amada.

17 Ket dagiti agpaarab immayda, ket pinapanawda ida; nġem ni Moises tim-macder ket inarayatna ida, ket impainum-na dagiti animalda.

18 Ket idi nġa simmangpetda ken Raguel nġa amada, isu kinunana, Aniat' gapuna nġa nagsublicay iti castoy a cabiitna ita nġa aldaw?

19 Ket kinunada, Ti maysa nġa Egipcio inispalnacami iti ima dagiti agpaarab, ket insacduannacam pay, ket pinainumna dagiti animal.

20 Ket isu kinunana cadagiti annacna a babai, ġ Ket sadino ti yanna? apay-apay a binay-anyo dayta a tao? Ayabanyo, tapno mangon iti tinapay.

21 Ket ni Moises immannugot a naki-pagnaed idi lalaki, ket isu intedna ken Moises ni anacna a babai a Sefora.

22 Ket daytoy nangyanac iti maysa a lalaki, ket *ni Moises* pinanagananna iti Gersom; ta kinunana, Siac naganac a gangannaet iti saanco a daga.

23 Ket naaramid iti bayat dagidiay adu nġa aldaw a natay ti ari ti Egipto: ket dagiti annac ti Israel nagasugda a gapu iti pannacaadipen, ket nagickisda, ket ti ickisda dimmanon iti Dios gapu iti panna-caadipen.

24 Ket ti Dios dinenġnġegna ti sasa-innecda, ket ti Dios linagipna di tulagna ken Abraham, ken Isaac, ken Jacob.

25 Ket ti Dios minatmatanna dagiti annac ti Israel, ket ti Dios linagipna *ida*.

Ti Dios dutokenna ni Moises a mangispal iti Israel.

3 Ni Moises agay-aywan idi cadagiti an-animal ni Jetro a catuganganna a lalaki a sacerdote idia Madian: ket impanna ti panggen iti licud ti let-ang, ket dimmanon iti bantay ti Dios agingga iti Horeb.

2 Ket nagparang kencuana ti angel ni Jehova iti maysa a gilayab ti apuy iti tengnga ti maysa a cayo á bassit: ket minatmatanna, ket, adtoy a ti cayo á bassit sumpsunged iti apuy, ket ti cayo á bassit saan idi a mauram.

3 Ket kinuna ni Moises, Ita sumibay-acto, ket kitaecto daytoy dackel a buya, no aniat' gapuna a ti cayo á bassit saan a mauram.

4 Ket idi makita ni Jehova a simmibay nga agbuya, ti Dios inayabanna nanipud idi tengnga di cayo á bassit ket kinunana, Moises, Moises. Ket isu kinunana, Adtoyac.

5 Ket kinunana, Dica umasideg ditoy: iccatem dagiti sapatosmo ita sacsacam, ta ti disso a yanmo daga a nasantoan.

6 Maysa pay kinunana, Siac ti Dios ni amam, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken ti Dios ni Jacob. Ket ni Moises inapputna ti rupana; ta nagbuteng a kimmita iti Dios.

7 Ket kinuna ni Jehova, Pudno, a nakitac ti ladingit ti ilic nga adda sadi Egipto, ket dinengngeco ti unnoyda gapu cadagiti managdagdag cadacuada ta ammoc dagiti leddaangenda;

8 ket bimmabaon tapno iccatec ida iti ima dagiti Egipcios, ken tapno ipanawco ida idia a daga a *ipan* iti maysa a naimbag ken nalawa, iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró; iti yan ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.

9 Ket ita, adtoy a ti unnoy dagiti annac ti Israel dimmanon caniac: maysa pay nakitacon ti pamarparigat nga ipapaay cadacuada dagiti Egipcios.

10 Umayca ngarud ita, ket ibaoncanto ken Faraon tapno ipanawmo ti ilic nga annac ti Israel iti Egipto.

11 Ket kinuna ni Moises iti Dios, ¿Asinoac a mapan aya ken Faraon, ken mangipanaw iti Egipto cadagiti annac ti Israel.

12 Ket kinunana, Kinapudnona nga addaacto kenca; ket daytoyto ti pagilasin-an kenca a siac imbaonca: calpasanto ti panangalam iti ili sadi Egipto, agdaydayawcayto iti Dios iti rabaw daytoy a bantay.

13 Ket kinuna ni Moises iti Dios, Adtoy no dumtengac cadagiti annac ti Israel, ket cunacto cadacuada, Ti Dios dagiti ammayo imbaonnac cadacayo, ket no isuda ta saludsudenta caniac, ¿Asino ti naganna? anianto ti isungbatco cadacuada?

14 Ket ti Dios kinunana ken Moises, SIAC TI SIAC: ket kinunana, castoyto ti soem cadagiti annac ti Israel Ni SIAC ti nangibaon caniac cadacayo.

15 Ket kinuna pay ti Dios ken Moises, Castoyto ti saom cadagiti annac ti Israel, Ni Jehova a Dios dagiti ammayo, a Dios ni Abraham, a Dios ni Isaac, ken Dios ni Jacob, imbaonnac cadacayo: daytoy ti naganco nga agnanayon, ket daytoy ti pacalaglagipac cadagiti isu-amin a caputotan.

16 Inca, ket gimongem dagiti lallacay ti Israel, ket cunam cadacuada, Ni Jehova a Dios dagiti ammayo, ti Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Jacob, nagparang caniac a kinunana, Kinapudnona a sinarungcaran-cayon, ket nakitac ti maaramid cadacayo iti Egipto:

17 ket kinunacon, Alaencayto iti pamarparigat ti Egipto a *ipan* sadiay daga ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo, iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró.

18 Ket ipangagdanto ti timecmo: ket incanto, sica ken dagiti lallacay ti Israel, iti ari ti Egipto, ket cunayonto kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos nasaracannacami: ket ita palubosannacami, dawatenmi kenca, nga incam iti let-ang iti uneg ti tallo nga aldaw, tapno aramidenmi ti daton ken Jehova a Diosmi.

19 Ket ammoc a ti ari ti Egipto dinacayto palubosan a mapan, saan, saan a iti napigsa nga ima.

20 Ket siac yunnatconto ti imac, ket dusaecto ti Egipto cadagiti amin a dat-datlagco nga aramidecto iti beddennga: ket iti calpasanna palubosannacayto. ☉

21 Ket iccacto daytoy nga ili iti paratur iti imatang dagiti Egipcio: ket maaramidto nga inton pumanawcayo, saancayto nga agtalaw nga ima-ima:

22 ngem tunggal babai agkiddawto iti

caarrubana ken iti simmangbay iti balayna, cadagiti aruat a pirac ken aruat a balitoc, ken pagpagan-anay: ket icabilyonto ida cadagiti annacyo a lallaki ken babbai; ket samsamenyonto *ti cucua* dagiti Egipcios.

Ni Moises awatenna dagiti pannacapatelged a pagilasinan ken carcari. Agsubli sadiay Egipto. Masabetna ni Aaron.

4 Ket ni Moises simmungbat ket kinunana, Ngem, adtoy, didacto patien ket didanto imdenngan ti timecco; ta cunadanto, Saan a nagparang kenca ni Jehova.

2 Ket kinuna ni Jehova kencuana, ¿Ania dayta adda ita imam? Ket isu kinunana, Maysa a sarucod.

3 Ket kinunana, Ipurruacmo iti daga. Ket impurruacna iti daga, ket nagbalin nga uleg; ket ni Moises italawanna idi.

4 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Unnatem ta imam ket iggamam ta ipusna; (ket innunatna ti imana ket iniggamanna, ket nagbalin a sarucod idi imana:)

5 tapno patienda a ni Jehova a Dios dagiti ammada, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken Dios ni Jacob, nagparang kenca.

6 Ket kinuna pay ni Jehova kencuana, Insucucmo ita ta imam ita barucongmo. Ket insucucna ti imana iti barucongna: ket idi nga iniccacatna, adtoy ta nagcucutel ti imana, a nagpuraw a cas la nieve.

7 Ket kinunana, Isucucmo man ta imam iti barucongmon. (Ket insucucna ti imana: iti barucongna manen; ket idi nga iniccacatna iti barucongna, adtoy ta nagsubli a cas idi lasagna a sabali.)

8 Ket maaramidto no didaca patien, wenno dida italtalec ti panaguni ti omona a pagilasinan, nga patiendanto ti uni ti maudi a pagilasinan.

9 Ket maaramidto a no didanto patien pay la dagitoy nagcadua a pagilasinan, wenno dida ipangag ti timecco, mangalacanto iti danum ti carayan, ket ibuyatmonto iti daga a namaga: ket ti danum nga alaem iti carayan agbalinto a dara iti daga a namaga.

10 Ket kinuna ni Moises ken Jehova, O, Apo, diac tao a macasasao, uray iti nalablaves wenno ingganat' ita a dimo piman kinasao toy adipenno; ta naulayatac nga agsao ket natabbed ti dilac.

11 Ket ni Jehova kinunana kencuana, ¿Asino ti nangaramid ti ngiwat ti tao? wenno ¿asino ti mamagumel, wenno magtulenng, wenno mamagkita, wenno mamagbulsec *iti tao*? ¿Saan aya nga siac a Jehova?

12 Inca ita ngarud ta addaacto ita ngiwatmo ket isurocanto iti saodem.

13 Ket kinunana, O, Apo, ibaonmo, dawatec kenca, iti ima ti ibaonmonto.

14 Ket simged ti pungtot ni Jehova a maibusor ken Moises, ket kinunana, ¿Awan aya ni cabsatmo nga Aaron a Levita? Ammoc nga isu ti nalainng nga agsao. Ket maysa pay, adtoy, umaynaca sabten: ket apaman a makitanacanto, agragsacto iti pusona.

15 Ket sacemto kencuana, ket ipahalicasmto iti ngiwatna dagiti sao: ket addaacto iti ngiwatmo ken iti ngiwatna, ken isurocayto iti aramidenyonto.

16 Ket isunto ti pannacanngiwatmo iti ili; ket maaramidto nga isunto ti ngiwatmo, ket sicanto ti pannaca-Diosna.

17 Ket iggamamto daytoy a sarucod, isunto a pangaramidmo cadagiti pagilasinan.

18 Ket ni Moises napan nagsubli ken Jetro a catungananna a lalaki, ket kinunana kencuana, Palubosannac, dawatec kenca, nga agsubliac cadagiti cacabsatco nga addada sadi Egipto, bareng no addada pay a sibibiag. Ket ni Jetro kinunana ken Moises, Inca a sitatalna.

19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises idiaiy Madian, Inca, agsubli idiaiy Egipto; ta amin dagidi nagayat iti pataymo nataydan.

20 Ket innala ni Moises di asawana ken dagiti annacna a lallaki, ket insacayna ida iti maysa nga asno, ket nagsubli idiaiy daga nga Egipto: ket ni Moises incuyogna iti imana ti sarucod ti Dios.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Inton agsubliac sadi Egipto, kitaem ta aramidem iti saclang ni Faraon amin dagiti datdatlag nga incabilco ita imam: ngem siac patangkenecto ti pusona, ket dinanto palubosan ti ili.

22 Ket cunamto ken Faraon, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Israel isu ti anacco, ti inauna nga anacco:

23 ket siac kinunac kenca idi, Bay-am a pumanaw ti anacco, tapno agdaydayaw caniac; ket dica kinayat a pinalubosan idi: adtoy a siac patayecto ti anacmo, ti inauna nga anacmo.

24 Ket naaramid iti dalam iti yan ti pagsangsbayan, ni Moises sinarac ni Jehova, ket kinayatna a papatayen.

25 Idin ni Sefora nangala iti bato ti pingki, ket kinugitna di anacna, ket ti nageppas imbatona iti saca ni Moises; ket kinunana, Pudno a sica ti novioc iti dara.

26 Iti casta ti Dios dina siningsinga. Idin kinuna ni Sefora, Sica novioca iti dara gapu iti panagcugit.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Inca sabten ni Moises idiy let-ang. Ket napan, ket sinabatna idiy bantay ti Dios, ket inagcanna.

28 Ket sinarita ni Moises ken Aaron amin dagiti sinao ni Jehova, isu a nacai-baonanna kencuana, ken amin dagiti pagilasinan nga imbilinna kencuana.

29 Ket napan da Moises ken ni Aaron inummong amin a lallacay cadagiti annac ti Israel :

30 ket ni Aaron sinaona amin dagidi sao nga insawang ni Jehova ken Moises, ket inaramidna dagiti pagilasinan iti imatang dagiti fao.

31 Ket dagiti tao namatida : ket idi nangngegda a ni Jehova sinarungcaranna dagiti annac ti Israel, ket nakitana ti pageldan, nagtamedda ket nagdaydayawda.

*Ni Faraon darisonanna dagiti rebben
ti Israel.*

5 Ket iti calpasanna ni Moises ken Aaron dimmanonda ket kinunada ken Faraon, Castoy ti sao ni Jehova a Dios ti Israel, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno inda rambacan ti maysa a fiesta caniac idiy let-ang.

2 Ket kinuna ni Faraon, ¿Asino ni Jehova nga imdenagac coma ti timecna tapno bay-ac a pumanaw ti Israel? Diac am-ammo ni Jehova, ket maysa pay diacto palubosan ti Israel.

3 Ket isuda kinunada, Ti Dios dagiti Hebreo nasaracnacamin : palubosannacami, dawatenmi kenca, nga tallo nga aldaw magnacam coma iti tay-ac, ket agidatoncamto ken Jehova a Diosmi; di la ket ta itinnagna cadacami ti angol wenno campilan.

4 Ket ti ari ti Egipto kinunana cada-cuada, ¿Apay-apay a dacayo, Moises ken Aaron, paadayoenyo dagiti tao cadagiti aramidda? Inayo cadagiti annungyo.

5 Ket kinuna ni Faraon, Adtoy a

dagiti tao adudan iti daga, ket dacayo paginanaenyo ida cadagiti annungda.

6 Ket idi met la nga aldaw imbilin ni Faraon cadagiti mangdagdag dagiti tao, ken cadagiti agturayda, a cunana :

7 Manipud ita dicayto mangted ti garami cadagiti tao a pagladrilloda a cas iti nalabes : indan agala iti garami a masapulda.

8 Ket ti bilang dagiti ladrillo, nga araramidenda idi cua ipaaramidyo cada-cuada ; awan ti uray ania a kessayenyonto : ta isuda bayanggudawda ; isut' gapuna nga agickisda nga agcuncuna, Palubosannacam nga agdaton iti Diosmi.

9 Idagdagsen coma ti annong dagiti tao, tapno isu ti pagbannoganda ; ket dida coma italtalec ti sasao a naulbod.

10 Ket dagiti mangdagdag dagiti tao ken agturayda rimmuarda, ket sinaoda cadagiti tao a kinunada, Castoy ti sinao ni Faraon, Siac diacto mangted iti garami cadacayo.

11 Incay dacayo met laeng, mangalacay iti garami no sadino ti pacasaracanyo : ta awanto ti makessay nga aramidyo.

12 Iti casta dagiti tao nagwarasda iti licmut ti amin a daga nga Egipto a mangala iti garami.

13 Ket dagiti mangdagdag dinagdagda ida a cuncunada, Leppasenyo ti aramidyo, ti obrayo nga inaldaw, a cas met la idi adda garami.

14 Ket dagiti agturay dagiti annac ti Israel, nga incabil dagiti mangdagdag ni Faraon nga agturay cada-cuada, nasapsaplitda, ket nasaludsud cada-cuada, ¿Apay-apay a dicay tinungpal ti annungyo idi calman ken ita a panagladrillo a cas idi cua?

15 Idin dagidi agturay dagiti annac ti Israel dimmanonda ken nagasugda ken Faraon a cunada, ¿Apayapay castoy ti aramidem cadagiti adipenmo?

16 Awan ti maited a garami cadagiti adipenmo, ket cunada cadacami, Agladrillocoyo : ket, adtoy a mababaot dagiti adipenmo ; ngem dagiti cailiam isudat' yan ti baddut.

17 Ngem kinunana, Bayanggudawcayo, bayanggudawcayo : gapuna a cunayo, Palubosannacami nga agdaton ken Jehova.

18 Incay ngarud ita ket agtrabajocayo ; ta awanto ti maited cadacay nga garami, nupay casta yawatyonto ti bilang dagiti ladrillo.

19 Ket dagiti agturay dagiti annac ti Israel nakitada a dakes ti casasaadda, idi a naisao, Dicayto kessayan a pulos dagiti ladrilloyo, a rebbengyo iti inaldaw.

20 Ket nasabetda ni Moises ken ni Aaron, a nagtacderda iti dalan idi pimmanawda ken Faraon :

21 ket kinuna cadacuada *dagiti agturay*, Ni Jehova kitaennacay coma ket ocomenna ; ta dacayo ti nangaramid iti pacaguraanmi cadagiti mata ni Faraon, ken cadagiti mata dagiti adipenna, nga icabiluyo iti imada ti campilan a pamapa'ayda cadacami.

22 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova ket kinunana, Apo, ¿apayapay a dakes ti pammayam iti daytoy nga ili? ¿aniat' gapuna nga binaonnac?

23 Ta nanipud idi dimmanonac ken Faraon nga agsao iti naganmo, pinarigatna daytoy nga ili ; ket sica dica met la inisपाल ti ilim iti uray ania.

Ti Dios baliwanna dagiti carina. Capoonan ni Moises ken ni Aaron.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ita makitamto ti aramidecto ken Faraon: ta itinto napigsa nga ima bayannanto ida a pumanaw, ket iti napigsa nga ima papañawennanto ida iti dagana.

2 Ket nakisao ti Dios ken Moises, ket kinunana kencuana, Siac ni Jehova :

3 ket siac nagparangac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob, a Dios a Mannacabalin amin ; ngem iti naganco a Jehova saandac a naammoan.

4 Ket binuangayco met cadacuada ti tulageo a panangtedco cadacuada ti daga a Canaan, ti daga a nagnagnaanda, isu a naggangannaetanda.

5 Santo maysa dinengngegco ti sainnec dagiti annac ti Israel, a dagiti Egipcios ad-adipnenda ida ; ket nalagipcon ti tulageo.

6 Gapuna a saom cadagiti annac ti Israel, Siac ni Jehova, ket siac lapsuten-cayto cadagiti pammarparigat dagiti Egipcios cadacayo, ket ispalencayto iti panangadipenda, ket subbotencayto iti sinunnat a tackiag ken cadagiti naidaclan a panangocom :

7 ket alaencayto nga ilic, ket siacto ti Diosyo ; ket ammoenyonto a siac ni Jehova a mangilasot cadacayo cadagiti pammarparigat dagiti Egipcios.

8 Ket iyegcayto iti daga nga insapatac

nga ited ken Abraham ken ni Isaac ken ni Jacob ; ket itdecto cadacayo a tawid : siac ni Jehova.

9 Ket castoy ti panangisao ni Moises cadagiti annac ti Israel : ngem isuda saanda nga impangag idi ni Moises, a maipanggep iti pagel ti nakemda, ken iti napalalo a pannacaadipen.

10 Ket insao ni Jehova ken Moises, a cunana,

11 Sumrecca, saom ken Faraon nga ari ti Egipto a bay-anna a pumanaw iti dagana dagiti annac ti Israel.

12 Ket kinuna ni Moises ken Jehova nga insao, Adtoy ta dagiti annac ti Israel didac met impangag idi ; ¿casanonto ngarud ti panangipangag ni Faraon caniac a saan a nacugit dagiti bibigco ?

13 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron, ket binilinna ida iti maipay cadagiti annac ti Israel, ken iti ari ti Egipto a Faraon, tapno ipanawda dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto.

14 Dagitoy dagiti pangolo cadagiti caputotan dagiti ammada. Dagiti annac a lallaki ni Ruben nga inauna ni Israel Jenoc, ken ni Fallu, Jesron, ken Carmi. dagitoy dagiti familia ni Ruben.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Simeon : Jamuel, ken ni Jamin, ken ni Ohad, ken ni Jaquin, ken ni Soher, ken ni Saul nga anac ti maysa a babai a Cananea ; dagitoy dagiti familia ni Simeon.

16 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Levi a mayannurot iti caputotanda : ni Gerson, ken ni Coat, ken ni Merari ; ket dagiti tawen ti panagbiag ni Levi sangagasut ket tallopulo ket pito a tawen idi.

17 Dagiti annac a lallaki ni Gerson : Lebna ken Semei a mayannurot iti familiada.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat : Amram, ken ni Issar, ken ni Hebron, ken ni Oziel ; ket dagiti tawen ti panagbiag ni Coat sangagasut ken tallopulo ket tallo a tawen idi.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari : ni Mali, ken ni Musi. Dagitoy dagiti familias dagiti Levitas a mayannurot iti caputotanda.

20 Ket ni Amram inasawana ni Jocabed a cabsat a babai ni amana ; inyanacna kencuana da Aaron ken ni Moises : ket dagiti tawen ti panagbiag ni Amram idi sangagasut, tallopulo ket pito a tawen.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Isaar : Core, ken ni Nefeg, ken ni Zecri.

22 Ket dagiti annac a lallaki ni Oziel : ni Misael, ken ni Elisafan, ken ni Setri.

23 Ket ni Aaron inasawana ni Elisabet nga anac a babai ni Aminadab, a cabsat a babai ni Nason; ket isu inyanacna kencuana da Nadab ken ni Abiu, ken ni Eleazar ken ni Itamar.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Core : ni Aser ken ni Elcana ken ni Abiasaf; dagitoy dagiti familias dagiti Coritas.

25 Ket ni Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron nakiasawa iti maysa cadagiti annac a babai ni Futiel; ket isu inyanacna kencuana ni Fineas. Dagitoy dagiti pangolo cadagiti familia dagiti amma dagiti Levitas a mayannurot cadagiti caputotanda.

26 Dagitoy isu met la da Aaron ken ni Moises a nagicunaan ni Jehova, Alaenyo dagiti annac ti Israel idia y daga nga Egipto a mapasenpaset.

27 Dagitoy dagiti nakisao ken Faraon nga ari ti Egipto, tapno aonenda idia y Egipto dagiti annac ti Israel: dagitoy isu met la da Moises ken ni Aaron.

28 Ket naaramid idi nga aldaw a panakiasao ni Jehova ken Moises idia y daga nga Egipto,

29 a ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana, Siac ni Jehova: saoen ken Faraon nga ari sadi Egipto amin nga saoc kenca.

30 Ket ni Moises kinunana iti sangô ni Jehova, ¿Adtoy a siac a di nacugit dagiti bibigna, ket casanonto ti panangipangag caniac ni Faraon?

Bilin nga ammong da Moises ken ni Aaron.

Ti pagilasinan a sarucod ni Aaron.

Ni Faraon nasubeg. Dandanum agbalinda a dara.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Kitaem ta binalinca a cas Dios ken Faraon; ket ni cabsatmo nga Aaron isunto ti profetam.

2 Sica saoen to amin dagiti ibilincô kenca; ket ni Aaron a cabsatmo ibagananto ken Faraon a bay-anna a pumanaw iti dagana dagiti annac ti Israel.

3 Ket patangkenecto ti puso ni Faraon, ket paaducto sadiay a daga nga Egipto dagiti pagilasinan caniac ken dagiti datdagco.

4 Ngem ni Faraon dinacayto ipangag, ket icabilconto ti imac iti Egipto ket

ipawanconto dagiti buyotco, nga ilic nga annac ti Israel, idia y daga nga Egipto nga aramatec dagiti dadackel a panangocom.

5 Ket maammoanto dagiti Egipcios a siac ni Jehova, no ilayatco ti imac iti Egipto ken alaec dagiti annac ti Israel iti tengngada.

6 Ket casta ti inaramid da Moises ken ni Aaron; cas imbilin cadacuada ni Jehova, casta ti inaramidda.

7 Ket ni Moises agtawen idi iti walopulo a tawen, ket ni Aaron agtawen idi iti walopulo ket tallo idi nakisaoda ken Faraon.

8 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron, a cunana,

9 No saoen cadacay ni Faraon, a cunana, Iparangyo ti maysa a datdatlag iti biangyo; cunaemto ngarud ken Aaron, Alaem ta sarucodmo, ket ipurruacmo iti sangô ni Faraon tapno agbalin nga uleg.

10 Ket napan da Moises ken ni Aaron ken Faraon, ket casta ti inaramidda, a cas imbilin idi ni Jehova: ket impurruac ni Aaron di sarucodna iti sangô ni Faraon ken dagiti adipenna, ket nagbalin nga uleg.

11 Idin nangayab met ni Faraon cadagiti mamasirib ken mannalamangca: ket suda met, a mannangsalamangcada a taga Egipto, inaramidda ti casdiay met iti salamangcada.

12 Ta impurruacda ti tunggal maysa ti sarucodna, ket nagbalinda nga ul-uleg: ngem di sarucod ni Aaron inalun-unna dagiti sarucodda.

13 Ket ti puso ni Faraon timmangken, ket saanna nga impangag ida; cas sinao ni Jehova idi.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ti puso ni Faraon natangken, madi a mamalubos iti ili.

15 Inca ngarud no bigat ken Faraon; adtoy, mapan iti danum; ket agtadercan to iti igid ti carayan a sumabet kencuana; ket icyogmonto iti imam di sarucod a nagbalin nga uleg.

16 Ket saoen to kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreo imbaonnac kenca, a cunana, Bay-ara a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw caniac idia y let-ang: ket, adtoy nga agpapan ita dica nangipangag.

17 Castoy ti sao ni Jehova, Daytoyto ti pangilasinan a siac ni Jehova: adtoy ta

cabilecto dagiti dandanum nga addada iti carayan iti sarucod nga adda iti imac, ket agbalindanto a dara.

18 Ket dagiti ic-ican nga adda iti carayan mataydanto, ket ti carayan agbuyocto; ket caariecto dagiti Egipcios ti uminum iti danum ti carayan.

19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Alaem ta sarucodmo ket yunnatmo ta imam cadagiti dandanum ti Egipto, iti rabaw dagiti carcarayanda, iti rabaw dagiti ay-ayusda. ken iti rabaw dagiti dandanawda, ken iti rabaw amin dagiti liblibtong ti danumda, tapno agbalinda nga dara; ket addanto dara iti amin a daga ti Egipto, uray pay cadagiti pagdanuman a cayo ken casta met cadagiti pagdanuman a bato.

20 Ket casta ti inaramid da Moises ken ni Aaron a cas imbilin ni Jehova; ket inlayatna di sarucod, ket imbaotna cadagiti dandanum nga adda iti carayan, iti imatang ni Faraon ken iti imatang dagiti adipenna; ket amin dagiti dandanum nga adda iti carayan nagbalinda a dara.

21 Ket dagiti ic-ican nga adda iti carayan natayda; ket ti carayan nagbung̃sot, ket dagiti Egipcios saanda a nacainum iti danum ti carayan; ket amin a daga sadi Egipto yan ti dara idi.

22 Ket dagiti manangsalamañgca ti Egipto inaramidda iti casta cadagiti salsalamang̃cada: ket ti puso ni Faraon napatangken, ket dina ida impang̃ag, cas idi panagsao ni Jehova.

23 Ket ni Faraon nagawid a nagsubli iti balayna, ket dina pay la impappapuso idi daytoy.

24 Ket amin dagiti Egipcios nagcutcutda iti lawlaw ti carayan a pangalaanda ti danum nga inumen; ta dida mainum ti danum ti carayan.

25 Ket nagpitô nga aldaw calpasan ti panang̃sugat ni Jehova iti carayan.

Didigra nga isuda dagiti tuc-tucac; dagiti culcuto; dagiti ng̃ingilaw.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca ken Faraon, ket cunam kencana, Castoy ti cuna ni Jehova, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.

2 Ket no cas dimo cayat a palubosan ida, adtoy a cadagiti tucac dusaecto ti amin a beddeñgmo:

3 ket itinto carayan ti pagaduan dagiti tucac, nga umulidanto ket dumanondanto

iti balaymo, ken iti uneg ti siled a pagturogam, ken iti rabaw ti pagiddaam, ken iti balay dagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam, ken cadagiti hornom, ken cadagiti pagmasaam iti tinapay:

4 ket dagiti tucac uliendacanto met, ken dagiti iturayam, ken amin dagiti adipenmo.

5 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Yunnatmo ta imam a siiggem ti sarucod iti rabaw dagiti carcarayan, ken dagiti ay-ayus, ken dagiti dandanaw, ket pasang-atem dagiti tucac iti daga nga Egipto.

6 Ket ni Aaron inyunnatna ti imana iti rabaw dagiti dandanum sadi Egipto; ket immuli dagiti tucac a namuñgon iti daga nga Egipto.

7 Ket dagiti mannalamañgca inaramidda ti casta cadagiti salsalamang̃cada, ket nang̃paulida cadagiti tucac iti daga nga Egipto.

8 Idin ni Faraon pinaayabanna ni Moises ken ni Aaron, ket kinunana, Agdawateay ken Jehova, tapno iccatenna caniac dagiti tucac, ken cadagiti iturayac; ket bay-acto a pumanaw ti ili, tapno agdatonda ken Jehova.

9 Ket kinuna ni Moises ken Faraon, Daytoy ti pacaignadayaw caniac: ania nga aldaw ti dawate gapu kenca ken gapu cadagiti adipenmo, ken iti ilin, tapno dagiti tucac mapucawda kenca ken cadagiti balbalaymo, ket iti la carayan ti pagbatianda?

10 Ket kinunana, Inton bigat. Ket kinuna ni Moises, Maaramid coma cas ti saom; tapno ammoem nga awan sabali a cas ken Jehova a Diosmi.

11 Ket dagiti tucac panawandacanto ken dagiti balbalaymo ken dagiti adipenmo ken dagiti iturayam; itinto la carayan ti pagbatianda.

12 Ket pimmanaw da Moises ken ni Aaron iti yan ni Faraon: ket inawagan ni Moises ni Jehova maipang̃gep cadagiti tucac nga impanna ken Faraon idi.

13 Ket inaramid ni Jehova ti cas dinawat ni Moises; ket dagiti tucac natayda cadagiti balbalay, cadagiti parparaangan, ken cadagiti aw-away.

14 Ket inlalada ida a nabunbunton; ket ti daga nagbuyoc.

15 Ngem idi nakita ni Faraon nga adda idi bang-ar, pinatang̃kenna ti pusona, ket dina ida impang̃ag; cas panang̃ibaga ni Jehova idi.

16 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Ilayatmo ta sarucodmo, ket baotem ti tapuc ti daga tapno agbalin a cuto iti amin a daga nga Egipto.

17 Ket casta ti inaramidda; ket ni Aaron inyunnatna ti imana a siiggem iti sarucod, ket imbaotna iti tapuc ti daga, ket timmaud ti cuto a kimpet iti tao ken iti animal; amin a tapuc iti daga nagbalin a cuto iti isu-amin a daga nga Egipto.

18 Ket dagiti agsalsalamangca inaramatda dagiti salsalamangcada tapno mangpafaudda iti cuto, ngem dida nabalinan: ket kinuto idi ti tao ken ti animal.

19 Idin dagiti agsalsalamangca kinunada ken Faraon, Ramay ti Dios daytoy: ket ti puso ni Faraon napatangken, ket saanna ida nga impanag; cas sinao ni Jehova.

20 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Bumangonca no bigat a masapa, ket sumangoca ken Faraon; adtoy ta mapan iti danum; ket cunam kencuana, Ni Jehova castoy ti saona, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.

21 Ta, no dica bay-an a pumanaw ti ilic, adtoy ta ibaonconto kenca, ken cadagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam, ken cadagiti balbalaymo, ti pinangen a ngilaw: ket dagiti balbalay dagiti Egipcios mapnodanto cadagiti ngilaw a pinangen, ken ti pay daga a pagyananda.

22 Ket iti daytanta nga aldaw ilisictio ti daga a Gosen, isu a pagnaedan ti ilic, tapno awanto ti pinangen a ngilaw sadiay; a pacaammoam a siac ni Jehova iti tengnga ti daga.

23 Ket ilasinconto ti ilic iti iturayam: inton bigat addanto daytoy a tandaan.

24 Ket inaramid ni Jehova a casta; ket nagtaud ti pinangen a ngilaw a macasemsem unay iti balay ni Faraon ken cadagiti balbalay dagiti adipenna: ket iti amin a daga nga Egipto, ti daga nagdakes gapu cadagiti pinangen a ngilaw.

25 Ket ni Faraon pinaayabanna da Moises ken ni Aaron, ket kinunana, Incayo, agdatoncayo iti Diosyo iti daga.

26 Ket ni Moises kinunana, Di rumbeng nga aramiden ti casta; ta idatonminto ti carururod dagiti Egipcios ken Jehova a Diosmi: adtoy, gidatonminto aya ti carururod dagiti Egipcios iti sangoy dagiti matada ket didacamto ngata uburen?

27 Tallo nga aldaw a pagnaeminto ti

tay-ac, ket mangidatoncamto ken Jehova a Diosmi, iti ibagananto cadacami.

28 Ket kinuna ni Faraon, Bay-ancayto a pumanaw tapno agdatoncayto ken Jehova a Diosyo iti tay-ac; isuna laeng a dicayto umad-adayo unay: idawdawatan-dac.

29 Ket kinuna ni Moises, Adtoy a panawanca, ket dawatecto ken Jehova a dagiti pinangen a ngilaw panawanda ni Faraon, ken dagiti adipenna, ken iti iturayanna, inton bigat: isuna laeng a ni Faraon di coma mangallilawen iti dina panangpalubos iti ili a mapan agdaton ken Jehova.

30 Ket ni Moises pinanawanna ni Faraon, ket nagdawat ken Jehova.

31 Ket ni Jehova inaramidna cas insawang ni Moises; ket pinapanawna dagiti pinangen a ngilaw ken Faraon ken cadagiti adipenna ken cadagiti iturayanna; awan ket maysa a natda.

32 Ket ni Faraon timmangken pay la itoy ti pusona, ket dina pinalubosan ti ili.

Ti sakit dagiti animal. Ti didigra a busbusali ken ti didigra nga uraro.

9 Idin kinuna ni Jehova ken Moises, Inca ken Faraon ket ibagam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios dagiti Hebreos, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agservi caniac.

2 Ta no dica cayat a palubosan ida, ket tactakemto pay la ida,

3 adtoy, ti ina ni Jehova adda cadagiti an-animalmo nga adda iti awaway, cadagiti cabcabayo, cadagiti as-asno, cadagiti camcamello, bacbaca, ken carcarnero; addanto nacadidigra nga angol.

4 Ket ni Jehova ilasinanto dagiti an-animal ti Israel cadagiti an-animal ti Egipto; ket awanto ti matay cadagiti amin a cucua dagiti annac ti Israel.

5 Ket ni Jehova kinednganna ti tiempo a cunana, Inton bigat aramidento ni Jehova daytoy iti daga.

6 Ket iti simmaruno a bigat, inaramid ni Jehova daydi; ket natay amin dagiti an-animal ti Egipto; ngem cadagiti an-animal dagiti annac ti Israel awan natay a uray maysa.

7 Ket ni Faraon pinakitana, ket, adtoy a cadagiti an-animal dagiti Israelitas awan ti uray maysa la a natay. Ngem ti puso ni Faraon nagmadi, ket dina pinalubosan ti ili.

8 Ket ni Jehova kinunana cada Moises ken ni Aaron, Rumakemcayo iti dapu ti hornu, ket iwarsi coma ni Moises nga agpalangit iti saclang ni Faraon.

9 Ket agbalinto a tapuc a namayecmec nga agsacnap iti amin a daga nga Egipto, ket iti tao ken iti animal agbalinto a busali nga agbasbasisaw iti isu-amin a daga nga Egipto.

10 Ket nangalada iti dapu ti hornu, ket napanda iti sangi ni Faraon; ket inwarsiwis ni Moises a nagpalangit; ket nagbalin a busali a bimmasbasisaw iti tao ken iti animal.

11 Ket dagiti mannalamangca dida mabalin idi ti sumangio gaput ta nagbusalida; ta nagbusali dagiti agsalsalamangca ken amin a daga Egipto.

12 Ket ni Jehova pinatangenna ti puso ni Faraon, ket dina ida impanag; cas pinangibaga ni Jehova ken Moises.

13 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Bumangonca a masapa no bigat, ket sumangoca ken Faraon, ket saodem kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos castoy ti cunana, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agservi caniac.

14 Ta ibaonconto man itan amin dagiti pagdidigrac ita pusom, ken cadagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam; tapno maammoam nga awan sabali a cas caniac iti amin a lubong.

15 Ta inlayatcon coma ti imac, ken dinidigraca coman agraman iti iturayam iti angol, ket naiccatca coman iti daga:

16 Ngem kinaagpaysona a daytoy ti nangpabilgac kenca, tapno ipakitac kenca ti pannacabalinco, ken tapno ti naganco maibunannag iti amin a lubong.

17 ¿Sica agpalangguadca pay laeng aya iti maicaniwis iti ilic a dicanto baybay-an a pumanaw?

18 Adtoy ta inton bigat a castoy, pagtudoecto iti uraro a macasemsem unay, a di pay naaramid ditoy Egipto nanipud iti pannacabangonna agpapan ita.

19 Paumongmo ngarud ita a madaras dagiti an-animarmo ken amin a cucuam iti away; ta amin a tao ken animal a masaracan iti away, a saanto a maapon iti balay, ti uraro agtinnagto cadacuada ket mataydanto.

20 Cadagiti ad-adipen ni Faraon a nagbuteng iti sao ni Jehova pinaaponna dagiti tagaburna ken an-animarna cadagiti balbalay:

21 ket ti di nangicancano iti sao ni

Jehova binay-anna dagiti adiperna ken animalna iti away.

22 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Itudom ta imam nga ipalangit, tapno aguraro iti amin ti daga nga Egipto, iti tao, ken iti animal, ken iti tunggal root, ti talon iti daga ti Egipto.

23 Ket intudó ni Moises ti sarucodna a impalangit: ket ni Jehova imbaonna ti gorrood ken uraro, ket ti apuy nagpababa iti daga; ket ni Jehova pinatudona ti uraro iti daga nga Egipto.

24 Iti casta adda uraro idi, ken apuy a nalaocan iti uraro, nacasemsem unay, a di nalac-am uray caanoman iti amin a daga nga Egipto nanipud idi pannacabangonna.

25 Ket di uraro kinabilna ti amin a daga nga Egipto, amin nga adda idi iti away, tao man ken animal; ket di uraro kinabilna amin a root iti away, ket sineppacna ti tunggal cayo iti away.

26 Idiay laeng daga a Gosen, a yan dagiti annac ti Israel idi, ti awan uraro.

27 Ket ni Faraon pinaayabanna ni Moises ken ni Aaron, ket kinunana cada-cuada, Nacabasolac itoy a daras: nalinteg ni Jehova, ket siac ken ti ilic dakescami.

28 Agcararagcay ken Jehova; ta umayen dagitoy mannacabalin a gorrood ken uraro; ket siac palubosancayto ket dicayto agbati ditoyen.

29 Ket kinuna kencuana ni Moises, Apaman a rumuarac iti ciudad, yunnatonto dagiti imac ken Jehova; dagiti gorrood agsardengdanto, ket awanto met ti uraron; tapno maammoam a ni Jehova ti akincucua iti lubong.

30 Ngem ti maipapan kenca ken dagiti adipenmo, ammoc a dicayto pay la agbuteng ken Jehova Dios.

31 Ket ti lino* ken ti cebada† nada-daelda: ta ti cebada nagdawan ket ti lino nagsabong.

32 Ngem ti trigo ken ti centeno‡ saanda a nadadael: ta dida pay nagtubo.

33 Ket ni Moises pimmanaw iti ciudad a simmina ken Faraon ket intayagna dagiti imana ken Jehova: ket nagsardeng dagiti gorrood ken ti uraro, ket ti tudo di met agibuybuyaten iti daga.

* *Lino*: Mula a pagtaudan ti lupot a lienzo.

† *Cebada*: Bukel a macan cas trigo.

‡ *Centeno*: Maysa a kita ti root a macan ti bungana.

34 Ket idi makita ni Faraon a simmardeng ti tudon ken ti uraro ken dagiti gorrood, nagbasol pay laeng, ket pinatangenna ti pusona, isu ken dagiti adipenna.

35 Ket napatangken ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan a pumanaw dagiti annac ti Israel; a cas pinaibaga ni Jehova ken Moises idi.

Ti didigra a doddodon. Ti napuscol a sipnjet.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca sumangō ken Faraon: ta pinatangkenko ti pusona ken ti puso dagiti adipenna, tapno ipakitac cadacuada dagitoy a tandaanco iti tengngada,

2 ken tapno saritaem cadagiti lapayag ti anacmo, ken ti anac ti anacmo, no ania dagiti inaramidco iti Egipto, ken dagiti tandaanco nga inaramidco iti tengngada; tapno maammoanyo a siac ni Jehova.

3 Ket ni Moises ken ni Aaron napanda ken Faraon, ket kinunada kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos castoy ti saona, ¿Casano ti cabayag ti dica panangipacumbaba ita bagim iti saclangco? Bayam a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw caniac.

4 Wenno, no supringem ti panangpanawmo iti ilic, adtoy ta yegconto no bigat dagiti dodon cadagiti beddenmo:

5 ket bungonendanto ti rabaw ti daga, iti casta nga awanto ti macakita iti daga: ket lamutendanto dagiti natda, dagiti nabati cadacayo a naillicic iti uraro, ket canendanto amin a cayo a tumubo cadacayo iti pagmulaan:

6 ket mapnonto dagiti balbalaymo, ken dagiti balbalay dagiti amin nga adipenmo ken dagiti balbalay dagiti amin nga Egipcios; a uray caano di nakita dagiti amnam, wenno dagiti amma dagiti ammam, nanipud caaddada iti rabaw ti daga agpapan ita. Ket timmallicud ken pimmanaw ken Faraon.

7 Ket dagiti adipen ni Faraon kinunada kencuana, ¿Casano? cabayag a daytoy a lalaki silsilooannatayto? Bayam a pumanaw dagiti tao, tapno agservida ken Jehova a Diosda: ¿dica pay la ammo a ti Egipto nadadael?

8 Ni Moises ken ni Aaron naidatagda manen ken Faraon: ket kinunana cadacuada, Incayo, agdaydayawcayo ken Jehova a Diosyo; ¿ngem siasino dagiti mapanto?

9 Ket kinuna ni Moises, Dacamto ti mapan agraman dagiti agtutubomi ken lallacaymi; agraman dagiti annacmi a lallaki ken babbai, ken dagiti an-animalmi a babassit ken an-animalmi a dadackel mapancamto; ta rebbengna nga agrambacacam ken Jehova.

10 Ket kinunana cadacuada, Adda ngarud ni Jehova cadacayo, ta palubosancayo ken dagiti babassityo: dacay ti macaammo; ta dakes ti adda iti sangoananyo.

11 Saanto a casta: dacayo a lallaki incayo, ket agdaydayawcayo ken Jehova; ta daytoy ti tarigagayyo. Ket napapanawda iti saclang ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Yunnatmo ta imam iti rabaw ti daga nga Egipto tapno tumaud dagiti dodon, tapno umulida iti daga nga Egipto ket arabenda amin a mula ti daga isu amin a tinidda ti uraro.

13 Ket inlayat ni Moises ti sarucodna iti daga nga Egipto, ket ni Jehova pinangginna iti daya idia y a daga a nagmal-malem iti daydi nga aldaw ken amin daydi a rabii; ket idi cabigatanna, ti angin iti daya inyegna dagiti dodon.

14 Ket nagwaras dagiti dodon iti amin a daga nga Egipto, ket nagnaedda iti amin a bedden ti Egipto; isuda nacaamamacda unay; iti nalabesawan casdi a dodon, wenno iti masabayan awantot casdiay.

15 Ta binungonda ti rabaw ti amin a daga a pinanggisitda iti daga; ket kinnanda amin a root iti daga, ken amin a bunga dagiti caycayo a binati ti uraro: ket awan natda a nalanngo, cayo man ken mula iti away ti amin a daga ti Egipto.

16 Idin pinaayaban ni Faraon a dinardas da Moises ken ni Aaron; ket kinunana, Siac nacabasolac iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo, ken maicaniwas cadacayo.

17 Ita ngarud pacawanem, dawateckenca, ti basolco uray ita laeng, ket agcararagca ken Jehova a Diosmo, tapno iccatenna caniac daytoy a patay laeng.

18 Ket pimmanaw iti ayan ni Faraon, ket nagcararag ken Jehova.

19 Ket ni Jehova pinaturongna ti may-sa nga angin a napigsa unay nga aggapu iti laud, isu a nangiccat cadagiti dodon ken nangipalais cadacuada idia y Baybay a Nalabaga; awan natda uray may-sa coma la nga dodon iti amin a bedden ti Egipto.

20 Ngem ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan a mapan dagiti annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Itudóm ta imam nga ipalangit, tapno agsipnget iti daga nga Egipto, sipnget a macarawa.

22 Ket intudó ni Moises ti imana a impalangit; ket nagsipnget iti napuscol bayat ti tallo nga aldaw iti amin ti daga nga Egipto;

23 saanda a nacapagkikinnita, awan met timmacder iti ayanna iti tallo nga aldaw: ngem amin dagiti annac ti Israel adda lawag cadacuada cadagiti pagyananda.

24 Ket ni Faraon pinaayabanna ni Moises ket kinunana, Incayo agdaydayaw ken Jehova; isuna la a mabati dagiti animalyo a babassit ken dadackel: cumuyog met coma dagiti babassityo cadacayo.

25 Ket ni Moises kinunana, Maipapilit a yawatmo iti imami dagiti sacrificio ken daton a mapuaron, tapno agdatoncami ken Jehova a Diosmi.

26 Dagiti an-animalmi met icyuyog-minto; awantot' mabati uray maysa la coma a cucu; ta cadacuada masapulmi nga alaen a pagservimi ken Jehova a Diosmi; ket dicam pay met la ammo ita no aniantot ti pagservimi ken Jehova agingga iti dicam dumanon sadiay.

27 Ngem ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan ida a nagtalaw.

28 Ket kinuna kencuana ni Faraon, Pumanawca iti ayanco, aluadam ta bagim, dica kitaen ti rupacon; ta itinto aldaw a panangkitam iti rupac mataycanto.

29 Ket ni Moises kinunana, Naimbag ti sinaom; diacto kitaen ta rupamon.

Ti maudi a didigra maamsan.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Addanto pay la maysa a didigra nga yegco ken Faraon ken iti Egipto; itinto calpasanna isu bay-annacayto a pumanaw ditoy: no palubosannacayto a pumanaw, pudno nga ipapilitnanto ti ipapanawyo a maminpinsan ditoy.

2 Ibagam ita iti lapayag dagiti tao, ket dumawatda coma tunggal lalaki iti caarrobana, ken tunggal babai iti caarrobana, cadagiti al-alicamen a pirac ken al-alicamen a balitoc.

3 Ket ni Jehova pinaraburanna dagiti

tao iti imatang dagiti Egipcios. Maysa pay ni lalaki a Moises natan-oc unay idi iti daga nga Egipto, ken iti sangó dagiti tao.

4 Ket ni Moises kinunana, Castoy ti sao ni Jehova, Inton tumengnga ti rabii, agsursuracto iti tengnga ti Egipto:

5 ket matayto amin dagiti annac nga inauna iti daga nga Egipto, manipud iti inauna nga anac ni Faraon a tumugaw iti tronona agingga iti inauna nga anac ti adipen a babai nga adda iti licud ti paggilingan; ken amin nga inauna nga annac dagiti an-animal.

6 Ket addanto dackel nga ariwawa iti amin ti daga nga Egipto, nga idi caanoman di naaramid ket uray caanoman awanto ti casta.

7 Ngem iti maibusor iti siasino cadagiti annac ti Israel awanto ti aso a mangtignay iti dilana, uray maibusor iti tao wenno animal: tapno maammoanyo nga igiddiat ni Jehova dagiti Egipcios iti Israel.

8 Ket amin dagitoy nga adipenmo bumabadanto caniac, ken agrucnoydanto caniac, a cunada, Pumanawca, ken amin dagiti tattao nga sumurot kenca: ket iti calpasan dayta siac pumanawacto. Ket pimmanaw a sibabara ti pungtotna iti sangó ni Faraon.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ni Faraon dinacayto ipangag; tapno dagiti datdatlago umaduda iti daga nga Egipto.

10 Ket ni Moises ken ni Aaron inaramidda amin dagitoy a datdatlag iti sangó ni Faraon: ket ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket saanna a pinalubosan a nagtalaw iti dagana dagiti annac ti Israel.

Ti pascua ken ti festa ti di nalevaduraan a tinapay. Ti panangglabas. Ti pannacapatay dagiti inaunaan nga annac dagiti Egipcios. Ti Israel rumuar sadiay Egipto. Alagaden ti pascua.

12 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron idia daga nga Egipto, a cunana,

2 Daytoy a bulan isunto cadacayo ti pangrugian dagiti bulan: isunto cadacayo ti omona a bulan ti tawen.

3 Saoenyo iti dagup ti gimong ti Israel, a cunayo, Iti maicapulo *n̄ga aldaw* itoy a bulan mangaladanto tunggal maysa a lalaki iti maysa a cordero, cas mayannurot cadagiti familia dagiti ammada, maysa a cordero iti sangcabbalayan :

4 ket no ti sangcabbalayan bassit a *man̄gan* iti cordero, iti casta isu ken ti cararobana a caasitgan iti balayna mangaladanto iti maysa cas iti bilang dagiti cararua ; mayannurot iti macan ti tunggal tao, itutupyonto dagiti bagiyo iti cordero.

5 Ti corderoyo awanto ti pilawna, lalaki *n̄ga* agtawen iti maysa : isu *n̄ga* alaeenyonto cadagiti carnero wenna cadagiti calding :

6 ket aywananyonto agingga iti maikasangapulo ket uppat *n̄ga aldaw* iti dayta met laeng a bulan ; ket isu patayento amin a gimong ti Israel iti rabii.

7 Ket mangaladanto iti dara, ket icabiladanto iti baotec *n̄ga* agsumbangir ken ngatoen ti ruangan, cadagiti balbalay a pangnandanto.

8 Ket iti daydiay a rabii canendanto ti lasag a matuno iti apuy, ken tinapay *n̄ga* awan lewadurana ; ipangandanto cadagiti natnateng a napait.

9 Dicay man̄gan iti dayta a di naluto, wenna naluto uray pay iti danum, no di natuno iti apuy ; ti olona agraman sacsacana ken lalaemua.

10 Awanto ti uray ania a tiddaenyo a maipabigat ; ngem ti mabatinto a nabigatan, puuranoyonto iti apuy.

11 Ket canenyonto a castoy : a sibabari-kescayo ken sisapatos ken siiggem iti sarucodyo ; ket canenyonto a madardaras : isu ti pascua* ni Jehova.

12 Ta siac magnaacto iti daga *n̄ga* Egipto iti daydiay a rabii, ket patayecto amin dagiti annac *n̄ga* inauna iti daga *n̄ga* Egipto, tao man ken animal ; ket aramidecto ti panangocom a maibusor cadagiti amin a didiosen ti Egipto : siac ni Jehova.

13 Ket ti dara cadagiti balbalay a pagyananyo isunto ti pagilasinan cadacayo : ket no makitacto ti dara, labsancayto, ket awanto cadacayo ti didigra a mangpatay cadacayo, inton dusaec ti daga *n̄ga* Egipto.

14 Ket panglaglagipanyonto daytoy *n̄ga* aldaw, ket salimetmetanyonto a fiesta ken Jehova : cadagiti caputotanyo salimetmetanyonto a fiesta a maalagad iti cananayon.

15 Pito *n̄ga* aldaw ti pananganyo iti tinapay *n̄ga* awan lewadurana ; iti umuna *n̄ga* aldaw met laeng ibellengyonto cadagiti balbalayyo ti lewadura : ta siasinontoman a man̄gan iti nalewaduraan a tinapay manipud iti umuna *n̄ga* aldaw agtungpal iti maicapito *n̄ga* aldaw, daydiay a tao maipusayto iti Israel.

16 Ket iti umuna *n̄ga* aldaw addanto cadacayo ti maysa a nasantoan a panaguurnong, ket iti maicapito *n̄ga* aldaw, ti maysa a nasantoan a panaguurnong ; awan ti uray ania *n̄ga* ar-aramidecto cadagidiay *n̄ga* aldaw, isunanto laeng dagiti agservi a canen ti tunggal tao, daytoy laeng ti maipalubos cadacayo.

17 Ket ngilinenyonto ti *fiesta* ti tinapay a di nalewaduraan ; ta iti daytoy met laeng *n̄ga* aldaw, innalac dagiti buyotyo iti daga *n̄ga* Egipto : gapuna *n̄ga* ngilinenyonto daytoy *n̄ga* aldaw agpapan putputotyo a maalagad a bilin *n̄ga* agnanayon.

18 Iti umuna *n̄ga* bulan, iti maicasangapulo ket uppat *n̄ga* aldaw ti bulan iti rumabii, canenyonto ti tinapay a di nalewaduraan agingga iti maicaduapulo ket maysa *n̄ga* aldaw ti bulan iti rumabii.

19 Bayat ti pito *n̄ga* aldaw awanto ti matumpungan a lewadura cadagiti balbalayyo : ta siasinoman a man̄gan iti nalewaduraan, dayta *n̄ga* tao maipusayto iti gimong ti Israel, gangannaet man wenna tubo iti daga.

20 Uray ania a nalewaduraan dicayto man̄gan ; cadagiti amin a pagyananyo mangancayto iti tinapay a di nalewaduraan.

21 Idin ni Moises inummongna amin a lallacay ti Israel, ket kinunana cadacuada, Incay, ket mangalacayo cadagiti corderoyo cas mayannurot cadagiti familiayo, ket patayenyo ti pascua.

22 Ket mangalacayto iti sangareppet *n̄ga* hisopo, ket isawsawyo iti dara *n̄ga* agyan iti batea, ket ibaotyonto iti ngato ti ruangan ken dagiti agsumbangir a baotec iti dara *n̄ga* agyan iti batea ; ket awanto cadacayo ti rumuar iti ruangan ti balayna agingga iti bigat.

23 Ta ni Jehova agsursurto a manaplit cadagiti Egipcios ; ket ti pannacakitananto ti dara *n̄ga* adda iti ngato ti ruangan ken cadagiti agsumbangir a baotec, ni Jehova labsannanto dayta *n̄ga* ruangan, ket dinanto ipalubos a sumbreec ti agpatay cadagiti balbalayyo a mangcabil cadacayo.

* *Pascua* : cayatna a saoen, *Ilalabas*.

24 Ket salimetmetanyonto daytoy n̄ga alagaden a maipaay cadacayo ken cadagiti annacyo iti agnanayon.

25 Ket maaramidto n̄ga inton sumrecayo iti daga n̄ga itedto ni Jehova cadacayo a cas incarina, salimetmetanyonto daytoy n̄ga annunḡ.

26 Ket maaramidto a no cunaento dagiti annacyo cadacayo, ¿Ania ti pangipapanayo itoy n̄ga annunḡ?

27 Cunayonto, Isu ti sacrificio ti pascua ni Jehova, a limmabas cadagiti balbalay dagiti annac ti Israel sadiay Egipto, idi dinusana dagiti Egipcios, ket insalacanna dagiti balbalaymi. Ket dagiti tattao nagtamedda ket nagdaydayawda.

28 Ket dagiti annac ti Israel napanda inaramid ti casta; cas ti pinangibilin ni Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti pinangaramidda.

29 Ket naaramid a iti ten̄nḡa ti rabii ni Jehova kinablilna amin dagiti inauna n̄ga annac iti daga n̄ga Egipto, nanipud iti anac n̄ga inauna ni Faraon a nagtugaw iti tronona agin̄nga iti inauna ti balud n̄ga adda idi iti pagbaludan; ken amin dagiti annac n̄ga inauna dagiti an-animal.

30 Ket bimman̄gon idi n̄ga rabii ni Faraon, isu, ken amin dagiti adipenna, ken amin dagiti Egipcios; ket adda idi naindaclan n̄ga ariwawa sadiay Egipto; ta awan idi ti balay n̄ga di adda natay.

31 Ket pinaayabanna da Moises ken ni Aaron iti rabii, ket kinunana, Tumacdercayo, pumanawcay iti baet dagiti iturayac, dacayo ken casta met dagiti annac ti Israel; ket incayo agservi ken Jehova a cas kinunayo.

32 Alaenyo dagiti an-animalyo a babasit man ken dadackel, cas kinunayo, ket incayo alan; ket bendicionandac met.

33 Ket dagiti Egipcios dagdagenda idi dagiti tao, a pinagdardarasda a pinapanaw ida iti daga; ta cunada, Nataycami aminen.

34 Ket dagiti tao innalada ti nagamayda a di pay nalevaduraan, dagiti pagaramidanda iti tinapay a naisin̄ndan cadagiti paguananayda a binacayda.

35 Ket tinun̄gal dagiti annac ti Israel ti sinao ni Moises; ket nagdawatanda dagiti Egipcios cadagiti alicamen a pirac, ken alicamen a balitoc, ken pagpagananay:

36 ket pinaraburan ni Jehova dagiti tattao iti imatanḡ dagiti Egipcios, iti

casta n̄ga inyawatda cadacuada ti dinawatda. Ket linabusanda dagiti Egipcios.

37 Ket nagna dagiti annac ti Israel nanipud Rameses ingganat' Socot, n̄ga aginnem a gasut a ribu a lallaki ti nagnagna malacsid dagiti ubbinḡ.

38 Ket simmurot met a nakipagsang-at cadacuada ti nawadwad a bilan̄g dagiti nadumaduma a tao; ken an-animal a babassit ken dadackel a nawadwad unay.

39 Ket binibinḡcada a di nalevaduraan ti gamay n̄ga innalada sadi Egipto; ta saan a nalevaduraan idi, gaput ta napagtalawda ida, ket dida nacapagtaecten, wenna dida nacapagsagana idi iti canenda.

40 Ti bayag ti panagnaed dagiti annac ti Israel sadi Egipto uppat a gasut ket tallopulo a tawen idi.

41 Ket naaramid idi magibus ti uppat a gasut ket tallopulo a tawen, daydi met laenḡ n̄ga aldaw naaramid n̄ga amin dagiti buyot ni Jehova pimmanawda iti daga n̄ga Egipto.

42 Isu ti rabii a pananḡnilin a can̄ronaan ken Jehova gapu iti pananḡilusotna cadacuada iti daga n̄ga Egipto: daytoy di rabii ni Jehova, ipanḡrona a n̄gilingen amin dagiti annac ti Israel cadagiti sumuno a putputotda.

43 Ket kinuna ni Jehova ken Moises ken ni Aaron, Daytoy ti alagaden iti pascua: awanto ti gangannaet a manḡan kencuana;

44 ngem ti bag-en ti tun̄gal tao a magatanḡ iti pirac, manḡanto apaman a macugitmo.

45 Ti agbarbariwas ken ti adipen a manḡmanḡged saandanto a manḡan iti daydiay.

46 Iti maymaysa n̄ga balay ti panḡananto; dicanto manḡala iti daydiay a lasag iti ruar ti balay; wenna dicayto manḡtupec iti uray maysa a tulan̄ga.

47 Amin a gimonḡ ti Israel salimetmetannanto.

48 Ket no adda gangannaet a makipagnaed kenca ket cayatna ti manḡrambac iti pascua ken Jehova, macugit coma amin a lalakina, sacayto paasitgen a manḡsalimetmet; ket isunto cas maysa a patnenḡ n̄ga umili: ngem awanto ti manḡan a di nacugit iti daydiay.

49 Maymaysanto ti maalagad iti patnenḡ n̄ga umili, ken iti gangannaet a makipagnaed cadacayo.

50 Casta ti pinagaramid amin dagiti

annac ti Israel; cas panangibilin idi ni Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti inaramidda.

51 Ket naaramid iti daydi met laeng nga aldaw nga innala ni Jehova dagiti annac ti Israel idia daga nga Egipto a binuyotbuyot.

Ti pannacaconsagrar dagiti inauna. Casano ti pannacabagnos ti ili.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana,

2 Santificarem caniac amin nga inauna ti uray ania a manglucac iti aanacan iti baet dagiti annac ti Israel, tao man ken animal: isut' cucuac.

3 Ket ni Moises kinunana cadagiti tattao, laglagipenyo daytoy nga aldaw isu a panagtalawyo sadi Egipto iti balay a nacaadipnan; ta gapu iti napigsa nga ima inlusotnacayo ni Jehova itoy a yan: awanto ti macan a nalevaduraan a tinapay.

4 Daytoy nga aldaw ti bulan ti Abib pumanawcayo.

5 Ket maaramidto, a no ni Jehova iserrecnaca iti daga ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Jeveo, ken ti Jebuseo, isu a sinapataanna cadagiti dadackelmo nga itedna kenca, a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró, salimetmetamto daytoy nga annung iti daytoy a bulan.

6 Pitonto nga aldaw ti pannanganmo iti tinapay a di nalevaduraan, ket iti maicapito nga aldaw isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

7 Cadagiti pito nga aldaw macanto ti tinapay a di nalevaduraan; ket awanto a makita kenca ti nalevaduraan a tinapay, wenna saanto a makita kenca ti levadura iti amin a beddenngmo.

8 Ket saritaemto iti anacmo a lalaki iti daya nga aldaw, a cunam, Daytoy maipoon iti inaramid ni Jehova caniac idi pimmanawac sadi Egipto.

9 Ket addanto maysa a pagtandaanan kenca ita imam, ken maysa a pacalaglagipan iti baet dagita matam, tapno ti linteg ni Jehova adda ita ngiwatmo: ta gapu iti napigsa nga ima ti pinangala kenca ni Jehova sadi Egipto.

10 Anansata tungpalemto daytoy nga alagaden no aldawna iti tinawentawen.

11 Ket maaramidto, inon iserrecnaca ni Jehova iti daga dagiti Cananeo, cas

insapatana kenca ken cadagiti dadackelmo, ket itednanto kenca,

12 nga idatagmonto ken Jehova amin a manglucac iti aanacan, ken amin a inauna a cucuam nga agtaud iti animal; dagiti lallaki cucuanto ni Jehova.

13 Ket iti amin nga inauna ti asno ipatlimto ti cordero; ket no dicanto patlian, tuccolemo ti lengngesna: ket amin nga inauna ti tao cadagiti annacmo a lallaki patliamto.

14 Ket maaramidto a no iti masabayann saludsudento kenca ti anacmo a lalaki, a cunana, ¿Ania daytoy? saemto kencauna, Iti pigsa ti ima ni Jehova innalana-cami nanipud sadi Egipto iti balay a nacaadipnan:

15 ket naaramid a idi a rinigat ni Faraon ti panangpalubosna cadacami ni Jehova pinatayna sadiay daga nga Egipto amin nga anac a inauna, inaunaan man ti tao ken inaunaan ti animal: isut' gapuna nga idatonco ken Jehova amin a manglucac iti aanacan, no lalaki; ngem amin nga inauna dagiti annacmo a lallaki patliac.

16 Ket daytoyto ti maysa a tanda iti imam ken iti sangó ti baet dagiti matam, ta gapu iti pigsa ti ima, ni Jehova inruarnacami sadi Egipto.

17 Ket naaramid nga idi ni Faraon pinalubosanna ti ili a pimmanaw, ti Dios dina inturong ida iti dalan ti daga dagiti Filisteos, nupay no asideg daydiay idi; ta kinuna ti Dios, Di la ket ta agbawwi dagiti tattao no makitada ti gubat ket agsublida sadiay Egipto.

18 Ngem ti Dios inturongna dagiti tattao nga impakillo iti dalan ti tay-ac sadiay Baybay a Nalabaga: ket dagiti annac ti Israel simmang-atda a rimmuar iti daga nga Egipto a siigam.

19 Ket incuyog ni Moises dagiti tultulang ni Jose: ta pinagsapatana iti nainget idi dagiti annac ti Israel, a cunana, Ti Dios sarungcarannacayto a di agcurang; ket icnyogyan to dagiti tul-tulangco no agtalawcayo ditoy.

20 Ket nagnada nanipud Socot, ket nagyanda sadi Etam, iti pagsercan ti tay-ac.

21 Ket ni Jehova nagna iti sangoda iti aldaw iti maysa a monmon nga ulep, a mangiturong cadacuada iti dalan, ket no iti rabii iti maysa a monmon nga apuy, tapno lawaganna ida; tapno macapagnada iti aldaw ken iti rabii:

22 saan a simmina iti sangó dagiti

tattoo ti monmon n̄ga ulep iti aldaw, ken ti monmon n̄ga apuy iti rabii.

Ni Faraon camatenna ti ili. Ti buyot dagiti Egipcios nadadael.

14 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel n̄ga agsanudda ket inda agnaed iti san̄go ti Pihahiro, iti nagbaetan ti Magdal ken ti baybay, iti sangongan ti Baal-zefon: iti sangona ti pagsardenganyo iti igid ti baybay.

3 Ket ni Faraon cunananto iti maipapan cadagiti annac ti Israel, Naipaslongda iti daga, ti tay-ac impupocna idan.

4 Ket patangkenecto ti puso ni Faraon, ket camacamennanto ida; ket pacaidayawacto ken Faraon, ken cadagiti amin a buyotna; ket maammoanto dagiti Egipcios n̄ga siac ni Jehova. Ket isuda inaramidda ti casta.

5 Ket nayammo idi ari sadi Egipto a nagtalaw dagiti tattoo: ket ti puso ni Faraon ken dagiti ad-adipenna nagbaliw maipapan cadagiti tattoo, ket kinunada, ¿Ania daytoy n̄ga inaramiddayo, a binyantay ti Israel iti panagservina cadatayo?

6 Ket sinaganana ti luganna, ket incuyogna dagiti iturayanna:

7 ket incuyogna ti innem a gasut a lugan a napili, ken amin dagiti carro ti Egipto, ken dagiti cacapitan a maipay cadacuada amin.

8 Ket pinatangken ni Jehova ti puso ni Faraon n̄ga ari sadi Egipto, ket kinamatna dagiti annac ti Israel: ta dagiti annac ti Israel nacaruada iti nangato n̄ga ima.

9 Ket dagiti Egipcios kinamatda ida, amin dagiti cab-cabayo ken luglugan ni Faraon, ken dagiti caballeriana, ken ti ejercitona, ket nacamatanda ida a sisasardenḡ iti sibay ti baybay, sibay ti Pihahiro, a san̄go ti Baal-zefon.

10 Ket idi n̄ga immasideg ni Faraon, dagiti annac ti Israel intangadda dagiti matada, ket adtoy a dagiti Egipcio cumamacamda idi cadacuada; ket nagbutenḡda iti casta unay: ket dagiti annac ti Israel inawaganda ni Jehova.

11 Ket kinunada ken Moises, ¿Gaput ta awan dagiti pagtaman sadi Egipto, inalanacam aya tapno mataycam iti tay-ac? ¿Apayapay n̄ga incastoynacami tapno ipanawnacami sadi Egipto?

12 ¿Saan n̄ga daytoy ti sinasaomi idi kenca sadi Egipto. a cunami, Bay-

annacam tapno agservicami cadagiti Egipcios? Ta nalalainḡ coma n̄ga agservicam cadagiti Egipcios ngem ti mataycam iti tay-ac.

13 Ket kinuna ni Moises cadagiti tattoo, Dicay agbutenḡ, agtaluacayo, ket kitaenyo ti panangispal ni Jehova n̄ga aramidennanto cadacay ita n̄ga aldaw: ta dagiti Egipcios a nakitayo ita n̄ga aldaw, uray caano dicayto ida makitan.

14 Ni Jehova isunto ti pannacabagiyo a makibacal, ket dacayo agtukenḡcayo.

15 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, ¿Apayapay n̄ga aw-awagannac? Saoem cadagiti annac ti Israel a magnada n̄ga agtuloy.

16 Ket sica ingatom ta sarucodmo ket yunnatmo ta imam iti baybay, ket pagbingayem: ket dagiti annac ti Israel sumrecdanto iti pagtenḡngan ti baybay iti rabaw ti daga a namaga.

17 Ket siac, adtoy a siac patangkenecto dagiti puspuso dagiti Egipcios, ket sumrecdanto a sumurot cadacuada; ket magun-udconto ti pacaidayawac ken Faraon, ken cadagiti amin a buyotna, ken cadagiti luganna, ken cadagiti caballeriana.

18 Ket maammoanto dagiti Egipcios a siac ni Jehova, inton magun-odco ti pacaidayawac ken Faraon, cadagiti luganna, ken cadagiti caballeriana.

19 Ket ti angel ti Dios a magna iti san̄go ti pacarso ti Israel, immalis ket napan iti licudanda; ket ti monmon n̄ga ulep naglisi iti sangonananda ket naganan iti licudanda:

20 ket nagtaenḡ idi iti nagbaetan ti pacarso ti Egipto ken ti pacarso ti Israel; ket adda idi ti ulep ken ti sipnḡet, nupay casta nagraniaḡ iti rabii: ket bayat di nagpatnag saan a nacapagassideg ti maysa ken maysa.

21 Ket ni Moises inyunnatna ti imana iti baybay; ket pinagsanud ni Jehova ti baybay gapu iti napigsa n̄ga angin iti daya iti nagpatnag, ket inaramidna ti baybay a daga a namaga, ket nagbingay dagiti dandanum.

22 Ket dagiti annac ti Israel simreca idi nagbaetan ti baybay iti rabaw ti daga a namaga: ket dagiti dandanum isuda idi cadacuada ti maysa a bacud iti canawan ken iti catigid.

23 Ket dagiti Egipcios kimmamacamda ket sinurotda ida aginḡga iti nagbaetan ti baybay, amin dagiti cabcabayo ni

Faraon, dagiti lugluganna ken dagiti caballeriana.

24 Ket naaramid nga iti panagbantay iti cabigatanna, kinita ni Jehova a simmarut iti monmon nga apuy ken ulep, ti buyot dagiti Egipcios, ket winarana ti buyot dagiti Egipcios.

25 Ket iniccitna dagiti ligay dagiti luganda, ket narigat ti pananguludda cadacuada; iti casta dagiti Egipcios kinunada, Pumanawtay iti sanjo dagiti Israelitas; ta ni Jehova isu ti pannacabagida a makibacal a bumusor cadagiti Egipcios.

26 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Ilayatmo ti imam iti baybay tapno dagiti dandanum agsublida a manglunud cadagiti Egipcios, cadagiti lugluganda, ken cadagiti caballeriada.

27 Ket inlayat ni Moises ti imana idi baybay, ket ti baybay nagsubli iti bilegna idi a nagbannawag ti bigat; ket dagiti Egipcios nagtalawda a simmabet *iti danum*; ket ni Jehova impasagna dagiti Egipcios idi nagtengnga ti baybay.

28 Ket dagiti dandanum nagsublida, ket inaccobanda dagiti carro, ken dagiti caballeria, amin a buyot met laeng ni Faraon a simrec iti licudda idi baybay; awan natda cadacuada uray maysa.

29 Ngem dagiti annac ti Israel nagnada iti daga a namaga idi nagbaetan ti baybay; ket dagiti dandanum isuda idi ti maysa a bacud cadacuada iti imada a macanawan ken iti macatigid.

30 Castoy ti pinangisalacan ni Jehova iti Israel iti daydi nga aldaw iti ima dagiti Egipcios; ket ti Israel nakitana dagiti Egipcios a nataydan iti igid ti baybay.

31 Ket nakita ti Israel daydi naindaclan a gapuanan nga inaramid ni Jehova cadagiti Egipcios, ket dagiti tattao nagbutengda ken Jehova: ket namatida ken Jehova ken ni adipenna a Moises.

Ti canta ni Moises ken ni Miriam. Ti Israel sadiay Mara ken Elim.

15 Idin incanta ni Moises ken dagiti annac ti Israel daytoy a canta ken Jehova, ket sinaoda a cunada, Cantaacto ni Jehova, ta nagballigi a sigoglorian:

Ti cabayo ken di nagsacay intappuacna iti baybay.

2 Ni Jehova isu ti pigsac ken ti cantac,

Ket isu ti nagbalin a salacanco:

Daytoy isu ti Diosco ket dayawecto;
Ti Dios ni amac, ket itan-occonto.

3 Ni Jehova isu ti mananggubat:
Jehova isu ti naganna.

4 Dagiti lugan ni Faraon ken ti buyotna intappuacna iti baybay;

Ket dagiti napili a cacapitanna limnedda iti Baybay a Nalabaga.

5 Dagiti cadalman *ti baybay* calubanda ida:

Nagpababada a cas la maysa a bato cadagiti tococ.

6 Ti imam a macanawan, O Jehova, nagloriaan iti pigsac,

Ti imam a macanawan, O Jehova, ti cabusor winarawarana.

7 Ket iti kinadaeckel ti kinadaegmo, rarakem dagiti umingar a cumaniwas kenca:

Ibaonmo ti pungtotmo, a mangibus cadacuada a cas nagparaspasan ti garami.

8 Ket iti bang-es ti agongmo dagiti dandanum nagdarisonda,

Dagiti dalluyon timmacderda a cas bunton;

Dagiti cadalman nagbalayda iti puso ti baybay.

9 Ti cabusor kinunana,

Camatecto, macamacmconto,

Burayecto ti samsam;

Ti calicagumco mapnecto cadacuada;

Asutecto ti igamco, ti imac dadaelenanto ida.

10 Pinagpuyupoymo ti anginmo, ti baybay sinaculubanna ida:

Limnedda a cas buli cadagiti dandanum a napigsac.

11 ¿Asino ti punadpad kenca, O Jehova, cadagiti didios?

¿Asino ti pumada kenca, a nagloriaan iti kinasanto,

Nacaam-amac cadagiti pannacadaydayaw, nga agar-aramid cadagiti datdatlag?

12 Inyunnatmo ta macanawan nga imam, Ket ti daga tinilmonna ida.

13 Iti kinaimbag ti dongngom induyusmo cadagiti tattao a sinubbotmo:

Indalanmo ida ita pigsam iti naedmo a nasantoan.

14 Dagiti il-ili nangngegda, isuda agkiutayegda:

Dagiti ut-ut ti innococ cadagiti agnaed iti Filistia.

15 Idin dagiti palungo ti Edom nagmalapagada;

- Dagiti natured a lallaki ti Moab, tayegteg innocoona ida :
Amin dagiti agnaed sadi Canaan natunawda.
- 16** Ti kigtot ken amac agtinnagda cada-cuada ;
Gapu iti kinadackel ti tackiagmo nau-limecda a cas bato ;
Aginggat' pannacalabas ti ilim, O Jehova,
Aginggat' pannacalabas ti ili a ginatangmo.
- 17** Iserrecmonto ida, ket imulamto ida iti bantay a pagpatawidmo,
Iti disso, O Jehova, a inaramidmo a maipaay kenca tapno pagnaedan,
Iti santuario, O Apo, a binangon dagita imam.
- 18** Ni Jehova agarinto iti agnanayon awan inggana.

19 Ta dagiti cabayo ni Faraon simrecca agraman dagiti lugluganna, ken dagiti caballeriana idi baybay, ket ni Jehova pinagsublina dagiti dandanum ti baybay iti ngatoenda ; ngem dagiti annac ti Israel nagnada iti rabaw ti daga a namaga iti tengnga ti baybay.

20 Ket ni Miriam a mammadto, a cabsat a babai ni Aaron, iniggamanna ti pandereta ; ket amin dagiti babbai napanda sinurot a sipapandereta ken sisasala.

21 Ket ni Miriam simmungbat cada-cuada,
Cantaanyo ni Jehova, ta isu nagballigi a sig gloria ;
Ti cabayo ken simmacay intappuacna iti baybay.

22 Ket ni Moises inturongna ti Israel nanipud iti Baybay a Nalabaga ket napanda iti tay-ac a Sur ; ket tallo nga aldaw nga pinagnada ti tay-ac, ket dida nacasarac iti danum.

23 Ket idi macadanonda idia y Mara, dida nabalín ti imminum cadagiti danum ti Mara, ta napaitda : gapuna a ti naganna isu idi ti Mara.

24 Ket dagiti tattao nagdanengdenгда ken Moises, a cunada, ¿Ania ti inumenminto ?

25 Ket isu nagpucaw ken Jehova ; ket ni Jehova impatuldona kencuana ti maysa a cayo, ket intappuacna cadagiti dandanum, ket dagiti dandanum simmam-itda. Idia y nagaranrid iti maipaay cada-cuada iti maysa nga alagaden ken maysa a nagbilinan, ket idia y sinuutna ida ;

26 ket kinunana, No ipangagmonto a sipapasnec ti timec ni Jehova a Diosmo, ket aramidemto ti nalinteg iti imatangna, ket imdenagmonto dagiti bilbilinna, ket salimetmetamto amin dagiti al-alagadenna, awanto ti icabilco kenca cadagiti sakit nga incabilco cadagiti Egipcios : ta siac ni Jehova a mamaimbag kenca.

27 Ket dimtengda sadi Elim, a yan idi ti sangapulo ket dua nga ubbog ti danum, ken pitopulo a palmas : ket nagyanda iti sibay dagiti dandanum.

*Punagtanabutub idia y let-anğ a Sin,
Dagiti tucling ken ti mana.*

16 Ket inyussuatda ti panagnada nani-pud Elim, ket amin ti gimong dagiti annac ti Israel dimtengda iti let-anğ a Sin, nga adda iti nagbaetan ti Elim ken Sinai, iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicadua a bulan calpasan ti pinagtalawda iti daga nga Egipto.

2 Ket amin ti sangagimongan nga annac ti Israel nagtanabutubda iti maibusor cada Moises ken Aaron idia y tay-ac :

3 ket dagiti annac ti Israel kinunada cada-cuada, Sapay coma ta nataycami gapu iti ima ni Jehova iti daga nga Egipto, idi nagtutugawcami iti abay ti paglutoan ti lasag, idi nangancam nga agrennec iti tinapay ; ta innaladacam man ditoy a tay-ac, a patayen iti bisiu amin daytoy a sangagimongan.

4 Idin kinuna ni Jehova ken Moises, Adtoy, pagtudoecto sadi langit ti taraonyo ; ket dagiti tattao rumuardanto ket intunggal aldaw agummong iti maipaay iti inaldaw, tapno suutec ida, no pagdalanandanto met laeng ti lintegco wenno saan.

5 Ket maaramidto nga iti maicanem nga aldaw, agsaganadanto iti isangpetda, ket rebbengna a mamindua ti ummongenda iti inaldaw.

6 Ket ni Moises ken ni Aaron kinunada cadagiti amin nga annac ti Israel, Inton rumabii, maammonyonto ngarud nga ni Jehova inaonnacayo iti daga nga Egipto ;

7 ket inton bumigat, makitayonto ngarud ti gloria ni Jehova, gaput ta mangngegna dagiti dandanengdenğyo a maicaniwaw ken Jehova : ket ¿aniacami aya nga danengdenğanyo iti maibusor cada-cami ?

8 Ket kinuna ni Moises, *Daytoy ti maaramidto*, no iccannacayto ni Jehova

no rumabii iti lasag a macan, ken iti bumigat ti tinapay nga pagbussog; gaput ta ni Jehova mangngegna dagiti danengdengyo a panangdanengdengyo iti maicaniwas kencuana: ket ¿aniacami aya? dagiti tantanabutobyoy saanda a maicaniwas cadacami no di ket maicaniwas ken Jehova.

9 Ket ni Moises kinunana ken Aaron, Ibagam iti amin a sangagimongan dagiti annac ti Israel, Umasidegcay iti sangoy ni Jehova; ta nangngegna dagiti dandanengdengyo.

10 Ket naaramid nga idi a sasaoen ni Aaron iti nacadagupan ti gimong dagiti annac ti Israel, kimmitada iti agpatay-ac, ket, adtoy, ti gloria ni Jehova nagparang iti ulep.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana,

12 Nangngegcon dagiti danengdenng dagiti annac ti Israel: ibagam cadacuada, a cunam, Iti rumabii mangancayto iti lasag, ket iti bumigat agrenneccayto iti tinapay; ket ammoenyonto a siac ni Jehova a Diosyo.

13 Ket naaramid iti rumabii a sim-mangpet dagiti tucling ket binungonda ti pacarsoda: ket iti bigat nagsacnap ti linnaaw iti licmut di pacarsoda.

14 Ket idi a ti linnaaw nagpangato, adtoy nga, iti rabaw ti tay-ac, maysa a bassit a nagbukel, bassit a cas la linnaaw a nagbalay a nagbukel iti rabaw ti daga.

15 Ket idi nakita dagiti annac ti Israel daydiay, kinunada maysan maysa iti caduana, ¿Ania daytoy? ta dida ammo idi no ania daydi. Ket ni Moises kinunana cadacuada, Daytoy ti tinapay nga ited ni Jehova cadacayo a canen.

16 Isu daytoy di imbilin ni Jehova, Agurnongcayo iti dayta tumunggal maysa a tao iti maitutop iti macanna; maysa nga omer* iti maysa nga olo (tao), a maitutop iti bilang ti bagbagiyo ti alaenyonto, tunggal maysa a tao a maipaay cadacuada nga agyan iti toldana.

17 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda a casta, ket nangalada, ti dadduma iti ad-adu ket ti dadduma basbassit.

18 Ket idi sinucatda iti omer, ti nagurnong iti ad-adu awanan iti suroc, ket ti nagurnong iti bassit, saan a nacurangan; isuda tunggal maysa nangala iti maitutop iti macanna.

19 Ket kinuna ni Moises cadacuada, Awan ti mangtidda iti dayta inggana iti bigat.

20 Nupay casta, saanda a impangag ni Moises; ngem ti dadduma cadacuada nangtiddada iti daydiay iti agpapan ti bigat, ket nagigges ken naglungtot: ket ni Moises nagpungtot cadacuada.

21 Ket isuda agalada idi iti biniganbigat, tunggal tao iti maitutop a macanna: ket idi pimmudot ti init narunaw.

22 Ket naaramid a iti maicanem nga aldaw nagurnongda iti mamindua a caadu ti tinapay, dua nga omer iti tunggal maysa: ket amin dagiti lallacay dimmanonda nga mangibaga ken Moises.

23 Ket isu kinunana cadacuada, Daytoy ti imbaga ni Jehova, Inton bigat isu ti nadaeg a panaginana, maysa nga nasantoan nga aldaw ti panaginana ken Jehova: Yhornooyo ti yhornoyonto, ket ipaburecyo ti ipaburecyonto; ket amin a matda a suroc, tarimaanenyo a maipaay cadacayo tapno maidulin agingga iti bigat.

24 Ket isuda intarimaanda agpapan iti bigat, cas iti ingunamgunam ni Moises: ket saan a naglungtot, wenna saan a nagigges a pulos.

25 Ket kinuna ni Moises, Canenyo dayta ita; ta ita nga aldaw maysa nga aldaw ti panaginana ken Jehova: ita nga aldaw dicayto macatumpung iti dayta iti daga.

26 Innem nga aldaw nga agurnongcayto iti dayta; ngem ti maicapito nga aldaw isu ti panaginana, iti dayta pulos nga awanto.

27 Ket naaramid nga iti maicapito nga aldaw, adda napan cadagiti tattao nga agurnong, ket awan a pulos ti nasaracanda.

28 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, ¿Casanot' cabayagua itan nga idianyo a tungpalen dagiti bilbilinco ken linlintergo?

29 Kitaenyo, ta ni Jehova intedna cadacay ti panaginana, isut' gapuna nga itedna cadacayo iti maicanem nga aldaw ti canen a tumutop iti dua nga aldaw; agtaengcayo, tumunggal maysa a tao, iti dissona; awan coma ti rumuar iti yanna iti maicapito nga aldaw.

30 Isut' gapuna naginana dagiti tattao iti maicapito nga aldaw.

31 Ket ti balay ti Israel ninaganda daydiay iti Mana: ket isu idi ti cas

* Omer: dua ket guddua a litro.

la bukel ti culantro, puraw ; ket ti nanamna cas la cancanen a nadiroan.

32 Ket kinuna ni Moises, Daytoy ti imbilin ni Jehova, Masalimetmetan coma agpapan putputoty ti maysa nga omer iti daydiay ; tapno kitaenda ti tinapay a pinangtaraonco cadacayo iti tay-ac, idi inaoncayo iti daga nga Egipto.

33 Ket kinuna ni Moises ken Aaron, Mangalaca iti maysa a banġa, ket icabilmo idiy ti sangaoomer a mana, ket idulinmo iti sanġo ni Jehova tapno masalimetmetan agpapan cadagiti putputoty.

34 Cas imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti pinangidulin ni Aaron iti sanġo ti Pammanecnec, tapno masalimetmetan.

35 Ket dagiti annac ti Israel nangnanġanda iti mana iti uppat a pulo a taoen, agingġa iti idadatengda iti maysa a daga nga adda agnaed ; isuda nangnanġanda iti mana, agingġa iti idadatengda iti bedbeddenġ ti daga a Canaan.

36 Ti maysa nga omer isu ti apagcasingapulo ti maysa nga efa.

*Ti danum aggapu iti bato sadi Rafidim.
Gubat ken Amalec.*

17 Ket amin ti gimong nga annac ti Israel nagtalawda iti tay-ac a Sin, a nagsardesardeugda, cas ti pinagbilin ni Jehova, ket nagyanda sadiay Rafidim : ket awan idi ti danum nga inumen dagiti tao.

2 Gapuna nga nakisusic dagiti tao ken Moises, ket kinunada, Iccannacam iti danum ta uminumcami. Ket ni Moises kinunana cadacuada, ¿Apayapay a casusicdac? ¿Aniat' gapuna a susuutenyo ni Jehova?

3 Ket dagiti tao nawawanda idiy iti danum ; ket dagiti tao nagdanengdenġa ken Moises, ket kinunada, ¿Aniat' gapuna nga innalanacam idiy Egipto, tapno papatayennacami ken dagiti annacmi ken dagiti an-animalmi iti waw?

4 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova, a cunana, ¿Anianto ti aramidec cadagito y a tattao? istay la uburendac.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca iti sanġo dagiti tao, ket icuyogmo ti dadduma cadagiti lallacay ti Israel ; ket ti sarucodmo isu a pinangdidigram idi carayan, igganam, ket inca.

6 Adtoy, addaacto iti sanġoanam idiy iti rabaw ti bato sadi Horeb ; ket ibaotmonto iti bato, ket rumuwarto idiy ti danum, tapno uminum dagiti tao. Ket

ni Moises inaramidna ti casta iti imatang dagiti lallacay ti Israel.

7 Ket ninaganna daydi a disso iti Massa ken Meriba, maipoon iti pannakisusic dagiti annac ti Israel, ken maipoon iti pinangsuutda ken Jehova, a cunada, Adda ni Jehova cadatayo, wenna awan?

8 Idin immay ti Amalec, ket nakibacal iti Israel sadiay Rafidim.

9 Ket ni Moises kinunana ken Josue, Ipiliam ti biangtayo cadagiti lallaki, ket inca, makibacalca iti Amalec : intono bigat agtaceracto iti pantoc ti turod a siiggem iti sarucod ti Dios.

10 Iti casta ni Josue inaramidna ti cas panangibaga ni Moises kencuana, ket nakibacal iti Amalec : ket da Moises, Aaron, ken Jur immulida iti pantoc ti turod.

11 Ket naaramid nga idi ni Moises intayagna ti imana, nagsaguday ti Israel ; ket idi imbabana ti imana, nagsaguday ti Amalec.

12 Ngem dagiti ima ni Moises nadagsonda idi ; ket nangalada iti maysa a bato, ket incabilda iti babaenna, ket isu ti nagtugawanna ; ket ni Aaron ken ni Jur nagsumbangirda nga am-ampayagen dagiti im-imana ; ket dagiti im-imana nakiredda idi agingġat' panaglennecc ti init.

13 Ket ni Josue pinarmecna ni Amalec ken dagiti taona iti tadem ti campilan.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Isuratmo daytoy iti maysa a libro a pacalaglagipan, ket saritaem cadagiti lapayag ni Josue : nga punasecto a maminpinsan ti pacalaglagipan ti Amalec iti babaen ti langit.

15 Ket ni Moises namangon iti maysa nga altar, ket ninaganna iti Jehovani nissi* ;

16 ket isu kinunana, Ni Jehova insapantana : Ni Jehova makigubatto iti Amalec iti pinutonputotan.

Ni Jetro sarakenna ken patigmaananna ni Moises.

18 Ket ni Jetro a sacerdote sadi Madian, a catugangan a lalaki ni Moises, naammoanna ti amin nga inaramid ti Dios ken Moises ken iti Israel a ilina, no casano ti panangala ni Jehova iti Israel sadi Egipto.

* Cayatna a saoen : *Ni Jehova isu ti banderac.*

2 Ket ni Jetro a catuganġan a lalaki ni Moises innalana ni Sefora, nġa asawa ni Moises, calpasan ti pammalubosna,

3 ken dagiti dua nġa annacna a lallaki; ti maysa cadacuada agnagan idi iti Gerson; gapuna kinunana, Gangannaetac idi iti sabali a daga:

4 ket di maysa managan idi iti Eliezer; ta kinunana, Ti Dios ni amac isut' idi catulonġco, ket inlisinac iti igam ni Faraon:

5 ket ni Jetro a catuganġan a lalaki ni Moises, agraman dagiti annac ken ti asawa ni Moises, dimmanonda kencuana iti tay-ac, a nagsardenganna, idiy bantay ti Dios:

6 ket isu kinunana ken Moises, Siac, ni catuganġam a Jetro, dimmanonac kenca, ken ti asawam ken dagiti dua nġa annacna a lallaki nġa incuyogna.

7 Ket ni Moises rimmuar a simmabat ken catuganġanna, ket nagcabraaw ket inagcanna; ket nagminnag-anda nġa agpadpada; ket simreca idi tolda.

8 Ket ni Moises sinaritana ken catuganġanna amin nġa inaramid ni Jehova ken Faraon ken cadagiti Egipcios a maipoon iti Israel, amin dagiti rigat a linac-anda iti dalan, ken no casano ti pinanġispal cadacuada ni Jehova.

9 Ket nacaragsac ni Jetro cadagiti amin nġa imbag nġa inaramid ni Jehova iti Israel, a pinanġispalna cadacuada iti ima dagiti Egipcios.

10 Ket ni Jetro kinunana, Bendito coma ni Jehova, a nangġispal cadacayo iti ima dagiti Egipcios ken iti ima ni Faraon; isu a nangġisalacan cadagiti tao iti ima dagiti Egipcios.

11 Ita maammoac a ni Jehova dackel nġem dagiti isu-amin a di-dios; kinaagpaysona, iti met laeng aramid a tinatanġsit nġa inaramidda a maibusor cadacuada.

12 Ket nangala ni Jetro a catuganġan ni Moises iti daton a mapuuran ken sac-sacrificio a maipaay iti Dios: ket immay ni Aaron ken amin dagiti lallacay ti Israel a nakipanġan ken catuganġan ni Moises iti tinapay iti sango ti Dios.

13 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises nagtugaw a nangocom cadagiti tao: ket dagiti tao nagtacerda iti lawlaw ni Moises nanipud iti bigat nagingġa iti rabii.

14 Ket idi nakita ti catuganġan ni Moises amin dagidi nġa inar-aramidna

cadagiti tao, kinunana, ¿Ania daytoy nġa aramidem cadagiti tao? ¿Aniat' gapuna nġa agtugawca a sicsica, ket amin dagiti tao agtatacerda iti lawlawmo manipud iti bigat agingġa iti rabii?

15 Ket ni Moises kinunana ken catuganġanna, Ta dagiti tao umayda caniac agintuud iti Dios:

16 no adda panggepda, umayda caniac; ket siac ocomec ti tao ken ti caduana, ket ipaammoc cadacuada dagiti ipaalagad ti Dios ken dagiti lintegna.

17 Ket ni catuganġan ni Moises kinunana kencuana, Ti aramidem saan a nabimbag.

18 Di bumurong a mapacsoyancanto, sica ken dagiti tao a cadduam: ta daytoy nġa annong napalalo ti dagsenna kenca; dica mabalin nġa aramiden a sicsica laeng.

19 Imdengam ita ti timecco, patigma-anancanto, ket ti Dios siaadda coma kenca: sica ti dumatag a pannacabagi dagiti tao iti Dios, ket yamanġmo iti Dios dagiti pangpanggep:

20 ket isuromto cadacuada dagiti al-alagaden ken dagiti linlinteg, ket ipakitamto cadacuada ti dalan a rebbengda a pagnaan, ken ti aramid a rebbengda nġa aramiden.

21 Maysa pay tumudingcanto cadagiti nacadagupan ti tao cadagiti tumutop a lalaki, a dagitay managbutbuteng iti Dios, lallaki a napudno, nġa guraenda ti magunud a nakillo; ket dagita ti pagsaadem cadacuada, nġa agturturay ti rinibu, agturturay iti ginasut, agturturay cadagiti linimapulo, ken agturturay cadagiti agpinulo:

22 ket isuda coma ti mangġipato cadagiti tao iti cancanayon: ket castoyto, dagup dagiti dackel a panggep yamanġdanto kenca, nġem amin a babassit a panggep isudanto met laeng ti agipato: iti casta nalaglag-anto kenca, ket isuda makipagannungdanto kenca.

23 No aramidem daytoy, ket ti Dios ibilinna kenca a casta, mabalinmonto nġa acnen, ket dagitoy met a tao inapandanto iti yanda a sitatalna.

24 Ni Moises inpanġagna a casta ti timec ni catuganġanna, ket inaramidna amin nġa imbagana.

25 Ket pimilli ni Moises cadagiti maitutop a lallaki iti nacadagupan ti Israel, ket incabilna ida a mangġipangolo iti ili a mangġituray iti rinibu, mangġituray iti ginasut, mangġituray iti linimapulo, ken mangġituray ti agpinulo.

26 Ket isuda idi ti cancanayon nġa

agipato cadagiti tao: dagiti naricut a panggep yamanḡda idi ken Moises, ngem amin a panggep a babassit isuda met laengen ti nangipato.

27 Ket pinalubosan ni Moises ni catuganganna a lalaki; ket napan iti dagana met laeng.

Ti Israel sadiay Sinai. Ni Moises sarakenna ni Jehova iti bantay.

19 Iti maicatlo a bulan a calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel sadiay daga nḡa Egipto, daydi met la nḡa aldaw dimtengda iti tay-ac ti Sinai.

2 Ket idi nagtalawda sadiay Rafidim, ket dimtengda iti tay-ac ti Sinai, nagsardengda iti tay-ac ket ngayan sadiay ti Israel iti sanḡo ti bantay.

3 Ket ni Moises immuli iti Dios, ket ni Jehova inayabanna nanipud idi bantay, a cunana, Castoy ti saemto cadagiti putot ni Jacob, ket ibagamto cadagiti annac ti Israel:

4 Dacayo nakitayo ti inaramidco cadagiti Egipcios ken no casano ti pinangalac cadacayo iti rabaw ti paypayac dagiti aguil, ket inyegcay caniac.

5 Ita nḡarud, no umannugutcay a napaypayso iti unic, ket salimetmetanyo ti tulageo, dacayto nḡarud ti ieutac cadagiti amin a tattao: ta amin ti daga cucuac:

6 ket dacayto caniac ti maysa a pagarian a sassacerdotes, ken maysa a nasantoan a nacion. Dagitoy dagiti sao nḡa ibagamto cadagiti annac ti Israel.

7 Ket ni Moises immay ket pinaayabanna dagiti lallacay ti ili, ket inyulitna iti sanḡoda amin dagitoy a sao nḡa imbilin kenuana ni Jehova.

8 Ket amin dagiti tao naggigiddanda a simmungbat, ket kinunada, Amin a sinao ni Jehova aramidenminto. Ket ni Moises indanunna dagiti sao dagiti tao ken Jehova.

9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Kitaem ta umayac kenca iti napuscol nḡa ulep, tapno dagiti tao mangngegda no makisaoac kenca, ken tapno patiendaca met nḡa agnanayon. Ket ni Moises impalawagna dagiti sao dagiti tao ken Jehova.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca cadagiti tao, ket santificarem ida ita nḡa aldaw ken inton bigat, ket labaanda coma dagiti pagan-anayda,

11 ket sisasaganada coma iti maipaay iti maicatlo nḡa aldaw; ta inton maicatlo

nḡa aldaw ni Jehova bumabanto iti imatang dagiti amin a tao iti rabaw ti bantay a Sinai.

12 Ket kedngamto ti pagyanan dagiti tao iti aglawlaw, a cunam, Aluadanyo ti bagbagiyo, ta dicay sumang-at iti bantay, wenno sagiden ti igidna: siasinoman a macasagid ti bantay, di bumurong a mapapatayto:

13 awan ti ima a sumagid kenuana, ngem dinto bumurong a maubur, wenno mapana; uray animal wenno tao, dinto agbiag: inton aguni iti napa-ot ti tangguyob, umasidegdanto iti bantay.

14 Ket ni Moises simmalog idi bantay a napan cadagiti tao, ket sinantificarna dagiti tao; ket linabaanda dagiti pagan-anayda.

15 Ket kinunana cadagiti tao, Agsaganacayo iti maipaay iti maicatlo nḡa aldaw: dicay dumenna iti babai.

16 Ket naaramid nḡa iti maicatlo nḡa aldaw, idi a bimmigat, naggorgorood ken nagkimkimat, ken nagulep iti napuscol iti rabaw ti bantay, ken naguni ti tangguyob a casta unay ti pigsana; ket nagkintayeg amin dagiti tao iti pacarso.

17 Ket inruar ni Moises dagiti tattao idi pacarso a sumabat iti Dios; ket nagyanda iti nababa a bangir ti bantay.

18 Ket ti bantay Sinai, ti sibubukel a bagina nagas-asuc, ta ni Jehova bimmaba iti rabawna iti apuy; ket ti asucna nagpangato a cas la asuc ti maysa nḡa horn, ket amin ti bantay nagkintayeg iti napalalo.

19 Ket idi a pimmigsa la nḡa pimmigsa ti uni ti tangguyob, ni Moises nagsao, ket ti Dios sinungbatanna iti maysa a timec.

20 Ket bimmaba ni Jehova iti rabaw ti bantay Sinai, iti tuctoc ti bantay: ket inayaban ni Jehova ni Moises a dumanon iti tuctoc ti bantay; ket ni Moises simmag-at.

21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sumalogca, ipatalgedmo cadagiti tao di la ket ta macalaw-asda ken Jehova a cumita, ket adu cadacuada ti matay.

22 Ket casta met coma dagiti sacerdotes a umasideg ken Jehova, santificarenda dagiti bagbagida, di la ket ta bumusor cadacuada ni Jehova.

23 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Dagiti tao dida mabalin ti dumanon iti bantay Sinai: gaput ta impatalgedmo cadacami, a cunam, Mangaramidcay iti pagbedngan iti lawlaw ti bantay, ket santificarem.

24 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Inca, sumalogca; ket sumang-atcanto, sica ken ni Aaron a cacuyogmo: ngem dagiti sacerdotes ken dagiti tao dida aglaw-as coma a sumang-at ken Jehova, di la ket ta busorena ida.

25 Ni Moises ngarud simmalog cadagiti tao, ket imbagana cadacuada.

Dagiti sanġapulo á bilin. Dagiti tao naga-macda idi. Linlinteg a maipanġgep cadagiti laddawan ken altar.

20 Ket ti Dios sinaona amin dagitoy a balicas, a cunana,

2 Siac ni Jehova a Diosmo, a nangaoon kenca iti daga nga Egipto, iti balay ti nacaadipnan.

3 Awan ti sabali a diosmo iti sanġoc.

4 Dica mangaramid iti maipaay kenca, a ladawan a kinitikitan, wenna uray ania a catulad ti adda idiaŷ ngato sadi langit, wenna ti adda iti baba ditoy daga, wenna ti adda iti danum iti uneg ti daga:

5 dica irucnoy ta bagim cadacuada, wenna pagservian ida; ta siac ni Jehova a Diosmo manangimonac a Dios, a mang-ipasarungcar iti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicappat a caputotan dagiti gumura caniac,

6 ken mangiparang iti imbag a naayat cadagiti rinibribu nga agayat caniac ken mangsalimetmet cadagiti bilbilinco.

7 Dica aramaten nga ipabpabareng ti nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti mangaramat iti naganna iti barengbareng.

8 Laglagipem ti aldaw a panaginana tapno santificarem.

9 Cadagiti innem nga aldaw agbannog-canto, ket leppasem amin nga aramidmo;

10 ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa a panaginana ken Jehova a Diosmo: *iti dayta nga aldaw*, dica agtrabajo iti uray ania, sica, wenna ti anacmo a lalaki, wenna ti anacmo a babai, wenna ti ubingmo a lalaki, wenna ti ubingmo a babai, wenna dagiti animalmo, wenna ti gangannaetumo nga adda iti uneg dagiti ruanganmo:

11 ta iti innem nga aldaw ni Jehova inaramidna ti langit ken daga, ti taaw, ken amin nga adda cadacuada, ket naginana iti maicapito nga aldaw: isut'

gapuna a ni Jehova binendicionanna ti aldaw a panaginana, ken sinantificarna.

12 Dayawem ni amam ken ni inam, tapno manayon dagiti aldawmo iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

13 Dica mamapatay.

14 Dica makiabig iti dica asawa.

15 Dica agtacaw.

16 Dica agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

17 Dica aguman ti balay ti padam a tao, dica aguman ti asawa ti padam a tao, wenna ti adipenna a lalaki, wenna ti adipenna a babai, wenna ti bacana, wenna ti asnona, wenna uray ania man a cucua ti padam a tao.

18 Ket amin dagiti tao naricnada dagidi gorgorrood, ken dagidi kimkimat, ken ti uni ti tangguyob, ken ti bantay nga agas-asuc: ket idi dagiti tao nakitada, nagpiggergerda, ket nagyanda iti adayu.

19 Ket kinunada ken Moises, Agsaoca cadacami, ket ipangagminto; ngem saan coma a ti Dios ti makisao cadacami, di la ket ta mataycami.

20 Ket ni Moises kinunana cadagiti tao, Dicay agbuteng: ta ti Dios immayen tapno sumuut cadacayo, ken tapno ti buteng kencuana adda iti sanġoyo, tapno dicay agbasol.

21 Ket dagiti tao nagyanda iti adayu, ken ni Moises immasideg iti napuscol a sipngat isu a yan idi ti Dios.

22 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Castoy ti saem cadagiti annac ti Israel, Dacayo met laeng nakitayo a nakisaoac cadacayo nanipud sadi langit.

23 Dicay agaramid *iti sabsabali a didios* a pannacacduac; didios a pirac, wenna didios a balitoc, dicay agaramid a maipaay cadacayo.

24 Maysa nga altar a daga ti aramidem caniac, ket sacrificaremto idiaŷ rabawna dagiti datonmo a mapuuran, ken dagiti datatonmo iti cappia, dagiti carnerom, ken dagiti bacbacam; iti isu-amin a disso a pangilanadac iti naganco, umayacto kenca, ket bendicionancanto.

25 Ket no yaramidannac iti altar a bato, dica pagbangon dagiti bato a rinagas; ta no idissom ti alicamenmo kencana tinulawamon.

26 Dica met ulien iti agdan ti altarco, tapno ti ibain a bagim saan a malucaisan.

Linlinteg naipapan cadagiti bag-en ken babbac a ranġgas. Ranġgas a gapuanan wenno lac-amen dagiti animal.

21 Ita dagitoy isuda dagiti linteg nġa ibatadmonto iti sanġoananda.

2 No gumatangca iti bag-enmo nġa Hebreo, innem a tawento ti panagservina: ket iti maicapito pumanawto a siwawaya-wayaya nġa awan pagbayadna.

3 No sumrec a bagbagina laeng, is-isunto laeng ti pumanaw: no naasawaan, cacuyognanto nġarud ti asawana a babai.

4 No ti apona yasawana iti babai, ket daytoy ipasngayna kencuana ti annac a lallaki wenno babbai; ti asawa a babai ken dagiti annacna cucuanto ni apona, ket ti lalaki pumanawto nġa is-isu laeng.

5 Nġem no ti bag-en cunananto iti nalawag, Siac ayatec ni apoc, ni asawac, ken dagiti annacco; diacto pumanaw nġa agwayawaya:

6 ti apona nġarud ipannante iti Dios, ket yegnanto iti ruangan, wenno iti baotec ti ruangan; ket ti apona tebbengananto ti lapayagna iti maysa a culucul; ket adipnennanto a cancanayon.

7 Ket no ti maysa a tao ilacona ti anacna a babai a pabag-en, saanto a pumanaw a cas cadagiti lallaki a bag-en.

8 No di macaay-ayo ken apona dayta nġa babai, isu a nangasawa kencuana, ipalubosnanto nġarud a masbot: dinanto mabalin nġa ilaco cadagiti gangannaet a tao, idinto a nagaramid kencuana a sia-allilaw.

9 Ket no yasawana iti anacna a lalaki, aramidennanto kencuana ti cas aramiden cadagiti annac a babbai.

10 No mangala iti sabali a babai nġa asawa; ti taraon ti bag-en nġa asawa, ti pagan-anayna, ken ti rebbenġna ti panagasawana, dinanto kessayan.

11 Ket no dina aramiden dagitoy tallo nġa annung, ti babai pumanawto nġa awan pagbayadna, nġa awan piracna.

12 Ti sumugat iti maysa a tao a isu ti pacatayanna, dinto bumurong a mapapatay.

13 Ket no ti maysa a tao di agsaneb no di ket ti Dios yawatna iti imana; itudingconto kenca ti maysa a disso a pagtalawannanto.

14 Ket no ti maysa a tao ipangtana a dumuclus iti padana a tao, tapno papatayen iti liput; yalamto iti altarco, tapno matay.

15 Ket ti cumabil ken amana wenno ken inana, dinto bumurong a mapapatay.

16 Ket ti tacawanna ti maysa a tao ken ilacona, wenno no ni natacawan masaracanna iti imana, ni nagtacaw dinto bumurong a mapapatay.

17 Ket ti mangilunud ken amana wenno inana, dinto bumurong a mapapatay.

18 Ket no dagiti tao agcabilda, ket ti maysa masugatna ti caduana iti bato, wenno iti gemgemna, ket di matay, nġem mapaidda;

19 no macabanġon maven, ket magna a macadayu a sisasarucod, ni nangsugat nġarud mapaluc-atanto: isuna la nġa bayadannanto kencuana ti natactac nġa aldawna, ket paagasannanto a nalainġ.

20 Ket no maysa a tao cabilenna ti bag-enna a lalaki, wenno ti bag-enna a babai, iti pang-or, ket matay iti babaen ti imana; dinto bumurong a madusa.

21 Nupay casta, no agpa-ot iti maysa nġa aldaw wenno dua, dinto madusa: ta isut' piracna.

22 Ket no dagiti tao agriringgorda, ket macabilda ti maysa a babai a masicug, gapu iti casta maalisan, ket nupay casta awan dakesna; dinto bumurong a mamultanto, cas mayalubug iti ipatay ti asawa ti babai; ket bayadannanto cas itudingto dagiti ocom.

23 Nġem no adda dakesna, itdemto nġarud ti biag iti biag,

24 mata iti mata, nġipen iti nġipen, ima iti ima, saca iti saca,

25 puur iti puur, sugat iti sugat, baot iti baot.

26 Ket no ti maysa a tao danarenna ti mata ti bag-enna a lalaki, wenno ti mata ti bag-enna a babai ket madadaelna; pawayawayaannanto maipoon iti matana.

27 Ket no matuppolanna ti nġipen ti bag-enna a lalaki, wenno nġipen ti bag-enna a babai; pawayawayaannanto maipoon iti nġipenna.

28 Ket no ti maysa a baca sanġdoenna

a patayen ti maysa a lalaki wenna babai, ti baca dinto bumurong a maubur, ket ti lasagna dinto masida; ngem ti akinbaca awanto ti pacaan-anoanna.

29 Ngem no ti baca cadawyanna ti sumangsangdo iti nalablables nga aldaw, ket naipanecnec ken akincua, ket saanna nga inaywanan, ngem nacapapatay iti tao a lalaki wenna babai; ti baca mauburto, ken ti akincua casta met a mapapatayto.

30 No naikeddeng kencuana ti panang-sambutna, itednanto ngarud ti maipaay a subbot ti biagna uray ania ti maikeddeng kencuana.

31 Simmangdo man iti maysa nga anac a lalaki, wenna anac a babai, ti mayan-nurot itoy a panangipato maaramidto kencuana.

32 No ti baca sumangdo iti bag-en a lalaki wenna babai, maitedto ken apoda ti tallopulo a siclo a pirac, ket ti baca mauburto.

33 Ket no ti maysa a tao lucatannanto ti maysa nga bito, wenna no ti maysa a tao mangcutcut iti maysa nga bito, ket dina gaburan, ket ti maysa a baca wenna asno mailasbongto,

34 ti akincua iti bito isu ti mannupapac; itednanto ti pirac iti akinbaca, ket daydi natay cucuananto.

35 Ket no ti baca ti maysa a tao rang-gasanna ti baca ti sabali nga tao, isu a pacatayanna, ilacodanto ngarud ti baca nga agbiag, ket bingayendanto ti nagla-coanda; ket di natay casta met a bingayendanto.

36 Wenna no pagaammo a ti baca masansan nga agsangsangdo iti nalablables nga aldaw, ket ti akinbaca dina impacni; dinto bumurong a bayadanna ti baca iti baca, ket di natay nga animal isunto ti cucuana.

Pulanng maipoon iti salungasing, naduma-duma a linkinteg.

22 No ti maysa a tao agtacaw iti maysa a baca wenna carnero, ket patayenna wenna ilacona; bayadannanto iti lima a baca ti maysa a baca, ken uppat a carnero ti maysa a carnero.

2 No ti mannacaw matumpungan nga agararamid iti sercanna, ket masugat nga isut' pacatayanna, awanto ti baddut ti dara a maipoon kencuana.

3 No malgacan ti init, addanto baddut ti dara a maipoon kencuana; isublinanto

ti supapac: no awanan iti uray ania, isunto ngarud mailaco a maisupapac iti tinacawna.

4 No ti tinacaw matumpungan a sibi-biag iti imana, baca man, wenna asno, wenna carnero; bayadannanto iti mamindua.

5 No maysa a tao agpaarab iti talon wenna cauvasan, ket ibbatannanto ti animalna, ket agarab iti talon ti sabali a tao; iti casayaatan nga adda iti cucuana met la a talon, ken ti casayaatan iti cauvasanna met laeng ti pagbayadnanto.

6 No tumbuac ti apuy, ket macacayamcam cadagiti samsamec, gapuna nga dagiti binunton a mula, wenna ti di pay naanian a mula, wenna ti talon mauramda; ti nangsilmut iti apuy bayadannanto a di bumurong.

7 No maysa a tao yawatna iti padana a tao ti pirac wenna alicamen tapno idulina, ket matacaw iti balay toy a tao; no matumpungan ti bircug, bayadannanto iti mamindua.

8 No ti bircug di matumpungan, ti pangloen ngarud ti balay dumatagto iti Dios a pangkitaan no saanna a incabil ti imana cadagiti cucua ti padana a tao.

9 Maipaay iti amin nga aramid a salungasing, uray maipapan iti baca, wenna asno, wenna carnero, wenna pagan-anay, wenna maipapan iti uray ania a nacapucawan ti cucua, isu a pagcunaan ti maysa, Isu daytoy, ti ringgor dagiti dua dumannanto iti saclang ti Dios; ti dusaento ti Dios isunto ti agbayad iti padana a tao iti mamindua.

10 No maysa a tao yawatna iti padana a tao ti maysa nga asno, wenna baca, wenna carnero, wenna uray ania nga animal tapno aywananna; ket matay, wenna masugat, wenna pagtalawen, nga awan tao a macakita:

11 ti sapata ni Jehova maibaetto cada-cuada a dua, no dina incabil ti imana iti cucua ti padana a tao; ket ti akincua anamongannanto, ket ti maysa dinanto bayadan.

12 Ngem no matacaw kencuana, isublinanto iti akincua iti dayta.

13 No marangrangcay, isut' yegua coma a pammanecnec; dinanto bayadan ti narangrangcay.

14 Ket no maysa a tao bumulod iti uray ania iti padana a tao, ket masugat ti binuludna, wenna matay, nga awan ti akineua, bayadannanto a di bumurong.

15 No ti akineua adda iti impabuludna, ti maysa dinto agbayad: no pagpapaabang, immay gapu iti abangna.

16 Ket no ti maysa a lalaki sulisogenna ti maysa a balasang a di nakisacsi, ket makicaidda kencuana, bayadannanto a di agcurang ti panabongna kencuana tapno asawaenna.

17 No ti amana pulos la a dina cayat nga ited ti balasang kencuana, bayadannanto iti pirac cas mayannurot iti panabong cadagiti balasang.

18 Dicanto ipalubos nga agbiag ti managanito a babai.

19 Siasinoman a makicaidda iti animal mapapatayto a di bumurong.

20 Ti agdaton iti uray ania a dios, no di la ken Jehova, matalipupusto a mada-dael.

21 Ket ti maysa nga agbariwas dica ulbohen, wenna parparigaten: gaput ta naggangannaecayo iti daga nga Egipto.

22 Dicay parparigaten ti asino a balo a babai wenna ulila iti ama.

23 No sica parparigatem la ida, ket umawagda piman caniac, dinto bumurong nga ipangageconto ti unnoyda;

24 ket ti pungtotco agbaranto, ket patayencayto iti campilan; ket dagiti asawayo a babai mabalodanto, ket dagiti annacyo mauliladanto iti ama.

25 No pautangam iti pirac ti siasino cadagiti taoc a napananglaw, saancanto kencuana a cas maysa nga agpapautang; saanyonto met nga itoon kencuana ti tubo.

26 No mangalaca iti uray caanoman ti pagan-anay ti padam a tao a pangicarian, isublimto kencuana no dipay lunnecc ti initt:

27 ta daydiay is-isu la ti abbongna, isu ti cawes ti cudilna: anianto ti pagturogna? ket maaramidto, no umawag caniac denggecto; ta siac mangngaasiac.

28 Dica pagbassawangna ti Dios, wenna ilunud ti maysa nga agturay cadagiti cailliam.

29 Dica ibayag ti mangidaton iti nayon ti apitmo, ken iti agayus cadagiti pagpes-

pesam. **Ti** inauna cadagiti aracmo a lalaki itedmonto caniac.

30 Castoy ti aramidem cadagiti bac-bacam ken carcarnerom: cadagiti pito nga aldaw addanto iti inana; iti maicawalo nga aldaw itdemto caniac.

31 Ket dacayo agsantocayto caniac: isut' gapuna a dicayto canen iti lasag ti rinangcay dagiti animal iti away; ibel-lengyonto cadagiti aso.

Nadumaduma a linlinteg. Dagiti panagiana, fiesta, ken umuna a bungbunga.

Naicari ti iseserrec sadi Canaan.

23 Dica patarayen ti naulbod a damag: dica icabil ti imam a bumuyog iti nadamca tapno sica ti nadangkes a sacsi.

2 Dicanto sumurot iti adu nga aramid iti dakes; dicanto met agpalawag iti maysa a panggep tapno sumiasica a sumurot iti adu a manglabsing iti kinajusticia:

3 dica met dayawen ti napananglaw a tao iti ringgorna.

4 No masaracam ti baca ti cagurguram, wenna ti asnona nga agtawataw, isublimto kencuana manen a di bumurong.

5 No makitam ti asno ni gumurgura kenca a naitublac a siaawit, baybay-amto ti panagtalawmo kencuana, sicanto ti caduana a mangluc-at kencuana a di bumurong.

6 Dica caniwasen ti kinajusticia a carbenjan ti napananglawmo iti ringgorna.

7 Yadayom ti bagim iti naulbod a panggep; ket dagiti awan basolna ken nalinteg dica patayen: ta diacto justificaren ti nadamsac.

8 Ket dica umawat iti succuc: ta ti succuc bulsekenna dagiti macakita, ket ballicugenna dagiti sao ti nalinteg.

9 Ket ti maysa nga agbariwas dica parigaten: ta dacayo ammoyo ti puso ti gangannaet, yantangay dacayo naggangan-naecayo iti daga nga Egipto.

10 Ket innem a tawen a mulaamto ti dagam, ket agummongcanto iti kinalabonna:

11 ngem iti maicapito a tawen paginanaemto ket bay-amto nga aglaeg; tapno dagiti napananglaw ti ilim manganda: ket ti tiddaenda canento ti animal ti away. Castoyto ti aramidem iti cauvasam, ken iti caolivaam.

12 Innem nga aldaw agbannogcanto, ket iti maicapito nga aldaw aginanacanto; tapno ti bacam ken ti asnom aginanada, ket ti anac a lalaki ti adipenmo a babai, ken ti gangannaet mabang-aranda.

13 Ket cadagiti amin nga sinaoc cada-cayo imdennganyo: ket dica icampit ti nagan dagiti sabali a dios, wenno dica ipangngeg ti agwayaway iti ngiawatmo.

14 Mamitlo iti macatawen a ngumilincanto caniac iti maysa a fiesta.

15 Ti fiesta ti tinapay a di nalevaduraan ngilinemto: cadagiti pito nga aldaw canemto ti tinapay a di nalevaduraan, cas imbilinco kenca, iti natudingan nga aldaw ti bulan nga Abib (ta isu idi ti ipapanawmo sadi Egipto); ket awantot' dumatag iti sangoc a ima-ima:

16 ket ti fiesta ti apit, dagiti umuna a bungbunga ti banbannogmo, isuda nga imulam iti talon: ket ti fiesta ti panagumong, iti gibus ti tawen, no agummongca cadagiti nagbannogam iti talon.

17 Mamitlo iti macatawen amin a tao a lalaki dumatagdanto iti saclang ni Apo Jehova.

18 Dica mangidaton iti dara ti sacrificioc agraman tinapay a nalevaduran; dinto met matda ti taba ti fiestac iti agpatnag agingga iti bigat.

19 Dagiti umuna cadagiti umuna a bunga ti dagam yegmonto iti balay ni Jehova a Diosmo. Dica lutoen ti urbon a calding iti gatas ti inana.

20 Adtoy, baonec iti sangom ti maysa nga angel, a mangaluard kenca iti dalan, ken mangipan kenca iti disso a sinaganac.

21 Agannadcayo iti sangona, ket ipang-ayyo ti timecna; dicay papungtoten; ta dinanto pacawanen ti salungasingyo: ta ti naganco adda kencuana.

22 Ngem no ipangagmonto nga ipaypayso ti timecna, ken aramidein amin nga ibagac; siacto ngarud ti maysa a cabusor cadagiti bumusor kenca, ken maysa a caringgor dagiti caringgormo.

23 Ta ti angelco mapanto iti sangonan, ket iserrecnacanto iti Amorreo, ken iti Jetteo, ken iti Ferezeo, ken iti Cananeo, ken iti Heveo, ken iti Jebuseo: ket ipusayconto ida.

24 Dica agrucnoy cadagiti didiosda, wenno pagservian ida, wenno tuladen dagiti aramidida; ngem tuangemto ida a

maminpinsan, ket bungtolem dagiti monmonda.

25 Ket agservicayto ken Jehova a Diosyo, ket isu bendicionannanto ti taranonmo ken ti danummo; ket siac iccatecto ti sakit iti baetmo.

26 Awanto ti maalisán wenno lupes iti dagam: ti bilang dagiti aldawmo tungpalecto.

27 Ipaw-itconto ti panagkigtot caniac iti sangonan, ket abakecto amin dagiti tao a papanamto, ket aramidecto a dagiti amin a cabusormo isarangdanto kenca dagiti bucbucotda.

28 Ket ibaonconto ti alimbubuyog iti sangom nga mamaruar iti imatangmo iti Heveo, ken iti Cananeo, ken iti Jetteo.

29 Diacto pagtalawen ida iti imatangmo iti maysa a tawen, di la ket ta agbalin ti daga nga di matagitaoan ket dagiti animal ti away umaduda a bumusor kenca.

30 Main-inut a pagtalawecto ida iti sangom, agpapan iti dica umadu, ken tumawid iti daga.

31 Ket icabilconto a beddenngmo ti manipud ti Baybay a Nalabaga inggana ti taaw dagiti Filisteos, ken manipud iti tay-ac agingga iti Carayan: ta yawatconto iti imam dagiti agnaed iti daga; ket pagtalawemto ida iti sangonan.

32 Dicanto makicappon cadacuada, wenno cadagiti diosda.

33 Didanto agnaed iti dagam, di la ket ta pagbasolendaca iti maicaniwias caniac; ta no agservica cadagiti diosda, daytango ti maysa a pangsilco kenca a di bumurong.

Ti tulag ni Jehova iti Israel. Ni Moises idicay bantay manen.

24 Ket kinunana ken Moises, Sumang-atcayo ken Jehova, sica ken Aaron, ken Nadab ken Abiu, ken pitopulo cadagiti lallacay ti Israel; ket manipud iti adayo agdayawcayo:

2 ket ni la Moises ti dumanonto iti asideg ken Jehova; ngem isuda didanto umasideg; uray pay dagiti tao didanto makipagsang-at kencuana.

3 Ket diinteng ni Moises ket sinaona cadagiti tao amin dagiti binalicas ni Jehova, ken amin dagiti bilbilin: ket amin dagiti tao simmungbatda iti maymaysa a timec, ket kinunada, Amin dagiti sao nga imbaga ni Jehova aramideinminto.

4 Ket ni Moises insuratna amin dagiti sao ni Jehova, ket bimmangon a nasapa

iti bigat, ket namanḡon iti maysa nḡa altar iti arisadsad ti bantay ken sangapulo ket dua a monmon cas iti bilanḡ dagiti sangapulo ket dua a tribu ti Israel.

5 Ket imbaonna dagiti agtutubo a lalaki cadagiti annac ti Israel, nḡa nanḡi-rucbab cadagiti daton a mapuuran, ken nangaramid cadagiti daton ti cappia a bac-baca ken Jehova.

6 Ket innala ni Moises ti guddua di dara, ket incabilna iti palpalanḡana; ket ti guddua di dara inwarisna iti rabaw ti altar.

7 Ket innalana ti libro ti tulag, ket binasana iti nanḡnḡegan dagiti tao: ket kinunada, Amin dagiti sinao ni Jehova aramidenminto, ket situtuloccamto.

8 Ket ni Moises innalana di dara, ket inwarisna cadagiti tao, ket kinunana, Adtoy ti dara ti tulag nḡa inaramid ni Jehova cadacayo maipanḡgep cadagitoy amin a sao.

9 Idin simmanḡ-at da Moises, ken ni Aaron, ni Nadab, ken ni Abiu, ken pitopulo cadagiti lallacay ti Israel:

10 ket nakitada ti Dios ti Israel; ket adda cas la nabaldosaan iti bato a zafiro iti babaen dagiti dapanna, ken cas la pumadpad iti lanḡit gapu iti lawagna.

11 Ket cadagiti natan-oc iti annac ti Israel saanna nḡa incabil ti imana: ket nakitada ti Dios, ket nanḡanda ket naginmnda.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Dumanonca caniac iti bantay, ket agyanca idiy: ket itdecto kenca dagiti tapi a bato, ken ti linteg ken ti bilin, a sinuratac, tapno isuda ti isurom.

13 Ket timmacer ni Moises, ken ni Josue a ministrone: ket ni Moises simmanḡ-at iti bantay ti Dios.

14 Ket kinunana cadagiti lallacay, Urayndacam ditoy, aginḡa iti dicam agsubli cadacayo manen: ket, adtoy, da Aaron ken ni Hur addada cadacayo; siasino nḡa adda pangḡepna, umasideg coma cada-cuada.

15 Ket ni Moises simmanḡ-at iti bantay, ket ti ulep binunḡonna ti bantay.

16 Ket ti gloria ni Jehova nagsaad iti rabaw ti bantay Sinai, ket ti ulep binunḡonna iti bayat ti innem nḡa aldaw: ket iti maicapito nḡa aldaw inayabanna ni Moises napipud iti nagtenḡnḡaan ti ulep.

17 Ket ti lanḡa ti gloria ni Jehova adda idi a cas la apuy a manguram iti pantoc

ti bantay iti imatang dagiti annac ti Israel.

18 Ket ni Moises simrec iti tenḡnḡa di ulep, ket simmanḡ-at iti bantay: ket uppat a pulo nḡa aldaw ken uppat a pulo a rabii a nagnyan ni Moises iti bantay.

Dagiti sagságut maipaay iti santuario maibaga.

Bilbilin maipanḡgep iti lacasa. Ti lamisaan iti tinapay ti paranḡ.

Ti candelero.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel a manḡalada iti maysa nḡa iságut a maipaay caniac: iti tunḡal maysa a tao a ti pusona aramidenna a siaayat, ti pangalaanyonto iti sagságut caniac.

3 Ket daytoy ti iságut nḡa alaenyonto cadacuada: balitoc, ken pirac, ken suer,

4 ken azul, ken purpura, ken nalabaga, ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti calding,

5 ken lallalat dagiti carnero a lallaki a natina iti nalabaga, ken lallalat dagiti foca*, ken cayo nḡa acacia,

6 segden a pagsilaw, recrecado maipaay iti lana a panapsapo ken maipaay iti nasayamusom a incienso,

7 batbato nḡa onix, ken batbato a pagtampoc, nḡa agservi iti efod ken agservi iti pectoral.

8 Ket yaramidandac coma iti maysa a santuario, tapno agnaedac iti nagbabae-tanda.

9 Cas mayannurot cadagiti amin nḡa ipakitac kenca, ti pagwadan ti tabernaculo, ken ti ulidan dagiti amin nḡa allicamenna, castanto ti aramidenyoy.

10 Ket mangaramiddanto iti maysa a lacasa a cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti catayagna.

11 Calupcupamto iti pasig a balitoc, iti uneg ken ruar calupcupamto, ket aramid-emo iti rabawna ti maysa a balanḡat a balitoc nḡa aglawlaw.

12 Ket yaramidamto iti uppat a sing-sing a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti uppat a sacana; ket dua a sing-sing addadanto iti maysa a banḡirna, ket dua a sing-sing addadanto iti sabali a banḡirna.

* *Foca* ni maysa nḡa ican nḡa napateg ti lalatna.

13 Mangaramidcanto met iti ar-arimata a cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti balitoc.

14 Ket yusocmonto ida cadagiti sing-sing cadagiti sikigan ti lacasa, a pam-maclayan iti lacasa.

15 Dagiti arimata siaaddadanto cada-giti singsing ti lacasa: saandanto a maic-cat idiay.

16 Ket yunegmonto iti lacasa ti pa-manecnec nga itedconto kenca.

17 Ket mangaramidcanto iti maysa a saad ti caasi* a biig a balitoc: dua a sico ket guddua ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ket guddua ti cacabana.

18 Ket mangaramidcanto iti dua a kerubin a balitoc; itinto pinitpit aramid-em ida, cadagiti dua a mordong ti saad ti caasi.

19 Ket mangaramidca iti maysa a kerubin iti maysa a mordong, ket maysa a kerubin iti sabali a mordong: iti maysa a capisi ti saad ti caasi ti aramidemto a kerubin cadagiti dua a mordongna.

20 Ket dagiti kerubin ocradandanto iti ngato dagiti payacda, a linunganda ti saad ti caasi cadagiti payacda, nga agrupanrupada; tinto saad ti caasi sangoen dagiti rupa dagiti kerubin.

21 Ket iti lacasa iparabawmonto ti saad ti caasi; ket iti lacasa yunegmonto ti pamanecnec nga itedconto kenca.

22 Ket idiyto ti pangsaracac kenca, ket manipud iti ngatoen ti saad ti caasi ti pakisaoacto kenca, manipud iti nagbaetan dagiti dua a kerubin nga addada iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec, cadagiti amin nga itedconto kenca nga ibilin cadagiti annac ti Israel.

23 Ket mangaramidcanto iti maysa a lamisaan a cayo ti acacia: dua a sico ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ti cacabana, ket maysa a sico ket guddua ti cangatona.

24 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc, ket palawlawamto iti balanat a balitoc.

25 Ket paigidamto iti agsawasaw nga aglawlaw ti sangadaculapan ti cacabana; ket mangaramidcanto iti maysa a balanat a balitoc iti igidna nga aglawlaw.

26 Ket yaramidamto cadagiti uppat a singsing a balitoc, ket icabilmonto dagiti singsing cadagiti uppat a suli nga addada cadagiti sacana.

27 Addanto dagiti singsing iti asideg

ti igid, a pacaicabilan dagiti arimata a pangbaclayan ti lamisaan.

28 Ket cayonto ti acacia dagiti aramidem nga arimata, ket calupcupamto ida iti balitoc, tapno isudanto ti pangbagcatan iti lamisaan.

29 Ket agaramidcanto iti pingpinggan-na, ken ti cutucharana, ken dagiti gororitana, ken dagiti malmaluongna, a pangibuyat: itinto biig a balitoc aramidem ida.

30 Ket icabilmonto iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti parang iti sangoc a cancanayon.

31 Ket mangaramidcanto iti maysa a candelero nga pasig a balitoc: iti pinitpit maaramidto ti candelero, ti met poonna, ken ti ongcayna; dagiti copana, dagiti bocona, ken dagiti sabongna sangcanayondanto iti candelero:

32 ket addanto innem a sangana a rumuar iti bangbangirna; tallo a sang a candelero iti maysa a bangirna, ket tallo a sang a candelero iti sabali a bangirna:

33 tallo a copa maaramid a cas iti sabong ti almendras iti maysa a sang a maysa a boco ken maysa a sabong; ken tallo a copa a maaramid a cas iti sabong ti almendras iti sabali a sang a maysa a boco ken maysa a sabong: castoy cadagiti innem a sang a nga rumuar iti candelero:

34 ket iti candelero uppat a copa a maaramid a capada ti sabong ti almendras, dagiti bocona ken dagiti sabsabongna;

35 ket ti maysa a boco iti babaen dua a sang a nga sanganayon a bagi, ken ti maysa a boco iti babaen dua a sang a nga sanganayon a bagi, ken ti maysa a boco iti babaen dua a sang a nga sanganayon a bagi, cadagiti innem a sang a a rumuar iti candelero.

36 Dagiti bocoda ken dagiti sangada addadanto iti sanganayon a bagi ti candelero; ti isu-amin maymaysa a bagi ti paspasig a balitoc a pinitpit.

37 Ket mangaramidcanto cadagiti pagsainganna, pito: ket gangatandanto dagiti pagsainganna tapno lawaganna iti sangona.

38 Ket dagiti pangarsang kencuana, ken dagiti pingganna a pagidissoan ti inarsang biigdanto a balitoc.

39 Iti maysa a talento ti pasig a balitoc maaramidto, agraman amin dagitoy nga aruat.

* Saad ti caasi: calub di lacasa.

40 Ket kitaem ta aramidem ida a cas iti pacatuladanda, a naiparang kenca iti banay.

Dagiti bengbeng ti tabernaculo. Tabtabla ken balbalunet. Ti abbonng ken ti tabing.

26 Maysa pay a mangaramidcanto iti tabernaculo nga adda sangapulo a bengbengna; iti nalapat a lienzo a tinabid, ken azul, ken purpura, ken nalabaga, agraman kerkerubin a gapuanan ti manangborda aramidemto ida.

2 Ti caatiddug ti tunggal bengbeng duapulonto ket walo a sico, ket ti caacaba ti tunggal bengbeng uppat a sico: amin dagiti bengbeng maymaysanto ti rucodda.

3 Lima a bengbeng maisaipdanto ti maysa ken maysa; ket dagiti sabali a lima a bengbeng agsaisaipdanto ti maysa ken maysa.

4 Ket mangaramidcanto cadagiti panaldengan nga azul iti pingir ti maysa a bengbeng mangrugi iti pingir iti pagsaisaipan; ket casta met ti aramidemto iti pingir ti bengbeng a makinruar iti maicadua a pagsaipan.

5 Limapulo ti panaldengan nga aramidemto iti maysa a bengbeng, ket limapulo a panaldengan aramidemto iti pingir ti bengbeng nga adda iti maicadua a pagsaipan; dagiti panaldengan agsasangodanto ti maysa ken maysa.

6 Ket mangaramidcanto iti limapulo a corchetes a balitoc, ket pagsanganaigem dagiti bengbeng cadagiti corchetes: ket ti tabernaculo sangsangcanayonto.

7 Ket mangaramidcanto cadagiti bengbeng a dudud ti calding a linong iti rabaw ti tabernaculo: sangapulo ket maysa a bengbeng ti aramidemto.

8 Ket ti caatiddug ti tunggal bengbeng tallopulonto a sico, ket ti cacaba ti tunggal bengbeng uppat a sico: dagiti sangapulo ket maysa a bengbeng maymaysa a rucodanto.

9 Ket pagsaisaipemto dagiti lima a bengbeng nga is-isuda, ken dagiti innem a bengbeng nga is-isuda, ket lupiemto ti maicanem a bengbeng iti sangto ti linong.

10 Ket mangaramidcanto iti limapulo a panaldengan iti pingir nga adda iti pamarang iti pagsaisaipan, ken limapulo a panaldengan iti pingir ti bengbeng nga adda iti pamarang iti maicadua a pagsaipan.

11 Ket mangaramidcanto iti limapulo a corchetes a suer, ket icabilmonto dagiti corchetes cadagiti panaldengan, ket pagtiponem ti linong, tapno sibubukel.

12 Ket ti aguyauy a paset a suoc cadagiti bengbeng ti linong, ti guddua a bengbeng nga matda, agtinnagto iti licud ti tabernaculo.

13 Ket ti sangcasico iti maysa a bangir, ken ti sangcasico iti sabali a bangir, iti matda ti nagatiddugan dagiti bengbeng ti linong, aguyauyto cadagiti sikigan ti tabernaculo iti daytoy a bangir ken iti daydiay a bangir, tapno maabbonnganna.

14 Ket mangaramidcanto iti maysa nga abbonng nga agservi iti linong a lallalat ti carnero a lalaki a natina iti nalabaga, ken maysa nga abbonng a lallalat ti foca iti ngato.

15 Ket mangaramidcanto cadagiti tabla iti tabernaculo a cayo ti acacia, a maipa-taoder.

16 Tinto caatiddug ti maysa a tabla sangapulo a sico, ket maysa a sico ket guddua ti caacaba ti tunggal tabla.

17 Duanto nga palaupo iti tunggal tabla, agsangalto ti maysa ken maysa: castanto ti aramidem cadagiti amin a tabla ti tabernaculo.

18 Ket aramidemto dagiti tabtabla ti tabernaculo, duapulo a tabla a maipan iti bangirna iti abagatan, abagatanen.

19 Ket mangaramidcanto iti uppat a pulo a batay a pirac iti baba dagiti duapulo a tabla; dua a batay iti baba ti maysa a tabla a pagsaadagan dagiti dua nga palaupo, ken dua a batay iti baba ti sabali a tabla a pagsaadagan dagiti dua nga palaupona:

20 ket iti maicadua a bangir ti tabernaculo, nga bangirna iti amianan, duapulo a tabla,

21 ket dagiti uppat a pulo a batayda a pirac; dua a batay iti babaen ti maysa a tabla, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

22 Ket iti akinlicud a bagi ti tabernaculo nga akinlaud, mangaramidcanto cadagiti innem a tabla.

23 Ket dua a tabla ti aramidemto a pasuli ti tabernaculo iti licud.

24 Ket agrutapdanto iti baba, ken castadanto man met laengen agingga iti toctoena agingga iti maysa a candiling: castanto cadacuada a dua; addadanto cadagiti dua a suli.

25 Ket addanto walo a tabla, ken dagiti batayda a pirac, sangapulo ket innem a batay; dua a batay iti babaen ti maysa a tabla, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

26 Ket mangaramidcanto cadagiti balunet a cayo ti acacia; lima cadagiti tabla iti maysa a bangir ti tabernaculo,

27 ken lima a balunet cadagiti tabla iti sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima a balunet cadagiti tabla ti bangir ti tabernaculo, iti akinlicud a bangir.

28 Ket ti nagtengnga a balunet iti nagtengnga dagiti tablas aglayonto iti murdong ken murdong.

29 Ket calupcupamto dagiti tabla iti balitoc, ket mangaramidcanto cadagiti candilingda a balitoc a paciccan dagiti balunet: ket calupcupamto dagiti balunet iti balitoc.

30 Ket bangonemto ti tabernaculo a cas iti caasping daydi naipakita kenca iti bantay.

31 Ket mangaramidcanto iti maysa nga abhong nga azul, ken purpura, ken nalabaga, ken nalapat a lienzo a tinabid: ket maaramidto nga adda kerkerubin a gapuanan ti manangborda:

32 ket ibitinmonto cadagiti uppat nga adigi nga acacia a nacalupcupan iti balitoc; dagiti sasab-itanda balitoc, iti rabaw dagiti uppat a batay a pirac.

33 Ket isab-itmonto ti abhong iti babaen dagiti corchetes, ket iserrecemto idiaiy iti uneg ti abhong ti lacasa ti pamanecnec: ket ti abhong paglasinenanto cadacayo ti nasantoan a disso ken ti casasantoan.

34 Ket icabilmonto ti saad ti caasi iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec idiaiy disso a casasantoan.

35 Ket isaadmonto ti lamisaan iti ruar ti abhong, ken ti candelero iti sangto ti lamisaan iti sikigan ti tabernaculo nga akinabagatan: ket idissomto ti lamisaan iti bangir nga akinamianan.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a tabing a pannacaruangan ti Tabernaculo, nga azul, ken purpura, ken nalabaga, ken nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti agborborda.

37 Ket yaramidamto ti tabing iti lima nga adigi nga cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti balitoc; dagiti sasab-itanda balitocdanto: ket mangpandaycanto cadagiti lima a batayda a suer.

Ti altar ti daton a mapuuran. Ti paraangan ken pagsilawan.

27 Ket mangaramidcanto iti altar a cayo ti acacia, lima a sico ti caatiddugna, ken lima a sico ti cacabana; tinto altar agcacaruod dagiti uppat a bangirna: ket ti catayagnanto tallo a sico.

2 Ket mangaramidcanto iti sarsara ti altar iti rabaw dagiti uppat a sulina; dagiti sarana sangsangcapasetdanto kenca: ket calupcupamto iti suer.

3 Ket mangaramidcanto cadagiti rangana a pagiccan cadagiti dapu, ken sopsopladna, ken bacaccana, ken cadagiti pagadaw iti lasag, ken cadagiti pagiccan ti beggag: amin nga al-alicamenna aramidemto iti suer.

4 Ket mangyaramidcanto iti maysa a bacud nga iniket a suer ket mangaramidcanto iti rabaw ti bacud ti uppat a singsing a suer cadagiti uppat a sulina.

5 Ket isut' icabilmonto iti babaen ti ngarab nga aglawlaw iti altar iti baba, tapno mayaplag ti iniket iti guddua ti catayag ti altar.

6 Ket yaramidamto ti altar iti ar-arimata, ar-arimata a cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti suer.

7 Ket dagiti arimatana maicabildanto cadagiti singsing, ket dagiti arimata agyandanto cadagiti dua a sikigan ti altar a pamaclayan.

8 Masulloopan iti tinabla ti aramidemto: cas idi naipakita kenca iti bantay, castanto ti aramidenda.

9 Ket mangaramidcanto iti paraangan ti tabernaculo: iti abagatanen ti akinabagatan a bangir addanto tabtabing iti pagparaangan a sinunay a lienzo a nalapat, nga sangagasut a sico ti caatiddug iti maysa a bangir:

10 ket duapulonto ti adigina, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda piradanto.

11 Ket casta met iti bangir iti amianan a nagatiddug addanto tabtabing a sangagasut a sico ti caatiddugan, ket dagiti adigina duapulo, ken dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda pirac.

12 Ket maipaay iti cacaba ti paraangan iti bangirna iti laud addanto tabtabing a limapulo a sico; dagiti adigina sangapulo, ket dagiti batayda sangapulo.

13 Ket ti caacaba ti paraaᅇgan iᅇ bangir ti akiundaya a ᅇayaen limapulonto a sico.

14 Dagiti tabtabiᅇg iti maysa a bangir ti ruanᅇan sangapulonto ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

15 Ket iti sabali a bangir addanto tabtabiᅇg a sangapulonto ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

16 Ket iti ruanᅇan ti paraaᅇgan addanto tabiᅇg a duapulo a sico, ᅇga azul, ken purpura, ken escarlata, ken tinabid a lienzo a nalapat, a gapuanan ti mananᅇborda; dagiti adigida uppat, ket dagiti batayda uppat.

17 Amin ᅇga adigi ti paraaᅇgan iti aglawlaw maputiputandanto iti pirac; dagiti callawitda pirac, ket dagiti batayda suer.

18 Ti pagattidugan ti paraaᅇgan sangagasutto a sico, ket ti caacabana limapulo iti uray adino, ket lima a sico ti catayag, ti nalapat a lienzo a tinabid, ket dagiti batayda suer.

19 Dagup iti al-alicamen ti tabernaculo iti amin a pacaaramatanna, ken amin dagiti pāsocna, ken amin dagiti pāsoc ti paraaᅇgan suerdanto.

20 Ket sica ibilinmonto cadagiti annac ti Israel ᅇga manᅇyegdanto kenca iti nadalus a lana ti olivas a linebbec a pagsilaw, tapno masegedan ti maysa a pagsaiᅇgan a cancanayon.

21 Iti uneg ti tolda ti gimonᅇg, iti ruar ti abbong ᅇga adda iti sanᅇo ti pamanec-nec, da Aaron ken dagiti annacna aywanandanto a siornos manipud iti malem agiᅇga iti bigat iti sanᅇo ni Jehova: isunto ti maalagad ᅇga agnanayon cadagiti putputotda a maipaay cadagiti annac ti Israel.

Dagiti cawcawes ni Aaron. Ti efod ken ti pectoral. Ti cagay ti efod. Ti pinitpit a balitoc, bado ken mitra ni Aaron. Dagiti cawcawes dagiti sacerdote.

28 Ket yasidegmo kenca ni Aaron a cabsatmo, ken dagiti annacna agraman kencuana, manipud iti baet dagiti annac ti Israel, tapno manᅇkem caniac iti annunᅇg ti sacerdote, ni met Aaron, ni Nadab ken ni Abiu, ni Eleazar ken ni Itamar, annac ni Aaron.

2 Ket manᅇaramidcanto cadagiti cawes

a nasantoan a maipaay ken Aaron a cabsatmo, a pacaigloriaan ken pacapasaya-atan.

3 Ket saemto cadagiti amin a mamasirib iti pusoda isuda a piununnoc ti espiritu ti kinasirib, tapno manᅇaramidda cadagiti cawes ni Aaron a manᅇsantificar kencuana, tapno isu ti manᅇkem caniac iti annunᅇg ti sacerdote.

4 Ket dagitoy dagiti cawes ᅇga aramid- endanto: maysa a pectoral, ken maysa ᅇga efod, ken maysa a cagay, ken maysa a bado a kinelleng, maysa a mitra, ken maysa a barikes: ket manᅇaramiddanto cadagiti nasantoan a cawes a maipaay ken Aaron a cabsatmo, ken cadagiti annacna, tapno agannunᅇg caniac iti akem ti sacer- dote.

5 Ket manᅇaladanto iti balitoc, ken iti azul, ken iti purpura, ken iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo.

6 Ket manᅇaramiddanto iti efod a balitoc, azul, ken purpura, escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti nalaiᅇg ᅇga agborborda.

7 Addanto dua a ragas ᅇga hombrera a maicapet iti dua a punᅇtona, tapno mapagsusugopda.

8 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes, ᅇga adda kencuana, isu a panᅇbarikes kencuana, maipadanto iti pan- nacaaramid daydiay ken isunto met laᅇg a ragas; balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid.

9 Ket manᅇalacanto cadagiti dua a bato ᅇga onix, ket ikitikitmonto cada- cuada dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel:

10 innem cadagiti naganda iti maysa a bato, ket dagiti nagan dagiti innem a matda iti sabali a bato, a mayannatup iti pannacayanaeda.

11 Iti pananᅇaramid ti maysa a manᅇ- kikitikit iti bato, cas ti pannacailanad ti tandaan, kikitikitamto dagiti dua a bato, cas mayannurot cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel: aramidemto ida a mabu- ᅇgon cadagiti calupcup a balitoc.

12 Ket icabilmonto dagiti dua a bato iti rabaw dagiti ragas a hombrera ti efod, ta tapno batbato a pacalaglagipan cadagiti annac ti Israel: ket ni Aaron awitennanto cadagiti dua ᅇga abagana dagiti nagnag- anda iti sanᅇo ni Jehova a pacalaglagi- pan.

13 Ket aramidemto dagiti pagcalupcup a balitoc,

14 Ken dua a cawar a pasig a balitoc; aramidemto ida a caslubid a tinali: ket icabilmonto dagiti cawar a tinali cadagiti calupcup.

15 Ket aramidemto ti maysa a pectoral ti panangocom, nga aramid ti nalaing nga agborborda; cas pannacaaramid ti efod aramidemto; nga balitoc, nga azul, ken purpura, ken escarlata ken nalapat a lienzo a tinabid aramidemto.

16 Agcuadradonto ken agsucot; may-santo a dangan ti caatiddugna, ken maysa a dangan ti caacabana.

17 Ket icabilmonto kencuana dagiti calupcup dagiti bato, uppat nga intar dagiti bato: maysa nga intar ti sardio, topacio, ken carbunelo isunto ti umuna nga intar;

18 ket ti maicadua nga intar maysa nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa a diamante;

19 ket ti maicatlo nga intar maysa nga jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga amatista;

20 ket ti maicapat nga intar maysa a berilo, ken maysa nga onix, ken maysa a jasper: mabungondanto cadagiti calupcupda a balitoc.

21 Ket dagitinto batbato mayannurotda cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel, sangapulo ket dua, cas cadagiti nagnaganda; maipada iti pannacakitikit ti maysa a tandaan, tunggal maysa cas iti nagan-na, maipaaydanto cadagiti sangapulo ket dua a caputotan.

22 Ket yaramidamto ti pectoral iti cawcawar a linubid, aramid a tinali a pulos a balitoc.

23 Ket yaramidamto ti pectoral iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto dagiti dua a candiling iti dua a pungto ti pectoral.

24 Ket icabilmonto dagiti dua a tinali a cawar a balitoc cadagiti dua a candiling cadagiti pungto ti pectoral.

25 Ket dagiti sabali a dua a mordung dagiti dua a cawar a tinali itacpilmonto cadagiti calupcup a dua, ket icabilmonto ida cadagiti ragas a hombrera ti efod, iti sangaoanana.

26 Ket mangaramidcanto iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a pungto ti pectoral, iti pingirna, nga adda iti bangir ti uneg ti efod.

27 Ket mangaramidcanto iti dua a

candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a ragas a hombrera ti efod iti sirodda, iti paset nga akinsango, iti asideg ti pagsusug-opanna, iti ngato ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod.

28 Ket mangigawiddanto iti pectoral gapu cadagiti candilingna cadagiti candiling ti efod iti pannacaaramat ti singdan nga azul, tapno maiparabaw iti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod, ket ti pectoral saan a mabuera iti efod.

29 Ket ni Aaron awitennanto dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel iti pectoral ti panangocom iti rabaw ti pusona, no sumrec iti nasantoan a disso, a pacalaglagipan iti sangto ni Jehova nga agnanayon.

30 Ket icabilmonto iti pectoral ti panangocom ti Urim* ken ti Tumim†; ket agyandanto iti rabaw ti puso ni Aaron, no sumrec iti sangto ni Jehova: ket ni Aaron awitennanto ti panangocom dagiti annac ti Israel iti rabaw ti pusona iti sangaoan ni Jehova a cancanayon.

31 Ket aramidemto nga pulos nga azul ti cagay ti efod.

32 Ket addanto putol a mayusoc iti olo iti tengngana: addanto maysa nga alubid nga inabel iti aglawlaw ti putolna, cas la coma no putol ti maysa a cabal nga iniket a paslep, tapno saan a maray-ab.

33 Ket iti rabaw ti gayadanna aramidemto ti gran-granado nga azul, ken purpura, ken escarlata, iti lawlaw ti gayadanna; ken camcampanillana a balitoc iti baetda nga aglawlaw:

34 maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, iti rabaw ti gayadan ti cagay nga aglawlaw.

35 Ket maicapetto ken Aaron a paganong: ket ti kilingda mangngegto no sumrec iti nasantoan a disso iti sangto ni Jehova, ken no rumuar, tapno di matay.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a pinitpit nga pasig a balitoc, ket ikitikit-monto iti rabawna a capada dagiti kitikit ti tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

37 Ket icabilmonto iti rabaw ti maysa a singdan nga azul, ket addanto iti mitra; agyanto iti pamarang ti mitra.

38 Ket agyanto iti musing ni Aaron,

*-Cayatna a saoen: *Dagiti Silsilaw.*

† Cayatna a saoen: *Dagiti awan Pagcu-ranganna.*

ket ni Aaron awitennanto ti kinadakes dagiti nasantoan a banag, nga pasantoento dagiti annac ti Israel iti amiu nga dat-datonda a nasantoan; ket agyanto iti muingna a cancanayon, tapno maipategda iti saclang ni Jehova.

39 Ket mangabelcanto iti bado a kinel-leng a nalapat a lienzo, ket mangaramid-canto iti maysa a mitra a lienzo a nalapat, ket mangaramidcanto iti maysa a barikes, a gapuanan ti manangborda.

40 Ket yaramidamto dagiti annac ni Aaron cadagiti bado, ken yaramidamto ida cadagiti barikes, ken yaramidamto ida cadagiti pannacallogong a pamagloria ken pamasayaat.

41 Ket icapetmonto ida cada Aaron a cabsatmo, ken dagiti annacna agraman kencuana; ket sapsapoamto ida, ken consagrarem ida ken santificarem ida, tapno agannungda caniac iti takem ti sacerdote.

42 Ket yaramidamto ida cadagiti sapin a lienzo a mangabbong iti lasag nga ibanda; manipud iti siket agingga iti luppo ti danonandanto:

43 ket maicapetdanto cada Aaron ken dagiti annacna, no sumreca iti tolda ti gimong, weno no umasidegda iti altar nga agannong iti nasantoan a disso; tapno dida acoen ti kinadakes, ket matayda: isu ti maalagad a cancanayon a maipaay kencuana ken cadagiti putotna a sumono kencuana.

*Ti pannacaconsagrar dagiti sacerdotes.
Dagiti datdaton ti pannacaconsagrar.
Datdaton iti inaldaw-aldaw.*

29 Ket daytoy ti aramidemto cadacuada a panangisaad cadacuada a nasantoan, tapno agakemda caniac iti annung ti sacerdote: mangalaca iti bumaro a baca, ken dua a lallaki a carnero nga awan pilawda,

2 ken tinapay a di nalevaduraan, ken di nalevaduraan a bibingca a nagamayap iti lana, ken cancanen a di nalevaduraan a nasapsapoan iti lana: ket aramidemto ida iti namayecmec nga harina.

3 Ket icabilmonto ida iti maysa a labba ket yegmonto ida a silalabba agraman ti bumaro a baca ken dagiti dua a lallaki a carnero.

4 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti annacna agingga iti ruangan ti tolda ti gimong, ket buggoamto ida iti danum.

5 Ket alaemto dagiti cawes, ket icapetmonto ken Aaron ti bado, ken ti cagay ti efod, ken ti efod, ken ti pectoral, ket baricsam iti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod;

6 ket isaadmonto iti olona ti mitra, ket icabilmonto iti rabaw ti mitra ti nasantoan a balangat.

7 Saca alaemto ti lana a pagsapsapo, ket ibuyatmo iti olona, ket sapsapoam.

8 Ket yegmonto dagiti annacna a lallaki, ket yusongmonto cadacuada dagiti bado.

9 Ket cawesamto ida iti barbarikes, ni Aaron ken dagiti annacna, ket icapetmo cadacuada dagiti pannacallogong: addanto cadacuada ti kinasacerdote gapu iti agnanayon a pagalagadan: ket consagraremto da Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

10 Ket yegmonto ti bumaro a baca iti sangó ti tolda ti gimong: ket ni Aaron ken dagiti annacna ipataydanto dagiti imimada iti rabaw ti olo ti bumaro a baca.

11 Ket patayemto ti bumaro a baca iti saclang ni Jehova, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

12 Ket mangalacanto iti dara ti baca, ket ti tamodom ti pangicabilmonto iti rabaw dagiti sara ti altar; ket ibuyatmonto amin nga dara iti poon ti altar.

13 Ket alaemto amin a taba a mamunon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua nga bekel, ken ti taba nga adda iti rabawda, ket puuramto ida iti rabaw ti altar.

14 Ngem ti lasag ti baca ken ti lalatna, ken ti tackina, puuramto iti apuy iti away ti pacarso: isut' maysa a daton iti basol.

15 Ket alaemto met ti maysa a lalaki a carnero; ket da Aaron ken dagiti lallaki nga annacna ipataydanto dagiti imimada iti rabaw ti olo ti carnero.

16 Ket patayemto ti carnero, ket alaemto ti darana, ket iwarsimto iti lawlaw ti rabaw ti altar.

17 Ket rangcayemto ti carnero, ket buggoam ti lalaemna, ken dagiti sacana, ket icabilmo ida iti yan dagiti nangcay, ken agraman ti olona.

18 Ket puuramto amin ti carnero iti altar: isut' daton a mapuran ken Jehova; isut' maysa a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

19 Ket alaemto ti sabali a carnero a lalaki; ket da Aaron ken dagiti annacna

ipataydanto dagiti im-imada iti olo ti carnero.

20 Sacanto patayen ti carnero, ket mangalaca iti darana, ket icabilmo iti toctoc ti lapayag a canawan ni Aaron, ken iti toctoc ti lapayag a canawan dagiti annacna a lallaki, ken iti tang'an dagiti im-imada a makincanawan, ken iti dackel a ramay ti sacada a makincanawan, ket iwarsimto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

21 Ket mangalacanto iti dara nga adda iti rabaw ti altar, ken iti lana a pagsapsapo, ket iwarsim ken Aaron, ken iti cawcawesna, ken cadagiti annacna, ken cadagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencnana: ket mapasantonto, ken dagiti cawcawesna, ken dagiti annacna, ken dagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencuana.

22 Alaemto met ti taba ti carnero, ken ti ipus a nalucmeg, ken ti taba a mamungon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a bekel, ken ti taba nga adda cadacuada, ken ti macanawan a luppo (ta isu ti maysa a carnero ti pannacaconsagrar);

23 ken ti maysa a tinapay, ken maysa a bibeŋca a nalanaan, ken maysa a cancanen nga aggapu iti labba ti tinapay a di nalevaduraan nga adda iti sango ni Jehova:

24 ket icabilmo amin iti rabaw dagiti ima ni Aaron, ken iti rabaw dagiti im-ima dagiti annacna, ket ililinanto ida a daton a mailili iti sango ni Jehova.

25 Sacanto alaeŋ ida cadagiti im-imada, ket puuram ida iti rabaw ti altar iti ngatoen ti daton a mapuuran, a maysa a sayamusom iti sango ni Jehova: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket alaemto ti barucong ti carnero ni Aaron iti pannacaconsagrar, ket ililin a daton a mailili iti sango ni Jehova: ket isunto ti bagim.

27 Ket pasantoemto ti barucong ti daton a mailili, ken ti luppo ti daton a maipangato, a isu ti mailili, ken isu ti maipangato, iti carnero ti pannacaconsagrar, iti daydiay met laeng a maipabagi ken Aaron, ken iti daydiay a maipabagi cadagiti annacna a lallaki:

28 ket maipabaginto ken Aaron ken cadagiti annacna a bagida a cancanayon cadagiti annac ti Israel; ta isut' maysa a daton a maipangato: ket isunto ti maysa a daton a maipangato nga aggapu cadagiti annac ti Israel cadagiti datdatonda a cap-

pia, dagiti met laeng datonda a maipangato ken Jehova.

29 Ket dagiti nasantoan a cawcawes ni Aaron maipaayto cadagiti annacna a sumono kencuana, tapno pagpagan-anayda no masapsapoanda, ken tapno pagcawcawesda no maconsagrar.

30 Iti pito nga aldaw icapetto ida ti anac a lalaki nga agsacerdote a sonona, no sumrec iti tolda ti gimong nga aganung' iti nasantoan a disso.

31 Ket alaemto ti carnero ti pannacaconsagrar, ket lutoemto ti lasagna iti maysa a yan a nasantoan.

32 Ket ni Aaron ken dagiti annacna canendanto ti lasag ti carnero, ken ti tinapay nga adda iti labba, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

33 Ket isuda canendanto dagidiay a pacaabbongan, tapno mangconsagrar cada-cuada ken mangsantificar: ngem ti maysa a gangannaet dinto mang'an cadagidiay, gaput ta nasantoanda.

34 Ket no adda matda a lasag ti pannacaconsagrar, wenna tinapay, agingga iti bigat, puuranto ti natda iti apuy: saanto a canen gaput ta nasantoan.

35 Castoyto ti aramidem cada Aaron ken dagiti annacna a lallaki, cas mayannurot cadagiti dagup ti imbilinco kencia: pito nga aldawto ti panangconsagrar mo cada-cuada.

36 Ket tunggal aldaw yawatmonto ti baca a bumaro a daton gapu iti basol a maipaay a pacaabbongan: ket dalusamto ti altar, no aramidem a pacaabbonnanna; ket sapsapoamto, tapno pasantoem.

37 Iti pito nga aldaw aramidemto ti pacaabbongan a maipaay iti altar, ket pasantoemto: ket ti altar isuntot' casantoan; ti uray aniaman a mangsagid iti altar nasantoanto.

38 Ita daytoy ti idatonmonto iti altar: dua a cordero nga agtawen ti maysa iti inaldaw-aldaw iti agnanayon.

39 Ti maysa a cordero idatonmonto iti bigat; ket ti sabali a cordero idatonmonto iti rumabii:

40 ken agraman ti maysa a cordero, maysa nga apagcapulo ti maysa nga efa ti namayecnec nga harina a nalaocan iti apagcapat ti maysa nga hin* ti nadingpil a

* Hin: pagsucatan nga iti cadackelna lima á litro.

lana; ken ti maysa nga apagcapat ti hin nga arac nga daton a inumen.

41 Ket ti sabali a cordero idatonmonto iti rumabii, ket aramidemto iti daytoy a cas ti daton nga bellaay ti bigat, ken cas ti daydiay daton nga inumen, a sayamusom, a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

42 Isunto ti maysa a daton a mapuuran a mataginayon cadagiti putputotyto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong iti sangō ni Jehova, isu a pangdanonacto kenca, tapno makisaoac idiay kenca.

43 Ket idiay danonecto dagiti annac ti Israel; ket ti *Tabernaculo* mapasantonto gapu iti gloria.

44 Ket santificareto ti tolda ti gimong, ken ti altar: ni Aaron ken dagiti annacna santificareto, tapno agakemda caniac iti annung ti sacerdote.

45 Ket agnaedacto iti tengnga dagiti annac ti Israel, ket siacto ti Diosda.

46 Ket ammoendanto a siac ni Jehova a Diosda, a nangaon cadacuada iti daga nga Egipto, tapno agnaedac iti tengngada: siac ni Jehova a Diosda.

Ti altar ti incienso. Ti pirac ti pannacaabbonḡ. Ti palangana a suer. Ti lana a sapsapo. Ti incienso.

30 Ket mangaramidcanto iti maysa nga altar a pagpuuran iti incienso iti rabawna: iti cayo nga acacia ti aramidem.

2 Maysa a sico ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ti caacabana; agcuadradonto; ket dua a sico ti catayagnanto: dagiti sarana sangsunaganayondanto iti altar.

3 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc, ti rabawna, ken dagiti bacrangna nga aglawlaw, ken dagiti sarana; ket yaramidamto iti balangat a balitoc iti lawlawna.

4 Ket mangaramidcanto iti dua a candilingna a balitoc iti babaen ti balangana; cadagiti dua a paragpagna, cadagiti dua a bacrangna aramidemto dagitoy; ket isudanto ti pagsaadon dagiti arimata a pamaclayan.

5 Ket itinto cayo nga acacia ti aramidem nga arimata, ket calupcupam ida iti balitoc.

6 Ket icabilmonto iti sangō ti abbonḡ nga adda iti abay ti lacasa ti pamanecnec, iti sangō ti saad ti caasi nga adda iti rabaw ti pamanecnec, a pangsaracacto kenca.

7 Ket ni Aaron puurannanto iti rabawna ti incienso dagiti nasayamusom nga recrecado: iti tunggal bigat no saganan na dagiti pagsaingan, puurannanto.

8 Ket no ni Aaron seggedanna dagiti pagsaingan iti rumabii, puurannanto, maysa nga incienso a cancanayon iti sangō ni Jehova iti bayat dagiti putputotyto.

9 Dicayto mangidaton iti sabali nga incienso iti rabawna, wenno daton a mapuuran, wenno daton a bel-laay; ket dicayto ibuyat iti rabawna ti daton a inumen.

10 Ket ni Aaron aramidennanto ti pannacaabbonḡ a maipaay cadagiti sarana maminsan iti macatawen; aramatennanto ti dara ti daton gapu iti basol ti pannacaabbonḡ maminsan iti macatawen iti panangaramidna iti pacaabbonḡan iti dayta cadagiti caputotanyo: casantoan unay ken Jehova daytoy.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a kinunana,

12 Inton alaem ti dagup dagiti annac ti Israel, a mayannurot cadagiti mabilang cadacuada, itedto ngarud ti tunggal maysa a tao ti maysa a patli a maipaay ti cararuana ken Jehova, no bilangem ida; tapno awantot' angol cadacuada, no bilangem ida.

13 Daytoy ti iteddanto, tunggal maysa a mapan cadagiti nabilang, guddua ti maysa a sico cas iti sico ti santuario; (ti sico duapulo a geras;) guddua a sico a pangdaton ken Jehova.

14 Tunggal maysa a mapan cadacuada a nabilang, manipud agtawen iti duapulo wenno sumuroc, mangtedto iti daton ken Jehova.

15 Dagiti nabacnang didanto mangted iti nasuroc, ket dagiti napanḡlaw didanto mangted iti nacurcurang ngem ti guddua ti sico, no mangtedda iti daton ken Jehova, tapno aramiden ti pacaabbonḡan a maipaay cadagiti cararuayo.

16 Ket alaemto ti pirac ti pannacaabbonḡ cadagiti annac ti Israel, ket ikeddenmonto iti pacaaramatan ti tolda ti gimong; tapno isunto ti pacalaglagipan dagiti annac ti Israel iti sangō ni Jehova, tapno aramiden ti pacaabbonḡan a maipaay cadagiti cararuayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a kinunana,

18 Mangaramidcanto met iti maysa a palangana a suer, ken ti sacana a suer, nga isunto ti pagbuggoan. Ket icabilmonto

iti nagbaetan ti tolda ti gimong ken iti altar, ket iccamto iti danumna.

19 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki buggoandanto dagiti im-imada ken sacsacada idiaiy :

20 no sumrecca iti tolda ti gimong, agbuggodanto iti danum, tapno dida matay ; wenko inton inda umasideg iti altar nga agannung, tapno puuranda ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

21 Iti casta buggoandanto dagiti im-imada ken dagiti sacsacada, tapno saanda a matay : ket isunto ti alagadenda nga agnanayon cadacuada, isu man ken dagiti putotna iti bayat dagiti caputotanda.

22 Maysapay nakisao ni Jehova ken Moises a kinunana,

23 Mangalacanto met iti biangmo cadagiti casayaatan nga recrecado : iti mirra nga agtotot limagasut a siclo, ken iti canela a nasam-it ti guddua ti mirra, nga isu ti duagasut ket limapulo, ken iti calamo a nabanglo duagasut ket limapulo,

24 ken iti casia limagasut, cas iti siclo ti santuario, ken iti lana ti olivas maysa nga hin ;

25 ket aramidemto a maysa a nasantoan a lana a sapsapo, maysa a bangbanglo a maaramid a cas gapuanan ti mangaramid iti bangbanglo : isunto ti nasantoan a lana a sapsapo.

26 Ket isunto ti pangsapsapom iti tolda ti gimong, ken ti lacasa ti pamanecnech,

27 ken ti lamisaan ken amin nga ar-aruatna, ken ti candelero ken amin nga ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,

28 ken ti altar ti daton a mapuuran agraman amin nga ar-aruatna, ken ti palangana ken ti sacana.

29 Ket santificaremto ida, tapno isudanto ti casantoan unay : uray ania a macasagid cadacuada nasantoanto.

30 Ket sapsapoamto ni Aaron ken dagiti annacna, ket santificaremto ida, tapno agannungda caniac iti takem ti sacerdot.

31 Ket ibagamto cadagiti annac ti Israel, a cunam, Daytoy isunto caniac ti lana a nasantoan a sapsapo bayat dagiti caputotanyo.

32 Iti lasag ti tao dinto maibuyat, dicayto met mangaramid iti uray ania a capadana, a maitucad iti pannacaaramidna : isu ti nasantoan, ket nasantoanto cadacayo.

33 Siasinoman nga mangaramid iti capadadana, wenko siasinoman a mangi-

cabil iti unay bassit kencuana iti maysa a gangannaet, maipusayto iti ilina.

34 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, Alaem iti biangmo dagiti nasayamusom nga recrecado, estacte, ken onicha, ken galbanum ; nasayamusom nga recrecado agraman biig nga olibanum : iti tunggal maysa agpapadadanto ti timbengda ;

35 ket aramidemto nga incienso, maysa a bangbanglo a cas iti gapuanan ti manangaramid iti bangbanglo, a naiccan ti asin, nadalus ken nasantoan :

36 ket mecmekemto a sagbabassit unay ti dadduma kencuana ket mangicabilca iti daya iti sanggoanan ti pamanecnech iti uneg ti tolda ti gimong, isu a pangsaracac-to kenca : isunto kenca ti casantoan unay.

37 Ket ti incienso nga aramidenyonto, mayannurot iti panaglalaocna dicayto mangar-aramid ti maipaay cadacayo met laeng : isunto ti nasantoan kenca a maipaay ken Jehova.

38 Siasinoman a mangaramidto iti capada daydiay tapno say-upenna, maipusayto iti ilina.

Ni Beseleel ken ni Ooliab. Ti panang-nigin iti panaginana.

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana, Kitaem, inayabacon iti naganna ni Beseleel nga anac a lalaki ni Uri, nga anac a lalaki ni Hur, iti caputotan ni Juda :

3 ket pinnunnocon iti Espiritu ti Dios, iti sirib, ken pannacagaw-at, ken pannacammo, ken iti isu-amin a kita ti panagaramid,

4 tapno mamuangay iti aramid a nasa-yaat, tapno agaramid iti balitoc, ken iti pirac, ken iti suer,

5 ken iti panagticap cadagiti batbato a maitampoc, ken iti panagburic iti cayo, tapno agaramid iti isu-amin a kita a panagpalaing.

6 Ket siac, adtoy nga intudingcon a caduana ni Ooliab, nga anac a lalaki ni Aquisamec iti caputotan ni Dan ; ket cadagiti puspuso dagiti amin a nanacman a puso incabilcon ti sirib, tapno maaramidda amin nga imbilinco kenca :

7 ti tolda ti gimong, ken ti lacasa ti pamanecnech, ken ti saad ti caasi nga adda iti rabawna, ken amin a gargaret ti Tabernaculo,

8 ken ti lamisaan ken ar-aruatna, ken ti candelero a nadalus agraman amin nga ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,

9 ket ti altar ti daton a mapuuran agraman amin nga aruatenna, ken ti palangana agraman sacana,

10 ken dagiti casayaatan ti pannacaaramidna a cawes, ken dagiti nasantoan a cawes nga aruaten ni Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti annacna a lallaki, nga agakem iti annung ti sacerdote,

11 ken ti lana a sapsapo, ken ti incienso a nabanglo nga recrecado nga agservi iti nasantoan a disso: iti mayannurot iti dagup ti imbilinco kenca aramidendanto.

12 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana, Ibagam met cadagiti annac ti Israel a cunam, Pndno, dacayo ngilinenyonto dagiti aldawco a panaginana: ta isu ti maysa a tanda cadacayo ken caniac bayat dagiti caputotanyo; tapno maammoanyo a siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo.

14 Isut' gapuna a ngilinenyonto ti aldaw a panaginana; ta nasantoan cadacayo: ti tunggal maysa a dinto agraem a cas sagrado kencuana dinto bumurong a mapapatay; ta siasinoman nga agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta nga aldaw, daytoy a tao maipusayto iti ilina.

15 Iti innem nga aldaw maaramidto ti panagtrabajo; ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa nga inana a panaginana a nadaeg, nasantoan ken Jehova: siasinoman nga agaramid iti uray aniaman a trabajo iti aldaw a panaginana, isu dinto bumurong a mapapatay.

16 Isut' gapuna a dagiti annac ti Israel ngilindantanto ti aldaw a panaginana, tapno salimetmetanda ti aldaw a pauaginana bayat dagiti caputotanda, a tulag nga agnayanon.

17 Isu ti maysa a tanda a cancanayon caniac ken cadagiti annac ti Israel: gaput ta iti innem nga aldaw inaramid ni Jehova ti langit, ken daga, ket iti maicapito nga aldaw naginana, ket nabang-aran.

18 Ket intedna ken Moises idi a nalpas ti pannakisaona kencuana iti rabaw ti bantay Sinai, dagiti dua a tapi ti pamanecc, a tapi a bato, a sinuratan ti ramay ti Dios.

Ni Aaron aramidenna ti balitoc nga sinan-urbon ti baca. Ti punjtot ni Moises. Nadusa dagiti tattao.

32 Ket idi a nakita dagiti tattao a ni Moises nagbayag idin a di sumalog

iti bantay, dagiti tattao nagpupunipunda ken Aaron, ket kinunada kencuana, Ala, yaramidannacami cadagiti didios, a mapanto iti sangaoanami; ta daytoy a Moises, a lalaki a nangipanaw cadacami iti daga nga Egipto, dicam ammo no ania ti napasamac kencuana.

2 Ket kinuna ni Aaron cadacuada, Mangkettacayo cadagiti ar-aritos a balitoc nga adda cadagiti lapayag dagita asawayo, dagita annacyo a lallaki, ken dagita annacyo a babbai, ket yeyo ida caniac.

3 Ket amin dagiti tattao kinettada dagiti ar-aritos a balitoc nga adda cadagiti laplapayagda, ket inyegda ida ken Aaron.

4 Ket inawatna iti im-imada, ket sinucogna iti maysa a pagkitikit nga alicamen, ket inaramidna nga sinan-urbon a baca a nasucog: ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

5 Ket idi nakita ni Aaron daytoy, namangon iti maysa nga altar iti sangona; ket ni Aaron inaramidna ti pacdaar, ket kinunana, Inton bigat isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

6 Ket isuda bimmangonda a nasapa iti bigat, ket nangirucabba cadagiti datdaton a mapuuran, ket nangyegda iti datdaton ti cappia; ket dagiti tattao nagtugawda a nanggan ken nagingum, ket timmacerda a nagay-ayam.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumalogca; ta dagiti taom, nga impanawmo iti daga nga Egipto, minulitanda ti bagbagida:

8 nagbalicda iti apagdaricmat iti dalan nga imbilinco cadacuada: inyaramidanda ti bagbagida iti maysa nga sinan-urbon a baca a sinucog, ket isu ti nagidatonanda, ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Nakitaon daytoy nga ili, ket, adtoy a maysa nga ili a natangken ti panaglenglengnesna:

10 isut' gapuna ita nga bay-annac, tapno bumara ti punjtotco cadacuada, ken tapno ibusec ida: ket sicanto ti aramidec a dackel a nacion.

11 Ket ni Moises nagdawat ken Jehova a Diosna, ket kinunana, Jehova, apayapay a bumara ti punjtotmo iti ilin, a linapsutmo iti daga nga Egipto iti naindalan a pigsan ken iti ima a mannacabalin?

12 Apayapay a saonto coma dagiti

Epipcios, a cunada, Iti dakes ti nangaonna cadacuada, tapno patayenna ida iti banbantay, ken tapno ibusenna ida iti rabaw ti daga? Ibaw-ingmo ti rungsot ti pungtotmo, ket babawiem daytoy a dakes a maibusor iti ilim.

13 Lagipem da Abraham, Isaac, ken Israel, nga ad-adipenmo, isuda a nang-isapataan gapu kenca met laeng, ket kinunam cadacuada, Siac paaducto dagiti putoty a cas cadagiti bitbitwen sadi langit, ket amin daytoy a daga a sinasaoc itdecto cadagiti putoty, ket tawidenda nga agnanayon.

14 Ket ni Jehova binabawina di dakes nga aramidenna coma idi iti ilina.

15 Ket nagsubli ni Moises, ket simmalog iti bantay, nga siiggem cadagiti dua a tapi a bato ti pamanecec; taptapi a bato a nasuratanda nga agsumbangir; nasuratanda iti maysa a bangir ken iti caduana.

16 Ket dagiti taptapi a bato inaramid ida ti Dios, ket ti suratda sinuratan ti Dios, a naikitikit cadagiti taptapi a bato.

17 Ket idi maal-alingag ni Josue ti uni dagiti tattao nga agpucaw, kinunana ken Moises, Idiay pacarso adda daranudor ti gubat.

18 Ket isu kinunana, Dadiay saan a timec dagiti mangiwarragawag iti balligi, saan met nga ariwawa dagiti agpucaw ta naabacda; no di ket uni dagiti agcanta ti mangngegco.

19 Ket naaramid nga idi nga immasideg iti pacarso nakitana ti sinan-urbon ken ti salsala: ket bimmara ti pungtot ni Moises, intupacua dagidi tapi a bato cadagiti imana, ket imboongna ida iti arisad-sad ti bantay.

20 Ket innalana di sinan-urbon nga inaramidda, ket impuurna iti apuy, ket rinunawna a pinatapuc ket inwarisna iti rabaw ti danum, ket impainumna cadagiti annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Moises ken Aaron, Ania ti inaramid daytoy nga ili kenca, ta inyegmo cadacuada ti maysa a naindalan a basol?

22 Ket kinuna ni Aaron, Di coma rumangen ti unget ti apoc: ammom dagiti tattao, nga isuda *aggagarada* nga agdakes.

23 Ta kinunada caniac, Yaramidannacam iti didios, isuda a mapan iti sangomi; ta daytoy a Moises, di lalaki a nangilapsut cadacami iti daga nga Egipto, dicam ammo ti napasamac kencana.

24 Ket kinunac cadacuada, Siasinomannga adda balitocna, iccatenda: iti casta intedda caniac; ket incabilco iti apuy, ket isut' rinuaran daytoy sinan-urbon a baca.

25 Ket idi makita ni Moises a dagiti tattao addada a sibubulos, (ta binulosan ida ni Aaron a pangabian dagiti cabusorda.)

26 ni Moises ngarud nagtaoder iti ridaw ti ruangan ti pacarso, ket kinunana, Siasino ti adda iti biang ni Jehova, *umay coma* caniac. Ket amin dagiti annac ni Levi naguummongda kencana.

27 Ket kinunana cadacuada, Castoy ti saoen ni Jehova a Dios ti Israel, Icabil ti tumunggal maysa cadacayo ti campilanna iti luppona, ket agsursurcayo manipud ruangan aginggat' ruangan iti amin a pacarso, ket papatayenyo tunggal maysa ti cabsatna, ken tunggal maysa ti caduana, ken tunggal maysa a tao ti caarrobana.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi inaramidda ti mayabuloy iti sao ni Moises: ket cadagiti tattao nagpasag iti daydi nga aldaw ti agtallo ribu.

29 Ket kinuna ni Moises, Yawatyo dagiti bagbagiyo a santo ken Jehova ita nga aldaw, wen, tunggal tao a maibusor iti anacna a lalaki, ken maibusor iti cabsatna a lalaki; tapno isu itedna cadacayo ti maysa a bendicion ita nga aldaw.

30 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises kinunana cadagiti tattao, Dacayo nacabasolcayo iti dackel a basol: ket ita sumang-atacto ken Jehova; nalabit nga aramidecto ti pannacaabong a maipoon iti basolyo.

31 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova, ket kinunana, O, daytoy nga ili nacabasolda iti maysa a dackel a basol, ket inyaramidanda dagiti bagbagida cadagiti didios a balitoc.

32 Nupay casta ita, no pacawanem ti basolda —; ket no saan, punasennac, dawatec kenca, iti libro a sinuratam.

33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Siasinomannga nacabasol iti maicaniwas caniac, isunto ti punasec iti libroc.

34 Ket ita inca, iturongmo dagiti tattao *iti disso* a sinaoc kenca: adtoy, ti angelco mapanto iti sangom; nupay casta iti aldaw a panangsarungcarco, isarungcarconto cadacuada ti basolda.

35 Ket ni Jehova kinabilna dagiti tattao, gaput ta inaramidda ti sinan-urbon a baca nga inaramid ni Aaron.

Ni Jehova ilicicna ti saclanġu. Ni Moises makisubanġ. Ti sunġbat a naasi ni Jehova.

33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumanġ-atca manipud ditoy, sica ken dagiti tattao a linapsutmo iti daga nġa Egipto, a mapan iti daga nġa insapatac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob, a kinunac, Isu ti itedconto cadagiti putotmo :

2 ket ibaonconto ti maysa nġa angel iti sanġoanam ; ket papanawecto ti Cananeo, ti Amorreo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo :

3 iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró : ta diacto makipagsanġ-at kenca ; ta sica ilica a natanġken ti panagtelteltelmo ; di la ket ta pucawenca iti dalan.

4 Ket idi a nanġnġeg dagiti tattao dagitoy a damag a dakes, naglidayda : ket awan nangicapet iti sansaniatana.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Saoem cadagiti annac ti Israel, Dacayo ilicayo a natanġken ti panagtelteltelyo ; no sumanġ-atac iti tenġnġayo iti apagdaricmat, ibusencanto : isut gapuna ita nġa iccater dagiti sansaniatam iti bagim, tapno ammoc ti aramidec kenca.

6 Ket dagiti annac ti Israel iniccata dagiti sansaniatada manipud idiy bantay Oreb.

7 Ita ni Moises al-alaenna idi ti tolda ket impatacderna iti ruar ti pacarso, iti adayu ti pacarso ; ket pinanagananna a Tolda ti gimonġ. Ket naaramid a tunggal maysa sumapul idi ken Jehova mapan idi tolda ti gimonġ, nġa adda idi iti ruar ti pacarso.

8 Ket naaramid nġa idi napan ni Moises idi Tabernaculo, nagtacer amin dagiti tao, ket nagmattiderda tunggal maysa a tao iti ruangan ti toldana, ket sipsiputanda ni Moises inġganat' di macastrec iti Tabernaculo.

9 Ket naaramid nġa idi ni Moises nacastrec iti Tabernaculo, di monmon nġa ulep bimmaba, ket nagyan iti ruangan ti Tabernaculo : ket nakisao ni Jehova ken Moises.

10 Ket amin dagiti tattao nakitada di monmon nġa ulep a siaadda iti ruangan ti Tabernaculo : ket amin dagiti tao timmacderda ket nagdaydayawda, tumunggal maysa a tao iti ruangan ti toldana.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti rupanrupa, a cas maysa a tao nakisao iti gayyemna. Ket isu nagsubli manen idiy pacarso : nġem ni ministrona a Josue, nġa anac a lalaki ni Nun, nġa agtutubo, saan a pimmanpanaw idi Tabernaculo.

12 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Kitaem, cunam caniac, Alaem daytoy nġa ili : ket sica dica impacaammo caniac ti baonemto a caduac. Nupay casta kinunam, Siac ammoca iti nagan, nasaracam met ti parabur iti imatangco.

13 Ita nġarud, dawatec kenca, no nagundoncon ti parabur iti imatangmo, ipamatmatmo caniac dagiti daldalanmo, tapno maam-ammoca, tapno natumpungac ti parabur iti imatangmo : ket panunutem a daytoy a nacion isu ti ilim.

14 Ket kinuna ni Jehova, Ti pananġimatangco cumuyogto kenca, ket siac paginaenacontoy.

15 Ket ni Moises kinunana kenucayo, No ti pananġimatangmo saanto a cumuyog caniac, dinacam al-alaen manipud ditoy.

16 Ta ania ita ti pacaaammoan a natumpungacon ti parabur iti imatangmo, siac ken ti ilim ; saan aya nġa iti pannacacuyogmo cadacami, tapno mailasinmi, siac ken ti ilim, dagiti amin a tattao nġa adda iti rabaw ti daga ?

17 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Aramidecto met daytoy a sinaom ; gaput ta natumpungam ti parabur iti imatangco, ken naammoca iti nagan.

18 Ket kinunana, Iparanġmo caniac, dawatec kenca, ti gloriam.

19 Ket kinunana, Ipakitacto amin nġa imbago iti sanġom, ket ibunannagconto ti nagan ni Jehova iti sanġom ; ket managparaburacto iti pagparaburacto, ket caasiacto ti cayatconto a caasian.

20 Ket kinunana, Dica mabalin a kitaen ti rupac ; ta ti tao dinacto makita ket agbiagto.

21 Ket kinuna ni Jehova, Adtoy, adda maysa a yan nġa asideg caniac, ket agtacerdanto iti rabaw ti bato :

22 ket maarmidto nġa no lumabas ti gloria, icabalcanto iti maysa a renġnġat ti bato, ket calubancanto iti imacinġgana iti diac macalabas :

23 ket iccatercto ti imac ; ket sica itinto licudac ti makitam ; nġem ti rupac dinto makita.

Dagiti dua a tapi a bato nabaliwanda. Ni Jehova apparang. Patigmaan a maibusor iti panagdayaw cadagiti lalladawan. Ti linteg ti tulag. Agraniag ti rupa ni Moises.

34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Mangdalumpinasca iti dua a bato a cas cadagiti immuna: ket isuratconto cadagiti tapi a bato dagiti sao a nailugan cadagiti immuna a tapi a binoonngmo.

2 Ket sisasaganaca aginggat' bigat, ket iti bigat sumang-atca iti bantay Sinai, ket dumatagca idia y caniac iti pantoc ti bantay.

3 Ket awantot' maicuyog kenca nga sumang-at; wenna awan met makita a tao iti sacup ti bantay; wenna awan met agarab a pangén dagiti an-animal a bassit wenna dadackel iti sangó daydiay a bantay.

4 Ket dinalumpinas ni Moises ti dua a bato a capada dagiti immuna; ket ni Moises bimmangon a nasapa iti bigat, ket simmang-at iti bantay Sinai, cas imbilin ni Jehova kencuana, ket iniggamana dagiti dua a tapi a bato.

5 Ket bimmaba ni Jehova iti maysa nga ulep, ket nakitacder kencuana sadiay, ket imbunannagna ti nagan ni Jehova.

6 Ket magna ni Jehova iti sangoananna, ket imbunannagna, Jehova, Jehova, Dios a manangngaasi ken managparabur, aginayad nga agpungtot, ken aglablabonan iti kinaimbag a siaayat ken kinapudno;

7 manalimetmet iti caasi a siaayat a maipaay cadagiti rinibribu, mamacawan iti kinadakes ken salungasing ken basol; ket iti uray ania dinanto gungunaan ti nabaddut, ipasarungcarna ti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, ken cadagiti annac dagiti annac, cadagiti maicatlo ken cadagiti maicapat a caputotan.

8 Ket ni Moises dinagdagusna nga inruenoy ti olona iti daga, ket nagdaydayaw.

9 Ket kinunana, No ita natumpungacon ti parabur iti imatangmo, O Apo, ti Apo coma, dawatec kenca, magna iti baetmi; ta isu ili a natangken ti panagtelteltna; ket pacawanem ti kinadakesmi ken ti basolmi, ket alaennacam a tawidmo.

10 Ket ni Jehova kinunana, Adtoy, Siac buangayec ti maysa a tulag: iti sangoonan dagiti amin a cailiam aramidecto dagiti datdatlag, a di pay naaramid

iti amin a lubong, wenna iti uray ania nganacion; ket amin dagiti tattao, a ti tengngana isut' yanmo, macakitadanto ti aramid ni Jehova; ta nacakigkigtot ti aramidec nga aramatenca.

11 Suhgputem ti ibilincó kenca itoy nga aldaw: adtoy ta papanawec iti sangom ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.

12 Aramatem ti annad, di la ket ta aramidec ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga nga papanam, di la ket ta maysanto a pagsilo iti tengngam:

13 ngem rugpoenyonto dagiti al-altarda, ket burakenyonto dagiti monmon, ket putdenyonto dagiti Aserimda;

14 (ta dicanto agdayaw iti sabali a dios: ta ni Jehova, a ti naganna Naimun, isu ti Dios a naimun);

15 di la ket ta bangonem ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga, ket isuda mannakiabigda cadagiti didiosenda, ken agdatonda cadagiti didiosenda, ket ti maysa ayabannaca a mangán iti datonna;

16 ken mangalaca cadagiti annacda a babbai nga ipaay cadagiti, lallaki nga annacmo, ket dagiti annacda a babbai makiabigda cadagiti didiosenda, ket pakiabigda dagiti annacmo a lallaki cadagiti didiosenda.

17 Dicanto agaramid cadagiti didiosema sinucug.

18 Ti pannacafiesta ti tinapay a di nalevaduranaan ngilinemto. Cadagiti pito nga aldaw mangancanto iti di nalevaduranaan a tinapay, cas imbilincó kenca, iti aldaw a natudingánan iti bulan ti Abib; ta iti bulan nga Abib ti ipapanawmo sadi Egipto.

19 Amin a manglucac iti aanacan isut' cucuac; ken amin nga animal no lalaki, ti umuna nga anac ti vaca ken carnero.

20 Ket ti umuna nga anac ti asna sambutemto iti maysa a cordero: no dicanto sambuten, pulsotemto ngarud ti tengngedna. Amin nga inauna cadagiti annacmo a lallaki sambutemto. Ket awantó ti dumatag iti saclangco nga ima-ima.

21 Innem nga aldawto ti panagtrabajon, ngem iti maicapito nga aldaw aginancanto: no panagaarado ken no panagaapit aginancanto.

22 Ket ngilinemto ti fiesta dagiti lawasna, a dagiti *mel laen* umuna a bungbunga ti

trigo a maapit, ken ti fiesta ti apit iti gibus ti tawen.

23 Mamitlo dáras iti macatawen nga agparangto amin dagiti lallakim iti saclang ni Apo Jehova, nga Dios ti Israel.

24 Ta papanawecto dagiti tao iti imatangmo, ket palawaecto dagiti beddenngmo: awanto met ti agcalicagum iti dagam no umulica nga agpakita iti saclang ni Jehova a Diosmo iti mamitlo iti macatawen.

25 Dicanto idatag ti dara ti datonco a mapacuyogan iti tinapay a nalevaduraan; ti daton ti fiesta ti pascua dinto met matda agingga iti bigat.

26 Ti umuna cadagiti bungbunga nga umuna ti dagam yegmonto iti balay ni Jehova a Diosmo. Dicanto lutoen ti urbon a calding iti gatas ni inána.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sica isuratmo dagitoy a sao: ta iti ma- itutup cadagitoy a sao inaramidco ti maysa a tulag kenca ken iti Israel.

28 Ket isu nakipagyan idiaj ken Jehova iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; saan a nangnanagan iti tinapay wenno immin-inum iti danum. Ket insuratna cadagiti tapi a bato dagiti sasao ti tulag, a dagiti sangapulo a bilbilin.

29 Ket naaramid idi simmalog ni Moises idi bantay nga iniggaman ni Moises dagiti dua a tapi ti pamanecnec, idi simmalog idi bantay a ni Moises saanna nga ammo idi a ti cudil ti rupana rimaniag gaput ta nakisasao ken Jehova.

30 Ket idi a ni Aaron ken amin dagiti annac ti Israel nakitada ni Moises, adtoy, ti cudil ti rupana nagraniag; ket isuda nagbutengda nga umasideg kencuana.

31 Ket ni Moises inayabanna ida; ket ni Aaron ken amin dagiti pangloen ti gimong nagsublida kencuana: ket ni Moises nakisao cadacuada.

32 Ket iti calpasanna, amin dagiti annac ti Israel immasidegda: ket intedna a bilbilin dagup ti sinao kencuana ni Jehova idiaj bantay Sinai.

33 Ket idi nalpas ti pannakisao ni Moises cadacuada, incabilna ti maysa nga abbong iti rupana.

34 Ngem idi napan ni Moises iti sangon ni Jehova a makisao kencuana, inicatna ti abbong inggana iti ipapanawna; ket rimuar ket imbagana cadagiti annac ti Israel ti naibilin kencuana.

35 Ket dagiti annac ti Israel nakitada ti rupa ni Moises, a ti cudil ti rupa ni Moises rimmaniag: ket incabil ni Moises ti abbong iti rupana manen, aginggat' iseserreca a pannakisao ken Jehova.

Ti alagaden ti aldaw a panaginana.

*Sagsagut ken dagiti agaramid
iti tabernaculo.*

35 Ket tiniptipon ni Moises amin a gimong dagiti annac ti Israel, ket kinunana cadacuada, Dagitoy dagiti sao nga imbilin ni Jehova, tapno sungputenyo ida.

2 Dagiti innem nga aldaw ti panangaramatyonto iti panagtrabajo; ngem ti maicapito nga aldaw addanto cadacayo ti maysa nga aldaw a nasantoan, maysa nga inana a panaginana a nadaeg ken Jehova: siasinoman nga agaramid iti aniaman a trabajo iti daytoy, mapapatayto.

3 Dicay mamaged ti apuy cadagiti pagnaedanyo iti aldaw a panaginana.

4 Ket ni Moises nakisao iti amin a gimong dagiti annac ti Israel, a cunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova a cunana,

5 Cadacayo ti pangalaanyo ti maysa nga isagut ken Jehova; siasinoman a siannugut ti pusona, yegna coma, ti sagsagut ken Jehova: balitoc, ken pirac, ken suer,

6 ken azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti calding,

7 ken lalat dagiti carnero a lallaki a pinalabaga, ken lallalat dagiti foca, ken cayo nga acacia,

8 ken lana a segden, ken recrecado iti lana a sapsapo, ken iti incienso a nasa-yamusom,

9 ken batbato nga onix, ken batbato a pagtamoc iti efod ken iti pectoral.

10 Ket amin a tao a nanacman ti pusona cadacayo umay coma ken agaramid iti amin nga imbilin ni Jehova idi:

11 ti tabernaculo, ti toldana, ken ti linungna, ken dagiti corchetesna, ken dagiti tabtablana, ken dagiti balbalunetna, ken dagiti adadigina, ken dagiti batayda;

12 ti lacasa, ken dagiti arimatana, ti saad ti caasi, ken ti abbong a panglinged;

13 ti lamisaan, ken dagiti arimatana, ken amin nga aruatenna, ken ti tinapay ti parang;

14 ti candelero met a pagsilawan, ken

ar-aruatenna, ken dagiti pagsainganna, ken ti lana a segden;

15 ken ti altar ti incienso, ken ar-arimatana, ken ti sapsapo a lana, ken ti nasayamusom nga incienso, ken ti linged a pannacarikep iti ridaw ti ruangan ti tabernaculo;

16 ti altar ti daton a mapuuran, agraman bacudna a suer, dagiti ar-arimatana, ken amin nga ar-aruatenna, ti pagbuggoan ken ti poonna;

17 dagiti tab-tabing iti paraangan, dagiti adigina, ken dagiti batayda, ken ti panglinged iti ruangan ti paraangan;

18 dagiti pasoc ti tabernaculo, ken dagiti pasoc ti paraangan, ken dagiti lublubidda;

19 dagiti cawes a nasayaat ti pannacaramidna, a pagannung iti nasantoan a disso, dagiti nasantoan a pangawes ken Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti annacna a lallaki, tapno agannungda iti takem a sacerdote.

20 Ket amin a gimong dagiti annac ti Israel pimmanawda iti imatang ni Moises.

21 Ket isuda immayda, tunggal maysa a ti pusona imbuyogna ken tunggal maysa a ti nakemna impaannugutna, ket inyegda ti isagut ken Jehova, a maipaay iti pannacaramid ti tolda ti gimong, ken maipaay iti amin a panaganung idia, ken maipaay cadagiti nasantoan a caw-cawes.

22 Ket immayda a padapada, lallaki ken babbai, dagiti siannugut iti pusoda, ket inyegda dagiti gargantillas, ken ar-aritos, ken singsingsing, ken brasaletes, amin nga alicamen a balitoc; a tunggal maysa a tao met laeng nga nangipaay iti daton a balitoc ken Jehova.

23 Ket amin a lalaki a nacatumpungan iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken dudut ti calding, ken lallalat ti carnero a napalabaga, ken lallalat ti foca, inyegna ida.

24 Tunggal maysa a nangidatag iti daton a pirac ken suer inyegna ti isagut ken Jehova; ket tunggal lalaki a nacatumpungan iti acacia a cayo a maipaay iti uray ania nga aramid a pacaaramatan, inyegna.

25 Ket amin dagiti babbai a nanacman ti pusoda nagtibbida iti im-imada, ket inyegda dagidi natibbida, nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken ti lienzo a nalapat.

26 Ket amin dagiti babbai a pusoda ti imbuyogda iti kinasaririt, nagtibbida cadagiti dudut ti calding.

27 Ket dagiti turturayenda nangyegda cadagiti onix a batbato, ken cadagiti batbato a pagtampoc iti efod ken iti pectoral;

28 ken iti recrecado, ken iti lana; a segden ken sapsapo, ken iti incienso a nasayamusom.

29 Dagiti annac ti Israel nangyegda iti maysa a daton ti sibubulos a nakem ken Jehova; tunggal lalaki ken babai, a ti pusoda impaannugutda a nangyeg a maipaay iti amin nga aramid, nga imbilin idi ni Jehova nga aramiden ni Moises.

30 Ket kinuna ni Moises cadagiti annac ti Israel, Kitaenyo, ni Jehova inayabanna iti nagan ni Beseleel nga anac a lalaki ni Uri, nga anac a lalaki ni Jur iti tribu ni Juda;

31 ket pinunnona iti Espiritu ti Dios, iti sirib, iti pannacaawat, ken iti pannacaammo, ken iti amin a kita ti panangaramid;

32 ken tapno mamuangay cadagiti nagdadonan nga aramid, tapno agpanday iti balitoc, ken iti pirac ken iti suer,

33 ken panagticap iti batbato a pagtampoc, ken panagtaga iti cayo, tapno agrabaja iti amin a kita ti nalaing a panagaramid.

34 Ket insaadna iti pusona tapno mabalinna ti mangisuro, isuda a dua ken Ooliab, nga anac a lalaki ni Aquisamec, iti caputotan ni Dan.

35 Isuda a pinunnona ti Dios iti saririt ti puso, tapno agrabaja iti amin a panangaramid, ti agkitkitikit, ken ti nalaing nga agararamid, ken ti agborborda iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken ti agababel, a siasino man met laeng nga agararamid, ken ti agpatpataud iti nagdanonan sayaat nga aramid.

Maawat dagiti sagsagut. Ti panangaramid cadagiti tabtabing.

36 Ket ni Beseleel ken ni Ooliab agrabajodanto ken amin a nanacman ti pusona a tao, a nangisaadan ni Jehova iti kinasirib ken kinamannacaawat nga umammo iti panagaramid iti isuamin nga aramid a maicapet iti santuario, a mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova idi.

2 Ket ni Moises inayabanna ni Beseleel ken ni Ooliab, ken tunggal nanacman ti pusona a tao, nga iti pusoda insaad ni Jehova ti kinasirib, a tunggal maysa met laeng a ginutugut ti pusona nga umay iti trabajo tapno agbannog :

3 ket ni Moises ti nagawatanda iti amin a sagsagut nga inyeg idi dagiti annac ti Israel a maipaay iti pannacaaramid ti maicapet iti santuario, nga pacaaramidanna. Ket nangyegda pay laeng kencuana cadagiti datdaton ti sibubulos a nakem iti intunggal bigat.

4 Ket amin dagiti nasaririt a lallaki, nga agbanbannog idi iti pannacaaramid ti santuario, immay tunggal lalaki naggapu iti aramidna nga aramidenda ;

5 ket imbagada ken Moises a cunada, Ti iyeg dagiti tattao ad-adu unay ngem ti umanay a maipaay iti aramid nga imbilin ni Jehova nga maaramid.

6 Ket ni Moises intedna ti bilin, ket pinaiwarragawagda iti amin a pacarso, a cunana, Di agaramid coma lalaki man wenno babai iti uray ania a trabajon nga isagut iti santuario. Iti casta matubeng idi dagiti tattao iti panangyegda.

7 Ta addaanda idi iti macaanay a saganan iti aramid tapno tuloyenda, ket agsosoobraan pay idi.

8 Ket amin dagiti nanacman ti pusona a tao cadacuada nga nagbannog iti aramid, inaramidda ti tabernaculo a sangapulo ti bengbengna ; a nalapat a lienzo a tinali, ken azul, ken purpura, ken escarlata, agraman kerubin, a gapuanan ti nagdanoran lainng nga agararamid, inaramid ida ni Beseleel.

9 Ti caatiddug ti tunggal bengbeng duapulo ket walo a sico idi, ket ti caacaba ti tunggal bengbeng uppat a sico : amin dagiti bengbeng maymaysa ti rucodda.

10 Ket pinagsasaipna dagiti lima a bengbeng, ti maysa saman ti maysan : ket dagiti *sabsabali* a lima a bengbeng pinagsasaipna ti maysa saman ti maysan.

11 Ket inaramidna dagiti cancandiling nga azul iti igid ti maysa a bengbeng iti alubid ti nagsasaipan : casta met ti inaramidna iti igid ti bengbeng nga akinruar iti maicadua a nagsasaipan.

12 Limapulo nga candiling ti inaramidna iti maysa a bengbeng, ket limapulo a candiling inaramidna iti igid ti bengbeng nga adda iti maicadua a naisaip : dagiti candiling naibatog ti maysa iti casangona.

13 Ket inaramidna ti limapulo a cor-

chetes a balitoc, ket pinagsasaipna dagiti bengbeng ti maysa saman ti maysan cadagiti corchetes : ti casta nagsangcamaysa ti tabernaculo.

14 Ket inaramidna dagiti bengbeng a *dudud* ti calding a paglinong iti tabernaculo : sangapulo ket maysa ti inaramidna.

15 Ti caatiddug ti tunggal bengbeng idi tallopulo a sico, ket uppat a sico ti caacaba idi ti tunggal bengbeng : dagiti sangapulo ket maysa a bengbeng maymaysa ti rucodda.

16 Ket pinagsisinnapna dagiti lima a bengbeng, ket dagidi innem a bengbeng castada met.

17 Ket inaramidna ti limapulo a candiling iti igid ti bengbeng nga akinruar iti nagsaipan, ket limapulo a candiling ti inaramidna iti igid ti bengbeng nga *akinruar* iti maicadua a nagsaipan.

18 Ket nangaramid iti limapulo a corchetes a suer a pangicamang iti linong tapno agcaycaysa.

19 Ket inaramidna ti maysa a mayabong iti linong a lallalat ti carnero a pinalabaga, ken maysa nga abbong ti nakingato a lallalat ti foca.

20 Ket inaramidna dagiti tablas iti cayo ti acacia a naipataceder a maipaay iti tabernaculo.

21 Sangapulo a sico idi ti caatiddug ti maysa a tabla, ket maysa a sico ket guddua ti caacaba ti tunggal maysa a tabla.

22 Tunggal maysa a tabla adda idi dua a pagsangalanna a naisuup ti maysa iti sabali : casta ti inaramidna cadagiti amin a tabla ti tabernaculo.

23 Ket inaramidna dagiti tabtabla iti tabernaculo : duapulo a tabla iti bangirna nga akinabagatan iti abagatan ;

24 ket inaramidna ti uppat a pulo a batay a pirac iti baba dagiti duapulo a tabtabla ; dua a batay iti baba ti maysa a tabla cadagiti dua a pagsangalanna, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla cadagiti dua a pagsangalanna.

25 Ket iti maicadua a bangir ti tabernaculo, iti bangirra iti amianan, nangaramid iti duapulo a tabla,

26 ken dagiti uppat a pulo a batayda a pirac ; dua a batay iti baba ti maysa a tabla, ket dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

27 Ket iti bangir nga akinlicud ti taber-

naculo, n̄ga laud, nan̄garamid iti innem a tabla.

28 Ket inaramidna dagiti dua a tabla a pasuli ti tabernaculo iti bangir n̄ga akinlicud.

29 Ket nagrutapda iti baba; ket castada man met laengen aginḡga iti toctocna agpapan iti maysa a candilinḡ: casta ti inaramidna iti agpadpada cadacuada cadagiti dua a suli.

30 Ket adda idi walo a tabla, ken dagiti batayda a pirac, sangapulo ket innem a batay iti babaen ti tunggal tabla dua a batay.

31 Ket inaramidna a balbalunet ti cayo n̄ga acacia; lima cadagiti tabla ti maysa a bangir ti tabernaculo,

32 ken lima a balbalunet cadagiti tabla iti sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima a balbalunet cadagiti tabla ti tabernaculo, n̄ga akinlicud iti laud.

33 Ket ti nagtenḡn̄ga a balunet pinagtarusna iti tenḡn̄ga dagiti tabla nanipud pungto aginḡgat' pungto.

34 Ket kinalupcupanna dagiti tabla iti balitoc, ket inaramidna dagiti candilinḡda a balitoc a pangyusocan cadagiti balunet, ket kinalupcupanna dagiti balunet iti balitoc.

35 Ket inaramidna ti abbonḡ n̄ga azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat a tinali: agraman kerubin, a gapuanan ti nagdanonan lain̄g n̄ga agararamid, inaramidna.

36 Ket inaramidna dagiti uppat n̄ga adigina n̄ga acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc: dagiti sasabit-anda balitocda idi; ket impandayanna ida iti uppat a batay a pirac.

37 Ket inaramidna ti maysa a tábinḡ iti ruangan ti Tabernaculo, n̄ga azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali, a gapuanan ti manauḡborda;

38 ken dagiti lima n̄ga adigina agraman sasabitanda: ket kinalupcupanna ti toctocda ken dagiti putiputda iti balitoc; ket dagiti lima a batayda suerda idi.

Ti pannacaaramid ti lacasa; ti lamisaan; ti candelero; ti altar ti inciense.

37 Ket ni Baseleel inaramidna ti lacasa n̄ga cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugna idi, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti catayagna:

2 ket kinalupcupanna iti bin-ig a balitoc iti uneg ken ruar, ket inaramidna ti maysa a balangat a balitoc iti aglawlawna.

3 Ket impandayanna iti uppat a singsinḡ a balitoc, iti uppat a sacana; dua a singsinḡ iti maysa a bangirna, ken dua a singsinḡ iti casumbangirna.

4 Ket inaramidna dagiti arimata n̄ga cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

5 Ket incabilna dagiti arimata cadagiti singsinḡ iti siesikigan ti lacasa, a panagcatan iti lacasa.

6 Ket nan̄garamid iti maysa a saad ti caasi a bin-ig a balitoc: dua a sico ket guddua ti caatiddugna idi, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana.

7 Ket nan̄garamid iti dua a kerubin a balitoc; pinitpit ti pinangaramidna cadacada iti dua a murdonḡ ti saad ti caasi;

8 maysa a kerubin iti maysa a pungto, ket maysa a kerubin iti sabali a pungto: maysa a sangcacanayon iti saad ti caasi inaramidna dagiti kerubin cadagiti dua a pungtona.

9 Ket dagiti kerubin inucradda dagiti payacda n̄ga in pangato n̄ga abbonḡanda ti saad ti caasi cadagiti payacda, ti maysa sinangona ti caduana; iti saad ti caasi ti pagturingan dagiti rupa dagiti kerubin.

10 Ket inaramidna ti lamisaan a cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugna idi, maysa a sico ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti cangtona:

11 ket kinalupcupanna iti bin-ig a balitoc, ket inyaramidanna iti maysa a balangat a balitoc iti aglawlaw.

12 Ket inyaramidanna iti maysa a paigidna a sangadaculapan n̄ga aglawlaw, ket nan̄garamid iti maysa a balangat a balitoc iti paigid n̄ga aglawlaw.

13 Ket nagpanday iti uppat a singsinḡna a balitoc, ket insaadna dagiti singsinḡ cadagiti uppat a suli n̄ga adda iti uppat a sacana.

14 Iti asideg ti murdonḡ adda idi dagiti singsinḡ, a pacacabilan dagiti arimata a pamaclayan ti lamisaan.

15 Ket nan̄garamid cadagiti arimata a cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc, a pamaclayan ti lamisaan.

16 Ket nagaramid iti ar-aruaten n̄ga adda iti rabaw ti lamisaan, dagiti casbasona, ken dagiti cucharrana, ken dagiti maloconḡna, ken dagiti gorgoritana, a pagibucbucna, iti pasig a balitoc.

17 Ket nagaramid iti candelero a bin-ig a balitoc: pinitpit ti inaramidna a candelero, uray ti poonna, ken ti ongcayna; dagiti copana, dagiti bocona, ken dagiti sabongna sangsangcanayonna la kencuana:

18 ket innem ti sangana idi a rumuar iti bacrangna; tallo a sangna ti candelero iti maysa a bacrangna, ket tallo a sangna iti sabali a bacrangna:

19 tallo a copa ti naaramid a cas sabong ti almendra iti maysa a sangna, maysa a boco sa maysa a sabong; ket tallo a copa ti naaramid a cas sabong ti almendra iti sabali a sangna, maysa a boco ken maysa a sabong: casta ti naipaay cadagiti innem a sangna a rumuar iti candelero.

20 Ket iti candelero adda idi uppat a copa, naaramid a cas sabong ti almendras, dagiti bocona, ken dagiti sabsabongna;

21 ket ti maysa a boco iti babaen dagiti dua a sangna a sangsangcanayonda, ken ti maysa a boco iti babaen dagiti dua a sangna a sangsangcanayonda, ken maysa a boco iti babaen dagiti dua a sangna a sangsangcanayonda, naipaay cadagiti innem a sangna a rumuar kencuana.

22 Dagiti bocoda ken dagiti sangada sangsangcanayonda a bagi iti candelero: ti nacadagupanna pinitpit a bin-ig a balitoc.

23 Ket inaramidna dagiti pagsainganna, pito, ken dagiti pangarsang kencuana, ken dagiti pingganna a pagidissoan ti inarsang, a bin-ig a balitoc.

24 Iti maysa a talento ti bin-ig a balitoc inaramidna, ken amin nga aruatenna.

25 Ket inaramidna ti altar ti incienso a cayo ti acacia: maysa a sico ti caatiddugna, ken maysa a sico ti caacabana, nagecuadrado; ket dua a sico ti catayagna; dagiti sarana sangsangcabagida iti altar.

26 Ket kinalupcupanna iti balitoc a pulos, ti rabawna, ken dagiti bacrangna nga aglawlaw, ken dagiti sarana: ket inaramidanna iti maysa a balangat a balitoc nga aglawlaw.

27 Ket nangaramid iti dua a singsingna a balitoc iti babaen ti balangatna, iti dua a paragpagna, iti dua a sikigna a pacayocan dagiti arimata a pangbagcatan kencuana.

28 Ket inaramidna dagiti arimata nga cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

29 Ket inaramidna ti nasantoan a lana a pagsapsapo, ken ti nadalus nga incienso ti nasayamusom nga recrecado, a cas iti laing ti manangaramid ti bangbanglo.

Ti pannacaaramid ti altar ti daton a mapuuran; ti pagbuggoan ken ti paraangan. Dagup dagiti napateg a naaramat.

38 Ket inaramidna ti altar ti daton a mapuuran iti cayo nga acacia: lima a sico ti caatiddugna idi, ket lima a sico ti caacabana, nagecuadrado; ket tallo a sico ti catayagna.

2 Ket inaramidna dagiti sarana cadagiti uppat a sulina; dagiti sarana sangsangcanayonda iti altar: ket kinalupcupanna iti suer.

3 Ket nangaramid cadagiti amin nga aruatenna ti altar, dagiti bangbanga, ken dagiti soplada, ken dagiti bacbacca dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti pagiccan iti beggang: dagiti amin nga aruatenna inaramidna iti suer.

4 Ket nangaramid iti altar iti maysa a bacud nga iniket a suer, iti babaen ti igidna nga aglawlaw, a ginaw-atna ti gudua ti catayag ti altar.

5 Ket pinandayna dagiti uppat a singsing cadagiti uppat a murdong ti bacud a suer, a pacaicabilan dagiti arimata.

6 Ket inaramidna dagiti arimata iti cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti suer.

7 Ket inyusocna dagiti arimata cadagiti singsing iti agsumbangir ti altar, a pacabacalayanna; inaramidna a nasol-loopan iti tinabla.

8 Ket nangaramid iti pagbuggoan a suer, ken ti poonna a suer, nga a inacamamna dagiti sarming dagidi babbai a naguummong a nagservi iti ruangan ti tolda ti gimong.

9 Ket nangaramid iti paraangan: iti abagatanen ti akinabagatan a bangir dagiti tabtanging ti paraangan isuda idi iti nalapat a lienzo a tinali, a sangagasut a sico;

10 dagiti adigida duapulo, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda piracda idi.

11 Ket iti bangir ti amianan sangagasut a sico, dagiti adigida duapulo, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit, ken dagiti putiputda pirac.

12 Ket iti bangir iti laud adda tabing a limapulo a sico, dagiti adigida sangapulo, ken dagiti batayda sangapulo; dagiti cawit dagiti adigi, ken dagiti putiputda pirac idi.

13 Ket iti bangirna a makindaya iti daya, limapulo a sico.

14 Dagiti tábing iti maysa a sikigan ti ruangnan sangapulo ket lima a sico idi; dagiti adigida tallo, ken dagiti batayda tallo;

15 ket casta iti sabali a bangir: itoy nga ima ken ita nga ima iti abay ti ruangan ti paraangan adda dagiti tábing a sangapulo ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ken tallo dagiti batayda.

16 Amin dagiti tábing ti paraangan a naglawlaw nalapat a lienzo a tinali idi.

17 Ket dagiti batay dagiti adigi suerda idi; dagiti callawit dagiti adigi, ken dagiti putiputda pirac; ken ti calupcup dagiti toctoeda pirac; ket amin dagiti adigi ti paraangan naputiputanda iti pirac.

18 Ket ti tábing ti ruangan ti paraangan inaramid ti manangborda iti azul, ken purpuro, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali: ket duapulo a sico ti catiddug idi, ket ti canгато iti nagacabaan lima a sico, a capada dagiti tábing ti paraangan.

19 Ket dagiti adigida uppat idi, ken dagiti batayda uppat, a suer; dagiti callawitda pirac, ken ti calupcup dagiti toctoeda, ken dagiti putiputda pirac.

20 Ket amin dagiti pasoc ti tabernaculo ken ti paraangan nga aglawlaw, suerda idi.

21 Daytoy ti dagup dagiti banbanag a maipaay iti tabernaculo, a tabernaculo met laeng ti pamanecnec, cas nabilangda a mayannurot iti bilin ni Moises, a maipaay iti panagannung dagiti Levitas, iti ima ni Itamar nga anac ni Aaron a sacerdote.

22 Ket ni Beseleel nga anac ni Uri nga anac ni Hur iti caputotan ni Juda, inaramidna amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.

23 Ket caduana idi ni Ooliab nga anac ni Aquisamec iti caputotan ni Dan, maysa a manangkitikit, ken nagdanonan laing nga agararamid, ken maysa a manangborda iti azul, ken iti purpura ken iti escarlata ken iti lienzo a nalapat a tinali.

24 Amin a balitoc a naaramat iti pannacaaramid ti amin a trabajo ti santuario, a balitoc met laeng a naidaton, duapulo ket siam a talento, ket pito gasut ket tallopulo a siclo, a capada ti siclo ti santuario.

25 Ket ti pirac dagiti naibilang ti gimong sangagasut a talento, ket sangaribu

pito gasut ket pitopulo ket lima a siclo, cas ti siclo ti santuario:

26 maysa a beka ti maysa a olo, *cayatna* a saoen, guddua ti siclo, cas ti siclo ti santuario, iti tunggal maysa nga immalatiw cadacuada a naibilang, manipud duapulo ti tawenna ken nasuroc, cadagiti innem a gasut a ribu, tallo ribu, lima gasut ket limapulo a lallaki.

27 Ket ti sangagasut a talento a pirac isuda ti napanday a batbatay ti santuario, ken batbatay iti abbong; sangagasut a batbatay ti sangagasut a talento, maysa a talento ti maysa a batay.

28 Ket iti sangaribu pito gasut pitopulo ket lima a siclo inaramidna a callawit cadagiti adigi, ken pinangcalupcupna cadagiti toctoeda, ken inaramidna a putiput a maipaay cadacuada.

29 Ket ti suer a naidaton pitopulo a talento, ket dua ribu ket uppat a gasut a siclo.

30 Ket isu ti inaramidna a batbatay ti ruangan ti tolda ti gimong, ken altar a suer, ken iniketna a suer, ken amin nga ar-aruatn ti altar,

31 ken batbatay ti paraangan nga aglawlaw, ken batbatay ti ruangan ti paraangan, ken amin a pasoc ti tabernaculo, ken amin a pasoc ti paraangan nga aglawlaw.

Ti pannacaaramid dagiti cawes dagiti sacerdote. Ni Moises kitaenna ti aramid a nalpas.

39 Ket iti azul, ken purpura, ken escarlata inaramidna a cawcawes a nasayaat ti pannacaaramidna, a maipaay iti panagannung iti nasantoan a disso, ken inaramidna a nasantoan a cawes a maipaay ken Aaron; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

2 Ket inaramidna ti efod iti balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali.

3 Ket nagpitpitda iti balitoc a binabalala iti naingpis ket binarotda tapno ibinggasda iti azul, ken iti purpura ken iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo a gapuanan ti nagdanonan laing nga agararamid.

4 Nagaramidna cadagiti ragas nga hombrera a naisug-op; cadagiti dua a pungto naisug-op.

5 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes nga adda iti rabaw ti efod a

pangicapet kencuana, isu met ti nayon ti ragas ken capada ti pannacaaramidna ; iti balitoc, iti azul, ken purpura ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

6 Ket tinagaanda dagiti bato nga onix, a naitampoc iti balitoc, a nakitikitan cadagiti kitikit ti maysa a tandaan, a naibatog cadagiti nagnagan dagiti annac ni Israel.

7 Ket incabilna ida cadagiti ragas nga hombrera ti efod, tapno isuda dagiti batbato a panglaglagipan cadagiti annac ti Israel ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

8 Ket inaramidna ti pectoral, a gapuanan ti nagdanonan lainng nga agararamid, cas pannacaaramid ti efod ; a balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid.

9 Cuadrado idi ; inaramidda ti pectoral nga agsucut : maysa a dangan ti caatidugna idi, ken maysa a dangan ti cacabana, nagecupin.

10 Ket tinampucanda iti uppat nga in-intar cadagiti batbato. Maysa nga intar ti sardio, topacio, ken carbunclo isu idi ti umuna nga intar ;

11 ket ti maicadua nga intar, maysa nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa a diamante ;

12 ket ti maicatlo nga intar, maysa a jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga amatista ;

13 ket ti maicapat nga intar, maysa a berilo, maysa nga onix, ken maysa a jaspe : naibalayda cadagiti calucep a balitoc a nacaitampucanda.

14 Ket dagiti batbato naibatogda cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel, a sangapulo ket dua, a maisurot iti nagnaganda ; cas cadagiti nacaiburican ti maysa a tandaan, tunggal maysa a naibatog iti naganna, cadagiti sangapulo ket dua a caputotan.

15 Ket inaramidda dagiti singdan ti pectoral a cas lubid a kinawar a pasig a balitoc.

16 Ket inaramidda ti dua a pagitampucan a balitoc, ken dua a singsing a balitoc, ket incabilda ti dua a singsing iti dua a pungto ti pectoral.

17 Ket incabilda dagiti dua a kinawar a singdan a balitoc cadagiti dua a singsing iti pungpungto ti pectoral.

18 Ket dagiti sabali a dua nga pungto dagiti dua nga kinawar a singdan incama-

ngda cadagiti dua a pagitampucan, ket indissoda ida cadagiti ragas nga hombrera ti efod iti sangaoanna.

19 Ket inaramidda ti dua a singsing a balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a murdong ti pectoral, iti pingirna nga adda iti sikigan ti efod a nakinuneg.

20 Ket nangaramidda iti dua a singsing a balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a ragas nga hombrera iti efod iti makinbaba, iti sangaoanna, iti asideg ti pagsaipanna, a ngatoen ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod.

21 Ket ingalutda ti pectoral nga incapetda dagiti singsingna cadagiti singsing ti efod nga inaramatda ti maysa a singdan nga azul, tapno maiparabaw ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod, ken tapno ti pectoral saan a maisina iti efod ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket inaramidna ti cagay ti efod nga inabel a pasig nga azul ;

23 ket ti tengnged ti cagay iti tengngana, cas ti putol ti maysa a bado a kinawar a landoc, nalebleban nga aglawlaw ti tengngedna, tapno dinto agpigis.

24 Ket inaramidda iti gayadan ti cagay ti granada nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a tinabid.

25 Ket nagaramidda iti camcampanilla a bin-ig a balitoc, ket insaadda dagiti campanilla nga inalballaetda cadagiti granada iti gayadan ti cagay nga aglawlaw, a naiballaet cadagiti granada ;

26 maysa a campanilla ken maysa a granada, maysa a campanilla ken maysa a granada, iti gayadan ti cagay nga aglawlaw, a pagcawes no agannung ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

27 Ket inyaramidanda ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki cadagiti badbado a lienzo a nalapat nga inabel,

28 ken ti mitra a lienzo a nalapat, ken dagiti nasayaat a pannacallogong a lienzo a nalapat, ken dagiti sapin a lienzo a nalapat a lienzo a tinabid,

29 ken ti barikes a lienzo a nalapat a tinabid, ken azul, ken purpura, ken escarlata, a gapuanan ti managborda ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket nagaramidda iti plancha ti balangat a nasantoan nga pasig a balitoc, ket inlanadda kencuana ti maysa a sinurat, cas cadagiti pannacaiburic ti maysa a tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

31 Ket insiglotda iti maysa a singdan nga azul, a pangicapet kencuana iti rabaw ti mitra iti ngato; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

32 Casta ti pinnacalpas amin nga panacaaramid ti tabernaculo ti tolda ti gimong; ket dagiti annac ti Israel inaramidda cas imbilin ni Jehova ken Moises; casta ti inaramidda.

33 Ket impanda ti tabernaculo ken Moises, ti Tolda, ken amin dagiti alalicamenna, dagiti corchetesna, dagiti tabtabela, dagiti balbalunet, ken dagiti adigina, ken dagiti batayna;

34 ken ti abbong a lallalat ti carnero a natina iti nalabaga, ken ti abbong a lallalat ti foca, ken tabing ti linged;

35 ti lacasa ti pamanecnec, ken dagiti ar-arimatana, ken ti saad ti caasi;

36 ti lamisaan, amin dagiti aruatenna, ken ti tinapay ti parang;

37 ti candelero a nadalus, dagiti pagsainganna, a dagiti met laeng pagsaingana maiornos. ken amin dagiti aruatenna, ken ti lana a segden;

38 ken ti altar a balitoc, ken ti lana a pagsapsapo, ken ti nasayamusom nga incienso, ken ti tabing iti ruangan ti Tolda;

39 ti altar a suer, ken iniket a bacodna a suer, dagiti ar-arimatana, ken amin dagiti alicamenna, ti pagbuggoan ken ti poonna;

40 dagiti tabing ti paraangan, dagiti adigina, ken dagiti batayna, ken ti panglinged iti ruangan ti paraangan, dagiti lubidna, ken dagiti pasocna, ken amin dagiti alicamen ti panagannung iti tabernaculo, a maipaay iti tolda ti gimong;

41 dagiti nasayaat ti pannacaabelna a cawcawes a pagannung iti nasantoan a saad, ken dagiti nasantoan a pagan-anay ni Aaron a sacerdote, ken dagiti pagan-anay dagiti annacna, nga agannung iti kinasacerdote.

42 Iti mayannurot cadagiti amin nga imbilin idi ni Jehova ken Moises, casta ti namaayan dagiti annac ti Israel cadagiti amin nga aramid.

43 Ket nakita ni Moises amin dagiti gapuanan, ket, adtoy, inaramiddan; cas iti pinangibilin ni Jehova, casta ti pinangaramidda idi: ket ni Moises binendicionanna ida.

Ti panacabanjon ti tabernaculo.

40 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana,

2 Iti umuna nga aldaw ti bulan nga umuna bangonemto ti tabernaculo ti tolda ti gimong.

3 Ket icabilmonto iti unegna ti lacasa ti pamanecnec, ket lingdamto ti lacasa iti abbong.

4 Ket iserrecmonto ti lamisaan, ket ornosemto dagiti banbanag nga adda iti rabawna; yunegmonto ti candelero, ket gangatamto dagiti pagsainganna.

5 Ket icabilmonto ti altar a balitoc a paginciensoan iti sangto ti lacasa ti pamanecnec, ket icabilmonto ti linged ti ruangan ti tabernaculo.

6 Ket isaadmonto ti altar ti daton a mapuuran iti sangto ti ruangan ti tabernaculo ti tolda ti gimong.

7 Ket idissomto ti pagbuggoan iti nagbaetan ti tolda ti gimong ken ti altar, ket icamto iti danum.

8 Ket bangonemto ti paraangan nga aglawlaw, ket ibitinmonto ti linged ti ruangan ti paraangan.

9 Ket alaemto ti sapsapo a lana ket sapsapoamto ti tabernaculo, ken amin nga adda iti unegna, ket pasantoemto ken amin nga alicamenna: ket nasantoanto.

10 Ket sapsapoamto ti altar ti daton a mapuuran, ken amin nga ar-aruatenna, ket pasantoemto ti altar: ket ti altar casantoanto unay.

11 Ket sapsapoamto ti pagbuggoan ken ti poonna, ket santificaremto.

12 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti annacna iti ruangan ti tolda ti gimong, ket buggoamto ida iti danum.

13 Ket icapetmonto ken Aaron dagiti nasantoan a cawes; ket sapsapoamto, ket santificaremto, tapno agannung caniac iti takem ti sacerdote.

14 Ket yegmonto dagiti annacna a lalaki, ket icapetmonto cadacuada dagiti bado;

15 ket sapsapoamto ida a cas iti panang-sapsapom ken amada, tapno macapagannungda caniac iti takem ti sacerdote: ket tinto pannacasapsapoda isu cadacuada ti agnanayon a kinasacerdote cadagiti putotda a di agsardeng.

16 Castoy ti inaramid ni Moises: ti mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova kencuana, isu ti inaramidna.

17 Ket naaramid nga iti umuna a bulan ti maicadaa a tawen, iti umuna nga aldaw ti bulan, nabangon ti tabernaculo.

18 Ket ni Moises binangonna ti tabernaculo, ket indissona dagiti batbatayna,

ket impatacderna dagiti tabtablana, ket inyusocna dagiti balunetna, ket impatacderna dagiti adigina.

19 Ket inucradna ti linong iti rabaw ti tabernaculo, ket incabilna ti abbong nga akinngato ti linong iti rabawna; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

20 Ket innalana sana incabil ti pamanecnec iti uneg ti lacasa, ket incapetna dagiti arimata iti lacasa, ket indissona ti saad ti caasi iti rabaw ti lacasa :

21 ket insertecna ti lacasa iti tabernaculo, ket imbitinana ti abbong ti linged, ket liningdana di lacasa ti pamanecnec; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket insaadna ti lamisaan iti tolda ti gimong iti bangir nga amianan ti tabernaculo, iti ruar di abbong.

23 Ket inornosna iti rabawna ti tinapay ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

24 Ket indissona ti candelero iti tolda ti gimong, iti batog ti lamisaan, iti bangir nga abagatan ti tabernaculo.

25 Ket sineggedanna dagidi pagsaingan iti sangô ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

26 Ket incabilna di altar a balitoc iti tolda ti gimong iti sangôanan di abbong:

27 ket pinuuranna iti rabawna ti incienso dagiti nabanglo nga recrecado; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

28 Ket incabilna ti linged ti ruangan ti tabernaculo.

29 Ket insaadna ti altar ti daton a mapuuran iti ruangan ti tabernaculo ti tolda

ti gimong, ket nangidatag iti rabawna iti daton a mapuuran, ken daton a bel-laay; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket indissona ti pagbuggoan iti nagbaetan ti tolda ti gimong ken ti altar, ket iniccanna iti danum a pagbuggo.

31 Ket ni Moises ken ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki binuggoanda dagiti imimada ken sacsacada iti daydiay;

32 no sumreda idi iti tolda ti gimong, ket no umadanida idi iti altar, agbuggoda idi; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

33 Ket impatacderna ti paraangan iti lawlaw ti tabernaculo ken ti altar, ket insabitna ti linged ti ruangan ti paraangan. Casta ti pinangleppas ni Moises iti aramid.

34 Idin di ulep kinalibuyutanna ti tolda ti gimong, ket ti gloria ni Jehova pinunnona ti tabernaculo.

35 Ket ni Moises di macastrec idi iti tolda ti gimong, gaput ta di ulep nagsaad iti rabawna, ken ti gloria ni Jehova pinunnona ti tabernaculo.

36 Ket idi nga di ulep nagpangato nanipud iti rabaw di tabernaculo, dagiti annac ti Israel nagnada, cadagiti amin a papananda :

37 ngem no di ulep saan a naipangato, saanda a nagna idin agingga iti aldaw a dina ingangato.

38 Ta di ulep ni Jehova adda idi no aldaw iti rabaw ti tabernaculo, ket no rabii adda idi ti apuy idiy rabawna, iti imatang dagiti amin a balay ti Israel, bayat amin dagiti papananda.

TI MAICATLO A LIBRO NI MOISES A MANAGAN ITI SAPASAP LEVITICO.

*Ti linteg cadagiti dataton
a mapuuran.*

1 Ket ni Jehova inayabanna ni Moises ket nakisao kencuana nanipud iti tolda ti gimong, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunaem cadacuada, No adda maysa cada-cayo a mangipaay iti daton ken Jehova, aramatenyonto a pagdaton dagiti animal, a dagiti met laeng baca ken carnero.

3 No baca ti mapuuran a pagdatonna, idatonnanto ti lalaki nga awan pacapilawanna: ti pangidatonannanto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, tapno mawat iti saclang ni Jehova.

4 Ket icabilnanto ti imana iti olo ti idatonna a mapuuran; ket maipategto kencuana a maibilang a pacaabbonganna.

5 Ket mangpatayto iti baca a lalaki iti sangon ni Jehova: ket dagiti annac a lalaki ni Aaron, dagiti sacerdote, idatagdanto ti dara, ket iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar nga adda iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

6 Ket lalatennanto ti daton a mapuuran, ket rangrangcayennanto.

7 Ket dagiti annac ni Aaron a sacerdote mangicabildanto ti apuy iti rabaw ti altar, ket parabawandanto iti sungrod a naurnos ti apuy;

8 ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, icabildanto a pagoornosen dagiti rinangcay, ti olo, ken ti taba, iti rabaw ti cayo a ngatoen ti apuy iti rabaw ti altar:

9 ngem dagiti lalaemna ken sacsacana buggoannanto iti danum: ket ti sacerdote puurannanto ida amin iti rabaw ti altar, nga daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanlo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket no ti idatonna aggapu iti pangem, cadagiti carnero, wenna cadagiti calding, a daton a mapuuran; itinto lalaki a di mapilaw ti idatonna.

11 Ket patayennanto iti sibay ti altar iti amianan iti saclang ni Jehova; ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, iwarisdanto ti darana iti rabaw ti altar nga aglawlaw.

12 Ket isu rangcayennanto agraman olona ken tabana; ket ti sacerdote icabilnanto ida iti naurnos iti rabaw ti cayo nga adda iti ngatoen ti apuy iti altar:

13 ngem dagiti lalaem ken dagiti saccaca buggoannanto iti danum; ket ti sacerdote idatonnanto amin, ket puurannanto iti altar: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanlo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no ti idatagna ken Jehova maysa a daton a mapuuran cadagiti tumatayab, idatonnanto ngarud a pagdatag dagiti pagpagaw wenna urbon dagiti calapati.

15 Ket ti sacerdote ipannanto iti altar, ket pulsutennanto ti olona, ket puurannanto iti rabaw ti altar; ket ti darana ipatedtednanto iti sibay ti altar;

16 ket icatennanto ti kinaracaranna agraman rugitna ket ibellengna iti sikigan ti altar iti daya a pagdissoan dagiti dapo:

17 ket iggamannanto dagiti payacna tapno pisangenna, ngem dinanto gerreten; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw dagiti sungrod ti apuy: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanlo a sayamusom ken Jehova.

Ti linteg cadagiti daton a bellaag.

2 Ket no adda mangipaay iti daton a bellaag ken Jehova, ti namayecmec nga harina idatonnanto; ket buyatannanto iti lana, sananto icabil iti incienso:

2 ket ipannanto cadagiti sacerdote nga annac a lalaki ni Aaron; ket isu irakennanto ti imana iti dadduma nga harinana a namayecmec, ken iti dadduma a lanana, agraman amin a incienso; ket ti sacer-

dote puurannanto iti altar a cas panglagip kencuana, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanġlo a sayamusom ken Jehova:

3 ket ti matda iti daton a bellaay maipataġicuan to ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nġa aramid a casantoan unay dagiti daton a maaramid ken Jehova iti apuy.

4 Ket no sica ti mangidatag iti daton a bellaay a naluto iti horno, isunto dagiti torta nġa harina a namayecmec nġa awan levadurana, a nagameran iti lana, wenna dagiti cananen a nainġpis a di nalevaduraan a sinapsapoan iti lana.

5 Ket no ti idatagmo maysa a daton a bellaay a naluto iti bandeja ti horno, tinto namayecmec nġa harina a di nalevaduraan a nagameran iti lana.

6 Pispisemto ket lanaamto: isut' maysa a daton a bellaay.

7 Ket no ti igay-atmo maysa a daton a bellaay a naluto iti parioc, ti namayecmec nġa harina nġa adda lanana ti maaramid to.

8 Ket ipanmonto ti daton a bellaay a naaramid cadagitoy a ramitramit ken Jehova: ket isuntet' maiparang' iti sacer-dote, ket isu ipannanto iti altar.

9 Ket ti sacerdoti iccatennanto iti daton a bellaay ti panglagip kencuana, ket puurannanto iti rabaw ti altar, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanġlo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket ti matda iti daton a bellaay cucuan to ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nġa aramid a casantoan unay cadagiti dataton ken Jehova a maaramid iti apuy.

11 Saanto a nalevaduraan ti daton a bellaay nġa idatonyonto ken Jehova; ta dicayto puuran ti levadura wenna diró a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.

12 Igay-atyonto ida a pagdaton dagiti umuna a bunġbunġa ken Jehova: nġem saandanto a maipan nġa aġservi a nabanġlo a sayamusom iti rabaw ti altar.

13 Ket tumunġgal maidatag ti datonmo a bellaay asinamto; ket dicanto liwayan ti asin ti tulag ti Diosmo iti datonmo a bellaay: dagup amin a datonmo paki-datonmonto ti asin.

14 Ket no idatagmo ti maysa a daton a bellaay dagiti umuna a bunġa ken Jehova, ipaaymonto a daton a bellaay dagiti umuna

a bunġa ti trigo a sibubukel ti dawana a naituno iti apuy, napilpil a binukel ti nalanġto a dawa.

15 Ket iccamto iti lana, sacanto para-bawan iti incienso: isu ti maysa a daton a bellaay.

16 Ket ti sacerdoti puurannanto ti panglagip itoy, a isu a ti dadduma ti napilpil a bukel, ken ti dadduma ti lanana, agraman amin ti incienso: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

Ti linteg cadagiti dataton iti cappia.

3 Ket no ti idatonna maysa a sacrificio dagiti daton iti cappia; no mang'idaton cadagiti bacbaca, uray lalaki, uray cabayan, tinto awan pilawna ti idatonna iti saclanġ ni Jehova.

2 Ket idissonanto ti imana iti olo ti idatonna, ket patayennanto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimonġ: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron nġa sassacerdoti iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

3 Ket igay-atnanto a daton cadagiti dataton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti taba a mangcumot cadagiti lalaem, ken amin a taba nġa adda cadagiti lalaem,

4 ket dagiti dua a bekel ken ti taba iti lawlawda, nġa adda iti abay dagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti bekel iccatennanto.

5 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron puurandanto iti rabaw ti altar iti nġatoen ti mapuuran a daton, nġa adda iti rabaw ti naisunġrod iti apuy: isut' maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanġlo a sayamusom ken Jehova.

6 Ket no ti idatonna a sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova maysa cadagiti carnero; lalaki wenna cabayan, nġa awan pilawna ti pagdatonna.

7 No ipaayna a daton ti cordero, idatannanto nġarud iti saclanġ ni Jehova;

8 ket idissonanto ti imana iti olo ti datonna, ket patayennanto iti sanġo ti tolda ti gimonġ: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron iwarisdanto ti darana iti lawlaw ti rabaw ti altar.

9 Ket ipaaynanto iti sacrificio dagiti daton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti tabana, ti nalucmeg nġa ipus a sibubukel iccaten-nanto iti yan ti duri; ket ti taba a

mamunġon cadagiti lalaem, ken amin a taba nġa adda cadagiti lalaem,

10 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nġa adda cadacuada a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel iccatennanto.

11 Ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

12 Ket no ti idatonna maysa a calding, idatonnanto nġarud iti saclanġ ni Jehova:

13 ket ipataynanto ti imana iti olona, ket patayennanto iti sanġo ti tolda ti gimonġ; ket dagiti annac a lallaki ni Aaron iwarisdanto ti darana iti rabaw ti altar nġa aglawlaw.

14 Ket mangġipaayto iti daydiay ti datonna, nġa maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti taba a mangcumot iti lalaem, ken amin a taba cadagiti lalaem,

15 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nġa adda cadacuada a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot, agraman dagiti beckel iccatennanto.

16. Ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton a maaramid iti apuy, a nabanġlo a sayamusom; dagup ti taba bianġ ni Jehova.

17 Daytoyto ti agnanayon nġa alagaden agpapan putputotyto iti isu-amin a pagnaedanyo, isu a dicayto canen ti taba ken dara.

Ti linteg cadagiti datdaton iti basol.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, No addanto macabasol a dina gagaraen iti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nġa saan nġa aramiden, ket aramidennanto ti maysa cadagidiay:

3 no ti nasapsapoan a sacerdote macabasolto isu a pacairamananto ti ili, mangġidaton nġarud gapu iti basolna nġa inaramidna, iti maysa a bumaro a baca nġa awan pacapilawanna ken Jehova a maipaay a daton gapu iti basol.

4 Ket mangyegto iti baca a bumaro iti ruangan ti tolda ti gimonġ iti sanġo ni Jehova; ket idissonnanto ti imana iti olo ti baca, ket patayennanto ti baca iti sanġo ni Jehova.

5 Ket ti nasapsapoan a sacerdote alaennanto ti dara ti baca, ket yegnanto iti tolda ti gimonġ:

6 ket ti sacerdote ibabasananto ti ra-

magna iti dara, ket iwarisnanto ti dara iti maminpito iti saclanġ ni Jehova iti sanġoanan ti tabinġ ti santuario.

7 Ket ti sacerdote icabilnanto ti dadduma a dara cadagiti sara ti altar ti incienso a nasayamusom iti sanġo ni Jehova, nġa adda iti tolda ti gimonġ; ket ti dagup ti dara ti bumaro a baca ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran, nġa adda iti ruangan ti tolda ti gimonġ.

8 Ket amin a taba ti baca a daton gapu iti basol iccatennanto; ti taba a mangbungon cadagiti lalaem, ken amin a taba cadagiti lalaem,

9 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nġa adda iti rabawda, a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel, iccatennanto,

10 a cas panangiccat ti taba iti baca a lalaki ti sacrificio dagiti daton iti cappia: ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar ti daton a mapuuran.

11 Ket ti lalat ti baca ken amin a lasagna, agraman ti olona ken agraman sacsacana, ken lalaemna, ken tackina,

12 uray ti dagup ti bagi ti baca ipannanto iti ruar ti pacarso aginġga iti nadalus a yan, a pacaiccan dagiti dapo, ket puurannanto iti rabaw ti sunġrod iti apuy: iti pacabellengan dagiti dapo isuntot' pacapuuranna.

13 Ket no ti dagup ti Israel macabasol, ket ti aramid nalmenġ cadagiti mata ti gimonġ, ket isuda nagaramidda cadagiti imbilin ni Jehova a saan nġa aramiden, ket nacabasolda;

14 no ti basol a nacabiddutanda mamammoan, ti gimonġ nġarud idatonnanto ti maysa a baca a bumaro nġa agservi a daton gapu iti basol, ket yegna iti sanġo ti tolda ti gimonġ.

15 Ket dagiti panglacayen ti gimonġ idissodanto dagiti im-imada iti olo ti baca iti saclanġ ni Jehova; ket ti baca mapata;to iti sanġo ni Jehova.

16 Ket ti nasapsapoan a sacerdote yegnanto ti dadduma a dara ti baca iti tolda ti gimonġ:

17 ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara, ket iwarisnanto iti maminpito iti saclanġ ni Jehova iti sanġoanan ti tabinġ.

18 Ket icabilnanto ti dadduma a dara iti rabaw dagiti sara ti altar nġa adda iti sanġo ni Jehova, nġa adda iti uneg ti tolda ti gimonġ; ket amin ti dara ibuc-

bucnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran, nga adda iti ruangan ti tolda ti gimong.

19 Ket icatennanto ti dagup ti tabana, ket puurannanto iti rabaw ti altar.

20 Castoy ti aramidennanto iti baca; cas inaramidna iti baca ti daton gapu iti basol, castanto ti panangaramidna iti daytoy; ket ti sacerdote aramidennanto ti pacaabbongan ti ili, ket mapacawadanto.

21 Ket alaennanto ti baca iti ruar ti pacarso, ket puurannanto a cas pinangpuurna idi immuna a baca: isu ti daton gapu iti basol nga maipaay iti gimong.

22 No maysa nga agturay ti macabasol, ket aramidenna a di gagaraen ti uray ania cadagiti imbilin ni Jehova a Diosna a di aramiden, ket nacabasol;

23 no ti babaena a nacabasolanna maipacaammo kencuana, yegnanto a datonna ti maysa a calding, a lalaki nga awan pilawna;

24 ket isaadnanto ti imana iti olo ti calding, ket patayennanto iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran iti saclang ni Jehova: isut' maysa a daton gapu iti basol.

25 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket ti darana ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran.

26 Ket dagup ti tabana puurannanto iti rabaw ti altar, cas ti taba ti sacrificio ti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-na cas mayannatup iti basolna, ket mapacawanto.

27 Ket no maysa cadagiti tao a caaduan ti macabaddut a dina gagaraen, no agaramid iti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nga saan nga aramiden, ket macabasol;

28 no ti basolna a nacabaddutanna maipacaammo kencuana, yegnanto ngarud a datonna ti maysa a calding, cabayan nga awan pacapilawanna, gapu iti basol a nacabaddutanna.

29 Ket isaadnanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto ti daton gapu iti basol iti yan ti daton a mapuuran.

30 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara daydiay, ket icabilnanto cadagiti sara ti altar ti daton a mapuuran;

ket dagup ti dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar.

31 Ket amin a tabana icatennanto, cas pannacaiccat ti taba iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw ti altar, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-na, ket mapacawanto.

32 Ket no mangyeg iti maysa a cordero a daton nga ipaayna gapu iti basol, maysa a cabayan nga awan pacapilawanna ti yegnanto.

33 Ket ipataynanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto a daton gapu iti basol iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran.

34 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket amin a dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar:

35 ket amin a tabana icatennanto, cas iti pannacaiccat ti taba ti cordero iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar, iti ngatoen dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-na a maipannggep iti basolna a nacabaddutanna, ket mapacawanto.

Ti linteg cadagiti daton gapu iti basol (canayon); cadagiti daton iti salungasing.

5 Ket no maysa a tao macabasol, isu a panangdenngegna iti timec ti panamagsapatada kencuana a sacsai, no nacakita wenno nacaammo, no dina ibaga, isunto ngarud ti mangawit iti kinadakes.

2 Wenno uray siasinoman a mangsagid iti saan a nadalus, uray bangcay ti natav nga animal a narugit, wenno bangcay ti animal a naamo a narugit, wenno bangcay dagiti aguy-uyas a saan a nadalus, ket nailimed kencuana, ket matda a saan a nadalus, macabasolto ngarud.

3 Wenno no sagidenna ti rugit ti tao, iti uray ania a nacarugitanna, ket nailimed kencuana; intono maammoanna, macabaddutto laeng.

4 Wenno no ti uray siasino mangipab-pabareng nga agsapata cadagiti bibigna nga agaramid iti dakes, wenno agaramid iti naimbag, uray aniamau a balicsennanto

a situred babaen ti sapata, ket nailimed kencuana; intono maammoanna, macabad-dutto ngarud iti maysa cadagito y nga *aramid*.

5 Ket maaramidto, a no isunto ti macabasal iti maysa cadagito y nga *aramid*, ipudnonanto ti basol nga inaramidna:

6 ket yegnanto a datonna gapu iti salungasing ken Jehova nga agservi iti basol a nacabasalonna, ti maysa a cabayan iti panggen, maysa a cordero wenna maysa a calding, a daton gapu iti basol; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaab-bonganna a maipanggep iti basolna.

7 Ket no di macaanay ti cucuana a pangpaadda iti maysa a cordero, yegnanto ngarud a datonna gapu iti salungasing nga agservi iti nacabasalonna, ti dua a pagaw wenna dua a calapati nga urbon, ken Jehova; ti maysa maipaay ti daton gapu iti basol, ket ti sabali maipaay ti daton a mapuuran.

8 Ket ipannanto ida iti sacerdote, isu a mangipaayto nga umuna iti daya a daton gapu iti basol, ket pulstennanto ti olona iti tengngedna, ngem dinanto gud-duaen:

9 ket iwarisnanto ti dadduma iti dara ti daton gapu iti basol iti sikigan ti altar; ket ti natda iti dara maipatedtedto iti poon ti altar: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

10 Ket igay-atnanto ti maicadua a daton a mapuuran, cas iti alagaden; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaab-bonganna a mayannurot iti baddut a nacabasalonna, ket mapacawanto.

11 Ngem no awan kencuana ti macaanay a pamaaddana iti dua a pagaw wenna dua a calapati, yegnanto ngarud a datonna gapu iti pannacabasalna, ti apagecapolo ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a pagdaton gapu iti basol: dinanto ic-iccan iti lana, casta met a dinanto ic-iccan iti incienso; ta isut' maysa a daton gapu iti basol.

12 Ket ipannanto iti sacerdote, ket ti sacerdote rumakemto *iti harina* a pacalaglagipanna, ket puurannanto iti altar, a ngatoen dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

* Bassit ti curangna a sangapulo a salup.

13 Ket ti sacerdote aramidennanto a pacaab-bonganna mayannatup iti babacna a nacabasalonna iti uray ania cadagito y, ket mapacawanto: ket *ti natda* cucuanto ti sacerdote, a cas ti daton a bellaay.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

15. No uray siasinoman mailaw-an a macasalungasing, ket macabasal a dina gagaraen cadagiti nasantoan a ramitramit ni Jehova; yegnanto ngarud ti datonna gapu iti salungasing ken Jehova, a maysa a lalaki a carnero nga awan pilawna, a mayannatup iti pamatgam iti pirac a siclo,* a cas ti siclo ti santuario, nga agservi a daton gapu iti salungasing:

16 ket isublinanto iti nagaramidanna ti baddut iti nasantoan a ramitramit, ket nayonnanto daydiay iti apagecalima nga apag, ket itednanto iti sacerdote; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaab-bonganna nga aramatenna ti carnero a lalaki a daton gapu iti salungasing, ket mapacawanto.

17 Ket no ti maysa a tao macabasal, ket aramidenna ti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nga saan nga aramiden; uray dina ammo, macabasal laeng, ket awitennanto ti kinadakesna.

18 Ket ipannanto iti sacerdote ti maysa a lalaki a carnero nga awan pilawna, a mayannatup iti pamatgam, nga agservi a daton gapu iti salungasing; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaab-bonganna a maipaay iti aramid a nacabaddutanna a dina ginagara ken dina ammo, ket mapacawanto.

19 Isu ti maysa a daton gapu iti salungasing: *ti tao* kinapudnona a nacabaddut iti saclang ni Jehova.

Ti akem ti sacerdote cadagiti daton a mapuuran; cadagiti daton a bellaay; cadagiti daton iti basol.

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 No ti maysa a tao macabasal, ket mailaw-an a sumalungasing ken Jehova, ket ulbodenna ti padana a tao iti naitalec, wenna iti nagtulaganda, wenna iti tacaw, wenna pinarigatna ti padana a tao,

3 wenna nasaracanna ti napucaw, ket

* Pirac dagiti Hebreo.

yulhodna, ket sapataanna ti tiri; iti uray ania cadagitoy a baubanag nga aramiden ti tao, isut' pacabasolan;

4 agbanagto ngarud nga, no nacabasol, ket sibabaddut, isublinanto ti tinacawna, wenna nagun-odna gapu iti pammarparigatna, wenna ti naitalec kencuana, wenna ti napucaw a nasaracanna,

5 wenna aniaman a sinapataanna iti tiri; isublinanto met laeng nga awan macsay, ket nayonannanto pay iti apagcalimana: ket ti agtagicua isunto ti pangitdanna iti aldaw a pannacasaracna iti nacabaddutanna.

6 Ket yegnanto iti sacerdote ti idaton ken Jehova gapu iti salungasing, a maysa a carnero a lalaki nga awan pacapilawanna, a maitutop iti cas pamatpatgam, nga agservi a daton gapu iti salungasing:

7 ket ti sacerdote aramidennanto a pacabonganna iti sango ni Jehova; ket mapacawanto iti uray ania nga inaramidna nga nacabasolanna.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

9 Ibilinmo ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti alagaden iti daton a mapuuran: ti daton a mapuuran addanto iti pangsungrodan iti rabaw ti altar iti agpatpatnag agingga iti bigat; ket ti apuy ti altar mapaspagedanto laeng iti rabawna.

10 Ket ti sacerdote icapetnanto ti badona a lienzo, ket dagiti sapinna a lienzo icapetnanto iti lasagna; ket icatennanto dagiti dapo, apaman a naibus ti apuy ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar, ket icabilnanto ida iti sikigan ti altar.

11 Ket icatennanto dagiti cawesna, ket icapetnanto dagiti sabali a cawes, ket yallatiwnanto dagiti dapo iti ruar ti pacarso iti nadalus a disso.

12 Ket ti apuy iti rabaw ti altar mabatinto a sidarang idia, daytoy dinto maeddep; ket ti sacerdote sungsungrodannanto iti biniganbigat; ket icabilnanto a siurnos iti rabawna ti daton a mapuuran, ket puurrannanto idia ti taba dagiti daton a maipaay iti cappia.

13 Ti apuy mabatinto laeng a sidarang nga agnanayon iti rabaw ti altar; daytoy dinto maeddep.

14 Ket daytoy ti alagaden iti daton a bellaay: dagiti annac a lallaki ni Aaron idatondanto iti saclang ni Jehova, iti sango ti altar.

15 Ket mangalanto iti sangarakemma iti daydiay, iti namayecmec nga harina ti daton a bellaay, ken iti dadduma a labana, ken dagup ti incienso nga adda iti daton a bellaay, ket puurrannanto iti rabaw ti altar nga agservi a nabannglo a sayamusom, cas pacalaglagipanna, ken Jehova.

16 ket ti matda iti daydiay canento ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki: macanto a di nalevadurannanto iti maysa a nasantoan a disso; iti paraangan ti tolda ti gimong canendanto.

17 Dinto maluto a silelewadura iti horno. Intedco a cas bagida cadagiti datonco nga maaramidto iti apuy; daytoy ti nasantoan unay, a cas ti daton gapu iti basol, ken cas ti daton gapu iti salungasing.

18 Tumunggal maysa a lalaki cadagiti annac ni Aaron canennanto cas bagina nga agnanayon cadagiti putputoty, cadagiti datdaton ni Jehova a maaramid iti apuy: ti mangsagid cadagidiay nasantoanto.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

20 Daytoy ti daton ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, nga ipaaydanto ken Jehova iti aldaw a pannacasapsapona: ti apagcapulo ti maysa nga efa ti namayecmec nga harina a maipaay a mataginayon a daton a bellaay, ti cagudduana iti bigat ket ti maysa a gudduana iti malem.

21 Iti maysa a bandeja ti horno maaramidto a silalana; no maupran yunegmonto: iti mapispisi a naluto idatonmonto ti daton a bellaay, nga agservi, a nabannglo a sayamusom ken Jehova.

22 Ket ti sacerdote a nasapsapona a sumononto kencuana cadagiti annacna a lallaki idatonnanto: gapu iti mataginayon a pagbilinan, mapuuranto nga awan ti curangna a maipaay ken Jehova.

23 Ket tunggal daton a bellaay ti sacerdote mapuuranto nga awan ti curangna: dinto macan.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

25 Ibagam ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti alagaden iti panagdaton gapu iti basol: iti disso a pamapatayan iti daton a mapuuran, isunto met ti pamapatayan iti daton gapu iti basol iti saclang ni Jehovau isu ti nasantoan unay.

26 Ti sacerdote a mangidaton itoy gap: iti basol, canennanto: iti maysa a disso a

nasantoan isuntot' pang'anna, iti parangan ti tolda ti gimong.

27 Uray aniaman a macasagid iti lasag iti daytoy, nasantoanto; ket no mawarsian ti darana iti uray ania a cawes, labamto ti nawarsian iti maysa a disso a nasantoan.

28 Ngem ti damili a nacalutoanna boongento; ket no suer nga alicamen ti nacalutoanna, maugasanto, ket mabuggo-anto iti danum.

29 Tunggal lalaki cadagiti sacerdote canennanto daydiay: isu ti nasantoan unay.

30 Ket saanto a macan ti daton gapu iti basol, no ti dadduma a darana naiserrec iti tolda ti gimong, tapno maaramid a pacaabbongan iti nasantoan a disso: mapuranto iti apuy.

Ti akem ti sacerdote cadagiti daton iti salungasing; cadagiti daton iti cappia. Ti taba ken ti dara dinto macan. Ti bāgi dagiti sacerdote.

7 Ket daytoy ti alagaden ti panagdaton gapu iti salungasing: isu ti nasantoan unay.

2 Iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran ti pamapatayanda iti daton gapu iti salungasing; ket ti dara daytoy iwarisnanto iti lawlaw ti rabaw ti altar.

3 Ket idatonnanto itoy ti dagup ti tabana: ti nalucmeg nga ipus, ken ti taba a mangcumot cadagiti lalaem,

4 ken ti dua a beckel, ken ti taba nga adda cadacuada iti apiring dagiti lomo, ken ti culapot ti dalem agraman cadagiti beckel iccatennanto;

5 ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar a maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: isut' maysa a daton gapu iti salungasing.

6 Tunggal lalaki cadagiti sacerdote manganto iti daydiay; iti nasantoan a disso macanto: isu nasantoan unay.

7 Cas iti daton gapu iti basol, casta met ti daton gapu iti salungasing, maymaysa nga alagaden ti pacawadanda: ti sacerdote a mangaramid iti daydiay a pacaabbongan, cucuananto.

8 Ket ti sacerdote a mangirucbab iti daton a mapuuran ti maysa a tao, ti sacerdote met laeng tagicuaennanto ti lalat ti idaton a mapuuran nga impayna.

9 Ket tunggal daton a bellaay a maluto iti horno, ken amin a maluto iti parioc ken

iti bandeja ti horno, cucuanto ti sacerdote a mangidaton.

10 Ket tunggal daton a bellaay a nalaocan iti lana, wenna namaga, cucuanto amin dagiti annac a lallaki ni Aaron, nga cas iti'cua ti maysa, casta met ti bāgi ti sabali.

11 Ket daytoy ti alagaden ti sacrificio cadagiti daton a maipaay ti cappia nga igay-atto ti maysa a tao ken Jehova.

12 No isu yawatnanto a pagyaman, idatonnanto ngarud a buyugen ti sacrificio a pagyaman dagiti saan a nalevaduraan a bibingca a nalaocan iti lana, ken di nalevaduraan a cancanen a nasapsapoan iti lana, ken torta a nalaocan iti lana, ti namayecmec a bellaay a naupran.

13 Agraman dagiti bibingca ti tinapay a nalevaduraan, isaclangnanto ti datonna a buyugen ti sacrificio dagiti datonna a maipaay iti cappia a pagyaman.

14 Ket iti daydiay ipaaynanto ti maysa iti tunggal daton, nga agservi a daton a maipangato ken Jehova; daytoy cucuanto ti sacerdote a mangiwaris iti dara dagiti daton iti cappia.

15 Ket ti lasag ti sacrificio dagiti idatonna iti cappia a pagyaman canento iti aldaw a panagidatonna; awantot' tiddaenna agingga iti bigat.

16 Ngem no ti sacrificio ti datonna maysa a cari, wenna ti maysa a daton ti sibubulos a nakem, canento iti aldaw a panangipayna iti datonna; ket iti bigat isunto ti pannacacaan ti matdana:

17 ngem ti matdana iti lasag ti sacrificio agingga iti maicatlo nga aldaw, mapuuranto iti apuy.

18 Ket no adda iti sacrificio dagiti datonna a maipaay iti cappia a macan iti maicatlo nga aldaw, saanto a maawat, dinto met maibilang kencuana a nangidatag iti daton: maysanto a rimon, ket ti cararua ti mang'an awitennanto ti kinada-kesna.

19 Ket ti lasag a maisagid iti uray aniaman a saan a nadalus, dinto macan; mapuuranto iti apuy. Ket ti maipanggep iti lasag tumusggal maysa a nadalus manganto iti daytoy:

20 ngem ti tao a mang'an iti lasag ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a bāgi ni Jehova, idinto a ti kinarugitna adda kencuana, daya a tao maipusayto iti ilina.

21 Ket no addanto maysa a macasagid iti uray ania a narugit, ti rugit ti tao wenno narugit nga animal, wenno maysa a nacarimrimon a rugit, sa mang'an iti lasag ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a cucuan ni Jehova, dayta a tao maipusayto iti ilina.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

23 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Dicayto mang'an iti taba ti baca, wenno carnero, wenno calding.

24 Ket ti taba ti matay latta, ken ti taba ti pinisangpisang dagiti narungsot nga animal, mabalin nga aramaten iti uray ania a sabali a pamaayan; ngem uray cascasano dicayto mang'an iti dayta.

25 Ta ti uray siasinoman a mang'an iti taba ti animal nga idaton dagiti tao a sacrificio a maaramid iti apuy ken Jehova, ti met laeng tao a mang'an iti dayta maipusayto iti ilina.

26 Ket dacayo dicayto mang'an a pulos iti dara, uray dara ti tumatayab wenno animal iti uray ania a pagnaedanyo.

27 Siasinoman a mang'an iti uray ania a dara, dayta a tao maipusayto iti ilina.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

29 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Ti mang'idatag iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia ken Jehova, yegnanto ti datonna ken Jehova iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia :

30 dagiti imana met laeng mangyegdan-to cadagiti daton ken Jehova a maaramid iti apuy; ti taba agraman ti barucong yegnanto, tapno ti barucong mailili cas daton a mailili iti sang'o ni Jehova.

31 Ket ti sacerdote puurannanto ti taba iti rabaw ti altar; ngem ti barucong cucuanto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

32 Ket ti luppo a macanawan itedyonto iti sacerdote a maipaay a daton a maipangato cadagiti sacrificio dagiti datonyo iti cappia.

33 Ti anac a lalaki ni Aaron a mang'irucbab ti dara dagiti daton iti cappia, ken ti taba, cucuananto ti macanawan a luppo a pannacabagina.

34 Ta ti barucong a mailili ken ti luppo a maipangato, innalac cadagiti annac ti Israel cadagiti sacrificio dagiti datonda a maipaay iti cappia, ket intedco ken Aaron

a sacerdote ken cadagiti annacna a lallaki cas bagida nga agnanayon nga aggapu cadagiti annac ti Israel.

35 Daytoy ti bagi ni Aaron ta nasapsapoan ken ti bagi dagiti annacna a lallaki ta nasapsapoanda, cadagiti daton ni Jehova a naaramid iti apuy, iti aldaw a panang'idatagna cadacuada tapno aganongda ken Jehova iti akem ti sacerdote;

36 isu nga imbilin ni Jehova nga iden a bagida dagiti annac ti Israel, iti aldaw a panangsapsapona cadacuada. Isu ti bagida nga agnanayon bayat cadagiti caputotanda.

37 Daytoy ti alagaden iti daton a ma-puuran, iti daton a bellaay, ken iti daton gapu iti basol, ken iti daton gapu iti salungasing, ken ti pannacaconsagrar, ken iti panang'idatag cadagiti daton iti cappia;

38 nga imbilin ni Jehova ken Moises idia'y bantay Sinai, iti aldaw a panangibilinna cadagiti annac ti Israel nga ipayda dagiti datonda ken Jehova, idia'y tay-ac ti Sinai.

Ti pannacaconsagrar ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Alaem ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki met, ken dagiti cawcawes, ken ti lana a pagsapsapo, ken ti baca a lalaki a daton gapu iti basol, ken dagiti dua a lallaki a carnero, ken ti labba ti di nalevaduraan a tinapay;

3 ket tiptonem amin ti gimong iti ruangan ti tolda ti gimong.

4 Ket inaramid ni Moises ti cas imbilin kencuana ni Jehova; ket ti gimong naptiponda iti ruangan ti tolda ti gimong.

5 Ket ni Moises kinunana iti gimong, Daytoy ti aramid nga imbilin ni Jehova nga aramiden.

6 Ket ni Moises innalana ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ket binuggoanna ida iti danum.

7 Ket incabilna kencuana ti bado ket binaricsanna iti barikes, ket incapetna ti cagay kencuana, ket inyusocna ti efod kencuana, sana incapet ti barikes ti efod a nasayaat ti pannacaabelna, isu ti pina-nggalutna ti efod kencuana.

8 Ket insaadna kencuana ti pectoral,

ket iti uneg ti pectoral incabilna ti Urim ken ti Tummin.

9 Ket indissona ti mitra iti olona; ket iti mitra iti sanġoananna, incabilna ti pinitpit a balitoc, ti nasantoan a balangat; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

10 Ket ni Moises innalana ti pagsapsapo a lana, ken sinapsapoanna ti tabernaculo ken amin nġa adda iti unegna, ket sinantificarna ida.

11 Ket winarsianna iti daydiay ti rabaw ti altar iti maminpito d'aras, ket linana-anna ti altar, ken amin nġa alicamenna, ken ti pagbuggoan ken ti poonna, tapno pasantoenna ida.

12 Ket binuyatanna ti olo ni Aaron iti lana a pagsapsapo, ket sinapsapoanna tapno pasantoenna.

13 Ket ni Moises innalana dagiti annac a lallaki ni Aaron, ket kinawesanna ida cadagiti bado, ket incapetna cadacuada dagiti barikes, ket imbedbedna iti oloda ti pannacallogong; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

14 Ket inyegna ti baca a lalaki ti daton gapu iti basol: ket da Aaron ken dagiti annacna a lallaki impátayda dagiti imimada iti olo di baca a daton gapu iti basol.

15 Sana pinatay; ket ni Moises innalana ti dara, ket incabilna cadagiti sara ti altar iti ramayna, ket ginugoranna ti altar, ket imbuyatna ti dara iti poon ti altar, ket pinasantona, tapno aramidenna ti pannacaabbonġna.

16 Ket innalana amin a taba nġa adda cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada; ket ni Moises pinuuranna iti rabaw ti altar.

17 Nġem ti baca, ken ti lalatna, ken ti lasagna, ken ti tackina pinuuranna iti ruar ti pacarso; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

18 Ket indatagna ti carnero a lalaki ti daton a mapuuran ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki insaadda dagiti imada iti rabaw ti olo di carnero.

19 Ket pinatayna; ket ni Moises inwarisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

20 Ket rinangcayna di carnero a lalaki; ket ni Moises pinuuranna ti olo, ken dagiti pispisina, ken ti taba.

21 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken dagiti sacsacana iti danum; ket ni Moises pinuuranna amin a bagí ti carnero iti rabaw ti altar: isu idi ti maysa a daton a mapuuran nġa agservi a nabanglo a sayamusom: daytoy ti maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket indatagna ti sabali a carnero a lalaki, ti carnero iti pannacaconsagrar: ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki impatayda dagiti imada iti olo di carnero.

23 Ket pinatayna; ket ni Moises nangala iti dara daydiay ket incabilna iti rabaw ti tuctuc ti bolong ti lapayag a macanawan ni Aaron, ken iti tangan ti macanawan nġa imana, ken rabaw ti cadackelan a ramay ti macanawan a sacana.

24 Ket inyegna dagiti annac a lallaki ni Aaron; ket ni Moises incabilna ti nayon ti dara iti rabaw ti capantocan ti macanawan a lapayagda, ken iti tangan ti imada a macanawan, ken iti cadaclan a ramay ti sacada a macanawan: ket ni Moises inwarisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

25 Ket innalana ti taba, ken ti nalucmeg nġa ipus, ken amin a taba nġa adda cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada, ken ti macanawan a luppó:

26 ket iti labbá ti tinapay a di naleva-duraan nġa adda iti sanġo ni Jehova, innalana ti maysa a bibingca a di naleva-duraan, ken maysa a torta ti tinapay a nalanaan, ken maysa a cancanen, ket indissona ida iti taba ken iti macanawan a luppó:

27 ket incabilna amin iti im-ima ni Aaron ken cadagiti im-ima dagiti annacna, sada inlili ida nġa agservi a daton a mailili iti sanġo ni Jehova.

28 Ket ni Moises iniccatna dagidiay iti im-imada, ket pinuuranna ida iti rabaw ti altar iti nġatoen ti daton a mapuuran: dagidiay ti maysa a pacaconsagrar a nabanglo a sayamusom: isu idi ti maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.

29 Ket ni Moises innalana di barucong, ket inlilina a daton a mailili iti sanġo ni Jehova: isu ti bági ni Moises iti carnero a lalaki ti pannacaconsagrar; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket ni Moises nangala iti lana a pagsapsapo, ken iti dara nġa adda iti

altar, ket inwarisna ken Aaron, cadagiti cawesna, ken cadagiti annacna a lallaki, ken cadagiti cawcawes dagiti annacna a lallaki agraman kencuana, ket pinasantona ni Aaron, dagiti cawesna, ken dagiti annacna a lallaki, ken dagiti cawcawes dagiti annacna a lallaki agraman kencuana.

31 Ket ni Moises kinunana ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, Lingtaenyo ti lasag iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong: ket canenyo idiai ken ti tinapay nga adda iti labba ti pannacaconsagar, cas imbilinco a kinunac, Ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki canendanto daydiay.

32 Ket ti matda iti lasag ken iti tinapay puuranyonto iti apuy.

33 Ket iti pito nga aldaw dicayto pumanaw iti ruangan ti tolda ti gimong, ingganat di masungpot dagiti aldaw ti pannacaconsagravyo: ta consagrarannacayto iti pito nga aldaw.

34 Cas ti pannacaaramidna daytoy nga aldaw, casta met ni Jehova imbilinna a maaramid, tapno aramiden ti pannacaabbong a maipaay cadacayo.

35 Ket iti ruangan ti tolda ti gimong ti pagnaedanyonto nga agmalmalem ken agpatnag bayat iti pito nga aldaw, ket ingungutanto ti igunamgunam ni Jehova, tapno dicayto matay: ta casta ti nabihin caniac.

36 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki inaramidda amin a pinaibihin ni Jehova ken Moises.

Ni Aaron idatonna dagiti sacrificio.

9 Ket naaramid iti maicawalo nga aldaw nga ni Moises inayabanna ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ken dagiti lallacay ti Israel;

2 ket kinunana ken Aaron, Alaem ti maysa nga urbon cadagiti bacbaca a maipaay a daton gapu iti basol, ken ti maysa a carnero a lalaki a maipaay a daton a mapuuran, nga awan pacapilawanda, ket idatonmo ida iti saclang ni Jehova.

3 Ket cadagiti annac ti Israel ibagam ket cunamto, Mangalacayo iti maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; ken maysa nga urbon a baca ken maysa a cordero a saggaysa ti tawenda nga awan pacapilawanda, nga agservi a daton a mapuuran;

4 ken maysa a baca a lalaki ken maysa a carnero a lalaki a datdonon iti cappia nga irucbab iti sangon ni Jehova; ken maysa a daton ti bellaay a nalaocan iti lana: ta ita nga aldaw ni Jehova agparang cadacayo.

5 Ket inyegda ti imbilin ni Moises ita sangon ti tolda ti gimong: ket amin ti gimong immadanida ket nagtaacderda iti saclang ni Jehova.

6 Ket ni Moises kinunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova a rebbengyo nga aramiden: ket ti gloria ni Jehova agparangto cadacayo.

7 Ket ni Moises kinunana ken Aaron, Umasidegca iti altar, ket ipaayno ti datonmo gapu iti basol, ken ti datonmo a mapuuran, ket aramidem a pacaabbongam met laeng, ken iti ili; ket irucbabmo ti daton ti ili, ket aramidem a pacaabbonganda; cas imbilin ni Jehova.

8 Idin ni Aaron immasideg iti altar, ket pinatayna ti urbon a baca a daton gapu iti basol, isu a maipaay kencuana met laeng.

9 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron indatagda ti dara kencuana, ket isu insawsawna ti ramayna iti dara, sana incabil cadagiti sara ti altar, ket imbuyatna ti dara iti poon ti altar:

10 ngem ti taba, ken dagiti bekel, ken ti culapot ti dalem ti daton gapu iti basol pinuuranna iti rabaw ti altar; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

11 Ket ti lasag ken ti lalat pinuuranna iti apuy iti ruar ti pacarso.

12 Ket pinatayna ti daton a mapuuran; ket dagiti annac a lallaki ni Aaron inyawatda kencuana ti dara, ket isu inwarisna iti lawlaw ti rabaw ti altar.

13 Ket isuda inyawatda kencuana ti daton a mapuuran a sinagsangcarangcay, ken ti olo: ket pinuuranna ida iti altar.

14 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken dagiti saesaca, sana pinuuran ida iti ngatoen ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar.

15 Ket indatagna ti daton ti ili, ket innalana ti calding ti daton gapu iti basol a maipaay iti ili, sana pinatay, ket indatonna gapu iti basol, cas iti immuna.

16 Ket indatagna di daton a mapuuran, ket indatonna cas mayannurot iti nagbilinan.

17 Ket indatagna ti daton a bellaay, ket pinunnona itoy ti imana, sana pinuuran iti rabaw ti altar, a nayon ti daton a mapuuran ti bigat.

18 Pinatayna ti baca a lalaki ken ti carnero a lalaki, isu a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, a naipaay iti ili: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron inyawatda kencuana ti dara nga inwarisna iti lawlaw ti rabaw ti altar,

19 ket ti taba di baca ken di carnero, ti nalucmeg nga ipus, ken ti mamunġon cadagiti lalaem, ken dagiti beckel, ken ti culapot ti dalem:

20 ket incabilda ti taba iti rabaw dagiti baruconġ, ket pinuurana ti taba iti rabaw ti altar:

21 ket dagiti baruconġ ken ti macanawan a luppo inlili ni Aaron a daton a mailili iti sangō ni Jehova; cas imbilin ni Jehova.

22 Ket ni Aaron innġatona dagiti imana nga insango iti ili, ket binendicionanna ida; ket immulog iti nangidatonanna iti daton gapu iti basol, ken iti daton a mapuuran, ken cadagiti daton iti cappia.

23 Ket da Moises ken Aaron simrecreda iti tolda ti gimongġ, ket rimmuarda, ket binendicionanda ti ili: ket ti gloria ni Jehova nagparang cadagiti amin a tattao.

24 Ket rimmuar ti apuy iti sangō ni Jehova, ket pinuurana iti rabaw ti altar ti daton a mapuuran ken ti taba: ket idi nakita amin ti tao, nagdir-ida, ket nagpa-debda.

Ti basol da Adab ken Abin. Dagiti rebbenġ ken binġlay dagiti sacerdote.

10 Ket ni Adab ken ni Abiu, nga annac a lallaki ni Aaron, innalada tunggal maysa ti incensario, ket incicanda iti apuy, sada incabil ti incienso, ket indaton-da ti sabali nga apuy ken Jehova, a dina imbilin cadacuada.

2 Ket rimmuar ti apuy iti sangō ni Jehova, ket inalun-unna ida, ket natayda iti sangō ni Jehova.

3 Idin ni Moises kinunana ken Aaron, Daytoy ti imbaga ni Jehova a kinunana, Siac masantificaracto cadacuada nga umasideg caniac, ket iti sangō ti amin nga ili maglorificaracto. Ket ni Aaron saan a naguni.

4 Ket ni Moises inayabanna da Misael ken Elisafan, nga annac ni Oziel nga uliteg ni Aaron, ket kinunana cadacuada, Umasidegcayo, ket ipanawyo ditoy sangō ti santuario iti ruar ti pacarso dagiti cacabsatyō.

5 Iti casta immasidegda, ket impanda ida a sicacawes iti ruar ti pacarso; cas sinoa ni Moises.

6 Ket ni Moises kinunana ken Aaron, ken ni Eleazar, ken ni Itamar, nga annacna a lallaki, Dicay wacrayen ti booc ti oloyo, dicay met pigisen ti cawcawesyo; tapno dicay matay, ken tapno di macapungtot iti dagup ti gimongġ: nġem baybay-anyo nga dagiti cacabsatyō, ti dagup ti ili nga Israel, leddaangenda ti puur a pinasged ni Jehova.

7 Ket dacayo dicay rumrumuar iti ruangan ti tolda ti gimongġ, di la ket ta mataycayo; gaput ta ti lana ni Jehova a pagsapsapo adda cadacayo. Ket inaramid-da ti mayannurot iti sao ni Moises.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Aaron a kinunana,

9 Sica wenna dagiti annacmo a lallaki agraman kenca, dicay uminum iti arac wenna naingel nga inumen no sumreccayo iti tolda ti gimongġ, tapno dicay matay: daytoyto ti maalagad nga agnanayon cadagiti caputotanyo:

10 ken tapno mailasinyo ti nasantoan ken sapasap, ken ti saan a nadalus ken nadalus;

11 ken tapno isuroyo cadagiti annac ti Israel ti dagup dagiti alagaden nga imbaga ni Jehova cadacuada iti ngiawat ni Moises.

12 Ket ni Moises nakisao ken Aaron, ken ni Eleazar ken ni Itamar, nga annacna a lallaki a nabati, Alaenyo ti daton a bellaay a natda cadagiti daton ni Jehova a naaramid iti apuy, ket canenyo a di nalewaduraan iti sibay ti altar; ta isu ti nasantoan unay;

13 ket canenyonto iti maysa a disso a nasantoan, gaput ta isu ti bāgim, ken bāgi dagiti annacmo a lallaki, cadagiti daton ni Jehova a naaramid iti apuy: ta casta ti naibilin caniac.

14 Ket ti baruconġ a mailili ken ti maipangato a luppo canenyonto iti maysa a yan a nadalus; sica, ken dagiti annacmo a lallaki ken babba'i agraman kenca: ta dagidiay maittedda a cas bāgim, ken bāgi

dagiti annacmo a lallaki, cadagiti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cattia dagiti annac ti Israel.

15 Ti maipangato a luppo ken ti mailili, barucong yegdanto agraman cadagiti daton a maaramid iti apuy ti taba, tapno mailili nga agservi a maysa a daton a mailili iti sango ni Jehova: ket cucuamto, ken cucua dagiti annacmo a lallaki agraman kenna a maysa a bági iti agnanayon; cas imbilin ni Jehova.

16 Ket ni Moises sigagaget a simmapul iti calding ti daton gapu iti basol, ket, adtoy, napuuran: ket nagpungtot ken Eleazar ken Itamar, nga annac ni Aaron a nabati, ket kinunana,

17 ¿Aniat, gapuna a dicay kinnan ti daton gapu iti basol iti disso ti santuario, idintb nga isu nasantoan unay, ket intedna cadacayo a mangawit iti kinadakes ti gimong, tapno aramidenyo ti pannacabbongda iti sango ni Jehova?

18 Adtoy, ti darana saan a nayeg iti uneg ti santuario: dacayo nacanyo coman nga agpayso iti santuario, cas imbilinco.

19 Ket ni Aaron kinunana ken Moises, Adtoy, daytoy nga aldaw inapaayda ti datonda gapu iti basol ken ti datonda a mapuuran iti sango ni Jehova; ket nalacamac dagiti cas cadagitoy: ket no kinnanco coma ita ti daton gapu iti basol, nacaayayo ngata coma iti imatang ni Jehova?

20 Ket idi a nangngeng ni Moises daytoy, naay-ayo met laeng iti imatangna.

An-animal a nadalus ken narugit.

Ti kinarugit dagiti animal a natay. Dagiti agcaradap a di macan.

11 Ket ni Jehova nakisao cada Moises ken Aaron, a kinunana cadacuada,

2 Ibagayo cadagiti annac ti Israel, a cunayo, Dagitoy dagiti nabias a mabalinyo a canen cadagiti an-animal nga adda iti rabaw ti daga.

3 Uray ania cadagiti animal a naggudua ti cucuda, ken nagpisi ti dapanna, ken agrumiar, mabalinyo a sidaen.

4 Nupay casta dicayto sidsidaen dagitoy nga agrumiar, a nagguddua ti cucuda: ti camello, gaput ta agrumiar, ngem saan a naggudua ti cucuna, isut' carugitoy.

5 Ket ti conejo, gaput ta agrumiar ngem saan a naggudua ti cucuna, isut' carugitoy.

6 Ket ti liebre, ta agrumiar ngem saan a nagpisi ti cucuna, isut' carugitoy.

7 Ket ti babuy, ta nagguddua ti cucuna, ket nagpisi' dapanna, ngem saan nga agrumiar, isut' carugitoy.

8 Iti lasag dagita dicayto agsida, ket ti natay a bangcayda dicayto sagiden; carugitoy ida.

9 Dagitoy cadagiti amin nga adda iti dandanum; uray ania nga adda pigar ken sicsiena cadagiti dandanum, cadagiti baybay, ken cadagiti carayan; mabalinyo a sidaen.

10 Ket dagup dagiti awan pigarna ken sicsiena iti baybaybay, ken iti carcarayan, iti dagup dagiti aggaraw cadagiti dandanum, ken iti amin dagiti nabias nga adda iti dandanum, carimonyo ida,

11 ket carimonyonto ida; dicayto sidaen dagiti lasagda, ket dagiti bangcayda a natay carimonyonto.

12 Uray ania nga awanan pigar ken sicsiena cadagiti dandanum, dayta macarimon cadacayo.

13 Ket cadagiti tumatayab carimonyonto dagitoy; saandanto a masida, nacarimrimonda: ti aguila, ken ti azor, ken ti aguila ti taaw,

14 ken ti cali, ken ti sawi, ken ti cakitana,

15 amin a wac ken cakitana,

16 ken ti avestruz, ken ti mochuelo, ken ti garceta, ken ti gavilan ken cakitana,

17 ken ti halcon, ken ti gaviota ken ti puec,

18 ken ti calamon, ken ti pelicano, ken ti buitre,

19 ken ti cigüena, ken ti casili ken cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.

20 Amin dagiti animal a nagpayac nga agcaradapda cadagiti uppat a sacada, carimonyo dagita.

21 Nupay casta mabalinyo a sidaen dagiti amin a nagpayac nga agcaradapda cadagiti uppat a sacada, nga adda luppoda, isu a paglagtoda iti daga;

22 uray cadagita mabalinyo a sidaen dagitoy: ti dudon ken cakitana, ti arawan ken cakitana, ken ti andidit ken cakitana, ken ti curiat ken cakitana.

23 Ngem amin a nagpayac nga agcaradap nga uppat ti sacana, carimonyo ida.

24 Ket gapu cadagitoy agbalincayto a

narugit: siasinoman a mangsagid iti bangcayda a natay, saanto a nadalus agingga iti rumabii;

25 Ket siasinoman a mangala iti *sanġcabbassit* a bagi a natay dagidiay, labaannanto ti pagan-anayna, ket dinto nadalus agpapan iti rumabii.

26 Tunġgal animal a nagpisi ti cucuna ket saan a nagguddua ti dapanna, ket di met agrumiari, carugityonto; tunġgal maysa a mangsagid cadacuada narugitto.

27 Ket aniaman cadagiti animal a mangipagna cadagiti ramay ti sacana nġa uppat, narugit cadacay dagita: siasino a tao a mangsagid iti bangcay a natay dagidiay, narugitto agingga iti rumabii.

28 Ket ti mangawit iti bangcay a natay dagita labaannanto ti pagan-anayna ket dinto nadalus agpapan iti rumabii: dagita carugityo ida.

29 Ket cadagiti agcaradap nġa agayam iti daga, dagitoy ti macarugit cadacayo: ti comadreja, ken ti bao, ken ti banias ken cakitana,

30 ken ti aluti-it, ken ti alibut, ken ti berroroco, ken ti bannasac, ken ti tecca.

31 Dagitoy isuda ti carugityo cadagiti amin nġa aguy-uyas: siasino a mangsagid cadacuada no natayda, narugitto inggana iti rumabii.

32 Ket uray ania a nacaitinnagan dagidiay, no natayda, narugitto; uray no vaso a cayo, uray pagan-anay, uray lalat, uray supot, uray ania man nġa alicamen a maramat iti aramiden, rebbeŋdanto ti maicabil iti danum, ket saandanto a nadalus inggana ti rumabii; daytanta ti pannacadalusna.

33 Ket tunġgal damili a pacaipisocan ti maysa cadagidiay, uray ania nġa adda iti unegna, saanto a nadalus, ket iboongyonto.

34 Amin a taraon *idiay* a mabalin a canen, a madanuman, nacarugrugitto; ket amin a mabalin nġa inumen nġa agyan iti *casdiay* a damili saanto a nadalus.

35 Ket aminto a maiparabaw iti *uray ania a paset* ti bagida a natay narugitto; no horno wenno pagisaanġan, mawarawaranto narugitda, ket carugityonto ida.

36 Nupay casta ti maysa nġa ubbog wenno bito a pagurnonġan iti danum, nadalusto: nġem ti sumagid iti bagida a natay saanto a nadalus.

37 Ket no ti *sanġcabbassit* iti bagida a natay nġa agdisso iti bin-i a maimula, nadalus.

38 Nġem no ti danum maicabil iti mulaen, ken no ti *bassit* iti bagida a natay agdisso iti daydiay, narugitto cadacayo.

39 Ket no uray ania nġa animal, a mabalinyo a sidaen, matay; ti macasagid iti bagida a natay narugitto agpapan iti rumabii.

40 Ket ti mangan iti bagi daydiay a natay, labaannanto dagiti pagan-anayna ket narugitto agingga iti rumabii.

41 Ket tunġgal maysa nġa animal nġa aguyas nġa agcaradap iti daga maysa a nacarimrimon; daytoy saanto a canen.

42 Uray ania nġa yuyasna ti bucsitna, ken uray ania a mangicaradap iti uppat a sacana, wenno uray ania nġa adu ti sacsacana, uray dagup amin nġa aguyas iti daga, dicayto mangan cadagita, ta dagita macarimonda.

43 Dicayto agaramid iti pacarimonan cadacayo maipoon iti maysa la nġa animal nġa aguy-uyas, dicayto met mangararamid iti pacarugitanyo cadagidiay, tapno mamultancay gapu cadagita.

44 Ta siac ni Jehova a Diosyo: santificarenyo ti bagbagiyo, ket agsantocayo; ta siac santoac: dicayto met mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania a kita cadagiti aguyuyas nġa aggaraw iti rabaw ti daga.

45 Ta siac ni Jehova a nangaon cadacay iti daga nġa Egipto, tapno siac ti Diosyo: isut' gapuna nġa agsantocayto, ta siac santoac.

46 Daytoy ti alagaden maipapan iti animal, ken iti tumatayab, ken iti amin a parsua a nabiag nġa agtignay iti dandanum, ken iti amin a pinarsua nġa aguy-uyas iti daga;

47 tapno mailasin ti saan a nadalus ken ti nadalus, ken ti nabiag a parsua a mabalin a canen, ken ti pinarsua a nabiag a di macan.

Ti pannacadalus dagiti babbai.

12 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel a cunam, No ti maysa a babai agsicug ket mangyanac iti maysa a lalaki, pitonto nġa aldaw a saan a nadalus; cas cadagiti aldaw ti kinarugit ti panagsangailina saanto a nadalus.

3 Ket iti maicawalo nġa aldaw macugit-to ti ubiŋg iti cudil nġa akinsanġo.

4 Ket ti babai urayennanto ti tallopulo ket tallo n̄ga aldaw a panagdaldalusna iti dara; dinanto sagiden ti aniaman a nasantoan, dinto met sumrec iti yan ti santuario ingganat' pannacatungpal ti aldaw a panagdaldalusna.

5 N̄gem no mangyanac iti babai, dua a lawasna a maibilangto a saan a nadalus, cas iti kinarugitna; ket isu urayennanto ti innem a pulo ket innem n̄ga aldaw a panagdaldalusna iti dara.

6 Ket no masungpot dagiti aldaw a panagdaldalusna, maipaay iti anacna a lalaki wenno babai, yegnanto iti sacerdote ti maysa a cordero a tumawenen cas daton a mapuuran, ken maysa n̄ga urbon ti calapati, wenno maysa a pagaw a daton gapu iti basol agingga iti ruangan ti tolda ti gimong:

7 ket ti sacerdote idatonnanto iti sangō ni Jehova, ket aramidennanto ti pannacabbongna; ket ni naganac madalusanton iti lunayenna. Daytoy ti alagadenna n̄ga aganac iti lalaki man wenno babai.

8 Ket no awan ti umanay n̄ga igatangna iti maysa a cordero, mangalanto n̄garud iti dua a pagaw wenno dua a urbon ti calapati; ti maysa agservi a daton a mapuuran, ket ti caduana agservi a daton gapu iti basol, ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonganna, ket nadalusto.

Ti panangsuut iti cutel.

13 Ket ni Jehova nakisao cada Moises ken Aaron, a kinunana,

2 No iti maysa a tao adda tumaud iti cudil ti lasagna a letteg, wenno laclac, wenno aglaslasilas, ket agbalin iti cudil ti lasagna a sacsakiten a cutel, maipanto n̄garud ken Aaron a sacerdote, wenno iti maysa cadagiti annacna a lalaki a sacerdote:

3 ket ti sacerdote imatangannanto ti sacsakiten iti cudil ti lasag: ket no ti dutdut iti sacsakiten nagpuraw, ket ti langa ti sacsakiten naun-unek n̄gem iti cudil ti lasagna, daya ti sacsakiten a cutel; ket ti sacerdote amisigennanto, ket ikeddennganto n̄ga isu saan a nadalus.

4 Ket no ti yan ti lasilas nagpuraw iti cudil ti lasagna, ket agparang a saan a naun-unek n̄gem iti cudil, ket ti dutdut iti daya saan a nagpuraw, no casta ti sacerdote ipaingnanto ni adda sacsakiten-na iti pito n̄ga aldaw:

5 ket ti sacerdote kitaennanto iti maicapito n̄ga aldaw: ket, adtoy, ta no, ti pannacaimatangna, ti sacsakiten saan a dimmackel, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote n̄garud ipaingnanto pay laeng iti pito n̄ga aldaw:

6 ket ti sacerdote kitaennanto man met laengen iti maicapito n̄ga aldaw, ket, adtoy, no ti sacsakiten nalitem, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto n̄garuden n̄ga isu nadalusen: laclac ti adda; ket isu labannanto dagiti pagan-anayna, ket nadalusto.

7 N̄gem no ti laclac agrangēn iti cudil calpasan ti pannacaiparangna iti sacerdote tapno madalusan, iparangnanto a balbaliwan ti bagina iti sacerdote:

8 ket ti sacerdote imatangannanto, ket adtoy, no ti laclac rimangēn iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto a casta a saan a nadalus: daya ti cutel.

9 No ti sacsakiten a cutel adda iti tao, maidatagto n̄garud iti sacerdote;

10 ket ti sacerdote kitaennanto; ket adtoy, no adda letteg a puraw iti cudil, ket pinagbalinna a puraw ti dutdut, ket adda nabiag a lasag n̄ga awan cudilna iti letteg,

11 daya nabayag a cutel iti cudil ti lasagna, ket ti sacerdote ibatadnanto n̄ga isu saan a nadalus: dinanto ipapaing, ta isu saan a nadalus.

12 Ket no ti cutel agwaras iti cudil, ket ti cutel ramanenna amin a cudil ni agcutel, manipud olona agingga iti sacana, ket makita a casta ti sacerdote;

13 ti sacerdote n̄garud imatangannanto; ket, adtoy, no ti cutel nalungpusna amin ti lasagna, ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: pimmuraw amin; isu nadalusen.

14 N̄gem into man no agparang ken-cuanan ti nabiag a lasagna, saan a nadalusto laeng.

15 Ket ti sacerdote imatangannanto ti lasagna n̄ga awan cudilna, ket ibatadnanto a saan a nadalus: ti awan cudilna a lasag saan a nadalus: isu daya ti cutel.

16 Wenno, ti awan cudilna a lasag agsubli, ket agsucat iti puraw, no casta dumanonto iti sacerdote;

17 ket ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten nagpuraw, ti sacerdote n̄garud ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: isu nadalus.

18 Ket no iti cudil ti lasag ti nagtaudan ti bosali, ket immimbagen,

19 ket iti nagsaadana ti bosali adda letteg a napuraw, wenna lasilas, lumabaga a puraw, no casta maiparango iti sacerdote;

20 ket ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti langana nalenlennec ngem iti cudil, ket ti dutdut iti yanna nagpurawen, ti sacerdote ngarud ibatadnanto a saan a nadalus: daya ti sakit a cutel, timmaud iti yan di bosali.

21 Ngem no ti sacerdote imatangannanto, ket, adtoy, awan dutdut a nagpuraw idia, ket saan a nalenlennec ngem iti cudil, ngem ket di nalitem; ti sacerdote ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:

22 ket no daya agwaras iti cudil, ti sacerdote ngarud ibatadnanto a saan a nadalus: daya ti sacsakit.

23 Ngem no ti lasilas adda la iti tinaudanna, ket saan a nagpapakilo, daya ti nagpiglatan ti bosali; ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus.

24 Wenna no ti lasag iti yan ti cudil a nasinit iti apuy, ket ti napia a lasag ti nasinit aglasilas a lumabaga ken pumuraw, wenna puraw;

25 no casta ti sacerdote amisigennanto daydiay; ket, adtoy, no ti dutdut iti yan ti lasilas agpuraw, ket ti nagparanganna nalenlennec ngem ti cudil; daya ti cutel, timmaud iti yan ti nasinit: ket ti sacerdote ibatadnanto a saan a nadalus: daya ti sacsakit a cutel.

26 Ngem no ti sacerdote amisigennanto daydiay, ket, adtoy, awan puraw a dutdut iti yan ti lasilas, ket saan a nalenlennec ngem ti cudil, ngem nalitem; ti sacerdote ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:

27 ket ti sacerdote amisigennanto iti maicapito nga aldaw: no nagwaras iti cudil, ti sacerdote ngarud ibatadnanto nga saan a nadalus: daya ti sacsakit a cutel.

28 Ket no ti lasilas idia, la iti nagsaadanna, ket saan a nagsacnap iti cudil, ngem nalitem; daya ti letteg ti nasinit, ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus: ta daya ti pagpiglatan ti nasinit.

29 Ket no ti maysa a lalaki wenna babai ti adda sacsakitenna iti olo wenna timid,

30 iti casta ti sacerdote imatangannanto ti sacsakit; ket, adtoy, no ti langana

nalenlennec ngem ti cudil, ket adda boocna nga amarillo a nalapat, no casta ti sacerdote ibatadnanto a saan a nadalus: isu daya ti dogoldogol, daya ti cutel ti olo wenna timid.

31 Ket no ti sacerdote maimatanganna ti sacsakit a dogoldogol, ket, adtoy, ti langana saan a nalenlennec ngem ti cudil, ket awan ti boocna a nangisit, ti sacerdote ngarud ipaingnanto ni agsacsakit iti dogoldogol iti pito nga aldaw:

32 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote imatangannanto ti sacsakit; ket, adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras, ket awan ti amarillo a boocna, ket ti langa ti dogoldogol saan a nalenlennec ngem ti cudil,

33 makiskisanto ngarud, ngem saan a kiskisan ti dogoldogol; ket ti sacerdote ipaingnanto ni agsacsakit iti dogoldogol iti pito nga aldaw pay laeng:

34 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote imatangannanto ti dogoldogol, ket, adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras iti cudil, ket ti langana saan a nalenlennec ngem ti cudil; ti sacerdote ibatadnanto ngarud a nadalus: ket labaannanto dagiti pagan-anayna, ket nadalus.

35 Ngem no ti dogoldogol nagwaras iti cudil, calpasan ti panagdalusna,

36 iti casta ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti dogoldogol nagwaras iti cudil, ti sacerdote dinanto sapulen ti amarillo a booc; isu saan a nadalus.

37 Ngem no iti pannacaimatangna saan a nagpapakilo ti dogoldogol, ket tinuboan ti nangisit a booc; ti dogoldogol immimbagen, isu nadalus: ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus.

38 Ket no lalaki wenna babai ti adda lasilasna iti cudil ti lasagna, uray pay puraw a lasilas;

39 iti casta ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no dagiti lasilas iti cudil ti laslasagda nalitem a puraw, daya ti curad, nagtaud iti cudil; isu nadalus.

40 Ket no ti booc ti tao nagparut iti olona, isu ti pulinangnang; nupay casta nadalus.

41 Ket no ti boocna nagparut iti akingsango a paset ti olona, isut' ludingas nupay casta nadalus.

42 Ngem no iti pulinangnang, wenna iti ludingas adda lumabaga a puraw a

sacsakiten; dayta ti cutel a tumaud iti pulinanġnanġ, wenko iti ludingās.

43 Imatanganto nġarud ti sacerdote, ket, adtoy, no ti letteg ti sacsakiten isu lumabaga a puraw iti pulinanġnanġna wenko ludingāsna, cas iti lanġa ti cutel iti cudil ti lasag,

44 isu ti tao nġa agcucutel, saan a nadalus: ti sacerdote ibatadnanto nġa ipatalged nġa isu saan a nadalus; ti sacsakitenna adda iti olona.

45 Ket ti agcucutel nġa agsacsakiten, dagiti pagan-anayna maray-abdanto, ket ti booc ti olona mawacrayto, ket abongannanto ti akinġġato a bibigna, ket agpuccawto, Saan a nadalus, saan a nadalus.

46 Dagup ti aldaw a panagbayag kencana ti sacsakiten, maibilanġto a saan a nadalus; isu saan a nadalus: agwaywayasto iti pagnaedanna; iti ruar ti pacarso ti pagtaenġannanto.

47 Ti pagan-anay met nġa agcutel, pagan-anay man a de lana wenko pagan-anay a lienzo;

48 uray pay iti gan-ay, wenko iti pacan; ti lienzo, wenko ti de lana; uray iti lalat, wenko uray isu-amin a naaramid iti lalat;

49 no ti sakit bumerde wenko lumabaga iti pagan-anay wenko iti lalat, wenko iti gan-ay, wenko iti pacan, wenko iti uray ania nġa aruaten a lalat; dayta ti sakit a cutel, ket rebbenġna ti maiparanġ iti sacerdote:

50 ket ti sacerdote imatangannanto ti sakit, ket idulinnanto daydiay a nagsakit iti pito nġa aldaw:

51 ket iti maicapito nġa aldaw imatangannanto ti sakit: no ti sakit nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenko iti pacan, wenko iti lalat, nġa uray ania a pacaaramatan ti lalat; ti sakit isu ti cutel a mamagrucop; isu saan a nadalus.

52 Ket puurannanto ti pagan-anay, uray ti gan-ay wenko pacan, ti de lana wenko lienzo, wenko ti uray ania nġa aruaten a lalat, a pagyanan ti sakit: ta dayta isu ti cutel a mamagrucop; mapururanto iti apuy.

53 Ket no ti sacerdote kitaennanto, ket, adtoy, ti sakit saan a nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenko iti pacan, wenko iti uray ania nġa aruaten a lalat;

54 ti sacerdote nġarud ibilinnanto a labaandanto ti aruaten nġa agsakit, ket idulinnanto iti pito pay nġa aldaw:

55 ket ti sacerdote kitaennanto iti calpasan ti pannacalaba ti sakit; ket, adtoy, no ti sakit saan a nagusaw, ket ti sakit saan a nagwaras, saan a nadalus; ipuurmonto iti apuy: isut' maysa a panagrucop nupay no ti kinapulinanġnanġ adda iti ruar man wenko iti uneg.

56 Ket no ti sacerdote kitaenna, ket, adtoy, ti sakit nagusaw calpasan ti pannacalabana, iccatennanto nġarud iti aruaten, wenko iti lalat, wenko iti gan-ay, wenko iti pacan:

57 ket no agparanġ pay laenġ iti aruaten, uray iti gan-ay, wenko iti pacan, wenko iti uray ania nġa aruaten a lalat, agwarwaras: puuranto dayta a nagsakit iti apuy.

58 Ket ti pagan-anay, uray ti gan-ay, wenko pacan, wenko ania nġa aruaten a lalat nġa labaamato, no maiccat ti sakit, ipiduanato a labaan, ket nadaluston.

59 Daytoy ti alagaden ti sakit a cutel iti pagan-anay a de lana wenko lienzo, uray iti gan-ay wenko iti pacan, wenko iti uray ania nġa aruaten a lalat, tapno pangibatad iti kinadalus, wenko saanna a kinadalus.

Dagiti daton iti pannacadalus ti agcucutel.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Daytoyto ti alagaden ti agcucutel iti aldaw a pannacadalusna: isu maipanto iti sacerdote:

3 ket ti sacerdote mapanto iti ruar ti pacarso; ket ti sacerdote kitaennanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten a cutel imminbag ken akincucutel,

4 agbilinto nġarud ti sacerdote iti pannacaala iti bianġ ni padalusan ti dua a sibibiag a tumatayab a nadalus, ken cayo a cedro, ken escarlata, ken hisopo:

5 ket ti sacerdote ibilinnanto a mapapatay ti maysa cadagiti tumatayab iti maysa a damili iti yan ti danum nġa agayayus.

6 Ti maipapan iti tumatayab a sibibiag, isu alaennanto, ken ti cayo a cedro, ken ti escarlata, ken ti hisopo, ket itaneb-nanto ida, agraman ti sibibiag a tuma-

tayab, iti dara ti pinatay a tumatayab iti rabaw ti danum nga agayayus:

7 ket warisannanto ni padalusan iti cutel iti maminpito, ket ibatadnanto nga isut' nadalus, ket ibbatannanto ti sibibiag a tumatayab iti nalayáng a talon.

8 Ket ni padalusan labaannanto dagiti pagan-anayna, ken kiskisannanto amin a boocna ken dutdutna, ket digosennanto ti bagina iti danum; ket nadalusto: ket iti calpasanna, sumrecto iti pacarso ngem agnaedto iti ruar ti toldana iti pito nga aldaw.

9 Ket itinto maicapito nga aldaw, isunto ti panangkiskisna iti isu-amin a boocna ken ti timidna ken kidayna, uray isu-amin a dutdutna kiskisannanto: ket labaannanto ti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket nadalusto.

10 Ket itinto maicawalo nga aldaw mangalanto iti dua a cordero a lallaki nga awan pilawda, ken maysa a cordero a cabayan a timmawenen nga awan pilawna, ken tallo a pagcasangapulo nga apag ti maysa nga éfa ti namayecmec nga harina a maipaay a daton a bellaay a nalaocan iti lana, ken maysa a log* ti lana.

11 Ket ti sacerdote a mangdalus kenuana idatagnanto ti tao a padalusan ken dagidaya a banbanag iti sangó ni Jehova, iti ruangan ti tolda ti gimong.

12 Ket ti sacerdote alaennanto ti maysa cadagití cordero a lalaki, ket ipaaynanto a daton gapu iti salungasing, ken ti log ti lana, ket ililinanto ida cas daton a mailili iti sangó ni Jehova:

13 ket papatayennanto ti cordero a lalaki iti yan a pamapatayan iti daton gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran, iti lugar ti santuario: ta cas ti idaton a gapu iti basol isut' bági ti sacerdote, casta met ti daton gapu iti salungasing: isu ti casantoan unay:

14 ket ti sacerdote alaennanto iti dara ti daton gapu iti salungasing, ket ti sacerdote icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tangán ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti canawan a sacana.

15 Ket ti sacerdote alaennanto iti log ti lana, ket ibuyatnanto iti daculap ti macatigid nga imana met laeng;

16 ket ti sacerdote babasaennanto ti

ramayna a canawan iti lana nga adda iti imana a catigid, ket pagwarisnanto iti ramayna ti lana iti maminpito iti sangó ni Jehova:

17 ket iti matda iti lana nga adda iti imana icabilto ti sacerdote iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tangán ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a macanawan, iti rabaw ti dara ti daton gapu iti salungasing:

18 ket ti natda iti lana nga adda iti ima ti sacerdote icabilnanto iti olo ni madalusan: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonnganna, a maipaay ken madalusan iti saclang ni Jehova.

19 Ket ti sacerdote irucbabnanto ti daton gapu iti basol, ket aramidennanto a pacaabbonngan a maipaay ken madalasan gapu iti kinarugitna: ket iti calpasanna papatayennanto ti daton a mapuuran;

20 ket ti sacerdote ipaaynanto ti daton a mapuuran ken ti daton a bellaay iti rabaw ti altar: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonnganna, ket nadalusto.

21 Ket no napanglaw, ket awan mabalinna a pangalaan iti casdiay, mangalanto ngarud iti maysa a cordero a lalaki nga agservi a daton gapu iti salungasing a mailili, tapno maaramid a pacaabbonnganna, ken maysa a pagcapulo ti maysa nga éfa ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana a daton a bellaay ken maysa a log ti lana;

22 ken dua a pagaw wanno dua nga urbon ti calapati, no cas dagita ti mabalinna nga alae; ket ti maysa isunto ti daton gapu iti basol, ket ti caduana maysa a daton a mapuuran.

23 Ket iti maicawalo nga aldaw ipannanto ida a pagdalusna iti sacerdote, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, iti saclang ni Jehova:

24 ket ti sacerdote alaennanto ti cordero a daton gapu iti salungasing, ken ti log ti lana, ket ti sacerdote ililinanto ida a maipaay a daton a mailili iti sangó ni Jehova.

25 Ket isu papatayennanto ti cordero a daton gapu iti salungasing; ket ti sacerdote mangalanto iti dara ti daton gapu iti salungasing, ket icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tanganna a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a canawan.

26 Ket ti sacerdote mangibuyatto iti

* Maysa a rucod wanno sucatan a nasuroc bassit a guddua a litro.

lana iti daculap ti imana a macatigid met laeng;

27 ket ti sacerdote iwarisnanto iti canawan a ramayna ti dadduma a lana n̄ga adda iti imana a macatigid iti maminpito iti saclang ni Jehova:

28 ket ti sacerdote icabilnanto ti lana n̄ga adda iti imana iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tang'an ti imana a canawan, ken iti ramay a dackel ti sacana a canawan, iti rabaw ti nacaiocan ti dara ti daton gapu iti salungasing:

29 ket ti natda iti lana n̄ga adda iti ima ti sacerdote icabilnanto iti olo ni madalusan, tapno maaramid a pacaabbon̄ganna iti saclang ni Jehova.

30 Ket isu idatonnanto ti maysa cadagiti pagaw, wenna cadagiti urbon ti calapati, isu n̄ga cas cabaelanna n̄ga alae;

31 uray cadagiti cas cabaelanna n̄ga alae, ti maysa agservi a daton gapu iti basol, ket ti caduana agservi a daton a mapuuran, agraman ti daton a bellaay: ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacabbon̄g a maipaay ken madalusan iti saclang ni Jehova.

32 Daytoy ti alagaden ti agsakit iti cutel a dinanto cabaelan a gun-oden ti maitutop a pacadulusanna.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

34 No macadanoncayo iti daga a Canaan n̄ga itdecto cadacayo a tagicuaenyo ket icabilco ti didigra a cutel iti maysa a balay idiy daga a tagicuaenyo;

35 ti akinbalay n̄garud umaynanto saoen iti sacerdote, a cunana, Ipagarupco n̄ga cas la adda maysa a didigra iti balay.

36 Ket ti sacerdote ibilinnanto a pagpanawanda ti balay, no ti sacerdote dina pay apan kitaen idiy ti didigra, tapno amin n̄ga adda iti balay di coma maaramid a saan a nadalus: ket iti calpasanna ti sacerdote sumrecto a cumita iti balay:

37 ket isu imatangannanto ti didigra; ket adtoy, no ti didigra adda cadagiti diding ti balay a nagaritgaritan iti nauneg, bumerde wenna lumabaga, ket ti langana immuneg iti diding;

38 ti sacerdote n̄garud rumuarte iti balay n̄ga inggana iti ruanganna, ket ripcannanto ti balay cadagiti pito n̄ga aldaw.

39 Ket ti sacerdote umayto manen iti maicapito n̄ga aldaw, ket imatangannanto;

ket adtoy, no ti didigra nagwaras cadagiti diding ti balay;

40 ti sacerdote ibilinnanto n̄garud n̄ga icatenda dagiti batbato n̄ga yan ti didigra, ket ibellengda ida iti disso a narugit n̄ga away ti ciudad:

41 ket ituyangnanto a macuscusan ti balay n̄ga aglawlaw iti unegna; ket isuda ibellengdanto dagiti masa a macuscusda iti away ti ciudad iti disso a narugit:

42 ket alaendanto iti sabali a batbato, ket icabildanto ida iti yan dagidiay a bato, ket isu mangalanto iti sabali a masa, ket palitadaennanto ti balay.

43 Ket no ti didigra ta sumubli manen, ket rumsua iti uneg ti balay, calpasan ti pinangiccatna cadagiti batbato, ken calpasan ti panangcuscusna iti balay, ken calpasan ti pannacalitatana manen;

44 ti sacerdote sumrecto n̄garud, ket imatangannanto; ket adtoy, no ti didigra agrangen iti uneg ti balay, dayta ti cutel a mamagrucop iti balay; saan a nadalus.

45 Ket isu rebbaennanto dayta a balay, dagiti batbatona, ken tartaricayona, ken dagup amin a masa ti balay; ket ipannanto ida iti away ti ciudad iti disso a narugit.

46 Maysa pay, ti sumrec iti dayta a balay iti bayat ti aldaw a pannacarikepna, saanto a nadalus inggana iti rumabii.

47 Ket ti agidda iti dayta a balay labaannanto ti pagan-anayna; ket ti mang'an iti dayta a balay labaannanto dagiti pagan-anayna.

48 Ket no ti sacerdote sumrecto tapno imatanganna, ket, adtoy, ti didigra saan a nagrangen iti dayta a balay, calpasan ti pannacalitada dayta a balay; no casta ti sacerdote ibatadnanto a ti balay nadalus, ta ti didigra nagimbagen.

49 Ket isu alaennanto a pangdalus iti balay ti dua a tumatayab, ken cayo a cedro, ken escarlata, ken hisopo:

50 ket papatayennanto ti maysa cadagiti tumatayab iti maysa n̄ga alicamen a damili iti rabaw ti danum n̄ga agay-ayus:

51 ket alaennanto ti cayo a cedro, ken ti hisopo, ken ti escarlata, ken ti sibibiag a tumatayab, ket ipabatocnanto ida iti danum n̄ga agay-ayus, ket warisannanto ti balay iti maminpito d'aras:

52 ket dalusannanto ti balay n̄ga aramattenna ti dara ti tumatayab, ken ti agay-ayus a danum, ken ti sibibiag a tuma-

tayab, ken ti cayo a cedro, ken ti hisopo, ken ti escarlata :

53 n̄gem isu ibbatannanto ti sibibiag a tumatayab iti ruar ti ciudad iti nalayáñg a talon casta ti panangaramidnanto iti pacaabbonḡan a maipaay iti dayta a balay ; ket nadalusto.

54 Daytoy ti alagaden a maitutop cadagiti amin a kita ti didigra a cutel, ken dogoldogol,

55 ken maipaay iti cutel ti maysa a cawes, ken ti maysa a balay,

56 ken maitutop iti letteg, ken laclac ken lasilas ;

57 a pan̄gisuro no narugit, ken no nadalus : daytoy ti alagaden ti cutel.

Dagiti kinarugit ken iti panan̄gwa.

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saocem cadacuada, No adda agtottotot ti lasagna, pacaipoonan ti pagrugitanna ta panagtotoḡna.

3 Ket daytoyto ti kinarugitna iti panagtotoḡna: uray maicuyog ti lasagna iti panagtotoḡna, wenna di maicuyog ti lasagna iti panagtotoḡna, daytoy ti pagrugitanna.

4 Amin a nagiddaan ni agtotot narugitto ; ken amin a nagtugawanna, narugitto.

5 Ket siasinoman a macasagid iti iddana, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugit inḡgana iti rumabii.

6 Ket ti macatugaw iti uray ania a nagtugawan ni agtotot, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugitto inḡgana iti rumabii.

7 Ket ti macasagid ti lasag ni agtotot labaannanto dagiti cawesna, ket digosenanto ti bagina iti danum, ket narugitto inḡgana iti rumabii.

8 Ket no ti addaan iti totot matupraanna ni nadalus, daytoy ngarud labaannanto dagiti cawesna, ket digosenanto ti bagina iti danum, ket narugitto inḡgana iti rumabii.

9 Ket uray ania a pagsilla a pagsacayan ni agtottot narugitto.

10 Ket siasinoman a macasagid iti nagsaadanna, narugitto aginḡga iti rumabii : ket ti mangala cadagidiay, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti

danum, ket saanto a nadalus aginḡga iti rumabii.

11 Ket siasinoman a masagid ni addaan totot a dina nabuggoan dagiti imana iti danum, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugitto aginḡga iti rumabii.

12 Ket ti damili a maiggaman ni agtotot iburacto : ket amin a latoc maboggoanto iti danum.

13 Ket no ni addaan totot nadalusan iti tototna, ibilanḡnanto n̄gad iti bagina dagiti pito n̄ga aldaw a panagdaldalusna. ket labaannanto ti pagan-anayna ; ket digosenanto ti bagina iti agay-ayus a danum, ket nadalusto.

14 Ket iti maicawalo n̄ga aldaw alaenanto a maipaay kencuana ti dua a pagaw wenna dua n̄ga urbon ti calapati, ket dumanonto iti saclanḡ ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket itednanto ida iti sacerdote :

15 ket ti sacerdote idatonnanto ida, ti maysa maipaay a daton gapu iti basool, ket ti caduana maipaay a daton a mapu-uran ; ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbonḡna iti saclanḡ ni Jehova a gapu iti panagtotoḡna.

16 Ket no agwayaway iti siasinoman a lalaki ti cassit, digosenanto ngarud amin a lasagna iti danum, ket narugitto inḡgana ti rumabii.

17 Ket amin a pagan-anay, ken amin a lalat a nacassitan malabaandanto iti danum, ket narugitdanto aginḡga iti rumabii.

18 Ti babai met a caiddanto ti lalaki a caabig, agpadpadadanto a manḡdigos ti bagbagida iti danum, ket narugitdanto aginḡga iti rumabii.

19 Ket no iti maysa a babai ta adda agtotot kencuana, ket ti agtotot iti lasagna dara, addanto kencuana ti saan a kinadalus iti pito n̄ga aldaw : ket siasinoman a sumagid kencuana narugitto aginḡga iti rumabii.

20 Ket aniaman a pagiddaanna bayat ti kinarugitna narugitto : casta met n̄ga uray ania a matugawanna narugitto.

21 Ket siasinoman a macasagid iti iddana labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosenanto ti bagina iti danum, ket narugitto aginḡga iti rumabii.

22 Ket siasinoman a macasagid iti matugawanna labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosenanto ti bagina iti

danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

23 Ket no ti adda iti pagiddaan, wenna nray ania a matugawanna, no adda macasagid cadagita, isu narugitto inggana iti rumabii.

24 Ket no ti siasinoman a lalaki a makicaidda kencuana, ket maiccan iti rugitna, dayta narugitto iti pito nga aldaw; ket aminto a pagiddaanna narugitto.

25 Ket no ti maysa a babai adda panagbulos ti darana iti adu nga aldaw, a saan a iti tiempo ti panagsangailina, wenna adda kencuana ti bulos a nabaybayag ngem iti panagsangailina; amin nga aldaw a panagbulos ti kinarugitna maibilangto nga adda cadagiti aldaw a panagsangailina: isu saan a nadalus.

26 Amin a pagiddaanna iti dagup ti aldaw ti bulosna, maibilangto kencuana a cas la pagiddaanna iti panagsangailina: ket ti amin a matugawanna narugitto a cas iti kinarugit ti panagsangailina.

27 Ket siasinoman a macasagid cadagidiay narugitto, ket labaannanto dagiti pagan-anayma, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

28 Ngem no nadalusan iti bulosna, bilangenna ngarud kencuana met laeng dagiti pito nga aldaw, ket no nalpas dayta nadaluston.

29 Ket iti maicawalo nga aldaw mangalanto iti dua a pagaw, wenna dua nga urbon ti calapati, ket ipannanto ida iti sacerdote iti ruangan ti tolda ti gimong.

30 Ket ti sacerdote ipaaynanto ti maysa a daton gapu iti basol, ket ti caduana maipaay a daton a mapuuran: ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbonnga na iti saclang ni Jehova gapu iti bulos ti kinarugitna.

31 Castanto ti panangilasinyo cadagiti annac ti Israel iti kinarugitda, tapno dida matay iti kinarugitda no mulitanda ti tabernaculoc nga adda iti tengngada.

32 Daytoy ti alagaden ti agtotot ken daydiay nga agwayaway kencuana ti casit, isu a nacarugitanna;

33 ken ti agsakit gapu iti panagsangailina, ken ti adda agtotot kencuana, lalaki man wenna babai, ken ti makicaidda iti babai a saan a nadalus.

Ti tinawentawen a pannacaabbonng.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, calpasan ti ipapatay dagidi dua nga annac a lallaki ni Aaron, idi immasidgeda iti saclang ni Jehova, ket natayda;

2 ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ibagam ken Aaron a cabsatmo a saanto a sumsumbrec iti amin nga aldaw iti nasantoan a disso iti uneg ti abbonng, a dumanon iti sangto ti saad ti caasi, nga adda iti rabaw ti lacasa; tapno di matay: gapu ta siac agparangacto iti ulep iti rabaw ti saad ti caasi.

3 Cadagitoy sumrecto ni Aaron iti saad a nasantoan: agraman maysa a lalaki a baca, nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

4 Isu icapetnanto ti nasantoan a bado a lienzo, ket yarpawnanto met iti lasagna ti sapin a lienzo, ket mabricsanto iti barikes a lienzo, ket ti mitra a lienzo maicapetto kencuana: dagitoy dagiti nasantoan a pagan-anay; ket isu digosennanto ti bagina iti danum sananto icapet ida.

5 Ket mangalanto iti gimong dagiti annac ti Israel ti dua a calding a lallaki nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

6 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca a daton gapu iti basol isu a maibatog kencuana, ket aramidennanto ti pannacaabbonnga agraman balayna.

7 Ket alaennanto dagiti dua a calding, ket idatagnanto ida iti saclang ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

8 Ket ni Aaron paggasangasatennanto ti dua a calding; ti maysa a mapagasatan maipaay ken Jehova, ket ti maicadua ken Azazel.*

9 Ket ni Aaron idatagnanto ti calding a napagasatan a maipaay ken Jehova, ket ipaaynanto kencuana a daton gapu iti basol.

10 Ngem ti calding, a naipatang ken Azazel, idatagnanto a sibibiag iti saclang ni Jehova, ta aramidennanto a pacaabbonnganna, tapno ibaonna a maipaay ken Azazel iti letang.

11 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca ti daton gapu iti basol, isu a maibatog kencuana, ket aramidenna ti pannacaabbonnga agraman balayna, ket

* *Azazel*: saot' Hebreo a cayatna a saoen. *calding* a pumanaw.

patayennanto ti lalaki a baca ti daton gapu iti basol a maibatog kencuana :

12 ket isu iggamannanto ti paginciensarion a napno iti begganġ ti apuy nġa aggapu iti altar iti saclanġ ni Jehova, ket ti im-imana a sipupunno iti nasayamusom nġa incienso a natumtumec a sagbabassit, ket ipannanto iti uneg ti abbongġ :

13 ket icabilnanto ti incienso iti rabaw ti apuy iti saclanġ ni Jehova, tapno ti ulep ti incienso macumutanna ti saad ti caasi nġa adda iti rabaw ti pamanecnec, tapno saan a matay :

14 ket manġalanto iti dara ti baca a lalaki, ket iwarisnanto iti ramayna iti rabaw ti saad ti caasi iti bangirna iti daya; ket iti sanġoanan ti saad ti caasi warisannanto iti ramayna iti dara iti maminpito dġaras.

15 Sananto patayen ti caldingġ a daton gapu iti basol a maipaay iti ili, ket ipannanto ti darana iti uneg ti abbongġ, ket aramidennanto iti dara ti caldingġ, ti cas inaramidna iti dara ti baca a lalaki, ket iwarisnanto iti rabaw ti saad ti caasi, ken iti sanġoanan ti saad ti caasi :

16 ket aramidennanto ti pannacaabbongġ ti nasantoan a disso maipoon cadagiti kinarugit dagiti annac ti Israel, ken gapu cadagiti salunġasingġda, cadagiti amin a basbasolda met laenġ; casta met mġa aramidennanto ti maipaay iti tolda ti gimongġ a makipagyan cadacuada iti baet ti kinarugitda.

17 Ket awantot, tao iti tolda ti gimongġ no sumrec nġa agaramid iti pannacaabbongġ iti uneg ti nasantoan a disso, agingġa iti di rumuar ken dina maaramid ti pacaabbongġan a maipaay kencuana met laenġ, ken maipaay iti balayna, ken maipaay iti amin a gimongġ ti Israel.

18 Ket isu rumuarte nġa agtarus iti yan ti altar nġa adda iti sanġo ni Jehova, ket aramidennanto ti pannacaabbongġna, ket manġalanto iti dara ti lalaki a baca, ken iti dara ti caldingġ, ket icabilnanto cadagiti sara ti altar iti lawlawna.

19 Ket iwarisnanto iti ramayna iti rabawna ti dara, iti maminpito dġaras, ket dalusannanto, ket pasantoennanto cadagiti rugit dagiti annac ti Israel.

20 Ket no malpasnan a maaramid ti pannacaabbongġ a maipaay iti nasantoan a disso, ken ti tolda ti gimongġ, ken ti altar, idatagnanto ti caldingġ a sibibiag :

21 ket ni Aaron isaadnanto dagiti dua mġa imana iti olo ti sibibiag a caldingġ, ket ipudnonanto iti rabawna ti amin a kinadakes dagiti annac ti Israel, ken amin a salunġasingġda, dagiti amin a basbasolda met laenġ; ket icabilnanto ida iti rabaw ti olo ti caldingġ, ket ibaonnanto iti ima ti maysa a tao a masagsagana iti tay-ac :

22 ket ti caldingġ ti mangawit a mangipan iti amin a kinadakes iti wayas a daga : ibulosnanto ti caldingġ iti tay-ac.

23 Ket ni Aaron sumrecto iti tolda ti gimongġ, ket ucsobennanto dagiti cawesna a lienzo a pinagaruatna idi simrec iti nasantoan a disso, ket ibatina ida idiay :

24 ket digosennanto ti lasagna iti danum iti uneg ti maysa a nasantoan a saad, sananto icapet dagiti cawesna, sa rumuar, ket ipaaynanto ti datonna a mapu-uran, ken ti daton a mapuuran ti ili, ket aramidennanto ti pannacaabbongġna, ken ti maipaay iti ili.

25 Ket ti taba ti daton gapu iti basol puurrannanto iti rabaw ti altar.

26 Ket ti mangibulos iti caldingġ a maipaay ken Azazel labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket no malpas, sumrecto iti uneg ti pacarso.

27 Ket ti lalaki a baca a daton gapu iti basol, ken ti caldingġ a daton gapu iti basol, a ti darada naidatag a pacaabbongġan ti nasantoan a disso, maipandanto iti ruar ti pacarso; ket isuda puurrandanto iti apuy dagiti lalatda, ken lasagda, ken tackida.

28 Ket ti mangpuur cadacuada labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket no malpas sumrecto iti uneg ti pacarso.

29 Ket daytoyto ti maalagad nġa agnayanon cadacayo : iti maicapito a bulan, iti maicapulo nġa aldaw ti bulan, parigatenyonto dagiti cararuayo, ket awanto uray ania a trabajo nġa aramidenyo, ti umili man wenno gangannaet a makipagfaenġ cadacayo :

30 gaput ta iti daytoy nġa aldaw maaramidto ti pannacaabbongġyo, tapno pacadalusanyo; maugasancayto cadagiti amin a basbasolyo iti saclanġ ni Jehova.

31 Isu ti aldaw ti panaginana ti nadaeg a panaginanyo, ket parigatenyonto ti cararuayo; daytoy ti maalagad iti agnayanon.

32 Ket ti sacerdote, a masapsapoanto

ken maconsagrarto nga agsacerdote a sono ni amana, aramidennanto ti pannacaabbong, ket icapetnanto dagiti cawes a lienzo, dagiti cawcawes a nasantoan met laeng:

33 ket isu aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay iti santuario a nasantoan; ket aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay iti tolda ti gimong, ken maipaay iti altar; ket aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay cadagiti sacerdotes ken maipaay cadagiti amin a tao ti gimong.

34 Ket daytoyto ti maalagad cadacayo nga agnanayon, a maaramid a pannacaabbong dagiti annac ti Israel gapu cadagiti amin a basbasolda iti maminsan iti macatawen. Ket inaramidna cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti linteg a maipapan iti panangpatay cadagiti an-animal. Ti panangpatay iti dara maiparit.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki ken amin nga annac ti Israel, ket cunam cadacuada: Daytoy ti aramid nga imbilin ni Jehova, a kinunana,

3 Siasinoman a tao iti balay ti Israel a mangpatay iti maysa a baca wenno cordero wenno calding iti uneg ti pacarso, wenno ti mangpatay iti ruar ti pacarso,

4 ket saanna nga impan iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, tapno impaayna coma cas maysa a daton ken Jehova iti sangoy tabernaculo ni Jehova: dara ti maipabaddutto iti dayta nga tao; isu imbellengna ti dara; ket dayta a tao maipusayto iti ilina:

5 tapno dagiti annac ti Israel idatagda dagiti datonda nga ar-aramidenda iti ruruar, tapno idatagda ida met laeng ken Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, iti imatang ti sacerdote, ken irucabda dagiti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappas ken Jehova.

6 Ket ti sacerdote pagwarisnanto ti dara iti rabaw ti altar ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket puurannanto ti taba a maipaay a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

7 Ket isuda didanto agaramiden iti datonda a pagdayaw cadagiti calding a lalaki a pakibalangcantisanda. Daytoyto ti maalagad a cancanayon cadacuada iti isu-amin a putputotda.

8 Ket sica ibagamto cadacuada, Siasinoman iti balay ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada, a mangirucbab iti daton a mapuuran, wenno sacrificio,

9 ket saanna a yeg iti ruangan ti tolda ti gimong, tapno idatonna ken Jehova; dayta a tao maipusayto iti ilina.

10 Ket siasinoman a tao iti balay ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada a manggan iti uray ania a dara; iparangconto ti rupac a maibusor iti dayta a tao a manggan iti dara, ket ipusayconto iti ilina.

11 Ta ti biag ti lasag adda iti dara; ket intedco dayta cadacayo iti rabaw ti altar a maaramid a pacaabbongan a maipaay cadagiti cararuayo; ta ti dara isu ti maaramid iti pacaabbongan gaput ta adda kencuana ti biag.

12 Isut' gapuna nga imbagac cadagiti annac ti Israel, Awanto cadacayo ti manggan iti dara, uray pay ti siasinoman a gangannaet a makipagtaeng cadacayo dinto manggan iti dara.

13 Ket siasinoman cadagiti annac ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada a mangganup, iti uray ania nga animal wenno tumatayab a mabalin a canen, ibellengnanto ti darada, samento gaburan iti tapuc.

14 Ta ti maipapan iti biag ti amin a lasag, ti darana ken ti biag nagcaycaysada: isut' gapuna a kinunac cadagiti annac ti Israel, Dicayto manggan iti dara ti uray ania a lasag; ta ti biag ti isu-amin a lasag isu ti darana: siasinoman a manggan kencuana maipusayto.

15 Ket tumunggal tao a manggan iti natay latta wenno iti pinatay dagiti animal a narungsot, umili man wenno gangannaet, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket saanto a nadalus inggana ti rumabii: iti casta isu nadalusto.

16 Ngem no dinanto ida labaan, wenno di agdigos awitennanto ngarud ti kinadakesna.

Ti panagaabig dagiti asideg nga agcabaqian ken sabsabali a kinarugit maiparitda.

18 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ken eunam cadacuada, Siac ni Jehova a Diosyo.

3 Iti cas cadagiti aramid iti daga sadi Egipto, isu a magnaedanyo, dicayto ar-aramiden: ket iti cas cadagiti ar-aramid iti daga sadi Canaan, isu a pangipanac cadacayo, dicayto ar-aramiden; dicayto met pagdalanen dagiti al-alagadenda.

4 Dagiti bilbilinco isudanto ti aramidenyono, ket dagiti ipaalagadco salimetmetanyonto tapno isuda ti pagdalananyo; siac ni Jehova a Diosyo.

5 Iti casta sunḡpotenyonto dagiti ipaalagadco ken bilbilinco; nḡa no aramidnen ti tao, agbiagto cadagidiay; siac ni Jehova.

6 Awanto cadacayo ti dumenna iti asinoman nḡa asideg a cabagianna, tapno lucaisanna ti bagi nḡa ibainda: siac ni Jehova.

7 Ti bagi nḡa ibain ni amam, uray ti bagi nḡa ibain ni inam, dicanto lucaisan: isu ni inam; dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibainna.

8 Ti bagi nḡa ibain ti asawa ni amam dicanto lucaisan: bagi nḡa ibain ni amam dayta.

9 Ti bagi nḡa ibain ni cabsatmo a babai nḡa anac ni amam, wenno anac a babai ni inam, nayanac man iti balay, wenno nayanac iti sadino man, dicanto met lucaisan ti ibainda a bagi.

10 Ti bagi nḡa ibain ti babai nḡa anac ti anacmo a lalaki, wenno ti babai nḡa anac ni anacmo a babai, uray ti bagida nḡa ibain dicanto lucaisan; gaput ta ti ibainda a bagida ibainmo met.

11 Ti bagi nḡa ibain ti babai nḡa anac ni asawa ni amam, isu a pinutot ni amam, isu cabsatmo a babai, dicanto lucaisan ti bagina nḡa ibain.

12 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti babai a cabsat ni amam; isu asideg a cabagian ni amam.

13 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti babai a cabsat ni inam: ta isu asideg a cabagian ni inam.

14 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti lalaki a cabsat ni amam, dicanto dumenna ken asawana: isu ikitmo.

15 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti manungḡmo a babai: isu asawa ni anacmo a lalaki; dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibainna.

16 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti asawa ni cabsatmo a lalaki: bagi nḡa ibain ni cabsatmo dayta.

17 Dicanto lucaisan ti bagi nḡa ibain ti maysa a babai, ken ti anacna a babai; dicanto alaeen ti babai nḡa anac ni anacna a lalaki, wenno ti babai nḡa anac ti anacna a babai, tapno lucaisan ti ibainna a bagina; isuda agcacabagianda nḡa asideg; dayta isu ti kinadangkes.

18 Ket sica dicanto alaeen ti cabsat a babai ni asawam a babai, tapno casalisalna, tapno lucaisan ti bagina nḡa ibain, nḡa cadua ni asawam iti bayat ti panagbiagna.

19 Ket sica dicanto adanian ti maysa a babai tapno lucaisan ti bagina nḡa ibain, iti bayat ti caaddana a saan a nadalus gapu iti panagsangailina.

20 Ket sica dicanto caidda a caabig ti asawa ti padam a tao, a mamulitanca kencuana.

21 Ket sica dicanto mangted iti uray la no maysa iti putotmo a ipasrecmo ida iti apuy ken Moloch; dicanto met ipabpareng ti nagan ti Diosmo: siac ni Jehova.

22 Dicanto caidda ti lalaki a cas ibilang a babai: daytoy ti kinarimon.

23 Ket sica dicanto caidda ti uray ania nḡa animal a mulitam ta bagim kencuana; casta met ti siasinoman a babai dinto agyan iti sangō ti maysa nḡa animal tapno makicaidda; campor daytoy.

24 Dicay mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania cadagitoy nḡa aramid: ta amin cadagitoy namulitan dagiti nacion nḡa iyadayoc iti sangōanyo;

25 ket ti daga namulitan: isut' gapuna nḡa pinasarungcarac ti kinadangkesna idiy, ket ti daga isaruana dagiti agnaed kencuana.

26 Isu ti gapuna a dacayo salimetmetanyo dagiti pagalagadac, ken dagiti bilbilinco, ket dicayto ar-aramiden ti uray ania cadagitoy a nacarimrimon; uray no patneng, uray no gangannaet a maki-pagtaeng cadacayo;

27 (ta amin dagitoy a kinarimon inaramid idin dagiti tao iti daga, nḡa immununa nḡem dacayo, ket ti daga namulitan:)

28 tapno ti daga dinacay met isaruana, no namulitanyo, a cas idi panangisaruanana iti nacion nḡa immun-una nḡem dacayo.

29 Ta siasinoman a mangaramidto iti uray ania cadagitoy a kinarimon, dagiti met laeng mangaramid cadagitoy, maipusaydanto iti ilida.

30 Isut' gapuna a salimetmetanyonto ti igunamgunamco tapno dicay ar-aramaten ti uray ania a nacarimrimon nḡa awid a

naaramid idi awancay pay, ken tapno dicay mulmulitan cadagitoy ti bagbagiyo: siac ni Jehova a Diosyo.

Nadumaduma a linlinteg.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam iti dagup ti gimong dagiti annac ti Israel, ket saeem cadacuada, Dacayo agsantocayto; gaput ta siac a Jehova a Diosyo, santoc.

3 Cadacayo tumunggal maysa a tao cabutengnanto ni inana ken amana; ket ngilinenyonto dagiti aldaw a *tinudinco* a panaginana: siac ni Jehova a Diosyo.

4 Dicay subsublian dagiti ladladawan, dicay met agar-aramid iti sinucog a didiosen: siac ni Jehova a Diosyo.

5 Ket no mangipaaycay iti sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova, irucbabyonto tapno maawatcayto.

6 Macanto iti aldaw met laeng a panangidatonyo, ken iti sumaruno nga aldaw: ket no adda matda iti maicatlo nga aldaw, mapuuranto iti apuy.

7 Ket no macanto laeng iti maicatlo nga aldaw, maysa a kinarimon; dinto maawat:

8 Ngem tunggal maysa a mangan, awitennanto ti kinadakesna, ta impabapabarengna ti nasantoan a banag ni Jehova: ket dayta nga tao maipusayto iti ilina.

9 Ket no anienyo ti apit ti dagayo, dicanto anien a talipupusen dagiti nagsulianan ti talonmo, dicanto met saranuten dagiti nalabasan iti panagapitmo.

10 Dicanto saranuten ti cauvasam, dicanto met ipenpen ti bunga a natnag ti cauvasam; batiemto ida a lac-amen ti napanglaw, ken ti gangannaet: siac ni Jehova a Diosmo.

11 Dicayto agtacaw, wenna mangaramid a siuulbod, wenna agtitinniri.

12 Ket dicayto agsapata a siuulbod gapu iti naganco, ken ipabpabareng ti nagan ti Diosyo: siac ni Jehova.

13 Dicanto parparigaten ti padam a tao, wenna tacawam: ti tangdan ti maysa a mangmangged dinto matactac iti biangmo iti agpatpatnag agingga iti bigat.

14 Dicanto ilunod ti tuleng wenna mangcabil ti pacaitibcolan iti sang'o ti bulsec; ngem agbutengcanto iti Diosmo: siac ni Jehova.

15 Dicayto aramiden ti nakillo a linteg iti panangocom: dicanto pagdumandumaen ti kinatao ti napanglaw, wenna padayawan ti kinatao ti mannacabalin; ngem iti malinteg ti pangocommo iti padam a tao.

16 Dicanto agpagnapagna nga cas maysa a natarabitab cadagiti cailiam: dicanto met agranta iti maicaniwas iti dara ti padam a tao: siac ni Jehova.

17 Dicanto guraen ni cabsatmo iti pusom: tubngaremto iti napaypaysoan ti padam a tao, ket dicanto mapabasol gapu kencuana.

18 Dicanto aramaten ti panagibales, wenna panpanemmenen ti guram cadagiti annac ti nacionmo; ngem ayatemto ti padam a tao a cas ita bagim: siac ni Jehova.

19 Tungpalenyonto dagiti bilinco. Dicanto ipamanada ti animalmo cadagiti sabsabali a kita ti animal: dicanto mulaan ti talonmo iti dua a cakita a bin-i: dinto met maicapet kenca ti aruaten a cawes a dua a cakita nga agtipon.

20 Ket siasinoman a makiabig iti babai a bag-en a natanian iti asawan, ket di pay la nasbut, wenna naited ti wayawayana; madusadanto; didanto mapapatay, gaput ta daydiay a babai di pay nawayawayaan.

21 Ket ti lalaki yegnanto ti daton gapu ti salungasingna ken Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, a maysa met laeng a carnero a lalaki a maipaay a daton gapu iti salungasing.

22 Ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonnganna ti carnero a lalaki a daton gapu iti salungasing iti saclang ni Jehova, a maipoon iti baddut a nacabasolanna: ket ti baddut a nacabasolanna mapacawanto kencuana.

23 Ket no macadatengcayon iti daga ket maimulmulayonton ti amin a kita ti caycayo a *ti bungada* macan, ibilangyonto dagiti bungada a cas saan a pannacacugitda: tallo nga tawen nga addadanto cadacayo a cas saan a nacugit; *dagita a bunga* saan a macan.

24 Ngem iti maicapet a tawen amin a

bunġada nasantoandanto a pagdaydayaw ken Jehova.

25 Ket itinto maicalima a tawen canenyonto ti bunġbungada, tapno manġted cadacayo ti kinalabonna: siac ni Jehova a Diosyo.

26 Dicayto manġan iti uray ania man a sidadara: dicayto met aramaten dagiti pananġlabeg, wenko, agaramid iti padpadles.

27 Dicayto rabaraban dagiti boocyo, dicanto putputdan ti nagsumbangiran ti barbasmoo.

28 Dicayto sugaten ti lasagyo gapu iti natay wenko manġilanad iti uray ania a pagilasinan iti bagiyo: siac ni Jehova.

29 Dica irurumen ti anacmo a babai nġa aramidem a balanġcantis; di la ket ta ti daga maitnag iti binabalanġcantis, ket ti daga mapnoan iti kinadangkes.

30 Nġilinenyonto dagiti aldawco a panaginana, ket daydayawenyonto ti santuarioc: siac ni Jehova.

31 Dicay umamanġ cadagiti manġilabeg nġa espiritus, wenko cadagiti managsalamangca; dicay sarsaraken ida, a mamulitancay cadacuada: siac ni Jehova a Diosyo.

32 Tumacdercanto iti sanġo ti ubanan nġa olo, ket dayawemto ti langa ti lacay, ket agbutenġcanto iti Diosmo: siac ni Jehova.

33 Ket no makipagtaenġ kenca iti dagam ti maysa a gangannaet, dicayto aramiden kencuana ti di tumutop.

34 Ta gangannaet a makipagtaenġ kenca, maibilanġto cadacayo a cas cailianyoo, ket ayatemto a cas ita bagim; ta dacayo gangannaetca met idi iti daga nġa Egipto. Siac ni Jehova a Diosyo.

35 Dicayto ar-aramiden ti nakillo iti pananġocom, iti pananġrucod, iti pananġtimbenġ, wenko iti panagsucat.

36 Ti apag-isu a pagtimbenġan, apag-isu a panimbeng, apag-isu nġa efa, apag-isu nġa hin ti icutanyonto. Siac ni Jehova a Diosyo a nanġaon cadacayo iti daga nġa Egipto.

37 Ket dacayo tunġpalenyonto amin nġa ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilinco, ket aramidenyo ida. Siac ni Jehova.

Ti panagdayaw ken Moloc ken sabsabali pay a bashasol maipawilda. Linteg a cacaniwas ti panagderrep. Bilin a sunġpoten dagiti linteg ti kinadalus.

20 Ket ni Jehova nakisao, ken Moises, a kinunana,

2 Maysa pay, ibagamto cadagiti annac ti Israel, Siasinoman cadagiti annac ti Israel, wenko cadagiti gangannaet a makipagtaenġ iti Israel a manġted cadagiti putotna ken Moloc: di bumurong a mapapatayto; dagiti tao ti daga ubarendanto cadagiti batbato.

3 Iparanġconto met ti langac a sibabusor iti dayta a tao, ket ipusayconto cadagiti cailianna; ta isu nanġted iti putotna ken Moloc, a pinanġmulitna iti santuarioc, ken pinanġipabpabarenġna iti nasantoan a naganco.

4 Ket no dagiti tao ti daga ilemmenġda a talipupusen dagiti matada iti dayta a tao no manġted cadagiti putotna ken Moloc, ket dida papatayen;

5 siac nġarud iparanġaranġconto ti langac a bumusor iti dayta nġa tao, ken bumusor cadagiti cacabagianna, ket ipusayconto, agraman amin a sumurot kencuana nġa agbalanġcantis, tapno makibalanġcantis ken Moloc, ipusayconto ida cadagiti cailianda.

6 Ket ti tao nġa makipagcucua cadagiti manġcuculam, ken cadagiti agsalamangca nġa agbalanġcantis cadacuada, iparanġconto, pudno, ti langac a bumusor iti dayta a tao, ket ipusayconto cadagiti cailianna.

7 Pasantoenyo nġarud ti bagbagiyo, ket agsantocayo; ta siac ni Jehova a Diosyo.

8 Ket sunġpotenyonto dagiti ipaalagadco, ket aramidenyonto ida; siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo.

9 Ta amin a manġilunod ken amana, wenko ken inana, dinto bumurong a mapapatay: isu inlunodna ni amana, wenko ni inana; ti darana maipaawitto kencuana.

10 Ket ti lalaki a makicamalala iti asawa ti sabali a lalaki, uray ti makicamalala iti asawa ti padana a lalaki, ti lalaki ken ti babai nġa agcamalala dinto bumurong a mapapatayda.

11 Ket ti lalaki a makicaidda iti asawa

ni amana linucaisanna ti bagi n̄ga ibain ni amana : isuda a dua dinto bumurong a mapapatayda ; ti darada maipaawitto cadacuada.

12 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti manugangna a babai, isuda a dua dinto bumurong a mapapatayda ; inaramidda ti campor ; ti darada maipaawitto cadacuada.

13 Ket no ti lalaki makicaidda iti padana a lalaki n̄ga ibilangna a cas babai, isuda a dua nacarimrimon ti aramid : dinto bumurong a mapapatayda ; ti darada maipaawitto cadacuada.

14 Ket no ti maysa a lalaki mangasawa iti agina, daytoy isu ti kinadankes : isuda mapurandanto iti apuy, isu ken isuda met : tapno awan kinadakes cadacayo.

15 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti maysa n̄ga animal, dinto bumurong a mapapatay : ket dacayo patayenyonto ti animal.

16 Ket no maysa a babai umasideg iti uray ania n̄ga animal ket caiddana, sica papatayemto ti babai, ken ti animal : dinto bumurong a mapapatayda ; ti darada maipaawitto cadacuada.

17 Ket no ti maysa a lalaki alaenna ni cabsatna a babai, n̄ga anac ni amana, wenna anac ni inana, ket makitana ti bagi n̄ga ibain ni cabsatna, ket daytoy a babai makitana met ti bagi n̄ga ibain ni cabsatna a lalaki ; daytoy isu ti aramid a nacababain unay ; ket isuda maipusaydanto iti imatang dagiti annac ti ilida : isu linucaisanna ti bagi n̄ga ibain ni cabsatna a babai ; isu lacamennanto ti kinadakesna.

18 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti maysa a babai n̄ga agsangaili a madama, ket lucaisanna ti bagi n̄ga ibainna ; isu linucaisanna ti pagtubboganna, ket ti babai linucaisanna ti pagtubbogan ti darana : ket isuda a dua maipusaydanto cadagiti cailianda.

19 Ket sica dicanto lucaisan ti bagi n̄ga ibain ni cabsat a babai ni inam, wenna cabsat a babai ni amam ; gaput ta linucaisanna ti bagi n̄ga ibain ni cabagianna n̄ga asideg : isuda awitendanto ti kinadakesda.

20 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti asawa ni ulitegna, isu linucaisanna ti bagi n̄ga ibain ni ulitegna : isuda awitendanto ti basolda ; mataydanto n̄ga awan anacda.

21 Ket ti maysa a lalaki no babaienna ti asawa ni cabsatna, daytoy n̄ga aramid

kinarugit ; isu linucaisanna ti bagi n̄ga ibain ni cabsatna : awanto ti anacda.

22 Iti casta tungpalenyonto amin dagiti ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyonto ida ; tapno ti daga a pangyegac cadacayo a pagnaedanyo, dinacayto isarua.

23 Ket dacayo dicayto pagdalanang dagiti awid dagiti tao a papanawec iti sangonananyo : gaput ta isuda inaramidda amin dagitoy, ket iti casta kinagurac ida.

24 Ngem kinunac cadacayo, tawidenyonto ti dagada, ket itedconto cadacayo a cucuayo, maysa a daga n̄ga agay-ayus ti gatas ken diro : siac ni Jehova a Diosyo, a nangilasin cadacayo cadagiti tattao.

25 Iti casta rebbengyo a paggidiaten ti animal a nadalus ken narugit, ken ti narugit a tumatayab ken nadalus : ket dicayto pagbalinen a nacarimrimon dagiti cararuayo gapu iti animal, wenna gapu iti tumatayab, wenna gapu iti uray ania n̄ga agay-ayam iti daga, isuda n̄ga inlasinco a narugit cadacayo.

26 Ket dacayo agsantocayto caniac : ta siac a Jehova santoac, ken inlasinca cadagiti tattao, tapno dacayo ti cucuac.

27 Casta met ti maysa a lalaki wenna babai a mangcuculam wenna manangsalamangca, dinto bumurong a mapapatay : uburendanto ida cadagiti batbato ; ti darada maipaawitto cadacuada.

Sapasap a gunamgunam cadagiti sacerdote.

21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ibagam cadagiti sacerdote n̄ga annac a lalaki ni Aaron, ket saodem cadacuada, Awanto ti mangmulit iti bagina met laeng a maipoon iti natay cadagiti cailianna ;

2 malacsid ti maipanggep iti cabagianna n̄ga asideg, isu n̄ga inana, ken amana, ken anacna a lalaki, ken anacna a babai, ken cabsatna a lalaki,

3 ken cabsatna a babai a balasang, n̄ga asideg kencuana, a di pay naasawaan ; a gapu kencuana maipalubos n̄ga mulitanna ti bagina.

4 Isu dinanto mulitan ti bagina a ti bagina met laeng a pagrugitenna, idinto n̄ga isu maysa a natan-oc a lalaki iti ilina.

5 Didanto pultacan ti oloda wenna kiskisan ti agsumbangir ti timidda, wenna aramiden ti uray ania a sugat iti lasagda.

6 Agsantodanto iti Diosda, ket didanto rugitan ti nagan ti Diosda ; ta idatagda

dagiti datdaton ni Jehova a naaramid iti apuy, a tinapay ti Diosda: iti casta agsantodanto.

7 Isuda didanto makiasawa iti babai a balangcantis, wenna natulawan; didanto met alaen ti babai a naisina iti asawana: ta ti sacerdote nasantoan iti Diosna.

8 Pasantoemto ngarud, ta idatonna ti tinapay ti Diosmo: isu santonto kenca; ta siac a ni Jehova a mamagsanto cadacayo, santoac.

9 Ket ti anak a babai ti uray asino a sacerdote no tulawanna ti bagina iti panagbalangcantis, rugitanna ni amana: isu mapuuranto iti apuy.

10 Ket ti cangatoan a sacerdote cadagiti cacabsatna a lallaki, nga iti rabaw ti olona nabuyatan iti lana a sapsapo, ken naconsagrar a mangicapet cadagiti cawes, dinanto wacrayen ti boocna, wenna pigisen ti cawesna;

11 wenna dinto met sumbrec iti uray ania a bagi a natay, wenna dinanto mulitan ti bagina a maipoon ken amana, wenna ken inana;

12 dinto met rumuar iti santuario, wenna rugitan ti santuario ti Diosna; gaput ta ti balangat a lana a pagsapsapo ti Diosna adda kencuana; siac ni Jehova.

13 Ket isu mangasawanto iti maysa a balasang.

14 Balo a babai, wenna nakisina, wenna maysa a natulawan, maysa a balangcantis, dinto mangasasawa cadagitoy; ngem ti maysa a virgen iti ilina met laeng asawaennanto.

15 Ket dinanto rugitan ti putotna iti baet dagiti cailianna: ta siac ni Jehova a mamagsanto kencuana.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

17 Ibagam ken Aaron, a cunam, Uray asino a lalaki cadagiti putotmo cadagiti amin a putotda nga adda pilawna, saan a maipalubos nga umasideg tapno mangidaton iti tinapay ti Diosna.

18 Ta uray asino a lalaki nga adda pilawna, dinto umasideg: ti lalaki a bulsec, wenna pilay, wenna lugpap ti agongna, wenna nasuroc iti uray ania,

19 wenna maysa a lalaki a nablo ti sacana, wenna nablo ti imana,

20 wenna cubbo, wenna maysa a pandaca, wenna maysa nga mapilaw iti matana, wenna aggudgud, wenna aglaclac, wenna napolis-it ti latlategna;

21 iti putot a lalaki ni Aaron a sacerdote, ti adda pilawna dinto umadani a mangipaay cadagiti datdaton ni Jehova a maaramid iti apuy; adda pilawna; dinto umadani a mangidaton iti tinapay ti Diosna.

22 Manganto iti taraoon ti Diosna, uray taraoon man a nasantoan unay, ken ti nasantoan:

23 isuna laeng a dinto sunbrec iti uneg ti abong, wenna umasideg iti altar, gaput ta adda pacapilawanna; tapno dina rugitan dagiti santuarioc: ta siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

24 Casta ti pinangibaga ni Moises ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, ken cadagiti amin nga annac ti Israel.

Ti linteg ti kinadalus dagiti sacerdote.

Dagiti animal a mabalin a maidaton.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki nga lumasinda cadagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel, nga ipaayda a santo caniac, ket dida rugitan ti nasantoan a naganco: siac ni Jehova.

3 Ibagam cadacuada, Siasinoman a lalaki cadagiti amin a putoty, bayat cadagiti caputotanyo, nga umasideg cadagiti nasantoan a banbanag a pasantoen dagiti annac ti Israel ken Jehova, idinto nga addaan iti rugitna, dayta nga tao maipusayto iti saclangco: siac ni Jehova.

4 Uray siasino a lalaki iti putot ni Aaron, nga agcutel, wenna agtotot, dinto mangan cadagiti nasantoan inggana ti di nadalus. Ket ti macasagid iti uray ania a narugit gapu iti natay, wenna ti lalaki a ti cassitna agruruar la kencuana;

5 wenna siasino a macasagid iti uray ania nga agay-ayam nga isu ti pacarugitanna, wenna maysa a tao a pacarugitanna coma iti uray ania a rugit nga adda kencuana;

6 ti tao a macasagid iti uray ania iti cacasdiay, narugitto agingga iti rumabii, ket dinto mangan cadagiti nasantoan, malacsid no digosenna ti lasagna iti danum.

7 Ket no limnec ti init, nadalusto; ket iti calpasanna manganto cadagiti nasantoan, gaput ta dayta ti canenna.

8 Ti natay latta wenna rinangcay ti an-animal a narungot, saannanto a

canen a panꝓmulit iti bagina: siac ni Jehova.

9 Iti casta salimetmetandanto ti i-bilinc di la ket ta pacaawitanda iti basol, ken pacatayanda, no dida raemen a cas sagrado: siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

10 Awanto ti gangannaet a mang'an iti nasantoan a banag: ta maysa a sangaili ti sacerdote, wanno ti maysa a mangmangged dida rebbeng ti mang'an iti nasantoan.

11 Ngem no ti sacerdote gumatang' iti maysa a tao, ti nagatang' iti piracna, daytoy mang'anto cadagidiay; ket dagiti nayanac iti balayna, isuda mang'andanto iti tinapayna.

12 Ket no ti anac a babai ti sacerdote makiasawa iti maysa a gangannaet, dayta dinto mang'an iti maipangato a daton cadagiti nasantoan.

13 Ngem no ti anac a babai ti sacerdote balo, wanno nakisina iti asawana, ket awan ti anacna, ket nagsublin iti balay ni amana, cas idi kinaubingna, mang'anto iti tinapay ni amana: ngem ti gangannaet dinto mang'an iti dayta.

14 Ket no ti maysa a lalaki macapanngan a dina ginagara iti nasantoan, inayon-nanto ti apagcalima iti daydiay, sananto ited iti sacerdote ti nasantoan a banag.

15 Ket didanto mulitan dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel nga idatonda ken Jehova,

16 ket *iti casta* pacaagapuananda a mangawit iti kinadakes, nga pagbaddutan, no canenda dagiti nasantoan a banbanagda: ta siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

17 Ket ni Jehova, nakisao ken Moises, a kinunana,

18 Ibagam ken Aaron, ken cadagiti annacna a lalaki, ken amin nga annac ti Israel, ket saem cadacuada, Siasinoman a tao iti balay ti Israel, wanno cadagiti gangannaet a *makipagtaeng* iti Israel nga mang'idatag iti datonna, nga uray maipoon cadagiti aniaman a carida, wanno aniaman cadagiti dataton ti sibubulos a nakemda nga ipaayda ken Jehova a daton a mapu-uran;

19 tapno maannugutancayo, *idatonyo* ti maysa a lalaki nga animal nga awan pilawna, cadagiti baca, cadagiti carnero, wanno cadagiti calding.

20 Ngem uray ania nga adda pacapi-

lawanna, dayta dicayto idaton, gaput ta saanto a maipateg a maipaay cadacayo.

21 Ket siasino man a mangirucbab iti maysa a sacrificio dagiti daton a cattia ken Jehova a pagtungpalna iti maysa a cari, wanno maipaay a daton ti sibubulos a nakem iti pang'en a baca, wanno iti arban a carnero *maipapilitnga* awan pagcuranganna tapno maawat; daytay awanto ti pacapilawanna.

22 Bulsec, wanno bullo, wanno pawad, wanno adda dogoldogolna, wanno ag-gudgud, wanno aglaclac, dicayto idatag dagitoy ken Jehova, wanno aramiden a maysa a daton iti apuy iti rabaw ti altar ken Jehova.

23 Uray baca a lalaki, wanno cordero nga adda suroc wanno curang' ti camcamengna, dayta mabalinmo nga ipaay a daton ti sibubulos a nakem; ngem no maipaay a cari, saanto a maawat.

24 Ti nadunor ti lategna, wanno napsit, wanno nataltal, wanno nasugat, dicayto idaton ken Jehova; dicayto met aramiden *ti casta* iti dagayo.

25 Iti ima ti gangannaet dicayto met idaton ti tinapay ti Diosmo iti uray ania cadagitoy; ta ti kinadakesda adda cada-cuada, ti pacapilawan adda cadacuada: saandanto a maawat a maipaay cadacayo.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

27 No maysa a lalaki a baca, wanno carnero wanno calding' ti mayanac, pito nga aldaw nga addanto iti babaen ti inana; ket manipud iti maicawalo nga aldaw, ken iti sumaruno maawat a sacrificio ti daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

28 Ket babai man a baca, wanno carnero dicayto paggidanen a patayen agraman urbonna iti maymaysa nga aldaw.

29 Ket no ipaayto ti maysa a sacrificio a panagyaman ken Jehova, idatonyonto ti pacaannugutanyo.

30 Iti dayta met la nga aldaw macanto; awanto ti tiddaenyo iti daydiay agingga iti bigat: siac ni Jehova.

31 Iti casta salimetmetanyonto dagiti bilbilinc, ket tungpalenyonto ida: siac ni Jehova.

32 Ket dicayto met rugitan ti santo a naganco; ngem siac mapagsantoacto cadagiti annac ti Israel: siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo,

33 a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto tapno siac ti Diosyo: siac ni Jehova.

Linlinteg maipapan cadagiti fiesta a nareligiosoan. Dagiti fiesta a tinawen.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saodem cadacuada, Dagiti natudingan a fiesta ni Jehova, nga iwarragawayonto tapno isu ti nasantoan a pacagimongan, dagitoy met laeng ti matudingan a fiestac.

3 Cadagiti innem nga aldaw agtrabajocayo: ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa nga inana ti nadaeg a panaginana, ti maysa a nasantoan a pacagimongan; dicayto agtrabajo iti uray ania: isu ti maysa nga aldaw a panaginana ken Jehova iti isu-amin a pangnaedanyo.

4 Dagitoy ti matudingan a fiesta ni Jehova, a nasantoan a pacagimongan, nga iwarragawayonto iti nadutocan a tiempuna.

5 Iti umuna a bulan iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan iti rabii, isu ti pascua ni Jehova.

6 Ket ti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti daydiay met la a bulan isu ti fiesta ti tinapay nga awan levadurana ken Jehova: cadagiti pito nga aldaw mangancayto iti saan a nalevadurana a tinapay.

7 Iti umuna nga aldaw isunto ti panangaramidyo iti nasantoan a panaguummongyo: dicayto agaramid iti trabaja a pagsapulan.

8 Ngem mangipaaycayto ken Jehova iti daton a maaramid iti apuy iti pito nga aldaw: iti maicapito nga aldaw isu ti nasantoan a panaguummong; dicayto agaramid iti trabaja a pagsapulan.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saodem cadacuada, No sumreccay iti daga nga itedco cadacayo, ket anienyonto ti maapit dita, mangipanayto iti sangareppet nga umuna a bunga ti maapityo iti sacerdote;

11 ket isu ililinto ti rineppet iti saclang ni Jehova, tapno maawatto a maipaay cadacayo: iti bigat a sumaruno iti aldaw a panaginana, ti sacerdote ililinto.

12 Ket iti aldaw a panangililiyo iti rineppet, mangipaaycayto iti maysa a lalaki nga awan pilawna a cordero, a

tumawenen a maipaay a maysa a daton a mapuuran ken Jehova.

13 Ket ti daton a bellaay duanto nga apagcapulo ti maysa nga efa a bellaay a namayecmec nga nalaocan iti lana, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova a nabanglo a sayamusom; ket ti mainum a daton aracto nga apagcapat ti maysa nga hin.

14 Ket dicayto cancanen ti tinapay, wenno kinirog a bunga a trigo, wenno nalangto a dawana, agingga iti castoy met laeng nga aldaw, inggana iti panangidatagyo ti pagdayaw iti Diosyo: daytoy ti maalagad nga agnanayon cadagiti putputoyo cadagiti amin a pagnaedanyo.

15 Ket bumilangcayto manipud iti bigat a sumaruno iti aldaw a panaginana, sipud ti aldaw a panangidatagyo iti sangcareppet a daton a mailili; apag-isunto a pito nga aldaw a panaginana:

16 agingga met laeng iti bigat a sumaruno iti maicapito nga aldaw ti panaginana, bumilangcayto iti limapulo nga aldaw; sacayto mangidatag iti daton a baro a bellaay ken Jehova.

17 Mangipusaycayto cadagiti balbalayo iti dua a tinapay nga ilili a cabatoganda ti dua nga apagcapulo ti maysa nga efa: isuda namayecmedanto a bellaay malutedanto a silevadura iti horno, a umuna a bungbunga a maipaay ken Jehova.

18 Ket idatagyoonto agraman ti tinapay cadagiti pito a carnero a timmawendan nga awan ti pilawda, ken maysa a bumaro a baca ken dua a carnero a lalaki: dagitoy ti daton a mapuuran ken Jehova agraman datdatonda a bellaay, ken datdatonda nga inumen, isu met laeng ti maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

19 Ket mangirucabacayto iti maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol, ken dua a cordero a lalaki a timmawenen a sacrificio dagiti daton iti cappia.

20 Ket ti sacerdote ililinto ida agraman ti tinapay dagiti umuna a bungbunga, a daton a mailili iti saclang ni Jehova, agraman dagiti dua a cordero: dagitoy nasantoandanto ken Jehova a maipaay iti sacerdote.

21 Ket aramidenyonto ti pacdaar iti dayta met la nga aldaw; addanto nasantoan a gimong cadacayo; dicayto agaramid

iti trabaho a pagsapulan: isu daytoy ti alagaden nga agnanayon iti amin a balbalayyo cadagiti putputotyto iti casacabayan.

22 Ket no anienyonto ti apit ti dagayo, dicanto talipupusen nga anien dagiti nagsullianan ti talonmo, wenna saranuten dagiti nalabasan iti panagapitmo: baybay-amto ida a lacamen ti napanglaw, ken agbarbariwas: siae ni Jehova a Diosyo.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

24 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Iti maicapito a bulan, ti umuna nga aldaw ti bulan isunto ti nadaeg nga inana cadacayo, maysa a panglagip a buyugen ti aweng dagiti tangguyob, maysa a nasantoan a gimong.

25 Dicayto agaramid iti trabaho a pagsapulan; ket ipaayyonto ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

27 Nupay casta, iti maicasangapulo nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti aldaw ti pannacaabbong: daytoyto ti maysa a nasantoan a gimong cadacayo, ket parigatenyonto dagiti cararuayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

28 Ket dicayto agaramid iti uray ania a trabaho iti dayta met laeng nga aldaw; ta isu ti aldaw ti pannacaabbong, tapno maaramid ti pannacaabbongyo iti saclang ni Jehova a Diosyo.

29 Ti siasinoman a tao a di la mamarigat iti cararuana iti daydiay nga aldaw, maipusayto iti ilina.

30 Ket ti siasinoman a cararuayo nga agaramid iti uray ania a trabaho iti dayta met la nga aldaw, dayta a tao dadaelecto iti ilina.

31 Dicayto agaramid iti uray ania nga aramid: isu ti maysa nga alagaden nga agnanayon cadagiti putputotyto iti amin a pagnaedanyo.

32 Isunto cadacayo ti maysa nga aldaw a panaginaná ti nadaeg nga inana, ket parigatenyonto ti cararuayo: iti maicasiam nga aldaw ti bulan iti rumabii, manipud iti rumabii agingga iti sumaruno a rumabii ngilinenyonto ti aldaw a panaginanáyo.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

34 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam, Ti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti fiesta dagiti tabernaculo iti bayat ti pito nga aldaw a maipaay ken Jehova.

35 Iti umuna nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong; dicayto agaramid a pulos iti trabaho.

36 Cadagiti pito nga aldaw, mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: iti maicawalo nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong cadacayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: isu dayta ti nadaeg a gimong: dicayto agaramid iti pacabannogan.

37 Dagitoy dagiti natudingan a fiesta ni Jehova, isuda nga ibunannagyo nga nasantoan a gimong, a panangidatagyo iti daton a maaramid iti apuy ken Jehova, daton a mapuuran, ken daton a bellaay, maysa a sacrificio, ken datdaton nga inumen, tunggal maysa iti bucbucod nga aldawna;

38 sabali pay dagiti aldaw ni Jehova a panaginaná, ken sabali pay dagiti sagsagutyto, ken sabali pay amin a carcariyo, ken sabali pay amin a datdatonyo ti sibubulos a nakem nga ipaayyo ken Jehova.

39 Nupay casta iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, no macacayuncumcayon iti bungbunga ti daga, ngilinenyonto ti fiesta ni Jehova iti pito nga aldaw: iti umuna nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná, ket iti maicawalo nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná.

40 Ket iti umuna nga aldaw, mangalacayto iti maipaay cadagiti bagbagiyo iti bungga dagiti nasayaat a caycayo, sangsangá dagiti palmas, sangsangá dagiti caycayo a narucbos, ken runruno iti ayus; ket agragsaccayto iti sangó ni Jehova a Diosyo iti pito nga aldaw.

41 Ket ngilinenyonto a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw ti macatawen: isu daytoy ti alagaden iti agnanayon cadagiti putputotyto; iti maicapito a bulan ngilinenyonto.

42 Agyancayto cadagiti toltolda iti bayat ti pito nga aldaw: dagup amin a tubo ti Israel agyandanto cadagiti toltolda;

43 tapno dagiti putputotyto ammoenda a pinagnaedco dagiti annac ti Israel

cadagiti toltolda, idi a yaonco ida iti daga nga Egipto; siac ni Jehova a Diosyo.

44 Ket ni Moises inlawlawagna cadagiti annac ti Israel dagiti natudingan a fiesta ni Jehova.

Ti silaw ken ti tinapay ti santuario. Ti pannacadusa ti panagtabbaaw.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a mangyegda kenca iti napaspasig a lana ti olivo a nadingpil a pagsilaw, a pamaspasgedan iti pagsaingan tapno sigaganat nga agnanayon.

3 Iti ruar ti abbonng ti pamanecne, iti uneg ti tolda ti gimong, taripatoent nio Aaron manipud iti malem inggana iti bigat iti saclang ni Jehova iti cancanayon: isunto ti alagaden nga agnanayon cadagiti putputoty.

4 Isu taripatoennanto a siurnos dagiti pagsaingan iti rabaw ti nadalus a candelero iti saclang ni Jehova iti patinayon.

5 Ket sica mangalacanto iti namayecmec nga harina, ket manglutocanto idiaiy iti sangapulo ket dua a bibingca: dua nga apagcasangapulo ti maysa a efa, isunto ti maysa a bibingca.

6 Ket sica urnosemto ida iti dua nga intar, innem iti maysa nga intar iti rabaw ti nadalus a lamisaan iti saclang ni Jehova.

7 Ket iccamto iti nadalus nga incienso iti rabaw ti tunggal intar, tapno maipaay iti tinapay a panglagip, a maysa met laeng a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

8 Tunggal aldaw a panaginana urnosenanto iti sangon ni Jehova iti agnanayon; isu ti awan patinggana a tulag a maipaay cadagiti annac ti Israel.

9 Ket maipaayto ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki; ket canendantito iti maysa a nasantoan a disso: gaput ta isu ti nasantoan unay kencuana cadagiti datdaton ni Jehova a naaramid iti apuy gapu iti awan tungpalna nga alagaden.

10 Ket ti anak a lalaki ti babai nga Israelita, a ti amana maysa nga Egipcio, napan cadagiti annac ti Israel; ket ti anak ti Israelita a babai ken ti maysa a lalaki nga Israelita nagcabilda a dua iti uneg ti pacarso:

11 ket ti lalaki nga anak ti babai nga Israelita nagbassawanganna ti Nagan, ket

naglungud; ket impanda ken Moises. Ket ni inana agnagan idi iti Salomit, nga anac ni Dibri iti caputotan ni Dan.

12 Ket impanda iti pagbaludan tapno malawlawagan cadacuada iti ngiwat ni Jehova.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

14 Ipanyo iti ruar ti pacarso daytay naglungud idi; ket ipatay coma dagiti nacangngeg kencuana ti imada iti olona, ket amin ti gimong batoenda coma.

15 Ket sica ibagamto cadagiti annac ti Israel, ket cunam, Siasinoman a manglungud iti Diosna, bacalayennanto ti basolna.

16 Ket ti agbassawang iti nagan ni Jehova, dinto bumurong a mapapatay; pudno a dagup ti gimong batoendanto: gangannaet man wenno umili no pagbassawanganna ti nagan ni Jehova mapapatayto.

17 Ket ti mangcabil nga ipatay iti padana a tao, dinto bumurong a mapapatay.

18 Ket ti mangcabil nga ipatay ti maysa nga animal rebbengna a sucatan iti cabibigna met laeng.

19 Ket no ti maysa a tao ranggasanna ti padana a tao; cas ti inaramidna, castanto met ti maaramid kencuana:

20 ranggas ken ranggas, mata ken mata, ngipen ken ngipen; ti cas pinangranggasna iti maysa a tao, castanto met ti maibales kencuana.

21 Ket ti mapapatay iti maysa nga animal, supapacannanto: ket ti mapapatay iti maysa a tao, mapapatayto.

22 Maymaysanto a kita ti linteg nga icutanyo, saan laeng a iti gangannaet ti pacaipaayanna, ngem dagiti pay met patneng nga umili: ta siac ni Jehova a Diosyo.

23 Ket ni Moises imbagana cadagiti annac ti Israel, ket isuda inruarda iti pacarso ti naglungud, sada inubur cadagiti batbato. Ket dagiti annac ti Israel inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti tawen a panaginana ken ti tawen a jubileo.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises idiaiy bantay Sinai, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam cadacuada, No macadatengcay iti

daga n̄a itedco cadacayo, ti daga n̄gilenanto ti maysa a panaginaná ken Jehova.

3 Cadagiti innem a tawen mulaamto ti daga, ket cadagiti innem a tawen arbasamto ti cauvasam, ket burasemto ti bungbungana;

4 N̄gem iti maicapito a tawen isuntot' maysa a panaginaná ti naidaeg n̄a inaná a maipaay iti daga, maysa n̄a inaná ken Jehova: dicanto mulaan ti dagam, wenna arbasan ti cauvasam.

5 Ti tumubtubo laeng iti nagapitam dicanto anien, ket dagiti uvas ti poon a di inarbasan, dicanto burburasen: isunto ti tawen ti nadaeg a panaginaná ti daga.

6 Ket ti panaginaná ti daga addanto panaraonna cadacayo; kenca, ken iti bag-enmo a lalaki ken babai, ken iti tagabum, ken iti gangannaet a makipagtaeng kenca.

7 Ken cadagiti bacbacam, ken cadagiti an-animal n̄a adda iti dagam, agservinto a taraon dagiti amin a bungbungana.

8 Ket sica bumilangcanto a kenca met laeng iti pito a panaginaná a tawen, maminpito dásas a pito a tawen; ket addanto kenca a bilang dagiti aldaw ti pito a panaginaná a tawen, n̄a isu dagiti uppát a pulo ket siam a tawen.

9 Isursuryonto n̄garud ti aweng ti tangguyob iti maicasangapulō n̄a aldaw ti maicapito a bulan; iti aldaw ti panna-caabpong isursuryonto ti tangguyob iti amin a dagayo.

10 Ket n̄gilenyonto ti maicalimapulo a tawen, ket iwarragawagyonto ti waya-wayá iti daga cadagiti amin n̄a agnaed kencuana: isunto ti maysa a jubileo cadacayo; ket masublianyonto tumunggal maysa a tao iti dagana, ket agsublicayto tunggal maysa a tao iti familiana.

11 Maysanto a jubileo cadacayo, ti maicalimapulo a tawen: dicayto agmula wenna agani cadagiti timmubtubo latta *iti dayta a tawen*, wenna burasen *dagiti uv-uvas* cadagiti poon a di naarbasan *iti dayta a tawen*.

12 Gaput ta isu ti jubileo; isuntot' nasantoan cadacayo: canenyonto ti bungbunga ti *dayta* a tawen n̄a aggapu iti talon.

13 Iti daytoy a tawen a jubileo, dacayo masubliantoyonto tunggal maysa iti dagana.

14 Ket no mangilacoca iti uray ania iti padam a tao, wenna gumatangca iti ima ti padam a tao, dicayto agsisinnuitic.

15 Cas mayannurot iti bilang dagiti tawen iti calpasan ti jubileo, paggatangamto ti padam a tao, *ken cas mayannurot* iti bilang dagiti tawen dagiti ap-apit isunto ti panaglacona kenca.

16 Cas mayannurot iti caadu dagiti tawen ital-omto ti n̄ginana, ken cas mayannatup iti cabassit dagiti tawen, ipababamto met ti n̄ginana; ta ti bilang dagiti apit ti panglacoanna kenca.

17 Ket dicayto agsisinnuitic, no di ket agbutengcayto iti Diosyo: siac ni Jehova a Diosyo.

18 Isut' gapuna a tungpalenyonto dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyonto dagiti ipaalagadco ken sunngputenyō ida; ket agtalinaedcayto iti daga a sitatalged.

19 ket ti daga itednanto ti bungana, ket mangancayto n̄a agbussog, ket agnaedcayto idiay a sitatalged.

20 Ket no cunayonto, ¿Anianto ti canenmi iti maicapito a tawen? adtoy dicamto agmula wenna burasen dagiti bungbungami;

21 no casta ibaoncanto ti bendicionco cadacayo iti maicanem a tawen, ket agbunganto iti maipaay iti tallo a tawen.

22 Ket agmulacayto iti maicawalo a tawen ket mangancayto cadagiti bungbunga a baac a pinenpenpen; inggana iti maicasiam a tawen, agpapan iti dida agbunga, mangancayto iti baac a pinenpenpen.

23 Ket ti daga saanto a malaco iti awan patinggana; ta ti daga cucuac: ta dacayo gangannaet ken makipagtaengcay la caniac.

24 Ket iti amin a daga n̄a icutanyo ipasambotyonto iti daga.

25 No ti cabsatmo ta pumanglaw, ket mangilaco cadagiti cucuana, ti cabagianna a caasitgan umaynanto samboten ti inlaco ni cabsatna.

26 Ket no ti maysa a tao awan kencuana ti mangsubbot, ket bimmacnangen, ket addaanton ti umanay a pagsubbotna;

27 ibilangna n̄garud dagiti tawen a pannacalacoana ket isublinta ti matda iti nangilacoanna; ket agsublinto iti dagana.

28 N̄gem no dinanto mabalín a pasublien kencuana, daydiay n̄garud inlacoana, mabatinto iti ima ni gimmatang agingga iti tawen a jubileo: ket iti dayta a jubileo

mayawatto, ket ti naglaco agsublinto iti cucuana.

29 Ket no ti maysa a tao ilacona ti maysa a balay a pagnaedan iti maysa a ciudad a nabacudan, mabalinna a subboten iti uneg ti macatawen iti calpasan ti pannacailacona, iti las-ud ti apag-isu a macatawen addanto calinteganna iti panangsubbotna.

30 Ket no dinto masubbot iti las-ud ti apag-isu a macatawen, ti balay ngarud nga adda iti uneg ti nabacudan a ciudad mapatalgedanto ti pannacaipatagicuana nga agnanayon ken gimmatang agpapan putputotna: dinto mayawat iti tawen a jubileo.

31 Ngem dagiti balbalay iti il-ili nga awan bacudda nga aglawlaw maibilang-danto agraman dagiti taltalon iti away: dagitoy masbutdanto, ket mayawatdanto iti tawen a jubileo.

32 Nupay casta dagiti ciudad dagiti Levitas, dagiti balbalay cadagiti ciudad a pagtagicuanda, mabalin dagiti Levitas a subboten iti uray ania nga aldaw.

33 Ket no maysa cadagiti Levitas ti sumbot, ti balay ngarud a nalaco, ken ti ciudad a pagtagicuanna mayawatdanto no tawen a jubileo; ta dagiti balbalay dagiti ciudad dagiti Levitas isuda cucuada cadagiti annac ti Israel.

34 Ngem ti talon a maidarapat cadagiti ciudadda saan a maipalubos a mailaco; ta daytoy ti mataginayon a cucuada.

35 Ket no ti cabsatmo ta pumanglaw, ket ti imana agdasay kenca; saranayemto ngarud: *cas* maysa a gangannaet, ken maysa a makipagtaeng, makipagbiag kenca.

36 Dicanto aramaten ti panagpatubo kencuana wenna pammaadu, no di ket agbutengcanto iti Diosmo; tapno ti cabsatmo makipagbiag kenca.

37 Dicanto ited kencuana ti piracmo iti panagpatubo, wenna ited kencuana dagiti saganam a taraonmo tapno pazduem.

38 Siac ni Jehova a Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto tapno itedco cadacayo ti daga a Canaan, ken tapno siac ti Diosyo.

39 Ket no ti cabsatmo pimmanglaw, a sitataeng kenca, ket ilacona ti bagina kenca; dicanto pagservien a cas bag-en.

40 Cas maysa a mangmangged ken cas maysa a makipagtaeng, agnaedto kenca:

isu agservinto kenca inggana iti tawen a jubileo:

41 isunto ti panangpanawna kenca, isu ken dagiti annacna nga agcucuyogda, ket agsublinto iti familiaria, ken iti daga dagiti ammana agsublinto.

42 Gaput ta adipenco ida nga inaonco iti daga nga Egipto: saandanto a malaco a bag-en.

43 Dicanto iturayan iti nainget, no di ket agbutengcanto iti Diosmo.

44 Ket iti maipapan cadagiti bag-enmo a lallaki ken babai nga addanto kenca; cadagiti nacion a caparangetmo ti pag-gatangam iti bagbag-enmo a lallaki ken babai.

45 Maysa pay a cadagiti annac dagiti gangannaet a makipagtaeng cadacayo ti gatanganyonto, ken cadagiti familiasda a makipagyan cadacayo, a pinutotda iti dagayo: ket cucuyonto ida.

46 Ket pagbalinenyonto ida a maysa a tawid a maipaay cadagiti annacyo a sonoyo, tapno icutanda ida a sanicua: cadacuada ti pangalaanyonto cadagiti bag-enyo nga agnanayon: ngem cadagiti cacabsatyo nga annac ti Israel dicayto agtitinnuray iti maysa ken maysa iti nainget.

47 Ket no maysa a gangannaet wenna makipagili kenca bimmacnang, ket ti cabsatmo pimmanglaw iti sibayna, ket ilacona ti bagina iti gangannaet, wenna makipagili kenca, wenna iti capoonan ti familia ti gangannaet;

48 calpasan ti pannacailacona mabalin a masbot: maysa cadagiti cacabsatna mabalinna a subboten;

49 wenna ti ulitegna, wenna anac ti ulitegna ti sumbot kencuana, wenna siasino nga asideg a maibagi kencuana iti caputotanna ti sumubbot; wenna no isu bimmacnang, subbotenna ti bagina met laeng.

50 Ket ibilangnanto ken gimmatang kencuana manipud iti tawen a pannacailacona inggana iti tawen a jubileo ket ti pateg ti nacailacoanna maitutopto iti bilang dagiti tawen; a maitutop iti bayag ti caaddananto a maysa a bag-en kencuana.

51 No adu a tawen pay, a maitutop iti caadula, isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna iti pirac a nacagatanganna.

52 Ket no bassit la a tinawen ti matda agpapan iti tawen a jubileo, makibinnilangto ngarud kencuana: ti maitutop cadagiti tawenna a nagservi isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna.

53 Cas maysa a tagabu a mabayadan iti tinawentawen agyanto kencuana: dinanto iturayan iti nainget iti imatangmo.

54 Ket no dinto macashot cadagitoy a pamuspusan, lumapsutto ngarud no tawen a jubileo, isu ken dagiti annacna a cumuyog kencuana.

55 Gaput ta adipenco ida dagiti annac ti Israel; isuda ti adipenco nga inaouco iti daga nga Egipto: siac ni Jehova a Diosyo.

*Benbendicion iti panagtulnog. Dusdusa
iti panaglabsing.*

26 Dicayto mangaramid iti didiosenyo, wenno mamuangaycay iti maysa a ladawan a kinitikitan, wenno maysa a monmon, wenno mangipasdeccay iti uray ania a pinalanga a bato iti dagayo, tapno daytoy ti pagrucbabanyo: siac ni Jehova a Diosyo.

2 Ngilinenyonto dagiti aldawco a panzginana, ket pagraemanyonto ti santuario: siac ni Jehova.

3 No agdalancay cadagiti nagbilinac, ket tungpalenyoy dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyo ida:

4 mangtedacto ngarud iti tudtudoyo cadagiti carbenganda, ket ti daga pataudennanto ti bungana, ket dagiti caycayo iti bangcag agbungadanto.

5 Ket ti panagbayoyo masanutto ti panagburas iti uvas, ket ti panagburasyo masanutannanto ti panagipurruc; ket mangancayto nga agpenec iti taraonyo, ket agbiagcayto iti daga a sitatalged.

6 Ket itedconto ti talna iti daga, ket agiddacayto, ket awanto ti pacabutnganyo: pagawanecto dagiti narungsot nga animal iti daga, dinto met lumabas iti dagayo ti campilan.

7 Ket camatenyonto dagiti cabusoryo, ket isuda mapasagdanto iti sangoyo gapu iti campilan.

8 Ket ti lima cadacayo pagtarayendanto ti sangagasut, ket ti sangagasut cadacayo patarayendanto ti sangapulo ribu; ket dagiti cabusoryo mapasagdanto iti sangoyo gapu iti campilan.

9 Ket dayawencayto, ket parang-ayencayto, ken paaduwencayto, ket ibuangycontoy ti tulageo cadacayo.

10 Ket canenyonto dagiti baac a pinenpenpen a nabayag a naidulin, ket alaenyonto ti baac a gapu iti baro.

11 Ket ibaetcontoy cadacayo ti tabernaculo: ket ti espirituc dinacayto carimon.

12 Ket magnaacto iti baetyo, ket siactoy ti Diosyo, ket dacayto ti ilic.

13 Siac ni Jehova a Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto, tapno dicay mabag-en cadaouada; ket binungtolco dagiti baluuet ti sangolyo, ket pinataedercayto a magna.

14 Ngem no didacto ipangag, ket dicayto aramiden amin dagitoy a bilbilinco;

15 ket iwacsiyontoy dagiti nagbilinac, ket no ti cararuoy cagurada dagiti bilbilinco, nga isut' dicay pangaramidan iti amin a bilbilinco, ngem labsingenyoy ket di ti tulageo;

16 siac aramidecto met daytoy cadacayo: mangcabilactoy iti nacakigkigtot cadacayo, nga isu ti panagerres ken gorigor a mangibustoy cadagiti mata, ken mamakebet iti cararuay; ket dacayto imulayontoy dagiti bin-iyoy ubbaw, ta dagiti cabusoryoy ti manganto.

17 Ket patibkereetoy ti rupac a bumusor cadacayo, ket dacayto macabilcayto iti sangoy dagiti cabusoryo: dagiti gumura cadacayo isudantoy mangituray cadacayo; ket agtalawcayto nga uray awan ti cumamat cadacayo.

18 Ket no didaecto pay la ipangag gapu cadagitoy, dusaenayto ngarud iti maminpito d'aras pay gapu cadagiti basbasolyo.

19 Ket buracketoy ti cuspag ti bilegyo: ket aramidecto a cas landoc ti langitoy, ken ti dagayo a cas suer;

20 ket ti pigsayo maibustoy ubbaw; gaput ta ti dagayo dinantoy ited ti kinalabonna, casta met dagiti caycayto iti daga didantoy ited dagiti bungbungada.

21 Ket no magnacayto iti maicaniwascanias, ket didacto ipangag, yegcontoy cadacayo iti maminpito ti saplit a mayanatap cadagiti basbasolyo.

22 Ket ibaoncontoy iti baetyo ti animal ti tay-ac a mangtacaw cadacayo cadagiti annacyo, ken mangdadael cadagiti animalalyo, ken mangpabassitoy iti bilangyo; ket dagiti dalanyo agbalindantoy a langalang.

23 Ket no gapu cadagitoy, dicayto lacayat ti agbalaliw canias no di ket agdalancayto laeng iti maibusor canias;

24 pagdalanactoy met ngarud ti maibusor cadacayo, ket cabilencayto, siac met laeng, iti maminpito gapu cadagiti basbasolyo.

25 Ket yegcontoy cadacayo ti maysa a

campilan a mangūngput iti ibales ti tulag; ket dacayo agoommūngcayto n̄ga agtiti-pon iti uneg ti ciudadyo: ket siac ibaon-onto cadacayo ti anglo; ket dacayo mayawatcayto iti ima ti cabusor.

26 Intono dadaelec ti sarucod ti tinapayyo, san̄gapulonto a babbai ti mangluto iti tinapayyo iti maysa n̄ga horno, ket baliwandanto n̄ga ited ti tinapayyo a matimbēng: ket canenyonto, ket dicayto mapneec.

27 Ket no gapu amin cadagito y didaecto pay la ipangag, n̄gem busorendacto laeng; 28 ti casta siac busorencayto iti unget; ket dusaencayto met iti maminpito gapu cadagiti basbasolyo.

29 Ket dacayo lamutenyonto ti lasag dagiti annacyo a lalaki, ken ti lasag dagiti annacyo a babbai lamutenyonto.

30 Ket rebbaecto dagiti dissoyo a nangato a pagdaydayawan, ket gupducto dagiti didiosenyo a laladawan ti init, ket ipandageonto dagiti bangcayyo a natay iti bagī dagiti didiosyo; ket ti cararuac carimonnacayto.

31 Ket pagbalinecto a langalang dagiti ciudadyo, ket pagwalangwalangecto dagiti santuarioyo, ket diacto met say-upen ti banglo dagiti sayamusomyo.

32 Ket paglangalangecto ti daga; ket dagiti cabusoryo n̄ga agnaed kencuana sidsiddaawendanto.

33 Ket iwaraswarascayto cadagiti sababali a nacion, ket asuctecto ti campilan iti licudanyo: ket iti dagayo awanto ti matagtagitao, ket dagiti ciudadyo walangwalangdanto.

34 Iti casta lac-amento ti daga dagiti panaginaná iti bayat ti pannacalangalangna, ken caaddayo iti daga dagiti cabusoryo; isunto met ti panaginaná ti daga ken panaglac-anna cadagiti panaginanána.

35 Cas iti cabayag ti pannacalangalangna castanto met ti panaginanána, n̄ga isu ti inaná a dina linac-am cadagiti aldawyo a panaginaná, idi nagnaedcayo pay kencuana.

36 Ket cadagiti mabati cadacayo pat-acrotecto ti pusoda cadagiti daga dagiti cabusorda; ket ti carasacas ti maysa a bolong a maipalais patarayennanto ida; ket tumaraydanto a cas iti maysa n̄ga itarayanna ti campilan, ket maipasagdanto n̄ga uray awan cumamat.

37 Ket isuda maysanmaysa masiccarodnanto ti caduana, a cas la adda campilan

iti licudan, idinto n̄ga awan agcamat. ket dicayto maitured ti sumangō cadagiti cabusoryo.

38 Ket dacayo matmataycayto iti inilini, ket ti daga dagiti cabusoryo taraonna-cayto.

39 Ket dagiti matda cadacayo, cumcumbetdanto iti kinadakesda iti dagdaga dagiti cabusoryo; ken casta met a iti kinadangkes dagiti nagannac cadacuada cacannongdanto ida a cumcumbet.

40 Ket isuda ipudnodanto dagiti kinadangkesda, ken ti kinadangkes dagiti amada, iti salungasingda n̄ga isu ti pinangsalungasingda caniac, ken casta met gaput ta nagdalanda iti maisupring caniac,

41 siac met a maibusor cadacuda, ket impanco ida iti daga dagiti cabusorda: no n̄garud no mapacumbaba dagiti puspusoda a di nakugitan; ket anusanda ti dusa ti kinadangkesda;

42 malagipconto n̄garud ti tulageo ken Jacob; ken casta met ti tulageo ken Isaac, ken casta met ti tulageo ken Abraham malagipconto; ket malagipconto ti daga.

43 Ti daga casta met a matagubayaan gapu cadacuada, ket lac-amennanto dagiti panaginanána iti bayat ti pannacalangalangna n̄ga awanda: ket anusendanto ti dusa ti basolda; ta gaput ta inwacsida dagiti bilbilinco, ket dagiti cararuada kinaumada dagiti nagbilinac.

44 Ket nupay casta amin dagita, idinto n̄ga addada iti daga dagiti cabusorda diacto iwacsi ida, diacto met cauma ida, tapno rebbekec ida a italipupos, ken tapno mawara ti tulageo cadacuada; ta siac ni Jehova a Diosda;

45 n̄gem lagipecto maipoon cadacuada ti tulag dagiti nakin-putot cadacuada n̄ga inaonco iti daga n̄ga Egipto iti imatang dagiti nacion, tapno siac ti Diosda coma: siac ni Jehova.

46 Dagito y dagiti nagbilinac ken bilbilin, ken al-alagaden n̄ga intuyang ni Jehova kencuana ken cadagiti annac ti Israel idia y bantay Sinai gapu ken Moises.

*Lilinteg maipapan cadagiti carcari;
maipapan cadagiti apagecapulo.*

27 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cumam cadacuada, No ti maysa a tao

agcarinto ken Jehova, dagiti tao maipategdanto ken Jehova a mayannurot iti pananggatadmo.

3 Ket ti pannggatadamto iti lalaki nga agtawen manipud duapulo agingga iti innem a pulo, uray gatadamto iti limapulo a siclo ti pirac, cas iti siclo ti santuario.

4 Ket no babai gatadamto iti tallopulo a siclo.

5 Ket no agtawen manipud lima inggana iti duapulo, ti pannggatadamto ngarud iti lalaki duapulo a siclo, ket no babai sangapulo a siclo.

6 Ket no agtawen manipud macabulan agingga iti lima a tawen, ti pannggatadamto ngarud iti lalaki lima a siclo a pirac, ket no babai gatadamto iti tallo a siclo a pirac.

7 Ket no agtawen manipud innem a pulo ken nasuroc; no lalaki gatadamto ngarud iti sangapulo ket lima a siclo, ket iti babai sangapulo a siclo.

8 Ngem no nanoinnomo ngem ti pannggatadmo, maipanto iti saelang ti sacerdote, ket ti sacerdote gatadannanto; ti mayanatotop iti cabaelan ti nagecari isunto ti pannggatadan ti sacerdote.

9 Ket no maysa nga animal, nga idaton dagiti tao a pagdayaw ken Jehova, dagup amin cadagidiay nga ited ti siasino a tao ken Jehova nasantoanto.

10 Dinanto baliwan wenno sucatan ti nasayaat iti dakes, wenno ti dakes iti nasayaat: ket no sucatanna laeng iti animal ken animal, isudanto a dua ngarud a napagsinnucat agpadpadada a nasantoan.

11 Ket no maysa nga animal a saan a nadalus, nga iti dayta dida idaton ken Jehova, ipannanto ngarud ti animal iti sacerdote.

12 Ket ti sacerdote gatadannanto, no naimbag wenno dakes: cas ti pananggatadmo a sacerdote, castanto.

13 Ngem no pudno a sambutennanto, inayonnanto ngarud ti apagalima daydiay iti nannggatadam.

14 Ket no maysa a tao santificarennanto ti balayna tapno nasantoan ken Jehova, ti sacerdote ngarud gatadannanto, no naimbag wenno dakes: itinto ikeddeng ti sacerdote, isunto ti matungpal.

15 Ket no daydiay nangsantificar iti balayna, subbotennanto, no casta nayonnanto iti apagalima ti pirac a pinanggatadmo, ket cucuananto.

16 Ket no ti maysa a tao santificarennanto ken Jehova ti dadduma iti talon a cucuana, itinto pangatadgmo maitutop iti maimulmula: ti mamulaan iti maysa nga omer* a cebada, magatadanto iti limapulo a siclo a pirac.

17 Ket no santificarennanto ti talonna iti tawen a jubileo, cas iti pannggatadam isunto ti matungpal.

18 Ngem no santificarennanto ti talonna calpasan ti jubileo, ti sacerdote ngarud ipasangnanto kencuana ti pirac a maitutop cadagiti tawen agpapan iti tawen a jubileo; ket maaramidto ti maysa a panangkessay iti pannggatadmo.

19 Ket no ti nangsantificar iti talonna pudno a subbotennanto, inayonnanto ngarud ti apagalima ti pirac a nannggatadam iti daydiay, ket mapatalgedanto kencuana.

20 Ket no dinanto subboten ti talon, wenno nalacona ti talon iti sabali a tao, saanto a masboten:

21 ngem ti talon no mayawat iti tawen a jubileo, nasantoanto ken Jehova, cas maysa a talon a naipaay; cucuanto nga icutan ti sacerdote.

22 Ket no santificarennanto ken Jehova ti maysa a talon a ginatangna a saan a nayon ti cucuana a sigud:

23 ti sacerdote ipasangnanto kencuana ti ngina a nannggatadam agpapan iti tawen a jubileo: ket itednanto ti nannggatadam iti daydiay nga aldaw, cas maysa a nasantoan a banag ken Jehova.

24 Iti tawen a jubileo, ti talon maisublinto ken nacagatanganna, iti met laeng nakincucua iti daga.

25 Ket amin ti pinanggatadmo mayannurotto iti siclo ti santuario: duapulo a gera† isunto ti siclo.

26 Iti laeng umuna nga anac cadagiti an-animal a maaramat nga umuna a bunga ken Jehova, awanto ti mangsantificar kencuana; uray no baca, wenno carnero, cucua ni Jehova.

27 Ket no saan a nadalus nga animal, sambutennanto ngarud, cas pananggatadmo, ket inayonnanto iti daydiay ti apagalimana; ket no dinto masbot, malaconto ngarud cas iti pannggatadam.

28 Nupay casta saanto a malaco wenno

* Omer: nasuroc bassit tallo a caban ket siam nga apagcapulo.

† Gera: bassit a bagi ti cuarta.

masbot **ti** naipaay nga icarinto ti maysa a tao ken Jehova iti dagup ti adda kencuana, tao man wenno animal, wenno talon a cucuana: tunggal naipaay isu ti nasantoan unay ken Jehova.

29 Saanto a masbot ti uray ania a naipaay, a maipaayto cadagiti tao; maipatayto a di agcurang kencuana ni patay.

30 Ket amin nga apagcapulo ti daga, uray dagiti bucbukel ti daga, uray ti bunga ti cayo, cucua ni Jehova: nasantoan ken Jehova.

31 Ket no ti maysa a tao sambotennanto

ti uray aniamau nga apagcapulona, nayanannanto iti apagcalimana.

32 Ket amin nga apagcapulo ti pangent *ti babaca* ken ti arban ti carcarnero, uray ania a magna babaen ti sarucod, ti apagcapulo nasantoanto ken Jehova.

33 Dinanto amisigen uray naimbag, uray dakes, dinanto met sandian; ket no sandianna laeng, daydiay ken ti maisucat agpadpadadanto a nasantoan: saanto a masbot.

34 Dagitoy ti alagaden nga imbilin ni Jehova ken Moises a maipaay cadagiti annac ti Israel idiay bantay Sinai.

TI MAICAPAT A LIBRO NI MOISES

A MANAGANAN ITI SAPASAP

NUMEROS.

Mabilanġ dagiti tattao a tumutop a mapan iti gubat.

1 Ket ni Jehova nakisao ken Moises sadiay tay-ac ti Sinai, iti tolda ti gimongġ, iti umuna nġa aldaw ti maicadua a bulan, iti maicadua a tawen a calpasan ti ipapanawda iti daga nġa Egipto, a kinunana,

2 Alaenyo ti bilanġ ti dagup ti gimongġ dagiti annac ti Israel, cadagiti finamfamilia cadacuada, cadagiti balbalay ti ammada a mayannurot iti bilanġ dagiti nagnagan, tunggal lalaki, mayannatup cadagiti ol-oloda;

3 Manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin iti Israel a mabalinda ti mapan iti gubat, sica ken ni Aaron bilanġenyonto ida a mayannurot cadagiti buyotda.

4 Ket addanto cadacayo maysa a lalaki iti tunggal caputotan; tunggal maysa a pangolo ti balay dagiti ammana.

5 Ket dagitoy isuda ti nagnagan dagiti lallaki a makipagtacderdanto cadacayo. Iti Ruben: ni Elisur nġa anac ni Seduer.

6 Iti Simeon: ni Salamiel nġa anac ni Surisaddai.

7 Iti Juda: ni Nahasaon nġa anac ni Aminadab.

8 Iti Isacar: ni Natanael nġa anac ni Suar.

9 Iti Zabulon: ni Eliab nġa anac ni Helon.

10 Cadagiti annac ni Jose: iti Efraim: ni Elisama nġa anac ni Ammiud: iti Manases: ni Gamaliel nġa anac ni Fadassur.

11 Iti Benjamin: ni Abidan nġa anac ni Gedeon.

12 Iti Dan: ni Ahiezer nġa anac ni Ammisaddai.

13 Iti Aser: ni Fegiel nġa anac ni Ocran.

14 Iti Gad: ni Eliasaf nġa anac ni Dehuel.

15 Iti Neftali: ni Ahira nġa anac ni Enan.

16 Dagitoy isuda dagiti naayaban iti gimongġ, dagiti pangoloen dagiti caputotan dagiti ammada; isuda idi ti pangolo dagiti rinibribu nġa Israel.

17 Ket ni Moises ken Aaron innalada dagitoy a tao a naisao iti nagan:

18 ket inummongda a tiniptipon amin ti gimongġ iti umuna nġa aldaw ti maicadua a bulan; ket isuda impalawagda dagiti capapoonanda a mayannurot iti finamfamilia cadacuada iti balbalay dagiti ammada a catutupan ti bilanġ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, mayannatup cadagiti ol-oloda.

19 Cas ti imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti pinangbilanġna cadacuada idjay tay-ac ti Sinai.

20 Ket dagiti annac ni Ruben, nġa inau-na nġa anac ni Israel, dagiti capaputotanda iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilanġ dagiti nagnagan mayannatup cadagiti ol-oloda, tunggal lalaki nġa agtawen manipud iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutup a mapan iti gubat:

21 dagidiay a nabilanġ cadacuada iti caputotan ni Ruben, uppat a pulo ket innem a ribu ket limagasutda idi.

22 Cadagiti annac ni Simeon, dagiti capaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, dagidiay a nabilanġ cadacuada a mayannurot iti bilanġ dagiti nagnagan a mayannatup cadagiti ol-oloda, tunggal lalaki nġa agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

23 dagidiay a nabilanġ cadacuada, iti caputotan ni Simeon, limapulo ket siam a ribu ket tallogasutda idi.

24 Cadagiti annac ni Gad, dagiti capaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilanġ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

25 dagidiay a nabilang cadacuada iti caputotan ni Gad, uppat a pulo ket lima a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.

26 Cadagiti annac ni Juda, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

27 dagidiay a nabilang cadacuada iti caputotan ni Juda pitopulo ket uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

28 Cadagiti annac ni Isacar, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti duapulo ti tawenna ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

29 dagidiay a nabilang cadacuada iti caputotan ni Isacar, limapuloda ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

30 Cadagiti annac ni Zabulon, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

31 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Zabulon limapuloda ket pito a ribu ket uppat a gasutda idi.

32 Cadagiti annac ni Jose, nga isuda cadagiti annac ni Efraim, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

33 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Efraim uppat a pulo a ribu ket lima gasutda idi.

34 Cadagiti annac ni Manases, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

35 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Manases, tallopulo ket dua a ribu ket duagasutda idi.

36 Cadagiti annac ni Benjamin, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot

iti bilang dagiti nagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

37 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Benjamin, tallopulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

38 Cadagiti annac ni Dan, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

39 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Dan, innem a pulo ket dua a ribu ket pitogasutda idi.

40 Cadagiti annac ni Aser, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

41 dagidiay a nabilang cadacuada, iti caputotan ni Aser, uppat a pulo ket maysa a ribu ket limagasutda idi.

42 Cadagiti annac ni Neftali, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilang dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin a tumutop a mapan iti gubat;

43 dagidiay a nabilang cadacuada iti caputotan ni Neftali, limapuloda ket tallo a ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagitoy isuda idi ti nabilang a binilang ni Moises ken ni Aaron, ken dagiti pangoloen ti Israel a sangapuloda ket dua a lallaki; isuda tumuggal maysa ti pannacabagi ti balay dagiti ammana.

45 Iti casta amin dagidiay a nabilang cadagiti annac ti Israel, mayannurot iti balbalay dagiti ammada, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin iti Israel a tumutop a mapan iti gubat;

46 nga amin met laeng dagidiay a nabilang innem a gasut ket tallo a ribu, limagasut ket limapuloda idi.

47 Ngem dagiti Levitas cas iti caputotan dagiti ammada saanda a nabilang cadacuada.

48 Ta ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

49 Isuna la a ti caputotan ni Levi dicau-

to ibilangēn, wēno dicanto idagup cadagiti annac ti Israel;

50 ngēm itudingmo dagiti Levitas n̄ga agaywan iti tabernaculo ti pamanecnec, ken amin n̄ga alicamenna, ken iti amin n̄ga aruatenna: isudanto ti mangawit iti tabernaculo ken amin n̄ga alicamenna; ket isudanto ti mangannonḡ kencuana, ket agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo.

51 Ket no ti tabernaculo umacar, dagiti Levitas lasangdanto, ket no ti tabernaculo maban̄gouto, dagiti Levitas sangalendanto: ket ti sangsangaili n̄ga umasideg mapapatayto.

52 Ket dagiti annac ti Israel patacderendanto dagiti toltoldada, tunggal lalaki iti cabuyotanna met laeng, ken tunggal lalaki iti banderana met laeng a mayabuloy cadagiti buybuyotda.

53 Ngēm dagiti Levitas agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo ti pamanecnec, tapno awanto ti pungtot a lac-amen ti gimonḡ dagiti annac ti Israel: ket dagiti Levitas aluadandanto ti pannacaaywan ti tabernaculo ti pamanecnec.

54 Castoy ti inaramid dagiti annac ti Israel; a mayannurot iti isu-amin n̄ga imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramidda.

Ti bilanḡ, panagpacarso ken palpalun̄jo dagiti capecaputotan.

2 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Dagiti annac ti Israel agpacarsodanto tunggal lalaki iti sibay ti banderana met laeng agraman cadagiti tanda ti balbalay dagiti ammada: iti maibatoḡ iti tolda ti gimonḡ agpacarsodanto iti lawlawna.

3 Ket dagiti agpacarso iti bangirna iti daya n̄ga agpa-leleggacan ti in̄it isudanto dagiti akinbandera iti pacarso ni Juda, a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti pangolonto dagiti annac ni Juda isu ni Nahason n̄ga anac ni Amineadab.

4 Ket ti buyotna, ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada pitopulo ket uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

5 Ket dagiti agpacarso iti sibayna tinto caputotan ni Isacar: ket ti pangolo dagiti annac ni Isacar ninto Natanael n̄ga anac a lalaki ni Suar.

6 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada limapulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

7 Ket ti caputotan ni Zabulon: ket ti

pangolo dagiti annac ni Zabulon ninto Eliab n̄ga anac a lalaki ni Helon.

8 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada limapulo ket pito a ribu ket uppat a gasutda idi.

9 Amin dagiti nabilanḡ iti buyot ni Juda sangagasut walopulo ket innem a ribu ket uppat a gasut a mayannurot cadagiti buyotda. Isudanto ti agluas n̄ga umuna.

10 Iti bangirna iti abagatan tinto bandera ti pacarso ni Ruben a mayannurot cadagiti buyotda: ket ti pangolo dagiti annac ni Ruben ninto Elisur n̄ga anac a lalaki ni Sedeur.

11 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada uppat a pulo ket innem a ribu ket lima a gasutda idi.

12 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti caputotan ni Simeon: ket ti pangolo dagiti annac ni Simeon ninto Salamiel n̄ga anac a lalaki ni Surisaddai.

13 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada limapulo ket siam a ribu ket tallo a gasutda idi.

14 Ket ti caputotan ni Gad: ket ti pangolo dagiti annac ni Gad ninto Eliasaf n̄ga anac a lalaki ni Rehuel.

15 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada uppat a pulo ket lima a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.

16 Ti dagup ti nabilanḡ ti pacarso ni Ruben sangagasut limapulo ket maysa a ribu, ket uppat a gasut ket limapuloda idi, cas mayannurot cadagiti buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a maicadua.

17 Sa ti tolda ti gimonḡ agrubbuatto n̄ga siaadda ti sangapacarsoan dagiti Levitas iti tengn̄ga dagiti nagpacarso: cas ti ornosda no agpacarsoda, castanto no magnada, tunggal maysa iti lugarna iti yan ti banderada.

18 Iti bangirna iti laud, agyanto ti bandera ti sangapacarsoan ni Efraim a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti pangolo dagiti annac ni Efraim ninto Elisama n̄ga anac a lalaki ni Ammiud.

19 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanḡ cadacuada uppat a pulo a ribu ket lima a gasutda idi.

20 Ket iti sibayna tinto caputotan ni Manases: ket ti pangolo dagiti annac ni Manases ninto Gamaliel n̄ga anac a lalaki ni Fadassur.

21 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-

lanġ cadacuada tallopulo ket dua a ribu ket dua gasutda idi.

22 Ket ti caputotan ni Benjamin: ket ti pangolo dagiti annac ni Benjamin ninto Abidan nga anac a lalaki ni Gedeon.

23 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanġ cadacuada tallopulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

24 Amin dagiti nabilanġ iti sangapacarsoan ni Efraim sangagasut ket walo a ribu ket sangagasut a mayannurot cadagiti buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a maicatlo.

25 Iti banġirna iti amianan agyanto ti bandera ti sangapacarsoan ni Dan a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti pangolo dagiti annac ni Dan ninto Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai.

26 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanġ cadacuada innem a pulo ket dua a ribu ket pito a gasutda idi.

27 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti caputotan ni Aser: ket ti pangolo dagiti annac ni Aser ninto Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran.

28 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanġ cadacuada uppat a pulo ket maysa a ribu ket lima gasutda idi.

29 Ket ti caputotan ni Neftali: ket ti pangolo dagiti annac ni Neftali ninto Ahira nga anac a lalaki ni Enan.

30 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanġ cadacuada limapulo ket tallo a ribu ket uppat a gasutda idi.

31 Amin dagiti nabilanġ iti sangapacarsoan ni Dan sangagasut limapulo ket pito a ribu ket innem a gasutda idi. Isudanto ti agluas a maudi iti abay dagiti banbanderada.

32 Dagitoy isuda ti nabilanġ idi cadagiti annac ti Israel iti balbalay dagiti ammada: dagup dagiti nabilanġ cadagiti pacpacarso a mayannurot iti buybuyotda innem a gasut ket tallo a ribu, lima gasut ket limapuloda idi.

33 Ngem dagiti Levitas saanda a nabilanġ cadagiti annac ti Israel; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

34 Castoy ti inaramid dagiti annac ti Israel; iti mayannurot iti dagup ti imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti panagpacarsoda idi iti abay dagiti banbanderada ket casta ti pinagluasda, tunggal maysa iti finamfamiliaria cadacuada a mayannurot iti balbalay dagiti ammada.

Ti pannacabilanġ dagiti Levitas. Ti pannacasambot dagiti inauna nga annac.

3 Dagitoy ita dagiti capcaputotan ni Aaron ken ni Moises iti aldaw a pannakisao idi ni Jehova ken Moises idiay bantay Sinai.

2 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Aaron: Ni Nadab nga inauna, ken ni Abiu, ni Eleazar, ken ni Itamar.

3 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Aaron, dagiti sacerdote a nasapsapoan, isuda a kinonsagrarna nga agannonġ iti takem ti sacerdote.

4 Ket ni Nadab ken ni Abiu natayda iti saclanġ ni Jehova idi nagdatonda iti apuy a sabali iti sangō ni Jehova idiay tay-ac ti Sinai, ket awan idi iti annacda; ket ni Eleazar ken ni Itamar nagannonġda iti takem ti sacerdote iti imatang ni Aaron nga amada.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

6 Yasidegmo ti caputotan ni Levi, ket ipanmo ida iti sangō ni Aaron a sacerdote tapno agservi kencuana.

7 Ket isuda salimetmetandanto ti bilina ken ti italec ti dagup ti gimong iti sangō ti tolda ti gimong tapno aramidenda ti anongen iti tabernaculo.

8 Ket isuda aywanandanto amin dagiti al-alicamen ti tolda ti gimong, ken ti italec dagiti annac ti Israel, a panagservi iti tabernaculo.

9 Ket sica ited monto dagiti Levitas ken Aaron, ken cadagiti annacna a lallaki: isuda maiteddanto a matalipupus kencuana iti biang dagiti annac ti Israel.

10 Ket tudingamto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ket salimetmetandanto ti kinasacerdoteda: ket ti sangsangaili nga umasideg mapapatayto.

11 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

12 Ket siac, adtoy, innalac dagiti Levitas cadagiti annac ti Israel a sucát dagiti amin nga inauna nga anac, a manglucac iti aanacan cadagiti annac ti Israel; ket dagiti Levitas isudanto ti cucuac:

13 ta amin nga inauna nga anac cucuac ida; idi aldaw a pinangcabilco iti isu-amin nga inauna nga anac iti daga nga Egipto, pinasantoc nacia ket dagup ti inauna nga

anac iti Israel, tao man ken animal; cucu-
acto ida: siac ni Jehova.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
idiay tay-ac ti Sinai, a kinunana,

15 Bilangem dagiti annac ni Levi iti
balbalay dagiti ammada, cadagiti finam-
familia cadacuada: tunggal lalaki nga
agtawen manipud iti maysa a bulan ken
nasuroc, bilangem ida.

16 Ket ni Moises binilaugna ida cas iti
sao ni Jehova, cas naibilin kencuana.

17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Levi iti nagnaganda: ni Gerson, ni Coat
ken ni Merari.

18 Ket dagitoy ti nagnagan dagiti annac
ni Gerson iti finamfamilia cadacuada; ni
Lebni ken ni Simeí.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat iti
finamfamilia cadacuada: ni Amram, ken ni
Jesaar, ken ni Hebron, ken ni Oziel.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari
iti finamfamilia cadacuada: ni Mali ken
ni Musi. Dagitoy isuda dagiti familia
dagiti Levitas a mayannurot iti balbalay
dagiti ammada.

21 Iti Gerson adda idi ti familia dagiti
Libnitas ken ti familia dagiti Semitas:
dagitoy isuda ti famfamilia dagiti Gerso-
nitas.

22 Dagidiay a nabilang cadacuada a ma-
yannurot iti bilang ti amin a lallaki nani-
pud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc,
a dagidiay met laeng nabilang cadacuada,
pito a ribu ket lima a gasutda idi.

23 Dagiti famfamilia dagiti Gersonitas
agpacarsodanto iti licudan ti tabernaculo
iti bangirna iti laud.

24 Ket ti pangolo ti balbalay dagiti
amma dagiti Gersonitas ninto Eliasaf nga
anac a lalaki ni Lael.

25 Ket dagiti annac a lallaki ni Gerson
iti tolda ti gimong aywanandante ti taber-
naculo, ken ti Tolda ken linungna ken ti
tábing iti ruangan ti tolda ti gimong,

26 ken dagiti tabtabing ti paraangan
nga adda iti sikigan ti tabernaculo, ken iti
sikigan nga aglawlaw ti altar, ken dagiti
lublubidna a maipaay iti amin a pa-
caisefvianna.

27 Ket iti Coat adda idi ti familia da-
giti Amramitas, ken ti familia dagiti Isari-
tas, ken ti familia dagiti Hebronitas, ken
ti familia dagiti Ozielitas: dagitoy isuda
dagiti famfamilia dagiti Coatitas.

28 Cas mayannurot iti bilang ti amin a

lalaki, manipud agtawen iti maysa a bulan
ken nasuroc, adda walo a ribu ket innem a
gasutda idi a mangalud iti pannacaywan
ti santuario.

29 Dagiti famfamilia dagiti annac a lal-
laki ni Coat agpacarsodanto iti sikig nga
abagatan ti tabernaculo.

30 Ket ti pangolo ti balbalay dagiti
amma dagiti famfamilia dagiti Coatitas
ninto Elizafan nga anac a lalaki ni Oziel.

31 Ket aywanandanto ti lacasa, ken ti
lamisaan, ken ti candelero, ken dagiti al-
altar, ken dagiti basbaso ti santuario a
pagannonganda, ken ti abbong ken amin
nga al-alicamenna.

32 Ket ni Eleazar nga anac a lalaki ni
Aaron a sacerdote isunto ti pangolo dagiti
pangpangolo dagiti Levitas ken adda
imatonna cadacuada a mangsalsalimetmet
ti pannacaalud ti santuario.

33 Iti Merari adda idi ti familia dagiti
Malitas, ken ti familia dagiti Musitas:
dagitoy isuda dagiti familia ni Merari.

34 Ket dagidiay nabilang cadacuada
a mayannurot iti bilang ti amin a lalaki,
nanipud agtawen iti maysa a bulan ken
nasuroc, innem a ribu ket duagasutda idi.

35 Ket ti pangolo ti balay dagiti amma
dagiti familia ni Merari isu idi ni Suriel
nga anac a lalaki ni Abajael: isudanto ti
agpacarso iti akinamianan a sikig ti taber-
naculo.

36 Ket ti natuding nga aywan dagiti
annac ni Merari isunto dagiti tabtabla ti
tabernaculo, ken dagiti balbalunetna, ken
dagiti ad-adigina, ken dagiti batbatayna,
ken amin nga ar-aruatna, ken amin nga
iservi kencuana;

37 ken dagiti ad-adigi ti paraangan nga
aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken da-
giti paspasocda ken dagiti lublubidda.

38 Ket dagiti agpacarso iti sangō ti
tabernaculo iti daya a sangōanan ti tolda
ti gimong nga agpa-leleggacan ti inít, danto
Moises ken Aaron, ken dagiti annacna a
lallaki a mangalud ti pannacaaywan ti
santuario nga aywanan dagiti annac ti
Israel; ket ti sangsangaili nga umasideg
mapapatayto.

39 Amin dagiti nabilang cadagiti Levi-
tas a binilang da Moises ken Aaron iti
panagbilin ni Jehova a finamfamilia cada-
cuada, dagup dagiti lallaki nanipud iti
maysa a bulan ken nasuroc, duapulo ket
dua a ribuda idi.

40 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Bilangem amin n̄ga inauna n̄ga anac a lalaki cadagiti annac ti Israel, manipud iti agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, ket alaem ti bilang dagiti nagnaganda.

41 Ket alaemto n̄ga agservi caniac (siac ni Jehova) dagiti Levitas a sucát dagiti isu-amin n̄ga inauna n̄ga anac cadagiti annac ti Israel; ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti inauna n̄ga anac cadagiti animal dagiti annac ti Israel.

42 Ket ni Moises binilangna, cas imbilin kencuana ni Jehova, amin dagiti inauna cadagiti annac ti Israel.

43 Ket amin n̄ga inauna a nayanac a lalaki, cas mayannurot ti bilang dagiti nagnagan, nanipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, cadagidiay a nabilang cadacuada duapulo ket dua a ribu, dua gasut ket pitopulo ket talloda idi.

44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

45 Alaem dagiti Levitas a sucát dagiti amin n̄ga inauna n̄ga anac cadagiti annac ti Israel, ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti an-animalda; ket dagiti Levitas isudanto ti cucuac: siac ni Jehova.

46 Ket ti pannacasambot dagiti dua gasut ket pitopulo ket tallo cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel a suroc ken adadu n̄gem *iti bilang* dagiti Levitas,

47 mangalacanto iti lima a siclo iti inolon-olo; cas ti siclo ti santuario ti alaemto cadacuada, (ti siclo isu ti duapulo a gerah);

48 ket itedmonto ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki ti pirac a pangsubbot ti suroc ti bilangda.

49 Ket ni Moises innalana cadacuada ti panubbot a pirac a suroc ken adadu n̄gem dagiti nasbot gapu cadagiti Levitas;

50 cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel, innalana ti pirac a sangaribu, tallo gasut, innem a pulo ket lima a siclo, a cas ti siclo ti santuario:

51 ket ni Moises intedna ti panubbot a pirac ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki a mayabuloy iti sao ni Jehova, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

*Rebrenn̄ dagiti Coatitas, Gersonitas
ken Meraritas. Ti bilang dagiti
Levitas n̄ga agtawen iti baet
ti tallopulo ken limapulo.*

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Alaem ti dagup dagiti annac a lallaki ni Coat cadagiti annac a lallaki ni Levi, iti finamfamila cadacuada, iti balbalay dagiti amnada,

3 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agingga iti limapulo ti tawenna, amin a sumrec iti panagservi tapno agrabajoda iti tolda ti gimong.

4 Daytoy ti annong dagiti annac ni Coat iti tolda ti gimong *maipapan* cadagiti nasantoan unay a banbanag:

5 no lumuas ti pacarso, ni Aaron sumrecto agraman cadagiti annacna a lallaki ket acasandanto ti abbong a panglinged ket yarpawdanto iti lacasa ti pamanecnee,

6 ket icabildanto iti rabawna ti maysa n̄ga abbong a lalat ti foca, ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a biig n̄ga azul, sadanto yusoc dagiti arimatana.

7 Ket iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti parang yaplagdanto ti lupot n̄ga azul, sadanto iparabaw idiay dagiti pingpinggan, ken dagiti cutuchara, ken dagiti malmalocong, ken dagiti copcopa a pagibuyat: ket ti cancanayon a tinapay addanto la idiay rabawna:

8 ket yaplagdanto iti rabawda ti maysa a lupot n̄ga escarlata, ket arpawandanto daydiay met lacng iti abbong a lalat ti foca, sadanto icabil dagiti arimatana.

9 Ket mangaladanto iti maysa a lupot n̄ga azul, ket abbongandanto ti candelero ti silaw, ken dagiti pagsainganna ken dagiti pagarsangna ken dagiti pagyarsangan ken amin a paglanaanna, isu a paganonganda kencuana:

10 ket icabildanto agraman amin a basbasona iti uneg ti maysa n̄ga abbong a lalat ti foca, sadanto icabil iti rabaw ti tarimban.

11 Ket iti rabaw ti altar a balitoc yaplagdanto ti azul a lupot, ket oumotandanto iti abbong a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana:

12 ket alaendanto amin dagiti basbaso ti panagannong isuda a pagservi iti santuario, ket icabildanto iti maysa a lupot n̄ga azul, ket bungonendanto ida iti pagbungon a lalat ti foca ket iparabawdanto ida iti tarimban.

13 Ket icatandanto dagiti dapu iti altar ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a purpura:

14 sadanto idisso iti rabawna amin dagiti ar-aruatenna a pagservida idiay, dagiti pagiccan iti beggan, ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti sopsoplad ken dagiti bacbaeca, amin dagiti ar-aruat

ti altar; ket yaplagdanto iti rabawna ti abbong a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana.

15 Ket no naabbonganen ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki ti santuario, ken amin dagiti alicamen ti santuario, no panagluas ti buyot; iti calpasanna dagiti annac a lallaki ni Coat umaydanto awiten; ngem didanto sagsagiden ti santuario, di la ket ta matayda. Dagitoy isuda ti awiten dagiti annac a lallaki ni Coat iti tolda ti gimong.

16 Ket ti aywan ni Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote tinto lana ti silaw, ken ti nasayamusom nga incienso, ken ti cancanayon a daton a bellaay, ken ti lana a sapsapo, ti pannacaaywan ti amin ti tabernaculo ken amin nga adda kencuana, ti santuario ken amin nga alicamenna.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

18 Dicay ipusay ti caputotan dagiti familia dagiti Coatitas cadagiti Levitas:

19 ngem castoy ti aramidem cadacuada tapno agbiagda ken dida matay, no umadanida cadagiti casantoan a banbanag: ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki sumrecdanto ket ipatodanto ida tumunggal maysa iti annongna ken awitna:

20 ngem didanto sumrec a cumita iti santuario: uray iti apagdaricmat laeng, di la ket ta matayda.

21 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

22 Alaem met ti dagup dagiti annac a lallaki ni Gerson iti balbalay dagiti ammada, iti finamfamilia cadacuada;

23 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc agingga iti limapulo ti tawenna, bilangemto ida; amin a sumrec nga aganong iti panagservi tapno aramidenda ti rebbengeen iti tolda ti gimong.

24 Daytoy ti aramid dagiti familia dagiti Gersonitas iti panagservi ken panagawit:

25 awitendanto dagiti tabtabing ti tabernaculo, ken ti tolda ti gimong, ti linongna ken ti abbong ti lalat ti foca nga adda iti ngatoenna, ken ti tabing iti ruangan ti tolda ti gimong,

26 ken dagiti tabtabing ti paraangan ken ti tabing iti ruangan ti pagsercan ti paraangan nga sikigan ti tabernaculo ken ti sibay a naglawlaw ti altar, ken dagiti lublubidda, ken amin nga alicamen ti

panagservi ken uray ania a magapuanan cadagita: cadagitoy agservidanto.

27 Iti babaen ti panagbilin ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki agservinto iti isu-amin dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas iti amin nga awitda; ken iti isu-amin a panagservida; ket ikeddengyonto cadagiti akinrebbeng amin nga awitda.

28 Daytoy ti aramid dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas iti tolda ti gimong: ket ti annongda addanto iti babaen ti ima ni Itamar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

29 Maipapan cadagiti annac ni Merari, bilangemto ida iti finanfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada;

30 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agpapan iti limapulo ti tawenna, bilangemto ida, tumunggal maysa a sumbrec iti panagservi tapno sang'oenna ti aramid iti tolda ti gimong.

31 Ket daytoy isu ti maitalec nga awitda, a mayannurot iti isu-amin a panagservida iti tolda ti gimong: dagiti tabtabla ti tabernaculo, ken dagiti balbalunet, ken dagiti adigi ken dagiti batayna,

32 ken dagiti ad-adigi ti paraangan nga aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken dagiti paspasocda ken dagiti lublubidda, agraman amin nga al-alicamenda ken amin nga agservi cadagitoy: ket kednganyonto nga inaganan dagiti al-alicamen ti maitalec nga awitda.

33 Daytoy ti annongen dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari a mayannurot iti amin a panagservida iti tolda ti gimong babaen ti ima ni Itamar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

34 Ket ni Moises ken ni Aaron ken dagiti pangpangolo ti gimong binilangda dagiti annac a lallaki dagiti Coatitas, iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

35 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray inggana iti agtawen iti limapulo, tumunggal maysa a simrec iti panagannong tapno agservi iti tolda ti gimong:

36 ket dagidiay nabilang cadacuada iti finamfamilia cadacuada dua ribu ket pito gasut ket limapuloda idi.

37 Dagitoy isuda ti nabilang cadagiti famfamilia dagiti Coatitas, amin dagiti nagannong iti tolda ti gimong a binilangda Moises ken Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken Moises.

38 Ket dagidiay a nabilang cadagiti annac a lallaki ni Gerson iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

39 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agingga iti agtawen iti limapulo, tumunggal maysa a simbrec nga agannong tapno agservi iti tolda ti gimong,

40 a dagidiay met laeng a nabilang cadauada iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada, dua ribu ket innem a gasut ket tallopuloda idi.

41 Dagitoy isuda dagiti nabilang idi cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Gerson, amin dagiti nagservi iti tolda ti gimong a binilang da Moises ken ni Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova.

42 Ket dagidiay a nabilang cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

43 nanipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc inggana iti agtawen iti limapulo, tumunggal maysa a simrec iti panaganong tapno agservi iti tolda ti gimong,

44 a dagidiay met laeng a nabilang cadauada iti finamfamilia cadacuada tallo ribu ket dua gasutda idi.

45 Dagitoy isuda dagiti nabilang cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari a binilang da Moises ken Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken Moises.

46 Amin dagidiay a nabilang cadagiti Levitas a binilang da Moises ken Aaron ken dagiti pangpangolo ti Israel iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

47 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc, uray inggana iti agtawen iti limapulo, tunggal maysa a simbrec nga agaramid iti annong ti panagservi, ken ti trabajo ti panagbaclay cadagiti aw-awit iti tolda ti gimong,

48 a dagidiay met laeng a nabilang cadauada walo a ribu, lima gasut ket walopuloda idi.

49 Cas ti pinagbilin ni Jehova, binilang ida ni Moises, tunggal maysa cas mayannurot iti annongna ken cas mayannatop iti awitna: casta ti panangbilangna cadauada cas imbilin ni Jehova ken Moises idi.

Ti linteg a maipanggep iti narugit; maipapan iti salungasing ken panagipulang. Ti pannacapatpot ti pannakicamatala.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a paruarenda iti pacarso tunggal agcutel, ken tunggal agtotot, ken siasinoman a saan a nadalus gapu iti natay:

3 lalaki man ken babai agpadada a paruarenyo iti ruar ti pacarso ti pangipananyo cadacuada; tapno dida mamulitan ti pacarso, nga iti tengngana pagnaedac.

4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda a casta, ket impanda ida iti ruar ti pacarsoda; cas ti sinao ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

6 Ibagam cadagiti annac ti Israel, no maysa a lalaki, wenna babai macaaramid iti uray ania a basol nga aramiden dagiti tao a pagsalungasingda iti maicaniwas ken Jehova, ket daytanta a tao macabaddut;

7 ipudnonanto ngarud ti basolna nga inaramidna: ket aramidennanto ti panagipulang a matalipupus gapu iti basolna, ket inayonnanto pay ti apagalimana, ket itednanto ken nacabaddutanna.

8 Ngem no ti maysa a tao awan ti cabagianna a pagipulangan gapu iti baddut, ti ipulang gapu iti basol a naaramid ken Jehova cucuanto ti sacerdote sabali pay ti carnero a lalaki ti pannacaabong, isunto a maaramid a pacaabonganna.

9 Ket amin a daton a maipangato ti dagup dagiti banbanag a nasantoan dagiti annac ti Israel, isu nga idatagda iti sacerdote, cucuananto.

10 Ket dagiti napasanto a banbanag ti amin a tao, cucuananto: uray ania nga ited ti siasinoman a tao iti sacerdote, dayta cucuananto.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

12 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadauada, No ti asawa ti siasinoman a lalaki suniasi, ket aramidenna ti salungasing a maicaniwas kencuana,

13 ket no maysa a lalaki makiabig kencuana, ket mailimed cadagiti mata ni asawana, ket maitalimeng, ket isu natul-

awan, ket awanto ti sacsi a maicaniwas kencuana, ket di met matiliw iti dayta nga aramid :

14 ket ti espiritu ti panagilem umapay iti lalaki, ket agilem ken asawana ket ti babai natulawan: wenzo no ti espiritu ti ilem umapay kencuana, ket agilem ken asawana, ket ti babai saan a natulawan :

15 no casta ti lalaki yegnanto ti asawana iti sacerdote, ken yegnanto ti datonna a maipaay kencuana ti apagecapulo ti maysa nga efa ti bellaay ti cebada; dinanto buyatan iti lana ti rabawna wenzo dinanto parabawan iti incienso; ta isu ti daton a bellaay maipoon iti ilem, maysa a bellaay a daton ti pacalaglagipan a pamalagip ti kinadakes.

16 Ket ti sacerdote yadaninanto ti babai ket idatagnanto iti sangö ni Jehova:

17 ket ti sacerdote mangalanto iti nasantoan a danum iti maysa a bacca a damili: ket iti nayon ti tapuc nga adda iti datär ti tabernaculo ti sacerdote mangalanto ket icabilnanto iti danum.

18 Ket ti sacerdote ipannanto ti babai iti sangö ni Jehova, ket pawacraynanto ti booc ti babai ken icabilnanto ti bellaay a daton a pacalaglagipan cadagiti imana, nga isu ti bellaay a daton gapu iti ilem: ket ti sacerdote addanto iti imana ti danum ti pait a mamagtaud iti lunod.

19 Ket ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, ket cunananto kencuana, No awan ti lalaki a nakicaidda kenca, ket dica simmiasi a napan iti kinarugit, idinto a paiturayanca ken asawam, maillicicca iti daytoy a danum ti pait a macailunod:

20 ngem no simmiasica iti caaddam iti biang ni asawam, ket no natulawanca, ket maysa a lalaki, a saan la a ni asawam, nakicaidda kenca:

21 iti casta ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, tapno agsapata iti sapata ti lunod, ket ti sacerdote cunananto ken babai, Ni Jehova pagbalinnenca a maysa a lunod, ken maysa a tabbaaw iti baet ti ilim, no ni Jehova aramidenna nga agkebbet ti luppom, ken agebbal ti bagim;

22 ket daytoy nga danum a macailunod mapanto cadagiti lalaemmo, ket pag-ebbalennanto ti bagim, ket pakebbetenanto ti luppom. Ket ti babai cunananto, Sapay coma, Sapay coma ta casta.

23 Ket ti sacerdote isuratnanto dagitoy talunod iti maysa a libro, ket runawennano ida iti danum ti pait:

24 ket ipainumnanto ken babai ti danum ti pait a macailunod: ket ti danum a macailunod sumbrecto kencuana, ket agbalinto a napait.

25 Ket ti sacerdote alaennanto ti bellaay a daton ti ilem iti ima ni babai, ket ilinanto ti bellaay a daton iti sangö ni Jehova ket yegnanto iti altar:

26 ket ti sacerdote mangalanto iti sang-arakem iti bellaay a daton cas pacalaglagipan iti daytoy, sananto puuran iti rabaw ti altar, ket iti calpasanna ipainumannto iti babai ti danum.

27 Ket no maipainumna kencuana ti danum, maaramidto ngarud a no ti babai natulawan, ket nacaaramid iti maysa a salungasing ken asawana, ti danum sumbrecto kencuana, ket agbalinto a napait, ket ti bagina agebbalto, ket ti luppoma agkebbetto: ket ti babai isunto ti maysa a lunod iti ilina.

28 Ket no ti babai saan a natulawan, ngem nadalus ket di, no casta ti babai agwayawayanto ket sicuggennanto ti anac.

29 Daytoy ti linteg ti ilem no ti asawa a babai nga adda iti babaen ni asawana sumalumina, ket natulawan;

30 wenzo ti espiritu ti ilem umapay iti maysa a lalaki, ket agilem ken asawana; ipannanto ngarud ti babai iti sangö ni Jehova ket ti sacerdote aramidennanto iti daydiay a babai ti dagup daytoy a linteg.

31 Ket ti lalaki maillicicto iti kinadakes, ket ti babai ti mangbaclay iti kinadakesna.

Ti linteg iti ag-Nazareo. Ti bendicion a saento ti sacerdote.

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No ti lalaki wenzo babai agcari iti naisangayan a cari ti Nazareo tapno idutocnanto ti bagina ken Jehova,

3 isinananto ti bagina iti arac ken naingel nga inumen; saanto nga umin-inum iti suca ti arac, wenzo suca ti naingel nga inumen, wenzo uminumto iti tubbog ti uvas, wenzo mangän iti naganus nga uvas wenzo nagangö.

4 Amin dagiti aldaw a pannacaisinana awanto ti capenna nga agtaud iti poon ti uvas, manipud bucbukel agingga iti ukis.

5 Amin dagiti aldaw ti carina a panacaisinana, awanto ti pangiskis a dumanon iti olona: inggana ti aggibus dagiti aldaw ti isisinana iti *biang* ni Jehova, nasantoanto; isu baybay-annanto a tumubo nga agatidug ti booc ti olona.

6 Dagup dagiti aldaw ti isisinana a maipaay ken Jehova, dinto umadani iti bangcay a natay.

7 Dinanto mulitan ti bagina gapu ken amana, wenna gapu ken inana, gapu ken cabsatna a lalaki wenna gapu ken cabsatna a babai, no natayda; gaput ta ti isisinana a maipaay iti Diosna adda kencuana.

8 Iti dagup dagiti aldaw ti isisinana isut' nasantoan ken Jehova.

9 Ket no siasino a tao matay a pettat iti abayna, ket mulitanna ti olo ti isisinana; iti casta kiskisannanto ti olona iti aldaw a panagdalusna, iti maicapito nga aldaw isunto ti panagkiskisna.

10 Ket iti maicawalo nga aldaw mangyegto iti dua a pagaw wenna dua nga urbon ti calapati iti sacerdote iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong:

11 ket ti sacerdote idatonnanto ti maysa a maipaay a daton gapu iti basol, ket ti sabali maipaay a daton a mapuuran, ket aramidenanto ti pannacaabbonng a maipaay kencuana gaput ta nacabasol maipanggep iti natay, ket pasantoennanto ti olona iti daydiay met la nga aldaw.

12 Ket isu ilasinnanto a maipaay ken Jehova dagiti aldaw ti isisinana, ket mangyegto iti maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna a maipaay a daton gapu iti salungasing: ngem dagiti immuna nga aldaw awanto ti caibatoganda, gaput ta ti isisinana namulitan idi.

13 Ket daytoy ti linteg ti Nazareo, no dagiti aldaw ti isisinana maungpotda: mayegto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong,

14 ket idatagnanto ti datonna ken Jehova, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, nga awan pilawna a maipaay a daton a mapuuran, ken maysa a cabayan a cordero a maysa ti tawenna, nga awan pilawna a maipaay a daton gapu iti basol, ken maysa a lalaki a carnero nga awan pilawna, datdaton gapu iti cappia,

15 ken maysa a labba ti di nalevaduraan a tinapay, bibbingca a bellaay a nama-yecmec a nagamayan iti lana, ken cancananen a di nalevaduraan a nasapsa-

poan iti lana, ken ti datdaton a bellaay, ken dagiti datonna a mainum.

16 Ket ti sacerdote idatagnanto ida iti sangi ni Jehova, ket ipaaynanto ti datonna gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran:

17 ket ipaaynanto ti cordero a sacrificio dagiti daton ti cappia ken Jehova, agraman ti labba ti di nalevaduraan a tinapay: ti sacerdote irucbannanto met ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

18 Ket ti Nazareo kiskisannanto ti olo ti isisinana iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket alaennanto ti booc ti olo ti isisinana, ket icabilnanto iti apuy nga adda iti babaen ti sacrificio dagiti datdaton iti cappia.

19 Ket ti sacerdote alaennanto ti nalingta nga abaga ti carnero a lalaki ken maysa a bibingca a di nalevaduraan iti labba, ken maysa a di nalevaduraan a cancanen, ket icabilnanto ida iti rabaw ti im-ima ti Nazareo, calpasan ti panangkiskisna *iti olo* ti isisinana;

20 ket ti sacerdote ililnanto ida a maipaay a maysa a daton a mailili iti saclang ni Jehova; daytoy isu ti nasantoan iti sacerdote agraman ti barucong a mailili, ken ti luppo a maipangato: iti calpasanna ti Nazareo mabalinna nga inumen ti arac.

21 Daytoy ti linteg ti Nazareo nga agcari, *ken ti datonna* ken Jehova a maipaay iti isisinana, sabali pay ti mabalinna a gun-oden: a mayannurot iti carina nga isu icarina, casta ti rebbengna nga aramiden a mayabuloy iti linteg ti isisinana.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

23 Ibagam ken Aaron ken cadagiti anacna a lalaki, a cunam, Castoyto ti panangbendicionyo cadagiti annac ti Israel: cunayonto cadauada,

24 Ni Jehova bendicionannaca, ken saluadannaca coma:

25 Ni Jehova paraniagenna coma ti rupana kenca, ken parabuannaca:

26 Ni Jehova ingatona coma ti rupana kenca, ket icannaca ti talna.

27 Casta ti panangcibildanto iti naganco cadagiti annac ti Israel, ket siac bendicionacto ida.

Dagu. datdaton n̄ga impaay dagiti pan̄pan̄golo.

7 Ket naaramid iti aldaw a ni Moises lineppasna ti pannacaban̄gon ti tabernaculo, ken ti pannacasapsapona, ken ti pannacasantificarna ken amin n̄ga al-alicamenna, casta met ti altar ken amin a basbasona, ket linanaanna ida ken sinantificarna ida;

2 a dagiti pan̄golo ti Israel, dagiti palun̄go dagiti balbalay dagiti ammada nangipaayda. Dagitoy dagiti pan̄golo idi dagiti caputotan, dagitoy isuda idi ti nagpalun̄go cadagiti nabilanḡ:

3 ket isuda inyegda ti datdatonda iti san̄go ni Jehova, n̄ga innem a luglugan a linan̄goban, ken san̄gapulo ket dua a bacbaca; maysa a lugan iti tun̄ggal dua cadagiti palun̄go, ket tun̄ggal maysa, maysa a baca, ket indatagda ida iti san̄go ti tabernaculo.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

5 Awatem dagitoy cadacuada tapno *maaramatda* iti pannacaaramid ti maiservi iti tolda ti gimonḡ; ket itedmonto ida cadagiti Levitas, iti tun̄ggal tao cas mayannurot iti annonḡna.

6 Ket ni Moises inawatna dagiti luglugan ken dagiti bacbaca, ket intedna ida cadagiti Levitas.

7 Dua a lugan ken uppat a bacbaca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Gerson cas mayannurot iti annonḡda:

8 ket uppat a lugan ken walo a baca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Merari a cas catutopan ti annonḡenda, babaen ti ima ni Itamar n̄ga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

9 N̄gem cadagiti annac ni Coat awan ti intedna, gaput ta dagiti al-alicamen ti santuario ti maipab̄agi cadacuada; isuda binaclayda ida.

10 Ket dagiti palun̄go nagdatonda iti maipaay iti pannacaisibbo ti altar iti aldaw a pannacalanana, a dagiti met laeng palun̄go impaayda ti datdatonda iti san̄go ti altar.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ipaaydanto ti datdatonda, tun̄ggal palun̄go iti aldawna a maipaay ti pannacaisibbo ti altar.

12 Ket ti nangidatag iti datonna iti immuna n̄ga aldaw isu ni Nahason, n̄ga anac a lalaki ni Amminadab iti caputotan ni Juda:

13 ket ti datonna maysa a pinggan a pirac n̄ga agdagsen ti san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maloconḡ a pirac a pitopulo a *siclo* a cas ti *siclo* ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

14 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

15 maysa n̄ga urbon a baca a lalaki, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna a maipaay a daton a mapuuran:

16 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a maipaay a daton gapu iti basol;

17 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cattia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy isu ti daton idi ni Nahason n̄ga anac a lalaki ni Amminadab.

18 Iti maicadua n̄ga aldaw, ni Natanael n̄ga anac a lalaki ni Suar, a palun̄go ti Isacar, nagdaton:

19 isu indatagna a datonna ti maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maloconḡ a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana, n̄ga agservi a maysa a daton a bellaay;

20 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

21 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a lalaki a cordero a maysa ti tawenna, n̄ga agservi a daton a mapuuran;

22 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol;

23 ket iti agservi a sacrificio dagiti daton iti cattia dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a lallaki a cordero n̄ga agtawenda iti maysa; daytoy isu ti daton ni Natanael n̄ga anac a lalaki ni Suar.

24 Idi maicatlo n̄ga aldaw ni Eliab n̄ga anac a lalaki ni Helon, a palun̄go dagiti annac ni Zabulon:

25 ti datonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maluconḡ a pirac a pitopulo a *siclo* a cas ti *siclo* ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay,

26 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

27 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, nga agservi a daton a mapuuran;

28 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

29 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu idi ti daton ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon.

30 Idi maicapat nga aldaw ni Elisur nga anac a lalaki ni Sedeur, a pangolo dagiti annac ni Ruben:

31 ti indatonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maluong a pirac a pitopulo a *siclo*, cas iti *siclo* ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a maysa a daton a bellaay;

32 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso:

33 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, a maipaay a daton a mapuuran;

34 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

35 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Elisur nga anac a lalaki ni Sedeur.

36 Idi maicalima nga aldaw ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisaddai, a palungo dagiti annac ni Simeon:

37 ti indatonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maluong a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

38 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

39 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;

40 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol:

41 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisaddai.

42 Idi maicanem nga aldaw, ni Eliasaf nga anac a lalaki ni Dehuel, a palungo dagiti annac ni Gad:

43 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maluong a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

44 maysa a uchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

45 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;

46 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

47 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy ti daton idi ni Eliasaf nga anac ni Dehuel.

48 Idi maicapito nga aldaw ni Eliasama nga anac a lalaki ni Ammiud, a palungo dagiti annac ni Efraim:

49 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a maluong a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana nga agservi a daton a bellaay;

50 maysa a uchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

51 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;

52 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

53 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy isu idi ti daton ni Eliasama nga anac a lalaki ni Ammiud.

54 Idi maicawalo nga aldaw ni Gam-

liel n̄ga anac a lalaki ni Fadassur, a palun̄go dagiti annac ni Manases :

55 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucōng a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario ; agpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana, n̄ga agservi a daton a bellaay ;

56 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso ;

57 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki n̄ga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran ;

58 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol ;

59 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti coppia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki a ti tawenda maysa : daytoy ti daton idi ni Gamaliel n̄ga anac a lalaki ni Fedassur.

60 Idi maicasiam n̄ga aldaw ni Abidan n̄ga anac a lalaki ni Gedeon, a palun̄go dagiti annac ni Benjamin :

61 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucōng a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario ; agpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana, a daton a bellaay ;

62 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso ;

63 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, n̄ga agservi a daton a mapuuran ;

64 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol ;

65 ket ti maipaay iti sacrificio dagiti datdaton iti coppia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki n̄ga agtawenda iti maysa : daytoy idi ti daton ni Abidan n̄ga anac a lalaki ni Gedeon.

66 Idi maicasan̄gapulo n̄ga aldaw ni Ahiezer n̄ga anac a lalaki ni Ammisaddai, a palun̄go dagiti annac ni Dan :

67 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucōng a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario ; agpadada a napno iti nayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana a daton a bellaay ;

68 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso ;

69 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki n̄ga agtawen iti maysa, a maipaay a daton a mapuuran ;

70 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol ;

71 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti coppia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki n̄ga agtawenda iti maysa : daytoy isu idi iti daton ni Ahiezer n̄ga anac a lalaki ni Ammisaddai.

72 Idi maicasan̄gapulo ket maysa n̄ga aldaw, ni Fegiel n̄ga anac a lalaki ni Ocran, a palun̄go dagiti annac ni Aser :

73 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucōng a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario ; agpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana n̄ga agservi a daton a bellaay ;

74 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso ;

75 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki n̄ga agtawen iti maysa, n̄ga agservi a daton a mapuuran ;

76 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol ;

77 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti coppia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki n̄ga agtawenda iti maysa : daytoy ti daton idi ni Fegiel n̄ga anac a lalaki ni Ocran.

78 Idi maicasan̄gapulo ket dua n̄ga aldaw ni Ahira n̄ga anac a lalaki ni Enan, a palun̄go dagiti annac ni Neftali :

79 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna san̄gagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucōng a pirac a pitopulo a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario ; agpadada a napno iti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay ;

80 maysa a cuchara a balitoc a san̄gapulo a *siclo*, a napno iti incienso ;

81 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, a maipaay a daton a mapuuran ;

82 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

83 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu ti daton idi ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan.

84 Daytoy ti panangisibbo dagiti palungo ti Israel iti altar idi aldaw a pannacalanana: sangapulo ket dua a pinggan a pirac, sangapulo ket dua a malucong a pirac, sangapulo ket dua a cuchara a balitoc;

85 tunggal pinggan a pirac a *nagdagsen* iti sangagasut ket tallopulo a *siclo*, ken tunggal malucong iti pitopulo; amin a pirac dagiti al-alicamen dua ribo ket uppat a gasut a *siclo*, a cas ti *siclo* ti santuario;

86 dagiti sangapulo ket dua a cuchara a balitoc, a napno iti incienso nga *agdagsen* iti sangapulo a *siclo* ti maysa, cas iti *siclo* ti santuario; amin ti balitoc dagiti cuchara sangagasut ket duapulo a *siclo*;

87 amin a bacbaca a daton a mapuuran sangapulo ket duada, dagiti carnero sangapulo ket duada, dagiti cordero nga agtawen iti maysa sangapulo ket duada, ken ti datonda a bellaay; ket dagiti lallaki cadagiti calcing a daton gapu iti basol sangapulo ket duada;

88 ket amin dagiti bacbaca a maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia duapulo ket uppat, dagiti carnero innem a pulo, dagiti calding innem a pulo, dagiti cordero innem a pulo. Daytoy isu idi ti pannacaisibbo ti altar idi nalpas a nalanaan.

89 Ket idi ni Moises napan iti tolda ti gimong a nakisao kencuana, nangngegna ngarud ti Timec a makisao kencuana nanipud iti ngatoen ti saad ti caasi nga adda iti rabaw ti lacasa ti pamanecne, nanipud iti nagbaetan dagiti dua a kerubin: ket isu nakisao kencuana.

Dagiti pito a silaw. Ti pannacalalus dagiti Levitas.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam ken Aaron ket saem kencuana, No seggedam dagiti pagsaingan, dagiti pito a pagsaingan silawandanto ti sangaoanan ti candelero.

3 Ket ni Aaron inaramidna a casta; pinasgedanna dagiti pagsainganna *tapno silawanda* ti sangaoanan ti candelero, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

4 Ket daytoy isu idi ti naaramid a candelero, pinitpit a balitoc; iti poonna, ken iti sabsabongna aramid a pinitpit idi: cas mayannurot iti pagwadan nga iparang ni Jehova ken Moises, casta ti inaramidna a candelero.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

6 Alaem dagiti Levitas cadagiti annac ti Israel, ket dalusam ida.

7 Ket castoy ti aramidemto cadacuada, tapno dalusam ida warisam ida iti danum a paggugoran, ket paipagnada ti nabajas iti amin a lasagda, ket labaanda dagiti pagan-anayda, ket dalusanda ti bagbagida.

8 Sada alae ti maysa a bumaro a baca ken ti datonna a bellaay, a namayecmec nga harina a nagamayan iti lana; ken sabali a bumaro a baca ti alaemto a daton gapu iti basol.

9 Ket idatagmonto dagiti Levitas iti sangao ti tolda ti gimong; ket ummongemto amin a gimong dagiti annac ti Israel;

10 sacanto iparang dagiti Levitas iti sangao ni Jehova. Ket dagiti annac ti Israel ipataydanto dagiti imada cadagiti Levitas:

11 ket ni Aaron idatonnanto dagiti Levitas iti sangao ni Jehova, a maibatog a daton a mailili, iti biang dagiti annac ti Israel, tapno buddongda ti agaramid iti panagservi ken Jehova.

12 Ket dagiti Levitas ipataydanto dagiti im-imada iti ol-olo dagiti baca a lallaki: ket idatonmo ti maysa a maipaay a daton gapu iti basol, ket ti caduana maiservi a daton a mapuuran ken Jehova tapno maramid a pacaabbongan dagiti Levitas.

13 Ket iparangmonto dagiti Levitas iti sangao ni Aaron, ken iti sangao dagiti annacna a lallaki, ket idatagmonto ida a daton a mailili ken Jehova.

14 Castoy ti panangilasinmonto cadagiti Levitas cadagiti annac ti Israel; ket cucuacto dagiti Levitas.

15 Ket iti calpasan daytoy, dagiti Levitas sumbredanto nga agaramid iti panagannong iti tolda ti gimong: ket dalusamto ida, ken idatonmo ida a daton a mailili.

16 Ta isuda maitedda caniac a matalipupus a naggapuda cadagiti annac ti Israel;

innalac ida a maisúlit cadagiti amin a manglucac iti aanacan, a dagiti inauna nga annac met laeng dagiti amin nga annac ti Israel.

17 Ta amin dagiti inaunaan cadagiti annac ti Israel, cucuac ida, tao man ken animal: iti aldaw a pinangcabilco iti isu-amin nga anac nga inauna iti daga nga Egipto, sinantificarco ida a maipaay caniac met laeng.

18 Ket innalac dagiti Levitas a súlit dagiti amin nga inauna cadagiti annac ti Israel.

19 Ket intedco dagiti Levitas a cas sá-gut ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki a naggapuda cadagiti annac ti Israel, tapno aramidenda ti annong dagiti annac ti Israel iti tolda ti gimong, ken mangaramid iti pannacaabbong a maipaay cadagiti annac ti Israel; tapno ti didigra awanto cadagiti annac ti Israel, no dagiti annac ti Israel umadanida iti santuario.

20 Castoy ti inaramid da Moises, ken Aaron ken amin a gimong dagiti annac ti Israel, cadagiti Levitas: cas mayannurot iti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises maipapan cadagiti Levitas, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel cadacuada.

21 Ket dagiti Levitas ginugoranda dagiti bagbagida iti basol, ket linabaanda dagiti cawesda; ket ni Aaron indatagna ida a daton a mailili iti sangó ni Jehova; ket ni Aaron inaramidna ti pannacaabbong a maipaay cadacuada tapno dalusanna ida.

22 Ket iti calpasan dayta, simrec dagiti Levitas a mangakem iti annongda iti tolda ti gimong iti imatang ni Aaron ken imatang dagiti annacna a lallaki: cas imbilin ni Jehova ken Moises iti maipapan cadagiti Levitas, casta ti inaramidda cada-cuada.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

24 Daytoy isu ti maipapan cadagiti Levitas; manipud agtawen iti duapulo ket lima ken nasuroc sumredanto nga agannong iti panagservi iti trabaje iti tolda ti gimong:

25 ket manipud agtawen iti limpulo agsardengdanto nga agannong iti trabaje, ket didanto agannongen,

26 ngem agservidanto agraman cacab-satda iti tolda ti gimong, a mangsalimetmet iti panagalwad, ket dida agannong. Cas-

toy ti aramidem cadagiti Levitas maipapan iti servicioda.

Ti linteg maipapan iti pannacangilin ti pascua. Ti ulep iti rabaw ti Tabernaculo.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti let-ang ti Sinai iti umuna a bulan ti maicadua a tawen calpasan ti ipapanawda iti daga nga Egipto, a kinunana,

2 Maysa pay ngilinen dagiti annac ti Israel ti pascua iti naituding nga aldawna.

3 Iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw iti daytoy a bulan iti rumabii, ngilinenyonto iti natudingan nga aldawna, cas mayannurot cadagiti isu-amin nga alagaden iti dayta, ken cas mayannatup iti isu-amin a bilbilin iti dayta, salimetmet-anyonto.

4 Ket ni Moises inbagana cadagiti annac ti Israel tapno ngilinenenda ti pascua.

5 Ket nginilinda ti pascua iti umuna a bulan, iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan idi rumabii idia let-ang ti Sinai: cas mayannurot iti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel.

6 Ket adda idi dadduma a lallaki a saan a nadalus a gapu iti natay a bangcay ti maysa a tao, a dida nacabalinan a nangngilinan iti pascua iti daydiay nga aldaw: ket immayda iti sangó ni Moises ken ni Aaron iti daydiay nga aldaw:

7 ket dagidiay a lallaki kinunada kencuana, Saancam a nadalus a gapu iti natay a bangcay ti maysa a tao: aniat' gapuna a matipdancam tapno dicam mangidatag iti daton ni Jehova iti natudingan nga aldawna iti baet dagiti annac ti Israel?

8 Ket ni Moises kinunana cadacuada, Aguraycayo; ta denggec no ania ti ibilinto ni Jehova maipapan cadacayo.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, No siasino a tao cadacayo wenno cadagiti caputotanyo saanto a nadalus gapu iti natay a bangcay ti tao, wenno adda iti dalan nga adayu, nupay casta ngilinenanto ti pascua ken Jehova.

11 Iti maicadua a bulan iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw no rumabii, isut ngilinenanto; canendanto agraman di nalewaduraan a tinapay, ken napait a natnateng.

12 Awanto ti tiddaenda iti dayta aging-

ga iti bigat, didanto tuccolen iti uray maysa la a tulangna: cas mayannurot iti isu-amin nga al-alagaden ti pascua ngilin-endanto.

13 Ngem ti tao a nadalus, ket awan iti dalan, ket liwayanna a ngilinen ti pascua, dayta a tao maipusayto iti ilina; gaput ta saanna nga indatag ti daton ni Jehova iti natudingan nga aldawna, dayta a tao awitennanto ti basolna.

14 Ket no maysa a gangannaet a maki-pagnaed cadacayo, ket ngilinenna ken Jehova ti pascua, cas mayannatup iti alagaden ti pascua ken cas mayannurot iti naibilin iti dayta, castanto ti aramidenna. Addaancayto iti maymaysa a pagalagadan, agpada a maipaay iti gangannaet, ken maipaay iti tubo iti daga.

15 Ket iti aldaw a pannacabanġon ti tabernaculo, ti ulep tinaccubanna ti tabernaculo, a di tolda met laeng ti pama-necnec: ket iti rumabii cas kita ti apuy nagsaad iti rabaw ti tabernaculo, agpapan iti bigat.

16 Casta idi nga agnanayon: ti ulep tinaccubanna ket nagparanġ cas apuy iti rabii.

17 Ket idi nagpanġato ti ulep nanipud iti rabaw ti Tabernaculo, iti calpasan dayta nġarud, dagiti annac ti Israel nagnada: ket iti disso a nagsardengġan ti ulep, sadiay ti nagpacarsoan dagiti annac ti Israel.

18 Iti panagbilin ni Jehova, dagiti annac ti Israel nagnada, ket iti panagbilin ni Jehova nagpacarsoda: bayat ti panagyan ti ulep iti rabaw ti tabernaculo nagsardengda a sitotolda.

19 Ket idi nagtactac ti ulep iti rabaw ti tabernaculo iti adu nga aldaw, dagiti annac ti Israel nġarud sinalimetmetanda ti ingunamgunam ni Jehova, ket saanda a nagluas.

20 Ket no dadduma, ti ulep agyan idi, iti bassit nga aldaw iti rabaw ti tabernaculo; iti casta nasardengda a sitotolda cas ti imbilin ni Jehova, ket nagluasda cas mayannurot iti bilin ni Jehova.

21 Ket no dadduma daydi ulep nagyan nanipud rumabii inggana iti bigat, ket idi a naipangato ti ulep iti bigat, nagluasda: wenna no nagnayon iti aldaw ken rabii, idi a naipangato di ulep, nagnada.

22 No nagdua nga aldaw, wenna nacabulan, wenna nacatawen a nagtactac di ulep iti rabaw ti tabernaculo a sitataengġ idiy, dagiti annac ti Israel nagbatida a

sitotolda ket saanda a nagluas; ngem idi naipangato, nagnada.

23 Idi imbilin ni Jehova nagtoldada, ket idi imbilin ni Jehova nagluasda: sinalimetmetanda ti ingunamgunam ni Jehova, iti panangibilin ni Jehova ken Moises idi.

Dagiti tangguyob a pirac. Dagiti caputotan pumanawda iti Sinai. Ni Hobab naawis a makipagcuyog cadagiti tattao.
Ti panagluas.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

2 Manġaramidca iti dua a tangguyob a pirac: manġaramidcanto cadagitoy napitpit: ket aramatemto ida a pagayab iti gimongġ ken pamagluas cadagiti nagpacarso.

3 Ket no pagtimkenda ida, amin a gimongġ aguummongdanto iti yanmo iti ruangan ti tolda ti gimongġ.

4 Ket no maymaysa laeng ti pagtimkenda, dagiti pangġoloen dagiti pa'ungo dagiti rinibu nga Israel aguummongdanto nġarud iti yanmo.

5 ket no pagunienyto ti maysa iti nacadandanag, dagiti buyot nga adda iti bangirna iti daya, yussuatdanto ti pan-nagnada.

6 Ket no paguniendanto ti nacadandanag a maicadua, dagiti buyot nga adda iti bangirna ti abagatan yussuatdanto ti pan-nagnada: paguniendanto ti nacadandanag a maipangġep iti panagluasda.

7 Ngem no ti gimongġ maummongda nga agtitipon pagtimkenyonto, ngem dicayto pagunien ti nacadandanag.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron a dagiti sacerdote pagtimkendanto dagiti tangguyob; ket dagitoyto ti agservi cadacayo nga al-alagaden iti agnanayon cadagiti putputotyto.

9 Ket no incayo makigubat iti dagayo a maisupringġ iti cabusor a mamarigat cadacayo, no casta pagunienyonto iti nacadandanag dagiti tangguyob; ket maipalagipcayto iti sangġo ni Jehova a Diosyo, ket maispalcayto cadagiti cabusoryo.

10 Casta met iti aldaw dagiti ragsacyo, ken cadagiti naikedngan a fiestayoc, ken cadagiti panangrugi dagiti bulbulanyo, pagtimkenyonto dagiti tangguyob iti rabaw dagiti datonyo a mapuuran, ken rabaw dagiti sacrificio dagiti datonyo gapu iti cappia; ket isudanto cadacayo ti maysa a

pacalaglagipan iti sanġo ti Diosyo : siac ni Jehova a Diosyo.

11 Ket naaramid nġa iti maicadua a tawen, iti maicadua a bulan, iti maicadua-pulo nġa aldaw ti bulan, di ulep naipangato nanipud iti rabaw ti tabernaculo ti pamanecnec.

12 Ket dagiti annac ti Israel nagrubbuatda cas mayannurot iti pannagnada a pumanawas iti tay-ac ti Sinai; ket di ulep nagsardeng iti tay-ac ti Paran.

13 Ket isuda immuna nġa inyussuatda ti pannagnada cas mayannatup iti bilin ni Jehova nġa *intalecna* ken Moises.

14 Ket iti umuna a lugar, ti bandera ti sangapacarsoan dagiti annac ni Juda nagrubbuatda a nagna cas iti ornos dagiti buybuyotda: ket ti nangipangolo iti buyotna isu idi ni Nahason nġa anac a lalaki ni Aminadab.

15 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Isaac isu idi ni Natanael nġa anac a lalaki ni Suar.

16 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Zabulon isu idi ni Eliab nġa anac a lalaki ni Helon.

17 Ket ti tabernaculo nalasang idi; ket dagiti annac a lalaki ni Gerson ken dagiti annac a lalaki ni Merari, isuda a nagsawit iti tabernaculo, nagrubbuatda.

18 Ket ti bandera ti sangapacarsoan ni Ruben nagrubbuatda a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda; ket ti nangipangolo iti buyotna isu idi ni Elisur nġa anac a lalaki ni Sedeur.

19 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Simeon isu idi ni Salamiel nġa anac a lalaki ni Surisaddai.

20 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Gad isu idi ni Eliasaf nġa anac a lalaki ni Dehuel.

21 Ket dagiti Coatitas nagrubbuatda a nagna, a siaawit iti santuario: ket dagiti *dadduma*, idi a dumatdatengda, sinangalda ti tabernaculo.

22 Ket ti bandera ti sangapacarsoan dagiti annac ni Efraim nagrubbuatda a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti nangipangolo iti buyotda isu idi ni Elisama nġa anac a lalaki ni Amiud.

23 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Manases isu idi ni Gamaliel nġa anac a lalaki ni Fadassur.

24 Ket ti nangipangolo iti buyot ti

caputotan dagiti annac ni Benjamin isu idi ni Abidam nġa anac a lalaki ni Gedeon.

25 Ket ti bandera ti sangapacarsoan dagiti annac ni Dan nġa isu idi ti akinudi cadagiti isu-amin a nagpacarso nagrubbuatda a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti nangipangolo idi iti buyotna isu ni Ahiezer nġa anac a lalaki ni Ammisaddai.

26 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Aser isu idi ni Fegiel nġa anac a lalaki ni Ocran.

27 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Neftali isu idi ni Ahira nġa anac a lalaki ni Enan.

28 Castoy idi dagiti panagussuat dagiti annac ti Israel a mayannatup cadagiti buybuyotda, ket nagrubbuatda.

29 Ket ni Moises kinunana ken Hobab nġa anac a lalaki ni Raguel a taga Madian, a catugangan ni Moises, Agbariw-ascami a mapan iti disso a sinao ni Jehova, Itedconto cadacayo: Umayca cadacami, ket naimbagto ti aramidenmi kenca: ta ni Jehova naimbag ti sinaona maipapan iti Israel.

30 Ket isu kinunana kencuana, Saanac-to nġa umay; nġem innac-to iti bucodco a daga, ken cadagiti cabagiac.

31 Ket kinuna ni Moises, Dinacam baybay-an, dawatec kenca; yantangay ammom no casanonto ti panagtaengmi iti tay-ac, ket sicanto ti pannacamatami.

32 Ket daytoyto a no umayca cadacami, pudno a maaramidto nġa uray ania nġa imbag nġa ipaayto ni Jehova cadacami, castanto met ti aramidenmi kenca.

33 Ket nagluasda nanipud iti bantay ni Jehova a tallo nġa aldaw a panagpagna ket ti lacasa ti tulag ni Jehova immuna nġem isuda iti pagnaen ti tallo nġa aldaw, nġa agsapu iti disso a paginana-anda.

34 Ket ti ulep ni Jehova naganan iti ngatoenda iti aldaw idi a nagluasda nanipud iti nagpacapacarsoanda.

35 Ket naaramid nġa idi nġa nagluasdi lacasa, ni Moises kinunana, Tumacderca, O Jehova, ket dagiti cabusormo mawarada coma; ket agtalaw coma iti sangaoanam dagiti gumura kenca.

36 Ket idi nagsardeng, isu kinunana, Agsublica, O Jehova, cadagiti linacsa ti rinibribu nġa Israel.

Ti ili agdaneñdenġ, ket paghidayan ni Moises. Pitopulo a lallacay madu-toeda a tumulonġ ken Moises. Ni Eldad ken Medad. Maibaon dagiti tuctucling.

11 Ket ti ili isuda idi ti cas nagdaneñdenġ a nagsao iti dakes cadagiti lapayag ni Jehova. ket idi a nangñgeg ni Jehova, napabara ti pungtotna; ket ti apuy ni Jehova simged iti baetda ket inalun-unna ti akinudi a paset ti pacarso.

2 Ket dagiti tao inawaganda ni Moises, ket ni Moises nagcararag ken Jehova, ket ti apuy nagsardeng.

3 Ket ti nagan daydiay a yan matawag idi iti Tabera*: gaput ta ti apuy ni Jehova simged iti baetda.

4 Ket ti caaduan nġa adda idi cadacuada naggartemda unay iti napalalo: ket dagiti annac ti Israel casta met a nagsangitda manen, ket kinunada, Asino ti mangtedto cadacami iti lasag a sidaen?

5 Malagipmi ti ic-ican a sinidsidami idiy Egipto nġa awan baybayadna, dagiti pepino, ken dagiti morod, ken dagiti cutsay, ken dagiti lasona, ken bawang:

6 ngem ti cararuami ita malaylay; awan ti uray ania laeng a makita no di daytoy mana.

7 Ket di mana cas la iti bukel ti culantro, ket ti kitana cas la ti kita ti bdelio.

8 Ket nagwaras dagiti tao ket inumongda, ket ginilingda cadagiti pagilingan wenno linutlutda iti paglebbecan, ket liningtada iti bangā, ket inaramidda a bibingca: ket ti ramanna cas la raman ti baro a lana.

9 Ket idi agtinnag ti linnaaw iti nagpacarsoan iti rabii, ti mana agtinnag idi iti rahawna.

10 Ket ni Moises nangñgecna a nagsangit dagiti tao iti saenap dagiti famfamiliada, tunggal maysa a lalaki iti ridaw ti ruangan ti toldana: ket ti pungtot ni Jehova bimmara iti casta unay, ket ni Moises nalucaw.

11 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Aniat' gapuna nġa impaaymo iti dakes itoy adipenmo? Ket apayapay diac nacasarac iti caasi iti imatangmo ta ipabaclaymo caniac ti awit iti dagup dagitoy a tattao?

12 Pinatanurco aya ida iti unegco amin

dagitoy a tao? ; Pinasngayco aya ida, tapno kinunam caniac, Sacroyem ida ita barucongmo, cas agtaraken nġa ama a manggubba iti agsuso nġa ubing agingga iti daga nġa insapatam cadagiti ammada?

13 Sadino ti pamaaddaac iti lasag nġa itedco iti dagup dagitoy a tao? ta isuda agsangsangitda iti yanco a cunada, Iccannacam iti lasag tapno macapangancami.

14 Diac cabaelan a maymaysa nġa awiten ti amin dagitoy a tao, ta napalalo a nagdagsen caniac.

15 Ket no castoy la ti pamaayam caniac, dawatec kenca a patayennac ita imam, no natumpungac la ket ti caasi iti saclangmo; ket dica coma ipalubos a makitac ti kinaay-ay-ayco.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ummongem iti yanco ti pitopulo a lallaki cadagiti lallacay ti Israel, nġa ammom nġa isuda ti calalacayan ti ili ken agturay cadacuada; ket yegmo ida iti tolda ti gimong tapno makipagyanda kenca idiy.

17 Ket siac bumabaacto, ket makisaoacto kenca idiy; ket mangalaaacto iti Espiritu nġa adda kenca ket icabilonto cadacuada; ket makipagawitdanto kenca iti awit ti ili, tapno dica agmaymaysa a mangawit.

18 Ket cunam cadagiti tao, Santificarenyo ti bagbagiyo a maipaay iti bigat, sacayto agsida iti lasag: ta nagsangitcayo cadagiti lapayag ni Jehova, a kinunayo, Asino ti mangted cadacam iti lasag a sidaen? ta naimbag cadacam idi idiy Egipto: isut' gapuna a ni Jehova iccannacayto iti lasag, ket agsidacayto.

19 Dicayto agsida iti maysa nġa aldaw laeng, wenno dua nġa aldaw, wenno lima nġa aldaw, wenno sangapulo nġa aldaw, wenno duapulo nġa aldaw;

20 no di ket iti uneg ti macabulan, inggana ti di agruar cadagiti abut dagiti agongyo, ken macasuya cadacayo: gaput ta inwagsacyo ni Jehova nġa adda iti baetyo, ket nagsangitcayo iti sangaoananna, a kinunayo, Ania ti gapuna a pimmanawcami sadi Egipto?

21 Ket ni Moises kinunana, Ti ili nġa iti baetna addaac innem a gasut a ribu a magmagna; ket sica kinunam, Iccacto ida iti lasag a sidaenda iti uneg ti macabulan.

22 ; Mapapatayto dagiti arban ken panggen tapno umanay cadacuada wenno matiptipon a maummonġto amin nġa ican

* Tabera: cayatna a saoen, pamagpuir.

ti taaw n̄ga agservi cadacuada, tapno umanay cadacuada?

23 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Immababa aya ti ima ni Jehova? ita makitamto no ti saoc matungpalto wenno saan.

24 Ket ni Moises rimmuar ket sinaona iti ili dagiti balicas ni Jehova: ket inummongna dagiti pitopulo a lallaki a lallacay ti ili ket insaadna ida iti lawlaw ti Tabernaculo.

25 Ket ni Jehova bimmaba iti ulep, ket nakisao kencuana, ket nangala iti Espiritu n̄ga adda idi kencuana, ket incabilna cadagiti pitopulo a lallacay ket naaramid n̄ga idi immapay cadacuada ti Espiritu nagpadtoda, n̄gem saanda n̄ga inulitan n̄ga aramiden.

26 N̄gem nagbati idiay ti dua a lallaki iti pacarso, ti nagan ti maysa ni Eldad, ket ti nagan ti caduana ni Medad: ket ti Espiritu immapay cadacuada; ket isuda idi cadacuada ti naisurat, n̄gem saanda a rimmuar a napan iti Tabernaculo: ket nagpadtoda iti pacarso.

27 Ket maysa n̄ga agtutubo nagtaray ket sinaritana ken Moises, ket kinunana, Ni Eldad ken ni Medad agpadtoda iti pagpacarsoan.

28 Ket ni Josue n̄ga anak a lalaki ni Nun a ministro ni Moises, maysa cadagiti napili a lallakina, simmungbat ket kinunana, Apoc a Moises, paritam ida.

29 Ket ni Moises kinunana kencuana, ;Adda ilemmo a maipoon caniac? ;Sapay coma ta amin a tao ni Jehova mammadtoda tapno icabil ni Jehova ti Espirituna cadacuada!

30 Ket ni Moises napan iti yan ti pacarso, isu ken dagiti lallacay ti Israel.

31 Ket nagpul-oy ti maysa n̄ga an̄gin a naggapu ken Jehova, ket ingapuna iti taaw dagiti tucling, ket binay-anna ida a nagtinnag iti sibay ti pagpacarsoan iti n̄ganngani maysa n̄ga aldaw a pagnaen iti daytoy a bangir, ken maysa n̄ga aldaw a pagnaen iti sabali a bangir, iti naglawlaw iti pacarso, ken n̄ganngani dua a sico ti cangato iti rabaw ti daga.

32 Ket dagiti tattao timmaederda a nagmalmalem ken nagpatpatnag, ken bayat ti simmaruno n̄ga aldaw, ket nagummongda cadagiti tuclucling: ti nangummong iti cabassitan, inummongna ti sangapulo n̄ga omer: ket amin ti ruar iti lawlaw ti

pagpacarsoan imbilagda ida n̄ga agservi cadacuada.

33 Idi n̄ga adda pay laeng ti lasag iti baet dagiti ngipenda a di pay la nangalngal, ti unget ni Jehova simged a maibusor cadagiti tattao, ket ni Jehova dinidigrana ti ili iti maysa a naindaclan unay n̄ga angol.

34 Ket ti nagan daydiay a disso nagan ladan idi iti Kibrot-hattaava*: gaput ta idiay ti nangitamnanda cadagiti tao a naggartem.

35 Nanipud Kibrot-hattaava nagnada a napan iti Jaserot; ket nagsardengda sadi Jaserot.

Ti panagdanengdeneng da Aaron ken Miriam a maibusor ken Moises. Ni Moises najustificar. Ni Miriam agcucutel.

12 Ket da Miriam ken Aaron nagsaoda iti maicaniwis ken Moises, maipoon iti babai a taga Etiopia n̄ga inasawana idi cua: gaput ta inasawana ti maysa a babai a taga Etiopia.

2 Ket kinunada, Ni laeng Moises aya a pakisasaoan ni Jehova? di la nakisao met cadata? Ket ni Jehova nangngegna dayta.

3 Ket ni lalaki a Moises isu idi ti caaamoan unay cadagiti isu-amin a lallaki n̄ga adda iti rabaw ti daga.

4 Ket ni Jehova dagus a kinunana cada Moises, ken Aaron, ken Miriam, Dacayo a tallo rumuarcayo n̄ga umay iti tolda ti gimong. Ket isuda a tallo rimmuarda.

5 Ket ni Jehova bimmaba iti maysa a monmon n̄ga ulep, ket nagan iti ruangan ti Tabernaculo, ket inayabanna ni Aaron ken ni Miriam: ket isuda a dua rimmuarda.

6 Ket kinunana, Denggenyo ita dagiti saoc: no adda maysa a mammadto cada-cayo, siac a Jehova ipacaammocto kencuana toy bagic iti maysa a parparmata, makisaoacto kencuana iti tagtagainep.

7 Ni adipenco a Moises saan a casta; isu ti matalac iti amin a balayco:

8 kencuana makisaoacto iti ngiwannigwat a nabatad met laeng, ket saan a iti nalimed a palpalawag; ket makitananto ti langa ni Jehova: ania ti gapuna ngarud a dicay la nagbuteng a nagsao iti maica-

* *Kibrot hattaava: cayatna a saoen, Dagiti tanem dagiti naggartem.*

niwas ken adipenco, iti maicaniwas ken Moises?

9 Ket ti unget ni Jehova simged cada-cuada, sa pimmanaw.

10 Ket ti ulep pimmanaw iti tabernaculo ket adtoy ta ni Miriam nagecucutel, *nagparaw a cas* nieve ket ni Aaron kinitana ni Miriam, ket, adtoy, isu nagecucutel.

11 Ket ni Aaron kinunana ken Moises, O apoc, dica, dawatec kenca, ipabaddut cadacami ti basol, ta nagaramidcam a simamauyong unay, ket dayta ti nacabasolanni.

12 Dica ipalubos cadi, dawatec, nga isu cas maysa a natay a ti lasagna naibus ti gudduana no rumuar iti tian ni inána.

13 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova, a kiunana, Agasam, dawatec kenca, O Dios.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, No ni amana timmupra la coma iti rupana, dinto ngata agbain bayat iti pito nga aldaw? maipaing coma iti ruar ti pacarso iti pito nga aldaw, ket iti calpasanna maiserrecto met laengen.

15 Ket ni Miriam naipaing iti ruar ti pagpacarsoan iti pito nga aldaw: ket ti ili saan a nagna, inggana iti di naisubli ni Miriam a sumbrec.

16 Ket iti calpasanna ti ili nagrubuat a nagna nanipud iti Jaserot, sada nagsardeng iti tay-ac ti Paran.

*Maibaon dagiti agsimisim sadiay Canaan.
Ti ipadamag dagiti agsimisim.*

13 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

2 Bumaonca cadagiti lallaki nga agsimisim iti daga a Canaan nga itedco cadagiti annac ti Israel: iti tunggal caputotan dagiti ammada ti pangalaanyo iti baonnyo a maysa a lalaki, tunggal maysa maysa a pangolo cadacuada.

3 Ket ni Moises imbaonna ida nanipud iti tay-ac ti Paran cas mayalubog iti panagbilin ni Jehova: isuda amin a lallaki a palungo idi dagiti annac ti Israel.

4 Ket dagitoy dagiti nagnaganda idi: iti caputotan ni Ruben, ni Sammua nga anac a lalaki ni Zecur.

5 Iti caputotan ni Simeon, ni Safar nga anac a lalaki ni Hori.

6 Iti caputotan ni Juda, ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone.

7 Iti caputotan ni Isaacar, ni Igal nga anac a lalaki ni Jose.

8 Iti caputotan ni Efraim, ni Oseas nga anac a lalaki ni Nun.

9 Iti caputotan ni Benjamin, ni Palti nga anac a lalaki ni Rafin.

10 Iti caputotan ni Zabulon, ni Geddiel nga anac a lalaki ni Sodi.

11 Iti caputotan ni Jose, nga *isu met laeny* ti caputotan ni Manases, ni Gaddi nga anac a lalaki ni Susi.

12 Iti caputotan ni Dan, ni Maiel nga anac a lalaki ni Gemalli.

13 Iti caputotan ni Aser, ni Setur nga anac a lalaki ni Micael.

14 Iti caputotan ni Neftali, ni Nahabi nga anac a lalaki ni Vapsi.

15 Iti caputotan ni Gad, ni Guel nga anac a lalaki ni Maqui.

16 Dagitoy isuda ti nagnagan dagiti lallaki nga imbaon ni Moises nga agsimisim iti daga. Ket ni Moises ninaganna ni Oseas nga anac a lalaki ni Nun iti Josue.

17 Ket ni Moises imbaonna ida tapno simisimanda ti daga a Canaan, ket kinunana cadacuada, Sang-atenyo daytoy a dalan iti abagatan ket sumang-atcayo iti caturturodan:

18 ket kitaenyo ti daga, no ania; ken no dagiti tao nga agnaed idiy napigsada weno nacapuyda, no bassitda weno aduda;

19 ken ania ti daga a pagtaenganda, no naimbag weno dakes; ken ania dagiti ciudadda a pagnaedanda, no toltolda weno nasarikkedkan;

20 ken ania ti cadagdagana no nataba weno nacuttong, no adda caycayona, weno awan. Ket umingelcayo a naimbag, ket mangyegcayto iti bunga ti daga. Ta ti tiempo idi, tiempo a panagloom ti uvas nga umuna.

21 Iti casta simmang-atda ket nagsimisimda iti daga nanipud iti tay-ac ti Sin inggana iti Robob, iti pagsercan ti Emat.

22 Ket nagsang-atda iti abagatan ket immayda iti Hebron; ket ni Aquiman, Sisai, ken Tolmai nga annac a lallaki ni Enac addada idi idiy. (Ita ti Hebron pito a tawen a nabangon idi awan pay ti Soan idiy Egipto.)

23 Ket immayda iti lohong ti Escol, ket pimmutanda sadiay iti maysa a sanga a nasar-ayan iti bunga ti uvas, ket binit-bit ti dua iti maysa a sarucud; *nanjisanjipetda* met cadagiti granada ken hihigos.

24 Daydiay a disso managan idi iti lobong ti Escol, maipoon di sar-ay a pinucan idiaiy dagiti annac ti Israel.

25 Ket nagawidda iti nagsimimimanda a daga iti gibus ti uppat a pulo nga aldaw.

26 Ket nagnada ket simmangetda ken Moises, ken Aaron, ken cadagiti dagup ti gimong dagiti annac ti Israel, iti tay-ac ti Paran sadiay Cades; ket nangisangpetda iti sao cadacuada, ken iti amin a gimong, ket imparangda cadacuada ti bunga ti daga.

27 Ket sinaritada kencuana, ket kinunada, Napancami iti daga a nangibaonam cadacami, ket pudno nga agayus ti gatas ken diró; ket daytoy ti bungana.

28 Nupay casta dagiti tao nga agnaed iti daga napigsada, ket dagiti ciudad nabacudanda ket dadackelda unay: maysa pay nakitami dagiti annac ni Enac idiaiy.

29 Ni Amalec agnaed iti daga ti abagatan, ket ti Jetteo, ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo agnaedda iti caturudan: ket ti Cananeo agnaed iti abay ti taaw, ken iti abay ti Jordan.

30 Ket ni Caleb pinagtalnana ti ili iti sangó ni Moises, ket kinunana, Ala sumang-attayo ita ken agtagicuatayo, ta mabalintay unay a parmeken.

31 Ngem dagiti lallaki a nakipagsang-at kencuana kinunada, Ditayto mabalin ti sumang-at a bumusor cadagiti tao; ta isuda napigpigsada ngem datayo.

32 Ket isuda inyegda ti dakes a damag ti daga nga sinimimimanda cadagiti annac ti Israel, a cunada. Ti daga a napanmi sinimimiman, isu ti daga a manglamut cadagiti agnaed kencuana; ket amin dagiti tao a nakitami idiaiy taoda a natayag unay.

33 Ket idiaiy nakitami dagiti gigantes nga annac a lallaki ni Enac, a nagtaud cadagiti gigantes: ket cayariganmi idi ti cas la dudon ti kitami, ket casta idi ti caarigmi iti imatangda.

Agsungit ti ili. Ti layat ni Jehova ken ti panangibabaet ni Moises. Ti uppat a pulo a tawen a panagwalanngwalanng isuda ti panngabalawan. Ti ili maabac sadiay Jorma.

14 Idin amin ti gimong inngatona ti timecna, ket nagpuccaw, ket dagiti tattao nagsangitda iti daydi a rabii.

2 Ket amin nga annac ti Israel nagdanengdengda iti maicaniwas ken Moises, ken maicaniwas ken Aaron: ket ti dagup ti gimong kinunada cadacuada, ¡Dicam coma ket natay iti daga nga Egipto! ¡dicam coma ket natay ditoy a tay-ac!

3 Ket ania ti gapuna nga inyegnacam ni Jehova ditoy a daga, tapno mainabocam iti campilan? dagiti assawami ken dagiti babassitmi isudanto ti maranggasan: ¡di coma nasayaat cadacami nga agsublicam sadi Egipto?

4 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Mamangontay coma iti maysa nga capitán, ket agsublitay coma sadi Egipto.

5 Ni Moises ngarud ken ni Aaron nagpaclebda iti sangó ti amin a natiptipon a gimong dagiti annac ti Israel.

6 Ket ni Josue nga anac ni Nun, ken ni Caleb nga anac ni Jefone nga isuda idi cadagiti nagsimimim iti daga, rinay-abda dagiti cavesda:

7 ket kinunada cadagiti amin nga annac ti Israel a sigigimong a sinaoda, Ti daga a linasatmi a sinimimiman isu ti maysa nga aglablabes ti imbagna a daga.

8 No ni Jehova caay-ayonatayo, yegnatayo ngarud iti daytoy a daga, ket itednanto cadatayo; maysa a daga nga agayus ti gatas ken diró.

9 Isuna laeng nga dicay coma cumaniwas ken Jehova, wenna dicay agbuteng cadagiti tattao iti dayta a daga; ta isuda ti taraon cadatayo: ti sarikedkedda naiccat cadacuada, ket ni Jehova adda cadatayo: dicay agbuteng cadacuada.

10 Ngem amin a gimong imbilinna a paubur ida iti batbato. Ket ti gloria ni Jehova nagparang iti tolda ti gimong cadagiti amin nga annac ti Israel.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Casanonto ti cabayag ti panangumsi caniac daytoy nga ili? Casanonto ti cabayag ti dida pammati caniac, gapu cadagiti amin a pagilasinan nga inaramidco iti tengngada?

12 Didigraecto ida iti angol, ket diacto pagtawiden ida, ket aramidencanto a maysa a nacion a dadackel ken manmanacabalin ngem isuda.

13 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, No casta dagiti tagá Egipto maammoandanto; gaput ta inaonmo daytoy nga ili gapu iti pannacabalinmo iti tengngadada;

14 ket ibagadanto cadagiti agnaed di-

toy a daga: isuda ammoda a sica a Jehova addaca iti tengnga daytoy a ili; ta sica a Jehova makitadaca iti rupanrupa, ket ti ulepno agtindec iti ngatoenda, ket mapanca iti sangoda, a maysa a monmon nga ulep no aldaw, ken maysa a monmon nga apuy no rabii.

15 Ita no papatayemto daytoy nga ili cas maysa a tao, dagiti nacion ngarud a nacaaammo iti damagimo, saeandanto, a cuna,

16 Gaput ta ni Jehova dina nabalinan nga iserrec daytoy nga ili iti daga nga insapatana cadacuada, isu ti gapuna a pinapatayna ida iti tay-ac.

17 Ket ita, dawatec kenca, dackel coma ti pannacabalin ti Apo, cas sinaom, a kinunam,

18 Ni Jehova nabattalay nga agpungtot, ket aglablabonan iti caasi a naayat, macacawan iti kinadakes ken panangsalungasing ket uray apagapaman dinanto waywayan ti macabaddut, a pasarungcaranna ti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicapat a caputotan.

19 Pacawanem, dawatec kenca, ti kina-dangkes daytoy nga ili, cas iti kinadackel ti caasim a naayat, ken mayannurot iti pinangpacawanmo itoy nga ili, nanipud sadi Egipto agpapan ita.

20 Ket ni Jehova kinunana, Pinacawanco cas mayabuloy iti saom:

21 Ngem pudno unay, cas iti siac sibibiagac ken pannacapunonto amin a daga iti gloria ni Jehova;

22 gaput ta amin dagidiay a tao a nacakita iti gloriac, ken dagiti pagilasinac a gapuanac sadi Egipto ken iti tay-ac, nupay casta sinuutdac cadagitoy naminsangapulo dâras, ket dida impangag ti timecco;

23 pudno nga isuda didanto makita ti daga nga insapatac cadagiti ammada, wenno siasinoman cadagiti nangumsi caniac dinanto makita:

24 ngem ni adipenco a Caleb, gaput ta adda sabali a nakemna, ket sinursurotnac a di sinina, isu iserreconto iti daga a napananna; ket dagiti putotna agtagicudanto.

25 Ita dagiti Amalecitas ken dagiti Cananeo agnaedda iti lobong: inton bigat lumicudcayo ket dumanoncay iti tay-ac nga agdalan iti agpa-Baybay a Nalabaga.

26 Ket ni Jehova imbagana ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

27 Casanonto ti cabayag ti panaganusco itoy dakes a gimong nga agdanengdeng iti maicaniwas caniac? Nangngego dagiti danengdeng dagiti annac ti Israel nga agdanengdeng iti maicaniwas caniac.

28 Saoem cadacuada, Cas iti siac sibibiagac, cuna ni Jehova, kinaagpaysona, a cas ti panagsaoyo cadagiti lapayagco, castanto ti aramidec cadacayo:

29 ditoyto a tay-ac ti pagpasagan dagiti bangcayyo; ken amin dagiti nabilang cadacayo, cas mayannurot iti dagup ti bilangyo, manipud iti duapulo ti tawenna ken nasuroc a nagdanengdeng iti maicaniwas caniac,

30 pudno a dicayto macastrec iti daga a nacaipoonan ti nangisapatac tapno pagnaedencay idiay, malacsid ni Caleb nga anac ni Jefone, ken ni Josue nga anac ni Nun.

31 Ngem dagiti babassityo a sinaoyo nga isudanto ti maranggasan isudanto ti iserrecco, ket isudanto ti macaammo iti daga nga inuyawyo.

32 Ngem ti maipapan cadacayo, dagiti bangcayyo a natay agpasagdanto ditoy a tay-ac.

33 Ket dagiti annacyo agwalangwalangdanto iti tay-ac iti uppat a pulo a tawen, ken awitendanto dagiti kinabalangetcansiyoy, inggana iti di maibus dagiti bangcayyo iti tay-ac.

34 Mayannatup ti bilanğ dagiti aldaw a pinagsimisimyo iti daga nga isu ti uppat a pulo nga aldaw, ti tunggal aldaw cabatoganna ti maysa a tawen, nga awawitenyonto dagiti kinadakesyo, a uppat a pulo met laeng a tawen, ket maammoanyonto ti isisinac.

35 Siac a Jehova sinaoc, pudno a daytoy aramidecto iti amin daytoy dakes a gimong, a naum-ummong a nagtitipon iti maicaniwas caniac: iti daytoy a tay-ac maibusdanto, ket idiay mataydanto.

36 Ket dagiti lallaki nga imbaon ni Moises a nagsimisim iti daga, a nagsubli ken namagdahengdeng iti maicaniwas kencana iti amin a gimong iti panangidanonda iti maysa a dakes a damag a maisupadi iti daga,

37 dagidiay met laeng a lallaki a nangidanon iti dakes a damag ti daga natayda iti didigra iti sangô ni Jehova.

38 Ngem ni Josue nga anac a lalaki ni Jefone natdada a sibibiag cadagidiay a tattao a napan nagsimisim iti daga.

39 Ket ni Moises pinalawagna dagitoy a sao cadagiti annac ti Israel: ket ti ili naglidayda iti dackel unay.

40 Ket bimmangonda a nasapa iti bigat, ket simmang-atda iti tapaw ti bantay a kinunada, Adtoy addacam ditoy, ket ala sumang-atcamto iti disso nga incari ni Jehova: ta nagbasolcami.

41 Ket ni Moises kinunana, Apayapay ita salungasingenyo ti bilin ni Jehova, idinto a kitkitaenyo nga awanto ti pagbanaganna a naimbag?

42 Dicay sumang-at, ta ni Jehova awan cadacayo; tapno dicayto macabil iti sangó dagiti cabusoryo.

43 Ta idia dagiti Amalecitas, ken dagiti Cananeo addada iti sangoyo, ket mapasagcayto iti campilan: gaput ta naglicudcayo iti isusurot ken Jehova, isu ti gapuna nga awanto cadacayo ni Jehova.

44 Ngem isuda nagpangasda a simmang-at iti tapaw ti bantay: nupay casta ti lacasa ti tulag ni Jehova, ken ni Moises saanda a pimmanaw iti pacarso.

45 Idin dagiti Amalecitas simmalogda, ken dagiti Cananeo a nagnaed iti dayta a bantay, ket kinabilda ida, ket pinarmecda ida inggana iti Jorma.

*Linlinieg maipapan cadagiti datdaton.
Ti pannacacusa ti di nagnñilin
iti panaginaná. Panna-
eabilin dagiti par-
araypay.*

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No macastreccayto iti daga a pagnaedanyo nga itedco cadacayo,

3 ket mangaramidcayto iti maysa a daton iti apuy ken Jehova, maysa a daton a mapuuran, wenno maysa a sacrificio, a pagtungpal iti cari, wenno cas maysa a daton ti sibubulos a nakem, wenno cadagiti natudingnan a fiestayoy, tapno maramid ken Jehova ti maysa a nabanglo a sayamusom, pangén *dagiti animal a dackel*, wenno *dagiti animal a babassit*:

4 tinto mangipaay ngarud ti irucabna, idatonna ken Jehova ti daton a bellaay nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti apagcapat ti maysa nga hin a lana:

5 ket ti arac a daton nga inumen, nga apagcapat ti maysa nga hin, saganaemto agraman ti daton a mapuuran, wenno mai-

paay a sacrificio a cacuyog ti tunggal cordero.

6 Wenno ti cacuyog ti tunggal carnero a lalaki saganaemto a maipaay a daton a bellaay ti dua nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti maysa nga apagcatlo ti maysa nga hin a lana:

7 ket ti maipaay a daton nga inumen, idatagmonto ti apagcatlo ti maysa nga hin nga arac, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

8 Ket no agsaganaca iti maysa a lalaki a baca a maipaay a daton a mapuuran, wenno maipaay a maysa a sacrificio a pagtungpal iti cari, wenno maipaay a dataton iti cattia ken Jehova:

9 idatagmonto ngarud, agraman ti lalaki a baca, ti maysa a daton a bellaay a tallo nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti guddua ti maysa nga hin a lana.

10 Ket irucabmonto a daton nga inumen ti guddua ti maysa nga hin nga arac, a maysa a daton a maaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

11 Castoy ti maaramidto iti tunggal lalaki a baca, wenno tunggal maysa a carnero a lalaki, wenno tunggal maysa a cordero a lalaki, wenno cadagiti urbon a calding.

12 Cas mayannurot iti bilanğ a saganaenyonto, casta ti aramidenyonto iti tunggal maysa a mayabuloy iti bilanğda.

13 Amin a patnenğ a nayanac aramidennanto dagitoy a mayabuloy itoy a galád iti panangipaay iti maysa a daton a naaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no maysa a gangannaet a maki-pagnaed cadacayo, wenno siasino nga addanto cadacayo cadagiti capcaputotanyo, ket mangipaayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova; cas ti aramidenyocastanto ti aramidenna.

15 Iti maipaay iti gimong, addanto maymaysa nga alagaden nga agservi cadacayo, ken maipaay iti gangannaet a maki-pagnaed cadacayo, maymaysa nga alagaden nga agnanayon agpapan pay putputoty: cas ti casasaadyo, castanto ti gangannaet iti sangó ni Jehova.

16 Maymaysa a linteg ken maymaysa a nagbilinan isunto ti maalagad cadacayo ken maalagad iti gangannaet a makipagnaed cadacayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

18 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saoen cadacuada, No macastreccayo iti daga a pangipanac cadacayo,

19 maaramidto ngarud, nga, no mangancayo iti tinapay ti daga, mangipaaycayo iti maysa a daton a maipangato ken Jehova.

20 Iti umuna ti gamayyo mangidatoncayo iti maysa a bibingca a maipaay a daton a maipangato : cas panangaramidyo iti maipangato a daton ti pagtaltagan, casta ti panangingatoyo.

21 Iti umuna ti gamayyo itedyonto ken Jehova a maysa a daton a maipangato agpapan capcaputotanyo.

22 Ket no bumiddutcayo ken dicay tungpalen amin dagiti bilbilin nga imbaga ni Jehova ken Moises,

23 amin met laeng nga imbilin ni Jehova cadacayo nga insao ni Moises, nani-pud idi aldaw a panangted ni Jehova iti bilinna agpapan capcaputotanyo ;

24 maaramidto ngarud, a no naaramid a di ginagara, a saan nga ammo ti gimong, amin a gimong mangipaayto iti maysa a bumaro a baca a daton a mapu-uran, a nabannglo a sayamusom ken Jehova, agraman ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum, cas mayannurot iti nagbilinan, ken maysa a lalaki a calding a daton gapu iti basol,

25 ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbonng a maipaay iti gimong dagiti annac ti Israel, ket isuda mapacawandanto ; ta isu maysa a biddut ; ket inyegda dagiti datonda a maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova, ken datonda gapu iti basol iti sangō ni Jehova a maipaay iti biddutda :

26 ket amin a gimong dagiti annac ti Israel mapacawanto, casta met ti gangannaet a makipagnaed cadacuada ; ta iti biang ti amin a tao, naaramid a di ginagara.

27 Ket no ti maysa a tao macabasol a dina ginagara, mangidatagto ngarud iti maysa a cabayan a calding nga agtawen iti maysa, a daton gapu iti basol.

28 Ket ti sacerdote mangaramidto iti pacaabbonngan a maipaay iti cararua a bumiddut no macabasol a dina gagaraen iti sangō ni Jehova, tapno aramidenna ti pannacaabbonnga ; ket mapacawanto.

29 Addaancayto iti maysa a linteg a maipaay iti adda maaramidna a dina gagaraen, tubo man cadagiti annac ti Israel wenno gangannaet a makipagnaed cadacuada.

30 Ngem ti tao nga adda aramidna iti napalangguad nga ima, patneng man nga umili wenno gangannaet, isu met laeng agbassawang ken Jehova ; ket dayta a cararua maipusayto iti ilina.

31 Gaput ta isu dina intaltalec ti sao ni Jehova, ket sinalungasingna ti bilinna ; dayta a tao matalipupusto a maipusay, ti kinadakesna maipabaclayto kencuana.

32 Ket idi caadda dagiti annac ti Israel iti tay-ac, nasaracanda ti maysa a lalaki nga agummong ti sungsunngrod iti aldaw a panaginana.

33 Ket dagiti nacasarac kencuana nga agur-urnong iti sungsunngrod inyegda cada Moises ken ni Aaron, ken iti amin a gimong.

34 Ket impaingda, gaput ta saan pay a naikeddenng no ania ti maaramid coma kencuana.

35 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ti lalaki pudno a mapapatayto : dagup ti gimong uburendanto iti batbato iti ruar ti pacarso.

36 Ket amin a gimong inyegda iti ruar ti pacarso, ket inuburda cadagiti batbato, tapno natay ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

37 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

38 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket ibilinmo cadacuada a mangaramidda iti agservi cadacuada a parparaypay cadagiti gaygayadan dagiti cawesda, agpapan cadagiti putputotda, ket icabildanto iti rabaw ti paraypay ti tunggal gayadan ti maysa a lubid nga azul :

39 ket agservinto cadacayo a paraypay, tapno makitkitayo, ket malagipyo dagiti amin a bilbilin ni Jehova, ket sungpotenyo ida ; ken tapno dicay sursuroten ti pusoyo met laeng ken matmatayo met laeng a mangipacadawyan cadacayo iti panagbalangcantis ;

40 tapno laglagipenyo ken aramidenyoy amin a bilbilinco, ket nasantoancayo iti Diosyo.

41 Siac ni Jehova a Diosyo, a nanngaon cadacayo iti daga nga Egipto, tapno siac ti Diosyo : siac ni Jehova a Diosyo.

Ti yaalza ni Core. Ti pannacadusa dagiti immalza. Ti pannacaaramat dagiti paginciensoan dagiti immalza. Agtanabutob ti ili ket ti maysa a didigra maibaon.

16 Ket ni Core nga anac a lalaki ni Isar nga anac a lalaki ni Coat nga anac a lalaki ni Levi, agraman ni Datan ken Abirom nga annac a lallaki ni Eliab, ken ni Hon nga anac a lalaki ni Felet, annac ida ni Ruben, nangalada *cadagiti lallaki*:

2 ket timmacerda iti sango ni Moises, a cacanunongda dagiti dadduma nga annac ti Israel, a duagasut ket limapulo nga agtuturay ti gimong, a naayaban iti gimong, lallaki a nadayaw;

3 ket nagnummongda a nagtitipon iti maibusor cada Moises ken Aaron, ket kinunada cadacuada, Nalabes ti panagindadackelyo, idinto a ti amin a gimong nasantoanda, tunggal maysa cadacuada, ket ni Jehova siaadda cadacuada: Apayapay ngarud nga ipangpangronayo nga irimbaw ti bagbagiyo iti gimong ni Jehova?

4 Ket ni Moises idi nangngegna, nagpacleb:

5 ket nakisao ken Core ken amin a caduana, a kinunana, Inton bigat, iparangto ni Jehova no asino ti taona, ken asino ti nasantoan, ken paasitgennanto iti dennana: a ti piliennanto met laeng, paasitgennanto kencuana.

6 Daytoy ti aramideno; mangalacayo cadagiti paginciensoan, ni Core ken amin a cadduana;

7 ket iccanyo ida iti apuy, sacay iccan ida iti incienso iti sango ni Jehova intono bigat: ket maaramidto a ti lalaki a pilien ni Jehova, *isunto* ti santo; dacayo nalabes ti panagindadackelyo, dacay nga annac ni Levi.

8 Ket ni Moises kinunana ken Core, Denngeno ita, dacayo nga annac ni Levi:

9 *Ipanyo ngata* a bassit cadacayo ti pinangilasin ni Jehova cadacayo iti gimong ti Israel, tapno yadanicay kencuana met laeng; tapno aramideno ti panagservi iti tabernaculo ni Jehova, ken tapno agyancayo iti sango ti gimong nga aganong cadacuada;

10 ken tapno inyasidegnaca ken amin a cacabsatmo nga annac a lallaki ni Levi agraman kenca? ; ket sapuleno met ti pa-uagsacerdote?

11 Isu ti gapuna a sica ken amin a cadduam nagtitiponcayo a naummong a bumusor ken Jehova: ket ni Aaron, Siasino aya a pagdanengdenganyo iti maibusor kencuana?

12 Ket ni Moises nagbaon iti immayab cada Datan ken Abirom, nga annac a lallaki ni Eliab: ket isuda kinunada, Dicanto sumang-at:

13 bassit a banag aya ti pinangaonmo cadacami iti maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró tapno patayennacam iti tay-ac, ; ngem masapulmo met a pagbalinen ti bagim a maysa a palungo cadacami?

14 Maysa pay dinacam inyeg iti maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró, wenna iniccannacam iti tawiden a taltalon ken cau-uvasan: colocolam aya dagiti mata dagitoy a lallaki? Dicanto sumang-at.

15 Ket ni Moises nagunget la unay idi, ket kinunana ken Jehova, Dica ipatpateg dagiti datdatonda: diac nangala iti maysa nga asno cadacuada, wenna nangranggas iti maysa cadacuada.

16 Ket ni Moises kinunana ken Core, Agyancayto, sica ken amin a gimongmo, iti sango ni Jehova, sica ken isuda, ken ni Aaron intono bigat:

17 ket mangalacayo, tumunggal maysa a lalaki, iti paginciensoanna, ket iccanyo ida iti incienso, sayonto yeg iti sango ni Jehova, tunggal lalaki ti paginciensoanna, duagasut ket limapulo a paginciensoan; sica met ken ni Aaron tunggal maysa ti paginciensoanna.

18 Ket isuda nangalada, ti tunggal lalaki, ti paginciensoanna, ket iniccanda ida iti apuy, sada pinisucan iti incienso, ket nagyanda iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, agraman cada Moises ken Aaron.

19 Ket ni Core inummongna ti dagup ti gimong a maibusor cadacuada iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong: ket ti gloria ni Jehova nagparang iti amin a gimong.

20 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

21 Makilasincayo iti daytoy a gimong, tapno ibusec ida iti apagdaricmat.

22 Ket nagpaclebda ket kinunada, O Dios, a Dios dagiti espiritu ti isu-amin a lasag, macabasolto ti maysa a tao, ket sica macaungetcanto iti dagup ti gimong?

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

24 Ibagam iti gimong a cunam, Adayo- anyo ti naglawlaw iti tabernaculo da Core, Datan ken Abiron.

25 Ket ni Moises timmaeder sa napan iti yan da Datan ken Abirom; ket dagiti lallacay ti Israel simmurotda kencuana.

26 Ket nagsao iti gimong, a kinunana, Panawanyo, dawatec cadacayo, dagiti toltolda dagitoy nadangkes a lallaki, ket dicay sumagid iti cucuada, di la ket ta mapucawcayo cadagiti basbasolda.

27 Gapuna nga inadayuanda ti tabernaculo da Core, Datan ken Abirom iti isu-amin a sikig: ket da Datan ken Abirom rimmuarda ket nagyanda iti runangan dagiti toltoldada ken dagiti assawada, ken dagiti annacda a lallaki, ken dagiti babassitda.

28 Ket ni Moises kinunana, Gaput' itoy ammoenyo a ni Jehova imbaonnac a nangaramid cadagitoy a gapuanan; ta diac *inaramid ida* a nakemco laeng.

29 No dagitoy a tattao matayda coma iti toltoldada iti sapa sap a pacatayan dagiti amin a tao, wenno no masucnalanda coma cas panagsucnal ti isu-amin a tao; ni Jehova ngarud dinac imbaon.

30 Ngem no ni Jehova aramidenna ti baro a banag ket ti daga ngangna ti ngiwatna, ket tilmonenna ida agraman amin a cucuada, ket sibibiagda a macarosocos iti tanem, maawatanyonto ngarud a dagitoy a lallaki inumsida ni Jehova.

31 Ket naaramid idi nga nalpasna nga impalawag amin dagitoy a sao nagbingngi ti daga iti babaenda,

32 ket ti daga nginanangana ti ngiwatna ket inalun-unna ida, ken dagiti famfamiliada, ken amin a lallaki a naibuyot ken Core, ken amin a cucuada.

33 Iti casta, isuda ken amin a kimanunong cadacuada nacaronocnda a sibabagi iti tanem: ket ti daga pinunitanna ida, ket natayda iti tengnga ti gimong.

34 Ket amin ti Israel nga adda idi iti lawlawda nagtarayda idi a nagickisda: ta kinunada. Di la ket ta alun-unennacami ti daga.

35 Ket rimmuar ti apuy nga aggapu ken Jehova, ket inalun-unna dagiti dua gasut ket limapulo a lallaki a nangipaay iti incienso.

36 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

37 Ibagam ken Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, nga alaenna dagiti paginciensoan iti apuy, ket iwarsim ti apuy iti adayo; ta nasantoanda,

38 uray dagiti paginciensoan dagitoy managbasol a maicaniwas iti bibiagda met laeng; ket papitpitmo ida nga agservi a calupcup ti altar: ta indatonda met ida iti sangno ni Jehova, isut' gapuna a nasantoanda: ket isudanto ti maysa a tandaan cadagiti annac ti Israel.

39 Ket ni Eleazar a sacerdote innalana dagiti paginciensoan a suer nga indaton dagidi napuuran; ket pinitpitda ida a pagcalupcup iti altar:

40 nga isu ti panglaglagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel, tapno awan ti sangsangaili a saan a putot ni Aaron nga umasideg a mamasged iti incienso iti sangno ni Jehova; tapno saan coma a cas ken Core, ken cas cadagiti caduana: cas sinao ni Jehova kencuana nga imbilin ken Moises.

41 Ngem idi simmaruno a bigat amin a gimong dagiti annac ti Israel nagtanabutobda iti maicaniwas cada Moises ken Aaron, a kinunada, Pinapatayyo dagiti tao ni Jehova.

42 Ket naaramid idi a ti gimong na titipon a bimmusor cada Moises ken Aaron, kinitada ti tolda ti gimong; ket, adtoy, ti ulep inabonganna, ket ti gloria ni Jehova nagparang.

43 Ket da Moises ken ni Aaron immayda iti sangno ti tolda ti gimong.

44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

45 Makilasincay iti daytoy a gimong, tapno ibusec ida iti apagdaricmat, ket isuda nagpaclebda.

46 Ket ni Moises sinaona ken Aaron, Alaem ti paginciensoan, ket iccam iti apuy nga aggapu iti altar, sacanto iccan iti incienso, ket dardarasem nga ipan iti gimong, ket aramidem ti pannacaabongda: ta ti unget addan a rimmuar ken Jehova; ti didigra narugianen.

47 Ket ni Aaron innalana cas sinao ni Moises, ket nagtaray a napan iti tengnga dagiti naum-ummong; ket, adtoy, ti didigra nairugi iti baet dagiti tao: ket imparabawna ti incienso, ket inaramidna ti pannacaabong ti ili.

48 Ket nagtacerditi baet dagiti natay

ken dagiti nabiag; ket ti didigra napasardeng.

49 Ket dagiti natay iti didigra sangapulo ket uppat a ribu ket pitogasutda idi, sabali pay dagiti natay a gapu ken Core.

50 Ket ni Aaron nagsubli ken Moises iti ruangan ti tolda ti gimong: ket ti didigra napasardeng.

Ti sarucod ni Aaron agsaringit.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket mangalaca cadacuada iti sarsarucod, maysa iti tunggal balay dagiti ammada, cadagiti amin a pangpangoloenda a maitutop cadagiti balbalay dagiti ammada, sangapulo ket dua a sarucod: isuratmo ti nagan ti tunggal maysa a tao iti sarucodna.

3 Ket isuratmonto ti nagan ni Aaron iti sarucod ni Levi: ta addanto maysa a sarucod ti tunggal olo dagiti balbalay dagiti ammada.

4 ket idulinmonto ida iti tolda ti gimong iti sangō ti pamanecnec a pangsaracac cadacayo.

5 Ket maaramidto a ti tao a piliecto, agsabongto ti sarucodna: ket pagsardengecto iti yanco dagiti dandanengdeng dagiti annac ti Israel, a panangdanengdengda iti maicaniwas kenca.

6 Ket ni Moises sinaona cadagiti annac ti Israel, ket amin a pangoloenda intedda kencuana dagiti sarucod, iti tunggal pangolo maysa, a maitutop cadagiti balbalay dagiti ammada, a sangapulo met laeng ket dua a sarucod: ket ti sarucod ni Aaron adda idi cadagiti sarucodda.

7 Ket ni Moises indulinna dagiti sarucod iti sangō ni Jehova iti tolda ti pamanecnec.

8 Ket naaramid nga iti simmuno a bigat, ni Moises simbrec iti tolda ti pamanecnec: ket adtoy ta ti sarucod ni Aaron a maipabagi iti balay ni Levi, nagsaringit, ken nagbusel, ket nagsabong, ket namataud iti naloom nga almendras.

9 Ket ni Moises impanna amin a sarucod a ingapuna iti sangō ni Jehova cadagiti amin nga annac ti Israel: ket isuda kinitada, ket innalada tumunggal maysa a lalaki ti sarucodna.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Isublim nga icabil ti sarucod ni Aaron iti sangō ti pamanecnec tapno masalimetmetan nga agservi a pagtandaanan a mai-

busor cadagiti annac ti kinasungit; tapno mapaggibusmo dagiti tantanabutob a maicaniwas caniac, tapno dida matay.

11 Castoy ti inaramid ni Moises: cas ti imbilin ni Jehova kencuana, casta ti inaramidna.

12 Ket dagiti annac ti Israel nakisaoda ken Moises, a kinunada, Adtoy ta mataycami, madadaelcami, madadaelcam a natalipupus.

13 Tunggal maysa nga umasideg, nga umadani iti tabernaculo ni Jehova, matay: ¿dacam amin mataycamto?

Dagiti rebben dagiti Levitas. Ti bagid dagiti sacerdote cadagiti datdaton. Dagiti apagcapulo maipato cadagiti Levitas.

18 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Sica ken dagiti annacmo a lallaki ken ti balay dagiti amman agraman kenca, awitenyo ti basol ti santuario: ket sica ken dagiti annacmo a lallaki agraman kenca, awitenyonto ti kinadakes ti kinasacerdoteyo.

2 Ket dagiti cacabsatmo met a putot ni Levi a caputotan ni amam, paasitgem ida kenca, tapno maitiponda kenca, ket agannonгда kenca: ngem sica ken dagiti annacmo agraman kenca agyancayto iti sangō ti tolda ti pamanecnec.

3 Ket isuda tungpalendanto ti igunamgunammo ken ti panagaluaad iti amin ti Tabernaculo: isuna laeng a didanto umadani iti yan dagiti basbaso ti santuario, ken iti yan ti altar, tapno dida matay, isuda man wenna dacayo.

4 Ket maitipondanto kenca, ket salimetmetandanto ti panagaluaad ti tolda ti gimong, a maipaay iti isu-amin a maaramid iti Tabernaculo: ket dinto umadani kenca ti sangsangaili.

5 Ket salimetmetanyonto ti panagaluaad ti santuario ken ti panagaluaad ti altar: tapno awanton ti pungtot cadagiti annac ti Israel.

6 Ket sica, adtoy, innalac dagiti cacabsatmo a Levitas cadagiti annac ti Israel: isuda ti maysa a sagut kenca a naited ken Jehova, tapno agservida iti tolda ti gimong.

7 Ket sica ken dagiti annacmo a lallaki agraman kenca salimetmetanyonto ti kinasacerdoteyo iti isu-amin nga annong ti altar, ken maipaay ti adda iti uneg ti abbong; ket agservicayto: itedco cadacayo a cas sagut ti kinasacerdote nga an-

nonḡ: ket ti sangsangaili nḡa umadani mapapatayto.

8 Ket ni Jehova nagsao ken Aaron, Ket siac, adtoy, intedco kenca ti pannacaalud dagiti datonco a maipangato, uray amin dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel; intedcon ida kenca ken cadagiti annacmo a bāgi nḡa agnanayon maipoon iti pannacasapsapo.

9 Daytoy isunto ti cucuam cadagiti nasantoan unay a mailisi iti apuy: tunggal datonda, uray tunggal datonda a daton a bellaay, ken tunggal datonda gapu iti basol, ken tunggal datonda gapu iti salungasing nḡa idatagda caniac isudanto a casantoan kenca, ken cadagiti annacmo a lallaki.

10 Cas cadagiti casantoan unay, mangancanto cadagidiay; cadagidiay manganto tunggal lalaki; nasantoanto kenca.

11 Ket daytoy ti cucuam; ti daton a maipangato ti isāgutda, amin met laeng a datdaton a mailili dagiti annac ti Israel; itedco ida kenca, ken cadagiti annacmo a lallaki, ken cadagiti annacmo a babbai agraman kenca, a biangda nḡa agnanayon: tunggal maysa a nadalus iti balaymo manganto cadagidiay.

12 Amin a casayaatan ti lana, ken amin a casayaatan ti arac, ken iti bucbukel, dagiti umuna a bungbungada nḡa itedda ken Jehova, kenca intedcon ida.

13 Dagiti umuna a bungbunga a naloom dagiti isu-amin nḡa adda iti dagada nḡa yegda ken Jehova, cucuamto; tunggal maysa a nadalus iti balaymo manganto cadagitoy.

14 Amin a maipaay iti Israel cucuamto.

15 Amin a manglucacat iti apacan iti amin a lasag nḡa idatonda ken Jehova, tao man ken animal, cucuamto: nupay casta ti inauna nḡa anac ti tao, di bumurong a subbotemto, ket ti umuna nḡa anac dagiti saan a nadalus nḡa animal sambotemto.

16 Ket dagiti masambot cadacuada manipud agtawen iti maysa a bulan sambotemto, cas mayannurot iti panggatadam, a maibatog iti pirac a lima a siculo, cas ti siculo ti santuario (isu a duapulo a gera).

17 Ngem ti inauna nḡa urbon ti maysa a baca, wenna inauna nḡa anac ti carnero, wenna ti inauna ti maysa a calding, dicanto samsamboten; isuda nasantoanda: iwarismento ti darada iti rabaw ti altar, ket puuramto ti tabada, a daton a maaramid

iti apuy a maipaay a nabanglo a sayamu-som ken Jehova.

18 Ket ti lasagda cucuamto, cas ti barucong a mailili, ken cas ti luppo a macanawan, cucuamto.

19 Amin dagiti daton a maipangato cadagiti nasantoan nḡa irucbab dagiti annac ti Israel ken Jehova intedco kenca ken cadagiti annacmo a lallaki, ken cadagiti annacmo a babbai, agraman kenca, cas maysa a bāgi nḡa agnanayon: isut' maysa a tulag ti asin nḡa agnanayon kenca, ken cadagiti putotmo agraman kenca, iti sangō ni Jehova.

20 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Sica awanto ti tawidmo iti dagada, wenna awanto ti binglaymo cadacuada: Siac ti bāgim ken tawidmo iti baet dagiti annac ti Israel.

21 Ket cadagiti annac ni Levi, adtoy, intedco amin nḡa apagcapulo iti Israel a maysa a tawid, a sabrut ti annong nḡa iservida, a panagannong met laeng iti tolda ti gimong.

22 Manipud ita dagiti annac ti Israel didanto umasideg iti tolda ti gimong, di la ket ta amitenda ti basol ket matayda.

23 Ngem dagiti Levitas aramidendanto ti annong ti tolda ti gimong, ket bacalayendanto ti kinadakesda: isunto ti malalagad iti agnanayon cadagiti capcaputot- anyo ken cadagiti annac ti Israel, isuda awanto ti tawidda.

24 Ta ti apagcapulo dagiti annac ti Israel, nḡa irucbabda, a daton a maipangato ken Jehova, intedcon cadagiti Levitas a maysa a tawid: isu ti gapuna nḡa insaoc cadacuada, Cadagiti annac ti Israel awanto ti tawidda.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

26 Maysa pay saemto cadagiti Levitas, ket cunam cadacuada, No alaenyo cadagiti annac ti Israel ti apagcapulo nḡa intedco cadacayo nḡa aggapu cadacuada a tawidyo, mangirucbabcayto nḡarud iti dayta iti maysa a daton a maipangato ken Jehova, a maysa nḡa apagcapulo ti apagcapulo.

27 Ket ti maipangato a datonyo mabilangto cadacayo a cas la cadagiti bukel ti pagtaltagan, ken cas ti kinawadwad ti arac iti pagpespesan.

28 Castoy met ti panangirucbabyonto iti daton a maipangato ken Jehova cadagiti amin nḡa apagcapuloyo nḡa awatenyo cadagiti annac ti Israel; ket cadagitoy

itedyonto ti daton a maipangato ni Jehova ken Aaron a sacerdote.

29 Iti dagup dagiti sagságutyo ipaay-yonto amin a daton a maipangato ni Jehova, iti dagup ti casasayaatanna, a ti pasetna a napasanto.

30 Isu ti gapuna a saoem cadacuada, No ingatoyo ti casasayaatan a nayonna, maibilangto ngarud cadagiti Levitas, a cas ti apit ti pagtaltalagan, ken cas ti apit ti pagpespesan ti arac.

31 Ket canenyonto iti tunggal disso, dacayo ken dagiti cabbalayyo: ta isu ti gongonayo a cabatogan ti panagannongyo iti tolda ti gimong.

32 Ket dacayo dicayto agawit iti basol gapu iti dayta, no ingatoyon ti nayonna a casayaatan: ket dicayto mulitan dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel, tapno dicay matay.

Ti Pannacaguor nga aramaten dagiti dapo ti nalabaga a danawan a baca.

19 Ket ni Jehova nagsao ken ni Moises ken Aaron, a kinunana,

2 Dagitoy isu ti nagbilinan ti linteg nga imbilin ni Jehova a kinunana, Saoem cadagiti annac ti Israel a mangyegda kenca iti maysa a danawan a baca a nalabaga ket awan labangna, nga awan pamilawan kencuana, ken di pay naparabawan iti sangol:

3 ket itedyonto ken Eleazar a sacerdote, ket isu iruarnanto iti ruar ti pacarso, ket maysanto ti pumapatay iti sangaoananna:

4 ket ni Eleazar a sacerdote itinto ramayna ti pangalana iti darana, ket mangiwaristo iti darana, nga iturongna iti sangol ti tolda ti gimong, iti maminpito:

5 ket maysa ti mangpuurto iti danawan a baca iti imatangna; ti lalatna, ken ti lasagna, ken ti darana agraman ti tackina purannanto:

6 ket ti sacerdote mangalanto iti cayo a cedro ken hisopo ken escarlata, ket isebbananto iti tengnga ti pacapuuran ti baca.

7 Ti sacerdote labaannanto dagiti cawesna, ket digosenanto ti bagina iti danum, ket iti calpasanna, sumrecto iti pacarso, ket ti sacerdote narugitto inggana iti rumabii.

8 Ket ti pumuur iti danawan a baca labaannanto iti danum dagiti cawesna, ket digosennanto iti danum ti bagina, ket narugitto inggana iti rumabii.

9 Ket maysa a tao a nadalus ummongennanto dagiti dapo ti baca a danawan ket idulinnanto iti ruar ti pacarso iti maysa a disso a nadalus; ket maaywananto nga agservi iti gimong dagiti annac ti Israel a maysa a danum a maipaay iti kinarugit: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

10 Ket ti nangurnong cadagiti dapo ti danawan a baca labaannanto dagiti paganayna, ket isu narugitto inggana iti rumabii: ket isunto ti agservi a maysa nga alagaden nga agnanayon cadagiti annac ti Israel ken iti gangannaet a makinaed cadacuada.

11 Ti sumagid iti bagí a natay ti siasino a tao saanto a nadalus iti pito nga aldaw.

12 Isu met laeng dalusannanto ti bagina iti daydiay a danum iti maicatlo nga aldaw, ket iti maicapito nga aldaw nadalusto; ngem no dina dalusan ti bagina iti maicatlo nga aldaw, dinto ngarud nadalus iti maicapito nga aldaw.

13 Siasinoman a sumagid iti bagí a natay ti tao, ket saanna a dalusan ti bagina, mamulitanna ti tabernaculo ni Jehova; ket dayta a cararua maipusayto iti Israel: gaput ta ti danum a maipaay ti kinarugit saan a naiwaris kencuana, isu saanto a nadalus; ti saanna a kinadalus adda pay la kencuana.

14 Daytoy isu ti linteg no matay ti maysa a tao iti maysa a tolda: tunggal maysa a sumbrec iti tolda, ken tunggal maysa nga adda iti tolda saanto a nadalus iti pito nga aldaw.

15 Amin nga agdadata a baso nga awan ti calubna a naisilpo saan a nadalus.

16 Ket siasinoman iti langalang a mangsagid iti maysa a natay iti campilan, wenna natay a bagí, wenna maysa a tulang ti tao, wenna maysa a tanem, saanto a nadalus iti pito nga aldaw.

17 Ket iti maipaay iti saan a nadalus mangaladanto iti dapdapo ti napuuran a daton gapu iti basol, ket ti agayus a danum maicabilto iti maysa a baso:

18 ket ti maysa a tao a nadalus mangalanto iti hisopo, ket itanebnanto iti danum, ket iwarisna iti rabaw ti tolda ken amin a basbaso ken amin a tattao nga adda idiyay, casta met ken nacasagid iti tulang, wenna iti pinatay, wenna iti natay, wenna iti tanem:

19 ket ti tao a nadalus warisannanto ni

saan a nadalus iti maicatlo nga aldaw, ken iti maicapito nga aldaw : ket iti maicapito nga aldaw dalusannanto ; ket isu labaan-nanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket nadalusto iti rumabii.

20 Ket tinta tao a saan a nadalus ket dinanto dalusan ti bagina, dayta a cararua maipusayto iti tengnga ti gimong, gaput ta minulitanna ti santuario ni Jehova : ti danum a maipaay iti kinarugit saan a naiwaris kencuana ; isu saan a nadalus.

21 Ket isunto ti agnanayon a maalagad cadacuada : ket ti mangiwaris iti danum a maipaay iti kinarugit labannanto dagiti pagan-anayna ; ket ni sumagid iti danum a maipaay iti kinarugit narugitto inggana iti rumabii.

22 Ket ti uray ania a sagiden ti tao a narugit, narugitto ; ket ti cararua a mangsagid iti dayta saanto a nadalus inggana iti rumabii.

Ipatatay ni Miriam. Dagiti danum ti Meriba. Ti Edom sukirena ti ilalawat ti Israel. Ni Aaron natay sadi Hor.

20 Ket dagiti annac ti Israel, a dagup ti gimong simreca iti tay-ac ti Zin iti umuna a bulan : ket ti ili nagnaed iti Cades ; ket ni Miriam natay idia, ket naitabon idia.

2 Ket idiaf awan danum a nagservi iti gimong : ket naguurnongda a nagtitipon iti maibusor cada Moises ken Aaron.

3 Ket ti ili nakisubangda ken Moises, a kinunada, ; Dicam coma ket natay idi natay dagiti cacabsatmi iti sangon ni Jehova !

4 Ket apayapay nga inyegyo ti gimong ni Jehova iti daytoy a tay-ac, tapno mataycami agraman dagiti animalmi ?

5 Ket isut' gapuna aya a pinasang-atdacami nga impanaw iti Egipto tapno yegdadacam itoy dakes a lugar ? saan a lugar ti bin-i, wenna ti higos, wenna ti uvas, wenna ti granada ; wenna ti danum nga inumen ti adda la coma ditoy.

6 Ket ni Moises ken ni Aaron pimmanawda iti sangon ti gimong a napan iti ridad ti ruangan ti tolda ti gimong, ket nagpaclebda : ket ti gloria ni Jehova nagparang cadacuada.

7 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

8 Alaenyo ti sarucod ket tiptiponenyto ti gimong, sica ken ni Aaron a cabsatmo,

ket saenyo iti bato iti sangon dagiti mata-da, nga itedna ti danumna coma ; ket sica ipanmonto cadacuada ti danum nga aggapu iti bato ; iti casta itedmonto ti inumen ti gimong ken dagiti animalda.

9 Ket ni Moises innalana nga ingapu iti sangon ni Jehova ti sarucod, cas imbilinna kencuana.

10 Ket da Moises ken Aaron inummonga ti gimong a tiniptipon iti sangonan ti bato, ket kinunada cadacuada, Denggenyo ita, dacayo a nasungit ; yegandacayto ti danum nga aggapu iti daytoy a bato ?

11 Ket ni Moises ingatonna ti imana, ket binaotna ti bato idi sarucodna, iti namindua : ket ti danum rimnuar iti aglablabonan, ket ti gimong imminumda, casta met dagiti animalda.

12 Ket ni Jehova kinunana cada Moises ken Aaron, Gaput ta dicay namati caniac, tapno santificarendac cadagiti mata dagiti annac ti Israel, isu ti gapuna a dicayto ipan daytoy a gimong iti daga nga intedco cadacuada.

13 Dagitoy isuda ti dandanum ti Meriba ; gaput ta dagiti annac ti Israel nakisubangda ken Jehova, ket isu nasantificar idi cadacuada.

14 Ket ni Moises namalubos nanipud Cades cadagiti nabaon a napan iti ari ti Edom, Castoy ti sao ni cabsatmo nga Israel, Sica ammom amin ti rigat a napasamacmi :

15 no casano ti isasalog dagiti ammami iti Egipto, ken panagnaedmi sadi Egipto iti nabaybayag nga aldaw ; ket dagiti taga Egipto dakes ti inaramidda cadacami, ken cadagiti ammami :

16 ket idi immawagcami ken Jehova, dinengnegna ti timeemi ; ket imbaonna ti maysa nga angel, ket inaonnacami sadi Egipto : ket, adtoy, addacami idiaf Cades maysa a ciudad a pungto ti beddenimo :

17 palasatennacam coma, dawatec kenca ; iti dagam : dicamto lasaten ti talon wenna inuvasan, dicamto uninum iti danum dagiti bobon : magnacamto nga agcanayon iti napatac a dalan ti ari, dicamto sumiasi ti bangir a caawan nga ima wenna macatigid, inggana iti macalascam iti beddenimo.

18 Ket ti Edom kinunana kencuana, Sica dicanto lumasat caniac, di la ket ta rimnuarac a sicacampilan a bumusor kenca.

19 Ket dagiti annac ti Israel kinunada

kencuana, Sumang-atcamto iti dalan a napatac; ket no uminumcamto iti danummo, siac ken dagiti animalco, itedconto kenca ti pategna: isuna la nga ipalubosmo caniac, nga awan ket *maaramid* nga uray ania a *sabali*; ti panaglasatco cadagiti sacac.

20 Ket isu kinunana, Sica dicanto lumasat. Ket ti Edom rimmuar a bimmusor kencuana agraman adu a tattao, ken maysa a napigsa nga ima.

21 Castoy ti pinangmadí ti Edom iti panangtedna iti Israel iti pagdalan aniti beddenagna: gapuna a ti Israel immadayo kencuana.

22 Ket nagrubbuatda sadi Cades: ket dagiti annac ti Israel, a dagup ti gimong, dimmanonda iti bantay Hor.

23 Ket ni Jehova nagsao cada Moises ken Aaron idia bantay Hor, nga igid ti beddena ti daga nga Edom, a kinunana,

24 Ni Aaron maitiponto iti ilina: ta isu saanto a sumrec iti daga nga intedco cadagiti annac ti Israel, gaput ta sinupringyo ti saoc idia dandanum ti Meribah.

25 Alaem ni Aaron ken ni Eleazar nga anacna a lalaki, ket yulim ida iti bantay Hor;

26 ket ucubam ni Aaron cadagiti cawesna, ket icapetmo ida ken Eleazar nga anacna: ket ni Aaron maitiponto *iti ilina*, ket matayto idia.

27 Ket ni Moises inaramidna ti cas imbilin ni Jehova: ket simmang-atda iti bantay Hor iti imatang ti amin a gimong.

28 Ket ni Moises inucubanna ni Aaron cadagiti cawesna, ket incapetna ida ken Eleazar nga anacna; ket ni Aaron natay idia tapaw ti bantay: ket ni Moises ken Eleazar simmalogda iti bantay.

29 Ket idi nakita ti dagup ti gimong a natay ni Aaron, sinangitanda ni Aaron iti tallopolo nga aldaw, agpapan iti amin a balay ti Israel.

Naparmec ni Arad. Dagiti ul-uleg ken ti sinan-uleg a suer. Dagiti panagdaldal-iasat nanipud iti Obot agingnga iti Fasga. Naparmec da Sejon ken ni Og.

21 Ket ti Cananeo, nga ari ti Arad a nagnaed iti Abagatan, nangegna a masasao a ti Israel umayda magna iti dalan ti Atarim; ket nakibacal iti Israel, ket innalana ti dadduma cadacuada a cayawna.

2 Ket ti Israel nangipaay iti maysa a cari ken Jehova ket kinunana, No pudno a yawatmonto iti imac dayta nga ili, talipupsecto a dadaelen dagiti ciudadda.

3 Ket ni Jehova impangagna ti timec ti Israel, ket inyawatna dagiti taga Canaan; ket dinadaelna ida a tinalipupus agraman ciudadda: ket ti nagan ti dissonanangan iti Jorma.

4 Ket isuda nagnada nanipud bantay Hor iti dalan nga agpa-Baybay a Nalabaga, tapno lawlawenda ti daga ti Edom: ket ti cararu ti ili napatacrot unay gapu iti dalan.

5 Ket ti ili nagsao iti maicaniwas iti Dios, ken maicaniwas ken Moises, Ania ti gapuna aya nga inaonnacm sadi Egipto tapno mataycam ditoy tayac? ta awan taraon, ken awan danum; ket ti cararuami masuya itoy nalag-an a tinapay.

6 Ket ni Jehova imbaonna dagiti immapuy nga uleg cadagiti tao, ket kinagatda dagiti tao; ket natay ti adu a tao ti Israel.

7 Ket dagiti tao immayda ken Moises, ket kinunada, Nacabasolcami, gaput ta nagsaocami iti maicaniwas ken Jehova, ken maicaniwas kenca; agdawatca ken Jehova nga iccatenna coma cadacami dagiti ul-uleg. Ket ni Moises indawatanna ti ili.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Mangaramidca iti maysa nga immapuy nga uleg, ket ibayogmo iti maysa a monmon; ket maaramidto a tunggal maysa a nacagat, no kitaenna agbiagto.

9 Ket ni Moises inaramidna ti maysa a sinan-uleg nga suer ket imbayogna iti maysa a monmon: ket naaramid a no maysa nga uleg kimmagat iti maysa a tao, idi daytoy kinitana di sinan-uleg a suer, nagbiag.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagrubbuatda, ket nagtoldada idia Obot.

11 Ket nagnada a pimmanaw idia Obot ket nagtoldada idia Je-abarim, iti tay-ac nga adda iti sangto ti Moab, nga agpa-leleggacan ti init.

12 Manipud idia nagnada, ket nagtoldada idia lobong ti Zared.

13 Manipud idia nagnada ket nagtoldada iti sabali a bangir ti Arnon, nga adda iti tay-ac nga aggapu iti beddena ti Amorreo: ta ti Arnon isu ti ingga ti Moab, nagbaetan ti Moab ken dagiti Amorreo.

14 Isu ti gapuna a masao iti libro dagiti Gubgubat ni Jehova,

Vaheb sadiay Suphah,

Ken cadagiti lob-lobong ti Arnon,

15 Ket ti salogan ti lob-lobong,

Nga agpababa iti pagnaedan ti Ar,

Ket agsadag iti beddenng ti Moab.

16 Ket manipud idia *nagnada* a nagturing iti Beer: daytoy isu ti bobon a nagnacunaan ni Jehova ken Moises, Urnonngem a tiptiponen dagiti tao, ket iccacto ida iti danum.

17 Idin ti Israel kinantana daytoy a cancion:

O bobon, agburayocca; cantaanyo ala:

18 Ti bobon, a dagiti pangolo kinutcutanda,

A dagiti agturturay ti ili kinalianda, Iti cetro, *ken* cadagiti sarucodda.

Ket manipud iti *tay-ac nagnada* a napan iti Matana;

19 ket manipud Matana inggana iti Nahaliel; ket manipud Nahaliel agingga iti Bamot;

20 ket manipud Bamot inggana iti lobong nga adda iti pagtatalonan ti Moab, agtungpal iti tapaw ti Fasga, a tan-awanna ti *tay-ac*.

21 Ket ti Israel namalubos cadagiti mabaon a mapan ken Sejon, nga ari dagiti Amorreo, a kinunana,

22 Palasatennacam cad i dagam: dicam agpakillo iti pagtatalonan, weno iti inuvasan; dicamto uminum iti danum ti bobobon, magnacamto iti dalan a napatac ti ari, inggana iti dicam macalasad iti pagbeddenngam.

23 Ket ni Sejon dina naibtor a pinalasad ti Israel iti beddennga: no di ket ni Sejon inuamongna a tintiptipon amin dagiti tattaona, ket rimmuarda a bimmusor iti Israel iti yan ti *tay-ac*, ket nacadanon iti Jasa; ket nakibacal iti Israel.

24 Ket ti Israel kinabilna iti tadem ti campilan, ket tinagicuana iti dagana nani-pud iti Arnon inggana ti Jabboc, nga agingga iti annac ti Ammon; ta ti beddenng dagiti annac ti Ammon nasarikedkedan.

25 Ket ti Israel naalana amin dagiti ciudad; ket ti Israel nagnaedanna dagiti amin a ciudad dagiti Amorreo, idia *Jesebon*, ken amin nga il-ilina.

26 Ta ti *Jesebon* isu idi ti ciudad ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nakigubat ken sinuctan ti ari ti Moab, ket inagawna amin a dagana iti imana agingga iti Arnon met laeng.

27 Isut' gapuna, nga isuda nga agsao iti nasirib a balbalicas, cunada,

Umaycayo iti *Jesebon*;

Bangoneno ket buclenyo coma ti ciudad ni Sejon:

28 Ta maysa nga apuy rimmuar iti *Jesebon*,

Maysa a gil-ayab iti ciudad ni Sejon: Ti Ar ti Moab inna inalun-un,

Dagiti appo dagiti nangato a disso ti Arnon.

29 Moab, ay-ayca pay:

Sica, O ili ti Camos, nawarawaracan: Isu intedna dagiti annacna a lallaki cas tumaltalaw,

Ken dagiti annacna a babbai iti pannacacayaw,

Ken Sejon nga ari dagiti Amorreo.

30 Dacami pinanami ida; ti *Jesebon* napucaw agingga iti Dibon,

Ket pinagwalangwalangmi agingga iti Nofe,

Nga *agdaplay* iti Medeba.

31 Castoy ti panagnaed ti Israel iti daga dagiti Amorreo idi.

32 Ket ni Moises pinasimisimna ti Jazer; ket innalada dagiti il-ili sadiay, ket pinasiada dagiti Amorreo nga adda idia idi.

33 Ket nagpakilloda ket simmanng-atda iti dalan ti Basan: ket ni Og nga ari ti Basan rimmuar a bimmusor cadacuada, isu ken isu-amin a taona, tapno makibacalda idia *Edrai*.

34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Dica agbuteng kencuana: ta inyawatcon ti bagina ita imam, casta met ti dagup ti taona, ken ti dagana; ket aramidemto kencuana cas ti inaramidmo ken Sejon nga ari dagiti Amorreo a nagnaed idia *Jesebon*.

35 Iti casta kinabilda, isu ken dagiti annacna a lallaki, ken amin a tattaona, ingganat' awan natda kencuana: ket tinagicuada ti dagana.

Ni Balac paayabanna ni Balaam. Ni

Balaam ken ti asnana masabetda ti

Angel ni Jehova.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada, ket nagtoldada iti tantanap ti Moab a ballasiw ti Jordan sadi Jerico.

2 Ket ni Balac nga anac a lalaki ni Sefor nakitana dagiti amin nga inaramid ti Israel cadagiti Amorreo.

3 Ket ti Moab napalalo ti butenġna cadagiti tao, gaput ta aduda idi: ket ti Moab nagliday a gapu cadagiti annac ti Israel.

4 Ket ti Moab kinunana cadagiti lallacay ti Madian, Ita daytoy a sangabuyotan amilenna amin nġa adda iti lawlawtoy, cas ti baca nġa amilenna ti root ti talon. Ket ni Balac nġa anac ni Sefon isu iti daydi a tiempo ti ari ti Moab.

5 Ket nagbaon cadagiti nabaon ken Balaam nġa anac a lalaki ni Beor, idiy Petor nġa adda iti abay ti Carayan, iti daga dagiti annac ti ilina tapno ayabanna, a kinunana, Adtoy, adda maysa nġa ili nġa aggapu sadi Egipto; adtoy, kinumotanda ti rabaw ti daga ket agnaedda iti sangoc.

6 Isut' gapuna nġa umayca ita coma, dawatec kenca, ilunodmo caniac daytoy nġa ili; ta isuda mannacabalinda unay caniac: nalabit agsagudayacto, tapno macabilmi ida, ken mapatalawco ida iti daga: ta ammoc a ti bendicionam isu ti bendito, ket ti ilunodmo isu ti mailunod.

7 Ket dagiti lallacay ti Moab ken dagiti lallacay ti Madian, napanda a siiiggem cadagiti panggongona iti panamadto; ket dimmanonda ken Balaam, ket imbagada kencuana dagiti sao ni Balac.

8 Ket isu kinunana cadauada, Umyancayo ditoy ita a rabii, ket yegconto cada-cayo ti sao a mayannurot iti panagsaonto caniac ni Jehova: ket dagiti pangoloen ti Moab nakipagnaedda ken Balaam.

9 Ket ti Dios immay ken Balaam, ket kinunana,

10 Ania a tao dagitoy adda kenca? Ket ni Balaam kinunana iti Dios, Ni Balac nġa anac ni Sefor, nġa ari ti Moab, nagbaon caniac, a kinunana,

11 Adtoy dagiti tattao a naggapu sadi Egipto kinumotanda ti rabaw ti daga: ita umayca coma ta ilunodmo ida caniac; nalabit mabalinto ti makibacal cadauada, ket mapagtalawconto ida.

12 Ket ti Dios kinunana ken Balaam, Sica dicanto mapan cumuyog cadauada; sica dicanto ilunod ti ili; ta isuda benditoda.

13 Ket ni Balaam bimmangon iti bigat, ket kinunana cadagiti pangoloen ni Balac, Incayo iti dagayo: ta ni Jehova impawilna ti panangtedna caniac ti palubos a mairuyog cada-cayo.

14 Ket dagiti pangoloen ti Moab tim-

macerda, ket dimmanonda ken Balac, ket kinunada, Ni Balaam madi a cumuyog cadacami.

15 Ket ni Balac binaonna manen dagiti pangoloen nġa ad-adu ken nadaydayawda pay nġem dagidiay.

16 Ket isuda dimmanonda ken Balaam, ket kinunada kencuana, Castoy ti saoen ni Balac nġa anac ni Sefor, Dica coma, dawatec kenca, ipalubos ti uray ania a mangipawil kenca nġa umay caniac:

17 ta ibuangayconto kenca ti dackel unay a pacaidayawam, ket uray ania a saoen caniac aramidecto: umayca coma nġarud, dawatec kenca, ilunodmo caniac daytoy nġa ili.

18 Ket ni Balaam simmungbat, ket kinunana cadagiti adipen ni Balac, No ni Balac itedna coma caniac ti balayna a napano iti pirac ken balitoc, siac diac mabalin a labsingen ti sao ni Jehova a Diosco, tapno aramidec ti nacurang wenna nalabes.

19 Isut' gapuna ita a dawatec kenca, Agsardengcay met coma ditoy ita a rabii, tapno mabalinto nġa ammoen ti saoen pay ni Jehova caniac.

20 Ket ti Dios immay ken Balaam iti rabii, ket kinunana kencuana, No dagiti tao immaydaca inayaban, tumacerca a mapan cadauada, nġem tinto sao nġa ibagac kenca ti aramidem.

21 Ket ni Balaam bimmangon iti bigat ket sinillaanna ti asnana, ket napan kimuyog cadagiti pangoloen ti Moab.

22 Ket bimmara ti pungtot ni Jehova, gaput ta isu napan; ket ti angel ni Jehova insaadna ti bagina iti dalan a cas cabusorna. Idi sinacayanna ti asnana, ket dagiti dua nġa adipenna naicuyogda kencuana.

23 Ket ti asna nakitana di angel ni Jehova nġa agtatacder iti dalan a siiiggem iti siaasut a campilan: ket di asna simmiasi idi dalan ket napan iti cataltalonan: ket ni Balaam binaotna di asna, tapno maiturongna iti dalan.

24 Ti angel ni Jehova ngarud nagan ita maysa a dana a nagbaetan dagiti cauvasan, maysa a bacud iti daytoy a bangir ken maysa a bacud iti daydiay a bangir.

25 Ket ti asna nakitana di angel ni Jehova, ket immampir iti bacud ket inladditna ti saca ni Balaam idi bacud: ket isu binaotna man di asnan.

26 Ket ti angel ni Jehova napan iti sangō manen ket nagtacerder iti maysa a

lugar n̄ga akikid iti awan pangliclican iti macanawan wenko iti macatigid.

27 Ket di asna nakitana di angel ni Jehova ket nagpasag iti babaeen ni Balaam: ket ti unget ni Balaam simged, ket kinabilna di asna iti sarucodna.

28 Ket ni Jehova linuctanna ti n̄giwat di asna, ket daytoy kinunana ken Balaam, Ania aya ti inaramidco kenca tapno kinabilnac cadagito namitlo d̄aras?

29 Ket ni Balaam kinunana idi asna, Gaput ta rinabnḡisnac: addaanac man coma iti campilan iti imac, ta pinatayca.

30 Ket di asna kinunana ken Balaam, Saan aya n̄ga siac ti asnam a nagsacsacayam iti bayat ti panagbiagmo aginḡga itoy n̄ga aldaw? cadawyac aya ti agcasta kenca? Ket isu kinunana, Saan.

31 Ni Jehova n̄garud linuctanna dagiti mata ni Balaam, ket isu nakitana ti angel ni Jehova a naganan iti dalan agraman campilan a siaasut iti imana; ket isu intamedna ti olona ket nagpacleb.

32 Ket ti angel ni Jehova kinunana kencuana, Ania ti gapuna a kinabilmo ti asnam cadagito tallo a d̄aras? Adtoy immayac a bumusor, gaput ta ti dalanmo dakes iti sangoc:

33 ket ti asna nakitanac, ket naglisi iti sangoc cadagito namitlo d̄aras: no di la naglisi coma caniac, pudno n̄ga ita pinatayca, ket isu ti biniagco coma.

34 Ket ni Balaam kinunana idi angel ni Jehova, Siac nacabasalac; ta diac ammo idi n̄ga naganan iti dalan a bumusor caniac: no n̄garud no napaguraca ita, cayateo n̄ga agbaw-ingac manen.

35 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Balaam, Inca makicuyog cadagiti lallaki: n̄gem ti la sao n̄ga ibagactco kenca daytanto ti saoem. Iti casta nakicuyog ni Balaam cadagiti pangloen ni Balac.

36 Ket idi nangeg ni Balac a dimtenḡ ni Balaam, rimmuar a simmabat kencuana aginḡga iti Ciudad ti Moab iti igid ti Arnon n̄ga isu ti nagbebeddenḡan.

37 Ket ni Balac kinunana ken Balaam, Diac aya sigaganetget a nagpaayab kenca? ania ti gapuna a dica immay caniac? Diac aya cabaelan a pudno ti mamadayaw kenca?

38 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Adtoy, siac immayac kenca: adda aya aniaman a bilegco ita n̄ga agsao iti uray ania? ti sao n̄ga icabil ti Dios iti n̄giwatco daytanto ti saoem.

39 Ket ni Balaam kinacuyogna ni Balac a napan ket dimtenḡda iti ciudad a Hucot.

40 Ket ni Balac sinacriticarna ti bac-baca ken carcarnero, ket imbaonna ken Balaam, ken cadagiti pangloen a kinad-duana idi.

41 Ket naaramid iti bigat a ni Balac innalana ni Balaam, ket inyulina cadagiti nangato a disso ni Baal; ket manipud idiy nakitana ti makinpungto a bangir ti ili.

Ti umuna ken maicadua a padto ni Balaam.

23 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Ibangonannac iti pito n̄ga altar, ket isaganaannac ditoy iti pito a baca ken pito a cordero a lallaki.

2 Ket ni Balac inaramidna cas sinoo ni Balaam; ket ni Balac ken Balaam indatonda iti tunggal altar ti maysa a baca ken maysa a cordero a lalaki.

3 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Agyanca iti yan ti datonmo a mapuuran, ket inactco; ta barenḡ umayto sumabat caniac ni Jehova; ket ti uray ania n̄ga iparangnanto caniac, saocto kenca. Ket napan iti maysa a tapaw n̄ga awan ro-rootna.

4 Ket ti Dios sinaracna ni Balaam: ket daytoy kinunana kencuana, Sinaganac dagiti pito n̄ga altar ket inruchabco ti maysa a baca ken maysa a cordero a lalaki iti tunggal altar.

5 Ket ni Jehova incabilna ti maysa a sao iti n̄giwat ni Balaam, ket kinunana, Agsublica ken Balac ket castoy ti saocto.

6 Ket nagsubli kencuana ket adtoy, isu naganan iti sibay ti daton a mapuuran, isu ken amin dagiti pangloen ti Moab.

7 Ket inaramatna ti pangngarigna, ket kinunana,

Manipud Aram inyeagnac ni Balac,
Nga ari ti Moab manipud bantay ti
Daya:

Umayca, ilunodmo caniac ni Jacob,
Ket umayca, ti Israel inca cariten.

8 Casanonto ti panangilunodco iti di
inlunod ti Dios?

Casano ti panangcaritconto iti di
kinarit ni Jehova?

9 Ta manipud iti tapaw dagiti batbato
isu makitac,

Ket manipud cadagiti turturod isu
maimatangac;

Adtoy, isu maysa nga ili nga agnaed nga agwaywayas,
Ket cadagiti nacion dinto maibilang.
10 Asino ti macabalin a mangbilang iti tapoc ni Jacob,
Wenno mangbilang iti apagcapat ti Israel?
| Matayac coma iti patáy dagiti nasingpet,
Ket ti maudi a tungpalco cas coma kencuana?
11 Ket ni Balac kinunana ken Balaam, Ania ti inaramidmo caniac? Innalaca tapno ilunodmo dagiti cabusorco, ket adtoy, binendicionan met la ida.
12 Ket isu simmungbat ket kinunana kencuana, Diac ngamin aya rebbeng nga aluadan ti panangisaoc iti incabil ni Jehova iti ngiwatco?
13 Ket ni Balac kinunana kencuana, Umayca ita, dawatec kenca, makicuyog caniac agingga iti sabali a disso a panipud-an ti pacakitaam cadacuada; makitamto ida ngem ti laeng maudi a pingirda, ket dicanto makita amin ida: ket ilunodmo ida coma caniac manipud idiaiy.
14 Ket isu innalana nga impan iti talon ti Sofin, iti tapaw ti Fasca ket nagbangon iti pito nga altar, ket nangidaton iti maysa a lalaki a baca, ken maysa a cordero a lalaki iti rabaw ti tunggal altar.
15 Ket isu kinunana ken Balac, Agyanca ditoy yan ti datonmo a mapuuran bayat ti panangsaracco ken Jehova sadiay.
16 Ket ni Jehova sinabetna ni Balaam, ket incabilna ti maysa a sao iti ngiwatna, ket kinunana, Agsublica ken Balac, ket castoy ti saemto.
17 Ket isu immay kencuana, ket adtoy, siaadda iti yan ti daton a napuuran, ken dagiti panguloen ti Moab agraman kencuana. Ket ni Balac kinunana kencuana, Ania ti sinoa ni Jehova?
18 Ket isu inaramatna ti pangngarigna, ket kinunana,
Tummacerca, Balac, ket inca tumimud;
Imdengannac, sica nga anac ni Sefor:
19 Ti Dios saan a maysa a tao tapno agtiri,
Di met anac ti tao tapno agbabawi:
Isu ti nagecuna, dinanto aya aramiden?
Wenno isu ti nagsao, ket, dinanto aya tungpalen?
20 Adtoy, Inawatco ti bilin a mamen-

Ket isu binendicionanna, ket diac mabalin a baliwan.
21 Isu dina naimatangnan ken Jacob ti kinadakes;
Di nacakita ti kinasukir iti Israel:
Ni Jehova a Diosna siaadda kencuana,
Ken ti ickis ti maysa nga ari adda cadacuada.
22 Ti Dios aonenna ida iti Egipto;
Isu addaan iti cas pigsa ti baca a naatap.
23 Pudno a maibusor ken Jacob awan cabaelan ti panaganito;
Wenno uray ania a padpadles a maibusor iti Israel:
Ita ti maisaonto maipanggep ken Jacob ken iti Israel,
| Anian ti inaramid ti Dios!
24 Adtoy, ti ili tumacder cas maysa a leon a babai,
Ket itacderna ti bagina cas leon a lalaki:
Isu dinto agpasag inggana iti di mangnan iti samsam,
Ken uminum iti dara ti napatáy.
25 Ket ni Balac kinunana ken Balaam, Dica ilunod ida a pulos, wenno dica bendicionan ida a pulos.
26 Ngem ni Balaam simmungbat ket kinunana ken Balac, Diac aya kinuna kenca a sinoa, Amin nga ibaga ni Jehova, dayta ti rebbengco nga aramiden?

27 Ket ni Balac kinunana ken Balaam, Umayca ita ala, alaencanto iti sabali a disso; nalabit a manipud idiaiy pagayatanto ti Dios ti panangilunodmo cadacuada caniac.
28 Ket ni Balac innalana ni Balaam inggana iti tapaw ti Fogor, a mangtanaw iti tay-ac.
29 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Ibangonannac ditoy iti pito nga altar, ket isaganaannac ditoy cadagiti pito nga baca, ken pito a carnero a lalaki.
30 Ket ni Balac inaramidna ti cas sinoa ni Balaam, ket indatonna ti maysa a baca, ken ti maysa a carnero a lalaki iti rabaw ti tunggal altar.

Ti maicallo ken maicapat a padto ni Balaam.

24 Ket ni Balaam idi nakitana a kinay-ayo ni Jehova a bendicionan ti Israel, saan a napan cas cadagiti dadduma nga aldaw a nangsarac cadagiti pa-

naganito, n̄gem intaen̄gna ti rupana a sinan̄gona ti tay-ac.

2 Ket ni Balaam intan̄gadna dagiti matana, ket nakitana n̄ga ti Israel sina-naed cas mayannurot cadagiti capcaputo-tanda; ket ti Espiritu ti Dios immay kencuana.

3 Ket inaramatna ti pan̄gn̄garigna, ket kinunana,

Cuna ni Balaam n̄ga anac ni Beor,
Ket ti tao n̄ga naripcan ti matana cunana;

4 Cunana, Ti macan̄gn̄geg cadagiti sao ti Dios,

Ti macakita iti parparmata ti Mannacabalin-amin,

Nagpasag, ket simumulagat dagiti matana:

5 | Amangan a nagpintas dagiti toldam, O Jacob,

Dagiti tabernaculom, O Israel!

6 Cas loblobong aglaylayonda,
Cas bangbangcag iti abay ti carayan,

Cas caycayo a sandalo n̄ga immula ni Jehova,

Cas caycayo a cedro iti arubayan ti dandanum.

7 Danum agayusto cadagiti timbana,
Ket cadagiti adu a dandanum agyanto ti bin-ina,

Ket nangatn̄gatonto n̄gem ni Agag ti arina,

Ket maitan-oc to pagarianna.

8 Ti Dios aonenna sadi Egipto;
Isu addaan cas ti pigs a ti baca a naatap:

Dagiti il-ili a cababusorna lamutennanto,

Ket dagiti tultulan̄gda tuctuccolennanto,

Ket salputennanto *ida* cadagiti panana.

9 Isu nagrucob, isu cas leon a nagidda,
Ken cas maysa a leon a babai; Asino ti mangriingto kencuana?

Nagasat coma ti tun̄gal maysa n̄ga agdaydayaw kenca,

Ken mailunod coma tun̄gal maysa a mangilunod kenca.

10 Ket ti pun̄got ni Balac bimmara iti maicaniwas ken Balaam, ket pinagsipatna dagiti imana; ket ni Balac kinunana ken Balaam, Inayabanca tapno ilunodmo dagiti cabusorco, ket, adtoy, sica binendicionam *ida* laeng cadagito namitlo d̄aras.

11 Isut' gapuna n̄ga ita, agtalawca a mapan iti lugarmo: pinanunotco *idi* n̄ga

itan-occa iti dackel a dayaw; n̄gem, adtoy ta, ni Jehova pinaritannaca iti dayaw.

12 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Diac met aya sinao cadagiti babaonem n̄ga imbaonmo caniac, a kinunac,

13 | Uray ited coma caniac ni Balac ti balayna a napno iti pirac ken balitoc, diac mabalin a labsingen ti sao ni Jehova, tapno agaramidac iti naimbag man wenno dakes a bucbucodco; ti saoen ni Jehova, dayta ti saecto?

14 Ket ita adtoy, Innac iti ilic: umayca, ket ipacaammoc kenca ti aramidento daytoy n̄ga ili iti ilim cadagiti maud-udi n̄ga aldaw.

15 Ket isu inaramatna ti pan̄gn̄garigna, ket kinunana,

Ni Balaam n̄ga anac ni Beor cunana,
Ken ti tao n̄ga naripcan ti matana cunana;

16 Cunana, Ti macan̄gn̄geg cadagiti sao ti Dios,

Ken macaammo iti sirib ti Cangatoan unay,

Ti macakita iti parparmata ti Mannacabalin-amin,

Nagpasag, ket simumulagat dagiti matana:

17 Makitac n̄gem saan n̄ga ita;
Masirpateo n̄gem saan n̄ga asideg:

Ken Jacob rumuarte ti maysa a bitwen,

Ket tumaudto ti maysa a cetro iti Israel,

Ket sugatennanto amin n̄ga ig-igid ti Moab,

Ket ipadsonanto amin n̄ga annac ti riri.

18 Ket ti Edom maysanto a pagtagicuaan,

Ti Seir maysanto met a pagtagicuaan, n̄ga *idi* isut' cabusorna;

N̄gem tinto Israel situtted a mangaramid.

19 Ket aggapunto ken Jacob ti maysa n̄ga addaan turay,

Ken mangdadaelto ti matda iti ciudad.

20 Ket kinitana ti Amalec, ket inaramatna ti pan̄gn̄garigna, ket kinunana,

Ti Amalec isu ti umuna cadagiti nacion;

N̄gem ti maudi a tun̄galna, agbanagto iti pannacadadaelna.

21 Ket kinitana ti Cineo, ket inaramatna ti pan̄gn̄garigna, ket kinunana,

Napigsa ti pagnaedam a disso,
Ket ti umocmo maisaad iti bato.

22 Nupay casta ti Cineo macraayanto, Inggana iti dinaca ipan ti Assur iti pannacacayaw.

23 Ket inaramatna ti pangngaringna ket kinunana,

Ay, asinonto ti agbiag no aramiden ti Dios daytoy?

24 Ngem *umayto* dagiti sasacayan nga aggapu iti igid ti Cittim,

Ket parigatendanto ti Assur, ken parigatendanto ti Eber;

Ket isu casta met agbanagto iti pannacadadael.

25 Ket ni Balaam timmacder ket napan nagsubli iti dissona; ket ni Balac casta met a napan iti dalanna.

Ti basol sadiay Fogor ket ti regta ni Finees.

25 Ket ti Israel nagtaeng iti Setim; ket ti ili nangrugui a nakiabig cadagiti annac a babai ti Moab:

2 ta inayabanda ti ili iti yan dagiti datdaton dagiti didiosda; ket ti ili nangan ket nagrucnoyda cadagiti didiosda.

3 Ket ti Israel nakitipon ken Baal-peor: ket ti unget ni Jehova simged a maibusor iti Israel.

4 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Alaem amin a palungo ti ili, ket ibitinmo ida ken Jehova iti sangoi ti init, tapno ti narungsot nga unget ni Jehova lumiclic iti Israel.

5 Ket ni Moises kinunana cadagiti ocom ti Israel, Patayenyo, tumunggal maysa dagiti taona a nakitipon ken Baal-peor.

6 Ket, adtoy, maysa cadagiti annac ti Israel immay ken nangyeg cadagiti cacab-satna iti maysa a babai a taga Madian iti imatang ni Moises, ken iti imatang ti dagup ti gimong dagiti annac ti Israel, bayat ti caaddada nga agsangangit iti ridaw ti ruangan ti tolda ti ginong.

7 Ket idi ni Finees nga anac a lalaki ni Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, nakitana, isu timmacder iti tengnga ti gimong, ket iniggamanna ti maysa a gayang;

8 ket isu napan simmurot iti lalaki ti Israel agingga iti linong ket sinalputna ida a dua, ti lalaki ti Israel ken ti babai iti bagina. Casta ti nagsardengan ti didigra cadagiti annac ti Israel.

9 Ket dagidiay natay iti didigra duapulo ket uppat a ribuda idi.

10 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

11 Ni Finees nga anac ni Eleazar, nga anac ni Aaron a sacerdote, inliclicna ti pungtotco cadagiti annac ti Israel a cada-cuada naimun cas ti panagimunco, a nacaigapuanan ti diac panangibus cadagiti annac ti Israel iti panagimuncio.

12 Isu ti gapuna a cunam, Adtoy, itedco kencuana ti tulageo a cattia:

13 ket isunto kencuana ken iti putotna a sumono kencuana ti tulag ti agnanayon a kinasacerdote; ta isu nagannad iti maipaay iti Diosna, ken nangaramid iti pacaabbongan dagiti annac ti Israel.

14 Ket ti nagan ti lalaki ti Israel, a napatay, isu a napatay agraman ti babai a Madianita, isu idi ni Zambri, nga anac ni Salu, a maysa a pangolo ti balay dagiti amma cadagiti Simeonitas.

15 Ket ti nagan ti babai a Madianita a napapatay isu idi ni Cozbi, nga anac a babai ni Sur; isu ti olo ti ili ti maysa a balay dagiti amma iti Madian.

16 Ket ni Jehova nakiso ken Moises, a kinunana,

17 Parigatem dagiti Madianitas, ket cabilem ida:

18 ta isuda pinarigatdacayo cadagiti al-allilawda a pinangulbodda cadacayo, a maipanggep ken Pehor, ken iti maipanggep ken Cozbi, nga anac a babai ti pangolo ti Madian, a cabsatda a babai nga napapatay iti aldaw ti didigra iti maipanggep ken Pehor.

Mabilan dagiti tattao.

26 Ket naaramid calpasan ti didigra, a ni Jehova nakisao cada Moises ken Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, a kinunana,

2 Alaem ti dagup amin ti gimong dagiti annac ti Israel manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, iti balbalay dagiti ammada, amin nga Israel a tumutop a mapan iti gubat.

3 Ket da Moises ken Eleazar a sacerdote nagsaoda cadacuada iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idia Jerico a kinunada,

4 *Alaenyo ti dagup ti ili*, manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc; cas imbilin ni Jehova ken Moises, ken cadagiti annac ti Israel, a rimmuar iti daga ng Egipto.

5 Ni Ruben, n̄ga inauna n̄ga anac ti Israel; dagiti annac a lallaki ni Ruben: *ken Jenoc, ti familia dagiti Jenocitas; ken Fallu, ti familia dagiti Falluitas:*

6 ken Jesron, ti familia dagiti Jesronitas; ken Carmi, ti familia dagiti Carmitas.

7 Dagitoy dagiti familia dagiti Rubenitas idi; ket dagiti nabilanḡ cadacuada uppat a pulo ket tallo a ribu ken pito gasut ket tallopuloda idi.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Fallu: ni Eliab.

9 Ket dagiti annac a lalaki ni Eliab: da Namuel ken Datan ken Abirom. Dagitoy da Datan ken Abirom a naayaban iti gimonḡ, a nakisusic cada Moises ken Aaron iti buyot ni Core idi a nakibusorda ken Jehova,

10 ket ti daga linuctanna ti n̄giwatna, ket inalun-unna ida agraman ken Core, idi a natay daydi buyot; iti daydi n̄ga aldaw a panangalun-un ti apuy iti duagasut ket limapulo a tao, ket nagbalinda a maysa a tanda.

11 Nupay casta, dagiti annac ni Core saanda a natay.

12 Dagiti annac a lallaki ni Simeon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Namuel, ti familia dagiti Namuelitas; ken Jamin, ti familia dagiti Jaminitas; ken Jaquin, ti familia dagiti Jaquinitas;

13 ken Zare, ti familia dagiti Zareitas; ken Saul, ti familia dagiti Saulitas.

14 Dagitoy dagiti familia a Simeonitas, duapulo ket dua a ribu ken dua gasutda idi.

15 Dagiti annac a lallaki ni Gad cas mayannurot cadagiti familiada; ken Sefoni, ti familia dagiti Sefonitas; ken Aggi, ti familia dagiti Aggitas; ken Suni, ti familia dagiti Sunitas;

16 ken Ozni, ti familia dagiti Oznitas; ken Eri, ti familia dagiti Eritas;

17 ken Arod, ti familia dagiti Aroditas; ken Ariel, ti familia dagiti Arielitas.

18 Dagitoy dagiti famfamiliada dagiti annac a lallaki ni Gad cas mayannurot cadagidiay a nabilanḡ cadacuada, uppat a pulo a ribu ket limagasutda idi.

19 Dagiti annac ni Juda: da Er ken Onan; ket ni Er ken ni Onan natayda idiy daga a Canaan.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda cas mayannurot cadagiti famfamiliada, isuda: ken Sela, ti familia dagiti Selaitas;

ken Fares, ti familia dagiti Faresitas; ken Zare, ti familia dagiti Zareitas.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Fares isuda: ken Jesron, ti familia dagiti Jesronitas; ken Hamul, ti familia dagiti Hamulitas.

22 Dagitoy isuda ti familia ni Juda, cas mayannurot cadagidiay a nabilanḡ cada-cuada, pitopuloda ket innem a ribu ket lima gasut idi.

23 Dagiti annac a lallaki ni Isacar cas mayannurot cadagiti famfamiliada, *ken Tola, ti familia dagiti Tolaitas; ken Pua, ti familia dagiti Puaitas;*

24 ken Jasub, ti familia dagiti Jasubitas; ken Semran, ti familia dagiti Semranitas.

25 Dagitoy isuda dagiti famfamiliada ni Isacar cas mayannurot cadagidiay a nabilanḡ cadacuada, innem a pulo ket uppat a ribu ket tallo gasutda.

26 Dagiti annac a lallaki ni Zabulon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Zared, ti familia dagiti Zareditas; ken Elon, ti familia dagiti Elonitas; ken Jalel, ti familia dagiti Jalelitas.

27 Dagitoy isuda ti famfamiliada dagiti Zebulonitas, a mayannurot cadagidiay a nabilanḡ cadacuada, innem a pulo a ribu ket lima gasutda idi.

28 Dagiti annac a lallaki ni Jose, cas mayannurot cadagiti famfamiliada: da Manases ken Efraim.

29 Dagiti annac a lallaki ni Manases: ken Maquir, ti familia dagiti Maquiritas; ket ni Maquir pinutotna ni Galaad: ken Galaad, ti familia dagiti Galaaditas.

30 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Galaad: *ken Jezer, ti familia dagiti Jezeritas; ken Helec, ti familia dagiti Helecitas;*

31 *ken Asriel, ti familia dagiti Asrielitas: ken Sequem, ti familia dagiti Sequemitas;*

32 *ken Semida, ti familia dagiti Semidaitas; ken Hefer, ti familia dagiti Heferitas.*

33 Ket ni Salfaad, n̄ga anac a lalaki ni Hefar, awan anacna a lalaki, no di la babbai; ket dagiti nagan dagiti annac a babbai ni Salfaad isuda idi da Maala, ken Noa, ken Hegla, ken Melca, ken Tersa.

34 Dagitoy dagiti famfamiliada ni Manases: ket dagidiay a nabilanḡ cadacuada

limapulo ket dua ribu ket pito gasutda idi.

35 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Efraim a mayannurot cadagiti famfami-liada; ken Sutala, ti familia dagiti Suta-laitas; ken Bequer, ti familia dagiti Be-queritas ken Tehen, ti familia dagiti Te-henitas.

36 Ket dagitoy idi dagiti annac a lalla-ki ni Sutala: ken Heran, ti familia dagiti Heranitas.

37 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Efraim a mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, tallopulo ket dua a ribu ket lima gasutda idi. Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Jose iti finamfamilia cadacuada idi.

38 Dagiti annac a lallaki ni Benjamin a mayannurot cadagiti familiada: ken Bela, ti familia dagiti Belaitas; ken Asbel, ti familia dagiti Asbelitas; ken Aquiram, ti familia dagiti Aquiramitas;

39 ken Sufam, ti familia dagiti Sufamitas; ken Hufam, ti familia dagiti Hufamitas.

40 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela isuda idi da Hered, ken Noeman: ken Hered, ti familia dagiti Hereditas; ken Noeman, ti familia dagiti Noemanitas.

41 Dagitoy isuda ti annac a lallaki ni Benjamin a mayannurot cadagiti famfami-liada: ket dagidiay a nabilang idi cada-cuada uppat a pulo ket lima a ribu ket innem a gasutda idi.

42 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Dan cas mayannurot cadagiti familiada: ken Suham, ti familia dagiti Suhamitas; dagitoy isuda ti famfamilia ni Dan a mayannurot iti famfamiada.

43 Amin dagiti famfamilia dagiti Sunamitas a mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, innem a pulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagiti annac a lallaki ni Aser cas mayannurot cadagiti famfamiada: ken Jemna, ti familia dagiti Jemnaitas; ken Jessui, ti familia dagiti Jessuitas; ken Brie, ti familia dagiti Brieitas.

45 Dagiti annac a lallaki ni Brie: ken Jeber, ti familia dagiti Jeberitas; ken Melquiel ti familia dagiti Melquielitas.

46 Ket ti nagan ti anak a babai ni Aser isu idi ni Sara.

47 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Aser cas mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, limapu-loda ket tallo a ribu ket uppat a gasut idi.

48 Dagiti annac a lallaki ni Neftali a mayannurot cadagiti famfamiada: ken Jesiel, ti familia dagiti Jesielitas ken Guni, ti familia dagiti Gunitas;

49 ken Jeser, ti familia dagiti Jeseritas; ken Sellem, ti familia dagiti Sellemitas.

50 Dagitoy isuda ti famfamilia ni Neftali cas mayannurot cadagiti famfamiada: ket dagidiay a nabilang idi cadacuada, uppat a pulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

51 Dagitoy dagiti nabilang idi cadagiti annac ti Israel, innem a gasut a ribu ken sangaribu ket pito gasut ket tallopuloda.

52 Ket ni Jehova nakisao ket. Moises, a kinunana,

53 Cadagitoy mabingbingayto ti daga a maipaay a maysa a tawid cas mayannurot iti bilang dagiti nagnagan.

54 Iti caaduan, itedmonto ti ad-adu a tawid, ket iti cabassitan, itedmonto ti basbassit a tawid: iti tununggal maysa cas mayannurot cadagidiay a nabilang kencuana ti tawidna maitedto.

55 Nupay casta ti daga maiburburayto, iti ginasangasat: cas mayannurot cadagiti nagnagan dagiti capcaputotan dagiti amammada, isudanto ti agtawid.

56 Cas mayanatap iti maipagasat, mabingbingayto ti tawidda cadagiti caaduan ken cababassitan.

57 Ket dagitoy dagiti nabilang cadagiti Levitas a mayannurot cadagiti famfami-liada: ken Gerson, ti familia dagiti Gersonitas; ken Coat ti familia dagiti Coatitas; ken Merari, ti familia dagiti Meraritas.

58 Dagitoy isuda dagiti famfamilia ni Levi: ti familia dagiti Lebinitas, ti familia dagiti Hebronitas, ti familia dagiti Malitas, ti familia dagiti Musitas, ti familia dagiti Coritas. Ket ni Coat pinutotna ni Amram.

59 Ket ti nagan ti asawa ni Amram, ni Jacobed, nga anak a babai ni Levi, a nayanac ken Levi idiay Egipto: ket isu inyanacna ken Amram da Aaron, ken Moises, ken Miriam a cabsatda a babai.

60 Ket ken Aaron nayanac da Nadab ken Abiu, Eleazar ken Itamar.

61 Ket ni Nadab ken Abiu natayda idi indatagda ti apuy a sabali iti sangō ni Jehova.

62 Ket dagiti nabilang̃ idi cadacuada dua pulo ket tallo a ribuda, tunggal lalaki nga agtawen manipud iti maysa a bulan ken nasuroc; ta isuda saanda a naibilang̃ idi cadagiti annac ti Israel a gaput ta awan ti tawid a naited cadacuada cadagiti annac ti Israel.

63 Dagitoy ti binilang̃ da Moises ken Eleazar a sacerdote a nagbilang̃ cadagiti annac ti Israel iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idia Jerico.

64 Ngem cadagitoy awan idi ti maysa a lalaki cadacuada a binilang̃ da Moises ken Aaron a sacerdote; isuda a nangbilang̃ cadagiti annac ti Israel idia let-ang̃ ti Sinai.

65 Ta ni Jehova sinaona cadacuada, Isuda dinto bumurong̃ a matayda idia let-ang̃ ket awan ti maysa a lalaki a natda cadacuada malacsid ni Caleb, nga anac ni Jefone, ken Josue nga anac ni Nun.

*Dagiti annac a babai ni Salfaad. Maipacdaar ken Moises ti ipapatayna.
Ni Josue a sonona.*

27 Immadani ngarud dagiti annac a babai ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Jefer, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, iti familia ni Manases nga anac a lalaki ni Jose; ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babai; da Maala, Noa, ken Hegla ken Melca, ken Tersa.

2 Ket nagyanda iti sangō ni Moises, ken sangō ni Eleazar a sacerdote, ken sangō dagiti pangōlo ken amin a gimong̃, iti ruangañ ti tolda ti gimong̃, a kinunada,

3 Ni amami natay iti let-ang̃, ket isu awan idi cadagiti buyot a naguummong̃ a maicaniwang̃ ken Jehova a kinatipon ti buyot ni Core: ngem isu natay iti basolna met laeng̃; ket isu awan idi ti annacna a lallaki.

4 Apayapay a maiccat coma ti nagan ni amami cadagiti familiaria, gaput ta isu awan idi ti annacna a lallaki? Iccannacam iti pakipagtagicuaanmi cadagiti cacabsat ni amami.

5 Ket ni Moises impanna ti panggepda iti sangō ni Jehova.

6 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

7 Dagiti annac a babai ni Salfaad

nalinteg ti saienda: itedmonto a di bumurong̃ cadacuada iti pakipagtagicuaanda a tawid cadagiti cacabsat ni amada, ket ipaallawatmo cadacuada ti tawiden ni amada.

8 Ket ibagam cadagiti annac ti Israel, a canam, No ti maysa a lalaki matay ket awan anacna a lalaki, ipaallawatmo ngarud ti tawidna iti anacna a babai.

9 Ket no awan ti anacna a babai, itedyonto ngarud ti tawidna cadagiti cacabsatna.

10 Ket no awan ti cacabsatna, itedyonto ngarud ti tawidna cadagiti cacabsat ni amana.

11 Ket no ti amana awan cacabsatna, itedyonto ngarud ti tawidna iti cabagianna a caasitgan kencuana iti familiaria, ket isunto ti agtagicua: ket daytoyto ti pagalagadan ken bilin cadagiti annac ti Israel, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sumang-atca iti daytoy a bantay ti Abarim, ket kitaem ti daga nga intedco cadagiti annac ti Israel.

13 Ket no makitamom, sica makitiponcanto iti ilim, cas ken Aaron a cabsatmo a nakitipon idi:

14 ta dacayo nagsungitcayo iti saoc idia let-ang̃ ti Sin, iti susic ti gimong̃, tapno santificarendac coma sadiay dandanum iti sangō dagiti matada. (Dagitoy isu dagiti dandanum ti Meriba ti Cades iti let-ang̃ ti Sin.)

15 Ket ni Moises nakisao ken Jehova, a kinunana,

16 Ni Jehova a Dios dagiti espiritu ti amin a laslasag mangdutoc coma iti maysa a lalaki nga agpalungo iti gimong̃,

17 a rumuar iti sangoda ken sumrec iti sangoda, ken mangiruar cadacuada ken mangiserrec cadacuada, tapno ti gimong̃ ni Jehova saan coma a cas cadagiti carnero nga awan pastorda.

18 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, Alaem kencana ni Josue, nga anac a lalaki ni Nun, a maysa a lalaki nga addaan ti Espiritu, ket ipataymo ta imam kencuana;

19 ket idatagmo iti sangō ni Eleazar a sacerdote, ken iti sangō ti dagup ti gimong̃; ket itedmo kencuana ti maysa a panangcemit iti sangoda.

20 Ket isaadmo ti tan-ocmo kencuana, tapno ti dagup ti gimong̃ dagiti annac ti Israel agannugotda.

21 Ket isu agyanto iti sangō ni Eleazar a sacerdote, isu nga agintudto maipoon

kencuana iti panangocom ti Urim iti sangō ni Jehova iti panagsaona rumuardanto, ket iti panagsaona sumrecdanto, isu man ken amin n̄ga annac ti Israel agraman kencuana, n̄ga amin met laenḡ ti gimonḡ.

22 Ket adtoy, inaramidna cas ti imbilin ni Jehova kencuana: ket isu innalana ni Josue ket impanna iti sangō ni Eleazar a sacerdote, ken iti sangō ti dagup ti gimonḡ:

23 ket impátayna kencuana dagiti ima-na, ket intedna kencuana ti maysa a panangcumit, cas pinaisao ni Jehova ken Moises.

Linlinteg cadagiti datdaton a nadumaduma.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket saem cadacuada, Ti panagdaton caniac ti taraonco a maipaay cadagiti datdatonco a maaramid iti apuy, a nabanḡlo a sayamusom caniac, tungpalenyonto n̄ga idaton ida caniac iti rebhenḡna n̄ga aldawda.

3 Ket sica cunamto cadacuada, Daytoy ti daton a maaramid iti apuy n̄ga irucbabyonto ken Jehova; corcordero a lallaki n̄ga apagtawen, n̄ga awan pilawda, dua iti inaldawaldaw iti maipaay a maysa a daton a mapuuran a cancanayon.

4 Ti maysa a cordero idatonmonto iti bigat, ket ti caduana idatonmonto iti rumabii;

5 ken apagcasangapulo ti maysa n̄ga efa ti namayecmec n̄ga harina, a maipaay a daton a bellaay, a nagamayan iti apagcapat ti maysa n̄ga hin a lana a naladdit.

6 Daytoy ti maysa a daton a mapuuran a cancanayon, a nabilin idiay bantay Sinai, a nabanḡlo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

7 Ket ti datonna a mainum ti maysanto n̄ga apagcapat ti maysa a hin a cagiddan ti maysa a cordero: iti nasantoan a disso, ibucbucmonto ti maysa a daton a mainum a naingel a mainum ken Jehova.

8 Ket ti maysa a cordero idatonmonto iti rumabii: cas iti daton a bellaay iti bigat, ken cas ti datonna a mainum, idatonmonto, a maysa a daton a maaramid iti apuy, a maysa a nabanḡlo a sayamusom ken Jehova.

9 Ket iti aldaw a panaginaná, dua a cordero a lallaki a tumawenen, n̄ga awan ti pilawda, ken dua n̄ga apagcapulo ti maysa n̄ga efa ti namayecmec n̄ga harina. a

maipaay a daton a bellaay, a nagamayan iti lana, ken iti daton a mainum a nayonna:

10 daytoy isu ti daton a mapuuran iti tunggal aldaw a panaginaná, sabali laenḡ ti daton a cancanayon a mapuuran, ken iti datonna a mainum.

11 Ket cadagiti pangrugian dagiti bulbulanyo, mangidatagcayto iti maysa a daton a mapuuran ken Jehova; dua a bumaro a baca, ken maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, n̄ga awan ti pilawda;

12 ken tallo apagcasangapulo ti maysa n̄ga efa ti namayecmec n̄ga harina, a daton a bellaay a nalaocan iti lana, a cagiddan ti tunggal bumaro a baca; ken dua n̄ga apagcapulo ti namayecmec n̄ga harina, n̄ga agservi a daton a bellaay a nalaocan iti lana, a cagiddan ti maysa a carnero a lalaki;

13 ken maysa n̄ga apagcapulo ti namayecmec n̄ga harina a nagamayan iti lana, n̄ga agservi a daton a bellaay, a cagiddan ti tunggal cordero; a maipaay a daton a mapuuran a nabanḡlo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

14 Ket dagiti datonda a mainum may-santo a guddua ti hin ti arac, a cagiddan ti maysa a bumaro a baca, ken ti apagcatlo ti maysa n̄ga hin a cagiddan ti maysa a carnero, ken ti apagcapat ti maysa n̄ga hin a cagiddan ti maysa a cordero: daytoy isu ti daton a mapuuran iti tunggal bulan iti isu-amin a bulan ti tinawen.

15 Ket maysa a caldinḡ a lalaki n̄ga agservi a daton gapu iti basol ken Jehova; isunto ti maidaton, sabali laenḡ ti daton a mapuuran a cancanayon, ken ti datonna a mainum.

16 Ket iti umuna a bulan, iti maicasangapulo ket uppat n̄ga aldaw ti bulan isu ti pascua ni Jehova.

17 Ket iti maicasangapulo ket lima n̄ga aldaw ti daytoy a bulan isunto ti maysa a fiesta: cadagiti pito n̄ga aldaw, tinapay n̄ga awan levadura ti macanto.

18 Iti umuna n̄ga aldaw isu ti nasantoan a panaguummonḡ; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;

19 ngem mangirucbabcyto iti maysa a daton a maaramid iti apuy, a daton a mapuuran ken Jehova; dua a bumaro a baca, ken maysa a carnero a lalaki, ken pito a cordero a lallaki n̄ga apagtawen: addadanto cadacayo n̄ga awan ti pilawda:

20 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina nga nagamayan iti lana: tallo nga apagcapulo idatonyonto a cagiddan ti maysa a baca, ken dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero;

21 maysa nga apagcapulo ti idatonmon-to a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:

22 ken maysa a calding a lalaki nga agservi a daton gapu iti basol, tapno aramidenyo ti pacaabbonganyo.

23 Dacayo idatagyonto dagitoy, sabali laeng ti daton a mapuuran iti bigat, nga isu ti maipaay a daton a mapuuran a cancanayon.

24 Cas mayalagad itoy inaldaw nga idatonyonto iti pito nga aldaw ti taraon a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova: maidatonto a sangasabalian laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a mainum.

25 Ket iti maicapito nga aldaw, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapul-an.

26 Casta met iti aldaw ti umuna a bungbunga, no idatagyo ti daton a bellaay ken Jehova, iti *fiestayoy iti* lawlawas, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapul-an;

27 ngem ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; dua a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawendan;

28 ken ti datonda a bellaay, ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti maysa a carnero a lalaki,

29 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal maysa a cordero cadagiti pito a cordero;

30 maysa a calding a lalaki nga aramiden a pacaabbonganyo.

31 Sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ipaayyonto ida (alaenyonto ida nga awan ti pamilawan), ken dagiti datonda a mainum.

Datdaton ti maicapito a bulan.

29 Ket iti maicapito a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto

agaramid iti trabajo a pagsapul-an isu ti maysa nga aldaw a panagaweng dagiti tangguyob cadacayo.

2 Ket idatagyonto ti maysa a daton a mapuuran a maipaay a nabanglo a sayamusom ken Jehova; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda:

3 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcasangapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,

4 ken maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero;

5 ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol, tapno aramiden a pacaabbonganyo.

6 sabali laeng ti daton a mapuuran ti baro a bulan, ken ti datonna a bellaay, ken ti cancanayon a daton a mapuuran ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum, cas mayannurot iti alagadenda, a maipaay a nabanglo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

7 Ket iti maicasangapulo nga aldaw ti daytoy maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; ket parigatenyonto dagiti cararuayo; dicayto agaramid iti uray ania a pagbannogan;

8 ngem mangipaaycayto iti maysa a daton a mapuuran ken Jehova, a maipaay a nabanglo a sayamusom; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki nga apagtawenda, isuda awanto cadacayo ti pacapilawanda;

9 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,

10 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:

11 maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol: sabali laeng ti daton gapu iti basol ti pannacaabbong, ket ti daton a mapuuran a cancanayon, ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum.

12 Ket iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto aramiden ti nadagsen a panagbannog, ket ngilinenyonto ti maysa a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw:

13 ket ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran. a maysa a daton a maaramid iti

apuy, a nabangro a sayamusom ken Jehova; sangapulo ket tallo a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda; isuda awanto ti pilawda.

14 Ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lara, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal baca cadagiti sangapulo ket tallo a baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal carnero cadagiti dua a carnero,

15 ken maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti sangapulo ket uppat a cordero :

16 ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

17 Ket iti maicadua nga aldaw idatag-yonto ti sangapulo ket dua a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda.

18 Ket ti datonda a bellaay, ken dagiti datdatonda a mainum a cagiddan dagiti baca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilangda, a mayalubog iti alagadenda :

19 ken ti maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken datonna a bellaay, ken datonda a mainum.

20 Ket iti maicatlo nga aldaw, sangapulo ket maysa a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki nga agtawen iti maysa, nga awan ti pilawda ;

21 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum, a cagiddan dagiti baca, a cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilangda a mayalubog iti alagaden :

22 ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laeng ti daton a mapuuran a cancanayon, ken datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

23 Ket iti maicapat nga aldaw, sangapulo a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda :

24 ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti bacbaca, a

cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilangda a mayalubog iti alagaden :

25 ken ti maysa a calding a lalaki a maysa a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

26 Ket iti maicalima nga aldaw, siam a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda ;

27 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti bacbaca, a cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, a mayannurot iti bilangda, a mayalubog iti alagaden ;

28 ken maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

29 Ket iti maicanem nga aldaw, walo a bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda nga awan ti pilawda :

30 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti baca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilangda a mayalubog iti alagaden :

31 ken maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laeng ti daton a mapuuran a cancanayon, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

32 Ket iti maicapito nga aldaw, pito a bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki, sangapulo ket uppat a lallaki a cordero a tumawenen nga awan ti pilawda :

33 ken ti datonda a bellaay, ken dagiti datdatonda a mainum, a cagiddan dagiti bacbaca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilangda a mayalubog iti alagaden ;

34 ken maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken datonna a mainum.

35 Ket iti maicawalo nga aldaw addanto maysa a gimong, a nadaeg: dacayo dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan ;

36 ngem ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabangro a sayamusom ken Jehova : maysa a lalaki a baca, maysa a carnero

a lalaki, pito a cordero a lallaki a tumawendan nga awan ti pilawda :

37 ti datonda a bellaay ken dagiti datonda a mainum a cagiddan ti baca, cagiddan ti carnero a lalaki, ken cagiddan dagiti cordero, mayannurotdanto iti bilanгда, a mayalubog iti alagaden :

38 ken maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol ; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ken datonna a mainum.

39 Dagitoy ti ipaayyonto ken Jehova cadagiti natudingan a fiestayoy, sabali laeng dagiti carcariyo, ken dagiti datdaton ti sibubulos a nakemyo a mapuuran, ken maipaay a datdatonyo a bellaay, ken maipaay a datonyo a mainum, ken maipaay cadagiti datdatonyo iti cappia.

40 Ket ni Moises imbagana cadagiti anac ti Israel cas mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti lintinteg cadagiti carcari.

30 Ket ni Moises nakisao cadagiti pangulo dagiti caputotan dagiti anac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova.

2 Ti maysa a tao no mangipaay iti maysa a cari ken Jehova, wenna ipanecneca iti sapata ti panangisinggalutna iti cararuana iti maysa a singgalut, dinanto labsingen ti saona : aramidennanto cas mayanatapup iti amin nga agaon iti ngiwatna.

3 Casta met ti maysa a babai no ipaayna ti maysa a cari ken Jehova, ket isinggalutna ti bagina iti maysa a singgalut, idinto nga adda iti balay ni amana iti kinaubingna,

4 ket mangngeng ni amana ti carina, ken ti singgalut a nangisinggalutanna iti cararuana, ket ni amana nagulimec kencuana : no casta amin a carina matungpalto, tunggal singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana mapasingkedanto.

5 Ngem no ni amana tubngarena iti aldaw a pannacanngengna ; awan cadagiti carina, wenna singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana, ti mapasingkedanto : ket ni Jehova pacawanennanto, gaput ta pawilan ni amana.

6 Ngem no ti babai maasawaan iti caadda kencuana dagiti carina, wenna ti napasindayag a balicas dagiti bibigna, a nangisinggalutanna iti cararuana ;

7 ket ti asawana a denngengenna ket

agulimec kencuana iti aldaw a pannacanngengna : no casta dagiti carina mapatuloydanto, ket dagiti singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana matungpalto.

8 Ngem no ti asawana a lalaki iparitna kencuana iti aldaw a pannacanngengna ; no casta paubbawennanto ti cari nga inaramid ti babai, ken ti napasindayag a balicas dagiti bibigna, a nangisinggalutanna iti cararuana : ket ni Jehova pacawanennanto.

9 Ngem ti cari ti maysa a balo a babai wenna ti nakisina, pudno a tunggal maysa a nangisinggalutanna iti cararuana mapatalgedanto kencuana.

10 Ngem no ti babai nagcari iti balay ni asawana, wenna insinggalutna ti cararuana, iti singgalut a sinapataan,

11 ket ni asawana nangngengna, ket nagulimec kencuana, ket saanna a pinaritan ; no casta amin dagiti carina mapatuloyto, ken amin a singgalut a nacaisinggalutan ti cararuana mapatuloyto.

12 Ngem no ni asawana inucasna ida ken inucasanna iti aldaw a pannacanngengna ; uray ania ngarud a nagtaud cadagiti bibigna a maipapan cadagiti carina, wenna maipapan ti nacaisinggalutan ti cararuana, dinto agpatuloy : ni asawana inucasna ida ; ket ni Jehova pacawanennanto.

13 Tunggal cari ken tunggal insapata a singgalut tapno parigaten ti cararuana, ni asawana a lalaki mabalinna a patalgedan, wenna ni asawana a lalaki mabalinna a ucasen.

14 Ngem no ni lalaki nga asawana sitatalipupus nga agulimec kencuana iti inaldawaldaw ; no casta patalgedanna amin a cari ti babai, wenna amin a singgalut nga adda kencuana : isu pinatalgedanna ida, gaput ta nagulimec kencuana iti aldaw a pannacanngengna cadagita.

15 Ngem no ucasenna ida, ken saawenna calpasan ti pannacanngengna cadagita ; no casta isunto ti mangawit iti kinadakes ti babai.

16 Dagitoy isuda ti alagaden nga imbilin ni Jehova ken Moises, nga agservi iti lalaki ken iti asawana, iti ama ken iti anac a babai, iti kinaubingna iti balay ni amana

Ti pannacapatay dagiti Madianitas.

Ti pannacabinngay ti sinamsari.

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Pagibalsem dagiti annac ti Israel cadagiti Madianitas: ti calpasanna maitiponcanto cadagidi cacabagiam.

3 Ket ni Moises imbagan: iti ili, a kinunana, Pagigamenyo ti dadduma a lallaki cadacayo a maipaay iti gubat, ta incay a maibusor iti Madian, tapno tungpalenyo ti pammales ni Jehova iti Madian.

4 Cadagiti amin a caputotan ti Israel ibaonyonto iti gubat ti sangaribu iti tunggal caputotan.

5 Iti casta naiyawat cadagiti rinibribu a Israel, ti sangaribu iti tunggal caputotan, sangapulo ket dua a ribu ti nagigam a maipaay iti gubat.

6 Ket ni Moises imbaonna ida a maki-gubat, ti sangaribu iti tunggal caputotan, isuda ken ni Finees nga anac a lalaki ni Eleazar a sacerdote, ti mapan iti gubat, nga incuyogda dagiti basbaso ti santuario, ken dagiti tangguyob iti im-imada nga agservi a nacadandanag.

7 Ket isuda nakigubatda a nakibusor iti Madian, cas imbilin ni Jehova ken Moises: ket pinatayda amin a lallaki.

8 Ket pinatayda dagiti ar-ari ti Madian, nairaman cadagiti pinatayda; ni Evi, ken ni Recem, ken ni Sur, ken ni Hur, ken ni Rebe, a lima nga ar-ari ti Madian: ni Balaam met nga anac a lalaki ni Beor pinatayda iti igam.

9 Ket dagiti annac ti Israel innalada a kinayawan dagiti babbai iti Madian ken dagiti babassitda; ket amin nga an-animalda a dadackel ken amin nga an-animalda a babassit, ken amin a sanicuada, innalada a samsam.

10 Ket amin dagiti ciudadda cadagiti disso a nagnaedanda, ken amin a nagpacarsoanda, pinuuranda, iti apuy.

11 Ket innalada amin a samsam ken amin a nacayawan, tao man ken animal.

12 Ket impanda dagiti cayawda, ken ti natucmaan, ken ti samsam iti yan da Moises ken Eleazar a sacerdote, ken iti yan ti gimong dagiti annac ti Israel, iti yan ti pacarso iti tantanap ti Moab, nga adda iti abay ti Jordan sadi Jerico.

13 Ket ni Moises, ken ni Eleazar a sacerdote, ken amin dagiti pangoloen ti gimong, napanda sinabat ida iti ruar ti pacarso.

14 Ket ni Moises nagunget cadagiti tururayen ti buyot, a capcapitan dagiti rinibribu, ken capcapitan dagiti ginasut, a naggapu iti panagservi iti gubat.

15 Ket ni Moises kinunana cadacuada; Biniagyo met la amin a babbai?

16 Adtoy, dagitoy ti nacaaramidan ti salungasing dagiti annac ti Israel, a maicaniwas ken Jehova, gapu iti ballaag ni Balaam, iti panggep ni Pehor, ket isu ti gapuna ti caadda idi ti angol iti gimong ni Jehova.

17 Ita ngarud, patayenyo amin a lallaki cadagiti ub-ubbing, ken patayenyo amin a babbai a nacaammo iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.

18 Ngem dagup amin a babai nga ubing, a dida pay naramanan ti lalaki iti pinnakicaidda kencuana, biagenyo ida cadacayo.

19 Ket agtaengcayo iti ruar ti pacarso iti pito nga aldaw: siasinoman a nacapatay iti siasinoman a tao ken siasinoman a simmagid iti pinatay, dalusanyo ti bagyo iti maicatlo, ken iti maicapito nga aldaw, dacayo ken dagiti cayawyo.

20 Ket ti maipapan iti tunggal pagan-anay, ken amin a naaramid iti lalat, ken amin a naaramid iti *dutdut* ti calding, ken amin a naaramid iti cayo, dalusanyo dagiti bagbagyo.

21 Ket ni Eleazar a sacerdote kinunana cadagiti lallaki ti gubat, a napan iti gubat, Daytoy ti alagaden ti linteg nga imbilin ni Jehova ken Moises:

22 nupay casta ti balitoc, ken ti pirac, ti suer, ti landoc, ti estaño, ken ti buli,

23 amin a di marunaw iti apuy, pailabasyonto iti apuy, ket nadalusto; nupay casta madalusanto iti danum ti kinarugit, ket amin a marunaw iti apuy, isawsawyonto iti danum.

24 Ket dacayo labaanyonto dagiti pagan-anayyo iti maicapito nga aldaw, ket nadaluscayto, ket iti calpasanna sumrecayto iti pacarso.

25 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

26 Alaenyo ti samsam a naalayo, tao man ken animal, sica ken ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti pangoloen ti *balbalay* dagiti amma ti gimong:

27 ket binglayenyo ti samsam iti agcadda nga apag: cadagiti lallaki a nasursuroan iti gubat, a rimmuar iti bacal, ken iti dagup ti gimong:

28 ket mangituyangcayo iti maysa a buis ken Jehova cadagiti lalaki ti gubat a rimmuar a nakibacal: maysa a cararua iti lima gasut, *agpadpada* dagiti tattao ken

dagiti bacbaca a lallaki, ken dagiti as-asno, ken dagiti pangpangen.

29 Alaem iti daytoy ti caguddua, ket itedmo ken Eleazar a sacerdote a maipaay a daton a maipangato ken Jehova.

30 Ket iti caguddua dagiti annac ti Israel, alaento ti maysa iti intunggal limapulo cadagiti tao, cadagiti bacbaca, cadagiti as-asno, ken cadagiti an-animal a bassit, a cadagiti *met leang* amin nga an-animal, ket itedmo ida cadagiti Levitas, a mangsalimetmet ti panagannong iti tabernaculo ni Jehova.

31 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

32 Ita ti natucmaan, malacsid ken maisuroc ti samsam nga innala dagiti lallaki ti gubat, innem a gasut a ribu, ken pito pulo a ribu, ken lima a ribu a carcarnero,

33 ken pitopulo ket dua a ribu a bacbaca,

34 ken innem a pulo ket maysa a ribu nga as-asno,

35 ken tallopulo ket dua a ribu a tattao a dagup dagiti babhai a di nacaammo iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.

36 Ket ti guddua nga isu ti binglay dagiti rimmuar iti gubat, ti bilangda idi isut' tallo gasut a ribu, ken tallopulo a ribu, ken pito a ribu, ken limagasut a carcarnero :

37 ket ti buis a carcarnero ken Jehova, innem a gasut ket pitopulo ket lima.

38 Ket dagiti bacbaca, tallopulo ket innem a ribu ; cadagitoy, pitopulo ket dua idi ti buis ken Jehova.

39 Ket dagiti as-asno tallopulo a ribu ket limagasut ; cadagitoy, innem a pulo ket maysa ti buis ken Jehova.

40 Ket dagiti tao sangapulo ket innem a ribu ; cadacuada, tallopulo ket dua a tattao ti buis ken Jehova.

41 Ket ni Moises intedna ken Eleazar a sacerdote ti buis a daton a maipangato ken Jehova, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

42 Ket iti caguddua dagiti annac ti Israel, nga insina ni Moises cadagiti lallaki a nakigubat,

43 (ita ti caguddua a bági ti gimong, tallogasut a ribu ken tallopulo a ribu idi, pito a ribu ken lima gasut a carcarnero,

44 ken tallopulo ket innem a ribu a bacbaca,

45 ken tallopulo a ribu ken lima gasut nga as-asno,

46 ken sangapulo ket innem a ribu a tattao,)

47 a iti caguddua met laeng dagiti annac ti Israel, innala ni Moises ti maysa iti intunggal limapulo, tao man ken animal, ket intedna ida cadagiti Levitas a mangaywan ti panagannong iti tabernaculo ni Jehova ; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

48 Ket dagiti turturayen a nagturay cadagiti rinibu a buyot, cadagiti capitan ti rinibu, ken cadagiti capitan dagiti ginastu immasidgeda ken Moises ;

49 ket kinunada ken Moises, Dagiti adipenmo innalada ti dagup dagiti lallaki a makigubat nga adda iti babaen ti pangbilinmi, ket awan agcurang a maysa a tao cadacami.

50 Ket inyegmi ti daton ken Jehova a tunggal maysa a tao sinapulanna nga al-alicamen a balitoc, cawcawar, ken bras-bracelete, singsingsing a pagmaldit, araritos, ken balballad, tapno aramiden a pannacaabbonng ti carcararuami iti sarngo ni Jehova.

51 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inawatda ti balitocda nga isu dagiti napanday nga al-alicamen.

52 Ket amin a balitoc ti daton a maipangato nga indatagda ken Jehova, iti cucua dagiti capcapitan ti rinibu, ken dagiti capitan dagiti ginastu, sangapulo ket innem a ribu, pito a gasut ket lima pulo a siclo.

53 (*Ia* dagiti lallaki ti gubat nagsamsamda, tumunggal maysa iti agservi kencuana.)

54 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inawatda ti balitoc dagiti capitan dagiti rinibribu ken ginastu, ket inyegda iti tolda ti gimong a maysa a panglaglagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel iti sango ni Jehova.

Ni Ruben ken ni Gad ken ti guddua ti caputotan ni Manases pagtaennganda ti Galaad.

32 Ita dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad addaanda idi iti nagpaiduma a caadu nga an-animal : ket idi nakitada ti daga a Jaser, ken ti daga a Galaad, nga adtoy, lugar idi a maysa a maipaay iti an-animal ;

2 dagiti annac ni Gad ken dagiti annac ni Ruben immayda ket nakisada cada

Moises ken Eleazar a sacerdote, ken cada-giti pangpangloen ti gimong, a kinunada,

3 Ti Atarot ken ti Dibon ken ti Jaser ken ti Nemra, ken ti Jesebon ken ti Eleale, ken ti Saban ken ti Nabo, ken ti Beon.

4 ti daga a dinadael ni Jehova iti sangō ti gimong ti Israel, isu ti maysa a daga a tumutop iti animal, ket dagiti adipenmo adda an-animalda.

5 Ket isuda kinunada, No nasaracanmi coma ti parabur iti imatangmo, ipalubosmo coma a maited daytoy a daga cadagiti adipenmo a maysa a tagicuaenda, ta dinacam ipan iti ballasiw ti Jordan.

6 Ket ni Moises kinunana cadagiti annac ni Gad ken cadagiti annac ni Ruben, Mapanto dagiti cacabsatyō iti gubat, ket dacayo agtutugawcayto ditoy?

7 Ket ania ti gapuna a pagtacrotenyo ti puso dagiti annac ti Israel a mapan iti daga nga inted cadacuada ni Jehova?

8 Castoy ti inaramid dagiti ammayo idi imbaonco ida nanipud Cades-barne a mangkita iti daga.

9 Ta idi simmang-atda iti lobong ti Escol, ket nakitada ti daga, pinatacrotda ti puspuso dagiti annac ti Israel, tapno dida sumrec iti daga nga inted cadacuada ni Jehova.

10 Ket ti unget ni Jehova simged iti daydi nga aldaw ket insapatana, a kinunana,

11 Pudno nga awan cadagiti tattao nga naggapu sadi Egipto manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, ti macakitanto iti daga nga insapatac ken Abraham, Isaac ken Jacob; gaput ta saanda a simmurot a sitatalipupus caniac:

12 malacsid ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone a Cenezeo, ken ni Josue nga anac a lalaki ni Nun, gaput ta sinurotda a sitatalipupus ni Jehova.

13 Ket ti pungot ni Jehova simged a naibusor iti Israel, ket inaramidna ida nga agpagnapagna nga agalla-alla iti let-ang iti uppato a pulo a tawen, nga inggana iti di naibusor ti amin a caputotan a nagaramid iti dakes iti sangō ni Jehova.

14 Ket, adtoy, dacayo timmacdercayo a sono dagiti ammayo, a maysa a nayon a managbasol a tattao, tapno degdeganyo ti nacaro nga unget ni Jehova iti Israel.

15 Ta no simmiasicay kencuana, isu baliwannanto a baybay-an ida iti tay-ac; ket dacayo dadaelenyonto amin daytoy nga ili.

16 Ket isuda immasidegda kencuana, ket kinunada, Mamanconcamto ditoy iti pagap-aponan dagiti animalmi, ken cadagiti ciudad a maipaay cadagiti babassitmi:

17 ngem no dacami sisasaganacamto laeng a siiigam a mapan iti sangaoan ti Israel, inggana iti maiyegmi ida iti lugarda: ket dagiti babassitmi agtaengdan-to cadagiti ciudad a nabacudan, maipoon cadagiti agintec iti daga.

18 Dicamto agsubli iti balbalaymi inggana iti di agtagicua dagiti annac ti Israel, tumunggal maysa a tao, iti tawidna.

19 Ta dicamto makipagtawid cadacuada iti sabali a bangir ti Jordan ken sangaoananna; gaput ta naibatang cadacam a tawidmi daytoy bangir ti Jordan a dayaan.

20 Ket ni Moises kinunana cadacuada, No aramidenyonto daytoy, no agigamcayto tapno incay iti sangō ni Jehova a makigubat,

21 ket tunggal tao a nagigam dacayo lasatennanto ti Jordan iti sangō ni Jehova, agingga iti dina mapacsiat dagiti cabusorna iti sangaoananna,

22 ket ti daga maiturayanto iti sangō ni Jehova: iti calpasanna, agsublicayto ket awanto ti basolyo ken Jehova ken iti Israel; ket daytoy a daga cucuayonto a pagtagicuaan iti sangō ni Jehova.

23 Ngem no dicayto aramidn ti casta, adtoy, macabasolcay ken Jehova: ket dinto bumurong a ti basolyo sarakennacayto.

24 Mamanconcayo cadagiti ciudad a maipaay cadagiti babassityo, ken pagap-aponan dagiti carcarneroyo; ket aramidenyonto ti nagaon iti ngiwayatyo.

25 Ket dagiti annac ni Gad, ken dagiti annac ni Ruben nakisaoda ken Moises, a kinunada, Dagiti adipenmo aramidendanto ti cas ibilin ti apoc.

26 Dagiti annacmi a babassit, assawami, dagiti an-animalmi a babassit ken dagiti amin nga animalmi agyandanto cadagiti ciudad ti Galaad:

27 ngem dagiti adipenmo, tunggal lalaki a nagigam a makigubat, agballasiwdante iti sangō ni Jehova, tapno makibacalda cas sao ni apoc.

28 Casta ti panangited ni Moises iti bilin a maipapan cadacuada ken Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac a lalaki ni Nun, ken cadagiti pangolo dagiti balbalay dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel.

29 Ket ni Moises sinaona cadaciada, No dagiti annac ni Gad ken dagiti annac ni Ruben makipagbaliwdanto cadacayo iti Jordan, tunggal lalaki a nagigam tapno makibacal iti sangô ni Jehova, ket ti daga maparmecto iti sangoyo; no casta itedyorko to cadacuada a tagicuenda ti daga ti Galaad:

30 ngem no isuda saandanto a makipagbaliw cadacayo a nagigam, makipagtagicuadanto cadacayo iti daga a Canaan.

31 Ket dagiti annac ni Gad ken dagiti annac ni Ruben simmungbatda, a kinunada, Cas ti sinoa ni Jehova cadagiti adipenmo, casta ti aramidenminto.

32 Dacami bumallasiwcamto a siiigam iti sangô ni Jehova iti daga a Canaan, ket ti cucua a tawidmi mabatinto cadacami iti ballasiw ti Jordan.

33 Ket ni Moises intedna cadacuada, nga isu dagiti annac ni Gad ken annac ni Ruben, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, nga anac ni Jose, ti pagarian ni Sejon, nga ari dagiti Amorreo, ken ti pagarian ni Og nga ari ti Basan, ti daga a maisurot cadagiti ciudadna agraman bedbeddengda, a dagiti met laeng ciudad ti daga a nailawlaw.

34 Ket dagiti annac ni Gad binangonda ti Dibon, ken Atarot, ken Aroer;

35 ken ti Rut-sofem, ken Hazer, ken ti Jegbaa;

36 ken Bet-nemera, ken Bet-aran: dagiti ciudad a nasarikedkedan, ken ap-apon dagiti carcarnero.

37 Ket dagiti annac ni Ruben binangonda ti Jesebon, ken Eleale, ken Caria-taim;

38 ken Nebo, ken Baal-meon, (dagiti nagnaganda nasuctanda), ken Sabama, ket binaliwanda ti nagnagan dagiti ciudad a binangonda.

39 Ket dagiti annac ni Maquir nga anac a lalaki ni Manases, napanda idiaiy Galaad, ket innalada, ket sinallinanda dagiti Amorreo a nagyany idiaiy.

40 Ket ni Moises intedna ti Galaad ken Maquir nga anac a lalaki ni Manases, ket isu nagnaed idiaiy.

41 Ket ni Jair nga anac a lalaki ni Manases napan ket innalana dagiti il-ili sadiay, ket ninaganda ida iti Bot-jair.

42 Ket ni Nobe napan ket innalana ti Canat, ken dagiti purpurocna, ket ninaganna iti Nobe cas ti naganna met laeng.

Dagiti nagtoldaan ti Israel nanipud Rameses aginnga iti Abelcatim. Ti ipapatay ni Aaron. Maipapan iti pannacaparmec ti daga a Canaan.

33 Dagitoy dagiti nagnagnaan dagiti annac ti Israel idi pimmanawda iti daga nga Egipto iti binuyonbuyotda, ba-baen ti ima da Moises ken Aaron.

2 Ket ni Moises insuratna dagiti panaglulusda a mayannurot iti panagpag-napagnada gapu iti panagbilin ni Jehova idi: ket dagitoy dagiti barbariwasda, a mayannurot cadagiti panaglulusda.

3 Ket isuda, naglulusda nanipud Rameses iti umuna a bulan, iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti umuna a bulan; iti bigat, calpasan ti pascua, dagiti annac ti Israel, pimmanawda iti nangato nga ima, iti imatang ti isu-amin a taga Egipto,

4 idi madama nga agitabon dagiti taga Egipto cadagiti inauna nga annacda a dinadael ni Jehova iti baetda; casta met nga inaramid ni Jehova ti panangocom cadagiti didiosda.

5 Ket dagiti annac ti Israel nagnada nanipud Rameses ket nagtoldada idiaiy Socot.

6 Ket naglulusda nanipud Socot, ket nagtoldada idiaiy Etam, nga adda iti pungto ti let-ang.

7 Ket naglulusda nanipud Etam ket nagsublida iti Pi-hahirot nga adda iti sangô ti Baal-sefon idi: ket nagtoldada iti sangoanan ti Magdalo.

8 Ket naglulusda nanipud iti sangô ti Hahiro, ket linasatda ti tengnga ti baybay a simrecca iti let-ang; ket tallo nga aldaw ti pannagnada iti tay-ac ti Etam, ket nagtoldada idiaiy Mara.

9 Ket naglulusda nanipud Mara, ket dimtengda iti Elim: ket idiaiy Elim adda sangapulo ket dua nga ubbog ti danum ken pitopulo a palma, ket nagtoldada sadiay.

10 Ket naglulusda sadiay Elim, ket nagtoldada iti abay ti Baybay a Nalabaga.

11 Ket naglulusda nanipud Baybay a Nalabaga, ket nagtoldada iti tay-ac ti Sin.

12 Ket naglulusda nanipud tay-ac ti Sin ket nagtoldada idiaiy Dafca.

13 Ket naglulusda nanipud Dafca ket nagtoldada idiaiy Alus.

14 Ket naglulusda nanipud Alus, ket

nagtoldada sadiay Rafidim, nga awanan idi iti danum nga inumen ti tao.

15 Ket nagluasda nanipud Rafidim, ket nagtoldada iti tay-ac ti Sinai.

16 Ket nagluasda nanipud tay-ac ti Sinai, ket nagtoldada idiaiy Kibrot-hataava.

17 Ket nagluasda nanipud Kibrot-hataava, ket nagtoldada idiaiy Jaserot.

18 Ket nagluasda nanipud Jaserot, ket nagtoldada idiaiy Retma.

19 Ket nagluasda nanipud Retma, ket nagtoldada idiaiy Remmon-fares.

20 Ket nagluasda nanipud Remmon-fares, ket nagtoldada idiaiy Lebna.

21 Ket nagluasda nanipud Lebna, ket nagtoldada idiaiy Ressa.

22 Ket nagluasda nanipud Ressa ket nagtoldada idiaiy Cealata.

23 Ket nagluasda nanipud Cealata ket nagtoldada idiaiy bantay Sefer.

24 Ket nagluasda nanipud bantay a Sefer ket nagtoldada idiaiy Harada.

25 Ket nagluasda nanipud Harada ket nagtoldada idiaiy Maselot.

26 Ket nagluasda nanipud Maselot ket nagtoldada idiaiy Tahat.

27 Ket nagluasda nanipud Tahat ket nagtoldada idiaiy Tare.

28 Ket nagluasda nanipud Tare, ket nagtoldada idiaiy Metca.

29 Ket nagluasda nanipud Metca ket nagtoldada idiaiy Jesmona.

30 Ket nagluasda nanipud Jesmona ket nagtoldada idiaiy Moserot.

31 Ket nagluasda nanipud Moserot ket nagtoldada idiaiy Benehaacan.

32 Ket nagluasda nanipud Benehaacan, ket nagtoldada idiaiy bantay a Guiddad.

33 Ket nagluasda nanipud bantay a Guiddad, ket nagtoldada idiaiy Jetebata.

34 Ket nagluasda nanipud Jetebata, ket nagtoldada idiaiy Hebrona.

35 Ket nagluasda nanipud Hebrona, ket nagtoldada idiaiy Asion-gaber.

36 Ket nagluasda nanipud Asion-gaber, ket napanda idiaiy tay-ac ti Zin, (isu met laeng ti Cades.)

37 Ket nagluasda nanipud Cades, ket nagtoldada idiaiy bantay ti Hor, iti igid ti daga nga Edom.

38 Ket ni Aaron a sacerdote simmang-at iti bantay Hor iti panagbilin ni Jehova, ket natay idiaiy, iti maicapat a pulo a tawen a calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto, iti maicalima a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan.

39 Ket ni Aaron agtawen idi iti sangagsut, dua pulo ket tallo idi natay idiaiy bantay Hor.

40 Ket ti Cananeo, nga aru ti Arad, a nagnaed iti Abagatan iti daga ti Canaan, naammoanna ti idadateng dagiti annac ti Israel.

41 Ket nagluasda nanipud bantay Hor, ket nagtoldada idiaiy Salmona.

42 Ket nagluasda nanipud Salmona, ket nagtoldada idiaiy Funon.

43 Ket nagluasda nanipud Funon, ket nagtoldada idiaiy Obot.

44 Ket nagluasda nanipud Obot, ket nagtoldada idiaiy Je-abarim, iti igid ti Moab.

45 Ket nagluasda nanipud Je-abarim, ket nagtoldada idiaiy Dibon-gad.

46 Ket nagluasda nanipud Dibon-gad, ket nagtoldada idiaiy Helmon-deblataim.

47 Ket nagluasda nanipud Helmon-deblataim, ket nagtoldada idiaiy banbantay ti Abarim, iti sango ti Nebo.

48 Ket nagluasda nanipud ti banbantay ti Abarim, ket nagtoldada iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idiaiy Jerico.

49 Ket nagtoldada iti asideg ti Jordan, nanipud Bet-jesimot agingga iti Abel-satim iti tay-ac ti Moab.

50 Ket ni Jehova nagsao ken Moises idiaiy tantanap ti Moab iti abay ti Jordan idiaiy, a kinunana,

51 Ibagam cadagiti annac ti Israel ket saodem cadacuada, No aglasatcay iti Jordan a mapan iti daga a Canaan,

52 pasiaenyonto ngarud amin nga agnaed iti daga manipud sangonanyo, ket dadaelenyonto amin a pinalanga a *batbato-da*, ket dadaelenyonto amin dagiti sinocog a laddawanda, ket rebbaenyonto amin a nangato a disdissoda :

53 ket alaenyonto a tagicaen ti daga, ket agnaedcayo sadiay ; ta cadacayo ti nangtedac iti daga tapno tagicuaenyo.

54 Ket tawidenyonto ti daga iti ginasangasat a mayannurot cadagiti famfamiliayo ; iti aduan ti pangtedanyonto iti ad-adu a tawid, ket iti bassitan itedmonto ti basbassit a tawid : ti gasat a maipatang iti uray asino a tao, daya ti cucuananto ; iti mayannurot cadagiti capcaputotan dagiti ammayo tawidenyonto.

55 Ngem no dicayto pasiaen dagiti agnaed iti daga manipud iti sangoyo, no casta dagidiay a batienyonto cadacuada isudanto

ti cas macasulec cadagiti matayo, ken cas siit cadagiti bacbacrangyo, ket isudanto ti mangsingsinga cadacayo iti daga a pagnaedanyo.

56 Ket agbanagto a ti pinanunotco nga aramidén cadacuada, ti aramidecto cadacayo.

Dagiti beddenġ ti Canaan. Dagiti tattao a mangbingbingayo ti daga.

34 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No sumreccayto iti daga a Canaan (daytoy ti daga a maibilangto cadacayo a maysa a tawid, nga isu ti daga ti Canaan, cas mayannurot cadagiti bedbeddenġna,)

3 no casta ti abagatanenyo a bangir manipudto iti tay-ac ti Zin, nga aglayon iti abay ti Edom, ket ti beddenġyo iti abagatan manipudto iti pungto ti Baybay ti Asin iti daya;

4 ket ti beddenġyo lawlawennanto ti abagatan ti sang-atan ti Acrabim, ket aglayon agingga iti Zin; ket ti pagruaranna idiy itinto abagatan ti Cadesbarne; ket agturongto agingga iti Ahazaradar, ket aglayonto agingga iti Asemona:

5 ket ti beddenġ agpakillonto manipud Asemona agingga iti ayus ti Egipto, ket ti pagruarannanto iti taaw.

6 Ket ti taaw a dackel isunto cadacayo ti pagbeddenġan iti laud ken ti igidna: daytoy isunto ti beddenġyo iti laud.

7 Ket daytoy isunto ti inggayo iti amianan: manipud iti taaw a dackel idulonyonto ti bantay Hor cadacayo;

8 manipud iti bantay Hor idulonyonto inggana iti pagsercan ti Emat; ket dagiti pagruaran idiyto Sedada;

9 ket ti pungto agtarusto iti Sefrona, ket dagiti pagruaranna idiyto Hazar-enan: daytoy ti alinamianan a beddenġyo.

10 Ket dulononyonto a beddenġyo iti daya manipud Hazar-enan inggana iti Sefama;

11 ket ti beddenġ agsalugto manipud Sefama inggana ti Reblata, a dayaeen ti Ain; ket ti pagbeddenġan agsalugto ket aglayon agingga iti abay ti baybay a Ceneret nga akindaya;

12 ket ti pagbeddenġan agsalugto iti Jor-

dan, ket dagiti pagruaranna idiyto Baybay ti Asin; daytoy isunto ti dagayo a mayannurot cadagiti nagbeddenġanna a naglawlaw.

13 Ket ni Moises imbilinna cadagiti annac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti daga a tawidenyonto iti panagginnasanggasat isu nga imbilin ni Jehova nga ited cadagiti siam a caputotan ken iti guddua ti maysa a caputotan:

14 ta ti caputotan dagiti annac ni Ruben a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, ken ti caputotan dagiti annac ni Gad cas mayannurot iti balbalay dagiti ammada, inawatdan, ket ti guddua ti caputotan ni Manases inawatdan ti tawidda:

15 dagiti dua a caputotan ken ti guddua a caputotan inawatda ti tawidda iti ballsiw ti Jordan sadi Jerico nga agpadaya, iti turong ti leleggacan ti init.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

17 Dagitoy ti nagnagan dagiti lallaki a mangbingbingayo iti daga nga agservi cadacayo a tawid: ni Eleazar a sacerdote, ken ni Josué nga anac ni Nun.

18 Ket mangalacayto iti maysa nga agpangolo iti intunggal caputotan a mangbingay iti daga a tawiden.

19 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti lallaki: iti caputotan ni Juda, ni Caleb nga anac ni Jefone.

20 Ket iti caputotan nga annac ni Simeon, ni Samuel nga anac ni Amiud.

21 Iti caputotan ni Benjamin, ni Elidad nga anac ni Caselon.

22 Ket iti caputotan dagiti annac ni Dan, maysa a pangolo, ni Bocci nga anac ni Jogli.

23 Cadagiti annac ni Jose: iti caputotan nga annac ni Manases, maysa a pangolo, ni Haniel nga anac ni Efad.

24 Ket iti caputotan nga annac ni Efraim, maysa a pangolo, ni Camel nga anac ni Seftan.

25 Ket iti caputotan nga annac ni Zabulon, maysa a pangolo, ni Elizafan nga anac ni Farnac.

26 Ket iti caputotan nga annac ni Issacar, maysa a pangolo, ni Paltiel nga anac ni Ozan.

27 Ket iti caputotan nga annac ni Aser, maysa a pangolo, ni Ahud nga anac ni Salome.

28 Ket iti caputotan nga annac ni Nef-

tali, maysa a pang'olo, ni Fedael n̄ga anac ni Ammiud.

29 Dagitoy isuda ti binilin ni Jehova a nangbinglay iti tawid cadagiti annac ti Israel sadiay daga a Canaan.

*Dagiti ciudad a pagnaedom dagiti Levitas.
Dagiti ciudad a pagcamang'an.*

35 Ket ni Jehova nagsao ken Moises iti tantanap ti Moab iti abay ti Jordan sadi Jerico, a kinunana.

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, tapno itedda cadagiti Levitas n̄ga agtaud iti tawid a pagtagicuaanda dagiti ciudad a pagnaedanda; casta met ti palasot dagiti ciudad iti lawlawda, itedyonto cadagiti Levitas.

3 Ket cadagiti ciudad agnaeddanto; ket dagiti palasotda agservidanto cadagiti an-animalda, ken cadagiti cucuada, ken amin n̄ga an-animalda.

4 Ket dagiti palasot dagiti ciudad n̄ga itedyonto cadagiti Levitas, manipudto iti bacud ti ciudad, sangaribu a sico n̄ga aglawlaw.

5 Ket rucodenyonto ti ruar ti ciudad a bedden̄na iti daya, ti dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti abagatan, dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti laud, dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti amianan, dua a ribu a sico, n̄ga agten̄nganto ti ciudad. Daytoy isunto cadacuada ti palasot dagiti ciudad.

6 Ket dagiti ciudad n̄ga itedyonto cadagiti Levitas isudanto dagiti innem a ciudad a pagcamang'an, n̄ga itedyonto iti macapapatay tapno agcamang' idiyay: ket mainayon cadagidiay, itedyonto pay ti uppat a pulo ket dua a ciudad.

7 Amin dagiti ciudad n̄ga itedyonto cadagiti Levitas uppat a pulo ket walonto a ciudad: *itedyonto* ida agraman palpalasotda.

8 Ket ti maipapan cadagiti ciudad n̄ga itedyonto a nayon ti tagicuaen dagiti annac ti Israel, cadagiti adu, mang'alacayto iti adu; ket cadagiti babassit, mang'alacayto iti bassit; tunggal maysa cas mayannatup iti apagna a tawiden, mang'itedto iti nayon dagiti ciudadna cadagiti Levitas.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, Inton aglasatcay iti Jordan a mapan iti daga a Canaan,

11 tudinganyonto n̄garud iti ciudad tapno agservi cadacayo a ciudad a pagcamang'an; tapno ti macapapatay a nacapatay a dina ginagara ti siasincman a tao mabalinna ti agcamang' sadiay.

12 Ket dagiti ciudad agservidanto cadacayo a pagcamang'an n̄ga umadayo ken mangibales, tapno ni macapapatay saan a matay, agingga iti di agyan iti sang'o ti gimong' a maocom.

13 Ket dagiti ciudad n̄ga itedyonto innemto a ciudad n̄ga agservi cadacayo a pagcamang'an.

14 Itedyonto ti tallo a ciudad iti ballasiw ti Jordan, ken tallo a ciudad iti daga a Canaan itedyonto; dagitanto dagiti ciudad a pagcamang'an.

15 Cadagiti annac ti Israel, ken iti gangannaet, ken iti makipagnaed cadacuada, dagitoyto innem a ciudad ti pagcamang'an; tapno tunggal maysa a macapapatay iti siasinoman a tao a dina ginagara mabalinna ti agtaray sadiay.

16 N̄gem no kinabilna iti maysa n̄ga alicamen a landoc, n̄ga isu ti nacatayanna, isu nacapapatay: ti nacapapatay di bumurong' a mapapatayto.

17 Ket no dinanarna iti bato n̄ga iniggamanna n̄ga isu ti pacatayan ti maysa a tao, ket isu natay, daydiay isu ti nacapapatay; ti nacapapatay di bumurong' a mapapatayto.

18 Wenno no kinabilna iti maysa a cayo n̄ga alicamen n̄ga ig-iggamanna, n̄ga isu ti pacatayan ti maysa a tao, ket natay, isu nacapapatay: ti nacapapatay dinto bumurong' a mapapatayto.

19 Ti mangibales ti dara isunto met laeng' ti mang'patay ken nacapapatay: no masabatna, papatayennanto.

20 Ket no tinudocna a sigugura, wenno sinanebna a pinalapal n̄ga isu ti nacatayanna;

21 wenno gapu iti gura kinabilna iti imana, n̄ga isu ti nacatayanna: ni kimabil kencuana, mapapatayto a di bumurong'; isu maysa a nacapapatay: ni bumales iti dara papatayennanto ti nacapapatay no masaracanna.

22 N̄gem no tinudocna iti apagdaricmat n̄ga awan pannakibusorna, wenno pinalapalna iti uray ania a dina ket sinaneb;

23 wenno uray ania a bato, a pacatayan

ti maysa a tao, idinto a dina nakita, ket napuntaanna, isu a nacatayanna, ket dina met ngarud cabusor, wenna dina inranta ti pacaranggasanna :

24 no casta ti gimong ocomennanto ti kimmabil ken ti mangibales iti dara cas mayannurot cadagitoy a panangeddenḡ ;

25 ket ti gimong icanawananto ti nacapapatay iti ima ni mangibales iti dara, ket ti gimong isublinanto ni nacapapatay iti ciudadna a pagcamangḡan, isu a nagtarayanna : ket agnaedto sadiay inggana ti ipapatáy ti canḡatoan a sacerdote a nasapapoan iti nasantoan a lana.

26 Nḡem no ti nacapapatay malabsananto iti uray ania nḡa aldaw ti nagbeddenḡan ti ciudadna a pagcamangḡan, isu a napananna ;

27 ket ti mangibales iti dara matumpunḡanna iti ruar ti beddenḡ ti ciudadna a pagcamangḡan, ket ti mangibales iti dara patayenna ni namapatay ; isu saanto a macabaddut iti dara :

28 gaput ta rebbenḡna coma ti nagnaed iti ciudadna a pagcamangḡan agpapan iti ipapatáy ti canḡatoan a sacerdote ; nḡem calpasan ti ipapatáy ti canḡatoan a sacerdote, ti nacapapatay agsublinto iti daga a pagtagicuaanna.

29 Ket dagitoy isudanto ti maysa a pagbilinan *ken* alagaden cadacayo bayat ti putputotyó iti amin a pagnaedanyo.

30 Siasinoman a mangpatáy iti maysa a tao, ti nacapapatay mapapatayto iti nḡiwat dagiti sactsi : nḡem ti maymaysa a sactsi dinto macapanecnech iti maibusor iti uray siasinoman a tao tapno matay.

31 Maysa pay, dicayto mangala iti sambot ti biag ti maysa a nacapapatay, a nacabaddut iti patáy ; no di ket mapapatayto a di bumurong.

32 Ket dicayto met mangala iti sambot ti nagtaray iti ciudadna a pagcamangḡan tapno agsubli nḡa agnaed iti dagana, inggana iti ipapatáy ti sacerdote.

33 Iti casta dicayto mamulitan ti daga a pagyananyo : ta ti dara daytoy mulitanna ti daga ; ket awan pangsambot a mabalin nḡa aramiden a maipaay iti daga, iti dara a naibucbuc idia y no di met laenḡ ti dara ni nangibucbuc.

34 Ket dicanto rugitan ti daga a pagnaedanyo, nḡa iti tenḡngana pagtaenḡa : ta siac a Jehova agnaedac iti tenḡngana dagiti annac ti Israel.

Ti linteg maipapan iti panagasawa dagiti babai nḡa agtawid.

36 Ket dagiti pangpangolo dagiti balbalay dagiti amma ti familia nḡa annac ni Galaad, nḡa anac a lalaki ni Maquir, nḡa anac a lalaki ni Manases, cadagiti famfamilia dagiti annac ni Jose, immasidegda ken nagsaoda iti sanḡo ni Moises ket iti sanḡo dagiti agturturay a pangoloen dagiti balbalay dagiti amma dagiti annac ti Israel :

2 ket kinunada, Ni Jehova imbilinna iti apoc nḡa itedna ti tawid iti ginnasanggasat, cadagiti annac ti Israel : ket ti apoc nabilin ken Jehova iti panangitedna ti tawid ni Salfaad a cabsatmi a lalaki cadagiti annacna a babbai.

3 Ket no maasawaanda iti siasinoman cadagiti annac ti *sabali* a caputotan dagiti annac ti Israel, ti tawidna maicatto nḡarud ti tawid dagiti ammami ket mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamanganda : casta ti pannacaipusaynanto iti naipagasat a tawidmi.

4 Ket no ti jubileo dagiti annac ti Israel madanunanto, ti tawidna nḡarud mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamangandanto : casta ti pannacaipusayto ti tawidna iti tawid ti caputotan dagiti amma.

5 Ket ni Moises imbilinna cadagiti annac ti Israel cas mayannurot iti sao ni Jehova, a kinunana, Ti caputotan dagiti annac ni Jose nalinteg ti saoda.

6 Daytoy ti ibilin ni Jehova maipapan cadagiti annac a babbai ni Salfaad, a cunana, Makiasawada coma cadagiti isisipenda a casayaatan ; iti laenḡ familia ti caputotan ni amada ti pakiasawaandanto.

7 Ti casta dinto agalis-alis iti caputotan ken caputotan ti tawid dagiti annac ti Israel : ta dagiti annac ti Israel tunggal maysa petpetannanto ti tawid ti caputotan dagiti ammana.

8 Ket tunggal anac a babai nḡa agtagicua iti maysa a tawid iti uray asinoman a caputotan dagiti annac ti Israel, isunto ti asawa ti maysa iti familia ti caputotan ni amana, tapno dagiti annac ti Israel, tunggal maysa a lalaki tagicuaenna ti tawid dagiti ammana.

9 Casta ti dinto panagalis-alis iti pinutonputot ti tawid ; ta dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, cupicupanto ti tunggal maysa ti bucod a tawidna.

10 Cas met la ti panangibilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac a babbai ni Salfaad :

11 ta da Maala, Tersa, ken Hegla, ken Melca, ken Noa, nga annac a babbai ni Salfaad, nakiasawada cadagiti annac ti cabsat ti amada.

12 Isuda naasawaanda cadagiti fam-

familia dagiti annac ni Manases, nga anak ni Jose, ket ti tawidda nagbati iti caputan ti familia ti amada.

13 Dagitoy isuda ti bilbilin ken linlinteg nga intuyang ni Jehova iti ima ni Moises cadagiti annac ti Israel, iti tautanap ti Moab nga asideg ti Jordan sadi Jerico.

TI MAICALIMA A LIBRO NI MOISES
A MANAGAN ITI SAPASAP
DEUTERONOMIO.

Ni Moises saritaenna ti panagluas sadiay Horeb. Ti pannacadutoc dagiti tumultulong. Ti pannacaibaon dagiti agsimisim. Ti di pammati dagiti tattao; ti pannacaabaeda sadiay Jorma.

1 Dagitoy dagiti sao nga imbaga ni Moises iti dagup ti Israel iti ballasiw ti Jordan idia y tay-ac, idia y Arabah a sangaoanan ti Suph, a nagbaetan ti Paran ken Tofel, ken Laban, ken Jaserot, ken Dizahab.

2 Sangapulo ket maysa nga aldaw a panagdaliasat manipud Horeb a magna iti bantay Seir inggana iti Cades-barne.

3 Ket naaramid nga iti maicapat a pulo a tawen, iti maicasangapulo ket maysa a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan; nakisao ni Moises cadagiti annac ti Israel ti mayannurot cadagiti amin nga inted ni Jehova kencuana a maibilin cadacuada;

4 idi nga dinadaelna ni Sejon nga ari dagiti Amorreo a nagnaed iti Jesebon, ken ni Og nga ari ti Basan a nagnaed iti Ashtarot sadi Edrai.

5 Iti ballasiw ti Jordan, idia y daga ti Moab, rinugian ni Moises nga impalawag daytoy a linteg, a kinunana,

6 Ni Jehova a Diostayo nakisao cadatayo idia y Horeb, a kinunana, Dacayo nagnaedcay iti umdas a cabayag iti daytoy a bantay:

7 umacarcayo ket irubbuatyo ti panagnayo, ket incay iti caturodan dagiti Amorreo, ken agtungpal cadagiti amin a disdisso nga asideg idia y Arabah, iti caturodan ken iti bangcag, ken iti Abagatan, ken iti abay ti baybay, a daga dagiti Cananeo, ken Libano, agingga iti dackel a carayan, ti carayan a Eufrates.

8 Adtoy, incabilco ti daga iti sangoyo, sumreccayo ket tagicuaenyo ti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammayo a da Abraham, Isaac, ken Jacob, nga ited cadacuada ken cadagiti putputotda a sumaruno cadacuada.

9 Ket imbagac cadacayo iti daydi a tiempo, a kinunac, Diac mabalinan no sisiasac laeng a maymaysa ti mangawit cadacayo:

10 ni Jehova a Diosyo pinagadunacayo, ket adtoy, ta ita cascay la cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu.

11 Ni Jehova a Dios dagiti ammayo inayonna coma iti bilangyo ti maminribu, ket bendicionannacayo, a cas incarina cadacayo!

12 ¿Casano ti panangawitco a maymaysa cadagiti awityo, ken cadagiti dagsenyo, ken ti culculyo?

13 Alaenyo dagiti lallaki a masirib ken mannacagaw-at ken naam-ammoan, cas mayannurot cadagiti caputotanyo, ket icabilconto ida a pangolo cadacayo.

14 Ket sinungbatandac a kinunayo, Ti sinaom cadacami nga aramidenmi nasaya-at.

15 Iti casta innalac dagiti pangoloen dagiti caputotanyo, a masirib a lallaki, ken naam-ammoan, ket binangonco ida a pangoloyo a capcapitan dagiti rinibu, ken capcapitan dagiti ginasut, ken capcapitan dagiti linimapulo, ken capcapitan dagiti pinulo, ken agturturay, cas mayannurot cadagiti caputotanyo.

16 Ket ingunamgunamco cadagiti ocomyo iti daydi nga aldaw, a kinunac, Imdenganyo dagiti panggep a rumsua cadagiti cacabsatyo, ket nalinteg ti panangipatoyo iti maysa a tao ken iti cabsatna, ken iti gangannaet nga adda kencuana.

17 Dicanto dumdumaen dagiti tao iti panangocom; agpadpadanto nga imdenganyo ti bassit ken dackel; dicayto agamac iti rupa ti tao; ta ti panangocom isu ti cucua ti Dios: ket ti panggep a naricut unay cadacayo, yegyonto caniac, ket siacto ti umimatang.

18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi nga aldaw ti dagup ti rebbengyo coma nga aramiden.

19 Ket pimmanawtay iti Horeb, ket linasattay amin daydiay dackel ken naca-

am-amac a tay-ac a nakitayo idi, iti nagdaliasatanyo a mapan iti caturodan ti Amorreo, cas imbilin cadacayo ni Jehova a Diostavo: ket dimmanontay iti Cadesbarne.

20 Ket kinunac cadacayo, Dacayo dimmanoncay iti caturodan ti Amorreo nga ited cadatay ni Jehova a Diostayo.

21 Adtoy, ni Jehova a Diosmo incabilna ti daga iti sangonan: sumang-atac, agtagicuaca cas sinao kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam; dica agbuteng, dica met agcullayaw.

22 Ket immadanicay caniac, tumunggal maysa cadacayo ket kinunayo, Mangipau-natayo coma iti lallaki tapno amisigenda iti biangtayo ti daga, sada ipadamag cadatayo ti dalan a masapul a sang-antantayo ken dagiti ciudad nga ayentayo.

23 Ket daydi nacaparag-o a naimbag caniac; ket nangalac iti sangapulo ket dua a lallaki cadacayo, maysa a lalaki iti tunggal caputotan:

24 ket pimmanawda ket simmang-atac iti caturodan ket dimmanonda iti lobong ti Escol, ket sinimisimanda.

25 Ket nangalada iti bunga ti daga nga iniggamanda ket insalogda nga inyeg cadatayo, ket impadamagda cadatay, ket kinunada, Nasayaat ti daga nga ited cadatay ni Jehova a Diostayo.

26 Nupay casta dicay kinayat ti sumang-at, ngem simmalungasingcayo iti maicaniwas iti bilin ni Jehova a Diosyo:

27 ket nagtantanabutobcayo cadagiti toldayo a kinuncuna, Gaput ta ni Jehova ginuranacami, inaonnacami iti daga nga Egipto, tapno yawatnacami iti ima dagiti Amorreo tapno dadaelennacami.

28 Adino ti papanantayo? Dagiti cacab-satmi pinarunawda ti puspusomi a kinunada, Dagiti tao daddadackelda ken nataytayagda ngem datayo: dagiti ciudad dadackelda ken nabacudanda inggana sadi langit: ket maysa pay, nakitami dagiti annac dagiti Enaceos sadiay.

29 Sinaoc ngarud cadacayo, Dicay, agkigtot, weno agbuteng cadacuada.

30 Ni Jehova a Diosyo a mapan iti sangoyo isunto ti makibacal a pannacabagyo, cas ti amin nga inaramidna gapu cadacayo idia Egipto iti imatang dagiti matayo,

31 ken idia tay-ac a nacakitaam idi no casano ti panangatibay kenca ni Jehova a Diosmo, cas ti maysa a lalaki atibayenna

ti anacna, iti isu-amin a dalan a nagnaanyo agpapan dimmanoncay ditoy a disso.

32 Nupay casta iti daytoy saanyo a pinati ni Jehova a Diosyo,

33 nga immuna cadatay iti dalan tapno cumita iti disso a pamangonanyo iti toltoldayo, iti apuy iti rabii tapno maipamatmat cadacayo ti dalan a pagnaanyo, ken iti ulep iti aldaw.

34 Ket ni Jehova nangngagna ti timec dagiti sasaoyo, ket nacapungtot, ket insapatana, a kinunana,

35 Kinaagpaysona nga awanto ti maysa cadagitoy a lallaki iti daytoy dakes a caputotan a macakita iti nasayaat a daga, a sinapataac nga ited cadagidi ammayo,

36 malacsid ni Caleb nga anac ni Jefone; isu makitananto; ket kencuana ited-conto ti daga nga nagbadbaddecanna, ken cadagiti annacna, gaput ta sinurotna ni Jehova a sitalalipupus.

37 Casta met a ni Jehova nagunget caniac gapu cadacayo, a kinunana, Sica dicanto met sumrec idia:

38 ni Josue nga anac ni Nun, nga adda iti sangom, isunto ti sumrec idia: paturdem; ta isunto ti mamagtawid iti Israel iti daydiay.

39 Maysa pay, dagiti babassityo a kinunayo, Isudanto ngata ti maysa a sinamsam, ken dagiti annacyo nga iti daytoy nga aldaw awan ti ammoda a naimbag weno dakes, isudanto ti sumrec idia, ket itedconto cadacuada, ket isudanto ti agtagicuaca.

40 Ngem no cadacayo, agbaw-ingcayo, ket agpagnacayo iti dalan ti tay-ac nga agpa-Baybay a Nalabaga.

41 Idin simmungbatcayo, ket kinunayo caniac, Dacami nacabasolcam iti maicaniwas ken Jehova, sumang-atacanto ket makibacalcam, cas maitutop iti amin nga imbilin cacami ni Jehova a Diosmi. Ket imbarikesyo ti tunggal maysa a lalaki dagiti igamna iti gubat, ket nagpangascayo a sumang-at iti caturodan.

42 Ket ni Jehova kinunana caniac, Saoem cadacuada, Dicay sumangsang-at, dicay met makibacal; ta awanac cadacayo; di la ket ta maabaccayo iti sangonan dagiti cabusoryo.

43 Casta ti sinaoc cadacayo, ket dicay nangipangpangag; ngem simmupringcay a maibusor iti bilin ni Jehova, ket nagpangascayo, a simmang-at iti caturodan.

44 Ket dagiti Amorreo a nagnaed idia

caturodan, rimuarda a simmaranget cadacayo, ket pinataraydacayo, cas aramiden dagiti uyucan, ket inabacadacayo idia Seir, agingga idia Jorma.

45 Ket dacayo nagsublicayo, ket nagsangangitcayo iti sangō ni Jehova; ngem ni Jehova dina impangag ti timecyo, dina met inyallinga ti lapayagna cadacayo.

46 Dayta ti nacapagyananyo idia Cades iti adu nga aldaw, cas cadagiti aldaw a panagyanyo idia idi.

Ti panagbarin-as nanipud iti Cades inggana iti Zared. Ti pannacalasal ti Ar ken ti Arnon. Ti pannacaparmec ti Jesebon.

2 Idi ngarud pimmanawtayo, ket lina-sattay a nagnaan ti tay-ac nga agpa-Baybay a Nalabaga, cas sinoa ni Jehova caniac; ket linawlawtayo ti bantay Seir iti adu nga aldaw.

2 Ket ni Jehova nakisao caniac, a kinunana,

3 Nilawlawyo daytoy a bantay iti umdas a cabayag: agpaamianancayo.

4 Ket ibilinmo cadagiti tao a cunam, Masapul nga sumreccayo iti bedden dagiti cacabsatyō nga annac ni Esau, nga agnaed idia Seir; ket isuda agbutengdanto cadacayo: gapuna nga annadanyo a uaimbag ti bagbagiyo;

5 Dica makicabcabil cadacuada, tangay diacto met mangted cadacayo iti dagada, saan, saan, uray la no ti pagdissoan ti dapan ti saca: ta intedco ti bantay a Seir ken Esau a pagtagicuanna.

6 Yalayonto ti pirac cadacuada iti taraon tapno mangancayo: ket igatangyonto met cadacuada iti danum ti pirac tapno uminumcayo.

7 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionanaca iti isu-amin nga aramiden ti imam; naammoanna ti pannagnam a nagdaliasat iti daytoy dackel a tay-ac: cadagitoyp uppat a pulo a tawen, ni Jehova a Diosmo siaadda kenca idi; sica awan nagcurangam.

8 Idi casta linabasantay ti yan dagiti cacabsattayo nga annac ni Esau, nga agnaed idia Seir, manipud iti dalan ti Arabah, ti Elat, ken ti Asiongaber.

Ket nagbaw-ingtayo ket naglasattayo iti dalan ti tay-ac ti Moab.

9 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica gargarien ni Moab, dica carupac ida iti gubat; ta diacto mangted kenca iti dagana

a tagicuaem, ta intedcon ti Ar cadagitanac ni Lot a tagicuaenda.

10 (Dagiti Emimeo nagnaedda idia idia, tattao a dadackel ken aduda, ken natayagda cas cadagiti Enaceos:

11 dagitoy met ti naibilang a Refaim, cas cadagiti Enaceos; ngem dagiti Moabitas naganenda ida nga Emimeos.

12 Dagiti Horeos casta met a nagnaedda iti Seir idi unana a tiempo, ngem dagiti annac ni Esau ti simmuno cadacuada; ket dinadaelda ida iti sangoda, ket nagnaedda iti lugarda; cas ti inaramid ti Israel iti daga a pagtagicuanna nga inted ni Jehova cadacuada.)

13 Ita tumacercayo ket lasatenyo ti waig a Zared. Ket nagbaliwtayo iti waig a Zared.

14 Ket dagiti aldaw a panaggaputay iti Cades-barne agingga iti panagbaliwtay iti waig a Zared tallopulo ket walo a tawen idi; inggana iti di naibus ti dagup ti caputotan dagiti tao ti gubat iti tengnga ti pacarso, cas insapata ni Jehova cadacuada.

15 Maysa pay, ti ima ni Jehova maibusor idi cadacuada, a mangdadael cadacuada iti tengnga ti pacarso ingganat dida naibus.

16 Ito casta naaramid, idi dagup amin dagiti tao ti gubat maibusda, ket nataydan iti nagtengnga ti ili,

17 a ni Jehova nakisao caniac, a kinunana,

18 Masapul a lumasatca itoy nga aldaw iti Ar a bedden ti Moab:

19 ket no macadanonca iti asideg a sangonan dagiti annac ni Ammon, dica carcariten ida, dica met makirupac cadacuada: ta diacto mangted kenca iti daga dagiti annac ni Ammon a tagicuaem; ta intedco dayta cadagiti annac ni Lot a tagicuaenda.

20 (Isu a naibilang met a daga ti Refaim: ti Refaim nagnaed idia idi unana nga aldaw; ngem dagiti Ammonitas naganenda ida iti Zomzomeos,

21 tattaoda a dadackel, ket aduda, ken natayagda a cas cadagiti Enaceos; ngem ni Jehova, dinadaelna ida iti sangoda; ket sinucataanda ida, ket nagnaedda iti lugarda;

22 cas inaramid ni Jehova a maipaay cadagiti annac ni Esau nga agnaed idia Seir idi panagdadaelna cadagiti Horeos iti sangonananda; ket sinucataanda ida ket nagnaedda iti lugarda agpapan itoy nga aldaw.

23 Ket dagiti Heveo a nagnaed cadagiti il-ili agingga iti Gaza, dagiti Caftoreo a nagtaud iti Caftor, dinadaelda ida ket nagnaedda iti lugarda.)

24 Tumacdercayo, irubbuatyo ti panagnagnayo ket lasatenyo ti lobong ti Arnon: adtoy, inyawatco iti imam ni Sejon nga Amorreo, ari ti Jesebon, ken ti dagana; irugim ti panagtagicuam, ket makicabilca kencuana iti pagbabacalan.

25 Ita nga aldaw rugiacto ti mangicabil cadagiti tattao nga adda iti babae ti isu-amin a langit a macangngeng iti damagmo, ti panagamac kenca, ken panagbuteng kenca, ket mamayegpegdanto, ken agpageldanto maipoon kenca.

26 Ket pinalubosac nanipud iti tay-ac ti Cademot ken Sejon nga ari ti Jesebon, dagiti babaonen a mangisao iti talna, a kinunada,

27 Ipalubosmo coma nga lasatec ti dagam: surotecto a pagnaan ti napatac a dalan, diacto sumiasi iti macanawan nga ima wenno iti macatigid.

28 Ilacomto caniac iti pirac ti taraon tapno manganac; ket iccannacto ti danum gapu iti pirac, tapno uminumac: ipalubosmo la coma caniac nga aglasatac cadagiti sacac;

29 sac inaramid caniac dagiti annac ni Esau nga agnaed idiaiy Seir, ken dagiti Moabitas nga agnaed iti Ar; agpapan lumasatacto iti Jordan agingga iti daga nga ited cadacam ni Jehova.

30 Ngem ni Sejon nga ari ti Jesebon, dina impalubos a limmasattayo; ta ni Jehova a Diosmo pinatangenna ti espirituna, ket pinatibkerna ti pusona; tapno yawatna ita imam a cas itoy nga aidaw.

31 Ket ni Jehova kinunana caniac, Kitaem, ta rinugiac nga iyawat ni Sejon ken ti dagana iti sangom: rugiam a tagicuaen, tapno mabalinmo a tawiden ti dagana.

32 Ni Sejon ngarud simmaranget cadatayo, isu ken amin a taona a makibacal idiaiy Jasa.

33 Ket ni Jehova a Diostayo inyawatna iti sangotayo; ket kinabiltayo agraman dagiti annacna ken amin a tattaona.

34 Ket innalatayo amin dagiti ciudadna iti daydi a tiempo, ket dinupractay a intalipupus ti tunggal ciudad nga adda agnaed, agraman babbai ken ub-ubbing; awan binay-antay a natda:

35 isuna laeng dagiti an-animal ti innalatayo a samsam cadatayo met laeng

agraman ti samsam dagiti ciudad a natalatayo.

36 Nanipud Aroer nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken nanipud iti ciudad nga adda iti lobong, agingga iti Galaad met laeng, awan ti maysa a ciudad a nalabes ti cangatona cadatayo; ni Jehova a Diostayo inyawatna amin iti sangotayo:

37 isuna laeng iti daga dagiti annac ni Ammon. dicay immasidag; amin ti bangir ti carayan nga Jeboc, ken dagiti ciudad ti caturodan, ken sadinoman nga imparit cadatay ni Jehova a Diostayo.

Ti pannacaparmec ti Basan. Ti panagtagicua dagiti caputotan a taga baliw ti Jordan. Maiparit a lasaten ni Moises ti Jordan.

3 Idi ngarud nagbaw-ingtayo ket simmang-attay iti dalan nga agpa-Basan: ket ni Og nga ari ti Basan immay nakirupac cadatayo, isu ken amin a taona, a makibacal sadiay Edrai.

2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica agbuteng kencuana; ta isut' inyawatco agraman amin a taona, ken ti dagana, ita imam; ket aramidemto kencuana ti cas inaramidmo ken Sejon nga ari ti Amorreo, a nagnaed idiaiy Jesebon.

3 Iti casta inyawat met ni Jehova a Diostayo ni Og, nga ari ti Basan, ken amin a taona, iti imatayo; ket kinabiltay agingga iti awan binay-antayo a natda kencuana.

4 Ket innalatay amin dagiti ciudadna iti daydi a tiempo; awan ti maysa a ciudad a ditay iniccac cadacuada; innem a pulo a ciudad, amin a sacop ti Argob a pagarian ni Og idiaiy Basan.

5 Amin dagitoy a ciudad nasariked-kedanda cadagiti nangato a bacud idi, ruruangan ken balbalunet; sabali pay dagiti adu unay nga il-ili a di nabacudan.

6 Ket dinadaeltay ida nga intalipupus, cas inaramidtay ken Sejon nga ari ti Jesebon, a dinadaeltayo nga intalipupus ti tunggal ciudad nga adda agnaed, agraman babbai ken babassit.

7 Ngem amin nga animal ken samsam dagiti ciudad innalatayo a samsam cadatay met laeng.

8 Ket innalatay ti daga iti daydi nga aldaw iti ima dagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo nga adda idi iti ballasiw ti Jordan, nanipud ti lobong ti Arnon agingga iti bantay Hermon;

9 (nga Hermon a naganen dagiti Sido-

nio iti Sarion, ket dagiti Amorroo naganda iti Sanir;)

10 amin dagiti ciudad ti tanap ken dagup ti Galaad ken amin ti Basan agingga iti Selca ken Edrai, a ciudad ti pagarian ni Og sadiay Basan.

11 (Ta ni laeng Og, nga ari ti Basan, ti natda iti nabati cadagiti Refaim; adtoy, ti pagiddaanna maysa a pagiddaan a landoc; saan aya daytoy ti adda iti Rabbat dagiti annac ti Ammon? siam a sico idi ti caatiddugna, ket uppat a sico ti caacabawa, cas ti sico ti maysa a lalaki.)

12 Ket daytoy a daga innalatay a cucua iti daydi nga aldaw: manipud Aroer nga adda iti abay ti lobong ti Arnon, ken gudu ti caturodan ti Galaad, ken dagiti ciudadna, intedco cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas:

13 ket ti natda iti Galaad ken amin ti Basan a pagarian ni Og intedco iti cagudu ti caputotan ni Manases; amin ti sacup ti Argob, nga amin ti Basan met laeng. (Isu met laeng ti nanaganan daga dagiti Rafaim.

14 Ni Jair anac a lalaki ni Manases incalana amin ti sacup ti Argob agingga iti igid dagiti Gesuritas, ken dagiti Maacathitas, ket pinanagananna ida, a ti Basan met laeng, iti mayannurot iti naganna met laeng, Habor-jair, agpapan itoy nga aldaw.)

15 Ket intedco ti Galaad ken Maquir.

16 Ket cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas intedco manipud Galaad agingga iti lobong ti Arnon a tengnga ti lobong, ken ti beddena nga agingga iti carayan a Jeboc, a bedden dagiti annac ni Ammon;

17 ti Arabah met, ken ti Jordan ken ti igidna, manipud Ceneret agingga met laeng iti baybay ti Arabah, a Baybay ti Asin, iti baba dagiti salogan ti Fasga iti daya.

18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi nga aldaw, a kinunac, Ni Jehova a Diosyo intedna cadacayo daytoy a daga a tagicuaenyo: agbaliwcayo a siingam iti sangô dagiti cacabsatyo nga annac ti Israel, amin a lallaki a maingel.

19 Ngem dagiti assawayo, ken dagiti babassityo, ken dagiti an-animalyo, (amoc nga adu ti an-animalyo,) agtaengdan to cadagiti ciudadyo nga intedco cadacayo,

20 agingga iti di ited ni Jehova ti inana cadagiti cacabsatyo, cas cadacayo, ken dida tagicuaen met ti daga nga ited cadacuada

ni Jehova a Diosyo iti ballasiw ti Jordan: iti calpasanna, agsublicayto, tumunggal maysa iti pagtagicuaanna nga intedco cadacayo.

21 Ket imbilinco ken Josue iti daydi nga aldaw a kinunac, Dagiti matam nakitada amin ti inaramid ni Jehova a Diosmo cadagiti dua nga ari: casta ti aramidento ni Jehova cadagiti amin a pagpagarian sadiay a papanam.

22 Dicaayo agbuteng cadacuada; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a maipaay cadacayo.

23 Ket nagcararagac ken Jehova iti daydi nga aldaw, a kinunac,

24 O Apo Jehova, rinugiam nga imparangarang iti adipenmo ta kinadackelmo ken ta imam a napigsa: ta asino a dios sadi langit weno ditoy daga ti macabalin a mangaramid iti cas ti gapuanam ken cas cadagiti aramidmo a mannacabalin?

25 Ipalubosmo a lumasatac coma, dawatec kencana, a kitaen ti nasayaat a daga nga adda iti ballasiw ti Jordan, daydiay napanayag a bantay ken ti Libano.

26 Ngem ni Jehova nacaunget caniac gapu cadacayo, ket dinac impangag; ket ni Jehova kinunana caniac, Umanay kencana coman; dica agsao man caniacon iti daytoy a panggep.

27 Sumang-atca iti tapaw ti Fasga, ket itangadmo dagita matam iti laud, ken iti amianan, ken iti abagatan ken iti daya, ket kitaem cadagita matam: ta dicanto lasaten daytoy Jordan.

28 Ngem ibilinmo ken Josue, ket painglem, ken papigsaem: ta isunto ti mapan iti sangoanan daytoy nga ili, ket isunto ti mangpatawid cadacuada ti daga a maki-tamto.

29 Iti casta nagnaedtayo iti lobong a sango ti Bet-pehor.

Mabagbagaan ti Israel tapno agsunopot iti linteg ti Dios. Tallo a ciudad a pagcamaanan iti ballasiw ti Jordan.

4 Ket ita, O Israel, imdengam dagiti nagbilinan ken al-alagaden nga isursuroc kencana, tapno aramidem ida; tapno agbiagca, ket macastrecca ken mangtagicua iti daga nga ited cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo.

2 Dicaayo sursurocan ti sao nga ibilinco cadacayo, weno dicaayo met kessayan, tapno mabalinyo a salimetmetan dagiti

bilibilin ni Jehova a Diosyo nga igunam-gunamco cadacayo.

3 Dagiti matayo nakitada ti inaramid ni Jehova gapu ken Baal-pehor, ta amin dagiti tao a simmurot ken Baal-pehor, dinadael ida ni Jehova a Diosmo iti tengngam.

4 Ngem dacayo a kimmanunong ken Jehova a Diosyo, sibibiagcayo, tunggal maysa cadacayo ita nga aldaw.

5 Adtoy, siac insuroc cadacayo dagiti nagbilinan ken al-alagaden cas imbilin caniac ni Jehova a Diosco, tapno aramid-enyo coma ti casta iti tengnga ti daga a serkanyo a tagicuaen.

6 Salimetmetanyo ngarud ket sungpotenyo ida; ta daytoy isu ti siribyo ken sarirityo iti imatang dagiti il-ili, nga macangngeg cadagiti nagbilinac, ket cunada, Pudno unay a daytoy dackel a nacion masirib ken mannacagaw-at nga ili.

7 Ania a nacion a dackel nga adda diosna nga asideg unay cadacuada, cas ken Jehova a Diostayo a siadda uray caanom a panangawagtay kencuana?

8 Ket ania a dackel a nacion ti addaan cadagiti bilibilin ken al-alagaden a ti kinalintegda cas iti amin daytoy a linteg nga icabilco iti sangoyo itoy nga aldaw?

9 Isuna laeng nga annadam ti bagim, ket aluadam a sireregta ta cararuam, di la ket ta malipatam dagitoy a nakita dagiti matam, ken di la ket ta pumanawda ita pusom iti amin nga aldaw a panagbiagmo; ngem ipammom ida cadagiti annacmo ken cadagiti annac ti annacmo;

10 di aldaw nga caaddayo iti sangoy ni Jehova a Diosmo idia Horeb, idi ni Jehova kinunana caniac, Gimongem caniac ti ili, ta ipangngegco cadacuada dagiti saoc, tapno masursuroda ti agbuteng caniac iti amin nga aldaw a panagbiagda iti rabaw ti daga, ken tapno maisuroda dagiti annacda.

11 Ket immadanicayo ken nagtadercay iti gessaadan ti bantay; ket di bantay sumpsunged idi iti apuy inggana iti tengnga ti langit a sisisipaget, siulep ken napsucolan a sipngat.

12 Ket ni Jehova nakisao cadacayo manipud ti tengnga ti apuy: nangegyo ti timec dagiti balicas ngem awan nakitayo a langa; isuna la a nangngjegyo ti maysa a timec.

13 Ket impalawagna cadacayo ti tulagna nga imbilinna cadacayo nga aramiden, a dagiti met laeng sangapulo a bilinna;

ket insuratna ida iti rabaw ti dua a tapi a bato.

14 Ket ni Jehova imbilinna caniac iti daydi nga aldaw nga isuroc cadacayo dagiti linlinteg ken nagbilinan tapno mabalinyo a sungpoten ida iti daga a papananyo a tagicuaen.

15 Aluadanyo ngarud a naimbag dagiti bagbagiyo: tangay awan nakitayo a langa iti daydi nga aldaw a pannakisao cadacayo ni Jehova idia Horeb manipud idi tengnga ti apuy;

16 di la ket ta agdakescayo ken agaramidcay iti ladawan a kinitikitan a kita ti uray ania a langa, nga caasping ti lalaki wenno babai,

17 nga capada ti uray ania nga animal nga adda iti rabaw ti daga, nga capada ti uray ania a nagpayac a tumatayab nga agtayab iti langit,

18 nga capada ti uray ania nga aguyuyas iti daga, nga capada ti uray ania nga ican nga adda iti danum iti baba ti daga;

19 ken di la ket ta itangadmo dagita matam sadi langit, ket no makitam ti init ken ti bulan, ken dagiti bitbitwen, uray dagiti amin nga buyot sadi langit maguyuguyca nga agdayaw cadacuada, ken agservi cadacuada nga impaay ni Jehova a Diosmo cadagiti amin a il-ili iti babaen ti amin a langit.

20 Ngem ni Jehova innalanacayo, ket inaonnacayo iti horno a landoc, manipud Egipto, tapno maipaaycay kencuana a maysa nga ili nga agtawid cas iti daytoy nga aldaw.

21 Maysa pay ni Jehova nacapungtot caniac gapu cadacayo ket insapatana a diacto agbaliw iti Jordan, ket diacto sumrec iti dayta nasayaat a daga nga ited kenca a maysa a tawid ni Jehova a Diosmo:

22 ngem masapul a matayac iti daytoy a daga, masapul nga diac agbaliw iti Jordan; ngem dacayo agballasiwcayto ket tagicuaenyo dayta nasayaat a daga.

23 Aluadanyo ti bagbagiyo, di la ket ta malipatanyo ti tulag ni Jehova a Diosyo nga inaramidna cadacayo, ket mangaramidcay iti maysa a ladawan a kinitikitan a langa ti uray ania nga imparit kenca ni Jehova a Diosmo.

24 Ta ni Jehova a Diosmo isu ti maysa nga apuy a mangalun-un, maysa a manangimun a Dios.

25 No agputotcanto iti annac, ken an-

nac dagiti annac, ket agnayoncaayo iti daga, ket agdakescaayo, ket agaramidcaayo iti ladawan a kinitikitan a langa ti uray ania, ket aramidenyoy ti dakes iti sangon ni Jehova a Diosmo, a gargariem nga agpungtot;

26 awagac ti langit ken ti daga a sacsi a maicaniwas cadacayo ita nga aldaw, nga madaras a mapucawcaayo a matalipupus iti daga a pagturonnganyo nga agbaliw iti Jordan tapno tagicuaenyoy; dicayto mapagbayag ti aldawyo idia, ngem madadaelcaayo a matalipupus.

27 Ket ni Jehova iwarwarasnacayo ita baet dagiti il-ili, ket mabaticayo a bassit ti bilangna iti baet dagiti nacion, a pangipananto cadacay ni Jehova.

28 Ket idia paadipencaayo cadagiti didios, nga aramid dagiti im-ima dagiti tao, cayo ken bato a di macakita, wenno di macangneg, wenno di mangan, wenno di macangot.

29 Ngem no manipud idia ta sapulenyonto ni Jehova a Diosmo, ket masaracamoto, no sapulem nga ipasnac iti ist-amin a pusom ken amin a cararuam.

30 No addaca iti pagel, ket amin dagitoy dimtengda kenca, iti maud-udi nga aldaw agsublicanto ken Jehova a Diosmo, ket ipangagmonto ti timecna:

31 ta ni Jehova a Diosmo isu ti Dios a manangngaasi; dinacanto baybay-an weno dadaelen, wenno lipaten ti tulag dagiti amman, isu a nangisapata cadacuada.

32 Ta saludsudem ita dagiti aldaw a napalabes, isuda nga immun-una ngem sica, nani pud idi aldaw a panangparsua ti Dios iti taaw iti rabaw ti daga, ken nani pud iti maysa a pungto ti langit agingga iti sabali, no adda cas iti daytoy dackel nga aramid, wenno adda nangngeg a capadana?

33 Adda aya ili a nacangeg iti timec ti Dios nga agsasao manipud iti tengnga ti apuy, cas nangngegmo, ket sibibiag pay laeng?

34 Wenno pinadas ti Dios ti napan nangala a cucuana ti maysa a nacion iti tengnga ti sabali a nacion, gapu cadagiti panangsusuat, gapu cadagiti pagilasinan, ken gapu cadagiti nacascasdaaw, ken gapu iti gubat, ken gapu iti mannacabalin nga ima, ken gapu iti siunnat a tackiag, ken gapu cadagiti dackel a kigtot, a cas ti nacadagupan ti inaramid cadacayo ni Jehova a Diosyo sadi Egipto iti sangoy dagiti matayo?

35 Naiparangarang kenca daydi tapno ammoem a ni Jehova isu ti Dios; awan sabalin no di la is-isu.

36 Manipud sadi langit pinadengngegna kenca ti timecna, tapno isuronaca; ket iti rabaw ti daga pinakitana kenca ti dackel nga apuyna; ket nangngegmo dagiti saona manipud iti tengnga ti apuy.

37 Ket gapu ta inay-ayatna dagiti amman, a pinilina dagiti putotda a simmono cadacuada, ket iti caaddana, ken iti dackel a pannacabalinna, inaonnaca iti Egipto;

38 tapno pasiaenna iti sangonam dagiti il-ili a daddadackel ken manmannacabalin ngem sica, tapno ipastretnaca, tapno itedna kenca ti dagada a tawidem cas iti aldaw itoy.

39 Gapuna nga ammoem iti daytoy nga aldaw, ket imalditmo ita pusom, a ni Jehova isu ti Dios sadi langit idia ngato ken iti rabaw ti daga ditoy baba; awan ti sabali.

40 Ket salimetmetamto dagiti al-alagadenna, ken dagiti bilbilinna nga igunamgunamco kenca iti daytoy nga aldaw, tapno agbanagto kenca ti naimbag, ken agraman dagiti annacmo a sumononto kenca, ken tapno mataginayonmo dagiti aldawmo iti daga nga ited kenca ni Jehova iti agnanayon.

41 Idin ni Moises inlasinna dagiti tallo a ciudad iti ballasiw ti Jordan nga agpalleleggacan ti init;

42 tapno mabaliinna ti agcamang idia ti nacapatay a macapatay iti padana a tao a dina gagaraen, ket dina ginura iti tiempo a nalabes; ken tapno, no agcamang iti maysa cadagitoy a ciudad, agbiag:

43 isu dagitoy mainaganan, Bosor sadiay tay-ac, iti catanapan, a maipaay cadagiti Rubenitas; Ramot sadiay Galaad, a maipaay cadagiti Gaditas; ken Golam sadiay Basan, a maipaay cadagiti Manasesitas.

44 Ket daytoy ti linteg nga imparang ni Moises cadagiti annac ti Israel:

45 dagitoy isuda ti pamaneccenec, ken alalagaden, ken nagbilinan, nga imbaga ni Moises cadagiti annac ti Israel, idi nga nacapanawda sadi Egipto,

46 iti ballasiw ti Jordan, iti lobong a sangonanan ti Bet-pehor, iti daga ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagtaeng idia Jesebon, a kinabil ni Moises ken dagiti annac ti Israel, idi nga naggapuda sadi Egipto.

47 Ket innalada ti dagana a tagicuaen, ken ti daga ni Og nga ari sadi Basan, dagiti dua nga ari dagiti Amorroo, a nagyan iti ballasiw ti Jordan nga agpa-leggacan ti init;

48 manipud Aroer, nga adda iti pungto ti lobong ti Arnon, agingga iti bantay a Sion (a Hermon met laeng),

49 ken amin nga Arabah a ballasiw ti Jordan iti daya, nga agingga met laeng iti baybay ti Arabah iti baba dagiti salogan ti Fassa.

Ti nacapuepucan ti linteg. Dagiti sanjapulo a bilbilin. Ti bunteng dagiti tattao sadiay Sinai.

5 Ket ni Moises inayabanna amin nga Israel, ket kinunana cadacuada, Denggenyo, O Israel, dagiti al-alagaden ken nagbilinan a saoc ita nga aldaw cadagita lapayagy, tapno adalenyoy ida, ket tungpalenyoy nga aramidnen ida.

2 Ni Jehova a Diostayo inaramidna ti maysa a tulag cadatayo idia Horeb.

3 Ni Jehova saanna nga inaramid daytoy a tulag cadagidi ammatayo, no di ket cadatayo, cadatayo met laeng nga addatay amin ditoy a sibibiag ita nga aldaw.

4 Ni Jehova nakisao cadacayo iti rupanrupa iti bantay manipud idi tengnga ti apuy

5 (addaac idi iti baet ni Jehova ken dacayo iti daydi nga aldaw, tapno ibatadco cadacayo ti sao ni Jehova: ta agbutengcay met idi gapu idi apuy, ket dicay simmang-at idi bantay:) a kinunana,

6 Siac ni Jehova a Diosmo, a nangaon kenca sadiay daga nga Egipto, sadiay balay ti pannacaadipen.

7 Awan ti sabali a Diosmo iti sangoc.

8 Dica mangaramid iti maipaay kenca a ladawan a kinitikitan, wenno uray ania a catulad ti adda idia ngato sadi langit, wenno iti baba ditoy daga, wenno ti adda iti danum iti uneg ti daga:

9 dica irucnoy ta bagim cadacuada, wenno pagservian ida; ta siac ni Jehova a Diosmo manangimonac a Dios, a mangipasarungcar iti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicapat a caputotan dagiti gumura caniac;

10 ken mangiparanang iti imbaga a naayat

cadagiti rinibribu nga agayat caniac, ken mangsalimetmet cadagiti bilbilinco.

11 Dica aramatan nga ipabpabareng ti nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti mangaramat iti naganna iti barengbareng.

12 Ngilinem ti aldaw a panaginaná, tapno salimetmetan a nasantoan, cas imbilin kenca ni Jehova a Diosmo.

13 Cadagiti innem nga aldaw agbannogcanto, ket leppasem amin nga aramidmo;

14 ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa a panaginaná ken Jehova a Diosmo: *iti daya nga aldaw*, dica agrabaja iti uray ania, sica, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti adipenmo a lalaki, wenno ti adipenmo a babai, wenno ti bacam, wenno asnom, wenno uray ania nga animalmo, wenno ti gangannaetmo nga adda iti uneg dagiti ruanganmo; tapno dagiti adipenmo a lalaki, ken adipenmo a babai aginanáda a cas met kenca.

15 Ket laglagipemto a maysaca met idi nga adipen iti daga nga Egipto, ket ni Jehova a Diosmo inaonnaca sadiay iti ima a mannacabalin ken tackiag a siuunnat: gapuna a ni Jehova a Diosmo imbilinna kenca a salimetmetam ti aldaw a panaginaná.

16 Dayawem ni amam ken ni inam, cas imbilin kenca ni Jehova a Diosmo; tapno manayon dagiti aldawmo, ken tapno agbanagto kenca ti naimbag iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

17 Dica mamapatay.

18 Dica met makiabig iti dica asawa.

19 Dica met agtacaw.

20 Dica met agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

21 Dica met aguman ti asawa ti padam a tao; dica met aguman ti balay ti padam a tao, ti talonna, wenno ti adipenna a lalaki, wenno adipenna a babai, ti bacana, wenno ti asnona, wenno ti uray ania a cucua ti padam a tao.

22 Dagitoy ti sao a binacicas ni Jehova iti natbag a timec iti dagup ti gimong idia bantay manipud iti tengnga ti apuy,

ti nlep, ken vi napuscol a sipnget: ket awan ti imayonnan. Ket insuratna ida iti rabaw ti dua a tapi a bato, sana inted ida caniac.

23 Ket naaramid, idi a nanngēgeyo ti timec nanipud iti tengnga ti sipnget, idi a sumsunged di bantay iti apuy, immasiddegcay caniac, uray amin dagiti pangolo ti capcaputotanyo, ken lallacayyo;

24 ket dacayo kinunayo, Adtoy, ni Jehova a Diosmi imparangarangna cadacami ti gloriana, ken ti kinadackelna, ket nanngēgmi ti timecna nanipud iti tengnga ti apuy: nakitami itoy nga aldaw nga ti Dios makisao iti tao, ket isu agbiag.

25 Ita ngarud, apayapay a mataycamto? Ta daytoy dackel nga apuy ibusennacamto: no mangēgmi pay laeng ti timec ni Jehova, mataycamto ngarud.

26 Ta asino ti adda iti isu-amin a lasag a nacangeg iti timec ti sibibiag a Dios a nagsao nanipud ti tengnga ti apuy, cas cadacami, ket nagbiag?

27 Umadanica ket denggem amin a saoen ni Jehova a Diostayo: ket ibagam cadacami dagup ti saento kenca ni Jehova a Diostayo; ket denggenminto, ket aramideminto.

28 Ket ni Jehova nanngēgna ti timec dagiti sasaoyo, idi nga casaoadac; ket ni Jehova kinunana caniac, Nanngēgeco ti timec dagiti sasao daytoy nga ili, isuda a nakisao kenca: isuda nasayaat ti panagcunada iti dagup ti sinaoda.

29 O ngaman coma ta adda cadacuada dayta a puso, tapno agbutengda coma caniac, ken salimetmetanda dagiti amin a bilbilinco iti agnanayon, tapno agbanagto ti naimbag cadacuada, ken cadagiti annacda iti agnanayon!

30 Inca, cunam cadacuada, Agsublicay cadagiti toltoldayo.

31 Ngem no sica, agyanca ditoy caniac, ket saecto kenca ti dagup dagiti linlinteg, ken al-alagaden, ken bilbilin, nga isuromto cadacuada, tapno aramidendanto ida iti daga nga itedco cadacuada a tagicuaen.

32 Dacayo tungpalenyonto nga aramideng ngarud ti cas imbilin cadacayo ni Jehova a Diosyo, dicayto sumiasi uray iti macanawan wenno iti macatigid.

33 Agdalanayto laeng iti amin a dana nga imbilin cadacayo ni Jehova a Diosyo, tapno mabiagcayo, ken agbanagto ti naimbag cadacayo, ken tapno manayonyo dagiti aldawyo iti daga a tagicuaenyonto.

Pammagbaga ken pammaticmaan.

6 Ita daytoy ti bilin, dagiti al-alagaden, ken linlinteg, nga imbilin ni Jehova a Diosyo nga isuroc cadacayo, tapno isuda ti aramidenyoy ito daga nga incay tagicuaen;

2 tapno agamanḡaca ken Jehova a Diosmo, nga salimetmetam amin nga al-alagadenna ken bilbilinna, nga imbilinco kenca, sica, ken ti anacmo a lalaki, ken anac ti anacmo, bayat dagiti aldaw a panagbiagmo; ken tapno dagiti aldawmo manayonda.

3 Denggem ngarud, O Israel, ket tungpalem nga aramideng; tapno agbanagto ti naimbag kenca, ken umaduca iti casta unay, cas incari kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam, iti maysa a daga nga agayus ti gatas ken diró.

4 Denggem, O Israel: ni Jehova a Diostayo isu ti maymaysa a Jehova;

5 Ket sica ayatemto ni Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam, ken iti isu-amin a cabaelam.

6 Ket dagitoy a sao nga ibilinc kenca iti daytoy nga aldaw, agyandanto ita pusom;

7 ket isuromto dagitoy a siaagawa cadagiti annacmo, ket dagitoy ti sasaoem cadacuada no situtugawca iti balaymo, ken no magmagnaca iti dalan, ken no agiddaca, ken no bumangonca.

8 Ket ibedbedmonto ida ita imam a maysa a tandaan, ket isudanto ti pannacbedbed ti baet dagita matam.

9 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec ti ruangan ti balaymo, ken cadagiti rikepmo.

10 Ket maaramidto, a no ni Jehova a Diosmo yegnacanto ito daga nga insapata na cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac ken Jacob, a ited kenca dagiti dackel ken naimbag a ciudad a dica pinatacder,

11 ken dagiti balbalay a napno cadagiti nasayaat a banbanag, a dica indulin, ken bobon a kinutcutan, a di sica ti nagentcut, cauv-uvasan ken caol-olivaan, a di sica ti nagmula, ket mangancanto, ket mapnecanto;

12 agaluadca ngarud di la ket ta malipatam ni Jehova, a nangaon kenca iti daga nga Egipto, nanipud iti balay ti pannacaadipen.

13 Agamanḡaca ken Jehova a Diosmo;

ket isunto ti pagserviám, ket agsapatacan-to iti naganna.

14 Dica agsapul iti sabali a dios, cadagiti didios dagiti il-ili a nailawlaw cadacayo ;

15 ta ni Jehova a Diosmo nga adda iti tungngam isu ti manangimun a Dios ; di la ket ta ti pungtot ni Jehova a Diosmo sumged a masibusor kenca, ket isu dada-elennaca nga icaten iti rabaw ti daga.

16 Dicay suuten ni Jehova a Diosyo, cas pinangsuutyó kencuana idiay Massa.

17 Salimetmetanyonto nga agawaan dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, ken dagiti pamanecneca, ken dagiti al-alagadenna nga imbilinna kenca.

18 Ket sica aramidemto ti nalinteg ken nasayaat iti imatang ni Jehova ; tapno naimbagto laeng kenca, ken tapno macastrecca, ken macapagtagicuaca iti naimbag a daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam,

19 a pagtalawenna amin a cabusormo iti sanghoanam, cas sinao ni Jehova.

20 No ti anacmo a lalaki saludsudenna kenca iti aldaw a masacbayan, a cunana, Ania ti caipapanan dagiti pamanecneca, ken al-alagaden, ken linlinteg, nga imbilin kenca ni Jehova a Diostayo ?

21 Saemto ngarud iti anacmo, Datayo inadipennatay idi ni Faraon sadi Egipto : ket ni Jehova inaonnatayo sadi Egipto iti maysa a mannacabalin nga ima ;

22 ket ni Jehova imparangarangna dagiti pagtandaanan, ken pagsidsiddaawan, dackel ken nacaddidigra iti Egipto, ken Faraon, ken isu-amin ti balayna, iti sangó dagiti matatayo ;

23 ket isu inaonnatayo idiay, tapno ipastrecnatayo iti itedna nga daga nga insapatana cadagiti ammatayo.

24 Ket ni Jehova imbilinna cadatayo nga aramidentay amin dagitoy nga al-alagadenna, tapno agamangatay ken Jehova a Diostayo, a paglaingantay iti agnasyon, tapno taginayonnatay a biagen, cas itoy nga aldaw.

25 Ket isunto ti kinalinteg cadatayo, no tungpalentayo nga aramiden amin daytoy a bilin iti saclang ni Jehova a Diostayo, cas imbilinna cadatayo.

*Mapatigmaanan ti Israel tapno di aglicud.
Benbendicion iti agsunput.*

7 No yegnacanto ni Jehova a Diosmo iti daga nga papanam a tagicuam, ket

pagtalawennanto dagiti adu a nacion iti saclangmo, ti Jetteo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo, pito a nacion a daddadackel ken manmannacabalin ngem sica ;

2 ket no ni Jehova a Diosmo yawatnanto ida iti sanghoanam, ket sica abakemto ida ; no casta talipupusemto a pucawen ida : dicanto makinomo cadacuada, wenna ipakita ti caasi cadacuada :

3 dicanto makiinnasawa cadacuada ; dicanto ited ti anacmo a babai iti anacna a lalaki, wenna ti anacna a babai dicanto alaien nga yasawa iti anacmo a lalaki.

4 Ta ilisinanto ta anacmo a sumurot caniac, tapno agservida iti sabalia didios : sumgedto no casta ti pungtot ni Jehova cadacayo, ket dagusennacayto a dadaelen.

5 Ngem castoy ti aramidenyonto cadacuada : rebbaenyonto dagiti al-altarda, rugpoenyonto a burburaken dagiti monmonda, ken putputden dagiti Asherimda, ken puranyonto iti apuy dagiti ladladawanda a kinitikitan.

6 Ta sica ti ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo : ni Jehova a Diosmo pinilinaca nga ili tapno bucbucod a cucuanaca, nga ipangpangrona ngem ti dagup amin nga il-ili nga adda iti rabaw ti daga.

7 Ni Jehova saanna nga insaad ti ayatna kenca, wenna pinilinaca, gaput ta ad-aducayo iti bilang ngem ti sabali nga ili ; ta dacayo ti cabassitan idi cadagiti amin nga il-ili :

8 ngem gaput ta ni Jehova ay-ayatenna-cayo ken gaput ta salimetmetanna ti cari nga insapatana cadagiti ammayo, iti ima a mannacabalin ti pinangaon ni Jehova cadacayo, ken pinangsubbotna cadacayo nani-pud iti balay ti pannacaadipen iti ima ni Faraon nga ari ti Egipto.

9 Iti casta ammoem a ni Jehova a Diosmo, isu ti Dios ; ti pagcammatalcan a Dios, nga salimetmetanna ti tulag ken panangngaasi cadagiti agayat kencuana, ken agtungpal cadagiti bilbilinna, agpapan rinibribu a caputotan,

10 ken mangibales iti sangoda cadagiti gumura kencuana, tapno rebbaenna ida : isu saanto a naliway iti gumura kencuana, balsennanto iti sangona.

11 Iti casta salimetmetamto ti bilin, ken dagiti al-alagaden ken linlinteg nga ibilincó kenca itoy nga aldaw, tapno sungpotem ida.

12 Ket maaramidto, a gapu iti panangimdenḡyo cadagitoy nḡa al-alagaden, ket tungpalenyonto nḡa aramiden ida, salimetmetanto ni Jehova a Diosmo ti tulag ken imbag a naayat, nḡa insapatana cadagiti ammam :

13 ket isu ayatennacanto, ket bendicionannacanto, ken pagaduennacanto; casta met a bendicionannanto ti bunḡa ta bagim ken bunḡa ti dagam, ti bucbukelmo, ken ti baro nḡa aracmo, ken ti lanam, ti nainayon cadagiti animalmo ken dagiti urbon ti pangnemo sadiay daga nḡa insapatana cadagiti ammam nḡa ited kenca.

14 Sica mabendicionancanto a maipangpangrona nḡem dagiti amin nḡa il-ili: awanto cadacayo, wenna cadagiti an-animalyo, lalaki man wenna babai, ti lupes.

15 Ket ni Jehova iccatennanto kenca amin a sacsakit; ket awanto ti uray ania man a dakes a sakit ti Egipto, nḡa amomon nḡa icabilnanto kenca, nḡem icabilnanto ida cadagiti amin a gumura kenca.

16 Ket ibusemto amin a tattao nḡa yawat kenca ni Jehova a Diosmo; ti matam dinanto caasian ida: dicanto met agservi cadagiti didiosda; ta daytanta ti maysa a silo kenca.

17 No cunamto ita pusom, Dagitoy nḡa nacion ad-aduda nḡem siac; ¿Casano ti pannacabalin a mamacasiat cadacuada?

18 Dicanto agbutenḡ cadacuada: laglagipemto a naimbag ti inaramid ni Jehova a Diosmo ken Faraon, ken isu-amin nḡa Egipto;

19 ti dackel a suut a nakita dagita matam, ken dagiti pagilasinaan, ken dagiti pagsidsiddaawan, ken ti mannacabalin a ima, ken ti siunnat a tackiag a pinangaon kenca ni Jehova a Diosmo: castanto ti aramiden ni Jehova a Diosmo cadagiti amin nḡa il-ili a cabutenḡmo.

20 Maysa pay, ibaonto ni Jehova a Diosmo ti alimboboyog iti tengngada, inggana iti matda cadacuada ken aglemmḡ matayda iti sangom.

21 Dicanto agamac cadacuada; ta ni Jehova a Diosmo adda iti tengngam, maysa a dackel a Dios, ken maysa a nacabutbutenḡ.

22 Ket ni Jehova a Diosmo pagtalawennanto dagidiay a tattao nḡa in-inuten iti sangom: di maipalubos nḡa ibusem ida a maminpinsan, di la ket ta dagiti animal iti away umaduda a maibusor kenca.

23 Nḡem ni Jehova a Diosmo yawatnanto ida iti sangom, ket riribukennanto ida iti dackel a macariri, inggana iti dida madadael.

24 Ket yawannanto dagiti ar-arida ita imam, ket pucawemto ti naganda iti babaen ti langit: awanto ti lalaki a macabalin a tumacder iti sangom, inggana iti dica mapucaw ida.

25 Ti kinitikitan nḡa ladladawan dagiti didiosda puuranyonto ida iti apuy: dicanto aguman ti pirac wenna balitoc, nḡa calupcupda, dicanto met alaeen ida kenca, di la ket ta masiloanca cadagita; ta dayta ti macarimon ken Jehova a Diosmo.

26 Ket dicanto iserrec iti balaymo ti macarimon, ken dicanto agbalin a nailunud cas iti dayta: italipupusmonto nḡa iwagsac dayta ken talipupusem a cagura dayta, ta dayta nailunud.

Maipalagip ti aramid a naparabur ni Jehova idi.

8 Amin a bilin nḡa ibilinco kenca iti daytoy nḡa aldaw tungpalenyonto nḡa aramiden, tapno agbiagcayo, ken umaducayo, ken macastreccayo nḡa agtagicua iti daga nḡa insapata ni Jehova cadagiti ammayo.

2 Ket laglagipemto amin a dalan a nangiturongan kenca ni Jehova a Diosmo cadagitoy uppat a pulo a tawen iti tay-ac, tapno pagpacumbabaennaca, tapno suuten-naca, tapno maammoanna ti adda ita pusom, no salimetmetanto met laenḡ wenna saan dagiti bilbilinna.

3 Ket pinagpacumbabanaca, ket pinagbisinnaca, ket tinaraonannaca iti mana, nḡa saanmo pay idi nḡa ammo, casta met a di am-ammo dagidi ammam; tapno ipa-ammona kenca nḡa ti tao saan la a ti canen ti pagbiagna, no di ket ti isu-amin a rumuar iti ngiawat ni Jehova ti pagbiagan ti tao.

4 Ta pagan-anaymo saan a dimmaan kenca, wenna limteg dayta sacam cadagitoy uppat a pulo a tawen.

5 Ket panpanunotemto ita pusom, nḡa cas ti pannusa ti maysa a tao iti anacna, casta ti pannusa ni Jehova a Diosmo kenca.

6 Ket salimetmetanto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, tapno magnaca cadagiti dalanna, ken agamangaca kencuana.

7 Ta ni Jehova a Diosmo yegnaca iti maysa a nasayaat a daga, maysa a daga a yan ti waig ti danum, ti burburayoc ken

ub-ubbog n̄ga agayus cadagiti lob-lobong ken turturod :

8 maysa a daga n̄ga catrigoan, ken cacebadaan, ken cauv-uvasan, ken cahigosan, ken cagranadaan ; maysa a daga n̄ga caolivaan ken cadiroan ;

9 maysa a daga n̄ga panganamto iti canen n̄ga di ageurang, awanto ti uray ania a pagcurangam idiy ; maysa a daga n̄ga dagiti batbatona, landocda, ket cadagiti turturodna mabalimmo ti cumutcut iti gambang.

10 Ket sica mangancanto, ket mapnecanto, ket benditoemto ni Jehova a Diosmo gapu iti daga a nasayaat n̄ga intedna kenca.

11 Agaluadca di la ket ta malipatam ni Jehova a Diosmo iti dica panangsalimetmet cadagiti bilbilinna ken al-alagadenna, ken linlintegna, n̄ga ibilinc kenca itoy n̄ga aldaw :

12 di la ket ta, no nacapanganca ket nabsogca, ken nacabuangyca iti nasayaat a balbalay ket pagyanam ida ;

13 ken no dagiti pangemmo ken arbanmo immadua, ken ti piracmo, ken ti balitocmo immadu, ken dagup amin n̄ga adda kenca immadu ;

14 ti pusom n̄garud timmangsitent ket malipatamto ni Jehova a Diosmo a nanganon kenca iti daga n̄ga Egipto, a nangipawan kenca iti balay ti pannacaadipen ;

15 ken nangilasat kenca iti dackel ken nacabutbuteng a tay-ac, a yan idi dagiti immapuy n̄ga ul-uleg ken manggagama, ken naticag a daga n̄ga awanan danum idi ; n̄ga inruarannaca ti danum idi pamulinawan :

16 a nangtaraon kenca iti mana idiy tay-ac a di naam-ammo dagiti ammam ; tapno pinagpacumbabanaca ken pinadasnaca, tapno aramidenna kenca ti naimbag iti maudi a banagmo :

17 ken di la ket ta saoen ita pusom, Ti bilegco ken ti pannacabalin ti imac ti namaadda caniac itoy a sanicua.

18 N̄gem laglagipemto ni Jehova a Diosmo ta isu ti mangteng kenca iti bileg a mamaadda iti sanicua ; tapno ibuangyana ti tulagna n̄ga insapatana cadagiti ammam, cas iti daytoy n̄ga aldaw .

19 Ket maaramidto, a no malipatamto ni Jehova a Diosmo, ket sumurotca cadagiti sabsabali a didios, ket agservica cadacada, ken agdaydayawca cadacada, panecnecac ti maibusor cadacayo itoy n̄ga aldaw, a di bumurong a mapucawcayo

20 Cas cadagiti nacion a pucawen ni Jehova iti sangoyo, castanto ti pannacapucawyo ; gaput ta dicay impanagag ti timec ni Jehova a Diosyo.

Ni Moises saritaenna ti maipapan cadagiti dua a tapi a bato.

9 Denggem, O Israel : masapul n̄ga lumasatca iti Jordan iti daytoy n̄ga aldaw, tapno sumrecca a mamasia cadagiti nacion a daddadackel ken manmannacabalin n̄gem sica met laeng, ciciudad a dadackel ken nasarikedkedan iti agingga sadi langit,

2 maysa n̄ga ili a dackel ken natayag, n̄ga annac dagiti Enaceos, n̄ga ammomon, ken ti maipapan cadacada nangngemmo a masasao, Asino ti macadaer cadagiti annac ni Enac ?

3 Iti casta ammoem iti daytoy n̄ga aldaw a ni Jehova a Diosmo isu ti agballasiw iti sangoonam cas apuy a mangalun-un ; isu ti mangwara cadacada ken isu ti mamasag cadacada iti sangom : casta ti pammaciatmo cadacada, ken aramidem cadacada, tapno mapucawda iti madaras, cas sinao ni Jehova kenca.

4 Dica saoen ita pusom no apaman a mapagtalaw ida ni Jehova a Diosmo iti sangoonam, a cunam, Gapu iti kinalintegco inserreccac ni Jehova n̄ga agtagicua itoy a daga ; idinto a gapu iti kinadakes dagitoy a nacion pagtalawen ida ni Jehova iti sangom.

5 Saan a gapu iti kinalintegmo, wenno gapu iti kinaimbag ta pusom ti sumreccam a mangtagicua iti dagada ; n̄gem gapu iti kinadangkes dagitoy a tao, ni Jehova a Diosmo pagtalawenna ida iti sangom, ken tapno mapanecnecan ti sao n̄ga insapata ni Jehova cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac ken Jacob.

6 Ammoem n̄garud a ni Jehova a Diosmo itedna kenca daytoy naimbag a daga a tagicuaem, saan a maipoon iti kinalintegmo ; ta sica maysaca a natangken ti panaglanglengngesna n̄ga ili.

7 Laglagipem, dica lipatem ti pinanggargarim ken Jehova a Diosmo tapno agpungtot idiy tay-ac : nanipud idi aldaw n̄ga ipapanawmo iti daga n̄ga Egipto, agpapan yaaymo ditoy a disso, nagsalungasingcayo iti maicaniwac ken Jehova.

8 Casta met idiy Horeb, ginargariyo ni Jehova a nagpungtot, ket ni Jehova naraunget cadacayo, tapno dadaelennacayo.

9 Idi simmanġ-atac idi bantay tapno awatec dagiti taptapi a bato, nga taptapi ti tulag, nga inaramid ni Jehova cadacayo, ket nagyanac idi bantay iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; diac nanġan iti tinapay, wenko imminum iti danum.

10 Ket ni Jehova inyawatna caniac dagiti dua a tapi a bato a nasuratan iti ramay ti Dios; ket ti rabawda *nasuratan* iti cas nacadagupan dagiti sao a pinnakisao ni Jehova cadacayo idi bantay, nanipud idi tengnga ti apuy idi aldaw ti panaggigimong.

11 Ket naaramid idi iti gibus ti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii a ni Jehova intedna caniac ti dua a tapi a bato, a tapi met laeng ti tulag.

12 Ket ni Jehova kinunana caniac, Tumacderca ket sumalogca ditoy nga agdardaras; ta ti ilim nga impanawmo sadi Egipto dimmakedsa; iti apagbiit unay naglisianda ti dalan nga imbilinco cadacuada; isuda inyaramidanda ti bagbagida iti sinucog a ladawan.

13 Sinao pay ni Jehova caniac a kinunana, Nakitac daytoy nga ili, ket adtoy, isu ti natangken ti lengngesna nga ili:

14 bay-annac tapno dadaelec ida, ket punasec ti naganda iti babae ti langit; ket aramidencanto a maysa a nacion a manmannacabalin ken dackel ngem isuda.

15 Casta ti nagsubliac ken simmalogac idi bantay, ket di bantay sumsumged iti apuy: ket dagiti dua a tapi ti tulag addada idi cadagiti dua nga imac.

16 Ket naimatangac, nga adtoy, nagbasolcayo iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo; dacayo nagaramidcayo iti maysa a sinan-urban a baca a sinucog; dacayo naglisiano daras ti dalan nga imbilin ni Jehova cadacayo.

17 Ket innalac nga iniggaman dagidi dua a tapi a bato ket intupacco ida cadagiti dua nga imac, ket binoongco ida iti sangog dagiti matayo.

18 Ket nagpaclebac iti sangog ni Jehova cas idi damona, iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; diac nanġnanġan iti tinapay wenko imminum iti danum; gapu iti amin a basol a nacabasolanyo idi nga agaramidcayo iti dakes iti imatang ni Jehova, tapno gargarienyoy nga agpungtot.

19 Ta kinabutengco idi ti unġet ken bumarbara a lucsaw a nagpungtotan ni Jehova cadacayo tapno dadaelennacayo,

ngem ni Jehova dinengngegnac met laeng idi nga aldaw.

20 Ket ni Jehova nacaunġet unay ken Aaron tapno pucawenna: ket indawdawatac ni Aaron iti daydi met laeng nga aldaw.

21 Ket innalac ti basolyo, ti sinan-urban a baca nga inaramidyo, ket impuurco iti apuy ket binaddecco nga iniriid a naimbag, inggana iti cas namayecmec a tapuc: saac intappuac ti tapucna iti waig nga aggapu idi bantay.

22 Ket idia Tabera ken idia Massa ken idia Kibrot-haatawa, ginargariyo a nagpungtot ni Jehova.

23 Ket idi ni Jehova imbaonnacayo nanipud Cades-barne, a kinunana, Sumang-atcayo ket tagicuanyo ti daga nga itedco cadacayo; simmalungasingcayo ket di iti maicaniwas iti bilin ni Jehova a Diosyo, ket dicay pinati wenko dinengngeng ti timecna.

24 Dacayo nagtaengcay a sisasalungasing iti maicaniwas ken Jehova nanipud iti aldaw a pannacaammoc cadacayo.

25 Gapuna a nagpaclebac iti sangog ni Jehova iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii a pinagpaclebeco a gaput ta ni Jehova kinunana a dadaelennacay coma.

26 Ket nagdawatac ken Jehova, ket kinunac, O Apo Jehova, dica dadaelen ti ilim ken ti tawidmo nga inispalmo iti kinadackelmo, nga inaonmo sadi Egipto iti mannacabalin nga ima.

27 Laglagipem da adipenmo nga Abraham, Isaac ken Jacob; dica taliawen ti kinasungit daytoy nga ili, wenko ti kinadakesda, wenko ti basolda.

28 di la ket ta ti daga a nanġaonam cadacami cunana, Caput ta ni Jehova dina mabalin nga ipastrec ida iti daga nga incarina cadacuada, ken gaput ta ginurana ida, inaonna ida tapno patayenna ida iti tay-ac.

29 Isuda pay met laeng ti ilim ken tawidmo nga inaonmo ida iti dackel a bilegmo ken ita siunnnat a tackiagmo.

Di maicadua a panagtaenġ ni Moises iti bantay. Maigunamgunam ti panagraem ken Jehova.

10 Iti daydi nga aldaw kinunana ni Jehova caniac, Manġdalumpinasca iti dua a tapi a bato, a capada dagidi immuna

ket sumang-atca caniac iti bantay, ket mangaramidca iti maysa a lacasa a cayo.

2 Ket isuratonto iti rabaw dagiti tapi dagiti sao nga adda cadagidi immuna a taptapi a binuracmo, ket icabilmonto ida iti lacasa.

3 Gapuna a nangaramidac iti maysa a lacasa a cayo ti acacia, ket nangdalumpinasac iti dua a tapi a bato a capada dagidi immuna, ket simmanḡ-atac idi bantay a siiiggem cadagiti dua a tapi a bato.

4 Ket insuratna iti rabaw dagiti taptapi ti cas cadagidi immuna a naisurat, dagiti sangapulo a bilin, a sinao ni Jehova cada-cayo iti bantay nanipud idi tengnga ti apuy iti daydi nga aldaw a pannacagim-gimong: ket ni Jehova intedna ida caniac.

5 Ket siac nagsubliac ket simmalogac idi bantay, ket incabilco dagiti tapi iti lacasa nga inaramidco; ket addada idia cas imbilin ni Jehova caniac.

6 (Ket dagiti annac ti Israel nagnada nanipud iti Berot Bene-jaacan agingga iti Mosera. Ni Aaron natay idia ket idia ti nagtabonanna: ket ni Eleazar nga anacna ti nangannong iti takem ti kinasacerdote a sonona.

7 Nanipud idia nagnada agingga iti Gadgad; ket nanipud Gadgad agingga iti Jebetata, maysa a daga ti wa-waig ti danum.

8 Iti daydi nga aldaw ni Jehova inlasinna ti caputotan ni Levi a mangamit idi lacasa ti tulag ni Jehova, tapno agyanda iti sangi ni Jehova nga agannong kencuana, ket tapno mamendicionda iti naganna agpapan itoy nga aldaw.

9 Isu ti gapuna a ni Levi awan bagina wenna tawid a pacairamananna cadagiti cacabsatna; ni Jehova isu ti tawidna cas sinao ni Jehova a Diosmo kencuana.)

10 Ket siac naganac iti bantay cas idi naminsan, iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii: ket ni Jehova impangagnac met iti daydi nga aldaw; ni Jehova saannaca a cayat idi a dadaelen.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Tumacderca, magnaca iti sangi ti ili; ket sumredanto nga agtagicua iti daga nga insapatac cadagiti ammada nga ited cada-cuada.

12 Ket ita ngarud, Israel, ania ti sapulen ni Jehova a Diosmo kenca, no di la ti panagamangam ken Jehova a Diosmo, ti panagnam cadagiti dalanna, ken ti panagayatmo kencuana, ken ti panagservim

ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom ken cararuam,

13 ti panangsalimetmet cadagiti bilbilin ni Jehova, ken dagiti al-alagadenna nga ibilinc kenca itoy nga aldaw tapno agimbaga?

14 Adtoy, ni Jehova a Diosmo ti agtagicua iti langit, ken iti langit dagiti langlangit, iti daga agraman amin nga adda kencuana.

15 Ni laeng Jehova ti naay-ayoan cadagiti ammam a nagayat cada-cuada, ket pinilina dagiti putotda a sonoda, a dacayo a naipangrona ngem amin a tattao, cas ita nga aldaw.

16 Cugitenyo ngarud nga iccaten ti akinsango a cudil ti pusoyo, ket saancay metten a natanḡken ti panaglenḡlenḡnesna.

17 Ta ni Jehova a Diosyo isu ti Dios dagiti didios, ken Apo dagiti ap-appo, ti dackel a Dios, ti manacabalin, ken nacabutbuteng, nga awan idadumana a tao, wenna di agala iti panocsoc.

18 Isu aramatenna ti kinajusticia cadagiti ul-ulila ken balo, ket ayatenna ti gangannaet iti panangited iti taraon ken pagan-anay.

19 Ayatenyo, isu ti gapuna, ti gangannaet: ta nangangannaetca met iti daga nga Egipto.

20 Agamangacanto ken Jehova a Diosmo; kencuana agservicanto; ket kencuana cumpetacanto, ket iti naganna agsapatacanto.

21 Isu ti pacaidayawam, ket isu ti Diosmo a nangaramid cadagiti maipaay kenca cadagiti naindaclan ken nacabutbuteng a gapuanan, a nakita dagita matam.

22 Dagiti ammam simmalogda a napan sadi Egipto a pitopuloda a tao; ket ita ni Jehova a Diosmo inaramidnaca a cas cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu.

Maipalagip dagiti pacagapuanan ti panagtunog. Dagiti gunguna ti panagsunḡpot.

Bilin a maipangḡep iti Ebal ken Garizim.

11 Isu ti gapuna nga ayatemto ni Jehova a Diosmo, ket salimetmetamto ti ingunamgunamna, ken al-alagadenna, ken dagiti linlintegna, ken dagiti bilbilinna iti agnanayon.

2 Ket ammoenyo itoy nga aldaw: ta diac makisao cadagiti annacyo a dida ammo ken dida macakita iti panangdusa ni Jehova a Diosmo, ti kinadackelna ken ti

imana a mannacabalin, ken ti siuunnat a tackiagna,

3 ken dagiti pagilasinanna, ken dagiti gapuananna nga inaramidna iti tengnga ti Egipto ken Faraon nga ari sadi Egipto, ken iti amin a dagana;

4 ken ti inaramidna cadagiti buyot ti Egipto, ken cadagiti cababayoda, ken cadagiti lugluganda; no casano ti inaramidna iti danum ti Baybay a Nalabaga a pinanglapunosna cadacuada idi camatendacayo, ket no casano ti pinangdadael ni Jehova cadacuada inggana itoy nga aldaw;

5 ken no ania ti inaramidna cadacayo idiay tay-ac, agpapan yaayyo itoy a disso;

6 ken no ania ti inaramidna ken Datan ken Abiron, nga annac a lallaki ni Eliab nga anac ni Ruben; no casano ti pinanglucut ti daga iti ngiawatna ken pinangalunna cadacuada, ken ti sangacabbalayanda, ken dagiti toltoldada, ken amin a nabiaq a simmurot cadacuada iti tengnga ti isuamin nga Israel:

7 ngem dagiti matayo nakitada amin ti dackel a gapuanan ni Jehova nga inaramidna.

8 Isu ti gapuna a salimetmetanyonto amin a bilin nga ibilinc kenca itoy nga aldaw, tapno pumigsacayo, ken sumrecayo, ket agtagicuacayo iti daga a pagbalasiwano a pagtagicuaan;

9 ken tapno mapaatiddugyo dagiti aldawyo iti daga, nga insapata ni Jehova cadagiti ammayo, nga ited cadacuada, ken cadagiti putputotda, maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró.

10 Ta ti daga a sercam a pagtagicuaan saan a cas ti daga nga Egipto a naggapuan, a nagmulaam iti bin-im, ken sinibugam iti sacam, cas maysa a bangcag a canatengan;

11 ngem ti daga a papanam a pagtagicuaan maysa a daga a caturturodan, ken caloblongan, ket danum ti tudo sadi langit ti inumenna,

12 maysa a daga nga taripatoen ni Jehova a Diosmo: dagiti mata ni Jehova a Diosmo siaaddada idiay, manipud panangrugi ti tawen inggana iti panaggibus ti tawen.

13 Ket maaramidto a no imdennganyo a sigagaget dagiti bilbilinc nga ibilinc cadacayo itoy nga aldaw, tapno ayatenyo ni Jehova a Diosyo, ken agservicay kencana iti isuamin a pusoyo, ken amin a cararuayo,

14 iti casta itedconto ti tudo iti catutupanna nga aldaw iti dagayo, ti masapa ken ti maladaw a tudo, tapno mabaliumo nga occonen dagiti bukeldo, ken ti aracmo a baro, ken ti lanam.

15 Ket itedconto ti root iti taltalonmo nga agservi iti an-animalmo, ket mangancanto ket mabsogcanto.

16 Agannadacayo iti bagbagiyo, di la ket ta maallilaw ti pusoyo, ket mayawawancayo, ket agservicay iti sabali a di-dios, ket dayawenyo ida;

17 ket ti pungtot ni Jehova sumgedto a maibusor cadacayo, ket ripcannanto dagiti langlangit tapno awan ti tudo, ket ti daga dinto mangted iti bungana; ket mapucawcayo iti madaras iti daga a naimbag nga ited ni Jehova cadacayo.

18 Isut' gapuna nga ipasnecyonto dagitoy a saoc ita pusoyo ken cararuayo, ket ibedbedyonto ida a cas maysa a tandaan ita imayo, ket isudanto ti pannacabedbed ti baet dagiti matayo.

19 Ket isuroyonto dagitoy cadagiti anacayo, a dagitoy ti sasaoenyo cadacuada no agtugawcay iti balaymo, ken no magmagnaca iti dalan, ken no agiddaca ken bumangonca.

20 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec ti ruangan ti balaymo, ken iti ricrikepmo;

21 tapno dagiti aldawmo wumadwadda ken dagiti aldaw dagiti annacmo, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam nga ited cadacuada, a cas cadagiti aldaw dagiti langlangit a ngatosen ti daga.

22 Ta no regtaanyonto a salimetmetan amin toy bilin nga ibilinc cadacayo, tapno sungputenyo, tapno ayatenyo ni Jehova a Diosyo, tapno magnacay cadagiti dalanna, ken cumpetca kencana;

23 iti casta ni Jehova papanawennanto amin dagitoy a nacion iti sangoyo, ket pasiaenyonto dagiti nacion a daddadackel ken manmannacabalin ngem dacayo.

24 Amin a disso a mabaddecan dagiti dapanyo cucuayonto: manipud iti tay-ac ken Libano, manipud iti carayan, a carayan a Eufrates, agingga iti taaw nga akinlicud, isunto ti beddenngyo.

25 Awanto ti tao a macadaer iti sangoyo: ni Jehova a Diosyo icabilnanto ti panagbuteng cadacayo, ken panagames cadacayo ti isuamin a daga a mabaddecan-yonto, cas sinaona cadacayo.

26 Adtoy, siac icabilco iti sangoyo ita nga aldaw ti bendicion ken lunod:

27 ti bendicion no ipangagyo dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, nga ibilinc cadacayo itoy nga aldaw :

28 ket ti lunod no dicay ipangag dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, ngem sumiasicay iti dalan nga ibilinc cadacayo itoy nga aldaw, tapno sumurotcay cadagiti sabsabali a didios, a dicay am-ammo.

29 Ket maaramidto a no ni Jehova a Diosmo yegnaca iti daga nga papanam a pagtagicuaan, icabilmonto ti bendicion iti bantay Garizim, ket ti lunod iti bantay Ebal.

30 Saanda aya nga adda iti ballasiw ti Jordan, iti licud ti dalan a paglennecan ti init, iti daga dagiti Cananeo nga agnaed idia Arabah a sangto ti Galgal, a sikigan ti cayo a roble ti More ?

31 Ta masapul nga aglasatcay iti Jordan tapno sumreccay nga agtagicuaa iti daga nga ited cadacayo ni Jehova a Diosyo, ket cucuayonto, ket agtaengcayo idia.

32 Ket tungpalenyonto nga aramiden amin ti al-alagaden ken linlinteg nga icabilco iti sangoyo itoy nga aldaw.

Amin a datdaton maaramidto iti maymaysa a disso. Ti lasag ngem saan a ti dara wenno dagiti naidatag mabalin a canen iti balbalay.

12 Dagitoy dagiti alagaden ken linlinteg a tungpalenyonto nga aramiden iti daga nga inted kenca a tagicuaem ni Jehova a Dios dagiti ammam, iti amin nga aldaw a panagbiagyo iti rabaw ti daga.

2 Racrakenyonto a di agcurang amin a disdisso a nagserservian cadagiti didiosda dagiti nacion a pasiaenyonto, iti rabaw dagiti banbantay a nangato, ken rabaw dagiti turturod ken babaen ti amin a cayo a nalasbang :

3 ket rugpoenyonto dagiti al-altarda, ken waraenyonto dagiti monmonda, ken puaranyonto iti apuy ti Asherimda ; ket balsigenyonto dagiti kinitikitan a lalladawan dagiti didiosda ; ken pucaenyonto ti naganda iti daydiay a lugar.

4 Dicayto aramiden ti casta ken Jehova a Diosyo.

5 Ngem iti disso a piliento ni Jehova a Diosyo nga aggapu cadagiti amin a caputotanyo tapno icabilna idia ti naganna, nga uray iti taengna sapulenyonto, ket idia ti ayamto ;

6 ket idia ti pangyeganyonto cadagiti

datonyo a mapuuran ken cadagiti sacrificio, ken dagiti apagcapuloyo, ken ti daton ti imayo a maipangato, ken dagiti cario, ken dagiti daton ti sibubulos a nakemyo, ken dagiti inauna nga annac a lallaki dagiti an-animalyo a dackel ken bassit :

7 ket idia mangancayto iti sangto ni Jehova a Diosyo, ket agragragsaccayto iti amin a nangipacatanyo iti imayo, dacayo ken dagiti sangacabbalayanyo a nangbendicionan kenca ni Jehova a Diosmo.

8 Dicayto ar-aramiden cas ti amin nga aramidentay ditoy ita nga aldaw, tunggal tao iti aniaman a nalinteg cadagiti matana met laeng ;

9 ta dacayo dicay pav met la nacagteng iti inana, ken tawid nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

10 Ngem no lasatenyo ti Jordan ket agnaedcay iti daga nga ipatawid cadacayo ni Jehova a Diosyo, ket itedna cadacayo ti inana cadagiti amin a cabusoryo nga aglawlaw, a ti casta sitatalged ti panagtaengyo :

11 maaramidto ngarud, nga itinto disso a pilien ni Jehova a Diosyo, a panginaedanna ti naganna, sadiay ti pangyeganyonto ti amin nga ibilinc cadacayo : dagiti mapuuran a datonyo, ken dagiti sacrificio, dagiti apagcapuloyo, ken ti daton iti imam a maipangato, ken amin a napili a cario nga icario ken Jehova.

12 Ket agragragsaccayto iti sangto ni Jehova a Diosyo, dacayo ken dagiti annacyo a lallaki, ken dagiti annacyo a babbai ken dagiti bagbag-enyo a lallaki ken dagiti bagbag-enyo a babbai, ken ti Levita nga adda iti uneg ti ruruanganyo, numanpay saan a makibagi ken makipagtawid cadacayo.

13 Aluadam ti bagim ta dica mangipaay cadagiti daton a mapuuran iti amin a disso a makitam :

14 ngem iti disso a piliento ni Jehova iti maysa cadagiti caputotam, idia ti pangidataganto cadagiti datatonmo a mapuuran, ken sadiay ti pangaramidamto ti amin nga ibilinc kenca.

15 Nupay casta, mabalinmo ti pumatay ken mangnan ti lasag iti uneg ti amin a ruruanganmo, cas dagup ti calicaguman ti cararuam a mayannurot iti bendicion ni Jehova a Diosmo, isu nga impayna kenca : ti di nadalus, ken ti nadalus mabalinna ti mangnan iti daydiay, cas iti gacela ken cas iti ugsa.

16 Isuna la a dicay canento ti dara: ibucbucmonto a cas danum iti daga.

17 Sica dicanto mabalin a canen iti uneg dagiti ruanganmo ti apagcapulo ti bagasmo, wenna ti baro nga aracmo, wenna ti lanam, wenna ti inauna nga anac ti animalmo, a dackel wenna bassit, uray ania cadagiti carim nga incarim, wenna dagiti daton ti sibubulos a nakemmo, wenna ti daton ti imam a maipangato;

18 Ngem canemto ida iti sangô ni Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, sica ken ti anaemo a lalaki ken ti anaemo a babai, ken ti bag-enmo a lalaki, ken ti bag-enmo a babai, ken ti Levita nga adda iti uneg ti ruanganmo: ket agragragsaccanto iti sangô ni Jehova a Diosmo iti amin a pangisaadam iti imam.

19 Aluadam ti bagim a dica baybay-an ti Levita iti bayat ti panagbiagmo iti dagam.

20 No ni Jehova a Diosmo padackelenanto ti beddenmo, cas incarina kenca, ket cunamto, Siac manganacto iti lasag, ta ti cararuam calicagumanna ti mang'an iti lasag: sica mabalinmonto ti mang'an iti lasag a mayannurot iti amin nga esman ti cararuam.

21 No ti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, a pangicabilan idiy ti naganna, nalabes ti caadayuna kenca, pumataycanto ngarud cadagiti arbanmo a bacbaca ken cadagiti pangemmo a carnero, nga inted ni Jehova kenca, cas ibilincô kenca; ket sica mabalinmo ti mang'an iti uneg dagiti ruruanganmo, cas iti amin a calicaguman ta cararuam.

22 Uray cas iti panagsida iti gaola ken iti ugsa, casta ti pananganmonto cadagidiay: ti di nadalus ken ti nadalus agpada a mabalinda ti mang'an iti dayta.

23 Isuna laeng a dicanto mang'an a pudno iti dara: ta ti dara isu ti biag, ket dicanto mang'an iti biag agraman lasag.

24 Dicanto canen dayta; ibucbucmonto cas danum iti daga.

25 Dicanto canen dayta, tapno agbanagto ti naimbag kenca, ken cadagiti anacmo a sumononto kenca, no aramidemto ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

26 Isuna la a dagiti nasantoan nga adda kenca, ken dagiti carim ti alaemto, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova:

27 ket sica ipaaymonto dagiti datonmo a mapuuran, a ti lasag ken ti dara, iti rabaw ti altar ni Jehova a Diosmo: ket ti

dara ti datonmo ibuyatmonto iti rabaw ti altar ni Jehova a Diosmo: ket canemto ti lasag.

28 Tungpalem ket imdenngam amin dagitoy a sae nga ibilincô kenca, a macapaimbag kenca, ken cadagiti annacmo iti calpasam iti agnanayon, no aramidem ti naimbag ken ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosmo.

29 No ni Jehova a Diosmo pagtala-wenna dagiti nacion iti sangcanam sadiay a papanam tapno mapasiada, ket sica pasiaem ida, ket agnaedca iti dagada;

30 aluadam ti bagim, tapno dicanto masiloan a sumurot cada-cuada, calpasan ti pannacadadaelda iti sangom; ken tapno dica in-intuuden maipapan cadagiti didiosda, a cunam, Casano ti panagservi dagitoy a nacion cadagiti didiosda? No casta, castanto met ti aramidec.

31 Sica dicanto aramidem ti casta ken Jehova a Diosmo: ta amin a macarimon ken Jehova a cagurana, isu ti inaramidda cadagiti didiosda; ta uray pay dagiti annacda a lallaki, ken dagiti annacda a babai puuranda iti apuy a maipay cadagiti didiosda.

32 Uray aniaman nga ibilincô cadacayo dayta ti tungpalenyonto nga aramidem: saanmonto a naynayonan, wenna curangan.

Pamagbaga tapno di mailaw-an iti panagdayaw cadagiti laludawan.

13 No tumacerto kenca ti maysa a mamadpadles, wenna manangparpamata iti darepdep, ket iccannaca iti tanda wenna maysa a nacascasdaaw,

2 ket ti tanda wenna nacascasdaaw maramid, a nagsaoanna kenca a cunana, Intan ala sumurot iti sabsabali a didios, a dica pay naammo, ket agservita cada-cuada;

3 dicanto italtalec dagiti saosao dayta a mammadles, wenna dayta a manangparpamata iti darepdep: ta ni Jehova a Diosyo suutennacayo, tapno ammoenna no dacayo ayatenyo ni Jehova a Diosyo iti isu-amin a pusoyo, ken iti isu-amin a cararuayo.

4 Dacayo sumurotcayto ken Jehova a Diosyo, ket agamanagay kencuana, ket salimetmetanyo dagiti bilbilinna, ket agtulgocay iti timecna, ket agservicay kencuana, ket cumpetay kencuana.

5 Ket daydiay mammadles wenna ma-

nangparpamata iti darepdep, maitulodto iti patay; gaput ta nagsao iti sungit a maicaniwasa ken Jehova a Diosyo a nangaon kenca iti daga nga Egipto, ken nangsubbot kenca nanipud iti balay ti pannacaadipen, tapno ilisinaca iti dalan nga imbilin kenca ni Jehova a pagdalanam. Casta ti panangiwacsimto iti kinadakes iti tengngam.

6 No ti cabsatmo a lalaki, nga anac ni inam, wenna ti anacmo a lalaki, wenna ti anacmo a babai, wenna ti asawa a babai ti barucongmo, wenna ti gayyemmo nga isu ti cas iti cararuam met laeng, aliugenaca iti nalimed, a cunana, Intan ket agservita iti sabsabali a didios a dica ammo idi, sica wenna dagiti ammam:

7 cadagiti didios dagiti il-ili a nailicmut kenca, asideg kenca, wenna adayu kenca, manipud iti maysa a pungto ti daga inggana iti sabali a pungto ti daga;

8 dicanto umanamong kencuana, wenna umimdenng kencuana; wenna ti matam dinanto caasian, wenna dicanto isakit, wenna dicanto ilemmeng:

9 ngen di bumurong a patayemto; dayta imanto ti umuna nga agdisso kencuana a mamapatay, ket ti calpasan-na ti ima dagiti amin a tao.

10 Ket uburemto iti batbato ingganat' di matay; gaput ta rinantanaca a pagsanuden ken Jehova a Diosmo a nangaon kenca iti daga nga Egipto nanipud iti balay ti pannacaadipen.

11 Ket amin ti Israel denggennanto, ket agbutengto, ket dinto agar-aramiden iti uray ania a kinadakes cas daytoy iti tengngam.

12 No mangngemonto a masasao ti maipapan iti maysa cadagiti ciudad nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, tapno agnaedca sadiay, a cunana,

13 Dadduma a tattao a salawasaw pimmanawda iti tengngam, ket ginuyugoyda dagiti agnaed iti ciudadda, a cunada, Intayon, ket agservitay iti sabsabali a didios a dicay ammo idi;

14 taluntonemto ngarud, ket amisigemto, ken intuudemto a nalaing; ket, adtoy, no pudno ket nagbanag a di bumurong a dayta a macarimon naaramid iti tengngam,

15 sica dinto lumbes a dadaelen dagiti agnaed iti dayta a ciudad iti tadem ti campilan, a matalipupus ti panangpucawmo, ken amin nga adda idiy ken amin dagiti an-animalna, iti tadem ti campilan.

16 Ket cayuncumento amin a samsamna iti tengnga ti calzadana, ket puuranto iti apuy ti ciudad, ken amin-amin a samsamna, a maipaay ken Jehova a Diosmo: isunto ti maysa a bunton iti agnanayon, dinto mabangonen a mabalaliwan.

17 Ket awanto ti dumket iti imam cadagita a naidatag; tapno ibabawi ni Jehova ti rungsot ti pungtotna, ket caasiannaca ken ay-ayennaca, ket paaduennaca, cas insapatana cadagiti ammam;

18 no sica ipangagmonto ti timec ni Jehova a Diosmo tapno salimetmetam amin a bilbilinna nga ibilinc kenca itoy nga aldaw, tapno aramidem ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosmo.

Maiparit ti panangpalaad iti bagi maipoon iti natay. Nadalus ken saan a nadalus nga an-animal. Maibilin ti pamagcapulo.

14 Dacayo ti annac ni Jehova a Diosyo: dicayto sugaten ti bagbagiyo, wenna kiskisan iti uray ania iti baet dagiti matayo maipoon iti natay.

2 Ta sica maysaca nga ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo, ket ni Jehova pinilinaca a maysa nga ili a cucuana a bucbucod, naipangpangrona ngen iti amin nga il-ili nga adda iti rabaw ti daga.

3 Dicanto mangnan iti uray ania a nacarimrimon.

4 Dagitoy isuda dagiti an-animal nga mabalinyo a canen: ti baca, ti carnero, ken ti calding,

5 ti usga ken ti gacela ken ti corso, ken ti calding nga atap, ken ti unicornio, ken ti baca nga atap, ken ti gamusa.

6 Ket tunggal animal a nagpisi ti cucuna ken nagguddua ti cucuna, ken agrumiar cadagiti an-animal, dayta ti mabalinyo a canen.

7 Nupay casta, dagitoy dicayto canen cadagiti agrumiar wenna nagsina ti dapanna: ti camello, ken ti liebre, ken ti conejo; gaput ta dagitoy agrumiarda ngen saan a nagguddua ti cucuda, dagitoy saanda a nadalus cadacayo.

8 Ket ti babuy, gaput ta nagpisi ti cucuna ngen saan nga agrumiar, daytoy saan a nadalus cadacayo: iti lasagna dicayto mangnan, ket ti bangcayna a natay dicayto sagiden.

9 Dagitoy ti mabalinyo a sidaen cadagiti amin nga adda iti dandanum: uray

ania n̄ga adda pigarna, ken sicsicna, mabalinyo a sidaen;

10 ket uray ania n̄ga awan pigarna weno sicsicna dicayto sidaen; saan a nadalus-to cadacayo daytoy.

11 Cadagiti dagup ti nadalus a tumatayab, mabalinyo a sidaen.

12 N̄gem dagitoy isuda dagiti saanmonto a sidaen: ti aguila, ken ti azor, ken ti aguila ti taaw,

13 ken ti cacoc, ken ti sawi, ken ti cali, ken cakitana,

14 ken amin a wac, ken cakitana,

15 ken ti avestruz, ken ti mochuelo, ken ti garceta, ken ti gavilan, ken cakitana,

16 ken ti halcon, ken ti puec, ken calamon,

17 ken ti pelicano, ken ti buitire, ken ti gaviota,

18 ken ti cigüeña, ken ti casili, ken cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.

19 Ken amin a nagpayac n̄ga agcaradap saanda a nadalus cadacayo: dagitoy saanto a masida.

20 Cadagiti amin a tumatayab a nadalus mabalinyo a sidaen.

21 Dacayo saancayto n̄ga agsida iti uray ania a natay latta: mabalinyo n̄ga ited iti gangannaet n̄ga adda iti uneg dagiti ruanganmo, tapno isu ti agsida; weno mabalinmo n̄ga ilaco iti gangannaet: ta sica maysaca n̄ga ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo. Dicanto pagluto iti urben a calding ti gatas ni inana.

22 Pagcapuloemto a di agcurang ti amin a maapit iti bin-im n̄ga agtaud iti talon iti tinawen.

23 Ket mangancanto iti san̄go ni Jehova a Diosmo iti lugar a piliennanto, tapno itaengna ti naganna sadiay, ti apagcapulo ti bukelmo, ken ti baró n̄ga aracmo, ken ti lanam, ken dagiti umuna n̄ga annac a lallaki dagiti an-animalso a dadackel ken babassit; tapno masursurom ti agbuteng ken Jehova a Diosmo n̄ga agnanayon.

24 Ket no ti dalan, ta nawatiwat unay kenca, a dimo cabaellan n̄ga awiten, gaput ta adayu unay kenca ti disso a piliento ni Jehova a Diosmo tapno icabilna sadiay ti naganna, no bendicionannacanto ni Jehova a Diosmo;

25 iti casta, papirakemto, ket siglotemto ti pirac ita imam, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo:

26 ket iyawatmonto ti pirac iti pagayatan ta cararuam, bacbaca man weno carcarnero, weno arac, weno naingel n̄ga inumen, weno uray ania a calicaguman kenca ta cararuam; ket mangancanto sadiay iti san̄go ni Jehova a Diosmo, ket agragratsaccanto, sica ken dagiti cabalaymo.

27 Ket ti Levita n̄ga adda iti uneg dagiti ruanganmo, dicanto agtagubay-a kencuana; ta isu awan ti bágina weno pinakipagtawidna kenca.

28 Iti pagtapusan ti tunggal tallo a tawen, yegmonto amin n̄ga apagcapulo ti apitmo iti daydiay met la a tawen, ket idulinmonto iti uneg dagiti ruanganmo:

29 ket ti Levita, gaput ta awan bágina ken pinakipagtawidna kenca, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, n̄ga adda iti uneg dagiti ruanganmo, umaydanto ket mangandanto ken mapnedanto; tapno bendicionannaca ni Jehova a Diosmo iti amin a pagbannogan ta imam n̄ga aramidem.

Ti maicapito a tawen ti pammacawan ti utang. Pannacawayawaya dagiti bag-en. Dagiti inauna reb-ben̄ga ti maidatag.

15 Iti gibus ti intunggal pito a tawen aramidemto ti maysa a pammacawan.

2 Ket daytoy ti wagas ti pammacawan: tunggal nacaputang pacawanennanto ti impautangna iti padana a tao; dinanto singsingiren ti padana a tao, ken ti cabsatna; ta ti pammacawan ni Jehova naitballaag.

3 Iti maysa a gangannaet mabalinmo a singiren: n̄gem ti uray ania iti cucuam n̄ga adda ken cabsatmo, ta imam pacawanennanto.

4 Isuna laeng n̄ga awanto ti napanglaw iti biangmo (ta ni Jehova bendicionannacanto a pudno iti daga n̄ga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawidem tapno tagicuaem),

5 no isuna la n̄ga agawaam n̄ga imden̄gan ti timec ni Jehova a Diosmo tapno tungpalem a sungputen amin daytoy a bilin n̄ga ibilinc kenca itoy n̄ga aldaw.

6 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto, cas incarina kenca: ket sica agpautangcanto cadagiti adu a nacion, n̄gem sica dicanto umutang; ket sica itura-

yamto dagiti adu a nacion, ngem isuda didacanto iturayan.

7 No addanto iti biangmo ti maysa a napanḡlaw a tao, a maysa cadagiti cacabsatmo iti uneg ti uray ania a ruanganmo iti dagam nga inted kenca ni Jehova a Diosmo, dicanto patanḡkenen ta pusom, wenko punitan ta imam ken napanḡlaw a cabsatmo;

8 ngem ucrademto a di bumuronḡ ta imam kencuana, ket pautanḡamto iti umanay a masapulna *iti daydiay a pagcuranḡanna*.

9 Agannadca tapno awanto ita pusom ti dakes a pannunot, a cunam, Ti maicapito a tawen, ti tawen ti pannacapacawan asidegen; ket ti matam agdakes a maibusor iti napanḡlaw a cabsatmo, ket awan la ti itedm kencuana; ket umawag ken Jehova iti maicaniwas kenca, ket daytoy isu kenca ti maysa a basol.

10 Sica manḡtedcanto kencuana a di agcuranḡ, ket ta pusom saanto a macapal-daang no manḡtedca kencuana, gaput ta daytoy ti pangbendicionanto ni Jehova a Diosmo kenca iti amin nga aramidmo, ken amin a pangcabilam ita imam.

11 Ta ti napanḡlaw saanto nga agawan iti daga; gapuna nga ibilinc kenca a cunac, Sica ucrademto a di agcuranḡ ta imam iti cabsatmo, iti macasapul kenca, ken iti napanḡlawmo iti dagam.

12 No ti cabsatmo maysa nga Hebreo a lalaki, wenko Hebreo a babai, mailaconto kenca ket agservi kenca iti innem a tawen; no casta iti maicapito a tawen, wayawaya-anto a pumanaw kenca.

13 Ket no wayawayaam a pumanaw kenca, dicanto palubosan nga ima-ima:

14 Ipaaymonto kencuana a sipaparabur nga aggapu iti pangemmo, ken iti aggapu iti pagtaltagam, ken iti aggapu iti pagpespesam ti arac; cas ti pinanḡbendicion kenca ni Jehova a Diosmo, casta ti pananḡtedmonto kencuana.

15 Ket sica laglagipemto a maysaca met nga adipen idi iti daga nga Egipto, ket ni Jehova a Diosmo sinubbotnaca; isut' gapuna nga ibilinc kenca daytoy ita nga aldaw.

16 Ket castoyto, no cunana kenca, Diacto pumanaw nga umadayu kenca; ta ayatennaca ken dagiti cabbalaymo, gaput ta naimbag ti casasaadna kenca;

17 iti casta nḡarud manḡalacanto iti maysa a culocol, ket isunto ti panḡteb-

benḡmo iti lapayagna iti rikep, ket adipemonto nga agnanayon. Ket casta met ti aramidemto iti adipemno a babai.

18 Dicanto pagarupen a narigat kenca no palubosam nga agwayawaya a pumanaw kenca; ta iti mamindua a tanḡdan ti manḡmanḡlo naiservina kenca iti innen. a tawen: ket ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto iti isu-amin nga aramidem.

19 Amin nga inauna a lalaki a mayanac dagiti animalmo a dadackel, ken animalmo a babassit santificaremto ken Jehova a Diosmo: dicanto pagtrabajo ti inauna nga anac ti animalmo a dackel, wenko pukisan ti inauna nga anac ti animalmo a bassit.

20 Sidaemto dayta iti sanḡo ni Jehova a Diosmo iti tinawentawen iti disso a piliento ni Jehova, sica ken dagiti cabbalaymo.

21 Ket no adda uray ania a pilawna, a cas ti pilay, wenko bulsec, wenko uray aniaman a pacapilawanna, dicanto idaton ken Jehova a Diosmo.

22 Sidaemto iti uneg dagiti ruanganmo: ti di nadalus ken ti nadalus *sidaendanto* nga agpadpada, cas iti gacela ken iti ugasa.

23 Isuna la a dicanto canen ti darana; ibucbucemonto cas danum iti daga.

Ti fiesta a pascua. Ti fiesta dagiti law-lawas. Ti fiesta dagiti tabernaculo.

Ti kinajusticia ken nadalus a panagdayaw maigunam-gunam.

16 Nḡilinem ti bulan nga Abib, ket salimetmetam ti pascua ken Jehova a Diosmo; ta iti bulan nga Abib ni Jehova a Diosmo impanawnaca sadi Egipto iti rabii.

2 Ket manḡidantoncanto iti pascua ken Jehova a Diosmo iti aggapu iti pangem ken iti arban iti disso a piliento ni Jehova a pangitaenḡanna ti naganna.

3 Dicanto ipangan iti tinapay a nalevaduraan; pito nga aldaw nga ipanganmonto iti awan lewadurana a tinapay nga isu ti tinapay ti pagel; ta sica nadaras ti pannacaipanawmo sadiay daga nga Egipto: tapno malagipmo ti aldaw a pannacaonmo iti daga nga Egipto iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo.

4 Ket awanto ti lewadura a makita iti biangmo cadagiti pito nga aldaw iti isu-amin a bedbeddenḡmo; wenko awanto ti uray ania a lasag ti idatonmo iti umuna

nga aldaw iti rumabii, a matda nga agpatnag agpapan iti bigat.

5 Dica mabalin ti agdaton iti pascua iti uray sadino nga uneg ti ruanganmo nga ited kenca ni Jehova a Diosmo;

6 ngem iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, a pangitaengan iti naganna, idia mabalinmonto ti mangaramid iti sacrificio a pascua iti rumabii no lumnec ti init, iti tiempo ti ipapanawmo sadi Egipto.

7 Ket sica agtonocanto, ket canemto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo: ket agsublicanto iti bigat a mapan iti toltodam.

8 Cadagiti innem nga aldaw mangancanto iti awan lewadurana a tinapay; ket itinto maicapito nga aldaw isunto ti na daeg a panaggigimong ken Jehova a Diosmo: sica dicanto agrtrabajo *iti dayta*.

9 Pito a lawasna ti bilangetmo kenca: manipud ti aldaw a panangirugim a nangipacat iti rakem iti maapit, rugiamto ti agbilang iti pito a lawasna.

10 Ket ngilimento ti fiesta dagiti lawasna ken Jehova a Diosmo, agraman iti maysa nga ipaaymo iti sibubulos a nakem a daton dayta imam, nga itedmonto cas catutopan ti pammendicion kenca ni Jehova a Diosmo:

11 ket sica agragsaccanto iti sangto ni Jehova a Diosmo, sica ken ti anacmo a lalaki, ken ti anacmo a babai, ken ti adipenmo a lalaki, ken ti adipenmo a babai, ken ti Levita nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nga adda iti tengngam, iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo a panginaedan iti naganna.

12 Ket laglagipemto a maysaca met idi nga adipen sadi Egipto: ket tungpalemto ken aramidem dagitoy a linlinteg.

13 Sica ngilinemto ti fiesta dagiti tabernaculo cadagiti pito nga aldaw, calpasan ti panagocconmo ti naggapu iti pagtaltagam, ken iti pagpespesam ti arac.

14 Ket agragsaccanto iti fiestam, sica ken ti anacmo a lalaki, ken ti anacmo a babai, ken ti bag-enmo a lalaki, ken ti bag-enmo a babai, ken ti Levita, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nga adda iti uneg ti ruanganmo.

15 Pito nga aldawto a ngilinem ti maysa a fiesta ni Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova: ta ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto iti isu-amin nga

apitmo, ken isu-amin a pagbannogan dagiti imam, ket naragsaccanto iti isu-amin.

16 Dagiti amin a lalakim mamitlonto iti macatawen nga agparangda ken Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova: iti fiesta ti di nalevadurana a tinapay, ken iti fiesta dagiti lawlawasna, ken iti fiesta dagiti tabernaculo, ket didanto agparparang nga ima-ima iti sangto ni Jehova:

17 tunggal maysa a lalaki mangtedto cas cabaelanna iti catutopan ti bendicion ni Jehova a Diosmo nga intedna kenca.

18 Mamangoncanto iti oc-ocom ken agtactakem iti amin a ruruanganmo nga ited ni Jehova kenca, cas mayannurot cadagiti caputotam; ket isudanto ti mangocom iti ili iti nalinteg a panagocom.

19 Dicanto kilkiloen ti justicia: dicanto pagdudumaen dagiti tao: dicanto met awaten ti panocsoc; ta ti pangsocsoc bulsekenna dagiti mata ti masirib, ket ballucigenna dagiti sao dagiti nalinteg.

20 Ti nalinteg laeng isunto ti surottem tapno agbiagca ken agtawidca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

21 Dicanto mangimula iti maipaay kenca ti maysa nga Asherim nga uray ania a kita ti cayo iti sikigan ti altar ni Jehova a Diosmo, isu nga aramidemto nga ipaay kenca.

22 Dicanto met ibangonan ta bagim iti maysa a monmon; a cagura ni Jehova a Diosmo.

Ti nadalus a panagdayaw. Ti panangocom cadagiti naricut a panggep. Bilbilin maipannggep cadagiti ar-ari.

17 Dicanto mangipaay ken Jehova a Diosmo ti baca wenno carnero nga adda pilawna, wenno uray ania a dakes; ta dayta ti macarimon ken Jehova a Diosmo.

2 No addanto matumpungan iti tengngam iti uneg iti uray ania cadagiti ruanganmo nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, lalaki wenno babai, a mangaramid iti dakes iti sangto ni Jehova a Diosmo, iti maisalungasing iti tulagna,

3 ket napan ket nagservi cadagiti sabali a didios, ket nagdaydayaw cadacuada, wenno iti init, wenno iti bulan, wenno iti uray ania iti buyot ti langit, a diac imbilin kenca;

4 ket maisaonto kenca, ket mangngagam, malutmotemto ngarud a naimbag;

ket, adtoy, no pudno, ket agpayso, n̄ga dayta a macarurud isu ti maaramid iti Israel,

5 iti casta alaemto dayta a lalaki wenna dayta a babai, a nangaramid iti daytoy a dakes, cadagiti ruanganmo, uray dayta a lalaki wenna ti babai; ket sica uburemto ida tapno matayda iti batbato.

6 Iti n̄giwat dagiti dua a sacsì, wenna dagiti tallo a sacsì, ti maicari a matay mapapatayto; iti n̄giwat ti maymaysa a sacsì saanto a mapapatay.

7 Ti ima dagiti sacsì isunto ti umuna n̄ga agdisso kencuana a mangpatáy; santo ti ima ti dagup ti ili. Casta ti panangiccatmo iti dakes iti tengngam.

8 No rumsua a naricut unay kenca iti panangeddeng ti maysa a panggep iti baet ti dara ken dara, iti baet ti bitla ken bitla, ken iti baet ti cabil ken cabil, n̄ga pangpangep ti susic iti uneg dagiti ruanganmo; tumacdercanto n̄garud, ket mapancanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo;

9 ket dumanoncanto cadagiti sacerdote a Levitas, ken iti ocom cadagidiayto n̄ga aldaw: ket agintuudcanto; ket isuda ipamatmatdanto kenca ti maipato iti panangocom.

10 Ket aramidemto ti mayannurot iti naikeddeng n̄ga ipamatmatdanto kenca, manipud iti disso a piliento ni Jehova; ket tungpalemto n̄ga aramiden ti mayannurot iti amin n̄ga isurodanto kenca:

11 iti mayannurot iti linteg n̄ga isurodanto kenca, ken mayannurot iti panangocom n̄ga ibagadanto kenca, sica aramidemto; dicanto lumabsing iti naikeddeng n̄ga isurodanto kenca iti macanawan n̄ga ima wenna iti macatigid n̄ga ima.

12 Ket ti tao n̄ga agaramid a sicucuspag, a dina ipangpangag ti sacerdote n̄ga adda n̄ga agannong iti sangò ni Jehova a Diosmo, wenna iti ocom, dayta met la a tao matayto: ket sica iccatemto ti dakes iti Israel.

13 Ket amin a tattao dumngedanto, ket agbutengdanto, ket didanto agaramiden a sicucuspag.

14 No macadanoncanto iti daga n̄ga ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket cucuamto, ket agnaedcanto idiay, ket cunamto, Mamangonacito iti maysa n̄ga ari a mangituray caniac, cas cadagiti amin a nacion n̄ga adda iti licmutco;

15 di bumurong a bangonemto n̄ga ari n̄ga agari kenca, ti piliento ni Jehova a

Diosmo: maysa cadagiti cacabsatmo ti icabilmonto n̄ga ari a mangituray kenca; di maipalubos a dutokem ti maysa a gangannaet a mangituray kenca, isu a saanmo a cabsat.

16 Isuna la a dinanto paaduen a maipaay kencuana met laeng dagiti cabcabayo, wenna pagsublien ti ili iti Egipto, tapno mapaaduna coma dagiti cabcabayo; ta cas sinao ni Jehova cadacayo, Manipud ita dicayto masublianen dayta a dalan.

17 Isu dinanto paaduen met dagiti asawana, tapno ti pusona di sumina coma: dinanto met paaduen unay kencuana ti pirac ken ti balitoc.

18 Ket maaramidto, a no isu macapagtugaw iti trono ti pagarianna, sumuratto iti maysa a libro a maipaay kencuana a catucad daytoy a linteg n̄ga adda iti sangò dagiti sacerdote a Levitas:

19 ket addanto la kencuana, ket basabaennanto idiay iti isu-amin n̄ga aldaw ti panagbiagna; tapno masursurona ti agbuteng ken Jehova a Diosna, tapno salimetmetanna ti dagup ti sasaoen daytoy a linteg, ket dagitoy n̄ga al-alagaden, tapno aramidenna ida;

20 tapno di mapatangsit ti pusona cadagiti cacabsatna, ken tapno di sumiasi iti bilin a mapan iti ima a canawan, wenna iti catagid: tapno umatiddug dagiti aldawna iti pagarianna, isu ken dagiti annacna, iti tengnga ti Israel.

*Dagiti b̄agi dagiti Levitas. Maipariti
ti panagipadles. Ti pudno a
mammadto. Ti naulbod a
mammadto.*

18 Dagiti sacerdote a Levitas, n̄ga amin met laeng a caputotan ni Levi, awanto ti b̄agida wenna didanto makipagtawid iti Israel: isuda canandanto dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy, ken ti tawidna.

2 Ket isuda awanto ti tawidda cadagiti cacabsatda: ni Jehova ti tawidenda, cas sinaona cadacuada.

3 Ket daytoy isunto ti utang cadagiti sacerdote n̄ga ited dagiti tattao, a dagiti mangidaton iti sacrificio, baca man wenna carnero, iteddanto iti sacerdote ti abaga, ken dagiti dua a pingping, ken ti bitoca.

4 Dagiti umuna a bungbunga ti bukelmo, ti baro n̄ga aracmo, ken ti lanam, ken ti umuna a dutdut ti carnerom, itedmonto kencuana.

5 Ta ni Jehova a Diosmo pinilina cadagiti amin a caputotam, nga agsaad tapno agannong ita nagan ni Jehova, isu ken dagiti annacna a lallaki iti agnanayon.

6 Ket no maysa a Levita aggapu iti maysa cadagiti ruanganmo iti dagup ti Israel a pagnaedanna, ket umay a sicacaligagum ti cararuana iti disso a piliento ni Jehova;

7 agannongto ngarud iti nagan ni Jehova a Diosna, cas aramiden amin a cacabsatna a Levitas nga agyan sadiay iti sangon ni Jehova.

8 Isuda addanto maipada nga apagda a canen, sabali pay ti aggapu iti pacalacoan ti sigud a cucuana.

9 No macadanonca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, dicanto sursuroen nga aramiden ti cas cadagiti kinarimon dagidiay a nacion.

10 Awanto ti masaracan kenca, uray maysa, nga agpallasat iti anacna a lalaki wenna iti anacna a babai iti apuy, a maysa a mangaramat iti panagpadpadles, a maysa a mammuyon, wenna maysa nga manangsalamannga, wenna managanito,

11 wenna maysa a manangilabeg, wenna mannakiuman cadagiti mangcuculam, wenna maysa nga asuang, wenna maysa nga adda carcaradingna.

12 Ta siasinoman a mangaramid cadagitoy isu ti macarimon ken Jehova: ket gapu cadagitoy a kinarimon, ni Jehova a Diosmo pagtalawenna ida iti sangonan.

13 Sica napalungdocanto ken Jehova a Diosmo.

14 Cadagitoy a nacion a pasiaemto, umimdenгда cadagiti mammuyon, ken dagiti agpadpadles; ngem iti maipapan kenca, ni Jehova a Diosmo saanna nga impalubos kenca tapno aramidem ti casta.

15 Ni Jehova a Diosmo mamangonto kenca iti maysa a mammadto nga aggapu iti tengngam, cadagiti cacabsatmo, cas caniac; isunto ti ipangagyo;

16 cas mayannurot iti amin a kinalicagumam ken Jehova a Diosmo idiay Horeb iti aldaw ti pannacagimong, a kinunam, Diac coma mangngegen ti timec ni Jehova a Diosco, wenna diac coma makita daytoy dackel nga apuyen, tapno diac coma matay.

17 Ket ni Jehova kinunana caniac, Naimbag ti sinaoda nga insawangda.

18 Mamangonacto cadacuada iti mam-

madto nga aggapu cadagiti cacabsatda, a cas kenca; ket icabilconto dagiti saoc iti ngiwatna, ket saonnanto cadacuada amin ti ibilinto kencuana.

19 Ket maaramidto, nga ti siasinoman a dinto mangipanngag cadagiti palawagco a saonnanto iti naganco, isingirconto kencuana.

20 Ngem ti mammadto, a mangyebcasto iti sao a sicucuspag iti naganco, a diac imbilin kencuana a saonna, wenna saonnanto iti nagan dagiti sabsabali a didios, dayta met la a mammadto matayto.

21 Ket no saom ita pusom, ¿Casano ti panangammominto iti sao a di imbaga ni Jehova?

22 no ti mammadto saonna iti nagan ni Jehova, no ti banag saan a sumaruno, wenna di maaramid, dayta ti banag a saan nga imbaga ni Jehova: ti mammadto sinaona dayta a sicucuspag, dicanto agbuteng kencuana.

Dagiti ciudad a pagcamangan. Linlinter maipapan cadagiti duldulon ken pammanec.

19 No ni Jehova a Diosmo ipusaynanto dagiti nacion a ti dagada ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket sumandica cada-cuada, ket agnaedca cadagiti ciudadda ken iti balbalayda;

2 ilasinamto ta bagim iti tallo a ciudad iti tengnga ti dagam, nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a pagtagicuaam.

3 Isaganaamto ta bagim iti dalan, ket bingayemto dagiti pagbeddengnang iti dagam, nga ipatawid kenca ni Jehova a Diosmo iti tallo a paset, tapno ti tunggal maysa a macapapatay mabalinna ti agtaray sadiay.

4 Ket dagitoy ti casasaad ti macapapatay nga agcamangto idiay ken agbiag: ti mamapatay iti padana a tao a dina nagayatan, ket dina ginurgura iti nalabes nga aldaw;

5 cas no maysa a tao mapan iti bakir a cacuyogna ti padana a tao nga agpucan iti cayo, ket ti imana inlayatna ti wasay tapno pucanenna ti cayo, ket ti wasay masucto iti putan, ket agdisso iti caduana, ket matay; isu cumamangto iti maysa cadagitoy a ciudad ket agbiag,

6 di la ket ta ti agibales iti dara camatenna ti nacapatay, no sipupudot pay laeng ti pusona, ket macamacamna, ta ti dalan atiddug, ket sugatenna iti macapa-

tay : idinto a di maicari a matay, gaput ta dina met ginurgura iti aldaw a nalabes.

7 Isut' gapuna nga ibilinc kenca a cunac, Mangilasincanto iti tallo e ciudad kenca.

8 Ket no ni Jehova a Diosmo palawaenna ti beddenngmo, cas insapatana cadagiti ammam, ken itedna kenca ti amiu a daga nga incarina cadagiti ammam ;

9 no salimetmetamto ti dagup daytoy a bilin, tapno aramidem, isu nga ibilinc kenca itoy nga aldaw, nga ayatem ni Jehova a Diosmo, ken magnaca a cancanayon iti daldalanna; inayonmonto pay ngarud kenca ti tallo a ciudad, sangasangayan laeng dagitoy tallo ;

10 tapno ti dara nga awan basolna saan a maibucbuc iti tengnga ti dagam nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawid, ket iti casta ti dara maiparabawto kenca.

11 Ngem no siasinoman a tao gumura iti padana a tao, ket sanebenna, ket tumacder a bumusor kencuana, ket sugatenna iti macappatay, isu a pacatayanna, ket daydiay cumamang iti maysa cadagitoy a ciudad ;

12 iti casta dagiti lallacay iti ciudadna agbaondanto ket paalada idiaiy, ket yawatda ti bagina iti ima ni agibales iti dara tapno matay.

13 Ti matam dinanto caasian, ngem iccatemto iti Israel ti dara nga awan basolna, tapno agbanagto ti naimbag kenca.

14 Dicanto yalis ti dulon ti daga ti padam a tao, nga dagiti inauna incabilda iti tawidmo, nga tawidemto sadiay daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tagicu-aem.

15 Ti maymaysa a sacsi dinto tumacder a mangidarum iti maysa a tao gapu iti uray ania a kinadakes, wenno iti uray ania a basol, iti uray ania a basol a nacabadutanna : iti ngiawat ti dua a sacsi, wenno iti ngiawat ti tallo a sacsi, ti pacapanecan ti maysa a panggep.

16 No ti maysa a nakillo a sacsi tumacder a mangimameg iti maysa a tao, tapno panecananna ti maibusor kencuana ti panagaramid ti dakes,

17 dagitoy dua a tao ngarud nga ag-ringgor, agtacerdanto iti sangco ni Jehova, iti saclang dagiti agannongto a sacerdote ken oc-ocom cadagitantong nga aldaw ;

18 ket dagiti mangocom agpalutpot-

danto a nalaing : ket adtoy, no ti sacsi maysa a naulbod a sacsi, ket pinanecanecanna a sititiri ti macaidadanis iti cabsatna ;

19 aramidemto met ngarud kencuana, ti cas pinanunotna nga inaramid iti cabsatna : iti casta maiccatmonto ti dakes iti tengngam.

20 Ket dagiti mabati denggendanto ket agbutengdanto, ken panipudandan a didanto ar-aramidenen ti uray ania a casdiay a dakes iti tengngam.

21 Ket ti matam dinto mangngaasi ; ti biag maisingirto iti biag, mata iti mata, ngipen iti ngipen, ima iti ima, saca iti saca.

*Ti pannacalacsid iti kinasoldado.
Al-alagaden iti gubat.*

20 No inca makigubat cadagiti cabu-sormo, ket makitam dagiti cababayo ken luglugan, ken maysa nga ili nga ad-adu ngem sica, dicanto agbuteng cada-cuada ; ta ni Jehova a Diosmo siaadda kenca, isu a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

2 Ket daytoyto, a no dandanicay makigubat, ti sacerdote umasidegto, ket cunanto iti ili,

3 ket saennanto cadacuada, Denggem, O Israel, dandanicay ita nga aldaw makigubat cadagiti cabusoryo : saan coma a cumapoy ti pusoyo ; dicay agbuteng, dicay agpigerger, wenno makigtot cadacuada ;

4 ta ni Jehova a Diosyo isu ti cumuyog cada-cuaya, a makibacal a catulongyo cadagiti cabusoryo tapno ispalennacayo.

5 Ket dagiti agturay saendanto iti ili a cunada, Asino daydiay a tao a namanngon iti baro a balay a dina insibbo ? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta matay iti gubat, ket sabali a tao ti mangi-sibbo.

6 Ket asino ti tao a nagmula iti cauvasan a dina lac-amen ti bungana ? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta matay iti gubat, ket sabali a tao ti lumac-am iti bungana.

7 Ket asino a lalaki ti makitulag iti asawaenna, ket dina pay la inasawa ? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket maminano ta matay iti gubat, ket sabali a lalaki ti mangasawa.

8 Ket dagiti agturay inayondanto man a saenen iti ili, ket cunadanto, Asino a

lalaki nga addaan buteng, ken nacapuy ti pusona? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta ti puso dagiti cacabsatna maparunaw cas ti pusona.

9 Ket daytoyto, a no dagiti agturay nagibusandanton ti panagsaoda iti ili, bangonendanto dagiti capitan dagiti buy-buyot nga akin-una cadagiti tattao.

10 No macaadanica iti maysa a ciudad tapno gubatem, iwarragawagmonto ti cappia kencuana.

11 Ket daytoyto, a no isungbatna kenca ti cappia, ket luctannaca, maaramidto nga amin a tao a masaracan idiy agbuisdanto kenca, ket agservidanto kenca.

12 Ket no dinto makicappia kenca, ngem makigubat kenca, lacubemto ngarud :

13 ket no ni Jehova a Diosmo yawatnanto ita imam, dadaelemto amin a lallaki idiy iti tadem ti campilan :

14 ngem dagiti babbai ken dagiti ububbing, ken dagiti an-animal, ken amin nga adda iti ciudad, uray amin a samsamna, alicumcumentemto a samsammo ; ket canemto ti nasamsam cadagiti cabusormo, nga inted kenca ni Jehova a Diosmo.

15 Castoy ti aramidemto cadagiti amin a ciudad nga adda iti adayu unay kenca, a saan a canayon dagiti ciudad dagitoy a nacion.

16 Ngem cadagiti ciudad dagitoy a ilili nga ited ni Jehova a Diosmo a tawid, awanto ti biagem nga uray ania nga umanges ;

17 ngem talipupusemto a dadaelen ida : ti Jetteo, ken ti Amorreo, ti Cananeo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo ; cas imbilin ni Jehova a Diosmo kenca ;

18 tapno didacay isuro a tumulad cadagiti kinarimonda, isu nga inaramidda cadagiti didiosda ; iti casta macabasolcayto iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo.

19 No lacubemto ti maysa a ciudad iti mabayag nga aldaw iti pannakigubatmo kencuana tapno maalam, dicanto dadaelen dagiti caycayona iti wasay ; ta mabalinmo a pagbiag dagita, ket dicanto pucpucanen ida, ta ¿Tao aya ti cayo iti talon tapno lacubem coma ?

20 Isuna laeng dagiti caycayo, nga ammom a saanda a caycayo a taraon, ti dadaelemto ken pucanem ; ket bangonemto a cota a cumabusor iti ciudad a makigubat kenca inggana iti di maparmec.

Pannacaicaro ti basol ti maysa a nacapapatay a di naammoan. Ti panangasawa cadagiti babbai a nacayawan.
Lalinteg maipapan iti pamaayan cadagiti annac a lallaki.

21 No masaracan ti maysa a napatay iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tagicuauen, a naiwalang iti daga, ket di am-ammó ti nangcabil kencuana ;

2 dagitinto ngarud lallacay ken dagiti oc-ocom rumuardanto, ket rucodendanto agingga cadagiti ciudad a nailawlaw kencuana a natay :

3 ket maaramidto a ti ciudad a caasitgan iti natay a tao, uray dagiti lallacay ti daydiay a ciudad mangaladanto iti maysa danawan a baca a di pay pinagbannog, ken di pay nasangolan a nagguyod ;

4 ket dagiti lallacay iti dayta a ciudad isalogdanto dayta a danawan iti maysa a lobong nga adda danumna nga agay-ayus, a di naarado wenno di namulaan, ket bungtolendanto ti lengnges ti danawan a baca sadiay lobong.

5 Ket dagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Levi umaydanto umasideg ; ta isuda ti pinili ni Jehova a Diosmo nga agannong kencuana, ken mamendicion iti nagan ni Jehova ; ket iti mayannurot iti saoda isunto ti maikeddeng iti amin a susic ken iti amin a panangcabil.

6 Ket amin a lallacay iti dayta a ciudad, nga isudat' caasitgan iti natay a tao, buggoandanto dagiti imada iti rabaw ti danawan a binungtolda ti lengngesna idiy lobong ;

7 ket isuda sumungbatdanto ket cunada, Dagiti im-imami saanda nga imbuyat daytoy a dara wenno nakita dagiti matami.

8 Pacawanem, O Jehova, ti ilim nga Israel a sinubbotmo, ket dica ipalubos nga agbati iti tengnga ti ilim nga Israel ti dara nga awan basolna. Ket ti dara mapacawanto cadacuada.

9 Ti casta iccatemto ti dara nga awan basolna iti tengngam no aramidemto ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

10 No inca makigubat cadagiti cabusormo, ket ni Jehova a Diosmo yawatna ida cadagita imam ket alaem ida a nacayawan,

11 ket makitam cadagiti nacayawan ti maysa a napintas a babai, ket adda panagrayom kencuana, ket alaem coma nga asawaen ;

12 icabbalaymonto iti balaymo n̄garud ; ket isu kiskisannanto ti olona, ket agicu-cunto ;

13 ket ucobennanto ti cawcawes ti panacacayawna ket mabatinto iti balaymo, ket sangitannanto ni amana ken inana iti apagtutop a macabulan : ket iti calpasana dumennacanto kencuana, ket sicanto ti asawana, ket isunto ti asawam.

14 Ket maaramidto, a no awan ti pacay-ayoam kencuana, palubosanto n̄garud a mapan iti cayatna ; n̄gem dicanto ilaclaco a pabayadan iti pirac n̄ga uray ania a panggep, dicanto aramiden a cas maysa a bag-en, gaput ta pinaldaangmo.

15 No ti maysa a lalaki adda dua n̄ga assawana, ti maysa dungdungngoenna, ket ti maicadua gurguraenna, ket mangipasngayda kencuana cadagiti annac, madungdungngo man ken magurgura ; ket no ti inauna a nayanac a lalaki isu ti anac ni magurgura ;

16 maaramidto n̄garud n̄ga iti aldaw a panagtawidna cadagiti annacna a lalaki iti cucuana, dinanto pagin-inaunaen ti anac ni madungdungngo, n̄gem iti anac ni magurgura, n̄ga isu ti inauna n̄ga anac :

17 n̄gem ammoennanto n̄ga inauna n̄ga anac, ti anac ni magurgura, iti panangitedna kencuana ti mamindua a bingay cadagiti amin n̄ga adda kencuana ; ta isu ti damo ti pigsana ; ti calintegan ti kina-inauna n̄ga anac a lalaki cucuana.

18 No ti maysa a lalaki adda anacna a lalaki a nasungit ken nasalungasing, a dina cayat ti agitungpal iti timec ni amana wenna iti timec ni inana, ket nupay dusa-enda dinanto la ipangag ida ;

19 iti casta ni amana ken ni inana tengngelendanto, ket ipandanto cadagiti lallacay ti ciudad, ken iti ridaw ti ruangan ti dissona ;

20 ket cunadanto cadagiti lallacay ti ciudadna, Daytoy anacmi a lalaki nasungit ken nasalungasing, dina cayat ti agitungpal iti timecni ; isu nabuclis ken managbarbartec.

21 Amin dagiti lalaki ti ciudadna ububurendanto tapno matay iti bato : casta ti panangicatto iti dakes iti tengngayo ; ket amin n̄ga Israel dumngeng ket agbutengto.

22 Ket no ti maysa a lalaki nacaaramid iti maysa a basol a maicari iti patay, ket maipanto ken patay, ket bitayem iti maysa a cayo ;

23 ti bagina dinto mabati, n̄ga agpatpatnag iti cayo, n̄gem itabonmonto a di agcurang iti daydiay met laeng n̄ga aldaw ; ta daydiay a nabitay isu ti inlunod ti Dios ; tapno dica mulitan ti dagam n̄ga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawiden.

Nadumaduma a linlinteg. Linlinteg maipapan iti di tumutop a pannakiabig.

22 No makitam a maitawataw ti baca wenna carnero ni cabsatmo, dicanto aglemmeng cadacuada : di agcurang n̄ga ipulangmonto ida ken cabsatmo.

2 Ket no ni cabsatmo saan n̄ga asideg kenca, wenna dica am-ammo, yaponmonto n̄garud iti balaymo, ket agyanto kenca inggana ti di sapulen ni cabsatmo, ket isublinto kencuana.

3 Ket castanto ti aramidem iti asnona ; ken castanto ti aramidem iti cawesna ; ken castanto ti aramidem iti amin a cucua a napucaw ni cabsatmo, isu a napucawna, ket sica ti nacasarac : di maipalubos n̄ga aglemmengca.

4 No makitam ti asno wenna baca ti cabsatmo a naitublac iti dalan, dicanto aglemmeng cadacuada ; dinto agcurang a tulongam a mangbangon cadacuada.

5 Ti maysa a babai dinanto mabalin n̄ga aruaten ti maipaay iti lalaki, wenna ti maysa a lalaki icapetna ti pagan-anay ti maysa a babai ; ta ti siasinoman a mangaramid cadagitoy isu ti maysa a kinarimon ken Jehova a Diosmo.

6 No maaramid n̄ga addanto iti sangom iti dalan ti maysa n̄ga umoc ti tumatayab, iti cayo wenna iti daga, agraman ur-urbon wenna it-itlog, ken ti ina a mangsalsalucob cadagiti ur-urbon wenna it-itlog, dicanto al-alaen ti ina agraman ti urbon :

7 palusotemto laeng ti ina, n̄gem ti urbon mabalinmonto n̄ga alaen, tapno naimbag la kenca, ken tapno manayon dagiti aldawmo.

8 No mamangoncanto iti baro a balay, mangaramidcanto n̄garud iti maysa a kinsekinse iti olo ti balaymo tapno dica yeg ti dara iti balaymo, no matnag idiy ti uray ania a tao.

9 Dicanto mulaan ti cauvasam iti dua a cakita a bin-i, di la ket ta ti dagup ti

bunġa mapucaw, uray ti bukel nġa immulam ken ti apit ti cauvasan.

10 Dicanto pagarado ti baca ken asno nġa agtipon.

11 Dicanto aruaten ti maysa a lupot a nagcambor ti de lana ken lienzo a nagtipon.

12 Manġaramidcanto iti parparaypay cadagiti uppat a igid ti cawcawesmo a panġarpawmo ita bagim.

13 No maysa a lalaki manġasawa, ket dumenna kencuana, sana guraen,

14 ket ipabasolna kencuana ti nacababain ket ipagaladna kencuana ti maysa a dakes a nagan, ket cunana, Inasawac daytoy a babai, ket idi a dimmennaac kencuana, diac natumpungan kencuana ti pacailasinan ti kinavirgen;

15 ti ama nġarud ti balasang ken ti inana alaendanto ket idatagda dagiti pacailasinan ti kinavirgen ti balasang cadagiti lallacay ti ciudad iti ridaw ti ruangan;

16 ket ti ama ti balasang cunananto cadagiti lallacay, Intedco ti anacco a babai itoy a lalaki nġa asawaenna, sa ket gimura kencuana;

17 ket adtoy, isu impabasolna ti nacababain kencuana, a cunana, Diac natumpungan iti anacmo dagiti tanda ti kinavirgen; ket nupay casta addagitoy dagiti tanda ti kinavirgen ti anacco. Ket isuda yaplagdanto ti pagan-anay iti sanġo dagiti lallacay ti ciudad.

18 Ket dagiti lallacay ti ciudad alaendanto ti lalaki, ket dusaendanto;

19 ket pagbayadendanto a dusana iti sanġagasut a *siclo* ti pirac, ket iteddanto dagiti ama ti balasang, gaput ta impagaladna ti dakes a nagan a maicaniwis iti maysa a virgen ti Israel: ket ti babai isunto ti asawana; isu dina mabalin a papanawen iti isu-amin nġa aldawna.

20 Nġem no daytoy pudnonto a dagiti pagilasinan ti kinavirgen saan a natumpungan iti balasang:

21 isuda nġarud iruardanto ti balasang a mapan iti ridaw ti ruangan ti balay ni amana, ket uburendanto tapno matay iti bato, gaput ta nagaramid iti naalas iti Israel ta nagbalangcantis iti balay ni amana: casta ti panangiccatmonto ti dakes iti tengngam.

22 No ti maysa a lalaki matumpungan a makicaidda iti maysa a babai nġa addaan iti asawa iti casta isuda a dua matay-

danto nġa agpadpada, ti lalaki a nakicaidda iti babai, ken ti babai: casta ti panangiccatmonto ti dakes iti Israel.

23 No adda maysa a balasang a virgen a nakitulag nġa asawaen ti maysa a lalaki, ket ti maysa a lalaki masaracanna iti ciudad ket caiddana;

24 iruaryanton nġarud ida a dua iti ridaw ti ruangan daydiay a ciudad, ket dacayo uburenyonto ida, tapno matayda iti batbato; ti balasang gaput ta di nagpucaw, idinto nġa adda iti uneg ti ciudad; ket ti lalaki gaput ta dinadaelna ti dayaw ti asawa ti padana a tao; casta ti panangiccatmonto ti dakes iti tengngam.

25 Nġem no ti lalaki macatumpung iti away iti balasang a nakitulag a *makiasawa*, ket ti lalaki pilitenna ket caiddaenna; no casta ti lalaki laeng a nakicaidda kencuana ti matayto.

26 Nġem no iti babai awanto ti aramidem; awan iti babai ti basol a maicari iti patay: ta cas la no ti lalaki tumacder a bumusor iti padana a tao, ket patayenna daytoy, casta a panggep dayta;

27 ta isu ti nacasarac kencuana iti away; ti nakitulag a balasang a *makiasawa* nagpuccaw, ket awan la ti nangispal kencuana.

28 No ti maysa a lalaki masaracanna ti maysa a balasang a virgen, a saan a nakitulag a *makiasawa*, ket tengngelenna ket caiddana, sa ket masucalan ida;

29 no casta ti lalaki a nakicaidda kencuana mangtedto ken ama ni balasang iti limapulo a *siclo* ti pirac, ket isunto ti asawana, gaput ta tinulawanna; dinanto mabalin nġa isina iti isu-amin nġa aldawna.

30 Ti maysa a lalaki dinanto alaen ti asawa ni amana, ket dinanto lucaisan ti cawes ni amana.

*Tattao a rebbenġda ti malacsid iti gimong.
Nadumaduma a linlinteg.*

23 Ti nadunor iti lateg, wenno ti napudan ti botona, dinto sumrec iti gimong ni Jehova.

2 Ti sapsing dinto sumrec iti gimong ni Jehova; uray pay agpapan iti maicasangapulo a caputotanna, awanto ti sumrec iti gimong ni Jehova.

3 Ti maysa n̄ga Ammonita, wenna maysa a Moabita saanto a sumrec iti gimonḡ ni Jehova : uray pay iti maicasan̄gapulo a caputotan, awanto cadagiti cadarada ti sumrec iti gimonḡ ni Jehova iti agnanayon :

4 gaput ta didacay la insabatan̄ iti tinapay ken danum iti dalan idi naggapucay sadi Egipto : ken gaput ta isuda tinanḡdananda iti maibusor kenca ni Balaam n̄ga anac ni Beor, nanipud Petor ti Mesopotamia, tapno manḡilunod kenca.

5 Nupay casta ni Jehova a Diosmo dina impanḡag ni Balaam, no di ket ni Jehova a Diosmo pinagbalinna ti lunod a bendicion kenca, ta ni Jehova a Diosmo inayatnaca.

6 Dicanto sapulen ti talnada wenna iraranḡ-ayda iti bayat ti aldawmo iti agnanayon.

7 Dicanto cagura ti maysa n̄ga Edomita ; ta isu cabsatmo : dicanto cagura ti maysa a taga Egipto, gaput ta magnaedca iti dagana.

8 Dagiti annac ti maicatlo a caputotan a nayanac cadacuada sumrecto iti gimonḡ ni Jehova.

9 No inca iti pagbabacalan a makirupac cadagiti cabusormo, aluadamto n̄garud ta bagim̄ iti amin a dakes n̄ga aramid.

10 No addanto kenca ti uray asinoman a tao, a saan a nadalus a maipoon iti n̄gapagásat kencuana iti rabii, pumanawto n̄garud iti pacarso, dinto um-umay iti uneg ti pagpacarsoan :

11 n̄gem maaramidto a no rumabii digosennanto ti baginā iti danum ; ket no lumnec ti init, umayto iti uneg ti pacarso.

12 Addanto maysa a dissom met iti ruar ti pacarso a pagigidamto :

13 ket addanto kenca ti maysa a soplad cadagiti igammo ; ket maaramidto a no agtutugawca iti ruar, daydiayto ti pagcalim, ket tallicudamto ken gaburamto ti naggapu kenca :

14 ta ni Jehova a Diosmo magna iti tenḡnga ti pacarsom, tapno ispalennaca, ket yawatna dagiti cabusormo iti saclanḡmo : isut' gapuna a ti pagpacarsoan nasantoan, tapno dina coma makita ti di nadalus kenca, ket paglicudannaca.

15 Dicanto yawat iti apona ti maysa n̄ga adipen a nagtalaw ken apona, tapno umamanḡ kenca ;

16 isu makipagnaedto kenca iti tenḡngam̄ iti disso a piliennanto iti uneg ti may-

sa cadagiti ruanḡanmo, a pagayatanna a nanḡnan̄grona : dicanto parparigaten.

17 Awanto ti agbalanḡcantis cadagiti annac a babai ti Israel, wenna awanto ti manḡubet cadagiti annac a lallaki ti Israel.

18 Dicanto manḡyeg ti tanḡdan ti maysa a balan̄cantis wenna tanḡdan ti maysa n̄ga aso iti balay ni Jehova a Diosmo, a maipaay a cari : ta dagitoy a dua isuda ti kinarimon ken Jehova a Diosmo.

19 Dicanto agpautanḡ iti maanacan iti cabsatmo ; ti anac ti pirac, ti anac ti taraon, ti anac ti uray ania a maipautanḡ a maanacan :

20 iti gangannaet maipalubos n̄ga agpautanḡca iti maanacan ; n̄gem iti cabsatmo dicanto agpautanḡ iti maanacan, tapno ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti isuamin a panḡipacatam̄ iti imam̄ iti daga a sercam tapno tagicuaem.

21 No agcarica iti maysa a cari ken Jehova a Diosmo, dicanto gabgabayen a bayadan : ta ni Jehova a Diosmo dinto bumuronḡ a sinḡirena kenca ; ket dayta pacabasolamto.

22 N̄gem no baybay-amto ti agcari, saanmonto a pacabasolan.

23 Ti rumuaro cadagita bibigmo tunḡpalemto, ket aramidem ; cas incarim ken Jehova a Diosmo, a daton ti sibubulos a nakem, n̄ga incarim ita n̄giwatno.

24 No sumreccanto iti inuvasan ti padam a tao, mabalinmo laenḡ ti manḡan cadagiti uvas n̄ga agpennecca iti pagayatam ; n̄gem dicanto manḡicabil iti alatmo.

25 No sumrecca iti yan ti mulmula ti padam a tao, mabalinmo laenḡ ti rumurus iti dawa ita imam̄ ; n̄gem dicanto ipacat ti rakem̄ iti mulmula ti padam a tao.

Lilinteg a marpapan iti panagsina dagiti agassawa ; cadagiti maipautanḡ, tanḡtan̄gdan, panan̄gapit.

24 No ti maysa a lalaki manḡala iti maysa a babai ket asawaenna, maaramidto n̄garud a no ti babai dina masaracan ti pararub cadagiti mata *ni lalaki*, gaput ta nasaracanna kencuana ti maysa n̄ga aramid a di tumutop, isuratnanto kencuana ti pacdaar ti panagsina, ket yawat-

nanto iti imana, ket papanawennanto iti balayna.

2 Ket no ti babai napapanaw iti balay ni lalaki, mabalinna ti mapan makiasawa iti sabali a lalaki.

3 Ket no ti naudi a nangasawa gumura kencuana, ket isuratna kencuana ti pacdaar ti panagsina, ket yawatna iti imana, ket papanawenna iti balayna; wenne no ti naudi a nangasawa matay, isu a nangala kencuana tapno asawaenna;

4 daydi immuna nga asawana isu a namapanaw kencuana, dina mabalina a sublian nga alae, tapno asawaenna, calpasan ti pannacamulitna; ta dayta ti kinarimon iti sango ni Jehova; ket dicanto pagbasolen ti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawiden.

5 No ti maysa a lalaki caas-asawa dinto mapan agsoldado, wenne maiccanto iti annongen nga uray ania: agwayawayanto iti balay iti maysa a tawen ket ragragsakennanto ni asawana nga innalana.

6 Awanto ti mangala a salda iti gilingan, wenne iti akinugato a bato ti gilingan: ta isu alaenna a salda ti pagbiag ti maysa a tao.

7 No ti maysa a tao masalamaan nga agtacaw iti siasino cadagiti cacabsatna nga annac ti Israel, ket aramidenna a cas maysa nga adipen, wenne ilacona; dayta a nagtacaw matayto ngarud: casta ti panangiecatmonto ti dakes iti tengngam.

8 Annadam no adda sakit a cutel nga agawaan a tungpalen ken aramidem ti mayannurot iti isu-amin nga isuro cada-cayo dagiti sacerdote a Levitas: ti cas imbilinco cadacuada, isu ti tungpalenyonto nga aramidem.

9 Laglagipenyto ti inaramid ni Jehova a Diosmo ken Miriam iti dalan idi a naggapucay sadi Egipto.

10 No ipabolodmo iti padam a tao ti uray ania nga ipautang, dicanto sumrec iti balayna a mangala iti isaldana.

11 Agyancanto iti ruar, ket ti tao a pantangam yegnanto iti ruar ti maisalda kenca.

12 Ket no isu napanglaw a tao, dicanto maturog a siaadda kenca ti insaldana;

13 di agcurang nga isublimto kencuana ti insaldana no lumnec ti init, tapno maiturogna ti cawesna, ket bendicionant-

naca: ket daytoyto ti kinalinteg kenca iti sango ni Jehova a Diosmo.

14 Dicanto parigaten ti maysa a mangmangged, nga napanglaw ken macasapol, uray cadagiti cacabsatmo, wenne cadagiti gangannaet nga adda iti dagam nga uneg dagiti ruanganmo:

15 iti aldawna itedmonto ti tangdanna, a dinto malnecan ti init; (ta isu napanglaw, ket isadagna ti pusona iti dayta); di la ket ta umawag ken Jehova iti maicaniwas kenca, ket maysanto a basol kenca.

16 Dagiti amma didanto mapapatay gapu cadagiti annac, wenne dagiti annac didanto mapapatay gapu cadagiti amma: tunggal tao mapapatayto gapu iti basolua met laeng.

17 Dicanto pakilloen ti kinajusticia a carbenegan ti gangannaet, wenne dagiti ulila, wenne awaten a saldaen ti pagan-anay ti balo a babai;

18 ngem laglagipemto a maysaca idi nga adipen idiy Egipto. ket ni Jehova a Diosmo sinubotnaca sadiay: isut' gapuna nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

19 Intono aniem ti apitmo iti talonmo, ket nalipatam ti maysa a bettec iti talonmo, dicanto sublian nga alae: daytoy maipaayto iti gangannaet, iti ulila, ken iti balo a babai; tapno ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti amin nga aramid dagiti imam.

20 Intono aprasem ti cayom nga oliva dicanto sublien a pendaen dagiti sanga: maipaayto iti gangannaet, iti ulila ken iti balo a babai.

21 Intono burasem dagiti uwas iti cauvasam, dicanto saranuten: bagiento ti gangannaet, ti ulila, ken ti balo a babai.

22 Ket laglagipemto a maysaca nga adipen idi iti daga nga Egipto: isu ti gapuna nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

Ti linteg maipapan iti panamaganac iti balo a babai a pannacabiang ti natay nga asawana. Subsabali pay a linteg. Madadaelto ti Amalec.

25 No addanto susic cadagiti tao, ket umamangda iti pangocoman, ket dagiti oc-ocom ocomenda ida; panecuecandanto ngarud ti nalinteg, ket dusaendanto ti dakes;

2 ket maaramidto a no ti dakes a tao

maicari a mabaot, ti ocom paipasagnanto ket pabaotnanto a bilanĝen iti sanĝona, cas mayannatup iti kinadakesna.

3 Uppat a pulo a saplit malalinna nĝa ited kencuana, dinanto surocan: di la ket ta no malabsannanto, ket baotenna iti adadu nĝem dagitoy iti adu a sapsaplit, iti casta maibilanĝ coma ti cabsatmo a nababa kenca.

4 Dicanto bosbosalan ti baca no agiric iti naapit.

5 No makinaed dagiti agcacabsat a lalaki, ket matay ti maysa cadacuada, ket awan ti anaena a lalaki, ti asawa ti natay saanto a maasawaan iti dina cafamiliaan a gannaet: ti cabsat ni asawana sumrecto kencuana, ket alaennanto nĝa asawa, ket aramidennanto kencuana ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki.

6 Ket maaramidto a ti inauna a mayaac nĝa ipasnganya, sumononto iti nagan di cabsatna a natay, tapno di mapucaw ti naganna iti Israel.

7 No ti lalaki dina cayat nĝa alaen ti asawa di cabsatna, ti asawa di cabsatna nĝarud dumanonto iti ridaw ti ruangan cadagiti lallacay ket cunananto, Ti cabsat ni asawac paglisianna a bangonen a maipaay ken cabsatna ti maysa a nagan iti Israel; dina cayat nĝa aramiden ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki caniac.

8 Iti casta dagiti lallacay ti ciudadna ayabandanto ti lalaki, ket casaodanto; ket no isu tumacder, ket cunana, Diac cayat nĝa alaen ti babai;

9 iti casta ti asawa di cabsatna umayto kencuana iti sanĝo dagiti lallacay ket suctoennanto ti sapatozna iti sacana, ket tumupra iti rupana; ket ti babai sumunĝbatto ket cunananto, Castanto ti maaramid iti lalaki a dina bangonen ti balay ti cabsatna.

10 Ket ti naganna matawagto iti Israel, Ti balay ni naucot ti sapatosna.

11 No dagiti lalaki agcacabilda, ket ti asawa ti maysa umasideg a mangicanawa ken asawana iti ima ti mangcabil kencuana, ket yunnatna ti imana, ket iggamanna dagiti nalmeng daytoy;

12 putdemto nĝarud ti ima ti babai, ti matam dinanto caasian.

13 Awanto iti suputmo ti agduduma a

titimbengan, ti maysa a dackel ken ti maysa a bassit.

14 Awanto iti balaymo ti agduduma a sucatan, a maysa a dackel ken maysa a bassit.

15 Maysa a nagtutop ken nainteg a timbengan ti addanto kenca; maysa a nagtutop ken nalinteg a sucatan ti addanto kenca; tapno dagiti aldawmo atiddugda iti daga nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo.

16 Ta amin dagiti agaramid iti cacasta, amin met laeng nĝa agaramid iti nakillo, kinarimonda ken Jehova a Diosmo.

17 Laglagipem ti inaramid kenca ti Amalec iti dalan idi naggapucayo sadi Egipto;

18 no casano ti isasabatna kenca iti dalan, ken pinangsungatna iti udim, amin dagiti nacapuy idi iti licudam, idi a napacsuyan ken sibabannogca; ket isu saan a nagbuteng iti Dios.

19 Isu ti gapuna a maaramidto, a no ni Jehova a Diosmo maitedna kenca ti inaná cadagiti amin a cabusormo nĝa aglawlaw, iti daga nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawid a pagtagicuaan, punasemto ti pascalaglagipan ti Amalec iti babaen ti langit; dicanto liplipatan.

Ti pannacaidaton dagiti umuna a bunĝbunĝa. Dagiti apagecapulo ti maicatto a tawen. Ti maudi a pammagbaga.

26 Ket maaramidto a no macastrecca iti daga nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo a maysa a tawid ken pagtagicuaan, ket agnaedcanto sadiay,

1 mangalacanto iti umuna cadagiti amin a bunĝa ti daga nĝa igapumto iti dagam nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo; ket icabilmonto iti labba, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, tapno itaengna sadiay ti naganna.

2 Dumanoncanto iti yan ti sacerdote nĝa isunto cadagidlay nĝa aidaw, ket cunanto kencuana, Ipuđnoc itoy nĝa aidaw ken Jehova a Diosmo, a nacaumayac iti daga nĝa insapata ni Jehova cadagiti ammatayo nĝa ited cadatayo.

3 Ket ti sacerdote awatennanto ti labba iti imam, ket idissonanto iti sanĝo ti altar ni Jehova a Diosmo.

4 Ket sumunĝbatcanto, ket cunanto iti sanĝo ni Jehova a Diosmo, Maysa a tagá Siria a nagistay natay isu ni amac idi; ket simmalog a napan iti Egipto, ket nagnaed

idiay, bassit iti bilanġ; ket nagbalin a maysa a nacion sadiay, dackel, mannacabalin ken adu a tattao.

6 Ket dagiti tagá Egipto inaramidda cadatay ti dakes, ket pinarigatdatayo, ket incabilda cadatayo ti nabantot a panuacadipen:

7 ket immawagtay ken Jehova a Dios dagiti ammatayo, ket ni Jehova dinengngagna ti timectayo, ket nakitana ti led-daangtayo, ken panagbannogtayo, ken panacaparigattayo;

8 ket iti maysa nga ima a mannacabalin ken tackiag a siunnat, ken dackel a nacakigkigtot, ken dagiti pagilasinan, ken dagiti nacascasdaaw ti pinangaon ni Jehova cadatayo sadi Egipto;

9 ket inyegnatay ditoy a lugar, ket intedna cadatayo daytoy a daga, a maysa a daga nga agayus ti gatas ken diró.

10 Ket ita, adtoy, inyegco ti umuna a bunga ti daga a sica, O Jehova, intedmo caniac. Ket sica idissomto iti sangó ni Jehova a Diosmo, ket agdaydayawca iti sangó ni Jehova a Diosmo:

11 ket sica agragsaccanto iti isu-amin nga imbag nga inted ni Jehova a Diosmo kenca, ken iti balaymo, sica ken ti Levita, ken ti gangannaet nga adda iti tengngam.

12 No maungpotmo nga ilasin ti amin nga apagcapulo ti apit iti maicatlo a tawen, isu a tawen ti panamagcapulo, itedmonto ngarud iti Levita, iti gangannaet, iti ulila ken iti balo a babai, tapno manganda iti uneg dagiti ruanganmo, ket mabsogda.

13 Ket sica cunanto ken Jehova a Diosmo, Ingapuc idiay balayco dagiti banag a napasanto, ken casta met nga intedco ida iti Levita, ken iti gangannaet, ken iti ulila ken iti balo a babai, cas mayannurot iti amin a bilinmo, isu nga imbilinmo caniac: diac sinalungasing iti uray ania iti bilbilinmo, diac met nalipatan ida:

14 saanac a nanġan iti dayta bayat ti panaganpanesco, diac met nangiccat iti dayta a saanac a nadalus, wenno nangtedac iti dayta a maipaay iti natay: impangagco ti timec ni Jehova a Diosco; inaramidco ti mayannurot iti amin nga imbilinmo caniac.

15 Tamdagam manipud iti naedmo a nasantoan, manipud sadi langit, ket bendicionam ti ilim nga Israel, ken ti daga nga intedmo cadacami, cas insapatam cadagiti ammami, maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró.

16 Itoy nga aldaw ni Jehova a Diosmo ibilinna kenca tapno aramidem dagitoy nga alagaden ken linlinteg: salimetmetamto ngarud ket aramidemto ida iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a caruuram.

17 Sica pinanecnecam ni Jehova itoy nga aldaw nga isu ti Diosmo, ken mag-nacanto cadagiti dalanna, ken salimetmetamto dagiti alagadenna, ken dagiti bilbilinna ken dagiti linlintegna, ken ipangngamonto ti timecna:

18 ket ni Jehova pinanecnecannaca itoy nga aldaw a maysa nga ili a cucuana a bucod, cas incarina kenca, ken tapno salimetmetam amin a bilbilinna;

19 ken tapno aramidennaca a naipadpaduma cadagiti isu-amin a nacion nga inaramidna, iti dayaw, iti nagan, ken iti tan-oc; ken tapno maysaca a nasantoan ngu ili ken Jehova a Diosmo, cas sinaona.

*Rebbenġna a maimaldit sadiay Ebal
ti linteg. Rebbenġna a dagiti
lunlunod maibalicasda
sadi Ebal.*

27 Ket ni Moises ken dagiti lallacay ti Israel imbilinda iti ili a kinunada, Salimetmetanyo amin a bilin nga ibilincocadacayo itoy nga aldaw.

2 Ket maaramidto nga iti aldaw a ilalatsatyo iti Jordan agingga iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, ipatacdermonto a maipaay kenca iti dadackel a batbato, ket paletadaamto iti masa;

3 ket isuratmonto iti rabawda ti dagup dagiti sao daytoy a linteg no macalatsatca; tapno macastrecca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, daga nga agay-ayus ti gatas ken diró, cas incari kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam.

4 Ket maaramidto a no macalatsatcay iti Jordan mamangoncayto cadagidiay a batbato nga ibilincocadacayo itoy nga aldaw, idiay bantay Ebal, ket paletadaamto ida iti masa.

5 Ket idiay mamangoncanto iti maysa nga altar ken Jehova a Diosmo, maysa nga altar a batbato; dicanto iparabaw ti *alicamen* a landoc cadacuada.

6 Bangonemto ti altar ni Jehova a Diosmo cadagiti batbato a di natagaan; ket iti rabawna mangipaaycanto cadagiti datdaton a mapuran ken Jehova a Diosmo:

7 ket mangpataycanto cadagiti daton ti

cappia, ket mangancanto idia; ket agragocanto iti sangō ni Jehova a Diosmo.

8 Ket isuratmonto iti nalawag unay iti rataw dagiti batbato dagiti amin a sao daytoy a linteg.

9 Ket ni Moises ken dagiti sacerdote a Levitas sinaoda iti dagup ti Israel, a kinunada, Agulimeccayo, ket imdenḡanyo, O Israel: Itoy nḡa aldaw nagbalincan nḡa ili ni Jehova a Diosmo.

10 Iti casta agtuloḡcanto iti timec ni Jehova a Diosmo, ken aramidemto dagiti bilbilinna ken linlintegna nḡa ibilincō kenca iti daytoy nḡa aldaw.

11 Ket ni Moises ingunamgunamna iti ili iti dayta met la nḡa aldaw, a kinunana,

12 Dagitoy ti agyanto iti rabaw ti bantay Garizim, tapno bendicionanda ti ili, apaman a macalatsacay iti Jordan: da Simeon ken Levi, ken Juda, ken Isacar, ken Jose, ken Benjamin.

13 Ket dagitoy ti agyanto iti rabaw ti bantay Ebal a mangilunod: da Ruben, Gad, ken Aser, ken Zabulon, Dan, ken Neftali.

14 Ket dagiti Levitas sumungbatdanto, ket cunadanto cadagiti amin a tao ti Israel iti natbag a timec,

15 Mailunod ti tao nḡa agaramid ti ladawan a kinitikitan wenna sinocog, a maysa a kinarimon ken Jehova, a gapuanan dagiti ima ti agar-aramid, ket pagtaacderenna iti nalmeng. Ket amin a tattao sumungbatdanto ket cunadanto, Sapay coma.

16 Mailunod ti di mangipateg iti amana ken inana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

17 Mailunod ti mangyalis iti dulon ti daga ti padana a tao. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

18 Mailunod ti mangyaw-awan iti bulsec iti dalan. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

19 Mailunod ti mangipakillo iti justicia a carbenḡan ti gangannaet, ti ulila, ken ti balo a babai. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

20 Mailunod ti makicaidda iti asawa ni amana, gaput ta linucaisanna ti cawes ni

amana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

21 Mailunod ti makicaidda iti uray ania a kita ti animal. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

22 Mailunod ti makicaidda iti cabsatna a babai, nḡa anac ni amana, wenna anac ni inana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

23 Mailunod ti makicaidda iti catuganḡanna a babai. Ket ti amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

24 Mailunod ti manglib-at iti padana a tao. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

25 Mailunod ti umawat iti bayad ti pammapatay iti maysa a tao nḡa awan basolna. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

26 Mailunod ti di umannugut cadagiti sao daytoy a linteg tapno sungpoten ida. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

Bendicion sadiay Garizim. Nacabut-butenḡ a banbanag ti kinasukir.

28 Ket maaramidto a no imdenḡamto a sipapasnec ti timec ni Jehova a Diosmo, tapno tungpalem nḡa aramiden amin a bilbilinna, isu nḡa ibilincō kenca itoy nḡa aldaw, ni Jehova a Diosmo icabilnacanto a naipadpaduma cadagiti isu-amin a nacion iti daga:

2 ket amin dagitoy a bendicion umaydanto kenca, ket camacamendacanto no ipangagmo ti timec ni Jehova a Diosmo.

3 Benditocanto iti ciudad, ket benditocanto iti away.

4 Benditonto ti bunḡa ta bagim, ken ti bunḡa ti dagam, ken ti bunḡa dagiti animalmo, ti nainayon cadagiti pangemmo, ken dagiti urbon ti arbanmo.

5 Benditonto ti labbám ken ti paggayam.

6 Benditocanto no sumrecca, ket benditocanto no rumuarca.

7 Ni Jehova pacabilnanto iti sangom dagiti cabusormo a tumacder iti maicanawas kenca: isuda rumuardanto iti maysa a dalan a bumusor kenca, ket ag-

taraydanto manipud iti sangom cadagiti pito a dalan.

8 Ni Jehova ibaonnanto ti bendicion kenca cadagiti sarsarusarmo, ken iti amin a pangisaadam iti imam; ket bendicionannacanto iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

9 Ni Jehova bangonennacanto a maysa a nasantoan a ili kencuana, cas insapatana kenca; no salimetmetamto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, ken magnaca cadagiti dalanna.

10 Ket amin dagiti il-ili ti daga makitadanto a sica matawagca iti nagan ni Jehova; ket isuda agbutengdanto kenca.

11 Ket ni Jehova aramidennacanto nga aglablabonan ti pacaimbagan, iti bunga ti bagim, ken iti bunga dagiti an-animalmo, ken iti bunga ti dagam, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam nga ited kenca.

12 Ni Jehova luctannanto kenca ti nasayaat a gamengna a dagiti langit, a mangted iti tudo iti dagam no tiempona, ken mangbendicion iti amin a gapuanan ta imam: ket sica agpautaugcanto cadagiti adu a nacion, ket sica dicanto umut-utaug.

13 Ket ni Jehova aramidennacanto nga olo, ket saan nga ipus; ket sicanto la ti akinnagato, ket saancanto nga akinbaba: no ipangagmonto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, nga ibilince kenca itoy nga aldaw, tapno tungpalem ken aramidemida,

14 ket dicanto paglisian ti uray ania cadagiti sao nga ibilince kenca itoy nga aldaw, iti canawan man wenna iti catigid, tapno sumurotca cadagiti sabali a didios, tapno agservica cadacuada.

15 Ngem maaramidto nga, no dicanto ipangag ti timec ni Jehova a Diosmo, tapno tungpalem ken aramiden amin a bilbilinna, ken al-alagadenna, nga ibilince kenca itoy nga aldaw, amin dagitoy a lunod umaydanto kenca, ket camatendacanto.

16 Mailunodcanto iti ciudad, ken mailunodcanto iti away.

17 Mailunodto ti labban, ken ti paggamayam.

18 Mailunodto ti bunga ta bagim, ken ti bunga ti dagam, ti mainayon cadagiti an-animalmo, ket ti ur-urbon ti panggenmo.

19 Mailunodcanto no sumrecca, ken mailunodcanto no rumuarca.

20 Ni Jehova ibaonnanto kenca ti lu-

nod, ti pannacariribuc, ken babalaw, itamin a pangisaadam iti imam nga aramiden, inggana iti dica madadael, ken inggana iti dica mapucaw daras; maipoon iti cadakes dagiti aramidmo a nagtagubayiam caniac.

21 Ni Jehova idecketnanto kenca ti angol inggana iti dinaca maibus iti daga a papanam a pagtagicuaan.

22 Ni Jehova cabilennacanto iti macapagerres, ken iti gorigor, ken iti letteg, ken iti pudot a siaapuy, ken iti campilan, ken iti eppes, ken iti bbut; ket isuda camatendacanto ingganat' dica mapucaw.

23 Ket ti langitmo nga adda iti ngatoen ti olom suerto, ket ti daga nga adda iti babaem landocto.

24 Ni Jehova aramidennanto a tudo ti dagam ti tapuc ken ti tap-oy: manipud sadi langit pagbabaandacanto, inggana iti dica mapucaw.

25 Ni Jehova pacabilnacanto iti sangodagiti cabusormo, rumuarcanto iti maysa a dalan a bumusor cadacuada, ket pagtalawamto ti pito a dalan iti sangoda: ket sicanto ti pagginnaallowatan dagiti isu-amin a pagpagarian ti daga.

26 Ket ti bangcaymo isunto ti taraon ti amin a tumatayab dagiti langit, ken dagiti animal a narungsot ti daga; ket awanto ti mangbugtac cadacuada.

27 Ni Jehova cabilennacanto iti busali ti Egipto, ken iti letletteg, ken iti gudgud, ken iti gaddil, a dicanto pacaagasan.

28 Ni Jehova cabilennacanto iti kinamauyong, ken iti kinabulsec, ken iti kinamanagkikigtot ti puso;

29 ket sica agcarcarawacanto iti matoon, cas panagcarcarawa ti bulsec iti sipngget, ket dicanto rumang-ay cadagiti dalanmo: ket maparparigatancanto laeng, ken matactacawan nga agnayanon, ket awanto ti mangispal kenca.

30 Makitulagcanto iti maysa a babai nga asawaen, ket sabali a lalaki ti maticaiddanto kencuana: mamangoncanto iti maysa a balay, ket dicanto pagnaedan sadiay: mulaamto ti cauvasan, ket dicanto lac-amen ti bunga.

31 Ti bacam mapapatayto iti imatang dagiti matam, ket dicanto agsida iti dayta: ti asnom marabsutto iti sangota rupam, ket dinto maisubli kenca: dagiti carnerom maiteddanto cadagiti cabusormo, ket awanto ti mangispal kenca.

32 Dagiti annacmo a lallaki ken dagiti annacmo a babai maiteddanto iti sabali

n̄ga ili; ket dagiti matam cumitkitadanto, ket cumudrepdanto iti iliw cadacuada n̄ga agmalmalem: ket awanto ti ania iti bileg ta imam.

33 Ti bunḡa ti dagam, amin a nagban-nogam, maysanto a nacion a dica am-ammo ti manḡan; ket sicanto la ti maparparigat-an ken maidukem n̄ga agnanayon;

34 iti casta n̄ga agam-aman̄gawcanto a maipoon iti mabuya dagiti matam a makitamto.

35 Ni Jehova cabilennacanto iti tum-tumenḡ, ken iti sacsaca iti naut-ut a busali, a dicanto pacaagasan, manipud iti dapan ta sacam inḡgana iti toctoc ta olom.

36 Ni Jehova yegnacanto, ken ti arim n̄ga icabilmonto a manḡituray kenca, iti maysa a nacion a dica am-ammo idi, sica wenno dagiti ammam; ket idia y agservi-canto cadagiti sabsabali a didios, a cayo ken bato.

37 Ket sica agbalincanto a maysa a pacasiddaawan, maysa a proverbio, ken barenḡbarenḡ a balicas, cadagiti amin n̄ga il-ili a panḡituronḡan kenca ni Jehova.

38 Manḡipancanto iti adu a bukel iti talon, ket bassitto ti maocconmo; ta ti dodon ibusennanto.

39 Sica mulaamto dagiti cauvasan, ken tartaripatoemto ida, ngem dicanto macain-um iti arac, wenno macaburas *iti uvas*; ta ti igges canennanto ida.

40 Addanto caycayo n̄ga ol-olivam iti dagup amin ti bedden̄gmo, ngem dicanto macapagsapsapo iti lana; ta ti olivam regrengnanto ti bunḡana.

41 Agputotcanto iti annac a lallaki ken annac a babai, ngem dicanto cucua ida; ta indanto iti pacacayawan.

42 Amin a caycayom ken ti bunḡa ti dagam tagicuaento ti dodon.

43 Ti gangannaet n̄ga adda iti tenḡngam dumap-awto iti nḡatoem, a nḡumato la a nḡumato; ket sica agbabacanto a bumaba la a bumaba.

44 Isu pautanḡannacanto, ket sica dicanto macapautanḡ kencuana: isunto ti olo, ket sicanto ti ipus.

45 Ket amin dagitoy a lunòd umaydan-to kenca, ket camatendacanto, ket macamacamdacanto, inḡgana iti dica madadael; gaput ta dica impanḡpanḡag ti timec ni Jehova a Diosmo tapno salimetmetam coma dagiti bilbilinna ken dagiti linlin-tegna n̄ga imbilinna kenca:

46 ket dagita agsaaddanto kenca a pag-

tandaanan ken pagsiddaawan, ken cadagiti putotmo iti agnanayon.

47 Gaput ta dica nagservian ni Jehova a Diosmo iti ragsac ken iti ayat ti puso, a maipoon iti kinawadwad ti amin n̄ga adda;

48 isut' gapuna a paadipencanto cadagiti cabusormo n̄ga ibaonto ni Jehova iti maicaniwas kenca, a sibibisin, ken siwaw-aw, ken silalamolamo ken awanan iti uray ania: ket isu icabilnanto ti sangol a landoc ita tenḡngedmo, inḡgana iti dinaca mada-dael.

49 Ni Jehova yegnanto a bumusor kenca ti maysa a nacion n̄ga adda iti adayo, manipud iti pungto ti daga, a cas panag-tayab ti aguila; maysa a nacion a dicanto maawat ti pagsasaona;

50 maysa a nacion a narunḡsot ti lanḡana, a dinanto padayawan ti kinatao ti lacay, wenno iparanḡ ti caasi iti agtutubo,

51 ket canennanto ti bunḡa dagiti an-animarmo, ken ti bunḡa ti dagam inḡgana iti dica madadael *isu* a dinacanto met itiddaan ti bagas, baro n̄ga arac, wenno lana, ti nainayon cadagiti an-animarmo, wenno ti ur-urbon ti panḡenmo, inḡgana iti didaca mapapucaw.

52 Ket lacubennacanto iti isu-amin a ruanganmo, aginḡga iti di marpoog dagiti nangato ken nasarikedkedan a bacudmo a pagtalcam iti isu-amin a dagam; ket isuda lacubendacanto cadagiti amin a ruanganmo ti uray sadino iti amin a dag-am n̄ga inted kenca ni Jehova a Diosmo.

53 Ket sica mangancanto iti bunḡa dayta bagim met laenḡ, a lasag dagiti annacmo a lallaki ken dagiti annacmo a babai n̄ga inted ni Jehova a Diosmo kenca, bayat ti pananglacub, ken pammaparigat a pamaricsa kenca dagiti cabusormo.

54 Ti lalaki a naganus cadacayo, ket nalamí unay, ti matana dakesto iti cabsatna a lalaki, ken iti asawa ti baruconḡua, ken iti natda cadagiti annacna a nabati kencuana;

55 iti casta dinanto iccan ti asinoman cadacuada iti lasag dagiti annacna a sida-ennanto, gaput ta dina intiddaan bayat ti pananglacub, ken iti pammarigat a pamaricsanto kenca ti cabusormo iti isu-amin a ruanganmo.

56 Ti naganus ken nalamí a babai cada-cayo, a dina coma maitured n̄ga idisso ti dapan ti sacana iti daga a gapu iti kina-lamí ken kinaganus, ti matana dakesto iti asawa ti baruconḡna, ken iti anacna a lalaki, ken iti anacna a babai,

57 ken iti tagibina a naggapu iti baet dagiti sacana, ken dagiti annacna a pinasngayna; gaput ta lamutennanto ida iti nalimed maipoon iti caawan ti amin nga adda, bayat ti pananglacub ken ti pammarigat a pangparicsanto kenca ti cabusormo, cadagiti ruanganmo.

58 No dicanto tungpalen nga aramiden amin dagiti sao daytoy a linteg a naisurat itoy a libro, tapno agbutengca itoy nagloriaan ken pagbutngan a nagan, a JEHOVA A DIOSMO;

59 ni Jehova aramidennanto ngarud a pagsidsiddaawan dagiti didigram, ken dagiti didigra ti putotmo, didigra dagita a dackel ken ti mabayag unay, ken nautut a sacsakit, ken ti mabayag unay.

60 Ket yegnanto kenca manen amin a sakit ti Egipto isu a nagbutbutngan idi; ket dagita cumpetdanto kenca.

61 Casta met a tunggal sakit, ken tunggal didigra, a di naisurat iti libro daytoy a linteg, yegto ida kenca ni Jehova inggana iti dica madadael.

62 Ket mabaticayto a bassit iti bilang, idinto a cascay idi cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu; gaput ta dica impangag ti timec ni Jehova a Diosmo.

63 Ket maaramidto nga, cas ti pinag-ragsac ni Jehova iti pinangpaimbagna kenca, ken pinangpaaduna kenca, casta ti panagragsacto ni Jehova iti panangda-daena kenca, ken iti panangpucawna kenca; ket dacayo maparotcayto iti daga a sercam a pagtagicuaan.

64 Ket ni Jehova iwarasnacanto cadagiti amin nga il-ili manipud maysa a pungto ti daga agingga iti sabali a pungto ti daga; ket idiaiy ti pagserviamto cadagiti sabali a didios a dica am-ammo idi, sica wenno dagiti ammam, *didios* a cayo ken bato.

65 Ket iti baet dagitoy a nacion dicanto macatumpung iti talingenngen, ket idiaiy awanto ti paginanaan ti dapan dayta sacam: ngem ni Jehova itednanto kenca idiaiy ti napicapic a puso, ken cullaap dagiti mata, ken panagsalimococ ti cararu;

66 ket duaduaen ti panagbiagmo iti sangon; ket sica agbutbutengcanto iti rabii ken aldaw, ket awanancanto iti talged ta biagmo.

67 Iti bigat cunanto, |Rumabii coman! ket iti rabii cunanto, |Bigat coman! gapu iti buteng ti pusom, isu a pagkigkigtotam-

to, ken gapu iti mabuya dagita matam a makitamto.

68 Ket ni Jehova isubiniacanto sadi Egipto nga aglugan iti sasacayan, iti dalan a kinunac kenca, Dicanto masublian a kitaenen: ket idiaiy ilacoyonto ta bagiyoy a pabag-en a lallaki ken babbai cadagiti cabusoryo, ket awanto ti tao a gumatang cadacayo.

Ti tulag a naaramid sadi Moab.

29 Dagitoy dagiti sasao ti tulag nga imbilin ni Jehova ken Moises nga iparamid cadagiti annac ti Israel iti daga ti Moab, sangasabalian pay ti tulag nga inaramidna cadacuada idiaiy Horeb.

2 Ket ni Moises inayabanna amin nga Israel, ket kinunana cadacuada, Dacayo nakitayo amin dagiti inaramid ni Jehova iti sango dagiti matayo iti daga nga Egipto ken Faraon, ken amin dagiti adipenna, ken amin-amin a dagana:

3 dagiti dackel a pacarigatan a nakita dagiti matam, dagiti pagilasinan, ken dagidiay dackel a nacascasdaaw:

4 ngem ni Jehova dina inted kenca ti puso a pangammo, ken matmata a pagkita, ken laplapayag a pagdenngeng agpapan itoy nga aldaw.

5 Ket siac uppat a pulo a tawen nga inturongcayo iti tay-ac dagiti pagan-anayyo saanda a dimmaan cadacayo, ket ti sapatismo saan a dimmaan iti sacam.

6 Dicay nangan idi iti tinapay, wenno imminum iti arac, wenno naingel nga inumen; tapno ammoenyo a siac ni Jehova a Diosyo.

7 Ket idi a macadanoncayo itoy a disso, ni Sejon nga ari ti Jesebon, ken ni Og nga ari ti Basan, rimmuarda a makibacal cadatayo iti gubat, ket datayo kinabiltay ida:

8 ket innalatay ti dagada, ket intedtay a maysa a tawid cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken ti guddua ti caputotan dagiti Manasesitas.

9 Salimetmetam ngarud dagiti sasao daytoy a tulag, ket aramidem ida tapno rumang-ayca iti isu-amin nga aramidem.

10 Dacayo addacay amin itoy nga aldaw iti sango ni Jehova a Diosyo; dagiti pangoloyoy, dagiti caputotanyo, dagiti lallacayyo, ken dagiti turturayenyo, amin met laeng a lalaki ti Israel,

11 dagiti annacyo a bassit, dagiti assawayo, ken ti gangannaetmo nga adda iti

tengnga dagiti pacarsom, manipud agpucpucan iti cayom agpapan agsacdu iti danummo ;

12 tapno nabalinmo ti sumrec iti tulag ni Jehova a Diosmo ken iti sapatana nga aramiden ni Jehova a Diosmo kenca itoy nga aldaw ;

13 tapno bangonennaca kencuana itoy nga aldaw a maysa nga ili, ken tapno isu kenca ti maysa a Dios, cas sinaona kenca, ken cas insapatana cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac, ken Jacob.

14 Saan a dacay laeng ti pagaramidac itoy a tulag ken daytoy a sapata,

15 ngem iti pay met adda ditoy cadacayo itoy nga aldaw iti sango ni Jehova a Diostayo, ken casta met iti awan ditoy cadatayo itoy nga aldaw ;

16 (ta dacayo ammoyo no casano ti pinagnaedtay idi iti daga nga Egipto, ken no casano ti idadatengtay iti tengnga dagiti il-ili a naglasatanyo :

17 ket dacayo nakitayo dagiti kinarimonda, ken dagiti ladladawanda a cayo ken bato, pirae ken balitoc, nga adda idi cadacuada ;)

18 di la ket ta addanto cadacayo lalaki wenna babai, wenna sangafamiliaan, wenna sangacaputotan a sumiasi ti pusona itoy nga aldaw ken Jehova a Diostayo, a mapan agservi cadagiti didios dagidiay a nacion ; di la ket ta adda cadacayo ti maysa a ramut a macasabidong ken ajenjo ;

19 ket maaramid nga, no denggenna dagiti sao daytoy a lunod, a bendicionanna ti bagina met laeng iti pusona, a cunana, Natalnaacto, uray magnaac iti kinasungit ti pusoc a mangdadael iti nadam-eg agraman ti namaga.

20 Ni Jehova dinanto pacawanen dayta a tao, ngem tinto ket pungtot ni Jehova ken ti immuna umasucto a maibusor iti dayta a tao, ket amin a lunod a naisurat iti daytoy a libro agdissodanto kencuana, ket ni Jehova punasenuanto ti naganna iti baba ti langit.

21 Ket ni Jehova ilasinnanto nga ipaay iti dakes, cadagiti amin a caputotan iti Israel cas mayannurot cadagiti amin a lunod ti tulag a naisurat iti daytoy a libro ti linteg.

22 Ket ti caputotan a sumaruno, nga annacyo a tumacder a sonoyo, ken ti gangannaet nga umayto nga aggapu iti adayu a daga, cunadanto, no makitada dagiti di-

griga iti daydiay a daga, ken ti sacsakit a pinamagsakit kencuana ni Jehova ;

23 ken a ti dagup ti dagana azufre ken asin, ket dumardarang a di mamulaan, wenna di mangted ti bunga, wenna tumubo sadiay ti uray ania a root, a capada ti pannacadadael ti Sodoma ken Gomorra, Adma ken Seboim, isuda a dinadael ni Jehova iti ungetna ken pungtotna :

24 amin met laeng dagiti nacion cunadanto, Ania ti gapuna nga inaramid ni Jehova ti casta iti daytoy a daga ? ania ti caipapanan ti bára daytoy naindaclan nga unget ?

25 Cunanto ngarud dagiti tao, Gaput ta isuda binaybay-anda ti tulag ni Jehova a Dios dagiti ammada, nga inaramidna cadacuada idi inaonna ida iti daga nga Egipto ;

26 ket napanda, ket nagservida cadagiti sabsabali a didios, ket nagdaydayawda, cadacuada, didios nga idi dida am-ammo, a dina inted cadacuada :

27 isut' gapuna a ti unget ni Jehova simged a maibusor itoy a daga, tapno mangyeg itoy a daga ti dagup ti lunod a naisurat itoy a libro ;

28 ket ni Jehova inaccalna ida iti daga-ida iti unget ken iti pungtot ken iti naindaclan a lucsaw, ket imbellengna ida iti sabali a daga, cas ita nga aldaw.

29 Dagiti nalimed nga aramid cucua ni Jehova a Diostayo ; ngem dagiti aramid a napatac cucuatayo ken dagiti annactayo iti agnanayon, tapno aramidentay ti dagup dagiti sao daytoy a linteg.

Naiduma a panangigunamgunam ken carcari.

30 Ket maaramidto, a no amin dagitoy nga aramid adda kenca, ti bendicion ken ti lunod nga incabilco iti sangom, ket sica laglagipemto ida iti baet dagiti amin a nacion a nangipanan kenca ni Jehova a Diosmo,

2 ket agsublicanto ken Jehova a Diosmo, ket tungpalemto ti timecna a mayannurot iti amin nga ibilbilinco kenca itoy nga aldaw, sica ken dagiti annacmo, iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam ;

3 ni Jehova a Diosmo ngarud ibabawinanto ti pannacayawmo, ket addanto caasina kenca, ket agsublinto ket umongennacanto manipud iti amin nga il-ili a nangiwarasan kenca ni Jehova a Diosmo.

4 No uray asinoman cadagiti naisang-

belleng kenca adda iti caadayuan a pas-paset ti langit, manipud sadiay ni Jehova a Diosmo urnongennacanto, ket manipud idiaiy isangpetnacanto :

5 ket ni Jehova a Diosmo yegnacanto iti daga a tinagicua dagiti dadackelmo, ket sica ti mangtagicuanto ; ket aramidennanto kenca ti naimbag, ken paaduennacanto iti nasursuroc ngem dagiti ammam.

6 Ket ni Jehova a Diosmo cugitennanto ta pusom, ken ti puso ti putotmo, tapno agayatca ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam, tapno agbiagca.

7 Ket ni Jehova a Diosmo icabilnanto amin dagitoy a lunod cadagiti cabusormo, ken cadagiti gumura kenca a kimmamat kenca.

8 Ket sica agsublicanto ket agtungpalcanto iti timec ni Jehova, ket aramidemto amin dagiti bilbilinna nga ibilincio kenca itoy nga aldaw.

9 Ket ni Jehova a Diosmo aramidennacanto nga aglablabonan cadagiti amin a gapuanan ti imam, ken iti bunga ti bagim, ken iti bunga dagiti an-animalmo, ken iti bunga ti dagam, a pagimbagan ; ta ni Jehova sublianna ti agragsac kenca iti pacaimbagan, cas ti panagragsacna idi cadagiti ammam ;

10 no agtulnogca iti timec ni Jehova a Diosmo, tapno salimetmetam dagiti bilbilinna ken linlintegna a naisurat iti daytoy a libro ti linteg ; no agsublica ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam.

11 Ta daytoy a bilin nga ibilincio kenca itoy nga aldaw saan a narigat unay kenca, wenna adayu.

12 Saan nga adda sadi langit, a pagcunaam coma, Asino ti umulinto a pannacabagítayo sadi langit, a mangyeg cadatay ti daydiay, ken mangipangngeg cadatayo ti daydiay, tapno mabalintay nga aramidem?

13 Di met adda iti baliw ti taaw a pagcunaam coma, Asinonto ti bumallasiw iti taaw a pannacabagítayo, ken mangyeg iti daydiay cadatayo, ken mangipangngeg iti daydiay cadatayo, tapno mabalintay coma nga aramidem?

14 Ngem ti sao asideg unay kenca ita ngiwatmo ken ita pusom tapno sungpotem.

15 Kitaem, incabilco iti sangom itoy

nga aldaw ti biag ken ti naimbag, ti patáy ken ti dakes ;

16 ta ibilincio kenca itoy nga aldaw nga ayatem ni Jehova a Diosmo, a magnaca cadagiti dandanána, ken salimetmetam dagiti bilbilinna ken linlintegna, ken alalagadenna, tapno agbiagca, ken umaduca, ken tapno ni Jehova a Diosmo bendicionnanna iti daga nga ayem a pagtagicuuan.

17 Ngem no ta pusom aglicud, ket sica madica a dumngeg, no di ket maigawidcanto, ket agdayawcanto iti sabsabali a didios, ket agservica cadacuada ;

18 ipaduyacyacco kenca ita nga aldaw a dinto bumurong a mapucawcayto ; dicayto mapaatiddog dagiti aldawyo iti daga, a lasatem ti Jordan tapno macastrecca nga agtagicuua.

19 Ayabac ti langit ken ti daga a pagsacsi iti maicaniwac kenca itoy nga aldaw nga incabilco iti sangom ti biag ken ti patáy, ti bendicion ken ti lunod : isut' gapuna a pillem ti biag tapno agbiagca, sica ken ti putotmo ;

20 ti panagayat ken Jehova a Diosmo, ti panagtungpal ti timecna, ken ti idecket kencuana ; ta isu ti biagmo, ken ti caatiddog dagiti aldawmo ; tapno macapagnaedca iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac, ken Jacob, nga ited cadacuada.

Ti maudi nga igunamguram ni Moises.

31 Ket napan ni Moises, ket impalawagna dagitoy a sao iti amin nga Israel.

2 Ket isu kinunana cadacuada, Siac agtawenac ita nga aldaw iti sangagasut ket duapulo a tawen ; diac mabalinen ti rumuar ken sunrec : ket ni Jehova kinunana caniac, Sica dicanto lumasat itoy Jordan.

3 Ni Jehova a Diosmo bumallasiwto iti sangom ; isu dadaelemnanto dagitoy nga il-ili manipud iti sangom, ket sica pasiaemto ida : ket ni Josue bumallasiwto iti sangom, cas sino ni Jehova.

4 Ket ni Jehova aramidennanto cadacuada, cas ti inaramidna ken Sejon, ken ni Og nga ar-ari dagiti Amorreo- ken iti dagada ; isuda a dinadaelna.

5 Ket ni Jehova paruemaennanto ida iti sangom, ket dacayo aramidenyonto cadacuada cas mayannurot iti amin a bilin nga imbilincio cadacayo.

6 Pumigsaca, ket umingelca a naimbag, dica agbuteng, wenna makigtot cadacuada : ta ni Jehova a Diosmo isu ti mapan

cumuyog kenca; dinto agcurang kenca, weno agbaybay-a kenca.

7 Ket ni Moises inayabanna ni Josue, ket kinunana kencuana iti imatang ti amin nga Israel, Pumigsaca, ken umingelca a naimbag: ta ni Jehova mapanto cumuyog itoy nga ili, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammada nga ited cadacuada; ket pagtawidemto ida iti *dayta nga daga*.

8 Ket ni Jehova isu ti mapanto iti sanghoanam; isunto ti cumuyog kenca, isu dinto agcurang kenca, weno agtagubay-a kenca: dica agbuteng, weno agcullayaw.

9 Ket ni Moises insuratna daytoy a linteg, ket inyawatna cadagiti sacerdote nga annac ni Levi, isuda a mangaw-awit iti lacasa ti tulag ni Jehova, ken amin a lallacay ti Israel.

10 Ket ni Moises imbilinna cadacuada, a kinunana, Iti gibus ti *tunggal* pito a tawen iti nakedngan a tiempo ti tawen ti pammacawan, no fiesta dagiti tabernaculo,

11 no ti dagup ti Israel umay agparang iti sangho ni Jehova a Diosmo iti lugar a piliennanto, basaemto daytoy a linteg iti sangho ti amin nga Israel iti pagdenngegda.

12 Ummongemto ti tao, dagiti lallaki ken babai, ken dagiti ub-ubbing, ken ti sangsangailim nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, tapno mangngeganda, ken masursuroda, ken agbutengda ken Jehova a Diosyo, ket tungpalenda nga aramiden amin dagiti sasao daytoy a linteg;

13 ken tapno dagiti annacda a di nacuumo, mangngeganda, ken masursuroda ti agamannga ken Jehova a Diosyo, bayat ti panagbiagyo iti daga a pacalawatam iti Jordan tapno agtagicuaca.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Adtoy, dagiti aldawmo umasidegda tapno matayca: ayabam ni Josue ket dumatagcayo iti tolda ti gimong, tapno itedco kencuana ti maysa a panangcumit. Ket ni Moises ken ni Josue napanda ket dimatagda iti tolda ti gimong.

15 Ket ni Jehova nagparang iti Tolda iti maysa a monmon nga ulep: ket ti monmon nga ulep nagan iti rabaw ti ruangan ti Tolda.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Adtoy, makiturocanto cadagiti ammam: ket daytoy nga ili tumacderdanto ken makibalangcantsidanto cadagiti sabsabali a didios ti daga a papananda tapno mai-

baet cadacuada, ket baybay-andacto ket labingdanto ti tulagco nga inwayangco cadacuada.

17 Iti casta sumgedto ti pungtotco cadacuada iti daydiay nga aldaw, ket baybay-acto ida, ket ilemmengconto cadacuada ti rupac, ket maalun-undanto ket adunto dagiti dakes ken rigat a umay cadacuada; iti casta cunadanto iti daydiay nga aldaw, Saan aya nga immay cadatay dagitoy a dakes a gaput ta awan cadatay ti Diostayo?

18 Ket pudno nga ilemmengconto ti rupac iti daydiay nga aldaw, gapu iti amin a dakes a gapuananda, isu a nagbalicanda cadagiti sabsabali a didios.

19 Isu ti gapuna nga isuratyo ngarud daytoy a canta nga agservi cadacayo, ket isurom cadagiti annac ti Israel: icabilmo cadagiti ngiawatda, tapno daytoy a canta isunto ti maysa a sacsi caniac a maicaniwas cadagiti annac ti Israel.

20 Ta intono maiyegco ida iti daga nga insapatac cadagiti ammada, nga agay-ayus ti gatas ken diró, ket macapangandanto ket mabsogda, ket lumucmegda; agbalicadanto cadagiti sabali a didios, ket agservidanto cadacuada, ket daridarendacto, ket waraendanto ti tulagco.

21 Ket maaramidto a no adu ti dakes ken rigat a dumteng cadacuada, daytoy a canta panecannanto iti sangoda, cas maysa a sacsi; gaput ta dinto malipatan iti ngiwngiwat dagiti putotda; ta ammoc dagiti panunotda a buclenda itoy nga aldaw a casacabayan ti panangyegco cadacuada iti daga nga insapatac.

22 Ni Moises insuratna a casta daytoy a canta iti dayta met laeng nga aldaw, ket insurona cadagiti annac ti Israel.

23 Ket intedna ken Josue nga anac ni Nun ti maysa a bilin, ket kinunana, Pumigsaca, ken umingelca a naimbag; ta sicanto ti mangipan cadagiti annac ti Israel iti daga nga insapatac cadacuada, ket addaacto kenca.

24 Ket naaramid nga idi magibusan ni Moises nga insurat dagiti sao ti linteg iti maysa a libro, inggana iti nalpasda,

25 ni Moises imbilinna cadagiti Levitas uga agawawit idi ti lacasa ti tulag ni Jehova, a kinunana,

26 Alaenyo daytoy a libro ti linteg, ket icabilyo iti abay ti lacasa ti tulag ni Jehova a Diosyo, tapno isu ti sacsi sadiay a maicaniwas kenca.

27 Ta ammoc ti kinasungitmo, ken ti

kinatangken ti lengngesmo: adtoy, ita ta sibibiagac pay iti arpadyo itoy nga aldaw, nagsungitasyon iti maicaniwas ken Jehova; ket casanonto ket din iti calpasan ti ipapatayco?

28 Ummongem caniac amin dagiti lallacay dagiti caputotanyo, ken dagiti turturayenyo, tapno maipalawagco dagitoꝝ a sao iti lapayagda, ket ayabac ti langit ken daga a sacsi a maicaniwas cadacuada.

29 Ta ammoc a calpasan ti ipapatayco, agdakescayto a sitatalipupus, ket paglisianyo ti dalan nga imbilinco cadacayo; ket ti dakes maaramidto cadacayo iti maududi nga aldaw gaput ta dacayo aramidenyonto ti dakes iti imatang ni Jehova, a panggargari kencuana tapno agpungtot gapu iti gapuanan dagiti im-imayo.

30 Ket ni Moises impalawagna cadagiti lapayag ti dagup ti gimong ti Israel dagiti sao daytoy a canta, inggana iti nalpasda.

Ti canta ni Moises. Maibilin ken Moises a sumanꝑ-at iti bantay Nebo.

32 Dumngegcayo, dacayo a langlangit, ket agsaoacto;

Ket denggen coma ti daga dagiti baliicas ti ngiwatco.

2 Agtedtedto cas tudo ti pannursuroc, Ti palawagco agtinnagto cas ti linnaaw;

Cas arimucamoc iti rabaw ti root a nalasbang,

Ken cas ti arbis iti rabaw ti nateng:

3 Ta ti nagan ni Jehova yawageonto: Ipacumityo ti kinadackel iti Diostayo.

4 Ti Bato, nagtutop ti aramidna;

Ta kinalinteg amin a dalanna:

Maysa a Dios ti kinamatalec ket awanan damca,

Isu ti nagtutop ken nalinteg.

5 Dakes ti inaramidda kencuana, isuda saanna ida nga annac, dayta ti pilawda;

Isuda ti naindacsan ken nakillo a caputotan.

6 Castoy aya ti panupapacyo ken Jehova,

O ili a namaag ken nanengngeng?

Saan aya nga ista ti amam a gimatang kenca?

Isu ti nangaramid kenca, ken nangbangon kenca.

7 Laglagipem dagiti aldaw idi ugma, Panpanunotem dagiti tawen dagiti adu a caputotan:

Ken amam agintuudca, ket isu iparangnanto kenca;
Cadagiti lallacaymo, ket isuda saoen-danto kenca.

8 Idi ti Cangatoan unay cadagiti il-ili intedna ti tawidda,

Idi pinagsisinana dagiti annac ti tao, Dagiti bedbeddeng ti il-ili inwayangna

Cas mayannatup iti bilang dagiti annac ti Israel.

9 Ta ti bage ni Jehova isu ti ilina; Ni Jacob isu ti bage a tawidna.

10 Isu sinaracna iti maysa a tayac a daga,

Ken iti natagobob a letang nga walang;

Isu sinalucubanna, isu nangaywan kencuana,

Isu nagaluad kencuana cas ti bukel ti matana.

11 Cas maysa nga aguila a mangwagwag iti umocna,

Nga agpayacpac iti rabaw ti urubonna,

Isu inucradna dagiti payacna, innalana ida,

Impanna ida iti rabaw ti paypayacna.

12 Ti nangitulod kencuana ni laeng Jehova,

Ket awan idi ti sabali a dios kencuana.

13 Isu ti nangisacay kencuana cadagiti nangato a disso ti daga,

Ket nangan iti apit ti talon;

Ket isu pinasusopna ti diró a nagtaud iti bato,

Ken lana iti natanngken a bato;

14 Mantequilla ti bacbaca, ken gatas ti carnero,

Agraman taba dagiti cordero, Ken carcenero a lallaki a tubo iti

Basan, ken dagiti calcalding, Agraman ti casayaatan ti trigo;

Ken iti dara ti uvas, sica imminumca iti arac.

15 Ngem ti Jesurun naglucmeg, sa kimmugtar:

Sica limmucmegca, bimmanegca, timmabacan;

Sana binayan ti Dios a nangaramid kencuana,

Ket napanarawpaw ti pinangipategna iti Bato a salacanna.

16 Isuda, gapu cadagiti didios a sabsabali pinagimunda;

Tapno agungget gapu cadagiti kinarimon ginargarida.

- 17 Isuda nagsacrificioda cadagiti sairo, a dida *met isu* ti Dios,
Cadagiti didios a dida ammo idi,
Cadagiti *didios* a babbaro a calcaltuad,
A dagiti ammayo dida kinabuteng
idi.
- 18 Sica maaginlilipat iti Bato a nangputot kenca,
Ket linipatam ti Dios a nangyanac kenca.
- 19 Ket ni Jehova nakitana, ket kinagurana *ida*,
Gapu iti pananggargari dagiti annacna a lallaki, ken annacna a babbai.
- 20 Ket kinunana, Ilemmengconto ti rupac cadacuada,
Siac makitacto no anianto ti banagda :
Ta isuda dakesda unay a caputotan,
Annac a saan a pagtalcan.
- 21 Isuda tinignaydac nga agimun iti dayta saan a Dios ;
Ginargaridac nga agpungtot gapu cadagiti kinaubbawda :
Ket tignayecto ida nga agimun cadagidiay saan nga ili ;
Gargariecto ida nga agpungtot iti nanengneng nga ili.
- 22 Ta maysa nga apuy dimmarang iti pungtotco,
Ket sumged inggana ti cababaan a Tanem,
Ket alun-unenna ti daga agraman kinalabonna,
Ket silmutanna ti poon dagiti bantay.
- 23 Buntonecto dagiti dakes cadacuada ;
Ibuslonconto dagiti pñac cadacuada ;
- 24 Agerresdanto iti bisin, ket maalundanto iti nadarang a pudot
Ken ti napait a pannacadadael ;
Ket ibaonconto cadacuada dagiti ngipen dagiti narungsot nga animal,
Agraman gita dagiti agcarcarayam iti tapuc.
- 25 Iti ruar ti campilan mamagtalipunngawto,
Ket iti siled ni kigtot ;
Ti babbaro ken virgen agpada a *da-daeennanto*,
Ti agsusu agraman agubanen.
- 26 Kinunac, Iwaracto ida ngata iti adayu,
Pagsardengecto ngata ti lagip cadacuada iti baet dagiti tao ;
- 27 No coma no diac inamac ti pannacagargari ti cabusor,
Di la ket ta dagiti casupiatda dinto umisu ti panangipatoda,
- Di la ket ta cunada coma, Ti imami naitan-oc,
Ket daytoy ni Jehova saanna nga inaramid.
- 28 Ta isuda maysada nga ili nga awanan bagbagá,
Ket awan cadacuada ti pannacagawat.
- 29 ; O no coman masiribda, daytoy maawatanda coma,
Panpanunotenda coma ti maud-udi a banagda !
- 30 ; Casano ti panangpataray ti maysa iti sangaribu,
Ket ti dua patarayenna ti sangapulo ribu,
No di ket inlaco ida ti Batoda,
Ken inyawat ida ni Jehova ?
- 31 Ta ti batoda saan a cas ti Batotayo,
Uray dagiti cabusor met laeng ti agipatpato.
- 32 Ta ti lanutda isu ti nayon ti lanut ti Sodoma,
Ken aggapu iti taltalon ti Gomorra :
Dagiti uvasda, uv-uvay ti apro,
Dagiti sarsar-ayda napait :
- 33 Ti aracda isu ti gita dagiti ul-uleg,
Ken ti nadawel a sabidong dagiti carasaen.
- 34 Saan aya nga adda caniac daytoy a sidudulin,
Nabunon cadagiti gamengco ?
- 35 Cucuac ti pammales ken panggunguna,
Itinto aldaw a pannacagalis dagiti sacada :
Ta asideg ti aldaw ti pannacaraponda,
Ket dagiti dumteng cadacuada agallegdanto.
- 36 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbabawinto gapu cadagiti adipenna ;
No makitana a naibusen ti bilegda,
Ken awan ti *matda* a balud wenno agwayawaya.
- 37 Ket isu cunanto, ; Sadino ti yan dagiti didiosda,
Ti bato a nacamanganda ;
- 38 A nanan ti taba dagiti datonda,
Ken imminun iti arac nga inumen a datonda ?
Tumacderda coma, ket cadacayo tumulongda,
Ti mangsalacnib cadacayo isuda coma.
- 39 Kitaenyo ita a siac, a siac met laeng daydiay,
Ket awan dios a caduac :
Siac pumatayac ken mangbiagac ;

Sumugatac ken mangagasac ;
Ket awan uray asinoman a macailasut
iti imac.

40 Ta ingatoc sadi langit ti imac,
Ket cunac, Idinto nga agnanayon a
sibibiagac,

41 No asaec ti campilanco a sumilsilap,
Ket ti panangocom petpetan ti imac ;
Idissocto ti bales cadagiti cabusorco,
Ket agsupapacacto cadagiti bumusor
caniac.

42 Barteecto iti dara dagiti panac
Ket ti campilanco alun-unennanto ti
lasag ;
Agraman ti dara dagiti napatay ken
dagiti nacayawan,
Manipud olo dagiti mangidalan ti
cabusor.

43 Agragragsaccayo, O dacayo a nacion,
agraman ti ilina :
Ta balsennanto ti dara dagiti adipen-
na,
Ket itednanto ti bales cadagiti cabu-
sorna,
Ket subbotennanto ti dagana ken ti
ilina.

44 Ket ni Moises immay ket sinaona
amin dagiti sao daytoy a canta cadagiti
lapayag dagiti tao, isu, ken ni Josue nga
anac ni Nun.

45 Ket ni Moises tinurposna ti nagsao
cadagitoy a balicas iti amin nga Israel ;

46 ket kinunana cadacuada, Icabilyo ta
pusoyo cadagiti amin a sao nga ipanee-
necco cadazayo itoy nga aldaw, isu nga
ibilinyonto cadagiti annacyo a tungpalen-
da nga aramiden, a ti dagup *met laenŕ*
dagiti sasaoen daytoy a linteg.

47 Ta saan a barengbareng cadacayo ;
gaput ta isu ti pacabiaganyo, ket gapu
itoy mapaatiddugyo dagiti aldawyo iti
daga a pacalalatanyo iti Jordan tapno
tagicuanyo.

48 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
iti daydi met la nga aldaw, a kinunana,

49 Sumang-atca iti daytoy a bantay ti
Abarim, agingga iti bantay Nebo, nga
adda ita daga ti Moab, nga adda iti sangoy
ti Jerico ; ket kitaem ti daga a Canaan,
nga itedco a cucua cadagiti annac ti Israel ;

50 ket matayca iti bantay a sang-atam,
ket maitiponca iti ilim, cas pannacatay ni
Aaron a cabsatno iti bantay Hor, ket nai-
tipon iti ilina :

51 gaput ta naglabsingcayo iti maicani-
was caniac iti tengnga dagiti annac ti

Israel iti yan ti dandanum ti Meriba ti
Cades iti tay-ac ti Zin ; gaput ta didac
sinantificar iti tengnga dagiti annac ti
Israel.

52 Ta sica makitamto ti daga iti sa-
ngoanam, ngem dicanto sumbrec idiaiy
daga nga itedco cadagiti annac ti Israel.

Ti panangbendicion ni Moises.

33 Ket daytoy isu ti bendicion a pina-
mendicion ni Moises a tao ti Dios
cadagiti annac ti Israel idi di pay natay.

2 Ket kinunana,
Ni Jehova naggapu iti Sinai,
Ket dimmanon cadacuada nanipud
Seir ;

Siraraniag nanipud bantay Paran,
Ket naggapu cadagiti linaclacsa a sa-
santo :

Iti imana a canawan maysa a dumar-
darang a linteg nga agservi cada-
cuada.

3 Wen, iti ili ayatenna ;
Amin a sasantona ita imam addada :
Ket cadagiti sacam nagtugawda :
Cadagiti saom awatento *ti tunggal*
maysa.

4 Maysa a linteg imbilin cadatay ni
Moises,
Iti gimong ni Jacob maysa a tawid.

5 Ket isu idi ti ari idiaiy Jesurun,
Idi dagiti pangolo ti ili naguum-
mongda,
Amin a caputotan ti Israel a nagtiti-
ponda.

6 Agbiag coma ni Ruben, ket di coma
matay ;
Wenno di coma bassit dagiti taona.

7 Ket daytoy *ti pannacabendicion* ni
Juda : ket kinunana,
Denggem, Jehova, ti timec ni Juda,
Ket ipanmo iti yan dagiti taona :
Isu nakicabil a biangna laeng cadagi-
ti imana :

Ket sicanto ti maysa a badang a mai-
busor cadagiti casupringna.

8 Ket ti maipapan ken Levi, isu kinu-
nana,
Ti Tumimmo ken Urimmo addada iti
taom a nadiosan,
Isu a sinuutmo idiaiy Massa,
Isu a kinasusismo idiaiy dandanum ti
Meriba ;

9 A kinunana maipapan iti amana ken
inana, Saanco a nakita ;
Dina impaneenc dagiti cacabsatna,

- Ket dina met naamammo dagiti an-
nacna met laeng :
- Ta ti saom tinungpalda,
Ket ti tulagmo salimetmetanda
- 10 Isurodanto ken Jacob dagiti bilbi-
linmo,
Ket iti Israel ti lintegmo :
Icabildanto ti incienso iti saclanġmo,
Ken sibubukel a daton a mapuuran
iti rabaw ti altarmo.
- 11 Bendicionam, Jehova, ti cucuana,
Ket awatem ti gapuanan dagiti ima-
na :
Salputem ti lomlomo dagiti tumacder
a bumusor kencuana,
Ken dagiti kencuana gumura, tapno
ti umingar dida mapidua.
- 12 Ti maipapan ken Benjamin, kinuna-
na,
Ti ay-ayaten ni Jehova agnaedto a
sitalalged iti abayna ;
Iti agmalmalem salucubanna,
Ket isu agyan iti baet dagiti abagana.
- 13 Ket iti maipapan ken Jose kinunana,
Bendito ken Jehova coma ti dagana,
Gapu cadagiti napateg a parabur ti
langit, gapu iti linnaaw,
Ken gapu iti yuyeng a nagpasag iti
baba,
- 14 Ken gapu cadagiti napateg a parabur
dagiti bungbunga ti init,
Ken gapu cadagiti napateg ti panag-
dackel ti bulbulan,
- 15 Ken gapu cadagiti nangrona a para-
bur dagiti banbantay a nalacayan,
Ken gapu cadagiti napateg a parabur
dagiti turud nga agnanayon,
- 16 Ken gapu cadagiti napateg a parabur
ti daga ken ti kinalabonna,
Ken ti naimbag a nakem ti nagnaed
iti kinarangpaya :
Iti olo ni Jose *pannacabendicion* ti
dumanon coma,
Ken iti tuctuc ti olo ti naisina cada-
giti cacabsatna.
- 17 Ti umuna nga anak ti pangenna, kina-
dayag isut' cucuana ;
Ket dagiti sarsarana isudat' sarsara
ti atap a baca :
Cadacuada ti pangdarondonna cada-
giti il-ili, isuda amin, *uray* agingga
iti pungpungto ti daga :
Ket isuda ti linaclacsá ni Efraim,
Ket isuda ti rinibrihu ni Manases.
- 18 Ket iti maipapan ken Zabulon kinu-
nana.
Agragsacca, Zabulon, iti panagruar-
mo ;
- Ken ni Isacar, cadagiti toltoldam.
- 19 Ayabandanto dagiti tattao a dumanon
iti bantay ;
Idatondanto dagiti sacrificio ti kina-
linteg sadiay :
Ta susupendanto ti kinarabon dagiti
taaw,
Ken dagiti nalmeng a gamgameng ti
cadaratan.
- 20 Ket iti maipapan ken Gad kinunana,
Bendito coma ti mamadackel ken
Gad :
Aгнаed cas leon a babai,
Ket caramutanna ti tackiag, wen, ti
tuctuc ti olo.
- 21 Ket insaganana iti bagina ti umuna
nga apag,
Ta ti bage ti mangted iti linteg nai-
dulin idi ;
Ket immay *agraman* dagiti pangolo
ti ili ;
Isu ti nangipatungpal ti kinalinteg ni
Jehova,
Ken dagiti bilbilinna iti Israel.
- 22 Ket ti maipapan ken Dan kinunana,
Ni Dan maysa nga urbon ti leon,
A lumagto manipud Dasan.
- 23 Ket ken Neftali kinunana,
O Neftali, napnec iti parabur,
Ken napno iti bendicion ni Jehova,
Tagicuam ti laud ken abagatan.
- 24 Ket ken Aser kinunana,
Bendito coma ni Aser iti panagputot :
Macaay-ayo coma cadagiti cacabsatna,
Ket ibatocna coma ti sacana iti lana.
- 25 Dagiti balunetmo landoc ker suer-
danto ;
Ket cas cadagiti aldawmo, ti pigsam
castanto.
- 26 Awan ti siasinoman a pumada iti
Dios, O Jesurun,
A sacayanna ti langlangit tapno caba-
dangmo,
Ken iti kinadaegna, iti langlangit.
- 27 Ti agnanayon a Dios isut' disso a
naedmo,
Ken iti baba adda dagiti tactackiag
nga agnanayon :
Ket pinapanawna ti cabusor iti sa-
ngom,
Ket kinunana, Dadaelem.
- 28 Ket ti Israel agnaed a sitalalged,
Ti ubbog ni Jacob agwaywayas,
Iti maysa a daga a cabungbungaan
ken caaracan iti baro ;
Wen, dagiti langitna itnagda ti lin-
naaw.
- 29 Nagasatca, O Israel ;

1 Asino ti pumadpad kenca, a maysa nga ili nga insalacan ni Jehova, A calasag ti badangmo, Ken campilan ti kinadaegmo! Ket dagiti cabusormo, isuda met laeng tumulocdanto kenca; Ket sica payátemto dagiti nangato a luglugarda.

Ti ipapatáy ni Moises.

34 Ket ni Moises simmanġ-at nanipud iti tantanap ti Moab agingġa iti bantay Nebo, iti tapaw ti Fasga, nga adda iti sangó ti Jerico. Ket ni Jehova imparangna kencuana ti isu-amin a daga ti Galaad, agingġa iti Dan,

2 ken amin ti Neftali, ken ti daga ti Efraim ken Manases, ken amin a daga ti Juda, agingġa iti taaw nga akinlicud,

3 ken ti Abagatan, ken ti Tanap ti lobong ti Jerico a ciudad a capalmaan, ingġana iti Zoar.

4 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Daytoy ti daga nga insapatac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob a kinunac, Itedconto daytoy iti putotmo: impakitac kenca cadagiti matam, ngem dicanto macapan idia.

5 Iti casta ni Moises nga adipen ni Jehova natay idia y iti daga ti Moab, cas mayannurot iti sae ni Jehova.

6 Ket isu naitabon iti lobong ti daga ti Moab iti sangó ti Bet-pehor: ngem awan ti macaammo iti taneinna agpapan itoy nga aldaw.

7 Ket ni Moises agtawen iti sangagasut ket dua pulo idi natay: ti matana saan a nacullaapan, wenno nacsayan ti cadawyan a pigsana.

8 Ket dagiti annac ti Israel sinangitanda ni Moises iti tantanap ti Moab iti tallopulo nga aldaw: casta ti pannacaungpot dagiti aldaw ti panagsangsangit iti panagliday a gapu ken Moises.

9 Ket ni Jesue nga anac ni Nun napno idi iti espiritu ti kinasirib; ta ni Moises impátayna kencuana ti im-imana: ket dagiti annac ti Israel impanġagda ket inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

10 Ket sipudnan nga awan timmaud a mammaġto iti Israel, a capada ni Moises nga inam-ammo ni Jehova iti rupanrupa,

11 iti amin a pagilasinan ken datdatlag, nga imbaon kencuana ni Jehova tapno aramidenna ida iti daga nga Egipto, ken Faraon, ken iti isu-amin nga adipenna, ken iti amin a dagana,

12 ken iti amin nga ima a mannacabal-in, ken iti amin a dadaackel a nacakigkig-tot, nga inaramid ni Moises iti imatang ti dagup ti Israel.

TI LIBRO NI JOSUE.

Ti pananġcumit ni Jehova ken Josue. Ni Josue isaganana ti panagballasiw iti Jordan.

1 Ket naaramid iti calpasan ti ipapatáy ni Moises nga adipen ni Jehova, a ni Jehova nagsao ken ni Josue nga anac ni Nun, a catulongan ni Moises, a kinunana,

2 Ni Moises nga adipenco natayen: tumacderca nġarud itatta, ket ballasiwem daytoy Jordan, sica ken isu-amin daytoy nga ili, iti daga isu nga itedco cadacuada, cadagiti met laeng annac ti Israel.

3 Ti tumungġal disso a ti dapan ti sacam baddekennanto, dayta itedconto cadacayo, a cas insaoc idi ken ni Moises.

4 Manipud iti let-ang ken iti daytoy a Libano agingġa iti dackel a carayan, ti carayan nga Eufrates, isu-amin a daga dagiti Jetteo, ken agingġana iti dackel a taaw iti agpalelennecan ti init, isunto ti sacopyo.

5 Uwanti ti siasinoman a macagaway kenca cadagiti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo: cas iti caaddac idi ken ni Moises castanto met ti caaddac kenca; dicanto baybay-an ken dicanto met panawan.

6 Bumilegca ket umingelca; ta sicanto ti mamagtawid itoy nga ili iti daga nga insapatac cadagiti ammada nga itedco cadacuada.

7 Isuna laeng a bumilegca ken umingelca unay, tapno tungpalem nga aramiden iti cas mayalubog iti isu-amin a linteg, nga imbilin ni Moises nga adipenco kenca: saanmo a pagpanawan uray iti macanawan uray iti macatigid, tapno agbanagcanto a sisasayaat iti sadinoman a papanam.

8 Daytoy a libro ti linteg dinto umadayo ita nġiwatmo: no di ket iti aldaw ken iti rabii panpanunotemto, tapno tungpalem nga aramiden ti cas mayalubog iti isu-amin nga adda a naisurat kenca: ta iti casta paranġ-ayemto ti dalanmo ket iti casta addanto naimbag a banagmo.

9 Saanco nga imbilin kenca? Bumilegca, ket umingelca: saanca nga agbuteng

ket dica met agcullayaw: ta ni Jehova a Diosmo adda kenca iti sadinoman a papanam.

10 Idin ni Josue binilinna dagiti turturayen ti ili, a kinunana,

11 Magnacay ket lasatenyo daytoy a pacarso ket ibilinyo cadagiti tattao, a cunayo, Mangsaganacayo iti taraon: ta iti uneg ti tallo nga aldaw bumallasiwcayto itoy Jordan tapno sumreccayo nga agtagicua iti daga, a ni Jehova a Diosyo itedna cadacayo, tapno isut' tagicuaenyo.

12 Ket ni Josue nagsao cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti cagudua ti caputotan ni Manases, a kinunana,

13 Lagipenyo ti sao nga imbilin ni Moises, nga adipen ni Jehova cadacayo, a kinunana, Ni Jehova a Diosyo iniccannacayo iti inaná, ket intedna daytoy a daga.

14 Dagiti assawayo, annacyo ken dagiti an-animalyo agyandanto iti daga nga inted ni Moises cadacayo iti ballasiw ti Jordan; nġem bumallasiwcayto a siingam, amin dagiti lallaki a napigsa ken maingel iti masangoanan dagiti cacabsaty, ket tulonganyonto ida;

15 inġganat' di itedto ni Jehova iti inaná cadagiti cacabsaty, a cas iti pananġtedna cadacayo, ket isuda tagicuaendanto met ti daga nga ited ni Jehova a Diosyo cadacuada: ket sacayto agsubli iti daga a pagtagicuaenyo, ket isut' tagicuaenyo, isu nga inted ni Moises nga adipen ni Jehova cadacayo iti ballasiw ti Jordan nga agtulong iti leleggacan ti init.

16 Ket idin simmungbatda ken ni Josue, a kinunada, Amin nga imbilinmo cadacami aramidenminto, ket mapancanto iti uray sadino a pangibaonam cadacami.

17 Cas iti panagtulnogmi idi ken ni Moises cadagiti isu-amin a banag, casta met ti panagtulnogminto kenca: ni Jehova a Diosmo adda coma laeng kenca a cas iti kinaaddana idi ken ni Moises.

18 Uray siasinonto a sumalungasing iti

bilinmo, ket dinto coma agtungpal cadagiti saom iti amin nga ibilinmonto mapapatayto; isuna laeng a bumilegca ken umingelca.

Dagiti agsimisim maibaonda idia Jerico; idinto a mabirueda, mailemmenġda ken Raab ken mapagawidda.

2 Ket ni Josue nga anac ni Nun imbaonna manipud Setim dagiti dua nga agsiim iti nalimed unay, a kinunana cada-cuada, Incayo, imatanganyo ti daga, ken ti Jerico. Isuda napanda, ket simrecca iti balay ti maysa a babai a balanġcantis a managan Raab, ket nagdagúda sadiay.

2 Ket isut' idi naidamag iti ari ti Jerico, anacuna, Adtoy a tattao cadagiti annac ti Israel immayda ditoy ita a rabii a mangsiim iti daga.

3 Ket idin ti ari ti Jerico nagbaon ken ni Raab, a kinunana, Iruarmo dagiti tattao nga immayda kenca, ket simrecca iti balaymo; ta immayda a mangsiim iti isu-amin a daga.

4 Nġem di babai innalana dagidi dua a tattao, ket inlemmenġna ida; ket kinunana, Wen, dagiti tattao immayda caniac: nġem saanco nga ammo no taga anoda idi:

5 ket naaramid a idi umadani ti pannacapunit ti ruangan, idi nasipnġeten dagidi a tattao rimmuarda; ket diac ammo no sadino ti napananda; surutenyo ida iti madarás, ta abutenyo ida.

6 Nġem isu pinaulina ida iti pangatepan, ket inlemmenġna ida cadagiti poon ti lino nga inurnosna iti rabaw ti pangatepan.

7 Ket dagiti tattao kinamatda ida iti dalan nga agturong iti Jordan aginġga cadagiti pagballasiwan: ket apaman a dagidiay nagcamat cadacuada nacamarda, rinipanda di ruangan.

8 Ket idi dida pay nagidda, isu immuli a napan cadacuada iti rabaw ti pangatepan;

9 ket kinunana cadagiti tattao, siac ammoc a ni Jehova intedna cadacayo daytoy a daga, ket dacami mabutenġcami a gapu cadacayo: ket dagiti amin nga agnaed iti daga agrunawda iti sangoyo.

10 Ta nanġegmi a ni Jehova pinagmaganaga dagiti danum ti Baybay a Nalabaga iti sanġoananyo, idi a rimmuarcayo sadi Egipto; ken daydi inaramidyo cadagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo, a nagyanda idi iti ballasiw ti Jordan, da Sejon ken Og, isuda a pinapatayyo a tinalipupus.

11 Idinto a nanġegmi daydi nagrunaw ti pusomi, awanen ti natda nga ingel iti uray maysa, a gapu cadacayo. Ta ni Jehova a Diosyo, isut' Dios idiaay ngato sadi langit, ken iti baba ditoy daga.

12 Agdawatac nġarud cadacayo itatta, a pagsapataandac ken ni Jehova, nga iti cas pananġngaasic cadacayo, castanto met ti aramidenyo iti balay ni amac, ket iccandac iti napudno a tanda;

13 ket biagenyonto ni amac ken ni inac, ken dagiti cacabsatco a lallaki ken babbai, ken amin daydiay nga isut' cucuada, ket ispalenyonto dagiti biagmi iti patay.

14 Ket dagiti tattao kinunada kencuana, Ti biagmi maipaay iti biagmo, no dicayto ipalgac coma daytoy a panġgepmi; ket isunto, nga intono ni Jehova itedna dacacami daytoy a daga, agaramidcaminto kenca a sicacaasi ken sipupudno.

15 Idin isu pinaulogna ida iti maysa a tali iti tawa: ta ti balayna adda idi iti rabaw ti bacud ti ili; ket isu nagtaeng idi iti rabaw ti bacud.

16 Ket kinunana cadacuada, Incayo iti bantay: di la ket ta dagiti cumamat, matumpungandacayo: ket agyancayo idiaay a silelemmeng iti tallo nga aldaw, ingganat' dagidiay nga agcamat cadacayo, agawidda, ket iti calpasanna incayto iti dalanyo.

17 Ket dagiti lallaki kinunada kencuana, Dacami dicamto mapabasol iti sapatam isu a pinaisapatam cadacami.

18 Kitaem ta intono sumreccami iti daga, sica icalutmonto daytoy a tali a nalabaga iti tawa isu a nanġyulogam dacacami, ket sica ummongemto iti balaymo ni amam ken ni inani, dagiti cacabsatmo ken amin a cabbalay ni amam.

19 Ket isunto, a siasinoman a rumuar cadagiti ruangan ti balaymo a mapan iti calzada, ti darana addanto iti rabaw ti olona, ket awanto ti basolmi: ket uray siasinoman a makinaedto kenca iti balaymo, ti darana adda iti rabaw ti olomi no addanto ima a mangsagid kencuana.

20 Nġem no sica ipalgacmonto daytoy a panġgepmi, dacami nġarud dicamto mapabasol iti daytoy a sapatam isu a pinaisapatam cadacami.

21 Isu simmungbat, Cas ti kinunayo, castanto cofna. Ket iti castoy imbaonna ida, ket napandan; ket ingalutna di tali a nalabaga iti tawa.

22 Ket rimmuarda, ket nacagtengda iti bantay ket nagyanda idiyay iti tallo nga aldaw, aginggat' dida nagawid dagiti nacamata cadacuada; ket dagidi nacamata, nagbirucda cadacuada iti amin a daldalan, ngem dida nasaracan ida.

23 Ket idinto a binaliwanda ti pagnada dagidi dua a tattao simmalogda iti bantay, ket naglasatda, ket immayda ken ni Josue nga anac ni Nun; ket sinaritada amin dagiti napasamacda.

24 Ket kinunada ken ni Josue, Pudno a ni Jehova inyawatna amin a daga cadagiti imatayo; ket maysa pay, amin dagiti agnaed iti daga agrunawda iti sangotayo.

Ti ornos a maipapan iti panangballasiw iti Jordan. Ti ili agballasiw iti Jordan.

3 Ket ni Josue bimmangon a nasapa iti bigat; ket immalisda nanipud Setim, ket immayda agingganat' Jordan, isu, ken amin dagiti annac ti Israel; ket nagyanda sadiay iti sacbay ti ibaballasiwda.

2 Ket naaramid idi calpasan ti tallo nga aldaw, a dagiti agturturay naglasatda idi iti nagtengngaan ti pacarso;

3 ket nagbilinda iti ili, a kinunada, Intono makitayo coma ti lacasa ti tulag ni Jehova a Diosyo, ken dagiti sacerdote a dagiti Levitas nga agawit kencuana, dacayo umaliscayo iti yanyo, ket sumurotcayo kencuana.

4 Ngem addanto pacaibaetanyo kencuana a cas iti rucod ti dua ribu a sico: dicayto dumenna kencuana: tapno maammoanyo coma ti dalan isu nga ayenyo: agsipud ta dacayo dicay naglasatan idi sacbay itatta daytoy a dalan.

5 Ket ni Josue kinunana iti ili: Santificarenyo dagiti bagíyo, ta ni Jehova agaramidto no bigat iti tengngayo cadagiti datdatlag.

6 Ket ni Josue nagsao cadagiti sacerdote, a kinunana, Alaenyo ti lacasa ti tulag, ket agballasiwcayo iti masangonanan ti ili. Ket isuda innalada ti lacasa ti tulag, ket napanda idi una ti ili.

7 Ket ni Jehova kinunana ken ni Josue, Itoy nga aldaw rugiancanto nga itan-oc iti imatang ti amin nga Israel, tapno maammoanda coma, a cas ti caaddac idi ken ni Moises, castanto ti caaddac kenca.

8 Ket ibilinmonto cadagiti sacerdote a

mangawit iti lacasa ti tulag, a cunaem, Intono macaaycayo iti igid dagiti dandanum ti Jordan, agtacerdayto a siseseccad iti Jordan.

9 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac ti Israel, Umaycayo ditoy, ket imdennganyo dagiti sao ni Jehova a Diosyo.

10 Ket ni Josue kinunana, Ditoy maammoanyonto a ti Dios a sibibiag adda iti nagtengnganyo, ket isu pacsiatennanto a di bumurong iti sangoyo ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Heveo, ken ti Ferezeo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken ti Jebuseo.

11 Adtoy, ti lacasa ti tulag ti Apo ti isu-amin a lubong agballasiw iti Jordan iti sangonanyo.

12 Gapuna a mangalacayo iti sangapulo ket dua a tattao cadagiti caputotan ti Israel, iti tumunggal caputotan maysa a tao.

13 Ket maaramidto, a intono dagiti dapdapan dagiti sacsaca dagiti sacerdote a mangawit iti lacasa ni Jehova, nga Apo ti isu-amin a lubong, maisaaddanto cadagiti dandanum ti Jordan, a dagiti dandanum ti Jordan agbingaydanto, dagiti met laeng dandanum a sumalog manipud surong; ket agintecedanto iti sangcagabsuon.

14 Ket naaramid idi, nga idi a ti ili immalis nanipud cadagiti toltoldana, tapno agballasiwda iti Jordan, dagiti sacerdote a nagawit iti lacasa ti tulag addada iti sangonanan ti ili;

15 ket idi a dagidi a nagawit idi lacasa simreca iti Jordan, ken dagiti sacsaca dagiti sacerdote a nagawit idi lacasa naitanebda idi igid ti danum (ta ti Jordan aglippias iti amin a ngarngarabna iti amin a tiempo ti panagani,)

16 a dagiti dandanum a sumalog idi nga aggapu iti surong nagsardengda; ket timmacerda iti maysa a gabsuon, iti adayu idiyay Adom, a ciudad nga adda iti abay ti Sartan; ket dagidiay a nagsalog a nagturonng iti baybay ti Arabah, iti Baybay ti Asin met laeng, naibusdan amin, ket ti ili nagballasiw idi iti hatog ti Jerico.

17 Ket dagiti sacerdote a mangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova nagtacerda a siseseccad iti daga a namaga iti tengnga ti Jordan; ket isu-amin nga Israel nagballasiw iti daga a namaga, aginggat' amin a nacion nalpasda a nagballasiw iti Jordan.

Dagiti batbato a pacalaglagipan naala iti Jordan ket naipatacderda idia'y Galgal.

4 Ket naaramid, nga idi a dagiti isu-amin a nacion nalpasda a nagballasiw idi Jordan, a ni Jehova nagsao ken ni Josue, a kinunana,

2 Mangalacayo iti sangapulo ket dua a tattao iti ili, iti tunggal caputotan maysa a tao,

3 ket ibilinyo cadacuada, a cunaen, Mangalacayo manipud iti tengnga ti Jordan, iti lugar a nagtaceran a siseseccad dagiti saca dagiti sacerdote, iti sangapulo ket dua a bato, ket itugotyo ida cadacayo ket idissoyo ida, iti pagdagusanyo isu a pagdagusanyonto itoy a rabii.

4 Ni Josue nangayab ngarud cadagiti sangapulo ket dua a tattao nga insaganana nga annac ti Israel, iti tunggal caputotan maysa a tao:

5 ket ni Josue kinunana cadacuada, Magnacayo iti sangaoanan ti lacasa ni Jehova a Diosyo iti tengnga ti Jordan, ket tunggal tao cadacayo mangibaclay coma iti maysa a bato, a cas mayalubog iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ti Israel;

6 tapno daytoy isu coma ti pagilasinan cadacayo, nga, intono dagiti annacyo saludodenda iti umay a tiempo, a cunaenda, Ania aya ti pangipapananyo cadagitoy a batbato?

7 Ket iti casta cunayonto cadacuada, Agsipud ta dagiti danum ti Jordan nagbisngayda iti sangaoanan ti lacasa ti tulag ni Jehova; idi naiballasiw idia'y Jordan, dagiti danum ti Jordan nagbisngayda: ket dagitoy a batbato isudanto ti pacalaglagipan cadagiti annac ti Israel iti agnayanon.

8 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda iti casta a cas imbilin ni Josue, ket nangalada iti sangapulo ket dua a batbato iti tengnga ti Jordan, cas sinao ni Jehova ken ni Josue, cas iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ti Israel; ket intugotda ida iti nagdagusanda, ket indisoda ida sadiay.

9 Ket ni Josue nangicabil iti sangapulo ket dua a batbato iti tengnga ti Jordan iti disso a nagtaceran dagiti sacsaca dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa ti tulag: ket addada idia'y agingnga itoy nga aldaw.

10 Ta dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa nagtacerda iti tengnga ti Jordan, agingganat' di naturpos amin a banag a ni

Jehova imbilinna ken Josue a saoenca cadagiti tattao, cas mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilin idi ni Moises ken ni Josue: ket dagiti tattao nagdarasda ket nagballasiwda.

11 Ket naaramid, nga idi amin dagiti tattao nalpasda a nagballasiw, a di lacasa ni Jehova naiballasiw, ken dagiti sacerdote, iti sangao dagiti tattao.

12 Ket dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad, ken ti cagudua ti caputotan ni Manases nagballasiwda a siigam iti sangaoanan dagiti annac ti Israel, a cas sinao ni Moises cadacuada:

13 aguppat a pulo a ribu dagiti nasagana a siigam a makigubat nagballasiwda iti sango ni Jehova a napan iti pagbabacalan, cadagiti tay-ac ti Jerico:

14 Iti daydi nga aldaw ni Jehova intan-ocna ni Josue iti saclang ti isu-amin nga Israel; ket nagbutengda kencuana a cas iti panagbutengda ken Moises iti amin nga aldaw ti panagbiagna.

15 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a kinunana,

16 Bilinem dagiti sacerdote nga agawit iti lacasa ti tulag, a bumangcagda iti Jordan.

17 Ni Josue ngarud binilinna dagiti sacerdote, a kinunana, Bumangcagcayo iti Jordan.

18 Ket naaramid, nga idi a dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova bimmangcagda manipud iti tengnga ti Jordan, ket dagiti dapan dagiti sacsaca dagiti sacerdote naitacdannga iti namaga a daga, a dagiti danum ti Jordan nagsublida iti lugarda, ket naglippiasda cadagiti isu-amin a ngarabna, a cas met la idi cagagapuda.

19 Ket dagiti tattao bimmangcagda idia'y Jordan iti maicasangapulo nga aldaw ti ununa a bulan, ket nagpacarsoda idia'y Galgal, iti beddeng a daya ti Jerico.

20 Ket dagiti sangapulo ket dua a bato, nga innalada idia'y Jordan, ni Josue insaadna ida idia'y Galgal.

21 Ket nagsao cadagiti annac ti Israel, a kinunana, Intono dagiti annacyo saludodendanto cadagiti ammada iti umay a tiempo, a cunaenda, Ania ti caipapanan dagitoy a batbato?

22 Isunton ti panangipacaammoyo coma cadagiti annacyo, a cunacyo, Ti Israel nagballasiw itoy Jordan iti namaga a daga.

23 Ta ni Jehova a Diosyc pinagmagana dagiti danum ti Jordan nanipud iti sanġoyo, inġganat' nacaballasiwcayo, a cas inaramid ni Jehova a Diosyo iti Baybay a Nalabaga, isu a pinagmagana iti sanġoanmi, inġganat' nacaballasiwcamidi;

24 tapno isu-amin a tattao ditoy lubong maanmoanda coma ti ima ni Jehova, nġa isut' mannacabalin: tapno agbutengcayo coma ken Jehova a Diosyo iti agnanayon.

Dagiti Cananeo mapakigtotda. Ti pananġngilin iti pascua. Ti mana agsardeng. Ti sirmata ni Josue.

5 Ket naaramid, nġa idi dagiti amin nġa ar-ari dagiti Amorreo, nġa addada iti ballasiw ti Jordan iti laudenna, ken amin dagiti ar-ari dagiti Cananeo, nġa adda iti igid ti baybay, nanggeda no casano ti pananġpamaga ni Jehova cadagiti danum ti Jordan nanipud iti sanġoan dagiti annac ti Israel, aginġganat' nacaballasiwcamidi, a dagiti puspusoda nagrunawda, ket awanen ti inġel cadacuada, a gapu cadagiti annac ti Israel.

2 Iti daydi a tiempo kinuna ni Jehova ken ni Josue, Manġaramidca cadagiti camcampit a pamulináwen ket cugitem manen a piduaen dagiti annac ti Israel.

3 Ket ni Josue nangaramid cadagiti camcampit a pamulináwen, ket kinuugitna dagiti annac ti Israel idiaiy turod dagiti nacugit.

4 Ket daytoy ti gapuna a nangcugit idi ni Josue: isu-amin a tattao a rimmuar idiaiy Egipto, a lallaki, a dagiti amin a tattao met laeng ti gubat, natayda iti let-ang iti dalan, iti calpasan ti iruruarda idiaiy Egipto.

5 Ta isu-amin a tattao a rimmuar idiaiy Egipto nacugitda; nġem isu-amin a tattao a nayanac iti let-ang iti dalan idi naggapuda idiaiy Egipto, saanda a nacugit.

6 Ta dagiti annac ti Israel nagnada iti uppat a pulo a tawen idiaiy let-ang, aginġga cadagiti isu-amin a nacion, a cadagiti tattao met laeng ti gubat a rimmuar idiaiy Egipto, naibusda, agsipud ta dida impangag ti timec ni Jehova; isuda a nangisapataan ni Jehova a dina palubosan ida a cumita iti daga isu nġa insapata ni Jehova cadagiti ammada nġa itedna coma cadaami, maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró.

7 Ket dagiti annacna, isuda a binanġona iti saadda, ni Josue kinuugitna ida: ta

saanda a nacugit, agsipud ta dida kinugit ida iti dalan.

8 Ket naaramid, nġa idi nalpasda a kinugit amin a nacion, a nagyanda cadagiti disdissoda idiaiy pacarso, aginġganat' naimbaganda.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Itoy nġa aldaw inlisic cadacayo ti pannacababalaw ti Egipto. Gapuna a ti nagan daydiay a lugar isut' idi Galgal, inġganat' itoy nġa aldaw.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagtoldada idiaiy Galgal; ket nagpascuada idi maicasangapulo ket uppat nġa aldaw ti bulan iti rumabii cadagiti tanap ti Jerico.

11 Ket nanganda iti apit ti daga iti bigat iti calpasan ti pascua, cadagiti bibingca nġa awan levadurada ken bucbukel a kinirog, iti daydi met la nġa aldaw.

12 Ket ti mana nagsardeng iti bigat, idi calpasan ti pannacacaanda iti apit ti daga; dagiti annac ti Israel awanen ti manada uray caano; no di ket nanganda iti bunga ti daga ti Canaan iti daydi a tawen.

13 Ket naaramid, nġa idi a ni Josue adda iti denna ti Jerico, nġa intangadna dagiti matana ket kimmita, ket adtoy, ti maysa a lalaki a nagtacerd iti sanġona a siaasut ti campilanna idi imana: ket ni Josue immasideg kencuana, ket kinunana kencuana, ¿Sicat' caduami? ¿wanno sicut' cabusormi?

14 Ket isu kinunana, Saan; nġem siac cas ti principe ti buyot ni Jehova nġa umayac ita. Ket ni Josue nagpacleb iti daga, ket nagdaydayaw, ket kinunana kencuana, Ania ti cuna ni Apoc iti adipenna?

15 Ket ti principe ti buyot ni Jehova kinunana ken Josue, Iccatem ta zapatosmo ita sacam; ta iti disso a nagtacerdam isut' nasantoan. Ket ni Josue tinunġpalna a casta.

Ti pannacalawlaw ken pannacadaael ti Jerico.

6 Ti Jerico napunitan a naimbag a gapu cadagiti annac ti Israel: awan a pulos ti macaruar ket awan met ti macastrec.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Kitaem, inyawatco ita imam ti Jerico, ken iti arina, ken dagiti tattao a mainġel.

3 Ket lawlawmento ti ciudad, amin dagiti tattao ti gubat, lawlawenyonto

maminsan ti ciudad. Castanto ti aramidem iti innem nga aldaw.

4 Ket pito a sacerdote mangicuyogdanto iti pito a tangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sangho ti lacasa: ket iti maicapito nga aldaw lawlawenyonto ti ciudad iti maminpito a d'aras, ket dagiti sacerdote paguniendanto dagiti tangtangguyob.

5 Ket isunto, nga, intono pagtinkenda a napaut ti sara ti carnero a lallaki, ken intono mang'egyo ti timec ti tangguyob, isu-amin a tattao agriawdanto iti natbag nga ariwawa; ket ti bacud ti ciudad margayto a masinanap, ket dagiti tattao sumang'atdanto tunggal maysa a sililinteg iti sanghoananna.

6 Ket ni Josue nga anac ni Nun inayabanna dagiti sacerdote, ket kinunana cadacuada, Alaenyo ti lacasa ti tulag, ket pito a sacerdote mangicuyogda coma iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sanghoanan ti lacasa ni Jehova.

7 Ket isuda kinunada cadagiti tattao, Magnacayo, ket lawlawenyo ti ciudad, ket dagiti siiigam a tattao magnada coma iti sanghoanan ti lacasa ni Jehova.

8 Ket isu idi a casta, nga, idi a ni Josue nagsao cadagiti tattao, dagiti pito a sacerdote a nangicuyog iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki nagnada iti sanghoanan ni Jehova, ket pagpagunienda dagiti tangtangguyob: ket ti lacasa ti tulag ni Jehova sinurotna ida.

9 Ket dagiti siiigam a tattao napanda iti sanghoanan dagiti sacerdote nga agpagpaguni idi cadagiti tangtangguyob, ket dagiti buybuyot simmurotda idi lacasa, dagiti sacerdote pagpagunienda dagiti tangguyob idi a magmagnada.

10 Ket ni Josue binilinna dagiti tattao, a kinunana, Dicayto agriraw, saan coma a mang'eg ti timecyo, saanto a sumngaw ti uray ania a sao dita ngiwatyo, aging'gana iti aldaw a panangibagac cadacayo nga agriawcayo; isunton ti panagriawyo.

11 Iti casta pinailawlna di lacasa ni Jehova iti ciudad, a linicmutda iti namin-san: ket napanda iti pacarso ket nagdagúsda idi pacarso.

12 Ket ni Josue bimman'gon a nasapa unay iti bigat, ket dagiti sacerdote binagcatda di lacasa ni Jehova.

13 Ket dagiti pito a sacerdote a nangicuyog iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sanghoanan ti lacasa

ni Jehova napanda a cancanayon, ket pinagtimecda dagiti tangtangguyob: ket dagiti siiigam a tattao napanda iti sanghoananda; ket dagiti buybuyot simmurotda iti lacasa ni Jehova, a dagiti sacerdote pagtintinkenda dagiti tangtangguyobda idi a magmagnada.

14 Ket iti maicadua nga aldaw linawlawda ti ciudad iti namin-san, ket nagsublida iti pacarso: casta ti inaramidda iti innem nga aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nga aldaw, a bimman'gonda a nasapa unay iti parban'gon, ket linawlawda di ciudad iti casdi met laeng iti naminpito a d'aras: daydi laeng nga aldaw ti pananglawlawda iti ciudad iti naminpito a d'aras.

16 Ket naaramid idi maicapito a d'aras, idi a dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangtangguyobda, a ni Josue kinunana cadagiti tattao, Agriawcayo; ta ni Jehova intedna cadacayo ti ciudad.

17 Ket ti ciudad maipaayto, isu met laeng ken dagiti isu-amin nga adda iti unegna, ken ni Jehova; ni laeng Raab a balangcantis ti agbiagto, isu ken isu-amin nga adda a cadduana iti balay, agsipud ta inlemmengna dagiti nabaon nga imbaontayo.

18 Ngem dacayo, isuna laeng a liclican- yo ti banag a naipaay, di la ket ta idi nga impaayo, no mangalacayo iti naipaay; iti casta aramidenyo a mailunod ti pacarso ti Israel, ket isut' riribukenyo.

19 Ngem isu-amin a pirac ken balitoc, ken alicamen a suer ken landoc nasantoandanto ken Jehova: mapandanto iti pagmang'an ni Jehova.

20 Iti casta dagiti tattao nagpuccawda, ket dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangtangguyobda: ket naaramid, idi a dagiti tattao nangegda di aweng di tangguyob, a dagiti tattao nagpuccawda iti natbag nga ariwawa, ket di bacud nargaay a nasinanap, iti casta dagiti tattao simreceda iti ciudad, tunggal tao a sililinteg iti sangona, ket innalada di ciudad.

21 Ket pinatáyda nga inkisap amin nga adda iti uneg ti ciudad, lallaki man ken babai agpadpada, ubbing' man ken lallacay agpadpada, ken baca, ken carnero, ken asno, iti tadem ti campilan.

22 Ket ni Josue kinunana cadagiti dua a tattao a nagsiim iti daga, Sumreccayo iti balay ti babai a balangcantis, ket iruaryo

ditoy ti babai, ken isu-amin a cucuana, a cas insapatayo kencuana.

23 Ket dagiti agtutubo a lallaki a nagsiim simreeda, ket inruarda ni Raab, ken ni amana, ken ni inána, ken dagiti cacab-satna, ken isu-amin a cucuana; isu-amin a cacabagianna casta met a inruarda; ket incabilda ida iti ruar ti pacarso ti Israel.

24 Ket pinuranda di ciudad iti apuy, ken isu-amin nga adda kencuana; ti laeng pirac, ken balitoc, ken dagiti alicamen a suer ken landoc, ti indulinda iti pagga-menġan ti balay ni Jehova.

25 Nġem ni Raab a balanġantis, ken dagiti cabbalay ni amana, ken amin a cucuana, isuda laeng ti inispal a nabiag ni Josue; ket ni Raab nagnaed iti tengnġa ti Israel inġgana itoy nġa aldaw, ta inlemmenġna dagidi nabaon nġa imbaon idi ni Josue a mangsiim iti Jerico.

26 Ket ni Josue incumitna cadacuada ti maysa a sapata iti daydi a tiempo, a kinunana, Mailunod ti tao iti saclanġ ni Jehova, ti tumacder ken mangbangon itoy ciudad a Jerico: tinto mangcabil iti cimientona matayto ti anaena nġa inauna, ket tinto mangcabil cadagiti ruanganna matayto ti anaena nġa inaudi.

27 Iti casta ni Jehova adda idi ken ni Josue; ket ti damagna naisacnap iti isu-amin a daga.

Ti pannacaabac ti Israel idiaŷ Ai. Ti pannacasalunġasing ni Acan.

7 Nġem dagiti annac ti Israel naccaramidda iti panaglabsing iti banag a naipaay; ta ni Acan, nġa anac a lalaki ni Carmi, nġa anac a lalaki ni Zabdi, nġa anac a lalaki ni Zare, ti caputotan ni Juda, nangala iti banag a naipaay: ket ti pungtot ni Jehova simġed a maibusor cadagiti annac ti Israel.

2 Ket ni Josue nangibaon cadagiti tattao nanipud Jerico agingġat' Ai, a caabay ti Betaven, iti bangir ti Betel nġa agpada, ket nagsao cadacuada, a kinunana, Sumanġ-atcayo ket siimenyo ti daga. Ket dagiti tattao simmanġ-atda ket siniimda ti Ai.

3 Ket nagsublida ken Josue, ket kinunada kencuana, Dica coma pasanġ-aten amin dagiti tattao; no saan laeng a dua wenno tallo a ribu a tattao ti sumanġ-at ken mangcabil iti Ai; dica pagbannogen amin a tattao idiaŷ; ta bassitda unay.

4 Iti casta simmanġ-atda idiaŷ dagiti

tattao nġa agtallo a ribu: ket nagtarayda nanipud iti sanġoanan dagiti tattao a tagá Ai.

5 Ket dagiti tattao a tagá Ai nangpatayda cadacuada iti agtallo pulo ket innem a tattao; ket kinamatda ida nanipud iti ruangan inġganat' Sabarim, ket kinabilda ida iti salugan: ket dagiti puso dagiti tattao nagrunaw, ket nagbalin a cas danum.

6 Ket ni Josue pinigisna dagiti pagan-anayna, ket nagpacleb iti daga iti sanġoanan ti lacasa ni Jehova inġgana iti malem, isu ken dagiti lallacay ti Israel; ket tinapocanda dagiti ololoda.

7 Ket ni Josue kinunana, Ay, O Apo Jehova, ania ti gapuna a iuyegmo dagiti isu-amin a tattao iti ballasiw ti Jordan, tapno yawatnacami iti ima dagiti Amoreo, tapno papatayendacami? ¿sapay coma ta napneccam ken nagbaticam la coman iti ballasiw ti Jordan!

8 ¡O, Apo, anianto ti saoc, iti calpasan a ti Israel timmallicud iti sanġoanan dagiti cabusorna!

9 Ta dagiti Cananeo ken isu-amin nġa agnaed iti daga isut' mangġdanto, ket alicubebendacamto, ket pucanendanto ti naganmi iti daga: ¿ket anianto ti aramidem a maipaay iti naindaclan a naganmo?

10 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Bumangonca; ania ti gapuna aya a nagpaclebca?

11 Ti Israel nagbasol, wen, isuda sinalungasingda ti tulageo nġa imbilinco cadacuada: wen, isuda nangalada iti banag a naipaay, ket nagtacawda met, ken nagulbodda met; ken isut' indulinda iti tengnġa dagiti al-alicamen ti balayda met laeng.

12 Gapuna a dagiti annac ti Israel dida mabalin ti agtacder iti sanġo dagiti cabusorda; timmallicuda iti sanġoanan dagiti cabusorda, agsipud ta nagbalinda a nailunod: uray caanoman awznacto cada-cayo, malacasid no dadaelenyo ti naipaay a banag nġa adda iti tengnġayo.

13 Tumacderca, Santificarem dagiti tattao, ket cunam, Agsantificarem cada-cay met laeng agingġganat' bigat: ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adda banag a naipaay iti tengnġam, O Israel; dica mabalin ti agtacder iti sanġoanan dagiti cabusorma, inġganat' dica ibelleng ti banag a naipaay nanipud iti tengnġayo.

14 Intono bigat nġarud mayasidegcayto iti caputotantyo: ket maaramidto, a ti

caputotan nga alaan ni Jehova umasidegto cadagiti finamfamilia; ket ti familia nga alaento ni Jehova umasidegto cadagiti cabbalay; ket ti cabbalay nga alaento ni Jehova umasidegto a masagaysa ti tao.

15 Ket maaramidto, a daydiayto maala agraman ti banag a naipaay mapuuranto iti apuy, isu ken isu-amin nga adda kencuana; agsipud ta sinalungasingna ti tulag ni Jehova, ken agsipud ta nangaramid iti kinamauyong iti Israel.

16 Iti casta ni Josue bimmangon a nasapa iti bigat, ket pinagaassidegna ti Israel cadagiti pinutonputot: ket naala ti caputotan ni Juda:

17 ket isu inyasidegna iti familia ni Juda; ket innalana ti familia dagiti Zaritas: ket inyasidegna ti familia dagiti Zaritas a sinaggaysa, ken naala ni Zabdi:

18 ket inyasidegna ti cabbalay a sinaggaysa: ket ni Acan, nga anac a lalaki ni Carmi, nga anac a lalaki ni Zabdi, nga anac a lalaki ni Zari, ti caputotan ni Juda, naala.

19 Ket ni Josue kinunana ken ni Acan, Anacco, Itedmo, agdawatac kenca, ti pamadayaw ken Jehova, a Dios ti Israel, ket agpudnoca kencuana: ket palawagem caniac itatta no ania ti inaramidmo; dica ilibac caniac.

20 Ket ni Josue simmungbat ken Josue, ket kinunana, Iti kinapudnona nacabasolac iti maicaniwas ken Jehova, a Dios ti Israel, ket castoy ket castoy ti inaramidco:

21 idi nakitac iti tengnga ti samsam ti nasayaat a dalungdong a taga Babilonia, ken dua a gasut a siclo a pirac, ken maysa a bengngal a balitoc a limapulo a siclo ti gantingna, idin inagumac ida, ket innalac ida; ket adtoy, a nailemmengda iti daga iti tengnga ti toldac, ket ti pirac iti babana.

22 Iti casta ni Josue nagbaon cadagiti babaonen, ket nagtarayda a napan iti tolda; ket, adtoy, a nailemmeng iti toldana, ket ti pirac iti babana.

23 Ket innalada idi nanipud iti tengnga ti tolda, ket inyegda ida ken Josue, ken cadagiti isu-amin nga annac ti Israel: ket indissoda ida iti sangaoanan ni Jehova.

24 Ket ni Josue, ken isu-amin nga Israel a kimmuyog kencuana, innalada ni Acan nga anac a lalaki ni Zare ken ti pirac, ken ti dalungdong ken ti bengngal a balitoc, ken dagiti annacna a lalaki, ken

annacna a babbai, dagiti bacbacana, ken dagiti as-asnona, ken dagiti carnerona, ken ti toldana, ken isu-amin nga adda kencuana: ket inyegda ida iti lobong ti Acor.

25 Ket ni Josue kinunana, Apayapay aya a riniribucnacami? ni Jehova riribucnacami itoy nga aldaw. Ket isu-amin a Israelitas isut' inuburda cadagiti batbato; ket pinuuranda ida, ket inuburda ida cadagiti batbato.

26 Ket namatacderda iti rabawna iti dackel a gabsuon ti bato iti daydi nga aldaw; ket ni Jehova nagbaw-ing nanipud iti kinarungot ti pungtotna. Gapuna a ti nagan daydiay a lugar nanagan, Ti lobong ti Acor* inggana itoy nga aldaw.

Ti panagsagana ti maicaddua a gubat a maibusor iti Ai. Ti pannacadael ti Ai. Ti panagsurat ken panagbasa iti linteg idiaiy Ebal.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbuteng, ken dica met agcullayaw: alaem amin a tattao ti gubat kenca, ket tumacderca, sumang-atca idiaiy Ai; kitaem, nga inyawatco ita imam ti ari ti Ai, ken dagiti tattao, ken ti ciudadna, ken ti dagana;

2 ket aramidemto iti Ai ken iti arina ti cas inaramidmo iti Jerico ken iti arina: isuna laeng ti samsamna, ken dagiti an-animalna, ti alaemto a cayawyo: mangisaadca kenca iti maysa a pagsaneban a maipaay iti ciudad iti licudanna.

3 Iti casta ni Josue timmacer, ken amin dagiti tattao ti gubat, a in sumang-at idiaiy Ai: ket ni Josue pimili iti tallo ribu a tattao, tattao a mamaingel, ket imbaonna ida iti rabii.

4 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana, Adtoy, agsanebcayto a maibusor iti ciudad, iti licudan ti ciudad; dicay adayaan unay ti ciudad, no di ket sisasaganacayo amin:

5 ket siac, ken amin dagiti tattao nga adda caniac, umadanicamto iti ciudad. Ket maaramidto, nga intono rumuarda a sumaranget cadacami, a cas idi immuna, nga agtaraycaminto manipud iti sangoa-nanda;

6 ket surotendacaminto, ingganat' dicam madutdot ida manipud iti ciudad; ta

* Acor: cayatna a saoen; Ti pannacaciriribuc.

cunadanto, nagtarayda iti sangotayo a cas idi immun-una: iti casta n̄ga agtarayca-minto manipud iti sangonananda.

7 Ket tumacdercayto iti pagsaneban, ket alaenyonto ti ciudad: ta ni Jehova a Diosyo isut' yawatnanto ita imayo.

8 Ket isunto, n̄ga intono malas-udanyo ti ciudad, puuranyonto ti ciudad; a cas iti sao ni Jehova ti aramidenyonto: kita-nyo, n̄ga imbilinco cadacayo.

9 Ket ni Josue imbaonna ida: ket napanda iti pagsaneban, ket nagyanda iti nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a laud ti Ai: n̄gem ni Josue nakipagdagús cadagiti tattao iti daydi a rabii.

10 Ket ni Josue bimman̄gon a nasapa iti bigat, ket inurnosna dagiti tattao, ket simman̄g-ata, isu ken dagiti lallacay ti Israel, iti sangó dagiti tattao sadi Ai.

11 Ket isu-amin dagiti tattao, a dagiti *met laeng tattao* ti gubat n̄ga adda kencuana, simman̄g-ata, ket dimten̄gda, ket immayda iti sangó ti ciudad, ket nagpaccarsoda iti abay n̄ga amianan ti Ai: ket adda lobong a naibaet kencuana ken iti Ai.

12 Ket nangala iti aglima a ribu a tattao, ket incabilna ida iti pagsaneban iti nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a laud ti ciudad.

13 Iti casta insaadna dagiti tattao, a ti met laeng amin a buyot n̄ga adda iti deppaar n̄ga amianan ti ciudad, ken dagiti agsaneb addada iti bangir a laud ti ciudad; ket ni Josue napan iti daydi a rabii iti nagten̄ngaan ti lobong.

14 Ket naaramid idi a ti ari ti Ai isut' nakitana, nagdardarás ket bimman̄gon a nasapa, ket dagiti tattao ti ciudad rimmuarda a manggubat a maibusor iti Israel, isu ken dagiti isu-amin a tattaona, iti tiempo a natudingan, iti sangonan ti Arabah; n̄gem dina ammo n̄ga adda maysa a pagsaneban a maibusor kencuana iti licudan ti ciudad.

15 Ket ni Josue ken amin n̄ga Israel inaramidda ti cas la no maabacda iti sangonananda, ket nagtarayda iti dalan n̄ga agpalet-ang.

16 Ket isu-amin dagiti tattao n̄ga adda iti ciudad naayabanda a naummon̄g a cumamat cadacuada; ket sinurotda ni Josue, ket nairuarda iti ciudad.

17 Ket awan ti nabati a tao idiy Ai wenno idiy Betel, a saan a napan kimmat iti Israel: ket pinanawanda ti ciudad a silulucat, ket kinamatda ti Israel.

18 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Itayagmo ta gayáng n̄ga adda ita imam a iturongmo iti Ai; ta isut' yawatonto ita imam. Ket ni Josue intayagna di gayáng n̄ga adda idi imana a maiturong iti ciudad.

19 Ket dagiti agsaneb timmacerda iti nasingdat iti yanda, ken nagtarayda idi apaman n̄ga intayagna di imana, ket sinerrecda di ciudad ket innalada: ket nagsiglatda, ket pinuuranda di ciudad.

20 Ket idi a dagiti tattao ti Ai timmalliawda iti licudanda, kimmitada, ket, adtoy, a ti asoc ti ciudad umuli idi n̄ga agpalangit, ket awan ti pannacabalinda n̄ga agtalaw itoy a dalan wenno idiy a dalan; ket dagiti tattao a nagtalawda idi a nagpalet-ang simman̄goda cadagidi agcamcamat.

21 Ket idi a ni Josue ken isu-amin n̄ga Israel nakitada a dagiti agsaneb nalaladan ti ciudad ken di asoc ti ciudad umuli idi, iti casta nagsublida manen, ket pinapatayda dagiti tattao ti Ai.

22 Ket dagiti dadduma rimmuarda iti ciudad a bumosor cadcuada; iti casta n̄ga addada idi iti ten̄ngá ti Israel, dagiti dadduma itoy a sikigan, ket dagiti dadduma idiy a sikigan: ket kinabilda ida, iti casta n̄ga awan ti tiniddada cadacuada wenno nacatalaw.

23 Ket ti ari ti Ai innalada a sibibiag ket isut' ineygda ken Josue.

24 Ket naaramid, idi a ti Israel naungpotna ti panagpapatayna cadagiti isu-amin a naed ti Ai iti away, iti let-ang a nagsurotanda cadacuada, ket napasagda amin iti tadem ti campilan, ingganat' napucawda, ket iti casta n̄ga isu-amin n̄ga Israel nagsublida iti Ai ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan.

25 Ket ti dagup ti napasag iti daydi n̄ga aldaw, lallaki ken habbai, sangapulo ket dua a ribu, n̄ga amin met laeng a tattao ti Ai.

26 Ta ni Josue dina binaw-ing di imana isu a pinangitayagna idi gayáng, ingganat' napucawna a natalipupus amin dagiti tattao ti Ai.

27 Dagiti laeng an-animal ken dagiti sinamsam ti ciudad ti innala ti Israel a kinayawan a maipaay cadacuada, a mayalubog iti sao ni Jehova, n̄ga imbilinna ken Josue.

28 Casta ti panangpuur ni Josue iti Ai, ket isut' inaramidna a maysa a gabsuon n̄ga agnanayon, maysa a kinawalan̄gwalang met laeng, inggana itoy n̄ga aldaw.

29 Ket binitayna ti ari ti Ai aging-gana iti rumabii : ket idi a ti init bumaba ni Josue nagbilin, ket imbabada di bang-cayna idi cayo, ket isut' impalladawda iti ridaw ti ruangan ti ciudad, ket ginaburanda iti dackel a gabsuon dagiti batbato, aging-gana itoy nga aldaw.

30 Idin ni Josue nangbangon iti altar ken Jehova, a Dios ti Israel, idiaiy bantay Ebal,

31 cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova cadagiti annac ti Israel, cas naisurat iti libro ti linteg ni Moises, maysa nga altar a batbato a di natagaan, nga iti rabawda awan ti siasinoman a tao a nang-ingato iti landoc: ket kencuana nangidatonda ken Jehova cadagiti datdaton a mapuuran, ken nangirucbabda cadagiti datdaton ti cappia.

32 Ket idiaiy insuratna iti rabaw dagiti batbato ti maysa a copia ti linteg ni Moises, isu nga insuratna iti imatang dagiti annac ti Israel.

33 Ket isu-amin nga Israel, ken dagiti lallacayda ken dagiti agturturay ken dagiti oc-ocomda, nagtacerda iti daytoy a sikigan ti lacasa ken iti dayta a sikigan iti sangonanan dagiti sacerdote a Levitas, a nangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova, no casano iti umili casta met cadagiti gangannaet; iti cagudduada iti sangō ti bantay Garizim, ket ti caguddua iti sangō ti bantay Ebal; cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova idi unana, tapno bendicionanda coma dagiti tattao ti Israel.

34 Ket sana insaganad a imbasa dagiti isu-amin a sasao ti linteg ti bendicion ken ti lunod, cas mayalubog iti amin nga adda a maisurat iti libro ti linteg.

35 Awan idi ti sao ti isu-amin nga imbilin ni Moises, a ni Josue dina imbasa iti sangō ti isu-amin a gimong ti Israel, cadagiti babbai ken ububbing, ken cadagiti gangannaet nga adda cadacuada idi.

Dagiti Cananeo agsaganada a maibusor ken Josue. Ti sicap dagiti Gabao-nitas; dagiti Gabaonitas maadipenda.

9 Ket naaramid, nga idi nga isu-amin dagiti ar-ari nga addada idi iti ballasiw ti Jordan, ken caturodan, ken cadagiti tantanap, ken iti isu-amin a igid ti dackel a taaw iti sangō ti Libano, dagiti Jetteo, Amorreo, Cananeo, Ferezeo, Heveo, ken Jebuseo, nanggeda;

2 a naguummongda, tapno makigubatda ken Josue ken iti Israel iti maymaysa a timpuyog.

3 Ngem idi a dagiti agnaed ti Gabaon nanggeda no ania ti inaramid idi ni Josue iti Jerico ken iti Ai,

4 isuda nangaramatda met iti s'cap, ket napanda idi ket nagaramidda a casda la nabaon, ket nangalada cadagiti supsupot a daan iti rabaw ti asnoda, ken cadagiti lallalat a pagiccan ti arac, nga daan ken napigis, ken napunggos,

5 ken zapzapatos a daan ken tacuptacup cadagiti saccacada, ken cawcawes a daan cadacuada; ken isu-amin a tinapay a balonda namagaanen ken binuot unay idi.

6 Ket immayda idi ken Josue idiaiy pacarso idiaiy Galgal, ket kinunada kencuana, ken cadagiti tattao ti Israel, Dacami naggapucami iti adayu unay a daga: makinomocayo ngarud itatta cadacami.

7 Ket dagiti tattao ti Israel kinunada idi cadagiti Heveo, Nalabit ngata nga agnaedcayo iti nagtengngaanni; ket casano ngarud ti pannakinomomi cadacayo?

8 Ket isuda kinunada ken Josue, Dacami dagiti adipenmo. Ket ni Josue kinunana cadacuada, ket Siasinocayo aya? ken sadino aya ti naggapuanyo?

9 Ket isuda kinunada kencuana, Manipud iti adayu unay a daga dagiti adipenmo immayda a gapu iti nagan ni Jehova a Diosmo: ta nangegmi ti damagna, ken isu-amin a banag nga inaramidna idiaiy Egipto,

10 ken isu-amin nga inaramidna cadagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo, nga addada idi iti ballasiw ti Jordan, ken Sejon nga ari ti Jesebon, ken ni Og nga ari ti Basan, nga addada idi sadi Astarot.

11 Ket dagiti lallacaymi ken amin dagiti agnaed iti dagami nagsaoda cadacami, a kinunada, Mangalacayo cadagita imimayo iti balon nga agpaay iti dalan, ket incayo a sumabet cadacuada, ket cunaenyo cadacuada, Dacami dagiti adipenyo: ket makinomocayo itatta cadacami.

12 Daytoy tinapaymi innalami idi a nabara cadagiti balbalaymi a maipaay iti dalan iti daydi aldaw nga iruruarmi a umay cadacayo; ngem ita, adtoy, a namagan, ken binuot unay;

13 dagitoy lallat ti arac, a pinunnomi, babbaroda idi: adtoyda, ket adtoy, a napigisdan: ket dagitoy cawcawesmi ken zap-

zapatosmi daanda unayen a gapu iti caunday ti pannagna.

14 Ket dagiti tattao ti Israel innalada idi ti balonda, ket dida nagsalsaludsod iti patigmaan ti ngiawat ni Jehova.

15 Ket ni Josue nakicappia idi cadacuada, ket nakinomo cadacuada a tiddaenna ida a sibibiag. Ket dagiti panguloen ti gimong nagsapatada idi cadacuada.

16 Ket naaramid idi naturpos ti tallo nga aldaw iti calpasan ti pannakitulagda cadacuada, a nangegda nga isuda idi dagiti cacarrubada, ket agnaedda idi iti nagtengngaanda.

17 Ket dagiti annac ti Israel nagnada, ket dimtengda cadagiti ciudadda iti maicatlo nga aldaw. Ket dagiti ciudadda isuda idi ti Gabaon, ken Cafira, ken Berot, ken Cariat-jarim.

18 Ket dagiti annac ti Israel saanda a kinabil ida idi, agsipud ta dagiti panguloen ti gimong insapatada cadacuada gapu ken Jehova, a Dios ti Israel. Ket isu-amin a gimong nagtanabutob idi a maibusor cadagiti panguloen.

19 Ngem isu-amin dagiti panguloen kinunada iti isu-amin a gimong, Dacami insapatami cadacuada idi a gapu ken Jehova, a Dios ti Israel: gapuna itatta ditay mabalin a sagiden ida.

20 Daytoy ti aramidentayonto cadacuada, ket baybay-antayo ida nga agbiag: di la ket ta unay ti pungtot cadatayo, a gapu iti sapata nga insapatami idi cadacuada.

21 Ket dagiti panguloen kinunada cadacuada, Agbiagda coma: ngem isuda dagiti agpucpucan iti sungrid ken agsacsacdo a maipaay iti amin a gimong, cas insao idi cadacuada dagiti panguloen.

22 Ket ni Josue inayabanna ida, ket nagsao cadacuada, a kinunana, Apayapay aya a inallilawdacami, a kinunayo, Adayucami unay cadacayo: idinto nga agnaedcayo iti pagtengngaami?

23 Gapuna itatta mailunodcayo, ket dinto agcurang cadacayo ti adipen, ken isu nga agpucan coma iti sungrid, ken agsacsacdo a maipaay iti balay ti Diosco.

24 Ket isuda simmungbatda idi ken Josue, ket kinunada, Agsipud ta pudno a naibaga cadagiti adipenmo, no casano daydi a ni Jehova a Diosmo imbilinna idi ken ni Moises nga adipenna nga itedna cadacayo amin a daga, ken puawenna amin dagiti agnaed iti daga iti sangaoanan-

yo; gapu itoy nagbutengcami iti casta unay cadacayo iti maipaay cadagiti biagmi ket inaramidmi idi daytoy a banag.

25 Ket itatta, adtoy, addacami ita imam: daydiay a pagarupemto coma a naimbag ken nalinteg a maaramid cada-cami, aramidem.

26 Ket inaramidna idi cadacuada a casta, ket inyanawana ida iti ima dagiti annac ti Israel, tapno dida papatayen ida.

27 Ket ni Josue pinagbalinna ida iti daydi nga aldaw nga agpucpucan iti sungrid ken agsacsacdo a maipaay iti gimong, ken maipaay iti altar ni Jehova inggana itoy nga aldaw, iti disso nga isu pilienna idi.

Dagiti lima nga ar-ari gubatenda ti Gabaon. Ti panangispal ni Josue. Ti pannacapaatiddog ti aldaw ti gubat. Nacayawan dagiti ar-ari. Ti pannacadael ti Mace-da. Dagiti sabsabali a pinarmec ni Josue.

10 Naaramid, idi a ni Adoni-sedec nga ari ti Jerusalem natimudna no casano ti panangala ni Josue iti Ai, ket isut' dinadaelna a tinalipupus (a no casano ti inaramidna iti Jerico ken iti arina, casta met ti inaramidna iti Ai ken iti arina), ken no casano ti pannakicappia dagiti agnaed iti Gabaon iti Israel, ket addada idi cadacuada;

2 a nagamacda unay, agsipud ta ti Gabaon isu idi ti maysa a ciudad a dackel, a maysa cadagiti naarian a ciudad, ken agsipud ta dackel pay ngem iti Ai, ket isu-amin dagiti tattaona mamaingelda.

3 Nagbaon ngarud ni Adoni-sedec nga ari ti Jerusalem ken Oham nga ari ti Hebron, ken ni Faran nga ari ti Jerimot, ken ni Jafia nga ari ti Laquis, ken ni Dabir nga ari ti Eglon, a kinunana,

4 Sumanang-atayo caniac, ket badangandac, ket cabilentayo coma ti Gabaon; ta nakicappia ken Josue ken cadagiti annac ti Israel.

5 Gapuna a dagiti lima nga ar-ari dagiti Amorreo, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis, ti ari ti Eglon, nagtitiponda, ket simmang-atda, isuda ken isu-amin a buybuyotda, ket nagpacarsoda a maibusor iti Gabaon, ket nangaramidda iti gubat a maibusor kencana.

6 Ket dagiti tattao ti Gabaon nag-

baonda ken Josue iti pacarso idia Galgal, a kinunada, Dica cucuten ta imam cadagiti adipenmo; sumang-atca a madarás cada-cami, ket ispalennacami, ket badangannacami: ta isu-amin dagiti ar-ari dagiti Amorreo nga agnaedda iti caturodan nagtiti-ponda a bumosor cadacami.

7 Iti casta ni Josue simmang-at nanipud Galgal, isu, ken isu-amin dagiti tattao ti gubat kencuana, ken isu-amin dagiti tattao nga agcacamaingel.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbuteng cadacuada: ta inyawatca ida cadagiti imam; awanto ti uray asinoman a tao cadacuada nga agtaaderto iti sangaoanam.

9 Ni Josue ngarud napan cadacuada a kellaat; ta simmang-at a nagpatpatnag nanipud Galgal.

10 Ket ni Jehova riniribucna ida iti sangaoanan ti Israel, ket pinapatayna ida iti naindaclan a panangpapatay idia Gabaton, ket kinamatda ida iti dalan ti sangatan sadi Bet-oron, ket kinabilda ida aginggat' Azeca, ken Maceda.

11 Ket naaramid, idi agtalawda manipud sangaoanan ti Israel, idi addada iti salogan idia Bet-oron, a ni Jehova nagitinnag cadagiti batbato a dadackel nanipud langit cadacuada agingganat' Azeca, ket natayda: adadu dagidi a natay cadagiti batbato nga uraro ngem dagidi a pinapatay dagiti annac ti Israel iti campilan.

12 Idin ni Josue nagsao ken Jehova idi aldaw idi inyawat ni Jehova dagiti Amorreo iti sangaoanan dagiti annac ti Israel; ket kinunana iti imatang ti Israel,

Init, agintecca idia ngato ti Gabaton;

Ket sica, Bulan, idia lobong ti Ajalon.

13 Ket ti init nagintec, ket di bulan nagsardeng,

Ingganat' di nacabales ti nacion cadagiti cabusorda.

Daytoy saan aya a naisurat iti libro ni Jashar? Ket ti init nagintec iti tengnga ti langit, ket saan a nagdaras a limnec iti dandani maysa nga aldaw.

14 Ket awan idi ti aldaw a cas la iti daydi iti casabayanna wenna iti calpasanna, a ni Jehova impangagna ti timec ti maysa a tao: ta ni Jehova nakigubat a gapu iti Israel.

15 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin

nga Israel kencuana, iti pacarso idia Galgal.

16 Ket dagitoy lima nga ar-ari nagtalawda, ket naglemngda iti rukib sadi Maceda.

17 Ket naibaga ken Josue, a nacuna, Dagiti lima nga ar-ari naglemngda iti rukib sadi Maceda.

18 Ket ni Josue kinunana, Mangtulid-cayo cadagiti dadackel a batbato aginggana iti ngiawat ti rukib, ket mangisaadcayo cadagiti tattao a mangaywan cadacuada:

19 Ngem dicay agsardeng idia; agcamatcayo cadagiti cabusoryo, ket cabilenyo ti taraudida; ket dicay palubosan ida a sumrec cadagiti ciudadda: ta ni Jehova a Diosyo inyawatna ida cadagiti imayo.

20 Ket naaramid, nga idi a ni Josue ken dagiti annac ti Israel nalpasda ti nangpapatay cadacuada iti dackel a panangpapatay, ingganat' napucawda idi, ket ti natda a nabati idi cadacuada simrec cadagiti nasarikedkeda a ciudad,

21 nga isu-amin a tattao nagsubli ken Josue iti pacarso idia Maceda a sitatalna: awan ti uray maysa a mangcuti iti dilana a maibusor iti uray siasinoman cadagiti annac ti Israel.

22 Idin kinuna ni Josue, Luctanyo ti ngiawat ti rukib, ket yego caniac dagiti lima nga ar-ari manipud iti rukib.

23 Ket inaramidda a casta, ket impanda kencuana nanipud iti rukib dagiti lima nga ar-ari, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis, ti ari ti Eglon.

24 Ket naaramid, idi nga inyegda ken Josue dagidi nga ar-ari, a ni Josue inayabanna amin dagiti tattao ti Israel, ket kinunana cadagiti panguloen dagiti tattao ti gubat a nakicuyog kencuana a napan, Umasidegcayo, ibaddecyo ti tengnged dagitoy nga ar-ari. Ket immasidgedda, ket imbaddecda dagiti tengngedda.

25 Ket ni Josue kinunana cadacuada, Dicay agbuteng, dicay met agcullayaw; pumigsacayo ken umingelcayo: ta castoy ti aramidnto ni Jehova cadagiti isu-amin a cabusoryo a cabacalyo.

26 Ket iti calpasanna ni Josue kinabilna ida, ket pinatayna ida, ket pinaibitinna ida cadagiti lima a cayo: ket naibitinda cadagiti cayo aginggana iti malem.

27 Ket naaramid idi lumnec ti init, a ni Josue nagbilin, ket imbabada ida cadagiti

cayo, ket impaliadawda ida idi rukib a naglemmenganda, ket nangicabilda cada-giti dadackel a batbato iti ngiawat ti rukib, inggana itoy nga aldaw.

28 Ket ni Josue innalana ti Maceda iti daydi nga aldaw, ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken iti arina: ket dinadaelna nga inkisap ida ken isu-amin a tao nga adda kencuana: awan a pulos ti tiniddana: ket inaramidna iti ari ti Maceda ti cas inaramidna iti ari ti Jerico.

29 Ket ni Josue immallatiw nanipud Maceda, ken isu-amin nga Israel kencuana iti Lebna, ket ginubatda ti Lebna:

30 ket ni Jehova isut' inyawatna met, ken iti arina, iti ima ti Israel; ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken isu-amin a tao nga adda kencuana; awan ti tiniddana kencuana; ket inaramidna iti arina ti cas inaramidna iti ari ti Jerico.

31 Ket ni Josue immallatiw nanipud Lebna, ken isu-amin nga Israel kencuana, iti Laquis, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana, ket isut' ginubatda:

32 ket ni Jehova inyawatna ti Laquis iti ima ti Israel; ket isut' innalana iti maicadua nga aldaw, ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken isu-amin a tattao nga adda kencuana, cas iti amin nga inaramidna iti Lebna.

33 Idin ni Horam nga ari ti Gazer simmang-at a bumadang iti Laquis; ket isut' pinatay ni Josue ken dagiti tattao, agingganat' awan tiniddana kencuana a nalabasan.

34 Ket ni Josue immallatiw nanipud Laquis, ken isu-amin nga Israel kencuana, iti Eglon; ket nagpacarso a maibusor kencuana, ket isut' ginubatna;

35 ket isut' innalada iti daydi nga aldaw, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan; ken isu-amin a tattao nga adda kencuana isu dinadaelna nga inkisap iti daydi nga aldaw, cas iti amin nga inaramidna iti Laquis.

36 Ket ni Josue simmang-at nanipud Eglon, ken amin nga Israel kencuana, agingga iti Hebron; ket isut' ginubatda:

37 ket isut' innalada, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ken ti arina, ken isu-amin dagiti ciudadna, ken isu-amin a tattao nga adda kencuana; awan a pulos

ti tiniddana, a cas iti amin nga inaramidna iti Eglon; no di ket dinadaelna nga inkisap, ken amin a tattao nga adda kencuana.

38 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin nga Israel kencuana, idiy Dabir, ket isut' ginubatna:

39 ket isut' innalana, ken ti arina, ken amin dagiti ciudadna; ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ket dinadaelna nga inkisap dagiti isu-amin a tattao nga adda idi kencuana; isu awan ti tiniddana: no casano ti inaramidna iti Hebron, casta ti inaramidna iti Dabir, ken iti arina; a cas iti inaramidna met iti Lebna, ken iti arina.

40 Casta ti panangcabil ni Josue iti isu-amin a daga, iti caturodan, ken iti Abagatan, ken iti tanap, ken dagiti bacras dagiti *banbantay*, ken isu-amin dagiti ararida nga awan a pulos ti tiniddana, no di ket pinucawna nga inkisap amin a naganges, a cas imbilin ni Jehova a Dios ti Israel.

41 Ket ni Josue kinabilna ida nanipud Cadesbarne agingganat' Gaza met laeng, ken isu-amin a daga ti Gosen ingganat' Gabaon met laeng.

42 Ket isu-amin dagitoy nga ar-ari ken dagiti dagdagada innala ni Josue iti naminpinsan, agsipud ta ni Jehova, a Dios ti Israel, nakigubat a gapu iti Israel.

43 Ket ni Josue nagsubli, ken amin nga Israel kencuana, iti pacarso idiy Galgal.

*Ti pannacacayaw ken pannacapuur ti Asor.
Ti nacadagupan ti gapuanan ni Josue.*

11 Ket naaramid, nga idi a ni Jabin nga ari ti Asor nanegna daytoy, nagbaon ken Jobab nga ari ti Madon, ken iti ari ti Semron, ken iti ari ti Acsat,

2 ken cadagiti ar-ari nga addada iti amianan, iti caturodan, ken iti Arabah nga abagatan ti Cenerot, ken iti tanap ken cadagiti panpantoc ti Dor iti laud,

3 iti Cauaneo iti daya ken iti laud, ken iti Amorreo, ken Jetteo, ken Ferezeo, ken ti Jebuseo iti caturodan ken iti Heveo nga adda iti baba ti Hermon iti daga ti Maspa.

4 Ket rimmuarda, isuda ken isu-amin a buyotda cadacuada, adu a tattao, a cada la iti darat iti igid ti baybay ti caaduda, agraman cabcabayo ken luglugan nga adu-da unay.

5 Ket isu-amin dagitoy nga ar-ari nag-

sasaraeda a nagtitipon; ket immayda ket nagpacarsoda a sangsangcatipon idia y dandanum ti Merom, tapno makigubatda a maibusor iti Israel.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbuteng cadacuada; ta intono bigat iti daytoy a tiempo yawatconto ida amin a napapatay iti sangaoanan ti Israel: ket bessanganto dagiti cababayoda, ket puur-amto iti apuy dagiti luganda.

7 Iti casta immay a nasingdat ni Josue, ken isu-amin a tattao ti gubat kencuana, a maibusor cadacuada iti denna dagiti danum ti Merom, ket dinuclosna ida.

8 Ket ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Israel, ket kinabilda ida, ket kinamatda ida inggana iti dackel a Sidon, ken iti Misrephoth-maim, ken iti lobong ti Maspai iti agpadaya: ket kinabilda ida, nga agingganat' awan ti tiniddada.

9 Ket ni Josue inaramidna cadacuada ti cas imbilin ni Jehova kencuana: isu binessanganna dagiti cababayoda, ket pinuuranna iti apuy dagiti luganda.

10 Ket ni Josue nagsubli iti daydi a tiempo, ket innalana ti Asor, ket kinabilna ti arina iti campilan: ta ti Asor isut' idi ti olo dagidiay amin a pagpagarian.

11 Ket kinabilda amin dagiti tattao nga adda idi kencuana iti tadem ti campilan, ket dinadaelda ida nga inkisap: awan natda a naganges: ket pinuuranna iti apuy ti Asor.

12 Ket amin dagiti ciudad dagidiay nga ar-ari, ken isu-amin nga arida, innala ni Josue, ket kinabilna ida iti tadem ti campilan, ket dinadaelna ida nga inkisap; cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova.

13 Ngem cadagidiay a ciudad a nagan cadagiti pagsalindeganda, saan a pinuuran ti Israel, malacsid ti Asor laeng; dayta pinuuran ni Josue.

14 Ket isu-amin dagiti nasamsam cadagiti ciudad, ken dagiti an-animal, dagiti annac ti Israel innalada a maipaay a kinayawan cadacuada; ngem tunggal tao kinabilda iti tadem ti campilan, agingganat' nadadaelda amin ida, awan ti tiniddada nga adda angensa.

15 Cas ti panangibilin ni Jehova ken Moises nga adipenna, casta met ti panangibilin ni Moises ken Josue: ket iti casta tinungpal ni Josue; ket awan ti dina tinungpal cadagiti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.

16 Casta ti panangala ni Josue iti isu-amin dayta a daga, iti caturodan, ken amin nga Abagatan, ken amin a daga ti Gosen, ken dagiti tanap, ken ti Arabah, ken ti caturodan ti Israel, ken ti tanapna met laeng;

17 manipud iti bantay Hallac, a sumang-at idia y aginggat' Seir, agingganat' Baal-gad met laeng iti lobong ti Libano iti baba ti bantay Hermon: ken isu-amin nga ar-arida innalana, ket kinabilna ida, ket pinatayna ida.

18 Ni Josue nabayag a nakigububat cadagidiay amin nga ar-ari.

19 Awan ti ciudad a nakicappia cadagiti annac ti Israel, malacsid dagiti Heveo a nagtaeng idia y Gabaon: isuda amin innalada iti gubat.

20 Ta naggapu idi ken Jehova ti panangpatangken cadagiti puspusoda, tapno umayda a maibusor iti Israel iti paggugubatan, tapno pucawenna ida nga ikisap, tapno dida macaasian coma idi, no di ket tapno pucawenna coma ida, a cas imbilin ni Jehova ken Moises.

21 Ket ni Josue immay iti daydi a tiempo, ket pinutedna dagiti Enaceos iti caturodan, iti Hebron, iti Dabir, iti Anab, ken iti isu-amin a caturodan ti Juda, ken iti isu-amin a caturodan ti Israel: ni Josue dinadaelna nga inkisap ida agraman dagiti ciudadda.

22 Awan idi ti Enaceo a tiniddada iti daga dagiti annac ti Israel; no saan laeng a idia y Gaza, idia y Get, ken idia y Azot, ni nangitiddaanda cadagiti dadduma.

23 Casta ti panangala ni Josue iti dagup amin a daga, cas mayalubog cadagiti isu-amin a sinoa ni Jehova ken Moises; ket ni Josue isut' intedna a tawid ti Israel a mayalubog iti bingbingayda iti caputotanda. Ket ti daga naganana' iti gubat.

Ti macadagupan dagiti ar-ari a kinabil ni Josue.

12 Ita dagitoy dagiti ar-ari ti daga, isuda a kinabil dagiti annac ti Israel, ket tinagicuada dagiti dagdagada iti ballasiw ti Jordan nga agturong' iti lelegacan ti init, manipud iti lobong ti Arnon inggana iti bantay Hermon, ken isu-amin nga Arabah nga agpadaya:

2 ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagnaed idia y Jesebon, ken nagturay manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken iti ciudad nga adda iti teng-

nġa ti lobong, ken caguddua ti Galaad, agpatinggana met laeng iti carayan Jaboc, a beddenġ dagiti annac ni Ammon;

3 ken ti Arabah agingġana iti baybay ti Cenerot, nġa agpadaya, ken ingġana iti baybay ti Arabah, a iti met laeng Baybay ti Asin, nġa agpadaya, iti dalan nġa agturonġ sadi Bet-jesimot; ken agpabagatan; iti baba dagiti bacras ti Fasga:

4 ket ti beddenġ ni Og nġa ari ti Basan, a natda cadagiti Rafaim, a nagtaeng idia y Astarot ken idia y Edrai,

5 ket nagturay idia y bantay Hermon, ken idia y Selucia, ken isu-amin a Basan, agingġana iti beddenġ dagiti Gessuri ken Macati, ken caguddua ti Galaad, a beddenġ ni Sejon nġa ari ti Jesebon.

6 Ni Moises nġa adipen ni Jehova ken dagiti annac ti Israel kinabilda ida: ket ni Moises nġa adipen ni Jehova isut' intedna nġa agpaay iti panagtagicua cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases.

7 Ket dagitoy isuda dagiti ar-ari ti daga a kinabil ni Josue ken dagiti annac ti Israel iti ballasiw ti Jordan iti agpalaud, manipud Baal-gad idia y lobong ti Libano agingġanat' idia y bantay Hallac, a sumang-at idia y Seir (ket ni Josue isut' intedna cadagiti caputotan ti Israel nġa agpaay iti panagtagicua cadacuada a cas mayannurot iti bingbingayda;

8 iti caturodan ken iti tanap, ken idia y Arabah ken idia y bacbaeras, ken idia y let-anġ ken idia y Abagatan; ti Jetteo, ti Amorreo, ti Cananeo, ti Ferezeo, ti Heveo, ken ti Jebuseo):

9 ti ari ti Jerico, maysa; ti ari ti Ai nġa adda iti abay ti Betel, maysa;

10 ti ari ti Jerusalem, maysa; ti ari ti Hebron, maysa;

11 ti ari ti Jerimot, maysa; ti ari ti Laquis, maysa;

12 ti ari ti Eglon, maysa; ti ari ti Gazer, maysa;

13 ti ari ti Dabir, maysa; ti ari ti Gader, maysa;

14 ti ari ti Herma, maysa; ti ari ti Hered, maysa;

15 ti ari ti Lebna, maysa; ti ari ti Adullam, maysa;

16 ti ari ti Maceda, maysa; ti ari ti Betel, maysa;

17 ti ari ti Tappua, maysa; ti ari ti Ofer, maysa;

18 ti ari ti Afec, maysa; ti ari ti Saran, maysa;

19 ti ari ti Madan, maysa; ti ari ti Asor, maysa;

20 ti ari ti Semeron-meroon, maysa; ti ari ti Ascat, maysa;

21 ti ari ti Tenac, maysa; ti ari ti Maggedo, maysa;

22 ti ari ti Cedes, maysa; ti ari ti Jecanan idia y Carmel, maysa;

23 ti ari ti Dor idia y pantoc ti Dor, maysa; ti ari ti Goiim idia y Galgal, maysa;

24 ti ari ti Tersa, maysa; amin dagitoy nġa ar-ari tallopuloda ket maysa.

Ti daga a di pay naparmec ken nabinġay cadagiti caputotan. Ti pannacabinġay ti Canaan cadagiti caputotan. Dagiti tawtawidda.

13 Ita ni Josue lacayen, ket nacapuyen cadagiti adu a tawenna; ket ni Jehova kinunana kencuana, Sica lacaycan ket nacapuyca cadagiti adu a tawenmo, ket adu pay laeng ti nabati a daga a mata-gicua.

2 Daytoy ti daga a matda pay: isu-amin a sacup dagiti Filisteos, ken isu-amin a sacup ti Gessuri;

3 manipud iti Sihor, nġa adda iti sang'o ti Egipto, nġa agpaamianan met laeng agingġana iti beddenġ ti Accaron, isu a maibilanġ cadagiti Cananeo; dagiti lima nġa appo dagiti Filisteos; dagiti Gazeos, ken dagiti Azotios, dagiti Ascalonitas, dagiti Jetteo, ken dagiti Accaronitas, casta met dagiti Heveo,

4 iti abagatan; isu-amin a daga dagiti Cananeo, ken Mehara a cucua dagiti Sidonios, ingġanat' Afeca, agtungpal iti beddenġ dagiti Amorreo;

5 ken iti daga dagiti Gibleo, ken isu-amin a Libano, nġa agturonġ iti leleggacan ti init, manipud iti Baalgad nġa adda iti arisadsad ti bantay Hermon ingġana iti sercan ti Emat;

6 isu-amin dagiti agnaed iti caturodan manipud Libano ingġanat' Misrephoth-maim, amin met laeng dagiti Sidonios; pasiaecto ida manipud iti saclanġ dagiti annac ti Israel: isut' ipabagim laeng iti Israel a ipatawid, a cas imbilinco kenca.

7 Gapuna itatta bingayem daytoy a daga a maipaay a tawid cadagiti siam a caputotan ken iti caguddua ti caputotan ni Manases.

8 Agraman kencuana dagiti Rubenitas

ken dagiti Gaditas inawatda idi ti tawidda, nga inted ni Moises cadacuada, idiaiy ballasiw ti Jordan nga agpadaya, cas inted met laeng cadacuada ni Moises nga adipen ni Jehova :

9 manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken iti ciudad nga adda iti tengnga ti lobong, ken isu-amin a tanap ti Medaba agingganat' Dibon ;

10 ken isu-amin dagiti ciudad ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagari idiaiy Jesebon, inggana iti beddeng dagiti annac ni Ammon ;

11 ken ti Galaad, ken iti nagpatinggaan dagiti Gessuri ken Maacati, ken isu-amin a bantay Hermon, ken isu-amin a Basan inggana iti Saleca ;

12 isu-amin a pagarian ni Og idiaiy Basan a nagari idiaiy Astarot ken Edrai (daydi met laeng nabati cadagiti Rafaim); ta kinabil idi ni Moises dagitoy, ket pinasiana ida.

13 Nupay casta dagiti annac ti Israel saanda a pinasia dagiti Gessuri ken Maacati; no di ket ti Gessur ken Macat agnaedda iti tengnga ti Israel inggana itoy nga aldaw.

14 Iti laeng caputotan ni Levi ti saan a naiccan ti tawidna; dagiti daton ken Jehova, a Dios ti Israel, a mapuuran iti apuy isu ti tawidda, a cas kinunana kencuana.

15 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan dagiti annac ni Ruben iti cas mayannurot cadagiti familiada.

16 Ket ti beddengda isut' idi manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken iti ciudad nga adda iti tengnga ti lobong, ken isu-amin a tanap ti Medaba;

17 ti Jesebon, ken isu-amin dagiti ciudadna nga addada iti tanap; ti Dibon, ken ti Bamot-baal, ken ti Bet-baal-meon,

18 ken ti Jaza, ken ti Kedemot, ken ti Mefaat,

19 ken ti Cariataim, ken ti Sabama, ken ti Saratasar idiaiy bantay ti lobong,

20 ken ti Bet-pehor, ken dagiti bacras ti Fasga, ken ti Bet-jesimot,

21 ken isu-amin dagiti ciudad ti tanap, ken isu-amin a pagarian ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagari idiaiy Jesebon isu a kinabil ni Moises agraman cadagiti panguloen ti Madian, Hevi, ken Recem, ken Sur, ken Jur, ken Rebe, a pangulo ni Sejon, a nagtaeng idiaiy a daga.

22 Casta met ni Balaam, nga anac a

lalaki ni Beor, a mammadles, pinatay dagiti annac ti Israel iti campilan iti tengnga dagiti dadduma a pinatayda.

23 Ket ti beddeng dagiti annac ni Ruben isu idi ti Jordan, ken ti beddengna. Daytoy isu idi ti tawid dagiti annac ni Ruben a cas mayalubog cadagiti famfamiada, dagiti ciudad ken dagiti purpuroda.

24 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan ni Gad, dagiti annac ni Gad, a cas mayalubog cadagiti famfamiada.

25 Ket ti beddengda isu idi ti Jazer, ken isu-amin dagiti ciudad ti Galaad, ken caguddua ti daga dagiti annac ni Ammon, ingganat' Aroer nga adda iti sango ti Rabba ;

26 ket manipud iti Jesebon ingganat' Ramotmaspe, ken Betonim; ken manipud Mahanaim ingganat' beddeng ti Dabir.

27 ket idiaiy lobong, ti Bet-aram, ken ti Bet-nemra, ken ti Socot, ken ti Sefon, a natda iti pagarian ni Sejon nga ari ti Jesebon, ti Jordan ken iti beddengna, ingganat' caadayuan a paset ti baybay a Ceneret iti ballasiw a daya ti Jordan.

28 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Gad cas mayalubog cadagiti familiada, dagiti ciudad ken purpurocna.

29 Ket ni Moises inyawatna ti tawid iti caguddua ti caputotan ni Manases: ket isu idi ti maipaay iti cagudua ti caputotan dagiti annac ni Manases a cas mayalubog cadagiti famfamiada.

30 Ket ti beddengda isu idi manipud iti Mahanaim, isu-amin a Basan, isu-amin a pagarian ni Og nga ari ti Basan, ken isu-amin dagiti il-ili ti Jair, nga adda idiaiy Basan innem a pulo a ciudad :

31 ken ti caguddua ti Galaad, ken Astarot, ken Edrai, dagiti ciudad ti pagarian ni Og idiaiy Basan, isut' agpaay cadagiti annac ni Maquir nga anac a lalaki ni Manases, agpaay met laeng iti caguddua dagiti annac ni Maquir a cas mayalubog cadagiti famfamiada.

32 Dagitoy isuda dagiti tawid nga imbungong ni Moises cadagidiay tantanap ti Moab, iti ballasiw ti Jordan idiaiy Jerico iti daya.

33 Ngem ni Moises awan ti intedna a tawid iti caputotan ni Levi: ni Jehova, a Dios ti Israel, isu ti tawidda, a cas sinaona cadacuada.

Ti Hebron naipabucod ken Caleb.

14 Ket dagitoy isuda dagiti tawtawid nga innala dagiti annac ti Israel idia y daga ti Canaan, isuda a ni Eleazar a sacerdote ken ni Josue nga anac ni Nun, ken dagiti panguloen dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, inwarasda cadacuada,

2 a gapu iti gasat ti tawidda, a cas imbilin ni Jehova a naaramat ni Moises, a maipaay iti siam a caputotan, ken maipaay iti caguddua ti caputotan.

3 Ta ni Moises intedna ti tawid dagiti dua a caputotan ken iti caguddua ti caputotan idia y ballasiw ti Jordan: ngem cadagiti Levitas saanna nga iniccan ti tawidda iti tengngada.

4 Ta dagiti annac ni Jose nagcadduada a caputotan, ni Manases ken ni Efraim: ket isuda saanda a nangted iti bingay cadagiti Levitas idia y a daga, no saan laeng a dagiti ciudad a pagnaedanda, agraman palpalasotda nga agpaay cadagiti an-animalda ken agpaay iti pagbiagda.

5 Cas iti panangibilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel; ket biningayda di daga.

6 Idin dagiti annac ni Juda dimmanonda ken Josue idia y Galgal; ket ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone a Cenezo kinunana kencuana, Sica ammom ti panggep a sinao ni Jehova ken Moises a lalaki ti Dios a maipapan caniac ken maipanggep kenca idia y Cades-barne.

7 Uppat a pulo ti tawenco idi imbaonac ni Moises nga adipen ni Jehova nani-pud sadi Cades-barne tapno siimec ti daga; ket inyegco manen kencuana di sao cas adda idi iti pusoc.

8 Nupay casta dagiti cacabsateo a nakipagsang-at caniac pinagrinawda ti puso dagiti tattao; ngem siac sinurotco a naimbag ni Jehova a Diosco.

9 Ket ni Moises nagsapata iti daydi nga aldaw, a kinunana, Pudno unay nga iti daga a nabaddecan ta sacam agnanayonto a tawidmo ken dagiti annacmo, agsipud ta sinurotmo a naimbag ni Jehova a Diosmo.

10 Ket ita, adtoy, kitaem, ni Jehova inaywanannac a sibibiag, a cas sinaona, dagitoy uppat a pulo ket lima a tawen, nani-pud idi tiempo a panangisao ni Jehova itoy a sao ken Moises, iti bayat a pinagpagnagna ti Israel iti let-ang, ket ita, adtoy, daytoy nga aldaw walopulo ket lima ti tawencon.

11 Nupay casta napigsaac pay laeng ita nga aldaw a cas iti capigsac idi aldaw nga panangibaon caniac ni Moises: no casano ti pigsac idi casta met laeng ti pigsac ita, agpaay iti gubat man, ken iti iruruar man ken iti iseserrec man.

12 Ita ngarud itedmo caniac daytoy a caturodan, isu nga insao ni Jehova iti daydi nga aldaw; ta sica nangegmo iti daydi nga aldaw no casano ti caadda dagidi Enaceos idia y, ken dagiti ciudad a dadackel ken nasarikedkedan: nalabit nga ni Jehova addanto caniac, ket pasiaecto ida, a cas kinuna ni Jehova.

13 Ket ni Josue isut' binendicionanna; ket intedna ti Hebron a tawid ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone.

14 Gapuna a ti Hebron nagbalin a tawid ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone a Cenezo inggana itoy nga aldaw; agsipud ta isu sinurotna a naimbag ni Jehova a Dios ti Israel.

15 Ti nagan ti Hebron idi casacbayan daytoy a tiempo isut' idi Cariat-arbe; ni *Arbe nga isu idi* ti catan-ocan a tao cadagiti Enaceos. Ket ti daga naginganá iti gubat.

Ti sacup ti Juda. Ni Otomiél cayawanna ti Hebron. Dagiti ciudad ti Juda.

15 Ket ti gasat nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni Juda a cas mayalubog cadagiti famfamiada isut' idi agpatingga iti beddenġ ti Edom, agpatingga iti let-ang ti Zin iti abagatan, iti caadayuan a paset ti abagatan.

2 Ket ti beddenġda iti abagatan isut' idi manipud iti caadayuan a paset ti Baybay ti Asin, manipud iti subecna nga agpaabagatan;

3 ket rimmuar nga agpaabagatan iti sang-atan ti Acrabim, ket nagtuloy agingganat' Zin, ket simmanġ-at iti abagatan ti Cades-barne, ket nagtuloy iti Jesron, ket simmanġ-at agingganat' Addar, ket agsico agingganat' Carcaa;

4 ket nagtuloy agingganat' Asemona, ket timpuar iti waig ti Egipto; ket dagiti pagruaruan daytoy a beddenġ addada iti taaw: daytoy isunto ti nakinabagatan a beddenġyo.

5 Ket ti nakin-daya a beddenġ isu ti Baybay ti Asin, inggana met laeng iti punġto ti Jordan. Ket ti beddenġ ti nakinamianan a bangir isut' idi manipud

iti subec ti baybay n̄ga adda iti punġto ti Jordan;

6 ket ti beddenġ simmanġ-at inġġanat' Bet-agla, ket nagtuloy iti amianan aginġ-gat' Bet-araba; ken ti beddenġ simmanġ-at iti bato ni Boen n̄ga anac a lalaki ni Ruben;

7 ket ti beddenġ simmanġ-at aginġ-ganat' Davir manipud iti lobonġ ti Acor, ket iti casta nagpaamianan, a pumerrenġ iti Galgal, n̄ga adda iti sanġo ti sanġ-atan ti Adommim, n̄ga adda iti akin-abagatan a banġir ti carayan; ket ti beddenġ naglayon cadagiti dandanum ti Ensames, ket dagiti pagruaran daytoy adda idi iti En-rogel;

8 ket ti beddenġ simmanġ-at iti lobonġ ti anac a lalaki ni Ennom inġġanat' abay n̄ga abagatan ti Jebuseo (n̄ga isu met laenġ ti Jerusalem); ket ti beddenġ simmanġ-at aginġ-ganat' tapaw ti bantay n̄ga adda iti sanġo ti lobonġ ti Ennom iti laud, isu n̄ga adda iti caadayuan a paset ti lobonġ ti Rafaim iti agpaamianan;

9 ket ti beddenġ naglayon manipud iti tapaw ti bantay aginġ-ganat' ubbog dagiti dandanum ti Neftoa, ket timpuar aginġ-gana cadagiti ciudad ti bantay Efron; ket ti beddenġ naglayon aginġ-ganat' Baala (n̄ga isu met laenġ ti Cariat-jarim):

10 ket ti beddenġ nagsicco manipud iti Baala iti laud inġġanat' bantay Seir, ket naglayon aginġ-gana iti bacras ti bantay Jerim iti amianan (n̄ga isu met laenġ ti Queslon), ket nagsalog aginġ-ganat' Bet-semes, ket naglayon iti Tamna;

11 ket ti beddenġ rimmuar iti abay ti Accaron n̄ga agpaamianan; ket ti beddenġ naglayon iti Secron, ket naglayon iti bantay Baala, ket timpuar idia y Jebneel; ket dagiti pagruaran ti beddenġ addada idia y taaw.

12 Ket ti akin-laud a beddenġ isut' idi aginġ-gana iti taaw a dackel ken ti igidna. Daytoy isu ti beddenġ dagiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

13 Ket isu iniccanna ni Caleb n̄ga anac a lalaki ni Jefone iti maysa n̄ga apag cadagiti annac ni Juda, a cas mayannurot iti bilin ni Jehova ken Josue, iti met laenġ Cariat-arbe, ni Arbe n̄ga isu idi ti ama ni Enac (n̄ga isu met laenġ ti Hebron).

14 Ket ni Caleb pinasiana idi idia y dagiti tallo n̄ga annac a lalaki ni Enac; da Sesai, Ahiman, ken Tolmai, n̄ga annac ni Enac.

15 Ket manipud sadiay simmanġ-at a maibusor cadagiti agnaed idia y Dabir: ti Cariat-sefer isu ti nagan ti Dabir idi unana a tiempo.

16 Ket ni Caleb kinunana, Daydiay a manġcabil iti Cariat-sefer, ket isut' alaenna, isunto ti pangyasawaac ken anacco n̄ga Aja.

17 Ket ni Otoniel n̄ga anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki ni Caleb isut' innalana: ket isu inyasawana kencuana ni Aja n̄ga anacna.

18 Ket naaramid, n̄ga idi a ni Aja im-may ken Otoniel, tinignayna ni Otoniel a dumawat ken amana iti maysa a talon: ket ni Aja dimsaag idi asnona; ket ni Caleb kinunana kencuana, Ania ti cayatmo?

19 Ket kinunana, Iccanac ti bendicion; ta sica insaadnac iti daga ti abagatan, iccannac met cadagiti ubbog ti danum. Ket isu intedna dagiti nakinġato ken nakinbaba n̄ga ubbog.

20 Daytoy isu ti tawid ti caputotan digiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

21 Ket dagiti caadayuan a ciudad ti caputotan dagiti annac ni Juda n̄ga agturong iti beddenġ ti Edom idia y abagatan isuda Cabseel, ken Eder, ken Jagur,

22 ken Cina, ken Demona, ken Adada,

23 ken Cedec, ken Asor, ken Jetnan,

24 Zif, ken Telen, ken Balot,

25 ken Asor, Hadata, ken Cariot, Jesron, (n̄ga isu met laenġ ti Asor),

26 Aman, ken Sama, ken Molada,

27 ken Asar-gadda, ken Hassemon, Betfelet,

28 ken Haser-sual, Beer-seba, ken Baziotia,

29 Baala, ken Jim, ken Esem,

30 ken Eltolad, ken Cesil, ken Jarma,

31 ken Siceleg, ken Medema, Sensena,

32 ken Lebaot, Selim, ken Aen, ken Remmon; dagup amin dagiti ciudad dupuloda ket siam, agraman dagiti purpurocda.

33 Iti tanap. Estaol, ken Sarea, ken Asena,

34 ken Zancoe, ken Engennim, Tappua, ken Enaim,

35 Jerimot, ken Adullam, Socd, ken Azeca,

36 ken Saraim, ken Aditaim, ken Gede-

ra, ken Gederotaim ; sanġapulo ket uppat a ciudad agraman purpuróda.

37 Sanan, ken Hadasa, ken Magdalgad,
38 ken Delean, ken Masepa, ken Jectel,
39 ken Laquis, ken Bascat, ken Eglon,
40 ken Quebbon, ken Lehemem, ken Cetlis,

41 ken Giderot, Bet-dagon, ken Naama, ken Maceda ; sanġapulo ket innem a ciudad agraman purpuróda.

42 Labana, ken Eter, ken Asan,
43 ken Jefta, ken Esna, ken Nesib,
44 ken Ceila, ken Aczib, ken Maresa ; siam a ciudad agraman purpuróda.

45 Accaron agraman dagiti il-ilina ken purpuróda ;

46 manipud Accaron agingġanat' taaw met laeng, isu-amin nġa adda iti abay ti Azoto, agraman cadagiti purpuróda.

47 Ti Azoto, dagiti il-ilina ken dagiti purpuróda ; Gaza, dagiti il-ilina ken dagiti purpuróda ; ingġanat' waig ti Egipto ken iti dackel a taaw, ken ti beddenġa.

48 Ket iti caturodan, Samir, ken Jeter, ken Socot,

49 ken Danna, ken Cariat-senna (nġa isu met laeng ti Dabir),

50 ken Anab, ken Istemo, ken Anim,
51 ken Gosen, ken Olon, ken Gilo ; sanġapulo ket maysa a ciudad agraman purpuróda.

52 Arab, ken Duma, ken Esaan,
53 ken Janum, ken Bet-tappua, ken Afeca,

54 ken Atmata, ken Cariat-arbe (nġa isu met laeng ti Hebron), ken Sior ; siam a ciudad agraman purpuróda.

55 Maon, Carmel, ken Zif, ken Jota,
56 ken Jezrael, Jucadam, ken Zanoë,
57 Accaim, Gabaa, ken Tamma ; sanġapulo a ciudad agraman purpuróda.

58 Halui, ken Betsur, ken Gedeor,
59 ken Maret, ken Bet-anot, ken Eltecon ; innem a ciudad agraman purpuróda.

60 Cariat-baal (nġa isu met laeng ti Cariat-jarim), ken ti Arebba ; dua a ciudad agraman purpuróda.

61 Idiay let-anġ, Bet-araba, Meddin ken Sacaca,

62 ken Nebsan, ken ti Ciudad ti Asin, ken Engadi ; innem a ciudad agraman purpuróda.

63 Ket no maipaan cadagiti Jebuseo, a nagnaed iti Jerusalem, dagiti annac ni Juda dida nabalina pinasia ida : no di ket ti Jebuseo nakipagnaed cadagiti annac ni Juda idiay Jerusalem ingġana itoy nġa aldaw.

Ti gasat a maipaay cadagiti annac ni Jose. Ti sácup ni Efraim.

16 Ket ti gasat rimmuar nġa agpaay cadagiti annac ni Jose nanipud iti Jordan idiay Jerico, cadagiti dandanum ti Jerico iti daya, iti met laeng let-anġ, sumang-at manipud Jerico iti caturodan agingġanat' Betel ;

2 ket manipud Betel rimmuar ingġanat' Luza, ket naglayon ingġanat' beddenġ dagiti Arquitas ingġanat' Atarot ;

3 ket nagsalog a nagpalaud ingġanat' beddenġ dagiti Jeflet, agingġana iti beddenġ ti Bet-oron a nakinbaba, agingġana met laeng iti Gazer ; ket dagiti pagruaranna addada idi iti taaw.

4 Ket dagiti annac ni Jose, da Manases ken Efraim innalada ti tawidda.

5 Ti beddenġ dagiti annac ni Efraim a cas mayannurot cadagiti famfamiliaria isu daytoy : ti beddenġ ti tawidda nġa agpadaya isut' idi ti manipud Atarot-ador agingġana iti Bet-oron a nakinnġato ;

6 ket ti beddenġ rimmuar a nagpalaud idiay Macmatat iti amianan ; ket ti beddenġ nagsicco a nagpadaya ingġanat' Tanat-selo, ket isut' linayonna iti daya ti Janoe ;

7 ket simmalog nanipud Janoe ingġanat' Atarot, ken ingġanat' Naarata, ket gimawat agingġanat' Jerico, ket rimmuar iti Jordan.

8 Manipud Tappua ti beddenġ naglayon a nagpalaud agingġanat' waig ti Cana ; ket dagiti pagruaranna addada idi iti taaw. Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Efraim a mayannurot cadagiti famfamiliaria ;

9 naitipon cadagiti ciudad a nailasin nġa agpaay cadagiti annac ni Efraim iti tengnġa ti tawid dagiti annac ni Manases, isu-amin dagiti ciudad agraman purpuróda.

10 Ket isuda saanda a pinasia dagiti Cananeo a nagnaed idia y Gazer: no di ket dagiti Cananeo agnaedda iti tengnga ti Efraim agingnga itoy nga aldaw, ket nagbalinda nga adipen nga agaramid cadagiti narigat nga aramid.

Ti sácup ni Manases. Dua nga apág a maipaay cadagiti annac ni Jose.

17 Ket daytoy isu ti gasat nga agpaay cadagiti caputotan ni Manases: ta isu ti inauna nga anac ni Jose. Ta ni Maquir nga anac nga inauna ni Manases, nga ama ni Galaad; agsipud ta isu maysa a tao ti gububat, gapuna ngarud nga isu icutanna ti Galaad ken Basan.

2 Iti casta ti gasat nga agpaay cadagiti dadduma nga annac ni Manases a cas mayannurot cadagiti famfamiada: nagpaay cadagiti annac ni Abiezer, ken cadagiti annac ni Helec, ken cadagiti annac ni Esriel, ken cadagiti annac ni Sequem, ken cadagiti annac ni Hefer, ken cadagiti annac ni Semida: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Manases nga anac ni Jose a cas mayannurot cadagiti famfamiada.

3 Ngem ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Hefer, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, awan idi ti annacna a lallaki, no di laeng babbai: ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babbai: Maala, Noa, Hegla, Melca, ken Tersa.

4 Ket isuda immadanida iti saclang ni Eleazar a sacerdote, ken iti saclang ni Josue nga anac ni Nun, ken iti saclang dagiti panguloen, a kinunada, Ni Jehova imbilinna ken Moises nga icannacami iti maysa a tawid iti tengnga dagiti cacabsatmi: gapuna ngarud a cas mayannurot iti bilin ni Jehova isu iniccanna ida iti maysa a tawid iti tengnga dagiti cacabsat ni amada.

5 Ket sangapulo a capaset ti nagtinnag ken ni Manases, sabali laeng ti daga ti Galaad ken Basan, nga adda iti ballasiw ti Jordan;

6 gaput ta dagiti annac a babbai ni Manases addaanda met iti maysa a tawid iti tengnga dagiti annacna a lallaki. Ket ti daga a Galaad cucua idi dagiti natda cadagiti annac a lallaki ni Manases.

7 Ket ti bedden ngem ni Manases isut' idi manipud Aser agingganat' Macmata, nga adda iti sangaoanan ti Siquem; ket ti

bedden ngem naglayon iti macanawana nga ima inggana cadagiti agnaed ti En-tappua.

8 Ti daga ti Tappua cucua idi ni Manases; ngem ti Tappua nga adda iti sácup ni Manases cucua idi dagiti annac ni Efraim.

9 Ket ti bedden ngem simmalog aginggana iti waig ti Cana, iti abagatan ti waig: dagitoy a ciudad cucua ni Efraim iti tengnga dagiti ciudad ni Manases: ket ti bedden ngem ni Manases adda iti makinamianan nga abay ti waig, ket dagiti pagruaranna addada iti taaw:

10 iti agpaabagatan isut' cucua ni Efraim, ket ti agpaamianan cucua ni Manases, ket ti taaw isu ti bedden nga, ket isuda gimawatda aginggana iti Aser iti amianan, ken aginggana iti Isacar iti daya.

11 Ket ni Manases cucuana idia y Isacar, ken idia y Aser ti Bet-san ken dagiti il-ilina, ken Jeblaam ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idia y Dor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idia y Endor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idia y Mageddo ken dagiti il-ilina, a tallo met laeng a panpantóc.

12 Nupay casta dagiti annac ni Manases saanda a nabalin a pinasia dagiti agnaed cadagidiay a ciudad; no di ket dagiti Cananeo kinayatda ti nagnaed idia y daga.

13 Ket naaramid, nga idi a dagiti annac ti Israel pimmigsada, insaadda iti panagtrabaja dagiti Cananeo, ket saanda a pinasia nga intalipupus ida.

14 Ket dagiti annac ni Jose nagsaoda ken Josue, a kinunada, Apayapay a sica iniccannacami iti maymaysa a gasat laeng ken maymaysa a cadasig a tawid, idinto ta siac dackelac nga ili, ta inggana itoy a tiempo ni Jehova binendicionannac?

15 Ket ni Josue kinunana cadacuada, No sica dackelca nga ili, gunon-odca kenca idia y cabakiran, ket lataenyo nga agpaay cadacayo idia y daga dagiti Ferezeo ken dagiti Rafaim; yantangay ti caturonan ti Efraim naillet unay kenca.

16 Ket dagiti annac ni Jose kinunada, Ti caturonan saan a macaanay cadacami: ket isu-amin dagiti Cananeo nga agnaed idia y daga ti lobong adda luguganda a linandocan, padapadada cadagidiay agnaed dia y Bat-san ken dagiti il-ilina, ken dagiti adda idia y lobong ti Jezrael.

17 Ket ni Josue nagsao iti balay ni Jose, nga iti met laeng Efraim ken Manases.

ket kinunana, Sica dackelca n̄ga ili, ken icutam ti dackel a cabaelan; saanto a may-maysa laeng ti gasatmo:

18 no di ket ti caturodan isunto ti cucuam; ta uray no cabakiran, isut' latáemto, ket dagiti pagruaranna cucuamto; ta pasiaemto dagiti Cananeo, nupay no isuda adda lugluganda a linandocan, ken nupay no isuda napigsada.

Ti matda ti daga mabin̄gay. Ti sácup ni Benjamin ken dagiti ciudadna.

18 Ket isu-amin a gimonḡ dagiti annac ti Israel naguornonḡda idia y Silo, ket naman̄gonda iti maysa a tolda ti gimonḡ idia y: ket ti daga naparucma iti sangoda.

2 Ket natda ti pito a caputotan dagiti annac ti Israel, isuda a dida pay bininḡay ti tawidda.

3 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac ti Israel, Casano ti cabayagyo a di mangi-cascaso iti ipapanyo a mangtagicua iti daga n̄ga inted cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo?

4 Mangtudíngcayo cadacayo met laenḡ iti tallo a tattao iti tunggal maysa a caputotan: ket ibaonconto ida, ket isuda tumacderdanto, ket pagnaendanto ti daga, ket isuda isut' iburicdanto a cas mayannurot iti tawidda; ket isuda umaydanto caniac.

5 Ket isuda binḡaydanto ti daga iti agcapito capaset: ni Juda agnaedto iti bedden̄ga iti abagatan, ket ti balay ni Jose agnaedto iti bedden̄ga iti amianan.

6 Ket dacayo iburicyonto ti daga iti agcapito capaset, ket yegyonto caniac ditoy ti pannacaiburic; ket paggiginnasanḡasatecto cadacayo iti saclanḡ ni Jehova a Diostayo.

7 Ta dagiti Levitas awan ti binḡayda cadacayo; ta ti kinascerdote ni Jehova isu ti tawidda: ket ni Gad ken ni Ruben, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases inawatdan ti tawidda iti ballasiw ti Jordan n̄ga agpadaya, isu n̄ga inted cadacuada ni Moises n̄ga adipen ni Jehova.

8 Ket dagiti tattao timmacderda, ket napanda: ket ni Josue incumitna cadagiti napan a mangiburic iti daga, a kinunana, Incayo ket pagnaenyo ti daga, ket isut' iburicyo, ket umaycayonto manen caniac; ket siac paggiginnasanḡasatecto cadacayo iti saclanḡ ni Jehova ditoy Silo.

• Ket dagiti tattao napanda ket pinag-

nada amin a daga, ket isut' imburicda dagiti ciudad iti nagcapito capaset iti maysa a libro; ket isuda immayda ken Josue idia y pacarso sadi Silo.

10 Ket ni Josue pinaggiginnasatna cadacuada idia y Silo iti saclanḡ ni Jehova: ket ni Josue biningbinḡayna idia y ti daga cadagiti annac ti Israel a cas mayannurot cadagiti bingbinḡayda.

11 Ket ti gasat dagiti annac ni Benjamin rimmuar a cas mayannurot cadagiti famfamiada: ket ti bedden̄g ti gasatda rimmuar iti nagbaetan dagiti annac ni Juda ken dagiti annac ni Jose.

12 Ket ti bedden̄ga iti deppaarna iti amianan isut' idi manipud iti Jordan; ket ti bedden̄g simmang-at iti abay ti Jerico iti amianan, ket simmang-at iti caturodan n̄ga agpalaud; ket dagiti pagruaranna addada idi iti let-an̄g ti Bet-aven.

13 Ket ti bedden̄g naglayon manipud idia y aginḡgat' Luza, iti abay ti Luza (n̄ga isu met laenḡ ti Betel), iti agpaabagatan; ket ti bedden̄g nagsalog inḡganat' Atarotadar, iti denna ti bantay n̄ga adda iti abagatan ti Bet-oron n̄ga akinbaba.

14 Ket ti bedden̄g naglayon manipud idia y, ket nagsicco iti bangirnat' laud n̄ga agpaabagatan, manipud iti bantay n̄ga adda iti sanḡoanan ti Bet-oron n̄ga agpaabagatan; ket dagiti pagruaranna addada idi idia y Cariat-baal (n̄ga isu met laenḡ ti Cariat-jarim), a maysa a ciudad dagiti annac ni Juda: daytoy isu ti bangirna iti laud.

15 Ket ti bangirna iti abagatan manipud iti caadayuan a paset ti Cariat-jarim; ket ti bedden̄g rimmuar a nagpalaud, ket rimmuar a nagturon̄g iti ubbog dagiti dandanum ti Neftoa;

16 ket ti bedden̄g nagsalog inḡgana iti caadayuan a paset ti bantay n̄ga adda iti sanḡo ti tanap ti anac a lalaki ni Ennom, n̄ga adda iti lobonḡ ni Rafaim iti amianan; ket nagsalog aginḡganat' lobonḡ ni Ennom, aginḡganat' sikigan ti Jebuseo n̄ga agpaabagatan, ket nagsalog aginḡgana iti En-Rogel;

17 ket naglayon a nagpaamianan, ket rimmuar idia y Ensemes, ket rimmuar idia y Gelilot n̄ga adda iti sanḡoanan ti sang-atan ti Adommim; ket nagsalog aginḡgana iti bato ni Boen n̄ga anac a lalaki ni Ruben;

18 ket naglayon a nagpaamianan ag-

inggana iti sikigan a pumerreng iti Arabah, ket nagsalog aginggana iti Arabah;

19 ket ti beddenḡ naglayon aginggana iti sikigan ti Bet-hagla nḡa agpaamianan; ket dagiti pagruaran ti beddenḡ adda idi idiaḡ nakinamianan a subec ti Baybay ti Asin idiaḡ nakinabagatan a pungto ti Jordan: daytoy isu ti nakinabagatan a beddenḡ.

20 Ket ti Jordan isut' idi ti beddenḡna iti bangirna iti daya, Daytoy isut' tawid dagiti annac ni Benjamin, cadagiti beddenḡ nḡa aglicmut, a cas mayannurot cadagiti famfamiada.

21 Ket dagiti ciudad dagiti caputotan dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiada isuda ti Jerico, ken Bet-hagla, ken Emek-keziz,

22 ken Bet-araba, ken Samaraim, ken Betel,

23 ken Avim, ken Afrara, ken Ofera,

24 ken Cefer-Hermona, ken Ofni, ken Gabee: sangapulo ket dua a ciudad agraman purpuróda:

25 Gabaon, ken Rama, ken Berot,

26 ken Maspá, ken Chafara, ken Amosa,

27 ken Recem, ken Jarefel, ken Tarela,

28 ken Sela, ken Elef, ken Jebus (nḡa isu met laeng ti Jerusalem), Gabaat, ken Cariat; sangapulo ket uppat a ciudad agraman purpuróda. Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiada.

Dagiti saesácup da Simeon, Zabulon, Isacar, Aser, Neftali, ken Dan. Ti Tamnat-sera nauited ken Josue.

19 Ket ti maicadua a gasat rimmuar ken Simeon, iti caputotan met laeng ni Simeon cas mayannurot cadagiti famfamiada: ket ti tawidda adda idi iti nagbaetan ti tawid dagiti annac ni Juda.

2 Ket icutanda idi iti panagtawid, ti Beerséba, wenna Sabee, ken Molada,

3 ken Haser-sual, ken Baala, ken Asem,

4 ken Eltolad, ken Betul, ken Jarma,

5 ken Siceleg, ken Bet-marcabot, ken Hasersusa,

6 ken Bet-labot, ken Saroem; sangapulo ket tallo a ciudad agraman purpuróda:

7 Aim, Remmon, ken Atar, ken Asan; uppat a ciudad agraman purpuróda:

8 ken isu-amin dagiti purpuróc nḡa addada iti aglicmut cadagitoy a ciudad ingganat' Baalat-beer, Ramat ti Abagatan. Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti

annac ni Simeon a cas mayannurot cadagiti famfamiada.

9 Nagtaud iti apág dagiti annac ni Juda isut' idi ti tawid dagiti annac ni Simeon; agsipud ta ti apág dagiti annac ni Juda isu idi ti adu unay cadacuada: gapuna a dagiti annac ni Simeon adda idi tawidda iti nagtengngaan ti tawid dagidiay.

10 Ket ti maicatlo a gasat rimmuar a maipaay cadagiti annac ni Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiada. Ket ti beddenḡ ti tawidda isut' idi agingganat' Sarid;

11 ket ti beddenḡda simmang-at a nagpaland, iti met laeng Merala, ket dimteng agingganat' Deb-baset; ket dimteng iti waig, nḡa adda iti sangó ti Jeconam;

12 ket nagsicco manipud Sarid a nagpadaya nḡa agpalegacan ti inít aginggana iti beddenḡ ti Queselet-tabor; ket rimmuar iti Daberet, ket simmang-at iti Jafia;

13 ket manipud idiaḡ naglayon a nagpadaya iti Jet-hefer, iti Tacasim; ket rimmuar idiaḡ Remmon a gumawat agingganat' Noa;

14 ket ti beddenḡ nagsicco kencuana nḡa agpaamianan agingganat' Hanaton; ket dagiti pagruaranna addada idi idiaḡ lobong ti Jefta-el;

15 ken Catet, ken Naalol, ken Semeron, ken Jedala, ken Belen: sangapulo ket dua a ciudad agraman purpuróda.

16 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiada, dagitoy a ciudad agraman purpuróda.

17 Ti maicapat a gasat rimmuar nḡa agpaay ken Isacar, cadagiti met laeng annac ni Isacar a mayannurot cadagiti famfamiada.

18 Ket ti beddenḡda isut' idi agingganat' Jezrael, ken Casalot, ken Sunem,

19 ken Hafaraim, ken Seon, ken Anarat,

20 ken Rabbot, ken Cesion, ken Abes,

21 ken Ramet, ken Engannim, ken Enhadda, ken Betfesés,

22 ket ti beddenḡ dimteng agingganat' Tabor, ken Sehesimá, ken Bet-semes; ket dagiti pagruaran ti beddenḡda addada idi idiaḡ Jordan; sangapulo ket innem a ciudad agraman purpuróda.

23 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Isacar a mayannurot cada-

giti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpuróda.

24 Ket ti maicalima a gasat rimmuar nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni Aser a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

25 Ket ti beddenḡda isut' idi ti Jacalat, ken Cali, ken Betem, ken Ajar,

26 ken Elmelec, ken Amaad, ken Mesal: ket dimmanon agingganat' Carmel nga agpalaud, ken iti Sihor-labanat;

27 ket nagtuloy nga agturong iti leleggacan ti init nga agpa-Betdagon, ket dimmanon iti Zabulon, ken iti lobong ti Jefael nga agpaamianan iti Bet-hemec ken Nahiel; ket rimmuar iti Cabul iti ima a catigid,

28 ken iti Ebron, ken Rohob, ken Hammon, ken Cana, agingga met laeng iti dackel a Sidon;

29 ket ti beddenḡ nagsicco agingga iti Rama, ken agingganat' nasarikedkedan a ciudad ti Tiro; ket ti beddenḡ nagsicco agingga iti Hosa; ket dagiti pagruaranna addada idi idiy taaw iti sácup ti Acziba;

30 ken Amma met, ken Afec, ken Rohob; duapulo ket dua a ciudad agraman purpuróda.

31 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Aser a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpuróda.

32 Ti maicanem a gasat rimmuar idi nga agpaay cadagiti annac ni Neftali, cadagiti met laeng annac ni Neftali a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

33 Ket ti beddenḡda isut' idi manipud Helef, manipud iti roble idiy Saanaim, ken Adami-neceb, ken Jebnael agingganat' Lecum; ket dagiti pagruaranna addada idi idiy Jordan;

34 ket ti beddenḡ nagsicco nga agpalaud iti Azanot-tabor, ket rimmuar manipud idiy aginggat' Hucuca; ket dimmanon agingganat' Zabulon iti abagatan, ket dimmanon iti Aser iti laud: ken iti Juda idiy Jordan nga agturong iti leleggacan ti init.

35 Ket dagiti ciudad a nasarikedkedan isuda Assedim, Ser, ken Emat, Reccat, ken Ceneret,

36 ken Edema, ken Arama, ken Asor,

37 ken Cedec, ken Edrai, ken Enhasor,

38 ken Jeron, ken Magdalel, Horen, ken Betanat, ken Bet-semes; sangapulo ket siam a ciudad agraman purpuróda.

39 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Neftali a mayannurot

cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpuróda.

40 Ti maicapito a gasat rimmuar nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni Dan a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

41 Ket ti beddenḡ ti tawidda isut' idi Sarea, ken Estaol, ken Hirsemes,

42 ken Selabin, ken Ajalon, ken Jet-la,

43 ken Elon, ken Temmata, ken Acron,

44 ken Eltece, ken Gebbeton, ken Balaat,

45 ken Jud, ken Bene-barac, ken Getremmon,

46 ken Me-jarcon, ken Arecon, agraman ti beddenḡ nga adda iti sanḡo ti Joppe.

47 Ket ti beddenḡ dagiti annac ni Dan rimmuar iti adadayu pay ngem iti ayanda; ta dagiti annac ni Dan simmanḡ-atda ket gimmubatda a maibusor iti Lesma, ket isut' naalada, ken isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ket isut' tinagicuada, ken nag naedda kencuana, ket ti Lesma ninaganda iti Dan, a mayannurot iti nagan ni Dan nga amada.

48 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Dan a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpuróda.

49 Castoy ti panangturposda a pinangbingbingay iti daga iti panagtawid a gapu iti bedbeddenḡna; ket dagiti annac ti Israel nangteddat' tawid ken Josue nga anac ni Nun iti nagtetengngaanda:

50 mayannurot iti bilin ni Jehova intedda kencuana ti ciudad nga isu dinawatna, ti met laeng Tamnat-sera idiy caturodan ti Efraim; ket isu binangonna ti ciudad, ket nagnaed kencuana.

51 Dagitoy isuda nḡarud dagiti tawtawid, a da Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac ni Nun, ken dagiti palungo dagiti balbalay dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, inwarasda a maipaay iti tawid a gapu iti ginasanggasat idiy Silo iti imatang ni Jehova, iti ruangan ti tolda ti gimong. Castoy ti panangturposda a pinangbingbingay iti daga.

Ti pannacaitudinḡ dagiti ciudad a pagcamanḡan.

20 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a kinunana,

2 Agsaoa cadagiti annac ti Israel, a cunaem, Mangtudingcayo cadagiti ciudad

a pagcamangan, isuda nga insaac idi cadacayo a naaramat ni Moises,

3 tapno ti macapatay iti sabali a dina napuotan ket naclepan agtarayto coma sadiay: ket isudanto cadacayo ti pagcamangan a gapu ken bumales iti dara.

4 Ket daydiay agtarayto iti maysa cadagidiay a ciudad, ket agtacderto iti ridaw ti ruangan ti ciudad, ket ipalawag-nanto ti panggepna cadagiti lapayag dagiti lallacay ti daydiay a ciudad; ket isuda awatendanto cadacuada iti uneg ti ciudad, ket isut' yawatandanto iti maysa a disso, a pakinaedanna cadacuada.

5 Ket no ti bumales iti dara, isut' camatenna, didanto ngarud yawat ni nacapatay iti imana; agsipud ta naclepan a nangcabil ken caarrubana, nga isut' dina ginura idi unana a tiempo.

6 Ket agnaedto idiy a ciudad, ingganat' tumacderto iti pangocoman iti saclang ti gimong, ingganat' ipapatay ti nangato a sacerdote nga isunto cadagidiay nga aldaw: isuntan ti isusubli ni nacapatay, ket umayto iti ciudadna met laeng, ken iti balayna, iti ciudad a timmalawanna idi.

7 Ket isuda dinutocanda ti Cades sadi Galilea idiy caturodan ti Neftali, ken ti Siquem idiy caturodan ti Efraim, ken ti Cariat-arbe (nga isu met la ti Hebron) idiy caturodan ti Juda.

8 Ket iti ballasiw ti Jordan idiy Jerico nga agpadaya, tinudinganda ti Bosor idiy letang idiy tanap nga aggapu iti caputotan ni Ruben, ken ti Ramot idiy Galaad nga aggapu iti caputotan ni Gad, ken ti Gaulon idiy Basan nga aggapu iti caputotan ni Manases.

9 Dagitoy isuda dagiti ciudad a natudingan nga agpaay cadagiti isu-amin nga anac ni Israel, ken iti gangannaet a makinaed cadacuada, tapno ti uray siasino a macapatay iti tao a dina napuotan mabalina ti agtaray sadiay ket saan a matay iti ima ti bumales iti dara, agingganat' tumacder iti saclang ti gimong.

Dagiti ciudad a naited cadagiti Levitas.

21 Idin dagiti palungo dagiti balbalay dagiti amma dagiti Levitas immanida ken Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac ni Nun, ken cadagiti palungo dagiti balbalay dagiti amma dagiti caputotan dagiti anac ni Israel;

2 ket nagsaoda cadacuada idiy Silo

idiay daga ti Canaan, a kinunada, Ni Jehova imbilinna iti pannacaaramat ni Moises a maited cadacami dagiti ciudad a pagtaengan, agraman palpalasotda a maipaay cadagiti an-animalmi.

3 Ket dagiti annac ti Israel nangtedda cadagiti Levitas cadagiti cucuada, cas iti bilin ni Jehova, dagiti ciudad agraman palpalasotda.

4 Ket ti gasat rimmuar agpaay cadagiti famfamilia dagiti Coatitas: ket dagiti annac ni Aaron a sacerdote a nagtaud cadagiti Levitas, adda gasatda a naggapu iti caputotan ni Juda, naggapu iti caputotan ni Simeon, ken naggapu iti caputotan ni Benjamin, a sangapulo ket tallo a ciudad.

5 Ket ti matda cadagiti annac ni Coat adda gasatda a naggapu cadagiti famfamilia ti caputotan ni Efraim, ken iti caputotan ni Dan, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, a sangapulo a ciudad.

6 Ket dagiti annac ni Gerson adda gasatda a naggapu iti caputotan ni Isacar ken iti caputotan ni Aser, ken iti caputotan ni Neftali, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases idiy Basan, a sangapulo ket tallo a ciudad.

7 Dagiti annac ni Merari a cas mayalubog cadagiti famfamilia adda naggapu iti caputotan ni Ruben, ken naggapu iti caputotan ni Gad, ken naggapu iti caputotan ni Zabulon, a sangapulo ket dua a ciudad.

8 Ket dagiti annac ti Israel intedda a gaput' gasat cadagiti Levitas dagitoy a ciudad agraman palpalasotda, a cas imbilin ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.

9 Ket intedda iti naggapu iti caputotan dagiti annac ni Juda, ken iti caputotan dagiti annac ni Simeon, dagitoy a ciudad a nainaganan ditoy:

10 ket isuda idi ti agpaay cadagiti annac ni Aaron, cadagiti famfamilia ni Coat, a nagtaudda cadagiti annac ni Levi; agpaay a cucuada idi ti immuna a gasat.

11 Ket isuda intedda cadacuada ti Cariat-arbe, ni Arbe nga isu idi ti ama ni Enac (nga isu met laeng ti Hebron), idiy caturodan ti Juda, agraman palasotna iti aglicmut kencuana.

12 Ngem dagiti away ti ciudad, ken dagiti purpurocna, intedda idi ken Caleb nga

anac ni Jefone a maipaay iti panagtagicuana.

13 Ket cadagiti annac ni Aaron a sacerdote intedda ti Hebron agraman palpalasotna a ciudad a pagcamangan nga agpaay iti macapapatay, ken ti Lebna agraman palpalasotna,

14 ken ti Jeter agraman palpalasotna, ti Estemo agraman palpalasotna,

15 ken ti Helon agraman palpalasotna, ken Dabir agraman palpalasotna,

16 ken Ain agraman palpalasotna, ken Jutta agraman palpalasotna, ken Bet-semes agraman palpalasotna; siam a ciudad a naggapu cadagidiay dua a caputotan.

17 Ket naggapu iti caputotan ni Benjamin, ti Gabaoon agraman palpalasotna, ti Gabaa agraman palpalasotna,

18 ti Anatot agraman palpalasotna, ti Almon agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

19 Isu-amin dagiti ciudad dagiti annac ni Aaron a dagiti sacerdote, sangapuloda ket tallo a ciudad agraman palpalasotda.

20 Ket dagiti famfamilia dagiti annac ni Coat, a Levitas, dagidiay a natda met laeng cadagiti annac ni Coat, inicutanda dagiti ciudad ti gasatda a naggapuda iti caputotan ni Efraim.

21 Ket intedda cadacuada ti Siquem agraman palpalasotna idia caturonan ti Efraim, a ciudad a pagcamangan agpaay iti macapapatay, ken ti Gazer agraman palpalasotna,

22 ken ti Cisaim agraman palpalasotna, ken ti Bet-oron agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

23 Ket naggapu iti caputotan ni Dan, ti Elteco agraman palpalasotna, ti Gaboton agraman palpalasotna,

24 ti Ayalon agraman palpalasotna, ti Get-remmon agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

25 Ket naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Tanac agraman palpalasotna, ken ti Get-remmon agraman palpalasotna: dua a ciudad.

26 Isu-amin dagiti ciudad dagiti famfamilia ti natda cadagiti annac ni Coat isuda sangapuloda agraman palpalasotda.

27 Ket cadagiti annac ni Gerson, cadagiti famfamilia dagiti Levitas, naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, intedda ti Gaulon idia Basan agraman palpalasotna a ciudad a pagcamangan ag-

paay iti macapapatay, ken ti Bosra agraman palpalasotna; dua a ciudad.

28 Ket naggapu iti caputotan ni Isacar, ti Cesion agraman palpalasotna, ti Daberet agraman palpalasotna,

29 ti Jaramot agraman palpalasotna, ti Enganim agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

30 Ket naggapu iti caputotan ni Aser ti Messal agraman palpalasotna ti Abdon agraman palpalasotna,

31 ti Jelcat agraman palpalasotna, ken ti Rohob agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

32 Ket naggapu iti caputotan ni Neftali, ti Cedes idia Galilea agraman palpalasotna, a ciudad a pagcamangan nga agpaay iti macapapatay, ken ti Annot-dor agraman palpalasotna, ken ti Cartan agraman palpalasotna; tallo a ciudad.

33 Isu-amin dagiti ciudad dagiti Gersonitas cas mayalubog cadagiti famfamiada sangapuloda ket tallo idi a ciudad agraman palpalasotda.

34 Ket cadagiti famfamilia dagiti annac ni Merari, a natda cadagiti Levitas, naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti Jecnan agraman palpalasotna, ken Carta agraman palpalasotna,

35 ti Danna agraman palpalasotna, Nalot agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

36 Ket naggapu iti caputotan ni Ruben, ti Bosor agraman palpalasotna, ken Jehesa agraman palpalasotna,

37 ti Cedmon agraman palpalasotna, ken Mefaat agraman palpalasotna; uppat a ciudad.

38 Ket naggapu iti caputotan ni Gad, ti Ramot idia Galaad agraman palpalasotna, a ciudad a pagcamangan agpaay iti macapapatay, ken ti Mahanaim agraman palpalasotna,

39 ti Jesebon agraman palpalasotna, ken Jaser agraman palpalasotna; uppat a ciudad iti dagupda.

40 Amin dagitoy isuda idi dagiti ciudad dagiti annac ni Merari a cas mayannurot cadagiti famfamiada, a natda met laeng cadagiti famfamilia dagiti Levitas; ket ti gasatda isut' idi sangapulo ket dua a ciudad.

41 Amin dagiti ciudad dagiti Levitas iti nagtenngaan dagiti cucua dagiti annac ti Israel uppat a puloda ket walo a ciudad agraman palpalasotda.

42 Dagitoy a ciudad addada idi ti tung-

gal maysa agraman palpalasotna n̄ga aglicmut cadacuada: castoy idi amin cadagitoy a ciudad.

43 Iti casta inted ni Jehova iti Israel ti isu-amin a daga n̄ga insapatana idi a itdenna cadagiti ammada; ket isut' tinagicuada, ket nagnaedda kencuana.

44 Ket ni Jehova intedna idi ti talna cadacuada iti aglicmut, a mayalubog iti isu-amin n̄ga insapatana idi cadagiti ammada: ket awan cadagiti isu-amin a cabusorda ti agtacder idi iti sangaoananda, ni Jehova inyawatna cadagiti imada dagiti isu-amin a cabusorda.

45 Awan a pulos idi ti nagcuranḡ ti uray ania a naimbag n̄ga insao ni Jehova iti balay ti Israel; isu-amin natungpal idi.

Ti panagawid dagiti caputotan n̄ga agyan iti baliw ti Jordan. Ti panangbangonda iti maysa n̄ga altar a macapaunḡet. Ipalawagda ti pamuidan. Maisubli ti naumbag a nakem.

22 Idin ni Josue inayabanna dagiti Rubenitas, ken dagiti Gaditas, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases,

2 ket kinunana cadacuada, Dacayo inaywananyo amin daydiay a ni Moises n̄ga adipen ni Jehova imbilinna idi cadacayo, ket nagtungpalcayo iti timecco iti isu-amin n̄ga imbilinco cadacayo:

3 saanyo idi a binaybay-an dagiti cacabsatyoy adu n̄ga aldaw aginggana itoy n̄ga aldaw, no di ket inaywananyo idi ti incumit ti bilin ni Jehova a Diosyo.

4 Ket ita yantangay ni Jehova a Diosyo intedna ti inan̄a cadagiti cacabsatyoy, a cas insaona idi cadacuada: gapuna n̄ga itatta agsublicayo, ket incayo ala cadagiti toltoldayo, iti daga ti panagtagicuayo, isu a ni Moises n̄ga adipen ni Jehova intedna idi cadacayo iti ballasiw ti Jordan.

5 Isuna laenḡ n̄ga iti kinaregta aluadanyo coma n̄ga aramiden ti bilin ken linteg a ni Moises n̄ga adipen ni Jehova imbilinna idi cadacayo n̄ga ayatenyo coma ni Jehova a Diosyo, ket magnacayo coma cadagiti isu-amin a daldalanna, ken aywananyo coma dagiti bilbilinna, ken cumpetecayo coma kencuana, ken isut' pagservianyo coma iti isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a cararuayo.

6 Iti casta ni Josue binendicionanna ida ket pinalubosanna ida; ket napanda cadagiti toltoldada.

7 Iti caguddua ti caputotan ni Manases inted ni Moises a *tawid* ti Basan; n̄gem iti sabali a caguddua inted ni Josue iti tengn̄ga dagiti cacabsatda iti ballasiw ti Jordan n̄ga appalaud. Casta met n̄ga idi n̄ga imbaon ida ni Josue cadagiti toltoldada, binendicionanna ida,

8 ket nagsao idi cadacuada, a kinunana, Agsublicayo ala cadagiti toltoldayo agraman nawadwad a sanicua, ken agraman dackel n̄ga arban ti an-animal, agraman pirac, ken agraman balitoc, ken agraman suer, ken agraman landoc, ken agraman adu a cawcawes: bingayenyo cadagiti cacabsatyoy ti sinamsam cadagiti cabusoryoy.

9 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nagsublida idi, ket pimmanawda cadagiti annac ti Israel idia y Silo, n̄ga adda idia y daga ti Canaan, tapno mapanda iti daga ti Galaad, iti daga a cucuada, isu n̄ga isuda tinagicuada idi, a mayannurot iti bilin ni Jehova a naaramat ni Moises.

10 Ket idi a nacagtenḡda iti arubayan ti Jordan, n̄ga adda idia y daga ti Canaan, dagiti annac ni Ruben dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nangbangonda idi idia y ti maysa n̄ga altar idi denna ti Jordan, maysa n̄ga altar a dackel ti buyana.

11 Ket dagiti annac ti Israel nanggeda idi a nacuna, Adtoy, a dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nangbangonda iti maysa n̄ga altar iti saŋgo ti daga ti Canaan, idia y arubayan ti Jordan, iti abay n̄ga cucua dagiti annac ti Israel.

12 Ket idi a dagiti annac ti Israel isut' nanggeda, ti isu-amin a gimonḡ dagiti annac ti Israel naguornonḡda idia y Silo, tapno sumanḡ-atda a manggubat a maibusor cadacuada.

13 Ket dagiti annac ti Israel imbaonda cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, idia y daga ti Galaad, ni Finees n̄ga anac a lalaki ni Eleazar a sacerdote,

14 ken sangapulo a panguloen kencuana, maysa a panguloen iti tunggal balay ti ama ti isu-amin a caputotan ti Israel; tunggal maysa cadagidiay isu idi ti palungo ti balay dagiti ammada iti tengn̄ga ti rinibribu ti Israel.

15 Ket immayda cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, ken iit

capuddua ti caputotan ni Manases, iti daga ti Galaad, ket nakisaoda idi cada-cuada, a kinunada,

16 Castoy ti cuna ti isu-amin a gimong ni Jehova, ¿Ania a panaglabsing daytoy nga pinangbusoryo iti Dios ti Israel, nga agtukiadcayo ita nga aldaw manipud iti isusurotyo ken Jehova, iti daydiay nga panangbangonyo iti maysa nga altar, tapno itoy nga aldaw sumungitcayo a maibusor ken Jehova?

17 Bassit aya unay cadatayo daydi kinandangkes ni Pehor, isu nga ditay pay laeng nagugoran agingga itoy nga aldaw, nupay immay ti didigra iti gimong ni Jehova,

18 tapno dacayo agtukiadcayo ita nga aldaw manipud iti isusurotyo ken Jehova? ket isunto, nga idinto a dacayo sumungitcayo ita nga aldaw a maibusor ken Jehova, nga intono bigat agpungtotto cadagiti isu-amin a gimong ti Israel.

19 Ngem no ti daga dagiti pagtagicuaanyo isut' narugit, umallatiwcayo ngarud iti daga a pagtagicuaan ni Jehova, isu a pagtaengan ti tabernaculo ni Jehova, ket mangalacayo iti cucua iti tengngami: ngem dicay sumungit coma a maibusor ken Jehova, dicay met sumungit a bumosor cadacami, iti panangbangonyo iti maysa nga altar iti lacsid ti altar ni Jehova a Diostayo.

20 Saan aya a nacaaramid ni Acan nga anac a lalaki ni Zare iti panaglabsing iti naipaay a banag, ket immay ti pungtot iti isu-amin a gimong ti Israel? ket daydi a lalaki saan a napucaw a maymaysa idi kinandangkesna.

21 Idin dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti capuddua ti caputotan ni Manases simmungbatda, ket nagsaoda cadagiti panguloen ti rinibribu ti Israel,

22 Ti Maymaysa a Maingel, ti Dios, a ni Jehova, ti Maymaysa a Maingel, ti Dios, a ni Jehova, isu ammona; ket ti Israel ammonanto; no isut' isusungit, wenna isut' panaglabsing a maicaniwas ken Jehova (sica dinacam coma ala ispalen itoy nga aldaw),

23 nga nangbangoncami cadacami iti maysa nga altar tapno agtukiadcami manipud iti isusurot ken Jehova; wenna no agidatoncami kencuana iti daton a mapuuran wenna daton a bellaay wenna no agidatoncami iti rabawna cadagiti dataton ti cappia, ni met laeng Jehova isut' sapulenna coma cadacami:

24 ket no isut' dicam inaramid daytoy a gapu iti kinaaluad, ken iti panggep, a kinunami, Iti tiempo nga umay dagiti annacyo saeandanto ngata cadagiti annacmi, a cunada, Ania ti bibiangyo ken Jehova a Dios ti Israel?

25 ta ni Jehova inaramidna ti Jordan a maysa a dulon iti nagbaetantayo, dacayo annac ni Ruben, ken annac ni Gad; dacayo awan ti biangyo ken Jehova: iti casta dagiti annacyo aramidandanto dagiti annacmi a sumardenгда iti panagbutengda ken Jehova.

26 Gapu itoy kinunami, Agsaganatayo coma itatta a mangbangon cadatayo iti maysa nga altar, saan nga agpaay iti daton a mapuuran, saan met nga agpaay iti sacrificio:

27 no di ket isu coma ti maysa a pamanec nec cadacami ken cadacayo, ken cadagiti putottayo iti calpasantayo, tapno aramidantayo coma ti panagservi ken Jehova iti saclangna cadagiti datdatontayo a mapuuran, ken cadagiti sacrificiotayo, ken datdatontayo iti cappia; tapno dagiti annacyo didanto cunaen coma iti tiempo nga umay cadagiti annacmi, Dacayo awan ti biangyo ken Jehova.

28 Dacami ngarud kinunami, Isunto, nga intono cunaenda coma cadacami wenna cadagiti putputotmi iti umay a tiempo, a datayo cunaentayo, Adtoy ti ladawan ti altar ni Jehova, isu nga inaramid idi dagidi ammami, saan nga agpaay iti daton a mapuuran, wenna iti sacrificio; no di ket isut' pamanec nec cadacami ken cadacayo.

29 Adayu coma cadacami a dacami sumungitcami a bumosor ken Jehova, ken tumukiadcami itoy nga aldaw manipud iti isusurot ken Jehova, iti panagararamid ti altar nga agpaay iti daton a mapuuran, agpaay iti daton a bellaay, wenna agpaay iti sacrificio, iti lacsid ti altar ni Jehova a Diostayo nga adda iti sangoy ti tabernaculona.

30 Ket idi a ni Finees a sacerdote, ken dagiti panguloen ti gimong, a dagiti met laeng palungo ti rinibribu ti Israel nga adda idi kencuana, manggeda dagiti sasao a dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad, ken dagiti annac ni Manases insaoda, naay-ayoda a naimbag.

31 Ket ni Finees nga anac ni Eleazar a sacerdote kinunana cadagiti annac ni Ruben, cadagiti annac ni Gad, ken cadagiti annac ni Manases, Ita nga aldaw maam-

moanni n̄ga ni Jehova adda iti nagteng-n̄gaantayo, agsipud ta dicay inaramid daytoy a pananglabsing a maicaniwas ken Jehova: itatta inyanawayo dagiti annac ti Israel iti ima ni Jehova.

32 Ket castoy ti panagsubli da Finees n̄ga anac ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti panguloen manipud cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, nani-pud iti daga ti Galaad, agtungpal iti daga ti Canaan, cadagiti annac ti Israel, ket inyegda manen di sao.

33 Ket ti panggep inay-ayona dagiti annac ti Israel; ket dagiti annac ti Israel binenditoda iti Dios, ket uray caano dida nagsaon iti isasang-atda a maibusor cada-cuada iti pannakigubat, a mangduprac iti daga a pagyanan idi dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad.

34 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ninaganda di altar iti *Ed**: Ta, *isuda kinunada*, isut' pamanecnec cadatayo a ni Jehova isut' Dios.

Ti billa a panaggacada ni Josue.

23 Ket naaramid idi calpasan dagiti adu n̄ga aldaw, idi a ni Jehova intedna ti inana iti Israel iti isu-amin a cabusorna iti aglicmut, ket ni Josue lacayen ken napacapuy cadagiti tawtawen;

2 a ni Josue inayabanna amin n̄ga Israel, dagiti lallacay ken dagiti panguloenda, ken dagiti oc-ocomda ken amin dagiti agturturayda, ket kinunana cada-cuada, Siac lacayacon, napacapuyac cadagiti tawtawen:

3 ket dacayo nakitayo idi amin daydi a ni Jehova a Diosyo inaramidna cadagitoy a nacion gapu cadacayo; ta ni Jehova a Diosyo nakibacal idi a gapu cadacayo.

4 Adtoy, siac biningbingayco cadacayo dagitoy a nacion a matda, tapno isut' tawid n̄ga agpaay cadagiti putotyo, manipud iti Jordan, agraman cadagiti isu-amin a nacion a dinupracco, agingga met laeng iti dackel a taaw n̄ga agturon̄g iti lelenecan ti inis.

5 Ket ni Jehova a Diosyo pasiaenanto ida iti sangonananyo, ket igayangnanto ida manipud iti imatangyo; ket dacayo tagicuaenyonto dagiti dagdagada, a cas sinao idi ni Jehova cadacayo.

6 Gapuna n̄ga umingelcayo unay a mangaywan ken mangaramid iti amin n̄ga adda a naisurat iti libro ti linteg ni

Moises, a dicay sumiasi kencuana uray iti canawan n̄ga ima uray iti catigid;

7 a dicay umay cadagitoy a nacion, dagitoy a natda cadacayo; dicay coma sarsaritaen ti nagan dagiti didiosda, dicay coma agpasapata a *gapu cadacuada*, dicay pagservian coma ida, dicay agrucnoy coma cadacuada;

8 no di ket cumpetcayo ken Jehova a Diosyo, a cas inaramidyo agingga itoy n̄ga aldaw.

9 Ta ni Jehova pinasiana idi iti saclangyo dagiti dadackel ken napipigsa a nacion: no di ket cadacayo awan ti tao n̄ga agtacerder iti sangoyo agingga itoy n̄ga aldaw.

10 Maysa a lalaki cadacayo, camatenanto ti sangaribu; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a gapu cadacayo, a cas isu sinaona idi cadacayo.

11 Gapuna a kitaenyonto a nalain̄g ti maipapan cadacayo met laeng, tapno ayatenyo coma ni Jehova a Diosyo.

12 Ta no tumalicutdayto iti uray apagbassit, ket cumpetcayto iti natda cadagitoy a nacion, a natda met laeng idi cadacayo, ken no makiasawacayo cada-cuada, ket sumreccayo cada-cuada, ket isuda cadacayo;

13 ammoenyo a pudno a ni Jehova a Diosyo uray caano dinanto pasiaenen dagitoy a nacion iti sangonananyo; no di ket isudanto ti silo ken pacaitibcolan cadacayo ken baut n̄ga agpaay cadagita bacrangyo, ken sisiit n̄ga agpaay cadagita matmatayo, agingganat' mapucawacayo iti daytoy nasayaat a daga a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.

14 Ket, adtoy, itoy n̄ga aldaw magmagnacon iti dalan ti isu-amin a daga: ket ammoenyo iti amin a pusoyo ken amin a cararuayo, n̄ga awan ti uray maysa a nageurang cadagiti amin a naimbag n̄ga insao ni Jehova a Diosyo iti maipanggep cadacayo; isuda amin natungpald a cadacayo, awan ti nageurang cadacuada n̄ga uray maysa.

15 Ket maaramidto a cas ti yaay idi cadacayo ti isu-amin a banag a naimbag a ni Jehova a Diosyo sinaona idi cadacayo, casta met ti panangyegto ni Jehova cadacayo ti isu-amin a banag a dakes, ingganat' madadaelmacayo iti rabaw ti daga a nasayaat a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.

16 Intono aglabsingcayo iti tulag ni Jehova a Diosyo, n̄ga imbilinna idi cada-

* *Ed*: cayatna a saoen, *Pamanecnec*.

cayo, ket incayto ket agservicayto cadagiti didios a sabsabali, ket agrucnoycayto cadacuada; isunton ti isesegged ti punğtot ni Jehova a maibusor cadacayo, ket mapucawcayto a madarás unay iti daytoy nasa-yaat a daga nga intedna idi cadacayo.

Ti pannacapabaro ti tulag idiaiy Siquem.

Ti ipapatáy ken pannacaitanem da Josue ken Eleazar. Ti pannacaitanem dagiti tultulanğ ni Jose.

24 Ket ni Josue inummongna amin dagiti caputotan ti Israel idiaiy Siquem, ket inayabanna dagiti lallacay ti Israel, ket dagiti panguloenda, ken dagiti oc-ocomda, ken dagiti agturturayda; ket nagparangda iti saclanğ ti Dios.

2 Ket ni Josue kinunana iti amin nga ili, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Dagidi ammayo nagnaedda idi ugma ita ballasiw ti Carayan, ni met laeng Tare nga ama ni Abraham, ken ama ni Nacor: ket nagservida idi cadagiti sabsabali a didios.

3 Ket siac innalac idi ni amayo nga Abraham nanipud iti ballasiw ti Carayan, ket isut' inyegco idi iti isu-amin a daga ti Canaan, ket pinaaduc idi dagiti putputotna, ket intedco kencuana ni Isaac.

4 Ket intedco ken Isaac ni Jacob, ken ni Esau: ket intedco ken Esau ti bantay Seir, tapno isut' tagicuana; ket ni Jacob ken dagiti annacna simmalogda idi sadi Egipto.

5 Ket imbaonco idi ni Moises, ken ni Aaron, ket dinidigrac idi ti Egipto, a cas mayannurot iti daydi nga inaramidco iti tengngana: ket iti calpasanna inaoncayo.

6 Ket inaonco idi dagiti ammayo sadi Egipto: ket immaycayo iti baybay; ket dagiti tagá Egipto kinamatda idi dagiti ammayo agingngana iti Baybay a Nalabaga agraman luglugan ken nagsasacay cadagiti cabcabayo.

7 Ket idi a immasugda ken Jehova, isu incabilna ti maysa a kinasipnğet iti nagbaetanyo ken cadagiti tagá Egipto, ket inyegna iti rabawda di baybay isu a nangabbonğ idi cadacuada; ket dagiti matayo nakitada daydi nga inaramidco sadi Egipto: ket nagyancayo idi iti adu nga aldaw idiaiy let-anğ.

8 Ket inserreccayo iti daga dagiti Amorreo, nga agnaed idi iti ballasiw ti Jordan: ket isuda nakibacalda idi cadacayo; ket inyawatco ida iti imayo; ket

tinagicuayo ti dagada; ket dinadaelco ida manipud iti sanğoananyo.

9 Idin ni Balac nga anac a lalaki ni Sefor, nga ari dagiti Moabitas timmacder ket nakibacal idi iti Israel: ket nagbaon ket inayabanna ni Balaam nga anac a lalaki ni Beor, tapno ilunodnacayo coma idi;

10 ngem siac diac kinayat a tinimud ni Balaam; no di ket binendicionannacayo iti pammendicion: iti casta inispalcayo iti imana.

11 Ket dacayo bimmallasiwcayo iti Jordan, ket immaycayo iti Jerico: ket dagiti tattao a tagá Jerico nakibacalda idi cadacayo, dagiti Amorreo, ken dagiti Ferezeo, ken Cananeo, ken Jetteo, ken Gergeseo, dagiti Heveo, ken Jebuseo; ket siac inyawatco ida ita imayo.

12 Ket imbaonco idi dagiti alimboboyog iti sanğoananyo, a namasia idi cadacuada manipud iti sanğoananyo, cadagiti met laeng dua nga ar-ari dagiti Amorreo; saan nga iti campilanmo, saan a iti ba-im.

13 Ket intedco idi cadacayo ti dagá isu a dica tinartarabajo, ken dagiti ciudad, a dicay binanğon, ket agnaedcayo kencuana; ken dagiti cauvasan ken inolivaan a dicay minulaan, isuda a pagcaananyo.

14 Itatta nğarud agbutengcayo ken Jehova, ket agservicayo kencuana iti kinadalus ken kinapudno; ket ipacsiyo dagiti didios isuda a nagservian idi dagidi ammayo iti ballasiw ti Carayan, ken sadi Egipto; ket agservicayo ken Jehova.

15 Ket no dakes ti panangipagarupyo iti panagservi ken Jehova, agpilicayo itoy nga aldaw no siasino ti pagservianyonto; wenna dagiti didios a nagservian idi dagiti ammayo idi addada dita ballasiw ti Carayan, wenna cadagiti didios dagiti Amorreo, a ti dagada pagtaenganyo: ngem siac ken ti balayco agservicamto ken Jehova.

16 Ket ti ili simmunğbat, ket kinunana, Adayu cadacami nga idianmi coma ni Jehova, nga agservicami cadagiti sabsabali a didios;

17 ta ni Jehova a Diostayo, isu ti nangaon idi cadacami ken cadagiti ammami nanipud daga ti Egipto, nanipud iti balay ti pannacaadipen, isu nga iti imatangmi nangaramid idi cadagiti dadackel a pagilasinan, ken nanalacnib cadacami iti amin a dalan isu a nagaanmi; ken ti il-ili isuda a linasatmi;

18 ket ni Jehova pinasiana idi iti sangonanami dagiti isu-amin nga il-ili, iti met laeng Amorreo nga agnaed idi iti daga: gapuna a dacami met agservicamto ken Jehova: ta isu ti Diostayo.

19 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dicay mabalin ti agservi ken Jehova: ta isut' Dios a nasantoan, isut' Dios a naimun; dinanto pacawanen dagiti panaglabsingyo wenna dagiti basbasolyo.

20 No idi anyo ni Jehova, ket agservicayonto cadagiti sabsabali a didios, isuntan ti panagbaw-ingna ket agaramidto cadacayo iti dakes, ket runawennacayto iti calpasan nga isu nagaramid idi iti imbag cadacayo.

21 Ket ti ili kinunana ken Josue, Saan; no di ket agservicamto ken Jehova.

22 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dacayo dagiti sacsacsi a maibusor cadacayo met laeng a dacayo dinutocanyo cadacayo ni Jehova, nga isut' pagservianyo. Ket isuda kinunada, Dacami dagiti sacsacsi.

23 Ipacsiyo ngarud itatta, *isu kinunana*, dagiti sabsabali a didios nga addada iti tengngayo ket irucnoyyo ta pusoyo ken Jehova a Dios ti Israel.

24 Ket ti ili kinunana idi ken Josue, Agservicamto ken Jehova a Diosmi; ken ipangagminto ti timecna.

25 Idi a casta ni Josue nagaramid ti tulag iti ili iti daydi nga aldaw, ket nangicabil kencuana cadagiti bilbilin ken linlinteg idia Siquem.

26 Ket ni Josue insuratna dagitoy a sasao iti libro ti linteg ti Dios: ket nangala iti maysa a dackel a bato ket isut' impactaderna iti siroc ti *maysa a cayo a roble*

nga adda idi iti denna ti santuario ni Jehova.

27 Ket ni Josue kinunana iti amin nga ili, Adtoy, daytoy a bato isunto ti sacsi a maibusor cadatayo; ta nangngagna amin dagiti sasao ni Jehova nga insaona idi cadatayo: gapuna a isunto ti sacsi a maibusor cadacayo, di la ket ta ilibacyo ti Diosyo.

28 Iti casta ni Josue imbaonna di ili, tunggal maysa a tao iti tawidna.

29 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ni Josue nga anac ni Nun nga adipen ni Jehova, natay, idinto nga agtawen iti sangagasut ket sangapulo a tawen.

30 Ket isut' intanemda idia y sacup ti cucuana idia Tamnat-sera, nga adda idia y caturodan ti Efraim iti amianan ti bantay Gaas.

31 Ket ti Israel nagservi idi ken Jehova iti isu-amin nga aldaw ni Josue, ken amin a tiempo dagiti lallacay a nagbiag idi calpasan ni Josue, ken nacaammo cadagidi isu-amin nga aramid ni Jehova, nga inaramidna idi nga agpaay iti Israel.

32 Ket dagiti tultulang ni Jose, isuda a dagiti annac ti Israel innalada a ingapu sadi Egipto, intanemda idia y Siquem idia y paset ti daga a ni Jacob ginatangna idi cadagiti annac ni Jemor nga ama ni Siquem iti sangagasut a capisi a cuarta: ket isuda nagbalinda a tawid cadagiti annac ni Jose.

33 Ket ni Eleazar nga anac ni Aaron natay; ket isut' intanemda idia y turod ni Finees nga anacna, a naited idi kencuana idia y caturodan ti Efraim.

TI LIBRO DAGITI

OC=OCOM.

*Ti pannacacayaw ti Bezec, Jerusalem,
Hebron ken dadduma pay a ciudad.
Dagiti lugar a di pinarmec ti
Israel.*

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy ni Josue, a dagiti annac ti Israel immumanda ken Jehova, a kinunada, Asino cadacami ti umunanto a sumang-at a in makigubat cadagiti Cananeo?

2 Ket ni Jehova simunngbat, Ni Juda sumang-atto: adtoy, nga inyawatco ti dagá iti imana.

3 Ket ti Juda kinunana iti Simeon a cabsatna, Makipagsang-atca caniac iti gasatco ket makigubatta comz iti Cananeo; ket siac cumuyogacto met a mapan iti gasatmo, ket ti Simeon napan kimmuyog kencuana.

4 Ket ti Juda simmanng-at; ket ni Jehova inyawatna iti imada ti Cananeo ken ti Ferezeo: ket nangcabilda cadacuada idiy Bezec iti sangapulo a ribu a lallaki.

5 Ket nasaracanda ni Adoni-bezec idiy Bezec; ket nakibacalda a maibusor kencuana, ket kinabilda ti Cananeo, ken ti Ferezeo.

6 Ngem ni Adoni-bezec nagtalaraw; ket isut' kinamatda, ket isut' tiniliwda, ket pinutedda kencuana dagiti tangan dagiti im-imana ken sacsacana.

7 Ket ni Adoni-bezec kinunana, Pitopulo nga ar-ari, a napuculan dagiti tangan dagiti im-imada ken sacsacada nagurnongda cadagiti taraonda iti síroc ti lamesanaco: cas iti inaramidco, casta met ti insapapac ti Dios caniac. Ket isut' inyunegda idiy Jerusalem, isu a nacatayanna.

8 Ket dagiti annac ni Juda ginubatda ti Jerusalem, ket isut' innalada, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ket pinuranda ti ciudad.

9 Ket calpasanna dagiti annac ni Juda simmalogda a in makigubat iti Cananeo nga agnaed iti caturodan, ken iti abagatan, ken cadagiti tantanap.

10 Ket ti Juda napan a maibusor iti

Cananeo nga agnaed iti Hebron (ti nagan ti Hebron idi isut' Cariat-arbe); ket kinabilda ni Sesai, ni Ahiman, ken ni Tolmai.

11 Ket manipud sadiay napan a maibusor cadagiti agnaed sadi Dabir. (Ti nagan ti Dabir idi isut' Cariat-sefer.)

12 Ket ni Caleb kinunana, Ti mangcabilto coma iti Cariat-sefer, ket isut' alaenna, itedconto kencuana ni anacco nga Aja nga asawana.

13 Ket ni Otoniel nga anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki nga adi ni Caleb isut' innalana: ket isu intedna kencuana ni Aja nga anacna nga asawana.

14 Ket naaramid, idi a ti babai napan kencuana, isut' tinignayna idi a dumawwat ken amana iti maysa a dagá: ket isu dimsag idi asno; ket ni Caleb kinunana *idi anacna, ¿Ania ti cayatmo?*

15 Ket isu kinunana kencuana, Itdem caniac iti maysa a bendicion; agsipud ta sica insaadnac iti dagá ti Abagatan, iccannac met cadagiti ubbog ti danum. Ket ni Caleb isut' iniccanna cadagiti ubbog a nangato ken cadagiti ubbog a nababa.

16 Ket dagiti annac ni Cineo, a cayong ni Moises, simmanng-atda a naggapu iti ciudad dagiti palma caduada dagiti annac ni Juda a nagpalet-angda ti Juda, nga adda iti abagatan ti Arad; ket napanda ket nakipagnaedda cadagiti tattao.

17 Ti Juda ngarud napan ken cabsat a Simeon, ket kinabilda ti Cananeo nga agnaed idiy Sefaat, ket isut' rinebbada nga intalipupus, ket ti nagan ti ciudad nagaladan iti Jorma.

18 Ti Juda met innalana ti Gaza agraman iti sácupna, ken iti Accaron agraman iti sácupna.

19 Ket ni Jehova adda idi iti Juda; ket pinasiana dagiti agnaed iti caturodan; ta dina nabalin a pinasia dagiti naed cadagiti tantanap, nga addaan idi cadagiti luglugan a linandocan.

20 Ket intedda ti Hebron ken ni Caleb,

a cas insao idi ni Moises : isu a namasiaanna idi sadiay cadagiti tallo nga annac ni Enac.

21 Ket dagiti annac ni Benjamin saanda a pinasia dagiti Jebuseo a nagnaed idi idiaiy Jerusalem; no di ket ti Jebuseo nakinaed cadagiti annac ni Benjamin idiaiy Jerusalem aginggana iti daytoy nga aldaw.

22 Ket ti balay ni Jose, isuda met simmang-atda a maibusor iti Betel; ket adda idi ni Jehova cadacuada.

23 Ket ti balay ni Jose nagbaon a pinasiimna ti Betel. (Ti nagan ti ciudad idi unana a tiempo isut' Luza.)

24 Ket dagiti nagsiim namatmatanda ti maysa a lalaki a naggapu iti ciudad, ket kinunada kencuana, Ipamatmatmo cada-cami, agdawatcami kenca, ti sesercan ti ciudad, ket aramidenminto kenca ti caasi.

25 Ket isu insurona cadacuada ti sesercan ti ciudad; ket kinabilda ti ciudad iti tadem ti campilan; ket linabasanda daydi a tao agraman amin a familiana.

26 Ket daydi a tao napan iti daga dagiti Jetteo, ket namangon iti maysa a ciudad, a ninaganna iti Luza, ket daytoy isu ti naganna aginggana iti daytoy nga aldaw.

27 Ket ti Manases saanna a napasia dagiti nagnaed ti Betsan, ken dagiti il-ilina: uray dagiti tagá Tanac ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Dor ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Jeblaam ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Mageddo ken cadagiti il-ilina; no di ket ti Cananeo kinayatna ti nagtaeng iti daytoy a dagá.

28 Ket naaramid, a idinto a ti Israel pimmigsa, pinagtrabajoda dagiti Cananeo iti nadagsen, ngem dida pinasia ida nga intalipupus.

29 Ket ti Efraim saanna a pinasia ti Cananeo nga agnaed idiaiy Gazer; no di ket ti Cananeo nagtaeng idiaiy Gazer iti nagtengngaanda.

30 Ti Zabulon saanna a pinasia dagiti agnaed idiaiy Cetrion, ken dagiti agnaed idiaiy Nalol; no di ket ti Cananeo nagnaed iti tengngada, ket napagtrabajoda iti nadagsen.

31 Ti Aser saanna a pinasia dagiti nagnaed idiaiy Acob, uray dagiti nagnaed idiaiy Sidon, uray idiaiy Acalab, uray idiaiy Acasib, uray idiaiy Helba, uray idiaiy Afed, uray idiaiy Rohob;

32 no di ket nagnaed dagiti Aseritas iti tengnga dagiti Cananeo, a nagnaed iti dagá; ta dida pinasia ida.

33 Ti Neftali saanna a pinasia dagiti nagnaed idiaiy Bet-semes, ken dagiti nagnaed idiaiy Bet-avat; no di ket nagnaed iti tengnga dagiti Cananeo, a nagnaed iti dagá: ngem dagiti naed ti Bet-semes, ken dagiti naed ti Bet-avat napagtrabajoda iti nadagsen.

34 Ket dagiti Amorreo inisutda dagiti annac ni Dan aginggana iti caturodan; nga dida pinalubusan ida a sumalog idi iti lobong:

35 ngem dagiti Amorreo kinayatda ti agnaed iti bantay Hares, sadi Ajalon, ken Salehim: nupay casta ti balay ni Jose nangaladag, a pinagtrabajoda ida iti nadagsen.

36 Ket ti sacup ti Amorreo isut' manipud iti sang-atan ti Acrabim, ken manipud iti bato, ken agpangato.

Ti angel ni Jehova idiaiy Boquim. Ti ipapatáy ni Josue. Ti panaglab-sing ti ili.

2 Ket ti angel ni Jehova simmang-at manipud iti Galgal aginggat' Boquim, ket kinunana, Siac pinasang-atcayo manipud Egipto, ket inyecayo iti daga nga insapatac idi cadagiti ammayo; ket kinunac, Diacto dadaelen iti agnanayon ti tulagco cadacayo:

2 ket dacayo dicay coma agaramid iti tulag cadagiti agnaed ditoy a daga; dacayo duprakenyonto dagiti alaltarda, ngem dacayo dicay impangag ti timecco: Apay-apay inaramidyo daytoy?

3 Gapuna kinunac met, Diacto ida pasiaen iti sangoyo; ket isudanto *ti cas sisit* nga agpaay cadagita bacrangyo, ket dagiti diosda isudanto ti pacasiluan cadacayo.

4 Ket naaramid, idinto a ti angel ni Jehova sinaona dagitoy a balicas cadagiti amin nga annac ti Israel, a dagiti amin a tattao impangatoda ti timecda, ket nagsangitda.

5 Ket isuda ninaganda daydiay a lugar iti Boquim*: ket nagidatonda sadiay ken Jehova.

6 Ito idinto a ni Josue naibaonna dagiti tattao, dagiti annac ti Israel napanda

* *Boquim*: cayatna a saoen, *Dagiti agsasangit*.

tunggal tao iti tawidna, tapno tagicuaenda ti daga.

7 Ket dagiti tattao nagservida ken Jehova cadagiti amin nga aldaw ni Josue, ken cadagiti amin nga aldaw dagiti lallacay a nagbibigda iti nabayag nga aldaw iti calpasan ni Josue, isuda a nacakita cadagiti amin a dackel nga aramid nga inaramid ni Jehova a gapu iti Israel.

8 Ket ni Josue nga anac ni Nun, nga adipen ni Jehova natay, idinto nga agtawen iti sangagasut ket sangapulo a tawen.

9 Ket isut' intanemda idiaiy beddeng ti tawidna sadi Tamnat-sare, idiaiy bantay ti Efraim, iti amianan ti bantay Gaas.

10 Ket amin daydi a caputotan naocom met cadagiti ammada: ket timmaud ti sabali a caputotan iti calpasantanda, nga dida inammo ni Jehova, uray iti aramid nga isu inaramidna idi a gapu iti Israel.

11 Ket dagiti annac ti Israel inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagservida cadagiti Baales.

12 Ket isuda inidianda ni Jehova, a Dios dagiti ammada, a nangaon idi cada-cuada nanipud iti daga ti Egipto, ket simmurotda cadagiti sabsabali a didios, a didios dagiti il-ili nga aglicmut cada-cuada, ket nagrucnoyda cada-cuada: ken nangabucayanda iti pungtot ken Jehova.

13 Ket inidianda ni Jehova, ket nagservida ken Baal ken ni Astarot.

14 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inyawatnz ida cadagiti im-ima dagiti agaagaw, a nangagaw cada-cuada; ket inlacona ida cadagiti ima dagiti cabusorda nga aglicmut, ket uray caano dida mabalin ti agtaderen iti sango dagiti cabusorda.

15 Uray sadinoman a ruaranda, ti ima ni Jehova isut' idi ti maibusor cada-cuada iti dakes, a cas insao idi ni Jehova; ken cas ti panangisapata ni Jehova cada-cuada: ket isuda naparparigatda iti casta unay.

16 Ngem ni Jehova nangbangon iti ocom, a nangisalacan cada-cuada iti ima dagiti mangagagaw cada-cuada.

17 Ngem nupay casta isuda saanda nga ipangag dagiti ocomda; no di ket nagaabigda a siannurot cadagiti sabsabali a didios, ket nagrucnoyda cada-cuada: ket simmiasida iti nadaras iti daná a nagnaan dagiti ammada, a nagtulnog idi cadagiti bilbilin ni Jehova; ngem isuda dida inaramid iti casta.

18 Ket idinto a ni Jehova naibang-

nanna ida cadagiti ocom, ni Jehova adda idi iti ocom, ket insalacanna ida iti ima dagiti cabusorda iti amin nga aldaw daydiay nga ocom: ta ni Jehova nagbabawi a gapu iti asasugda maipanggep cadagidiay a mangparigat cada-cuada ken mangtutuoc cada-cuada.

19 Ngem maaramid idi, a no matay ti ocom, isuda agsublida, ket adadda manen ti pannacadadaelda ngem dagiti ammada, iti isusurotda cadagiti sabsabali a didios, agservida cada-cuada ken agrucnoyda cada-cuada; a dida nagpatingga iti aramidna, uray iti natagengteng a dalanda.

20 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel; ket kinunana, Agsipud ta daytoy a nacion sinalungasingna ti tulageo nga imbilinco cadagiti ammada, ket dida ipangag ti timecco;

21 casta met diacto pasiaen iti sangoda ti uray siasinoman cadagito y a nacion, a nabaybay-an ni Josue idi natay;

22 tapno gapu cada-cuada pangsuutac coma iti Israel, no isuda aywananda ti dalan ni Jehova, iti pannagnada kencuana, a cas cadagiti ammada isut' inaywananda, wenna saan.

23 Gapuna ni Jehova binay-anna dagidiay a nacion, ket dina pinasia ida iti nasingdat; dina inyawat ida iti ima ni Josue.

*Dagiti nacion a nabaybay-an a pangsuut
iti Israel. Ni Otoniel ispalenna ti
Israel iti ima ni Cusan-rasataim.
Ni Aod ispalenna ti Israel iti ima ni
Eglon.*

3 Dagitoy ngarud dagiti nacion nga imbati ni Jehova, tapno gapu cada-cuada suutenna ti Israel, ti adu met laeng ti Israel a cas idi dida naammoan amin dagiti gubgubat ti Canaan;

2 isuna laeng tapno ti caputotan dagiti annac ti Israel ammoenda coma, nga isurona ida iti gubat, cadagidiay met laeng saan a nacaammo iti uray ania a maipapan iti gubat:

3 isuda, dagiti lima nga appoen dagiti Filisteos, ken amin dagiti Cananeo, ken dagiti Sidonio, ken dagiti Heveo a nagnaed idiaiy bantay Libano, manipud iti bantay a Baal-hermon aginggana iti sercan ti Emat.

4 Ket nabaybay-anda, tapno gapu cada-cuada masuut ti Israel, tapno maammoan, no cayatenda nga ipangag idi dagiti bil-

bilin ni Jehova n̄ga imbilbilinna idi cada-giti ammada iti pannacaaramat ni Moises.

5 Ket dagiti annac ti Israel nakinaedda cadagiti Cananeo, Jetteo, Amorreo, Ferezeo, Heveo, ken Jebuseo :

6 ket nangalada cadagiti babbalasangda iti assawada, ket intedda dagiti babbalasangda cadagiti babbaro dagidiay, ket nagservida cadagiti didiosda.

7 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi n̄ga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nalipatanda ni Jehova a Diosda, ket nagservida ken Baal ken ni Astarot.

8 Gapuna a ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inlacona ida iti ima ni Cusan-rasataim n̄ga ari ti Mesopotamia : ket dagiti annac ti Israel nagservida ken Cusan-rasataim iti walo a tawen.

9 Ket idi a dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova, ni Jehova namanḡon iti manḡisalacan cadagiti annac ti Israel, isu a nanḡisalacan cadacuada, ni met laeng Otoniel n̄ga anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki n̄ga adi ni Caleb.

10 Ket ti Espiritu ni Jehova immay idi iti rabawna, ket inocomanna ti Israel ; ket rimmuar iti paggugubatau, ket ni Jehova inyawatna iti imana ni Cusan-rasataim n̄ga ari ti Mesopotamia : ket nagaladag ti imana a maibusor ken Cusan-rasataim.

11 Ket ti daga nagtalna iti uppat a pulo a tawen. Ket ni Otoniel n̄ga anac ni Cenez natay.

12 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi n̄ga isut' dakes iti imatang ni Jehova : ket ni Jehova pinapigsana ni Eglon n̄ga ari ti Moab a maibusor iti Israel, agsipud ta inaramidda daydi n̄ga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

13 Ket inummonḡna kencuana dagiti annac ni Ammon ken ni Amalec ; ket napan ket kinabilna ti Israel, ket tinagicuada ti ciudad dagiti cayo a palma.

14 Ket dagiti annac ti Israel nagservida ken Eglon n̄ga ari ti Moab iti sangapulo ket walo a tawen.

15 N̄gem idi a dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova, ni Jehova namanḡon iti maysa a manḡisalacan cadacuada, ni Aod n̄ga anac a lalaki ni Gera, a Benjamita, maysa a tao a caannawidanna ti ima a catigid. Ket dagiti annac ti Israel nanḡibaonda ti buis babaen kencuana agpaay ken Eglon n̄ga ari ti Moab

16 Ket ni Aod nangaramid iti maysa a buneng n̄ga addaan dua a tadem, n̄ga ti caatiddogna maysa a sico ; ket isut' imbarikesna iti uneg ti cawesna iti rabaw ti canawan a padingpadingna.

17 Ket indatagna di buis ken Eglon n̄ga ari ti Moab : ket ni Eglon isu idi ti maysa a tao a nalucmeg unay.

18 Ket idinto a nalpasna n̄ga indatag di buis, imbaonna dagiti tattao a nangyeg ti buis.

19 N̄gem isu nagsubli manipud cadagiti pagtagtagaan ti bato n̄ga adda idiaay Galgal, ket kinunana, O ari, addaanac iti maysa a nalimed a sao agpaay kenca. Ket isu kinunana, Agulimecca. Ket amin dagidi a sitatacder iti dennana rimmuarda manipud kencuana.

20 Ket ni Aod simrec kencuana ; isu n̄ga agtutugaw a maymaysa iti maysa a siled a nangatngato a pagpariiran. Ket ni Aod kinunana, Addaanac iti maysa n̄ga imbaon ti Dios kenca. Idi casta isut' timmacder iti tugawna.

21 N̄gem ni Aod incarawana di imana a catigid, ket innalana di buneng n̄ga adda idi padingpadingna a canawan, ket isut' inwecwecna iti bagina.

22 Ket di putan simrec met a simmaruno iti bulong, ket ti kinalucmeg tininepna ti bulong, n̄ga isu dina naala di buneng idi bagina ; ket ti murdongna simmalput iti bucotna.

23 Idi casta rimmuar ni Aod iti bangsal, ket pinunitanna kencuana dagiti ruruanḡan ti nangatngato a siled, ket tinulbecanna ida.

24 Ket idi n̄ga isu nacaruar, dagiti tagabuna immayda ; ket kimmitada, ket, adtoy, dagiti ruangan ti nangatngato a siled natulbecanda idi, ket kinunada, Pudno n̄ga isu abbonḡanna dagiti sacsacana iti siled a nangatngato.

25 Ket isuda nagurayda agingganat nabainanda ; ket, adtoy, isu dina luctan dagiti ruangan ti siled a nangatngato : gapuna innalada ti tulbec, ket linuctanda ida ; ket, adtoy, ni apoda napasag iti dagá a natay.

26 Ket iti bayat ti panagur-urayda ni Aod nagtalaw, ket naglasat iti baliw dagiti pagtagtagaan iti bato, ket nagtalaw aginggana iti Seirat.

27 Ket naaramid, n̄ga idi nacaay pinagunina ti tanḡguyobna idiaay caturonan ti Efraim ; ket dagiti annac ti Israel naki-

pagsalogda kencuana manipud iti caturodan, ket isu adda idi iti unada.

28 Ket isu kinunana cadacuada, Surotendac; ta ni Jehova inyawatna dagiti cabusoryo a Moabitas ita imayo. Ket simmalogda a simmurot kencuana, ket inlalada dagiti pagballasiwan ti Jordan a maibusor cadagiti Moabitas, ket dida ipalubos a maysa a tao bumaliw.

29 Ket nangcabilda cadagiti tagá Moab iti daydi a tiempo iti agsangapuloribu a tattao, tunggal tao a napigsa, ken tunggal tao a natured; awan nacatalaw a lalaki.

30 Iti casta ti Moab naparucma idi babaen ti ima ti Israel iti daydi nga aldaw. Ket ti daga nagtalna iti walopulo a tawen.

31 Iti calpasan kencuana adda idi ni Samgar nga anac a lalaki ni Anat, a nangcabil cadagiti innem a gasut a tattao a Filisteos iti maysa a pagtugkic iti baca: ket isu met insalacanna ti Israel.

Ni Barac ken ni Débora parmekenda ni Sisera.

4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, idi a ni Aod natayen.

2 Ket ni Jehova inlacona ida iti ima ni Jabin nga ari ti Canaan, a nagari idia Asor; ti capitan ti buyotna isut' idi ni Sisera, a nagnaed idia Haroset dagiti Gentil.

3 Ket dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova: ta isu addaan iti siam a gasut a luglugan a linandocan; ket pinarigatna iti casta unay dagiti annac ti Israel iti duapulo a tawen.

4 Ket ni Débora, a babai a mammadto, nga asawa ni Lapidot, inocomanna ti Israel iti daydi a tiempo.

5 Ket isu nagnaed idi iti siroc ti maysa a cayo a palma ni Débora iti nagbaetan ti Rama ken Betel idia caturodan ti Efraim; ket dagiti annac ti Israel sumang-atda idi kencuana a paocom.

6 Ket isu nagbaon ket pinaayabanna ni Barac nga anac a lalaki ni Abinoem idia Cedes-neftali, ket kinunana kencuana, Saannaca a bipilin ni Jehova a Dios ti Israel, a kinunana, Inca ket umasidegca iti bantay Tabor, ket mangicuyogca iti sangapulo a ribu a tattao cadagiti annac ni Neftali, ken cadagiti annac ni Zabulon?

7 Ket siac yegconto kenca, idia carayan Cison, ni Sisera, a capitan ti buyot ni

Jabin, agraman cadagiti lugluganna ken buybuyotna; ket isut' yawatonto ita imam.

8 Ket ni Barac kinunana kencuana, No sica umaycanto cumuyog caniac, innacto; ket no saancanto a cumuyog caniac, diacto mapan.

9 Ket ni Débora kinunana, Pudno a cumuyogacto kenca: nupay casta ti pannagna nga aramidem saanto nga agpaay iti dayawmo; ta ni Jehova ilaconanto ni Sisera iti ima ti maysa a babai: ket ni Débora timmacer, ket napan kimmuyog ken Barac aginggana iti Cedes.

10 Ket ni Barac inurnongna ti Zabulon ken ti Neftali idia Cedes; ket simmang-at dagiti sangapulo a ribu a lallaki iti sacana, ket ni Débora nakipagsang-at kencuana.

11 Ket ni Jeber a Cineo simmina idi cadagiti Cineo, a cadagiti met laeng annac ni Hobab a cayong ni Moises, ket insadna ti toldana aginggana iti cayo a roble idia Sennim a nairaip iti Cedes.

12 Ket imbagada ken Sisera a ni Barac nga anac ni Abinoem simmang-at iti bantay Tabor.

13 Ket ni Sisera inurnongna amin dagiti lugluganna, a siam a gasut met laeng a luglugan a linandocan, ken dagiti amin a tattao nga adda idi kencuana, manipud iti Haroset dagiti Gentil, aginggana iti carayan Cison.

14 Ket ni Débora kinunana ken Barac, Ala tumacerca; ta daytoy isu ti aldaw a ni Jehova pangyawatanna ken Sisera ita imam; Saan aya a rimmuar ni Jehova ita sangom? Iti casta ni Barac simmalog manipud bantay Tabor, ket sangapulo a ribu a lallaki ti simmurot kencuana.

15 Ket ni Jehova riniribuca ni Sisera, ken amin dagiti lugluganna, ken amin dagiti buybuyotna iti tadem ti campilan iti sangom ni Barac; ket ni Sisera dimsaag iti luganna, ket nagtalaw cadagiti sacana.

16 Ngem ni Barac kinamatna dagiti luglugan, ken ti buyot, aginggana iti Haroset dagiti Gentil, ket amin dagiti buyot ni Sisera napasagda iti tadem ti campilan; awan idi ti natda a maysa a lalaki.

17 Ket ni Sisera nagtalaw idi cadagiti sacana agingga iti tolda ni Jahel nga asawa a babai ni Jeber a Cineo; ta adda idi cappia da Jabin nga ari ti Asor, ken ti balay ni Jeber a Cineo.

18 Ket ni Jahel rimmuar a simmabet ken Sisera, ket kinunana kencuana, Dumagasca, apoc, dumagasca caniac: dica agbuteng. Ket isu dimmagas kencuana iti toldana; ket *di babai isut'* inabbonngana iti maysa nga alfombra.

19 Ket ni Sisera kinunana kencuana, Iccannac; agdawatac kenca, iti bassit a danum a inumen; ta mawawac. Ket *di babai* nanglucac iti maysa a supot a lalat ti gatas, ket intedna kencuana nga inumen, ket *isut'* inabbonngana.

20 Ket ni Sisera kinunana kencuana, Agtaderca iti ruangan ti tolda, ket maramidto, a no ti uray siasinoman a lalaki a umay ken agsaludsod kenca, a cunana, ;Adda uray siasinoman a lalaki ditoy? sica cunaemto, Awan.

21 Ket ni Jahel nga asawa ni Jeber innalana ti pasoc ti tolda, ket iti imana nangiggem iti maysa a martillo, ket siinayad a napan kencuana, ket impalocna iti pispisna daydi pasoc, ket isut' inlansana iti daga; ta isu nargaan iti turog; iti casta napasag ket natay.

22 Ket, adtoy, idi a ni Barac camatenna ni Sisera, ni Jahel rimmuar a simmabet kencuana, ket kinunana kencuana, Umayca, ket iparangco kenca ti lalaki, a birukem, ket isu immay kencuana; ket, adtoy, ni Sisera adda a napasag a natay, ket ti pasoc adda idi iti pispisna.

23 Iti casta ti Dios pinarmecna iti daydi nga aldaw ni Jabin nga ari ti Canaan iti sango dagiti annac ti Israel.

24 Ket ti ima dagiti annac ti Israel immaladag la nga immaladag a maibusor ken Jabin nga ari ti Canaan, aginggana iti nadadaelda ni Jabin nga ari ti Canaan.

Ti cancion da Débora ken Barac.

5 Idin nagsanta da Débora ken Barac nga anac ni Abinoem iti daydi nga aldaw, a kinunada,

2 Gaput ta dagiti agturay namalungoda iti Israel,

Gaput ta dagiti tattao iti cananakemda indatonda dagiti bagbagda.

Benditoenyo ni Jehova.

3 Denggenyo, O dacayo ar-ari; agimdengcayo, O dacayo pangpanguloen; Siac, siac *met laeng*, agcantaacto ken Jehova;

Siac agcantaacto iti panagdayaw ken Jehova, a Dios ti Israel.

4 Jehova, idinto a sica rimmuarca manipud Seir,

Idi nagnaca iti away ti Edom,

Ti daga nagkintayeg, dagiti langlangit met nagtinnagda,

Wen, dagiti ul-ulep nagitinnagdat' danum.

5 Dagiti banbantay nagkintayegda iti saclang ni Jehova,

A daydiay met laeng Sinai iti saclang ni Jehova a Dios ti Israel.

6 Cadagidi aldaw ni Samgar nga anac ni Anat,

Cadagiti aldaw ni Jahel, dagiti dal-dalan a napatac nagongaongdan,

Ket dagiti agdaldaliasat nagnada cadagiti dandaná.

7 Dagiti agtururay nagtukendan iti Israel, isuda nagtukendan,

Aginggana iti siac a Débora timmacderac,

Tapno tumacderac a maysa nga ina iti Israel.

8 Isuda nangpilidad' didios a babbaro; Idin ti gubat adda idi cadagiti ruruangan:

;Nakita idi ti maysa a calasag wenna gayang

Cadagiti uppat a pulo a ribu iti Israel?

9 Ti pusoc isut' agturong cadagiti agtururay ti Israel,

Isuda nga iti cananakemda indatondat' bagbagida iti tengnga dagiti tattao;

Benditoenyo ni Jehova.

10 Agsacayo iti *maipapan iti daytoy*, dacayo nga agsacsacay cadagiti as-asno a pupuraw,

Dacayo nga agtugugaw iti nabacnang nga alfombra,

Ken dacayo a magna iti dalan.

11 Idiay adayu a naggapuan ti daranudor dagiti panaan, cadagiti luglugar ti pagsacdoan ti danum,

Sadiay ulitendanto manen dagiti nalinteg nga aramid ni Jehova,

Dagiti *met laeng* nalinteg nga aramid ti turayna iti Israel.

Iti casta dagiti tattao ni Jehova simmalogda aginggat' ruruangan.

12 Agriingca, agriingca, Débora;

Agriingca, agriingca, mangisaocat' canta:

Tumacderca, Barac, ket ipanmo dagiti caycayawmo, sica anac ni Abinoem.

- 13 Idin simmalogda dagiti natda cadagiti natacneṅ *ken* dagiti tattao; Ni Jehova bimmaba caniae a maibusor iti maingel.
- 14 Naggaput' Efraim *simmalogda* dagidiay nga adda ti ramutda iti Amalec;
Iti calpasam, Benjamin, iti tengnga dagiti ilim;
Naggaput' Maquir *simmalog* dagiti agturturay,
Ket naggaput' Zabulon dagidiay a nagiggem iti sarucod ti escriba.
- 15 Ket dagiti panguloen ti Isacar addada idi ken Débora;
No casano ti Isacar, casta ni Barac;
Iti lobong dimmuclusda iti sacana.
Cadagiti wawaig ti Ruben
Dadackel idi dagiti panggep ti puso.
- 16 Apayapay a nagtutugawca iti tengnga dagiti pagaponan ti carnero,
Tapno denggem dagiti sultip nga agpaay cadagiti arban?
Cadagiti wawaig ti Ruben
Adda idi dadackel a sukimat ti puso.
- 17 Ti Galaad nagtaeng iti baliw ti Jordan;
Ket ti Dan, apayapay nagbati cadagiti sasacayan?
Ti Aser nagtugaw a sitatalna iti cuála ti baybay,
Ket nagtaeng cadagiti barbaresbesna.
- 18 Ti Zabulon isut' idi ti maysa a ili a nangipeggad iti biagda agingga ken patay,
Ket ti Neftali, cadagiti nangato a luglugar iti away.
- 19 Dagiti ar-ari immayda ket nakigubatda;
Sa nakigubat dagiti ar-ari ti Canaan,
Idiay Tane cadagiti dandanum ti Mageddo:
Isuda saanda a nangala iti gunguna ti pirac.
- 20 Manipud iti langit nakigubat dagiti bitbitwen,
Manipud cadagiti daldalan nakigubatda a maibusor ken Sisera.
- 21 Ti carayan Cison inyanodna ida,
Ti daan a carayan, ti carayan Cison.
O cararuac, magnaca a sipipigsa.
- 22 Idin dagiti cuco dagiti cababayo nagpadacpada
A gapu iti panagburang-it, dagiti panagburang-it dagiti mamaingelda.
- 23 Ilunodyo ti Meros, kinuna ti angel ni Jehova,

- Ilunodyo iti napait dagiti agnaed kencuana,
Ta dida immay a timmulong ken Jehova,
Panangtulong ken Jehova a maibusor iti maingel.
- 24 Bendita coma ni Jahel a nangnangrona ngem cadagiti babbai,
Isu nga asawa ni Jeber a Cineo;
Bendita coma a nangnangrona ngem cadagiti babbai iti tolda.
- 25 Ni Sisera nagdawat iti danum, *ket ni Jahel* iniccanna iti gatas;
Isu nangyeg kencuana iti mantequilla iti tagayan dagiti natacneṅ.
- 26 Isu inyiggemna ti imana iti pasoc,
Ket iti canawan a imana iti martillo dagiti agtartrabajo;
Ket iti martillo kinabilna ni Sisera, kinabilna a sinalpot ti olona;
Wen, isu dinunorna ket sinalpotna ti pispisna.
- 27 Cadagiti sacsaca *di babai ni Sisera* nagrucob, napasag, isu naaplag;
Cadagiti sacsacana isu nagrucob, napasag:
Idiay nagrucobanna, sadiay ti nacapasaganna a natay.
- 28 Iti tengnga ti tawa kimmita ket nag-anug-og,
Ti ina ni Sisera *naganug-og* iti nagba-baetan dagiti rejas,
Apayapay a ti luganna agbayag ti yaayna?
Apayapay agtactacda dagiti ligay dagiti luglaganna?
- 29 Dagiti mamasiribna a babbai sim-mungbatda kencuana,
Wen, isu sinungbatanna met laeng ti bagina,
- 30 Isuda dida nacasarac, dida nabingbingay ti kinayawan?
Maysa a balasang, dua a balasang iti tunggal lalaki;
Agpaay ken Sisera ti sinamsam a tinina a pagan-anay,
Ti sinamsam a tinina a pagan-anay a binordaan.
Ti tinina a pagan-anay a binordaan iti agsumbangir, cadagiti tengnged ti sinamsam.
- 31 Iti casta matayda coma amin dagiti cabusormo, O Jehova:
Ngem dagiti agayat kencuana isuda coma iti cacas la iti inuit no lungac a sirarangrang.

Ket ti daga nagtalna iti uppat a pulo a tawen.

*Ti Israel naparigat gapu iti Madian.
Ti angel ni Jehova sarungearanna
ni Gedeon. Ni Gedeon dada-
elenna ti altar ni Baal, ket
urnonjenna ti buyot. Ti
pagilasinan a drudot.*

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: ket ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Madian iti pito a tawen.

2 Ket ti ima ti Madian nagaladag a maibusor iti Israel; ket gapu iti Madian dagiti annac ti Israel, nagaramidda cadagiti gucgucayab nga addada cadagiti bantanti, ken rucrukib, ken sarsarikedked.

3 Ket naaramid idi, a no ti Israel macamulada, sumang-at dagiti Madianitas, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti annac a tagá daya, sumang-atda a maibusor cada-cuada;

4 Ket nagpacarsoda a maibusor cada-cuada, ket dinadaelda dagiti apit ti daga agingganat' macagtengca iti Gaza, ket sanda a nanidda ti taraon iti Israel, uray iti carnero, uray iti baca, uray iti a'no.

5 Ta isuda sumang-atda agraman animaldada ken toltoldada; simreca a casda dudon iti caaduda, isuda ken camcamello-da a di mabilang: ket umayda iti daga a mangdadael kencuana.

6 Ket ti Israel napapanglaw iti casta unay a gapu iti Madian; ket dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova.

7 Ket naaramid, idi a dagiti annac ti Israel nagasugda ken Jehova, a gapu iti Madian,

8 ni Jehova nangibaon iti maysa a mammadto cadagiti annac ti Israel: ket isu kinunana cada-cuada, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Siac inaoncayo nanipud Egipto ken iti balay ti pannacapidipen imalacayo;

9 siac insalacancayo iti ima dagiti tagá Egipto, ken iti ima dagiti amin a namarigat cadacayo, ket pinasiac idi ida iti sangoyo, ket intedco cadacayo ti dagada;

10 ket kinunac idi cadacayo, Siac ni Jehova a Diosyo; dicay agbuteng coma cadagiti didios dagiti Amorreo, nga iti dagada pagtaenganyo. Ngem dicay impangag ti timecco.

11 Ket immay idi ti angel ni Jehova,

ket nagtugaw iti siroc ti roble nga adda idia y Efra, nga cucua idi ni Joas nga Abiezerita: ket ni anaena a Gedeon adda nga agsacsacsac idi iti trigo idia y pagpesesan ti uvas, tapno isut' mailemmengna cadagiti Madianitas.

12 Ket ti angel ni Jehova nagparang kencuana, ket kinunana kencuana, Ni Jehova adda kenca, sica lalaki a mannacabalin ken maingel.

13 Ket ni Gedeon kinunana kencuana, O, apoc, no ni Jehova adda coma cadacami, apayapay ngarud nga amin daytoy napasamac cadacami? ket sadino ti yan dagiti datdatlagna, a dagiti ammami sinarsaritada idi cadacami, a cuncunada, ¿Saana aya a ni Jehova ti nangaon cadatayo idi nanipud Egipto? ket ita ni Jehova inwacsinacamin, ket inyawatnacami iti ima ti Madian.

14 Ket ni Jehova kimmita kencuana, ket kinunana, Inca iti daytoy a pigsam, ket ispalem ala ti Israel iti ima ti Madian: ¿saan aya a siac ti agbaon kenca?

15 Ket isu kinunana kencuana, O, Apo, ¿iti ania ti pangispalconto iti Israel? Adtoy a ti familiac isut' capanglawan unay iti Manases, ket siac ti calap-itan iti balay ni amac.

16 Ket ni Jehova kinunana, kencuana, Pudno a siac addaacto kenca, ket sica cabilemto dagiti Madianitas a casda la maymaysa a lalaki.

17 Ket isu kinunana kencuana, No nacasaracac iti parabur iti saclangmo, iccannac iti pagilasinan, a sica ti makisao caniac.

18 Agdawatac kenca, a dica coma pumanaw ditoy aginggana iti yaayco kenca, ket yegco ti isagutco, ket isut' icabilco iti saclangmo. Ket isu kinunana, Agurayaco aginggana iti panagsublim.

19 Ket ni Gedeon simrec, ket nangisagana iti maysa nga urbon a calding, ken bibbingca nga awan levadurada a maysa nga efa ti bellaay: ket incabilna ti lasag iti maysa a labba, ket incabilna di digu iti maysa a banga, ket isudat' inyegua kencuana iti siroc ti roble, ket isudat' imparangna.

20 Ket ti angel ti Dios kinunana kencuana, Alaem ti lasag ken dagiti bibingca nga awan levadurada, ket icabilmo ida iti rabaw daytoy a bato, ket ibuyatmo ti digu. Ket inaramidna a casta.

21 Idin ti angel ni Jehova impatayna ti murdong ti sarucodna nga adda idi iti imana, insukitna iti lasag ken cadagiti

bibingca nga awan lewadurada; ket rimasoc ti apuy a naggapu iti bato, nga nangrunaw iti lasag ken cadagiti bibingca nga awan lewadurada; ket ti angel ni Jehova nagpucaw iti imatangna.

22 Ket idi ni Gedeon nakitana nga isu idi ti angel ni Jehova; ket ni Gedeon kinunana, Ay, O Apo Jehova, agsipud ta nakitac ti angel ni Jehova iti rupanrupa.

23 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Talna ti adda kenca; dica agbuteng: *dicanto matay.*

24 Idin ni Gedeon nangbangon idiaiy ti altar ken Jehova, ket ninaganna iti Jehova-salom*; aginggana iti daytoy nga aldaw adda pay laeng idiaiy Efra dagiti Abiezeritas.

25 Ket naaramid idi met laeng a rabii, a ni Jehova kinunana kencuana, Mangalaca iti maysa a baca a lalaki ni amam, iti met laeng maicadua a baca a pito ti tawenna, ket duprakem ti altar ni Baal nga adda ken amam, ken pucanem met ti Asherah nga adda a nairaip kencuana;

26 ket mangaramidca iti altar ken Jehova a Diosmo iti tapaw daytoy a sari-kedked, iti nasayaat nga ornos, ket alaemto ti maicadua a baca, ket isut' idatonmo iti mapuuran a daton iti cayo ti Asherah a pucanemto.

27 Idi a casta ni Gedeon nangala iti sangapulo a lalaki cadagiti ad-adipenna, ket inaramidna, iti cas kinuna kencuana ni Jehova: ket naaramid, ta isu nagbuteng a gapu iti familia ni amana, ken cadagiti tattao iti ciudad, iti casta a dina nabalina nga aramiden iti aldaw, gapuna nga isut' inaramidna iti rabii.

28 Ket iti bigat idinto a bimmangon dagiti lalaki ti ciudad, adtoy a ti altar ni Baal adda idi a naduprac, ket ti Asherah nga adda iti dennana, napucan, ket ti maicadua a baca naidaton iti rabaw ti altar a nabanгон.

29 Ket kinunada ti maysa ken maysa, ¿Siasino ti nangaramid iti daytoy? Ket idinto a binirucda ken sinaludsodda, kinunada, Ni Gedeon nga anac ni Joas isut' nangaramid.

30 Idin dagiti lalaki ti ciudad kinunada ken Joas, Iruarmo ta anacmo tapno matay coma, agsipud ta dinupracna ti

altar ni Baal, ken agsipud ta pinucanna ti Asherah nga adda iti dennana.

31 Ket ni Joas kinunana cadagiti amin a timmacer a maibusor kencuana, ¿Dacayo iringgoranyo ni Baal? ¿wenna dacayo isut' isalacanyonto? Uray siasino coma nga agringgor gapu kencuana, mapapatay coma iti bayat *daytoy* a bigat *met laeng*: no isut' maysa a dios, bay-anyo coma nga iringgoranna iti biangna met laeng, ta maysa a tao ta nangduprac iti altarna.

32 Gapuna iti daydi nga aldaw isut' ninaganna Jerubaal,* a kinunana, Bayanyo ni Baal a makiringgor kencuana, agsipud ta isu ti nangduprac iti altarna.

33 Ket amin dagiti Madianitas, ken Amalecitas ken dagiti annac a taga daya nagurnongda a nagcaycaysa, ket immalatiwda, ket nagpacarsoda idiaiy lobong ti Jezrael.

34 Ket ti Espiritu ni Jehova immay ken Gedeon; ket pinagunina ti tangguyob; ket ti Abiezer nakiummong kencuana.

35 Ket nagbaon cadagiti babaonen iti amin a Manases; ket isuda timmiponda met kencuana; ket isu nagibaon cadagiti babaonen iti Aser, ken iti Zabulon, ken iti Neftali, ket isuda immayda a simmabet cadacuada.

36 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios, No sica isalacanmo ti Israel a gapu iti imac, a cas insaom idi.

37 Adtoy a mangicabilac iti maysa a dutdot idiaiy pagtaltagan; no ti linnaaw addanto laeng iti dutdot, ket matdanto a namaga ti amin a dagá maawatac nga isalacanmonto ti Israel a gapu iti imac, a cas insaom idi.

38 Ket naaramid idi a casta; ta idi a bimmangon a nasapa iti bigat, pineckelna di dutdot, ket tiniritirna di linnaaw idi dutdot, a maysa a malucong a napno iti danum.

39 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios, Saan coma a sumged ti pungtotmo a maibusor caniac, no agsao-ac pay laeng iti daytoy a dáras: palubosannac a mangpen-nec iti daytoy a dutdot iti daytoy a dáras, agdawatac kenca, nga ipalubosmo coma nga ti kinamagá adda laeng coma iti dutdot, ket ti linnaaw iti rabaw ti amin a dagá.

40 Ket iti daydi a rabii inaramid ti

* *Jehova-salom*: cayatna a saoen, *Ni Jehova isut' talna.*

* *Jerubaal*: cayatna a saoen, *Ni Baal coma ti agringgor.*

Dios a casta: ta ti kinamagá adda laeng idi iti dutdot, ket iti amin a dagá adda idi ti linnaaw.

Ni Gedeon pabassitenna ti buyotna aginggal tallogasut. Denngenna ti panangsarita ti maysa a Madianita iti tagtagainepna. Aramatenna dagiti tannganguyob ken gorgorita.

7 Idin ni Jerubaal, nga isu ni Gedeon ken amin dagiti tattao nga addada kencuana, bimmangonda a nasapa ket nagpacarsoda iti denna ti ubbog ti Jarad: ket ti pacarso ti Madian adda iti akina-mianan nga abayda, iti turod ti More, iti lobong.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Dagiti tattao nga adda kenca aduda unay caniac tapno itdec coma dagiti Madianitas iti imada, di la ket ta agtangsit ti Israel a maibusor caniac, a cunaenna, Ti imac met laeng ti nangisalacan caniac.

3 Paiwarragawagmo ngarud cadagiti lapayag dagiti tattao, a cunam, Ti uray siasinoman nga agbuteng ken agpigerger, isut' mapalubosan nga agsubli ken pumanaw manipud iti bantay ti Galaad. Ket nagsubli cadagiti tattao ti duapulo ket dua a ribu; ket natda idi ti sangapulo ribu.

4 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Dagiti tattao aduda pay laeng; isalogmo ida cadagiti dandanum, ket suuctecto kenca ida sadiay: ket isunto, a daydiayto ibagac kenca, Daytoy makicuyog kenca a mapan, isu met laeng makicuyogto kenca a mapan; ket iti uray siasinoman nga ibagacto kenca, Daytoy saanto a makicuyog kenca a mapan, isu met laeng saanto a mapan.

5 Iti casta inyegna dagiti tattao iti danum: ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Tunggal maysa a mangdildil iti danum a cas la iti panangdildil ti aso, daydiay ilasinmonto; ken casta met iti tunggal maysa a mangiparintumeng cadagiti tumengna nga uminum.

6 Ket ti bilang dagiti nagdildil, nga indanonda ti imada iti ngiawatda tallogasut a lallaki: ket dagiti natda a tattao nagparintumengda cadagiti tumtumengda nga uminum iti danum.

7 Ket kinuna ni Jehova ken Gedeon, Cadagitoy tallogasut a lallaki a nagdildil

isalacancayto, ket yawatconto dagiti Madianitas ita imam; ket apan coman amin dagiti tattao tunggal maysa iti lugarna.

8 Iti casta dagiti tattao innalada dagiti tartaraon iti im-imada, ken dagiti tangtangguyobda; ket imbaonna amin dagiti tattao ti Israel tunggal maysa iti toldana, ngem intiddana dagiti tallogasut a lallaki: ket ti pacarso ti Madian adda iti babana iti lobong.

9 Ket naaramid iti daydi met laeng a rabii a ni Jehova kinunana kencuana, Tumacderca, ket sumalogca agingga iti pacarso; ta isut' inyawatco ita imam.

10 Ket no agbutengca a sumalog, sumalogca agraman ken Fara a tagabum agingga iti pacarso:

11 ket sica mangegmonto no ania ti sasaoenda; ket iti calpasanna dagita imam cumiredanto a sumalog iti pacarso. Idin simmalog a caduana ni Fara a tagabuna aginggana iti akinigid a paset dagiti tattao a siigam nga addada iti pacarso.

12 Ket dagiti Madianitas ken Amalecitas, ken amin dagiti annac a taga daya addada idi a naiwarnac idiy lobong a casda dudon iti caaduda; ket dagiti camel-loda saan a mabilang, a casda la darat iti igid ti baybay iti caaduda.

13 Ket idi a ni Gedeon immay, adtoy, adda maysa a lalaki a sarsaritaenna iti caduana ti maysa a tagtagainep; ket kinunana, Adtoy, siac nagtagtagainepac iti maysa a tagtagainep; ket, adtoy, ti maysa a tinapay a cebada nagtulatid aginggana iti pacarso ti Madian, ket immay iti tolda, ket isut' dinungparna iti casta unay nga isu natuang idi, ket binalictadna, iti casta a ti tolda natuang a nasinanap.

14 Ket di caduana simmungbat ket kinunana, Daytoy saan a sabali a banag no saan a ti campilan ni Gedeon nga anac ni Joas, a lalaki ti Israel: ti Dios inyawatna ti Madian, ken amin a buyotna iti imana.

15 Ket isu idi a casta, idinto a ni Gedeon nangegna ti pannacaisarita ti tagtagainep, agraman ti pannacaipalawagana, nagdayaw; ket nagsubli iti pacarso ti Israel, ket kinunana, Tumacdercayo, ta ni Jehova inyawatna ti buyot ti Madian ita imayo.

16 Ket biningayna dagiti tallogasut a tattao iti nagcatlo a cabuyotan, ket incabilna cadagiti im-imada amin dagiti tangtangguyob, ken dagiti gorgorita, agraman al-aluten iti uneg dagiti gorgorita.

17 Ket kinunana cadacuada, Kitaendac, ket agaramidcayo iti cas aramidecto : ket adtoy, intono siac umayacto iti akin-igid a paset ti pacarso, isunto, a cas ti aramidecto, casta ti aramidenyonto.

18 Intono paguniec ti tangguyob, siac ken amin dagiti adda caniac, isunton ti panamaguniyo met cadagiti tangtangguyob iti tunggal sikigan ti amin a pacarso, ket cunaenyonto, Gapu ken ni Jehova ken ni Gedeon.

19 Iti casta ni Gedeon, ken dagiti sangagasut a lallaki nga addada kencuana immayda iti akin-igid a paset ti pacarso iti pangrugian ti nagtengnga a panagbantay *iti rabii*, idi nga isuda caicabcabilda laeng ti baro nga agbantay: ket isuda pinagunida dagiti tangguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita nga adda cadagiti im-imada.

20 Ket dagiti nagcatlo cabuyotan pinagunida dagiti tangtangguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita, ket cadagiti im-imada a catigid innalada dagiti al-aluten, ket cadagiti canawan a imada dagiti tangtangguyob a pagpagnienda; ket indirida, Ti campilan da Jehova ken Gedeon.

21 Ket sitatacderda tunggal lalaki iti lugarna iti aglawlaw iti pacarso; ket amin a buyot nagtaray; ket nagickisda, ket pinagtalawda *ida*.

22 Ket isuda pinagunida dagiti tallogasut a tangguyob, ket ni Jehova incabilna ti campilan ti tunggal tao a maibusor iti caduana, ken maibusor iti amin a buyot; ket ti buyot nagtalaw iti adayu unay a cas aginggana iti Betseca nga agpacererat, iti adayu unay a cas iti bedden ti Abal-mejula, iti asideg ti Tebbat.

23 Ket dagiti lallaki ti Israel naguommonгда ti Neftali, ken ti Aser ken amin ti Manases, ket kinamatda ti Madian.

24 Ket ni Gedeon imbaonna dagiti ba-baonen iti amin a caturonan ti Efraim, a kinunana, Sumalogcayo a maibusor iti Madian, ket alaenyo cadacuada dagiti dandanum, aginggana iti Betbera, iti Jordan met laeng. Iti casta amin dagiti tattao ti Efraim naguornongda, ket innalada dagiti dandanum, agingga iti Betbera, iti Jordan met laeng.

25 Ket innalada dagiti dua a panguloen ti Madian, da Oreb, ken ni Zeb; ket pinatayda ni Oreb idia bato ni Oreb; ket pinatayda ni Zeb idia pagpespesan ti uvas ni Zeb; ket kinamatda ti Madian:

ket inyegda ken Gedeon dagiti ol-olo da Oreb, ken ni Zeb iti baliw ti Jordan.

Ni Gedeon pagtalnaenna dagiti Efraimitas; cayawanna ken papatayenna da Zebee ken Salmana ti efodna; ti ipapatayna. Ti panaglabsing ti ili.

8 Ket dagiti lallaki ti Efraim kinunada kencuana, Apayapay nga inaramidmo iti casta cadacami, a dinacam inayaban idi napanca nakigubat iti Madian? ket isut' rininggorda iti napigsa unay.

2 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania ti inaramidco ita a maipadpad cadacayo? ¿Ti panagbanban-a ti Efraim saan aya a nasaysayaat ngem iti panagburas ti Abiezer?

3 Ti Dios inyawatna ita imayo da Oreb ken ni Zeb a panguloen ti Madian; ¿ket ania ti mabalincó nga ipadpad cadacayo? Sa ti pungtotda kencuana kimmappuy, idi nga isu insaona daydi.

4 Ket ni Gedeon immay idi iti Jordan, ket bimmaliw, isu, ken dagiti tallogasut a tattao nga adda kencuana, a nabannoganda, nupay nagecamta.

5 Ket kinunana cadagiti lallaki ti Socot, Agdawatac cadacayo, a mangtedcayo cadagiti tintiptipkel a tintinapay cadagiti tattao a nakicuyog caniac; ta isuda nabannoganda, ket camcamatec da Zebee ken Salmana, nga ar-ari ti Madian.

6 Ket dagiti palungoen ti Socot kinunada, ¿Dagiti im-ima da Zebee ken Salmana addadan aya ita imam, tapno mangtedcami coma iti tinapay ita buyotmo?

7 Ket ni Gedeon kinunana, No casta intono ni Jehova yawatna da Zebee ken Salmana iti imac, isunton ngarud ti pananggisgisco ita lasagyo cadagiti sisiit iti let-ang ken cadagiti calcalunay.

8 Ket simmang-at iti Fanuel, ket insaona cadacuada iti casta met la a kita; ket dagiti tattao ti Fanuel insungbatda kencuana ti cas insungbat dagiti lallaki ti Socot.

9 Ket isu nagsao cadagiti lallaki ti Fanuel, a kinunana, Intono agsubliac manen a sitatalna, rebbaecto daytoy a torre.

10 Ket da Zebee ken Salmana addada idi idia Carcor, ket adda cadacuada ti buyotda, nga agsangapulo ket lima a ribu a lallaki, amin dagiti natda idi iti amin a buyot dagiti annac a tagá daya; ta napa-

sagda idi dagiti sangagasut ket dua pulo a ribu a lallaki a nagtagicampilanda.

11 Ket ni Gedeon simmang-at iti dalan dagidiay nga agnaed cadagiti toltolda iti daya ti Nobe ken ti Jegbaa, ket kinabilna ti buyot; ta ti buyot adda idi a natalged.

12 Ket da Zebee ken Salmana nagtarayda; ket kinamatna ida; ket naalana dagiti dua nga ar-ari ti Madian, da Zebee ken Salmana, ket riniribucna ti amin a buyot.

13 Ket ni Gedeon nga anac ni Joas nagsubli a naggapu iti paggugubatan manipud iti sang-atan ti Hares.

14 Ket nangala iti maysa nga agtutubo a lalaki cadagiti lallaki ti Socot ket nagimtuod kencuana: ket isu imburicna kencuana dagiti palungoen ti Socot, ken dagiti lallacayna, a pitopuloda ket pito a lallaki.

15 Ket isu immay cadagiti lallaki ti Socot, ket kinunana, Adtoyda, da Zebee ken Salmana, isuda a pinangrabacyo caniac idi, a kinunanayo, ¿Addadan aya ita imam dagiti im-ima da Zebee ken Salmana, tapno mangtedcami coma iti tinapay cadagita lallakim a nabannogan?

16 Ket innalana dagiti lallacay ti ciudad, ken dagiti sisiit iti let-ang ken calcalunay, ket cadagitoy ti pinangrsursurona cadagiti lallaki ti Socot.

17 Ket rinebbana ti torre ti Fanuel, ket pinatayna dagiti lallaki ti ciudad.

18 Sana kinunana cada Zebee ken Salmana, ¿Ania ti kita ti kinataoda idi dagiti pinapatayyo idia y Tabor? Ket isuda simmungbatda, Cacasda kenca, castada idi dagidi, ti tumunggal maysa immasping cadagiti annac ti maysa nga ari.

19 Ket isu kinunana, Isuda dagiti cabsatco, nga annac ni inac: cas sibibiag ni Jehova, a no inispalyo coma ida a nagbiag, dicay papatayen coma.

20 Ket kinunana ken Jeter nga anacna a lalaki nga inauna, Tumacderca, ket papatayem ida. Ngem ti agtutubo a lalaki dina inasut di campilanna; ta nagbuteng, agsipud ta isu ubing idi.

21 Idin kinuna da Zebee ken Salmana, Tumacderca ala, ket cabilennacami, ta no casano ti lalaki casta met ti ingelna. Ket ni Gedeon timmacer, ket pinatayna da Zebee ken Salmana, ket innalana dagiti sinan-bulan nga adda cadagiti tengnged dagiti camelloda.

22 Idin dagiti tattao ti Israel kinunada ken Gedeon, Agturayca cadacami, sica, ken ti met anacmo, ken ti anac ti anacmo met; ta sica insalacannacami iti ima ti Madian.

23 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada, Saanacto nga agturay cadacayo, uray ti anacco dinto agturay cadacayo: ni Jehova isunto ti agturay cadacayo.

24 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada, Siac cayatco coma ti agdawat cadacayo, a ti tumunggal maysa cadacayo itedna coma caniac dagiti araritos ti sinamsamna. (Agsipud ta agaritosda iti balitoc, ta Ismaelitasda idi.)

25 Ket isuda simmungbatda, Dacami itedminto a sitatallaogod unay ida. Ket nangyaplagda iti maysa a cawes, ket tunggal maysa indissona kencuana dagiti araritos ti samsamna.

26 Ket ti dagsen dagiti ar-aritos a balitoc a dinawatna isut' idi sangaribu ket pito a gasut a *siclo* a balitoc; malacsid dagiti sinan-bulan, ken dagiti pendientes, ken pagan-anay a purpura nga addada idi cadagiti ar-ari ti Madian, ken malacsid dagiti cawar nga addada idi iti aglicmut iti tengnged dagiti camelloda.

27 Ket ni Gedeon nangaramid cadagidiay iti maysa nga efod, ket isut' incabilna idia y ciudadna, a iti met laeng Efra: ket amin nga Israel nagbalangcantisda idia y maipoon iti daya; ket isut' idi iti pacasi-loan ken Gedeon, ken ti balayna.

28 Iti casta ti Madian naparmec iti saclang dagiti annac ti Israel, ket uray caano dida intangaren ti oloda. Ket naginana ti daga iti uppat a pulo a tawen cadagiti aldaw ni Gedeon.

29 Ket ni Jerubaal nga anac ni Joas napan ket nagnaed iti balayna met laeng.

30 Ket ni Gedeon addaan idi pitopulo nga annac a napatotda iti bagina; ta addaan idi iti adu nga assawa.

31 Ket ti camalalana nga adda idia y Siquem, nangipasngay met kencuana iti maysa nga anac a lalaki, ket ni Gedeon ingaladna kencuana a nagan iti Abimelec.

32 Ket ni Gedeon nga anac ni Joas natay iti naimbag a kinalacay, ket naitabon idia y tanem ni amana a Joas, idia y Efra dagiti Abiezeritas.

33 Ket naaramid, idi a ni Gedeon natayen, a dagiti annac ti Israel nagbalicda manen, ken nagbalangcantisda cadagiti Ba-

ales, ket incabilda a pannacadiosda ni Baal-berit.

34 Ket dagiti annac ti Israel dida ligap ni Jehova a Diosda, a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti amin a cabusorda iti aglicmut.

35 Casta met a dida nagaramid iti caasi iti balay ni Jerubaal, nga isu ni Gedeon, a mayalubog iti amin a imbag nga isu impara nga idi iti Israel.

Ti yaalsa ni Abimelec; papatayenna dagiti annac ni Gedeon. Ti sarita ni Joatam.

*Ti yaalsa ni Gaal a maibusor ken Abimelec. Ni Abimelec parmekenna ni Gaal, ket cayawanna ti Si-
quem ken Tebes.*

9 Ket ni Abimelec nga anac a lalaki ni Jerubaal napan idia'y Siquem cadagiti cacabsat ni inana, ket nakisao cadacuada, ken iti amin a familia ti balay ti ama ni inana, a kinuna,

2 Siac agdawatac cadacayo nga isaoyo coma cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem, ¿Ania ti nasaysaat cadacayo, nga amin dagiti annac ni Jerubaal, nga isudat' pitopulo a lallaki, iturayandacayo, wenna ti maymaysa ti agturay cadacayo? lagipenyo met a siac tulangdac, ken la-sagdac.

3 Ket dagiti cacabsat ni inana insaoda iti maipapan kencuana cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem amin dagitoy a sasao: ket dagiti pusoda nagayatda a sumurot ken Abimelec; ta kinunada, Isut' cabsattayo.

4 Ket isuda nangtedda kencuana iti pitopulo a capisi a pirac a naggapu iti balay ni Baal-berit, cadagidiay ti pinanangdan ni Abimelec cadagiti lallaki nga ubbaw ken nadamsac, a sinmurotda kencuana.

5 Ket isu immay iti balay ni amana idia'y Efra, ket pinatayna dagiti cacabsatna nga annac ni Jerubaal, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato: ngem ni Joatam inaudian nga anac a lalaki ni Jerubaal natda; ta naglemmeng' idi.

6 Ket amin dagiti lallaki ti Siquem naguonongda, ken amin ti balay ni Mello, ket napanda ket inaramidda ni Abimelec nga ari, iti denna ti roble ti monmon nga adda idi idia'y Siquem.

7 Ket idi a isut' insaoda ken Joatam, isu napan ket nagtacer idi tapaw ti ban-

tay Garizim, ket intebbagna ti timecna, imkis, ket kinunana cadacuada, Dumngegcayo caniac lallaki ti Siquem, tapno ti Dios denggennacayo coma.

8 Dagiti caycayo napanda iti naminsan a tiempo a nangpulot iti maysa nga ari cadacuada; ket kinunada iti oliva, Agarica ala cadacami.

9 Ngem ti oliva kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti kinatabac, isu nga gapu caniac isuda agdaydayawda iti Dios ken iti tao, ken innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

10 Ket dagiti caycayo kinunada iti higos, Umayca ala, agarica cadacami.

11 Ngem ti higos kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti kinasam-itco, ken iti naimbag a bungac, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

12 Ket dagiti caycayo kinunada iti uvas, Umayca ala, ket agarica cadacami.

13 Ket ti uvas kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti baro nga arac, a liwliwa ti Dios ken dagiti tattao, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

14 Idin dagiti caycayo kinunada ken calunay, Umayca ala, ket agarica cadacami.

15 Ket ti calunay kinunana cadagiti caycayo, No iti kinapudnona pulotandac nga agari cadacayo, umaycayo ngarud ket agtaleccayo iti linongco; ket no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu iti calunay a mangrunaw cadagiti cedcedro ti Libano.

16 Gapuna a no dacayo nangaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg, iti daydiay a nangaramidanyo ken Abimelec nga ari, ket no dacayo nagaramidcayo ti imbag ken Jerubaal ken iti balayna, ken no inaramidyo kencuana ti mayannatop iti aramid dagiti im-imana

17 (ta ni amac nakibacal idi gapu cadacayo, ket impegadna ti biagna, ket insalacannacayo iti ima ti Madian:

18 ket dacayo timmacerayo ita a maibusor iti balay ni amac iti daytoy nga aldaw, ket pinapatayyo dagiti annacna, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato, ket inaramidyo ni Abimelec nga anac ti tagabuna a babai, nga ari dagiti lallaki ti Siquem, ta isut' cabsatyo);

19 no dacayo ngarud nagaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg ken ni Jerubaal ken iti balayna iti daytoy nga aldaw, agragsaccayo coma ken Abimelec, ket isu met agragsac coma cadacayo:

20 ngem no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu ken Abimelec nga mangrunaw

coma cadagiti lallaki ti Siquem, ken iti balay ni Mello; ket rumuar coma ti apuy n̄ga aggapu cadagiti lallaki ti Siquem ken iti balay ni Mello n̄ga mangrunaw ken Abimelec.

21 Ket ni Joatam nagtaray, ket nagtaw-law, ket napan idia Beer, ket nagtaeng sadiay a gapu iti butengna ken Abimelec a cabsatna.

22 Ket ni Abimelec isu idi ti pangulo iti Israel iti tallo a tawen.

23 Ket ti Dios nangibaon iti maysa n̄ga espiritu a dakes ken Abimelec ken cadagiti lallaki ti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nagaramidda a sililiput ken Abimelec.

24 Tapno ti pannacaranngas dagiti pitopulo n̄ga annac ni Jerubaal umay coma, tapno dagiti darada maisaad coma ken Abimelec a cabsatda, a namapatay cada-cuada, ken cadagiti lallaki ti Siquem, a namapigsa cadagiti im-imana a namapatay cadagiti cacabsatna.

25 Ket dagiti lallaki ti Siquem nangicabilda kencuana cadagiti agsansaneb cadagiti tapaw dagiti banbantay, ket inagawanda amin dagiti immay iti daydiay a dalan iti dennada: ket isut' naisao idi ken ni Abimelec.

26 Ket ni Gaal n̄ga anac a lalaki ni Obed immay a caduana dagiti cacabsatna, ket napanda iti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nakipinnatalgedda kencuana.

27 Ket isuda rimmuarda iti away, ket nagburasda cadagiti inuvasanda, ket pinespesda dagiti uwas, ket nagaramidda iti rambac, ket simrecca iti balay ti diosda, ket nanganda ken imminumda, ket inlunodda ni Abimelec.

28 Ket ni Gaal n̄ga anac ni Obed kinunana, ¿Siasino ni Abimelec, ket asino ti Siquem tapno datayo agservitayo coma kencuana? ¿saan n̄ga isu ti anac ni Jerubaal? ¿ket ni Zebul saan n̄ga isu ti catulonganna? agservitayo cadagiti lallaki ti Jemor n̄ga ama ti Siquem: ngem apayapay a rebbengtayo coma ti agservi kencuana?

29 | Ket amangan coma no daytoy n̄ga ili adda coma iti babaen ti imac! iti casta siac alisec coma ni Abimelec. Ket kinunana ken Abimelec: Nayunam ta buyotmo, ket rumuarca.

30 Ket idi a ni Zebul n̄ga agturay iti ciudad nangngegna dagiti sasao ni Gaal n̄ga anac ni Obed, simged ti pungtotna.

31 Ket isu nangibaon a sisisicap unay cadagiti babaonen ken Abimelec; a kinunana, Adtoy ni Gaal n̄ga anac ni Obed ken dagiti cacabsatna immayda iti Siquem; ket, adtoy, isuda pilitenda ti ciudad a makigubat a maibusor kenca.

32 Gapuna ita tumacdera iti rabii, sica ken dagiti tattao n̄ga adda kenca, ket agsanebcayo idia away:

33 ket isunto n̄ga iti bigat, apaman a lungac ti init, sica tumacdercanto a masapa, ket duclusemto ti ciudad; ket, adtoy, intono isu ken dagiti tattao n̄ga adda kencuana rumuardanto a maibusor kenca, isunton ti panangaramidmo cadacuada ti cas masaracamto a panggundawayan.

34 Ket ni Abimelec timmacer, ken amin dagiti tattao n̄ga adda kencuana, iti rabii, ket nagsanebda a maibusor iti Siquem iti nagcapat a cabuyotan.

35 Ket ni Gaal n̄ga anac ni Obed rimmuar, nagtacer idi ridaw ti ruangan ti ciudad: ket ni Abimelec timmacer, ken dagiti tattao n̄ga adda kencuana, a naggapuda iti nagsanebda.

36 Ket idi a ni Gaal nakitana dagiti tattao, kinunana ken Zebul, Addia tattao n̄ga agsalogda manipud iti tapaw dagiti banbantay. Ket ni Zebul kinunana kencuana, Sica makitam ti aniniwan dagiti banbantay a cas no isuda idi dagiti tattao.

37 Ket ni Gaal nagsao manen ken kinunana, Kitaem, dagiti tattao sumalogda iti nagtenngaan ti daga, ket maysa a capangen umay iti dalan ti roble ni Meonim.

38 Ket ni Zebul kinunana kencuana, Ayanna ita ti ngiwatmo, a kinunam, ¿Siasino ni Abimelec, tapno agservitayo kencuana? ¿daytoy saan aya n̄ga isu ti ili a linaismo? rumuarca ita, agdawatac, ket makibacalca kencuana.

39 Ket ni Gaal rimmuar iti sangó dagiti lallaki ti Siquem ket nakibacal ken Abimelec.

40 Ket ni Abimelec isut' kinamatna, ket isu nagtaray iti saalangna, ket adu dagiti napasag a nasugsugat aginggana iti ridaw ti ruangan.

41 Ket ni Abimelec nagnaed idia Aruma: ket ni Zebul pinasiana ni Gaal ken dagiti cacabsatna, tapno dida agnaed coma idia Siquem.

42 Ket naaramid iti sumuno n̄ga aldaw, a dagiti tattao rimmuarda idi iti away; ket naibaga ken Abimelec.

43 Ket isu innalana dagiti tattao, bi-

ningbingayna ida iti nagecatlo capanġen, ket nagsaneb iti away; ket kimmita, ket, adtoy, dagiti tattao a nagruarda iti ciudad; ket timmacder a maibusor cadacuada, ket kinabilna ida.

44 Ket ni Abimelec, ken ti panġen nġa adda idi kencuana, dimmuclosda, ket nagtaacderda iti ridaw ti ruanġan ti ciudad: ken dagiti dua capanġen dimmuclosda amin dagiti adda iti away, ket kinabilda ida.

45 Ni Abimelec ginubatna ti ciudad iti amin daydi nġa aldaw; ket innalana ti ciudad, ket pinatayna dagiti tattao nġa adda kencuana: ket rinebbana ti ciudad, ket isut' minulaanna iti asin.

46 Ket idinto a dagiti amin a tattao ti torre ti Siquem nangġegda dayta, simreeda iti sarikedked ti balay ni dios Berit.

47 Ket isut' naibaga ken Abimelec nġa amin dagiti tattao ti torre ti Siquem addada a naurnongġ.

48 Ket ni Abimelec simmanġ-at iti bantay Salmon, isu ken amin a tattao nġa adda kencuana; ket nangġala ni Abimelec iti maysa nġa wasay iti imana, ket nagpuacan iti sangġa dagiti caycayo, ket isut' innalana, ket isut' incabilna iti rabaw ti abagana: ket kinunana cadagiti tattao nġa adda kencuana, Ti makitayo caniac nġa aramidec, aramidenyo iti masingdat, iti cas inaramideco.

49 Ket iti castoy amin dagiti tattao pimmucanda met tungġal tao iti sangana, ket sinurotda ni Abimelec, ket isut' incabida iti *sidiran* ti sarikedked; ket cadacada pinuuranda ti sarikedked; iti casta amin dagiti tattao ti torre ti Siquem natayda met, nġa agsangaribu a lallaki ken babbai.

50 Sa napan ni Abimelec jdiay Tebes, ket nagpacarso a maibusor iti Tebes, ket isut' innalana.

51 Nġem iti uneg ti ciudad adda maysa a torre a natibker, ket idiy ti nagecamnġan amin dagiti lallaki ken babbai, ken amin dagiti adda iti ciudad, ket pinunitanda cadacuada, ket immulida iti panġatepan ti torre.

52 Ket ni Abimelec immay iti torre, ket isut' ginubatna a dimmanun iti ruanġan ti torre tapno isut' pasgedanna iti apuy.

53 Ket maysa a babai intupacna ti akin-

rabaw a bukel ti gilingan iti olo ni Abimelec, ket nabuonġ ti ruogna.

54 Idin isu inayabanna iti nasingdat di agtutubo a lalaki nġa agawawit cadagiti igamna, ket kinunana kencuana, asutem ta campilanmo, ket papatayennac, tapno dagiti tattao dida coma cunaen iti maipapan caniac, Maysa a babai ti namapatay kencuana. Ket daytoy nġa agtutubo isut' sinalpotna, ket natay.

55 Ket dagiti tattao ti Israel idinto a nakitada a natay ni Abimelec, pimmanawda tungġal maysa agingġa iti lugarna.

56 Iti casta ti Dios sinupapacanna ti kinadakes ni Abimelec, nġa inaramidna ken amana, iti panangpapatayna cadagiti pitopulo a cacabsatna.

57 Ket amin a kinadakes dagiti tattao ti Siquem sinupapacan ti Dios cadagiti ol-oloda: ket ti panangilunod ni Joatam nġa anac ni Jerubaal immay idi cadacuada.

Ni Tola ken ni Tair. Ti Israel aglabsinġ manen ket naparigat gapu iti Ammon.

10 Ket iti calpasan ni Abimelec timmacder ni Tola nġa anac a lalaki ni Fua, nġa anac a lalaki ni Dodo, a lalaki ti Isacar, a mangġisalacan iti Israel; isu nġa agnaed idi idiy Samir iti caturodan ti Efraim.

2 Ket isu inocomanna ti Israel iti duapulo ket tallo a tawen, ket natay, ket naitabon idiy Samir.

3 Iti calpasanna timmacder ni Jair a Galaadita; nġa inocomanna ti Israel iti duapulo ket dua a tawen.

4 Ket isu addaan idi iti tallopulo nġa annac a lallaki nġa agsacayda cadagiti tallopulo nġa as-asno nġa urbon, ket addanda iti tallopulo a ciudad, isuda a nanaganda idi cadagiti Havvoth-Jair agingġana iti daytoy nġa aldaw, nġa addada idiy daga ti Galaad.

5 Ket ni Jair natay ket naitabon idiy Camon.

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nġa isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagservida cadagiti Baales, ken ni Astarot, ken cadagiti didios ti Siria, ken cadagiti didios ti Sidon, ken cadagiti didios ti Moab, ken cadagiti didios dagiti annac ni Ammon, ken cadagiti didios dagiti Filisteos; ket inidianda ni Jehova; ket dida nagservi idi kencuana.

7 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inlacona ida cadagiti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti annac ni Ammon.

8 Ket isuda kiniburda ken pinarigatda dagiti annac ti Israel iti daydi a tawen: iti sangapulo ket walo a tawen *pinarigatda* amin dagiti annac ti Israel nga addada idi iti baliw ti Jordan idia y daga ti Amorreo, nga isut' idia y Galaad.

9 Ket dagiti annac ni Aminon bim-malasiwda iti Jordan tapno gubatenda idi ti Juda, ken iti Benjamin, ken iti balay ni Efraim; iti casta ti Israel isut' idi natutuoc unay.

10 Ket dagiti annac ti Israel immasugda idi ken Jehova, a kinunada, Dacami nagbasolcami iti maicaniwas kenca, agsipud ta inidianmi idi ti Diosmi, ket nagservicami idi cadagiti Baales.

11 Ket ni Jehova kinunana cadagiti annac ti Israel, ¿Saana a *siac* idi ti *nanġisalacan cadacayo* cadagiti Egipcios, ken cadagiti Amorreo, cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos?

12 ¿Dagiti Sidonio met, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti Maonitas pinarigatdacayo, ket dacayo immasugcayo caniac, ket insalacancayo idi iti imada?

13 Ngem dacayo inidiandac, ket nagservicayo cadagiti sabsabali a didios: gapuna a siac dicayo isalacanen.

14 Incayo ket umasugcayo cadagiti didios a piniliyo; isuda coma ti mangġisपाल cadacayo iti tiempo ti rigatyo.

15 Ket dagiti annac ti Israel kinunada ken Jehova, Dacami nacabasolcami: aramidem cadacami ti pagarupem a naimbag; isuna laeng nga isalacannacami, dawatenmi kenca, ita nga aldaw.

16 Ket inicatda dagiti sabsabali a didios manipud iti tengngada, ket nagservida ken Jehova; ket ti cararuana napaliday gapu iti kina-ay-ay-ay ti Israel.

17 Idin dagiti annac ni Ammon nagunonngda, nagpacarsoda idia y Galaad; ket naggigimong dagiti annac ti Israel, ket nagpacarsoda idia y Maspa.

18 Ket dagiti tattao, a dagiti pangulohen ti Galaad kinunada ti maysa ken maysa, ¿Siasinoman a tao ti mayat a mangirugi ti gubat a maibusor cadagiti annac ni Ammon? isu isunto ti oloen cadagiti amin nga agnaed iti Galaad.

Ni Jefte maaramid a palungo; ti damag nga imbaonna iti ari ti Ammon; ti panagballigina ken ti carina.

11 Ket ni Jefte a Galaadita isut' tao a maunacabalin ken maingel ket isut' anac ti maysa a balanġcantis: ket ni Galaad pinutotna idi ni Jefte.

2 Ket ti asawa ni Galaad nangġipasngay met idi kencuana cadagiti annac a lallaki; ket idinto a dagiti annac ti asawana dimmadackelda, pinagtalawda ni Jefte, ket kinunada kencuana, Dicanto agtawid iti balay ni amami; ta sicut' anac ti sabali a babai.

3 Idi a casta ni Jefte nagtalaw a maipoon cadagiti cacabsatna isu nagtaeng iti daga ti Tob: ket timmiponda ken Jefte dagiti tattao a naubbaw, a nakipaguarda kencuana.

4 Ket naaramid idi a calpasan ti daduma a tiempo, a dagiti annac ni Ammon manggubatda a maibusor iti Israel.

5 Ket isu idi a casta, nga idi a dagiti annac ni Ammon nanggubatda iti Israel, dagiti lallacay ti Galaad napanda idi, a mangġisubli ken Jefte manipud iti daga ti Tob.

6 Ket kinunada ken Jefte, Umayca ket sica ti palungomi, tapno datayo makigubattayo coma cadagiti annac ni Ammon.

7 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, ¿Didac aya ginura idi, ket pinaruardac iti balay ni amac? ket apayapay umaycayo ita caniac itatta ta dacayo addacayo iti rigat?

8 Dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken ni Jefte, Gapuna dacami agsublicami manen kenca itatta, tapno umayca cumuyog coma cadacami, ket makicabiltayo coma cadagiti annac ni Ammon; ket sicanto ti palungomi amin nga agnaed idia y Galaad.

9 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, No dacayo isublidac manen iti balay tapno makibacalac cadagiti annac ni Ammon; ket ni Jehova yawatnanto ida iti saclangco, ¿siacto ti palungoyo?

10 Ket dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken Jefte, Ni Jehova agsacsinto cadatayo; pudno unay a mayalubog iti saom castanto ti aramidenni.

11 Iti casta ni Jefte napan a kimmuyog cadagiti lallacay ti Galaad, ket dagiti tattao isut' inaramidda a palungoda ken agturay cadacuada: ket ni Jefte insaona

amin dagiti saona iti saclang ni Jehova idiy Maspá.

12 Ket ni Jefe nangibaon cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon, a kinunana, ¿Ania ti bibiangmo caniac, nga immayca caniac a manggubat a maibusor iti dagac?

13 Ket ti ari dagiti annac ni Ammon sinungbatanna dagiti imbaon ni Jefe, Agsipud ta ti Israel innalana idi ti dagac, idi simmanġ-at a naggapu sadi Egipto, manipud iti Arnon agingġana iti Jeboc, ken agingġana iti Jordan: gapuna isublina coma manen dagitoy a *dagdaga* a siccappia.

14 Ket ni Jefe nangibaon manen cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon;

15 ket isu kinunana kencuana, Castoy ti cuma ni Jefe: Ti Israel saan idi a nangala iti daga ti Moab, uray daga dagiti annac ni Ammon;

16 ngem idi nga isuda simmanġ-atda a naggpu sadi Egipto, ket ti Israel naglasat iti let-ang agingġana iti Baybay a Nalabaga, ket immay iti Cades;

17 idin ti Israel nangibaon cadagiti babaonen iti ari ti Edom, a kinunana, Palubosannac, agdawatac kenca, a lumasat iti dagam; ngem ti ari ti Edom saanna ida nga impanġag. Ket casta met a nangibaon iti ari ti Moab; ngem nagmadi: ket ti Israel nagtaeng idiy Cades.

18 Sada linasat ti let-ang, ket linicawda ti daga ti Edom, ken iti daga ti Moab, ket immayda iti pingil a daya ti daga ti Moab, nagpacarsoda iti sabali a bangir ti Arnon; ket isuda saanda idi nga immay iti nagbeddengán ti Moab, agsipud ta ti Arnon isut' nagbeddengán ti Moab.

19 Ket ti Israel nangibaon idi cadagiti babaonen ken Sejon nga ari dagiti Amorreo, nga ari ti Jesebon; ket ti Israel kinunana kencuana, Agdawatacman kenca a palubosannacam coma nga aglasat iti dagam agingġana iti lugarco.

20 Ngem ni Sejon saan idi a nagtalec iti Israel a lumasat iti sácupna; no di ket ni Sejon inumongna amin dagiti tattao-na, ket nagpacarso idiy Jasa, ket nakigubat a maibusor iti Israel.

21 Ngem ni Jehova a Dios ti Israel inyawatna ni Sejon ken amin dagiti tattao-na iti ima ti Israel, ket kinabilda ida, iti casta ti Israel tinagicuana ti amin a daga ti Amorreo, a nagnaed idi idiy a daga.

22 Ket isuda tinagicuada amin dagiti bedbeddeng dagiti Amorreo, manipud Arnon agingġana iti Jeboc, ken manipud iti let-ang agingġana iti Jordan.

23 Gaput ta ni Jehova, a Dios ti Israel, pinasiana idi dagiti Amorreo iti sango ti ilina nga Israel, ¿ket sica tagicuam ida?

24 ¿Dicanto tagicuam daydiay a ni Camos a diosmo itedna kenca a tagicuam? iti casta nġarud tagicuamni amin daydiay a namasiaan ni Jehova a Diosmi iti sangaoanmi.

25 Ket sica naimimbaga aya ngem ni Balac nga anac ni Sefor, nga ari ti Moab? isu uray caano, nakisusic aya idi a maibusor iti Israel, wenna uray caano nakigubat aya idi a maibusor cadacuada?

26 Iti bayat ti panaguaed ti Israel iti tallogasut a tawen, idiy Jesebon ken cadagiti il-ilina, ken idiy Aroer ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti amin a ciudad nga addada iti abay ti Arnon; apayapay dacayo dicay sinubbot ida iti uneg daya a tiempo?

27 Gapuna siac saanac a nacabasol iti maicaniwas kenca, ngem sica agaramidca iti dakes caniac iti pananggubat a maibusor caniac: ni Jehova nga Ocom, ocomenna ita coma dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ni Ammon.

28 Nupay casta ti ari dagiti annac ni Ammon dina impanġag dagiti sao ni Jefe nga imbaonna kencuana.

29 Idin ti Espiritu ni Jehova immay ken Jefe, ket naglasat idiy Galaad ken idiy Manases, ken naglasat idiy Maspá ti Galaad, ken manipud iti Maspá ti Galaad naglasat agingġana cadagiti annac ni Ammon.

30 Ket ni Jefe nangicari idi ken Jehova iti maysa a cari, ket kinunana, No sica yawatmonto coma iti imac dagiti annac ni Ammon,

31 no casta isunto, a ti uray siasino nga umay manipud cadagiti ruruangan ti balayco a sumabet caniac, intono agsubliac iti talna nga aggapu cadagiti annac ni Ammon, isuntot' cucua ni Jehova, ket idatonconto kencuana iti mapuuran a daton.

32 Iti casta ni Jefe naglasat agingġa cadagiti annac ni Ammon a makigubat cadacuada, ket ni Jehova inyawatna ida ti imana.

33 Ket kinabilna ida iti dackel a panangpapatay, manipud Aroer agingġana iti umayca iti Mennit, a duapulo met laeng a ciudad, ken agingġa iti Abelcheramin.

Iti casta dagiti annac ni Ammon naparucmada iti sangô dagiti annac ti Israel.

34 Ket ni Jefte immay iti Maspa agingga iti balayna; ket, adtoy, a ti anaena a babai rimmuar a simmabet kencuana agraman cadagiti panpandereta ken salsala: ket isu idi ti bugbugtong nga anaena, malacsid kencuana isu awanan iti sabali nga anaena, lalaki man wenno babai.

35 Ket naaramid idi nga isut' nakitana, ginisgisna dagiti pagan-anayna, ket kinunana, Ay, anacco sica pinabassitnac unay, ket sica ti maysa cadagiti mangdagensen caniac; ta siac linuctac ti ngiwatco idi ken Jehova, ket diac mabalin a babawien.

36 Ket isu kinunana kencuana, Amac, no sica linuctam idi ta ngiwatmo ken Jehova; aramidén caniac iti cas rimmuar idi ita ngiwatmo, yantangay ni Jehova inaramidna kenca ti pammalas cadagiti cabusormo, a dagiti met laeng annac ni Ammon.

37 Ket isu kinunana ken amana, Bayam a daytoy a banag maaramid coma caniac: palubosannac coma iti dua a bulan, tapno innac coma ket sumalogac coma cadagiti bantay, ket sangitac coma ti kinavirgenco, siac ken dagiti cacaduac.

38 Isu kinunana, Inca, ket isut' pinagpacadana iti dua a bulan, ket isu pimmanaw, isu agraman cadagiti cacaduana, ket sinangitanna ti kinavirgenca iti tapaw dagiti banbantay.

39 Ket naaramid idi a nalpas ti dua a bulan, nga isu simmubli ken amana, isu inaramidna kencuana ti mayanatop iti carina nga incarina idi: ket *di anaena* saanna a natignay ti lalaki. Ket adda idi cadawyan idiy Israel,

40 a dagiti annac a babai ti Israel mapanda iti tinawentawen a manglaglagip idi anac a babai ni Jefte a Galaadita iti uppat nga aldaw iti macatawen.

*Ti panang̃susic ti Efraim. Ti Shibolet.
Iapatáy ni Jefte. Sabsabali
nga oc-ocom.*

12 Ket dagiti lallaki ti Efraim naguornongda, ket nagnada a nagpaamianan, ket kinunada ken Jefte, Apayapay napanca idi nanggubat a maibusor cadgiti annac ni Ammon, ket dinacam inayaban a cumuyog kenca? dacami pasgedanminto iti apuy ta balaymo iti rabawmo.

2 Ket ni Jefte kinunana cadacuada,

Siac ken dagiti tattaoc addacami idi iti dackel a ringgor cadagiti annac ni Ammon; ket idi nga inayabancayo, dacayo didac inispal iti imada.

3 Ket idinto a makitac a dacayo didac idi ispalen, siac incabilco ti biagco iti imac, ket immallatiwac a maibusor cadagiti annac ni Ammon, ket ni Jehova inyawatna ida iti imac: apaypay ngarud a simmang-atcayo agingga caniac iti daytoy nga aldaw, tapno makibacalcayo a maibusor caniac?

4 Idin ni Jefte inurnongna amin dagiti lallaki ti Galaad, ket nakibacal iti Efraim; ket dagiti lallaki ti Galaad kinabilda ti Efraim ta kinunada, Dacayo dagiti nagtalaw iti Efraim, dacayo Galaaditas, iti tengnga ti Efraim, *ken* iti tengnga ti Manases.

5 Ket dagiti Galaaditas innalada dagiti pagballasiwan ti Jordan a maibusor cadagiti Efraimitas. Ket naaramid idi a castoy nga, no ti *wray asino* cadagiti nagtalaw iti Efraim kinunana, Palubosandac coma a bumallasiw, dagiti lallaki ti Galaad kinunada kencuana, ¿Sica maysaca nga Efraimita? No isu kinunana, Saan;

6 iti casta isuda kinunada kencuana, Cunaem ita, Shibolet: ket isu kinunana, Sibolet, ta isut' dida nabalin a balicsen iti nalinteg: no casta isut' tiniliwda, ket isut' pinapatayda cadagiti pagballasiwan ti Jordan. Ket iti daydi a tiempo napasagda iti Efraim dagiti uppat a pulo ket dua a ribu.

7 Ket ni Jefte inocomanna ti Israel iti innem a tawen. Idin ni Jefte a Galaadita natay, ket naitabon iti *maysa cadagiti* ciudad ti Galaad.

8 Iti calpasanna nagocom iti Israel ni Ibzán tagá Belen.

9 Ket isu adnaan idi iti tallopulo nga annac a lallaki; ken tallopulo nga annac a babai nga imbaonna cadagiti sabsabali a luglugar, ket tallopulo nga annac a babai ti sinapulna a naggapuda cadagiti sabsabali a luglugar nga agpaay cadagiti annacna a lallaki, ket inocomanna ti Israel iti pito a tawen.

10 Ket ni Ibzán natay, ket naitabon idiy Belen.

11 Iti calpasanna ni Elon a Zabulonita inocomanna ti Israel, ket nagocom iti Israel iti sangapulo a tawen.

12 Ket natay ni Elon a Zabulonita,

ket isut' naitabon idiy Ajalon idiy daga ti Zabulon.

13 Iti calpasanna ni Abdon n̄ga anac a lalaki ni Illel a Paratonita inocomanna ti Israel.

14 Ket isu addaan idi iti uppat a pulo n̄ga annac a lallaki, ken tallopulo n̄ga annac a lallaki dagiti annac a lallaki, n̄ga agsacayda idi cadagiti pitopulo n̄ga ur-urbon dagiti asasno: ket isu inocomanna ti Israel iti walo a tawen.

15 Ket ni Abdon n̄ga anac ni Illel a Paratonita natay, ket isut' naitabon idiy Paraton iti daga ti Efraim idiy caturodan dagiti Amalecitas.

Dagiti annac ti Israel maparigatda gapu cadugiti Filisteos. Ti sirmata da Manue ken ni asawana. Ti pannacayanac ni Samson.

13 Ket dagiti annac ti Israel inaramid-da manen daydi n̄ga isut' dakes iti imatang ni Jehova; ket ni Jehova inyawatna ida iti ima dagiti Filisteos iti uppat a pulo a tawen.

2 Ket adda idi maysa a lalaki ti Saraa, iti familia dagiti Danitas. isu a managan idi ti Manue; ket ti asawana isut' lupes idi, ket saan a naganac.

3 Ket ti angel ni Jehova nagparang iti babai, ket kinunana kencuana, Adtoy ita, sica lupesca, ket dica naganac; n̄gem sica agsicogcanto, ket mangipasngaycanto iti anac a lalaki.

4 Gapuna ita agalwadca, agdawatac kenca, ket dica uminum iti arac wenko aniaman a naingel n̄ga inumen, ket dica mangangan iti uray aniaman a narugit a banag:

5 ta, adtoy, sica agsicogcanto, ket mangipasngaycanto iti maysa n̄ga anac a lalaki; ket ti pangiskis dinto umay iti rabaw ti olona, ta ti ubing isuntot' Nazareo iti Dios manipud iti tian; ket isu rugiananto n̄ga ispalen ti Israel iti ima dagiti Filisteos.

6 Idin ti babai immay, ket sinaritana ken asawana, a kinunana, Maysa a lalaki ti Dios immay caniac, ket ti rupana isu idi ti rupa ti maysa n̄ga angel ti Dios, nacakigkigtot unay; ket diac sinaludsud kencuana no taga-ano, uray isu dina imbag caniac ti naganna.

7 N̄gem isu kinunana caniac, Adtoy, sica mangisicogcanto ken mangipasngaycanto iti maysa n̄ga anac a lalaki; ket ita

dica uminum iti arac wenko aniaman a naingel n̄ga inumen, ket dica mangangan iti uray ania a narugit; ta ti ubing isuntot' Nazareo iti Dios manipud iti tian aging gana iti aldaw ti ipapatayna.

8 Idin ni Manue nagdawat ken Jehova, ket kinunana, O, Apo, agdawatac kenca, palubusam di lalaki ti Dios n̄ga imbaonmo n̄ga umaymanen cadacami, ket isuronacami coma no ania ti aramidenminto iti ubing a mayanacto.

9 Ket ti Dios impangagna ti timec ni Manue; ket ti angel ti Dios immay manep iti babai idi isu agtutugaw iti away: n̄gem ni Manue n̄ga asawana awan idi kencuana.

10 Ket ti babai nagdarás, ket nagtaray, ket imbagana ken asawana, ket kinunana kencuana, Adtoy, daydi lalaki a nagparang caniac, n̄ga immay caniac idi sabali n̄ga aldaw.

11 Ket timmacder ni Manue, ket sinurotna ni asawana, ket immay iti lalaki, ket kinunana kencuana, ¿Sica daydi lalaki a nagsao iti babai? Ket isu kinunana, Siac.

12 Ket ni Manue kinunana, Matungpalda coma ita dagiti saom: anianto ti maibilin maipapan iti ubing, ken casano' aramidenminto kencuana?

13 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Manue, Ti babai tungpalennanto dagiti amin a banag n̄ga imbagac idi kencuana.

14 Isu saanto a mangangan iti uray ania n̄ga agtaud iti uvas, dicay palubusan a uminum iti arac wenko iti naingel n̄ga inumen, saan a mangangan iti uray ania a narugit; amin ti imbilinco kencuana tungpalenna coma.

15 Ket ni Manue kinunana iti angel ni Jehova, Agdawatac kenca, palubosannacam coma a mangtactac kenca, tapno agsagana-cami comaiti maysa a calding n̄ga urbon n̄ga agpaay kenca.

16 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Manue, Uray no tactakennac, diacto mangangan iti tinapaymo; n̄gem no cayatmonto ti agaramid iti mapuuran a daton, isut' rebbengmo n̄ga idaton ken Jehova. Ta ni Manue dina idi am-ammo n̄ga isu idi ti angel ni Jehova.

17 Ket ni Manue kinunana iti angel ni Jehova, Ania aya ti naganmo, tapno, into no dagiti saom matungpalda, mabalinmino ti agaramid kenca iti panagdayaw?

18 Ket ti angel ni Jehova kinunana

kencuana, Apayapay saludsudem ti nagan-co, idinto nga isut' nacascasdaw?

19 Iti casta ni Manue nangala iti urbon a lalaki a calding agraman daton a bellaay, ket isut' indatonna iti rabaw ti maysa a bato ken Jehova; ket ti *angel* nagaramid iti nacascasdaaw unay; ket ni Manue ken ni asawana nakitada.

20 Ta naaramid idi, idinto a ti darang agpangato a tumorong iti langit manipud iti altar, ti *angel* ni Jehova immuli iti darang ti altar, ket ni Manue ken ni asawana nakitada, ket nagpaclebda iti rabaw ti daga.

21 Ket ti *angel* ni Jehova saan a nagparangen ken ni Manue ken ni asawana. Idin naawatan ni Manue nga isut' *angel* ni Jehova.

22 Ket kinuna ni Manue ken ni asawana, Data saan a sumama mataytanto, ta data nakitata ti Dios.

23 Ket ni asawana kinunana kencuana, No ni Jehova cayatnata coma a papatayen, dina coma awaten cadagiti imata ti daton a mapuuran, ken iti daton a bellaay, dina coma iparang cadata amin dagitoy a banag, uray daytoy a tiempo dina ibaga iti casta a banag a cas cadagitoy.

24 Ket ti babai nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket isut' ginaladanna iti nagan a Samson: ket ti ubing dimmackel, ket ni Jehova isut' namendicion kencuana.

25 Ket ti Espiritu ni Jehova nangrugri a nangtigtignay kencuana idia Mahanedan, iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol.

Ni Samson asawaenna ti maysa a Filistea; papatayenna ti maysa a leon; mangcabil iti maysa a burtia.

14 Ket ni Samson simmalog iti Tamnata, ket nakitana idia Tamnata ti maysa a babai nga anac dagiti Filisteos.

2 Ket simmanang-at, ket impalawagna ken amana ken ni inana, ket kinunana, Nacakitaaq iti maysa a babai idia Tamnata cadagiti annac a babai dagiti Filisteos: ita ngarud alaenyo nga agpaay caniac nga asawa.

3 Idin da amana ken inana kinunada kencuana, Uray caanoman awan aya ti maysa a babai cadagiti annac a babai dagiti cacabsatmo, uray iti amin nga ilic, tapno inca mangala iti asawa cadagiti annac dagiti Filisteos a di nacugit? Ket ni Samson kinunana ken amana, Isut'

gun-odem ala nga agpaay caniac; ta isu pinarayonac a naimbag.

4 Ngem ni amana ken inana dida ammo idi a dayta naggapu ken Jehova; gaput ta isu nagsapul iti pamuidan a maibusor cadagiti Filisteos. Ta daydi a tiempo dagiti Filisteos agturayda idi iti Israel.

5 Idin simmalog da Samson ken ni amana ken ni inana, iti Tamnata, ket immay iti cauvasan ti Tamnata: ket, adtoy, ti maysa a bumaro a leon, nga naguroc a maibusor kencuana.

6 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket isut' pini-sangna a cas la iti panangpisangna coma iti urbon a calding; ket isu awanan iti uray aniaman iti imana: ngem dina impaccaammo cada amana ken inana daydi nga inaramidna.

7 Ket isu simmalog ket nakisarita idi babai; ket isu pinagrayona a naimbag ni Samson.

8 Ket idinto a calpasan ti dadduma a tiempo nagsubli tapno isut' alaenna, ket simmiasi iti dalan tapno kitaenna di bangcay ti leon a natay: ket, adtoy, nga adda idi iti bangcay ti leon ti maysa a panggen ti uyocan, ken diró.

9 Ket isut' innalana cadagiti imana, ket napan, nga isut' cancanenna idi a mapmapan; ket isu immay ken amana ken ni inana, ket intedna cadacuada, ket isuda nanganda: ngem dina imbaga cadacuada nga innalana di diró iti bangcay ti leon.

10 Ket ni amana simmalog agingga iti babai: ket ni Samson nangaramid idiaq iti maysa a rambac; ta casta ti cadawyan-da idi dagiti babbaro nga aramidenda.

11 Ket naaramid, idi nga isuda isut' nakitada, a nangyegda cadagiti tallopulo a cadua tapno addada kencuana.

12 Ket ni Samson kinunana cadacuada, Palubosandac ita a mangcabil iti maysa a burtia cadacayo: no dacayo isut' mabalinyo nga ipalawag caniac iti uneg ti pito nga aldaw ti rambac, ket isut' matumpunganyo, no casta mangtedacto cadacayo iti tallopulo a cawcawes a lino ken tallopulo a pagan-anay a pagpelles.

13 Ngem no dacayo isut' dicayto mabalinyo nga ipalawag caniac, dacayo ngarud itdenyonto caniac dagiti tallopulo a cawcawes a lino, ken dagiti tallopulo a pagan-anay a pagpelles. Ket isuda kinunada kencuana. Icabilmo ta burtiam, tapno isut' mangexmi coma.

14 Ket isu kinunana cadacuada,
Naggapu iti uneg ti mangmangan rim-
muar ti canen,

Ket naggapu iti uneg ti napigsa rim-
muar ti kinasam-it.

Ket isuda dida namabalin a impalawag
di burtia iti tallo nga aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nga aldaw,
nga isuda kinunada iti asawa ni Samson:
Ituggodmo ni asawam, a mangipalawag
coma cadacami iti burtia, ta no saan pasge-
dandaca iti apuy sica ken iti balay ni
amam: inayabandacami tapno papang-
lawendacami? in saan a pudno a casta?

16 Ket nagsangit ti asawa ni Samson
iti sangona, ket kinunana, Gurguraennac
laeng, ket dinac ayaten: ta sica nangicabil-
cat' maysa a burtia cadagiti annac ti ilic,
ket isut' dica imbaga caniac. Ket isu kinu-
nana kencuana, Adtoy, isut' diac imbaga
ken amac uray ken inac, ket inibagacto
kenca?

17 Ket isu nagsangit iti sangona cada-
giti pito nga aldaw, iti bayat ti rambacda:
ket naaramid iti maicapito nga aldaw, nga
isut' imbagana kencuana, ta isut' pinilitna
unay; ket isu imbagana cadagiti annac ti
ilina.

18 Ket iti maicapito nga aldaw iti sac-
bay ti ilelennec ti init, dagiti lallaki ti ili
kinunada kencuana, Aniat' nasamsam-it
ngem iti diró? Ket aniat' napigpigsa
ngem iti maysa a leon? Ket isu kinunana
cadacuada,

No coma no dacayo dicay coma pi-
nagarado ti danawanco a baca,

Dicay coma natumpungan ti burtiac.

19 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a
sipipigsa unay kencuana, ket simmalog
idiay Ascalon, ket nangcabil iti tallopulo
a tattao cadacuada, ket innalana ti sam-
samda, ket intedna dagiti *pagan-anay* a
pagpelles cadagidi a mangipalawag iti bur-
tia. Ket ti pungtotna simged, ket sim-
mang-at agingga iti balay ni amana.

20 Ket ti asawa ni Samson *naited* iti
caduana, isu nga inaramatna idi a cas
gayyemna.

*Ti aramid ni Samson a maaramat dagiti
zorra. Mareppet cadagiti babbaro a
tali. Ti aramidna a maara-
mat ti tulang ti sangi.*

15 Ket naaramid idi iti calpasan ti dad-
duma a tiempo, nga iti tiempo ti
panagani ti trigo, a ni Samson sinarung-

caranna ni asawana a nangicuyog iti maysa
nga urbon dagiti calding, ket kinunana,
Sumreccto ken asawac iti siledna. Ngem
ti ama ti babai isut' dina pinalubosan idi
a sumrec.

2 Ket ti ama ti babai kinunana, Iti
kinapudnona impagarupco nga isut' ginu-
ram unay, gapuna isut' intedco iti ca-
duam: in ti cabsatna a babai nga inaudi saan
aya a napinpintas ngem isu? Isut' alaem
a sunona, agdawatac kenca.

3 Ket ni Samson kinunana cadacuada,
Siac awanto ti basolco iti daytoy a daras
cadagiti Filisteos, intono agaramidac ca-
dacuada iti dakes.

4 Ket ni Samson napan idi ket nangti-
liw iti tallogasut a zorra, ket nangala ca-
dagiti al-aluten, ket pinagsisipolna dagiti
ipus ken ipus, ket nangicabil iti baet ti
tumunggal dua nga ipus iti maysa nga
aluten.

5 Ket idinto a napadarangna dagiti
al-aluten, pinalubosanna ida a napan ca-
dagiti sitataeder a trigo dagiti Filisteos,
ket inuramna dagiti pinenpen ken sitatac-
der a trigo, ken casta met dagiti inolivaan.

6 Idin dagiti Filisteos kinunada, in Sia-
sino ti nangaramid iti daytoy? Ket isuda
kinunada, Ni Samson, a manugang ni
Tamnateo, ta iniccatna kencuana ni asa-
wana, ket isut' intedna iti caduana. Ket
dagiti Filisteos immayda, ket pinaged-
anda iti apuy *di asawa ni Samson* ken ni
amana.

7 Ket ni Samson kinunana cadacuada,
No dacayo agaramidcayo iti casta, pudno
nga ibalesconto cadacayo, ket iti calpa-
sanna sumardengacto.

8 Ket kinabilna idi ida iti dackel a
panangpapatay patong ken luppo: ket
simmalog ket nagtaeng iti birri ti bato
ti Etam.

9 Idin dagiti Filisteos simmang-atda
ket nagpacarsoda idiay Juda, ket nagwa-
rasda aginggat' Laqui.

10 Ket dagiti lallaki ti Juda kinunada,
Apayapay simmang-atcayo a maibusor
cadacami? ket isuda kinunada, Tapno
reppetenni ni Samson simmang-atcami,
tapno aramidenni kencuana iti cas inara-
midna cadacami.

11 Idin dagiti tallo a ribu a lallaki ti
Juda simmalogda agingga iti birri ti bato
ti Etam, ket kinunada ken Samson, Dica
ammo aya a dagiti Filisteos agturavda
cadatayo? ania daytoy nga inaramidmo
cadatayo? ket isu kinunana cadacuada, Ti

cas inaramidda caniac, casta ti inaramideo cadacuada.

12 Ket kinunada kencuana, Dacami simmalogcami tapno reppetendaca, tapno yawatdaca iti ima dagiti Filisteos. Ket ni Samson kinunana cadacuada, Isapatayo caniac, a didacto cabilen.

13 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, Saan; ngem reppetendacanto a siirut unay, ket yawatdacanto cadagiti im-imada: ngem pudno a dacami didacanto papatayen. Ket isut' rineppetda cadagiti dua a babbaro a tali, ket isut' inyegda a naggapu iti bato.

14 Idinto nga isu immay aginggat' Lequi, dagiti Filisteos dimmir-ida idi a simmabetda kencuana: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket dagiti tali nga adda cadagiti tactackiagna nagbalinda a cas lino, a mapuuran iti apuy, ket dagiti paraotna nagtinnagda cadagiti im-imana.

15 Ket isu nacasarac iti maysa a tulanġ ti sangi ti asno a sadiwa, ket incabilnat' darás iti imana, ket innalana, ket isut' pinangcabilna iti sangaribu a lallaki.

16 Ket ni Samson kinunana,

Iti maysa a tulanġ ti sangi ti asno, ginabgabsuon iti rabaw ti ginabgabsuon.

Iti maysa a tulanġ ti sangi ti asno isut' pinangcabilco iti sangaribu a lallaki.

17 Ket naaramid, idi a nagibusannat' panagsaona, nga impuruacna iti imana daydi tulanġ ti sangi, ket daydiay a dissonanaganan idi iti Ramat-lequi.*

18 Ket isu nagwaw unay idi, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, Sica intedmo daytoy dackel a pannacaisalacan a gapu iti ima ti adipenmo; ket ita matayacto iti waw, ket matnagacto iti ima dagiti di nacugit.

19 Ngem ti Dios linuctanna ti naliccucong a disso nga adda idia Lequi, ket idia rimmuar ti danum; ket idi isu nacainum, ti espirituna immay manen, ket pimmigsa: gapuna a ti naganna isut' nagaladan idi iti Enhaccore†, isu nga adda idia Lequi, aginggana itoy nga aldaw.

20 Ket isu inocomanna ti Israel cadagiti aldaw dagiti Filisteos iti duapulo a tawen.

* Ramat-lequi: cayatna a saoen, *Ti turod ti tulanġ ti sangi.*

† En-haccore: cayatna a saoen, *Ti ubbog ti immasug.*

Ti panangibaclay ni Samson cadagiti rikep ti ruangan ti Gaza. Ni Dalila tontonenna ti palimed ti pigsana, ket yawatna.

Masuat dagiti matana ken marabrabac, ngem isut' maibales iti ipapatayna.

16 Ket ni Samson napan idi idia Gaza, ket nakitana sadiay iti maysa a babai a balangcantis, ket simrec kencuana.

2 Ket naisao cadagiti Gazitas, a nacuna, Ni Samson isut' nacaay dito. Ket isut' liucubda, ket isut' sinanebda iti amin daydi a rabii iti ruangan ti ciudad; ket adda a naulimec amin iti daydi a rabii, a cuncunada, Bay-antayo aginggana iti lawag ti bigat, santo isut' papatayentayo.

3 Ngem ni Samson nagidda aginggana iti tengnga ti rabii. Ket iti tengngat' rabii bimmangon, ket iniggamanna dagiti rikep ti ruangan ti ciudad, ken dagiti dua a bautecna, ket pinarutna ida, ti balunet ken iti amin, ket binaclayna ida, ket impanna ida iti tapaw ti bantay nga adda iti sangi ti Hebron.

4 Naaramid idi iti calpasanna, nga isu nagayat iti maysa a babai idia lobong ti Sorec, a ti naganna isut' idi ni Dalila.

5 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda kencuana, ket kinunada kencuana, Isut' ituggodmo, ket kitaem no sadino ti yan ti pigsana a dackel unay, ken iti ania a pamuspana ti pacabalinanmi coma nga agaladag a maibusor kencuana, tapno isut' reppenmi coma tapno isut' tutuokenmi, ket mangtedcaminto kenca ti tumunggal maysa cadacami iti sangaribu ket sangagasut a capisi ti pirac.

6 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Agdawatac kenca, ibagam caniac, no aniat' yan ta pigsana a dackel unay, ken iti aniat' pacabalinan a marepetto coma tapno pangtutooc kenca.

7 Ket ni Samson kinunana kencuana, No reppetendacto cadagiti pito a lapnit a nalangto nga uray caano saan a napaganġo, no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti sabali a tao.

8 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos nangyegda kencuana cadagiti pito a lapnit a nalangto a saan a napaganġo, ket isudat' pinagreppetna kencuana.

9 Ket isu addaan idi cadagiti agsaneb a nangyanda iti maysa a naun-uneg a siled. Ket isu kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteo addada ita dennam. Ket isu

ginursotna dagiti lapnit, a cas la iti maysa a calabag ti lungtot magsat no sagiden ti apuy. Iti casta ti pigsana saan idi a nammoan.

10 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Adtoy, sica rinabracnac, ket nagsaoca caniac cadagiti ulbod : ibagam ita caniac, agdawatac kenca, iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma.

11 Ket isu kinunana kencuana, No repetendacto cadagiti babbaro a tali isuda nga awan idi ti naaramid nga aramid, no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti sabali a tao.

12 Iti casta ni Dalila nangala cadagiti babbaro a tali, ket isudat' pinangreppetna kencuana, ket kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada ita dennam. Ket dagiti agsaneb addada idi iti maysa a naun-uneg a siled. Ket isu ginursotna ida cadagiti tactakiagna a casda la maysa a sagút.

13 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Aginggana ita sica rabrabakennac, ken imbagam caniac dagiti ulbod : ibagam ita iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma. Ket isu kinunana kencuana. No mangyabelca iti pito calabag a buoc ti oloc iti abel.

14 Ket isut' inlanzana iti pasoc, ket kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada ita dennam. Ngem isu nagriing iti turogna, ket pinarotna ti pasoc ti pagab-lan ken ti abel.

15 Ket isu kinunana kencuana. ¿Casano' pannacabalinmo nga agcuna, Siac agayatac kenca, no dayta pusom awan caniac? sica rinabracnac iti namitlo a dâras, ket dimo caniac imbaga no sadinot' yan ta pigsam a dackel unay.

16 Ket naaramid idi, nga idinto nga isut' pairutanna iti tumunggal aldaw cadagiti sasaona, ket isut' inuyotanna, a ti cararuana nariribuc agingga ken patay.

17 Ket isu imbagana kencuana amin a pusona, ket kinunana kencuana, Ti pangiskis saan idi nga immay iti rabaw ti oloc; ta siac idi ti maysa a Nazareo ti Dios nanipud iti tian ni inac: no mapukisanac coma, isunton ti ipapanaw caniac ti bilegco, ket agcapuyacto, ket agbalinacto a cas iti uray asino a sabali a tao.

18 Ket idinto a nakita ni Dalila nga isut' imbagana amin a pusona, nagbaon ket inayabanna dagiti appoen dagiti Fi-

listeos, a kinunana Sumang-atcayo iti daytoy a dâras, ta isu imbagana caniac amin a pusona. Idin dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda kencuana, ket inyegda iti imada di cuarta.

19 Ket isu pinaturogna idi iti rabaw dagiti tumengna; ket nangayab iti maysa a tao, ket nangkiskis cadagiti pito a pargayen iti olona; ket isu rinugianna ti nangparigat kencuana, ket ti pigsana pimmanaw kencuana.

20 Ket isu kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada iti dennam. Ket isu nagriing iti turogna, ket kinunana, Siac lumsotacto a cas cadagiti dadduma a tiempo, ket macalapsutacto. Ngem dina am-ammo a ni Jehova immadayu idi kencuana.

21 Ngem dagiti Filisteos isut' tiniliwda, ket sinuatda dagiti matana; ket isut' insalogda idia y Gaza, ket isut' pinarautanda cadagiti cawar a suer; ket isu naggilgiling idia y pagbaludan.

22 Nupay casta ti buoc ti olona nangrugidi a tumobo manen, iti calpasan ti pan nacapukisna.

23 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos naguommongda nga mangyawat iti dackel a daton ken Dagon a diosda, ken agrag-ragsacda; ta kinuncunada, Ti diostayo inyawatna iti imatayo ni Samson a cabusortayo.

24 Ket idi a dagiti tattao isut' nakitada, dinayawda ti diosda, ta kinuncunada, Ti diostayo inyawatna cadagiti imatayo ni Samson a cabusortayo, ken ti managdadael iti dagatayo, isu a nangpatay idi iti adu cadatayo.

25 Ket naaramid, nga idinto a dagiti puspuseda addada idi a siraragsac, a kinunada, Ayabanyo ni Samson, tapno agaramid cadatayo iti ay-ayam. Ket inayabanda ni Samson iti pagbaludan; ket naaramid iti ay-ayam iti saclangda. Ket insaadda iti nagbabaetan dagiti adigi.

26 Ket ni Samson kinunana idi ubing a nangkibin iti imana. Anusannaca macarawac coma dagiti adigi isuda a nagsaad an ti balay, tapno agsadayac coma cadacuada.

27 Ket ti balay adda idi a napno cadagiti lallaki ken babbai; ket amin dagiti appoen dagiti Filisteos addada idi sadiay; ket iti rabaw ti pangatepan adda idi tallo a ribu a lallaki ken babbai, nga agbuybuyada iti bayat a ni Samson nagaramid iti ay-ayam.

28 Ket ni Samson immasug ken Jehova, ket kinunana, O Apo Jehova, lagipennac, agdawatac kenca, ket papigsaennac, agdawatac kenca, iti daytoy la a canito, O Dios, tapno maminpinsan a balsec coma cadagiti Filisteos iti maipanggep cadagiytoy dua a matac.

29 Ket ni Samson incapetna dagiti dua a nagtengnga nga adigi nga iti rabawda nagsaadan ti balay, ket nagsadag cadacuada, iti maysa ti imana a canawan, ket iti sabali ti imana a catigid.

30 Ket ni Samson kinunana, Bay-annac a matay agraman cadagiti Filisteos. Ket isu nagrucob iti amin a pigsana, ket ti balay narba iti rabaw dagiti appeen, ken iti rabaw ti amin a tattao nga adda idi kencuana. Iti casta dagiti natay nga isu pinapatayna idi pannacatayna adadudangem cadagiti pinapatayna idi panagbiagna.

31 Idin dagiti cacabsatna ken amin ti balay ni amana simmalogda, ket innalada ket isut' insang-atda, ken isut' intanemda iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol iti pagtaneman ni Manue nga amana. Ket isu inocomanna ti Israel iti duapulo a tawen.

Ni Micas ken dagiti laddawanna. Tanngdananna ti maysa a Levita nga agsacerdote a maipaay kencuana.

17 Adda idi maysa a lalaki idiy caturodan ti Efraim, a ti naganna isut' idi ni Micas.

2 Ket kinunana ken inana, Dagiti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac, a naala idi kenca, a gapu cadacuada nagilunodca, ket insaom cadagiti lapayagco met, adtoy, ti pirac adda caniac; isut' innalac idi. Idin ni inana kinunana, Beudicionan coma ni Jehova ti anacco.

3 Ket isu insublina ken inana dagiti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac; ket ni inana kinunana, Pudno idatonco daytoy a pirac ken Jehova manipud iti imac nga agpaay iti anacco, tapno mangaramid coma iti ladawan a kinitikitan ken sinocog; gapuna isut' isublicto ita kenca.

4 Ket idinto nga insublina ken inana dagiti pirac, ni inana nangalat' dua gasut a *capisi* ti pirac, ket isu intedna ida iti agtuntunaw, ket nangaramid cadagidiay iti maysa a ladawan a kinitikitan ken sinocog; ket adda idi idiy balay ni Micas.

5 Ket ni tao a Micas addaan idi iti balay dagiti didios: ket nagaramid iti maysa nga efod, ken terafim, ket kinon-

sagrarna di maysa cadagiti annacna a lalaki, a nagbalin a sacerdotena.

6 Cadagidiay nga aldaw awan idi ti ari iti Israel: ti tumunggal maysa a tao aramidenna idi daydi nga isut' nasayaat iti matana met laeng.

7 Ket adda idi maysa nga agtutubo a lalaki a taga Belen ti Juda, iti familia ni Juda, nga isut' Levita idi; ket naggangan-naet sadiay.

8 Ket di agtutubo a lalaki pimmanaw idi iti Belen a ciudad ti Juda, tapno aggangannaet iti sadinoman a pacasaracanna *iti lugar*; ket isu immay iti caturodan ti Efraim iti balay ni Micas, idi nga isu nagpagpagna.

9 Ket ni Micas kinunana kencuana, Sadinot' naggapuam? Ket isu kinunana kencuana, siac Levitaac a taga Belen ti Juda, ket innac aggangannaet iti sadinoman a pacasaracac *iti lugar*.

10 Ket ni Micas kinunana kencuana, Makipagtaengca caniac, ket sicanto caniac ti maysa nga ama ken sacerdoten; ket siac mangtedacto kenca iti sangapulo a *capisi* ti pirac iti macatawen, ken iti pagan-anay a pagpelles, ken iti taraonmo. Iti casta di Levita simrec.

11 Ket ti Levita napnec iti pannakinaeddna iti daydi a tao; ket di agtutubo a lalaki cas la maysa cadagiti annacna kencuana.

12 Ket ni Micas kinonsagrarna di Levita, ket daydi nga agtutubo a lalaki nagbalin a sacerdotena, ket adda idi idiy balay ni Micas.

13 Idin ni Micas kinunana, Ita ammoc a ni Jehova agaramidto caniac iti imbag, agsipud ta addaanac iti maysa a Levita a sacerdoten.

Dagiti Danitas agsapulda iti maysa a tawid.

Dagiti pagsimisimenda siimenda ti daga.

Ti maysa a buyotda a siigam rumuarda, ket alaenda ti sacerdoten ken laddawan ni Micas, sada cayawan ti Iais.

18 Cadagidi nga aldaw awan idi ti ari iti Israel: ket cadagidi nga aldaw ti caputotan dagiti Danitas agsapulda idi iti maysa a tawid tapno pagtaenganna; ta aginggana iti daydi nga aldaw ti tawidda saan idi a nagtinnag kencuana iti tengnga dagiti caputotan ti Israel.

2 Ket dagiti annac ni Dan imbaonda a

naggaput' caputotanda dagiti lima a lallaki a naggapuda iti amin a bilanġ, lallaki a mamainġel, a naggapudat' Saraa, ken Estaol, tapno siimenda ken ammisigenda coma a naimbag ti daga; ket kinunada cadacuada, Incayo, ket siimenyo ti daga. Ket isuda immayda iti caturodan ti Efraim agingġana iti balay ni Micas, ket nagdagúsda idiaiy.

3 Idi addada iti asideg ti balay ni Micas, nalasinda ti timec di agtutubo a lalaki a Levita; ket dimmagásda idiaiy, ket isuda kinunada kencuana, Asino ti nangyeg kenca ditoy? ket aniat' aramidem ditoy a lugar? ket aniat' adda kenca ditoy?

4 Ket isu kinunana cadacuada, Iti castoy ken castoy ti nangaramidan caniac ni Micas, ket tinangdanannac, ket nagbalinac a sacerdotena.

5 Ket kinunada kencuana, Umumanca man iti patigmaan ti Dios, agdawatcami kenca, tapno maammoanmi coma no iti dalanmi nga ayenmi naranġ-ayto.

6 Ket ti sacerdote kinunana cadacuada, Incay a sitatalna; iti saclang ni Jehova isut' dalanyo iti papananyo.

7 Idin dagiti lima a lallaki pimmanawda, ket immayda iti Lais, ket nakitada dagiti tattao, nga addada idi kencuana, nga isuda agtaengda iti kinatalged, a mayalubog iti cadawyan dagiti Sidonio, natalnada ken natalgedda; ta sadiay awan ti uray asino nga adda iti daga, nga addaan iti kinaturay, a mangicabil coma *cadacuada* iti bain iti uray ania, ket isuda adayuda idi cadagiti Sidonio, ket saanda a makibibiang idi iti uray asino a tao.

8 Ket isuda immayda cadagiti cacabsatda idiaiy Saraa ken Estaol: ket dagiti cacabsatda kinunada cadacuada, Aniat' *cunayo*?

9 Ket isuda kinunada, Tumacdercayo, ket sumanġ-attayo a maibusor cadacuada; ta nakitami ti daga, ket adtoy, isut' namayengmeng unay. ¿Ket dacayo agtalpacayo? dicay agmayamay ala a mapan ken sumrec iti panagtagicua iti daga.

10 Intono dacayo incayo, umaycayto iti maysa nga ili a natalged, ket ti daga isut' nalawa; ta ti Dios isut' inyawatna ita imayo, maysa a lugar a sadiay awan masap-sapul iti uray ania nga adda iti lubong.

11 Ket rimmuar manipud sadiay iti familia dagiti Danitas iti ruar ti Saraa ken Estaol, dagiti innem a gasut a lal-

laki a nangibarikesda cadagiti ig-igam ti gubat.

12 Ket simmanġ-atda, ket nagpacarsoda idiaiy Cariat-jarim sadi Juda: gapuna a ninaganda daydiay a lugar iti Maha-neh-dan agingġana iti daytoy nga aldaw; adtoy, adda iti licudan ti Cariat-jarim.

13 Ket immalatiwda manipud sadiay agingġa iti caturodan ti Efraim, ket immayda iti balay ni Micas.

14 Idin simmunġbat dagiti lima a lallaki, a napan idi nagsiim iti ili a Lais, ket kinunada cadagiti cacabsatda, ¿Ammoyo a cadagitoy a balbalay adda efod, ken terafim, ken ladawan a kinitikitan ken ladawan a sinocog? gapuna a panunotenyo no aniat' aramidenyoy coma.

15 Ket isuda dimmagásda kencuana, ket immayda iti balay di agtutubo a Levita, iti balay met laeng ni Micas, ket sinaludsudda kencuana iti maipapan iti casasaadna.

16 Ket dagiti innem a gasut a tattao a nagibarikes cadagiti ig-igam ti gubat, nga isuda dagiti annac ni Dan, sitatacderda idi iti ridaw ti ruangan.

17 Ket immuli dagidi lima a lallaki, a napan idi nangsiim iti daga, ket immayda idiaiy, ket innalada ti ladawan a kinitikitan, ken ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog: ket di sacerdote nagtader iti ridaw ti ruangan agraman dagiti innem a gasut a lallaki a nangibarikes cadagiti ig-igam ti gubat.

18 Ket idi a dagitoy simrecca iti balay ni Micas, ket napanda innala ti ladawan a kinitikitan, ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog, ti sacerdote kinunana cadacuada, Aniat' aramidenyoy aya?

19 Ket isuda kinunada kencuana, Agtalnaca, icabilmo ta imam ita ngiawatmo, ket makicuyogca cadacami, ket sicanto cadacami ti maysa nga ama ken sacerdote: ¿nasaysayaat aya kenca nga agsacerdoteca iti balay ti maymaysa a tao, wenna agsacerdoteca iti maysa a caputotan ken familia ti Israel?

20 Ket ti puso di sacerdote nagragsac, ket innalana ti efod, ken terafim, ken ti ladawan a kinitikitan, ket napan iti tengnga dagiti tattao.

21 Iti casta isuda nagbalicda, ket pimmanawda, ket incabilda dagiti babassit a ubbing ken dagiti an-animal ken dagiti cucua iti sangoananda.

22 Ket idinto nga isuda addada iti adayu bassit manipud iti balay ni Micas, dagiti tattao a nagnaed cadagiti balbalay iti asideg iti balay ni Micas naguornongda, ket kinamacamda dagiti annac ni Dan.

23 Ket isuda pinuccawanda dagiti annac ni Dan. Ket isuda intaliawda dagiti rupada, ket kinunada ken Micas, Ania ti agcurang kenca nga umayca-agraman iti casta a panggen?

24 Ket isu kinunana, Dacayo innalayo dagiti didiosco nga inaramidco, ken ti sacerdote, ket pimmanawcayo, ket ania pay ti adda caniac? ket casano ngarud ti panagcunayo caniac, Ania ti agcurang kenca?

25 Ket dagiti annac ni Dan kinunada kencuana, Dica palubosan ta timeemo a mangeg iti tengngami, di la ket ta dagiti lallaki a naglucaw cabilendacayo, ket madaelmo dayta biagmo, agraman dagiti biag dagiti cabbalaymo.

26 Ket dagiti annac ni Dan napanda iti dalanda: ket idinto a makita ni Micas nga isuda napigsada unay idi kencuana, nagbaw-ing ket simmubli iti balayna.

27 Ket isuda innalada daydiay a ni Micas inaramidna idi, ken ti sacerdote nga adda idi kencuana, ket immayda iti Lais, a maysa nga ili a natalged ken natalna, ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ket pinasedanda ti ciudad iti apuy.

28 Ket awan idi ti mangispal, ta isut' adayu idi iti Sidon, Ket isuda dida idi makibibiang iti uray siasinoman a tao; ket adda idi iti lobong nga adda iti abay ti Betrob. Ket isuda binangonda ti ciudad, ket nagnaedda kencuana.

29 Ket ginaladanda ti nagan ti ciudad iti Dan, a mayalubog iti nagan ni Dan nga amada, a nayanac idi ken Israel; nupay ti nagan ti ciudad idi isut' Lais.

30 Ket dagiti annac ni Dan pinatacderda cadacuada met laeng di ladawan a kinitikitan; ket ni Jonatan, nga anac a lalaki ni Gerson, nga anac a lalaki ni Moises, isu ken dagiti annacna isuda idi dagiti sacerdote iti caputotan dagiti Danitas aginggana iti aldaw a pannacacayaw ti daga.

31 Iti casta isuda pinatacderda nga agpaay cadacuada met laeng di ladawan a kinitikitan ni Micas, nga inaramidna idi, iti amin a tiempo a ti balay ti Dios adda idi idiaiy Silo.

Maysa a Levita mapan a mangala idi camalalana. Maaramid ti naca-babain ken camalalana, idiaiy Gabaa.

19 Ket naaramid cadagiti nga aldaw, idi awan ti ari iti Israel, nga adda idi maysa a Levita a naggangannaet iti caadayuan a bacras ti caturodan ti Efrain, a nangala kencuana iti babai a camalalala idiaiy Belen ti Juda.

2 Ket di camalalana nagbalangcantis a maibusor kencuana, ket nagawid nanipud kencuana aginggana iti balay ni amana idiaiy Belen ti Juda, ket adda idi sadiay iti uneg ti uppat a bulan.

3 Ket ni asawana timmacder, ket napan simmurot kencuana, tapno isut' casaona a siiimbang unay, tapno isut' alaenna manen, ket isu adda maysa nga adipenna, ken sangaparis nga asno: ket di babai isut' inyegna iti balay ni amana: ket idinto a ti ama ti balasang isut' nakitana, isu nagragsac a simmabet kencuana.

4 Ket ni catuganganna, nga ama ti balasang isut' tinactacna; ket isu nakitaeng kencuana iti tallo nga aldaw; iti casta nanganda ken imminumda, ket nagdagús idiaiy.

5 Ket naaramid iti maicapat nga aldaw, nga isuda bimmangonda a nasapa iti bigat, ket isu bimmangon tapno agawid: ket di ama ti balasang kinunana iti manugangna, Pakirdem ta pusom iti sangcasacmol a tinapay, ket iti calpasanna incayonto iti dalayno.

6 Iti casta isuda nagtugawda, ket nanganda ken imminumda, isuda a dua: ket ti ama ti babai kinunana iti lalaki: Siac agdawatac kenca, a maay-ayoca coma iti panagtactacmo iti agpatnag, ket bayam ta pusom nga agragsac.

7 Ket ti lalaki timmacder tapno agawid; ngem ni catuganganna isut' inuyotanna, ket nagdagús manen idiaiy.

8 Ket timmacder a nasapa iti bigat iti maicalima nga aldaw tapno agawid; ngem ti ama ti balasang kinunana, Pakirdem ta pusom, agdawatac kenca, ket agtactaccayo aginggana iti panaglikig ti aldaw; ket isuda nanganda, isuda nga agpadpada.

9 Ket idi a ti lalaki timmacder tapno mapan, isu, ken ti camalalana, ken ti adipenna, ni catuganganna, nga ama ti balasang, kinunana kencuana, Adtoy, a ti aldaw gumuyod nga agturong iti rabii, agdawatac cadayo nga agtactaccayo nga agpatnag: adtoy, ti aldaw aggibus, agdagúsca ditoy.

tapno agragsac coma ta pusom; ket intono bigat gam-udenyonto a masapa ti dalanyo, a sica papanam coma iti pagtaengan.

10 Ngem ti lalaki dina kinayat ti nagtactac iti daydi a rabii, no di ket timmacer ket nagawid, ket immay agingga iti sang'o iti Jebus, (isu met laeng ti Jerusalem): ket addada idi kencuana ti sang'aparis nga asno a sisilla; adda met kencuana di camalalana.

11 Ket idinto nga isu adda iti asideg ta Jebus, ti aldaw nagibus unay; ket ti adipen kinunana ken apona, Umayca, agdawatac kenca, ket dumagastayo iti daytoy a ciudad dagiti Jebuseo, ket agdagustayo coma kencuana.

12 Ket ni apona kinunana kencuana, Ditayto dumagás iti ciudad ti gangannaet, a saan a dagiti cucua dagiti annac ti Israel; ngem lumabastayo aginggat' Gabaa.

13 Ket kinunana iti adipenna, Umayca, ket umadanitayo coma iti maysa cadagitoy a luglugar; ket datayo agdagustayo idiy Gabaa, wenno idiy Rama.

14 Iti casta isuda limmabasda ket napañda iti dalanda; ket ti init linennecanna ida iti dennat' Gabaa, a cucua ti Benjamin.

15 Ket isuda simmiccoda, a mapan agdagús idiy Gabaa: ket isu simrec ket timmugaw iti calzada ti ciudad; ta awan idi ti tao a nangaco cadacuada iti balayna tapno agdagúsda.

16 Ket, adtoy, ti maysa a lacay immay a naggapu iti trabajo manipud iti away iti malem; ket di tao isut' tagá caturonan ti Efraim idi, ket naggangannaet idiy Gabaa; ngem dagiti tattao idiy a lugar isudat' Benjamitas idi.

17 Ket isu intangadna dagiti matana, ket nakitana di agdaliasat a tao iti calzada ti ciudad; ket di lacay kinunana, Sadinot' papanam? ket sadinot' naggapuan?

18 Ket isu kinunana kencuana, Naglasatcami a naggapu sadi Belen ti Juda aginggana iti caadayuan a bacras ti caturonan ti Efraim, isu a taga idiyac, ket napanac idi aginggana iti Belen ti Juda; ket innac ita iti balay ni Jehova, ket awan ti nangala caniac iti balayna.

19 Nupay casta adda a padapada garanti ken sagana a canen nga agpaay cadagiti asnomi; ken casta met adda tinapay ken arac nga agpaay caniac ken agpaay iti adipenmo a babai, ken agpaay iti agtutubo a lalaki nga adda cadagiti adipenmo: ket awan ti masapul nga uray ania.

20 Ket di lacay kinunana, Talna ti adda coma kenca; amin dagiti masapulmo icabilmo laeng coma caniac, isuna laeng a dica coma agdagús iti calzada.

21 Iti casta isut' inyegna iti balayna, ket iniccanna ti canen dagiti as-asnona; ket binuggoanda dagiti sacsacada, ket nanganda ken imminumda.

22 Ket idi nga isuda pinaragsacda dagiti puspusoda, adtoy, dagiti lallaki ti ciudad, dadduma a tattao a nacas-ang, linicmutda ti balay, a pampampagenda ti ruangan; nagsaoda iti apoen ti balay, a di lacay, a cuncunada, Iruarmo ti tao a simrec iti balaymo, tapno isut' mingminganmi.

23 Ket di tao, nga apoen ti balay rimnuar cadacuada, ket kinunana cadacuada, Saan, cacabsatco, agdawatac cadacayo, dicay aramiden coma iti casta a kinadakes; ta daytoy a tao simrec iti balayco, dicay aramiden coma daytoy a kinamauyong.

24 Adtoy, ditoy adda balasango a virgin, ken ti camalalana; iruarcontó ida ita, ket pagtamedenyo ida, ket aramidenyo cadacuada ti cas pagarupenyo a naimbag: iti daytoy a tao dicay aramiden coma ti uray ania a kinamauyong.

25 Ngem dagiti lallaki isut' dida kinayat a impangag: iti casta di lalaki innalana di camalalana, ket inruarna cadacuada; ket isut' tinignayda, ket nagpalaloda kencuana iti amin daydi a rabii aginggana iti bigat: ket idi a ti bigat mangrugi nga aglawag, isut' pinalubosanda a nagawid.

26 Idin di babai immay iti panaglawag ti aldaw, ket napasag iti sang'o ti ruangan ti balay daydi a tao isu nga yan idi ni apona, agingganat' di naglawag.

27 Ket ni apona bimmangon iti bigat, linuctanna dagiti ruangan ti balay, ket rimnuar a mapan iti dalanna; ket, adtoy, di babai a camalalana nga adda idi a napasag iti sang'o ti ruangan ti balay, a dagiti im-imana iti rabaw ti dapian.

28 Ket isu kinunana kencuana, Bumañgonca, ta intayon; ngem awan ti simmungbat: idin di lalaki isut' binangonna nga incabilna iti rabaw ti asnona; ket di lalaki timmacer, ket napan iti lugarna.

29 Ket idi nga isu macagteng' iti balayna, nangala iti maysa a buneng, ket iniggamanana di camalalana, ket isut' rinangrangcayna, camcameng' ken camcameng', a pinagcanganapulo ket dua a capisi, ket isudat' imbaonna iti amin a sacup ti Israel.

30 Ket naaramid idi a casta, n̄ga amin a nacakita kencuana, kinunada, Awan ti casta n̄ga aramid a naaramid wenna nakita manipud iti aldaw a dagiti annac ti Israel simman̄g-atda a naggapu cadagiti Egipcios aginḡgana iti daytoy n̄ga aldaw: Isut' panunutenyo, mangalacayo iti patigmaan, ket agsaocayo.

Dagiti tattao tinongenda ti panangdusada cadagiti nagaramid iti kinacas-an̄g.

Dagiti Benjamitas mangabacda iti dua a gubat n̄gem calpasanna maparmecda ken istayda madael a mata-lipupus.

20 Idin amin dagiti annac ti Israel rimmuarda, ket ti gimong nagurnong a cas maymaysa a tao, manipud Dan aginḡgana iti Beerseba, agraman iti daga ti Galaad, ken Jehova idiy Maspā.

2 Ket dagiti palungo dagiti amin a tattao, a dagiti amin met laeng caputotan ti Israel nagparangda iti paggigimogan ti ili ti Dios, n̄ga uppat a gasut a ribu a magmagna a nagtagicampilanda.

3 (Ket dagiti annac ni Benjamin nangegda n̄ga dagiti annac ti Israel simman̄g-atda idi iti Maspā.) Ket dagiti annac ti Israel kinunada, Ibagayo cadacami, casano ti pannacaaramid idi daytoy a kinadakes?

4 Ket di Levita, n̄ga asawa di babai a napapatay, simmungbat ket kinunana, Siac immayac idiy Gabaa, a cucua ti Benjamin, siac ken ti camalalac, tapno agdaguscami.

5 Ket dagiti lallaki ti Gabaa timmacderda a maibusor caniac, ket inalicubcubda ti balay iti aglawlaw caniac iti rabii; caniac pinanunutda ti mamapatay, ket pinilitda ni camalalac, ket isu natay idi.

6 Ket innalac di camalalac, ket isut' pinutputedco a pinispisi, ket isut' imbaonco iti amin a ili ti kawid ti Israel; ta isuda inaramidda ti kinagaramugam ken kinamauyonḡ iti Israel.

7 Adtoy, dacayo n̄ga annac ti Israel, dacayo amin, mangtedcayo ditoy iti pamagbaga ken pammatigmaanyo.

8 Ket amin agiti tattao timmacderda a cas maymaysa a tao, a kinunada, Awan cadatayo ti mapanto iti toldana, awan cadatayo ti agsublinto iti balayna.

9 No di ket ita daytoy ti banag n̄ga

aramidentayonto iti Gabaa: *intayto* a maibusor kencuana a gapu iti gasat;

10 Ket mangalatayto iti sangapulo a tao iti tumunggal sangagasut cadagiti amin a caputotan ti Israel, ket sangagasut iti mayasa a ribu, ket sangaribu iti sangapulo ribu, tapno inda mangala iti balbalon n̄ga appay cadagiti tattao tapno aramidenda coma, intono umayda iti Gabaa ti Benjamin, ti mayanatot iti amin a kinamauyonḡ n̄ga inaramidda iti Israel.

11 Iti casta amin dagiti lallaki ti Israel naguurnongda a maibusor iti ciudad, naggucuyogda a cas maymaysa a tao.

12 Ket dagiti caputotan ti Israel nangibaonda cadagiti lallaki iti amin a caputotan ni Benjamin, a kinunada, Ania a kinadakes daytoy a naaramid iti tengngayo?

13 Gapuna ita yawatyo dagiti tattao, a dagiti lallaki a nacas-an̄g, n̄ga addada iti Gabaa, tapno papatayenmi ida coma, ket iwacsimi coma ti kinadakes manipud iti Israel. N̄gem ti Benjamin dina kinayat n̄ga impangag ti timec dagiti cacabsatna n̄ga annac ti Israel.

14 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornongda a naggapu cadagiti ciudad aginḡgana iti Gabaa, tapno mapanda a makigubat a maibusor cadagiti annac ti Israel.

15 Ket dagiti annac ni Benjamin nabilangda iti daydi n̄ga aldaw a naggapuda cadagiti ciudad, iti duapulo ket innem a ribu a lallaki a nagtagicampilan, malacsid dagiti agnaed iti Gabaon, a nabilangda idi iti pito gasut a lallaki a napili.

16 Cadagitoy amin a lallaki adda pito gasut a lallaki a napili a caannawidanda ti ima a catigid, ti tumunggal maysa mangipallatibonḡ iti bato iti maysa a buoc, ket saan a bumiddot.

17 Ket dagiti tattao ti Israel, malacsid ti Benjamin, nabilangda idi iti uppat a gasut a ribu a lallaki a nagtagicampilan; amin dagitoy isudat' tattao ti gubat.

18 Ket dagiti annac ti Israel timmacderda, ket simman̄g-atda aginḡgana iti Betel ket nagdawatda iti patigmaan iti Dios; ket kinunada, Siasino cadacami ti umuna a suman̄g-atto iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin? Ket ni Jehova kinunana, Ni Juda *suman̄g-atto* n̄ga umuna.

19 Ket dagiti annac ti Israel bimman̄gonda iti bigat, ket nagpacarsoda a maibusor iti Gabaa.

20 Ket dagiti lallaki ti Israel rimmuar-

da idi a manggubat a maibusor iti Benjamin; ket dagiti lallaki ti Israel inurnosda ti gubat a maibusor cadacuada idia Gabaa.

21 Ket dagiti annac ni Benjamin rimuarda iti Gabaa, ket nangipasagda iti daga iti duapulo ket dua a ribu cadagiti Israelitas iti daydi nga aldaw.

22 Ket dagiti tattao, a lallaki ti Israel, immingelda, ket inurnosda manen ti gubat iti disso a nangurnosanda iti immuna nga aldaw.

23 Ket dagiti annac ti Israel simmang-atda, ket nagsangitda iti sango ni Jehova aginggana iti malem; ket nagsaludsodda ken Jehova, a kinunada, ¿Umasidegacto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco? Ket ni Jehova kinunana, Sumang-atcayo a maibusor kenuana.

24 Ket dagiti annac ti Israel immasidedga a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicadua nga aldaw.

25 Ket ti Benjamin napan a maibusor cadacuada a naggaput' Gabaa iti maicadua nga aldaw, ket nangipasagda manen iti daga iti sangapulo ket walo a ribu cadagiti annac ti Israel; amin dagitoy nagtagicampilanda.

26 Idin simmang-atda amin dagiti annac ti Israel, ken amin dagiti tattao, ket immayda iti Betel, ket nagsangitda, ket nagtugawda idia iti saclang ni Jehova, ket nagayunarda iti daydi nga aldaw aginggana iti malem; ket nagidatonda cadagiti datdaton a mapuuran, ken datdaton iti cappia iti saclang ni Jehova.

27 Ket dagiti annac ti Israel nagsaludsodda ken Jehova (ta ti lacasa ti tulag ti Dios adda idia cadagiti nga aldaw).

28 Ket ni Finees, nga anac ni Eleazar, nga anac ni Aaron, nagtader idi iti saclangna cadagidi nga aldaw, a kinunana, ¿Nupay casta rumuvaracto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco, wenno agsardenagcto? Ket ni Jehova kinunana, sumang-atca; ta intono bigat yawatconto ita imam.

29 Ket ti Israel nangisaad cadagiti agsaneb a maibusor iti Gabaa iti aglicmut.

30 Ket dagiti annac ti Israel simmang-atda a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicatlo nga aldaw, ket inurnosda ti gubat a maibusor iti Gabaa, a cas cadagidi sabali a daras.

31 Ket dagiti annac ni Benjamin rim-

uarda a maibusor cadagiti tattao, ket nayadayuda iti ciudad; ket rinugianda ti nangcabil ken namapatay cadagiti tattao, a cas cadagidi sabsabali a daras, cadagiti calcalzada a napatac, maysa cadagidiy sumang-at iti Betel, ket ti sabali agpa-Gabaa, iti away, iti agtallopulo a tattao ti Israel.

32 Ket dagiti annac ni Benjamin kinunada, Isuda macabilda iti sangaoantayo, a cas la idi immuna. Ngem dagiti annac ti Israel kinunada. Agtalawtayo coma, ket yadayutayo ida iti ili aginggana cadagiti calcalzada a napatac.

33 Ket timmaderda amin dagiti tattao ti Israel idia lugarda, ket nagurnosda idia Baaltamar: ket dagiti pagsaneben ti Israel rimuarda iti lugarda, idia met laeng Maareggeba.

34 Ket immayda a maibusor iti Gabaa dagiti sangapulo a ribu a lallaki a napili ti amin nga Israel, ket ti gubat nacaro idi; ngem dagidiy dida amammo a ti dakes umadani idi cadacuada.

35 Ket ni Jehova kinabilna ti Benjamin iti sango ti Israel; ket dagiti annac ti Israel nangipasagda iti Benjamin iti daydi nga aldaw iti duapulo ket lima a ribu ket sangagasut a lallaki, amin dagitoy nagtagicampilanda.

36 Iti casta dagiti annac ni Benjamin nakitada nga isuda macabilda idi; ta dagiti lallaki ti Israel pinalamlamanda ti Benjamin, ta nagtalecda cadagidi agsaneb nga incabilda idi a maibusor iti Gabaa.

37 Ket dagiti agsaneb nagdarasda, ket dimmuelosda iti Gabaa, ket dagiti agsaneb naglayonda, ket kinabilda ti amin a ciudad iti tadem ti campilan.

38 Ket ti nadutocan a tanda cadagiti lallaki ti Israel ken dagiti agsaneb isut' idi, nga isuda agaramidda coma iti dackel nga ulep nga asuc a bumanon manipud iti ciudad.

39 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida iti gubat, ket ti Benjamin rinugianat' nanugat ken namapatay cadagiti lallaki ti Israel iti agtallopulo a tattao; ta isuda kinunada, Pudno nga isuda macabilda iti saclangtayo, a cas idi immuna a gubat.

40 Ngem idinto a ti ulep mangrugi a bumanon manipud iti ciudad iti maysa a monmon ti asuc, dagiti Benjamitas kimmitada iti licudda; ket, adtoy, nga iti amin a ciudad umuli iti asuc nga agpalangit.

41 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida, ket dagiti lallaki ti Benjamin naggullayawda idi; ta nakitada a ti dakes immay idi cadacuada.

42 Gapuna nga intaliawda dagiti bucotda iti sanġo dagiti lallaki ti Israel aginggana iti dalan ti let-anġ; nġem ti gubat simmurot a siingġet cadacuada; ket dagiti rimmuar iti ciudad pinasagda ida iti nagngalayanna.

43 Isuda linacubda dagiti Benjamitas, ket kinamatda ida, ket nagam-udanda ida cadagiti luglugar a paginanaanda, agingga iti sanġo ti Gabaa nga agpaleleggacan ti inġt.

44 Ket idiy napasagda iti Benjamin dagiti sangapulo ket walo a ribu a lallaki amin dagitoy *isuda idit'* tattao a maingġel.

45 Ket isuda nagbalicda, ket nagtalawda a nagpalet-anġ iti bato ti Remmon: ket isuda nagsaranotda cadacuada cadagiti daldalan a napatac iti lima ribu a lallaki, ket kinamatda ida aginggana iti Gadaam, ket nangcabilda cadacuada iti dua a ribu a lallaki.

46 Iti casta amin daydi a napasag iti Benjamin iti daydi nga aldaw isuda idi duapulo ket lima a ribu a lallaki a nagtagicampilan; amin dagitoy *isuda idit'* lallaki a maingġel.

47 Nġem innem a gasut a lallaki nagbalicda ket nagtalawda a nagpalet-anġ iti bato ti Remmon, ket nagyanda idiy bato ti Remmon iti uppat a bulan.

48 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida manen cadagiti annac ni Benjamin, ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ti dagup ti ciudad ken an-animal met, ken amin a nasaracanda: casta met amin dagiti ciudad a nasaracanda pinasgedanda iti apuy.

Dagitoy assawa a babbai a maipacay cadagitoy Benjamitas magun-odda idiy Jabes-galaad ken idiy Silo.

21 Ket dagiti lallaki ti Israel insapatada idi idiy Maspas, a kinunada, Awan cadatayo ti mangġedto iti anacna a babai iti Benjamin nga asawa.

2 Ket dagiti tattao immayda iti Betel, ket nagtugawda idiy aginggana iti malem iti saclang ti Dios, ket inngatoda dagiti timecda, ket nagsangitda iti nacaro.

3 Ket isuda kinunada, O Jehova, a Dios ti Israel, apayá aya daytoy a naaramid iti Israel, nga iti daytoy nga aldaw maysa a caputotan agcurangġ iti Israel?

4 Ket naaramid idi iti sumono nga aldaw, a dagiti lallaki timmacerda iti agsapa, ket namangonda idiy iti maysa nga altar, ket nagidatagda ti datdaton a mapuuran ken datdaton ti cappia.

5 Ket dagiti annac ti Israel kinunada, Siasino ti adda iti amin a caputotan ti Israel a di simmanġ-at idi iti gimong ken Jehova? Ta isuda nagaramidda idi iti dackel a sapata maipapan iti daydiay a di sumanġ-at idi ken Jehova idiy Maspas, a kinunada, Isu maicabil a di bumprong ken patay.

6 Ket dagiti annac ti Israel nagbabawida a gapu iti Benjamin a cabsatda, ket kinunada, Adda maysa a caputotan a maipusay iti Israel iti daytoy nga aldaw.

7 Casanot' aramidentayonto a gapu cadagitoy assawa nga agpaay cadagidiay nga natda, agsipud ta datayo insapatatayo gapu ken Jehova a ditayto mangġed cadacuada cadagitoy annactayo a babbai nga assawada?

8 Ket kinunada, Adda maysa cadagitoy caputotan ti Israel a saan a simmanġ-at idi ken Jehova idiy Maspas? Ket, adtoy, sadiay awan ti immay iti pacarso a naggapu iti Jabes-galaad agingga iti gimong.

9 Ta idi a dagiti tattao nabilangda, adtoy, awan sadiay dagiti agnaed ti Jabes-galaad.

10 Idin ti gimong nangibaon idiy iti sangapulo ket dua a ribu a lallaki cadagitoy camamainglan, ket binilinda ida, a kinunada, Incayo ket cabilenyo iti tadem ti campilan dagiti agnaed ti Jabes-galaad, agraman cadagitoy babbai ken cadagitoy babassit nga ubbing.

11 Ket daytoy isu ti banag nga aramidentayonto: dacayo dadaelentyonto a talipupusen tumunggal lalaki, ken tumunggal babai a nakicaidda idi iti lalaki.

12 Ket nacasaracda cadagitoy agnaed ti Jabes-galaad iti uppat a gasut a babbala-sang a virgen a di nacammo iti lalaki gapu iti icacaidda kencuana; ket inyegda ida iti pacarso idiy Silo, nga adda idiy daga ti Canaan.

13 Ket amin a gimong nangibaonda ket nagsaoda cadagitoy annac ni Benjamin nga addada idi idiy bato ti Remmon, ket impablaacda ti cappia cadacuada.

14 Ket ti Benjamin nagsubli idi a tiempo; ket intedda cadacuada dagidi babbai a biniagda cadagitoy babbai ti Jabes-galaad:

ket nupay casta saanda idi n̄a umanay cadacuada.

15 Ket dagiti tattao nagbabawian a ida a gapu iti Benjamin, agsipud ta ni Jehova inaramidna ti pannacabettac cadagiti caputotan ti Israel.

16 Idin dagiti lallacay ti gimong kinunada, Casano ti aramidentayonto a gapu cadagiti assawa a maipaay cadagiti natda, agsipud ta dagiti babbai nadadaelda iti Benjamin?

17 Ket kinunada, Adda coma maysa a tawid a maipaay cadagidiay a nacatalaw iti Benjamin, tapno ti maysa a caputotan saan coma a mapunas iti Israel.

18 N̄gem datayo met laeng ditay mabalin ida n̄a iccan iti assawada cadagiti annactayo a babbai: ta dagiti annac ti Israel insapatada idi, a kinunada, Mailunod coma daydiay a mangted ti asawa iti Benjamin.

19 Ket kinunada, Adtoy, n̄a adda fiesta ni Jehova iti tinawentawen idia Silo, n̄a adda iti amianan ti Betel, iti daya ti dalan a napatac a sumang-at manipud iti Betel aginggat' Siquem, ken iti abagatan ti Lebona.

20 Ket binilinda dagiti annac ni Benjamin, a kinunada, Incayo, ket agsaneb-cayo idia cauvasan;

21 ket cunitacayo, ket, adtoy, a no

rumuar dagiti annac a babbai ti Silo n̄a agsasalada cadagiti salsala, isuntan ti iru-ruaryo cadagiti cauvasan, ket cumemmeg-cayto tunggal maysa iti asawana cadagiti annac a babbai ti Silo, ket incayto iti daga ti Benjamin.

22 Ket isunto, n̄a intono dagiti ammada wenno cacabsatda a lallaki agpulongda cadacami, dacami cunaminto cadacuada, Ipalubosyo cadacuada a siaasi cadacami; yantangay dacami dicami nangala ti agpaay tumunggal lalaki cadacuada ti asawana idia paggugubatan, uray dacayo dicay inted ida cadacuada; no saan a casta ita dacayo coma ti macabasol.

23 Ket dagiti annac ni Benjamin inaramidda iti castoy, ket nangalada cadacuada iti assawa, a mayalubog iti bilangda, cadagiti agsalsala idi isuda n̄a innalada: ket napanda ken simublida iti tawidda, ket binangonda dagiti ciudadda, ket nag-naedda cadacuada.

24 Ket dagiti annac ti Israel pimmanawda manipud sadiay idi a tiempo tumunggal lalaki iti caputotanna ken familia, ket napanda tunggal tao manipud sadiay agingga iti tawidna.

25 Cadagidi n̄a aldaw awan idi ti ari idia Israel: ti tumunggal tao aramidenna idi daydi n̄a isut' nalinteg iti matanz met laeng.

TI LIBRO NI

RUT.

Ni Elimelec ken ti familia na aggangannaetda idiay Moab. Da Noemi ken Rut agsublida idiay Juda.

1 Ket naaramid idi cadagiti aldaw a pinagocom dagiti oc-ocom, nga adda idi pungeg iti daga. Ket maysa a lalaki a taga Belen ti Juda napan naggangannaet cadagiti daga ti Moab, isu, ken ni asawana, ken dua nga annacna a lallaki.

2 Ti nagan daydi a lalaki isut' idi ni Elimelec, ti nagan ni asawana isut' idi ni Noemi, ket ti nagan dagiti dua nga annacna isuda idi ni Majalon ken ni Quelion, Eufratitasda ti Belen ti Juda. Ket immayda iti daga ti Moab, ket nagnayonda sadiay.

3 Ket ni Elimelec, nga asawa ni Noemi, natay idi; ket isu natda, ken dagiti dua nga annacna a lallaki.

4 Ket isuda nangalada idi iti agpaay cadacuada nga assawa cadagiti babbai ti Moab; ti nagan ti maysa isut' idi ni Orpa, ket ti nagan di sabali isut' idi ni Rut: ket nagnaedda sadiay iti sangapulo a tawen.

5 Ket natayda met idi dagiti dua, da Majalon ken Quelion; ket di babai nabaybay-an idi cadagiti dua nga annacna ken di asawana.

6 Idin isu timmader agraman cadagiti manugangna a babbai, tapno agsubli coma manipud iti daga ti Moab: ta nangegna idiay daga ti Moab no casano ti pinangsarungcar idi ni Jehova iti ilina iti panangtedna cadacuada iti taraon.

7 Ket rimmuar manipud iti disso a nagananna idi, ken dagiti dua a mamangangna kencuana; ket napanda iti dalan a sumubli iti daga ti Juda.

8 Ket ni Noemi kinunana cadagiti dua a manugangna, Incayo, agsublicayo tunggal maysa cadacayo iti balay ni inana ni Jehova agaramid coma ti caasi cadacayo, a cas inaramidyo cadagidi natay, ken caniac.

9 Ni Jehova ipalubosna coma cadacayo

a macasaraccayo iti inana, ti tunggal maysa cadacayo idiay balay ni asawana. Sana inagcan ida, ket isuda inngatoda ti timecda, ket nagsangitda.

10 Ket kinunada kencuana, Saan, no di ket dacami makipagsublicaminto kenca iti ilim.

11 Ket ni Noemi kinunana, Agsublicayo, annacco: apaya aya a mapancayto a makicuyog caniac? adda pay laeng aya annacco a lallaki iti tianco, a mabalindanto coma nga assawayo?

12 Agsublicayo annacco, incayo iti dalanyo; ta siac baketac unayen tapno addaanac asawa. No siac cunac coma, siac addaanac iti inanama, no iti daytoy met laeng a rabii addaanac comat' asawa, ket agpasngayac met coma cadagiti annac a lallaki;

13 ¿dacayo urayenyo coma ida aginggat' dadackelda? ¿agtaengcayo coma gapu itoy a di makiasawa? saan, annacco; ta isu paladingitennac iti adu a gapu cadacayo, ta ti ima ni Jehova rimmuar a mabusor caniac.

14 Ket isuda inngatoda ti timecda, ket nagsangitda manen: ket ni Orpa inagcanna ni catuganganna; ngem ni Rut kimpet kencuana.

15 Ket isu kinunana, Adtoy, ni abiratmo nagsubli iti ilina, ken iti diosna: agsublica ala a sumurot ken ni abiratmo.

16 Ket ni Rut kinunana, Dica coma dawaten caniac a baybay-anca, ken agsubliac manipud iti isusurot kenca; ta sadinoman a papanan, innacto; sadinoman a pagdagusanto, agdagusacto; ti ilim isuntot' ilic, ket ti Diosmo isuntot' Diosco;

17 sadinoman a pacatayam, matayacto, ket sadiay maitabonacto: iti castoy ti aramiden coma caniac ni Jehova, ken adda pay, no ti uray ania no di laeng patay ti mamagsina cadata.

18 Ket idi nga isu makitana a natibker ti nakemua iti pannakicuyogna kencuana a napan, inidianna nga insao kencuana.

19 Iti casta isuda a dua napanda aging-gat' immayda iti Belen. Ket naaramid, nga idinto nga umayda iti Belen, nga amin ti ili nagderraaw a gapu cadacuada, ket dagiti babbai kinunada, ¿Isu daytoy ni Noemi?

20 Ket isu kinunana cadacuada: Didac coma naganen iti Noemi, naganendac iti Mara*; ta ti Mannacabalin-amin nagaramid a sipapait unay caniac.

21 Siac napanac idi a sipupunno, ket ni Jehova inyegnac manen nga onngnaong iti balayco; apayapay naganendac iti Noemi, idinto ta ni Jehova namanecne a maibusor caniac, ket ti Mannacabalin pinaladingitnac?

22 Iti casta nagsubli da Noemi, ken Rut a Moabita, a manugangna a kimmuyog kencuana, a nagsubli nanipud iti daga ti Moab: ket immayda iti Belen iti carugrugí ti panagapit iti cebada.

Ni Rut agbanban-a iti talon ni Booz.

Ni Booz agaramid a sicacaasi kencuana.

2 Ni Noemi addaan idi iti maysa a cabagian ni asawana, lalaki a mannacabalin ken nasanicua, ti familia ni Elimelec; ket ti naganna isut' idi ni Booz.

2 Ket ni Rut a Moabita kinunana idi ken Noemi, Palubosannac coma ita a mapan iti away, ket agbanban-aac cadagiti dawdawa ti trigo iti malicudan daydiay a cadagiti matana macasaracac coma iti parabur. Ket isu kinunana kencuana kencuana, Anacco, inca.

3 Ket isu napan, ket immay, ket nagbanban-a idi talon iti licudan dagiti agani: ket ti gasatna naibatog iti paset ti talon a cucua ni Booz, a cafamilia idi ni Elimelec.

4 Ket, adtoy, ni Booz a naggapu iti Belen, ket kinunana cadagiti aganani, Ni Jehova adda coma cadacayo. Ket isuda simmungbatda kencuana, Ni Jehova bendicionannaca coma.

5 Idin ni Booz kinunana iti tagabuna a naicabil a palungo dagiti agani, Siasino ti akinbalasang iti daytoy?

6 Ket ti tagabu a naicabil a palungo dagiti agani simmungbat idi ket kinunana, Isut' balasang a Moabita a nakipagsubli idi ken Noemi nanipud iti daga ti Moab:

7 ket ni Rut kinunana, Agdawatac kencana, palubosannac coma nga agbanban-a,

ken agummong' iti licudan dagiti agani iti baet dagiti binettec. Iti casta isu immay, ket nagtuloy laeng nanipud iti bigat agingganat' ita, malacsid nga isu naganan iti apagbiit idiy balay.

8 Idin ni Booz kinunana ken Rut, ¿Dica denggen, anacco? dica mapan agbanban-a iti sabali a talon, dica coma lumabas nanipud ditoy, no di ket agyanca ditoy a canayan iti sibay dagiti tagabuc a babbalasang.

9 Bay-am a dagita matam agaddada coma iti talon a paganianda, ket sumurotca cadacuada: ¿diac imbilin aya cadagiti agtutubo a lallaki a didacanto sagiden? ket no mawawcanto, inca cadagiti caramba, ket uminumca iti danum a sinacdo dagiti agtutubo a lallaki.

10 Idin isu incul-obna ti rupana, ket nagrucob iti daga, ket kinunana kencuana, Apayapay a nacasaracac iti parabur iti imatangmo, a sica malasinnac, idinto a siac maysaac a ganganna?

11 Ket ni Booz simmungbat ket kinunana kencuana, Isut' naipacaammo a naimbag caniac, amin daydi nga inaramidmo ken catugangam nanipud iti pannacatay di asawam; ken no casano ti panangbaybay-am ken ni amam ken ni inam, ken ti daga a nacayanacam, nga immayca iti ili a dica amammo idi.

12 Ni Jehova gungunaanna coma ta aramidmo, ket ti maysa a napnec a gunguna maited kencana nga aggapu ken Jehova, a Dios ti Israel, nga iti baba dagiti paypayacna immayca nga agcamang.

13 Ket ni Rut kinunana, Palubosannac coma, apoc, a macasaracac iti parabur iti imatangmo; gaput ta liniwliwanac, ken gaput ta nagsaoca a siiimbag iti adipenmo a babai, nupay siac saanac a cas iti maysa la coma cadagiti babbalasang a tagabum.

14 Ket ni Booz kinunana kencuana iti horas ti pannangan, Umadanica ditoy, ket manganca coma iti tinapay, ken isawsawmo ti isacmolmo iti sucá. Ket ni Rut nagtugaw idi iti abay dagiti aganani; ket inyawatda kencuana dagiti kinirog a bucbukel, ket nanagan, ket napnec ket naglapusanan kencuana.

15 Ket idi a timmaeder nga in agbanban-a, ni Booz imbilinna cadagiti agtutubo a lallakina, a kinunana, Bay-anyo daydiay nga agbanban-a uray iti tengnga dagiti binettec ket isut' dicay babainen coma.

16 Ket casta met nga ipuruacanyonto ti

* Mara: cayatna a saoen, Kinapait.

dadduma cadagiti binettec iti agpaay kencuana, ket isut' baybay-ano, ket bay-ayonto nga agbanban-a coma, ket isut' dicay coma tubngaren.

17 Iti casta isu nagbanban-a idi talon aginggana iti malem; ket rinegnasna daydi nga binanban-ana, ket isut' idi cas iti maysa nga efa a cebada.

18 Ket isut' innalana, ket immay iti ciudad; ket ni catuganganna nakitana daydi a binanban-ana: ket isu inyegna met ket intedna kencuana daydi a natda kencuana iti calpasan ti pannacabsogna.

19 Ket ni catuganganna, kinunana kencuana, Sadino ti nagbanban-aani ita nga aldaw? ; ken sadino ti nagtrabajoam? bendito coma daydiay a nacaillasin kenca. Ket isu imbagana ken catuganganna daydiay a nakipagtrabajonna, ket kinunana, Ti nagan ti lalaki isu a nakipagtrabajoac iti daytoy nga aldaw isut' Booz.

20 Ket ni Noemi kinunana ken manugangna, Isu comat' mabendicionan ken Jehova, isu a dina inidian ti caasina uray iti nabiag ken iti natay. Ket ni Noemi kinunana kencuana, Ti lalaki isut' asideg a cabagiantayo, maysa cadagiti asideg a cabagiantayo.

21 Ket ni Rut a Moabita kinunana, Wen, isu kinunana caniac, Sica agyancanto a canayon agraman cadagiti agtutuboc a lallaki, agingganat' magibusda amin ti panagapitco.

22 Ket ni Noemi kinunana ken Rut a manugangna, Nasayaat, anacco, a maki-cuyocanto a rumuar cadagiti tagabuna a babbalasang, ken tapno didaca masaracan iti sabali a talon.

23 Iti casta nagan iti asideg cadagiti tagabu a babbalasang ni Booz, nagbanban-a aginggana iti panaggibus ti panagapit ti cebada ken ti panagapit ti trigo; ket isu nakinaed ken catuganganna.

Ni Rut dawatenna ken Booz ti panangaramidna iti biang ti maysa a cabagian.

3 Ket ni Noemi a catuganganna kinunana kencuana, Anacco, ; diacto agsapul ti inaná nga agpaay kenca, tapno naimbag coma kenca?

2 ; Ket ita saan nga isut' cabagianta ni Booz, a dagiti tagabuna a babbalasang sica nakiaddaca idi? Adtoy, isu agpatar-ap iti daytoy a rabii iti cebada idiy pagtaltagan.

3 Gapuna agdigosca, ken aglanaca ala, ken icabilmo kenca dagiti cawcawesmo. ket sumalogca iti pagtaltagan; ngem dicanto agpadlaw iti lalaki, agingganat' malpasato a mang'an ken uminum.

4 Ket isunto, nga intono isu agidda tandaanamto ti disso a pagiddaanna, ket sumreccanto, ket lucasamto dagiti sacsacana, ket agiddacanto; ket isu ibagananto kenca no ania ti aramidemto.

5 Ket ni Rut kinunana kencuana, Amin dagiti cunaem aramidecto.

6 Ket simmalog iti pagtaltagan ket inaramidna ti mayalubog iti amin daydi a ni catuganganna imbilinna kencuana.

7 Ket idi a ni Booz kinunana ken nacainum, ket ti pusona adda idi a siraragsac, napan nagidda iti maysa a pungto ti penpen ti bukel: ket isu immay a siinayad unay, ket linucasanna dagiti sacsacana, ket nagidda.

8 Ket naaramid idi iti tengnga ti rabii, a di lalaki nagbuteng, ket timmaliaw; ket, adtoy, ti babai nga adda idi a nagidda cadagiti sacsacana.

9 Ket ni Booz kinunana, Siasinoca ket isu simmungbat, Siac ni Rut nga adipenmo: gapuna a yarpawmo ta cawesmo iti adipenmo; ta sicut' asideg a cabagian.

10 Ket isu kinunana, Benditaca coma ken Jehova, anacco: ta sica imparparangrangmo ti naimimbag a nakem iti naududi a tungpal ngem iti rugi, iti dica ipapan isusurot cadagiti agtutubo a lallaki, a nabacnangda man wenna napanglawda.

11 Ket ita, anacco, dica agbuteng; aramidecto kenca ti isu-amin a cunaem; ta amin ti ciudad ti ilie ammona a sicut' maysa a maicari a babai.

12 Ket ita isut' pudno a siac asidegac a cabagian; nupay casta adda sabali a cabagian nga asasideg ngem siac.

13 Agtactacca iti daytoy a rabii, ket isunto no bigat, a no daydiay tungpalenanto kenca ti biang ti maysa a cabagian, naimbag; isut' bay-am nga agaramid iti biang ti maysa a cabagian: ngem no isu dinanto aramiden kenca ti biang ti maysa a cabagian, cas ni Jehova sibibiag, isuntion ti panangaramidco kenca ti biang ti maysa a cabagian: agiddaca aginggana iti bigat.

14 Ket isu nagidda cadagiti sacsacana aginggana iti bigat: ket isu bimmangon iti sacbay a ti maysa a tao mabalinna nga ilasin iti sabali a tao. Ta kinunana, Saan

coma a maammoan a ti babai immay idi iti pagtaltagan.

15 Ket kinunana kencuana, Yegmo ta cagaymo n̄ga adda kenca, ket isut' itayam; ket isu inatayana; ket *ni Booz* nangsucat iti innem a *casucat* a cebada, ket isut' inca-bilna kencuana: ket napan iti ciudad.

16 Ket idi a *ni Rut* immay ken catugan-*nganna*, isu kinunana, ¿Asinoca, anacco? Ket isut' impalawagna amin daydi a di lalaki inaramidna kencuana.

17 Ket kinunana, Dagitoy innem a *casucat* a cebada intedna caniac; ta kinunana, Saanca a mapan n̄ga on̄nḡaon̄g ken ni catugan̄gam.

18 Idin isu kinunana, Agtugawca a sitatalna, anacco, agin̄nḡat' maammoan coma no casano ti pannacatnag ti panḡgep; ta ti lalaki dinto agtalna, agin̄nḡanat' maturposna ti panḡgep iti daytoy n̄ga aldaw.

Ni Booz subbotenna ti tawid ni Elimelec, ket asawaenna ni Rut. Ti n̄n̄acayana ni Obed.

4 Ket ni Booz napan idi iti ruan̄gan, ket nagtugaw kencuana sadiay: ket, adtoy, di asideg a cabagian, a ni Booz insaona, lumabas idi, kencuana kinunana, Nay, sica! dumagásca, tumugawca ditoy. Ket isu dimmagás, ket nagtugaw.

2 Ket isu nangala iti san̄ḡapulo a lallaki cadagiti lallacay ti ciudad, ket kinunana, Tumugawcayo ditoy. Ket isuda timmugawda.

3 Ket isu kinunana idi asideg a cabagian, Ni Noemi, isu a naggapu manen iti daga ti Moab, inlacona ti paset ti daga, a cucua idi ni cabsattayo n̄ga Elimelec:

4 ket siac napanunotco n̄ga ibatád kenca, a cunaec, Isut' gatangem iti saclang dagitoy a situtugaw ditoy, ken iti saclang dagiti lallacay ti ilic. No sica isut' subbotem, isut' subbotem: n̄gem no isut' dica subboten, iti casta ipalawagmo caniac, tapno isut' maammoac; ta awan ti sabali a mangsubbot kencuana malacsid kenca; ken siac iti calpasan kenca. Ket isu simmungbat, Siac isut' subbotecto.

5 Idin ni Booz kinunana, Iti met laen̄g aldaw a pananggangam̄mo iti talon iti ima ni Noemi, sica isut' rebben̄gmo met a gatangen ken Rut a Moabita, n̄ga asawa di natay, tapno iban̄gonmo coma ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna.

6 Ket di asideg a cabagian kinunana, Isut' diac mabalin a subboten n̄ga agpaay

caniac met laen̄g, tapno diac dadaelen ti tawidco met laen̄g: alaem kenca ti calintegac a pannubbot; diac mabalin a subboten.

7 Ket daytoy adda idi a *cadawyan* idi unana a tiempo idia Israel iti maipapan iti panangsubbot ken iti maipapan iti panagsisinnulit, tapno pamingked iti amin a panḡgep: ti maysa a tao suctoenna idi ti zapatosna, ket isut' itedna idi iti catulagna; daytoy isut' idi ti *wagas* ti pannacsi idia Israel.

8 Iti casta di asideg a cabagian kinunana ken Booz, Isut' gatangem n̄ga agpaay kenca met laen̄g: ket isu sinuctona di zapatosna.

9 Ket ni Booz kinunana cadagiti lallacay, ken iti amin a tattao, Dacayo dacayto iti daytoy n̄ga aldaw dagiti sacsacsi, a ginatangco amin a cucua idi ni Elimelec, ken amin n̄ga adda idi ken ni Quelson ken ni Majalon, manipud iti ima ni Noemi.

10 Casta met ni Rut a Moabita, n̄ga asawa ni Majalon, ginatangco tapno isut' asawac, tapno bangonec ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna, tapno ti nagan di natay saan coma a maputed iti tengn̄ga dagiti cacabsatna, ken iti ruan̄gan ti lugarna: dacayo dagiti sacsacsi iti daytoy n̄ga aldaw.

11 Ket amin a tattao n̄ga adda idi ruangan, ken dagiti lallacay, kinunada, Dacami dagiti sacsacsi. Ni Jehova aramidenna coma ti babai a sumrec iti balaymo a cas ken Raquel ken cas ken Lea, isuda a dua idi dagiti namangon iti balay ni Israel: ket agaramidca a sitatacnen̄g idia Eufrata, ken sicut' madadayaw coma iti Belen:

12 ket ti balaymo isu coma ti cas iti balay ni Fares, n̄ga impasngay idi ni Tamar ken Juda, iti putot a ni Jehova itdennanto coma kenca gapu iti agtutubo a babai.

13 Iti casta ni Booz innalana idi ni Rut, ket nagbalin n̄ga asawana; ket *ni Booz* simrec kencuana, ni Jehova intedna kencuana ti panagsicug, ket nangipasngay iti maysa n̄ga anac a lalaki.

14 Ket dagiti babai kinunada ken Noemi, Bendito ni Jehova, n̄ga iti daytoy n̄ga aldaw saan kenca a nangbaybay-a a dica addaan asideg a cabagian; ket madadayaw coma ti naganna iti Israel.

15 Ket isu isunto kenca ti maysa a mapia iti biagmo, ken isunto ti manaraon iti kinabaketmo; ta ti manugangmo, nga agayat kenca, nga isut' naimimbag kenca ngem iti pito nga annac a lallaki, nangipasngay kencuana.

16 Ket ni Noemi innalana di ubing, ket isut' impaiddana iti saclotna, ket nagbalin a mangsisiwa kencuana.

17 Ket dagiti cacaarrubana a babbai ittedda kencuana ti maysa a nagan, a kinunada, Adda maysa nga anac a lalaki a **nayanac ken Noemi**; ket isuda impanagan-

da ti nagan nga Obed: Isu ti ama ni Jesse, nga ama ni David.

18 Ket dagiti caputotan ni Fares isuda dagitoy: ni Fares pinutotna ni Jesron,

19 ket ni Jesron pinutotna ni Ram, ket ni Ram pinutotna ni Aminadab,

20 ket ni Aminadab pinutotna ni Naason, ket ni Naason pinutotna ni Salmon,

21 ket ni Salmon pinutotna ni Booz, ket ni Booz, pinutotna ni Obed,

22 ket ni Obed pinutotna ni Jesse, ket ni Jesse pinutotna ni David.

TI UMUNA A LIBRO NI

SAMUEL.

*Ni Anna nga asawa ni Elcana many-uyaw
iti kinalupesna. Agdawat iti Dios
iti maysa nga anac a lalaki.
Mayanac ni Samuel.*

1 Adda idi maysa a lalaki ti Ramataim ti Sofim ti caturonan ti Efraim, a nanagan Elcana, nga anac a lalaki ni Jeroboam, nga anac a lalaki ni Elio, nga anac a lalaki ni Tou, nga anac a lalaki ni Sof, maysa nga Efraimita :

2 ket addaan idi iti dua nga assawa ; ti nagan ti maysa isu idi ni Anna ; ket ti nagan di sabali Fenenna : ket ni Fenenna addaan idi iti dua nga annac a lalaki, ngem ni Anna awanan idi iti anac.

3 Ket sumang-at idi daytoy a lalaki iti tinawentawen, manipud iti ciudadna tapno agcararag ken agdaton ken Jehova dagiti buybuyot idia y Silo : isu nga yan idi dagiti dua nga annac ni Eli, da Ofni ken Finees a sassacerdote ni Jehova.

4 Ket idi nga immay iti aldaw, a ni Elcana nagidaton, intedna ken Fenenna nga asawana, ken cadagiti amin nga annacna a lalaki ken babai, dagiti apá gda :

5 ngem ken Anna intedna ti dua nga apág ; ta isu ayayatenna idi ni Anna, ngem ni Jehova pinunitanna idi ti tianna.

6 Ket ti casualisna isut' kinaritna a nacaro a pinangpapulcoena, ta ni Jehova pinunitanna idi ti tianna.

7 Ket gaput ta inaramid ni Elcana ti casta iti tunggal tawen ; idi simmang-at ni Fenenna iti balay ni Jehova, isu kinaritna a casta ni Anna isut' gapuna nga isu agsangangit idi, ken saan a mangán.

8 Ket ni Elcana nga asawana kinunana kencuana, Anna, apayapay nga agsangitca ? Ken apayapay a dica mangán ? Ket apayapay nga agladingit ta pusom ? Saanac aya a naimimbağ kenca ngem cadagiti sangapulo nga annac a lalaki ?

9 Iti casta timmacder ni Anna iti calpasan ti pannanganda ken yiinumda idia y Silo. Ket ni Eli a sacerdote adda idi a situtugaw iti rabaw ti tugawna iti denna

ti baotec ti ruangan ti templo ni Jehova.

10 Ket ni Anna adda idi iti kinapait ti cararua, ket nagcararag ken Jehova, ket nagsangit iti nacaro unay.

11 Ket nagaramid iti cari, a kinunana, O Jehova dagiti buybuyot, no kitaem coma ti kinaay-ay-ay ti adipenmo a babai, ket lagipennac coma ken dica malipatan ti adipenmo a babai, no di ket mangtedca coma iti adipenmo a babai ti anac a lalaki, siac isunto ti idatonco ken Jehova cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna, ket dinto umuli ti pangiskis iti rabaw ti olona.

12 Ket naaramid idi nga isu agcacararag idi iti sango ni Jehova, ni Eli isut' kitkitaenna di ngiwatna.

13 Ngem ni Anna agsasao idi iti pusona, ket dagiti laeng bibigna ti naggaraw, ket saan idi a mangeg ti timecna ; isut' gapuna a ni Eli impagarupna nga isu nabartec idi.

14 Ket kinuna kencuana ni Eli, ¿ Aginggat' caano ti caaddamto a nabartec ? idiam ta aracmo kenca.

15 Ket ni Anna simmungbat ket kinunana, Saan, apoc, siac maysaac a babai a naladingit ti espiritu : diac imminum iti arac wenna iti naingel nga inumen, no di ket imbucbuco ti cararuac iti sango ni Jehova.

16 Dica coma ibilang ti adipenmo a maysa a babai a dakes, ta iti kinawadwad ti ladingitco ken ti unnoyco nagsaoc agingga ita.

17 Idin ni Eli simmungbat ket kinunana, Inca a sitatalna ; ket ti Dios ti Israel itedna coma kenca ti dawmatmo a dinawatmo kencuana.

18 Ket isu kinunana, Macasarac coma ti adipenmo a babai ti parabur iti saalangmo. Ket nagawid di babai, ket nangan ; ket ti rupana saan idin a silaladingit.

19 Ket bimmangonda a nasapa iti bigat, ket nagcararagda iti sango ni Jehova, ket nagsublida, ket immayda iti balayda idia y Rama. Ket ni Elcana tinignayna ni

Anna n̄ga asawana a babai, ket ni Jehova
Mmagip kencuana;

20 ket naaramid n̄ga idi natungpal ti
tiempo ni Anna nagsicog, ket impasngayna
ti maysa n̄ga anac a lalaki; ket ingaládna
ti nagan a Samuel, a kinunana, Gaput ta
isut' dinawatco ken Jehova.

21 Ket ni lalaki n̄ga Elcana ken amin a
balayna simman̄-atda a mangirucbab ken
Jehova ti daton a tinawentawen, ken di
carina.

22 N̄gem ni Anna saan a simman̄-at;
no di ket kinunana ken asawana, *Siac
diacto suman̄-at* aginḡgat' di mapusot ti
ubinḡ; ket iti casta ipanconto, tapno ti
ubinḡ agparanḡ coma iti saclanḡ ni Je-
hova, ken agbati coma idia y iti agnanayon.

23 Ket ni Elcana n̄ga asawana kinunana
kencunana, Aramidem ti pagarupem a
naimbag; agbatica aginḡga iti pananḡpu-
sotmo kencuana; isuna laenḡ a ni Jehova
pasinḡkedanna coma ti saona. Iti casta
nagbati di babai, ket tinarakenna di anac-
na a lalaki, aginḡgana iti pananḡpusotna
kencuana.

24 Ket calpasan n̄ga isut' pinusotna idi,
isut' incuyogna kencuana, agraman tallo
a baca, ken maysa n̄ga efa ti bellaay ken
sangasupot a lalat n̄ga arac, ken isut'
inyegna iti balay ni Jehova idia y Silo, ket
di ubinḡ a lalaki bassit *pay laenḡ* idi.

25 Ket pinatayda ti baca, ket inyegda
di ubinḡ ken Eli.

26 Ket kinunana, O, apoc, cas sibibiag,
ta cararuam, apoc, siac daydi babai a tim-
mader idi ditoy iti dennam n̄ga agcar-
cararag ken Jehova.

27 Gapu itoy n̄ga ubinḡ nagcararagac
ket ni Jehova intedna caniac ti dawatco a
dinawatco kencuana.

28 Isu met ti gapuna n̄ga isut' impu-
lanḡco ken Jehova; cadagiti amin n̄ga al-
daw ti panagbiagna coma cucuanto ni Je-
hova. Ket nagcararag idia y ken Jehova.

*Ti cararag ni Anna. Ti basol dagiti anac
a lalaki ni Eli. Ni Eli tubngarennana
ida. Maysa a padto a maibusor
iti balay ni Eli.*

2 Ket ni Anna nagcararag, ket kinuna-
na,

Ti pusoc agrag-o ken Jehova;

Ti sarac maitan-oc ken Jehova;

Ti ngiawatco mapadackel iti rabaw dagi-
ti cabusorco;

Agsipud ta agragsacac iti pananḡsala-
canmo.

2 Awan ti nasantoan a cas ken Jehova
Ta awan iti lacsidmo,
Awan met ti uray ania a bato a cas iti
Diosmi.

3 Dicay agsaon iti casta unay a sipapa-
lanḡuad;

Dicay coma palubosan a rumuar ti
kinapusonḡ cadagiti ngiwayatyo;

Ta ni Jehova isut' Dios ti pannacaam-
mo,

Ket gapu kencuana dagiti aramid na-
gantinḡda.

4 Dagiti p̄ana dagiti mamain̄gel a lallaki
mabunḡtolda;

Ket dagiti maitibcol mabaricsanda iti
kinapigsa.

5 Dagiti nabsog idi nangaban̄gda gapu iti
taraon;

Ket isuda a nabisinin simmarden̄gda
n̄ga agbisin:

Wen, ti lupes nangyanac iti pito;

Ket isu n̄ga addaan idi iti adu n̄ga an-
nac mapacsuyan a mabannog.

6 Ni Jehova isut' mangpapátay, ken ma-
magbiag:

Isu ipababana aginḡga iti Tanem, ken
ipanḡatona.

7 Ni Jehova isut' mamapanglaw, ken
mamabacnanḡ:

Isut' mangipababa, ken ti manginḡato
met.

8 Isu patacderenna ti napanglaw mani-
pud iti tapoc,

Ket inḡatona ti addaan pacasapulan
manipud iti kinarugit,

Tapno pagtugawenna ida agraman
cadagiti principes,

Ken agtawidda iti trono ti gloria:

Ta dagiti monmon ti daga cucua ida
ni Jehova,

Ket insaadna ti lubonḡ iti rabawda.

9 Isu aywanannanto dagiti saca dagiti
sasantona,

N̄gem ti managdacadakes mapaulimecto
iti kinasipnḡet;

Ta gapu iti pigsa awanto ti tao a mang-
rimbaw.

10 Dagiti makisusic ken Jehova mabur-
buracadanto;

Sadi lanḡit isu aggorroodto a maibusor
cadao ada:

Ni Jehova ocomennanto dagiti un̄gto
ti daga;

Ket itdennanto ti pigsa iti arina,

Ket itan-ocnanto ti sara ti sinapsapo-
anna.

11 Ket ni Elcana napan iti balayna

idiay Rama. Ket ti ubing nagannong ken Jehova iti sangō ni Eli a sacerdote.

12 Nĝem dagiti annac a lallaki ni Eli isuda nacas-angda a tattao idi; isuda dida ammo idi ni Jehova.

13 Ket ti cadawyan dagiti sacerdote iti ili isu idi, a no uray asino a tao ti nangidatag iti daton, ti tagabu ti sacerdote immay, idi a ti lasag malinglingta, agraman iti maysa a pangadaw iti lasag a tallo ti ngipenna iti imana;

14 ket isut' imbagsolna iti uneg ti parioc, wenna dongdong, wenna caldero, wenna tayab; isu-amin a maingato ti pangadaw ti lasag ti sacerdote alaenna idi. Casta ti inaramidda idi idiay Silo cadagiti amin nga Israelita nga umay idi sadiay.

15 Wen, iti sachay ti panangpuurda iti taba, ti tagabu ti sacerdote umay idi, ket cunana idi tao nga agidaton, Mangtedca iti lasag a tonoen a maipaay iti sacerdote; ta isu dinto mangala kenca iti lasag a naluto, no di naata.

16 Ket no ti tao cunana idi kencuana, Didanto curangan a puuran ti taba nga umuna, saca mangala iti caadu a cas calicaguman ti cararuam; iti casta sumungbat idi, Saan, no di ket isut' itedmo caniac iti: ket no saan, isut' alaecto iti pigs.

17 Ket ti basol dagiti agtutubo a lallaki dackel unay idi iti sangō ni Jehova; ta dagiti lallaki laisenda idi ti maidaton ken Jehova.

18 Nĝem ni Samuel nagannong iti sangō ni Jehova, idinto nga ubing, a nabaricsan iti maysa nga efod a lienzo.

19 Maysa pay ni inana isut' inyaramidanna iti bassit a lambon, ket isut' yegna idi iti tinawentawen, idi isu sumang-at a makiucyog ken ni asawana nga in mangidatag iti daton a tinawen.

20 Ket ni Eli binendicionanna ni Elcana ken ni asawana, ket kinunana, Ni Jehova itedna ti putot itoy a babai a maipaay iti dawat nga isu dinawatna ken Jehova. Ket isuda napanda iti pagtaenganda met laeng.

21 Ket ni Jehova sinarungcaranna ni Anna, iti casta a nagsicug, ket nangyanac iti tallo nga annac a lallaki ken dua nga annac a babai. Ket ni ubing a Samuel dimmackel iti sangō ni Jehova.

22 Ni Eli lacayen unay idi; ket nangegna amin nga inaramid dagiti annac-

na a lallaki iti amin nga Israel, ken no casano ti pannakicaiddada cadagiti babai nga agannong idi iti ruangan ti tolda ti gimong.

23 Ket isu kinunana cadacuada, Apayapay nga aramidenyo dagita cacasta a banag? ta manggeco dagiti dakes nga aramidyo iti amin daytoy nga ili.

24 Saan, annacco; ta isut' saan a naimbag a damag a manggeco: dacayo paglab-singenyonto ti ili ni Jehova.

25 No ti maysa a tao agbasol a maicanias iti sabali, ti Dios isut' ocomennanto: nĝem no ti maysa a tao agbasol iti maicanias ken Jehova, ¿asinonto ti mangidaw-dawat kencuana? Nupay casta isuda dida impangpangag ti timec ni amada, agsipud ta ni Jehova pinanggepna ida a papatayen.

26 Ket ni ubing a Samuel dimmackel, ken immadu kencuana ti parabur ni Jehova, ken dagiti tattao a padapada.

27 Ket immay idi ti maysa a lalaki ti Dios ken Eli, ket kinunana kencuana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Saan aya a nagpalgac iti balay ni amam, idi addada idiay Egipto iti pannacaadipen iti balay ni Faraon?

28 ket saan aya nga isut' pinilic cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel tapno isu coma ti sacerdote, nga umuli iti altarco, a mangpuur iti incienso, a mangicawes iti maysa nga efod iti saclangco? Ket saanco aya nga inted iti balay ni amam dagiti amin a daton a maaramid iti apuy dagiti annac ti Israel?

29 Apayapay a cusayanyo ti sacrificio ken ti datonco, nga imbilinco idi iti pagtaengac; ket padayawam dagiti annacmo a nangnangrona nĝem siac, nga ilucmegyo dagiti cangronaan dagiti amin a daton ti Israel nga ilic?

30 Gapuna a ni Jehova a Dios ti Israel cunana, Pudno a kinunac a ti balaymo, ken ti balay ni amam, magnada coma nga agnanayon iti saclangco: nĝem ni Jehova cunana, Isut' adayu coma caniac; ta dagidiay a mangdayaw caniac dayawecto, ket dagidiay a manglais caniac mapatgandanto a silalaca unay.

31 Adtoy, dagiti aldaw umayda, a putecto ta tackiagmo, ken ti tackiag ti balay ni amam, tapno awanto ti uray maysa a lacay iti balaymo.

32 Ket kitaemto ti panangparigat ti pagnaedac, iti amin a kinabacnang a ti Dios itdennanto iti Israel: ket awanto ti

uray maysa a lacay iti balaymo iti agnayanon.

33 Ket ti lalaki kenca, a diacto ipusay iti altarco, isunto ti mangrunaw cadagiti matam, ken mangliday ita pusom; ken amin nga annac ti balaymo mataydanto iti sabong dagiti tawenda.

34 Ket daytoy isunto ti pagilasinan kenca, a mapasamacto cadagiti dua nga annacmo, da Ofni ken Finees: iti maymaysa nga aldaw isuda mataydanto a dua.

35 Ket patacderecto caniac ti maysa a matalec a sacerdote, nga aramidennanto ti mayabuloy iti daydiay nga adda iti pusoc ken iti nakemco; ket isut' ipatacderecto iti maysa a namayengmeng a balay; ket isu agpagnanto iti saclang ti sinapsapoac iti agnanayon.

36 Ket maaramidto, a tunggal maysa a mabaybay-an iti balaymo umayto ken agtamedto kencuana gapu iti sangcapisi a pirac ken sangabukel a tinapay, ken cunananto, leabilnac, dawatec kenca, iti maysa cadagiti annong dagiti sacerdote, tapno macacaanac coma iti sangcapisi ti tinapay.

Ti naminpat a pananggayab ti Dios ken Samuel. Naipacdaar ti dua ni Eli. Ni Samuel nabigbig a mammatdo ti Apo iti amin nga Israel.

3 Ket ni ubing a Samuel nagannong idi ken Jehova iti sangto ni Eli. Ket ti sao ni Jehova napateg idi cadagidi nga aldaw; awan idi ti masansan a sirmata.

2 Ket naaramid iti daydi a tiempo, idi a ni Eli adda a nagidda idi lugarna (ket dagiti matana nangrugida a cumudrep, iti casta a dina mabalin idi ti cumita).

3 Ket ti pagsilawan ti Dios saan pay a naiddep, ket ni Samuel nagidda idi a maturog, idi templo ni Jehova, isu nga yan idi ti lacasa ti Dios;

4 a ni Jehova inayabanna ni Samuel; ket isu simmungbat, Adtoyac.

5 Ket isu timmaray agingga ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac: Ket isu kinunana, Diac immayab; agiddaca manen. Ket isu napan ket nagidda.

6 Ket ni Jehova immayab pay manen, Samuel. Ket ni Samuel bimmangon ket napan ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket isu simmungbat, Diac immayab, anacco; agiddaca manen.

7 Ngem ni Samuel dina pay laeng ammo idi ni Jehova, awan met pay laeng idi ti sao ni Jehova a naipaltiing kencuana.

8 Ket ni Jehova inayabanna manen ni Samuel iti maicatlo a daras. Ket isu bimmangon ket napan ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket ni Eli naawatanna a ni Jehova ti nangayab idi ubing.

9 Gapuna a ni Eli kinunana ken Samuel, Inca, agiddaca; ket isunto no isu ayabannaca, a sica saemto, Agsaoca, Jehova; ta ti adipenmo denggenna. Iti casta ni Samuel napan ket nagidda idi lugarna.

10 Ket ni Jehova immay ket nagintec, ket immayab a cas cadagidi sabali a daras, Samuel, Samuel. Idin ni Samuel simmungbat, Agsaoca; ta ti adipenmo denggenna.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Adtoy, siac mangaramidacto iti maysa a banag iti Israel, nga ti dua a lapayag ti uray asinoman a macangeg agbibinegdanto.

12 Iti daydiay nga aldaw aramidecto a maibusor ken Eli amin nga insaoc a maipapan iti balayna, manipud iti pangrugian agingga met laeng iti pagtungpalan.

13 Ta insaoc kencuana nga ocomecto ti balayna a maipaay iti agnanayon, gapu iti kinadangkes nga ammona idi; agsipud ta dagiti annacna a lallaki inyegda ti maysa a lunod cadacuada met laeng, ket isu dina ida tinubngar.

14 Ket gapuna nga insapatac iti balay ni Eli, a ti kinadangkes ti balay ni Eli saanto a magugoran iti sacrificio weno daton iti agnanayon.

15 Ket ni Samuel nagidda agingga iti bigat, ket linuctanna dagiti ruangan ti balay ni Jehova. Ket ni Samuel nagbuteng a nangibatad ken Eli idi sirmata.

16 Idin ni Eli inayabanna ni Samuel, ket kinunana, Samuel, anacco. Ket isu simmungbat, Adtoyac.

17 Ket isu kinunana, Ania a banag daydiay a ni Jehova insaona kenca? Dawatec kenca nga isut' dica ilimed caniac: ti Dios aramidenna kenca ti casta, ken adadda pay met coma, no sica ilimedmo coma caniac ti uray aniaman cadagiti amin a banag nga insaona kenca.

18 Ket ni Samuel imbagana kencuana tunggal maysa, ket awan a pulos ti inlimedna kencuana. Ket isu kinunana, Isu ni Jehova: aramidenna coma ti ipagarupna a naimbag.

19 Ket ni Samuel dimmackel, ket ni Jehova adda idi kencuana, ket dina impa-

lubos a matnag iti daga ti uray no maysa cadagiti saona.

20 Ket amin nga Israel manipud Dan agingga met laeng iti Beer-seba, binigbig-na a ni Samuel isu idi ti upasingkedan a mammadto ni Jehova.

21 Ket ni Jehova nagparang manen kenuana idia Silo: ta ni Jehova nagpal-gac ken Samuel idia Silo iti pannacaaramat ti sao ni Jehova.

Dagiti Filisteos pamekenda ti Israel ket alanda ti lacasa. Ipatatay da Eli ken ti manugangna a babai.

4 Ket ti sao ni Samuel immay iti amin nga Israel. Ti Israel rimmuar a makigubat cadagiti Filisteos, ket nagpacarso iti abay ti Eben-ezer: ket dagiti Filisteos nagpacarsoda idia Afec.

2 Ket dagiti Filisteos incabilda ti bagbagda iti ornos ti gubat a maibusor iti Israel: ket idi nga isuda nagrarangetda iti gubat, ti Israel nacabil idi iti sango dagiti Filisteos; ket isuda nangpatayda iti buyot idia away iti aguppat a ribu a tao.

3 Ket idi a dagiti tattao immay iti pacarso, dagiti lallacay ti Israel kinunada, Apayapay a kinabilnacami ita nga aldaw iti sango dagiti Filisteos ni Jehova? Alaentayo coma ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud Silo agingga cadatayo, tapno umay coma cadatayo, ket isalacannatayo iti ima dagiti cabusortayo.

4 Iti casta dagiti tattao nagbaonda idia Silo; ket inyegda manipud idia ti lacasa ti tulag ni Jehova dagiti buybuyot, nga agsaad iti ngato ti kerubin: ket dagiti dua nga annac ni Eli, da Ofni ken Finees addada idi idia agraman ti lacasa ti tulag ti Dios.

5 Ket idi a ti lacasa ti tulag ni Jehova immay iti pacarso, isu-amin nga Israel dimmir-i iti natbag a dir-i, iti casta nga ti daga nagcalangugan.

6 Ket idi a dagiti Filisteos nangnegda ti aweng ti dir-i, isuda kinunada, Ania ti caipapanan ti aweng daytoy natbag a dir-i iti pacarso dagiti Hebreo? Ket isuda nawatanda a ti lacasa ni Jehova dimteng iti pacarso

7 Ket dagiti Filisteos nagbutengda, ta isuda kinunada, Ti Dios immay iti pacarso. Ket isuda kinunada, ¡Asitayopay! Ta uray idi caano saan a napasamac ti casta a banag.

8 ¡Asitayopay! ¡asino ti mangisalacan-

to cadatayo iti ima dagitoy mannacabalin a didios! Dagitoy isuda dagiti didios a nangcabil idi cadagiti Egipcios iti amin a kita dagiti didigra idia let-ang.

9 Pumigsacayo, aglallalacicayo, O Filisteos, tapno dicay agbalin nga adipen cadagiti Hebreo, a cas iti panagbalinda idi cadacayo: aglallalacicayo ket makigubat-cayo.

10 Ket dagiti Filisteos nakigubatda, ket ti Israel nacabil idi, ket isuda nagtarayda tunggal lalaki aginggat' toldana: ket adda idi maysa a dackel unay a panagpapatay; ta idia napasag iti Israel ti tallopulo a ribu a tao a magnagna.

11 Ket ti lacasa ti Dios naala idi; ket dagiti dua nga anac ni Eli, da Ofni ken Finees, napapatayda idi.

12 Ket timmaray ti maysa a lalaki ti Benjamin a naggapu iti buyot, ket immay idia Silo iti dayi met la nga aldaw, agraman cadagiti cawcawesna a narayray, ket sidadaga iti rabaw ti olona.

13 Ket idi a dimteng, adtoy, ni Eli agtutugaw idi iti rabaw ti tugawna idi igid ti dalan nga agwanwanawan; ta ti pusona agpigpigerger idi a gapu iti lacasa ti Dios. Ket idi a ti lalaki dimteng iti ciudad ket isut' sinaona, amin a ciudad nagickis.

14 Ket idi a ni Eli nangegna ti aweng ti panagickis, isu kinunana, ania ti caipapanan ti aweng daytoy a gulogulo? Ket di lalaki nagdaras, ket immay ket sinaona ken Eli.

15 Ni Eli agtawen idi iti siam a pulo ket walo a tawen; ket dagiti matana nacullaapanda idi, iti casta nga isu dina mabalin idi ti cumita.

16 Ket di lalaki kinunana ken Eli, Siac daydiay nga immay a naggapu iti buyot ken nagtaray ita nga aldaw a naggapu iti buyot. Ket isu kinunana, Ania ti napasamac, anacco?

17 Ket isu a nangyeg cadagiti damdamag simmungbat ket kinunana, Ti Israel nagtaray manipud iti sango dagiti Filisteos, ken idia met adda idi maysa a dackel a panagpapatay cadagiti tattao, ken dagiti dua nga annacmo met, da Ofni ken Finees, natayda, ken ti lacasa ti Dios naala.

18 Ket naaramid, idinto nga isu nasaritana ti maipapan iti lacasa ti Dios, a ni Eli naliad a natnag idi tugawna idi sikigan ti ruangan; ket ti teltelna naburac, ket natay: ta isu idi ti maysa a lacay a tao,

ken nadagsen ket isu inocomanna idi ti Israel iti up pat a pulo a tawen.

19 Ket ti manuganġna a babai, nġa asawa ni Finees, masicog idi, a dandani agpasnġay : ket idi a nangġegna dagiti damdamag a ti lacasa ti Dios naala idi, ken ni catuganġanna a lalaki ken ni asawana natayda, isu nagrucub ket nagpasnġay idi ; ta ti panagpasicalna dimmagensen kencuana.

20 Ket iti tiempo ti ipapatáyna dagiti babai nġa agtatacder iti dennana kinunada kencuana, dica agbutenġ ; ta sica nangyanacca iti maysa a lalaki. Nġem isu saan a simmunġbat, isut' dina inimdengan.

21 Ket isu ninaganna di anacna iti Icabod*, a kinunana, Ti dayag napapanaw iti Israel; agsipud ta ti lacasa ti Dios naala, ken gapu *iti ipapatáy* ni catuganġanna a lalaki ken ni asawana.

22 Ket isu kinunana, Ti dayag napapanaw iti Israel : ta ti lacasa ti Dios naala.

Ti lacasa idiaŷ balay ni Dagon. Dagiti ciudad dagiti Filisteos naparigatda.

5 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa ti Dios, ket isut' inyegda manipud Eben-ezer aginġga iti Asdod.

2 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa ti Dios, ket isut' inyegda iti uneg ti balay ni Dagon, ket isut' insaadda iti denna ni Dagon.

3 Ket idi a dagiti tagá Asdod bimmanġonda a nasapa iti bigat, adtoy, ni Dagon natnag idi a napacleb iti daga iti sanġo ti lacasa ni Jehova. Ket isuda innalada ni Dagon, ket isut' insaadda idi lugarna manen.

4 Ket idi nġa isuda bimmanġonda a nasapa iti sumaruno a bigat, adtoy, ni Dagon natnag a napacleb iti daga iti sanġo ti lacasa ni Jehova ; ket ti oló ni Dagon ken dagiti dua a dacolap dagiti im-mana addada a naputed iti dapian *ti ruanġan* ; isuna laenġ ti cadaclan *ti bagí* ni Dagon ti nabati kencuana.

5 Gapuna a dagiti sacerdote ni Dagon, ken amin dagiti sumrec iti balay ni Dagon, dida baddeken ti dapian ti ruanġan ni Dagon idiaŷ Azoto aġinġga itoy nġa aldaw.

6 Nġem ti ima ni Jehova nadagsen idi

* *Icabod* : cayatna a saoen, *Awan ti dayag*.

cadacuada idiaŷ Azoto ket dinadaelna ida, ket kinabilna ida cadagiti busali, idiaŷ Azoto met laenġ ken cadagiti beddenġna.

7 Ket idi a makita daytoy dagiti tattao ti Azoto ti casta idi, kinunada, Di coma makipagtaenġ cadatayo ti lacasa ti Dios ti Israel : ta ti imana nadagsen cadatayo ken iti rabaw ni diostayo a Dagon.

8 Ket nagbaonda nġa inurnonġ cadacuada met laenġ dagiti amin nġa appoen dagiti Filisteos, ket kinunada, Ania ti aramidentayo iti maipapan iti lacasa ti Dios ti Isaael? Ket isuda simmunġbatda : Mayallatiw coma ti lacasa ti Dios ti Israel idiaŷ Get. Ket inyallatiwda *idiaŷ* ti lacasa ti Dios ti Israel.

9 Ket isu idi a calpasan ti pananġyallatiwda, ti ima ni Jehova naibusor iti ciudad iti dackel a pannacariribuc : a kinabilna dagiti tattao iti ciudad iti bassit man ken dackel ; ket dagiti bosbosali rimmuar cadacuada.

10 Iti casta imbaonda ti lacasa ti Dios idiaŷ Accaron. Ket naaramid, idi a ti lacasa ti Dios immay idiaŷ Accaron, a dagiti Accaronitas imkisda, a kinunada, Isuda inyegda ti lacasa ti Dios ti Israel cadatayo, tapno papatayendatayo ken ti ilitayo.

11 Gapuna a nagbaonda, ket pinaornonġda amin nġa appoen dagiti Filisteos, ket kinunada, Ibaonyo ti lacasa ti Dios ti Israel, ket mapan coma man met laenġen iti lugarna met laenġ, tapno dinacam coma papatayen, ken ti ilimi. Ta adda idi macappatay a pannacariribuc iti isuamin a ciudad ; ti ima ti Dios nadagsen unay idi idiaŷ.

12 Ket dagiti tattao idi a saan a natay nacabilda idi cadagiti bosbosali ; ket ti ickis ti ili nġimmato aġinġganat' sadi langit.

Dagiti Filisteos isublida ti lacasa a macapacyogan cadagiti datonda. Ti lacasa maipan idiaŷ Betsemes, ket ti Betsemes nadidigra.

6 Ket ti lacasa ni Jehova nagan idi iti daga dagiti Filisteos iti pito a bulan.

2 Ket dagiti Filisteos inayabanda dagiti sacerdote ken dagiti mammadles, a kinunada, Anianto aya ti aramidenmi iti lacasa ni Jehova? ipalawagyo cadacami no casano ti pananġisubliminto kencuana iti lugarna.

3 Ket isuda kinunada, No dacayo ibaonyo ti lacasa ti Dios ti Israel, isut' dicay

ibaon nga ongn̄gaong; no di ket di agcurang a supapacanyo kencuana ti maysa a daton iti salungasing: iti casta dacayo maimbagancayonto, ket maipacaamonto cadacayo no apayapay a ti imana saan a naisina cadacayo.

4 Idin kinunada, Anianto a daton iti salungasing isu nga isupapacminto kencuana? Ket isuda kinunada, Lima a sinan-bosbosali a balitoc, ken lima a sinan-marabutit a balitoc, a *mayanatup cadagiti bilang dagiti appoen dagiti Filisteos*; ta maysa a didigra ti nagyan idi cadacay amin, ken cadagiti appoonyo.

5 Gapuna a mangaramidcayo cadagiti ladladawan dagiti bosbosaliyo, ken ladladawan dagiti marabutityo nga agdadael iti daga; ket dacayo mangtedcayto iti dayaw iti Dios ti Israel: bareng no paglag-anannanto ti imana cadacayo, ken cadagiti isu-amin a didiosyo, ken iti isu-amin a dagayo.

6 Apayapay ngarud a patangkenenyo dagita pusoyo, a cas cadagiti Egipcios ken ni Faraon pinatangkenda idi dagiti pusoda? Idi nga isu nagaramid a nacascadaaw unay iti tengngada, dida aya pinalubusan ti ili a napan, ket isuda pimmanawda?

7 Gapuna ita mangalacayo ken mangsaganacayo iti maysa a carison a baro, ken dua a baca nga agpasuso, isuda a di pay inayan ti sangol: ket isangolyo dagiti baca iti carison, ket alaenyo manipud cadacuada dagiti urbonda:

8 ket alaenyo ti lacasa ni Jehova ket isut' idisso iti rabaw ti carison; ket icabilyo dagiti alicamen a balitoc, nga isupapacyo kencuana a maipaay a daton iti salungasing, iti maysa a caja iti sikiganna; ket isut' ibaonyo iti dalan, tapno mabalinna ti mapan.

9 Ket kitaenyo; no isu sumang-at iti dalan ti beddenagna met laeng nga agpa-Betsemes, isu ngarud ti nangaramid cadatayo itoy a dackel a dakes: ngem no saan, ammoentayto ngarud a saan a ti imana ti nangcabil cadatayo; gasaf laeng ti napasamac cadataye.

10 Ket dagiti lallaki inaramidda a casta, ket nangalada iti dua a baca nga agpasuso, ket insangolda ida idi carison, ket impupocda dagiti urbonda iti pagtaengan;

11 ket incabilda iti rabaw ti carison di lacasa ni Jehova, ken di caja agraman cadagiti sinan-marabutit a balitoc ken dagiti ladawan dagiti bosbosalida:

12 Ket dagiti baca nagnada iti nalinteg

dalan nga agpa-Betsemes; isuda tinaluntonda di napatac a dalan, nga agem-emmacda idi a magmagnada, ket dida simmiasi iti sikig a canawan wenna tatigid; ket dagiti appoen dagiti Filisteos simmurotda cadauada agingga iti beddenng ti Betsemes.

13 Ket dagiti taga Betsemes agananda idi iti trigoda idi lobong; ket intangadda dagiti matada, ket nakitada di lacasa, ket nagrag-oda a nacakita kencuana.

14 Ket ti carison immay iti uneg ti talon ni Josue a Betsemita, ket nagsardeng idiy, isu a yan idi ti dackel a bato: ket isuda tinuccolda ti cayo di carison, ket indatonda dagiti baca a maipaay a daton a mapuuran ken Jehova.

15 Ket dagiti Levitas imbabada di lacasa ni Jehova, ken ti caja nga adda idi a naicuyog kencuana, isu a yan idi dagiti alicamen a balitoc, ket incabilda ida idi dackel a bato: ket dagiti tattao a taga Betsemes nagidatonda cadagiti dataton a mapuuran ken nagidatagda cadagiti sacrificio iti daydi met laeng nga aldaw ken Jehova.

16 Ket idi a dagiti lima nga appoen dagiti Filisteos isut' nakitada, nagsublida idiy Accaron iti daydi met laeng nga aldaw.

17 Ket dagitoy isuda dagiti sinan-bosbosali a balitoc a dagiti Filisteos insupapacda a maipaay a maysa a daton iti salungasing ken Jehova: gapu iti Azoto maysa, gapu iti Gaza maysa, gapu iti Ascalon maysa, gapu iti Get maysa, gapu iti Accaron maysa;

18 ket dagiti sinan-marabutit a balitoc, mayannurot iti bilang dagiti amin a ciudad dagiti Filisteos nga umilian dagidi lima nga appoen, cadagiti ciudad a nasarikedkedan ken cadagiti purpuroc iti away a padapada, agingga met laeng iti dackel a bato, isu a nangdisaaganda idi lacasa ni Jehova, bato a siaadda agingga itoy nga aldaw iti talon ni Josue a Betsemita.

19 Ket isu kinabilna dagiti tattao a taga Betsemes, agsipud ta kinitada idi ti uneg ti lacasa ni Jehova, ket kinabilna idi iti ili ti pitopulo a tattao, ken lima pulo a ribu a tattao; ket ti ili nagpanes, agsipud ta ni Jehova kinabilna idi ti ili iti dackel a panagpapatay.

20 Ket dagiti tattao a taga Betsemes kinunada, ¿Asino ti macabael nga agtader iti sangol ni Jehova, daytoy nasantoan a Dios? ¿ken iti asino ti sumang-atannanto manipud cadatayo?

21 Ket imbaonda dagiti babaonen cada-giti agnaed idia y Cariat-jarim, a kinunada, Dagiti Filisteos insublida ti lacasa ni Jehova; sumalogcayo, ket alaenyo nga isang-at cadacayo.

Ti lacasa maipan idia y Cariat-jarim. Da-giti Filisteos maparumada babaen ti panagecararag ni Samuel. Ni Samuel agocom cadagiti Israelitas.

7 Ket dagiti tattao a taga Cariat-jarim immayda, ket innalada nga insang-at di lacasa ni Jehova, ket isut' inserreda iti balay ni Abinadab idi turod, ket sinantificarna ni Eleazar nga anaona a lalaki a mangaywan iti lacasa ni Jehova.

2 Ket naaramid, nanipud iti aldaw a ti lacasa nagtaeng idia y Cariat-jarim, a ti tiempo nagpaut idi; ta isut' duapulo a tawen idi: ket amin a balay ti Israel nagasug ken Jehova.

3 Ket ni Samuel nagsao iti amin a balay ti Israel, a kinunana, No dacayo agsublicayo ken Jehova iti isu-amin a pusoyo, iwacsiyo ngarud dagiti sabsabali a didios, ken ni Astarot manipud iti tengngayo, ket iturongyo dagiti pusoyo ken Jehova, ket agservicayo kencuana laeng; ket isu isalacacayto iti ima dagiti Filisteos.

4 Idin dagiti annac ti Israel inwacsida dagiti Baales ken ni Astarot, ket nagservi-da laeng ken Jehova.

5 Ket ni Samuel kinunana, Urnongenyo amin nga Israel idia y Maspas, ket siac agcararagacto ken Jehova ti maipaay cadacayo.

6 Ket isuda naguornongda idia y Maspas, ket nagsacdoda iti danum, ket isut' imbucocda iti sangoy ni Jehova, ket nagayunarda iti daydi nga aldaw, ket kinunada idia y, Dacami nagbasolcami iti maicaniwas ken Jehova. Ket ni Samuel inocomanna dagiti annac ti Israel idia y Maspas.

7 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a dagiti annac ti Israel naurnongda idia y Maspas, dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda a maibusor iti Israel. Ket idi a dagiti annac ti Israel isut' nangegda, isuda nagbutengda idi maipapan cadagiti Filisteos.

8 Ket dagiti annac ti Israel kinunada ken Samuel, Dica sumardeng ala nga uma-

wag ken Jehova a Diostayo gapu cada-cami, tapno isut' isalacacayto iti ima dagiti Filisteos.

9 Ket ni Samuel nangala iti maysa a cordero nga agsuso, ket isut' indatagna a maysa a sibubukel a daton a mapuuran ken Jehova: ket ni Samuel nagpuccaw ken Jehova gapu iti Israel; ket ni Jehova simmungbat kencuana.

10 Ket idi a ni Samuel idatdatagna idi ti daton a mapuuran, dagiti Filisteos immasidegda a manggubat a maibusor iti Israel; ngem ni Jehova naggorrood iti natbag a gorrood iti daydi nga aldaw iti rabaw dagiti Filisteos, ket riniribucna ida; ket isuda napasagda iti sangoy ti Israel.

11 Ket dagiti lalaki ti Israel rimmuar-da iti Maspas, ket kinamatda dagiti Filisteos, ket kinabilda ida, agingga iti nactengda iti baba ti Betcar.

12 Idin ni Samuel nangala ti maysa a bato ket isut' insaadna iti nagbaetan ti Maspas ken Sen, ket ingaladna kencuana ti nagan nga Eben-ezer*, a kinunana, Aginggat' ditoy ti nangtulungan cadacami ni Jehova.

13 Iti casta dagiti Filisteos napa-rucmada, ket isuda saanda nga immay manen iti beddenge ti Israel: ket ti ima ni Jehova adda idi a maibusor cadagiti Filisteos iti isu-amin nga aldaw ni Samuel.

14 Ket dagiti ciudad nga innala idi dagiti Filisteos iti Israel naisublida iti Israel, manipud Accaron agingga met laenge iti Get; ket ti beddenge insalacan ti Israel iti ima dagiti Filisteos. Ket adda idi talna iti tengnga ti Israel ken dagiti Amorreo.

15 Ket ni Samuel inocomanna ti Israel cadagiti amin nga aldaw ti panagiagna.

16 Ket iti tinawentawen pinagsasaganadna a napanan ti Betel, ken Galgal, ken Maspas; ket isu inocomanna ti Israel isu-amin dagidiay a luglugar.

17 Ket isu nagsubli idia y Rama, ta idia y ti yan idi ti balayna ket idia y isu ti nagocomanna iti Israel: ket isu nangibangon idia y iti maysa nga altar ken Jehova.

*Eben-ezer: cayatna a saoen, *Ti bato ti panangtulong.*

Dagiti annac ni Samuel agocomda a sikhillo.
Dagiti Israelitas dawatenda ti maysa
n̄ga ari. Ni Samuel supiatenna
ida n̄gem anamōnganna ida
gapu iti panan̄guy-
uyotda.

8 Ket naaramid, idi a ni Samuel lacayen, n̄ga inaramidna dagiti annacna a lallaki n̄ga oc-ocom iti Israel.

2 Ket ti nagan ti inauna n̄ga anacna isut' idi ni Joel; ket ti nagan ti maicaddua, Abias: isuda idi dagiti oc-ocom idia Beer-seba.

3 Ket dagiti annacna saanda idi a magna cadagiti daldalanna, no di ket simmiasida a siaannurot iti kinaagum, ket nagalada cadagiti pannococ, ket kinilloda ti kinajusticia.

4 Idin dagiti isu-amin a lallacay ti Israel naguornōngda a nagtitipon, ket immayda ken Samuel idia Rama;

5 ket isuda kinunada kencuana, Adtoy sica lacaycan, ket dagiti annacno a lallaki dida magna cadagiti daldalanmo: ita mangaramideca cadacam ti maysa n̄ga ari a mangocom cadacam a cas cadagiti amin a nacion.

6 N̄gem ti banag di nacaay-ayo ken Samuel, idi n̄ga isuda kinunada, Icannacam iti maysa n̄ga ari a mangocom cadacami. Ket ni Samuel nagcararag ken Jehova.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Ipan̄gagmo ti timec ti ili iti amin a cunada kenca; ta isuda didaca inumsi, no di ket siac ti inumsida tapno saanac coma n̄ga agari cadacuada.

8 Cas mayannurot iti amin n̄ga araramid n̄ga inaramidda nanipud iti aldaw a panan̄gaonco cadacuada idia Egipto agin̄ga met laeng itoy n̄ga aldaw, iti daydiay n̄ga nan̄gidianda caniac, ket nagservida cadagiti sabsabali a didios, iti casta aramidenda met kenca.

9 Ita n̄garud ipan̄gagmo ti timecda: n̄gem sica isupiatmonto a sidadaeg unay cadacuada, ket ipalawagmonto cadacuada ti wagas ti ari n̄ga agarinto cadacuada.

10 Ket ni Samuel imbaganna dagiti amin a sao ni Jehova iti ili a nagdawat kencuana iti maysa n̄ga ari.

11 Ket isu kinunana, Daytoy isunto ti wagas ti ari n̄ga agarinto cadacayo: isu alaennanto dagiti annacyo a lallaki, ket dutocannanto ida kencuana, a maipaay cadagiti lugluganna, ken tapno isuda dagiti

tattaona n̄ga agcabayo; ket isuda agtaraydanto iti san̄go dagiti lugluganna;

12 ket isu dutocannanto ida kencuana a maipaay a capcapitan dagiti rinibu, ken capcapitan dagiti linimapulo; ket *isu isa-* *adnanto ti dadduma n̄ga* agarado iti dagana, ken agani iti panaganina, ket aramidenna n̄ga araruatenna iti gubat, ken araruaten dagiti lugluganna.

13 Ket isu alaennanto dagiti annacyo a babbai tapno isuda dagiti agararamid iti bangbanglo, ken tapno isuda dagiti aglutluto, ken tapno isuda dagiti agtintinapay.

14 Ket isu alaennanto dagiti taltalonyo, ken dagiti cauvasanyo, ken dagiti caolivaanyo, a dagiti met laeng casayaatan unay cadacuada, ket itednanto ida cadagiti adipenna.

15 Ket isu alaennanto ti pagecapulo dagiti bucbukelyo, ken ti cauvasanyo, ket itednanto cadagiti pagturayenna, ken cadagiti adipenna.

16 Ket isu alaennanto dagiti adipenyo a lallaki ken dagiti adipenyo a babbai, ken dagiti cataeran n̄ga agtutuboyo a lallaki, ken dagiti asnoyo, ket icabilnanto ida iti trabajona.

17 Isu alaennanto ti apagecapulo dagiti arbanyo: ket dacayto dagiti adipenna.

18 Ket dacayo umkiscayto iti daydiay n̄ga aldaw a gapu iti ariyo a piniliyo cadacayo; ket ni Jehova dinto sumungbat cadacayo iti daydiay n̄ga aldaw.

19 N̄gem ti ili dina kinayat a impan̄gag ti timec ni Samuel; ket kinunada, Saan; no di ket dacami cayatmi ti maysa n̄ga ari n̄ga agturay cadacami,

20 tapno dacami met agbalincami a cas cadagiti amin a nacion, ken tapno ti arimi ocomennacami coma, ken rumuar coma iti san̄gomi, ken makibacal cadagiti gubatmi.

21 Ket ni Samuel dinengngegna amin dagiti sao ti ili, ket inulitna ida cadagiti lapayag ni Jehova.

22 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Ipan̄gagmo ti timecda, ket yaramidam ida iti maysa n̄ga ari. Ket ni Samuel kinunana cadagiti tattao ti Israel, Mapancayo tunggal tao iti ciudadna.

Ni Saul birukenna dagiti asno ni amana.

Mapan agsaludsod ken Samuel.

Makicaan ken makisao ken
ni Samuel.

9 Adda idi maysa a lalaki ti Benjamin, a ti naganna isu idi ni Cis, n̄ga anac a

lalaki ni Abiel, n̄ga anac a lalaki ni Seor, n̄ga anac a lalaki ni Becorat, n̄ga anac a lalaki ni Apias, n̄ga anac a lalaki ti maysa a Benjamita, maysa a lalaki a mannacabalin ken maingē.

2 Ket isu addaan idi iti maysa n̄ga anac a lalaki, a ti naganna isu idi ni Saul, a maysa a lalaki n̄ga agtutubo ken maysa a nataer : ket awan idi ti lalaki n̄ga agtutubo a natataer n̄gem isu iti tengn̄ga dagiti annac ti Israel : manipud iti abagana ken agpan̄gato nataytayag idi n̄gem iti uray asinoman ti ili.

3 Ket dagiti asno ni amana a Cis napucawda idi. Ket ni Cis kinunana ken Saul n̄ga anacna a lalaki, Mangalaca itatta iti maysa cadagiti adipen ti cacuyogmo, ket tumacderca, ket inca biruken dagiti asno.

4 Ket isu linasatna ti caturodan ti Efrain, ket linasatna ti daga ti Salisa, n̄gem dida ida nabirucan : idin linasatda ti daga ti Salim, ket idiaiy awanda met idi : ket isu limmasat iti daga dagiti Benjamitas, n̄gem dida ida nabirucan.

5 Idi n̄ga immayda iti daga ti Sup, ni Saul kinunana iti adipenna n̄ga adda idi kencuana, Umayca, ket agsublita coma, di la ket ta ni amac baybay-anna ti panangaluardna cadagiti asno, ket isu mapadagnagto unay a gapu cadata.

6 Ket isu kinunana kencuana, Adtoy ita, adda iti daytoy a ciudad maysa a lalaki ti Dios, ket isut' maysa a lalaki a nacagunod iti dayaw ; isu-amim a cunana maaramid a di bumurong : ita inta coma idiaiy ; nalabit a mabalinna n̄ga ibaga cadata ti maipapan ti pagnaani isu n̄ga papananta coma.

7 Idin kinuna ni Saul iti adipenna, N̄gem, adtoy, no inta, ¿ania ti yegta iti lalaki? ta ti tinapay nadadaelen cadagiti alicamenta, ket awan ti s̄agut a yegta iti lalaki ti Dios ; ¿ania ti adda cadata?

8 Ket ti adipen simmungbat manen ken Saul, ket kinuna, Adtoy, adda iti imac ti apagcapat ti maysa a siclo ti pirac : daydiay itedconto iti lalaki ti Dios, tapno ibagana cadata ti dalanta.

9 (Idi ugma iti Israel, no maysa a tao mapan idi agsaulsod iti Dios, castoy ti kinunana, Umaycayo ket intay coma iti macakita iti masacbayan ; ta isu n̄ga adda ita a magaladán iti Mammadto nagaladán idi ugma iti Macakita iti masacbayan.)

10 Idin kinuna ni Saul idi adipenna, Naimbag ti cunam ; umayca, inta coma.

Iti casta napanda iti ciudad n̄ga yan idi ti lalaki ti Dios.

11 Idi a sumangsang-atda iti sang-atan n̄ga agpa-ciudad, isuda nasaracanda dagiti babbalasang a rumrumuarda a mapan sumacdo idi danum, ket kinunada cada-cuada, ¿Adda ditoy ti macakita iti masacbayan?

12 Ket isuda sinungbatanda ida, ket kinunada, Adda ; adtoy, adda iti sangom : agdarásca ita, ta isu umay ita n̄ga aldaw iti ciudad ; ta dagiti tattao addaanda iti maysa a sacrificio ita n̄ga aldaw iti nangato a disso.

13 Apaman a dumtengca iti ciudad, dágus a masaracanyonto, iti sacbay ti yulina iti nangato a disso a mangán ; ta dagiti tattao didanto mangán agingga iti di umay, agsipud ta isu ti mangbendicion iti sacrificio ; ket sadanto mangán dagidiaiy a maawis. Ita n̄garud sumang-atcayo ; ta iti daytoy a tiempo isut' masaracanyonto.

14 Ket simmang-atda iti ciudad ; ket idi a nacagtengda iti uneg ti ciudad, adtoy, ni Samuel rimmuar n̄ga agturong cada-cuada, tapno umuli iti nangato a disso.

15 Ni Jehova impaltiingna ken Samuel iti maysa n̄ga aldaw iti sacbay ti yaay ni Saul, a kinunana,

16 Inton bigat iti daytoy met laeng n̄ga horas ibaonconto kenca ti maysa a lalaki a naggapu iti daga ti Benjamin, ket sica isut' pulotanto tapno isu ti palungo iti ilic n̄ga Israel ; ket isu isalacannanto ti ilic iti ima dagiti Filisteos : ta siac nakitac ti ilic, agsipud ta ti ickisda immay caniac.

17 Ket idi a ni Samuel nakitana ni Saul, ni Jehova kinunana kencuana, ¿Adtoy, ti lalaki isu n̄ga insaoc idi kenca ! Daytoy met laeng ti addaanto iti panangituray iti ilic.

18 Idin ni Saul dimmenna ken Samuel idi ruangan, ket kinunana, Ibagam caniac, dawatec kenca, no sadino ti yan ti balay ti macakita iti masacbayan.

19 Ket ni Samuel simmungbat ken Saul, ket kinunana, Siac ti macakita iti masacbayan ; umulica iti sangoc iti nangato a disso, ta dacayo makicaancayto caniac itoy n̄ga aldaw : ket iti bigat palubosancanto a mapan, ket iti saoceto kenca amin n̄ga adda ita pusom.

20 Ket iti maipapan cadagiti asnom a napucawda idi maicatlo n̄ga aldaw a nalabas, dica isaad ta panunutmo cada-cuada ; ta nasaracandan. ¿Ket iti asino ti

pacaipaayan ti amin a macalicaguman iti Israel? Saan aya a maipaay kenca, ken iti amin a balay ni amam?

21 Ket ni Saul simmungbat ket kinunana, Saan aya a siac ti maysa a Benjamita, iti cababassitan cadagiti caputotan ti Israel? ¿Ket ti familiac ti cababassitan dagiti amin a famfamilia ti caputotan ni Benjamin? Apayapay n̄garud a saodem caniac iti castoy?

22 Ket ni Samuel innalana da Saul ken ti adipenna, ket inserreca ida idi laem, ket pinagtugawna ida idi lugar a can̄gatoan cadagidi a naawis, n̄ga isuda idi iti agtallopulo a tattao.

23 Ket ni Samuel kinunana iti aglutluto, Yegmo ti apág n̄ga intedco kenca isu n̄ga kinunac kenca, Isut' isaadmo iti dennam.

24 Ket di aglutluto innalana ti luppo, ken daydi n̄ga adda iti rabawna, ket isut' insaadna iti san̄go ni Saul. Ket ni Samuel kinunana, ¡Adtoy, daydi a naidulin! isut' isaadmo iti san̄gom ket canem; agsipud ta iti nadutocan a tiempo isut' naidulin a maipaay kenca, ta kinunac, Siac nagawisac idi cadagiti tattao. Iti casta ni Saul nakipangan ken Samuel iti daydi n̄ga aldaw.

25 Ket idi immulogda a naggapu iti nangato a disso iti ciudad, isu nakisarita ken Saul idi toctoc ti balay.

26 Ket isuda bimman̄gonda a nasapa: ket naaramid idi dandani agbannawag, a ni Samuel inayabanna ni Saul idi toctoc ti balay, a kinunana, Bumangonca, ta papa-nawenca. Ket ni Saul bimman̄gon, ket isuda rimmuarda a dua, isu ken ni Samuel.

27 Idi a sumalsalogda iti pungto ti ciudad, ni Samuel kinunana ken Saul, Paunaem cadata ta adipen (ket isu immuna), n̄gem sica agurayca n̄ga umuna, tapno ipan̄gecco kenca ti sao ti Dios.

Ni Samuel pulotanna ni Saul tapno agari, ket bilinenna. Ni Saul agpadto. Dagiti saludsod ti ulitegna. Mapili iti panag-giginnasan̄gasat idia y Maspá.

10 Idin ni Samuel innalana di frasquita ti lana, ket isut' imbucocna iti rabaw ti olona, ket isut' inagcanna, ket kinunana, Saan aya a ti panangpulo ni Jehova kenca ti pagpan̄guloam iti tawidna?

2 Inton macapanawca caniac itoy n̄ga aldaw, isunton ti pannacasaracmo cadagiti dua a tattao iti denna ti tanem ni Raquel, iti bedden̄g ti Benjamin idia y Salesa; ket

isuda saeondanto kenca, Dagiti asno a napanmo biniruc nasaracandan; ket, adtoy, ni amam binaybay-anna ti panagaywan cadagiti asno, ket adda a sidadanag gapu cadacayo, a cunana, ¿anianto ti aramidec a gapu iti anacco a lalaki?

3 Isunton ti ipapanmo manipud sadiay, ket sica umaycanto iti roble ti Tabor ket idia y sabtendacanto dagiti tallo a lalaki a sumang-at iti Dios idia y Betel, a ti maysa mangicuyog cadagiti tallo n̄ga urbon a calding, ket ti maysa mangicuyog cadagiti tallo a bukel a tinapay, ket ti maysa mangicuyog iti sangasupot a lalat n̄ga arac:

4 ket cablaawandacanto, ket itdendanto kenca dagiti dua a bukel a tinapay, a sica awatemto iti imada.

5 Calpasan daydiay sica umaycanto iti turod ti Dios, isu n̄ga yan ti buyot n̄ga agaywan dagiti Filisteos: ket maaramidto, n̄ga intono macadatengca idia y iti ciudad, a sica masaracanto ti maysa a pan̄gen dagiti mammadto n̄ga agsalog manipud iti nangato a disso agraman maysa a salterio, ken maysa n̄ga adufe, ken maysa a flauta, ken maysa n̄ga arpa, iti sangoda; ket isuda agpadpadtodanto:

6 ket ti Espiritu ni Jehova umayto a sipipigsa unay kenca, ket sica makipagpadtocanto cadacuada, ket mabalbaliwancanto iti sabali a lalaki.

7 Ket maaramidto intono dagitoy a pagilasinan umayda kenca a sica aramidemto cas ti iservinto kenca ti pannacai-paayna; ta ti Dios adda kenca.

8 Ket sica sumalogcanto iti san̄goanac aginḡgat' Galgal; ket adtoy, siac sumalgactog aginḡga kenca, a mangidaton cadagiti datdaton a mapuran, ken agidatag cadagiti sacrificio dagiti daton ti cappia: agtactaccanto iti pito n̄ga aldaw, aginḡgat' yaayco kenca, ket ipan̄rangarango kenca no ania ti aramidemto.

9 Ket casta idi, n̄ga, idi a intallicudna ti bucotna ken ni Samuel, ti Dios isut' iniccanna iti sabali a puso: ket isu-amin dagidia y a pagilasinan naaramidda iti daydi n̄ga aldaw.

10 Ket idi n̄ga isuda immayda nanipud idia y aginḡga iti turod, adtoy, ti maysa a pan̄gen dagiti mammadto simmabet kencuana; ket ti Espiritu ti Dios immápay a sipipigsa kencuana, ket isu nagpadto iti tengngada.

11 Ket naaramid, n̄ga amin a nacaammo kencuana idi unana a tiempo nakitada

n̄ga, adtoy isu makipagpadto idi cadagiti mammadto, idin ti ili kinunana ti maysa ken maysa, ¿Ania daytoy n̄ga immay iti anac a lalaki ni Cis? ¿Ni Saul adda met aya iti tengnga dagiti mammadto?

12 Ket maysa iti daydi met laeng a lugar simmungbat ket kinunana, ¿Ket asino aya ti amada? Gapuna a nagbalin ti maysa a proverbio, ¿Ni Saul adda met aya iti tengnga dagiti mammadto?

13 Ket idi n̄ga isu nagibusna ti panagpadto, immay iti disso a nangato.

14 Ket ti uliteg ni Saul kinunana kencuana ken iti adipenna, ¿Sadino aya ti napananyo? Ket isu kinunana, Napan-cam nagsapul cadagiti asno; ket idi a nakitami n̄ga isuda saanda idi a mabirucan, immaycami ken Samuel.

15 Ket ti uliteg ni Saul kinunana, Ibagam caniac, dawatec kenca, no ania ti kinuna ni Samuel kenca.

16 Ket ni Saul kinunana ken ulitegna, Imbagana cadacami a nalawag a dagiti asno nabirucanda idi. Ngem maipapan iti panggep ti pagarian, n̄ga insao idi ni Samuel, isu saanna n̄ga imbaga kencuana.

17 Ket ni Samuel inayabanna ti ili a natipon ken Jehova idia Maspa;

18 ket isu kinunana cadagiti annac ti Israel, Castoy ti saoen ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac inaonco ti Israel sadi Egipto, ket insalacancayo iti ima dagiti Egipcios, ken iti ima dagiti amin a pagpagarian a namarigat cadacayo:

19 ngem dacayo iwacsiyo ita n̄ga aldaw ti Diosyo, a mangisalacan cadacayo cadagiti amin a pacarigatanyo ken pacapaldanganyo; ket dacayo kinunayo kencuana, Saan, no di ket mangisaadca iti maysa n̄ga ari cadacami. Ita n̄garud agparangcayo iti san̄go ni Jehova iti putonputoty, ken cadagiti rinibribuyo.

20 Iti casta ni Samuel inyasidegna amin a caputotan ti Israel, ket ti caputotan ni Benjamin naala idi.

21 Ket isu inyasidegna ti caputotan ni Benjamin cadagiti finamfamilia cadacuada; ket ti familia dagiti Matritas naala idi; ket ni Saul n̄ga anac a lalaki ni Cis naala idi: ket idi n̄ga isut' sapulenda, isu saan idi a nasaracan.

22 Gapuna isuda nagsaludsudda manen ken Jehova, Adda pay laeng maysa a lalaki n̄ga umay ditoy? Ket ni Jehova simmungbat, Adtoy, isu naglemmeng' iti tengnga dagiti gargaret.

23 Ket isuda nagtarayda ket isut' innalada idia; ket idi n̄ga isu nagtaeder iti tengnga ti ili, isu nataytayag ngem iti uray asino ti ili manipud abaganna ken agpangato.

24 Ket ni Samuel kinunana iti amin n̄ga ili, ¿Kitaenyo daydiay a ni Jehova pinilina, n̄ga awan ti maysa a cas kencuana iti amin n̄ga ili? Ket amin n̄ga ili nagpuccaw, ket kinunana. Agbiag coma a manayon ti ari.

25 Idin ni Samuel imbagana iti ili ti wagas ti pagarian, ket insuratna iti maysa a libro, ket isut' indissona iti san̄go ni Jehova. Ket ni Samuel pinagawidna ti amin n̄ga ili, tunggal tao iti balayna.

26 Ket ni Saul napan met iti balayna idia Gabaa; ket idia napan a kimmuyog kencuana ti buyot, a ti pusoda tinignay ti Dios.

27 Ngem dagiti dadduma a tattao a dakes kinunada, ¿Casanonto ti panangisalacan cadacayo daytoy a lalaki? Ket isuda isut' linalaisda, ket isut' dida inyegan ti sagut. Ngem isu sinalimetmetanna ti talnana.

Ni Naas n̄ga Ammonita layatanna ti Jabes-galaad. Ni Saul parmekenna dagiti Ammonitas. Pannacapabaro ti pagarian.

11 Idin ni Naas n̄ga Ammonita simmang-at, ket nagpacarso a maibusor iti Jabes-galaad: ket amin a tattao ti Jabes kinunada ken Naas, Mangaramidca cadacami iti maysa a tulag, ket agservicamto kenca.

2 Ket ni Naas n̄ga Ammonita kinunana cadacuada, Iti castoy ti panangaramidco kencuana cadacayo, n̄ga amin dagiti matayo a makincanawan masuatda; ket isut' isaadconto a maysa a pacababainan ti amin n̄ga Israel.

3 Ket dagiti lallacay ti Jabes kinunada kencuana, Iccannacam iti pito n̄ga aldaw a paway-way, tapno mangibaoncami coma cadagiti babonen agingga cadagiti amin a bedden̄g ti Israel; ket iti casta, no awanto ti mangisalacan cadacami, rumurarcamto kenca.

4 Idin immay dagiti babaonen iti Gabaa ni Saul, ket insaoda dagitoy a sao cadagiti lapayag ti ili; ket amin n̄ga ili inngatona ti timecna, ket nagsangitda.

5 Ket, adtoy, ni Saul immay a sumarsaruno cadagiti bacbaca a naggapu itu

away; ket ni Saul kinunana, ¿Ania ti ut-nten ti ili n̄ga agsan̄gida? Ket isuda imbagada kencuana dagiti sao dagiti tattao ti Jabes.

6 Ket ti Espiritu ti Dios immapay a sipipigsa iti rabaw ni Saul idi a nang-n̄gna dagitoy a sao, ket ti pun̄gotna simged idi a casta unay.

7 Ket isu nangala iti san̄gapis a baca, ket rinañcayna, ket imbaonna ida cadagiti amin a bedden̄g ti Israel iti ima dagiti nabaon, a kinunana, Uray asinoman a di umay sumurot cada Saul ken ni Samuel, castoy ti maaramid cadagiti bacbacana. Ket ti panagbuten̄g ken Jehova nagtinnag iti ili, ket isuda rimuarda a cas maymaysa a lalaki.

8 Ket isu binilangna ida idiay Bezes; ket dagiti annac ti Israel tallo a gasut a ribuda idi, ket dagiti lallaki ti Juda tallopulo a ribuda.

9 Ket isuda kinunada cadagiti nabaon n̄ga immay idi, Castoy ti saonyonto cadagiti tattao ti Jabes-galaad, Intono bigat, iti horas ti ipupodot ti init, addaancayto iti pannacaisalacan. Ket dagiti nabaon immayda ket imbagada cadagiti tattao ti Jabes; ket isuda naragsacda idi.

10 Gapuna a dagiti tattao ti Jabes kinunada, Inton bigat rumuarcaminto cadacayo, ket aramidenyonto cadacami ti isu-amin n̄ga ipagarupyo a naimbag cadacayo.

11 Ket casta idi iti bigat, a ni Saul incabilna dagiti tattao iti nagcatlo cabuyotan; ket immayda iti tengnga ti pacarso iti panagbantay iti bigat, ket kinabilda dagiti Ammonitas agingga iti capudot ti aldaw: ket naaramid, a dagidiay a natda nawarawarada, iti casta n̄ga awan idi ti dua cadacuada a nabaybay-an a nagtipon.

12 Ket ti ili kinunana ken Samuel, Asino ti nagecuna, Ni Saul agarinto aya cadatayo? alaenyo dagiti tattao, tapno papatayenmi ida.

13 Ket ni Saul kinunana, Awanto ti uray maysa a tao a mapapatay itoy n̄ga aldaw; ta ita n̄ga aldaw nagaramid ni Jehova ti pannacaisalacan iti Israel.

14 Idin kinuna ni Samuel iti ili, Umaycayo, ket intay coma idiay Galgal, ket pabaroentayo ti pagarian idiay.

15 Ket amin n̄ga ili napan idiay Galgal; ket idiay indatonda dagiti sacrificio dagiti daton ti cappia iti sangō ni Jehova;

ket idiay ni Saul ken amin a tattao nagragragsacda iti casta unay.

Ti nadaeg a bitla ni Samuel iti Israel.

12 Ket ni Samuel kinunana iti amin n̄ga Israel, Adtoy, nangegco ti timecyo iti isu-amin daydi a nagecunaanyo caniac, ket nangaramidac iti ari cadacayo.

2 Ket ita, adtoy, magna ti ari iti sangoyo; ket siac lacayacon ken ubananacon; ket, adtoy, dagiti annacco a lallaki addada cadacayo: ket siac nagnaac iti sangoyo nanipud kinaubingco agingga itoy n̄ga aldaw.

3 Adtoyac: manacsicayo iti maibusor caniac iti sangō ni Jehova, ken iti sangō ti pinulotanna: ¿innalac aya ti baca ti uray asinoman? ¿weno innalac aya ti asno ti uray asinoman? ¿weno asino ti sinuitico idi? ¿asino ti pinarigatco idi? ¿weno iti ima ti asino ti nangalaac ti panocsoc isu a nangbulsecac cadagiti matac? ket isuntot' isublik cadacayo.

4 Ket isuda kinunada, Sica dinacam sinuitic, weno pinarparigatnacami, dica nangala ti uray aniaman iti ima ti asinoman a tao.

5 Isu kinunana cadacuada, Ni Jehova isut' sacsi a maibusor cadacayo, ket ti pinulotanna isut' sacsi itoy n̄ga aldaw, a dacayo dicay nacasarac iti uray aniaman iti imac. Ket isuda kinunada, Isut' sacsi.

6 Ket ni Samuel kinunana iti amin n̄ga ili. Isu ni Jehova ti nangtudnḡ idi cada Moises ken Aaron, ket inaonna dagiti ammayo iti daga n̄ga Egipto.

7 Ita n̄garud agtadercayo a sinulimec, tapno ibitlac coma cadacayo iti sangō ni Jehova iti maipapan cadagiti amin a nalin-teg a gapuanan ni Jehova, n̄ga inaramidna cadacayo, ken cadagiti ammayo.

8 Idi ni Jacob immay iti Egipto, ken idi n̄ga immawag dagiti ammayo ken Jehova, idin imbaon ni Jehova da Moises ken Aaron, isuda a nangaon cadagidi ammayo sadi Egipto, ken pinagnaedna ida itoy a disso.

9 N̄gem linipatanda ni Jehova a Diosda; ket inlacona ida iti ima ni Sisera, a capitan ti buyot ni Asor, ken iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima ti ari ti Moab; ket nakigubatda a maibusor cadacuada.

10 Ket immawagda ken Jehova, ket kinunada, Dacami nagbasolcami, agsipud ta inidianmi ni Jehova, ket nagservicami cadagiti Baales ken ni Astarot: n̄gem ita

isalacannacami iti ima dagiti cabusormi, ket agservicamto kenca.

11 Ket ni Jehova imbaonna da Jerubaal, ken Badan, ken Jefe, ken Samuel, ket insalacannacayo iti ima dagiti cabusor-yo iti tunggal sikigan; ket nagnaedcayo a sitatalged.

12 Ket idi nakitayo ni Naas nga ari dagiti annac ni Ammon nga immay a maibusor cadacayo, dacayo kinunana caniac, Saan, no di ket maysa nga ari ti agarinto cadacami; idinto a ni Jehova a Diosyo isu idi ti ariyo.

13 Gapuna ita adtoy ti ari a piniliyo, ken isu a dinawatyo: ket, adtoy, ni Jehova nangisaad iti maysa nga ari cadacayo.

14 No agbutengcayonto ken Jehova, ken agservicayonto kencuana, ken ipangagyon-to ti timecna, ket dicay sumungit a maicanias iti bilin ni Jehova, ket dacayo ken ti ari met nga agari cadacayo padapadacayo a sumurot ken Jehova a Diosyo, naimbag:

15 Ngem no dicayto ipangag ti timec ni Jehova, no di ket surungitcayto a maibusor iti bilin ni Jehova, iti casta bumusorto cadacayo ti ima ni Jehova, cas maibusor idi cadagidi ammayo.

16 Gapuna ita nga agtadercayo a siuulimec ket kitaenyo daytoy dackel a banag, nga aramidento ni Jehova iti sangō dagiti matayo.

17 ¿Saan aya a panagaani iti trigo ita nga aldaw? Umawagacto ken Jehova, tapno ibaonna coma ti gorrood ken tudo; ket ammoenyonto ken kitaenyonto a ti kinadangkesyo dackel, isu nga inaramidyo iti imatang ni Jehova, iti panagdawatyo iti maysa nga ari.

18 Iti casta ni Samuel immawag ken Jehova; ket ni Jehova imbaonna ti gorrood ken tudo iti daydi nga aldaw: ket amin nga ili nagbuteng' iti casta unay ken Jehova ken ni Samuel.

19 Ket amin nga ili kinunana ken Samuel, Agcararagca iti maipaay cadagiti adipenmo ken Jehova a Diosmo, tapno dicam matay; ta inayonmi cadagiti bas-basolmi daytoy a dakes, ti panagdawatmi ti maipaay cadacami iti maysa nga ari.

20 Ket ni Samuel kinunana iti ili, Dicay agbuteng: pudno unay nga inaramidyo amin daytoy a dakes; nupay casta dicay sumiasi iti isusurot ken Jehova, no di ket agservicayo kencuana iti amin a pusoyo:

21 ket dicay sumiasi; ta isunton ti ipapanyo isusurot cadagiti ubbaw a banag a

dida macagunguna wenna macaisalacan, ta isuda ubbawda.

22 Ta ni Jehova dinanto idian ti ilina gapu iti dackel a naganna, agsipud ta isu ti nacaay-ayo ken Jehova ti panangaramidna cadacayo nga ili kencuana met laeng.

23 Maysa pay no maipapan caniac, umadayu coma caniac ti panagbasolco coma iti maibusor ken Jehova iti panagsardenço nga agcararag' iti maipaay cadacayo: no di ket isurocayto iti naimbag ken iti nalinteg a dalan.

24 Isuna laeng nga agbutengcayo ken Jehova, ken agservicayo kencuana iti kinapudno agraman amin a pusoyo: ta panunoteny no casano ti cadackel dagiti baubanag nga inaramidna gapu cadacayo.

25 Ngem no agaramidcayto pay laeng' iti kinadangkes, maibuscayto dacayo ken ti ariyo a padapada.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ni Saul idia Galgal. Isu agaramid a sima-mauyonḡ iti panagidatonna.

Ti casasaad dagiti Israelitas nga awan ti igamda.

13 Ni Saul nataengan idi iti tawen idi mangrugi nga agari; ket idi a nacapagari iti dua a tawen iti Israel,

2 ni Saul nangpili kencuana iti tallo ribu a lallaki ti Israel, ti dua ribu cada-cuada adda idi ken Saul idia Macmas, ken idia bantay ti Betel, ket dagiti sangaribu addada idi ken Jonatan idia Gabaa ti Benjamin ket ti natda ti ili isu imbaonna tunggal lallaki iti toldana.

3 Ket ni Jonatan kinabilna ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos nga addada idi idia Geba; ket dagiti Filisteos isut' nangegda. Ket ni Saul pinaginina ti tangguyob iti amin a daga, a kinunana Denggen coma dagiti Hebreo.

4 Ket amin nga Israel nangngegda a masasao a ni Saul kinabilna ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos, ken casta met a ti Israel isuda idi dagiti macarimon cadagiti Filisteos. Ket ti ili naurrong a nagtitipon a simmurot ken ni Saul idia Galgal.

5 Ket dagiti Filisteos nagigimongda a nagtitipon a makibacal iti Israel, tallopulo ribu a luglugan, ken innem a ribu a tattao a nagecabayo, ken tattao a casda la iti darat nga adda iti igid ti baybay iti

caadu : ket isuda simmauḡ-atda, ket nagpacarsoda idiaŷ Macmas, iti daya ti Bet-aven.

6 Idi a dagiti tattao ti Israel nakitada nḡa addada idi iti maysa a narigat a casasaad (ta ti ili nariribuc idi), idin ti ili naglemmenḡ cadagiti gucayab, ken samsamec, ken batbato, ken cadagiti socsocsoc, ken cadagiti bitbito.

7 Ket dadduma cadagiti Hebreo bim-malasiwda idi iti Jordan aginḡgat' daga ti Gad ken Galaad; nḡem ti maipapan ken Saul, isu adda pay laenḡ idi idiaŷ Galgal, ket amin nḡa ili sinmurot kencuana a sitatayegtegda.

8 Ket isu nagtactac iti pito nḡa aldaw, a cas mayabuloy iti nakednḡan a tiempo a ni Samuel *tinudinganna idi*: nḡem ni Samuel saan idi nḡa immay iti Galgal, ket ti ili nawarawara idi nanipud kencuana.

9 Ket ni Saul kinunana, Manḡyegcayo caniac ditoy iti daton a mapuuran, ken dagiti datdaton ti cappia. Ket isu indatagna ti daton a mapuuran.

10 Ket naaramid idi, nḡa apaman nḡa isu nagibusna ti pananḡidatagna ti daton a mapuuran, adtoy, ni Samuel immay idi; ket ni Saul rimmuar a simmabet kencuana, tapno isut' cablaawanna.

11 Ket ni Samuel kinunana, Ania ti inaramidmo? ket ni Saul kinunana, Agsipud ta nakitac a ti ili nawara idi nanipud caniac, ken sica dica immay cadagiti aldaw a natudingan, ket dagiti Filisteos naguummongda: idiaŷ Macmas;

12 gapuna kinunac, Ita dagiti Filisteos sumalogdanto caniac aginḡgat' Galgal, ket siac saannac a nagdawat iti caasi ni Jehova: siac napilitac nḡarud, ket indatageo ti daton a mapuuran.

13 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Nagaramideca a simmauyonḡ; sica dica inaywanan ti bilin ni Jehova a Diosmo, nḡa imbilinna kenca: ta ita ni Jehova pinasingkedanna coma ti pagariam iti Israel iti agnanayan.

14 Nḡem ita ti pagariam saanto nḡa aglayon: ni Jehova nanḡsapul kencuana iti maysa a lalaki a mayannurot iti pusona met laenḡ, ket ni Jehova isut' tinudinganna a pangulo iti ilina, agsipud ta sica dica inaywanan daydi nḡa imbilin kenca ni Jehova.

15 Ket ni Samuel timmacder ket simmanḡ-at nanipud Galgal aginḡgat' Gabaa ti Benjamin.

Ket ni Saul binilangna dagiti tattao nḡa

adda idi kencuana, nḡa aginnem a gasut a lallaki.

16 Ket ni Saul ken ni Jonatan nḡa anacna a lalaki, ken dagiti tattao nḡa adda idi cadacuada, nagtaenḡda idiaŷ Gabaa ti Benjamin: nḡem dagiti Filisteos nagpacarsoda idiaŷ Macmas.

17 Ket dagiti sumasamsam rimmuarda a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos a nagcatlo cabuyotan: ti maysa a cabuyotan nagsicco iti dalan nḡa agturonḡ idi Epra, aginḡga iti daga ti Sual.

18 Ket ti maysa sabali a cabuyotan nagsicco iti dalan nḡa agpa-Bet-oron; ket ti maysa a sabali a cabuyotan nagsicco iti dalan ti beddenḡ a tumannawag iti lobonḡ ti Seboim nḡa agturonḡ iti let-anḡ.

19 Saan idi a masaracan ti mammanday iti isu-amin a daga ti Israel; ta dagiti Filisteos kinunada, di la ket ta dagiti Hebreo manḡaramid cadacuada cadagiti campilan wenna gaygayanḡ:

20 nḡem amin dagiti Israelitas simmalogda cadagiti Filisteos tapno agas tunggal lalaki ti subbuca, ken ti pabengbenḡna, ken ti wasayna, ken ti gabionna;

21 nupay isuda addaanda idi iti maysa a garugad a maipaay cadagiti gabion, ken cadagiti pabengbenḡ, ken cadagiti carud-cud, ken cadagiti wasay, ket panḡisaadda cadagiti pagtugkie.

22 Iti casta naaramid idi aldaw ti gubat, nḡa awan idi ti campilan wenna gayanḡ a nasaracan iti ima ti uray asinoman cadagiti tattao nḡa adda idi ken Saul ken ni Jonatan; nḡem ken Saul ken ni Jonatan nḡa anacna a lalaki nasaracanda idi.

23 Ket ti buyot nḡa agaywan dagiti Filisteos rimmuarda iti banawanḡ ti Macmas.

Ti balligi ni Jonatan idiaŷ Macmas. Ti gubat idiaŷ Bet-aven. Ti pananḡisapata ni Saul, ken ti panaglabsinḡ ni Jonatan. Ni Jonatan makednḡan a matay nḡem dagiti tattao isut' ispalenaca.

14 Napasamac iti maysa nḡa aldaw, a ni Joanatan nḡa anac a lalaki ni Saul kinunana idi agtutubo a lalaki nḡa agawgawit cadagiti igamna, Umayca, ket umalatiwta coma iti buyot nḡa agbantay dagiti Filisteos, nḡa adda idiaŷ a banḡir. Nḡem dina imbaga ken amana.

2 Ket ni Saul agtaenḡ idi iti caadayuan a paset ti Gabaa iti sirec ti cayo a granado

n̄ga adda idiaŷ Magron : ket dagiti tattao n̄ga adda idi kencuana aginnem a gasut idi a lallaki ;

3 Ket ni Aquias, n̄ga anac a lalaki ni Aquitob, a casbsat a lalaki ni Icabod, n̄ga anac a lalaki ni Finees, n̄ga anac a lalaki ni Eli, a sacerdote ni Jehova idiaŷ Silo, agcawes idi iti maysa n̄ga efod. Ket dagiti tattao dida amammo idi a ni Jonatan napan.

4 Ket iti baet dagiti banawanḡ a sinapul idi ni Jonatan n̄ga umallatiwan iti buyot n̄ga agaywan dagiti Filisteos, adda idi maysa a gan̄gal a natirad iti maysa a ban̄gir, ken maysa a gan̄gal a natirad iti maysa a ban̄gir : ket ti nagan ti maysa isu idi ti Boses, ket ti nagan di sabali isu idi ti Sene.

5 Ti maysa a gan̄gal tumacder iti amianan iti san̄go ti Macmas, ket ti sabali iti abagatan iti san̄go ti Gabaa.

6 Ket ni Jonatan kinunana idi agtutubo a lalaki n̄ga agawawit cadagiti igamna. Umayca, ket umallatiwta coma iti buyot n̄ga agbantay dagitoy di nacugit : nalabit a ni Jehova agaramidto gapu cadata ; ta awan ti manglapped ken Jehova iti panangisalacanna iti pannacaaramat iti adu wenno bassit.

7 Ket ti agawawit cadagiti igamna kinunana kencuana, Aramidem amin n̄ga adda ita pusom : tumaliawca, adtoy, addaac kenca a siaannurot ita pusom.

8 Idin kinuna ni Jonatan, Adtoy, umallatiwtanto cadagiti tattao, ket agparangntanto cadacuada.

9 No saienda ti castoy cadata, Aguraycayo agingganat' yaaymi cadacayo ; iti casta agtadertanto a siiintec cadagiti yanta met laeng, ket ditanto sumang-at cadacuada.

10 N̄gem no saeodanto ti castoy, Sumang-atcayo cadacami, sumang-attanto ngarud ; ta ni Jehova inyawatna ida cadagiti imata : ket daytoy isunto ti pagilasinan cadata.

11 Ket isuda a dua a nagparangda iti buyot n̄ga agaywan dagiti Filisteos : ket dagiti Filisteos kinunada, Adtoy, dagiti Hebreo rumuarda cadagiti gucayab a naglemmenganda.

12 Ket dagiti tattao ti buyot n̄ga agbantay simmungbatda cada Jonatan ken di agawawit cadagiti igamna, ket kinunanda, Sumang-atcayo cadacami, ket iparangminto cadacayo ti maysa a banag. Ket ni Jonatan kinunana idi agawawit cadagiti

igamna, Sumang-atca iti licudac : ta ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Israel.

13 Ket ni Jonatan kimmalabca cadagiti im-imana ken sacsacana, ket di agawawit cadagiti igamna idi licudanna : ket isuda napasagda iti san̄go ni Jonatan : ket di agawawit cadagiti igamna patayenna idi ida iti licudanna.

14 Ket daydi immuna a panagppatay, n̄ga inaramid da Jonatan ken di agawawit cadagiti igamna, agduapulo idi a lallaki, iti uneg ti cas maysa a caguddua ti pagatiddagan ti maysa a gurit iti maysa n̄ga acre* ti daga.

15 Ket adda idi maysa a mamagtayegteg iti pacarso, idi away, ken iti tengnga ti amin dagiti tattao ; ti buyot n̄ga agbantay, ken dagiti sumasamsam, isuda met nagpigergerda ; ket ti daga nagkintayeg : iti casta adda idi naindaclan a panagpigerger.

16 Ket dagiti lallaki a pagwanzawanen ni Saul idiaŷ Gabaa ti Benjamin kimmitada ; ket, adtoy, a ti kinaada narunawda, ket isuda napanda ditoy ken idiaŷ.

17 Idin kinuna ni Saul cadagiti tattao n̄ga adda idi kencuana, Agbilangcayo ita, ket kitaenyo no asino ti napan a naggapu cadatayo. Ket idi a nacabilangda, adtoy, ni Jonatan ken ti agawawit cadagiti igamna awanda idi idiaŷ.

18 Ket ni Saul kinunana ken Aquias, Yegmo ditoy ti lacasa ti Dios. Ta ti lacasa ti Dios adda idi idiaŷ iti daydi a tiempo cadagiti annac ti Israel.

19 Ket naaramid iti bayat a ni Saul agsasao idi iti sacerdote, a di gulogulo n̄ga adda idi iti pacarso dagiti Filisteos nagtuloŷ idi ken rumaba idi : ket ni Saul kinunana idi sacerdote, Cucotem ta imam.

20 Ket ni Saul ken amin a tattao n̄ga adda idi kencuana a naururnongda, ket immayda iti gubat : ket, adtoy, ti campilan ti tunggal lalaki maibusor idi iti caduana, ket adda idi maysa a dackel a pannacari-ribuc.

21 Ita dagiti Hebreo n̄ga aúdada idi cadagiti Filisteos cas idi unana a tiempo, ket nakipagsang-atda cadacuada iti pacarso, a naggapu iti daga a naglawlaw, uray isuda met nagsubtida cadagiti Israelitas n̄ga adda idi ken ni Saul ken ni Jonatan.

22 Casta met dagiti isu-amin a lallaki ti Israel a naglemmenḡ idi iti caturodan

* Acre : dua n̄ga apagecalima ti maysa n̄ga hectarea.

ti Efraim, idi a nangegda a dagiti Filisteos nagtarayda. uray isuda kinunamatda met cadacuada a siliinget iti paggugubatan.

23 Iti casta ni Jehova insalacanna iti Israel iti daydi nga aldaw: ket ti bacal immallatiw idiay Bet-aven.

24 Ket dagiti tattao ti Israel napanigatda iti daydi nga aldaw; ta ni Saul insapatana ida, a kinunana, Mailunod ti lalaki a mang'an iti uray aniaman a taraon aginggat' rumabii, ket siac maibalesac cadagiti cabusorco. Iti casta awan cadagiti tattao ti nangraman iti taraon.

25 Ket amin nga ili immay iti bakir; ket adda idi diró iti rabaw ti daga.

26 Ket idi a dagiti tattao immayda idi iti bakir, adtoy, di diró agtedted: ngem awan ti lalaki a nangicabil iti imana iti ngiwatna; ta dagiti tattao nagbutengda idi iti sapata.

27 Ngem ni Jonatan dina nangeg idi ni amana incumitna dagiti tattao iti sapata: gapuna nga isu inyunnatna di murdong ti sarucod nga adda idi iti imana, ket isut' intanebna iti rára, ket incabilna iti ngiwatna; ket dagiti matána naglawagda.

28 Idin simmungbat ti maysa cadagiti tattao, ket kinunana, Ni amam incumitna iti nairut unay iti tattao ti maysa a sapata, a kinunana, Mailunod ti tao a mang'an iti taraon iti daytoy nga aldaw. Ket dagiti tattao napacsuyanda idi.

29 Idin ni Jonatan kinunana, Ni amac riribukenna ti daga: kitaem, dawatec cadacayo, no casano ti panaglawag dagiti matac, agsipud ta nangramanac iti sangcabassit itoy diró.

30 ¿Dinto ngarud adadda, no cas pagarigan dagiti tattao nanganda coma a siwawaya itoy nga aldaw iti samsam dagiti cabusorda a nasaracanda? ta ita awan ti dackel a panagpapatay iti tengnga dagiti Filisteos.

31 Ket kinabilda dagiti Filisteos iti daydi nga aldaw nanipud Macmas aginggat' Ajalon. Ket dagiti tattao napacsuyanda idi.

32 Ket dagiti tattao nagtarayda iti samsam, ken nangala iti carcarnero, ken bacbaca, ken ur-urbon dagiti baca, ket pinatayda ida iti daga; ket dagiti tattao kinnanda ida agraman dara.

33 Idin imbagada ken Saul, a kinunada, Adtoy dagiti tattao agbasolda iti maicanawas ken Jehova, iti daydiay a canenda agraman dara. Ket isu kinunana, Dacayo

nagaramidcayo a sililiput: mangituldicayo ti maysa a dackel a bato aginggat' caniac itoy nga aldaw.

34 Ket ni Saul kinunana, Agwarascayo iti tengnga dagiti tattao, ket cunayo cada-cuada, Yeg caniac ti tunggal tao ti bacana, ken tunggal tao ti carnerona, ket patayenyo ida ditoy, ken canenyo; ket dicay agbasol iti maibusor ken Jehova iti panunganyo agraman dara. Ket amin dagiti tattao incuyogna kencuana tunggal tao ti bacana idi a rabii, ket pinatayda ida idiay.

35 Ket ni Saul nangbangon iti maysa nga altar ken Jehova: isu met laeng ti immuna nga altar a binangonna ken Jehova.

36 Ket ni Saul kinunana, Sumalogtayo nga agsurot cadagiti Filisteos iti rabii, ket agsamsamtayo iti tengngada aginggat' aglawag ti bigat, ket ditay coma mangitidda ti uray maysa a tao cadacuada. Ket isuda kinunada, Aramidem ti uray aniaman a pagarupem a naimbag. Iti casta kinuna di sacerdote, Umadanitayo coma ditoy iti Dios.

37 Ket ni Saul nagsaludsud iti patigmaan ti Dios, ¿Sumalogacto nga agsurot cadagiti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti ima ti Israel? Ngem isu di simmungbat kencuana iti daydi nga aldaw.

38 Ket ni Saul kinunana, Umadanicayo ditoy, dacay amin a panguloen dagiti tattao; ket ammoenyo ken kitaenyo no sadinot' yan daytoy a basol itoy nga aldaw.

39 Ta, cas sibibiag ni Jehova, isu a mangisalacan iti Israel, nupay adda coma ken Jonatan nga anacco, isu pudno a matayto. Ngem awan idi ti maysa a tao iti tengnga dagiti amin a tattao ti simmungbat kencuana.

40 Idin kinunana iti amin nga Israel, Agyancayo iti maysa a bangir, ket siac ken ni Jonatan nga anacco agyancamto iti sabali a bangir. Ket dagiti tattao kinunada ken Saul, Aramidem ti pagarupem a naimbag.

41 Gapuna a ni Saul kinunana ken Jehova, a Dios ti Israel, Iparangarangmo ti nalinteg. Ket da Saul ken Jonatan nalada gapu iti gasat; ngem dagiti tattao nacalapsutda.

42 Ket ni Saul kinunana, Pagginnasangsatendacami siac ken ni Jonatan. Ket ni Jonatan naala idi.

43 Idin ni Saul kinunana ken Jonatan, Ibagam caniac no ania ti inaramidmo. Ket ni Jonatan imbagana kencuana ket kinunana, Siac pudno a rinamanac ti bassit a diró iti murdong ti sarucod nga adda idi iti imac; ket, adtoy, rebbangco ti matay.

44 Ket ni Saul kinunana, Ti Dios aramidenna a casta ken adadda pay met; ta mataycanto a di bumurong, Jonatan.

45 Ket dagiti tattao kinunada ken Saul, Matayto aya ni Jonatan, a nangaramid iti daytoy dackel a pannacaisalacan iti Israel? Adayu iti dayta: cas sibibiag ni Jehova, awanto ti maysa a buoc ti olona a matnag iti daga; ta isu nakipagaramid iti Dios itoy nga aldaw. Iti casta dagiti tattao sinalacnibanda ni Jonatan, nga isu di natay idi.

46 Idin ni Saul simmanḡ-at a naggapu iti panangsuretna cadagiti Filisteos; ket dagiti Filisteos napanda iti lugarda met laeng.

47 Idi a ni Saul naalana ti pagarian iti Israel, nakigubat a maicaniwac cadagiti amin a cabusorna iti tunggal sikigan, iti maibusor iti Moab, ken iti maibusor cadagiti annac ni Ammon, ken maibusor iti Edom, ken maibusor cadagiti ar-ari ti Soba, ken maibusor cadagiti Filisteos: ket uray sadino a papananna, incabilna ida iti dadakes.

48 Ket isu nagaramid a siingel, ket kinabilna dagiti Amalecitas, ket insalacanna ti Israel cadagiti ima dagidiay a nangsamsam cadacuada.

49 Ket dagiti annac a lallaki ni Saul isuda idi da Jonatan, ken Jesui, ken Melquisua; ket dagiti nagan dagiti dua nga annacna a babbai isuda idi dagitoy: ti nagan ti inauna Merob, ti nagan ti inaudi Micol:

50 ket ti nagan ti asawa ni Saul isu idi ni Aquinoam nga anac a babai ni Aquimaas. Ket ti nagan ti capitan dagiti buyotna isu idi ni Abner nga anac a lallaki ni Ner, nga uliteg ni Saul.

51 Ket ni Cis isu idi ti ama ni Saul; ket ni Ner nga ama ni Abner isut' anac idi ni Abiel.

52 Ket adda idi nacaro a gubat a maibusor cadagiti Filisteos cadagiti amin nga aldaw ni Saul: ket no nacakita idi ni Saul iti uray asino a napigsa a lallaki, wenna

uray asino a mainḡel a lallaki, isut' innalana kencuana.

Ni Jehova ibilinna ti panangcabil iti Amalec.

Ni Saul dina tungpalen ti isu-amin a maipapan iti Amalec. Ni Samuel tubngaremma ket ti Dios bay-bay-anna ni Saul. Ni Agag napapatay.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Ni Jehova imbaonnac idi a nangpulo kenca nga agari iti ilina, iti Israel: ita ngarud ipangagmo ti timec dagiti sao ni Jehova.

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buyot, Siac tinandaanac iti daydi nga inaramid ti Amalec iti Israel, no casano ti pinangisaadna ti bagina a maibusor kencuana iti dalan, idi simmanḡpet a naggapu iti Egipto.

3 Ita inca ket cabilem ti Amalec, ket dadaelem nga ikisap amin nga icutanna, ket dica isakit ida; no di ket patayem nga agpadpada ti lallaki ken babai, ubing ken agsuso, baca ken carnero, camello ken asno.

4 Ket ni Saul pinaayabanna dagiti tattao ket binilangna ida idiy Telaim, a dua gasut a ribu a magmagna, ken sangapulo a ribu a lallaki ti Juda.

5 Ket ni Saul immay iti ciudad ti Amalec, ket nagsaneb iti lobong.

6 Ket ni Saul imbagana cadagiti Cineo, Incayo, pumanawcayo, sumalogcayo manipud iti tengnga dagiti Amalecitas, di la ket ta siac maisangadaelcayo cadacuada; ta dacayo imparangyo ti kinaimbag cadagiti annac ti Israel, idi simmanḡ-atda a naggapu sadí Egipto. Iti casta dagiti Cineo pimmanawda nanipud iti tengnga dagiti Amalecitas.

7 Ket ni Saul kinabilna dagiti Amalecitas, manipud Hevilla iti dalan no mapanca idiy Sur, nga adda iti sangó ti Egipto.

8 Ket isu innalana ni Agag nga ari dagiti Amalecitas a sibibiag, ket dinadaelna nga inkisap ti amin nga ili iti tadem ti campilan.

9 Ngem ni Saul ken dagiti tattao insakitda ni Agag, ken ti casayaatan unay dagiti carnero ken baca, ken dagiti napalucmeg, ken dagiti cordero, ken amin a nasayaat idi, ket dida kinayat a dinadael nga inkisap ida: ngem isu-amin a nacasang ken narugit dinadaelda nga inkisap.

10 Idin immay ti sao ni Jehova ken Samuel, a kinunana,

11 Pagbabawiennac ti panangisaadco idi ken Saul nga agari; ta isu nagtuckiad manipud iti isusurotna caniac, ket dina tinunḡpal dagiti bilbilinco. Ket ni Samuel nagpungtot; ket immasug ken Jehova iti amin daydi a rabii.

12 Ket ni Samuel bimmanḡon iti masapa a mangsarac ken Saul iti bigat; ket naibaga ken Samuel, a nacuna, Ni Saul immay iti Carmelo, ket, adtoy, nangibangon kencuana iti maysa a monmon, ket nagsicco, ket nagna, ket simmalog agingḡat Galgal.

13 Ket ni Samuel immay ken Saul; ket ni Saul kinunana kencuana, Benditoca coma ken Jehova: tinunḡpalco ti bilin ni Jehova.

14 Ket ni Samuel kinunana, ¿Ania ti caipapanan nḡarud dagitoy a panaguguga dagiti carnero cadagiti lapayagco, ken ti panagem-emmao dagiti baca a mangḡeco?

15 Ket ni Saul kinunana, Innalada ida cadagiti Amalecitas: ta dagiti tattao insakitda ti casayaatan unay dagiti carnero ken dagiti baca, nga idaton ken Jehova a Diosmo; ket ti natda dinadaelmi nga inkisap.

16 Idin ni Samuel kinunana ken Saul, Agurayca, ket ibagacta kenca no ania ti kinuna caniac ni Jehova itoy a rabii. Ket isu kinunana kencuana, Agsaoca laeng.

17 Ket ni Samuel kinunana, Nupay sica bassitca idi iti imatangmo met laeng, saanca aya a naaramid nga olo dagiti caputotan ti Israel? Ket ni Jehova pinulotannaca nga agari iti Israel;

18 ket ni Jehova imbaonnaca iti maysa a pannagna, ket kinunana, Inca, ket dadaelem nga ikisap dagiti managbasol nga Amalecitas, ket gumubatca a maibusor cadacuada agingḡat maibusda.

19 Apayapay nḡarud a dica tinunḡpal ti timec ni Jehova, no di ket timmaravca a nagala iti samsam, ket inaramidmo daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova?

20 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Wen, nagtulnogac iti timec ni Jehova, ket nagnaac iti dalan a nangibaonan caniac ni Jehova, ket innalac ni Agag nga ari ti Amalec, ket dinadaelco nga inkisap dagiti Amalecitas.

21 Nḡem dagiti tattao innalada a nagapu iti samsam, dagiti carnero ken baca, a canḡronaan dagiti banbanag a naipaay,

tapno idatonda ken Jehova a Diosmo idia Galgal.

22 Ket ni Samuel kinunana, Addaan aya ni Jehova iti dackackel a ragsac cadagiti daton a mapuuran ken sacrificio, nḡem iti panagtulnog iti timec ni Jehova? Adtoy, ti panagtulnog naim-imbag nḡem iti sacrificio, ket panangipangag nḡem iti kinalucmeg dagiti carnero a lallaki.

23 Ta ti isusungit isut' cas iti basol a panangcuculam, ket ti kinapinḡet isut' cas panagrucbab cadagiti ladladawan ken didios. Agsipud ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, isu met binaybay-annaca manipud iti kinaarim.

24 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Siac nacabasolac, ta linabsingco ti bilin ni Jehova, ken dagiti saom, agsipud ta nagbutengac cadagiti tattao, ken nagtulnogac iti timecda.

25 Gapuna ita, dawatec kenca, pacawanem ti basolco, ket makipagsublica manen caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova.

26 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Diacta makipagsubli kenca; ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, ket ni Jehova binaybay-annaca manipud iti kinaarim iti Israel.

27 Ket idi a ni Samuel timmallicud a pumanaw, ni Saul kinapetna ti pingil ti lambonna, ket napigis.

28 Ket ni Samuel kinunana kencuana, Ni Jehova pinigisna ti pagarian ti Israel manipud kenca itoy nga aldaw, ket isut' intedna iti maysa a caarrobam, a naim-imbag nḡem sica.

29 Ken castamet ti Kinabileg ti Israel dinto agulbod ken dinto met agbabawi; ta isu saan a maysa a tao, tapno agbabawi coma.

30 Idin isu kinunana, Nacabasolac: nupay casta padayawannac coma ita: dawatec kenca, iti sanḡo dagiti lallacay ti ilic, ken iti sanḡo ti Israel, ket makipagsublica caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova a Diosmo.

31 Iti casta ni Samuel nakipagsubli manen ken Saul; ket ni Saul nagcararagac ken Jehova.

32 Iti casta kinuna ni Samuel, Yegyo caniac ditoy ni Agag nga ari dagiti Amalecitas. Ket ni Agag immay kencuana a siraragsac. Ket ni Agag kinunana, Awan duadua nalasat ti kinapait ni patay.

33 Ket ni Samuel kinunana, No casano

ti panangaramid idi ta campilanmo cadagiti babbai nga naawan annac, casta met ni inam maawanantot' anacna cadagiti babbai. Ket ni Samuel rinangcayna ni Agag iti sangō ni Jehova idia Galgal.

34 Idin ni Samuel napan idia Rama; ket ni Saul simmang-at iti balayna idia Gabaa ni Saul.

35 Ket ni Samuel saan nga immayen a kimmita ken Saul agingga iti aldaw ti ipapatayna; ta ni Samuel nagdungdungaw gapu ken Saul: ket ni Jehova nagbawī iti pinangaramidna ken Saul nga agari iti Israel.

Ni David mapulotan; mapili a mamagsac ken Saul; agbalin nga agawawit cadagiti igam ni Saul.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Casanot' cabayag ti panangdungdungawmo ken Saul, idinto nga isut' binaybay-ac manipud iti panagarina iti Israel? punnoem ta saram iti lana, ket inca: ibāoncanto ken Jesse a Belenita; ta nangipaayac iti maysa nga ari cadagiti annacna a lallaki.

2 Ket ni Samuel kinunana, Casanonto ti ipapanco? No ni Saul isut' matimudna, papatayenactō. Ket ni Jehova kinunana, Mangalaca kenca iti maysa a danawan a baca, ket cunam, Umayac nga agdaton ken Jehova.

3 Ket ayabam ni Jesse iti panagidaton, ket iparangconto kenca no anianto ti aramidem: ket pulotamto caniac daydiay nga inaganac kenca.

4 Ket ni Samuel inaramidna daydi a sinao ni Jehova, ket immay iti Belen. Ket dagiti lallacay ti ciudad immayda simmabet kencuana nga agpigpigergerda, ket kinunada, ¿Umayca a sicacappia?

5 Ket isu kinunana, Sicacappia; umayac agdaton ken Jehova; santificarenyo ti bagbagiyo, ket umaycayo cumuyog caniac iti panangidaton. Ket isu sinantificarna da Jesse ken dagiti annacna a lallaki, ket inayabanna ida iti panangidaton.

6 Ket naaramid, idi immayda, nga isu kinitana ni Eliab. ket kinunana, Awan duadua ti pinulotan ni Jehova adda iti sangona.

7 Ngem ni Jehova kinunana ken Samuel, Dica kitaen ti langana, weno iti cangato ti kinatayagna: agsipud ta isut' saanco nga awaten; ta ni Jehova saan a

cumita a cas iti ikikita ti tao; ta ti tao kitaenna iti akinruar a panagparang, ngem ni Jehova kitaenna ti puso.

8 Idi casta ni Jesse inayabanna ni Abinadab, ket isut' pinalasatna iti sangō ni Samuel. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.

9 Idi casta ni Jesse pinalasatna ni Samma. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.

10 Ket ni Jesse pinaglasatna ti pito cadagiti annacna iti sangō ni Samuel. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Ni Jehova dina pinili dagitoy.

11 Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, ¿Addada ditoyen dagiti isu-amin nga annacmo? Ket isu kinunana, Adda pay laeng ti caubingan, ket, adtoy, isu aywananna dagiti carnero. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Agbaonca, ket isut' yegmo; ta ditayto tumugaw aginggat' di macaay ditoy.

12 Ket isu nagbaon, ket isut' ineygna. Ita isut' lumabaga idi, ken agraman pay ti maysa a nataer a langa ket naimbag unay a buyaen. Ket ni Jehova kinunana, Tumacderca, isut' pulotam; ta isu daytoy.

13 Idi casta ni Samuel innalana di sara ti lana, ket isut' pinulotanna iti tengnga dagiti cacabsatna: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay iti rabaw ni David manipud iti daydi nga aldaw ken calpasanna. Iti casta ni Samuel timmacder, ket napan idia Rama.

14 Ita ti Espiritu ni Jehova pimmanaw ken Saul, ket maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti nangriribuc kencuana.

15 Ket dagiti adipen ni Saul kinunada kencuana, Adtoy ita, maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti mangriribuc kenca.

16 Bilinen coma ni apomi dagiti adipenmo, nga adda iti sangom, tapno mangsapulda iti maysa a lalaki, nga isut' maysa a nalaing nga agtocar iti arpa: ket maaramidto, a no ti dakes nga espiritu a naggapu ken Jehova rumabaw kenca, nga isu agtocarto iti imana, ket umimbacanto.

17 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipenna, Igun-odandac iti maysa a lalaki a macabaln nga agtocar a nalaing, ket isut' yeygo caniac.

18 Idin simmungbat ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki, ket kinunana, Adtoy, nakitac idi ti maysa nga anac a lalaki ni

Jesse a Belenita, n̄ga isut' maysa a nalainḡ iti panagtocar, ken maysa a lalaki a manacabalin ken mainḡel, ken maysa a lalaki ti gubat, ken manakem iti panagbitla, ken maysa a nataer a tao, ket ni Jehova adda kencuana.

19 Gapuna a ni Saul nanḡibaon cadagiti babaonen ken Jesse, ket kinunana, Ibaonmo caniac ni David n̄ga anacmo, n̄ga adda cadagiti carnero.

20 Ket ni Jesse nanḡala iti maysa n̄ga asno a napaawitan iti tinapay, ken sangasupot a lalat n̄ga arac, ken maysa a calding a bassit, ket impawitna ida ken Saul iti ima ni David.

21 Ket ni David immay ken Saul, ket nagtader iti sanḡona: ket inayat ni Saul iti casta unay; ket nagbalin n̄ga agawawit cadagiti igamna.

22 Ket ni Saul nagbaon ken Jesse, a kinunana, Palubosam coma, agdawatac kenca, ni David n̄ga agtader iti sanḡoanac; ta nacasarae iti parabur iti imatangco.

23 Ket naaramid, no ti dakes n̄ga espiritu: n̄ga aggapu iti Dios rumabaw idi ken Saul, a ni David alaenna idi ti arpa, ket agtocar idi iti imana: iti casta ni Saul mabangaran idi. ket umimbag idi, ket ti dakes n̄ga espiritu pumanaw idi kencuana.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ti pananḡearit ni Goliat. Ni David sumaruḡcar iti pacarso, ket manḡegna ti pananḡearit.

*Annugotenna ti pananḡearit,
ket patayenna ni
Goliat.*

17 Ita dagiti Filisteos inummonḡda dagiti buyotda a pakigubat; ket naurnonḡda idia y Socot, a cucua ti Juda, ket nagpacarsoda iti nagbaetan ti Socot ken Azeca, idia y Efes-dammim.

2 Ket ni Saul ken dagiti lallaki ti Israel naurnonḡda ket nagpacarsoda idia y lobonḡ ti Ela, ket inurnosda ti gubat a maibusor cadagiti Filisteos.

3 Ket dagiti Filisteos nagtaderda iti bantay iti maysa a banḡir, ket ti Israel nagtader iti bantay iti sabali a banḡir: ket adda idi maysa a lobonḡ iti nagbaetanda.

4 Ket rimmuar ti maysa a camainḡlan a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos, a managan idi iti Goliat, taga Get, a ti catayagna innem a sico ket sanḡandangan idi.

5 Ket isu addaan iti maysa a cabala a gambanḡ iti olona, ket nacawesan idi iti

maysa a cabal; ket ti dagsen ti cabalna lima a ribu a siculo a gambanḡ.

6 Ket isu addaan idi cadagiti cabcabal a gambanḡ iti rabaw dagiti sacana, ken maysa a gayanḡ a gambanḡ iti baet dagiti abagana.

7 Ket ti pacawan ti picana isut' pumada idi iti adigi ti pagablan; ket ti olo ti picana agdagsen idi iti innem a gasut a siculo a landoc: ket ti agawawit iti calasagna napan idi iti sanḡoananna.

8 Isu nagtader ket pinuccawanna dagiti buybuyot ti Israel, ket kinunana cadacuada, Apayapay a rumuarayo a mangurnos iti gubat? saanac aya a maymaysa a Filisteo, ket dacayo adadipen ni Saul? pumilicayo iti maysa a lalaki, ket sumalog coma caniac.

9 No isu macaton-oy a maticabil caniac, ket papatayennac, no casta dacaminto dagiti adadipenyo; n̄gem no siac isut' aladagac, ket isut' patayec, no casta dacayto n̄garud dagiti adadipenmi, ket agservicayto cadacami.

10 Ket di Filisteo kinunana, Caritec dagiti buybuyot ti Israel itoy n̄ga aldaw; iccandac iti maysa a lalaki tapno agcabilcami coma.

11 Ket idi a ni Saul ken amin n̄ga Israel nanḡnegda dagidi sao ti Filisteo, nagecullayawda, ket nagbutenḡda iti napalalo.

12 Ita ni David n̄ga anac ni Eufrateo ti Belen ti Juda, a ti naganna isut' idi ni Jesse; ket addaan idi iti walo n̄ga annac a lallaki: ket di lalaki isut' idi lacayen cadagidi aldaw ni Saul, napacsuyan cadagiti tawen iti tenḡn̄ga dagiti tattao.

13 Ket dagiti tallo a calallacayan cadagiti annac ni Jesse napanda simmurot ken Saul iti paggugubatan: ket ti nagan dagiti tallo n̄ga annac a napanda idi iti gubat isuda idi ni Eliab n̄ga inauna n̄ga anac, ket ti sumaruno kencuana ni Abinadab, ket ti maicatlo ni Samma.

14 Ket ni David isut' idi caubinḡan; ket dagiti tallo a calallacayan simmurotda ken Saul.

15 Ita ni David napan idi sa nagsubli nanipud ken Saul ta napanna impaarab dagiti carnero ni amana idia y Belen.

16 Ket di Filisteo immasideg iti bigat ken rabii, ket nagparanḡ iti uppat a pulo n̄ga aldaw.

17 Ket ni Jesse kinunana ken David, Manḡalaca ita ti maipaay cadagiti cacab-

satmo iti sangæefa a kinirog a bukel, ken dagitoy sangapulo a tinapay, ket ipanmo ida a madarás iti pacarso cadagiti cacabsatmo;

18 ket yegmo dagitoy sangapulo a queso iti capitán ti rinibuda, ket kitaem no casano ti casasaad dagiti cacabsatmo, ket mangalaca cadagiti tandada.

19 Ita ni Saul, ken isuda, ken amin a lallaki ti Israel, addada idi iti lobong ti Ela, a makigubgubat cadagiti Filisteos.

20 Ket ni David bimmanḡon a nasapa iti bigat, ket imbatina dagiti carnero iti maysa nḡa agaywan, ket innalana, ket napan, cas pinagbilin kencuana ni Jesse; ket isu immay iti disso dagiti luglugan idi a ti buyot a rimmuar iti gubat nagickis a maipaay iti gubat.

21 Ket ti Israel ken dagiti Filisteos inornosda ti gubat, ti buyot a maibusor iti buyot.

22 Ket ni David binay-anna di gargaret-na iti ima ti agaywan ti gargaret, ket timmaray aginḡga iti buyot, ket immay ket kinablaawanna dagiti cacabsatna.

23 Ket idi a makisasao cadacuada, adtoy, sumanḡ-at di camainglan, di Filisteo ti Get, a Goliat ti naganna, a naggapu cadagiti buybuyot dagiti Filisteos, ket sinaona ti mayannurot cadagiti isu met laeng a sasao: ket ni David nangḡnegna ida.

24 Ket isu-amin a tattao ti Israel no makitada idi di lalaki, isut' itarayanda idi, ket agbutenḡda idi iti napalalo.

25 Ket dagiti tattao ti Israel kinunana, ¿Nakitayo daytoy lalaki a sumanḡ-at? pudno a ti pananḡcaritna iti Israel isu ti sumanḡ-atanna: ket isunto, a ti lalaki a mangpatáy kencuana, isut' pabacnangento ti ari iti naruaq a sanicua, ken itednanto kencuana ti anaona a babai, ken pagway-awayaenanto ti balay ni amana iti Israel.

26 Ket ni David nagsao cadagiti lallaki a sitatacder iti sibayna, a kinunana, Ania ti maaramidto iti lalaki a mangpatáy itoy a Filisteo, ket icatenna ti pannacaumsa iti Israel? ta asino daytoy di nacugit a Filisteo, tapno caritenna coma dagiti buybuyot ti Dios a sibibiag?

27 Ket dagiti tattao simmunḡbatda kencuana a siaannurot itoy a kita, a kinunada, Casta ti maaramidto iti lalaki a mangpatáy kencuana.

28 Ket ni Eliab a cabsatna nḡa inaunan nangḡnegna idi nḡa isu agsasao cadagiti lallaki: ket ti punḡtot ni Eliab simḡed

idi a maibusor ken David, ket kinunana, Apayapay a simmalogca? ket asino ti nangibatiam cadagidiay bassit a carcarnero idiay let-anḡ? ammoc ti kinapalanḡguadmo, ken ti kinadakes ta pusom; ta simmalogca tapno agbuyaca coma iti gubat.

29 Ket ni David kinunana, Ania aya ti inaramidco itatta? awan aya ti maysa a pamcuatan?

30 Ket isu bimalic nanipud kencuana a nagturonḡ iti sabali, ket nagsao a siaannurot iti isu met laeng a kita: ket dagiti tattao insunḡbatda kencuana manen ti mayannurot idi immuna a kita.

31 Ket idi a nangḡneg dagiti sao a sinao ni David, inulitda ida iti sangó ni Saul; ket isut' pinaalana.

32 Ket ni David kinunana ken Saul, Di coma agcullayaw ti puso ti lalaki a gapu kencuana; ti adipenmo mapanto ken makicabilto itoy a Filisteo.

33 Ket ni Saul kinunana ken David. Dica tumon-oy a mapan a maibusor itoy a Filisteo a makicabil kencuana; ta maysa laeng a bumbumaro, ket isu maysa a lalaki ti gubat nanipud kinaubingna.

34 Ket ni David kinunana ken Saul, Ti adipenmo agayaywan idi cadagiti carnero ni amana; ket idi immay ti maysa leon, weno oso, ket mangala idi iti maysa a cordero iti arban,

35 rumuarac idi a sumurot kencuana, ket isut' cabilec, ket isut' isalacanco idi iti nḡiwatna; ket idi timmacer a bumusor caniac, isut' iniggamac ti imingna, ket isut' kinabilco, ken isut' pinatáyco.

36 Ti adipenmo agpadpada a kinabilna ti leon ken oso: ket daytoy a di nacugit a Filisteo isunto ti cas maysa cadacuada, idinto ta carcaritenna idi dagiti buybuyot ti Dios a sibibiag.

37 Ket ni David kinunana, Ni Jehova a nangisalacan caniac iti camauna ti leon, ken iti camauna ti oso, isu isalacannacto iti ima daytoy a Filisteo. Ket ni Saul kinunana ken David, Inca, ket ni Jehova addanto kenca.

38 Ket ni Saul incawesna ken David di pagan-anayna, ket incabilna ti maysa a gambanḡ a cabal iti rabaw ti olona, ket isut' kinawesanna iti maysa a cabal.

39 Ket ni David imbarikesna di campilanna iti rabaw dagiti pagan-anayna, ket pinadasna ti magna; ta dina napadasan idi. Ket ni David kinunana ken Saul, Diac mabalin ti mapan agraman cadagiti

toy; ta diac napadasan ida. Ket ni David iniccatna ida kencuana.

40 Ket isu innalana di sarucodna idi imana, ket nangpili kencuana iti lima a batbato a nalinis a naggupu iti waig, ket incabilna ida idi supot ti pastor nga adda kencuana, a iti met laeng supotna; ket di pallatibongna adda idi iti imana: ket immasiddeg idi Filisteo.

41 Ket di Filisteo immay ket immasiddeg ken David; ket di lalaki a nagawawit iti calasagna napan iti sanghoananna.

42 Ket idi a ti Filisteo kimmita, ket naimatanganna ni David, isut' inumsina; ta isut' maysa laeng a bumbumaro, ken lumabaga, ken agraman iti nataer a langana.

43 Ket di Filisteo kinunana ken David, Maysaac aya nga aso, tapno umayca caniac agraman sarsarucod? Ket di Filisteo inlunodna ni David iti pannacaaramat dagiti didiosna.

44 Ket di Filisteo kinunana ken David, Umayca caniac, ket itedconto ta lasagmo cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ken cadagiti an-animal ti away.

45 Idin kinuna ni David idi Filisteo, Sica umayca caniac a sicacampilan ken agraman maysa a pica, ken maysa a gayang: ngem siac umayac kenca iti nagan ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios dagiti buybuyot ti Israel, a sica kinaritmo.

46 Itoy nga aldaw ni Jehova yawatnacanto iti imac: ket cabilencanto, ket putolcto daya olom; ket itedconto dagiti bangcay a natay ti buyot dagiti Filisteos itoy nga aldaw cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ken cadagiti atap nga an-animal ti daga; tapno isu-amin a daga ammoenna coma nga adda maysa a Dios iti Israel,

47 ket isu-amin daytoy a gimong ammoenna coma a ni Jehova saan a mangisalacan a maaramat ti campilan ken iti pica: ta ti gubat cucua ni Jehova, ket yawatnacayto iti imami.

48 Ket naaramid, nga idi a ti Filisteo timmacder, ket immay ken immasiddeg a sumabet ken David, a ni David nagdaras, ket timmaray a timmurong iti buyot a simmabet idi Filisteo.

49 Ket ni David incautna di imana idi supotna, ket nangaon idia itoy maysa a bato, ket isut' impallatibongna, ket kinabilna di Filisteo idi muingna; ket di bato nailumlom idi muingna, ket napacleb idi rabaw ti rupana iti daga.

50 Idi casta ni David inaladaganna di Filisteo iti pannacaaramat ti maysa a bato, ket kinabilna di Filisteo, ket isut' pinatayna; ngem awan idi ti campilan iti ima ni David.

51 Idin ni David timmaray, ket nagtadder idi rabaw ti Filisteo, ket innalana di campilanna, ket isut' inasutna idi calubanna, ket isut' pinatayna, ken iti daydiay ti pinangputolna idi olona. Ket idi a dagiti Filisteos nakitada a di camainglanda natay, nagtarayda.

52 Ket dagiti lalaki ti Israel ken ti Juda timmacderda, ket dimmir-ida, ken kinamatda dagiti Filisteos, aginggat' umayca iti Gai, ken cadagiti ruangan ti Accaron. Ket iti nasugat cadagiti Filisteos napasagda iti dalan nga agpa-Saraim, aginggat' Get met laeng, ken aginggat' Accaron.

53 Ket dagiti annac ti Israel nagtuc kiadda iti panangamatda cadagiti Filisteos, ket sinamsamda di pacarsoda.

54 Ket ni David innalana di olo di Filisteo, ket isut' inyegna iti Jerusalem; ngem incabilna di cabalna idi toldana.

55 Ket idi a ni Saul nakitana ni David a rumuar idi a maibusor idi Filisteo, kinunana ken Abner, a capitan ti buyot, Abner, asino ti akinanac itoy a bumbumaro? Ket ni Abner kinunana, Cas sibibig ta cararua, O ari, diac mabalin nga ibaga.

56 Ket ti ari kinunana, Tontonem no asino ti akinanac iti ubing.

57 Ket idi a ni David nagsubli a naggapu iti panangpapatay idi Filisteo, ni Abner isut' innalana, ket isut' inyegna iti sangho ni Saul agraman idi olo ti Filisteo idi imana.

58 Ket ni Saul kinunana kencuana, Asino ti akinanac kenca, sica agtutubo a lalaki? Ket ni David simmungbat, A-nacnac ni adipenmo a Jesse a Belenita.

Ti ayat ni Jonatan maipaay ken David.

Ti pungtot ni Saul a maibusor ken

David. Ni David asawaenna

ni Micol a babai nga a-nac ni Saul.

18 Ket naaramid, idi a nagibusanna ti panagsaona ken Saul, a ti cararua ni Jonatan naisinggalut idi cararua ni David, ket ni Jonatan isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.

2 Ket ni Saul isut' innalana idi nga

aldaw, ket isut' dina kinayat a palubosan a mapan iti pagtaenggenna iti balay ni amana.

3 Idin ni Jonatan ken ni David nangaramidda iti maysa a tulag, agsipud ta isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.

4 Ket ni Jonatan naglabus idi lambonna nga adda idi kencuana, ket isut' intedna ken David, ken ti pagan-anayna, agingga iti campilanna met laeng, ken iti barikena, ken iti barikesna.

5 Ket ni David rumuar idi iti uray sadino man a pangibaonan ni Saul, ket magna idi a sinanakem unay: ket ni Saul isut' insaadna a palungo dagiti lallaki ti gubat, ket naimbag idi iti imatang dagiti isu-amin a tattao, ken casta met iti imatang dagiti adipen ni Saul.

6 Ket naaramid idi nga isuda sumungad-da, idi a ni David simmubli a naggapu iti panangpapatayna idi Filisteo, a dagiti babbai rimmuarda cadagiti isu-amin a ciudad ti Israel, a nagecancantada ken nagsalsalada, a simmabet ken ari Saul, agraman adufes, agraman ragragsac, ken agraman gamigam ti musica.

7 Ket dagiti babbai incantada ti maysa ken maysa idi nga agay-ayamda, ket kinunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacasan.

8 Ket ni Saul naglucsa w unay idi, ket daytoy a panagsao namapungtot kencuana; ket kinunana, Impaayda ken David ti linaclaca, ket caniac impaayda laeng ti rinibribu: ket ania pay ti mabalinna nga icutan no di ket ti pagarian?

9 Ket ni Saul kinuscusilapanna ni David nanipud idi nga aldaw ken iti calpasanna.

10 Ket naaramid iti sumaganad a bigat, a maysa a dakes nga espiritu a naggapu iti Dios immay a sipipigsa ken Saul, ket nagpadles idi tengnga ti balay: ket ni David nagtocar idi imana, a cas araramidenna idi iti inaldawaldaw. Ket ni Saul addaan idi imana iti maysa a gayang.

11 Ket ni Saul ingayangna di gayang; ta kinunana, Sugatecto ni David agingga iti pader met laeng. Ket ni David naglisi iti namindua iti saclangna.

12 Ket ni Saul nagbuteng idi ken ni David, agsipud ta ni Jehova adda idi kencuana, ket pimmanaw idi ken Saul.

13 Gapuna a ni Saul pinapanawna ken-

cuana ni David, ket isut inaramidna a capitanna a pangulo ti sangaribu; ket isu rumuar idi ken sumrec iti una dagiti tattao.

14 Ket ni David nagna a sinanakem unay cadagiti isu-amin a daldalanna; ket ni Jehova adda idi kencuana.

15 Ket idi ni Saul maimatanganna nga isu nagna a sinanakem unay, nagbuteng kencuana.

16 Ngem amin nga Israel ken Juda inayatda ni David; ta isu rumuar idi ken sumrec iti unada.

17 Ket ni Saul kinunana ken David, Adtoy, ni Merob a babai nga anacco nga inauna, isut' itedco kenca nga asawa: isuna laeng nga umingelca coma a maipaay caniac, ket makibacalca cadagiti gubgubat ni Jehova. Ta ni Saul kinunana, Saan coma a ti imac ti raipatay kencuana, no di ket ti ima dagiti Filisteos ti rumabaw coma kencuana.

18 Ket ni David kinunana ken Saul, Asinoac aya? ken ania aya ti biagco, wenno ti familia ni amac iti Israel, tapno siac coma ti manugang a lalaki ti ari?

19 Ngem naaramid idi tiempo a ni Merob, nga anac a babai ni Saul, maited coma idi ken David, nga isu maited ken ni Adriel a Meolatita nga asawa.

20 Ket ni Micol, nga anac a babai ni Saul, inayatna ni David: ket imbagada ken Saul, ket ti banag nangay-ayo kencuana.

21 Ket ni Saul kinuana, Isut' itedconto kencuana, tapno ni Micol isunto kencuana ti maysa a silo, ken tapno ti ima dagiti Filisteos bumusorda coma kencuana. Gapuna a ni Saul kinuana ken David, Itoy nga aldaw sicanto ti manugangco iti maicadua a tiempo.

22 Ket ni Saul binilinna dagiti adipenna, a kinuna, Ibisicyo ken David a sililimed unay, ket cunaenyo, Adtoy, ti ari siaayay kenca, ken amin nga adipenna ayatendaca: gapuna ita nga agbalinca a manugang ti ari.

23 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada dagitoy a sao cadagiti lapayag ni David. Ket ni David kinunana, Ipagarupyo a nalag-an a banag ti manugangen ti ari, idinto a maysaac a napanglaw a lalaki, ken mapatganac iti bassit?

24 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada kencuana, a kinunada, Castoy ti sinao ni David.

25 Ket ni Saul kinunana, Castoy ti saonyonto ken David, Ti ari dina calicaguman ti sab-ong, no di laeng sangagasut a lucdit dagiti Filisteos, tapno mabales dagiti cabusor ti ari. Ita ni Saul pinanunotna a pagpasagen ni David iti ima dagiti Filisteos.

26 Ket idi a dagiti adipenna imbagada ken David dagitoy a sao, nacaay-ayo ken David a naimbag ti agbalin a manugang ti ari. Ket dagiti aldaw dida nagibus idi.

27 Ket ni David timmacder ket napan, isu ken dagiti lallakina, ket pimmatay cadagiti Filisteos iti duagasut a lallaki; ket ni David inyegna dagiti lucditda, ket intedna ida nga apag-isu ti bilang iti ari, tapno isu coma ti manugang ti ari. Ket ni Saul intedna kencuana ni Micol a babai nga anaona nga asawana.

28 Ket ni Saul naimatanganna ken naammoana a ni Jehova adda idi ken David; ket ni Micol nga anak ni Saul, nagayat kencuana.

29 Ket ni Saul limmanlan ti panagbutengna ken David; ket ni Saul cabusor idi a caucanayon ni David.

30 Idin dagiti panguloen dagiti Filisteos rimmuarda: ket naaramid, iti masansan nga iruruarda idi, a ni David nagna a nanacnakem unay ngem cadagiti isu-amin nga adipen ni Saul; iti casta a ti naganna napateg idi.

Ni Jonatan mangibabaet a maipaay ken David. Ni Micol ispalenna ni David, ket isu agtalaw aginggat Rama, ket camaten ni Saul.

19 Ket ni Saul insaona ken Jonatan, nga anaona a lalaki, ken amin dagiti adipenna, a papatayenda coma ni David. Ngem ni Jonatan, nga anak a lalaki ni Saul, nagayat idi ken David.

2 Ket ni Jonatan imbagana ken David, a kinunana, Ni Saul nga amac agsapul iti panangpapatayna kenca; gapuna ita, agdawatac kenca, nga aluadam ta bagim iti bigat ket agtaengca iti maysa a nalimed a lugar, ket aglemmengca:

3 ket rumuaracto ket agtaderacto iti sibay ni amac idiaay away a yanmo, ket ibagacto ken amac ti maipapan kenca; ket no makitac ti uray aniaman, ibagacto kenca.

4 Ket ni Jonatan insaona a naimbag

ken Saul nga amana ti maipapan ken David, ket kinunana kencuana, Saan coma nga agbasol ti ari iti maibusor iti adipenna, iti maibusor ken David; agsipud ta isu saan a nagbasol iti maibusor kenca, ken agsipud ta dagiti aramidna naipaayda idi kenca a naimbag unay:

5 ta isu incabilna ti biagna iti imana, ket kinabilna di Filisteo, ket ni Jehova nagaramid idi iti maysa a dackel a panagballigi a maipaay iti amin nga Israel: isut' naimatangam, ket nagragsacca; apayapay ngarud nga agbasolca iti maicaniwas iti dara nga awan basolna, a patayem ni David nga awan ti maysa a pamcuatan?

6 Ket ni Saul impanagna ti timec ni Jonatan: ket ni Saul insapatana, Cas sibihiag ni Jehova, isu dinto mapapatay.

7 Ket ni Jonatan inayabanna ni David, ket ni Jonatan imparangna kencuana amin dagidiay a banag. Ket ni Jonatan inyegna ni David ken Saul, ket isu adda idi iti saclangna, cas idi unana a tiempo.

8 Ket adda idi manen gubat: ket ni David rimmuar ket nakigubat cadagiti Filisteos, ket pinatayna ida iti dackel a panangpapatay; ket isuda nagtarayda iti sangona.

9 Ket maysa a dakes nga espiritu a nag-gapu ken Jehova rimmabaw ken Saul, ket idi a situtugaw iti balayna agraman iti gayang iti imana; ket ni David agtocar idi iti imana.

10 Ket ni Saul inagawaanna idi a cabilin idi gayang ni David agingga met laeng idi pader; ngem isu naglisi iti saclang ni Saul, ket isu kinabilna di pader idi gayang: ket ni David nagtaray, ken nagtalaw idi a rabii.

11 Ket ni Saul nangibaon cadagiti babanonen iti balay ni David, tapno isut' bantayanda, ken tapno isut' patayenda iti bigat: ket ni Micol nga asawa ni David, imbagana kencuana, a kinunana, No dica maisalacan ta biagmo itoy a rabii, intono bigat mapapataycanto.

12 Iti casta ni Micol pinaulogna ni David idi tawa: ket isu napan, ken nagtaray, ken nagtalaw.

13 Ket ni Micol innalana di terafim, ket isut' impaiddana idi idda, ket nangicabil iti maysa a pungan a dudot dagiti calding idi oloananna, ket isut' inabbonnganna cadagiti pagan-anay.

14 Ket idi a nagibaon ni Saul cadagiti

babaonen a mangala ken David, ni Micol kinunana, Isu adda a masakit.

15 Ket ni Saul imbaonna dagiti babaonen a cumita ken David, a kinunana, Isut' yegyo caniac iti idda, tapno mabalincoco a papatayen.

16 Ket idi a dagiti babaonen simrecca, adtoy, ti terafim adda idi iti idda, agraman pungan a dudot dagiti calding' iti oloanana.

17 Ket ni Saul kinunana ken Micol, Apayapay nga inallilawnac iti castoy, ket pinalubosam a pimmanaw ti cabusorco, iti casta a nacatalaw? Ket ni Micol simmungbat ken ni Saul, Isu kinunana caniac, Palubosannac a pumanaw; apayapay a papatayenca coma?

18 Ita ni David nagtaray ken nagtalaw, ket immay ken Samuel idiy Rama, ket imbagana kencuana ti isu-amin nga inaramid ni Saul kencuana. Ket isu ken ni Samuel napanda ken nagnaedda idiy Najot.

19 Ket naibaga idi ken ni Saul, a nacuna, Adtoy, ni David adda idiy Najot sadi Rama.

20 Ket ni Saul nangibaon cadagiti babaonen a mangala ken David: ket idi nga isuda naimatanganda ti panggen dagiti mammadto nga agpadpadtoda, ket ni Samuel agtatacder a cas pangulo cadacuada, ti Espiritu ti Dios immay iti rabaw dagiti babaonen ni Saul, ket isuda met nagpadtoda.

21 Ket idi a naibaga ken Saul, isu nangibaon cadagiti sabali a babaonen, ket isuda met nagpadtoda. Ket ni Saul nangibaon manen cadagiti babaonen iti maicatlo a d'aras, ket isuda met nagpadtoda.

22 Idin isu napan met idiy Rama, ket immay iti dackel a bito nga adda idiy Soco: ket nagimtuud ket kinunana, Sadino ti yan da Samuel ken David? ket maysa ti nagecuna, Adtoy isuda addada idiy Najot sadi Rama.

23 Ket isu napan idiy agingga iti Najot sadi Rama: ket ti Espiritu ti Dios immay met iti rabawna, ket napan, ket nagpadto, aginggat' immay iti Najot sadi Rama.

24 Ket isu met naglabus cadagiti cawesna, ken nagpadto met iti saŋgo ni Samuel, ken nagidda a silalamolamo iti amin daydi nga aldaw, ken amin daydi a rabii. Gapuna a cunada, Adda met aya ni Saul iti tengnga dagiti mammadto?

Ti panagtulag da Jonatan ken David. Ti cari ni Jonatan ken David. Ni Saul agpunngtot ken Jonatan. Ti pinagpinnacada da Jonatan ken David.

20 Ket ni David nagtaray nanipud Najot sadi Rama, ket immay ket kinunana ken Jonatan, Ania aya ti inaramidco? ania aya ti kinadakesco? ken ania aya ti basolco iti saŋgo ni amam a sapulenna ti biagco?

2 Ket isu kinunana, Adayu iti dayta; dicanto matay: adtoy, ni amac awan ti aramidenna nga uray dackel man wenna bassit, no di ket isut' ipalgacna caniac; ket apayapay nga ilimed caniac ni amac daytoy a banag? saan a casta.

3 Ket ni David nagsapata pay manen, ket kinunana, Ni amam ammona a naimbag a nacasaracac iti parabur cadagita matam; ket isu cunana, Di coma maammoan ni Jonatan daytoy, di la ket ta agliday: ngem pudno cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, adda maymaysa laeng nga addang' iti nacaibaetac ken patay.

4 Idin kinuna ni Jonatan ken David, Iti uray aniaman a calicaguman ta cararuam, isut' aramidecto met laeng a maipaay kencana.

5 Ket ni David kinunana ken Jonatan, Adtoy, intono bigat isut' kellep, ket diac agcurang' coma a makicatulagaw iti ari iti panganan: ngem palubosannac coma a mapan, tapno aglemmengac coma iti away aginggat' maicatlo nga aldaw iti rumabii.

6 No ni amam dillawenna ti caawanco iti apag-apaman, cunam ngarud, Ni David nagdawat a sigagagar unay ti pannacalubosna caniac tapno tumaray coma aginggat' Belen a ciudadna; ta adda tinawentawen a daton idiy a maipaay iti amin a familia.

7 No cunaenna iti castoy, Naimbag; ti adipenmo addaanto iti talna: ngem no agpunngtot, ammoem ngarud a ti dakes nakedngan gapu kencuana.

8 Gapuna nga agaramidca a sicacaasi unay iti adipenmo; ta inyegmo kencana ti adipenmo iti maysa a tulag ni Jehova: ngem no adda coma kinandangkes caniac, sica met laeng ti mangpatay caniac; ta apayapay yegnac pay coma ken amam?

9 Ket ni Jonatan kinunana, Dayta adayu coma kencana; ta no iti apag-apaman maammoac coma a ti dakes nakedngan gapu ken amac nga umay kencana, ¿isut' diac ngarud ibaga kencana?

10 Idin ni David kinunana ken Jonatan, Asino ti mangibaganto caniac no cas pagarigan ni amam sungbatannaca a sigugubsang?

11 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Umayca ket rumuarta iti away. Ket napanda nga agpadpada iti away.

12 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Ni Jehova a Dios ti Israel, *agsacsi coma*: intono agsaludsudac ken amac itoy a tiempo intono bigat, wenna iti maicatlo nga aldaw, adtoy, no adda imbag a maiturong ken David, ¿diacto ngarud ibakon kenca, ken isut' ipalgaco kenca?

13 Ni Jehova aramidenna ti casta ken Jonatan ken adadda pay met, no pagrayoan coma ni amac ti panangaramidna iti dakes kenca, no isut' diac coma ipalgac kenca, ken papanawenca, tapno mabalinmo ti mapan a sitatalna: ket ni Jehova adda coma kenca, a cas caaddana idi ken amac.

14 Ket sica saan laeng a iti bayat iti panagbiageo ti pangiparangamto caniac iti naayat a kinaimbag ni Jehova, tapno diac matay;

15 no di ket dicanto met iccaten ta kinaimbagmo iti balayco iti agnanayon; saan, saan uray intono ni Jehova iccatenna dagiti cabusor ni David tunggal maysa iti rabaw iti daga.

16 Iti casta ni Jonatan nagaramid ti maysa a tulag iti balay ni David, a *kinunana*, Ket ni Jehova sapulennanto daytoy iti ima dagiti cabusor ni David.

17 Ket ni Jonatan pinagsapatana manen ni David, gapu iti ayat nga icutanna kencuana: ta isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.

18 Idin ni Jonatan kinunana kencuana, Intono bigat isut' kellep: ket sica madilawcanto, agsipud ta ti tugawmo malengngawanto.

19 Ket intono nabatica iti tallo nga aldaw, sumalogcanto a madaras unay, ket umayca iti lugar a naglemmengam idi adda ti panggep iti ima, ket agbaticanto iti denna iti bato nga Ezel.

20 Ket mangipanaacto iti tallo a pana iti sikiganna, a cas laeng no agpanaac iti maysa a ginoan.

21 Ket adtoy, ibaonconto ti bumbumaro, a *cunac*, Inca sapulem dagiti pana. No cunac iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti sikigam; alaem ida, ket umayca; ta adda talna kenca ket awan ti ranggas, cas sibibiag ni Jehova.

22 Ngem no cunac iti castoy iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti labesmo; inca iti dalanmo; ta ni Jehova pinapanawenaca.

23 Ket no maipapan iti panggep a sica ken siac sinaritata, adtoy, ni Jehova adda iti baetta iti agnanayon.

24 Iti casta ni David naglemmeng iti away: ket idi dimteng ti kellep, ti ari nagtugaw a mangan idi taraon.

25 Ket ti ari timmugaw iti tugawna, a cas cadagiti sabali a tiempo, iti rabaw met laeng ti tugaw iti denna ti pader: ket ni Jonatan nagtaeder, ket ni Abner nagtugaw iti abay ni Saul: ngem ti lugar ni David lengngaw idi.

26 Nupay casta awan ti aniaman nga insao ni Saul iti daydi nga aldaw: ta pinanunotna, Adda ngata napasamac kencuana, isu saan a nadalus; awan duadua nga isu saan a nadalus.

27 Ket naaramid iti bigat iti calpasan ti kellep *nga isut' idi* maicadua nga aldaw, a ti lugar ni David lengngaw idi: ket ni Saul kinunana ken Jonatan nga anacna, Apayapay a saan nga immay a mangan ti anac a lalaki ni Jesse, uray idi calman, uray ita nga aldaw?

28 Ket ni Jonatan simmungbat ken Saul, Ni David sigagagar a nagdawat a mapalubosan caniac a mapan idiay Belen:

29 ket isu kinunana, Palubocsannac coma a mapan, agdawatac kenca; ta ti familiami addaan iti maysa a sacrificio iti ciudad; ket ti cabsetco a lalaki, isu binilinnac *nga addaac coma idiay*: ket ita no nacasaracac ti parabur cadagiti matam, palubocsannac coma a mapan, agdawatac kenca, ket kitaec dagiti cacabsatco. Gapuna a di umay iti lamesaan ti ari.

30 Idin ti pungtot ni Saul simged a maibusor ken Jonatan, ket kinunana kencuana, Sica anac ti maysa a dakes ken nasungit a babai, diac ammo aya a sica pinilim ti anac a lalaki ni Jesse a pacabainanto met laeng, ken pacabainanto ti ibain ni inam?

31 Ta bayat ti panagbiag ti anac ni Jesse iti rabaw ti daga, sica dicanto mabangon, uray ti pagariam. Gapuna ita agbaonca, ket isut' payegmo caniac, ta matayto a di bumurong.

32 Ket ni Jonatan simmungbat ken Saul nga amana, ket kinunana kencuana, Apayapay a mapapatayto? ania aya ti inaramidna?

33 Ket ni Saul ingayangna di gayangna kencuana a pangcabilna kencuana; isu a nacaammoan ni Jonatan a nakedngan idi gapu ken amana a mapapatay ni David.

34 Iti casta ni Jonatan timmacder idi lamesaan iti narungso a pungtot, ket saan idi a nangan iti taraon idi maicadua nga aldaw ti bulan; ta napaliday gapu ken David, agsipud ta ni amana isut' binababina.

35 Ket naaramid iti bigat, a ni Jonatan rimmuar iti away iti tiempo a natudingan ken David, ket maysa a bumbumaro ti caduana.

36 Ket kinunana idi bumbumaro, Tumarayca, sapulem ita dagiti pana nga ipanac. Ket idi a timmaray di bumbumaro, isu nangipana iti maysa a pana idi labesna.

37 Ket idi a di bumbumaro umay idi iti lugar ti pana a ni Jonatan impanana, ni Jonatan pinuccawanna di bumbumaro, ket kinunana, ¿Saan nga adda ti pana ita labesno?

38 Ket ni Jonatan pinuccawanna di bumbumaro, Agsiglatac, agdarasca, dica agtactac. Ket di bumbumaro ni Jonatan inurnongna dagiti pana ket immay ken apona.

39 Ngem di bumbumaro dina ammo idi ti uray aniaman: da laeng Jonatan ken David ti macammo idi iti panggep.

40 Ket ni Jonatan intedna dagiti igamna idi bumbumarona, ket kinunana kencuana, Inca, ipanmo ida iti ciudad.

41 Ket apaman a di bumbumaro napan idi, ni David timmacder a naggapu idi maysa a lugar nga agturong iti Abagatan, ket naggacleb iti rupana iti daga, ket nagrucnoy iti namitlo: ket isuda naginnagceda ti maysa ken maysa, ket nagsangit ti maysa ken maysa, agingga ni David napalpalalo.

42 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Inca a sitatalna, gapu ta cas insapatata nga agpadpada iti nagan ni Jehova, a kinuna, Ni Jehova addanto iti baetta, ken iti putotco ken iti putotmo iti agnanayon. Ket isu timmacder ket pimmanaw: ket ni Jonatan simrec iti ciudad.

Ni David mapan idiaiy Nobe ken mabadingan gapu ken Aquimelec. Agtaray aginggal' Get, ket aginmama-uyong.

21 Idim ni David immay iti Nobe ken ni Aquimelec a sacerdote: ket ni

Aquimelec immay simmabet ken David nga agpiggigerger, ket kinunana kencuana, Apayapay a maymaysaca, ket awan lalaki a cumuyog kenca?

2 Ket ni David kinunana ken Aquimelec a sacerdote, Ti ari imbilinna caniac ti maysa a panggep, ket kinunana caniac, Awan coma ti tao a macammo iti uray ania cadagiti panggep isuda a pangibaonac kenca, ken no ania ti nangibilinac kenca: ket nangdutocac cadagiti agtutubo a lallaki iti maysa ken maysa a lugar.

3 Gapuna ita ania ti adda ita imam? icannac iti lima a tinapay iti imac wenna uray no ania ti adda.

4 Ket di sacerdote simmungbat ken David, ket kinunana, Awan ti sapisap a tinapay iti imac, no di laeng ti nasantoan a tinapay; isuna laeng a no dagiti agtutubo a lallaki inaludanda dagiti bagbagida cadagiti babbai.

5 Ket ni David simmungbat idi sacerdote, ket kinunana kencuana, Iti kinapudnona dagiti babbai naaludanda idi cadacami cadagitoy tallo nga aldaw; idi a rimmuarac, dagiti alicamen dagiti agtutubo a lallaki nasantoanda, nupay no adda laeng idi maysa a sapisap a pannagna; ¿dinto adadda ngarud itoy nga aldaw ti kinasanto dagiti alicamenda?

6 Iti casta di sacerdote intedna kencuana di nasantoan a tinapay; ta awan idi ti tinapay idiaiy no di laeng ti tinapay ti paranng, a naiccat idi iti sango ni Jehova, tapno maicabil ti nabara a tinapay iti aldaw ti pannacacatna idi.

7 Ita maysa a lalaki cadagiti adipen ni Saul adda idi idiaiy iti daydi nga aldaw, a natenngel iti sango ni Jehova; ket ti naganna isut' idi ni Doeg nga Edomita, a capanguloan dagiti pastor ni Saul.

8 Ket ni David kinunana ken Aquimelec, ¿Ket awan ditoy iti babaen ti imam gayang wenna campilan? ta diac naitugot ti campilanco uray dagiti igamco caniac, ta ti panggep ti ari maganat idi.

9 Ket ti sacerdote kinunana, Ti campilan ni Goliath a Filisteo, a pinataymo idi idiaiy lobong ti Ela, adtoy, adda a nabalcut iti maysa a lupot iti licudan ti efod: no alaem dayta isut' alaem; ta awan ti sabali no di laeng dayta ditoy. Ket ni David kinunana, Awan ti cas iti dayta; isut' itdem caniac.

10 Ket ni David timmacder ket tim-

maray iti daydi nga aldaw ta agbuteng ken Saul, ket napan ken Aquis nga ari ti Get.

11 Ket dagiti adipen ni Aquis kinunada kencuana, Saan aya a daytoy ni David nga ari ti daga? saanda aya nga incancanta idi kencuana ti maysa ken maysa cadagiti salsala, a kinuncunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacsana?

12 Ket ni David insaadna dagitoy a sao iti psona, ket nagbuteng idi iti napalalo ken Aquis nga ari ti Get.

13 Ket isu binaliwanna ti cababalinna iti sangoda, ket nagimmamauyong cadagiti imada, ket nagcurcur-it cadagiti rikey dagiti ruangan, ket binay-anna a nanacnac di catayna iti rabaw ti imingna.

14 Idin kinuna ni Aquis cadagiti adipenna, Adtoy, kitaenyo ti lalaki mauyong; apayapay ngarud nga isut' inyeygo caniac?

15 Macurangnac aya cadagiti aguuyong a tattao, tapno inyeygo daytoy a tao tapno agmauyong iti saclangco? ; umayto daytoy a tao iti balayco?

Ni David aglemnen' idia'y Odollam ken Maspá. Ni Doeg papatayenna dagiti sacerdote a taga Nobe. Ni Abiatar tumipon ken David.

22 Gapuna a ni David pimmanaw nani-
nipud idia'y, ket nagtalaw aging-
gat' gucayab ti Odollam: ket idi a dagiti
cacabsatna ken ti balay ni amana isut'
nanngnegda, simmalogda idia'y kencuana.

2 Ken ti tunggal maysa nga adda a siririribuc idi, ken tunggal maysa nga adda idi iti pannacautang, ken tunggal maysa a sisisor idi, naguurnongda kencuana; ket isu nagbalin a capitan cadacuada: ket adda idi kencuana ti aguppat a gasut a lallaki.

3 Ket ni David napan nanipud idia'y aginggat' Maspá ti Moab: ket kinunana iti ari ti Moab, Ipalubosmo coma, agdawatac kenca, nga umayda da amac ken inac, ken makipagyuanda coma cadacayo, aginggat' maammoac no ania ti aramidento ti Dios caniac.

4 Ket isu inyegna ida iti sangó ti ari, ti Moab: ket nakipagnaedda kencuana iti bayat ti panagyan ni David idi sarikedked.

5 Ket ni mammadto a Gad kinunana ken David, Dica agtaeng' iti sarikedked; pumanawca, ket inca iti daga ti Juda.

Idin ni David pimmanaw ket immay iti cabakiran ti Haret.

6 Ket ni Saul nanngnegna a ni David limgac, ken dagiti tattao nga adda idi kencuana: ita ni Saul agtugtugaw idi idia'y Gabaa, iti siroc ti aro-o idia'y Rama, agraman ti gayang' idi imana, ket amin dagiti adipenna agtatacderda iti aglicmut kencuana.

7 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipenna a nagtader iti aglicmut kencuana, Denggenyo ita, dacayo Benjamitas; ; ti anac ni Jesse iccannanto ti tunggal maysa cadacayo cadagiti taltalon ken cauvuvasan, ket aramidennacayto amin a capapitan ti rinibu ken capapitan ti ginasut,

8 tapno dacayo umalsacayo a bumusor caniac, ket awan ti uray asino a mangipalgac caniac no ti anacco a lalaki nakiaramid iti maysa a singgalut iti anac ni Jesse, ket awan ti uray maysa cadacayo nga agladingit gapu caniac, wenna mangipalgac caniac a ti anacco ginutugutna ti adipenco a bumusor caniac, tapno agsaneb, a cas itoy nga aldaw?

9 Idin simmungbat ni Doeg nga Edomita, a pangulo idi dagiti adipen ni Saul, ket kinunana, Naimatangac idi ti anac ni Jesse nga immay idia'y Nobe, ken Aquimelec, nga anac a lalaki ni Aquitob.

10 Ket isu immunan ken Jehova gapu kencuana, ket isut' iniccanna cadagiti balbalon, ken intedna kencuana di campilan ni Goliat a Filisteo.

11 Idin nagbaon ti ari ti nangayab ken Aquimeleca sacerdote, nga anac ni Aquitob, ken amin nga balay ni amana, nga isuda idi dagiti sacerdote idia'y Nobe: ket isuda amin immayda iti ari.

12 Ket ni Saul kinunana, Denggem ita, sica anac ni Aquitob. Ket isu simmungbat, Adtoyac, apoc.

13 Ket ni Saul kinunana kencuana, Apayapay nga immalsacayo a bumusor caniac, ken ti anac ni Jesse, iti daydiay a panangtedmo kencuana idi iti tinapay ken maysa a campilan, ket immunanca iti Dios gapu kencuana, tapno isu tumacder coma a bumusor caniac, a mangsaneb, a cas itoy nga aldaw?

14 Idin ni Aquimelec simmungbat iti ari, ket kinunana, ; Ket asino cadagiti isu-amin nga adipenmo ti casta a mapagtalcan a cas ken David, a manugang' ti ari, ken maala iti consejom, ken natan-oc iti balaymo?

15 Inrugicon aya itoy n̄ga aldaw ti immuman iti Dios gapu kencuana? adayu coma caniac: di coma ipabaddut ti ari ti uray aniaman iti adipenna, wenco iti amin a balay ni amac; ta ti adipenmo awan ti ammona iti amin daytoy, nacurang man wenco nasuroc.

16 Ket ti ari kinunana, Mataycanto a di bumurong, Aquimelec, sica, ken ti amin a balay ni amam.

17 Ket ti ari kinunana cadagiti agbantay n̄ga agtatacder idi iti aglicmut kencuana, Agbalicayo, ket papatayenyo dagiti sacerdote ni Jehova; adsipud ta ti imada met adda ken David, ken agsipud ta ammoda n̄ga isu nagtaray, ket dida impalgac caniac. N̄gem dagiti adipen ti ari dida kinayat n̄ga inunnat ti imada a pangcabil cadagiti sacerdote ni Jehova.

18 Ket ti ari kinunana ken Doeg, Agbalicca, ket cabilem dagiti sacerdote. Ket ni Doeg n̄ga Edomita nagbalic, ket kinabilna dagiti sacerdote, ket isu pinapatayna idi n̄ga aldaw ti walopulo ket lima a nagcawesda idi iti maysa n̄ga efod a lienzo.

19 Ket ti Nobe, a ciudad dagiti sacerdote, kinabilna iti tadem ti campilan, lallaki ken babbai n̄ga agpadpada, ubbing ken dagiti agsussuso, ken dagiti bacbaca ken asasno, ken carcarnero, iti tadem ti campilan.

20 Ket maysa cadagiti annac a lallaki ni Aquimelec, n̄ga annac ni Aquitob, a managan idi iti Abiatar, nagtalaw, ket timmaray a simmurot ken David.

21 Ket ni Abiatar imbagana ken David a ni Saul pinatayna dagiti sacerdote ni Jehova.

22 Ket ni David kinunana ken Abiatar, Ammoc idi n̄ga aldaw, idi a ni Doeg n̄ga Edomita adda idi idia, a di bumurong n̄ga ibagana ken Saul: siac ti nacaigapuanan ti ipapatay dagiti amin a tattao ti balay ni amam.

23 Makipagtaengca caniac ditoy, dica agbuteng; ta isu a mangsapul iti biageo sapulenna met ta biagmo: ta caniac adancanto iti pannacasalwad.

Ni David ispalenna ti Ceila. Camaten ni Saul, ket ni David pumanaw iti Ceila.

Da David ken Jonatan pangabaroanen-da ti tulagda. Ni Saul camatenna ni David.

23 Ket imbagada ken David, a kinunada, Adtoy, dagiti Filisteos gub-

gubatenda ti Ceila, ken agagawenda dagiti pagtalagan.

2 Gapuna a ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿Innacto, ken cabilecto dagitoy Filisteos? Ket ni Jehova kinunana ken David, Inca, ket cabilem-dagiti Filisteos, ket isalacanno ti Ceila.

3 Ket dagiti tattao ni David kinunada kencuana, Adtoy, a sibubutengtayo ditoy Juda: ¿dinto adadda ngarud no intayo idia, Ceila a maibusor iti buyot dagiti Filisteos?

4 Idin ni David immuman ken Jehova pay manen. Ket ni Jehova simmungbat kencuana, ket kinunana, Tumacderca, sumalogca aginggat' Ceila; ta yawatonto dagiti Filisteos ita imam.

5 Ket ni David ken dagiti tattao na napanda iti Ceila, ket nakigubatda cadagiti Filisteos, ket innalada dagiti ananimalda, ket pinatayda ida iti maysa a dackel a panangpapatay. Iti casta ni David insalacanna dagiti agnaed iti Ceila.

6 Ket naaramid, idi a ni Abiatar n̄ga anac ni Aquimelec nagtaray agingga ken David idia, Ceila, n̄ga isu simmalog agraman iti maysa n̄ga efod iti imana.

7 Ket naibaga ken Saul a ni David immay iti Ceila. Ket ni Saul kinunana, Ti Dios isut' inyawatna iti imac; ta isu napupoc, gapu iti iseserrecna iti maysa n̄ga ili n̄ga addaan cadagiti ruruangan ken balbalunet.

8 Ket ni Saul pinatucnadna iti gubat amin a tattao, tapno sumalogda agingga iti Ceila, tapno lacubenda ni David ken dagiti tattao na.

9 Ket ni David naammoanna a ni Saul nangbalabala iti dakes a maibusor kencuana; ket kinunana ken Abiatar a sacerdote, Yegmo ditoy ti efod.

10 Idin kinuna ni David, O Jehova, a Dios ti Israel, pudno a ti adipenmo nangngegna a ni Saul tarigagayanna ti umay iti Ceila, tapno rebbekenna ti ciudad a gapu caniac.

11 ¿Yawatdacto dagiti tattao ti Ceila iti imana? ¿sumalogto ni Saul, a cas iti nangngeng ti adipenmo? O Jehova, a Dios ti Israel, gumawawaac kenca, ibagam iti adipenmo. Ket ni Jehova kinunana, Isu sumalogto.

12 Idin ni David kinunana, ¿Dagiti lallaki ti Ceila yawatdacto ken dagiti lallakie iti ima ni Saul? Ket ni Jehova kinunana, Isuda yawatdacanto.

13 Idin ni David ken dagiti lallakina,

n̄ga aginnem a gasutda idi, timmacderda ket pimmanawda idiy Ceila, ket napanda iti nabalinda a napanan. Ket naibaga idi ken Saul a ni David nagtalaw idiy Ceila; ket isu inidianna ti rumuar idi.

14 Ket ni David nagtaenḡ idiy let-an̄g cadagiti sarikedked, ket nagbati iti caturodan idiy let-an̄g ti Zif. Ket isut' binirbiruc ni Saul iti tunggal aldaw, n̄gem isut' di inyawat ni Jehova iti imana.

15 Ket ni David nakitana a ni Saul rimmuar a manḡbiruc idi biagna: ket ni David nagan idi iti let-an̄g ti Zif idiy cabakiran.

16 Ket ni Jonatan, n̄ga anac ni Saul timmacder ket napan ken David idi cabakiran, ket pinapigsana ti imana iti Dios.

17 Ket isu kinunana kencuana, Dica agbutenḡ; ta ti ima ni Saul n̄ga amac dinacanto masaracan; ket sicanto ti agari iti Israel, ket siacto ti caasitgan kenca, ket ammo met dayta ni Saul n̄ga amac.

18 Ket isuda a dua nagaramidda iti maysa a tulag iti sanḡo ni Jehova: ket ni David nagnaed idi cabakiran, ket ni Jonatan napan iti balayna.

19 Idin simman̄g-at dagiti Zifeos ken Saul idiy Gabaa, a kinunada, Saan aya a makipaglemm̄ng cadacami ni David cadagiti sarikedked idiy cabakiran, idiy turod ti Jaquilla, n̄ga adda iti abagatan ti let-an̄g?

20 Gapuna ita, O ari, a sumalogca, a cas mayannurot iti amin a calicaguman ta cararuam a sumalog; ket ti bianḡmi isunto ti panangyawatmi kencuana iti ima ti ari.

21 Ket ni Saul kinunana, Mabendicionancayo coma ken Jehova: ta addaancay iti pananḡngaasi caniac.

22 Incayo, agdawatac cadacayo, ket aramideno pay ti adadda a panangpanecne, ket ammoenyoy ken kitaenyoy ti lugar a pagyananna, ken no asino ti kimmita kencuana idiy; ta naibaga caniac n̄ga isu agaramid a sisicap unay.

23 Kitaenyoy n̄garud, ken ammoenyoy dagiti amin a giŋginḡet a paglemm̄nganna, ket umaycayo manen caniac agraman panacapanecne, ket cumuyogacto a mapan: ket maaramidto, no adda iti daga, n̄ga isut' birulecto cadagiti amin a rinibribu ti Juda.

24 Ket isuda timmacderda, ket napanda idiy Zif iti una ni Saul: n̄gem ni David ken dagiti lallakina addada idi idiy let-

an̄g ti Maon, idiy Arabah iti abagatan ti let-an̄g.

25 Ket ni Saul ken dagiti lallakina napanda a nanḡbiruc kencuana. Ket imbagada ken David: gapuna a simmalog agin̄ga iti bato, ket nagtaenḡ idiy let-an̄g ti Maon. Ket idi nanḡeg ni Saul dayta, isu kimmamat ken David idiy let-an̄g ti Maon.

26 Ket ni Saul napan itoy a banḡir ti bantay, ket ni David ken dagiti lallakina iti dayta a banḡir ti bantay: Ket ni David nagpardás a pumanaw a gapu iti panagbutenḡ ken Saul; ta ni Saul ken dagiti lallakina inalicubcubda a linicmut ni David ken dagiti lallakina tapno alaenda ida.

27 N̄gem immay ti maysa a nabaon ken Saul, a kinunana, Agdarásca, ket umayca; ta dagiti Filisteos nangaramidda iti maysa a pananḡsillonḡ iti daga.

28 Iti casta ni Saul nagtuckiad iti panagcamatna ken David, ket napan a maibusor cadagiti Filisteos: gapuna a ninaganda daydiay a lugar iti Sela-hammahlekot*.

29 Ket ni David simman̄g-at nanipud idiy, ket nagtaenḡ cadagiti sarikedked ti En-gadi.

Ni David isakitna ti biag ni Saul idiy En-gadi. Ni Saul itukenna ti panangcamatna ken David.

24 Ket naaramid, idi a ni Saul nagsubli a naggapu iti panagsurotna cadagiti Filisteos, a naibaga kencuana, a nacuna, Adtoy, ni David adda idiy let-an̄g ti En-gadi.

2 Idin ni Saul nanḡala iti tallo a ribu a lallaki a napili iti amin n̄ga Israel, ket napan a nanḡbiruc ken David ken cadagiti lallakina cadagiti batbato dagiti caldinḡ n̄ga atap.

3 Ket isu immay iti pagyaponan iti carnero idi dalan, a yeu idi ti maysa a gucayab; ket ni Saul simrec a manḡabbonḡ cadagiti sacana. Ita ni David ken dagiti lallakina addada n̄ga agyan cadagiti caunegan a paset di gucayab.

4 Ket dagiti lallaki ni David kinunada kencuana, Adtoy ti aldaw a kinuna ni Jehova kenca, Adtoy yawatonto ita iman ti cabusormo, ket aramidemto kencuana ti cas pagarupemto a naimbag. Idin ni

* *Sela-hammahlekot*: cayatna a saoen, Ti bato ti panagtalaw.

David timmacer, ket rinagasna a siina-yad unay di gayadan ti lambon ni Saul.

5 Ket calpasanna naaramid, a ti puso ni David kimmabil kencuana met laeng, agsipud ta nangragas idi cagayagan ti lambon ni Saul.

6 Ket isu kinunana cadagiti lallakina, Ni Jehova iparitna nga aramidec coma daytoy iti apoc a pinulotan ni Jehova, nga unnatec ti imac a maibusor kencuana, idinto nga isu ti pinulotan ni Jehova.

7 Iti casta ni David inep-epna dagiti lallakina cadagito a saona, ket dina inibtor ida a tumacer a maibusor ken Saul. Ket ni Saul timmacer a rimmuar idi gucayab, ket napan iti dalanna.

8 Calpasanna ni David timmacer met, ket rimmuar idi gucayab, ket pinuccawanna ni Saul, a kinunana, Apoc nga ari. Ket idi a ni Saul timmaliaw kencuana, ni David incul-obna di rupana iti daga, ket nagrucbab.

9 Ket ni David kinunana ken Saul, Apayapay nga impangagmo dagiti sao dagiti lallaki, a nagecuna, Adtoy, ni David sapulenna ti pagdacsam?

10 Adtoy, itoy nga aldaw dagiti matam nakitada no casano ti panangyawat ni Jehova kenca ita nga aldaw iti imac idiy gucayab: ket dadduma ti nagecuna caniac a papatayenca; ngem ti matac insakitnaca; ket kinunac, Diacto unraten ti imac a maibusor ti apoc: ta isut' pinulotan ni Jehova.

11 Maysapay, amac, kitaem, wen kitaem ti gayadan ti lambonmo iti imac; ta iti daya ta rinagasco iti gayadan ti lambonmo, ket dica pinapatay, ammoeni ket kitaem nga awan ti uray ania a dakes wenna panaglasing itoy imac, ket diac nagbasol a maibusor kenca, nupay sica gannebem ti biagec tapno isut' alaem.

12 Ni Jehova mangocom cadata, ket ni Jehova ibalsannac kenca; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.

13 Cas cuna ti proverbio dagiti lallacay, Aggapu iti nadangkes rumuar ti kidadangkes; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.

14 Asino ti sinurot ti ari a rimmuarana? iti asino ti kinamatmo? iti maysa a natay nga aso, iti maysa a timel.

15 Ni Jehova ngarud ti agocom coma, ken mangted iti panangikeddeng cadata, ket kitaenna, ket saculobanna ti panggepco, ken isalacannac ita imam.

16 Ket naaramid idi a ni David nagibusanna ti panangisaona cadagito a sao ken Saul, a ni Saul kinunana, ¿Isu daytoy ti timecno, anacco a David? Ket ri Saul inngatona ti timecna, ket nagsangit.

17 Ket isu kinunana ken David, Sica nalinlintegca ngem siac; ta sinubadannac iti imbag, idinto a sinubadanna iti dakes.

18 Ket sica impalawagmo itoy nga aldaw no casano ti panangaramidmo caniac ti imbag, nupay no idi inyawatnac ni Jehova ita imam, sica dinac pinapatay.

19 Ta no maysa a lalaki masaracanna ti cabusorna, ¿isut' bay-annanto a pumanaw? gapuna a ni Jehova supapacannaca coma iti imbag gapu iti daydiay nga inaramidmo caniac itoy nga aldaw.

20 Ket ita, adtoy, maammoac nga agaricanto a di bumorong, ken ti pagarian ti Israel mapasingkedanto ita imam.

21 Ita agsapataca ngarud caniac gapu ken Jehova, a dicanto keltayen ti putotco iti calpasac, ket dicanto dadaelen ti naganco iti balay ni amac.

22 Ket ni Saul napan iti balayna; ngem ni David ken dagiti lallakina simmangetda idi sarikedked.

Ti ipapatay ni Samuel. Iti panagkidaw ni David ken ni Nabal; ni Nabal paidenna, ket layatan ni David; ni Abigail ibabaetna ni asawana, ket ni David maep-ep. Matay ni Nabal ket ni David asawaenna ni Abigail.

25 Ket ni Samuel natay; ket amin nga Israel naguornongda, ket isut' dinung-awanda, ket isut' intabonda idi balayna idiy Rama. Ket ni David timmacer ket simmalog agingga iti let-ang ti Faran.

2 Ket adda idi maysa a lalaki sadi Maon, a dagiti cencuana addada idi idiy Carmelo; ket di lalaki nasanicua unay idi, ket addaan idi iti tallo a ribu a carnero, ken sangaribu a calding: ket isu agpucukis idi cadagiti carnerona idiy Carmelo.

3 Ket ti nagan ti lalaki isut' Nabal idi; ket ti nagan ti asawana Abigail; ket ti babai mannacaawat idi a naimbag, ken maysa a naimnas a langa: ngem di lalaki nasabrac idi ken managdacdakes cadagiti aramidna; ket capoonan ti balay ni Caleb.

4 Ket ni David nangegna idiy let-ang a ni Nabal agpucukis idi cadagiti carnerona.

5 Ket ni David nangibaon iti sangapulo a lallaki nga agtutubo, ket ni David kinunana cadagiti agtutubo a lallaki, Sumang-atcayo iti Carmelo, ket incayo ken Nabal, ket icablaawyo kencuana ti naganco:

6 ket castoy ti saoenyonto kencuana nga agbibiyag iti *kinaranang-ay*, Talna ti adda coma kenca, ken talna ti adda coma iti balayno, ken talna ti adda coma iti amin nga icutam.

7 Ket ita nangegco nga addaanca cadagiti pagpukisen: dagiti pastormo addada idi cadacami, ket dicam inaramid cada-cuada ti ranggas, awan idi ti uray ania a panagcurang cadacuada iti amin a bayat ti caaddada idi idia Carmelo.

8 Saludsudem cadagiti agtutubom a lallaki, ket ibagadanto kenca: gapuna a palubosam coma a dagiti agtutubo a lallaki macasaraada iti parabur cadagiti matam: ta umaycami iti maysa a naimbag nga aldaw: mangtedca, agdawatac kenca, ti uray ania nga umay ita imam cadagiti adipenmo ken ni anacmo a David.

9 Ket idi a dagiti agtutubo a lallaki ni David immayda, imbagada ken Nabal ti mayannurot cadagiti isu-amin a sao iti nagan ni David, ken simmardengda.

10 Ket ni Nabal simmumbat cadagiti adipen ni David, ket kinunana, Asino aya ni David? ket asino ti anac ni Jesse? adu nga ad-adipen cadagitoy nga aldaw nga intalawanda tunggal maysa ti apona.

11 Itedconto ngarud ti tinapayco ken ti danumco ken ti lasagco a pinatayco, a maipaay cadagiti pagpukisec, ket isut' itedco cadagiti lallaki isuda a diac ammo no taga anoda?

12 Iti casta dagiti agtutubo a lallaki ni David nagbalicda iti dalanda, ket nagsublida, ket immayda ket imbagada kencuana ti mayannurot cadagitoy amin a sao.

13 Ket ni David kinunana cadagiti lallakina, Ibarikesyo tunggal maysa a lalaki ti campilanna. Ket imbarikesda tunggal maysa di campilanna; ket ni David met imbarikesna di campilanna: ket simmang-atda a simmurot ken David ti aguppat a gasut a lallaki: Ket dagiti dua a gasut nagtaengda idi gargaret.

14 Ngem maysa nga agtutubo a lalaki imbagana ken Abigail nga asawa ni Nabal, a kinunana, Adtoy, ni David nangibaon cadagiti babaonen a naggapu iti let-ang a cumablaaw ken apomi; ket linaisna ida idi.

15 Ngem dagiti lallaki naimbagda unay

idi cadacami, ket dacami saancam idi a naranngasan, awan ti nagcurang cadacami nga uray aniaman, iti bayat ti ipapanmi icucuyog cadacuada, idi addacami cadagiti aw-away:

16 isuda idi ti maysa a bacud cadacami nga agpadpada iti rabii ken iti aldaw, iti bayat amin a tiempo a caaddami idi cada-cuada nga agay-aywan cadagiti carnero.

17 Gapuna ita ammoem ken otobem no ania ti aramidemto; ta ti dakes naiked-dengen a maibusor ken apomi, ken maibusor iti amin a balayna: ta isut' maysa a casta unay a damsac a tao nga awan ti macabalin nga agsao kencuana.

18 Idin ni Abigail nagdaras ket nangala iti dua gasut a tinapay, ken dua gasut a casupot a lalat nga arac, ken lima a carnero a naparti, ken lima casucat ti kirogo a bucbukel, ken sangagasut a caraaya a pinakirriit nga uvas, ken dua gasut a catipkel nga higos, ket insaadna iti rabaw dagiti asno.

19 Ket kinunana idi cadagiti agtutubona a lallaki, Incayo iti unac; adtoy, a sumurotacto cadacayo. Ngem isu dina imbaga idi ken asawana a Nabal.

20 Ket casta idi, idi a nacasacay idi asnona, ket simmalog iti dalan a nalimed ti bantay, nga, adtoy, ni David ken dagiti lallakina simmalogda nga agturonng kencuana; ket sinabetna ida.

21 Ita ni David kinunana idi, Pudno nga ubbaw ti panangaywanco idi iti amin nga icutan daytoy a tao idia let-ang, tapno awan ti agcurang idi ti amin a cucuana: ket isu insupapacna caniac ti dakes a maipaay iti naimbag.

22 Ti Dios aramidenna ti casta, ken adadda pay met, no baybay-actoy ti agtaud iti amin a cucuana agingga iti lawag ti bigat, nga uray no maysa nga ubing a lalaki.

23 Ket idi a ni Abigail naimatanganna ni David, isu nagdaras, ket dimsag idi asnona, ket incul-obna di rupana idi daga iti sangoy ni David, ket nagrucob iti daga.

24 Ket isu nagpacleb cadagiti sacana, ket kinunana, Caniac, apoc, caniac coma ti yan ti kinadangkis; ket palubosam coma ti babai nga adipenmo, dawatec kenca, nga agsao cadagita lapayagmo, ken denggem ti sao ti babai nga adipenmo.

25 Ti apoc saanna coma, dawatec kenca, nga icancano daytoy dakes a tao, a ni

Nabal met laeng; ta no casano ti nagan-na, casta met laeng ti kinaisuna; Nabal* isu ti naganna, ket ti kinamaag adda kencuana: ngem siac a babai nga adipenmo diac naimatanngan dagiti agtutubo a lalaki ti apoc, isuda nga imbaonmo.

26 Gapuna ita, apoc, cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, idinto a ni Jehova ti nangiparit kenca iti pannacabaddut iti dara, ken iti pannacai-balesmo iti imam met laeng, gapuna ita a bay-am dagiti cabusormo, ken dagidiay nga agsapul iti pagdacsan ti apoc, nga isuda coma ti cas ken Nabal.

27 Ket ita daytoy sagut a ti adipenmo yegna iti apoc, isut' maited coma cadagiti agtutubo a lallaki a sumurot iti apoc.

28 Pacawanem, dawatec kenca, ti panaglabsing ti babai nga adipenmo: ta pudno unay a ni Jehova mangaramidto iti apoc iti maysa a namayengmeng a balay, agsipud ta ti apoc makigubat cadagiti gubgubat ni Jehova; ket ti dakes dinto masaracana kenca cadagiti isu-amin nga aldawmo.

29 Ket nupay no tumacder coma ti lalaki a cumamat kenca, ken agsapul ita cararuam, nupay casta ti cararuam ti apoc magalutanto iti reppet ti biag ken Jehova a Diosmo; ket dagiti cararuam dagiti cabusormo ipallatibongnanto ida, a cas iti aggapu iti ambayon ti pallatibong.

30 Ket maaramidto, intono ni Jehova aramidenna iti apoc ti mayabulog iti amin nga imbag nga insaona maipapan kenca, ket dutocannacanto a palungo iti Israel,

31 a daytoy saanto a pagtibolan kenca, wenno ranggas ti puso iti apoc, gaput ta imbucocmo ti dara nga awan ti gapuna, wenno bimales ti apoc iti imana met laeng.

32 Ket ni David kinunana ken Abigail, Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel, a nangibaon kenca itoy nga aldaw a sumabet caniac:

33 bendito coma ta kinasaluadmo, ken benditaca coma, a nangiliclic caniac itoy nga aldaw iti pannacabaddut iti dara, ken iti pannacai-balesco iti imac met laeng.

34 Ta iti kinapudnona unay, cas sibibiag ni Jehova, a Dios ti Israel, a nangiparit caniac iti panangranggasco kenca, malacsid ta sica nagdarasca ket immayca simmabet caniac, pudno nga idiaiy awan malabasan

ken Nabal agingga iti lawag ti bigat nga uray no maysa nga ubing a lalaki.

35 Iti casta ni David inawatna iti ima ni Abigail daydi nga inyegna kencuana: ket ni David kinunana kencuana, Sumang-atca a sitatalna agingga iti balaymo; kitaem, impangagco ti timecmo, ket inawatco ti bagim.

36 Ket ni Abigail immay ken Nabal; ket, adtoy, isu addaan idi iti rambac idi balayna, a cas la rambac ti maysa nga ari; ket ti puso ni Nabal naragsac unay idi kencuana, ta nabartec unayen: gapuna a ni Abigail awan a pulos ti imbagana kencuana, nacurang man wenno nasuroc, agingga iti lawag ti bigat.

37 Ket naaramid iti bigat, idi a ni Nabal naunawan iti arac, a ni asawana imbagana kencuana dagitoy a banag, ket ti pusona natay kencuana, ket isu nagbalin a cas la bato.

38 Ket naaramid iti agsangapulo nga aldaw iti calpasanna, a ni Jehova kinabilna ni Nabal, tapno natay.

39 Ket idi a ni David nangngegna a ni Nabal natay idi, kinunana, Bendito ni Jehova a nangsaculob iti gapu ti pannacaumsac iti ima ni Nabal, ket linappedanna ti adipenna iti dakes: ket ti dakes nga aramid ni Nabal insupapac ni Jehova iti rabaw ti olona met laeng. Ket ni David nagbaon ket nagsao iti maipapan ken Abigail, ti panangasawana kencuana.

40 Ket idi a dagiti adipen ni David immayda ken Abigail idiaiy Carmelo, nagsaoda kencuana, a kinunada, Ni David imbaonnacami kenca, tapno alaendaca a maipaay kencuana nga asawa.

41 Ket isu timmacder ket incul-obna di rupana iti daga, ket kinunana, Adtoy, ti babai nga adipenmo a mangbuggo cadagiti sacsaca dagiti adipen ni apoc.

42 Ket ni Abigail nagdaras, ket timmacder, ket simmacay iti maysa nga asno, agraman cadagiti lima a babbalasangna a sumurot idi kencuana; ket simmurot idi cadagiti imbaon ni David, ket nagbalin nga asawana.

43 Ni David innalana met ni Aquinoam ti Jezrael; ket isuda nagbalinda nga assawana nga agpadpada

44 Ita ni Saul intedna idi ni Micol nga anacna, nga asawa ni David, ken ni Falti, nga anac a lalaki ni Lais, a taga Gallim.

* Nabal: cayatna a saoen, Maag.

Ni David usakitna ti biag ni Saul idiaiy
Zy. Isuda agsaritada.

26 Ket dagiti Zifeos immayda ken Saul idiaiy Gabaa, a kinunada, Saan aya nga aglemlemeng ni David idiaiy turod ti Jaquilla, nga adda iti sangô ti let-ang?

2 Idin ni Saul timmacer, ket simmalog agingga iti let-ang ti Zif, idinto nga addaan kencuana iti tallo a ribu a lallaki a napili ti Israel, a mangsapul ken David iti let-ang ti Zif.

3 Ket ni Saul nagpacarso iti turod ti Jaquilla, nga adda iti sangô ti let-ang, iti sidiran ti dalan. Ngem ni David nagnaed idi let-ang, ket naimatanganna a ni Saul isut' sinurotna idi let-ang.

4 Gapuna a ni David namaruar cadagiti agsiim, ket naawatanna a ni Saul immay idi a pudno.

5 Ket ni David timmacer, ket immay iti lugar a nagpacarsoan ni Saul: ket ni David kinitana di lugar a nagiddaan ni Saul ken ni Abner nga anac ni Ner, a capitan ti buyotna: ket ni Saul nagidda idi lugar dagiti luglugan, ket dagiti tattao nagpacarsoda iti naglicmut kencuana.

6 Idin simmungbat ni David ket kinunana cada Aquimelec a Jette, ken Abisai nga anac ni Sarvia, a cabsat ni Joab, a kinunana, Asino ti makipagsalogto caniac agingga ken Saul idiaiy pacarso? Ket ni Abisai kinunana, Siac makipagsalogto kenca.

7 Iti casta da David ken Abisai immayda cadagiti tattao iti rabii: ket, adtoy, ni Saul siiiidda a matmaturog idi lugar dagiti luglugan, agraman di gayangna a naitugkel iti daga idi oloananna; ket ni Abner ken amin dagiti tattao agididdada iti aglicmut kencuana.

8 Idin kinuna ni Abisai ken David, Ti Dios inyawatna ti cabusormo ita imam itoy nga aldaw: ita ngarud palubosannac a mangcabil kencuana, agdawatac kenca, iti gayang ita daga iti maysa a panangbagsol, ket isut' diacto cabilen a piduaen.

9 Ket ni David kinunana ken Abisai, Isut' dica dadaelen, ta asino ti macabalin a mangyunnat iti imana iti pinulotan ni Jehova, ket awan ti basolna?

10 Ket ni David kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ni Jehova ti mangcabilto kencuana; wenna ti aldawna umayto a pacatayanna; wenna sumalogto iti pagbaba-calan, ket mapucawto.

11 Ni Jehova iparitna nga unnatec coma

ti imac a maibusor iti pinulotan ni Jehova: ngem ita alaem, agdawatac kenca, ta gayang nga adda iti oloananna, ken ta gorgorita ti danum, ket intan.

12 Iti casta ni David innalana di gayang ken di gorgorita ti danum idi oloanan ni Saul; ket pimmanawda: ket awan ti uray maysa a tao a nacakita iti daydi, wenna nacaammo, awan ti uray asino a nacariing; ta nacaturogda amin idi, agsipud ta maysa a nargaan a turog a naggapu ken Jehova ti naitinnag cadacuada.

13 Idin ni David immallatiw idi sabali a bangir, ket nagtacer iti tapaw ti bantay iti adayu; maysa a nalawa a baet ti adda kencuana ken cadacuada;

14 ket ni David pinuccawanna dagiti tattao, ken ni Abner nga anac ni Ner, a kinunana, ¿Dica sumungbat, Abner? Idin ni Abner simmungbat ket kinunana, Asinoca a mangpuccaw iti ari?

15 Ket ni David kinunana ken Abner, ¿Saan a sica ti manggel a lalaki? ket asino ti cas kenca iti Israel? apayapay ngarud a dica binantayan ti apom nga ari? ta simrec ti maysa cadagiti tattao a mangda-dael iti ari nga apom.

16 Daytoy a banag saan a naimbag nga inaramidmo. Cas sibibiag ni Jehova maicariayo a matay, agsipud ta dicay binantayan ti apoyo, a pinulotan ni Jehova. Ket ita kitaenyo no sadino ti yan ti gayang ti ari, ken ti gorgorita ti danum nga adda idi iti oloananna.

17 Ket ni Saul nalasinna ti timec ni David, ket kinunana, Isu daytoy ti timec-mo, anacco a David? Ket ni David kinunana, Isu ti timecco, apoc, O ari.

18 Ket isu kinunana, Apayapay aya a ni apoc camatenna ti adipenna? iti ania aya ti inaramidco? wenna ania a dakes ti adda iti imac?

19 Gapuna ita, agdawatac kenca, a denggen coma ni apoc nga ari dagiti sao ti adipenna. No ni Jehova isu coma ti mangitabuy kenca a maibusor caniac, awatenna coma ti maysa a daton: ngem no dagiti annac dagiti tattao, mailunodda coma iti sangô ni Jehova: ta pinaradac itoy nga aldaw tapno diac coma dumenna iti tawid ni Jehova, a cunada, Inca, agservica cadagiti sabsabali a didios.

20 Ita ngarud, di coma agtinnag ti darac iti daga iti saclang ni Jehova: ta ti ari ti Israel rimmuar nga agsapu! iti

maysa a timel, a cas ti maysa nga agbiruc iti maysa a pugu cadagiti banbantay.

21 Idin kinuna ni Saul, Nagbasolac; agsublica, anacco a David; ta diacto aramiden kenca ti ranggas, agsipud ta ti biagco napateg cadagita matam itoy nga aldaw: adtoy a nagmauyongac, ken bimiddntac iti napalalo.

22 Ket ni David simmungbat ket kinunana, Kitaem ti gayang, ;O ari! umay coma ngarud ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki ket isut' alaenna.

23 Ket ni Jehova subadannanto iti tunggal tao ti kinalintegna ken ti kinapagtalcanca; ta cas ti panangyawat ni Jehova kenca iti imac itoy nga aldaw, ket diac kinayat nga inunnat ti imac a maibusor iti pinulotan ni Jehova.

24 Ket, adtoy, cas ti biagmo naipateg unay itoy nga aldaw cadagiti matac, iti casta met maipateg coma ti biagco cadagiti mata ni Jehova, ket isalacannac coma iti amin a pagpulocan.

25 Idin ni Saul kinunana ken David, Benditoca, anacco a David: agaramidcanto a siiingel ken agaladagcanto met a di bumurong. Iti casta pimmanaw ni David ket ni Saul nagsubli idi lugarna.

Ni David agtalaw a mapan cadagiti Filisteos. Ti Siceleg maitec kencuana, ket sillongenna dagiti dadduma a nacion.

27 Ket ni David kinunana idi pusiona, Mapucawacto iti maysa nga aldaw gapu iti ima ni Saul: awan ti uray ania a nasaysayaat caniac ngen iti panagtalawco a mapan iti daga dagiti Filisteos; ket ni Saul mapucawto ti inanamana a mangsapul caniac cadagiti amin a beddenge ti Israel: iti casta agtalawacto iti imana.

2 Ket ni David timmaeder, ket immalatiw, isu ken dagiti innem a gasut a lallaki nga adda idi kencuana, ken Aquis nga anac a lallaki ni Maoc, nga ari ti Get.

3 Ket ni David nakinaed ken Aquis idia Get, isu ken dagiti lallakina, tunggal lalaki agraman balayna, uray ni David agraman cadagiti dua nga assawana, da Aquinoam a Jezraelita ken Abigail a Carmelita, nga asawa idi ni Nabal.

4 Ket naibaga ken Saul a ni David agtaray aginggat' Get: ket isu saan idin a nagsapul kencuana.

5 Ket ni David kinunana ken Aquis,

No ita nacasaracac iti parabur cadagita matam, mangtedca coma caniac ti maysa a lugar iti maysa cadagiti ciudad iti daga, tapno agnaedac coma idia: ta apayapay a ti adipenmo makipagtaeng coma kenca iti naarian a ciudad?

6 Iti casta ni Aquis intedna kencuana ti Siceleg iti daydi nga aldaw: gapuna a ti Siceleg cucua dagiti ar-ari ti Juda agingga itoy nga aldaw.

7 Ket ti bilang dagiti aldaw a pinagtaeng ni David iti daga dagiti Filisteos isut' idi apag-isu a macatawen ket uppat a bulan.

8 Ket ni David ken dagiti lallakina simmang-ata, ket nangaramidda iti maysa a panangsillong cadagiti Gessuri, ken Gerseos, ken cadagiti Amalecitas; ta gidiay a nacion isuda idi dagiti agnaed iti daga, nga addada idi ugma iti pagsangatan aginggat' Sur, agingga met laeng iti daga ti Egipto.

9 Ket ni David kinabilna ti daga, ket dina inyanawa ti lalaki man wenna babai a nagbiag, ket innalana dagiti carcarnero, ken dagiti bacbaca, ken dagiti asno, ken dagiti camello, ken ti pagan-anay; ket isu nagsubli, ket immay ken Aquis.

10 Ket ni Aquis kinunana, Maibusor ti asino ti nangaramidanyo iti panangsillong itoy nga aldaw? Ket ni David simmungbat, Maibusor iti Abagatan ti Juda, ken maibusor iti Abagatan dagiti Jerameelitas, ken maibusor iti Abagatan dagiti Cineo.

11 Ket ni David dina inyanawa ti lalaki man wenna babai a nagbiag, tapno yegna ida iti Get, a kinunana, Di la ket ta saocanda ti maipapan cadacami, a cunaen, Casta ti inaramid ni David, ken casta ti cadawyanca idi iti amin a bayat ti panag-naedna idi iti daga dagiti Filisteos.

12 Ket ni Aquis pinatina ni David, a kinunana, Isu inaramidna a pulos ti ilina nga Israel nga agrimon kencuana; gapuna nga isunto ti adipenco iti agnanayon.

Ni Saul ken ti mangcuculam idia Ender. Ni Samuel ipalawagna ti pagtunipalan ni Saul.

28 Ket naaramid cadagiti nga aldaw, a dagiti Filisteos inurnongda dagiti buybuyotda a maipaay iti gubat, tapno makibacalda iti Israel. Ket ni Aquis kinunana ken David, Ammoem a pudno, a sica makipagruarcanto caniac iti buyot, sica ken dagiti lallakim.

2 Ket ni David kinunana ken Aquis, Gapuna nga ammoemto no ania ti aramidento ni adipenmo. Ket ni Aquis kinunana ken David, Gapuna nga aramidencanto nga agaywan iti oloc iti agnanayon.

3 Ita ni Samuel natayen idi, ket amin nga Israel isut' dinung-awanna idi, ket isut' intabonda idiy Rama, idi ciudadna met laeng. Ket ni Saul inicatna iti daga dagidiay nga isudat' mangcuculam idi, ken dagiti mangngarading.

4 Ket dagiti Filisteos naguurnongda, ket immayda ket nagpacarsoda idiy Suna, ket ni Saul inurnongna amin nga Israel, ket nagpacarsoda idiy Gelboe.

5 Ket idi a ni Saul naimatanganna ti buyot dagiti Filisteos, nagbuteng' idi, ket ti pusona nagpigerger iti casta unay.

6 Ket idi a ni Saul immuman ken Jehova, ni Jehova isut' dina sinungbatan, uray babaen cadagiti tagtagainep, uray iti Urim, uray cadagiti mammadto.

7 Idin kinuna ni Saul cadagiti adipenna, Isapulandac iti babai a mangcuculam, tapno innac coma kencuana, ket umumanac coma gapu kencuana. Ket dagiti adipenna kinunada kencuana, Adtoy, adda maysa a babai a mangcuculam idiy En-dor.

8 Ket ni Saul nanglimo, ket nagicapet iti sabali a pagan-anay, ket napan, isu ken dua nga lallaki kencuana, ket isuda immayda idi babai iti rabii: ket isu kinunana, Yumanannac, agdawatac kenca, babaen ti kinamangcuculam, ket yegmo caniac ti uray asinoman nga inaganacto kenca.

9 Ket di babai kinunana kencuana, Adtoy, sica ammom no' ania ti inaramid ni Saul, no casano ti panangipusayna iti daga cadagiti mangcuculam, ken mangngarading, apayapay ngarud a mangipacatca iti maysa a silo a maipaay iti biagco tapno papataynac?

10 Ket ni Saul nagsapata kencuana gapu ken Jehova, a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, dinto mapasamac kenca ti dusa gapu itoy a banag.

11 Idin kinuna di babai, Asino ti yegco kenca? Ket isu kinunana, Yegmo caniac ni Samuel.

12 Ket idi a di babai nakitana ni Samuel, imkis iti maysa a natbag a timec; ket di babai insaona ken Saul, a kinuna, Apayapay nga inulbodnac? gaput ta sica ni Saul.

13 Ket ti ari kinunana kencuana, Dica agbuteng': ta ania aya ti makitam? Ket

di babai kinunana ken Saul, Makitac ti maysa a dios nga umuli nga aggapu iti daga.

14 Ket ni Saul kinunana kencuana, Ania ti langana? Ket isu kinunana, Maysa a lacay ti umuli; ket isu nagcumot iti maysa a lambon. Ket ni Saul naawattanna nga isu idi ni Samuel, ket incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Apayapay a singsingaennac, ti panangyulim caniac? Ket ni Saul simmungbat, Mariribucac iti napalalo; ta dagiti Filisteos mangaramiddat' gubat a maibusor caniac, ket ti Dios pimmanaw caniac, ket dinac sungbatanen, uray no babaen dagiti mammadto, uray cadagiti tagtagainep: gapuna nga inayabannaca, tapno ipacaammom caniac no ania ti aramidecto.

16 Ket ni Samuel kinunana, Apayapay ngarud nga agsaludsodca caniac, idinto a ni Jehova pimmanaw kenca, ket nagbalin a cabusormo?

17 Ket ni Jehova inaramidna kenca ti cas insaona iti pannacaaramatco: ket ni Jehova pinigisna ti pagarian nanipud ita imam, ket isut' intedna iti caarrubam, a ni met laeng David.

18 Aqsipud ta dica nagtulnog idi iti timec ni Jehova, ket dica tinungpal nga inaramid ti narungsot a pungtotna iti Amalec, gapuna a ni Jehova aramidenna daytoy a banag kenca itoy nga aldaw.

19 Castamet a ni Jehova isangayawatnanto met ti Israel kenca iti ima dagiti Filisteos; ket intono bigat sica ken dagiti annacmo a lallaki caduacayto; ni Jehova yawatnanto met ti buyot ti Israel iti ima dagiti Filisteos.

20 Idin ni Saul nagpasag a dagus a naggunnat iti daga, ket nagbuteng' a napalalo a gapu cadagiti sao ni Samuel; ket awan idi ti pigsa kencuana; ta saua a nangan ti tinapay a nagmalmalem, ken nagpatnag.

21 Ket di babai immay ken Saul, ket nakitana nga isu sipupulcoc idi iti napalalo, ket kinunana kencuana, Adtoy, ti babai nga adipenmo impangagna ti timecemo, ket incabilco ti biagco iti imac, ket impangagco idi dagiti saom nga insaom caniac.

22 Ita ngarud, agdawatac kenca, ipangagmo met ti timec ti adipenmo a babai, ket palubosannac a mangisaad coma iti sangcasacmul a tinapay iti sangom; ket manganca, tapno addaanca, coma iti pigsa intono inca iti dalanmo.

23 Nĕm isu nagmadi, ket kinunana, Diacto mangĕn. Nĕm dagiti adipenna agraman iti babai isut' pinilitda; ket isu impangagna ti timecda. Iti casta bimmanĕn iti daga, ket nagtugaw iti pagiddaan.

24 Ket di babai addaan idi iti maysa a nalucmeg nĕa urbon a baca idi balay; ket isu nagdarás, ket isut' pinatayna; ket nangala iti harina, ket isut' ginamayna, ket kencuana nangluto iti di nalevaduraan a tinapay:

25 ket isut' inyegna iti sanĕo ni Saul, ken iti sanĕo dagiti adipenna; ket nanganda. Sada timmacer, ket nagawidda idi a rabii.

Dagiti Filisteos agummonĕda idiaŕ Afec.

Dagiti panguloen dagiti Filisteos saanda nĕa agtalec ken ni David, ket isu agsubli idiaŕ daga dagiti Filisteos.

29 Ita dagiti Filisteos inurnonĕda dagiti buyotda idiaŕ Afec: ket dagiti Israelitas nagpacarsoda idi sidiran ti ubbog nĕa adda idiaŕ Jezrael.

2 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos limmasatda a ginasungasut, ken rinibunribu; ket ni David ken dagiti lallakina limmasatda idi cutit agraman ken Aquis.

3 Idin kinuna dagiti panguloen dagiti Filisteos, Ania ti *aramiden* dagitoy Hebreo ditoy? Ket ni Aquis kinunana cadagiti panguloen dagiti Filisteos, ¿Saan a daytoy ni David, nĕa adipen ni Saul nĕa ari ti Israel, nĕa adda idi caniac cadagitoy nĕa aldaw, wenno cadagitoy a tawen ket di, ket diac nacasarac kencuana iti curang nanipud yaallatiw na caniac agingĕga itoy nĕa aldaw?

4 Nĕm dagiti panguloen dagiti Filisteos naglucawda kencuana; ket dagiti panguloen dagiti Filisteos kinunada kencuana, Pagsubliem ti lalaki, tapno agawid coma iti lugarna a dinutocam kencuana, ket dica coma makipagsalog cadatayo iti paggugubatan, di la ket ta iti gubat agbalin a cabusor cadatayo: ta iti ania aya ti pangyamo coma daytoy a tao iti bagina ken apona? saan coma aya a cadagiti ol-olo dagitoy a lallaki?

5 ¿Saan a daytoy ni David, isu a nagcantaanda ti maysa ken maysa cadagiti salsala, a kinunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna, Ket ni David dagiti linaelacsana?

6 Idin ni Aquis inayabanna ni David, ket kinunana kencuana, Cas sibibiag ni Jehova, sica nalintegca, ket ti pannakipagruarmo ken pannakipagserreemo caniac

iti buyot isut' naimbag iti imatangco; ta diac nacasarac kenca iti dakes sipud idi aldaw ti yaaymo caniac agingĕga itoy nĕa aldaw: nupay casta dagiti panguloen didaca ayaten.

7 Gapuna ita agsublica, ket inca a sita-talna, tapno dica paglucawen dagiti appoen dagiti Filisteos.

8 Ket ni David kinunana ken Aquis, Nĕm ania ti inaramidco? ket ania ti nasaracam iti adipenmo iti cabayag ti caaddana iti sanĕom agingĕga itoy nĕa aldaw, tapno diac coma mapan, ken makigubat cadagiti cabusor ti apce nĕa ari?

9 Ket ni Aquis simmangbat ket kinunana ken David, Ammoc a sica naimbagca iti imatangco, a cas maysa nĕa angel ti Dios: nupay casta dagiti panguloen dagiti Filisteos kinunada, Isu dinto makipagsang-at cadatayo iti gubat.

10 Gapuna ita a bumangonca a masapa iti bigat agraman cadagiti adipen ti apom a maicuyog kenca nĕa umay; ket apaman a macabangoncayo a masapa iti bigat, ket adda lawag, pumanawcayo.

11 Iti casta ni David bimmanĕn a nasapa isu ken dagiti lallakina tapno pumanawda iti bigat nĕa agsublida iti daga dagiti Filisteos. Ket dagiti Filisteos simmangbatda iti Jezrael.

Dagiti Amalecitas rebbekenda ti Siceleg, ket cayaranda dagiti assawa ni David, isu camacamenna ida ken parmekenna dagiti Amalecitas; subbutenna dagiti assawana ken cucuana, ket bingbingayenna ti samsam.

30 Ket naaramid, idi a ni David ken dagiti lallakina dimtenĕda iti Siceleg iti maicatlo nĕa aldaw, a dagiti Amalecitas nangaramidda idi iti maysa a panangsilong ito Abagatan, ken iti Siceleg, ket kinabilda ti Siceleg, ket isut' pinuuranda iti apuy,

2 ket innalada a kinayawan dagiti babai ken amin nĕa adda idi kencuana, basit man ken dackel agpadpada: dida pinatay ti uray asinoman, no di ket innalada ida, ket pimmanawda.

3 Ket idi a ni David ken dagiti lallakina dimtenĕda iti ciudad, artoŕ, a napuuran idi iti apuy; ket dagiti babai nĕa assawada, ken dagiti annacda a lallaki ken babai, naalada idi a kinayawan.

4 Idin ni David ken dagiti tattao nĕa adda idi kencuana innatoda ti timecda

ket nagsangitda agingganat' naawananda idi iti pannacabalin nga agsangit.

5 Ket dagiti dua nga assawa ni David naalada idi a kinayawan, da Aquinoam a Jezraelita, ken Abigail nga asawa ni Nabal a Carmelito.

6 Ket ni David napaldaang iti napalalo; ta ti ili insaona ti pananguborda kencuana, agsipud ta ti cararua ti amin nga ili napaliday, tunggal lalaki a gapu cadagiti annacna a lallaki ken babhai: ngem ni David pinapigsana ti bagina ken Jehova a Diosna.

7 Ket ni David kinunana ken Abiatar a sacerdote, nga anac ni Aquimelec, Agdawatac kenca, a yegmo caniac ditoy ti efod. Ket ni Abiatar inyegna idiyay ken David di Efod.

8 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿No' cumamatac a sumurot itoy a buyot, macamacameo ida? Ket isu simmungbat kencuana, Cumamatac: ta macamacammo ida a di bumurong, ket di bumurong a masbutmonto amin.

9 Iti casta ni David napan, isu ken dagiti inmem a gasut a lallaki nga adda idi kencuana, ket immayda iti waig a Bosor, isu a dagidiay a nabaybayan nagbatianda.

10 Ngem ni David kimmamat, isu ken ti uppat a gasut a lallaki; ta ti dua gasut nagbatida, a nabannuganda idi a casta a dida nabalin ti nagballasiw iti waig a Bosor.

11 Ket nacasaracda ti maysa nga Egipcio iti tay-ac, ket isut' inyegda ken David ket isut' iniccanda iti tinapay, ket nanngan; ket isut' iniccanda iti danum tapno uminum;

12 ket isut' iniccanda iti sangcatipkel nga higos, ken dua caraay nga uvas: ket idi a nacacaan, ti espirituna immay manen kencuana; ta isu saan a nanngan iti tinapay, di met imminum iti danum, iti tallo nga aldaw ken tallo a rabii.

13 Ket ni David kinunana kencuana, Asino ti akincucua kenca? ken taga' anoca? Ket isu kinunana, Maysaac a lalaki nga agtutubo ti Egipto, nga adipen ti maysa nga Amalecita ket ni apoc binaybay-anac, agsipud ta iti tallo nga aldaw a napalabas nagsakitac.

14 Nagaramidcami iti maysa a panang-sillong iti Abagatan dagiti Cereteos; ken iti daydiay a cucua ti Juda; ken iti Abagatan ti Caleb; ket pinuuranmi ti Siceleg iti apuy.

15 Ket ni David kinunana kencuana? ¿Isalognacto agingga itoy a buyot? Ket isu kinunana, Isapatam caniac gapu iti Dios a dinacto papatayen, dinacto met yawat cadagiti ima ni apoc, ket isalogcanto agingga itoy a buyot.

16 Ket idi nga isut' naisalogna, adtoy, nga isuda addada a naisacnap iti amin a rabaw ti daga, nga agcacaanda ken aginumda, ken agsalada, a gapu iti amin a naruay a samsam nga innalada iti daga dagiti Filisteos, ken iti daga ti Juda.

17 Ket kinabil ni David ida nanipud iti sumipngat agingga met laeng iti rumabii ti sumaganad nga aldaw: ket awan ti nacatalaw a lalaki cadacuada, no di laeng uppat a gasut nga agtutubo a lallaki, a simmacayda cadagiti camelloda ket nagtarayda.

18 Ket ni David nasbutna amin nga innala idi dagiti Amalecitas; ket ni David nasbutna dagiti dua nga assawana.

19 Ket awan ti agcurang cadacuada, uray bassit wenna dackel, uray annac a lalaki wenna babai, uray samsam, uray aniaman nga innalada idi cadacuada: ni David pinasublina amin.

20 Ket ni David innalana amin dagiti carnero ken dagiti bacbaca, nga inacayda iti sangó daydiay *sabsabali* nga an-animal, ket kinunada, Daytoy isu ti sinamsam ni David.

21 Ket ni David immay cadagiti dua a gasut a lallaki, a nabannogan idi a casta a dida nabalin ti simmurot ken David, isuda a pinagtaengda met idi waig a Bosor; ket isuda rimmuarda a simmabet ken David, ken simmabet cadagiti tattao nga adda idi kencuana: ket idi a ni David nacaasideg cadagiti tattao, kinablaawanna ida.

22 Idin simmungbat dagiti amin a nangdangkes ken nacasang a lallaki, cadagidiay a napan kimmuyog idi ken David, ket kinunada, Agsipud ta dida napan kimmuyog cadatayo, ditayto iccan ida ti uray aniaman ti samsam a nasbottayo, no saan laeng nga iti tunggal lalaki ni asawana ken dagiti annacna, tapno isu iturongna ida coma, ket pumanaw.

23 Idin simmungbat ni David, Dicayto aramiden iti casta, cacabsateo, iti daydiay nga inted ni Jehova cadatayo: isu a nangigaga cadatayo, ken nangyawat iti buyot nga immay a maibusor cadatayo cadagiti imatayo.

24 Ket asinonto ti mangipangag cada-

tayo itoy a panggep? ta no casano ti bingay daydiay a simmalog iti gubat, castanto met ti bingay daydiay a nabati iti gargaret: agbingaydanto iti agpada.

25 Ket casta idi nanipud iti daydi nga aldaw ken calpasanna, nga isu nangaramid iti maysa nga alagaden ken annuroten a maipaay iti Israel agingga itoy nga aldaw.

26 Ket idi a ni David immay iti Siceleg, nangibaon iti samsam cadagiti lallacay ti Juda, cadagiti met laeng gagayemna, a kinunana, Adtoy ti maysa nga isagut cadacayo iti sinamsam cadagiti cabusor ni Jehova:

27 cadagidiay nga adda idi idiy Betel, ken idiy Ramot ti Abagatan, ken cadagidiay nga adda idi idiy Geter,

28 ken cadagidiay nga adda idi idiy Aroer, ken cadagidiay nga adda idi idiy Sefamot, ken cadagidiay nga adda idi idiy Estamo,

29 ken cadagidiay nga adda idi idiy Racal, ken cadagiti ciudad ti Jerameel, ken cadagidiay nga adda idi cadagiti ciudad dagiti Cineo,

30 ken cadagidiay nga adda idi idiy Jorma, ken cadagidiay nga adda idi idiy Corasan, ken cadagidiay nga adda idi idiy Atac,

31 ken cadagidiay nga adda idi idiy Hebron, ken cadagiti amin a luglugar a ni David met laeng ken dagiti lallakina nacairuamanda.

Da Saul ken dagiti annacna a lallaki mapapatayda cadagiti Filisteos; maitabonda idiy Jabes-galaad.

31 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki ti Israel intarayanda ti sangó dagiti Filisteos, ket napasagda a natay idiy bantay Gelboe.

2 Ket dagiti Filisteos kinamatda a siingget ni Saul ken dagiti annacna a lallaki; ket dagiti Filisteos pinatayda da Jonatan, ken Abinadab, ken Melquisua, nga annac a lallaki ni Saul.

3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken Saul, ket dagiti panaan isut' nacamacamda; ket isu nariribuc idi iti napalalo a gapu cadagiti panaan.

4 Idin kiuuna ni Saul idi agawawit

cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo, ket isut' pangsalputmo caniac, di la ket ta dagitoy di nacugit umayda ket salputendac, ken pagpalaloandac. Ngeni ti agawawit cadagiti igamna nagmadi; ta nagbuteng iti napalalo. Gapuna a ni Saul innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.

5 Ket idi a ti agawawit cadagiti igamna naimatanganna a ni Saul natay idi, isu rinugmaanna met di campilanna, ket natay kencuana.

6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti tallo nga annacna a lallaki, ken ti agawawit cadagiti igamna, ken amin a lallakina, idi met laeng nga aldaw a sangcacanunongda.

7 Ket idi a dagiti lallaki ti Israel nga adda idi iti sabali a bangir ti lobong, ken dagidiay nga adda iti ballasiw iti Jordan, naimatanganda a dagiti lallaki ti Israel nagtarayda, ket ni Saul ken dagiti annacna a lallaki natayda idi; isuda binay-anda dagiti ciudad, ket nagtarayda; ket dagiti Filisteos immayda ket nagnaedda cadauada.

8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti Filisteos immayda manglabus cadagiti natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti tallo nga annacna a lallaki a napasagda idiy bantay Gelboe.

9 Ket pinutolda ti olona, ket linabusda ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti Filisteos iti aglicmut, a nagpaipan cadagiti damdamag agingga iti balay dagiti ladladawanda ken cadagiti tattao.

10 Ket incabilda ti cabalna iti balay ni Astarot; ket imbitinda ti bangcayna idi bacud ti Bet-san.

11 Ket idi a dagiti agnaed iti Jabes-galaad nangnggeda iti maipapan kencuana, daydi a dagiti Filisteos inaramidda ken Saul,

12 amin dagiti maingel a lallaki timmacderda, ket nagnada a nagpatnag, ket innalada ti bangcay ni Saul ken dagiti bangcay dagiti annacna a lallaki nanipud iti bacud ti Bet-san; ket immayda iti Jabes, ket pinuuranda ida idiy.

13 Ket innalada dagiti tultulangna, ket intabonda ida iti siroc ti aro-o idiy Jabes, ket nagayunarda iti pito nga aldaw.

TI MAICADUA A LIBRO NI

SAMUEL.

Maipacaammo ken David ti maipapan iti gubat idiaiy Gelboe. Ti panagdung-awna gapu cada Saul ken Jonatan.

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy ni Saul, nãa idinto a ni David nagsubli a naggapu iti panagpapatay cadagiti Amalecitas, ket ni David naganan idi iti dua nãa aldaw idiaiy Siceleg;

2 naaramid iti maicatlo nãa aldaw, nãa, adtoy, ti maysa a lalaki immay a naggapu iti pacarso ni Saul, a sigigisigis dagiti pagan-anayna, ket agraman daga iti rabaw ti olona: ket iti casta idi nãa isu immay ken David, a nagpasag iti daga, ket nag-rucbab.

3 Ket ni David kinunana kencuana. Sadino ti naggapuam? Ket isu kinunana kencuana, Nagtalawac nanipud iti pacarso ti Israel.

4 Ket ni David kinunana kencuana, Ania ti napasamac? agdawatac kenca, nãa ibagam man caniac. Ket isu simmungbat, Dagiti tattao nagtalawda iti gubat, ket adu cadagiti tattao ti napasag met ket natayda; ket ni Saul ken ni Jonatan nãa anacna natayda met.

5 Ket ni David kinunana iti daydi agtutubo a lalaki a nangibaga kencuana, Casano ti pannacaammom a ni Saul ken ni Jonatan nãa anacna natayda?

6 Ket di agtutubo a lalaki a nagsarita kencuana kinunana, Idi a siac naisar-onãac iti tapaw ti bantay Gelboe, adtoy, ni Saul adda idi a sisasadag iti rabaw ti gayãngna; ket, adtoy, dagiti luglugan ken tattao a nagcacabayo simmurotda a siinget kencuana.

7 Ket idi nãa isu kimmita iti licudna, nakitanac, ket inayabannac. Ket simmungbatac, Adtoyac.

8 Ket isu kinunana caniac, Siasinoca? ket simmungbatac kencuana, Siac maysaac nãa Amalecita.

9 Ket isu kinunana caniac, Agtaacderca, agdawatac kenca, iti dennac, ket papata-

yennac; ta ti pannacariribuckimpet caniac, ta ti biagco adda pay la a sibubukel caniac.

10 Iti casta timmacderac iti dennana, ket isut' pinatayco, ta sitatalgedac idi nãa isu dina mabalin ti agbiag iti calpasan ti pannacapasagna: ket innalac ti balanãat nãa adda iti olona, ken ti galãng nãa adda iti tackiagna, ket yegco ida ditoy ken apoc.

11 Idin ni David kinapetna dagiti caw-cawesna, ket ginisgigna ida; ket casta met amin dagiti lallaki nãa adda idi kencuana:

12 ket nagdung-awda, ket nagsangitda; ket nagayunarda aginãngana iti malem, a gapu ken ni Saul, ken ni Jonatan nãa anacna, ken gapu iti ili ni Jehova, ken gapu iti balay ti Israel; agsipud ta isuda napasagda idi iti campilan.

13 Ket ni David kinunana idi agtutubo a lalaki, a nangibaga kencuana, Taga anoca? Ket isu simmungbat, Siac anacnac ti maysa a gangannaet, nãa Amalecita.

14 Ket ni David kinunana kencuana, Casano ti dica pinagbuteng a nangyunnat ita imam a pinangpataymo iti pinulotan ni Jehova?

15 Ket ni David nangayab iti maysa cadagiti agtutubo a lalaki, ket kinunana, Asitgam, ket isut' duclosem. Ket isut' kinabilna iti casta a natay idi.

16 Ket ni David kinunana kencuana, Ti darani adda coma iti rabaw ta olom; ta ti ngiwatmo nangsacsi iti maicaniwas kenca, a kinunana, Siac pinatayco ti pinulotan ni Jehova.

17 Ket ni David nagdung-aw iti daytoy a panagdung-aw ken Saul ken ni Jonatan nãa anacna.

18 (Ket isu imbagana cadacuada nãa isuroda coma cadagiti annac ni Juda ti canta ti ba-i: Adtoy, nãa adda a naisurat iti libro ni Jashar):

19 |Ti dayagmo, O Israel, isut' napapatay iti tapaw dagiti nangato a dissom!

- 1 Amanġan ti pannacapasagda dagiti mainġel!
- 20 Isut' dica ibaga coma idiaŷ Get,
Dica coma iwarragawag cadagiti dal-
dalan ti Ascalon;
Tapno dagiti annac a babbai dagiti
Filisteos saanda coma nġa agragsac.
Tapno dida coma agballigi dagiti bab-
bai nġa annac dagiti di nacugit.
- 21 Dacayo banbantay ti Gelboe,
Awan coma cadacayo ti linnaaw uray
tudo, ket saancay met coma a tal-
talon a pagidatonan:
Ta sadiay ti calasag ti mainġel naipal-
ladaw a nacaalalas,
Ti calasag ni Saul saan a nasapsapoan
iti lana.
- 22 Manipud iti dara ti napapatay, mani-
pud iti taba ti mainġel,
Ti ba-i ni Jonatan saan a naglicud,
Ket ti campilan ni Saul saan a nag-
subli nġa onġnġaonġ.
- 23 Ni Saul ken ni Jonatan isuda idi ti
naayat ken nacaay-ayo iti panag-
biagda,
Ket iti ipapatayda saanda a nagsina:
Isuda nasigsiglatda nġem cadagiti
agaguila,
Isuda napigpigsa idi nġem cadagiti
leon.
- 24 Dacayo annac a babbai ti Israel sa-
nġitanyo ni Saul,
Isu a nangawes cadacayo idi iti escar-
lata a nalibnos,
Isu a nangicabil idi cadagiti arcos a ba-
litoc iti rabaw dagiti pagan-anayyo.
- 25 1 Amanġan ti pannacapasag ti mainġel
iti tenġnġa ti gubat!
Ni Jonatan napapatay iti tapaw dagi-
ti nangato a dissom.
- 26 Mapaladingitac a gapu kenca, cab-
sateo a Jonatan:
Macaay-ayoca unay idi caniac:
Ti ayatmo caniac isut' idi nacas-
casdaw,
A rimbawam iti ayat dagiti babbai.
- 27 1 Amanġan ti pannacapasag ti mainġel,
Ken ti pannacapucaw dagiti igigam ti
gubat!

*Ni David maaramid nġa ari iti Juda,
ket ni Isboset nġa ari iti Israel. Ni
Abner maabac hen Joab. Ni
Asael camatenna ni Abner,
ket paputayen ni Abner.*

2 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni
David immuman ken Jehova, a ki-

nunana, 1 Sumang-atac coma iti uray ania
cadagiti ciudad ti Juda? ket ni Jehova
kinunana kencuana, Sumang-atca 3 Ket
ni David kinunana, Sadinonto ti sumang-
atac? Ket isu kinunana, Iti Hebron.

2 Iti casta ni David simmang-at sadiay,
ken agraman cadagiti dua nġa assawana
met, da Aquinoam a Jezraelita, ken ni
Abigail nġa asawa idi ni Nabal a Car-
melito.

3 Ket dagiti lallakina nġa adda idi
kencuana incuyog ida ni David, ti tunggal
lalaki agraman cabbalayna: ket isuda
nagnaedda idi cadagiti ciudad ti Hebron.

4 Ket dagiti lallaki ti Juda immayda
idi, ket pinulotanda sadiay ni David nġa
ari iti balay ni Juda.

Ket imbagada ken David, a kinunada,
Dagiti lallaki a taga Jabes-galaad isuda idi
dagiti nangitabon ken Saul.

5 Ket ni David nagbaon cadagiti babao-
nen cadagiti lallaki a taga Jabes-galaad,
ket kinunana cadacuada, Benditocayo coma
ken ni Jehova, nġa imparanġyo daytoy a
kinaimbag ken apoyo, a ni met laenġ Saul,
ket isut' intabonyo idi.

6 Ket ita ni Jehova iparanġna ti naayat
a kinaimbag ken kinapudno cadacayo: ket
siac met supapacacto cadacayo daytoy a
kinaimbag, agsipud ta inaramidyo day-
toy a banag.

7 Gapuna ita pumigsada coma dagita
im-imayo, ken umingelcayo; ta ni Saul
nġa apoyo natay, ket ti balay ni Juda met
pinulotannac nġa ari cadacuada.

8 Ket ni Abner, nġa anac ni Ner, a
capitan ti buyot ni Saul, innalana idi ni
Isboset nġa anac a lalaki ni Saul, ket isut'
inyegna iti Mahanaim;

9 ket isut' inaramidna nġa ari iti
Galaad, ken iti Gessuri, ken iti Jezrael,
ken iti Efraim, ken iti Benjamin, ken iti
amin nġa Israel.

10 Ni Isboset, nġa anac ni Saul, agta-
wen idi iti uppat a pulo a tawen idi
nangrugi nġa agari iti Israel, ket nagari
iti dua a tawen. Nġem ti balay ni Juda
simmurot idi ken David.

11 Ket iti bayat ti pinagari ni David
idiaŷ Hebron iti balay ni Juda pito a
tawen ket innem a bulan.

12 Ket ni Abner nġa anac ni Ner,
ken dagiti adadipen ni Isboset nġa anac
ni Saul, rimmuarda a naggapu iti Maha-
nain agingġat' Gabaon.

13 Ket ni Joab n̄ga anac ni Sarvia, ken dagiti adipen ni David, rimmuarda, ket nasaracanda ida iti denna ti tanke idia y Gabaon; ket isuda nagtutugawda, ti maysa iti maysa a bangir ti tanke, ket ti sabali iti sabali a bangir ti tanke.

14 Ket ni Abner kinunana ken Joab, Agdawatac kencana, a tumacderda coma dagiti agtutubo a lallaki ket agay-ayamda iti saclangtayo. Ket ni Joab kinunana, Tumacderda coma.

15 Idin timmacderda ket bimmaliwda iti binnilang: sangapulo ket dua iti agpaay ken Benjamin, ken agpaay ken Isboset n̄ga anac ni Saul, ket sangapulo ket dua cadagiti adipen ni David.

16 Ket isuda nagiinniggemda ti tunggal maysa iti olo ti caduana, ket *imbagcongna* ti campilanna iti bacrang ti caduana: iti casta napasagda a padapada: gapuna a daydi a disso nanaganan iti Helcat-assurim*, n̄ga adda sadi Gabaon.

17 Ket ti bacal isut' idi nacaro unay iti daydi n̄ga aldaw; ket ni Abner naabac idi, ken dagiti lallaki ti Israel, iti sang'o dagiti adipen ni David.

18 Ket dagiti tallo n̄ga annac a lallaki ni Sarvia addada idi sadiay, da Joab, ken Abisai, ken Asael: ket ni Asael nasiglat unay idi dagiti saccasana a cas la maysa n̄ga ugsa n̄ga atap.

19 Ket ni Asael kinamatna idi ni Abner; ket napan a di simmiasi iti canawan uray iti catigid a simmurot ken Abner.

20 Idin ni Abner timmaliaw iti licudanna, ket kinunana, ¿Sica ni Asael? Ket isu simmungbat, Siac.

21 Ket ni Abner kinunana kencuana, Sumiasica iti canawan n̄ga imam wenna iti catigidmo, ket tumiliwca iti maysa cadagiti agtutubo a lallaki, ket alaem ti cabalna. N̄gem ni Asael dina kinayat ti simmiasi iti panagsurot kencuana.

22 Ket ni Abner kinunana manen ken Asael, Sumiasica iti panagsurot caniac; apayapay siac ipasageca coma iti daga? casanonto ti panangyangadco iti rupac ken ni catsatmo a Joab?

23 Nupay casta isu saanna a kinayat ti simmiasi, gapuna a ni Abner iti cutit ti picana ti pinang'sugatna kencuana iti bagina, iti casta n̄ga ti pica rimmuar iti licudanna; ket napasag idia y, ket natay met laeng idia y a lugar: ket naaramid,

* *Helcat-assurim*: cayatna a saoen, *Ti talon dagiti natadem a bmenj̄.*

n̄ga isu-amin n̄ga umay idi iti lugar a ni Asael nacapasaganna ken nacatayanna nagsardengda.

24 N̄gem da Joab ken Abisai kinamatna ni Abner: ket ti init limnec idi n̄ga isuda macagtengda iti turod ti Amma, n̄ga adda iti sang'o ti Gia iti denna ti dalan ti letang sadi Gabaon.

25 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornongda a simmurot ken Abner, ket nagbalinda a maysa a cabuyotan, ket nagtacderda iti tapaw ti maysa a turod.

26 Idin ni Abner pinuccawanna ni Joab, ket kinunana, ¿Mangpucaawto iti agnanyon ti campilan? dica ammo aya a kinapaitto ti maududi a tungpal? casano ti capautna n̄garud aya, iti sachay n̄ga ibilimo cadagiti tattao iti panatuckiadda iti panagsurot cadagiti cacabsatda?

27 Ket ni Joab kinunana, Cas sibibiag ti Dios, no dica nagsao, pudno n̄garud a iti bigat dagiti tattao pimmanawda, saanda a sinurot ti tunggal maysa ni cabsatna.

28 Iti casta ni Joab pinagunina ti tangguyobna, ket amin dagiti tattao nagsardengda, ket dida kinamaten ti Israel, dida nakibacalen.

29 Ket ni Abner ken dagiti lallakina napanda amin iti daydi a rabii iti tengnga ti Arabah; ket bimmaliwda iti Jordan, ket napanda iti tengnga ti amin a Beto-rom, ket immayda iti Mahanaim.

30 Ket ni Joab nagtuckiad iti panagsurot ken Abner: ket idi a naurnong dagiti amin a tattao, nagcurangda cadagiti adadipen ni David dagiti sangapulo ket siam a tattao ken ni Asael.

31 N̄gem dagiti adadipen ni David impasagda iti Benjamin, ken cadagiti lallaki ni Abner, *iti casta* a tallo gasut ket innem a pulo a tattao ti natay idi.

32 Ket innalada ni Asael, ket isut' intabonda idi tanem ni amana, n̄ga adda idi idia y Belen. Ket ni Joab ken dagiti lallakina nagnada a nagpatnag, ket ti aldaw bintac cadacuada idia y Hebron.

Ti familia ni David. Ni Abner gapu iti panangtubngar ni Isboset napan ken David. Ni Joab agatap ken Abner ket papatayanna. Ni David agdunng-aw gapu ken Abner.

3 Ket adda idi napaut a gubat iti balay ni Saul ken iti balay ni David: ket

ni David pumigsa idi a pumigsa, ket ti balay ni Saul cumapuy a cumapuy.

2 Ket nayanacda idi ken David dagiti annac a lallaki idiaiy Hebron: ti inauna nga anacna isu idi ni Amnon ken ni Aquinoam a Jezraelita;

3 ti maicaduana, isu idi ni Queleab ken ni Abigail nga asawa idi ni Nabal a Carmelito; ket ti maicatlo, ni Absalom nga anac ni Maaca, nga anac a babai ni Tolmai nga ari ti Gessur;

4 ket ti maicapat, ni Adonias nga anac ni Haggit; ket ti maicalima, ni Safatias nga anac ni Abital;

5 ket ti maicanem, ni Jetraam ken ni Eglá, nga asawa ni David. Dagitoy nayanacda ken David idiaiy Hebron.

6 Ket naaramid idi, iti bayat ti caadda ti gubat iti balay ni Saul ken iti balay ni David, a ni Abner pimmigsa iti balay ni Saul.

7 Ket ni Saul adda idi maysa a camalalana a ti naganna isut' idi Resfa, nga anac ni Aja: ket ni *Isboset* kinunana ken ni Abner, Apayapay a simrecca iti camalala ni amac?

8 Idin ni Abner naglucsa unay a gapu cadagiti sasao ni *Isboset* ket kinunana, Siac aya ti olo ti aso a cucua ti Juda? Iti daytoy nga aldaw aramidec ti caasi iti balay ni Saul nga amam, cadagiti cacab-satna, ken cadagiti gagayyemna, ket siac saanca nga inyawat iti im-ima ni David; ket nupay casta ipabaddutmo caniac iti daytoy nga aldaw ti basol a maipapan iti daytoy a babai.

9 Ti Dios agaramid coma iti castoy ken Abner, ken adadda pay coma, no, iti cas ti panangisapata ni Jehova ken David, diac aramiden met laeng kencuana;

10 iti panangyallatiwna iti pagarian nani-pud iti balay ni Saul, ken iti panangibangonna iti trono ni David iti rabaw ti Israel, ken iti rabaw ti Juda, manipud Dan agingga iti Beer-seba.

11 Ket isu dina nabalín ti simmungbat iti uray aniaman a sabali a balicas ken Abner, ta agbuteng idi kencuana.

12 Ket ni Abner nangibaon cadagiti babaonen ken David iti naganna, a kinunana, ¿Akincucua iti daga? ket kinunana pay *met*, Makisinggalutca caniac, ket, adtoy, ti imac addanto kenca, a mangyeg kenca iti amin nga Israel.

13 Ket isu kinunana, Naimbag: siac

makisinggalutacto kenca; ngem maysa a banag ti sapulec kenca: nga isu, a sica dicanto cumita iti rupac, malacsid no sica yegmo nga umuna ni Micol nga anac a babai ni Saul, intono umaymo kitaen ti rupac.

14 Ket ni David nangibaon cadagiti babaonen ken *Isboset*, nga anac ni Saul, a kinunana, Yaywatmo caniac ni asawac a Micol, isu nga inasawac a gapu iti sangagasut a lucdit dagiti Filisteos.

15 Ket ni *Isboset* nagbaon, ket isut' innalana ken asawana a Falatiel, nga anac ni Lais.

16 Ket ni asawana napan kimmuyog kencuana, nga agsangsangit idi nga isu mapmapan ket simmurot kencuana aging-gana iti Bajurim. Idin ni Abner kinunana kencuana, Incan, agsublica: ket isu nagsubli.

17 Ket ni Abner addaan idi iti panagpaibisic cadagiti lallacay ti Israel, a kinunana, Iti nalabes a tiempo binirucyo ni David nga agari cadacayo:

18 ita ngarud isut' aramidec; ta ni Jehova nagsao idi iti maipapan ken David, a kinunana, Gapu iti ima ni David nga adipenco isalacancanto ti ilic nga Israel iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti amin a cabusorna.

19 Ket ni Abner insaona met cadagiti lapayag ti Benjamin: ken casta met a ni Abner napanna insao cadagiti lapayag ni David idiaiy Hebron ti isu-amin a maipagarup a naimbag iti Israel, ken iti amin a balay ni Benjamin.

20 Iti casta immay ni Abner ken David idiaiy Hebron, ket caduana dagiti duapulo a lallaki. Ket ni David nagaramid iti rambac ken Abner ken cadagiti lallaki nga adda idi kencuana.

21 Ket ni Abner kinunana ken David, Tumacderacto ket innacto, ket ummongecto ken apoc nga ari ti isu-amin nga Israel, tapno makitalag coma kenca, ket sica agarica coma iti isu-amin a calicaguman ta cararuan. Ket ni David pinalubosanna ni Abner; ket isu napan a sitatalna.

22 Ket, adtoy, dagiti adadipen ni David ken ni Joab naggapuda iti maysa a panagsillong, ket nangicuyogda cadacuada ti dackel a sinamsam: ngem ni Abner awanen idi ken David idiaiy Hebron; ta isut' pinalubosanna, ket isu napan a sitatalna.

23 Ket idi a ni Joab ken amin ti buyot

n̄ga adda idi kencuana immayda, imbagada ken Joab, a kinuna, Ni Abner n̄ga anac ni Ner immay idi iti ari, ket isut' pinalubosanna, ket isu napan a sitatalna.

24 Idin ni Joab immay iti ari, ket kinunana, Ania ti inaramidmo? adtoy, immay idi ni Abner kenca; apayapay n̄ga isut' pinagawidmo, ket isu napan a sipupulos?

25 Ammoem a ni Abner n̄ga anac ni Ner, n̄ga immay a mangallilaw kenca, ken mangammo iti ruaram ken sercam, ken mangammo iti isu-amin n̄ga aramidem.

26 Ket idi a ni Joab rimmua a naggapu ken David, nangibaon cadagiti babaoenen ken ni Abner, ket isuda a nangisubli kencuana nanipud iti bubon ti Sira: n̄gem ni David saanna n̄ga amammo idi.

27 Ket idi a ni Abner nagsubli iti Hebron, ni Joab isut' insinana aginḡgana iti tenḡn̄ga ti ruangan a nakisao kencuana a sililimed, ket isut' siugatna sadiay iti bagina, iti casta a natay, a maipoon iti dara ni Asael a cabsatna.

28 Ket iti calpasanna, idi a ni David nangegna, kinunana, Siac ken ti pagariac awanancami iti basol iti saclanḡ ni Jehova iti agnanayon a maipapan iti dara ni Abner n̄ga anac ni Ner:

29 agtinnag coma iti rabaw ti olo ni Joab, ken iti amin a balay ni amana; ket saan coma n̄ga agcuranḡ iti balay ni Joab ti tao n̄ga aglac-am iti panagtotot, wenna agcucutel, wenna magmagna coma a sisasarucod, wenna mapasag coma iti campilan, wenna addaan iti panagcuranḡ iti taraon.

30 Casta ti pinangpapatay da Joab ken Abisai a cabsatna ken ni Abner, agsipud ta isu pinapatayna idi ni Asael a cabsatda idi gubat sadi Gabaon.

31 Idin ni David kinunana ken Joab, ken iti amin a tattao n̄ga adda idi kencuana, Gisgiseno dagita pagan-anayyo, ket agbarikescayo cadagiti nakersanḡ a lupot, ket agdung-awcayo iti una ni Abner. Ket ni ari David simmurot idi lungon.

32 Ket intabonda ni Abner idiaiy Hebron: ket ti ari inn̄gaton a ti timecena, ket nagsanḡiti iti tanem ni Abner; ket isu-amin dagiti tattao nagsanḡitda.

33 Ket ti ari nagdung-aw gapu ken Abner, ket kinunana,

¿Matay coma ni Abner a cas la iti ipapatay ti maysa a maag?

34 Dagiti imimam saanda a nagalutan, uray dagiti sacsacam saanda a naicabil cadagiti putaw:

Cas la lalaki a napasag iti saclanḡ dagiti annac ti kinadangkes, casta ti panacapasagmo.

Ket isu-amin dagiti tattao nagsanḡitda manen a maipapan kencuana.

35 Ket isu-amin dagiti tattao immayda a mangpacan ken David iti tinapay idi n̄ga aldaw pay laenḡ; n̄gem ni David insapatana, a kinunana, Casta coma ti aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay met coma, no siac ramanac ti tinapay, wenna iti sabali, aginḡgana iti ilelcennec ti init.

36 Ket isu-amin dagiti tattao nadlawda, ket nacaay-ayo cadacuada; ta isu-amin a ti ari inaramidna inay-ayona amin dagiti tattao.

37 Iti casta amin dagiti tattao ken amin pay n̄ga Israel naammoanda idi n̄ga aldaw, a saan a naggapu iti ari ti pannacapapatay ni Abner n̄ga anac ni Ner.

38 Ket ti ari kinunana cadagiti adipenna, Dicay ammo aya n̄ga iti daytoy n̄ga aldaw napasag iti Israel ti maysa a palungo ken natan-oc a lalaki?

39 Ket iti daytoy n̄ga aldaw nacapuyac, nupay ariac a napulotan; ket dagitoy a lalaki n̄ga annac ni Sarvia, natanḡkenda unay caniac: ni Jehova supacanna coma iti managaramid iti dakes iti mainugot iti kinadakesna.

Ti anac a lalaki a pilay ni Jonatan.

Ni Isboset mapapatay, n̄gem ni

David papapatayna dagiti namatay kencuana.

4 Ket idi a ni Isboset, n̄ga anac ni Saul, nangegna a ni Abner natay idi idiaiy Hebron, dagiti imana nagbalinda a nacapuy, ken isu-amin dagiti Israelitas nariribuoda idi.

2 Ket ni Isboset, n̄ga anac ni Saul addaan idi iti dua a lalaki n̄ga capcapitan dagiti buyot, ti nagan ti maysa isu idi ni Baana, ket ti nagan ti maysa isut' idi ni Recab, n̄ga annac ni Remmon a Berotita, cadagiti annac ni Benjamin (ta ti Berot isut' idi naibilanḡ iti Benjamin:

3 ket dagiti Berotitas nagtalawda idi aginḡgat' Getaim, ket naggangannaetda idi sadiay aginḡgana iti daytoy n̄ga aldaw).

4 Ket ni Jonatan n̄ga anac ni Saul, addaan idi iti maysa n̄ga anac a lalaki a pilay cadagiti sacsacana. Agtawen idi iti lima a tawen idi a dagiti damag immayda a maipapan ken Saul ken ni

Jonatan a naggapu sadi Jezrael: ket di nangsisywa kencuana isut' innalana, ket nagtalaw: ket naaramid, nga idi a nagdaras a nagtalaw, a *di ubing* natnag, ket nagbalin a pilay. Ket ti naganna isut' idi Mifiboset.

5 Ket dagiti annac ni Remmon a Berotita, da Recab ken Baana napanda, ket immayda iti capudot ti aldaw iti balay ni Isboset, idi nga isu agininana iti matoon.

6 Ket immayda sadiay iti tengnga ti balay, a casda la nangyeg iti trigo; ket isut' kinabilda di bagina; ket da Recab ken Baana a cabsatna nagtalawda.

7 Ket idi nga isuda immayda iti balay, idi nga isu agididda iti iddana idiaiy siled a pagturoganna, isut' kinabilda, ken isut' pinatayda, ket isut' pinutolanda, ket innalada di olona, ket napanda iti dalan ti Arabah a nagpatpatnag.

8 Ket inyegda ti olo ni Isboset ken David idiaiy Hebron, ket kinunada iti ari, Adtoy, ti olo ni Isboset, nga anac ni Saul, a cabusormo, a nangbiruc idi ita biagmo; ket ni Jehova imbalsanna iti daytoy nga aldaw ni apoc nga ari ken ni Saul, ken iti putotna.

9 Ket ni David simmungbat cada Recab ken Baana a cabsatna, nga annac ni Remmon a Berotita, ket kinunana cadacuada, Cas sibibiag ni Jehova, a nangsubbot iti cararuac iti amin a pacarigatan,

10 idi a ti maysa nangibaga caniac, a kinunana, Adtoy, ni Saul natay, a pinanunotna a nangyeg iti naimbag a damag, isut' tiniliwco, ket isut' pinatayco idiaiy Siceleg, nga isu idi ti supapac nga intedco a gapu iti impadamagna.

11 *¿Dinto adadda, idinto a dagiti dakes a tattao pinapatayda ti maysa a tao a nalinteg idiaiy balayna met laeng ken iti rabaw ti iddana; a sapulecto ti darana cadagiti im-imayo, ken icatencayo iti daga?*

12 Ket ni David binilinna dagiti agtutubona a lallaki, ket isuda pinapatayda ida, ket pinutedda dagiti im-imada ken saesacada, ket imbitinda ida idiaiy denna ti tanke sadi Hebron. Ngem innalada ti olo ni Isboset, ket isut' intanemda iti tanem ni Abner idiaiy Hebron.

*Ni David agari iti Israel ken Juda.
Cayawanna ti Sion, ken abakenna dagiti Filisteos.*

5 Idin isu-amin dagiti caputotan ti Israel immayda ken David idiaiy Hebron,

ket nagsaoda, a kinunada, Adtoy dacami dagiti tultulanmo ken lasagmo.

2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi a ni Saul nagari cadacami, sica idi ti nangidalan ti Israel a *rinnuar* ken nangisubli: ket ni Jehova kinunana kenca, Sicanto ti pastor ti ilic nga Israel, ken sicanto ti palungo ti Israel.

3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti Israel immayda iti ari idiaiy Hebron; ket ni ari David nagaramid cadacuada iti tulag idiaiy Hebron iti saclang ni Jehova: ket pinulotanda ni David nga ari iti Israel.

4 Ni David agtawen idi iti tallopulo a tawen idi nangrugi nga agari, ket nagari iti uppat a pulo a tawen.

5 Idiaiy Hebron nagari iti Juda iti pito a tawen ket innem a bulan; ket idiaiy Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a tawen iti isu-amin nga Israel ken Juda.

6 Ket ti ari ken isu-amin dagiti lallakina immayda iti Jerusalem a maibusor cadagiti Jebuseos, nga agnaed iti daga, isuda a nagsao ken David, a kinunada, Malacsid no sica pasiaem ti bulsec ken pilay, dicanto mabalin ti sumrec ditoy; panpanunotenda, a ni David dina mabalin ti sumrec ditoy.

7 Nupay casta ni David innalana ti sarikedked ti Sion; nga isu met laeng ti ciudad ni David.

8 Ket ni David kinunana idi iti daydi nga aldaw, Uray siasino a mangcabil iti Jebuseo, sumang-at coma aginggana iti calasugan ti danum, ket *cabilenna* coma ti pilay ken ti bulsec, isuda a ti cararuac ni David ginurana idi. Gapuna a cunada, Adda bulsec ken pilay; isu dina mabalin ti sumrec iti balay.

9 Ket ni David nagtaeng idiaiy sarikedked, ket isut' ninaganna iti ciudad ni David. Ket ni David binangonna a naglawlaw nanipud Mello nga agpauneg.

10 Ket ni David rumang-ay la idi a rumang-ay; ta ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot adda idi kencuana.

11 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro nagibaon cadagiti babaonen ken David, ken cancantingen, ken alallawagi, ken agcaycaviti; isuda a nangbangon ken David iti maysa a balay.

12 Ket ni David naawatanna a ni Jehova isut' pinasingkedanna nga ari iti Israel, ken isu ti nangitan-oc iti pagarianna a gapu iti ilina nga Israel.

13 Ket ni David nangala pay kencuana cadagiti camcamalala ken asassawa a naggapuda iti Jerusalem, iti calpasan ti panaggapuna idiaiy Hebron, ket naipasngayda ken David sadiay dagiti annac a lallaki ken babbai.

14 Ket dagitoy isu dagiti nagan dagidi nayana kencuana idiaiy Jerusalem: ni Samma, ken ni Sobat, ken ni Natan, ken ni Salomon,

15 ken ni Jebahar, ken ni Elisua, ken ni Nefeg, ken ni Jafia,

16 ken ni Elisana, ken ni Elioda, ken ni Elifalet.

17 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a pinulotanda ni David nga ari iti Israel, amin dagiti Filisteos simmanang-arda a mangsapul ken David; ket ni David isut' nangegna, ket simmalog agingga iti sarikedked.

18 Ket dagiti Filisteos immayda ket nagsacnapda iti lobong ti Rafaim.

19 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿Innacto a maibusor cadagiti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti imac? Ket ni Jehova simmungbat ken David, Inca; ta pudno unay a yawatonto dagiti Filisteos ita imam.

20 Ket ni David immay idiaiy Baal-perazim, ket ni David kinabilna ida sadiay; ket kinunana. Binurac ni Jehova dagiti cabusorco iti sangaoanac, a cas la iti panagburac dagiti dandanum. Gapuna a ginaladanna iti nagan daydiay a disso iti Baal-perazim*.

21 Ket nabatida idiaiy dagiti laddawan: ket ni David ken dagiti lallakina innalada ida.

22 Ket dagiti Filisteos immayda pay manen, ket nagsacnapda iti lobong ti Rafaim.

23 Ket idi a ni David immuman ken Jehova, isu kinunana, Dica sumang-at: aglicawca iti licudanda, ket umayca cada-cuada iti sango dagiti mormoras.

24 Ket isunto, intono manggegmo ti aweng ti pannagna cadagiti tuetoc dagiti mormoras, isunton ti panaggunaymo; ta isunton ti iruruar ni Jehova iti sangaoanam a mangcabil iti buyot dagiti Filisteos.

25 Ket ni David inaramidna iti casta, a cas imbilin ni Jehova kencuana, ket kina-

bilna dagiti Filisteos nanipud Gabaa aginggana iti umayca iti Gaza.

*Ti lacasa mayeg agingga iti Perez-osa.
Ipatatay ni Oza. Ti lacasa mayeg
iti Jerusalem. Ni Micol ab-
abienna ni David.*

6 Ket ni David inurnongna manen dagiti isu-amin a lallaki a napili ti Israel, a tallopulo ribu.

2 Ket ni David timmacder, ket napan agraman amin dagiti tattao nga adda idi kencuana, nanipud iti Baal ti Juda, tapno yegda manipud sadiay ti lacasa ti Dios, nga isut' nanaganan gapu iti Nagan, iti nagan met laeng ni Jehova dagiti buybuyot nga agsaad iti ngato dagiti kerubin.

3 Ket incabilda ti lacasa ti Dios iti rabaw ti maysa a carison a baro, ket isut' inyegda manipud iti balay ni Abinadab nga adda idi iti turod: ket da Oza ken Ahio, nga annac ni Abinadab, pinaguyodda di carison a baro.

4 Ket isut' inyegda nanipud iti balay ni Abinadab, nga adda idi iti turod, agraman ti lacasa ti Dios: ket ni Ahio napan idi iti sango ti lacasa.

5 Ket ni David ken isu-amin a balay ti Israel nagay-ayamda iti saclang ni Jehova cadagiti amin a kita dagiti gamigam a cayo ti parwa, ararpa, ken salsalterio, ken panpandereta, ken castañuelas, ken piangpiangpiang.

6 Ket idi a dimtengda iti pagtaltagan ni Nacon, ni Oza inyunnatna ti imana iti lacasa ti Dios, ket isut' iniggamanna; ta dagiti bacbaca nagtibcolda idi.

7 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor ken Oza; ket ti Dios isut' kinabilna idiaiy a gapu iti baddutna; ket natay idiaiy iti denna ti lacasa ti Dios.

8 Ket ni David napaladingit idi, ta ni Jehova binuracna ni Oza; ket ninaganna daydiay a disso iti Perez-osa*, aginggana iti daytoy nga aldaw.

9 Ket ni David nagbuteng idi ken Jehova iti daydi nga aldaw; ket kinunana, Casano ti yaayto caniac ti lacasa ni Jehova?

10 Iti casta ni David dina kinayat nga inyallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova iti ciudad ni David; ngem ni David isut' impanna iti balay ni Obed-edom a Geteo.

* *Baal-perazim*: cayatna a saoen, *Ti disso dagiti panagburac*.

* *Perez-osa*: cayatna a saoen, *Ti panagburac ni Oza*.

11 Ket ti lacasa ni Jehova nabati idi idiy a balay ni Obed-edom a Geteo iti tallo a bulan: ket ni Jehova binendicionanna ni Obed-edom, ken iti isu-amin a balayna.

12 Ket naibaga idi ken David n̄ga ari, a nacuna, Ni Jehova binendicionanna idi ti balay ni Obed-edom, ken iti isu-amin a cucuna, a gapu iti lacasa ti Dios. Ket ni David napan, ket innalana ti lacasa ti Dios nanipud iti balay ni Obed-edom agingga iti ciudad ni David a binuyog ti ragsac.

13 Ket isu idi a casta, idi a dagiti nagawit iti lacasa nacapagnada iti innem a caaddang, nangidatonda iti maysa a baca ken maysa n̄ga urbon a nalucmeg.

14 Ket ni David nagsala iti amin a pigsana iti sangō ni Jehova; ket ni David nagaawes idi iti maysa n̄ga efod a lienzo.

15 Iti casta ni David ken amin ti balay ti Israel inyegda ti lacasa ni Jehova a binuyog dagiti dirdir-i ken timec ti tang-guyob.

16 Ket isu idi a casta, idi a ti lacasa ni Jehova immay iti ciudad ni David, a ni Micol n̄ga anac a babai ni Saul kimmita nanipud iti tawa, ket nakitana ni ari David n̄ga aglaglagto ken agsalsala iti sangō ni Jehova: ket isut' inamisna iti pusona.

17 Ket inyegda ti lacasa ni Jehova, ket isut' insaadda iti lugarna iti tengnga ti tolda a ni David binangonna idi n̄ga agpaay kencuana; ket ni David nagidatag iti daton a mapuuran ken datdaton iti cappia iti saclang ni Jehova.

18 Ket idi a ni David nalpasna ti nagidatag iti daton a mapuuran ken datdaton iti cappia, binendicionanna iti ili iti nagan ni Jehova dagiti buybuyot.

19 Ket binunonganna iti isu-amin n̄ga ili, iti isu-amin a caadu met laeng ti Israel, cadagiti lallaki ken babbai a pada-pada, iti tunggal maysa, maysa a bukel a tinapay, ken maysa n̄ga apág ti lasag, ken maysa a catipkel dagiti nvas a napakirriit. Iti casta isu-amin dagiti tattao nagawid tunggal maysa iti balayna.

20 Idin ni David nagsubli n̄ga in mangbendicion iti balayna. Ket ni Micol n̄ga anac ni Saul rimmuar a sinmabet ken David, ket kinunana, ; Amangan nagdayag idi iti daytoy n̄ga aldaw ti ari ti Israel, a naglucis iti daytoy n̄ga aldaw cadagiti

matmata dagiti tagabu a babbai dagiti adadipenna, a cas la maysa cadagiti ubbaw a tattao aglucis n̄ga awanan bain!

21 Ket ni David kinunana ken Micol, *Isu idi iti sangō ni Jehova a nangpili caniac a nangnangrona n̄gem ni amam, ken iti isu-amin a balayna, a dinutocnac a palungo iti ili ni Jehova, iti Israel: gapuna n̄ga agay-ayamaeto iti sangō ni Jehova.*

22 Ket agbalinaeto pay a naalalas n̄gem iti daytoy, ket siac nababbabaeto pay iti saclang met laeng: n̄gem cadagiti babbai a sinaom, cadacuada adaddanto ti panacadaydayawco.

23 Ket ni Micol n̄ga anac ni Saul awanan idi iti anac aginggana iti aldaw ti ipapatáyna.

*Ni David panggepena ti mangbanon
iti maysa a templo. Ti sao ti Dios
umay kencuana. Ti cararag
ken panagyaman ni David.*

7 Ket naaramid, idi a ti ari agnaaed idiy balayna, ket ni Jehova nangted kencuana iti talna cadagiti isu-amin a cabusorna iti aglicmut,

2 a ti ari kinunana. ken mammadto a Natan, Kitaem ita, siac agnaedac iti balay a kinantingenan, n̄gem ti lacasa ni Jehova agnaed iti uneg dagiti bengbeng.

3 Ket ni Natan kinunana iti ari, Inca, aramidem amin dayta n̄ga adda ita pusom: ta ni Jehova adda kenca.

4 Ket naaramid idi met laeng a rabii, a ti sao ni Jehova immay ken Natan, a kinunana,

5 Inca ket cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova, ; Sica mangaramidcanto iti balay a maipaay caniac a pagtaengac?

6 ta saanac a nagnaed iti maysa a balay nanipud iti aldaw a pinangaonco cadagiti annac ti Israel idiy Egipto aginggana iti daytoy n̄ga aldaw met laeng, no di ket nagnaac iti tolda ken iti tabernaculo.

7 Cadagiti isu-amin a laglugar a naki-pagnaac cadagiti isu-amin n̄ga annac ti Israel, nangisuoac aya iti maysa a balicas iti uray asinoman cadagiti caputotan ti Israel, a nangibilinac idi a mangipaarab iti ilic n̄ga Israel, a kinunac, Apayapay didac imbanongan iti balayco a kinantingenan?

8 Gapuna ita castoyto ti cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Siac innalaca nanipud

iti pagaponan ti carnero, nanipud iti pagsaisarunoan iti oveja, tapno sica ti pangulo iti ilic, nga Israel;

9 ket addaac idi kenca iti uray sadino a napanapanam, ket iti sangonan kineltayco amin dagiti cabusormo; ket piragbalinca a nagan a dackel, a cas iti nagan dagiti dadackel, nga addada ditoy daga.

10 Ket itudingcontu ti maysa a lugar a maipaay iti ilic nga Israel, ket imulacto ida, tapno agnaedda coma iti lugarda met laeng, ket dida coma mayallatiwen; iti uray caano dagiti annac ti kinadakes didanto parigaten idan, a cas la idi unana,

11 ken cas nanipud iti aldaw a nagbilinac cadagiti agoc-ocom iti ilic nga Israel; ken aramidecto kenca ti inana cadagiti isu-amin a cabusormo. Casta met a ni Jehova ibagana kenca a ni Jehova yaramidannacanto iti maysa a balay.

12 Ket intono dagiti aldawmo isudanto coma ti maturposen, ket makiturogcanto cadagiti amman, bangonecto ti putotmo a sumaruno kenca, isu nga agtaudto ita tianmo; ket pasingkedacto ti pagarianna.

13 Isu mangbangonto iti balay a maipaay iti naganco; ket pasingkedacto iti agnanayon ti trono ti pagarianna.

14 Siacto ti amana, ket isunto ti anacco: no isu agaramidto coma iti dakes, isut' dusaecto iti sarucod dagiti lallaki, ken iti baot dagiti annac dagiti lallaki;

15 ngem ti naayat a kinaimbagco dinto sumina keneuana, a cas isut' insinac idi ken Saul, nga iniceatco idi iti sangonanam.

16 Ket mapatalgedanto ti balaymo ken ti pagariam iti agnanayon itisangonanam: ti tronom mapasingkedanto nga agnanayon.

17 Mayalubog cadagitoy amin a sasao, ken mayalubog iti amin daytoy a parpamata, casta ti pinangisao ni Natan ken David.

18 Idin ni ari David simrec, ket nagtugaw iti sangon ni Jehova; ket kinunana, O Apo Jehova, siasinoac aya, ken ania aya ti balayco, tapno inyegnac aginganat' ditoy?

19 Ket daytoy isu pay lat' bassit a banag cadagita matam, O Apo Jehova; ngem saodem met iti maipapan iti balay ti adipenmo iti naunday a tiempo a sumungad; ken daytoy met a mayannurot iti cadawyan dagiti lallaki; O Apo Jehova!

20 Ket ania pay ti mabalin a saoen ni David kenca? ta sica amniom ti adipenmo, O Apo Jehova.

21 Gapu iti saom, ken mayalubog ita

pusom met laeng, inaramidmo daytoy a kinadackel, tapno isut' ipacaammom iti adipenmo.

22 Gapuna a sica nadayagca, O Jehova a Dios: agsipud ta awan ti sabali a cas kenca, awan ti siasinoman a Dios iti laesidmo, a mayalubog iti isu-amin a nangnangegmi cadagiti lapayagmi.

23 Ket ania ti maysa a nacion iti daga ti adda a cas iti ilim, nga iti Israel met laeng, isu nga ti Dios napan idi a nangsubbot a maipaay kencana met laeng a maysa nga ili, ket isu idi ti inaramidna a maysa a nagan, ken inaramidna dagiti dadackel a banag a gapu cadacayo, ken dagiti nacakigkigtot a banag a gapu iti dagam, iti sangon ti ilim, a sinubbotmo kenca nanipud Egipto, nanipud cadagiti nacion ken cadagiti didiosda?

24 Ket sica binangonmo kenca met laeng ti ilim nga Israel tapno isu ti ilim nga agnanayon; ket sica, Jehova, nagbalinca a Diosda.

25 Ket ita, O Jehova a Dios, ti sao nga insaom maipapan iti adipenmo, ken iti maipapan iti balayna, isut' pasingkedam iti agnanayon, ket aramidem coma a cas iti insaom.

26 Ket madayaw coma ti naganmo iti agnanayon, a cunaen, Ni Jehova dagiti buybuyot isu ti Dios ti Israel; ket ti balay ni adipenmo a David mapatibkerto iti saclangmo.

27 Ta sica, O Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, impaltiingmo iti adipenmo, a kinunam, Siac ibangonancanto iti maysa a balay: gapuna a ti adipenmo nacasarac iti pusona a mangicararag kenca iti daytoy a cararag.

28 Ket ita, O Apo Jehova, sica ti Dios, ket dagiti sasaom isudat' pudno, ket incarim daytoy naimbag a banag iti adipenmo:

29 gapuna ita, a maay-ayoca coma a mangbendicion iti balay ti adipenmo, tapno agnanayon coma nga agtaeng iti sangonanam; ta sica, O Apo Jehova, isut' insaom idi; ket iti pammendicionmo bendita coma ti balay ti adipenmo iti agnanayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, ken Siria. Ti isagut ni ari Tou. Ti Edom maadipen.

8 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni David kinabilna dagiti Filisteos, ket

pinaruemana ida; ket ni David innalana ti rienda ti ina a ciudad iti ima dagiti Filisteos.

2 Ket isu kinabilna met ti Moab, ket rinucodna ida iti maysa a pagrucod a tali, pinagiddana ida iti daga; ket isu nangrucod iti namindua carucod a mapapatay, ket ti apag-isu a sangcarucod nga agbiag. Ket dagiti Moabitas nagbalinda nga adadipen ni David, ken nangyegda iti buis.

3 Casta met a ni David kinabilna ni Adarezer nga anac ni Roob, nga ari ti Soba, idi nga isu napanna subboten ti pagturayanna idia Carayan.

4 Ket ni David nangala idi cadacuada iti sangaribu ket pito gasut a nagcabayoy, ken duapulo a ribu a tattao a sacasaca; ket ni David binessanganna dagiti amin a cababayoy ti lugan: ngem nangitidda cadagidiay iti maipaay iti sangagasut a lugan.

5 Ket idinto a dagiti Sirios ti Damasco immayda a mangtulong ken Adarezer nga ari ti Soba, ni David nangcabil cadagiti Sirios iti duapulo ket dua a ribu a lallaki.

6 Sa nangcabil ni David iti buyot nga agaywan idia Siria ti Damasco; ket dagiti Sirios nagbalinda idi nga adadipen ni David, ket nagyegda ti buis. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napananna idi.

7 Ket ni David innalana dagiti calcalasag a balitoc, nga addada idi cadagiti adadipen ni Adarezer, ket inyegna ida idia Jerusalem.

8 Ket idia Bete, ken idia Berot, a ciudad ni Adarezer, nangalaan ni David iti napalalo a kinaadu ti gambang.

9 Ket idinto a ni Tou nga ari ti Emat nangegna a ni David kinabilna amin dagiti buyot ni Adarezer,

10 idin ni Tou imbaonna ni Joram nga anacna a lalaki ken ari David, a mangcblaaw kencuana, ken mangbendicion kencuana, agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken Adarezer ket isut' kinabilna: ta ni Adarezer addaan idi iti gubgubat ken ni Tou. Ket ni Joram nangyeg kencuana cadagiti alicamen a pirac, ken alicamen a balitoc, ken alicamen a gambang.

11 dagitoy met impaay ni ari David ken Jehova, agraman ti pirac ken balitoc nga impaayna idi a nagtaudda cadagiti isu-amin a nacion a pinarmena;

12 naggapu iti Siria, ken iti Moab, ken cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos, ken iti Amalec, ken iti nasamsam ken Adarezer, nga anac ni Roob, nga ari ti Soba.

13 Ket ni David nacagun-od kencuana iti maysa a nagan idi nga isu nagsubli a naggapu iti nangcabilanna cadagiti Sirios idia Lobong ti Asin, iti sangapulo ket walo a ribu a lallaki met laeng.

14 Ket isu nangcabil iti agbantay a buyot idia EDOM; iti isu-amin nga EDOM nangcabil iti agbantay a buyot, ket isu-amin dagiti Edomitas, nagbalinda idi nga adadipen ni David. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napapananna idi.

15 Ket ni David nagari iti isu-amin nga Israel; ket ni David tinungpalna ti kinaugusticia ken kinalinteg iti isu-amin nga ilina.

16 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia, isu idi ti palungo ti buyot, ket ni Josafat nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

17 ket ni Sadoc nga anac ni Aquitob, ken ni Aquinnelec nga anac ni Abiatar, isuda idi dagiti sacerdote, ket ni Saraias isu idi ti escriba;

18 ket ni Banaias nga anac ni Joiada isu idi ti palungo dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni David isuda idi dagiti cangatoan a ministro.

Ti caasi ni David ken Misiboset.

9 Ket ni David kinunana, ¿Adda pay maysa a natda iti balay ni Saul, tapno iparangco coma kencuana ti caasi a maipoon ken ni Jonatan?

2 Ket adda idi maysa nga adipen idia balay ni Saul, a ti naganna isut' idi Siba, ket isut' inayabanda a napan ken David; ket ti ari kinunana kencuana, ¿Sica ni Siba? Ket isu kinunana, 'Ti adipenmo isu.

3 Ket ti ari kinunana, ¿Awan la ti uray siasino iti balay ni Saul, tapno siac iparangco coma ti caasi ti Dios kencuana? Ket ni Siba kinunana iti ari, Ni Jonatan adda pay la maysa nga anacna a lalaki a pilay dagiti sacsacana.

4 Ket ti ari kinunana kencuana, Sadino ti yanna? Ket ni Siba kinunana iti ari, Adtoy, adda idia balay ni Maquir nga anac a lalaki ni Amiel, sadi Lodabar.

5 Idin ni David nagbaon, ket isut' in-

nalana idiaꝝ balay ni Maquir n̄ga anac ni Amiel, nanipud Lodabar.

6 Ket ni Mifiboset, n̄ga anac a lalaki ni Jonatan, n̄ga anac ni Saul, immay ken David, ket nagpacleb iti rupana, ket nagrucbab. Ket ni David kinunana, Mifiboset. Ket isu simmungbat, i Adtoy, ti adipenmo!

7 Ni David kinunana kencuana, Saanca coma n̄ga agbuten̄g; ta siac pudno n̄ga ipamatmatconto kenca ti caasi a gapu ken ni Jonatan n̄ga amam, ket isublicto kenca dagiti amin a dagdaga ni Saul n̄ga amam; ket mangancanto a canayon iti tinapay iti lamesaanco.

8 Ket isu nagrucbab, a kinunana, Ania aya ti adipenmo, tapno kitaem coma ti maysa a natay n̄ga aso a cas caniac?

9 Idin ti ari inayabanna ni Siba, n̄ga adipen ni Saul, ket kinunana kencuana, Isu-amin daydiay a cucua ni Saul ken iti isu-amin a balayna intedcon ida iti anac ni apom.

10 Sica n̄garud trabajoemto ti daga a maipaꝝ kencuana, sica, ken dagiti anacmo, ken dagiti adadipenmo; ket sica yegmonto *dagiti bun̄gbun̄ga*, tapno ti anac ni apom addaanto iti taraon a canen: n̄gem ni Mifiboset n̄ga anac daydi apom manganto iti tinapay n̄ga agnanayon iti lamesaanco. Ket ni Siba adda idi sangapulo ket lima n̄ga annacna a lallaki ken duapulo n̄ga adadipenna.

11 Idin ni Siba kinunana iti ari, Iti mayalubog iti isu-amin n̄ga imbilin ni apoc n̄ga ari iti adipenna, isut' aramidento a casta ti adipenmo. Iti maipapan ken Mifiboset, *kinuna di ari*, isu manganto iti lamesaanco, a cas la maysa cadagiti annac a lallaki ti ari.

12 Ket ni Mifiboset addaan idi iti maysa n̄ga anac a lalaki a bumaro, a ti naganna isut' idi Mica. Ket isu-amin n̄ga agnaed idiaꝝ balay ni Siba isuda idi dagiti adadipen ni Mifiboset.

13 Casta ti pinagnaed ni Mifiboset idiaꝝ Jerusalem, ta nangan idi a cancanayon iti lamesaan ti ari. Ket isu pilay idi n̄ga agpada dagiti sacsacana.

Ti ibaoꝝ ni David a maipaꝝ ken Hannon, n̄gem ni Hanon umsienna dagiti adipenna. Ni David purmekenna ti Ammon ken Siria a sangca-canunon̄.

10 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ti ari dagiti annac ni Ammon natay,

ket ni Hanon n̄ga anacna nagari iti saadna.

2 Ket ni David kinunana, Iparangconto iti caasi ken ni Hanon n̄ga anac ni Naas, a cas la ni amana imparangna caniac ti caasi. Iti casta ni David imbaonna dagiti adadipenna a mangliwliwa kencuana a maipanggep ken ni amana Ket dagiti adadipen ni David immayda iti daga dagiti annac ni Ammon.

3 N̄gem dagiti panguloen dagiti annac ni Ammon kinunada ken Hanon n̄ga apoda, i Pagarupem a ni David padayawanna ni amam, iti panangibaonna cadagiti mangliwliwa kenca? saan aya n̄ga imbaon kenca ni David dagiti adadipenna a mangsukimat iti ciudad, ken mangsiim, tapno isut' rebbaenna?

4 Idin ni Hanon innalana dagiti adipen ni David, ket kiniskisanna ti cagudua ti imingda, ket pinutedna dagiti cawcawesda a ginudua, iti padingpaddingda met laen̄g, ket pinagawidna ida.

5 Idinto n̄ga imbagada ken David, isu nagbaon ti nangsabet cadacuada; agsipud ta dagiti lallaki naibabainda iti casta unay. Ket ti ari kinunana, Agtactaccayo idiaꝝ Jerico agingganat' tumubo dagita imingyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ni Ammon n̄ga isuda nagbalinda a nacarurod ken David, dagiti annac ni Ammon nagbaonda ken nanangdanda cadagiti Sirios idiaꝝ Bet-rehob, ken cadagiti Sirios idiaꝝ Soba, a duapulo a ribu a lallaki a sacasaca, ken iti ari ti Maaca agraman sangaribu a tattaona, ken dagiti lallaki a taga Is-tob a sangapulo ket dua a ribu a lallaki.

7 Ket idi a ni David isut' nan̄gegna, imbaonna ni Joab, ken amin a buyot dagiti mamaingel a lallaki.

8 Ket dagiti annac ni Ammon rimmurda, ket inornosda ti gubat iti ridaw ti ruangan: ket dagiti Sirios a taga Soba ken taga Roob, ken dagiti lallaki ti Is-tob ken Maaca, addada idi a sangsangcatipon idiaꝝ away.

9 Idinto n̄garud a nakita ni Joab a ti gubat adda idi a naisaad a maibusor kencuana iti san̄go ken licudanna, nangpili cadagiti napili a lallaki ti Israel, ket inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios:

10 ket ti natda cadagiti tattao inyawatna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket inornosna ida a maibusor cadagiti annac ni Ammon.

11 Ket kinunana, No dagiti Sirios napig-sadanto unay caniac, sica tulongannacto n̄garud; n̄gem no dagiti annac ni Ammon napigsadanto unay kenea isunton ti yaayo ket tulongancanto.

12 Umingelca a naimbag, ket aglallakita a maipaay iti ilitayo, ken maipaay cada-giti ciudad ti Diostayo: ket ni Jehova aramidenna coma daydiay a pagarupenna a naimbag.

13 Idin da Joab ken dagiti tattao n̄ga adda idi kencuana immasidegda iti gubat a maibusor cadagiti Sirios: n̄gem nagtalawda iti sangona.

14 Ket idi a dagiti annac ni Ammon nakitada a dagiti Sirios napagtalawda, nagtalawda met iti sangō ni Abisai, ket simreca iti ciudad. Idin ni Joab nagsubli a naggapu cadagiti annac ni Ammon, ket immay iti Jerusalem.

15 Ket idi a dagiti Sirios nakitada n̄ga isuda naicabilda iti daedakes iti sangō ti Israel, naguornongda a nagtitipon.

16 Ket ni Adarezer nagbaon, ket innalana idi dagiti Sirios n̄ga addada idi iti ballasiw ti Carayan: ket isuda immayda idiaiy Helan, agraman ni Sobac a capitan ti buyot ni Adarezer iti unada.

17 Ket naibaga idi ken David: ket inurnongna amin n̄ga Israel, ket bim-malasiw iti Jordan, ket immay iti Helan. Ket dagiti Sirios naguornongda a maibusor ken David, ket nakigubatda kencuana.

18 Ket dagiti Sirios nagtalawda iti sangō ti Israel; ket ni David nangpapatay cadagiti Sirios *cadagiti lallaki* ti pito gasut a luglugan, ken uppat a pulo ribu a tattao a nagcacabayo, ket kinabilna ni Sobac a capitan ti buyotda, ket iti casta natay sadiay.

19 Ket idi a dagiti isu-amin n̄ga ar-ari n̄ga adadipen idi ni Adarezer nakitada n̄ga isuda naisaadda iti daedakes iti sangō ti Israel, nakicappiada iti Israel, ket nagservida cadacuada. Iti casta uray caano dagiti Sirios nagbutengdan a nang-tulong cadagiti annac ni Ammon.

Ti pannacalacub ti Rabba. Ti basol ni David a maicaniwaw ken Urias. Ti ipapatay ni Urias, ken ti panan̄gasawa ni David ken ni Bersabee.

11 Ket naaramid idi iti panagsubli ti tawen, idi tiempo a dagiti ar-ari rumuarda *iti gubat*, a ni David imbaonna ni Joab, ken dagiti adaqipenna a caduana.

ken isu-amin n̄ga Israel; ket dinadaelda dagiti annac ni Ammon, ket linacubda ti Rabba. N̄gem ni David nagbati idiaiy Jerusalem.

2 Ket naaramid iti malem, n̄ga idi a ni David bimmangon iti iddana, ket nagnagna iti pangatepan ti balay ti ari: ket nanipud iti pangatepan nakitana ti maysa a babai n̄ga adda idi n̄ga agdigdigus; ket di babai isut' idi naimnas unay a kitaen.

3 Ket ni David nagbaon ket nagsaludsod a gapu iti daydi a babai. Ket maysa ti nagnagna, Daytoy saan aya a ni Bersabee, n̄ga anac' ni Eliam, n̄ga asawa ni Urias a Jetteo?

4 Ket ni David nangibaon cadagiti baboonen, ket isut' innalana; ket *di babai* simrec idi iti yanna, ket *ni David* nakicaidda kencuana (ta *di babai* naggugor idi a gapu iti kinarugitna); ket isu nagsubli iti balayna.

5 Ket di babai nagsicug; ket nagbaon, ket imbagana ken David, ket kinunana, Siac addaac a masicug.

6 Ket ni David nagbaon ken ni Joab, a kinunana, Ibaonmo caniac ni Urias a Jetteo. Ket ni Joab imbaonna ni Urias ken David.

7 Ket idi a ni Urias immay kencuana, ni David nagsaludsod kencuana no casano ti inaramid ni Joab, ken no casano ti pan-nagna dagiti tattao, ken no casano ti irarang-ay ti gubat.

8 Ket ni David kinunana ken Urias Sumalogca iti balaymo, ket buggoam dagi ta sacsacam. Ket ni Urias rimmuar idiaiy balay ti ari, ket simmurot kencuana ti *canen* iti maminsan a panan̄gan a naggapu iti ari.

9 N̄gem ni Urias naturog iti ruangan ti balay ti ari a caduana dagiti amin n̄ga adadipen ni apona, ket saan a simmalog iti balayna.

10 Ket idi n̄ga imbagda ken David, a kinunada, Ni Urias saan a simmalog idiaiy balayna. Ni David kinunana ken Urias, ¿Saanca a naggapu iti maysa a pannagna? apayapay n̄garud a dica sumalog iti balaymo?

11 Ket ni Urias kinunana ken David, Ti lacasa, ken ti Israel, ken ti Juda, agnaedda cadagiti calcalapaw; ket ni apoc a Joab, ken dagiti adadipen ni apoc naipacarsoda iti nacannag n̄ga away; ¿ket siac n̄garud sumrecaito iti balayco, tapno ma-

nḡanac ken uminumac, ken tapno makicaiddaac ken asawac? cas sibibiagca, ken cas sibibiag ta cararuam, siac diacto bramiden daytoy a banag.

12 Ket ni David kinunana ken Urias, Agtactacca pay ditoy iti daytoy nḡa aldaw met, ket intono bigat palubusan-canto a pumanaw. Iti casta ni Urias nagbati idiaiy Jerusalem iti daydi nḡa aldaw, ken iti sumaganad nḡa aldaw.

13 Ket ni David isut' inayabanna, ket isut' pinacanna ken pinainumna iti sanḡona; ket isut' binartecna: ket iti malem rimmuar nḡa in agidda iti iddana a caduana dagiti adadipen ni apona, nḡem saan a simmalog iti balayna.

14 Ket naaramid iti bigat, a ni David nangsurat iti maysa a surat ken ni Joab, ket isut' imbaonna iti ima ni Urias.

15 Ket insuratna idi surat, a kinunana, Isaadmo ni Urias iti sangō ti nainḡet a gubat, ket panawanyo tapno isu macabil coma, ken matay.

16 Ket naaramid idi, nḡa idinto a ni Joab pinabantayanna ti ciudad, nḡa isu insaadna ni Urias idi disso a pagaammona a yan idi dagidi mamaingel a lallaki.

17 Ket dagiti lallaki ti ciudad rimmuarda, ket nakigubatda ken Joab: ket dagiti dadduma cadagiti tattao napasagda, cadagiti adadipen met laeng ni David; ket ni Urias a Jetteo natay met.

18 Idin ni Joab nagbaon ket imbagana ken David dagiti isu-amin a banag a maipangḡep iti gubat;

19 ket imbilinna idi nabaon, a kinunana, Intono magibusan nḡa ibaga iti ari dagiti amin a banag a maipangḡep iti gubat,

20 isunto a no ti lucsaw ti ari bumangon, ket cunaennanto kenca, Apayapay a dimmanoncayo unay iti ciudad a nakigubat? dicay ammo aya nḡa agpánada manipud iti bacud?

21 siasino idi aya ti nangcabil ken Abimelec nḡa anac ni Jerubesset? saan aya a nangitupac di maysa a babai manipud iti bacud iti maysa nḡa akinnḡato a bukel ti gilingan, iti casta nḡa isu natay idiaiy Tebes? apayapay a dimmanoncayo iti bacud? iti casta cunaemto, Ni adipepmo nḡa Urias a Jetteo natay met.

22 Iti casta di nabaon napay, ket immay ket inipamatmatna ken David ti isu-amin a ni Joab isut' idi nangibaonna.

23 Ket di nabaon kinunana ken David,

Dagiti lallaki nangatiwda a maibusor cadacami, ket rimmuarda cadacami iti away, ket dacami inatiwmi ida met laeng agingḡana iti ridaw ti ruangan.

24 Ket dagiti panáan nagpánada cadagiti adipepmo manipud iti bacud; ket natay dagiti dadduma cadagiti adipepmo ti ari, ket natay met ni adipepmo nḡa Urias a Jetteo.

25 Ket ni David kinunana idi nabaon, Castoy ti cunaemto ken Joab, Dica coma palubosan a daytoy a banag paglidayennaca, ta ti campilan mamucaw iti maysa a cas iti sabali; papigsuem ti panangḡubatmo a maibusor iti ciudad, ket isut' rebbaem: ket painglem kencuana.

26 Ket idi a ti asawa ni Urias nangegna a ni Urias nḡa asawana natay idi, nungaw a gapu ken asawana.

27 Ket idi nalpas ti dungaw, ni David nagbaon ket isut' innalana nḡa inyeg iti balayna, ket isu nagbalin nḡa asawana, ket nangipasngay kencuana iti maysa nḡa anac a lalaki. Nḡem ti banag nḡa inaramid ni David pinagrurona ni Jehova.

Ni Natan saonna ti maysa a panḡnḡarig ket tubḡarenna ni David. Ipatáy ti anac ni David. Panacayanac ni Salomon.

Ni David cayawan-na ti Rabba.

12 Ket ni Jehova imbaonna ken David ni Natan. Ket isu immay kencuana, ket kinunana kencuana, Adda idi dua a lallaki iti maysa a ciudad; di maysa nabacnang, ket di maysa napanglaw.

2 Ket di nabacnang a lalaki addaan iti aglablabes a caadu ti carnero ken bacaca;

3 nḡem di napanglaw a lalaki awanan iti aniaman, no di la iti maymaysa a bassit a cordero a cabayan, a ginatangna idi ken tinarakenna: ket dimmackel a naibnyog kencuana, ken cadagiti annacna; nangan idi iti carenna met laeng, ken uminum idi iti tagayanna, ken ragidda idi saclotna, ket isu idi kencuana ti cas maysa nḡa anac a babai.

4 Ket maysa a magmagna immay idi iti nabacnang a lalaki, ket isu inlicliena ti pinangalana cadagiti carcarerona met laeng, ken cadagiti bacacana met laeng, tapno isaganana a maipaay iti daydi magmagna nḡa immay kencuana, nḡem innalana di cordero di napanglaw a lalaki, ket isut'

insaganana a maipaay iti lalaki n̄ga immay idi kencuana.

5 Iti casta ti pungtot ni David simged unay a maibusor idi a lalaki; ket kinunana ken Natan, Cas sibibiag ni Jehova, ti lalaki a nangaramid iti daytoy isut' maicari a matay.

6 Ket isu isublinanto di cordero iti maminpat, agsipud ta isu inaramidna daytoy a banag, ken agsipud ta awanan la idi iti caasi.

7 Ket ni Natan kinunana idi ken David, Sica daydi a lalaki, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca n̄ga agari iti Israel, ket inisपालca iti ima ni Saul;

8 ket intedco kenca di balay ni apom, ken dagiti assawa ni apom iti saclotmo; ken intedco kenca ti balay ti Israel ken ti Juda; ket no daytoy isut' bassit unay, siac inayonconto ti castoy ken casdiay a banag.

9 Apayapay a linaismo di sao ni Jehova iti panangaramidmo iti daytoy n̄ga isut' dakes iti imatangna? Sica kinabilmo ni Urias a Jetteo iti campilan, ket innalam ni asawana tapno isut' asawam, ket isut' pinataymo iti campilan dagiti annac ni Ammon.

10 Gapuna ita dinto umadayu ti campilan iti balaymo iti uray caanoman, ta linaisnac, ket innalam di asawa ni Urias a Jetteo, tapno isu ti asawam.

11 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a bangonecto ti dakes a maibusor kenca n̄ga agtaud iti balaymo met laeng; ket alaecto dagiti assawam iti saclang dagiti matam, ket isudat' itedco iti caarrubam, ket isu makicaiddanto cadagiti assawam iti saclang daytoy n̄ga ininit.

12 Ta sica isut' inaramidmo iti nalmen̄g: n̄gem siac aramidecto daytoy a banag iti saclang ti isu-amin n̄ga Israel, ken iti sango ti ininit.

13 Ket ni David kinunana ken Natan, Nagbasolac a maicaniwas ken Jehova. Ket ni Natan kinunana ken David, Casta met ni Jehova iniecatna ti basolmo; dicanto matay.

14 Nupay casta, agsipud ta iti daytoy n̄ga aramid nangtedca iti gapu cadagiti cabusor ni Jehova tapno agtabbaawda, ti anac a lalaki met a nayanac kenca matayto a di bumurong.

15 Ket ni Natan nagsubli idi iti balayna.

Ket ni Jehova kinabilna di ubing a lalaki n̄ga di asawa ni Urias impasngayna idi ken David, ket masakit idi unay.

16 Ket ni David nagdawat iti Dios a maipoon iti ubing; ket nagayunar ni David, ket simrec, ket amin daydi a rabii siuida iti daga.

17 Ket timmacder dagiti lallacay ti balayna, ket nagtacerda iti sikkiganna, tapno pabangonenda iti daga; n̄gem isu nagmadi, saan a nakicaan met cadacuada iti tinapay.

18 Ket naaramid iti maicapito n̄ga aldaw a ti ubing natay. Ket dagiti adadipen ni David nagbutengda a nangibaga kencuana a di ubing natayen, ta kinunada, Adtoy, n̄ga idi ti ubing adda pay laeng a sibibiag, insaotayo kencuana, ket dina kinayat a dinengngeg ti timestayo; casanonto n̄garud ti panagtuocna, no ibagatayo kencuana a ti ubing natayen!

19 N̄gem ni David idi a nakitana dagiti adadipenna n̄ga addada idi n̄ga agdadayamudom, ni David naawatanna a ti ubing natayen idi; ket ni David kinunana cadagiti adipenna, ¿Natayen ti ubing? Ket isuda kinunada, Natayen.

20 Idin ni David bimman̄gon iti daga, ket nagbuggo, ket nagsapsapo, ket sinuctanna ti pagan-anayna; ket simrec iti balay ni Jehova, ket nagcararag; sa immay iti balayna met laeng; ket idi a dimmawat incabilda iti sangona ti tinapay, ket isu nanggan.

21 Idin dagiti adipenna kinunada kencuana, ¿Ania daytoy a banag n̄ga inaramidmo? sica nagayunarea ken nagsangitac a gapu iti ubing, idi n̄ga adda a sibibiag; n̄gem idi a ti ubing natayen, bimman̄gonca ken nanganca iti tinapay.

22 Ket isu kinunana, Bayat ti panagbiag pay laeng di ubing, nagayunarak ken nagsangitac: ta kinunac, ¿Asino ti macaammo no ti Dios dinto nacaasi caniac, tapno agbiag coma ti ubing?

23 N̄gem ita natayen, ania pay laeng ti pagayunarak? isut' mabalinconto pay la a yeg manen? siac innacto kencuana, n̄gem isu dinto sumubli caniacon.

24 Ket ni David liniwliwana ni Bersabee n̄ga asawana, ket simrec kencuana, ket nakicaidda kencuana, ket nangipasngay iti maysa n̄ga auac a lalaki, ket ninaganna iti nagan a Salomon. Ket ni Jehova isut' inayatna;

25 ket nagbaon iti ima ni Natan a

mammadto; ket ninaganna iti nagan a Jedidia,* a gapu ken ni Jehova.

26 Ket ni Joab nakigubat a maibusor iti Rabba dagiti annac ni Ammon, ket innalana ti ciudad a naarian.

27 Ket ni Joab nangibaon cadagiti ba-baonen ken David, ket kinunana, Siac nakigubat a maibusor iti Rabba; wen, innalac ti ciudad dagiti dandanum.

28 Gapuna ita urnongem ti matda cadagiti tattao, ket agpacarsoca a maibusor iti ciudad, ket isut' alaem; di la ket ta alaem ti ciudad, ket isunto ti managan iti nagan.

29 Ket ni David inurnongna dagiti amin a tattao, ket napan iti Rabba, ket nakigubat a maibusor kencuana, ket isut' innalana.

30 Ket innalana ti balanġat ti arida iti olona; ket ti dagsenna isut' idi maysa a talento a balitoc, ket adda kencuana batbato a napateg; ket isut' naisaad idi iti olo ni David. Ket isu nangala iti sinamsam iti casta unay a nagadu.

31 Ket innalana dagiti tattao nġa adda idi kencuana, ket isudat' incabilna iti baba dagiti ragadi, ken baba dagiti pacol a landoc, ken baba dagiti waswasay a landoc, ket pinalasatna ida iti tenġnġa ti horno ti ladrillo: ket casta met ti inaramidna cadagiti isu-amin a ciudad dagiti annac ni Ammon. Ket ni David ken isu-amin dagiti tattao nagsublida iti Jerusalem.

Ti pananġpilit ni Amnon ken Tamar.

Ni Absalom ibalsanna ni Tamar

iti pananġpapatayna ken Am-

non, sa agtalaw idiaiy

Gessur.

13 Calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nġa anac a lalaki ni David adda idi maysa a cabsatna a babai a namnas, a ti naganna isut' idi Tamar, ket ni Amnon nġa anac a lalaki ni David nagayyat kencuana.

2 Ket ni Amnon napaladingit iti casta unay nġa isu nagsakit a gapu ken ni Tamar a cabsatna; agsipud ta isut' virgen idi; ket impagarup ni Amnon a naricut ti pananġaramid iti uray aniaman kencuana.

3 Nġem ni Amnon adda maysa a gayyemna, a ti naganna isut' idi Jonadab,

* *Jedidia*: cayatna a saoen, *Naay-ayal ken Jehova.*

nġa anac a lalaki ni Samma, a cabsat ni David: ket ni Jonadab isut' idi lalaki a nasicap unay.

4 Ket isu kinunana kencuana, O anac ti ari, apayapay a cumuttongca a casta iti inaldawaldaw? ; Isut' dicanto ibaga caniac? Ket ni Amnon kinunana kencuana, Siac agayatac ken Tamar, a cabsat a babai ni cabsatco nġa Absalom.

5 Ket ni Jonadab kinunana kencuana, Agiddaca iti iddam, ket aginsasakitca: ket intono ni amam umaynacanto kitaen, cunaemto kencuana, Agdawatac kenca a palubosam coma nġa umay ni cabsatco a Tamar, tapno icannac coma iti tinapay a canec, ket mangsagana coma iti canen iti imatangco, nġa isut' makitac coma, ken isut' canec coma iti imana.

6 Iti casta ni Amnon nagidda, ket nagsinsasakit: ket idi a ti ari immay a mangkita kencuana, ni Amnon kinunana iti ari, Agdawatac kenca a palubosam coma nġa umay ni cabsatco a Tamar, ket agaramid coma iti saclanġco iti sangaparis a bibingca tapno canec coma iti imana.

7 Idin ti ari imbaonna ni Tamar idiaiy balayna, a kinunana, Inca ita idiaiy balay ni Amnon a cabsatmo, ket isut' isaganaam iti canen.

8 Idi casta ni Tamar napan iti balay ni Amnon a cabsatna; ket adda idi a siidda. Ket isu nangala iti gamay, ket isut' ginamayna, ket nagaramid cadagiti bibingca iti saclanġna, ket linutona dagiti bibingca.

9 Ket idi nġa innalana ti sarten isudat' inadawna iti saclanġna; nġem isu dina kinayat ti nangan. Ket ni Amnon kinunana, Panawandac coma amin a lallaki. Ket isuda rimmuarda tunggal lalaki nani-pud iti sangona.

10 Ket ni Amnon kinunana ken Tamar, Yegmo ti canen idiaiy siled, tapno canec coma ita iman. Ket ni Tamar innalana dagiti bibingca, nġa inaramidna idi, ket inyegna ida ken cabsatna nġa Amnon iti siled.

11 Ket idi nġa isu inyegna ida kencuana tapno canenna, ni Amnon immiggen kencuana, ket kinunana kencuana, Umayca, cabsatco, makicaiddaca caniac.

12 Ket isu simmungbat kencuana, Saan, cabsatco, dinac piliten; ta'awan ti casta a banag a maaramid coma iti Israel: dica aramidem coma daytoy a kinamauyong.

13 Ket siac, sadinonto ti panġipanac iti bainco? ken casta met kenca, sicanto ti cas la maysa cadagiti maag iti Israel.

Siac, agdawatac kenca, n̄ga ag-saoca coma iti ari; ta isu dinacto ipaid kenca.

14 Nupay casta isu dina impan̄gag ti timecna, n̄gem idi a napigpigsa n̄gem isu, isut' pinilitna, ket nakicaidda kencuana.

15 Idi casta ni Amnon isut' ginurana iti dackel unay a pinan̄ggura; a ti gura a pinan̄ggurana kencuana isut' idi dackel n̄gem iti ayat a pinan̄gayatna kencuana. Ket ni Amnon kinunana kencuana, Tumacderca, incan.

16 Ket isu kinunana kencuana, Saan a casta, ta daytoy dackel a ranggas a maisaad caniac isut' *dacdakes* n̄gem iti sabali n̄ga inaramidmo caniac. N̄gem isut' dina impan̄gag.

17 Idin inayabanna di tagabuna, a nagservi kencuana, ket kinunana, Iruarmo ita caniac daytoy a bahai ket balunetam ti ruangan iti licudanna.

18 Ket isu addaan idi iti maysa a pagan-anay a nadumaduma ti buricna kencuana; ta dagiti annac a babbai a virgen dagiti ar-ari agcawesda idi cadagiti casta a cawcawes. Idin ti tagabuna isut' inruarna, ket binalunetama ti ruangan iti licudanna.

19 Ket ni Tamar nan̄gicabil cadagiti dapdapo iti rabaw ti olona, ket ginisgisa di pagan-anayna a nadumaduma ti buricna n̄ga adda idi kencuana; ket impátayna ti imana iti olona, ket napan iti dalanna, n̄ga agsangsan̄git iti natbag idi n̄ga magmagna.

20 Ket ni Absalom a cabsatna kinunana kencuana, ¿Nakiadda kenca ni cabsatmo n̄ga Amnon? ita agtalnaca, cabsatco: isut' cabsatmo; dica coma ipapuso ita daytoy a panggep. Ket ni Tamar nabati a nabaybay-an idiy balay ni cabsatna n̄ga Absalom.

21 N̄gem idi a ni ari David natimudna amin dagitoy a banag, nagpungtot idi unay.

22 Ket ni Absalom saan a nagsao iti naimbag wenna dakes ken ni Amnon; ta ni Absalom ginurana ni Amnon, agsipud ta pinilitna idi ni cabsatna a Tamar.

23 Ket naaramid idi, iti calpasan ti dua a tawen a naturpos, a ni Absalom addaan idi cadagiti pagpucpukisen iti carnero idiy Baal-hasor, n̄ga adda iti abay ti Efraim: ket ni Absalom inawisna dagiti isu-amin ūga annac a lallaki ti ari.

24 Ket ni Absalom immay iti ari, ket kinunana, Adtoy ita, ti adipenmo addaan

ita cadagiti pagpucpukisen iti carnero, agdawatac n̄ga umay coma cumuyog ti ari ken dagiti adadipenna iti adipenmo.

25 Ket ti ari kinunana ken Absalom, Saan, anacco, dicam umay amin, tapno saancam coma a macaalimuteng kenca. Ket isu immud-od kencuana: nupay casta isu dina kinayat ti napan, n̄gem isut' binendicionanna.

26 Idin kinuna ni Absalom, No saan, agdawatac kenca, a palubosam a cumuyog coma cadacami ni cabsateo n̄ga Amnon. Ket ti ari kinunana kencuana, Apayapay n̄ga isu cumuyog coma kenca?

27 N̄gem ni Absalom isut' inududanna, ket pinalubosanna a napan kiminuyog kencuana ni Amnon, ken amin dagiti annac a lallaki ti ari.

28 Ket ni Absalom binilina dagiti tagabuna, a kinunana, Kitaenyo ita, intono ti puso ni Amnon addanto a siraragsac iti arac; ken intono cunaec cadacayo, Cabilenyo ni Amnon, isunton ti panangpapatayo kencuana; dicay agbuteng; ¿ta saan a siac ti agbilin cadacayo? Umingelcayo ket tumuredcayo.

29 Ket dagiti tagabu ni Absalom isut' inaramidda ken ni Amnon ti cas imbilin ni Absalom. Idin isu-amin dagiti annac ti ari timmacderda ket tunggal lalaki simmacay iti mulona, ket nagtalaw.

30 Ket naaramid iti bayat n̄ga isuda addada pay laeng iti dalan, a dagiti damdamag immayda ken David, a nacuna, Ni Absalom pinapatayna amin dagiti annac ti ari, ket awan ti uray no maysa a natda cadacuada.

31 Idin ti ari timmaeder, ket pinigisna dagiti cawcawesna, ket nagpasag iti daga; ket isu-amin dagiti adipenna agtatacderda iti asideg a sigigisig dagiti cawcawesda.

32 Ket ni Jonadab, n̄ga anac ni Samma, a cabsat ni David simmungbat, ket kinunana, Saan coma n̄ga atapen ni apoc, a pinapatayda amin dagiti bumbumaro n̄ga annac ti ari; ta ni laeng Amnon ti natay: ta iti panangikeddeng ni Absalom daytoy naipato idi sipud pay idi aldaw a ni Amnon pinilitna ni Tamar a cabsatna.

33 Gapuna ita a saan coma n̄ga ipapuso ni apoc n̄ga ari daytoy a banag, iti panangpanunotna n̄ga isu-amin dagiti annac ti ari napapatayda; ta ni laeng Amnon ti natay.

34 N̄gem ni Absalom nagtalaw. Ket idi a ti lalaki n̄ga aghanbantay inyangadna

dagiti matana, ket kimmita, ket, adtoy, adu a tattao sumungadda idi iti dalan iti bacras ti turod iti licudanna.

35 Ket ni Jonadab kinunana iti ari, Adtoy, dagiti annac ti ari sumungadda; ta iti cas kinuna ti adipenmo, isut' casta.

36 Ket naaramid, nga idi apaman a nalpasna ti nagsao, nga, adtoy, dagiti annac ti ari immayda, ket inngatoda ti timeoda, ket nagsangitna: ken casta met di ari ken isu-amin dagiti adadipenna nagsangitda a sililiday unay.

37 Ngen ni Absalom nagtalaw, ket napan ken Tolmai nga anac ni Ammiud, nga ari ti Gessur. Ket ni David nagsangit iti tunggal aldaw a gapu idi anacna.

38 Iti casta ni Absalom nagtalaw, ket napan idia y Gessur, ket nagan idia y iti tallo a tawen.

39 Ket ti cararua ni ari David kinalicagumanna ti mapan ken Absalom: ta naliwliwa idi iti maipapan ken ni Annon, idinto nga isu natayen.

Ni Joab gun-odenna ti pannacaisubli ni Absalom idia y Jerusalem. Ti kinataer ni Absalom. Maipastrec iti saclang ni David.

14 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia naricnana a ti puso ti ari adda idi nga agturong ken ni Absalom.

2 Ni Joab nagbaon idia y Tecua, ket nangala sadiay iti maysa a babai a masirib, ket kinunana kencuana, Agdawatac kenca, nga agindudung-awca, ken agcawesca coma iti cawes a pagpanes, agdawatac kenca, ket saanca coma nga agsapsapo iti lana, no di ket sica ti cas la maysa a babai a nabayag a tiempón a sipapanes a gapu iti natay.

3 Ket sumrecca iti ari, makisaoca kencuana iti castoy a wagas. Iti casta ni Joab incabilna dagiti balicas iti ngiwatua.

4 Ket idi a ti babai a taga Tecua nagsao iti ari, incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab, ket kinunana, O ari, tumulongca.

5 Ket ti ari kinunana kencuana, Ania ti pagladingitam? Ket isu simmungbat, Iti kinapudnona siac maysaac a babai a balo, ket di asawac natay.

6 Ket ti adipenmo adda dua nga annacna a lallaki, ket dagiti dua nagecabilda idia y away, ket awan idi cadacuada ti

namagsina, no di ket ti maysa kinabilna di maysa, ket isut' pinatayna.

7 Ket, adtoy, nga isu-amin dagiti cabagian tinmacerda a maibusor iti adipenmo a babai, ke cunada, Yawatmo di namapatay iti cabsatna, tapno isut' papatayenmi coma a gapu iti biag di cabsatna isu a pinatayna; ket iti casta iccatenmi met coma ti agtawid. Iti castoy ti panangiddepdanto iti begganco a natda, a dida mangbaybay-a idi asawac iti uray nagan uray tidda iti rabaw ti daga.

8 Ket ti ari kinunana iti babai, Inca iti balaymo, ta siac mangcumitacto iti maipapan kenca.

9 Ket ti babai a taga Tecua kinunana iti ari, O ari, nga apoc, ti kinadakes adda coma iti rabawco, ken iti balay ni amac; ket ti ari ken ti tronona awan ti basolda.

10 Ket ti ari kinunana, Uray siasino nga agsao iti maysa a banag kenca, isut' yegmonto caniac, ket dinacanto sagidenen.

11 Idin isu kinunana, Agdawatac kenca, a ti ari lagipenna coma ni Jehova a Diosmo, tapno ti bumales ti dara di coma mangdadaelen, ta no saan dadaelenna ti anacco. Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, nga uray maysa a buoc ti olo ni anacmo dinto maregreg iti daga.

12 Idin ti babai kinunana, Agdawatac kenca, a palubosam coma ti adipenmo a mangisao iti maysa a sao iti apoc nga ari. Ket isu kinunana, Agsaoca.

13 Ket ti babai kinunana, Apayapay ngarud a sica panunotem iti castoy a banag a maibusor iti ili ti Dios? ti pannacaisao daytoy ti ari isu ti cas la maysa a nacabasol, iti daydiay a ti ari dina alaeen iti balayna manen di imbellennga.

14 Ta mataytayto a di bumurong, ken castayto la danum a maibucoc iti daga, a di mabalín a urnongen manen; uray ti Dios dina iccaten ti biag, no di ket agpanunot cadagiti pamuspusan tapno di naibellenng saan coma a mapagtalaw kencuana.

15 Gapuna ita idinto a siac immayac a mangisao iti daytoy a sao iti ari nga apoc, isu ta ti ili pinagbutengnac: ket ti adipenmo a babai kinunana, Ita agsaoacto iti ari; isu coma a ti ari aramidenna coma ti dawat ti adipenna.

16 Ta ti ari mangipanngagto, a pangispal iti adipenna iti ima ti tao nga agayat a mangdadael caniac ken iti anacco a maibuyog iti tawid ti Dios.

17 Idin ti adipenmo a babai kinunana, Agdawatac kenca, a ti sao ti apoc n̄ga ari macaliwliwa coma; ta cas la maysa n̄ga angel ti Dios, casta ni apoc n̄ga ari iti panamaglasinna iti naimbag ken iti dakes: ket ni Jehova a Diosmo adda coma kenca.

18 Idin ti ari simmungbat ket kinunana iti babai, Agdawatac kenca, a dinac coma limedan iti uray ania n̄ga isaludsodconto kenca. Ket ti babai kinunana, Saoen coma ita ni apoc n̄ga ari.

19 Ket ti ari kinunana, ¿Nakiadda kenca ti ima ni Joab iti amin daytoy? Ket di babai simmungbat ket kinunana, Cas sibi-biag ta cararuam, ari n̄ga apoc, n̄ga awan ti macasiati iti ima a canawan wenno iti ima a catigid iti aniaman a ni apoc n̄ga ari insaona; ta ni adipenmo a Joab, isu ti nagbilin caniac, ken isu ti nangicabil iti n̄giwat ti adipenmo a babai cadagitoy amin a sao;

20 tapno baliwan ti rupa ti panḡgep ni adipenmo a Joab inaramidna daytoy a banag: ket ti apoc isut' masirib, a mayalot iti kinasirib ti maysa n̄ga angel ti Dios, a manḡammo iti isu-amin a banag n̄ga adda iti daga.

21 Ket ti ari kinunana ken Joab, Adtoy ita, a siac inaramideo daytoy a banag, inca n̄garud, ket isublim ni bumaro n̄ga Absalom.

22 Ket ni Joab incul-obna ti rupana iti daga, ket nagruchab, ket binendicionanna ti ari; ket ni Joab kinunana, Iti daytoy n̄ga aldaw naawatan ti adipenmo, a nacasaracac iti parabur iti imatanḡmo, O ari, n̄ga apoc, agsipud ta ti ari inaramidna ti dawat ti adipenna.

23 Iti casta ni Joab timmacer ket napan sadi Gessur, ket inyegna ni Absalom iti Jerusalem.

24 Ket ti ari kinunana, Sumubli coma iti balayna, ket dina coma makita ti rupac. Iti casta ni Absalom nagsubli iti balayna met laeng, ket dina nakita ti rupa ti ari.

25 Ket iti isu-amin n̄ga Israel awan idi ti madaydayaw unay a cas ken Absalom a gapu iti kinataerna: manipud iti dapan ti sacana aginḡgana iti cuppocuppona awan idi ti pamilawan kencuana.

26 Ket no pukisenna ti buocna (ket iti turpos ti tunggal tawen ti panagpukisna; agsipud ta ti buocna manḡducot kencuana, gapuna a pukisenna); agdagsen di buoc

ti olona iti duagasut a siclo, iti naarian a pagtimbanḡan.

27 Ket nayanacda ken ni Absalom dagiti tallo a lallaki n̄ga annac, ken maysa a babai, a ti naganna isut' idi Tamar: isu idi ti maysa a babai a naimnas ti lanḡana.

28 Ket ni Absalom nagyan iti dua a tawen a naturpos idia Jerusalem; ket dina nakita ti rupa ti ari.

29 Idin ni Absalom nagbaon ken Joab, tapno isut' ibaonna coma iti ari; ngem isu dina kinayat ti immay kencuana: ket nagbaon manen iti maicada a d̄aras ngem isu dina kinayat ti immay.

30 Gapuna a kinunana cadagiti adipenna, Kitaenyo, ti talon ni Joab adda iti denna dagiti cucuac, isu addaan cadagiti cebcebada sadiay; incayo, ket isut' pasgedanyo iti apuy. Ket dagiti adipen ni Absalom pinasgedanda iti apuy ti talonna.

31 Idin ni Joab timmacer, ket immay ken Absalom iti balayna, ket kinunana kencuana, Apayapay a dagiti adipenmo pinasgedanda ti talonco iti apuy?

32 Ket ni Absalom simmungbat ken ni Joab, Adtoy, a siac nanḡibaonac idi kenca, a kinunac, Umayca coma ditoy, tapno ibaonca idi coma iti ari, a cunaem, Ania ti gapu ti nacaigapuac idia Gessur? nasaysayaat coma caniac iti panagyanco idia a natalna. Gapuna ita a makitac coma ti rupa ti ari; ket no adda basol caniac, papatayennac coma.

33 Iti casta ni Joab immay iti ari, ket imbagana kencuana; ket idi n̄ga inayabanna ni Absalom, isu immay iti ari, ket incul-obna di rupana iti daga iti saclanḡ ti ari: ket ti ari inagcanna ni Absalom.

Ni Absalom sulbogenna dagiti tattao n̄ga umalsa. Ni David agtalaraw iti Jerusalem, ket cuyogen ni Elai; pagsublienna da Sadoc, ken Abiatar, ken Cusai.

15 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nagsagana kencuana iti maysa a lugan ken cabcabayo, ken limapulo a lallaki n̄ga agtatarayda idi iti sanḡonna.

2 Ket ni Absalom bimman̄gon idi a nasapa, ket nagtaocer iti denna ti dalan ti ruangan: ket castoy idi, n̄ga, no siasinoman n̄ga addaan idi dawat n̄ga umay idi iti ari n̄ga agpaay iti pananḡo-

com, idin ni Absalom isut' ayabanna, ket cunana, Iti ania a ciudad ti naggapuan? Ket isu simmungbat, Ti adipenmo isut' agraud iti mavsa cadagiti caputotan ti Israel.

3 Ket ni Absalom kinunana kencuana, Kitaem, dagita panggepmo isudat' naimbag ken nalinteg; ngem awan ti lalaki a dinutoc ti ari a dumngeg kenca.

4 Casta met a ni Absalom kinunana, o no siac naaramidac coma nga ocom iti daga, tapno tunggal tao nga addaan iti aniaman a dawat weno ringgor, umay coma caniac, ket isut' pagaramidac coma iti kinajusticia!

5 Ket casta idi, idi nga uray siasino a tao ti umadani tapno agrucbab kencuana, isu yunnatna ti imana, ket isut' iggamanana, ken isut' agcanna.

6 Ket iti castoy a wagas ti inaramid idi ni Absalom iti isu-amin nga Israel nga umay idi iti ari a paocom: ket castoy ti pinangtacaw ni Absalom cadagiti puso dagiti tattao ti Israel.

7 Ket naaramid idi naggibus ti uppat a pulo a tawen, a ni Absalom kinunana iti ari, Agdawatac kenca, palubosannac coma a mapan tapno innac coma agtungpal idi caric idiy Hebron, nga incaric idi ken Jehova.

8 Ta ti adipenmo nagaramid idi iti maysa a cari idi nagtaengac sadi Gessur idiy Siria, a kinunac, No ni Jehova yegnac manen a pudno idiy Jerusalem, isunton ti pinagservic ken Jehova.

9 Ket ti ari kinunana kencuana, Inca a sitatalna. Iti casta isu timmacer, ket napan idiy Hebron.

10 Ngem ni Absalom nangibaon cadagiti agsiim cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, a kinunana, Apaman a mangegyo ti aweng ti tangguyob, isunton ti panagcunayo, Ni Absalom isu ti ari idiy Hebron.

11 Ket dua gasut a tattao a taga Jerusalem napanda kimmuyog ken Absalom, a naawisda, ket napanda iti kinanengnengda; ket isuda saanda a naammoan ti uray aniaman a panggep.

12 Ket ni Absalom pinaayabanna ni Aquitofel a Gilonita, a consejero ni David, nanipud iti ciudadna, nanipud iti Gilo met laeng, iti bayat nga isu agidatdatag cadagiti datdaton. Ket ti yaalsa isut' idi napigsa; ta dagiti tattao cancanayon a umadud a ken Absalom.

13 Ket immay ti maysa a nabaon ken David, a nagecuna, Dagiti puso dagiti lalaki ti Israel addada a sisusurot ken Absalom.

14 Ket ni David kinunana cadagiti amin nga adipenna nga adda kencuana idiy Jerusalem, Tumacdercayo, ket agtalawtayo coma; ta awanto cadatayo ti macalasuk ken ni Absalom: agdarascayo a pumanaw, ta no saan isu macamacamnatayo a sidadarás, ket yegna cadatayo ti dakes, ken cabilenna ti ciudad iti tadem ti campilan.

15 Ket dagiti adipen ti ari kinunada iti ari, Adtoy, a dagiti adipenmo addada a sisasagana a mangaramid iti uray aniaman nga ni apomi nga ari piliennanto.

16 Ket ti ari rimmuar agraman amin ti cabbalayna a simmurot kencuana. Ket ti ari imbatina dagiti sangapulo a babbai, nga isuda idi dagiti camcamalala, tapno agaywanda iti balay.

17 Ket ti ari rimmuar, ken amin dagiti tattao a sisusurot kencuana, ket simmardengda idiy Bet-merac.

18 Ket amin dagiti adipenna naglabasda iti sikiganna; ken amin dagiti Cere-teos, ken amin dagiti Feleteos, ken Geteos, nga aginnem a gasut a lalaki nga immayda idi a simmurot kencuana nanipud Get, ket napanda iti sangonan ti ari.

19 Idin ti ari kinunana ken Etai a Geteo, Apayapay a makicuyogca met cadacami? agsublica, ket makinaedca iti ari: ta sica gangaunaetca, ken naibellenca met; agsublica iti lugarmo met laeng.

20 Agsipud ta immayca laeng idi calman, ¿iti daytoy nga aldaw pakipagsangatenca coma cadacami, idinto a siac innac iti sadinoman a pacabalinao? agsublica, ken isublim dagiti cacabsatmo; caasi ken kinapudno addada coma kenca.

21 Ket ni Etai simmungbat iti ari, a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ti apoc nga ari, pudno a iti aniaman a lugar a pagyananto ni apoc nga ari, no agpaay ken patáy weno agpaay iti biag, idiy met laeng agyanto ti adipenmo.

22 Ket ni David kinunana ken Etai, Inca ket lumasatca. Ket ni Etai a Geteo limmasat, ken isu-amin dagiti lallakina, ken isu-amin dagiti babassitna nga adda idi kencuana.

23 Ket isu-amin a daga nagsangit iti natbag a timec, ket bimmalasiw amin a tattao: ket ti ari bimmallasiw met iti wajj

a Cedron, ket amin dagiti tattao naglasatda, nga agturong iti dalan ti let-ang.

24 Ket, adtoy, ni Sadoc met *immay*, ken amin dagiti Levitas kencuana, nga inawitda idi ti lacasa ti tulag ti Dios; ket indisoda di lacasa ti Dios; ket ni Abiatar simmang-at, agingganat' isu-amin a tattao nacaruada iti ciudad.

25 Ket ti ari kinunana ken Sadoc, Isublim ti lacasa ti Dios idia ciudad: no siac macasaracacto iti parabur iti imatang' ni Jehova, isu yegnacto manen, ken ipanangnanto caniac dayta, ken ti pagnaedanna:

26 ngem no cunaenuanto ti castoy, Awananac ragsac kenca; adtoy, addaac ditoy, aramidenna coma caniac ti cas naimbag nga ipagarupna.

27 Ket ti ari kinunana pay ken Sadoc a sacerdote, *i Swan* a sica ti mammadto? agsublica a sitatalna iti ciudad, ket caduayo dagiti dua nga annacyo a lallaki, ni Aquimaas nga anaemo, ken ni Jonatan, nga anac ni Abiatar.

28 Kitenyo, siac agsardenfacto cadagiti pagballasiwan ti let-ang, agingganat' umay ti sao nga aggapu cadacayo a mangipanecnec caniac.

29 Gapuna a da Sadoc ken Abiatar impanda manen di lacasa ti Dios idia ciudad Jerusalem: ket nagyanda idia ciudad.

30 Ket ni David simmang-at iti sangatan ti *bantay* dagiti Oliva, ket agsangsanget idi a sumangsang-at; ket siabungot di olona, ket napan a silalabus dagiti dapan-na: ket isu-amin dagiti tao nga adda idi kencuana nagabungotda tunggal maysa ti olona, ket simmang-atda, a sisasangitda idi a sumangsang-atda.

31 Ket maysa ti nangibaga ken David, a kinunana, Ni Aquitofel met adda cadagiti nakipagalsa ken Absalom. Ket ni David kinunana, O Jehova, agdawatac kenca, a ti patigmaan ni Aquitofel pagbalinem coma a kinamaag.

32 Ket naaramid, idi a ni David nacadanon iti tuctoc ti *sanj-atan* isu a nacara-ragan iti Dios, adtoy, ni Cusai nga Araquidagiti *immay* kencuana simmabet a sigigisgis dagiti cawcawesna, ken daga iti rabaw ti olona.

33 Ket ni David kinunana kencuana, No makicuyogca caniac, sicanto ngarud ti maysa nga awit caniac:

34 ngem no sica agsublica iti ciudad, ket cunaem ken Absalom, O ari sactoc ti

adipenmo, a cas siac idi ti adipen ni amam iti nalabes a tiempo, iti casta ita siactoc ti adipenmo; isunto ti agpaay caniac ti panangwaramto iti patigmaan ni Aquitofel.

35 Sadiay awananca aya cada Sadoc ke Abiatar a sacerdote? Gapuna nga isunto a ti uray aniaman a panggep a manggemonto idia balay ti ari, isut' ibagamto cada Sadoc ken Abiatar a sacerdote.

36 Adtoy, nga addada cadacuada dagiti dua nga annacda, ni Aquimaas, nga anac ni Sadoc, ken ni Jonatan, nga anac ni Abiatar; ket gapu cadacuada ipawityonto ti tunggal dagiti manggeyonto.

37 Iti casta ni Cusai, a gayyem ni David, *immay* iti ciudad; ket ni Absalom *immay* iti Jerusalem.

Ti ulbod ni Siba a maipapan ken Mifbiset. Ni Semei ilunodna ni David, ngem baybay-an ni David ti panangdusana ken Semei. Ni Cusai tumipon ken Absalom. Ti patigmaan ni Aquitofel ken Absalom.

16 Ket idinto a ni David nacalaset basit iti tapaw ti *sanj-atan*, adtoy ni Siba a tagabu ni Mifbiset a simmabet kencuana, agraman sangaparis nga asno a nasillaanda, ket iti rabawda dua gasut a tinapay, ken sangagasut a caraay nga uvas a napakiririt, ken sangagasut a bunga a nasapa, ken sangasupot a lalat nga arac.

2 Ket ti ari kinunana ken Siba, Ania ti cayatmo a saoen cadagito? Ket ni Siba simmungbat, Dagiti asno isudat' agpaay iti familia ti ari a sumacayanda; ket dagiti tinapay ken bungbunga a nasapa agpaayda a canen cadagiti bumaro; ket ti arac, tapno ti mabannogan iti let-ang uminum coma.

3 Ket ti ari kinunana, Sadino ti yan ti anac di apom? Ket ni Siba kinunana iti ari, Adtoy, nga isu nagbati idia ciudad Jerusalem; ta kinunana, Iti daytoy nga aldaw maisublinto caniac ti balay ti Israel a pagarian di amac.

4 Idin ni David kinunana ken Siba, Adtoy, cucuanto amin a cucua ni Mifbiset. Ket ni Siba kinunana, Agrucbacac; palubosannac a macasarac iti parabur iti imatangmo, O ari nga apoc.

5 Ket idi a ni ari David *immay* iti Bejurim, adtoy, rimmuar sadiay ti maysa a

lalaki iti familia ni Saul, a ti naganna isut' idi Semei, nga anac ni Gera: ket rimmuar nga agilunlunod a cancanayon idi nga um-umay.

6 Ket ububorena idi ni David, ken dagiti isu-amin nga adipen ni ari David: ken isu-amin a tattao, ken amin dagiti mamaingel a tattao nga addada idi iti macanawan ken macatigidna.

7 Ket ni Semei kinunana iti castoy idi nga agilunod, Inca, inca, sica lalaki ti dara, ken naulpit a tao:

8 ni Jehova insublina kenca ti isu-amin a dara ti balay ni Saul, a iti saadna sica nagarica; ket ni Jehova inyawatna ti pagarian iti ima ni anacmo nga Absalom; ket, adtoy, a sica *naalaca* iti kinadakesmo, agsipud ta sica maysaca a lalaki ti dara.

9 Idin ni Abisai nga anac ni Sarvia kinunana iti ari, Apayapay daytoy aso a natay ilunodna ni apoc nga ari? agdawatac kenca, a palubosannac coma a mapan, ket putolec ti olona.

10 Ket ti ari simmungbat, Ania ti bi-biangco cadacayo, dacayo annac ni Sarvia? Agsipud ta isu agilunod, ket agsipud ta ni Jehova kinunana kencuana, Ilunodmo ni David; asino ngarud ti agcunanto kencuana, Apayapay nga inaramidmo ti casta?

11 Ket ni David kinunana ken Abisai, ken iti amin nga adipenna, Adtoy, a ti anacco, a rimmuar iti tianco, gannebenna ti biagco; dinto adaddat' ita nga *aramiden* daytoy Benjamita? isut' bay-anyo, ket isut' bay-anyo nga agilunod, ta ni Jehova ti nagbilin kencuana.

12 Bareng coma no ni Jehova kitaenanto ti ranggas a naaramid caniac, ket isupapacto ni Jehova caniac ti imbag a gapu iti panangilunlunodna caniac iti daytoy nga aldaw.

13 Iti casta ni David ken dagiti lalakina napanda iti dalan; ket ni Semei napan iti bacras ti turod a maisango kencuana, ket agilunlunod idi a mapmapan, ken agububor kencuana, ken agiwaris iti tapoc.

14 Ket ti ari ken isu-amin a tattao nga adda idi kencuana, immayda a sibabanog; ket nagananada sadiay.

15 Ket ni Absalom ken isu-amin a tattao, a dagiti lalaki ti Israel, simreeda iti Jerusalem, ket ni Aquitofel caduana.

16 Ket naaramid idi, idinto a ni Cusai nga Araquita, a gayyem ni David, immay ken ni Absalom, a ni Cusai kinunana ken

ni Absalom, Agbiag coma a *manayon* ti ari, agbiag coma a *manayon* ti ari.

17 Ket ni Absalom kinunana ken ni Cusai, Daytoy aya ti kinaimbagmo iti gayyemmo? apayapay a dica napan kim-muyog ken gayyemmo?

18 Ket ni Cusai kinunana ken Absalom, Saan; ngem iti daydiay a ni Jehova, ken daytoy nga ili, ken ti isu-amin a lalaki ti Israel pinilida, siacto ti cucuana, ket isuntot' pakipagbatiac.

19 Ket casta met, asino aya ti pagservi- viac coma? saanac aya nga *agservi coma* iti saclang ti anacna? no casano ti panag-servic idi iti saclang ni amam, castaacto met laeng iti saclangmo.

20 Idi casta ni Absalom kinunana ken ni Aquitofel, Itedyo ti patigmaanyo no ania ti aramidentayonto.

21 Ket ni Aquitofel kinunana ken Absalom, Sumrecca cadagiti camalala ni amam, nga isu imbatina nga agaywan iti balay; ket isu-amin nga Israel mangengnanto a sica ti macarimon ken amam: isunton ti ipipigsa dagiti im-ima dagiti isu-amin nga adda kenca.

22 Iti casta nangucrada iti maysa a tolda gapu ken Absalom iti tapaw ti balay; ket ni Absalom simrec cadagiti camalala ni amana iti imatang ti isu-amin nga Israel.

23 Ket ti patigmaan ni Aquitofel nga intedna cadagidi nga aldaw, isut' idi cas la no ti maysa a lalaki nagyuman iti sao ti Dios: iti casta ti patigmaan ni Aquitofel adda idi nga agpadpada cada David ken Absalom.

Dagiti patigmaan da Aquitofel ken Cusai. Ni Absalom surotenna ti patigmaan ni Cusai. Ni David ballasiwenna ti Jordan. Ni Aquitofel agbeckel.

17 Casta met a ni Aquitofel kinunana ken ni Absalom, Palubosannac ita a mangpili iti sangapulo ket dua a ribu a tattao, ket tunacderacto ket camatecto ni David iti daytoy a rabii.

2 Ket isut' rubbuuctecto iti bayat ti ca-adda a nabannog ken nacapsut iti imana, ket isuntot' kigtotec, ket isu-amin a tattao nga adda kencuana tumalawdanto; ket cabilecto ti ari laeng;

3 ket isublicto amin a tattao kenca: ti lalaki nga sapulem isut' cas no naisubli

amin: *iti casta* isu-amin a tattao addadanto iti talna.

4 Ket daytoy a nasao pinaayatna a naimbag ni Absalom ken isu-amin dagiti lallacay ti Israel.

5 Idin kinunana ni Absalom, Ayabam ita met ni Cusai nga Araquita, ket timudentayto met coma no ania ti cunaenna.

6 Ket idi a ni Cusai immay ken ni Absalom, ni Absalom nagsao kencuana, a kinunana, Ni Aquitofel sinaona daytoy a wagas: ¿aramidentayonto daytoy a nasao? no saan, agsaoca ala.

7 Ket ni Cusai kinunana ken ni Absalom, Ti patigmaan nga inted ni Aquitofel iti daytoy a d'aras isut' saan a naimbag.

8 Ket ni Cusai kinunana pay, Sica ammom a ni amam ken dagiti lallakina, nga isuda dagiti lallaki a mamaingel, ket isuda silulucsa awda cadagiti panunotda, a cas ti oso a caba-ian a natacaw kencuana dagiti urbonna idia away; ket ni amam isut' maysa a lalaki ti gubat, ket dinto umyan agraman cadagiti tattao.

9 Adtoy, isu adda ita a silelemmeng' iti maysa a bito, wenna iti *sabali* a disso: ket maaramidto, a dagiti dadduma cadagidiay mapasagdanto iti damo, nga uray asinoman a macangeg kencuana cunaennanto, Adda dackel a panagpapatay cadagiti tattao a sumurot ken Absalom.

10 Ket daydiay met laeng' nga isut' maingel, a ti pusona cas la puso ti leon, lumucnengto unay; ta isu-amin nga Israel ammona a ni amam isut' maingel a lalaki, ket dagiti adda kencuana isudat' mamaingel a lallaki.

11 Ngem siac ipatigmaanco nga isu-amin nga Israel agornong' coma kencia, manipud Dan agingganat' Beerseba met laeng', a cas iti darat nga adda iti baybay iti kinaadu; ket sica met laeng' incanto iti gubat.

12 Iti casta isut' camacamentayonto iti sadinoman a pacasaracanto kencuana, ket agtinnagtayto kencuana, a cas ti linnaaw agtinnag' iti daga; ket isu ken dagiti lallaki nga adda kencuana ditayto manglabas iti uray no maysa.

13 Casta met, a no maiserrecto' iti maysa a ciudad, isunto amin nga Israel mangyegdanto cadagiti taltali a dadackel iti daydiay a ciudad, ket isut' guyodenminto aginggana iti carayan, agingganat' awan ti bassit a bato a masaracan coma sadiay.

14 Ket ni Absalom ken isu-amin dagiti lallaki ti Israel kinunada, Ti patigmaan ni

Cusai nga Araquita isut' nasaysayaat ngem iti patigmaan ni Aquitofel. Ta ni Jehova inkeddengna ti mangdadael' iti naimbag a patigmaan ni Aquitofel, iti panggep a ni Jehova mayegna ti dakes ken ni Absalom.

15 Ket ni Cusai kinunana cada Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, Castoy ken castoy ti impatigmaan ni Aquitofel ken ni Absalom, ken cadagiti lallacay ti Israel, ket siac impatigmaanco iti castoy ken castoy.

16 Gapuna ita dagusenyo ti agbaon, ket ibagayo ken David, a cunayo, Dica umyan iti daytoy a rabii cadagiti pagballasiwan ti let-ang, no di ket ballasiwem a di agcurang, ta no saan ti ari maalun-un, ken isu-amin a tattao nga adda kencuana.

17 Ket ni Jonatan ken ni Aquimaas nagyanda idi idia En-rogel; ket napnapan idi sadiay ti maysa a tagabu a babai ket imbagana cadacuada; ket isuda napanda ket imbagada ken ari David: ta isuda saanda a mabalin ti agparang' idi iti ciudad.

18 Ngem maysa nga agtutubo a lallaki nakitana ida, ket imbagana ken Absalom: ket dagidi dua napanda a sidadarás, ket immayda iti balay ti maysa a tao idia Bejirim, nga addaan idi iti maysa a bubon iti paraangan a linicmut ti balayna, ket bimmabada sadiay.

19 Ket ti babai nangala ket inyucradna ti calub iti ngiawat ti bubon, ket inwarana kencuana di bukel a tinumec; ket awan a pulos ti naammoan idi.

20 Ket dagiti tagabu ni Absalom immayda iti babai iti balay, a kinunada, Sadino ti yanda da Aquimaas ken Jonatan? Ket ti babai kinunana cadacuada, Naballasiwdan ti waig ti danum. Ket idinto nga isuda binirucda ida ket dida nasaracan ida, nagsublida sadi Jerusalem.

21 Ket naaramid, iti calpasan ti ipapanawda, nga isuda rimmuarda idi bubon, ket napanda ket imbagada ken ari David; ket kinunada ken David, Tumacdercayo, ket dagusenyo ti bumallasiw ti danum; ta ni Aquitofel castoy ti impatigmaanna a maibusor cadacayo.

22 Idin ni David timmaeder, ken isu-amin dagiti tattao nga adda idi kencuana, ket bimmaliwda iti Jordan: agingga iti aglawag ti bigat, awan ti uray maysa a nageurang' cadacuada a di bimmallasiw iti Jordan.

23 Ket ni Aquitofel idinto a makitana a saan a nasurot ti patigmaanna, sinillaan-

na ti asnona, ket timmacer, ket napan iti balayna, iti ciudadna, ket inornosna ti balayna, ket nagbeckel; ket natay, ket isut' naitabon idiy tanem ni amana.

24 Idin ni David immay iti Mahanaim. Ket ni Absalom bimmallasiw iti Jordan, isu ken isu-amin a lallaki ti Israel a caduana.

25 Ket ni Absalom insaadna ni Amasa iti buyot iti saad ni Joab, ket ni Amasa anac idi ti maysa a lalaki, a ti naganna isut' idi Jetra nga Israelita, a simrec idi ken ni Abigal nga anac a babai ni Naas, a cabsat a babai ni Sarvia, nga ina ni Joab.

26 Ket ti Israel ken ni Absalom nagparsiada iti daga ti Galaad.

27 Ket naaramid, idi a ni David immay iti Mahanaim, a ni Sobi nga anac a lalaki ni Naas a taga Rabba cadagiti annac ni Ammon, ken ni Maquir nga anac ni Ammiel a taga Lodabar, ken ni Berzellai a Galaadita a taga Rogelim,

28 nangyegdat' ididda, ken camcam-aw, ken alicamen a damili, trigo, ken cebada, ken bellaay, ken mais a kinirog, ken patani, ken *bucbukel* a kinirog,

29 ken diró, ken mantequilla. ken carnero, ken quesqueso ti bachaca, tapno ni David, ken dagiti tattao nga adda kencuana, canenda idi: ta kinunada, Dagiti tattao mabisinda, ken nabannuganda, ken mawawda, idiy let-anġ.

Dagiti tattao ni David gubatenda ken parmekenda ni Absalom ken ti buyotna. Ni

Joab papatayenna ni Absalom.

Ti panagdung-aw ni David.

18 Ket ni David binilangna dagiti tattao nga adda kencuana, ket nangisaad iti capitan ti rinibribu ken capitan ti ginastugasut cadacuada.

2 Ket ni David imbaonna dagiti tattao ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Joab, ket ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Abisai nga anac ni Sarvia, a cabsat ni Joab, ket ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Etai a Geteo. Ket ti ari kinunana cadagiti tattao, Siac met makipagruarac cadacayo.

3 Ngem dagiti tattao kinunada, Saancanto a rumuar: ta no dacami agtalawcaminto, isuda didacamto ipatpateg: uray pay no ti caguduami matay coma, didacamto ipatpateg: ngem sica mapatganca

iti sangapulo ribu cadacami; gapuna ita a nasaysayaatto a sica coma ti sisasagana a mangtulong cadacami manipud iti ciudad.

4 Ket ti ari kinunana cadacuada, Iti aniaman a pagarupenyo a naimbag unay aramidecto. Ket ti ari nagtacer iti denna ti ruangan, ket rimmuar amin dagiti tattao a giasungasut ken rinibunribu.

5 Ket ti ari imbilinna cada Joab, ken Abisai, ken Etai, a kinuna, Agaramidcayo a sicacaasi a maipoon caniac ken agtutubo a lalaki, a ni Absalom met laeng. Ket isu-amin a tattao nangegda idi a ti ari incumitna cadagiti isu-amin a capcapitan ti maipapan ken Absalom.

6 Iti casta dagiti tattao rimmuarda iti away a maibusor iti Israel: ket ti bacal naaramid idi iti bakir ti Efraim.

7 Ket dagiti tattao ti Israel nacabilda sadiay iti sangó dagiti adipen ni David, ket adda idi idiy dackel a panagpapatay idi nga aldaw iti duapulo ribu a lallaki.

8 Ta ti gubat naiwarnac idiy iti rabaw ti isu-amin a daga; ket ti bakir nangpucaw iti adadu a tattao iti daydi nga aldaw ngem iti pinucaw ti campilan.

9 Ket ni Absalom nayascul cadagiti adipen ni David. Ket ni Absalom sasacay idi iti maysa a mulo ket ti mulo simrec iti nasamec a sangsangna ti dackel a roble, ket ti olona kimpet iti roble, ket nabissayot idi iti tangatang ti langit ken daga: ket di mulo nga adda idi babana naglayon.

10 Ket idinto a ti maysa a lalaki isut' nakitana, ket imbagana ken Joab, a kinuna, Adtoy, a nakitac ni Absalom a nabitin iti maysa a roble.

11 Ket ni Joab kinunana iti tao a nangibaga kencuana, Ket, adtoy, nga isut' nakitam, apayapay nga isut' dica kinabil idiy nga impadaga? ket icanca coma iti sangapulo a capisi a pirac, ken maysa a barikes.

12 Ket ti tao kinunana ken Joab, Nupay coma no iti imac umawatac iti sangaribu a capisi a pirac, uray casta siac diac yunnat coma ti imac a maibusor iti anac ti ari: ta cadagiti pagdengngegtayo ti ari imbilinna kenca ken ni Abisai ken ni Etai, a kinunana, Annadanyo nga awan coma ti asinoman a mangsagid ken agtutubo nga Absalom.

13 Sabali pay a no siac nagaramidac coma a sililiput unay a maibusor iti biagna (ket awan panggep a nalmeng iti ari), no

casta coma sica met laeng bimmusorca
coma caniac.

14 Idin ni Joab kinunana, Siac diac mabalin ti makipagtactac kenca iti castoy. Ket nangala iti tallo a gayang idi imana, ket isudat' insalputna iti puso ni Absalom, iti bayat nga isu adda idi a sibibiag pay laeng iti tengnga ti roble.

15 Ket dagiti sangapulo nga agtutubo a lallaki nga agawawit iti igam ni Joab limmicmutda ket kinabilda ni Absalom, ket isut' pinatayda.

16 Ket ni Joab pinagunina di tannguyob, ket dagiti tattao nagsublida a naggapu iti panagcamat iti Israel, ta ni Joab inawanana dagiti tattao.

17 Ket innalada ni Absalom, ket isut' impurwacda iti dackel a bito idiy bakir, ket namatacderda iti rabawna iti maysa a dackel unay a gabsoon ti batbato: ket isu-amin nga Israel nagtalawda tunggal maysa aginggat' toldana.

18 Ket ni Absalom idi tiempo ti panagbiagna nangala idi ken namatacder kencuana iti maysa a monmon, nga adda idiy gitub ti ari; ta kinunana, Siac awanacna iti anac a lalaki a mangtaginayan coma iti lagip ti naganco: ket impanaganna idi iti daydi a monmon di naganna met laeng; ket isut' nanaganan iti monmon ni Absalom, aginggana iti daytoy nga aldaw.

19 Idin ni Aquimaas nga anac ni Sadoc kinunana, Tumarayacto coma itatta, ket ipanco dagiti damdamag iti ari, no casano ti panangibales kencuana ni Jehova cadagiti cabusorna.

20 Ket ni Joab kinunana kencuana, Saan a sica ti mangipan cadagiti damdamag iti daytoy nga aldaw, ngem iti sabali nga aldaw sicanto ti mangipan cadagiti damdamag; ngem iti daytoy nga aldaw dicanto mangipan cadagiti damdamag, agsipud ta ti anac ti ari natay.

21 Sa ni Joab kinunana ken Cusi, Inca ala, ibagam iti ari ti aniaman a nakitam. Ket ni Cusi nagrucnoy ken Joab, ket timmaray.

22 Idin kinuna pay manem ni Aquimaas nga anac ni Sadoc ken ni Joab, Ngem uray no ania ti umay, palubosannac, agdawatac kenca, a tumaray a sumaganad ken Cusi. Ket ni Joab kinunana, Anacco, apaya aya a tumaraycanto, idinto a dicanto macasarac iti gunguna a gapu cadagiti damdamag?

23 Ngem uray no ania ti umay, kinunana, Cayatco ti tumaray. Ket isu kinunana kencuana, Tumarayca. Idin ni Aquimaas timmaray iti dalan ti Tanap, ket inunaanna ni Cusi.

24 Ket ni David adda idi a situtugaw iti nagbaetan dagiti dua a ruangan: ket di wanawan immuli iti rabaw ti pangatepan ti ruangan agingga iti bacud, ket idi a inyangadna ti matana, ket kimmita, ket, adtoy, ket maysa a lalaki a tumartaray a maymaysa.

25 Ket ti wanawan nagpuccaw, ket imbagania iti ari. Ket ti ari kinunana, No isut' maymaysa, adda damdamag iti ngiawatna. Ket isu sumungad idi, ket umasideg.

26 Ket ti wanawan nakitana ti sabali a tao a tumartaray idi; ket ti wanawan inayabana di agbantay iti ruangan, ket kinunana, Adtoy, ti sabali a tao nga agtartaray a maymaysa. Ket ti ari kinunana, Isu mangyeg met cadagiti damdamag.

27 Ket ti wanawan kinunana, Pagarupec a ti panagtaray ti immuna cas la iti panagtaray ni Aquimaas nga anac ni Sadoc. Ket ti ari kinunana, Isut' naimbag a lalaki, ket umay agraman cadagiti naimbag a damdamag.

28 Ket ni Aquimaas pimmuccaw, ket kinunana iti ari, Naimbag amin. Ket incul-obna di rupana iti daga iti sangoy ti ari, ket kinunana, Bendito ni Jehova a Diosmo, a nangyawat cadagiti tattao, a nangitag-ay cadagiti im-imada a maibusor iti apoc nga ari.

29 Ket ti ari kinunana, Adda imbag ken agtutubo nga Absalom? Ket ni Aquimaas simmungbat, Idi a ni Joab imbaonna ti adipenmo iti ari, a siac met laeng nga adipenmo, nakitac ti maysa a dackel a riribuc, ngem diac ammo no ania idi.

30 Ket ti ari kinunana, Dumagasca, ket agyanca ditoy. Ket isu dimmagas ket nagtacer a siuulimec.

31 Ket, adtoy, ni Cusi immay; ket ni Cusi kinunana, Damdamag nga agpaay ken apoc nga ari; ta ni Jehova imbalesnaca iti daytoy nga aldaw cadagiti isu-amin a timmacer a maibusor kenca.

32 Ket ti ari kinunana ken Cusi, Adda imbag ken agtutubo nga Absalom? Ket ni Cusi simmungbat, Dagiti cabusor ti apoc nga ari, ken isu-amin a tumacer a

maibusor kenca a mangaramidda kenca iti ranggas, isuda coma ti cas iti daydiay nga agtutubo a lalaki.

33 Ket ti ari nagpulcoc, ket immuli iti siled iti rabaw ti ruangan, ket nagsangit: ket idi nga umululi, castoy ti kinunana, | O anacco, nga Absalom! | anacco, anacco nga Absalom! | amanangan no natayac coma a gapu kenca, O Absalom nga anacco, anacco!

*Ni Joab tubngaremma ni David gapu iti panagdung-awna. Ni David mai-subli. Ti panangipudno ni Semei; isakit ni David.
Dagiti palawag da
Mihibset ken
Berzellai.*

19 Ket isut' naibaga idi ken ni Joab, Adtoy, a ti ari agsangit ken agdung-aw a gapu ken Absalom.

2 Ket ti panagballigi nagbalin iti daydi nga aldaw a dung-aw a maipaay iti isu-amin a tattao; ta ti tattao nangegna, a nasao idi nga aldaw, Ti ari agladingit a gapu iti anacna.

3 Ket dagiti tattao simrecca a sililimed unay iti uneg ti ciudad iti daydi nga aldaw, a casda tattao a mabain, nga aglemngda no isuda agtalawda iti paggugubatan.

4 Ket ti ari inabungotanna di rupana, ket ti ari indung-awna iti natbag a timec, | O anacco nga Absalom; O Absalom nga anacco, anacco!

5 Ket ni Joab simrec iti balay ti ari, ket kinunana, Iti daytoy nga aldaw binabainmo iti rupanrupa dagiti isu-amin nga adipenmo, a nangispal iti daytoy nga aldaw ita biagmo. ken biag dagiti annacmo a lallaki, ken dagiti annacmo a babbai, ken ti biag dagiti assawam, ken ti biag dagiti camalalam;

6 iti daydiay a pangayatam cadagiti gimmura kenca, ket guraem dagiti agayat kenca. Ta iti daytoy nga aldaw impalawagmo, a dagiti panguloem ken dagiti adadipenmo nalaisda kenca: ta siac mawatac iti daytoy nga aldaw, a no ni Absalom nagbiag coma, ket dacami amin nataycami itatta, no casta macaay-ayo coma kenca.

7 Gapuna a tumacderca ita, ket rumuarca ket agsaoca iti macaliwliwa cadagiti adipenmo; ta isapatac gapu ken Jehova, a no dica rumuar, uray la coma no maysa a lalaki awan ti matda kenca iti daytoy a

rabii: ket dayta dacdakesto kenca ngen iti isu-amin a dakes a nagtinnag kenca nanipud idi kinaubingmo agingga itatta.

8 Idi casta ti ari timmacder, ket nagtugaw iti ruangan. Ket imbagada cadagiti isu-amin a tattao, a kinunada, Adtoy, ti ari adda a situtugaw iti ruangan: ket isu-amin a tattao immayda iti sangto ti ari.

Ita ti Israel nagtaray idi tunggal tao a napan iti toldana.

9 Ket isu-amin a tattao agriringgorda cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, a cuncunada, Ti ari inispalnatayo idi iti ima dagiti cabusortayo, ken isu ti nangisalacan cadatayo iti ima dagiti Filisteos; ket ita intalawanna ni Absalom iti daga.

10 Ket ni Absalom a pinulotantayo idi cadatayo, natay iti pagbabacalan. Ita ngarud apayapay a dicay mangisao iti sangcabalicas a panangisubli iti ari?

11 Ket ni ari David nagbaon cada Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, a kinunana, Isaoyo cadagiti lallacay ti Juda, ket cunaenyo, Apayapay a dacayo ti caudian a mangisubli iti ari iti balayna? idinto a ti sao ti isu-amin nga Israel immay iti ari, a mangisubli iti ari iti balayna.

12 Dacayo cacabsatcayo, dacayo ti tulangco ken lasagco: ania aya ti gapuna ngarud a dacayo ti maudi a mangisubli iti ari?

13 Ket cunaenyonto ken ni Amasa, Saan a sica aya ti tulangco ken lasagco? Aramiden ti Dios coma caniac ti casta, ken adadda pay met coma, no dinto sica ti palungo ti buyot a cancanayon iti saclangco iti saad ni Joab.

14 Ket isu pinagrucnoyna ti puso dagiti isu-amin a lallaki ti Juda, a cas *iti puso* ti maymaysa met laeng a lalaki; iti casta a nangibaonda iti ari, a kinunada, Agpublica ala, ken isu-amin dagiti adipenmo.

15 Casta ti pinagsubli ti ari, ket immay aginggana iti Jordan. Ket ti Juda immay idiy Galgal, nga in sumabet iti ari, tapno iballasiwna ti ari iti Jordan.

16 Ket ni Semei nga anac ni Gera, a Benjamita, a taga Bejurim idi, nagdar-daras ket nakipagsalog cadagiti lallaki ti Juda nga in sumabet ken ari David.

17 Ket adda kencuana idi ti sangaribu a tattao ti Benjamin, ken ni Siba a tagabu ti balay ni Saul, ken dagiti sangapulo ket lima nga annacna ken duapulo

nga adipenna a caduana, ket isuda a bimmallasiw idi Jordan iti saclang ti ari.

18 Ket imballasiwda ti bilog a mangiballasiw iti familia ti ari, ken mangaramid iti uray aniaman a mapanunotna a naimbag. Ket ni Semei nga anac ni Gera nagpasag iti saclang ti ari, idinto nga isu macaballasiw iti Jordan.

19 Ket kinunana iti ari, Ti apoc saanna coma nga isaad ti kinadangkes caniac, dina coma laglagipen daydi a ti adipenmo inaramidna a sibibiddut unay idi aldaw nga ti apoc nga ari rimmuar sadi Jerusalem, tapno ti ari isut' alaenna nga ipapusona.

20 Ta ti adipenmo ammoenna a nacabasol: gapuna, adtoy nga immayac iti daytoy nga aldaw nga immun-una iti amin a balay ni Jose a sumalog a sumabet ken apoc nga ari.

21 Ngem ni Abisai nga anac ni Sarvia simmungbat ket kinunana, ¿Gapu iti daytoy, saanto a mapapatay ni Semei, a nangilunod iti pinulotan ni Jehova?

22 Ket ni David kinunana, Ania ti bibiangco cadacayo, dacayo annac ni Sarvia, nga iti daytoy nga aldaw dacayo ti cumabusor caniac? ¿Iti daytoy nga aldaw matayto ti maysa iti Israel? ta diac ammo aya nga iti daytoy nga aldaw siac ti agari iti Israel?

23 Ket ti ari kinunana ken Semei, Dicanto matay. Ket ti ari insapatana kencuana.

24 Ket ni Mifiboset nga anac ni Saul simmalog nga in sumabet iti ari; ket isu awan ti cawes dagiti sacsacana, saanna a pinukisan ti imingna, saanna a linabaan dagiti pagan-anayna, nanipud idi aldaw nga iruruar ti ari, aginggana iti aldaw a panagawidna a sitatalna.

25 Ket naaramid, idi nga isu immay iti Jerusalem a sumabet iti ari, a ti ari kinunana kencuana, Mifiboset, Ania ti gapuna a dica nakicuyog caniac idi?

26 Ket isu simmungbat, Apoc, O ari, ti adipenco inallilawnac: ta ti adipenmo kinunana idi, Sillaacto caniac ti maysa nga asno, tapno sumacayacto kencuana, ket innac cumuyog iti ari; agsipud ta ti adipenmo isut' pilay.

27 Ngem isu binallaibusa ti adipenmo iti apoc nga ari; ngem ti ari nga apoc isut' cas maysa nga angel ti Dios: gapuna nga aramidem ti aniaman a naimbag cadagita matam.

28 Ta isu-amin a balay ni amac isu idi

laeng ti lalaki a natay iti sangöanan ti apoc nga ari; nupay casta sica insaadmo ti adipenmo cadagidiay a nangan iti lamesaanmo. Gapuna ania a calintegan ti adda caniac pay laeng tapno umasugac pay la iti ari?

29 Ket ti ari kinunana kencuana, Apayapay nga agsaoca pay laeng cadagita panggepmo? siac cunaec, Sica ken ni Siba pagbinglanyano ti daga.

30 Ket ni Mifiboset kinunana iti ari, Wen, palubosam nga isu alaenna amin, yantangay ni apoc nga ari nagsubli a sitatalna iti balayna met laeng.

31 Ket ni Berzellai a Galaadita simmalog idi a naggaput' Rogelim; ket nakipagballasiw iti Jordan iti ari, nga isut' itulodna iti sabali a bangir ti Jordan.

32 Ket ni Berzellai lacay unay idi, nga agtawen iti walopulo a tawen: isu a nangted idi ti taraon iti ari, idi nagan idia Mahanaim; ta isut' idi tao a nabacnang unay.

33 Ket ti ari kinunana ken Berzellai, Makipagballasiwca caniac, ket siac taraon-ancanto caniac idia Jerusalem.

34 Ket ni Berzellai kinunana iti ari, Manoda aya dagiti aldaw dagiti tawen ti biagco, tapno makipagsang-atac coma iti ari aginggat' Jerusalem?

35 Siac agtawenac itoy nga aldaw iti walopulo a tawen: mapaglasinco aya ti naimbag ken ti dakes? Ti adipenmo mabalinna aya a nanamen iti aniaman a canec wenno iti aniaman nga inumec? Mabalincopay aya a denggen ti timec dagiti lalaki ken babai nga agcancanta? ania ti gapuna ngarud a ti adipenmo isunto pay la nga awit ken apoc nga ari?

36 Ti adipenmo makipagballasiw laeng iti ari iti Jordan: ket apaya aya a ti ari isut' supapacanna caniac iti casta a gunguna?

37 Agdawatac kenca, a palubosam coma nga agsubli manen ti adipenmo, tapno matay coma iti ilic, iti tanem ni amac ken ni inac. Ngem, adtoy, ni adipenmo a Camaan; palubosam coma a makipagballasiw iti apoc nga ari; ket aramidem kencuana ti aniaman a pagarupem a naimbag.

38 Ket ti ari simmungbat, Makipagballasiwto caniac ni Camaan, ket aramidecto kencuana ti pagarupem a naimbag: ket isu-amin a dawatemto caniac, isut' aramidecto kenca.

39 Ket isu-amin a tattao bimmallasiwda

iti Jordan, ket ti ari bimmallasiw : ket ti ari inagcanna ni Berzellai, ket isut' binendicionanna; ket isu simmubli iti lugarna met laeng.

40 Iti casta ti ari immallatiw iti Galgal ket ni Camaam nakipagallatiw kencuana: ket isu-amin a tattao ti Juda inyegda ti ari, ken casta met ti cagudua ti umili ti Israel.

41 Ket, adtoy, isu-amin a lallaki ti Israel immayda iti ari, ket kinunada iti ari, Apayapay a dagiti lallaki ti Juda, a cacabsattayo, a tinacawandaca, ket imbalasiwda ti ari, ken ti familiana, iti Jordan, ken isu-amin a lallaki ni David a caduana?

42 Ket isu-amin a lallaki ti Juda insungbatda cadagiti lallaki ti Israel, Agsipud ta ti ari isut' asideg a cabagian cadacami: ania ti gapuna a mapanungtayo iti daytoy a panggep? ; Nanngancami aya uray bassit iti panaggasto ti ari? wenno nangted aya cadacami iti maysa a sagut?

43 Ket dagiti lallaki ti Israel simmungbatda cadagiti lallaki ti Juda, ket kinunada, Dacami adda sangapulo a biangini iti ari, ket addancami met iti adadda a *calintegan* ken David ngem dacayo; apayapay ngarud a laisendacami, a ti patigmaanmi saan coma nga immuna nga addaan iti panangpasubli iti aritayo? Ket ti sao dagiti lallaki ti Juda narungrungsot idi ngem dagiti sasao dagiti lallaki ti Israel.

Ti yaalsa ni Seba. Ni Joab papatayenna ni Amasa ken camatienna ni Seba aginggat Abel ket lacubenna ti ciudad. Ti olo ni Seba maputol ket maipalladaw iti ruar ti bacud.

20 Ket naparmoon nga adda idi sadiay maysa a tao a nadangkes a ti naganna isut idi Seba, nga anac a lalaki ni Bocri, a maysa a Benjamita: ket pinagunina di tangguayob, a kinunana, Daytoy awan ti biangtayo ken David, uray tawid awanantayo iti anac ni Jesse: O Israel tunggal lalaki agturonng cadagiti toldana.

2 Iti casta isu-amin a lallaki ti Israel simmang-atda a naggaput' isusurot ken David. ket simmurotda ken Seba, nga anac ni Bocri; ngem dagiti lallaki ti Juda siaappengda iti arida, nanipud iti Jordan aginggana iti Jerusalem.

3 Ket ni David immay iti balayna sadi Jerusalem, ket ti ari innalana dagidi sangapulo a camcamalalana nga imbatina ida nga agaywan iti balay, ket impupucna ida, ket iniccanna ida iti taraon, ngem saan a simrec cadacuada. Iti casta napupucda agingganat' aldaw ti ipapatayda, a nagbibigda iti kinabalo.

4 Ket ti ari kinunana ken ni Amasa, Ayabam caniac dagiti lallaki ti Juda a sangsangcatipon iti uneg ti tallo nga aldaw, ket sica sisasacalangca ditoy.

5 Iti casta ni Amasa napan a nangayab cadagiti lallaki ti Juda a sangsangcatipon; ngem nagtactac iti nabaybayag ngem iti tiempo a naikeddeng a naidutoc kencuana.

6 Ket ni David kinunana ken Abisai, Ita ni Seba nga anac ni Bocri agaramidto iti daddakes cadatayo ngem ni Absalom: mangalaca cadagiti adadipen ni apom, ket isut' camatem, tapno isu saan coma a macagun-od cadagiti ciudad a nasarikedkedan, ket agtalaw iti imatanngtayo.

7 Ket rimmuarda a simmurot kencuana dagiti lallaki ni Joab, ken dagiti Cereteos, ken dagiti Feleteos, ken isu-amin dagiti mamaingel a tattao; ket rimmuarda sadi Jerusalem, tapno camatenda ni Seba nga anac ni Bocri.

8 Idinto nga addada iti denna ti dackel a bato nga adda idiay Gabaon, ni Amasa rimmuar a simmabet cadacuada, ket ni Joab nagbarikes iti cawesna a pakigubat, ket iti rabawna adda barikes agraman campilan a naigalut iti rabaw ti lomona iti calubanna; ket idi a rimmuar isut' nasucto.

9 Ket ni Joab kinunana ken ni Amasa, ;Adda imbag kencana, cabsatco? Ket ni Joab iniggamanna iti imana a canawan di timid ni Amasa tapno isut' agcanna.

10 Ngem ni Amasa dina inannadan di campilan nga adda idi ima ni Joab; iti casta isut' pinangcabilna kencuana iti bagí, ket imburaisna dagiti lalaema iti daga, ket isut' dina kinabil manen; ket natay.

Ket ni Joab ken ni Abisai a cabsatna kinamatda ni Seba, nga anac ni Bocri.

11 Ket ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki ni Joab nagtaeder iti dennana, ket kinunana, Daydiay a mangsaranay ken ni Joab, ken daydiay nga isut' agpaay ken ni David, sumurot coma ken ni Joab.

12 Ket ni Amasa napasag a nagilad idi darana iti tengnga ti napatac a dalan. Ket idi a daydi a tao makitana nga isu-

amin a tattao sumardengda idi, iulisina ni Amasa idi dalan nga inpa-away, ket inabunganna iti maysa a pagan-anay, idi a nakitana a tumunggal maysa nga immay iti dennana nagsardeng.

13 Ket idi a nailisi iti dalan, isu-amin dagiti tattao simmurotda ken ni Joab, nga agcamat ken ni Seba nga anac ni Bocri.

14 Ket isu napan cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel agingga iti Abel, ken Bet-maaca, ken isu-amin a Barim: ket naguornongda, ket kimmamatda met kencuana.

15 Ket immayda ket isut' linacubda idiy Abel ti Bet-maaca, ket nangicabilda iti turod a maibusor iti ciudad, ket isut' nagtacler a maibusor iti sarikedked; ket isu-amin a tattao nga adda idi ken Joab nagtubtobda iti bacud, tapno isut' duprakenda.

16 Idin maysa a masirib a babai imkis ken Joab nanipud iti ciudad, a kinunana, Dennggenyo, dennggenyo, agdawatac cada-cayo, umadonica coma ditoy, tapno maki-saoac coma kenca.

17 Ket immasideg kencuana; ket ti babai kinunana, ¿Sica ni Joab? Ket isu simmunghat, Siac. Idin isu kinunana kencuana, Dennggem dagitoy balicas ti adipeimo a babai. Ket isu simmunghat, Dennggec.

18 Idin isu nagsao, a kinunana, Cadawyan a saoen idi ugma, a cuna, Pudno a sumalodsoddanto iti *patigmaan* idiy Abela, ket iti casta maturposdan idi ti panggep.

19 Siac maysaac cadagiti natalna ken nasongdo ti Israel: sica birukem ti panangdadaelmo iti maysa a ciudad ken iti maysa nga ina iti Israel: apayapay nga alun-unemto ti maysa a tawid ni Jehova?

20 Ket ni Joab simmunghat a kinunana, Adayu coma, adayu coma caniac, a siac alun-unec coma wenna dadaelec.

21 Ti panggep saan a casta: ngem ti maysa a tao ti caturonan ti Efraim, a managan Seba, nga anac ni Bocri, tinagayna ti imana a maibusor iti ari, a maibusor met laeng ken David; itedyo cadacami nga is-isu, ket siac panawacto ti ciudad. Ket di babai kinunana ken Joab, Adtoy, a ti olona maipalladawto kenca a mailayaw iti bacud.

22 Idin ti babai iti kinasiribna napan iti isu-amin nga, umili. Ket isuda pinutolda ti olo ni Seba nga anac ni Bocri, ket isut' impalladawda ken Joab. Ket isu

pinagunina di tangguyob, ket isuda amin nagwarada nanipud iti ciudad, tunggal maysa aginggat' toldana. Ket ni Joab simmubli iti ari idiy Jerusalem.

23 Ket ni Joab naisaad a palungo ti amin a buyot ti Israel; ket ni Banaias nga anac ni Joiada isut' palungo dagiti Cere-teos ken Feleteos;

24 ket ni Aduram isut' idi palungo cadagiti agtartrabajo; ket ni Josafat nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

25 ket ni Siba isu idi ti escriba; ket da Sadoc ken Abiatar isudat' sassacerdote;

26 ket casta met a ni Ira a Jaireo isu idi ti cangatoan a ministro ken David.

Dagiti Gabaonitas maibalesda ken Saul.

Dagiti tultulanng da Saul ken Jonathan mayegda idiy Sela. Dagiti gubgubat a maibusor cadagiti Filisteos.

21 Ket cadagiti aldaw ni David adda idi pungeg iti tallo a tawen, iti tawen a sumaruno iti tawen; ket ni David sinapulna iti rupa ni Jehova. Ket ni Jehova kinunana, Isut' maipoon ken ni Saul, ken gapu iti balay a nadara, agsipud ta pinatayna dagiti Gabaonitas.

2 Ket ti ari inayabanna dagiti Gabaonitas ket kinunana cadacuada (dagiti Gabaonitas saanda idi a nagtaud cadagiti annac ti Israel, no di ket cadagidi natda cadagiti Amorreo; ket dagiti annac ti Israel nagsapatada idi cadacuada; ket ni Saul tinari-gagayanna a papatayen ida iti regtana a maipaay cadagiti annac ti Israel ken ti Juda);

3 ket ni David kinunana cadagiti Gabaonitas, Ania ti aramidecto cada-cayo? Ken iti ania ti panggugoronto, tapno bendicionanyo coma ti tawid ni Jehova?

4 Ket dagiti Gabaonitas kinunada kencuana, Saan a maipoon iti pirac, wenna iti balitoc cadacami ken ni Saul, wenna iti balayna; saan nga aggapu cadacami ti pannacatay ti siasinoman a tao iti Israel. Ket isu kinunana cadacuada, Ania ti cunaenyonto, tapno aramidec nga agpaay cada-cayo.

5 Ket isuda kinunada iti ari, Daydi tao a nangalun-un cadacami ken nagpanegem a maibusor cadacami, tapno madadaelcami coma iti panagtaengmi iti uray sadinoman cadagiti sacup ti Israel,

6 mayawat coma cadacami dagiti pito a lallaki cadagiti annacna, tapno ibitinmi

coma ida ken Jehova idiy Gabaa ni Saul, a pinili ni Jehova. Ket ti ari kinunana, Siac itedconto ida.

7 Ngem ti ari inliclicna ni Mifbiset, nga anac ni Jonatan, nga anac ni Saul, a gapu iti sapata ni Jehova, nga adda idi cadacuada, cada David ken Jonatan, nga anac ni Saul.

8 Ngem ti ari nauğala iti dua nga annac ni Resfa nga anac a babai ni Aia, isuda nga inyanacna ken ni Saul, da Armoni ken Mifbiset; ken lima nga annac a lallaki ni Micol nga anac a babai ni Saul, isuda nga impasngayna ken Adriel, nga anac a lalaki ni Berzellai a Molatita:

9 ket inyawatna ida cadagiti im-ima dagiti Gabaonitas, ket isuda imbitinda ida idiy bantay iti sanğo ni Jehova, ket dagiti pito natayda *amin* a sangcacanunong. Ket napapatayda cadagiti aldaw ti panagani cadagiti imun-una nga aldaw, idi carug-rugi ti panagani iti cebada.

10 Ket ni Resfa nga anac a babai ni Aia nauğala iti supot a nakersang, ket isut' inyucradna kencuana iti rabaw ti bato, nanipud iti rugu ti panagani aging-ganat' panagbuyat ti danum cadacuada a naggaput' langit; ket dina impalubos nga uray aniaman a tumatayab ti langit bumatay cadacuada iti aldaw, uray an-animal ti away iti rabii.

11 Ket naibaga ken ni David daydi nga inaramid ni Resfa, nga anac ni Aia, a camalala ni Saul.

12 Ket ni David napan ket innalana dagiti tultulang ni Saul, ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna, cadagiti lallaki a taga Jabes-galaad, isuda a nangta-caw idi cadacuada idiy lansangan ti Bet-san, isu a dagiti Filisteos nagibitinda idi cadacuada, idi aldaw a panangpapatay dagiti Filisteos ken ni Saul idiy Gelboe;

13 ket nanipud sadiay insang-atna dagiti tultulang ni Saul ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna: ket inurnongda dagiti tultulang dagiti naibitin.

14 Ket intanemda dagiti tultulang ni Saul, ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna idiy daga ti Benjamin sadi Sela, iti tanem ni Cis nga amana: ket inaramidda amin daydi nga imbilin ti ari. Ket iti calpasan daydi ti Dios nadawatan iti appaay iti daga.

15 Ket dagiti Filisteos nagaramidda

iti gubat manen iti Israel; ket ni David simmalog, ken dagiti adipenna kencuana, ket nakigubatda cadagiti Filisteos. Ket ni David naupal.

16 Ket ni Jesbi-benob, a nagtaud idi cadagiti annac ti gigante, ket ti dągsen ti picana isu idi tallo gasut a *sielo* a gambang iti cadągsen, ket isu nangibarikes iti baro a *campilan*, pinanggepna ti mangpapatay ken David.

17 Ngem ni Abisai nga anac ni Sarvia isut' inarayatna, ket kinabilna di Filisteo, ket isut' pinatayna. Idin dagiti lallaki ni David insapatada kencuana, a kinunada, Uray caano dicanto makipagruar cadacami iti gubat, tapno dica coma iddepen ti silaw ti Israel.

18 Ket naaramid idi iti calpasan daytoy, nga adda idi manen gubat cadagiti Filisteos idiy Gob: idin ni Sobocai nga Husatita pinatayna ni Saf, a maysa cadagiti annac ti gigante.

19 Ket adda idi manen gubat cadagiti Filisteos idiy Gob; ket ni Elhanan nga anac ni Jaere-orgim a taga Belen pinatayna ni Goliat a Geteo, ti urongan ti picana isut' idi cas la iti pamulipulan ti pangablan.

20 Ket adda idi manen gubat idiy Get, isu nga adda idi maysa a lalaki a dackel ti catayagna, nga addaan idi iti innem a ramramay iti tunggal imana, ken iti tunggal sacana innem a ramramay, a duapulo ket uppat iti bilangda; ket isu nayanac idi met iti gigante.

21 Ket idinto a nakidangadang iti Israel, isut' pinatay ni Jonatan nga anac ni Samma, a cabsat ni David.

22 Dagitoy a uppat nayanacda iti gigante sadi Get; ket napasagda gapu iti ima ni David, ken gapu iti ima dagiti adipenna.

Ti salmo a pagdayaw ni David.

22 Ket ni David insaona ken ni Jehova dagiti balicas daytoy, a canta idi aldaw a ni Jehova isut' inispalna iti ima dagiti isu-amin a cabusorna, ken iti ima ni Saul:

2 ket isu kinunana,

Ni Jehova isut' batoc, ken sariked-kedco, ken mangispal caniac, a cucuac met laeng.

3 Ti Dios, batoc, kencuana agcamangac-to;

- Calasagco, ken sara ti pacaisalacanan,
torrec a nangato, ken camangco ;
Manangisalan caniac, isalacannac iti
ranggas.
- 4 Umawagaco ken Jehova, a maicari a
madaydayaw :
Iti casta maispalacto cadagiti cabu-
sorco.
- 5 Ta dagiti allon ni patáy inalicub-
cubdac.
Dagiti layus ti kinadamsac pinag-
butengdac :
- 6 Dagiti singdan ni Tanem nailicmut
caniac ;
Dagiti silo ni patáy immayda caniac.
- 7 Iti panagleddaangco inawagac ni Je-
hova ;
Wen, immasugac iti Diosco :
Ket isu nangegna ti timecco nanipud
iti templona,
Ket ti asugco *immay* cadagiti lapayag-
na.
- 8 Idin ti daga nagarigengen ken nagpi-
gerger,
Dagiti cimienta ti langit naggingined-
da,
Ket nagarigengenda, gaput ta isu
nagpungtot.
- 9 Ngimmato ti maysa nga asuc a rim-
muar cadagiti abut ti agongna,
Ket ti apuy a naggapu iti ngiawatna
nangalun-un :
Dagiti beggang naiseggedda gapu ken-
cuana.
- 10 Isu inrucabna met dagiti langlangit,
ket bimmaba ;
Ket napuscol a sipngget adda idi iti
baba dagiti sacsacana.
- 11 Ket nagsacay iti maysa a kerubin, ket
timmayab ;
Wen, isu nakita cadagiti paypayac ti
angin.
- 12 Ket pinagbalinna ti sipngget a beng-
beng iti aglicmut kencuana,
A pinagummong dagiti dandanum,
napuscol nga ul-ulep dagiti tang-
tang.
- 13 Iti kinasilnag iti sanghoananna
Dagiti beggang ti apuy naiseggedda.
- 14 Ni Jehova gimmurrood nanipud la-
ngit,
Ket ti Cangatoan inyecasna ti timec-
na.
- 15 Ket nangibeccas cadagiti panpana,
ket winarawarana ida ;
Iti kimát, ket riniribuena ida.
- 16 Idin dagiti pagayusan ti taaw nagpa-
rangda,
- Dagiti puon ti lubong nalucasanda,
A gapu iti panangbabalaw ni Jehova,
Iti bang-es ti anges dagiti abut ti
agongna.
- 17 Isu nagbaon nanipud iti ngato, inna-
lanac ;
Isu inalawnac cadagiti adu a danda-
num :
- 18 Isu inispalnac iti napigsa a cabusorco,
Cadagidiay a gumura caniac ; ta na-
pigsada unay idi caniac.
- 19 Immayda caniac idi aldaw ti kina-
dacsangasatco :
Ngem ni Jehova isu idi ti saranayco.
- 20 Isu inserretnac met iti nalawa a
lugar ;
Isu inispalnac, ta nagragrao caniac.
- 21 Ni Jehova ginungunaannac iti ma-
inugot iti kinalintegco ;
Iti mainugot iti kinadalus dagiti im-
imac sinupapacannac.
- 22 Ta siac sinalimetmetac dagiti dalda-
lan ni Jehova,
Ket saanac a simmina a siulpit iti
Diosco.
- 23 Ta isu-amin a bilbilinna addada idi
iti sanghoanac ;
Ket no maipapan cadagiti lintegna,
saanac a simmina cadacuada.
- 24 Siac met awan idi ti curangco ken-
cuana ;
Ket inliclico ti bagic iti kinadang-
kesco.
- 25 Gapuna a ni Jehova sinupapacannac
iti mainugot iti kinalintegco ;
Iti mainugot iti kinadalusco iti sac-
lang dagiti matana.
- 26 Iti nacaasi agparangcanto a nacaasi ;
Ket iti tao a di agcurang, agparang-
canto nga awan curang ;
- 27 Iti nadalus agparangcanto a nadalus ;
Iti nadangcoc agparangcanto a bumu-
sor.
- 28 Ket isipalem ti maparigat nga ili ;
Ngem dagiti matam addada iti rabaw
dagiti natangsit, tapno ipababam
ida.
- 29 Ta sica ti silawco, O Jehova ;
Ket ni Jehova lawagannanto ti ki-
nasipnggetco.
- 30 Ta gapu kenca agtarayac a mangsarut
iti sangcabuyotan ;
Gapu iti Diosco layawec ti bacud.
- 31 No maipapan iti Dios, awan ti curang
ti dalanna :
Ti sao ni Jehova naipadas ;
Isut' maysa a calasag cadagiti amin
nga agcamang kencuana.

- 32 ¿Ta siasino ti Dios, no saan laeng a ni Jehova?
Ket siasino ti maysa a bato, no saan a ti Diostayo?
- 33 Ti Dios isut' napigsa a sarikedkedco; Ken mangidalan iti awan curangna iti dalanna.
- 34 Isu pagbalinenna dagiti sacsacana a cas sacsaca ti ugsa,
Ket insaadnac iti tapaw dagiti nangato a dissoc.
- 35 Isu isurona dagiti im-imag a makigubat,
Iti casta a dagiti tactakiageco biccugenda ti ba-i a gambang.
- 36 Sica intedmo met caniac ti calasag ti panangisalacanmo;
Ket ta kinalanaymo pinatan-ocnac.
- 37 Sica pinadackelmo dagiti adaddangco iti babaec;
Ket dagiti sacsacac saanda a naccaglis.
- 38 Kinamatco dagiti cabusorco, ket dina-daelco ida;
Saanae met a nagsubli agingganat' napucawda.
- 39 Ket pinucawco ida, ken sinalputco ida amin; iti casta tapno dida mabalin ti bumangon;
Wen, isuda mapasagda iti baba dagiti sacsacac.
- 40 Ta sica binaricsannac iti kinabileg nga agpaay iti gubat;
Sica pinagtamedmo iti babaec dagidi a timmacer a maibusor caniac.
- 41 Sica pinagbalinmo met a dagiti cabusorco tallicudandac,
Tapno pucanec coma dagidi a gimtura caniac.
- 42 Kimmitada, ngem awan idi ti siasinoman a nangispal;
Ken ni Jehova met laeng, ngem dina sinungbatan ida.
- 43 Idin siac tinumecco ida a cas iti tapoc ti daga,
Linusitco ida a cas iti pitac dagiti lansangan, ket winarawarac ida.
- 44 Sica inispalnac met cadagiti ringgor ti ilic;
Sica inaywanannac tapno siac ti olo dagiti nacion:
Maysa nga ili a diac amammo idi agservinto caniac.
- 45 Dagiti gangannaet agtamedanto caniac:
Apaman a maidamagac tungpalendac-to.
- 46 Dagiti gangannaet agpucawdanto,

Ket umaydanto a sipipigerger manipud cadagiti ticubda.

- 47 Agbiag ni Jehova; ket bendito coma ti batoc;
Ket maitan-oc coma ti Dios, a bato ti pannacaisalacanco,
- 48 Ti Dios met laeng a mangaramid iti pammales a gapu caniac,
Ken mangparucma cadagiti il-ili iti babaec.
- 49 Ken mangalut-ot caniac cadagiti cabusorco:
Wen, sica ingatonac iti ngato dagidi a timmacer a maibusor caniac;
Sica inispalnac iti nadamsac a tao.
- 50 Gapuna a siac agyamanacto kenca, O Jehova, iti tengnga dagiti nacion,
Ken cantactco dagiti pagdayaw iti naganmo.
- 51 Dackel a pannacaispal ti intedna iti arina,
Ken iparangna ti naayat a kinaimbag iti pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agnayanon.

Ti maudi a canta ni David. Dagiti tattao a mamaingel ken dagiti gapuananda. Ti danum a nayeg a naggapu iti bubon ti Belen.

- 23 Dagitoy isuda dagiti naudi a balicas ni David.
Ni David nga anac ni Jesse cunana,
Ket ti lalaki a nabangon iti nangato cunana,
Ti pinulotan ti Dios ni Jacob,
Ket nasam-it a sumasalmo ti Israel:
- 2 Ti Espiritu ni Jehova nagsao a gapu caniac,
Ket ti saona adda idi iti dilac.
- 3 Ti Dios ti Israel kinunana,
Ti Bato ti Israel nagsao caniac:
Ti maysa a mangituray a sililinteg cadagiti tattao,
A mangituray iti panagbuteng ti Dios,
- 4 *Isuntol'* cas la iti lawag ti bigat, no ti init lungac,
Maysa a bigat nga awan dagiti ululep
No ti naganus a root *rumusing* iti daga,
Iti nasin-aw a lawag iti calpasan ti tudo.
- 5 Pudno a ti balayco saan a casta iti Dios;

Nupay casta inaramidna caniac ti agnanayon a tulag, Nangurnos cadagiti isu-amin a banag, ken natalged :

Ta isu ti isu-amin a pannacaispalco, ken isu-amin a calicagumco, Nupay isu dina padackelen.

6 Ngem dagiti nadangcoc isudanto amin cadacuada cacasdanto cadagiti sisiit a maipurruac,

Agsipud ta isuda dida mabalin ti maiggaman iti ima ;

7 Ngem ti tao a mangsagid cadacuada Rebbengnat' maiggaman iti landoc, ken iti orongan ti pica :

Ket isuda mapuurandanto a matalipupus iti apuy iti lugarda.

8 Dagitoy dagiti nagnagan dagidi mamaingel a lallaki nga adda idi ken ni David : Ni Josheb-basshebet a maysa a Tahchemonita, a palungo dagiti capitan; nga isu met laeng idi ni Adino nga Hesneo, a naibusor cadagiti walo gasut a napapatayda iti naminsan a daras.

9 Ket iti sumaganad kencuana isu idi ni Eleazar nga anac ni Dodo nga anac ti Ahohita, a maysa cadagiti tallo a mamaingel a lallaki ken David, idi a kinaritda dagiti Filisteos, a naguornongda idi sadiay iti gubat, ket dagiti lallaki ti Israel pimmanaw idi.

10 Isu timmacer, ket kinabilna dagiti Filisteos agingganat' imana ti napacsuyan, ket ti imana naicapet iti campilan; iti daydi nga aldaw ni Jehova nangaramid iti dackel a panagballigi; ket dagiti tattao nagsublida iti licudanna nga agala laeng iti samsam.

11 Iti sumaganad kencuana isu idi ni Samma nga anac ni Age nga Ararita. Ket dagiti Filisteos naurnonгда iti maysa a cabuyotan, isu nga addada idi iti maysa a cabenneg ti daga a napno cadagiti patani; ket dagiti tattao nagtalawda iti sangо dagiti Filisteos.

12 Ngem isu nagtacer idi tengnga di cabenneg, ket isut' incanawana, ken pinatayna dagiti Filisteos; ket ni Jehova nangaramid iti dackel a panagballigi.

13 Ket dagiti tallo cadagiti tallopulo a palungo simmalogda, ket inmayda idi tiempo ti ani ken David iti rukib sadi Odollam; ket ti buyot dagiti Filisteos napacarsoda idi iti lobong ti Rafaim.

14 Ket ni David adda idi iti sarikedked, ket ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos adda idi idia y Belen.

15 Ket ni David nagcalicagum idi, ket kinunana, *JO* daydiay a mangted coma caniac ti inumen iti danum idia y bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan !

16 Ket dagiti tallo a mamaingel a lallaki rimmubsida iti buyot dagiti Filisteos, ket nangalada iti danum iti bubon ti Belen, nga adda idi iti denna ti ruangan, ket isut' nangalada, ken isut' inyegda ken ni David : ngem isut' dina kinayat nga ininum, no di ket imbucbocna ken Jehova.

17 Ket kinunana, Adayu coma caniac, O Jehova, nga aramidec coma daytoy : *i immecto* ti dara dagiti lallaki a napanda iti panagpeggad ti biagda? gapuna nga isut' dina kinayat nga ininum. Dagiti tallo a mamaingel a lallaki inaramidda dagitoy a banag.

18 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, nga anac ni Sarvia, isu idi ti palungo dagiti tallo. Ket isu tinag-ayna ti picana a maibusor iti tallo gasut ket pinapatayna ida, ket addaan idi iti nagan cadagiti tallo.

19 Saan aya nga isu idi ti catan-ocean cadagiti tallo? gapuna a naaramid a palungoda; nupay casta saan a dimteng cadagiti *immuna* a tallo.

20 Ket ni Banaias nga anac ni Joiada, nga anac ti maysa a lalaki a maingel a taga Cabaseel, a nangaramid cadagiti maingel nga aramid, a pinatayna dagiti dua nga *annac a lallaki* ni Ariel a taga Moab; simmalog met ket pinatayna ti maysa a leon iti tengnga ti maysa a bito idi tiempo ti nieve.

21 Ket isu pinatayna idi ti maysa nga Egipcio a nataer a lalaki: ket di Egipcio addaan idi iti maysa a pica iti imana; ngem isu simmalog kencuana a sisasarucod, ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio, ket iti daydi met la picana ti pinangpapatayna kencuana.

22 Dagitoy a banag inaramid idi ni Banaias nga anac ni Joiada, ket addaan idi nagan cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.

23 Isu natantan-oc idi ngem cadagiti tallopulo, ngem saan a dimteng cadagiti *immuna* a tallo. Ket ni David isut' insadna a palungo ti guardiana.

24 Ni Asael a cabsat ni Joab isut' idi

maysa cadagiti tallopulo; ni Elhanan n̄ga anac ni Dodo a taga Belen,

25 ni Samma n̄ga Harodita, ni Elica n̄ga Harodita,

26 ni Heles a Faltita, ni Ira n̄ga anac ni Acces a taga Tecua,

27 ni Abiezer n̄ga Anatotita, ni Mabon-nai n̄ga Husatita,

28 ni Selmon n̄ga Ahotita, ni Majarai a Netofatita,

29 ni Heleb n̄ga anac ni Baana a Netofatita, ni Itai n̄ga anac ni Ribai a taga Gabaa cadagiti annac ni Benjamin,

30 ni Banaias a Paratonita, ni Heddai a taga wawaig sadi Gaas,

31 ni Abi-albon n̄ga Arbatita, ni Azma-bet a Barumita,

32 ni Eliaba a Salabonita, dagiti annac ni Jassen, ni Jonatan,

33 ni Samma n̄ga Ararita, ni Ahiam n̄ga anac ni Sarar n̄ga Ararita,

34 ni Elifelet n̄ga anac ni Asabai, n̄ga anac ti Macatita, ni Eliam n̄ga anac ni Aquitofel a Gilonita,

35 ni Hesrai a Carmelito, ni Farai n̄ga Arbita,

36 ni Igaal n̄ga anac ni Natan a taga Soba, ni Bani a Gadita,

37 ni Selec n̄ga Ammonita, ni Naharai a Berotita, n̄ga agawawit cadagiti igam ni Joab n̄ga anac ni Sarvia,

38 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,

39 ni Urias a Jette: isuda amin tallo-puloda ket pito.

Ti pannacabilang cadagiti tattao. Ti an̄gol a naibaon cadagiti Israelitas.

Ni David mangban̄gon iti may-sa n̄ga altar idiaiy pagtal-tagan ni Areuna.

24 Ket ti pun̄got ni Jehova simged manen a maibusor iti Israel, ket tinignayna ni David a maibusor cadacuada, a kinunana, Inca, bilangem ti Israel, ken ti Juda.

2 Ket ti ari kinunana ken ni Joab a capitan ti buyot, n̄ga adda idi kencuana, Inca ita ditoy ken idiaiy cadagiti amin a caputotan ti Israel, manipud Dan aginḡgana iti Beerseba, ket bilangem ti umili, tapno maammoac coma ti bilang ti umili.

3 Ket ni Joab kinunana iti ari, Ita ni Jehova a Diosmo nayonanna ti umili, iti adda a bilangda coma, a mamingasut, ket dagiti mata ti apoc n̄ga ari isut' makitana coma: n̄gem apaya aya a ti apoc n̄ga ari agrags... itoy a banag?

4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a maibusor ken ni Joab, ken cadagiti capcapitan ti buyot. Ket ni Joab ken dagiti capcapitan ti buyot rimmuarda a naggapu iti saclang ti ari, tapno inda bilangen ti umili ti Israel.

5 Ket bimmallasiwda iti Jordan, ket nagpacarsoda idiaiy Aroer, iti abay a canawan ti ciudad n̄ga adda iti tenḡnga ti longong sadi Gad, ken aginḡgana iti Jazer:

6 sada immay iti Galaad, ken iti daga sadi Tatim-hodsi; ket immayda iti Danjaan, ken naglicmut aginḡga iti Sidon,

7 ket immayda iti sarikedked ti Tiro, ken cadagiti isu-amin a ciudad dagiti Heveo, ken dagiti Cananeo; ket rimmuarda iti abagatan ti Juda, idiaiy Beerseba.

8 Iti casta idi a napanda ditoy ken idiaiy iti isu-amin a daga, immayda iti Jerusalem iti calpasan ti siam a bulan ket duapulo n̄ga aldaw.

9 Ket ni Joab intedna ti dagup ti bilang ti umili iti ari: ket idiaiy Israel adda idi walo gasut a ribu a tattao a mamaingel a nagtagicampilan; ket dagiti lallaki ti Juda isuda idi ti lima gasut a ribu a lallaki.

10 Ket ti puso ni David kimmabil kencuana iti calpasanna n̄ga isu nabilangna ti umili. Ket ni David kinunana ken Jehova, Siac nacabasolac iti dackel unay iti daydiay n̄ga inaramidco: n̄gem ita, O Jehova, agdawatac kenca, n̄ga ipacsim coma ti basol toy adipenmo; ta siac nagaramidac a simamaag unay.

11 Ket idinto a ni David bimmangon iti bigat, ti sao ni Jehova immay ken ni mammadto a Gad, a mammadto ni David, a kinunana,

12 Inca, ket saodem ken ni David, Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag ti igay-acto kenca: sica mangpilica iti maysa cadacuada, n̄ga aramidec coma kenca.

13 Iti casta ni Gad immay ken ni David, ket imbagana kencuana, ket kinunana kencuana, ¿Umaydanto kenca iti dagam dagiti pito a tawen ti pun̄geg? ¿wenna italtalawanto iti tallo a bulan ti saclang dagiti cabusormo iti bayat nga isuda camcamatendaca? ¿wenna addanto an̄gol iti tallo n̄ga aldaw iti dagam? Panunotem ita, ket kitaem no ania ti sungbat n̄ga isublicto iti daydiay a nangibaon caniac.

14 Ket ni David kinunana ken ni Gad, Addaac iti dackel a ladingit: matnagcami coma iti ima ni Jehova; ta dagiti caasina

isudat' dadackel; ket saanac a matnag coma iti ima ti tao.

15 Iti casta ni Jehova imbaonna ti maysa nga angol iti Israel nanipud iti bigat aginggana met laeng iti tiempo a nadutocan; ket natayda cadagiti tattao nanipud Dan aginggana met laeng iti Beerseba ti pitopulo ribu a tattao.

16 Ket idi a ti angel inyunnatna ti imana iti Jerusalem tapno isut' dadaelenna, ni Jehova nagbabawianna kencuana di dakes, ket kinunana iti angel a mangdaael iti umili, Umanayen; ita itukenmo ta imam. Ket ti angel ni Jehova adda idi iti denna ti pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

17 Ket ni David nagsao idi ken Jehova idi a makitana di angel a mangcabil idi iti umili, ket kinunana, Adtoy, nacabasolac, siac nagaramidac a sidadangcoc; ngem dagitoy a carnero jania ti inaramidda? Agdawatac kenca, a palubosam coma a ta imam isu coma ti maibusor caniac, ken maibusor iti balay ni amac.

18 Ket ni Gad immay ken ni David idi nga aldaw, ket kinunana kencuana, Sumang-atca, mangbangonca iti maysa nga altar ken ni Jehova idia pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

19 Ket ni David simmang-at a mayalubog iti panagsao ni Gad, a cas imbilin ni Jehova.

20 Ket kimmita ni Areuna, ket nakita-

na ti ari ken dagiti adadipenna nga umayda kencuana: ket ni Areuna rimmuar, ket incul-obua di rupana iti daga iti sangol ti ari.

21 Ket ni Areuna kinunana, Apayapay nga umay ti apoc nga ari iti adipenna? Ket ni David kinunana, Tapno gatanגע kenca ti pagtaltagan, tapno mangbangonac kencuana iti maysa nga altar ken ni Jehova, tapno ti didigra maituken coma iti umili.

22 Ket ni Areuna kinunana ken ni David, Alaen coma ti apoc nga ari ket idatonna coma ti pagarupenna a naimbag: adtoy, dagiti bacbaca a maipaay iti daton a mapuuran, ken dagiti aruaten ti agbayo, ken dagiti sangol dagiti bacbaca maipaay a sungrod.

23 Isu-amin daytoy, O ari, ni Areuna itedna iti ari. Ket ni Areuna kinunana iti ari, Ni Jehova a Diosmo awatennaca coma.

24 Ket ti ari kinunana ken ni Areuna, Saan; no di ket pudno a gatanגע kenca iti maysa a patég; diacto mangidaton ken Jehova a Diosco iti mapuuran a daton a diac ginatang. Iti casta ni David ginatangna ti pagtaltagan ken dagiti bacbaca iti lima pulo a siclo a pirac.

25 Ket ni David nangbangon sadiay iti maysa nga altar ken ni Jehova, ket nangidaton cadagiti mapuuran a daton ken datdaton iti cappia. Iti casta ni Jehova nadawatan a maipaay iti dagá, ket ti didigra naisardeng idi iti Israel.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

AR=ARI.

Ti kinalacay ni David. Ni Adonias panŕgepenna ti agari. Ti panagdawat ni Bersabee. Ni Salomon mapulotan nŕa agari. Ni Adonias agbutenŕ, nŕem ni Salomon isakitna ti biagna.

1 Ket ni ari David lacayen ken napaesuyan cadagiti tawenna idi; ket isut' inarpawanda cadagiti lupot, nŕem saan a pimudot,

2 Gapuna a kinuna kencuana dagiti adipenna. Isapulan ti ari nŕa apoc iti maysa a balasang a virgen: ket isu agyan coma iti sanŕo ti ari, ken agservi kencuana, ket agidda iti saclotna, tapno ti ari nŕa apoc mapudutan.

3 Iti casta nagsapulda iti maysa a balasang a naimnas cadagiti amin a sacup ti Israel, ket nasaracanda ni Abisag a Sunamita, ket isut' impanda iti ari.

4 Ket ti balasang naimnas unay idi; ket nagservi iti ari, ken nagannong kencuana; nŕem isut' saan a tinignay ti ari.

5 Idin ni Adonias nŕa anac ni Hagit pinatan-ocna ti bagina met laeng, a kinunana: Siac ti agari: ket nagsagana kencuana cadagiti lugan, ken lallaki nŕa agcabayo, ken limapulo a lallaki nŕa agtaray iti unana.

6 Ket saan a pinaliday ni amana uray caano a kinunana: Apayapay nŕa inaramidmo ti casta? Ket nataer met unay a lalaki idi; ket nayanac iti calpasan ni Absalom.

7 Ket nakisao cada Joab nŕa anac ni Sarvia, ken Abiatar a sacerdote: ket idi inannurotda ni Adonias isut' tinulonganda.

8 Nŕem ni Sadoc a sacerdote, ken ni Banaias nŕa anac ni Joiada, ken ni Natan a mammadto, ken ni Semei, ken ni Reihi, ken dagiti mamaingel a lallaki nŕa adda idi ken David, awanda ken Adonias.

9 Ket ni Adonias namatay cadagiti

carnero ken baca ken dagiti pinalucmeg iti denna ti bato ti Zohelet, nŕa adda iti denna ti En-rogel; ket inawisna amin dagiti cabsatna nŕa anac ti ari, ken amin dagiti lallaki ti Juda nŕa adadipen ti ari: **10** nŕem ni Natan a mammadto, ken ni Banaias, ken dagiti mamaingel a lallaki, ken ni Salomon a cabsatna, saanna ida nŕa inawis.

11 Idi casta ni Natan nakisao ken Bersabee nŕa ina ni Salomon, a kinunana, Dica aya nangnŕegan nŕa agari ni Adonias nŕa anac ni Hagit, ket ni David nŕa apotayo isut' dina ammo?

12 Ita nŕarud umayca, palubosannac, dawatec kenca, a bagbagaanca, tapuo mabalinmo nŕa ispalen ti biagmo met laeng ken ti biag ni anacmo a Salomon.

13 Inca ket sumrecca ken ari David, ket cunaem kencuana, Dica aya, O ari nŕa apoc, sinapataan iti adipenmo, a kinunam, Pudno unay a ni Salomon nŕa anacmo agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc? apayapay nŕarud a ni Adonias agari?

14 Adtoy, iti bayat nŕa agsasaoca pay laeng idiaiy iti ari, siac met sumreccacto iti calpasam, ket panecnecacto dagiti saom.

15 Ket ni Bersabee napan simrec iti ari iti siled: ket ti ari isut' lacay unay idin; ket ni Abisag a Sunamita agannong idi iti ari.

16 Ket ni Bersabee nagrucob, ket nagrucbab iti ari. Ket ti ari kinunana, Ania ti cayatmo?

17 Ket isu kinunana kencuana, Apoc, sica insapatam gapu ken Jehova a Diosmo iti adipenmo, a kinunam, Pudno unay a ni Salomon nŕa anacmo agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc.

18 ket ita, adtoy, ni Adonias agari; ket sica, O ari nŕa apoc, isut' dica naammoan:

19 ket isu namatay cadagiti baca ken cadagiti pinalucmeg ken carnero iti nawadwad, ket inawisna amin dagiti anac ti

ari, ken ni Abiatar a sacerdote, ken ni Joab a capitan ti buyot; ngem ni Salomon nga adipenmo dina inawis.

20 Ket sica, O ari nga apoc, dagiti mata ti amin nga Israel sikikitada kenca, tapno ibagam cadacuada no siasino ti agtugawto iti trono ti ari nga apoc iti calpasanna.

21 No saan mapasamacto, no ti ari nga apoc makiturogton cadagiti ammana, a siac ken ni anacco a Salomon maibilang-canto a macasagibat.

22 Ket, adtoy, iti bayat nga agsasao pay laeng iti ari, ni Natan a mammadto simrec.

23 Ket imbagada iti ari, a kinuna, Adtoy, ni Natan a mammadto. Ket idi nacastrec iti sangō ti ari incul-obna met laeng iti sangō ti ari ti rupana iti daga.

24 Ket ni Natan kinunana, O ari nga apoc, kinunam aya, Ni Adonias agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc?

25 Ta isu simmalog ita nga aldaw, ket namatay cadagiti baca ken dagiti pinalucmeg ken carnero iti nawadwad, ket inawisna amin dagiti anac ti ari, ken dagiti capitan ti buyot, ken ni Abiatar a sacerdote; ket, adtoy, isuda mangmangan ken agiinumda iti sangona, ket cunada, Agbiag coma a manayon ni ari Adonias.

26 Ngem siac, siac nga adipenmo, ken ni Sadoc a sacerdote, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken ni Salomon nga adipenmo, dinacamin inawis.

27 Daytoy a banag naaramid aya gapu iti ari nga apoc, ket dica impakita cadagiti adipenmo no siasino ti agtugawto iti trono ti ari nga apoc iti calpasanna?

28 Idi casta ni ari David simmungbat ket kinunana: Ayabam caniac ni Bersabee. Ket isu simrec iti sangō ti ari, ket nagtacter iti sangō ti ari.

29 Ket ti ari nagsapata, ket kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nanubbot ti cararuac iti amin a pacarigatan,

30 pudno unay a cas insapatac kenca gapu ken Jehova a Dios ti Israel, a kinunac, Ni Salomon nga anacmo agarinto a di bumorong iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc iti saadco; pudno unay a castat' aramidecto itoy nga aldaw.

31 Idi casta ni Bersabee incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab iti ari, ket kinunana, Agbiag coma ni ari David nga apoc iti agmanayon.

32 Ket ni ari David kinunana, Ayabanyo caniac ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada. Ket isuda simrecda iti sangō ti ari.

33 Ket ti ari kinunana cadacuada: Alayno cadacayo dagiti adipen ti apoyo, ket pasacayenyo ni Salomon nga anacco iti inulo a bucdco, ket isut' isalogyo sadi Gijon:

34 ket isut' pulotán coma sadiay ni Sadoc a sacerdote ken ni Natan a mammadto nga agari iti Israel; ket pagunienyo ti tangguyob, ket cunayo, Agbiag coma a manayon ni ari Salomon.

35 Sacayto sumang-at iti udina, ket umayto ket agtugawto iti tronoc; ket agarinto iti saadco; ta isut' dinutocco a palungo iti Israel ken iti Juda.

36 Ket ni Banaias nga anac ni Joiada simmungbat iti ari, ket kinunana, Sapay coma: ni Jehova a Dios ti ari nga apoc, cunaenna coma ti casta met.

37 No casano ti caadda idi ni Jehova iti ari nga apoc, casta met coma caaddana ken Salomon, ket aramidenna coma ti tronona a dackackel ngem iti trono ti apoc nga ari David.

38 Iti casta ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos, simmalogda, ket pinasacayda ni Salomon iti mulo ni ari David, ket isut' impanda sadi Gijon.

39 Ket ni Sadoc a sacerdote nangala ita sangasara a lana iti Tabernaculo, ket pinulotanna ni Salomon. Ket isuda pinagunida ti tangguyob; ket amin dagiti tattao kinunada, Agbiag coma a manayon ni ari Salomon.

40 Ket amin dagiti tattao simmang-atda iti udina, ket dagiti tattao nagpagunida cadagiti flauta, ken nagragragsacda iti dackel a ragsac, iti casta a naburac ti daga iti unida.

41 Ket ni Adonias ken amin dagiti naawis nga adda kencuana isut' nangnggeda idi a lepleppasda a nangan. Ket idi nangnggeg ni Joab ti aweng ti tangguyob, kinunana: ¿Aniat' gapuna nga adda daytoy nga aweng ti ciudad nga agariwawa?

42 Iti bayat nga agsasao pay laeng, adtoy, ni Jonatan nga anac ni Abiatar a sacerdote dimteng: ket ni Adonias kinu-

nana, Sumrecca; ta lalakica a matalec, ket mangyegca cadagiti naimbag a damdamag.

43 Ket ni Jonatan simmungbat ket kinunana ken Adonias, Pudno unay a ni ari David nga apotayo pinagarina ni Salomon:

44 ket imbaon ti ari a caduana ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket isut' pinasacayda iti mulo ti ari;

45 ket ni Sadoc a sacerdote ken ni Natan a mammadto isut' pinulotanda idia y Gijon nga ari; ket manipud sadiay simmang-atda a siraragsac, iti casta a ti ciudad nagcallangugan. Daytoy ti aweng a nangngegyo.

46 Ket ni Salomon met agtugtugaw iti trono ti pagarian.

47 Ket maysa pay dagiti adipen ti ari immayda tapno bendicionanda ni ari David nga apotayo, a kinunada, Ti Diosmo aramidenna coma ti nagan ni Salomon a naimimbag ngem iti naganmo, ken aramidenna coma ti tronona a daedackel ngem iti tronom: ket ti ari nagrucob iti pagid-daan.

48 Ket castoy met ti kinuna ti ari, Madaydayaw coma ni Jehova a Dios ti Israel, isu a nangted ti maysa nga agtugaw iti tronoc ita nga aldaw, nga isut' makita dagiti matac met laeng.

49 Ket amin dagiti inawis ni Adonias nagkigtotda, ket timmacerda, ket napan ti tunggal lalaki iti dalanna.

50 Ket ni Adonias nagbuteng gapu ken Salomon; ket timmacer, ket napan, ket kimpet cadagiti sara ti altar.

51 Ket naibaga ken Salomon, a nacuna, Adtoy, ni Adonias sibubuteng ken ari Salomon; ta adtoy, isu kimpet cadagiti sara ti altar, a cunana, Isapata coma caniac ni ari Salomon nga umuna a dianto papatayen ti adipenna iti campilan.

52 Ket ni Salomon kinunana, No isu agparangto a matalec a lalaki, awan matnagto a maysa a boocna iti daga; ngem no masaracan ti kinadakes kencuana, matayto.

53 Iti casta nagbaon ni ari Salomon, ket isut' inyulogda manipud iti altar. Ket isu napan ket nagrucob ken ari Salomon; ket ni Salomon kinunana kencuana, Inca iti balaymo.

Ti panangcumit ni David ken ni Salomon. Ipatatay ni David. Ni Adonias cayatna nga asawaen ni Abisag, ngem papatayen ni Salomon, casta met nga icatenna ni Abiatar iti saadna ket papapatayna ni Joab. Pannacapatay ni Semei.

2 Ita dagiti aldaw ni David immasidedgan iti ipapatayna; ket incumitna ken Salomon nga anacna, a kinunana,

2 Siac magmagnaacon iti dalan ti isuamin a dagá: bumilegca ngarud, ket aglalakica;

3 ket aluadam ti incumit ni Jehova a Diosmo, a magnaca cadagiti dalanna, a salimetmetam dagiti lintegna ken dagiti bilinna, ken dagiti ipaalagadna, ken dagiti pammanecneca, a mayannurot iti adda a naisurat iti linteg ni Moises, tapno rumangayca iti amin nga aramidem, ken uray sadino a taliawem;

4 tapno ni Jehova pasingkedanna coma ti saona a sinaona a maipanggep caniac, a kinunana, No dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti sangoc iti kinapudno a buyogen ti amin a cararuada, dicanto agcurang (kinunana) iti maysa a lalaki iti trono ti Israel.

5 Maysa pay sica ammom met ti inaramid caniac ni Joab nga anac ni Sarvia, ti inaramidna met laeng cadagiti dua a capitandagiti buybuyot ti Israel, ni Abner nga anac ni Ner, ken ni Amasa nga anac ni Jeter, isuda a pinatayna, ket nangibuyat ti dara ti pannakigubat iti bayat ti kinatalna, ket nangicabil ti dara ti pannakigubat iti barikes nga adda idi cadagiti lomona, ken cadagiti zapatos nga adda idi cadagiti sacana.

6 Aramidem ngarud ti mayannurot iti kinasiribidmo, ket dica ipalubos a ti ubanan nga olona bumaba iti Tanem a sitatalna.

7 Ngem ipakitam ti caasi cadagiti annac ni Berzellai a Galaadita, ket maysada coma cadagiti mang'an iti lamesaanmo; ta iti castoy immasidedga caniac idi itartarayac ni Absalom a cabsatmo.

8 Ket, adtoy, adda kenca ni Semei nga anac ni Gera a Benjamita, a taga Bejuring, isu a nangilunod caniac iti nacaro a panangilunod idi aldaw a napanac sadi Mahanaim; ngem isu simmalog a simmabet caniac idia y Jordan, ket sinapataac kencuana gapu ken Jehova, a kinunac, Saanca nga icabilto a matay iti campilan.

9 Ita nupay casta isut' dica ibilang n̄ga awanan baddut, ta lalakica a masirib; ket ammomto ti rebbengmo n̄ga aramiden kencuana, ket pagbabaemto n̄garud ti ubanan n̄ga olona iti tanem a sidadara.

10 Ket ni David nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon iti ciudad ni David.

11 Ket dagiti aldaw a panagari ni David iti Israel uppat a puloda a tawen idi: idiay Hebron nagari iti pito a tawen, ket idiay Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a tawen.

12 Ket ni Salomon nagtugaw iti trono ni David n̄ga amana; ket ti pagarianna napasingkedan unay.

13 Idin ni Adonias n̄ga anac ni Hagit napan ken Bersabee n̄ga ina ni Salomon: ket ni Bersabee kinunana kencuana, ¿Immayca a siccappia? Ket isu kinunana, Siccappia.

14 Isu kinunana pay, Adda maysa a banag n̄ga ibagac kenca: ket ni Bersabee kinunana, Ibagam.

15 Ket isu kinunana: Sica ammom a ti pagarian cucuac idi, ket ti amin n̄ga Israel intaliawda ti rupada caniac, tapno agariac coma: nupay casta ti pagarian naibalic, ket nagbalin a cucua ni cabsatco; ta isut' cucuana idi gapu ken Jehova.

16 Ket ita kiddawec kenca ti maysa a dawata; dinac paiden. Ket isu kinunana kencuana, Ibagam.

17 Ket isu kinunana, Agsaoca, dawatec kenca, ken Salomon n̄ga ari (ta isu dinacanto paiden), n̄ga itedna caniac ni Abisag a Sunamita n̄ga asawaec.

18 Ket ni Bersabee kinunana, Naimbag; isaocanto iti ari.

19 Ni Bersabee n̄garud napan ken ari Salomon, a makisao kencuana a maipanggep ken Adonias. Ket ti ari timmacder a simmabet kencuana, ket nagrucob kencuana, ken nagtugaw iti tronona, ket nagpaicabil iti maysa a trono a pagtugawan ti ina ti ari; ket ni Bersabee nagtugaw iti macanawan n̄ga imana.

20 Idi casta isu kinunana, Siac kiddawec kenca ti maysa a bassit a dawata; dinac paiden. Ket ti ari kinunana kencuana, Agdawata, inac; ta dicanto paiden.

21 Ket isu kinunana, Itedmo coma ni Abisag a Sunamita ket Adonias a cabsatmo n̄ga asawaenna.

22 Ket ni ari Salomon simmungbat ket kinunana ken inana, ¿Ket ania a panggep ti pangkiddawam ken Abisag a Sunamita a maipaay ken Adonias? Kiddawem a maipaay kencuana ti pagarian met; ta isut' inauna a cabsatco; wen, maipaay kencuana, ken maipaay ken Abiatar a sacerdote, ken maipaay ken Joab n̄ga anac ni Sarvia.

23 Idi casta ni ari Salomon sinapataanna gapu ken Jehova, a cunana, Castoy coma ti aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay, no ni Adonias dina kinuna daytoy a sao a maibusor iti biagna met laeng.

24 Ita n̄garud cas sibibiag ni Jehova, isu a nangisaad caniac ken nangipatugaw iti trono ni David n̄ga amac, ken isu a namagbalin caniac a maysa a balay, a cas incarina, di bumurong a ni Adonias mapapatayto ita n̄ga aldaw.

25 Ket ni ari Salomon nagbaon iti pannacaaramat ni Banaias n̄ga anac ni Joiada; ket isu dinuclosna ni Adonias, iti casta a natay.

26 Ket ken Abiatar a sacerdote kinuna ti ari: Inca sadi Anatot, cadagiti bucuemo a talon; ta maicarica a matay: ngem iti daytoy a tiempo dicanto papatayen, ta inawitmo ti lacasa ni Apo Jehova iti sangon ni David n̄ga amac, ken agsipud ta naparigatca iti amin a nacarigatan ni amac.

27 Iti casta ni Salomon iniccatna ni Abiatar iti kinasacerdote ken Jehova, tapno isu matungpalna ti sao ni Jehova n̄ga isu insaona a maipanggep iti balay ni Eli sadi Silo.

28 Ket ti damag dimteng ken Joab; ta ni Joab simmurot idi ken Adonias, nupay saan a simmurot idi ken Absalom. Ket ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kimpet cadagiti sara ti altar.

29 Ket naibaga ken ari Salomon: Ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket, adtoy, adda iti abay ti altar. Idi casta ni Salomon imbaonna ni Banaias n̄ga anac ni Joiada, a cunana, Inca, dumuclosca kencuana.

30 Ket ni Banaias napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ti ari: Rumuarca ditoy. Ket isu simmungbat, Saan; ngem matay-actoy ditoy. Ket ni Banaias impanna pay iti ari ti sungbat, a cunana, Castoy ti

kinuna ni Joab, ket castoy ti insungbatna caniac.

31 Ket ti ari kinunana kencuana, Aramidem ti cas kinunana, ket dumuclosca kencuana, ket isut' itabonmo; tapno mai-ruarmo ti dara, isu a ni Joab imbuyatna n̄ga awan gapuna, caniac ken iti balay ni amac.

32 Ket ni Jehova pasubliennanto ti darana iti olona met laeng, ta dinuclosna ti dua a lallaki a nasinḡsinḡpet ken naimimbag n̄gem isu, ket pinatayna ida iti campilan, ket ni amac a David isut' dina naammoan, n̄ga ammoen, ni Abner n̄ga anac ni Ner, a capitan ti buyot ti Israel, ken ni Amasa n̄ga anac ni Jeter, a capitan ti buyot ti Juda.

33 Iti casta agsublinto coma ti darada iti olo ni Joab, ken iti olo ti caputotanna iti agnanayon: n̄gem ken David, ken iti caputotanna, ken iti balayna, ken iti tronona, addanto coma talna n̄ga agnanayon n̄ga aggapu ken Jehova.

34 Idi casta ni Banaias n̄ga anac ni Joiada simmang-at, ket isut' dinuclosna, ket isut' pinatayna; ket isut' naitabon iti balayna met laenḡ iti let-an̄g.

35 Ket ti ari incabilna ni Banaias n̄ga anac ni Joiada a casunona iti buyot; ket ni Sadoc a sacerdote incabil ti ari a casuno ni Abiatar.

36 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna ni Semei, ket kinunana kencuana, Mamutarca iti maipaay kenca ti maysa a balay ditoy Jerusalem, ket agnaedca sadiay, ket dica rumuar sadiay a mapan iti uray sadino a disso.

37 Ta iti aldaw n̄ga iruruarmo, ket ballasiwem ti waig a Cedron, ammoem a pudno a sica mataycanto a di bumurong: ti daram addanto ita olom met laenḡ.

38 Ket ni Semei kinunana iti ari, Ti sao naimbag: ti cas kinuna ti ari n̄ga apoc, castanto ti aramiden ti adipenmo. Ket nagnaed ni Semei sadi Jerusalem iti adu n̄ga aldaw.

39 Ket naaramid iti calpasan ti tallo a tawen, a dua n̄ga adipen ni Semei nagtalarwa a napan ken Aquis n̄ga anac ni Maaca, n̄ga ari ti Get. Ket imbagada ken Semei, a kinuna, Adtoy, dagiti adipenmo addada sadi Get.

40 Ket ni Semei timmaeder ket sini-laanna ti asnona, ket napan sadi Get ken Aquis, n̄ga agsapul cadagiti adipenna; ket

nagawid ni Semei, ket incuyogna dagiti adipenna manipud Get.

41 Ket naibaga ken Salomon a ni Semei napan sadi Get manipud Jerusalem, ket sa nagsubli.

42 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna ni Semei, ket kinunana kencuana, Diac aya sinapataan kenca gapu ken Jehova, ken impaduyacyac kenca, a cunac, Ammoem a pudno n̄ga iti aldaw n̄ga iruruarmo, ket magnaca iti ruar iti uray sadino, sica di bumurong a mataycanto? Ket sica kinunam caniac, Ti sao a nang-n̄gegco naimbag.

43 Apayapay n̄garud a dica tinungpal ti sapata ken Jehova, ken ti bilin n̄ga incumitco kenca?

44 Ti ari kinunana pay ken Semei, Sica ammom amin a kinadakes isu n̄ga ammo a naimbag ta pusom, isu n̄ga inaramidmo ken David n̄ga amac: ni Jehova n̄garud pagsublienna coma ti kinadakesmo ita olom met laenḡ.

45 N̄gem ni ari Salomon nagasatto, ket ti trono ni David mapasingkedanto iti sanḡo ni Jehova iti agnanayon.

46 Iti casta ti ari biniliinna ni Banaias n̄ga anac ni Joiada; ket isu rimmuar, ket isut' dinuclosna, ket iti casta natay. Ket ti pagarian napasingkedaan iti ima ni Salomon.

Ti panagcasar ni Salomon. Ti cararag-na idiaay Gabaa ken ti sungbat ti Dios. Ti nainsiriban a panangocom ni Salomon.

3 Ket ni Salomon nakicabagian ken Faraon n̄ga ari ti Egipto; ket innalana n̄ga asawa ti anac ni Faraon, ket isut' incuyogna iti ciudad ni David idinto a nalpasnan a pinutar ti bucodna a balay, ken ti balay ni Jehova, ken ti bacud ti Jerusalem iti agliclicmut.

2 Isuna laenḡ a dagiti tattao nagidaton-da cadagiti nangato a disso, ta awan ti balay a naputar iti nagan ni Jehova aginḡga cadagitoy n̄ga aldaw.

3 Ket ni Salomon inayatna ni Jehova, a magnagna cadagiti linlinteg ni David n̄ga amana: isuna laenḡ n̄ga isu nagidaton ken nagpuur ti incienso cadagiti nangato a disso.

4 Ket ti ari napan sadi Gabaa a mangidaton sadiay; ta daydiay isut' cangronaan a nangato a disso: sangaribu a daton a

napuuran ti indatág ni Salomon iti rabaw daydiay nga altar.

5 Idiay Gabaa ni Jehova nagparang ken Salomon iti maysa a tagtagainep iti rabii; ket ti Dios kinunana, Kiddawem ti itedconto kenca.

6 Ket ni Salomon kinunana, Sica impakitam ken adipenmo a David nga amac ti dackel a kinaimbag a naayat, a mayalubog iti pannagnana iti sangom iti kinapudno, ken iti kinasingpet, ken iti kinalinteg ti puso a kimmuyog kenca; ket inicutam a maipaay kencuana daytoy dackel a kinaimbag a naayat, ta isut' iniccam iti maysa nga anac nga agtugaw iti tronona, a cas ita nga aldaw.

7 Ket ita, O Jehova a Diosco, sica inaramidmo ti adipenmo iti saad ni David nga amac; ket maysaac nga ubing laeng; diac ammo ti rumuar ken sumrec.

8 Ket ti adipenmo adda iti tengnga ti ilim a pinilim, a maysa nga ili a dackel, nga isut' saan a mabilanghen ken mapocpoc agsipud iti kinaruay.

9 Iccam ti adipenmo ngarud iti maysa a mannacaawat a puso nga agocom iti ilim, tapno mabalenco nga ilasin ti naimbag ken ti dakes; ta siasino ti macabalin ita nga aldaw nga agocom iti daytoy dackel nga ilim?

10 Ket ti bitla inayat ti Apo, ta ni Salomon kiniddawna daytoy a banag.

11 Ket ti Dios kinunana kencuana, Agsipud ta kiniddawmo daytoy a banag, ket dica dinawat a maipaay kenca met laeng ti atiddug a biag, ken dica dinawat a maipaay kenca met laeng dagiti sanicua, ken dica dinawat ti biag dagiti cabusormo, no di ket dinawatmo a maipaay kenca met laeng ti pannacaawat tapno mailasinmo ti kinalinteg;

12 adtoy, siac inaramidco ti cas ti saom: adtoy, iniccanca iti maysa a masirib ken mannacaawat a puso; iti casta nga awan pay ti cas kenca nga immuna ngem sica, uray iti calpasam awan tumacerto a capadam.

13 Ken siac iniccanca met ti dica kinidaw, ti sanicua ken dayaw nga agpadpada, iti casta nga awanto cadagiti ari ti cas kenca, cadagiti amin nga aldawmo.

14 Ket no magnacanto cadagiti dalanco, a salimetmetam dagiti lintegco ken dagiti bilinco, a cas pannagna idi ni David nga amam, iti casta paatiddugeto dagiti aldawmo.

15 Ket ni Salomon nagriing; ket adtoy,

isut' maysa a tagtagainep: ket isu nagsubli sadi Jerusalem, ket nagtacerda iti sangó ti lacasa ti tulag ni Jehova, ket nang'idatág cadagiti daton a mapuuran, ken nangirucbab cadagiti daton iti cappia, ket nangaramid ti fiesta cadagiti amin nga adipenna.

16 Idi casta napan ti dua a babai a balangcantis iti ari, ket nagtacerda iti sangona.

17 Ket ti maysa a babai kinunana, O, apoc, siac ken daytoy a babai agnaedcam iti maysa a balay; ket nangipasngayac iti maysa nga anac nga isut' caduac iti balay.

18 Ket napasamac iti maicatlo nga aldaw iti calpasan ti panagpasngayco, a daytoy a babai nagpasngay met; ket dacami agcaduacami; awan ti sabali iti balay, malacsid' cadacam a dua iti balay.

19 Ket ti anac daytoy a babai natay iti rabii, ta isut' naaddaganna.

20 Ket isu bimmangon iti tengnga ti rabii, ket innalana ti anacco a lalaki iti dennac, iti bayat a matmaturog ti adipenmo, ket isut' impaiddana iti saclotna ket impaiddana ti anacna a natay iti saclotco.

21 Ket idi bimmangonac iti agsapa tapno pasusoec ti anacco, adtoy, natayen; ngem idi naminngingac iti bigat, adtoy, saan nga isu idi ti anacco nga impasngayco.

22 Ket ti maysa a babai kinunana, Saan; no di ti anacco ti nabiag, ket ti natay isu ti anacmo. Ket daytoy kinunana, Saan; no di ti natay isu ti anacmo, ket ti nabiag isu ti anacco, castoyda nga agsasao iti sangó ti ari.

23 Idi casta kinuna ti ari, Ti maysa cunana, Daytoy nabiag isu ti anacco, ket ti anacmo isu ti natay: ket ti maysa cunana, Saan; no di ti anacmo isu ti natay, ket ti anacco isu ti nabiag.

24 Ket kinuna ti ari, Yalaandac iti maysa a campilan: ket nangipanda iti maysa a campilan iti sangó ti ari.

25 Sa kinuna ti ari, Gudduaem ti ubing a nabiag, ket itedmo ti gudua iti maysa, ket ti gudua iti sabali.

26 Idi casta nagsao ti babai nga akinanac idi ubing a nabiag iti ari, ta ti pusona simged a maipannggep iti anacna, ket isu kinunana, O apoc, itedmo kencuana ti nabiag nga ubing, iti uray cascasano dica patayen. Ngem ti sabali kinunana, Isut' diacto cucua ken cucuam; isut' gudduaem.

27 Idi casta ti ari simmungbat ket kinunana, Itedyo kencuana ti nabiag nga ubing, ket uray cascasano dica papatayen: isu ti inana.

28 Ket ti amin nga Israel nangngegna ti maipapan iti panangocom isu nga inkedeng ti ari; ket isuda nagbutnganda ti ari: ta isuda nakitada ti sirib ti Dios nga adda kencuana, nga agaramid iti kinajusticia.

Dagiti panguloen ni Salomon. Ti panacabalinna, kinabacananña, ken kinasiribna.

4 Ket ni ari Salomon isut' ari ti amin nga Israel.

2 Ket dagitoy isuda dagiti panguloen nga adda kencuana idi: ni Azarias nga anac ni Sadoc a sacerdote;

3 ni Elioref ken ni Ahias nga annac ni Sisa nga escriba; ni Josafat nga anac ni Ahilud a registrador;

4 ken ni Banaias nga anac ni Joiada nga agpalungo idi ti buyot; ken ni Sadoc ken ni Abiatar isudat' sacerdote;

5 ken ni Azarias nga anac ni Natan nga agpalungo cadagiti pagturayen; ken ni Zabud nga anac ni Natan isut' cangronaan a ministro, ken pagayam ti ari;

6 ken ni Ahisar isu idi ti mayordomo; ken ni Adoniram nga anac ni Abda isu idi ti palungo dagiti tao nga agrabaja iti nadagsen.

7 Ket ni Salomon adda sangapulo ket dua a pagturayenna iti amin nga Israel, nga isuda ti mangtaraon iti ari ken iti sangacabbalayanna: ti tunggal lalaki rebhengna ti mangtaraon a macabulan iti macatawen.

8 Ket dagitoy isu ti naganda: Ni Benjur, iti caturonan ti Efraim;

9 ni Ben-decar, idiaiy Maccas, ken idiaiy Salebim, ken idiaiy Betsemas, ken idiaiy Elon-bet-hanan;

10 ni Ben-hesed, idiaiy Arubot; (kencuana maibiang ti Soco, ken amin a dagá ti Efer);

11 ni Ben-abinadab, iti amin a tapaw ti Dor (adda kencuana ni Tafat nga anac a babai ni Salomon nga asawana);

12 ni Bana nga anac ni Ahilud, idiaiy Ianac ken Mageddo, ken iti amin a Bet-san isu nga adda iti denna ti Zartan, iti babá ti Jezrael, manipud Bet-san aginggat' Abel-mejula, agingga iti labes ti Jecmaen;

13 ni Ben-gaber, idiaiy Ramot-galaad

(kencuana maibiang dagiti ili ni Jair nga anac a lalaki ni Manases, isu nga addada sadi Galaad; kencuana met maibiang ti sácup ti Argob, isu nga adda idiaiy Basan, innem a pulo a dadackel a ciudad nga adda bacudda ken balunetda a gambang);

14 ni Abinadab nga anac ni Addo, idiaiy Mahanaim;

15 ni Aquimaas iti Neftali (isu innalana met ni Basemat nga anac a babai ni Salomon nga asawana);

16 ni Baana nga anac ni Husi iti Aser ken idiaiy Balot;

17 ni Josafat nga anac ni Paruc iti Isacar;

18 ni Semei nga anac ni Ela, iti Benjamin;

19 ni Gaber nga anac ni Uri iti dagá ti Galaad, a daga da Sejon nga ari dagiti Amorreo ken Og nga ari ti Basan; ken isu idi ti maymaysa a pagturayen nga adda idiaiy a daga.

20 Ket ti Juda ken ti Israel isudat' adu a cas iti darat nga adda iti igid ti baybay iti kinaruay, a mangmanganda, ken aginumda ken agragragsada.

21 Ket ni Salomon nagturayanna amin dagiti pagarian manipud iti carayan aginggat' daga dagiti Filisteos, ken aginggat' beddeng ti Egipto: isuda agipanda ti buis, ken nagservida ken Salomon cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagda.

22 Ket ti taraon ni Salomon iti maysa nga aldaw isut' tallopulo a casucat a namayecmec nga harina, ken innem a pulo a casucat a bellaay,

23 sangapulo a nalucmeg a baca, ken duapulo a baca, nga aggapu iti pagaraban, ken sangagasut a carnero, sabali laeng dagiti ugsa, ken gacela, ken corzo, ken dagiti pinalucmeg a tumatayab.

24 Ta isu adda turayna iti amin a sácup iti daytoy a bangir ti carayan, manipud Tafsa aginggat' Gaza met laeng, cadagiti amin nga ari iti daytoy a bangir ti carayan: ket isu adda idi talnana iti amin a sikigan nga agliciemut kencuana.

25 Ket ti Juda ken ti Israel agnaedda a sitatalged, ti tunggal maysa iti siroc ti uvasna ken iti siroc ti higosna, manipud Dan aginggat' Beer-seba, cadagiti amin nga aldaw ni Salomon.

26 Ket ni Salomon adda uppat a pulo a ribu a cabayona cadagiti caballeriza a maipaay cadagiti luganna, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcabayo.

27 Ket dagidiay nga agturay a mang-

taraon ken ari Salomon, ken cadagiti amin a mapan iti lamesaan ni ari Salomon, tunggal lalaki iti bulanna; saanda a baybay-an idi nga agcurang ti aniaman.

28 Cebada met ken garami a maipaay cadagiti cabayo ken cadagiti cabayo a nasiglat ipanda iti disso a yan dagiti agturay tunggal lalaki a mayannurot iti pannacacumitna.

29 Ket ti Dios iniccanna ni Salomon iti kinasirib ken pannacaawat a casta unay, ken kinawayway ti puso, a cas iti darat met laeng nga adda iti igid ti baybay.

30 Ket ti kinasirib ni Salomon gundawayanna ti kinasirib ti amin nga anak a taga daya, ken ti amin a kinasirib ti Egipto.

31 Ta isut' nasirsirib ngem dagiti amin a tao: a nangnangrona ngem ni Etan nga Ezrahit, ken ni Heman, ken ni Calcol, ken ni Dardo, nga annac ni Mahol: ket ti dayawna adda a naisacnap cadagiti amin a nacion nga agliclicmut.

32 Ket isu nangisao iti tallo ribu a proverbio, ket dagiti cancionna isudat' sangaribu ket lima.

33 Nagsao met ti maipanggep cadagiti cayo, manipud iti cantingen nga adda iti Libano aginggat' hisopo nga agtubtubo iti bacud: nagsao met ti maipanggep cadagiti animal ken cadagiti tumatayab, ken cadagiti agay-ayam, ken cadagiti ican.

34 Ket sadiay napanda a naggapu cadagiti amin nga ili nga agdenngeng ti kinasirib ni Salomon, nanipud cadagiti amin nga ari iti daga, isuda a nacanngeng ti maipaapn iti kinasiribna.

Ti panagnomo da Salomon ken ari Hiram maipapan iti pannacabanjon ti templo. Dagiti agrabajjo.

5 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro imbaonna dagiti adipenna ken Salomon; ta isu nangngenganna nga isut' pinulotanda nga ari iti saad ni amana: ta ni Hiram cascadi a maysa a managayat ken David.

2 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram, a kinunana,

3 Sica ammom no casano a ni David nga amac saanna a nabalin a binangon ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosna gapu cadagiti gubat nga adda kencuana iti amin a sikigan, agingganat' panangicabil ni Jehova cadacuada iti baba dagiti dapan dagiti sacana.

4 Ngem ita ni Jehova a Diosco iniccann

nao iti talna iti amin a sikigan; awan cabusor, ken dakes a mapasamac.

5 Ket, adtoy, siac panggepec ti mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosco, a cas insao ni Jehova ken David nga amac, a kinunana, Ti anacmo, isu a patugawecto iti tronom iti saadmo, isu bangonennanto ti balay a maipaay iti naganco.

6 Ita ngarud ibilimno nga ipucanandac cadagiti cantingen ti Libano; ket dagiti adipenco caduadanto dagiti adipenmo; ket itedconto kenca ti tangdan dagiti adipenmo a cas iti amin nga ibagamto: ta sica ammom nga awan cadacami ti macammo nga agpucan cadagiti cayo a cas cadagiti Sidonio.

7 Ket naaramid, idi a nangngeng ni Hiram dagiti sao ni Salomon, nga isu nagrag-sac iti casta unay, ket kinunana, Bendito coma ni Jehova iti daytoy nga aldaw, isu a nangted ken David iti maysa a masirib nga anak iti daytoy nagdackelan nga ili.

8 Ket ni Hiram nagbaon ken Salomon, a kinunana, Siac nangngengco ti imbaonna caniac: siac aramidecto amin a pagayatam a maipanggep iti cayo a cantingen, ken maipanggep iti cayo a parwa.

9 Dagiti adipenco isalugdanto ida nga igaput' Libano aginggat' baybay; ket papakidconto ida nga aglasat iti taaw aginggat' disso a tudingamto caniac, ket paiwaracto ida sadiay; ket sica awatento ida; ket sica aramidemto ti pagayatac, iti panangtedmo ti taraon a maipaay iti balayco.

10 Iti casta ni Hiram nagited ken Salomon ti cayo a cantingen ken cayo a parwa a mayannurot iti amin a calicagumna.

11 Ket ni Salomon nangted ken Hiram iti duapulo a ribu a casucat a trigo a taraon ti balayna, ken duapulo a casucat ti linaddit a lana. Daytoy inted ni Salomon ken Hiram iti tinawen.

12 Ket ni Jehova iniccanna ti kinasirib, a cas incarina kencuana; ket adda idi cappia cada Hiram ken Salomon; ket isuda a dua nagnomoda.

13 Ket ni ari Salomon pinolongna ti nagtaud iti amin nga Israel; ket dagiti napolong isudat' tallupolo a ribu a lallaki.

14 Ket isu imbaonna ida sadi Libano, a sangapulo ribu iti binulan nga agsusublat; macabulan nga addada sadi Libano, ket dua bulan iti balay: ket ni Adoniram

isut' idi palungo dagiti lallaki nga agtrabajo iti nadagsen.

15 Ket ni Salomon addaan idi iti pitopulo a ribu nga agbunag iti awit, ken walopulo a ribu nga agtagtaga idiyay banbantay;

16 malacsid dagiti cangronaan a pagturayen ni Salomon nga addada iti ngatoen ti trabajo, adda tallo a ribu ket tallogasut, nga isuda nga agturay cadagiti tattao nga agaramid iti trabajo.

17 Ket ti ari imbilinna, ket isuda nagtagada cadagiti bato a dadackel, batbato a napateg, tapno maisaad ti puon ti balay cadagiti batbato a tinagaan.

18 Ket dagiti managputar ni Salomon ken dagiti managputar ni Hiram ken dagiti Gibleo isudat' nangtaga cadacuada, ken insaganada ti cayo ken dagiti bato a pamangon ti balay.

Ti panangbanon ti templo. Ti tulag ni Jehova. Ti oraculo ken dagiti kerubinna. Ti pannaacarcos dagiti diding ken ruruanjan.

6 Ket naaramid iti uppat a gasut ket walopulo a tawen iti calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto, iti maicapat a tawen iti panagari ni Salomon iti Israel, iti bulan a Zif, nga isut' maicadua a bulan, nga isu inrugina a pinutar ti balay ni Jehova.

2 Ket ti balay, a pinutar ni ari Salomon a maipaay ken Jehova, ti caatiddogna innem a pulo a sico, ket ti caacabana duapulo a sico, ket ti catayagna tallopulo a sico.

3 Ket ti palapala iti sangō ti templo ti balay, duapulo a sico ti caatiddogna a cas iti caacaba ti balay; ket sangapulo a sico ti caacabana iti sangō ti balay.

4 Ket inyaramidanna ti balay cadagiti tawa a rinejasan.

5 Ket iti sidiran ti diding ti balay isu namutar cadagiti inunda a cadsaaran iti agliclicmut, iti sidiran ti diding ti balay iti agliclicmut, iti templo ken iti oraculo nga agpadpada; ket isu nagaramid cadagiti sagumbi nga agliclicmut.

6 Ti cadsaaran nga akinbaba lima a sico ti calawa, ket ti nagtengnga innem a sico ti calawa, ket ti maicatlo pito a sico ti calawa; ta iti ruar isu nagaramid cadagiti tucad iti diding ti balay iti agliclicmut, tapno dagiti delleg saanda a maiconcong cadagiti diding ti balay.

7 Ket ti balay, idi isut' maputputar, napatar cadagiti bato a naisaganada idiyay pagalaan; ket awan uray martillo uray wasay uray ania nga aruaten a landoc a nangngeng iti balay, iti bayat nga isut' maputputar.

8 Tiruanan a maipaay cadagiti sagumbi a nagtengnga adda iti macanawan a sikigan ti balay: ket isuda umulida idi iti agdan a nagcucicos agingga iti nagtengnga a cadsaaran, ket manipud iti nagtengnga agingga iti maicatlo.

9 Iti casta pinutarna ti balay, ket lineppasna; ket inatepanna ti balay cadagiti bosoran ken tabtabla a cantingen.

10 Ket isu namutar cadagiti cadsaaran a naisidiran iti amin a balay, a tumunggal maysa lima a sico ti catayagna; ket isuda naicamanгда iti balay iti pannacaaramat dagiti bosoran a cantingen.

11 Ket ti sao ni Jehova immay ken Salomon, a kinunana,

12 Maipanggep itoy a balay a bangbanonem, no magnacanto cadagiti lintegco, ket aramidem dagiti ipaalagadco, ket salimetmetam amin dagiti bilinco a magnaca cadacuada; iti casta pasingkedacto ti saoc kenca, isu a sinaoc ken David nga amam.

13 Ket agnaedacto cadagiti annac ti Israel, ket diac baybay-anto ti ilic nga Israel.

14 Iti casta ni Salomon pinutarna ti balay, ken isut' lineppasna.

15 Ket isu pinutarna dagiti diding iti uneg ti balay cadagiti tabla a cantingen: manipud iti cadsaaran ti balay agingga cadagiti diding iti pagatepan, isu inaccubanna ida iti bangirda nga akinuneg iti cayo; ken isu inaccubanna ti cadsaaran ti balay cadagiti tabla a parwa.

16 Ket isu pinutarna dagiti duapulo a sico iti akinlicudan a paset ti balay cadagiti tabla a cantingen manipud cadsaaran agingga cadagiti diding iti pagatepan: isu pinutarna ida iti bangirda nga akinuneg, a maipaay iti maysa nga oraculo, a iti met laeng casantoan a disso.

17 Ket ti balay, a cayatna a saoen, ti templo iti sangō ti oraculo, addaan idi iti uppat a pulo a sico ti caatiddog.

18 Ket adda cantingen iti uneg ti balay, a nakitikitan cadagiti bochoco ken nagu; crad a sinan-sabong: amiu isut' cantingen; idi awan nakita a bato.

19 Ket isu nangisagana iti maysa nga

oraculo iti tengnga ti uneg ti balay, tapno maisaad sadiay ti lacasa ti tulag ni Jehova.

20 Ket iti uneg ti oraculo adda *maysa a baet* a duapolo a sico ti caatiddogna, ken duapolo a sico ti calawana, ken duapolo a sico ti cangatona; ket isut' kinalupcupanna iti pulpulos a balitoc: ken isu inacubanna ti altar iti cantingen.

21 Iti casta ni Salomon kinalupcupanna ti uneg ti balay iti pulpulos a balitoc: ken isu imbantengna ti tanicala iti sang'o ti oraculo: ken isut' kinalupcupanna met iti balitoc.

22 Ket ti amin a balay isu kinalupcupanna iti balitoc, aginggat' nalpas ti amin a balay: ti amin nga altar met a maipaay iti oraculo kinalupcupanna iti balitoc.

23 Ket iti oraculo isu nangaramid ti dua a kerubin iti cayo nga olivo, a ti tumunggal maysa sangapulo a sico ti catayagna.

24 Ket lima a sico ti maysa a payac ti kerubin, ket lima a sico ti bangir a payac ti kerubin: manipud iti akinmurdong a paset ti maysa a payac agingga iti akinmurdong a paset ti sabali adda sangapulo a sico.

25 Ket ti maysa a kerubin isut' sangapulo a sico: isuda a dua a kerubin isudat' sangsangecasucat ken sangsangcakita.

26 Ti kinatayag ti maysa a kerubin sangapulo a sico, ket casta met ti sabali a kerubin.

27 Ket isu incabilna dagiti kerubin iti uneg ti akinuneg a balay; ket dagiti payac dagiti kerubin nacaucrada, iti casta a ti payac ti maysa dimmecket iti maysa a diding, ket ti payac ti maysa a kerubin dimmecket iti sabali a diding; ket dagiti payacda nagdecketda iti tengnga ti balay.

28 Ket isu kinalupcupanna dagiti kerubin iti balitoc.

29 Ket kinitikitanna dagiti amin a diding ti balay nga aglielicmut cadagiti ladawan dagiti kerubin nga inkitikit ken dagiti palma, ken nagucrad a sabsabong, iti uneg ken iti ruar.

30 Ket ti cadsaran ti balay isu kinalupcupanna iti balitoc, iti uneg ken iti ruar.

31 Ket maipaay iti sesercan iti oraculo isu nangaramid cadagiti rikep iti cayo ti olivo: ti dapian ken dagiti baotec dagiti ruangan isudat' apagalima a paset ti *diding*.

32 Iti casta isu nangaramid iti dua a rikep iti cayo nga olivo; ket isu inkitikitna cadacuada dagiti kitikit a kerubin ken dagiti palma ken nagucrad a sabsabong, ket isudat' kinalupcupanna iti balitoc; ket isu inyucradna ti balitoc cadagiti kerubin, ken cadagiti palma.

33 Casta met a nangaramid ti maipaay iti sesercan iti templo cadagiti baotec a cayo ti olivo, iti apagcapat a paset ti *diding*,

34 ken dua a ridaw a cayo a parwa: dagiti dua a bulong ti maysa a rikep agcupinda idi, ket dagiti dua a bulong ti sabali a rikep agcupinda idi.

35 Ket nangikitikit *cadacuada* cadagiti kerubin ken palma ken nagucrad a sabsabong; ket isu kinalupcupanna ida iti balitoc a naipag-isu cadagiti aramid a naikitikit.

36 Ket isu pinutarna ti paraangan nga akinuneg iti tallo cadasig a tinagaan a bato, ken sangcadasig a bongcalo a cantingen.

37 Iti maicapat a tawen isut' pannacacabil ti puon ti balay ni Jehova, iti bulan a Zif.

38 Ket iti maicasangapulo ket maysa a tawen, iti bulan a Bul, nga isu ti maicawalo a bulan, isut' pannacaleppas ti balay iti amin a pasetna, ken mayannurot iti amin a pannacayuritna. Iti casta pito a tawen ti pannacaputarna.

Ti balay ni Salomon met laeng. Dagiti aramid ni Hiram a taga Tiro iti templo:

dagiti adigi; ti sinocog a baybay;

dagiti batay a gambang;

dagiti bacca a

gambang.

7 Ket ni Salomon pinutarna ti balayna met laeng iti sangapulo ket tallo a tawen, sana nalpas ti amin a balayna.

2 Ta isu pinutarna ti balay a nagtaud iti bakir ti Libano; ti caatiddogna sangagasut a sico, ket ti caacabana limapulo a sico, ket ti catayagna tallopulo a sico, iti rabaw dagiti uppat a cabatog nga adigi a cantingen, nga adda bongcalo a cantingen iti rabaw dagiti adigi.

3 Ket isut' naatepan iti cantingen iti rabaw dagiti uppat a pulo ket lima a sagumbi, nga addada iti rabaw dagiti adigi; sangapulo ket lima iti tumunggal cabatog.

4 Ket adda baotec iti nagcatlo a cabatog,

ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

5 Ket amin dagiti rikep ken baotec isudat' naaramid a cuadrado cadagiti cayo; ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

6 Ket isu nanġaramid iti duag nġa adadigi, ti caatiddogna limapulo a sico, ket ti caacabana tallopulo a sico; ken maysa a duag iti sangoda; ken adadigi ken maysa a dapian iti sangoda.

7 Ket isu nanġaramid ti duag ti trono nġa isut' yanna a mangocom, isu ti duag ti pangocoman: ket isudat' inaccubanna iti cantingen manipud iti cadsaaran aginggat' cadsaaran.

8 Ket iti balayna a pagnaedanna, ti sabali a paraangan, iti uneg ti duag, capadana idi iti pannacaaramid. Isu nanġaramid met iti maysa a balay a maipaay iti anac ni Faraon, (nġa innala ni Salomon nġa asawana), a capadpada daytoy a duag.

9 Amin dagitoy binato cadagiti napateg, cadagiti met laeng bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, rinagadi cadagiti ragadi, iti uneg ken iti ruar, ken manipud iti puon agingga iti toctoc, ken casta iti ruar aginggat' paraangan a dackel.

10 Ket ti puon binato cadagiti napateg, dadackel a bato, bato a sagsangapulo a sico, ken bato a sagwawalo a sico.

11 Ket iti rabaw adda batbato a napateg, bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, ken cayo a cantingen.

12 Ket ti dackel a paraangan iti agliclicmut adda tallo cadasig a batbato a tinagaan, ken sangcadasig a bongbongcalo a cantingen; a cas iti adda iti paraangan nġa akinuneg ti balay ni Jehova, ken ti duag ti balay.

13 Ket ni ari Salomon nagbaon ket pinaalana ni Hiram manipud Tiro.

14 Isut' anac ti maysa a babai a balo iti caputotan ni Neftali, ket ti amana maysa a lalaki a taga Tiro, maysa a mammanday iti gambang; ket isu napno iti kinasirib ken pannacaawat ken kinalaing nġa agaramid iti amin nġa aramid iti gambang. Ket napan ken ari Salomon, ket inaramidna amin ti aramidna.

15 Ta inaramidna dagiti dua nġa adigi a gambang, a sangapulo ket walo a sico ti catayag ti tunggal maysa: ken maysa a tali a sangapulo ket dua a sico a naipuli-

pol iti aglawlaw iti tunggal maysa cada-cuada.

16 Ket isu nanġaramid iti dua a paratoc a gambang a sinocog a maicabil iti toctoc dagiti adigi: ti catayag ti maysa a paratoc lima a sico, ket ti catayag ti sabali a paratoc lima a sico.

17 Adda idi ic-iket nġa inaramid a kinellenġ, ken balanġat a kinawar, a maipaay cadagiti paratoc nġa adda cadagiti toctoc dagiti adigi; pito ti maipaay iti umuna a paratoc, ken pito ti maipaay iti sabali a paratoc.

18 Casta ti pananġaramidna cadagiti adigi; ket adda dua a cadasig iti aglawlaw iti rabaw ti maysa nġa iket nġa inaramid a pinangabbong cadagiti paratoc nġa adda iti toctoc dagiti adigi: ket casta met ti inaramidna iti sabali a paratoc.

19 Ket dagiti paratoc nġa adda iti toctoc dagiti adigi iti duag isudat' lirio nġa inaramid, nġa uppat a sico.

20 Ket adda paratoc iti rabaw met dagiti dua nġa adigi, nġa asideg iti pannacatian nġa adda iti denna ti iniket: ket dagiti granada dua gasut a cabatog iti agliclicmut iti sabali a paratoc.

21 Ket isu pinatacderna dagiti adigi iti duag ti templo: ket isu pinatacderna ti akincanawan nġa adigi, ket ginaladanna iti nagan a Jaquin; ket isu pinatacderna ti akincatigid nġa adigi ket ginaladanna iti nagan a Boaz.

22 Ket iti rabaw ti toctoc dagiti adigi adda lirio nġa inaramid: casta ti pannacalpas ti pannacaaramid dagiti dua nġa adigi.

23 Ket isu nanġaramid iti maysa a sinocog a baybay a sangapulo a sico iti nġarab ken nġarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna, ket ti kinatayagna lima a sico; ken maysa a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti agliclicmut.

24 Ket iti baba ti nġarabna iti agliclicmut adda boboco isuda a nanġlicmut kenuana, a sangapulo iti tunggal sico, a nailicmut iti baybay iti aglawlaw: dagiti boboco dua a cabatogda idi a sinocog idi isut' nasocog.

25 Isu nagbatay iti sangapulo ket dua a sinan-baca, ti tallo simmanġo iti amianan, ket ti tallo simmanġo iti laud, ket ti tallo simmanġo iti abagatan, ket ti tallo simmanġo iti daya; ket ti baybay naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a camaudi addada iti uneg.

26 Ket isut' sangadangnan iti capuscol; ket ti nġarabna naaramid a cas iti nġarab

ti maysa a tagayan, a cas sabong ti maysa a lirio : isu launenna ti duaribo a bat*.

27 Ket isu nangaramid ti sangapulo a batáy a gambang; uppat a sico ti caatiddug ti tunggal batáy, ket uppat a sico ti caacabana, ket tallo a sico ti catayagna.

28 Ket ti pannacaaramid dagiti batáy castoy: adda limlimbangda; ket dagiti limlimbang addada idi iti nagbaetan dagiti ngarab;

29 ket cadagiti limbang nga adda iti baet dagiti ngarab, adda idi sinan-leleon, bacbaca, ken kerkerubin; ket iti rabaw dagiti ngarab adda maysa a pagibatayan iti ngato; ket iti baba dagiti leon ken dagiti baca adda aramid nga inayubo a naibitin.

30 Ket tunggal batáy adda uppat a cararetna a gambang, ken burayongan a gambang; ket dagiti uppat a sacada adda pasawasawda: iti baba ti bacca adda paspasawasaw a sinocog agraman inayubo iti bacrang ti tunggal maysa.

31 Ket ti ngiawatna iti uneg ti paratoc ken iti cangaton a isut' maysa a sico idi: ket ti ngiawatna nagbukel a cas pannacaaramid ti maysa a pagibatayan, a maysa a sico ket gudua; ket iti rabaw ti ngiawatna adda met kitkitikit, ket dagiti limbangda cuadradoda, saanda a nagbukel,

32 Ket dagiti uppat a cararet addada iti baba dagiti limbang; ket dagiti burayongan dagiti cararet addada idi iti batay: ket ti catayagna ti maysa a cararet maysa a sico ket gudua idi.

33 Ket ti pannacaaramid dagiti cararet isut' idi casiti pannacaaramid ti cararet ti maysa a lugan: dagiti burayonganda, ken dagiti antasda, ken dagiti rayosda, ken dagiti cuboda, isudat' sinocog amin.

34 Ket adda idi uppat a pasawasaw cadagiti uppat a suli ti tunggal batay: ket dagiti pasawasawda isudat' sangcacanayon iti batay met laeng.

35 Ket iti ngato ti batay adda maysa a nagbukel nga aglicmut a cagudua ti sico ti catayagna; ket iti ngato ti batay dagiti ngarabna ken dagiti limbangna isudat sangcacanayonna met laeng.

36 Ket cadagiti tinapi dagiti ngarabna, ken cadagiti limbangna, naikitikit dagiti kerubin, leleon ken palpalma, a mayanurot iti calawa ti tunggal maysa. agraman cadagiti inayubo iti aglawlaw.

37 Cas itoy nga wagas isu inaramidna dagiti sangapulo a batay: isuda amin

* Bat: maysa a sucatan a capada ti lima a litro.

sangsangcapadada iti pannacasocog, ken sangsangcarucodda, ken sangsangcakitada.

38 Ket isu nangaramid iti sangapulo a bacca a gambang: maysa a bacca launenna idi ti uppat a pulo a bat; ket tunggal bacca isut' uppat a sico idi; ket iti rabaw ti tunggal maysa cadagiti sangapulo a batay maysa a bacca.

39 Ket isu incabilna dagiti batay, lima iti akincanawan a bangir ti balay: ket lima iti akincatigid a bangir ti balay: ket incabilna ti baybay iti akincanawan a bangir ti balay, iti bangirnat' daya, a sumango iti abagatan.

40 Ket ni Hiram inaramidna dagiti bacca, ken dagiti soplada, ken dagiti malocong. Casta ti panangleppas ni Hiram iti amin nga aramid nga inaramidna a maipaay ken ari Salomon iti balay ni Jehova:

41 dagiti dua nga adigi, ken dagiti dua a malocong dagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi; ken dagiti dua nga iket nga inaramid a nayabbong cadagiti dua a malocong dagiti paratoc nga adda cadagiti toctoc dagiti adigi;

42 ken dagiti uppat a gasut a granada a maipaay cadagiti dua nga iket nga inaramid; dua cabatog a granada maipaay iti tunggal iket nga inaramid, a pangabbong cadagiti dua a malocong dagiti paratoc nga adda idi iti rabaw dagiti adigi;

43 ken dagiti sangapulo a batay, ken dagiti sangapulo a bacca iti rabaw dagiti batay;

44 ken ti maysa a baybay, ken ti sangapulo ket dua a baca iti uneg ti baybay;

45 ken dagiti bangá, ken dagiti soplada, ken dagiti malocong: dagup amin dagitoy nga aruaten, nga inaramid ni Hiram a maipaay ken ari Salomon, iti balay ni Jehova, isudat' pinasileng a gambang.

46 Iti tanap ti Jordan ti nagpasocogan cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nagbaetan ti Socot ken Sartan.

47 Ket ni Salomon binay-anna amin dagiti aruaten a saanna a tinimbeng, gapu iti kinaruayda: ti dagsen ti gambang saan a nasukimat.

48 Ket ni Salomon inaramidna amin dagiti aruaten nga adda iti balay ni Jehova: ti balitoc nga altar, ken ti lamesaan a balitoc a yan ti tinapay ti parang;

49 ken dagiti candelero a pulpulos a balitoc, lima iti macanawan, ken lima iti

macatigid, iti sanġo ti'oraculo; ken dagiti sabong, ken dagiti pagsilawan, ken dagiti sipit, a balitoc;

50 ken dagiti tagayan, ken dagiti pangarsang, ken dagiti malocong, ken dagiti cuchara, ken dagiti pagiccan iti apuy a pulpulos a balitoc: ken dagiti bisagra a balitoc, a maipaay cadagiti rikep iti akin-ueg a balay, iti disso a casantoan, ken maipaay cadagiti rikep ti balay, a cayatna a saoen, ti templo.

51 Castoy ti pannacalpas ti amin nġa aramid nġa inaramid ni ari Salomon iti balay ni Jehova. Ket inserrec ni Salomon dagiti banag nġa inconsagrar ni David nġa amana, a ti met laeng, pirac, ken ti balitoc, ken dagiti alalicamen, ket incabilna ida cadagiti paggamengan iti balay ni Jehova.

Ti lacasa maiserrec iti templo. Ti bitla ni Salomon cadagiti tattao; ti cararagna a mangisibbo; ti panamendicionna. Dagiti datdaton a maipaay iti pannacaisibbo.

8 Idi casta ni Salomon tiniponna dagiti lallacay ti Israel, ken amin dagiti palungo dagiti caputotan, dagiti panguloen cadagiti balay dagiti amma dagiti annac ti Israel, ken ni ari Salomon sadi Jerusalem, tapno isang-atda ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud iti ciudad ni David nġa isu ti Sion.

2 Ket amin dagiti lallaki ti Israel nakiragupda ken ari Salomon iti fiesta, iti bulan ti Etamin, nġa isut' maicapito a bulan.

3 Ket amin dagiti lallacay ti Isreal napanda, ket dagiti sacerdote inawitda ti lacasa.

4 Ket isuda insang-atda ti lacasa ni Jehova, ken ti tolda ti gimong, ken amin dagiti nasantoan nġa aruaten nġa adda iti uneg ti Tabernaculo; dagitoy insang-at dagiti sacerdote ken dagiti Levitas.

5 Ket ni ari Salomon ken amin a gimong ti Israel a nakiragup kencuana, caduana ida iti sanġo ti lacasa, a nagidat-daton cadagiti carnero ken baca, a saan a nabilang ken napocpoc gapu iti kina-ruayda.

6 Ket dagiti sacerdote inserrecda ti lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti uneg ti oraculo ti balay, iti casantoan a disso, iti baba dagiti payac dagiti kerubin.

7 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti

payacda iti nġato ti saad ti lacasa, ket dagiti kerubin lininonganda ti nġato ti lacasa ken dagiti pagassiwan.

8 Ket dagiti pagassiwan isudat' atiddug unay a dagiti murdong dagiti pagassiwan makita manipud iti nasantoan a disso iti sanġo ti oraculo; nġem isudat' saan a makita manipud iti ruar: ket addada idia y aginggana itoy nġa aldaw.

9 Awan ti adda iti uneg ti lacasa malacsid dagiti dua a tapi a bato nġa incabil idia y ni Moises sadi Horeb, idi ni Jehova inaramidna ti tulag cadagiti annac ti Israel idi rimmuarda iti daga ti Egipto.

10 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote rimmuarda iti nasantoan a disso, a ti ulep pinunnona ti balay ni Jehova,

11 iti casta a dagiti sacerdote dida nabalin ti agtacder nġa agannong a gapu iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova.

12 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni Jehova kinunana nġa isu agnaed coma iti napscol a sipnget.

13 Siac pudno unay nġa imputaranca iti maysa a balay a pagnaedan, maysa a disso tapno pagnaedam iti agnanayon.

14 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket binendicionanna ti amin a gimong ti Israel: ket ti amin a gimong ti Israel timmacder.

15 Ket isu kinunana, Madaydayaw ni Jehova, ti Dios ti Israel, isu a nagsao iti ngiwatna ken David nġa amac, ket isut' tinungpalna iti imana, a kinunana,

16 Nanipud iti aldaw a panangaonco iti ilic nġa Israel sadi Egipto, diac nagpili ti ciudad cadagiti caputotan ti Israel a mamutar ti maysa a balay, a pagyanan ti naganco; nġem pinilic ni David tapno isut' nġatoen iti ilic nġa Israel.

17 Ket adda idi iti puso ni David nġa amac ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti nanam ni Jehova, ti Dios ti Israel.

18 Nġem ni Jehova kinunana ken David nġa amac, Agsipud ta adda iti pusom ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti naganco, sica naimbag ti inaramidmo nġa isut' adda iti pusom:

19 nupay casta sica saanmonto a putaren ti balay; nġem ti anacmo a rumuarto cadagiti lomom, isu putarennanto ti balay a maipaay iti naganco.

20 Ket ni Jehova pinasingkedanna ti saona a sinaona; ta siac binangonnac iti saad ni David nġa amac, ket nagtugawac

iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova, ket pinutarco ti balay a maipaay iti nagan ni Jehova, ti Dios ti Israel.

21 Ket sadiay dinutocac ti maysa a saad a maipaay iti lacasa, a yan ti tulag ni Jehova, nga isu inaramidna cadagiti ammatayo, idi isu inaonna ida iti daga ti Egipto.

22 Ket ni Salomon nagtacerder iti sanġo ti altar ni Jehova iti sanġo ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana sadi langit;

23 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti langit iti ngato, uray iti dagá iti babá; a salimetmetanna ti tulag ken ti naayat a kinaimbag cadagiti adipenmo, a magna iti sanġom iti amin a pusoda;

24 a sinalimetmetam ken adipenmo a ni David nga amac ti incarim kencuana: wen, sica insaom iti ngiwatmo, ken isut' tinunġ-palmo iti imam, a cas itoy nga aldaw.

25 Ita nġarud, O Jehova, a Dios ti Israel, salimetmetam ken adipenmo a David nga amac ti incarim kencuana, a kinunam, Saan nga agcuranġto kenca ti maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti sanġoc a cas pannagnam iti sanġoc.

26 Ita nġarud, O Dios ti Israel, ipalubosmo a ti saom, dawatec kenca, mapasingkedan coma, isu nga insaom ken David nga amac.

27 Nġem, agpayso aya a ti Dios agnaedto iti daga? Adtoy, dagiti langit ken dagiti langit dagiti langit saandaca a malaon; ¡dinto nġarud adadda daytoy a balay a pinutarco!

28 Nupay casta sica patgam coma ti cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna, O Jehova a Diosco, nga ipanġagmo ti asug ken ti cararag a ti adipenmo icararagna iti sanġom itoy nga aldaw,

29 a dagiti matam silulucatda coma a sumanġo itoy a balay iti rabii ken iti aldaw, a sumanġo met laeng iti disso nga isut' nagecunaam Ti naganco addanto sadiay; a mangipanġag iti cararag a ti adipenmo icararagnanto a sumanġo iti daytoy a disso.

30 Ken ipanġagmo ti araraw ti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, no isuda agcararagda a sumanġo ditoy a disso: wen, sica dengġem sadi langit a pagnaedam; ket intono manġnġegmo, pacawanem.

31 No maysa a tao agbasol iti maicaniwas iti padana a tao, ket maysa a sapata ti maisaad kencuana a pamagsapata kencuana, ket isu umay ket agsapata iti sanġo ti altarmo ditoy a balay;

32 iti casta sica dengġem sadi langit, ket aramidem, ket ocomem dagiti adipenmo, a dusaem ti nadanġkes, ken yegmo ti dalanna iti olona met laeng, ken justificarrem ti nasingpet, nga isut' gungunaam a cas iti kinalintegmo.

33 No ti ilim nga Israel macabil iti sanġo ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca, no isuda agsublida kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket comararagda ken umararawda kenca ditoy a balay:

34 sica dengġem nġarud sadi langit, ket pacawanem ti basol ti ilim nga Israel, ket isudat' ipanmo manen iti daga a sica intedmo cadagiti ammada.

35 No ti langit mapunitan, ket awan ti tudo, gaput ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca; no isuda agcararagda a sumanġo ditoy a disso, ket ipudnoda ti naganmo, ket agtuckiadda iti basolda, intono parigatem ida:

36 sica dengġem nġarud sadi langit, ket pacawanem ti basol dagiti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, intono sica isurom cadacuada ti naimbag a dalan a rebbenġda a pagnaan; ket agbaonca ti tudo iti daga, isu nga intedmo iti ilim a pannacatawidna.

37 No addanto punġeg iti daga, no addanto anġol, no addanto eppes, *wenno* buot, dudon, *wenno* arabas; no isudat' linacub dagiti cabusorda iti daga dagiti ciudadda; aniaman a pannaplit, aniaman a sakit nga adda,

38 aniaman a cararag ken aniaman a panagkiddaw nga aramidem ti siasinoman a tao, *wenno* ti amin nga ilim nga Israel, no ammoento ti tunġgal tao ti pannaplit ti pusaon met laeng, ket yunnatna dagiti imana a sumanġo iti daytoy a balay:

39 sica dengġem nġarud sadi langit a pagnaedam, ket mamacawanca, ket aramidem, ken isupapacmo iti tumunġgal tao ti mayanatap iti amin a dalanna, a ti pusaon sica pagaammom; (ta sica, sica laeng, ti macaammo cadagiti puso ti amin nga annac ti tao;)

40 tapno isuda agamanġada kenca cada-

giti amin n̄ga aldaw a panagbiagda iti daga isu n̄ga intedmo cadagiti ammami.

41 Casta met iti maipanggep iti sangsangaili, a saan a taga ilim n̄ga Israel, n̄a umayto manipud iti daga n̄ga adayu a gapu iti naganmo,

42 (ta isuda mannḡegdanto ti maipapan iti naindaclan a naganmo, ken ti mannacabalin n̄ga imam, ken ti tackiagmo a siuunnat), no umayto ket agcararag a suman̄go ditoy a balay;

43 den̄gem sadi langit a pagnaedam, ket aramidem ti mayannurot iti amin a dawaten kenca ti sangsangaili; tapno amin dagiti ili iti daga maammoanda ti naganmo, tapno agaman̄gada kenca, a cas ti ilim n̄ga Israel; ken tapno isuda maammoanda a daytoy a balay a pinutarco isut' magaladan iti naganmo.

44 No ti ilim rumur it paggugubatan a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray sadino a pangibaonam cadacuada, ket isuda cumararagda ken Jehova, a suman̄go iti ciudad a pinilim, ken suman̄go iti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo;

45 sica den̄gem n̄garud sadi langit ti cararagda ken ti dawatda, ket saranayem ti calinteganda.

46 No isuda agbasolda iti maicaniwas kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket sica aglucsaawca cadacuada, ket yawatmo ida iti cabusor, ket iti casta itugotda ida a kinayawan iti daga ti cabusor, adayu man wenno asideg;

47 nupay casta no cadacuada met laen̄ panunotenda idiaiy daga a pacaipananda a kinayawan, ket agtuckiadda, ket umararawda kenca idiaiy daga dagiti nangayaw cadacuada, a cunada, Dacami nagbasolcami, ket nagaramidcami a sidadangkes, dacami nagaramidcami ti kinadakes;

48 no isuda agsublida kenca iti amin a pusoda ken iti amin a cararuada idiaiy daga dagiti cabusorda, a nangala cadacuada a nangayaw, ket cumararagda kenca a suman̄goda iti dagada, isu n̄ga intedmo cadagiti ammada, ti ciudad a sica pinilim, ken ti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo:

49 sica den̄gem n̄garud ti cararagda ken ti ararawda sadi langit a pagnaedam, ket saranayem ti calinteganda;

50 ket pacawanem ti ilim isu a nagbasol iti maicaniwas kenca, ken amin dagiti salungasingda a panangsalungasingda iti maicaniwas kenca; ket iccam ida iti caasi

iti san̄go dagiti nangitugot cadacuada a nangayaw, tapno caasianda ida

51 (ta isuda ti ilim, ken ti tawidmo, n̄ga inaonmo sadi Egipto, iti tengnga ti horno a landoc);

52 tapno dagiti matam silulucatda iti araraw ti adipenmo, ken ti araraw ti ilim n̄ga Israel, n̄ga ipan̄gagmo ida iti uray caano a yaasugda kenca.

53 Ta sica insinam ida iti tengnga ti amin n̄ga ili iti daga, tapno isudat' tawidmo, a cas sinaom iti pannacaaramat ni Moises n̄ga adipenmo, idi inaonmo dagiti ammami sadi Egipto, O Apo Jehova.

54 Ket isu idi, n̄ga, idi a ni Salomon nalpasna n̄ga incararag amin daytoy a cararag ken araraw ken Jehova, isu timmacder manipud iti san̄go ti altar ni Jehova, iti panangiparintumen̄ga cadagiti tumen̄ga a nacaunnat dagiti imana sadi langit.

55 Ket isu timmacder, ket binendicionanna ti amin a gimong ti Israel iti timec a natbag, a kinunana,

56 Madaydayaw ni Jehova a nangted ti inana ti ilina n̄ga Israel, a mayannurot iti amin n̄ga incarina: awan nagurang a maysa a sao iti amin naimbag a carina, isu n̄ga incarina iti pannacaaramat ni Moises n̄ga adipenna.

57 Ni Jehova a Diostayo adda coma cadatayo, a cas adda idi cadagiti ammatayo: dinatayo coma bay-an, ken dinatayo coma idian;

58 tapno pagrucnoyenna dagiti pusotayo kencuana, tapno maguatayo cadagiti amin a dalanna, ken tapno salimetmetantayo dagiti bilinna, ken dagiti linlintegna ken dagiti ipaalagadna, n̄ga imbilinna cadagiti ammatayo.

59 Ket dagitoy a saoc, isuda, a panagdawateo iti san̄go ni Jehova, asidegda coma ken Jehova a Diostayo iti aldaw ken rabii, tapno isu saranayenna ti calintegan ti adipenna, ken ti calintegan ti adipenna, ken ti calintegan ti ilina n̄ga Israel, a cas masapul n̄ga inaldawaldaw:

60 tapno dagiti amin n̄ga ili iti daga maammoanda a ni Jehova isu ti Dios, n̄ga awan sabali.

61 Ti pusoyo napalongdo coma ken Jehova a Diostayo, a magnacayo cadagiti linlintegna, ken salimetmetanyo dagiti bilinna, a cas itoy n̄ga aldaw.

62 Ket ti ari, ken amin n̄ga Israel a

caduana, nangisaclang cadagiti daton iti sangō ni Jehova.

63 Ket ni Salomon nangisaclang ti maipaa'y iti sacrificio dagiti daton iti cappia, nga indatonna ken Jehova, iti duapulo ket dua a ribu a baca, ken sangagasut ket duapulo a ribu a carnero. Castoy ti panangisibbo ti ari ken amin nga annac ti Israel ti balay ni Jehova.

64 Iti daydi met laeng nga aldaw ti ari sinantificarna ti tenngna ti paraangan nga adda idi iti sangō ti balay ni Jehova; ta sadiay insaclangna ti daton a mapuran, ken daton a bellaay, ken ti taba dagiti daton iti cappia, ta ti gambang nga altar nga adda iti sangō ni Jehova bassit unay a manglaon cadagiti daton a mapuran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba dagiti daton iti cappia.

65 Iti casta ni Salomon rinambacanna ti fiesta idi a tiempo, ket amin nga Israel caduana, maysa a dackel a gimong manipud iti pagsercan ti Hamat ingganat' waig ti Egipto, iti sangō ni Jehova a Diostayo, iti pito nga aldaw ken pito nga aldaw, a sangapulo ket uppat nga aldaw met laeng.

66 Iti maicawalo nga aldaw isu pirapanawna ti ili; ket isuda binenditoda ti ari, ket napanda cadagiti toldada a siraragsac ken sirarag-o iti puso gapu cadagiti amin a kinaimbag a ni Jehova impakitana ken David nga adipenna, ken iti Israel nga ilina.

Ti tulag ni Jehova ken Salomon. Dagiti ciudad a maiked ken Hiram. Ni Salomon polongenna dagiti tatao. Dagiti tinawentawen a datonna. Ti bun-goy ti sasacayanna.

9 Ket naaramid, idi nalpas ni Salomon ti pannacabangon ti balay ni Jehova, ken ti balay ti ari, ken amin a tarigagay ni Salomon a kinayatna nga aramiden,

2 a ni Jehova nagparang ken Salomon iti maicadua a darsa, a cas iti panagparangna kencuana sadi Gabaa.

3 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Siac mangngegco ti cararagmo ken ti ararawmo, nga inaramidmo iti sangoc. Siac sinantificarco daytoy a balay, isu a binangonmo, tapno maicabil ti naganco sadiay iti agnanayon; ket dagiti matac ken ti pusoc addadanto sadiay nga agnanayon.

4 Ket no maipapan kenca, no magnaca

iti sangoc, a cas pannagna ni David nga amam iti kinatarnaw ti puso, ken kinalinteg, nga aramidem amin ti cas imbilinco kenca, ket salimetmetam dagiti lintegeco ken dagiti ipaalagadco;

5 iti casta isaadconto ti trono ti pagariam iti Israel nga agnanayon, a cas incaric ken David nga amam, a kinunac, Saan nga agcurangto kenca ti maysa a lalaki iti trono ti Israel.

6 Ngem ket di no sumiasicayto iti isurot kaniac, dacayo wenno dagiti annacyo, ket dicay tungpalen dagiti bilinco ken dagiti lintegeco nga incabilco iti sangoyo, no di ket incayonto ket agservicayo cadagiti sabali a didios, ket agrucabacayo cadacuada;

7 iti casta siac ipusayconto ti Israel iti daga nga intedco cadacuada; ket daytoy a balay isu a sinantificarco a maipaa'y iti naganco, ibellengconto iti ruar ti imatangco; ket ti Israel agbalinto a maysa a proverbio ken maysa a barengbareng a balicas cadagiti amin nga ili.

8 Ket nupay no daytoy a balay isut' natayag unay, nupay casta tunggal lumabas iti arrubayanna masdaawto, ket agsantoniptoy; ket isuda cunadanto, Apayapay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti daytoy a daga ken iti daytoy a balay?

9 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta binay-anda ni Jehova a Diosda, a nangaon cadagiti ammada iti daga ti Egipto, ket nangalada iti sabasabali a didios, ket nagrucababanda ida, ket nagservianda ida: gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada amin daytoy a dakes.

10 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo a tawen, a panangbangon ni Salomon cadagiti dua a balay, ti balay ni Jehova ken ti balay ti ari,

11 (ni Hiram nga ari ti Tiro nagited idi ken Salomon cadagiti cayo a cantingen ken cayo a parwa, ken balitoc, a mayannurot iti amin a calicagumna), a ni ari Salomon iniccanna ngarud ni Hiram iti duapulo a ciudad iti daga ti Galilea.

12 Ket ni Hiram nagluas idia'y Tiro tapno kitaenna dagiti ciudad nga inted ni Salomon kencuana; ket saanda a nacaayayo kencuana.

13 Ket isu kinunana, Ania a ciudad dagitoy nga intedmo caniac, cabsatco? Ket isu ninagananna ida iti daga ti Cabul aginggana itoy nga aldaw.

14 Ket ni Hiram nangted ken Salomon

iti sangagasut ket duapulo a talento a balitoc.

15 Ket daytoy isu ti gapu ti pannacapolong nga inaramid ni ari Salomon, tapno maputer ti balay ni Jehova, ken ti bucodna a balay, ken ti Mello, ken ti bacud ti Jerusalem, ken ti Azor, ken ti Mageddo, ken ti Gezer.

16 Ni Faraon nga ari ti Egipto simmang-at, ket innalana ti Gezer, ket isut' pinuuranna iti apuy, ket pinatayna dagiti Cananeo a naed iti ciudad, ket isut' intedna a cas pannacabiang ti anacna, nga asawa ni Salomon.

17 Ket ni Salomon binangonna ti Gezer, ken ti Bet-oron iti baba,

18 ken ti Baalat, ken ti Tamar iti letang, iti daga,

19 ken amin dagiti ciudad a pagidulinan ni Salomon, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti luganna, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti taona nga agcacadayo ken amin daydiay a ni Salomon kinayatna a pinutar a maipaay iti pagayatanna sadi Jerusalem, ken sadi Libano, ken iti amin a daga a pagturayanna.

20 No maipapan cadagiti amin a tattao a natda cadagiti Amorreo, dagiti Jeteo, dagiti Ferezeo, dagiti Heveo, dagiti Jebuseo, a saan a nagtaud cadagiti annac ti Israel;

21 dagiti annacda a natda cadacuada iti daga, isuda a saan a nabalina dinadadael nga intalipupus dagiti annac ti Israel, cadacuada ti namanongan ni Salomon iti maysa a pannacapolong cadagiti bag-en aginggana itoy nga aldaw.

22 Ngem ni Salomon saanna a pinagbalin dagiti annac ti Israel a bag-en; no di ket isudat' lallaki ti gubat, ken adipenna, ken panguloenna, ken capitanna, ken agturay cadagiti luganna ken iti tattaona nga agcacadayo.

23 Dagitoy isudat' cangatoan nga agturay nga adda cadagiti aramid ni Salomon, limagasut ket limapulo, a mangituray cadagiti tattao nga agaramid iti trabajo.

24 Ngem ti babai nga anac ni Faraon simmang-at a naggapu iti ciudad ni David, agingga iti balayna isu a pinutar ni Salomon a maipaay kencuana: idi casta impatacderna ti Mello.

25 Ket mamitlo iti macatawen a na-

ngisaclang ni Salomon cadagiti daton a mapuuran ken daton iti cappia iti rabaw ti altar isu a binangonna ken Jehova, nga insangapuurna met cadacuada ti incienso, iti rabaw ti altar nga adda idi iti sangon ni Jehova. Iti casta lineppanna ti balay.

26 Ket ni ari Salomon nangaramid iti maysa a bunggoy dagiti sasacayan sadi Ezion-geber, nga adda iti denna ti Elot, iti igid ti Baybay a Nalabaga, iti daga ti Edom.

27 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti sasacayan dagiti adipenna a marinero a mannacaammo iti taaw, a caduada dagiti adipen ni Salomon.

28 Ket isuda napanda sadi Ofir, ket nangalada sadiay iti balitoc nga uppat a gasut ket duapulo a talento, ket isut' impanda ken ari Salomon.

Ti isasarungcar ti reina sadi Saba. Ti moyeg nga aggapu sadi Ofir. Ti kinabaenanang ken kinadayag ni Salomon. Dagiti lugan ken cababayona.

10 Ket idi nangngegan ti reina sadi Saba ti dayaw ni Salomon a maipanggep iti nagan ni Jehova, isu napan a mangsuut kencuana cadagiti naricut a saludsud.

2 Ket isu napan sadi Jerusalem agraman naruy unay a cacuyogna, agraman camcamello a nagawit cadagiti recreado, ken adu unay a balitoc, ken napateg a batbato; ket idi isut' nacagteng ken Salomon, isu impalawagna kencuana ti amin nga adda iti pusona.

3 Ket ni Salomon isut' sinungbatanna cadagiti amin a saludsudna: awan ti urayana a naillemeng iti ari a dina sinungbatan kencuana.

4 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay a pinutarna,

5 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti panagtatacder dagiti ministrone, ken dagiti cawesda, ken dagiti coperona, ken ti uulianna isu a pagnaanna a mapan iti balay ni Jehova; awanen ti anges kencuana.

6 Ket kinunana iti ari, Napudno a damag ti nangngegac iti dagac met laeng a maipapan cadagiti aramidmo, ken iti kinasiribmo.

7 Nupay casta diac pinati dagiti sao,

agpapan yaayo, ket isut' nakita dagiti matac: ket, adtoy, ti cagudua saan a naibaga caniac; ti kinasiribmo ken ti kinarang-aymo labsanda ti dayaw a nangngegac.

8 Nagasat dagiti lallakim, nagasat dagitoy adipenmo, a tumacder a cancanayon iti sangom, ken macangcaungngeg iti kinasiribmo.

9 Bendito ni Jehova a Diosmo, a maparag-o kenca, a mangisaad kenca iti trono ti Israel: gaput ta ni Jehova inayatna ti Israel nga agnanayon, gapuna nga inaramidnaca nga ari, tapno agaramidca ti kinajusticia ken kinalinteg.

10 Ket isu nangted iti ari ti sangagasut ket duapulo a talento a balitoc, ken recrecado a nagwadwad, ken napateg a batbato: uray caanoman awanen ti dimteng a recrecado a casta nagwadwad a cas cadagitoy nga inted ti reina sadi Saba ken ari Salomon.

11 Ket dagiti sasacayan met ni Hiram, a nagawit iti balitoc a naggapu sadi Ofir, nagawitda a naggapu sadi Ofir iti dackel a kinawadwad dagiti cayo nga almug ken napateg a batbato.

12 Ket ti ari inaramidna dagiti cayo nga almug nga adadigi a maipaay iti balay ni Jehova, ken maipaay iti balay ti ari, ararpa met ken salsalterio a maipaay cadagiti cumacanta: uray caanoman awan pay dimteng a casta a cayo nga almug, ken saan pay a nakita, agpapan itoy nga aldaw.

13 Ket ni ari Salomon intedna ken reina sadi Saba ti amin a kinayatna, aniaman a kiniddawna, sabali laeng daydiay nga inted ni Salomon kencuana iti naarian a parabur. Iti casta isu nagsubli, ket napan iti bucodna a daga, isu ken dagiti adipenna.

14 Ket ti timbeng ti balitoc a dimteng ken Salomon iti macatawen innem a gasut innem a pulo ket innem a talento* a balitoc,

15 malacsid ti naggapu cadagiti agtag-agilaco, ken iti panagbiroc dagiti agbaniaga ken amin cadagiti ari ti nalaoc nga ili, ken cadagiti gobernador ti daga.

16 Ket ni ari Salomon nangaramid iti dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc;

* Maysa a talento a balitoc agpateg iti ngannngani limapulo a ribu a pisis.

innem a gasut a siclo a balitoc ti napan iti maysa a sarapa.

17 Ken isu nangaramid iti tallo gasut a calasag a pinitpit a balitoc; tallo a libra a balitoc ti napan iti maysa a calasag: ket ti ari incabilna ida iti balay iti bakir ti Libano.

18 Casta met a ti ari nangaramid ti maysa a dackel a trono a marfil, ket isut' kinalupcupanna iti casudian a balitoc.

19 Adda innem a tucad ti trono, ket ti toctoc ti trono isut' nagbukel iti licud; ket adda im-ima iti agsidormang a sikigan iti pagtugawan, ken dua a sinan-leon ti nacatacder iti abay dagiti ima.

20 Ken sangapulo ket dua a sinan-leon ti nacatacder idia rabaw dagiti innem a tucad iti agsumbangir a sikigan: awan naaramid a capadana iti uray sadino a pagarian.

21 Ket amin dagiti alicamen a paginuman ni ari Salomon isudat' halitoc, ket amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti Libano isudat' pulpulos a balitoc: awan ti pirac; isut' awan aniaman a pategua cadagiti aldaw ni Salomon.

22 Ta ti ari addaan idia baybay iti maysa a bunggoy dagiti sasacayanna sadi Tarsis a cadua dagiti bunggoy dagiti sasacayan ni Hiram: maminsan iti tallo a tawen sumangpet ti bunggoy dagiti sasacayan sadi Tarsis, a nagaawit iti balitoc, ken pirac, marfil, ken bakes, ken pavoreal.

23 Iti casta ni ari Salomon atiwenna amin dagiti ari ti daga iti kinabacnang ken iti kinasirib.

24 Ket ti amin a daga agagawaanda a makita ti saclang ni Salomon, tapno mangngedda ti kinisiribna, isu nga incabil ti Dios iti pusona.

25 Ket isuda nangyegda tunggal maysa ti isagutna, alicamen a pirac, ken alicamen a balitoc, ken cawes, ken igam, ken recrecado, cababay, ken mulmulo, tunggal kita iti tinawentawen.

26 Ket ni Salomon inurnongna dagiti luglugan ken lallaki nga agcababay: ket adda kencuana idi sangaribu ket uppat a gasut a lugan, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcababay, nga isu incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken agaman iti ari idia Jerusalem.

27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac idia Jerusalem cas la cadagiti bato, ket dagiti cayo a cantingen isu inaramidna a

cas la cadagiti cayo a sicomoro n̄ga adda iti nababa a'daga, a gapu iti kinaruayda.

28 Ket dagiti cabayo n̄ga adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto; ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat' nangawat cadacuada iti pinan̄gen, tunggal pan̄gen iti maysa a pateg.

29 Ket maysa a lugan sumang-at ken rumuar sadi Egipto a gapu iti innem a gasut a sielo a pirac, ket maysa a cabayo iti sangagasut ket limapulo; ket casta ti maipanggep cadagiti amin n̄ga ari dagiti Jeteo, ken ti maipanggep cadagiti ari ti Siria, isudat' iruarda a gapu iti pannaca-aramatda.

Dagiti assawa ni Salomon ken ti panaglab-singna. Agpun̄tot ti Dios, ket bangonenna dagiti cabusor a da Adad n̄ga Edomita, ken Razon a taga Soba, ken Jeroboam. Ti padto ni Ahias.

11 N̄gem ket di ni ari Salomon nagayat iti adu a sangsangaili a babbai, agraman ti babai n̄ga anak ni Faraon, babbai cadagiti Moabitas, Ammonitas, Edomitas, Sidonios, ken Jetteo;

2 cadagiti nacion a maipanggep cada-cuada ti nagecunaan ni Jehova cadagiti annac ti Israel: Dicayto napan cadacuada, uray isuda didanto umay cada-cayo; ta di bumurong n̄ga isuda pagbalikendanto ta pusoyo a sumurot cadagiti didiosda: ni Salomon kimpet cadagitoy iti panagayat.

3 Ket isu addaan idi iti pito gasut n̄ga assawa, a princessas, ken tallo gasut a camalala; ket dagiti assawana pinagbalicda ti pusona.

4 Ta naaramid, idi a ni Salomon laca-yen, a dagiti assawana pinagbalicda ti pusona a pinasurot cadagiti sabali a didios; ket ti pusona isut' saan a nasin-aw ken Jehova a Diosna, a cas iti puso idi ni David n̄ga amana.

5 Ta ni Salomon simmurot ken Astarot a babai a diosen dagiti Sidonios, ken simmurot ken Milcom a kinarimon dagiti Ammonitas.

6 Ket ni Salomon inaramidna ti dakes iti imatang ni Jehova, ket saan a simmurot a napulpulos ken Jehova a cas inaramid ni David n̄ga amana.

7 Idi casta ni Salomon namutar iti maysa a nangato a disso a maipaay ken Camos a kinarimon ti Moab, iti bantay n̄ga adda iti san̄go ti Jerusalem, ken maipaay ken Moloc a kinarimon dagiti annac ni Ammon.

8 Ken casta met n̄ga inaramidna a maipaay cadagiti amin a sangsangaili n̄ga assawana, isuda a nagpupuur iti incienso ken nagdaton cadagiti didiosda.

9 Ket ni Jehova nagun̄get ken Salomon, ta ti pusona naglicud ken Jehova, a Dios ti Israel, isu a nagparang kencuana a namidua,

10 ken imbilinna kencuana ti maipanggep itoy a banag, n̄ga isu dinto sumurot cadagiti sabali a didios: n̄gem isu saanna n̄ga inannurot ti imbilin ni Jehova.

11 Gapuna a ni Jehova kinunana ken Salomon, Agsipud ta inaramidmo daytoy, ket dica sinalimetmetan ti tulagco ken dagiti linlintegco, isuda n̄ga imbilinco kenca, siac di bumurong a rabnisecto ti pagarian kenca, ket isut' itedconto iti adipenmo.

12 Nupay casta cadagiti aldawmo isut' diac aramidento, gapu ken David n̄ga amam: n̄gem isut' rabnisecto iti ima ti anacmo.

13 N̄gem ket di diac rabnisecto ti amin a pagarian; n̄gem itedconto ti maysa a caputotan iti anacmo, gapu ken David n̄ga adipenco, ken gapu iti Jerusalem isu a pinilic.

14 Ket ni Jehova namangon iti maysa a cabusor ni Salomon, ni Adad n̄ga Edomita: isut' putot ti ari ti Edom.

15 Ta naaramid, idi adda ni David sadi Edom, ket ni Joab a capitan ti buyot simmang-at a mangitabon cadagiti natay, ken idi nacabilna amin dagiti lallaki ti Edom

16 (ta ni Joab ken ti amin n̄ga Israel nagyanda sadiay iti innem a bulan, agingganat' pannacaipusayna cadagiti amin a lallaki sadi Edom);

17 ni Adad nagtaray, isu ken dadduma n̄ga Edomitas cadagiti adipen ni amana, a napan sadi Egipto, idinto a ni Adad ubing pay laeng.

18 Ket isuda timmacderda nanipud Madian; ket napanda sadi Paran; ket isuda nangalada ti lallaki a cadauada nanipud Paran, ket isuda napanda sadi Egipto, ken Faraon n̄ga ari ti Egipto, isu a nangted kencuana iti maysa a balay, ken nangdutoc kencuana ti taraon, ken nangted kencuana iti daga.

19 Ket ni Adad nacasarac iti dackel a parabur iti imatang ni Faraon, iti casta n̄ga isu intedna kencuana n̄ga asawa ti

babai a cabagis ti asawana met laeng, ti cabagis ni Tafnes a reina.

20 Ket ti cabagis ni Tafnes impasngayna kencana ni Genubat nga anaena a lalaki, isu a pinusot ni Tafnes iti balay ni Faraon; ket ni Genubat adda idi iti balay ni Faraon a maicuyog cadagiti annac a lallaki ni Faraon.

21 Ket idi ni Adad nangngegna sadi Egipto a ni David nakiturogen cadagiti ammana, ket ni Joaba capitan ti buyot natayen, ni Adad kinunana ken Faraon, Palubusannac, tapno mapanac iti dagac met laeng.

22 Idi casta ni Faraon kinunana kencana, ; Ngem aniat' nagcurangam caniac, nga, adtoy, sica masapulmo ti mapan iti dagam met laeng? Ket isu insungbatna, Awan; ngem ket di palubusannac.

23 Ket ti Dios namangon ti sabali a cabusor ni Salomon isu ni Razon nga anac a lalaki ni Eliada, isu a nagtalaw ken apona nga Adadezer nga ari ti Soba.

24 Ket isu nangurnong iti lallaki, ket nagecapitan iti maysa a buyot, idi ni David pinatayna dagiti taga Soba: ket isuda napanda sadi Damasco, ket nagyanda sadiay, ken nagari sadi Damasco.

25 Ket isu ti maysa a cabusor ti Israel cadagiti amin nga aldaw ni Salomon, sabali laeng ti kinadakes nga inaramid ni Adad: ket isu binusorna ti Israel, ket nagari sadi Siria.

26 Ket ni Jeroboam nga anac a lalaki ni Nabat, a maysa nga Efraimita a taga Sereda, a maysa nga adipen ni Salomon, a ti nagan ti inana isut' Serva, a maysa a balo, isu met intag-ayna ti imana a maibusor iti ari.

27 Ket daytoy isu ti gapu ti nangitagayanna iti imana a maibusor iti ari: Ni Salomon pinutarna ti Mello, ket tinari-maanna ti dadael ti ciudad ni David nga amana.

28 Ket ti lalaki a ni Jeroboam isut' maysa a lalaki a mannacabalin ken maingel; ket ni Salomon nakitana ti bumaro a lalaki nga isut' nagaget, ket isut' iniccanna iti akem iti amin a trabajo ti balay ni Jose.

29 Ket naaramid idi a tiempo, a ni Jeroboam rimmuar sadi Jerusalem, nga isut' nasaracan ni mammadto nga Ahias a Silonita iti dalan; ket ni Ahias insibbona ti maysa a baro a cawes; ket isuda a dua agwaywayasda iti away.

30 Ket ni Ahias kinapetna ti baro a cawes nga adda kencana, ket isut' pinigisna iti sangapulo ket dua a carigis.

31 Ket isu kinunana ken Jeroboam, Alaem kenca ti sangapulo a carigis; ta castoy ti kinuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, siac rabnisecto ti pagarian iti ima ni Salomon, ket itedconto ti sangapulo a caputotan kenca

32 (ngem addanto kencana ti maysa a caputotan, a gapu ken adipenco a David ken gapu iti Jerusalem, ti ciudad isu a pinilic cadagiti amin a caputotan ti Israel);

33 agsipud ta isuda binaybay-andac, ket nagruchabda ken ni Astarot a babai a diosen dagiti Sidonics, ken ni Camos a diosen ti Moab, ken ni Milcom a diosen dagiti annac ni Ammon; ket isuda saanda a magna cadagiti dalanco, tapno arami-enda ti nalinteg cadagiti matac, ken tapno salimetmetanda dagiti linlintegco ken dagiti ipaalagadco, a cas inaramid ni David nga amada.

34 Nupay casta diacto alae ti amin a pagarian iti imana; ngem isut' aramidecto a principe cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna, gapu ken adipenco a David isu a pinilic, isu a nangsalimetmet cadagiti bilinco ken cadagiti linlintegco;

35 ngem alaecto ti pagarian iti ima ti anaena, ket isut' itedconto kenca, isu dagiti sangapulo a caputotan.

36 Ket iti anaena itedconto ti maysa a caputotan, tapno ni David nga adipenco adda maysa a pagsilawanna nga agnana-ayon iti sangoc sadi Jerusalem, ti ciudad a pinilic tapno icabilco ti naganco sadiay.

37 Ket sicut' alaecto, ket agaricanto a cas iti amin a tarigagayan ti cararuam, ket agaricanto iti Israel.

38 Ket isunto, no ipangagmonto ti amin nga ibilinco kenca, ket magnacanto cadagiti dalanco, ket aramidem ti nalinteg cadagiti matac, a salimetmetam dagiti linlintegco ken dagiti bilbilinco, a cas inaramid ni David nga adipenco; a siac addaecto kenca, ket ibangonancanto iti maysa a namayengmeng a balay a cas panamangonco ti maipaay ken David, ket itedconto ti Israel kenca.

39 Ket siac gapu itoy parigatecto ti putot ni David, ngem saan nga agnana-ayon.

40 Ni Salomon inagawaanna ngarud a papatayen ni Jeroboam; ngem ni Jeroboam timmacder, ket nagtaray sadi Egipto, ken ni Sesac nga ari ti Egipto, ket adda sadi Egipto agingganat' ipapatay ni Salomon.

41 Ket ti matda cadagiti aramid ni Salomon, ken amin ti inaramidna, ken ti kinasiribna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti aramid ni Salomon?

42 Ket ti bayat ti panagari ni Salomon iti amin nga Israel isut' uppat a pulo a tawen idi.

43 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon iti ciudad ni David nga amana: ket ni Roboam nga anacna nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel. Ni Jeroboam maaramid nga arida. Ti Dios iparitna ti panaggubat ti Israel ken Juda. Dagiti dakes a panagdayaw nga intuyang ni Jeroboam.

12 Ket ni Roboam napan sadi Siquem: ta amin nga Israel napan sadi Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.

2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga anac ni Nabat isut' nangngeganna (ta isu adda pay la sadi Egipto, isu a nagtaray-anna idi a naggapu iti sango ni ari Salomon, ket ni Jeroboam nagan sadi Egipto,

3 ket isuda nagbaonda ken isut' inayabanda), a ni Jeroboam ken ti amin a gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda ken Roboam, a kinunada,

4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a nadagsen: ita ngarud aramidem a nalaglag-an ti nadagsen a panagservi ken aman, ken ti nabantut a sangolna isu nga insangolna cadacami, ket dacami agservicanto kencana.

5 Ket isu kinunana cadacuada, Pumanawcay pay iti tallo nga aldaw, sacay umay manen caniac. Ket dagiti tattao pimmanawda.

6 Ket ni ari Roboam nakiuman cadagiti lallacay a nagtacerd iti sango ni Salomon nga amana idinto a sibibiag pay laeng, a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo caniac tapno maited a sungbat iti daytoy nga ili?

7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, No sicanto ti maysa nga adipen iti daytoy nga ili itoy nga aldaw, ket agservicanto cadacuada, ket sungbatana ida, ket agsaoca cadagiti naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto ti adipenem nga agnayanon.

8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay isu nga intedda, ket nakiu-

man cadagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana, isuda a nagtacerd iti sangona.

9 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao caniac a kinunana, Aramidem a nalaglag-an ti sangol isu a ni amam insangolna cadacami?

10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana nagsaoda kencuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy nga ili a nagsao kencana, a kinunana, Ni amam inaramidna ti sangolmi a nabantut, ngem isut' aramidem a nalaglag-an cadacami; castoy ti masaomto cadacuada, Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo ni amac.

11 Ket nupay no ni amac pinarabawan-nacayo iti maysa a nadagsen a sangol, siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem saplitencayto cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana, Umaycay caniac manen iti maicatlo nga aldaw.

13 Ket ti ari simmungbat iti ili iti nagubsang unay, ket binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay nga intedda kencuana,

14 ket sinaona cadacuada ti cas ti patigmaan dagiti agtutubo a lallaki, a kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo a nadagsen, ngem siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem siac saplitencayto cadagiti manggagama.

15 Iti casta ti ari dina impangag ti ili; ta isut' maysa a banag a naggapu ken Jehova, tapno mapasingkedanna ti saona, isu a sinao ni Jehova iti pannacaaramat ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

16 Ket idi makita ti amin nga Israel a ti ari dina idi impangag ida, ti ili simmungbat iti ari, a kinunana, Aniat' bagimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.

17 Ngem iti maipanggep cadagiti annac ti Israel nga agnaedda cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.

18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni

Aduram, isu n̄ga adda iti n̄gatoen dagiti lallaki a mapolong; ket isut' inubor a pinatay ti amin n̄ga Israel cadagiti bato. Ket ni ari Roboam nagdardarás a limmugan iti luganna, tapno agtaray sadi Jerusalem.

19 Iti casta ti Israel immalsa a maibusor iti balay ni David aginḡgana itoy n̄ga aldaw.

20 Ket naaramid, idi n̄ga amin n̄ga Israel nan̄nḡgeda a ni Jeroboam nagsubli, n̄ga isuda nagbaonda ket isut' pinaayabanda iti gimong, ket isut' inaramidda n̄ga ari iti amin n̄ga Israel: awan simmurot iti balay ni David, no saan laeng a ti caputotan ni Juda.

21 Ket idi a ni Roboam napan sadi Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay ni Juda, ken ti caputotan ni Benjamin, a sangagasut walopulo a ribu a napili a lallaki, n̄ga isudat' gumugubat, tapno gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisublida ti pagarian manen ken Roboam n̄ga anac ni Salomon.

22 N̄gem ti sao ni Jehova immay ken Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,

23 Saoem ken Roboam n̄ga anac ni Salomon, n̄ga ari ti Juda, ken iti amin a balay ti Juda ken Benjamin, ken ti matda ti ili, a cunam,

24 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicayto sumang-at, ken dicay met gubaten dagiti cacabsatyó n̄ga annac ti Israel: agsubli ti tunggal lalaki iti balayna; ta daytoy a banag naggapu caniac. Iti casta isuda mpangagda ti sao ni Jehova, ket nagsublida ket napanda iti dalanda, a mayanurot iti sao ni Jehova.

25 Idi casta ni Jeroboam binan̄gonna ti Siquem iti caturodan ti Efraim, ket nagnaed sadiay; ket isu rimmuar sadiay, ket binan̄gonna ti Fanuel.

26 Ket ni Jeroboam kinunana iti pusona, Ita ti pagarian agsublinto iti balay ni David:

27 no daytoy n̄ga ili sumang-at a mangisaclang cadagiti daton iti balay ni Jehova sadi Jerusalem, iti casta ti puso daytoy n̄ga ili agsubliunto manen iti apoda, ken Roboam met laeng n̄ga ari ti Juda; ket isuda papatayendacto, ket agsublidanto ken Roboam n̄ga ari ti Juda.

28 Gapuna a ti ari nakiuman, ket nangaramid ti dua a sinan-urbon a balitoc; ket isu kinunana cadacuada, Napalalo unay cadacayo ti isasang-at sadi Jerusalem:

adtoy, dagiti didiosmo, O Israel, isuda a nangaon kenca iti daga ti Egipto.

29 Ket isu incabilna ti maysa sadi Betel, ket ti sabali incabilna sadi Dan.

30 Ket daytoy a banag naaramid a maysa a basol; ta ti ili napan tapno agrucbab iti sango ti maysa, aginḡgana met laeng iti Dan.

31 Ket isu namutar ti balbalay cadagiti nan̄gato a disso, ket nangaramid ti sassacerdote iti amin n̄ga ili, n̄ga isudat' saan n̄ga annac ni Levi.

32 Ket ni Jeroboam nangornos iti maysa a fiesta iti maicawalo a bulan, iti maicasangapulo ket lima n̄ga aldaw iti bulan, a cas iti fiesta n̄ga adda iti Juda, ket isu simman̄g-at aginḡga iti altar; casta ti inaramidna sadi Betel, a nagdaton cadagiti sinan-urbon n̄ga isu inaramidna: ket isu insaadna sadi Betel dagiti sacerdote dagiti nan̄gato a disso n̄ga inaramidna.

33 Ket isu simman̄g-at aginḡga iti altar n̄ga inaramidna sadi Betel iti maicasangapulo ket lima n̄ga aldaw iti maicawalo a bulan, iti bulan n̄ga isu pinarbona iti pusona met laeng: ket isu nangornos iti maysa a fiesta a maipaay cadagiti annac ti Israel, ket simman̄g-at aginḡga iti altar, a nagpuur iti incienso.

Ti pacdaar n̄ga imbaga ti maysa a mammadto a taga Juda. Maysa a mammadto a lacay ulbodenna ti mammadto a taga Juda tapno di agtulnog, ket papatayen ti maysa a leon. Dagiti sacerdote ni Jeroboam.

13 Ket, adtoy, ti maysa a lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda a gapu iti sao ni Jehova immay idiay Betel: ket ni Jeroboam agtatacder iti denna ti altar tapno mangpuur iti incienso.

2 Ket isu nagickis a maibusor iti altar a gapu iti sao ni Jehova, ket kinunana, O altar, altar, castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, maysa n̄ga anac maipasngayto iti balay ni David, n̄ga agnagan iti Josias; ket isu idatonnanto iti rabawmo dagiti sacerdoté dagiti nan̄gato a disso n̄ga agpuur iti incienso iti rabawmo, ket tultulang ti tattao ti puurandanto iti rabawmo.

3 Ket isu nangted ti maysa a tanda idi met laeng n̄ga aldaw, a kinunana, Daytoy isu ti tanda isu a sinao ni Jehova: Adtoy, ti altar marabnisto, ket dagiti dapo n̄ga addada iti rabawna maibellengdanto.

4 Ket naaramid idi a ti ari mangngegna ti panagcuna ti lalaki ti Dios, isu nga impuccawna a maibusor iti altar sadi Betel, a ni Jeroboam inyunnatna ti imana manipud iti altar, a kinunana, Isut' tiliwenyo. Ket ti imana, isu nga inyunnatna a maibusor kencuana, naganngo, iti casta nga isu dina naisubli iti cagagapuna.

5 Ti altar met narabnis, ket dagiti dapo naibellengda nanipud iti altar, a cas iti tanda isu nga inted ti lalaki ti Dios a gapu iti sao ni Jehova.

6 Ket ti ari simmungbat, ket kinunana iti lalaki ti Dios, Gawawaem ita ti parabur ni Jehova a Diosmo, ket cumararagca a maipaay caniac, tapno ti imac mapasubli caniac manen. Ket ti lalaki ti Dios ginawawana ken Jehova, ket ti ima ti ari napasubli kencuana manen, ket nagsubli a cas idi cagagapuna.

7 Ket ti ari kinunana iti lalaki ti Dios, Umayca caniac iti balay, ket agbaw-asca, ket iccancanto iti maysa a gunguna.

8 Ket ti lalaki ti Dios kinunana iti ari, Uray itedmonto caniac ti caguduat' balaymo, diacto cumuyog kenca a mapan, diacto mangnan iti tinapay wenno uminum iti danum iti daytoy a disso;

9 ta casta ti naibilin caniac babaen ti sao ni Jehova, a kinunana, Dicanto mangnan iti tinapay, wenno uminum iti danum, wenno agsubli iti dalan a napanam.

10 Iti casta isu napan iti sabali a dalan, ket saan a nagsubli ili dalan a napananna idiaiy Betel.

11 Ket agnaed ti maysa a lacay a mammadto idiaiy Betel; ket maysa cadagiti annacna a lallaki dimteng ket imbagana kencuana dagiti amin nga aramid a ti lalaki ti Dios inaramidna iti daydi nga aldaw idiaiy Betel: dagiti sao nga isu sinaona iti ari, sinaoda met ken ni amada.

12 Ket ni amada kinunana cadaçuada, Sadino ti nagturonnganna? Ket dagiti annacna nakitada ti nangturonngan ti lalaki ti Dios, a naggapu sadi Juda.

13 Ket isu kinunana cadagiti annacna, Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Iti casta isuda sinillaanda a maipaay kencuana ti asno; ket isut' sinacayanna.

14 Ket isu sinurotna ti lalaki ti Dios, ket isut' nasaracanna nga agtugugaw iti siroc ti maysa a roble; ket isu kinunana kencuana, Sica ti lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda? Ket isu kinunana, Siac.

15 Idi casta isu kinunana kencuana,

Umayca caniac iti balay, ket mangnanca iti tinapay.

16 Ket isu kinunana, Diac mabalin ti agsubli a cumuyog kenca, uray sumbrec a cumuyog kenca; wenno siac mangnacto iti tinapay uray uminum iti danum a caduam ditoy a disso:

17 ta isut' nacuna caniac a gapu iti sao ni Jehova, Dicanto mangnan iti tinapay wenno uminum iti danum sadiay, wenno agsublicanto manen a magna iti dalan a napanam.

18 Ket isu kinunana kencuana, Siac maysaac met a mammadto a cas kenca; ket maysa nga angel nagsao caniac a gapu iti sao ni Jehova, a kinunana, Isublim a caduam iti balaymo, tapno isu macapangan iti tinapay ken macainum iti danum. Ngem isu nagulbod kencuana.

19 Iti casta isu nagsubli a kimmuyog kencuana, ket nangan iti tinapay iti balayna, ken iminum iti danum.

20 Ket naaramid, idinto nga agtugugawda iti lamesaan, a ti sao ni Jehova immay iti mammadto isu a nangisubli kencuana;

21 ket isu nagickis iti lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda, a kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta dica nagtulnog iti ngiawat ni Jehova, ket dica inannurot ti bilin isu a ni Jehova a Diosmo imbilinna kenca,

22 ngem nagsublica, ket nangancat' tinapay ken iminumcat' danum iti disso isu a naccunaanna kenca, Dica mangnan iti tinapay, ken dica uminum iti danum; ti bagim saanto a dumteng iti tanem dagiti amman.

23 Ket naaramid iti calpasanna a nangan iti tinapay, ken calpasanna nga iminum, nga isu sinillaanna a maipaay kencuana ti asno, nga ammoen, a maipaay iti mammadto nga isu insublina.

24 Ket idi nga isu nacaawiden, maysa a leon simmabet kencuana iti dalan, ket isut' pinatayna: ket ti bangcayna naiwalang iti dalan, ket ti asno sitatacder iti dennana; ti leon met sitatacder iti denna ti bangcay.

25 Ket, adtoy dagiti lallaki naglabasda iti asideg, ket nakitada ti bangcay a naiwalang iti dalan, ken ti leon a sitatacder iti denna ti bangcay; ket napanda ket isut' imbagada iti ciudad a pagnaedan ti lacay a mammadto.

26 Ket idi a ti mammadto a nangisubli kencuana a naggapu iti dalan isut' nang-

nġegganna, kinunana, Isut' lalaki ti Dios, nġa isut' di nagtulnog iti nġiwat ni Jehova : gapuna a ni Jehova isut' inyawatna iti leon, isu a namisanġpisang kencuana, ken namatay kencuana, a mayannurot iti sao ni Jehova, nġa isu insaona kencuana.

27 Ket nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Ket isut' sinillaanda.

28 Ket isu napan ket nasaracanna ti bangcay a naiwalang iti dalan, ken ti asno ken ti leon a sitatacderda iti denna ti bangcay ; ti leon saanna a linamut di bangcay, ken saanna met a pinisanġpisang ti asno.

29 Ket ti mammadto inacupna ti bangcay ti lalaki ti Dios, ket isut' imparabawna iti asno, ket isut' insublina ; ket immay iti ciudad ti lacay a mammadto, tapno dung-awanna ken isut' itabonna.

30 Ket isu incabilna ti bangcayna iti tanemna met laeng ; ket isut' dinungdung-awanda, a kinunada, ¡ Ay, cabsateo !

31 Ket naaramid, iti calpasan ti panangitabonna kencuana, nġa isu nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Inton matayac, iti casta itabondac iti tanem a yan ti lalaki ti Dios a naitabon ; icabilyo dagiti tulangco iti denna dagiti tulangna.

32 Ta ti sao nġa isu inyickisna a gapu iti sao ni Jehova a maibusor iti altar sadi Betel, ken maibusor cadagiti amin a balay cadagiti nangato a disso nġa adda cadagiti ciudad ti Samaria, di bumurongto a matungpal.

33 Iti calpasan daytoy a banag ni Jeroboam saan a naglicud iti dakes a dalanna, no di ket nangaramid manen cadagiti amin nġa ili cadagiti sassacerdote dagiti nangato a disso : siasinoman a mayat, isut' inconsagrarna, tapno adda coma iti sassacerdote dagiti nangato a disso.

34 Ket daytoy a banag nagbalin a basol iti balay ni Jeroboam, tapno isut' maiccat, ken isut' madadael manipud iti rabaw ti daga.

Ni Jeroboam ibaonna ni asawana ken ni Ahias. Ti padto ni Ahias a maibusor ken Jeroboam. Ti panagari ni Roboam iti Juda. Ti panangsilong ni Sesac.

Ipatatay ni Roboam.

14 Idi a tiempo ni Abias nġa anac a lalaki ni Jeroboam nagsakit.

2 Ket ni Jeroboam kinunana ken asawana, Tumacderca, agdawatec kenca, ket

manġlimoca, tapno saanca a malasin a sica ti asawa ni Jeroboam ; ket inca sadi Silo : adtoy, adda sadiay ni Ahias a mammadto, isu a nagsao ti maipapan caniac a siac agariacto iti daytoy nġa ili.

3 Ket mangitugotca iti sangapulo a tinapay, ken bibbingca, ken sangatoytoy a diró, ket mapanca kencuana : isu ibaganto kenca ti mapasamacto iti ubing.

4 Ket ti asawa ni Jeroboam inaramidna ti casta, ket timmacder, ket napan sadi Silo, ket napan iti balay ni Ahias. Ket ni Ahias saan a macakitan ; ta dagiti matana addada a nacullaapan a gapu iti tawenna.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Ahias, Adtoy, ti asawa ni Jeroboam immay tapno agsaludsud kenca ti maipapan iti anacna ; ta isu adda a masakit : castoy ken castoy ti cunaemto kencuana, ta isunto, no isu sumbrec, nġa isu aginsasabali a babai.

6 Ket casta idi, idi a nangnġeg ni Ahias ti dapadapac dagiti sacana, idi nġa isu sumsumrec idi iti ruangan, nġa isu kinunana, Sumrecca, sica asawa ni Jeroboam ; apayapay nġa aginsasabalica ? ta siac naibaonac kenca nġa adda nadagsen a damdamag.

7 Inca, ibagam ken Jeroboam, castoy ti kinuna ni Jehova, ti Dios ti Israel : Agsipud ta siac intan-occa iti tenġnga ti ili, ken inaramidca a pangulo iti ilic nġa Israel,

8 ken rinabnisco ti pagarian iti balay ni David, ket isut' intedco kenca ; ket nupay casta sica saanca a pimmada ken adipenco a David, isu a nangsalinetmet cadagiti bilinco, ken isu a simmurot caniac iti amin a pusa, tapno aramidenna laeng ti isut' nasayat cadagiti matac,

9 no di ket inaramidmo ti dakes a nangnangrona nġem cadagiti amin nġa immuna nġem sica, ket napanca ket nangaramidca ti sabsabali a didios, ken sinocog a ladladawan, tapno panggargarim caniac nġa agpungtot, ket imbellengnac iti licudam :

10 iti casta, adtoy, siac yegconto ti dakes iti balay ni Jeroboam, ket keltayecto ken Jeroboam ti tumunggal maysa nġa ubing a lalaki, isu a maripcan ken isu a mabay-an a bulos iti Israel ken caycayecto a matalipupus ti balay ni Jeroboam, a cas maysa a tao no caycayenna ti rugit, agingganat' maiccat amin.

11 Ti matay ken Jeroboam iti ciudad lamutento dagiti aso ; ket ti matay iti let-

ang lamutento dagiti tumatayab ti atnga-
tang : ta ni Jehova isut' imbagana.

12 Sica tumacerda ngarud, inca iti
balaymo : ket intono dagiti samam bumad-
cedda iti ciudad, ti ubing matayton.

13 Ket amin nga Israel agdung-awdanto
gapu kencuana, ket isut' itabondanto ; ta
isu laeng ken Jeroboam ti dumtengto iti
tanem, agsipud ta kencuana nasaracan ti
dadduma a naimbag a banag a maiturong
ken Jehova, ti Dios ti Israel, iti balay ni
Jeroboam.

14 Maysa pay ni Jehova mamatacdero
kencuana ti maysa nga ari iti Israel, isu a
mangipusayto ti balay ni Jeroboam iti
daydiay nga aldaw : ¿ngem ania? uray
ita.

15 Ta ni Jehova cabilennanto ti Israel,
a cas maysa a badobadoc a malugayug iti
danum ; ket isu bag-utennanto ti Israel iti
daytoy naimbag a daga isu nga intedna
cadagiti ammada, ket isudat' iwarasnanto
iti ballasiw ti Carayan, agsipud ta isuda
inaramidda dagiti Asherahda, a pinanggar-
garida ken Jehova nga agpungtot.

16 Ket isu baybay-annanto ti Israel a
gapu cadagiti basol ni Jeroboam, isu a
nacabasolanna, ken isu a pinamagbasol-
na iti Israel.

17 Ket ti asawa ni Jeroboam timmac-
der, ket nagawid, ket napan sadi Tersa :
ket idi nacagteng iti dapian ti balay, ti
ubing natay.

18 Ket amin nga Israel isut' intabonda,
ket isut' dinungdung-awanda, a cas iti sao
ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat
ni adipenna nga Ahias a mammadto.

19 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Jeroboam, no casanot' pannakigubatna,
ken no casanot' panagarina, adtoy, isuda
addada a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Israel.

20 Ket dagiti aldaw a panagari ni
Jeroboam isudat' duapulo ket dua a ta-
wen : ket isu nakiturog cadagiti ammana,
ket ni Nadab nga anacna nagari iti saad-
na.

21 Ket ni Roboam nga anac a lalaki ni
Salomon nagari idiaiy Juda. Ni Roboam
agtawen iti uppat a pulo ket maysa idi
mangrugi nga agari, ket isu nagari iti
sangapulo ket pito a tawen sadi Jerusalem,
ti ciudad a pinili ni Jehova cadagiti amin
a caputotan ti Israel, tapno icabilna ti

naganna sadiay : ket ti nagan ni inana
isut' Naama nga Ammonita.

22 Ket ti Juda inaramidna daydi nga
isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket
isut' ginargarida a nagimon cadagiti
basolda nga inaramidda, a nangnangrona
ngem amin nga inaramid dagiti ammada.

23 Ta isuda met namangonda cadacuada
cadagiti nangato a disso, ken monmon,
ken Asherah, iti tumunggal nangato a
turod, ken iti siroc ti tumunggal narucbos
a cayo ;

24 ket adda met dagiti manangubet iti
daga : isuda inaramidda ti mayannurot iti
amin a kinarimon dagiti nacion a pinag-
talaw ni Jehova iti sangó dagiti annac ti
Israel.

25 Ket naaramid iti maicalima a tawen
ni ari Roboam, a ni Sesac nga ari sadi
Egipto simmang-at a bumusor iti Jerusa-
lem ;

26 ket isu innalana dagiti gameng ti
balay ni Jehova, ken dagiti gameng ti balay
ti ari ; isu innalana amin met laeng : ken
isu innalana amin dagiti calasag a balitoc
nga inaramid ni Salomon.

27 Ket ni ari Roboam nagaramid iti
lugar dagidiay cadagiti calasag a gam-
bang, ket isudat' incumitna cadagiti ima
dagiti capitan ti agbantay, nga agaywan
idi iti ruangan ti balay ti ari.

28 Ket casta idi, a iti masansan a ti
ari simrec iti balay ni Jehova, isudat'
itugotda, ket isudat' isublida iti siled ti
agbantay.

29 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Roboam, ken amin nga inaramidna, saanda
aya a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Juda ?

30 Ket adda idi gubat ni Roboam ken
ni Jeroboam a cancanayon.

31 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti
ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana
iti ciudad ni David : ket ti nagan ni inana
isut' Naama nga Ammonita. Ket ni
Abiam nga anacna nagari iti saadna.

*Ti panagari ni Abiam iti Juda. Ti pana-
gari ni Asa. Ti gubat ken ni Baasa.*

Ti panagari ni Nadab iti Israel.

Ti panagari ni Baasa.

15 Ket iti maicasangapulo ket walo a
tawen ni ari Jeroboam nga anac ni
Nabat mangrugi ni Abiam a nagari iti Juda.

2 Tallo a tawen ti panagarina sadi

Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca n̄ga anac ni Abesalon.

3 Ket isu nagna cadagiti amin a basol ni amana, n̄ga inaramidna iti sacbayna; ket ti pusona isut' saan a naimbag ken Jehova a Diosna, a cas ti puso ni David n̄ga amana.

4 Nupay casta gapu ken David isut' iniccan ni Jehova a Diosna ti maysa a pagsilawan sadi Jerusalem, tapno maitanoc ti anacna iti calpasanna, ken tapno mapatibker ti Jerusalem;

5 ta ni David inaramidna daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket saan a simmiasi iti aniaman a banag n̄ga imbilinna kencuana cadagiti amin n̄ga aldaw ti panagbiagna, malacsid laeng ti maipanggep ken Urias a Jetteo.

6 Ket adda idi gubat ken ni Roboam ken ni Jeroboam cadagiti amin n̄ga aldaw ti panagbiagda.

7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abiam, ken amin n̄ga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Ket adda idi gubat ken ni Abiam ken ni Jeroboam.

8 Ket ni Abiam nakiturog cadagiti ammana; ket isu intabonda iti ciudad ni David: ket ni Asa n̄ga anacna nagari iti saadna.

9 Ket iti maicaduapulo a tawen ni Jeroboam n̄ga ari ti Israel nangrugi ni Asa a nagari iti Juda.

10 Ket uppat a pulo ket maysa a tawen a nagari sadi Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca n̄ga anac ni Abesalon.

11 Ket ni Asa inaramidna daydi n̄ga isut' naimbag cadagiti mata ni Jehova, a cas iti inaramid ni David n̄ga amana.

12 Ket isu pinagtalawna dagiti manangubet iti daga, ket iniccatna amin dagiti ladaladawan n̄ga inaramid dagiti ammana.

13 Ket ni Maaca met n̄ga inana isu iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid ti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa n̄ga Asherah; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna, ket isut' pinuuranna idiaiy waig a Cedron.

14 Ngem dagiti nangato a disso saanda a naiccat: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay ken Jehova cadagiti amin n̄ga aldawna.

15 Ket isu inserreca iti balay ni Jehova dagiti banag n̄ga impaay ni amana, ken dagiti banag n̄ga isu met laeng impaayna, pirac, ken balitoc, ken alalicamen.

16 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken ni Baasa n̄ga ari ti Israel cadagiti amin n̄ga aldawda.

17 Ket ni Baasa n̄ga ari ti Israel simmang-at a bumusor iti Juda, ket binangonna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenna mapan ken Asa n̄ga ari ti Juda.

18 Idi casta ni Asa innalana amin ti pirac ken ti balitoc a natidda cadagiti paggamengan ti balay ni Jehova, ken cadagiti paggamengan ti balay ti ari, ket isudat' inyawatna iti ima dagiti adipenna; ket ni ari Asa imbaonna ida ken Ben-hadad, n̄ga anac ni Tabrimon, n̄ga anac ni Hezion, n̄ga ari ti Siria, n̄ga agnaed sadi Damasco, a kinunana,

19 Adda maysa a panagcappia caniac ken sica, ken ni amac ken ni amam: adtoy, ibaonco kenca ti maysa n̄ga isagut a pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa n̄ga ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.

20 Ket ni Ben-hadad impanagna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitan dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-bet-maaca, ken ti amin a Cenerot, agraman iti amin a daga ti Neftali.

21 Ket naaramid, idi a ni Baasa nangngeganna, a binay-anna a bangonen ti Rama, ket nagnaed sadi Tersa.

22 Idi casta ni ari Asa nangaramid ti maysa a panangiwarragawag iti amin a Juda; awan nalacsid: ket isuda binunagda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinangbangon ni Baasa; ket ni ari Asa binangonna cadagitoy ti Geba ti Benjamin, ken ti Maspa.

23 Ket ti matda cadagiti amin n̄ga aramid ni Asa, ken amin a pannacabalinna, ken amin n̄ga inaramidna, ken dagiti ciudad a binangonna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Ngem iti tiempo ti kinalacayna isut' nagsakit cadagiti sacana.

24 Ket ni Asa nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David n̄ga amana; ket ni Josafat n̄ga anacna nagari iti saadna.

25 Ket ni Nadab n̄ga anac ni Jeroboam nangrugi a nagari iti Israel iti maicadua a tawen ni Asa n̄ga ari ti Juda; ket isu nagari iti Israel iti dua a tawen.

26 Ket isu inaramidna daydi n̄ga isut'

dakes iti imatang ni Jehova, ket nagna iti dalan ni amana, ken iti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel.

27 Ket ni Baasa nga anac ni Ahias, iti balay ni Isacar, immalsa a bumusor kencuana; ket isut' kinabil ni Baasa sadi Gebbeton, isu a biang idi dagiti Filisteos; ta ni Nadab ken amin nga Israel linacubda ti Gebbeton.

28 Ket iti maicatlo a tawen ni Asa nga ari ti Juda isut' panamatáy ni Baasa kencuana, ket nagari iti saadna.

29 Ket naaramid nga, apaman nga isut' ari, isu kinabilna ti amin a balay ni Jeroboam; awan ti tiniddana ken Jeroboam nga aniaman nga aganges, aging-ganar' panangracracna kencuana; a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni adipenna nga Ahias a Silonita;

30 a gapu cadagiti basol ni Jeroboam isu a nacabasolanna, ken isu a pinamagbasolna iti Israel, gapu iti panang-gargarina isu a panang-gargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot.

31 Ket ti matda cadagiti aramid ni Nadab, ken amin nga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

32 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken ni Baasa nga ari ti Israel cadagiti amin nga aldawda.

33 Iti maicatlo a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Baasa nga anac ni Ahias a nagari iti amin nga Israel sadi Tersa, ket nagari iti duapulo ket uppat a tawen.

34 Ket isu inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagna iti dalan ni Jeroboam, ken iti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel.

Ti padto ni Jehu. Ti panagari ni Ela iti Israel. Ni Zambri patayenna ni Ela ken dagiti cacabagianna, ket agari iti Israel. Ti panagari ni Amri. Ni Acab ari ti Israel.

16 Ket ti sao ni Jehova immay ken Jehu nga anac a lalaki ni Hanani a maibusor ken Baasa, a kinunana,

2 Agsipud ta siac intan-occa nanipud iti tapoc, ken inaramidca a pangulo iti ilic nga Israel, ket sica nagnaca iti dalan

ni Jeroboam, ken pinagbasolmo ti ilic nga Israel, tapno gargariennac nga agpungtot cadagiti basolmo;

3 adtoy, siac talipupusecto a caycayen ni Baasa ken ti balayna; ket aramidecto ti balaymo a cas iti balay ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

4 Ti matay ken Baasa iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay kencuana iti let-ang lamutento dagiti tumatayab ti tznगतang.

5 Ket ti matda cadagiti aramid ni Baasa, ken aniaman nga inaramidna, ken ti pannacabalinna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

6 Ket ni Baasa nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon sadi Tersa; ket ni Ela nga anacna nagari iti saadna.

7 Ken maysa pay iti pannacaaramat ni mammadto a Jehu nga anac ni Hanani immay ti sao ni Jehova a maibusor ken Baasa, ken maibusor iti balayna, isuda a dua gapu iti amin a dakes nga isu inaramidna iti imatang ni Jehova, tapno pang-gargarina kencuana nga agpungtot iti aramid dagiti imana, iti kinaisuna a cas iti balay ni Jeroboam, ken gapu iti panang-cabilna kencuana.

8 Iti maicaduapulo ket innem a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Ela nga anac ni Baasa a nagari iti Israel sadi Tersa, ket nagari iti dua a tawen.

9 Ket ni adipenna a Zambri, a capitan ti cagudua dagiti luganna, immalsa a bumusor kencuana. Ket isu adda sadi Tersa, nga agin-inum nga agbartec idiaay balay ni Arsa, isu a mayordomo idi ti balayna sadi Tersa:

10 ket ni Zambri simrec ket isut' kinabilna, ken isut' pinatayna, iti maicaduapulo ket pito a tawen ni Asa nga ari ti Juda, ket nagari iti saadna.

11 Ket naaramid idi nga isu nangrugi a nagari, apaman nga isu nagtugaw iti tronona, nga isu kinabilna ti amin a balay ni Baasa: saan a nangitidda ti uray maysa nga ubing a lalaki, uray cacabagianna, uray dagiti gagayyemna.

12 Iti casta ni Zambri dinadaelna ti amin a balay ni Baasa, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona a maibusor ken Baasa iti pannacaaramat ni Jehu a mammadto,

13 gapu cadagiti amin a basol ni Baasa,

ken cadagiti basol ni Ela nga anacna a lalaki, isu a nacabasolanda, ken isu a pinamagbasolda iti Israel, a panggargarida ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot cadagiti kinaubbawda.

14 Ket ti matda cadagiti aramid ni Ela, ken amin nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

15 Iti maicaduapulo ket pito a tawen ni Asa nga ari ti Juda ni Zambri nagari iti pito nga aldaw sadi Tersa. Ket dagiti tattao nagpacarsoda a bumusor iti Gebbeton, isu a biang dagiti Filisteos.

16 Ket dagiti tattao a nagpacarso nang-ngeganda a nacuna, Ni Zambri immalsa, ket kinabilna met ti ari : gapuna nga amin nga Israel inaramidna ni Amri, a capitan ti buyot, nga ari iti Israel iti daydi nga aldaw idi pacarso.

17 Ket ni Amri simmanang-at a naggaput' Gebbeton, ket ti amin nga Israel caduana, ket isuda linacubda ti Tersa.

18 Ket naaramid, idi a ni Zambri nakitana a ti ciudad isut' naagaw, nga isu simrec iti cangatoan a disso ti balay ti ari, ket pinuuranna ti balay ti ari iti rabawna iti apuy, ket natay,

19 ta gapu cadagiti basolna isu a nacabasolanna iti panangaramid iti daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, iti pannagnanna iti dalan ni Jeroboam, ken iti basolna nga inaramidna, a pinamagbasolna iti Israel.

20 Ket ti matda cadagiti aramid ni Zambri, ken ti yaalsana nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

21 Idi casta dagiti tattao ti Israel nabinngayda iti dua a capaset : ti cagudua dagiti tattao simmurotda ken Tebni nga anac a lalaki ni Ginet, tapno isut' aramidna nga ari; ket ti cagudua simmurot ken Amri.

22 Ngem dagiti tattao a simmurot ken Amri inaladaganda dagiti tattao a simmurot ken Tebni nga anac ni Ginet : iti casta ni Tebni natay, ket ni Amri nagari.

23 Iti maicatlopulo ket maysa a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Amri a nagari iti Israel, ket nagari iti sangapulo ket dua a tawen : innem a tawen a nagari sadi Tersa.

24 Ket isu ginatangna ken Semer ti turod a Samaria iti dua a talento a pirac ;

ket isu nangbangon iti rabaw ti turod, ket ginaladanna ti nagan ti ciudad isu a binangonna, iti mayannurot iti nagan ni Semer, nga akincua iti turod a Samaria.

25 Ket ni Amri inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagaramid a dadakes pay ngem iti amin nga immun-una ngem isu.

26 Ta isu magna iti amin a dalan ni Jeroboam nga anac ni Nabat, ken cadagiti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel, a panggargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot cadagiti kinaubbawda.

27 Ket ti matda cadagiti aramid ni Amri isu nga inaramidna, ken ti panacabalinna isu nga impakitana, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

28 Iti casta ni Amri nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon sadi Samaria ; ket ni Acab nga anacna nagari iti saadna.

29 Ket iti maicatlopulo ket walo a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Acab nga anac ni Amri a nagari iti Israel : ket ni Acab nga anac ni Amri nagari iti Israel sadi Samaria iti duapulo ket dua a tawen.

30 Ket ni Acab nga anac ni Amri inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova a nacararo ngem amin nga immun-una ngem isu.

31 Ket naaramid, a cas no isut' maysa a nalag-an a banag kencuana ti magna cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, nga isu innalana nga asawa ni Jezabel nga anac ni Etbaal nga ari dagiti Sidonio, ket napan ket nagservi ken Baal, ken nagrucab kencuana.

32 Ket isu namatacder iti maysa nga altar a maipaay ken Baal iti balay ni Baal, isu a pinutarna sadi Samaria.

33 Ket ni Acab nagaramid iti Asherah ; ket ni Acab nangaramid pay iti adadda a panggargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot ngem iti amin dagiti ari ti Israel nga adda idi iti sacbayna.

34 Cadagiti aldawna binangon ni Hiel a taga Betel ti Jerico : isu incabilna ti cimientona iti pannacatay ni Abiram nga inauna nga anacna, ket binangonna dagiti ruanganna iti pannacatay ti inaudian nga anac a Segub, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaramat ni Josue nga anac ni Nun.

*Ni Elias ipadtona ti mabayag n̄a igaaw.
Isu mataraonan idiaiy Carit; mapan
idiaiy Sarepta; paaduenna ti
bellaay ken lana ti balo a
babai; pagun̄garemma
ti anacna a lalaki.*

17 Ket ni Elias a Tesbita, isu a maysa cadagiti agyan sadi Galaad, kinunana ken Acab, Cas sibibiag ni Jehova, a Dios ti Israel, n̄a ti sangona agtatacderac, awanto ti linnaaw uray tudo cadagitoy a tawen, no saan laeng a mayannurot iti saoc.

2 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

3 Pumanawca ditoy, ket agbalicca n̄a agpadaya, ket aglemm̄gca iti waig a Carit, isu n̄a adda iti sangō ti Jordan.

4 Ket isunto, n̄a uminumcanto iti waig; ket siac imbilinco cadagiti wac a taroanandaca sadiay.

5 Iti casta isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Jehova; ta isu napan ket nagnaed iti denna ti waig a Carit, isu n̄a adda iti sangō ti Jordan.

6 Ket dagiti wac isut' intulodanda ti tinapay ken lasag iti agsapa, ken tinapay ken lasag iti malem; ket isu imminum iti waig.

7 Ket naaramid iti calpasan ti maysa a tiempo, a ti waig naatianan, ta awan idi ti tudo iti dagá.

8 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

9 Tumacderca, inca sadi Sarepta, isu a biang ti Sidon, ket agnaedca sadiay: adtoy, imbilinco iti maysa a babai a balo sadiay a taroanannaca.

10 Iti casta isu timmacer ket napan sadi Sarepta; ket idi a dimtenḡ iti ruangan ti ciudad, adtoy, maysa a babai a balo adda idiaiy n̄a agpidpidot iti rutinḡ: ket isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, iti bassit a danum iti maysa a vaso, tapno inumec.

11 Ket idi isu napan tapno isut' yegna, isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, ti sangcasacmol a tinapay iti imam.

12 Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova a Diosmo, siac awan maysa a bibinḡcac, no saan laeng a sangcarakem a bellaay iti putic, ken sangcabassit a lana iti toytoy: ket, adtoy, siac manḡpidotac ti dua a rutinḡ, tapno innac ket isut'

isaganac a maipaay caniac ken ti anacco, tapno isut' macanmi ket mataycamin.

13 Ket ni Elias kinunana kencuana, Dica agbutenḡ; inca ket aramidem ti cas ti kinunam; n̄gem yaramidannac n̄a umuna ti sangcabassit a bibinḡca, ket isut' iruarmo caniac, ket inton malpas mangaramidcat' maipaay kenca ken maipaay iti anacmo.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel, Ti putic ti bellaay saanto a maibusan, uray ti toytoy ti lana saanto a macuranḡan ingganat' aldaw a panagbaon ni Jehova ti tudo iti rabaw ti daga.

15 Ket isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Elias: ket *di balo a babai*, ken *ni Elias*, ken ti balay *ti balo nanganda iti adu* n̄a aldaw.

16 Ti putic ti bellaay saan a naibusan, uray ti toytoy ti lana saan a nagcurangan, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Elias.

17 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ti anac ti babai, n̄a akinbalay, nagsakit; ket ti sakitna isut' nadagsen, n̄a awan an̄ges a natidda kencuana.

18 Ket isu kinunana ken Elias, Aniat' pakibianḡac kenca, O sica lalaki ti Dios? ¿sica immayca caniac tapno ipalagipmo ti basolco, ken tapno patayem ti anacco!

19 Ket isu kinunana kencuana, Itedmo caniac ti anacmo. Ket isut' innalana iti saclotna, ket isut' impanna iti siled, isu a pagyananna, ken isut' incabilna iti rabaw ti pagiddaanna met laenḡ.

20 Ket isu immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, ¿inyegam met ti dakes ti balo isu a nagdagusac, iti pannacatay ti anacna?

21 Ket isu immunnat iti rabaw ti ubinḡ iti namitlo a d̄aras, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, agdawatac kenca, n̄a ipalubosmo a ti cararua daytoy n̄a ubinḡ umay coma manen kencuana.

22 Ket ni Jehova impan̄gagna ti timec ni Elias; ket ti cararua ti ubinḡ simrec manen kencuana, ket isu nagungar.

23 Ket ni Elias innalana ti ubinḡ, ket isut' inyulogna a naggaput' siledna aginḡga iti uneg ti balay, ket isut' inyawatna ken inana; ket ni Elias kinunana, Kitaem, ti anacmo nabiag.

24 Ket ti babai kinunana ken Elias, Ita siac ammoc a sicut' maysa a lalaki ti Dios, ket ti sao ni Jehova ita ngiwatmo isut' pudno.

Ni Abdias agbiruc iti danum; sabten ni Elias ket ibaonna ken Acab. Ni Acab sabtenna ni Elias. Ti panaginababac idiay bantay Carmelo. Ti panaggibus ti igaaw.

18 Ket naaramid iti calpasan ti adu n̄ga aldaw, a ti sao ni Jehova immay ken Elias, iti maicatlo a tawen, a kinunana, Inca, agparan̄ca ken Acab; ket siac ibaonconto ti tudo iti daga.

2 Ket ni Elias napan nagparan̄g ken Acab. Ket ti pun̄geg isut' nacaro sadi Samaria.

3 Ket ni Acab inayabanna ni Abdias, n̄ga isut' mayordomo iti balay. (Ket ni Abdias sibubuten̄g unay iti Dios:

4 ta casta idi, idi a ni Jezabel iniccatna dagiti mammadto ni Jehova, a ni Abdias nangala iti sangagasut a mammadto, ket inlem̄ngna a saglilimapulo iti maysa n̄ga rukib, ket pinacanna ida iti tinapay ken danum.)

5 Ket ni Acab kinunana ken Abdias, Pagnaem ti daga, cadagiti amin n̄ga ubbog ti danum, ken cadagiti amin n̄ga wawaig, barenḡ no datayo macasaractayo ti roroot ket maispaltay ti biag dagiti cabayo ken mulo, tapno saantay a mapucaw amin dagiti animal.

6 Iti casta isuda bin̄ngayda ti daga cadacuada tapno isut' pagnaenda: ni Acab napan a maymaysa iti maysa a dalan, ket ni Abdias napan iti sabali a dalan a maymaysa.

7 Ket idi a ni Abdias adda iti dalan, adtoy, ni Elias simmabet kencuana: ket isut' nabigbigna, ket incul-ob ti rupana, ket kinunana, ¿Sica, ni apoc n̄ga Elias?

8 Ket isu simmungbat kencuana, Siac: inca, ibagam ken apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy*.

9 Ket isu kinunana, Aniat' nacabasolac, tapno sica cayatmo a yawat ti adipenmo iti ima ni Acab, tapno patayennac?

10 Cas sibibiag ni Jehova a Diosmo, awan nacion wenno pagarian, a saan a nagpasapulan kenca ti apoc: ket idi isuda kinunada, Isu awan ditoy, isu pinagsapatan ti pagarian ken nacion, n̄ga isuda saandaca a nasaracan.

11 Ket ita cunam, Inca, ibagam iti apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy*.

12 Ket maaramidto, apaman a pinanawanca, a ti Espiritu ni Jehova ipannacanto iti diac ammo; ket iti casta no mapanac ket ibagac ken Acab, ket isu dinacanto

masaracan, isu patayennacto: n̄gem siac n̄ga adipenmo mabuten̄gac ken Jehova nanipud kinaubinḡco.

13 Saan aya a naibaga iti apoc ti inaramidco idi ni Jezabel pinatayna dagiti mammadto ni Jehova, no casano ti panangilemmen̄gco iti sangagasut a lalaki a mammadto ni Jehova a sinaglilimapulo iti maysa a rukib, ket pinacanco ida iti tinapay ken danum?

14 Ket ita sica cunam, Inca, ibagam ken apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy*; ket isu patayennacto.

15 Ket ni Elias kinunana, Cas sibibiag ni Jehova dagiti buybuyot, a iti sangona agtatacderac, siac di bumuronḡ n̄ga agparan̄gacto kencuana ita n̄ga aldaw.

16 Iti casta ni Abdias napan tapno sabatenna ni Acab, ken nangibaga kencuana: ket ni Acab napan tapno sabatenna ni Elias.

17 Ket naaramid, idi a ni Acab nakitana ni Elias, a ni Acab kinunana kencuana, Sica aya, sica a manangriribuc iti Israel?

18 Ket isu simmungbat, Siac saanco a riniribuc ti Israel; no di ket sica, ken ti balay ni amam, iti panangbaybay-ayo cadagiti bilin ni Jehova, ket sica simmurotca cadagiti Baales.

19 Ita n̄garud agbaonca, ket urnongem caniac ti amin n̄ga Israel idiay bantay Carmelo, ken dagiti mammadles ni Baal n̄ga uppat a gasut ket limapulo, ken dagiti mammadles dagiti Asherah n̄ga uppat a gasut, isuda a man̄ngman̄gan iti lamesaan ni Jezabel.

20 Iti casta ni Acab nagbaon cadagiti amin n̄ga annac ti Israel, ken inurnonḡna dagiti mammadles idiay bantay Carmelo.

21 Ket ni Elias immasideg iti amin n̄ga ili, ket kinunana, ¿Agpapan caano ti panagallaallayo iti dua a panunot? no ni Jehova isut' Dios, sumurotcayo kencuana; n̄gem no ni Baal, sumurotcayo n̄garud kencuana. Ket ti ili saan a simmungbat kencuana iti uray maysa a sao.

22 Idi casta kinuna ni Elias iti ili, Siac, sisiac laenḡ, ti natda a maymaysa a mammadto ni Jehova; n̄gem dagiti mammadles ni Baal uppat a gasut ket limapuloda a lallaki.

23 Iccandacami iti dua a baca; ket agpilida a maipaay cadacuada ti maysa a baca, ket isut' rangrangcayenda, ket isut' icabilda iti rabaw ti cayo, ket saanda n̄ga

iccan ti apuy iti babana; ket siac isaganac-to ti sabali a baca, ket isut' icabilco iti rabaw ti cayo, ket diac iccan ti apuy iti babana.

24 Ket awaganyo ti nagan ti diosyo. ket siac awagacto ti nagan ni Jehova: ket ti Dios a sumungbat babaen ti apuy, isut' Dios. Ket ti amin nga ili simmungbat ket kinunana, Nasayaat a pannacasao.

25 Ket ni Elias kinunana cadagiti mammadles ni Baal, Pumilicayo ti maysa a baca a maipaay cadacayo, ket isut' isaganayo nga umuna; ta dacayo aducayo; ket awaganyo ti nagan ti diosyo, ngem dicay mangicabil ti apuy iti babana.

26 Ket isuda innalada ti baca a naited cadacuada, ket isut' insaganada, ket inawaganda ti nagan ni Baal nanipud agsapa agingganat' matoon, a kinunada, O Baal, denggennacami. Ngem awan idi ti timec, weno asinoman a simmungbat. Ket isuda naglaglagtoda iti denna ti altar a naaramid.

27 Ket naaramid iti matoon, a ni Elias rinabrabaena ida, ket kinunana, Umkiscay iti natbag; ta isu maysa a dios: isu agpanpanunot, weno isu agcamamat, weno isu adda iti maysa a pannagna, weno nalabit isu matmaturug ket masapul a riingen.

28 Ket isuda nagiekisda iti natbag, ket sinugsugatda ti bagbagida met laeng a cas iti cadawyanda iti immoco ken durus, aginggana ti dara nagarubos cadacuada.

29 Ket casta idi, idi a napalabes ti matoon, nga isuda nagpadlesda agingganat' tiempo ti panangisaclang iti daton *iti malem*; ngem awan idi ti timec, weno asinoman a simmungbat, weno asinoman a nangicancano.

30 Ket ni Elias kinunana iti amin nga ili, Umasidegcayo caniac; ket amin nga ili immasideg kencuana. Ket isu tinari-maanna ti altar ni Jehova a narba idi.

31 Ket ni Elias nangala iti sangapulo ket dua a bato, a mayannurot iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ni Jacob, a cadacuada immay ti sao ni Jehova, a kinunana, Israel isunto ti naganmo.

32 Ket cadagiti bato isu namatacder iti maysa nga altar iti nagan ni Jehova, ket isu nangaramid ti maysa a canal iti aglicliemut ti altar, a ti cadackelna launenna ti dua casucat a buchukel.

33 Ket isu incabilna ti cayo a naurnos, ket rinaangrangcayna ti baca, ket isut'

incabilna iti rabaw ti cayo. Ket isu kinunana, Punnoenyo ti uppat a caramba iti danum, ket isut' ibuyatyo iti daton a mapuuran, ken iti cayo.

34 Ket isu kinunana, Aramidenyo iti maicadua a daras; ket isut' inaramidda iti maicadua a daras. Ket isu kinunana, Isut' aramidenyo iti maicatlo a daras; ket isut' inaramidda iti maicatlo a daras.

35 Ket ti danum nagayus iti aglicliemut iti altar; ket pinunnona ti canal met iti danum.

36 Ket naaramid iti tiempo ti panangisaclang ti daton *iti malem*, a ni Elias a mammadto immasideg, ket kinunana, O Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Israel, pabigbigca iti daytoy nga aldaw a sicut' Dios iti Israel, a siac ti adipenmo, ket siac inaramidco amin dagitoy a banag gapu iti saom.

37 Ipanagagnac, O Jehova, ipanagagnac, tapno daytoy nga ili maammoanna a sica, Jehova, Diosca, ket sica pinagsublim ti pusoda.

38 Idi casta ti apuy ni Jehova nagtin-nag, ket rinunawna ti daton a mapuuran, ken ti cayo, ken dagiti bato, ken ti tapoc, ket dinilpatanna ti danum nga adda iti canal.

39 Ket jdi a ti amin nga ili isut' nakitada, isuda nagpaclebda: ket kinunada, Ni Jehova isut' Dios; ni Jehova isut' Dios.

40 Ket ni Elias kinunana cadacuada, Alaenyo dagiti mammadles ni Baal; awan comat' uray maysa cadacuada a macatalaw. Ket isuda innalada ida; ket ni Elias insalogna ida iti waig a Cison, ket pinatayna ida sadiay.

41 Ket ni Elias kinunana ken Acab, Sumanang-atca, manganca ken uminumca; ta adda awer ti nadegga a tudo.

42 Iti casta ni Acab simmang-at a mangangan ken uminum. Ket ni Elias simmang-at agingga iti toctoc ti Carmelo; ket isu nagrucob iti daga ken incabilna ti rupana iti baet dagiti tumengna.

43 Ket isu kinunana idi adipenna, Sumanang-atca ita, cunitaca a sumango iti taaw. Ket isu simmang-at, ket kimmita, ket kinunana, Awan ti uray ania. Ket isu kinunana, Inca agsubli a mangapito daras.

44 Ket naaramid iti maicapito a daras, nga isu kinunana, Adtoy, ngumato ti maysa nga ulep iti taaw, a cas iti cabassit ti maysa nga ima ti lalaki. Ket isu

kinunana, Sumanġ-atca, ibagam ken Acab, Isaganam *ti luganmo*, ket sumalogca, tapno ti tudo saannaca a pasardengen.

45 Ket naaramid iti apagbiit, a dagiti langit nagsipuġetda cadagiti ulep ken anġin, ket adda maysa a nadeġġa a tudo. Ket ni Acab limmugan, ket napan sadi Jezrael :

46 ket ti ima ni Jehova adda ken Elias ; ket isu binaricsanna dagiti lomona, ket nagtaray iti una ni Acab agiġġ-ganat' ruanġan ti Jezrael.

Ti layat ni Jezabel. Ni Elias agtaray idiaŷ Horeb. Ti bassit a naalumamay a timec ni Jehova. Ni Eliseo agbalin a sono ni Elias.

19 Ket ni Acab imbagana ken Jezabel ti amin nġa inaramid ni Elias, ken no casanot' panamatayna cadagiti amin a mammadles iti campilan.

2 Idi casta ni Jezabel nagbaon ti maysa a babaonen ken Elias, a kinunana, Castat' aramiden dagiti didios caniac, ken adadda pay, no diac aramiden ti biagmo a cas iti biag ti maysa cadacuada agiġġgat' bigat iti daytoy a tiempo.

3 Ket idi a nakitana daydiay, isu timmacder; ket napan gapu iti biagna, ket immay sadi Beerseba, isu a biang' ti Juda, ket imbatina ti adipenna sadiay.

4 Nġem isu met laenġ napan a nagnagna iti maysa nġa aldaw cadagiti let-anġ, ket immay ket nagtugaw iti siroc ti maysa a cayo nġa enebro : ket isu dinawatna a maipaay kencuana nġa isu matay coma, ket kinunana, Umdasen ; ita, O Jehova, alaem ti biagcon ; ta siac saanac a naimimbag nġem cadagiti ammac.

5 Ket isu nagidda ket naturog iti siroc ti maysa a cayo nġa enebro ; ket, adtoy, maysa nġa angel ti kimmalbit kencuana, ket kinunana kencuana, Tumacderca ket manġanca.

6 Ket isu kimmita, ket, adtoy, adda iti oloanana ti maysa a bibiġca a naluto iti rabaw dagiti beġganġ, ken sanġagorgorita a danum. Ket isu nanġan ken imminum, ket nagidda manen.

7 Ket ti angel ni Jehova immay manen iti maicadua a dāras, ket kimmalbit kencuana, ket kinunana, Tumacderca ket manġanca, ta ti pannagna isut' dackel unay a maipaay kenca.

8 Ket isu timmacder, ket nanġan ken imminum, ket napan iti pigsa dayta a

taraon iti uppat a pulo nġa aldaw ken uppat a pulo a rabii sadi Horeb a bantay ti Dios.

9 Ket isu dimtenġ sadiay iti maysa a rukib ket nagdagus sadiay ; ket, adtoy, ti sao ni Jehova immay kencuana, ket kinunana kencuana, Amia ti aramidem ditoy, Elias ?

10 Ket isu kinunana, Siac naimonac unay idi a maipaay ken Jehova, ti Dios dagiti buybuyot ; ta dagiti annac ti Israel inidianda ti tulagmo, rinebbada dagiti altarmo, ket pinatayda dagiti mammadtom iti campilan : ket siac, sisiac laenġ, ti matda ; ket isuda sapsapulenda ti biagco, tapno isut' icatenda.

11 Ket isu kinunana, Rumuarca, ket agtaacderca iti rabaw ti bantay iti sanġo ni Jehova. Ket, adtoy, ni Jehova limmabas, ket maysa a dackel ken napigsa nġa anġin binsanġna dagiti bantay, ket binuraona dagiti batbato iti sanġo ni Jehova ; nġem ni Jehova awan idi iti anġin : ket iti calpasan ti anġin maysa a giġined ; nġem ni Jehova awan idi iti giġined :

12 ket iti calpasan ti giġined maysa nġa apuy ; nġem ni Jehova awan idi iti apuy : ket iti calpasan ti apuy maysa a bassit a naalumamay a timec.

13 Ket casta idi, idi a ni Elias isut' nanġnġegna, nġa isu inabbonġanna ti rupana idi cagayna, ket napan ket nagtaacder iti sesercan ti rukib. Ket, adtoy, immay ti maysa a timec kencuana, ket kinunana, Ania ti aramidem ditoy, Elias ?

14 Ket isu kinunana, Siac naimonac unay a maipaay ken Jehova, ti Dios dagiti buybuyot ; ta dagiti annac ti Israel inidianda ti tulagmo, rinebbada dagiti altarmo, ken pinatayda dagiti mammadtom iti campilan : ket siac, sisiac laenġ, ti matda ; ket isuda sapsapulenda ti biagco, tapno isut' icatenda.

15 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Inca, agsublica iti dalammo iti let-anġ ti Damasco : ket inazon sumanġpetca, sica pulotamto ni Hazael nġa agari iti Siria ;

16 ket ni Jehu nġa anac ni Namsi pulotamto nġa agari iti Israel ; ket ni Eliseo nġa anac ni Safat a taga Abelmejula pulotamto a mammadto iti saadmo.

17 Ket maaramidto, a ti macatalaw iti campilan ni Hazael papatayento ni Jehu ; ket ti macatalaw iti campilan ni Jehu papatayento ni Eliseo.

18 Nupay casta siac manġitiddaacto ti

maipaay caniac iti pito ribu iti Israel, amin dagiti tumeng a saan a nagparintumeng ken Baal, ken amin ti ngiwat a saan nga immagec kencuana.

19 Iti casta isu pimmanaw sadiay, ket nasaracanna ni Eliseo nga anac ni Safat, nga adda nga agararado, nga adda sangapul ket dua a casangol ti *baca* iti sangona, ket isu kimmuyog iti maicasangapul ket dua: Ket ni Elias immallatiw kencuana, ket imbacalna ti cagayna kencuana.

20 Ket isu binay-anna dagiti baca, ket nagtaray a simmurot ken Elias, ket kinunana, Ipalubosmo, dawatec kenca, nga agcaic ni amac ken ni inac, ket saacto sumurot kenca. Ket isu kinunana kencuana, Agsublica manen; ta ania ti inaramidco kenca?

21 Ket isu nagsubli a naggapu iti isusurotna kencuana, ket innalana ti sangol dagiti baca, ket pinatayna ida, ket inangerna dagiti lasagda cadagiti aruaten dagiti baca, ket intedna cadagiti tattao, ket nanganda. Idi casta isu timmader, ket simmurot ken Elias, ket nagannong kencuana.

Ni Ben-adad mahigubat a maibusor ken Acab. Dagiti Sirios maabacda. Manjabaronan ti gubat; ni Ben-adad maabar ngem nacatalaw. Matubnjar ni Acab gapu iti kinaananngasina.

20 Ket ni Ben-adad nga ari ti Siria inurnongna amin ti buyotna; ket adda tallopulo ket dua nga ari kencuana, ken cabcabayo ken luglugan: ket isu simmang-at, ket linacubna ti Samaria, ket nakigubat a maibusor kencuana.

2 Ket isu nagbaon cadagiti babaonen ken Acab nga ari ti Israel, iti uneg ti ciudad, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Ben-adad,

3 Ti piracmo ken ti balitocmo cucuac; dagiti assawam met ken dagiti annacmo, dagiti casayaatan, isudat' cuac.

4 Ket ti ari ti Israel simmungbat ket kinunana, Isut' mayannurot iti panagcunam, apoc, O ari; siac cucuana, ken amin nga adda caniac.

5 Ket dagiti babaonen nagsublida, ket kinunada, Castoy ti sao ni Ben-adad, a cunana, Siac nagbaonac iti kinaagpaysona kenca, a kinunac, Sica yawatmonto caniac ti piracmo, ken ti balitocmo, ken dagiti assawam, ken dagiti annacmo;

6 ngem siac ibaonconto dagiti adipenco kenca inton agsapa iti daytoy a tiempo, ket isuda sukimatendanto ti balaymo, ken dagiti balay dagiti adipenno; ket isunto, nga uray ania a nasayaat cadagiti matam, isut' icabildanto iti imada, ket isut' alaendanto.

7 Idi casta ti ari ti Israel inayabanna amin dagiti lallacay iti daga, ket kinunana, Tandaananyo, agdawatac cadacayo, ket kitaenyo no casano a daytoy a lalaki sapulenna ti kinadakes: ta isu nagbaon caniac a gapu cadagiti assawac, ken gapu cadagiti annacco, ken gapu iti piracco, ken gapu iti balitocco; ket siac awan ti impaidco kencuana.

8 Ket amin dagiti lallacay ken ti amin dagiti tattao. kinunada kencuana, Dica ipangag ken dica anamongan.

9 Gapuna nga isu kinunana cadagiti babaonen ni Ben-adad, Ibagayo iti apoc nga ari, Amin a pinaibagam iti adipenno iti immuna siac aramidecto; ngem daytoy a banag diac maaramid. Ket dagiti babaonen pimmanawda, ket impanda kencuana ti sao manen

10 Ket ni Ben-adad nagbaon kencuana, ket kinunana, Dagiti didios aramidendat' casta caniac, ken adadda pay met, no ti tapoc ti Samaria umdasto a rakemen ti amin dagiti tattao a sumurot caniac.

11 Ket ti ari ti Israel simmungbat ket kinunana, Ibagam kencuana, Di agpalangguad coma ti mangibarikes iti igamna a cas ti mangucsob.

12 Ket naaramid, idi a ni Ben-adad nangngegna daytoy a damag, idinto nga uminimum, isu ken dagiti ar-ari, cadagiti tolda, nga isu kinunana cadagiti adipenna, Agurnongcayo a siuornos. Ket isuda nagurnongda a siuornos a maibusor iti ciudad.

13 Ket, adtoy, maysa a mammadto immasideg ken Acab nga ari ti Israel, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Nakitam amin daytoy dackel a kinaadu? adtoy, siac isut' yawatconto ita imam itoy nga aldaw; ket sica waammoamto a siac ni Jehova.

14 Ket ni Acab kinunana, Iti panna-caaramat ti siasino? Ket isu kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Iti panna-caaramat dagiti agtutubo a lallaki dagiti palungo dagiti provincia. Idi casta isu kinunana, Siasino ti mangiruginto iti gubat? Ket isu simmungbat, Sica.

15 Idi casta isu inurnongna dagiti agtutubo a lallaki dagiti palungo dagiti provincia, ket isudat' duagasut ket tallopulo ket dua idi: ket iti calpasanda isu tiniponna amin dagiti tattao, amin met laeng dagiti annac ti Israel, a pito ribuda.

16 Ket isuda rimmuarda iti matoon. Ngem ni Ben-adad agininum nga agbartec cadagiti tolda, isu ken dagiti ar-ari, dagiti tallopulo ket dua nga ar-ari a timmulong kencuana.

17 Ket dagiti agtutubo a lallaki dagiti pangulo dagiti provincia rimmuarda nga immun-una; ket ni Ben-adad nagbaon, ket isuda imbagada kencuana, a kinuna, Adda lallaki a rimmuar a naggaput' Samaria.

18 Ket isu kinunana, No isuda rimmuarda a maipanggep iti cappia, tiliwenyo ida a nabagi; wenna no isuda rimmuarda a maipanggep iti gubat, tiliwenyo ida a nabagi.

19 Iti casta dagitoy rimmuarda iti ciudad, dagiti agtutubo a lallaki dagiti pangulo dagiti provincia, ken ti buyot a simmurot cadacuada.

20 Ket isuda pinatayda tunggal maysa ti lalakina; ket dagiti Sirios nagtarayda, ket kinamat ida ti Israel: ket ni Ben-adad nga ari ti Siria nagtalaw a nagsacay iti maysa a cabayo a cadua dagiti agcacabayo.

21 Ket ti ari ti Israel rimmuar, ket kinabilna dagiti cabayo ken luglugan, ket pinatayna dagiti Sirios iti maysa a dackel a panagpapatay.

22 Ket ti mammadto immasideg iti ari ti Israel, ket kinunana kencnana, Inca, cumiredca, ket tandaanam, ket kitaem ti aramidem; ta iti panagsubli ti tawen ti ari ti Siria sumang-atto a bumusor kenca.

23 Ket dagiti adipen ti ari ti Siria kinunada kencuana, Ti diosda isut' maysa a dios dagiti turturod; gapuna nga isuda napigpigsada ngem datayo: ngem gubantentayo coma ida iti tanap, ket di bumurong a datayo napigpigsatayonto ngem isuda.

24 Ket aramidem daytoy a banag: iccatedem dagiti ar-ari, tumunggal maysa iti saadna, ket mangcabilca cadagiti capcapitan iti saadna;

25 ket mangbilangca ti maysa a buyot, a cas iti buyot a napucawmo, cabayo no cabayo, ket lugan no lugan; ket datayo gumubattayo a bumusor cadacuada iti tanap, ket di bumurong a datayo napig-

pigsatayonto ngem isuda. Ket isu impangagna ti timecda, ket inaramidna ti casta

26 Ket naaramid iti panagsubli ti tawen, a ni Ben-adad tiniponna dagiti Sirios, ket simmanang-at sadi Afec, a gumubat a maibusor iti Israel.

27 Ket dagiti annac ti Israel isuda natiptiponda, ken nataraonanda, ket napanda a bumusor cadacuada: ket dagiti annac ti Israel nagpacarsoda iti sangoda a cas la dua a bassit a panggen dagiti urbon ti calding; ngem dagiti Sirios pinunnoda ti daga.

28 Ket maysa a lalaki ti Dios immasideg ket nagsao iti ari ti Israel, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Agsipud ta dagiti Sirios kinunada, Ni Jehova isut' maysa a dios dagiti turturod, ngem saan a maysa a dios dagiti tanap; gapuna a siac yawatconto amin daytoy dackel a kinaadu iti imam, ket dacayo maammoan-yonto a siac ni Jehova.

29 Ket isuda nagpacarsoda ti maysa iti sangō ti sabali iti pito nga aldaw. Ket casta idi, nga iti maicapito nga aldaw ti gubat narugian; ket dagiti annac ti Israel nangpatayda cadagiti Sirios iti sangagasut a ribu a magmagna iti maysa nga aldaw.

30 Ngem ti tidda nagtarayda sadi Afec, iti uneg ti ciudad; ket ti bacud natuang iti rabaw ti duapulo ket pito ribu a lallaki cadagiti natda. Ket ni Ben-adad nagtaray, ket napan iti uneg ti ciudad, iti uneg ti maysa a nauneg a siled.

31 Ket dagiti adipenna kinunada kencuana, Adtoy ita, nangngenganmi a dagiti ari ti balay ti Israel isuda manangngaasida nga ari: ipalubosmo, agdawatcami kenca, a mangcabilcami ti nakersang a lupot cadagiti lomomi, ken taltali cadagiti olomi, ket incami iti ari ti Israel: bareng no isu ispalennanto ti biagmo.

32 Iti casta isuda nagharikesda iti nakersang a lupot cadagiti lomoda, ken nangcabilca cadagiti taltali cadagiti oloda, ket napanda iti ari ti Israel, ket kinunada, Ti adipenmo a ni Ben-adad cunana, Siac agdawatac kenca, a palubosannac nga agbiagi. Ket isu kinunana, Isut' sibibiagi pay? isut' cabsatco.

33 Ket dagiti lallaki panahwda a sigaganetget, ket nagdardarda a tiniliw no sadinot' yan ti panunotna; ket isuda kinunada, Ni cabsatmo a Ben-adad. Idi casta isu kinunana, Incayo, isut' yegyo. Idi

casta ni Ben-adad rimmuar kencuana: ket isut' pinaulina iti uneg ti luganna.

34 Ket ni Ben-adad kinunana kencuana, Dagiti ciudad nga innala ni amac ken amam isubliecto; ket mangaramidcanto iti daldalan a maipaay kenca sadi Damasco, a cas inaramid ni amac sadi Samaria. Ket siac, *kinuna ni Acab*, bay-ancanto a napan iti daytoy a tulag. Iti casta isu nangaramid ti maysa a tulag kencuana, ket isut' binay-anna a napan.

35 Ket maysa a lalaki cadagiti annac dagiti mammadto kinunana iti caduana a gapu iti sao ni Jehova, cabilennac, agdawatac kenca. Ket ti lalaki nagmadi a mangcabil kencuana.

36 Idi casta kinunana kencuana, Agsipud ta dica tinuloc ti timec ni Jehova, adtoy, apaman a macapanawca caniac, maysa a leon patayennacanto. Ket apaman nga isu nacapanaw kencuana, maysa a leon simmabat kencuana, ket isut' pinatayna.

37 Idi casta nacasarac iti sabali a lalaki, ket kinunana, Cabilennac, agdawatac kenca. Ket isut' kinabil ti lalaki, a kinabil ken sinugatna.

38 Iti casta ti mammadto pimmanaw, ket inurayna ti ari iti dalan, ket nanglimlimo nga adda bedbed ti olo cadagiti matana.

39 Ket idi a limmabas ti ari, isu nagputcaw iti ari; ket kinunana, Ti adipenmo rimmuar iti tengnga ti paggugubatan; ket, adtoy, maysa a lalaki simmina, ket nangyeg ti maysa a lalaki caniac, ket kinunana, Aywanam daytoy a lalaki: no ti aniaman a pamuspusan isut' macatalaw, ti biagmonto ti maipaay iti biagna, wenna agbayad-canto ti maysa a talento a pirac.

40 Ket idinto a ti adipenmo naringgoran ditoy ken sadiay, isu nacapanaw. Ket ti ari ti Israel kinunana kencuana, Castanto ti maipátay kenca; sica met laeng ti nangikeddeng.

41 Ket isu nagtaray, ket iniccatna ti bedbed cadagiti matana; ket ti ari ti Israel isut' nabighbigna a maysa cadagiti mammadto.

42 Ket isu kinunana kencuana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta binayam a macapanaw iti imam ti lalaki a tinandaanac a matay, gapuna a ti biagmo maipaayto iti biagna, ken ti ilim iti ilina.

43 Ket ti ari ti Israel napan iti balayna a sibabantut ken sitataramnay, ket immay sadi Samaria.

Ni Acab agumanna ti cauvasan ni Nabot. Ti pamuspusan ni Jezabel a manggunod iti cauvasan. Napapatay ni Nabot. Ni Elias idarumna ti basol ni Acab. Ni Acab agpalcumbaba.

21 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ni Nabot a Jezraelita adda maysa a cauvasanna, nga adda sadi Jezrael, nga asideg iti palacio ni Acab nga ari ti Samaria.

2 Ket ni Acab nagsao ken Nabot, a kinunana, Itedmo caniac ti cauvasam, tapno isut' ipaayco a minuyongan ti natnateng, ta isut' asideg iti balayco; ket siac itedconto kenca gapu idia ti maysa a naimimbag a cauvasan ngem daydiay: wenna, no ipagarupmo a naimbag kenca, siac itedconto kenca ti pategna iti pirac.

3 Ket ni Nabot kinunana ken Acab, Ni Jehova imparitna caniac, nga itedco ti tawid dagiti ammac kenca.

4 Ket ni Acab simrec iti balayna a sibabantut ken sitataramnay a gapu iti sao a ni Nabot a Jezraelita kinunana kencuana; ta isu kinunana idi, Siac saanco nga itedto kenca ti tawid dagiti ammac. Ket isu nagidda iti pagiddaanna, ket intaliawna ti rupana, ket saan a nangan iti tinapay.

5 Ngem ni Jezabel nga asawana napan kencuana ket kinunana kencuana, Apayapay ti espiritum a casta a sileleddaang, a saanca a mangan iti tinapay?

6 Ket isu kinunana kencuana, Agsipud ta nagsaoac ken Nabot a Jezraelita, ket kinunac kencuana, Itedmo kaniac ti cauvasan a gatangec iti pirac; wenna, no macaay-ayo kenca, siac itedconto kenca ti sabali a cauvasan gapu idia ti ket isu simmungbat, Siac saanconto nga ited kenca ti cauvasan.

7 Ket ni Jezabel nga asawana kinunana kencuana, Saanmo nga iturayan aya ti pagarian ti Israel? tumacderca, ket manganca iti tinapay, ket agragsac ti pusom: siac itedconto kenca ti cauvasan ni Nabot a Jezraelita.

8 Iti casta isu nagsurat iti sursurat iti nagan ni Acab ket isudat' dineppelanna iti sellona, ket impaw-itna dagiti surat cadagiti panglacayen ken cadagiti natacneng nga adda iti ciudadna, ken agnaedda a caduada ni Nabot.

9 Ket isu insuratna cadagiti surat, a kinunana, Iwarragawagyo ti maysa a

panagayunar, ket icabilyo ni Nabot iti ngato iti tengnga dagiti tattao:

10 ket pagtugawenyo ti dua a lalaki, a nacas-ang a lallaki iti sangona, ket agsac-sida coma iti maicaniwas kencuana, a cunada, Sica inlunodmo ti Dios ken ti ari. Ket iti casta isut' iruaryo, ket isut' uborenyo tapno matay.

11 Ket dagiti lallaki ti ciudadna, dagiti panglacayen ken dagiti nataceng nga agnaed iti ciudadna, inaramidda ti cas pinaibaga ni Jezabel cadacuada, a mayanurot iti naisurat cadagiti surat, nga isu impaw-itna cadacuada.

12 Isuda inwarragawagda ti maysa a panagayunar, ket incabilda ni Nabot iti ngato iti tengnga dagiti tattao.

13 Ket dagiti dua a lallaki, a nacas-ang a lallaki, simreeda ket nagtugawda iti sangona: ket dagiti nacas-ang a lallaki nagsacsida iti maicaniwas kencuana, a maicaniwas met laeng ken Nabot, iti sangodagiti tattao, a kinunada, Ni Nabot inlunodna ti Dios ken ti ari. Idi casta isut' inruarda iti ciudad, ket isut' inuborda a pinatay cadagiti batbato.

14 Idi casta nagbaonda ken Jezabel, a kinunada, Ni Nabot naubor, ket natay.

15 Ket naaramid, idi a ni Jezabel nangngegna a ni Nabot naubor ket natay, a ni Jezabel kinunana ken Acab, Tumacderca, tagicuanaem iti cauvasan ni Nabot a Jezraelita, isu a nagmadi a nangted kenca a gatangem iti pirac; ta ni Nabot saan a sibibiag, no di ket natayen.

16 Ket naaramid, idi a ni Acab nangngegna a ni Nabot natayen, a ni Acab timmacder nga immulog iti cauvasan ni Nabot a Jezraelita, tapno tagicuana.

17 Ket ti sao ni Jehova immay ken Elias a Tesbita, a kinunana,

18 Tumacderca, sumalogca a mangsarac ken Acab nga ari ti Israel, isu nga agnaed sadi Samaria: adtoy, isu adda iti cauvasan ni Nabot, isu nga inuluganna ta isut' tagicuana.

19 Ket sica ibagamto kencuana, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova, Pinataymo aya, ket tagicuanaem met? Ket sica ibagamto kencuana, a cunam, Castoy ti sao ni Jehova, Iti disso a nagdilpatan dagiti aso iti dara ni Nabot, isunto ti pangdilpatan dagiti aso iti daram, a ti met laeng cucuam.

20 Ket ni Acab kinunana ken Elias, ¿Sinaracnac, O cabusorco? Ket isu simmungbat, Sica sinaracca, ta sica inlacom ti

bagim met laeng tapno aramidem daydiay nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

21 Adtoy, yegconto ti dakes kenca, ket talipupuscanto a caycayen ket ipusayconto ken Acab ti tumunggal anac a lalaki, ken ti sipupupoc ken ti matda a sibubulos iti Israel:

22 ket siac aramidecto ti balaymo a cas iti balay ni Jeroboam nga anac ni Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nga anac ni Ahias agsipud iti panggargarim isu a pinanggargarim caniac nga agpungtot, ken pinamagbasolmo iti Israel.

23 Ket maipanggep ken Jezabel met sino ni Jehova, a kinunana, Dagiti aso lamutendanto ni Jezabel iti denna ti bacud ti Jezrael.

24 Ti matay ken Acab iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay iti away lamutento dagiti tumatayab ti tangatang.

25 (Ngem awan idi ti cas ken Acab, isu nga inlaciona ti bagina met laeng tapno aramidenna daydiay nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, isu a sinulbog ni Jezabel nga asawana.

26 Ket isu nagaramid ti nacarimrimon unay iti isusurot cadagiti ladladawan, a mayanurot iti amin nga inaramid dagiti Amorreo, isuda a pinasia idi ni Jehova iti sangodagiti annac ti Israel.)

27 Ket naaramid, idi a ni Acab nangngegna dagidiay a sao, nga isu pinisangna dagiti pagan-anayna, ket nangicabil ti nakersang a lupot iti lasagna, ket nagayunar, ket nagidda iti nakersang a lupot, ket nagana a siinayad.

28 Ket ti sao ni Jehova immay ken Elias a Tesbita, a kinunana,

29 ¿Nakitam no casano ti panagpacumbaba ni Acab iti sangoc? agsipud ta isu met laeng nagpacumbaba iti sangoc, siac saanco a yegto ti dakes cadagiti aldawna; ngem cadagiti aldaw ti anacna yegconto ti dakes iti balayna.

Da Acab ken Josafat agitiponda a maibusor iti Siria. Umumanda cadagiti mammadto. Ti padto ni Migueas a maibusor ken Acab. Ti dusana. Ni Acab mapapatoy iti paggugubatan idia Ramot-galaad. Ti panagari ni Josafat iti Juda ken ni Ocozias iti Israel.

22 Ket isuda nagtaginayonda iti tallo a tawen nga awan gubat iti Siria ken iti Israel.

2 Ket naaramid iti maicatlo a tawen, a ni Josafat n̄ga ari ti Juda simmalog iti ari ti Israel.

3 Ket ti ari ti Israel kinunana cadagiti adipenna, Dicy ammo aya a ti Ramot-galaad isut' cucuatayo, ket datayo sitatalnatayo, ket isut' ditay iccaten iti ima ti ari ti Siria?

4 Ket isu kinunana ken Josafat, ¿Cayatmo ti cumuyog caniac a gumubat iti Ramot-galaad? Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti cabayom.

5 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Umumanca n̄ga umuna, agdawatac kenca, iti sao ni Jehova.

6 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna dagiti mammadto, n̄ga aguppat a gasut a lallaki, ket kinunana cadacuada, ¿Siac innacto a maibusor iti Ramot-galaad a gumubat, wenko idiac? Ket isuda kinunada, Sumang-atca; ta ti Apo isut' yawatnanto iti ima ti ari.

7 Ngem ni Josafat kinunana, Awan ti sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo kencuana?

8 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a pacaumanantayo ken Jehova, ni Miqueas n̄ga anac ni Jemla; ngem isut' cagurgurac; ta isu saan a mangipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di laeng dakes. Ket ni Josafat kinunana, Di coma saoen ti ari ti casta.

9 Idi casta ti ari ti Israel nangayab ti maysa n̄ga agturay, ket kinunana, Yegmo ditoy a madardaras ni Miqueas n̄ga anac ni Jemla.

10 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat n̄ga ari ti Juda agtutugawda a maysa ken maysa iti tronoda, a sicacawesda cadagiti lambonda, iti maysa a nalayang a disso iti sesercan ti ruangan ti Samaria; ket amin dagiti mammadto addada n̄ga agpadpadto iti sangoda.

11 Ket ni Sedequias n̄ga anac a lalaki ni Canaana nangaramid kencuana cadagiti sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios, agpapan isudat' maibus.

12 Ket amin dagiti mammadto impadtoda ti casta, a kinunada, Sumang-atca sadi Ramot-galaad, ket agrang-ayca; ta ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

13 Ket ti babaonen a napan nangayab ken Miqueas nagsao kencuana, a kinunana, Adtoy ita, dagiti sao dagiti mammadto ipalawagda ti naimbag iti ari iti maymaysa a ngiwat: ti saom, agdawatac kenca, isu coma ti cas la iti sao ti maysa cadacuada, ket agsaoca ti naimbag.

14 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibi-biag ni Jehova, ti ibaga ni Jehova caniac, isunto ti saoc.

15 Ket idi isu nacagteng iti ari, ti ari kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapanca-minto sadi Ramot-galaad a gumubat, wenko idianminto? Ket isu simmungbat kencuana, Sumang-atca ket agrang-ayca; ket ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

16 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Maminano daras a siac sapataacto kenea tapno awan ibagam caniac no saan a ti pudno iti nagan ni Jehova?

17 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin n̄ga Israel a nawarawara iti rabaw dagiti bantay, a cas carnero n̄ga awanandat' pastor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy awan apoda; agsubli coma ti tumunggal lalaki iti balayna a sitatalna.

18 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, ¿Diac kinuna kenca n̄ga isu saan a mangipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di la dakes?

19 Ket ni Miqueas kinunana, Gapna a denggem ti sao ni Jehova: siac nakitac ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket amin ti buyot ti langit sitatacder iti asideg kencuana iti imana n̄ga akincanawan ken iti akincatigidna.

20 Ket ni Jehova kinunana, Siasino ti mangallilawto ken Acab, tapno isut' sumang-at ket mapasag sadi Ramot-galaad? Ket ti maysa kinunana iti castoy; ket ti sabali kinunana iti casdiay.

21 Ket rimmuar ti maysa n̄ga espiritu, ket nagtacer iti sango ni Jehova, ket kinunana, Siac isut' allilawecto.

22 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Iti ania? Ket isu simmungbat, siac rumuaracto, ket agbalinacto a maysa a naulbod n̄ga espiritu iti ngiwat ti amin dagiti mammadtona. Ket isu kinunana, Sica isut' allilawem, ket isut' aladagam met: rumuarca, ket aramidem ti casta.

23 Ita n̄garud, adtoy, ni Jehova nangicabil ti maysa a naulbod n̄ga espiritu iti ngiwat ti amin dagitoy mammadtom; ket ni Jehova impalawagna ti dakes a maipanggep kenca.

24 Idi casta ni Sedequias n̄ga anac ni Canaana immasideg, ket kinabilna ni Miqueas iti pingpingna, ket kinunana, ¿Sadino ti nagnaan ti Espiritu ni Jehova a naggapu caniac tapno agsao kenca?

25 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy, makitamto iti daydiay n̄ga aldaw, intono sica mapancanto iti uneg ti maysa a nauneg a siled tapno aglemingca.

26 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a gobernador ti ciudad, ken ni Joas n̄ga anac ti ari;

27 ket cunam, Castoy ti cuna ti ari, Icabildo daytoy a tao iti pagbaludan, ket isut' pacanem ti tinapay ti pammarigat ken ti danum ti pammarigat, agpapan yaayco a sitatalna.

28 Ket ni Miqueas kinunana, No sica agsublicanto a sipupulos a sitatalna, ni Jehova saan a nagsao iti pannacaaramatco. Ket isu kinunana, Dennggenyo, dacayo n̄ga il-ili, dacayo amin.

29 Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat n̄ga ari ti Juda simman̄g-at sadi Ramot-galaad.

30 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Man̄glimlimoacto, ket innac iti paggugubatan; n̄gem sica icabilmo dagiti lambonmo. Ket ti ari ti Israel nan̄glimlimo, ket napan iti paggubatan.

31 Ket ti ari ti Siria nagbilin iti tallo-pulo ket dua a capitán dagiti luganna, a kinunana, Dicay gubaten ti uray bassit uray dackel, malacsid laeng ti ari ti Israel.

32 Ket naaramid, idi a dagiti capitán dagiti lugan nakitada ni Josafat, n̄ga isuda kinunada, Awan duadua isu daytoy ti ari ti Israel; ket isuda nagbalicda a gumubat a maibusor kencuana: ket ni Josafat nagic-kis.

33 Ket naaramid, idi a dagiti capitán dagiti lugan nakitada a saan n̄ga isu ti ari ti Israel, n̄ga isuda nagbalicda iti panag-camatda kencuana.

34 Ket maysa a lalaki imbecasna ti panana n̄ga impasacsac, ket nasugatna ti ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal: gapuna a kinunana iti agpaguyod ti luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti nasaem.

35 Ket ti panaggubat rimmaba iti daydi n̄ga aldaw: ket ti ari nasadag iti luganna a bumusor cadagiti Sirios, ket natay iti rumabii; ket ti dara nagarubus iti sugat iti uneg ti lugan.

36 Ket rimmuar ti maysa a puccaw iti

amin a buyot idinto a lumlumnecc ti init, a kinunana, Tumunggal lalaki iti ciudadna, ken tumunggal lalaki iti dagana.

37 Iti casta ti ari natay, ket isut' naipan sadi Samaria; ket intabonda ti ari idia Samaria.

38 Ket isuda binuggoanda ti luganna iti denna ti tanke ti Samaria; ket dagiti aso dinilpatanda ti darana (ket dagiti balangcantis nagdigusda *sadiay*); a mayanurot iti sao ni Jehova isu a sinaona.

39 Ket dagiti matda cadagiti aramid ni Acab, ken amin n̄ga inaramidna, ken ti marfil a balay isu a pinutarna, ken amin dagiti ciudad a binangonna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

40 Iti casta ni Acab nakiturog cadagiti ammana; ket ni Ocozias n̄ga anacna nagari iti saadna.

41 Ket ni Josafat n̄ga anac ni Asa nan̄grugi n̄ga agari iti Juda iti maicapat a tawen ni Acab n̄ga ari ti Israel.

42 Ni Josafat tallo-pulo ket lima ti tawenna idi nan̄grugi n̄ga agari; ket isu nagari iti duapulo ket lima a tawen sadi Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Azuba n̄ga anac ni Silai.

43 Ket isu magna iti amin a dalan ni Asa n̄ga amana; isu saan a simmina iti daydiay, n̄ga inaramidna daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova: nupay casta dagiti nan̄gato a disso saanda a naiccat; ti ili nagtaginayon a nagdaton ken nagpuur ti incienso cadagiti nan̄gato a disso.

44 Ket ni Josafat nakicappia iti ari ti Israel.

45 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josafat, ken ti pannacabalinna n̄ga impakitana, ken no casano ti pannakigubatan, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

46 Ket ti natda cadagiti manangubet, a natda cadagiti aldaw ni amana n̄ga Asa, isu pinagtalawna iti daga.

47 Ket awan idi ti ari sadi Edom: maysa a diputado isut' ari.

48 Ni Josafat nangaramid cadagiti sasacayan ti Tarsis tapno mapanda coma sadi Ofir a gapu iti balitoc: n̄gem saanda a napan; ta dagiti sasacayan narbada sadi Asion-gaber.

49 Idi casta kinuna ni Ocozias n̄ga anac ni Acab ken Josafat, Ipalubosmo a dagiti

adipenco mapanda cumuyog cadagiti adipenmo cadagiti sasacayan. Ngem ni Josafat nagmadi.

50 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nga amana; ket ni Joram nga anacna nagari iti saadna.

51 Ni Ocozias nga anac ni Acab nangrugni nga agari iti Israel idiy Samaria idi maicasangapulog ket pito a tawen ni Josafat

nga ari ti Juda, ket isu nagari iti dua a tawen iti Israel.

52 Ket isu inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagna iti dalan ni amana, ken iti dalan ni inana, ken iti dalan ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isu a namagbasol iti Israel.

53 Ket isu nagservi ken Baal, ket nagrucbab kencuana, ket ginargarina nga agpungtot ni Jehova, ti Dios ti Israel, a mayannurot iti amin nga inaramid ni amana.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

AR=ARI.

*Ni Ocozias agbaon ken Elias, ket matay
a mayannurot iti sao ni Elias.
Ni Joram ti sonona.*

1 Ket ti Moab immalsa a maibusor iti Israel iti calpasan ti ipapatáy ni Acab.

2 Ket ni Ocozias natnag cadagiti rejas ti nangatngato a siledna nga adda idi sadi Samaria, ket nagsakit: ket nagbaon cadagiti babaonen, ket kinunana cada-cuada, Incayo, ket umumancayo ken ni Baal-zebub, a dios ti Accaron, no um-imbagacto iti daytoy a nasakit.

3 Ngem ti anġel ni Jehova kinunana ken ni Elias a Tesbita, Tumacderca, ket sumang-atca nga in sumabet cadagiti babaonen ti ari ti Samaria, ket cunaem cada-cuada, Agsipud ta awan aya ti Dios iti Israel, nga dacayo incayo umuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron?

4 Gapuna ita a castoy ti cuna ni Jehova, Dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong. Ket ni Elias pimmanaw.

5 Ket dagiti nabaon simmublida kencuana, ket isu kinunana cada-cuada, Ania ti gapuna a nagsublicayo?

6 Ket isuda kinunana kencuana, Simmanġ-at ti maysa a lalaki a nangsabet cadacami, ket kinunana cadacami, Incayo, ket agsublicayo iti ari a nangġibaon cada-cayo, ket cunaenyo kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Agsipud ta awan aya ti Dios iti Israel, a sica agbaonca ti umuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron? Gapuna a sica dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong.

7 Ket isu kinunana cada-cuada, Ania a kita ti tao daydi nga simmanġ-at a sim-mabet cadacayo, ken pangġibaga cadacayo cadagitoy a balicas? 1

8 Ket isuda simmungbatda kencuana, Isut' idi maysa a lalaki a muldotan, ket nagbarikes iti barikes a lalat iti aglicmut cadagiti lomona. Ket isu kinunana, Isu ni Elias a Tesbita.

9 Idin ti ari nangġibaon kencuana iti maysa a capitan ti limapulo a tattao agraman limapulona. Ket simmanġ-at kencuana: ket, adtoy nga isu adda idi a situtugaw iti tapaw ti turod. Ket isu kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti ari kinunana, Sumalogca.

10 Ket ni Elias simmungbat ket kinunana iti capitan ti limapulo, No siac maysaac a lalaki ti Dios, Umulog coma ti apuy nga aggapu iti langit, ket runawennaca agraman limapulom. Ket immulog ti apuy a naggapu iti langit, a nangrunaw kencuana agraman iti limapulona.

11 Ket isu nagbaon manen kencuana iti sabali a capitan ti limapulo agraman limapulona. Ket isu simmungbat ket kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti ari kinunana ti castoy, Sumalogca a masingdat.

12 Ket ni Elias simmungbat ket kinunana, No siac maysaac a lalaki ti Dios, Umulog coma ti apuy nga aggapu iti langit, ket runawennaca ken ti limapulom. Ket ti apuy ti Dios immulog a naggapu iti langit, ket isut' rinunawna ken di limapulona.

13 Ket imbaonna manen di capitan ti maicatlo a limapulo agraman limapulona. Ket ti maicatlo a capitan ti limapulo simmanġ-at, ket immay ket nagparintumeng' iti sango ni Elias, ket nagdawat kencuana, ket kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, agdawatac kenca, palubosam coma a ti biagco, ken ti biag dagitoy limapulo nga adipenmo, maipategda coma ita sac-langmo.

14 Adtoy, a ti apuy immulog a naggapu iti langit, ket, rinunawna dagidi immununa a dua a capecapitan dagiti limapulo agraman limapuloda; ngem ita palubosam coma a maipateg ti biagco iti sac-langmo.

15 Ket ti anġel ni Jehova kinunana ken Elias, Makipagsalogca kencuana: dica agbuteng' kencuana. Ket isu timmacder, ket nakipagsalog kencuana agingga iti ari.

16 Ket isu kinunana kencuana, Castoy

ti cuna ni Jehova, Agsipud ta nangibaonca cadagiti babaonen nga immuman ken ni Baal-zebug a dios ti Accaron, isut' aya agsipud ta awan ti Dios iti Israel nga umumanam iti saona? gapuna a dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong.

17 Iti casta natay a mayannurot iti sao ni Jehova nga insao idi ni Elias. Ket ni Joram nangrugit a nagari iti saadna iti maicadua a tawen ni Joram nga anac ni Josafat nga ari ti Juda; agsipud ta isu awan idi ti anaena a lalaki.

18 Ket ti madda cadagiti araramid ni Ocozias nga inaramidna, saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

Ni Elias maingato sadi langit. Ti espiritu-na agsasad ken Eliseo. Ni Eliseo agasanna dagiti danum idia Jerico.
Isu marabrabac.

2 Ket naaramid, idi a kinayat ni Jehova nga innгато ni Elias iti alawig sadi langit, a ni Elias napan a caduana ni Eliseo a naggapu iti Galgal.

2 Ket ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Agurayca ditoy, agdawatac kenca; ta ni Jehova imbaonnac agingga iti Betel. Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta simmalogda iti Betel.

3 Ket dagiti annac dagiti mammadto nga addada idi sadi Betel rimmuarda ken Eliseo, a kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatemanto iti daytoy nga aldaw ni apom ita olom? Ket isu kinunana, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.

4 Ket ni Elias kinunana kencuana, Eliseo, agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idia Jerico. Ket isu kinunana kencuana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta immayda iti Jerico.

5 Ket dagiti annac dagiti mammadto nga addada idi idia Jerico immadanida ken ni Eliseo, ket kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatenna iti daytoy nga aldaw ni apom ita olom? Ket isu simmungbat, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.

6 Ket ni Elias kinunana kencuana, Agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idia Jordan. Ket isu

kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Ket isuda a dua napanda.

7 Ket limapulo a lallaki cadagiti annac dagiti mammadto immayda, ket nagtacerda iti sangonananda iti adayu: ket isuda a dua nagtacerda iti igid ti Jordan.

8 Ket ni Elias innalana di cagayna, isut' kinupinna, ket inablatanna dagiti dandanum, isuda a nagbingayda ditoy ken idia, iti casta nga isuda a dua nagballasiwda iti namaga a daga.

9 Ket naaramid, idi a nacaballasiwda, a ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Dawatem no ania ti aramidecto a maipaay kenca, iti sacbay a maicatac kenca. Ket ni Eliseo kinunana, Agdawatac kenca a ti mamindua a capaset ta espiritum addada coma caniac.

10 Ket isu kinunana kencuana, Nagdawatac iti narigat: *nupay casta*, no masiputannac intono maicatac kenca, isuntot' casta kenca: ngem no saan, saanto a casta.

11 Ket naaramid, idi a magmagnada pay laeng, ken agsarsaritada, nga, adtoy, *nagparang* ti maysa a lugan nga apuy agraman cabcabayo nga apuy, a namagsina cadacuada a dua, ket ni Elias immuli sadi langit iti maysa nga alawig.

12 Ket isut' nakita ni Eliseo, ket inyickisna, ¿Amac, amac, dagiti luglugan ti Israel ken dagiti lallakina nga agcabayo!

Ket uray caano isut' dina nakita: ket kinapetna dagiti cawcawesna, ket pinigisna ida a pinagcadua capis.

13 Ket pinidutna met di cagay ni Elias a natinnag nanipud kencuana, ket nagsubli, ket nagsardeng iti igid ti Jordan.

14 Ket innalana di cagay ni Elias, a natinnag nanipud kencuana, ket inablatanna dagiti dandanum, ket kinunana, Sadino ti yan ni Jehova, a Dios ni Elias? ket idi nga inablatanna met dagiti dandanum nabisngayda ditoy ken idia; ket ni Eliseo nagballasiw.

15 Ket idi a dagiti annac dagiti mammadto nga addada idia Jerico iti masangonananna isut' makitada, kinunada, Ti Espiritu ni Elias agbati ken ni Eliseo, ket immayda a simmabet kencuana. ket nagrucnoyda iti daga iti saclangna.

16 Ket kinunada kencuana, Adtoy ita, nga adda limapulo a lallaki a napigsa cadagiti adipenmo; palubusom coma ida a mapan, ket birukenda coma ni apom, di la ket ta ti Espiritu ni Jehova isut' innagatona ket isut' impuruacna iti maysa a bantay.

wenno iti maysa a lobong. Ket isu kinunana cadacuada, Dicay mangibabaon coma.

17 Ngem isut' inuyotanda agingganat' isu nabainan, isu kinunana, Agbaoncayo. Isuda nangibaonda iti limapulo a lallaki; ket nagbirucda iti tallo nga aldaw, ngem isut' dida natumpungan.

18 Ket simmublida kencuana, iti bayat a nagbati idia Jerico, ket kinunana cadacuada, Diac aya kinunana idi cada-cayo, Dicay mapmapan?

19 Ket dagiti lallaki ti ciudad kinunada ken ni Eliseo, Adtoy, agdawatcami kenca, a ti casasaad ti ciudad isut' nacaay-ayo, a cas makita ni apoc: ngem ti danum isut' dakes, ken ti daga managalís.

20 Ket isu kinunana, Yegandac iti maysa a toytoy a baro, ket mangicabilcayo kencuana iti asin. Ket isut' inyegda kencuana.

21 Ket isu napan iti ubbog dagiti dandanum, ket intinnagna ti asin kencuana, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Inagasac dagitoy a dandanum; manipud idia awanton uray caano ni patáy wenno panagalís.

22 Iti casta dagiti dandanum immim-bagda aginggana iti daytoy nga aldaw, a cas mayalubog iti sao nga insao ni Eliseo idi.

23 Ket naggapu sadiay simmang-at aginggat' Betel; ket idi a sumangsang-at iti dalan, rimmuar dagiti ubbing a lallaki a naggapu iti ciudad, ket isut' rinabrabacda, ket kinunada kencuana, Sumang-atca, sica pulinangnang; sumang-atca, sica pulinangnang.

24 Ket isu timmaliaw ket nakitana ida, ket inlunodna ida iti nagan ni Jehova. Ket dua nga osa rimmuarda iti bakir, ket namisangpisanгда cadacuada iti uppat a pulo ket dua nga ubbing.

25 Nanipud sadiay napan iti bantay Carmelo, ket nanipud sadiay simmubli iti Samaria.

Ni Joram agari iti Israel. Ti yaalsa ni Mesa. Ti panagnomo ti Israel ken ti Juda. Ti patigmaan ni Eliseo. Ti pannacaabac ni Mesa.

3 Ket ni Joram nga anac ni Acab nangrugi a nagari iti Israel idia Samaria iti tawen a maicasangapulo ket

walo ni Josafat nga ari iti Juda, ket nagari iti sangapulo ket dua a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, nupay no saan a cas idi amana, ken cas idi inana; ta iniccata ti monmon ni Baal, nga inaramid idi ni amana.

3 Nupay casta kimpet cadagiti basbasol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket saan a simmina cadacuada.

4 Ket ni Mesa nga ari ti Moab agtagicua idi iti arban ti carnero; ket agbaybayad idi iti ari ti Israel iti dutdut ti sangagasut a ribu a carnero, ken sangagasut a ribu a lallaki a carnero.

5 Ngem naaramid, idi a natay ni Acab, nga ti ari ti Moab immalsa a maibusor iti ari ti Israel.

6 Ket ni ari Joram rimmuar sadi Samaria iti daydi a tiempo, ket inurnongna amin nga Israel.

7 Ket napan ket nagbaon ken ni Josafat nga ari ti Juda, a kinunana, Ti ari ti Moab immalsa a maibusor caniac: ¿maki-cuyogcanto caniac a mapan iti gubat a maibusor iti Moab? Ket isu simmungbat, Sumang-atacto: siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti cabayom.

8 Ket kinunana, ¿Iti ania a dalan ti sumang-atantanto? Ket simmungbat, Iti dalan ti let-ang ti Edom.

9 Iti casta napan idi ti ari ti Israel, ken ti ari ti Juda, ken ti ari ti Edom; ket isuda nagaramidda iti maysa a panaglicmut iti pito nga aldaw a pannagna, ket awan idi ti danum nga agpaay iti buyot, uray agpaay cadagiti ananimal a simmurot cadacuada.

10 Ket ti ari ti Israel kinunana, ¡Ay! ta ni Jehova inayabanna a sangsang-cacyog dagitoy tallo nga ar-ari tapno yawatna ida iti ima ti Moab.

11 Ngem ni Josafat kinunana, Awan aya ditoy ti maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo coma ken ni Jehova gapu kencuana? Ket maysa cadagiti adipen ti ari ti Israel simmungbat, ket kinunana, Ditoy adda ni Eliseo, nga anac ni Safat, a nangibucboc iti danum cadagiti ima ni Elias.

12 Ket ni Josafat kinunana, Ti sao ni Jehova adda kencuana. Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat ken ti ari ti Edom simmalogda kencuana.

13 Ket ni Eliseo kinunana iti ari ti Israel, Ania ti bibiangco kenca? Gumamodca cadagiti mammadles di amam, ken dagiti mammadles di inam. Ket ti ari ti Israel simmungbat kencuana, Saan: ta ni Jehova inayabanna a sangsangcacuyog dagitoy tallo nga ar-ari tapno yawatna ida iti ima ti Moab.

14 Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag ni Jehova dagiti buybuyot, isu a ti saclangna sitatacderac, pudno, a no saan idi a ti panangipategco iti saclang ni Josafat nga ari ti Juda, diac cumita coma kenca, dica kitaen coma.

15 Ngem ita yegandac iti maysa a tumotocar. Ket naaramid nga idi a ti tumotocar nagtoctocar, a ti ima ni Jehova immay iti rabawna.

16 Ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Aramidenyo daytoy a lobong a mapno cadagiti papaayas.

17 Ta ni Jehova cunana iti castoy, Dicayto makita ti angin, dicayto macakita iti tudo; nupay casta ti lobong mapnonto iti danum, ket uminumcayto, dacayo ken dagiti bacbacayo ken dagiti ti ananimalyo.

18 Ket daytoy isut' maysa a banag a nalaca iti imatang ni Jehova: yawatnanto met dagiti Moabitas cadagita im-imayo.

19 Ket cabilenyonto amin dagiti ciudad a nasarikedkedan, ken isu-amin dagiti ciudad a napili, ken tuangenyonto ti tunggal nasayaat a cayo, ken pagsardengenyonto ti amin nga ubbog ti danum, ken dadalenyonto iti tunggal nasayaat a paset ti daga cadagiti batbato.

20 Ket naaramid, nga iti bigat, idi a dandani ti tiempo ti pannacaidatag ti daton, adtoy, dimteng ti danum iti dalan ti Edom, ket ti daga napno idi iti danum.

21 Ket idi nga isu-amin dagiti Moabitas nangegda a dagiti ar-ari simmang-atda a makigubat cadacuada, naguommongda, isu-amin dagiti macabalin a mangicapet iti cabal, ken agpangato, ket nagtacerda iti nagbebeddeng.

22 Ket idi a bimma gonda a nasapa iti bigat, ket ti init naglawag iti rabaw dagiti dandanum, ket dagiti Moabitas nakitada dagiti dandanum iti sangaoananda a nalabaga unay a cas la dara:

23 ket kinunada, Daytoy isut' dara; pudno a dagiti ar-ari madadaelda, ket kinabil ti tunggal lalaki ti caduana: gapuna itatta, Moab, Incay agsamsam.

24 Ket idi a dimtengda iti pacarso ti Israel, timmacter dagiti Israelitas ket

kinabilda dagiti Moabitas, iti casta a nagtalawda iti saclangda; ket napanda a naglayon iti daga a mangcababil cadagiti Moabitas.

25 Ket dinupracda dagiti ciudad; ket cadagiti tunggal paset ti nasayaat a daga impurruc ti tunggal maysa di batona, ket pinusecda ida, ken pinasardengda amin dagiti ub-ubbog dagiti dandanum, ket tinuangda amin dagiti nasayaat a caycayo, aginggana sadi Kir-jareset isuna laeng a linabasanda dagiti batbatona; nupay casta dagiti pallatibongan isut' linawlawda, ket isut' kinabilda.

26 Ket idi a ti ari ti Moab nakitana a ti gubat isut' idi nacaro unay kencuana, nangala kencuana iti pito gasut a lallaki a nagtagicampilan, tapno mangrubi agingga iti ari ti Edom, ngem dida nabalinalan.

27 Idin innalana di anacna nga inauna nga agari idi coma iti saadna, ket isut' indatagna iti mapuuran a daton iti rabaw ti bacud. Ket adda idi dackel a pungtot a maibusor iti Israel: ket isut' pinanawanda, ket nagsublida iti dagada met laeng.

Ti yaadu ti lana ti babai a balo. Ni Eliseo ken ti babai a Sumamita; pagungarennan ti anac a lalaki a natoy ti Sumamita.

Ti nasabidong a sida. Ti yaadu dagiti tintinapay ken mais.

4 Ket maysa a babai cadagiti assawa dagiti annac dagiti mammadto imasug idi ken ni Eliseo, a kinunana, Ni adipenmo nga asawac natay: ket sica pagaammom a di adipenmo managbutbuteng idi ken ni Jehova: ket immay ti nacapautang tapno mangala kencuana cadagiti dua nga annacco tapno isudat' tagabu.

2 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Anianto aya ti aramidec kenca? ipalawagmo caniac; ania ti adda kenca idiy balaymo? Ket isu kinunana, Ti adipenmo awanan iti aniaman iti balay, malacsid la ti sangatoytoy a laua.

3 Ket isu kinunana kencuana, Inca, ket bumulodca cadagiti alalicamen iti ruar cadagiti cacarrubam, alalicamen nga ongngaong, bumulodca iti nawadwad.

4 Ket sumreccanto, ket punitamto ti ruangan kenca, ken cadagiti annacmo, ket ibucbocmo cadagidiay isu-amin nga alalicamen; ket ilasinmonto daydiay a mapno.

5 Ket iti casta di babai pinmanaw kencuana, ket rinipcana di ruangan kencuana ken cadagiti annacna; ket isuda inyeg-

da kencuana *dagiti alalicamen*, ket isu nagibuebue.

6 Ket naaramid, idi a dagiti alalicamen napnoda, nga isu kinunana iti anacna, Yegandac pay iti maysa nga alicamen. Ket isu kinunana kencuana, Awanen ti alicamen. Ket ti lana nagpatingga.

7 Idin immay ket imbagana idi lalaki ti Dios, ket isu kinunana, Inca, ilacom ti lana, ket agbayadca iti utangmo, ket sica ken dagiti annacmo agbiagcayo iti matda.

8 Ket napasamac iti naminsan nga aldaw, a ni Eliseo immallatiw idia y Suna, isu a yan ti maysa a babai a natan-oc, a nangpilit kencuana a nangan iti tinapay. Ket casta idi, iti masansan nga ilalabasna idi, dumagás idi idia y a mangnan iti tinapay.

9 Ket isu kinunana iti asawana a lalaki, Adtoy ita, a maawatac a daytoy, a cancanayon a dumagás iti balayta, isut' maysa a nasantoan a lalaki ti Dios.

10 Agdawatac kenca, nga agaramidta coma iti sagumbi idia y diding, ket idia y mangcabilta coma kencuana iti idda, ken lamesaan, ken tugaw, ken candelero: ket isunto, nga intono umay cadata, a agdagás-to idia y a lugar.

11 Ket napasamac iti naminsan nga aldaw, nga immay sadiay, ket dimmagás iti sagumbi ket nagyan idia y.

12 Ket kinunana ken Giezi a tagabuna, Ayabam daytoy a Sunamita. Ket idi nga isut' inayabanna, *di babai* nagtader iti saclangna.

13 Ket isu kinunana kencuana, Saoem ita kencuana, Adtoy, sica' naaluad unay cadacami iti isu-amin daytoy a panagalnad; ania ti maaramidto nga agpaay kenca? ¿cayatmo a sica maisaoca iti ari, wenna iti capitan ti buyot? Ket isu simmungbat, Siac agnaedac iti tengnga ti ilic met laeng.

14 Ket isu kinunana, Anianto ngarud ti maaramid a maipaay kencuana? Ket ni Giezi simmungbat, Pudno nga isu awanan iti anac, ket ni asawana isut' lacay.

15 Ket isu kinunana isut' ayabam. Ket idi nga isut' inayabanna, *di babai* nagtader iti ruangan.

16 Ket isu kinunana, Iti daytoy a tiempo, intono ti tiempo agsubli, umaracopanto iti maysa nga anac a lalaki. Ket isu kinunana, Saan, apoc, sica ti lalaki ti Dios, dica agulbod iti adipenmo.

17 Ket di babai nagsicog, ben nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki iti daydi a tiempo, idi a ti tiempo nagsubli, cas kinuna ni Eliseo kencuana.

18 Ket idi a di ubing dimmackel, naaramid idi iti naminsan nga aldaw nga nakipagruar ken amana a mapan cadagiti agani.

19 Ket kinunana ken amana, Ti oloc, ti oloc. Ket isu kinunana iti adipen, Isut' ipanmo ken inána.

20 Ket idi nga isut' innalana, ken isut' inyegna ken ni inána, nagtugaw cadagiti tumtumengna agingngana iti matoon, ket idin natay.

21 Ket isu immuli ket isut' impaiddana iti rabaw ti idda ti lalaki ti Dios, ket pinunitanna kencuana *di ruangan*, ket rimmuar.

22 Ket inayabanna ni asawana a lalaki, ket kinunana, Agdawatac kenca, nga ibanonmo coma caniac ti maysa cadagiti adipen, ken maysa cadagiti asno, tapno innac coma nga agtaray iti lalaki ti Dios, ket sumubli manen.

23 Ket isu kinunana, Ania ti gapuna nga incanto kencuana iti daytoy nga aldaw? saan a kellep wenna aldaw a panaginaná. Ket isu kinunana, Isuntot' naimbag.

24 Idin *di babai* sinillaanna di asno, ket kinunana iti adipenna, Agpaguyodca, ket magnaca: ket dinac paginayaden iti panagsacsacayco, malacsid no ibilincó kenca.

25 Iti casta napan, ket immay iti lalaki ti Dios idia y bantay Carmelo.

Ket naaramid, idi a di lalaki ti Dios isut' nakitana iti adayu, a kinunana idi tagabuna a Giezi, Adtoy, adda idia y ti Sunamita:

26 tumarayca, agdawatac kenca, ita a sumabet kencuana, ket cunaem kencuana, ¿Adda imbag kenca? ¿adda imbag ken asawam? ¿adda imbag iti ubing? Ket *di babai* simmungbat, Naimbag.

27 Ket idi nga isu dimteng iti lalaki ti Dios idia y turod, pimmetpet cadagiti sacsacana. Ket ni Giezi immasideg a mangiccat kencuana: ngem ti lalaki ti Dios kinunana, Isut' bay-am: ta ti cararuana isut' naladingit unay iti unegua, ken ni Jehova isut' inlemmengna caniac, ket isut' dina imbag caniac.

28 Idin *di babai* kinunana, Nagcalicagumac aya idi iti anac ken apoc? diac aya kinuna idi, ¿Dinac ulboden?

29 Idin kinunana ken ni Giezi, Baricsam dagita lomom, ket alaem ita imam ti

sarucodeo, ket inca iti dalanmo : no sica macasaracca iti siasinoman a tao, dica agcablaaw coma kencuana; ket no uray asinoman ti agcablaaw coma kenca, isut' dicanto sungbatan manen: ket ipaiddan ti sarucodeo iti rabaw ti rupa ti ubing.

30 Idin ti ina di ubing kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto haybay-an. Ket ni *Eliseo* timmacder, ket simmurot kencuana.

31 Ket ni Giezi napan idi unada, ket impaiddana di sarucod idi rabaw ti rupa di ubing; ngem awan idi ti timec, uray no panagdennggeg. Gapuna a nagsubli a simmabet ken ni *Eliseo*, ket imbagana kencuana, a kinuna, Ti ubing saan a nariing.

32 Ket idi a ni *Eliseo* dimteng' iti balay, adtoy, di ubing adda a natay, ken naipaid-da idi iddana.

33 Gapuna a simrec, ket rinipcanna di ruangan cadacuada a dua, ket kimmararag ken ni Jehova.

34 Ket immuli, ket nagidda iti rabaw ti ubing, insaadna di ngiawatna iti rabaw ti ngiawatna, ket dagiti matana iti rabaw dagiti matana, ket dagiti imana iti rabaw dagiti imana: ket nagumnat iti rabaw daydiay; ket ti lasag ti ubing pimmudot.

35 Sana binaliwan, ket nagna iti namin-san iti balay sa nagsubli; ket immuli, ket immumat iti rabawna: ket di ubing nag-baen iti naminpito a d'aras, ket ti ubing linuctanna dagiti matana.

36 Ket inayabanna ni Giezi, ket kinunana, Ayabam daytay Sunamita. Iti casta isut' inayabanna. Ket idi a *di babai* naiserrec kencuana, isu kinunana kencuana, Alaem ti anacmo.

37 Idin *di babai* simrec, nagpasag cadagiti sacsacana, ket nagrucnoy iti daga, ket innalana di anaena, ket rimmuar.

38 Ket ni *Eliseo* immay manen iti Galgal. Ket adda idi dackel a pungeg iti daga; ket dagiti annac dagiti mammadto situtugawda idi iti sangona: ket kinunana idi tagabuna, Mangicabilca iti maysa a dongdong, ket manglingtaca iti sida nga agpaay cadagiti annac dagiti mammadto.

39 Ket rimmuar ti maysa a nagpaaway tapno mangurnong cadagiti roroot, ket nacasarac iti lanut nga atap, ket nangurnong iti daydi cadagiti calabaza nga atap a napno di sab-ocna, ket immay, ket pinispisina ida idi uneg ti dongdong ti sida: a dida amammo idi ida.

40 Iti casta imbucbocda nga agpaay cadagiti lallaki a canenda. Ket naaramid, idi a manganda iti sida, imkiswa, a kinunada, O lalaki ti Dios, adda patay iti uneg ti dongdong. Ket dida nabalin ti nangan iti daydiay.

41 Ngem isu kinunana, Mangyegcayo ngarud iti bellaay. Ket isut' inwaracawacna iti dongdong; ket kinunana, Ibucbocmo nga agpaay cadagiti tattao, tapno manganda coma. Ket awan idi ti peggad idi dongdong.

42 Ket maysa a lalaki dimteng' a nag-gapu iti Baal-salisa, ket nangyeg iti lalaki ti Dios cadagiti tintinapay ti nasapa a bunga, duapulo a tintinapay a cebada, ken nalangto a bunga ti mais iti supotna. Ket isu kinunana, Itedmo cadagiti tattao tapno mabalinda a canen.

43 Ket ti tagabu kinunana, Ania, idayac coma daytoy iti sang'o dagiti sangagasut a lalaki? Ngem isu kinunana, Itedmo cadagiti tattao, tapno canenda; ta ni Jehova kinunana ti castoy, Canendanto, ket addanto matdada kencuana.

44 Iti casta isut' indayana iti sangoda ket nanganda ket adda natdada iti daydi, a cas iti mayalubog iti sao ni Jehova.

Ni Eliseo agasanna ti panagcucutel ni Naaman. Ti dawot ni Naaman. Ti agum ken ulbod ni Giezi; ken ti dusana.

5 Ni Naaman a capitan ti buyot ti ari ti Siria, lalaki a napateg ken ni apona ken madaydayaw, ta ni Jehova nangted idi iti panagballigi iti Siria a gapu kencuana: isu maingel idi a lalaki ken napigsa, ngem isu agcucutel idi.

2 Ket dagiti Sirios rimmuarda iti binuyonbuyot, ket nangalada iti maysa a bumalasang a kinayaw a naigapu iti Israel, ket nagserservi idi iti asawa ni Naaman.

3 Ket isu kinunana ken ni ulangna, Amangan coma no ni apoc adda iti mammadto, nga adda idiay Samaria! no casta immimbag coma iti cucuteln.

4 Ket maysa ti simrec, ken nangibaga ken ni apona, a kinunana, Castoy ken castoy ti kinuna ti balasang a taga daga ti Israel.

5 Ket di ari ti Siria kinunana, Inca itatta, ket mangibaonacto iti maysa a surat iti ari ti Israel. Ket isu nagluas,

ket nangala kencuana: iti sangapulo a talento a pirac, ken innem, a ribu a capisi a balitoc, ken sangapulo a cawes a pagpelles.

6 Ket inyegna di surat iti ari ti Israel, a kinunana, Ket intono daytoy a surat dumteng kenca, adtoy, nga imbaonco kenca ni adipenco a Naaman, tapno paimbagecom a iti cucutelna.

7 Ket naaramid, idi a ti ari ti Israel nabasana ti surat, a pinigisna dagiti cawcawesna, ket kinunana, Siac Diosac aya, a mangpapatay ken mangbiag coma, tapno paimbagec ti maysa a tao iti cucutelna? ngem panunotenyoy itatta, agdawatac cada-cayo, ket kitaenyoy no casano ti panagsapulna iti ringgor a maibusor caniac.

8 Ket casta idi, idi a ni Eliseo a lalaki ti Dios nangegna a ti ari ti Israel pinigisna dagiti cawcawesna, a nagbaon iti ari, a kinunana, Ania ti gapuna aya a pinigismo dagiti cawcawesmo? isut' bay-am coma nga umay caniac, ket ammoennanto nga adda mammadto iti Israel.

9 Iti casta ni Naaman immay agraman cabcabayona ken luganna, ket nagsardeng iti ruangan ti balay ni Eliseo.

10 Ket ni Eliseo nangibaon kencuana, a kinunana, Inca ket agdigusca iti mainipito a dâras idia y Jordan, ket ti lasagmo umayto manen kenca, ket nadaluscanto.

11 Ngem ni Naaman naglucaw idi, ket pimmanaw, a kinunana, Adtoy, a pinanpanunotco idi, Pudno nga isu rumuarte agingga caniac, ket agtacderto, ket umawagto iti nagan ni Jehova a Diosna, ket yaprusnanto ti imana iti rabaw ti disso, ket paimbagenna ti cucutel.

12 Ti Abanar ken ti Farfar a carcarayan ti Damasco, saanda aya a nasaysayaat ngem cadagiti isu-amin a dandanum ti Israel? diac mabalin aya ti agdigus cada-cuada, ken madalusan? Iti casta nagbalic ken pimmanaw a silulucaw.

13 Ket dagiti tagabuna dimmennada ket nagsaoda kencuana, ket kinunada, Amac, no ti mammadto binilinnaca a mangaramid iti maysa a dackel a banag, ¿isut' dica cayat coma a tungpalen? di nasaysayaat ngarud, idinto a cunana kenca, ¿Agdigusca ken madalusanca?

14 Idin simmalog, ket bimmatoc iti mainipito a dâras idia y Jordan, a mainugot iti sao di lalaki ti Dios; ket ti lasagna immay manen a cas lasag ti ubing a bassit, ket isut' nadalus idi.

15 Ket simmubli idi iti lalaki ti Dios, isu ken isu-amin ti buyotna, ket immay, ket nagtader idi sangona, ket kinunana, Adtoy ita, a maammoac, nga awan ti Dios iti isu-amin a daga, no di laeng iti Israel: gapuna ita, nga agdawatac kenca, a mangalaca iti sagut iti adipenmo.

16 Ngem isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, nga iti saclangna sitatacderac, a diacto umawat a pulos. Ket immud-od idi kencuana nga isut' alaenna coma; ngem isu nagmadi.

17 Ket ni Naaman kinunana, No saan, nupay casta, agdawatac kenca, nga ipalubosmo coma a maited iti adipenmo ti daga nga awit ti dua a mulo; ta manipud itoy ken iti masacbayan ti adipenmo dinto agidatag iti mapuran a daton wenna sacrificio cadagiti sabsabali a didios, no dinto la ken ni Jehova.

18 Iti daydiay a banag pacawanen coma ni Jehova ti adipenmo: nga intono ni apoc mapan iti balay ni Remmon tapno agcararag idia y, ket agsadag iti imac, ket siac agrucnoyac idia y balay ni Remmon, iti panagrucnoyco idia y balay ni Remmon, iti daydiay a banag ni Jehova pacawanenna coma ti adipenmo.

19 Ket isu kinunana kencuana, Inca a sitatalna. Iti casta pimmanaw kencuana iti adayu bassit.

20 Ngem ni Giezi, a tagabu ni Eliseo a lalaki ti Dios, kinunana, Adtoy, a ni apoc inliclicna daytoy a Naaman a Sirio, iti dina panangawat cadagiti im-imana iti daydiay nga inyegna. Cas sibibiag ni Jehova, a siac tumarayacto a sumurot kencuana, ket alaecto kencuana ti dadduma.

21 Iti casta ni Giezi sinurotna ni Naaman. Ket idi a ni Naaman nakitana iti maysa nga agtataray iti licudanna, dimsaag idi lugan a sumabet kencuana, a kinunana, ¿ Naimbag amin?

22 Ket isu kinunana, Naimbag amin, ni apoc imbaonnac, a cunana, Adtoy, ita met laeng immayda caniac a naggapu iti caturodan ti Efraim dagiti dua a bumaro nga annac dagiti mammadto; agdawatac kenca, a mangtedca coma iti maysa a talento a pirac, ken dua a cawcawes a pagpelles.

23 Ket ni Naaman kinunana, Mayayoca coma a mangala iti dua a talento. Ket isut' inuyotanna, ket nangigalut iti dua a talento iti dua a supot, agraman dua a cawcawes a pagpelles, ket impabaclayna ida cadagiti dua a tagabuna; ket impanda ida iti una daydiay.

24 Ket idi a dimteng̃ iti turod, innalana ida iti imada, ket isut' induliinna iti balay; ket pinalubosanna dagiti lallaki a napan, ket pimmanna wda.

25 Ngem isu simrec, ket nagtacerd iti sang̃o ni apona. Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Sadino ti naggapuam, Giezi? Ket isu kinunana, Ti adipenmo saan a napan iti uray sadinoman.

26 Ket isu kinunana kencuana, Saan aya a kimmuyog kencia ti pusoc, idi a di lalaki nagsubli a naggapu iti luganna a simmabet kencia? ; Isut' tiempo ti panangawat iti pirac, ken panangawat cadagiti cawcawes, cadagiti inol-olivaan, cadagiti inuv-uvasan, cadagiti carcarnero ken cadagiti bacbaca, ken cadagiti adadipen a lallaki ken babbai?

27 Gapuna a ti cucutel ni Naaman cumpetto kencia, ken iti putotmo iti agnayanon. Ket isu rimmuar a naggapu iti saclang̃na n̄ga agcucutel a *napudaw unay* a cas iti nieve.

Ni Eliseo pagtapawenna ti olo ti wasay. Dagiti Sirios sapulenda ni Eliseo ket macabilda iti kinabulsec. Dagiti Sirios lacubenda ti Samaria, ket dagiti Israelitas agsagabada iti nacaro a bisin.

6 Dagiti annac dagiti mammadto kinunada ken ni Eliseo, Adtoy ita, ti lugar a pagnaedanmi iti sang̃oanam isut' nakipet cadacami.

2 Palubosannacami coma a mapan, agdawateami kencia, iti Jordan, ket mangalacami coma sadiay ti tunggal maysa iti maysa a bongcalo, ket agaramidcami cadacami sadiay iti maysa a disso, a pagnaedanmi. Ket isu simmungbat, Incayo.

3 Ket kinuna di maysa, Agdawateami kencia, maay-ayoca coma a cumuyog cadagiti adadipenmo. Ket isu simmungbat, Innacto.

4 Iti casta kimmuyog cadacuada. Ket idi a dimteng̃da iti Jordan, pinucanda di cayo.

5 Ngem idi a ti maysa tutuang̃enna ti maysa a bongcalo, ti olo di wasay natnag iti danum; ket nagickis, ket kinunana, ; Ay, apoc! agsipud ta isut' binulod idi.

6 Ket ti lalaki ti Dios kinunana, Sadino ti nacatnaganna? Ket isu impakitna kencuana di disso. Ket isu nangputed iti maysa a rutin̄g, ket isut' impurruacna idiy, ket pinatapawna di landoc.

7 Ket isu kinunana kencuana, Isut' alaem kencia. Iti casta isu inyunnatna di imana, ket isut' innalana.

8 Ti ari a Siria manggubat idi a maibusor iti Israel; ket immuman cadagiti adadipenna, a kinunana, Iti castoy ken castoy a disso ti pagpacarsoac.

9 Ket ti lalaki ti Dios nagbaon iti ari ti Israel, a kinunana, Agannadca a dica coma lumasat iti castoy a disso; ta dagiti Sirios agsalogda idiy.

10 Ket ti ari ti Israel nagbaon idiy a disso a di lalaki ti Dios kinunana kencuana ken impasaganana kencuana; ket inispalnat' bagina met laeng̃ sadiay, saan a namnaminsan laeng̃ wenno namnamindua.

11 Ket ti puso ti ari ti Siria nariribuc unay a gapu iti daytoy a banag; ket inayabanna dagiti adipenna, ket kinunana cadacuada, ; Saanyonto n̄ga ipalgac caniac, no siasino cadatayo ti agpaay iti ari ti Israel?

12 Ket maysa cadagiti adipenna kinunana, Saan, O ari, n̄ga apoc; no di ket ni mammadto n̄ga Eliseo adda idiy Israel, isu ibagana iti ari ti Israel dagiti sao a saocem iti pagturogam.

13 Ket isu kinunana, Incayo ket kitaenyo no sadino ti yanna, tapno mangibaonac coma ket isut' alaem. Ket naibaga kencuana, a nacuna, Adtoy, n̄ga isu adda idiy Dotain.

14 Gapuna a nangibaon sadiay cadagiti cacabayo, ken luglugan, ken maysa a dackel a buyot, n̄ga immayda iti rabii, ket linacubda ti ciudad.

15 Ket idi a bimmangon a nasapa di tagabu ti lalaki ti Dios, ket rimmuar, adtoy, ti buyot agraman cabcabayo ken luglugan nailacubda iti ciudad. Ket di tagabuna kinunana kencuana, ; Ay, apoc! casanonto ti aramidatayo?

16 Ket isu simmungbat, Dica agbuteng̃: ta adaduda dagiti adda cadatayo ngem cadagiti adda cadacuada.

17 Ket ni Eliseo nagcararag, ket kinunana, Agdawateami kencia, O Jehova, a luctam coma dagiti matana, tapno makitana coma. Ket ni Jehova linuctanna dagiti mata di agtutubo a lalaki; ket kimmita: ket, adtoy, a di bantay adda idi a napno cadagiti cabcabayo, ken luglugan n̄ga apuy iti aglicmut ken Eliseo.

18 Ket idi n̄ga isuda simmalogda kencuana, ni Eliseo nagcararag ken ni Jehova, ket kinunana, Agdawateami kencia, a cabilem

coma daytoy a tattao ití panagbulsec. Ket kinabilna ida ití panagbulsec a ma-
yalubog ití sao ni Eliseo.

19 Ket ni Eliseo kinunana cadacuada. Saan a daytoy ti dalan, saan a daytoy ti ciudad : sumurotcayo caniac, ket yegcayto ití lalaki a birukenyo. Ket indalanna ida aginggat' Samaria.

20 Ket naaramid, idi a dimtengda ití Samaria, a ni Eliseo kinunana, Jehova, luctam dagiti mata dagitoy a lallaki, tapno macakitada coma. Ket ni Jehova linuctanna dagiti matada, ket kimmitada; ket adtoy, nga isuda addada idi ití tengnga ti Samaria.

21 Ket ti ari ti Israel kinunana ken ni Eliseo, idi a nakitana ida, ¿Cabilecto ida, amac? ¿cabilecto ida?

22 Ket isu simmungbat, Dicanto cabilen ida : cabilem aya dagidiay nga innalam a kinayawan ití campilanmo ken ití ba-im? mangicabilca ití sangoda ití tinapay ken danum, tapno manganda ken uminumda coma, ken mapanda ken ni apoda.

23 Ket isu nangisagana ití adu a canen a maipaay cadacuada; ket idi a nacacaanda ken nacainumda, pinapanawna ida, ket napanda ken ni apoda, ket dagiti buybuyot ti Siria saanda nga immayen ití daga ti Israel.

24 Ket naaramid idi calpasan daytoy, a ni Ben-adad nga ari ti Siria inurnongna amin a buyotna, ket simmang-at ket linacubna ti Samaria.

25 Ket adda idi dackel a bisin idiaiy Samaria : ket, adtoy, nga isut' linacubda, aginggana a ti maysa nga olo ti asno nalaco idi ití walopulo a capisi a pirac, ket ti apagecapat ti maysa a cab* ti lugit dagiti calapati ití lima capisi a pirac.

26 Ket idi a ti ari ti Israel limmabas a nagna ití rabaw ti bacud, maysa a babai pimmuccaw kencuana, a kinunana, Bumadangca, O ari, nga apoc.

27 Ket isu kinunana, No saannaca a badangan ni Jehova, ití asino aya ti pangbadangac kenca? ¿aggapu ití pagtagan, wenna aggaou ití pagpespesan ti uvas?

28 Ket ti ari-kinunana kencuana, Ania aya ti agcurang kenca? Ket isu simmungbat, Daytoy a babai kinunana caniac, Itedmo ta anacmo, tapno isut' sidaenta

* Cab : Maysa a pagsucatan a dackel bassit ngem ití maysa a litro.

coma ití daytoy nga aldaw, ket intono bigat sidaentanto ti anacco.

29 Iti casta inangermi di anacco, ket isut' sinidami : Iti sumuno nga aldaw kinunana kencuana, Itedmo ta anacmo, tapno isut' sidaenta coma : ket isu inlemmengna di anacna.

30 Ket naaramid, idi a ti ari nangegna dagidi sao ti babai, nga isu pinigisna dagiti cawcawesna (ket naglasat idi a nagna ití rabaw ti bacud); ket dagiti tattao kimmitada, ket, adtoy, nga isu addaan idi ití nakersang a lupot ití uneg ití rabaw ti lasagna.

31 Idin isu kinunana, Ti Dios aramidenna ití casta caniac, ken adadda pay met, no ti olo ni Eliseo nga anac ni Safat agtaderto ití rabawna ití daytoy nga aldaw.

32 Ket ni Eliseo adda idi a situtugaw idiaiy balayna, ket dagiti lallacay maki-catcatugawda kencuana; ket *di ari* nangibaon ití maysa a lalaki a naggapu ití saclangna; ngem ití sacbay a di nabaon dimteng idi kencuana, isu kinunana dagiti lallacay, ¿Kitaenyo no casano a daytoy anac di nacapatáy nagbaon nga agpaiccat ití oloc? kitaenyo, nga intono ti nabaon umay, rikepanyo ti ruangan, ket igamanyo ti ruangan a maibusor kencuana : saan aya nga agdanarudor dagiti sacsaca ni apona ití malicudanna?

33 Ket ití bayat nga isu agsasao pay laeng cadacuada, adtoy, di nabaon simmang agingga kencuana : ket kinunana, Adtoy, a daytoy a rigat aggapu ken Jehova; apayapay nga agurayac coma gapu ken Jehova ití nababayag?

Ti padto ni Eliseo. Ti panagtalaw dagiti Sirios. Dagiti uppat nga agcucutel ipadamagda ti caawan dagiti Sirios.

7 Ket ni Eliseo kinunana, Deuggenyo ti sao ni Jehova : castoy ti cuna ni Jehova, Intono bigat ití daytoy a tiempo ti sangcasucat ti namayecmec nga harina malaconto ití maysa a siclo, ket ti dua a casucat ti cebada ití maysa a siclo, ití ruangan ti Samaria.

2 Idin ti capitan nga ití imana di ari agsadag idi simmungbat ití lalaki ti Dios, ket kinunana, Adtoy, ¿a no ni Jehova agaramid coma ití tawtawa idiaiy langit, mabalin a maaramid daytoy? ket isu kinunana, Adtoy, nga isut' makitamto

cadagiti matam, ngem dicanto manġan kencuana.

3 Ket adda idi uppat a tattao nġa agcutel iti ridaw ti ruangan: ket kinunada ti maysa ken maysa, Apayapay nġa agtugawtayo ditoy agingġanat' mataytayo?

4 No cunaentayo, Sumrectayo iti ciudad, ti bisin nġarud adda iti ciudad, ket mataytayo sadiay: ket no agtugawtayo a sitatna ditoy cascasi a mataytayo. Umaycayo nġarud ita, ket agtinnagtayo coma iti buyot dagiti Sirios: no isuda ispalendatayo a sibibiag, agbiagtayto; ket no papatayendatayto, mataytayo met laeng.

5 Ket timmacerda idi apagsipnġet, tapno mapanda iti pacarso dagiti Sirios; ket idi a dimtenġda iti akinruar a paset ti pacarso dagiti Sirios, adtoy, awan idi ti tao sadiay.

6 Ta ti Apo inaramidna a ti buyot dagiti Sirios nangegda idi ti daranudor dagiti luglugan, ken daranudor dagiti cabcabayo, ken daranudor met laeng ti dackel a buyot: ket kinunada ti maysa ken maysa, Adtoy, a ti ari iti Israel tinanġdananna a maibusor cadatayo dagiti ar-ari dagiti Jette, ken dagiti ar-ari dagiti Egipcio, tapno umayda cadatayo.

7 Gapuna a timmacerda idi ken nagtalawda idi apagsipnġet, ket binayanda dagiti toltolda, ken cabcabayoda, ken asasnoda, ti pacarso met laeng cas la iti caaddana idi, ket nagtalawda a gapu iti biagda.

8 Ket idi a dagiti agcutel dimtenġda iti akinruar a paset ti pacarso, simreca iti maysa a tolda, ket nanganda ket iminumda, ket nangalada sadiay iti pirac ken iti balitoc, ken cawcawes, ket napanda idi ket isut' inlemmenġda; ket idi a nagsublida, ket simreca iti sabali a tolda, ket sadiay nangalada met, ket napanda ket isut' inlemmenġda.

9 Idin kinuna ti maysa ken maysa, Saantay nġa agaramid iti naimbag; daytoy nġa aldaw isut' aldaw dagiti naimbag a dandamag, ket datayo agulimectayo: no agtactactayo agingġanat' panaglawag ti bigat, ti dusa launennatayo, umaytayo nġarud ita, intayo coma, ket ibagatayo coma iti balay ti ari.

10 Iti casta immayda ket inayabanda dagiti agaywan ti ruangan ti ciudad; ket imbagada cadacuada, a kinunada, Dacami napancami iti pacarso dagiti Sirios, ket, adtoy, awan idi ti tao, uray timec ti tao

idiay, no di laeng dagiti cacabayo a siraratoc, ken dagiti asano a siraratoc, ket dagiti toltolda isudat' cas la idi.

11 Ket isu inayabanna dagiti agaywan iti ruangan; ket isuda imbagada iti uneg ti balay ti ari.

12 Ket ti ari timmacerda iti rabii, ket kinunana cadagiti adipenna, Siac ipalawagco ita cadacayo no ania ti inaramid cadatayo dagiti Sirios. Isuda ammoda a mabisintayo; gapuna a rimmuarda iti pacarso tapno aglemmenġda idiay away, a cunada, Intono macaruarda iti ciudad, alaentayto ida a sibibiag, ket sumrectayto iti ciudad.

13 Ket ti maysa cadagiti adipenna simmungbat ket kinunana, Agdawatac kenca, nġa ipalubosmo a dagiti dadduma mangalada coma cadagiti lima a cabcabayo a matda, isuda a mabati iti ciudad (adtoy, nġa isuda casda la iti isu-amin a caadu ti Israel a mabati kencuana; adtoy, nġa isuda casda la iti isu-amin a caadu ti Israel a maibusda); ket palubosannacam nġa agbaon ken cumita.

14 Gupuna a nangalada iti dua a luglugan agraman cabcabayo; ket ti ari nagbaon iti licudan ti buyot dagiti Sirios, a kinunana, Incayo ket kitaenyo.

15 Ket isuda sinurotda ida agingġana iti Jordan: ket, adtoy, isu-amin a dalan addada a napno cadagiti cawcawes ken alalicamen, a dagiti Sirios impuruada iti darásda. Ket dagiti nabaon simmublida, ket imbagada iti ari.

16 Ket dagiti tattao rimmuarda, ket sinamsamda di pacarso dagiti Sirios. Iti casta a ti maysa a casucat ti namayecmec nġa harina *nalaco* idi iti maysa a siclo, ket ti dua a casucat ti cebada iti maysa a siclo, a mayannurot iti sae ni Jehova.

17 Ket ti ari dinutocanna di capitan nġa iti imana isu nagsadag idi a mangaywan iti ruangan: ket dagiti tattao isut' tinalaytayda idi ruangan, ket natay a cas kinunana idi ti lalaki ti Dios, a sinaona idi a ti ari simmalog kencuana.

18 Ket naaramid, idi a ti lalaki ti Dios insaona iti ari, a kinuna, Ti dua casucat a cebada gapu iti maysa a siclo, ket ti sangcasucat ti namayecmec nġa harina gapu iti maysa a siclo, maaramidto no bigat iti daytoy a tiempo iti ruangan ti Samaria;

19 ket daydiay a capitan simmungbat iti lalaki ti Dios, a kinunana, Ita, adtoy, a no ni Jehova agaramid coma iti tawtawwa idiay langit, mabalina a maaramid

daytoy? Ket isu kinunana, Adtoy, nga isut' makitamto cadagita matam, ngem dicanto mang'an kencuana :

20 ket naaramid met laeng a casta kencuana; ta dagiti tattao isut' tinalaytayda idi ruangan, ket natay.

Ti daga ti babai a Sunamita maisubli kencuana. Ni Ben-adad agsakit ket papatayen ni Hazael. Ti panagari ni Joram iti Juda. Triyaalsa ti Edom. Ti panagari ni Ocozias iti Juda.

8 Idin ni Eliseo nagsao iti daydi a babai, a di anacna pinagungarna idi, a kinunana, Tumacderca, inca, sica ken isu-amin a cabbalaymo, ket aggangannaetca iti sadinoman a pacabalinamto a paggangannaetan; ta ni Jehova nangayab iti pungeg; ket umayto met iti rabaw ti daga iti pito a tawen.

2 Ket ti babai timmader, ket inaramidna ti mayannurot iti sao di lalaki ti Dios, ket isu napan agraman cabbalayna, ket nagnaed idia y daga dagiti Filisteos iti pito a tawen.

3 Ket naaramid iti naggibus ti pito a tawen, a di babai nagsubli a naggapu iti daga dagiti Filisteos: ket napan tapno umasug iti ari a gapu iti balayna, ken gapu iti dagana.

4 Ket ti ari nakisao idi ken ni Giezi a tagabu ti lalaki ti Dios, a kinunana, Agdawatac kencana, a saritaem coma caniac amin dagiti dadackel a banag nga inaramid idi ni Eliseo.

5 Ket naaramid, idi a sarsaritaenna iti ari no casano ti panangpaungarna iti daydi a natay, nga, adtoy, ti babai, isu a ti anacna pinagungarna idi, nagasug iti ari a gapu iti balayna, ken gapu iti dagana. Ket ni Giezi kinunana, O ari nga apoc, daytoy isu ti babai, ket daytoy isu ti anacna, isu a ni Eliseo pinagungarna idi.

6 Ket idi a ti ari nagsaludod iti babai, di babai imbagana kencuana. Iti casta ti ari nangdudoc kencuana iti maysa nga agturay, a kinunana, Isublim amin a cucuana idi, ken isu-amin a bunga ti dagana nanipud idi aldaw a panangbaybayana iti daga aginggana itatta.

7 Ket ni Eliseo immay iti Damascus; ket ni Ben-adad nga ari ti Siria nagsakit; ket naibaga idi kencuana, a nacuna, Ti lalaki ti Dios umayen ditoy.

8 Ket ti ari kinunana ken ni Hazael, Mangalaca ita imam iti maysa a ságut, ket inca, sabtem ti lalaki ti Dios, ket umumanca ken ni Jehova babaen ti pannacaaramatna, a cunaem, ¿Umimbagactoy iti daytoy a nasakit?

9 Iti casta ni Hazael napan a sumabet kencuana, ket nangala iti ságut iti imana. tumunggal naimbag a banag met laeng ti Damascus, nga awit ti uppat a pulo a camello, ket immay ket nagtader iti sanjo daydiay, ket kinunana, Ni anacmo a Ben-adad nga ari ti Siria imbaonnac kencana, a kinunana, ¿Umimbagactoy iti daytoy a nasakit?

10 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Inca, cunaem kencuana, Umimbagactoy a di bumurong; nupay casta ni Jehova impamatmatna caniac a matayto a di bumurong.

11 Ket ti lalaki ti Dios intalliawna kencuana di rupana a siiintec, agingganat' nababainan idi: ket ti lalaki ti Dios nagsangit.

12 Ket ni Hazael kinunana, Apayapay agsangit ni apoc? Ket isu simmungbat, Agsipud ta ammoc ti ranggas nga aramidemto cadagiti annac ti Israel: dagiti sarikedkedda pasgedamto iti apuy, ket dagiti agtutuboda a lallaki papatayemto iti campilan, ket dagiti babassitda itupacmonto, ken bettecamto dagiti babbai a masicug.

13 Ket ni Hazael kinunana, ¿Ngem ania ti adipenmo, nga isu laeng ti maysa nga aso, tapno aramidenna coma daytoy dackel a banag? Ket ni Eliseo simmungbat, Ni Jehova impamatmatna caniac a sicanto ti ari ti Siria.

14 Idin isu pinanawanna ni Eliseo, ket immay ken ni apona, a nagecuna kencuana, Ania ti kinuna kencana ni Eliseo? Ket isu simmungbat, Isu kinunana caniac nga umimbagactoy a di bumurong.

15 Ket naaramid iti sumaruno nga aldaw nga isu nangala iti ules, ket isut' inraremna iti danum, ket isut' inyueradna iti rupana, iti casta natay: ket ni Hazael nagari iti saadna.

16 Ket iti maicalima a tawen ni Joram nga anac ni Acab nga ari iti Israel, ni Josafat idinto ngarud nga ari iti Juda, ni Joram nga anac ni Josafat nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

17 Agtawen iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti walo a tawen idia y Jerusalem.

18 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, a cas ti inaramid idi ti balay ni Acab: ta maysa nga anac ni Acab isu idi ti asawana; ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

19 Nupay casta ni Jehova saanna a kinayat a dinadael ti Juda, a gapu ken David nga adipenna, a cas incarina kencuana ti panangtedna kencuana ti maysa a silaw a maipaay cadagiti annacna iti agnanayon.

20 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket nangisaad iti ari cadacuada met laeng.

21 Idin ni Joram immallatiw idiaiy Seir, ket isu-amin dagiti lugluganna kencuana: ket timmacder iti rabii, ket kinabilna dagiti Edomitas, a nanglacub iti aglicmut kencuana; ken dagiti capcapitan dagiti luglugan, ket dagiti tattao nagtalawda agingga cadagiti toldada.

22 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti baba ti ima ti Juda aginggana iti daytoy nga aldaw. Idin ti Lebna immalsa idi met la a tiempo.

23 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joram, ken isu-amin nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

24 Ket ni Joram nakiturog cadagiti ammana, ket naitanem cadagiti ammana idiaiy ili ni David; ket ni Ocozias nga anacna nagari iti saadna.

25 Idi tawen a maicasangapulo ket dua ni Joram nga anac ni Acab nga ari ti Israel ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

26 Ni Ocozias agtawen idi iti duapulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti macatawen idiaiy Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Atalia nga anac ni Amri nga ari ti Israel.

27 Ket isu nagna iti dalan ti balay ni Acab, ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a cas ti balay ni Acab; ta manugang idi ti balay ni Acab.

28 Ket nakicuyog a napan iti gubat ken ni Joram nga anac ni Acab a maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria idiaiy Ramot-galaad: ket dagidi Sirios sinugatda ni Joram.

29 Ket ni ari Joram nagsubli idiaiy Jezrael tapno maagasan cadagiti sugugatna a dagiti Sirios intedda kencuana idiaiy Rama, idi a nakigubat a maibusor

ken ni Hazael nga ari ti Siria. Ket ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari ti Juda simmalog idi a mangkita ken ni Joram nga anac ni Acab idiaiy Jezrael, agsipud ta masakit idi.

Ti paidamag ni Eliseo ken Jehu. Ni Jehu napulotan nga agari iti Israel. Ti yaalsana a maibusor ken Joram; papatayenna da Joram ken Ocozias. Ni Jezabel mapapatay.

9 Ket ni Eliseo a mammadto immayab iti maysa cadagiti annac dagiti mammadto, ket kinunana kencuana, Baricsam dagita lomom, ket alaem daytoy frasquita ti lana ita imam, ket inca idiaiy Ramot-galaad.

2 Ket intono dumtengeca sadiay, birukem sadiay ni Jehu nga anac ni Josafat nga anac ni Namsi, ket sumrecca, ket isut' patacderem iti tengnga dagiti cacabsatna, ket isut' ipanmo iti naununeg a siled.

3 Sacanto alaen ti frasquita ti lana, ket isut' ibucbocmo iti rabaw ti olona, ket cunam, Castoy ti cuna ni Jehova, Siac pinulotanca nga ari iti Israel. Saca luctan ti ruangan, ket agtalawca, ket dica agtac-tac.

4 Iti casta ti agtutubo a lalaki, a ti met laeng agtutubo a mammadto, napan idiaiy Ramot-galaad.

5 Ket idi a simrec, adtoy dagiti capcapitan ti buyot agtutugawda. Ket isu kinunana. O capitan, addaanac iti maysa a bilin kenca. Ket ni Jehu kinunana, Asino aya cadacami amin? Ket isu kinunana, Sica, O capitan.

6 Ket isu timmacder ket simrec iti balay: ket isu imbucbocna di lana iti olona, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca nga ari iti ili ni Jehova, iti Israel met laeng.

7 Ket cabilemto ti balay ni Acab nga apom, tapno mabalesco coma ti dara dagiti adipenco a mammadto, ken dagiti dara dagiti isu-amin nga adipen ni Jehova, iti ima ni Jezabel.

8 Ta isu-amin a balay ni Acab mapucawto; ket keltayecto ken ni Acab ti tunggal ubing a lalaki, ken daydiay a napunitan ken daydiay a nabaybay-an a siwawaya iti Israel.

9 Ket aramidecto ti balay ni Acab, a cas iti balay ni Jeroboam nga anac ni Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nga anac ni Ahias.

10 Ket dagiti aso lamutendanto ni Jezabel idia y paset ti Jezrael, ket awanto ti mangitabon kencuana. Ket linuctanna di ruangan, ket timmalaw.

11 Idin ni Jehu rimmuar cadagiti adipen ni apona: ket maysa ti nagecuna kencuana, ¿Naimbag amin? Ania ti gapuna nga immay kenca daytoy mauyong a tao? Ket isu kinunana cadacuada, Dacayo am-moyo ti tao ken ti insaona.

12 Ket isuda kinunada, Isut' ulbod; isut' ipalawagmo cadacami ita. Ket isu kinunana, Castoy ken castoy ti insaona caniac, a kinuna, Castoy ti kinuna ni Jehova, Siac pinulotanca nga ari iti Israel.

13 Ket nagdarásda, ket innalada ti tunggal maysa ti cawesna, ket isut' incabilna iti babaenna iti tapaw ti agdan ket pinangunida ti tangguyob, a kinunada, Ni Jehu isut' ari.

14 Iti casta ni Jehu nga anac ni Josafat nga anac ni Namsi immalsa a maibusor ken ni Joram, (ket ni Joram ayaywananna idi ti Ramot-galaad, isu ken isu-amin nga Israel, a gapu ken ni Hazael nga ari ti Siria;

15 ngem ni ari Joram naisubli tapno maagasan idia y Jezrael cadagiti sugsgatna a dagiti Sirios ittedda idi kencuana, idi nakigubat ken ni Hazael nga ari ti Siria.) Ket ni Jehu kinunana, No daytoy isut' nakemyo, awan ngarud ti uray siasino nga agtalaw ken rumuar iti ciudad, a napan ken mangibaga idia y Jezrael.

16 Iti casta ni Jehu limmugan iti maysa a lugan, ket napan idia y Jezrael; ta ni Joram agididda idi idia y. Ket ni Ocozias nga ari ti Juda simmalog sadia y a cumita ken Joram.

17 Ket di wanawan agtactacder iti torre idia y Jezrael, ket nawanawananna di buyot ni Jehu idi a sumungad, ket kinunana, Siac makitac ti maysa a buyot. Ket ni Joram kinunana, Mangalaca iti maysa nga agabayoy, ket ibaonmo a mangsabet cadacuada, ket cunaenna coma, ¿Adda talna?

18 Iti casta napan ti maysa a nagecabayo a nangsabet kencuana, ket kinunana, Castoy ti kinuna ti ari, Adda talna? Ket ni Jehu kinunana, Ania ti bibiangmo iti talna? Agbalicca iti licudac. Ket ti wanawan imbagana, a kinunana, Ti nabaon dimteng cadacuada, ngem saan a simimubli.

19 Idin nagbaon iti maicadua a nagecabayo, a dimteng cadacuada, ket kinunana, Ti ari kinunana iti castoy, ¿Adda talna? Ket ni Jehu simmungbat, Ania ti bibiangmo iti talna? Agbalicca iti licudac.

20 Ket di wanawan imbagana, a kinunana, Isu met dimteng cadacuada, ket saan a sumubli: ket ti panagpaguyodna cas la iti panagpaguyod ni Jehu, nga anac ni Namsi; ta agpaguyod a cas la aguuyong.

21 Ket ni Joram kinunana, Agsagana-cayo. Ket insaganada di luganna. Ket ni Joram nga ari ti Israel ken ni Ocozias nga ari ti Juda rimmuarda, ti tunggal maysa iti luganna, ket rimmuarda a simmabet ken ni Jehu, ket isut' nasaracda iti paset ni Nabot a Jezraelita.

22 Ket naaramid, idi a ni Joram nakitana ni Jehu, a kinunana, Jehu, adda talna? Ket simmungbat, Ania a talna, iti kinabayag a dagiti pannakiabig ni Jezabel nga inam ken dagiti panangngaradingna isudat' casta ti caruay?

23 Ket ni Joram imbalicna di imana, ket nagtalaw, ket kinunana ken ni Ocozias, Adda liput, O Ocozias.

24 Ket ni Jehu biniatna di ba-ina iti amin a pigsana, ket kinabilna ni Joram iti nagbaetan dagiti tackiagna, ket di pana rimmuar iti pasona, ket napasag idi luganna.

25 Idin kinuna ni Jehu ken ni Badacer a capitanna, Alaem, ket isut' ipurruacmo iti paset ti talon ni Nabot a Jezraelita; ta lagipem no casano nga, idi a siac ken sica nagluganta nga agpadpada a simmurot ket ni Acab nga amana, ni Jehova incabilna daytoy nga awit kencuana:

26 Pudno unay a nakitac idi calman ti dara ni Nabot, ken ti dara dagiti annacna, cuna ni Jehova; ket supapacacto kene a iti daytoy a paset ti daga, cuna ni Jehova. Gapuna nga ita alaem ket isut' ipurruacmo iti paset ti daga, a mayanurot iti sao ni Jehova.

27 Ngem idi a ni Ocozias nga ari ti Juda nakitana daytoy, nagtalaw idi dalan ti balay ti minuyongan. Ket ni Jehu isut' sinurotna, a kinunana, Isut' cabilenyo met idia y lugan; ket isut' kinabilda idia y sangatan ti Gur, nga adda iti denna ti Jeblam. Ket isu nagtalaw aginggat' Mageddo, ket natay sadia y.

28 Ket dagiti adipenna isut' impanda iti maysa a lugan idia y Jerusalem, ket

isut' intabonda iti tanemna cadagiti ammana idiaiy ciudad ni David.

29 Ket iti maicasanġapulo ket maysa a tawen ni Joram nġa anac ni Acab ni Ocozias nangrugi a nagari iti Juda.

30 Ket idi a ni Jehu dimteng' iti Jezrael, ni Jezabel isut' natimudna; ket pinintaanna dagiti matana, ket inarconsanna di olona, ket timmamdag idi tawa.

31 Ket idi a ni Jehu simrec idi ruangan, ni Jezabel kinunana, *¿Adda talna, sica Zambri, a namapatay ken ni apom?*

32 Ket isu intangadna di rupana iti tawa, ket kinunana, Asino ti makiadda caniac? asino? Ket dua wenno tallo a tao nġa cunuco timmamdagda kencuana.

33 Ket isu kinunana cadacuada, Isut' itappuacyo: Iti casta isut' itappuacda; ket ti dadduma a darana naiparsiac iti diding, ken cadagiti cabcabayo: ket ni Jehu isut' pinatalaytayanna.

34 Ket idi a nacastrec, nangau ken imminum; ket kinunana, Taripatoenyo ita ti babai a nailunod, ket isut' itabonyo; ta isu anac ti maysa nġa ari.

35 Ket napanda a mangitabon kencuana; nġem awan ti nasaracanda a pulos kencuana no di la ti bangabangana, ken dagiti sacsacana, ken dagiti daculap dagiti imimana.

36 Gapuna a simublida, ket imbagada kencuana. Ket isu kinunana, Daytoy isu ti sao ni Jehova, nġa insaona idi a naaramat ni adipenna nġa Elias a Tesbita, a kinunana, Iti paset ti Jezrael dagiti aso lamutendanto ti lasag ni Jezabel:

37 ket ti bagġ ni Jezabel isutot' casiblenġ iti rabaw ti daga idiaiy paset ti Jezrael, iti casta a didanto saoen, Daytoy isu ni Jezabel.

Dagiti sursurat ni Jehu cadagiti lallacay ti Israel; papatayenna dagiti annac a lallaki ni Acab ken dagiti cabsat ni Ocozias.

Dagiti agdaydayaw ken Baal mapapatayda. Dagiti basol ni Jehu ken ipapatayna.

10 Ket ni Acab addaan idi sadi Samaria iti pitopulo nġa annac a lallaki. Ket ni Jehu nangsurat cadagiti sursurat, ket imbaonna idiaiy Samaria, cadagiti agturturay iti Jezrael, cadagiti met laenġ lallacay, ken cadagidi nġa agaywan *cadagiti annac* ni Acab, a cunana,

2 Ket ita apaman a dumteng' daytoy a

surat cadacayo, idinto nġa adda cadacayo dagiti annac ni apoyo, ken adda cadacayo dagiti luglugan ken cabcabayo, ken maysa a ciudad a nasarikedkedan met, ken cabal;

3 mangilasincayo iti caimbagan ken catutopan cadagiti annac a lallaki di apoyo, ket isut' isaadyo iti trono di amada, ket makigubatecayo a maipaay iti balay di apoyo.

4 Nġem isuda nagbutengda idi iti napalalo unay, ket kinunada, Adtoy, a dua nġa ar-ari saanda idi a nagtacder iti sangona: casanonto nġarud ti panagtacder-tayo?

5 Ket ti palungo ti balay, ken ti palungo ti ciudad, ken dagiti lallacay met, ken dagidi nġa agaywan *cadagiti annac*, nagbaonda ken ni Jehu, a cunada, Dacami dagiti adipenmo, ket tungpaleminto amin nġa ibilinmo dacami; dicamto mangaramid iti ari iti uray siasino a lalaki: aramidem daydiay nġa isut' naimbag cadagita matam.

6 Idi casta nangsurat iti maysa a surat iti maicadua a daras cadacuada, a kinunana, No makiaddacay caniac, ken no ipangagyonto ti timecco alaenyo dagiti olo dagiti annac a lallaki di apoyo, ket umaycayo caniac no bigat ditoy Jezrael iti daytoy a tiempo. Ket dagiti annac ti ari, idinto a pitopuloda a lallaki, addada idi cadagiti camamainglan a lallaki ti ciudad, a nangaywan cadacuada.

7 Ket naaramid, idi a ti surat dimteng' cadacuada, nġa innalada dagiti annac ti ari, ket pinapatayda ida, a pitopulo met laenġ a lallaki, ket incabilda dagiti ol-oloda cadagiti lablabba, ket imbaonda kencuana idiaiy Jezrael.

8 Ket maysa a nabaon immay, ket imbagana kencuana, a kinunana, Inyegda dagiti olo dagiti annac ti ari. Ket isu kinunana, Icabiliyo ida iti nagcadua a catuon iti ridaw ti ruangan aingngana iti bigat.

9 Ket naaramid iti bigat, nġa isu rimtuar, ket nagtacder, ket kinunana cadagiti isu-amin a tattao. Dacayo nalintegcayo: adtoy, immalsaac a maibusor iti apoc, ket isut' pinatayco, nġem siasino ti nangcabil amin cadagitoy?

10 Ammoenyo itatta nġa awanto ti maregreg iti daga iti sao ni Jehova, a ni Jehova insaona iti maipapan iti balay ni Acab: ta ni Jehova inaramidna daydi nġa insaona a naaramat ni adipenna nġa Elias.

11 Casta ti panangcabil ni Jehu cada-

giti isu-amin a natda iti balay ni Acab idiy Jezrael, ken isu-amin dagiti natan-oc a lallakina, ken isu-min a caingongotna, ken sassacerdotena, aginggat' dina binayan iti uray siasino a natda.

12 Ket timmacder sadiay ket nagna, ket napan sadi Samaria. Ket idi nga isu adda iti maysa a balay a pagpucpukisan dagiti agaywan cadagiti carcarnero iti dalan,

13 ni Jehu nasabetna dagiti cacabsat ni Ocozias nga ari ti Juda, ket kinunana, Siasinocayo? Ket kinunada, Dacami dagiti cacabsat ni Ocozias: ket sumalogcami a cumablaaw cadagiti annac ti ari ken cadagiti annac ti reina.

14 Ket isu kinunana, Alaenyo ida a sibibiag. Ket innalada ida a sibibiag, ket pinapatayda ida iti bito ti balay ti pagpucpukisan, uppat a puloda ket dua a lallaki met laeng; isu saan a nangbaybaya iti asino cadacuada.

15 Ket idi a pimmanaw sadiay, nayascul ken ni Jonadab nga anac ni Recab nga umay a sumabet kencuana, ket isut' kinablaawanna, ket kinunana kencuana, ¿Nalinteg ta pusom, a cas ti pusoc nalinteg ita pusom? Ket ni Jonadab kinunana, Isu. No *nalinteg*, yawatmo caniac ta imam. Ket isu inyawatna kencuana di imana; ket isut' inngatona kencuana idi lugan.

16 Ket kinunana, Cumuyogca caniac, ket kitaem ti regtac a maipaay ken ni Jehova. Iti casta isut' pinaulida idi luganna.

17 Ket idi a dimteng idiy Samaria, kinabilna amin dagiti matda ken ni Acab idiy Samaria, agingganat' dina nadadael, a mayalubog iti sao ni Jehova, nga insaona idi ken ni Elias.

18 Ket ni Jehu inurnongna amin a tattao, ket kinunana cadacuada, Ni Acab bassit ti pinagservina idi ken ni Baal; ngem ni Jehu agservinto kencuana iti adu.

19 Gapuna nga itatta yayabandac cadagiti isu-amin a mammadles ni Baal, isu-amin nga agcarcarag kencuana, ken isu-amin a sacerdotena; awan coma ti agcurang, ta aramidec ti dackel a panagidaton ken Baal; uray siasinonto nga agcurang, dinto agbiag. Ngem ni Jehu isut' inaramidna a sisisicap, iti panggep a pangpucawna cadagiti agcarcararag ken ni Baal.

20 Ket ni Jehu kinunana, Agngilincayo

iti maysa a gimong a nadaeg ken ni Baal. Ket isut' inwarragawagda.

21 Ket ni Jehu nagbaon iti amin nga Israel; ket isu-amin dagiti agcarcararag ken ni Baal immayda, iti casta nga awan ti nagcurang nga uray maysa a lalaki a di immay idi. Ket simrecca iti balay ni Baal; ket di balay ni Baal napusec iti igid ken igid.

22 Ket isu kinunana idi iti daydi a palungo ti sacristia, Mangalaca cadagiti cawcawes a maipaay cadagiti isu-amin nga agcarcararag ken ni Baal. Ket isu inyeganna ida cadagiti cawcawes.

23 Ket simrec ni Jehu, ken ni Jonadab nga anac ni Recab, iti balay ni Baal; ket isu kinunana cadagiti agcarcararag ken Baal, Agsukimatcayo, ket kitaenyo nga awan coma ditoy cadacayo ti maysa cadagiti adipen ni Jehova, no di laeng dagiti agcarcararag ken ni Baal.

24 Ket simrecca a mangidatag cadagiti sacrificio ken datdaton a mapuuran. Ket ni Jehu nangdutoc kencuana idi ruar iti walopulo a lallaki, ket kinunana cadacuada, No maysa cadagiti tattao nga inyegoc cadacayo macatalaw, daydiay a mamalubos kencuana a mapan, ti biagna isuntot' agpaay iti biag daydiay.

25 Ket naaramid idi apaman nga isu nagibusna nga indatag di daton a mapuuran, a ni Jehu kinunana idi agbantay ken cadagiti capcapitan, Sumreccayo, ket patayenyo ida; dicay palubosan ti maysa a rumuar coma. Ket kinabilda ida iti tadem ti campilan; ket ti agbantay ken dagiti capcapitan impurruacda ida iti ruar, ket napanda iti ciudad ti balay ni Baal.

26 Ket innalada dagiti monmon nga adda idi balay ni Baal, ket pinuuranda ida.

27 Ket binongtolda di monmon ni Baal, ket dinupracda di balay ni Baal, ket isut' inaramidda a pagiblenngan, inggan: itoy nga aldaw.

28 Casta ti pinangdadael ni Jehu ken ni Baal iti Israel.

29 Nupay casta cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel, ni Jehu saan a simmina iti isusurotna cadacuada, *nja ammoen*, dagiti sinan-urbon a baca a balitoc nga addada idi idiy Betel, ken addada idi idiy Dan.

30 Ket ni Jehova kinunana ken ni Jehu, Agsipud ta nagaramidca iti naimbag iti panangaramidmo iti daydi nga isut'

nalinteg cadagiti matac, *ket* inaramidmo ti balay ni Acab a mayannurot iti isu-amin nga adda iti pusoc, dagiti annacmo agingganat' maicapat a caputotan sumaaddanto iti trono ti Israel.

31 Ngem ni Jehu saan a nagannad a nagna iti linteg ni Jehova, a Dios ti Israel, iti amin a pusona: saan a simmina cadagiti basbasol ni Jeroboam, a pinamagbasolna iti Israel.

32 Cadagidi nga aldaw ni Jehova rinu-gianna ti nangkeltay iti Israel: ket ni Hazael kinabilna ida iti isu-amin a beddeng ti Israel;

33 manipud iti Jordan iti deppaar ti daya, isu-amin a daga ti Galaad, dagiti Gaditas, ken Rubenitas, ken Manasesitas, manipud Arzer, nga adda iti denna ti lobong ti Arnon, iti Galaad met laeng ken iti Basan.

34 Ti matda cadagiti aramid ni Jehu, ken isu-amin nga inaramidna, ken isu-amin di kinamaingelna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti arari ti Israel?

35 Ket ni Jehu nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda idia Samaria. Ket ni Joacaz nga anacna nagari iti saadna.

36 Ket iti bayat ti panagari ni Jehu iti Israel idia Samaria isut' idi duapulo ket walo a tawen.

Ti panaggamsaw ni Atalia. Ni Joas maramid nga ari, ket mapapatay ni Atalia.

Ni Joiada pasublienna dagiti tattao ken Jehova.

11 Ket ni Atalia nga ina ni Ocozias idi a nakitana a di anacna natay idi, timmacder ket dinadaelna amin ti naarian a putot.

2 Ngem ni Josaba, nga anac a babai ni ari Joram, a cabsat a babai ni Ocozias, innalana ni Joas nga anac ni Ocozias, ket isut' linibasna cadagiti annac ti ari a mapapatay idi, isu met laeng ken ti babai a mangsisiwa kencuana, *ket incabilna ida* iti siled a pagiddaan; ket isut' inlemmengda ken ni Atalia, iti casta saan a napapatay;

3 ket adda idi kencuana a silellemng idia balay ni Jehova iti innem a tawen. Ket ni Atalia nagreina iti daga.

4 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada nagbaon ket nangala cadagiti capitan ti ginasut dagiti Cereteos ken ti guardia, ket inserreca ida kencuana idia balay

ni Jehova; ket nakitulag cadacuada, ket pinagsapatana ida iti balay ni Jehova, ket imparangna cadacuada di anac ti ari.

5 Ket binilina ida, a kinunana, Daytoy ti araniidenyonto: ti apagcatloyo, a sumrecto iti aldaw a panaginaná, isudanto dagiti agbantay iti balay ni Jehova;

6 ket ti maysa nga apagcatlo agyanto iti ruangan a Sur; ket ti maysa nga apagcatlo iti ruangan iti licudan ti guardia: iti casta bantayanyonto ti balay, ken dacyto ti sarikedked.

7 Ket dagiti dua a cabuyotan cadacayo, isu-amin met laeng a rumuar iti aldaw a panaginaná, bantayandanto ti balay ni Jehova iti aglawlaw iti ari.

8 Ket alicubcubenyonto ti ari, tunggal lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti imana; ket ti sumreciti uneg dagiti intar, matay coma: ket makiaddacay coma iti ari intono rumuar, ken sumrec coma.

9 Ket dagidi capcapitan ti ginasut inaramidda ti mayannurot iti isu-amin a ni sacerdote Joiada imbilina; ket innala tunggal maysa dagiti lallakina, dagidi a sumrec iti aldaw a panaginaná, ken dagidi a rumuar iti aldaw a panaginaná, ket immayda ken ni Joiada a sacerdote.

10 Ket ti sacerdote inyawatna cadagiti capcapitan ti ginasut dagidi picpica ken calcalasag a cucua idi ni David, nga adda idi idia balay ni Jehova.

11 Ket dagiti guardia nagtaderda, tumunggal lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti imana, manipud iti abay a canawan ti balay aginggana iti abay a catigid ti balay, iti denna ti altar ken ti balay, iti sibay ti ari nga aglicmut.

12 Idin inruarna di anac ti ari, ket incabilna kencuana di balanget, ken *intedna kencuana* di pammanecnec; ket isut' inaramidda nga ari, ken isut' pinulotanda; ket nagsisipatda cadagiti im-imada, ket kinunada, Agbiag coma a *manayon* ti ari.

13 Ket idi a ni Atalia nangegna di daranudor ti guardia ken dagiti tattao, simrec cadagiti tattao iti balay ni Jehova:

14 ket kimnita, ket, adtoy, a di ari sitatacder iti denna ti adigi, a mayalubog iti cadawyan idi, ket dagiti capcapitan ken dagiti tangguyob iti denna ti ari; ket isu-amin a tattao ti daga agragrasacda idi, ket pagunienda idi dagiti tangguyob. Idin ni Atalia pinigisna dagiti cawcawesna, ket inyickisna, | Liput! | liput!

15 Ket ni sacerdote Joiada binilina

dagiti capcapitan ti ginasut a palunġo ti buyot, ket kinunana cadacuada, Isut' iru-aryo iti baet dagiti intar; ket ti sumurotto kencuana isut' papatayenyonto iti campilan. Ta di sacerdote kinunana, Dicay papatayen coma iti balay ni Jehova.

16 Iti casta nagwacnisda a maipaay kencuana, ket napan iti dalan ti sercan dagiti cabcabayo iti balay ti ari; ket idiaiy napapatay idi.

17 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag cada Jehova ken iti ari ken cadagiti tattao nġa isuda coma dagiti tattao ni Jehova; iti ari met ken dagiti tattao.

18 Ket isu-amin a tattao ti daga simre- da iti balay ni Baal, ket isut' dinupraeda; dagiti alaltarna ken dagiti ladladawanna binuracda nġa inkisap, ket pinatayda ni Matan a sacerdote ni Baal iti sanġo dagiti altar. Ket di sacerdote nangdudoc cada- giti agturay iti balay ni Jehova.

19 Ket innalana dagiti capcapitan ti ginasut, ken dagiti Cereteos, ken ti guar- dia, ken iti isu-amin a tattao ti daga, ket insalogda di ari nġa ingapu iti balay ni Jehova, ket immayda iti dalan ti ruangan ti guardia iti balay ti ari. Ket nagtugaw iti trono dagiti ar-ari.

20 Iti casta isu-amin a tattao ti daga nagragsacda, ket ti ciudad nagtalna idi. Ket pinapatayda ni Atalia iti campilan idiaiy balay ti ari.

21 Ni Joas agtawen idi iti pito a tawen idi a nangrugi a nagari.

Ni Joas patarimaanna ti templo; pasar- denġenna ti panagsillonġ ni Hazael; mapapatay.

12 Idi maicapito a tawen ni Jehu ni Joas nangrugi a nagari: ket nagari iti uppat a pulo a tawen idiaiy Jeru- salem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Se- bia a taga Beer-seba.

2 Ket ni Joas inaramidna daydi nġa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti isu-amin nġa aldaw a ni sacerdote Joiada isut' insursurona idi.

3 Nupay casta dagidi nangato a disso saanda a naiccat; ti umili nagtuloy a nagidaton ken nagpupuur iti incienso cada- gidi nangato a disso.

4 Ket ni Joas kinunana cadagiti sacer- dote, Isu-amin a cuarta dagiti naipaay a banag a nayeg iti balay ni Jehova, iti

cuarta nġa agpagna, ti cuarta dagiti tattao a tunggal lalaki nacagatadanna, ken isu- amin a cuarta a yeg ti uray asino a tao iti sibubulos a pusiona iti balay ni Jehova,

5 alaen coma ida dagiti sacerdote cada- cuada, tunggal lalaki iti caimuanna; ket isuda tarimaanenda coma dagiti gutgutbaw ti balay, iti uray sadinoman a pacasaracan- to iti gutbaw.

6 Nġem casta idi, nġa idi tawen a mai- caduapulo ket tallo ni ari Joas dagiti sacer- dote dida pay laeng natarimaan dagiti gutgutbaw ti balay.

7 Idin ni ari Joas inayabanna ni sacer- dote Joiada, ken dagiti *sabali* a sacerdote, a kinunana cadacuada, Apayapay a dicay tinarimaan dagiti gutgutbaw ti balay? ita nġarud dicay mangalan iti cuarta iti cai- muanyo, no di ket itedyo ida a maipaay cadagiti gutgutbaw ti balay.

8 Ket dagiti sacerdote inanamunganda a dida mangalan iti cuarta iti umili, dida tarimaanen dagiti gutgutbaw ti balay.

9 Nġem ni sacerdote Joiada nangala iti maysa a lacasa, ket linussocanna di calub- na, ket isut' incabilna iti abay ti altar, iti sikig a canawan ti maysa a sumrec iti balay ni Jehova: ket dagiti sacerdote nġa agay- wan iti dapian icabilda sadiay ti isu-amin a cuarta a maiserrec idi balay ni Jehova.

10 Ket casta idi, idi a nakitada nġa adu a cuarta idi lacasa, a ti escriba ti ari ken di nangato a sacerdote sumang-atda, ket icabilda cadagiti supsupot ket bila- ngenda di cuarta a masaracanda idi balay ni Jehova.

11 Ket itedda di cuarta a nagantingda cadagiti im-ima dagidi nġa agaramid iti trabajo, nġa addaan panagaywan iti balay ni Jehova: ket isut' imbayadda cadagiti allawagi ken agbangbangon iti balay, a nagtrabajo iti balay ni Jehova,

12 ken cadagiti agcavcaviti, ken agtag- taga iti bato, ken iti panagatagang iti cayo ken bato a tinagaan tapno pangtarimaan cadagiti gutgutbaw ti balay ni Jehova, ken iti isu-amin a nagasto iti balay a pangtarimaan kencuana.

13 Nġem awan idi ti naaramid a mai- paay iti balay ni Jehova a tagtagayan a pirac, pangararsang, bacbacca, tangtanġu- yob, uray aniaman nġa alicamen a balitoc, weuno alicamen a pirac, iti cuarta a nayeg idi iti balay ni Jehova;

14 ta isut' itedda idi cadagidi nagara- mid iti trabajo, ket isut' pinangtarimaanda idi iti balay ni Jehova.

15 Casta met a dida binilanġ cadagidi lallaki, nġa iti imada nangyawatanda idi cuarta tapno isut' itedda idi cadagiti nagaramid iti trabajo, ta nagaramidda idi a matalec.

16 Ti cuarta a gapu cadagiti daton ti salungasing, ken ti cuarta a gapu cadagiti daton a gapu iti basol, saan idi a maiserrec iti balay ni Jehova: cucua idi dagiti sacerdote.

17 Idin ni Hazael nġa ari ti Siria simmanġ-at, ket nakibacal a maibusor iti Get, ket isut' innalana; ket ni Hazael insanġona di rupana tapno sumanġ-at iti Jerusalem.

18 Ket ni Joas nġa ari ti Juda innalana amin a banag a naipaay a da Josafat, ken Joram, ken Ocozias, nġa ammana, nġa ar-ari ti Juda, impaayda, ken isu-amin a banag nġa impaayna idi, ken isu-amin a balitoc a nasaracan cadagiti gangameng ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ket imbaonna ida ken ni Hazael nġa ari ti Siria: ket isu pimmanaw idia y Jerusalem.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Joas, ken isu-amin nġa inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

20 Ket dagiti adipenna timmacderda, ket nangaramidda iti maysa a yaalsa, ket kinabilda ni Joas idia y balay sadi Mello, *iti dalan a sumaloganna nġa agpa-Sella.*

21 Ta ni Josacar nġa anac a lalaki ni Semaat, ken ni Jozabad nġa anac a lalaki ni Semer, nġa ad-adipenna, isut' kinabilda, ket natay; ket isut' intabonda cadagiti ammana idia y ciudad ni David: ket ni Amasias nġa anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Joacaz iti Israel. Ti panagari ni Joas. Ti maudi a panagsakit ni Eliseo ken ti tandanna. Dagiti gubat ti Moab ken Siria.

13 Idi tawen a maicaduapulo ket tallo ni Joas nġa anac ni Ocozias, nġa ari ti Juda, ni Joacaz nġa anac ni Jehu nangrugui a nagari iti Israel idia y Samaria, *ket nagari* iti sangapulo ket pito a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nġa isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket sinurotna dagiti basol ni Jeroboam nġa anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket saan a simmina cadacuada.

3 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inyawatna ida iti ima ni Hazael nġa ari ti Siria, ken iti ima ni Ben-adad nġa anac ni Hazael, iti cancanayon.

4 Ket ni Joacaz nagdawat ken ni Jehova, ket ni Jehova isut' impanġagna: ta kinitana ti pannacaparigat ti Israel, no casano ti panangparigat cadacuada ti ari ti Siria.

5 (Ket ni Jehova nangted iti mangisalan iti Israel, iti casta rimmuarda iti babaen ti ima dagiti Sirios; ket dagiti annac ti Israel nagnaedda cadagiti toltoldada a cas la idi ugma.)

6 Nupay casta saanda a simmina cadagiti basol ti balay ni Jeroboam, a pinamagbasolna iti Israel, no di ket nagpagnada cadacuada: ket nabati met ti Asherah idia y Samaria.)

7 Ta isu saan a nangtidda idi ken ni Joacaz cadagiti tattao no di laeng limlimapulo a tattao a nagcacabayoy, ken sangapulo a luglugan, ken sangapulo ribu a tattao a sacasaca; ta ti ari sadi Siria dinadaelna ida, ket inaramidna ida a cas la tapoc a baybayoen.

8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacaz, ken isu-amin nġa inaramidna, ken ti kinamainġelna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

9 Ket ni Joacaz nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda idia y Samaria: ket ni Joas nġa anacna nagari iti saadna.

10 Idi tawen a maicatlopulo ket pito ni Joas nġa ari ti Juda nangrugui ni Joas nġa anac ni Joacaz a nagari iti Israel idia y Samaria, *ket nagari* iti sangapulo ket innem a tawen.

11 Ket inaramidna daydi nġa isut' dakes iti imatang ni Jehova; saan a pimmanaw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nġa anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; no di ket nagpagna cadacuada.

12 Ti matda cadagiti aramid ni Joas, ken amin dagidi inaramidna, ken ti kinamainġelna a pinanggubatna a maibusor ken ni Amasias nġa ari ti Juda, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas, dagiti ar-ari ti Israel?

13 Ket ni Joas nakiturog cadagiti ammana; ket ni Jeroboam nagtugaw iti rabaw ti tronona: ket ni Joas naitabon idia y Samaria cadagiti ar-ari ti Israel.

14 Ni Eliseo masakit idi iti sakitna a nacatayanna ket ni Joas nġa ari ti Israel

simmalog kenctana, ket isut' sangitanna idi. ket kinunana, ꝑ Amac, amac, dagiti luglugin ti Israel ken dagiti tattaona nꝑa agcacabayoy!

15 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Mangalaca iti ba-i ken ti panpana; ket isu innalana kencuana di ba-i ken ti panpana.

16 Ket kinunana iti ari ti Israel, Iparabawmo ta imam iti rabaw ti ba-i: ket isu imparabawna di imana *iti rabawna*. Ket ni Eliseo impatayna dagiti imana iti rabaw dagiti ima ti ari.

17 Ket kinunana, Luctam ta tawa nꝑa agturonꝑ iti daya; ket isut' linuctanna. Idin ni Eliseo kinunana, Mangipanaca ala: ket isu nangipana. Ket isu kinunana, Ti pana ni Jehova iti balligi, ti met laeng pana ti panagballigi a maibusor iti Siria; ta sica cabilemto dagiti taga Siria idiaꝑ Afec, agingganat' marunawmonto ida.

18 Ket kinunana, Alaem dagiti pana; ket innalana ida, ket kinunana iti ari ti Israel, Cabilem ta daga; ket isu kinabilna ti namitlo, ket simmardeng' idi.

19 Ket ti lalaki ti Dios naglucsaꝑ kencuana, ket kinunana, Kinabilmo coma iti naminlima wenno namininnem a d'aras: no casta kinabilmo coma ti Siria agingganat' isut' maparunawmo: gapuna nꝑa iti laeng mamitlo a d'aras ti panangcabilmo ita iti Siria.

20 Ket ni Eliseo natay ket isut' intanemda. Dagiti buybuyot dagiti Moabitas sinillongda ti daga idi a sumsumrec ti tawen.

21 Ket naaramid idi nꝑa itantanemda ti maysa a tao, nꝑa, adtoy, a nasiimda ti maysa a buyot; ket intappuacda di tao idi tanem ni Eliseo: ket apaman a daydi tao nasagidna dagiti tultulang' ni Eliseo, isu nagungar, ket timmacder cadagiti sacsacana.

22 Ket ni Hazael nꝑa ari ti Siria pinarigatna ti Israel iti amin nꝑa aldaw ni Joacaz.

23 Ngem ni Jehova naparabur idi cada-cuada, ken nangngaasi cadacuada, ket impategna ida, a gapu iti tulagna cada Abraham, Isaac, ken Jacob, ket dina kinayat a dinadael ida, dina impasia ida iti sangona agingganat' ita.

24 Ket ni Hazael nꝑa ari ti Siria natay; ket ni Ben-adad nꝑa anacna nagari iti saadna.

25 Ket ni Joas nꝑa annac ni Joacaz innalana manen iti ima ni Ben-adad nꝑa anac ni Hazael dagiti ciudad nꝑa innalana idi iti ima ni Joacaz nꝑa amana iti gubat. Namitlo a d'aras a ni Joas isut' kinabilna, ket nasbutna dagiti ciudad ti Israel.

Ni Amasias agari iti Juda, ket iti gubat iti Israel maparmec ken Joas; dagiti um-alsa isut' papatayenda. Ti panagari iti Israel ni maicadua a Jeroboam.

14 Idi maicadua a tawen ni Joas nꝑa anac ni Joacaz nꝑa ari ti ti Israel ni Amasias nꝑa anac ni Joas nꝑa ari ti Juda nangrugi a nagari.

2 Idi a nangrugi a nagari agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari idiaꝑ Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ti nagan ni inana isut' Joaddan a taga Jerusalem.

3 Ket inaramidna daydi nꝑa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, nupay saan a cas ken ni David nꝑa amana; nagaramid iti mayalubog cadagiti isu-amin nꝑa inaramid idi ni Joas nꝑa amana.

4 Nupay casta dagiti nangato a disso saanda idi a naiccat; dagiti tattao agidataton pay laeng ken agpuurda iti incienso cadagiti nangato a disso.

5 Ket naaramid, nꝑa apaman a napa-singkedan ti pagarian iti imana, a pinatayna dagiti adipenna a namapatay idi iti ari nꝑa amana:

6 Ngem cadagiti annac dagidi a namapatay saanna a pinapatay; a mayalubog iti naisurat iti libro ti linteg ni Moises, a cas imbilin ni Jehova, a kinunana, Dagiti amma saandanto a mapapatay a gapu cadagiti annac; uray dagiti annac saandanto a mapapatay gapu cadagiti amma; no di ket tunggal tao matayto a gapu iti basolna met laeng.

7 Namatay idi iti Edom iti sangapulo a ribu idiaꝑ Lobong' ti Asin, ket innalana ti Sela a gapu iti gubat, ket isut' ninagan-na iti Jectel agingganana iti daytoy nꝑa aldaw.

8 Idin ni Amasias nangibaon cadagiti babaonen ken ni Joas, nꝑa anac ni Joacaz nꝑa anac ni Jehu, nꝑa ari ti Israel, a kinunana, Umayca, agkinnitankitata coma iti rupanrupa.

9 Ket ni Joas nꝑa ari ti Israel nagbaon ken ni Amasias nꝑa ari ti Juda, a cunana.

Ti casumba nga adda idia y Libano nagbaon ken ni cantingēn, nga adda idia y Libano, a kinunana, Itedmo ta anacmo a babai nga asawa ti anacco a lalaki: ket immalatiw ti maysa a naranngas nga animal nga adda idi idia y Libano, ket binaddecna ni casumba.

10 Pudno unay a sica kinabilmo idi ti Edom, ket ta pusom impanḡatonaca: madayawca, ket agyanca ita balaymo, ta apaya aya a mangiballaetca iti pacarang-gasam, tapno sica mapasagca coma, sica met laeng, ken ti Juda a maicanunong kenca?

11 Nḡem ni Amasias dina kinayat nga impanḡag. Iti casta simmanḡ-at ni Joas nga ari ti Israel; ket isu ken ni Amasias nga ari ti Juda nagkinnitada iti rupanrupa idia y Betsemes, a cucua ti Juda.

12 Ket ti Juda naicabil iti dadakes iti sanḡo ti Israel; ket nagtalaw ti tunḡgal lalaki aginḡgat' toldana.

13 Ket ni Joas nga ari ti Israel innalana ni Amasias nga ari ti Juda, nga anac ni Joas nga anac ni Ocozias, idia y Betsemes, ket immay iti Jerusalem, ket dinupracna ti bacud ti Jerusalem manipud iti ruangan ti Efraim aginḡgana iti ruangan ti sulih, nga uppat a gasut a sico.

14 Ket innalana amin a balitoc ken pirac, ken isu-amin nga alalicamen a nasaracan idia y balay ni Jehova, ken cadagiti gangameng ti balay ti ari, ken dagiti tattao met a pannacatanda, ket nagsubli idia y Samaria.

15 Ti matda cadagiti aramid ni Joas nga inaramidna idi, ken ti kinamaingelna, ken no casano ti pannakigubatna ken ni Amasias nga ari ti Juda, ḡsaanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

16 Ket ni Joas nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon idia y Samaria cadagiti ar-ari ti Israel; ket ni Jeroboam nga anacna nagari iti saadna.

17 Ket ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda nagbiag iti calpasan ti ipapatay ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari ti Israel iti sangapulo ket lima a tawen.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Amasias, ḡsaan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

19 Ket nagaramidda iti yaalsa a maibusor kencuana idia y Jerusalem; ket nag-

talaw aginḡgat' Laquis: nḡem nagbaonda ti nagsurot kencuana idia y Laquis, ket isut' pinatayda sadiay.

20 Ket isut' inyegda iti rabaw dagiti cabcabayo; ket isut' naitabon idia y Jerusalem cadagiti ammana idia y ciudad ni David.

21 Ket isu-amin a tattao ti Juda innalada ni Azarias, nga agtawen idi iti sangapulo ket innem, ket isut' inaramidda nga ari iti saad ni Amasias nga amana.

22 Isu binangonna ti Elat ket isut' insublina iti Juda, iti calpasan nga ti ari nakiturog cadagiti ammana.

23 Idi tawen a maicasangapulo ket lima ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda ni Jeroboam nga anac ni Joas nga ari ti Israel nanḡrugi a nagari idia y Samaria, ket nagari iti uppat a pulo ket maysa a tawen.

24 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: ket saan a pimmanaw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

25 Isu insublina dagiti bedbeddenḡ ti Israel manipud iti sercan ti Emat aginḡgana iti baybay ti Arabah, a mayalubog iti sao ni Jehova, a Dios ti Israel, isu nga insaona idi iti pannacaaramat ni adipenna a Jonas nga anac ni Amati, a mammadto, nga taga Get-ofer idi.

26 Ta ni Jehova nakitana di pannacaparigat ti Israel, a napait unay idi; ta sadiay awan idi ti napunitan wenna nabaybay-an a siwawaya, awan idi sadiay ti uray siasinoman a tumulong a maipaay iti Israel.

27 Ket ni Jehova saanna nga imbaga a cayatna a punasen ti nagan ti Israel iti baba ti langit; no di ket insalacanna ida a gapu iti ima ni Jeroboam nga anac ni Joas.

28 Ket ti matda cadagiti inaramid ni Jeroboam, ken isu-amin nga inaramidna, ken ti kinamaingelna, no casano ti pananggubatna, ken no casano ti panangsubbotna iti Damasco ken ti Emat, a cucua idi ti Juda, nga agpaay iti Israel, ḡsaanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

29 Ket ni Jeroboam nakiturog cadagiti ammana, cadagiti met laeng ar-ari ti Israel; ket ni Zacarias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Azarias iti Juda. **᠄**
panagari da Zacarias, Sellum, Manajem, ken Faceia iti Israel.

Ti yaalsa ni Facee ken panagarina iti Israel.

Ti panagsillon᠒ dagiti Asirios.

15 Idi maicaduapulo ket pito a tawen ni Jeroboam n᠒a ari ti Israel ni Azarias n᠒a anac ni Amasias n᠒a ari ti Juda nan᠒rugi a nagari.

2 A᠒tawen idi iti sangapulo ket innem idi a nan᠒rugi a nagari; ket nagari idiy Jerusalem iti limapulo ket dua a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Jequella a taga Jerusalem.

3 Ket inaramidna daydi n᠒a isut' nalin-teg cadagiti mata ni Jehova, a mayalub᠒ cadagiti isu-amin a ni amana n᠒a Amasias inaramidna idi.

4 Nupay casta dagiti nan᠒ato a disso saanda a naiccat: dagiti tattao agidatdaton pay laeng ken agpuurda iti incienso cadagiti nan᠒ato a disso.

5 Ket ni Jehova kinabilna di ari, iti casta n᠒a isu nagcucutel aging᠒ana iti aldaw ti ipapatayna, ket nagnaed iti balay a putputong. Ket ni Joatam n᠒a anac ti ari isut' idi palung᠒o iti balay, a mang᠒ocom iti umili ti daga.

6 Ti matda cadagiti aramid ni Azarias, ken isu-amin n᠒a inaramidna, ᠒saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

7 Ket ni Azarias nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda cadagiti ammana idiy ciudad ni David: ket ni Joatam n᠒a anacna nagari iti saadna.

8 Idin maicatlopulo ket walo a tawen ni Azarias n᠒a ari ti Juda ni Zacarias n᠒a anac ni Jeroboam nagari iti Israel idiy Samaria iti innem a bulan.

9 Ket inaramidna daydi n᠒a isut' dakes iti imatang ni Jehova, a cas iti inaramid dagidi ammana: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam n᠒a anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

10 Ket ni Sellum n᠒a anac ni Jabes immalsa a maibusor kencuana, ket isut' kinabilna iti san᠒o ti umili, ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.

11 Ti matda cadagiti aramid ni Zacarias, adtoy, a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

12 Daytoy isu ti sao ni Jehova n᠒a insaona idi ken ni Jehu, a kinunana, Da-

giti annacmo aging᠒ana iti maicapat a caputotan tumugawdanto iti trono ti Israel. Ket naaramid idi a casta.

13 Ni Sellum n᠒a anac ni Jabes nan᠒rugi a nagari idi tawen a maicatlopulo ket siam ni Ozias n᠒a ari ti Juda; ket nagari iti uneg ti maysa a bulan idiy Samaria.

14 Ket ni Manajem n᠒a anac ni Gadi simman᠒-at a naggaput' Tersa, ket immay iti Samaria, ket kinabilna ni Sellum n᠒a anac ni Jabes idiy Samaria, ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.

15 Ti matda cadagiti aramid ni Sellum, ken di yaalsana n᠒a inaramidna idi, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

16 Idin ni Manajem kinabilna ti Tapsam, ken isu-amin dagiti adda kencuana, ken dagiti sácupna, manipud Tersa: agsipud ta dida linucatan kencuana, gapuna a kinabilna; ken isu-amin a babba᠒ kencuana a masicug binettacanna.

17 Idi maicatlopulo ket siam a tawen ni Azarias n᠒a ari ti Juda nan᠒rugi ni Manajem n᠒a anac ni Gadi a nagari iti Israel, ket nagari iti sangapulo a tawen idiy Samaria.

18 Ket inaramidna daydi n᠒a isut' dakes iti imatang ni Jehova: saan a pimmanaw iti isu-amin n᠒a aldawna cadagiti basol ni Jeroboam n᠒a anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

19 Ket ni Ful n᠒a ari ti Asiria immay a maibusor iti daga; ket ni Manajem nan᠒ted ken ni Ful iti sangaribu a talento a pirac, tapno ti imana makiadda coma kencuana a mang᠒asingked iti pagarian iti imana.

20 Ket ni Manajem sinapulna ti cuarta ti Israel, cadagiti met laeng amin a mannacabalin a lallaki a nasanicua, iti tumunggal lalaki limapulo a siclo a pirac, tapno maited iti ari ti Asiria. Casta ti panagsubli di ari ti Asiria, ket saan idi a nagtactac idiy a daga.

21 Ti matda cadagiti aramid ni Manajem, ken isu-amin n᠒a inaramidna idi, ᠒saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

22 Ket ni Manajem nakiturog cadagiti ammana; ket ni Faceia n᠒a anacna nagari iti saadna.

23 Idi maicalimapulo a tawen ni Azarias n᠒a ari ti Juda ni Faceia n᠒a anac ni

Manajem nangrugi a nagari iti Israel idiaiy Samaria, *ket nagari* iti dua a tawen.

24 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

25 Ket ni Facee nga anac ni Romelias, a capitanna immalsa a maibusor kencuana, ket isut' kinabilna idiaiy Samaria, idi cangatoan a paset ti balay ti ari, iti icacadua da Argob ken Arif; ken caduana dagiti limapulo a lallaki cadagiti Galaaditas: ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.

26 Ti matda cadagiti aramid ni Faceia, ken isu-amin nga inaramidna, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

27 Idi maicalimapulo ket dua a tawen ni Azarias nga ari ti Juda ni Facee nga anac ni Romelias nangrugi a nagari iti Israel idiaiy Samaria, *ket nagari* iti duapulo a tawen.

28 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

29 Cadagidi aldaw ni Facee nga ari ti Israel immay ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria, ket innalana ti Aion, ken iti Abel-beth-maaca, ken iti Janoe, ken iti Cedes, ken iti Asor, ken iti Galaad, ken iti Galilea, ken isu-amin a daga ti Neftali, ket inyallatiwna ida a nacayawan iti Asiria.

30 Ket ni Osee, nga anac ni Ela nagaramid iti yaalsa a maibusor ken ni Facee nga anac ni Romelias, ket isut' kinabilna, ken isut' pinapatayna, ket nagari iti saadna, iti maicaduapulo a tawen ni Joatam nga anac ni Ozias.

31 Ti matda cadagiti aramid ni Facee, ken isu-amin nga inaramidna, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

32 Idi maicadua a tawen ni Facee nga anac ni Romelias nga ari ti Israel ni Joatam nga anac ni Ozias nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

33 Idi mangrugi a nagari agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari iti sangapulo ket innem a tawen idiaiy Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Jerusa nga anac ni Sadoc.

34 Ket inaramidna daydi nga isut' na-

linteg cadagiti mata ni Jehova; inaramidna a mayalubog cadagiti isu-amin nga inaramid idi ni amana nga Ozias.

35 Nupay casta dagiti nangato a disso saanda a naiccat: dagiti tattao agidaton pay laeng ken agpuurda idi iti incienso cadagiti nangato a disso. Isu binangonna di ruangan a nangatngato ti balay ni Jehova.

36 Ti matda cadagiti aramid ni Joatam, ken isu-amin nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

37 Cadagidi nga aldaw ni Jehova rinugianna nga imbaon a maibusor iti Juda ni Rasin nga ari ti Siria, ken ni Facee nga anac ni Romelias.

38 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon cadagiti ammana idiaiy ciudad ni David nga amana: ket ni Acaz nga anacna nagari iti saadna.

*Ti panagari da Joatam ken Acaz iti Juda.
Ni Acaz makigubat iti Siria ken Israel; aramidenna ti maysa a baro nga altar.*

16 Idi maicasangapulo ket pito a tawen ni Facee nga anac ni Romelias ni Acaz nga anac ni Joatam nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

2 Agtawen idi iti duapulo a tawen idi a nangrugi a nagari ni Acaz, ket nagari idiaiy Jerusalem iti sangapulo ket innem a tawen: ket saanna nga inaramid daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosna, a cas ken ni David nga amana.

3 No di ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel; wen, isu pinaglasatna iti apuy di anacna, a cas cadagiti kinarimon dagiti nacion, a pinasia idi ni Jehova iti sangog dagiti annac ti Israel.

4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incienso cadagiti nangato a disso, ken iti rabaw dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isu-amin a cayo a narucbos.

5 Idin ni Rasin nga ari ti Siria ken ni Facee nga anac ni Romelias nga ari ti Israel simmanng-atda iti Jerusalem a manggubat: ket linacubda ni Acaz, ngem isut' dida nabalin a pinarmec.

6 Daydi a tiempo ni Rasin nga ari ti Siria nasbutna ti Elat a maipaay iti Siria; ket pinasiana dagiti Judios idiaiy Elat, ket dagiti Sirios immayda iti Elat, ket nag-naedda sadiay, aginggana itoy nga aldaw.

7. Iti casta ni Acaz nagbaon cadagiti babaonen ken ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria, a kinunana, Siac ti adipenmo ken anacmo: sumang-atca, ket ispalennac iti ima ti ari sadi Siria, ken iti ima ti ari ti Israel, a timmacerda a maibusor caniac.

8 Ket ni Acaz innalana di pirac ken balitoc a nasaracan idi balay ni Jehova, ken cadagiti gangameng ti balay ti ari, ket isut' imbaonna a maysa a sagut iti ari ti Asiria.

9 Ket ti ari ti Asiria isut' impanagna; ket ti ari ti Asiria simmang-at a maibusor iti Damasco, ket isut' innalana, ket impana dagiti umili kencuana a kinayawan aginggat' Kir, ket pinatayna ni Rasin.

10 Ket ni ari Acaz napan idiaiy Damasco a simmabet ken ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria, ket nakitana di altar nga adda idi idiaiy Damasco; ket ni ari Acaz imbaonna ken ni Urias a sacerdote di langa ti altar, ken tabasna, a mayalubog iti isuamin a pannacaramidna.

11 Ket ni Urias a sacerdote nangbangon iti maysa nga altar: a mayalubog iti isuamin a ni ari Acaz imbaonna idi nanipud Damasco, casta ti inaramid ni Urias a sacerdote a maipaayto no dumteng ni ari Acaz nga aggaput' Damasco.

12 Ket idi a ti ari dimteng a naggaput' Damasco, ti ari nakitana di altar: ket ti ari immasideg iti altar, ket nagidaton kencuana.

13 Ket pinuuranna di datonna a mapuuran ken di datonna a bellaay, ket imbucbocna di daton a mainum, ket inwarisna di dara dagiti datdatonná iti cappia iti rabaw di altar.

14 Ket di altar a gambang, nga adda idi sangó ni Jehova, inyegna nanipud iti sangó ti rupa ti balay, nanipud iti baet ti altar ken ti balay ni Jehova, ket isut' incabilna iti abay nga amianan ti altarna.

15 Ket ni ari Acaz imbilinna ken ni Urias a sacerdote, a kinunana. Iti rabaw ti dackel nga altar puuram iti bigat ti daton a mapuuran ken iti malem ti daton a bellaay, ken ti daton a mapuuran ti ari, ken ti datonna a bellaay agraman daton a mapuuran ti isuamin nga umili ti daga, ken dagiti datonda a bellaay ken datdatonda a mainum; ket iwarismo iti rabawna ti isuamin a dara ti daton a mapuuran, ken isuamin a dara ti sacrificio: ngem ti altar a gambang isunto ti agpaay caniac a pagyumanan.

16 Castoy ti pinangaramid ni Urias a

sacerdote, a mayalubog cadagiti isuamin nga imbilin ni ari Acaz.

17 Ket ni ari Acaz pinutedna dagiti limbang dagiti batáy, ket iniccatna cada-cuada di bacca, ket iniccatna di baybay iti rabaw dagiti sinan-bachaca a gambang, nga addada idi babana, ket isut' incabilna iti rabaw ti maysa a cadsaaran a bato.

18 Ket ti nalinong a dalan a maipaay iti aldaw a panaginaná, a binangonda idi iti balay, ken ti sersercan ti ari iti ruar, isu inyalisna iti balay ni Jehova, a gapu iti ari ti Asiria.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Acaz nga inaramidna idi, ¿saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

20 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana idiaiy ciudad ni David: ket ni Ezequias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Oseas iti Israel. Ti Israel maparmec iti Asiria gapu iti kinadakes dagiti tattao; maipanda a kinayawan idiaiy Asiria, ket sangsanganaili ti maiserrec iti lugarda.

17 Idi maicasangapulo a tawen ni Acaz nga ari ti Juda nangrugí ni Oseas nga anac ni Ela a nagari iti Israel idiaiy Samaria, ket nagari iti siam a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, nupay saan a cas cadagiti ar-ari ti Israel nga immun-unada idi ngem isu.

3 Ni Salmanasar nga ari sadi Asiria simmang-at a maibusor kencuana: ken ni Oseas nagbalin idi nga adipenna, ket nabubuis idi kencuana.

4 Ket ti ari ti Asiria nacasucal iti yaalsa ken ni Oseas; ta nagbaon idi cadagiti babaonen ken ni Sua nga ari ti Egipto, ket saan idi a nagidatagen iti buis iti ari ti Asiria, cas inaramidna iti tinawentawen: gapuna a ti ari ti Asiria isut' impupocna, ken isut' pinarautanna iti pagbaludan.

5 Idin ti ari ti Asiria simmang-at iti isuamin a daga, ket simmang-at iti Samaria, ket isut' linacubna iti tallo a tawen.

6 Iti maicasiam a tawen ni Oseas nga ari ti Asiria innalana ti Samaria, ket inyalatiwna ti Israel sadi Asiria, ket incabilna ida idiaiy Hala, ken iti Habor, a carayan ti Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos.

7 Ket casta idi, n̄ga agsipud ta dagiti annac ti Israel nagbasolda iti maicaniwas ken ni Jehova a Diosda, a nanḡaon cada-cuada iti daga ti Egipto, iti baba ti ima ni Faraon n̄ga ari sadi Egipto, ken nagbutengda cadagiti sabsabali a didios,

8 ken nagnagnada cadagiti linteg dagiti nacion, isuda a pinasia idi ni Jehova iti sango dagiti annac ti Israel, ken cadagiti ar-ari ti Israel, n̄ga inaramidda idi.

9 Ket dagiti annac ti Israel nagaramidda a sililimed dagiti saan idi a nalinteg a maibusor ken ni Jehova a Diosda: ket nangbangonda cadacuada cadagiti nangato a disso cadagiti isu-amin a ciudadda, manipud iti torre dagiti agwanwanawan aginggana iti ciudad a nasarikedkedan;

10 ken naban̄gonda idi dagiti monmon ken dagiti Asherah iti tapaw ti tunggal turod a natayag, ken iti siroc ti isu-amin a cayo a narnobos;

11 agpurna sadiay iti incienso cadagiti isu-amin a nangato a disso, a cas inaramid dagiti nacion isuda n̄ga inyalis idi ni Jehova manipud iti sangoda; ken agaramidda idi cadagiti dakes a panggargarida ken Jehova n̄ga agpungtot;

12 nagservida idi cadagiti ladladawan, a nagnunaan idi ni Jehova cadacuada, Dicayto aramiden daytoy.

13 Nupay casta ni Jehova namanecnecec iti Israel, ken iti Juda, iti tunggal mammatdo, ken cadagiti isu-amin a macakita iti masacbayan, a cunana, Agtuckiadcayo cadagita daldalanyo a dakes, ket tungpalenyo dagiti bilbilinco ken ipannurotco, a mayalubog iti isu-amin a linteg n̄ga imbilinco cadagidi ammayo, ken imbaonco cadacayo a naaramat dagiti adipenco a mammatdo.

14 Nupay casta isuda dida impan̄gag, no di ket pinatangkenda ti teltelda, a cas iti teltel dagidi ammada, isuda a di namati ken ni Jehova a Diosda.

15 Ket linacsidda dagiti linlintegna, ken ti tulagna, n̄ga inaramidna idi cadagidi ammada, ken dagiti panpanecnececa a pinangpasingkedna cadacuada; ket sinurotda ti kinaubbaw, ket nagbalinda a naubbaw, ket *napanda* a siaannurot cadagiti nacion n̄ga adda idi iti aglicmut cadacuada, a maipapan cadacuada ni Jehova binilinna ida idi a dida agaramid coma a cas cadagidiay.

16 Ket inidianda amin dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, ket nagaramidda cadacuada cadagiti ladladawan a sinocog a dua met laeng a sinan-ururbon ti baca, ken

nagaramidda iti maysa n̄ga Asherah, ket nagcararaganda dagiti isu-amin a bryot sadi langit, ket nag-ervida ken Baal.

17 Ket impalasadta dagiti annacda a lallaki ken babbai iti apuy, ket inaramatda ti panagpattápattá, ken panangcuculam, ket inlacoda ti bagida met laeng a nagaramid iti daydi n̄ga isut' dakes. Ito imatang ni Jehova, a pinanggargarida kencuana n̄ga agpungtot.

18 Gapuna a ni Jehova nagpungtot unay iti Israel, ket inicatna ida iti imatangna, n̄ga awan ti matda idi no di la ti caputotan ni Juda.

19 Ti Juda met dina tinungpal dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, no di ket nagnagna cadagiti linteg ti Israel, n̄ga inaramidda idi.

20 Ket ni Jehova inlacsidna idi ti isu-amin a putot ti Israel, ket pinarigatna ida, ket inyawatna ida iti ima dagiti agsamsam aginggat' dina naipurruc ida iti imatangna.

21 Ta pinisan̄gna ti Israel iti balay ni David; ket inaramidda n̄ga ari ni Jeroboam n̄ga anac ni Nabat: ket ni Jeroboam inadayuna ti Israel n̄ga ingapu iti isusurot ken ni Jehova, ket pinagbasolna ida iti cackel a basol.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam n̄ga inaramidna; dida pimmanaw cadacuada:

23 agingganat' di inicat ni Jehova ti Israel iti imatangna, a cas kinunana a naaramat dagiti isu-amin a mammatdo n̄ga adipenna. Casta ti pannacayalis ti Israel manipud iti dagada aginggat' Asiria agingga itoy n̄ga aldaw.

24 Ket ti ari sadi Asiria nangyeg cadagiti tattao a naggaput' Babilonia, ken naggaput' Cuta, ken naggaput' Ava, ken naggaput' Emat ken naggaput' Sefarvaim, ket incabilna ida cadagiti ciudad ti Samaria iti saad dagiti annac ti Israel; ket tinagicuada ti Samaria, ket nagnaedda cadagiti ciudadna.

25 Ket casta idi, iti rugi ti panagnaedda sadiay, n̄ga isuda saanda a nagbuteng ken ni Jehova: gapuna a ni Jehova nangibaon cadacuada cadagiti leleon a namapatayda cadagiti dadduma cadacuada.

26 Gapuna n̄ga isuda nagsaoda iti ari sadi Asiria a kinunada, Dagiti nacion n̄ga inyalatiwmo, ken incabilmo cadagiti ciudad ti Samaria, saanda n̄ga ammo ti linteg ti Dios idiaay a daga: gapuna a nangibaon

cadacuada cadagiti leleon, ket, adtoy, a patayenda ida, agsipud ta dida ammo ti linteg ti Dios ti daga.

27 Idin ti ari sadi Asiria nagbilin, a kinunana, Mangipancayo sadiay iti maysa cadagiti sacerdote nga inyegyo nanipud sadiay; ket mapanda coma ken agnaedda sadiay, ket isurona coma cadacuada ti linteg ti Dios ti daga.

28 Iti casta ti maysa cadagiti sacerdote a nayallatiw nanipud Samaria immay ket nagnaed idia Betel, ket isurona ida no casano ti panagbutengda coma ken ni Jehova.

29 Nupay casta ti tumunggal nacion agaramid idi kencuana iti didiosna met laeng, ket icabilna ida cadagiti balbalay cadagiti nangato a disso nga inaramid idi dagiti taga Samaria, ti tumunggal nacion cadagiti ciudad a pagnaedanda idi.

30 Ket dagiti tattao a taga Babilonia inaramidda ti Soccothenot, ket dagiti tattao a taga Cuta inaramidda ti Nergel, ket dagiti tattao a taga Emat inaramidda ti Asima,

31 ket dagiti Aveo inaramidda ti Nabahaz ken ti Tartac; ket dagiti taga Sefarvaim pinuuranda dagiti annacda iti apuy a maipaay cada Adramelec ken Anamelec, a didios ti Sefarvaim.

32 Casta ti panagbutengda idi ken ni Jehova, ket inyaramidanda ida cadagiti sacerdoteda met laeng dagiti nangato a disso, nga agidatdatonda iti maipaay cada-cuada cadagiti balbalay cadagiti nangato a disso.

33 Ket nagbutengda idi ken ni Jehova, ket nagservi cadagiti didiosda met laeng, a siaannurot iti wagas dagiti nacion a nanipud cadacuada nayallatiwda idi.

34 Aginggana iti daytoy nga aldaw agaramidda a siaannurot idi immun-una a wagas: saanda nga agbuteng ken ni Jehova, saanda met nga agaramid a siaannurot iti ipaannurotda, wenna siaannurot cadagiti ipaalagadda, wenna siaannurot iti linteg wenna cadagiti bilbilin ni Jehova imbilin-na cadagiti annac ni Jacob, a ninaganna iti Israel;

35 cadacuada a ni Jehova nagaramidana idi iti tulag, ken binilina ida, a kinunana, Dicayto agbuteng cadagiti sabsabali a didios, dicayto agrucnoy cada-cuada, dicayto agservi cada-cuada, dicayto agidaton cada-cuada:

36 no di ket ken ni Jehova, a nangaon

cadacayo idia daga ti Egipto iti dackel a pannacabalin ken tackiag a siuunnat, agbutengcayto kencuana, ket isuntot' pagrucnoyano, ket isuntot' pagidatonanyo:

37 dagiti annuroten ken alagaden, ken ti linteg ken ti bilin nga insuratna a maipaay cadacayo, tungpalenyonto nga aramiden iti agnanayon; ket dicayto agbutbuteng cadagiti sabsabali a didios:

38 ket ti tulag nga inaramidco cadacayo dicayto lipatan; dicayto agbuteng cadagiti sabsabali a didios:

39 no di ket ken ni Jehova a Diosyo ti pagbutnganyo: ket ispalennacayto iti ima dagiti isu-amin a cabusoryo.

40 Nupay casta isuda saanda nga impangag, no di ket nagaramidda a siaannurot iti immun-una a wagasda.

41 Iti casta dagiti nacion nagbutengda ken ni Jehova, ket nagservida cadagiti kinitikitan a laddadawan; casta met dagiti annacda, ket dagiti annac dagiti annac nagaramidda a cas cadagiti ammada, casta ti araramidenda agingga itoy nga aldaw.

Ni Ezequias agari iti Juda iti naimbag a panagari. Ti pannacacayaw ti Israel.

Ni Sennaquerib sillongenna ti Juda.

Ti nasagibar a bitla ni Rabsaces.

18 Naaramid idi maicatlo a tawen ni Oseas nga anac ni Ela nga ari ti Israel, a ni Ezequias, nga anac ni Acas, nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

2 Agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen idi a nangrugi a nagari: ket nagari idia Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Abi, nga anac ni Zacarias.

3 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a siaalubog cadagiti isu-amin a ni amana a David inaramidna idi.

4 Isu inicatna dagiti nangato a disso, ket binungtolna dagiti monmon, ket pinucanna ti Asherah; ket binuracna a pinispisi di sinan-uleg a gambang a ni Moises inaramidna idi; ta cadagidi nga aldaw dagiti annac ti Israel isut' ipupuuranda iti incienso; ket isut' ninaganna iti Nehustan*.

5 Ket nagtalec ken ni Jehova a Dios ti Israel; iti casta nga iti calpasanna awan

* *Nehustan*: cayatna a saoen, *Maysa a pedazo a gambang*.

iditi cas kencuana cadagiti isu-amin n̄ga ar-ari ti Juda, uray *cadagidi* n̄ga immun-una n̄gem isu.

6 Ta kimpet ken ni Jehova; ket saan a pimmanaw iti isusurotna kencuana, no di ket tinun̄gpalna dagiti bilbilin, a ni Jehova imbilinna ken ni Moises.

7 Ket ni Jehova adda idi kencuana; iti uray sadinoman a disso a papananna idi nagrang-ay: ket immalsa a bimmusor iti ari sadi Asiria, ket saan a nagservi idi kencuana.

8 Kinabilna met dagiti Filisteos aginḡgana iti Gaza ken dagiti bedbedden̄ga, manipud iti torre dagiti agwanawan aginḡgana iti ciudad a nasarikedkedan.

9 Ket naaramid idi maicapat a tawen ni ari Ezequias, n̄ga isut' idi ti maicapito a tawen ni Oseas n̄ga anac ni Ela n̄ga ari ti Israel, a ni Salmanasar n̄ga ari sadi Asiria simmang-at a maibusor iti Samaria, ket isut' linacubna.

10 Ket iti gibus ti tallo a tawen isut' innalada: idi maicanem a tawen ni Ezequias, n̄ga isut' idi ti maicasiam a tawen ni Oseas n̄ga ari ti Israel, ti Samaria isut' naala idi.

11 Ket ti ari sadi Asiria inyallatiwna ti Israel idia y Asiria, ket incabilna ida idia y Hala, ken iti Habor, a carayan ti Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos.

12 agsipud ta dida nagtulnog idi iti timec ni Jehova a Diosda, no di ket linabsingda idi ti tulagna, isu-amin met laenḡ a ni Moises n̄ga adipen ni Jehova imbilinna idi, ket isut' dida impan̄gag, isut' dida inaramid idi.

13 Iti maicasan̄gapulo ket uppat a tawen ni ari Ezequias ni Sennaquerib n̄ga ari sadi Asiria simmang-at a maibusor cadagiti isu-amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda, ket innalana ida.

14 Ket ni Ezequias n̄ga ari ti Juda nagbaon iti ari ti Asiria idia y Laquis, a kinunana, Siac nacabasolac; agsublica a pumanaw caniac: n̄ga isu-amin n̄ga icabilmo coma caniac awitecto. Ket ti ari ti Asiria inkedden̄ga ken ni Ezequias n̄ga ari ti Juda iti tallo gasut a talento a pirac ken tallo pulo a talento a balitoc.

15 Ket ni Ezequias intedna *kencuana* ti isu-amin a pirac a nasaracan idi balay ni Jehova, ken cadagiti gamenḡ ti balay ti ari.

16 Idi a tiempo ni Ezequias pinucanna *di balitoc* cadagiti ruruangan ti templo ni

Jehova, ken cadagiti adadigi n̄ga ni Ezequias n̄ga ari ti Juda incalupcopna idi. Ket isudat' intedna iti ari ti Asiria.

17 Ket ti ari ti Asiria imbaonna ni Tartan ken ni Rabsaris ken ni Rabsaces nanipud Laquis ken ni ari Ezequias agraman dackel a buyot aginḡgana iti Jerusalem. Ket simmang-atda ket immayda iti Jerusalem. Ket idi a simmang-atda, immayda ket nagsardengda iti denna ti calasugan ti tanke a nangatngato, n̄ga adda idia y napatac a dalan ti daga ti agpappapusco! iti lupot.

18 Ket idi pinuccawanda di ari, rimmuarda cadacuada da Eliacim n̄ga anac ni Helcias a mayordomo idi, ken ni Sobna n̄ga escriba, ken ni Jea n̄ga anac ni Asaf a registrador.

19 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada, Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ti dackel n̄ga ari, n̄ga ari ti Asiria, Ania a pagtalcan daytoy a kencuana agtaleccayo?

20 Sica cunaem (N̄gem isut' balicas a barengbareng met laenḡ), *Adda* patigmaan ken pigsa a maipaay iti gubat. Ita siasino aya ti pagtalcam, a sica immalsaca a maibusor caniac?

21 Ita, adtoy, a sica agtalecca iti cayo daytoy runo a naparpar, a ti met laenḡ Egipto; isu a no ti maysa a lalaki agsadag, isut' sumrecto iti imana, ken isut' salputenna: casta ni Faraon n̄ga ari ti Egipto cadagiti isu-amin n̄ga agtalec kencuana.

22 N̄gem no cunaenyo caniac, Agtaleccami ken ni Jehova a Diosmi; saan aya n̄ga isu daydi a dagiti nangato a dissona ken dagiti altarna inicat ni Ezequias, ket kinunana iti Juda ken iti Jerusalem, Agcararagcayto iti sangoy daytoy n̄ga altar ditoy Jerusalem?

23 Ita n̄garud, agdawatac kenca, n̄ga iccam coma cadagiti salsalda ken ni apoc n̄ga ari ti Asiria, ket iccancanto iti dua ribu a cabcabayo, no mabalinmo iti biangmo ti mangisaad cadagiti agcabayo iti rabawda.

24 Casano n̄garud ti pannscabalinmo a mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capitán dagiti cababassitan cadagiti adipen ni apoc, ket isaadmo ti panagtalecemo iti Egipto a gapu cadagiti luglugan ken cadagiti tattao n̄ga agcacabayo?

25 Ket ita simmang-atac aya a diac kinaddua ni Jehova a maibusor itoy a disso tapno isut' dadaelec? Ni Jehova

kinunana caniac, Sumang-atca a maibusor itoy a daga, ket isut' dadaelem.

26 Idin da Eliacim nga anac ni Helcias, ken ni Sobna, ken ni Joa, kinunada ken ni Rabsaces, Agsaoca, agdawatac kenca, cadagiti adipenmo iti sao ti Siria; ta isut' maawatanmi, ket dica coma makisao cadacami iti sao dagiti Judio, cadagiti lapayag dagiti tattao nga adda iti rabaw ti bacud.

27 Ngen ni Rabsaces kinunana cada-cuada, ¿Ni apoc imbaonnac aya ken ni apom ken iti sica, a mangisao cadagitoy a sao? ¿saannac aya nga imbaon cadagiti tattao nga agtugaw iti rabaw ti bacud, a makicaan cadacayo iti iblengda, ken makicainum iti isbuda met laeng cadacayo?

28 Idin ni Rabsaces timmacder, ket imkis iti natbag a timec iti sao dagiti Judio, ket nagsao, a kinunana, Denggenyo ti sao ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria.

29 Castoy ti cuna ti ari, Ni Ezequias dinacayo allilawen coma; ta dinacayto mabalín nga ispalen iti imana:

30 ket ni Ezequias dinacayo met coma pagcammatalken ken ni Jehova, a cunaena, Ni Jehova ispalennatayto a di bumurong, ket daytoy a ciudad saanto a maited iti ima ti ari ti Asiria.

31 Dicay ipangag ni Ezequias: ta castoy ti cuna ti ari ti Asiria. Makicap-piacayo caniac, ket rumuarcayo agingga caniac; ket mangancayo tunggal maysa iti uvasna, ken tunggal maysa iti higosna, ket uminumcayo tunggal maysa cadagiti dandanum iti tankena met laeng;

32 aginggana iti umayac ket ipancayo iti maysa a daga a cas iti dagayo; maysa a daga ti bukel ken ti baro nga arac, daga ti tinapay ken ti cauvasan, daga dagiti oliva, ken ti diró, tapno agbiagcayto coma, ket dicayto matay; ket dicay ipangag coma ni Ezequias, no ududannacayo, a cunana, Ni Jehova ispalennatayto.

33 Adda aya asinoman cadagiti didios dagiti nacion a nangisalacan iti dagana iti ima ti ari ti Asiria?

34 Sadino aya ti yan dagiti didios ti Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan dagiti didios ti Sefarvaim, ti Ana, ken ti Haya? inispalda aya ti Samaria iti imac?

35 Siasinoda aya cadagiti amin a didios dagiti dagdaga, a nangispal idi iti dagada iti imac, tapno ni Jehova ispalenna coma ti Jerusalem iti imac?

36 Ngen ti umili nagulimec, ket isut'

dida sinungbatan iti maysa a balicas; ta isut' imbilin idi ti ari, a kinuna, Dicay sumungbat kencana.

37 Idin immay ken ni Ezequias da Eliacim nga anac ni Helcias nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf a registrador, a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket imbaga kencana dagiti sasao ni Rabsaces.

Agdanag ni Ezequias ngen liulivaen ni Isai-as. Ti surat ni Sennaquerib ken ni Ezequias. Ni Ezequias ayacararag ket ni Isaias ipadtona ti pannacaispalda.
Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

19 Ket naaramid idi a ni ari Ezequias isut' nangegna, a pinigisna dagiti cawcawesna, ket nagabbong iti nakersang a lupot, ket simrec idi balay ni Jehova.

2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mammadto nga anac ni Amos da Eliacim nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba ken dagiti lallacay dagiti sacerdot, a siaabbongda iti nakersang a lupot.

3 Ket kinunada kencana, Castoy ti cuna ni Ezequias, Daytoy nga aldaw isut' aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti umsi; ta dagiti annac dumtengdan iti pannacayanac, ket awan ti pigsna nga agipangay.

4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo deng-gennanto amin dagiti sao ni Rabsaces, isa a ti ari ti Asiria nga apona imbaonna a mangcarit iti Dios a sibibiag, ket tubngar-ennanto dagiti sao a nangeg ni Jehova a Diosmo: gapuna nga ipangatom coma ti cararagmo a maipaay iti tidda a mabati.

5 Iti casta dagiti adipen ni ari Ezequias immayda ken ni Isaias.

6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada, Castoyto ti cunaenyo ken ni apoyo, castoy ti cuna ni Jehova, Dica agbuteng cadagiti sasao a nangegmo, isuda a dagiti adipen ti ari ti Asiria pinangtabbaawda caniac.

7 Adtoy, icabilconto kencana ti maysa nga espiritu, ket macangegto cadagiti dandamag, ket sumublinto iti dagana met laeng; ket pagpasagecto iti campilan idiy dagana met laeng.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ket nasaracanna ti ari ti Asiria a manggubgubat iti Lebna; ta nangegna idin a napanaw idiy Laquis.

9 Ket idi a nangegna a masasao iti mapapan ken ni Taraca nga ari ti Etiopia,

Adtoy, n̄ga isu rimmuar a makibacal a maibusor kenca, isu nangibaon manen cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a kinunana,

10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias n̄ga ari ti Juda, a cuna, Dinaca coma allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam, n̄ga agcuna, Ti Jerusalem dinto maited iti ima ti ari ti Asiria.

11 Adtoy, nangegmo no ania ti inaramid dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isu-amin a dagdaga, iti panangdadaelda cada-cuada a tinalipupus: ¿ket sica maispalcanto?

12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda aya ida, isuda a dagidi ammac dinadaelda idi, ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Resef, ken dagiti annac ti Eden, a nagyanda idi idiaiy Talassar?

13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefarvaim, ti Ana, ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana; ket ni Ezequias immuli idi balay ni Jehova, ket isut' inyucradna iti san̄go ni Jehova.

15 ket ni Ezequias nagcararag iti san̄go ni Jehova, ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, n̄ga agsaadca *iti n̄gato* dagiti kerubin, sica ti Dios, sicsica la a maymaysa, cadagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong; sica inaramidmo ti langit ken ti daga.

16 Idumogmo, O Jehova, ta lapayagmo, ket denggem; luctam, O Jehova, dagita matam, ket kitaem; ket denggem dagiti sasao ni Sennaquerib, n̄ga imbaonna a pangcarit iti Dios a sibibiag.

17 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-ari ti Asiria pinaglangalang dagiti nacion ken dagiti dagdagada,

18 ken impurruacda iti apuy dagiti didiosda: ta isuda saanda a didios, no di ket aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a cayoy ken bato, gapuna a dinadaelda ida.

19 Ita n̄garud, O Jehova a Diosmi, ispalennacami, igawawac kenca, iti imana, tapno dagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong ammoenda coma a sicsica laeng Jehova ti Dios.

20 Idin ni Isaias n̄ga anac ni Amos nagbaon ken ni Ezequias, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Iti daydiay n̄ga indawatmo caniac a maibusor ken ni Sennaquerib n̄ga ari ti Asiria, impangagco kenca.

21 Daytoy ti sao a ni Jehova insaona a

maipapan kencuana, Ti virgen n̄ga anac a babai ti Sion linainsnaca ken kinatawaannaca a rinabngis; ti babai n̄ga anac ti Jerusalem inlingalingna ti olona kenca.

22 Siasino ti kinaritmo, ken tinabbaawam? ket maibusor iti siasino ti nangingatom ti timecmo, ken nangitangadam sadi ngato cadagita matam? maibusor iti Santo ti Israel *met laeng*.

23 Iti pannacaaramat dagiti imbaonmo kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti kinaadu dagiti lugluganco simmangatac iti ngato dagiti bambantay, cadagiti caunegan ti Libano; ket pucanecto dagiti natayag a cantingenna, ken dagiti casayaatan a parwana, ket sumreaceto iti caadayuan a pagdagusanna, iti bakir ti nabunga n̄ga awayna.

24 Nagcaliac ken imminumac cadagiti sabsabali a dandanum, ket iti dapan dagiti sacac pagmagaecto dagiti isu-amin a carcarayan ti Egipto.

25 Dica nangeg aya no casano ti inaramidco idi nabayagen, ken isut' binalabalac cadagidi ugma? ita tinungpalco, tapno cucuam coma a pangrebbra cadagiti ciudad a nasarikkedan iti ginabgabsuon dagiti narnarba.

26 Gapuna dagiti magnaed cadacuada bassit ui mabaelda, nagcullayawda ken nariribucda; cacasda la idi iti root idiaiy away, ken cacasda la idi iti nateng a nangto, casda la iti root cadagiti toctoc ti balay, ken casda la iti bukel n̄ga agkesset iti sachay ti panagtubona.

27 Ngem ammoc ti panagtugawmo, ti panagruarmo, ken ti panagserrecco, ken ti panagpungtotmo a maibusor caniac.

28 Gapu iti panagpungtotmo a maibusor caniac, ken agsipud ta ti kinacuspagmo immuli cadagiti lapayagco, gapuna n̄ga icabilconto ti lawinco ita agongmo, ken ti frenoc cadagita bibigmo, ket pagsubliencanto iti dalan n̄ga immayam.

29 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca: itoy a tawen mangancayto iti daydiay a tumubo lat ta, ket iti maicadua tawen iti daydiay n̄ga aggapunto kencuana met laeng; ket iti maicatlo a tawen agmulacayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cadagiti cauvasan, ket mangancayo iti bungana.

30 Ket ti matda a maillicic iti balay ni Juda agramutto manen iti agpababa, ket agbunganto iti agpangato.

31 Ta rumuwarto ti maysa a tidda iti Jerusalem, ken aggapu iti bantay Sion

dagiti aglicicto : ti regta ni Jehova aramidennanto daytoy.

32 Gapuna a ni Jehova cunana ti castoy a maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto umay itoy a ciudad, dinto met mangibeccas iti maysa a pana sadiay, dinto met umay iti sangona a sicalasag, dinto met maicabil a maibusor kencuana ti maysa a turod.

33 Iti dalar nga immayanna, isunto met laeng ti sumublianna, ket dinto umay iti daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.

34 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni David nga adipenco.

35 Ket naaramid iti daydi a rabii, a di angel ni Jehova rimmuar, ket nangcabil iti pacarso dagiti Asirios iti sangagasut walo pulo ket lima a ribu a *tattoo* : ket idi a bimmangon dagiti tattao a nasapa iti bigat, adtoy, dagitoy bangcayda amin.

36 Iti casta ni Sennaquerib nga ari ti Asiria pimmanaw, ket napan ket nagsubli, ket nagan idia Ninive.

37 Ket naaramid, idi nga isu agcarcarag idi balay ni Nisroc a diosna, a da Adramelec ken Sareser isut' kinabilda iti campilan : ket nagtalawda agingga iti daga ti Ararat. Ket ni Asaradon nga anacna nagari iti saadna.

Ni Ezequias agsakit njem ti biagna mapactiddog. Ipakitana dagiti gamgamenagna cadagiti taja Babilonia.

20 Cadagidi nga aldaw ni Ezequias nagsakit iti macapatay. Ket ni Isaias a mammadto nga anac ni Amos immay kencuana, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Urnosem ti balaymo; ta mataycanto, ket dicanto agbiag.

2 Idin intaliawna di rupana iti diding, ket kimmararag ken ni Jehova, a kinunana,

3 Lagipem ita, O Jehova, gumawawaac kenca, no casano ti pannagnac idi ita, saclangmo iti kinapudno ken iti maysa a puso a napalongdoan, ket inaramidco daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo. Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.

4 Ket naaramid, iti sacbay a ni Isaias macaruar idi iti tengnga ti ciudad, a ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

5 Agsublica, ket cunaem ken ni Ezequias

a pangulo ti ilic, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ni David nga amam, Nangegco ta cararagmo, nakitac dagita luluam : adtoy, a siac paimbagencanto; iti maicarlo nga aldaw umulicanto iti balay ni Jehova.

6 Ket nayonacto dagita aldawmo iti sangapulo ket lima a tawen; ket ispalencanto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Asiria; ket salacnibacto daytoy a ciudad a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni David nga adipenco.

7 Ket ni Isaias kinunana, Mangalacayo iti sangcatipkel nga higos. Ket nangalada ket isut' incabilda iti rabaw di bosali, ket isu immimbag idi.

8 Ket ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Ania ti pagilasinan a ni Jehova paimbagenacto, ket umuliacto iti balay ni Jehova iti maicarlo nga aldaw?

9 Ket ni Isaias kinunana, Daytoyto ti pagilasinan kenca nga aggapu ken ni Jehova, a ni Jehova aramidennanto ti banag nga insaona : ; ti aniniwan agdarasto iti sanggo iti sangapulo a cagerger, wenna sumublinto iti nalicudanna iti sangapulo a cagerger?

10 Ket ni Ezequias simmungbat, Nalaca a banag a ti aniniwan agpababa iti sangapulo a cagerger; saan, no di ket ti aniniwan agsubli coma a sumanud iti sangapulo a cagerger.

11 Ket ni Isaias a mammadto immasug ken ni Jehova; ket insublina di aniniwan iti sangapulo a cagerger, a bimmabaana idi iti cuadrante ni Acas.

12 Iti daydi a tiempo ni Berodac-baladan nga anac ni Baladan, nga ari sadi Babilonia, nangibaon cadagiti sursurat ken maysa a sagut ken ni Ezequias; ta nangegna idi nga ni Ezequias nagsakit.

13 Ket ni Ezequias inimdenganna ida, ket imparangna cadacuada iti isu-amin a balay dagiti cucuana a napateg, ti pirac, ti balitoc, ken recrecado, ken ti napateg a lana, ken di balay dagiti gamigamna, ken isu-amin a nasaracan cadagiti gamgamenagna : awan ti uray aniaman iti balayna, wenna iti isu-amin a pagturayanna, a di imparang idi ni Ezequias cadacuada.

14 Idin ni mammadto nga Isaias immay ken ni ari Ezequias, ket kinunana kencuana, Ania ti kinuna dagitoy a lallaki? ket sadino ti naggapuanda aginggana kenca? Ket ni Ezequias kinunana, Nag-

gapuda iti adayu a daga, sadi Babilonia met laeng.

15 Ket isu kinunana, Ania ti nakitada iti balaymo? Ket ni Ezequias simmungbat, Nakitada amin nga adda iti balayco: awan ti uray aniaman cadagiti gamgamengco nga diac imparang cadacuada.

16 Ket ni Isaias kinunana ken ni Ezequias, Denggem ti sao ni Jehova,

17 Adtoy, a dagiti aldaw umayda, nga isu-amin nga adda iti balaymo, ken daydiay a dagidi amman indulinda agingga itoy nga aldaw, maipandanto sadi Babilonia: awanto ti mabati, cuna ni Jehova.

18 Ket cadagiti annacmo a lallaki nga agtaudto kenca, isuda a putotemto, alaendanto, ken isudanto dagiti eunuco iti palacio ti ari ti Babilonia.

19 Idin ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Naibag ti sao ni Jehova nga insaom. Kinunana pay met, ¿Saana casta, no ti talna ken kinapudno addadanto cadagiti aldawco?

20 Ti matda cadagiti aramid ni Ezequias, ken isu-amin a kinamaingelna, ken no casano ti pinangaramidna idi tanke, ken di calasugan, ket inserreca di danum iti ciudad, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

21 Ket ni Ezequias nakiturrog cadagiti ammana; ket ni Manases nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Manases iti Juda; ti panagrubabna cadagiti ladladawan ken ti dackel a kinadakesna. Ti panagari ni Amon iti Juda.

21 Agtawen idi iti sangapulo ket dua a tawen ni Manases idi a nangrugit a nagari; ket nagari idia Jerusalem iti sangapulo ket lima a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Hapsiba.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a siaannurot cadagiti kinarimon dagiti nacion a ni Jehova impasiana di iti sanjo dagidi annac ti Israel.

3 Ta isu binangonna manen dagiti nangato a disso a ni Ezequias nga amana rinugpona idi; ket namatacder cadagiti alaltar ken ni Baal, ket nangaramid iti maysa nga Asherah, a cas inaramid idi ni Acas nga ari ti Israel, ket nagecarag iti isu-amin a buyot ti langit, ket nagservi cadacuada.

4 Ket nangbangon cadagiti alaltar idia

balay ni Jehova, isu a ni Jehova nagsucanana idi, Siac icabilconto ti naganco idia Jerusalem.

5 Ket nangbangon cadagiti alaltar a maipaay iti isu-amin a buyot ti langit cadagiti nagsucua a paraangan ti balay ni Jehova.

6 Ket pinalasatna di anacna a lalaki iti apuy, ket nagaramid iti panaglabeg, ken nangaramat iti kinabaglan ket nakipagaramid cadagidi mangcuculam, ken cadagiti mangngarading: nagaramid iti adu a dakes iti imatang ni Jehova, a panggargarina kencana nga agpungtot.

7 Ket insaadna ti ladawan a kinitikitian di Asherah, nga isu inaramidna idi, idia balay isu nga ni Jehova kinunana idi ken David ken Salomon nga anacna, Ditoy a balay, ken ti Jerusalem, a pinilic cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, icabilconto ti naganco iti agnanayon;

8 Uray caano diacto pagbariwasenen dagiti saca ti Israel manipud iti daga nga intedco cadagiti ammada, no tungpalendanto la ket di nga aramidn ti mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilinco cadacuada, ken ti mayalubog iti isu-amin a linteg a ni adipenco a Moises imbilinna cadacuada.

9 Ngem isuda dida impangag: ket ni Manases sinulbogna ida a mangaramid iti daydi nga isut' dacades ngem cadagiti nacion a ni Jehova dinadaelna idi iti sanjo dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao a naaramat dagiti adipenna a mammadto, a kinunana,

11 Agsipud ta ni Manases nga ari ti Juda inaramidna dagitoy a kinarimon, ken inaramidna ti dacades ngem iti isu-amin nga inaramid dagiti Amorreo, nga immun-unada ngem isu, ken casta met a pinagbasolna ti Juda cadagiti ladladawanna;

12 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, a yegco iti casta a dakes iti Jerusalem ken iti Juda, nga uray asino a macangegto kencana, dagiti dua a lapayagna agpipikeldanto.

13 Ket yunnatconto iti Jerusalem ti paltic ti Samaria, ken ti tinnag ti balay ni Acab; ket punasacto ti Jerusalem, a cas ti panangpunas ti tao iti maysa a malucong, nga isut' punpunasanna ken balictadenna.

14 Ket ibellengconto ti matda ti tawidco, ket yawatconto ida cadagiti ima dagiti cabusorda; ket agbalindanto a kinayawan

ken sinamsam cadagiti isu-amin a cabu-sorda;

15 agsipun ta inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatangco, ket ginargaridac nga agpungot, nanipud idi aldaw a dagidi ammada rimmuarda sadi Egipto aginggana itoy nga aldaw.

16 Casta met a ni Manases imbucocna ti dara nga awan basbasolna iti casta unay, agingganat' di napno ti Jerusalem iti igid ken igid; sabali laeng ti basolna a pinamagbasolna iti Juda, iti pinangaramidna iti daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

17 Ti matda cadagiti aramid ni Manases, ken isu-amin dagidi nga inaramidna, ken di basol a binasolna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

18 Ket ni Manases nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon idi minuyungan ti balayna, idi minuyungan ni Oza: ket ni Amon nga anacna nagari iti saadna.

19 Agtawen idi iti duapulo ket dua a tawen ni Amon idi a nangrugi a nagari, ket nagari iti dua a tawen idia Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Massalemet nga anac ni Harus a taga Joreba.

20 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a cas iti inaramid ni Manases nga amana.

21 Ket nagna cadagiti isu-amin a dalan a nagaan ni amana, ket nagservi cadagiti laddadawan isuda a nagservian idi ni amana, ket nagcararag idi cadacuada:

22 ket inidianna ni Jehova, a Dios dagidi ammana, ket saan a nagna iti dalan ni Jehova.

23 Ket dagiti adipen ni Amon immalsada a maibusor kencuana, ket pinatayda di ari idia balayna met laeng.

24 Ngem dagiti umili ti daga pinapatayda amin dagiti immalsa a maibusor ken ni Amon, ket dagiti umili ti daga incabilda iti saadna nga ari ni Josias nga anacna.

25 Ti matda cadagiti aramid ni Amon nga inaramidna idi, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

26 Ket naitabon idi tanemna idia minuyungan ni Oza: ket nagari iti saadna ni Josias nga anacna.

*Ti panagari ni Josias iti Juda; patarinanna ti templo. Ni Helcias masaracanna ti libro ti linteg.
Dagiti sao ni Holda.*

22 Agtawen idi iti walo a tawen ni Josias idi nangrugi a nagari; ket nagari idia Jerusalem iti tallopulo ket maysa a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Idida nga anac ni Adaia a taga Besecat.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket nagna cadagiti isu-amin dalan ni David nga amana, ket saan a simmiasi iti ima a macanawan uray iti macatigid.

3 Ket naaramid idi maicapulo ket walo a tawen ni ari Josias, a ti ari imbaonna ni Safan, nga anac a lalaki ni Azalia nga anac ni Mesulam nga escriba, iti balay ni Jehova, a kinunana,

4 Sumang-atca ken ni Helcias a nangato a sacerdote, tapno pucpukenna ti pirac a nayeg iti balay ni Jehova, a dagiti agaywan ti dapian naalada iti umili:

5 ket isut' yawatna coma cadagiti ima dagiti agaramid nga addaan idi panagaywan iti balay ni Jehova: ket isut' yawatda coma cadagiti agaramid nga addada iti balay ni Jehova, tapno pangtarimaanda cadagiti gutgutbaw ti balay,

6 cadagiti allawagi, cadagiti agpatpatcer iti balay, ken cadagiti agcavcaviti, ken maipaay iti panaggatang iti cayo ken bato a tinagaan, tapno pangtarimaan iti balay.

7 Nupay casta nga awan idi ti naaramid cadacuada a pannacabilang di pirac, a naited iti imada; ta isuda nagaramidna idi a matalec.

8 Ket ni Helcias a nangato a sacerdote kinunana ken ni Safan nga escriba, Nasaracac ti libro ti linteg iti balay ni Jehova. Ket ni Helcias inyawatna di libro ken ni Safan, ket isut' binasana.

9 Ket ni Safan nga escriba immay iti ari, inyegna manen di sao iti ari, ket kinunana, Dagiti adipenmo imbucocna ti pirac a nasaracan iti balay, ket isut' inyawatda iti ima dagiti agaramid, nga addaan panagaywan iti balay ni Jehova.

10 Ket ni Safan nga escriba imbagana iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote iniccannac iti maysa a libro. Ket ni Safan isut' binasana iti sangō ti ari.

11 Ket naaramid, idi a ti ari nangegna

dagiti sao ti libro ti linteg, a pinigisna dagiti cawcawesna.

12 Ket ti ari binilinna ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam n̄ga anac a lalaki ni Safan, ken ni Acobor n̄ga anac a lalaki ni Micaia, ken ni Safan n̄ga escriba, ken ni Asaia n̄ga adipen ti ari, a kinunana,

13 Incayo, umumancayo ken ni Jehova a gapu caniac, ken gapu iti umili ken gapu iti isu-amin a Juda, iti maipapan iti sao daytoy a libro a nasaracan; ta dackel ti pun̄gtot ni Jehova a simged a maibusor cadatayo, agsipud ta dagidi ammatayo dida impan̄gag dagiti sasao daytoy a libro, tapno agaramidda idi iti mayalubog iti isu-amin a naisurat iti maipapan cada-tayo.

14 Iti casta ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam, ken ni Acobor, ken ni Safan, ken ni Asaia, napanda ken ni Holda a mammadto, n̄ga asawa a babai ni Sellum n̄ga anac ni Tecua, n̄ga anac ni Araas, n̄ga agaywan cadagiti cawcawes (isu agnaed idi idiaiy Jerusalem iti maicadua a paset); ket nakisaoda kencuana.

15 Ket di babai kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Ibagayo iti lalaki a nanḡibaon cadacayo caniac,

16 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a yegconto ti dakes itoy a disso, ken cada-giti agnaed kencuana, ti isu-amin met laeng a sasao ti libro a ti ari ti Juda nabasana.

17 Agsipud ta inidiandac idi, ket nagpu-puurda ti incienso cadagiti didies a sab-sabali, tapno gargariendac n̄ga agpun̄gtot iti isu-amin n̄ga aramid dagiti imada, gapuna a ti pun̄gtotco sumgedto a maibusor itoy a disso, ket saanto a maiddep.

18 Ngem iti ari ti Juda, a nanḡibaon cadacayo tapno umumancayo coma ken ni Jehova, castoy ti cunaenyonto kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Iti maipapan cadagiti sasao a nanḡegmo,

19 agsipud ta ti pusom nalucneng, ket nagpacumbabaca iti sanḡo ni Jehova, idi a nanḡegmo no ania ti imbalicasco a maibusor itoy a disso, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, tapno isuda agbalinda a walang-walang ken lunod, ket pinigismo dagita cawcawesmo, ken nagsanḡitea iti saclangco; siac impan̄gaga met, cuna ni Jehova.

20 Gapuna, adtoy, siac itiponcanto cada-giti ammam, ket sica maitiponcanto iti tanemmo iti kinatalna, uray dagita matam

didanto makita ti isu-amin a dakes a yegconto itoy a disso. Ket isuda inyegda manen iti ari di sao.

Ni Josias basaenna a sipapatac ti linteg, agaramid iti maysa a tulag ken maysa a pananḡpabaro iti panagdayaw. Mapapatac gapu ken Faraon Neco. Agari ni Joacaz. Ni Faraon isul icatenna ket icabilna ni Elia-cim n̄ga agari.

23 Ket di ari nagbaon, ket inurnongda kencuana dagiti isu-amin a lallacay ti Juda, ken ti Jerusalem.

2 Ket di ari immuli iti balay ni Jehova, ken isu-amin dagiti lallaki ti Juda, ken isu-amin n̄ga agnaed iti Jerusalem a caduana, ken dagiti sacerdote, ken dagiti mammadto, ken isu-amin n̄ga umili, bassit ken dackel agpadpada: ket imbasana cadagiti lapayagda dagiti isu-amin a sasao ti libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni Jehova.

3 Ket ti ari agtatacder iti denna ti mon-mon, ket nagaramid ti tulag iti sanḡo ni Jehova, iti pannagnana a siaannurot ken ni Jehova, ken ti panangsalimetmetna cadagiti bilbilinna, ken cadagiti panpanec-necna, ken cadagiti ipaannurotna, iti isu-amin a pusona, ken iti isu-amin a cararuana, tapno panecnecanna dagiti sao ti tulag n̄ga adda a naisurat iti daytoy a libro: ket isu-amin n̄ga umili pinasingkedanda di tulag.

4 Ket ti ari binilinna ni Helcias a nangato a sacerdote, ken dagiti sacerdote iti maicadna a kita, ken dagiti agaywan ti dapian, n̄ga iruarda iti templo ni Jehova dagiti isu-amin n̄ga alalicamen, a naaramid idi n̄ga agpaay ken ni Baal, ken agpaay iti Asherah, ken agpaay iti isu-amin a buyot ti langit, ket pinuuranna ida iti ruar ti Jerusalem cadagiti awayay ti Cedron, ket impanna dagiti dapuda idiaiy Betel.

5 Ket iniccatna dagiti sacerdote a nagservi idi cadagiti ladawan, isuda a binilin idi dagiti ar-ari ti Juda n̄ga agpuurda iti incienso cadagiti nangato a disso cadagidiay ciudad ti Juda, ken cadagidiay disso n̄ga aglicmut iti Jerusalem; casta met cadagidiay n̄ga agpupuur idi iti incienso ken ni Baal, ken iti init, ken iti bulan ken cadagiti planetas, ken iti isu-amin a buyot ti langit.

6 Ket inruarna di Asherah nanipud idi balay ni Jehova, iti ruar ti Jerusalem

agingga iti waig a Cedron, ket isut' pinuuranna idiy waig a Cedron, ket isut' pinatapocna, ket impurruacna di tapocna iti rabaw dagiti tanem ti sapsap a tattao.

7 Ket dinupracna dagiti balbalay dagiti manangubet, nga addada idi balay ni Jehova, a pagabablan dagiti babbai cadagiti ababbong nga agpaay iti Asherah.

8 Ket inyegna amin dagiti sacerdote manipud cadagiti ciudad ti Juda, ket rinugitanna dagidi nangato a disso a dagiti sacerdote pagpupuuranda idi iti incienso, manipud Gabaa aginggana iti Beer-seba; ket rinugpona dagiti nangato a disso dagiti ruunungan nga addada idi iti ridaw ti ruangan ni Josue a gobernador ti ciudad, nga adda idi iti ima a macatigid ti maysa a tao idiy ruangan ti ciudad.

9 Nupay casta dagiti sacerdote cadagiti nangato a disso dida umuli idi iti altar ni Jehova idiy Jerusalem, ngem manganda idi iti tinapay nga awan lewadurana iti tengnga dagiti cacabsatda.

10 Casta met a rinabngisna ti Tofet, nga adda iti lobong dagiti annac ni Ennom; tapno awan ti tao a mangpalasat iti anacna a lalaki ken babai iti apuy ken ni Moloc.

11 Ket iniccata dagiti cabcabayo a dagiti ar-ari ti Juda intedda idi iti init, iti ridaw ti balay ni Jehova, iti sibay ti siled ni Natan-melec nga agaywan iti siled, nga adda idi cadagiti arubayan: ket pinasedanna iti apuy dagiti luglugan ti init.

12 Ket dagiti alaltar nga adda idi iti rabaw ti pangatepan ti nangatangato a siled ni Acaz, a dagidi ar-ari ti Juda inaramidda idi, ken dagiti alalatar nga inaramid idi ni Manases cadagiti nagcadua a paraangan ti balay ni Jehova, ti ari rinugpona ket tinumecna ida sadiay, ket impurruacna di tapocda idiy waig a Cedron.

13 Ket dagiti nangato a disso nga adda idi iti sango ti Jerusalem, nga addada iti ima a macanawan ti bantay ti panagrupsa, a binangon idi ni Salomon nga ari ti Israel a maipaay idi ken ni Astarot a kinarimon dagiti Sidonio, ken ni Camos a kinarimon ti Moab, ken ni Melcom a kinarimon dagiti annac ni Ammon ti ari rinabngisna.

14 Ket binuracna dagiti monmon, ket pinucanna dagidi Asherah, ket pinunnona di dissoda cadagiti tultulang dagiti tattao.

15 Casta met di altar nga adda idi idiy Betel, ken di nangato a disso a ni

Jeroboam nga anac ni Nabat inaramidna idi, a pinamagbasolna iti Israel, daydi nga altar met laeng ken di nangato a disso dinupracna; ket pinuuranna di nangato a disso ket isut' pinatapocna, ket pinuuranna di Asherah.

16 Ket idi a ni Josias timmaliaw, nakitana dagiti tanem nga adda idi sadiay iti bantay; ket nagbaon, ket innalana dagiti tultulang cadagiti tantanem, ket pinuuranna ida iti rabaw ti altar, ket isut' rinugitanna, a mayalubog iti sao ni Jehova isu a di lalaki ti Dios inwarragawagna idi, isu a nangiwarragawag cadagito a banag.

17 Idin kinunana, Ania a monumento dayta a makitac? ket dagiti tattao ti ciudad kinunada keneuana, Daytoy isu ti tanem di lalaki ti Dios, a naggapu iti Juda, ket inwarragawagna dagito a banag nga inaramidmo a maibusor iti altar ti Betel.

18 Ket isu kinunana, Isut' baybayanyo; awan ti manggaraw coma cadagiti tultulangna. Iti casta binay-anda dagiti tultulangna, agraman cadagiti tultulang di mammadto a naggapu idi sadi Samaria.

19 Ket casta met nga isu-amin dagiti balbalay cadagiti nangato a disso nga addada idi cadagiti ciudad ti Samaria, nga inaramid idi dagidi ar-ari ti Israel a pinanggarida ken ni Jehova nga agpungtot, iniccata ida ni Josias, ket inaramidna cada-cada ti mayannurot cadagiti amin nga aramid nga inaramidna sadi Betel.

20 Ket pinatayna amin dagiti sacerdote dagiti nangato a disso nga addada sadiay, iti rabaw dagiti alaltar, ket pinuuranna dagiti tultulang dagiti tattao iti rabawda; ket nagsukli sadi Jerusalem.

21 Ket ti ari nagbilin iti isu-amin a tattao, a kinunana, Ngilinenyo ti pascua ken ni Jehova a Diosyo, a cas naisurat iti daytoy a libro ti tulag.

22 Awan duadua a saan idi a nangilin ti casta a pascua manipud iti aldaw dagidi oc-ocom a nangocom iti Israel, uray cadagiti isu-amin nga aldaw dagiti ar-ari ti Israel, uray cadagiti ar-ari ti Juda;

23 no di laeng idi maicasangapulo ket walo a tawen ni ari Josias ti pannacangilin daytoy a pascua ken ni Jehova idiy Jerusalem.

24 Casta met dagidi mangcuculam idi, ken mangngarading, ken dagiti terafim, ken ladladawan, ken isu-amin dagiti kinarimon a nakita iti daga ti Juda, ken iti Jerusalem, impacsi ni Josias, tapno mapap-

necenan dagiti sao ti linteg a naisurat iti libro a ni Helcias a sacerdote nasaracanna idi balay ni Jehova.

25 Ket awan idi ti ari a cas kencuana iti casacabayanna, a nagsubli ken ni Jehova iti amin a pusa ken iti amin a cararua-na; ken iti amin a pigsana, a cas mayalubog iti isu-amin a linteg ni Moises: uray iti calpasanna awan idi ti timmacder a cas kencuana.

26 Nupay no casta ni Jehova saan a nagbawing iti rungsot ti dackel a pungtotna, a ti pungtotna simged idi a maibusor iti Juda, a gapu iti isu-amin a panggar-gari isu a pinanggargari kencuana ni Manases.

27 Ket ni Jehova kinunana, Iccatecto met ti Juda iti imatangco, a cas pinang-iccatco ti Israel, ket ipurruacconto daytoy a ciudad a pinilic idi, iti Jerusalem met laeng, ken ti balay a nagecunaac idi, Ti naganco addanto sadiay.

28 Ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken isu-amin nga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

29 Cadagidi aldawna ni Faraon Necao nga ari sadi Egipto simmang-at a maibusor iti ari ti Asiria agingga iti carayan a Eufrates: ket ni ari Josias rimmuar a maibusor kencuana; ket isut' pinapatay ni Faraon Necao idia y Mageddo, idi nga isut' nakitana.

30 Ket dagiti adipenna isut' impanda iti lugan a natay nanipud Mageddo, ket isut' inyegda iti Jerusalem, ket isut' intabonda idi tanemna met laeng ket dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz nga anac ni Josias, ket isut' pinulotanda, ket isut' inaramidda nga ari iti saad ni amana.

31 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi a nangrugi a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idia y Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Amital nga anac ni Jeremias a taga Lebna.

32 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin ng? inaramid idi dagidi ammana.

33 Ket isut' incabil ni Faraon Necao cadagiti putaw idia y Rebla idia y daga ti Emat, tapno saan nga agari idia y Jerusalem; ket pinagbuisna di daga iti saang-

gasut a talento a pirac, ken maysa a talento a balitoc.

34 Ket ni Faraon Necao inaramidna nga ari ni Eliacim nga anac ni Josias iti saad ni Josias nga amana, ket sinuctanna ti naganna iti Joacim: ngem innalana ni Joacaz; ket isu immay iti Egipto, ket natay sadiay.

35 Ket ni Joacim intedna ken ni Faraon ti pirac ken balitoc; ngem pinagbuisna ti daga tapno itedna di pirac a mayalubog iti bilin ni Faraon: isu siningirna ti pirac ken balitoc cadagiti tattao ti daga, iti tunggal maysa cas iti mayalubog iti buisna, tapno isut' itedna ken ni Faraon Necao.

36 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni Joacim idi a nangrugi a nagari; ket nagari iti sangapulo ket maysa a tawen idia y Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Zebuda, nga anac ni Padala a taga Ruma.

37 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin nga inaramid idi dagidi ammana.

Ni Joacim magadipen iti Babilonia. Ti panagari ni Joacim. Panangrugi ti pannacacayaw. Agari ni Sedecias.

24 Cadagidi aldawna ni Nabucodonozor nga ari sadi Babilonia simmang-at, ket ni Joacim nagbaliin nga adipenna iti tallo a tawen: sa nagsubli ket immalsa a maibusor kencuana.

2 Ket ni Jehova nangibson iti maibusor kencuana cadagiti buybuyot dagiti Caldeos, ken dagiti buybuyot dagiti Sirios, ken dagiti buybuyot dagiti Moabitas, ken dagiti buybuyot dagiti annac ni Ammon; ket imbaonna ida a maibusor iti Juda tapno isut' dadaelenda, a mayalubog iti sao ni Jehova, nga insaona idi a naaramat dagidi adipenna a mammadto.

3 Pudno unay a iti panagbilin ni Jehova immay daytoy iti Juda, tapno isut' icatenna iti imatangna, a gapu cadagiti basbasol ni Manases, a mayalubog cadagiti isu-amin nga inaramidna.

4 Ken casta met a gapu iti dara nga awanan basol nga inabuyatna; ta pinunnona ti Jerusalem iti dara nga awanan basol: ket di kinayat a pinacawan ni Jehova.

5 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim, ken isu-amin nga inaramidna, ¿saanda

aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

6 Iti casta ni Joacim nakiturog cadagiti ammana; ket ni Joaquin nga anacna nagari iti saadna.

7 Ket uray caanon di ari ti Egipto saanen a rimmuar idi dagana; ta ti ari ti Babilonia innalana, nanipud iti waig ti Egipto agpatinggana iti carayan Eufrates, isu-amin a cucua idi ti ari ti Egipto.

8 Agtawen idi iti sangapulo ket walo ni Joaquin idi a nangrugi a nagari; ket nagari idia Jerusalem iti tallo a bulan: ket ti nagan ni inana isut' idi Nehusta nga anac ni Elnatan a taga Jerusalem.

9 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog cadagiti isu-amin nga inaramid ni amana.

10 Iti daydi a tiempo dagiti adipen ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia simang-atda iti Jerusalem, ket di ciudad nalacub idi.

11 Ket ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia immay iti ciudad, iti bayat a dagiti adipenna isut' laclacubenda;

12 ket ni Joaquin nga ari ti Juda rimmuar agingga iti ari ti Babilonia, isu, ken ni inana, ken dagiti adipenna, ken dagiti panguloenna, ken dagiti pagturayenna: ket ti ari ti Babilonia isut' innalana idi maicawalo a tawen ti panagarina.

13 Ket inrarna sadiay amin dagiti gangameng ti balay ni Jehova, ken dagiti gangameng ti balay ti ari, ket pinitpitngua dagiti isu-amin nga alalicamen a balitoc, nga inaramid idi ni Salomon nga ari ti Israel iti tiempo ni Jehova, cas kinuna idi ni Jehova.

14 Ket impanna ti dagup ti Jerusalem, ken isu-amin a panguloen, ken isu-amin dagiti tattao a maingel ken napigsa, sangapulo ribu a kinayawan, ken isu-amin dagiti nagdanonan laing nga agaramid, ken dagiti mammanday; awan nalabasan, malacsid ti capapanglawan unay ti umili ti daga.

15 Ket inyallatiwna ni Joaquin idia Babilonia; ken ti ina ti ari, ken dagiti assawa ti ari, ken dagiti pagturayenna, ken dagiti lallaki a palungo ti daga, impanna ida a kinayawan nanipud Jerusalem aginggat' Babilonia.

16 Ket isu-amin a lallaki a maingel, a pito ribu met laeng, ken dagiti nagdanonan laing nga agaramid ken dagiti mammanday a sangaribuda, isu-amin dagi-

ti mamaingel ken macabael a makigubat, uray isuda ti ari ti Babilonia impanna a kinayawan idia Babilonia.

17 Ket ti ari ti Babilonia inaramidna ni Matanias, a cabsat ti ama ni Joaquin, nga ari iti saadna, ket sinuctanna ti naganna iti Sedecias.

18 Agtawen idi iti duapulo ket maysa a tawen ni Sedecias idi a nangrugi a nagari; ket nagari idia Jerusalem iti sangapulo ket maysa a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Amital nga anac ni Jeremias a taga Lebna.

19 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin nga inaramid idi ni Joacim.

20 Ta gapu iti pungtot ni Jehova isut' naaramid idi idia Jerusalem ken idia Juda, agingganat' naipacsina ida nanipud iti saclangna.

Ket ni Sedecias immalsa a maibusor iti ari ti Babilonia.

Ti Jerusalem nacayaw ken narbec. Ti templo nalabusan. Dagiti dadduma a nacayawan mapapatayda idia Rebla. Ni Godelias maaramid a gobernador ngem pinapatay ni Ismael.

25 Ket naaramid idi iti maicasiam a tawen ti panagarina, idi bulan a maicasangapulo, iti maicasangapulo nga aldaw ti bulan, a ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia immay agraman amin a buyotna a maibusor iti Jerusalem, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana; ket namangonda a maibusor kencuana cadagiti sarikedked nga agliciemut.

2 Iti casta ti ciudad nalacub aginggana iti maicasangapulo ket maysa a tawen ni ari Sedecias.

3 Iti maicasiam nga aldaw ti maicapat a bulan di bisin napalalo unay iti ciudad, iti casta nga awan idi ti tinapay nga agpaay iti umili ti daga.

4 Idin maysa a gutbaw ti naaramid iti ciudad, ket isu-amin dagiti lallaki ti gubat *nagtalawda* iti rabii iti dalan ti ruangan nga adda idi iti nagbaetan dagiti dua a bacud, nga adda idi iti denna ti minuyungan ti ari (dagiti Caldeos addada a nailciemut a maibusor iti ciudad); ket *di* ari napan iti dalan ti Arabah.

5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatna di ari, ket isut' nacamacamna cadagiti tantanap ti Jerico; ket isu-amin a buyotna nawarada nanipud kencuana.

6 Sada innala di ari, ket isut' impanda iti ari ti Babilonia idia y Rebla; ket nangtedda iti panangocom kencana.

7 Ket pinatáyda dagiti anac ni Sedecias iti saelang dagiti mataua, ket sinuatda dagiti mata ni Sedecias, ket isut' pinutáwanda, ket isut' impanda sadi Babilonia.

8 Idi maicalima a bulan, iti maicapito nga aldaw ti bulan, nga isu idi ti tawen a maicasangapulo ket siam ni ari Nabucodonozor, nga ari ti Babilonia, immay iti Jerusalem ni Nabuzardan a capitan dagiti guardia, nga adipen ti ari ti Babilonia.

9 Ket pinuuranna di balay ni Jehova, ken ti balay ti ari, ken isu-amin dagiti balbalay sadi Jerusalem, tunggal balay a dackel met laeng, pinuuranna iti apuy.

10 Ket isu-amin a buyot dagiti Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia rinebada di bacud ti Jerusalem iti aglicmut.

11 Ket ti natda cadagiti umili a nabaybay-an idi ciudad, ken dagidi a simmiasi, a nagtinnag iti ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu, ni Nabuzardan a capitan ti guardia inyallatiwna ida a kinayawan.

12 Ngem ti capitan ti guardia binayanna idi ti capanglawan unay ti daga tapno isuda dagiti agtartrabajo iti cauvasan ken agtartrabajo iti daga.

13 Ket dagiti monmon a gambang nga addada idi iti balay ni Jehova, ken dagiti batáy, ken ti baybay a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, dagiti Caldeos binuracda, ket di gambangda impanda sadi Babilonia.

14 Ket dagiti rangranga, ken dagiti soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti cuchara, ken isu-amin dagiti alalicamen a gambang a pagserservida idi, innalada.

15 Ket dagiti pagiccan ti beggan, ken dagiti bacbacca, dagidi a balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti pirac; di capitan ti guardia impanna.

16 Dagidi dua nga adigi, di maysa a baybay, ken dagiti batáy, a ni Salomon naramidna idi nga agpaay iti balay ni Jehova, ti gambang dagitoy amin nga alalicamen saan a matimbeng idi iti caaduna.

17 Ti catayag di maysa nga adigi isut' idi sangapulo ket walo a sico, ket maysa a paratoc a gambang ti adda iti toctoona; ket ti catayag di paratoc isut' idi tallo sico, agraman iniket ken dagiti granada iti rabaw ti paratoc nga aglicmut, gam-

bangda amin: umasping cadagitoy daydi maicadua nga adigi agraman iniket.

18 Ket di capitan ti guardia innalana ni Saraias a palungo a sacerdote, ken ni Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo nga agaywan ti dapian:

19 ket iti ciudad nangala iti maysa nga agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti gubat; ket lima a lallaki cadagidi a cumita idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti ciudad; ken ti escriba, ti capitan ti buyot, nga agumummong idi cadagiti tattao ti daga; ken innem a pulo a lallaki ti ili ti daga nga isudat' nasaracan idi ciudad.

20 Ket ni Nabuzardan a capitan ti guardia innalana ida, ket inyegna ida iti ari ti Babilonia idia y Rebla.

21 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna ida, ket pinapatayna ida idia y Rebla idia y daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

22 Ket no maipapan cadagiti tattao a nabaybay-an idi iti daga ti Juda, isuda a ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia binaybay-anna idi, cadacuada met laeng isu inaramidna a gobernador ni Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan.

23 Ket idi a dagiti isu-amin a capcapitan dagiti buybuyot, isuda ken dagiti lallakida, natimudda nga ti ari ti Babilonia inaramidna idi a gobernador ni Godolias, immayda ken ni Godolias idia y Maspas, ni Ismael met laeng nga anac a lalaki ni Natanas, ken ni Johannan nga anac a lalaki ni Caree, ken ni Saraias nga anac a lalaki ni Tanehumet a Netofatita, ken ni Jezonias nga anac a lalaki ti Maacatita, isuda ken dagiti lallakida.

24 Ket ni Godolias nagsapata cadacuada ken cadagiti lallakida, ket kinunana cadacuada, Dicay agbutbuteng a gapu cadagiti adipen dagiti Caldeos: agtaengcayo iti daga, ket agservicayo iti ari ti Babilonia, ket addanto imbag cadacayo.

25 Ngem naaramid idi maicapito a bulan, a ni Ismael nga anac ni Natanas, nga anac ni Elisama iti naarian a caputotan immay, ket sangapulo a lallaki ti caduana, ket kinabilda ni Godolias, iti casta a natay, ken dagiti Judios ken Caldeos nga addada idi a caduana idia y Maspas.

26 Ket isu-amin dagiti tattao, bassit ken dackel agpadpada, ken dagiti capcapitan

dagiti buybuyot, timmacderda ket immay-
da iti Egipto; ta nagbutengda cadagiti
Caldeos.

27 Ket naaramid idi iti maicatlopulo
ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joa-
quin nga ari ti Juda, idi bulan a maicasa-
ngapulo ket dua, iti maicaduapulo ket
pito nga aldaw ti bulan, a ni Evil-merodac
nga ari ti Babilonia, idi tawen a pinang-
rugina nga agari, innngatona ti olo ni Joa-
quin nga ari ti Juda nanipud iti pagbalu-
dan;

28 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket
insaadna ti tronona iti ngato ti trono
dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana
idiay Babilonia.

29 Ket sinuctanna dagiti cawcawesna ti
pagbaludan. Ket ni *Joaquin* nangan a
cancanayon iti sangona iti isu-amin dagiti
aldaw ti panagbiagna:

30 ket agpaay iti taraonna, adda idi
cancanayon a taraon a maited kencuaña
nga aggapu iti ari, iti tumunggal aldaw
maysa nga apág, iti amin nga aldaw ti
panagbiagna.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

Dagiti caputotan da Noe, Abraham, ken Esau. Dagiti caputotan ni Seir. Dagiti ar-ari ken palpalunjo ti Edom.

- 1 Adam, Set, Enos,
- 2 Cainan, Malaleel, Jared,
- 3 Jenoc, Matusalem, Lamec,
- 4 Noe, Sem, Cam, ken Jafet.

5 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: da Gomer, ken Magog, ken Madai, ken Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer: da Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan: da Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken Dodanim.

8 Dagiti annac a lallaki ni Cam: da Cus, ken Mizraim, Fut, ken Canaan.

9 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus: da Saba, ken Hevila, ken Sabata, ken Rahama, ken Sabataca. Ket dagiti annac a lallaki ni Rahama: da Saba, ken Dadan.

10 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod; isu nangrugi a nagmailingel iti daga.

11 Ket ni Mizraim pinutotna da Ludim, ken Anamim, ken Laabim, ken Neftuim,

12 ken Fetrusim, ken Casluim (isu a naggapuan dagiti Filisteos), ken dagiti Caftorim.

13 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon nga inaunaan nga anacna, ken Jet,

14 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken ti Gergeseo,

15 ken ti Heveo, ken ti Araceo, ken ti Cineo,

16 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken ti Emateo.

17 Dagiti annac a lallaki ni Sem: da Elam, ken Assur, ken Arfajad, ken Lud, ken Aram, ken Hus, ken Hul, ken Geter, ken Mosoc.

18 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale, ket ni Sale pinutotna ni Jeber.

19 Ket ken Jeber naipasngayda idi

dagiti dua nga annac a lallaki: ti nagan ti maysa isut' idi Faleg; ta cadagiti aldawna nabingbingay ti daga; ket ti nagan ti cabsatna isut' idi Jectan.

20 Ket ni Jectan pinutotna da Elmodad, ken Salef, ken Asarmot, ken Jare,

21 ken Adoram, ken Uzal, ken Decla,

22 ken Hebal, ken Abimael, ken Saba,

23 ken Ofir, ken Hevila, ken Jobab. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jectan.

24 Sem, Arfajad, Sale,

25 Jeber, Faleg, Reu,

26 Sarug, Nacor, Tare,

27 Abram (a ni met laeng Abraham).

28 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Abraham: da Isaac ken Ismael.

29 Dagitoy dagiti capoonanda: ti inaunaan nga anac ni Ismael, ni Nabajot; sa da Cedar, ken Abdeel, ken Mabsam,

30 Masma, ken Duma, Massa, Hadad, ken Tema,

31 Jetur, Nafis, ken Cedma. Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Ismael.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Cetura a camalala ni Abraham: isu impasngayna da Zamram, ken Jecsan, ken Madan, ken Madian, ken Jesboc, ken ni Sue. Ket dagiti annac a lallaki ni Jecsan: da Sabá, ken Dadan.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Madian: da Efa, ken Efer, ken Jenoc, ken Abida, ken Eldaa. Amin dagitoy annacda a lallaki ni Cetura.

34 Ket ni Abraham pinutotna ni Isaac. Dagiti annac a lallaki ni Isaac: da Esau, ken Israel.

35 Dagiti annac a lallaki ni Esau: da Elifaz, Rahuel, ken Jehus, ken Jelon, ken Coré.

36 Dagiti annac a lallaki ni Elifaz: da Teman; ken Omar, Sefi, ken Gatan, Cenez, ken Tamna, ken Amalec.

37 Dagiti annac a lallaki ni Rahuel: da Nahat, Zara, Samma, ken Meza.

38 Ket dagiti annac a lallaki ni Seir: da Lotan, ken Sobal, ken Sebeon, ken Ana, ken Dison, ken Ezer, ken Disan.

39 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan: da Hori, ken Homam; ket ni Tamna isu ti babai a cabsat ni Lotan.

40 Dagiti annac a lallaki ni Sobal: da Alvan, ken Manahat, ken Ebai, Sefi, ken Onan. Ket dagiti annac a lallaki ni Sebeon: da Aja, ken Ana.

41 Dagiti annac a lallaki ni Ana: ni Dison. Ket dagiti annac a lallaki ni Dison: da Hamran, ken Eseban, ken Jetran, ken Caran.

42 Dagiti annac a lallaki ni Ezer: da Balaam, ken Zavan, Acen. Dagiti annac a lallaki ni Dison: da Hus, ken Aran.

43 Dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti daga ti Edom, idi awan pay ti asinoman nga ari a nagturay cadagiti annac ti Israel: ni Bela, nga anac ni Bcor; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Denaba.

44 Ket natay ni Bela, ket nagturay a sonona ni Jobab nga anac ni Zara a taga Bosra.

45 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a sonona ni Husan, iti daga dagiti Teman-itas.

46 Ket natay ni Husam, ket nagturay a sonona ni Adad nga anac ni Badad, a nangcabil ken ni Madian idia way ti Moab; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Avit.

47 Ket natay ni Adad, ket nagturay a sonona ni Semla a taga Maresca.

48 Ket natay ni Semla, ket nagturay a sonona ni Saul a taga Rohobot idia yigid ti Carayan.

49 Ket natay ni Saul, ket nagturay a sonona ni Balanan, nga anac ni Acobor.

50 Ket natay ni Balanan, ket nagturay a sonona ni Adad; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Pai: ket ti nagan ni asawana isut' idi Mectabel, nga anac ni Matred, a babai nga anac ni Mezaab.

51 Ket ni Adar natay.

Ket dagiti palungo ti Edom isuda idi: ni palungo a Tamna, ni palungo nga Alva, ni palungo a Jetet,

52 ni palungo nga Colibama, ni palungo nga Ela, ni palungo a Finon,

53 ni palungo a Cenez, ni palungo a Teman, ni palungo a Mabsar,

54 ni palungo a Magdiel, ni palungo nga Hiram. Dagitoy isuda dagiti palungo ti Edom.

Dagiti caputotan ni Israel.

2 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Israel: da Ruben, Simeon, Levi, ken Juda, Isacar, ken Zabulon,

2 Dan, Jose, ken Benjamin, Neftali, Gad, ken Aser.

3 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da Her, ken Ouan, ken Sela; isuda a tallo impasngay kencuana ti babai nga anac ni Sua a taga Canaan. Ket ni Her, nga maunaan nga anac ni Juda dakes idi iti imatang ni Jehova; ket isut' pinatayna.

4 Ket ni Tamar a babai a manugangna impasngayna kencuana da Fares ken Zara. Amin dagiti annac a lallaki ni Juda limada idi.

5 Dagiti annac a lallaki ni Fares: da Jesron, ken Hamul.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Zara: da Zamri, ken Etan, ken Heman, ken Calcal, ken Darda; limada amin.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Carmi: ni Acar, ti manangriribuc iti Israel, isu a nacalabsing iti dayta a naipaay.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Etan: da Azaria.

9 Dagiti met annac a lallaki ni Jesron, a naipasngayda kencuana: da Jerameel, ken Ram, ken Calubai.

10 Ket ni Ram pinutotna ni Aminadab, ket ni Aminadab pinutotna ni Nahason, a pangulo dagiti annac ni Juda;

11 ket ni Nahason pinutotna ni Salma, ket ni Salma pinutotna ni Booz,

12 ket ni Booz pinutotna ni Obed, ket ni Obed pinutotna ni Jesse:

13 ket ni Jesse pinutotna ni Eliab nga inauna nga anacna, ket ni Abinadab ti maicadua, ket ni Samaa ti maicatlo,

14 ni Natanael ti maicapat, ni Radai ti maicalima,

15 ni Osem ti maicanem, ni David ti maicapito;

16 ket dagiti cacabsatda a babai isuda idi da Sarvia, ken Abigail. Ket dagiti lallaki nga annac ni Sarvia: da Abisai, ken Joab, ken Asael, talloda.

17 Ket ni Abigail impasngayna ni Amasa; ket ti ama ni Amasa isu idi ni Jeter nga Ismaelita.

18 Ket ni Caleb nga anac a lalaki ni Jesron nagputot *cadagiti annac* ken Azuba nga asawana, ken ni Jeriot; ket dagitoy idi dagiti annacna a lallaki: da Jaser, ken Sobad, ken Ardon.

19 Ket natay ni Azuba, ket innala ni Caleb kencuana ni Efrata, nga impasngayna kencuana ni Jur.

20 Ket ni Jur pinutotna ni Uri, ket ni Uri pinutotna ni Beseleel.

21 Ket iti calpasanna simrec ni Jesron iti balai nga anac ni Maquir nga ama ni Galaad, isu nga innalana nga asawana idi a ni Jesron agtawen iti innem a pulo a tawen; ket impasngayna kencuana ni Segub.

22 Ket ni Segub pinutotna ni Jair, nga addaan idi iti duapulo ket tallo a ciudad idiaiy daga ni Galaad.

23 Ket da Gessur ken Aram innalada cadacuada dagiti il-ili ni Jair, agraman Cenat, ken dagiti purpurocna, nga innem a pulo met laeng a ciudad. Amin dagitoy annac a lallaki ni Maquir nga ama ni Galaad.

24 Ket calpasan dayta natay ni Jesron idiaiy Caleb-Efrata, idin ni Abia nga asawa ni Jesron impasngayna kencuana ni Assur nga ama ni Tecua.

25 Ket dagiti annac a lallaki ni Jerameel nga inaunaan nga anac ni Jesron isuda idi ni Ram nga inaunaan nga anac ken da Buna, ken Aran, ken Asom, Aquia.

26 Ket ni Jerameel addaan idi iti sabali nga asawa, a ti naganna isut' idi Atara, nga ina idi ni Onam.

27 Ket dagiti annac a lallaki ni Ram nga inaunaan nga anac ni Jerameel isuda idi da Moos, ken Jamin, ken Acar.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Onam isuda idi da Semei, ken Jada. Ket dagiti annac a lallaki ni Semei: da Nadab, ken Abisur.

29 Ket ti nagan ti asawa ni Abisur isut' idi Abijail: ket impasngayna kencuana da Aban, ken Molid.

30 Ket dagiti annac a lallaki ni Nadab: da Saled, ken Afaim; ngem natay ni Saled nga awan ti anacna.

31 Ket dagiti annac a lallaki ni Afaim. ni Jesi. Ket dagiti annac a lallaki ni Jesi: ni Sesan. Ket dagiti annac a lallaki ni Sesan: ni Alai.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Jada a cabsat a lalaki ni Semei: da Jeter, ken

Jonatan; ket natay ni Jeter nga awan ti anacna.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jonatan: da Falet, ken Ziza. Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jerameel.

34 Ni Sesan awanan annac a lallaki no di laeng babbai. Ket ni Sesan addaan idi maysa a tagabu nga Egipcio a nanagan iti Jaraa.

35 Ket inted ni Sesan ti anacna ken tagabuna a Jaraa nga asawana: ket impasngayna kencuana ni Etei.

36 Ket ni Etei pinutotna ni Natan, ket ni Natan pinutotna ni Zabad,

37 ket ni Zabad pinutotna ni Ofal, ket ni Ofal pinutotna ni Obed,

38 ket ni Obed pinutotna ni Jehu, ket ni Jehu pinutotna ni Azarias,

39 ket ni Azarias pinutotna ni Helles, ket ni Helles pinutotna ni Elasa,

40 ket ni Elasa pinutotna ni Sisamai, ket ni Sisamai pinutotna ni Sellum,

41 ket ni Sellum pinutotna ni Icamia, ket ni Icamia pinutotna ni Elisama.

42 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb a cabsat a lalaki ni Jerameel isuda idi ni Mesa nga inaunaan nga anacna, nga ama idi ni Zif; ken dagiti annac a lallaki ni Maresa nga ama ni Hebron.

43 Ket dagiti annac a lallaki ni Hebron: da Coré, ken Tappua, ken Recem, ken Samma.

44 Ket ni Samma pinutotna ni Raham, nga ama ni Jercam; ket ni Recem pinutotna ni Sammai.

45 Ket ti anac a lalaki ni Sammai isu idi ni Maon; ket ni Maon isu idi ti ama ni Betzur.

46 Ket ni Efa a camalala ni Caleb impasngayna da Haram, ken Mosa, ken Gezez; ket ni Haram pinutotna ni Gezez.

47 Ket dagiti annac a lallaki ni Jahad-dai: da Regom, ken Joatam, ken Gesam, ken Falet, ken Efa, ken Saaf.

48 Ni Maaca, a camalala ni Caleb, impasngayna da Saber, ken Tarana.

49 Impasngayna met da Saaf nga ama ni Madmena, ken Sue nga ama ni Machena, ken ti ama ni Gabaa; ket ti babai nga anac ni Caleb isu idi ni Aca.

50 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni Caleb, nga anac ni Jur, nga inaunaan nga anac ni Efrata: da Sobal nga ama ni Cariat-jarim,

51 ken Salma nga ama ni Belen, ken Haref nga ama ni Bet-gader.

52 Ket ni Sobal nga ama ni Cariatjarim addaan idi annac a lallaki: ni Haroe, a caguddua ti Hamenuot.

53 Ket dagiti famfamilia ni Cariatjarim: dagiti Jetro ken dagiti Futeo, ken dagiti Samateo, ken dagiti Masereo; cadacuada nagtaud dagiti Saratitas, ken dagiti Estaolitas.

54 Dagiti annac a lallaki ni Salma: da Belen ken dagiti Netofatitas, Atrothbeth-joab, ken ti caguddua dagiti Manatitas, dagiti Saraitas.

55 Ket dagiti famfamilia dagiti escriba a nagnaed idia y Jabes: dagiti Tirateo, dagiti Simateo, dagiti Sucateo. Dagitoy dagiti Cineo a nagtaud ken Emat nga ama ti balay ni Recab.

Dagiti caputotan ni David.

3 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni

David, a nayanacda kencuana idia y Hebron: ti inaunaan nga anac, ni Amnon ken ni Aquinoam a Jezraelita; ti maicadua, ni Daniel ken ni Abigail a Carmelita:

2 ti maicatlo, ni Absalom nga anac ni Maaca a babai nga annac ni Tolmai nga ari ti Gessur; ti maicapat, ni Adonias, nga anac ni Haggit;

3 ti maicalima, ni Safatias ken ni Abital; ti maicanem, ni Jetraam ken ni Eglia nga asawana:

4 innem ti naipasngay kencuana idia y Hebron; ket nagari idia y iti pito a tawen ket innem a bulan. Ket idia y Jerusalem nagari iti tallopulo ket tallo a tawen;

5 ket dagitoy idi dagiti nayanac kencuana idia y Jerusalem: da Samaa, ken Sobat, ken Natan, ken Salomon, uppatda, ken ni Betsua nga anac a babai ni Ammiel;

6 ken Jebahar, ken Elisama, ken Elifalet,

7 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,

8 ken Elisama, ken Eliada, ken Elifalet, siamda.

9 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni David, sabali laeng dagiti annac a lallaki dagiti camcamalalana; ket ni Tamar isu idi ti babai a cabsatda.

10 Ket ti anac a lalaki ni Salomon isu idi ni Roboam, ni Abia ti anacna a lalaki, ni Asa ti anacna a lalaki, ni Josafat ti anacna a lalaki,

11 ni Joram ti anacna a lalaki, ni Ocozias ti anacna a lalaki, ni Joas ti anacna a lalaki;

12 ni Amasias ti anacna a lalaki, ni Azarias ti anacna a lalaki, ni Joatam ti anacna a lalaki,

13 ni Acaz ti anacna a lalaki, ni Ezequias ti anacna a lalaki, ni Manases ti anacna a lalaki,

14 ni Amon ti anacna a lalaki, ni Josias ti anacna a lalaki.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Josias: ti inaunaan ni Johanan, ti maicadua ni Joacim, ti maicatlo ni Sedecias, ti maicapat ni Sellum.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Joacim: ni Jeconias nga anacna a lalaki, ni Sedecias nga anacna a lalaki.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeconias, a nacayawan: da Salatiel nga anacna,

18 ken Melquiram, ken Padaia, ken Senueser, Jecemia, Hosama, ken Nedabia.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Padaia: da Zorobabel, ken Semei. Ket dagiti annac a lallaki ni Zorobabel: da Mesulam, ken Jananias; ken ni Salomit a babai a cabsatda;

20 ken da Hasaba, ken Ohol, ken Baraquias, ken Hasadias, Josab-hesed, limada.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Jananias: da Paltias, ken Jesaias; dagiti annac a lallaki ni Rafaias, dagiti annac a lallaki ni Arnan, dagiti annac a lallaki ni Abdias, dagiti annac a lallaki ni Sequenias.

22 Ket dagiti annac a lallaki ni Sequenias: ni Semeias. Ket dagiti annac a lallaki ni Semeias: da Harus, ken Jegaal, ken Barias, ken Naarias, ken Safat, innemda.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Naarias: da Elioenai, ken Ezequias, ken Ezricam, talloda.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Elioenai: da Oduias, ken Eliasub, ken Palaias, ken Accub, ken Johanan, ken Dalaias, ken Anani, pitoda.

Dagiti caputotan da Juda ken Simeon.

4 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da Fares, Jesron, ken Carmi, ken Jur, ken Sobal.

2 Ket ni Raias nga anac a lalaki ni Sobal pinutotna ni Jahat; ket ni Jahat pinutotna da Ahumai ken Laad. Dagitoy isuda dagiti famfamilia dagiti Saratitas.

3 Ket dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ti ama ni Etam: da Jezrael, ken

Jesema, ken Jedebos; ket ti nagan ti cabsatda a babai isut' idi Asalefuni;

4 ken ni Fanuel nga ama ni Gedor, ken ni Ezer nga ama ni Hosa. Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Jur nga inaunaan nga anac ni Efrata, nga ama ni Belen.

5 Ket ni Assur nga ama ni Tecua addaan idi iti dua nga assawa, da Halaa ken Na ara.

6 Ket ni Naara impasngayna kencuana da Oozan, ken Hefer, ken Temani, ken Ahastari. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Naara.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Halaa isuda idi da Seret, ken Sahar, ken Etnan.

8 Ket ni Cos pinutotna da Anob, ken Soboba, ken dagiti famfamilia ni Aharelhel nga anac a lalaki ni Arum.

9 Ket ni Jabes natantan-oc idi ngem cadagiti cacabsatna a lallaki: ket ingalad ni inana ti naganna a Jabes, a kinunana, Agsipud ta impasngayco a binuyog ti ladingit.

10 Ket ni Jabes inawaganna ti Dios ti Israel, a kinunana, ¡O bendicionannac coma a pudno, ken palawaem ti beddengco, ket ta imam adda coma caniac, ket igaganac coma iti dakes, tapno di agyan iti ladingitco! Ket ti Dios intedna kencuana ti dinawatna.

11 Ket ni Caleb a cabsat ni Sua pinutotna ni Maquir, nga ama idi ni Eston.

12 Ket ni Eston pinutotna da Bet-rafa, ken Fese, ken Tehina nga ama ni Ir-naaz. Dagito y isuda dagiti lallaki ti Rea.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Cenez: da Otoniel, ken Saralas. Ket dagiti annac a lallak ni Otoniel: ni Hatat.

14 Ket ni Maonati pinutotna ni Ofra: ket ni Saraias pinutotna ni Joab nga ama ni Gena rassim: agsipud ta isuda dagiti nagdano nan laing nga agararamid.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb nga anac ni Jefone: da Hir, Ela, ken Naham; ken dagiti annac a lallaki ni Ela; ken Cenez.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Jalalel: da Zif, ken Zifas, Tirias, ken Asrael.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ezra: da Jeter, ken Mered, ken Efer, ken Jalon; ket impasngayna da Miriam, ken Sammai, ken Jesba nga ama ni Estamo.

18 Ket ni asawan a a Judaia impasngayna da Jared nga ama ni Gedor, ken Jeber nga ama ni Soco, ken Jecutiel nga ama ni Zaneo. Ket dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Betia nga anac a babai ni Faraon, nga innala ni Mered.

19 Ket dagiti annac a lallaki ti babai nga asawa ni Odias, a cabsat a babai ni Naham isu idi ti ama da Ceila a Garmita, ken Estamo a Maacatita.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Simon: da Amnon, ken Rinna, Benhanan, ken Tilon. Ket dagiti annac a lallaki ni Jesi: da Zohet, ken Benzohet.

21 Dagiti annac a lallaki ni Sela nga anac a lalaki ni Juda: da Her nga ama ni Leca, ken ni Laada nga ama ni Maresa, ken dagiti famfamilia ti caputotan dagiti agaramid ti lienzo a nalapat, ti caputotan ni Asbea;

22 ken ni Joacim, ken dagiti lallaki ti Cozeba, ken da Joas, ken Sarof, isu a nagturay iti Moab, ken Jasubi-lahem. Ket dagiti sao cadaananda.

23 Dagitoy isuda idi dagiti agdamdamili, ken dagiti agnaed iti Netaim ken iti Gedera: nakipagnaedda idiy iti ari a gapu iti aramidna.

24 Dagiti annac a lallaki ni Simeon: da Namuel, ken Jamin, Jarib, Zara, Saul;

25 ni Sellum ti anacna a lalaki, ni Mabsam ti anacna a lalaki, ni Masma ti anacna a lalaki.

26 Ket dagiti annac a lallaki ni Masma: ni Hamuel ti anacna a lalaki, ni Zacur ti anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a lalaki.

27 Ket ni Semei addaan idi iti sangapulo ket innem nga annac a lallaki ken innem nga annac a babbai; ngem dagiti cacabsatna awananda idi iti adu nga annac, uray dagiti amin a familia saan nga immadu a cas cadagiti annac ni Juda.

28 Ket nagnaedda idiy Beer-seba, ken Molada, ken Hasar-subal,

29 ken idiy Bala, ken idiy Hason, ken idiy Tolad,

30 ken idiy Batuel, ken idiy Jorma, ken idiy Siceleg,

31 ken idiy Bet-marcabot, ken Hasarusim, ken idiy Bet-barai, ken idiy Saraim. Dagitoy isuda idi dagiti ciudad da agingga iti panagari ni David.

32 Ket dagiti purpurocda isuda idi ti Etam, ken ti Aen, ti Remmon, ken ti Taocem, ken ti Asan, lima a ciudad;

33 ken amin dagiti purpurocda a naihemut cadagitoy met laeng a ciudad, aginggat' Baal. Dagitoy idi dagiti pagtaenganda, ket inicutanda ti caapoonanda.

34 Ken da Mosobab, ken Jemlec, ken Josias nga anac a lalaki ni Amasias,

35 ken Joel, ken Jehu nga anac a

lalaki ni Josabias, n̄ga anac a lalaki ni Saraias, n̄ga anac a lalaki ni Aziel,

36 ken Elioenai, ken Jacoba, ken Isubaia, ken Asaias, ken Adiel, ken Ismiel, ken Banaias,

37 ken Ziza n̄ga anac a lalaki ni Sefei, n̄ga anac a lalaki ni Allon, n̄ga anac a lalaki ni Idaias, n̄ga anac a lalaki ni Semri, n̄ga anac a lalaki ni Samaias—

38 Dagitoy a mainaganan isuda idi dagiti pangoloen dagiti famfamiliada: ket dagiti balbalay dagiti ammada wumadwad idi iti casta unay.

39 Ket napanda aginggat' wangawangan ti Gador, iti bangir n̄ga akindaya ti lobong, n̄ga agsapul iti pagpaaraban a maipaay cadagiti arbanda.

40 Ket nacasaracda iti naraber a pagpaaraban ken naimbag, ket ti daga nalawa idi, ken namayengmeng, ken natalna; ta dagidi nagnaed idiy idi unana a tiempo isuda dagiti agtaud ken Cam.

41 Ket dagitoy a naisurat iti naganda immayda cadagidi aldaw ni Ezequias n̄ga ari ti Juda, ket kinabilda dagiti toldada, ken ti Meunim a nasaracan idi sadiay, ket tinalipupusda a dinadael agpapan itoy n̄ga aldaw, ket nagnaedda idiy iti sadadda; agsipud ta adda idiy idi pagpaaraban a maipaay cadagiti arbanda.

42 Ket ti dadduma cadacuada, cadagiti met laeng annac a lallaki ni Simeon, a limagasutda a lallaki, napanda idiy bantay Seir, a dagiti capcapitanda da Paltias, ken Naarias, ken Rafaias, ken Oziel, n̄ga annac a lallaki ni Jesi.

43 Ket kinabilda ti natda cadagiti Amalecitas a nagtalaw, ket nagnaedda idiy agpapan itoy n̄ga aldaw.

Dagiti caputotan da Ruben ken Gad.

Ti gubat dagiti caputotan iti bal-lasiw ti Jordan. Ti cagud-duat' caputotan ni Manases.

5 Dagiti annac a lallaki ni Ruben n̄ga inaunaan n̄ga anac ni Israel (ta isu idi ti inaunaan n̄ga anacna; ngem agsipud ta rinugitanna ti idda ni amana, ti kinainaanana naited idi cadagiti annac a lallaki ni Jose n̄ga anac ni Israel; ket ti capoonan saan idi a naibilang' iti kinainana.

2 Ta ni Juda nagaladag cadagiti cacabsatna, ket timmaud kencana ti palungo; ngem ti kinainana cucua idi ni Jose),

3 dagiti annac a lallaki ni Ruben n̄ga

inaunaan n̄ga anac ti Israel: da Jenoc, ken Fallu, Jesron, ken Carmi.

4 Dagiti annac a lallaki ni Joel: da Samaias ti anacna a lalaki, ni Gog ti anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a lalaki,

5 ni Mica ti anacna a lalaki, ni Reia ti anacna a lalaki, ni Baal ti anacna a lalaki,

6 ni Beera ti anacna a lalaki, isu a kinayawan ni Teglat-palasar n̄ga ari ti Asiria: isu idi ti palungo dagiti Rubenitas.

7 Ket dagiti cacabsatna iti finamfamiliada cadacuada, idi a nabilang' ti capoonan dagiti caputotanda: dagiti pangoloen, da Jehiel, ken Zacarias,

8 ken Bala n̄ga anac a lalaki ni Azaz, n̄ga anac a lalaki ni Samma, n̄ga anac a lalaki ni Joel, isu a nagnaed idiy Aroer, agingga met laeng iti Nebo ken Baalmeon:

9 ken agpadaya nagtaeng met laeng aginggat' wangawangan ti letang manipud iti carayan Enfrates, agsipud ta dagiti bacbacada immaduda idiy daga ti Galaad.

10 Ket cadagiti aldaw ni Saul nakigubatda cadagiti Agarenos, isuda a napasag iti imada; ket nagnaedda cadagiti toldada iti isu-amin a daga ti daya ti Galaad.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad nagnaedda iti sangoda, idiy daga ti Basan aginggat' Selca:

12 ni Joel ti palungo, ken ni Safan ti maicadua, ken ni Janai, ken ni Safat idiy Basan.

13 Ket dagiti cacabsatda cadagiti balbalay dagiti ammada: da Micael, ken Mesullam, ken Seba, ken Jorai, ken Jacan, ken Zie, ken Jeber, pitoda.

14 Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Abijail, n̄ga anac a lalaki ni Huri, n̄ga anac a lalaki ni Jara, n̄ga anac a lalaki ni Galaad, n̄ga anac a lalaki ni Micael, n̄ga anac a lalaki ni Jesi, n̄ga anac a lalaki ni Jeddo, n̄ga anac a lalaki ni Buz;

15 ni Aqui n̄ga anac a lalaki ni Abdiel, n̄ga anac a lalaki ni Guni, palungo dagiti balbalay dagiti ammada.

16 Ket nagnaedda idiy Galaad idiy Basan, ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti palpalasot ti Saron, agingga cadagiti beddengna.

17 Amin dagitoy nabilangda cadagiti pinoonpoon cadagidi aldaw ni Joatam

n̄ga ari ti Juda, ken cadagidi aldaw ni Jeroboam n̄ga ari ti Israel.

18 Dagiti annac a lallaki ni Ruben, ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases cadagiti main̄gel a lallaki, lallaki a macabalin n̄ga agtagicalasag ken agtagicampilan, ken agibeccas ti pana, ken nasiglat. iti paggugubatan, uppat a pulo ket uppat a ribu pito gasut ket innem a paloda idi a macabalin a mapan iti gubat.

19 Ket nakigubatda cadagiti Agarenos, cada Jetur, ken Nafis, ken Nodab.

20 Ket natulonganda a maibusor cada-cuada, ket nayawat dagiti Agarenos iti imada, ken amin n̄ga adda idi cadacuada; ta immawaḡda iti Dios idia paggugubatan, ket isu nadawatan idi cadacuada, agsipud ta nagtalecda idi kencuana.

21 Ket innalada dagiti bacbacada; dagiti camcamelloda a limapulo a ribu, ken dagiti carcarnero a duagasut ket limapuloda a ribu, ken dagiti asno a dua a ribu, ken dagiti lallaki a san̄gagasut a ribu.

22 Ta adu dagiti napapatay, agsipud ta ti gubat cucua ti Dios. Ket nagnaedda cadagiti lugarda agin̄gat' pannacacayaw.

23 Ket dagiti annac ti caguddua ti caputotan ni Manases nagnaedda iti daga: imaduda manipud Basan agin̄gat' Baalhermon, ken Sanir, ken iti bantay Hermon.

24 Ket dagitoy idi dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti ammada: da met laeng Efer, ken Jesi, ken Eliel, ken Ezriel, ken Jeremias, ken Oduias, ken Jediel, lallaki a mannacabalin ken mamain̄gel, agdindinamag a lallaki, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada.

25 Ket simmalungasingda a maibusor iti Dios dagiti ammada, ket nagbalangcantisda cadagiti sabsabali a didios dagiti tattao ti daga, isuda a dinadael ti Dios iti san̄goda.

26 Ket ti Dios ti Israel riniingna ti espiritu ni Ful n̄ga ari ti Asiria, ken ti espiritu ni Teglat-palasar n̄ga ari ti Asiria ket impanna ida, dagiti met laeng Rubenias, ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases, ket inyegna idi iti Halah, ken iti Habor, ken iti Ara, ken iti carayan ti Gozan agin̄ga itoy n̄ga aldaw.

Ti caputotan ni Levi. Dagiti cumacanta a Levitas. Dagiti sacerdote a Levitas. Dagiti luglugar a pagnaedan dagiti Levitas. Dagiti ciudad dagiti Levitas.

6 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

2 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat: da Amram, Isaar, ken Hebron, ken Oziel.

3 Ket dagiti annac ni Amram: da Aaron, ken Moises, ken Miriam. Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron: da Nadab, ken Abiu, Eleazar, ken Itamar.

4 Ni Eleazar pinutotna ni Finees, ni Finees pinutotna ni Abisue,

5 ket ni Abisue pinutotna ni Bocci, ket ni Bocci pinutotna ni Ozi,

6 ket ni Ozi pinutotna ni Zaraias, ket ni Zaraias pinutotna ni Meraiot,

7 ni Meraiot pinutotna ni Amarias, ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,

8 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc, ket ni Sadoc pinutotna ni Aquimaas,

9 ket ni Aquimaas pinutotna ni Azarias, ket ni Azarias pinutotna ni Johanan,

10 ket ni Johanan pinutotna ni Azarias (isu a nagannong' iti saad ti sacerdote iti balay a binangon ni Salomom idia Jerusalem),

11 ket ni Azarias pinutotna ni Amarias, ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,

12 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc, ket ni Sadoc pinutotna ni Sellum,

13 ket ni Sellum pinutotna ni Helcias, ket ni Helcias pinutotna ni Azarias,

14 ket ni Azarias pinutotna ni Saraias, ket ni Saraias pinutotna ni Josedec;

15 ket ni Josedec napan *iti pannacacayaw* idi impan ni Jehova ti Juda ken ti Jerusalem iti pannacaaramat ti ima ni Nabucodonosor.

16 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

17 Ket dagitoy dagiti nagugagan dagiti annac a lallaki ni Gerson: da Lebni ken Semei.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat isuda idi da Amram, ken Isaar, ken Hebron, ken Oziel.

19 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da Mali ken Musi. Ket dagitoy isuda dagiti famfamilia dagiti Levitas a mayannurot *cadagiti balbalay* dagiti ammada.

20 Ken Gerson: ni Lebni ti anacna a lalaki, ni Jahat ti anacna a lalaki, ni Zamma ti anacna a lalaki,

21 ni Joah ti anacna a lalaki, ni Addo ti anacna a lalaki, ni Zara ti anacna a lalaki, ni Jetrai ti anacna a lalaki.

22 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da Aminadab ti anacna, ni Core ti anacna, ni Asir ti anacna,

23 ni Elcana ti anacna, ni Abiasaf ti anacna, ni Asir ti anacna,

24 ni Tahat ti anacna, ni Uriel ti anacna, ni Ozia ti anacna, ken ni Saul ti anacna.

25 Ket dagiti annac a lallaki ni Elcana: da Amasai, ken Aquimot.

26 Ti maipapan ken Elcana, dagiti annac a lallaki ni Elcana: da Sofai ti anacna, ken Nahat ti anacna,

27 ni Eliab ti anacna, ni Jeroham ti anacna, ni Elcana ti anacna.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Samuel: ti inaunaan nga anac, ni Joel, ket ti maicadua ni Abias.

29 Dagiti annac a lallaki ni Merari: ni Mali, ni Lebni ti anacna, ni Semei ti anacna, ni Oza ti anacna,

30 ni Samaa ti anacna, ni Haggia ti anacna, ni Asaia ti anacna.

31 Ket dagitoy isuda dagiti pinagimaton ni David iti panagservi ti panagcanta iti balay ni Jehova iti calpasan ti panagtalna ti lacasa.

32 Ket isuda nagannonгда iti panagcanta iti sangoonan ti tabernaculo ti tolda ti gimong aginggat' di nabangon ni Salomon ti balay ni Jehova idia Jerusaleman: ket nagannonгда idi saadda a mayannurot iti ornosda.

33 Ket dagitoy dagiti nagannonгда, ken dagiti annacda a lallaki. Cadagiti annac a lallaki dagiti Coatitas: ni Heman a cumacanta, nga anac ni Joel, nga anac ni Samuel,

34 nga anac ni Elcana, nga anac ni Jeroham, nga anac ni Eliel, nga anac ni Tolu,

35 nga anac ni Suf, nga anac ni Elcana, nga anac ni Mahat, nga anac ni Amasai,

36 nga anac ni Elcana, nga anac ni Joel, nga anac ni Azarias, nga anac ni Sofonias,

37 nga anac ni Tahat, nga anac ni Asir, nga anac ni Abiasaf, nga anac ni Coré,

38 nga anac ni Isaac, nga anac ni Coat, nga anac ni Levi, nga anac ni Israel.

39 Ket ni Asaf a cabsatna a lalaki, nga adda idi iti imana a canawan, ni met laeng Asaf nga anac ni Baraquias, nga anac ni Samaa,

40 nga anac ni Micael, nga anac ni Baasias, nga anac ni Melquias,

41 nga anac ni Atanai, nga anac ni Zara, nga anac ni Adaia,

42 nga anac ni Etan, nga anac ni Zamma, nga anac ni Semei,

43 nga anac ni Jahat, nga anac ni Gerson, nga anac ni Levi.

44 Ket iti ima a catigid dagiti cacabsatda a dagiti annac a lallaki ni Merari: ni Etan nga anac ni Cusi, nga anac ni Abdi, nga anac ni Moloc,

45 nga anac ni Hasabias, nga anac ni Amasias, nga anac ni Helcias,

46 nga anac ni Amasai, nga anac ni Soni, nga anac ni Somer,

47 nga anac ni Mali, nga anac ni Musi, nga anac ni Merari, nga anac ni Levi.

48 Ket dagiti cacabsatda a Levitas natudinganda idi a maipaay iti panagservi ti tabernaculo ti balay ti Dios.

49 Ngem ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki indatagda iti rabaw ti altar di daton a mapuuran, ken iti rabaw ti altar ti incienso, a maipaay iti amin nga aramid ti casantoan unay a disso, ken mangaramid iti pannacaabong a maipaay iti Israel, a cas mayannurot iti amin nga imbilin ni Moises nga adipen ti Dios.

50 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Aaron: ni Eleazar ti anacna, ni Finees ti anacna, ni Abisue ti anacna,

51 ni Bocii ti anacna, ni Ozi ti anacna, ni Zaraias ti anacna,

52 ni Meraiot ti anacna, ni Amarias ti anacna, ni Aquitob ti anacna,

53 ni Sadoc ti anacna, ni Aquimaas ti anacna.

54 Dagitoy dagiti disso a pagnaedan a mayannurot cadagiti pacpacarso cadagiti bedbedngda: cadagiti annac a lallaki ni Aaron dagiti famfamilia dagiti Coatitas (ta cucuada idi ti *immuna a gasat*),

55 cadacuada intedda ti Hebron iti daga ti Juda, ken dagiti palpalasotna a nailicmut kencuana;

56 ngem dagiti taltalon ti ciudad ken dagiti purpurocna intedda ken ni Caleb nga anac ni Jefone.

57 Ket cadagiti annac a lallaki ni Aaron intedda dagiti ciudad a pagcamangan, ti Hebron; ti Lebna met agraman cadagiti palpalasotna, ken ti Jeter, ken Estemo agraman palpalasotna,

58 ken ti Helon agraman palpalasotna, ti Dabir agraman palpalasotna,

59 ken ti Asan agraman palpalasotna, ken ti Bet-semes agraman palpalasotna;

60 ket naggapu iti caputotan ni Benjamin, ti Gabaa agraman palpalasotna, ken ti Almat agraman palpalasotna, ken ti Anatot agraman palpalasotna. Isu-amin a ciudadda cadagiti famfamiada sangapuloda ket tallo a ciudad idi.

61 Ket cadagiti matda cadagiti annac a lallaki ni Coat *naited idi* gaput' gasat, a naggaput' familia ti caputotan, naggapu iti caguddua ti caputotan, ti guddua ti Manases, ti sangapulo a ciudad.

62 Ket cadagiti annac ni Gerson, a mayannurot cadagiti famfamiada, naggapu iti caputotan ni Isacar, ken naggapu iti caputotan ni Aser, ken naggapu iti caputotan ni Neftali, ken naggapu iti caputotan ni Manases idia Basan, ti sangapulo ket tallo a ciudad.

63 Cadagiti annac a lallaki ni Merari *naited idi* gaput' gasat, a mayannurot cadagiti famfamiada, naggapu iti caputotan ni Ruben, ken naggapu iti caputotan ni Gad, ken naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti sangapulo ket dua a ciudad.

64 Ket dagiti annac ti Israel intedda cadagiti Levitas dagiti ciudad agraman palpalasotna.

65 Ket intedda gaput' gasat a naggapu iti caputotan dagiti annac ni Juda, ken naggapu iti caputotan dagiti annac ni Simeon, ken naggapu iti caputotan dagiti annac ni Benjamin, dagitoy a ciudad nainaganan.

66 Ket ti dadduma cadagiti famfamiada dagiti annac a lallaki ni Coat addaanda idi cadagiti ciudad cadagiti bedbeddengda a naggapu iti caputotan ni Efraim.

67 Ket intedda cadacuada dagiti ciudad a pagcamangan, ti Siquem idia caturonan ti Efraim agraman palpalasotna; ti Gazer met agraman palpalasotna,

68 ken ti Jecnaam agraman palpalasotna, ken ti Bet-oron agraman palpalasotna,

69 ken ti Ajalon agraman palpalasotna, ken ti Bet-reinmon agraman palpalasotna;

70 ket naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Aser agraman palpalasotna, ti Balaam agraman palpalasotna, a maipaay iti matda ti familia dagiti annac a lallaki ni Coat.

71 Cadagiti annac a lallaki ni Gerson *naited idi*, naggapu iti familia ti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Golam idia

Basan agraman palpalasotna, ken ti Asarot agraman palpalasotna;

72 ket naggapu iti caputotan ni Isacar, ti Cedeg agraman palpalasotna, ti Daberet agraman palpalasotna,

73 ken ti Ramot agraman palpalasotna, ken ti Anem agraman palpalasotna;

74 ket naggapu iti caputotan ni Aser, ti Masal agraman palpalasotna, ken ti Abdon agraman palpalasotna,

75 ken ti Hacoc agraman palpalasotna, ken ti Rohob agraman palpalasotna;

76 ket naggapu iti caputotan ni Neftali, ti Cedeg idia Galilea agraman palpalasotna, ken ti Hamon agraman palpalasotna, ken ti Cariat-jarim agraman palpalasotna.

77 Iti matda *cadagiti Levitas* nga annac a lallaki ni Merari *naited idi*, naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti Remmono agraman palpalasotna, ti Tabor agraman palpalasotna;

78 ket ti ballasiw ti Jordan idia Jerico, iti bangir a daya ti Jordan, *naited idi cadacuada*, naggapu iti caputotan ni Ruben, ti Bosor idia let-ang agraman palpalasotna, ken ti Jassa agraman palpalasotna,

79 ken ti Cademot agraman palpalasotna, ken ti Mefajat agraman palpalasotna;

80 ket naggapu iti caputotan ni Gad, ti Ramot idia Galaad agraman palpalasotna, ken ti Mahanaim agraman palpalasotna,

81 ken ti Jesebon agraman palpalasotna, ken ti Jazer agraman palpalasotna.

Dagiti caputotan da Isacar, Benjamin, Neftali, Manases, ken Efraim.

Dagiti ciudad ti Efraim.

Dagiti caputotan ni Aser.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar: da Tola, ken Fua, Jasub, ken Simeon, uppatda.

2 Ket dagiti annac a lallaki ni Tola: da Ozi, ken Rafaias, ken Jariel, ken Jemai, ken Jebsem, ken Samuel, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, *isul' ammoen*, ken Tola: lallaki a mannacabalin ken mamaingel cadagiti capoonanda: ti bilanгда cadagidi aldaw ni David duapulo ket dua a ribu ket innem a gasutda idi.

3 Ket dagiti annac a lallaki ni Ozi: ni Izraias. Ket dagiti annac a lallaki ni Izraias: da Micael, ken Abdias, ken Joel,

Jesias, limada; isuda amin pangoloenda a lallaki.

4 Ket cadacuada, cadagiti pinoonpoon-da, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, adda idi pangpangen ti buyot a maipaay iti gubat, a tallopulo ket innera a ribu: ta addaanda idi iti adu nga assawa a babbai ken annac a lallaki.

5 Ket dagiti cacabsatda iti tengnga dagiti amin a famfamilia ni Isacar, lallakida a mannacabalin ken mamaingel, nabilangda amin iti pinoonpoon, walopuloda ket pito a ribu.

6 *Dagiti annac a lallaki ni Benjamin:* da Bela, ken Becor, ken Jadiel, talloda.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela: da Esbon, ken Ozi, ken Oziel, ken Jerimot, ken Urai, limada; ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel; ket nabilangda idi iti pinoonpoon, duapulo ket dua a ribuda ket tallopulo ket uppat idi.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Becor: da Zamira, ken Joas, ken Eliezer, ken Elioenai, ken Amri, ken Jerimot, ken Abias, ken Anatot, ken Almat. Amin dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Becor.

9 Ket nabilangda iti pinoonpoon, a mayannurot cadagiti capntotan, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, duapulo a ribuda ket dua gasut.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Jadiel: ni Balan. Ket dagiti annac a lallaki ni Balan: da Jehus, ken Benjamin, ken Aod, ken Canaana, ken Zetan, ken Tarsis, ken Ahi-sahar.

11 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jadiel, a mayannurot cadagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, sangapulo ket pito a ribuda ket dua gasut, a tumon-oyda idi a rumuar iti buyot a mapan iti gubat.

12 Ni Suppim met, ken ni Huppim, dagiti annac a lallaki ni Hir, ni Hasim, dagiti annac a lallaki ni Aher.

13 Dagiti annac a lallaki ni Neftali: da Jasiel, ken Guni, ken Jezer, ken Sellum, nga annac a lallaki ni Bala.

14 Dagiti annac a lallaki ni Manases: da Esriel, nga impasngay ti camalalana nga Aramita; isu impasngayna ni Maquir nga ama ni Galaad.

15 Ket ni Maquir nangala iti maysa nga asawa cada Huppim ken Suppim, a ti nagan ti babai a cabsatna isut' idi Maaca; ket ti nagan ti maicadua isut' idi Salfaad; ket ni Salfaad addaan idi annac a babbai.

16 Ket ni Maaca nga asawa ni Maquir nangipasngay iti maysa nga anac a lallaki, ket ninaganna iti Fares; ket ti nagan ti cabsatna a lalaki isut' idi Sares; ket dagiti annacna a lallaki isuda idi da Ulam, ken Recem.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam: ni Badan. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Galaad nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases.

18 Ket ni Molehed a babai a cabsatna impasngayna da Iscud, ken Abiezer, ken Mala.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Semida isuda idi da Ahim, ken Siquem, ken Lec, ken Aniam.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Efraim: da Sutala, ken Bared ti anacna a lalaki, ken Tahat ti anacna a lalaki, ken Elada ti anacna a lalaki, ken Tahat ti anacna a lalaki,

21 ken ni Zabad ti anacna a lalaki, ken ni Sutala ti anacna a lalaki, ken ni Ezer, ken ni Elad, isuda a pinatay dagiti lallaki ti Get a naynac iti daga, agsipud ta simmalogda idi a mangiccat cadagiti baebacada.

22 Ket nagdung-aw ni Efraim nga amada cadagiti adu nga aldaw, ket immay dagiti cacabsatna a mangliwliwa kencuana.

23 Ket isu simrec ken ni asawana a babai, ket nagsicug, ken nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket ninaganna iti Beria, agsipud ta ti dakes kimmuyog idi iti balayna.

24 Ket ti anacna a babai isu idi ni Sara, isu a nangbangon iti Bet-oron nga akinbaba ken akinngato, ken ti Ozensara.

25 Ket ni Rafa isu idi ti anacna a lalaki, ken ni Resef, ken ni Tale ti anacna a lalaki, ken ni Taan ti anacna a lalaki,

26 ni Ladaan ti anacna a lalaki, ni Ammind ti anacna a lalaki, ni Elisama ti anacna a lalaki,

27 ni Nun ti anacna a lalaki, ni Josue ti anacna a lalaki.

28 Ket dagiti cucuada ken pagtaenganda isuda idi ti Betel ken dagiti il-ilina, ken ti agpadaya ti Noran, ken iti agपालaud ti Gazer agraman il-ilina; ti

Siquem met ken ti il-ilina, aginggat' Asa ken dagiti il-ilina;

29 ket cadagiti bedbeddenġ dagiti annac ni Manases, ti Bet-san ken dagiti il-ilina, ti Tanac ken dagiti il-ilina, ti Mageddo ken dagiti il-ilina, ti Dor ken dagiti il-ilina. Cadagitoy ti nagtaengan dagiti annac ni Jose nga anac ni Israel.

30 Dagiti annac a lallaki ni Aser: da Jamna, ken Jesua, ken Jesui, ken Beria, ken ni Sara a cabsatda a babai.

31 Ket dagiti annac a lallaki ni Beria: da Jeber, ken Melquiel, nga isu idi ti ama ni Barsait.

32 Ket ni Jeber pinutotna da Jeflat, ken Somer, ken Hotam, ken Suaa a cabsatda a babai.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeflat; da Fosec, ken Camaal, ken Asot. Dagitoy isuda dagiti annac ni Jeflat.

34 Ket dagiti annac a lallaki ni Somer: da Ahi, ken Roaga, Haba, ken Aram.

35 Ket dagiti annac a lallaki ni Helem a cabsatna a lalaki: da Sufa, ken Jemna, ken Selles, ken Amal.

36 Dagiti annac a lallaki ni Sufa: da Sue, ken Harnafet, ken Sual, ken Beri, ken Jamra,

37 ni Bosor, ken Hod, ken Samma, ken Salusa, ken Jetran, ken Bera.

38 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeter: da Jefone, ken Jasfa, ken Ara.

39 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulla: da Arree, ken Haniel, ken Resia.

40 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac ni Aser, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, napilida a lallaki a manacabalin ken mamaingel, cangronaan cadagiti pangpangloen. Ket ti bilang dagiti nabilang iti pinoonpoon a maipaay iti panagservi iti gubat duapulo ket innem a ribuda idi a lallaki.

Dagiti caputotan ni Benjamin.

8 Ket ni Benjamin pinutotna ni Bela nga inunaan nga anacna, ni Asbel ti maicadua, ket ni Ahala ti maicatlo,

2 ni Nohaa ti maicapat, ket ni Rafa ti maicalima.

3 Ket ni Bela addaan idi annac a lallaki: da Addar, ken Gera, ken Abiud,

4 ken Abisue, ken Naaman, ken Ahoe,

5 ken Gera, ken Sefufan, ken Huram.

6 Ket dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Ahod: dagitoy isuda dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma dagiti

agnaed ti Gaba, ket impanda ida a kinayawan sadi Manahat:

7 ket da Naaman, ken Aquias, ken Gera, impanna ida a kinayawan; ket isu pinutotna da Oza, ken Ahihud.

8 Ket ni Saharaim nagputot cadagiti annac idia way ti Moab, iti calpasan ti panangpapanawna cadacuada; da Husim ken Bara isudat' assawana idi.

9 Ket pinutotna ken Codes nga asawana da Jobab, ken Sebiaš, ken Mosa, ken Molcom,

10 ken Jehus, ken Sequias, ken Marma. Dagitoy isuda idi dagiti annacna a lallaki, ol-olo dagiti balbalay dagiti amma.

11 Ket ken Husim pinutotna da Abitob, ken Elfaal.

12 Ket dagiti annac a lallaki ni Elfaal: da Jeber, ken Misaam, ken Samad, isu a nangbangon iti Ono ken iti Lod agraman il-ilida;

13 ken da Barias ken Sama, isuda nga ol-olo idi dagiti balbalay dagiti amma dagiti naed ti Ajalon, a namasia cadagiti naed ti Get;

14 ken da Ahio, Sesac, ken Jerimot,

15 ken Zabadias, ken Arod, ken Heder,

16 ken Micael, ken Jespa, ken Joa, nga annac a lallaki ni Barias,

17 ken Zabadias, ken Mesullam, ken Hezeci, ken Jeber,

18 ken Jesamari, ken Jezlia, ken Jobab, dagiti annac a lallaki ni Elfaal,

19 ken Jacim, ken Zecri, ken Zabadi,

20 ken Elioenai, ken Seletai, ken Eliel,

21 ken Adaias, ken Baraias, ken Samarat, dagiti annac a lallaki ni Semei,

22 ken Jefan, ken Jeber, ken Eliel,

23 ken Abdon, ken Zecri, ken Hanan,

24 ken Janaias, ken Helam, ken Anatotias,

25 ken Jefdaias, ken Fanuel, dagiti annac a lallaki ni Sesac,

26 ken Samsari, ken Jahorias, ken Otolias,

27 ken Jersias, ken Elias, ken Zecri, dagiti annac a lallaki ni Jeroham.

28 Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma cadagiti capcaponanda, lallaki a pangloen: dagitoy nagnaedda idia Jerusalem.

29 Ket idia Gabaon nagnaed ti ama ni Gabaon, ni Jeiel, a ti nagan ti babai nga asawana isut' idi Maaca;

30 ket ti inunaan nga anacna a lallaki ni Abdon, ken Sur, ken Cis, ken Baal, ken Nadab,

31 ken Gedor, ken Ahio, ken Zaquer.

32 Ket ni Macellot pinutotna ni Samaa. Ket isuda met nakipagnaedda cadagiti cacabsatda idiay Jerusalem, iti sanġo dagiti cacabsatda.

33 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni Cis pinutotna ni Saul: ket ni Saul pinutotna da Jonatan, ken Melqui-sua, ken Abinadab, ken Es-baal.

34 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pinutotna ni Mica.

35 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica: da Fiton, ken Melec, ken Taraa, ken Ajaz.

36 Ket ni Ajaz pinutotna ni Joad; ket ni Joad pinutotna da Alamat, ken Azmot, ken Zamri; ket ni Zamri pinutotna ni Mosa.

37 Ket ni Mosa pintutotna ni Banaa; ni Rafa isu idi ti anacna a lalaki, ni Elasa ti anacna a lalaki; ni Asel ti anacna a lalaki.

38 Ket ni Asel addaan idi iti innem nġa annac a lallaki, a ti naganda isuda dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael, ken Sarias, ken Abdias, ken Hanan. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Asel.

39 Ket dagiti annac a lallaki ni Esec a cabsatna a lalaki: da Ulam ti inaunaan nġa anacna, ni Jehus ti maicadua, ket ni Elifalet ti maicatlo.

40 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam mancabalinda ken mamainġelda idi, pumapanada, ket addaanda idi iti adu nġa annac a lallaki, ken annac a lallaki dagiti annac a lallaki, sanġagasutda ket limapulod. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Benjamin.

Dagiti umuna a naed ti Jerusalem. Dagiti agaywan iti ruanġan ken dagiti annonġda.

9 Iti casta pabilanġ idi ti Israel cadagiti pinoonpoon; ket, adtoy, maisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel. Ket ti Juda naipan a kinayawan sadi Babilonia gapu iti panaglabsinġda.

2 Dagiti immuna a nagnaed cadagiti cucuada cadagiti ciudadda isuda idi ti Israel, dagiti sacerdote, dagiti Levitas, ken dagiti Natineos.

3 Ket idiay Jerusalem nagnaed cadagiti annac ni Juda, ken cadagiti annac ni Benjamin, ken cadagiti annac da Efraim ken Manases:

4 ni Otei nġa anac a lalaki ni Ammiud,

nġa anac a lalaki ni Amri, nġa anac a lalaki ni Omrai, nġa anac a lalaki ni Boni, cadagiti annac ni Fares nġa anac a lalaki ni Juda.

5 Ket cadagiti Silonitas: ni Asaias nġa inaunaan nġa anac, ken dagiti annacna a lallaki.

6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Zara: ni Jehuel, ken dagiti cacabsatda, innem a gasut ket siam a puloda.

7 Ket cadagiti annac a lallaki ni Benjamin: ni Salo nġa anac a lalaki ni Mesullam, nġa anac a lalaki ni Oduias, nġa anac a lalaki ni Asana,

8 ken ni Jobanias nġa anac a lalaki ni Jeroham, ken ni Ela nġa anac a lalaki ni Ozi, nġa anac a lalaki ni Mocori, ken ni Mesullam nġa anac a lalaki ni Safatias, nġa anac a lalaki ni Rahuel, nġa anac a lalaki ni Jebanias;

9 ken dagiti cacabsatda, a mayannurot cadagiti capapoonanda, siam a gasut ket limapuloda ket innem. Amin dagitoy a lallaki ol-oloda idi *dagiti balbalay* dagiti amma cadagiti balbalay dagiti ammada.

10 Ket dagiti sacerdote: da Jedaia, ken Joiarib, Jaquin,

11 ken Azarias nġa anac ni Helcias, nġa anac a lalaki ni Mesullam, nġa anac a lalaki ni Sadoc, nġa anac a lalaki ni Maraiot, nġa anac a lalaki ni Aquitob, a turayen ti balay ti Dios;

12 ken Adaias nġa anac a lalaki ni Jeroham, nġa anac a lalaki ni Fasur, nġa anac a lalaki ni Melquias, ken ni Merari nġa anac a lalaki ni Adiel, nġa anac a lalaki ni Jezra, nġa anac a lalaki ni Mesullam, nġa anac a lalaki ni Mesillamit, nġa anac a lalaki ni Emmer;

13 ken dagiti cacabsatda, nġa ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, sanġaribu ket pito gasutda ket innem a pulo; tumutopda unay a maipaay iti aramid ti panagservi ti balay ti Dios.

14 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias, nġa anac a lalaki ni Hassub, nġa anac a lalaki ni Ezricam, nġa anac a lalaki ni Hasebias, cadagiti annac a lallaki ni Merari:

15 ken da Bacbacar, Heres, ken Galal, ken Matanias, nġa anac a lalaki ni Micas, nġa anac a lalaki ni Zecri, nġa anac a lalaki ni Asaf,

16 ken ni Abdias nġa anac a lalaki ni Semeias, nġa anac a lalaki ni Galal, nġa anac a lalaki ni Iditun, ken ni Baraquias,

n̄ga anac a lalaki ni Asa, n̄ga anac a lalaki ni Elcana, a nagnaed cadagiti purpuroc dagiti Netofati.

17 Ket dagiti agaywan iti ruangan: da Sellum, ken Accub, ken Telmon, ken Ahiman, ken dagiti cacabsatda (ni Sellum isu idi ti palungo),

18 isuda ti *nagbantay* ingganat' ita iti ruangan ti ari n̄ga agpadaya: isuda idi dagiti agaywan iti ruangan a maipaay iti pacarso dagiti annac ni Levi.

19 Ket ni Sellum n̄ga anac a lalaki ni Coré, n̄ga anac a lalaki ni Abiasar, n̄ga anac a lalaki ni Cora, ken dagiti cacabsatna, ti balay ni amana, dagiti Coraitas, isuda idi ti mangimaton iti aramid ti panagservi, n̄ga agaywan cadagiti dapian ti tolda: ket dagiti ammada isuda idi ti mangimaton iti pacarso ni Jehova, n̄ga agaywan iti sercan.

20 Ket ni Finees n̄ga anac a lalaki ni Eleazar isu idi ti agturay cadacuada idi nalabas a tiempo, ket ni Jehova adda idi kencuana.

21 Ket ni Zacarias n̄ga anac ni Meselemias isu idi ti agaywan iti ruangan ti tolda ti gimong.

22 Amin dagitoy a napili tapno isuda dagiti agaywan iti ruangan cadagiti dapian duagsasut ket sangapuloda ket dua idi. Dagitoy nabilangda iti pinoonpoon cadagidiay purpurocda a da David ken Samuel a macakita iti masacbayan inornosda idi ti annongda a matalaec.

23 Iti casta isuda ken dagiti annacda addaanda idi iti panangimaton cadagiti ruangan ti balay ni Jehova, a ti met laeng balay ti tolda, iti sinacunsacup.

24 Adda idi agay-aywan iti ruangan cadagiti uppap a sikigan, iti agpadaya, agपालaud, agpaamianan, ken agpaahagatan.

25 Ket dagiti cacabsatda, cadagiti purpurocda, umayda idi iti tunggal pito n̄ga aldaw iti tiniempontempo tapno makiaddada cadacuada:

26 ta dagiti uppap a turayen dagiti agaywan iti ruangan, a Levitasda idi, addada idi iti maysa n̄ga annong a matalaec, ken isuda idi ti mangimaton cadagiti sagumbi ken cadagiti paggameangan ti balay ti Dios.

27 Ket agyanda idi iti aglicicmut iti balay ti Dios, agsipud ta ti panangalwad iti *dayta* adda idi cadacuada; ket maibiang cadacuada ti panaglucatna iti biniganbigat.

28 Ket dadduma cadacuada ti panangaywan cadagiti al-alicamen ti panagservi; ta mabilangda dagitoy no mayunegda ken mabilangda no mairuarda.

29 Dadduma met cadacuada naduto-canda n̄ga agaywan iti arruaten, ken cadagiti al-alicamen ti santuario, ken iti namayeemec a harina, ken iti arac, ken iti lana, ken iti incienso, ken cadagiti recrecado.

30 Ket dadduma cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote agsaganada idi ti panaggagampor dagiti recrecado.

31 Ket ni Matatias, a maysa cadagiti Levitas, n̄ga inaunaan n̄ga anac ni Sellum a Coraita, addaan idi iti annong a matalaec cadagiti linuto iti parioc.

32 Ket dadduma cadagiti cacabsatda, cadagiti annac a lallaki dagiti Coatitas, agaywanda idi iti tinapay ti parang, tapno isut' saganacda iti tunggal aldaw a panaginana.

33 Ket dagitoy dagiti cumacanta, n̄ga ol-olo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti Levitas, a nagnaedda cadagiti sagumbi ken agwayawayada idi cadagiti *sabsabali* a panagservi; ta naisaadda iti aramidida iti aldaw ken iti rabii.

34 Dagitoy idi dagiti ol-olo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti Levitas, cadagiti capoonanda, lallaki a pangloen: dagitoy nagnaedda idiaiy Jerusalem.

35 Ket idiaiy Gabaon nagnaed ti ama ni Gabaon, ni Jeiel, a ti nagan ti babai n̄ga asawana isut' idi Maaca;

36 ket ti inaunaan n̄ga anacna a lalaki ni Abdon, ken ni Sur, ken ni Cis, ken ni Baal, ken ni Ner, ken ni Nadab,

37 ken ni Gedor, ken ni Ahio, ken ni Zacarias, ken ni Macellot.

38 Ket ni Macellot pinutotna ni Samaan. Ket isuda met nakipagnaedda cadagiti cacabsatda idiaiy Jerusalem, iti sangoanan dagiti cacabsatda.

39 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni Cis pinutotna ni Saul; ket ni Saul pinutotna da Jonatan, ken Melqui-sua, ken Abinadab, ken Es-baal.

40 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pinutotna ni Mica.

41 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica: da Fiton, ken Melec, ken Tारा, ken Ajaz.

42 Ket ni Ajaz pinutotna ni Jara; ket ni Jara pinutotna da Alamat, ken Azmot,

ken Zamri; ket ni Zamri pinutotna ni Moşa;

43 ket ni Mosa pinutotna ni Banaa; ket ni Rafea ti anacna a lalaki, ni Elasa ti anacna a lalaki, ni Asel ti anacna a lalaki.

44 Ket ni Asel addaan idi iti innem nga annac a lallaki, a ti naganda isuda dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael, ken Saraias, ken Abdias, ken Hanan: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Asel.

Ti pannacatay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki.

10 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki ti Israel intarayanda ti sangonnan dagiti Filisteos, ket napasagda a natay idiy bantay Gelboe.

2 Ket dagiti Filisteos kinamatda da Saul ken dagiti annacna a lallaki: ket dagiti Filisteos pinatayda da Jonatan, ken Abinadab, ken Melqui-sua, nga annac a lallaki ni Saul.

3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken Saul, ket isut' nacamacam dagiti panaan; ket isu nariribuc a gapu cadagiti panaan.

4 Idin kinuna ni Saul idi agaw-awit cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo, ket isut' pangsalputmo caniac, di la ket ta dagitoy di nacugit umayda ket pagpalaloandac. Ngem ti agaw-awit iti igamna nagmadi; ta nagbuteng' iti napalalo. Gapuna a ni Saul innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.

5 Ket idi a ti agaw-awit iti igamna naimatanganna a natay idi ni Saul, isu rinugmaanna met di campilanna, ket natay.

6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti tallo nga annacna a lallaki; ken ti amin a balayna natay a naicanonong.

7 Ket idi nga amin a lallaki ti Israel nga adda idi iti lobong' naimatanganda a nagtarayda, ket natay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki, isuda binaybay-anda dagiti ciudadda, ket nagtarayda; ket dagiti Filisteos immayda ket nagnaedda cadacuada.

8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti Filisteos immayda manglabus cadagiti natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti annacna a lallaki a napasagda idiy bantay Gelboe.

9 Ket isut' linabusanda, ket innalada ti olona, ken ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti Filisteos iti agliclicmut, a nagpaipan cadagiti damdamag agingga cadagiti ladladawanda, ken cadagiti tattao.

10 Ket incabilda ti cabalna iti balay dagiti didiosda, ket imbitinda ti olona iti balay ni Dagon.

11 Ket idi a ti amin a Jabes-galaad nangegna ti amin nga inaramid dagiti Filisteos ken Saul,

12 amin dagiti mamaingel a lallaki timmacerda, ket innalada ti bangcay ni Saul, ken dagiti bangcay dagiti annacna a lallaki, ket inyegda ida iti Jabes, ket intabonda dagiti tultulangda iti siroc ti roble idiy Jabes, ket nagayunarda iti pito nga aldaw.

13 Iti casta natay ni Saul gapu iti panaglabsingna a naaramidna a maicanivas ken Jehova, gapu iti sao ni Jehova, a dina sinalimetmetan; ken gapu met iti panagsapulna iti patigmaan iti maysa a manguculam, tapno umuman babaen kencuana,

14 ket di immuman ken Jehova: gapuna nga isut' pinatayna, ket imbalicna ti pagarian ken David nga anac ni Jesse.

Ni David maaramid nga ari ti amin nga Israel. Cuyawanna ti Sion. Dagiti nainnglan nga aramid dagiti mamaingel a lallakina.

11 Idin immurnong' amin nga Israel ken David idiy Hebron, a kinunada, Adtoy, dacami dagiti tultulangmo ken lasagmo.

2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi met laeng pinagari ni Saul, sica ti nangidalan iti Israel a rimmuar ken nangisubli: ket ni Jehova a Diosmo kinunana kenca, Sicanto ti pastor ti ilic nga Israel, ken sicanto ti pangulo ti ilic nga Israel.

3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti Israel immayda iti ari idiy Hebron; ket ni David nagaramid cadacuada iti tulag idiy Hebron iti saclang' ni Jehova, ket pinulotanda ni David nga ari iti Israel, a mayannurot iti sao ni Jehova iti pannacaramat ni Samuel.

4 Ket ni David ken amin nga Israel napanda iti Jerusalem (isu met laeng' ti

Jebus); ket dagiti Jebuseos, a naed ti daga addada idi sadiay.

5 Ket dagiti naed ti Jebus kinunada ken David, Dicanto sumrec ditoy. Nupay casta innala ni David ti sarikedked ti Sion; nga isu met laeng ti ciudad ni David.

6 Ket ni David kinunana, Uray asinoman a mangcabil cadagiti Jebuseos nga umuna isunto ti palungo ken capitán. Ket ni Joab nga anac ni Sarvia simmang-at nga immuna, ket naaramid a palungo.

7 Ket nagtaeng ni David idia sarikedked; gapuna nga isut' ninaganna iti ciudad ni David.

8 Ket binangonna ti ciudad iti aglicmut met laeng; ket ni Joab tinarimaanna ti natda ti ciudad.

9 Ket ni David rumang-ay la idi a rumang-ay; ta adda idi kencuana ni Jehova dagiti buybuyot.

10 Ita dagitoy dagiti pangoloen dagiti mamaingel a lallaki nga adda idi ken David, isuda a nangiparangarang cadagiti bagbagida a napigsa agraman kencuana iti pagarianna, agraman met amin nga Israel, tapno isut' aramidenda nga ari, a mayanurot iti sao ni Jehova iti maipapan iti Israel.

11 Ket daytoy isu ti bilang dagiti mamaingel a lallaki nga adda idi ken David: ni Jesbaan nga anac ni Hacamon, a palungo dagiti tallopulo; intag-ayna ti gayangna a maibusor iti tallo gasut ket pinatayna ida iti namnaminsan a tiempo.

12 Ket ti sumaganad idi kencuana isu ni Eleazar nga anac ni Dodo, nga Ahohita, a maysa idi cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.

13 Daytoy nakiadda ken David idia Fesdomim, ket naurong idi idia dagiti Filisteos iti gubat, isu a yan idi ti sangcakelleng ti daga a napno iti cebada; ket dagiti tattao ti Israel intarayanda idi ti sango dagiti Filisteos.

14 Ket isuda nagtacerda iti tengnga ti kinelleng, ket isut' incanawada, ket pinatayda dagiti Filisteos; ket ni Jehova insalacanna ida gapu iti maysa a dackel a panagballigi.

15 Ket tallo cadagiti tallopulo a palungo simmalogda agingga iti bato ken David, idia rukib ti Odollam: ket ti buyot dagiti Filisteos nagpacarso idi iti lobong ti Rafaim.

16 Ket adda idi ni David iti sarikedked, ket ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos adda idi idia Belen.

17 Ket nagcalicagum ni David, ket kinunana, O daydiay a mangted coma caniac ti inumen iti danum idia bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan!

18 Ket dagiti tallo a mamaingel a lallaki rimmubsida iti buyot dagiti Filisteos, ket nangalada iti danum iti bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan, ket isut' nangalada; ket isut' inyegda ken ni David: ngem ni David dina kinayat nga ininum, no di ket imbucocna ken Jehova,

19 ket kinunana, Isut' iparit caniac ti Diosco, nga aramidec coma daytoy: inumecto aya ti dara dagitoy a lallaki a nangicabil cadagiti biagda iti peggad? ta iti peggad ti biagda isut' inyegda. Gapuna nga isut' dina kinayat nga ininum. Dagitoy a banag inaramid dagiti tallo a mamaingel a lallaki.

20 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, isu idi ti palungo dagiti tallo: ta isu tinagayna ti picana a maibusor iti tallogasut ket pinatayna ida, ken addaan idi iti nagan cadagiti tallo.

21 Cadagiti tallo, isu natantan-oc idi ngem cadagiti dua, ket naaramid a capitanda: ngem nupay casta saan a dimteng cadagiti immuna a tallo.

22 Ni Banaias nga anac ni Joiada, nga anac ti maysa a lalaki a maingel a taga Cabaseel, a nangaramid cadagiti nainglan nga aramid, a pinatayna dagiti dua nga annac a lallaki ni Ariel a taga Moab: simmalog met ket pinatayna ti maysa a leon iti tengnga ti maysa a bito idi tiempo ti nieve.

23 Ket isu pinatayna ti maysa nga Egipcio, maysa a lalaki a dackel ti cacawasna, a lima a sico ti catayagna; ket adda idi iti ima ti Egipcio maysa a pica a cas maysa a pamulipolan ti pagablan; ket isu simmalog kencuana a sisasarucod, ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio, ket iti daydi met laeng picana ti pinangpapatayna kencuana.

24 Dagitoy a banag inaramid idi ni Banaias nga anac ni Joiada, ket addaan idi iti nagan cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.

25 Adtoy, isu natantan-oc idi ngem

cadagiti tallopulo, ngem saan a dimteng cadagiti *immuna* a tallo: ket isut' insaad ni David a palungo ti guardianana.

26 Casta met dagiti mamaingel a lallaki dagiti buybuyot: ni Asael a cabsat ni Joab, ni Elhanan nga anac ni Dodo a taga Belen,

27 ni Samot nga Arotita, ni Heles a Falonita,

28 ni Ira nga anac ni Acces a Tecuita, ni Abiezer nga Anatotita,

29 ni Sobocai nga Husatita, ni Ilai nga Ahohita,

30 ni Maharai a Netofatita, ni Heled nga anac ni Baana a Netofatita,

31 ni Etai nga anac ni Ribai a taga Gabaa cadagiti annac ni Benjamin, ni Banaias a Paratonita,

32 ni Hurai a taga wawaig sadi Gaas, ni Abiel nga Arbatita,

33 ni Azmabet a Bauramita, ni Eliaba a Salabonita,

34 dagiti annac ni Assem a Gezonita, ni Jonatan nga anac ni Sage nga Ararita,

35 ni Ahiam nga anac ni Sacar nga Ararita, ni Elifal nga anac ni Ur,

36 ni Heter a Maceratita, ni Ahia a Falonita,

37 ni Jesro a Carmelito, ni Maharai nga anac ni Azbai,

38 ni Joel a cabsat ni Natan, ni Mibajar nga anac ni Hagarai,

39 ni Selec nga Ammonita, ni Naharai a Berotita, nga agaw-awit cadagiti igam ni Joab nga anac ni Sarvia,

40 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,

41 ni Urias a Jetteo, ni Zabad nga anac ni Alai,

42 ni Adina nga anac ni Siza a Rubenita, a palungo dagiti Rubenitas, ken tallopulo a caduana,

43 ni Hanan nga anac ni Maaca, ken ni Josafat a Matanita,

44 ni Ozias nga Astarotita, da Samma ken Jehiel nga annac ni Hotan nga Arorita,

45 ni Jedihiel nga anac ni Samri, ken ni Joha a cabsatna, a Tosaita,

46 ni Eliel a Mahumita, ken ni Jeribai, ken ni Josai, nga anac ni Elnaam, ken ni Jetma a Moabita,

47 ni Eliel, ken ni Obéd, ken ni Jasiel a Mosobiatita.

Dagiti gagayyem ni David idiay Siceleg

Dagiti Gaditas simmurotda ken David.

Dagiti sabsabali a gagayyemna.

Dagidiay a nangtulonog ken

David tapno agbalin

nja ari.

12 Dagitoy isuda dagiti immay ken David idiay Siceleg, iti bayat ti panagpupocna pay laeng a gapu ken ni Saul nga anac ni Cis; ket isuda addada idi cadagiti mamaingel a lallaki, a catulonganna iti gubat.

2 Isuda naigamanda cadagiti ba-i, ket nabalinda nga aramaten ti ima a canawan ken catigid nga agpadpada iti panagipal-latibong cadagiti batbato ken iti panagibeccas cadagiti pana iti ba-i: isuda idi cadagiti cacabsat ni Saul iti Benjamin.

3 Ti palungo isu idi ni Ahiezer: sa ni Joas nga anac ni Samaa a Gabaatita, ken ni Jaziel, ken ni Fallet, nga annac ni Azmabet, ken ni Baraca, ken ni Jehu nga Anatotita,

4 ken ni Ismaias a Gabaonita, a maysa a maingel a lalaki cadagiti tallopulo, ken ngatong dagiti tallopulo, ken ni Jeremias, ken ni Jaaziel, ken Johanan, ken Jezabad a Gaderotita,

5 ni Eluzai, ken ni Jerimot, ken ni Baalias, ken ni Samarias, ken ni Safatias nga Harufita,

6 ni Elcana, ken ni Jesias, ken ni Azarael, ken ni Joezer, ken ni Jesbaam, a Coratitas,

7 ken ni Joela, ken ni Zabadias, nga annac a lallaki ni Jeroham a taga Gedor.

8 Ket cadagiti Gaditas simminada a napan ken David idiay sarikedked idiay let-ang, dagiti lallaki a manacabalin ken mamaingel, lallaki a nasursuroan a mapipaay iti gubat, a nabalinda ti nagtagicalasag ken nagtagipica, a dagiti ruprupada casda la cadagiti ruprupa dagiti leon, ken nasiglatda a casda la cadagiti kigaw iti rabaw dagiti banbantay:

9 ni Ezer ti palungo, ni Abdias ti maicadua, ni Eliab ti maicatlo,

10 ni Masmana ti maicapat, ni Jeremias ti maicalima,

11 ni Ethi ti maicanem, ni Eliel ti maicapito,

12 ni Johanan ti maicawalo, ni Elzebad ti maicasiam,

13 ni Jeremias ti maicapulo, ni Macbaani ti maicapulo ket maysa.

14 Dagitoy cadagiti annac ni Gada isuda idi dagiti capcapitan ti buyot: ti cabassitan idi pumada iti sangagasut, ket ti cadackelan iti sangaribu.

15 Dagitoy dagiti bimmallasiw iti Jordan iti umuna a bulan, idi naglabiang cadagiti isu-amin a ngarabna; ket pinagtalawda amin dagiti taga loblobong, iti agpadaya ken iti agpalaud nga agpadpada.

16 Ket cadagiti annac da Benjamin ken Juda immayda iti sarikedked ken David.

17 Ket ni David rimmuar a simmabet cadacuada, ket simmungbat ket kinunana, No umaycayo a sicappia caniac tapno tulongandac, ti pusoc maitiponto cada-cayo; ngem no *umaycayo* a mangyawat caniac cadagiti cabusorco, idinto ta awan ti biddut cadagiti imac, ti Dios dagiti ammatayo isut' imatanganna ken babalawenna.

18 Idin ti Espiritu immapay ken Amasai, a palungo idi dagiti tallopulo, ket kinunana, Cucuanacami, David, ken ita abaymo, sica anac ni Jesse; talna, talua ti adda kenca, ken talna ti adda cadagiti catulongam; ta ti Diosmo tulongannaca. Idi casta inawat ida ni David, ket inaramidna ida a capcapitan ti bunggoy.

19 Iti Manases nagtinnag met ti daduma ken David, idi isu immay a kimmuyog cadagiti Filisteos a maibusor ken Saul iti gubat: ngem isuda dida tinulongan ida; ta dagiti appo dagiti Filisteos iti patigmaan isut' pinagawidda, a kinunada, Agtinnagto ken apona a Saul iti panagpeggad dagiti olotayo.

20 Idi a nacapan idia Siceleg, nagtinnag kencuana iti Manases, da Ednas, ken Josabad, ken Jedihiel, ken Micael, ken Josabad, ken Elio, ken Salati, a capcapitan dagiti rinibribu nga isuda idi iti Manases.

21 Ket isuda tinulonganda ni David a maibusor iti panggen dagiti agbariwas: ta isuda amin lallakida idi a mannacabalin ken mamaingel, ken capcapitanda idi iti buyot.

22 Ta maldawaldaw idi nga umay ken David dagiti lallaki tapno tulonganda, aginggat' di adda idi maysa a dackel a buyot, a cas iti buyot ti Dios.

23 Ket dagitoy dagiti bilang dagiti ol-olo dagiti naigaman a maipaay iti

gubat, nga immay ken David idia Hebron, a nangibalie iti pagarian ni Saul kencuana, a mayannurot iti sao ni Jehova.

24 Dagiti annac ni Juda a nagtagicalasag ken nagtagipica innem a ribu ket walogasutda idi, a naigaman a maipaay iti gubat.

25 Cadagiti annac ni Simeon, lallaki a mannacabalin ken mamaingel a maipaay iti gubat, pito a ribu ket sangagasutda.

26 Cadagiti annac ni Levi uppat a ribu ket innem a gasutda.

27 Ken ni Joiada a mangidalan idi *iti balay* ni Aaron; ket kencuana adda idi tallo a ribu ket pito a gasut,

28 ken ni Sadoc, a maysa a lalaki nga agtutubo a mannacabalin ken maingel, ken iti balay ni amana duapuloda ket dua a capcapitan.

29 Ket cadagiti annac ni Benjamin, a cacabsat ni Saul, tallo a ribuda: ta agingga ita ti caaduan sinalimetmetanda ti rebbengda iti balay ni Saul.

30 Ket cadagiti annac ni Efraim duapulo a ribuda ket walo a gasut, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, lallaki nga agdindinamag cadagiti balbalay dagiti ammada.

31 Ket iti caguddua ti caputotan ni Manases sangapuloda ket walo a ribu, a nainaganan, tapno umayda ken pagarienda ni David.

32 Ket cadagiti annac ni Isacar, lallaki a mangicut iti pannacaawat cadagidi tiempo, tapno ammoenda no ania ti rebbeng nga aramiden ti Israel, dagiti ol-olo dagidiay duagasutda idi; ket amin a cacabsatda addada idi cadagiti panagbilinda.

33 Iti Zabulon, a tumon-oy a rumuar iti buyot, a nacabalin a mangornos iti gubat, iti amin a kita ti gamigam ti gubat, limapulo a ribuda, ken dagiti nacabalin a mangornos *iti gubat*, ket saanda *idi* a dua a puso.

34 Ket iti Neftali sangaribu a capcapitan, ket caduada dagiti sicacalasag ken sipipica a tallopulo ket pito a ribu.

35 Ket cadagiti Danitas a nacabalin a mangornos iti gubat, duapulo ket walo a ribuda ket innem a gasut.

36 Ket iti Aser, a tumon-oy idi a rumuar iti buyot, a nacabalin a mangornos iti gubat, uppat a pulo a ribu.

37 Ket iti sabali a bangir ti Jordan, cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti guddua ti caputotan ni Manases, a

sigagamigamda iti amin a kita ti gamigam ti gubat a maipaay iti bacal, saŋgasut ket duapulo a ribuda.

38 Amin dagitoy, idinto a lallaki ti gubat, a nabalinda nga ornoson ti bacal, immayda a binuyog ti maysa a napalongdo a puso idiaŋ Hebron, tapno pagarienda ni David iti isu-amin nga Israel: ket amin a matda ti Israel isudat' idi maymaysa a puso a mamagari ken David.

39 Ket isuda nakiaddada idiaŋ ken David iti tallo nga aldaw, a nangnangnan ken immininum; ta dagiti cacabsatda nagsaganada iti maipaay cadacnada.

40 Maysa pay dagiti asideg idi cadacuada, agingga met laeng iti Isacar ken iti Zabulon, ken iti Neftali, nangyegda iti tinapay iti rabaw dagiti as-asno, ken dagiti camcamello, ken dagiti mulmulo, ken dagiti bacbaca, balbalon a bellaay, cancancenen nga higos, ken raraay dagiti pinakirriit nga uvas, ken arac, ken lana, ken bacbaca, ken carcarnero a nawadwad: ta adda idi rag-o iti Israel.

Ti lacasa mayeg iti balay ni Obed-edom.

13 Ket immuman ni David cadagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasut, iti tunggal mangdalan met laeng.

2 Ket kinuna ni David iti amin a gimong ti Israel, No maipagarup a naimbag cadacayo, ken naggapu ken ni Jehova a Diostayo, mangibaontayo coma iti tunggal disso cadagiti cacabsattayo a nabati iti amin a daga ti Israel, a caduada dagiti sacerdote ken Levitas cadagiti ciudadda nga addaan palpalasot, a tumiponda coma cadatayo;

3 ket yegtay manen coma cadatayo ti lacasa ti Diostayo: ta isut' ditay sinapul cadagidi aldaw ni Saul.

4 Ket amin a gimong kinunana nga aramidenna ti casta; ta ti banag nalinteg idi cadagiti mata ti amin nga ili.

5 Iti casta ni David ginimongna amin nga Israel, manipud Sihor nga waig ti Egipto agingga met laeng iti wangawangan ti Emat, tapno yegda ti lacasa ti Dios manipud Cariat-jarim.

6 Ket simmang-at ni David ken amin nga Israel aginggat' Baala, nga isut', aginggat' Cariat-jarim, a biang ti Juda, tapno yegda manipud idiaŋ ti lacasa ni Dios Jehova nga agsaad iti ngato dagiti kernbin, a nanaganan a gapu iti Nagan.

7 Ket impanda ti lacasa ti Dios iti rabaw ti maysa a baro a carison, ket isut' inyegda manipud iti balay ni Abinadab: ket ni Oza ken ni Ahio pinaguyodda di carison.

8 Ket ni David ken amin nga Israel nagay-ayannda iti sanjo ti Dios iti amin a cabaelanda, cadagiti met laeng cancanta, ken ar-arpa, ken salsalterio, ken panpandereta, ken piangpiangpiang, ken tangtangguayob.

9 Ket idi a dimtengda iti pagtaltagan ni Quidom, inyunnat ni Oza ti imana nga iniggamanna di lacasa; ta dagiti bacbaca nagtibcolda.

10 Ket simged ti pungtot ni Jehova a maibusor ken Oza, ket isut' kinabilna, agsipud ta inyunnatna di imana iti lacasa; ket natay idiaŋ iti sanjo ti Dios.

11 Ket napaladingit ni David, agsipud ta binurac ni Jehova ni Oza: ket ninaganna daydiay a disso iti Perez-oz*, aginggana iti daytoy nga aldaw.

12 Ket nagbuteng ni David iti Dios iti daydi nga aldaw, a kinunana, Casaro ti panangyegconto caniac idiaŋ balay iti lacasa ti Dios?

13 Iti casta ni David saanna nga inyallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova iti ciudad ni David, ngem isut' impanna iti balay ni Obed-edom a Geteo.

14 Ket ti lacasa ti Dios nakipagbati iti familia ni Obed-edom idiaŋ balayna iti tallo a bulan: ket ni Jehova bipendicionanna ti balay ni Obed-edom, ken iti isu-amin nga icutanna idi.

Ti familia ken balay ni David.

14 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro nagibaon cadagiti babaonen ken David, ken caycayo a cantibgen, ken agcaveviti ken al-allawagi, tapno isut' ibangnanda iti maysa a balay.

2 Ket naawatan ni David a ni Jehova isut' pinasingkedanna nga ari ti Israel; ta ti pagarianna naitan-oc iti ngato, a maipaay iti ilina nga Israel.

3 Ket nangala pay ni David kencuana iti assawana idiaŋ Jerusalem; ket ni David nagputot pay cadagiti annac a lallaki ken babbai.

4 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti

* Perez-oz: cayatna a saoen, Ti panagburac ni Oza.

annacna nga adda idi kencuana idia Jerusalema: da Samma, ken Sobat, ken Natan, ken Salomon,

5 ken Jebahar, ken Elisua, ken Elpalet,

6 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,

7 ken Elisama, ken Baal-jada, ken Elifalet.

8 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a pinulotanda ni David nga ari iti amin nga Israel, amin dagiti Filisteos simmangetda a mangsapul ken David: ket isut' nangeg ni David, ket rimmuar a maibusor cada-cuada.

9 Ket dagiti Filisteos immayda ket nangaramidda iti maysa a panangsillong iti lobong ti Rafaim.

10 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, Iannacto a maibusor cadagiti Filisteos? ket yawatmonto ida iti imac? Ket kiduna ni Jehova kencuana, Inca, ta yawatmonto ida ita imam.

11 Iti casta immayda idia Baal-perazim, ket kinabil ni David ida sadiay; ket kinura ni David, Ti Dios binuracna dagiti cabusorco iti pannacaaramat ti imac, a cas iti panagburac dagiti dandanum. Gapuna a ginaladanna iti nagan daydiay a disso iti Baal-perazim.*

12 Ket nabatida idia dagiti didiosda; ket nangted ti bilin ni David, ket isuda pinuuranda iti apuy.

13 Ket nangaramid pay manen dagiti Filisteos iti maysa a panangsillong idia lobong.

14 Ket immuman manen ni David iti Dios: ket ti Dios kinunana kencuana, Dica sumang-at iti licudanda: agbalicca manipud cada-cuada, ket umayca cada-cuada iti sangaoanan dagiti mormoras.

15 Ket isunto, inton mangegmo ti aweng ti pannagna cadagiti tuctoc dagiti mormoras, isuntun ti iruruarmo ngarud iti gubat; ta ti Dios rimmuar iti sangom a mangcabil iti buyot dagiti Filisteos.

16 Ket inaramid ni David ti cas im-bilin ti Dios kencuana: ket kinabilda ti buyot dagiti Filisteos manipud Gabaon agingga met laeng iti Gazer.

17 Ket ti damag ni David rimmuar agingga cadagiti amin a dagdaga; ket inyeg ni Jehova ti panagbuteng kencuana cadagiti amin a nacion. ●

* *Baal-perazim*: cayatna a saoen, Ti disso dagiti panagburac.

Dagiti sagsagana iti pannacayallatiw ti lacasa. Mayeg ti lacasa iti Jerusalema iti pannacaaramat dagiti Levitas.

15 Ket ni David nagaramid kencuana cadagiti balbalay idia ciudad ni David; ket nagsagana iti maysa a disso a maipaay iti lacasa ti Dios, ket nangbangon iti maysa a tolda a maipaay kencuana.

2 Idin kinuna ni David, Di rumbeng nga ipan ti lacasa ti Dios no di laeng dagiti Levitas, ta isuda ti pinili ni Jehova a mangawit iti lacasa ti Dios, ken aganong kencuana iti agnanayon.

3 Ket ginimong ni David amin nga Israel idia Jerusalema, tapno yegda ti lacasa ni Jehova iti lugarna, a sinaganana a maipaay kencuana.

4 Ket inurnong ni David dagiti annac a lallaki ni Aaron, ken dagiti Levitas:

5 cadagiti annac a lallaki ni Coat, ni Uriel a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut ket duapuloda;

6 cadagiti annac a lallaki ni Merari, ni Asaias a palungo, ken dagiti cacabsatna duagasut ket duapuloda;

7 cadagiti annac a lallaki ni Gerson, ni Joel a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut ket tallopuloda;

8 cadagiti annac a lallaki ni Elisafan, ni Semeias a palungo, ken dagiti cacabsatna duagasutda;

9 cadagiti annac a lallaki ni Hebron, ni Eliel a palungo, ken dagiti cacabsatna walopuloda;

10 cadagiti annac a lallaki ni Oziel, ni Aminadab a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut sangapuloda ket dua.

11 Ket inayaban ni David da Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, ken dagiti Levitas, da Uriel, Asaias, ken da Joel, Semeias, ken Eliel, ken Aminadab,

12 ket kinunana cada-cuada, Dacayo dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma dagiti Levitas: santificarenyo dagiti bagbagiyo, dacayo ken dagiti cacabsatyo a padapada, tapno yeygo ti lacasa ni Jehova, ti Dios ti Israel, iti lugar a sinaganac a maipaay kencuana.

13 Ta gapu iti dicay panangawit kencuana nga immuna, ni Jehova a Diostayo nangaramid iti maysa a panagburac cada-tayo, agsipud ta isut' ditay sinapul a mayannurot iti alagaden.

14 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas sinantificarda dagiti bagbagida tapno yegda ti lacasa ni Jehova, ti Dios ti Israel.

15 Ket dagiti annac dagiti Levitas inawitda ti lacasa ti Dios iti rabaw dagiti abagada cadagiti arimatana, cas imbilin ni Moises a mayannurot iti sao ni Jehova.

16 Ket nagsao ni David idi palungo dagiti Levitas, tapno tudinganda dagiti cacabsatda nga agcanta, cadagiti gamigam ti musica, salsalterio, ken ar-arpa, ken piangpiang, a pagawengenda iti natbag ken ingatoda ti timecda iti rag-o.

17 Iti casta nuningan dagiti Levitas ni Heman, nga anac a lalaki ni Joel; ket cadagiti cacabsatna, ni Asaf nga anac a lalaki ni Baraquias; ket cadagiti annac a lallaki ni Merari a cabsatda, ni Etan nga anac a lalaki ni Casaias;

18 ket caduada dagiti cacabsatda iti maicadua a cakita, da Zacarias, Ben ken Jaziel, ken Semiramot, ken Jahiel, ken Ani, Eliab, ken Banaias, ken Maasias, ken Matatias, ken Elifalu, ken Macenias, ken Obed-edom, ken Jahiel, dagiti agbantantay iti ruangan.

19 Iti casta dagiti cumacanta, da Heman, Asaf, ken Etan, *natudinganda idi*, cadagiti piangpiang a gambang ti pagawengenda iti natbag;

20 ket da Zacarias, ken Oziel, ken Semiramot, ken Jahiel, ken Ani, ken Eliab, ken Maasias, ken Banaias, a sisasalterio nagsaadda iti Almot;

21 ket da Matatias, ken Elifalu, ken Macenias, ken Obed-edom, ken Jehiel, ken Ozasias, a siaararpa nagsaadda iti Sheminit, a mangidalanda.

22 Ket ni Conenias a palungo dagiti Levitas isu idi ti palungo ti canta: isu nangisuro iti canta agsipud ta nalaing idi.

23 Ket da Baraquias ken Eleana isuda idi dagiti agbantay iti ruangan a maipaay iti lacasa.

24 Ket da Sebenias ken Josafat, ken Natanael, ken Amasai, ken Zacarias, ken Banaias, ken Eliezer, a sassacerdote, paganienda idi dagiti tangguyob iti sangto ti lacasa ti Dios; ket da Obed-edom ken Jahias isuda idi dagiti agbantay iti ruangan a maipaay iti lacasa.

25 Iti casta ni David, ken dagiti lallacay ti Israel, ken dagiti capcapitan dagiti rinibu, napanda innala ti lacasa ti tulag ni Jehova idiy balay ni Obed-edom a binuyog ti rag-o.

26 Ket naaramid, idi a ti Dios tinulonganna dagiti Levitas a nangawit iti lacasa ti tulag ni Jehova, nga isuda

nangidatonda iti pito a bacbaca a lallaki ken pito a carcarnero a lallaki.

27 Ket ni David nacawesan idi iti maysa a lambon a lienzo a nalapat, ken amin dagiti Levitas a nangawit idi lacasa, ken dagiti cumacanta, ken ni Conenias a palungo ti canta *agraman* cadagiti cumacanta: ket ni David addaan idi rabawna iti maysa nga efod a lienzo.

28 Castoy ti panangala ti amin a Israel iti lacasa ti tulag ni Jehova a binuyog ti panagdirdir-i, ken aweng ti corneta, ken tangguyob, ken piangpiang, nga agawawengda iti natbag agraman salsalterio ken ar-arpa.

29 Ket naaramid, idi a ti lacasa ti tulag ni Jehova dimteng iti ciudad ni David, a ni Micol a babai nga anac ni Saul kimmita nanipud iti tawa, ket nakitana ni ari David nga agsalsala ken agtoctocar; ket isut' inumsina idi pusona.

Dagiti naidatag a datdaton. Ti salmo a pagyaman.

16 Ket inyegda ti lacasa ti Dios, ket isut' insaadda iti tengnga ti tolda a binangon ni David a maipaay kencuana: ket nagidatagda cadagiti datdaton a mapuuran, ken datdaton ti cappia iti saelang ti Dios.

2 Ket idi a ni David nalpasna ti nagidatag ti daton a mapuuran ken datlaton ti cappia, binendicionanna ti ili iti nagan ni Jehova.

3 Ket binunonganna ti tunggal maysa ti Israel, lalaki ken babai agpadpadada, iti tunggal maysa maysa a tinapay, ken sangcaapag a lasag, ken sangcatipkel nga uv-uras a pinakirriit.

4 Ket maysa cadagiti Levitas tinudinganna nga agannong iti sangto ti lacasa ni Jehova, ken agakem ken agyaman ken agdayaw ken Jehova, ti Dios ti Israel:

5 ni Asaf ti palungo, ket ti maicadua kencuana da Zacarias, ken Jeiel, ken Semiramot, ken Jahiel, ken Matatias, ken Eliab, ken Banaias, ken Obed-edom, ken Jeiel, a sisasalterio ken siaararpa; ket ni Asaf agpaaweng iti natbag cadagiti piangpiang;

6 ket da Banaias, ken Jaaziel a sassacerdote sitatangguyobda a cancanayon, iti sangto ti lacasa ti tulag ti Dios.

7 Iti daydi nga aldaw intuyang ngarud ni David iti umuna ti panagyaman ken

Jehova, iti pannacaaramat ti ima ni Asaf ken dagiti cacabsatna.

- 8 O agyamancayo ken Jehova, awaganyo ti naganna;
Ipaquammoyo cadagiti il-ili dagiti aramidna.
- 9 Isut' icantaanyo, dagiti panagdayaw icantayo kencuana;
Saoenyo ti maipapan cadagiti nacascasdaaw nga aramidna.
- 10 Agrag-ocayo iti nasantoan a naganna;
Agrag-o coma ti puso dagiti agsapul ken Jehova.
- 11 Sapulenyoy ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyoy a cancanayon ti rupana.
- 12 Lagipenyoy dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti panangocom ti ngiawatna,
- 13 O dacayo a putot ni Israel nga adipenna,
Dacayo annac ni Jacob, a pinilina.
- 14 Isu ni Jehova a Diostayo;
Dagiti panangocomna addada iti amin a daga.
- 15 Lagipenyoy ti tulagna iti agnanayon,
Ti sao nga imbilinna iti sangaribu a capoonan,
- 16 *Ti tulagna* nga inaramidna ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,
- 17 Ket pinasingkedanna daydiay met laeng ken Jacob a maysa nga ipaalagad,
Iti Israel a maipaay a maysa nga agnanayon a tulag,
- 18 A kinunana, Ti daga ti Canaan kenca itdecto,
Ti gasat ti tawidyo;
- 19 Idi dacayo maysacay laeng a tattao a bassit iti bilanryo,
Wen, bassit unay, ket kencuana gangannaetcayo:
- 20 Ket nagnada iti nacion ken nacion,
Ken iti maysa a pagarian iti sabali nga ili.
- 21 Isu dina impalubos ti tao a mambiddut cadacuada;
Wen, tinubngarna dagiti ar-ari gapu met laeng cadacuada,
- 22 A *kinunana*, Dicay sagiden dagiti pinulotac,
Dicay ranggasan dagiti mammadtoc.
- 23 Icantaanyo ni Jehova, dacay amin a dagdaga;
Iparangarangyo iti inaldawaldaw ti panangispalna.

- 24 Ket ipalawagyo ti dayagna iti tengnga dagiti nacion,
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna iti tengnga dagiti amin nga il-ili.
- 25 Ta ni Jehova dackel, ken sidadaeg a madaydayaw:
Isu met a mapagbutngan a nangnangrona ngem cadagiti amin a di-dios.
- 26 Ta amin dagiti didios dagiti il-ili ladladawanda:
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti langlangit.
- 27 Kinatan-oc ken kinadaeg addada iti sangona:
Kinapigsa ken kinaragsac addada iti lugarna.
- 28 Ipaayyo ken Jehova, dacayo nga agcacabagian cadagiti il-ili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken kinapigsa;
- 29 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a rumbeng iti naganna;
Mangyegcayo iti maysa a daton, ket umaycayo iti saclangna:
Iti nasantoan nga ornos agrucbacayo ken Jehova.
- 30 Agkintayegcayo iti saclangna, dacay amin a daga:
Ti lubong mapasingkedan met, tapno dina mabalin ti makir-in.
- 31 Agragsac coma dagiti langlangit, ket agrag-o coma ti daga;
Saoenda coma iti tengnga dagiti nacion, Agari ni Jehova.
- 32 Agungor coma ti baybay, ken ti kinapusecna;
Agrag-o coma ti away ken amin nga adda kencuana;
- 33 Iti casta agcantanto dagiti caycayo iti bakir gapu iti rag-o iti sango ni Jehova;
Ta umay a mangocom iti daga.
- 34 O agyamancayo ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti naayat a kinaimbagna *agibtur* iti agnanayon.
- 35 Ket saoenyo, Isalacannacami, O Dios ti pannacaisalacanmi,
Cadagiti nacion urnongen ken isalacannacami,
Tapno agyamancami iti nasantoan a naganmo,
Ken tapno agballigicami iti pannacaidayawmo.
- 36 Mabendito coma ni Jehova, ti Dios ti Israel,

Manipud iti agnanayon aginggat' agnanayon.

Ket isu-amin a tattao kinunada, Sapay coma, ket dinaydayawda ni Jehova.

37 Idi casta imbatina idiy, iti sanġo ti lacasa ti tulag ni Jehova, da Asaf ken dagiti cacabsatna, tapno agannonġda iti sanġo ti lacasa a cancanayon, cas sapulen ti aramid iti inaldaw;

38 ken ni Obed-edom agraman cacabsatna, innem a puloda ket walo; ni Obed-edom met nġa anac ni Iditun, ken ni Oza, tapno agbantayda iti ruanġan;

39 ken ni Sadoc a sacerdote, ken dagiti cacabsatna a sassacerdote, iti sanġo ti tabernaculo ni Jehova iti nangato a disso nġa adda idi idiy Gabaon,

40 ken tapno idatagda ken Jehova dagiti daton a mapuuran iti rabaw ti altar ti daton a mapuuran a cancanayon iti bigat ken iti malem, a mayannurot met laenġ iti amin a naisurat iti linteg ni Jehova, nġa imbilinna iti Israel;

41 ket caduada da Heman ken Iditun, ken ti matda a napili idi, a nainagananda idi, tapno agyamanda ken Jehova, agsipud ta ti naayat a kinaimbagna agtaenġ iti agnanayon;

42 ket caduada da Heman ken Iditun agraman tangtanguyob ken piangpiangpiang ta isuda ti agawenġ iti natbag, ken agraman gamgamigam a maipaay iti cancanta ti Dios; ken dagiti annac a lallaki ni Iditun tapno agyanda iti ruanġan.

43 Ket amin a tattao pimmanawda tunggal lalaki a napan iti balayna: ket nagsubli ni David tapno bendicionanna ti balayna.

Ti sao ti Dios umay ken David. Ti cararag ni David nġa isunġbatna iti Dios.

17 Ket naaramid, idi a ni David nagnaed idiy balayna, a kinuna ni David ken mammadto a Natan, Adtoy, agnaedac iti maysa a balay a kinantingenan, nġem ti lacasa ti tulag ni Jehova agnaed iti siroc dagiti bengbeng.

2 Ket kinuna ni Natan ken David, Aramidem amin nġa adda ita pusom; ta adda ti Dios kenca.

3 Ket naaramid idi met laenġ a rabii, a ti sao ti Dios immay ken Natan, a kinunana,

4 Inca ket ibagam ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova, Sica dinacto yaramidan iti maysa a balay a pagtaenġac:

5 ta saanac idi a nagnaed iti maysa a balay nanipud idi aldaw a pinanġaonco iti Israel agingġa itoy nġa aldaw, no di ket nagnaac iti tolda ken tolda, ken iti maysa a tabernaculo iti sabali.

6 Cadagiti amin a disdisso a naki-pagnaac iti amin nġa Israel, nangisaoac aya iti sangcabilicas iti uray asinoman cadagiti oc-ocom ti Israel, a nangibilinac a mangipaarab idi ilic nġa Israel, a kinunac, Apayapay a didac imbanġonan iti maysa a balay a kinantingenan?

7 Ita nġarud castoyto ti cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Siac innalaca nanipud iti pagaponan dagiti carnero, ken nanipud iti pagsarsarunoan iti oveja, tapno sica coma ti palunġo ti Israel nġa ilic:

8 ket addaac idi kenca iti uray sadinoman a napnapanam, ket kineltayco amin dagiti cabusormo iti sanġoanam; ket pagbalinencanto a maysa a nagan, a cas iti nagan dagiti dadackel nġa adda ditoy daga.

9 Ket itudingconto ti maysa a lugar a maipaay iti ilic nġa Israel, ket imulacto ida, tapno agnaedda iti lugarda met laenġ, ket dida coma mayallatiwen: iti uray caano dagiti annac ti kinadakes didanto parigaten idan, a cas la idi unana,

10 ken cas nanipud idi aldaw a ngabilinac cadagiti oc-ocom iti ilic nġa Israel; ket parucmaecto amin dagiti cabusormo. Casta met a saoc kenca a ni Jehova ibanġonannacanto iti maysa a balay.

11 Ket maaramidto, intono maturposen coma dagiti aldawmo tapno mapanca makipagyan cadagiti ammam, a bangonecto ti putotmo a sumaruno kenca, nġa isunto cadagiti annacmo a lallaki; ket pasingkedacto ti pagarianna.

12 Isu ibanġonannacto iti maysa a balay, ket pasingkedacto iti agnanayon ti tronona.

13 Siacto ti amana, ket isunto ti anacco: ket diacto iccaten kencuana ti naayat a kinaimbagco, cas iti panangiccatco iti daydi immun-una nġem sica;

14 no di ket isut' palagdaecto iti balayco ken iti pagariae iti agnanayon;

ket mapasingkedanto iti agnanayon ti tronona.

15 Mayannurot cadagiti amin a sao, ken mayannurot iti amin itoy a par-parmata, casta ti pinangisao ni Natan ken David.

16 Idin simrec ni ari David, ket nagtugaw iti sanġo ni Jehova; ket kinunana, Asinoac aya, O Jehova a Dios, ken ania aya ti balayco, tapno iyegnac agingġat' ditoy?

17 Ket daytoy isu pay lat' bassit cadagita matam, O Dios; nġem saoem met ti maipapan iti balay ti adipenmo iti naunday a tiempo a sumungad; ket incanonac a mayalubog iti casasaad ti lalaki a natan-oc, O Jehova a Dios.

18 Ania pay laeng ti mabalin a saoen ni David kenca ti maipapan iti dayaw a maaramid iti adipenmo? ta sica ammom ti adipenmo.

19 O Jehova, ta gapu iti adipenmo, ken mayalubog ita pusom met laeng, inaramidmo amin daytoy a kinadackel, tapno ipacaammom amin *dagitoy* dadackel a banag.

20 O Jehova, awan ti cas kenca, awan ti siasinoman a Dios iti lacsidmo, a mayalubog iti isu-amin a nangġegmi cadagiti lapayagmi.

21 Ket ania ti maysa a nacion iti daga ti adda a cas iti ilim nġa Israel, isu a ti Dios napan idi a nangsubbot a maipaay kencuana met laeng a maysa nġa ili, tapno aramidennaca a maysa a nagan gapu iti dackel ken uacakigkigtot a banag, iti panangpasiana cadagiti nacion iti saclang ti ilim, isu a sinubbotmo iti Egipto?

22 Ta iti ilim nġa Israel inaramidmo nġa ilim met laeng iti agnanayon; ket sica, Jehova, nagbalinea a Diosda.

23 Ket ita, O Jehova, ipalubosmo a ti sao nġa insaom a maipapan iti adipenmo, ken maipapan iti balayna, mapasingkedan coma iti agnanayon, ket aramidem ti cas insaom.

24 Ket maġangon ken madaydayaw coma ti naganmo iti agnanayon, a cunaen, Ni Jehova dagiti buybuyot isu ti Dios ti Israel, maysa a Dios met laeng ti Israel: ket ti balay ni adipenmo a David mapasingkedan iti sanġoanam.

25 Ta sica, O Diosco, impaltiingmo iti adipenmo nġa isut' ibangonamto iti maysa a balay: gapuna a ti adipenmo macasarac *iti pusona nġa* agcararag iti sanġoanam.

26 Ket ita, O Jehova, sica ti Dios, ket incarim daytoy naimbag a banag iti adipenmo:

27 ket ita naay-ayoca a nangbendicion iti balay ti adipenmo, tapno agnanayon coma iti sanġoanam: ta sica, O Jehova, binendicionam, ket isut' bendita iti agnanayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, Siria, ken Edom. Dagiti pagturayen ni David.

18 Ket iti calpasan dagitoy naaramid idi a ni David kinabilna dagiti Filisteos, ket pinarucmana ida, ket inlanana ti Get ken dagiti il-ilina iti ima dagiti Filisteos.

2 Ket kinabilna ti Moab; ket dagiti Moabitas nagbalinda nġa ad-adipen ni David, ket nagyegda iti buis.

3 Ket ni David kinabilna ni Adarezer nġa ari ti Soba agingġat' Emat, idi isu napanna pasingkedan ti pagturayanna iti denna ti carayan Eufrates.

4 Ket ni David nangala idi kencuana iti sangaribu a luglugan ket pito a ribu a nagcabayo, ken duapulo a ribu a tattao a sacasaca; ket ni David binessanganna amin dagiti cabcabayo ti lugan, nġem nangitidda cadagidiay ti maipaay iti sangagasut a lugan.

5 Ket idi a dagiti Sirios ti Damasco immayda a mangtulog ken Adarezer nġa ari ti Soba, nangcabil ni David cadagiti Sirios iti duapulo ket dua a ribu a lallaki.

6 Sa nangcabil ni David *iti buyot nġa agbantay* idiaay Siria ti Damasco; ket dagiti Sirios nagbalinda idi nġa adipen ken ni David, ket nagyegda iti buis. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinomán a papananna idi.

7 Ket innala ni David dagiti calcalasag a balitoc nġa adda idi cadagiti ad-adipen ni Adarezer, ket inyegna ida idiaay Jerusalem.

8 Ket sadi Tebat, ken sadi Cun, a ciudad ni Adarezer, nangala ni David iti adu unay a gambang, isu a nangaramidan ni Salomon iti baybay a ginambangan, ken cadagiti monmon, ken dagiti alaliamen a gambang.

9 Ket idi a ni Tou nġa ari ti Emat

nangegna a ni David kinabilna amin dagiti buyot ni Adarezer nga ari ti Soba,

10 Isu imbaonna ni Adoram nga anac a lalaki ken ari David, a mangcabraaw kencuana, ken mangbendicion kencuana, agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken Adarezer ket isut' kinabilna (ta ni Adarezer addaan idi iti gubat ken ni Toù); ket *isu incuyogna* ti amin a kita ti alalicamen a balitoc ken pirac ken gambang.

11 Dagitoy met impaay ni David ken Jehova, agraman iti pirac ken balitoc nga innalana cadagiti amin a nacion; naggapu iti Edom, ken iti Moab, ken cadagiti annac ti Ammon, ken cadagiti Filisteos, ken iti Amalec.

12 Casta met a ni Abisai nga anac ni Sarvia nangcabil cadagiti Edomitas idia y Lobong ti Asin iti sangapulo ket walo a ribu.

13 Ket isu nangcabil iti buyot nga agbantay idia y Edom; ket amin dagiti Edomitas nagbalinda nga ad-adipen ken David. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a papananna idi.

14 Ket nagari ni David iti amin nga Israel; ket tinungpalna ti kinajusticia ken kinalinteg iti amin nga ilina.

15 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia isu idi ti palungo ti buyot; ket ni Josafat nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

16 ket ni Sadoc nga anac ni Aquitob, ken ni Abimelec nga anac ni Abiatar, isuda idi dagiti sassacerdote; ket ni Susa isu idi ti escriba;

17 ket ni Banaias nga anac ni Joiada isu idi ti palungo dagiti Cereteos ken Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni David isuda idi dagiti pangoloen iti sibay ti ari.

Ni Hanon pagpalaloanna dagiti babaonen ni David. Maparmec ti Ammon ken ti Siria.

19 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a ni Naas nga ari dagiti annac ti Ammon natay, ket ti anaona nagari iti saadna.

2 Ket kinuna ni David, Iparangconto ti caasi ken Hanon nga anac ni Naas, agsipud ta di amana imparangna caniac ti caasi. Iti casta nangibaon ni David cadagiti babaonen a mangliwliwa kencuana a maipanggep ken ni amana. Ket immay dagiti ad-adipen ni David ken

Hanon iti daga dagiti annac ti Ammon, tapno isut' liwliwaenda.

3 Ngem dagiti pangoloen dagiti annac ti Ammon kinuna ta ken Hanon, Pagarupem aya a ni David padayawanna ni amam, iti panangibaonna cadagiti mangliwliwa kencia? saan aya nga umay kencia dagiti ad-adipenna a mangsukimat, ken manggrebba, ken mangsiim iti daga?

4 Iti casta innala ni Hanon dagiti ad-adipen ni David, ket kiniskisanna ida, ket pinutedna dagiti cawcawesda a ginudna, iti padingpadingda met laeng, ket pinagawidna ida.

5 Idi casta napan ti tattao, ket imbagada ken David no casano ti pannacaserwi idi dagiti lallaki. Ket isu nagbaon ti nangsabet cadacuada; agsipud ta dagiti lallaki nababainda iti casta unay. Ket kinuna ti ari, Agtactacayo idia y Jerico aginggat' dida tumubo dagiti imingyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ti Ammon nga isuda nagbalinda a macarurod ken David, ni Hanon ken dagiti annac ti Ammon nangibaonda iti sangaribu a talento a pirac a panangdanda cadacuada cadagiti luglugan ken lallaki a nagecabayo nga aggaput' Mesopotamia, ken aggaput' Aram-maaca, ken aggaput' Soba.

7 Iti casta nanangdanda cadacuada iti tallopu ket dua a ribu a luglugan, ken ti ari ti Maaca ken ti tattaona, isuda nga immay ken nagpacarsoda iti sangō ti Medaba. Ket dagiti annac ti Ammon naguornongda a naggapu cadagiti ciudadda, ket immayda iti gubat.

8 Ket idi a ni David isut' nangegna, imbaonna ni Joab, ken amin a buyot dagiti mamaingel a lallaki.

9 Ket dagiti annac ti Ammon rimuarda, ket inornosda ti gubat iti ruangan ti ciudad: ket dagiti ar-ari nga immay addada idi a sangsangcatipon idia y away.

10 Apaman a nakita ni Joab a ti gubat adda idi a naisaad a maibusor kencuana iti sangō ken lieudanna, nangpili cadagiti amin a napili a lallaki ti Israel, ket inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios.

11 Ket ti natda cadagiti tattao inyawatna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket nagornosda a maibusor cadagiti annac ti Ammon.

12 Ket kinunana, No dagiti Sirios napigsadanto unay caniac, tulongannacto ngarud: ngem no napigsadanto unay

kencana dagiti annac ti Ammon, tulongan-canto n̄garud.

13 Umingelca a naimbag, ket aglal-lakita a maipaay iti ilitayo, ken maipaay cadagiti ciudad ti Diostayo: ket aramiden coma ni Jehova ti pagarupenna a naimbag.

14 Iti casta ni Joab ken dagiti tattao n̄ga adda idi kencuana inmasidegda iti gubat a maibusor cadagiti Sirios; ket isuda intalawanda ti sangona.

15 Ket idi a nakita dagiti annac ti Ammon a dagiti Sirios nagtalawdan, intalawanda met ti sangonan ni Abisai a cabsatna, ket simreeda iti ciudad. Idin immay ni Joab iti Jerusalem.

16 Ket idi a nakita dagiti Sirios a naicabilda iti daedakes iti sangō ti Israel, nagibaonda cadagiti babaonen, ket pinaalada dagiti Sirios n̄ga adda idi iti ballasiw ti Carayan, agraman ken ni Sobac a capitan ti buyot ni Adarezer iti unada.

17 Ket naibaga idi ken David; ket inurnongna amin n̄ga Israel, ket bimmalasiw iti Jordan, ket immay cadacuada, ket inornosna ti gubat a maibusor cadacuada. Iti casta idi inornos ni David ti gubat a maibusor cadagiti Sirios, isuda nakigubatda kencuana.

18 Ket dagiti Sirios intalawanda ti sangō ti Israel; ket ni David nangpatay cadagiti Sirios *cadagiti lallaki* ti pito a ribu a luglugan, ken namatay iti uppat a pulo a ribu a lallaki a sacasaca, ken pinatayna ni Sobac a capitan ti buyot.

19 Ket idi a dagiti ad-adipen ni Adarezer nakitada a naisaadda iti daedakes iti sangō ti Israel, nakicapiada ken David, ket nagservida kencuana: uray caano di kinayaten dagiti Sirios a tinulongan dagiti annac ti Ammon.

Cayanan ni Joab ti Rabba. Macabil dagiti Filisteos.

20 Ket naaramid iti panagsubli ti tawen, iti tiempo idi a dagiti ar-ari rimmuarda *iti gubat*, a ni Joab inruarna ti buyot, ket dinadaelua ti daga dagiti annac ti Ammon, ket immay ket linacubna ti Rabba. Ngen ni David nagtactac idia Jerusalem. Ket kinabil ni Joab ti Rabba, ket isut' rinebbana.

2 Ket innala ni David ti balan̄gat ti arida iti olona, ket isut' nasaracanna iti dagnen ti maysa a talento a balitoc, ket

adda idi kencuana batbato a napateg; ket isut' naisaad iti olo ni David: ket isu nangala iti sinamsam ti ciudad iti casta unay a nagadu.

3 Ket innalana dagiti tattao n̄ga adda idi ciudad, ket pinutedna ida cadagiti ragadi, ken cadagiti sagad a landoc, ken cadagiti waswasay. Ket castoy ti inaramid ni David cadagiti isu-amin a ciudad dagiti annac ti Ammon. Ket ni David ken amin a tattao nagsublida idia Jerusalem.

4 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a timmacder ti gubat idia Gazer cadagiti Filisteos: idin ni Sobocai n̄ga Husatita pinatayna ni Sofai, cadagiti annac a lallaki ti gigante; ket isuda naparmeeda.

5 Ket adda idi manen gubat cadagiti Filisteos; ket ni Elhanan n̄ga anac a lalaki ni Jair pinatayna ni Lahmi a cabsat a lalaki ni Goliat a Geteo, ti orongan ti picana isut' idi cas la iti pamulipolan ti pangablan.

6 Ket adda idi manen gubat idia Get, isu n̄ga adda idi maysa a lalaki a dackel ti catayagna, a dagiti ramramay ti imana ken sacana duapulo ket uppatda idi, innem in *tun̄gal ima* ken innem *iti tun̄gal saca*: ket isu nayanac idi met iti gigante.

7 Ket idi a nakidangadang iti Israel, isut' pinatay ni Jonatan n̄ga anac ni Samaa a cabsat ni David.

8 Dagitoy nayanacda idi iti gigante idia Get; ket napasagda gapu iti ima ni David, ken gapu iti ima dagiti adipenna.

Ti pannacabilan̄ dagiti tattao. Maibaon ti an̄gol. Mangbangon ni David iti maysa n̄ga altar idia pagtaltagan ni Areuna.

21 Ket timmacder ni Satanás a maibusor iti Israel, ket tinignayna ni David a mangbilang iti Israel.

2 Ket kinuna ni David ken Joab, ken cadagiti pangoloen dagiti tattao, Incayo, bilangnyo ti Israel manipud Beer-seba agingga met laeng iti Dan; ket iyegyo caniac ti sao, tapno maammeac coma ti dagupda.

3 Ket kinuna ni Joab, Paaduen coma ni Jehova ti ilina iti mamingasut iti adda a bilangda: n̄gem, apoc n̄ga ari, saanda aya n̄ga ad-adipen amin ti apoc? apayapay a ti apoc sapulenna daytoy a banag? apayapay n̄ga isunto ti maysa a gapu ti basol iti Israel?

4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a

maibusor ken Joab. Gapuna a pimmanaw ni Joab, ket napan iti amin nga Israel, ket immay iti Jerusalem.

5 Ket ni Joab intedna ti dagup ti bilang ti umili ken David. Ket isuda amin ti Israel adda idi sangariuriu ket sangagasut a ribu a lallaki a nagtagi-campilan: ket ti Juda uppat a gasut ket pitopulo a ribu a lallaki a nagtagi-campilan.

6 Ngem ti Levi ken ti Benjamin saanda a naisangabilang cadacuada: ta ti sao ti ari nacarimrimon idi ken Joab.

7 Ket ti Dios di naay-ayo itoy a banag: gapuna a kinabilna ti Israel.

8 Ket kinuna ni David iti Dios, Nacabasolac iti dackel unay, iti nangaramidac itoy a banag: ngem ita ipacsim coma, gawawaec kenca, ti kinadakes toy adipenmo; ta siac nagaramidac a simamaag unay.

9 Ket nagsao ni Jehova ken Gad, a mammadto ni David, a kinunana,

10 Inca ket saodem ken David, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag ti igay-atco kenca; sica mangpilica iti maysa cadacuada, nga aramidec coma kenca.

11 Iti casta immay ni Gad ken David, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Alaem ti caycayatmo:

12 tallo a tawen ti pungeg: wenna tallo a bulan a marunrunawca iti saclang dagiti cabusormo, iti bayat ti pannacacamacan kenca ti campilan dagiti cabusormo; wenna ti sabali a tallo nga aldaw ti campilan ni Jehova, a ti met laeng angol iti daga, ken ti angel ni Jehova a mangdadael iti amin a bedbeddeng ti Israel. Ita ngarud panunotem no ania ti sungbat nga isubliecto iti nangibaon caniac.

13 Ket kinuna ni David ken Gad, Addaac iti dackel a pacarigatan: matnagac coma, dawatec, iti ima ni Jehova; ta dadackelda unay dagiti caasina; ket diac coma matnag iti ima ti tao.

14 Iti casta imbaon ni Jehova ti maysa nga angol iti Israel; ket napasag iti Israel ti pitopulo a ribu a tattao.

15 Ket ti Dios imbaonna ti maysa nga angel idiay Jerusalem tapno isut' dadaelenna: ket idi adda a mangdadael, kimmita ni Jehova, ket nagbabawyanca di dakes, ket kinunana iti angel a mangdadael, Umanayen; ita itukenmo. Ket ti

angel ni Jehova agtactacder idi iti denna ti pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

16 Ket intangad ni David dagiti matana, ket nakitana di angel ni Jehova nga agtactacder iti nagbaetan ti daga ken langit, nga addaan iti maysa a siaasut a campilan idi imana a siuunnat iti rabaw ti Jerusalem. Idin ni David ken dagiti lallacay, nagcawesda iti nakersang, nagpaclebda cadagiti rupada.

17 Ket kinuna ni David iti Dios, Saan a siac aya ti nagbilin iti pannacabilang ti umili? siac met laeng ti nacabasol ken nagaramid a sidadangcoc unay; ngem dagitoy a carnero, ania ti inaramidda? palubosam ta imam, agdawatac kenca, O Jehova a Diosco, a maibusor coma caniac, ken maibusor iti balay ni amac; ngem saan coma a maibusor iti ilim, tapno madidigrada.

18 Idin ti angel ni Jehova binilinna ni Gad nga agsao ken David, a sumang-at coma ni David, ken mangbangon iti maysa nga altar ken Jehova idiay pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

19 Ket ni David simmang-at iti panagsao ni Gad, nga insaona iti nagan ni Jehova.

20 Ket timmaliaw ni Areuna, ket nakitana ti angel; ket dagiti uppat a lallaki nga annacna nga adda idi kencuana naglemmengda. Ita ni Areuna agtaltaltag idi iti trigo.

21 Ket idi a dimteng ni David ken Areuna, kimmita ni Areuna ket naimatangganna ni David, ket rimnuar idi pagtaltagan, ket incul-obna di rupana iti daga ken David.

22 Idin kinuna ni David ken Areuna, Itdem caniac ti disso daytoy a pagtaltagan, tapno mangbangonac kencuana iti maysa nga altar ken ni Jehova: gapu iti napnec a pateg isut' itdemto caniac, tapno ti didigra maisardeng coma iti umili.

23 Ket kinuna ni Areuna ken David, Isut' alaem kenca, ket aramiden coma ti apoc nga ari ti naimbag cadagiti matana: adtoy, itdec kenca dagiti bacbaca a maipaay iti daton a mapuuran, ken dagiti arruaten ti agbayu a maipaay a cayo, ken ti trigo a maipaay iti daton a bellaay: isut' itdec amin.

24 Ket kinuna ni David ken Arcuna, Saan; no di ket pudno nga isut' gatanegc iti napnec a pateg: ta diacto alaan ti cucuam a maipaay ken Jehova, diacto ma-

ngidatag iti maysa a daton a mapuuran nga awan ti baybayadna.

25 Iti casta inted ni David ken Areuna gapu iti disso ti inmem a gasut a sielo a balitoc iti dagsenna.

26 Ket nangbangon sadiay ni David iti maysa nga altar ken Jehova, ket indatagna dagiti dataton a mapuuran, ken dataton ti cappia, ket inawaganna ni Jehova; ket isu simmungbat kencuana nanipnd langit iti pannacaaramat ti apuy ti rabaw ti altar ti daton a mapuuran.

27 Ket binilin ni Jehova di angel; ket isu incabilna manen ti campilan iti calubanna.

28 Idi a tiempo, idi a nakita ni David a ni Jehova simmungbat kencuana idia pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo, nagidaton ngarud sadiay.

29 Ta ti tabernaculo ni Jehova nga inaramid ni Moises idia let-ang, ken ti altar ti daton a mapuuran, addada idi a tiempo iti nangato a disso idia Gabao.

30 Ngem di nabalina ni David ti napan iti sangona tapno umuman iti Dios; isu agbuteng idi a gapu iti campilan ti angel ni Jehova.

Ti icumit ni David ken Salomon.

22 Idin kinuna ni David, Daytoy ti balay ni Jehova a Dios, ken daytoy ti altar ti daton a mapuuran a maipaay iti Israel.

2 Ket imbilin ni David a maurnong dagiti gangannaet nga adda idi iti daga ti Israel, ket nangisaad cadagiti ageavecaviti tapno agtagada cadagiti pinalanga a batbato tapno pangbangon iti balay ti Dies.

3 Ket nagsagana ni David iti landoc iti nawadwad a maipaay a lanlansa cadagiti rikep dagiti ruangan, ken maipaay cadagiti nagsasaipan; ken gambang iti nawadwad nga awan timbengna;

4 ken caycayo a cantingen a di mabilang; ta dagiti Sidonios ken dagiti taga Tiro nagyegda cadagiti cancantingen ken David iti nawadwad.

5 Ket kinuna ni David, Ni Salomon nga anacco agtutubo ken naganus, ket ti balay a mabangon a maipaay ken Jehova rebbengna ti aglablabes ti kinadeggang, ti dagag ken ti dayag cadagiti amin a dagdag: gapuya nga agsaganaacto iti maipaay kencuana. Iti casta nagsagana

ni David iti nawadwad iti sacbay ti ipapatayna.

6 Sana inayaban ni Salomon nga anacna, ket isut' kinumitanna a mangbangon iti maysa a balay a maipaay ken Jehova, ti Dies ti Israel.

7 Ket kinuna ni David ken Salomon nga anacna, No maipapan caniac, adda idi iti pusoc ti panangibangon iti maysa a balay iti nagan ni Jehova a Diosco.

8 Ngem ti sao ni Jehova immay caniac, a kinunana, Sica nangibucoocca a siwawadwad iti dara, ket nangaramidca cadagiti dadackel a gubgubat: dicanto mangibangon iti maysa a balay iti naganco, agsipud ta nangibucoocca iti adu a dara iti rabaw ti daga iti imatangco.

9 Adtoy, maysa nga anac a lalaki ti maipasngayto kenca, nga isunto ti maysa a lalaki ti inana; ket itdecto kencuana ti inana cadagiti amin a cabusorna iti aglicliemut; ta ti naganna isuntot' Salomon,* ket itdecto ti talna ken talingengen iti Israel cadagiti aldawna.

10 Isu mangbangonto iti maysa a balay a maipaay iti naganco; ket isuntot' anacco, ket siacto ti amana; ket pasingkedacto ti trono ti pagarianna iti Israel iti agnanyon.

11 Ita, anacco, ni Jehova adda kenca; ket agrang-ayca, ket mangbangonca iti balay ni Jehova a Diosmo, cas sinaona iti maipapan kenca.

12 Isuna laeng a ni Jehova iccannaca iti kinasaririt ken pannacaawat, ken cumitannaca iti maipapan iti Israel; tapno iti casta masalimetmetam coma ti linteg ni Jehova a Diosmo.

13 Iti casta agrang-aycanto, no sica sungputem a tungpalen dagiti bilbilin ken ipaalagad nga incumit ni Jehova ken Moises a maipapan iti Israel: bumilegca ken tumuredca; dica agbuteng, dica met agcullayaw.

14 Ita, adtoy, iti pannacaparigatco nagsaganaac iti maipaay iti balay ni Jehova iti sangagasut a ribu a talento a balitoc, ken sangariuriu a talento a pirac, ken ti gambang ken ti landoc nga awan ti timbengda; ta nawadwad: ti cayo met ken bato nangisaganaac; ket sica nayonam coma ida.

15 Maysa pay adda kenca a nawadwad dagiti tartao nga agrabajo, ken tumataga ken mangngaramid ti bato ken taricayo,

* *Salomon*: cayatna a saoen, *Natalna*.

ken amin a tattao a nagdanonan lainġ iti tungġal kita ti aramid :

16 ti balitoc, ti pirac, ti gambanġ, ken ti landoc, awan bilanġda. Tumacderca ket agaramidca, ket adda coma kenca ni Jehova.

17 Ni David binilinna met amin dagiti pangoloen ti Israel a tulonġanda ni Salomon nġa anacna, a *kinunana*,

18 Saan aya nġa adda cadacayo ni Jehova a Diosyo? ket saanna aya nġa inted cadacayo ti inaná iiti tungġal banġir? ta inyawatna dagiti naed ti daga iti imac; ket naparucma ti daga iti sanġo ni Jehova, ken iti sanġo ti ilina.

19 Ita ipapusoyo ken ipacararuayo ti panagsapulyo a siaannurot ken Jehova a Diosyo; gapuna a tumacdercayo, ket banġonenyo ti santuario ni Jehova a Dios, tapno iyegyo ti lacasa ti tulag ni Jehova, ken dagiti nasantoan nġa al- alicamen ti Dios, iti balay a mabanġonto iti nagan ni Jehova.

Ni David isaadna dagiti turayen dagiti Levitas.

23 Ita ni David lacayen idi ken napno cadagiti aldaw; ket inaramidna ni anacna a Salomon nġa ari iti Israel.

2 Ket inurnonġna amin a pangoloen ti Israel, agraman cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas.

3 Ket nabilanġ dagiti Levitas manipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc: ket ti bilanġda iti oloda, lalaki ken lalaki, tallopulo ket walo a ribuda idi.

4 Cadagitoy, duapulo ket uppat a ribu dagiti agaywan idi iti aramid ti balay ni Jehova: ket innem a ribu idi dagiti agturturay ken oc-ocom;

5 ket uppat a ribu dagiti agbanbantay iti ruangan; ket uppat a ribu dagiti agday-dayaw ken Jehova cadagiti gamgamigam nġa inaramidco, *kinuna ni David*, a pang-dayawda.

6 Ket bininġay ida ni David iti dina-sindasig a mayannurot cadagiti annac ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

7 Cadagiti Gersonitas: da Ledan ken Semei.

8 Dagiti annac a lallaki ni Ledan: ni Jahiel ti palunġo, ken ni Zetan, ken ni Joel, talloda.

9 Dagiti annac a lallaki ni Semei: da Salomit, ken Hoziel, ken Aran, talloda.

Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma ni Ledan.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Semei: da Jehet, Zina, ken Jaus, ken Baraias. Dagitoy nġa uppat isuda idi dagiti annac ni Semei.

11 Ket ni Jehet isu idi ti palunġo, ket ni Ziza ti maicadua: nġem da Jaus ken Baraias awananda idi iti adu nġa annac a lallaki; gapuna a nagbalinda idi a maysa a balay dagiti amma iti maysa a bilanġ.

12 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da Amram, Isaar, Hebron, ken Oziel, up- patda.

13 Dagiti annac a lallaki ni Amram: da Aaron ken Moises; ket naisina ni Aaron, tapno mangsantificar cadagiti casasantooanan a banag, isu ken dagiti annacna a lallaki, iti agnanayon, tapno agpuurda iti incienso iti sanġo ni Jehova, tapno agannonġda kencuana, ken tapno mangbendicionda iti naganna iti agnana- yon.

14 Nġem ti maipapan ken Moises a la- laki ti Dios, dagiti apnacna a lallaki nai- nagananda idi iti caputotan ni Levi.

15 Dagiti annac a lallaki ni Moises: da Gerson ken Eliezer.

16 Dagiti annac a lallaki ni Gerson: ni Subuel ti palunġo.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Eliezer isuda idi: ni Rohobias ti palunġo; ket ni Eliezer awanan idi cadagiti sabsabalá nġa annac a lallaki; nġem dagiti annac a lalla- ki ni Rohobias aduda unay idi.

18 Dagiti annac a lallaki ni Isaar: ni Salomit ti palunġo.

19 Dagiti annac a lallaki ni Hebron: ni Jeriau ti palunġo, ni Amarias ti maicadua, ni Jaaziel ti maicatlo, ket ni Jecmaan ti maicapat.

20 Dagiti annac a lallaki ni Oziel: ni Mica ti palunġo, ni Jesia ti maicadua.

21 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da Mali ken Musi. Dagiti annac a lallaki ni Mali: da Eleazar ken Cis.

22 Ket natay ni Eleazar, ket awanan idi iti annac a lallaki, no di la babbai: ket dagiti cacabsatda nġa annac a lallaki ni Cis innalada ida *nġa assawada*.

23 Dagiti annac a lallaki ni Musi: da Mali, ken Eder, ken Jerimot, talloda.

24 Dagitoy isuda idi dagiti annac a lal- laki ni Levi a mayannurot cadagiti bal- balay dagiti ammada, dagiti met laenġ ol-

olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagidiay nabilang idi, iti bilang dagiti nagnagan cadagiti inolonolo cadacuada, a nagaramid iti aramid a maipaay iti panagservi ti balay ni Jehova, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

25 Ta kinuna ni David, Ni Jehova, ti Dios ti Israel, intedna ti inana' iti ilina; ket agtaeng idiay Jerusalem iti agnana-yon:

26 ket casta met dagiti Levitas didanto masapulen nga awiten ti tabernaculo ken amin nga al-alicamen daydiay a maipaay iti panagservina.

27 Ta cadagiti naudi a sao ni David nabilang dagiti annac a lallaki ni Levi, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

28 Ta ti annongda isu idi ti panangcuyog cadagiti annac a lallaki ni Aaron a maipaay iti panagannong ti balay ni Jehova, cadagiti paraangan, ken cadagiti sagumbi, ken iti pananggugor cadagiti amin a nasantoan a banag, a ti met laeng aramid ti panagannong ti balay ti Dios;

29 maipaay iti tinapay ti parang met, ken iti namayecmec a harina a maipaay iti maysa a bellaay a daton, cadagiti di nalevaduraan a cancanen a naingpis, wenna iti maihorno nga imbandeja, wenna iti impagsep, ken iti maipaay iti amin a kita ti rucod ken cadackel;

30 ken tapno agtacerda iti tunggal bigat nga agyaman ken agdayaw ken Jehova, ken casta met iti malem;

31 ken tapno idatagda ken Jehova dagiti amin a datdaton a mapuuran, cadagiti aldaw a panaginaná, cadagiti luttuad, ken cadagiti nakedngan a fiesta, iti bilang a mayannurot iti annuroten a maipaay cadacuada a cancanayon iti sango ni Jehova:

32 ken tapno salimetmetandanto ti panangalualud ti tolda ti gimong, ken ti panangalualud ti nasantoan a disso, ken ti panangalualud dagiti annac a lallaki ni Aaron a cabsatda, a maipaay iti panagannong ti balay ni Jehova.

Dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron. Pannacadasdasig dagiti sabsabali nga annac a lallaki ni Levi.

24 Ket dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron *isuda idi dagitoy*: Dagiti annac a lallaki ni Aaron: da Nadab, ken Abiu, ken Eleazar, ken Itamar.

2 Ngem da Nadab ken Abiu natayda

iti sango ni amada, ket awananda idi iti annac: gapuna a da Eleazar ken Itamar tinungpalda ti akem ti sacerdote.

3 Ket ni David a caduana da Sadoc cadagiti annac a lallaki ni Eleazar, ken Aquimelec cadagiti annac a lallaki ni Itamar biningayna ida a mayalubog iti pannacadasdasigda iti panagservida.

4 Ket ad-adu idi ti nasaracan a lallaki a pangoloen cadagiti annac a lallaki ni Eleazar ngem cadagiti annac a lallaki ni Itamar; ket *castoy* idi ti panangbingayda: cadagiti annac ni Eleazar sangapuloda idi ket innem, ol-oloda dagiti balbalay dagiti amma; ket cadagiti annac ni Itamar, a mayalubog cadagiti balbalay dagiti amma, waloda.

5 Castoy ti pannacabingayda idi iti ginasanggasat, ti maysa ken maysa a kita; ta adda idi pangpangoloen dagiti santuario, ken pangpangoloen ti Dios, cadagiti annac ni Eleazar, ken cadagiti annac ni Itamar nga agpadpada.

6 Ket ni Semeias, nga anac a lalaki ni Natanel nga escriba, nga isut' idi cadagiti Levitas, insuratna ida iti saclang ti ari, ken dagiti pangoloen, ket ni Sadoc a sacerdote, ken ni Aquimelec nga anac a lalaki ni Abiatar, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas: naala idi ti maysa a balay dagiti amma a maipaay ken Eleazar, ken maysa a maipaay ken Itamar.

7 Ita ti umuna a gasat rimmuar ken ni Joiarib, ti maicadua ken ni Jedei,

8 ti maicatlo ken ni Herim, ti maicapat ken ni Seorim,

9 ti maicalima ken ni Melquias, ti maicanem ken ni Maiman,

10 ti maicapito ken ni Accos, ti maicawalo ken ni Abias,

11 ti maicasiam ken ni Jesua, ti maicapulo ken ni Sequenias,

12 ti maicapulo ket maysa ken ni Eliasib, ket ti maicapulo ket dua ken ni Jacim,

13 ti maicapulo ken tallo ken ni Hopfa, ti maicapulo ket uppat ken ni Isbaab,

14 ti maicapulo ket lima ken ni Belga, ti maicapulo ket innem ken ni Emmer,

15 ti maicapulo ket pito ken ni Hezir, ti maicapulo ket walo ken ni Afses,

16 ti maicapulo ket siam ken ni Feccia, ti maicaduapulo ken ni Hezeciel,

17 ti maicaduapulo ket maysa ken ni Jaquin, ti maicaduapulo ket dua ken ni Gamul,

18 ti maicaduapulo ket tallo ken ni Dalaias, ti maicaduapulo ket uppat ken ni Maazian.

19 Dagitoy idi ti ornosda iti panagservida, tapno sumreceda iti balay ni Jehova a mayalubog iti annuroten a *naited* cadactada gapu ken ni Aaron nga amada, cas imbilin kencuana ni Jehova, ti Dios ti Israel.

20 Ket ti dadduma cadagiti annac a lallaki ni Levi: cadagiti annac ni Amram, ni Subael; cadagiti annac a lallaki ni Subael, ni Jehedeias.

21 Iti Rohobias: cadagiti annac a lallaki ni Rohobias, ni Jesias ti palungo.

22 Cadagiti Isaaritas, ni Salemot; cadagiti annac a lallaki ni Salemot, ni Jahat.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni *Hebron*: ni Jeriau ti *palungo*, ni Amarias ti maicadua, ni Jaaziel ti maicatlo, ni Jecmaan ti maicapat.

24 Dagiti annac a lallaki ni Oziel, ni Mica; cadagiti annac a lallaki ni Mica, ni Samir.

25 Ti cabsat a lalaki ni Mica, ni Jesia; cadagiti annac a lallaki ni Jesia, ni Zacarias.

26 Dagiti annac a lallaki ni Merasi: da Mali, ken Musi; dagiti annac a lallaki ni Oziau; ni Benno.

27 Dagiti annac a lallaki ni Merari: ken Oziau, da Benno, ken Soam, ken Zacur, ken Hebri.

28 Ken Mali: ni Eleazar nga awanan idi iti anac.

29 Ken Cis; dagiti annac a lallaki ni Cis: ni Jerameel.

30 Ket dagiti annac a lallaki ni Musi: da Mali, ken Eder, ken Jerimot. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki dagiti Levitas a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada.

31 Casta met dagitoy naggiginasatda a cas met laeng cadagiti cacabsatda nga annac a lallaki ni Aaron iti saclang da ari David, ken Sadoc, ken Aquimelec, ken dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma dagiti sacerdote ken dagiti Levitas: dagiti balbalay dagiti amma ti palungo a cas met laeng cadagidiav ti ububing a cabsatna a lalaki.

Ti ornos ti panagservi ti canta.

25 Casta met a ni David ken dagiti capcapitan ti buyot nangilasinda a maipaay iti panagservi cadagiti annac da

Asaf, ken Heman, ken Iditun, nga agpadtoda iti pannacaaramat dagiti ar-arpa, ken salsalterio, ken piangpiangpiang: ket ti bilang dagiti agaramid idi ti aramid a mayalubog iti panagservi isu idi:

2 cadagiti annac a lallaki ni Asaf: da Zacur, ken Jose, ken Natanias, ken Arasela, nga annac a lallaki ni Asaf, iti babaen ti ima ni Asaf, a nagpadto a siaannurot iti bilin ti ari.

3 Ken Iditun; dagiti annac a lallaki pi Iditun: da Godolias, ken Sori, ken Jesaias, Hasabias, ken Matatias, innemda, iti babaen dagiti imima ni amada nga Iditun a siaarpa, a nagpadto iti panagyaman ken panagdayaw ken Jehova.

4 Ken Heman; dagiti annac a lallaki ni Heman: da Boccaiu, Matanias, Oziel, Sabuel, ken Jerimot, Jananias, Janani, Eliata, Gedelti, ken Romenti-ezer, Jesbacasa, Melhoti, Otir, Mahaziot.

5 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Heman a mamadto ti ari cadagiti sao ti Dios, tapno ingatona ti sara. Ket iniecan ti Dios ni Heman iti sangapulod ket uppat nga annac a lallaki ken tallo nga annac a babbai.

6 Amin dagitoy addada idi iti babaen dagiti imima ni amada a maipaay iti canta iti balay ni Jehova, sipipiangpiangpiang, sisasalsalterio, ken siaararpa, a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios; da Asaf, ken Iditun, ken Heman nga addada iti babaen ti bilin ti ari.

7 Ket ti bilang dagidiav, agraman cadagiti cacabsatda a nasursuroanda idi iti panagcanta ken Jehova, amin met laeng a nagdanonan laing, dua gasut ket walopulo ket waloda idi.

8 Naggiginasatda a maipaay cadagiti akemda, castada amin, no casano ti bassit casta met ti dackel, ti mangadal casta met ti agadal.

9 Ita ti umuna a gasat rimmuar a maipaay ken Asaf ken Jose: ti maicadua ken Godolias; isu ken dagiti cacabsatna ken dagiti annacna a lallaki sangapuloda ket dna idi:

10 ti maicatlo ken ni Zacur, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

11 ti maicapat ken ni Isari, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

12 ti maicalima ken ni Natanias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

13 ti maicanem ken ni Bocciau, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

14 ti maicapito ken ni Isarela, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

15 ti maicawalo ken ni Jesaias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

16 ti maicasiam ken ni Matanias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

17 ti maicapulo ken ni Semei, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

18 ti maicapulo ket maysa ken ni Azarael, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

19 ti maicapulo ket dua ken ni Hasabias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

20 maipaay iti maicapulo ket tallo, ni Subael, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

21 maipaay iti maicapulo ket uppat, ni Matatias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

22 maipaay iti maicapulo ket lima ken ni Jerimot, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

23 maipaay iti maicapulo ket innem, ken ni Jananias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

24 maipaay iti maicapulo ket pito ken ni Jesbacasa, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

25 maipaay iti maicapulo ket walo ken ni Janani, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

26 maipaay iti maicapulo ket siam ken ni Melloti, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

27 maipaay iti maicaduapulo ken ni Eliata, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

28 maipaay iti maicaduapulo ket maysa ken ni Otir, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

29 maipaay iti maicaduapulo ket dua ken ni Gedelti, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

30 maipaay iti maicaduapulo ket tallo ken ni Mahaziot, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua :

31 maipaay iti maicaduapulo ket uppat ken ni Romenti-ezer, dagiti annacna a lal-

laki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua.

Dagiti dasdasig dagiti agbantay iti ruangan. Dagiti agayuan cadagiti gamenġ ti templo.

26 Maipaay iti pannacadasdasig dagiti agbantay iti ruangan : cadagiti Coraitas, ni Meselemia, nga anac a lalaki ni Coré, cadagiti annac a lallaki ni Asaf.

2 Ket ni Meselemia addaan idi annac a lallaki : ni Zacarias ti inaynaan, ni Jadhel ti maicadua, ni Zabadias ti maicatlo, ni Jatael ti maicapat,

3 ni Elam ti maicalima, ni Johanan ti maicanem, ni Elieonai ti maicapito.

4 Ket ni Obed-edom addaan idi annac a lallaki : ni Semeias ti iraunaan nga anac, ni Josabad ti maicadua, ni Joaha ti maicatlo, ket ni Sacar ti maicapat, ket ni Natanel ti maicalima,

5 ni Ammiel ti maicanem, ni Isacar ti maicapito, ni Follati ti maicawalo ; ta isut' binendicionan idi ti Dios.

6 Casta met ken ni Semeias nga anacna a lalaki nayanacda idi dagiti annac a lalaki, a nagturayda iti balay ni amada ; ta lallakida idi a mannaeabalin ken mamaingel.

7 Dagiti annac a lallaki ni Semeias : da Otni, ken Rafael, ken Obed, Elzabad, a dagiti cacabsatda mamaingelda idi a lalaki, da Eliu, ken Samaquias.

8 Amin dagitoy isuda idi cadagiti annac a lallaki ni Obed-edom : isuda ken annacda a lallaki ken dagiti cacabsatda tumon-oyda a lallaki ti pigma a maipaay iti panagservi ; innem a pulo ket dua ken Obed-edom.

9 Ket ni Meselemia addaan idi annac a lallaki ken cacabsat, lallaki a mamaingel, sangapuloda ket walo.

10 Casta met ni Hosa, cadagiti annac ni Merari, addaan idi annac a lallaki : ni Samari ti palungo (ta nupay no saan idi nga isu ti inanaan nga anac, nupay casta isut' pinagpalungo ni amana),

11 ni Helcias ti maicadua, ni Tabelias ti maicatlo, ni Zacarias ti maicapat : amin dagiti annac a lallaki ken cacabsat ni Hosa sangapuloda ket tallo idi.

12 Cadagitoy adda idi dagiti pannacadasdasig dagiti agbantay iti ruangan, cadagiti met laeng lallaki a pangoloen, nga addaan akem a cas cadagiti cacabsatda, tapno agannongda iti balay ni Jehova.

18 Ket naggiginnasangasatda, no casa-no ti bassit casta met ti dackel, a mayalubog cadagiti balbalay dagiti ammada, a maipaay iti tunggal ruangan.

14 Ket ti gasat iti agpadaya natnag ken ni Selemia. Sa ti maipaay ken ni Zacarias nga anacna, a maysa a manakem a consejero, pinaggiginnasatda; ket ti gasatna rimmuar iti agpaamianan.

15 Ken ni Obed-edom ti agpaabagatan; ken cadagiti annacna a lallaki ti balay a pagdulinan.

16 Cada Sefim ken Hosa ti agpalaud, iti ruangan ti Shallecheth, iti lansangan a sumang-at, agbantay iti sango ti agbantay.

17 Iti agpadaya adda idi innem a Levitas, iti agpaamianan uppat iti maysa nga aldaw, iti agpaabagatan uppat iti maysa nga aldaw, ket maipaay iti balay a pagdulinan dua ken dua.

18 Maipaay iti Parbar iti agpalaud, uppat iti lansangan, ket dua idia Parbar.

19 Dagitoy idi dagiti pannacadasig dagiti agbantay iti ruangan; cadagiti annac a lallaki dagiti Coraitas, ken dagiti annac a lallaki ni Merari.

20 Ket cadagiti Levitas, ni Aquias isu idi ti agaywan cadagiti gameng ti balay ti Dios, ken cadagiti gamengan dagiti maipaay a banag.

21 Dagiti annac a lallaki ni Ledan, dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas a biang ni Ledan, dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma a biang ni Ledan a Gersonita: ni Jehieli.

22 Dagiti annac a lallaki ni Jehieli: da Zatam ken Joel a cabsatna, nga agaywan cadagiti gameng ti balay ni Jehova.

23 Cadagiti Amramitas, cadagiti Isaaritas, cadagiti Hebronitas, cadagiti Ozielitas:

24 ket ni Sabuel nga anac a lalaki ni Gerson, nga anac a lalaki ni Moises, isu idi ti agturay cadagiti gameng.

25 Ket dagiti cacabsatna: ken Eliezer immay ni Rohobias nga anacna a lalaki, ken ni Jesaias nga anacna a lalaki, ken ni Joram nga anacna a lalaki, ken ni Zecri nga anacna a lalaki, ken ni Selomit nga anacna a lalaki.

26 Daytoy a Selomit ken dagiti cacabsatna agaywanda idi cadagiti amin a gameng dagiti banag a maipaay, a ni David, ken dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma, a capcapitan cadagiti rinibu

ken ginasangasut, ken capcapitan ti buyot, impaayda idi.

27 Naggapu iti inabac a samsam cadagiti pagbabacalan indatonda a pangtari-maan iti balay ni Jehova.

28 Ken amin nga impaay idi da Samuel a macakita iti masachayan, ken Saul nga anac a lalaki ni Cis, ken Abner nga anac a lalaki ni Ner, ken Joab nga anac a lalaki ni Sarvia, uray asinoman a nangipaay iti uray aniaman, adda idi iti babaen ti ima ni Selomit, ken dagiti cacabsatna.

29 Cadagiti Isaaritas, ni Coneias ken dagiti annacna a lallaki isuda idi ti maipaay iti akem iti ruar ti Israel, a maipaay nga agturturay ken oc-ocom.

30 Cadagiti Hebronitas, ni Hasabias ken dagiti cacabsatna, lallaki a natured, sangaribu ket pito a gasutda, icutanda idi ti panagimatang iti Israel iti labes ti Jordan iti agpalaud, a maipaay iti amin nga akem ni Jehova, ken maipaay iti panagservi iti ari.

31 Cadagiti Hebronitas, ni Jerias isu idi ti palungo, cadagiti met laeng Hebronitas, a mayalubog cadagiti capoonanda iti binalanbalay dagiti amma. Iti maicapat a pulo a tawen ti pinagari ni David nabirucda idi, ket nasaracan idi cadacuada dagiti lallaki a mannacabalin ken mamaingel idia Jazer idia Galaad.

32 Ket dagiti cacabsatna, lallaki a natured, dua a ribu ket pito a gasutda idi, ol-olo dagiti balbalay dagiti amma, isuda a pinagaywan ni David cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gadites, ken iti caguddua ti caputotan dagiti Manases a maipaay iti tunggal gapu a maipapan iti Dios, ken maipaay iti panggep ti ari.

Dagiti agturturay Dagiti capcapitan ti buyot. Dagiti capcapitan dagiti caputotan.

Dagiti agaywan cadagiti cucua ni David.

Dagiti consejero ni David.

27 Dagiti annac ti Israel a mayannurot iti bilangda, *isut' ammoen*, dagiti ol-olo dagiti balbalay dagiti amma ken dagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasangasut, ken dagiti agturturayda a nagservi idi iti ari, iti uray aniaman a panggep dagiti bungbunggoy a sumrec idi ken rumuar iti binulanbulan iti amin a bulan ti tawen—ti tunggal bunggoy adda idi duapulo ket uppat a ribu.

2 Ti palungo ti umuna a bunggoy a maipaay iti umuna a bulan isu idi ni Jesboam, nga anac ni Zabdiel: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

3 Isu idi cadagiti annac ni Fares, ti palungo dagiti amin a capcapitan ti buyot a maipaay iti umuna a bulan.

4 Ket ti palungo ti bunggoy ti maicadua a bulan isu idi ni Dodai nga Ahohita, ken ti bunggoyna: ket ni Macellot ti agturay: ket ti bunggoyna duapulo ket uppatda a ribu idi.

5 Ti maicatlo a capitan ti buyot a maipaay iti maicatlo a bulan isu idi ni Banaias, nga anac ni Joiada a sacerdote, a palungo: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

6 Daytoy isu ti Banaias, a maingel a lalaki idi cadagiti tallopulo, ken palungo dagiti tallopulo: ket iti bunggoyna adda idi ni Amisadab nga anacna a lalaki.

7 Ti maicapat a capitan a maipaay iti maicapat a bulan isu idi ni Asael a cabsat ni Joab, ket ni Zabadias nga anacna a lalaki iti calpasanna: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

8 Ti maicalima a capitan a maipaay iti maicalima a bulan isu idi ni Samaot a Jezerita: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

9 Ti maicarem a capitan a maipaay iti maicanem a bulan isu idi ni Ira nga anac ni Acces a Tecuita: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

10 Ti maicapito a capitan a maipaay iti maicapito a bulan isu idi ni Helles a Falonita, cadagiti annac ni Efraim: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

11 Ti maicawalo a capitan a maipaay iti maicawalo a bulan isu idi ni Sobocai nga Husasita, cadagiti Zarahitas: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

12 Ti maicasiam a capitan a maipaay iti maicasiam a bulan isu idi ni Abiezer nga Anatotita, cadagiti Benjamins: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

13 Ti maicapulo a capitan a maipaay iti maicapulo a bulan isu idi ni Marai a Netofatita, cadagiti Zarahitas: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

14 Ti maicapulo ket maysa a capitan a maipaay iti maicapulo ket maysa a bulan isu idi ni Banaias a Paratonita,

cadagiti annac ni Efraim: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

15 Ti maicapulo ket dua a capitan a maipaay iti maicapulo ket dua a bulan isu idi ni Holdai a Netofatita, ni Otoniel: ket iti bunggoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

16 Maysa pay iti ngatoen dagiti caputotan ti Israel: cadagiti Rubenitas isu idi ni Eliezer nga anac ni Zecri nga agturay: cadagiti Simeonitas, ni Safatias nga anac ni Maaca:

17 iti Levi, ni Hasabias nga anac ni Camuel: iti Aaron, ni Sadoc:

18 iti Juda, ni Eliu, maysa cadagiti cacabsat ni David: iti Isacar, ni Amri nga anac ni Micael:

19 iti Zabulon, ni Jesmaias nga anac ni Abdias: iti Neftali, ni Jerimot nga anac ni Ezriel:

20 cadagiti annac ni Efraim, ni Oseas nga anac ni Ozasias: iti caguddua ti caputotan ni Manases, ni Joel nga anac ni Padaia:

21 iti caguddua ti caputotan ni Manases idia y Galaad, ni Addo nga anac ni Zacarias: iti Benjamin, ni Jaziel nga anac ni Abner:

22 iti Dan, ni Ezriel nga anac ni Jeroham. Dagitoy isuda idi dagiti capcapitan dagiti capaputotan ti Israel.

23 Ngem saan nga innala ni David ti bilang dagiti agtawen iti duapulo ken nacurang, agsipud ta kinuna ni Jehova a pawadwadenna ti Israel a cas cadagiti bitbitwen ti langit.

24 Ni Joab nga anac ni Sarvia rinugianna ti nagbilang, ngem dina nagibusan; ket immay ti pungtot gapu itoy iti rabaw ti Israel; uray ti bilang saan a naicabil iti pacasaritaan dagiti cronicas ni ari David.

25 Ket ti agaywan cadagiti gameng ti ari isu idi ni Azmabet nga anac ni Adiel: ket ti agaywan cadagiti gameng cadagiti aw-away, cadagiti ciudad, ken cadagiti purpuroc, ken cadagiti cascastillo, isu idi ni Jonatan nga anac ni Ozias:

26 ket ti agaywan cadagiti agtartrabajo idia y away a maipaay iti pannacatrabajo ti daga isu idi ni Ezri nga anac ni Quelub:

27 ket ti agaywan cadagiti cauvasan isu idi ni Semeias a Ramatita: ket ti agaywan iti apit ti cauvasan a maipaay

iti pagidulinan ti arac isu idi ni Zabdias a Safonita :

28 ket ti agaywan cadagiti ol-olivo ken cadagiti sicomoro nga adda idi iti daga a nababa isu idi ni Balanan a Gederita : ket ti agaywan cadagiti pagidulinan ti laua isu idi ni Joas :

29 ket ti agaywan cadagiti pangēn nga agarab idi idia y Saron isu idi ni Setrai a Saronita : ket ti agaywan cadagiti pangēn nga adda idi cadagiti lobong isu idi ni Safat nga anac ni Adli :

30 ket ti agaywan cadagiti camcamello isu idi ni Ubil nga Ismaelita : ket ti agaywan cadagiti as-asno isu idi ni Jadies a Meronaita : ket ti agaywan cadagiti carcarnero isu idi ni Jaziz nga Agareno.

31 Amin dagitoy isuda idi dagiti agturturay cadagiti cucua idi ni ari David.

32 Ni Jonatan met nga uliteg ni David, maysa idi a consejero, maysa a lalaki a mannacaawat, ken maysa nga escriba : ket ni Jahiel nga anac ni Hacani ni adda idi cadagiti amac ti ari :

33 ket ni Aquitofel isu idi ti consejero ti ari : ket ni Cusi nga Araquita isu idi ti gayyem ni David :

34 ket iti calpasan ni Aquitofel isu idi ni Joiada nga anac ni Banaias, ken ni Abiatar : ket ti capitān ti buyot ti ari isu idi ni Joab.

Ti bitla ni David. Isu itedna ken Salomon ti pacawadan ti templo. Ti naudi nga icumitna.

28 Ket ginimong ni David dagiti amin a pangoloen ti Israel, dagiti pangoloen dagiti capcaputotan, ken dagiti capcapitan dagiti pirangen a nagservi iti ari iti binunggoybunggoy, ken dagiti capcapitan dagiti rinibu, ken dagiti capcapitan dagiti ginasut, ken dagiti agturturay iti amin a cucua ken icutan ti ari ken dagiti annacna a lallaki, agraman agturturay, ken dagiti mamangēl a lallaki, amin met laeng a lallaki a mannacabalin ken mamangēl, idia y Jerusalem.

3 Sa nagtacder ni ari David, ket kinunana, Denggendac, cacabsatco, ken ilic : ti maipapan caniac, adda idi iti pusoc ti panangbangon iti maysa a balay a paginanaan a maipaay iti lacasa ti tulag ni Jehova, ken maipaay iti pagbatayan ti Diostayo ; ket nagsaganaac ti maipaay iti panagbangon.

3 Ngem kinuna ti Dios caniac, Dicanto mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti naganco, agsipud ta maysaca a lalaki ti gubat, ket nagibuyatca iti dara.

4 Nupay casta ni Jehova, a Dios ti Israel, pinilinac iti amin a balay ni amac nga agari iti Israel iti agnanayon : ta pinilina ni Juda nga agpalungo ; ken iti balay ni Juda a balay ni amac : ken cadagiti annac a lallaki ni amac naay-ayo caniac a namagari iti amin nga Israel ;

5 ket cadagiti amin nga annacco a lallaki (ta iniccannac ni Jehova iti adu nga annac a lallaki), pinilina ni Salomon nga annacco tapno agtugaw iti trono ti pagarian ni Jehova iti Israel ;

6 Ket kinunana caniac, Ni annacmo a Salomon bangonennanto ti balayco ken dagiti parparaanganco ; ta isut' pinilic tapno isu ti annaco, ken siacto ti amana.

7 Ket pasingkedacto ti pagarianna iti agnanayon, no sitatalinaed a mangaramid cadagiti bilbilinco ken cadagiti ipaanuroteo, a ca itoy nga aldaw.

8 Ita ngarud, iti imatang ti amin nga Israel, a gimong ni Jehova, ken iti pannaangeng ti Diostayo, sunngputenyo ken birukenyoy amin a bilbilin ni Jehova a Diosyo ; tapno matagienayo daytoy naimbag a daga, ken isut' maibatiyo a maysa a tawid cadagiti annacyo iti calpasanyo iti agnanayon.

9 Ket sica, Salomon nga annaco, ammoem ti Dios ni amam, ken agservica kencuana a buyogen ti maysa a puso a sipapalungdo ken iti maysa a nakem a sitatallaogdo ; ta ni Jehova sukimatenna dagiti amin a puso, ken maawatanna amin dagiti ar-arapaap dagiti panunot. No isut' sapulem, isu masaracanto kenca ; ngem no isut' idiam, iwacsinacanto iti agnanayon.

10 Agannadca ita : ta pinilipaca ni Jehova a mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti santuario : agpigsaca, ket isut' aramidem.

11 Sa inted ni David ken annacna a Salomon ti pacawadan ti palapala ti templo, ken dagiti balbalayna, ken dagiti paggameuganna, ken dagiti nangatogato a cadsaaranna, ken dagiti naunung a sagumbina, ken ti disso ti saad ti caasi ;

12 ken ti pacawadan ti amin nga icutanna idi gapu iti Espiritu, maipaay iti paraangan ti balay ni Jehova, ken maipaay cadagiti amin a sagumbi iti

aglicmut, maipaay cadagiti paggamengan ti balay ti Dios, ken maipaay cadagiti paggamengan dagiti maipaay a banag;

13 casta met ti maipaay cadagiti pannacadasig dagiti sacerdote ken Levitas, ken maipaay iti amin nga aramid ti panagservi ti balay ni Jehova, ken maipaay cadagiti amin nga al-alicamen ti panagservi ti balay ni Jehova;

14 iti balitoc a tinimbeng a maipaay cadagiti al-alicamen a balitoc, maipaay iti amin nga al-alicamen ti tunggal kita ti panagannong; iti pirac a maipaay cadagiti amin nga al-alicamen a pirac a tinimbeng, maipaay cadagiti amin nga al-alicamen ti tunggal kita ti panagannong:

15 iti tinimbeng met a maipaay cadagiti cancandelero a balitoc, ken maipaay cadagiti pagsilawanna, iti balitoc, iti tinimbeng a maipaay iti tunggal candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna; ken maipaay cadagiti cancandelero a pirac, pirac a tinimbeng a maipaay iti tunggal candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna, a mayalubog iti pannacaramat ti tunggal candelero:

16 ken iti balitoc a tinimbeng a maipaay cadagiti lamesaan ti tinapay ti parang, a maipaay iti tunggal lamesaan; ken pirac a maipaay cadagiti lamesaan a pirac;

17 ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti palangana, ken dagiti tagtagayan, a biig a balitoc; ken maipaay cadagiti binalitocan a malmalucong a tinimbeng a maipaay iti tunggal malucucong; ken maipaay cadagiti malmalucong a pirac a tinimbeng a maipaay iti tunggal malucucong;

18 ket ti maipaay iti altar ti incienso balitoc a ginugoran a tinimbeng; ken balitoc a pacawadan dagiti luglugan, uray dagiti kerubin, a mangyucrad cadagiti payacda, ken mangabbong iti lacasa ti tulag ni Jehova.

19 Amin daytoy, kinuna ni David, naaramidac tapno maawatac ti surat a naggapu iti ima ni Jehova, cadagiti met laeng amin nga aramid daytoy a pacawadan.

20 Ket kinuna ni David ken Salomon nga anacna, Agpigsaca ken agturedca, ket isut' aramidem: dica agbuteng, dica agecullayaw; ta ni Jehova a Dios, a Diosco met laeng, adda kenca; isu dintog agourang kenca, dinacanto idian aginggat' di

malpas amin nga aramid a maipaay iti panagannong ti balay ni Jehova.

21 Ket, adtoy, adda dagiti pannacadasig dagiti sacerdote ken Levitas, a maipaay iti panagannong ti balay ti Dios: ket addadanto kenca iti amin a kita ti aramid ti tunggal natal-laogod a lalaki nga addaan kivalaing, a maipaay iti aniaman a kita ti panagservi: casta met dagiti capcapitan ken amin nga ili addadanto iti panagbilinmo.

Dagiti datdaton a gapu iti templo mayeg.

Ti cararag ni David a maipapan ken-cuana. Dagiti naidatag a datdaton.

Mapagari ni Salomon. Ti panagari ken ipapatay ni David.

29 Ket kinuna ni ari David iti amin a gimong, Ni anacco a Salomon, isu a maymaysa a pinili ti Dios, ubing pay laeng ken naganus, ket ti aramid dackel; ta ti palacio san a maipaay iti tao, no di ket maipaay iti Dios.

2 Iti amin a mabalincoc nagsaganaac a maipaay iti balay ti Diosco iti balitoc a maipaay cadagiti banag a binalitocan, ken iti pirac a maipaay cadagiti banag a piniracan, ken iti gambang a maipaay cadagiti banag a ginambungan, iti landoc a maipaay cadagiti banag a linandocan, ken caycayo a maipaay cadagiti banag a kinayoan; batbato nga onix, ken batbato tapno maisa-adda, batbato a maipaay cadagiti aramid nga imbutac, ken cadagiti nadumaduma a buric, ken amin a kita dagiti napateg a batbato, ken batbato a marmol a nawad-wadda unay.

3 Maysa pay, agsipud ta insaadco ti pacaragagsacac iti balay ti Diosco, idinto ta addaanac maysa a gamengco met laeng a balitoc ken pirac, isut' intedco iti balay ti Diosco, sabali laeng ti insaganac a maipaay iti nasantoan a balay,

4 a tallo a ribu met laeng a talento a balitoc, ti balitoc ti Ofir, ken pito a ribu a talento a nagugoran a pirac, isuda a pang-calupcup cadagiti diding dagiti balbalay,

5 iti balitoc a maipaay cadagiti banag a binalitocan, ken iti pirac a maipaay cadagiti banag a piniracan, ken maipaay iti amin a kita ti aramid tapno maaramid gapu cadagiti ima dagiti nagdanonan laing nga agararamid. Asino ngarud ti agidaton iti sibubulos a nakemna tappo inconsagrarna ti bagina ken Jehova itoy nga aldaw?

6 Idi casta dagiti pangoloen *dagiti bal-balay* dagiti amma, ken dagiti pangoloen dagiti caputotan ti Israel, ken dagiti cap-capitan dagiti rinibu ken dagiti ginagasut, agraman cadagiti agturturay iti aramid ti ari, nagidatonda iti sibubulos a nakemda;

7 ket intedda a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios iti balitoc lima a ribu a talento ken sangalacsa a daric,* ket iti pirac sangalacsa a talento, ket iti gambang sangapulok ket walo a ribu a talento, ken iti landoc sangagasut a ribu a talento.

8 Ket isuda a caduada dagiti nacasaran cadagiti *napateg* a batbato intedda ida iti gameng ti balay ni Jehova, babaen ti ima ni Jahiel a Gersonita.

9 Idi casta nragrag-o ti ili, ta nagidatonda iti sibubulos a nakemda, agsipud ta nagidatonda ken Jehova a binuyog ti maysa a puso a sipapalungdo iti sibubulos a nakemda: ket nragrag-o met ni ari David iti dackel a rag-o.

10 Gapuna a ni David binenditona ni Jehova iti sangō ti amin a gimong; ket kinuna ni David, Benditoca, O Jehova, a Dios ni Israel nga amami, iti agnanayon nga awan ti inggana.

11 Cucuam, O Jehova, ti kinadackel, ken ti pannacabalin, ken ti gloria, ken ti balligi, ken ti kinadayag: ta amin nga adda cadagiti langlangit, ken iti daga *cucuam*; cucuam ti pagarian, O Jehova, ket maitan-occa a cas iti olo iti ngato ti isu-amin.

12 Dagiti kinabacnang ken dayaw agpadpadada nga aggapu kenca, ket agturayca iti isu-amin; ket mannaabalin ken mangel ta imam; ket ita imam ti yan ti mamadackel ken mamapigsa iti isu-amin.

13 Ita ngarud, Diosmi, agyamancami kenca, ken agdayawcami iti nagloriaan a naganmo.

14 Ngem asinoac, ken ania ti ilic, tapno tumon-oycami coma a mangidaton iti sibubulos a nakem iti casta a mayannurot itoy a kita? ta naggapu amin a banag kenca, ket iti cucuam ti itdenmi kenca.

15 Ta sangsangailicami iti sangom, ken gangannaetkami, cas cadagidi amin nga ammami idi: dagiti aldawmi iti daga ca-

* *Daric*: Maysa a pirac idia Palestina a ti pategna dandani sangapulok ket maysa a pisos.

casta la aniniwan, ket awan ti pagtaengan.

16 O Jehova a Diosmi, amin daytoy a kinawadwad nga insaganami a pangibanngon kenca iti maysa a balay a maipaay iti nasantoan a naganmo naggapu ita imam, ket cucuam amin.

17 Ammoc met, Diosco, a suitem ti puso, ket maay-ayoca iti nalinteg. No maipapan caniac, iti kinalinteg ti pusoc indatonce iti sibubulos a nakemco amin dagitoy a banag: ket ita sirarag-oac a nacakita iti ilim, nga adda a sisasango ditoy, agidaton iti sibubulos a nakemna kenca.

18 O Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Israel, nga ammami, salimetmetam daytoy iti agnanayon iti arapaap dagiti panunot ti puso ti ilim, ket isaganam ti pusoda kenca;

19 ket iccam ni anacco a Salomon iti maysa a puso a napalongdo, tapno salimetmetanna dagiti bilbilinmo, panpanecnemo, ken ipaalagadmo, ken tapno aramidenna amin dagitoy a banag, ken bangonna ti palacio, isu nga insaganaac.

20 Ket kinuna ni David iti amin a gimong, Ita benditoenyo ni Jehova a Diosyo. Ket binendito ti amin a gimong ni Jehova, a Dios dagiti ammada, ket inculobda dagiti oloda, ket nagrucbabda ken Jehova, ken iti ari.

21 Ket nagsacrificarda cadagiti sacrificios ken Jehova, ken nagidatagda ken Jehova cadagiti datdaton a mapuuran iti bigat calpasan daydi nga aldaw, a sangaribu met laeng a bacbaca a lallaki, sangaribu a carcarnero, ken sangaribu a cordero, agraman cadagiti datdatonda a mainum, ken sacrificio a nawadwad a gapu iti amin nga Israel,

22 ket nanganda ken imminumda iti sangō ni Jehova idi nga aldaw a binuyog ti dackel a ragsac.

Ket pinagarida ni Salomon nga anac ni David iti maicadua a tiempo, ket isut' impulotda ken Jehova tapno agpalungo, ken ni Sadoc tapno agsacerdote.

23 Sa timmugaw ni Salomon iti trono ni Jehova a cas ari iti saad ni David nga amana, ket nagrang-ay; ket amin nga Israel nagtulnogda kencuana.

24 Ket amin a pangoloen, ken dagiti lallaki a mamaingel, ken amin met dagiti annac a lallaki ni ari David intamedda ti bagbagida ken ari Salomon.

25 Ket ni Jehova intan-ocna ni Salomon iti casta unay iti imatang ti amin nga Is-

rael, ket impaayna kencuana ti casta a kinadayag a naarian a di nagyan idi iti uray asinomnan n̄ga ari iti sacbayna iti Israel.

26 Ni David n̄ga anac ni Jesse nagari iti amin n̄ga Israel.

27 Ket ti tiempo ti pinagarina iti Israel isut' idi uppat a pulo a tawen; pito a tawen ti pinagarina idiy Hebron, ket tallo pulo ket tallo a tawen ti pinagarina idiy Jerusalem.

28 Ket isu natay iti maysa a naimbag a

kinalacay, a napno cadagiti aldaw, kina-bacnan̄g, ken dayaw: ket nagari iti saadna ni anaena a Salomon.

29 Dagiti aramid ni ari David, immuna man ken naudi, adtoy, isuda naisuratda iti historia ni Samuel a macakita iti masacbayan, ken iti historia ni Natan a mam-madto, ken iti historia ni Gad a macakita iti masacbayan,

30 agraman amin a pagarianna ken pan-nacabalinna, ken dagiti tiempo a naglasat kencuana, ken iti Israel, ken cadagiti amin a pagpagarian dagiti dagdaga.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

*Ti panagdayaw ni Salomon idia y Gabaon.
Ti cararagna a maipaay iti kinab cananġ ken kinasirib.*

1 Ket ni Salomon nġa anac a lalaki ni David napatibker iti pagarianna, ket ni Jehova a Diosna adda idi kencuana, ket pinatanocna iti napalalo.

2 Ket ni Salomon nagsao iti amin nġa Israel, cadagiti capcapitan dagiti rinibu ken ginasut, ken cadagiti oc-ocom, ken iti tunggal pangolo iti amin nġa Israel, a pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amna.

3 Iti casta ni Salomon, ken iti amin a gimongġ agraman kencuana, napanda iti nangato a disso nġa adda idi idia y Gabaon; ta adda idia y idi ti tolda ti gimongġ ti Dios, nġa inaramid idi ni Moises nġa adipen ni Jehova idia y let-anġ.

4 Nġem ti lacasa ti Dios inyeg ni David a naggapu idia y Cariat-jarim agingġa *iti disso* nġa insagana ni David a maipaay *iti lacasa*; ta isu pinatacderna ti maysa a tolda a maipaay kencuana idia y Jerusalem.

5 Maysa pay ti altar a ginambanġan, nġa inaramid idi ni Baseleel nġa anac a lalaki ni Uri, nġa anac a lalaki ni Hur, adda idi idia y sanġoanan ti tabernaculo ni Jehova: ket ni Salomon ken ti gimongġ nagsapulda agingġa kencuana.

6 Ket ni Salomon simmanġ-at salia y iti sanġo ni Jehova agingġa iti altar a ginambanġan, nġa adda idi idia y tolda ti gimongġ, ket indatagna ti sanġaribu a daton a mapuuran iti rabawna.

7 Iti daydi a rabii nagparanġ ti Dios ken Salomon, ket kinunana kencuana, Kiddawem ti itedconto kenca.

8 Ket ni Salomon kinunana iti Dios, Imparanġaranġmo ti dackel a kinaimbagmo a naayat ken David nġa amac, ket pinagarinac iti saadna.

9 Ita, O Jehova a Dios, pasingġkedam coma ti carim ken David nġa amac; ta pinagarinac iti maysa nġa ili a cas iti tapoc ti daga iti caaduda.

10 Itdem caniac ita ti kinasirib ken pannacaammo, tapno macaruarac ken macastrecac iti sanġo daytoy nġa ili; ta siasino ti macabalin nġa agocom itoy nġa ilim, a castoy unay ti cadackelna?

11 Ket ti Dios kinunana ken Salomon, agsipud ta daytoy adda ita pusom, ket saanmo a dinawat ti kinabacnanġ, sanicua wenno dayaw, wenno ti biag dagidia y a gumura kenca, saanmo pay met a dinawat ti atiddug a panagbiag; no di ket kiniddawmo ti kinasirib ken panuacaammo a maipaay kenca, tapno mabalinmo ti agocom iti ilim, a cadacuada pinagarica:

12 kinasirib ken pannacaammo mayawatda kenca; ket itdecto kenca ti kinabacnanġ, sanicua, ken dayaw, a cas saan nġa inicutan ti uray asinoman cadagiti ar-ari nġa adda idi sacbaymo; ket awanto met iti calpasam a mangicut iti capadana.

13 Iti casta ni Salomon napan a naggapu iti nangato a disso nġa adda idi idia y Gabaon, a naggapu iti sanġo ti tolda ti gimongġ agingġat Jerusalem; ket nagari iti Israel.

14 Ket ni Salomon inurnongna dagiti lugluga ken lallaki nġa agcacabayoy: ket adda kencuana idi sanġaribu ket uppat a gasut a luga, ken sanġapuloy ket dua nġa ribu dagiti lallaki nġa agcacabayoy; nġa isu incabilna cadagiti ciudad dagiti luga, ken agraman iti ari idia y Jerusalem.

15 Ket ti ari inaramidna a ti pirac ken balitoc idia y Jerusalem cas la cadagiti batbato, ket dagiti cantingġen isu inaramidna a cas la cadagiti caycayo a sicomoro nġa adda iti daga a nababa. iti kinaruayda.

16 Ket dagiti cabayo nġa adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto; ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat nangawat cadacuada iti pinanġen, tunggal panġen iti maysa a pateg.

17 Ket nangalada ket inruarda sadi Egipto ti maysa a luga a gapu iti innem

a gasut a siclo a pirac, ket maysa a cabayo iti sangagasut ket limapulo: ket casta ti maipanggep cadagiti amin nga ari dagiti Jetteos, ken ti maipanggep cadagiti ari ti Siria, isudat' inruarda a gapu iti pan-nacaaramatda.

Ti panggep ni Salomon a mangbanon iti templo. Badanngan ni Hiram.

2 Ita ni Salomon pinanggepna a bang-onen ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova, ken maysa a balay a maipaay iti pagarianna.

2 Ket binilang ni Salomon ti pito a pulo a ribu a lallaki nga agbunag cadagiti aw-awit, ken walopulo a ribu a lallaki nga agtagtaga *iti cayo* cadagiti banbantay, ken tallo a ribu ket innem a gasut a mangaywan cadacuada.

3 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram, nga ari ti Tiro, a kinunana, Cas inaramidmo ken David nga amac, ket impaw-itmo kencuana dagiti *cayo* a cantinggen tapno bangonenna ti maysa nga balay a pagnaedanna, *castamet ti aramidem caniac.*

4 Adtoy, dandani bangonec ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosco, tapno ipaayo kencuana, ken tapno puurac iti saclangna ti incienso dagiti nabanglo a recrecado, ken maipaay iti cancanayon a tinapay ti parang, ken maipaay cadagiti datdaton a mapuuran iti binigat ken rinabii, cadagiti aldaw a panaginana, ken cadagiti luttuad, ken cadagiti nakedngan a fiesta ni Jehova a Diosmi. *Daytoy maysa nga alagaden nga agnanayon iti Israel.*

5 Ket ti balay a bangonec dackel; ta dackel ti Diosmi iti ngato dagiti amin a didios.

6 Ngem siasino ti macabalin a mangbanon iti balay a maipaay kencuana, idinto a ti langit ken ti langit dagiti langlangit saanna a malaon? siasinoac ngarud, a bangonec coma ti balay a maipaay kencuana, malacsid laeng tapno puurac ti incienso iti saclangna?

7 Gapuna ita ibaonmo caniac ti maysa a lalaki a nalaing nga agaramid iti balitoc, ken iti pirac, ken ti gambang, ken ti landoc, ken iti purpura, ken carmesi, ken azul, ket ammona no casano ti panagkitikit *ti amin a kita ti aramid* a kinitikitan, *tapno adda coma* cadagiti nalaing a lallaki nga adda caniac iti Juda ken ditoy Jerusalem, isuda a sinapul ni David nga amac.

8 Casta met nga ipaw-itmo caniac dagiti caycayo a cancantinggen, parparwa, ken al-algum, nga aggapu idiaay Libano; ta ammoc nga dagiti adipenmo ammoda ti panagpucan ti taricayo idiaay Libano ket adtoy, dagiti adipence addadanto cadagiti adipenmo,

9 tapno mangisagana met laeng a maipaay caniac iti tartaricayo iti kinawadwad; ta ti balay a dandani bangonec dackelto ken nacascadaaw.

10 Ket, adtoy, itdecto cadagiti adipenmo, cadagiti agtagtaga nga agpucan iti taricayo, ti duapulo a ribu a casucat ti cebada, ken duapulo a ribu a bat ti arac, ken duapulo a ribu a bat ti lana.

11 Idin ni Hiram nga ari ti Tiro simmubalit iti surat nga imbaonna ken Salomon, Agsipud ta ni Jehova ayatenna ti ilina, pinagarinaca cadacuada.

12 Ni Hiram kinunana pay, Bendito ni Jehova a Dios ti Israel, a nangaramid ti langit ken daga, isu a nangted ken David nga ari iti maysa nga anak a masirib, nga addaan kinasaririt ken pannacaawat, a bangonenna coma ti balay a maipaay ken Jehova, ken maysa a balay a maipaay iti pagarian.

13 Ket itan imbaonco ti maysa a lalaki a nalaing nga agaramid, nga addaan pannacaawat, a naggapu ken Hiram nga amac,

14 nga annac a lalaki ti maysa a babai cadagiti annacni Dan; ket ti amana maysa a lalaki ti Tiro, nalaing nga agaramid iti balitoc, ken iti pirac, iti gambang, iti landoc, iti bato, iti taricayo, iti purpura, iti azul, ken iti lienzo a nalapat, ken iti carmesi, casta met nga agkitikit iti uray ania a kita *ti aramid* a kinitikitan, ken mangparnuay iti uray ania a maparnuay; tapno maited coma kencuana *ti maysa a saad* cadagiti lallakim a nalaing nga agaramid, ken cadagiti nalaing a lallaki ni apoc a David nga aman.

15 Gapuna ita ti trigo ken cebada, ti lana ken ti arac, a sinao caniac ni apoc, ipaw-itua coma cadagiti adipenna:

16 ket pucanenminto idiaay Libano, iti caadu a cas adda pacasapulam; ket iyegminto kenca a sioonoy iti baybay aginggat' Joppe; ket ipanmo aginggat' Jerusalem.

17 Ket ni Salomon binilangna amin a gangannaet nga adda idi iti daga ti Israel a mayannurot iti panagbilang, isu a pinagbilang ida ni David nga amana; ket

nasaracanda a sangagasut limapulo ket tallo a ribu ket innem a gasut.

18 Ket tindinganna ti pitopulo a ribu cadacuada a mangimet cadagiti aw-awit, ken walopulo a ribu nga agtagtaga idia, ket tallo a ribu ket innem a gasut nga agay-aywan a mangicabil cadagiti tattao iti trabajo.

Ti cadackel ken tabas ti templo. Dagiti kerubin ken monmon.

3 Idin nangrugi ni Salomon a mangbangon ti balay ni Jehova idia Jerusalem iti bantay Moria, idia nagparangan ni Jehova ken David nga amana, isu nga insaganana iti disso a tindingan idi ni David idia pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

2 Ket isu inrugina ti mangbangon iti maicadua nga aldaw ti maicadua a bulan, iti maicapat a tawen ti panagarina.

3 Ita dagitoy dagiti cimientong nga incabil ni Salomon a maipaay iti pannacabangon ti balay ti Dios. Ti caatiddug a sinico a mayannurot iti umuna a panagruod innem a pulo a sico idi, ket ti caacabana duapulo a sico.

4 Ket ti palapala nga adda idi iti sangot ti balay, ti caatiddugna a mayannurot ti caatiddug ti balay duapulo a sico idi, ket ti cangatona sangagasut ket duapulo; ket kinalupcupanna iti uneg iti pulpos a balitoc.

5 Ket ti daedackel a balay binobedaanna iti cayo a parwa, a kinalupcupanna iti nasudi a balitoc, ket nagaramid iti dayta cadagiti caycayo a palma ken tantanicala.

6 Ket inarcosanna ti balay cadagiti napateg a batbato a maipaay iti sayaatna: ket ti balitoc, balitoca naggaput Parvaim.

7 Kinalupcupanna met ti balay, dagiti dackel a cayona, dagiti dapian, ken dagiti didingna, ken dagiti ruangan, iti balitoc; ket kinitikitanna dagiti kerubin cadagiti diding.

8 Ket inaramidna ti casantoanan a balay; ti caatiddugna a mayannurot iti caacaba ti balay duapulo a sico idi, ket ti caacabana duapulo a sico; ket kinalupcupanna iti nasudi a balitoc, a nagdagup iti innem a gasut a talento.

9 Ket ti cadagsen dagiti lansa idi limapulo a sico a balitoc. Ket kinalupcupanna dagiti nangatngato a siled iti balitoc.

10 Ket iti casantoanan a balay inara-

midna dagiti dua a kerubin nga aramid a linaladawan; ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

11 Ket dagiti payac dagiti kerubin duapulo a sico ti caatiddugda idi: ti payac ti maysa a kerubin lima a sico idi, a dimteng iti diding ti balay; ket ti sabali a payac castamet lima a sico, a dimteng iti sabali a payac ti kerubin.

12 Ket ti payac ti sabali a kerubin lima a sico, a dimteng iti diding ti balay; ket ti sabali a payac lima a sico met, a naki-saip iti payac iti sabali a kerubin.

13 Dagiti payac dagitoy a kerubin nagucradda iti duapulo a sico: ket nagtacerda cadagiti sacsacada, ket dagiti rupada simmangoda idi iti balay.

14 Ket inaramidna ti bengbeng nga asul ken purpura, ken carmesi, ken nalapat a lienzo, ket nagaramid cadagiti kerubin iti bengbeng.

15 Casta met nga inaramidna iti sangot ti balay dagiti dua a monmon a tallo pulo ket lima a sico ti catayagda, ket ti paratoc nga adda iti toctoc ti tunggal maysa cadacuada lima a sico idi.

16 Ket inaramidna dagiti tanicala iti oraculo, ket incabilna ida cadagiti toctoc dagiti monmon; ket inaramidna ti sangagasut a granada, ket incabilna ida cadagiti tanicala.

17 Ket isu pinataderna dagiti monmon iti sangot ti templo, maysa iti ima a macanawan, ti sabali iti ima a macatigid; ket ginaladanna ti nagan ti dayta iti ima a macanawan iti Jaquin, ken ti nagan iti dayta iti ima a macatigid iti Boaz.

Ti altar, sinucog a baybay, oaca, candelero, ken dadduma pay nga al-alicamen ti templo.

4 Maysa pay inaramidna ti maysa nga altar a gambang, a duapulo a sico ti caatiddugna, ken duapulo a sico ti caacabana, ken sangapulo a sico ti cangatona.

2 Casta met inaramidna ti baybay a sinucog a sangapulo a sico iti ngarab ken ngarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna, ket ti kinatayagna lima a sico; ket maysa a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti agliclicmut.

3 Ket iti sirocna adda idi ti caasping dagiti bacbaca, a nailawlaw iti aglicmut, iti sangapulo a sico, a nailawlaw iti baybay iti aglicmut. Dagiti sinan-baca adda-

da idi iti dua a batog, a nasucog idi ti baybay a nasucog.

4 Isu nagbatay iti sanġapulo ket dua a sinan-baca, ti tallo simmanġoda iti amianan, ket ti tallo simmanġoda iti laud, ket ti tallo simmanġoda iti abagatan, ket ti tallo simmanġoda iti daya; ket ti baybay naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a camaudi addada iti uneg.

5 Ket isut' sanġadangan iti capuscol; ket ti nġarabna naaramid a cas iti nġarab ti maysa a tagayan, a cas sabong' ti maysa a lirio: isu immawat ket laonenna idi ti tallo ribu a bat.

6 Inaramidna met dagiti sanġapulo a bacca, ket incabilna iti lima iti ima a macanawan, ken lima iti macatigid, tapno mangbuggo cadacuada; dagiti casta a banag a naaramid iti daton a mapuuran, nai-buggoda cadacuada; nġem ti baybay pagbuggoan idi dagiti sacerdote.

7 Ket inaramidna dagiti sanġapulo a candelero a balitoc a mayannurot iti alagaden a maipapan cadacuada; ket incabilna ida iti templo, lima iti ima a macanawan ken lima iti macatigid.

8 Inaramidna met ti sanġapulo a lamisaan, ket incabilna ida iti templo, lima iti banġir a macanawan ken lima iti macatigid. Ket inaramidna met ti sanġagasut a palangana a balitoc.

9 Casta met inaramidna iti paraangan dagiti sacerdote, ken ti dackel a paraangan, ken dagiti ruangan a maipaay iti paraangan, ket kinalupcupanna dagiti ruangananda iti gambang.

10 Ket insaadna ti baybay iti akinanawan a banġir ti balay iti daya, nġa agpabagatan.

11 Ket ni Hiram inaramidna dagiti banġa, ken dagiti soplod, ken dagiti palangana.

Casta ti panangleppas ni Hiram ti aramid nġa inaramidna a maipaay ken ari Salomon iti balay ti Dios:

12 dagiti dua a monmon, ken dagiti malocong, ken dagiti dua a paratoc nġa adda idi iti toetoc dagiti monmon, ken dagiti dua nġa aramid nġa iniket a pangabbong cadagiti dua nġa malocong dagiti paratoc, nġa adda idi iti toetoc dagiti monmon,

13 ken dagiti uppat a gasut a granada a maipaay cadagiti dua nġa aramid nġa iniket; dua cabatog a granada maipaay iti tunggal aramid nġa iniket, a pangabbong

cadagiti dua a malocong dagiti paratoc nġa adda idi iti rabaw dagiti monmon.

14 Inaramidna met dagiti batay, ket dagiti bacca inaramidna iti rabaw dagiti batay;

15 maysa a baybay ken sanġapulo ket dua a sinan-baca iti sirocna.

16 Dagiti banġa met ken dagiti soplod, ken dagiti pagadaw iti lasag, ken amin nġa al-alicamenna, inaramid ni Hiram nġa amana a gapu ken ari Salomon, a maipaay iti balay ni Jehova iti nasileng' a gambang.

17 Iti tanap ti Jordan ti nagpasucugan cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nagbaetan ti Socot ken Saredata.

18 Castoy ti panangaramid ni Salomon amin dagitoy nġa al-alicamen iti dackel a kinaruay: ta ti dagsen ti gambang saan a nasukimat.

19 Ket ni Salomon inaramidna amin dagiti al-alicamen nġa adda idi iti balay ti Dios, ti balitoc nġa altar met, ken dagiti lamesaan a yan idi ti tinapay ti rang;

20 ken dagiti candelero agraman pag-silawanda, a sigaganġat a mayannurot iti alagaden iti sanġo ti oraculo, a pulpulos a balitoc;

21 ken dagiti sabong, ken dagiti pag-silawan, ken dagiti sipit a balitoc, ket daya balitoc nġa awan pagcuranganna;

22 ken dagiti pangarsang, ken dagiti bacca, ken dagiti cuchara, ken dagiti pagiccan ti apuy, a pulpulos a balitoc. Ket no maipapan ti pagsercan ti balay, dagiti naun-uneg a ruangan a maipaay iti casantocanan a disso, ken dagiti ruangan ti balay, nġa ammoen, ti templo, balitocda idi.

Ti panangleppas ti templo. Ti lacasa maisherrec a buyugen ti musica ken panagyaman.

5 Iti casta amin nġa aramid nġa inaramid ni Salomon a maipaay iti balay ni Jehova nalpas. Ket ni Salomon inserrecna dagiti banag nġa impaay idi ni David nġa amana, ti met laeng' pirac, ken ti balitoc, ken amin nġa al-alicamen, ket incabilna ida cadagiti paggamengan ti balay ti Dios.

2 Idin ni Salomon tiniponna dagiti lallacay ti Israel, ken amin a pangoloen cadagiti balbalay dagiti amma dagiti annac

ti Israel, idia'y Jerusalem, tapno isang-
atda ti lacasa ti tulag ni Jehova manpud
iti ciudad ni David nga isu ti Sion.

2 Ket amin dagiti lallaki ti Israel
nakiragupda iti ari idi fiesta, nga adda iti
maicapito a bulan.

4 Ket amin dagiti lallacay ti Israel
napanda: ket dagiti Levitas inawitda ti
lacasa;

5 ket isuda insang-atda ti lacasa ni
Jehova, ken ti tolda ti gimong, ken amin
dagiti nasantoan nga aruaten nga adda
idi iti tabernaculo; dagitoy insang-at
dagiti sacerdote a Levitas.

6 Ket ni ari Salomon ken amin a
gimong ti Israel a nakiragup kencuana,
caduana ida iti sangō ti lacasa, a nagidat-
daton cadagiti carnero ken baca, a saan a
nabilang ken napocpoc gapu iti kina-
ruayda.

7 Ket dagiti sacerdote impastreca ti
lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti
uneg ti oraculo ti balay, iti casantoanan a
disso, iti baba dagiti payac dagiti kerubin.

8 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti
payacda iti ngato ti saad ti lacasa, ket
dagiti kerubin lininonganda ti ngato ti
lacasa ken dagiti ar-arimatana.

9 Ket dagiti ar-arimata isudat' atid-
dug unay a dagiti murdong dagiti ar-ari-
mata makita manpud iti lacasa iti sangō
ti oraculo; ngem isudat' saan a makita
manpud iti ruar: ket addada idia'y
aginggana itoy nga aldaw.

10 Awan ti adda iti uneg ti lacasa
malacsid dagiti dua a tapi a bato nga
incabil idia'y ni Moises sadi Horeb, idi ni
Jehova inaramidna ti tulag cadagiti
annac ti Israel idi rimmuarda iti daga
nga Egipto.

11 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote
rimmuarda iti nasantoan a disso (ta amin
dagiti sacerdote a siasaclang idi pina-
santificarda dagiti bagbagida, ket dida
met sinaliraetmetan dagiti pannacadas-
dasigda;

12 casta met dagiti Levitas a cumacanta
idi, amin cadacuada, da met laeng Asaf,
Heman, Iditun, ken dagiti annacda ken
cacabsatda a lallaki, a sicacawesda iti
nalapat a lienzo, agraman cadagiti piang-
piang, salterio, ken arpa, nagtacerda iti
akindaya a pungto ti altar, ket caduada
ti sangagasut ket duapulo a sacerdote a
pagunienda dagiti tangguyob);

13 naaramid idi a dagiti agtangguyob
ken cumacanta nagmaymaysada, tapno

agaramidda iti maysa nga uni a macang-
ngeng iti panagdayaw ken panagyaman
ken Jehova; ket idi impangtoda ti
timecda a buyugen dagiti tangtangguyob,
ken piangpiang, ken gamgamigam ti
musica, ket nagdayawda ken Jehova, a
kinunada, Ta isu naimbag; ta ti naayat a
kinaimbagna agpaut iti agnanayon; nga
idin ti balay napno iti maysa nga ulep, ti
met laeng balay ni Jehova,

14 iti casta a dagiti sacerdote dida
nabalin ti agtacerder nga agannong a gapu
iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona
ti balay ti Dios.

*Ti bitla ni Salomon ken ti cararagna a
pannacaidaton ti templo.*

6 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni
Jehova kinunana nga isu agnaed
coma iti nacaro a sipngēt.

2 Ngem siac imputaranca iti maysa a
balay a pagnaedam, ken maysa a disso
tapno pagnaedam iti agnanayon.

3 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket
binendicionanna ti amin a gimong ti
Israel: ket ti amin a gimong ti Israel
timmacerder.

4 Ket isu kinunana, Bendito ni Jehova,
a Dios ti Israel, isu a nagsao iti ngiwatna
ken David nga amac, ket isu tinuungpalna
cadagiti imana, a kinunana,

5 Nanipud iti aldaw a panangaonco iti
ilic iti daga nga Egipto, diac nagpili ti
ciudad cadagiti caputotan ti Israel a
manngputar iti maysa a balay, a pagyaban
ti naganco; diac met pinili ti uray
asinoman a tao tapno isut' pangoloen ti
ilic nga Israel:

6 ngem pinilic ti Jerusalem, tapno ti
naganco adda coma sadiay, ket pinilic ni
David tapno isut' ngatoen iti ilic nga
Israel.

7 Ket adda idi iti puso ni David nga
amac ti panamutar iti maysa a balay a
maipaay iti nagan ni Jehova, a Dios ti
Israel.

8 Ngem ni Jehova kinunana ken David
nga amac, Agsipud ta adda iti pusom ti
panamutar iti maysa a balay a maipaay
iti naganco, sica naimbag ti inaramidmo
nga isut' adda iti pusom:

9 nupay casta sica saanmouto a putaren
ti balay; ngem ti anacmo a rumuorto
cadagita lomom, isu putarennanto ti balay
a maipaay iti naganco.

10 Ket ni Jehova pinasingkedanna ti

saona a sinaena; ta siac biuangonnac iti saad ni David nga amac, ket agtugawac iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova, ket pinutarco ti balay a maipaay iti nagan ni Jehova, a Dios ti Israel.

11 Ket sadiay insaadco ti lacasa, a yan ti tulag ni Jehova, nga isu inaramidna cadagiti annac ti Israel.

12 Ket isu nagtaeder iti sanjo ti altar ni Jehova iti sanjo ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana

13 (ta ni Salomon inaramidna ti maysa a palapala a ginambangnan, lima a sico ti caatiddugna, ken lima a sico ti caacabana, ken talló a sico ti canqatona, ket isut' inabilna idi iti tengnga ti paraangan; ket nagtaeder iti rabawna, ket nagparintumeng cadagiti tumengna iti saclang ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana a nagpalangit);

14 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti langit, uray iti daga; a salimetmetanna ti tulag ken ti naayat a kinaimbag cadagiti adipenmo, a magna iti sanjom iti amin a pusoda;

15 a sinalimetmetam ken adipenmo a ni David nga amac ti incarim kencuana: wen, sica insaom iti ngiwatmo, ken isut' tinungpalmo iti imam, a cas itoy nga aldaw.

16 Ita ngarud, O Jehova, a Dios ti Israel, salimetmetam ken adipenmo a David nga amac ti incarim kencuana, a kinunam, Saan nga agcurangto kenca ti maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti lintegro a cas pannagnam iti sanjom.

17 Ita ngarud, O Jehova a Dios ti Israel, ipalubosmo a ti saom mapasingkedan coma, isu nga insaom ken adipenmo a David.

18 Ngem, agpayso aya a ti Dios maki-pagnaedto cadagiti tattao iti daga? Adtoy, dagiti langit ken ti langit dagiti langlangit saandaca a malaon; dinto ngarud ad-adda daytoy a balay a pinutarco!

19 Nupay casta sica patgam coma ti cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna, O Jehova a Diosco, nga ipangagmo ti asug ken ti cararag a ti adipenmo icararagna iti sanjom;

20 a dagiti matam silulucatda coma a sumangó itoy a balay iti rabii ken iti aldaw, a sumangó met laeng iti disso nga

isut' nagnacnaam nga icabilmonto ti naganmo sadiay; a mangipangag iti cararag a ti adipenmo icararagnanto a sumangó iti daytoy a disso.

21 Ken ipangagmo ti ar-araraw ti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, no isuda agcararagda a sumangó ditoy a disso: wen, sica denggem nga aggapu iti pagnaedam, nga aggapu met laeng iti langit; ket intono mangngemmo, pacawanem.

22 No maysa a tao agbasol' iti maicaniwas iti padana a tao, ket maysa a sapata ti maisaad kencuana a pamagsapata kencuana, ket isu umay ket agsapata iti sanjo ti altarmo ditoy a balay;

23 iti casta denggem sadi langit, ket aramidem, ket ocomem dagiti adipenmo, a dusaem ti nadangkes, a yegmo ti dalanna iti olona met laeng; ken justificarem ti nasingpet, nga isut' gungunaam a cas ti kinalintegua.

24 No ti ilim nga Israel macabil iti sanjo ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca, no isuda agsublida kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket agcararagda ken agpacaasida iti sanjom ditoy a balay;

25 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol ti ilim nga Israel, ket isudat' ipanmo manen iti daga a sica intedmo cadacuada ken cadagiti ammada.

26 No dagiti langlangit mapunitanda, ket awan ti tudo, gaput ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca; no isuda agcararagda a sumangó ditoy a disso, ket ipudnoda ti naganmo, ket agtuckiadda iti basolda, intono parigatem ida:

27 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol dagiti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, intono sica isurom cadacuada ti naimbag a dalan a rebengda a pagnaan; ket agbaonca ti tudo iti dagan, isu nga intedmo iti ilim a pannacatawidna.

28 No addanto pungeg iti daga, no addanto angol, no addanto eppes, wenna buot, dudon, wenna arabas; no isudat' lacuben dagiti cabusorda iti daga dagiti ciudadda; aniaman a pannaplit, wenna aniaman a sakit nga adda;

29 aniaman a cararag ken aniaman a panagpacaasi nga armiden ti siasinoman a tao, wenna ti amin nga ilim nga Israel, nga ammoento ti tunggal tao ti pan-

naplitna met laeng, ken ti ladingitna met laeng, ket yunnatna dagiti imana a sumanġo iti daytoy a balay :

30 sica denggem nġarud nġa aggapu sadi langit a pagnaedam, ket mamacawanca, ket isupapacmo iti tumunggal tao ti mayanatap iti amin a dalanna, a ti pusona sica pagaammom (ta sica, sica laeng, ti macaammo cadagiti puso dagiti annac ti tao);

31 tapno isuda agamanġada kenca, a magna cadagiti daldalanmo, bayat ti panagbiagda iti daga isu nġa intedmo cadagiti ammami-

32 Casta met iti maipangġep iti sangsanġaili, a saan a taga ilim nġa Israel, no umay manipud iti daga nġa adayu a gapu iti naindaclan a naganmo, ken ti manacabalin nġa imam, ken ti tackiagmo a siunnat, intono umayto ket agcararag a sumanġo ditoy a balay ;

33 denggem nġarud nġa aggapu sadi langit, nġa aggapu met laeng iti pagnaedam, ket aramidem ti mayannurot iti amin a dawaten kenca ti sangsanġaili; tapno amin dagiti ili iti daga maammoanda iti naganmo, tapno agamanġada kenca, a cas ti ilim nġa Israel; ken tapno isuda maammoanda a daytoy a balay a pinutarco isut' magaladan iti naganmo.

34 No ti ilim rumuar iti paggugubatan a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray sadino a pangibaonam cadacuada, ket isuda cumararagda kenca a sumanġo iti ciudad a pinilim, ken sumanġo iti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo ;

35 sica denggem nġarud nġa aggapu sadi langit ti cararagda ken ti ararawda, ket saranayem ti calinteganda.

36 No isuda agbasolda iti maicaniwas kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket sica agunġetca cadacuada, ket yawatmo ida iti cabusor, tapno ipanda ida a kinayawan iti maysa a daga, adayu man wenno asideg ;

37 nupay casta no cadacuada met laeng panunotenda idia y daga a pacaipananda a kinayawan, ket agtuckiadda, ket umararawda kenca idia y daga a nacacayawanda a canada, Dacami nagbasolcami, nagaramidcami a sidadangkes, ket dacami nagaramidcami iti kinadakes ;

38 no isuda agsublida kenca iti amin a pusoda ken iti amin a cararuada idia y daga a nacacayawanda, iti disso nġa im-

panda ida a kinayawan, ket cumararagda kenca a sumanġoda iti dagada, isu nġa intedmo cadagiti ammada, ken ti ciudad a sica pinilim, ken ti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo :

39 sica denggem nġarud ti cararagda ken dagiti ararawda nġa aggapu sadi langit, nġa aggapu met laeng iti pagnaedam, ket saranayem ti calinteganda, ket pacawanem ti ilim isu a nagbasol iti maicaniwas kenca.

40 Ita, O Diosco, gumawawaac kenca, silulucat coma dagiti matam, ken dagiti lapayagmo a siiindeg iti cararag a maaramid iti daytoy a disso.

41 Ita nġarud bumangonca, O Jehova Dios, dita paginanaam, sica, ken ti lacasa ti pigsam: dagiti sacerdotem, O Jehova Dios, macawesanda coma iti pannacaisalacan, ket dagiti sasantom agrag-oda coma iti kinaimbag.

42 O Jehova Dios, dica itallicud ti rupa ti pinulotam, laglagipem dagiti naayat a kinaimbagmo ken David nġa adipenmo.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti templo. Dagiti datdaton a nayawat. Ti fiesta a pannacaisibo. Ti cari ken pammalacad ni Jehova.

7 Ket idi ni Salomon nalpas a nagcararag, ti apuy bimmaba a naggaput' langit, ket inibusna ti daton a mapuuran ken dagiti sacrificio; ket ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay.

2 Ket dagiti sacerdote saanda a macastrec iti balay ni Jehova, agsipud ta ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova.

3 Ket amin nġa annac ti Israel kimmitada, idi bimmaba ti apuy, ket ti dayag ni Jehova adda iti balay; ket nagrucnoyda cadagiti rupada agingġat' daga iti rabaw ti pagpayatan a nabal-dosaan, ket nagrucbabda, ket nagyamanda ken Jehova, a kinunada, Ta isu naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna agpaut iti agnanayon.

4 Idin ti ari ken ti amin nġa ili nangyawat ti daton iti saclang ni Jehova.

5 Ket ni ari Salomon nangyawat ti daton a duapulo ket dua a ribu a bacbaca, ken sangagasut ket duapulo a ribu a carnero. Iti casta ti ari ken ti amin nġa ili kinonsagrarda ti balay ti Dios.

6 Ket dagiti sacerdote nagtader a mayannurot cadagiti saadda; dagiti Levitas met a siiggem cadagiti gamigam ti musica ni Jehova, nga inaramid idi ni David a pagyaman ken Jehova (ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon), idi nagdaydayaw ni David iti pannacaaramat ti panagannongda: ket dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangguyob iti sangoda; ket amin nga Israel nagtader.

7 Maysa pay ni Salomon sinantificarna ti tengnga ti paraangan nga adda idi iti sango ti balay ni Jehova; ta sadiay inyawatna dagiti daton a mapuuran, ken ti taba dagiti daton ti cappia, ta ti altar a gambang nga inaramid idi ni Salomon saanna a nalaan ti daton a mapuuran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba.

8 Iti casta ni Salomon rinambacanna ti fiesta idi a tiempo iti pito nga aldaw, ket amin nga Israel a caduana, maysa nga dackel unay a gimong manipud iti pagsercan ti Emat ingganat' waig ti Egipto.

9 Ket iti maicawalo nga aldaw inaramidda ti nadaeg a gimong: ta sinalimetmetanda ti pannacaiconsagrar ti altar iti pito nga aldaw, ken iti fiesta iti pito nga aldaw.

10 Ket iti maicaduapulo ket tallo nga aldaw ti maicapito a bulan pinapanawna ti ili a *mapan* cadagiti toldada, a siraragoken siaayat cadagiti puspusoda gapu iti kinaimbag nga imparang ni Jehova cada David, ken Salomon, ken iti Israel nga ilina.

11 Iti casta lineppas ni Salomon ti balay ni Jehova, ken ti balay ti ari: ket amin nga immay iti puso ni Salomon nga agaramid iti balay ni Jehova, ken ti balayna met laeng, tinungpalna a sirarang-ay.

12 Ket ni Jehova nagparang ken Salomon iti rabii, ket kinunana kencuana, Siac nangegcon ti cararagmo, ket pinilic daytoy a disso caniac met laeng a maipaay a balay ti sacrificio.

13 No punitac dagiti langlangit tapno awan ti tudo, wenna bilinec dagiti dudon a mangalun-un iti daga, wenna ibaonco ti angol iti nagtengnga ti ilic;

14 no ti ilic, a magaladanda iti naganco, agpacumbabada, ket agcararagda, ket sapulenda ti rupac, ken agtuckiadda cadagiti nadangkes a dalanda; siac ngarud mangegconto nga aggaput' langit, ket

pacawanecto ti basolda, ket agasacto ti dagada.

15 Ita dagiti matac silulucacda, ken dagiti lapayagco siindeg iti cararag a maaramid itoy disso.

16 Ta ita pinilic ken sinantificarco daytoy a balay, tapno ti naganco adda coma idiaay iti agnanayon; ket cancanayon nga addanto dagiti matac ken ti pusoc sadiay.

17 Ket no maipapan kenca, no magnaca iti sangoc a cas iti pannagna ni David nga amam, ket aramidem iti mayalubog iti amin nga imbilinco kenca, ket salimetmetam dagiti ipaalagad ken ipaannurutco;

18 patibkerecto ngarud ti trono ti pagariam, iti mayalubog iti tulagco ken David nga amam, a kinunac, Dinto agcurang kenca ti maysa a lalaki nga agturay iti Israel.

19 Ngem ket di no sumiasicayo, ket baybay-ano dagiti ipaalagadco ken bilbilinco nga incabilco iti sangoyo, ket incayo agservi cadagiti didios a sabali, ket agrucbabcayo cadacuada;

20 parutecto ida ngarud cadagiti ramramut ti dagac nga intedcon cadacuada; ket daytoy a balay a sinantificarco a maipaay iti naganco, ibellengconto iti ruar ti imatangco, ket pagbalinecto a proverbio ken maysa a barengbareng a balicas cadagiti amin nga ili.

21 Ket daytoy a balay a castoy unay a nangato, tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto, ket cunaennanto, Apayapay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti dagana, ken iti daytoy a balay?

22 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta binay-anda ni Jehova a Dios dagiti ammada, a nangao cadacuada iti daga ti Egipto, ket nangalada iti sabsabali a didios, ket nagrucbabanda ida: gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada amin daytoy a dakes.

Dagiti ciudad a binangon ni Salomon.

Dagiti pinagbalinna a bag-en. Ti panagannong dagiti sacerdote ken Levitas iti templo.

8 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo a tawen, a panangbangon ni Salomon iti balay ni Jehova ken ti balayna met laeng,

2 a dagiti ciudad nga inted ni Hiram idi ken Salomon, binangon ida ni Salo-

mon, ket pinagnaedna sadiay dagiti annac ti Israel.

3 Ket ni Salomon napan idia y Emat Soba, ket pinarucmana.

4 Ket binangonna ti Tadmor idia y letang, ken amin dagiti ciudad a pagidulinan a binangonna idia y Emat.

5 Casta met a binangonna ti Bet-oron nga akinngato, ken Bet-oron nga akinbaba, dagiti ciudad a nasarikedkedan agraman bacbacud, ruruangan ken balbalunet;

6 ken Baalat, ken amin a ciudad a pagidulinan nga adda idi ken Salomon, ken amin a ciudad a maipaay cadagiti lugluganna, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti lallakina nga agcabayo, ken amin a tinarigagay ni Salomon a bangonen a maipaay iti ragsacna idia y Jerusalem, ken idia y Libano, ken iti amin a daga ti pagarianna.

7 Ket no maipapan cadagiti amin nga ili a nabaybayan cadagiti Jetteos, Amorreos, ken Ferezeos, ken Heveos, ken Jebuseos, a saanda idi a taga Israel;

8 cadagiti annacda a natda idi calpasanda iti daga; isuda a saan nga inibus idi dagiti annac ti Israel, cadacuada ti namangonan ni Salomon iti maysa a pannacapulong *cadagiti bag-en* aginggana itoy nga aldaw.

9 Ngem ni Salomon saanna a pinagbalin dagiti annac ti Israel a bag-en a maipaay iti trabajona; no di ket isuda dagiti lallakina ti gubat, ken pangpangoloen dagiti capcapitanna, ken agturturay cadagiti luganna, ken cadagiti lallakina nga agcabayo.

10 Ket dagitoy idi dagiti cangronaan nga agturturay nga adda idi ken ari Salomon, a duagasut met laeng ket limapulo, a mangiturturay cadagiti tattao.

11 Ket ni Salomon insang-atna ti anac a babai ni Faraon a naggapu' ciudad ni David agingga iti balay a binangonna a maipaay kencuana; ta kinunana, Ti asawac a babai saan coma nga agnaed iti balay ni David nga ari ti Israel, agsipud ta dagiti disso a nacadanonan ti lacasa ni Jehova nasantoarida.

12 Idin ni Salomon inyawatna dagiti daton a mapuuran ken Jehova, iti altar ni Jehova isu a binangonna iti sangoy ti palapala,

13 a cas masapul met laeng ti rebbeng iti tunggal aldaw, nga inyawatna a mayalubog iti imbilin ni Moises, cadagiti aldaw a panaginana, ken cadagiti kellep, ken cadagiti nakedngan a fiesta, iti namitlo a darras iti macatawen, nga iti *met laeng* fiesta ti di nalevaduraan a tinapay, ken iti fiesta dagiti lawasna, ken iti fiesta dagiti tabernaculo.

14 Ket tinudinganna, a mayalubog iti impaannurot ni David nga amana, dagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote iti panagservicioda, ken dagiti Levitas cadagiti akemda, nga agdayaw, ken agamongi ti rebbeng iti tunggal aldaw; dagiti agaywan ti ruanan met cadagiti pannacadasdasigda iti tunggal ruanan: ta castat' imbilin ni David a lalaki ti Dios.

15 Ket saanda a simmina iti imbilin ti ari cadagiti sacerdote ken Levitas iti maipapan iti aniaman a panggep, wenna iti maipapan cadagiti gamgameng.

16 Ita, amin nga aramid ni Salomon naisagana agingga iti aldaw ti pannacaisaad ti balay ni Jehova, ken aginggat' pannacalpasna. *Iti casta* ti balay ni Jehova nalpas idi.

17 Idin napan ni Salomon idia y Asiongaber, ken idia y Elot, ken iti igid ti baybay idia y daga ti Edom.

18 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti ima dagiti adipenna dagiti sasacayan, ken ad-adipen a mannacaammo iti taaw; ket agraman cadagiti adipen ni Salomon napanda sadi Ofir, ket nangalada sadiay iti balitoc nga uppat a gasut ket limapulo a talento ket isut' impanda ken ari Salomon.

Ti isasarungcar ti reina sadi Saba. Ti mayeg nga aggapu' sadi Ofir. Ti kinabaenanng ken kinadayag ni Salomon. Dagiti lugan ken cababayona.

9 Ket idi nangegan ti reina sadi Saba ti dayaw ni Salomon, isu napan a mangsuot kencuana cadagiti naricut a saludsadi Jerusalem agraman naruay unay a cacuyogna, ken camcamello a nagawit cadagiti recreado, ken adu unay a balitoc, ken napateg a batbato: ket idi isut' nacag-teng ken Salomon, isut' impalawagna kencuana ti amin nga adda iti pusona.

2 Ket ni Salomon sinungbatanna cada-

giti amin a saludsudna; ket awan ti uray ania a naillemng ken Salomon a dina imbaga keneuana.

3 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay a pinutarna,

4 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti panagtatacder dagiti ministrone, ken dagiti cawesda, ken dagiti coperona met, ken ti cawesda, ken ti uulianna isu a pagpagnaanna a mapan iti balay ni Jehova; awanen ti anges keneuana.

5 Ket kinunana iti ari, Napudno a damag ti nangegac iti dagac met laeng a maipapan cadagiti aramidmo, ken iti kinasiribmo.

6 Nupay casta diac pinati dagiti sao agpapan yaayo, ket isut' kinita dagiti matac: ket adtoy, ti cagudua ti cadackel ti kinasiribmo saan a naibaga caniac: lab-sam ti dayaw a nangngegac.

7 Nagasat dagiti lallakim, ken nagasat dagitoy adipenmo, nga agtader a cancanayon iti sangom, ken macangcangngeg iti kinasiribmo.

8 Bendito ni Jehova a Diosmo, a maparag-o kenca, a mangisaad kenca iti tronona, nga agari a maipaay ken Jehova a Diosmo: gaput ta ti Diosmo inayatna ti Israel a patibkeren ida iti agnanayon, gapuna nga inaramidna nga ari cadacuada, tapno agaramidca iti kinajusticia ken kinaling.

9 Ket isu nangted iti ari ti sangagasut ket duapulo a talento a balitoc, ken recreado a nagwadwad, ken napatég a batbato: uray caanoman awanen ti dimateng a recreado a casta a cas iti inted ti reina sadi Saba ken ari Salomon.

10 Ket dagiti ad-adipen met ni Hiram, ken dagiti ad-adipen ni Salomon a nangyeg iti balitoc a naggaput' Ofir, nangyegda cadagiti cayayo nga almug ken batbato a napatég.

11 Ket ti ari inaramidna cadagiti cayo nga almug dagiti toon iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ken ar-arpa ken salsalterio a maipaay cadagiti cumacanta: ket uray caanoman saan pay a nakita iti casta iti daga ti Juda.

12 Ket ni ari Salomon intedna ken reina sadi Saba ti amin a kinayatna, aniaman a kiniddawna, sabali laeng daydiay nga insangpetna iti ari. Iti casta isu nagsubli, ket napan iti bucodna a daga, isu ken dagiti adipenna.

13 Ket iti timbeng ti balitoc a dimateng ken Salomon iti macatawen innem a gasut innem a pulo ket innem a talento a balitoc,

14 sabali laeng ti insangpet dagiti agtagtagilaco ken agbaniaga: ket amin nga ar-ari ti Arabia ken dagiti gobernador ti daga inyegda ti balitoc ken pirac ken Salomon.

15 Ket ni ari Salomon nangaramid iti dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc; innem a gasut a *siclo* a balitoc a pinitpit ti napan iti maysa a sarapa.

16 Ken *isu nangaramid* iti tallo gasut a calasag a pinitpit a balitoc; tallo a gasut a *siclo* a balitoc ti napan iti maysa a calasag: ket ti ari incabilna ida iti balay iti bakir ti Libano.

17 Casta met a ti ari nangaramid ti maysa a dackel a trono a marfil, ket isu kinalupcupanna iti pulpulos a balitoc.

18 Ket adda idi innem a tucad ti trono, agraman maysa a balitoc a pagbatayan iti saca, a naicapetda iti trono, ken im-ima iti agsidormang a sikigan iti pagtugawan, ken dua a sinan-leon ti nacatacder iti abay dagiti ima.

19 Ken sangapulo ket dua a sinan-leon ti nacatacder idiay rabaw dagiti innem a tucad iti agsumbangir a sikigan: awan naaramid a capadana iti uray sadino a pagarian.

20 Ket amin dagiti alicamen a paginuman ni ari Salomon isudat' balitoc, ket amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti Libano isudat' pulpulos a balitoc: ti pirac awan aniaman a pateгна cadagiti aldaw ni Salomon.

21 Ta ti ari addaan cadagiti sasacayan a napan sadi Tarsis a cadua dagiti adipen ni Hiram; maminsan iti tallo a tawen sumangpet dagiti sasacayan nga aggaput' Tarsis, a nagawit iti balitoc, ken pirac, marfil, ken bakes, ken pavoreal.

22 Iti casta ni ari Salomon atiwen na amin dagiti ari iti daga iti kinabacnang ken kinasirib.

23 Ket amin dagiti ari ti daga agagawaanda a makita ti saclang ni Salomon, tapno mangngegda ti kinasiribna, isu nga incabil ti Dios iti pusona.

24 Ket isuda nangyegda tunggal maysa iti isagutna, al-alicamen a pirac, ken al-alicamen a balitoc, ken cawes, ken igam ken recreado, cabcabayo, ken mulmulo, tunggal kita iti tinawentawen.

25 Ket ni Salomon adda idi uppap a

ribu a silsiled a maipaay cadagiti cabcabayo ken luglugan, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcabcabayo, nga isu incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken agraman iti ari idia'y Jerusalem.

26 Ket nagturay cadagiti amin nga ari manipud iti Carayan inggana met laeng iti daga dagiti Filisteos ken iti bedden'g ti Egipto.

27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac idia'y Jerusalem cas la cadagiti bato, ket dagiti cayo a cantingen isu inaramidna a cas la cadagiti cayo a sicomoro nga adda iti nababa a daga, a gapu iti kinaruayda.

28 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto, ken naggapu cadagiti amin a daga.

29 Ita ti matda cadagiti aramid ni Salomon, umuna ken maudi, saanda aya a naisurat iti historia ni Natan a mammadto, ken iti padto ni Ahias a Silonita, ken cadagiti parpamata ni Addo a macakita iti masabayan iti maipanggep ken Jeroboam nga anac a lalaki ni Nabat?

30 Ket ni Salomon nagari idia'y Jerusalem iti amin nga Israel iti uppata a pulo a tawen.

31 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti ammana ket naitabon iti ciudad ni David nga amana; ket ni Roboam nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel.

10 Ket ni Roboam napan sadi Siquem: ta amin nga Israel napan sadi Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.

2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga anac ni Nabat isut' nangngeganna (ta isu adda pay la sadi Egipto, isu a nagtara-yanna idi a naggapu iti sangol ni ari Salomon), a ni Jeroboam nagsubli a naggapu sadi Egipto.

3 Ket isuda nagbaonda ken isut' inayabanda; ket ni Jeroboam ken ti amin a gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda ken Roboam, a kinunada,

4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a nadagsen: ita ngarud aramidem a nalaglagan ti nadagsen a panagservi ken amam, ken ti nabantut a sangol isu nga insangolna cadacani, ket dacami agservicamto kenca.

5 Ket isu kinunana cadacuada, Umaycayo manen caniac calpasan iti tallo nga aldaw. Ket dagiti tattao pimmanawda.

6 Ket ni ari Roboam nakiuman cadagiti lallacay a nagtacer iti sangol ni Salomon nga amana idi a sibibiag pay laeng, a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo caniac tapno maited a sungbat iti daytoy nga ili?

7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, No sica naimbagca iti daytoy nga ili, ket ay-aywem ida, ket agsaoca cadagiti naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto ti adipenmo nga agnanayon.

8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay isu nga intedda kencuana, ket nakiuman cadagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana, isuda a nagtacer iti sangolna.

9 Ket isu kinunana cadacuada, Ania a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao caniac a kinunana, Aramidem a nalaglagan ti sangol isu a ni amam insangolna cadacani?

10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana nagsaoda kencuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy nga ili a nagsao kenca, a kinunana, Ni amam inaramidna ti sangolmi a nabantut, ngem isut' aramidem a nalaglagan cadacani; castoy ti masaomto cadacuada, Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo ni amac.

11 Ket nupay ni amac pinarabawan-nacayo iti maysa a nadagsen a sangol, siac nayonacto ti sangolyo; ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem *saphitencayto* cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana, Umaycayo caniac manen iti maicatlo nga aldaw.

13 Ket ti ari simmungbat cadacuada iti nagubsang unay; ket ni ari Roboam binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay,

14 ket sinaona cadacuada ti cas ti patigmaan dagiti agtutubo a lalaki, a kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo a nadagsen, ngem siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem siac *saphitencayto* cadagiti manggagama.

15 Iti casta ti ari dina impangag ti ili; ta isut' maysa a banag a naggapu iti Dios, tapno ni Jehova mapasingkedanna ti saona, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

16 Ket makita ti amin nga Israel a ti ari dina idi impanḡag ida, ti ili simmunḡbat iti ari, a kinunana, Aniat' bāgimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: tungḡal lalaki cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.

17 Nḡem iti maipangḡep cadagiti annac ti Israel nga agnaed cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.

18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni Aduram, isu nga adda iti nḡatoen dagiti lallaki a mapulong; ket isut' inubor a pinatay dagiti annac ti Israel cadagiti bato. Ket ni ari Roboam nagdardarás a limmugan iti luganna, tapno agtaray sadi Jerusalem.

19 Iti casta ti Israel immalsa a maibusor iti balay ni David agiungḡana itoy nga aldaw.

Ti Dios iparitna ti panaggugubat ti Israel ken Juda. Ni Roboam pasarikedkedanna dagiti ciudad. Amin a Levitas mapan idiay Juda. Ti familia ni Roboam.

11 Ket idi a ni Roboam napan sadi Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay ni Juda, ken ti balay ni Benjamin, a sangagasut walopulo a ribu a napili a lallaki, nga isudat' gumugubat, tapno gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisublida ti pagarian manen ken Roboam.

2 Nḡem ti sao ni Jehova immay ken Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,

3 Saoem ken Roboam nga anac ni Salomon, nga ari ti Juda, ken iti amin nga Israel iti Juda ken Benjamin, a cunam,

4 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicyto sumang-at ken dicay met gubaten dagiti cacabsatyo: agsubli ti tungḡal lalaki iti balayna; ta daytoy a banag naggapu caniac. Iti casta isuda impanḡagda dagiti sao ni Jehova, ket nagsublida a naggapu iti ipapanda a maibusor ken Jeroboam.

5 Ket ni Roboam nagnaed idiay Jerusalem, ket binangonna dagiti ciudad a pagsalacniban idiay Juda.

6 Binangonna ti Belen, ken Elan, ken Tecua,

7 ken Bet-sur, ken Soco, ken Adullam,

8 ken Get, ken Maresa, ken Zif,

9 ken Aduram, ken Laquis ken Azeca,

10 ken Saraa, ken Ajalon, ken Heb-

ron, nga adda idiay Juda ken idiay Benjamin, ciudadda a napasarikedkedan.

11 Ket pinalagdana dagiti sarikedked, ket incabilna dagiti capcapitan cadacuada, ken balbalonda a canen, ken lana, ken arac.

12 Ket iti tumungḡal ciudad *incabilna* dagiti calasag ken gayang, ket pinatibkerna ida iti napalalo. Ket ti Juda ken Benjamin cucuana idi.

13 Ket dagiti sacerdote ken Levitas nga adda idi iti amin nga Israel immanḡda kencuana a naggaput' amin a beddenḡda.

14 Ta dagiti Levitas pinanawanda dagiti palasotda ken iti cucuada, ket napanda idiay Juda ken Jerusalem: ta ni Jeroboam ken dagiti annacna a lallaki pinaruarda ida, tapno saanda coma nga agannong' iti akem ti sacerdote ken Jehova;

15 ket dinutucanna dagiti sacerdote a maipaay cadagiti nangato a disso, ken maipaay cadagiti sinan-calding a lallaki, ken maipaay cadagiti sinan-urbon a baca, nga inaramidna.

16 Ket iti calpasanda dagidiay cadagiti amin a caputotan ti Israel, nga impapusa ti panagsapulda ken ni Jehova, a Dios ti Israel, napanda idiay Jerusalem a nagidaton ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

17 Iti casta pinatibkerda ti pagarian ti Juda, ket pinalagdada ni Roboam nga anac a lalaki ni Salomon iti tallo a tawen; ta nagnada cadagiti tallo a tawen iti dalan da David ken Salomon.

18 Ket ni Roboam innalana ti maysa nga asawa, a ni Mahalat nga anac a babai ni Jerimot nga anac a lalaki ni David, ken Abihail nga anac a babai ni Eliab nga anac a lalaki ni Jesse;

19 ket ni Mahalat impanḡayna kencuana dagiti anac a lallaki: da Jeus, ken Semaria, ken Zaam.

20 Ket calpasanna innalana ni Maaca nga anac a babai ni Absalom: ket impanḡayna kencuana da Abias, ken Etai, ken Ziza, ken Salomit.

21 Ket ni Roboam inayatna ni Maaca a nangnangrona nḡem amin nga assawana ken camalalana (ta innalana ti sangapulo ket walo nga assawa ken innem a pulo a camalala, ket pinutotna ti duapulo ket walo nga annac a lallaki ken innem a pulo nga annac a babbai).

22 Ket ni Roboam tinudinganna ni Abias nga anacna ken Maaca, tapno isu coma ti palungo, ti *met laenŋ* palungo cadagiti cacabsatna; ta *pinanŋgepna* nga isut' araniidenna nga ari.

23 Ket nagaramid a sinanacman, ket niwararana dagiti amin nga anaena a lallaki cadagiti amin a daga ti Juda ken Benjamin, aginggat' tunggal ciudad a masarikedkedan: ket intedna cadacuada ti taraon a nawadwad. Ket nagsapul ti *maipay cadacuada* cadagiti adu nga assawa a babbai.

Ti pananŋsillonŋ ni Sesac. Ti templo masamsam. Ipatatay ni Roboam.

12 Ket naaramid idi a ti pagarian ni Roboam napatibkeren, ket isu nabileg idi, a binay-anna ti linteg ni Jehova, ken amin nga Israel a caduana.

2 Ket naaramid iti maicalima a tawen ni ari Roboam, a ni Sesac nga ari ti Egipto simmanŋ-at a maibusor iti Jerusalem, gaput ta nagsalungasingda iti macaniwas ken Jehova,

3 a caduana ti sangaribu ket dua gasut a luglugan, ken innem a pulo a ribu a lallaki nga agcabayo. Ket saan a mabilang dagiti tattao nga immay a caduana a naggaput' Egipto: dagiti Lubim, dagiti Sukkiim, ken dagiti Etiopes.

4 Ket innalana dagiti ciudad a nasarikedkedan a cucua idi ti Juda, ket dimtenŋ aginggat' Jerusalem.

5 Ita ni Semeias a mammadto napan ken Roboam, ken cadagiti pangoloen ti Juda, a naurnongda idia Jerusalem a gapu ken Sesac, ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, Dacayo binaybay-andac, gapuna siac met binaybay-ancayo iti ima ni Sesac.

6 Idin dagiti pangoloen ti Israel ken ti ari nagpacumbabada; ket kinunada, Ni Jehova isut' nalinteg.

7 Ket idi ni Jehova nakitana nga isuda nagpacumbabada, ti sao ni Jehova immay ken Semeias, a kinunana, Nagpacumbabada, saanconton ida a dadaelen; no di ket itedconto cadacuada ti bassit a pannacaipal, ket ti pungtotco saanto a maibuyat iti Jerusalem gapu iti ima ni Sesac.

8 Nupay casta isudanto dagiti adipenna, tapno ammoda coma ti panagservi caniac, ken ti panagservi cadagiti pagarian dagiti dagdaga.

9 Iti casta ni Sesac nga ari ti Egipto simmanŋ-at a maibusor iti Jerusalem, ket inagawna dagiti gamgameng ti balay ni Jehova, ken dagiti gamgameng ti balay ti ari; inagawna amin: innalana met dagiti calasag a balitoc nga inaramid idi ni Salomon.

10 Ket ni ari Roboam inaramidna iti saadda dagiti calasag a gambang, ket incumitna ida cadagiti im-ima dagiti capcapitan ti guardia, a nangaywan iti ruangan ti balay ti ari.

11 Ket isut' idi castoy, nga iti maminano a ti ari simrec iti balay ni Jehova, ti guardia immay ket nangawit cadacuada, ket insubrida ida iti siled ti guardia.

12 Ket idi isut' nagpacumbaba, ti pungtot ni Jehova naisiasi kencuana, tapno saanna a dadaelen nga ikisap: ket maysa pay sadi Juda *nasaracan* idi dagiti naimbag a bauag.

13 Iti casta ni ari Roboam pinatibkerna ti bagina sadi Jerusalem, ket nagari: ta ni Roboam agtawen idi iti uppat a pulo ket maysa idi nangrugi a nagari, ket nagari iti sangapulo ket pito a tawen sadi Jerusalem, ti ciudad a pinili ni Jehova cadagiti amin a caputotan ti Israel, tapno icabilna ti naganna sadiay: ket ti nagan ni inana isut' Naama nga Ammonita.

14 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes, agsipud ta saanna nga impapuso iti nagsapul ken Jehova.

15 Ita dagiti aramid ni Roboam, umuna ken maudi, saanda aya a naisurat cadagiti historia da Semeias a mammadto, ken ni Addo a macakita iti masacabayan, a mayannurot cadagiti paglagipan dagiti capoonan? Ket adda idi gububat da Jeroboam ken Roboam a cancanayon.

16 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon iti ciudad ni David: ket ni Abias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Abias; ti gubatna ken Jeroboam. Ti Israel maabac.

13 Iti maicapulo ket walo a tawen ni ari Jeroboam, nangrugi ni Abias a nagari iti Juda.

2 Tallo a tawen ti panagarina sadi Jerusalem: ket ti nagan ni inana Micaia nga anac a babai ni Uriel a taga Gabaa. Ket adda idi gubat da Abias ken ni Jeroboam.

3 Ket ni Abias timmipon iti gubat iti maysa a buyot dagiti natured a lallaki ti gubat, uppat a gasut a ribu met laeng dagiti napili a lallaki, ket ni Jeroboam inornosna ti gubat a maibusor kencuana iti walo gasut a ribu dagiti napili a lallaki a lallakida idi a mannacabalin ken mamaingel.

4 Ket ni Abias nagtacerder idiay bantay Samaraim, nga adda idiay caturodan ti Efraim, ket kinunana, Denggennac, O Jeroboam ken amin nga Israel:

5 Saanyo coma nga ammoen a ni Jehova intedna ti pagarian ti Israel ken David iti agnanayon, kencuana met laeng ken cadagiti annacna a lallaki iti pannacaaranat ti maysa a tulag ti asin?

6 Nupay casta ni Jeroboam nga anak a lalaki ni Nabat nga adipen ni Salomon nga anak a lalaki ni David timmaeder, ket immalsa a maibusor ken apona.

7 Ket adda idi a naurnong kencuana dagiti awan cais-iscanna a lallaki, dakes a tattao, a pinatibkerda dagiti bagbagida met laeng a maibusor ken Roboam nga anak a lalaki ni Salomon, idi ni Roboam baro pay laeng ken nalucneng ti pusona, ket saanna a mabalin ti sumcad cadacuada.

8 Ket ita panunutenyo a sumcad ti pagarian ni Jehova iti ima dagiti annac a lallaki ni David; ket dacayo maysacayo a dackel a caadu, ket adda cadacayo dagiti sinan-urbon ti baca a balitoc nga inyaramidannacayo ni Jeroboam iti maipaay a didiosyo.

9 Saanyo aya a pinasia dagiti sacerdote ni Jehova, nga annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas, ket inyaramidanyo dagiti sacerdoteyo a mayalubog iti cadawyan dagiti tattao cadagiti *sabsabali* a dagdaga? tapno ti uray siasino nga umay mangonsagrar ti bagina met laeng iti maysa nga urbon a baca a lalaki ken pito a carcarnero a lallaki, mabalin nga isu met laeng ti sacerdote *cadacuada a saanda* a dios.

10 Ngem no maipapan cadacami, ni Jehova ti Diosmi, ket isut' saanmi a binaybay-an; ket *adda cadacami* dagiti sacerdote nga agannong ken Jehova, dagiti annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas iti akemda:

11 ket puuranda ken Jehova iti binigat ken rinabili dagiti datdaton a mapuuran ken nabanglo nga incienso: ti tinapay ti parang ornosenda met iti rabaw ti nadalus a lamesaan; ket ti candelero a balitoc

agraman cadagiti pagsilawanna tapno sigaganat iti tunggal rabii: ta aywananmi ti incumit ni Jehova a Diosmi; ngem dacayo isut' binaybay-ano.

12 Ket, adtoy, ti Dios adda cadacami iti oloananmi, ken dagiti sacerdotena a siiiggem cadagiti tangguyob a macadadanag a pagunien iti nacadadanag a maibusor cadacayo. O annac ti Israel, dicay gubaten ni Jehova, a Dios dagiti ammayo; ta dicayto mangabac.

13 Ngem ni Jeroboam imbaonna dagiti agsaneb a mapan iti licudanda: iti casta addada idi iti sangto ti Juda, ket dagiti agsaneb addada iti licudda.

14 Ket idi a ti Juda timmaliaw, adtoy, ti gubat adda iti sangoda ken iti licudanda; ket nagickisda ken Jehova, ken dagiti sacerdote pinagunida a maaramat cadagiti tangguyob.

15 Idin dagiti lallaki ti Juda nagriawda: ket idi nagriaw dagiti lallaki ti Juda naaramid a ni Jehova kinabilna ni Jeroboam ken amin nga Israel iti sangto ni Abias ken ti Juda.

16 Ket dagiti annac ti Israel nagtarayda iti sangto ti Juda; ket ti Dios inyawatna ida iti imada.

17 Ket ni Abias ken dagiti tattaona pinatayda ida iti dackel a pannacapatay: iti casta napasagda a napapatay iti Israel ti lima gasut a ribu cadagiti napili a lallaki.

18 Iti casta dagiti annac ti Israel napacumbabada iti daydi a tiempo, ket dagiti annac ni Juda nagaladagda, agsipud ta nagtalecda ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

19 Ket ni Abias kinamatna ni Jeroboam, ket innalana dagiti ciudad kencuana, ti Betel agraman il-ilina, ken Jesana agraman il-ilina, ken Efron agraman il-ilina.

20 Ket ni Jeroboam saan a nacagun-od ti kinabileg manen cadagiti aldaw ni Abias: ket kinabil ni Jehova, ket isu natay.

21 Ngem ni Abias nagbalin a mannacabalin, ket innalana kencuana ti sangapulo ket uppat nga assawa a babbai, ket pinutotna ti duapulo ket dua nga annac a lallaki, ken sangapulo ket innem nga annac a babbai.

22 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abias, ken dagiti cababalinna, ken dagiti insaona, naisuratda iti pacalawlawagan ni mammadto nga Addo.

Ti naimbag a panagari ni Asa; abakenna ni Zara nga Etiopé iti gabut.

14 Iti casta ni Abias nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad ni David; ket ni Asa nga anacna a lalaki nagari iti saadna. Cadagiti aldawna ti daga nagtalna iti sangapulo a tawen.

2 Ket ni Asa inaramidna daydi nga isut' naimbag ken nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosna:

3 ta iniccatna dagiti altar a sangsanganai, ken dagiti nangato a disso, ket binuracna dagiti monmon, ket pinucanna dagiti Ashera,

4 ket imbilinna iti Juda ti panagsapulda ken Jehova, a Dios dagiti ammada, ken a panagsungpot iti linteg ken iti bilin.

5 Casta met nga iniccatna cadagiti amin a ciudad ti Juda dagiti nangato a disso ken dagiti laddawan ti init: ket ti pagarian natalna iti saclangna.

6 Ket binangonna dagiti ciudad a nasarikedkedan idia y Juda; ta ti daga natalna, ket awan ti gubatna cadagidi a tawen, agsipud ta ni Jehova nangted kencuana idi iti talna.

7 Ta kinunana iti Juda, Bangonentayo coma dagitoy a ciudad, ket aramidentayo iti aglicmut cadacuada cadagiti babacad, ken tortorre, ruruangan, ken balbalunet; ti daga adda pay laeng iti sangotayo, agsipud ta nagsapultayo (ken Jehova a Diostayo; isut' nagsapulantayo, ket isu intedna cadatayo ti talna iti amin a sikigan. Iti casta nagbangonda ken rim-mang-ayda.

8 Ket ni Asa addaan idi iti maysa a buyot a nangawit cadagiti sarapa ken calasag, nga agtaud iti Juda tallo a gasut a ritu; ken agtaud iti Benjamin dagiti nangawit cadagiti calasag ken nangbiat cadagiti ba-i duagasut ket walopulo a ribu: amin dagitoy lallakida a manna-cabalin ken mamaingel.

9 Ket rimmuar a maibusor cadacuada ni Zara nga Etiopé a caduana ti maysa a buyot a sangaribu a ribu ken tallo gasut a luglugan, ket dimteng aginggat' Maresa.

10 Idin rimmuar ni Asa a sumabet kencuana, ket inornosda ti gubat idia y lobong ti Sefata idia y Maresa.

11 Ket ni Asa nagickis ken Jehova a Diosna, ket kinunana, Jehova, awan ti sabali no di laeng sicsica iti nagbaetan ti mannacabalin ken isu nga awan pigsana a

bumadang: badangannacam, O Jehova a Diosmi; ta agtaleccam laeng kenca, ket iti naganmo addacamin a maibusor itoy a kinaadu. O Jehova, sica ti Diosmi; dica ipalubos a ti tao agaladag a maibusor kenca.

12 Iti casta ni Jehova kinabilua dagiti Etiopes iti sangó ni Asa, ken iti sangó ti Juda; ket dagiti Etiopes nagtarayda.

13 Ket ni Asa ken dagiti tattao nga adda idi kencuana kinamatda ida aging-gat' Gerar: ket dagiti Etiopes napasagda iti casta unay a nagadu a saanda a nacapulang cadagiti bagida met laeng; ta nadadaelda iti sangó ni Jehova, ken iti sangó ti buyotna; ket innalada ti adu unay a samsam.

14 Ket kinabilda dagiti amin a ciudad iti aglicmut iti Gerar; ta ti buteng ken Jehova immapay cadacuada: ket sinamsamda dagiti amin a ciudad; ta adu unay idi ti samsam cadacuada.

15 Kinabilda met dagiti sapaw dagiti babaca, ket innalada dagiti carnero iti kinaruay, ken camcamello, ket sada nagsubli idia y Jerusalem.

Ni Asa dalusanna ti religion babaen ti pammagbaga ni Azarias.

15 Ket ti Espiritu ti Dios immapay ken Azarias nga anac a lalaki ni Obed:

2 ket rimmuar a sirmabet ken Asa, ket kinunana kencuana, Denggendac, Asa ken amin a Juda ken Benjamin: Ni Jehova adda cadacayo, bayat ti caaddayo kencuana; ket no isut' sapulenyó, masaracanto cadacayo; ngem no isut' baybay- anyo, baybay-annacayo.

3 Itan iti mabayag a tiempo awan iti Israel ti napaypayso a Dios, wenna ti mangisursuro a sacerdote, wenna ti linteg:

4 ngem idi iti pannacaparigatda isuda nagsublida ken Jehova a Dios ti Israel, ket nagsapulda kencuana, isut' nasaracan cadacuada.

5 Ket cadagidi a tiempo awan ti talna kencuana a rimmuar, wenna kencuana a simrec; no di ket dackel a pannacariribuc cadagiti amin nga agnaed cadagiti dag-daga.

6 Ket maburacda a mapisi; ti nacion a maibusor iti nacion, ken ti ciudad a maibusor ti ciudad; ta ti Dios riniribuca ida iti amin a pacarigatan.

7 Ngem bumilegcayo, ket dicay ipalubos a cumapuy dagiti imayo; ta ti aramidyo magungunaanto.

8 Ket idi nangeg ni Asa dagitoy a sao ken padto ni Obed a mammadto timmured, ket iniccatna dagiti kinarimon iti amin a daga ti Juda ken Benjamin, ken cadagiti ciudad nga innalana idi iti caturodan ti Efraim, ket pinabarona ti altar ni Jehova, nga adda idi iti sango ti palapala ni Jehova.

9 Ket inurnongna ti amin a Juda ken Benjamin, ken isuda a naggangannaet cadacuada a naggaput, Efraim ken Manases, ken naggaput' Simeon: ta immarayta kencuana a naggapu iti Israel iti nawadwad, idi nakitada a ni Jehova a Diosna adda idi kencuana.

10 Iti casta nagurnongda a nagtitipon idiy Jerusalem iti maiclatlo a bulan, iti maicapulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

11 Ket nagidatonda ken Jehova iti daydi nga aldaw iti samsam nga incuyogda, iti pito a gasut a bacaca ken pito a ribu a carcarnero.

12 Ket nakitulagda iti panagsapulda ken Jehova, a Dios dagiti ammada, iti amin a pusoda ken amin a cararuada;

13 ket *nagtutulagda* a ti siasinoman a di agsapul ken Jehova, a Dios ti Israel, mapapatay coma, bassit man wenno dackel, lalaki man wenno babai.

14 Ket nagsapatada ken Jehova iti natbag a timec, ken iti panagriaw, ken agraman cadagiti *tasagguyob*, ken agraman cadagiti corneta.

15 Ket ti amin a Juda nagrag-o iti maipapan iti sapata; ta nagsapatada idi iti amin a pusoda; ket nagsapulda kencuana iti dagup ti tarigagayda; ket isu nasaraan cadacuada: ket ni Jehova intedna cadacuada ti talna ti aglicmut.

16 Ket ni Maaca met nga ina ni ari Asa iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid iti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa nga Ashera; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna ket pinagbalinna a tapoc, ket isut' pinuuranna idiy waig a Cedron.

17 Ngem dagiti nangato a disso saanda a naiccat iti Israel: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay cadagiti amin nga aldawna.

18 Ket isu in-serrec iti balay ni Jehova dagiti banag nga impaay ni amana, ken dagiti banag nga isu met laeng impaayna, pirac ken balitoc, ken al-alicamen.

19 Ket awanen idi iti guhat ingganat'

maiclatlopulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

Ti nomo iti Siria. Ni Janani tubnga-renna ni Asa. Ti ipapatay ni Asa.

16 Iti maiclatlopulo ket innem a tawen ti panagari ni Asa, ni Baasa nga ari ti Israel simmang-at a bumusor iti Juda, ket binangonna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenno mapan ken Asa nga ari ti Juda.

2 Idi casta ni Asa innalana ti pirac ken balitoc a naggapu cadagiti gangameng ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ket impaw-itna ken Ben-hadad nga ari ti Siria, nga agnaed sadi Damasco, a kinunana,

3 *Adda* maysa a panagcappia caniac ken sica, cas *adda idi* ken ni amac ken ni amam: adtoy, ipaw-itco kenca ti pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa nga ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.

4 Ket ni Ben-hadad impanagna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitán dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-maim, ken amin a ciudad ti Neftali a pagidulinan.

5 Ket naaramid, idi a ni Baasa nangngenganna, a binay-anna a bangonen ti Rama, ket impalnbosna ti panagsardeng ti aramidna.

6 Idi casta ni ari Asa incuyogna ti amin a Juda; ket isuda binpangda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinangbangon ni Baasa; ket binangonna cadagitoy ti Geba ken ti Maspá.

7 Ket iti daydi a tiempo ni Janani a macakita iti masacbayan immay ken Asa nga ari ti Juda, ket kinunana kencuana, Agsipud ta nagtalecca iti ari ti Siria, ket saanca a nagtalec ken Jehova a Diosmo, gapuna a ti buyot ti ari ti Siria nacatalaw ita imam.

8 Dagiti Etiopes ken dagiti Lubim saanda aya idi a maysa a dackel a buyot, agraman luglugan ken lallaki nga agcabayo iti dackel a kinaruay? nupay casta agsipud ta nagtalecca ken Jehova, inyawatna ida iti imam.

9 Ta dagiti mata ni Jehova mapanda nga agsublisubli iti amin a lubong, tapno isu agparang a napigsa a bumadang cada-cuada a ti pusoda napalungdo a maiturong kencuana. Iti daytoy inaramidmo a sima-

maag; ta manipud ita addanto gububat-mo.

10 Idin ni Asa nagpungtot iti macakita ti masacbayan, ket incabilna iti balay a pagbaludan; ta isu adda a sirurungot gapu itoy a banag, ket ni Asa pinarparigatna ti dadduma cadagiti tattao iti daydi met laeng a tiempo.

11 Ket, adtoy, dagiti aramid ni Asa, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

12 Ket iti maicatlopulo ket siam a tawen ti panagarina, ni Asa nagsakit cadagiti sacsacana; ket ti sakitna nacaro unay: nupay casta iti sakitna saan a nagsapul ken Jehova, no di ket cadagiti mangngagas.

13 Ket ni Asa nakiturog cadagiti amana, ket natay iti maicapat a pulo ket maysa a tawen ti panagarina.

14 Ket isut' intabonda cadagiti bucodna a tanem a kinalina a maipaay kencuana met laeng iti ciudad ni David, ket impaidada iti iddana a napno cadagiti bangbanglo ken nadumaduma a kita dagiti *recrecado* a naisagana iti pannacaaramat ti kinalaing dagiti agar-aramid ti bangbanglo: ket inaramidda ti dackel unay a pannacapuura maipaay kancuana.

Ti panaguri ni Josafat; dutocanna dagiti manursuro; ti pannacabalinna.

17 Ket ni Josafat nga anacna a lalaki nagari iti saadna, ket pinatibkerna ti bagina met laeng a maibusor iti Israel.

2 Ket incabilna dagiti soldados cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan iti Juda, ket insaadna dagiti buyot nga agbantay idiy daga a Juda, ken cadagiti ciudad ti Efraim, nga innala idi ni Asa nga amana.

3 Ket ni Jehova adda idi ken Josafat, agsipud ta isu nagna cadagiti umuna a dalan ni amana a David, ket saan a nagsapul cadagiti Baales,

4 no di ket nagsapul iti Dios ni amana, ket nagna cadagiti bilbilinna, ken saan a mayannurot cadagiti aramid ti Israel.

5 Gapuna a ni Jehova pinatibkerna ti pagarian iti imana; ket amin a Juda insangpetna ti buis ken Josafat; ket adda idi kencuana kinabacnang ken dayaw iti kinaruay.

6 Ket ti pusona naipangato cadagiti dalan ni Jehova: ket maysa pay iniccana dagiti nangato a disso ken dagiti Ashera iti Juda.

7 Casta met iti maicatlo a tawen ti panagarina imbaonna dagiti pangloenna, a da met laeng Ben-hail, ken Abdias, ken Zacarias, ken Natanel, ken ni Miqueas, a mangisuro cadagiti ciudad ti Juda;

8 ket caduada dagiti Levitas, a da met laeng Semeias, ken Natanas, ken Sabadias, ken Asael, ken Semiramot, ken Jonatan, ken Adonias, ken Tobias, ken ni Tobadonias, a Levitas, ken caduada da Elisama ken ni Joram, a sacerdote.

9 Ket nangisuroda idiy Juda, a siaadda idi cadacuada ti libro ti linteg ni Jehova; ket nappapanda cadagiti amin a ciudad ti Juda, ket nangisuroda cadagiti tattao.

10 Ket ti buteng ken Jehova natnag cadagiti amin a pagarian dagiti dagdaga nga adda idi ti aglicmut iti Juda, tapno iti casta saanda a nanggubat iti maibusor ken Josafat.

11 Ket ti dadduma cadagiti Filisteos inyegda ken Josafat dagiti sagut, ken pitac a maipaay a buis; dagiti taga Arabia inyegda met kencuana dagiti ar-arban, a pito a ribu ket pito a gasut a carcarnero a lallaki, ken pito a ribu ket pito a gasut a calcalding a lallaki.

12 Ket ni Josafat bimmileg iti napalalo; ket idiy Juda binangonna dagiti castillo ken ciudad a pagidulinan.

13 Ket adda idi dagiti adu unay nga aramidna cadagiti ciudad ti Juda; ken lallaki ti gubat, lallaki a mannacabalin ken mamaingel idiy Jerusalem.

14 Ket daytoy ti bilang cadacuada idi a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada: Iti Juda, dagiti capcapitan dagiti rinibu: ni Adna a capitan, ket caduana dagiti lallaki a mannacabalin ken mamaingel, tallo a gasut a ribu;

15 ket ti sumaganad kencuana ni Johanan a capitan, ket caduana ti duagasut ket walopulo a ribu;

16 ket ti sumaganad kencuana ni Amasias nga anac a lalaki ni Zecri, isu a nangyawat ti bagina met laeng a siyaat ken Jehova: ket caduana ti duagasut a ribu dagiti lallaki a mannacabalin ken mamaingel.

17 Ket iti Benjamin: ni Eliada a lalaki a mannacabalin ken maingel, ket caduana ti duagasut a ribu a siiigam iti ba-i ken calasag;

18 ket ti sumaganad kencuana ni Josabad, ket caduana ti sangagasut ket walo-

pulo a ribu a sisasagana a maipaay iti gubat.

19 Dagitoy isuda dagiti nagservi iti ari, sabali laeng dagita nga incabil ti ari cadagiti ciudad a nasarikedkedan iti amin a Juda.

Ti nomo ni Josafat ken Acab. Maumanan dagiti mammadto; ti pammagbaga ni Miqueas ken ti dusana. Ti pannacapatay ni Acab.

18 Ket ni Josafat addaan idi iti kina-baonang ken dayaw iti kinaruay; ket nakinomô ken Acab.

2 Ket calpasan ti dadduma a tawen simmalog ken Acab idia Samaria. Ket ni Acab pinatayna dagiti carnero ken baca a maipaay kencuana iti nawadwad, ken maipaay cadagiti tattao nga adda idi kencuana, ket tinignayna a *cumuyog kencuana* a sumang-at idia Ramot-galaad.

3 Ket ni Acab nga ari ti Israel kinunana ken Josafat nga ari ti Juda, ¿Cumuyogcanto caniac a mapan idia Ramot-galaad? Ket isu simmungbat kencuana, Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim; ket *addacamto* kenca iti gubat.

4 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Umomanca nga umuna, agdawatac kenca, iti sao ni Jehova.

5 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna dagiti mammadto, nga aguppat a gasut a lalaki, ket kinunana cadacuada, Dacami incam coma idia Ramot-galaad a gumubat, wenno idiac? ket isuda kinunada, Sumang-atca; ta ti Apo isut' yawatnanto iti ima ti ari.

6 Ngem ni Josafat kinunana, Awan ti sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo kencuana?

7 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a pacaumanantayo ken Jehova: ngem isut' cagurgurac; ta isu saan a mangipadto iti naimbag a maipaay caniac, no di laeng dakes: isu ni Miqueas nga anac ni Jemla. Ket ni Josafat kinunana, Di coma saoen ti ari ti casta.

8 Idi casta ti ari ti Israel nangayab iti maysa nga agturay, ket kinunana, Yegmo ditoy a madardaras ni Miqueas nga anac ni Jemla.

9 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat nga ari ti Juda agtutugawda a maysa ken maysa iti tronoda, a sicawesda cadagiti lambonda, ket agtutugawda iti maysa a

nalayang a disso iti sercan iti ruangan ti Samaria; ket amin dagiti mammadto addada nga agpadpadto iti sangoda.

10 Ket ni Sedequias nga anac a lalaki ni Canaana nangaramid kencuana cadagiti sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios, agpapan isudat' maibus.

11 Ket amin dagiti mammadto impad-toda ti casta, a kinunada, Sumang-atca sadi Ramot-galaad, ket agrangayca; ta ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

12 Ket ti babaonen a napan nangayab ken Miqueas nagsao kencuana, a kinunana, Adtoy, ita dagiti sao dagiti mammadto *ipalawagda* ti naimbag iti ari iti maymaysa a ngiwat: ti saom, agdawatac kenca, isu coma ti cas la iti sao ti maysa cadacuada, ket agsaoca iti naimbag.

13 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibi-biag ni Jehova, ti ibaga ti Diosco caniac, isunto ti saoc.

14 Ket idi isu nacagteng iti ari, ti ari kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapanca-minto sadi Ramot-galaad a gumubat, wenno idiac? Ket isu kinunana, Sumang-atca ket agrangayca; ket mayawatdanto iti imam.

15 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Mamin-ano a dâras a siac sapataacto kenca tapno awan ibagam caniac no saan a ti puño iti nagan ni Jehova?

16 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin nga Israel a nawarawara iti rabaw dagiti bantay, a cas' carnero nga awanandat' pastor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy awan apoda; agsubli coma ti tumunggal lalaki iti balayna a sitatalna.

17 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, ¿Diac kinuna kenca nga isu saan a mangipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di la dakes?

18 Ket ni Miqueas kinunana, Gapuna a denggem ti sao ni Jehova: Siac nakitac ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket amin a buyot ti langit sitatacder iti imana nga akincanawan ken iti akincatigid na.

19 Ket ni Jehova kinunana, ¿Siasino ti mangallilaw ken Acab nga ari ti Israel tapno isut' sumang-at ket mapasag sadi Ramot-galaad? Ket ti maysa nagsao a kinunana iti castoy, ket ti sabali kinunana ti casdiay.

20 Ket rimmuar ti maysa nga espiritu, ket nagtacder iti sango ni Jehova, ket

kinunana, Siac isut' allilawecto. Ket ni Jehova kinunana kencuana, Iti ania?

21 Ket isu simmungbat, Siac rumu- aracto, ket aghalinacto a maysa a naulbod nga espiritu iti ngiawat ti amin dagiti mammadtona. Ket isu kinunana, Sica isut' allilawem, ket isut' aladagam met: rumuarca, ket aramidem ti casta.

22 Ita ngarud, adtoy, ni Jehova nang- icabil ti maysa a naulbod nga espiritu iti ngiawat ti amin dagitoy mammadtom; ket ni Jehova impa'awagna ti dakes a mai- panggep kenca.

23 Idi casta ni Sedequias nga anac ni Canaana immasidag, Ket kinabilna ni Mi- queas iti pingpingna, ket kinunana, ¿Sa- dino ti nagnaan ti espiritu ni Jehova a naggapu caniac tapno agsao kenca?

24 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy, makitamto iti daydiay nga aldaw, intono sica mapancanto iti uneg ti maysa a nauneg a siled tapno aglemmengca.

25 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a gobernador ti ciudad, ken ni Joas nga anac ti ari;

26 ket unam, Castoy ti cuna ti ari, Icabildo daytoy a tao iti pagbaludan, ket isut' pacanem iti tinapay ti pammarigat ken iti danum ti pammarigat agpapan yaayco a sitatalna.

27 Ket ni Miqueas kinunana, No sica agsubicanto uray caano a sitatalna, ni Jehova saan a nagsao iti pannacaara- matco. Ket isu kinunana, Denggenyo, dacayo nga il-ili, dacayo amin.

28 Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat nga ari ti Juda simmang-atda sadi Ramot-galaad.

29 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Manglimlimoacto, ket innac iti paggugubatan; ngem sica icabilmo dagiti lambonmo. Iti casta ti ari ti Israel nanglimlimo, ket napan iti paggugubatan.

30 Ket ti ari ti Siria nagbilin idi cadagiti capitán dagiti luganna, a kinu- nana, Dicay gubaten ti uray bassit uray dackel, malacsid laeng ti ari ti Israel.

31 Ket naaramid, idi a dagiti capitán dagiti lugan nakitada ni Josafat, nga isuda kinunada, Isu ti ari ti Israel. Gapuna nga isuda nagbalicda a gumubat kencuana: ngem ni Josafat nagickis, ket tinulongan ni Jehova; ket ti Dios tinig- nayna ida a pumanaw kencuana.

32 Ket naaramid, idi a dagiti capitán

dagiti lugan nakitada a saan nga isu ti ari ti Israel, nga isuda nagbalicda iti panag- camat kencuana.

33 Ket maysa a lalaki imbecasna ti panana nga impasacsac, ket nasugatna ti ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal: gapuna a kinunana iti agpaguyod ti luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti nasaem.

34 Ket ti panaggubat rimnaba iti daydi nga aldaw: nupay casta ti ari nasadag iti luganna a bumusor cadagiti Sirios, aginggat' cas la horas ti rumabii; ket natay iti ilelennec ti inít.

Ni Josafat matubngar. Dutocanna dagiti oc-ocom.

19 Ket ni Josafat nga ari ti Juda nagsubli a sitatalna iti balayna idia Jerusalema.

2 Ket ni Jehu nga anac ni Janani ti macakita iti masachayan napan simmabet kencuana, ket kinunana ken ari Josafat, ¿Tulongam coma dagiti managdadakes, ken ayatem ida a gumura ken Jehova? gapu itoy a banag ti pungtot adda iti rabaw kenca nga aggapu ken Jehova.

3 Nupay casta dagiti naimbag a banag masaracanda kenca, iti dayta a nangicca- tam cadagiti Aserot iti daga, ket impa- pusom ti agsapul iti Dios.

4 Ket ni Josafat nagnaed idia Jeru- salem: ket rimnuar manen cadagiti tattao manipud Beer-seba ingganat' caturodan ti Efraim, ken pinasublina ida ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

5 Ket insaadna dagiti oc-ocom iti daga iti naglas-ud cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda, iti ciudad ken ciudad,

6 ket kinunana cadagiti oc-ocom, Oto- benyo ti aramideno: ta dicay agocom a gapu iti tao, no di ket gapu ken Jehova; ket isu adda cadacayo iti panangocom.

7 Ita ngarud adda coma cadacayo ti buteng ken Jehova; aluadanyo ket aramideno, ta awan ti kinadangkes ken Jehova a Diostayo, wenna panangida- duma iti kinatao, wenna panangawat iti panocsoc.

8 Maysa pay idia Jerusalema insaad ni Josafat ti maipaay ti panangocom ni Jehova ken dagiti supsupiat ti dadduma cadagiti Levitas ken sacerdote, ken

pangoloen *dagiti balay dagiti amma* iti Israel. Ket nagsublida sadi Jerusalem.

9 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana, Castoyto ti aramidenyo iti panagbuteng ken Jehova a matalec ken buyogen ti puso a napalungdo.

10 Ket intono dumanonto cadacayo ti uray ania a suppiat nga aggapu cadagiti cacabsatyo nga agnaed cadagiti ciudadda, iti baet ti dara ken dara, iti baet ti linteg ken bilin, iti baet dagiti alagaden ken annuroten, bagbagaanyonto ida, tapno dida macabasol ken Jehova, ket iti casta di dumteng ti pungtot cadacayo ken cadagiti cacabsatyo: daytoy aramidenyo, ket dicayto macabasol.

11 Ket, adtoy, ni Amarias a cangatoan a sacerdote isut' mangimatton cadacayo cadagiti amin a panggep a maipapan ken Jehova; ket ni Zabadias nga anac a lalaki ni Ismael, nga agturay iti balay ti Juda, ti mangimatton cadacayo cadagiti amin a panggep a maipapan iti ari: casta met dagiti Levitas agakemdanto iti saclangyo. Agaramidcayo a sikikired, ket sapay coma ta ni Jehova adda cadagiti naimbag.

Ni Josafat dawatenna ti badanġ a maibusor iti Moab ken Ammon. Ti cabusor mapataray, ket ti Moab ken Ammon masamsamda. Ti nomo da Josafat ken Ocozias.

20 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a dagiti annac ti Moab, ken dagiti annac ti Ammon, ken cadacuada ti dadduma cadagiti Ammonitas immayda a maibusor ken Josafat iti gubat.

2 Idin immay ti dadduma nga imbagada ken Josafat a kinunada, Umayen ti dackel a caadu a maibusor kenea manipud iti ballasiw ti baybay nga aggaput' Siria; ket adtoy, addada idiaŷ Asason-tamar (isut' En-gadi met laeng).

3 Ket ni Josafat nagbuteng, ket impamaysana ti bagina nga agsapul ken Jehova; ket inwarragawagna ti maysa a panagayunar iti amin a Juda.

4 Ket ti Juda nagurnong a nagtiti-ponda nga agsapul *iti badanġ* nga aggapu ken Jehova: naggapu met laeng cadagiti amin a ciudad ti Juda immayda a nagsapul ken Jehova.

5 Ket ni Josafat nagtacder iti gimong ti Juda ken Jerusalem idiaŷ balay ni Jehova, iti sanġo ti baro a paraangan;

6 ket kinunana, O Jehova, a Dios dagiti ammami, saanca aya a Dios sadi langit? ket saanca aya nga agturay cadagiti amin a pagarian dagiti nacion? ket ti imam adda pannacabalinna ken bileg, tapno awan ti macabalin a sumcad kenca.

7 O Diosmi, saanmo aya a pinasia dagiti agnaed itoy a daga iti sanġo ti ilim nga Israel, ket intedmo cadagiti putot ni Abraham a gayyemmo iti agnayanon?

8 Ket isuda nagnaedda sadiay ket binangonda kenca sadiay ti maysa a santuario gapu iti naganmo, a kinunada,

9 No ti dakes dumteng cadacami, ti campilan, ti pannacacom, wenzo ti angol, wenzo ti bisin, agtacdercamto iti sanġo iti daytoy a balay, ken iti sanġoanam (ta ti naganmo adda iti daytoy a balay), ket umickiscamto kenca iti pacarigatanni, ket sica denggemto ket ispalemto.

10 Ket ita, adtoy, dagiti annac ti Ammon, ken Moab, ken bantay Seir, isuda a saanmo a pinalubosan idi a sillongen ti Israel, idi rimmuarda iti daga ti Egipto, no di ket binay-anda ida, ket saanda ida a dinadael;

11 adtoy, ti pannangsubalitda cadacami, ta umaydacami pasiaen iti cucuam nga intedmo cadacami a tawiden.

12 O Diosmi, saanmonto aya ida nga ocomen? ta awan ti pannacabalinmi a maibusor itoy dackel a buyot nga umay bumusor cadacami; dicam met ammo no ania coma ti aramidenmi: no di ket dagiti matami addada a situturong kenca.

13 Ket amin a Juda nagtacder iti sanġoanan ni Jehova, agraman cadagiti babassitda, dagiti assawada, ken dagiti annacda.

14 Idin ken Jaaziel nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Banaias, nga anac a lalaki ni Jeiel, nga anac a lalaki ni Matanias, a Levita, cadagiti annac a lallaki ni Asaf, immapay ti Espiritu ni Jehova iti tengnga ti gimong;

15 ket kinunana, Denggenyo, amin a Juda, ken dacayo nga agnaed iti Jerusalem, ken sica ari Josafat: Castoy ti cuna ni Jehova cadacayo, Dicay agbuteng, ken dicay met agcullayaw gapu itoy dackel a caadu; ta ti gubat saanyo a cucua, no di ket cucua ti Dios.

16 Intono bigat sumalogcayo a maibusor cadacuada: adtoy, umayda iti sangatan ti Sis; ket masaracanyonto ida iti

oloanan ti lobong, iti sangō ti let-ang ti Jeruel.

17 Saanyonto a masapul ti gumubat itoy a *bacal*: agurnongcayo, agtacdercayo a sitatalna, ket kitaenyo ti panangisalacan ni Jehova cadacayo, O Juda ken Jerusalem; dicay agbuteng, dicay met agcullayaw: intono bigat incayo bumusor cada-cuada; ta ni Jehova adda cadacayo.

18 Ket ni Josafat incul-obna ti olona a ti rupana aginggat' daga; ket amin a Juda ken dagiti agnaed ti Jerusalem nagpaclebda iti saclang ni Jehova, a sicacarang ken Jehova.

19 Ket dagiti Levitas, cadagiti annac dagiti Coatitas, ken cadagiti annac dagiti Coraitas, nagtacerda nga agdayaw ken Jehova, a Dios ti Israel, iti natbag unay a timec.

20 Ket bimmangonda iti nasapa iti bigat, ket napanda idia let-ang ti Tecua: ket idi napanda, ni Josafat nagtacer ket kinunana, Denggendac, O Juda ken dacayo nga agnaed iti Jerusalem: mamicayo ken Jehova a Diosyo, iti casta mapatibker-cayto; patienyo dagiti mammadtona, iti casta rumangaycayto.

21 Ket idi isu nakiuman cadagiti tattao, tinudinganna dagidiay a mang-canta coma ken Jehova, ken mangted ti panagdayaw iti nasantoan nga ornos, idi mapanda iti sangō ti buyot, ket cunaenda, Agyamancayo ken Jehova; ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon.

22 Ket idi nangrugida nga agcanta ken agdayaw, Ni Jehova insaadna dagiti agsaneb a maibusor cadagiti annac ti Ammon ken ti Moab, ken bantay Seir, isuda nga immay idi a maibusor iti Juda: ket macabilda.

23 Ta dagiti annac ti Ammon ken ti Moab nagtacerda a maibusor cadagiti agnaed idia bantay Seir tapno papatayen ken dadaelenda ida nga ikisap: ket idi pinaggibusda dagiti agnaed idia bantay Seir, tunggal maysa nagtitinnulong a patayen ti sabali.

24 Ket idi ti Juda simmanget iti torre a pagwanawanan idia let-ang kimmitada iti caadu; ket adtoy, isuda bangcayda a napasag iti daga, ket awan idi ti macatalaw.

25 Ket idi ni Josafat ken dagiti tattaona immayda agsamsam cadacuada, nasaracanda cadacuada iti nawadwad a kinabacnang, ken bagbagi a natay, ken

napateg nga alhajas, nga iniccatda a maipaay cadacuada met laeng, ti ad-adu ngem iti cabaelanda nga agawit; ket talloda nga aldaw idi iti panangala iti samsam, ta casta unay a nagadu.

26 Ket ti maicapat nga aldaw nagurnongda idia lobong a Beraca*; gapu ta sadiay binenditoda ni Jehova: gapuna a ti nagan dayta a lugar nagaladan iti lobong a Beraca agingga itoy nga aldaw.

27 Idin nagsublida, tunggal lalaki ti Juda ken Jerusalem, ket ni Josafat iti sangaoananda, tapno mapan manen idia Jerusalem a buyogen ti rag-o; ta ni Jehova pinagrag-ona ida iti ngato dagiti cabusorda.

28 Ket dimtengda idia Jerusalem agraman cadagiti salsalterio ken ar-arpa ken tangtangyob, agingga iti balay ni Jehova.

29 Ket ti buteng ken Jehova adda idi cadagiti amin a pagpagarian dagiti dag-daga, idi nangegda a ni Jehova nakigubat a maicaniwas cadagiti cabusor ti Israel.

30 Iti casta ti pagturayan ni Josafat natalna idi; ta ti Diosna intedna kencuana ti talna iti aglicmut.

31 Ket ni Josafat nagari iti Juda: ket tallopulo ket lima ti tawenna idi nangrugi nga agari; ket isu nagari iti duapulo ket lima a tawen sadi Jerusalem, ket ti nagan ni inana idi isut' Azuba nga anac ni Silai.

32 Ket isu magna iti dalan ni Asa nga amana; ket isu saan a simmina iti daydiay, nga inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

33 Nupay casta dagiti nangato a disso saanda a naiccat; ket di pay met insaad dagiti tattao dagiti puspusoda iti Dios dagiti ammada.

34 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josafat, umuna ken mandi, adtoy, naisuratda iti historia ni Jehu nga anac a lalaki ni Janani, a mailanad iti libro dagiti ar-ari ti Israel.

35 Ket calpasan daytoy ni Josafat nga ari ti Juda timmipon ken Ocozias nga ari ti Israel; isu met laeng ti nagaramid a sidangkes unay:

36 ket timmipon kencuana tapno agaramid cadagiti sasacayan a mapan idia Tarsis; ket inaramidda dagiti sasacayan idia Asion-gaber.

* *Beraca*: cayatna a saoen, *Panang-bendicion*.

37 Idin ni Eliezer nga anac a lalaki ni Dodava a taga Maresa nagpadto ti maicaniwas ken Josafat, a kinunana, Agsipud ta timmiponca ken Ocozias, ni Jehova dinadaelna dagiti aramidmo. Ket dagiti sasacayan narba, tapno saanda a nacapan idiy Tarsis.

*Panagari ni Joram. Yaalsa ti Edom.
Surat ni Elias. Ipatatoy ni Joram.*

21 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nga amana, ket ni Joram nga anacna nagari iti saadna.

2 Ket isu adda idi cacabsatna, dagiti annac a lallaki ni Josafat: da Azarias, ken Jahiel, ken Zacarias, ken Azarias, ken Micael, ken ni Safatias; amin dagitoy annac idi ni Josafat nga ari ti Israel.

3 Ket ti amada intedna cadacuada dagiti dadackel a sagsagut, iti pirac, ken balitoc, ken cucua a napateg, agraman ciudad a nasarikedkedan idiy Juda: ngem ti pagarian intedna ken Joram, gapu ta isut' inauna a nayanac.

4 Idi ni Joram ngimmato iti pagarian ni amana, ket pinatibkerna ti bagina met laeng, pinatayna amin a cacabsatna iti campilan, ken dadduma pay cadagiti pangoloen ti Israel.

5 Ket ni Joram agtawen iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti walo a tawen idiy Jerusalem.

6 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, a cas iti inaramid idi ti balay ni Acab: ta maysa nga anac ni Acab isu idi ti asawana; ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

7 Nupay casta ni Jehova saanna akina-yat a dinadael ti balay ni David, a gapu iti tulag nga inaramidna idi ken David, ken cas incarina kencuana ti panangtedna kencuana ken cadagiti annacna iti maysa a silaw iti agnanayon.

8 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket nangisaad iti ari cadacuada met laeng.

9 Idin ni Joram impallatiw agraman cadagiti capcapitanna ken isu-amin dagiti lugluganna: ket timmacder iti rabii, ket kinabilna dagiti Edomitas, a nanglacub iti aglicmut kencuana, ken dagiti capcapitan dagiti luglugan.

10 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti baba ti ima ti Juda aginggana iti daytoy

nga aldaw: idin ti Lebna immalsa idi met laeng a tiempo, nanipud iti babaen ti imana, agsipud ta binay-anna ni Jehova, a Dios dagiti ammana.

11 Maysa pay inaramidna dagiti nangato a disso cadagiti bantay ti Juda, ket pinagbalangcantisna dagiti agnaed idiy Jerusalem, ket pinasiasina ti Juda.

12 Ket immay kencuana ti maysa a surat a naggapu ken Elias a mammado, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ni David nga amam, Agsipud ta saanca a nagna cadagiti daldalan ni Josafat nga amam, wenna cadagiti dalan ni Asa nga ari ti Juda,

13 no di ket nagnaca iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, ket pinagbalangcantisimo ti Juda ken dagiti agnaed idiy Jerusalem, a mayannurot iti inaramid ti balay ni Acab, ken casta met a pinataymo dagiti cacabsatmo a lallaki dita balay ni amam, isuda a naimimbagda ngem sica:

14 adtoy, ni Jehova cabilennanto iti dackel a didigra ti ilim, dagiti annacmo, ken dagiti assawam, ken ti amin a cucuam;

15 ket addanto dackel a sakitmo a gapu iti panagsakit dagiti lalaemmo, ingganat' di matnag iti ruar dagiti lalaemmo, iti inaldawaldaw a gapu iti sakitmo.

16 Ket ni Jehova riniingna a maibusor ken Joram ti nakem dagiti Filisteos, ken dagiti Arabes nga adda iti sibay dagiti Etiopes:

17 ket simmangetda a maibusor iti Juda, ket dinuclosda, ket innalada ti amin a cucua a nabirucanda iti balay ti ari, ken dagiti annacna met, ken dagiti assawana; tapno iti casta awan a pulos ti matda kencuana nga anac a lalaki no di laeng ni Joacas, a caubingnan cadagiti annacna a lallaki.

18 Ket calpasan amin daytoy ni Jehova kinabilna dagiti lalaemna iti maysa a sakit a saan a maagasan.

19 Ket naaramid idi naglabas ti tiempo iti calpasan ti dua a tawen a dagiti lalaemna natnagda iti ruar a gapu iti sakit, ket isu natay a gapu cadagiti nacaro a sakitna. Ket ti ilina saanna nga inaramid ti pannacapu a maipaay kencuana a cas ti pannacapu a maipapan cadagiti ammana.

20 Agtawen idi iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari, ket nagari idiy Jerusalem iti walo a tawen: ket simmina a

saanda n̄ga inilala; ket intabonda idi ciudad ni David, n̄gem saan a cadagiti tanem dagiti ar-ari.

Panagari ni Ocozias. Ti nomona ken Joram. Patayen ni Jehu. Ti panag-gamsaw ni Atalia.

22 Ket dagiti agnaed idia y Jerusalem pinagarida ni Ocozias n̄ga inaudi n̄ga anac a lalaki ti ari iti saadna; ta ti panḡen dagiti lallaki a kimmuyog idi cadagiti Arabes iti pacarso pinatayda idi amin dagiti *annac a lallaki a calallacayan*. Iti casta ni Ocozias n̄ga anac a lalaki ni Joram n̄ga ari ti Juda nagari.

2 N̄i Ocozias agtawen idi iti uppat a pulo ket dua idi nan̄grugi a nagari; ket nagari iti macatawēn idia y Jerusalem, ket ti nagan idi ni inána isut' Atalia n̄ga anac ni Amri.

3 Casta met n̄ga isu nagna cadagiti daldalan ti balay ni Acab; ta ni inána ti namagbaga kencuana iti panagararamidna a sidadangcoc.

4 Ket isu inaramidna daydi n̄ga isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, cas inaramid idi ti balay ni Acab, ta isuda idi calpasan ti ipapatay ni amana ti namagbaga kencuana agpapan iti pannacadaelna.

5 Isu nagna met a mayannurot iti pamagbagada, ket nakicuyog a napan ken ni Joram n̄ga anac ni Acab a maibusor ken ni Hazael n̄ga ari ti Siria idia y Ramot-galaad: ket dagiti Sirios sinugatda ni Joram.

6 Ket isu nagsubli idia y Jezrael tapno maagasan cadagiti sagsugatna n̄ga intedda kencuana idia y Rama, idi makigubat a maibusor ken ni Hazael n̄ga ari ti Siria. Ket ni Ocozias n̄ga anac ni Joram n̄ga ari ti Juda s̄jmallog idi a mangkita ken ni Joram n̄ga anac ni Acab idia y Jezrael, agsipud ta masakit idi.

7 Ket ti pannacadael ni Ocozias aggapu idi iti Dios, gaput ta napan ken Joram: ta idi immayen, isu nakicuyog ken Joram a napan bimmusor ken Jehu n̄ga anac a lalaki ni Namsi, isu a tinundingan idi ni Jehova a keltayen ti balay ni Acab.

8 Ket naaramid idi ni Jehu tungpalenna ti panangocom iti rabaw ti balay ni Acab, a nasaracanna dagiti pangoloen ti Juda, ken dagiti annac a lallaki dagiti

cacabsat ni Ocozias, n̄ga agan-annonḡ ken Ocozias, ket pinatayna ida.

9 Ket nagsapul ken Ocozias, ket isut' tiniliwda (isu naglemmēng idia y Samaria), ket insangpetda ken Jehu ket pinatayda; ket isut' intabonda, ta kinunada, Isut' anac a lalaki ni Josafat, isu a nagsapul ken Jehova iti amin a pusona. Ket ti balay ni Ocozias awanen ti pannacabalina n̄ga agicut iti pagarian.

10 Ket ni Atalia n̄ga anac ni Ocozias idi a nakitana a di anacna natayen, timmaeder ket dinadaelna amin ti naarian a putot iti balay ti Juda.

11 N̄gem ni Josabaat n̄ga anac a babai ti ari, innalana ni Joas n̄ga anac ni Ocozias, ket isut' linibasna cadagiti annac ti ari a mapapatay idi, ket isu ken ti mangsisiwa kencuana incabilna ida iti siled a pagiddaan. Iti casta ni Josabaat, n̄ga anac a babai ni ari Joram, n̄ga asawa a babai ni Joiada a sacerdote (ta isu idi ti cabsat a babai ni Ocozias), isut' inlemmēngna a naggapu ken Atalia, iti casta n̄ga isu saanna a pinatay.

12 Ket isu adda cadacuada a nailemmēng iti balay ti Dios iti innem a tawen: ket ni Atalia nagreina iti daga.

Ti gacat ni Joiada. Ni Atalia mapapatay. Maiccat ti panagcarcararag ken Baal. Ni Joas agsaad iti trono.

23 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada pinatibkerna ti bagina met laeng, ket nakitulag cadagiti capcapitan dagiti ginasut, da Azarias n̄ga anac a lalaki ni Joram, ken Ismael n̄ga anac a lalaki ni Johanan, ken Azarias n̄ga anac a lalaki ni Obed, ken Maasias n̄ga anac a lalaki ni Adaias, ken ni Elisafat n̄ga anac a lalaki ni Zecri.

2 Ket nagsursurda iti Juda, ket inurnongda dagiti Levitas cadagiti amin a ciudad ti Juda, ken dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma ti Israel, ket napan idia y Jerusalem.

3 Ket ti amin a gimonḡ nakitulag iti ari iti balay ti Dios. Ket kinunana cadacuada, Adtoy ti anac a lalaki ti ari agarinto, a cas sinac ni Jehova iti maipapan cadagiti annac a lallaki ni David.

4 Daytoy ti aramidenyonto: maysa n̄ga apagcatloyo cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas a sumrecto iti aldaw a panaginana, isudantot' mangaywan cadagiti dapian;

5 ket maysa nga apagcatloyo addanto iti balay ti ari; ket maysa nga apagcatloyo idia ruangan ti cimiento: ket amin dagiti tattao addanto cadagiti paraangan iti balay ni Jehova.

6 Ngen awan coma ti sumrec iti balay ni Jehova, no di laeng dagiti sacerdote, ken isuda cadagiti Levitas nga agannong; isuda sumrecdanto, ta nasantoanda: ngen amin dagiti tattao salimetmetandanto ti incumit ni Jehova.

7 Ket dagiti Levitas alicubcubendanto ti ari iti aglicmut, tunggal lalaki a siiiggem cadagiti igamna; ket siasinoman a sumrec iti balay, mapapatay coma: ket makiaddacay coma iti ari, in-tono sumrec ken in-tono rumuar.

8 Iti casta dagiti Levitas ken amin a Juda inaramidda ti mayannurot iti amin nga imbilin cadacuada ni Joiada a sacerdote: ket innalada tunggal tao dagiti lallakina, isuda a sumrec coma iti aldaw a panaginana; ta ni Joiada a sacerdote saanna a pinagawid dagiti panacadasdasig.

9 Ket ni Joiada a sacerdote inyawatna cadagiti capcapitan dagiti ginasut, dagiti picpica, ken sarsarapa, ken calcalasag, a cucua idi ni ari David, nga adda idi iti balay ti Dios.

10 Ket incabilna amin dagiti tattao, a tunggal tao a siiiggem iti igamna, manipud iti abay ti balay a makincanawan agingga iti abay ti balay a makincatigid, iti denna ti altar ken ti balay, iti arpad ti ari nga aglicmut.

11 Idin inruarda di anac ti ari, ket incabilda kencuana di balangāt, ken *intedda kencuana* ti pammanecnec; ket isut' inaramidda nga ari: ken isut' pinulotan da Joiada ken dagiti annacna; ket kinunada, Agbiag coma a *manayon* ti ari.

12 Ket idi ni Atalia nangngegna di daranudor dagiti tattao nga agtaray ken agdaydayaw iti ari, isu napan cadagiti tattao idia balay ni Jehova:

13 ket kimmita, ket, adtoy, di ari sitacader iti sibay ti adigina iti pagsercan, ken dagiti capcapitan ken tangtanggyob iti arpad ti ari; ken amin dagiti tattao nagrag-oda, ket pinuyotda dagiti tanggyob; dagiti cumacanta *nagtocarda* met cadagiti gamgamigam ti musica, ken nangidalanda iti panagcanta a pagdaydayaw. Idin ni Atalia pinigisna dagiti cawcawesna, ket kinunana, ¡Liput! ¡liput!

14 Ket ni Joiada a sacerdote inruarna dagiti capcapitan ti ginasut a palungo ti buyot, ket kinunana cadacuada, Isut' iruaryo iti baet dagiti intar; ket ti sumurotto kencuana isut' papatayenyonto iti campilan: ta di sacerdote kinunana, Dicay papatayen coma iti balay ni Jehova.

15 Iti casta nagwacnisda a maipaay kencuana; ket napan iti dalan ti sercan dagiti cabcabayo iti balay ti ari: ket idia isut' pinatayda.

16 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag iti bagina met laeng, ken cadagiti tattao, ken iti ari, nga isuda coma dagiti tattao ni Jehova.

17 Ket isu-amin dagiti tattao napanda iti balay ni Baal, ket isut' dinupracda; dagiti al-altarna ken dagiti ladladawanna binuracda nga inkisap, ket pinatayda ni Matan a sacerdote ni Baal iti sangō dagiti altar.

18 Ket ni Joiada nangdutoc cadagiti agturay iti balay ni Jehova iti babaen ti ima dagiti sacerdote ken Levitas, isuda nga inwaras idi ni David iti balay ni Jehova, tapno idatagda dagiti datdaton a mapuuran ken Jehova, a cas adda a naisurat iti linteg ni Moises, a buyugen ti panagrag-o ken panagcanta a mayannurot iti bilin ni David.

19 Ket insaadna dagiti agay-aywan cadagiti ruangan iti balay ni Jehova, tapno awan ti asinoman a di nadalus iti aniaman a sumrec.

20 Ket innalana dagiti capcapitan ti ginasut, ken dagiti natacneng, ken dagiti gobernador dagiti tattao, ken amin a tattao ti daga, ket insalogna ti ari a naggapu iti balay ni Jehova: ket nagnada a limmasat iti akinggato a ruangan agingga iti balay ti ari, ket insaadna ti ari iti trono ti pagarian.

21 Iti casta amin a tattao ti daga nagrag-oda, ket ti ciudad nagtalna. Ket ni Atalia pinatayda iti campilan.

Ti panagari ni Joas. Patarimaanenna ti templo. Ti isusukir dagiti tattao. Ni Zacarias tubngarena ida, ket maubor. Ni Joas napacumbaba ken mapapatay.

24 Ket ni Joas agtawen iti pito idi nangrugi a nagari; ket nagari iti uppat a pulo a tawen idia Jerusalem;

ket ti nagan ni inána isut' idi Sebia a taga Beer-seba.

2 Ket ni Joas inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti isu-amin nga aldaw ni Joiada a sacerdote.

3 Ket ni Joiada innalana a maipaay kencuana ti dua nga assawa; ket pinutotna dagiti annac a lallaki ken babbai.

4 Ket calpasan daytoy naaramid a ni Joas pinanggepna a patarimaanen ti balay ni Jehova.

5 Ket inurnongna dagiti sacerdote ken Levitas, ket kinunana cadacuada, Incayo cadagiti ciudad ti Juda, ket urnongnyo iti amin nga Israel ti cuarta tapno mapatarimaan ti balay ti Diosyo iti tinawentawen; ket kitaenyoy ta padarásen ti panggep. Nupay casta dagiti Levitas saanda a pinadarás.

6 Ket ti ari inayabanna ni Joiada a palungo, ket kinunana kencuana, Apayapay saanmo nga impapilit cadagiti Levitas ti panangalada iti Juda ken iti Jerusalem ti buis ni Moises nga adipen ni Jehova, ken ti gimong ti Israel a maipaay iti tolda ti pammaneene?

7 Ta dagiti annac a lallaki ni Atalia, daydi dakes a babai, dinupracda idi ti balay ti Dios; ket intedna met cadagiti Baales ti amin a maipaay a banag ti balay ni Jehova.

8 Iti casta ti ari nagbilin, ket inaramidda ti maysa a lacasa, ket incabilda iti ruar idiy ruangan ti balay ni Jehova.

9 Ket nangiwarragawagda iti Juda ken idiy Jerusalem, a mayeg coma ken Jehova ti buis, a ni Moises nga adipen ti Dios impatayna iti Israel idiy let-ang.

10 Ket amin dagiti pangoloen ken amin dagiti tattao nagrag-oda, ket insangpetda, ket impalladawda iti lacasa, ingganat' dida tinungpal.

11 Ket castoy idi iti uray ania a tiempo a ti lacasa naiyeg cadagiti pagakemen ti ari a gapu iti ima dagiti Levitas, ket makitada nga adu unay ti cuarta, a ti escriba ti ari ken ti agakem iti cangatoan a sacerdote immayda ket pinaongngaongda ti lacasa, ket innalada, ket impanda manen iti dissona. Casta ti inaramidda iti inaldawaldaw, ket inurnongda ti cuarta iti nawadwad.

12 Ket ti ari ken ni Joiada intedda cadagidiay nga agaramid idi ti pananganong iti balay ni Jehova; ket tinangdananda dagiti agcavaviti ken al-allawagi a

mangtarimaan iti balay ni Jehova, ken casta met dagidiay nga agpanpanday iti landoc ken gambang a maitarimaan iti balay ni Jehova.

13 Iti casta dagiti agtartrabajo nagaramidda, ken ti aramid a panangtarimaan rimangay cadagiti imada, ket pinatacderda ti balay ti Dios iti wagasna, ket pinalagdada.

14 Ket idi nalpasda impanda ti natda a cuarta iti sangoy ti ari ken ni Joiada, ket iti dayta naaramid dagiti al-alicamen a maipaay ti balay ni Jehova, dagiti met laeng al-alicamen a pangannong ken pagidatag, ken cutuchara, ken al-alicamen a balitoc ken pirac. Ket indatagda dagiti datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova a canoanayon cadagiti amin nga aldaw ni Joiada.

15 Ngem ni Joiada limmacay ket napnoan cadagiti aldaw, ket natay; isu agtawen idi natay iti sangagasut ket tallopulo a tawen.

16 Ket isut' intabonda iti ciudad ni David iti nagtengngaon dagiti ar-ari, agsipud ta nagaramid iti naimbag iti Israel, ken maipapan iti Dios ken ti balayna.

17 Ket calpasan ti ipapatay ni Joiada immay dagiti pangoloen ti Juda, ket nagrucbabda iti ari. Idin ti ari impangagua ida.

18 Ket binaybay-anda ti balay ni Jehova, a Dios dagiti ammada, ket nagservida cadagiti Ashera ken cadagiti idolos ket ti pungtot immapay iti Juda ken iti Jerusalem gapu iti daytoy a babacda.

19 Nupay casta imbaonna dagiti mamadto cadacuada a mangpasubli cadacuada manen ken Jehova; ket pinanececanda ti maibusor cadacuada, ngem saanda nga impangag.

20 Ket ti Espiritu ti Dios immay ken Zacarias nga anac a lalaki ni Joiada a sacerdote; ket isu nagtaocer iti ngato dagiti tattao, ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ti Dios, Apayapay salungasingnyo dagiti bilbilin ni Jehova, iti casta dicay mabalin ti rumangay? agsipud ta binayanyo ni Jehova, isu met binaybay-annacayo.

21 Ket bimmusorda kencuana, ket inuborda cadagiti batbato a mayannurot iti bilin ti ari idiy paraangan ti balay ni Jehova.

22 Castoy ni Joas nga ari saanna a malagip ti kinaimbag a ni Joiada nga amana

inaramidna kencuana, no di ket pinatayna ti anacna. Ket idi n̄ga isu natay kinunana, Jehova kitaem, ket isut' sapulem.

23 Ket naaramid iti tapus ti tawen a ti buyot dagiti Sirios simmang-atda a maibusor kencuana: ket napanda idia y Juda ken idia y Jerusalem, ket dinadaelda dagiti amin a pangoloen dagiti tattao iti nagtengnga dagiti tattao, ket impawitna ti amin a nasamsam cadaquada iti ari sadi Damasco.

24 Ta ti buyot dagiti Sirios immay a bassit a bunggoy dagiti tattao; ket ni Jehova inyawatna ti dackel unay a buyot cadagiti imada, gaput ta binay-anda ni Jehova, a Dios dagiti ammada. Iti casta tinungpolda ti panangocom ken Joas.

25 Ket idi pimmanawda kencuana (ta imbatida a masakit unay), dagiti adipenna met laeng bimmusorda kencuana gapu iti dara dagiti annac a lallaki ni Joiada a sacerdote, ket pinatayda iti iddana, ket isu natay; ket intabonda idia y ciudad ni David, ngem isut' saanda n̄ga intabon cadagiti tanem dagiti ar-ari.

26 Ket dagitoy isuda dagidi bimmusor kencuana: da Zabad n̄ga anas a lalaki ni Semaat n̄ga Ammonita, ken Josabad n̄ga anac a lalaki ni Semarit a Moabita.

27 Ket maipapan cadagiti annacna a lallaki, ken ti cadackel dagiti awit a naisaad kencuana, ken ti pannacaiptacder manen ti balay ti Dios, adtoy naisuratda iti pacalawlawagan ti libro dagiti ar-ari. Ket ni Amasias n̄ga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Agari ni Amasias. Pagawidenna dagiti soldados n̄ga Efraimitas a natannganan; cabilenna ti Edom; agrucbab cadagiti didios; maparucma gapu ken Joas, ket mapapatay.

25 Ni Amasias agtawen iti duapulo ket lima idi nangrugi a nagari; ket nagari idia y Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen; ket ti nagan ni inana isut' Joaddan a taga Jerusalem.

2 Ket inaramidna daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ngem saan n̄ga iti napalongdoan a puso.

3 Ket naaramid n̄ga apaman a ti pagarian papasingkedan kencuana, a pinatayna dagiti adipenna a namapatay idi iti ari n̄ga amana.

4 Ngem saanna a pinatay dagiti an-

nacda, no di ket inaramidna a mayalubog iti naisurat iti linteg iti libro ni Moises, cas imbilin ni Jehova a kinunana, Dagiti amma saandanto a matay gapu cadagiti annacda, ket dagiti annac didanto met matay gapu cadagiti ammada; no di ket tunggal tao matayto gapu iti basolna met laeng.

5 Maysa pay ni Amasias inurnongna ti Juda, ket inornosna ida a mayalubog cadagiti balbalay dagiti ammada, iti babaen dagiti capcapitan ti rinibu ken capcapitan ti ginasut, ti amin met laeng a Juda ken Benjamin: ket binilangna ida manipud iti agtawen iti duapulo ken agpangato, ket nasaracanna ida a tallo a gasut a ribu a lallaki a napili, a tumon-oy a mapan makigubat a mabalinda idi n̄ga iggaman ti pica ken calasag.

6 Tinangdananna met ti sangagasut a ribu a lallaki a mannacabalin ken mamangal iti Israel gapu iti sangagasut a talento a pirac.

7 Ngem immay kencuana ti maysa a tao ti Dios, a kinunana, O ari, dica pakubosan ti buyot ti Israel a cumuyog kenca; ta awan ni Jehova iti Israel, n̄ga ammoen, cadagiti amin n̄ga annac ti Efraim.

8 Ngem no sica incanto, agaramidca a sinngel, bumilegca a maipaay iti gubat: ti Dios pasagennacanto iti sangō ti cabusor; ta ti Dios adda pannacabalinna a tumulong, ken mangpasag.

9 Ket ni Amasias kinunana iti tao ti Dios, ¿Ngem anianto ti aramidenni gapu iti sangagasut a talento n̄ga intedcon iti buyot ti Israel? Ket ti lalaki ti Dios simmungbat, Ni Jehova isut' macabalin a mangted kenca ti adadu pay ngem daytoy.

10 Iti casta ni Amasias inlasinna ida, n̄ga ammoen, ti buyot n̄ga immay kencuana a naggaput' Efraim, tapno agawidda manen: gapuna a ti pungtotda simged iti dackel a maibusor iti Juda, ket nagawidda iti narungsot a pungtot.

11 Ket ni Amasias immingel, ket nangidalan cadagiti tattaona, ket napanda idia y Lobong ti Asin, ket kinabilda dagiti annac ti Seir iti sangapulo a ribu.

12 Ket ti sabali a sangapulo a ribu innala dagiti annac ti Juda a sibibiag, ket impanda ida iti toctoc ti bato, ket impalladawda ida a naggapu iti toctoc ti bato, iti casta n̄ga isuda amin naburacda.

13 Ngem dagiti lallaki ti buyot a

pínagawid ni Amasias, tapno saanda coma a cumuyog kencuana a mapan iti gubat, sinillongda dagiti ciudad ti Juda, manipud Samaria inngganat' Bet-oron, ket kinabilda cadacuada ti tallo a ribu, ket innalada ti adu a samsam.

14 Ket naaramid idi nagsubli ni Amasias a naggapu iti panangpapatay cadagiti Edomitas, nga insangpetna dagiti didios dagiti annac ti Seir, ket inaadna ida a didiosna, ket nagrucnoy iti sangoa-nanda, ket pinuranna ti incienso cada-cuada.

15 Gapuna a ti pungtot ni Jehova simged a maibusor ken Amasias, ket imbaonna kencuana ti maysa a mam-madto, isu a nagguna kencuana, Apayapay a nagsapulca cadagiti didios dagiti tattao, a saanda nga inispal ti ilida met laeng ita imam?

16 Ket naaramid idi nakisao kencuana, a ti ari kinunana kencuana, Dacami inaramiddaca aya a mamagbaga iti ari? bay-am; apayapay a macabilca coma? Iti casta ti mammadto simmardeng, ket kinunana, Ammoc nga inkedden ti Dios ti panangdadaelna kenca, agsipud ta inaramidmo daytoy, ket saanmo nga impanag ti balacado.

17 Idin ni Amasias nga ari ti Juda nabalacadan, ket nagbaon ken Joas, nga anac ni Joacaz nga anac ni Jehu, ari ti Israel, a kinunana, Umayca, agkinnitan-kitata coma iti rupanrupa.

18 Ket ni Joas nga ari ti Israel nagbaon ken ni Amasias nga ari ti Juda, a kinunana, Ti casumba nga adda idia y Libano nagbaon ken ni cantingen nga adda idia y Libano, a kinunana, Itedmo ta anacmo a babai nga asawa ti anacco a lalaki: ket immallatiw ti maysa a naranngas nga animal nga adda idi idia y Libano, ket binaddecna ni casumba.

19 Sica cunam, Adtoy, kinabilmo ti Edom; ket ta pusom ipangatonaca nga agpasindayag: agtaengca iti balaymo; apaya aya a mangiballactca iti pacarang-gasam, tapno sica mapasagca, sica met laeng ken ti Juda a maicanunong kenca?

20 Ngem ni Amasias dina kinayat nga impanag; ta isut' idi naggapu iti Dios, tapno inyawatna ida iti ima dagiti cabu-sorda, agsipud ta nagsapulda cadagiti didios ti Edom.

21 Iti casta simman-at ni Joas nga ari

ti Israel: ket isu ken ni Amasias nga ari ti Juda nagkinnitada iti rupanrupa idia y Bet-emes; a cucua ti Juda.

22 Ket ti Juda naicabil iti dacdakes iti sangoi ti Israel; ket nagtalaw ti tung-gal lalaki aginggat' toldana.

23 Ket ni Joas nga ari ti Israel innalana ni Amasias nga ari ti Juda, nga anac ni Joas nga anac ni Joacaz, idia y Bet-emes, ket impanna idia y Jerusalem, ket dinuppracna ti bacud ti Jerusalem manipud iti ruangan ni Efraim inngganat' ruangan ti suli nga uppat a gasut a sico.

24 Ket innalana ti amin a balitoc ken pirac, ken amin nga al-alicamen a nasaracanna idia y balay ti Dios ken Obed-edom, ken dagiti gangameng ti balay ti ari, dagiti tattao met a pannacasalda, ket nagsubli idia y Samaria.

25 Ket ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda nagbiag calpasan ti ipapatay ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari ti Israel iti sangapulca ket lima a tawen.

26 Ti matda cadagiti aramid ni Amasias, umuna ken maudi, adtoy, saanda aya a naisurat iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel?

27 Manipud iti tiempo a ni Amasias simmina iti isusurotna ken Jehova nagramidda iti yaalsa a maibusor kencuana idia y Jerusalem; ket isu nagtalaw aging-gat' Laquis: ngem nagbaonda iti nagsurot kencuana idia y Laquis, ket isut' pinatayda sadiay.

28 Ket isut' inyegda iti rabaw dagiti cabcabayo, ket intabonda cadagiti ammana idia y ciudad ti Juda.

Panagari ni Ozias; dagiti gubgubatna; nasaplit iti panagcucutel.

26 Ket dagiti amin a tattao ti Juda innalada ni Ozias, isu nga agtawen idi iti sangapulca ket innem, ket inaramidda nga ari iti saad ni amana nga Amasias.

2 Binangonna ti Elot, ket insublina iti Juda, iti calpasanna ti ari nakiturog cadagiti ammana.

3 Ni Ozias agtawen idi iti sangapulca ket innem idi nangrugi a nagari; ket nagari idia y Jerusalem iti limapulca ket dua a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Jequella a taga Jerusalem.

4 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a

mayalubog cadagiti isu-amin a ni amana nga Amasias inaramidna idi.

5 Ket isu impacamaysana ti bagina met laeng nga agsapul ken Jehova cadagiti aldaw ni Zacarias, isu nga addaan idi pannacaawat iti sirmata ti Dios: ket bayat ti panagsapulna ken Jehova, ti Dios pinarang-ayna.

6 Ket isu rimmuar ket nakigubat a maibusor cadagiti Filisteos, ket dinup-racna ti bacud ti Get, ken ti bacud ti Jabnia, ken ti bacud ti Azoto, ket bina-ngonna dagiti ciudad *iti daga* ti Azoto, ken iti nagtengnga dagiti Filisteos.

7 Ket ti Dios timmulong kencuana a maibusor cadagiti Filisteos, ken maibusor cadagiti Arabes a nagnaed idia Gur-baal ken cadagiti Meunim.

8 Ket dagiti Ammonitas nangtedda ti buis ken Ozias: ket ti naganna naipadamag agingga met laeng iti pagsercan ti Egipto; ta isu bimmileg iti napalalo.

9 Maysa pay ni Ozias binangonna dagiti torre idia Jerusalem idia ruangan ti suli, ken idia ruangan ti lobong, ken idia pagsicoan *ti bacud*, ket pinasarikedkedna ida.

10 Ket binangonna dagiti torre idia let-ang, ket kinalina dagiti adu a bito, ta adda idi adu a bacaca; idia daga a nababa met, ken idia tanap: *ket addaan* idi mannalon ken agay-aywan cadagiti uvas cadagiti banbantay ken cadagiti nabunga nga away; ta ayatenna idi ti pannacatalon.

11 Maysa pay ni Ozias addan idi maysa, a buyot dagiti lallaki a managgubat, a napan iti gubat iti pinangenpangen, a mayannurot iti bilang ti pannacabilangda nga inaramid idi da Jeiel nga escriba ken Maasias nga agturay, babaen ti ima ni Jananias, a maysa cadagiti capcapitan ti ari.

12 Ti dagup ti bilang dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma, dagiti met laeng lallaki a mancabalin ken mamaingel dua a ribuda idi ket innem a gasut.

13 Ket babaen ti imada, adda idi maysa a buyot, a tallo a gasut ket pito a ribu ket lima a gasut, a naggugubatda iti nabileg a pannacabalin a tumulong iti ari a maicanias was iti cabusor.

14 Ket ni Ozias nangisagana ti maipaay cacacuada, a maipaay met laeng iti amin a buyot, cadagiti calasag, ken picpica, ken cababal ti olo, ken badbado a cabal,

ken baba-i, ken batbato a maipaay iti pallatibong.

15 Ket inaramidna idia Jerusalem dagiti maquina, a pinarnuay dagiti lallaki a nalaing nga agaramid, tapo addada coma cadagiti tortorre, ken bacbacud a pangbeccas cadagiti pana ken dadackel a batbato. Ket ti naganna naipadamag iti adayu; ta natulongan idi iti nacascasdaaw, aginggat' isut' napigsa.

16 Ngem idi nga isut' napigsa, ti pusona naipangato, iti casta nga isu nagaramid a sidadangkes, ket sinalungasingna ni Jehova a Diosna; ta napan iti templo ni Jehova tapo puuranna ti incienso iti rabaw ti altar.

17 Ket ni Azarias a sacerdote simrec a simmurot kencuana, ket caduana ti walo-pulo a sacerdote ni Jehova a naturedda a lallaki:

18 ket simrecca ken Ozias nga ari, ket kinunada kencuana, Saanmo a biang, Ozias, a puuran ti incienso ken Jehova, no di laeng dagiti lallaki a sacerdote nga annac ni Aaron, a naconsagrar. tapo puuranda ti incienso: rumuarca iti santuario; ta sica nagsalungasingca; ket saanto met a maipaay iti dayawmo nga aggapu ken Jehova a Dios.

19 Idin ni Ozias nagrungsot; ket adda idi paginciensoan iti imana tapo puuranna ti incienso; ket idi isut' nagrungsot cadagiti sacerdote, ti cucutel bintac iti muingna iti sangō dagiti sacerdote iti balay ni Jehova, iti abay ti altar ti incienso.

20 Ket ni Azarias a cangatoan a sacerdote, ken amin dagiti sacerdote kimmitada kencuana, ket, adtoy, naggucutel iti muingna, ket isut' pinaruada a nadaras sadiay, wen, isu met laeng nagdaras met a rumuar, agsipud ta ti Dios kinabilna idi.

21 Ket ni Ozias nga ari isut' maysa nga agcucutel aginggat' aldaw ti ipapatayna, ket nagnaed iti balay a putputong, ta agcucutel idi; ta isu naiccat iti balay ni Jehova: ket ni Joatam nga anacna a lalaki isut' idi ti pangulo ti balay ti ari, a mangocom iti umili ti daga.

22 Ita ti matda cadagiti aramid ni Ozias, umuna ken maudi, insurat idi ni Isaias a mammadto nga anac a lalaki ni Amos.

23 Iti casta ni Ozias nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda cadagiti ammana iti talon a pagtamnan, a cucua idi dagiti ar-ari; ta kinunada, Isut' maysa

n̄ga agcutel: ket ni Joatam n̄ga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Joatam.

27 Ni Joatam agtawen idi iti duapulo ket lima idi nan̄rugi a nagari; ket nagari iti sangapulo ket innem a tawen idiy Jerusalem: ket ti nagan ni in̄ana isut' idi Jerusa n̄ga anac ni Sadoc.

2 Ket inaramidna daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a mayalubog iti amin n̄ga inaramid idi ni amana n̄ga Ozias: nupay casta isu saan a simrec iti templo ni Jehova. Ket dagiti tattao inaramidda pay laeng a sidadangkes.

3 Binangonna ti akinn̄gato a ruangan ti balay ni Jehova, ket iti bacud ni Ofel binangonna ti adu.

4 Maysa pay binangonna dagiti ciudad iti caturodan ti Juda, ken cadagiti cabakiran binangonna dagiti cascastillo ken ken tortorre.

5 Nakigubat met iti ari dagiti annac ti Ammon, ket inatiwna ida. Ket dagiti annac ti Ammon intedda kencuana daydi met laeng a tawen ti sangagasut a talento a pirac, ken sangaribu a casucat a trigo, ken sangapulo a ribu a cebada. Iti casta met laeng a caadu ti inted kencuana dagiti annac ti Ammon iti maicadua a tawen met, ken iti maicatlo.

6 Iti casta ni Joatam bimmileg, gaput ta inornosna dagiti dalanna iti sango ni Jehova a Diosna.

7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joatam, ken amin a gubgubatna, ken dagiti daldalanna, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.

8 Isu agtawen idi iti duapulo ket lima idi nan̄rugi a nagari, ket nagari iti sangapulo ket innem a tawen idiy Jerusalem.

9 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad ni David; ket ni Acaz n̄ga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Acaz. Gubat ti Siria ken Israel.

Ti Israel isublina dagiti kinayawna' iti

Juda. Ti nomo ni Acaz iti Asiria a

maibusor iti Edom ken Filistia.

Ti panagrucabna cadagiti
ladladawan.

28 Agtawen idi iti duapulo a tawen idi nan̄rugi a nagari ni Acaz, ket nagari idiy Jerusalem iti sangapulo ket innem a tawen: ket saanna n̄ga inaramid

daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova a cas ken David n̄ga amana;

2 no di ket magna cadagiti daldalan dagiti ar-ari ti Israel, ket inaramidna met dagiti ladladawan a sinucog a maipaay cadagiti Baales.

3 Maysa pay pinuuranna ti incienso iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, ket pinuuranna dagiti annacna iti apuy, a mayalubog cadagiti kinarimon dagiti nacion, a pinasia idi ni Jehova iti sango dagiti annac ti Israel.

4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incienso cadagiti nangato a disso, ken iti rabaw dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isu-amin a cayo a narucbos.

5 Gapuna a ni Jehova a Diosna isut' inyawatna iti ima ti ari ti Siria; ket isut' kinabilda ket innalada kencuana iti cucuana ti dackel a caadu dagiti cayaw, ket impanda ida idiy Damasco. Ket isu nayawat met iti ima ti ari ti Israel, isu a nangcabil kencuana iti dackel a panna-capapatay.

6 Ta ni Facee n̄ga anac a lalaki ni Romelias pinatayna iti Juda ti sangagasut ket duapulo a ribu iti maysa n̄ga aldaw, isuda amin lallakida a mamain̄gel; agsipud ta binaybay-anda ni Jehova, a Dios dagiti ammada.

7 Ket ni Zecri, maysa a mannacabalin a lalaki ti Efraim, pinatayna ni Maasias n̄ga anac a lalaki ti ari, ken ni Ezricani n̄ga agturay iti balay, ken ni Elcana a maicadua calpasan ti ari.

8 Ket dagiti annac ti Israel innalada a nacayawan cadagiti cacabsatda ti duagasut a ribu, babbai, ken annac a lallaki ken babbai, ket innalada met ti adu a nasamsam cadacuada, ket insangpetda ti nasamsam idiy Samaria.

9 Ngem maysa a mammadto ni Jehova adda idi sadiay, a ti naganna idi isut' Obed: ket isu napan simmabet iti buyot n̄ga immay idiy Samaria, ket kinunana cadacuada, Adtoy, agsipud ta ni Jehova, a Dios dagiti ammayo, nagpungtot iti Juda, isu inyawatna idi iti imayo, ket pinatayyo ida iti maysa a pungtot a dumanon iti langit.

10 Ket ita panggepyo a paadipnen dagiti annac ti Juda ken ti Jerusalem a maipaay a bag-enyo a lallaki ken babbai: n̄gem awan aya cadacayo met laeng dagiti salungasingyo met laeng a maicaniwas ken Jehova a Diosyo?

11 Ita denggendac n̄garud, ket pasublienyō dagiti caycayaw, a kinayawanyo cadagiti cacabsatyo; ta ti narunḡsot a punḡtot ni Jehova adda iti n̄gatoyo.

12 Idin ti dadduma cadagiti panḡloen dagiti annac ti Efram, da Azarias n̄ga anac a lalaki ni Johanan, ni Baraquias n̄ga anac a lalaki ni Mesillamot, ken Ezequias n̄ga anac a lalaki ni Sellum, ken ni Amasa n̄ga anac a lalaki ni Hadlai, nagtacerda a simman̄go cadacuada n̄ga immay a naggapu iti gubat,

13 ket kinunada cadacuada, Dicayto iserrec ditoy dagiti caycayaw: ta panḡgepenyo iti daydiay n̄ga iparabawnanto cadatayo ti salunḡasinḡ a maicaniwas ken Jehova, tapno inayonyo cadagiti basbasol ken salunḡasinḡtayo; ta salunḡasinḡentayo ti dackel, ket adda narunḡsot a punḡtot a maibusor iti Israel.

14 Iti casta dagiti lallaki a naigaman imbatida dagiti caycayaw ken ti samsam iti sanḡo dagiti panḡloen ken ti amin a gimonḡ.

15 Ket dagiti lallaki a nainaganandan timmacerda, ket innalada dagiti caycayaw, ken ti maaramat iti samsam kinawesanda dagiti amin a lamolamo cadacuada, ket inornosda ida, ket sinapato-sanda ida, ket nanḡtedda cadacuada ti canen ken inumen, ket sinapsapoanda ida, ket impabaclayda ti amin a nacapuy cadacuada cadagiti asno, ket impanda ida idia Jerico a ciudad dagiti caycayo a palma, cadagiti cacabsatda: sada nagsubli idia Samaria.

16 Iti daydi a tiempo nagbaon ni ari Acaz cadagiti ar-ari ti Asiria tapno isut' tulonganda.

17 Ta dagiti Edomitas addada man idin, ket kinabildan ti Juda, ket innaladan dagiti nacayawan.

18 Dagiti Filisteos met sinillonḡda idi dagiti ciudad ti nababa a daga, ken ti akinabagatan iti Juda, ket innalada idi ti Bet-semes, ken Ajalon, ken Gaderot, ken Soco agraman cadagiti il-ilina, ken Tamna agraman cadagiti il-ilina, Ganzō met ken dagiti il-ilina: ket nagnaedda sadiay.

19 Ta ni Jehova pinagpacumbabana ti Juda a gapu ken Acaz n̄ga ari ti Israel; ta isu nagaramid a sililiway iti Juda, ket simmalunḡasinḡ iti nacaro a maicaniwas ken Jehova.

20 Ket ni Teglal-palasar n̄ga ari ti

Asiria immay kencuana, ket isut' pinalledaangna, n̄gem saanna a pinatibker.

21 Ta ni Acaz innalana ti maysa n̄ga apag a naggapu iti balay ni Jehova, ken naggapu iti balay ti ari ken dagiti panḡloen, ket intedna iti ari ti Asiria: n̄gem saanna a tinulongan.

22 Ket idi tiempo ti pannacapaldangna simmalunḡasinḡ pay laenḡ a maicaniwas ken Jehova, daytoy met laenḡ n̄ga ari Acaz.

23 Ta nagidaton cadagiti didios ti Damasco, a nanḡcabil kencuana; ket kinunana, Agsipud ta dagiti didios dagiti ar-ari ti Siria timmulonḡda cadacuada, gapuna agidatonacto cadacuada, tapno tulonḡandacto. N̄gem isuda ti pacada-daelanna, ken ti amin a Israel.

24 Ket ni Acaz inurnonḡna dagiti alicamen ti balay ti Dios, ket pinutedna dagiti al-alicamen ti balay ti Dios, ket rinikepanna dagiti ruangan ti balay ni Jehova; ket inyaramidanna kencuana dagiti al-altar iti amin a sulit ti Jerusalem.

25 Ket iti amin a ciudad ti Juda inaramidna dagiti nanḡato a disso a pagpuuran ti incienso cadagiti sabsabali a didios, ket pinagargarina n̄ga agpunḡtot ni Jehova a Dios dagiti ammana.

26 Ti matda cadagiti ar-aramidna, ken amin a dalanna, umuna ken mauidi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

27 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad, iti met laenḡ Jerusalem; ta isut' saanda n̄ga inserrec cadagiti tanem dagiti ar-ari ti Israel: ket ni Ezequias n̄ga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Ezequias; dagiti panagbalbalina. Dagiti Levitas dalusanda ti templo. Maidatag dagiti datdaton.

29 Ni Ezequias nanḡrugi a nagari idi agtawen iti duapulo ket lima; ket nagari idia Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Abia, n̄ga anac ni Zacarias. ☪

2 Ket inaramidna daydi n̄ga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a sialubog cadagiti isu-amin a ni amana a David inaramidna idi.

3 Iti umuna a tawen ti panagarina, iti umuna a bulan, linuctanna dagiti ruangan

ti balay ni Jehova, ket pinatarimaanna ida.

4 Ket pinastreca dagiti sacerdote ken Levitas, ket inurnongna ida iti nalayang a disso iti daya,

5 ket kinunana cadacuada, Denggendac, dacayo a Levitas; ita santificarenyo dagiti bagbagiyo met laeng, ket santificarenyo ti balay ni Jehova, a Dios dagiti ammayo, ket ipanyo ti kinarugit iti ruar ti nasantoan a disso.

6 Ta dagiti ammatayo simmalungasingda, ket inaramidda daydi nga isut dakes iti imatang ni Jehova a Diostayo, ket isut binaybay-anda, ket intaliawda dagiti rupada a naggapu iti nagtaengan ni Jehova, ket timmallicudda.

7 Casta met inrikepda dagiti ruangan ti palapala, ket ineddepda dagiti pagsilawan, ket saanda a pinuuran ti incienso wenna indatag dagiti datdaton a mapu-uran iti nasantoan a disso iti Dios ti Israel.

8 Gapuna a ti pungtot ni Jehova adda idi iti rabaw ti Juda ken ti Jerusalem, ket isu inyawatna ida a maipalladaw nga agsublisubli, tapno agbalinda a maysa a pacasdaawan, ken maysa a pacasanamtican, a cas makitayo cadagiti matayo.

9 Ta, adtoy, dagiti ammatayo napa-sagda iti campilan, ken dagiti annactayo a lallaki ken babai ken dagiti assawatayo nacayawanda a maipapan itoy.

10 Ita ipapusoc ti makitulag ken Jehova, a Dios ti Israel, tapno ti narungtot a pungtotna maituckiad coma cadatayo.

11 Annacco, saancay coma a naliway; ta ni Jehova pinilinacayo nga agtacerder iti sangona, nga agannong kencuana, ken tapno dacayo coma dagiti ministrosna, ken puuranyo ti incienso.

12 Idin dagiti Levitas nagtacerderda, da Mahat nga anac a lalaki ni Amasai, ken Joel nga anac a lalaki ni Azarias, cadagiti annac dagiti Coatitas; ken dagiti annac ni Merari, da Cis nga anac a lalaki ni Abdi, ken Azarias nga anac a lalaki ni Jalaleel; ken cadagiti Gersonitas, da Joa nga anac a lalaki ni Zemman, ken Eden nga anac a lalaki ni Joa;

13 ken cadagiti annac a lallaki ni Elisafan, da Samri ken Jahiel; ken cadagiti annac a lallaki ni Asaf, da Zacarias ken Matanias;

14 ken cadagiti annac a lallaki ni Eman, da Jahiel ken Semei; ken cada-

giti annac a lallaki ni Iditun, da Semeias ken Oziel.

15 Ket inurnongda dagiti cacabsatda, ket sinantificarda dagiti bagbagida met laeng, ket simrecca a mayannurot iti bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti sao ni Jehova, tapno dalusanda ti balay ni Jehova.

16 Ket dagiti sacerdote simrecca iti akinuneg a paset ti balay ni Jehova, tapno dalusanda, ket inruarda ti amin a kinarugit a nasaracanda iti templo ni Jehova agingga iti paraangan ti balay ni Jehova. Ket dagiti Levitas innalada, tapno ipanda idiaiy waig a Cedron.

17 Ita nangrugida iti umuna nga aldaw ti umuna a bulan a nangsantificar, ket iti maicawalo nga aldaw ti bulan dimmanonda iti palapala ni Jehova; ket sinantificarda ti balay ni Jehova iti walo nga aldaw: ket iti maicapulo ket innem nga aldaw ti umuna a bulan nalpasdan.

18 Idin simrecca ken Ezequias nga ari iti uneg ti palacio, ket kinunada, Dacami dinalusanmi ti amin a balay ni Jehova, ken ti altar a maipaay iti daton a mapu-uran agraman cadagiti amin nga alalicamenna, ken ti lamesaan ti tinapay ti parang agraman cadagiti amin nga alalicamenna.

19 Maysa pay, amin dagiti al-alicamen, a ni ari Acas ita panagarina imbellennga idi simmalungasing, insaganami ken sinantificarmi; ket, adtoy, addada iti sangto ti altar ni Jehova.

20 Idin ni Ezequias nga ari bimmanon iti masapa, ket inurnongna dagiti pangoloen ti ciudad, ket simmang-atda iti balay ni Jehova.

21 Ket inyegda ti pito a baca a lallaki, ken pito a carnero a lallaki, ken pito a cordero, ken pito a calding a lallaki a maipaay a daton gapu iti basol gapu iti pagarian ken gapu iti santuario ken gapu iti Juda. Ket imbilinna dagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Aaron a mangidatag cadacuada iti rabaw ti altar ni Jehova.

22 Iti casta pinatayda dagiti bacbaca a lallaki, ket dagiti sacerdote immawatda iti dara, ket inwarsida iti rabaw ti altar: ket pinatayda dagiti carnero a lallaki, ket inwarsida ti dara iti rabaw ti altar: pinatayda met dagiti cordero, ket inwarsida ti dara iti rabaw ti altar.

23 Ket inyasidgeda dagiti calding a lallaki a maipaay iti daton gapu iti basol

iti sangō ti ari ken ti gimong; ket impatayda dagiti imimada cadaquada:

24 ket dagiti sacerdote pinatayda ida, ket inaramidda ti daton gapu iti basol iti dara iti rabaw ti altar, tapno agaramid iti pangabbong gapu iti amin nga Israel; ta ti ari imbilinna a ti daton a mapuuran ken ti daton gapu iti basol maaramidda coma gapu iti amin nga Israel.

25 Ket insaadna dagiti Levitas iti balay ni Jehova agraman cadagiti piang-piang, agraman salsalterio ken agraman ar-arpa a mayalubog iti bilin ni David ken ni Gad a macakita iti masacbayan ti ari, ken ni Natan a mammadto; ta ti bilin naggapu ken Jehova iti pannacaramat dagiti mammadto.

26 Ket dagiti Levitas nagtacerda agraman cadagiti gamgamigam ni David, ken dagiti sacerdote agraman cadagiti tangguyob.

27 Ket ni Ezequias imbilinna ti panagidatag ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar. Ket idi nairugi ti daton a mapuuran, nairugi met ti cancion ni Jehova, ken dagiti tangguyob agraman pay cadagiti gamgamigam ni David nga ari ti Israel.

28 Ket ti amin a gimong nagcararag, ken dagiti cumacanta nagcantada, ken dagiti agtangguyob pinagunida; amin daytoy *naititloy* aginggat' di nalpas ti daton a mapuuran.

29 Ket idi nalpasda a nangidatag, ti ari ken ti amin nga adda kencuana nagruchabda ken nagcararagda.

30 Maysa pay ni Ezequias nga ari ken dagiti pangoloena imbilinda cadagiti Levitas a cantaenda dagiti panagdayaw ken Jehova agraman cadagiti sao da David, ken ni Asaf a macakita iti masacbayan. Ket cantaenda idi dagiti panagdayaw a siraragsac, ket nagrucnoyda ket nagcararagda.

31 Idin ni Ezequias simmungbat ket kinunana, Ita kinonsagraron dagiti bagbagiyo met laeng ken Jehova; umadani-cayo ken yegyo dagiti sacrificio ken datdon a pagyaman iti balay ni Jehova. Ket ti gimong inyegda dagiti sacrificio ken datdon a payaman; ken isu-amin nga adda idi maysa a puso a siaayat inyegda dagiti datdon a mapuuran.

32 Ket ti bilang dagiti datdon a mapuuran nga inyeg ti gimong pitopulo

idi a bacbaca a lallaki, sangagasut a carnero a lallaki, ken dua gasut a cordero: amin dagitoy maipaayda idi a daton a mapuuran ken Jehova.

33 Ket ti naipaay idi innem a gasut a bacbaca a lallaki ken tallo ribu a carnero.

34 Ngem dagiti sacerdote saanda idi nga umanay, tapno lalatenda coma dagiti amin a datdon a mapuuran: gapuna a dagiti cacabsatda a Levitas timmulongda cadacuada aginggat' di nalpas ti aramid, ken aginggat' di sinantificar dagiti sacerdote dagiti bagbagida met laeng; ta dagiti Levitas nalintegda iti puso a mangsalimeticar cadagiti bagbagida met laeng ngem dagiti sacerdote.

35 Ket dagiti datdon a mapuuran nawadwadda, agraman iti taba dagiti datdon iti cappia, ken agraman cadagiti datdon a mainum a maipaay iti tunggal daton a mapuuran. Iti casta ti panaganong iti balay ni Jehova naornos idi.

36 Ket ni Ezequias nagragsac, ken amin a tattao, gapu iti daya a sinagana ti Dios a maipaay iti umili; ta ti banag naaramid idi a sikekellaat.

Amin nga Israel ken Juda salimetmetanda ti pascua.

30 Ket ni Ezequias nagbaon iti amin nga Israel ken Juda, ken nagsurat met cadagiti sursurat iti Efraim ken Manasses, tapno umayda coma iti balay ni Jehova idia Jerusalem a mangsalimetmet iti pascua ken Jehova, a Dios ti Israel.

2 Ta ti ari nabalacadan, ken amin a pangoloenna, ken amin a gimong idia Jerusalem, a mangsalimetmet ti pascua ti maicada a bulan.

3 Ta saanda a nacasalimetmet iti daydi a tiempo, agsipud ta dagiti sacerdote saanda idi a sinantificar dagiti bagbagida met laeng iti umanay a caadu, ket dagiti tattao saanda met a nagurnong idi idia Jerusalem.

4 Ket ti banag nalinteg idi cadagiti mata ti ari ken ti amin a gimong.

5 Iti casta pinasingkedanda ti maysa a pangeddeng a mangiwarragawag iti amin nga Israel, manipud Beer-seba agingga met laeng iti Dan, nga umayda coma mangsalimetmet ti pascua ken Jehova, a Dios ti Israel, idia Jerusalem: ta saanda idi a sinalimetmetan iti dackel a caadu iti casta a wagas a cas adda a naisurat.

6 Iti casta dagiti nangorroo intugotda

dagiti sursurat a naggapu iti ari ken cadagiti pangoloenna a mapan iti amin nga Israel ken Juda, ken mayannurot iti bilin ti ari, a kinunada, Dacayo nga aunac ti Israel, agsublicayo ken Jehova, a Dios da Abraham, Isaac, ken ni Israel, tapno isu agsubli iti matda cadacayo a nacatalaw cadagiti ima dagiti ar-ari ti Asiria.

7 Ket saancay coma a cas la cadagiti ammayo, ken cas la cadagiti cacabsaty, a simmalungasing ken Jehova, ti Dios dagiti ammada, tapno iti casta isu inyawatna ida iti pannacalangalang a cas makitayo.

8 Ita saanyo coma a patangkenen dagiti teltelyo, a cas cadagiti ammayo idi; no di ket agtulocayo ken Jehova, ket sumrecayo iti santuariona, isu a sinantificarna iti agnanayon, ket agservicayo ken Jehova a Diosyo, tapno ti narungsot a pungtotna maituokiad cadacayo.

9 Ta no agsublicayo ken Jehova, dagiti cacabsaty ken annacyo masaracandanto ti asi iti sangoy dagidiay a nangayaw cadauada, ket umaydanto manen iti daytoy a daga: ta ni Jehova a Diosyo naparabur ken mangngaasi, ket saannanto nga ituckiad ti rupana cadacayo, no agsublicay kencuana.

10 Iti casta dagiti nangorroo limmabasda iti inilinili iti daga ti Efraim ken Manasses, agingga met laeng iti Zabulon: ngem kinatawaanda ida nga inab-abi, ket inuyuyawda ida.

11 Nupay casta ti dadduma cadagiti lallaki ti Aser ken Manasses ken Zebulon nagpacumbabada, ket napanda idia Jerusaleem.

12 Casta met nga immay ti ima ti Dios iti rabaw ti Juda a mangted cadauada ti maymaysa a puso, tapno tungpalenda ti bilin ti ari ken dagiti pangoloen iti pannacaramat ti sao ni Jehova.

13 Ket nagurnong idia Jerusaleem ti adu unay a tattao a mangsalimetmet iti fiesta ti tinapay a di nalevaduraan iti maicadua a bulan, maysa a dackel unay a gimong.

14 Ket bimmangonda ket inicatda dagiti altar nga adda idi idia Jerusaleem, ken amin nga altar a maipaay iti incienso inicatda, ket impalladawda ida iti waig a Cedron.

15 Idin pinatayda ti pascua iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti maicadua a bulan: ket dagiti sacerdote ken Levitas mabainda idi, ket sinantificarda dagiti

bagbagida met laeng, ket inyegda dagiti datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova.

16 Ket nagtacerda iti dissoda a mayalubog iti ornosda, a mayannurot iti linteg ni Moises a lalaki ti Dios: dagiti sacerdote inwarsida ti dara nga inawatda iti ima dagiti Levitas.

17 Ta adu idi iti gimong ti saan a nangsantificar cadagiti bagbagida met laeng: gapuna a dagiti Levitas addaanda idi panangaywan iti panangpapatay cadagiti pascua a maipaay iti tunggal maysa a saan a nadalus, tapno pasantificarenda ida ken Jehova.

18 Ta maysa a caadu dagiti tattao, adu met laeng ti Efraim ken Manasses, Isacar ken Zabulon, saanda idi a dinalusan dagiti bagbagida met laeng, nupay casta kinanda ti pascua iti sabali a wagas a saan a cas iti adda a naisurat. Ta ni Ezequias kinaraganna idi ida, a kinunana, Ti naimbag nga Jehova pacawanenna coma ti tunggal maysa

19 nga ipapusona ti panagsapulna iti Dios, ni Jehova a Dios dagiti ammami, nupay no saan a nadalus a mayannurot iti pannacadalus ti santuario.

20 Ket ni Jehova impanagna ni Ezequias, ket inagasanna dagiti tattao.

21 Ket dagiti annac ti Israel nga adda idia Jerusaleem sinalimetmetanda ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nga aldaw a buyogen ti dackel a ragsac; ket dagiti Levitas ken sacerdote dinaydayawda ni Jehova iti inaldawaldaw, a naggancantada a buyogen dagiti gamigam a natbag ken Jehova.

22 Ket ni Ezequias nagsao a sililiwliwa cadagiti amin a Levitas nga addaan idi naimbag a pannacaawat iti panagannong ken Jehova. Iti casta nanganda iti bayat ti fiesta cadagiti pito nga aldaw, nga indatdatagda dagiti sacrificio dagiti datdaton ti coppia, ken nagipudnoda ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

23 Ket ti amin a gimong nabalacadanda a mangsalimetmet iti sabali a pito nga aldaw, ket sinalimetmetanda ti sabali a pito nga aldaw a buyogen ti ragsac.

24 Ta ni Ezequias nga ari ti Juda intedna idi iti gimong a maipaay a datdaton ti sangaribu a bacaca a lallaki ken pito a ribu a carcarnero; ket dagiti pangoloen intedda iti gimong ti sangaribu a bacaca a lallaki ken sangapulo a ribu a carcarnero: ket maysa a dackel a bilang

dagiti sacerdote sinantificarda dagiti bagbagida met laeng.

25 Ket ti amin a gimong ti Juda, agraman cadagiti sacerdote ken Levitas, ken iti amin a gimong nga immay a naggaput' Israel, ken cadagiti gapannaet nga immay a naggaput' daga ti Israel, ket nagnaedda iti Juda, nagra-oda.

26 Iti casta dackel ti rag-o idi idia Jerusalem; ta manipud iti tiempo ni Salomon nga anac a lalaki ni David nga ari ti Israel awan idi ti casta idia Jerusalem.

27 Idin dagiti sacerdote ken Levitas timmacderda ket binendicionanda dagiti tattao: ket ti timecna naipangag, ket iti cararagda dimmanon iti nasantoan a pagtaenganna, agingga met laeng sadi langit.

*Maisardeneg ti panagrucbab cadagiti
ladladawan. Dagiti linting a
maipapan cadagiti datdaton
ken apagecapulo.*

31 Idi amin daytoy nalpasen amin nga Israel nga adda idi a sisasango napanda cadagiti ciudad ti Juda, ket binuracda a pinispisi dagiti monmon, ket pinucanda dagiti Ashera, ket rinebbada nga inicat dagiti nangato a disso ken dagiti altar iti amin a Juda ken Benjamin, iti Efraim met ken Manasses, ingganat' dida dinadael ida amin. Idin dagiti amin nga annac ti Israel nagsubli-da, tumunggal tao iti cucuana, cadagiti ciudadda met laeng.

2 Ket ni Ezequias dinutocanna dagiti pannacadasasig dagiti sacerdote ken Levitas a mayannurot cadagiti pannacadasasigda, tunggal tao a mayalubog iti annongna, dagiti sacerdote ken Levitas nga agpadpada, gapu cadagiti datdaton a mapuuran ken gapu cadagiti datdaton ti cappia, tapno agannong, tapno mangted ti panagyaman, ken agdaydayaw cadagiti ruruangan ti pagpacarsoan ni Jehova.

3 Dinutocanna met ti apag ti ari ti cucuana a maipaay cadagiti datdaton a mapuuran, isut' ammoen, gapu iti binigat ken rinabii a datdaton a mapuuran, ken cadagiti datdaton a mapuuran gapu cadagiti aldaw a panaginana, ken gapu cadagiti kellep, ken gapu iti nakedngan a fiesta, cas adda a naisurat iti linteg ni Jehova.

4 Maysa pay imbilinna cadagiti tattao

nga agnaed idi idia Jerusalem ti panangtedda ti apag dagiti sacerdote ken Levitas, tapno ipamaysada coma dagiti bagbagida met laeng iti linteg ni Jehova.

5 Ket apaman a ti bilin naiwarragawag, dagiti annac ti Israel intedda a nawadwad dagiti umuna a bunga dagiti bukel, ken baro nga arac, ken lana, ken diró, ken iti amin a naapit iti away; ket ti apagecapulo ti amin a cucua inyegda iti nawadwad.

6 Ket dagiti annac ti Israel ken Juda, a nagnaed cadagiti ciudad ti Juda, insangpetda met ti apagecapulo dagiti babaca ken carcarnero, ken ti apagecapulo dagiti cucua a naipaay a naconsagrarda ken Jehova a Diosda, ket incabilda ida cadagiti gabsuon.

7 Iti maicatlo a bulan nangrugida a nagisaad ti puon dagiti gabsuon, ket lineppasda ida iti maicapito a bulan.

8 Ket idi ni Ezequias ken dagiti pangoloen immay ket nakitada dagiti gabsuon, binenditoda ni Jehova, ken ti ilina nga Israel.

9 Idin ni Ezequias inimtuudna cadagiti sacerdote ken Levitas ti maipapan cadagiti gabsuon.

10 Ket ni Azarias a cangatoan a sacerdote, nga agtaud iti balay ni Sadoc, simmungbat kencuana ket kinunana, Manipud idi panangrugi dagiti tattao a mangyeg cadagiti datdaton iti balay ni Jehova, nangancami ket adda umayayen, ket imbatimi ti adu: ta ni Jehova binendicionanna ti ilina; ket dayta a mabati isu daytoy dackel a kinawadwad.

11 Idin ni Ezequias imbilinna ti panagisagana cadagiti sagumbi iti balay ni Jehova; ket insaganada ida;

12 ket insangpetda a matalec cadagiti datdaton ken dagiti apagecapulo ken cucua a naipaay. Ket cadacuada idi ni Conenias a Levita isut' agturay, ket ni Semei a cabsatna isut' maicada;

13 ket da Jahiel, ken Azarias, ken Nahat, ken Asael, ken Jerimot, ken Josabad, ken Eliel, ken Jesmaquias, ken Mahat, ken Banaias, mangaywanda idi babaen ti ima da Conenias ken ni Semei a cabsatna, iti panagidutoc da Ezequias nga ari ken ni Azarias nga agturay iti balay ti Dios.

14 Ket ni Core nga anac a lalaki ni Jemna a Levita, nga agaywan iti akin-daya a ruanan, mangaywan idi cadagiti datdaton ti sibubulos a nakem iti Dios,

tapno binḡayenna dagiti datdaton ken Jehova, ken dagiti casantoanan a banag.

15 Ket paiturayan kencuana idi da Eden, ken Miniamin, ken Jeshua, ken Semeias, ni Amarias, ken ni Sequenias cadagiti ciudad dagiti sacerdote, iti akemda a mapagtalcan, a mangted cadagiti cacabsatda iti pannacadasdasigda, iti dackel a cas met iti bassit :

16 sabali laeng dagidiay a nabilang idi cadagiti capuonan dagiti lallaki, manipud iti agtawen iti tallo ken nasuroc, tumunggal maysa met laeng a simrec iti balay ni Jehova, a cas masapul idi gapu iti rebbenḡen iti tunggal aldaw, a maipaay iti panagannongda cadagiti akemda a mayannurot cadagiti pannacadasdasigda ;

17 ken isuda a maibilang idi cadagiti capuonan dagiti sacerdote cadagiti balbalay dagiti ammada, ken dagiti Levitas manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, cadagiti akemda cadagiti pannacadasdasigda ;

18 ken isuda a naibilang idi cadagiti capuonan dagiti amin a babassitda, assawada, ken annacda a lallaki ken babbai, iti amin a gimong : ta iti akemda a mapagtalcan sinantificarda dagiti bagagida met laeng iti kinasanto.

19 Casta met a maipaay cadagiti annac a lallaki ni Aaron a sacerdote nga adda idi cadagiti taltalon dagiti palpalosot dagiti ciudadda, iti tunggal ciudad adda idi dagiti lallaki a nainagananda, tapno mangted cadagiti apag cadagiti amin a lallaki cadagiti sacerdote, cadagiti amin a nabilang idi cadagiti capuonan dagiti Levitas.

20 Ket casta ti inaramid ni Ezequias iti amin a Juda ; ken inaramidna daydi nga isut' nalinteg ken naimbag ken mapagtalcan iti sang'o ni Jehova a Diosna.

21 Ket ti amin nga aramid nga inrugina iti panagannong iti balay ti Dios, ken iti linteg, ken cadagiti bilbilin tapno agsapul iti Diosna, inaramidna iti amin a pusona, ket rimmanḡay.

Ni Sennaquerib sillongenna ti Juda. Dagiti panangisagananda a pagsalacnib. Ni Sennaquerib caritenna ni Ezequias, ngem maaba ken mapapatay. Panagsakit ni Ezequias ken ipapatayna.

32 Calpasan dagitoy a banag, ken daytoy a kinuamapagtalcan, ni Senna-

querib nga ari ti Asiria immay ket simrec idiy Juda, ket nagpacarso a maibusor cadagiti ciudad a nasarikedkedan, ket impapanna nga abakenna ida a maipaay kencuana met laeng.

2 Ket idi ni Ezequias nakitana a ni Sennaquerib immayen, ket isu panggepenna idi ti makigubat a maibusor iti Jerusalem,

3 isu nagsapul ti pammagbaga dagiti pangoloen ken lallakina a mamaingel, tapno pasardengenda coma dagiti danum iti ubbog nga adda idi iti ruar ti ciudad, ket isut' tinulonganda.

4 Iti casta naurnong ti adu a tattao, ket pinasardengda dagiti amin nga ubbog ken waig a nagayus iti tengnga ti daga, a kinunada, Apaya aya nga umay coma dagiti ar-ari ti Asiria, ket masaracanda ti adu a danum ?

5 Ket isu immingel, ket binangonna ti amin a bacud a narba idi, ket impangaton a agingnga cadagiti torre, ken sabali a bacud iti ruar, ket pinalagdana ti Mello iti ciudad ni David, ket inaramidna dagiti ig-igam ken cal-calasag iti kinawadwad.

6 Ket insaadna dagiti capcapitan ti gubat iti ngato dagiti tattao, ket inurnongna ida kencuana iti nalawa a disso idiy ruangan ti ciudad, ket nagsao a sililiwliwa cadacuada a kinunana,

7 Bumilegcayo ken umingelcayo a naimbag, dicay agbuteng wenno agcullayaw gapu iti ari ti Asiria, wenno gapu iti amin a caadu nga adda kencuana ; ta adda dackel cadatayo, ngem ti adda kencuana :

8 kencuana adda maysa a tackiag a linalasag ; ngem cadatayo adda ni Jehova a Diostayo a tumulong cadatayo, ken gumubat cadagiti gubgubattayo. Ket dagiti tattao nagtalecda cadagiti sao ni Ezequias nga ari ti Juda.

9 Calpasan daytoy ni Sennaquerib nga ari ti Asiria imbaonna dagiti ad-adipenna idiy Jerusalem (adda idi iti sang'o ti Laquis, ket amin a pannacabalinna iti yanna), ken Ezequias nga ari ti Juda nga adda idi idiy Jerusalem, a kinunana,

10 Castoy ti cuna ni Sennaquerib nga ari ti Asiria, Ania ti pagtalcano tapno agtaengcayo iti pannacalacub ti Jerusalem ?

11 Saancayo nga uyutan ni Ezequias, tapno iyawatnacayo a matay gapu iti bisin ken waw, a cunaenna, Ni Jehova a

Diostayo ispalennatayo iti ima ti ari ti Asiria?

12 Saan aya nga isu met laeng nga Ezequias ti nangiccat cadagiti nangato a dissona ken al-altarna, ket binilinna ti Juda ken Jerusalem, a kinunana, Agcararagcayto iti saugo ti maymaysa nga altar ken iti rabaw dayta puuranyonto ti incienso?

13 Saanyo nga ammo aya no ania ti inaramidmi, siac ken dagiti ammac, cadagiti amin a tattao cadagiti dagdaga? Dagiti didios dagiti nacion nacabalinda aya a nangispal uray casano iti dagada iti imac?

14 Siasino ti adda idi cadagiti amin a didios dagidiay a nacion a dinadael nga inkisap dagiti ammac a nacabalin a nangispal iti ilina iti imac, tapno ti Diosyo ispalennacayo iti imac?

15 Ita ngarud dicay ipalubos ni Ezequias a mangallilaw cadacayo, wenno manguyut cadacayo iti castoy nga wagas, isut' dicay met patien; ta awan ti dios ti uray ania a nacion wenno pagarian ti nacabalin a nangispal ti ilina iti imac, ken iti ima dagiti ammac: amangan a nacurang pay ti panangispal ti Diosyo cadagiti imac?

16 Ket dagiti adipenna nagsaoda iti ad-adu pay a maibusor ken Jehova a Dios, ken maibusor ken adipenna nga Ezequias.

17 Isu nagsurat met cadagiti sursurat, tapno rabngisenna ni Jehova, a Dios ti Israel, ken tapno isut' nagsasawanna, a kinunana, A cas cadagiti didios dagiti nacion dagiti dagdaga a saanda nga inisipal ti ilida iti imac, casta met ti Dios ni Ezequias dinanto ispalen ti ilina iti imac.

18 Ket nagpuccawda iti natbag a timec iti pagsasao dagiti Judios cadagiti tattao ti Jerusalem nga adda ldi iti rabaw ti bacud tapno pagbutngenda ida, ken mangriri-buc cadacuada; tapno alaenda coma ti ciudad.

19 Ket nagsaoda ti maipapan iti Dios ti Jerusalem a cas maipapan cadagiti didios dagiti il-ili ti lubong, nga isudat' aramid dagiti ima dagiti tattao.

20 Ket ni Ezequias nga ari ken ni Isaias a manmadto nga anac a lalaki ni Amos nagcararagda a gapu itoy, ket nagickisda iti langit.

21 Ket ni Jehova imbaonna ti maysa nga angel, isu a nangkeltay cadagiti amin

a lalaki a mannacabalin ken mamaingel, ken dagiti mangidalan ken capcapitan idia pagpacarsoan ti ari ti Asiria. Iti casta isu nagsubli a sibabain ti rupana agingga iti dagana met laeng. Ket idi dimteng iti balay ti diosna, dagiti nagtaud idi iti tianna met laeng, isut' pinatayda sadiay iti campilan.

22 Iti casta ni Jehova inispalna ni Ezequias ken dagiti agnaed idi idia Jerusalem iti ima ni Sennaquerib nga ari ti Asiria, ken iti ima dagiti amin a sabali, ken nangidalan cadacuada iti amin a sikigan.

23 Ket aduda a nangyeg cadagiti sagsagut ken Jehova idia Jerusalem, ken napateg a cucua ken Ezequias nga ari ti Juda; iti casta isut' naitan-oc iti imatang dagiti amin a nacion manipud iti daydi a tiempo.

24 Cadagidiay nga aldaw ni Ezequias masakit idi agingga met laeng ken patay: ket nagcararag ken Jehova; ket isu nagsao kencuana, ket intedna kencuana ti maysa a tanda.

25 Ngem ni Ezequias saanna nga insubalit a mayannurot iti naimbag a naaramid kencuana; ta ti pusona naipangato: gapuna nga adda idi pungtot iti rabaw kencuana, ken iti rabaw iti Juda ken Jerusalem.

26 Nupay casta ni Ezequias nagpacumbaba a maipapan iti kinatangsit ti pusona, isu ken dagiti agnaed idia Jerusalem nga agpadpada, iti casta ti pungtot ni Jehova saan nga immay cadacuada cadagiti aldaw ni Ezequias.

27 Ket ni Ezequias adda idi iti napalalo a kinawadwad ti kinabacnanng ken dayaw: ket isu ginun-odanna dagiti paggamengan a maipaay iti pirac, ken maipaay iti balitoc, ken maipaay cadagiti napateg a batbato, ken maipaay cadagiti recado, ken maipaay cadagiti calasag, ken maipaay cadagiti amin a kita dagiti nasayaat nga al-alicamen;

28 balbalay met a pagidulinan ti apit dagiti bukel ken baro nga arac ken lana; ken pagtaengan dagiti amin a kita nga an-animal, ken carcarnero cadagiti pang-yaponan.

29 Maysa pay ginun-odanna dagiti ciudad, ken cucua a carcarnero ken bac-baca a nawadwad; ta ti Dios intedna idi kencuana ti adu unay a cucua.

30 Daytoy met laeng nga Ezequias pinasardengna met ti akinnngato nga ubbog

dagiti danum ti Gijon, ket nangidalan cadacuada iti baba iti akinlaud a bangir ti ciudad ni David. Ket ni Ezequias rimmanġ-ay cadagiti amin nga aramidna.

31 Nupay casta *iti pangġep* dagiti emba-jador dagiti pangoloen ti Babilonia, isuda a nangibaon kencuana nga umintuud ti maipapan iti nacascasdaaw a maaramid iti daga, ti Dios binay-anna tapno suutenna, tapno ammoenna coma ti amin nga adda iti pusona.

32 Ket ti matda cadagiti aramid ni Ezequias ken cadagiti naimbag nga aramidna, adtoy, naisuratda iti sirmata ni Isaias a mammadto nga anac a lalaki ni Amos, iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

33 Ket ni Ezequias nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti sang-atan dagiti tantanem dagiti annac ni David; ket amin a Juda ken dagiti agnaed idi idiy Jerusalem isut' pinadayawda iti ipapatayna. Ket ni Manasses nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Manasses. Panagrubabna cadagiti laddawan. Ti dusana ken panagbalbaluwa. Panagari ni Amon.

33 Agtawen idi iti sangapulo ket dua a tawen ni Manasses idi a nang-rugi a nagari; ket nagari idiy Jerusalem iti limapulo ket lima a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a siaannurut cadagiti kinarimon dagiti nacion a ni Jehova impasiana idi iti sangō dagiti annac ti Israel.

3 Ta isu binangonna manen dagiti nangato a disso a ni Ezequias nga amana rinugpona idi; ket namatacder cadagiti al-altar ken ni Baal, ket nangaramid iti maysa nga Asherot, ket nagcararag iti isu-amin a buyot ti langit, ket nagservi cadacuada.

4 Ket nangbangon cadagiti al-altar idiy balay ni Jehova, isu a ni Jehova nagcunaanna idi, Addanto ti naganco idiy Jerusalem iti agnanayon.

5 Ket nangbangon cadagiti al-altar a maipaay iti isu-amin a buyot ti langit cadagiti nagcadua a paraangan ti balay ni Jehova.

6 Ket pinalasatna met dagiti annacna iti apuy iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom; ket nagaramid iti panaglabeg, ken

nagaramat iti kinabaglan, ken inaramidna ti caniaaw, ket nakipagaramid cadagiti mangcuculam, ken cadagiti mangngara-ding; nagaramid iti adu a dakes iti imatang ni Jehova, a panggargarina kencuana nga agpungtot.

7 Ket insaadna ti ladawan a kinitikitan di idolo, nga isu inaramidna idi, idiy balay ti Dios isu a nagcunaan ni Jehova idi cada David ken Salomon nga anacna, Ditoy a balay, ken iti Jerusalem, a pinilic dagiti isu-amin a caputotan ti Israel, icabilconto ti naganco iti agnanayon:

8 Uray caano diacto pagbariw-asenen ti saca ti Israel manipud iti daga nga intudingco a maipaay cadagiti ammayo, no tungpalendanto la ket di nga aramiden ti mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilinco cadacuada, ti amin met laeng a linteg ken al-alagaden ken an-annuroten a *naited* idi iti panuacaramat ni Moises.

9 Ket ni Manasses sinulbogna ti Juda ken dagiti agnaed iti Jerusalem nga agaramid iti daydi nga isut' daedakes ngem cadagiti nacion a ni Jehova dina-daelna idi iti sangō dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Manasses ken iti ilina; ngem saanda nga impangag.

11 Gapuna a ni Jehova inyegna iti rabawda dagiti capcapitan ti buyot ti ari ti Asiria, isuda a nangala ken Manasses cadagiti cawar, ket isut' ginalutanda cadagiti putaw, ket impanda sadi Babilonia.

12 Ket idi isut' naparparigat, nagsapul ken Jehova a Diosna, ket nagpacumbaba iti adu unay iti sangō ti Dios dagiti ammana.

13 Ket nagcararag kencuana; ket isut' nadawatan kencuana, ket nangegna ti ararawna, ket insangpetna manen idiy Jerusalem iti pagarianna. Iti casta ni Manasses ammona idi a ni Jehova isut' Dios.

14 Calpasan daytoy binangonna ti akinruar a bacud ti ciudad ni David, iti akinlaud a bangir ti Gijon iti lobong, agingga met laeng iti sercan ti ruangan ti ican; ket iti *panangaramatna* linicmutna ti Ofel, ket impangaton a inggana iti dackel unay a cangato: ket incabilna dagiti natured a capcapitan cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda.

15 Ket iniccatna dagiti didios a sang-sangaili, ken ti idolo iti balay ni Jehova, ken amin nga altar a binangonna idi iti

bantay ti balay ni Jehova, ken idia'y Jerusalem, ket imbellenġna ida iti ruar ti ciudad.

16 Ket pinatarimaanna ti altar ni Jehova, ken indatagna iti rabawna dagiti sacrificio dagiti datdaton iti cappia ken ti panagyaman, ket binilinna ti Juda nga agservi ken Jehova a Dios ti Israel.

17 Nupay casta dagiti tattao nagidatagda pay laeng cadagiti nangato a dissongem ken Jehova a Diosda laeng.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Manasses, ken ti cararagna iti Diosna, ken dagiti sao dagiti macakita iti masacbayan a nagsao kencuana, iti nagan ni Jehova, a Dios ti Israel, adtoy, naisuratda cadagiti aramid dagiti ar-ari ti Israel.

19 Ti cararagna met, ken no casano ti Dios nadawatan idi kencuana, ken amin a basolna ken salungasingna, ken dagiti disso a nangbangonanna cadagiti nangato a disso, ken pinataderna dagiti Ashera ken dagiti ladladawan a kinitikitan, idi isut' saan pay a nagpacumbaba, adtoy, naisuratda iti historia ni Hozai.

20 Iti casta ni Manasses nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti balayna met laeng: ket ni Amon nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

21 Agtawen idi iti duapulo ket dua a tawen ni Amon idi nangrugi a nagari, ket nagari iti dua a tawen idia'y Jerusalem.

22 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes ken Jehova, a cas iti inaramid ni Manasses nga amana; ket ni Amon nagidatag cadagiti amin a kinitikitan a ladladawan nga inaramid idi ni Manasses nga amana, ket nagservi cada-cuada.

23 Ket saan a nagpacumbaba iti sangô ni Jehova a cas iti panagpacumbaba ni Manasses nga amana, no di ket daytoy met laeng nga Amon nagsalungasing la a nagsalungasing.

24 Ket dagiti adipenna immalsada a maibusor kencuana, ket isut' pinatayda iti balayna met laeng.

25 Ngem dagiti tattao ti daga pinatayda amin cadacuada nga immalsa a maibusor ken ari Amon; ket dagiti tattao iti daga pinagarida ni Josias nga anacna iti saadna.

Ti panagari ni Josias; patarimaanenna ti templo. Ni Helcias nasaracanna ti libro ti linteg. Dagiti tattao agaramidda iti agservi ken Jehova.

34 Agtawen idi iti walo a tawen ni Josias idi nangrugi a nagari; ket nagari idia'y Jerusalem iti tallopulo ket maysa a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket magna cadagiti isu-amin a dalan ni David nga amana, ket saan a simmiasi iti ima a macanawan uray ti ima a macatigid.

3 Ta iti maicawalo a tawen ti panagarina, idi ubing pay laeng, isut' nangrugi nga agsapul iti Dios ni David nga amana; ket iti maicapulo ket dua a tawen isu nangrugi a nanggugor iti Juda ken Jerusalem cadagiti nangato a disso, ken cadagiti Ashera, ken cadagiti kinitikitan a ladladawan, ken cadagiti sinucog a ladladawan.

4 Ket rinugpoda dagiti altar ni Baal iti saclangna, ken dagiti ladladawan ti init nga adda idi iti ngato cadacuada pinucanna; ken dagiti Ashera, ken dagiti ladladawan a kinitikitan, ken dagiti ladladawan a sinucog, binuracna ida, ket imbellenġna iti rabaw dagiti tantanem cadagidiay a nangidatag idi cadacuada.

5 Ket pinuuranna dagiti tultulang dagiti sacerdote iti rabaw dagiti altarda ket ginugoranna ti Juda ken Jerusalem.

6 Ket iti casta ti inaramidna cadagiti ciudad ti Manasses ken Efraim ken Simeon inggana met laeng iti Neftali, cadagiti narbada iti aglicmut.

7 Ket rinugpona dagiti al-altar, ket pinatumecna dagiti Ashera, ken dagiti ladladawan a kinitikitan, ket pinucanna dagiti amin a ladladawan ti init iti amin a daga ti Israel, ket nagsubli idia'y Jerusalem.

8 Iti maicapulo ket walo a tawen ti panagarina idi ginugorannan ti daga ken ti balay, imbaonna da Safan nga anac a lalaki ni Azalia, ken Maasias a gobernador ti ciudad, ken ni Joa nga anac a lalaki ni Joacaz a registrador a mangpatarimaan iti balay ni Jehova a Diosna.

9 Ket immayda ken Helcias a nangato a sacerdote, ket inyawatda ti cuarta a naiyeg iti balay ti Dios, isu a dagiti Levitas, dagiti agaywan iti dapian, inurongda idi iti ima ti Manasses ken Efraim, iti amin a natda iti Israel, ken

iti amin a Juda ken Benjamin, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem.

10 Ket inyawatda ti *cuarta* iti ima dagiti agar-aramid a mangimaton idi iti balay ni Jehova; ket dagiti agar-aramid a mangaramid iti balay ni Jehova isut' intedda a pangtaripato ken pangtarimaan ti balay:

11 cadagiti met laeng al-allawagi ken dagiti agpatpatacder isut' intedda a panggatang cadagiti batbato a natagaan, ken cayo a maipaay a pagsangasangal, ken tapno agaramid cadagiti dackel a caycayo a maipaay cadagiti balbalay a dinadael idi dagiti ar-ari ti Juda.

12 Ket dagiti lallaki nagaramidda idi a matalec; ket dagiti nangimaton cada-cuada isuda idi da Jahat ken ni Abdias a Levitas nga annac a lallaki ni Merari ken da Zacarias ken Mesulam, cadagiti annac a lallaki cadagiti Coatitas, tapno parang-ayenda; ken *dadduma pay* cadagiti Levitas, isuda amin a nalaing cadagiti gamgamigam ti musica.

13 Addada met iti ngato dagiti agbunbunag cadagiti aw-awit, ket namangoloda cadagiti amin a nagaramid iti aniaman a kita ti panagannong: ket cadagiti Levitas adda idi escribas, ken agturturay, ken agay-aywan cadagiti ruangan.

14 Ket idi inruarda ti *cuarta* a nayeg iti balay ni Jehova, ni Helcias a sacerdote nasaracanna ti libro ti linteg ni Jehova a *naited* iti pannacaaramat ni Moises.

15 Ket ni Helcias simmungbat ket kinunana ken Safan nga escriba, Nasaracac ti libro ti linteg iti balay ni Jehova. Ket ni Helcias inyawatna di libro ken ni Safan.

16 Ket ni Safan impanna ti libro iti ari, ket maysa pay insublina ti sao iti ari a kinunana, Amin a naicumit cadagiti adipenmo aramidenda.

17 Ket imbucrayda ti *cuarta* a nasaracan iti balay ni Jehova, ket isut' inyawatda iti ima dagiti mangimaton, ken iti ima dagiti agar-aramid.

18 Ket ni Safan nga escriba imbagana iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote inyawatna caniac ti maysa nga libro. Ket ni Safan nangbasa iti daydi iti sangô ti ari.

19 Ket naaramid, idi a ti ari nangegna dagiti sao ti linteg, a pinigisna dagiti cawesna.

20 Ket ti ari binilinna ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam nga anac a lalaki ni Safan, ken ni Abdon nga anac a lala-

ki ni Mica, ken ni Safan nga escriba, ken ni Asaia nga adipen ti ari, a kinunana,

21 Incayo, umumancayo ken Jehova a gapu caniac, ken gapu cadacuada a matda iti Israel ken iti Juda iti maipapan cadagiti sao ti libro a nasaracan; ta dackel ti pungtot ni Jehova a maibuyat cadatayo, agsipud ta dagiti ammatayo dida sinalimetmetan ti sao ni Jehova, tapno agaramidda ti mayalubog iti amin a naisurat itoy a libro.

22 Iti casta ni Helcias, ken isuda a *bini-lin* idi ti ari, napanda ken Holda a mammatdo a babai, nga asawa ni Sellum nga anac a lalaki ni Tocot, nga anac a lalaki ni Hasra, nga agaywan cadagiti cawcawes (isu nga agnaed idi idiy Jerusalem iti maicadua nga paset); ket nakisaoda kencuana iti casta a panggep.

23 Ket *di babai* kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel: Ibagayo iti lalaki a nangibaon cadacayo caniac,

24 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a yegconto ti dakes itoy a disso, ken cadagiti agnaed kencuana, ti isu-amin met laeng a nasurat iti libro a binasada iti sangô ti ari ti Juda.

25 Agsipud ta inidiandac idi, ket nagpupurda iti incienso cadagiti didios a sabsabali, tapno gargariendac nga agpungtot iti isu-amin nga aramid iti imada; gapuna nga iti pungtotco maibuyat iti rabaw itoy a disso, ket saanto a maeddep.

26 Ngem iti ari ti Juda, a nangibaon cadacayo tapno umumancayo coma ken ni Jehova, castoy ti cunaenyo kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Iti maipanpan cadagiti sao a nangegmo,

27 agsipud ta ti pusom naluceng, ket nagpacumbabaca iti sangô ni Jehova, idi a nangegmo dagiti saona a maibusor itoy a disso, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, ket nagpacumbabaca iti sangonan, ket pinigismo dagiti cawesmo, ken nagsangitca iti saclangco; siac impangagca met, cuna ni Jehova.

28 Adtoy, itiponcanto cadagiti ammam, ket sica maitiponcanto iti tanemmo iti kinatalna, uray cadagita matam dicanto makita iti isu-amin a dakes a yegconto itoy a disso, ken iti rabaw iti agnaed kencuana. Ket isuda inyegda manen iti ari ti sao.

29 Idin ti ari nagbaon, ket inurnongda

kencnana dagiti isu-amin a lallacay ti Juda, ken ti Jerusalem.

30 Ket di ari immuli iti balay ni Jehova, ken isu-amin dagiti lallaki ti Juda, ken isu-amin nga aguaed iti Jerusalem, ken dagiti sacerdote ken dagiti Levitas, ken isu-amin nga umili, bassit ken dackel agpad pada: ket imbasana cadagiti lapayagda dagiti isu-amin a sao ti libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni Jehova.

31 Ket ti ari nagtacerder iti dissona, ket nagaramid ti tulag iti sangô ni Jehova, iti pannagnana a siaannurot ken ni Jehova, ken ti panangsalimetmetna cadagiti bilbilinna, ken dagiti pangpanecneena, ken cadagiti ipaannurotna, iti isu-amin a pusiona, ken isu-amin a cararuana, tapno panecneena dagiti sao ti tulag nga adda a naisurat iti daytoy a libro.

32 Ket pinatacderna *iti dayta* amin a nasaracan idi idiay Jerusalem ken Benjamin. Ket dagiti agnaed iti Jerusalem nagaramidda iti mayalubog iti tulag ti Dios, a Dios dagiti ammada.

33 Ket ni Josias iniccatna amin a kinarimon cadagiti amin a dagdaga a cucua idi dagiti annac ti Israel, ket inaramidna nga amin a nasaracan idi iti Israel agservida, nga agservida met laeng ken Jehova a Diosda. Cadagiti amin nga aldawna saanda a simmina iti isusurotda ken Jehova a Dios dagiti ammada.

Ti panagnilin ti pascua. Ni Josias mapatay iti gubat gapu ken Faraon Neco.

35 Ket ni Josias nangsalimetmet iti maysa a pascua ken Jehova idiay Jerusalem: ket pinatayda ti pascua iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti umuna a bulan.

2 Ket insaadna dagiti sacerdote cadagiti ac-akemda, ket pinakiredna ida iti panagannong iti balay ni Jehova.

3 Ket kinunana cadagiti amin a Levitas a nangisuro iti amin nga Israel, a nasantoanda idi ken Jehova, Icabilyo ti nasantoan a lacasa iti balay isu a binangon idi ni Salomon nga anac ni David nga ari ti Israel; awanton ti awit cadagiti abagayo. Agservicayo ken Jehova a Diosyo, ken iti ilina nga Israel;

4 ket agsaganacayo a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammayo cadagiti panacadasdasigyo, a mayannurot iti insu-

rat ni David nga ari ti Israel, ken mayannurot iti insurat ni Salomon nga anacna.

5 Ket agtacerdayo iti nasantoan a disso a mayannurot cadagiti bingbingay dagiti balbalay dagiti ammayo cadagiti cacabsatyo a dagiti annac ti ili, ket *adda cona maipaay iti tunqal maysa*, maysa a bingay ti balay dagiti amma dagiti Levitas.

6 Ket patayenyo ti pascua, ket santificarenyo dagiti bagbagiyo met laeng, ket isaganayo a maipaay cadagiti cacabsatyo, tapno aramidenyo a mayannurot iti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.

7 Ket ni Josias intedna cadagiti annac ti ili, dagiti carnero ken urbon a calding iti pangon, amin cadacuada a maipaay a datdaton iti pascua, cadagiti amin a sisanangô idi iti bilang ti tallopulo a ribu, ken tallo a ribu a bacbaca a lallaki; dagitoy cucuada idi iti ari.

8 Ket dagiti pangoloenna intedda a maipaay a daton ti sibubulos a nakem cadagiti tattao, cadagiti sacerdote ken Levitas. Da Helcias, Zacarias ken ni Jahiel dagiti agturturay iti balay ti Dios intedda cadagiti sacerdote a maipaay a datdaton ti pascua duaribu ket innem a gasut nga *an-animal a bassit*, ken tallo a gasut a bacbaca a lallaki.

9 Ni Conenias met, ken da Semeias ken Natanel a cacabsatna, ken Hasabias, ken Jeiel, ken Josabad, a palpalungo dagiti Levitas, intedda cadagiti Levitas ti maipaay cadagiti datdaton ti pascua lima a ribu nga *an-animal a bassit*, ken lima a gasut a bacbaca a lallaki.

10 Iti casta ti panagannong naisagana, ken dagiti sacerdote nagtacerderda iti dissona, ken dagiti Levitas cadagiti panacadasdasigda, a mayannurot iti bilin ti ari.

11 Ket idi pinatayda ti pascua, ket dagiti sacerdote inwarsida ti *dara nga inawatda* iti imada, ket dagiti Levitas linalatda ida.

12 Ket innalada dagiti datdaton a mapuran, tapno mabalinda ida nga ited a mayannurot cadagiti bingbingay dagiti balbalay dagiti amma dagiti annac ti ili, tapno idatagda ken Jehova, cas adda a naisurat iti libro ni Moises. Ket casta ti inaramidda cadagiti bacbaca a lallaki.

13 Ket intonoda ti pascua iti apuy a mayalubog iti annuruten: ket dagiti nasantoan a datdaton linutoda cadagiti

bangbangā, ken cadagiti caldero, ken cadagiti parioc, ket impanda ida a nadaras cadagiti amin n̄ga annac ti ili.

14 Ket calpasanna nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote, agsipud ta dagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron addada a mangidatdatag idi cadagiti datdaton a mapuuran ken ti taba aginggat' rabii: gapuna a dagiti Levitas nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron.

15 Ket dagiti cumacanta n̄ga annac a lallaki ni Asaf addada idi iti dissoda, a mayannurot iti bilin ni David, ken da Asaf, ken Heman, ken ni Iditun, a macakita iti masacbayan ti ari; ket dagiti agay-aywan cadagiti ruangan addada idi iti tunggal ruangan: saanda a masapul idi ti pumanaw iti panagannongda; ta dagiti cacabatda a Levitas nangisaganada iti maipaay cadacuada.

16 Iti casta amin a panagannong ken Jehova naisagana iti isu met laeng n̄ga aldaw, a mangsalimetmet iti pascua, ken mangidatag cadagiti datdaton a mapuuran iti altar ni Jehova, a mayannurot iti bilin ni ari Josias.

17 Ket dagiti annac ti Israel a sisasango idi sinalimetmetanda ti pascua iti daydi a tiempo, ken ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito n̄ga aldaw.

18 Ket awan idi ti pascua a cas iti daya a nasalimetmetan iti Israel manipud cadagiti aldaw ni Samuela mammatto: ket awan met cadagiti ar-ari ti Israel a nangsalimetmet iti casta a pascua a cas iti panangsalimetmet ni Josias, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken amin a Juda ken Israel n̄ga adda idi a sisasango, ken dagiti agnaed idia Jerusalem.

19 Iti maicapulo ket walo a tawen ti panagari ni Josias nasalimetmetan daytoy a pascua.

20 Calpasan amin daytoy, idi ni Josias nangisagana iti templo, ni Necao n̄ga ari ti Egipto simmang-at a gumubat iti Carcamis iti denna ti Eufates: ket ni Josias rimmuar a maibusor kencuana.

21 Ngem ni Necao imbaonna dagiti embajador kencuana, a kinunana, Ania ti bibiangco kenca, sica n̄ga ari ti Juda? Saana n̄ga umay a maibusor kenca itoy n̄ga aldaw, no di ket iti maibusor iti balay n̄ga isut' pakigubatac; ket ti Dios

binilinnac n̄ga agdaras: idiam ti panacabibianngmo iti Dios, isu n̄ga adda eania, tapno dinaca dadaelen.

22 Nupay casta ni Josias saanna a cayat idi n̄ga ituckiad ti rupana kencuana, no di ket nanglimlimo, tapno makigubat kencuana, ket saanna n̄ga impangang dagiti sao ni Necao a naggapu iti ngiwat iti Dios, ket napan gimmbat iti lobong a Mageddo.

23 Ket dagiti agpanpana bineccasanda ni ari Josias; ket ti ari kinunana cadagiti adipenna, Yadayunac; ta nasugatac iti nacaro.

24 Iti casta dagiti adipenna isut' indissaagda iti lugan ket incabilda iti maicadua n̄ga lugan n̄ga adda idi kencuana, ket isut' insangpetda idia Jerusalem: ket isu natay, ket naitabon cadagiti tantanem dagiti ammana. Ket amin a Juda ken Jerusalem nagdungawda gapu ken Josias.

25 Ket ni Jeremias limdaang gapu ken Josias: ket dagiti amin a cumacanta a lallaki ken babbai agsaoda iti maipapan ken Josias cadagiti un-unnoyda agpapan, itoy n̄ga aldaw; ket inaramidda iti maysa n̄ga annuroten iti Israel: ket, adtoy, naisurat cadagiti un-unnoy.

26 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken dagiti naimbag n̄ga aramidna, a mayalubog iti amin n̄ga adda a naisurat iti linteg ni Jehova,

27 ken dagiti aramidna, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.

Ti panagari da Joacaz, Joacim, Joaquin, ken ni Sedecias. Ti Jerusalem marba.

Ti panangrugit ti pannacacayaw.

Ni Ciro keddennganna ti pannacabanjon manen ti templo.

36 Idin dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz n̄ga anac a lalaki ni Josias, ket isut' inaramidda n̄ga ari iti saad ni amana idia Jerusalem.

2 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi nangrugit a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idia Jerusalem.

3 Ket ti ari ti Egipto isut' iniccacna idia Jerusalem, ket minultana ti daga iti sangagasut a talento a pirac ken maysa a talento a balitoc.

4 Ket ti ari ti Egipto inaramidna ni Eliacim a cabsatna n̄ga ari ti Juda ken

Jerusalem, ket pinagbalinna ti naganna a Joacim. Ket ni Necao innalana ni Joacaz a cabsatna, ket impanna idia y Egipto.

5 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni Joacim idi nangrugi a nagari; ket nagari iti sanġapulo ket maysa a tawen idia y Jerusalem: ket inaramidna daydi nġa isut' dakes iti imatang' ni Jehova a Diosna.

6 Iti maibusor kencuana simmanġ-at ni Nabocodonosor nġa ari ti Babilonia, ket ginalutanna cadagiti putaw tapno ipanna idia y Babilonia.

7 Ni Nabucodonosor impanna met dagiti al-alicamen iti balay ni Jehova idia y Babilonia, ket incabilna ida iti templona idia y Babilonia.

8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim, ken dagiti kinarimon nġa inaramidna, ken daydiay a nasaracan idi kencuana, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda: ket ni Joaquin nġa anacna nagari iti saadna.

9 Agtawen idi iti sanġapulo ket walo ni Joaquin idi nangrugi a nagari; ket nagari idia y Jerusalem iti tallo a bulan ken sanġapulo nġa aldaw: ket inaramidna daydi nġa isut' dakes iti imatang' ni Jehova.

10 Ket ti panagsubli ti tawen ni ari Nabucodonosor nagbaon, ket inyegna idia y Babilonia, agraman cadagiti nasayaat nġa al-alicamen ti balay ni Jehova, ket inaramidna ni Sedecias a cabsatna nġa ari ti Juda ken Jerusalem.

11 Agtawen idi iti duapulo ket maysa a tawen ni Sedecias idi a nangrugi a nagari; ket nagari idia y Jerusalem iti sanġapulo ket maysa a tawen:

12 ket inaramidna daydi nġa isut' dakes iti imatang' ni Jehova a Diosna; saan a nagpacumbaba iti sanġo ni Jeremias a mammatdo a nagsao a naggapu iti nġiawat ni Jehova.

13 Ket casta met isu immalsa a maibusor ken ari Nabucodonosor, a namagsapata kencuana idi a gapu iti Dios, nġem pinatibkerna ti teltelna, ket pinatang'kenna ti pusaona iti saan nġa agsubli ken Jehova, a Dios ti Israel.

14 Maysa pay amin a palunġo dagiti sacerdote, ken dagiti tattao simmalunġasingda iti nacaro unay a mayannurot iti kinarimon dagiti nacion; ket minulitanda ti balay ni Jehova a sinantificarda idia y Jerusalem.

15 Ket ni Jehova a Dios dagiti amada nagbaon cadacuada gapu cadagiti babaonenna, a bimmanġon iti masapa ket nagbaon, gapu ta addaan asi iti ilina ken iti pagtaenġanna:

16 nġem isuda rinabrabadna dagiti binaon ti Dios, ket inumsida dagiti saona, ket inyawda dagiti mammadtona, agingġat' di simged ti punġtot ni Jehova a maibusor iti ilina ingġanat' awanen idi ti pampususan.

17 Gapuna nġa insanġpetna iti rabawda ti ari dagiti Caldeos, isu a namatay cadagiti agtutubo a lallaki iti campilan iti balay ti santuarioda, ket awan idi iti asina iti baro: wenno balasang, iti lacay wenno ti ub-ubanan: inyawatna ida amin iti imana.

18 Ket amin nġa al-alicamen iti balay ti Dios, dackel ken bassit, ken dagiti gangameng' ti balay ni Jehova, ken dagiti gangameng' ti ari ken dagiti pangoloenna, amin dagitoy impanna idia y Babilonia.

19 Ket pinuuranda ti balay ti Dios, ket rinebbada ti bacud ti Jerusalem, ket pinuuranda amin a palaciona iti apuy, ket dinadaelda amin a nasayaat nġa al-alicamenna.

20 Ket isuda a nacalisi iti campilan impanna ida idia y Babilonia; ket ad-adipenda idi kencuana ken cadagiti annacna agingġa iti panagari ti pagarian a Persia:

21 tapno matunġpal ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti nġiawat ni Jeremias agingġat' di nagrag-o ti daga cadagiti aldawna a panaginana': ta bayat ti caadana a langalang' nasalimetmetan ti aldaw a panaginana', tapno maturpos ti pitopulo a tawen.

22 Ita iti umuna a tawen ni Ciro nġa ari ti Persia, tapno matunġpal ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti nġiawat ni Jeremias, ni Jehova tinignayna ti nakem ni Ciro nġa ari ti Persia, tapno iti casta aramidenna ti maysa a paadaar iti amin a pagarianna, ket isu met pinaisuratna, a kinunana,

23 Castoy ti cuna ni Ciro nġa ari ti Persia, Amin a pagpagarian ti lubonġ inted caniac ni Jehova, a Dios ti langit; ket isut' imbilinna caniac ti panangibangon kencuana ti maysa a balay idia y Jerusalem isu nġa adda idia y Juda. Siasinoman nġa adda cadacayo iti amin a taona, sapay coma ta ni Jehova a Diosna ti adda kencuana, ket sumanġ-at coma.

TI LIBRO NI ESDRAS.

*Ti bilin ni Ciro a maipapan iti templo.
Dagiti gangamenġ ti templo
maisublida.*

1 Idi umuna a tawen ni Ciro nġa ari ti Persia, tapno matungpal idi ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti nġiwat ni Jeremias, riniing ni Jehova ti espiritu ni Ciro nġa ari ti Persia, iti casta a nangaramid ti maysa a panangiwarragawag iti amin a pagarianna, ket *isut' incabilna* met idi surat, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Ciro nġa ari ti Persia, Isu-amin a pagpagarian ti daga inted caniac ni Jehova, a Dios ti langit; ket incumitna caniac nġa *isut' ibangonac* ti maysa a balay idiaiy Jerusalem, nġa adda sadi Juda.

3 Uray asinoman nġa adda cadacayo ti amin nġa ilina, adda coma ti Diosna kencana, ket sumang-at coma idiaiy Jerusalem, nġa adda sadi Juda, ket bangonen-na ti balay ni Jehova, ti Dios ti Israel (isu Dios), nġa adda idiaiy Jerusalem.

4 Ken uray asinoman a mabati, iti uray ania a disso a paggangannaetanna, dagiti lallaki ti dissona *isut' tulonganda* coma iti pirac, ken iti balitoc, ken cadagiti cucua, ken cadagiti an-animal, sabali laeng ti daton ti sibubulos a nakem a maipaay iti balay ti Dios nġa adda idiaiy Jerusalem.

5 Idi casta timmacder dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Juda, ken ti Benjamin, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, amin met laeng a ti espiritu-tuda tinignay ti Dios tapno sumang-at a mangbangon ti balay ni Jehova nġa adda idiaiy Jerusalem.

6 Ket amin dagiti adda idi iti aglicnut pinapigsada dagiti im-imada cadagiti alicamen a pirac, balitoc, cucucua, ken an-animal, ken banbanag a napateg, sabali laeng ti amin a naidaton iti sibubulos a nakem.

7 Casta met nġa inruar ni ari Ciro dagiti alicamen ti balay ni Jehova, nġa

innala idi ni Nabucodonosor idiaiy Jerusalem, ket incabilna idi iti balay dagiti didiosna;

8 dagidiaiy met laeng innala ni Ciro nġa ari ti Persia iti pannacaaramat ti ima ni Mitridates a tesorerero, ket binilangna ida ken Sasabasar, a pangolo ti Juda.

9 Ket daytoy ti bilanġ dagidiaiy: tallopulo a patilambo a balitoc, sangaribu a patpatilambo a pirac, duapulo ket siam nġa immoco,

10 tallopulo a malmalucong a balitoc, malmalucong a pirac ti maicadua a kita uppat a gasutda ket sangapulo, ket dagiti sabsabali nġa al-alicamen sangaribuda.

11 Amin dagiti al-alicamen a balitoc ken pirac lima ribuda ket uppat a gasut idi. Amin dagitoy innala ni Sasabasar, idi dagiti nacayawan naisang-atda a naigaput' Babilonia aginggat' Jerusalem.

*Lista dagiti nagsubli a naggaput' Babilonia.
Bilanġ dagiti nagsubli. Maituloy
manen ti pagdayaw a daton.*

2 Ita dagitoy dagiti aunac ti provincia, a simmang-atda a naggaput' pannacayaw dagiti naipan, a ni Nabucodonosor nġa ari ti Babilonia impanna idi iti Babilonia, ket nagsublida iti Jerusalem, ken iti Juda, tunggal maysa iti ciudadna;

2 isuda a kimmuyog cada Zorobabel, Jesua, Nehemias, Saraias, Rehelias, Mar-doqueo, Bilsan, Mispar, Biguai, Rehum, Baana.

Ti bilanġ dagiti lallaki cadagiti tattao ti Israel:

3 Dagiti annac ni Faros, duaribu sangagasut pitopulo ket duada.

4 Dagiti annac ni Sefacias, tallogasut pitopuloda ket dua.

5 Dagiti annac ni Area, pitogasut pitopuloda ket lima.

6 Dagiti annac ni Pahat-moab, cadagiti annac ni Jesua ken Joab, duaribu walo gasut ket sangapuloda ket dua.

7 Dagiti annac ni Elam, sangaribu dua gasut limapuloda ket uppat.

8 Dagiti annac ni Zattu, siam a gasut uppat a puloda ket lima.

9 Dagiti annac ni Zecai, pitogasutda ket innem a pulo.

10 Dagiti annac ni Bani, innem a gasut uppat a puloda ket dua.

11 Dagiti annac ni Bebai innem a gasut duapuloda ket tallo.

12 Dagiti annac ni Azgad, sangaribu duagasut duapuloda ket dua.

13 Dagiti annac ni Adonicam, innem a gasut innem a puloda ket innem.

14 Dagiti annac ni Biguai, dua ribu limapuloda ket innem.

15 Dagiti annac ni Adin, uppat a gasut limapuloda ket uppat.

16 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias, siam a puloda ket walo.

17 Dagiti annac ni Besai, tallogasut duapuloda ket tallo.

18 Dagiti annac ni Jora, sangagasut sangapuloda ket dua.

19 Dagiti annac ni Hasum, duagasut duapuloda ket tallo.

20 Dagiti annac ni Gebbar, siam a puloda ket lima.

21 Dagiti annac ti Belen, sangagasut duapuloda ket tallo.

22 Dagiti lallaki a taga Netofa, limapuloda ket innem.

23 Dagiti lallaki a taga Anatot, sangagasut duapuloda ket walo.

24 Dagiti annac ti Azmabet, uppat a puloda ket dua.

25 Dagiti annac ti Cariat-jarim, Quefira, ken Beerot pitogasut ket uppat a puloda ket tallo.

26 Dagiti annac ti Rama, ken Gabaa, innem a gasut duapuloda ket maysa.

27 Dagiti lallaki a taga Macmas, sangagasut duapuloda ket dua.

28 Dagiti lallaki a taga Betel ken Ai, duagasut duapuloda ket tallo.

29 Dagiti annac ni Nebo, limapuloda ket dua.

30 Dagiti annac ni Magbis, sangagasut limapuloda ket innem.

31 Dagiti annac ni sabali nga Elam, sangaribu duagasut limapuloda ket uppat.

32 Dagiti annac ni Harim, tallogasutda ket duapuloda.

33 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken Ono, pitogasut duapuloda ket lima.

34 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut uppat a puloda ket lima.

35 Dagiti annac ni Senaa, talloribu ket innem a gasutda ket tallopolo.

36 Dagiti sacerdote: dagiti annac ni Jedaiair ti balay ni Jesua, siam a gasut pitopuloda ket tallo.

37 Dagiti annac ni Emmer, sangaribu limapuloda ket dua.

38 Dagiti annac ni Fasur, sangaribu dua gasut uppat a puloda ket pito.

39 Dagiti annac ni Harim, sangaribu sangapuloda ket pito.

40 Dagiti Levitas: dagiti annac da Jesua, ken Cadmiel, cadagiti annac ni Odovias, pitopuloda ket uppat.

41 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni Asaf, sangagasut duapuloda ket walo.

42 Dagiti annac dagiti agaywan iti ruangan: dagiti annac ni Sellum, dagiti annac ni Ater, dagiti annac ni Telmon, dagiti annac ni Accub, dagiti annac ni Hatita dagiti annac ni Sobai, isuda amin sangagasut tallopoloda ket siam.

43 Dagiti Natineos: dagiti annac ni Siha, dagiti annac ni Hasufa, dagiti annac ni Tabaot,

44 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac ni Siaa, dagiti annac ni Fadon,

45 dagiti annac ni Lebana, dagiti annac ni Hagaba, dagiti annac ni Accub,

46 dagiti annac ni Hagab, dagiti annac ni Senlai, dagiti annac ni Hanan,

47 dagiti annac ni Giddel, dagiti annac ni Gaher, dagiti annac ni Reaia,

48 dagiti annac ni Rasin, dagiti annac ni Necoda, dagiti annac ni Gazam,

49 dagiti annac ni Osa, dagiti annac ni Fasea, dagiti annac ni Besai,

50 Dagiti annac ni Asena, dagiti annac ni Meunim, dagiti annac ni Nefusim,

51 Dagiti annac ni Bacbuc, dagiti annac ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,

52 dagiti annac ni Beslut, dagiti annac ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,

53 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac ni Sisera, dagiti annac ni Tema,

54 dagiti annac ni Nesia, dagiti annac ni Hatifs.

55 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti annac ni Soforet, dagiti annac ni Faruda,

56 dagiti annac ni Joala, dagiti annac ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,

57 dagiti annac ni Safatias, dagiti

annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-hasbaim, dagiti annac ni Ami.

58 Amin dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon tallo gasut siam a puloda ket dua idi.

59 Ket dagitoy isuda dagiti simmanġat a naggaput' Tel-mela, Telharsa, Querub, Addan, ken Emmer; ngem dida nabalin nġa imparanġarang dagiti balbalay dagiti ammada, ken ti putotda, no isuda idi iti Israel:

60 dagiti annac ni Dalaias, dagiti annac ni Tobias, dagiti annac ni Necoda, innem a gasut limapuloda ket dua.

61 Ket cadagiti annac dagiti sacerdote: dagiti annac ni Habaia, dagiti annac ni Accos, dagiti annac ni Berzellai, a nangala iti asawa cadagiti annac a babbai ni Berzellai a Galaadita, ket nainaganan idi a mayannurot iti naganda.

62 Dagitoy sinapulda dagiti nacaisuran cadagiti nabilang iti pinoonpoon, ngem isuda dida idi nasaracan: gapuna a natudinganda a narugit ket naiccatda iti kinasacerdote.

63 Ket ti gobernador kinunana cada-cuada, a dida mangnan cadagiti casasantonan a banag agingġat' di adda agtacerd a sacerdote iti Urim* ken iti Tumim.†

64 Ti amin a gimong a nagtitipon uppat a pulo ket dua ribu tallogasut ket innem a puloda idi,

65 sabali laeng dagiti ad-adipen a lallaki ken babbai, a pito ribu tallogasut ket tallopuloda ket pito idi: ket addaanda idi iti duagasut a cumacanta a lallaki ken babbai.

66 Dagiti cabayoda pitogasut tallopuloda ket innem idi; dagiti mulmuloda, duagasut uppat a pulo ket limada;

67 dagiti camelloda, uppat a gasut tallopuloda ket lima; dagiti as-asnoda, innem a ribu pitogasutda ket duapulo.

68 Ket ti dadduma cadagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma, idi immayda iti balay ni Jehova nġa adda idia Jerusalema, nagidaton iti sibubulos a nakemda a maipaay iti balay ti Dios tapno isut' banġonenda iti saadna:

69 intedda a mayannurot iti cabaelanda idia paggamengau ti aramid ti

innem a pulo ket maysa a ribu a daric a balitoc, ken limaribu a libra a pirac, ken sangagasut a cawes ti sacerdote.

70 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dadduma cadagiti tattao iti ili, ken dagiti cumacanta, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti Natineos magnaadda cadagiti ciudadda, ken amin nġa Israel cadagiti ciudadda.

Maruguan ti pannacaibanġon manen ti templo.

3 Ket idi nadanon iti maicapito a bulan, ket adda idi dagiti annac ti Israel cadagiti ciudad, naguornong dagiti tattao a cas maysa a tao idia Jerusalema.

2 Sa nagtacerd ni Jesua nġa anac ni Josedec, ken dagiti cacabsatna a sacerdote, ken ni Zorobabel nġa anac ni Salatiel, ken cadagiti cacabsatna a lallaki, ket bina-ġonda ti altar ti Dios ti Israel, tapno idatagda iti rabawna dagiti daton a mapuuran, cas naisurat iti linteg ni Moises a lalaki ti Dios.

3 Ket insaadda ti altar iti rabaw ti pagbatayanna; ta adda buteng idi cada-cuada a gapu cadagiti tattao dagiti dagdagada: ket indatagda iti rabawna dagiti daton a mapuuran ken Jehova, a datdaton a mapuuran met laeng iti bigat ken iti rabii.

4 Ket nginilngilinda ti fiesta dagiti tabernaculo, a cas naisurat, ken indatagda dagiti daton a mapuuran iti inaldaw a binilang, a mayalubog iti linteg, cas sapulen ti rebheng ti inaldaw;

5 ket calpasanna ti cancanayon a daton a mapuuran, ken dagiti datdaton cadagiti kellep, ken amin a nakedngan a fiesta ni Jehova a naconsagrang idi, ken iti tunggal maysa a nangidatag iti cananakenma iti daton ti sibubulos a nakemna ken Jehova.

6 Manipul iti umuna nġa aldaw ti maicapito a bulan nangrugida nġa indatag dagiti datdaton a mapuuran ken Jehova: ngem ti cimientio ti templo ni Jehova saan pay idi a naicabil.

7 Nangtedda met ti pirac cadagiti agcavaviti, ken cadagiti allawagi; ken taraon, ken inumen, ken lana, cadagiti taga Sidon, ken cadagiti taga Tiro, tapno agyegda cadagiti caycayo a cantingġen nġa aggaput' Libano agingġat' baybay, agingġat' Joppe, a mayalubog iti palubos ni Ciro nġa ari ti Persia nġa inicutanda idi.

* Urim: cayatna a saoen, *Dagiti silsilaw.*

† Tumim: cayatna a saoen, *Dagiti awan pagcuranġanna.*

8 Iti maicadua a tawen ti idadateng-da iti balay ti Dios idiaiy Jerusalem, iti maicadua a bulan, rinugian da Zorobabel nga anac ni Salatiel, ken Jesua nga anac ni Josedec, ken dagiti natda cadagiti cacabsatda a sassacerdote ken Levitas, ken amin dagiti rimmuar manipud iti pannacacayaw aginggat' Jerusalem, ket dinutocanda dagiti Levitas, manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, tapno aywananda ti panagaramid ti balay ni Jehova.

9 Sa nagtacerder ni Jesua agraman cadagiti annacna a lallaki ken cadagiti cacabsatda a lallaki, ni Cadmiel ken dagiti annacna a lallaki, nga annac ti Juda, nagecaycaysada, tapno aywananda dagiti agrabajo iti balay ti Dios: dagiti annac a lallaki ni Henadad, agraman cadagiti annacda a lallaki ken cadagiti cacabsatda a lallaki a Levitas.

10 Ket idi a dagiti agpatpatacerder ti balay naisaadda ti cimienta ti balay ni Jehova, incabilda dagiti sacerdote a sicacawes ken sitatanggyob, ken cadagiti Levitas nga annac ni Asaf a sipi-piangpiang, tapno agdayawda ken Jehova, a mayannurot iti bilin ni David nga ari ti Israel.

11 Ket nagecancantada ti maysa ken maysa a nangdaydayaw ken nagyaman ken Jehova, a kinunada, Ta isu naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna agpaat iti agnanayon a maipaay iti Israel. Ket amin a tattao nagdir-ida iti dackel a dir-i, idi a dinayawda ni Jehova, agsipud ta naisaaden ti cimienta ti balay ni Jehova.

12 Ngem adu cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas ken cadagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma, dagiti lallacay a nacakita idi iti umuna a balay, idi a naisaad ti cimienta daytoy a balay iti sanjo dagiti matada, nagsangit a binuyog ti natbag a timec; ket adu ti nagdir-i a gapu iti rag-o:

13 iti casta a di mapaglasin dagiti tattao ti ariwawa ti dir-i ti rag-o ken ti ariwawa ti sangit dagiti tattao; ta nagdir-i iti natbag a dir-i dagiti tattao, ket ti ariwawa mangeg idi iti adayu.

*Dagiti cabusor agsuratda ken Artaxerxes.
Ibilin ti ari ti panagsardenġ ti aramid.*

4 Idi a dagiti cabusor ti Juda ken ti Benjamin nangegda a dagiti annac ti pannacacayaw patpatacerenda ti maysa

a templo a maipaay ken Jehova, a Dios ti Israel;

2 idin immasidgeda ken Zorobabel, ken cadagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma, ket kinunada cadacuada, Maki-pagbangoncami cadacayo; ta sapulenmi ti Diosyo, a cas ti aramidenyo; ket agidatoncami kencuana manipud cadagiti aldaw ni Asoradon nga ari ti Asiria, isu a nangisang-at cadacami ditoy.

3 Ngem da Zorobabel, ken Jesua, ken dagiti matda cadagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma ti Israel, kinunada cadacuada, Awan ti bibiangyo cadacami iti panangbangonmi iti maysa a balay nga agpaay iti Diosmi; no di ket dacami met laeng bangonenmi nga agpaay ken Jehova, a Dios ti Israel, cas imbilin cadacami ni ari Ciro nga ari ti Persia.

4 Idin dagiti tattao ti daga pinacapuyda dagiti im-ima dagiti tao ti Juda, ket riniribucda ida iti panangbangon,

5 ket nangabangda cadagiti consejeros a maibusor cadacuada tapno waraenda ti gacatda, iti amin nga aldaw ni Ciro nga ari ti Persia, agingga met laeng iti panagari ni Dario nga ari ti Persia.

6 Ket idi panagari ni Asuero, idi rugit ti panagarina, nagsuratda ti maysa a darum a maibusor cadagiti naed ti Juda ken ti Jerusalem.

7 Ket cadagiti aldaw ni Artaxerxes nagsurat da Bishlam, Mitridates, Tabeel, ken dagiti matda cadagiti caduana, ken Artaxerxes nga ari ti Persia: ket ti pannacasurat ti surat nasuratan idi iti letra ti Siria, ket naipalawag iti pagsasao ti Siria.

8 Da Rehum a canceller, ken Samsai nga escriba nangsuratda iti maysa a surat ken Artaxerxes a maibusor iti Jerusalem iti daytoy a kita:

9 idin nagsurat da Rehum a canceller, ken Samsai nga escriba, ken dagiti matda cadagiti caduada, dagiti Dineos, ken dagiti Afarsataqueos, dagiti Tefarleos, dagiti Afarseos, dagiti Erceuos, dagiti Babilonios, dagiti Susanceos, dagiti Dieveos, dagiti Elamitas,

10 ken ti matda cadagiti nacion nga inyallatiw ni dackel ken natacneng nga Asnafar, ket insaadna ida idiaiy ciudad ti Samaria, ken ti matda ti daga iti ballasiw ti Carayan, ken dadduma pay.

11 Daytoy ti catucad ti surat nga impaw-itda ken ari Artaxerxes: Dagiti ad-

adipenmo a lallaki iti ballasiw ti Carayan, ken dadduma pay.

12 Maipacaammo coma iti ari, a dagiti Judios a simmanġ-at a naggapu kenca addadan cadacami ditoy Jerusalem; bang-banġonenda ti nasunġit ken ti dakes a ciudad, ket nalpasdan dagiti bacud, ket natarimaandan dagiti cimienta.

13 Maipacaammmo coma ita iti ari a no daytoy a ciudad mabanġon, ket malpas dagiti bacud, saandanton nġa agbayad ti buis, alcabala wenno cuartais, ket tinto tunġpalna macaranġgas unay cadagiti ar-ari.

14 Agsipud ta manġancami iti asin ti palacio, ket saan a rumbenġ cadacami a kitaenmi ti pacauyawan ti ari, gapuna nġa nangibaoncami ken panecnecanmi iti ari;

15 tapno ti panagsukimat maaramid coma iti libro dagiti panglagipan dagiti ammam: iti casta masaracmonto iti libro dagiti panglagipan, ket maammoam a daytoy a ciudad isut' maysa a ciudad a nasunġit, ken macaranġgas unay cadagiti ar-ari ken cadagiti provincia, ket nangignayda iti yaalsa iti unegna met laenġ idi daan a tiempo; ta isu ti gapu idi ti nacadadaelan daytoy a ciudad.

16 Panecnecanmi iti ari a no mabanġon daytoy a ciudad, ket malpas dagiti bacudna, gapu itoy sica awanancanto iti biang' iti ballasiw ti Carayan.

17 *Idin* imbaon ti ari ti subalit cada Rehun a canceller, ken Samsai nġa escriba, ken iti matda cadagiti caduada nġa agnaed idia Samaria, ken iti matda *iti daga* iti ballasiw ti Carayan: Talna, ken dadduma pay.

18 Ti surat nġa impaw-ityo cadacami naibasa a sicacananad iti sanġoanac.

19 Ket nagbilinac, ket naaramid ti panagsukimat, ket nasaracan a daytoy a ciudad idi ugma immalsa a maibusor cadagiti ar-ari, ket ti isusunġit ken yaalsa naaramid iti unegna.

20 Adda met idi ar-ari a mannacabalin idia Jerusalem, isuda a nagturay cadagiti amin a *daga* iti ballasiw ti Carayan; ket ti buis, alcabala, ken cuartais naibayad cadacuada.

21 Ita mangaramidcayo iti maysa a bilin tapno pamasardengyo cadagito a tatau, ken tapno ti mabanġon daytoy a ciudad, aginġgat' diac mangaramid iti maysa a bilin.

22 Ket agannadcayo tapno dicay agcu-

rang itoy: apayapay a tumubonto ti pannacadadael a macaranġgas cadagiti ar-ari?

23 *Idin*, idi a ti catucad ti surat ni ari Artaxerxes nabasa iti sanġo da Rehun, ken Samsai nġa escriba, ken dagiti caduada, dinarasda ti napan idia Jerusalem cadagiti Judios, ket pinagsardengda ida iti pannacaaramat ti pigsang ken pannacabalin.

24 *Idi* casta nagsardeng ti aramid ti balay ti Dios, nġa adda idia Jerusalem; ket nagsardeng aginġga iti maicadua a tawen ti panagari ni Dario nġa ari ti Persia.

Ti aramid ti pannacabanġon ti templo maituloy manen. Agsurat ni Tatanai ken Dario.

5 **D**agiti mammadto, da Aggeo a mammadto, ken Zacarias nġa anac ni Ado, impadtoda cadagiti Judios nġa adda idi iti Juda ken Jerusalem; iti nagan ti Dios ti Israel *impadtoda* cadacuada.

2 *Idin* timmacer ni Zorobabel nġa anac ni Salatiel, ken ni Jesua nġa anac ni Josedec, ket rinugianda a banġonen ti balay ti Dios nġa adda idia Jerusalem; ket cadacuada adda idi dagiti mammadto ti Dios, a tumultulong cadacuada.

3 *Iti* daydi met la a tiempo immay cadacuada da Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai, ken dagiti caduada, ket castoy ti kinunada cadacuada, Asino ti nangteng cadacayo iti maysa a bilin a mangbanġon itoy a balay, ken mangleppas itoy a bacud?

4 *Idin* imbagami cadacuada ti mayannurot itoy a wagas, no ania dagiti nagan dagiti lallaki nġa agararamid itoy panangbanġon.

5 Nġem ti mata ti Diosda adda idi cadagiti lallacay dagiti Judios, ket saanda ida a pinasardeng, aginġgat' di dumteng ken Dario ti panggep, ken sa maisubli ti subalit iti surat a maipapan itoy.

6 *Ti* catucad ti surat nġa imbaonda ken ari Dario da Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai, ken dagiti caduana nġa Afarsaqueos, nġa adda idi iti ballasiw ti Carayan;

7 nangipaw-itda kenuana iti maysa a surat, a nacaisuratan ti castoy: Talna amin ken ari Dario.

8 Mayammo coma iti ari, a napancami idia provincia ti Juda iti balay ti dackel

a Dios, isu a nabanĝon cadagiti dadackel a batbato, ken cayo a naisaad cadagiti diding; ket daytoy nĝa aramid magna a sigaganetget, ket rumang-ay cadagiti imimada.

9 Idin sinaludsudmi cadagiti lallacay, ket kinunami cadacuada ti castoy, Asino ti nangted cadacayo iti maysa a bilin a mangbangon itoy a balay, ken manglep-pas itoy a bacud?

10 Sinaludsudmi met cadacuada dagiti nagnaganda, tapno mangpanecnece kenca nĝa isuratmi dagiti nagnagan dagiti lallaki nĝa ol-oloda idi.

11 Ket insublida a castoy cadacami ti sunĝbat, a kinunada, Ad-adipennacami ti Dios ti langit ken daga, ket bangonenmi ti balay a nabanĝon idi cadagitoy adu a tawen a nalabes, isu a binanĝon ken lineppas ti maysa a dackel nĝa ari ti Israel.

12 Nĝem calpasan ti panangĝargari dagiti ammami iti Dios ti langit nĝa agpungtot, inyawatna ida iti ima ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia, a Caldeo, isu a nangdadael itoy a balay, ket impanua dagiti tattao idia Babilonia.

13 Nĝem iti umuna a tawen ni Ciro nĝa ari ti Babilonia, ni ari Ciro nangaramid iti maysa a bilin tapno mabanĝon daytoy a balay ti Dios.

14 Ket ti balitoc ken pirac nĝa alalicamen met ti balay ti Dios, nĝa innala idi ni Nabucodonosor iti templo nĝa adda idi idia Jerusalem, ket inyegna iti templo ti Babilonia, dagitoy innala idi ni Ciro iti templo ti Babilonia, ket inyawatna ida iti maysa a managan iti Sasabasar, isu a pinaggobernadora;

15 ket kinunana kencuana, Alaem dagitoy nĝa alalicamen, inca, icabilmo ida idia templo nĝa adda idia Jerusalem, ket bay-am a mabanĝon ti balay ti Dios iti dissona.

16 Idin immay daytoy met laeng a Sasabasar, ket incabilna dagiti cimientoy ti balay ti Dios nĝa adda idia Jerusalem: ket nanipud iti daydi a tiempo agingga met laeng iti mabanĝon pay laeng, ket nupay casta di pay la nalpas.

17 Ita nĝarud, no naimbag coma iti ari, maaramid coma ti panagsukimat iti balay ti gameng ti ari, nĝa adda idia Babilonia, no casta, a naaramid idi ti maysa a bilin gapu ken ari Ciro a mangbangon itoy a balay ti Dios idia Jerusalem; ket ibaon coma cadacami ti

ari ti pacaay-ayoanna a maipapan itoy a panggep.

Biruken ni Dario ti bilin ni Ciro. Ti templo nalpasen ken maisibbo. Masalimetmetan ti pascua.

6 Idin nangaramid ti maysa a bilin ni ari Dario, ket naaramid idi ti panagbirnie idia balay dagiti libro idia pagdulinan dagiti gameng sadi Babilonia.

2 Ket nasaracan iti Achmetha, idia palacio nĝa adda idia provincia ti Media ti sangcalucot, isu a nacaisuratan idi ti castoy a pacalaglagipan:

3 Iti umuna a tawen ni ari Ciro, Ni ari Ciro nangaramid iti maysa a bilin: Maipapan iti balay ti Dios idia Jerusalem, mabanĝon coma ti balay a saad a pagidataganda cadagiti datdaton, ket maisaad a sititibker dagiti cimientoy; ti tatayagna innem a pulo a sico, ket innem a pulo a sico ti caacabana;

4 agraman tallo a catoon dagiti dadackel a batbato, ken maysa a catoon a baro a cayo: ket dagiti gasto maittedda nĝa aggapu iti balay ti ari.

5 Ket casta met ti balitoc ken pirac nĝa alalicamen ti balay ti Dios, isu nĝa innala ni Nabucodonosor idia templo nĝa adda idia Jerusalem, ket naipan idia Babilonia, maisublida coma, ken mayegda manen iti templo nĝa adda idia Jerusalem, tunggal maysa iti saadna; ket icabilmonto ida idia balay ti Dios.

6 Ita nĝarud, Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, Setar-bozanai, ken dagiti caduayo nĝa Afarsaqueos, nĝa addacayo iti ballasiw ti Carayan, umadayucayo dita:

7 bay-anyo a sitatalna ti aramid ti balay ti Dios; palubosanyo a ti gobernador dagiti Judios ken dagiti lallacay dagiti Judios bangonenda daytoy a balay ti Dios iti dissona.

8 Maysa pay agaramidac iti maysa a bilin no ania ti aramidenyonto cadagitoy lallacay dagiti Judios a maipaay iti panangbangon itoy a balay ti Dios: a cadagiti cucua ti ari, nĝa iti met laeng buis idia ballasiw ti Carayan, maitted dagiti gasto a buyugen ti amin a kinaregta cadagitoy a lallaki, tapno dida matactac.

9 Ket amin a masapulda, bacbaca a

lallaki, ken carcarnero, ken corcordero, padapada nga agpaay iti daton a mapuuran a maipaay iti Dios ti langit; *casta met* ti trigo, asin, arac, ken lana, a mayannurot iti sao dagiti sacerdote nga adda idiaiy Jerusalem, maitedda coma cadacuada iti inaldawaldaw a di agcurang;

10 tapno idatagda dagiti daton a nabanglo a sayamusom iti Dios ti langit, ken agcararagda a maipaay iti biag ti ari, ken cadagiti annacna a lallaki.

11 *Casta met* a nagaramidac iti maysa a bilin, nga uray asinoman a mamalbaliw itoy a sao, masucto coma ti maysa a cayo ti balayna, ket isu maibayog coma ken maicapet iti *cayo*; ket ti balayna maaramid a maysa a gabsuon ti iblenng gapu itoy:

12 ket ti Dios a mamagnaed ti naganna sadiay dadaelenna coma amin nga ar-ari ken tattao a mangyunnat iti imada a mamalbaliw itoy *met laeng*, a mangdadael itoy a balay ti Dios nga adda idiaiy Jerusalem. Siac ni Dario inaramidco ti maysa a bilin; maaramid coma a buyugen ti amin a kinaregta.

13 Idin ni Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ni Setar-bozanai, ken dagiti caduada, inaramidda a casta iti amin a kinaregta, agsipud ta imbaon ni ari Dario.

14 Ket dagiti lallacay dagiti Judios binangonda ket rimmanng-ayda, gapu cadagiti padto da Aggea a mammadto, ken Zacarias nga anac ni Addo. Ket binangonda ken lineppasda, a mayannurot iti bilin ti Dios ti Israel, ken mayannurot iti bilin da Ciro, ken Dario, ken Artaxerxes nga ari ti Persia.

15 Ket nalpas idi daytoy a balay iti maicatlo nga aldaw ti bulan ti Adar, a maicanem a tawen ti panagari ni ari Dario.

16 Ket dagiti annac ti Israel, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas; ken ti matda cadagiti annac ti pannacacayaw sinalimetmetanda ti pannacaisibbo daytoy a balay ti Dios a binuyog ti rag-o.

17 Ket indatagda iti daytoy a pannacaisibbo ti balay ti Dios ti sangagasut a bacaba a lallaki, duagasut a carcarnero, uppat a gasut a cordero; ken maipaay iti daton ti basol a maipaay iti amin nga Israel, sangapulo ket dua a calding a lallaki,

a mayannurot iti bilang dagiti caputotan ti Israel.

18 Ket insaadda dagiti sacerdote cadagiti pannacabingbingayda, ken dagiti Levitas cadagiti pannacadasasigda, a maipaay ti panagservi ti Dios, nga adda idiaiy Jerusalem; cas naisurat iti libro ni Moises.

19 Ket dagiti annac ti pannacacayaw nagpascuada iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti umuna a bulan.

20 Ta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas naggugorda a nagtitipon; nada-lusda amin idi: ket pinatayda ti pascua gapu cadagiti amin nga annac ti pannacacayaw, ken cadagiti cacabsatda a sassacerdote, ken gapu cadaeuada met laeng.

21 Ket kinnan dagiti annac ti Israel a nagsubli a naggaput' pannacacayaw, ken amin a timmipon cadacuada a nangisina cadagiti bagbagida iti kinarugit dagiti nacion ti daga, tapno sapulenda ni Jehova, a Dios ti Israel,

22 ket nginilinda a sirarag-o ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nga aldaw: ta pinarag-o ida ni Jehova, ket pinasublina ti puso ti ari ti Asiria cada-cuada, tapno papigsaenna dagiti im-imada iti panagaramid ti balay ti Dios, a Dios ti Israel.

Mapan ni Esdras idiaiy Jerusalem. Surat ni Artaxerxes ken ni Esdras.

7 Calpasan dagitoy, idi panagari ni Artaxerxes nga ari ti Persia, ni Esdras nga anac a lalaki ni Saraias, nga anac a lalaki ni Azarias, nga anac a lalaki ni Helcias,

2 nga anac a lalaki ni Sellum, nga anac a lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki ni Aquitob,

3 nga anac a lalaki ni Amarias, nga anac a lalaki ni Azarias, nga anac a lalaki ni Maraiot,

4 nga anac a lalaki ni Zaraias, nga anac a lalaki ni Ozi, nga anac a lalaki ni Bocci,

5 nga anac a lalaki ni Abisue, nga anac a lalaki ni Fincees, nga anac a lalaki ni Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron, a cangatoan a sacerdote—

6 daytoy nga Esdras simmanng-ata nag gaput' Babilonia. Ket isu idi ti escriba a nalainng iti linteg ni Moises, nga inted ni Jehova, a Dios ti Israel; ket impalubos ti ari ti amin a dinawatna, a mayannurot iti ima ni Jehova a Diosna kencuana.

7 Ket simmaᅅ-at idiaꝝ Jerusalem, ti dadduma cadagiti annac ti Israel, ken cadagiti sacerdote, ken cadagiti Levitas, ken cadagiti cumacanta, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti Natineos, iti maicapito a tawen ni ari Artaxerxes.

8 Ket isu dimteng idiaꝝ Jerusalem iti maicalima a bulan, nga isu idi ti maicapito a tawen ti ari.

9 Ta iti umuna *n̄a aldaw* ti umuna a bulan nangrugi a simmaᅅ-at a naggaput' Babilonia; ket iti umuna *n̄a aldaw* ti maicalima a bulan dimteng idiaꝝ Jerusalem, a mayannurot iti naimbag nga ima ti Diosna kencuana.

10 Ta ni Esdras impapusona ti nagsapul iti linteg ni Jehova, ken mangaramid ken cuana, ken mangisuro iti Israel cadagiti alagaden ken annuruten.

11 Ket daytoy ti catucad ti surat nga inted ni ari Artaxerxes ken Esdras a sacerdote nga escriba, nga escriba met laeng dagiti sao ti bilin ni Jehova, ken dagiti ipaalagadna iti Israel:

12 Ni Artaxerxes, nga ari dagiti ar-ari ken Esdras a sacerdote, nga escriba ti linteg ti Dios ti langit, napalongdo, ken dadduma pay.

13 Aramidec ti maysa a bilin, a dagiti amin a tattao ti Israel ken dagiti sacerdoteda ken Levitas iti pagturayac a sidadaan iti siwawayawaya a nakemda met laeng a mapan idiaꝝ Jerusalem, cumuyogda kencana.

14 Agsipud ta sica maibaonca gapu iti ari ken cadagiti pito a consejerona, tapno mangpalutput iti Juda ken Jerusalem, a mayannurot iti linteg ti Diosmo nga adda iti imam,

15 ken mangawit iti pirac ken balitoc, nga indaton a siwawayawaya ti ari ken dagiti consejerona iti Dios ti Israel, a ti naedna adda idiaꝝ Jerusalem,

16 ken amin a pirac ken balitoc a masaracanto iti amin a provincia ti Babilonia, agraman cadagiti daton ti sibubulos a nakem dagiti tattao, ken dagiti sacerdote, nga inyawatda a siaayat ti nakemda a maipaay iti balay ti Diosda nga adda idiaꝝ Jerusalem;

17 gapuna nga igatangmonto iti amin a regta daytoy a cuarta cadagiti bacbaca a lallaki, carcarnero, corcordero, agraman datdatonda a bellaay, ken datdatonda a mainum, ket idatagmonto ida iti rabaw ti altar ti balay ti Diosmo nga adda idiaꝝ Jerusalem.

18 Ket uray aniaman a naimbagto

kencana ken cadagiti cacabsatmo nga aramidenyoyo iti natda iti pirac ken balitoc, aramidenyoyo a mayannurot iti nakem ti Diosyoy.

19 Ket dagiti al-alicamen a naited kencana a maipaay iti panagservi ti balay ti Diosmo, yawatmo iti sangaoanan ti Dios ti Jerusalem.

20 Ket uray anianto pay a masapul a maipaay iti balay ti Diosmo, nga addanto pacasapulam nga ited, itdemto nga aggapu iti balay ti gameng ti ari.

21 Ket siac, a siac ni ari Artaxerxes, aramidec ti maysa a bilin cadagiti amin a mangaywan iti gamgameng nga adda iti ballasiw ti Carayan, nga uray aniaman a dawatento cadacayo ni sacerdote Esdras, nga escriba ti linteg ti Dios ti langit, maaramid coma a buyugen ti amin a kinaregta,

22 aginggat' sangagasut a talento a pirac, ken sangagasut a casucat a trigo, ken sangagasut a bat nga arac, ken sangagasut a bat a lana, ken asin a di makedngan ti caadn.

23 Uray aniaman a maibilin gapu iti Dios ti langit, maaramid coma nga apag-isu a maipaay iti balay ti Dios ti langit; ta apayapay adda coma pungtot a maibusor iti pagarian ti ari ken cadagiti annacna a lallaki?

24 Casta met nga ipanecnecmi cadacayo a ti maipapan iti asino a sacerdote ken Levitas, dagiti cumacanta, dagiti agaywan iti ruangan, dagiti Natineos, wenno adadipen daytoy a balay ti Dios, dinto nalinteg ti ipatay iti panangbuis, alcabala wenno cuartais cadacuada.

25 Ket sica, Esdras, a mayannurot iti sirib ti Diosmo nga adda ita imam, mangtudingca cadagiti magistrados, ken ocoom nga agocom iti amin a tattao nga adda iti ballasiw ti Carayan, dagiti isu-amin a macaammo cadagiti linteg ti Diosmo; ket isurom ti saan a macaammo cadacuada.

26 Ket uray asinoman a di agaramid iti linteg ti Diosmo, ken ti linteg ti ari, matungpal coma kencuana ti panangocom, a buyugen ti amin a kinaregta, uray agpapan ken patay, wenno iti pannacai-belleng, wenno pannacai-cacat dagiti cucua, wenno iti pannacabalud.

27 Bendito coma ni Jehova, a Dios dagiti ammatayo, a nangicabil iti castoy a banag iti puso ti ari, a mangpasayaat ti

balay ni Jehova n̄ga adda idiaꝝ Jerusalem;

28 ket nan̄gisacnap caniac iti naayat a kinaimbag iti san̄go ti ari, ken dagiti consejerona, ken iti san̄go dagiti amin a main̄gal a principe ti ari. Ket napabilegac cas mayalubog iti ima ni Jehova a Diosco iti rabawco, ket inurnon̄go iti amin n̄ga Israel dagiti palon̄goen a lallaki tapno makipagsan̄-atda caniac.

Lista dagiti simmurot ken ni Esdras. Maibaon dagiti Levitas ken dagiti Natineos.

Maipacaammo ti panagayunar. Timben̄g ti isagut iti templo. Ti idadaten̄g idiaꝝ Jerusalem.

Dagiti datdaton naidatag.

8 Dagitoy isuda dagiti panḡloen *dagiti balbalay* dagiti ammada, ket daytoy ti capoonan dagiti makipagsan̄-at caniac a naḡaput' Babilonia, idi panagari ni ari Artaxerxes:

2 Cadagiti annac a lallaki ni Finees, ni Gersom. Cadagiti annac a lallaki ni Itamar, ni Daniel. Cadagiti annac a lallaki ni David, ni Hattus.

3 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, cadagiti annac a lallaki ni Faros, ni Zacarias; ket caduana nabilan̄g iti pinonpoon dagiti lallaki san̄gagasutda ket limapulo.

4 Cadagiti annac a lallaki ni Pahatmoab, ni Elioenai n̄ga anac a lallaki ni Zaraias; ket caduana dagiti duagasut a lallaki.

5 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, ti anac a lalaki Jaaziel, ket caduana tallo gasut a lallaki.

6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adin, ni Ebed n̄ga anac a lalaki ni Jonatan, ket caduana limapulo a lallaki.

7 Ket cadagiti annac a lallaki ni Elam, ni Jesaias n̄ga anac a lalaki ni Atalias, ket caduana pitopulo a lallaki.

8 Ket cadagiti annac a lallaki ni Safatias, ni Zebadias n̄ga anac a lalaki ni Micael; ket caduana walopulo a lallaki.

9 Cadagiti annac a lallaki ni Joab, ni Abdias n̄ga anac a lalaki ni Jahiel; ket caduana a duagasut san̄gapulo ket walo a lallaki.

10 Ket cadagiti annac a lallaki ni Selomit n̄ga anac a lalaki ni Josfias; ket caduana san̄gagasut ket innem a pulo a lallaki.

11 Ket cadagiti annac a lallaki ni Bebai

ni Zacarias n̄ga anac a lalaki ni Bebai; ket caduana duapulo ket walo a lallaki.

12 Ket cadagiti annac a lallaki ni Azgad ni Johanan n̄ga anac a lalaki ni Haccatan; ket caduana san̄gagasut ket san̄gapulo a lallaki.

13 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adonicam, isuda a naudi *idi*; ket dagitoy dagiti nagnaganda: Elifelet, Jeiel, ken Samaias; ket caduada innem a pulo a lallaki.

14 Ket cadagiti annac a lallaki ni Biguai, da Hutai ken Zabud; ket caduada pitopulo a lallaki.

15 Ket inurnon̄go ida idiaꝝ carayan n̄ga agayus aginḡgat' Ahava; ket idiaꝝ nagpacarsocami iti tallo n̄ga aldaw: ket kimmitaac cadagiti tattao, ken cadagiti sacerdote, ket awan ti nasaracac cadagiti annac a lallaki ni Levi.

16 Idin pinaayabac da Eliezer, Ariel, Semeias, ken Elnatan, ken Jarib, ken Elnatan, ken Natan, ken Zacarias, ken Mesullam, a panḡpanḡloen a lallaki; casta met cada Joiarib, ken Elnatan, a manḡadadalda idi.

17 Ket imbaonco ida ken Addo a palun̄go idiaꝝ disso a Caspia; ket imbagac cadacuada no ania ti saienda ken Addo, *ken* cadagiti cacabsatna a Natineos, idiaꝝ disso a Caspia, tapno yegda cadaami dagiti agannong a maipaay iti balay ti Diosmi.

18 Ket mayannurot iti naimbag n̄ga ima ti Diosmi cadaami inyegda cadaami ti maysa a lalaki a nasaririt, cadagiti annac a lallaki ni Mali, n̄ga anac a lalaki ni Levi, n̄ga anac ni Israel; ken ni Sarabias, agraman cadagiti annacna a lallaki ken cadagiti cacabsatna a lallaki, san̄gapuloda ket walo;

19 ken Hasabias, ken caduana ni Jesaias cadagiti annac a lallaki ni Merari, dagiti cacabsatna a lallaki ken annac a lallaki, duapuloda;

20 ken cadagiti Natineos a nan̄gtedan ni David ken dagiti panḡloen ti annong dagiti Levitas, duagasut ket duapulo a Natineos: isuda amin nainagananda idi.

21 Ket inwarragawagco idiaꝝ ti panagayunar, idiaꝝ carayan Ahava, tapno ipacumbabami dagiti bagbagimi iti san̄go ti Diosmi, tapno sapulenmi kencuana ti maysa a nalinteg a dalan a maipaay cadaami, ken cadagiti babassitmi, ken cada-
giti amin a cucuami.

22 Ta nagbainac a dimmawat iti ari ti maysa a pangén ti soldado ken agcocabayo a tumulong cadacami a maibu-or iti cabusor iti dalan, agsipud ta sinaomi iti ari, a kinunani, Ti ima ti Diosmi adda cadagiti amin a mangsapul kencuana, a maipaay iti imbag; ngem ti pannacablinna ken ti pungtotna maibusor cadagiti isu-amin a mangidian kencuana.

23 Gapuna a nagayunarcami ken sinaulmi ti Diosmi gapu itoy: ket nadaw-dawatan gapu cadacami.

24 Idin insinac ti sangapulo ket dua cadagiti pangoloen dagiti sacerdote, da Sarabias, Hasabias, ken caduada ti sangapulo a cacabsatda a lallaki,

25 ket tinimbengco cadacuada ti pirac, ken ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, a ti met laeng daton a maipaay iti balay ti Diosmi isu nga indatag ti ari, ken dagiti consejeron, ken dagiti principena, ken amin nga Israel nga adda a sisasangco:

26 tinimbengco cadagiti imada innem a gasut ket limapulo a talento a pirac, ken al-alicamen a pirac sangagasut a talento; iti balitoc sangagasut a talento;

27 ken duapulo a malmalucong a balitoc, iti sangaribu a daric; ken dua nga al-alicamen a gambang a nasudi a nasileng, a napategda a cas la balitoc.

28 Ket kinunac cadacuada, Nasantoan-cayo ken Jehova, ken nasantoan dagiti al-alicamen; ket ti pirac ken balitoc isudat' maysa a daton ti sibubulos a nakem ken Jehova, a Dios dagiti ammayo.

29 Agsalucagcayo, ken salimetmetanyo ida, agninggat' dicay timbengen ida iti sangonan dagiti pangoloen dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma ti Israel, idia Jerusalem, cadagiti sagsagumbi ti balay ni Jehova.

30 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas inawatda ti timbeng ti pirac ken ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, tapno iyegda idia Jerusalem iti balay ti Diosmi.

31 Idin pimmanawcami idia Carayan nga Ahava iti maicasangapulo ket dua nga aldaw ti umuna a bulan, tapno mapan-cami idia Jerusalem: ket adda idi cadacami ti ima ti Diosmi, ket insalacannacami iti ima ti cabusor ken ti agsaneb iti dalan.

32 Ket dimtengcami iti Jerusalem, ket nagnaedcami idia ito tallo nga aldaw.

33 Ket iti maicapat nga aldaw natimbeng ti pirac ken ti balitoc ken dagiti al-alicamen idia balay ti Diosmi iti ima ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias a sacerdote (ket caduana idi ni Eleazar nga anac a lalaki ni Fines: ket caduada da Josabad nga anac a lalaki ni Jesua, ken Noadias nga anac a lalaki ni Binui, a Levita)—

34 isuda amin binilangda ken tinimbengda: ket amin ti timbeng naisurat idi a tiempo.

35 Ket dagiti annac ti pannacacayaw, a rimmuar a naggaput' pannacaibelleng, indatagda dagiti dataton a mapuuran iti Dios ti Israel, sangapulo ket dua a bac-baca a lallaki gapu iti amin nga Israel, siam a pulo ket innem a carcarnero, pitopulo ket pito a corcordero, sangapulo ket dua a calding a lallaki a maipaay iti daton ti basol: amin daytoy maysa idi a daton a mapuuran ken Jehova.

36 Ket inyawatda dagiti incumit ti ari cadagiti gobernador ti ari, ken cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan: ket intan-ocda dagiti tattao ken ti balay ti Dios.

Ti panagipudno ken cararag ni Esdras.

9 Idi naaramid dagitoy a banag, imadani dagiti pangoloen caniac, a kinunada, Dagiti tattao ti Israel, ken dagiti sacerdote ken dagiti Levitas. dida insina dagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti dagdaga, nga agar-aramidda a mayalubog cadagiti kinarimonda, dagiti met laeng Cananeos, dagiti Jetteos, dagiti Ferezeos, dagiti Jebuseos, dagiti Ammonitas, dagiti Moabitas, dagiti Egipcios, ken dagiti Amorreos.

2 Ta nagalada cadagiti annacda a babbai a maipaay cadacuada met laeng ken cadagiti annacda a lallaki, iti casta a ti nasantoan a bukel nailaoc cadacuada met laeng cadagiti tattao dagiti dagdaga; ti ima dagiti pangoloen ken dagiti agturay isu idi ti nangnangrona itoy a panaglabsing.

3 Ket idi a nangegco daytoy, pinigisco ti pagan-anayco ken ti lambonco, ket pinarutco ti buoc ti oloc ken ti imingco, ket nagtugawac a siririra.

4 Idin immurnong caniac ti tunggal maysa a nagtayegteg cadagiti sao ti Dios ti Israel, a gapu iti panaglabsing dagidia

ti pannacacayaw; ket nagtugawac a siri-riru agingga iti daton iti rumabii.

5 Ket iti daton ti rumabii timmacerac idi panagpacumbabac, a ti met laeng cawes ken lambonco a sipipigis; ket nagparintumengac, ket inyucradco dagiti im-imac ken Jehova a Diosco;

6 ket kinunac, O Diosco, mabainac ket lumabagaac a mangitanangad ti rupac kenca, Diosco; ta dagiti kinadangkesmi immadu cadagiti olomi, ket ti babacmi dimmackel agingga cadagiti langlangit.

7 Nanipud cadagidi aldaw dagiti ammami nagbabaccami iti casta unay agingga itoy nga aldaw; ket gapu cadagiti kinadangkesmi nayawatcami idi, dagiti ar-arimi, ken dagiti sacerdotemi, iti ima dagiti ar-ari dagiti dagdaga, iti campilan, iti pannacacayaw, ken ti pannacaagaw, ken iti pannacaducot ti rupa, cas itoy nga aldaw.

8 Ket ita iti maysa a bassit a canito naiparangarang ti parabur gapu ken Jehova a Diosmi, tapno ibatinacami a maysa a tidda tapno agtalaw, ken mangted cadacami iti maysa a lansa iti nasantoan a dissona, tapno lawagan ti Diosmi dagiti matami, ken iccannacami iti bassit nga ungar iti pannacatagabumi.

9 Ta dacami tagabucami; nupay casta dinacam inidian ti Diosmi iti pannacatagabumi, no di ket pinadackelna cadacami iti naayat a kinaimbagna iti imatang dagiti ar-ari ti Persia, tapno paungarennacami tapno patacderenmi ti balay ti Diosmi, ken mangtarimaan cadagiti rebrebbana, ken mangted cadacami iti maysa a bacud iti Juda ken idia Jerusalem.

10 Ket ita, O Diosmi, anianto ti saoenmi iti calpasan daytoy? ta inidi-anmi dagiti bilbilinmo,

11 nga imbilinmo iti pannacaaramat dagiti ad-adipemmo a mamadto, a kinunam, Ti daga a taguicuaenyo, narugit a daga a gapu iti kinarugit dagiti tattao dagiti dagdaga, gapu cadagiti kinarimonda, a nangpunno manipud iti maysa a bangir aginggat' sabali iti kinarugitda:

12 gapuna ita dicay ited dagiti annacyo a babbai cadagiti annacda a lallaki, dicay met mangala cadagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annacyo a lallaki, dicay sapulen ti cappiada wenna ti rang-ayda iti agnanayon; tapno pumigisacayo, ken canenyo ti imbag ti daga, ket isut' ibatiyo

a maysa a tawid cadagiti annacyo iti agnanayon.

13 Ket calpasan ti amin nga immay cadacami a gapu cadagiti kinadakes ti aramidmi, ken gapu iti dackel a babacmi, idinto a sica a Diosmi dinusanacami iti basbassit ngem iti cataladan dagiti kinadangkesmi, ket iniccannacami iti castoy a matda,

14 salungasingenminto manen aya dagiti bilbilinmo, ken makicabagiancami cadagiti tattao nga agaramid cadagito a kinarimon? dicanto aya agpungtot cadacami aginggat' dinacami maibus, tapno awanto ti matda, uray macatalaw?

15 O Jehova, a Dios ti Israel, nalintegca; ta nabaticami a macatalaw, cas itoy nga aldaw: adtoy, addacami iti sangonam cadagiti babacmi; ta awan ti macatacder iti saclangmo gapu itoy.

Ti gampor a panagaassawa maidian.

Lista dagiti addaan assawa a gangannaet.

10 Idi nga agcarcararag ken agipud-pudno ni Esdras, agsangangit ken ageculcul-ob iti sangō ti balay ti Dios, immurnong kencuana ti Israel ti maysa a gimong a dackel dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing; ta dagiti tattao nagsangitda iti naladingit unay.

2 Ket simmungbat ni Sequenias nga anac a lalaki ni Jahiel, maysa cadagiti annac a lallaki ni Elam, ket kinunana ken Esdras, Naglabsingcami a maicaniwas iti Diostayo, ken nangasawacami cadagiti babbai a gangannaet dagiti il-ili ti daga: nupay casta adda inanama ita a maipaay iti Israel a maipapan itoy a banag.

3 Ita ngarud agaramidtay coma iti maysa a tulag iti Diostayo a pagtalawentayo amin dagiti assawa a babbai, ken dagiti nayanac cadacuada, a mayalubog iti patigmaan ti apoc, ken dagiti agpigerger cadagiti bilin ti Diostayo; ket maaramid coma a mayalubog iti linteg.

4 Tumacderca; ta biangmo ti panggep, ket addacami kenca: tumuredca a naimbag, ket agaramidca.

5 Idin timmacer ni Esdras, ket pinagsapatana dagiti pangoloen dagiti sacerdoti, ken dagiti Levitas, ken amin nga Israel, tapno agaramidca a mayalubog itoy a sao. Iti casta nagsapatada.

6 Idin timmacer ni Esdras ket napan a naggaput' balay ti Dios iti sagumbi ni

Johanán n̄ga anac a lalaki ni Eliasib : ket *idi* a dimtenḡ idiaiy, saan a nanḡan idi iti tinapay, saan n̄ga imminum iti danum; ta nagdung-aw a gapu iti panaglabsinḡ dagidiaiy ti pannacacayaw.

7 Ket inwarragawagda iti amin a Juda ken Jerusalem cadagiti amin n̄ga annac ti pannacacayaw, tapno aguurnonḡda idiaiy Jerusalem;

8 ket ti di umay iti uneḡ ti tallo n̄ga aldaw a mayaluboḡ iti patigmaan dagiti panḡoloen ken dagiti lallacay, mapucaw amin a cucuana, ket maisina iti gimonḡ ti pannacacayaw.

9 Idin naguurnonḡ idiaiy Jerusalem amin dagiti lallaki ti Juda ken Benjamin iti uneḡ ti tallo n̄ga aldaw (maicasiam a bulan idi, iti maioaduapulo n̄ga aldaw ti bulan); ket nagtugaw dagiti amin a tattao iti nalawa a disso iti sanḡo ti balay ti Dios, n̄ga agpigpiggerda a gapu itoy a panḡgep, ken gapu iti dackel a tudo.

10 Ket timmacder ni Esdras a sacerdote, ket kinunana cadacuada, Naglabsinḡcayo, ket nanḡasawacayo cadagiti gangannaet a babbai, a nanḡpaadu iti babac ti Israel.

11 Gapuna ita agpudnocayo ken Jehova, a Dios dagidi ammayo, ket aramidenyo ti pacaay-ayoanna; ket suminacayo cadagiti tattao ti daga, ken cadagiti gangannaet a babbai.

12 Idin simmunḡbat ti amin a gimonḡ ket kinunada iti natbag a timec, Cas ti kinunam a maipapan cadacami, casta ti rebbenḡmi n̄ga aramiden.

13 Ngem adu dagiti tattao, ket tiempo ti adu a tudo, ket ditay mabalin ti agtacder iti ruar: ket daytoy saan la n̄ga aramid ti maysa n̄ga aldaw wenno dua; ta naglabsinḡcami iti casta unay itoy a gapu.

14 Madutocan ita coma dagiti panḡ-panḡoloentayo a maipaay iti amin a gimonḡ, ket umay coma amin dagiti adda cadagiti ciudadtayo a nanḡasawa cadagiti gangannaet a babbai cadagiti nadutucan a tiempo, ket caduada dagiti lallacay ti tunggal ciudad, ken dagiti ocomda, aginḡgat' di mailiche cadatayo ti nacabutbutenḡ a punḡtot ti Diostayo, aginḡgat' di maiwacas daytoy a panḡgep.

15 Da laenḡ Jonatan n̄ga anac a lalaki ni Asahel ken Jaazias n̄ga anac a lalaki ni Tecuas ti nagtacder a maibusor itoy a panḡgep: ket tinulonḡan ida da Mesullam ken Sebetai a Levita.

16 Ket inaramid a casta dagiti annac ti pannacacayaw. Ket nailasin da Esdras a sacerdote, agraman cadagiti panḡoloen dagiti balbalay dagiti amma, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, ken isuda amin cadagiti nagnaganda; ket nagtugawda iti umuna n̄ga aldaw ti maicapulo a bulan tapno palutputenda ti panḡgep.

17 Ket nagibusda agraman cadagiti amin a lallaki a nanḡasawa idi cadagiti gangannaet a babbai iti umuna n̄ga aldaw ti umuna a bulan.

18 Ket cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote nasaracanda idi dagiti nanḡasawa cadagiti gangannaet a babbai: *isut' ammoen*, cadagiti annac a lallaki ni Jesua, ti anac a lalaki ni Josedec, ken dagiti cacabsatna, da Maasias, ken Eliezer, ken Jarib, ken Godolias.

19 Ket intedda ti imada tapno pagtala-wenda coma dagiti assawada a babbai; ket idinto a nacababacda, *isuda indatagda* ti maysa a carnero ti arban a maipaay iti babacda.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Emmer: da Janani ken Zebadias.

21 Ket cadaḡiti annac a lallaki ni Harim: da Maasias, ken Elias, ken Semeias, ken Jahiel, ken Ozias.

22 Ket cadagiti annac a lallaki ni Fasur: da Elioenai, Maasias, Ismael, Natanel, Josabad, ken Elaasa.

23 Ket cadagiti Levitas: da Josabad, ken Semei, ken Kelaias, (n̄ga isu met laenḡ ni Calita), Fatajas, Juda, ken Eliezer.

24 Ket cadagiti cumacanta: ni Eliasib. Ket cadagiti agaywan iti ruangan: da Sellum, ken Tellem, ken Uri.

25 Ket iti Israel: Cadagiti annac a lallaki ni Faros: da Remeias, ken Jezias, ken Melquias, ken Mijamin, ken Eleazar, ken Melquias, ken Banaias.

26 Ket cadagiti annac a lallaki ni Elam: da Matanias, Zacarias, ken Jahiel, ken Abdi, ken Jerimot, ken Elias.

27 Ket cadagiti annac a lallaki ni Zattu: da Elioenai, Eliasib, Matanias, ken Jerimot, ken Zabad, ken Aziza.

28 Ket cadagiti annac a lallaki ni Bebai: da Johanán, Hananias, Zabbai, Atalai.

29 Ket cadagiti annac a lallaki ni

Bani: da Mesullam, Malluc, ken Adaias, Jasub, ken Seal, Jerimot.

30 Ket cadagiti annac a lallaki ni Pahat-moab: da Adna, ken Quelal, Banaias, Maasias, Matanias, Beseleel, ken Binui, ken Manases.

31 Ket cadagiti annac a lallaki ni Harim: da Eliezer, Jesue, Melquias, Semeias, Simeon,

32 Benjamin, Malluc, Samarias.

33 Cadagiti annac a lallaki ni Hasum: da Matanai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manasses, Semei.

34 Cadagiti annac a lallaki ni Bani: da Maadi, Amram, ken Uel,

35 Banaias, Bedias, Quelu,

36 Vanias, Meremot, Eliasib,

37 Matanias, Matenai, ken Jaasu,

38 ken Bani, ken Binui, Semei,

39 ken Selemias, ken Natan, ken Adaias,

40 Macnadebai, Sasai, Sarai,

41 Azarel, ken Selemias, Samarias,

42 Sellum, Amarias, Jose.

43 Cadagiti annac a lallaki ni Nebo: da Jeiel, Matatias, Zabad, Zebina, Addo, ken Joel, Banaias.

44 Amin dagitoy nangalada idi cadagiti gangannaet nga assawa a babbai; ket dadduma cadacuada addaanda idi assawa a babbai a gapu cadacuada nangipasngayda iti annac.

TI LIBRO NI

NEHEMIAS.

Ladinjít ken cararag ni Nehemias a maipapan cadagiti Judios idiay Jerusalem.

1 Dagiti sao ni Nehemias nga anac a lalaki ni Haqualias.

Naaramid idi bulan ti Casleu, idi maicaduapulo a tawen, idi addaac idiay Susan a palacio,

2 a ni Janani, maysa cadagiti cacabsatoco, immay, isu ken dadduma a lallaki ti Juda; ket nagsaludsudac cadacuada iti maipapan cadagiti Judios a nacatalaw a nabaybay-an iti pannacacayaw, ken maipapan iti Jerusalem.

3 Ket kinunada caniac, Ti matda a nabaybay-an iti pannacacayaw idiay provincia addada iti dackel a pannacaparigat ken pannacaumsa: ti bacud ti Jerusalem met marba, ket dagiti ruanganna mauramda iti apuy.

4 Ket naaramid, idi nanageco dagitoy a sao, a nagtugawac ket nagsangitac, ken nagdung-awac cadagiti dadduma nga aldaw; ket nagayunarak ken nagecararagac iti sangó ti Dios ti langit,

5 ket kinunac, Gumawawaac kenca, O Jehova, a Dios ti langit, a dackel ken nacakigkigtot a Dios, a mangsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti agayat kencuana ken mangsalimetmet cadagiti bilibiliuna:

6 agimdenge coma ta lapayagmo, ken silulucat coma dagita matam, tapno timudem ti cararag ti adipenmo, isu nga icararagco kenca itoy a tiempo, iti aldaw ken iti rabii, gapu cadagiti annac ti Israel nga ad-adipenmo, iti bayat ti panangipudno cadagiti basbasol dagiti annac ti Israel, isu a binasolmi a maicaniwas kenca. Wen, siac ken ti balay ni amac nagbasolcami:

7 nagaramidcami a sidadakes a maicaniwas kenca, ket dicam sinalimetmetan dagiti bilibiliin, uray dagiti alagaden, uray dagiti annuruten, nga imbilinmo ken adipenmo a Moises.

8 Lagipem, gawawaac kenca, ti sao nga

imbilinmo ken adipenmo a Moises, a kinunam, No aglabsingcayo, iwarascayto iti ruar cadagiti il-ili:

9 ngem no sumublicayo caniac, ken salimetmetanyo dagiti bilibilinco, ken aramidnyo ida, nupay no dagiti pannacacayaw addada cadagiti caadayuan a paset dagiti langlangit, nupay casta urnongecto ida manipud sadiay, ken yegconto ida iti disso a pinilic a pangpanaedac iti naganco idiay.

10 Ita dagitoy isuda dagiti ad-adipenmo ken ti ilim, a sinubbotmo iti dackel a pannacabalinmo, ken iti napigsa nga imam.

11 O Apo, gawawaac kenca, agimdenge coma ta lapayagmo iti cararag ti adipenmo, ken iti cararag dagiti ad-adipenmo, nga agayat nga agbuteng iti naganmo; ket parang-ayem, dawatec kenca, ti adipenmo itoy nga aldaw, ket itdem kencuana ti caasi iti imatang daytoy a lalaki. (Siac idi ti agiggem iti copa ti ari).

Sarungcaran ni Nehemias dagiti Judios idiay Jerusalem. Mapan ken minjminjanna ti ciudad.

2 Ket naaramid idi bulan a Nisan, iti maicaduapulo a tawen ni ari Artaxerxes, idi adda arac iti sangona, nga intag-ayco di arac, ket isut' intedco iti ari. *Idi unana a tiempo* saanac idi a naliday iti saclangna.

2 Ket kinuna caniac ti ari. Apayapay a naliday ta rupam, idinto ta dica masakit? daytoy saan a sabali no di ket sakit ti puso. Idi casta nagbutengac unay.

3 Ket kinunac iti ari, Agbiag coma a manayon ti ari: apayapay a di agliday coma ti rupac, idinto a ti ciudad, a disso dagiti tanem dagiti ammac, aglangalang, ken mapuuran iti apuy dagiti ruanganna.

4 Idin kinuna caniac ti ari, Ania ti dawatem? Iti casta nagcararagac iti Dios ti langit.

5 Ket kinunac iti ari, No macaay-ayo

iti ari, ken no nacasarac idi ti adipenmo iti parabur iti imatanġmo, nġa ibaonnac coma agiġġat' Juda, agiġġa iti ciudad dagiti tanem dagiti ammac, tapno isut' bangonec coma.

6 Ket kinuna caniac ti ari (ti reina met agtugtugaw iti dennana), Casanonto ti capaut ti pannagnam? ken inton ano ti panagsublim? Iti casta, nacaay-ayo iti ari ti panangibaonna caniac; ket dinutocac kencuana ti maysa a tiempo.

7 Maysa pay kinunac iti ari, No macaay-ayo iti ari, maited coma caniac dagiti sursurat a maipaay cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan, tapno palubosandac a lumabas agiġġat' diac macagteng' idia y Juda;

8 ket maysa a surat a maipaay ken Asaf nġa agaywan iti cabakiran ti ari, tapno iccannac iti cayo tapno aramiden a babaotec a maipaay cadagiti ruangan ti castillo a biang' ti balay, ken maipaay iti bacud ti ciudad, ken maipaay iti balay a sumreacato. Ket inted caniac ti ari, a mayannurot iti naimbag nġa ima ti Dios iti rabawco.

9 Idin immayac cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan, ket intedco cada-cuada dagiti surat ti ari. Ket insangai-baon caniac ti ari dagiti capcapitan ti buyot ken tattao nġa agcabayo.

10 Ket idi isut' nangeg da Sanaballat nġa Horonita, ken Tobias nġa adipen, nġa Ammonita; isut' namarigat cadacuada iti casta unay, ta immay ti maysa a tao tapno agsapul iti pagimbagan dagiti annac ti Israel.

11 Iti casta immayac iti Jerusalem, ket addaan idi sadiay iti tallo nġa aldaw.

12 Ket timmacerac iti rabii, siac ken sumagmamano a tattao ti caduac; diac met imbaga iti asinoman a tao no ania ti impapuso ti Dios caniac nġa aramidec a maipaay iti Jerusalem; awan idi caniac ti aniaman nġa animal, malacsid ti animal a nagsacayac.

13 Ket rimmuarac iti rabii iti ruangan ti lobong, nġa agturong met laeng' iti bubon ti chacal,* ken iti ruangan ti ibleng, ket miningmingac dagiti bacud ti Jerusalem, a narbada idi, ken dagiti ruangananna narunawda idi iti apuy.

14 Idin nagtuloyac iti ruangan ti ubbog ken iti tangke ti ari: nġem awan idi ti

disso a maipaay iti animal nġa adda iti babac a paglasatanna.

15 Idin simmanġ-atac iti rabii iti waig, ket miningmingac ti bacud; ket nagbaw-ingac, ket simrecac iti ruangan ti lobong, ket iti casta nagsubliac.

16 Ket dagiti agturay dida ammo idi no sadino ti napanac, wenno ania ti in-aramidco; isut' diac imbaga pay cadagiti Judios, uray cadagiti sacerdote, uray cadagiti natacnenġ, uray cadagiti agturay, uray iti matda a nagaramid iti aramid.

17 Idin kinunac cadacuada, Kitaenyo ti dakes a casasaad a pagyanantayo, no casano ti panaglangalang' ti Jerusalem, ken pannacapuor dagiti ruangananna iti apuy: umaycayo, ket bangonentay coma ti bacud ti Jerusalem, tapno ditay coman maysa a mababalaw.

18 Ket imbagac cadacuada ti ima ti Dios a naipatay a siiimbag caniac, cas met dagiti sao ti ari nġa insaona idi caniac. Ket kinunada, Tumacdertayo ken bangonentayo coma. Iti casta pinapigsada dagiti imada a maipaay iti naimbag nġa aramid.

19 Nġem idi nġa isut' nangeg da Sanaballat nġa Horonita, ken Tobias nġa adipen, nġa Ammonita, ken Gessem nġa Arabe, kinatawandaacami nġa uyawen, ket inamidacami, ket kinunada, Ania daytoy nġa aramidenyo? umalsacayto aya a maibusor iti ari?

20 Idin sinungbatac ida, ket kinunac cadacuada, Ti Dios ti langit, parang-ayennacanto; gapuna a dacami nġa ad-adipenna tumacdercami ken bangonenmi: nġem dacayo awanancay apag, uray calintegan, uray pacalaglagipan, idia y Jerusalem.

Dagiti pannacasarita ti aramid cadagiti ruangan ken iti bacud.

3 Idin timmacerac ni Eliasib a canġatoan a sacerdote agraman cadagiti cacab-satna a sassacerdote, ket, binangonda ti ruangan dagiti carcarnero; isut' sinantificarda, ket impatacderda dagiti ruangananna; agiġġa met laeng' iti torre ti Hammeah isut' sinantificarda agiġġa iti torre ni Hananeel.

2 Ket ti dumna kencuana binangon dagiti lallaki ti Jerico. Ket ti dumna cadacuada binangon ni Zacur nġa anac a lalaki ni Amri.

* *Chacal*: Maysa nġa animal a cas la-
aso ti langana.

3 Ket ti ruangan ti ican binangon dagiti annac a lallaki ni Hasenaa; insa-adda dagiti baotecn, ken impataderda dagiti ruangan, dagiti pamaluntanna, dagiti balbalunetna.

4 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias, nga anac a lalaki ni Accus. Ket iti dumna cadacuada tinarimaan ni Mesullam nga anac a lalaki ni Baraquias, nga anac a lalaki ni Mesezabel. Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Sadoc nga anac a lalaki ni Baana.

5 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan dagiti Tecuitas; ngem saan nga incabil dagiti natacnengda dagiti tengngedda iti aramid ti apoda.

6 Ket ti daan a ruangan tinarimaan da Joiada nga anac a lalaki ni Fasea ken Mesullam nga anac a lalaki ni Besodias; incabilda dagiti baotecn, ken impataderda dagiti ruangan, ken dagiti pamaluntanna ken dagiti balbalunetna.

7 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan da Meltias a Gabaonita, ken Jadon a Meronotita, a lallaki ti Gabaon, ken ti Masp, a *biang* ti trono ti gobernador iti ballasiw ti Carayan.

8 Ti dumna kencuana tinarimaan ni Oziel nga anac a lalaki ni Harhaias, dagiti mammanday iti balitoc. Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Jananias a maysa cadagiti mangaramid iti bangbanglo, ket pinatibkerda ti Jerusalem agingga met laeng iti acaba a bacud.

9 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Refaias nga anac a lalaki ni Jur, nga agturay ti guddua ti sacup ti Jerusalem.

10 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Jedaias nga anac a lalaki ni Haruma, iti sangonan ti balayna. Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Hattus nga anac a lalaki ni Hasebonias.

11 Da Melquias nga anac a lalaki ni Harim, ken Hasub nga anac a lalaki ni Pahat-moab, tinarimaanda ti sabali a paset, ken ti torre dagiti horna.

12 Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Sellum nga anac a lalaki ni Haloheh, nga agturay ti guddua ti sacup ti Jerusalem, isu ken dagiti annacna a babbai.

13 Ti ruangan ti lobong tinarimaan ni Hanum, ken dagiti naed ti Zano: isut' binangonda, ken impataderda dagiti ruangan, dagiti pamaluntanna, ken

dagiti balunetna, ken sangaribu a casico ti bacud agingga iti ruangan ti iblenng.

14 Ket ti ruangan ti iblenng tinarimaan ni Melquias nga anac a lalaki ni Recab, nga agturay ti sacup ti Bet-acarem; isut' binangonna, ken impataderda dagiti ruangan, dagiti pamaluntanna, ken dagiti balunetna.

15 Ket ti ruangan ti ubbog tinarimaan ni Sellum nga anac a lalaki ni Colhoza, a turayen ti sacup ti Masp; isut' binangonna, ken isut' inabbonnanna, ken impataderda dagiti ruangan, dagiti pamaluntanna, ken dagiti balunetna, ken ti bacud ti tangke ti Sela iti denna ti minuyongan ti ari, agingga met laeng cadagiti agdan a sumalog manipud iti ciudad ni David.

16 Iti calpasanna tinarimaan ni Nehemias nga anac a lalaki ni Azbuc, a turayen ti guddua ti sacup ti Bet-sur, agingga iti disso iti sangonan dagiti tanem ni David, ken agingga iti tangke a naaramid idi, ken agingga iti balay dagiti mamaingel a lallaki.

17 Iti calpasanna tinarimaan dagiti Levitas, ni Rehum nga anac a lalaki ni Bani. Ti dumna kencuana tinarimaan ni Hasabias, a turayen ti guddua ti sacup ti Ceila, a maipaay iti sacupna.

18 Iti calpasanna tinarimaan dagiti cacabsatda, ni Banai nga anac a lalaki ni Henadad, turayen ti guddua ti sacup ti Ceila.

19 Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Ezer nga anac a lalaki ni Jesua, nga agturay ti Masp, ti sabali a paset, iti sangonan ti sang-atan agingga iti pagigaman idiy pagsicoan ti bacud.

20 Iti calpasanna tinarimaan a siraragut unay ni Baruc, nga anac a lalaki ni Zabai ti sabali a paset, manipud iti pagsicoan ti bacud agingga iti ruangan ti balay ni Eliasib a nangato a sacerdote.

21 Iti calpasanna tinarimaan ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias nga anac a lalaki ni Haccus ti sabali a paset, manipud iti ruangan ti balay ni Eliasib agingga met laeng iti ungti ti balay ni Eliasib.

22 Ket iti calpasanna tinarimaan dagiti sacerdote, a lallaki ti Tanap.

23 Iti calpasanda tinarimaan da Benjamin ken Hasub ti sangonan ti balayda. Iti calpasanda tinarimaan ni Azarias nga

anac a lalaki ni Maasias n̄ga anac a lalaki ni Ananias ti denna ti bucodna a balay.

24 Iti calpasanna tinarimaan ni Binui n̄ga anac a lalaki ni Henadad ti sabali a paset, manipud iti balay ni Azarias aginḡga iti pagsicoan ti *bacud*, ken iti suli.

25 Ni Paal n̄ga anac a lalaki ni Uzai tinarimaanna ti san̄goanan ti pagsicoan ti *bacud*, ken ti torre n̄ga agtacerder manipud iti nan̄gatn̄gato a balay ti ari, n̄ga adda iti paraan̄gan ti guardia. Iti calpasanna ni Palaias n̄ga anac a lalaki ni Faros tinarimaanna.

26 (Dagiti Natineos nagnaedda idia y Ophel, aginḡga iti disso a san̄goanan ti ruangan̄ ti danum n̄ga agpadaya, ken ti torre n̄ga agtacerder.)

27 Iti calpasanna dagiti Tecuitas tinarimaanda ti sabali a paset, iti san̄goanan ti dackel a torre n̄ga agtacerder, ken aginḡga iti *bacud* ti Ophel.

28 Iti n̄gato ti ruangan̄ ti cabayo tinarimaan dagiti sacerdote, tunḡgal maysa iti san̄goanan ti bucodna a balay,

29 Iti calpasanda tinarimaan ni Sadoc n̄ga anac a lalaki ni Emmer ti san̄goanan ti bucodna a balay. Ket iti calpasanna tinarimaan ni Semaias n̄ga anac a lalaki ni Sequenias, n̄ga agaywan ti akindaya a ruangan̄.

30 Iti calpasanna tinarimaan da Jananias n̄ga anac ni Selemias, ken Hanun a maicanem n̄ga anac a lalaki ni Selef, ti sabali a paset. Iti calpasanna tinarimaan ni Mesullam n̄ga anac a lalaki ni Baraquias ti san̄goanan ti sagumbina.

31 Iti calpasanna tinarimaan ni Melquias a maysa cadagiti mammanday iti balitoc aginḡga iti balay dagiti Natineos, ken dagiti lumalaco, iti san̄goanan ti ruangan̄ a Hammilkad, ken aginḡga iti san̄-atan ti suli.

32 Ket iti nagbaetan ti san̄-atan ti suli ken ii ruangan̄ dagiti carnero tinarimaan dagiti mammanday iti balitoc ker dagiti lumalaco.

Ti aramid macatawaan gapu cada Sanaballat ken Tobias. Ti ibubusor dagiti cabusor. Dagiti sagana dagiti agban̄jon.

4 N̄gem naaramid n̄ga idi nan̄geg ni Sanaballat a ban̄gban̄gonenmi idi ti *bacud* nacaun̄get ken nagpunḡtot iti dackel, ket rinabrabaena dagiti Judios.

2 Ket nagsao iti san̄go dagiti cacab-

satna ken ti buyot ti Samaria, ket kinunana, Ania ti araramiden dagitoy nacapsut a Judios? papigsandanto aya dagiti bagbagida? agidatondanto? magibusandanto aya iti maymaysa n̄ga aldaw? pagun̄garenda aya dagiti batbato n̄ga iruar iti gabsuon ti tinumec, idinto ta mauramda?

3 Ita adda idi ni Tobias n̄ga Ammonita iti dennana, ket kinunana, Uray ti ban̄gban̄gonenda, no umuli ti maysa a zorra, rebbaen̄nanto ti bacudda a kinavite.

4 Timudem, O Diosmi, ta mauyawcami: ket ibaw-ingmo ti panan̄gumsada iti rabaw ti oloda met laeng, ket itdem ida a maysa a samsam idia y daga ti pannacacayaw;

5 ket dica abbon̄gan ti kinadangcoda, ket dica bay-an a mapunas ti basolda iti san̄goanam; ta ginargaridaca n̄ga agpunḡtot iti san̄go dagiti agban̄gon.

6 Iti casta ban̄gonenmi ti *bacud*; ken amin a *bacud* natipon idi aginḡga iti caguddua ti *catayagna*: ta ti ili addaan maysa a nakem tapno agaramid.

7 N̄gem naaramid n̄ga idi a da Sanaballat, ken Tobias, ken dagiti Arabes, ken dagiti Ammonitas, ken dagiti Azotitas nan̄gegda a ti pannacatarimaan dagiti *bacud* ti Jerusalem agpagna idi, ken mangrugin a masullatan idi dagiti gutgutbaw, nagpunḡtotda n̄garud unay;

8 ket naggacatda amin a san̄gatipon tapno umayda ket gumubatda a maibusor iti Jerusalem, ken mangriribuc kencuana.

9 N̄gem inaramidmi ti cararagmi iti Dios, ket nan̄gisaadcam iti maysa n̄ga agbantay a maibusor cadacuada iti aldaw ken rabii, a gapu cadacuada.

10 Ket kinuna ti Juda, Ti pigs dagiti agawit cadagiti awit agcapuy, ket adda adu a tinumec; iti casta a ditay tumonoy a mangban̄gon iti *bacud*.

11 Ket kinuna dagiti cabusormi, Didanto ammo, didanto makita, aginḡgat' ditay macastreec iti ten̄ngada, ken mapatay ida, ken mapasardeng ti aramid.

12 Ket naaramid idi a dagiti Judios n̄ga agnaed iti dennada immayda, kinunada cadacami iti naminpulo a tiempo manipud cadagiti amin a disso, Reb-ben̄gyo ti agsubli cadacami.

13 Gapuna n̄ga insaadco cadagiti cabababan unay a paset ti disso iti licudan ti *bacud*, cadagiti disso a nalayang, insaadco idia y dagiti tattao a mayannurot cadagiti

famfamiada agraman cadagiti campilan, pica, ken ba-ida.

14 Ket kimmitaac, ket timnacerac, ket kinunac cadagiti natacneng, ken cadagiti agturay, ken iti matda ti ili, Dicay agbuteng cadacuada: lagipenyo ti Apo, a dackel ken nacakigkigtot, ket makigubateayo a maipaay cadagiti cacabsatyo, annacyo a lallaki, ken annacyo a babbai, assawayo a babbai, ken balbalayyo.

15 Ket naaramid, idi a nangeg dagiti cabusormi a naipacaammo cadacami, ket ti Dios pinaawanna ti patigmaanda, a nag-sublicami amin iti bacud, tunggal maysa iti aramidna.

16 Ket naaramid manipud iti daydi a tiempo, a ti caguddua dagiti ad-adipenco nagaramidda iti aramid, ket ti cagnduuda iniggamanda dagiti pica, dagiti calasag, ken dagiti ba-i, ken dagiti cabal; ket adda dagiti agturay iti licudan amin ti balay ni Juda.

17 Dagiti nangbangon idi bacud ken dagiti nagawit iti awit nagimetda cada-cuada met laeng; tunggal maysa iti maysa nga imana nangaramid iti aramid, ket iti sabali nagiggem iti igamna;

18 ket dagiti agbangon, tunggal maysa adda idi ti campilanna a naibarikes iti bacrangna, ket iti casta nagbangonda. Ket ti agpaguni iti tangguyob adda idi iti dennac.

19 Ket kinunac cadagiti natacneng, ken cadagiti agturay ken iti matda a tattao, Ti aramid dackel ken atiddug, ket agsisinatayo iti rabaw ti bacud, ti maysa iti adayu ti sabali:

20 iti uray aniaman a disso a pacangeganyo iti aweng ti tangguyob, tumipon-cayo idiy cadacami; ti Diostayo makigubatto a maipaay cadatayo.

21 Iti casta nagaramidcami idi aramid: ket ti caguddua nagiggem cadagiti pica manipud iti panagtangcayag ti bigat aginggat' di lungac dagiti bitwen.

22 Casta met idi met laeng a tiempo kinunac cadagiti tattao, Tunggal maysa agraman adipenna agdagus coma iti uneg ti Jerusalem, tapno isuda coma ti maysa a guardia cadacami, ken agrabajo iti aldaw.

23 Iti casta uray siac, uray dagiti cacabsatco, uray dagiti adipenco, uray dagiti lallaki ti guardia a simmurot caniac, awan cadacami ti nangiccat iti cawesmi,

tunggal maysa napan agraman igamna iti danum.

Patalgedan ni Nehemias ti pannacaawan ti panagpaanac.

5 Idin bimmangon ti maysa a dackel nga ickis dagiti tattao ken dagiti assawada a babbai a maibusor cadagiti cacabsatda a Judios.

2 Ta adda idi dagiti nalcuna, Dacami, dagiti annacmi a lallaki ken babbai, aducami: gumun-odtay coma iti bukel, tapno canentayo coma ken agbiagtayo.

3 Adda met idi dadduma a nalcuna, Dacami isalsaldami dagiti taltalonmi, ken cauvasanmi, ken balbalaymi: gumun-odtay coma iti bukel, a gapu iti pungeg.

4 Adda met idi dagiti nalcuna, Bimmulodcami iti cuarta a maipaay iti buis ti ari *iti rabaw* dagiti talonmi ken cauvasanmi.

5 Nupay casta ita ti lasagmi cas la iti lasag dagiti cacabsatmi, dagiti annacmi cas cadagiti annacda: ket, adtoy, pabagenmi dagiti annacmi a lallaki ken babbai tapno maadipenda, ket dadduma cadagiti annacmi a babbai mag-endan: awan ti pannacabalinmi a pangarayay; ta dagiti sabali a tattao icutanda dagiti taltalonmi ken dagiti cauvasanmi.

6 Ket nacaungetac unay idi nangegco ti ickisda ken dagitoy a sao.

7 Idin inimtuudco caniac met laeng, ket nakisubangac cadagiti natacneng ken cadagiti agturay, ken kinunac cadacuada, Dacayo birukenyo ti paanac, tunggal maysa iti cabsatna. Ket inyarayatco ti maysa a dackel a gimong a maibusor cadacuada.

8 Ket kinunac cadacuada, Datayo a mayannurot iti cabaelantayo sinubbottayo idi dagiti cacabsattayo a Judios, a nalaco idi cadagiti nacion, ket ilacoyo pay aya dagiti cacabsatyo, ket mailacoda cadatayo? Idin nagtalnada, ket dida nacasarac iti maysa a sao.

9 Kinunac met, Ti banag nga aramidenyo saan a naimbag: dicay rebbeng aya iti magna iti panagbuteng iti Dios, a gapu iti panagumsa dagiti nacion a cabusortayo?

10 Ket siac met, cacabsatco ken adipenco, pabulodac ida ti cuarta ken bukel. Agdawatac cadacayo, bay-antay coma daytoy a panagpaanac.

11 Isubliyo, dawatec cadacayo, cadacuada itoy met laeng nga aldaw dagiti talta-

londa, dagiti cauvasanda, dagiti inolivoanda, ken dagiti balbalayda, casta met ti apagcasangagasut ti pirac, ken ti bukel, ti baro nga arac, ken ti lana, a binirucyo cadacuada.

12 Idin kinunada, Isubliminto cadacuada, ket dicamto agdawat iti aniaman cada-cuada; casta ti aramidenminto, cas met laeng iti saeom. Idin inayabac dagiti sacerdot, ket innalac ti maysa a sapata cadacuada, tapno agaramidda a mayannurot itoy a cari.

13 Casta met a winagwago ti sab-occo, ket kinunac, Casta ti panangwagwag ti Dios iti tunggal tao manipud iti balayna, ken manipud iti trabajona, a di mangtungpal itoy a cari; castoy met laeng ti pannacaiwagwagna, ken pannacaongngaongna. Ket kinuna ti amin a gimong, Sapay coma, ket dinaydayawda ni Jehova. Ket inaramid dagiti tattao a mayannurot itoy a cari.

14 Maysa pay manipud iti tiempo a pannacatudingco idi nga gobernadora iti daga ti Juda, manipud iti maicaduapulo a tawen agingga met laeng iti maicatlopulo ket dua ni ari Artaxerxes, nga isu, sangapulo ket dua a tawen, Siac ken dagiti cabsatco dicam nangan iti tinapay ti gobernador.

15 Ngem dagiti immuna a gobernador nga adda idi iti sacbayco incabilda dagiti awit cadagiti tattao, ket nagalada cada-cuada iti tinapay ken arac, sabali laeng ti uppat a pulo a siclo a pirac; wen, dagiti met laeng ad-adipenda nagturayda cadagiti tattao: ngem diac inaramid iti casta, a gapu iti panagbuteng iti Dios.

16 Wen, intuloyco met iti aramid daytoy a bacud, dicam gimmatang iti aniaman a daga: ket naurnong, idia amin dagiti ad-adipenco iti aramid.

17 Maysa pay addada idi iti lamesa-anco, cadagiti Judios ken cadagiti agturay, sangagasut ket limapulo a lallaki, sabali laeng dagidiay immay cadacami a nag-gapu cadagiti nacion a naillicmut idi cadacami.

18 Ti naisagana idi a maipaay iti maysa nga aldaw maysa idi a baca ken innem a napili a carcarnero; casta met dagiti tumatayab a naisaganada idi a maipaay caniac, ket maminpinsan iti sangapulo nga aldaw ti kinaadu dagiti amin a kita ti arac: nupay casta iti amin daytoy diac nagdawat iti tinapay ti gobernador, agsi-

puud ta nadagsen idi ti kinabag-en iti rabaw daytoy nga ili.

19 Lumagipca caniac, O Diosco, a maipaay iti imbag, amin ti inaramidco idi a maipaay itoy nga ili.

Dagiti sicap da Sanaballat, Tobias, ken Gessem. Malpas ti bacud. Ti sicap ni Tobias.

6 Naaramid idi naidamag cada Sanaballat, ken Tobias, ken Gessem nga Arabe, ken ti matda cadagiti cabusormi, a nabangonco idi ti bacud, ken awan idi ti gutbaw kencuana (nupay no agingga met laeng idi a tiempo diac pay impataceder dagiti ruangan cadagiti pagsercan),

2 a nagbaonda caniac da Sanaballat, ken Gessem, a kinunada, Umayca, agsasaractay coma iti maysa cadagiti purpuroc iti tanap ti Ono. Ngem pinunotda ti mangaramid caniac iti dakes.

3 Ket nangibaonac cada-cuada cadagiti babaonen, a kinunac, Agar-aramidac iti maysa a dackel nga aramid, iti casta a diac mabalin ti sumalog apayapay a sumardeng coma ti aramid bayat ti panangbayac a sumalog cada-cayo?

4 Ket nagbaonda caniac iti naminpat a daras a cas itoy; ket sinungbatac ida ti mayannurot iti isu met laeng a wagas.

5 Idin imbaon caniac ni Sanaballat ti adipenna iti casta met laeng a wagas iti maicalima a daras agraman maysa a silulucat a surat idi imana,

6 isu a nacaisuratan ti, Naidamag cadagiti nacion, ket isut' cuna ni Gasmu, a sica ken dagiti Judios panunutenyo ti umalsa; iti dayta a gapu bangbangonem ti bacud: ket sica coma ti arida, a mayannurot cadagitoy a sao.

7 Ket nangtudingca met cadagiti mam-madto a mangasaba iti maipapan kenea dita Jerusalem, a cunada, Adda maysa nga ari iti Juda: ket ita maidamagto iti ari a mayannurot cadagitoy a sao. Gapuna ita nga umayca, ket agbibinagatayo coma a sangcatipon.

8 Idin nagbaonac kencuana, a kinunac, Awan ti casta a banag a maaramid a cas ti saeom, ngem pinarbom ida a nagtaud ita pusom met laeng.

9 Ta isuda amin pagbutngendacam coma, a cunaenda, Cumapsutto dagiti imada iti aramid a dinto maaramid. Ngem ita, O Dios, papigsaem dagiti imac.

10 Ket immuliac iti balay ni Semaia

n̄ga anac a lalaki ni Dalaias n̄ga anac a lalaki ni Metabeel a nabalud idi; ket kinunana, Agtiti pontayo coma idia y balay ti Dios iti uneg ti templo, ket punitantayo coma cadatayo dagiti ruangan ti templo: ta umaydanto a mangpatay kenca; wen, umaydanto iti rabii a mangpapatay kenca.

11 Ket kinunac, *¿* Ti lalaki a cas caniac agtaray coma? *¿* ket asino ti adda, n̄ga idinto a cas caniac sumrec coma iti templo tapno ispalenna ti biagna? Diacto sumrec.

12 Ket inamirisco, ket, adtoy, isut' di imbaon ti Dios; no di ket binalicasna daytoy a padto a maibusor caniac: ket isut' tinañdanan da Tobias ken Sanaballat.

13 Maipaay itoy a gapu natangdanan idi, tapno agbutengac coma, ket aramidec ti casta, ken agbasolac, ken tapno adda-anda coma iti panggep a maipaay iti maysa a dakes a damag, tapno maumsadac coma.

14 Lagipem, O Diosco, da Tobias ken Sanaballat a mayannurot cadagito y aramid, ken casta met ken mammadto a babai a Nodias, ken ti matda cadagiti mammadto, a mangbuteng coma caniac.

15 Iti casta nalpas ti bacud idi maicadupulo ket lima n̄ga aldaw ti bulan n̄ga Elul, iti limapulo ket dua n̄ga aldaw.

16 Ket naaramid, idi a nangeg *iti dayta* dagiti amin a cabusormi, n̄ga amin dagiti nacion n̄ga adda idi iti sibaymi, nagbutengda, ket adu idi dagiti nagpacleb cadagiti matada met laeng; ta nawatanda a daytoy n̄ga aramid naaramid idi a gapu iti Dios.

17 Maysa pay cadagidi n̄ga aldaw impaw-it dagiti nataceng ti Juda dagiti adu a sursurat ken Tobias, ket *dagiti sursurat* ni Tobias immay cadacuada.

18 Ta adu idi iti Juda ti nagsapata kencuana, agsipud ta isu idi ti manugang a lalaki ni Sequenias n̄ga anac a lalaki ni Area; ket ni Johanan n̄ga anacna a lalaki inasawana ti anac a babai ni Mesullam n̄ga anac a lalaki ni Baraquias.

19 Casta met n̄ga insaoda iti sangoc dagiti naimbag n̄ga aramid, ket indamagda kencuana dagiti saoc. Ket ni Tobias nagibaon cadagiti sursurat a pamagbutengna caniac.

Mapinitan dagiti ruangan iti rabii. Dagiti immuna a nagsubli a naggapu sa di Babilonia. Ti amin a bilanгда.
Pirac a maited iti templo.

7 Naaramid idi a nabangon ti bacud, ket impatacderco dagiti ruangan, ket dagiti agaywan iti ruangan ken dagiti cumacanta ken dagiti Levitas natudinganda idi,

2 n̄ga impaaluadco ti Jerusalem ken cabsatco a lalaki a Janani, ken ni Jananias a gobernador ti castillo; ta isu idi ti maysa a lalaki a matalec, ket managbutbuteng iti Dios a nangnangrona ngem cadagiti adu.

3 Ket kinunac cadacuada, Saanda coma a maluctan dagiti ruangan ti Jerusalem aginggat' di napudot ti init; ket iti bayat ti panagtacderda *iti panagguardia*, punitanda coma dagiti ruangan, ket baluntanyo ida: ket tudinganyo dagiti agbantay n̄ga agnaed iti Jerusalem, tunggal maysa iti panagbantayna, ken tunggal maysa tapno adda iti sanго ti balayna.

4 Ti ciudad acaba idi ken atiddug; ngem dagiti tattao bassitda idi kencuana, ket di nabangon idi dagiti balbalay.

5 Ket impapuso caniac ti Dios ti panangurnong cadagiti nataceng, ken dagiti agturturay, ken dagiti tattao, tapno mabilangda iti pinoonpoon. Ket nasaracac ti libro ti pinoonpoon cadacuada a simmang-at idi immuna, ket nasaracac a naisurat iti dayta:

6 Dagito y isuda dagiti annac ti provincia, a simmang-at a naggapu iti pannacacayaw dagiti naipan idi, n̄ga impan idi ni Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia, ket nagsubli idia y Jerusalem ken iti Juda, tunggal maysa iti ciudadna;

7 a nakicuyog cada Zorobabel, Jesua, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardoqueo, Bilsan, Misperet, Biguai, Nehum, Baana.

Ti bilang dagiti lalaki dagiti tattao ti Israel:

8 Dagiti annac ni Faros, dua a ribu sangagasut ket pitopulo ket dua.

9 Dagiti annac ni Safatias, tallogasut pitopulo ket dua.

10 Dagiti annac ni Area, innem a gasut limapulo ket dua.

11 Dagiti annac ni Pahat-moab, cada-

giti annac da Jesua ken Joab, duaribu ket walogasut ket sangapulo ket walo.

12 Dagiti annac ni Elam, sangaribu duagasut limapulo ket uppat.

13 Dagiti annac ni Zattu, walogasut uppat a pulo ket lima.

14 Dagiti annac ni Zecai, pitogasut ket innem a pulo.

15 Dagiti annac ni Binui, innem a gasut uppat a pulo ket walo.

16 Dagiti annac ni Bebai, innem a gasut duapulo ket walo.

17 Dagiti annac ni Azgad, duaribu innem a gasut duapulo ket dua.

18 Dagiti annac ni Adonicam, innem a gasut innem a pulo ket pito.

19 Dagiti annac ni Biguai, duaribu innem a pulo ket pito.

20 Dagiti annac ni Addin, innem a gasut limapulo ket lima.

21 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias, siam a pulo ket walo.

22 Dagiti annac ni Hasum, tallogasut duapulo ket walo.

23 Dagiti annac ni Besai, tallogasut duapulo ket uppat.

24 Dagiti annac ni Harif, sangagasut sangapulo ket dua.

25 Dagiti annac ni Gabaon, siam a pulo ket lima.

26 Dagiti lallaki ti Belen ken ti Netofa, sangagasut walopulo ket walo.

27 Dagiti lallaki ti Anatot, sangagasut duapulo ket walo.

28 Dagiti lallaki ti Bet-azmabet, uppat a pulo ket dua.

29 Dagiti lallaki ti Cariat-jarim, Qefira, ken Beerot, pitogasut uppat a pulo ket tallo.

30 Dagiti lallaki ti Rama ken ti Gabaa, innem a gasut duapulo ket maysa.

31 Dagiti lallaki ti Macmas, sangagasut duapulo ket dua.

32 Dagiti lallaki ti Betel ken Ai, sangagasut duapulo ket tallo.

33 Dagiti lallaki ti sabali a Nebo, limapulo ket dua.

34 Dagiti annac ni sabali nga Elam, sangaribu duagasut limapulo ket uppat.

35 Dagiti annac ni Harim, tallogasut ket duapulo.

36 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut uppat a pulo ket lima.

37 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken Ono, pitogasut duapulo ket maysa.

38 Dagiti annac ti Senaa, talloribu siam a gasut ket tallopulo.

39 Dagiti sacerdote: Dagiti annac ni Jedaias ti balay ni Jesua, siam a gasut pitopulo ket tallo.

40 Dagiti annac ni Emmer, sangaribu limapulo ket dua.

41 Dagiti annac ni Fasur, sangaribu duagasut uppat a pulo ket pito.

42 Dagiti annac ni Harim, sangaribu sangapulo ket pito.

43 Dagiti Levitas: dagiti annac ni Jesua, ni Cadmiel, cadagiti annac ni Odiva, pitopulo ket uppat.

44 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni Asaf, sangagasut uppat a pulo ket walo.

45 Dagiti agaywan iti ruangan: dagiti annac ni Sellum, dagiti annac ni Ater, dagiti annac ni Talmon, dagiti annac ni Accub, dagiti annac ni Hatita, dagiti annac ni Sobai, sangagasut tallopulo ket walo.

46 Dagiti Natineos: dagiti annac ni Siham, dagiti annac ni Hasufa, dagiti annac ni Tabaot,

47 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac ni Sia, dagiti annac ni Fadon,

48 dagiti annac ni Lebana, dagiti annac ni Hagaba, dagiti annac ni Salmal,

49 dagiti annac ni Hanan, dagiti annac ni Giddel, dagiti annac ni Gahar,

50 dagiti annac ni Rehia dagiti annac ni Rasin, dagiti annac ni Necoda,

51 dagiti annac ni Gazam, dagiti annac ni Osa, dagiti annac ni Fasea,

52 dagiti annac ni Besai, dagiti annac ni Meunim, dagiti annac ni Nefisesim,

53 dagiti annac ni Bacbuc, dagiti annac ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,

54 dagiti annac ni Baslit, dagiti annac ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,

55 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac ni Sisera, dagiti annac ni Tema,

56 dagiti annac ni Neşia, dagiti annac ni Hatifa.

57 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti annac ni Soferet, dagiti annac ni Perida,

58 dagiti annac ni Jaala, dagiti annac ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,

59 dagiti annac ni Safatias, dagiti annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-hazzebaim, dagiti annac ni Amon.

60 Amin dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti adipen ni Salomon, tallo gasut siam a puloda ket dua idi.

61 Ket dagitoy isuda idi dagiti simang-at a naggaput' Tel-mela, Tel-harsa, Querub, Addon, ken Emmer; ngem dida nabalin nga imparangarang dagiti balbalay dagiti ammada, uray ti putotda, no isuda idi ti Israel:

62 Dagiti annac ni Dalaias, dagiti annac ni Tobias, dagiti annac ni Necoda, innem a gasut uppat a pulo ket dua.

63 Ket cadagiti sacerdote: dagiti annac ni Hobaias, dagiti annac ni Accos, dagiti annac ni Berzellai, a nangasawa idi iti maysa cadagiti annac a babbai ni Berzellai a Galaadita, ket nanaganan idi a mayannurot iti naganda.

64 Dagitoy sinapulda ti registroda *iti tenngna* dagidiay a nabilang' iti pinoon-poon, ngem saan idi a nasaracan: gapuna a dutocanda a narugit, ket naiccatda iti kinasacerdote.

65 Ket kinuna ti gobernador cada-cuada, a dida mang'an coma cadagiti casantoan unay a banag, aginggat' di nagtacerd' ti maysa a sacerdote agraman Urim ken Tumim.

66 Ti dagup ti gimong a nagimong uppat a pulo ket dua a ribu tallogasut ket innem a puloda idi,

67 sabali laeng dagiti ad-adipenda a lallaki ken babbai, nga adda idi pitoribu tallogasut tallopulo ket pito: ket addaanda idi iti dua gasut uppat a pulo ket lima nga agcancanta a lallaki ken babbai.

68 Dagiti cababayoda pitogasut tallopulo ket innemda idi; dagiti mulmuloda, duagasut uppat a pulo ket lima;

69 dagiti camelloda, uppat a gasut tallopulo ket lima; dagiti as-asnoda, innem a ribu pitogasut ket duapulo.

70 Ket dagiti dadduma a naggapu cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma nangtedda a maipaay iti aramid. Inted ti gobernador iti paggamengan ti sangaribu a daric a balitoc, limapulo a palangana, limagasut ket tallopulo a pagan-anay dagiti sacerdote.

71 Ket dagiti dadduma cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* cadagiti amma intedna iti paggamengan ti aramid ti duapulo a ribu a daric a balitoc, ken duaribu ket duagasut a libra a pirac.

72 Ket ti inted ti matda cadagiti tattao duapulo a ribu a daric idi a balitoc, ken duaribu a libra a pirac, ken innem a pulo ket pito a pagan-anay dagiti sacerdote.

73 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti cumacanta, ken ti dadduma cadagiti tattao, ken dagiti Natineos, ken amin nga Israel nagnaedda cadagiti ciudadda.

Ket idi a ti maicapito a bulan dimtenng, dagiti annac ti Israel addada idi cadagiti ciudadda.

Ibasa ni Esdras ti linteg iti ili. Matunngpal ti fiesta dagiti tabernaculo.

8 Ket amin a tattao nagurnongda a cas maymaysa a tao idiy nalawa a disso nga adda idi iti sang'o ti ruangan ti danum; ket nagsaoda ken Esdras nga escriba tapno yegna ti libro ti linteg ni Moises, nga imbilin ni Jehova iti Israel.

2 Ket inyeg ni Esdras a sacerdote ti linteg iti sang'o ti gimong, dagiti lallaki man ken babbai agpadpada, ken amin a nacabalin a dumngeg a simamannacaawat, iti umuna nga aldaw ti maicapito a bulan.

3 Ket binasana kencuana, iti sang'o ti nalawa a disso nga adda idi iti sang'o ti ruangan ti danum manipud iti agsapa agingga iti matoon, iti saclang dagiti lallaki ken babbai, ken dagidiay macabalin nga umawat; ket dagiti lapayag ti amin a tattao *siimdenngda* idi iti libro ti linteg.

4 Ket nagtacerd' ni Esdras nga escriba iti rabaw ti maysa a pulpito a cayo, nga inaramidda a maipaay iti gacat; ket iti sikiganna nagtacerd' da Matatias, ken Semeias, ken Anaias, ken Urias, ken Helcias, ken Maasias, iti imana a canawan; ket iti imana a catigid, da Padaias, ken Misael, ken Melquias, ken Hasum, ken Hasbadana, Zacarias, ken Mesullam.

5 Ket inucrad ni Esdras ti libro iti imatang' ti amin a tattao (ta adda idi iti ngato ti amin a tattao); ket idi nga isut' inucradna, nagtacerd' amin a tattao.

6 Ket binendito ni Esdras ni Jehova, a dackel a Dios; ket insungbat ti amin a tattao, Sapay coma, Sapay coma, a binuyog ti panangingatoda cadagiti imimada: ket inrucuoyda dagiti ol-oloda, ket nagcararagda ken Jehova a sidudumog dagiti rupada iti daga.

7 Casta met da Jesua, ken Bani, ken Sarabias, Jamin, Accub, Sebtai, Odias, Maasias, Calita, Azarias, Josabad, Hanan, Palaias, ken dagiti Levitas, impaawatda ti linteg cadagiti tattao: ket *nagtacerd' dagiti tattao* cadagiti dissoda.

8 Ket binasada idi libro, idi linteg ti Dios, a silalawag; ket intedda ti cababagasna casta a naawatanda ti panagbasa.

9 Ket ni Nehemias, a gobernador idi, ken ni Esdras a sacerdote nga escriba, ken dagiti Levitas, a nangisuro cadagiti tattao, kinunada cadagiti amin a tattao, Daytoy nga aldaw isut' nasantoan ken Jehova a Diosyo; dicay agdung-aw, dicay agsangit. Ta amin a tattao nagsangit, idi a nangegda dagiti sao ti linteg.

10 Idin kinunana cadacuada, Incay iti dalanyo, canenyo ti nalucmeg, ken inumenyo ti nasam-it, ket ibaonyo dagiti apag iti daydiay a di naisaganaan ti uray aniaman; ta daytoy nga aldaw isut' nasantoan iti Apotayo: dicay mapaldaang; ta ti rag-o ni Jehova isut' pigsayo.

11 Iti casta pinagulimec dagiti Levitas amin dagiti tattao, a kinunada, Agtalnacayo, ta ti aldaw isut' nasantoan; dicay mapaldaang.

12 Ket amin dagiti tattao napanda iti dalanda tapno mang'an, ken uminum, ken ibaonda dagiti apag, ken agaramid iti dackel a ragsac, agsipud ta naawatanda dagiti sao a naipalawag cadacuada.

13 Ket iti maicadua nga aldaw dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti amma dagiti amin a tattao, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, naurnongda ken Esdras nga escriba, tapno indaganda met laeng dagiti sao ti linteg.

14 Ket nasaracanda a naisurat iti linteg, no casano ti imbilin idi ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises, nga agnaed coma dagiti annac ti Israel cadagiti sapsapaw iti fiesta ti maicapito a bulan;

15 ket nga ipalawagda ken iwarragawagda coma cadagiti amin a ciudad, ken idia'y Jerusalem, a cunaenda, Rumuarcayo agingga iti bantay, ket mangyegcayo cadagiti sangsannga ti olivo, ken sangsannga ti olivo nga atap, ken sangsannga ti mirto, ken sangsannga ti palma, ken sangsannga dagiti narucbos a caycayo, tapno agaramidda cadagiti sapaw, a cas naisurat.

16 Iti casta rimmuar dagiti tattao, ket inyegda ida, ket inyaramidanda dagiti bagbagida cadagiti sapsapaw, tunggal maysa iti rabaw ti atep ti balayna, ken cadagiti parparaanganda, ken cadagiti parparaangan ti balay ti Dios, ken idia'y nalawa a disso ti ruangan ti danum, ken idia'y nalawa a disso ti ruangan ni Efrain.

17 Ket amin a gimongda cadacuada a

rimmuar manen a naggapu iti pannacacayaw nagaramid cadagiti sapsapaw, ket nagnaedda cadagiti sapsapaw: ta nanipud cadagidi aldaw ni Josue nga anac a lalaki ni Nun agingga iti daydi nga aldaw saan nga inaramid ti casta dagiti annac ti Israel. Ket adda idi dackel unay a ragsac.

18 Casta met iti inaldawaldaw, manipud iti umuna nga aldaw agingga iti maundi nga aldaw, nagbasa idi libro ti linteg ti Dios. Ket isuda nagfiestada iti pito nga aldaw; ket iti maicawalo nga aldaw isu idi ti maysa a nadaeg a gimong, a mayalubog iti annuruten.

Maysa a cararag dagiti Levitas, a mangbigbig iti nalabes a kinaimbag ni Jehova.

Cararag dagiti Levitas, a mangipudno iti basol ti sangca-nacion.

9 Iti maicaduapulo ket uppat nga aldaw daytoy a bulan naguurnong dagiti annac ti Israel iti panagayunar, ken iti cawes a nakersang, ken daga iti rabawda.

2 Ket simmina ti putot ti Israel cadagiti amin a gangannaet, ket nagtacerda, ken impudnoda dagiti basolda, ken dagiti kinadangcoc dagiti ammada.

3 Ket nagtacerda iti dissoda, ket nagbasada idi libro ti linteg ni Jehova a Diosda iti maysa nga apagcapat ti aldaw; ket iti sabali nga apagcapat nagpudnoda, ken nagcararagda ken Jehova a Diosda.

4 Idin nagtacerd iti ngato dagiti agdan dagiti Levitas, da Jesua, ken Bani, Cadmiel, Sabanias, Bunni, Serebias, Bani ken Canani, ket nagickisda iti natbag a timec ken Jehova a Diosda.

5 Idin dagiti Levitas a Jesua, ken Cadmiel, Bani, Hasebnias, Serebias, Odaias, Sebnias, ken Petabias, kinunada, Tumacdercayo ken benditoenyo ni Jehova a Diosyo manipud agnayanon agingga iti agnayanon; ket bendito ta naganmo a nagloriaan, a natan-oc a nangatngato ngem iti amin a bendicion ken dayaw.

6 Sica ni Jehova, sica laeng a maymaysa; inaramidmo ti langit, a langit dagiti langlangit, agraman iti amin a buyotda, ti daga ken amin nga adda kencuana, dagiti taaw ken amin nga adda cadacuada, ket igigirmo ida amin; ket agcararag kencia ti buyot ti langit.

7 Sica ni Jehova a Dios, a nangpili ken Abram, a nangiruar kencuana idia'y Ur

dagiti Caldeos, ket intedmo kencuana ti nagan nga Abraham,

8 ket nasaracam ti pusona a matalac iti sanġoanam, ket intulagmo kencuana nga itdem ti daga ti Cananeo, ti Jetteo, ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Jebuseo, ken ti Gergeseo, tapno isut' itdem iti putotna, ket tinunġpalmo dagiti saom :ta nalintegca.

9 Ket kinitam ti pannacaparigat dagidi ammami idia y Egipto, ket impaŋgagmo ti asugda iti denna ti Baybay a Nalabaga,

10 ket intedmo dagiti pagilasinan ken dagiti datdatlag ken Faraon, ken cadagiti amin nga ad-adipenna, ken amin a tattao ti dagana ; ta ammom idi a nagaramidda a sipapalanġguad unay a maibusor cada-cuada, ket nacagun-odca iti maysa a nagan, a cas itoy nga aldaw.

11 Ket biniŋaymo di baybay iti sanġoananda, iti casta a limmasatda iti nagbaetan ti baybay iti daga a namaga ; ket dagiti agcamat cadacuada impalladawno cadagiti adalem, cas maysa a bato iti uneg dagiti mannacabalina danum.

12 Maysa pay iti maysa a monmon nga ulep indalanmo ida iti aldaw ; ket iti maysa a monmon nga apuy iti rabii, tapno lawagam ida iti dalan a papananda coma.

13 Bimmabaca met idia y rabaw ti bantay Sinai, ket kinasaoam ida manipud langit, ket intedmo cadacuada dagiti nalinteg nga annuruten ken dagiti pudno a linteg, dagiti naimbag nga alagaden ken bilbilin,

14 ken impacaammom cadacuada ti nasantoan nga aldaw a panaginana, ket imbilinmo cadacuada dagiti bilbilin, ken al-alagaden, ken maysa a linteg, iti pannacaaramat ni Moises nga adipenmo,

15 ket iniccim ida ti tinapay a nagaput' langit a maipaay iti bisinda, ket inruarmo ti danum a maipaay cadacuada a naggapu idi bato a maipaay iti wawda, ket binilinmo ida tapno sumrecca a mangtagicua iti daga nga insapatam nga itden cadacuada.

16 Ngem isuda ken dagidi ammami nagaramidda a sipapalanġguad, ket pinatangenda ti teltelda, ket dida impaŋgag dagiti bilbilinmo,

17 ket inidianda ti nagtulgog, dida linagip idi dagiti datdatlagmo nga inaramidmo iti tengngada, no di ket pinatangenda ti teltelda, ken iti isusukirda nang-

ducoda iti maysa a capitan tapno agsublida iti kinabag-en. Ngem sicut' maysa a Dios a nadadaan a mamacawan naparabur ken nacaasi, natanang nga agpungtot, ken nawadwad iti naayat a kinaimbag, ket dica ida inidian.

18 Wen, idi inyaramidanda ida iti maysa a sinucog a sinan-urbon a baca, ket kinunada, Daytoy ti Diosmo a nangaon kenca idia y Egipto, ket inaramidda dagiti dadackel a pananggargari ;

19 nupay casta sica cadagiti nawadwad a caasim dica inidian ida idia y let-ang : ti monmon nga ulep saanna idi a pinanawan ti rabawda iti aldaw, tapno idalanna ida iti dalan ; uray ti monmon nga apuy iti rabii, tapno iparangaranga cadacuada ti lawag, ken ti dalan a papananda coma.

20 Intedmo met ta naimbag nga Espiritum tapno mangisuro cadacuada, ket dica met inkecked ta manam idi ngiawatda, ket iniccim ida ti danum a maipaay iti wawda.

21 Wen, uppat a pulo a tawen a tinaraonam ida idia y let-ang, ket dida nagcurang iti aniaman : dagiti pagan-anayda dida dimmaan, ket dagiti sacada dida limteg.

22 Maysa pay intedmo cadacuada dagiti pagarian ken il-ili, nga inwarasmo gaput' gasat a mayannurot cadagiti apagda : iti casta tinagicuada ti daga ni Sejon, a ti met laeng daga ti ari ti Jesebon, ken ti daga ni Og nga ari ti Basan.

23 Pinaadam met dagiti annacda a cas cadagiti bitbitwen ti langit, ket inserrecco ida iti daga a nagsaoam cadagiti ammada, a sumrecca coma a mangtagicua iti dayta.

24 Iti casta simrec dagiti annac ket tinagicuada ti daga, ket pinarucmam ti sanġoananda dagiti nagnaed iti daga a Cananeos, ket intedmo ida cadagiti imada agraman cadagiti ar-arida ken dagiti tattao ti daga, tapno aramidenda cada-cuada ti cas kinayatda.

25 Ket innalada dagiti nasarikedkedan a ciudad, ken ti nalucmeg a daga, ken tinagicuada dagiti balbalay a napno cadagiti naimbag a banag, bitbito nga inaramid, inuv-uvasan, ken inol-olivaan, ken caycayo nga agbunga a nawadwad : iti casta nanganda, ken napnecca, ket napalucmegda, ken nagra-oda ita dackel a kinaimbagmo.

26 Nupay casta nasungitda idi, ken simmukirda a maibusor kenca, ket impalladawda iti licudanda ta lintegmo, ket pinataybador dagiti mammadtom a nangsacsi iti maibusor cadacuada tapno isublida ida manen kenca, ket inaramidda dagiti dadackel a pananggargari.

27 Gapuna nga inyawatmo ida iti ima dagiti cabusorda, a namarigat cadacuada: ket iti aldaw ti riribucda, idi immasugda kenca, nangipangagca nanipud langit; ket mayannurot cadagiti nawadwad a caasim iniccam ida cadagiti mangisalacan a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti cabusorda.

28 Ngem iti calpasan ti panaginanada; inaramidda manen ti dakes iti sangaoanam; gapuna a binay-am ida iti ima dagiti cabusorda, iti casta nga inturayanda ida; nupay casta idi a nagsublida, ken immasugda kenca, nangipangagca nanipud langit; ket inispalmo ida cadagiti adu a tiempo a mayannurot cadagiti caasim,

29 ket sinacsiam ti maibusor cadacuada, tapno yegmo ida manen iti lintegmo. Nupay casta nagaramidda a sipapalangwad, ken dida impanag dagiti bilbilinmo, no di ket nagbasolda a maibusor cadagiti ipaannurotmo (a no aramiden ti maysa a tao, agbiagto cadacuada), ket inlisida ti abaga, ken pinatangkenda ti telelda, ket dida kinayat ti dimngeg.

30 Nupay casta inanusam ida cadagiti adu a tawen, ket nagsacsica a maibusor cadacuada gapu iti Espiritum iti panna-caaramat dagiti mammadtom: nupay casta dida kinayat ti nagimdeneg; gapuna nga intedmo ida iti ima dagiti tattao dagiti dagdaga.

31 Nupay casta cadagiti nawadwad a caasim dica ginibus ida, dica met inidian ida: ta sica ti maysa a naparabur ken manangngaasi a Dios.

32 Ita ngarud, Diosmi, a dackel, a mannacabalin, ket nacakigkigtot a Dios, a mangsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag, dica palubosan nga agparang ita sangaoanam a cas bassit ti amin a rigat, nga immay cadacami, cadagiti pangloenmi, ken cadagiti sacerdotemi, ken cadagiti mammadtomi, ken cadagiti ammami, ken iti amin nga ilim, manipud idi tiempo dagiti ar-ari ti Asiria agingga itoy nga aldaw.

33 Nupay casta nalintegca iti amin nga immay iti rabawmi; ta nagaramidca a

sipupudno, ngem nagaramidcami a sidadangcoc;

34 uray dagiti ar-arimi, pangpangloenmi, sassacerdotemi, wenuo dagiti ammami, dida sinalimetmetan ti lintegmo, dida met impanag dagiti bilbilinmo ken dagiti pangpanecnemo nga sinacsiam a maibusor cadacuada.

35 Ta didaca nagservian iti pagarianda, ken iti dackel a kinaimbagmo nga intedmo cadacuada, ken iti dackel ken nataba a daga nga intedmo iti sangoda, dida nagbalican dagiti nadangcoc nga aramidda.

36 Adtoy, dacam dagiti adipenmo itoy, nga aldaw, ket no maipapan iti daga nga intedmo cadagidi ammami a canenda ti bungana ken ti imbagna, adtoy, ad-adipencami kencuana.

37 Ket mangted iti adu nga apit cadagiti ar-ari nga insaadmo cadacami a gapu cadagiti basbasolmi: casta met nga agturayda cadagiti bagbagimi, ken cadagiti baebacami iti nacaay-ayoanda, ket dacami naparigateami iti dackel.

38 Ket nupay casta gapu itoy amin agaramidcami iti maysa a nalagda a tulag, ket isut' isuratmi; ket dagiti pangloenmi, dagiti Levitasmí, ken dagiti sacerdotemí ti mangsada kencuana.

Dagiti tattao makitulagda a mangsalimetmet iti linteg, ken mangaywan iti panag-cararag ti tempo.

10 Dagidi a mangsada isuda idi: da Nehemias a gobernador, nga anac ni Haqualias, ken Sedecias,

2 Saraias, Azarias, Jeremias,

3 Fasur, Amarias, Melquias,

4 Hattus, Sabenias, Malluc,

5 Harim, Meremot, Abdias,

6 Daniel, Gineton, Baruc,

7 Mesullam, Abias, Mijamin,

8 Maazias, Bilgai, Semeias; dagitoy isuda idi dagiti sacerdote.

9 Ket dagiti Levitas: isut' ammoen, da Jesua nga anac a lalaki ni Azanias, ni Binui cadagiti annac a lallaki ni Henadad, ni Cadmiel;

10 ken dagiti cacabsatda, da Sebanias, Odaia, Calita, Palaias, Hanan,

11 Mica, Rehob, Hasabias,

12 Zacur, Serebias, Sebanias,

13 Odaia, Bani, Beninu.

14 Dagiti pangloen dagiti tattao: da Faros, Pahat-moab, Elam, Zattu, Bani,

15 Bunni, Azgad, Bebai,

- 16 Adonias, Biguai, Adin,
 17 Ater, Ezequias, Azur,
 18 Odaías, Hasum, Besai,
 19 Harif, Anatot, Nebai,
 20 Magpias, Mesullam, Hezir,
 21 Mesezabel, Sadoc, Jadua,
 22 Palatias, Hanan, Anaias,
 23 Hoseas, Jananias, Hasub,
 24 Haloos, Pilha, Sobec,
 25 Rehun, Hasabna, Maasias,
 26 ken Ahijas, Hanan, Anan,
 27 Malluc, Harim, Baana.

28 Ket ti matda cadagiti tattao, dagiti sacerdote, dagiti Levitas, dagiti agaywan iti ruangan, dagiti cumacanta, dagiti Natineos, ken amin dagiti nangisina cadagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti dagdaga iti linteg ti Dios, dagiti assawada a babbai, dagiti annacda a lallaki ken babbai, tunggal maysa nga addaan idi pannacaammo ken pannacaawat;

29 timmiponda cadagiti cacabsatda, cadagiti natacengda, ket simrecca iti maysa a lunod, ken iti maysa a sapata, a magnada iti linteg ti Dios, a naited idi gapu ken Moises nga adipen ti Dios, ken sungputenda nga aramiden amin dagiti bilbilin ni Jehova nga Apotayo ken dagiti ipaannurotna ken dagiti ipaalagadna;

30 ket ditay itden coma dagiti annac-tayo a babbai cadagiti tattao ti daga, ditay met alaen dagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annac-tayo a lallaki;

31 ket no dagiti tattao ti daga agyegda cadagiti tagtagilaco wenno bukel iti aldaw a panaginana tapno lacoenda, a ditay coma gumatang cadacuada iti aldaw a panaginana, wenno iti maysa a nasantoan nga aldaw; ket idiantay coma iti maicapito a tawen, ken ti panagurnong ti tunggal utang.

32 Nagaramid-tayo met cadagiti annuruten a maipaay cadatayo, tapno paannongantayo dagiti bagbagitayo iti apagcatlo ti maysa a siclo a maipaay iti panagservi iti balay ti Diostayo;

33 maipaay iti tinapay ti parang, ken maipaay iti cancanayan a daton a bellaay, ken maipaay iti cancanayan a daton a mapuuran, maipaay cadagiti aldaw a panaginana, maipaay cadagiti kellep, maipaay cadagiti nakedngan a fiesta, ken maipaay cadagiti nasantoan a banag, ken maipaay cadagiti daton ti basol tapno pangaramid iti pannacaabbonng a maipaay

iti Israel, ken maipaay iti amin nga aramid ti balay ti Diostayo.

34 Ket paggiginnasangasatentayo, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti tattao, a maipaay iti daton a cayo, tapno isut' iserrecca iti balay ti Diostayo, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammatayo, cadagiti natudingan a tiempo, iti tinawentawen, tapno puuranda iti rabaw ti altar ni Jehova a Diostayo, cas adda a naisurat iti linteg;

35 ken tapno iyegda dagiti umuna a bungbunga ti dagatayo, ken ti umuna a bungbunga ti amin a bunga ti amin a kita dagiti caycayo, iti tinawentawen, idia balay ni Jehova;

36 casta met ti inaunaan cadagiti annac-tayo a lallaki, ken dagiti bacbacatayo, cas adda a naisurat iti linteg, ken dagiti inaunaan nga annac dagiti bacbacatayo ken carcarnerotayo, tapno iyegda iti balay ti Diostayo, cadagiti sacerdote nga agannong idia balay ti Diostayo;

37 ket iyegtay coma dagiti umuna a bunga ti gamaytayo, ken dagiti datontayo a maipangato, ken ti bunga ti amin a kita dagiti cayo, ti baro nga arac ken lana, cadagiti sacerdote, cadagiti sagumbi ti balay ti Diostayo; ken dagiti apagcapulo nga aggapu iti dagatayo cadagiti Levitas; ta isuda, dagiti Levitas, innalada dagiti apagcapulo cadagiti amin a ciudad ti trabajotayo.

38 Ket ti sacerdote nga anac ni Aaron makicadanto cadagiti Levitas, intono agala dagiti Levitas cadagiti apagcapulo: ket yulinto dagiti Levitas ti apagcapulo dagiti apagcapulo idia balay ti Diostayo cadagiti sagumbi iti uneg ti balay ti gameng.

39 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ni Levi iyegdanto ti daton a maipangato a bukel, a baro nga arac, ken lana, cadagiti sagumbi, a yan dagiti al-alicamen ti santuario, ken dagiti sacerdote nga agannong, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti cumacanta; ket ditayto idian ti balay ti Diostayo.

Lista dagiti nagnaed idia Jerusalem. Dagiti sabsabali a disso a nanaedian.

11 Ket nagnaed dagiti pangoloen dagiti tattao idia Jerusalem: naggiginnasat met ti matda cadagiti tattao, tapno iyegda ti maysa cadagiti sangapulo nga agtaeng idia Jerusalem a ciudad a nasan-

toan, ken ti maminsiam cadagiti *sabali* a ciudad.

2 Ket binendicionan ti ili dagiti amin a lallaki a ti cananakemda impaayda ti bagbagida nga agtaeng idiaiy Jerusalem.

3 Dagitoy isuda idi dagiti pangloolen ti provincia a nagnaed idiaiy Jerusalem: ngem cadagiti ciudad ti Juda nagnaed ti tunggal maysa iti cucuana cadagiti ciudadda, *isut ammoen*, ti Israel, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti adipen ni Salomon.

4 Ket idiaiy Jerusalem nagnaed dagiti dadduma cadagiti annac ni Juda, ken cadagiti annac ni Benjamin. Cadagiti annac ni Juda: ni Ataias nga anac a lalaki ni Uzias, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Amarias, nga anac a lalaki ni Sefatias, nga anac a lalaki ni Mahalaleel, cadagiti annac ni Fares;

5 ken ni Maasias nga anac a lalaki ni Baruc, nga anac a lalaki ni Col-hoza, nga anac a lalaki ni Hazaias, nga anac a lalaki ni Adaias, nga anac a lalaki ni Joiarib, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ti Silonita.

6 Amin dagiti annac ni Fares a nagnaed idiaiy Jerusalem uppat a gasut innem a puloda ket walo idi a lallaki a mamaingel.

7 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Benjamin: ni Salu nga anac a lalaki ni Mesullam, nga anac a lalaki ni Joed, nga anac a lalaki ni Padaias, nga anac a lalaki ni Colaias, nga anac a lalaki ni Maasias, nga anac a lalaki ni Itiel, nga anac a lalaki ni Jesaias.

8 Ket iti calpasanna ni Gabbai, ni Salkai, siam a gasut duapuloda ket walo.

9 Ket ni Joel nga anac a lalaki ni Zeri isu idi ti agimatang cadacuada; ket ni Juda nga anac a lalaki ni Senuas isu idi ti maicadua a palungo ti ciudad.

10 Cadagiti sacerdote: ni Jedaias, nga anac ni Joiarib, ni Jaquin,

11 ni Seraias nga anac ni Helcias, nga anac a lalaki ni Mesullam, nga anac a lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki ni Meraiot, nga anac a lalaki ni Aquitub, nga agturay ti balay ti Dios,

12 ken dagiti cacabsatda a nagaramid ti aramid ti balay, walogasut duapuloda ket dua; ken ni Adaias nga anac a lalaki ni Jeroham, nga anac a lalaki ni

Pelalias, nga anac a lalaki ni Amsi, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Fasur, nga anac a lalaki ni Melquias,

13 ken dagiti cacabsatna, a pangpangloolen dagiti balbalay dagiti amma, duagasut uppat a puloda ket dua; ken ni Amasai nga anac a lalaki ni Azarel, nga anac a lalaki ni Ahazai, nga anac a lalaki ni Mesillemot, nga anac a lalaki ni Emmer,

14 ken dagiti cacabsatda, dagiti lallaki a mannacabalin ken maingel, sangagasut duapuloda ket walo. Ket ti agaywan cadacuada isu idi ni Zabdiel, nga anac a lalaki ni Hagedolim.

15 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias, nga anac a lalaki ni Hasub, nga anac a lalaki ni Azricam, nga anac a lalaki ni Hasabias, nga anac a lalaki ni Buni;

16 ken da Sabetai ken Josabad, cadagiti pangloolen dagiti Levitas, nga agimatang idi cadagiti akem iti ruar ti balay ti Dios;

17 ken ni Matanias nga anac a lalaki ni Mica, nga anac a lalaki ni Zabdi, nga anac a lalaki ni Asaf, nga isu idi ti palungo a mangrugi iti panagyaman iti cararag, ken ni Bacbucias, ti maicadua cadagiti cacabsatna; ken ni Abda nga anac a lalaki ni Samua, nga anac a lalaki ni Galal, nga anac a lalaki ni Iditun.

18 Amin dagiti Levitas idiaiy nasantoan a ciudad duagasut walopuloda ket uppat idi.

19 Maysa pay dagiti agaywan iti ruangan, da Accub, Talmon, ken dagiti cacabsatda, a nagbantay idiaiy ruruangan, sangagasut pitopuloda ket dua idi.

20 Ket ti matda ti Israel, cadagiti sacerdote, dagiti Levitas, addada idi cadagiti amin a ciudad ti Juda, tunggal maysa iti tawidna.

21 Ngem dagiti Natineos nagnaedda idiaiy Ophel: ket da Siha ken Gispas isuda idi ti pangloolen cadagiti Natineos.

22 Ti agaywan met cadagiti Levitas idiaiy Jerusalem isu idi ni Osi nga anac a lalaki ni Bani, nga anac a lalaki ni Hasabias, nga anac a lalaki ni Matanias, nga anac a lalaki ni Mica, cadagiti annac a lallaki ni Asaf, dagiti cumacanta, iti akem ti balay ti Dios.

23 Ta adda idi maysa a bilin a naggapu iti ari a maipapan cadacuada, ken maysa

a nakedugan a taraon a maipaay cadagiti cumacanta, cas sapulen idi ti tunggal aldaw.

24 Ket ni Petahias nga anac a lalaki ni Mesezabel, cadagiti annac ni Zera nga anac a lalaki ni Juda, adda idi iti ima ti ari cadagiti amin a panggep a maipapan iti umili.

25 Ket ti maipapan cadagiti purpuroc, agraman cadagiti taltalonda, dadduma cadagiti annac ni Juda nagnaedda idia y Cariat-arbe ken cadagiti il-ilina, ken idia y Dibon ken cadagiti il-ilina, ken idia y Jacabseel ken cadagiti purpurocna,

26 ken idia y Jesua, ken idia y Molada, ken idia y Bet-pelet,

27 ken idia y Hasar-sual, ken idia y Beer-seba ken cadagiti il-ilina,

28 ken idia y Siceleg, ken idia y Meconac ken cadagiti il-ilina,

29 ken idia y En-rimmon, ken idia y Sora, ken idia y Jermut,

30 Zanoë, Adullam, ken cadagiti purpurocna, Laquis ken cadagiti taltalonna, Azeca ken cadagiti il-ilina. Iti casta nagpacarsoda nanipud iti Beer-seba aginggat' lobong ti Ennom.

31 Dagiti annac ni Benjamin met *nagnaeddat'* manipud Gabaa nga *agtuloy*, idia y Macmas ken Aia, ken idia y Betel ken cadagiti il-ilina,

32 idia y Anatot, Nob, Anania,

33 Hazor, Rama, Gittaim,

34 Hadid, Seboim, Neballat,

35 Lod, ken Ono, a lobong dagiti nagdanonan laing nga agar-aramid.

36 Ket cadagiti Levitas, dagiti dadduma cadagiti pannacadasig iti Juda *naitiponda idi iti Benjamin*.

Dagiti sacerdote ken Levitas a nakidateny ken Zorobabel. Ti pannacaidaton ti bacud ti Jerusalem. Dagiti annuruten a maipaay iti panagservi ti templo.

12 Dagitoy isuda dagiti sacerdote ken dagiti Levitas a nakipagsang-at cada Zorobabel nga anac a lalaki ni Salatiel, ken Jesua: da Saraias, Jeremias, Esdras,

2 Amarias, Malluc, Hattus,

3 Sequanias, Rehum, Meremot,

4 Addo, Gineto, Abias,

5 Mijamin, Maadias, Bilga,

6 Semaias, ken Joiarib, Jedaias,

7 Sallu, Amoc, Helcias, Jedaias. Dagi-

toy isuda idi dagiti pangoloen dagiti sacerdote ken dagiti cacabsatda cadagidi aldaw ni Jesua.

8 Maysa pay dagiti Levitas: da Jesua, Binui, Cadmiel, Serebias, Juda, ken Matanias, nga isu idi ti palungo iti panagyanan, isu ken dagiti cacabsatna.

9 Casta met da Bacucias, ken Unni, dagiti cacabsatda, adda idi iti sangonananda a mayalubog iti annongda.

10 Ket ni Jesua pinutotna ni Joacim, ket ni Joacim pinutotna ni Eliasib, ket ni Eliasib pinutotna ni Joiada,

11 ket ni Joiada pinutotna ni Jonatan, ket ni Jonatan pinutotna ni Jaddua.

12 Ket cadagiti aldaw ni Joacim isu idi dagiti sacerdote, dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma: ken Seraias, ni Meraias; ken Jeremias, ni Jananias; **13** ken Esdras, ni Mesullam; ken Amarias, ni Johanan;

14 ken Melicu, ni Jonatan; ken Sebanias, ni Jose;

15 ken Harim, ni Adna; ken Meraiot, ni Helcai;

16 ken Addo, ni Zacarias; ken Gineton, ni Mesullam;

17 ken Abidias, ni Zecri; ken Mijamin, ken Moadias, ni Piltai;

18 ken Bilga, ni Sammua; ken Semaias, ni Jonatan;

19 ken Joiarib, ni Matenai; ken Jedaias, ni Osi;

20 ken Sellai, ni Callai; ken Amoc, ni Eber;

21 ken Helcias, ni Hasabias; ken Jedaias, ni Natanel.

22 Ti maipapan cadagiti Levitas, cadagidi aldaw da Eliasib, Joiada, ken Johanan, ken Jaddua, nalagipda idi dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma; casta met dagiti sacerdote, iti panagari ni Dario a Persa.

23 Dagiti annac a lallaki ni Levi, dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, naisuratda idi iti libro dagiti cronicas, agingga cadagiti aldaw ni Johanan nga anac a lalaki ni Eliasib.

24 Ket dagiti pangoloen dagiti Levitas: da Hasabias, Serebias, ken Jesua nga anac a lalaki ni Cadmiel, agraman cadagiti cacabsatda iti sangonananda, tapno agdayaw ken agyamanda, a mayalubog iti bilin ni David a lalaki ni Dios agbantay a sumaruno iti agbantay.

25 Da Matanias, ken Bacbucias, Abdias, Mesullam, Talmon, Accub, isuda idi dagiti agaywan iti ruangan nga agsalimetmet iti panagbantay idiy balbalay a pagdulinan dagiti ruangan.

26 Dagitoy isuda idi cadagiti aldaw ni Joacim, nga anac a lalaki ni Jesua, nga anac a lalaki ni Josedec, ken cadagidi aldaw da Nehemias a gobernador, ken Esdras a sacerdote nga escriba.

27 Ket idi pannacaidaton ti bacud ti Jerusalem sinapulda dagiti Levitas cadagiti amin a disdissoda, tapno iyegda ida idiy Jerusalem, tapno salimetmetanda ti pannacaidaton iti ragsac, cadagiti panag-yaman agpadpada, ken iti panagcanta, agraman piangpiangpiang, salsalterio, ken ar-arpa.

28 Ket dagiti annac a lallaki dagiti cumacanta naguurnongda, naggaput' tanap iti aglicmut iti Jerusalem, ken manipud cadagiti purpuroc dagiti Netofatitas a padapada;

29 casta man manipud Bet-galgal, ken naggapu cadagiti taltalon ti Gabaa ken Azmabet: ta dagiti cumacanta imbangonda cadacuada dagiti purpuroc a naglicmut iti Jerusalem.

30 Ket ginogoranda dagiti bagbagida dagiti sacerdote ken dagiti Levitas; ket ginogoranda dagiti tattao, ken dagiti ruangan, ken ti bacud.

31 Idin inyulic dagiti pangoloen ti Juda iti rabaw ti bacud, ket nangtudingac iti dua a dackel a panggen nga agyaman ken aglibut; a ti *maysa napan* iti ima nga akinanawan iti rabaw ti bacud nga agturong iti ruangan ti ibleng:

32 ket simmurot cadacuada da Osaias, ken ti caguddua dagiti pangoloen ti Juda,

33 ken da Azarias, Esdras, ken Mesullam,

34 Juda, ken Benjamin, ken Semaias, ken Jeremias,

35 ken dadduma cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote a sitatanggu-yobda: ni Zacarias nga anac a lalaki ni Jonatan, nga anac a lalaki ni Semaias, nga anac a lalaki ni Matanias, nga anac a lalaki ni Micaias, nga anac a lalaki ni Zacur, nga anac a lalaki ni Asaf;

36 ken dagiti cacabsatna, da Semeias, ken Azarael, Milalai, Gilelai, Maai, Natanel, ken Juda, Janani, a siinggemda cadagiti gamigam ti musica ni David a

lalaki ti Dios; ket adda iti sangoda ni Esdras nga escriba.

37 Ket iti ruangan ti ubbog, ken ti aglinteg iti sangoda, immulida cadagiti agdan ti ciudad ni David, idiy sang-atan ti bacud, iti ngato ti balay ni David, agingga met laeng iti ruangan ti danum nga agpadaya.

38 Ket ti sabali a panggen cadacuada a nagyaman napanda sinabet ida, ket simmurot cadacuada, a cadduac ti caguddua ti tattao, iti rabaw ti bacud, iti ngato ti torre dagiti horno, agingga met laeng iti acaba a bacud,

39 ken iti ngato ti ruangan ni Efraim, ken iti daan a ruangan, ken iti ruangan ti ican, ken ti ruangan ti torre ni Hananeel, ken ti torre ni Hammeah, agingga met laeng iti ruangan dagiti carcarnero: ket nagtacerda a siiintec iti ruangan ti guardia.

40 Iti casta nagtacerd dagiti nagcadua a panggen cadacuada a nagyaman idiy balay ti Dios, ket siac, ken ti caguddua dagiti agturay a caduac;

41 ket dagiti sacerdote, Eliacim, Maasias, Minjamin, Micais, Elioenai, Zacarias, Jananias, sitatanggu-yobda;

42 ket da Maasias, ken Semaias, ken Eleazar, ken Osi, ken Johanan, ken Melquias, ken Elam, ken Ezer. Ket nagecanta iti natbag dagiti cumacanta, caduada ni Jezraias nga agaywan cada-cuada.

43 Ket nangipaayda cadagiti dackel a sacrificio idi nga aldaw, ket nagrag-oda; ta pinagrag-oda ti Dios iti dackel a rag-o; ket nagrag-o met dagiti babbai ken dagiti ubbing: iti casta a ti rag-o ti Jerusalem nangeg idi iti adayu unay.

44 Ket daydi nga aldaw nadutocan dagiti lallaki nga agaywan cadagiti sagumbi a maipaay cadagiti gameng, maipaay cadagiti daton a maipangato, maipaay cadagiti umuna a bunga, ken maipaay cadagiti apagcapulo, tapno iyurnongda cadacuada, a mayalubog cadagiti aw-away dagiti ciudad, dagiti ap-apag a nadutocan gapu iti linteg a maipaay cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas: ta nagrag-o ti Juda a maipaay cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas a naguray.

45 Ket sinalimetmetanda ti incumit ti Diosda, ken ti panangalud ti panaggugor, ket *iti casta inaramid* dagiti cumacanta ken dagiti agaywan iti ruangan, a mayan-

nurot iti bilin ni David, ken ni Salomon nga anacna.

46 Ta cadagidi aldaw da David ken Asaf idi ugma adda idi maysa a palungo dagiti cumacanta, ken dagiti cancanta a pagdayaw ken pagyaman iti Dios.

47 Ket amin nga Israel cadagiti aldaw ni Zorobabel, ken cadagiti aldaw ni Nehemias, intedna dagiti apag dagiti cumacanta ken dagiti agaywan iti ruangan, cas sinapul ti tunggal aldaw: ket inlasinda ti maipaay idi cadagiti Levitas: ket dagiti Levitas inlasinda ti maipaay idi cadagiti annac a lallaki ni Aaron.

Mailacsid ni Tobias iti templo. Matiped ti panangsalungasing iti aldaw a panaginana. Macondenar dagiti gampor a panagaassawa. Nacapoc-pocan.

13 Iti daydi nga aldaw nagbasada idi libro ni Moises iti panagdenngeng ti tattao; ket kencnana nasaracan a naisurat, a ti maysa nga Ammonita, ken maysa a Moabita dida sumrec iti gimong ti Dios iti agnanayon,

2 agsipud ta dida sinabet idi dagiti annac ti Israel iti tinapay ken danum, no di ket tinangdananda ni Balaam a maibusor cadacuada, tapno ilunodna ida: nupay casta pinagbalin ti Diostayo di lunod iti maysa a bendicion.

3 Ket naaramid, idi a nangegda ti linteg, nga insinada iti Israel amin a gampor a caadu.

4 Iti sacbay daytoy, ni Eliasib a sacerdote, a natudingan nga agaywan cadagiti sagumbi ti balay ti Diostayo, idinto a naicabagian ken Tobias,

5 nagsagana a maipaay kencuana iti maysa a sagumbi a dackel, isu a nagicabilanda idi casacbayan a tiempo cadagiti datdaton a bellaay, incienso, ken alicamen, ken cadagiti apagcapulo ti bukel, iti baro nga arac, ken iti lana, isuda a naited gapu iti bilin cadagiti Levitas, ken cadagiti cumacanta, ken cadagiti agaywan iti ruangan; ken dagiti datdaton a maipangato a maipaay cadagiti sacerdote.

6 Ngem iti amin daytoy a tiempo awanac idi idia Jerusalem; ta idi maicatlopulo ket dua a tawen ni Artaxerxes nga ari ti Babilonia napanac iti ari: ket calpasan dagiti dadduma nga aldaw dinawatco ti palubos ti ari,

7 ket inmayac iti Jerusalem, ket naawatac di dakes nga inaramid ni Eliasib a maipaay ken Tobias, iti panangisaganana kencuana iti maysa a sagumbi cadagiti paraangan ti balay ti Dios.

8 Ket pinaldaanguac iti napalalo: gapuna nga impalladawco ti amin nga arruaten ti sangcacabbalay ni Tobias nga inruar iti sagumbi.

9 Idin nagbilinac, ket dinalusanda dagiti sagumbi: ket inyegco manen idia dagiti alicamen ti balay ti Dios, agraman cadagiti datdaton a bellaay ken incienso.

10 Ket naawatac a dagiti apag dagiti Levitas saanda idi a naited cadacuada; iti casta a dagiti Levitas ken dagiti cumacanta, a nagaramid ti aramid, nagtalawda idi tunggal maysa agingga iti dagana.

11 Idin nakisubangac cadagiti agturay, ket kinunac, Apayapay a maidian ti balay ti Dios? Ket inurnongco ida, ket insaadco ida iti yanda.

12 Iti casta inyeg ti amin a Juda ti apagcapulo ti bukel ken ti baro nga arac ken ti lana cadagiti paggamenan.

13 Ket nangaramidac cadagiti agaywan cadagiti gamgameng, da Selemias a sacerdote, ken Sadoc nga escriba, ken cadagiti Levitas, ni Padaias: ket ti sumaruno cadacuada isu idi ni Hanan nga anac a lalaki ni Zacur, nga anac a lalaki ni Matanias; ta isuda nabilangda a matallec, ket ti akemda isu idi ti panangiwaras cadagiti cacabsatda.

14 Lagipennac, O Diosco, iti maipapan itoy, ket dica punasen dagiti naimbag nga aramidco nga inaramidco a maipaay iti balay ti Diosco, ken maipaay cadagiti pannacasungput kencuana.

15 Cadagidi nga aldaw nakitac idia Jerusalem, ta idi maibatidcaddec cadagiti pagpespesan iti uvas iti aldaw a panaginana, ken agyeg cadagiti pungo, ken ipaawitda cadagiti asno iti dayta; casta met ti arac, uv-uv, ken highigos, ken amin a kita dagiti awit, nga inserreca idia Jerusalem iti aldaw a panaginana: ket nagsacsiac iti maibusor cadacuada cadagiti aldaw isu a naglacoanda iti canen.

16 Nagnaed met kencuana dagiti tattao ti Tiro, a nagyeg iti ican, ken amin a kita dagiti laclaco, ket naglacoada iti aldaw a

panaginana cadagiti annac ti Juda, ken idiay Jerusalem.

17 Idin nakisubangac cadagiti natacneng ti Juda, ket kinunac cadacuada, Ania a dakes daytoy nga aramid, ken dicay raemen a sagrado ti aldaw a panaginana?

18 Saan aya a castoy ti inaramid idi dagidi ammayo, ket saan aya nga inyeg ti Diostayo amin daytoy a dakes iti rabaw-tayo? nupay casta iy-iyegyo pay ti pungtot iti rabaw ti Israel gapu iti di panagraem a sagrado iti aldaw a panaginana.

19 Ket naaramid nga idi a nangrugi nga agsipngget dagiti ruangan ti Jerusalem iti sacbay ti aldaw a panaginana, imbilinco a mapunitan dagiti ruangan, ket imbilinco a di maluctan aginggat' calpasan ti aldaw a panaginana: ket dadduma cadagiti adipenco insaadco nga agaywan cadagiti ruangan, tapno di maiserrec ti awit iti aldaw a panaginana.

20 Iti casta dagiti agbaniaga ken aglallaco ti amin a kita ti tagtagilaco nagdagusda iti ruar ti Jerusalem iti maminsan wenna mamindua.

21 Idin sinacsiac ti maibusor cadacuada, ket kinunac cadacuada, Apayapay agdaguscayo iti ruar ti bacud? no aramidenyo ti casta manen, icabilconto dagiti imac cadacayo. Nanipud iti daydi a tiempo ken iti calpasanna dida immayen iti aldaw a panaginana.

22 Ket binilincodagiti Levitas a gugoranda dagiti bagbagida, ken umayda ken bantayanda dagiti ruangan, tapno santificaren ti aldaw a panaginana. Lagipennac, O Diosco, daytoy met, ket isakitnac a mayalubog iti kinadackel ta naayat a kinaimbagmo.

23 Cadagidi nga aldaw met nakitac dagiti Judios a nangasawa cadagiti babbai ti Azoto, ti Ammon, ken ti Moab:

24 ket dagiti annacda nagsaoda ti cagud-

dua iti pagsasao ti Azoto, ket dida nabalain ti agsao iti pagsasao dagiti Judios, no di laeng mayannurot iti pagsasao ti tunggal ili.

25 Ket nakisubangac cadacuada, ket inlunodco ida, ket kinabilco ti dadduma cadacuada, ket pinarutco ti buocda, ket pinagsapatac ida gapu iti Dios, a kinunac, Dicayto itden dagiti annacyo a babbai cadagiti annacda a lallaki, dicayto alaen dagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annacyo a lallaki, wenna maipaay cadacayo met laeng.

26 Saan aya a nacabasol ni Salomon nga ari ti Israel gapu cadagitoy a banag? nupay casta cadagiti adu a nacion awan idi ti ari a cas kencuana, ket isut' idi naayat iti Diosna, ket ti Dios isut' pinagarina iti amin nga Israel: nupay casta isut' pinagbasol met laeng dagiti babbai a gangannaet.

27 Dacami ngarud ipangagdacayto aya tapno aramiden daytoy dackel a dakes, a paglabsing iti maicaniwas iti Dios iti panangasawa cadagiti babbai a gangannaet?

28 Ket maysa cadagiti annac a lallaki ni Joiada, nga anac a lalaki ni Eliasib a nangato a sacerdote, isut' idi ti manugang a lalaki ni Sanaballat nga Horonita: gapuna nga isut' pinagtalawco caniac.

29 Lagipem ida, O Diosco, agsipud ta rinugitanda ti kinasacerdote, ken ti tulag ti kinasacerdote, ken dagiti Levitas.

30 Iti casta dinalusac ida cadagiti gangannaet, ket tinudingac dagiti akem a maipaay cadagiti sacerdote ken maipaay cadagiti Levitas tunggal maysa iti aramidna;

31 ken maipaay iti daton a cayo, cadagiti natudingan a tiempo, ken maipaay cadagiti umuna a bungã. Lagipennac, O Diosco, a maipaay iti naimbag.

TI LIBRO NI ESTER.

Ti festa ni Asuero. Ni reina Vasti agmadi a tumalantan kencuana. Maisina ni reina Vasti.

1 Naaramid cadagiti aldaw ni Asuero (daytoy isu ti Asuero a nagari manipud India agingga met laeng iti Etiopia, iti sangagasut ket duapulo ket pito a provincia),

2 a cadagidi nga aldaw, idi a nagtugaw ni ari Asuero iti trono ti pagarianna, nga adda idi idia Susan a palacio,

3 iti maicatlo a tawen ti pinagarina, inyaramidanna ti maysa a rambac cadagiti amin a pangoloenna ken ad-adipenna; ti pannacabalin ti Persia ken Media, dagiti natacneng ken pangpangoloen dagiti provincia, nga adda idi iti sangona;

4 idi imparangna dagiti sanicua ti nadayag a pagarianna ken ti dayaw ti mangnibinibi a kinadeggangna cadagiti adu nga aldaw, a sangagasut ket walopulo met laeng nga aldaw.

5 Ket idi a natungpal dagitoy nga aldaw, inyaramidan ti ari ti maysa a rambac dagiti amin a tattao nga adda idi idia Susan a palacio, dackel man ken bassit nga agpadpada, iti pito nga aldaw, idia paraangan ti minuyungan ti palacio ti ari.

6 Adda idi naisalapay a puraw a lupot, a verde, ken azul, a naicapetda cadagiti taltali a lienzo a nalapat, ken purpura cadagiti singsing a pirac ken monmonmon a marmol: dagiti papag balitoc ken piracda idi, iti rabaw ti pagpayatan a baldosaan iti nalabaga, ken puraw, ken amarillo, ken nangisit a marmol.

7 Ket pinainumda ida cadagiti al-alicamen a balitoc (dagiti al-alicamen aggidiatda idi ti maysa ken maysa) ket ti naarian nga arac nawadwad, a mayalubog iti kinawayway ti ari.

8 Ket ti panaginum mayalubog idi iti linteg; awan ti macabalin a pumilit idi: ta casta ti intuding ti ari cadagiti amin nga agturay ti balayna, nga aramiden ti mayalubog iti pacaay-ayoan ti tunggal tao.

9 Casta met ni reina Vasti nangaramid iti maysa a rambac a maipaay cadagiti babbai idia naariau a balay a cucua ni ari Asuero.

10 Iti maicapito nga aldaw, idi a ti puso ti ari nagragsac iti arac, binilinna da Meuman, Bazata, Harbona, Bagata, ken Abgata, Zetar, ken Carcas, a pito nga agaywan iti siled a nagannong iti saclang ni ari Asuero,

11 tapno iyegda ni reina Vasti a sibalangat iti naarian a balangat iti sangoanan ti ari, tapno iparangna cadagiti tattao ken pangpangoloen ti kinaimnasna; ta isu naimnas idi a buyaen.

12 Ngem ni reina Vasti nagmadi nga immay iti bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled: gapuna a nacaunget ti ari, ket ti pungtotna simged kencuana.

13 Idin kinuna ti ari cadagiti masasiribna a lallaki, a nacaammo cadagiti tiempo (ta casta idi ti cadawyan ti ari cadagiti amin a macaammo iti linteg ken panangocom;

14 ket iti dennana adda idi da Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Mares, Marsena, ken Memucan, a pito a pangoloen ti Persia, a nacakita iti rupa ti ari, ken nagtugaw nga umuna iti pagarian),

15 Anianto ti aramidentayo ken reina Vasti a mayalubog iti linteg, agsipud ta dina inaramid ti bilin ni ari Asuero iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled?

16 Ket simmungbat ni Memucan iit sangoanan ti ari ken dagiti pangoloen, Ni reina Vasti saan a nagaramid iti baddut iti ari laeng, no di ket cadagiti amin a pangoloen, ken cadagiti amin nga il-ili nga adda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero.

17 Ta daytoy nga aramid ti reina dumtengto iti ruar agingga cadagiti amin a babbai, tapno aramidenda a maay-uyaw dagiti assawada cadagiti matada, intono maidamağ, Ni ari Asuero nagbilin a

mayeg ni reina Vasti iti sanġoananna, nġem saan nġa immay.

18 Ket itoy nġa aldaw dagiti princesas ti Persia ken Media a nacanġeg iti aramid ti reina saeodanto ti *umaspinġ* cadagiti amin a pangpangoloen ti ari. Iti casta *tumacderto* ti adu nġa uyaw ken punġtot.

19 No macaay-ayo iti ari, rumuar coma ti maysa a bilin a naarian nġa aggapu kencuana, ket maisurat iti tengnġa dagiti linteg dagiti Persas ken Medos, a di mabalbaliwan, a ni Vasti di umayen iti sanġo ni ari Asuero; ket ited coma ti ari ti casasaadna a naarian iti sabali a naimimbag nġem ni *Vasti*.

20 Ket intono ti pangnġeddeng ti ari nġa aramidennanto maiwarnac iti amin a pagarianna (ta isut' dackel), amin dagiti assawa a babbai padayawandanto dagiti assawada, dackel man ken bassit agpadpada.

21 Ket ti panagsao inay-ayona ti ari ken dagiti pangoloen; ket nagaramid ti ari iti mayalubog iti sao ni Memucan:

22 ta impaw-itna dagiti sursurat cadagiti amin a provincia ti ari, iti tunggal provincia a mayalubog iti naisurat kencuana, ken iti tunggal ili a mayannurot iti pagsasaoda, a tunggal lalaki agturay iti bucodna a balay, ken agsao a maya-lubog iti pagsasao ti ilina.

Mabiruc ti sucat ni Vasti. Mapili ni Ester a reina.

2 Calpasan dagitoy, idi naglinac ti punġtot ni Asuero, nalagipna ni Vasti, ken no ania ti inaramidna, ken no ania ti naibilin a maibusor kencuana.

2 Idin kinuna dagiti ad-adipen ti ari a nagannong kencuana, Mabiruc coma dagiti naimnas a virgen nġa agtutubo a maipaay iti ari:

3 ket mangtuding coma ti ari cadagiti agturaturay cadagiti amin a provincia ti pagarianna, nġa urnongenda amin dagiti agtutubo a virgen idiy Susan a palacio, iti balay dagiti babbai, iti aywan ni Egeo nġa agaywan iti siled ti ari, ti agbantay dagiti babbai; ket dagiti aniamanda a maipaay iti panaggugor maited coma cadacuada;

4 ket ti balasang a macaay-ayo iti ari isu coma ti agreina iti saad ni Vasti. Ket ti banag inay-ayona ti ari; ket inaramidna iti casta.

5 Adda idi maysa a Judio idiy Susan

a palacio, a ti naganna isut' idi Mardoqueo, nġa anac a lalaki ni Jair, nġa anac a lalaki ni Semei, nġa anac a lalaki ni Cis, a maysa a Benjamita,

6 a naipan idi a naggaput' Jerusalem a cadua dagiti nacayawan a naipan a cadua ni Jeconias nġa ari ti Juda, nġa impan ni Nabucodonosor nġa ari ti Babilonia.

7 Ket sinursuroanna ni Edisa, nġa isu, ni Ester, nġa anac a babai ni ulitegna: ta ni Ester awan idi ti amana ken inana, ket ti balasang naimnas idi ken nalibnos; ket idi natay da amana ken inana, isut' innala ni Mardoqueo a cas bucodna nġa anac a babai.

8 Iti casta naaramid, idi a ti bilin ti ari ken ti pangnġeddengna nangeġ idi, ket idi a naurnong ti adu a babbalasang idiy Susan a palacio, iti aywan ni Egeo, a naala ni Ester iti balay ti ari, iti aywan ni Egeo, nġa agalud cadagiti babbai.

9 Ket ti balasang isut' inay-ayona, ket di balasang nacagun-od iti kinaimbag kencuana; ket intedna a nasingdat *idi balasang* dagiti banag a maipaay iti panaggugor, agraman cadagiti apagna, ken pito a babbalasang a maitutop a maited kencuana a naggapuda iti balay ti ari: ket isut' inyallatiwna ken dagiti babbalasangna iti casayaatan a diso ti balay dagiti babbai.

10 Ni Ester dina impacaammo iti ilina uray iti cabagianna; ta incumit ni Mardoqueo kencuana nġa isut' dina impacaammo.

11 Ket agpapgagna idi ni Mardoqueo iti inaldaw iti sanġoanan ti paraangan ti balay dagiti babbai, tapno ammoenna no casano ti inaramid ni Ester, ken no ania ti maaramid kencuana.

12 Idi dimteng ti batang ti tunggal balasang tapno sumrec ken ari Asuero, calpasan ti pannacaaramid idi kencuana ti mayalubog iti linteg a maipaay cadagiti babbai sangapulo ket dua a bulan (ta casta idi ti pannacatungpal dagiti aldaw dagiti panaggugorda, *isut' ammoen*, innem a bulan iti lana ti mirra, ket innem a bulan cadagiti nasam-it a bangbanglo ken cadagiti banag a maipaay iti panaggugor dagiti babbai),

13 iti castoy a wagas nġarud immay ti balasang iti ari: Aniaman a kinalicagumanna naited kencuana tapno mapan agraman kencuana manipud iti balay dagiti babbai agingga iti balay ti ari.

14 Iti rumabii napan *di balasanġ*, ket iti bumigat nagsubli iti maicadua a balay dagiti babbai, iti aywan ni Saasgaz, nga agaywan iti siled ti ari, a mangalud cadagiti camcamalala: *di balasanġ* saan a simrekeu iti ari, malacsid no ti ari agrag-o kencuana, ket naayaban *di balasanġ* iti naganna.

15 Idi a ti batang ni Ester, nga anac a babai ni Abihail nga uliteg ni Mardoqueo isu a nangala kencuana a cas anacna a babai, dimteng a sumrec iti ari, awan sinapul di balasanġ no di laeng ti tinudingan ni Egeo nga agaywan iti siled ti ari, a mangalud cadagiti babbai. Ket nacagun-od ni Ester iti parabur iti imatangda amin a kimmita kencuana.

16 Iti casta naala ni Ester agingga ken ari Asuero idiaiy uneg ti balayna a naarian idi maicapulo a bulan, nga isu ti bulan a Tebet, idi maicapito a tawen ti panagarina.

17 Ket inayat ti ari ni Ester a nangnanangrona ngem cadagiti amin a babbai, ket di *babai* nacagun-od iti parabur ken imbag iti imatangna a nangnanangrona ngem cadagiti amin a virgen; iti casta nga insaadna kencuana ti naarian a balanġat iti rabaw ti olona, ket inaramidna a reina iti saad ni Vasti.

18 Idin inyaramidan ti ari iti maysa a dackel a rambac dagiti pangoloenna ken dagiti ad-adipenna, a rambac met laeng ni Ester; ket nangaramid iti maysa a panangbulos cadagiti provincia, ken nangted cadagiti sagsagut, a mayalubog iti kinawayway ti ari.

19 Ket idi a naurnong dagiti virgen iti maicudua a tiempo, idin adda nga agtugtugaw ni Mardoqueo idiaiy ruangan ti ari.

20 Ni Ester dina pay la impacaammo iti cabagianna uray iti ilina: a cas iti panangicumit kencuana ni Mardoqueo, ta ni Ester tinungpalna ti imbilin idi ni Mardoqueo, a cas idi isu nataraken kencuana.

21 Cadagidi nga aldaw, bayat ti caadda idi ni Mardoqueo nga agtugtugaw idiaiy ruangan ti ari, dua cadagiti agaywan iti siled ti ari, da Bagatan ken Tares, cadagiti nangalud iti dapian, nagpungtotda, ket panggependa nga icabil dagiti imada ken ari Asuero.

22 Ket naipacaammo ti banag ken Mardoqueo, isu a nangiparaugarang ken

reina Ester; ket imbaga ni Ester *daytoy* iti nagan ni Mardoqueo.

23 Ket idi a naaramid ti panagpalutput iti panggep, ket isut' nasaracan a casta, isuda a dua naibitayda iti maysa a cayo: ket isut' naisurat iti libro dagiti cronicas iti sanġoanan ti ari.

*Idian ni Mardoqueo ti agruem ken Aman.
Pakinacmen ni Aman a dadaelen
dagiti Judios.*

3 Calpasan dagitoy a banag innġato ti ari ni Aman nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, ket isut' intan-ocna, ket insaadna ti tugawna iti nġato dagiti amin a pangoloen nga adda idi kencuana.

2 Ket amin dagiti ad-adipen ti ari, a nagan idi iti ruangan ti ari, nagrucnoyda, ket nagraemda ken Aman: ta imbilin ti ari iti casta a maipapan kencuana. Ngem saan a nagrucnoy ni Mardoqueo, wenna nagraem kencuana.

3 Idin dagiti ad-adipen ti ari, a nagan idi iti ruangan ti ari, kinunada ken Mardoqueo, Apayapay a labsingem ti bilin ti ari?

4 Naaramid idi a sinaoda kencuana nga inaldawaldaw, ket dina impangag ida, nga imbagada ken Aman, a kitaenda coma no ti panggep ni Mardoqueo mataginayon: ta imbagana cadacuada nga isu maysa idi a Judio.

5 Ket idi a nakita ni Aman a di nagrucnoy ni Mardoqueo, wenna nagraem kencuana, idin napno ni Aman iti pungtot.

6 Ngem pinanunotna nga uyaw ti panangicabil cadagiti ima ken Mardoqueo a maymaysa; ta impacaammo kencuana ti ili ni Mardoqueo: gapuna a ni Aman nagsapul ti pangdadaelna cadagiti amin a Judios nga adda idi iti amin a pagarian ni Asuero, a ti met laeng ili ni Mardoqueo.

7 Idi umuna a bulan nga isu ti bulan a Nisan, idi maicapulo ket dua a tawen ni ari Asuero, inaramidda ti Pur, a cayat a saoen a naggiginnasangasatda iti sanġoanan ni Aman iti inaldawaldaw, ken iti binulanbulan, *aginggat* maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar.

8 Ket kinuna ni Aman ken ari Asuero, Adda maysa nga ili a naiwara ken naiwaras iti tengnga dagiti il-ili cadagiti amin a provincia ti pagariam; ket dagiti lintegda maisupadi *cadagidiay* iti tunggal ili; uray dagiti linteg ti ari dida sali-

metmetan: gapuna a saan a maipaay iti gungona ti ari ti panagibtur cadacuada.

9 No isut' macaay-ayo iti ari, maisurat coma tapno madadaelda: ket agbayadacto iti sangalacs a talento a pirac cadagiti ima dagiti mangaluard ti aramid ti ari, tapno isut' yunegda cadagiti pirac cadagiti paggamenġan ti ari.

10 Ket sinucto ti ari di sing'singna idi ramayma, ket isut' intedna ken Aman nġa anac a lalaki ni Amadati nġa Agageo, a cabusor dagiti Judios.

11 Ket kinuna ti ari ken Aman, Maited kenca ti pirac, ti ili casta met, tapno aramidem cadacuada ti cas ipagarupmo a naimbag.

12 Idin naayaban dagiti escribas ti ari idi umuna a bulan, idi maicapulo ket tallo nġa aldawna; ket naisurat idi a mayalubog iti amin nġa imbilin ni Aman cadagiti satrapas ken gobernador ti ari a pangloen idi ti tungġal provincia, ken cadagiti pangloen ti tungġal ili, iti tungġal provincia a mayalubog iti panagsuratna, ken iti tungġal ili a mayannurot iti pagsasaoda; iti nagan ni ari Asuero nasuratan, ket nadeppelan iti sing'sing ti ari.

13 Ket naipacorreo dagiti sursurat cadagiti amin a provincia ti ari, tapno mangdadael, mangpatay, ken mangpapucaw, cadagiti amin a Judio, agtutuboman ken lallacay agpadpada, ubbing a babassit ken babbai, iti maymaysa nġa aldaw, iti met laeng maicapulo ket tallo nġa aldaw ti maicapulo ket dua a bulan, nġa isu ti bulan nġa Adar, ken alaenda ti samsam cadacuada a maipaay a maysa a tinucmaan.

14 Ti adaw ti surat, tapno ti pangngeddeng maited iti tungġal provincia, naiwarnac agingġa cadagiti amin nġa il-ili, tapno sisasaganada iti daydi nġa aldaw.

15 Dagiti correo rimmuarda a napardas gapu iti bilin ti ari, ket ti pangngeddeng naited idiy Susan a palacio. Ket ti ari ken ni Aman nagtugawda nġa aginum; nġem ti ciudad a Susan simomoco idi.

Ni Mardoqueo ud-udanna ni Ester a mangibabaet.

4 Idi naammoan ni Mardoqueo amin a naaramid, ginisgis ni Mardoqueo dagiti pagan-anayna, ket nangicabil iti lupot a nakersang agraman dapdapo, ken napan

iti tengnga ti ciudad, ket imkis iti maysa a natbag ken napait a ickis;

2 ket immay met laeng iti sangaoanan ti ruangan ti ari: ta awan ti macabalin a sumrec iti uneg ti ruangan ti ari a nagcawes iti lupot a nakersang.

3 Ket iti tungġal provincia iti sadioman a dimtengan ti bilin ti ari ken ti pangngeddengna, adda idi dackel a panagleddaang iti tengnga dagiti Judios, ken panagayunar, ken panagsangit, ken dungaw; ket adu ti nagidda iti lupot a nakersang ken dapdapo.

4 Ket immay dagiti babbalasang ni Ester ken dagiti agaywan iti siledna, ket isut' imbagada kencuana; ket napaladingit iti napalalo ti reina: ket nangipaw-it iti pagan-anay a pangcawes ken Mardoqueo, ken mangiccat iti lupot a nakersang kencuana; nġem ni Mardoqueo isut' dina inawat.

5 Idin pinaayaban ni Ester ni Atac, a maysa cadagiti agaywan iti siled ti ari, a natudingan nġa agservi kencuana, ket isut' kinumitanna a mapan ken Mardoqueo, tapno ammoenna no ania daytoy idi ken ti gapuna.

6 Iti casta rimmuar ni Atac ken Mardoqueo agingġa iti nalawa a disso ti ciudad, nġa adda idi iti sangaoanan ti ruangan ti ari.

7 Ket imbagda kencuana ni Mardoqueo ti amin a napasamac kencuana, ken ti apagisu a dagup ti pirac nġa incari ni Aman a pagbayad cadagiti paggamenġan ti ari a gapu cadagiti Judios, a pangdadaelna cadacuada.

8 Intedna met kencuana ti adaw ti surat a pangngeddeng a naiwarnac idiy Susan a pangdadael cadacuada, tapno isut' iparangna ken Ester, ken isut' ipalawagna kencuana, ken cumitanna ni Ester tapno sumrec iti ari, tapno agpacaasi kencuana, ken agkiddaw iti sangaoananna, a gapu iti ilina.

9 Ket immay ni Atac ket imbagana ken Ester dagiti sao ni Mardoqueo.

10 Idin sinao ni Ester ken Atac, ket intedna kencuana ti maysa a damag ken Mardoqueo, a kinunana:

11 Amin dagiti ad-adipen ti ari, ken ti tattao dagiti provincia ti ari, ammoda, nġa uray asinoman, no lalaki wenna babai, a sumrecto agingġa iti ari, idiy nauneg a paraangan, a di maayaban, adda maysa a linteg a maipaay kencuana,

tapno mapapatay, malacid dagiti pang-yunnatanto ti ari iti cetro a balitoc, agbiagda: ngem diac naayaban a sumrec agingga iti ari cadagitoy tallopulo nga aldaw.

12 Ket imbagada ken Mardoqueo dagiti sao ni Ester.

13 Idin ni Mardoqueo nagdawat cada-cuada nga isublida ti sungbat ken Ester, Dica panunoten kenca met laeng a tumalawcanto iti balay ti ari, a nangna-ngrona ngem cadagiti amin a Judios.

14 Ta no agtalnaca a matalipupus itoy a tiempo, no casta ti bang-ar ken ti pannacaispal bumangonto cadagiti Judios manipud iti sabali a disso, ngem sica ken ti balay ni amam mapucawcayto: ket asino ti macaammo no sica dica mayeg iti pagarian a maipaay iti casta a tiempo a cas itoy?

15 Idin ni Ester nagdawat cada-cuada nga isublida ti sungbat ken Mardoqueo.

16 Inca urnongem amin dagiti Judios nga adda a madama idia Susan, ket agayunarcayo a maipaay caniac, ket dicay mang'an wenno uminum iti tallo nga aldaw, rabii wenno aldaw: siac met ken dagiti babbalasangco agayunarcamto met iti casta a wagas; ket iti casta sumreac to agingga iti ari, nga isut' di mayalubog iti linteg: ket no mapucawac, mapucawac.

17 Iti casta napan iti dalanna ni Mardoqueo, ket inaramidna ti mayan-nurot iti amin nga imbilin kencuana ni Ester.

Ti ari ken ni Aman makifesta ken Ester.

Ni Aman mangaramid iti maysa a pagbitayan a maipaay ken Mardoqueo.

5 Naaramid iti maicatlo nga aldaw, a ni Ester incabilna kencuana ti nararian a pagan-anay, ket nagtacer idia naunung a paraangan ti balay ti ari, iti sangaoan ti balay ti ari: ket nagtugaw ti ari iti tronona a nararian idia balay a nararian, iti sangaoan ti sercan ti balay.

2 Ket casta idi, idi a nakita ti ari ni reina Ester nga agtacer idia paraangan, a ni Ester nacagun-od iti parabur iti imatangna; ket inyunnat ti ari ken Ester di cetro a balitoc nga adda idi iti imana. Iti casta immadani ni Ester, ket sinagidna ti toctoc ti cetro.

3 Idin kinuna kencuana di ari, Ania ti cayatmo, reina Ester? ken ania ti kida-

wem? isut' maitedto kenca uray iti caguddua ti pagarian.

4 Ket kinuna ni Ester, No isut' maipagarup a naimbag iti ari, umay coma ti ari ken ni Aman itoy nga aldaw iti daya a sinaganac a maipaay kencuana.

5 Idin kinuna ti ari, Pagdarasenyoy ni Aman, tapno maaramid ti cas kinuna ni Ester. Iti casta immay ti ari ken ni Aman iti daya a sinagana ni Ester.

6 Ket kinuna ti ari ken Ester idi daya nga arac, Ania ti dawatto? ket isut' maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo? uray iti caguddua ti pagarian matung-palto.

7 Idin simmungbat ni Ester, ket kinunana, Ti dawatto ken kiddawco isu:

8 No nacasaracac iti parabur iti imatang ti ari, ken no macaay-ayo iti ari ti panangtedna iti dawatto, ken ti panangtungpalna iti kiddawco, umay coma ti ari ken ni Aman iti daya a sinaganac a maipaay cada-cuada, ket aramidecto no bigat ti cas kinuna ti ari.

9 Idin rimmuar ni Aman iti daydi nga aldaw a sirarag-o ken siraragsac iti pusona: ngem idi nakitana ni Mardoqueo idia ruangan ti ari, a di timmaeder wenno naggaraw gapu kencuana, isu napno iti pungtot a maibusor ken Mardoqueo.

10 Nupay casta minedmedan kencuana met laeng ni Aman, ket napan idia pagtaenganna; ket nagbaon ken pinaalana dagiti gagayemna ken ni Zares nga asawana a babai.

11 Ket sinarita manen ni Aman cada-cuada ti dayag dagiti kinabacnangna, ken ti caadu dagiti annacna, ken amin dagiti banag a nangingatoan ti ari kencuana, ken no casano ti pinangitan-ocna kencuana iti ngato dagiti pangoloen ken ad-adipen ti ari.

12 Maysa pay kinuna ni Aman, Wen, ni Ester a reina dina pinalubosan ti asinoman a tao a makiserrec iti ari agingga iti daya a sinaganana no di laeng sisiac; ket intono bigat maisangawisac iti ari kencuana.

13 Nupay casta amin daytoy awan ti gungonana caniac bayat ti pannacakitac ken Mardoqueo a Judio nga agtugugaw idia ruangan ti ari.

14 Idin kinuna ni Zares nga asawana ken amin dagiti gagayemna kencuana, Maaramid coma ti maysa a pagbitayan a

limapulo a casico ti catayagna, ken intono bigat agsaoca iti ari a maibitay coma ni Mardoqueo kencuana: iti casta makiser-reccanto a siraragsac iti ari agingga iti daya. Ket ti banag inay-ayona ni Aman; ket pinaaramidua ti pagbitayan.

Mapadayawan ni Mardoqueo iti ari.

6 Iti daydi a rabii saan a nacaturog ti ari; ket imbilinna a mayeg ti libro a nacaisuratan dagiti cronicas, ket nabasada iti sangaoanan ti ari.

2 Ket nasaracan idi a naisurat, a ni Mardoqueo imbagana a maipapan cada Bagata ken Tares, a dua cadagiti agaywan iti ruangan ti ari, cadagiti naghantay iti dapian, isuda a nagsapul ti panangicabil cadagiti ima ken ari Asuero.

3 Ket kinuna ti ari, Ania a dayaw ken caicarian ti naited idi ken Mardoqueo gapu itoy? Idin kinuna dagiti ad-adipen ti ari a nagannong kencuana, Awan ti naaramid a maipaay kencuana.

4 Ket kinuna ti ari, Asino ti adda iti paraangan? Ita ni Aman dimtengen iti makinruar a paraangan ti balay ti ari, a mangisao iti ari a maibitay ni Mardoqueo idia pagbitayan a sinaganana a maipaay kencuana.

5 Ket kinuna dagiti ad-adipen ti ari kencuana, Adtoy, agtader ni Aman idia paraangan. Ket kinuna ti ari, Palubosanyo a sumrec.

6 Iti casta simrec ni Aman. Ket kinuna ti ari kencuana, Ania ti maaramidto iti tao a pagrag-oan ti ari a dayawen? Kinuna ni Aman idi pusona, Asino ti pagrag-oan ti ari a pangaramidan iti dayaw a nangnangrona ngem siac met laeng?

7 Ket kinuna ni Aman iti ari, Iti asino a tao ti pagrag-oan ti ari a dayawen,

8 mayeg coma ti naarian a pagan-anay nga aramaten ti ari a pagcawes ken ti cabayo a pagsacayan ti ari, ket iti olo daydiay maysa a naarian a balangat ti maisaad:

9 ket mayawat coma ti pagan-anay ken cabayo iti ima ti maysa cadagiti catacenenengan unay a pangoloen, tapno cawesanda ti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen, ket isut' pasacayenda iti bucot ti cabayo iti lansangan ti ciudad, ket iwar-ragawagda iti sangaoananna, Daytoy ti maaramidto iti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen.

10 Idin kinuna ti ari ken Aman, Agdarasca, ket alaem ti pagan-anay ken ti cabayo, cas ti kinunam, ket aramidem met laeng ti casta ken Mardoqueo a Judio, nga agtugaw idia ruangan ti ari: dica palubosan a macurangan ti amin a sinaom.

11 Idin innala ni Aman ti pagan-anay ken ti cabayo, ken kinawesanna ni Mardoqueo, ket pinasacayna iti lansangan ti ciudad, ket inwarragawagna iti sangaoananna, Castoy ti maaramidto iti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen.

12 Ket immay manen ni Mardoqueo idia ruangan ti ari. Ngem nagdaras ni Aman a napan iti balayna, nga agleddaang ken siaabong ti olona.

13 Ket sinarita manen ni Aman ken Zares nga asawana ken cadagiti amin a gagayyemna ti tunggal napasamac kencuana. Idin kinuna dagiti mamasirib a lallakina ken ni Zares nga asawana kencuana, No ni Mardoqueo, nga iti sangaoananna nangrugican a maipababa, isut' putot dagiti Judio, dicanto agaladag iti maibusor kencuana, no di ket pudno a maipababacanto iti sangaoananna.

14 Bayat ti caaddada pay laeng a makisasao kencuana, dimteng dagiti agaywan iti siled ti ari, ket nagdarasda a mangyeg ken Aman iti daya a sinagana ni Ester.

Ni Ester idarumna ni Aman iti ari.

Maibitay ni Aman.

7 Iti casta napan ti ari ken ni Aman nakidaya ken Ester a reina.

2 Ket kinuna manen ti ari ken Ester iti maicadua nga aldaw ti daya nga arac, Ania ti dawatmo, reina Ester? ket maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo? uray iti caguddua ti pagarian matung-palto.

3 Idin simmungbat ni reina Ester ket kinunana, No nacasaracac iti parabur iti imatangmo, O ari, ken no macaay-ayo iti ari, ipalubosmo a maited caniac ti biageo itoy dawateo, ken ti ilic iti kiddawco:

4 ta malacocami, siac ken ti ilic, tapno madadaelcami, tapno mapataycami, ken tapno mapucawcami. Ngem no nalacocami idi a maipaay a bagbag-en a lallaki ken babbai, nagtalnaac, nupay di nabalin ti cabusor ti nagbayad iti pacaranggasan ti ari.

5 Idin nagsao ni ari Asuero ket kinunana ken reina Ester, Asino daydiay, kea sadino ti yanna daydiay, a nagtured n

manġpenec iti pusa tapno agaramid iti casta?

6 Ket kinuna ni Ester, Maysa a casupadi ken maysa a cabusor, daytoy met laeng nadangcoc nga Aman. Idin nagbuteng ni Aman iti sangonan ti ari ken ti reina.

7 Ket tinacderan ti ari iti pungtotna di daya nga arac ken napan idiy minuyongan ti palacio: ket timmacder ni Aman a mangaramid iti maysa a kiddaw a maipaay iti biagna ken Ester a reina; ta nakitana a kinedngan idi ti ari ti dakes a maibusor kencuana.

8 Idin simmubli ti ari a naggapu iti minuyongan ti palacio idi yan ti daya nga arac; ket napasag ni Aman idi rabaw ti papag a yan idi ni Ester. Idin kinuna ti ari, Isu pilitennanto met laeng ti reina iti sangonan iti balay? Idi a rimmuar ti sao idi ngiawat ti ari, inabbonnganda ti rupa ni Aman.

9 Sa kinuna ni Harbona, a maysa cadagiti agaywan iti siled a nagan iti sangon ti ari, Adtoy met, ti pagbitayan a limapulo a casico ti catayagna, nga inaramid ni Aman a maipaay ken Mardoqueo, isu a nagsao iti naimbaga maipaay iti ari, agtader idiy balay ni Aman. Ket kinuna ti ari, Isut' ibitayyo kencuana.

10 Iti casta imbitayda ni Aman idi pagbitayan nga insaganana ken Mardoqueo. Idin naglinac ti pungtot ti ari.

*Mainngato ni Mardoqueo. Ti dawit ni Ester.
Mapalubosan dagiti Judios a rumupir
cadagiti cabusorda.*

8 Iti daydi nga aldaw inted ni ari Asuero ken reina Ester ti balay ni Aman a cabusor dagiti Judios. Ket immay ni Mardoqueo iti sangonan ti ari; ta imbaga ni Ester no ania isu idi kencuana.

2 Ket sinucto ti ari di singsingna, nga innalana ken Aman, ket isut' intedna ken Mardoqueo. Ket insaad ni Ester ni Mardoqueo iti ngato ti balay ni Aman.

3 Ket nagsao pay manen ni Ester iti sangon ti ari, ket nagpasag cadagiti sacsacana, ket gimawawa kencuana a binuyog dagiti lulua tapno iccatenna ti ranggas ni Aman nga Agageo, ken ti gandatna nga ingandatna a maibusor cadagiti Judios.

4 Idin inyunnat ti ari ken Ester di cetro a balitoc. Iti casta timmacder ni Ester, ket nagtader iti sangon ti ari.

5 Ket kinunana, No macaay-ayo iti ari, ken no macasaracac iti parabur iti imatangna ket no ti banag agparang a nalingteg iti saclang ti ari, ken no macaay-ayoac cadagiti matana, masuratan coma ti mangaw-awan cadagiti sursurat nga ingandat ni Aman, nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, a sinuratanna a pangdadael cadagiti Judios nga adda cadagiti amin a provincia ti ari:

6 ta casano ti pannacaiaborco a mangkita iti dakes nga umayto iti rabaw ti ilic? wenna casano ti pannacaiaborco a mangkita iti pannacarba ti cabagiag?

7 Idin kinuna ni ari Asuero ken ni Ester a reina ken ni Mardoqueo a Judio, Adtoy, intedco ken Ester ti balay ni Aman, ket isut' imbitayda iti rabaw ti pagbitayan, agsipud ta incabilna ti imana iti rabaw dagiti Judios.

8 Isuratyo met cadagiti Judios, cas ti macaay-ayo cadacayo, iti nagan ti ari, ket isut' deppelanyo iti singsing ti ari; ta ti sinuratan a nasuratan iti nagan ti ari, ken nadeppelan iti singsing ti ari, awan ti tao a macaaw-awan.

9 Idin naayaban dagiti escriba ti ari iti daydi a tiempo, iti maicarlo a bulan, nga isu ti bulan a Sivan, iti maicaduapulo ket tallo nga aldawna: ket nasuratan a mayalubog iti amin nga imbilin ni Mardoqueo cadagiti Judios, ken cadagiti satrapas, ken gobernador ken pangpangloen dagiti provincia nga adda manipud India aginggat' Etiopia, a sangagasut duapulo ket pito a provincia, iti tunggal provincia a mayalubog iti suratna, ken tunggal ili a mayannurot iti pagsasaoda, ken cadagiti Judios a mayalubog iti suratda, ken mayalubog iti pagsasaoda.

10 Ket nagsurat iti nagan ni ari Asuero, ket isut' dineppelanna iti singsing ti ari, ket impaw-itna dagiti sursurat cadagiti mangorroo nga agcabayo, nga agsacayda cadagiti nasiglat a cabcabayo a naaramatda idi iti panagservi iti ari, nga inyanac ti calak-ian a cabayo:

11 nga impalubos ti ari cadagiti Judio a nagan idi iti tunggal ciudad tapno urnongenda dagiti bagbagida, ken icanawada dagiti biagda, tapno dadaelen, papatayen, ken papucawenda, ti amin a pannacabalin dagiti tattao ken provincia a cayatda ti mangsillong cadacuada, cadagiti babassitda ken babbai, ket alaenda ti samsam cadacuada a maipaay a maysa a tinuemaan,

12 Iti maymaysa nga aldaw cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, *isut ammoen*, iti maicapulo ket tallo nga aldaw ti maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar.

13 Maysa nga adaw ti surat, a maited coma ti pangngeddeng iti tunggal provincia, naiwarnac cadagiti amin nga il-ili, ket sidadaan coma dagiti Judios iti sangonnan daydi nga aldaw a mangibales cadagiti bagbagida cadagiti cabusorda.

14 Iti casta dagiti mangorroo a simmacayda cadagiti nasiglat a cabayo a naramat idi iti panagservi iti ari rinmuarda, idinto a napapardasda ken napairutanda gapu iti bilin ti ari; ket naiwarnac ti pangngeddeng idiaiy Susan a palacio.

15 Ket rinmuar ni Mardoqueo a naggapu iti saclang ti ari iti naarian a pagan-anay nga azul ken puraw, ken agraman maysa a dackel a balangat a balitoc, ken agraman maysa a lambon a nalapat a lienzo ken purpura: ket nagdir-i ken nagragsac ti ciudad a Susan.

16 Dagiti Judios addaanda idi iti silaw, ken ragsac, ken rag-o ken dayaw.

17 Ket iti tunggal provincia, ken iti tunggal ciudad, a dimtengan ti bilin ti ari ken pangngeddengna, dagiti Judios addaanda idi iti ragsac ken rag-o, maysa a fiesta ken maysa a naimbag nga aldaw. Ket adu a naggapuda iti tengnga dagiti il-ili nagbalinda a Judios; ta ti panagbuteng cadagiti Judios nagtinnag cada-cuada.

Dadaelen dagiti Judios dagiti cabusorda. Ti fiesta ti Purim maituyang.

9 Idi maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar, idi maicapulo ket tallo nga aldawna met laeng, idi a ti bilin ti ari ken ti pangngeddengna immananda iti pannacatungpalda, idi aldaw a dagiti cabusor dagiti Judios ninamnama ti panangiturayda cadacuada (yantangay naibalicit sumupadi, a dagiti Judios nagturayda cadagiti gimmura cadacuada),

2 inurnong dagiti Judios dagiti bagbagida cadagiti ciudadda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, a mangicabil iti ima iti nagsapul iti pacadacsanda: ken awan ti tao a nacadaer cadacuada; ta ti panagbuteng cadacuada naitinnag cadagiti amin nga il-ili.

3 Ket amin dagiti pangolocen dagiti provincia, ken dagiti satrapas, ken dagiti

gubernur, ken dagiti nagaramid iti aramid ti ari, tinulonganda dagiti Judios; agsipud ta ti panagbuteng ken Mardoqueo naitinnag cadacuada.

4 Ta dackel idi ni Mardoqueo idiaiy balay ti ari, ket ti damagna rimmuar cadagiti amin a provincia; ta ni lalaki a Mardoqueo dumackel la idi a dumackel.

5 Ket kinabil dagiti Judios dagiti cabusorda iti panangcabil ti campilan, ken iti panangpapatay ken pannacarba, ket inaramidda ti aniaman a kinayatda cadagiti gimmura cadacuada.

6 Ket idiaiy Susan a palacio dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti limagasut a lallaki.

7 Ket da Parsandata, ken Delfon, ken Esfata,

8 ken Porata, ken Adalia, ken Adriata,

9 ken Permeta, ken Arisai, ken Aridai, ken Vaizata,

10 a sangapulo nga annac a lallaki ni Aman nga anac a lalaki ni Amadati, a cabusor dagiti Judios, pinatayda; ngem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

11 Iti daydi nga aldaw ti bilang dagiti napapatay idiaiy Susan a palacio naiyeg iti sangō ti ari.

12 Ket kinuna ti ari ken reina Ester, Dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti lima gasut a lallaki idiaiy Susan a palacio, ken dagiti annac a lallaki ni Aman; ania ngarud ti inaramidda iti matda cadagiti provincia ti ari! Ania ita ti dawatmo? ket maitedo kenca: wenna ania pay ti kiddawmo? ket maaramidto.

13 Idin kinuna ni Ester, No macaayayo iti ari, maited coma cadagiti Judio nga adda idiaiy Susan ti panangaramidda no bigat met a mayalubog iti pangngeddeng itoy nga aldaw, ket maibitay coma dagiti annac a lallaki ni Aman iti rabaw ti pagbitayan.

14 Ket imbilin ti ari a maaramid ti casta: ket naited ti maysa a pangngeddeng idiaiy Susan; ket imbitayda dagiti sangapulo nga annac a lallaki ni Aman.

15 Ket dagiti Judios nga adda idiaiy Susan inurnongda dagiti bagbagida iti maicapulo ket uppat nga aldaw met ti bulan nga Adar, ket namatayda iti tallo gasut a lallaki idiaiy Susan; ngem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

16 Ket dagiti sabali a Judios nga adda idi cadagiti provincia ti ari inurnongda dagiti bagbagida, ket incanawada dagiti

biagda, ket addaanda inaná cadagiti cabusorda, ket pinatayda cadacuada a gimmura cadacuada ti pitopulo ket lima a ribu; n̄gem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

17 *Daytoy naaramid* iti maicapulo ket tallo n̄ga aldaw ti bulan n̄ga Adar; ket iti maicapulo ket uppat n̄ga aldaw ti isu met laeng a bulan naginanáda, ket isut' inaramidda n̄ga aldaw ti panagrambac ken ragsac.

18 N̄gem dagiti Judios n̄ga adda idi idiai Susan nagurnonḡ iti maicapulo ket tallo n̄ga aldawna ket iti maicapulo ket uppat n̄ga addawna; ket iti maicapulo ket lima n̄ga aldaw ti isu met laeng a bulan naginanada ken iyaramidanda kencuana ti maysa n̄ga aldaw a panagrambac ken ragsac.

19 Gapuna a dagiti Judios cadagiti purpuroc, a nagnaed cadagiti di nabacudan n̄ga il-ili, inaramidda iti maicapulo ket uppat n̄ga aldaw ti bulan n̄ga Adar ti maysa n̄ga aldaw ti ragsac ken panagrambac, ken maysa a naimbag n̄ga aldaw, ken ti panangipaw-it ti ap-apag ti maysa ken maysa.

20 Ket insurat ni Mardoqueo dagitoy, ket impaw-itna dagiti surat cadagiti amin a Judio a nagyan idi cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, asideg man ken adayu agpadpada,

21 tapno bilinenna ida tapno n̄gilinenda coma ti maicapulo ket uppat n̄ga aldaw ti bulan n̄ga Adar, ket iti maicapulo ket lima n̄ga aldawna met laeng, iti tinawentawen,

22 cadagiti aldaw a panaginana dagiti Judios cadagiti cabusorda, ken ti bulan a naibalic cadacuada nanipud iti ladingit iti ragsac, ken nanipud iti panagleddaanḡ iti naimbag n̄ga aldaw; n̄ga aramidenda cadacuada dagiti aldaw ti panagrambac ken ragsac ken ti panangipaw-it ti ap-apag ti maysa ken maysa, ken sagsagut iti napanaglaw.

23 Ket dagiti Judios inrusatda n̄ga aramiden cas inrugida ken cas insurat ni Mardoqueo cadacuada;

24 agsipud ta ni Aman n̄ga anac a laki ni Amadati n̄ga Agageo, a cabusor dagiti amin a Judio, nagpanagem a maibusor cadagiti Judios tapno dadaelenna ida, ket inaramidna ti Pur a cayatna a saoen a nagiginasangasat, tapno runawenna ida, ken dadaelenna ida;

25 n̄gem idi a ti pan̄ḡgep immay iti san̄go ti ari, isu nagbilin iti sursurat a ti nadangcoc a gacatna, n̄ga ingacatna a maibusor cadagiti Judios maisubli iti rabaw ti olona met laeng, ket maibitay isu ken dagiti annacna a lallaki idiai pagbitayan.

26 Gapuna a ninagananda dagitoy n̄ga aldaw iti Purim, a mayannurot iti nagan ti Pur. Gapuna a gapu cadagiti amin a sao daytoy a surat, ken ti nakitada a maipapan itoy a pan̄ḡgep, ken ti dimteng cadacuada,

27 inkeddenḡ dagiti Judios ken inanon̄gda cadacuada, ken iti putotda, ken amin a kimmaman̄g met laeng cadacuada, iti casta a di nagcuranḡ a salimetmetanda dagitoy dua n̄ga aldaw a mayalubog iti pannacaisuratda ken mayalubog iti natudingan a tiempoda tunggal tawen;

28 ken malaglagip dagitoy n̄ga aldaw ken masalimetmetan iti tunggal capoonan, tunggal familia, tunggal provincia, ken tunggal ciudad; ket dagitoy n̄ga aldaw ti Purim dida agcuranḡ cadagiti Judio, uray ti pannacalaglagip cadacuada di mapucaw iti putotda.

29 Idin ni reina Ester, n̄ga anac a babai ni Abihail, ken ni Mardoqueo a Judio, insuratda a binuyog ti amin a pannacabalin tapno pan̄ḡpasingkedda itoy maicadua a surat ti Purim.

30 Ket imbaon ni Mardoqueo dagiti surat cadagiti Judios, cadagiti sangagasut duapulo ket pito a provincia ti pagarian ni Asuero, agraman sasao ti talna ken pudno,

31 tapno pan̄ḡpasingked cadagiti aldaw ti Purim cadagiti natudingan a tiempoda, a mayalubog iti imbilin cadacuada da Mardoqueo a Judio ken reina Ester, ken cas pinangedden̄gda a maipaay cadacuada met laeng ken iti putotda, iti pan̄ḡgep dagiti panagayunar ken panagasugda.

32 Ket pinasingkedaan ti bilin ni Ester dagitoy pan̄ḡgep ti Purim; ket naisurat idi iti libro.

Ti kinatan-oc ni Mardoqueo.

10 Ket nangicabil ni ari Asuero iti maysa a buis iti daga, ken cadagiti purpuro ti taaw.

2 Ken amin dagiti aramid ti pannacabalinna ken ti kinamain̄geln̄a, ken ti pacasaritaan ti kinatan-oc ni Mardoqueo,

isu a nangitan-ocan kencuana ti ari, saanda aya a maisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Media ken Persia?

3 Ta ni Mardoqueo a Judio isu idi ti

dumna ken ari Asuero, ken dackel iti tengnga dagiti Judio, ket inawat ti caadu dagiti cacabsatna, nga agsapul iti pagimbagan ti ilina ken agsao iti talna iti amin a putotna.

[Faint, mostly illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

TI LIBRO NI

JOB.

*Ti kinalinteg ken kinabaenang ni Job.
Dagiti pannacaparigat ken anusna.*

1 Adda idi maysa a lalaki idiaiy daga nga Hus, a ti naganna isut' idi Job: ket lalaki idi a napalongdo ken nalinteg, ken maysa a nagamanga iti Dios, ken linicli-canna ti dakes.

2 Ket nayanac idi kencuana ti pito nga annac a lallaki ken tallo a babbai.

3 Ti sanicuaana met pito ribu idi a carcarnero, ken tallo ribu a camcanello, ken limagasut a casangolan a bacbaca, ken limagasut nga as-asno, ken maysa a dackel unay a cabbalay; iti casta a daytoy a tao ti cadackelan idi cadagiti amin nga annac ti daya.

4 Ket dagiti annacna a lallaki napanda ken nakidayada idiaiy balay ti tunggal maysa iti aldawna; ket nagbaon ken pinayabanda dagiti tallo a cacabsatda a babbai tapno makicaan ken makiinumda cadacuada.

5 Ket casta idi a dagiti aldaw ti panagdayada nabatanbatangdan, a nagbaon ni Job ket sinantificarna ida, ket bimmangon a nasapa iti bigat, ket nangipaay cadagiti datdaton a mapuuran a mayaluhog iti bilangda amin: ta kinuna ni Job, Mabalin a nagbasol idi dagiti annaco a lallaki, ket inidianda ti Dios cadagiti puspusoda. Casta ti inaramid a cancanayon ni Job.

6 Naaramid ni aldaw idi a dagiti annac a lallaki ti Dios immayda imparang dagiti bagbagida iti sangaoanan ni Jehova, nga immay met ni Satanás iti tengngada.

7 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Sadino ti naggapuam? Idin simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Iti ipapan ditoy ken dita idiaiy daga, ken iti panagsang-at ken panagsalog kencuana.

8 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti umasping kencuana idiaiy daga, maysa a napalongdo ken nalinteg a lalaki, maysa nga agamanga iti Dios, ken liclicanna ti dakes.

9 Idin simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Agamanga aya ni Job iti Dios nga awan capapay-anna?

10 Dica aya nangaramid iti maysa nga alad iti aglicmut kencuana, ken aglicmut iti balayna, ken aglicmut iti amin a cupicupanna, iti tunggal sikig? binendicionam ti aramid dagiti imana, ket ti cucuana nawadwad idiaiy daga.

11 Ngem yunnatmo ta imam ita, ket sagidem amin nga adda kencuana, ket idiannacanto ita rupam.

12 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Adtoy, amin a cupicupanna adda ita pannacabalinmo; isuna laeng a dica icabil ta imam kencuana met laeng. Iti casta rimnuar ni Satanás a naggapu iti saclang ni Jehova.

13 Ket napasamac iti maysa nga aldaw idi a dagiti annacna a lallaki ken babbai addada idi a mangmangan ken agininum iti arac idiaiy balay ti calacayan unay a cabsatda a lalaki,

14 a dimteng ti maysa a nabaon ken Job, ket kinunana, Adda idi nga agar-arado dagiti baca, ket agar-arab dagiti asno iti dennada;

15 nagtinnag dagiti Sabeos cadacuada; ket innalada ida: wen, pinatayda dagiti ad-adipen iti tadem ti campilan; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

16 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinunana, Ti apuy ti Dios naitinnag nanipud langit, ket pinuuranna dagiti carcarnero ken ad-adipen, ket rinunawna ida; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

17 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinunana, Dagiti Caldeos nangaramidda iti tallo capangen ket nagtinnagda cadagiti camello ket innalada ida, wen, ket pinatayda dagiti ad-adipen iti tadem ti campilan; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

18 Bayat ti caaddana idi pay laeng n̄ga agsasao, dimteng met ti sabali ket kinunana, Dagiti annacmo a lallaki ken babbai addada idi a mangmangan ken uminimum iti arac idiy balay ti calacayan a cabsatda a lalaki;

19 ket, adtoy, immay ti dackel n̄ga angin a naggapu iti let-ang ket kinabilna ti uppat a suli ti balay, ket narpuog iti rabaw dagiti agtutubo a lallaki, ket natayda; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a manggibaga kenca.

20 Idin timmacder ni Job, ket ginisgisa ti lambonna, ket kiniskisanna ti olona, ket nagpasag iti rabaw ti daga, ket nagcararag;

21 ket kinunana, Lamolamoac a rimmuar idi tian ni inac, ket lamolamoacto a sumubli idiy: inted ni Jehova, ket innala ni Jehova; bendito ti nagan ni Jehova.

22 Iti amin daytoy saan a nacabasol ni Job, ket dina met impabasol a simamaag iti Dios.

Macabil ni Job cadagiti busbusali. Isut sarungcaran dagiti tallo a gagayyemna.

2 Naaramid manen iti aldaw idi a dagiti annac a lallaki ti Dios immayda imparang dagiti bagbagida iti sangaoanan ni Jehova, n̄ga immay, met ni Satanás iti tengngada tapno sumaclang ken ni Jehova.

2 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Sadino ti naggapuam? Ket simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Iti ipapan ditoy ken dita idiy daga, ken iti panagsang-at ken panagsalog kencuana.

3 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti umasping kencuana idiy daga, maysa a napalongdo ken maysa a nalinteg a lalaki, maysa n̄ga agamanga iti Dios, ken liclicanna ti dakes: ket petpetanna pay laeng ti kinatarnawna, nupay no sica tinignaynac a maibuser kencuana, a mangdadael kencuana n̄ga awan gapuna.

4 Ket simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Cudil ken cudil, wen, amin a cupicuan ti tao itdennanto gapu iti biagna.

5 Ngem yunnatmo ita ta imam, ket sagidem ti tulan̄ga ken lasagna, ket idiannacanto ita rupam.

6 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Adtoy, isu adda ita imam; isuna laeng n̄ga isakitmo ti biagna.

7 Iti casta rimmuar ni Satanás nanipud iti saclang ni Jehova, ket kinabilna ni Job cadagiti naut-ut a busbusali manipud iti dapan ti sacana aginggat' cuppocuppona.

8 Ket nangala iti maysa a gibac tapno isut' pangcudcudna iti bagina: ket nagtugaw cadagiti dapdapo.

9 Idin kinuna ni asawana kencuana, Petpetam pay laeng aya ta kinatarnawmo? idiam ti Dios, ket matayca.

10 Ngem ni Job kinunana kencuana, Sica agsaoca a cas ti panagsao ti maysa cadagiti maag a babbai. Ania? awatentayto aya ti nainbag iti ima ti Dios, ket ditayto awaten ti dakes? Iti amin daytoy saan a nagbasol ni Job cadagiti bibigna.

11 Idi nangeg dagiti tallo a gagayyem ni Job ti amin a dakes n̄ga immay idi iti rabawna, immayda tunggal maysa a naggapu iti bucodna a yan da Elifaz a Temanita, ken Baldad a Suita, ken Sofar a Naamatita; ket nagtutulagda n̄ga umay mangdung-aw ken mangliwliwa kencuana.

12 Ket idi intangadda dagiti matada iti adayu unay, ket isut' dida nalasin, innatoda ti timecda, ket nagsangitda; ket pinigisda tunggal maysa ti lambonna, ket inwarsida ti tapoc iti rabaw dagiti ol-oloda n̄ga agpalangit.

13 Iti casta nakicatugawda kencuana iti rabaw ti daga iti pito n̄ga aldaw ken pito a rabii, ken awan ti nangisao iti maysa a sao kencuana: ta nakitada a ti lidayna dackel unay idi.

Ti umuna a bitla ni Job; dung-awanna ti pannacayanaena.

3 Calpasan daytoy linuctan ni Job ti ngiawatna, ket inlunodna ti aldawna.

2 Ket simmungbat ni Job ket kinunana:

3 Mapucaw coma ti aldaw a nayanacac, Ken ti rabii a nagecuna, Adda maysa n̄ga ubing a lalaki a naisicug.

4 Dayta n̄ga aldaw agsipnget coma; Manipud ngato isut' di biruken ti Dios coma,

Uray ti silaw di coma aglawag iti rabawna.

5 Ti kinasipnget ken aniniwan ni patay isut' dawatenda coma a maipaay a bucodda.

Maysa n̄ga ulep agtaeng coma iti rabawna;

- Amin a mangpangisit iti aldaw mangkigtot coma kencuana.
- 6 Ti maipapan idi a rabii, nacaro a kinasipngget ti mangala coma kencuana:
Di coma agrag-o iti tengnga dagiti aldaw ti tawen;
Di coma umay iti bilanng dagiti bulbulan.
- 7 Adtoy, daydiay a rabii aglupes coma; Narag-o a timec di coma umay kencuana.
- 8 Isut' ilunod coma dagiti mangilunod iti aldaw,
A sidadaan a mangbangon iti leviantan.
- 9 Dagiti bitbitwen iti apagsuripet agsipnggetda coma:
Aguray coma iti silaw, ngem awan lac-amenna;
Uray dagiti calub ti mata ti bigat isut' dina nakita coma.
- 10 Agsipud ta dina pinunitan dagiti ruangan ti tian *ni inac*,
Dina inlemmeng ti pulcoc cadagiti matac.
- 11 Apayapay a diac natay nanipud tian?
Apayapay a diac inyawat ti cararuac idi inyanacnac ni inac?
- 12 Apayapay a dagiti tumeng inawatdac?
Wenno apayapay dagiti suso tapno pagsusoac coma?
- 13 Ta ita nagiddaac coma ken nagtalnaacon;
Naturogac coma; iti casta nagina-naac,
- 14 Agraman cadagiti ar-ari ken consejo ti daga,
A nangbangon cadagiti narnarba a disso a maipaay cadacuada;
- 15 Wenno agraman cadagiti pangoloen nga addaan idi iti balitoc,
Isuda a nangpusec cadagiti balbalayda iti pirac:
- 16 Wenno cas iti maysa a mailemmeng a nasapa a nayanac awanac idin,
Cas cadagiti maladaga a di macakita iti lawag uray caano.
- 17 Idiay dagiti nadangcoc pagsardengenda ti panangrribuc;
Ket idiay aginana dagiti nabannog,
- 18 Idiay agtalna dagiti balud,
Dida mangnggeg ti timec ti mangdagdag.
- 19 Ti bassit man ken dackel adda idiay:

Ket agwaya ti adipen ken spona.

- 20 Gapuna a maited ti lawag iti adda iti kinaay-ay-ay,
Ken biag iti napait iti cararuac;
- 21 Nga agcaligagum la umay ken patay, ngem isut' di umay,
Ken mangcaci kencuana a nangnangrona cadagiti nailemmeng a gamgameng;
- 22 Isuda nga agrag-o iti napalalo,
Ken naragsacda, no masaracda iti tanem?
- 23 Apayapay naited ti lawag iti maysa a tao a nailemmeng iti dalanna,
Ken isu nga inaladan ti Dios?
- 24 Ta ti panagasugco umay iti sacbay ti pannanganon,
Ket dagiti un-unnoyco maibucocda a cas danum.
- 25 Ta ti cabutengco umay iti rabawco.
Ket ti pagbutngac umay caniac,
- 26 Diac agtalna, diac agtalingenngen awan met ti inanac;
No di ket umay ti riribuc.

Ti umuna a bitla ni Elifaz. Panecnecanna ti kinajusticia ti Dios, ken ti kinabassit ti tao iti saclannga.

- 4 Idin simmungbat ni Elifaz a Tema-nita, ket kinunana,
2 No padasen ti maysa ti makisao kenca, mapaladingitcanto aya?
Ngem asino ti macabalin a mangtengngel kencuana met laeng iti panagsao?
- 3 Adtoy, nanursuroca iti adu,
Ken pinapigsam dagiti ima a napacsuyan.
- 4 Dagit saom sinaranayda ti agpasag idi,
Ket pinatibkermo dagiti tumeng a nacapuy.
- 5 Ngem ita immay kenca, ket agdicomerca;
Sinagidnaca, ket mapulcocca.
- 6 Saan aya a ti buteng *iti Dios* ti pagtalcam,
Ken ti kinatarnaw dagiti dalanmo ti inanamam?
- 7 Lagipem, dawatec kenca, asino aya ti napucaw, idinto ta awan ti basolna?
Wenno sadino ti nacakeltayan ti nalinteg?
- 8 Mayalubog iti nakitac, dagiti nagarado iti kinadangcoc,

- Ket nagmulada iti riribuc, inanida met laeng.
- 9 Gapu iti bang-es ti Dios mapucawda, Ken gapu ti waneswes ti pungtotna marunawda.
- 10 Ti panagunгор ti leon, ken ti timec ti narungsot a leon, Ket dagiti ngipen dagiti bumbumaro a leon, matuppolda.
- 11 Mapucaw ti lacay a leon gapu iti caawan ti matucmaam, Ket maiwarawara dagiti urbon dagiti leon.
- 12 Maysa ti nayeg caniac idi a sililimed unay, Ket inawat ti lapayagco ti maysa nga anabaabna.
- 13 Cadagiti panunot nga agtaud cadagiti parpamata ti rabii, Idi nagtinag ti nargaan a ridep cadagiti tattao.
- 14 Buteng immay caniac, ken panag-pigenger, A namagkintayeg cadagiti amin a tultulangco.
- 15 Idin limmabas iti sanго ti rupac ti maysa nga espiritu; Singar ti dutdut ti lasagco.
- 16 Nagtacer a siiintec, ngem diac nalasin ti buyana; Maysa a langa ti nagyan idi iti sanго dagiti matac:
Adda idi ulimec, ket nangngegco ti maysa a timec, a nagecna,
- 17 Nalinlintegto aya ti tao a matay ngem iti Dios? Nadaldalusto aya ti maysa a tao ngem iti Nangaramid kencuana?
- 18 Adtoy, di agtalec cadagiti adipenna; Ket dagiti angelna idarumna iti kina-maag:
- 19 Di ad-adda pay cadagiti agnaed cadagiti balay a pila, A ti puonda adda iti tapuc, A maburacda iti sanго ti sangа?
- 20 Iti baet ti bigat ken rumabii mada-daelda:
Mapucawda iti agnanayon nga awan ti mangicancano.
- 21 Saan aya a macarenken ti tali ti toldada iti unegda.
Matayda, ket awan ti siribda.
- Ti kinatalged ti nadangcoc. Ti imbag ti dusa.*
- 5 Umawagca ita; adda aya asinoman a sumungbatto kenca?
- Ken asino cadagiti sasanto ti tumali-awamto?
- 2 Ta ti alipunget patayenna ti mauyong a tao, Ken ti imun patayenna ti maag.
- 3 Nakitac idi ti mauyong nga agram-ramut:
Ngem kinellaatco nga inluhod ti pagtaenganna.
- 4 Dagiti annacna adayuda iti kinatalged, Ket maburacda idiy ruangan, Awan met ti asinoman a cadacuada mangisalacan:
- 5 A ti apitda canen ti mabisin, Ket isut' alaenda cadagiti sisiit; Ket ti silo aglaog a maipay ita cucuada.
- 6 Ta ti pammarigat di rumuar ita tapuc, Uray ti riribuc di tumpuar ita daga;
- 7 No di ket mayanac ti tao ita riribuc, Cas cadagiti layap agtayabda nga agpangato.
- 8 Ngem ti maipapan caniac, birukec coma ti Dios, Ket ita Dios italecco coma ti pang-gepco;
- 9 Isu nga agaramid cadagiti dackel a banag ken di matucod, Banag a nacascadaaw nga awan bilangda:
- 10 Isu a mangted tudo ita rabaw ti daga, Ken agbaon ti dandanum ita rabaw ti taltalon;
- 11 Iti casta ingatona dagiti nababa Ken dagiti agdung-aw maitan-ocda ita kinatalged.
- 12 Yawyawenna dagiti gacat dagiti nasicap, Iti casta a di matungpal dagiti imada ti sicutda.
- 13 Isu tiliwenna dagiti mamasirib ita kinasicapda met laeng; Ken ti patigmaan ti nasicap maipapanaw.
- 14 Makisaracda ita sipngget ita tiempot' aldaw, Ket aggaricapda ita matoon a cas la ita rabii.
- 15 Ngem isalacanna ita campilan ti ngi-watda, Ti met laeng macasapul ita ima ti maingel.
- 16 Iti casta adda inanama ti napanglaw, Ket isardeng ti kinadangcoc ti ngi-watna.

17 Adtoy, nagasat ti tao nga isuro ti Dios:

Gapuna dica umsien ti pannusa ti Mannacabalin.

18 Ta mamagsakit, ket mangpatapat; Mangsugat, ket dagiti imana mangagas.

19 Ispalennacanto iti innem a pacarigatan;

Wen, iti maicapito awanto ti dakes a sumagid kenca.

20 Iti pungeg subbotennacanto iti patay; Ken idiy gubat iti pannacabalin ti campilan.

21 Mailemmengcanto iti pannaplit ti dila;

Dicanto agbuteng iti pannacarba inton dumteng.

22 Iti pannacadadael ken kirang agcatawacanto;

Dicanto agbuteng cadagiti animal ti daga.

23 Ta makisinggalutecanto cadagiti bato ti away;

Ket dagiti an-animal ti away makicap-piadanto kenca.

24 Ket ammomto a ti toldam adda iti talna;

Ket sarungcarannanto ti pagyaponam, ket dicanto agcurang iti aniaman.

25 Ammomto met a ti putotmo dackelto, Ken ti saringitmo a cas ti root ti daga.

26 Umaycanto iti tanemmo iti napno a tawen,

Cas la iti penpen ti trigo sumrec iti tiempna.

27 Adtoy daytoy, isut' tinontonmi, isut' casta;

Isut' denggem, ket ammoem a maipaay iti pagimbagam.

Saritaen ni Job ti kinadaesangasatna. Ti kinaallilaw ken ti di kinaimbag dagiti gagayjemna.

6 Idin simmungbat ni Job ket kinunana,

2 | O sapay coma ta ti alipungetco matimbeng laeng,

Ket amin a kinadaesangasatco maicabil iti panimbengan!

3 Ta ita isut' nadagdagsen ngem iti darat dagiti baybay:

Gapuna a nadursoe dagiti saoc.

4 Ta dagiti pana ti Mannacabalin adda iti unego,

Ti gamutda ininum ti espirituc:

Dagiti kinakigtot ti Dios agornosda a maibusor caniac.

5 Aguga aya ti asno nga atap no adda rootna?

Wenno agemmac ti baca aya ti rabaw ti taraouna?

6 Mabalina aya a canen ti naamnaw nga awan ti asinna?

Wenno adda aya nanam ti calaniog?

7 Idian ti cararuac a sagiden ida; Cacasda la taraon a macasalimuyaw caniac.

8 | O sapay coma ta maited ti dawatco; Ket itden coma ti Dios caniac ti calicagumac unay!

9 | Sapay coma ta macaay-ayo met laeng iti Dios ti panangburacna caniac; A luclucanna coma ti imana, ket keltayennac!

10 Ket isu coma pay laeng ti liwliwac, Wen, agragsacac coma iti tuoc a di mangisakit, A diac linibac dagiti sao ti Santo.

11 Ania aya ti pigsac, tapno agurayac? Ket ania aya ti tungpalco, tapno aganusac coma?

12 | Ti pigsac isut' pigsac dagiti bato? Wenno ti lasago isut' gambang?

13 Saan aya nga awan caniac met laeng ti badang? Ket ti kinasirib maipanaw caniac?

14 Kencuana a sidadaan nga agtalimudaw iti kinaimbag maiparanngaranng coma manipud iti gayyemna;

Kencuana met laeng a mangbaybay-a iti panagbuteng iti Mannacabalin.

15 Dagiti cacabusatco nagaramidda a siulbod a cas maysa a waig, Cas iti pagayusan dagiti wawaig nga aglabas;

16 Nga agngisitda gapu iti hielo,

Ket cadacuada aglemmeng ti nieve:

17 Iti tiempo nga ipupudotda, agpucawda; No pumudot, marunawda idiy yanda met laeng.

18 Dagiti agbaniaga a magna iti dalan cadacuada sumiasida;

Sumang-atda iti langalang, ket mapucawda.

19 Dagiti agbaniaga ti Teman kinitada, Dagiti bunggoy ti Saba inurayda ida.

20 Naibabainda agsipud ta nangnamnamada idi;

Immayda idiy, ket nariroda.

21 Ta ita dacayo ti awan;

- Kitaenyo ti maysa a kigtot, ket agbu-
tenḡcayo.
- 22 ¿Kinunac aya, Itdenyo caniac?
Wenno, Manḡipaaycayo caniac iti may-
sa a ságut ita cucuayo?
- 23 Wenno, Ispalendac iti ima ti cabusor?
Wenno, Subbotendac iti ima dagiti
mammarigat?
- 24 Isurodac, ket agtalnaacto;
Ket aramidendac a macaawat iti nag-
biddutac.
- 25 ¡Amanḡan nagpigsada dagiti sao ti
kinalinteg!
Nḡem ti tubnḡaryo, ania ti tubnḡaren-
na?
- 26 ¿Panunutenyo a tubnḡaren dagiti sao,
Idinto ta dagiti bitla ti maysa nḡa
awan ti inanamana casda la anḡin?
- 27 Wen, cayatyo a paggiginasanggasatan
dagiti ulila,
Ken pagtagilacoenyo ti gayyemyo.
- 28 Ita nḡarud maay-ayocayo a cumita
caniac;
Ta pudno a diacto agulbod ita rupayo.
- 29 Agbaliccayo, dawatec cadacayo, awan
coma ti kinakillo;
Wen, agbaliccayo manen, ti panḡgepco
nalinteg.
- 30 Adda aya kinakillo iti dilac?
Ti panagnanamco dina aya malasina da-
giti macaranggas a banag?
- Ni Job ipalawagna ti otoyna nḡa agbiag,
ket agunnoy iti Dios.*
- 7 Awan aya ti panaggubat a maipaay iti
tao iti rabaw ti daga?
Ket dagiti aldawna saanda aya a cacas
la iti aldaw ti maysa a manḡmanḡ-
ged?
- 2 Cas iti maysa nḡa adipen nḡa agcalica-
gum a sireregta iti linonḡ,
Ken cas iti maysa a manḡmanḡged nḡa
aguray iti tanḡdanna:
- 3 Iti casta maaramidac a manḡtagicua
cadagiti bulbulan ti kinaay-ay-ay,
Ket matudingan dagiti rabii a maca-
bannog a maipaay caniac.
- 4 No agiddaac, cunac,
Inton caano aya ti ibabanḡonco, ket
mapanton ti rabii?
Ket mapnoac cadagiti alimbada ag-
inḡga iti panaglawag ti aldaw.
- 5 Ti lasagco macawesan cadagiti igges
ken binḡbinḡcol ti tapoc;
Ti lasagco agaem, ken agbettac manen.
- 6 Dagiti aldawco nasigsiglatda nḡem iti
barquilla ti agabel,
Ket maibusda nḡa awan inanama.
- 7 O lagipem a ti biagco maysa nḡa anḡes:
Dinto makakitan iti naimbag ti matac.
- 8 Ti mata ti macakita caniac dinacto
makitan uray caano;
Dagiti matam rumabawdanto caniac,
nḡem awanacto.
- 9 Cas ti ulep marunaw ken agpucaw,
Casta ti umulog iti Tanem dinto umu-
lin.
- 10 Dinto sumublin iti balayna,
Uray ti yanna isuntot' dina malasinen
uray caano.
- 11 Gapuna a diacto em-eman ti nḡiwatco;
Agsaoacto iti salimucoc ti espirituc;
Agunnoyacto iti kinapait ti cararuac.
- 12 Maysaac aya a taaw, wenno maysaac
nḡa olimaw ti taaw,
Tapno manḡisaadca iti maysa nḡa ag-
bantay caniac?
- 13 No cunac, Liwliwaannac ti iddac,
Ti papagco banḡ-arannanto ti unnoy-
co;
- 14 Idin pagbutenḡennac cadagiti tagta-
gainep,
Ken kigtotennac cadagiti parparmata:
- 15 Iti casta a pilien ti cararuac ti panna-
calmes,
Ken ti patay a naimimbag nḡem *dagi-
toy* tultulangco.
- 16 Caumac *ti biagco*; diac cayat ti agbiag
iti agnanayon;
Bay-annac; ta ubbaw dagiti aldawco.
- 17 Ania aya ti tao, tapno isut' itan-ocmo,
Ken isaadmo ta nakemmo kencuana,
- 18 Ken isut' sarunḡcaram iti tunḡgal
bigat,
Ken isut' suutem iti tunḡgal daricmat?
- 19 Casano ti capaut ti dicanto pananḡkita
caniac,
Wenno bay-annac aginḡgat' diac ma-
tilmon ti catabayco?
- 20 No macabasolac, ania ti aramidec
kenca, O sica agbantay ti tattao?
Apayapay insaadnac a cas maysa a
ginoan kenca,
Iti casta a maysaac nḡa awit caniac
met laenḡ?
- 21 Apayapay a dica pacawanen ti panag-
labsinḡco, ken iccanten ti kinadanḡ-
cocco?
Ta ita agiddaacto iti tapoc;
Ket birukennacto a sireregta unay,
nḡem awanacto.

Ti umuna a bitla ni Baldad. Salacribanna ti kinajusticia ti Dios.

- 8 Idin simmungbat ni Baldad a Sujita, ket kinunana,
 2 Casano ti capaut ti panagsaom cadagito?
 Ken *casano ti capaut* dagiti sao ti ngiwatmo isudantot' *umaspinḡ* iti maysa a mannacabalin nḡa anḡin?
 3 Killoen aya ti Dios ti kinajusticia? Wenno killoen aya ti Mannacabalin ti kinalinteg?
 4 No nagbasol dagiti annacmo a maibusor kencuana, Ket inyawatna ida iti ima ti panaglabsingda;
 5 No agbirucca coma a sirereḡta iti Dios, Ken *agpacaasica* iti Mannacabalin;
 6 No nadalus ken nalintegca coma: Pudno ita a siririḡḡ coma gapu kenca, Ket aramidenna ti pagnaedan ti kinalintegmo a naranḡ-ay.
 7 Ket nupay no bassit idi ta punḡanaymo, Nupay casta wumadwadto a dackel ta maudi a tunḡpalmo.
 8 Ta palutputem, dawatec kenca, idi immun-una a tawen, Ket nagagetca coma iti biniruc idi dagiti ammada
 9 (Ta caicalmantayo laenḡ, ket awan ti ammotayo, Agsipud ta dagiti aldawtayo iti rabaw ti daga maysada nḡa aniniwan);
 10 Didanto aya isuro kenca, ken ibaga kenca, Ken balicsen dagiti sao nḡa agtaud iti pusoda?
 11 Macadackel aya ti badobadoc nḡa awan ti lan-ac? Macadackel aya ti ballayang nḡa awan ti danum?
 12 No adda pay laenḡ cadagiti kinalangtona, ket saan a makeltay, Agganḡo iti sabay ti uray aniaman a sabali a root.
 13 Casta dagiti dalan dagiti amin a manglipat iti Dios: Ket ti inanama ti tao a di mangicancano iti Dios mapucawto:
 14 A ti talecna maburacto nḡa agcadua, Ken ti kinamatalecna isut' maysa a balay ti lawalawa.

- 15 Isu agsadagto iti balayna nḡem dinto agtaginayon: Cumpe-to iti dayta, nḡem dinto agnayon.
 16 Isut' nalanḡto iti sanḡo ti init, Ket rumuar dagiti sanḡana iti rabaw ti minuyonganna.
 17 Agcalawicaw dagiti ramutna iti aglicmut iti gabsoon *dagiti bato*, Kitaenna ti yan dagiti bato.
 18 No madadael iti yanna, No casta isut' ilibacnanto, a *cunana*, Diac idi kimmita kenca.
 19 Adtoy, daytoy ti rag-o ti dalanna; Ket iti ruar ti daga agtubonto dagiti sabali.
 20 Adtoy, dinto ipalladaw ti Dios ti tao a napalongdo, Dinanto met patibkeren dagiti managaramid iti dakes.
 21 Punnoennanto pay ta ngiwatmo iti catawa, Ken dagiti bibigmo iti panagdir-i.
 22 Dagiti gumura kenca macawesandanto iti bain; Ket ti tolda ti nadanḡcoc awanton uray caano.

Ti maictalo a bitla ni Job; ipudnona ti pannacabalin ti Dios, nḡem agunnoy gaput ta ti Dios dadaelenna dagiti naimbag a maicanunonḡ cadagiti dakes. Ti kinaawan basolna saanna a salacriban.

- 9 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
 2 Kinapudnona ammoc nḡa isut' casta: Nḡem casano ti pannacalinteg ti tao iti Dios?
 3 No isu macaay-ayo a makisusic kencuana, Isu dina mabalin nḡa isungbat kencuana ti maysa cadagiti sanḡaribu.
 4 *Isut'* masirib iti puso, ken mannacabalin iti pigma: Asino aya ti nanḡpatanḡken iti bagina a maibusor kencuana, ket naganḡ-ay?—
 5 *Kencuana* a manḡyalis cadagiti banbantay, ket isut' dida ammo, No balikidenna ida iti punḡtotna;
 6 A manḡgungun iti daga iti yanna, Ket agpigerger dagiti monmomna;
 7 A manḡbilin iti init, ket isut' di lungac, Ket sadaanna dagiti bitbitwen;

- 8 A mangyucrad a maymaysa cadagiti langlangit,
Ken agtalaytay cadagiti palong ti taaw;
- 9 A mangaramid iti Areturo, Orion, ken dagiti Pleiades,
Ken dagiti siled ti abagatan;
- 10 A mangaramid cadagiti dadackel a banag a di matucod,
Wen, banbanag a nacascasdaaw nga awan bilangda.
- 11 Adtoy, magna iti dennac, ket isut' diac makita:
Lumabas met, ngem isut' diac masari-patpatan.
- 12 Adtoy, rabsutenna ti *tinucmaan*, asino ti macalapped kencuana?
Asinonto ti agcuna kencuana, Ania ti aramidem?
- 13 Ti Dios dinanto ituckiad ti pungtotna;
Dagiti cabadangnan ni Rahab agrucnoyda iti babana.
- 14 Dinto aya basbassit ti isungbatco kencuana,
Ket piliec dagiti saoc a *pakisuban*g kencuana?
- 15 Kencuana, nupay no nalintegac, diac sumungbat;
Agpacaasiac coma iti ocomeo.
- 16 No immawagac, ket sinungbatannac,
Nupay casta diac patien a nangipangag iti timecco.
- 17 Ta burakennac iti maysa a bagio,
Ket pinaaduna dagiti sugsgatco nga awan gaggapuna.
- 18 Isu dinacto ibturen nga umanges,
No di ket punoennac iti kinapait.
- 19 No *saoentayo* ti maipapan iti pigsá,
Adtoy, *isut'* mannacabalin?
Ket no maipapan iti kinajusticia,
Asino, *cunana*, ti mangtuenad caniac?
- 20 Nupay no nalintegac, ti bucodco a ngiwat condenarenacto:
Nupay no napalongdoac, panecnecannacto a nagulib.
- 21 Napalongdoac; diac icancano ti bagic;
Umsiec ti biagco.
- 22 Isu met laeng; gapuna cunac,
Isu dadaelenna ti napalongdo ken nadangcoc.
- 23 No mamatay a pettat ti saplit,
Isu agrabrabac iti pannacasuut ti awan basolna.
- 24 Maited ti daga iti ima ti nadangcoc;
Isu abbonnganna dagiti rupa dagiti ocomoma:
No saan nga isu, asino ngarud?
- 25 Ita dagiti aldawco nasigsiglatda ngem iti maysa a correo:
Agtarayda, dida makita ti imbag.
- 26 Aglabasda a cas nasiglat a sasacayan;
Cas aguila a mangcammet iti tinucmaan.
- 27 No cunac, Lipatecto ti unnoyco,
Iccatecto ti *naliday* a rupac, ket cucuanac ti naimbag a ragsac;
- 28 Agbutengac cadagiti amin a ladingitco,
Ammoec a dinacto ibilang nga awan basolco.
- 29 Macondenaracto;
Apayapay ngarud nga agaramidac iti ubbaw?
- 30 No buggoac ti bagic iti danum ti nieve,
Ket aramidec nga ingget dalus dagiti imac;
- 31 Nupay casta inebnebnacto iti canal:
Ket dagiti pagan-anayco met laeng caguradacto.
- 32 Ta isu saan a maysa a tao, a cas caniac,
tapno isut' sungbatac coma,
Tapno agtiponcami iti pangocoman.
- 33 Awan ti ocom iti baetmi,
A mangiparabaw iti imana cadacami nga agpada.
- 34 Icatenna coma caniac ti sarucodna,
Ket ti kinamangigtotna dinac coma pagbutnngen:
- 35 Iti casta agsaoac coma, ket diac agbuteng kencuana;
Ta awanac a casta iti bagic.

Ni Job agpalawag a maibusor iti kinainget ti Dios.

- 10 Ti cararuac isut' otoy ti biagco;
Bulosacto ti unnoyco;
Agsaoacto iti kinapait ti cararuac.
- 2 Saoecto iti Dios, Dinac condenaren;
Iparangmo caniac no apayapay makisusicca caniac.
- 3 Naimbag kenca aya a mamarigatea coma,
Tapno umsiem ti aramid cadagiti imam,
Ken paraburam ti patigmaan ti nadangcoc?
- 4 Addanca aya iti matmata a lasag?
Wenno cumitaca aya a cas iti ikikita ti tao?
- 5 Dagiti aldawmo casda aya cadagiti aldaw ti maysa a tao,
Wenno dagiti tawenmo cas cadagiti aldaw ti tao,
- 6 Nga agpalutputca a mayannurot iti kinadangkesco,

- Ken sapulem ti basolco,
7 Nupay no ammom a diac nadangcoc,
 Ken awan ti macabalin a mangispal
 ita imam?
- 8** Dagita imam binukeldac ken pinala-
 ngaandac
 Sangcatiponda a mailicmut caniac,
 nupay casta dadaelennac.
- 9** Lagipem, gawawaec kenca, a pinala-
 ngaanac a cas iti pila;
 ;Ket iyegnacto manen aya ti tapoc?
- 10** Dinac aya imbuehoc a cas gatas,
 Ken pinagbalay a cas queso?
- 11** Kinawesannac iti cudil ken lasag,
 Ket kinamangnac a tinipon cadagiti
 tultulang ken penpennet.
- 12** Iniccannac iti biag ken naayat a
 kinaimbag;
 Ket ta isasarungcarmo. ingagana iti
 espirituc.
- 13** Nupay no dagitoy a banag intalimeng-
 mo ita pusom;
 Ammoc a daytoy makiadda kenca:
- 14** No agbasolac, marcaannac ngarud,
 Ket dinacto pacawanen iti kinadang-
 kesco.
- 15** No agdangcocac, asiac pay,
 Ket no aglintegac, nupay casta diacto
 yangad ti oloc,
 Idinto ta napnoac iti pannacaibabain,
 Ken cumitkitaac iti pannacaparigatco.
- 16** Ket no *ti oloc* tuman-oc, sica anupennac
 a cas maysa a leon;
 Ket apparangca manen a nacascasdaaw
 caniac.
- 17** Pangabaroanem dagita pammanecne-
 mo a maibusor caniac,
 Ket paaduem ta rungsotmo caniac:
 Panagbalbaliw ken gubat makiaddada
 caniac.
- 18** Apayapay ngarud nga inruarnac iti
 tian?
 Inyawateo ti cararuac, ket dinac
 nakita ti mata.
- 19** Siac coma idi iti cas la awanac idi;
 Naipanac coma nanipud iti tian aging-
 gat' tanem.
- 20** Saan aya a bassit dagiti aldawco?
 sumardengca ngarud.
 Ket baybay-annac, tapno agliwliwaac
 coma iti apagbiit,
- 21** Iti sacbay ti ipapanco idiaiy a diacto
 pagsublian,
 Iti daga *met laenġ* ti sipnġet ken ti
 aniniwan ni patay;
- 22** Ti daga nasipnġet a cas iti tengngat'
 rabii,

*Ti daga ti aniniwan ni patay, nga
 awan ti aniaman nga ornos.
 Ken isu a ti lawag cas la iti tengngat'
 rabii.*

*Ti umuna a bitla ni Sofar a Naamatita;
 idarumna ni Job iti kinapusonġ ken
 iti dina panagtuloc; uyotanna
 a mangiceat iti kina-
 dangkes.*

- 11** Idin simmungbat ni Sofar a Naama-
 tita, ket kinunana,
- 2** Ti caadu dagiti sao di aya masung-
 batan?
 Ket mapalinteg aya ti tao a salawa-
 saw?
- 3** Dagiti pasindayawmo patalnaenda aya
 dagiti tao?
 Ket no mangrabrabacca, awan aya ti
 tao a mangbabain kenca?
- 4** Ta cunaem, Nadalus ti pannursuroc,
 Ken nadalusac cadagita matam.
- 5** Ngem; ;O sapay coma ta agsao ti
 Dios,
 Ken luctanna dagiti bibigna a mai-
 busor kenca,
- 6** Ket iparangaranġna coma kenca dagiti
 palimed ti kinasiribna!
 Ta isu nawadwaddan iti panagawat,
 Ammoem ngarud a ti Dios sapulenna
 kenca ti basbassit ngem iti cataladan
 ta kinadangkesmo.
- 7** Gapuna nga iti panagtonton masara-
 cam aya iti Dios?
 Masaracam aya ti Mannacabalin aging-
 gat' kinapalongdo?
- 8** Nangato a cas langit; ania ti maba-
 linmo nga aramiden?
 Naun-uneg ngem ni Tanem, ania ti
 mabalinmo nga ammoen?
- 9** Ti rucodna at-atiddag ngem iti daga,
 Ken ac-acaba ngem iti taaw.
- 10** No lumabas, ken mangpunit,
 Ken umayab iti panangocom, asino
 ngarud ti macalapped kencuana?
- 11** Ta ammona dagiti tattao a nabal-
 licog:
 Kitaenna met ti kinadangkes, nupay
 no isut' dina otoben.
- 12** Ngem ti tao nga ubbaw awan ti
 pammacawanna
 Wen, ti tao mayanac a cas la maysa
 nga urbon ti asno nga atap.
- 13** No paglintegem ta pusom,
 Ken yunnatmo kencuana dagita imam;

- 14 No adda kinadangkes ita imam, isut' yadayum,
Ket dica palubosan n̄ga agnaed ti kinakillo cadagita toldam.
- 15 Pudno n̄garud n̄ga itan̄gadmo ta rupam n̄ga awan mulitna;
Wen, natibkeranto, ket dicanto agbutenḡ:
- 16 Ta malipatamto ti kinaay-ay-aymo;
Isut' lagipemto a cas dandanum a naglabasen.
- 17 Ket ta biagmo nalawlawagto n̄gem iti matoon:
Nupay adda kinasipn̄get, casto la iti agsapa.
- 18 Ket natalgedcanto, agsipud ta adda inanama;
Wen, sica cumitacanto *iti sibaymo*, ket aginanacanto a sitatalged.
- 19 Casta met n̄ga agiddacanto, ket awanto ti mamagbutenḡ kenca;
Wen, adunto ti agararaw kenca.
- 20 N̄gem dagiti mata dagiti nadan̄gcoc agawanto,
Ket awanandanto iti dalan a pagtarayan;
Ket ti inanamada isunto ti panan̄gyawatda iti cararuada.
- Panecnecan ni Job ti pannacabalin ti Dios.*
- 12 Idin simmun̄gbat ni Job ket kinunana,
2 Diac duaduaen a dacay ti ili,
Ket ti sirib makipatayto cadacayo.
3 N̄gem adda panagawatco a naimbag a cas cadacayo;
Saanaac a nababbaba n̄gem dacayo:
Wen, asino ti di macaammo cadagiti cacasta a banag a cas cadagitoy?
4 Siac cas-ac la maysa a catcatawaan iti caarrubana,
Siac ti immawag iti Dios, ket isu simmun̄gbat:
Ti nalinteg, ti napalongdo a lalaki isut' maysa a catcatawaan.
5 Iti panunot ti adda iti talingenn̄gen adda uyaw a maipaay iti kinadacangasat:
Nasagana a maipaay cadagidiay a ti sacada agcaglís.
6 Dagiti tolda dagiti agaagaw agrang-ayda,
Ken dagiti manḡgargari iti Dios natalgedda;
N̄ga iti imada iyeg ti Dios a *sivawadwad*.
- 7 N̄gem agsaludsudca ita cadagiti animal, ket isurodacanto.
Ken cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ket ibagadanto kenca:
8 Wenno agsaoca iti daga, ket isurona-canto;
Ken dagiti ic-ican ti taaw ipalawagdanto kenca.
9 Asino ti di macaammo amin cadagitoy,
A ti ima ni Jehova inaramidna daytoy,
10 N̄ga iti imana adda ti cararua ti tunggal sibibiag,
Ken ti sang-aw ti amin a tao?
11 Saan aya a padasen ti lapayag dagiti sao,
Cas met laenḡ iti panan̄gnanam ti n̄gadas ti tarazon?
12 Cadagiti lallacay adda sirib,
Ken iti kinaatiddug dagiti aldaw ti pannacaawat.
- 13 Iti *Dios* adda sirib ken pannacabalin;
Isu icutanna ti patigmaan ken pannacaawat.
14 Adtoy, rugpoenna, ket dinto mabalin a bangonen manen;
Punitanna ti maysa a tao, ket awan ti manglucut.
15 Adtoy, tenglenna dagiti danum, ket agmagada;
Ibaonna manen ida, ket balikidenna ti daga.
16 Kencuana adda ti pigsa ken sirib;
Ti maallilaw ken mangallilaw cucuana ida.
17 Yallatiwna dagiti consejero a silalabus.
Ket pamaagenna dagiti oc-ocom.
18 Bucraanna dagiti panggalut dagiti ar-ari,
Ket reppetenna dagiti lomoda iti maysa a barikes.
19 Yallatiwna dagiti sacerdote a silalabus,
Ket riribukenna ti mannacabalin.
20 Yalisna ti sao ti matalec,
Ket iccatenna ti pannacaawat dagiti lallacay.
21 Ibucocna ti uyaw cadagiti pangoloen.
Ket bucraanna ti barikes ti napigsa.
22 Lucasanna dagiti nauneg a banag ti kinasipn̄get,
Ket iyegna iti lawag ti aniniwan ni patay.
23 Paadnenna dagiti nacion, ket dadaelenna ida:

- Padackelenna dagiti nacion, ket idalan-na ida a kinayawan.
- 24 Iccatenna ti panagawat cadagiti palongen dagiti tattao ti daga.
Ket pagcallautangenna ida iti maysa a let-ang isu nga awan ti dalan.
- 25 Agaricapda iti sipngget nga awan ti silawda;
Ket pagbariringenna ida a cas maysa a nabartec a tao.
- Ni Job idarumna dagiti gagayyemna iti panagaramidda iti maysa a ballicog a salueniban ti Dios.*
- 13 Adtoy, nakita idi dagiti matac daytoy.
Nangngeng idi ti lapayagco ket isut' naawatanna.
- 2 Ti ammoyo, *isu met laeng* ti ammoc :
Saannac a nababbaba ngem dacayo.
- 3 Pudno a cayatco coma ti agsao iti Manacabalin,
Calicagumac ti makitubar iti Dios.
- 4 Ngem dacayo a mangigacat cadagiti ulbod ;
Dacay amin mangngagascay iti awan pategna.
- 5 | O sapay coma ta agtalnacayo a sangcacanong !
Ket isu coma ti siribyo.
- 6 Denggenyo ita ti panangtubarco,
Ket ipangagyo dagiti bitla dagiti bigco.
- 7 Agsaoayto aya a sikikillo gapu iti Dios,
Ket agsaoayto a sibabalicog gapu kencana ?
- 8 Isut' ipangpangronayonto aya ?
Makisubangcayto aya gapu iti Dios ?
- 9 Naibag aya a sukimatennacayo coma ?
Wenno cas ti panangallilaw ti maysa a tao, isut' allilawenyonto aya ?
- 10 Pudno a babalawennacayto,
No sililiwed ti panangipangpangronayto.
- 11 Dinacayto aya pagbutngan ti dayagna,
Ken ti buteng kencana agtinnagto cadacayo ?
- 12 Dagiti malaglazip a panagsaoyo isudat' proverbio a dapdapo,
Dagiti salsalacnibyo isudat' salsalacnib a pila.
- 13 Agtalnacayo, bay-andac, tapno agsaoac coma ;
Ket umay coma caniac ti aniaman nga umayto.

- 14 Apayapay alaec coma ti lasagco cadagiti ngipenco,
Ket icabilco iti imac ti biagco ?
- 15 Adtoy, patayennacto ; awan inanamac ;
Nupay casta salimetmetacto dagiti dalanco iti sangona.
- 16 Daytoy met isunto ti salacanco,
Tapno ti di mangicancano iti Dios dinto umay iti sangona.
- 17 Denggenyo a sireregta ti bitlac,
Ket adda coma cadagita lapayagyo ti palawagco.
- 18 Adtoy ita, inornoscon ti panggepco ;
Ammoc a nalintegac.
- 19 Asino ti makisubangto caniac ?
Ta iti casta agtalnaac coma ken yawatco ti cararuac.
- 20 Isuna laeng a dica aramiden caniac ti dua a banag ;
Iti casta diac ilemmengan ta rupam :
- 21 Ituckiadm a yadayu caniac ta imam ;
Ket dica palubosan a pagbutngennac dayta pangigtotmo.
- 22 Iti casta umayabca, ket sumungbatacto :
Wenno palubosannac nga agsao, ken sumungbat kenca.
- 23 Mano aya dagiti kinadangkesco ken basbasolco ?
Ipacammom caniac ti labsingco ken basolco.
- 24 Apayapay ilemmengmo ta rupam,
Ken iniggamannac a maipaay iti cabusormo ?
- 25 Dadaelemto aya ti maysa a bulong a naipalladaw ?
Ket camatento aya ti namagmagan a nagpalungpungan ti garami ?
- 26 Ta isuratmo dagiti napait a banag a maibusor caniac,
Ket pagtawidennac cadagiti kinadangkes ti kinabumaroc :
- 27 Icabilmo dagiti sacac met iti tul-onng,
Ket tandaanam amin dagiti danac ;
Mangisaadca iti maysa a beddenng cadagiti dapan dagiti sacac :
- 28 Nupay umaspingac iti maysa a nalungset a banag nga agrunot.
Cas maysa a pagan-anay a sinanga.
- Iparangaranng ni Job ti kinarasi ti tao ;
agecararag a maipaay iti pannacai-tuken ti dusa.*
- 14 Ti tao, a mayanac iti babai,
Bassit dagiti aldawna, ken napno iti riribue.

- 2 Rumuar a cas maysa a sabong, ket maspac:
Ken aglabas met a cas maysa nga auiniwan, ket di agtaginayon.
- 3 Ket luctam aya dagita matam iti rabaw ti maysa a casta,
Ket inyegnac iti pannakiinnocom kenca?
- 4 Asino ti macabalin a mangyeg iti maysa a nadalus nga agtaud iti narugit? awan.
- 5 Idinto a makedngan dagiti aldawna,
Ti bilang dagiti bulanna adda kenca.
Ket tinudingam dagiti beddenagna a dina mabalin a labsan;
- 6 Dica cumita kencuana, tapno agtalna coma,
Aginggat' matungpalnanto, cas maysa a mangmangged, ti aldawna.
- 7 Ta adda inanama iti maysa a cayo,
No mapucan, nga agsaringitto manen,
Ket ti naganus a sangana dinto agpatingga.
- 8 Nupay no ti ramutna aglacay iti daga,
Ket matay ti poonna iti daga;
- 9 Nupay casta gapu iti angot ti danum isut' pagtuboennanto,
Ket pagsacnapenna dagiti sangsangá a cas maysa a mula.
- 10 Ngem matay ti tao, ket mapababa:
Wen, ti tao iyawatna ti cararuana, ket sadino ti yanna?
- 11 Cas ti panagcurang dagiti danum iti taaw,
Ket nagmaga ti carayan ket namagmagan;
- 12 Casta ti panagidda ti tao ket di bumangon:
Agpapan agawanen dagiti langlangit,
didanto agriing,
Didanto mariing iti turogda.
- 13 O sapay coma ta ilemmengnac idia yanem,
Tapno maaywananac a sililimed, aginggat' aglabas ti pungtotmo,
Tapno tudingam caniac ti maysa a nadutocan a tiempo, ket lagipennac!
- 14 No matay ti maysa a tao, agbiagto aya manen?
Cadagiti aldaw ti gubatco, agurayac coma,
Aginggat' dumteng ti pannacaibulosco,
- 15 Umayabca coma, ket sungbatanca:
Adda coma maysa a calicagummo iti aramid dagita imam.
- 16 Ngem ita bilangem dagiti agdanco:

- ¿Dica aywanan aya ti basolco?
- 17 Ti labsingco nasadaan idia y maysa a supot,
Ket reppetem ti kinadangcocco.
- 18 Ngem ti agreggay a bantay umay iti awan;
Ket mayalis ti bato idia yanna;
- 19 Dagiti danum runotenda dagiti bato;
Dagiti panaglabiangda buggoanda ti tapoc ti daga:
Casta ti panangdadaelmo iti inanama ti tao.
- 20 Iti agnanayon agaladagca a maibusor kencuana, ket isu aglabas;
Baliwam ti rupana, ket isut' ibaonmo.
- 21 Dagiti annacna a lallaki madaydayawda ket isut' dina ammo:
Ket maipababada, ngem isut' dina mapuutan cadacuada.
- 22 Ngem ti lasagna iti rabawna adda tuocna,
Ket ti cararuana iti unegna agdungaw.

*Ti maicadua a bitla ni Elifaz a Temanita,
tubngareenna ti atop ni Job.*

- 15 Idin simmungbat ni Elifaz a Temanita, ket kinunana,
- 2 ¿Ti tao a masirib sumungbat aya coma iti ubbaw a pannacaammo,
Ken punnoenna ti bagina iti casaor?
- 3 ¿Iti barengbareng a panagsao aya ti pakitubarna,
Wenno cadagiti bitla aya ti panangaramidna iti di naimbag?
- 4 Wen, iccatem ti buteng,
Ket tipdem ti panagdaydayaw iti saclang ti Dios.
- 5 Ta isuro ti kinadangkesmo ta ngiwatmo,
Ket piliem ti dila ti nasicap.
- 6 Ta bucodmo a ngiwat condenarennaca,
ket saan a siac;
Wen, dagiti bucodmo a bibig mama-necneca a maibusor kenca.
- 7 Sica aya ti umuna a tao a nayanac?
Wenno naipasngayca aya iti sacbay dagiti turturod?
- 8 Nangegmo aya ti nalimed a patigmaan ti Dios?
Ket ibeddenmo aya kenca laeng ti sirib?
- 9 Ania aya ti ammom, a dicam ammo?
Ania aya ti maawatam, nga awan cadacami?

- 10 Cadacami adda a padapada ubanan
ken lallacay unay a tattao,
A laclacyda ngem ni amam.
- 11 ¿Bassit aya dagiti pangliwliwa ti Dios
a maipaay kenca,
Ti met laeng sao a naalumamay
nga agturong kenca?
- 12 Apayapay ta pusom ipanawnaca?
Ken apayapay dagita matam agkirem-
remda,
- 13 Tapno maibusor iti Dios iturongmo ta
espiritum,
Ken palubosam a rumuar dagiti sao
ita ngiwatmo?
- 14 Ania ti tao, tapno nadalus coma?
Ken ti mayanac iti babai, tapno
nalinteg coma?
- 15 Adtoy, di agtalec cadagiti sasantona;
Wen, dagiti langlangit saanda a
nadalus iti imatangna:
- 16 ¿Ad-adda pay ti maysa a macarimon
ken agrupsa,
Ti maysa a tao a mangnginum iti
kinadangcoc a cas la danum!
- 17 Iparangarangconton kenca, denggennac;
Ket iti nakitac ipalawagconton
- 18 (Nga imbaga dagiti mamasirib a
tattao
Nanipud cadagiti ammada, ket isut'
dida inlemmeng;
- 19 Cadacuada laeng a nacaitedan ti daga,
Ket awan ti gangannaet a limmasat
cadacuada):
- 20 Ti nadangcoc a tao agbannog a situ-
tuoc cadagiti amin nga aldaw,
Ti met laeng bilang dagiti tawen a
naaywanan a maipaay iti mamari-
gat.
- 21 Maysa nga aweng dagiti kigtot adda
cadagiti lapayagna;
Iti kinarang-ay umay iti rabawna ti
managdadael.
- 22 Dina patien nga agbalicto a rumuar
iti kinasiptget,
Ket mayuray a maipaay iti campilan.
- 23 Agcallautang iti ruar a gapu iti tina-
pay, a cunana, Sadino ti yan?
Ammona nga adda a sidadaan idiay
imana ti aldaw ti kinasiptget.
- 24 Rigat ken talipungaw ti mamagbuteng
kencuana:
Agaladagda a maibusor kencuana, cas
maysa nga ari a sisasagana iti
gubat.
- 25 Agsipud ta inyunnatna ti imana a
maibusor iti Dios,

- Ket patangsitenna ti bagina a mai-
busor iti Mannacabalin;
- 26 Agtaray iti rabawna a sisisickil ti
tengngedda;
Agraman cadagiti napuscol a bung-
cong dagiti calasagna;
- 27 Agsipud ta inabbonganna ti rupana
iti kinalucmegna,
Ket inurnongna ti lucmeg iti rabaw
dagiti lomona;
- 28 Ket nagnaed cadagiti naglangalang a
ciudad,
Cadagiti balbalay a di nagnaedan
dagiti tattao.
A sisasaganada idi nga agbalin a
ginabgabsoon;
- 29 Dinto nabacnang, dinto agtuloy ti
cucuana,
Dinto maisacnap dagiti tagicuenna
iti daga.
- 30 Isu dinanto panawan ti kinasipngget;
Ti darang magmagannanto dagiti
sangana,
Ket iti sang-aw ti ngiwat ti Dios
pumanawto.
- 31 Di agtalec coma iti kinaubbaw, nga
allilawenna ti bagina:
Ta ti kinaubbaw isunto ti gungunana.
- 32 Matungpalto iti sacbay ti tiempona,
Ket dinto lumangto ti sangana.
- 33 Isu regregennanto ti nalangto ti
naganus a bunga a cas iti uvas,
Ket ipalladawnanto ti sabongna a cas
iti olivo.
- 34 Ta ti panggen ti di mangicancano iti
Dios aglupesto.
Ket runawento ti apuy dagiti tolda ti
pannocsoc.
- 35 Nagsicugda iti ranggas ket agipasngay-
da iti kinadangkes.
Ket ti pusoda mangisagana iti allilaw.

*Ti maicalima a billa ni Job; umsienna
dagiti gagayyenna; agunnoy iti
pamay-an ti Dios.*

- 16 Idin simmungbat ni Job, ket
kinunana,
2 Nangegco ti adu a cacasta a banag:
Dacayo amin nacaay-ay-aycayo a
mangliwliwa.
- 3 Aggibusto aya dagiti dakes a sao?
Wenno ania ti manggargari kenca
tapno sumungbatca?
- 4 Mabalincó ti agsao met a cas cada-
cayo;
No adda idi ta cararuayo iti saad ti
cararuac,

- Mabalinco a sangalen a sangcatipon
dagiti sao a maibusor cadacayo,
Ken agwingiwing ti oloc cadacayo.
- 5 Ngem papigsaucay coma iti ngiwatco,
Ket ti pangliwliwa dagiti bibigco
bang-aranna coma ti tuocyo.
- 6 Nupay agsaoac, di mabang-aran ti
tuocco;
Ket nupay no idiac, ania ti pacabaw-
asac?
- 7 Ngem ita pinabannognac:
Dinadaelmo amin a bunggoyco.
- 8 Ket iniggamannac a siiirut unay, nga
isut' maysa a sacsac a maibusor caniac:
Ket ti kinacuttongco bumangon a
bumusor caniac,
Manacsac iti rupac.
- 9 Isu ginisgismac iti pungtotna, ket
kinamatnac;
Nagngariet cadagiti ngipenna iti
rabawco:
Ti cabusorco pinatademna dagiti ma-
tana caniac.
- 10 Nginangada caniac ti ngiwatda;
Kinabilda a siuumsa ti pingpingco:
Inurnongda dagiti bagbagida a mai-
busor caniac.
- 11 Inyawatnac ti Dios iti di mangican-
cano iti Dios,
Ket impalladawnac cadagiti ima ti
nadangcoc.
- 12 Addaac idi iti talna, ket binuraenac a
pinagcaddua;
Wen, pinatengngedannac, ket imbar-
sacnac:
Insaadnac met a ginoanna.
- 13 Dagiti pumapana licmutendac;
Gudduanna dagiti bekelco, ket dina
insakit;
Ibucocna ti aproc iti rabaw ti daga.
- 14 Burakennac iti gutbaw iti rabaw ti
gutbaw;
Agtaray iti rabawco a cas maysa a
gigante.
- 15 Nagdaitac iti lupot a nakersang iti
rabaw ti cudilco;
Ket incabilco idi ti sarac iti tapoc.
- 16 Ti rupac nalabaga iti panagsangit,
Ket ti aniniwan ni patay adda cada-
giti calub ti natac;
- 17 Nupay awan cadagiti imac ti ranggas,
Ken nadalus ti cararagco.
- 18 O daga, dica abbongan ti darac,
Ket palubosam a ti asugco addaan
disso a paginanaan.
- 19 Uray ita, adtoy, ti sacsac adda sadi
langit,
Ken ti mangsacsac caniac adda sadi
ngato.
- 20 Dagiti gagayemco rabrabakendac:
Ngem agibucoc lulua ti matac iti
Dios.
- 21 Tapno isu icutanna coma ti carintegan
ti tao iti Dios,
Ken iti anac a lalaki ti tao ken caar-
rubana.
- 22 Ta no dumteng dagiti babassit a
tawen,
Innacto iti dalan isu a diacto pag-
sublian.
- Ni Job agapelar iti Dios, ngem dumng-awanna
ti nacaararic a casasaadna.*
- 17 Marunaw ti espirituc, magibus dagiti
aldawco,
Ti tanem adda a sisasagana a maipaay
caniac.
- 2 Pudno adda a caduac dagiti manag-
rabrabac.
Ket agnaed ti matac cadagiti panang-
gargarida.
- 3 Mangtedca ita iti maysa a tanda,
agsalagca a maipaay caniac ken ita
bagim;
Asino ti adda a makipagsipatto caniac?
- 4 Ta inlemngmo ti pusoda nanipud
pannacaawat
Gapuna a dicanto itan-oc ida.
- 5 Ti mangidarum cadagiti gagayemna
maipaay a maysa a tinucmaan,
Uray dagiti mata dagiti annacna agca-
puydanto.
- 6 Ngem inaramidnac a maysa a bareng-
bareng a balicas dagiti tattao;
Ket agtuprada iti rupac.
- 7 Agcudrep met ti matac a gapu iti
ladingit,
Ket amin a camcamengco. cada maysa
nga aniniwan.
- 8 Dagiti nalinteg a tattao mapasedda-
awdanto itoy,
Ket ti awan basolna agriingto a mai-
busor iti di mangicancano iti Dios.
- 9 Nupay casta ti nalinteg agnayonto iti
dalanna,
Ket ti addaan imima a nadalus pumig-
santo la a pumigsa.
- 10 Ngem ti maipapan cadacay amin,
umaycay manen ita;

- Ket diacto macasarac ti maysa a masirib cadacayo.
- 11 Aglabas dagiti aldawco, maburac dagiti sicatco,
Dagiti met laeng panunut ti pusoc.
- 12 Iswátda ti rabii iti aldaw :
Ti lawag, *cunada*, asideg iti kinasipng̃et.
- 13 No sapulec ni Tanem cas iti balayco ;
No inyucradco ti iddac idia y sipng̃et ;
- 14 No kinunac ken rupsa, Sica ti amac ;
Ken igges, *Sica* ti inac, ken cabsatco a habai ;
- 15 Sadino ng̃arud ti yan ti inanamac ?
Ket ti maipapan iti inanamac, asino ti cumitanto kencuana ?
- 16 Umulogto cadagiti balunet ni Tanem,
Intono addan inaná iti tapoc.

Umsaen ni Baldad a Suita ni Job ; sari-taenna ti peggad ti managbasol.

- 18 Idin simmungbat ni Baldad a Suita,
ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panagbirocyo gapu cadagiti sasao ?
Otobenyo, ket sacamto agsao.
- 3 Apayapay mabilangtay a cas cadagiti animal ;
Ken agbalintay a narugit iti imatangyo ?
- 4 Sica a pigisem ta bagim iti ungetmo,
Maidianto aya ti daga gapu kenca ?
Wenno maalisto aya ti bato iti yanna ?
- 5 Wen, ti silaw ti nadangcoc maiddepto,
Ket ti arisanngasang ti apuyna dinto agsilap.
- 6 Ti lawag nasipng̃etto idia y toldana,
Ken ti pagsilawan iti ngatona maiddepto.
- 7 Dagiti addang ti pigsana mapaababanto,
Ket isut' ipababanto ti patigmaanna met laeng.
- 8 Ta maipalladawto iti maysa nga iket gapu cadagiti sacana met laeng,
Ket agtalaytay cadagiti bateng.
- 9 Maysa a palab-og ti mangtiliwto kencuana a mapamucudan,
Ket maysa a silo ti mangtengng̃el kencuana.
- 10 Maysa a baor mailemmeng̃ iti daga a maipaay kencuana,
Ken maysa a padacdac a maipaay kencuana idia y dalan.
- 11 Dagiti kigtot ti mamagbuteng̃ kencuana iti amin a bacrang̃,

- Ken mangnanup kencuana cadagiti mucod.
- 12 Ti pigsana mabisinto,
Ket pannacarapon sisasagananto iti bacrang̃na.
- 13 Dagiti camcameng̃ ti bagina maalununto,
Wen, ti inauna nga anac ni patay alun-unennanto dagiti camcameng̃na.
- 14 Isu magabutto iti tolda a pagtalcanna ;
Ket maiyegto iti ari dagiti macakigtot.
- 15 Agnaedto iti toldana ti dina cucua.
Azufre maiwaranto iti rabaw ti pagtaenganna.
- 16 Agmaganto dagiti ramutna iti baba,
Ken iti ngato mapucanto iti sangana.
- 17 Mapucawto iti daga ti pacalaglagipan kencuana,
Ket awanto iti naganna iti lansangan.
- 18 Maipanawto manipud iti lawag iti sipng̃et,
Ken mapagtalawto iti lubong.
- 19 Awananto iti anac a lalaki wenno iti anac a lalaki ti anac a lalaki iti tengnga ti ilina,
Wenno uray ania a matda idia y naggangannaetanna.
- 20 Dagiti sumaruno nga unay masdaawdanto iti aldawna,
Cas cadagiti napan nga immun-una nagbutengda.
- 21 Pudno a cacasta dagiti pagnaedan dagiti nakillo,
Ket daytoy ti disso ti di macaammo iti Dios.

Mamalawag ni Job a maibusor cadagiti gagayyenna, mangumsa ken dawataenna ti caasida ; matales ti pannalaenib.

- 19 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panangpaungetyo iti cararuac,
Ken panangburacyo caniac cadagiti sao ?
- 3 Cadagiti sangapulo a tiempo inum-sadac :
Dicay mabain nga agaramid a sigugubsang caniac.
- 4 Ket no isut' pudno a nagbiddutac idi,
Ti biddutco matda caniac met laeng.
- 5 No pudno nga isut' panggepyo nga itan-oc ta bagbagiyo a maibusor caniac,
Ket itubaryo a maibusor caniac ti umsac ;

- 6 Ammoenyo ita a ti Dios binalikidnac
iti pan̄gecco,
Ket inalicubcubnac iti iketna.
- 7 Adtoy, umawagac iti biddut, n̄gem
saannac a maipanḡag :
Umawagac iti tulong, n̄gem awan ti
kinajusticia.
- 8 Binacudanna ti dalanco tapno diac
macalásat,
Ket nanḡisaad iti sipn̄get cadagiti
danac.
- 9 Linabusannac iti dayawco,
Ken innalana ti balan̄gat ti oloc.
- 10 Rinugpunac iti tunḡgal bacranḡ, ket
maipanacon ;
Ket pinarutna ti inamac a cas maysa
a cayo.
- 11 Pinasgedanna met ti punḡtotna a mai-
busor caniac,
Ket imbilanḡnac kencuana a cas *maysa*
cadagiti cabusorna.
- 12 Dumten̄g a sanḡcatipon dagiti buyot-
na,
Ket balenbenanda ti dalanda a mai-
busor caniac,
Ket agpacarsoda iti aglicmut iti toldac.
- 13 Isu inyadayuna caniac dagiti cacab-
satco,
Ket dagiti amammoc matalipupusda a
maisina caniac.
- 14 Nagawan idi dagiti cacabagiac,
Dagiti casimpunḡalac linipatdac.
- 15 Dagiti nagnaed iti balayco,
Ken dagiti babbalasanḡco, imbilanḡdac
a maysa a ganganaet :
Maysaac a sanḡsanḡaili iti imatanḡda.
- 16 Ayabac ti adipenco, ket dinac sunḡ-
batan,
Nupay agdawatac kencuana iti n̄gi-
watco.
- 17 Ti an̄gesco gangannaet ken asawac,
Ken ti ararawco cadagiti annac ni
inac met laenḡ.
- 18 Uray dagiti agtutubo n̄ga annac uya-
wendac ;
No tumacderac, agsaoda a maibusor
caniac.
- 19 Amin a casimpunḡalac caguradac,
Ken amin n̄ga inayatco maibusorda
caniac.
- 20 Ti tulan̄gco cumpet iti cudilco ken
lasagco,
Ket mapagtalawac agraman cudil da-
giti n̄gipenco.
- 21 Manḡaasicayo caniac, manḡaasicayo
caniac,
- O dacay a gagayyemco ;
Ta sinagidnac ti ima ti Dios.
- 22 Apayapay camatendac a cas ti Dios,
Ket dicay mapnec iti lasagco ?
- 23 ¡ O sapay coma ta maisurat dagiti
saoc !
O ¡ sapay coma ta mailanadda iti maysa
a libro !
- 24 ¡ Sapay coma ta iti pluma a landoc ken
buli
Maikitikitda iti bato iti agnanayon,
25 N̄gem ti maipapan caniac ammoc a
sibibiag ti Mannubbotco,
Ket iti camaudianan isu agtaederto iti
rabaw ti daga :
- 26 Ket calpasan ti cudilco, daytoy *met*
laenḡ a bagi, madadael,
Iti casta n̄ga awan ti lasagco kitaecto
ti Dios ;
- 27 Isu a siac, siac met laenḡ, kitaecto iti
abayco.
Ket buyaento dagiti matac, ket saan a
cas maysa a gangannaet.
Marunaw ti pusoc iti unegco.
- 28 No cunayo, ¡ Amangan ti pananḡcamat-
camatminto kencuana !
Ket ti ramut ti panḡgep masaracan
caniac ;
- 29 Agbutenḡcayo *iti* campilan :
Ta ti punḡtot *iyegna* ti pannusa ti
campilan,
Tapno ammoenyo coma n̄ga adda
maysa a pananḡocom.
- Ipalawag ni Sofar a Naamatita a dagiti*
managbasol, nupay naran̄-ayda,
rebben̄gda a lac-amen
ti pammales.
- 20 Idin simmunḡbat ni Sofar a Na-
amatita, ket kinunana,
- 2 Gapuna a sunḡbatandac dagiti panu-
nutco,
Gapu met laenḡ iti darasco n̄ga adda
caniac.
- 3 Nanḡegco idi ti pananḡtubn̄gar a na-
nḡibabain caniac ;
Ket ti espiritu ti panagawatco sinunḡ-
batannac.
- 4 Dica ammo aya daytoy taga daan a
tiempo,
Nanipud pannacaisaad ti tao iti rabaw
ti daga,
- 5 A ti panagballigi ti dakes ababa,
Ken ti rag-o ti di manḡicancano iti
Dios maysa laenḡ a canito ?

- 6 Nupay no ti catayagna ngumato agingga cadagiti langlangit,
Ket gumaw-at ti olona cadagiti ulep ;
- 7 Nupay casta mapucawto iti agnanayon a cas iti iblengna met laeng :
Dagiti nacakita idi kencuana cunadanto, Sadino ti yanna ?
- 8 Tumayabto a cas maysa a tagtagainep, ket dinto masaracan :
Wen, mapagtalawto a cas maysa a parpamata ti rabii,
- 9 Ti mata a nacakita kencuana isut' dinanto makitan uray caano ;
Uray ti yanna dinto cumitan kencuana uray caano.
- 10 Dagiti annaena sapulendanto ti parabur ti napanglaw,
Ket isublinto dagiti imana ti sancuana.
- 11 Dagiti tulangna mapno iti kinabumarona,
Ngem makicaiddanto kencuana iti tapoc.
- 12 Nupay no ti kinadangcoc nasam-it iti ngiawatna,
Nupay no isut' ilemmengna iti baba ti dilana,
- 13 Nupay no isut' iliclicna, ket dinanto palubosan a mapan,
No di ket isut' aywananna pay laeng iti uneg ti ngiawatna ;
- 14 Nupay casta ti taraonna cadagiti la-laemna mabaliwan,
Isut' apro dagiti aspid* iti unegna.
- 15 Nagalun-un cadagiti kinabacnang, ket ibacuarnanto ida manen ;
Inyaon ida ti Dios iti bucsitna.
- 16 Isu susupennanto ti gamut dagiti aspid :
Isut' patayento ti dila ti carasaen.
- 17 Dinto cumita cadagiti carayan,
Dagiti agay-ayus a burayoc ti diro ken mantequilla.
- 18 Ti tinarabajona isublinanto, ket isut' dinanto alun-unen ;
Mayalubog iti cucua nga innalana idi, dinto agrag-o.
- 19 Ta pinarigat ken binay-anna ti napanglaw ;
Isu immagaw idi iti maysa a balay, ket isut' dinanto bangonen.
- 20 Agsipud ta dina naammo ti kinatalna iti unegna,
Isu dinanto maispal uray bassit ti panagragrag-oanna.
- 21 Awan ti nalabasan a dina inalun-un :
Gapuna a dinto agnanayon ti kinarangayna.
- 22 Iti kinapunno ti panaglapusananna isu addanto cadagiti kinakipet.
Ti ima ti tunggal maysa nga adda iti kinaay-ay-ay umayto iti rabawna.
- 23 Intono dandanina punnoen ti bucsitna,
Ti Dios ipalladawnanto iti rabawna ti rungsot ti ungetna,
Ket isut' itudonanto kencuana bayat ti pannanganna.
- 24 Isu itarayannanto ti igam a landoc,
Ket isut' salputento ti ba-i a gambang.
- 25 Isu asutenna ken iruarna ti bagina ;
Wen, ti nasilap a murdong rumuar iti aprona :
Dagiti macakigtot addada iti rabawna.
- 26 Amin a sipngget maidulin a maipaay a gamgamengna.
Maysa nga apuy a di puyotan *ti tao* ti mangalun-unto kencuana ;
Marunawto ti adda a nalabasan idia toldana.
- 27 Dagiti langlangit ipalgacdanto ti kinadangkesna,
Ket tumacderto ti daga a maibusor kencuana.
- 28 Ti mainayon iti balayna pumanawto ;
Dagiti cucuana agsayacdanto iti aldaw ti pungtotna.
- 29 Daytoy ti biang ti nadangcoc nga aggapu iti Dios,
Ken ti tawid nga intuding ti Dios kencuana.

Asugan ni Job ti kinarangay dagiti managbasol ; dina anumunjan a dagiti managbasol awatenda ti rebbengda.

- 21 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Denggenyo a sireregta ti bitlac ;
Ket daytoy coma dagiti liwliwayo.
3 Anusandac, ket agsaoacto met ;
Ket iti calpasan ti panagsaocon, ituloyyo ti agrabrac.
4 Ti maipapan caniac, ti unnoyco maipaay aya iti tao ?
Ket apayapay a diac coma di naanus ?
5 Mingmingandac, ket masdaawcayo,
Ket icai ilyo ta imayo ita ngiwayto.
6 Uray no lumagipac mariribucac,
Ket ti buteng gemgemanna ti lasagco.
7 Apayapay agbiag dagiti nadangcoc,
Aglacayda, wen, agmaingelda iti pannacabalina ?

* *Aspid*, maysa a kita ti uleg.

- 8 Ti putotda maisanġabangon cadacuada
idiay imatanġda,
Ken ti saringitda iti sanġo dagiti
matada.
- 9 Dagiti balayda natalgedda iti butenġ,
Ket ti pang-or ti Dios saan a maipara-
baw cadacuada.
- 10 Dagiti bacada a lallaki agputotda, ket
dida agcuranġ;
Dagiti bacbacada a cabay-ian aganacda,
ket dida agalís.
- 11 Isuda ibaonda dagiti babassitda a cas
maysa nġa arban ti carnero,
Ket agsala dagiti annacda.
- 12 Agdaniwda iti pandereta ken arpa.
Ken agrag-oda iti awenġ ti tulali.
- 13 Ibusenda dagiti aldawda iti kina-
rang-ay,
Ket iti maysa a canito umulogda ken
Tanem.
- 14 Ket cunada iti Dios, Pumanawca
cadacami;
Ta dicam calicaguman ti pannacaam-
mo cadagita daldalanmo.
- 15 Ania aya ti Mannacabalin, tapno
agservicami coma kencuana?
Ket ania aya ti gunguna nġa icutanmi,
no agcararagami kencuana?
- 16 Adtoy, ti kinaranġ-ayda awan iti
imada:
Ti patigmaan dagiti nadanġcoc adayu
caniac.
- 17 Maminano aya ti pannacaiddep ti
pagsilawan dagiti nadanġcoc?
Tapno ti pannacaraponda umay cada-
cuada?
Tapno iwaras ti Dios dagiti ladingit
iti punġtotna?
- 18 Tapno casda punġet ti garami iti
sango ti anġin,
Ken cas iti taep nġa itayab ti bagio?
- 19 Cunaenyo, Ti Dios salimetmetanna ti
kinadangkes a maipaay cadagiti
annacna.
Isut' taladanna coma iti bagina, tapno
isut' maammoanna coma:
- 20 Cumita coma dagiti bucodna a mata
iti pannacadadaelna,
Ket uminum coma iti punġtot ti
Mannacabalin.
- 21 Ta ania ti panangipategna iti balayna
iti calpasanna,
Intun maputed ti bilanġ dagiti
bulanna?
- 22 Ti asinoman isuronanto aya iti Dios
ti pannacaammo,
- Idinto ta ocomenna dagiti nanġato?
- 23 Matay ti maysa iti napno a pigsana,
Idinto ta sitatalna amin ken sitata-
lingennġen:
- 24 Dagiti baldina mapnoda iti gatas,
Ket ti patá dagiti tulanġna mababasá.
- 25 Ket ti sabali matay iti kinapait ti
cararua,
Ket dina nanamen ti imbag.
- 26 Isuda agiddada nġa agpadpada iti
tapoc,
Ket igges ti mangbungon cadacuada.
- 27 Adtoy, ammoc dagiti panunotyó,
Ken dagiti gacat a pangranggasyo
caniac.
- 28 Ta cunayo, Sadino aya ti yan ti balay
ti principe?
Ken sadino aya ti yan ti tolda a
pagnaedan dagiti nadanġcoc?
- 29 Dicay nagsaludsud aya cadagiti tattao
nġa agtaltal-ay?
Ket dicay ammo dagiti panecneeda,
- 30 A ti dakes a tao maaywanan agingġat'
aldaw ti pannacaron?
A maipanda iti aldaw ti punġtot?
- 31 Asinonto ti mangipalawag ti dalanna
iti rupana?
Ken asinonto ti mangtalad iti
aramidna?
- 32 Nupay casta maipanto iti tanem,
Ket agbantayto dagiti tattao iti rabaw
ti tanem.
- 33 Dagiti bingcol ti lobonġ nasami-
itdanto kencuana.
Ket amin a tattao sumarunodanto
kencuana,
Cas ti adda idi a di mabilanġ iti
sacbayna.
- 34 Casano nġarud ti pananġliwliwayo
caniac iti barengbareng,
Idinto ta cadagita sunġbatyo adda
laenġ ti kinaulbod?
- Ti maicatto a bitla ni Elifaz a Temanita.
Ballaaganna ni Job a di agkedked
iti Mannacabalin, no di ket
agsubli kencuana.*
- 22 Idin simmunġbat ni Elifaz a
Temanita, ket kinunana,
2 Macagunguna aya ti maysa a tao iti
Dios?
Pudno a ti masirib macagunguna iti
bagina.
- 3 Isut' aniaman aya a macaay-ayo iti
Mannacabalin a sica nalintegca?
Wenno isut' gunguna aya kencuana ti

- panangpalongdom cadagita dalanmo?
- 4 Isu agpaay aya iti butengmo *kencuana* ti panangtubngarna kenca, Tapno makiserrec kenca iti panangocom?
- 5 Saan aya a dackel ti kinadangcocmo? Awan ti patingga dagiti kinadangkesmo.
- 6 Ta nangalacat' salsalda ti cabsatmo gapu iti awan, Ket linabusam dagiti lamolamo cadagiti pagcawesda.
- 7 Ta dica nangted danum iti nabannog tapno uminum, Ket ingawidmo ti tinapay iti mabisin.
- 8 Ngem ti maipapan iti maingel a tao, isu incutanna ti daga; Ket ti nadaeg a tao, nagnaed *kencuana*.
- 9 Imbaonmo a sioongngaong dagiti balo a babbai, Ket binungtolmo dagiti tactackiag dagiti ul-ulila.
- 10 Gapuna nga addada a mailicmut kenca dagiti silo, Ket ti pettat a buteng riribukennaca.
- 11 Wenno ti sipngget, iti casta a dica macakita, Ket kinawadwad dagiti danum abongannaca.
- 12 Awan aya ti Dios iti cangato dagiti langlangit? Ket kitaem ti cangato dagiti bitbitwen, j amangan a nagnatoda!
- 13 Ket cunaem, Ania aya ti ammo ti Dios? Mabalinna aya ti mangocom a sumalput iti nacaro a sipngget?
- 14 Napuscol nga ul-ulep isudat' maysa a mangabbong *kencuana*, iti casta a di macakita; Ket agpagpagna idia y bobeda ti langit.
- 15 Salimetmetanto aya ti daan a dalan, A binaddec idi dagiti nadangcoc a tat-tao?
- 16 A marabsotda iti sacbay ti tiempoda, A ti cimientoda naibuebuc a cas maysa a sariap,
- 17 Isuda a nageuna iti Dios, Pumanawca cadacami: Ket, Ania aya ti mabaliu nga aramiden ti Mannacabalin a maipaay cadacami?
- 18 Nupay casta pinunnona dagiti balbalayda cadagiti naimbag a cucua: Ngem ti patigmaan dagiti nadangcoc adayu caniac.
- 19 Isu' kitaen dagiti nalinteg, ket agrag-sacda; Ket dagiti awan basolda catawaanna ida a rabngisen,
- 20 A *cunada*, Pudno dagiti timmacder a maibusor cadatayo makeltayda, Ket ti matda cadacuada rinunaw ti apuy.
- 21 Ipagayammo ita ta bagim *kencuana*, ket agtalnaca: Iti dayta umayto ti imbag kenca.
- 22 Awatem, dawatec kenca, ti linteg nga aggapu iti ngiawatna, Ket aywanam ita pusom dagiti saona.
- 23 No agpublica iti Mannacabalin, mabangoncanto, No iccatem ti kinakillo a yadaya cadagita toldam.
- 24 Ket icabilmo ta gamengmo iti tapoc. Ken ti *balitoc* ti Ofir iti baet dagiti batbato dagiti wa-waig;
- 25 Ket ti Mannacabalin isunto ti gamengmo, Ken napateg a pirac kenca.
- 26 Ta isunton ti panagragsacmo ita bagim ken Mannacabalin, Ket itangadmonto ta rupam iti Dios.
- 27 Agcaragcanto *kencuana*, ket isu ipangagnacanto; Ket bayadamto dagita carim.
- 28 Mangeddengcanto met iti maysa a banag, Ket mapasingkedanto kenca; Ket raniaganto ti lawag dagita dalanmo.
- 29 Intono ipababadaca, cunaemto, *Adda* panangingato. Ket ti napacumbaba a tao isu isalacannanto.
- 30 Iti awan basolna *met laeng* ispalennanto: Wen, maispalto iti kinadalus dagita imam.
- Ti maicawalo a billa ni Job; tarigagayanna ti sumacalang iti Dios, ipalawagna ti kinadalusna nupay isu' parigaten ti Dios.*
- 23 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
- 2 Ita met laeng nga aldaw nasukir ti unnoyco: Ti pannacabilco nadagdagsen ngem iti unnoyco.
- 3 | O sapay coma ta maammoac no sadino ti pacaracac *kencuana*!

- ! Sapay coma ta innac met laenġ agiġ-
ga iti tugawna!
- 4 Ornosec coma ti paŋġgepcio iti sanġona,
Ket punnoec ti ŋġiwatco cadagiti paŋ-
tubar.
- 5 Ammoec coma dagiti sao ŋġa isunġ-
batna caniac,
Ken maawatac coma no ania ti saoen-
na caniac.
- 6 ! Makisubanġ coma aya caniac iti kina-
dackel ti pannacabalinna?
Saan: no di ket incanconac coma.
- 7 Idiay ti nalinteg mabalinna ti maki-
binnitla kencuana;
Iti casta maispalac ŋġa agnanayon iti
ocomco.
- 8 Adtoy, agtuloyac, ŋġem awan *idiay*;
Ket agsubliac, ŋġem isut' diac masari-
patpat;
- 9 Iti ima a catigid, no agaramid, ŋġem
isut' diac makita;
Isu aglemmēġ iti ima a canawan,
tapno isut' diac makita.
- 10 ŋġem ammona ti dalan a papanac;
Inton suutennac, rumuaracto a cas
balitoc.
- 11 Ti sacac simeccad cadagiti tugutna.
Sinalimetmetac idi ti dalanna, ket diac
simmiyasi.
- 12 Diac binaw-ingān dagiti bilin dagiti
bibigna;
Ingamēġco dagiti sao ti ŋġiwatna a
nanġnanġrona ŋġem iti masapulco a
taraon.
- 13 ŋġem isu adda iti maysa a *panumot*,
ket asino ti macabalic kencuana?
Ket no ania ti calicaguman ti cararu-
na, dayta met laenġ ti aramidenna.
- 14 Ta tungpalenna ti madutocan gapu
caniac;
Ket adu ti cacasta a banag makiad-
dada kencuana.
- 15 Gapuna a mapabutēġac iti saclanġna;
No agotobac, agbutēġac kencuana.
- 16 Ta pinagdicomer ti Dios ti pusoc,
Ket binutēġnac ti Mannacabalin;
- 17 Agsipud ta diac nakeltay iti sanġo ti
sipnġet,
Dina inabunġotan iti nacaro a sipnġet
ti rupac.

*Saoen ni Job a mapucaw dagiti managbasol,
ŋġem cas laenġ cadagiti sabsabali
a tattao.*

24 Apayapay a di aywanan ti Manna-
cabalin dagiti tiempo?

- Ken apayapay dagiti mannacaammo
kencuana dida kitaen dagiti al-
dawna?
- 2 Adda dagiti agyalis cadagiti dulon;
Agagawda cadagiti carcarnero, ket
taraonanda ida.
- 3 Pagtalawenda dagiti asno dagiti ulu-
lila;
Alaenda a maysa a salda ti baca ti
balo a babai.
- 4 Isiasida iti dalan ti macasapul:
Amin dagiti napanglaw ti daga aglem-
mēġda.
- 5 Adtoy, cas cadagiti asno ŋġa atap
idiay let-anġ,
Rumuarda a mapan iti aramidna, ŋġa
agsapulda a sireregta iti taraon;
Ti tay-ac *iddenna* cadacuada ti tinapay
a maipaay cadagiti annacda.
- 6 Paraspasenda idiay away ti saganada a
taraon dagiti animalda;
Ket banban-aenda ti binuras ti nadanġ-
coc.
- 7 Agpatpatnagda ŋġa agidda a silalamo-
lamo ŋġa awanan pagpagan-anay.
Ket awanandat' pagabbong iti lam-ec.
- 8 Mabasada cadagiti tudo dagiti ban-
bantay,
Ket aracupenda ti bato a gapu iti
caawan ti sompocanda.
- 9 Adda dagiti mangrabsut cadagiti ululi-
la iti baruconġ,
Ken mangala iti maysa a salda ti
napanglaw;
- 10 *Iti casta a magnada a silalamolamo ŋġa*
awan ti pagpagan-anayda,
Ket idinto ta mabisinda awitenda
dagiti binettec.
- 11 Agaramidda ti laua iti uneg dagiti
diding dagitoy a tattao;
Payatenda dagiti pagpespesanda iti
uvas, ket agawda.
- 12 Manipud iti natatao a ciudad agunnoy
dagiti tattao,
Ken ti cararu ti nasugat agickis:
Nupay casta ti Dios dina incancono ti
kinamaag.
- 13 Dagitoy isuda dagiti sumukir a mai-
busor iti lawag;
Dida ammo dagiti daldalanna,
Dida agtaēġ cadagiti danana.
- 14 Ti agpatay agtacer iti lawag;
Papatayenda ti napanglaw ken maca-
sapul;
Ket iti rabii isut' cas maysa a man-
nanacaw.

- 15 Ti mata met ti mannakicamalala urayenna ti apagsipnget,
A cunana, Awanto ti mata a macakita caniac:
Ket manglimlimo ti rupana.
- 16 Iti sipnget cubcubanda dagiti balbalay:
Punitanda dagiti bagbagida iti tiempot' aldaw;
Dida ammo ti lawag.
- 17 Ta ti bigat isu cadacuada amin ti cas nacaro a sipnget;
Ta ammoda dagiti mamagbuteng ti nacaro a sipnget.
- 18 Nasiglat unay ti panaglasatda'iti rabaw dagiti dandanum;
Ti apagda mailunod iti daga:
Dida sumiasi a mapan iti dalan dagiti cauvasan.
- 19 Ti ticag ken pudot runawenda dagiti danum ti nieve:
Casta ti araniden ni Tanem cadagidiay a nagbasol idi.
- 20 Isut' lipatanto ti tian;
Ti igges manganto a sisasam-it kencuana.
Dinto malagipen uray caano;
Ket ti kinakillo mabungtolto a cas maysa a cayo.
- 21 Alun-unenna ti lupes a di aganac,
Ket di agaramid ti imbag iti balo a babai.
- 22 Nupay casta ti Dios igagana ti maingel gapu iti pannacabalinna:
Bumangon ti awanan kinatalged ti biagna.
- 23 *Ti Dios* itdenna ida tapno agyanda iti kinatalged, ket aginanada iti daya;
Ket dagiti matana addada iti rabaw dagiti dalanda.
- 24 Isuda maitan-ocda; nupay casta iti apagbiit, maipanda;
Wen, maipababada, maiccatda iti dalan a cas cadagiti amin a sabsabali,
Ket makeltayda a cas cadagiti murdong dagiti dawa ti trigo.
- 25 No saan a casta ita, asino ti mangpanecnec a siac managulbodac,
Ken mangaw-awan iti bitlac?

*Ti maicatto a bitla ni Baldad a Suita.
Ti kinababa ti tao iti Dios.*

- 25 Idin simmungbat ni Baldad a Suita, ket kinunana,
2 Ti panagturay ken buteng adda a kencuana;

- Isu aramidennat' talna cadagiti nangato a dissona.
- 3 Adda aya aniaman a bilang dagiti buybuyotna?
Ket iti rabaw ti asino ti di bumangonan ti lawagna?
- 4 Casano ngarud ti pannacabalin ti tao a makipaglinteg iti Dios?
Wenno casano ti pannacabalin nga agdalu ti nayanac iti maysa a babai?
- 5 Adtoy, uray ti bulan awanan iti raniag,
Ken dagiti bitbitwen saanda a nadalus iti imatangna:
- 6 | Di ad-adda ti tao, a maysa nga igges!
| Ken ti anac ti tao, a maysa nga igges!

Maicasiam a bitla ni Job; ipalawagna ti pannacabalin ti Dios ken ti bucodna a kinadalu.

- 26 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 | Amangan ti panangtulongmo idi iti awanan pannacabalin!
| Amangan ti panangispalmo idi ti tackiag ti awanan pigsal!
- 3 | Amangan ti panangpatigmaanmo iti awanan sirib,
Ken panangpalawagmo idi a siwawadwad ti natibker a pannacaammo!
- 4 Asino ti nangibalicasam cadagiti sao?
Ken asino ti akinespiritu ti rimmuar kenca?
- 5 Dagiti mapapatay agpigengerda
Iti baba dagiti dandanum ken dagiti naed kencuana.
- 6 Ni Tanem malamolamo iti sanjo ti Dios,
Ket ni Abaddon awanan iti pangabong.
- 7 Yucradna iti amianan iti rabaw ti kinaongngaong,
Ket ibitinna ti daga iti rabaw ti awan.
- 8 Reppetenna dagiti danum cadagiti napuscol nga ululepna;
Ket saan nga agpigis dagiti ulep iti babada.
- 9 Punitanna ti sanjo ti tronona,
Ket yucradna ti ulep iti rabawna.
- 10 Imburicna ti maysa a dulon iti rabaw dagiti dandanum,
Agingga cadagiti bedbedden ti lawag ken sipnget.
- 11 Nagpigenger dagiti monmon ti langit

- Ket mapasdaawda iti panangtub-nğarna,
12 Riingenna ti taaw iti pannacabalinna,
 Ket gapu iti panagawatna cabilenna a salputen ni Rahab.
13 Gapu iti Espirituna maarcosan dagiti langlangit;
 Ti imana sinalputda ti nasiglat nğa uleg.
14 Adtoy, dagitoy isuda laeng dagiti paset a naruar dagiti dalanna:
 Ket, ¡amanğan ti cabassit ti maysa a dayamudom a mangngegtayo kencuana!
 ¿Ngem ti gorrood ti pannacabalinna asino ti macaawat?

Ti ubbaw nğa inanama ti managbasol.

- 27** Ket intuloy ni Job ti pangngarigna, ket kinunana,
2 Cas sibibiag ti Dios a nangiccat iti calintegac,
 Ken ti Mannacabalin, a namarigat iti cararuac
3 (Ta adda pay la amin ti biagco caniac, Ket ti espiritu ti Dios adda cadagiti abut ti agongco);
4 Pudno a dinto mangisao dagiti bibigco iti kinakillo,
 Uray dagiti dilac dinto mangibalicas iti allilaw.
5 Adayu caniac ti panangjustificarco cadacayo;
 Aginggat' matayac diacto iccaten ti kinatarnawco caniac.
6 Petpetac ti kinalintegco, ket isut' diacto palubosan a pumanaw:
 Ti pusoc *dinacto* umsaen bayat ti panagbiagco.
7 Cas la coma iti managdacadakes ti cabusorco,
 Ket ti tumacder a bumusor caniac cas la coma iti nakillo.
8 ¿Ta ania ti inanama ti di mangicancano iti Dios, nupay macagun-od iti gunnana,
 Inton alae ti Dios ti cararuana?
9 ¿Denggento aya ti Dios ti asugna,
 Inton dumtenğ ti riribuc kencuana?
10 ¿Isu agragragsacto aya iti Mannacabalin,
 Ken umawagto aya ti Dios iti amin a tiempo?
11 Isurocayto iti maipapan iti ima ti Dios;

- Ti adda iti Mannacabalin diacto ilemmeng.
12 Adtoy, dacayo amin met laeng isut' nakitayo idi;
 Apayapay ngarud a sangcanunongcayo nğa agubbaw?
13 Daytoy isu ti bingay ti maysa a nangangcoc a tao iti Dios,
 Ken tawid dagiti mammariyat nğa awatenda iti Mannacabalin:
14 No umadu dagiti annacna, isut' maipaay iti campilan;
 Ken dagiti saringitna didanto mapnec iti tinapay.
15 Dagiti matda kencuana maitanemdanto iti patay,
 Ket dinto agdung-aw dagiti babbalona a babbai.
16 Nupay agpenpen ti pirac a cas tapoc,
 Ken agsagana iti pagan-anay a cas pila;
17 Isut' sagananna coma, ngem isut' icawesto ti nalinteg,
 Ket bingayento ti awan basolna ti pirac.
18 Bangonenna ti balayna a cas sangna,
 Ken cas maysa a calapaw nğa aramiden ti agaywan.
19 Agidda a sibabacnanğ, ngem dinto maitipon *cadagiti annama*;
 Mulagatenna dagiti matana, ngem isut' awan.
20 Isut' macamacam dagiti macabuteng a cas cadagiti dandanum;
 Isut' pagpuawen ti bagio iti rabii.
21 Isut' ipayugpog ti casaor, ket pumanaw;
 Ket isut' sagadenna iti yanna.
22 Ta ti Dios ipalladawnanto kencuana,
 ket isut' dina ilielic:
 Isu cayatna ti mangitalaw iti imana.
23 Pagsisipatento dagiti tattao dagiti inimada kencuana,
 Ket isut' sanamticandanto iti ruar ti yanna.

*Ti lainğ ti tao nğa agsarac cadagiti gamenğ ti tao. Ti sirib nababacnanğ a gamenğ, a ti ubboğna ti laenğ
 Dios ti Macaanmo.*

- 28** Pudno adda maysa a minas a maipaay iti pirac,
 Ket maysa a yan a maipaay iti balitoc a gugoranda.
2 Ti landoc maala iti daga,
 Ket ti gambanğ matunaw nğa aggaput' bato.

- 3 *Ti tao* mangisaad iti maysa nga unġto
iti sipnġet,
Ket macatumpong, agingġat' caada-
yuan unay a beddenġ,
Dagiti batbato ti alinedned ken ti
nacaro a sipnġet.
- 4 Mangġali iti maysa a dariwangwang
idiay lacsid ti pagnaedan dagiti
tattao;
Isuda malipatanda iti saca;
Ibitinda iti adayu cadagiti tattao, nga
agpallapallayogda.
- 5 Ti maipapan iti daga, isut' paggapuan
ti tinapay;
Ket ti babana adda a cas binaliwan
idi ti apuy.
- 6 Dagiti batbatona isudat' yan dagiti
zafiro,
Ket addaan mocomoc ti balitoc.
- 7 Dayta a dana di ammo ti tumatayab
nga agseppog.
Isut' di nakita ti mata ti sawi:
- 8 Dagiti napusong nga an-animal isut'
dida binaddec idi,
Uray ti narungsot a leon di limmasat
idiay.
- 9 Incabilna ti imana iti rabaw ti pamu-
linawen;
Balikidenna dagiti banbantay cadagiti
panda.
- 10 Calienna dagiti cancanal iti tengnga
dagiti batbato;
Ket cumita ti matana iti tunggal na-
pateg a banag.
- 11 Reppetenna dagiti sariap tapno dida
agtedted;
Ket ti banag a nailemmeng iyegna iti
lawag.
- 12 Ngem sadinonto ti pacasaracan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
- 13 *Ti tao* dina ammo ti pategna;
Ket saan a masaracan idiay daga dagi-
ti sibibiag.
- 14 Cuna ti yuyeng, Awan caniac;
Ket cuna ti taaw, Awan caniac.
- 15 Isut' di magun-od gapu iti balitoc,
Uray ti pirac dinto matimbeng a mai-
paay iti pategna.
- 16 Isut' d magatadan iti balitoc ti Ofir,
Iti napateg nga onix, wenna iti zafiro.
- 17 Balitoc ken sarminġ dida macapadpad
kencuana,
Dinto masucatan gapu cadagiti araru-
aten a ginuguran a balitoc.
- 18 Awan panangsarita a maaramidto a
maipapan iti dili wenna iti cristal:

- Wen, ti pateg ti sirib nangatngato
ngem cadagiti rubi.
- 19 *Ti topacio* ti Etiopia dinto pumadpad
kencuana,
Dinto mapatgan iti balitoc a pulpulos.
- 20 Sadino ngarud ti paggapuan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
- 21 Idinto ta nailemmeng cadagiti mata ti
amin nga agbiag,
Ken naitalimeng cadagiti tumatayab
dagiti langlangit.
- 22 Da Pannacarba ken Patay cunada,
Nangegmi ti maysa nga anabaabna
cadagiti lapayagmi.
- 23 *Ti Dios* maawatanna ti dalanna,
Ken ammona ti yanna.
- 24 *Ta matmatanna* dagiti unġto ti daga,
Ket cumita iti baba ti amin a langit;
- 25 *A mangtimbeng* iti anġin;
Wen, sucatenna dagiti dandanum iti
pagsucatan.
- 26 *Idi nangaramid* iti maysa a pangged-
deng a maipaay iti tudo,
Ken maysa a dalan a maipaay iti kimat
ti gorrood;
- 27 *Idin isut' kinitana*, ken impalawagna;
Isut' pinasingkedanna, wen, ket isut'
pinalutputna.
- 28 *Ket kinunana* iti tao,
Adtoy, ti panagbuteng iti Apo, dayta
isut' sirib;
Ken ti panangpanaw iti dakes isut'
pannacaawat.

*Laglagipen manen ni Job dagiti naglabas
a kinarang-ayna ken caicarianna.*

- 29 *Ket intuloy* ni Job ti pangngarigna,
ket kinunana,
- 2 *O sapay* coma ta cas-ac la cadagidi
bulan di unana,
Cas cadagiti aldaw idi binantayannac
ti Dios;
- 3 *Idin nagraniag* ti silawna iti rabaw ti
oloc,
Ken gapu iti lawagna linasatco ti sip-
nġet;
- 4 *Cas caaddac* idi iti kinaluom dagiti
aldawco,
Idi a ti pannakiingongot ti Dios adda
iti rabaw ti toldac;
- 5 *Idi makiadda* pay laeng caniac ti Man-
nacabalin,
Ket adda idi iti sibayco dagiti annac-
co;
- 6 *Idi nabuggan* dagiti addangco iti
mantequilla,

- Ket ti bato imbucocna caniac dagiti burayoc ti lana!
- 7 Idi rimmuarac iti ruangan agingga iti ciudad,
Idi insaganac ti tugawco idia lansangan,
- 8 Nakitadac dagiti agtutubo a lallaki ket naglemmengda,
Ket bimmangon dagiti lallacay ket nagtacerda;
- 9 Minedmedan dagiti pangoloen ti panagsaoda,
Ket incabilda ti imada iti ngiawatda;
- 10 Napagtalna ti timec dagiti natacneng,
Ket pimmiket ti dilada iti ngadasda.
- 11 Ta idi nangegnac ti lapayag, idin bennedicionannac;
Ket idi nakitanac ti mata, nangsacsi caniac:
- 12 Agsipud ta inisपालco ti napanglaw nga imkis,
Iti ulila met, nga awanan idi iti bumadang kencuana.
- 13 Ti bendicion ti sisasagana idi a mapucaw immapay caniac;
Ket pinagdaniwco gapu iti rag-o ti puso ti babai a balo.
- 14 Incapetco ti kinalinteg, ket kinawesannac:
Ti kinajusticiac cas maysa idi a lambon ken maysa a diadema.
- 15 Siac idi dagiti mata iti bulsec,
Ken siac idi ti sacsaca iti pilay.
- 16 Amaac idi ti macasapul:
Ket ti panggep ti diac am-ammo idi pinalutpotco.
- 17 Ket binuracco dagiti sangi dagiti nakillo,
Ket rinabsutco ti timucmaan dagiti ngipenna.
- 18 Idin kinunac, Matayacto idia umocco,
Ken paaducto a cas darat dagiti aldawco:
- 19 Ti ramutco maisacnap agingga cadagiti dandanum,
Ket rumabaw nga agpatnag ti linnaaw iti sangac:
- 20 Ti dayagco baro caniac,
Ket mapabaro ti ba-ic iti imac.
- 21 Agindeng caniac dagiti tattao, ken nagurayda,
Ket nagulimecda gapu iti pammalacacdo.
- 22 Calpasan dagiti saoc dida nagsao manen;
Ket ti bitlac timmedted cadacuada.
- 23 Ket inurayda a cas iti tudo;

- Ket nginanagada a nalawa dagiti ngiawatda a cas iti maudi a tudo.
- 24 Inisemac ida, idi awan ti panag-talecda;
Ket ti lawag ti rupac dida impalladaw.
- 25 Pinilic ti dalanda, ket nagsaadac a cas pangulo,
Ken nagnaedac a cas maysa nga ari ti buyot,
Cas maysa a mangliwawa cadagiti agdungdung-aw.

Ituloy ni Job ti panagsaona ket dung-awanna ti ranggas a lac-amenna, ken ti kinainget ti Dios kencuana.

- 30 Ngem dagiti ububibbing ngem siac rabrabakendac,
A dagiti ammada kinas-angco nga insaad a cadua dagiti aso a bugaw dagiti carcarnero.
- 2 Wen, ti pigma dagiti imimada, iti ania ti pangigungunaanda caniac?
Lallaki a pacapucawan ti naluom a tawen.
- 3 Isuda nacuttongda iti masapul ken bisin;
Curibanda ti namaga a daga, iti kinalalipungaw ti panagputputong ken panaglangalang.
- 4 Alaenda dagiti collocolot cadagiti cayona;
Ket dagiti ramut ti retama isuda ti taraonda.
- 5 Maparuarda manipud baet dagiti tattao,
Umkida iti licudanda a cas iti licudan ti maysa a mannanacaw;
- 6 Iti casta nga agnaedda cadagiti nacakigkigtot a lobong,
Cadagiti ongib ti daga ken dagiti bato.
- 7 Ti tengnga ti casamecan agugada;
Iti siroc dagiti kemmekemmeng maurnongda.
- 8 Isuda dagiti annac dagiti maag, wen, annac dagiti nacas-ang a tattao;
Nabaotda a nparuar iti daga.
- 9 Ket ita agbaliuac a daniwda,
Wen, maysaac a balicas a barengbareng cadacuada.
- 10 Caguradac, ket agtacerda iti adayu caniac,
Ket dida liclican a tupraan ti rupac.
- 11 Ta linucayanna ti lubidna ket pinarigatnag;

- Ket imbellēḡda idi ti freno iti saḡoc. ●
- 12 Iti imac a canawan tumacder dagiti nacas-aḡ a tattao; Itublacda dagiti sacac, Ket ipaḡatoda a maibusor caniac dagiti daldalanda a pacaracracan.
- 13 Dadaelenda ti danac, Yunada ti pannacaraponco, Dagiti *met laeḡ* lallaki ḡa awanan iti tumulōḡ.
- 14 Cas iti maysa a nalawag a gutbaw umayda: Iti tenḡḡa ti pannacarba agtulidda iti *rabawco*.
- 15 Dagiti macapabutēḡ maiballicda caniac; Camatenda ti dayawco a cas iti aḡin; Ti kinarang-ayco aglabas a cas maysa ḡa ulep.
- 16 Ket ita maibucboḡ ti cararuac iti uneco; Dagiti aldaw ti pannacaparigat pinet-petandac.
- 17 Iti rabii maabutan caniac dagiti tultulangco, Ket dagiti *tuoc* a maḡcurib caniac di agtalna.
- 18 Gapu iti dackel a pigma ti *Dios* inabal-baliwan ti cawesco; Putiputannac a cas iti samada ti badoc.
- 19 Impalladawnac iti pitac, Ket agbalinac a cas tapoc ken dapapo.
- 20 Umawagac kenca, ket dinac sunḡ-batan: Agtacderac, ket mingmingannac.
- 21 Sica nagbalicca tapno nadawelca caniac; Iti kinabileḡ ta imam camatennac.
- 22 Inḡatonac iti aḡin, pasacayennac *kencuana*; Ket runawennac iti bagio.
- 23 Ta ammoc ḡa iyegnacto iti patay, Ken iti balay a natudingan a maipaay iti amin a sibibiag.
- 24 ḡ Maysa pay saan ḡa iyunnat aya ti maysa ti ima iti pannacapasagna? Wenno iti pannacaraponna umawag gapu iti tulōḡ?
- 25 Diac saḡitan aya ti adda idi iti riribuc? Saan aya a napaliday ti cararuac gapu iti macasapul?

- 26 Idi nagbirucac iti imbag, idin immay ti dakes; Ket idi inurayco ti lawag, immay ti sipḡet.
- 27 Mariribuc ti pusoc, ket di agtalna; Dagiti aldaw ti pannacaparigat addadan caniac.
- 28 Innac ḡa idungdung-aw ḡa awan ti init: Agtacderac idiaḡ gimōḡ, ket umawagac iti tulōḡ.
- 29 Maysaac a cabsat dagiti chacal, Ken maysa a cadua dagiti avestruz.
- 30 Nangisit ti cudilco, *ket agregreg* caniac, Ket mauram dagiti tulangco iti pudot.
- 31 Gapuna a ti arpac *nagbalin* a pagdung-aw; Ken ti tulalic iti timec dagiti agsaḡit.

Cadagiti pannacaparigat ni Job ipatalgedna ti kinatarnaw ti biagna.

- 31 Nakitulagac cadagiti matac; Casano ḡarud ti ikikitac coma iti maysa a virgen?
- 2 Ta ania ti biang ḡa aggapu iti Dios sadi ḡato, Ken ti tawid ḡa aggapu iti Manna-cabalin idiaḡ ḡato?
- 3 Saan aya a pannacarapon iti nakillo, Ken pannacadael cadagiti managaramid ti kinadangkes?
- 4 Saanna aya a kitaen dagiti dalanco, Ken bilanḡen dagiti addangco?
- 5 No nakicuyogac idi iti kinaulbod, Ken nagdarás ti sacac a mangallilaw
- 6 (Bay-andac a macati iti apag-isu a timbenḡan, Tapno ammoen coma ti Dios ti kinatarnawco);
- 7 No ti addangco simmiasi iti dalan; Ken ti pasoc nagna a siannurot cadagiti matac, Ken no ti aniaman a mulitco cadagiti imac:
- 8 No casta bay-andac ḡa agmula, ken bay-anyo a sabali ti manḡan; Wen, bay-anyo a ti apit ti dagac maparut.
- 9 No ti pusoc maḡituggod iti babai, Ken no nagsanebac idiaḡ ruangan ti caarrubac;
- 10 No casta bay-anyo a ni asawac aggiling gapu iti sabali, Ket bay-anyo a dagiti sabali agrucnoyda kencuana.

- 11 Ta isu idi ti maysa a nacaalaliaw a baddut;
Wen, isu idi ti maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom:
- 12 Ta isut' maysa nga apuy a mangibus agpapan ken Dadael,
Ken mangparut coma iti amin nga apitco.
- 13 No inumsic ti panggep ti adipenco a lalaki wenna babai,
Idi nakisusida caniac;
- 14 Ania ngarud ti aramidecto inton tumacder ti Dios?
Ken inton agsarungcar, anianto ti isungbatco kencuana?
- 15 ¿Saan aya nga isu a nangaramid caniac idiy tian ti nangaramid kencuana?
¿Ken saan aya a maymaysa ti nangpalanga cadatayo idiy tian?
- 16 No tinengngelco dagiti napanglaw cadagiti calicagumda,
Wenno pinagcullaapco dagiti mata ti balo a babai,
- 17 Wenno binucodac a kinnan ti sacmolco,
Ket ti ulila saan a nangan kencuana
- 18 (Saan, nanipud kinaubingco isu dimmackel a caduac a cas cadua ti maysa nga ama,
Ket isut' indalanco nanipud iti tian ni inac);
- 19 No binuyac a napucaw ti maysa gaput' caawan ti cawes,
Wenno ti macasapul awanan idi iti pagabbong;
- 20 No dagiti lomona didac binendicionan,
Ken no isu saan idi a napapudot iti dutdot dagiti carcarnero;
- 21 No tinag-ayco ti imac a maibusor iti ulila,
Agsipud ta nakitac ti badangco idiy ruangan:
- 22 No casta bay-anyo a maregreg ti abagac manipud iti acloaclo,
Ken ti tackiagco maburac manipud iti tulang.
- 23 Ta ti pannacarapon nga aggapu iti Dios isut' maysa a nacakigkigtot caniac,
Ket gapu iti kinadayagna awan mabalincio nga aramiden.
- 24 No inaramidco a balitoc ti inanamac,
Ken kinunac iti nasudi a balitoc, *Sica* ti talecco;
- 25 No nagrag-oac agsipud ta ti sanicuac idi dackel,
- Ken agsipud ta ti imac nacagun-od iti adu;
- 26 No kinitac ti init idi nagraniag,
Wenno ti bulan a magmagna iti kinalawag,
- 27 Ken naguyuguy a sililimed toy pusoc,
Ken no ti ngiwatco inaganna ti imac:
- 28 Daytoy met isudat' idi maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom;
Ta inlibacco coma ti Dios nga adda sadi ngato.
- 29 No nagrag-oac iti pannacadadael ti gimmura caniac,
Wenno pinatan-occo ti bagic idi isut' nasaracan ti dakes
- 30 (Wen, diac inibtor ti ngiwatco a nagbasol
Gaput' panagsapul iti biagna a buyogen ti maysa a lunod);
- 31 No dagiti tattao ti toldac dida kinuna,
Asino ti macasarac iti maysa a di napno iti lasagna?
- 32 (Ti gangannaet saan a nagdagus idiy lansangan;
No di ket linuctac dagiti ruanganco iti agmagna);
- 33 No cas ken Adan inabbongac ti panaglabsingco,
Gaput' panangilemmengco ti kinadangkesco iti saclotco,
- 34 Agsipud ta kinabutenngco ti dackel a kinaadu,
Ken ti panangumsi dagiti famfamilia kinigtotnac,
Iti casta a nagulimecac, ket diac rimmuar iti ruangan—
- 35 ¿O sapay coma ta addaanac iti maysa a mangipanag caniac!
(Adtoy, ditoy adda ti firmac, sungbatannac coma ti Mannacabalin)
Ket *addaanac coma* iti darum a sinuratan ti cabusorco!
- 36 Pudno nga isut' ibaclarayco coma iti abagac;
Isut' ireppetco coma caniac a cas iti maysa a balangat:
- 37 Ipalawagco coma kencuana ti bilang dagiti addangco;
Cas maysa a principe umadaniac coma kencuana.
- 38 No ti dagac umkis a maibusor caniac,
Ket dagiti guritna agsangitda a sangcatipon;
- 39 No kinnanco dagiti bungana nga awan ti cuarta,

Wenno dagiti agtagicua kencuana
pinadadaelco ti biagda :

40 Agtubo coma dagiti casumba iti saad
ti trigo,

Ken zizafia iti saad ti cebada.

Dagiti sao ni Job magibusda.

*Ti billa ni Eliu, isu sireregta unay nga
agcalicagum a mangipalawag iti
panangipapanna.*

32 Iti casta dagitoy tallo a lallaki
simmardengdan a mangsungbat
ken Job, agsipud ta isut' idi nalinteg
cadagiti matana met laeng.

2 Idin simged ti pungtot ni Eliu nga
anac a lalaki ni Baraquel a Buzita, ti
familia ni Ram: maibusor ken Job
simged idi ti pungtotna, agsipud ta pina-
lintegna ti bagina a naimimbag ngem iti
Dios.

3 Casta met a simged ti pungtotna a
maibusor cadagiti tallo a gagayyemna,
agsipud ta isuda dida nacasarac ti isung-
batda, ket nupay casta kinondenarda ni
Job.

4 Ita ni Eliu naguray nga agsao ken
Job, agsipud ta isuda laelacayda idi
ngem isu.

5 Ket idi a nakita ni Eliu nga awan ti
sungbat idi ngiawat dagitoy tallo a lal-
laki, simged idi ti pungtotna.

6 Ket ni Eliu nga anac a lalaki ni Bara-
quel a Buzita simmungbat ket kinunana,
Siac ubingac, ket dacayo lallacaycayo;
Gapuna a nagmayengac ket diac tinur-
dan nga imparangarang cadacay ti
panangipapanco.

7 Kinunac, Agsao coma dagiti aldaw,
Ti kinaadu dagiti tawen mangisuro
coma iti sirib.

8 Ngem adda maysa nga espiritu iti tao,
Ket ti anges ti Mannacabalin iccanna
ida iti pannacaawat.

9 Saan a dagiti dackel dagiti mamasirib,
Wenno dagiti lallacay dagiti ma-
caawat iti kinajusticia.

10 Gapuna a kinunac, lmdengandac;
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.

11 Adtoy, inurayco dagiti saoyo,
Tinimudco dagiti ballaagyo,
Idi nagsukimatcayo no ania ti saoenyo.

12 Wen, inimdengancayo.

Ket, adtoy, awan idi ti nacaparmec
ken Job,

Wenno nacasungbat cadagiti saona,
cadacayo.

13 Agannadcayo di la ket ta cunayo,
Nacasaraccami iti sirib;

Ti Dios ti mangabac coma kencuana, a
di ti tao:

14 Ta isu dina inturong dagiti saona a
maibusor caniac;

Isut' diacto sungbatan cadagiti saoyo.

15 Isuda masdaawda, dida sumungbaten
uray caano:

Isuda awanandat' balicas nga isac.

16 Ket agurayacto aya, agsipud ta dida
agsao,

Agsipud ta agtalnada, ket dida su-
mungbaten?

17 Isungbatconto met ti biangco,
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.

18 Ta mapnoac cadagiti sao;
Ta pilitennac ti espiritu iti unegco.

19 Adtoy, ti barucongco cas iti arac nga
awan ti sumngawanna;

Cas baro a lalat ti arac a sidadaan nga
agbettac.

20 Agsaoacto, tapno mabaw-asannac coma;
Luctacto dagiti bibigco ket sumung-
batac.

21 Diac, dawatec cadacayo, padayawan
ti kinatao ti uray asino;

Diacto itden dagiti mamaypay-oc a
galad iti asinoman a tao.

22 Ta diac ammo nga itden dagiti ma-
maypay-oc a galad;

Ta no saan sidadaras ti Managaramid
a mangiccat coma caniac.

*Pabaddutenna ti panangpalinteg ni Job iti
bagina met laeng. Panecnecanna a ti Dios
badanganna ti tao iti pannacaaramat
dagiti tagtagainep, ti sakit, ken
dagiti angel.*

33 Nupay casta, Job, dawatec kenca,
denggem ti bitlac,

Ken ipangagmo amin dagiti saoc.

2 Adtoy ita, linuctac ti ngiawatco;

Ti dilac nagsaon iti ngiawatco.

3 Dagiti saoc balicendanto ti kinalinteg
ti pusoc;

Ken ti ammo dagiti bibigco saeendan-
to a sipupudno.

4 Ti espiritu ti Dios inaramidnac.

Ken ti anges ti Mannacabalin imiccan-
nac iti biag.

- 5 No sica mabalinmo, sunġbatannac;
Ornosem *dagiti saom* iti saclanġco, su-
manġoca.
- 6 Adtoy, agturonġac iti Dios met laenġ
a cas kenca:
Mabukelac met a naggapu iti pila.
- 7 Adtoy, ti panġigtotco dinacanto pag-
butnġen,
Ti pananġtalmegco dinto dumagsen
kenca.
- 8 Pudno a nagsaoca iti pagdenġnġegco,
Ken nanġegco ti timec dagiti saom, a
nagcuna,
- 9 Nadalusac, awanan panaglabsinġ;
Awan basolco, awan ti kinadanġkes
caniac,
- 10 Adtoy, isu agsapul cadagiti pamcuatan
a maibusor caniac,
Isu imbilangnac a cabusorna;
- 11 Isu incabilna dagiti sacac iti tul-onġ,
Isu tinandaananna amin dagiti danac.
- 12 Adtoy, sunġbatancanto, iti daytoy
saanca nġa apag-isu;
Ta dadackel ti Dios nġem iti tao.
- 13 Apayapay makisusicca a maibusor ken-
cuana,
Ta dina ibaga ti uray aniaman cadagiti
panġgepna?
- 14 Ta ti Dios agsao ito maminsan,
Wen, iti mamindua, *nupay no ti tao*
isut' dina icancano.
- 15 Iti maysa a tagtagainep, iti maysa a
parpamata ti rabii,
No ti nargaan a turog agtinnag cada-
giti tattao,
Cadagiti panaglibay iti rabaw ti idda;
- 16 No casta isu luctanna dagiti lapayag
dagiti tattao,
Ket sadaanna dagiti sursuroda,
- 17 Tapno iccatenna ti tao iti gacatna,
Ken ilemmenġna ti palanġguad mani-
pud iti tao;
- 18 Tenglenna ti cararuana manipud iti
dariwangwang,
Ken ti biagna iti pananġpuaw ti
campilan.
- 19 Isu madusa met iti tuoc idia y rabaw
ti iddana,
Ken iti cancanayon a ringgor idia y
tultulangna;
- 20 Iti casta a ti biagna guraenna ti tina-
pay,
Ket ti cararuana iti naimas a taraon.
- 21 Ti lasagna marunaw, a di makitan;
Ket dagiti tultulangna a di makita
idi rumuarda.
- 22 Wen, ti cararuana umadani iti dari-
wangwang,
Ket ti biagna cadagiti manġdadael.
- 23 No makiadda coma kencuana ti maysa
nġa angel,
Maysa a barubasa, maysa cadagiti
sanġaribu,
Tapno manġiparangarang iti tao no
ania ti nalinteg a maipaay kencuana;
- 24 No casta ti Dios nacaasi kencuana, ket
cunana,
Isut' ispalem iti yuulogna idia y dari-
wangwang,
Nacasaracac idi iti maysa a subbot.
- 25 Ti lasagna nalamlamiisto nġem *iti la-*
sag ti maysa nġa ubinġ;
Isu agsubli cadagiti aldaw ti kinau-
bingna.
- 26 Isu agcararag iti Dios, ket isut' napa-
rabur kencuana,
Iti casta a kitaenna a sirarag-o ti
rupana:
Ket isublina iti tao ti kinalintegna.
- 27 Isu agcanta iti sanġoanan dagiti tattao,
ket cunana,
Nagbasolac idi, ket dinadaelco ti na-
linteg idi,
Ket dinac ginungunaan:
- 28 Isu sinubbotna ti cararuac iti iseserree
iti dariwangwang,
Ket ti biagco kitaennanto ti lawag.
- 29 Adtoy, cadagito y amin a banag aga-
ramid ti Dios,
Iti mamindua, *wen* iti mamitlo, iti
maysa a tao,
- 30 Tapno isublina ti cararuana manipud
iti dariwangwang,
Tapno isu malawagan iti lawag dagiti
agbiag.
- 31 Tandaanam a naimbag, O Job, ipanġ-
agnac:
Agulimecca, ket agsaoactio.
- 32 No addaanca iti aniaman nġa isao,
sunġbatannac:
Agsaoca, ta calicagumanca a justifi-
caren.
- 33 No saan, ipanġagnac;
Agulimecca, ket isurocto kenca ti si-
rib.
- Babalawen ni Eliu ni Job gapu iti dina pa-*
nagraem: salacnibanna ti kinajusticia
ti Dios ken ti kinaturayna.
- 34 Maysa pay simmunġbat ni Eliu,
ket kinunana,

- 2 Denggenyo dagiti saoc, dacayo mama-sirib;
Ket timudendac, dacayo nga addaan pannacaammo.
- 3 Ta ti lapayag suutenna dagiti sao, Cas panangraman ti ngadas iti taraon.
- 4 Pillientay coma cadatayo no asino ti nalinteg:
Ammoentay coma cadatay met laeng no ania ti naimbag.
- 5 Ta ni Job kinunana idi, Nalintegac, Ket ti Dios iniccatna ti calintegac:
- 6 Nupay adda calintegac *maibilanngac* a maysa a managulbod;
Ti sugatco saan a maagasan *nupay siac* awan labsingco.
- 7 Ania a tao ti cas ken Job,
A manginum ti panangumsi a cas la danum,
- 8 A mapan cumuyog cadagiti managaramid iti kinadangkes,
Ken makipagna cadagiti nadangcoc a tattao?
- 9 Ta isu kinunana, Awan magunguna ti maysa a tao,
A pakirag-oenna coma ti bagina iti Dios.
- 10 Gapuna nga imdengandac, dacayo tattao a mannacaawat:
Adayu coma iti Dios, nga isu aramidenna coma ti kinadangcoc,
Ken aggapu iti Mannacabalin, nga isu aramidenna coma ti kinadangkes.
- 11 Ta ti aramid ti tao isu isupapacnanto kencuana,
Ken ipabirucna iti tunggal tao dagiti dalanna.
- 12 Wen, ti kinapudnona, ti Dios dinto agaramid a sidadangcoc,
Uray ti Mannacabalin dinanto killoen ti kinajusticia.
- 13 Asino ti nangted kencana ti maysa nga akem iti rabaw ti daga?
Asino ti nangimatton iti amin a lubong?
- 14 No isu insaadna ti pusona kencuana met laeng.
No inurnongna kencuana met laeng ti espirituna ken ti angensa;
- 15 Amin a lasag mapucawto a sangcacanunong,
Ket ti tao agsublinto manen iti tapoc.
- 16 No ita *sica addaanceal* panagawat,
denggem daytoy:
Ipanangmo ti timec dagiti saoc.
- 17 ¿Agturayto laeng aya ti maysa a gumura iti kinajusticia?
¿Ket condenaremto aya ti nalinteg ken mannacabalin?—
- 18 *Kencuana* nga agcuna iti ari, *Sica* nacas-angca,
Wenno cadagiti natacneng, *Dacayo* nadangcocayo;
- 19 Ti di mangraem cadagiti bagi dagiti principe,
Wenno mangipangpangrona iti bacnang ngem iti napanglaw;
Ta isuda amin isudat' aramid dagiti imana.
- 20 Iti apagdaricmat matayda, iti met laeng tengngat' rabii;
Dagiti tattao magungonda ket aglabasda,
Ket dagiti mamaingel maiccatda nga awan ti ima.
- 21 Ta dagiti matana addada cadagiti dalan ti tao,
Ket isu kitkitaenna amin nga ipapanna.
- 22 Awan ti sipngget wenno naderrem a lulem,
Isu a paglemngan coma dagiti managaramid ti kinadangkes.
- 23 Ta isu dina masapul pay nga otoben ti tao,
Tapno mapan coma iti sangto ti Dios iti panangocom.
- 24 Burakenna dagiti mamaingel a tattao *cadagiti daldalan* a di matontonan,
Ket isaadna dagiti sabali iti saadda.
- 25 Gapuna nga ammoenna dagiti aramid;
Ket idupalitna ida iti rabii, iti casta a madadaelda.
- 26 Isu cabilenna ida a cas la dakes a tattao
Iti napanayag nga imatang dagiti sabsabali;
- 27 Agsipud ta simmiasida iti isusurot kencuana,
Ket dida kinayat nga incancano iti aniaman cadagiti dalanna:
- 28 Iti casta a padatengenda kencuana ti asug ti napanglaw,
Ket isu impangagna ti asug ti maparigat.
- 29 No isu mangted talna, asino ngarud ti macabalin a mangcondenar?
Ket no ilemmengna ti rupana, asino ngarud ti macakita kencuana?
Nga agpadpada no *maaramid* coma iti maysa a nacion, wenno iti maysa a tao:

- 30 Tapno ti di mangicancano iti Dios di agari,
Tapno awan coma ti mangallilaw cadagiti tao.
- 31 ; Ta nagecuna ti maysa iti Dios,
Inturedco ti *dusa*, diacto mangranggasen uray caano :
- 32 Ti diac makita isurom caniac :
No nagaramidac iti kinadangkes, isut' diacto aya aramidenen uray caano ?
- 33 Ti supapacna casto aya la iti cayatmo,
tapno isut' ipaidmo ?
Ta sica ti agpili coma, ket saan a siac :
Gapuna a saocem no ania ti ammom.
- 34 Tattao a mannacaawat saocendanto caniac,
Wen, tunggal masirib a macangeg caniac :
- 35 Agsao ni Job nga awanan panna-caammo,
Ket dagiti saona awan siribda.
- 36 Sapay coma ta masuut ni Job aginggat' panungpalan,
Agsipud ta iti panagsungbatna umasping cadagiti nadangcoc a tattao.
- 37 Ta inayonna ti kinasukir iti basolna ;
Isu pagsipatenna dagiti imana iti tengngatayo ;
Ket paaduenna dagiti saona a maibusor iti Dios.

Idarum ni Eliu ni Job iti kinasukirma ken ti kinapalangguadna.

- 35** Maysa pay simmungbat ni Eliu ket kinunana,
- 2 Panunutem a daytoy ti calintegam,
Wenno cunaem, Ti kinalintegco adadada ngem iti kinalinteg ti Dios,
- 3 A cunaem, Anianto a gundaway ti adda kenca ?
Ket, anianto a gunguna ti icutac, a nangnangrona ngem no nagbasolac ?
- 4 Sungbatancanto,
Ken cadagiti caduam kenca.
- 5 Imatangam dagiti langlangit, ket kiatem ;
Ket mingmingam dagiti tangatang, a nangatangatoda ngem sica.
- 6 No nagbasolca, ania ti inrusuam a maibusor kencuana ?
Ket no dagita labsingmo umaduda, ania ti aramidem kencuana ?
- 7 No nalintegca coma, ania ti itdem kencuana ?
Wenno ania ti awatenna ita imam ?

- 8 Ta kinadangcoemo *mabalinna ti mang-ranngas* iti maysa a tao a cas kenca ;
Ket ta kinalintegmo *mabalinna ti mang-gunguna* iti anac a lalaki ti tao.
- 9 Gapu iti kinaadu dagiti pammarigat isuda agickisda ;
Isuda umkisda iti tulong gapu iti tackiag ti maingel.
- 10 Ngem awan ti agcuna, Sadino ti yan ti Dios a Mangaramid caniac,
A mangted cancanta iti rabii,
- 11 Nga isuronatay a nangnangrona ngem cadagiti an-animal ti daga,
Ken nangaramid cadatay a nasirsirib ngem dagiti tumatayab dagiti langlangit ?
- 12 Sadiay umkisda, ngem awan ti sumungbat,
Agsipud iti tangsit dagiti tattao a managdadakes.
- 13 Pudno ti Dios dinanto denggen ti ubbaw nga *asug*,
Isut' dinto icancano ti Mannacabalin.
- 14 ; Dinto basbassit inton cunaem a dica cumita kencuana,
Ti panggep adda iti sangona, ket agurayca kencuana !
- 15 Ngem ita agsipud ta isu saan a simmarungcar iti pungtotna,
Isu dina incancano a napalalo ti palangguad ;
- 16 Gapuna a luctan ni Job ti ngiwatna iti kinaubbaw ;
Isu paaduenna dagiti sao nga awanan ammo.

Ituloy ni Eliu ti palawagna ket justificarena ti pannacaaramat ti pammarigat ti Dios.

- 36** Intuloy met ni Eliu, ket kinunana,
- 2 Anusannac bassit, ket iparangarangconto kenca ;
Ta addaanac pay la bassit nga isao iti biang ti Dios.
- 3 Alaecto ti ammoc manipud adayu,
Ken ipaayconto ti kinalinteg' iti Mangaramid caniac.
- 4 Ta pudno a dagiti saoc saanda nga ulbod :
Ta ti napalongdo iti ammo makiadda kenca.
- 5 Adtoy, ti Dios mannacabalin, ket dina umsien ti asinoman :
Isu mannacabalin iti pigsa ti panna-caawat.

- 6 Isu dina igaga ti biag ti nadangcoc,
Ngem itdenna iti maparigat ti calin-
teganda.
- 7 Isu dina isina dagiti matana iti
nalinteg:
Ngem cadagiti ar-ari iti rabaw ti
trono,
Isu isaadna ida iti agnanayon, ket
maitan-ocda.
- 8 Ket no mareppetda coma cadagiti
putaw,
Ken no matiliwda cadagiti tali ti
liday;
- 9 No casta iparangaranagna cadacuada ti
aramidda,
Ken dagiti labsingda, nga isuda naga-
ramidda a sapatpalangguad.
- 10 Isu luctanna met ti lapayagda iti
sursuro,
Ket agbilin nga agtuckiadda iti kina-
dangkes.
- 11 No isuda ipangag ken agservida *kencuana*.
Isuda ibusendanto dagiti aldawda iti
kinarang-ay,
Ken dagiti tawenda cadagiti pacaay-
aywan.
- 12 Ngem no dida mangipanag, mapu-
cawdanto iti campilan,
Ket mataydanto nga awan pannaca-
ammo.
- 13 Ngem dagiti di mangicancano iti Dios
iti puso agurnongdan iti pungtot:
Isuda dida umawag iti tulong inton
reppetenna ida.
- 14 Isuda matayda iti kinaagtutubo,
Ket ti biagda *mapucaw* iti tengnga ti
narugit.
- 15 Isu ispalenna dagiti mapaliday iti
lidayda,
Ket luctanna ti lapayagda iti pamma-
rigat.
- 16 Wen, isu kinayatnaca nga allawigen
nga igaput' pacarigatan
Iti maysa a nawanag a disso, isu nga
awan ti kinakipet;
Ken ti maidisso iti lamesaanmo mapno
coma iti kinalucmeg.
- 17 Ngem sica napnoca iti pannacaocom ti
nadangcoc:
Pannacaocom ken kinajusticia gem-
gemandaca.
- 18 Ta dinaca coma tignayen ti pungtot a
maibusor cadagiti dusa;
Uray ti kinadackel ti sabbot dinaca
coma isiasi.
- 19 ¿Macagungunanto aya ta asugmo, *tapna
awanca coma* iti pacarigatan,
Wenno amin dagiti pigsá ta bilegmo?
- 20 Dica calicaguman ti rabii,
No dagiti tattao makeltayda iti yanda.
- 21 Agaluadca, dica icancano ti kina-
dangkes
Ta daytoy pinilim ad-adda ngem iti
pannacaparigat.
- 22 Adtoy, ti Dios agaramid a singangato
iti pannacabalinna;
Asino ti mangadal nga umasping kencuana?
- 22 Asino ti mangicumit kencuana ti dalan-
na?
Wenno asino ti macabalin a mangisao,
Sica inaramidmo ti kinakillo?
- 24 Lagipem a sica intan-ocmo ti aramid-
na,
Isu a nagdaniwan dagiti tattao.
- 25 Amin a tattao kimmitada sadiay;
Isut' imatangán ti tao idiy adayu.
- 26 Adtoy, ti Dios dackel, ket isut' ditay
ammo;
Ti bilang dagiti tawenna di masuki-
mat.
- 27 Ta ipallangatocna dagiti tedted ti dan-
um,
Nga agubo iti tudo nga aggapu iti ali-
ngasawna,
- 28 Nga ibucboc dagiti tangatang
Ken itedtedda nga aglaplapusanan iti
tao.
- 29 Wen, maawatan aya ti asinoman dagiti
panangyucrad cadagiti ululep,
Dagiti panaggorood ti lin nga?
- 30 Adtoy, isu yucradna ti lawagua a
maillicut kencuana;
Ket abbonganna ti tuco ti taaw.
- 31 Ta iti pannacaramat dagitoy ocomen-
na dagiti il-ili;
Isu mangted taraon iti kinawadwad.
- 32 Isu abbonganna dagiti imana iti sal-it,
Ket isut' cunitanna, a manggino iti
ginoan.
- 33 Ti daranudorna ibagana ti maipapan
kencuana,
Dagiti an-animal met ti maipapan it
bagio a sumungad.
- Uyotan ni Eliu ni Job nga agtuloc iti Dios,
ken mangitan-oc iti di masukimat a
kinadackel ti Dios.*
- 37 Wen, ti daytoy agpigerger ti pusoc
Ket maalis iti yanna.
- 2 Denggem, O, denggem ti aweng ti
timecna,

- Ken ti daranudor a rumuar iti ngiwatna.
- 3 Isu isut' ibaonna iti baba iti amin a langit,
Ken ti sal-itna cadagiti unġto ti daga.
- 4 Calpasanna agunġor ti maysa a timec;
Isu aggorrood iti timec ti kinadayagna;
Ket dina tenglen *dagiti sal-it* inton manġeg ti timecna.
- 5 Ti Dios aggorrood a nacascasdaaw iti timecna;
Dadackel a banag ti aramidenna, a ditay maawatan.
- 6 Ta cunana iti nieve, Agtinnagca iti daga;
Casta met iti sangcatudoan ti tudo,
Ken cadagiti sangcatudoan ti mannacabalin a tudona.
- 7 Isu sadaanna ti ima ti tunġgal tao,
Tapno amin dagiti tao nġa inaramidna *isut'* ammoenda coma.
- 8 Iti casta dagiti animal sumrecda cadagiti suppec,
Ket agtaenġda cadagiti gucayabda.
- 9 Aggapu iti silid *ti abagatan* ti bagio,
Ket ti lam-ec aggapu iti amianan.
- 10 Gapu iti anġes ti Dios maited ti hielo;
Ken ti caacaba dagiti dandanum ma-paakikid.
- 11 Wen, ipaawitna ti napuscol a ulep iti kinadam-eg;
Isu iwarasna ti ulep ti sal-itna:
- 12 Ket mailicaw gapu iti panangituronġna,
Tapno isuda aramidenda coma ti aniaman nġa ibilinna cadacuada.
Iti rabaw ti mapagnaedan a lubonġ;
- 13 No isu maipaay coma iti panangisuro,
wenno maipaay coma iti daganz,
Wenno maipaay iti naayat a kina-imbag, nġa isu paumayenna.
- 14 Ipanġagmo daytoy, O Job:
Agtacderca a sitatalna, ket otobem dagiti nacascasdaaw nġa aramid ti Dios.
- 15 Dica ammo aya no casano ti panangicumit ti Dios *ti bilinna* cadacuada,
Ket paraniagenna ti sal-it ti ulepna?
- 16 Ammon aya dagiti panagtitimbeng dagiti ulep,
Dagiti nacascasdaaw nġa aramid daydiay a naipalongdoan iti pan-nacaammo?
- 17 ¿No casano ti panagpudot dagiti cawesino,
No ti daga natalna gapu iti abagat?

- 18 ¿Mabalinmo aya ti bumuyog kencuana nġa iwaras ti tangatang.
A napigsa a cas iti sinucog a sarming?
- 19 Isurom cadacami no anianto ti saoenmi kencuana;
Ta dicam maornos ti billansi gapu iti kinasipnġet.
- 20 ¿Maibaganto aya kencuana a ayatco ti agsao?
Wenno cayat aya coma ti tao nġa isu matilmon coma?
- 21 Ket ita dagiti tattao dida kitaen ti lawag nġa agraniag cadagiti tangatang;
Nġem lumabas ti anġin, ket rangranganna ida.
- 22 Aggapu iti amianan ti binalitocan nġa annaraar:
Ti Dios adda iti rabawna ti nacakigkigtot a kinadayag.
- 23 *Maipanġgep* iti Mannacabalin, isu ditay masukimat:
Isut' manġinibinibi iti pannacabalin;
Ket iti kinajusticia ken nawadwad a kinalinteg isu dinto mangpaliday.
- 24 Agbutenġ ngarud dagiti tattao kencuana:
Isu dina icancano dagiti asinoman a mamasirib ti puso.

Agsao Ni Jehova, ket ipalawagna ti kinaawan ammo ni Job maipapan' iti pannacaparsua ken pannacabukel ti daga; iti lawag, nieve, uraro, tudo, ken hielo; cadagiti bitbituen, ken cadagiti cadawyan dagiti leon.

- 38 Idin simmunġbat ni Jehova manipud iti alawig, ket kinunana,
- 1 Asino daytoy a mangpasipnġet iti patigmaan,
Gapu cadagiti sao nġa awanan pan-nacaammo?
- 2 Baricasm ita dagita lomom a cas maysa a lakami;
Ta sapulecto kenca, ket ipalawagmonto caniac.
- 3 Sadino aya ti yanmo idi incabilco dagiti puon ti daga?
Ipalawagmo no addaancat' panangawat.
- 4 Asino aya ti nangkeddenġ cadagiti rucodna, no ammom?
Wenno, asino aya ti nangyunnat iti pagrucod iti rabawna?
- 5 Iti sadino aya ti nacaicapetan idi dagiti puonna?

- Wenno asino ti nangicabil ti batona a panuli,
 7 Idi nagdaniw dagiti bitbitwen ti agsapa,
 Ken amin dagiti annac a lallaki ti Dios dimmir-i gapu iti rag-o?
- 8 ¿Wenno *asino* ti nangpunit ti taaw cadagiti ruruanġan,
 Idi timpuar, *cas no* rimmuar iti tian;
 9 Idi inaramidco dagiti ulep a cawesna,
 Ken nacaro a sipnġet a maysa a lampin a maipaay kencuana,
 10 Ket sineñalac a maipaay kencuana ti beddenġco,
 Ket insaadco dagiti balunet ken ruruanġan,
 11 Ket kinunac, Agingġat' ditoy ti umayamto, ngem saan nga as-asideg;
 Ket ditoy maitaengto aya dagiti napusong a dalluyon?
- 12 ¿Binilinmo aya ti bigat nanipud *pananġrugi* dagiti aldawmo,
 Ken inaramidmo a ti bannawag amoenna ti yanna;
 13 Tapno petpetanna coma dagiti unġto ti daga,
 Ket ti nadangcoc maiwagwag a mai-ruar kencuana?
 14 Isut' mabaliwan a cas pila iti baba ti sada;
 Ket *amin dagiti banag* agparangda a cas maysa a cawes:
 15 Ket cadagiti nadangcoc maipaid ti lawagda,
 Ket ti nangato a tackiag mabungtol.
- 16 Simrecca aya cadagiti ubbog ti taaw? Wenno nagnaca aya cadagiti caunġan ti yuyeng?
 17 Naipaltiing aya kenca dagiti ruangan ni patay?
 Wenno nakitam aya dagiti ruangan ti aniniwan ni patay?
 18 Naawatam aya ti daga iti caacabana? Ipalawagmo, no ammom ida amin.
- 19 Sadino ti yan ti dalan a *mapan* iti pagnaedan ti lawag?
 Ket ti maipan iti sipnġet, ¿sadino ti yan ti dissona,
 20 Tapno isut' alaem coma iti beddenġna,
 Ken tapno lasinem coma dagiti daná a *mapan* idia y balayna?
 21 ¿*Awan duadua*, sica ammom ta nay-anacca idin,
 Ket ti bilang dagiti aldawmo dackel!
- 22 ¿Simrecca aya cadagiti gameng a nieve, Wenno nakitam dagiti paggamengan ti uraro,
 23 Nga inaywanac a maibusor iti tiempo ti riribuc,
 Maibusor iti aldaw ti bacal ken gubat?
 24 Iti ania a dalan ti pacapanawan ti lawag,
 Wenno ti casaor nagiwara iti rabaw ti daga?
- 25 Asino ti nangcali iti maysa a canal a maipaay iti layus,
 Wenno maysa a dalan a maipaay iti sal-it ti gorrood;
 26 Tapno isut' pagtudoenna iti maysa a daga nga awan ti agyan a tao;
 Wenno iti let-anġ, a yan ti awan matagtagitao;
 27 Tapno penkenna ti walanġwalanġ ken lanġalanġ a daga,
 Ken tapno patuboenna ti naganus a root?
 28 Adda aya ama ti tudo?
 Wenno asino ti nangputot cadagiti tedted ti linnaaw?
 29 Asino ti akintian ti rinuaran ti hielu?
 Ket ti napusacsac nga amor ti langit, asino ti nangpataud kencuana?
 30 Dagiti danum aglemmengda *ket agbalinda* a cas bato,
 Ket iti rabaw ti taaw agbalay.
- 31 Mareppetmo aya ti rummuoc dagiti Pleiades,
 Wenno mapalucayam dagiti patapat ti Orion?
 32 Maidalanmo aya dagiti Mazzarot iti timpoda?
 Wenno maiturongmo aya ti Arcturos agraman cadagiti caduana?
 33 Ammom aya dagiti alagaden dagiti langlangit?
 Mapasingkedam aya ti pagtarayan ti daga?
- 34 Maingatom aya ta timecmo cadagiti ulep,
 Tapno ti kinaadu dagiti danum ab-bonganca coma?
 35 Maibaonmo aya dagiti sal-it, tapno mapanda coma,
 Ken cunaenda kenca, Addacam ditoy?
 36 Asino ti nangicabil iti sirib cadagiti akinuneg a paset?

- Wenno asino ti nangted ti pannacawat iti panunot?
- 37 Asino ti macabilang cadagiti ulep gapu iti sirib?
Wenno asino ti macaibucoc cadagiti botella ti langit,
- 38 Inton agayus ti tapoc a mapan iti maysa a tukel,
Ken dagiti bingcol agcacapetda a nairut?
- 39 Maanupmo aya ti tinucmaam a maipaay cadagiti leon,
Wenno mamnecmo ti gartem dagiti agtutubo a leon,
- 40 Inton agiddada cadagiti gucayabda,
Ket agtaengda iti supoc tapno agsanebda?
- 41 Asino ti mangisagana iti wac ti tinucmaanna,
Inton agpuccaw dagiti babassitna iti Dios,
Ket agcallautangda gaput' curang ti taraon?
- Ti kinaawan ammo ni Job a maipapan cadagiti calding nga atap, ugusa, as-asno nga atap, babaca nga atap, avestrus, cabayo, sawi, ken ti aguila.*
- 39 Ammom aya ti tiempo no caano ti panagpasngay dagiti atap a calding a taga bato?
Wenno matandaanam aya no caano ti panaganac dagiti ugsa?
- 2 Mabilangmo aya dagiti bulan a panagsicugda?
Wenno ammom aya no caano ti panagpasugayda?
- 3 Agrucobda, ipasngayda dagiti urbon-da,
Ipuksoda dagiti tuocda.
- 4 Dagiti babassitda agbalinda a napigsa, isuda dumackelda iti nawanag nga away;
- Isuda rumarda ket dida sumubli manen.
- 5 Asino ti nangibaon a sibubulos iti asno nga atap?
Wenno asino ti nangbucra cadagiti reppet ti nasiglat nga asno?
- 6 Asino a ti balayna inaramidco ti letang,
Ken caapayaan ti pagtaenganna?
- 7 Isu abienna ti gologolo ti ciudad,
Dina met denggen ti ickis ti agpaguyod.

- 8 Ti intar dagiti baubantay isu ti pagarabanna,
Ket sapulenna ti amin a nalangto.
- 9 Maay-ayonto aya ti baca nga atap nga agservi kenca?
Wenno agtaengto aya iti denna ti colloongmo?
- 10 Mareppetmo aya ti baca nga atap iti reppetna idiaiy gurit?
Wenno pac-olennanto aya dagiti loblobong iti calpasam?
- 11 Agtaleccanto aya kencuana agsipud ta ti pigsana dackel?
Wenno bay-amto aya kencuana ti aramidmo?
- 12 Agtaleccanto kencuana, a yegnanto iti balay ta bukkelmo,
Ken urnongennanto ti iric ti pagtagtagam?
- 13 Dagiti payac ti a vestrus agpayacpacda a sipupusong;
Ngem isuda aya dagiti pawis ken lawi ti ayat?
- 14 Ta isu bay-anna dagiti itlogna idiaiy daga,
Ket papudotenna ida idiaiy tapoc,
- 15 Ket malipatanna a mabalina a baddeken ida iti saca,
Wenno ti atap nga animal mabalinna a payaten ida.
- 16 Isu agaramid a sicacas-ang cadagiti babassitna a cas la no dina idi cucua ida:
Nupay casta ti aramidna adda coma iti kinaubbaw, isu awanan buteng;
- 17 Agsipud ta inicat ti Dios ti siribna,
Isu dina imbingayan iti panangawatna.
- 18 Iti aniaman a tiempo ti panangingaton ita bagina,
Isu abienna ti cabayo ken ti agsacay kencuana.
- 19 Intedmo aya ti cabayo ti ingelna?
Kinawesam aya ti tenggedna iti agtaytayegteg a pargayen?
- 20 Isu pinalagtom aya a cas dudon?
Ti dayag ti panagbang-esna nakigkigtot.
- 21 Isu curobanna ti lobong, ket agrag-ito iti pigsana:
Isu rumuar a sumabet cadagiti naimagan a tattao.
- 22 Rabrabakenna ti buteng, ket saan nga agcullayaw;
Isu dina pagtuckiadan ti campilan.
- 23 Ti taguban agaweng maibusor kencuana,

- Ti agsilap a gayáng ken duros.
- 24 Isu tilmonenna ti daga iti rungsot ken unget;
Dina patien n̄ga isut' timec ti tan̄guyob.
- 25 No la ket ta *agawen̄* ti tan̄guyob isu cunana, Ea!
Ket isu an̄gotenna ti bacal manipud adayu.
Ti daranudor dagiti capitan ken ti dir-i.
- 26 ¿Gapu aya iti siribmo ti tuman̄cayagan ti sawi,
Ket yucradna dagiti payacna iti agpaabagatan?
- 27 Gapu aya iti bilinmo ti n̄gumatoan ti aguila,
Ket aramidenna ti umocna idia y n̄gato?
- 28 Idia y bato agtaen̄, ket aramidenna ti balayna,
Idia y toctoc ti gan̄gal, ken iti sari-kedked.
- 29 Manipud sadiay siimenna ti tucmaan;
Dagiti matana isut' kitaenda manipud adayu.
- 30 Dagiti urbonna met susupenda ti dara:
Ket idia y yan dagiti napapatay, isu adda.

Agtuloc ni Job. Ti darum ni Jehova. Ti maipapan iti behemoth.

- 40 Maysapay ni Jehova simmungbat ken Job, ket kinunana,
2 Ti managdillaw makisusicto aya iti Mannacabalin?
Ti makitubar ti Dios isut' sun̄gbatanna coma.
- 3 Idin ni Job simmungbat ken Jehova, ket kinunana,
4 Adtoy, Bassit ti caicariac; anianto ti isungbatco kenca?
Icabilco ti imac iti n̄giwato.
- 5 Iti minsan nagsaocac idi, ket diacto sumungbat;
Wen, iti mamindua, n̄gem diacto pay aramiden.
- 6 Idin simmungbat ni Jehova ken Job nanipud iti alawig, ket kinunana,
7 Baricsam ita dagita lomom a cas iti maysa a lalaki:
Sapulecto kenca, ket agpalawagca caniac.
- 8 Aw-awanemto pay aya ti panan̄gocomco?

- Condenarennecto aya, tapno majustificarca coma?
- 9 Wenno adda aya maysa a tackiagmo a cas iti Dios?
Ket macagorroodca aya iti maysa a timec a cas kencuana?
- 10 Arcosam ita ta bagim iti kinadeggan̄ ken tan-oc;
Ket agcawesca iti dayaw ken dayag.
- 11 Ibucbucmo dagiti burayoc ta pun̄gotmo;
Ket cumitaca iti tun̄gal maysa a napalan̄guad, ket isut' itolmenmo.
- 12 Cumitaca iti tun̄gal maysa a napalan̄guad, ket isut' pagtabaem;
Ket talaytayem ti nadan̄goc idia y pagtaderanna.
- 13 Ilemmen̄mo ida a san̄gacananun̄g idia y tapoc;
Patapatam dagiti rupada idia y nai-lemmen̄ a disso.
- 14 Iti casta pagpudnoencanto met
A ta imam met laen̄ a canawan ispalennacanto.
- 15 Adtoy ita, ti behemoth n̄ga inaramidco a cas met kenca;
Isu man̄gan iti root a cas iti baca.
- 16 Adtoy ita, ti pigsana adda cadagiti lomona,
Ket ti pigsana adda cadagiti culapot ti tianna.
- 17 Isu garawenna ti ipusna a cas maysa a cantin̄gen:
Dagiti piskel dagiti loppona mapagcacaman̄gda.
- 18 Dagiti tulangna *cacasda la* tubtubon̄g a gamban̄g;
Dagiti pennetna umaspin̄gda, cadagiti balunet a landoc.
- 19 Isu ti pan̄golo dagiti dalan ti Dios:
Isu *laen̄* a nangaramid kencuana ti nangted kencuana iti campilanna.
- 20 Pudno a dagiti bantay isut' paltuadanda iti taraon,
Idia y pagay-ayaman dagiti amin n̄ga animal ti away.
- 21 Isu agidda iti siroc dagiti cayo a loto,
Idia y supoc ti cawayan ken idia y libton̄g.
- 22 Dagiti cayo a loto isut' abbon̄ganda iti linon̄gda;
Dagiti sauce ti waig isut' alicubcubenda.
- 23 Adtoy, no maysa a carayan aglabian̄g, isu ti di agpigérger;

- Isu natalged, nupay no ti Jordan padackelenna met laeng ti sabanganna.
- 24 Isut' alaento aya ti asinoman inton adda iti pagbantayan, Wenno salputemanto ti agongna iti maysa a saltoc?
- Maipalawag ti pannacabalin ti Dios iti olimaw.*
- 41 Mairuarmo aya ti olimaw iti maysa a banniit?
Wenno mairutam aya ti dilana iti maysa a lubid?
- 2 Maicabilmo aya ti maysa a tali idiaiy agongna?
Wenno salputem aya ti sangina iti maysa a lawin?
- 3 Agaramidto aya cadagiti adu a dawat kenca?
Wenno mangisaonto aya kenca cadagiti nalamuyot a sao?
- 4 Makiaramidto aya kenca iti maysa a tulag,
Tapno alaem coma a maysa nga adipen iti agnanayon?
- 5 Makiay-ayamcanto aya kencuana a cas iti maysa a tumatayab?
Wenno isut' repetemto aya a maipaay cadagiti babbalasangmo?
- 6 Ti bunggoy dagiti cumacalap isut' ilacodanto aya?
Isut' bingayendanto aya iti tengnga dagiti agtagtagilaco?
- 7 Mapunnom aya ti cudilna cadagiti sinimaan a landoc,
Wenno ti olona cadagiti pigsangiti ican?
- 8 Ipataymo ta imam kencuana;
Lagipem ti bacal, ket dica aramidencen ti casta uray caano.
- 9 Adtoy, ti inanamana adda iti ubbaw;
Dinto aya maipababa iti met laeng pannacakita kencuana.
- 10 Awan ti castat' carungsot nga agtured a mangriing kencuana;
Asino ngarud ti macatacder iti sangoa-nac?
- 11 Asino ti nangted nga immuna caniac, tapno agbayadac manen kencuana?
Ti aniaman nga adda iti baba ti amin a langit cucuac.
- 12 Diacto agulimec a maipapan cadagiti camengna,
Wenno iti mannacabalin a pigsana, wenno iti naimbag a bagina.
- 13 Asino ti macarabsut iti akinruar a pagan-anay?
Asino ti macagtenge iti uneg dagiti sangina?
- 14 Asino ti macalucat cadagiti ruangan ti rupana?
Ti aglicmut cadagiti ngipenna macakigtot.
- 15 Dagiti nalagda a sicsicna isudat' pagtangsitna.
Agpunitda a sangcatipon a cas iti maysa a naripcan a sada.
- 16 Casta ti idedecket ti maysa iti sabali, Nga awan ti angin a macastrec iti baetda.
- 17 Isuda matiponda iti maysa ken maysa; Isuda agdecketda a sangcatipon, iti casta a dida mapagsina.
- 18 Dagiti baenna mangisilnagdat' lawag, Ket dagiti matana casda cadagiti calub ti mata ti bigat.
- 19 Iti ngiwatna rumuar ti mangpasged cadagiti aluten a pagsilaw.
Ket dagiti arisanngasang ti apuy agrisicda.
- 20 Cadagiti abut ti agongna rumuar ti maysa nga asoc,
Cas iti maysa a lumumuag a bangka ken cadagiti *agpuur* a badobadoc.
- 21 Ti angesna pasgedanna dagiti uging a bato,
Ket maysa a darang ti rumuar iti ngiwatna.
- 22 Idiaiy tengngedna agnaed ti pigsangiti, Ket ti macakigtot agsala iti sangonananna.
- 23 Dagiti paspaset ti lasagna matiptiponda:
Isuda nalagdada iti rabawna; isuda dida macuti.
- 24 Ti pusona nalagda a cas maysa a bato; Wen, nalagda a cas iti akinbaba a bato ti gilingan.
- 25 No bumangon, agbutenge dagiti mannacabalin:
Gapu iti lagaw agmauyongda.
- 26 No iduyoc ti maysa kencuana ti campilan, di macagungana;
Wenno ti pica, ti gayang, wenno ti tinarumamis a sunnuat.
- 27 Isu ibilangna ti landoc a cas garami, Ket ti gambang a cas matumoy a cayo.
- 28 Isut' di mapagtaray ti pana:
Dagiti bato a maipallatibong agbalinda kencuana a punget ti garami.
- 29 Dagiti pang-or maibilangda a cas punget ti garami:
Isu agcatawa iti panagtayab ti gayang.

- 30 Dagiti akinbaba a pasetna isudat' *cas* natadem a gibgibac,
Isu yucradna a *cas mayarig* iti maysa a lugan a pagregnas iti rabaw ti pitac.
- 31 Isu palluagenna ti alinegneg a *cas maysa* a banġa :
- Isu aramidenna ti taaw a *cas maysa* a banġa ti sapsapo.
- 32 Isu parangrangenna ti danana iti calpasanna ;
Panunoten nġata ti maysa nġa aguban ti alinegneg.
- 33 Iti rabaw ti daga awan ti caaspingna,
A maaramid nġa awan ti buteng.
- 34 Isu kitaenna ti isu amin a nangato :
Isu ti ari dagiti amin nġa annac a lallaki ti kinapusong.

Ipadno ni Job ti biddutna. Condenaren ni Jehova dagiti tallo a gagayem ni Job, ket isublina ti kinarang-ayna.

- 42 Idin simmungbat ni Job ken Jehova, ket kinunana,
- 2 Ammoc a sica maaramidmo amin dagiti banag,
Ket awan ti panggepmo a matengngel.
- 3 Asino daytoy a mangilemmeng iti patigmaan nġa awanan ammo?
Gapuna a binalicasco idi ti diac nawatan,
Banbanag a nacascasdaaw caniac a diac ammo idi.
- 4 Denggem, gawawaec kenca, ket agsaoac-to ;
Sapulecto kenca, ket ipalawagmo caniac.
- 5 Nanngnegco kenca idi gapu iti panag-dengngeng ti lapayag ;
Ngem ti matac makitanaca :
- 6 Gapuna a guraec ti *bagic*,
Ket agbabawiac iti tapoc ken dapdapo.
- 7 Ket casta idi, a calpasan ti pannacaisao idi ni Jehova cadagitoy a sao ken Job, kinuna ni Jehova ken Elifaz a Temanita, Ti ungetco sumged a maibusor kenca, ken maibusor cadagiti dua a gagayyemmo ; ta dicay insao ti maipapan caniac ti banag a nalinteg, *cas insao* ni adipenco a Job.
- 8 Ita nġarud mangalacayo cadacayo iti pitó nġa urbon ti baca, ken pito a carnero,

ket incayo ken adipenco a Job, ket idatagyo gapu cadacayo ti maysa a daton a mapuuran ; ket icararagnacayto ni adipenco a Job ; ta isut' awatecto, tapno diac aramidenn cadacayo ti mayannurot iti kinamaagyo ; ta dicay insao ti maipapan caniac ti banag a nalinteg, *cas insao* ni adipenco a Job.

9 Iti casta da Elifaz a Temanita ken Baldad a Suita ken Sofar a Naamatita napanda, ket inaramidda ti *cas imbilin* ni Jehova cadacuada : ket inawat ni Jehova ni Job.

10 Ket ni Jehova imbaw-ingna ti pannacacayaw ni Job, idi nġa incararaganza dagiti gagayemna ; ket inted ni Jehova ti mamindua nġa ad-adu nġem iti adda kencuana idi casacabayanna.

11 Idin immayda kencuana dagiti amin a cacabsatna a lallaki ken babbai, ken amin dagiti caimuanna idi, ket nakicaanda kencuana iti tinapay idiy balayna : ket nagleddaangda kencuana, ket isut' liniwliwda maipapan iti dakes nġa inyeg ni Jehova kencuana : tunggal tao met nangted kencuana iti sangcapisi a cuarta, ken tunggal maysa ti maysa a singsing a balitoc.

12 Iti casta binedicionau ni Jehova ti naud-udi a tungpal ni Job a nangnangrona nġem idi panangrugina : ket isu addaan idi iti sangapulo ket uppat a ribu a carcarnero, ken innem a ribu a camcamello, ken sangaribu a casangolan a bachaca, ken sangaribu nġa as-asno.

13 Isu addaan met idi iti pito nġa annac a lallaki ken tallo a babbai.

14 Ket isu ingaladna iti nagan ti inau-na, Jemima ; ket iti nagan ti maicaddua, Cesia, ket iti nagan ti maicatlo, Kerenhapuc.

15 Ket iti amin a daga saan idi a nasaracan ti babbai a castat' caimnasda a *cas cadagiti annac* a babbai ni Job : ket ni amada iniccanna ida iti tawid cadagiti cacabsatda a lallaki.

16 Ket calpasan daytoy nagbiag ni Job iti sangagasut ket uppat a pulo a tawen, ket nakitana dagiti annacna a lallaki, ken dagiti annac a lallaki dagiti annacna a lallaki, nġa uppat *met laeng* a caputotan.

17 Iti casta ni Job natay idinto a lacay ken napno cadagiti aldaw.

DAGITI SALMOS.

LIBRO I.

Dagiti Sililinteg mayabarn̄gisda cadagiti Nakillo.

- 1 Nagasat ti tao n̄ga saan a magna iti omanan dagiti dakes,
Ken saan a makitacder iti dalan dagiti managbasol,
Ken saan a makiabay iti tugaw dagiti agsabsabrac :
- 2 N̄gem ti pacaragsacanna adda iti linteg ni Jehova ;
Ket ti lintegna ti imutectecanna iti aldaw ken rabii.
- 3 Ket isu casto maysa a cayo a naimula iti sibay dagiti ayus ti danum,
N̄ga ipaltuadna ti bungana iti carbenganna,
N̄ga ti bulongna met saan a malaylay ;
Ket amin n̄ga aramidna rumang-ayto.
- 4 Dagiti dakes saanda a casta,
N̄gem isuda cas taep n̄ga ipalais ti angin.
- 5 Ket iti casta dagiti dakes saandanto a macatacder iti panangocom,
Uray dagiti managbasol iti paggimongan dagiti nalinteg.
- 6 Ta ni Jehova ammona ti dalan dagiti nalinteg ;
N̄gem ti dalan dagiti dakes mapucawto.

Ti Panagari ni Pinulotan ni Jehova.

- 2 Apayapay agriribuc dagiti nasnacion,
Ket dagiti tattao agpanpanunotda iti maysa a banag n̄ga ubbaw ?
- 2 Dagiti arari ditoy daga agisaadda cadacuada met laeng,
Ket dagiti agturay aginoman-omanda,
A maibusor ken Jehova ken maibusor met iti Pinulotanna, a cuncunada,
- 3 Dadaelentay coma dagiti pamaludna a pagsinaen,
Ket ibellengtayo iti adayo cadatay dagiti talida.
- 4 Daydiay a situtugaw sadi langit agcatawanto :
Ti Apo uyuyawennanto ida.

- 5 Ket iti casta casaonanto ida iti pungtotna,
Ket ranggasanna ida iti napalaus a lucasawna :
- 6 Ket nupay no casta insaadco ti aric,
Iti rabaw ti nasantoan a turodco a Sion.
- 7 Siac balicsecto ti bilin :
Ni Jehova kinunana caniac, Sica ti anacco ;
Daytoy n̄ga aldaw siac pinutotca.
- 8 Agkiddawca caniac, ket siac itedconto kenca dagiti nacion a pannacatawidmo,
Ket dagiti caungtoan a paset ti daga a cucuam.
- 9 Rumrumkem ida a sibabaston iti landoc ;
Burakemto ida a babassiten a casla banga ti agdamdamili.
- 10 Ita n̄garud agmasiribcayo, O dacayo arari :
Masursuroancayo, O dacayo ocom ditoy daga.
- 11 Agservicayo ken Jehova a sibubuten̄g,
Ket agragsaccayo a sipipigerger
- 12 Agekenyo ti anac, tapno di maapnas,
ket mapucawcayo iti dalan,
Ta ti pungtotna madaras a sumgedto.
Nagasat amin dagidiay n̄ga cumamang kencuana.

Biniगत a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David, idi nagtalaw ken Absalom n̄ga anacna.

- 3 Jehova, amangan ti yaadu dagiti cabusorco !
Adu dagiti umalsa a bumusor caniac.
- 2 Adu dagiti agcuna iti cararwac,
Awan ti tulong ti Dios kencuana. (Selah)
- 3 N̄gem sica, O Jehova, ti maysa a calasag a manglawlaw caniac ;
Ti gloriac, ken mamatan-oc iti uloc.
- 4 Awagac ni Jehova iti timecco.
Ket sungbatannac manipud iti turodna a nasantoan. (Selah)
- 5 Nagiddaac ket nacaturogac ;

Nagriingac; ta ni Jehova saranayennac.

¶ Diacto agbuteng cadagiti linacacs a tattao,

Nga nagsaadda a bumusor caniac a nanglawlaw.

¶ Bumangonca, O Jehova, isalacannac, O Diosco:

Ta sica sinugatmo amin dagiti cabusorco iti pispisda;

Rinumrumecmo dagiti ngipngipen dagiti dakes.

¶ Ti panangisalacan biang ni Jehova: Ti bendicionmo isaad coma iti rabaw ti ilim. (Selah)

Minalem a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni David.

4 Sunbatannac no umawagac, O Dios ti kinalinteco;

Sica binang-arannac idi addaac iti panagrigrigat:

Caasiannac, ken denggem toy cararagcu.

2 Odacay, nga annac dagiti tao, caanonto ti panagbalbaliw ti dayagco iti pardaya?

Caanonto ti panagayatyo iti kinaubbaw, ken panangsapulyo iti kinaulbod? (Selah)

3 Ngem ammoenyo nga ni Jehova inlasinna ti nadosan kencuana met laeng:

Ni Jehova denggennacto no awagac.

4 Siaamesca, ket saanca nga agbasol: Ibagam a sipapasnec ita pusom met laeng iti rabaw ti pagiddaam, ket agulimecca. (Selah)

5 Idatonmo dagiti daton ti kinalinteg, Ket isaadmo ti talecmo ken Jehova.

6 Adu dagiti nga agcuna: Asino ti mangiparangto cadatayo iti uray ania nga imbag?

Jehova, ibangonmo ta silaw ta rupam cadacami.

7 Sica insaadmo ti yaman itoy pusoc, Adadu ngem adda cadacuada no dagiti anienda ken ti baro nga aracda immaduda.

8 Sitatalnaac nga agiddanto ken maturogac:

Ta sica, Jehova, sica met laeng ti mangisaad caniac iti mayengmeng.

Cararag iti Pannacaigaga cadagiti Nakilla.

Ken Palungo a Musico; iti Nehiloth. Salmo ni David.

5 Imdengam coma dagiti saoc, O Jehova, Imutectecam coma ti panpanunotec.

2 Denggem cadi ti timec ti asugco, Aric, ken Diosco;

Ta kenca agcararagac.

3 O Jehova, iti bigat denggemto ti timecco;

Iti bigat ornosecto ti cararagco kenca, ket agpuyatacto.

4 Ta sica saanca a maysa a Dios nga adda ayatna iti kinadakes:

Ti dakes saanto a makitaeng kenca.

5 Dagiti napalangguad saandanto a macatacter iti sangaoanam:

Agguraca cadagiti amin a managaramid iti kinakillo.

6 Racrakemto ida nga agsao iti tinitiri: Ni Jehova guraenna dagiti narungsot ken naulbed a tao.

7 Ngem cas caniac, iti caadu ti siaayat a kinainbagmo umayacto iti balaymo;

Iti buteng kenca agrucbactoc a situtorong iti nasantoan a templom.

8 Idalannac, O Jehova, iti kinalintegmo ta gapu cadagiti cabusorco;

Lintegem iti sangaoanac ta dalammo.

9 Ta awan ti pagtalcan iti ngiawatda; Ti unegda ti napalalo a kinadakes:

Ti carabucobda isu ti maysa a tanem a silulucat,

Iti dilada pumasablogda.

10 Ibilangmo ida a nacabasol, O Dios; Matnagda coma a gapu cadagiti pamnagbagada met laeng:

Pagtalawem coma ida iti caadu dagiti isusukirda;

Ta isuda bimmusorda kenca.

11 Ngem amin coma dagidiay nga agcamang kenca agragsac,

Umawawagda coma nga agnanayon gapu iti rag-o, ta icanawam ida:

Dagiti met coma nga agayat ita naganmo siraragsacda kenca.

12 Ta sica bendicionamto ti nalinteg, O Jehova, sica lawlawemto iti ayat cas iti maysa a calasag.

Cararag a paglawat iti Caasi no tiempo ti Pannacariribuc.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran, nayabuloy iti Sheminith. Salmo ni David.

6 O Jehova, saannac a babalawen iti panangungetmo,

Saannac met a dusaen ita sibabara a panaglucawmo.

2 Caasiannac, O Jehova; ta siac nalay-layacon:

O Jehova, pasalun-atennac; ta dagiti tultulangco agbibinegda.

3 Toy cararwac casta met mariribuc unay:

Ket sica, O Jehova, casano ti cabayagmo?

4 Agsublica, O Jehova, luc-atam toy cararwac:

Isalacannac gapu iti naayat nga asim.

5 Ta ken patay awan lagip kenca:

Iti Tanem asinonto ti agyaman kenca?

6 Siac nabannogac gaput' panagsasaib-becco;

Amin a rabii paglangoyac ti iddac;

Sibogac ti catrec cadagiti luluac.

7 Macullaapan ti matac gapu iti ladingit;

Lumacay maipuon cadagiti amin a cabusorco.

8 Umadayocayo caniac, dacay amin nga agaramid iti kinadakes;

Ta ni Jehova dinengngegna ti timec ti sangsangitco.

9 Ni Jehova dinengngegna ti panagdawatco;

Ni Jehova awatennanto ti cararagco.

10 Amin dagiti cabusorco mabainandanto ket marirudanto unay:

Agsanuddanto, ket mabainandanto a madagdagus.

Agasug ni David ken Jehova tapno maispal cadagiti Nadanjkes.

Shiggaion ni David, nga incantana ken

Jehova, maipanggep cadagiti sao ni

Cus a taga-Benjamin.

7 O Jehova, Diosco, kenca agcamangac: Isalacannac cadagiti isu-amin a cumamatecamat caniac, ket ispalennac,

2 Tapno saanda nga agawen toy cararwac cas maysa a leon,

A mangpispisi kencuana, no awan pay ti mangisalacan.

3 O Jehova, Diosco, no inaramidco daytoy;

No adda ti kinadakes cadagito y imac;

4 No sinupapacac ti dakes iti sicacappia caniac

(Pudno, insalacanco ti bumusor caniac nga awan ti gapuna);

5 Ti cabusor camatenna coma toy cararwac, ket magam-udanna;

Wen, ket ipaypayatna coma iti daga toy biagco,

Ket toy dayawco icabilna coma iti tapuc. (Selah)

6 Tumacderca, O Jehova, ita ungetmo; Bumangonca la a bumusor iti pungtot dagiti sumuppiat caniac,

Ket agriingca coma gapu caniac; im-bilinmon ti panangocom.

7 Ket ti gimong dagiti ilili lawlawendaca coma;

Ket iti rabawda sica agsublica iti ngato.

8 Ni Jehova ocomennanto dagiti ilili: Ocomennacto, O Jehova, a mayannurot

iti kinalintegco, ken iti kinasingpetco nga adda caniac.

9 O ti kinadakes dagiti managdadakes aggibus cadi, ngem pabilgem coma dagiti nalinteg:

Ta ti nalinteg a Dios isu suutenna dagiti isisip ken dagiti puspuso.

10 Ti calasagco adda iti Dios, Nga mangisalacan cadagiti nalinteg ti pusoda.

11 Ti Dios isut' maysa nga ocom a nalinteg,

Wen, ti maysa a Dios nga agnanayon a siuunget iti inaldaw.

12 No ti mangay a tao saanto nga agsubli, isu asaennanto ti campilanna;

Binecogna ti ba-i ti panana, ket inlayatna;

13 Ket sinaganana kencuana dagiti aruat en ti pammapatay;

Aramidenna dagiti panana a duros a nasilap.

14 Adtoy, sumical iti kinadakes;

Wen, nagsicug iti ranggas, ket nagsangay iti tiri.

15 Inaramidna ti maysa a palab-ug, ket kinalianna,

Ket natnag iti abut nga inaramidna.

16 Ti ranggasna agsublinto iti ulona met laeng,

Ket ti kinadawelna bumabanto iti copocoppona met laeng.

17 Agyamanacto ken Jehova a mayannatup iti kinalintegna,

Ket agidaydayawacto iti nagan ni Jehova a Cangatoan Unay.

Ti Dayag ni Jehova ken ti Tacnenj ti Tao.

Ken Palungo a Musico; nayabuloy iti Gittith. Salmo ni David.

8 O Jehova, Apomi,

Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti daga,

- Nga nangicabil iti gloriam iti rabaw dagiti langit!
- 2** Manipud iti ngiwat dagiti maladaga ken agsusu pinaaddam ti pigsa, Gapu cadagiti sumuppiat kenca, Tapno pagulimekem coma ti cabusor ken ti manangibales.
- 3** No imutectecac dagiti langitmo, ti inaramid dagita ramaymo, Ti bulan ken dagiti bituen, isuda nga insaadmo;
- 4** Ania ti tao, ta gapu agsaluadca kencuana? Ket ti anak ti tao, ta gapu sumarungcarca kencuana?
- 5** Ta inaramidmon a nababbaba bassit ngem iti Dios, Ket balangtam iti gloria ken dayaw.
- 6** Inaramidmo nga adda turayna cadagiti inaramid dagita imam; Incabilmon amin nga adda iti babaen ti sacsacana:
- 7** Amin a carnero ken vacvaca, Isuda, ken dagiti animal ti tay-ac,
- 8** Dagiti tumatayab cadagiti tangatang, ken dagiti ican ti taaw, Uray ania man nga aglasat iti liplippit dagiti taaw.
- 9** O Jehova, Apomi, Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti daga!
- Salmo a Pagyaman gapu iti Kinalinteg ti Dios.*
- Ken Palungo a Musico; mayabuloy iti Muth-labben. Salmo ni David.
- 9** Itdecto ti yaman ken Jehova iti amin toy pusoc; Iparangconto amin dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
- 2** Maragsacanacto ken rumagrag-oacto kenca; Icancantacto ti panangidayaw ita naganmo, O Sica a Cangatoan.
- 3** No dagiti cabusorco tumallicudda, Maitibcol ken madadaeldan iti sangonan.
- 4** Ta sica sinaranaymo ti calintegac ken ringgorco; Situtugawca iti trono a mangocom a sililinteg.
- 5** Binabalawmo dagiti nacion, dinadaelmo dagiti nakillo; Pinucawmo ti naganda iti agnanayon awan inggana.
- 6** Dagiti cabusorco nacadanonda iti panaggibus, narebbecca iti agnanayon; Ket dagiti ciudad nga rinacracmo, Uray ti pacalaglagipan cadacuada napucawen.
- 7** Ngem ni Jehova agtutugaw a *cas ari* iti agnanayon; Insaganana ti tronona iti panangocom;
- 8** Ket ocomennanto ti lubong iti kinalinteg, Aramidennanto ti panangocom cadagiti ilili iti kinainget.
- 9** Ni Jehova isunto met ti nangato a a baluarte cadagiti maupit, Maysa a nangato a baluarte cadagiti aldaw ti panagriribuc;
- 10** Ket dagiti macammo iti naganmo isaaddanto ti talecca kenca; Ta sica, Jehova, saanmo a binaybay-an dagiti agbiroc kenca.
- 11** Cantaenyo ti daydayaw ken Jehova, nga agnaed iti Sion; Iwarnacyo cadagiti ilili dagiti aramidenna.
- 12** Ta isu nga agmalutmut iti panangpadara malagipna ida; Saana a malipatan ti asug dagiti napananglaw.
- 13** Mangaasica coma caniac, O Jehova; Matmatam coma ti leddaangco *nga sagabaec* cadagidiay gumurgura caniac, Sica nga mangaoan caniac iti ruangan ni patay;
- 14** Tapno maiparangarango coma amin ti dayawmo. Cadagiti ruangan ti anak a babai ti Sion Agragrag-sacacto iti panangisalacanmo.
- 15** Dagiti nacion maipisocda iti palabug nga inaramidda; Ii bateng nga insanebda pacasimbaludan ti sacada met laeng.
- 16** Ni Jehova nagpacaammon, inicutanan ti panangocom; Ti nakillo masiloanen iti aramiden dagiti imana met laeng. (Higgaion. Selah)
- 17** Dagiti nakillo mapasublidanto ken Tanem, Uray pay amin dagiti nacion nga manglipat iti Dios.
- 18** Ta dagiti macasapul saandanto a malipatan a cancanayon, Ket ti inanama dagiti napananglaw saanto met nga agpucaw nga agnanayon.

- 19 Tumacderka, O Jehova; saan comà a macapagballigi ti tao:
Dagiti nacion maacomda coma dita saclangmo.
- 20 Pagbutngem coma ida, O Jehova:
Dagiti nacion maammoanda coma n̄ga isuda taoda laeng. (Selah)

Cararag maipan̄gsep iti Pannacarebba dagiti Nakillo.

- 10 Apayapay agintecca iti adayo unay, O Jehova?
Apayapay aglemmengca cadagiti tiempo ti riribuc?
- 2 Iti kinatanḡsit dagiti nadanḡkes macamatcamat a siraraba ni napanglaw; Matiliwda coma cadagiti sicap n̄ga inararapaapda.
- 3 Ta ti nadanḡkes pagpalanḡguadanna ti calicagum ti pusona,
Ket ti naagum paglicudanna, *wen*, umsienna ni Jehova.
- 4 Ti nadanḡkes, iti kinatanḡsit ti lungayna, *cunana*, Saannanto n̄ga isinḡir. Amin a panpanunotna, Awan ti Dios.
- 5 Dagiti cababalinna nairutda a cancanayon;
Dagiti pananḡocommo nanḡatnḡato n̄gem ti makitana:
Maipan̄gsep cadagiti cabusorna, liblibbianna ida.
- 6 Cunana iti pusona, Saanacto a maanano; Cadagiti amin a caputotan awanacto iti pacadanḡgaran.
- 7 Ti nḡiwatna napno iti pananḡilunod ken pananḡiculbo ken pananḡupit:
Iti babaen ti dilana adda ti kinaranḡgas ken kinakillo.
- 8 Agtugaw cadagiti disso a pagsaeban dagiti purpuroc;
Cadagiti nalimed, a disso papatayenna ti awanan basol;
Dagiti matana sisisiputda a nalimed iti saan a macaannonḡ.
- 9 Agsibsibloc a nalimed a cas maysa a leon iti aponna;
Adda n̄ga agdadaan a manḡtiliw iti napanglaw:
Tiliwenna ti napanglaw, no maawidna iti batenḡna.
- 10 Sumaricadad, rumucob,
Ket ti saan a macaannonḡ mapadso gapu cadagiti napigsa a buyotna.
- 11 Kunana iti pusona, Ti Dios nalipattanna;
Ilinḡedna ti rupana; dinanto kitaenen uray caano man.

- 12 Buman̄gonca coma, O Jehova; O Dios, ilayatmo coma ta imam:
Dica lipatan cadi ti napanglaw.
- 13 Apayapay ti nadanḡkes umsienna ti Dios,
Ket cunana iti pusona, Saananto n̄ga agisinḡir?
- 14 Nacakitaca; ta buybuyaem ti ranḡgas ken ti dake; a nakem, tapno balsem iti imam:
Ti di macaannonḡ agtalec kenca;
Sica ti nanḡsaranay cadagiti ululila.
- 15 Rumkem ti tackiag ti nadanḡkes;
Ket maipan̄gsep iti dakes a tao, sukisukem ti kinadanḡkesna inḡganat' awan masaracam.
- 16 Ni Jehova isu ti Ari n̄ga agnanayon n̄ga awan ti inḡgana:
Dagiti nacion mapucawdan iti dagana.
- 17 Jehova, nanḡegmo ti calicagum dagiti naemma:
Saganaemto ti pusoda, ipaaymonto ta lapayagmo a dumnḡeg;
- 18 Tapno manḡipato cadagiti ululila ken maupupit,
Tapno ti tao n̄ga taga-lubonḡ saan coman a mamagames.

Ni Jehova ti maysa a Caman̄g ken Taclin.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

- 11 Ken Jehova agcamanḡac:
Casano cunayo itoy cararwac,
Tumayabca a cas billit iti bantaymo;
- 2 Ta, ni, dagiti nadanḡkes bisarendà ti bai' ti pana,
Isigoda ti pana iti partenḡna,
Tapno ituronḡda iti casipnḡetan iti naliteg ti pusona;
- 3 No madadael dagiti puon,
Ania ti mabalin n̄ga aramiden ti naliteg?
- 4 Ni Jehova adda iti nasantoan a temp-lona;
Ni Jehova, ti tronona adda sadi ianḡit;
Dagiti matana matmatenda, dagiti calub ti matana suutenda, dagiti annac dagiti tao.
- 5 Ni Jehova suutenna ti naliteg;
N̄gem dagiti nadanḡkes ken ti agayat iti kinauyonḡ pagguraan ti cararwana.
- 6 Cadagiti nadanḡkes pagtudoennanto dagiti silo;
Apuy ken azufre ken nabara n̄ga anḡin isudanto ti pannacabagi ti copada.

7 Ta ni Jehova nalinteg; ayatenna ti kinalinteg;
Ti nalinteg buybuyaennanto ti rupana.

Ti Dios isul' Tulong a maibusor cadagiti Nagulib.

Ken Pulungo a Musico; mayabuloy iti Sheminit. Salmo ni David.

12 Bumadangca cadi, Jehova; ta ti dini-dios a tao tumukeng;
Ta dagiti mamati agawanda iti tengnga dagiti annac dagiti tao.

2 Agpipinnasawda tunggal maysa iti carribana:

Iti naaliog a bibig, ken iti calupcop a puso, agsaoda.

3 Ni Jehova putdennanto amin a bibig a naaliog,

Ti dila nga agsao cadagiti kinasuroc;

4 Nga kinunada, Iti dilami mangparucmacamto;

Dagiti bibigmi cucuami a bucod: asino ti apo iti ngatoenmi?

5 Gapu iti pannacaupti ti napanglaw, gapu iti sasainnec ti nanumo,

Ita bumangonact, cuna ni Jehova;

Icabilconto iti pagsimpaan a tontononna a siaangsab.

6 Dagiti sao ni Jehova nadalusda a sao; Cas pirac a nalunag iti pagtunawan iti daga,

Naminpito a nadalusan.

7 Salimetmetamto ida, O Jehova, Salacnibamto ida nga agnanayon iti daytoy a caputotan.

8 Dagiti nadangkes magnada nga agballiasat,

No ti kinaalas maitan-oc iti tengnga dagiti annac dagiti tao.

Cararag maipanggep iti Tulong iti Pannacacudut.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

13 Casano capaut, O Jehova? lipatanac ngata nga agnanayon?

Casano capaut ti panangilingedmo caniac ita rupam?

2 Casano capaut ti panagbacabacac itoy cararwac,

Idinto nga adda ni tarumpingay ditoy pusoc nga agmalmalem?

Casano capaut ti panangsaliwan caniac ti cabusorco.

3 Imutectecam coma ket sunbatannac, O Jehova a Diosco:

Silawam dagitoy matac, tapno diac coma malibay iti turog ni patay;

4 Tapno ti cabacalco saanna a cuna, siac nagballigiacon kencuana;

Tapno dagiti cabusorco dida maragsacan no mapacsiatac.

5 Ngem siac nangnamamaac ita kinamanagayatmo;

Toy pusoc agragrag-onto iti panangisalanmo.

6 Cancantaacto ni Jehova, Gapu ta nangtaconaynay a sibubuslon caniac.

Kinacuneneng ken Kinakillo dagiti Tao.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

14 Ti maag kinunana iti pusona, Awan ti Dios.

Isuda nadadaelda, nagaramiddan iti nacarurrurod a gapuanan;

Awan siasino man nga agaramid iti naimbag.

2 Ni Jehova minatmatanna manipud sadi langit dagiti annac dagiti tao,

Tapno kitaenna no adda cadacuada ti uray ania a nacaawat,

Nga nagbiroca iti Dios.

3 Isuda amin nagpaigidda; isuda nagbubunggoyda a nagbalinda a nadugiog;

Awan siasinno man nga agaramid iti naimbag, awan, uray maysa.

4 Awan anmoda dagiti agararamid iti kinakillo,

Nga lamutenda dagiti taoc a cas pananglamutda iti tinapay,

Ket saanda nga awagan ni Jehova?

5 Addagidiaydan iti dackel a buteng; Ta ti Dios adda iti caputotan dagiti nalinteg.

6 Ibabainyo ti patigmaan ti napanglaw, Gaputta ni Jehova ti camangna.

7 Sapay coma ta ti pannacaisalacan ni Israel rimmuaren manipud Sion!

Inton ni Jehova lapsutenna ti pannacacayaw ti ilina,

Isunto ti panagragrac ni Jacob, ket agrag-onto ni Israel.

Dagiti Cababalin ti Makipagili iti Sion.

Salmo ni David.

15 Jehova, asinonto ti agtaeng ita tabernaculum?

Asinonto ti agnaed ita nasantoan a turodmo?

- 2 Dayta n̄ga magmagna a nalinteg, ken agaramid iti kinalinteg, Ket agsao iti pudno manipud iti pusona;
- 3 Dayta n̄ga saan a mamad padakes gapu iti dilana, Ket saan a mangranggas iti gayyemna, Ket saan a mangumsi a maibusor iti caarrubana;
- 4 N̄ga cadagiti matana imbabainna ti mababalaw, N̄gem idaydayawna dagiti agbuteng ken Jehova; Dayta n̄ga sapataanna ti pannacaranggasna met laeng, ket di agbaliw;
- 5 Dayta n̄ga saan n̄ga agpaanac iti piracna, Ket saanna awaten ti rangcap a maibusor cadagiti nanengneng. Isu n̄ga agaramid cadagitoy a banag saanto a magaraw.

Ni Jehova ti Pannacabági ni David itoy Panagbiag ken ti Man̄gispal kencuana iti Ipatatay.

Michtam ni David.

- 16 Icaluyanac, O Dios; ta sica ti pagbalinec a camangco.
- 2 O cararwac, kinunam ken Jehova, Sica ti Apoc: Awan ti imbag caniac no saan a sica.
- 3 Maipanggep cadagiti sasantos n̄ga adda iti rabaw ti daga, Isuda dagiti sipapalongdo n̄ga pagayayatac.
- 4 Maipaadunto dagiti ladingit dagiti mangted cadagiti sagsagut iti sabali a dios: Dagiti datonda n̄ga inumen a dara saanconto n̄ga idaton, Saanco met n̄ga alaeen ti nagnaganda cadagiti bibigco.
- 5 Ni Jehova isu ti pannacabági a tawidco ken copac: Pasingkingdam ti ginasatac.
- 6 Dagiti bedden̄g naingasatanda caniac cadagiti naragsac a disdisso; Wen, sisasayaat ti tawidco.
- 7 Benditoecto ni Jehova, n̄ga iniccannac iti patigmaan; Wen, ti pusoc isursuronac cadagiti bayat ti rinabii.
- 8 Incabilco ni Jehova a cancanayon iti sangaoanac: Gaputta adda iti macanawan n̄ga imac, saanacto a maisin.

- 9 Gapuna sirarag-o ti pusoc, ket ti dayagco agragragsac: Ti lasagco met agtalinaedto a sitatalec.
- 10 Ta saanmonto a baybay-an toy cararwac ken Tanem; Saanmonto met n̄ga ipalubos n̄ga ti santom kitaenna ni rupsa.
- 11 Ipakitamto caniac ti dana ti biag: Ita sangaoanam addat' kinapunno ti rago; Ita canawanmo n̄ga ima adda dagiti panagayayat iti agnanayon.

Cararag iti Pannacacaluja cadagiti Man̄gipit.

Cararag ni David.

- 17 Denggem coma ti calintegan, O Jehova, imatangannac itoy asugco; Dumngegca coma itoy cararagco, n̄ga saan a rumuar cadagiti bibig n̄ga aginiisu.
- 2 Rumuar coma ti kedden̄gco manipud dita saclangmo; Dagiti matam imatanganda coma ti kinajusticia.
- 3 Pinadasmon toy pusoc; sinarungcarannac iti rabii; Sinuutnac, ket awan nasucenalam; Naipatoac n̄ga toy ngiawatco dinto macalibtwac.
- 4 Maipanggep cadagiti aramid dagiti tao, gapu cadagiti balicas dagiti bibigmo Siac nagannadac cadagiti dalan dagiti macaranggas.
- 5 Dagiti addangco nagtaengda cadagiti dalanmo, Dagiti sacac saanda a naicaglis.
- 6 Inawaganca, ta sungbatannacto, O Dios: Yallingagmo coma ta lapayagmo caniac, ket denggem ti saoc.
- 7 Iparangmo coma ta nacascasdaaw a kinamanagayatmo, O sica n̄ga gapu ita imam a macanawan isalacanno dagiti agcamang kencana Cadagiti tumacder a bunusor cadacuada.
- 8 Aluadannac cadagiti a cas iti tao-tao ta matam; Ilemngnac iti baba a malinungan dagiti payacmo,
- 9 Cadagiti manangilkillo a mangiirurumen caniac, Dagiti macapatay a cabusorco, n̄ga mangalicubcub caniac.
- 10 Naibunonda iti tabada met laeng: Iti ngiawatda agsaoda a sipapalangguad.

- 11** Isuda inalicubcubdacam ita cadagiti addangmi;
Itaengdan dagiti matada a mangitublac cadacam iti daga.
- 12** Isu cas maysa a leon nga naagawa iti matiliwna,
Ket cas iti maysa nga agtutubo a leon nga agpacpacni cadagiti nalimed a yan.
- 13** Tumacerca coma, O Jehova,
Pagparangem coma, rebbaem:
Isalacanmo toy cararwac cadagiti manangilkillo gapu ita campilanmo;
- 14** Cadagiti tao gapu ita imam, O Jehova,
Cadagiti tao a taga-lubong, nga ti apagda adda iti *daytoy* panagbiag,
Ket ti tianda punnoem iti gamengmo:
Isuda napneda cadagiti ububbing,
Ket ibatida ti tidda dagiti cucuada cadagiti maladaga.
- 15** Maipannggep caniac, imatangacto ta rupam iti kinalinteg;
Mapnecacto, no agriingac, nga *agbuy-buya* ita langam.

*Pananngidaydayaw ken Jehova gaputta
mangted iti Baligi ken Turay.*

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David nga adipen ni Jehova, nga kinunana ken Jehova dagiti sao toy canta idi aldaw nga ni Jehova inispalna iti ima dagiti amin a cabusorna ken iti ima ni Saul: ket kinunana,

- 18** Siac ayatenca, O Jehova, a pigsac.
2 Ni Jehova isu ti batoc, ken sarikedkedco, ken mangispal caniac;
Diosco, batoc, isu nga inacto pagcamangan;
Calasagco, ken sara ti pannacaisalacanco, nangato a baluarte.
- 3** Siac awagacto ni Jehova, nga maicari a maidaydayaw:
Iti casta maisalacnacto cadagiti cabusorco.
- 4** Dagiti singdan ni patay alicubcubdac,
Ket dagiti layus ti kinadiablo pina-butengdac.
- 5** Dagiti singdan ni Tanem liemutendac;
Dagiti silo ni patay immadanida caniac.
- 6** Iti panagledaangco inawagac ni Jehova,
Ket nagickisac iti Diosco:
Nangegna ti timecco nanipud iti templona,

- Ket ti ickisco iti sangoananna nacadanon cadagiti lapayagna.
- 7** Iti casta ti daga nagarigengen ken nagpigerger;
Dagiti puon met dagiti banbantay nagginginedda
Ket nagarigengenda, a gapu ta isu nagpungtot.
- 8** Ngimmato ti maysa nga asuc a rimmuar cadagiti angšana,
Ket ti apuy a rimmuar iti ngiwatna nagalun-un:
Dagiti begganng naiseggedda gapu kencuana.
- 9** Isu inrucabna dagiti langlangit met,
ket nagbaba;
Ket napuscol a sipngget adda idi iti baba dagiti sacsacana.
- 10** Ket nagsacay iti maysa a querubin,
ket timmayab;
Wen, nagpangato cadagiti payac ti angin.
- 11** Pinagbalinna ti sipngget a paglemmenganna, ti bengbengna nga aglicmut kencuana,
Kinangisit dagiti danum, napuscol nga ulep cadagiti tangatang.
- 12** Iti kinasilnag iti sangoananna dagiti napuscol nga ulep naglasat,
Nagbukel nga uraro ken begganng ti apuy.
- 13** Ni met Jehova naggurrood cadagiti langlangit,
Ket ti Cangaingatoan pinaruarna ti timecna,
Nagbukel nga uraro ken begganng ti apuy.
- 14** Ket inibatanna dagiti panana, ken niwarwarana ida;
Wen, dagiti kimkimat nga agaduda, ken riniribuena ida.
- 15** Idin dagiti pagayusan ti danum nagparangda,
Ket dagiti puon ti lubong nawacniantanda,
Iti babalawmo, O Jehova,
Iti pegges ti angin ti ipul-oy dagiti angsam.
- 16** Nangibaon nanipud iti ngato, inalanac;
Inalawnac cadagiti adu a dandanum.
- 17** Insalacannac iti napigsa a cabusorco,
Ket cadagiti gimmura caniac; ta napigsada unay caniac.
- 18** Immayda caniac iti aldaw ti kinadacsangasatco;
Ngem ni Jehova isu ti taclinco.
- 19** Inalanac met iti masacbayan iti maysa a dackel a yan:

- Insalacannac agsipud ta caay-ayonac.
 20 Ni Jehova ginungunaannac iti catu-
 topan ti kinalintegco;
 Mayanatot iti kinadulus dagiti imac
 binayadannac.
- 21 Ta siac sinalimetmetac dagiti dalan ni
 Jehova,
 Ket saanac a pimmanaw a nakillo iti
 Diosco.
- 22 Ta isu-amin dagiti imbilbilinna addada
 idi iti sangaoanac,
 Ket diac inyadayo dagiti linlintegna
 caniac.
- 23 Siac met awan idi ti curangco kencua-
 na,
 Ket kinupicupac ti bagic iti kinada-
 kesco.
- 24 Anansata ni Jehova binayadannac iti
 catutopan ti kinalintegco,
 Iti catutopan ti kinadulus dagiti imac
 iti sidongna.
- 25 Cadagiti naasi sica agparangcanto a
 sicacaasi;
 Cadagiti nasinḡpet a tao agparangcanto
 a cas awan curangḡ;
- 26 Cadagiti nadalus agparangcanto a sida-
 dalus;
 Ket cadagiti nadangcoc agparangcanto
 a sibubusor.
- 27 Ta isalacanmonto dagiti mairurumen a
 tao;
 Nḡem dagiti sipapalanḡguad a mata
 pagdumogemto.
- 28 Ta maganḡtamto ti pagsilawac:
 Ni Jehova a Diesco parangrangennanto
 ti sipnḡetco.
- 29 Ta gapu kenca agtarayac a bumusor iti
 maysa a sangabuyotan;
 Ket gapu iti Diosco lumactawac iti
 maysa a pader.
- 30 Maipanḡgep iti Dios, ti dalanna awan
 curangna:
 Ti sao ni Jehova naipadas;
 Isut' maysa a calasag cadagiti amin
 nḡa agcamangḡ kencuana.
- 31 Ta siasino ti Dios, no saan laenḡ a ni
 Jehova?
 Ket siasino ti maysa a bato, calpasan ti
 Diostayo,
- 32 Ti Dios nḡa mangbarikes caniac iti
 pigsa,
 Ket pagbalinenna ti dalanco nḡa awan
 curangḡ?
- 33 Pagbalinenna dagitoy saesacac a cas
 saesaca ti ugsa:
 Ket idissonac cadagiti nangato a
 yanco.
- 34 Isurona dagitoy imac ti pannakigubat;
 Iti casta dagitoy tactackiagco ben-
 natenda ti maysa a bai a bronco.
- 35 Sica inted mo met caniac ti calasag ti
 panangispalmo;
 Ket ti macanawan nḡa imam tineng-
 tengnḡenac,
 Ket ta tacnengmo pinatan-ocnac.
- 36 Pinadackelmo dagiti addangco iti ba-
 baec,
 Ket dagiti saesacac saanda maicaglis.
- 37 Camatcactecto dagiti cabusurco, ket
 gam-udecto ida;
 Diacto met sardengan ingganat' dida
 manungpal.
- 38 Tagbactecto ida iti nacas-ang, ingganat'
 dida mabalin ti bumangon:
 Matuangdanto a badbadkekec.
- 39 Gaputta binariesannac iti pigsa a mai-
 paay iti gubat:
 Pinagrucabmo iti babaec dagiti bim-
 musor caniac.
- 40 Pinagbalinmo met nḡa dagiti cabu-
 sorco tinallitudandac,
 Tapno pucanecto coma dagiti gumura
 caniac.
- 41 Nagpuccawda, nḡem awan nangicana-
 wa;
 Uray pay ken Jehova, nḡem dina ida
 impangag.
- 42 Idi casta nḡarud rinumecrumecco ida
 a cas iti tapuc a mayangangin;
 Impuruacco ida a cas iti pitac ti
 dalan.
- 43 Inispalnac cadagiti panagriribuc ti ili;
 Pinagbalinnac a panguloen dagiti na-
 cion:
 Maysa nḡa ili nḡa diac naammoan
 pagserviannacto.
- 44 Apaman a maidamagac tungpalen-
 dacto;
 Dagiti gangannaet agpacumbabadanto
 caniac.
- 45 Dagiti gangannaet lumpesdanto,
 Ket umaydanto a sititigerger manipud
 cadagiti pagsalindaganda.
- 46 Ni Jehova agbiag; ket mabenditoan
 coma ni batoc;
 Ket maitan-oc coma ti Dios ti sala-
 canco,
- 47 Isut' Dios nḡa mangaramid iti pam-
 naleḡ gapu caniac,
 Ken mangparucma iti babaec cadagiti
 ilili.
- 48 Alawennac cadagiti cabusorco;
 Wen, sica pakingatoennac nḡem dagiti
 bumusor caniac;
 Ispalennac cadagiti narungsoḡ a tao.

- 49 Iti casta n̄garud agyamanacto kenca,
O Jehova, iti tengnga dagiti nacion,
Ket icancantacto dagiti panangidayaw
iti naganmo.
- 50 Dackel a pannacaispal ipaayna iti
arina,
Ket ipakitana ti kinamanagayat iti
pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agna-
nayon.

Dagiti Aramid ken dagiti Sao ti Dios.

Iti agpalungo a musico.
Salmo ni David.

- 19 Dagiti langit ipalawagda ti gloria ti
Dios;
Ket ti law-ang ipakitana ti aramid ti
imana.
- 2 Ti aldaw saritaanna ti aldaw,
Ket ti rabii palawaganna ti rabii.
- 3 Awan panagsao wenna pagsasaoda;
Ti timeoda saan a manggeg.
- 4 Ti ugesda sumacnapen iti dagup ti
daga,
Ket ti baliçada aginggadan iti ungo
ti lubong.
Cadacuada incabilna ti calapaw iti
init,
- 5 Isu nga cas apagasasawa a rumuar iti
pagturturoganna,
Ket agragrsac a cas nabileg a lalaki
a mangtaray iti dalanna.
- 6 Manipud iti ungo dagiti langit ti
pagruaranna,
Ket ti pagricusanna agingga cadagiti
ungtona;
Ket awan ti mailemmeng iti pudotna.
- 7 Ti linteg ni Jehova awan pageura-
nganna, pagsublienna ti cararwa:
Ti pammanecnech ni Jehova manam-
nama, pagsiribenna ti nanengngeng.
- 8 Dagiti alagaden ni Jehova nalintegda,
ragsacanda ti puso:
Ti bilin ni Jehova nasin-aw, lawagan-
na dagiti mata.
- 9 Ti buteng ken Jehova nadalus, agta-
linaed nga agnanayon:
Dagiti pangeddeng ni Jehova pud-
noda, nalintegda amin a padapada.
- 10 Adaddada a matarigagayan ngem ti
balitoc, uray pay, ngem ti adu a
naguguran a balitoc;
Nasamsam-itda met ngem diro ken
dagiti tedted ti calaba.
- 11 Maysa pay, cadacuada mabagbagaan ti
adipenmo:

- Iti pannalimetmet cadacuada adda
dackel a gunguna.
- 12 Siasino ti macailasin cadagiti allilaw-
na?
Dalusannac cadagiti nalmeng a libtau.
- 13 Igawidmo met ti adipenmo cadagiti
kinucuspag a basol;
Dimo ipalubos ti panangiturayda
caniac:
Iti casta nalintegacto,
Ket mailisiacto iti dackel a labsing.
- 14 Dagiti sao toy ngiwatco ken ti panunot
toy pusoc,
Maaawatda cadi ita saclangmo,
O Jehova, batoc, ken manubbot caniac

Cararag iti Panagballaigi cadagiti Cabusor.

Iti agpalungo a musico.
Salmo ni David.

- 20 Sungbatannaca coma ni Jehova iti
aldaw ti ducot;
Ti nagan ti Dios ni Jacob itan-ocnaca
coma;
- 2 Ibaonannaca coma iti badang manipud
iti santuario,
Ket pabilgennaca coma manipud Sion;
- 3 Lagipenna coma amin dagiti datonmo,
Ket acoenna coma ti pinuuran a sacri-
ficiom; (Selah)
- 4 Itdenna coma kenca ti tarigagay ta
pusom,
Ket tungpalenna coma amin a bag-
bagam.
- 5 Agballigicamto iti panangisalanacmo,
Ket iti nagan ti Diostayo ibayogtayto
dagiti banderatayo:
Ni Jehova tungpalenna coma amin
dagiti dawatmo.
- 6 Ita ammoen a ni Jehova salacnibanna
ti linanaanna;
Isungbatnanto kencuana manipud iti
nasantoan a langitna
Iti manalacan a pigsa ti macanawan
nga imana.
- 7 Adda la ket agtalee cadagiti lugan, ket
adda met cadagiti cabayo;
Ngem datayo dacawatentayo ti nagan
ni Jehova a Diostayo.
- 8 Isuda macusbo ket mapadsoda;
Ngem datayo nabanon, ket agtaeder-
tay a sililinteg.
- 9 Mangisalanca, Jehova:
Ti Ari sungbatannacam cadi no uma-
wagcami.

Pagdaydayaw iti Pannacaisalacan.

Iti agpalungo a Musico.

Salmo ni David.

- 21** Ti ari pagragsacannanto ta bilegmo,
O Jehova;
Ket iti panangisalacanno amanganto
a panagragsacna!
- 2** Intedmo kencuana ti tarigagay ti
pusona,
Ket dimo impaidam ti dawat dagiti
bibigna. (Selah)
- 3** Ta sica isabatmo kencuana dagiti para-
buren ti kinaimbag:
Isaadmo iti ulona ti maysa a balanġat
a balitoc a naguguran.
- 4** Dimmawat kenca iti biag, ket inieccam,
Ti caatiddug met laeng dagiti aldaw
iti kinaagnanayon.
- 5** Dackel ti dayagna iti panangisalacanno
mo:
Dayaw ken daeg isaadmo kencuana.
- 6** Ta pagbalinem nga isut' maparaburan
a nangrona iti agnanayon;
Pagragsacem iti rag-o iti saelangmo.
- 7** Ta ti ari agcammatalec ken Jehova;
Ket babaen ti kinamanagayat ti Catan-
ocean isu saanto a maanano.
- 8** Ti imam masucalannanto amin dagiti
cabusormo;
Ta canawan nga imam masucalannanto
dagiti nga gumura kenca.
- 9** Pagbalinemto ida a cas sumsumged a
paggebbaan inton panagungetmo:
Ni Jehova alun-unennanto ida iti
pungtotna,
Ket ti apuy lamutennanto ida.
- 10** Ti bungada pucawemto ditoy daga,
Ken ti bin-ida cadagiti annac dagiti tao.
- 11** Ta nagpanagemda iti dakes a maibusor
kenca;
Binucbukelda ti maysa a sicap a dida
nabalin nga aramiden.
- 12** Ta pagtallieudemto ida;
Bisaremto ti parteng ti panam nga
ipaturong iti rupada.
- 13** Maitan-occa coma, O Jehova, ita
bilegmo:
Iti casta icanta ken idayawminto ta
pannacabalinmo.

*Maysa nga Ickis ti Ladinġit ken Canta
a Panġidaydayaw.*

Ken Agpalungo a Musico; maitonos iti
Aijeletth hash-Shahar.
Salmo ni David.

- 22** Diosco, Diosco, apay a binaybay-an-
nac?

Adayoca man unay iti panangarayatmo
caniac, Ken cadagiti sao ti panagunġ-
orco?

- 2** O Diosco, umawagac iti aldaw, ngem
sica dinac sungbatan;
Ken iti rabii, ket awan ulimecco.
- 3** Ngem sica santoca,
O sica nga pagnaedam dagiti panangġ-
daydayaw ti Israel.
- 4** Dagiti dadackelmi nagtalecda kenca:
Nagtalecda, ket sica inispalmo ida.
- 5** Immickisda kenca, ket naispalda;
Nagtalecda kenca, ket dida naibabain.
- 6** Ngem maysaac laeng nga igges, ket
saanac a tao;
Maysa a pacaibabainan dagiti tao ken
carurod dagiti ilili.
- 7** Amin a macakita caniac catawaandac a
pagangangawan:
Aglibbida, ilingalingda ti uloda, ket
cuncunada,
- 8** Agcammatalecca coma ken Jehova;
bayanyo ta ispalenna,
Bay-anyo ta aonenna, idinto nga isut'
pagayayatanna.
- 9** Ngem sica ti nangon caniac idi tian;
Pinagcammatalecnac *idi addaac* iti
barucong ni inac.
- 10** Sica ti nacaipurruacac manipud iti
tian;
Sica ti Diosco nanipud idi iuyanacnac
ni ina.
- 11** Dinac adayoan; ta ti pagel asideg;
Ta awan ti umarayat.
- 12** Adu dagiti toro a nanglicmut caniac;
Dagiti napigsa a toro ti Bashan sinal-
impucocac.
- 13** Ingangada caniac ti ngiwatda,
A cas umalun-un ken aguga a leon.
- 14** Naibucbucac a cas danum,
Ket amin dagiti tulangco nangalangal-
da:
Toy-pusoc cas allid;
Malunag ditoy unegco.
- 15** Ti pigsac namagmagan a cas maysa a
gibac;
Ket ti dilac kumpet cadagiti ngadasco;
Ket sica impisocnac iti tapuc ni patay.
- 16** Ta dagiti aso linacubdac:
Sangabuyotan a managlacdakes lina-
cubdac;
Sinalputda dagiti imac ken sacac.
- 17** Mabilbilangco amin a tultulangco;
Matmatan ken mulmulenglengandac.
- 18** Pagbibinglayanda dagiti pagan-anayco
Ket naggasangasatanda ti cawesco.
- 19** Ngem dinac adayoan, O Jehova:

- O sica saranayco, agdarasca a mangarayay caniac.
- 20** Salacnibam toy cararwac iti campilan, Toy cacaisuna iti pannacabalin ti aso.
- 21** Isalacannac iti ngiawat ti leon; Wen, cadagiti sara dagiti vaca nga atap sinungbatannac.
- 22** Ipalgacconto ta naganmo cadagiti cabcatsco; Iti tengnga ti tallaong idaydayawcanto.
- 23** Dacayo nga agbuteng ken Jehova, idaydayawyo; Dacay amin a bin-i ni Jacob, padayaganyo; Ket agtadercayo a siaamac kencuana, dacay amin a bin-i ni Israel.
- 24** Ta isu saanna nga kinaumsi ken kinauma ti leddaang ti mapaldanngan; Saanna met nga inlinged kencuana ti rupana; Ngem dinengngegna ketdi, idi immagwag kencuana.
- 25** Sica ti paggapuan ti panagdayawco iti dackel a gimong; Bayadacto dagiti sapatac iti saclang dagiti agbuteng kencuana.
- 26** Dagiti naemma mangandanto ket mapnedanto, Idaydayawdanto ni Jehova dagiti agsapsapul kencuana; Ti pusoyo agbiag coma nga agnanayon.
- 27** Amin dagiti ungtō ti daga aglagip ken agpulangdanto ken Jehova; Ket amin dagiti sangacabagian dagiti nacion agdaydayawdanto iti saclangmo.
- 28** Ta ti pagarian cucua ni Jehova; Ket isu ti mangituray cadagiti nacion.
- 29** Amin dagiti namusecsec ditoy daga mangan ken agdaydayawdanto; Amin dagiti tumapuc agrucnoydanto iti saclangna, Uray pay ti saan a macabalin a mangtaginayon a sibibiagi ti cararwana.
- 30** Sangabin-ian agservinto kencuana; Masarsaritano a biang ti Apo iti *umay* a caputotan.
- 31** Umaydanto ket ibunannagdanto ti kinalintegna Iti maysa nga ili a mayanacto, nga isut' nangaramid.

Ni Jehova ti Pastor ni Sumasalmo.

Salmo ni David.

- 23** Ni Jehova isut' pastorco; Awantot' pagcurangac.

- 1** Ipaiddanac cadagiti nalangto a pagaraban; Itulodnac iti sibay dagiti danum a natalna.
- 2** Pagpulangenna toy cararwac; Iturongnac cadagiti dana ti kinalinteg a gapu iti naganna.
- 3** Wen, uray magnaac iti ginget ti sipngget ni patay, Diacto cabuteng ti dakes; ta sicucuyogca caniac; Ti basarmo ken sarucodmo, mamakiredda caniac.
- 4** Isaganam ti panganan iti sangoc iti saclang dagiti cabusorco; Pinulotam ti uloc iti lana; Ti malucongco aglippias.
- 5** Agpayso da kinaimbag ken kinamangayay sumurotdanto caniac dagup dagiti aldaw ti panagbiagco; Ket agtaengacto iti balay ni Jehova nga agnanayon.

Ti Ari ti Gloria a Sumrec iti Zion.

Salmo ni David.

- 24** Ti daga cucua ni Jehova, ken amin a sacupna; Ti lubong, ken dagiti agnaed kencuana.
- 2** Ta binangonna iti rabaw dagiti taaw, Ket impasdecna iti rabaw dagiti palong.
- 3** Siasinonto ti umuli iti turod ni Jehova? Ket siasinonto ti agtadcer iti nasantoan a yanna?
- 4** Isu nga nadalus dagiti imana, ken sidadulus ti pusona; Ti saanna nga impanгато ti cararwana iti kinaulbod, Ket saan a nagsapata iti pangallilaw.
- 5** Awatennanto ti pamarabur nga aggapu ken Jehova, Ken ti kinalinteg nga aggapu iti Dios ti pannacaisalacanna.
- 6** Daytoy ti caputotan dagiti agsapsapul kencuana, Nga agsapsapulda iti rupam, *nga isuda met laeng* ni Jacob. (Selah)
- 7** Ingatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruangan; Maipangatocayo, dacay agnanayon a rikep; Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
- 8** Siasino ti Ari ti gloria? Ni Jehova a napigsa ken mannacabalin, Ni Jehova a mannacabalin iti gubat.

- 9 Ipanġatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruangan;
Wen, ipanġatoyo ida, dacay agnanayon a rikep:
Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
10 Siasino daytoy nġa Ari ti gloria?
Ni Jehova dagiti buybuyot,
Isu ti Ari ti gloria. (Selah)

*Panagdawwat iti Badanġ, Panagituronġ,
ken Pacawan.*

Salmo ni David.

- 25 Kenca, O Jehova, itanġadco toy cararwac.
2 O Diosco, kenca nagtalecac,
Dinac baybay-an a maibabain;
Dica ipalubos a dagiti cabusorco agbal-
ligida caniac.
3 Wen, awan ti agpannurray kenca a maibabainto:
Isudanto ti maibabain dagiti managliliput nġa awan gapgapuna.
4 Iparanġmo caniac dagiti dalanmo, O Jehova;
Isurom caniac dagiti danam.
5 Ituronġnac iti kinapudnom, ket isuronac;
Ta sica ti Dios ti pannacaisalacanco;
Sica ti ururayec iti caatiddug ti aldaw.
6 Lagipem, O Jehova, dagiti nadunġngo a easim ken dagiti kinamanagayatmo;
Ta nagpautda a cancanayon nanipud ugma.
7 Dimo lagipen dagiti basbasol ti kinaubingco, ken kinalabsingco:
Caš mayanutrot iti kinamanagayatmo, sica, lagipennac coma,
Gapu iti kinaimbagmo, O Jehova.
8 Naimbag ket nalinteg ni Jehova:
Anansata isuronanto dagiti managbasol iti dalanen.
9 Ituronġnanto ti naemma iti kinalinteg;
Ket iti naemma isuronanto ti dalanna.
10 Amin dagiti dana ni Jehova biig a kinamanagayat ken kinapudno
Cadagiti manġsalimetmet iti tulagna ken cadagiti pammanecneca.
11 Gapu iti naganmo, O Jehova,
Pacawanem ti kinadakesco, ta dackel.
12 Asino a tao ti agbutenġ ken Jehova?
Isunto ti isurona iti dalan a pilienanto.
13 Ti cararwana agnaedto iti kinanam-ay;
Ket ti putotna tawidennanto ti daga.
14 Ti kinapagayam ni Jehova addanto cadagiti agbutenġ kencuana;

Ket iparanġnanto cadacuada ti tulagna.

- 15 Dagiti matac agnanayonda a situturonġ ken Jehova;
Ta alut-utennanto dagiti sacac iti batenġ.
16 Taliawennac ken caasiannac;
Ta matalimpunġawac ken maducotanac.
17 Dagiti dandanag toy pusoc dimmadac-kelda:
Ay alaennac coma cadagiti pacarigatac.
18 Imatanġam ti ducotco ken ti banogco;
Ket pacawanem amin dagiti basbasolco.
19 Imatanġam dagiti cabusorco, ta aduda;
Ket caguradac iti nadawel a gura.
20 Ay cupicupam toy cararwac, ket ispalennac:
Dinac baybay-an a maibabain, ta agcamanġac kenca.
21 Ti kinaimbag ken kinalinteg salacnibandac coma,
Ta sica ti ururayec.
22 Subbotem ti Israel, O Dios,
Cadagiti amin a pacarigatanna.

*Pananġipaneceec iti Kinaimbag, ken
Panagdawwat iti Badanġ.*

Salmo ni David.

- 26 Ocomennac, O Jehova, ta nagnaac iti kinaimbago:
Nagtalecac met ken Jehova a dia ket naisiasi.
2 Usigennac, O Jehova, ket padasennac;
Tingtingem toy pusoc ken isipco.
3 Ta ti kinamanagayatmo adda iti sanġo dagiti matac;
Ken nagnaac iti kinapudnom.
4 Saanac a nakipagtugaw cadagiti tao ti kinaulbod;
Ket diacto met sumrec a makicuyog cadagiti aginiimbago.
5 Cagurac ti gimonġ dagiti managdadakes;
Ket diacto makipagtugaw cadagiti nakillo.
6 Buggoacto dagiti imac iti kinadalus:
Iti casta liclicmutecto ti altarmo, O Jehova;
7 Tapno maipangecco ti timec ti panagayaman,
Ken maibagac amin dagiti nacascasdaaw nġa aramidmo.
8 Jehova, pagayatac ti pagsaadan ti balaymo,

- Ken ti yan a pagnaedan ti gloriam.
 9 Dimo itipon toy cararwac cadagiti managbasol,
 Ken toy biagco cadagiti tao ti dara;
 10 N̄ga cadagiti imada adda ni kinakillo,
 Ket ti canawan n̄ga imada napno cadagiti panḡsucsuc.
 21 N̄gem no siac, magnaacto iti kinaimbagco:
 Subbotennac, ket manḡaasica caniac.
 12 Ti sacac agtaacder iti nasimpa a disso:
 Cadagiti gimgimonḡ idaydayawconto ni Jehova.

Salmo ti Natalged' a Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David.

- 27 Ni Jehova isu ti silaw ken salacanco;
 Asinontot' cabutenḡco?
 Ni Jehova isu ti bileg ti biagco;
 Siasinontot' pagbutenḡac?
 2 Idi a dagiti managdacadakes dinarup-dac tapno lamutenda ti lasagco,
Uray la n̄ga dagiti casupadi ken cabusorco, naitibcol ket natuangda.
 3 Uray san̄gabuyotan ti sitatay-ac a bumusor caniac,
 Ti pusoc dinto agbutenḡ:
 Uray no gubat ti maisanḡo caniac,
 Nupay casta sitatalecacto laenḡ.
 4 Maysa a banag ti dinawatco ken Jehova, isu a birokecto;
 Ti panagtaenḡco coma iti balay ni Jehova iti dagup dagiti aldaw ti biagco,
 Tapno agbuybuyaac iti sayaat ni Jehova,
 Ken agsaludsudac iti uneg ti templona.
 5 Ta iti aldaw ti panagrigat cupicupannacto a sililimed iti salinonḡna;
 Iti abbonḡ ti tabernaculona ilemmenḡnacto;
 Isalpanacto iti tapaw iti maysa a ladac.
 3 Ket ita ti uloc maital-onto iti n̄gatoen dagiti cabusorco a silalawlaw caniac;
 Ket idatonconto iti tabernaculona dagiti sacrificio ti ragsac;
 Agcantaacto, wen, cantaacto ni Jehova cadagiti panangidaydayaw.
 7 Denḡgem, O Jehova, no iyickisco toy timecco:
 Caasiannac met, ket sunḡbatannac.
 8 *Idi kinunam*, Sapulenyto ti rupac; toy pusoc kinunana kenca,
 Ta rupam, O Jehova, sapulecto.

- 9 Dimo ilinḡed ti rupam caniac;
 Dimo pagtalawen a capunḡtot toy adipenmo:
 Sican ti tulonḡco;
 Dinac ibellenḡ, dinac met baybay-an,
 O Dios ti pannacaisalacanco.
 10 No da ama ken ina baybay-andac,
 Ni n̄gad Jehova pidutennacto.
 11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova;
 Ket ituronḡnac iti nabatad a dan̄a
 Gapu cadagiti cabusorco.
 12 Dinac iyawat iti nakem dagiti casupadic:
 Ta dagiti natiri a sacsi timpuarda a bumusor caniac,
 Ket casda la isanḡaw ti kinadawel.
 13 *Nagtalipunḡawac coma*, no diac coma namati a makitac ti kinaimbag ni Jehova
 Iti daga dagiti sibibiag.
 14 Paturaymo ni Jehova:
 Bumilegca, ket tumured coma ta pusom;
 Wen, paturaymo ni Jehova.

Panagdawat iti Tulonḡ, ken Pananḡyaman iti Sunḡbatna.

Salmo ni David.

- 28 Kenca, O Jehova, umawagacto:
 Batóc dica agtulenḡ caniac;
 Ta, no agulimecca caniac,
 Agbalinac a cas cadagiti bumaba iti abut.
 2 Denḡgem ti timec dagiti ararawco, no umkisac kenca,
 No itag-ayco dagiti imac n̄ga agturonḡ iti nasantoan a pagipalawagam.
 3 Dinac paadayoen a maicuyog cadagiti nakillo,
 Ken cadagiti agararamid iti kinadakes;
 N̄ga cappia ti pakisaoda cadagiti caar-rubada,
 N̄gem kinagulib ti adda cadagiti puspusoda.
 4 Itdem cadacuada ti catatopan ti aramid, ken catutopan ti kinakillo dagiti panagaramidda:
 Itdem cadacuada cas iti panagaramid ti imimada;
 Ipaaymo cadacuada ti caicarianda.
 5 Ta dida icancano dagiti aramid ni Jehova,
 Uray panagaramid dagiti imimana,
 Rebbaennanto ida ket dinanto banḡonen id̄a.
 6 Madaydayaw coma ni Jehova,

Ta impanğagna ti timec dagiti arawco.

7 Ni Jehova isut' bileg ken calasageo ;
Ti pusoc nagtalec kencuana, ket naarayatac :

Anansata toy pusoc agragsac unay ;
Ket iti cantac idaydayawconto.

8 Ni Jehova isut' bilegda,
Ket isut' sarikedked ti panangisalan cadagiti pinulotanna.

9 Isalacnmo ti ilim, ket bendicionam ti patawidam :

Mangpastorca met cadacuada, ket sarayayem ida nga agnanayon.

Timec ni Jehova iti Bagyo.

Salmo ni David.

29 Bigbigenyo ken Jehova, O dacay nga annac ti mannacabalin,
Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag ken kinabileg.

2 Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag a mainugot iti naganna ;
Daydayawenyo ni Jehova iti cawes a kinasanto.

3 Ti timec ni Jehova adda iti rabaw dagiti dandanum :
Ti Dios ti kinadayag aggurrood,
Ni Jehova met laeng adda iti rabaw dagiti adu a dandanum.

4 Ti timec ni Jehova mannacabalin ;
Ti timec ni Jehova napno iti kinadaeg.

5 Ti timec ni Jehova seppakenna dagiti cayo a cedro ;
Wen, ni Jehova bungbungtolenna dagiti cedro diay Libano.

6 Paglagtoenna met ida a cas urbon a vaca ;
Libano ken Sirion a cas bumaro a vacat' bakir.

7 Ti timec ni Jehova gessatenna dagiti darang ti apuy.

8 Ti timec ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran ;
Ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran ti Cades.

9 Ti timec ni Jehova aramidenna nga dagiti ugsa aganacda,
Ket labusanna nga aglamolamo dagiti bacbakir :

Ket iti templona amin nga adda agcuna, Gloria.

10 Ni Jehova nagtugaw a cas Ari idi layus ;
Wen, ni Jehova agtugaw a cas Ari iti agnanayon.

11 Ni Jehova iccannanto iti pigsa ti ilina ;

Ni Jehova paraburannanto iti cappia ti ilina.

Panagyaman gaput' Pannacaispal iti Patay.
Salmo ; Canta iti pannacaisibbo ti Balay.
Salmo ni David.

30 Itantan-occanto, O Jehova, ta bina-tacnac,

Ket dimo impalubos a dagiti cabusorco pagraragsacandac.

2 O Jehova a Diosco,
Imkisac kenca, ket sica pinapianac.

3 O Jehova, sica inaonmo toy cararwac iti Tanem ;

Sica tinaginayonnac a sibibiag, tapno diac agpababa iti abut.

4 Icantayo ti panangidaydayaw ken Jehova, O dacay a sasantosna,
Ket agyamancay iti nasantoan a pacalaglagipan a naganna.

5 Ta ti ungetna apaganito laeng ;
Ti pamararburna capaunpaut ti panagbiag :

Ti sangit mabalin nga umay sumangbay iti rabii,

Ngem ti ragsac unay iti ibibigat.

6 No siaç, kinunac iti kinarang-ayco,
Diact mapaisin uray caano man.

7 Sica, O Jehova, gaput' paraburmo pinatacdermo ti bantayco a natibker :
Sica inlingedmo dayta rupam ; nagducotac.

8 Imkisac kenca, O Jehova ;
Ket ken Jehova nagpacpacasiasic :

9 Ania ti maganab iti darac, inton umulogaon iti abut ?

Ti tapuc idaydayawnacanto ngata ?
Ipaduyacyacnanto ngata ti kinapudnom ?

10 Dumngegca, O Jehova, ket mangasica caniac :

Jehova, sica cadi ti manulong caniac.

11 Sica pinagbalinmo caniac ti panagladladingitco a panagsaysayaw ;

Sica winacsim ti panesco a cabbet, ket binaricsannac iti ragsac ;

12 Tapno ti kinadayageo icancantana coma ti panangidaydayaw kenca, ket saan nga agulimec.

O Jehova a Diosco, itdecto ti panagyaman kenca nga agnanayon.

Maysa a Salmo ti Panagasug ken Panangidaydayaw.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

31 Kenca, O Jehova, agcamangac ;
Diac cad maibabain uray caano man :

- Ispalennac ita kinalintegmo.
- 2 Ilikigmo cad ta lapayagmo caniac; ispalennac daras:
Sica cad caniac ti natibker a bato,
Balay a pagsalacniban a manalacan caniac.
- 3 Ta sica ti batoc ken pagsalindegac;
Anansata gapu iti naganmo idalannac ket itrongnac cad.
- 4 Ucsutennac cad iti bateng nga impacatda a sililimed caniac;
Ta sica ti napigsa a capetco.
- 5 Ita imam italecco toy cararwac:
Sinubbotnac, O Jehova, sica a Dios ti pudno.
- 6 Guraec dagiti mangipatpateg cadagiti naulbod a kinaubbaw;
Ngem agtalecac ken Jehova.
- 7 Agragsacacto ken agragrao-oacto ita kinamanagayatmo;
Ta nakitam ti leddaangco:
Nacaammoca itoy cararwac cadagiti panagsicor;
- 8 Ket saannac nga impapetpet iti ima ti cabuser;
Insimpam dagiti sacac iti aglawalawa a yan.
- 9 Mangaasica caniac, O Jehova, ta ad-daac iti tarumpingay:
Ti matac marmay iti ladingit, wen, ti cararwac ken ti bagic.
- 10 Ta ti biageo marunot iti liday,
Ket dagiti tawenco iti panagsasaibbec:
Ti pigsac umawan gapu iti kinakilloc,
Ket dagiti tultulangco marmaydan.
- 11 Gapu cadagiti casunganic agbalinacon a pacaumsian,
Wen, cadagiti caarrubac iti nangnangrona,
Ken maysa a pacaaliawan iti amammoc:
Dagiti nacakita caniac iti ruar intarayandac.
- 12 Cas natay a tao nalipatanacon a nalacsid iti panunot:
Arigco ti maysa a naboong a lunglungan.
- 13 Ta nanggeco ti panangibabain dagiti adu,
Ames nga agsusumbangir:
Idi a nagbalacanbalacadda a bumusor caniac,
Insicatda nga iccaten toy biageo.
- 14 Ngem nagcammatalecac kenca, O Jehova:
Kinunac, Sica ti Diosco.
- 15 Dagiti aldawco addada ita imam:

- Ispalennac caditi iti ima dagiti cabuserco, ken cadagiti mangituggud caniac.
- 16 Pagraniagem ta rupam itoy adipenmo:
Isalacannac ita kinamanagayatmo.
- 17 Saanac cad a maibabain, O Jehova;
tangay inawanganca:
Dagiti cad managdacadakes ti maibabain, isuda cad ti agulimec iti Tanem.
- 18 Agumel cad dagiti mangngulbod a bibig,
Nga agsaoda a sisasabrac cadagiti nalinteg,
A sitatangsit ken siuuyaw.
- 19 O nagdackelen ti kinaimbagmo,
Nga impenpenmo cadagiti agbuteng kenca,
Nga inaramidmo cadagiti agcamang kenca,
Iti sangoanan dagiti annac dagiti tao!
- 20 Ita pagsalucob a sangom lingdamto ida cadagiti nagulib a tulag ti tao:
Iti maysa a taeng a natalingenngen salacnibamto ida a sililimed iti susic dagiti dila.
- 21 Madaydayaw coma ni Jehova;
Ta imparangarangna caniac ti nacascasdaaw a kinamanagayatna iti maysa nga ili a natibker.
- 22 No caniac, kinunac iti pannacaganatco,
Nagudasacon iti sangoanan dagiti matam:
Nupay casta sica nangegmo ti timec dagiti panagpacpacasic,
Idi imkisac kenca.
- 23 O ayatenyo ni Jehova, dacay amin a sasantosna:
Ni Jehova igigirna dagiti sipapati,
Ket balsenna a nabuslon ti agaramid a sitatangsit.
- 24 Nabilegcay cad, ket ta pusoyo tumured ala,
Dacay amin a mangnamnama ken Jehova.

*Kinaimbag a Gasat ti Pannacpacawan
ken Panagtalec iti Dios.*

Salmo ni David. Maschil.

- 32 Nagasat ti mapacawan ti salungasingna,
Nga maabonggan ti basolna.
- 2 Nagasat ti tao a di pangipatayan ni Jehova iti kinakillo,
Ken iti espiritu awan ti sicap.
- 3 Idi nagulimecac, dagiti tultulangco narmayda

- Bayat ti panagun̄gorco nga agpatnag ken agmalem.
- 4 Ta aldaw ken rabii ta imam sibabantot a naiparabaw caniac :
Ti kinalapsacco namalwaliw a cas gapu iti kinaticag ti tiempot' dagaang.
(Selah)
- 5 Binigbigco ti basolco kenca,
Ket ti kinakilloc diac inlinged :
Kinunac, Ipudnoeto dagiti salungasingco ken Jehova ;
Ket sica pinacawanmo ti kinakillo ti basolco. (Selah)
- 6 Gapu itoy tunggal maysa a sididios pagcararagannaca iti tiempo a panacasarac kenca :
Pudno' nga inton agluppias dagiti dackel a dandanum didanto dumanon kencuana.
- 7 Sica ti paglemmengac ; ilisinacto iti dañag ;
Sica liclicmutennacto cadagiti cancanta ti pannacaispal. (Selah)
- 8 Iwardascanto ket isurocanto iti dalan a pagnaemto :
Balacadancanto a sisisiput toy matac kenca.
- 9 Saancay cadi a cas iti cabayo, wenno cas iti mula, nga awan isipda ;
Nga masapul dagiti barbaradeng a pacagat ken rienda a pangigawid cadaacuada,
Ta no saan didacanto maasitgan.
- 10 Adu a ladingitto cadagiti nadangkes ;
Ngem ti agtalec ken Jehova, kinamanagayat ti manglawlawto kencuana.
- 11 Siyayamancay ken Jehova, ken agragsaccayo, dacay a sililinteg ;
Ket umsiagcay iti rag-o, dacay a nasingpet iti puso.

Panangidaydayaw iti Namarsua ken Manalsalaenib.

- 33 Agragragaccayo ken Jehova, dacay a silinteg :
Ti panangidaydayaw naarnged iti nalinteg.
- 2 Itdenyo ken Jehova dagiti yaman a buyogen ti arpa :
Cantaanyo cadagiti panangidaydayaw a danggayan ti pagtocaran a sangapulot' cuerdasna.
- 3 Cantaanyo iti baro a canta ;
Laingenyo ti agcutengteng a napigsa ti awengna.
- 4 Ta ti sao ni Jehova nalinteg ;

- Ket amin nga aramidna adda iti kinatalingengen.
- 5 Ayatenna ti kinasingpet ken kinalinteg :
Ti daga sipupunno iti kinamanagayat ni Jehova.
- 6 Gapu iti sao ni Jehova naaramid dagiti langit,
Ken dagup ti buyotda gapu iti sangaw ti ngiawatna.
- 7 Isu pagtitiponenna dagiti dandanum ti baybay a cas gabsoon :
Ipenenna dagiti liwengliweng cadagiti bodega.
- 8 Agbuteng coma ti amin a daga ken Jehova :
Siaripapa coma kencuana dagup dagiti agnaed toy lubong.
- 9 Ta nagsao, ket natungpalen ;
Nagbilin, ket nagsimpa a natibker.
- 10 Ni Jehova paawanenna ti tinong dagiti nacion ;
Ket pawasenna dagiti panunot dagiti ilili.
- 11 Ti tinong ni Jehova agtalinaed a natibker iti agnanayon,
Dagiti panunot ti pusona agingga cadagiti amin a caputotan.
- 12 Nagasat ti nacion nga ti Diosna isu ni Jehova,
Ti ili a pinilina a pagtawidenna met laeng.
- 13 Ni Jehova simamatmat manipud langit ;
Buybuyaenna amin dagiti annac dagiti tao ;
- 14 Manipud ayan ti taengna tannawagan-na
Amin dagiti agnaed ditoy daga,
- 15 Isu a mangsucog cadagiti puspusoda amin,
A mangututob cadagiti amin nga aramidda.
- 16 Awan ti ari a maisalacan gapu iti kinaadu ti buyot :
Maysa a tao a napigsa saan a maispal gapu iti dackel a bileg.
- 17 Ti cabayo maysa nga ubbaw a pacaisalacanan ;
Saanna met a mangispal iti siasino man gapu iti naidaclan a bilegna.
- 18 Ney, ti mata ni Jehova sisisiput cadagiti agbuteng kencuana,
Cadagiti manginanama iti kinamanagayatna ;
- 19 Tapno ispalenna ti cararwada ken patay,

Ken taginayonenna ida a sibibiag iti panagbisin.

20 Ti cararwatayo nagururay ken Jehova:

Isu ti saranay ken calasagtayo.

21 Ta ti pusotayo agragsacto kencuana, Gaputta nagtalectayo iti nasantoan a naganna.

22 Adda cad cadacami ta kinamanagayatmo, O Jehova,
A cas iti pananginanamamin kenca.

Ni Jehova Manjimaton ken Manjispal.

Salmo ni David; id. binaliwanna ti panagcucuana iti saclang ni Abimelech isu a namassia kencuana, ket pimmanaw.

34 Ibendicionconto ni Jehova cadagiti amin a tiempo:

Ti pannacaidaydayawna sangsanganya-yonto nga adda iti ngiwatco.

2 Ti cararwac pagpaspasindayagnanto ni Jehova:

Dagiti naemma macangegdanto kencuana, ken agrag-o.

3 O bumuyogcay caniac a mangipangrona ken Jehova,

Ket itan-octay coma a sangcatimpuyog ti nasantoan a nagauna.

4 Binirbirocco ni Jehova, ket isu sinungbatannac,

Ket inispalnac cadagiti amin a butengco.

5 Kimmitada kencuana, ket nagraniagda;

Ket dagiti rupada uray caanoman didanto mabainan.

6 Toy nanumo a tao imkis, ket ni Jehova nangegna,

Ket insalacanna cadagiti amin a ducdotua.

7 Ti angel ni Jehova sumibsibay cadagiti agbuteng kencuana,

Ket ispalenna ida.

8 O nanamenyo ket kitaenyo nga ni Jehova naimbag:

Ilagasat ti tao nga cumamang kencuana.

9 O agbutengcay ken Jehova, dacay a susantosna;

Ta awan pagcurangan cadagiti agbuteng kencuana.

10 Dagiti urbon a leon makiranganda, ket agsagabada iti bisin;

Ngem dagiti mangbiroc ken Jehova saandanto a macurangan iti aniaman a naimbag.

11 Umaycayo, dacay nga annac, tumimudcay caniac:

Isurotconto cadacayo ti panagbuteng ken Jehova.

12 Siasino a tao ti agcalicagum iti biag, Ken agayat iti adu nga aldaw, tapno macakita iti imbag?

13 Aluadam ta dilam iti dakes, Ken dagita bibigmo iti panagsaoda iti kinasicap.

14 Pagpanawam ti dakes, ket aramidem ti imbag;

Birokem ti talna, ket isu' surotem.

15 Dagiti mata ni Jehova sisisirayda cadagiti sililinteg,

Ket dagiti lapayagna silulucalda iti ickisda.

16 Ti rupa ni Jehova maibusor cadagiti agaramid iti dakes,

Tapno gupdenna ti pacalaglagipan cadacuada ditoy daga.

17 Dagiti nalinteg nagickisda, ket nangeg ni Jehova,

Ket inispalna ida cadagiti amin a ducotda.

18 Ni Jehova adda iti asideg cadagiti sitatarumpingay ti pusoda,

Ket salacanna dagiti cacasta a sibabawi ti espirituna.

19 Adu dagiti pannacasicor ti nasingpet; Ngem ni Jehova ispalenna cadacuada amin.

20 Aluadanna amin a tultulangna:

Awan uray maysa cadacuada ti matucol.

21 Ti dakes patayennanto ti nadangkes; Ket dagiti gumurgura iti nasingpet madusaandanto.

22 Ni Jehova subbotenna ti cararwa dagiti adipenna;

Ket cadagiti cumamang kencuana awantot' madusaan.

Cararag iti Pannacaisalacan cadagiti Cabusor.

Salmo ni David.

35 Makirupirca, O Jehova, cadagiti makirupir caniac:

Gubatem dagiti manggubat caniac.

2 Petpetam ti calasag ken ti sarapa, Ket agtacerca a badangco.

3 Asutem met ti gayang, ket tubngem ti dalan cadagiti mangamat caniac:

Cunaem itoy cararwac, Siac ti salacanno.

4 Mabainan ken maababi cadi dagiti mamirbiroc itoy cararwac:

- Mapagsubli ken mariribuc cadi dagiti mangisicsicat iti pacaranggasac.
- 5 Arigda la coma taep a maisangbar iti angin,
Ket ti angel ni Jehova mangdarundon cadacuada.
- 6 Ti dalanda nasipngget ken nagalis coma,
Ket ti angel ni Jehova cumamat cada-cuada.
- 7 Ta awan gaggapuna inlingedda caniac ti batengda *iti* palab-ug;
Awan gaggapuna incalianda *iti* abut toy cararwac.
- 8 Ti pannacadael dumteng coma kencuana a dina mapacadaan;
Ket ti bateng nga inlingedna mangsimbalud cadi kencuana met laeng:
Iti pannacadael matnag cadi iti daydiay.
- 9 Ket ti cararwac sirarag-onto ken Jehova:
Agragsacto iti panangisalacanna.
- 10 Amin a tultulangco cunadanto, Jehova, siasino ti cas kenca,
Nga mangispal iti napanglaw iti daydiay napalalot' pignana kencuana,
Wen, iti napanglaw ken nacacaasi iti daydiay mangagaw kencuana?
- 11 Dagiti nakillo a sarsi tumacderda;
Pagintuodandac cadagiti banag a diac ammo.
- 12 Supapacanda caniac iti dakes ti imbag, A pacatalimpungawan toy cararwac.
- 13 Ngem no caniac, idi a nagsakitda, ti pinagpagan-anayco panes:
Pinarigatco toy cararwac iti panagayunar;
Ket ti cararagco nagulitulit itoy baruongco met laeng.
- 14 Nagsaadac laeng cas isu gayyemco wenco cabsatco:
Nagtamedac a sililiday, a cas maysa a mangdung-aw iti inana.
- 15 Ngem iti pannacarigatco nagragsacsada, ket nagtitiponda a sangcatimpuyog:
Dagiti nagulib naguurnong a sibubusor caniac, ket saanco a naammoan;
Pinsangpisanngdac, ket dida sinar-dayan:
- 16 Cas cadagiti narabngis a mangrabrabac cadagiti pagrambahan,
Inngangarrietda caniac dagiti ngipenda.
- 17 Apo, casanontot' capaut ti panagbuy-buyam?
Abrutem toy cararwac cadagiti panangdadaelda,
- Toy cacaisuna cadagiti leon.
- 18 Ipaayconto kenca ti panagyaman iti dackel a tallang:
Idaydayawcanto iti tengnga ti dackel nga ili.
- 19 Dimo ipalubos cadagiti cabusorco nga pagragsacsandac a di umumno;
Ken dimo ipalubos nga agkikinniday dagiti gumurgura caniac nga awan gaggapuna.
- 20 Ta dida saoen ti cappia;
Ngem sicutenda ketdi dagiti naulbod a sasao a maibusor cadagiti natalna iti daga.
- 21 Wen inngangada ti ngiwatda a siberceac caniac;
Kinuwada, Aja, aja, isu nakitan ti matami.
- 22 Sica nakitam, O Jehova; dica agulimec:
O Apo, dica agyan iti adayo caniac.
- 23 Matignayca cadi, ket agriingca iti kinalinteg a maitutop caniac;
Iti met laeng a biangco, Diosco ket Apoc.
- 24 Ocomennac, O Jehova a Diosco, cas mayannurot ita kinalintegmo;
Ket dica ipalubos a pagragsacsandac.
- 25 Dimo ipalubos a cunaenda iti pusoda, Aja, casta ti tinarigagayanmi:
Dimo ipalubos a cunada, Isu naalun-unmin.
- 26 Mabainanda cadi ket marangada a padapada dagiti agragsac iti pannacaranggasco:
Macumutanda coma iti bain ken ab-abi dagiti agindadackel a bumusor caniac.
- 27 Umsiagda coma iti rag-o, ket maragsacanda, dagiti mamarabur itoy sililinteg a biangco:
Wen, cunaenda cadi a sangsanganayon, Ni Jehova maitan-oc coma,
Isu a pagayatanna ti kinarang-ay ti adipenna.
- 28 Ket ti dilac sarsaritaennanto ti kinalintegmo
Ken ti pannacaidayawmo iti bayat ti aldaw.
- Ti Kinadangkes dagiti Tao ken ti Kinamanagayat ti Dios.*
- Ken Palungo a Musico. *Salmo* ni David nga adipen ni Jehova.
- 36 Ti kinasalungasing ti nadangkes cunana iti uneg toy pusoc;

- Awan panagbuteng iti Dios iti sacnga dagiti matana.
- 2 Ta alaliogenna ti bagina cadagiti matana met laeng,
Nga iti kinadakesna dinto masucalan ken magura.
 - 3 Dagiti sao ti ngiwatna kinakillo ken kinaulbod:
Binaybay-anna ti kinamanakem ken panagaramid iti imbag.
 - 4 Sig sigpenna ti kinakillo iti iddana;
Sumrec iti dalan a saan a nasayaat;
Saanna a casimron ti dakes.
 - 5 Ti kinamanagayatmo, O Jehova, adda cadagiti langlangit;
Ti kinamanagatalimudocmo *dumanon* cadagiti tangatang.
 - 6 Ti kinalintegmo cas cadagiti banbantay ti Dios;
Dagiti panagipatom dackel a liweng-liweng:
O Jehova, sica saluadam ti tao ken ti animal.
 - 7 Amangan a nagpateg ti kinamanagayatmo, O Diosco!
Ket dagiti annac dagiti tao agcamangda iti salinong dagiti payacmo.
 - 8 Mapneedanto nga aglaplapusanan iti kinamusesec ti balaymo;
Ket sica painumentmo ida iti carayan dagiti carayom.
 - 9 Ta adda kenca ti ubbog ti biag:
Ita silawmo makitaminto ti lawag.
 - 10 O tuloyem ti kinamanagayatmo cadagiti macaammo kenca,
Ken ti kinalintegmo cadagiti sililinteg iti pusoda.
 - 11 Ti saca ti kinatangsit dimo ipalubos nga umay bumusor caniac,
Ket ti ima ti nadangkes dinac cad pas-saen.
 - 12 Addagidiay dagiti mangilkillo a natuangdan:
Naitublacdan, ket didanto macabangon.

*Kinatalingenngen dagiti Agtalec ken Jehova,
ken Kinapeggad dagiti Nadangkes.*

Salmo ni David.

- 37 Dica agalimuteng gapu cadagiti managdacadakes,
Dica met apalan dagiti agararamid iti kinakillo.
- 2 Ta isuda mapatpatdanto iti mabiit a cas root,
Ket malaylaydanto a cas nalangeto a mula.

- 3 Agtalecca ken Jehova, ket agaramdica iti naimbag;
Agnaedca coma ditoy daga ket agtara-onca iti kinatalimudocna.
- 4 Pagayayatam met ni Jehova;
Ket isu, itdennanto kenca dagiti tari-gagay ta pusom.
- 5 Icumitmo ti dalanmo ken Jehova;
Agtalecca met kencuana, ket isu pala-basennanto.
- 6 Ket isu pagtartarusennanto ti kinalin-tegmo a cas iti lawag,
Ken ti kinajusticiam a cas iti tengugat' aldaw.
- 7 Agtalanca ken Jehova, ket paturaymo a siamus:
Dimo pagalimutengnan ti agrang-ay iti dalanna,
Gapu iti tao a mapaglasatna dagiti dangkes a panggepna.
- 8 Sardayam ti pungtot, ket lipatem ti gura:
Dica agalimuteng, *daytoy agduyos* laeng iti panagaramid iti dakes.
- 9 Ta dagiti agaramid iti dakes mages-sadanto;
Ngem dagidiay nga agpannuray ken Jehova, tawidendanto ti daga.
- 10 Ta bassit pay a daricmat, ket ti nadangkes maawanton:
Wen, mingmingamto a sigaganetget ti ayanna, ket awanton.
- 11 Ngem dagiti naemma tawidendanto ti daga,
Ket maayayatandanto iti kinaruay ti talna.
- 12 Ti nadangkes sigsigpenna ti maibusor iti nalinteg,
Ket ingarenggetna kencuana dagiti ngipenna.
- 13 Ti Apo catawaannanto;
Ta makitana nga ti aldawna dum-tengen.
- 14 Dagiti nadangkes inasutda ti campilan' ket imbisarda ti bai ti panada,
Tapno maipasagda ti napanglaw ken macurangnan,
Tapno mapapatayda dagiti adda nga aglinteg iti dalan.
- 15 Ti campilanda sumrecto cadagiti pus-pusoda met laeng,
Ket dagiti bai ti panada matuccolto.
- 16 Nasaysayaat ti sangcabassit a cucua ti sililinteg
Ngem ti kinabacnang dagiti adu a nadangkes.
- 17 Ta dagiti tackiag dagiti nadangkes matuccoldanto:

- Ngem ni Jehova saranayenna dagiti sililinteg.
- 18 Ni Jehova ammona dagiti aldaw dagiti napalongdo;
Ket ti tawidda agnanayonto.
- 19 Saandanto a mababainan inton batang ti dakes;
Ket inton aldaw ti panagbisin mapnecdante.
- 20 Ngem dagiti nadangkes mapucawdanto,
Ket dagiti cabusor ni Jehova casdanto la taba dagiti carnero:
Masisidanto; marunawdanto a cas asuc.
- 21 Ti nadangkes umutang, ket di man agbayaden;
Ngem ti nalinteg managparabur, ket mangted.
- 22 Ta dagiti cacasta a bendicionanna tawidendanto ti daga;
Ket dagiti ilunodna magessatdanto.
- 23 Dagiti panagdakiwas ti tao ikeddeng ni Jehova;
Ket isu maayatanna ti dalanna.
- 24 Uray matuang, saanto a madalupinay a pulos;
Ta ni Jehova saranayenna iti imana.
- 25 Nagubingac, ket ita lacayacon;
Diac pay nacakita iti sililinteg a nabaybay-an,
Ken iti putputotna man a makipalpalama iti canen.
- 26 Agmalmalem a siaayat, ket agpabulod;
Ket ti putotna nabendicionan.
- 27 Pagtalawem ti dakes ket agaramidca iti naimbag;
Ket agtalinaedca nga agnanayon.
- 28 Ta ni Jehova ayatenna ti kinajusticia,
Ket dina baybay-an dagiti sasantosna;
Maicanawada nga agnanayon:
Ngem ti putot dagiti nadangkes magessatdanto.
- 29 Ti sililinteg tawidennanto ti daga,
Ket agtaengto kencuana nga agnanayon.
- 30 Ti ngiwat ti sililinteg agsarita iti kinasirib,
Ket ti dilana agsao iti kinajusticia.
- 31 Ti linteg ti Dios adda iti pusona;
Cadagiti addangna awanto ti maicaglis.
- 32 Ti nadangkes siimenna ti sililinteg,
Ket isapulna ti pammatayna kencuana.
- 33 Ni Jehova dinanto baybay-an iti imana,
Dinanto met dusaen inton maocom.
- 34 Paturaymo ni Jehova ket salimet metam ti dalanna,
Ket itan-ocracanto nga agtawid iti daga:
Inton magessat ti nadangkes, makitamto.
- 35 Nakitac ti nadangkes iti naidaclan a pannacabalinna,
Ket agsalumpayac a cas nalangto a cayo iti tinuboanna a daga.
- 36 Ngem adda limmabas, ket, ni, awanen:
Wen, sinapulco, ngem saan a nasarcan.
- 37 Mingmingam ti napalongdo a tao, ket matmatam ti aglinteg;
Ta addanto *nanam-ay* a tungpal iti tao ti cappia.
- 38 Ket no cadagiti managlabsing, isuda madadaeldanto a sangsangcatipon:
Ti tungpal dagiti nadangkes magesatto.
- 39 Ngem ti pannacaisalacan dagiti sililinteg biang ni Jehova:
Isu ti salindegda iti batang ti ducot.
- 40 Ket ni Jehova tulongan, ken ispalenna ida:
Isu ispalenna ida cadagiti nadangkes,
ket isalacanna ida,
Gaputta kimmamanгда kencuana.
- Cararag ti Sisag uba nga Agbabawi.*
Salmo ni David, a pangipalagip.
- 38 O Jehova, dinac cad ungtan ita panagpungtotmo;
Dinac met dusaen ita nabara a luesawmo.
- 2 Ta dagiti panam maipalayda a siiirut caniac,
Ket ta imam pislennac iti nacasacsakit.
- 3 Awan ti kinasalun-at iti lasageo gapu ita rurodmo;
Awan met ti pia a pulos cadagiti tultulangco gapu iti basolco.
- 4 Ta dagiti kinakilloc naglabasda iti rabaw ti uloc:
Cas nabantot nga awit nalaus ti bantotda caniac.
- 5 Dagiti sugugatco nacarariedca ket nagderderda,
Gapu iti kinamauyongco.
- 6 Masdemanac ket maparucobac a napalalo;
Sipapanesac nga agmalmalem.
- 7 Ta dagiti angcasco napnoda iti bara;
Ket awan ti kinasalun-at iti lasageo.
- 8 Mapacapuyac ket nacaro ti pannacatalcalco:

- Nagun̄orac gapu iti di pannacatalna toy pusoc.
- 9 Apo, amin a calicagumco sisasaclan̄ kenca;
- Ket ti panagun̄orco saan met a nailīnged kenca.
- 10 Toy pusoc aggutocgutoc, ket ti pigsac baybay-annac:
- No iti lawag dagiti matac, casta met a nappucaw caniac.
- 11 Dagiti caingun̄got ken gagayyemco sicacayacayda itoy didigrac;
- Ket dagiti cacabagiacc addada iti adayo.
- 12 Dagiti met man̄sib sibloc itoy biagco, agipacatda cadagiti silo *caniac*;
- Ken dagiti agbirbiroc iti pacadan̄grarac agsaoda cadagiti agcacaranggas,
- Ket agpanpanunotda cadagiti sicap n̄ga agmalmalem.
- 13 N̄gem siac, cas tulenḡ a tao, diac denḡgen;
- Ken arigac la umel a tao a dina un̄gat-en ti n̄giwatna.
- 14 Wen, siac arigac la tao a di macan̄geg, Ken iti n̄giwatna awan ti isusuppiat.
- 15 Ta sica, O Jehova, ti pagtalcaac:
- Sica sumun̄gbatcanto, O Apo a Diosco.
- 16 Ta kinunac, Di la ket maminano pag-ragsacandac:
- No agcaglis ti sacac, isuda pagindadac-kelandac.
- 17 Ta n̄gan̄n̄ganiac matuanḡ,
- Ket ti ladinḡitco san̄gsan̄ganayon itoy san̄goanac.
- 18 Ta ipatacconto ti kinakilloc;
- Silaladinḡitacto gapu iti basolco.
- 19 N̄gem dagiti cabusorco napartaada, napigsada;
- Ket dagiti gumurgura caniac a di umumno umaduda.
- 20 Casta met dagiti n̄ga subadanda iti dakes ti imbag
- Sibusorda caniac, gaputta surotec ti banag a naimbag.
- 21 Dinac baybay-an, O Jehova:
- O Diosco, dica umadayo caniac.
- 22 Darasem ti man̄garayat caniac,
- O Apo, a salacanco.
- Kinaubbaw ti Biag.*
- Ken agpalun̄go a Musico, iti Jeduthun.
Salmo ni David.
- 39 Siac kinunac, Annadacto dagiti dalanco,
- Tapno diac macabasol itoy dilac:
- Pacagatacto toy n̄giwatco,
- Bayat ti caadda ti nadan̄gkes itoy san̄goanac.
- 2 Nagumelac iti panagulimec, intaltalna, uray pay iti naimbag;
- Ket ti ladinḡitco nagkibur.
- 3 Ti pusoc nagbara ðitoy unegco;
- Idi n̄ga agpanpanunotac ti apuy simged;
- Idi a casta nagsaoac itoy dilac:*
- 4 Jehova, ipacaammom caniac ti tungpalco,
- Ken ti rucod dagiti aldawco, no ania;
- Maammoac cadi ti nalaus a kinarasic.
- 5 Adtoy, inaramidmo dagiti aldawco a cas dinan̄gandan̄gan;
- Ket ti capaut ti panagbiagco cas iti awan iti san̄goanam:
- Pudno n̄ga amin a tao iti casayaatan a casasaadna biig n̄ga ubbaw. (Selah)
- 6 Pudno n̄ga amin a tao magna iti ubbaw a panagpabuya;
- Pudno n̄ga cumalaisegda a barenḡbarenḡ:
- Aguccon *iti kinabacan̄ng*, ket dina ammo no asinonto ti man̄gacoy.
- 7 Ket ita, Apo, aniat' urayec?
- Ti inanamac adda kenca.
- 8 Ispalennac cadagiti amin a salun̄gasingco:
- Dinac pagbalinen n̄ga umumsien ti maag.
- 9 Nagumelac, diac inun̄gat ti n̄giwatco;
- Ta sica inaramidmo.
- 10 Yadayom ti danogmo caniac:
- Marun̄wac iti panagtupac ta imam.
- 11 No cadagiti un̄get babalawem ti tao gapu iti kinakillo,
- Pagbalinem ti kinasayaatna a marunot a cas iti san̄ga:
- Pudno n̄ga amin a tao kinaubbaw. (Selah)
- 12 Denḡgem ti cararagco, O Jehova, ket itayam ta lapayagmo itoy ickisco;
- Dimo igawid ta talnam cadagitoy luluac:
- Ta siac maysaac a gangannaet kenca, Maysa n̄ga agcalcallantanḡ, a cas amin cadagidi dadackelco.
- 13 O taliwaywayannac, tapno mapulan̄gac ti pigsac,
- Ita ta diac pay pumusay, ken maawan.
- Maysa a Daton a Pan̄gidaydayaw, ken Panagdawit iti Tulon̄g.*
- Ken agpalun̄go a Musico.
Salmo ni David.
- 40 Pinaturayco a siaanus ni Jehova;
- Ket dinumogannac, ket nan̄gegna ti ickisco.

- 2 Inaonnac met iti nacaalalinggec nga abut, iti nacalutlutolut a pitac;
Ket imbatayna dagiti sacac iti natibker a bato, ket inkeddengna dagiti panaglasatco.
- 3 Ket nangicabil iti baro a canta ditoy ngiawatco, wen, pangidaydayaw iti Diostayo:
Adunto dagiti macakita, ken agbuteng,
Ket agtalecdanto ken Jehova.
- 4 Bendito ti tao a pagbalinenna a talecna ni Jehova,
Ket saanna a pagraeman ti natangsit, casta met dagiti aglikig cadagiti ulbod.
- 5 Aduda, O Jehova a Diosco, dagiti nacasdasdaaw nga aramid nga inaramidmon,
Ken dagiti panunotmo nga agturonꝯ cadaꝯami:
Saanda a mayintar kenca;
No palawagec ket saoc coma ida,
Adaduda ngem ti mabalin a bilangen.
- 6 Ti daton ken ti sagut dimo pagayayan;
Dagiti lapayagco pinagluatmo:
Ti daton a puuran ken daton a pagicaro saanmo a kiniddaw.
- 7 Idi a casta kinunac, Adtoy, umayac;
Iti lucot ti libro adda a naisurat a maipanggep caniac:
- 8 Pagayayatac nga aramiden ti nakemmo, O Diosco;
Wen, ti lintegmo adda iti uneg ti pusoc.
- 9 Imbunannagco dagiti naragsac a damag ti kinalinteg iti dackel a tallang;
Adtoy, diacto medmedan dagiti bibigco,
O Jehova, sica ammom.
- 10 Diac inlimes ti kinalintegmo iti uneg toy pusoc;
Impalgacco ti kinatalimudocmo ken panangisalanmo;
Suanco nga inlemmeng ti kinamanagayatto ken kinapudnom iti dackel a tallang.
- 11 Dimo igawid caniac dagita nadungno a caasim, O Jehova;
Salacnibandac cadi a sangsangnanayon ta kinamanagayat ken kinapudnom.
- 12 Ta di mabilang a kinadakes ti manglawlaw caniac;
Dagiti kinakilloc inaddagandac, iti uray la nga diac macatungangaw;
Adaduda ngem dagiti booc ti uloc;
Ket ti pusoc immawan caniac.
- 13 Pagayatam cadi, O Jehova, ti mangispal caniac:
Darasennac a saranayen, O Jehova.
- 14 Mababainanda ken mariruda cadi a padapada
Dagiti manuotsurot itoy cararwac tapno daaelenda:
Mapagsanudda cadi ken maibabain
Dagiti agayat iti pacaranggasac.
- 15 Maraponda cadi gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna caniac, Aja, aja.
- 16 Amin dagiti mangbiroc kenca agragoc ken maragsacanda cadi kenca:
Dagiti agayat iti panangisalanmo cunada cad a cancanayon,
Ni Jehova maipangrona coma.
- 17 Ngem napanglaw ket sicucurangac;
Nupay casta ti Apo sipapanunot caniac:
Sica ti saranayco ken mangispal caniac;
Dica agtactac, O Diosco.
- Ni Cumacanta iti Panagsakitna Pagsennaayanna dagiti Cabusor ken Paspasaw a Gaggayem.*
- Ken agpalungo a Musico. Salmꝯ ni David.
- 41 Bendito ti mangimatang iti napanglaw:
Ni Jehova ispalennanto inton aldaw ti dakes.
- 2 Ni Jehova salacnibannanto ket tari-patoennanto a sibibiag,
Ket benditonto ditoy rabaw ti daga;
Ket dimonto coma iyawat iti pagayatan dagiti cabusorna.
- 3 Ni Jehova saranayennanto iti idla a pacaidalitan:
Sica tarimaanem amin nga iddana iti panagsakitna.
- 4 Kinunac, O Jehova, caasiannac:
Papiaem ti cararwac; ta nagbasolac kenca.
- 5 Dagiti cabusorco pagsasaoandac iti dakes, a cunada,
Caanontot' ipapatayna, ken pannacapucaw ti naganna?
- 6 Ket no umaynac kitaen, agsao iti ulbod;
Ti pusona aguceon iti kinakilloc:
No macatayactaken, isaonan.
- 7 Amin a gumurgura caniac agarasaasda iti maibusor caniac;
Panpanemnemenda a sibubusor caniac ti pacadangrarac.

- 8 Dakes a sakit, *cunada*, ti sicacapet ken-cuana;
Ket ita ta immidda saanto a buma-nḡonen.
- 9 Wen, ti pay casimpunḡalac a gayyem, a nagtalcac,
Isu a nakicaan iti canec,
Incugtarna ti mucodna caniac.
- 10 Nḡem sica, O Jehova, caasiannac, ket batakennac,
Tapno mabalesco ida.

- 11 Gapu itoy mabigbigco a sica pagay-ayatannac,
Gaputta ti cabusorco di agballigi caniac.
- 12 Ket no maipangḡep caniac, sica biti-bitennac iti kinaimbageco,
Ket icabilnac iti sanḡoanan ti rupam iti agnanayon.
- 13 Bendito coma ni Jehova, a Dios ti Israel, Manipud kinaagnanayon ingganat' kinaagnanayon.
Sapay coma, ket sapay coma.

LIBRO II.

Pannacawaw iti Dios iti Pannacaduoc ken Pannacapagtalaw.

Ken agpalunḡo a Musico. Maschil dagiti annac ni Core.

- 42 Cas panagal-al ti ugsa a mawaw iti baresbes a dandanum,
Casta ti panagal-al toy cararwac a mawaw kenca, O Dios.
- 2 Toy cararwac mawaw iti Dios, iti sibibiag a Dios:
Caanonto ti idadatengco a dumatag iti saclang ti Dios?
- 3 Dagiti luluac isudat' taraonco iti aldaw ken rabii,
Idinto a cancanayon laeng a cuncunada caniac, Ayannan ti Diosmo?
- 4 Dagitoy a banag malagipco, ket ibuyatco toy cararwac itoy unegco,
No casano daydi ipapanco agraman sangapanḡenan, ket intulodco ida iti balay ti Dios,
A sititimec iti ragsac ken panangiday-dayaw, sangapanḡenan nḡa ramram-bacanda ti aldaw a nasantoan.
- 5 Apay a mapadsoca man, O cararwac?
Ken apay maringgoranca man iti unegco?
Mangnamnamaca iti Dios; ta idaydayawco pay
Gapu iti tulong ti langana.
- 6 O Diosco, ti cararwac sipapasag itoy unegco:
Anansata lagipenca manipud iti daga ti Jordan,
Ken cadagiti Hermonitas, manipud iti turod a Mizar.
- 7 Ti yuyeng ayabanna ti sabali a yuyeng iti panagdarandor dagiti parucpocmo:
Amin dagiti daluyonmo ken dagiti palpalongmo naglasatda iti rabawco.
- 8 Nḡem ni Jehova baonennanto ti kina-managayatna iti bayat ti aldaw;

Ket iti rabii ti cantana addanto caniac, Ken cararag pay iti Dios ti biagco.

- 9 Cunacto iti Dios a ladacco Apay a lini-patannac?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panangupit ti cabusor?
- 10 Cas la campilan cadagitoy tultulangco, dagiti cabusorco umumsiendac,
Sada pay cuncuna a canayon caniac, Ayannan ti Diosmo?
- 11 Apay a sipapasagca man, O cararwac? Apay a maringgoranca man iti unegco? Mangnamnamaca iti Dios; ta iday-dayawconto pay,
Isu a tulong ti langac, ken Diosco.

Cararag iti Pannacaispal.

- 43 Ocomennac, O Dios, ket irisirismo ti calintegac iti maysa a nacion a sisusuppiat iti Dios:
O ispalennac iti manangirubo ken nakillo a tao.
- 2 Ta sica ti Dios ti pigsac; apay nḡa inwadagnac man?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panangupit ti cabusor?
- 3 O ibaonmo ti silawmo ken kinapud-nom; isuda cad ti mangiturong caniac:
Iturongdac cad ita nasantoan a turodmo,
Ken cadagiti tabernaculom.
- 4 Itinto casta inacto iti altar ti Dios, Iti Dios a mangnibinibi a rag-oc;
Ket harpaecto ti panangidayawco kenca, O Dios, Diosco.
- 5 Apay a sipapasagca man, O cararwac? Ken apay a maringgoranca man iti unegco?
Mangnamnamaca iti Dios; ta idaydayawconto pay,
Isu a tulong ti langac, ken Diosco.

Nalabes a Pannacaipal ken Agdama a Pacaducotan.

Ken agpalungo a Musico. *Salmo* dagiti annac ni Core. Maschil.

- 44** Nangemgi cadagiti lapayagmi, O Dios,
Dagiti dadackelmi imbagada cadacami,
No ania ti aramid nga inaramidmo
cadagiti aldawda,
Cadagiti aldaw idi ununana.
- 2** Sica pinacsiatmo ita imam dagiti nacion;
Ngem isuda immulam ida:
Sica pinagladingitmo dagiti ilili;
Ngem isuda pinagtayactacmo ida.
- 3** Ta saanda a naala a tagicuaen ti daga
gapu ti igamda met laeng,
Saan met nga ti tackiagda met laeng ti
nangisalacan cadacuada;
No di ket ta canawanmo, ken tackiagmo,
ken ti silaw ta rupam,
Gapu ta sipaparabureca idi cadacuada.
- 4** Sica ti Aric, O Dios:
Ibaonmo ti ispal ken Jacob.
- 5** Gapu kenca maisugelminto dagiti cabusormi:
Gapu iti naganmo maibaddecmintog
dagiti umalsa a bumusor cadacami.
- 6** Ta diacto agtalec iti panac,
Saan met a ti igamco ti mangisalacantog
caniac.
- 7** Ngem sica ti nanalacan cadacami cadagiti
cabusormi,
Ket imbabainmo dagiti manggurgura
cadacami.
- 8** Ti Dios ti nangaramidanmi iti pasindayawmi
a nagmalmalem,
Ket itdenminto ti panagyaman ita naganmo
iti agnanayon. (Selah)
- 9** Ngem ita inwadagnacami, ket impannacami
iti pannacaibabain,
Ket saanca a cumuyogen cadagiti buybuyotmi.
- 10** Sica pinagsanudnacami iti cabusor;
Ket dagiti manggurgura cadacami agsamsamda.
- 11** Sica pinagbalinnacami a cas carnero a
natudinjan a masida,
Ket inwarasnacami cadagiti nacion.
- 12** Ilacom ti ilim nga awan bayadna,
Ket saanmo a pinaadu ti *vagsanicuaam*
gapu iti pategda.
- 13** Sica pagbalinnacami a maumumsi
cadagiti caarrubami,
Malalais ken macatcatawaan cadagiti
makidindinna cadacami.

- 14** Sica pagbalinnacami a taltalanggutangen
dagiti nacion,
Ngilngilangilan dagiti tattao.
- 15** Agmalmalem a ti pannacaibabainco
adda ditoy sangaoanac,
Ket ti bain ti rupac binungonnaac,
- 16** Gapu iti timec ti mangab-abi ken agbasbassawang,
Gapu iti cabusor ken iti mamales.
- 17** Amin daytoy agdusoor cadami; nupay
casta dacami saandaca a linipatan,
Saancam met a nagkillo iti tulagmo.
- 18** Ti pusomi saan a limmicud,
Saanni met nga inlagisi dagiti adangmi
iti dalanmo,
- 19** Rinebbanacami a nacasacsakit iti yan
dagiti chacal,
Ken inabbongotnacami iti aniniwan ni
patay.
- 20** No linipatanmi coma ti nagan ti Diosmi,
Wenno inyunnatmi coma dagiti imami
iti sabali a dios;
- 21** Dinto met la taltalontonen ti Dios
daytoy?
Ta isu ammona dagiti palimed ti puso.
- 22** Wen, ta gapu kenca mapapataycami
nga agmalmalem;
Maibilangcam a cas cadagiti carnero
nga apau maparti.
- 23** Agriingca, apay a maturogca, O Apo?
Bumangonca, dinacam iwadag a cancanayon.
- 24** Apayapay nga ilinggedmo ta rupam,
Ket lipatem ti panagleddaang ken
pannacaairurumenmi?
- 25** Ta ti cararwami naimameg inggana iti
tapuc:
Ti bagimi cumberkeb iti daga.
- 26** Bumangonca cadi a saranaymi,
Ket subbotennacam gapu iti kinamaan-
gayatmo.

Canta a pagrambac iti Panagboboda ti Ari.

Ken cangronaan a Musico; maicabil
ken Shoshannin. *Salmo* dagiti annac
ni Core. Maschil. Canta ti ayat.

- 45** Ti pusoc agluppis iti naimbag a
pangep;
Saoec dagiti banag nga naaramidco
maipangep iti Ari:
Ti dilac isut' pluma ti maysa a napat-
tac a sumusurat.
- 2** Nasaysayaatca ngem dagiti annac
dagiti tao:
Ti gracia naibuyat cadagiti bibigmo:

- Anansata ti Dios binendicionannaca
nga agnanayon.
- 3 Ibarikesmo ta campilanmo ita lupom,
O mannacabalin,
Ti gloriam ken ti dayagmo.
- 4 Ket iti dayagmo agsacayca a sirarang-
ay,
Gapu iti pudno ken kinaemma ken
kinalinteg;
Ket ta canawanmo isuronanto kenca
dagiti nacaalalinggec a banag.
- 5 Dagiti panam natiradda;
Dagiti tao matuangda iti babaem;
Addada iti puso dagiti cabusor ti ari.
- 6 Ti tronom, O Dios, agnanayon nga
awan inggana:
Cetro ti kinalinteg ti cetro ti pagariam.
- 7 Inayatmo ti kinalinteg, ket ginuram
ti kinakillo:
Gapuna ti Dios, ti Diosmo, sinapsa-
poannaca
Iti lana ti kinaragsac a nangnangrona
ngem dagiti caduam.
- 8 Amin dagiti cawesmo agammirra, ken
agassandalo, ken agaccasia;
Manipud cadagiti palacio a marfil
dagiti kinuerdasan a pagtocaran pi-
nagragsadaca.
- 9 Dagiti annac a babai dagiti ari nai-
sengngatda cadagiti madaydayawmo
a babai:
Iti macanawanmo agtataceder ti reina a
nagbalitoc iti Ofir.
- 10 Denggem, O anac a babai, ket ut-
utobem, ket itayam ta lapayagmo;
Lipatem met ti ilim, ken ti balay ni
amam:
- 11 Iti casta ti ari esmannanto ta imnasmu;
Ta isu ti agturaymo, ket pagraemam.
- 12 Ket ti anac a babai ti Tiro agtagi-
sagutto;
Dagiti nabacnang cadagiti umili agpac-
pacaasidanto ita paraburmo.
- 13 Ti anac a babai ti ari idiy laem ti
palacio sidadaeg nga awan curangna:
Ti pagan-anayna napattopattocan iti
balitoc.
- 14 Maitulodto iti Ari a binordaan ti
cawesna:
Dagiti balasang a caduana nga sumur-
surot keneuana
Mayegdanto kenca.
- 15 Iti rag-o ken panagragsac maitulod-
danto:
Sumredanto iti palacio ti Ari.
- 16 Maisandi cadagiti dadackelmo dagitin-
to annacmo,

Isuda a pagbalinemto a principe ditoy
dagup ti daga.

- 17 Pagbalinecto nga ti naganmo malag-
lagip cadagiti amin a caputotan:
Anansata dagiti ilili itdendanto kenca
dagiti panagyaman nga agnanayon
nga awan inggana.

Ti Dios Amanḡ ti Ilina.

Ken Palungo a Musico. *Salmo* dagiti
annac ni Core; maicabil ken
Alamoth. Canta.

- 46 Ti Dios isut' amang ken bilegtayo,
Sisisibay unay a saranay iti pa-
nagducot.

- 2 Anansata ditayto agbuteng, agpapan
pay agbaliw ti daga,
Ken agpapan pay dagiti banbantay ag-
bisonda iti tucoc dagiti baybay;
- 3 Uray pay dagiti danumda aguga ken
makiburda,
Uray pay dagiti banbantay agpiger-
gerda gapu iti iyaatabda. (Selah)
- 4 Adda maysa a carayan nga dagiti ayus-
na paragsakenda ti ciudad ti Dios,
Ti nasantoan a yan dagiti tabernaculo
ti Cangatoan.
- 5 Ti Dios adda iti tengngana; saanto a
maalis:
Ti Dios tulongannanto, ket dayta ma-
biit unay.
- 6 Dagiti nacion nagtatabbogada, dagiti
pagpagarian nariribucda:
Inyesgawna ti timecna, ti daga nalu-
nag.
- 7 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isu ti amangtayo.
(Selah)
- 8 Umaycayo, mingminganyo dagiti ara-
mid ni Jehova,
No ania dagiti panangdadael nga ina-
ramidna ditoy daga.
- 9 Pagsardengenna dagiti gubgubat ing-
gana iti unḡo ti daga;
Rungrungdoenna ti bai ti pana, ket
gupdena a maminpinsan ti gayang;
Puuranna dagiti luglugan iti apuy.
- 10 Agtalnacayo, ket ammoenyo nga siac
ti Dios:
Maitan-oacto cadagiti nacion, mai-
tan-oacto ditoy daga.
- 11 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isut' amangtayo.
(Selah)

Ti Dios n̄ga Ari ti Daga.

Ken mamalun̄go a Musico. Salmo
dagiti annac ni Core.

- 47** O agsipatcayo, dacay amin n̄ga um-
ili ;
Agpuccawcayo ti Dios iti timec ti pa-
nagballigi.
2 Ta ni Jehova a Cangatoan nacakig-
kigtot ;
Isu ti naidaclan n̄ga Ari iti amin a
daga.
3 Isu parucmaenna dagiti ilili iti baba-
entayo,
Ken dagiti nacion iti baba dagiti
dapantayo.
4 Isu ipiliannatayo iti tawidentayo,
Iti dayaw ni Jacob n̄ga inayayatna.
(Selah)
5 Ti Dios immuli a naipucpuccaw,
Ni Jehova a natorototan iti trompeta.
6 Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti
Dios, cantaenyo dagiti panangiday-
dayaw :
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti
Aritayo, cantaenyo dagiti panangi-
daydayaw.
7 Ta ti Dios isu ti Ari ti amin a daga :
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw a
maawatanyo.
8 Ti Dios iturayna dagiti nacion :
Ti Dios agtugaw iti nasantoan a tro-
nona.
9 Dagiti principe dagiti ilili agtitiponda
Tapno isudat' ili ti Dios ni Abraham ;
Ta dagiti calasag ti daga cucua ida ti
Dios ;
Isu maitan-oc unay.

Ti Innas ken Dayag ti Sion.

Canta ; Salmo dagiti annac ni Core.

- 48** Dackel ni Jehova, ket maicari a
maidaydayaw unay,
Iti ciudad ti Diostayo, iti nasantoan a
bantayna.
2 Naimnas ti kinatayagna, ragsac ti
amin a daga,
Ti bantay a Sion, iti ban̄gir ti amianan,
Ti ciudad ti dackel n̄ga Ari.
3 Ti Dios nagpacaammo cadagiti pala-
ciona n̄ga isut' pagcamangan.
4 Ta, ni, dagiti arari naggigimongda,
Naglabasda a sititimpuyog.
5 Nakitada, idi a casta nasdaawda ;
Nagkigtotda, nagpanpanawda a nag-
dagdagus.
6 Ti kinatayeg kinapetna ida sadiay,

Ti ut-ut, a cas iti maysa a babai n̄ga
aganac.

- 7** Ti an̄gin ti daya
Isut' pangburacmo dagiti sasacayan ti
Tarsis.
8 Cas nangegmi, castat' nakitami,
Iti ili ni Jehova dagiti buybuyot, iti
ili ti Diostayo :
Ti Dios ban̄gonennanto n̄ga agnanayon.
(Selah)
9 Pinanpanunotmi ti kinamanagayatmo,
O Dios,
Iti tengn̄ga ti templom.
10 Cas iti naganmo, O Dios,
Casta ti pannacadaydayawmo inḡga ca-
dagiti un̄gto ti daga :
Ta canawan n̄ga imam napno iti kina-
linteg.
11 Maragsacan cadi ti bantay Sion,
Agragsac cadi dagiti babbabalasanḡ ti
Juda,
Gapu cadagiti pangngeddengmo.
12 Manibaysibayca iti Sion, ket licmutem
ti ararubayanna ;
Bilangem dagiti baluartena ;
13 Bigbigem dagiti natibker a bacudna ;
Utohem dagiti palaciona :
Tapno mabalinmo n̄ga ibaga iti suma-
runo a caputotan.
14 Ta daytoy a Dios isut' Diostayo iti
agnanayon n̄ga awan inḡgana :
Isunto ti mangituronḡ cadatayo uray
inḡganat' patay.

Kinamauyonḡ ti Panagtalec iti Kinabaenan̄g.

Ken mamalun̄go a Musico. Salmo
dagiti annac ni Core.

- 49** Ipangagyo daytoy, dacay amin n̄ga
ilili ;
Dumngegcayo, dacay amin n̄ga agnaed
itoy lubong,
2 Nababa man ken nangato,
Nabacnan̄g ken napan̄glaw man sang-
sangcapada.
3 Ti ngiawatco agsaonto iti kinasirih,
Ket ti panpanunot toy pusoc bianḡ ti
pannacaawat.
4 Yallingagcontoy ti lapayageo iti maysa
a pangarigan :
Ibatadcontoy ti nasipuget a saoc iti
arpa.
5 Aniantot' butn̄gac cadagiti aldaw ti
dakes,
Intono ti kinakillo cadagitoy mucodeo
saligsaligennac ?
6 Dagiti agtalec iti kinabaenan̄gda,

- Ket pagpasindayaganda ti caadu dagiti sanicuada ;
- 7 Awan *cadacuada* ti macabalin iti ania man a pamuspusan a manubbot iti cabsatna,
Ken mangted man iti Dios iti supapacna
- 8 (Ta ti pannacasubbot ti biagda nãgina,
Ket nacurang nã agnanayon),
- 9 Tapno coma agbiag laeng nã agnanayon,
Dina met coma makita ti pannacarupsa.
- 10 Ta isu makitananto. Dagiti masirib a tao matayda ;
Ti maag ken ti nacunenã mapucawda a padapada,
Ket ibatida ti sanicuada cadagiti dadduma.
- 11 Panunotda iti unegda nã dagiti balayda agnanayon nã awan inggana,
Ken dagiti yan a taengda inggana cadagiti amin a caputotan ;
Impanaganda cadagiti dagdagada dagiti naganda met laeng.
- 12 Ngem ti tao iti kinadayaw saan nã agtaeng :
Capadana dagiti animal a mapucaw.
- 13 Daytoy a dalanda isut' kinamaagda :
Nupay casta maisursurot cadacuada dagiti tao ananamonganda dagiti pagsasaoda. (Selah)
- 14 Casda la panggen a naipato ken Tanem ;
Ni patay isuntot' mamarab cadacada :
Ket ti nalinteg addanto panagturayna cadacuada no bumigat ;
Ket ti sayaatda runrunotento ni Tanem,
Tapno awan ti pagyanaan kencuana.
- 15 Ngem ti Dios subbotennanto ti cararwac iti pannacabalin ni Tanem ;
Ta isu awatennacto. (Selah)
- 16 Dica agbuteng no maysa bumacnang,
No ti dayag ti balayna dumackel :
- 17 Ta inton matay awanto ti maipawanawna ;
Ti dayagna dinto bumaba a sumurot kencuana.
- 18 Uray pay idi bayat ti panagbiagna binenditona ti cararwana,
(Ken dagiti tao idaydayawdaca, no agaramidca iti naimbag kenca met laeng),
- 19 Apanto laeng iti caputotan dagiti dadackelna ;

Didanto makita uray caano man ti lawag.

- 20 Ti tao a madaydayaw, ket saan a macaawat,
Cas cadagiti animal a mapucaw.

Ti Dios a Manjocom cadagiti Sililinteg ken Nakillo.

Salmo ni Asaf.

- 50 Ti Mannacabalin, ti Dios, ni Jehova, nagsaon,
Ket inayabanna ti daga manipud iti leleggacan ti init agingga iti lelenecanna.
- 2 Manipud Sion, a pagsungdoan ti kinaimnas,
Ti Dios nagraniagen.
- 3 Ti Diostayo umay, ket saan nã agulimec :
Adda apuy a lumamut iti sanghoananna,
Ket iti sibayna aglicmut ti casta uray a bagyo.
- 4 Ayabenna dagiti langit sadi ngato,
Ken ti daga, tapno ocomenna coma tilina :
- 5 Urnoggenyo dagiti sasantosco a maitipon caniac,
Dagiti nakitulag caniac gaput' panagdaton.
- 6 Ket dagiti langit ipalawagda ti kinaintegna ;
Ta ti Dios isu met laeng ti ocom. (Selah)
- 7 Dumngegca, O ilic, ket agsaoacto ;
O Israel, ket agsacsiacto kenca :
Siac ti Dios, Diosmo met laeng.
- 8 Saancanto a babalawen gapu cadagiti datonmo a sacrificio ;
Ken dagiti sagutmo a pinuuran addada a canayon ditoy sanghoanac.
- 9 Saanagto a mangipanaw cadagiti bumaro a baca iti balaymo,
Casta met cadagiti calding a lalaki cadagiti corralmo.
- 10 Ta amin nga animal ti cabakian cucuac,
Ken dagiti arban iti tapaw dagiti rinibu a turturod.
- 11 Ammoc amin dagiti tumatayab dagiti banbantay ;
Ken dagiti atap nã animal ti tay-ac cucuac.
- 12 No coman mabisinac, saanco nã ibaga kenca ;
Ta ti lubong cucuac, ken dagupna amin.

- 13 Cayateo ngamin ti agsida iti lasag ti baca,
Wenno uninum iti dara dagiti calding?
- 14 Isagutmo iti Dios ti daton ti panagyaman;
Ket bayadam dagiti incarim iti Cangatoan;
- 15 Ket awagannac iti aldaw ti pacadanagan:
Ispalencanto, ket sica padayagennacto.
- 16 Ngem cadagiti nakillo cuna ti Dios, Aniat' rebbengmo nga aramiden a pangibatadmo cadagiti inkeddengco, Ken iti panangawatmo iti pannakitulageo ita ngiwatmo,
- 17 Idinto a carurodmo ti pannursuroc, Ken ipalladawmo ita licudam dagiti saoc?
- 18 Idi nakitam ti maysa a mananacaw, nakitimpuyogca kencuana, Ken nakiramanca cadagiti nakiabig iti dida asawa.
- 19 Sica ipacatmo ta ngiwatmo iti dakes, Ket ta dilam agsangal iti ulbod.
- 20 Agtugawca ket agsaoca a maibusor iti cabsatmo;
Padpadacsem ti anak ni inam met laeng.
- 21 Inaramidmo dagitoy a banag, ket nagulimecac;
Ipatpatom a siac pulosen a maysaac a cas kenca met laeng;
Ngem umsaencanto, ket icabilconto ida nga agiuntar iti sangō dagiti matam.
- 22 Ita utobenyo daytoy, dacay a manglipat iti Dios,
Di la ket maminano ta pipirgisen-cayo, ket awan ti mangispal:
- 23 Siasino man a mangisagut iti daton ti panagyaman padayagannac;
Ket daydiay manarimaan iti dalanna Iparangacto iti panangisalacan ti Dios.

*Panagdawat ti Sibabawi a Managbasol
iti Pacawan.*

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David; idi ipapan ni Natan a profeta kencuana, calpasan daydi ipapannan idiy Batseba.

- 51 Caasiannac, O Dios, cas mayannurot iti kinamanagayatmo:
Cas mayannurot iti caruay dagiti nasnecan a caasim punasem dagiti kinasalungasingco.
- 2 Buggoannac iti amin a kinakilloc,

- Ket ugasannac iti basolco.
- 3 Ta ammoc dagiti kinasalungasingco;
Ket ti basolco canayon nga adda ditoy sangōanac.
- 4 Sica, sica laeng, ti nacabasolac, Ken nacaaramidac iti dackes iti sangōanam;
Tapno maipakita ti kinalintegmo no agsaoca,
Ken agraniagca no agipatoca.
- 5 Adtoy a nayanacac iti kinadackes;
Ket iti basol impasngaynac ni ina.
- 6 Adtoy a calicagumam ti kinapudno cadagiti caungan;
Ket iti paglemmengan ipacaammomto caniac ti kinasirib.
- 7 Dalusannac iti hisopo, ket dumalusacto:
Buggoannac, ket napudpudawacto ngem nieve.
- 8 Ipangegmo caniac ti rag-o ken panagayayat,
Tapno dagiti tulang a binungbungtolmo maragsacanda.
- 9 Ilingedmo ta rupam cadagiti basbasolco,
Ket punasem dagiti amin a kinadakesco.
- 10 Parsuaem caniac ti nadalus a puso, O Dios;
Ket mangpabaroca iti nalinteg nga espiritu itoy unegco.
- 11 Dinac pagtalawen dita saclangmo;
Ket dica iccaten caniac ti nasantoan nga espiritu.
- 12 Isublim caniac ti ragsac ti panangisalanacan;
Ken sarapaennac iti naayat nga espiritu.
- 13 Iti casta isurocto dagiti dalanmo cadagiti managlabsing;
Ket dagiti managbasol agsublidanto kenca.
- 14 Ispalennac iti panangpapatay, O Dios, sica a Dios ti pannacaisalacanco;
Ket ti dilac icantananto a napigsa ti kinalintegmo.
- 15 O Apo, luctam dagiti bibigco;
Ket ti ngiwateo iparangarannganto ti pannacaidaydayawmo.
- 16 Ta saanca a maayayo iti sacrificio; ta no saan itdec coma:
Saanmo a pagayayatan ti pinuuran a sagut.
- 17 Dagiti sacrificio ti Dios isu ti espiritu a nadudog:
Ti nadudog ken sibabawi a puso, O Dios, saanmonto a laisen.

- 18 Paayám ti Sion iti imbag ita naimbag
nga ayatmo:
Bangonem dagiti muralla ti Jerusalem.
- 19 Iti casta maayayocanto cadagiti sacri-
ficio ti kinalinteg,
Iti pinuuran a ságut ken iti sagut a
maipuur a sibubukel;
Iti casta agidatondanto cadagiti bu-
maro a baca iti rabaw ti altarmo.

Kinaubbaw ti Napasindayaw a Kinadakes.

Ken agpalungeo a Musico. Maschil ni
David; idi a ni Doeg nga Edomita
napan nagibaga ken Saul, ket kinu-
nana kencuana, Ni David adda iti
balay ni Aquimelec.

- 52 Apay a pagpasindayagmo man ti
kinaulpit, O mannacabalin a tao?
Ti kinamanagayat ti Dios agsangsa-
nanayon.
- 2 Ta dilam bulbulibugenna ti napalalo a
kinadakes,
Cas natadem a navajas, a mangallilaw.
- 3 Adadda a pagayatam ti dakes ngem ti
imbag,
Ken ti panagulbod ngem ti panagsaom
iti kinalinteg. (Selah)
- 4 Pagayatam amin dagiti mangalun-on a
sao,
O sica narasaw a dila.
- 5 Ti Dios dadaelennacanto met nga ag-
nanayon;
Pidutennacanto, ket gatudennacanto
dita calapawmo,
Ket parotennacanto iti daga dagiti
agbiag. (Selah)
- 6 Dagiti sililinteg makitadanto met, ken
agamesdanto,
Ket catawaandanto, a cuncunada,
- 7 Ni, daytoy isu ti tao a dina pinasari-
kedked ti Dios,
Ngem nagtalec ketdi iti caadu dagiti
kinabacnangna,
Ken pinagbilbilegna met laeng iti ki-
nakillona.
- 8 Ngem no siac, arigac la maysa a na-
langto nga oliva iti balay ti Dios:
Agtalecac iti kinamanagayat ti Dios
nga agnanayon.
- 9 Itdecto kenca dagiti yaman, ta sicut'
nangaramid;
Ket manginanamaacto iti naganmo, ta
isut' naimbag, iti saclang dagiti sa-
santosmo.

Kunamaag ken Kinadakes ti Tao.

Ken agpalungeo a Musico; Maitonos iti
Mahalath. Maschil ni David.

- 53 Ti maag kinunana iti pusona, Awan
Dios.
Nadadaelda, ken nagaramidda iti na-
caalalingec a kinadakes;
Awan uray maysa nga agaramid iti na-
imbag.
- 2 Ti Dios tinan-awanna manipud sadi
langit dagiti annac dagiti tattao,
Tapno kitaen no adda maysa a nacai-
sip,
A nangbiroc iti Dios.
- 3 Tunngal maysa cadacuada timmallicud;
padapadada a nagbalin a narugit;
Awan agaramid iti naimbag, awan,
uray maysa.
- 4 Awan ngamin ti isipda dagiti manag-
aramid iti dakes,
Nga lamutenda ti ilic a cas panag-
lamutda iti canen,
Ket dida awagan ti Dios?
- 5 Addada a sibubuteng uray idiaiy awan
cabuteng;
Ta ti Dios inwarsiwarsina dagiti tu-
lang ti sipapacarso a bumusor kenca:
Sica imbabainmo ida, ta ti Dios pi-
nainda ida.
- 6 O sapay ta ti pannacaisalacan ti Israel
nagparang coma manipud iti Sion!
No ti Dios subbotenna ti pannaca-
adipen ti ilina,
Ni Jacob agragragsacto, ti Israel ag-
yamanto.

*Cararag ti Pannacaicanawa cadagiti
Cabusor.*

Ken agpalungeo a Musico; mayallet
cadagiti kinuerdasan a pagtocaran.
Maschil ni David; idi a dagiti Zifeos
napanda kinuna ken Saul, Ni David
saang ngamin a aglemlemmeng it
tengnatayo?

- 54 Isalacannac, O Dios, gapu ita na-
ganmo,
Ket ocomennac ita kinamannacabalin-
mo.
- 2 Denggem ti cararagco, O Dios;
Alingagen dagiti balicas ti ngiwatero.
- 3 Ta dagiti gangannaet bimmangonda a
bumusor caniac,
Ket dagiti nacuspag a tao binirbireoda
toy cararwac:
Saanda nga insaad ti Dios iti sangoa-
anda. (Selah)

- 4 Adtoy, ti Dios isut' manulong caniac.
Ti Apo adda cadagiti manaranay itoy cararwac.
- 5 Pagcallatikennanto ti dakes cadagiti cabusorco :
Racrakem ida iti kinapudnom.
- 6 Iti sitatallaugud a panangisagut agdatonacto iti sacrificio kenca :
Itdecto ti panagyaman iti naganmo, O Jehova, ta naimbag.
- 7 Ta inispalnac iti amin a pagducotan ;
Ket ti matac nakitanan ti *gagarco* cadagiti cabusorco.

Cararag ti Pannacaracrac dagiti Nagulib.

Ken agpalungo a Musico ; mayallot cadagiti kinuerdasan a pagtocaran.
Maschil ni David.

- 55 Ipangagmo toy cararagco, O Dios ;
Ket dica aglinged itoy ararawco.
- 2 Imdengannac, ket sungbatannac :
Diac macainana iti asusugco, ket agsainnecac,
- 3 Gapu iti timec ti cabusor,
Gapu iti panangirurumen dagiti nakillo ;
Ta agipalladawda iti kinadakes caniac,
Ket iti pungtotda idadanesdac.
- 4 Ti pusoc matuocan a siuut-ut itoy unegco :
Ket dagiti aliaw ti patay agpasagda caniac.
- 5 Ti aligaget ken kinatayegteg nagdisso-
orda caniac,
Ket ti pannacaaliaw inaddaganac.
- 6 Ket kinunac, Ngamin coma no adda payacco a cas maysa a calapati !
Iti casta tumayabac coma nga uma-
dayo, ket aginanaac.
- 7 Ket iti casta agcalcalautanagac coma
iti adayo,
Agtaenagac coma iti casamecan. (Selah)
- 8 Gumangamamac coma iti maysa a
pagsalingdan
Iti umalipugpug nga angin ken bagyo.
- 9 Dadaelem, O Apo, pisiem ti dilada ;
Ta nakitac ti kinadamsac ken ringgor
iti ciudad.
- 10 Aldaw ken rabii agibawibawda ken-
cuana iti rabaw dagiti murallana :
Ti met kinadakes ken ti ranggas adda-
da iti tengngana.
- 11 Ti kinakillo adda iti tengngana :
Panangupit ken panangiculbo saanda a
pumanaw cadagiti lanlansanganna.
- 12 Ta saan a cabusor ti nangab-abi caniac ;

No casta naibturac coma :
Saan met a ti nanggurugura caniac nag-
palpalangguad a bumusor caniac ;
Iti casta naglemmengac coma :

- 13 Ngem sica, tao a capadpadac,
Caduac ken capalpalaloac a gayyem.
- 14 Inawatmi a sangsangcatipon ti nasam-
it a patigmaan ;
Nagnacami iti balay ti Dios agraman
iti caaduan.
- 15 Ni patay abutenna coma ida a pettat
cadacuada,
Lumnedda coma a sibibiag iti Tanem ;
Ta ti kinakillo adda iti pagnaedanda,
iti pagbaetanda.
- 16 No siac, umawagacto iti Dios ;
Ket ni Jehova isalacannacto.
- 17 Malem, ken bigat, ken iti tengngat'
aldaw, agasugacto, ken agsainnecac ;
Ket denggenanto ti timecco.
- 18 Sinubbotna a sitatalna toy cararwac iti
gubat a maibusor caniac ;
Ta aduda dagiti a *nakisalisal* caniac.
- 19 Ti Dios mangegnanto, ket sungbat-
annanto ida,
Ti met laeng agtaeng manipud ugma,
(Selah)

Dagiti tattao a dida agbaliw,
Ken dida agbuteng iti Dios.

- 20 Inlayatna dagiti imana a bumusor
cadagiti sicacappia kencuana :
Rinabngisna ti tulagna.
- 21 Ti ngiawatna naglamuyot a cas mante-
quilla,
Ngem ti pusona isut' gubat.
Dagiti saona nalucucnengda ngem
lana,
Nupay casta isudat' siaasut a cam-
pilan.
- 22 Iyalismo ti awitmo ken Jehova, ket
saranayennacanto :
Dinanto ituloc nga ti nalinteg aglagisi.
- 23 Ngem sica, O Dios, ipisocmonto ida iti
abut ti pannacadadael :
Dagiti mawaw iti dara ken managi-
culbo didanto agbiag iti cagudua
dagiti aldawda ;
Ngem manginanamaacto kenca.

*Panaglawat iti Pannacawspal, ken Naayat
a Panagtalac iti Dios.*

Ken agpalungo a Musico ; maitonos
iti Jonathelem rehokim. *Salmo ni
David.* Michtam ; idi a dagiti Fi-
listeos isut' inalada sadi Gat.

- 56 Mangaasica coma caniac, O Dios ; ta
ti tao cayatnac nga alun-unen :

- Dagup ti capaut ti aldaw isu sigugubat a mangirut caniac.
- 2 Amin ti capaut ti aldaw dagiti cabusorco cayatdac nga alununen; Ta aduda dagiti makibacal a sicucuspag caniac.
- 3 Ania man nga horas a panagbutengco, Isaadconto ti panagtalecco kenca.
- 4 Iti Dios (idaydayawconto ti saona), Iti Dios insaadcon ti talecco, saanacto nga agbuteng; Aniat' maaramid ti lasag caniac?
- 5 Agmalmalem a ballicugenda dagiti saoc: Amin dagiti panunotda maibusorda caniac a pacadacsac.
- 6 Agaaracda a sangsangcatipon amin, ken aglingedda, Itugtugotandac, Wen a ti sinegseggaanda toy cararwac.
- 7 Macalasadanto ngata gaput' kinada-kes? Iti pungtot itublacmo dagiti ilili, O Dios.
- 8 Sica bilangem dagiti pannacaisiasic. Icabilmo dagiti luluac iti botellam; Saanda nga adda iti librom?
- 9 Iti casta dagiti cabusorco agtuckiadanto inon aldaw a panagawageo: Daytoy ammoc, nga ti Dios agduyos caniac.
- 10 Iti Dios (idaydayawconto ti saona), Ken Jehova (idaydayawconto ti saona),
- 11 Iti Dios insaadco ti panagtalecco, diacto agbuteng; Aniat' maaramid ti tao caniac?
- 12 Dagiti carim addada caniac, O Dios: Ipaayconto kenca dagiti daton a pag-yaman.
- 13 Ta inispalmo toy cararwac iti patay: Saanmo aya nga inlisi dagiti sacac iti pannacatuang, Tapno macapagnaac iti sanggoanan ti Dios Iti lawag ti sibibiag?

Cararag ti Pannacalasu cadagiti Manjittugod.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Al-tashheth. *Salmo* ni David. Michtam; idi intalawanna ni Saul, iti rukib.

57 Mangngaasica coma caniac, O Dios, mangngaasica caniac; Ta ti cararwac agtalimeng kenca: Wen, iti salinong dagiti payacmo agcamangacto.

- Ingkana ti mapalabas *dagitoy* a pacarigatan.
- 2 Umkisacto iti Dios a Cangatoan, Iti Dios a mangipapaay *cadagiti amin a kita* caniac.
- 3 Agbaonto manipud sadi langit, ket isalacannac, Intono ti mangalimun caniac mangababi; (Selah) Ti Dios ibaonnanto ti kinamanagayatna ken kinapudnona.
- 4 Ti cararwac adda iti tengnga dagiti leon; Agiddaac iti baet dagiti nasegdan, Wen cadagiti annac dagiti tattao, nga dagiti ngipenda pica ken pana, Ket ti dilada natadem a campilan.
- 5 Maitan-occa cad, O Dios, iti rimbaw dagiti langit; Ti gloriam rimbawanna *coma* amin a daga.
- 6 Insaganaanda iti bateng dagiti addangco; Ti cararwac naparucob: Nangalida iti palab-ug iti sanggoanac; Naipisocda met laeng iti tengngana. (Selah)
- 7 Nasimpa ti pusoc, O Dios, ti pusoc nasimpa: Agcantaacto, wen, agcantaacto cadagiti panangidaydayaw.
- 8 Agriingca, kinadayagco; agriingcayo, salterio ken arpa: Siac met laeng agriingacto a masapa.
- 9 Itdecto dagiti yaman kenca, O Apo, iti tengnga dagiti ilili: Cantaecto dagiti panangidaydayaw kenca iti tengnga dagiti nacion.
- 10 Ta ti kinamanagayatmo dackel agingga cadagiti langit, Ket ti kinapudnom agiugga cadagiti tangatang.
- 11 Maitan-occa cad, O Dios, iti rimbaw dagiti langit; Ti gloriam rimbawanna *coma* amin ti daga.

Cararag tapno madusa dagiti Nakillo.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Al-tashheth. *Salmo* ni David. Michtam.

58 Pudno aya met laeng nga iti kinacimec agsaocayo iti kinalinteg? Agipatocay aya met laeng a sililinteg, O dacay nga annac dagiti tattao?

2 Saan, iti uneg ti puso agaramidcay iti kinakillo:

- Bagtinenyo ti rungsot dagiti imayo ditoy daga.
- 3 Dagiti nakillo naisupadidan manipud iti aanacan :
Sumiasidan apaman'a mayanacda, nga agsaoda cadagiti ulbod.
- 4 Ti gitada cas gita ti uleg :
Casda la carasaen a tuleng nga iduyecda ti lapayagda,
- 5 A dina manggeg ti timec dagiti manangyaw,
A mangyaw a naisangayan iti laing.
- 6 Pusiem dagiti ngipenda, O Dios, cadagiti ngiawatda :
Pusiem dagiti dacdackel a saong dagiti eabanbannoagan a leon, O Jehova.
- 7 Aglunagda cad a cas danum nga agayus a nataray :
No isirigna dagiti panana, arig la coma maputed.
- 8 Casda la coma bisucol a marunaw ken agpucaw,
Cas ti di nadanonan nga alis ti maysa a babai, nga di nacakita iti inis.
- 9 No dagiti bangam dida pay maricna dagiti siit,
Isu pucawennanto ida iti alipugpug, ti nalangto ken ti macset man.
- 10 Ti nalinteg agrag-onto no makitana ti pammales :
Ibuggonanto dagiti sacana iti dara dagiti nakillo ;
- 11 Tapno iti casta dagiti tao cunaendanto,
Pudno nga adda gunguna cadagiti nalinteg :
Pudno nga adda Dios a mangocom ditoy daga.

Cararag iti Pannacaispal cadagiti Cabusor.

- Ken agpalungo a Musico ; *maitonos iti Al-tashheth. Salmo ni David.*
Michtam ; idi a nagbaon ni Saul, tapno bantayanda ti balay ket tiliwenda.
- 59 Ispalennac cadagiti cabusorco, O Diosco :
Ispannac nga ipangato cadagiti bumangon a maibusor caniac.
- 2 Ispalennac cadagiti agararamid iti kinadakes,
Ken isalacannac cadagiti tao a mawaw iti dara.
- 3 Ta, ni, cumledda a mangdaan itoy cararwac ;
Dagiti nangileg agtitiponda a sinitimpuyog a bumusor caniac :

- 5 Saan a gapu iti panaglabsingco, di met gapu iti basolco, O Jehova.
- 4 Agtarayda ken agsagana idinto nga awan basolco .
Agriingca tapno tulongannac, ket matmatam.
- 5 Wen sica, O Jehova a Dios dagiti buyot, Dios ti Israel,
Bumangonca tapno sarungcaram amin dagiti nacion :
Saanca cadi a nacaasi cadagiti nakillo a managlabsing. (Selah)
- 6 Agsublida iti rumabii, agtaguubda a cas aso,
Ket aglielicmutda iti ciudad.
- 7 Ni, agtig-abda cadagiti ngiawatda ;
Adda campilan cadagiti bibigda :
Ta siasino, *cunada*, ti macangeg ?
- 8 Ngem sica, O Jehova, catawaamto ida ;
Isaadmonto amin dagiti nacion iti pannacarabrac.
- 9 Gapu iti bileгна itdecto ti panagimdenng kenca ;
Ta ti Dios isut' nangato a baluarte.
- 10 Ti Dios iti kinamanagayatna sabtennacto :
Ti Dios ipaaynanto nga makitac ti *calica gumco* iti tuctoc dagiti cabusorco.
- 11 Dimo papatayen ida, anno la ket ti ilic manglipat :
Warawaraem ida gapu iti pannacabalinnmo, ket itulmenngmo ida,
O Apo a calasagmi.
- 12 Gapu iti basol ti ngiawatda, ken sasao dagiti bibigda,
Matiliwda pay coma iti kinatangsitda,
Ken gaput' panaglunlunodda ken panangyulbodda iti saienda.
- 13 Runotem ida iti pungtot, runotem ida, tapno maa wandan :
Ket ipacaammom cadacuada nga ti Dios agturay ken Jacob,
Inggana cadagiti ungtto toy daga. (Selah)
- 14 Ket iti rumabii pagsubliem ida, pagtaguubem ida a cas aso,
Ket liclicmutenda ti ciudad.
- 15 Agallaalladanto nga agbiroc iti taranon,
Ken agtantanabutodanto nga agpatpatnag no dida mapnec.
- 16 Ngem icantacto ti kinabilegmo ;
Wen, icantacto a natibong iti agsapa ti kinamanagayatmo :
Ta sican ti nangato a baluarte,
Ken camangco iti aldaw ti panagpulcocco.

17 Kenca, O pamilegco, icantacto ti apcaidayawam:
Ta ti Dios isut' nangato a baluarte, ti Dios ti caasic.

Asasug iti Pannacaabac iti Gubat, ken Cararag iti Tulong.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Shushan Eduth. Michtam ni David, tapno mangisuro; idi a nakicabil cada Aram-naharaim ken Aram-sobat, ken ni Joab nagsubli, ket nangisugat cadagiti taga-Edom idiy Sucnob a Pangasinan a sangalacsa ken dua ribu.

60 O Dios, sica impalladawnacami, sica iatublacnacami;
Nacaungetca; O alangonennacam cad manen.

2 Pinagkintayegmo ti daga; binirrim:

Agasam dagiti lettacna; ta agpigenger.

3 Imparanangam ti ilim cadagiti nabantot a banag:

Pinainumnacami iti arac ti pas-iraw.

4 Intedmo ti bandera cadagiti agbuteng kenca,

Tapno maibistrad gapu iti kinapudnom. (Selah)

5 Tapno ti ayayatem maispal coma, Isalacnimo ita canawan nga imam, ket sungbatannacam.

6 Ti Dios nagsaon iti kinasantona: agrag-oacto;

Bingayecto ti Siquem, ket agtaytayecto ti suenob a Socot.

7 Ti Galaad cucuac, ken cuac ti Manases; Ti Efraim isu met ti sarapa toy uloc; Ti Juda isut' cetroc.

8 Ti Moab isut' bacca a pagugasac; Idiy Edom ipalladawconto ti sapatosco;

Umsiagca, Palestina, gapu caniac.

9 Siasinonto ti mangipan caniac iti ciudad a natibker?

Siasinot' nangiturong caniac diay Edom?

10 Saan a sica, O Dios, ti nangipal-ladaw cadacami?

Ket sica saanca a makicuyog, O Dios, cadagiti buyotmi.

11 Itdem cadacam ti badang a sumaranget iti cabusor;

Ta barengbareng ti tulong ti tao.

12 Gapu iti Dios agaramidtayto a sima-maingel;

Ta isunto ti mangibaddec cadagiti cabusortayo.

Panagtalec iti Tulong ti Dios.

Ken agpalungo a Musico; iti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni David.

61 Denngem ti ickisco, O Dios;
Imdenangam ti cararagco.

2 Manipud iti ungo ti daga umawagacto kenca, inton maitulmeng toy pusoc: Itulodnac iti bato a nataytayag ngem siac.

3 Ta sican ti kinamanagac, Natibker a baluarte iti cabusor.

4 Agtaengacto inggat' agnanayon iti tabernaculom:

Agcamanagacto iti salucob dagiti payacmo. (Selah)

5 Ta sica, O Dios, dinengngemmo dagiti caric:

Intedmo ti tawid dagiti agbuteng iti naganmo.

6 Paatiddugemto ti biag ti ari;

Dagiti tawenna casdanto cadagiti adu a caputotan.

7 Agtaengto iti saclang ti Dios iti agnanayon:

O saganaem ti kinamanagayat ken kinapudno, tapno manalimetmetda kencuana.

8 Iti casta icantacto to panangidaydayaw iti naganmo iti agnanayon,

Tapno matungpalco nga inaldaw dagiti caric.

Ti Dios laeng ti Pagcamanangam iti Pannacaliput ken Pannacaupit.

Ken agpalungo a Musico; mayannurot iti cababalin ni Jeduthun. Salmo ni David.

62 Ti cararwac urayenna a siuulimec ti Dios laeng:

Aggapu kencuana ti pannacaisalacanco.

2 Isu laeng ti batoc ken salacanco:

Isut' natayag a baluarte; diacto unay maisin.

3 Casanontot' capaut ti panangidada nesyo iti maysa a tao,

Tapno mapapatayyo, dacay amin,

A cas nagirig a diding, cas agluggalugad nga alad?

4 Isuna laeng a pakinacmenda ti panangipadso kencuana iti tacnengna;

Pagayayatanda dagiti ulbod;

Mamaraburda cadagiti ngiwatda, ngem mangilunodda iti unegda. (Selah)

5 Cararwac, paturaymo a siuulimec ti Dios laeng;

- Ta ti inanamac aggapu kencuana.
- 6 Isu laeng ti batoc ken salacanco :
Isu' nangato a baluarte; saanacto a mapaisin.
- 7 Adda iti Dios ti pannacaisalacanco ken dayawco :
Ti bato ti kinabilegco, ken ti camangco adda iti Dios.
- 8 Agtaleccay kencuana iti amin a tiempo, dacy nga umili ;
Ibucocyo ti pusoyo iti sangoananna :
Ti Dios isu' camang cadatayo. (Selah)
- 9 Pudno a dagiti tao a nababa ti casasa-adda isudat' kinaubbaw, ket dagiti tao a nangato ti casasaadda isudat' ulbod.
- Iti gagantingan tumayocdanto ;
Isuda a sangcatipon nalaglag-anda ngem anges.
- 10 Dimo pagtalcan ti panangupit,
Ket dica mapaubbaw iti panagagaw :
No ti sanicua dumackel, dica italinaed ta pusom.

- 11 Ti Dios nagsaon iti naminsan,
Namindua a nangegco daytoy,
Nga ti pannacabalin biang ti Dios.
- 12 Casta met a biangmo, O Apo, ti kinamanagayat ;
Ta sica itdem iti siasinoman a tao ti mayalagad iti aramidna.

Ti Mawaw a Cararwa mapalpedan iti Dios.

Salmo ni David, idi adda idia
cabakiran ti Juda.

- 63 O Dios, sica ti Diosco ; sigaganetgetacto a mangbiroc kenca :
Toy cararwac mawaw kenca, ti lasagco siseseffa kenca,
Iti naticag ken macaina a daga, nga awan danum.
- 2 Iti casta minatmatanca iti nasantoan a yanmo,
Tapno kitaec ti pannacabalinmo ken dayagmo.
- 3 Ta ti kinamanagayatmo nasaysayaat ngem ti biag,
Dagiti bibigco idaydayawdacanto.
- 4 Iti casta agdaydayawacto kenca bayat ti panagbiagco :
Itag-ayconto dagiti imac gapu iti naganmo.
- 5 Toy cararwac cas la mapnecto iti pata ken kinalucmeg ;
Ket ti ngiwatco idaydayawnacanto cadagiti siraragsac a bibig ;
- 6 No lagipenca iti pagiddaac,

Ken panpanunotenca cadagiti panag-puyat iti rabii.

- 7 Ta sican ti saranayco,
Ket iti salinong dagiti payacmo agr-agrag-oact.
- 8 Toy cararwac sumursurot a sigaganetnet kenca :
Ti carawan nga imam tenglennac.
- 9 Ngem dagiti mangbiroc itoy cararwac, tapno dadaelenda,
Mapandanto cadagiti naununeg a sebbang ti daga.
- 10 Maidessoordanto iti pannacabalin ti igam :
Isudantot' maysa a reddec cadagiti zorra.
- 11 Ngem ti ari agragrag-onto iti Dios :
Siasinoman nga agsapata gapu kencuana agdaydayawto ;
Ta ti ngiwat dagiti agsao iti ulbod matangepto.

Dawat iti Pannacaispal cadagiti nalimed a Cabusor.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David.

- 64 Denggem ti timecco, O Dios, itoy panagasugco :
Salacnibam toy biagco iti panagbuteng iti cabusor.
- 2 Ilemngnac iti nalimed a sicut dagiti managdadakes,
Iti culcol dagiti agararamid iti kinakillo ;
- 3 Isuda a pinatademda ti dilada a cas campilan,
Ken insirigda dagiti panada, nga isuda dagiti napait a sao ;
- 4 Tapno cadagiti nalmeng a yan punta-anda ti napalngdo :
Pagammoan ipuntadan kencuana, ket dida agbuteng.
- 5 Paturdendat' bagida iti dakes a gandat ;
Pagtutulaganda ti agicabil iti silo a nalinged ;
Cunada, Siasinontot' macakita cadacuada ?
- 6 Managsapsapulda cadagiti kinakillo ;
Nalpasmin, *cunada*, ti nagaget a panangsapsapul :
Ket ti nalimed a panunot ken ti puso ti tunggal maysa nauneg.
- 7 Ngem ti Dios puntaannanto ida ;
Pagammoanen masugatdanto iti maysa a pana.

- 8 Iti casta maaramiddanto a maluspigo,
a dagitinto met la dilada ti bumusor
cadacuada:
Amin dagiti macakita cadacuada
iwingawingdanto dagiti uloda.
- 9 Ket amin a tao agbutengdanto;
Ket ibunannagdanto ti aramid ti Dios,
Ket ututobendanto a simamanakem ti
panangaramidna.
- 10 Dagiti nalinteg maayatandanto ken
Jehova, ket agcamangdanto kencu-
ana;
Ket amin dagiti sililinteg iti pusoda
idaydayawdanto.

*Nabuslon a Parabur ti Dios iti Daga
ken iti Tao.*

Ken agpalungo a Musico. Salmo.
Canta ni David.

- 65 Ti panangidaydayaw segsegaan-
naca, O Dios, sadi Sion;
Ket sica ti pacatungpalan ti cari.
2 O sica a dumingeg iti cararag,
Sica ti umayanto ti amin a lasag.
3 Dagiti kinakillo mangabacda caniac:
No cadagiti panaglabsingco, sica paca-
wanemto ida.
4 Nagasat ti tao a piliem, ket paasitgem,
Tapno macapagtaeng cadagiti para-
anganmo:
Mapneccamto iti kinaimbag ti balay-
mo,
Ti nasantoan a templom.
5 Nacakigkigtot a banag ti isungbat-
monto cadacami iti kinalinteg,
O Dios ti pannacaisalacanmi;
Sica a pagtalan dagiti amin nga
ungungto ti daga,
Ken dagiti adda iti tengnga ti taaw
nga adayo.
6 Nga iti bileгна patibkerenna dagiti
banbantay,
Idinto ta nagbarikes iti pannacabalin;
7 A pagtalnaenna ti daranudor dagiti
baybay,
Ti daranudor dagiti dalluyon,
Ken ti gulogulo dagiti ilili.
8 Dagiti met agnaed cadagiti caadayoan
a yan mabutenгда cadagiti panangi-
padlawmo:
Sica paragsakem dagiti iruruar ti bigat
ken ti rabii.
9 Sica suenalam ti daga, ket bisibisam,
Pabacnangem unay;
Ti carayan ti Dios napno iti danum:
Ipaayam ida iti anien, no nasagana-
mon a casta ti daga.

- 10 Danumam dagiti gulisna a sibubuslon;
Pababaem dagiti timburogna:
Palucnengem cadagiti arbis;
Bendicionam ti panagrusingna.
11 Balangtam ti tawen ita kinaimbag-
mo;
Ket dagiti addangmo agitedtedda iti
kinalucmeg.
12 Tedtedanda dagiti pagaraban ti let-
ang;
Ket dagiti turod nabaricsanda iti rag-
sac.
13 Dagiti pagaraban nacawesanda cadagiti
arban;
Dagiti succucnob nacumutanda met iti
anien;
Agdirdir-ida iti ragsac, agcancantada
met.

*Pananğidaydayaw cadagiti Mannacabalin
nga Aramid ti Dios ken iti Isusunğ-
batna iti Cararag.*

Ken agpalungo a Musico. Canta,
Salmo.

- 66 Aramidem ti macaparagsac nga
aweng iti Dios, dagup ti sang-
dagaan:
2 Icantam ti dayag ti naganna:
Padayagem ti pannacaidaydayawna.
3 Cunaem iti Dios, Amangan a nacaam-
ames dagiti aramidmo!
Gapu iti cadackel ti pannacabalinmo
dagiti cabusormo maparucmadanto
kenca.
4 Ti amin a daga agdaydayawto kenca,
Ket ancantaannacanto;
Cantaandanto ti naganmo. (Selah)
5 Umaycayo, ket kitaenyo dagiti aramid
ti Dios;
Nacaamames cadagiti aramidna a mai-
paay cadagiti annac dagiti tao.
6 Pinagbalinna ti taaw a naticag a daga;
Linatatda ti carayan a pinagna:
Sadiay nagragrağ-ocam kencuana.
7 Pangiturayna ti pannacabalinna iti
agnanayon;
Dagiti matana pulp.liiwenda dagiti
nacion:
Dagiti nasungit saanda coma a macatan-
ay. (Selah)
8 O benditoenyo ti Diostayo, dacay nga
ilili,
Ket ipangegyo ti timec ti pannacai-
daydayawna;
9 Nga icabilna ti cararwatayo iti biag,
Ket dina ituloc a dagiti sacatayo mai-
sinda.

- 10 Ta sica, O Dios, pinadasnacami :
Sinusuutnacami, a cas iti pirac a magu-
guran.
- 11 Impastretnacami iti batenġ ;
Insaadmo ti nacaro nga awit iti rabaw
ti bucotmi.
- 12 Pinagtalaytaymo dagiti tao iti rabaw
dagiti ulomi ;
Naglasatcam iti apuy ken iti danum ;
Ngem sica inlasutnacami nga impan iti
nabacnanġ a yan.
- 13 Umayacto iti balaymo agraman ca-
dagiti ságut a mapuuran ;
Bayadacto kenca dagiti caric,
14 Nga insawanġ dagiti bibigco,
Ken insao ti ngiwatco, idi addaac iti
pagducotan.
- 15 Idatonconto kenca dagiti ságut a nasa-
legsegan a mapuuran,
Agraman ubuub ti carnero a calan-
tangan ;
Agidatonacto cadagiti vaca a lallaki
ken calding. (Selah)
- 16 Umaycayo, ket dumngegcayo, dacay
amin nga agbutenġ iti Dios.
Ket ipalawagconto ti impaayna itoy
cararwac.
- 17 Imkisac kencuana iti ngiwatco,
Ket naidaydayaw itoy dilac.
- 18 No imatangac ti kinakillo itoy pusoc,
Ti Apo saanto a dumngeg :
- 19 Ngem pudno nga ti Dios dimngeg ;
Inimdenġanna ti timec ti cararagco.
- 20 Madaydayaw coma ti Dios,
Nga saanna nga inwagsac ti cararagco,
Ken dina met inyadayo caniac ti ki-
namanagayatna.

*Dagiti Nacion Mabagbagaanda a Manġiday-
dayaw iti Dios.*

Ken agpalunġo a Musico ; cadagiti kinuer-
dasan a pagtocaran. Salmo,
Canta.

- 67 Ti Dios sicacaasi coma cadatayo,
ket bendicionannatay coma,
Pagraniagenna coma ti rupana cada-
tayo ; (Selah)
- 2 Tapno ti dalanmo maammoan coma
ditoy rabaw ti daga,
Ti panangisalacanmo iti tengnga dagiti
amin a nacion.
- 3 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O
Dios ;
Amin dagiti ilili idaydayawdaca coma.
- 4 O dagiti nacion agrag sacken agcan-
tada coma a pagyaman ;
Ta ocomemto a sililinteg dagiti ilili,

- Ken iturayam dagiti nacion ditoy ra-
baw ti daga. (Selah)
- 5 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O
Dios ;
Amin nga ilili idaydayawdaca coma.
- 6 Ti daga pinataudna ti rang-ayna :
Ti Dios, ti met laeng Diostayo, bendi-
cionannatayto.
- 7 Ti Dios bendicionannatayto ;
Ket amin dagiti unġto ti daga agbu-
tengdanto kencuana.

Ni Jehova a Dios ti Sinai ken ti Santuario.

Ken agpalunġo a Musico. Salmo ni
David, Canta.

- 68 Tumacder coma ti Dios, dagiti ca-
busorna mawarawarada coma ;
Agtalawda met coma dita sangaoanam
dagiti gumurgura kencuana.
- 2 Cas pannacaipalni ti asuc, casta ti
panangipalnim cadacuada :
Cas pannacalunag ti allid a maisarang
iti apuy,
Casta coma ti pannacapucaw dagiti na-
killo iti sangaoanan ti Dios.
- 3 Ngem dagiti sililinteg maayayatanda
coma ; agrag-oda coma iti saclanġ ti
Dios :
Wen, agragrag-sacda coma a siaayat.
- 4 Cantanayo ti Dios, icantayo ti panangi-
daydayaw iti naganna :
Ibangonanyo ti calzada ni agsacay ca-
dagiti letlet-anġ ;
Ti naganna Jehova ; ket agragrag-
ocayo iti sangona.
- 5 Ama dagiti ululila, ken ocom dagiti
babbalo,
Ti Dios iti nasantoan a yanna.
- 6 Ti Dios pagnaedenna ti taltalipunġa-
wen iti sangcabbalayan :
Iruarna dagiti balud nga ipan iti kina-
rang-ay ;
Ngem dagiti nasunġit agnaedda iti
naticag a daga.
- 7 O Dios, idi impalunġoam ti ilim,
Idi naglasatca iti let-anġ ; (Selah)
- 8 Ti daga nagkintayeg,
Dagiti met langit nagtedtedda iti sangao-
anan ti Dios :
Diay Sinai nagpigerger iti saclanġ ti
Dios, Dios ti Israel.
- 9 Sica, O Dios, nangibaonca iti naruay a
tudo,
Pinatalgedam ti pinatawidam idi a
maparigatan.
- 10 Ti buyotmo nagnaed sadiay :

- Sica, O Dios, insaganaam ita kinain-
bagmo ti napanglaw.
- 11** Ti Apo itdenna ti sao :
Dagiti babbai a mangiwarnac cadagiti
damag isudat' dackel a buyot.
- 12** Dagiti arari dagiti ejercito agtalawda,
isuda agtalawda ;
Ket ti babai nga agbati iti balay
bingayenna ti masamisam.
- 13** No agiddaca iti tengnga dagiti ub-
ubong,
Arig la cadagiti payac ti calapati a
nadigos iti pirac,
Ket dagiti pawisna iti amarillo a
balitoc.
- 14** Idi a ti Mannacabalin amin magiwarsi
iti arari sadiay,
Arig la agnieve idiaiy Salmon.
- 15** Bantay ti Dios ti bantay Basan ;
Bantay a nacataytayag ti bantay Basan.
- 16** Apay a kitaenyo a sipapaludip, dacay
a naalimpatoc a banbantay,
Daydiay bantay nga inesman ti Dios a
pagtaenganna ?
Wen, ni Jehova taengannanto nga
agnanayon.
- 17** Dagiti lugan ti Dios duapulo ribuda,
wen rinibribu a ribuda :
Ti Apo adda iti tengngada, *cas idiaiy*
Sinai, idiaiy Santuario.
- 18** Immulica iti nangato, impanawmo
dagiti nacayawan ;
Inawatmo dagiti sagut iti tengnga
dagiti tao,
Wen, dagiti met nasungit, tapno ni
Jehova a Dios makipagnaed.
- 19** Bendito ti Apo, nga inaldawaldaw a
mangamit iti awittayo,
Wen, ti Dios isu ti salacantayo. (Selah)
- 20** Ti Dios isu cadatayo ti Dios dagiti
panangispal ;
Ket biang ni Jehova nga Apo ti
pannacalawat iti patay.
- 21** Ngem ti Dios sugatennanto ti ulo dagiti
cabusorna,
Ti naboooc a tuctoc ti magmagna pay
laeng iti basolna.
- 22** Ti Apo kinunana, Alaecto manen
manipud Basan,
Aonecto manen *idan* cadagiti yuyeng ti
baybay.
- 23** Tapno maibaddecmo dagiti sacam iti
darada,
Tapno ti dila dagiti asom adda maba-
gida cadagiti cabusormo.
- 24** Nakitada dagiti ipapanmo, O Dios,
Wen, dagiti ipapan ti Diosco, Aric, iti
santuario.
- 25** Dagiti cumacanta immunada, dagiti tu-
motocar simmarunoda,
Iti tengnga dagiti babbalasang a nag-
tagitambor.
- 26** Dayawenyo ti Dios cadagiti paggigi-
mongan,
Wen, ti Apo, *dacay* a taga-ubbog ti
Israel.
- 27** Sadiay adda ni ubing a Benjamin nga
agturayda,
Dagiti principe ti Juda *ken* ti gimongda,
Dagiti principe ti Zebulon, dagiti prin-
cipe ti Neftali.
- 28** Ti Diosmo binilinna ti pigsam :
Pabilgem, O Dios, ti aramidmo cada-
cami.
- 29** Gapu iti templom idiaiy Jerusalem
Dagiti arari agyegdanto cadagiti sag-
sagut kenca.
- 30** Tubngarem ti atap nga animal cadagiti
caliddaan,
Ti ruay dagiti vaca a toro, agraman
cadagiti urbon a vaca dagiti ilili ;
Nga ibadbaddec ita sacam dagiti gapac
a pirac :
Winarawarana dagiti ilili nga agayat
iti gubat.
- 31** Dagiti principe rumuardanto sadi
Egipto ;
Ti Etiopia darasennanto a yunnat dagiti
imana iti Dios.
- 32** Cantaanyo iti Dios, dacay a pagpaga-
rian ditoy daga ;
O agantacay iti panangidaydayaw iti
Apo ; (Selah)
- 33** Kencuana nga agsacay iti langit dagiti
langit, agsipud idi ugma ;
Ni, iyesngawna ti timecna, timec a
nabileg.
- 34** Bigbigenyo ti kinapigsa iti Dios :
Ti kinatan-ocna adda iti ngatoen ti
Israel,
Ket ti bilegna adda cadagiti tangatang.
- 35** O Dios, nacakigkigtotea manipud cada-
giti nasantoan a yanmo :
Ti Dios ti Israel, isu iccanna iti bileg
ken pannacabalin ti ilina.
Bendito ti Dios.
- Iekis ti Tuoc, ken Lunod cadagiti Cabusor.*
Ken agpalungo a Musico ; maitonos iti
Shoshannim. *Salmo* ni David.
- 69** Isalacannac, O Dios ;
Ta dagiti danum simreca ingganat
toy cararwac.
- 2** Sirararebac iti nauneg nga aloyooy,
nga awan pacabatayan :

- Maitapugac cadagiti nauneg a dandanum, a dagiti dinackel lapunosendac.
- 3 Napacsoyanacon iti panagicickis; ti carabucobco nagmagan:
Dagiti matak umlayda bayat ti panagururayco iti Diosco.
- 4 Dagiti gumurgura caniac n̄ga awan gaggapuna adaduda n̄gem dagiti booc toy uloc:
Dagiti n̄ga mangpugsay coma caniac, a cabusorco a di umumno, nabilegda:
Ti saanco n̄ga inala capilitan n̄ga ipulangco.
- 5 O Dios, sica ammom ti kinamauyongco;
Ket dagiti basbasolco saanda a mailinged kenca.
- 6 Saanda cad a mabainan gapu caniac dagiti agururay kenca, O Apo Jehova dagiti buybuyot:
Saanda cad a maibabain gapu caniac dagiti mangbiroc kenca, O Dios ti Israel;
- 7 Tangay gapu kenca nagsagabaac iti pannacaumumsi;
Ni bain inabbungotanna toy rupac.
- 8 Nagbalinac a sangsangaili cadagiti cadacuac,
Ken gangannaet cadagiti annac ni inac.
- 9 Ta ti panangyannad iti balaymo linamutnacon;
Ket dagiti umsi dagiti mangumumsi kenca nagdissoorda caniac.
- 10 Idi nagsangitac, *ken ginugurac* toy cararwac iti panagayuno,
Isut' nacacumusi.
- 11 Idi pinagcawesco ti nagubal a lupot,
Nagbalinac cadacuada a pagangangawan.
- 12 Dagiti agtutugaw iti ruangan tantanawtawendac;
Ket *siac* ti idaldallot dagiti nabartec.
- 13 N̄gem no caniac, ti cararagco maipaay kenca, O Jehova, iti tiempo a manannugot:
O Dios, iti caruay ti kinamanagayatmo, Sun̄gbatannac iti kinapudno ti panangisalacanmo.
- 14 Alut-utennac iti aloyooy, ket dinac baybay-an a lumned:
Maispalac cad cadagiti gumurgura caniac, ken cadagiti nauneg a dandanum.
- 15 Ti dinackel saannac cad n̄ga irebreh,
Dinac met coma alun-unen ti yuyeng;
Ket ti abut dina cad iyem-em ti ngiwatna caniac.
- 16 Sun̄gbatannac, O Jehova; tangay ti kinamanagayatmo naimbag:
Cas mayannurot ita caadu dagiti nandungno a caasim taliawennac.
- 17 Ket dimo ilinged ta rupam itoy adipenmo;
Ta maducotanac; sun̄gbatannac cad a sidadaras.
- 18 Umasidegca itoy cararwac, ket subotem:
Sacaennac gapu cadagiti cabusorco.
- 19 Ammom ti pannacaumumsi, ken pannacabainco, ken pannacababainco:
Dagiti catubarco addada amin iti sangonanam.
- 20 Ti umsi binettacna toy pusoc; ket ita sipupunnoac iti dadagsen:
Ket nagmatamataac iti siasinoman a mangngaasi caniac, n̄gem awan;
Ken cadagiti mangliwliwa, n̄gem awan nasaracac.
- 21 Iniccandac met ti apro a lamutec;
Ket iti pannacawawco pinainumdac iti suca.
- 22 Ti pangananda iti sangonananda agbalin coma a silo;
Ket no addada iti talna, *agbalin coma a palab-ug*.
- 23 Gumudrep cad dagiti matada, tapno iti casta dida macakita;
Ken dagiti lomolomoda pagpigergerem cad a cancanayon.
- 24 Ibuyatmo ti pungtotmo cadacuada,
Ket ti rungsoy ta ungetmo magamudna cad ida.
- 25 Ti pagyananda manasanan coma;
Awan cad ti macapagtaeng cadagiti calapawda.
- 26 Ta idadanesda ti dinanarmon;
Ket isarsaritada ti tuoc dagiti sinugatmo.
- 27 Nayonam iti kinakillo dagiti kinakilloda;
Ket saanmo a paumayen ida ita kinaintegmo.
- 28 Mapunasda coma iti libro ti biag,
Ket saanda a maisurat a maitipon cadagiti nalinteg.
- 29 N̄gem nacacaasi ken situuocac:
Ti panangisalacanmo, O Dios, isimpanac cad iti nangato.
- 30 Idaydayawconto ti nagan ti Dios iti canta,
Ken padayagecto iti panagyaman.
- 31 Ket adaddanto a pagayayatan ni Jehova n̄gem ti maysa a vaca,
Wenno toro a saraan ken cucuan.

- 32 Dagiti naemma nakitada, ket maragsacanda :
Dacay a mangbiroc iti Dios, bumiag ala ta pusoyo.
- 33 Ta ni Jehova denggenna ti macasapul, Ket saanna a laisen dagiti baludna.
- 34 Ti langit ken daga idaydayawda coma, Dagiti baybay ken amin nga aggununay cadacuada.
- 35 Ta ti Dios isalacannanto ti Sion, ket bangonennanto dagiti ciudad ti Juda; Ket agtaengdanto sadiay, ket tagicuaendanto.
- 36 Ti caputotan met dagiti adipenna tawidendanto; Ket dagiti agayat iti naganna agnaed-danto sadiay.

Panagdawat iti Badanġ gapu cadagiti Manġidadanes.

Ken agpalunġo a Musico. *Salmo ni David; pangipalagip.*

- 70 *Darasem*, O Dios, ti mangġisपाल caniac;
Darasem ti umarayat caniac, O Jehova.
- 2 Mababainan ken maculcolanda cad Dagiti mangsawsawar itoy cararwac: Mapagsublida cad ken maibabainda Dagiti maayatan iti pacarangġasac.
- 3 Mapatallicudda cad gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna, Aja, aja.
- 4 Dagiti agbiroc kenca agragrag-o ken maragsacanda coma kenca;
Ket dagiti agayat iti panangġisalanmo cunada coma a cancanayon, Mapadayag coma ti Dios.
- 5 Ngem napanglawac ken panumo; Agalallegca cad caniac, O Dios: Sica ti badangco ken mangġisपाल caniac; O Jehova, dica cad agtantan.

Cararag ti maysa a Lacay iti Pannacaispal.

- 71 Kenca, O Jehova, agcamangac:
Diac cad maibabain uray caanoman.
- 2 Ispalennac ita kinalintegmo, ket alawennac:
Idumogmo cad ta lapayagmo caniac, ket isalacannac.
- 3 Sica cad caniac ti bato a pagnaedan, a mabalino a caraptan a canayon:
Intedmon dagiti bilin tapno maisalacanic coma,
Ta sica ti batoc ken salintegco.
- 4 Alawennac, O Diosco, iti ima dagiti managdacadakes,

- Iti ima ti nakillo ken nadawel a tao.
- 5 Ta sica ti inanamac, O Apo Jehova: Pagtalcaic manipud kinaubingco.
- 6 Sica ti nanarsaranay caniac manipud iti aanacan;
Sica ti nangġiruar caniac iti tian ni inac:
Kenca cancanayon ti panangġidayawco.
- 7 Arigac la datdatlag cadagiti adu;
Ngem sica ti nabileg a camangco.
- 8 Ti ngiwatco mapnonto iti pannacaidayawmo,
Ken iti tan-ocmo bayat ti aldaw.
- 9 Dinac cad ibelleng iti tiempo ti kinalacay;
Dinac cad baybay-an inton umawanen ti pigsac.
- 10 Ta dagiti cabusorco agsasaoda maipanggep caniac;
Ken dagiti mangġisisiim itoy cararwac aghabalanbalacadda a sangcatimpuyog,
- 11 A cunada, ti Dios binaybay-annan, Camatenyo ket tiliwenyo; ta awan ti mangġisपाल kencuanan.
- 12 O Dios, dinac cad adayoan;
O Diosco, agdarasca nga umarayat caniac.
- 13 Mabainan ken marunotda cad dagiti sibubusor itoy cararwac;
Mabungonda coma iti pannacalais ken pannacaiabain dagiti mangġisapsapul iti pacarangġasac.
- 14 Ngem mangġinanamaacto a cancanayon, Ken idaydayawcanto laeng a dumegdeg a dumegdeg.
- 15 Ti ngiwatco sarsaritaennanto ti kinalintegmo,
Ken ti panangġisalanmo iti amin nga aldaw;
Ta diac ammo dagiti bilanġda.
- 16 Umayacto agraman cadagiti nabileg nga aramid ni Apo Jehova:
Dukitecto ti kinalintegmo, wen isisu laeng.
- 17 O Dios, sica insuronac nanipud kinatutuboc;
Ket agpapan iti impalpalawagco dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
- 18 Wen, uray laclacayanacon nga ububanan, dinac cad baybay-an, O Dios,
Ingganat' pannacaiPalawagco iti kinalpigsam iti *umay* a caputotan,
Ti pannacabalinmo iti siasinoman a dumteng.

- 19 Ti met kinalintegmo, O Dios, nangato unay;
Sica n̄ga nangaramid cadagiti dadackel a banag,
O Dios, siasinot' cas kenca?
- 20 Sica n̄ga nangiparang cadagiti adu ken naut-ut a pacadanagan,
Pabiagennacamto manen,
Ken aonennacamto manen cadagiti tucot ti daga.
- 21 Degdegam cad ti kinadackelco,
Ket agsublica manen a mangliwliwa caniac.
- 22 Idaydayawcanto met iti salterio,
Ti kinapudnom *met laeng*, O Dios:
Kenca agcantaacto cadagiti pangiday-dayaw a buyogen ti arpa,
O sica a Santo ti Israel.
- 23 Dagiti bibigco umsiagdanto iti ragsac inton agcantaac cadagiti pangiday-dayaw kenca;
Ken toy cararwac a sinubbotmo.
- 24 Casta met a toy dilac sarsaritaennanto ti kinalintegmo iti capaut ti aldaw;
Ta naisaadda iti bain, ken naculcolanda, dagiti mangsapsapul iti pacarang-gasac.
- Ti Panagari ti Nalinteg n̄ga Ari.*
- Salmo ni Salomon.*
- 72 Itedmo iti ari dagiti pangnged-dengmo, O Dios,
Ken ti kinalintegmo' iti anac ti ari.
- 2 Isunto ti mangocom a sililinteg iti ilim,
Ken simamanakem cadagiti cacaasiam.
- 3 Dagiti banbantay mangyegdantot' capia iti ili,
Ken dagiti turturod, iti kinalinteg.
- 4 Isuntot' mangocom cadagiti napanglaw iti ili,
Isalacannanto dagiti annac ti nanumo;
Ket pispisangennanto ti mangidadan.
- 5 Agbutengdanto kenca bayat ti panagpaut ti init,
Ken cas iti capaut ti bulan, cadagiti amin a caputotan.
- 6 Bumabanto a cas tudo iti napatpat a root,
Cas arbis a mangbisibis iti daga.
- 7 Cadagitinto aldawna ti nalinteg agrangpayanto,
Ket kinaruay ti talna, ingganat' maawanen ni bulan.
- 8 Addanto met turayna manipud baybay ingganat' baybay,
Ken manipud idiay carayan inggana cadagiti ungtō ti daga.
- 9 Dagiti agnaed iti cabakiran agrucnoydanto iti saclangna;
Ket dagiti cabusorna maidumudomdanto iti tapuc.
- 10 Dagiti ari diay Tarsis ken dagiti Purpuro agbuisdanto:
Dagiti ari ti Jeba ken Seba agisagutdanto iti rangrangcap.
- 11 Wen, amin n̄ga arari agrucabdanto iti saclangna;
Amin n̄ga nacion agservidanto kencuana.
- 12 Ta ispalennanto ti nanumo inton umkis,
Ken ti napanglaw n̄ga awan mangarayyat kencuana.
- 13 Mangngaasinto cadagiti napanglaw ken nanumo,
Ket dagiti cararwa dagiti nanumo salacannanto.
- 14 Subbotennanto ti cararwada iti panangirurumen ken kinadawel;
Ket napategto ti darada iti saclangna:
- 15 Ken agbiagdanto; ket maiccanto iti balitoc ti Jeba:
Ket dagiti tao icararagdanto a cancanayon;
Iparaburdanto n̄ga agmalmalem.
- 16 Addanto kinaruay ti anien iti daga iti tapaw dagiti banbantay;
Ti bungada agcaragungunto a cas ti Libano:
Ket dagiti taga-ciudad agrangpaya-danto a cas iti root iti daga.
- 17 Ti naganna agpauto n̄ga agnanayon;
Ti naganna mailaylayonto a cas iti capaut ti init:
Ket dagiti tao mabendicionandanto kencuana;
Amin n̄ga nacion naganendanto a nagsat.
- 18 Bendito ni Jehova a Dios, Dios ti Israel,
N̄ga isu laeng ti agaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
- 19 Ket bendito ti nadayag a naganna iti agnanayon;
Ket dagup ti daga mapno coma iti dayagna.
Amen, ket amen.
- 20 (Dagiti cararang ni David n̄ga Anac ni Jesse agtungpaldan.)

LIBRO III.

*Ti Panunŕpalan ti Nakillo maidihg iti
Panunŕpalan ti Nalinteg.
Salmo ni Asaf.*

- 73** Pudno nŕa ti Dios naimbag iti Israel,
Wen cadagiti nadalus ti pusoda.
2 Nŕem no siac, dagiti sacac nagistayda napanen;
Dagiti addanŕco nŕannŕnida la unay naigalis.
3 Ta immapalac cadagiti napalanŕguad,
Idi a nakitac ti kinaranŕ-ay dagiti managdadakes.
4 Ta awan ti panagrigat iti ipapatayda;
Nŕem natibker ketdi ti pigsada.
5 Awanda iti pacapulcoan dagiti tattao;
Saanda met a maparparigatan a cas cadagiti tattao.
6 Gapuna a ti kinatanŕsit isut' cas cawar a naipulipul iti tenŕnŕgedda;
Ti kinadawel manŕbungŕon cadacuada a cas cawes.
7 Dagiti matada agbucbukirad iti kinahemeg:
Adda cadacuada ti adadu nŕem ti mabalin a calicaguman ti puso.
8 Manŕbrabrabnŕgsida, ket iti kinadakes agiyebeasda iti pananŕgidadanes:
Agsaoda a sinŕanŕgato.
9 Incabilda ti nŕiawatda cadagiti lanŕit,
Ket ti dilada agdakiwas ditoy daga.
10 Anansata dagiti taona agsublida ditoy:
Ket dandanum a macapno gibusenda.
11 Ket eunada, Casanot' pannacaammo ti Dios?
Ken adda nŕamin ammo ken Cangatoan?
12 Matmatanyo, dagitoy dagiti dakes;
Ket idinto a sinanani-ayda laenŕ, dumegdegda iti kinabacnanŕ.
13 Pudno nŕa ubbaw ti pananŕgugasco itoy pusoc,
Ken panagbuggoc cadagiti imac iti kinadalus;
14 Ta nagmalmalem a nadidigraac,
Ket ti pannacadusac binigatbigat.
15 No kinunac coma, Castanto ti saoc;
Ney, nagaramidac coman iti liniliput iti caputotan dagiti annacmo.
16 Idi pinanunotco no casano ti pannacaammo coma iti daytoy,
Isut' nalaus ti rigatan caniac;
17 Inŕganat' napanac iti nasantoan a talimeng ti Dios,
Ken inututobco ti maudi a tunŕpalda.

- 18** Pudno nŕa icabilmo ida cadagiti nagalis a yan:
Itublacmo ida iti pannacadadael.
19 Amanŕan ti panagbalinda a pannacaapprit iti apagdaricmat;
Marunotda a maibus gaput' amames.
20 Cas maysa a dardarepdep no macariinŕg datao,
Casta, O Apo, no agriinŕca, umsiemto ti ladawanda.
21 Ta ti cararwac bimmangŕes,
Ken naduyocac itoy pusoc:
22 Iti casta napaduegac, ken nanenŕnŕnŕgac;
Maysaac a cas atap nŕa animal iti sangoanam.
23 Nupay casta siaaddaac a cancanayon kenca:
Tinenŕnŕgelmo ti canawan nŕa imac.
24 Sica ituronŕnacto iti panmatigmaanmo,
Ket calpasanna awatennacto iti kinadayag.
25 Siasino ti tagicuaec sadi lanŕit *no saon a sica?*
Ket awan ditoy rabaw ti daga ti aniaman a tarigagayac no saan a sica.
26 Ti lasaŕco ken ti pusoc marsaaceda;
Nŕem ti Dios isut' kired toy pusoc ken bŕgic nŕa agnanayon.
27 Ta, ni, dagiti adayo kenca mapucawdanto:
Rinacracmo amin dagiti agbalanŕcantis, *nŕa aglicud* kenca.
28 Nŕem nasayaat nŕa dumindinnac nŕa asideg iti Dios:
Pinagbalinco ni Apo Jehova a camanŕco,
Tapno maisarita amin dagiti aramidmo.

*Asug calpasan ti Pananŕjrebbu dagiti
Cabusor iti Daga.*

Maschil ni Asaf.

- 74** O Dios, apay nŕa ibellenŕnacami nŕa agnanayon?
Apay a ta punŕgotmo umasuc a bumusor cadagiti carnero ti ticubmo?
2 Lagipem ti gimouŕmo a pinaaddam nanipud idi ugma,
Isu a sinubbotmo tapno isut' sanŕaputotan a patawidam;
Ken ti bantay Sion, a nagtaenŕam.
3 Itag-aymo dagita sacam cadagiti agnanayon a pannacadadael,

- Iti amin a dakes nga inaramid ti cabusor iti nasantoan a yan.
- 4 Dagiti cabusormo nagugada iti tengang ti tallangmo; Imbayogda dagiti banderada a castanda.
- 5 Arigda la cadagiti tao a nangitag-ay Cadagiti wasay nga agdisso iti recrec dagiti caycayo.
- 6 Ket ita amin a kinitikitan nga aramidna Tumkenda iti wasay ken cadagiti martillo.
- 7 Inuramda ti balaymo a nasantoan; Inlupitda ti naed ti naganmo inggana iti daga.
- 8 Kinunada iti pusoda, Raponentay amin ida a maminpinsan: Pinuranda amin dagiti paggigimongan ti Dios ditoy daga.
- 9 Saantay a makita dagiti tandatayon: Awanen ti siasinoman a mammadto; Cadatayo awan ti siasinoman a macaamno no casanot' capautna.
- 10 Casanot' capaut, O Dios, ti panangumumsi ti cabusor? Cancanayonto ngata a pagtabtaawaan ti cabusor ta naganmo?
- 11 Apay nga italicudmo ta imam, ta pay ngarud canawanmo? *Ibasmo* ita barucongmon, mangrunotca.
- 12 Nupay casta ti Dios isut' Ari manipud ugma, A mangaramid iti pannacaisalacan ditoy daga.
- 13 Sica binisacmo ti baybay ita kinapigsam: Sica binuracmo diay dandanum ti ululo dagiti nacaalaligagaw a tagataaw.
- 14 Sica binuracmo dagiti ulo ti leviatan a pitipiting; Intedmo a lamuten dagiti tattao nga nagnaed iti letang.
- 15 Inneritmo dagiti ubbog ken carcarayan: Pinagmagam dagiti napeggges nga ayayus.
- 16 Ti aldaw cucuam, ket ti rabii cucuam met: Sicat' nangsagana iti silaw ken iti init.
- 17 Incabilmo dagiti pagpatinggaan ti daga: Inaramidmo dagiti tiempo ti pudot ken lamec.
- 18 Lagipem daytoy, nga ti cabusor nangumumuin, O Jehova, Ken ti maysa a simamauyong nga ili nagtabbaawanda ta naganmo.
- 19 O dimo iyawat ti cararwa ti pagawmo iti sumaron nga animal: Dimo lipaten nga agnanayon ti biag ti nacacaasim.
- 20 Icañanom coma ti tulag; Ta dagiti nasipngat a disso toy daga napnoda cadagiti pagyanan ti kinadawel:
- 21 O saan coma nga agsubli a mabainan ti mairurumen: Ti napanglaw ken nanumo idawdawawda coma ta naganmo.
- 22 Bumangonca, O Dios, alangonem ti biangmo met laeng a panggep: Lagipem nga ti ong-ong a tao umumsiennaca nga agmalmalem.
- 23 Dimo lipaten ti timec dagiti sumupiat: Ti gulogulo dagiti umalsa kenca ngumato a cancanayon.
- Ti Dios itulmenyna ti Natanysit, ngem itanocna ti Nalinteg.*
- Ken mamalungo a Musico; *maimos iti Al-tashheth.* Salmo ni Asaf, Canta.
- 75 Agyamancam kenca, O Dios; Agyamancam, ta ti naganmo asidag:
- Dagiti tao saritaenda dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
- 2 Inton masaracac ti naikeddeng a tiempo, Sililintegto ti panagipatoc.
- 3 Ti daga ken dagiti mangnaed marunawda: Insimpac dagiti adigina. (Selah)
- 4 Kinunac cadagiti napalangguad, Saancay nga agpalalangguad; Ket cadagiti nadangkes, dicay itingra dagiti sarayo:
- 5 Diyo patingraen a nangato dagiti sarayo; Dicay agsao a sibibiracac ti tengngedyo.
- 6 Ta saan nga iti daya, saan nga iti laud, Di met iti abagatan, *ti paggapuan* ti pannacai pangato.
- 7 Ta ti Dios isu ti Mangocom: Ipababana ti maysa, ipangatonna ti sabali.
- 8 Ta iti ima ni Jehovah adda maysa a copa, ket ti arac runasoc; Napno iti ninawnaw ken sana met la ibuyat: Agpayso nga dagiti ared-edna calipupusento amin dagiti nadangkes ti daga, ken inuniendauto.
- Ngem* ayalawagcontona nga agnanayo

Icantacto ti panangidaydayaw iti Dios ni Jacob.

- 10 Amin dagiti sara dagiti nadangkes met pusdecto; Ngem dagiti sara dagiti nalinteg mapangantonto.

Ti Agbalballigi a Pannacabaln ti Dios ni Jacob.

Ken agpalungo a Musico. Cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni Asaf, Canta.

- 76** Idiay Juda amammoda ti Dios: Ti naganna naidaclan sadi Israel.
- 2 Idiay met Salem adda ti tabernaculona, Ken ti pagtaenganna adda sadi Sion.
- 3 Sadiay binungtolna dagiti pana ti baj; Ti calasag, ken ti campilan, ken ti gubat. (Selah)
- 4 Nagloriaanca, ket natan-occa, Manipud cadagiti banbantay a pagsam-saman.
- 5 Dagiti napuso agbalinda a sinamsam, Inturogda ti turogda; Ket awan cadagiti tattao a napigsa ti nacasarac cadagiti imada.
- 6 Iti panagungetmo, O Dios ni Jacob, Ti lugan ken ti cabayo agpadpadda a mapisoc iti narga a turog.
- 7 Sica, pudno a sica, pagbutbutngandaca; Ket siasino ti macapagtacder iti sang-anam no apaman nga agpungtotca?
- 8 Impangegmo ti keddenng manipud sadi langit; Ti daga nagbuteng, ket nagmayeng,
- 9 Idi bimangon ti Dios a mangocom, Tapno isalacanna amin a naemma itoy daga. (Selah)
- 10 Pudno nga ti pungtot ti tao idaydayawnacanto: Ti tidda ti pungtot ibarikesmonto kenca.
- 11 Agcaricayo, ket agbayadcay ken Jehova a Diosyo: Amin dagiti adda iti arpadna agyegda coma iti sagsagut kencuana a rebbeng a pagbutngan.
- 12 Gudasenanto ti espiritu dagiti prin-principe: Macaamames cadagiti arari ditoy daga.
- Ikikired iti Pacadanagan gapul Pananglagip cadagiti Nabileg nga Aramid ti Dios.*
- Ken agpalungo a Musico; cas iti caba-balin ti Jeduthun. Salmo ni Asaph.
- 77** Iyickisconto iti Dios ti timecco, Wen iti Dios ti timecco; ket isu imdennganacto.

2 Idi aldaw ti pannacadanageo binirocco ti Apo:

- Ti imac nagirteng a nagpatpatnag ket saan a limmucay; Toy cararwac nagmadi a maliwliwaan.
- 3 Lagipec ti Dios, ket maculcolanac: Agasugac, ket ti espiritu maimameg. (Selah)
- 4 Tenglem dagiti matac nga agsiput: Nalau ti pannacariribucco a diac macasao.
- 5 Inututobco dagiti aldaw di ugma, Dagiti tawen dagiti cadaanan a tiempo.
- 6 Abbucayec itoy lagipeco ti cantac iti rabii: Casasaoc toy pusoc met laeng; Ket ti cararwac aramidenna ti naregta a panagsukisuc.
- 7 Agnanayon ngata a mangbaybay-anto ti Apo? Ket saanto la ngata a mangngaasin?
- 8 Ti kinamanagayatna nagawan ngata a pulos nga agnanayonen? Ti carina agpucaw ngatan a cancanayonen?
- 9 Nalipatanen ti Dios ti kinamanang-paraburna? Iti pungtotna pinagrikepnan dagiti nadungngo nga asina? (Selah)
- 10 Ket kinunac, Daytoy ti nasakitco; Ngem lagipecoto dagiti tawen ti canawan nga ima ti Cangatoan.
- 11 Dukitecto dagiti aramid ni Jehova. Ta lagipecto dagiti nacascasdaaw a gapuanam idi ugma:
- 12 Balabalaecto met amin nga aramidmo, Ken abbucayecto dagiti gapuanan.
- 13 Ti dalanmo, O Dios, adda iti kinasanto: Siasino ti naidaclan a dios a cas iti Dios?
- 14 Sica ti Dios nga agaramid cadagiti nacascasdaaw: Impacaammom ti pigsam cadagiti ililin.
- 15 Sinubbotmo ita taekiagmo ti ilim, Dagiti annac da Jacob ken Jose. (Selah)
- 16 Dagiti dandanum nakitadaca, O Dios, Dagiti dandanum nakitadaca, nagbutengda: Dagiti caadalman nagpigergerda met.
- 17 Dagiti ulep nagibuyatda iti danum; Dagiti langit nagyesngawda iti aweng: Dagiti panam nagsawarda.
- 18 Ti uni ti gurroodmo nagallicubeng iti alipugpog; Dagiti kimat sinilnaganda toy lubong:

Ti daga nagarigengen ket naggingined.
19 Ti dalanmo adda idi iti taaw,
 Ket dagiti danam cadagiti dadackel a
 dandanum,
 Ket dagiti tugotmo saan ida a nailasin.
20 Impalungom ti ilim a cas maysa a
 panggen,
 Babaen ti panangibin da Moises ken
 Aaron.

*Pananjiturong ti Dios iti Ilina nupay casano
 ti Kinamanaginlilipatda.*

Maschil ni Asaf.

78 Ipangagmo, O ilic, ti lintegco :
 Itayayo dagita lapayagyo cadagiti
 sao ti ngiwatco.
2 Luctac toy ngiwatco iti maysa a pang-
 rig;
 Ibisicco dagiti nasipnget a pagsasao di
 ugma,
3 Isu a nangeg ken naammoanmi,
 Ken imbaga cadacam dagidi amam-
 matayo.
4 Diminto ilimed ida cadagiti putputot-
 da,
 Babaen ti panangibagami iti caputotan
 a sumaruno cadagiti pacaidaydaya-
 wan ni Jehova,
 Ken ti kinapigsana, ken dagiti nacas-
 casdaaw nga aramid nga impaayna.
5 Ta nangted iti sasci ken Jacob,
 Ket nangikeddeng iti linteg iti Israel,
 Isu nga imbilinna cadagiti amamma-
 tayo,
 Nga ipacaammoda ida cadagiti put-
 putotda;
6 Tapno ti caputotan nga umay maam-
 moanna *ida*, agpapan dagiti ubbing
 a mayanacto;
 Isuda a bumangondanto ket ibagadan-
 to *ida* cadagiti putputotda,
7 Tapno maisaadda coma ti inanamada
 iti Dios,
 Ken dida malipatan dagiti aramid ti
 Dios,
 Ngem salimetmetanda ketdi dagiti
 bilbilinna,
8 Ken saanda coma a cas cadagiti am-
 ammada,
 A caputotan a patupec ket nasungit,
 Caputotan a dida mapaglinteg ti
 pusoda,
 Ken ti cararwada saan a nataling-
 ngen iti Dios.
9 Dagiti annac ni Efraim, idinto a nag-
 tagiarmas ken nagtagipanada,
 Naglicudda idi caaidawan ti bacal.

10 Dida sinalimetmetan ti tulag ti Dios,
 Ket inidianda ti nagan iti lintegna;
11 Ket linipatanda dagiti aramidna,
 Ken dagiti nacascasdaaw a gapuanan
 nga imparangarangna cadacuada.
12 Nacascasdaaw a banag dagiti inara-
 midna iti saclang dagiti amammada,
 Idiay daga nga Egipto, idiay tay-ac ti
 Soan.
13 Inucapna ti baybay, ket pinaglasatna
 ida iti tengngana;
 Ket pinagtaederna dagiti danum a cas
 la napenpen.
14 Iti aldaw inturturongna met ida ba-
 baen ti maysa nga ulep,
 Ket bayat ti agpatnag iti lawag ti
 apuy.
15 Inucapna dagiti batbato iti let-ang,
 Ken iniccanna ida iti inumen a sibub-
 buslon a cas ket aggapu cadagiti ca-
 ungan.
16 Pinagpusuacna met dagiti baresbes ca-
 dagiti batbato,
 Ket pinagayusna dagiti danum a cas
 carcarayan.
17 Nupay casta inda laeng nagbasbasol
 kencuana,
 A bimmusor iti Cangatoan idiay let-
 ang.
18 Ken sinuutda ti Dios iti pusoda
 Gaput' panagkiddawda iti taraon a cas
 maitutop iti tarigagayda.
19 Wen, nagsaoda iti maibusor iti Dios;
 Kinunada, Mabaln ngata ti Dios nga
 idten ti canen ditoy let-ang?
20 Adtoy, dinugsolna ti bato, ket iti
 casta pimsuac dagiti danum,
 Ket dagiti carayan naglippiasda;
 Macaited ngata iti tinapay met?
 Mangipaayto ngata iti carne iti ilina?
21 Anansata ni Jehova nangegna, ket
 nacapungtot;
 Ket naarunan ti apuy a maibusor ken
 Jacob,
 Ken ti met pungtot dimmawdaw a
 mangbusor iti Israel;
22 Gaputta saanda a namati iti Dios,
 Ket saanda a nagtalec iti pannala-
 canna.
23 Nupay casta binilinna dagiti tangatang
 iti ngato,
 Ket linuctanna dagiti ruangan ti
 langit;
24 Ket intudona cadacuada ti mana a
 canenda,
 Ket nangtedna cadacuada iti taraon
 manipud sadi langit.

- 25 Ti tao nanġan iti tinapay ti mannacabalin:
Imbaonanna ida iti taraon inġgat, mabsogda.
- 26 Pinagpul-oyna ti casaor cadagiti tangtangatang;
Ket iti bilegna inturongna ti anġin nġa abagat.
- 27 Nagtudo met iti carne cadacuada cas tapoc,
Ken payacan a tumatayab a cas iti darat dagiti baybay:
- 28 Ket pinagtinna nġa iti tengnġa ti nagpacarsoanda,
Nġa aglicmut iti arubayan dagiti nag-naedanda.
- 29 Iti casta nanġanda, ket namusecseceda a nalainġ;
Ket intedna cadacuada ti calicagumda met laenġ.
- 30 Dida pay naisina iti daydi a tinari-gagayanda,
Adda pay laenġ cadagiti nġiwatda daydi canenda,
- 31 Idi a rimmanġen ti punġtot ti Dios cadacuada,
Ket nanġpapatay cadagiti calulucmeg-an cadacuada,
Ken impasagna dagiti agtutubo a taga-Israel.
- 32 No man pay amin daytoy isuda nagbasbasolda laenġ,
Ken dida namati cadagiti nacascasdaaw nġa aramidna.
- 33 Gapuna a dagiti aldawda inibusna iti kinuabbaw,
Ket dagiti tawenda iti ames.
- 34 Idi a papatayenna ida, sa metten idi birokendan;
Ket nagsublida ken sinapulda ti Dios a sipapasnec.
- 35 Ket nalagipda nġa ti Dios isut' batoda,
Ken ti Cangatoan a Dios ti manubbot cadacuada.
- 36 Nġem inalaliugda iti nġiwatda,
Pinagulbodda kencuana dagiti dilada.
- 37 Ta ti pusoda saan a nalinteg kencuana,
Dida met sitatalimudoc iti tulagna.
- 38 Nġem isu, idinto a mananġnġaasi, pinacawanna ti kinakilloda, ken sa-anna a pinucaw ida:
Wen, naminadu nġa incalilisna ti punġtotna,
Ket saanna a ginungun amin a gurana.
- 39 Ket linaglagipna nġa isuda lasagda laenġ,
Anġin a lumabas, ket di agsublin.
- 40 Amanġan a nagadu ti ibubusorda kencuana idiy catanapan,
Ken panamagladinġitda kencuana idiy let-anġ!
- 41 Ket sinublianda manen ti manairo iti Dios,
Ken pinaunġetda ti Santo ti Israel.
- 42 Saanda a linaglagip ti imana,
Ken daydi aldaw a pinanubbotna cadacuada iti cabusor;
- 43 Casano ti pananġicabilna cadagiti tandana idiy Egipto,
Ken cadagiti gapuanna a nacascasdaaw idiy tay-ac ti Soan,
- 44 Ket pinagbalinna a dara dagiti carcarayanda,
Ken dagiti baresbesda, tapno iti casta dida macainum.
- 45 Nanġibaon cadacuada cadagiti atibelbel ti nġilaw, a naglamut cadacuada;
Ken tuctucac, a nanġdadael cadacuada.
- 46 Impaayna met ti kinaranġpayada iti budobudoan,
Ken impadudonna ti nagbannoganda.
- 47 Dinadaelna dagiti inuvasanda iti uraro,
Ket dagiti sicomoroda iti linnaaw a nagbalay.
- 48 Impaayna met dagiti ananimalda iti uraro,
Ket dagiti pangenda iti nabara a sal-it.
- 49 Impalladawna met cadacuada ti kinarunġsot ti punġtotna,
Rurod, ken gura, ken pulcoc,
Naibaonan nġa esespiritu ti dakes.
- 50 Inyramidanna iti dana ti punġtotna;
Saanna nġa incaluya ti cararwada iti patay,
Intedna ketdi ti biagda iti angol,
- 51 Ket dinanarna amin dagiti inauna nġa annac sadi Egipto,
Ti palunġo ti pigsada cadagiti calapaw diay Cam.
- 52 Nġem intulodna ti ilina met laenġ a casda la carnero,
Ket inturongna ida iti let-anġ a cas maysa a pangġen.
- 53 Ket intulodna ida a sitatalged, iti casta dida nagbutenġ;
Nġem ti baybay linemmesna dagiti cabusorda.
- 54 Ket inyegna ida iti nġarab ti nasantoan a yan,
Iti daytoy a bantay, nġa pinaadda ti canawan nġa imana.
- 55 Pinacsiatna met dagiti nacion iti sanġo-ananda,

- Ken pinaglalasinna ida iti tawid ti pinuonpuon,
Ket pinagnaedna dagiti caputotan ni Israel cadagiti calapawda.
- 56 Nupay casta sinairoda ken bimmusorda iti Cangatoan a Dios,
Ken dida sinalimetmetan dagiti pamanecneca;
- 57 Timmallicudda ketdi, ken nangliliputda cas cadagiti ammada:
Naikibbasiwda a cas mangallilaw a bai ti para.
- 58 Ta ginargarida a nacapungtot gapu cadagiti nangato a disdissoda,
Ket ginutugotda nga agimon gapu cadagiti naideppel a ladawanda.
- 59 Idi a ti Dios nangegna *daytoy*, nagrurod,
Ket rinimonna a napalalo ti Israel.
- 60 Iti casta pinanawanna ti tabernaculo idiy Silo,
Ti calapaw nga insaadna cadagiti tatta;
- 61 Ket inyawatna ti pigsana iti pannacacayaw,
Ken ti dayagna iti ima ti sumuppiat.
- 62 Inyawatna met ti ilina iti campilan,
Ken nacapungtot iti patawidanna.
- 63 Ti apuy linamutna dagiti cabanbanogan a lallakida;
Ket dagiti virgenda awan cantada iti panagpaboda.
- 64 Dagiti sacerdoteda naidalitda iti campilan;
Ket dagiti balbaloda dida nacapagunoy.
- 65 Idi a casta ti Apo nagriing a cas maysa a nacaturog,
Cas mannacabalin a lalaki nga agisisiag gapu iti arac.
- 66 Ket kinabilna a pinatallicudan dagiti simmuppiat kencuana:
Insaadna ida iti agnanayon a pannacababi.
- 67 Maysa pay kinalucsawna ti calapaw ni Jose,
Ken dina met nagayatan ti caputotan ni Efraim.
- 68 Ngem piniina ti caputotan ni Juda,
Ti bantay Sion nga inayatna.
- 69 Ket binangonina ti santuariona a cas cadagiti alalimpatoc,
Cas iti daga nga impasdecna tapno agnanayon.
- 70 Piniliina met ni David nga adipenna,
Ket impanawna cadagiti caticuban ti carnero:
- 71 Iti isursurotna cadagiti cabayan nga ananacan isut' impanawna,
Tapno isu ti agpaarab iti ilina a Jacob, ken iti Israel a pinatawidanna.
- 72 Iti casta isu idi ti agpaarab cas mayanurot iti kinalinteg ti pusona,
Ket impalungoanna ida babaen ti kinalaing ti imana.

Ununoy iti Pannacaracrac ti Jerusalem, ken Panagdawat iti Tulong.

Salmo ni Asaf.

- 79 O Dios, dagiti nacion umaydan iti uneg ti impatawidmo;
Ti nasantoan a templom minulitanda;
Impadsoda ti Jerusalem a ginabsoon.
- 2 Dagiti bangcay dagiti adipenmo impalamutda cadagiti tumatayab ti tangtangatang.
- Ti lasag dagiti sasantom cadagiti animal nga atap toy daga.
- 3 Ti darada imbuyatda a cas danum iti aglawlaw ti Jerusalem;
Ket awan ti agitabon cadacuada.
- 4 Nagbalincami nga umsi cadagiti caarubami,
Ababien ken cateatawaan dagiti aglawlaw cadacami.
- 5 Casanot' capautna, O Jehova? sipupungtotocanto ngata nga agnanayon?
Ti panagimonto manguranto ngata a cas apuy?
- 6 Iparucucmo ta guram cadagiti nacion nga di umammo kenca,
Ken cadagiti pagpagarian nga di umawag ita naganmo.
- 7 Ta indadanesda ni Jacob,
Ket rinagragda ti naedna.
- 8 Dimo cad isingir dadacami dagiti kinakillo dagiti dadackelmi:
Sabtennacam cadi a sipapardas dagita nadungngo a caasim;
Ta naitulnengcam unayen.
- 9 Saranayennacam, O Dios ti pannacaisalacanni, tapno pacaidaydayawan ti naganmo;
Ket ispalennacam, ken pacawanem dagiti basbasolmi, gapu met laeng ta naganmo.
- 10 Aniat' gapuna nga dagiti nacion macunadanto, Sadinot' ayan ti Diosda?
Ti pannacaibales ti dara dagiti adipenmo nga naibuyat
Mabigbig cadi dagiti nacion iti saclangmi.
- 11 Ti sennaay ti nacayawan dumanon coma ita saclangmo:

Cas mainugot iti kinadackel ti pannacabalinmo salacnibam cad dagiti napatay ken patay ;

12 Ket itdem cadagiti caarrubami ti mainpito idiaiy barucongda

Ti panagumsida, isu a pinangumumsida, kenca, O Apo.

13 Iti casta dacam nga ilim ken carnero ti ticubmo

Ayamancamto kenca nga agnanayon :
Iparangarangminto ti pacaidaydayawam cadagiti amin a caputotan.

Panagpacacaasi iti Dios tapno Subbotenna ti Iina cadagiti Pacadidigraanna.

Ken agpalungo a Musico ; maitonos ti Shoshannim Eduth. Salmo ni Asaf.

80 Timudem, O Agpapaarab iti Israel, Sica a mangpalacad ken Jose a cas maysa a paugen ;

Sica a situtugaw iti rimbaw ti querubin, agraniageca cad.

2 Iti sangda da Efraim ken Benjamin ken Manases, paggunayem ti pigsam, Ket umaynacam salacanen.

3 Ipasublinacam cad, O Dios ;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.

4 O Jehova Dios dagiti buybuyot, Casanot' capautmo a sigugura iti carag ti ilim ?

5 Sica tinaraonam ida iti tinapay a lula, Ken impainummo cadacuada ti lula a nalaus ti caaduna.

6 Sica pakirupirennacami cadagiti caarrubami ;
Ket dagiti cabusormi agkikinnatawada.

7 Ipasublinacam cad, O Dios dagiti buybuyot ;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.

8 Nangalaca iti maysa nga uvas manipud Egypto :
Pinaesiatmo dagiti nacion, ket immulam.

9 Insaganaam *iti lugar*,
Ket rimmamut a nauneg, ket sinacnapanna ti daga.

10 Dagiti banbantay naabbonganda iti hinongna,
Ket dagiti saringitna *arigda* la cedcedro ti Dios.

11 Insalumpayacna dagiti sangana ingganat' taaw,

Ket dagiti rusingna ingga idiaiy Carayan.

12 Apay a rinebbam dagiti bacudna,
Ket iti casta amin dagiti lumabas itidalan rabnutenda ?

13 Ti alingo ti cabakiran ragragenna,
Ket dagiti atap nga animal isut' kinanda.

14 Sumublica cad, dawatenni kenca, O Dios ti buybuyot :
Agdumogca manipud sadi langit, ket matmatam, ken sucalam daytoy nga uvas,

15 Ken ti mula nga immula ta canawan nga imam,
Ken ti sangda a pinatibkermo tapno agservi kenca met laeng.

16 Napuuran iti apuy, napucan :
Mapucawda coma gaput' panangunget ta langam.

17 Ta imam maipatay coma iti tao dita macanawanmo,
Iti anac ti tao a pinapigsam tapno agservi kenca.

18 Iti casta dicamto tumallicud kenca :
Papartakennacami, ket awaganminto ta naganmo.

19 Sumublica cad, O Jehova a Dios ti buybuyot ;
Pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.

Kinainbag ti Dios ken Kinasukir ti Israel.

Ken agpalungo a Musico ; maitonos iti Gittith. Salmo ni Asaf.

81 Catinggawenyo ti mangcanta iti Dios a pigsatayo :

Ipaayanyo iti naragsac a yangyang ti Dios ni Jacob.

2 Mangbuangaycay iti maysa a canta, ket yegyo ditoy ti panderita,
Ti nacaayayo nga arpa agraman salterio.

3 Puyotenyoy ti tororot no aglutuad,
No cumabus, iti aldaw ti fiestatayo.

4 Ta isut' bilin ken Israel,
Maysa a bilin ti Dios ni Jacob.

5 Isut' inkeddenagna ken Jose a pannacasacsi,
Idi a napan idiaiy daga nga Egypto,
Isu a nacangegac ti pagsasao a diac ammo.

6 Inlisic ti abagana iti awitna :
Dagiti imana nailisida iti labba.

7 Sica immayabca iti pacadanagan ket siac inispalca :

- Sinunġbatanca iti nalmeng a yan ti gurrood;
Pinadasco idiaŷ danum ti Meriba. (Selah)
- 8 Denggem, O ilic, ket mamanececto kenca:
O Israel, no coman ipangagnac!
- 9 Awanto ti sabali a Dios kenca;
Dicanto met agdaydayaw iti aniaman a dios a gangannaet.
- 10 Siac ti Jehovah a Diosmo,
A nangiruar kenca iti daga nga Egypto:
Inġangam iti dackel ta ngiwatmo, ket siac punnoecto.
- 11 Ngem ti ilic dina impanġag ti timecco;
Ken ti Israel awan kinayatna caniac.
- 12 Ita casta baybay-ac ida a sumurot iti kinatangken ti pusoda,
Tapno magnada cadagiti bucbucodda a balacad.
- 13 Aya unay coman no denggenac ti ilic,
No ti Israel magna coma cadagiti dalanco!
- 14 Pagtamedec comat' daras dagiti cabusorda,
Ken iwadageo coma toy imac cadagiti casupapacda.
- 15 Dagiti gumurgura ken Jehova agpalcumbabada coma kencuana:
Ket ti tiempoda agpaut coma iti agnayanon.
- 16 Taraonanna met coma ida iti kinataba ti trigo;
Ken iti diro ti bato penkenca coma.

Maunġtan dagiti Nakillo a Pananġocom.

Salmo ni Asaf.

- 82 Ti Dios agtatacder iti gimong ti Dios;
Isut' mangocom cadagiti didios.
- 2 Caanontot' inġga ti pananġocomyo a sikikillo,
Ken pammadayawyo cadagiti tattao a managdadakes? (Selah)
- 3 Ocomenyo dagiti nacurapay ken ululila:
Ipaayanyo iti linteg dagiti naladingit ken mabaybay-an.
- 4 Subbotenyo dagiti napanglaw ken nacurapay:
Ispalenyo ida iti ima dagiti managdadakes.
- 5 Awan ammoda, dida met macaawat;
Agatatingawda iti kinasipngget:
Amin dagiti cimienta ti daga agaringengenda.

- 6 Kinunac, Dacayo dioscayo,
Ket dacay amin annacac.y ti Canga-toan.
- 7 Nupay casta mataycayto a cas cadagiti tattao.
Ken matuang a cas maysa cadagiti principe.
- 8 Bumangenca, O Dios, ocomem ti daga;
Ta tawidemto amin dagiti nacion.

Madawat iti Dios nga riruenna dagiti Cabusorna.

Maysa a canta, Salmo ni Asaf.

- 83 O Dios, dimo taginayonen ta ulimecmo:
Dimo igawid ta talnam, ket dica agtalna, O Dios.
- 2 Ta, ni, dagiti cabusormo agririawda;
Ket dagiti gumurgura kenca intangarda ti uloda.
- 3 Adda nasicap a gandat a pangbusorda iti ilim,
Ket agbabalanbalacadda iti maibusor cadagiti linglingdam.
- 4 Kinunada, Umaycayo, ket gupdentay ti kinanacionda:
Tapno ti nagan ti Israel maawanen iti pannacalaglagip.
- 5 Ta nagtutulagda amin a sangsangcetimpuyog;
Mangaramidda iti maysa a tulag a maibusor kenca:
- 6 Dagiti calapaw ti Edom ken dagiti Israelita;
Ti Moab, ken dagiti Agarenos;
- 7 Gebal, ken Ammon, ken Amelek;
Ti Filistia/agraman dagiti umili iti Tiro;
- 8 Ti met Asiria kimmanunong cadacuada;
Isudat' pannacatackiag cadagiti annac ni Lot. (Selah)
- 9 Aramidem cadacuada a cas ken Midian,
Ti cas ken Sisara, ti cas ken Jabin, idiaŷ carayan Kison;
- 10 Isuda a natayda idiaŷ Endor,
Isuda a nagbalin nga ibleng itoy daga.
- 11 Pagbalinem dagiti babacnangda a cas cada Oreb ken Zeb;
Wen, amin dagiti principeda cas cada Zeba ken Zalmunna;
- 12 Isuda a nagecuna, Alaentay ketdi a tagicuaen
Dagiti naedan ti Dios.
- 13 O Diosco, pagbalinem ida a cas agalalipug a tapuc;

Cas mayangangin a nagpatpatan.

- 14 Cas apuy a mangpuur iti bakir,
Cas gil-ayab a manilmut cadagiti bantay;
- 15 Casta coma ti panangrupirimo cadacuada iti bagyom,
Ken panamagkigtotmo cadacuada iti alipugpugmo.
- 16 Punnoem dagiti rupada iti bain,
Bareng sapulenda coma ti naganmo, O Jehova.
- 17 Bay-am ta mabainanda ken maplagda nga agnanayon;
Wen, maariwengda cad i ket mapucawda;
- 18 Bareng maanmoanda coma nga sicsica laeng, nga agnagan Jehova,
Ti Cangatoan a nangrona ngem iti amin a daga.

Pannacailiw a sisesezza iti Panagdaydayaw iti Templo.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Gitith. Salmo dagiti annac ni Core.

- 84 Nagimnasdan dagiti tabernaculom,
O Jehova dagiti buybuyot!
- 2 Toy cararwac siiliw, wen, sisesezza cadagiti paraangan ni Jehova;
Ti pusoc ken lasagco umumkida iti Dios a sibibiag.
- 3 Wen, ti pay billit maisapulanna ti iti balay,
Ket ti sallapingaw kencuana met laeng, maysa a pagumocanna a pangicabilanna cadagiti annacna,
Isu met dagiti altarmo, O Jehova dagiti buybuyot,
Aric ket Diosco.
- 4 Nagasat dagiti agtaeng iti balaymo:
Sidadayawdanto laeng kenca. (Selah)
- 5 Nagasat ti tao nga ti bilegna adda kenca;
Nga iti pusona addada dagiti calsada nga appa-Sion.
- 6 Iti panaglasatda idiaiy gitub ti Sangsangit pagbalinanda a yan dagiti burayoc;
Wen, ti nasapa a tudo lapunosenna cadagiti parabur.
- 7 Pumigsada laeng a pumigsa;
Tunggal maysa cadacuada agparang iti saclang ti Dios idiaiy Sion.
- 8 O Jehova Dios ti buybuyot, denggem ti cararagco;
Tumimudca, O Dios ni Jacob. (Selah)
- 9 Agmatmatca, O Dios a calasagmi,

Ket siputam ti rupa ti sinapsapoam.

- 10 Ta ti maysa nga aldaw cadagiti paraangan nasaysayaat ngem sangaribu.
Caycayato laengen ti agbantay iti ruangan ti balay ti Diosco,
Ngem ti agnaed iti uneg ti calcalapaw ti kinadangkes.
- 11 Ta ni Jehova a Dios isu ti init ken calasag:
Ni Jehova mangtedto iti parabur ken gloria;
Awanto ti imbag a maikedked cadagiti magna a sililinteg.
- 12 O Jehova ti buybuyot,
Nagasat ti tao nga agcammatalec kenca.

Panaglawat iti Cuasi ti Dios iti Nacion.

Ken agpatungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

- 85 Jehova, sica nagayayatam ti dagam;
Pinagawidmon ti pannacabalud ni Jacob.
- 2 Pinacawanmo ti kinakillo ti ilim;
Inabotngam amin a basolda. (Selah)
- 3 Iniccatmo amin a guram;
Nagpanawam ti kinarungsot ti pungtotmo.
- 4 Agsublica cadacam, O Dios ti pannacaisalacanni,
Ket pagsardayem ti lucsawmo cadacami.
- 5 Capungtotnacamoto ngata nga agnana-yon?
Padanonemto ngata ti pungtotmo cadagiti amin a caputotam?
- 6 Dinacamto ngata pasalawitwitenen,
Bareng ti ilim macapagragsac kenca?
- 7 Iparangarangmo cadacam ti kinamagayatom, O Jehova,
Ket itdem cadacami ti pannalacanno
- 8 Denggeto ti saoen ni Dios a Jehova,
Ta agsaonto iti cappia iti ilina, ken cadagiti sasantosna:
Ngem saanda cad a sumublin iti kinamaag.
- 9 Pudno nga ti pannalacanna asideg cadagiti agbuteng kencuana,
Tapno ti dayag agtaeng iti dagatayo.
- 10 Ti panangngaasi ken kinapudno nagaracupda;
Ti kinalinteg ken cappia naginnageoda.
- 11 Ti pudno agburayoc ditoy daga
Ket ti kinalinteg timmannawag manipud sadi langit.
- 12 Wen, ni Jehova itdennanto ti naimbag;

Ket ti dagatayo pataudennanto ti bungana.

- 13 Ti kinalinteg magnanto iti sanghoanan-na,
Ket pagbalinennanto dagiti tugotna a dana a pagnaan.

Salmo ti Panagararaw ken Panagtalec.

Cararag ni David.

- 86 Itamdagmo cad ta lapayagmo, O Jehova,

Ket sungbatannac;
Ta napanġlawac ket nacurapayac.

- 2 Salacnibam toy cararwac; tanġay sitataenġac iti Dios:

Sica O Diosco, salacanam cad ti adipenmo nġa agtalec kenca.

- 3 Mangnġaasica caniac, O Apo;
Ta sica ti umunkisac nġa agmalmalem.

- 4 Paragsakem ti puso ti adipenmo;
Ta kenca, O Apo, itanġadco toy cararwac.

- 5 Ta sica, Apo, naimbagea, ken sisasaganaca a mamacawan,
Ken siruruayca iti kinamagayat cadagiti umawag kenca.

- 6 Imdenġam cadi, O Jehova, ti cararagco;
Ket timudem ti timec dagiti ararawco.

- 7 Inton aldaw ti panagducotco umawagto kenca;

Ta sica sungbatannacto.

- 8 Awan ti cas kenca cadagiti didiosen, O Apo;
Awan met ti cas cadagiti aramidmp.

- 9 Amin dagiti nacion nġa inaramidmo umaydanto nġa agdaydayaw iti saclangino, O Apo;

Ket ipaduyacyacdanto ti tan-oc ti naganmo.

- 10 Ta sica naidaclanca, ket agaramidca cadagiti nacascasdaaw:

Sica ti cacaisuna a Dios.

- 11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova;
cayatot' magna iti kinapudnom:
Pagcaycaysaem toy pusoc tapno agbutenġ ita naganmo.

- 12 Idaydayawcanto, O Apo a Diosco, iti amin a pusoc;

Ket ipaduyacyacconto ti tan-oc ti naganmo iti agnanayon.

- 13 Ta dackel ti kinamanagayatmo caniac;
Ken inaonmo toy cararwac iti caungan a Tanem.

- 14 O Dios, dagiti nacuspag sibabanġonda a bumusor caniac,

Ket sangcabunġgoy a nauyong a tattao biniroca toy cararwac,

- Ket saandaca nġa incabil iti saclanġda.
15 Nġem sica, O Apo, Diosca a naasi ken managparabur,

Naanatca nġa agpunġtot, ken nabuslonca iti kinamanagayat ken kinapudno.

- 16 O tumaliawca caniac, ket caasiannac;
Itdem ta bilegmo itoy adipenmo,
Ket salacanam toy anac ti adipenmo a babai.

- 17 Iparanġannac iti tanda a pagimbagan,
Tapno dagiti gumurgura caniac maki-tada, coma ket mabainanda,
Ta sica, Jehova, binadangannac, ket pinabanġ-arnac.

Dagiti Gundaway ti Pannakipagili sadi Sion.

Salmo dagiti annac ni Core; Canta.

- 87 Ti puonna adda cadagiti nasantoan a bantay.

- 2 Ni Jehova ayayatenna dagiti ruanġan ti Sion

A nangnanġrona nġem amin dagiti pagtaenġan ni Jacob.

- 3 Nadayag dagiti panaoanda kenca, O ciudad ti Dios. (Selah)

- 4 Ducdukitecto ni Rahab ken Babilonia a casda maibilanġ cadagiti macaamammo caniac:

Adtoy, da Filistia, ken Tiro, agraman Etiopia:

Daytoy nayanan idiy.

- 5 Wen, castoyto ti pacasaoan ti Sion,
Daytoy ken daydiay simnġay kencuana;

Ket ti met laenġ Cangatoan ti mamakerto kencuana:

- 6 Ni Jehova ibilangnanto, inton ilanadna dagiti ilili,

Daytoy simnġay idiy. (Selah)

- 7 Dagiti agcancanta a cas met cadagiti agsalsala cunaendanto,
Amin dagiti ubbogco addada kenca.

Dawat tapno Maisalacan datag ken Patay.

Maysa a Canta, Salmo dagiti annac ni Core; ken agpalunġo a Musico;
majtonos iti Mahalath Leannoth,
Maschil ni Heman nġa Ezrahita.

- 88 O Jehova, ti Dios ti panaca-isalacanco,

- Nagickisac** aldaw ken rabii iti saclangmo.
- 2** Toy cararagco macastrec cad dita sanġoanam;
Itayam cad ta lapayagmo itoy cararagco:
- 3** Ta ti cararwac sipupunno cadagiti ducot,
Ket ti biagco umadani ken Tanem.
- 4** Maibilangac cadagiti bumaba iti abut;
Arigac la tao nġa awan arayatna,
- 5** A maipalladaw a cacanutonġ dagiti natay,
Cas iti napapatay a sidadalit iti tanem,
Nġa dimo lagipen,
Ket nagudasdan dita imam.
- 6** Sica insaadnac iti catucocan nġa abut,
Cadagiti nasipnġet a yan, cadagiti yuyeng.
- 7** Ta guram agdisso a sibabantot caniac,
Ken pinagladinġnac cadagiti amin a dalluyonmo. (Selah)
- 8** Inyadayom caniac dagiti caammoc;
Pinagbinnac a paglucsaawanda:
Sipupupocac, ket diac macaaliwacsay.
- 9** Ti matac marunaw a gapu iti ladingit:
Inawaganca nġa inaldaw, O Jehova;
Intag-ayco dagitoy imac kenca.
- 10** Iparanġmonto nġata dagiti datdatlag cadagiti natay?
Dagiti natay bumangondanto nġata a mangidaydayaw kenca? (Selah)
- 11** Ti kinamanagayatmo maipalgacto nġata idia tanem?
Wenno ti kinatalinġennġenmo idia Pannacadadael?
- 12** Dagiti datdatlagmo maammoanto nġata iti casipnġetan?
Ken ti kinalintegmo idia daga ni lipat?
- 13** Nġem kenca, O Jehova, imkisac;
Ket iti bigbigat umayto ti caraaragco ita saclangmo.
- 14** Jehova, apaya nġa iwadagmo toy cararwac?
Apayapay nġa ilinġedmo ta rupam caniac?
- 15** Silaladingitac, ket sisasaganaac a matay manipud kinaubinġco:
Idinto a madamac a sagabaen dagiti pangigtotmo, maculcolanac.
- 16** Ti narunġot a guram naglasat caniac;
Dagiti pangigtotmo ginessatdac.
- 17** Nagcuscuscusda iti aglawlaw caniac a cas danum nġa agmalalem;
Linacubdac a sanġsangcapinsan.

- 18** Manġayayat ken pagayam inyadayom caniac,
Ken dagiti caammoc nagpacasipnġetanda.

Tulag ni Jehova ken David, ken dagiti Laddadinġit ti Israel.

Maschil ni Etan nġa Ezrahit.

- 89** Icantacto ti kinamanagayat ni Jehova iti agnanayon:
Iti nġiwatco ipacaammoc to ti kinatalimudocmo cadagiti amin a caputotan.
- 2** Ta kinunac, Ti caasi mabanġonto iti agnanayon;
Ti kinatalimudocmo ipasdecmonto cadagiti langlangit.
- 3** Nanġaramidac iti tulag cadagiti pini-lic,
Insapatac ken David nġa adipenco:
- 4** Ti bi-nim ipasdecconto nġa agnanayon,
Ken patacderecto ti tronom inġga cadagiti amin a caputotan. (Selah)
- 5** Ket dagiti langit idaydayawanto dagiti datdatlagmo, O Jehova;
Ti kinatalimudocmo iti panaggimong dagiti sasantom.
- 6** Ta siasino cadagiti tanġatang ti mayasping ken Jehova?
Siasino cadagiti annac ti mannacabalin ti pumada ken Jehova,
- 7** A Dios a nacakigkigtot unay iti panagininnoman dagiti sasanto,
Ken pagbutbutnġan a nangrona nġem amin dagiti silalawlaw iti arpadna?
- 8** O Jehova a Dios dagiti buyot,
Siasinot' nabileg, a cas kenca, O Jehova?
Ket ti kinatalimudocmo adda nġa aglawlaw ita arpadmo.
- 9** Sica iturayam ti panagindadackel ti baybay:
No dagiti dalluyonna bumangonda, sica pagtalnaem ida.
- 10** Rinebrebbam ni Rahab a cas maysa a pinatay;
Winarawaram dagiti cabusormo iti tackiag ta pigsam.
- 11** Dagiti langit cucuam, ti daga cucuam met:
Ti lubonġ ken dagup ti adda ken-cuana, pinataudmo ida.
- 12** Ti amianan ken abagatan, sica ti namarsua cadacuada:
Da Tabor ken Hermon pagragsacanda ta naganmo.
- 13** Adda tackiagam a nabilegan;

- Napigsa ta imam, ket nangato ta canawanmo.
- 14 Ti kinalinteg ken kinajusticia isuda ti batay ta tronon:
Ti kinamanagayat ken kinapudno akinparupada ita sangonanam.
- 15 Bendito ti ili a macaammo iti naca-ayayo nga aweng:
Magnada, O Jehova, iti silnag ta langam.
- 16 Ita naganmo inda agragsac nga ag-malmalem:
Ket iti kinalintegmo maitan-ocda.
- 17 Ta sica ti gloria ti bilegda;
Ket iti pammaraburmo sarami maitan-ocdo.
- 18 Ta ti calasagmi biang ni Jehova:
Ken ti arimi biang ti Santo ti Israel.
- 19 Idi a casta nagsaoca iti parparmata cadagiti sasantom,
Ket kinunam, Siac imparabawco ti badang iti maysa a nabileg;
Intan-occo ti maysa a napili iti ili.
- 20 Nasaracac ni David nga adipenco;
Ti nasantoan a lanac ti pinangsapsapoc kencuana.
- 21 Kencuana agtalinaedto ti imac;
Ti tackiagco mamapigsanto met kencuana,
- 22 Ti cabusor dinto mangcadcadag kencuana.
Ket ti anak ti kinadangkes dinto met mamagliday kencuana.
- 23 Ket itublaconto dagiti casupadina iti sangonananna,
Ken danarecto dagiti gumura kencuana.
- 24 Ngem ti kinatalimudocco ken kinamanagayatco maicappondanto kencuana;
Ket gaput' naganco maitan-ocdo ti sarana.
- 25 Icabileonto met ti imana iti rabaw ti baybay,
Ket ti canawanna iti rabaw dagiti carayan.
- 26 Isu umkisto caniac, Sica ti Amac,
Diosco, ken bato ti pannacaisalacanco.
- 27 Isunto met ti pagbalinec nga inauna nga anacco,
Cadackelan cadagiti arari ditoy daga.
- 28 Ti kinamanagayatco taginayonecto kencuana;
Ket ti tulagco sitatalinaedto kencuana.
- 29 Ti bin-ina pagpautecto met nga agnanayon,
Ket ti tronona cas cadagiti aldaw ti langit.
- 30 No dagiti annacna bay-anda ti lintegco,
Ket dida magna cadagiti pagbilinac;
- 31 No rubsienda dagiti lintegco,
Ket dida icutan dagiti bilbilinco;
- 32 Itinto casta sarungcaracto iti salungasingda nga agtagipang-or,
Ken ti kinakilloda nga agtagibaot.
- 33 Ngem ti kinamanagayatco diacto iccaten a pulos kencuana,
Ken tuloken a matuang ti kinatalimudocco.
- 34 Ti tulagco diacto rubsien,
Ken baliwan man ti banag a nagway-away cadagiti bibigco.
- 35 Naminsan nga insapatac babaen ti kinasantoc:
Saanacto nga agulbod ken David:
- 36 Ti bin-ina agpautto nga agnanayon,
Ken ti tronona cas ti init iti sangonanac.
- 37 Sipapasdecto nga agnanayon a cas iti bulan,
Ken cas, iti napudno a sacsi idia langit. (Selah)
- 38 Ngem sica inwagsacmo ken inidiam,
Kinapungtotmo dagiti sinapsapoam.
- 39 Ginuram ti tulag ti adipenmo:
Inlupitmo ti coronapa iti daga.
- 40 Rinacracmo amin dagiti remmengna;
Impanmo iti pannacargaay dagiti pag-salindeganna.
- 41 Amin nga aglasat iti dalan manacaw kencuana:
Nagbalin nga ababi cadagiti cailianna.
- 42 Intag-aymo ti macanawan nga ima dagiti casupadina;
Pinagratsacmo amin dagiti cabusorna,
- 43 Wen, pinusipusmo ti tadem ti campilanna,
Ket saanmo a pinagtacder iti gubat.
- 44 Pinagsardaymo ti kinaraniagna,
Ket intublacmo iti baba ti tronona.
- 45 Dagiti aldaw ti cabanbannoaganna pinababam:
Isu kinomutam iti bain. (Selah)
- 46 Caanotot' inggana, O Jehova? Aglingedcanto ngata nga agnanayon?
Casanot' capaut ti painmuurto ta pungtotmo a cas apuy?
- 47 O lagipem ti caababa ti tiempoc:
Anian a kinaubbaw ti namarsuaam cadagiti amin nga annac ti tao!
- 48 Ania a tao ti agbiagto ket saannanto a makita ti patay,

- Nga maispalnanto ti cararwana iti pannacabalin ni Tanem? (Selah)
- 49 Apo, adin ti yandan dagiti casisigud a kinamanagayatmo, Nga insapatam ken David babaen ti kinastalimudocomo?
- 50 Lagipem, Apo, ti pannacaibabain dagiti adipenmo; Amangan ti panagsagabac itoy baru-

- caṅco *iti pammabain dagiti amin nga nabileg nga ilili,*
- 51 Isu nga pinaṅguyuyaw dagiti cabusormo, O Jehova, Isu nga pinanṅuyuyawda cadagiti tugot ti sinapsapoam.
- 52 Bendito coma ni Jehova iti agnanayon laeṅ. Amen, ket Amen.

LIBRO IV.

Kinaagnanayon ti Dios ken Kinaapagbiit ti Tsa.

Cararang ni Moises a tao ti Dios.

- 90 Apo, sican ti yan a pagtaenganmi Cadagiti amin a caputotan.
- 2 Idi casacabayan ti pannacaipasngay dagiti banbantay, Wenno idi pay la kinukelmo ti daga ken ti luboṅ, Ken nianipud pay ketdi idi kinaagnanayon ingganat' kinaagnanayon, sica ti Dios.
- 3 Sica iturongmo ti tao iti pannacaipayat, Ket cunam, Sumublicayo, daeay nga annac dagiti tao.
- 4 Ta dagiti sangaribu a tawen iti sanṅoanam Awan dumada iti maysa a calman no nacalabasen. Ken cas maysa a puyat ti rabii.
- 5 Sica ilasatmo ida a casda la a nayanud ti layus; isuda arigda tay ridep: Iti agsapa arigda tay mula a tumubo.
- 6 Iti bigat agbaludbud, ken dumackel; Iti malmalem makeltay, ket malaylay.
- 7 Ta marunotcami ita punṅotmo, Ket ita lucawmo maducotanami.
- 8 Incabilmo dagiti kinakillomi dita sanṅoanam, Dagiti nalmeng a basbasolmi dita masilnagan ta rupam.
- 9 Ta amin dagiti aldawmi addada a mapalabas ita ungetmo: Pagcanibusanenmi dagiti tawenmi a cas maysa a sainne:
- 10 Dagiti aldaw dagiti tawenmi tallo a duapulo ken sangapulo a tawen, Wenno agpapan pay gapu iti kinabileg mamimpat a duapulo a tawen; Nupay casta awan sabali a sagudayda no di bannog ken ladingit; Ta lumabas nga agpabiit, at tumay-abtayon.
- 11 Siasino ti macaammo iti bileg ungetmo,

- Ken ta punṅotmo a mayannurot iti buteng a mainugot kenca?
- 12 Iti casta isuronacami a mangbilang cadagiti aldawmi, Bareng mapaaddami ti puso ti kina-manakem.
- 13 Agsublica cad, O Jehova; caanonto? Ket pagbabawiam cad ti maipaa, cadagiti adipenmo.
- 14 O penkennacam cad iti bigat ita kina-managayatmo, Tapno siraragsac ken maayatanacam cadagiti amin nga aldawmi.
- 15 Paragsakennacam cad cas mayannurot cadagiti aldaw a pinamagsicurmo cadacami, Ken cadagiti tawen a pannacakitamin iti dakes.
- 16 Agparang cad ti aramidmo cadagiti adipenmo, Ken ta dayagmo cadagiti annacda.
- 17 Ket ti parabur ti Apo a Diostayo adda coma cadatayo; Ket italinaedmo cad ti aramid dagiti imami cadacami; Wen, ti aramid dagiti imimami italinaedmo coma.

Kinatalged ti Agtalec ken Jehova.

- 91 Ti agtaeng iti nalimeng a yan ti Canṅatoan Agtalinaedto iti siroc ti salinong ti Mannacabalin.
- 2 Cuncunacto maipanggep ken Jehova, Isu ti camang ken salindego; Diosco, a pagcammatalca.
- 3 Ta ispalennacanto iti silo ti agpangpanṅgati, Ken iti macapatay nga anṅol.
- 4 Salucobannacanto cadagiti pawisna, Ket iti salinong dagiti payacna agcammangcanto: Ti kinapudnana isu ti calasag ken sangga.
- 5 Sica saancanto nga agbuteng gapu ii ames iti rabii.

- Saan met a gapu iti pana a sumiag iti aldaw.
- 6 Gapu iti angol nga magna iti casipngetan,
Saan met a gapu iti pannacadadael a mangrupsa iti tengngat' aldaw.
- 7 Sangaribunto ti matuang ita sikigam,
Ket sangapulo-ribo dita macanawau-
mo ;
Ngem saanto nga umasideg kenca.
- 8 Cadagita laeng matam ti pangmatmat-
monto,
Ken pangkitamto iti supapac ti na-
dangkes.
- 9 Ta sica, O Jehova, ti camangco !
Pinagbalinmo ti Cangatoan a pagnaed-
em ;
- 10 Awanto ti aniaman a dakes a dumteng
kenca,
Awan met ti aniaman a rigat a ma-
caasidegto dita toldom.
- 11 Ta itdennanto dagiti angelesna nga
aywan kenca,
Tapno saluadandaca cadagiti amin a
dalanmo.
- 12 Tapayaendacanto cadagiti imimada,
Di la ket ta ti sacam maitibcol iti bato.
- 13 Ibaddecmonto ti leon ken carasaen :
Ti urbon a leon ken ti uleg ipayat-
monto ita dapanmo.
- 14 Yantangay insaadna ti kinamanaga-
yatna caniac, gapuna nga isuntot,
ispalec :
Icabilconto iti nangato, tangay inam-
mona ti naganco.
- 15 Isu awagannacto, ket siac sungbatacto ;
Addaacto kencuana iti pagducotan :
Isuntot' ispalec, ken daydayawec.
- 16 Isuntot' penkec iti napaut a panabiag,
Ken pangiparangarangac iti panangisa-
lacanco.

Pananidaydayaw iti Kinaimbag ni Jehova.

Maysa a Salmo, Canta a maipaay iti
aldaw a panaginana.

- 92 Nasayaat ti panangipaay ti yaman
ken Jehova,
Ket ti panagcanta cadagiti panangiday-
dayaw iti naganmo, O Cangatoan ;
- 2 Panangiparangarang' iti kinamanaga-
yatmo iti bigat,
Ket ti kinamanagtalimudocmo tunggal
rabii, 5
- 3 A danggayan ti pagtocaran a sangapulo'
cuerdasna ken ti salterio ;
Agraman nadaeg nga aweng ti arpa.

- 4 Ta sica, Jehova, pinaragsacnac gapu iti
aramidmo :
Pagballigicto dagiti aramid ti imimam.
- 5 Nagdadackelen dagiti aramidmo, O
Jehova !
Dagiti panunotmo naunegda unay.
- 6 Ti nadueg a tao dina ammo ;
Ti met natamlag dina maawatan day-
toy :
- 7 No tumarubo dagiti nadangkes a cas
root,
Ken no lumapsac dagiti amin nga
agararamid iti kinakillo ;
Isu tapno madadaeldanto nga agnana-
yon.
- 8 Ngem sica, O Jehova, addaca iti alim-
patoc iti agnanayon.
- 9 Ta, ni, dagiti cabusormo, O Jehova,
Ta, ni, dagiti cabusormo mapucaw-
danto ;
Amin dagiti agararamid iti kinakillo
mawarawaradanto.
- 10 Ngem ti sarac binangonmo a cas ti sara
ti atap a vaca :
Nasapsapoanac iti lana a sadiwa.
- 11 Ti matac nakitana ti *calicagumco* cada-
giti cabusoro,
Dagiti lapayageo nangegda ti *calica-
gumco* cadagiti managdacadakes nga
mangbusor caniac.
- 12 Ti nalinteg agrangpayanto a cas iti
cayo a palmera :
Bumaludbodto a cas iti cedro ti
Libano.
- 13 Addada a naimula idia balay ni
Jehova ;
Agrangpayadanto cadagiti paraangan
ti Diostayo.
- 14 Agbungadanto pay laeng iti kinalac-
ayda ;
Situtubbogdanto ken silalangtodanto :
- 15 Tapno iparangarangda nga ni Jehova
sililinteg ;
Isu ti batoc, ken awan kinakillo ken-
cuana.

Kinadayag ni Jehova.

- 93 Ni Jehova agari ; nacawesan iti
kinadayag ;
Ni Jehova nacawesan iti kinapigsa ;
isut' imbarikesna :
Ti lubong naisimpa met, nga di maisin.
- 2 Ti tronom naisimpa nanipud idi ugma :
Sica addaca manipud kinaagnanayon.
- 3 Dagiti layus impangatoda, O Jehova,
Impangato dagiti layus ti timecda ;
Dagiti layus impangatoda dagiti dal-
luyonda.

- 4 Iti rimbaw dagiti timec ti adu a dan-danum,
Dagiti napigsa a bettac ti baybay,
Ni Jehova sadi ngato sibibileg.
- 5 Dagiti pasingked mo pudnoda:
Ti kinasanto agbalin a balaymo, O
Jehova, iti kinaagnanayon.

*Panagdawat ken Jehova tapno Ibalesna dagiti
Pannacaranngas ti Ilina.*

- 94 O Jehova, sica Dios a makinbiang
ti pammales,
Sica Dios a makinbiang ti pammales,
agraniagca.
- 2 Tumal-oca, sica nga ocom ti daga:
Ipaaymo iti natangsit ti caicarianda.
- 3 Jehova, casanot' capaut dagiti nadang-
kes,
Casanot' capaut ti panagballigi dagiti
nadangkes?
- 4 Agsalsalawasawda, agsaoda a sipapa-
langguad:
Amin dagiti agararamid iti kinakillo
ipaspasindayawda ti bagida met
laeng.
- 5 Tumtumekenda ti ilim, O Jehova,
Ken parparigatenda ti patawidam.
- 6 Papatayenda ti balo ken ti gangannaet,
Ken iccatenda ti biag dagiti ululila.
- 7 Ket cunada, Dinto makita ni Jehova,
Dinto met italtalec ti Dios ni Jacob.
- 8 Utobenyo, dacay a nadueg iti pagilian;
Ket dacay a tamlag caanontot' panag-
nakemyo?
- 9 Ti nangimula iti pagdengngeg, isu
ketdin aya ti di macangeg?
Ti nangaramid iti mata, isu ketdin
aya ti di macakita?
- 10 Ti manusa cadagiti nacion, saan ngata
a mamaimbag,
Nga isu ta mangisuro iti tao iti kina-
sirib?
- 11 Ni Jehova ammona dagiti panunot ti
tao,
Nga isudat' kinaubbow.
- 12 Bendito ti tao nga dusaem, O Jehova,
Ken sursuroam ita lintegmo;
- 13 Tapno maiccam iti inana manipud
cadagiti aldaw ti pagpaglan,
Inggana ti macalian ti abut a maipaay
iti nadangkes.
- 14 Ta ni Jehova dinanto iwadag ti ilina,
Dinanto met baybay-an ti patawid-
anna.
- 15 Ta ti pannacaocom agsublinto iti
kinalinteg;

Ket amin dagiti sililinteg iti puso
surotendanto.

- 16 Siasinonto ti manacder caniac a
sumango cadagiti managdadakes?
Siasinonto ti sumcad a pannacabagic a
bumusor cadagiti agararamid iti
kinakillo?
- 17 No saan coma a ni Jehova idi ti
tulongo,
Toy cararwac nabayag coman a nagnaed
iti kinaulimec.
- 18 Idi kinunac, Toy sacac maicaglis;
Ti kinamanagayatmo, O Jehova, ti-
nengngelnac.
- 19 Iti caadu dagiti panpanunotco itoy
unegco
Dagiti pangliwliwam patalgedenda toy
cararwac.
- 20 Ti trono ti kinadakes addanto ngata
pannakicannaponna kenca,
Isu nga mangbuangay iti ranggas gapu
iti pagbilinan?
- 21 Aguurnongda a sangsangcatipon a
mangbusor iti cararwa ti nalinteg,
Ken mangitulumeng iti nadalus a dara.
- 22 Ngem ni Jehova isun ti natayag a
baluarte,
Ket ti Diosco isut' bato a pagcamangac.
- 23 Ken isu ti nangidessoor cadacuada iti
kinakilloda met laeng,
Ken mangpessatto cadacuada iti kina-
dangkesda met laeng;
Ni Jehova a Diostayo pessatenanto
ida.

*Panangidaydayaw ken Jehova, ken Panagpa-
annad iti Di-pammatpati.*

- 95 O umaycayo, cantantay ni Jehova;
Ipaaytay ti narag-o nga ariannga
iti bato ti pannacaisalacantayo.
- 2 Intay iti sango ti saclangna a siyaya-
man;
Ipaayantayo iti narag-o nga ariannga
agraman salmos.
- 3 Ta ni Jehova isut' naidaclan a Dios,
Ken naidaclan nga ari a nangatngato
ngem amin a diosen.
- 4 Adda cadagiti imimana dagiti mang-
liwengliweng a yan toy daga;
Dagiti catayag dagiti banbantay cucua-
na met.
- 5 Ti baybay cucuana, ket inaramidna;
Ken dagiti imana binukelda ti namaga
a daga.
- 6 O umaycayo, agdaydayawtayo ken
agrucnoytayo;
Agparintumengtay iti saclang ni Jeho-
va a nangaramid cadatayo:

- 7 Ta isu ti Diostayo,
Ken datáy ti ili ti pagpaarabanna, ken
carnero ti imana.
Ita nga aldaw, O mangëgyo comat'
timecna!
- 8 Diyo patangkenen ta pusoyo, a cas
idiay Meriba,
A cas iti aldaw ti Masa iti let-ang,
9 Idi a dagiti amammayo sinulisogdac,
Pinadasdac, ket nakitada ti aramidco.
10 Uppat a pulo a tawen a nagladladingit-
ac dayta a caputotan,
Ket kinunac, Isut' maysa nga ili a
mayawawan iti pusoda,
Ket saanda a naammoan dagiti dalan-
co:
- 11 Anansata insapatac iti lucsawco,
Nga didanto sumrec iti inanac.

*Pananjyawis iti Panagdaydayaw ken Jehova
a Nalinteg nga Ocom.*

- 96 O cantaanyo ni Jehova iti baro a
canta:
- 1 Cantaanyo ni Jehova, dagup ti daga.
2 Cantaanyo ni Jehova, benditoenyo ti
naganna;
Iparangarangyo ti panangsalacanna
nga inaldawaldaw.
- 3 Ipalawagyo ti dayagna cadagiti nacion.
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna ca-
dagiti amin nga ilili.
- 4 Ta naidaclan ni Jehova, ket rebbengna
unay ti maidaydayaw:
Rebbeng a cabuteng a nangnangrona
ngem amin a didiosen.
- 5 Ta amin dagiti didiosen dagiti ilili
ubbawda;
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti
langit.
- 6 Dayaw ken dayag addada iti sangaoan-
anna:
Pigs ken kinasayaat addada iti nasan-
toan a yanna.
- 7 Ipaayyo ken Jehova, dacay a sangaca-
bagan dagiti ilili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken
kinapigsa.
- 8 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a mainu-
got iti naganna:
Mangyegcay iti daton, ket umaycay
cadagiti paraanganna.
- 9 O agdaydayawcay ken Jehova iti
nasantoan a panagiintaryo:
Agkintayegcay iti sangona, amin a
daga.
- 10 Cunaenyo cadagiti nacion,
Ni Jehova agari:

Ti met lubong naisimpa a di mabalin
nga isinen:

Ocomennanto a sicaçanatac dagiti ilili.

- 11 Agrag-o coma dagiti langit, ket agrag-
sac coma ti daga;
Agugaog coma ti baybay, ken dagup ti
linaonna;
- 12 Ti tay-ac agrag-o coma, ken amin nga
adda kencuana;
Iti casta amin dagiti caycayo ti bakir
agcantadanto gaput' rag-o
- 13 Iti sangaoanan ni Jehova; ta isu umay,
Ta isu umay a mangocom iti daga:
Ocomennanto toy lubong a sililinteg,
Ken dagiti ilili babaen ti kinapud-
nona.

Pannacabalin ken Panangituray ni Jehova.

- 97 Agturay ni Jehova; agragsac coma
ti daga;
Agrag-o coma dagiti adu a purpuro.
- 2 Dagiti ulep ken sipngët agliclicmutda
iti arpadna;
Kinalinteg ken kinajusticia ti nagpata-
yan ti tronana.
- 3 Adda apuy a magna iti sangaoananna,
Ket manguram cadagiti cabusorna nga
aglawlaw.
- 4 Dagiti kimatna sinilnaganda toy lu-
bong:
Ti daga nakitana, ket nagkintayeg.
- 5 Dagiti banbantay naglunagda a cas
allid iti saclang ni Jehova,
Iti saclang ti Apo ti sangalubongan.
- 6 Dagiti langit ibungabongda ti kinalin-
tegn,
Ket amin dagiti ilili nakitada ti da-
yagna.
- 7 Mabainanda coma amin dagiti agservi
cadagiti ladalawan a binurican,
Nga pagpasindayagda dagiti ladalawa-
wan a pagcararagan:
Isut' daydayawenyo, dacay amin a
didios.
- 8 Ti Sion nacangeg ket naragsacan,
Ken dagiti annac a babbai ti Juda
nagrag-oda,
Gapu cadagiti panangocommo, O Je-
hova.
- 9 Ta sica, Jehova, ti cangatoan iti nga-
toen ti amin a daga:
Sica ti naitan-oc a narimribaw nga
adayo ngem amin a didiosen.
- 10 O dacay nga agayayat ken Jehova,
guraenyo ti dakes;
Isu salacnibanna dagiti cararwa dagiti
sasantona;

Ispalenna ida iti ima dagiti nadangkes.

- 11 Ti silaw naimula a maipaay cadagiti sililinteg,
Ket ti kinaragsac cadagiti nalinteg iti puso.
- 12 Agrag-ocay ken Jehova, dacay a sililinteg;
Ket itdenyo ti panagyaman iti nasantoan a galadna.

Pananjawis iti Panangidaydayaw ken Jehova gaput' Kinalintegna.

Salmo.

- 98 O cantaanyo ni Jehova iti baro a canta;
Ta nagaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
Ti canawan nga imana, ken ti nasantoan a tackiagna, nalpasnan ti panalacan a maipaay kencuana.
- 2 Ni Jehova impacaammona ti pannalacanna:
Ti kinalintegna imparangna a simamayaaya iti imatang dagiti nacion.
- 3 Impalagipnan ti kinamanagayat ken kinamanagtalimudocna iti balay ni Israel:
Amin dagiti ungtō ti daga nakitada ti pannalacan ti Diostayo.
- 4 Ipaayanyo ni Jehova iti naragsac nga ariangnga, dagup ti daga:
Ipecsayo ket agcantacay iti gaput' rag-o, wen, agcantacay iti panangidaydayaw.
- 5 Cantaanyo ni Jehova iti panangidaydayaw a bagayan ti arpa;
Bagayan ti arpa ken timec a macaay-ayo.
- 6 Cadagiti trompeta ken aweng ti tororot Aramidenyo ti naragsac nga ariwawa iti saclang ti Ari, si Jehova.
- 7 Aguga coma ti baybay ken amin a linaonna;
Ti lubong ken amin nga agnaed kencuana.
- 8 Dagiti laylayus pagsipatenda coma dagiti imimada;
Dagiti turturod agcantada coma gaput' rag-o a sangsangcatimpuyog
- 9 Iti sangoan ni Jehova; ta umay a mangocom itoy daga:
Ocomennanto a sililinteg toy lubong,
Ken sicacanatad dagiti ilili.

Pananjaydayaw ken Jehova gaput' Kinalintegna.

- 99 Agari ni Jehova; agkintayeg coma dagiti ilili:

Agutugaw iti rimbaw dagiti Querubin,
ti daga matignay coma.

- 2 Ni Jehova naidaclan sadi Sion;
Ket isu nangato iti ngatoen dagiti amin nga ilili.
- 3 Idaydayawda coma ta naidaclan ken nacakigtot a naganmo:
Isut' santo.
- 4 Ti bileg ti ari pagayatanna met ti kinajusticia;
Sica ipasdecmo ti kinacanatad;
Sica icutam ti kinajusticia ken kinalinteg iti biang ni Jacob.
- 5 Itanocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay iti sacaananna:
Isut' Santo.
- 6 Da Moises ken Aaron cadagiti sacerdotena,
Ken ni Samuel cadagiti umawawag iti naganna;
Immawagda ken Jehova, kot isu sinungbatanna ida.
- 7 Nagsao cadacuada iti adigi nga ulep:
Sinalimetmetanda dagiti pammanecnecna,
Ken ti nagbilinan nga intedna cadacuada.
- 8 Sica sinungbatam ida, O Jehova a Diosmi:
Sica ti Dios a namacawan cadacuada,
Nupay inaramatmo ti pammales cadagiti aramidna.
- 9 Itan-ocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay idia nasantoan a turodna;
Ta ni Jehova a Diostayo santo.

Maipatigmaan cadagiti amin a Tao ti Panagidaydayawda iti Dios.

Salmo a pagyaman.

- 100 Ipaayanyo iti naragsac nga ariwawa ni Jehova, dacay amin a dagdaga.
- 2 Agservicay ken Jehova a siyayaman:
Umaycayo iti sangoananna agraman panagcanta.
- 3 Ammoyo nga ni Jehova, isu ti Dios:
Isu ti nangaramid cadatayo, ket datayo cucuanatayo;
Datay ti ilina, ken carnero ti pagpaarabanna.
- 4 Sumreccay cadagiti ruanganna a siyayaman,
Ken cadagiti paraanganna agraman panangidaydayawyo:
Itidenyo ti panagyaman kencuana, ket benditoenyo ti naganna.

5 Ta ni Jehova naimbag; ti kinamanag-
ayatna agnanayon,
Ket ti kinamanagtalimudocna agingga
cadagiti amin a caputotan.

Pananġibatad ni David iti Kinalintegna.

Salmo ni David.

101 Icantacto ti kinamanagayat ken
kinajusticia:

Kenca, O Jehova, agcantaactot' pa-
nangidaydayaw.

2 Simamanakemacto nġa agnaed iti na-
limbong a dalan:

O caanonto ti yaaymo caniac?

Magnaacto iti uneg ti balayco a sili-
limbong ti pusoc.

3 Diacto mangicabil iti naalas a banag
iti saclang dagiti matac:

Guraecto ti aramid dagiti agkiling-
kiling;

Saanto a cumpet caniac.

4 Ti nadangkes a puso umadayonto
caniac:

Awantot' ammoec a dakes a banag.

5 Siasinoman a manaddadael a nalimed
iti caarrubana isuntot' dadaelec;

Ti adda napangato a panagkitkitana
ken natanġisit a panagpuspusona
diacto panoynoyan.

6 Dagiti matac sisisiputdanto cadagiti
matalec ditoy daga, tapno maca-
pagtaengda caniac:

Ti magna iti nalimbong a dalan,
isuntot' agservi caniac.

7 Ti agaramid iti panangallilaw dinto
agnaed iti uneg ti balayco:

Ti agsao iti ulbod dinto agsimpa iti
saclang dagiti matac.

8 Binigatbigat a puawecto dagiti amin
a nadangkes ditoy daga;

Tapno dagiti agaramid iti kinakillo
raritec ditoy ili ni Jehova.

*Panagdawat ti Maysa a Mapa'daangan iti
Caasi kencuana met laeng
ken iti Sion.*

Cararag ti malidldiday, no madalupinayen,
ket ipecsana dagiti asasugna iti
saclang ni Jehova.

102 Denggem ti cararagco, O Jehova,
Ket dumanon cad kenca ti
ickisco.

2 Dimo cad ilinged ta rupam caniac iti
aldaw ti panagducotco:

Itamdagmo ta lapayagmo caniac;

Iti aldaw nġa iyaawagco sungbatannac
cad a dardarasen.

3 Ta dagiti aldawco marmarsacda a cas
la asuc,

Ket dagiti tultulangco mapuuranda a
cas aluten.

4 Ti pusoc makeltay a casla mula, ket
malaylay;

Ta malipatac ti mang'an iti tinapayco.

5 Maipupon iti timec ti panagunġorco
Dagiti tultulangco dimketdan iti cu-
dilco.

6 Arigac la itay calaw ti cabakiran;

Agbalinac a cas maysa a puec dagiti
yan nġa agalimbawa.

7 Agpuyatac, ket agbalinac a cas itay
mammendita

Nġa agwaywayas iti tuctoc ti balay.

8 Dagiti cabusorco umumsiendac nġa
agmalmalem;

Dagiti gumurgura caniac ilunlunoddac.

9 Ta nanganacon iti dapu a cas pan-
nacatinapay,

Ket tinibnocac ti inumec iti panag-
sangit,

10 Gapu iti rurodmo ken guram:

Ta binatacnac, ket sanac inwadag.

11 Dagiti aldawco arigda la aniniwan nġa
agpucaw;

Ket arigac la mula a malaylay.

12 Nġem sica, O Jehova, agtalinaedca
nġa agnanayon;

Ket ti galadmo inggana cadagiti amin
a caputotan.

13 Bumangonto, ket addanto asim iti
Sion;

Ta batangnan ti panang'aasi kencuana,
Wen, ti natudingan a tiempo dim-
tengen.

14 Ta dagiti adipenmo pagayayatanda
dagiti batona,

Ket adda asida iti tapucna.

15 Iti casta dagiti ilili pagbutngandanto
ti nagan ni Jeliova,

Ket amin dagiti arari ditoy daga day-
ta dayagmo:

16 Ta ni Jehova ti nangbanġon iti Sion;
Nagparang a sidadayag.

17 Inimatanganna ti cararag dagiti tal-
talipungawen,

Ket saanna a pinaid ti cararagda.

18 Daytoy maisuratto iti caputotan a
masacbayan;

Ket ti ili a maparsuanto idaydayaw-
nanto ni Jehova.

19 Ta kimmita iti baba manipud tapaw ti
nasantoan a yanna;

- Manipud sadi langit minatmatan ni Jehova toy daga;
- 20 Tapno denggenna ti sasainnec ti sibalalud;
- Tapno ruc-atanna dagiti naipato iti patay;
- 21 Tapno dagiti tao maibunannagda ti nagan ni Jehova idia y Sion, Ken ti pacaidaydayawanna idia y Jerusalem;
- 22 Inton agtitipon amin dagiti tattao, Ken dagiti pagpagarian, tapno agservida ken Jehova.
- 23 Isu pinaçapuyana ti pigsac iti dalan; Pinaababana dagiti aldawco.
- 24 Kinunac, O Diosco, dinac cad pucawen iti ngalay dagiti aldawco: Dagiti tawenmo agballasiwda cadagiti amin a caputotan.
- 25 Sipud idi ugma insimpamon ti pacaisaadan toy daga; Ket dagiti langit aramid dagiti imam.
- 26 Mapucawdanto, ngem sica manayoncanto; Wen, isuda amin dumaandanto a cas iti pagan-anay; Cas pamlesan pagsucatemto ida, ket masucatanto:
- 27 Ngem sica castam laeng, Ket dagiti tawenmo awan gibusda.
- 28 Dagiti annac dagiti adipenmo agtuloydanto, Ket ti bin-ida maipasdecto iti sa-ngoanam.
- Pananğidaydayaw cadagiti Asasi ni Jehova.*

Salmo ni David.

- 103 Benditoem ni Jehova, O cararwac, Ken amin nga adda iti unegco. *benditoem* coma ti nasantoan a nagganna.
- 2 Benditoem ni Jehova, O cararwac, Ket dimo lipaten amin dagiti paraburna:
- 3 Isu a mamacawan cadagiti amin a kinakillom; Isu a mamapia cadagiti amin a nasacsakitmo;
- 4 Isu a manubbot ita biagmo iti panna-cadadael; Isu a mamalangat kenca iti kinamangayay ken nadungngo nga asasi;
- 5 Isu a mamenec iti tarigagaymo cadagiti naimbag a banag, *Iti casta* ti tawen a cabanbannoagam bumaronto a cas ti aguila.

- 6 Ni Jehova icutanna dagiti nalinteg nga araramid, Ken panangocom cadagiti amin a mailuplupit.
- 7 Impacaammona dagiti dalanna ken Moises, Dagiti aramidna cadagiti annac ti Israel.
- 8 Ni Jehova sicacaasi ken siaayat, Namayamay nga agpunğtot, ket nalaus iti kinamanagayat.
- 9 Saanto a cancanayon a siuunğet; Ket dinanto met penpenpenen a canayon ti *punğtotna*.
- 10 Isu saanna nga inaramid cadatayo ti cas manganatup cadagiti basbasoltayo, Dinatay met sinupapacan iti catutopan dagiti kinakillotayo.
- 11 Ta cas catayag dagiti langit iti ngato toy daga, Casta ti cadackel ti kinamanagayatna cadagiti agbuteng kencuana.
- 12 Cas panagaddayo ti igid ti daya ken igid ti laud, Castat' caadayo ti nangyadayoanna cadagiti salungasingtayo cadatayo.
- 13 Cas panangaasi ti maysa nga ama cadagiti annacna, Casta ti panangaasi ni Jehova cadagiti agbuteng kencuana.
- 14 Ta ammona ti sucogtayo; Isu malagipna nga datayo tapuctayo.
- 15 No maipanggep iti tao, dagiti aldawna casda la root; Cas maysa a sabong ti tay-ac, casta ti panaglangtona.
- 16 Ta ti angin lumabas caniana, ket manasanasen; Ket ti nagsaadanna dinanto pay amamon.
- 17 Ngem ti kinamanagayat ni Jehova cadagiti agbuteng kencuana isut' manipud kinaagnanayon inğganat' kinaagnanayon, Ket ti kinalintegna agingga cadagiti annac dagiti anannac;
- 18 Cadagiti manalimetmet iti tulagna, Ken cadagiti manglaglagip cadagiti bilbilinna tapno aramidenda ida.
- 19 Ni Jehova impasdecna ti tronona cadagiti langit; Ket ti pagarianna pagturayanna amin.
- 20 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga angelesna, A mancabalin iti bileg, manungtungpal iti saona, Anangtintimud iti timec ti saona.

- 21 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin a buybuyotna,
Dacay amin a ministrona nga agaramid iti pagayatanna.
- 22 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga aramidna,
Cadagiti amin a yan ti kinaturayna :
Benditoem ni Jehova, O cararwac.
- Pananḡalual ni Jehova cadagiti amin
nga Aramidna.*
- 104** Benditoem ni Jehova, O cararwac.
O Jehova a Diosco, sica naidaclanca unay;
Nacawesanca iti dayaw ken kina-dayag :
- 2 Sica nga mangbungon kenca met laeng iti lawag a casmo la paganany ;
Nga mangbistrad cadagiti langit a cas maysa a cortina ;
- 3 Nga mangcabil cadagiti busuran dagiti silsiledna iti uneg dagiti dandanum ;
Nga aramidenna a luganna dagiti ulep ;
Nga magna iti rabaw dagiti payac ti angin ;
- 4 Nga mamagbalin cadagiti angin a pagibagaenna ;
Cadagiti gil-ayab ti apuy a ministrona ;
- 5 Isu nga nangcabil cadagiti cimientoy daga,
Nga dinto maisin uray inton caano.
- 6 Sica inabongam iti taaw a casna la pannacapaganany ;
Dagiti dandanum nagtacerda a nang-atngato ngem dagiti bantay.
- 7 Iti panagungetmo nagtalawda ;
Iti timec ti gurroodmo nagdar-darada
- 8 (Bimmangon dagiti bantay, limnec dagiti gitgitub)
A napan cadagiti yan nga pinarnuaymo a naisangrat cadacuada.
- 9 Sica nangcabilca iti bacud nga dida mabalin a ballasiwen ;
Tapno dida sunotanen a lungposen toy daga.
- 10 Isu ibaonna dagiti ubbog cadagiti gitgitub :
Agtarayda cadagiti babaet dagiti bantay ;
- 11 Itdenda ti inumen iti siasinoman nga animal ti tay-ac ;
Dagiti atap nga asno pedpedenda ti wawda.
- 12 Iti sibayda dagiti tumatayab cada-giti langit agbalayda ;
Iyengawda ti timecda iti babaet dagiti sangsangna.
- 13 Isu siboganna dagiti banbantay manipud cadagiti siledna :
Ti tay-ac mapno iti bunga dagiti gapanam.
- 14 Pagtuboenna ti root a maipaay cadagiti bacbaca,
Ken ti mula nga agservi iti tao ;
Tapno maparuarna ti taraonna iti daga,
- 15 Ken ti arac a mamaragsac iti puso ti tao,
Ken lana a mamagsileng iti rupana,
Ken tinapay a mamakired iti pusot' tao.
- 16 Dagiti caycayo ni Jehova natubbogda ;
Dagiti cedro ti Libano, nga immulana ;
- 17 Isu a pagaramidan dagiti billit cadagiti umocda :
No maipanḡep iti cannaway, dagiti saleng isuda ti balayna.
- 18 Dagiti natayag a banbantay ti pagyanan dagiti calding nga atap ;
Dagiti batbato isuda ti apon dagiti conejo.
- 19 Dinutocna ni bulan a pagbaliwan ti tiempo :
Ti init ammona ti ilelennecna.
- 20 Sica pataudem ti sipngat, ket isut' rabi,
Iti sadino dagiti amin nga ananimal ti cabakiran cumarapcapda.
- 21 Dagiti urbon a leon ugaanda ti sippegenda,
Ket birokenda ti lamutenda nga aggapu iti Dios.
- 22 Ti init sumingising, agpapanawda,
Ket agculmegda iti uneg dagiti rukibda.
- 23 Ti tao apan iti aramidna
Ken iti trabajona inggana iti rumabii.
- 24 O Jehova, amangan a nagcaadu dagiti aramidmo !
Sisisirib ti panangaramidmo cada-cuada amin :
Ti daga napno iti pagsanicuaam.
- 25 Addayta ti baybay, dackel ket nalawa,
Isu nga ayan dagiti agcucunolcunol a di mabilang,
Babassit man ken dadackel nga ananimal.
- 26 Addagidiay a magna dagiti sasacayan ;
Adda laviatan, nga inaramidmo a makiayayam sadiay.

- 27 Dagitoy agurayda amin kenca,
Tapno iccam ida iti taraon iti tiempo
a tumutop.
- 28 Iccam ida, isuda acuyenda;
Ucradem dagiti imam, isuda mapnecca
iti imbag.
- 29 Ilingedmo ta rupam isuda agducotda;
Iccatem ti angesda, isuda matayda,
Ket agpulangda iti catatapucda.
- 30 Sica ibaonmo ti Espiritum, maparsua-
dan;
Ket pabaroem ti langa ti daga.
- 31 Ti dayag ni Jehova agpaut cadi nga
agnanayon;
Pagrag-oan coma ni Jehova dagiti
aramidna:
- 32 Isu a taldiapanna toy daga, ket agpi-
gerger;
Calbitenna dagiti banbantay, ket aga-
sucda.
- 33 Cancantaacto ni Jehova cas capautco
nga agbiag;
Cancantaacto ti panangidaydayaw iti
Diosco bayat ti caaddac.
- 34 Toy panpanunotco nasam-it coma
kencuana:
Pagrag-oacto ni Jehova.
- 35 Dagiti managbasol maraponda coma
ditoy daga,
Ket maawanda coma dagiti nadangkes.
Benditoem ni Jehova, O cararwac.
Idaydayawyo ni Jehova.

*Dagiti Nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova
a naipaay iti Israel.*

- 105** Agyamancay ken Jehova, uma-
wagcay iti naganna;
Ipacaammoyo cadagiti ilili dagiti
aramidna.
- 2 Cantaanyo, cantaanyo cadagiti panangi-
daydayaw;
Isaoyo amin dagiti nacascasdaaw nga
aramidna.
- 3 Pagpasindayawyo ti nasantoan a na-
ganna:
Agragrag-o coma ti puso dagiti mang-
biroc ken Jehova.
- 4 Birokenyo ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyoma coma laeng ti rupana.
- 5 Lagipenyoma dagiti nacascasdaaw nga
aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti panang-
ocom ti ngiwatna,
- 6 O dacay a bin-i ni Abraham nga adi-
penna,
Dacay nga anannac ni Jacob, dacay a
pinilina.
- 7 Isu ni Jehova a Diostayo:

- Dagiti panangocomna addada iti dagup
ti daga.
- 8 Silalagip nga agnanayon iti tulagna,
Ti sao nga imbiliuna cadagiti rinibu a
caputotan,
- 9 *Ti intulagna* ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,
- 10 Ket pinasingkedanna dayta met laeng
ken Jacob iti maysa a pagbilinan,
Iti Israel iti maysa a tulag nga agna-
nayon,
- 11 A kinunana, Itdecto kenca ti daga a
Canaan,
A ginasangasat ti tawidmo;
- 12 Idi nga bassitda pay laeng a tattao iti
bilangda,
Wen, bassitda pay unay, ket sang-
sangailida sadiay.
- 13 Ket nagallaallada iti nacion ken
nacion,
Manipud maysa a pagarian inggat'
sabali nga ili.
- 14 Dina intuloc iti siasinoman a tao nga
agaramid iti dakes cadacuada;
Wen, binabalawna dagiti arari gapu
cadacuada,
- 15 A *cunana*, Diyo sagiden dagiti sinap-
sapoac,
Ken diyo ranggasar. dagiti mam-
madtoc.
- 16 Ket inayabanna ti panagbisin ditoy
daga;
Dinadaelna ti amin nga ungçay ti
taraon.
- 17 Nangibaon iti maysa a tao a parauna-
da;
Ni Jose nailao a cas adipen:
- 18 Dagiti sacana pinarigatda cadagiti
ramal:
Isu naicabil cadagiti *cawar* a landoc,
- 19 Inggana idi horas nga in panna-
capasamac ti saona,
Ti sao ni Jehova ti nangsuot kencuana.
- 20 Ti ari nagbaon ket rinuc-atanna;
Wen, ti agturay cadagiti ilili, ket
pinalubosanna nga agwayawaya.
- 21 Pinagbalinna nga apo ti balayna,
Ken agimaton iti dagup ti sanicuaana;
- 22 Tapno manengngel cadagiti principena
cas pagayatanna,
Ken mangisuro cadagiti panglacayenna
iti kinasirib.
- 23 Ti Israel immay met sadi Egypto;
Ket ni Jacob nakipagili idia daga ni
Cam.
- 24 Ket pinaaduna ti ilina a napalalo,
Ken pinagbalinna ida a napigpigs
ngem dagiti nangsuppiat cadacuada.

- 25 Imballatecna ti pusoda a gumura iti ilina,
Tapno agaramid a sisicac cadagiti adipenna.
- 26 Imbaonna ni Moises nga adipenna,
Ken ni Aaron nga pinilina.
- 27 Incabilda iti tengngada dagiti pacaila-sinana,
Ken datdatlag iti daga ni Cam.
- 28 Binaonna ti sipngget, ket pinagsipnggetna;
Ket saanda a binusor dagiti saona.
- 29 Pinagbalinna a dara dagiti dandanumda,
Ket pinatayna dagiti icanda.
- 30 Ti dagada idi siaatibelbel cadagiti tucac
Cadagiti silsiled dagiti arida.
- 31 Nagsao, ket dimteng dagiti atibelbel ti ngilaw,
Ken cututo cadagiti amin a ngarabda.
- 32 Intedna cadacuada ti uraro a pannacatudoda,
Ken gumilgil-ayab nga apuy iti dagada.
- 33 Dinanarna dagiti cauvasanda ken highigosda,
Ken sinip-acna dagiti caycayo dagiti beddengda.
- 34 Nagsao, ket ti lucton dimteng,
Ken ti dudon, ket saan a mabilang,
- 35 Ket linamutda amin a mula idia dagada,
Ket linamutda ti bunga ti dagada.
- 36 Dinanarna met dagiti inauna nga annac idia dagada,
A puon ti amin a maelda.
- 37 Ket inlasutna ida agraman pirac ken balitoc;
Ket awan uray maysa nga agcacapuy a tao cadagiti tribuda.
- 38 Ti Egipto naragsacan idi nagluasda;
Ta ti butengda caniada immabay cadacuada.
- 39 Nangibistrad iti ulep a pannacaabongda,
Ken apuy a mangsilaw iti rabii.
- 40 Nagdawatda, ket nangyeg cadagiti pugu,
Ket pinennecna ida iti tinapay ti langit.
- 41 Inucapna ti bato, ket dagiti danum nagparucpocda;
Nagayusda cadagiti camagaan a cas carayan.
- 42 Ta linagipna ti nasantoan a saona,
Ken Abraham nga adipenna.
- 43 Ket inlasutna ti ilina a siraragsac,
Ken dagiti pinilina a sicacantada.
- 44 Ket intedna cadacuada dagiti daga ti pagpagarian;
Ken tinagicuada ti pagbannogan dagiti ilili:
- 45 Tapno masalimetmetanda coma dagiti bilbilinna,
Ken matungpalda dagiti lintegna.
Idaydayawyo ni Jehova.
- Kinasukir ti Israel, ken Pananngispal ni Jehova.*
- 106 Idaydayawyo ni Jehova.
O pagyamananyo ni Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagatna agnanayon.
- 2 Siasino ti macaisao cadagiti nabileg a gapuanan ni Jehova,
Wenno macaiparangarang amin a pannacaidaydayawna?
- 3 Bendito dagiti manalimetmet iti kinajusticia,
Ken ti agaramid iti kinalinteg cadagiti amin a tiempo.
- 4 Laglagipennac, O Jehova, nga iraman iti parabur nga ipaaymo iti ilim;
O sucnalnacc ita pannalacanmo,
- 5 Tapno makitac coma ti kinarang-ay dagiti pinilim,
Tapno macapagrag-oac iti kinaragsac ti nacionmo,
Tapno mabalanco a pagpasindayaw iti panagpatawidmo.
- 6 Nakipagbasolcami cadagiti amamma-mi,
Nagapuananmi ti kinakillo, nagaramidcam a sidadakes.
- 7 Dagiti ammammi dida naawatan dagiti datdatlagmo idia Egipto;
Dida linagip ti caadu dagiti kinamanag-ayatmo,
Ngem simmukirda ketdi idia baybay, wen idia Baybay Nalabaga.
- 8 Nupay casta isu insalacanna ida gaput' pacaidayawan ti naganna,
Bareng maipacaammona ti napigsa a pannacabalinna.
- 9 Inungtanna met ni Baybay Nalabaga, ket nagmaga:
Iti casta inlasatna ida iti alinegneg, nga arig la iti tay-ac.
- 10 Ket insalacanna ida iti ima ti nanggura cadacuada,
Ket sinubbotna ida iti ima ti cabusor.
- 11 Ket dagiti danum gimmabor cadagiti casupadida;
Awan natda uray maysa cadacuada.
- 12 Idi a casta pinatidan dagiti saona;
Incantada ti pannacaidaydayawna.

- 13 Nalipatanda iti apagbiit dagiti aramid-na ;
Saanda a naguray iti pammatigmaanna
- 14 Nĕm nagderrepda iti napalalo iti let-anĕ ;
Ken sinulisogda ti Dios idiaŕ tanap.
- 15 Ket intedna cadacuada ti dawatda,
Nĕm impaw-itna ti kinacuttonĕ iti cararwada.
- 16 Nagimonda met ken Moises iti pacarso,
Ken ni Aaron a santo ni Jehova.
- 17 Ti daga nagnĕngĕ ket inalun-onna ni Datan,
Ket ginaboranna ti buyot ni Abirom.
- 18 Ket adĕa apuy a napasged iti bunĕgoyda ;
Ti darang pinuuranna dagiti nadamca.
- 19 Nangaramidda iti urbon a vaca idiaŕ Horeb,
Ket nagdaydayawda iti imvaciar a ladawan.
- 20 Iti casta insucat ti tan-ocda
Iti maysa a caasping ti vaca a mangĕn iti root.
- 21 Linipatda ti Dios a Manalacan cada-cuada,
Nĕa nagaramid iti dadackel a banag idiaŕ Egipto,
- 22 Nacascasdaaw nĕa araramid idiaŕ daga a Cam,
Ken nacakigkigtot a banag idiaŕ Baybay Nalabaga.
- 23 Anansata isu kinunana nĕa pucawenna coma ida,
No ni Moises a pinilina di coma nagtaeder iti saclangna idiaŕ wangawangĕn,
Tapno icalilisna ti gurana, di la ket mamin-ano ta pucawenna ida.
- 24 Wen, inumsida ti nacaayayo a daga,
Saanda a pinati ti saona,
- 25 Nĕm nagtantanabutobda ketdi iti toldada,
Ket dida intaltalec ti timec ni Jehova.
- 26 Anansata insapatana cadacuada,
Nĕa idalitnanto ida idiaŕ let-anĕ,
- 27 Ken padsoennanto ti bin-ida cadagiti nacion,
Ken iwaraswarasnanto ida cadagiti dagdaga.
- 28 Ket nakitiponda met ken Baal-pehor,
Ket linamutda dagiti daton iti natnatay.
- 29 Idi a casta cadagiti panagcucuada naggargarida a nagpunĕtot ;
Ket ti anĕol napasamac cadacuada.
- 30 Idi a casta nagtaeder ni Finees, ket inicutanna ti panangocom ;
- Ket iti casta ti anĕol naatipa.
- 31 Ket dayta naibilanĕ kencuana a kinalinteg,
Ingĕana cadagiti amin a caputotan iti agnanayon.
- 32 Ket nagpunĕtotda met kencuana idiaŕ dandanum ti Meriba,
Iti casta nagdacsan ni Moises gapu cadacuada ;
- 33 Ta bimmusorda iti espirituna,
Ket isu nagsao a dina napuutan cadagiti bibigna.
- 34 Saanda a pinucaw dagiti ilili,
Cas imbilin ni Jehova cadacuada,
- 35 Nĕm nakilaoocda cadagiti nacion,
Ket sinursuroda dagiti aramidda,
- 36 Ken nagservida cadagiti ladawan a pagcararagan,
Isu a nagbalin a silo cadacuada.
- 37 Wen, indatonda dagiti annacda a lallaki ken annacda a babbai cadagiti demonio,
- 38 Ken imbuyatda ti dara a nadalus,
Uray pay ti dara dagiti annacda a lallaki ken annacda a babbai,
Isuda nĕa indatonda cadagiti ladawan a pagcararagan ti Canaan ;
Ket ti daga namulitan iti dara.
- 39 Iti casta narugitanda cadagiti aramidda,
Ket nagbalanĕcantisda cadagiti panagcucuada.
- 40 Gapuna a ti gura ni Jehova naarunan a sibubusor iti ilina,
Ket kinarurodna ti nagpatawidanna.
- 41 Ket intedna ida iti ima dagiti nacion ;
Ket dagidi gumurgura cadacuada inturayanda ida:
- 42 Dagiti cabusorda inupupitda met ida,
Ket nagyanda a sirurucma iti babaen ti imada.
- 43 Naminadu nĕa inispalna ida ;
Nĕm simmukirda iti panagbibinnalacada,
Ket naimcemecda iti kinakilloda.
- 44 Nupay casta minatmatanna ti ladingitda,
Idi a nangnĕgna ti ickisda ;
- 45 Ket linagipna cadacuada ti impatulagana,
Ket nagbabawi cas mayalubog iti caadu dagiti kinamanagayatna.
- 46 Ket inaramidna met a macaasianda
Cadagiti amin a nangaycayaw cadacuada.
- 47 Isalacannacam, O Jehova a Diosmi,
Ket acoyennacam nĕa alaen cadagiti nacion,

Tapno itdenmi dagiti yaman ita nasantoan a naganmo,
Ket agballigicam iti pannacaidaydayawmo.
18 Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel,
Manipud kinaagnanayon inggana met-lat' kinaagnanayon.
Ket amin ti ili cunana coma, Amen.
Idaydayayawyo ni Jehova.

Ni Jehova ispalenna dagiti Tao cadagiti nagecaadu a Pagducotan.

107 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 Dagiti sinubbot ni Jehova cunaenda coma a casta,
Isuda a sinubbotna iti ima ti cabusor,
3 Ken tiniptiponna a naggapu cadagiti dagdaga,
Manipud iti daya manipud iti laud,
Manipud amianan ket manipud abagatan.
4 Nagalcallautangda iti let-ang iti langlangalang a dalan;
Awan nasaracanda a ciudad a pagilian.
5 Sibibisin ken siwawaw,
Ti cararwada a nagpacsoy cadacuada.
6 Idi a casta imkista ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu inispalna ida cadagiti tarumpingayda,
7 Inturongna met ida iti nalinteg a dalan,
Tapno macagtenгда iti ciudad a pagilian.
8 O dagiti tao idaydayawda coma ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti annac dagiti tao!
9 Ta penkenna ti gumawgawawa a cararwa,
Ket ti sibibisin a cararwa punnoenna iti imbag.
10 Isuda a nagtugaw iti kinasipngget ken iti linong ni patay,
A sibabaludda iti leddaang ken landoc,
11 Gaputta binusorda dagiti sao ti Dios,
Ken inumsida ti patigmaan ti Cangatoan:
12 Gapuna nga minameganna ti pusoda iti panagrigat;
Natuangda, ket awan siasinoman a simmaranay.

13 Idi a casta imkista ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu insalacanna ida cadagiti tarumpingayda.
14 Iniccatna ida iti kinasipngget ken iti linong ni patay,
Pinugsatna a nagcadua dagiti parautda.
15 O idaydayaw coma dagiti tao ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti annac dagiti tao
16 Ta dinupracna dagiti ruangan a gambang,
Ket tinuocolna a naggudua dagiti balunet.
17 Dagiti maag gapu iti salungasingda,
Ken gapu iti kinakilloda, maparigatanda.
18 Ti cararwada carurodna ti aniaman a kita ti lamuten;
Ket umadanida cadagiti ruangan ni patay.
19 Iti casta umkista ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu isalacanna ida cadagiti tarumpingayda.
20 Ibaonna ti saona, ket agasanna ida,
Ket ispalenna ida cadagiti pacadadaelanda.
21 O idaydayaw coma dagiti tao ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gaput' nacascasdaaw nga aramidna cadagiti annac dagiti tao!
22 Ket idatonda coma kencuana dagiti sacrificio ti panagyaman,
Ken ipalawagda dagiti araramidna nga icancanta.
23 Dagiti tumapug idia baybay nga agsasacayan,
Dagiti agcomcomercio cadagiti dadacel a dandanum;
24 Dagitoy makitada dagiti aramid ni Jehova,
Ken dagiti datdatlagna iti taaw.
25 Ta ibilinna, ket bumangon ti angin ti bagyo,
Isu a mangicudduag cadagiti dalluyonna.
26 Umalimpatocda a mangallalangit, sada man agpababan cadagiti cayuyengan:
Ti cararwada malunag gaput' ducot.
27 Aglinggilinggida, ket maipasas-irawda a cas ti nabartec,
Amin nga ammoda mapucawen.
28 Iti casta imkista ken Jehova iti panagducotda,

- Ket iruarna ida cadagiti tarumpingayda.
- 29 Ti bagyo pagbalinenna a kinalinac, Nga dagiti dalluyonna siuulimecda.
- 30 Iti castan maragsacanda gaputta natalnadan; Ket sana iturong ida iti tartarigagayanda a pagsangladan.
- 31 O idaydayaw coma dagiti tac ni Jehova gaput' kinamanagayatna, Ken gaput' nacascasdaaw nga araramidna cadagiti annac dagiti tao!
- 32 Itan-ocda met coma iti tallaong ti ili, Ken idaydayawda coma iti pagtutugawan dagiti panglacayen.
- 33 Pagbalinenna ti let-ang dagiti carcaraan, Ken naticag a daga dagiti burayoc;
- 34 Tanap a caapayaan ti daga a pagapapitan, Gapu iti kinadakes dagiti agnaed cadacuada.
- 35 Pagbalinenna ti let-ang nga danaw, Ken burayoc ti naticag a daga.
- 36 Ket pagnaedenna sadiay dagiti mabisin, Tapno macaisaganada iti ciudad a pagilian,
- 37 Ken mabunubonanda dagiti tay-ac, ket mamulaanda dagiti pangawasan, Ket maganabda dagiti bunga ti panangrang-ay.
- 38 Isu bendicionanna met ida, tapno umaduda unay; Ket saanna nga ituloc a macraayan dagiti ananimalda.
- 39 Sa manen, macsayanda ken maparucobda Gapu iti pannacaupit, ducot, ken ladingit.
- 40 Iparuepocna ti umsi cadagiti principe, Ket pagcalcallautangenna ida iti langalang, nga awan ti pagdalan.
- 41 Nupay casta ital-ona ti napanglaw mamipud iti ladingitna, Ket ipaayanna iti putputot a cas panggen.
- 42 Dagiti nalinteg makitadanto, ket agragsadanto; Ket ti amin a kinakillo pagtangепенanto ti ngiawatna.
- 43 Siasinaman a masirib imuteectecannanto dagitoy a banag; Ket ububugnanto ti kinamanagayat ni Jehova.

Ti Dios maidaydayaw, ken pagdawatna a Mangeted iti Panagballigi.

Maysa a Canta, Salmo ni David.

- 108 Ti pusoc sitatalingengen, O Dios; Agcantaacto, wen, cantaacto dagiti panangidaydayaw, agraman pay ti pannacaitan-occo.
- 2 Agriingcayo, salterio ken arpa: Siac met laeng agriingcacto met a masapa unay.
- 3 Itdecto dagiti panagayaman kenca, O Jehova, cadagiti ilili; Ket icantacto dagiti panangidaydayaw kenca, cadagiti nasnacion.
- 4 Ta ti kinamanagayatmo naidaclan a narinrimbaw ngem dagiti langit; Ken ti kinapudnom agallalangit.
- 5 Maitan-occa coma, O Dios, iti nangatngato ngem dagiti langit, Ket ti dayagmo rimbawanna amin toy daga.
- 6 Tapno ti ayayatem maispal, Isalacannacam ita canawan nga imam, ket sunibatannacam.
- 7 Ti Dios nagsaon iti kinasantona: Agragrag-oacto; Bingayecto ti Siquem, ket rucodecto ti gitub a Socot.
- 8 Cucuac ti Galaad; cucuac ti Manasés; Ti Efraim isu met ti salacnib ti uloc; Ti Juda isu ti cet roc.
- 9 Ti Moab isut' batia a pagbuggoac; Sadi Edom ipalladawconto ti sapatos-cco; Sadi Filistia ti pagragrag-oacto.
- 10 Siasinonto ti mangiserrec caniac idia ciudad a nabacudan? Siasino ti nangituronng eaniac idia Edom?
- 11 Saanacam nga inwadag, O Dios? Ket saanca a cumuyog, O Dios, cadagiti buyotmi.
- 12 Icannacam iti badang cadagiti casupadimi; Ta ubbaw ti saranay ti tao.
- 13 Gapu iti Dios simamaingelcamto; Ta isu ti mangilupitto cadagiti casupadimi.

Awagan ti Pammales cadagiti Cabusor.

Ken palungo a Musico. Salmo ni David.

- 109 Dimo igawid ti cappiam, O Dios ti panangidaydayawco;
- 2 Ta ti ngiawat ti nadangkes ken ti ngiawat ti kinaulbod inngangada caniac.

- Nagsaoda caniac a siuulbod ti dilada.
- 3 Inalicubcubdac met cadagiti sao ni gura,
Ket kinabacaldac nga awan gapgapuna.
- 4 Ti ketdi ayatco isu't pakicabuseranda caniac:
Ngem cumararagac.
- 5 Ket insupapacda caniac ti dakes iti imbag,
Ken gura iti ayatco.
- 6 Mangicabilca iti dakes a tao nga agimatton kencuana;
Ken mamagtacderca iti maysa a mangrupirupir idiy macanawanna.
- 7 Inton maocom, rumsua coma a nacasbasol;
Ket ti cararagna agbalin coma a basol.
- 8 Bumassit coma dagiti aldawna;
Ket alaeen coma ti sabali ti saadna.
- 9 Maulila coma dagiti annacna,
Ken mabalo ti asawana.
- 10 Agallaalla coma dagiti annacna, ken makilimlimosda;
Ket agsapsapulda coma *iti tarawonda* cadagiti langlangalang a yanda.
- 11 Ti managsingsingir siloanna cad amin nga adda kencuana;
Ket dagiti gangannaet samsamenda coma ti pagbannoganna.
- 12 Awan cad uray maysa a mangigay-at iti kinaayat kencuana;
Awan met coma ti siasino man a mangngaasi cadagiti ulila nga annacna.
- 13 Magudas coma ti caputotanna;
Iti sumagaganad a caputotan mapunas coma ti naganda.
- 14 Ti kinadakes dagiti dadackelna maipalpalagip coma ken Jehova;
Ket ti basol ti inana di coma mapunas.
- 15 Addada coma iti saclang ni Jehova a cancanayon,
Tapno gudasenna ti pacalaglagipan cadacuada ditoy daga;
- 16 Gaputta dina linagip nga imparangarang ti kinaayat,
Intuggudna ketdi ti napanglaw ken nanumo a tao,
Ken ti nadanar ti pusona, tapno patayenna *ida*.
- 17 Wen, nagayatanna ti panagilunod, ket isut' dimteng kencuana;
Ket dina nagrayoan ti pammarabur, ket isut' nayadayo kencuana.
- 18 Incawesna met iti bagina met laeng ti panagilunod a cas pannacapagananayna,

- Ket simrec a cas danum cadagiti caungan a bagbagina,
Ken cas lana cadagiti tultulangna.
- 19 Isu coma kencuana ti cas pagan-anay nga icapetna,
Ken pannacabarikes a pacabaricsanna acancanayon.
- 20 Daytoy ti gunguna dagiti casupadic ken Jehova,
Ken dagiti nga agsao iti dakes itoy cararwac.
- 21 Ngem bumiangea cad caniac, O Jehova, nga Apo, gaput' pagimbagam ta naganmo:
Tangay naimbag ti kinamanagayatmo, ispalennac cad;
- 22 Ta napanglawac ken nanumoac,
Ket toy pusoc nasugat itoy unegco.
- 23 Maawanacon a cas ti aniniwan ne agpucaw;
Maisaysayagac a casla dudon.
- 24 Dagiti tumengco aglulucaidan gaput' panagayayuno;
Ket ti lasagco awananen iti taba.
- 25 Agbalinac a pacaibabainan cadacuada:
No makitadac, iwingiwingda ti uloda.
- 26 Tulongannac, O Jehova a Diosco;
O isalacannac cas mayalubog ita kinamanagayatmo:
- 27 Tapno maammoanda nga daytoy ti imam;
Nga sica, Jehova, ti nangaramid.
- 28 Ala agilunodda laeng, ngem sica mangbendicionca:
No bumangonda, maibabaindanto,
Ngem toy adipenmo agragrag-onto.
- 29 Macawesan coma dagiti casupadic iti pannacababain,
Ket macumotanda coma iti panagbainda met laeng a cas pagan-anayda.
- 30 Itdecto ti dackel a yaman ken Jehova itoy ngiwatco;
Wen, idaydayawconto iti tengnga ti caaduan.
- 31 Ta isu agtaderto iti macanawam ti nanumo,
Tapno isalacanna cadagiti mangocom iti cararwana.

Ni Jehova itdenna ti Turay iti Ari.

Salmo ni David.

- 110 Ni Jehova cunana iti Lapoc, Agtugawca iti macanawanco,
Ingganat' mapagbanagco dagiti cabusormo a pagbatayam.
- 2 Ni Jehova ipatag-aynanto ti sarucod ti bilegmo manipud Sion:

Agturayca iti tenḡḡa dagiti cabusor-
mo.

- 3 Ti ilim ituconna ti bagina a siaayat
Iti aldaw ti pannacabalinmo, iti na-
santoan a pannakidangadang:
Nagtaud iti aanacan ti bigbigat
Adda kenca ti lennaaw dagiti kinaag-
tutubom.
- 4 Ni Jehova insapatana, ket dinto ag-
babawi:
Sica ti sacerdote nḡa agnanayon
Cas gangay ni Melquisedec.
- 5 Ti Apo dita macanawanmo
Danarennanto dagiti arari no aldaw ti
gurana.
- 6 Mangocomto cadagiti nasnacion,
Punnoennanto *dagiti disdisso* cadagiti
bagi a natay;
Danarennanto ti ulo cadagiti adu a
dagdaga.
- 7 Inumannanto ti agayayus iti dalan:
Anansata ital-onanto ti ulo.

*Ni Jehova maidaydayaw gaput'
Kinainbagna.*

- 111 Idaydayawyo ni Jehova.
Itecto ti panagyaman ken Jehova
iti amin a pusoc,
Iti pagbibinnalacadan dagiti nalinteg,
ken iti tallaong.
- 2 Dagiti aramid ni Jehova naidaclanda,
A biroken amin dagiti agrayo cada-
cuada.
- 3 Ti aramidna kinadayaw ken kinadaeg;
Ket ti kinalintegna agpaut nḡa agna-
nayon.
- 4 Inaramidna dagiti nacascasdaaw nḡa
aramidna tapno laglagipen ida:
Ni Jehova managparabur ken mana-
nḡaasi.
- 5 Nangted iti taraon cadagiti agbutenḡ
kencuana:
Silalagipto laeng iti impatulagna.
- 6 Impamatmatna iti ilina ti pannacaba-
lin dagiti aramidna,
Iti panangtedna cadacuada iti tawid
dagiti nacion.
- 7 Dagiti aramid dagiti imana kinapudno
ken kinajusticia;
Amin a bilbilinna napaypayso.
- 8 Naituyangda nḡa agnanayon awan ing-
gana;
Naaramidda iti kinapudno ken kina-
linteg.
- 9 Imbaonna ti pannacasubbot iti ilina;
Imbilinna nḡa agnanayon ti intulagna:
Santo ket reverendo ti naganna.

- 10 Ti panagbutenḡ ken Jehova isut' rugi
ti kinasirib;
Addaanda iti nasayaat a panagawawat
dagiti agaramid *cadagiti bilbilinna*:
Ti pannacaidaydayawna agpaut nḡa
agnanayon.

Panagranḡ-ay ti agbutenḡ ken Jehova.

- 112 Idaydayawyo ni Jehova.
Bendito ti tao nḡa agbutenḡ ken
Jehova,
Nḡa agrayo unay cadagiti bilbilinna.
- 2 Ti bin-ina mannacabalinto ditoy ra-
baw ti daga:
Ti caputotan ti nalinteg mabendicion-
anto.
- 3 Pagsanicuaan ken kinabacnanḡ adda-
danto iti balayna;
Ket ti kinalintegna agpaut nḡa agna-
nayon.
- 4 Iti nalinteg adda bumanḡon a silaw iti
sipnḡet:
Managayat, ket manangnḡaasi, ket
sililinteg.
- 5 Pagimbagan ti tao nḡa managayat ken
agpautanḡ;
Taripatoennanto ti bianḡna iti panna-
caocom.
- 6 Ta saanto a maisin uray caano man;
Ti nalinteg addanto laeng iti agnana-
yon a pannacalaglagip.
- 7 Dinanto pagbutnḡan dagiti dakes a
damag:
Ti pusona sitatalingennḡen, a mangi-
namnama ken Jehova.
- 8 Ti pusona nasimpa, dinto agbutenḡ,
Ingganat' makitana ti *tarigagayanna*
cadagiti casupadina.
- 9 Isu nagiwaras, nangted iti nacurapay;
Ti kinalintegna agpaut nḡa agnanayon:
Ti sarana maitan-octo a sidadayaw.
- 10 Ti nadangkes makitananto, ket agpul-
cocto;
Pagnḡaretnḡetannanto dagiti nḡipenna,
ket matunawto:
Ti tarigagay ti nadangkes mapucawto.

Ni Jehova itan-ocna ti Napacumbaba.

- 113 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo, O dacay nḡa adipen
ni Jehova,
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova.
- 2 Bendito coma ti nagan ni Jehova
Manipud itan a tiempo ingganat' ag-
nanayon.
- 3 Manipud isisingising ti init ingganat'
ilelennecna met laeng

Ti nagan ni Jehova maidaydayaw
coma.

- 4 Ni Jehova nangato iti rimbaw dagiti
nacion,
Ket ti dayagna narimrimbaw ngem
dagiti langit.
- 5 Siasino ti cas ken Jehova a Diostayo,
Nga adda ti tugawna iti nangato,
- 6 Nga agpababa tapno matmatanna
Dagiti adda sadi langit ken iti daga?
- 7 Batakenna ti napanglaw iti tapuc,
Ket aonenna ti nacurapay iti pagibel-
lengan ti rugit;
- 8 Tapno isut' isaadna cadagiti principe,
Cadagiti met laeng principe ti ilina.
- 9 Pagtagibalayenna ti babai a lupes,
Ket *pagbalinenna* a naragsac nga ina
dagiti inanac.
Idaydayawyo ni Jehova.

*Pananġispal ti Dios iti Israel idiaŷ
Egipto.*

- 114 Idi a pimmanaw ti Israel idiaŷ
Egipto,
Ti balay ni Jacob idiaŷ ili a gangannaet
ti pagsasaona;
- 2 Ni Juda nagbalin a santuariona,
Ti Israel pagturayanna.
- 3 Ti baybay nakitana, ket nagtalaw;
Ti Jordan napasanut.
- 4 Dagiti banbantay naglalagtoda a cas
carcarnero a calantangán,
Dagiti turturod a babassit cas car-
carnero nga urbon.
- 5 Aniat' sinagabam, Sica O baybay, a
nagtalawca man?
Sica Jordan, ngaman a nagsublica?
- 6 Dacay a banbantay, a naglalagtoŷay
man a cas carnero a calantangán;
Dacay turod a babassit, a cas carnero
nga urbon?
- 7 Agkintayegca, sica daga, iti sanġoanan
ti Apo,
Iti sanġoanan ti Dios ni Jacob,
- 8 Isu nga namagbalin iti ladac a libtong
ti danum:
Ti pamulinawen, ubbog ti dandanum.

*Dagiti diosen a Pinapagano maidiligda
ken Jehova.*

- 115 Saan a cadacami, O Jehova, saan a
cadacami,
No di ket ita naganmo ti pangtedam
iti dayag,
Gaput' kinamanagayatmo, ken gaput'
paglainġan ta naganmo.

- 2 Ania ngatat' pagcunaanto dagiti na-
cion,
Ayannattan ti Diosyo?
- 3 Ngem ti Diosmi adda cadagiti langit:
Inaramidna ti aniaman a nagayatanna.
- 4 Dagiti ladawanda a pagcararagan pirac
ken balitoc,
Nga aramid ti imima dagiti tao.
- 5 Adda ngiwatda, ngem dida agsao;
Adda matada, ngem dida macakita;
- 6 Adda lapayagda, ngem dida maca-
ngeg;
Adda agongda, ngem dida maca-
angot;
- 7 Adda imimada, ngem dida macaari-
cap;
Adda sacsacada, ngem dida maca-
pagua;
Dida met macapagsao iti carabucobda.
- 8 Dagiti mangaramid cadacuada cas-
danto la cadacuada;
Wen, ken siasino man nga agcam-
matalec cadacuada.
- 9 O Israel, agcammataleccay ken Je-
hova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
- 10 O balay ni Aaron, agcammataleccay
ken Jehova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
- 11 Dacay nga agbuteng ken Jehova,
agtaleccay ken Jehova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
- 12 Ni Jehova silalagip cadatayo; bendi-
cionannatayo:
Bendicionannanto ti balay ni Israel;
Bendicionannanto ti balay ni Aaron.
- 13 Bendicionannanto dagiti agbuteng ken
Jehova,
Babassit man ken dadackel.
- 14 Ni Jehova parang-ayennacay coma a
parang-ayen,
Dacayo ken dagiti anannacyo.
- 15 Benditonacayo ni Jehova,
Isu a nangaramid iti langit ken daga.
- 16 Dagiti langit isuda ti langit ni Jehova;
Ngem ti daga intedna cadagiti annac
dagiti tao.
- 17 Dagiti natay dida idaydayaw ni
Jehova,
Ken siasino man a bumaba iti ulimec;
- 18 Ngem benditoentayo ni Jehova
Manipud itan a tiempo ingganat' kina-
agnanayon.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti Pannacaispal iti Patay.

- 116 Ayatec ni Jehova, gaputta denggen-
na

Ti timecco ken dawdawtco.

- 2 Gaputta inyallingagna ti lapayagna caniac,
Anansata umawagactō *kencuana* bayat ti panagbiagco.
- 3 Dagiti galut ni patay pinarautandac,
Ket dagiti tuoc ni Tanem kinapetdac:
Nasaracac ti ducot ken ladingit.
- 4 Saac ket inawagan ti nagan ni Jehova;
O Jehova, agdawatac kenca, ispalem toy cararwac.
- 5 Managayat ni Jehova, ket sililinteg;
Wen, ti Diostayo sicacaasi.
- 6 Ni Jehova salacnibanna dagiti nanengneng:
Naipababaac, ket isu insalacannac.
- 7 Agpulangca iti kinatalnam, O cararwac;
Ta ni Jehova himmianḡ a siwaywayway kenca.
- 8 Ta inispalmo toy cararwac iti patay;
Dagiti matac cadagiti luluā,
Ken dagiti sacac iti pannacapadso.
- 9 Magnaactō iti saclanḡ ni Jehova
Iti daga dagiti nabiag.
- 10 Patiec, gaputta agsaoactō:
Nagleddaangac a nalaus:
- 11 Kinunac iti pannacabullaawco,
Amin a tattao naulbod.
- 12 Anianto ti itdec ken Jehova
A subad dagiti paraburna caniac?
- 13 Alaectō ti copa ti pannacaisalacan,
Ken awagactō ti nagan ni Jehova.
- 14 Bayadactō dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sanḡoanan ti amin nḡa ilina.
- 15 Napateg iti panagkitkita ni Jehova
Ti ipapatay dagiti sasantona.
- 16 O Jehova, pudno a siac adipennac:
Siac adipennac, anac ti babai nḡa adipenmo;
Sica binucram dagiti reppetco.
- 17 Isagutcontō kenca ti daton a pagyaman,
Ket umawagactō iti nagan ni Jehova.
- 18 Bayadactō dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sanḡoanan ti amin nḡa ilina,
- 19 Cadagiti paraangan ti balay ni Jehova,
Iti tenḡngam, O Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo a panḡidaydayaw.

- 117 O idaydayawyo ni Jehova, dacay amin a nacion;
Ipadpadayawyo, dacay amin nḡa ilili.
- 2 Ta naidaclan ti kinamanagayatna cada-tayo;

Ket ti kinapudno ni Jehova agnayanon.

Idaydayawyo ni Jehova.

*Panagyaman iti Manalacan nḡa
Kinainbag ni Jehova.*

- 118 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu nainbag;
Ta ti kinamanagayatna agnayanon.
- 2 Cunaen cad ita ti Israel,
Nḡa ti kinamanagayatna agnayanon.
- 3 Cuna coma ti balay ni Aaron ita,
Nḡa ti kinamanagayatna agnayanon.
- 4 Dagiti agbutenḡ *kencuana* cunada coma ita,
Nḡa ti kinamanagayatna agnayanon.
- 5 Nanipud itoy tarunpingayco immawagac ken Jehova:
Ni Jehova sinunḡbatannac *ket inca-bilnac* iti nalawa a yan.
- 6 Ni Jehova adda ditoy sikigac; diactō agbutenḡ:
Aniat' mabalin nḡa aramiden ti tao caniac?
- 7 Ni Jehova adda ditoy sikigac iti tenḡnḡa dagiti manḡarayat caniac:
Anansata makitactō *ti calicagumco* cadagiti gumurgura caniac.
- 8 Nasaysayaat ti panagcamanḡ ken Jehova
Nḡem ti panagtatallec iti tao.
- 9 Nasaysayaat ti icacamanḡ ken Jehova
Nḡem ti panagtaltalec cadagiti principe.
- 10 Amin dagiti nacion linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupductō ida.
- 11 Linacubdac; wen, linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupductō ida.
- 12 Linacubdac nḡa arigda la uyocan; nadedpedda a cas apuy ti sisiit:
Iti nagan ni Jehova gupductō ida.
- 13 Sica dinuclosnac a nacaro tapno matuanḡnac;
Nḡem ni Jehova inarayatnac.
- 14 Ni Jehova isut' bilegco ken cantac;
Ken isut agbalin a salacanco.
- 15 Ti timec ti panagragragsac ken pannacaisalacan adda cadagiti tolda dagiti sililinteg:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
- 16 Ti ima a canawan ni Jehova naitan-oc:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
- 17 Saanactō a matay, no diac ket agbiag,
Ken manḡipalawag cadagiti aramid ni Jehova.

- 18 Ni Jehova dinusanac iti nacaro;
Ngem dinac ket inyawat ken patay.
- 19 Luctam cad caniac dagiti ruangan ti kinalinteg:
Sumreecto cadacuada, itdecto ti panagyaman ken Jehova.
- 20 Daytoy ti ruangan ni Jehova;
Ti sililinteg sumreecto kencuana.
- 21 Itdecto ti panagyaman kenca; ta sinungbatannac,
Ket nagbalinca a salacanco.
- 22 Ti bato nga di kinayat dagiti agbangbangon
Agbalin ngaulo ti nagsulianan.
- 23 Daytoy ti panagaramid ni Jehova;
Nacascasdaaw cadagiti matatayo.
- 24 Daytoy ti aldaw nga inaramid ni Jehova;
Pagragsacanmi ken pagrag-oanminto.
- 25 Mangsalacanca ita, dawatenmi kenca,
O Jehova:
O Jehova, dawatenmi kenca, ibaonmo ita ti kinarang-ay.
- 26 Bendito ti umay iti nagan ni Jehova:
Binenditodaca manipud iti balay ni Jehova.
- 27 Ni Jehova Dios, ket iniccannacam iti silaw:
Igalutmo ti daton cadagiti tali, uray agingnga cadagiti sara ti altar.
- 28 Sica ti Diosco, ket itdecto ti panagyaman kenca:
Sica ti Diosco, itantan-occanto.
- 29 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova;
ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Panpanunot ken Carcararag a maipapan iti Linteg ti Dios.

ALEPH.

- 119 Bendito dagiti agpalongdo iti dalan
Nga magnada iti linteg ni Jehova.
- 2 Bendito dagiti manalimetmet cadagiti pammanecneca,
Nga agbiroc kencuana iti amin a pusoda.
- 3 Wen, saanda nga agaramid iti kinkillo;
Magnada cadagiti dalanna.
- 4 Sica imbilinmo *cadacami* dagiti alagadem,
Tapno annurotenmi ida a siriregta.
- 5 Sapay coma ta dagiti desdesco maisimpada
Nga umannurot cadagiti pangeddengmo!
- 3 Iti casta saanacto a maibabain,

- No adda panagraemco cadagiti amin a bilbilinmo.
- 7 Itdecto ti panagyaman kenca iti kinalinteg ti puso,
Inton masursuroc dagiti sililinteg a panagipatom.
- 8 Annurotecto dagiti pangeddengmo:
O dinac cad baybay-an a pulos.
- BETH.*
- 9 Anianto ti pangdalus ti agtutubo iti dalanna?
Ti panangitaltalecna iti mayannurot iti saom.
- 10 Iti amin a pusoc binirbirocca:
O dinac baybay-an a maisiasi cadagiti bilbilinmo.
- 11 Ti saom indulinco itoy pusoc,
Bendito diac agbasol kenca.
- 12 Benditoca, O Jehova:
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
- 13 Cadagiti bibigo impalawagco
Amin dagiti nagbilinan ta ngiwatmo.
- 14 Nagrag-oac ti dalan dagiti pamaecnecmo,
Iti uray la a cas cadagiti amin a sanicua.
- 15 Panpanunotecto dagiti alagadem,
Ket pagraemacto dagiti dalanmo.
- 16 Mararay-oacto cadagiti intuyangmo:
Diacto lipaten ti saom.

GIMEL.

- 17 Paayam cad a sipaparabur toy adipenmo,
tapno agbiagac;
Iti casta annurotecto ti saom.
- 18 Luctam dagitoy matac, tapno mabuyac
Dagiti nacascasdaaw a banag nga aggapu ita lintegmo.
- 19 Sangsangailiac ditoy daga:
Dimo ilinged caniac dagiti bilbilinmo.
- 20 Toy cararwac maboong gaput' panagagarna
Nga adda coma kencuana dagiti inkeddengmo cadagiti amin a tiempo.
- 21 Inungtam dagiti natangsit nga addada a nailunod,
Nga sumiasida cadagiti bilbilinmo.
- 22 Iyadayom cad caniac ti ab-abi ken uyaw;
Tangay sinalimetmetac dagiti impanecnecmo.
- 23 Dagiti prinprincipe nagtugawda met ket nagsarsaritada iti maibusor caniac;
Ngem toy adipenmo nagpanunot cadagiti intuyangmo.
- 24 Dagiti pamanecnecmo isuda met ti pragray-oac

Ken cabalanbalacado.

DALETH.

- 25 Toy cararwac sikekebkeb iti tapuc:
Pasaldetennac casi cas mayannurot, iti saom.
- 26 Impalawagco dagiti dalanco, ket sica sinungbatannac:
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
- 27 Aramidem a maawatac ti dalan dagiti alagadem:
Iti casta panpanunotecto dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
- 28 Toy cararwac marunaw gaput' bantot:
Papisgaennac casi mayannurot iti saom.
- 29 Ilisim caniac ti dalan ti kinaulbod;
Ket itdem caniac a siaayat ti lintegmo.
- 30 Pinilic ti dalan ti kinatalimudoc:
Dagiti pagbilinam incabilco *ditoy sanjoc.*
- 31 Cumekkepac cadagiti pangpanecnecmo:
O Jehova, dinac cad ipabain.
- 32 Tarayecto ti dalan dagiti bilbilinmo,
Intono palawaem toy pusoc.

HE.

- 33 Isurom caniac, O Jehova, ti dalan dagiti intuyangmo;
Ket silimetmetactoc agpapan pagtungpalan.
- 34 Iocannac ti pannacaawat, ket salimetmetactoc ti lintegmo;
Wen, annurotecto iti amin a pusoc.
- 35 Papanennac iti dana dagiti bilbilinmo;
Ta cadacuada agrayrayoac.
- 36 Paglikigem toy pusoc cadagiti pamanecnecmo,
Nga saan ket nga iti kinaagum.
- 37 Ilisim dagitoy matac iti panangmatmat iti kinapasindayag,
Ket papartakennac cadagiti dalanmo.
- 38 Palagdaam itoy adipenmo ti saom,
Nga *maiserray* iti panagbuteng kenca.
- 39 Illicliemo caniac ti pannacaab-abi a cabutengco;
Ta dagiti pagbilinan naimbagda
- 40 Kitaem, nabayagen nga ililiwec dagiti alagadem:
Papatkennac iti kinalintegmo.
- 41 Umay cad met caniac ta kinamanagayatmo, O Jehova,
Ti pay pannalacanmo, casi mayannurot iti saom.
- 42 Iti casta addanto isungbatco iti mang-ab-abi caniac;
Ta agtalecac iti saom.

- 43 Ket dimo cad iccater a pulos ti sao ti pudno itoy ngiwatco;
Ta nanginanamaac cadagiti pangdedengmo.
- 44 Iti casta annurotecto ti lintegmo a sangsanaganayon,
Iti agnanayon ket agnanayon.
- 45 Ket magnaacto iti kinawayawaya;
Ta binirocco dagiti alagadem.
- 46 Saoecto met dagiti pamanecnecmo iti saclang dagiti arari,
Ket saanacato a maibabain.
- 47 Ket pagrayrayoacto dagiti bilbilinmo,
Nga inayayatco.
- 48 Itag-aycontoc met dagiti imac cadagiti bilbilinmo, nga inayayatco;
Ket panpanunotecto dagiti intuyangmo.

ZAYIN.

- 49 Ipalagipmo ti saom itoy adipenmo,
Tangay pinangnammanac.
- 50 Daytoy ti liwliwac iti ladingitco;
Ta ti saom pinapartacnac.
- 51 Dagiti natangsit inuyuyawdac a napa-lalo,
Ngem, saanac a simmiasi iti lintegmo.
- 52 Linagipco dagiti pangdedengmo idi ugma, O Jehova,
Ket nabang-aranac.
- 53 Nabara a unget ti kimpet caniac,
Gapu cadagiti nadangkes a nangbaybay-a iti lintegmo.
- 54 Dagiti intuyangmo isuda ti incancantac
Iti balay ti panagallaallac.
- 55 Linagipco ti naganmo, O Jehova, iti rabii,
Ket inannurotco ti lintegmo.
- 56 Daytoy ti adda caniacon,
Gaputta sinalimetmetac dagiti pangdedengmo.

HHETH.

- 57 Ni Jehova ti apagco:
Kinunacon nga annurotec coma dagiti saom.
- 58 Dinawdawatco ti paraburmo iti amin a pusoc:
Sicacaasica casi caniac casi mayannurot iti saom.
- 59 Pinanunotco dagiti dalanco,
Ket inturongco dagiti sacac cadagiti pamanecnecmo.
- 60 Nagalallegac, ket diac nagtantan,
A mangannurot cadagiti bilbilinmo.
- 61 Dagiti tali dagiti nadangkes binaracusanac;

Ngem diac linipatan ti lintegmo.

- 62 Iti tengngat' rabii bumanḡonacto nḡa agyaman kenca
Gapu cadagiti sililinteg a pangēdenḡmo.
- 63 Maysaac a cadua dagiti agbutenḡ kenca,
Ken dagiti mangannurot cadagiti alagadem.
- 64 Ti daga, O Jehova, napno iti kinamanagayatmo:
Isurom caniac dagiti ituyangmo.

TETH.

- 65 Impaayam a nasayaat toy adipenmo,
O Jehova, cas mayannurot iti saom.
- 66 Suroannac iti naimbag a panagipato ken pannacaammo;
Ta namatiac cadagiti bilbilinmo.
- 67 Idi diac pay nagleddaang nayawanac;
Ngem itan annurotec ti saom.
- 68 Sica naimbagca, ken naimbag ti aramidmo;
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
- 69 Dagiti natangsit nagpandayda iti ulbod a maibusor caniac;
Iti amin a pusoc salimetmetacto dagiti alagadem.
- 70 Ti pusoda nataba a cas lamlam;
Ngem agrayoac iti lintegmo.
- 71 Nasayaat caniac daydi panagleddaangco;
Tapno maammoac dagiti intuyangmo.
- 72 Ti linteg ta ngiwatmo nasaysayaat caniac
Ngem rinibu a balitoc ken pirac.

YODH.

- 73 Dagiti imam inaramiddac ken binalabaladac:
Iccannac iti pannacaawat, tapno maammoac dagiti bilbilinmo.
- 74 Dagiti agbutenḡ kenca makitadacto ket maragsacandanto,
Ta nanginanamaac iti saom.
- 75 Ammoc, O Jehova, nḡa dagiti panangipatom sililintegda,
Ken iti kinatalimudocmo pinagladingitnac.
- 76 Ti kinamanagayatmo, dawatec kenca, isu cad ti pacabang-arac,
Cas mayannurot iti saom itoy adipenmo.
- 77 Dagiti nadungḡo a caasim umayda cad caniac, tapno macapagbiagac;
Ta ti lintegmo isut' linglingayco.

- 78 Dagiti natangsit maibabainda cad; ta intublacdac a di umumno:
Ngem panpanunotecto dagiti alagadem.
- 79 Dagiti agbutenḡ kenca agturonḡda cad kenca;
Ket aminodanto dagiti pamanecnecmo.
- 80 Toy pusoc sipapalongdo cad cadagiti intuyangmo,
Tapno saanac a maibabain.

KAPH.

- 81 Toy cararwac matalimudaw ita pannalacanmo;
Ngem manginanamaac iti saom.
- 82 Dagiti matac maadayda gapu ita saom, Idinto cuncunac, Caanontot' pammanḡarmo caniac?
- 83 Ta nagbalinac a cas supot ti arac a maicasuuran;
Nupay casta diac malipatan dagiti intuyangmo.
- 84 Mano dagiti aldaw toy adipenmo?
Caanontot' panangicutmo ti panangocom cadagiti mangitugtuggod caniac?
- 85 Dagiti nacuspag incaliandac iti abut, Isuda a dida mayannurot iti lintegmo.
- 86 Amin dagiti pammilinmo sitatalinaedda:
Ituggoddac a di umumno; saranayennac cad.
- 87 Ngannanidac rinunot ditoy rabaw ti daga;
Ngem diac inidian dagiti alagadem.
- 88 Papartakennac cas mayalubog iti kinamanagayatmo;
Iti casta annurotecto ti pamanecnec ta ngiwatmo.

LAMEDH.

- 89 Agnanayon, O Jehova,
Nga ti saom sisisimpa sadi langit.
- 90 Ti kinatalimudocmo agingga cadagiti amin a caputotan:
Insimpam ti daga, ket agtaenḡ.
- 91 Agtaenḡda itoy nga aldaw cas mayalubog cadagiti pagbilinam;
Ta dagiti amin nga adda isudat' adipenmo.
- 92 No saan coma a ti lintegmo ti linglingayco,
Natayac coma idin iti tarumpingayco.
- 93 Uray caano man diacto malipatan dagiti bilbilinmo;
Ta isuda ti pinangpapartacmo caniac.

- 94 Sica cucuanac, salacanennac;
Ta binirocco dagiti alagadem.
- 95 Dagiti nadangkes dinadaanandac, tapno
dadaelendac;
Ngem ututobecto dagiti pamanecnec-
mo.
- 96 Nakitac ti gibus ti amin a kinasayaat;
Ngem ti bilinmo nalaus a nagwaya.

MEM.

- 97 O amangan ti panangayatco iti linteg-
mo!
Isut' panpanunotec nga agmalmalem.
- 98 Dagiti bilbilinmo pagbalinendac a
nanacnakem ngem dagiti cabursorco;
Ta agnanayonda caniac.
- 99 Adadda ti pannacaawatco ngem amin
dagiti manursuro caniac;
Ta dagiti pampanecnecmo isuda ti pan-
panunotec.
- 100 Adadda ti maawatco ngem natae-
ngan-tawen,
Gaputta sinalimetmetac dagiti alaga-
dem.
- 101 Tinengngelco dagiti sacac iti aníaman
a dakes a dalan,
Tapno maannurotco coma ti saom.
- 102 Saanac a limmiclic cadagiti pagbili-
nam;
Ta insuronac.
- 103 Amangan a nagsam-it dagiti saom
itoy panagnanamco!
Wen, nasamsam-it ngem diro itoy
ngiwatco!
- 104 Gapu cadagiti bilbilinmo maragpatco
ti pannacaawat:
Anansata guraec ti amin a dalan nga
inaallilaw.

NUN.

- 105 Ti saom pagsilawan cadagiti sacac,
Ket silaw iti danac.
- 106 Insapatac, ket pinasingkedac,
Nga annurotecto dagiti sililinteg a
pagbilinam.
- 107 Siduducotac unay unay:
Paganaygayennac cadi, O Jehova, cas
mayalubog iti saom.
- 108 Awatem cad, dawatec kenca, dagiti
sitatalanged a sagsagut toy ngiwat-
co, O Jehova.
Ken isurom caniac dagiti pagbilinam.
- 109 Ti cararwac adda a cancanayon itoy
imac;
Nupay casta diac malipatan ti linteg-
mo.
- 110 Dagiti nadangkes nangipacatda iti
silo caniac;

Nupay casta diac simmiasi cadagiti
alagadem.

- 111 Dagiti pamanecnecmo inawatco ida a
cas tawid nga agnanayon;
Ta isuda ti ragrag-o toy pusoc.
- 112 Inruenoyco toy pusoc nga manungpal
cadagiti intuyangmo
Nga agnanayon, wen agingga iti ca-
nibusanan.

SAMEKH.

- 113 Guraec dagiti nagcadua ti pakina-
kemda;
Ngem ti lintegmo ayaten.
- 114 Sica ti paglemngac ken calasagco:
Manginanamaac iti saom.
- 115 Umadayocay caniac, dacay a manag-
dadakes,
Tapno masalimetmetac dagiti bilbilin
ti Diosco.
- 116 Saranayennac cas mayalubog iti saom,
tapno macapagbiagac;
Ket dimo ipalubos a mabainanac itoy
pananginanamac.
- 117 Bitibiteniac, ket maisalacanacto,
Ket pagraemacto a cancanayon dagiti
intuyangmo.
- 118 Sica impasangmo nga awan dagiti ag-
libtaw cadagiti intuyangmo;
Ta ti kinalibtoda isut' kinaulbod.
- 119 Sica icay-om dagiti nadangkes ditoy
daga a cas lued:
Anansata atatec dagiti pamanecnec-
mo.
- 120 Ti lasagco agpigerger iti buteng
kenca;
Ket sizamesac cadagiti pangnged-
denngmo.

AYIN.

- 121 Inaramidco ti kinajusticia ken kina-
linteg:
Dinac cad baybay-an cadagiti mangi-
lupit caniac.
- 122 Sica ti talged a pagimbagan itoy adi-
penmo:
Dinac coma mailupit ti natangsit.
- 123 Umlay dagitoy matac gaput' pannala-
canmo,
Ken gapu iti sililinteg a saom.
- 124 Paayam toy adipenmo cas mayalubog
iti kinamanagayatmo,
Ken isurom caniac dagiti intuyang-
mo.
- 125 Siac ti adipenma; iccannac cad iti
pannacaawat,

- Tapno maammoac dagiti pamanecnecmo.
- 126 Batangēn ti panagtrabajo ni Jehova;
Ta pinaliclicanda ti lintegmo.
- 127 Anansata ayatec dagiti bilbilinmo
A nangnangrona ngem balitoc, wen,
nangnangrona ngem balitoc a pulos.
- 128 Anansata ilalac amin dagiti alagadem a maipapan iti amin a kinalinteg;
Ken gurac ti amin a dalan nga inalilaw.

PB.

- 129 Dagiti pamanecnecmo nacascasdaawda:
Gapuna a toy cararwac salimetmetanna ida.
- 130 Ti panagbittac dagiti saom mangted lawag;
Mangted iti pannacaawat cadagiti nacuneng.
- 131 Inngangac iti dackel toy ngiwatco, ket nagonnoyac;
Ta sisesecca idi cadagiti bilbilinmo.
- 132 Agsublica cad caniac, ket caasiannac,
Cas cadawyam nga aramiden cadagiti agayat ita naganmo.
- 133 Ipasdecmo dagiti addangco iti saom;
Ket aniaman a kinakillo di cad macapagturay caniac.
- 134 Subbotennac iti panangilupit ti tao:
Iti casta annurotecto dagiti alagadem.
- 135 PAGRANIAGEM coma ta rupam itoy adipenmo;
Ket isurom caniac dagiti intuyangmo.
- 136 Burayoc ti danum agayusda cadagitoy matac,
Gaputta dida annuroten ti lintegmo.

TSADHE.

- 137 Sililintegca, O Jehova,
Ken nalinteg dagiti panggeddengmo.
- 138 Imbilinmo dagiti pamanecnecmo ba-baen ti kinalinteg
Ken ti kinalitimudoc unay.
- 139 Ti ganetgetco rinunotnac,
Gaputta dagiti casupadic linipatanda dagiti saom.
- 140 Ti saom nadalus unay;
Gapuna a toy adipenmo ayatenna.
- 141 Bassitac ket maicuscupilac;
Nupay casta diac lipaten dagiti alagadem.
- 142 Ti kinalintegmo kinalinteg nga agnanayon,
Ket ti lintegmo isu ti pudno.

- 143 Da ducot ken tarumpingay kimpetda caniac;
Nupay casta dagiti bilbilinmo isudat' linglingayco.
- 144 Dagiti ipanecnecmo sililintegda nga agnanayon:
Iccannac iti pannacaawat, ket agbiagacto.

QOPH.

- 145 Immawagac itoy amin a pusoc; sungbatannac cad; O Jehova:
Salimetmetacto dagiti intuyangmo.
- 146 Immawagac kenca; isalacannac,
Ket annurotecto dagiti impanecnecmo.
- 147 Inunaac ti bannawag ti agsapa, ket inyickisco:
Nanginanamaac cadagiti saom.
- 148 Sinacbayan dagitoy matac dagiti rabii a panagpuyat,
Tapno panpanunotec ti Saom.
- 149 Denggem toy timecco cas mayalubog iti kinamanagayatmo:
Paganaygayennac, O Jehova, cas mayalubog cadagiti pagbilinam.
- 150 Umadanida dagiti sumursurot iti kinadakes;
Nacayacayda iti lintegmo.
- 151 Sica asidecca, O Jehova;
Ket amin dagiti bilbilinmo kinapudno.
- 152 Nabayagen a naammoac cadagiti pamanecnecmo,
Nga binuanggaymo ida tapno agnanayonda.

RESH.

- 153 Imutectecam toy leddaangco, ket ispalennac;
Tangay diac lipatan ti lintegmo.
- 154 Salacnibam cad ti biangco, ket subbotennac:
Papartakennac cas mayalubog iti saom.
- 155 Ti pannacaisalacan adayo cadagiti nadangkes;
Ta dida biroken dagiti intuyangmo.
- 156 Dadackel dagiti nadungngo a caasim, O Jehova:
Pauptakennac cas myalubog cadagiti pagbilinam.
- 157 Aduda dagiti mangituggod caniac ken casupadic;
Nupay casta diac simmiasi cadagiti pamanecnecmo.

- 158 Minatmatac dagiti nagulib, ket nasicoranac.
Gaputta dida annuroten ti saom.
- 159 Utobem ti casta unay a panagayatco cadagiti bilbilinmo:
Parpartakennac, O Jehova, cas mayalubog iti kinamanagayatmo.
- 160 Ti dagup ti saom isut' pudno;
Ket tunggal maysa cadagiti sililinteg a pagbilinam agnanayon.

SHIN.

- 161 Dagiti principe intuggoddac nga awan gappapuna;
Ngem toy cararwac agtaeng a siraraem cadagiti saom.
- 162 Pagragrag-oac ti saom,
A cas maysa a macasarac iti dackel a samsamen.
- 163 Guraec ket caaliawco ti kinaulbod;
Ngem ti lintegmo ayatec.
- 164 Maminpito iti inaldaw nga idaydayawca,
Gapu cadagiti sililinteg a pagbilinam.
- 165 Dackel a talna ti adda cadagiti agayat iti lintegmo;
Ket awan cadacuada ti pacaitibcolanda,
- 166 Ninamnamac ti pannalacanmo, O Jehova,
Ket inaramidco dagiti bilbilinmo.
- 167 Toy cararwac inannurotna dagiti pamanecnecmo;
Ket ayatec ida a napalalo.
- 168 Inannurotco dagiti bilbilinmo ken pamanecnecmo;
Ta amin dagiti dalanco addada iti saclangmo.

TAV.

- 169 Ti ickisco umay ead dita asideg ta saclangmo, O Jehova:
Iccannac iti pannacaawat cas mayalubog iti saom.
- 170 Ti dawateco umay ead dita sangaoanan:
Ispalennac cas mayalubog iti saom.
- 171 Dagiti bibigco mayebcasda coma ti panangidaydayaw;
Ta isurom caniac dagiti intuyangmo.
- 172 Icacanta coma toy dilac ti saom;
Ta amin dagiti bilbilinmo kinalinteg.
- 173 Ta imam sisasagana cadi a mangarayat caniac;
Ta pinilic dagiti alagadem.
- 174 Pinegseggaac ti panangisalacanmo, O Jehova;
Ket ti lintegmo isut' linglingayco.

- 175 Agbiag coma toy cararwac, ket mangidaydayawto kenca;
Ken dagiti pagbilinam saranayendac coma.
- 176 Naiwawaac a cas carnero a nayawan;
birokem cad toy adipenmo;
Ta diac malipatan dagiti bilbilinmo.

Cararag ti Pannacaipal cadagiti Nagulib.
Canta dagiti Panagsang-at.

- 120 Iti tarumpingayco imkisac ken Jehova,
Ket sinungbatannac.
- 2 Ispalem toy cararwac, O Jehova, cadr giti naulbod a bibig,
Ken iti managiculbo a dila.
- 3 Aniantot' maited kenca, ken aniantot' mayanay pay kenca,
Sica managiculbo a dila?
- 4 Natarumamis a pana ti mannaeabalin,
Agraman begganng ti baringcocorong.
- 5 Asiag pay, ta sangsangailiac ditoy Mesec,
Ta agnaedec iti tengnga dagiti tolda ti Kedar!
- 6 Toy cararwac nabayag a nakipagnaed
Iti manggura iti talna.
- 7 Sapulec ti talna;
Ngem no agsaoac, makigubalda.

Ni Jehova nga Agaywan iti Israel.

Canta dagiti Panagsang-at.

- 121 Itangadconto dagiti matac cadagiti banbantay:
Sadino ti paggapuanto ti tulongco?
- 2 Ti tulongco aggapu ken Jehova,
Nga nangaramid iti langit ken daga.
- 3 Dinanto ituloc nga maisin ta sacam:
Isu nga agaywan kenca dinto agridep.
- 4 Ni, ti agaywan iti Israel
Saanto nga agridep dinto met agturog.
- 5 Ni Jehova isu ti agaywan kenca:
Ni Jehova isut' linongmo a naiparabaw ita imam a canawan.
- 6 Ti init dinacanto parigaten iti aldaw,
Casta met ni bulan iti rabii.
- 7 Ni Jehova saluadannacanto iti amin a dakes;
Saluadannanto ta cararwam.
- 8 Ni Jehova saluadannanto ti iruruarmo man ken ti iseserrecmo
Manipud itan ket inggat' agnanayon.

Panagdawat iti Cappia ti Jerusalem.

Canta dagiti Panagsang-at; ni David.

- 122 Naragsacanac idi kinunada caniac,
Intayon idia y balay ni Jehova.

- 2 Dagiti sacami agtatacderda.
Iti uneg dagiti ruanganmo, O Jeru-
salem,
- 3 Jerusalem, nga nabangonca
A cas maysa a ciudad a natibker a
sangsangcatimpuyog;
- 4 Sadiay a papanan dagiti tribu, dagiti
met la tribu ni Jehova,
Iti maysa a pagbilinan ken Israel,
Tapno itdeanda ti panagyaman iti nagan
ni Jehova.
- 5 Ta adda a naicabil trontrono a pang-
ocoman,
Dagiti trono ti balay ni David.
- 6 Dawatem ti cappia ti Jerusalem:
Macarang-aydanto dagiti agayat kenca.
- 7 Agyan coma ti cappia iti las-ud dagiti
murallam,
Ken kinarang-ay iti las-ud dagiti
palaciom.
- 8 Tapno pagimbagan dagiti cacabsatco
ken cacaduac,
Cunaecto ita, Silalas-ud coma kenca ti
cappia.
- 9 Tapno pagimbagan ti balay ni Jehova
a Diosmi
Birokecto ti imbagmo.

*Süinana a Panagdawat iti Tulong
ni Jehova.*

Canta dagiti Panagsang-at.

- 123 Kenca itangadco dagitoy matac,
O sica nga agtutugaw cadagiti
langit.
- 2 Kitaenyo, cas panangšipsiput dagiti
mata dagiti adipen iti ima dagiti
amongda,
Cas panangšipsiput dagiti mata ti yaya
iti ima ni ulangna;
- Cas ta ti panangšipsiput dagiti matami
ken Jehova a Diosmi,
Ingganat' adda caasina cadacami.
- 3 Caasiannacami, O Jehova, caasianna-
cam cadi;
Ta napalpalalon ti pannacapnomi iti
pannacaab-abi.
- 4 Ti cararwami napnon a napalalo
Iti panangrabrac dagiti sinanam-ay,
Ken iti panangab-abi dagiti natanšit.

*Panangidaydayaw iti Pannubot cadagiti
Cubusor.*

Canta dagiti Panagsang-at; ni David.

- 124 No saan coma a ni Jehova a
nagyan idi iti sikigantay,

- Cuna coma ti Israel ita,
2 No saan coma a ni Jehova a nagyan
idi iti sikigantayo,
Idi a dagiti tao timmacderda a bumu-
sor cadatayo;
- 3 Idin inalun-ondatay coman a sibibiag,
Idi a ti gurada narunan a sibubusor
cadatayo:
- 4 Dagiti dandanum inremremdatay co-
ma idin,
Ti carayan naglasat coman iti rabaw ti
cararwatayo;
- 5 Indin naglasatanda coma ti rabaw ti
cararwatayo dagiti nacuspag a dan-
danum.
- 6 Bendito coma ni Jehova,
Nga dinatay inted a cas pisanngpi-
sangen dagiti ngipenda.
- 7 Ti cararwatayo nacalasuk a cas billit
cadagiti silo dagiti mannilo:
Ti silo nagsat, ket nacatalawcami.
- 8 Ti saranaytayo adda iti nagan ni
Jehova,
Isu a nangaramid iti langit ken daga.

Ni Jehova manglawlawlaw iti Ilina.

Canta dagiti Panagsang-at.

- 125 Dagiti agcammatalec ken Jehova
Arigda la iti bantay Zion, nga
saan a maisin, no di ket agtalinaed
nga agnanayon.
- 2 Cas panuacailicmut, dagiti banbantay
iti Jerusalem,
Casta ni Jehova a manglawlawlaw iti
ilina
Manipud itan ket inggana iti agnana-
yonon.
- 3 Ta iti cetro ti kinadangkes dinto ag-
disso iti nagasatan dagiti sililinteg;
Tapno dagiti sililinteg dida itanggaya
dagiti imada iti kinakillo.
- 4 Ipaaymo ti imbag, O Jehova, cadagiti
naimbag,
Ken cadagiti aglinteg iti puspusoda.
- 5 Ngem no cadagiti agtuckiad cadagiti
killo a dalanda,
Ni Jehova ituronngnanto ida a maicu-
yog cadagiti agaramid iti kinakillo.
Adda coma ti cappia iti Israel.

*Panagyaman gapu iti Pannacalasuk iti
Pannacacayaw.*

Canta dagiti Panagsang-at.

- 126 Idi impulang ni Jehova dagiti
nagsubli idiy Sion,

- Arigcam la idi cadagiti agtagainep.
2 Ti ngiwatmi napunno idi iti catawa,
 Ket ti dilami iti panagcancanta:
 Idi a casta kinunada cadagiti nasna-
 cion,
 Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel
 a banag cadacuada.
3 Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel
 a banag a maipaay cadacami?
 A pacaragsacanmi.
4 Ipanawmo coma manen ti pannaca-
 cayawmi, O Jehova,
 A cas cadagiti carcarayan iti Aba-
 gatan.
5 Dagiti agmula cadagiti lulua agapit-
 danto iti ragsac.
6 Ti mapan ket agsangsangit, nga aga-
 wit iti bin-i nga imulana,
 Awan duadua nga agawidto a sirarag-
 sac, nga icuyogna dagiti betteca.

Ti Kinaranġ-ay aggapu ken Jehova.

Canta dagiti panagsang-at; ni Salomon.

- 127** No saan a ni Jehova ti mang-
 bangon iti balay,
 Agbannogda a barengbareng dagiti
 mangbangon:
 No saan a ni Jehova ti mangaywan
 iti ciudad,
 Ti agbantay agpuyat ngem banban-
 nogna.
2 Banbannogmo ti agriing a masapa,
 Ti uminana a maladaw,
 Ti pananganmo iti tinapay a pagban-
 nogan;
 Ta isu itedna iti ayayatenna ti turog.
3 Kitaenyo, dagiti annac isuda ti ipata-
 wid ni Jehova:
 Ket ti bunga ti tian isut' gunguna.
4 Cas cadagiti pana iti ima ti nabileg a
 lalaki,
 Casta dagiti annac ti cabanbannogan.
5 Nagasat ti tao nga ti caratayna napno
 cadacuada:
 Saandanto a maibabain,
 Inton makisaoda cadagiti cabusorda
 iti pagsercan.

Kinabendito ti Butenġ ken Jehova.

Canta dagiti Panagsang-at.

- 128** Bendito ti tunggal maysa nga
 agbuteng ken Jehova,
 Nga magna cadagiti dalanna.
2 Ta sica canemto ti pagbannogan dagiti
 imam:

- Nagasatcanto, ket naimbagto la kenca.
3 Ti asawam arigto la narnooyan nga
 uvas,
 Cadagiti caungan a siled ti balaymo;
 Dagiti annacmo casda la mula nga
 olivas,
 A mailicmut iti lamisaan.
4 Ni, castanto ti pannacabendito ti tao
 Nga agbuteng ken Jehova.
5 Ni Jehova bendicionannaca coma
 manipud Sion:
 Ket kitaen coma ti imbag ti Jerusalem
 iti amin nga aldaw ti biagmo.
6 Wen, kitaem dagiti annac dagiti
 annacmo.
 Adda coma cappia iti Israel.

*Cararag iti Panangitublac cadagiti Cabusor
 ti Sion.*

Canta dagiti Panagsang-at.

- 129** Naminadu a pinarparigatdac nani-
 pud kinaubingco,
 Cuna coma ti Israel ita,
2 Naminadu a pinarparigatdac nanipud
 kinaubingco:
 Nupay casta didac nagballigian.
3 Dagiti agararado inaradoda toy bu-
 coteo;
 Inyatiddugda dagiti gulisda.
4 Ni Jehova sililinteg:
 Ginupedna dagiti tali dagiti nadang-
 kes.
5 Mabainanda cad ket mapasanudda,
 Amin dagiti gumura iti Sion.
6 Arigda la coma root cadagiti tuctoc ti
 balay,
 Nga malaylay a dipay macadackel;
7 Isu nga ti agapit dina pangpunno iti
 imana,
 Ken dimet iti saclotna ti agreppet iti
 binattec;
8 Di met cuna dagiti lumabas,
 Ti bendicion ni Jehova adda coma
 kenca;
 Dacami bendicionandaca iti nagan ni
 Jehova.

Namnama iti Ayat ti Apo a Mamacawan.

Canta dagiti panagsang-at.

- 130** Manipud cadagiti yuyeng imkisac
 kenca, O Jehova.
2 Apo, denggem toy timecoo:
 Siimdenġ coma dagita lapayagmo
 Itoy timec dagitoy panagdawdawateco.
3 No sica, O Jehova, mingmingam coma
 dagiti kinakillo.

- O Apo, siasino cad ti macapagtaeder ?
 4 Ngem adda kenca ti pammacawan,
 Tapno mapagbutnganca.
 5 Paturayco ni Jehova, toy cararwac
 agpannuray,
 Ket iti saona manginanamaac.
 6 Toy cararwac *ururayenna* ti Apo
 A nacarcaro ngem ti *panagururay* da-
 giti centinela iti bigat;
Wen, nacarcaro ngem dagiti centinela
 iti bigat.
 7 O Israel, manginanamaca ken Jehova;
 Ta ken Jehova adda kinamanagayat,
 Ket adda kencuana nabuslon a pannub-
 bot.
 8 Ket isu subbotennanto ti Israel
 Cadagiti amin a kinakillona.

Pananginanama a Naubinjan ken Jehova.

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

- 131 Jehova, ti pusoc saan a natanngsit,
 dagiti matac dida met nacuspag;
 Diac met agasac cadagiti dadackel a
 banag,
 Wenno cadagiti nacascasdaaw a napa-
 lalo caniac.
 2 Pudno a nagulimecac ket pinagtalnac
 toy cararwac;
 Cas mapusot nga ubing ken inana,
 Cas napusot nga ubing toy cararwac
 itoy unegco.
 3 O Israel, manginanamaca ken Jehova
 Manipud itan ket ingganat' agnanayon-
 en.

*Cararag iti Pammendicion ni Jehova iti
 Nasantoan a Yanna.*

Canta dagiti panagsang-at.

- 132 Jehova, lagipem ken David
 Ti amin a leddaangna;
 2 Ti casta unay a panagsapatana ken
 Jehova,
 Ken panagcarina iti Mannacabalin ni
 Jacob:
 3 Pudno a diacto sumrec iti sapaw ti
 balayco,
 Ken diacto met apan iti iddac;
 4 Diacto iccan iti turog dagiti matac,
 Wenno ridep dagiti calub ti matac;
 5 Ingganat' macasaracac ti maysa a yan
 a maipaay ken Jehova,
 Maysa nga tabernaculo a maipaay ken
 Mannacabalin ni Jacob.
 6 Ni, nangeganmi idiaiy Efrata:
 Nasaracanmi idiaiy tay-ac ti bakir.
 7 Apancamto cadagiti tabernaculona;

- Agdaydayawcamto iti sacaananna.
 8 Bumangonca, O Jehova, ita paginina-
 naam a yan;
 Sica ken ti arca ti kinabilegmo.
 9 Dagiti sacerdotem macawesanda coma
 iti kinalinteg;
 Ket dagiti sasantom umsiagda coma
 iti ragsac.
 10 Gapu iti pagimbagan ni adipenmo a
 David
 Dimo cad ilisi ti rupa ti linanaam.
 11 Ni Jehova nagsapata ken David iti
 pudno;
 Dinanto paglisian:
 Iti bunga ti tianmo mangicabilacto iti
 tronom.
 12 No dagiti annacmo salimetmetandanto
 ti tulagco
 Ken ti pamanecnecco nga isurocto ca-
 dacuada,
 Dagiti annacmo agtugawdanto met
 ita tronom iti agnanayon.
 13 Ta ni Jehova pinilina ti Sion;
 Kinalicagumanna pagyananna.
 14 Daytoy ti disso a paginanaac nga ag-
 nanayon:
 Ditoyto ti pagtaengac; ta isut' kinali-
 cagumac.
 15 Bendicionacto a sibubuslon ti taraon-
 na:
 Penkecto iti tinapay dagiti napang-
 lawna.
 16 Cawesacto met dagiti sacerdotena iti
 pannalacan;
 Ket dagiti sasantona agissiagdanto a
 napigsa iti ragsac.
 17 Sadiay pagbuselecto ti sara ni David:
 Inkeddengac-ti maysa a pagsilawan iti
 linanaac.
 18 Dagiti cabusorna cawesacto iti bain;
 Ngem kencuana ti balanngatna agrang-
 payanto.

*Ti Kinadaeg ti Incacabsatan a
 Panagaycaysa.*

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

- 133 Kitaenyo, nagimbagen ken amang-
 an a nacaayayo
 Ti panagtaeng a sangsangcatimpuyog
 dagiti agcacabsat iti kinamaymaysa!
 2 Arig la napateg a lana iti ulo,
 Nga ngayus iti iming,
 Wen iti iming ni Aaron;
 Nga nagpababa ingganat' baraybay
 dagiti cawesna;
 3 Cas lennaaw sadi Hermon
 Nga bumaba cadagiti bantay ti Sion;

Ta sadiay imbaon ni Jehova ti bendicion,
Ken biag iti agnanayon.

Cablaaw dagiti Centinela no iti Rabii.

Canta dagiti panagsang-at.

134 Matmatanyo, benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga adipen ni Jehova,
Nga iti rabii maipasdeccay iti balay ni Jehova.

2 Ingatoyo dagiti imayo iti santuario,
Ket benditoenyo ni Jehova.

3 Bendicionannaca coma ni Jehova manipud Sion;
Wen isu a nangaramid iti langit ken daga.

Panangidaydayaw cadagiti nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova. Kinabbaw dagiti ladawan a pagcararagan.

135 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova;
Idaydayawyo, O dacay nga adipen ni Jehova,

2 Dacay nga agyan iti balay ni Jehova,
Cadagiti paraangan ti balay ti Diostayo.

3 Idaydayawyo ni Jehova; ta ni Jehova naimbag:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti naganna; ta nacaayayo.

4 Ta ni Jehova pinilina ni Jacob a maipaay kenuana,
Ket ti Israel tapno cucuana a bucod.

5 Ta ammoc a ni Jehova dackel,
Ket ti Apotayo nangatngato ngem amin a didiosen.

6 Aniaman a nagayatan ni Jehova, dayat' inaramidna,
Sadi langit ken ditoy daga, cadagiti baybay ken cadagiti amin nga alinegneg;

7 Isu nga mamagpangato cadagiti alingaw saw manipud cadagiti ungtto toy daga;

Isu a mamagkimat tapno agtudo;
Isu a mamasngaw iti angin cadagiti pagidulinanna;

8 Isu a nangdanar iti inauna nga anac sadi Egipto,
Anac ti tao man ken ti animal;

9 Isu a nangipaw-it cadagiti pagilasinan ken datdatlag iti tengngam, O Egipto,
Ken Faraon, ken cadagiti amin nga adipenna;

10 Isu a nangdanar cadagiti adu a nasnacion,
Ken namapatay cadagiti nabileg nga arari,

11 Ni Sejon nga ari dagiti Amorreos,
Ken ni Og nga ari ti Basan,
Ken amin a pagpagarian sadi Canaan,
12 Ket intedna ti dagada nga impatawid,
Patawid iti Israel nga ilina.

13 Ti naganmo, O Jehova, agnanayon;
Ti galadmo, O Jehova, aglasat cadagiti amin a caputotan.

14 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbabawinto maipanggep cadagiti adipenna.

15 Dagiti ladladawan a pagcararagan dagiti nasnacion pirac ken balitoc,
Nga aramid ti imima dagiti tao.

16 Adda ngiwatda, ngem dida agsao;
Adda matada, ngem dida macakita;

17 Adda lapayagda, ngem dida macangeg;
Awan met a pulos ti anges cadagiti ngiwatda.

18 Dagiti mangaramid cadacuada umaspingdanto la cadacuada;
Wen, siasino man nga agcammatalec cadacuada.

19 O balay ni Israel, benditoenyo ni Jehova:

O balay ni Aaron, benditoenyo ni Jehova:

20 O balay ni Levi, benditoenyo ni Jehova:

Dacay nga agbuteng ken Jehova, benditoenyo ni Jehova.

21 Bendito coma ni Jehova manipud Sion,
Isu nga agnaed sadi Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti kinaimbag ni Jehova iti Israel.

136 O itdanyo iti panagyaman ni Jehova; ta isu naimbag;

Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

2 O itdanyo iti panagyaman ti Dios dagiti didios;

Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

3 O itdanyo iti panagyaman ti Apo dagiti apappo;

Ta ti kinamanagayatna agnanayon:

4 Isu a cacaisuna nga agaramid cadagiti dadackel a datdatlag;

Ta ti kinamanagayatna agnanayon:

5 Isu a nangaramid cadagiti langit iti panangisipna laeng;

Ta ti kinamanagayatna agnanayon:

- 6 Isu a nangibistrad iti daga iti ngato dagiti dandanum;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 7 Isu a nangaramid cadagiti dadackel a silaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 8 Iti init nga agturay iti aldaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 9 Iti bulan ken bitbituen nga agturay iti rabii;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 10 Isu a nangdidigra iti Egipto cadagiti annacda nga inauna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 11 Isu a nanglapsut iti Israel cadacuada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 12 A sibibileg ti imana, ken sidedeppa dagiti tactackiagna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 13 Isu a namisi a nanggudua iti Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 14 Ken namaglasat iti Israel iti tengngana;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
- 15 Ngem nangipadso ken Faraon, ken ti buyotna idia Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 16 Isu a nangilasat iti ilina iti let-ang;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 17 Isu nangdidigra cadagiti dadackel nga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
- 18 Ken namapatay cadagiti agpacadin-amag nga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 19 Ni Sijon nga ari dagiti Amorreos;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
- 20 Ken ni Og nga ari ti Basan;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
- 21 Ket intedna nga impatawid ti dagada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
- 22 Wen, maysa a patawid ken Israel nga adipenna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 23 Isu a nacalagip cadatayo iti daydi casaad-tayo a nababa;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 24 Ken nangispal cadatayo cadagiti casupaditayo;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
- 25 Isu a mangted iti taraon iti amin a lasag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
- 26 O itdanyo iti vanagyaman ti Dios ti langit;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Maysa a Napasamae iti Pannacacayan.

- 137 Iti denua dagiti carayan sadi Babilonia,
Sadiay nagtugtugawcami, wen, nag-sangsangitcami,
No malagipmi idi ti Sion.
- 2 Cadagiti caycayo a sauce iti tengngana Insab-itmi dagiti arpami.
- 3 Ta idia dagiti nangayaw cadacami nagdawatda cadacam iti cancanta,
Ket dagiti nangritor cadacami *nagdawatandacam* iti panagragsac, a *cunada*,
Icantaandacam man iti maysa cadagiti cancanta ti Sion.
- 4 Casanontot' panangcantami iti canta ni Jehova
Iti maysa a ganganaet a daga?
- 5 No lipatenca coma, O Jerusalem,
Malipatan coma toy imac a canawan ti caucolanna.
- 6 Toy dilac cumpet coma itoy ngangaw toy ngiwatco,
No dica coma malagip;
No dia coma ipatpateg ti Jerusalem
Ngem iti cangronaan a ragsacco.
- 7 Lagipem, O Jehova, nga isungat cadagiti annac ti Edom
Ti aldaw ti Jerusalem;
Isuda a nagguna, Duprakenyo, duprakenyo,
Wen inggana iti puonna.
- 8 O anac a babai ti Babilonia, a nganngani maracrae,
Nagasatto ti mangsupapac kenca,
A cas iti impaayo cadacami.
- 9 Nagasatto ti mangala ket mangipactat cadagiti maladagam
Iti bato.

Panagyaman iti parabur ni Jehova.

Salmo ni David.

- 138 Itecto kenca ti panagyaman iti amin a pusoc:
Iti saclang dagiti didiosen icantacto dagiti panangidaydayaw kenca.
- 2 Agdaydayawacto nga agturong it nasantoan a templom,
Ken itecto ti panagyaman ita naganmo gaput' kinamanagayatmo ken kinapudnom:
Ia sica pinadaegmo ti saom iti rimbaw ti amin a naganmo.
- 3 Iti daydi aldaw a panangawagco, sica sinungbatannac,
Pinaturednac iti pigsa ditoy pusoc,

- 4 Amin dagiti arari ditoy daga itdendan-
to kenca ti panagyaman, O Jehova,
Ta nanggeda dagiti sao ta ngiwatmo.
- 5 Wen, icantadanto dagiti dalan ni
Jehova;
Ta dackel ti dayag ni Jehova.
- 6 Ta nupay nangato ni Jehova, adda pay
la pananggawayna iti nababa;
Ngem bigbigenna manipud adayo ti
napangato.
- 7 Nupay magnaac iti tengnga ti sicor,
sica pagbiagennacto;
Sica iyuccradmonto dayta imam a
manallin iti gura dagiti cabusorco,
Ket ta canawan nga imam salacanen-
nacto.
- 8 Ni Jehova iwacasnanto ti maipapan
caniac:
Ti kinamanagayatmo, O Jehova agna-
nayon;
Dimo baybay-an dagiti aramid dagiti
imam met laeng.

*Ti Pannacaamatanġ amin ken Pannacaammo
amin ti Dios.*

Iti agpalunggo a Musico. Salmo ni
David.

- 139** O Jehova, sica, inusignac, ket
nabigbignac.
- 2 Ammom ti itutugawco ken itatacderco;
Maawatmo ti panunotco nga adayo pay
laeng.
- 3 Masiimmo ti danac ken panagiddac,
Ket pagaammom unay dagiti amin a
daldalanco.
- 4 Ta awan pay ti sao ditoy dilac,
Ngem, ni, O Jehova, ammom aminen.
- 5 Sica linawlnac licudan man sangō-
anan,
Ket impataymo ta imam caniac.
- 6 *Ti casta a pannacaammo nacascasdaaw
a nalaus caniac;*
Nangato, diac magaw-at.
- 7 Sadino ngatat' papanac a maipanaw ita
Espiritum?
Wenno sadinot' pagtalawac a maipa-
naw dita sangōanam?
- 8 No umuliac sadi langit, addaca sadiay:
No aramidec ti pagiddaac ken Tanem,
addaca sadiay.
- 9 No alaec ti paypayac ni bannawag,
Ket agnaedac cadagiti caungtoan ti
baybay;
- 10 Uray idiaiy ta imam iturturongnacto,
Ket ta canawanmo tengtenglennacto.

- 11 No cunac, nalabit ni sipngēt addagan-
nacto,
Ket ti lawag caniac agbalinto a aabii;
- 12 Uray ni sipngēt saan a macasalinged
kenca,
Ti rabii agraniag ketdi a cas aldaw:
Da sipngēt ken lawag agpadpadada
kenca.
- 13 Ta sica ti nangaramid cadagiti lalaem-
co:
Sica ti nangsaput caniac idiaiy aanacan
ni inac.
- 14 Itdecto ti panagyaman kenca; ta naca-
amamac ken nacascasdaaw ti panna-
caaramidco;
Nacascasdaaw dagiti aramidmo;
Ket dayta ammo unay toy cararwac.
- 15 Ti bangcayco saan a nailinged kenca,
Idi naaramidac a sililimed,
*Ket naaramidac a naisangayan cadagiti
caungan toy daga.*
- 16 Dagiti matam nakitada daydi bagic a
dipay nabukel;
Ket ita librom naisuratda amin,
Dagiti pay aldaw naikeddeng idin
caniac,
Idinto nga awan pay la uray maysa
cadacuada idi.
- 17 Amanganda met a nagpateg caniac
dagiti panunotmo, O Dios!
Amangan a nagdackel ti pacadagupan-
da!
- 18 No bilangec coma ida, adadu ti bilang-
da ngem ti darat:
No agringac, addaac pay la kenca.
- 19 Nalabit a papatayemto dagiti nadang-
kes, O Dios:
Pumanawcay ngad caniac, dacay ma-
waw iti dara dagiti tattao.
- 20 Ta agsaoda a sidadangkes iti maibusor
kenca,
Ket dagiti cabusormo aramatenda a
barengbareng ti naganmo.
- 21 Saanco ngamin a guraen, O Jehova,
dagiti gumura kenca?
Ken saanco aya a paglidayan dagiti
tumacder a sibubusor kenca?
- 22 Guraec ida iti naipalongdoan a gura:
Agbalinda a cabusorco.
- 23 Usigennac, O Dios, ket ammoem toy
pusoc:
Padasennac, ket ammoem dagiti panu-
notco;
- 24 Ket kitaem no adda dinadangkes a
dalan caniac,
Ket iturongnac iti dalan nga agnana-
yon.

Panagdawat iti Pannacaigaga cadagiti Nadangkes.

Iti agpalungo a Musico. Salmo ni David.

- 140** Ispalennac, O Jehova, iti dakes a tao ;
 Saluadannac iti nauyong a tao :
2 Dagiti agpanagem cadagiti ranggas iti pusoda ;
 Cancanayon nga agtitiponda a sang-sangcamaysa a makigubat.
3 Pinatiradda ti dilada a cas iti uleg ;
 Ti gita ti carasaen adda iti addag dagiti bibigda. (Selah)
4 Aluadannac, O Jehova, iti ima dagiti nadangkes ;
 Saluadannac iti nauyong a tao :
 Isuda a nangisicat a mangicayod cadagiti addangco.
5 Dagiti natangsit nangipacatda iti silo caniac, ken banbanteng ;
 Nangibistradda iti bateng iti igid ti dalan ;
 Incabilandac cadagiti paratignay. (Selah)
6 Kinunac ken Jehova, Sica ti Diosco :
 Allingagem ti timec dagiti arararawco, O Jehova.
7 O Jehova nga Apo, nga bileg ti pannacaisalacanco,
 Sica inabbongam toy uloc idi aldaw ti bacal.
8 Dimo cad itden, O Jehova, dagiti tari-gagay ti nadangkes :
 Adadda man a saanen ti dakes ti panagemna, *di la ket ta* agpalangguadda. (Selah)
9 No maipanggep iti ulo dagiti manglacub caniac,
 Ti cad ranggas dagiti bibigda met laeng mangtaccab cadacuada.
10 Agdisso coma cadacuada dagiti bumarbara a beggag :
 Maitappuacda cad iti apuy,
 Cadagiti nauneg nga abut, a didanto lung-awanen.
11 Ti dakes a mannao dinto nasimpa ditoy daga :
 Ti dakes anupennanto ti nauyong a tao tapno itublacna.
12 Ammoc a ni Jehova igagananto ti biang dagiti maparparigatan,
 Ken ti kinajusticia cadagiti nacurapay.
13 Namnamaen nga ti sililinteg itden-nanto ti panagyaman ita naganmo :
 Ti aglinteg agnaedto dita saclangmo.

Cararag iti Malem a pagdawat iti Pannacapa-santo ken Pannacaigaga.

Salmo ni David.

- 141** Jehova, immawagac kenca ; dara-sem cad ti umay caniac :
 Allingagem cad ti timecco, no umawagac kenca.
2 Ti cararagco agtarus cad a cas incienso dita sangaanam ;
 Ti panangitanggayac cadagitoy imac coma cas daton ti malem.
3 Mangicabilca iti agbantay, O Jehova, ditoy ngiwatco ;
 Saluadam ti ruangan dagiti bibigco.
4 Dimo paglikigen toy pusoc iti dakes a banag,
 Nga makiaramid cadagiti aramid ti kinadangkes
 Cadagiti tao nga agaramid iti kinakillo :
 Ket diac coma makipangan cadagiti cancaneanenda.
5 Ti sililinteg danarennac laeng, *isuntot* maysa a kinaayat ;
 Ala ungungtannac laeng, *casto la* sapsapo itoy uloc ;
 Ti uloc dima coma pagkedkedan :
 Ta uray pay cadagiti kinadangkesda ti cararagco agcancanayonto laeng.
6 Dagiti ocomda maipactatda cadagiti iking ti bato ;
 Ket mangegdanto dagiti saoc ; ta nasam-itda.
7 Cas no ti maysa agarado ket burburena ti daga,
 Dagiti tultulangtay mawarawarada iti ngiwat ni Tanem.
8 Ta dagiti matac agturonгда kenca, O Jehova nga Apo :
 Kenca cumangac, dimo baybay-an toy cararwac a canumoan.
9 Saluadannac iti silo nga impacatda caniac,
 Ken cadagiti paratignay dagiti agaramid iti kinakillo.
10 Mailab-og cad dagiti nadangkes cadagiti batengda met laeng,
 Ket siac met malactawco.

Panagdawat iti Saranay iti Pagsicoran.

Maschil ni David, idi nga adda iti gucayab ; maysa a cararag.

- 142** Iyickisco toy timecco ken Jehova ;
 Itoy timecco ken Jehova aramided ti panagararawco.

- 2 Ipacboç ti asugco iti saclanġna ;
Iparanġco iti saclanġna ti pagsicorac.
- 3 Idi a toy cararwac naidalit itoy unegco,
Sica ammom idi ti danac.
Iti dalan a pagpagnaac
Nanġipacatda iti silo caniac.
- 4 Mingmingam toy imac a canawan, ket makitam ;
Ta awan tao a macabigbig caniac :
Naawananac iti pagcamanġan ;
Awan tao a manġitaltalec itoy cararwac.
- 5 Imkisac kenca, O Jehova ;
Kinunac, Sica ti amanġco,
Epegco ditoy daga dagiti nabiag.
- 6 Imdenġan toy ickisco ;
Ta naimegmegac unay ;
Ispalennac cadì cadagiti manġitugod caniac ;
Ta napigpigsada nġem siac.
- 7 Iruarmo toy cararwac iti pagbaludan,
Tapno maidedco ti panagyaman ita naganmo :
Dagiti sililinteg lawlawlawendactò ;
Ta sipaparaburcanto caniac.

Panagdawit iti Pannacaïspal ken Pannacaituronġ.

Salmo ni David.

- 143 Denġgem ti cararagco ; O Jehova,
allinġgem dagiti arararawco :
Ita kinatalimudocmo sunġbatannac,
ken ita kinalintegmo.
- 2 Ket dimo cad ocomen toy adipenmo ;
Ta ita sanġoanam awan nabiag a tao a sililinteg.
- 3 Ta ti cabusor intuggodna toy cararwac ;
Dinanarna toy biagco nġa impadaga ;
Pinagnaednac cadagiti yan a nasipnġet, a cas cadagiti nabayag a natayen.
- 4 Gapuna a toy cararwac naidalit itoy unegco ;
Ti pusoc itoy unegco sidadasay.
- 5 Malagipco dagiti aldaw di ugma ;
Pampanunotec amin dagiti aramidmo ;
Isipet ti aramid dagiti imam.
- 6 Itayac dagiti daculapco kenca :
Toy cararwac *mawaw* kenca, a cas naticag a daga. (Selah)
- 7 Darasem cad ti sumunġbat caniac, O Jehova ; toy cararwac agcapsut :
Dimo ilinġed ta rupam caniac,
Di la ket ta agbalinac a cas cadagiti agpababa iti abut.

- 8 Ipanġegmo caniac ti kinamanagayatmo iti bigat ;
Ta sica ti pagtalcaç :
Ipaçammom caniac ti dalan a rebbenġco coma a pagnaan ;
Ta ital-oc toy cararwac kenca.
- 9 Ispalennac, O Jehova, cadagiti cabusorco :
Unayac kenca tapno ilemmenġnac.
- 10 Isuronac a manġaramid ita nakemmo,
Ta sica ti Diosco :
Ti Espiritum naimbag ;
Idalannac iti daga ti kinalinteg.
- 11 Papartakennac, O Jehova, gaput' pagimbagan ta naganmo :
Ita kinalintegmo iruarmo toy cararwac iti pagsicoran.
- 12 Ket ita kinamanagayatmo gessatem dagiti cabusorco,
Ket racrakem amin dagiti mamarigat itoy cararwac ;
Ta siac ti adipenmo.

Owarag iti Pannacasubbot ken Iraranġ-ay.

Salmo ni David.

- 144 Bendito ni Jehova a ladacco,
Isu a manġisuro cadagitoy imac a makigubat,
Ken cadagiti ramramayco a makicabil :
- 2 Kinamanagayatco, ken pagsalindegac,
Natayag a baluarteç, ken manġispal caniac ;
Calasagco, ken isu nġa pagcamangac ;
Isu a mamagpacumbaba iti ilic a ba-baec.
- 3 Jehova, ania ti tao, nġa inca ketdin bigiben ?
Wenno ti anac ti tao, nġa cancancano-em ketdin ?
- 4 Ti tao cas maysa a sanġ-aw :
Dagiti aldawna arigda la maysa nġa aniniwan nġa agpuçaw.
- 5 Pagluyokem dagiti lanġitmo, O Jehova, ket bumabaca :
Calbitem dagiti banbantay, ket agasudanto.
- 6 Iwagsacmo dagiti kimat, ket warawaraem ida ;
Ibaonmo dagiti panam, ket kiwarkiwarem ida.
- 7 Iyunnatmo ta imam manipud sadi nġato ;
Ilasutnac, ket ispalennac cadagiti dackel a dandanum,
Iti ima dagiti gangannaet ;
- 8 Nġa ti nġiawatda agsao iti allilaw,

- Ket ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
- 9 Mangcantaacto iti baro a canta kenca, O Jehova :
Iti pagsalmoan a sangapulot' cuerdasna agcantaacto cadagiti panangidaydayaw kenca.
- 10 Sica daytay mangmangted iti pannacaisalacan cadagiti arari ;
Daytay mangilaslasut ken David iti narannggas nga igam.
- 11 Ilasutnac, ket ispalennac iti ima dagiti gangannaet,
Nga ti ngiawatda agsao iti allilaw,
Ken ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
- 12 Inton dagiti annacmi a lallaki arigda la mulan a nacadackel iti kinabumaroda,
Ket dagiti annacmi a babbai arigda la baton a pasuli a naticictican a casmoda ti palacio ;
- 13 No dagiti camaligmi napnodan, a maipaydan ti aniaman a kita ti penpen,
Ket dagiti carneromi pasngayendan ti rinibu ken pinullo a ribu cadagiti tayacmi ;
- 14 No dagiti bacbacami napnedan ti awit ;
No awanen ti isasari ken itatayyas,
Ken awanen ti riaw cadagiti calcalsadatayo :
- 15 Nagasat ti ili a castoy ti casasaadna ;
Wen, nagasat ti ili nga ti Diosna ni Jehova.
- Ni Jehova Maitan-oc gaput' Kinaimbagna:*
Salmo a pangidayaw ; ni David.
- 145** Itan-occanto, Diosco, O Aric ;
Ket benditoecto ti naganmo iti agnanayon.
- 2 Tunggal aldaw benditoecto ti naganmo ;
Ket idaydayawconto ti naganmo iti agnanayon.
- 3 Dackel ni Jehova, rumbeng unay a maidaydayaw ;
Ket ti kinadackelna saan a matucod.
- 4 Ti maysa a caputotan ipadpadayawanto dagiti aramidmo iti sabali,
Ket sarsaritaennanto dagiti mannacabalin nga aramidmo.
- 5 Ti nagloriaan a daeg ti dayawmo,
Ken dagiti nacascasdaaw nga aramidmo, panpanunotecto.
- 6 Ket dagiti tattao sasaoendanto ti bileg dagiti nacaamamac nga aramidmo :

- Ket sarsaritaecto ti kinadackelmo.
- 7 Iyesngawdanto ti pannacalagipda iti dackel a kinaimbagmo,
Ken icantadanto ti kinalintegmo.
- 8 Ni Jehova managparabur, ken na-caasi ;
Naanat a macapungtot, ken dackel ti kinamanagayatna.
- 9 Ni Jehova naimbag cadagiti isu-amin ;
Ket dagiti nadungngo a caasina rimbawanna dagiti amin nga aramidna.
- 10 Amin dagiti aramidmo itdendanto ti panagyaman kenca, O Jehova ;
Ket dagiti sasantom benditoendacanto.
- 11 Sasaoendanto ti dayag ti pagariam,
Ken sarsaritaendanto ti pannacabalinmo ;
- 12 Tapno ipacaammoda cadagiti annac dagiti tattao dagiti nabileg nga aramidna,
Ken ti dayag ti daeg ti pagarianna.
- 13 Ti pagarian agnanayon a pagarian,
Ti panagturaymo *agbahiasat* cadagiti amin a caputotan.
- 14 Ni Jehova saranayenna amin a matuang.
Ken batakenna amin dagiti maparucob.
- 15 Dagiti mata dagiti isu-amin agpadpadaan kenca ;
Ket sica itdem cadacuada ti taraonda iti maitutop a tiempona.
- 16 Uccradem ta imam,
Ket penkem ti tarigagay ti aniaman a nabiag.
- 17 Ni Jehova sililinteg cadagiti amin a dalanna,
Ken sipaparabur cadagiti amin nga aramidna.
- 18 Ni Jehova siaarpad cadagiti amin nga umawag kencuana,
Cadagiti amin nga umawag kencuana iti kinapudno.
- 19 Tungpalennanto ti tarigagay dagiti agbuteng kencuana ;
Denggenanto met ti iekisda, ket isalacannanto ida.
- 20 Ni Jehova salacnibanna amin dagiti agayat kencuana ;
Ngem amin dagiti nadangkes dadaelennanto ida.
- 21 Ti ngiawatco agsaonto iti panangidaydayaw ken Jehova ;
Ket amin a lasag benditoenna coma ti nasantoan a naganna iti agnanayon awan inggana.

Ni Jehova nabuson a Manulonġ.

- 146** Idaydayawyo ni Jehova.
 Idaydayawmo ni Jehova, O car-
 arwac.
- 2** Bayat ti panagbiagco idaydayawconto
 ni Jehova :
 Cantaacto cadagiti panangidaydayaw
 ti Diosco no addaacpay la ketdi.
- 3** Dimo isaad ti panagtalecmo cadagiti
 prinprincipe,
 Ken iti anac ti tao, nġa no tulong
 awan kencuana.
- 4** Ti anġesna agtacyas, agpulang iti
 dagana ;
 Iti dayta met la nġa aldaw dagiti
 panunotna mapucawda.
- 5** Nagasat ti adda kencuana ti Dios ni
 Jacob a badangna,
 Nġa inanamana adda ken Jehova a
 Diosna :
- 6** Isu a nangaramid iti langit ken daga,
 Ti baybay, ken amin nġa adda cada-
 cuada ;
 Isu a manalimetmet iti pudno nġa
 agnanayon ;
- 7** Isu a mangicut iti kinajusticia cadagiti
 maupupit ;
 Isu a mangted iti taraon iti mabisin.
 Ni Jehova luc-atanna dagiti balud ;
- 8** Ni Jehova lucatanna *dagiti mata* dagiti
 bulsec ;
 Ni Jehova batakenna dagiti mapar-
 ucob ;
 Ni Jehova ayatenna dagiti sililinteg ;
- 9** Ni Jehova salacnibanna dagiti sang-
 sangaili ;
 Saranayenna dagiti ululila ken balo ;
 Nġem ti dalan dagiti nadangkes balic-
 tadenna.
- 10** Ni Jehova agarinto iti agnanayon,
 Ti Diosmo, O Sion, inġga cadagiti
 amin a caputotan.
 Idaydayawyo ni Jehova.

*Pananġidaydayaw ti Pannacatarimaan
 ken Irarang-ay ti Jerusalem.*

- 147** Idaydayawyo ni Jehova ;
 Ta naimbag ti panagcanta cadagiti
 panangidaydayaw iti Diostayo ;
 Ta nacaayayo, *ket* naimnas ti panangi-
 daydayaw.
- 2** Ni Jehova bangonenna ti Jerusalem ;
 Pagtitiponenna dagiti naibelleng ti
 Israel.
- 3** Agasanna dagiti nadanar iti pusoda,

Ket bedbedanna dagiti sugatda.

- 4** Mabilangna ti dagup dagiti bitbituen ;
 Awaganna ida cadagiti nagnagainda.
- 5** Dacnel ti Diostayo, ket napigsa iti
 pannacabalin ;
 Ti panagisisipna awan inġgana.
- 6** Ni Jehova saranayenna dagiti naem-
 ma :
 Ipasagna dagiti nadangkes iti daga.
- 7** Cantaanyo ni Jehova iti panagyaman ;
 Cantaanyo ti Diostayo cadagiti panangi-
 daydayaw a maarpaan :
- 8** Isu a mangcumot cadagiti langit
 iti ululep,
 Isu nġa isaganaanna iti tudo toy daga,
 Isu a mamagtubo iti root cadagiti
 banbantay.
- 9** Itdanna dagiti ananimal iti taraon,
 Ken dagiti urbon a wac nġa umarakiac.
- 10** Saanna a pagrayoan ti pigsa ti cabayo :
 Saanna a pacaayayoan dagiti luppo ti
 tao.
- 11** Ni Jehova maayayo cadagiti agbuteng
 kencuana,
 Cadagiti mangnamnama iti kinamanag-
 ayatna.
- 12** Idaydayawmo ni Jehova, O Jerusalem ;
 Idaydayawmo ti Diosmo, O Sion.
- 13** Ta pinalagdana dagiti balunet dagiti
 ruanganmo ;
 Binendicionannan dagiti annacmo dita
 unegmo.
- 14** Patalnaenna dagiti igigidmo :
 Pusekennaca iti taba ti trigo.
- 15** Iwayangna ti panagbilinna ditoy rabaw
 ti daga ;
 Ti saona agtaray a sipapardas.
- 16** Mangted iti nieve a cas dutdut ti car-
 nero ;
 Mangiwarakiwac iti nagbalay a len-
 naaw a cas dapu.
- 17** Mangipalladaw iti hielo a cas murcac :
 Siasino ti macapagtindec iti sangioanan
 ti lam-ecna ?
- 18** Iyesngawna ti saona, ket lunagenna
 ida :
 Pagpul-oyenna ti anġinna, ket dagiti
 danum agayusda.
- 19** Iparangarangna ti saona ken Jacob,
 Dagiti intuyangna ken pagbilinanna
 iti Israel.
- 20** Saan a nagaramid iti casta iti siasino
 man a nacion :
 Ket no maipanggep cadagiti pagbilin-
 anna, dida inammo ida.
 Idaydayawyo ni Jehova.

Ti dagup ti Sanġaparsuaan Maawagan a Manġidaydayaw ken Jehova.

- 148** Idaydayaw ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova manipud cadagiti langit :
Idaydayawyo cadagiti alalimpatoc.
- 2** Idaydayawyo, dacay amin nga anangelna :
Idaydayawyo, dacay amin a buybuyotna.
- 3** Idaydayawyo, init ken bulan :
Idaydayawyo, dacay amin a bituen ti silaw.
- 4** Idaydayawyo, dacay langit dagiti langlangit,
Ken dacayo a dandanum nga adda iti labes dagiti langit.
- 5** Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova ;
Ta isu nagbalin, ket naparsuada.
- 6** Insimpana met ida nga agnanayon nga awan inggana :
Nangaramid iti keddeng nga dinto malabes.
- 7** Idaydayawyo ni Jehova manipud iti daga,
Dacayo a lumbalumba, ken amin a yuyuyeng ;
- 8** Apuy ken uraro, nieve ken alingasaw,
Bagyo nga angin, a manungpal iti saona ;
- 9** Banbantay ken turturod ;
Nabungã a caycayo ken amin a cedro ;
- 10** Animal-bakir ken amo ;
Agayayã a parsua ken agtaytayab a bilbillit ;
- 11** Arari ditoy daga ken amin nga ilili ;
Prinprincipe ken oocom ditoy daga ;
- 12** Babbaro man ken babbalasang ;
Lallacay ken ububbing.
- 13** Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova ;
Ta ti naganna laeng ti maitan-oc ;
Ti dayagna nangatngato ngem ti daga ken dagiti langit.
- 14** Ket intag-ayna ti sara ti ilina,
Ti panangidaydayaw dagiti amin a sasantona ;
Ken dagiti pay annac ti Israel, ili nga asideg kencuana.
Idaydayawyo ni Jehova.

Ti Israel maawagan a manġidaydayaw ken Jehova.

- 149** Idaydayawyo ni Jehova.
Cantaanyo ni Jehova iti baro a canta,
Ken iti pannacaidaydayawna iti talaong dagiti sasanto.

- 2** Pagrag-oan coma ti Israel ti nangaramid kencuana :
Siraragsac coma dagiti annac ti Sion iti Arida.
- 3** Idaydayawda coma ti naganna iti panagsalsala :
Cantaenda coma kencuana, dagiti panangidaydayaw a mapanderetaan ken maarpaan.
- 4** Ta ni Jehova pagayayatanna ti ilina :
Pangayedennanto ti naemma iti panacaisalacan.
- 5** Dagiti sasanto agrag-odanto iti dayag :
Agcantada coma iti ragsac cadagiti iddada.
- 6** Dagiti nangato a panangidayaw iti Dios adda coma cadagiti ngiwatda,
Ken duat' tademna nga igam iti imada ;
- 7** Tapno icutanda ti pammales cadagiti nasnacion,
Ken pannusa cadagiti ilili ;
- 8** Tapno etetanda dagiti ararida cadagiti cawar,
Ken dagiti babacnangda cadagiti calangcang a landoc ;
- 9** Tapno icutanda cadacuada ti panangocom a naisurat :
Dayto a dayaw adda cadagiti amin a sasantona.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo ti Panangidaydayaw.

- 150** Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti Dios iti santuariona :
Idaydayawyo iti tangatang ti pannacabalinna.
- 2** Idaydayawyo gapu cadagiti napigsa a gapuananna :
Idaydayawyo cas mayalubog iti mangnibinibi a kinadackelna.
- 3** Idaydayawyo iti aweng ti tangguyob ;
Idaydayawyo cadagiti pagsalmoan ken arpa.
- 4** Idaydayawyo iti pandereta ken sala :
Idaydayawyo cadagiti pagtocaran a kinuerdasan ken pito.
- 5** Idaydayawyo cadagiti piang-piang a naaweng :
Idaydayawyo cadagiti piang-piang a nacalangiking.
- 6** Amin nga adda angesna idaydayawna coma ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova.

DAGITI PROVERBIO.

Pacaaramatan dagiti proverbio. Panġpaannad iti pannacasulisog cadagiti managbasol. Panġpaannad ni sirib cadagiti mangġlais kencuana.

- 1 Dagiti proverbio ni Salomon nġa anac ni David, ari ti Israel:
- 2 Tapno ammoen ti kinasirib ken sursuro;
Tapno mailasin dagiti sao ti pannacawat;
- 3 Tapno awaten ti sursuro iti nainnacman a panagcucua,
Iti kinanacman ken kinajusticia ken kinalinteg;
- 4 Tapno mangted iti kinanacman cadagiti nanengngeng,
Iti bumaro pannacaammo ken kinannad:
- 5 Tapno ti masirib a tao dumngeg coma, ket dumegdeg iti pannacasursuro;
Ken tapno ti tao a mannacaawat magawatna coma dagiti napalongdoan a patigmaan:
- 6 Tapno maawatan ti proverbio, ken pangarig,
Dagiti sao dagiti masirib, ken dagiti nauneg a panagsaoda.
- 7 Ti panagbuteng ken ni Jehova isu ti punġanay ti pannacaammo;
Nġem dagiti maag laisenda ti sirib ken sursuro.
- 8 Anacco, denggem ti pannursuro toy amam,
Ket dimo bay-an ti linteg ni inam:
- 9 Ta isudanto ti balanġat ti saniata dita olom,
Ken tanicala a mayuccor dita tengngedmo.
- 10 Anacco, no dagiti managbasol suli-sogendaca,
Dica umanamong cadacuada.
- 11 No cunada, Cumuyogca cadacami,
Intay sumaneb iti dara;
Intay siblocan a sililimed dagiti awan basolda uray awan gapgapuna;
- 12 Intay alun-unen ida a sibibiag a cas ken Tanem,
Ken sibubukel, a cas cadagiti bumaba iti dariwangwang;
- 13 Masaracantayto amin a napateg a cucua;
Punnoentayto dagiti balbalaytayo iti sinamsam;
- 14 Maipaaymonto ta gasatmo cadacami;
Addanto cadatay amin ti maymaysa a supot:
- 15 Anacco, dica makicuyog iti dalan cada-cuada;
Tenglem ta sacam iti desdesda:
- 16 Ta dagiti sacada, inda agtaray iti dakes,
Ken agalallegda nġa in mangibuyat iti dara.
- 17 Ta awan mamaayna ti iket a maiwatyat
Iti imatang ti aniaman a tumatayab:
- 18 Ket dagitoy sanebenda ti darada met laeng;
Siblocanda a sililimed dagiti biagda met laeng.
- 19 Casta dagiti dalan ti siasinoman a siaagum iti gungunaen;
Iccatenna ti biag dagiti akipcucua.
- 20 Ni sirib agpucpuccaw iti lansangan;
Iyebcasna ti timecna cadagiti nawaya a yan;
- 21 Aglaaw iti nangrona a yan ti pagdudupudupan;
Iti wangawangan dagiti ruangan,
Iti uneg ti ili, ibalicasna dagiti saona:
- 22 Casanot' capaut ti panangayatyonto iti kinanengngeng, dacy a nanengngeng?
Ken pannacaray-aw dagiti panaguyaw iti panaguyaw,
Ken panaggura dagiti maag iti pannacaammo?
- 23 Taliawenyo cad toy panangtubngarco:
Adtoy, iparucpoconto ti espirituc cadacayo;
Ipacaammocto dagiti saoc cadacayo.
- 24 Gapu ta immayabac, ket nagmadicayo;
Inunnatco ti imac, ket awan tao a nangġcancano;

- 25 Nĕm inawawanyo amin a pammagbagac,
Ket awan kinayatyo a panangtubngarco:
- 26 Agcatawaacto met inton pannacadi-grayo;
Agrabracacto inton dumteng ti amesyo;
- 27 Intono ti amesyo dumteng a cas bagio,
Ken ti didigrayo dumteng a cas alipug-pog;
Inton dumteng cadacayo da sicor ken tarumpingay.
- 28 Itinto casta awagandacto, nĕm diacto sumungbat;
Birukendacto a sigaganetget, nĕm didacto masaracan:
- 29 Gapu ta ginurada ti pannacaammo,
Ket saanda a pinili ti panagbuteng ken ni Jehova:
- 30 Awan kinayatda a pammagbagac;
Linaisda amin a panangtubngarco:
- 31 Gapuna lamutendanto ti bunga ti cabalinda met laeng,
Ken mapnodanto cadagiti imimpenda met laeng.
- 32 Ta ti pannacapanud dagiti naneng-neng ti mamapatayto cadacuada,
Ken ti naliway a nam-ay dagiti maag pucawennanto ida.
- 33 Nĕm siasinoman a mangipangag caniac agtalinaedto a sitatalged,
Ket sitatalnanto nga awan butengna iti dakes.
- Ti isusurot ken sirib mangabac iti kinatalinĕnĕnĕn ken kinasinĕpet.*
- 2 Anacco, no awatemo dagiti saoc,
Ket ipenpenmo kenca dagiti bilbilinco;
- 2 A cas iti panangiallingamo ta lapa-yagmo iti kinasirib,
Ken ikapetmo ta pusom iti pannacaawat;
- 3 Wen, awagam ti kinasaririt;
Ket ipeccam ta timecemo a maipacay iti pannacaawat;
- 4 No isut' birukem a cas pircac,
Ken tontonem a cas nalmeng a gamgameng;
- 5 Iti casta maawatamto ti panagbuteng ken ni Jehova,
Ken masaracanto ti pannacaammo iti Dios.
- 6 Ta ni Jehova mangted iti sirib;
- Aggapu iti ngiwatna ti pannacaammo ken pannacaawat:
- 7 Ipenpenna iti napalongdoan a sirib a maipacay iti nalinteg;
Isut' calasag dagiti magna iti kinapalongdo,
- 8 Tapno mabantayanna dagiti dana ti kinajusticia,
Ken masalacnibanna ti dalan dagiti sasantona.
- 9 Iti casta maawatamto ti kinanacman ken ti kinajusticia,
Ken ti kinalinteg, wen, amin a naimbag a dana.
- 10 Ta ti sirib sunrecto dita pusom,
Ket ti pannacaammo macaay-ayonto iti cararuam;
- 11 Ti kinaannad sisisiputto kenca;
Ti pannacaawat cupicupannacanto:
- 12 Tapno ilisidaca iti dalan ti dakes,
Cadagiti tao nga agsao cadagiti naulpit a banag;
- 13 Isuda a mangbaybay-a cadagiti dana ti kinalinteg,
Tapno magnada cadagiti dalan ti kinasipngget;
- 14 Isuda a maragsacan nga agaramid iti dakes,
Ken marayray-aw iti kinaulpit ti dakes;
- 15 Isuda a nakillo cadagiti dalanda,
Ken sisuusngitda cadagiti danada:
- 16 Tapno ilisica iti gangannaet a babai,
Wen, iti gangannaet a mangpasablog cadagiti saona;
- 17 A baybay-anna ti mangidalan iti kinaubingna,
Ken lipatenna ti tulag ti Diosna:
- 18 Ta ti balayna agirig ken patay,
Ket dagiti desdesna agturonгда cada-giti natay;
- 19 Siasinoman a mapan kencuana dida agsublin,
Dida met magam-uden dagiti dana ti biag:
- 20 Tapno macapagnaca iti dalan dagiti naimbag a tao,
Ken mataginayonmo dagiti dana dagiti nalinteg.
- 21 Ta ti nalinteg agtalinaedto ditoy daga,
Ket ti naipalongdoan agtaengto kencuana.
- 22 Nĕm dagiti nadangkes magudasdanto ditoy daga,
Ket dagiti nagulib mapag-utdanto kencuana.

Bagbaga iti panabutenġ, panagtalec, ken panagtulnog ken ni Jehova. Dagitigunguna ni sirib. Nadumaduma nġa alagaden.

- 3** Anacco, dimo lipaten ti lintegco ;
Cupicupam ket di ta pusom dagiti bilbilinco :
- 2** Ta ti caatiddug ti aldaw, ken dagiti tawen ti panagbiag,
Ken ti talna, mainayondanto kenca.
- 3** Da kinaayat ken pudno didaca coma baybay-an :
Yuccormo ida ita tengngedmo ;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom :
- 4** Iti casta masaracanto ti parabur ken naimbag a pannacaawat
Iti imatang ti Dios ken ti tao.
- 5** Agtalecca ken ni Jehova iti amin a pusom,
Ket dica agsadag iti pannacaawatmc met laeng :
- 6** Cadagiti amin a dalanmo isu ti bigbigem,
Ket iturongnanto dagiti desdesmo.
- 7** Saanca coma a masirib cadagita matam met laeng ;
Agbutengca ken ni Jehova, ket pagtalawam ti dakes :
- 3** Daytanta ti salun-at ta pusegmo,
Ken pata cadagita tultulangmo.
- 9** Pamadayawmo ken ni Jehova ta cucuam,
Ken dagiti umuna a bunga ti amin a maapitmo :
- 10** Iti casta dagiti sarusarmo mapnodanto iti kinalapusanan,
Ket dagiti baldem agliplippiasdanto iti baro nġa arac.
- 11** Anacco, dimo laisen ti pannusa ni Jehova ;
Dica met mauma iti panangtubngarna ;
- 12** Ta ti ayayaten ni Jehova tubngarena ;
Cas met laeng maysa nġa ama iti panna a pagayayatanna.
- 13** Nagasat ti tao a macasarac iti sirib,
Ken ti tao a macaala iti pannacaawat.
- 14** Ta ti pannacagun-od kencuana nasaysayaat ngem pannacagun-od iti pirac,
Ket ti magunguna kencuana nasaysayaat ngem balitoc a nasudi.
- 15** Napatpateg ngem dagiti rubi :
Ket cadagiti banbanag a mabalinmo a tarigagayan awan ti maitucad kencuana.
- 16** Ti caatiddug dagiti aldaw adda iti imana a canawan ;

Iti imana a catigid adda dagiti kina-bacnanġ ken dayaw.

- 17** Dagiti dalanna dalan ida a nacay-ayo,
Ket amin a dandanana talna.
- 18** Isu ti cayo ti biag cadagiti cumpet kencuana :
Ket nagasat ti siasinoman a mangtaginayon kencuana.
- 19** Ni Jehova iti siribna binangonna ti daga ;
Iti pannacaawat pinatacderna dagiti langit,
- 20** Iti pannacaammona dagiti yuyeng nagungatda,
Ket dagiti tangatang nagtedtedda iti linnaaw.
- 21** Anacco, dida cad pumanaw cadagita matam ;
Salimetmetam ti napalongdoan a kinasirib ken kinaannad :
- 22** Iti casta isudanto ti biag ita cararuam,
Ken saniata ita tengngedmo.
- 23** Idinto casta magnacanto iti dalanmo a sitatalged,
Ket ti sacam dinto maipigsol.
- 24** Inton agiddaca, dicanto agbuteng :
Wen, agiddacanto, ket ti turogmo nasam-itto.
- 25** Dica agbuteng iti kellaat a pagbutngan,
Casta met iti pannacarebbec dagiti nadangkes, inton dumteng :
- 26** Ta ni Jehova isuntot' catalegmo,
Ket saluadannanto ta sacam iti pannacatiliwna.
- 27** Dimo igawid ti imbag cadagiti carbenganna,
No adda iti pannacabalin ta imam ti panangaramidmo.
- 28** Dimo cunaen iti caarrubam, Incan,
ket baliwan ti umay,
Ket intono bigat ti panangtedco ;
No adda kenca ita dita asidegmo.
- 29** Dimo segpen ti dakes a maibusor iti cailiam,
No kitkitaem nġa adda a sitatalged kenca.
- 30** Dimo caringgor ti maysa a tao nġa awan gapuna,
No awan ti ranggas nġa inaramidna kenca.
- 31** Dimo apalan ti tao a nauyeng,
Ket dimo pilien ti uray ania cadagiti dalanna.
- 32** Ta ti nulpit maysa a kinarimon ken ni Jehova ;
Ngem ti pannakipagayamna adda cadagiti nalinteg.

- 32** Ti lunod ni Jehova adda iti balay dagiti nadangkes; Ngem bendicionanna ti pagnaedan dagiti nalinteg.
- 34** Pudno nga umsienna dagiti managumsi; Ngem itdenna ti parabur iti napacumbaba.
- 35** Ti masirib tawidennanto ti gloria; Ngem ti bain isuntot' pacaingatoan dagiti maag.
- Naamaan a bagbaga iti pannagna cadagiti mamabiag a dalan ti kinasirib.*
- 4** Denggenyo, annacco, ti panangisuro ti maysa nga ama, Ket imtanganyo ti panangammoyo iti pannacaawat:
- 2** Ta iccancayo iti naimbag a sursuro; Diyo baybay-an ti lintegco.
- 3** Ta maysaac idi nga anac ken amac, Nadungngo ken cacaisuna nga ayayaten ni inac.
- 4** Ket insursuronac, ken kinunana caniac: Cupicupam cad ta pusom dagiti saoc; Salimetmetam dagiti bilbilinco, ket agbiagca;
- 5** Gun-odem ti sirib, gun-odem ti pannacaawat; Dica aglipat, dica met agligsay cadagiti sao ti ngiwatco;
- 6** Dimo baybay-an, ket isuntot' manalacnib kenca; Ayatem ket saluadannacanto.
- 7** Ti sirib *isul'* cangronaan a banag, gun-odem *ngad* ti sirib; Wen, iti amin pananggun-odem gun-odem ti pannacaawat.
- 8** Itantan-ocmo, ket isu ipangatonacanto; Ipannacanto iti kinadayaw, inton isut' aracupem.
- 9** Iccapnanto ta olom iti balangat ti saniata; Balangat ti kinasayaat ti iyawatnanto kenca.
- 10** Denggem, O anacco, ket awatem dagiti panagsaoc; Ket dagiti tawen ti panagbiagmo adu-danto.
- 11** Insurocan iti dalan ti sirib; Inturongcan cadagiti dana ti kinalinteg.
- 12** Inton inca, dagiti addangmo saandanto a masingsinged; Ket no agtarayca, dicanto maitibcol.
- 13** Irutem a petpetan ni sursuro; dimo palubosan: Cupicupam; ta isu ti biagmo.
- 14** Dica sumrec iti dana dagiti nadangkes, Ket dica umasac iti dalan dagiti dakes a tao.
- 15** Liclicam, dica lumasat iti apiringna; Sumiasica kencuana, ket ala magnacan.
- 16** Ta dida agturog, malacsid no macaaramidda iti dakes; Ket ti turogda umadayo, no awan ti mapadsoda.
- 17** Ta tinapay ti kinadangkes ti canenda, Ket arac ti kinauyong ti inumenda.
- 18** Ngem ti dana ti nalinteg cas iti annaraar ti agsapa, A rumaniag a rumaniag ingga iti napa-longdoan nga aldaw.
- 19** Ti dalan ti nadangkes cas iti kinasipngget: Dida ammo no aniat' pacaitibcolanda.
- 20** Anacco, imdengam dagiti saoc; Iyallingagmo ta lapayagmo cadagiti panagsaoc.
- 21** Dimo palusupusan ida a pumanaw cadagita matam; Cupicupam ida iti tengnga ta pusom.
- 22** Ta isuda ti biag cadagiti macasarac cadacuada, Ket salun-at iti amin a lasagda.
- 23** Aluadam ta pusom iti dagup ti regtam; Ta aggapu kencuana dagiti pasngaw ti biag.
- 24** Iwalinmo kenca ti nabisngaw a ngiwat, Ken ti nagulib a bibig yadayom kenca.
- 25** Dagiti matam cumitada cad nga aglinteg laeng, Ket dagita calub ti matam sililinteg cad ti turongda dita sangonanam.
- 26** Paranasem ti pagnaan dagita sacam, Ket dagiti amin a dalanmo nasimpada coma.
- 27** Dica sumiasi iti canawan wenno iti catigid: Ilisim dagiti sacam iti dakes.
- Ti peggad ti ayat a saan a nadalus.*
- 5** Anacco, imatangam a kinasiribeo; Iyallingagmo ti lapayagmo iti pannacaawatco:
- 2** Tapno masalacnibam ti kinaisip, Ken macupicupam dagiti bibigmo ti pannacaammo.
- 3** Ta dagiti bibig ti gangannaet a babai agtedtedda iti diro,

- Ket ti ngiwatua nalamlamuyot ngem lana:
- 1 Ngem iti panungpalan napait a cas iti mula n̄a ajinco, Natadem a cas duat' tademna a campilan.
 - 5 Dagiti sacana agpababada ken patay; Dagiti addangna cumpetda ken Tanem;
 - 6 Casta isu dina saraken ti naparanas a dalan ti biag: Dagiti dalanna aglikiglikigda, ket saanna n̄a amammo.
 - 7 Ita n̄garud, annacco, dumn̄gegca y caniac, Ket diyo pagtalawan dagiti sao ti ngiwatco.
 - 8 Ilisim ti dalanmo iti adayu kencuana, Ket dica umadani iti ruangan ti balayna;
 - 9 Di la ket ta maitedmo ta dayawmo cadagiti sabsabali, Ken dagiti tawenmo iti nadawel;
 - 10 Di la ket ta dagiti gangannaet mapnoda ita pigsam, Ket dagiti pagbannogam addada iti balay ti gangannaet,
 - 11 Ket sica lumdaangca iti camaudianan a tungpalmu, Inton ti lasagmo ken ti bagim marunotda,
 - 12 Ket macunamto, i N̄gaman a ginurac idi ti sursuro, Ken toy pusoc linaisna ti pannacatubn̄gar;
 - 13 Ken diac idi panagtulnog iti timec dagiti manursuro caniac, Ken diac idi panangyallingag itoy lapayagco cadagidi nangisuro caniac!
 - 14 Nagyanac iti asideg unay ti amin a dakes Iti tengnga ti gimong ken tallaong.
 - 15 Uminumca iti danum cadagiti tangkem met laeng, Ken tumbog a danum cadagiti bubonmo met laeng.
 - 16 i Agwarasto coma dagiti ubbogmo, Ken dagiti ayus ti danum cadagiti calcalsada?
 - 17 Maipaayda coma kenca laeng, A saan ket a cadagiti gangannaet agraman kenca.
 - 18 Mabendicionan coma ti ubbogmo; Ket pagrag-oam ti asawa ti kinaagutubom.
 - 19 Cas naayat a caba-ian n̄a ugsa, ket naimnas n̄a ugsa a caba-ian,

- Dagiti barucongna penkendaca coma a cancanayon;
- Ket macayawanca coma n̄a agnanayon iti ayatna.
- 20 Ta apayapay, anacco, a macayawancanto iti babai a gangannaet, Ken aracupemto ti barucong ti gangannaet?
 - 21 Ta dagiti dalan ti tao addada iti sacalang dagiti mata ni Jehova; Ket paranasenna dagiti amin a pagnanna.
 - 22 Dagiti kinakillona met laeng kemmendanto ti nadangkes, Ket matengngelto cadagiti singalan ti basolna.
 - 23 Matayto gaput' caawan ti sursuro; Ket iti cadackel ti kinamaagna maiwawanto.

Pan̄paannad a maibusor iti pannalag, ken kinasadut. Pan̄paannad a maibusor iti pannakirringgor, ken pannakicamalala. Kinamaag ti itutuloc cadagiti panangsulisog ti balan̄gcantis.

- 6 Anacco, no sica ti manalag iti caarrubam, No nagsipatca cadagiti imam gapu maysa a gangannaet;
- 2 Natiliwcan cadagiti sao ta ngiwatmo,
- 3 Aramidem daytoy ita, anacco, ket ispalem ta biangmo met laeng, Idinto a dimtengcan iti ima ti caarrubam: Inca, agpacumbabaca, ket ud-udam ti caarrubam;
- 4 Dimo iccan iti turog dagiti matam, Ken ridep dagiti calub ti matam;
- 5 Lumasutca a cas ta kigaw iti ima ti man̄nganup, Ken cas la tumatayab iti ima ti mannilo.
- 6 Inca ken coton, sica a nasadut; Utobem dagiti dalanna, ket sumirica:
- 7 Isu n̄a idinto n̄a awan pangulona, Mangaywan man, wenna agturay,
- 8 Saganaenna ti canenna iti calgaw, Agurnong iti taraonna iti panagani.
- 9 Casanot' cabayag ti panagturogmo, O sadut?
- 10 Caanonto ti ibabangonmo ita turogmo
- 10 Ala pay bassit a turog, bassit a ridep,

- Bassit a panagacub dagiti ima tapno macaturogca :
- 11 Iti casta dumtenġto ti kinapanġlawmo a cas mannacaw,
Ken ti pannacurangmo a cas nagtagi-igam a tao.
- 12 Awan cais-iscanna a tao, tao ti kina-dangkes,
Ti magna a siulpit ti nġiyatna ;
- 13 Nġa agkiddakidday cadagiti matana, nġa agsao cadagiti sacana,
Nġa agseñas cadagiti ramramayna ;
- 14 Nġa iti pusona adda kinaulpit,
Isu a segsegpenna a cancanayon ti dakes,
Nġa agiwara iti panagririri.
- 15 Anansata ti pacarigatanna dumtenġto a kellaat ;
Makellaatto a madadael, ket dayta awantot' pamuspusanen.
- 16 Adda innem a banag a guraen ni Jehova ;
Wen, pito dagiti macarimon kencuana.
- 17 Natangsit a matmata, naulbod a dila,
Ken imima a mangibuyat iti dara nġa awan basolna ;
- 18 Puso nġa agpacpakinakem cadagiti nadangkes a segsegepen,
Sacsaca a nacarting nġa in tumaray iti panangranggas,
- 19 Natiri a sacsi nġa agbalicas iti ulbod,
Ken ti agibunubon iti riri cadagiti agcacabsat.
- 20 Anacco, salimetmetam dagiti bilbilin ti amam,
Ket dimo baybay-an ti linteg ti inam :
- 21 Igalutmo ida a cancanayon ita pusom ;
Iyuccormo ida ita tengngedmo.
- 22 No magnaca, idalannacanto ;
No maturogca, agbantayto kenca ;
Ket no macaringca, makisaritanto kenca.
- 23 Ta ti pagbilinan isut' pagsilawan ; ket ti linteg isut' silaw ;
Ket dagiti panangtubngar ti sursuro isudat' dalan ti biag :
- 24 Tapno saluadandaca iti dakes a babai ;
Iti pasablog ti dila ti gangannaet.
- 25 Dimo garteman ti sayaatna ita pusom ;
Dimo met ituloc nġa alaennaca cadagiti calub ti matana.
- 26 Ta maipuoan iti maysa a balanġcantis ti lalaki pagpatinġgaannantot' sangcapisi a tinapay ;
Ket ti makicamalala anupenna ti napa-teg a biag.
- 27 Mabalin nġamin ti maysa a tao ti agsacultu iti apuy,
Ket saan a mauram dagiti pagan-anay-na ?
- 28 Wenno adda macabalin a magna iti rabaw dagiti nabara a begganġ,
Ket saan a masinit dagiti sacana ?
- 29 Casta ti sumrec iti asawa ti caarrubana ;
Siasinoman a manignay kencuana saanto a maibilang a di madusa.
- 30 Dagiti tattao saanda nġa umsien ti mannacaw, no agtacaw
Tapno agpennecc, no mabisin :
- 31 Ngem no masalasnasaan, isublinanto ti maminpito ;
Itednanto amin a naguneg iti balayna.
- 32 Ti makicamalala iti babai awan ti pannacaawatna :
Agaramid iti casta ti cayatna a dadaelen ti cararuana met laengġ.
- 33 Sugsugat ken pannacaibabain ti magunodnanto ;
Ket ti pannacauyuyawna dinto mapunasan.
- 34 Ta ti imon isu ti kinarungso ti lalaki ;
Ket dinanto iliclic iti aldaw ti pam-males.
- 35 Dinanto taliawen ti aniaman a pang-sambut ;
Dinto met agtalna a malinglingay, uray iccam iti adu a sagsagut.

Kinamaag ti itutuloc cadagiti pananġsuli-sog ti balanġcantis.

- 7 Anacco, salimetmetam dagiti saoc,
Ket ipenpenmo dagiti bilbilinco kenca.
- 8 Salimetmetam dagiti bilbilinco ket agbiagca ;
Ken ti lintegco a cas iti bukel ta matam.
- 9 Ireppetmo ida cadagita ramaymo ;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom.
- 4 Cunaem ken kinasirib, Sica ti manangco ;
Ket ni pannacaawat naganem nġa ingam :
- 5 Tapno masaluadandaca iti babai a gangannaet,
Iti gangannaet a mangpasablog cadagiti saona.
- 6 Ta iti tawa ti balayco
Simmiripac iti rejas ;
- 7 Ket namatmatacadagiti nanengnenġ,
Nalasinco cadagiti bumbumaro,
Ti maysa nġa agtutubo nġa awanan iti pannacaawat,

- 8 Nğa aglasat iti lansangan iti asideg ti sulina;
Ket napan iti dalan nğa agturong iti balayna,
- 9 Iti agsuripet ti malem, iti sardam ti aldaw,
Iti cangingit ti rabii ken iti kinasipngget.
- 10 Ket, adtoy, idiy sinabet ti maysa a babai
A binabalanġcantis ti cawesna, ken sisi-sicap ti pusona.
- 11 (Naariwawa ken managipapilit;
Dagiti sacana dida agtaeng idiy balayna :
- 12 Adda cadagiti calcalsada ita, pagammoan cadagiti plasa,
Ket agsaneb tunggal nagsulian.)
- 13 Idi casta isu kinemmegna, ket inagcanna,
Ket iti nagaramugam a rupana kinunana kencuana :
- 14 Sacrificio dagiti datdaton ti cappia addada caniac;
Ita nğa aldaw binayadacon dagiti caric.
- 15 Gapuna immayac a manarac kenca,
Mangbiruc a sigagaed ita rupam, ket nasaracancan.
- 16 Inyucradco iti papagco dagiti appli a bengbeng,
Cadagiti lupot a naggarit nğa abel sadi Egipto.
- 17 Binangbangloac ti iddac
Iti mirra, aloe, ken canela.
- 18 Umayca, agpennecta iti ayanayat ingganat' bigat;
Aglinglingayta iti ayatay.
- 19 Ta ni lalaki awan ditoy balay;
Napan iti napaut a pannagna :
- 20 Nangicuyog iti sangasupot a pirac;
Dumtengto ditoy balay inton cabus.
- 21 Iti adu a nasayaat a panagbitlana mapagtulocna;
Iti panangsablog dagiti bibigna mapi-litna.
- 22 *Ti lalaki* sumuroten kencuana a masing-singdat
A cas baca nğa apan iti pagpartian.
Wenno cas *maysa a* maputawan nğa apan iti pacapupucan ti mauyong :
- 23 Inggana ti maysa a pana salbagenna ti dalemna;
Cas maysa a tumatayab nğa agdaruros iti silo,
Ket dina ammo nğa isut' maipaay iti biagna.
- 24 Ita nġarud, *annacco. dumngegcay* caniac,
Ket imdenġanyo dagiti *sao* ti nġiwatco
- 25 Daya pusom di coma agirig cadagiti dalanna;
Dica coma lumias cadagiti danana.
- 26 Ta isu adun ti impasagna a nasugat:
Wen, dagiti pinapatayna biigda a nabileg a buyot.
- 27 Ti balayna isut' dalan ken Tanem,
Nğa agpababa cadagiti silsiled ni patay.
- Ti ayab ni sirib ken pannacaidayawna met laeng. Kinaagnanayon ni sirib. Kinabendito ti masirib a tao.*
- 8 Saan nġamin nğa agpucpucaw ni sirib,
Ken agtimtimec ni pannacaawat?
- 2 Iti tapaw dagiti natayag a disso nġa asideg iti dalan,
Nğa pagtutugmucan dagiti dana, isu agtatacder.
- 3 Iti denna dagiti ruangan, iti pagsercan ti ili,
Cadagiti sumrec cadagiti ruruangan, isu agpucaw a sipipigsa :
- 4 Dacayo, O tao, ti ayabac;
Ket ti timecco maipaay cadagiti annac dagiti tao.
- 5 O dacay a nanengnenġ, awatenyo ti kinanacman;
Ket, dacayo a maag, mannaacaawat cadita pusoyo.
- 6 Denggenyo, ta innac agsao cadagiti mangnibinibi a banag;
Ken ti panaglucac dagiti bibigco nalin-tegto a banag.
- 7 Ta ti nġiwatco agbalicasto iti kinapudno;
Ket kinadakes isut' kinarimon cadagiti bibigco.
- 8 Amin dagiti *sao* ti nġiwatco addada iti kinalinteg;
Awan aniaman a kiwer wenno uaulpit cadacuada.
- 9 Biigda a nabatad iti macaawat,
Ken nalintegda cadagiti macasarac iti pannacaammo.
- 10 Awatenyo ti pannursuroc, a di ket ti pirac;
Ken pannacaammo, a saan ket di a ti balitoc a napili.
- 11 Ta ti sirib napatpateg nġem dagiti rubi;
Ken amin dagiti cucua a mabalin a

- tarigagayan saanda a maipadpad kencuana.
- 12** Siac ni sirib pinagbalinco ni kinanac-man a pagtaengac,
Ken sarakec da pannacaammo ken kinaannad.
- 13** Ti panagbuteng ken ni Jehova isu ti pananggura iti dakes:
Tangsit, cuspag, ken ti dakes a dalan,
Ken ti kinaulpit ti ngiwat, cagurac.
- 14** Ti patigmaan biangco, ken napalongdoan a pannacaammo:
Siac ti pannacaawat; adda caniac ti pannacabalin.
- 15** Gapu caniac agari dagiti ar-ari;
Ket dagiti principe agikeddengda iti kinajusticia.
- 16** Gapu caniac agturay dagiti principe,
Ken dagiti natacneng, *wen* amin dagiti oc-ocom ditoy daga.
- 17** Ayatec dagiti agayat caniac;
Ket dagiti mangbiruc caniac a sigaganetget masaracandacto.
- 18** Kinabacnang ken dayaw addada caniac;
Wen, ti napaut a kinabacnang ken kinalinteg.
- 19** Ti bungac nasaysayaat ngem balitoc,
wen, ngem iti nasudi a balitoc;
Ket ti pataudec nasaysayaat ngem pirac a napili.
- 20** Magnaac iti dalan ti kinalinteg,
Iti tengnga dagiti dandana ti kinajusticia;
- 21** Tapno dagiti agayat caniac mapagta-widco iti nabagas,
Ken tapno mapnoc dagiti pagpenpenanda.
- 22** Ni Jehova inicutannac idi panangrugi ti dalanna,
Idi casacbayan dagiti aramidna idi ugma.
- 23** Naipatacderac sipud kinaagnanayon,
sipud idi rugina,
Idi awan pay toy daga.
- 24** Idi awan pay dagiti yuyeng, naipasngayacon;
Idi awan pay ububbog nga aglablabonan iti danum.
- 25** Idi di pay naisaad dagiti bantay,
Immun-una ngem dagiti turod a simngayac;
- 26** Idi a dina pay la inaramid ti daga, ken dagiti taytay-ac,
Wenno ti punganay ti tapuc ti lubong.
- 27** Idi impasdecna dagiti langit, addaac idiy:
- Idi binukelna ti wangawanangan ti yuyeng,
28 Idi pinatibkerna dagiti tangatang iti ngato,
Idi napapigsa dagiti ubbog ti yuyeng,
29 Idi iniccanna ti baybay iti beddengna,
Tapno dagiti danum dida salungasingen ti panagbilinna,
Idi inugsanna dagiti pagpatayan toy daga;
- 30** Idin addaac iti sibayna a *cas* mamalungo nga agobra;
Ket siac nga inaldaw ti pagrag-oanna,
Siraragsacac a canayon iti sangona,
31 Siraragsacac iti dagana a napagyanan;
Ket ti pagrag-oac dagiti annac dagiti tao.
- 32** Ita ngarud, *annacco*, dumngegcay caniac;
Ta bendito dagiti manalimetmet cadagiti dalanco.
- 33** Denggenyo ti sursuro, ket sumiribcayo,
Ken dicay coma agkedked kencuana.
- 34** Bendito ti tao a dumngeg caniac,
Nga agpuyat nga inaldaw cadagiti ruanganco,
Nga agdadaan iti asideg dagiti rikep dagiti ridawco.
- 35** Ta siasinoman a macasarac caniac masaracanna ti biag,
Ket magun-odnanto ti parabur ni Jehova.
- 36** Ngem ti agbasol a maibusor caniac padacsenna ti cararuana met laeng:
Amin dagiti gumura caniac ayatenda ni patay.
- Rambac ni sirib ken panangawisna. Ti panangawis ti maag a babai.*
- 9** Ti sirib binangonnan ti balayna;
Tinubayna dagiti pito nga adigina:
2 Pinartina dagiti animalna; nangtemp-la iti aracna;
Ket impunina met ti lamisaanna:
3 Imbaonna dagiti ubbingna a babbai;
Ipucpucawna iti tapaw dagiti catayagan a disso ti ili:
4 Siasinoman a nanengneneng, agturong coma caniac ditoy:
No maipanggep iti awanan pannacaawat, cunaenna kencuana,
5 Umayca, manganca itoy tiuapayco,
Ket uminumca iti arac a tinemplac.

- 6 Agsardaycayon, dacay a nanengneng,
ket agbiagcay cadi;
Ket magnacayo ala iti dalan ti pan-
nacaawat.
- 7 Ti mangator iti managababi maalana
ket di kencuana ti pannacauyaw;
Ti mangtubngar iti nadangkes a tao
maalana kencuana ti piltac.
- 8 Dimo tubngar ti managababi, di la ket
ta caguranaca:
Tubngarem ti masirib a tao, ket aya-
tennacanto.
- 9 Iccam *iti sursuro* ti masirib a tao, ket
masirsiribto pay:
Isuro ti sililinteg a tao, ket dumeg-
degto iti pannacasursuro.
- 10 Ti panagbuteng ken ni Jehova isu ti
punganay ti sirib;
Ket ti pannacaammo iti Santo isu ti
pannacaawat.
- 11 Ta gapu caniac dagiti aldawmo mapa-
adudanto,
Ken dagiti tawen ti panagbiagmo
manayondanto.
- 12 No masiribca, masiribca a maipaay
kenca met laeng;
Ket no mangabica, sicsica met la ti
mangawitto.
- 13 Ti maag a babai naariannga;
Nanengneng, ket awan ammona.
- 14 Ken agtutugaw iti ruangan ti balayna,
Iti tugaw cadagiti natayag a disso ti
ili,
- 15 Tapno agayab cadagiti aglabas,
Nga agtarus cadagiti dalanda:
- 16 Siasinom an nanengneng, agturonng
coma ditoy;
Ket no maipanggep iti awanan pan-
nacaawat, cunaenna kencuana,
- 17 Dagiti tinacaw a danum nasam-itda,
Ket ti tinapay nga inicab naimas.
- 18 Ngem isu dina ammo a dagiti natay
addada sadiay:
A dagiti sangailina addada cadagiti
yuyeng ni Tanem.

*Nadumaduma a proverbio nga isupadida
ti nalinteg iti nakillo.*

- 10 Dagiti proverbio ni Salomon.
Ti masirib nga anac paragsakenna
ni amana;
Ngem ti maag nga anac isut' bantot ni
inana.
- 2 Dagiti gameng ti kinadakes awan ma-
maayda;

- Ngem ti kinalinteg mangispal nga
aggapu ken patay.
- 3 Ni Jehova dinanto ituloc a ti cararua
ti nalinteg mabisinan;
Ngem iwalingnanto ti calicagum ti na-
dangkes.
- 4 Pumanglaw ti agrabaja a namayamay
ti imana;
Ngem ti ima ti nasalucag mamabacnang.
- 5 Ti agurnong no calgaw masirib nga
inanac;
Ngem ti maturog no panagani inanac a
mangibabain.
- 6 Dagiti bendicion agpatayda iti olo ti
nalinteg,
Ngem ti kinauyong apputenna ti ngiwat
ti nadangkes.
- 7 Ti pacalaglagipan ti nalinteg mabendi-
cionan;
Ngem ti nagan ti nadangkes marunotto.
- 8 Ti masirib iti pusona awatennanto
dagiti bilbilin;
Ngem ti natanattat nga maag mapasag-
to.
- 9 Ti magna nga aglinteg magna a sita-
talged;
Ngem ti mamadakes cadagiti dalanna
maammoanto.
- 10 Ti agkidkiday cadagiti matana mama-
taud iti ladingit;
Ngem ti natanattat a maag mapasagto.
- 11 Ti ngiwat ti nalinteg ubbog ti biag;
Ngem ti kinauyong apputenna ti ngi-
wat ti nadangkes.
- 12 Ti gura riingenna ti ringgor;
Ngem ti ayat abbonnganna amin a salu-
ngasing.
- 13 Cadagiti bibig ti addaan kinasaririt
masaracan ti kinasirib;
Ngem ti pang-or maipaay iti bucot ti
awanan pannacaawat.
- 14 Dagiti masirib a tao agpenpenda iti
ammo;
Ngem ti ngiwat dagiti maag isut' agda-
ma a pacadadaelan.
- 15 Ti sanicua ti nabacnang a tao isu ti
natibker nga ilina:
Ti pacadadaelan ti napanglaw isu ti
kinapanglawna.
- 16 Ti kinagaget ti nalinteg *agduyos* iti
biag;
Ti bunga ti nadangkes *agduyos* iti basol.
- 17 Adda iti dalan ti biag ti mangicancano
iti panangisuro;
Ngem ti mangbaybay-a iti pannaca-
tubngar agbiddut.
- 18 Ti mangilimed iti gura naulbod dagiti
bibigna;

- Ti agsao iti pammadpadakes maag.
- 19** Cadagiti adu a sao saan nga agcurang ti pannacasalungasing;
Ngem ti manengngel cadagiti bibigna agaramid a sisirib.
- 20** Ti dila ti nalinteg cas pirac a napili:
Ti puso ti nadangkes bassit ti pategna.
- 21** Dagiti bibig dagiti nalinteg adu dagiti mataraonanda;
Ngem dagiti maag matmatayda iti caawan ti pannacaawatda.
- 22** Ti bendicion ni Jehova ti mangpabacnang;
Ket saanna nga anayan iti ladingit.
- 23** Iti maag cas panangayayamna ti panangaramidna iti kinadakes;
Ket casta met ti sirib iti tao a mannacaawat.
- 24** Ti buteng ti nadangkes, isut' dumtengto kencuana;
Ket ti tarigagay ti nalinteg maitedo.
- 25** No macalabas ti alipugpog, ti nadangkes awanen;
Ngem ti nalinteg isut' agnanayon a batay.
- 26** Cas suca cadagiti ngipen, ken cas asuc cadagiti mata,
Casta ti nasadut cadagiti mangibaon kencuana.
- 27** Ti panagbuteng ken ni Jehova paatidugenna dagiti aldaw;
Ngem dagiti tawen ti nadangkes mapaabadanto.
- 28** Ti inanama ti nalinteg kinaragsacto;
Ngem ti panagdaan ti nadangkes mapucawto.
- 29** Ti dalan ni Jehova maysa a sarikedked cadagiti nalinteg;
Ngem isut' pacadadaelan cadagiti agaramid iti kinakillo.
- 30** Ti nalinteg dinto maialis;
Ngem ti nadangkes dinto agtalinaed ditoy daga.
- 31** Ti ngiawat ti nalinteg agisenngay iti sirib;
Ngem ti naulpit a dila mapulsotto,
- 32** Dagiti bibig ti nalinteg ammoda ti macaay-ayo;
Ngem ti ngiawat ti nadangkes agsao iti kinaulpit.
- Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.*
- 11** Ti naulbod a cacatian maysa a cagura ni Jehova;
Ngem ti apag-isu a cati macaay-ayo kencuana.
- 2** No umay ni tangsit, umay metten ni bain;
Ngem cadagiti napacumbaba adda ni sirib.
- 3** Ti kinapalongdo dagiti nalinteg mangidalanto cadacuada;
Ngem ti kinaulpit dagiti nagulib mangdadaelto cadacuada.
- 4** Ti kinabacnang awanto mamaayna inton aldaw ti gura;
Ngem ti kinalinteg mangispal nga aggapu ken patay.
- 5** Ti kinalinteg ti napalongdoan pagtarosennanto ti dalanna;
Ngem ti nadangkes pacatuangannanto ti kinadangkesna met laeng.
- 6** Ti kinalinteg dagiti nalinteg mangispalalto cadacuada;
Ngem dagiti nagulib matiliwdanto iti kinakilloda met laeng.
- 7** Inton matay ti nadangkes a tao, ti namnamana mapucawto;
Ket ti inanama ti kinakillo mapucaw:
- 8** Ti nalinteg maispalto iti ducot,
Ket ti nadangkes maisandi kencuana.
- 9** Ti nadangkes a tao dadaelenna iti ngiawatna ti caarrubana;
Ngem gaput' pannacaammo maispalto ti nalinteg.
- 10** No adda pagimbagan dagiti nalinteg, ti ili agragragasac;
Ket no ti nadangkes mapucaw, adda panagariwawa.
- 11** Gaput' bendicion dagiti nalinteg maitan-oc ti ili;
Ngem maitublac gapu iti ngiawat dagiti nadangkes.
- 12** Ti mangumsi iti caarrubana awan ti siribna;
Ngem ti tao a mannacaawat cnpicupanna ti talnana.
- 13** Ti agalallatiw nga agidanondanon iti saosao, agipalgac iti palpalimed;
Ngem ti sitatalimudoc ti espirituna ilimedna ti panggep.
- 14** Iti pagawanan ti masirib a panangidalan, ti ili matuang;
Ngem iti caadu dagiti agbabanbalacad adda pannacaisalacan.
- 15** Ti manalag iti dina amammo, pagsicorannanto;
Ngem ti manggura iti pannalag, sitatalged.
- 16** Ti naragsac a babai magun-odna ti dayaw;
Ket dagiti nauyong a lallaki magunodda dagiti kinabacnang.

- 17 Ti mananġnġaasi a tao agaramid iti pagimbagan ti cararuana met laeġ; Nġem ti nadanġcoc parigatenna ti lasagna met laeġ.
- 18 Ti nadanġkes magunġunana dagiti macaallilaw a supapac; Nġem ti agmula iti kinalinteg *apitenna* ti napaypayso a gunguna.
- 19 Ti sitatalinaed iti kinalinteg *macag-tenġto* iti biag; Ket ti mangsurot iti dakes *aramiden-naŋ* pacatayan met laeġ.
- 20 Dagiti naulpit iti puso isudat' macarimon ken ni Jehova; Nġem dagiti napalongdoan iti dalanda isudat' macaay-ayo kencuana.
- 21 Uray ti ima *dumket* iti ima, ti dakes a tao saanto a di madusaan; Nġem ti putot dagiti nalinteg maispalto.
- 22 Cas aritos a balitoc iti subsub ti babuy, *Casta* ti naimnas a babai nġa awanan kinaannad.
- 23 Ti tarigagay dagiti nalinteg isu laeġ ti naimbag; Nġem ti pananġnamnama dagiti nadanġkes kinapungtot.
- 24 Adda agiburay ket sumanicua pay ket di; Ket adda met mangnġednġed a nasursuroc pay nġem calalainġanna, ket *agduyos* laeġ ken kinapanġlaw.
- 25 Ti managparabur a cararuana mapalucmeġto; Ket ti agsibug, isu met laeġ masibuganto.
- 26 Ti mangmetmet iti bagas, isuntot' ilunlunod ti ili; Nġem ti bendicion agdissono ito olo ti mangilaco.
- 27 Ti siaanep a mangbiruc iti imbag, birukenna ti parabur, Nġem ti mangsarsarac iti dakes isuntot' umay kencuana.
- 28 Ti agtalec cadagiti sanicuaġa matnagto; Nġem ti sililinteg lumapsacto a cas nalanġto a bulonġ.
- 29 Ti manggorogoro iti balayna met laeġ agtawidto iti anġin; Ket ti maag adipento ti masirib ti pusona.
- 30 Ti bunga ti nalinteg cayo ti biag; Ket ti masirib macaguyuguy cadagiti cararuana.
- 31 Adtoy, ti nalinteg masupapacanto ditoy daga: ¡Dinto ket adaddan ti nadanġkes ken managbasol!

Nadumaduma a proverbio nġa isupadida ti nalinteg iti nakillo.

- 12 Siasinoman nġa agayat iti pannacaisuro ayatenna ti pannacaammo; Nġem ti mangġura iti panagtubnġar dueġ.
- 2 Ti naimbag a tao maragpatnanto ti parabur ni Jehova; Nġem iti tao a nadanġkes ti seġpenna condenarennanto.
- 3 Ti tao saanto a pasingkedan a gapu iti kinadanġkes; Nġem ti ramut ti nalinteg dinto maialis.
- 4 Ti maicari a babai isut' balanġat ni asawana; Nġem ti agaramid iti nacababain isut' cas panagtumoy cadagiti tulanġna.
- 5 Dagiti panunot dagiti nalinteg apagisuda; Nġem dagiti balacad dagiti nadanġkes isudat' pananġallilaw.
- 6 Dagiti sao dagiti nadanġkes panagsibloc iti dara; Nġem ti nġiwat dagiti nalinteg mangispalto cadacuada.
- 7 Dagiti nadanġkes maitublacda, ket awandan; Nġem ti balay dagiti nalinteg sititibkerto.
- 8 Ti maysa a tao madayawto cas catutopan ti kinasiribna; Nġem ti nadanġkesan iti puso mauryawto.
- 9 Nasaysayaat ti bassit ti pannacaiapatategna, ket adda adipenna, Nġem ti mangidaydayaw iti bagina met laeġ, sa ket awan canenna.
- 10 Ti nalinteg a tao dungdungnġoenna ti biag ti animalna; Nġem dagiti nadungnġo a caasi ti nadanġkes nadawelda.
- 11 Ti mangtalon iti dagana addaanto ito naruay a canen; Nġem ti manursurot cadagiti ubbaw awanan ti pannacaawat.
- 12 Ti nadanġkes tarigagayanna ti kateng dagiti dakes a tao; Nġem ti ramut ti nalinteg agbunganto.
- 13 Cadagiti panaglabsing dagiti bibig adda silo cadagiti dakes a tao; Nġem ti nalinteg macaruarto iti pagducotan.
- 14 Ti tao mapnecto iti imbag gapu iti bunga ti nġiwatna; Ket dagiti gapuanan dagiti ima ti tao maipaaydanto kencuana.

- 15 Ti dalan ti maag nalinteg cadagiti matana met laeng;
Ngem ti masirib ipangagna ti balacad.
- 16 Ti alipunget ti maag maammoan a dagus;
Ngem ti manakem a tao lingdanna ti bain.
- 17 Ti mangyesngaw iti pudno iparangarangna ti kinalinteg;
Ngem ti naulbod a sacsi, allilaw.
- 18 Adda agsao a sidadarasudos a cas cadagiti panagduyoc ti campilan;
Ngem ti dila ti masirib isut' pia.
- 19 Ti bibig ti pudno agtalinaedto iti agnanayon;
Ngem ti natiri a dila apagdaricmat laeng.
- 20 Ti panangallilaw adda iti puso dagiti agpakinakem iti dakes;
Ngem cadagiti mangibalbalacad iti cappia adda ragsac.
- 21 Awanto ti pagdacsan a mapasamac iti nalinteg;
Ngem ti nadangkes mapnonto iti dakes.
- 22 Dagiti natiri a dila macarimonda ken ni Jehova;
Ngem dagiti napudno iti panagcucua macaay-ayoda kencuana.
- 23 Ti nanacman a tao ilimedna ti ammoana;
Ngem ti puso dagiti maag agibunannag iti kinamaag.
- 24 Ti ima dagiti nagaget agiggemto iti panagturay;
Ngem ti nasadut maipaconto iti aramid a nadagsen.
- 25 Ti bantot ti puso ti maysa a tao mamagdumog kencuana;
Ngem ti naimbag a sao paragsakenna.
- 26 Ti nalinteg isut' mangidalan iti caarubana;
Ngem ti dalan dagiti nadangkes mangpabiddut cadacuada.
- 27 Ti nasadut a tao dina tonoen ti maalana iti panaganup;
Ngem ti napateg a gupit dagiti tao maipaay iti nagaget.
- 28 Iti dalan ti kinalinteg adda ti biag;
Ket iti desdesna awan ni patay.
- Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.*
- 13 Ti masirib nga anac ipangagna ti pannursuro ni amana;
Ngem ti managuyaw dina denggen ti panangtubngar.
- 2 Ti maysa a tao macacaanto iti imbag gaput' bunga ti ngiwatna;
Ngem ti cararua ti mangliliput mannganto iti kinayong.
- 3 Ti mangalud iti ngiwatna salimetmetanna ti biagna;
Ngem ti manginganga a napalalo cadagiti bibigna addanto kencuana ti pannacadadael.
- 4 Ti cararua ti nasadut agtarigagay, ket awan mapaaddana;
Ngem ti cararua ti nagaget mapalucmegto.
- 5 Ti nalinteg a tao guraenna ti panagtiri;
Ngem ti nadangkes a tao nacarimrimon, ket maibabain.
- 6 Ti kinalinteg saluadanna ti nalinteg iti dalan;
Ngem ti kinadangkes ipadsona ti managbasol.
- 7 Adda la ket tay paginbabacnangenna ti bagina, ket awan met ti adda kencuana;
Adda la ket tay aginpapanglaw, sa man no di dackel ti kinabacnangna.
- 8 Ti subbot ti biag ti tao isu ti kinabacnangna;
Ngem ti napanglaw dina denggen ti panangtubngar.
- 9 Ti silaw ti nalinteg agragragsac;
Ngem ti pagsilawan ti nadangkes maiddepto.
- 10 Gapu iti kinatangsit umay la ti riri;
Ngem cadagiti managsacbay adda ni sirib.
- 11 Ti sanicua a pinaadda ti kinaubbaw macraayto.
Ngem ti aguronng gaput' pagbannoganna manayonanto.
- 12 Ti inanama a maitantantan pagsakitenna ti puso;
Ngem no umapay ni calicagum, isut' cayo ti biag.
- 13 Ti mangumsi iti sao iyegua kencuana met laeng ti pannacadadael;
Ngem ti agbuteng iti bilin magungunanto.
- 14 Ti linteg ti masirib ubbog ti biag,
Tapno mabalina ti tao ti pumanaw cadagiti silo ni patay.
- 15 Ti naimbag a panagawawat mangted ti parabur;
Ngem ti dalan ti managsalungasing narigat.
- 16 Amin a manakem a tao agaramid a siaammo;
Ngem ti maag iparammagna ti kinamaagna.

- 17 Ti nadangkes a maibaon matnag iti dakes;
Ngem ti matalec nga embajador isut' salun-at.
- 18 Kinapanglaw ken bainto iti daydiay agmadi iti pannacaisuro;
Ngem ti mangicancano iti panangtubngar mapadayaawanto.
- 19 Ti calicagum a matungpal nasam-it iti cararua;
Ngem isut' maysa a carimon dagiti maag ti ipapanawda iti dakes.
- 20 Makicuyogca cadagiti masirib a tao, ket masiribcanto;
Ngem ti cacuyog dagiti maag pagsicorrannanto.
- 21 Ti dakes sursurotenna dagiti managbasol;
Ngem ti nalinteg masupapacanto iti imbag.
- 22 Ti naimbag a tao macaibati iti tawid cadagiti annac dagiti annacna;
Ket ti sanicua ti managbasol mapenpen a maipaay iti nalinteg.
- 23 Adu ti taraon iti talonen ti napanglaw;
Ngem adda madadael gapu iti saan a kinajusticia.
- 24 Ti mangiliclic iti pagbaot cagurana ni anacna;
Ngem ti agayat kencuana dusaenna a sireregta.
- 25 Ti nalinteg mang'an inggat' capcapnecan ti cararuana;
Ngem ti bucsit ti nadangkes macuranganto.
- Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.*
- 14 Amin a masirib a babai bangonenna ti balayna;
Ngem ti maag purienna cadagiti imimana met laeng.
- 2 Ti magna iti panaglintegna agbuteng ken ni Jehova;
Ngem ti nadangkesan cadagiti dalanna isut' umsienna.
- 3 Iti ngiawat ti maag adda pagbaot a maipaay iti tangsitna;
Ngem dagiti bibig dagiti masirib manalacnib cadacuada.
- 4 Iti yan nga awan ti bacbaca, nadalus ti colloob;
Ngem adu ti pagrang-ayan gapu iti bileg ti baca.
- 5 Ti matalec a sacsi dinto agtiri;
Ngem ti naulbod a sacsi agyesngaw cadagiti tiri.
- 6 Ti managuyaw birukenna ti sirib, ket awan;
Ngem ti pannacaammo nalaca iti addaan pannacaawat.
- 7 Inca iti sangonnan ti maag a tao, Ket dimonto maimatang'an dagiti bibig ti pannacaammo.
- 8 Ti sirib ti manakem isut' pannacaawatna iti dalanna;
Ngem ti kinamaag dagiti maag pannacallilaw.
- 9 Ti daton iti salungasing ababienna dagiti maag;
Ngem cadagiti nalinteg adda naimbag a nakem.
- 10 Ti puso ammona ti paitna met laeng;
Ket ti gangannaet saan a bumiang' iti ragsacna.
- 11 Ti balay ti nadangkes mapadsonto;
Ngem ti calapaw ti nalinteg rumanngpayanto.
- 12 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa a tao;
Ngem ti tungpalna dagiti dalan ni patay.
- 13 Uray iti panagcatawa ti puso agladingit;
Ket ti tungpal ti ragsac isut' bantot.
- 14 Ti sumanod iti pusona mabsogto cadagiti panagcucuana met laeng;
Ket ti naimbag a tao mapnecto gapu kencuana met laeng.
- 15 Ti nanengneng patienna amin a sao;
Ngem ti manakem a tao matmatanna a nalaing ti papananna.
- 16 Ti masirib a tao agbuteng, ket agpanaw iti dakes;
Ngem ti maag agsaliwawa, ket agtal-talec.
- 17 Ti nadaras nga agpungtot minamaagto ti panagcucuana;
Ket ti tao a nadangkes ti segsegpenna magurgura.
- 18 Ti nanengneng agtawid iti kinamaag;
Ngem dagiti manaken mabalangatanda iti pannacaammo.
- 19 Dagiti managdadakes agrucnoyda iti saclang dagiti naimbag;
Ket dagiti nadangkes, cadagiti ruan'gan dagiti nalinteg.
- 20 Ti napanglaw manggurgura uray cadagiti caarrubana met laeng;
Ngem ti nabacnang adu dagiti gagay-yemna.
- 21 Ti mangumsi iti caarrubana macabasol;
Ngem ti adda caasina cadagiti napanglaw, isut' naragsac.

- 22 Saanda n̄gamin a bumiddut dagiti agpakinakem iti dakes?
N̄gem ti caasi ken pudno *maipaaydanto* iti agpakinakem iti naimbag.
- 23 Iti amin a pagbannogan adda gungunagan;
N̄gem ti saosao dagiti bibig *agturon̄g* laenḡ iti kinapan̄glaw.
- 24 Ti balan̄gat dagiti masirib dagiti kinabacnan̄gda;
N̄gem ti kinamaag dagiti maag kinamaag *laenḡ*.
- 25 Ti napudno a sacsi manḡispal cadagiti cararua;
N̄gem ti agyesn̄gaw cadagiti ulbod manḡallilaw.
- 26 Iti panagbutenḡ ken ni Jehova adda napigsa a panagtalac;
Ket dagiti annacna addanto *yan* a pagcamanḡanda.
- 27 Ti panagbutenḡ ken ni Jehova ubbog ti biag;
Tapno mabalin ti tao ti pumanaw cadagiti silo ni patay.
- 28 Ti dayag ti ari adda iti kinaadu ti ili;
N̄gem ti pacarbaan ti principe adda iti kinakiranḡ ti ili.
- 29 Ti nabannayat a macapunḡtot dackel ti pannacaawatna;
N̄gem ti nadarasudos ti espirituana itantan-ocna ti kinamaag.
- 30 Ti natalna a puso isu ti biag ti lasag;
N̄gem ti apal isut' panagtumoy dagiti tulan̄g.
- 31 Ti mamarigat iti napanḡlaw laisenna ti Nan̄garamid kencuana;
N̄gem ti adda caasina iti macuran̄gan padayawanna.
- 32 Ti nadanḡkes maipisoc iti dakes a panagcucuana;
N̄gem ti nalinteg adda camanḡna iti ipapatayna.
- 33 Ni sirib agintec iti puso ti addaan pannacaawat;
N̄gem ti *adda* iti *caungan* dagiti maag maipacaammo.
- 34 Ti kinalinteg itan-ocna ti nacion;
N̄gem ti basol pacaumsian ti aniaman n̄ga ili.
- 35 Ti parabur ti ari agturon̄g iti adipen a masirib ti panagcucuana;
N̄gem ti punḡtotna *agturon̄g*to iti manḡibabain.

Nadumaduma a proverbio n̄ga isupadida ti nalinteg iti nalillo.

- 15 Ti naalumamay a sun̄gbat pagtuckia-denna ti punḡtot;
N̄gem ti macapaladinḡit a sao pataudenna ti un̄get.
- 2 Ti dila ti masirib iyesn̄gawna ti pannacaammo n̄ga apag-isu;
N̄gem ti n̄giwat dagiti maag agibuyat iti kinamaag.
- 3 Dagiti mata ni Jehova addada iti amin a yan,
A sisisiput cadagiti dakes ken naimbag.
- 4 Ti mamapia a dila cayo ti biag;
N̄gem ti kinaulpit kencuana pacaboong-an ti espiritu.
- 5 Ti maag umsienna ti pananḡisuro ni amana;
N̄gemti manḡipateg iti pananḡtubn̄gar gun-odenna ti kinanacman.
- 6 Iti balay ti nalinteg adda adu a gamenḡ;
N̄gem cadagiti maunnud ti nadanḡkes adda ni ducot.
- 7 Dagiti bibig ti masirib agiwara ti pannacaammo;
N̄gem ti puso ti maag saan n̄ga agcasta.
- 8 Ti daton ti nadanḡkes macarimon ken ni Jehova;
N̄gem ti cararag ti nalinteg isut' maca-ay-ayo kencuana.
- 9 Ti dalan ti nadanḡkes macarimon ken ni Jehova;
N̄gem ayatenna ti sumurot iti kinalinteg.
- 10 Adda macasakit a pananḡdusa iti manḡbaybay-a iti dalan;
Ket ti gumura iti pananḡtubn̄gar matayto.
- 11 Da Tanem ken Dadael addada iti saclan̄g ni Jehova;
; Casanonto ket din dagiti puso dagiti annac dagiti tao!
- 12 Ti managumsi dina pagayatan ti matubn̄gar;
Dinto mapan cadagiti masirib.
- 13 Ti naragsac a puso paisemenna ti rupa;
N̄gem iti ladinḡit ti puso maburac ti espiritu.
- 14 Ti puso ti addaan pannacaawat birukenna ti pannacaammo;
N̄gem ti n̄giwat dagiti maag agtaraon iti kinamaag.
- 15 Amin n̄ga aldaw ti napaigat dakesda;
N̄gem ti siraragsac ti pusona canca-nayon a dayá kencuana.

- 16 Nasaysayaat ti bassit, a cacanunongna ti panagbuteng ken ni Jehova, Ngem ti dackel a gameng ket ducot ti cacuyogna.
- 17 Nasaysayaat ti pangaldaw a natnateng, nga addaan ayat, Ngem ti inyububong a baca ket gura ti cacuyogna.
- 18 Ti managpungtot a tao pataudenna i riri; Ngem ti nabannayat nga agpungtot epepenna ti ringgor.
- 19 Ti dalan ti nasadut cas la alad a siit; Ngem ti dalan ti nalinteg calsada a dackel.
- 20 Ti masirib nga anac paragsakenna ni amana; Ngem ti maag nga anac laisenna ni inana.
- 21 Ti kinamaag pacaragsacan ti awanan sirib; Ngem ti tao a mannacaawat lintegenna ti ipapanna.
- 22 No awan ti balacad, dagiti gandat mawasda; Ngem iti caadu dagiti mamalacad mapatibkerda.
- 23 Ti tao adda ragsacna iti sungbat ti ngiwatna; Ket ti maysa a sao iti maitutop a batangna, ; amangan a nagimbag!
- 24 Iti masirib ti dalan ti biag agpangato, Tapno mapanawanna ti Inferno iti baba.
- 25 Ni Jehova parutennanto ti balay ti natanngsit; Ngem ipasdecnanto ti paginggaan ti babai a balo.
- 26 Dagiti dakes a pakinakem macarimonda ken ni Jehova; Ngem dagiti nacaay-ayo a sao nadalusda.
- 27 Ti narawet iti gungunaen paringgorena ti balayna met laeng; Ngem ti manggura cadagiti pannucsuc, agbiagto.
- 28 Ti puso ti nalinteg ubugenna ti isusungbatna; Ngem ti ngiwat ti nadangkes agibuyat cadagiti dakes a banag.
- 29 Ni Jehova adayu cadagiti nadangkes; Ngem denggenna ti cararag dagiti nalinteg.
- 30 Ti silnag dagiti mata paragsakenna ti puso; Ket dagiti naimbag a damag palucmenda dagiti tultulang.
- 31 Ti lapayag a mangipanngag iti panagtubngar ti biag Agtaengto iti yan dagiti masirib.
- 32 Ti mangpaid iti pannacaisuro laisenna ti cararuana met laeng; Ngem ti mangipanngag iti panagtubngar gun-odenna iti pannacaawat.
- 33 Ti panagbuteng ken ni Jehova sursuro ti sirib; Ket umun-una ngem ti dayaw ti kina-pacumbaba.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

- 16 Dagiti pakinakem ti puso biang ti tao; Ngem ti sungbat ti dila aggapu ken ni Jehova.
- 2 Amin dagiti dalan ti maysa a tao nadalusda cadagiti matana met laeng; Ngem ni Jehova gantingenna dagiti espiritu.
- 3 Icumitmo dagiti aramidmo ken ni Jehova, Ket dagiti caracarmo mapasingkedandanto.
- 4 Ni Jehova inaramidua amin nga adda iti tungpal a pacaisangratanda; Wen, uray dagiti nadangkes a maisangrat iti aldaw ti ranggas.
- 5 Isu-amin a natanngsit ti pusona macarimon ken ni Jehova; Uray ti ima *dumket* iti ima, isu saanto a di madusa.
- 6 Gaput' caasi ken pudno maicaro ti kinakillo; Ket gapu iti buteng ken ni Jehova dagiti tao panawanda ti dakes.
- 7 No dagiti dalan ti maysa a tao macay-ayoda ken ni Jehova, Pakicappiaenna kencuana uray dagiti cabusorna.
- 8 Nasaysayaat ti bassit, agraman kinalinteg, Ngem ti adu a masapulan a cacanunong ti kinakillo.
- 9 Ti puso ti tao segsegpenna ti dalanna, Ngem ni Jehova iturongna dagiti addangna.
- 10 Ti nadiosan a panangikeddeng adda cadagiti bibig ti ari; Ti ngiwatna saanto nga agsalungasing iti panangipato.
- 11 Ti apag-isu a titimbenangan ken cacatian cucua ida ni Jehova;

- Amin dagiti panimbeng iti supot aramidna.
- 12 Maysa a macarimon cadagiti ari ti panagaramid iti kinadangkes; Ta ti trono impasdec ti kinalinteg.
- 13 Dagiti sililinteg a bibig isudat' macaay-ayo cadagiti ari; Ket ayatenda ti agsao iti nalinteg.
- 14 Ti rungsot ti maysa nga ari cas cadagiti mangipacaammo iti patay; Ngem ti masirib a tao pagtalnaennanto.
- 15 Iti lawag ti langa ti ari adda biag; Ket ti paraburna cas ulep ti maududi a tudo.
- 16 Amangan a nagsaysayaat ti pananggunod iti kinasirib ngem iti balitoc! Wen, ti pananggunod iti pannacaawat adadda a pilien ngem iti pirac.
- 17 Ti capsada a dackel ti nalinteg isu ti ipapanawna iti dakes; Ti manalimetmet iti dalanna salacnibanna ti cararuana.
- 18 Ti kinatangsit casacbayan ti pannacadaael, Ket ti napalangguad nga espiritu casacbayan ti pannacatnag.
- 19 Nasaysayaat ti kinapacumbaba ti espiritu cadagiti napanglaw, Ngem ti pannakibingay iti sinamsam cadagiti natangsit.
- 20 Ti mangicancano iti sao masaracanna ti imbag; Ket siasinoman nga agcammatalec ken ni Jehova, isut' nagasat.
- 21 Ti masirib ti pusona managantot' manakem; Ket ti kinasam-it dagiti bibig degdeganna ti pannacasursuro.
- 22 Ti pannacaawat ubbog ti biag iti tao a yanna; Ngem ti pannacatubngar dagiti maag ti kinamaagda.
- 23 Ti puso ti masirib mangisuro iti ngiwatna; Ket mangnayon iti pannacasursuro cadagiti bibigna.
- 24 Dagiti nacay-ayo a sao *arigda* la rara, Nasam-itda iti cararuana, ket salun-at cadagiti tulang.
- 25 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa a tao, Ngem ti panungpalanna daldalan ni patay.
- 26 Ti essem ti agtrabajo a tao agtrabajo a gapu kencuana; Ta ti ngiwatna mangdagdag *kencuana*.
- 27 Ti tao nga awan cais-iscanna seg-segpenna ti ranggas;
- Ket cadagiti bibigna adda bumarbara nga apuy.
- 28 Ti naulpit a tao agiracurac iti ringgor; Ti managdayengdenng mapaadayuna dagiti nangrona a gagayem.
- 29 Ti tao a nauyong masulisugna ti caarubana, Ken iturongna iti dalan a saan a naimbag.
- 30 Ti mangikirem cadagiti matana, *isut'* panagpakinakemna cadagiti nadangkes a banag; Ti managem-em cadagiti bibigna mangpaltuad iti dakes.
- 31 Ti ubanan nga olo balanгат ti kinadayag; Masaracanto iti dalan ti kinalinteg.
- 32 Ti nabannayat nga agpungtot nasaysayaat ngem ti nabileg; Ken ti mangturay iti kinaingelna, nasaysayaat ngem ti mangparmec iti maysa a ciudad.
- 23 Ti gasat maipalladaw iti saclot; Ngem ti dagup ti pannacaikeddennga biang ni Jehova.
- Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.*
- 17 Nasaysayaat ti namagmagan a sangcasacmul, ket cacuyucuyogna ni kinatalna, Ngem ti balay a napno iti panagramrambac a buyugen ti riri.
- 2 Ti adipen a nainacman ti panagcucuapaiturayannanto ti anac a mangibabain, Ket maibingayto iti tawiden dagiti agcacabsat.
- 3 Ti pagguguran agservi iti pirac, ken ti horno iti balitoc; Ngem ni Jehova suutenna dagiti puso.
- 4 Ti managdadakes imdennganna dagiti nadangkes a bibig; Ket ti naulbod ipangagna ti dila a naranngas.
- 5 Siasinoman a mangrabrabac iti napanglaw, umsanna ti Nangaramid kencuana; Ket ti agragsac iti didigra saanto a dimadusa.
- 6 Ti annac dagiti annac isudat' balanгат dagiti lallacay; Ket ti dayaw dagiti annac dagiti dackelda.
- 7 Ti natan-oc a panagbitla saan a dumket iti maag; Nacurcurang man ti *idedecketan* dagiti naulbod a bibig iti principe.

- 8 Ti pannocsoc *cas* napateg a bato cada-giti mata ti tao a yanna;
Uray sadinoman a turongenna, rumang-ay.
- 9 Ti mangabbong iti salungasing birukenna ti ayat;
Ngem ti mangdagdagullit iti maysa a panggep, mapaadayu dagiti nangrona a gagayem.
- 10 Ti panagtubngar sumrec a naunung iti maysa nga addaan pannacaawat
Ngem ti sangagasut a baot iti maysa a maag.
- 11 Ti dakes a tao birbirukenna laeng ti panagsukir;
Anansata ti nadawel a mangipacdaar maibaonto a bumusor kencuana.
- 12 Ti maysa nga oso a caba-ian a natacawan cadagiti urbonna sabtenna la coman ti maysa a tao,
Ad-adda ngem ti maysa a maag iti kinamaagna.
- 13 Siasinoman nga isupapacna ti dakes iti imbag,
Ti dakes dinto pumanaw iti balayna.
- 14 Ti pannacairugi ti riri *cas* no ti maysa ibuangna ti danum;
Anansata lisiam ti susic, iti sacbay ti cabil.
- 15 Ti mangalangon iti nadangkes, ken ti mangpodanir iti nalinteg,
Isuda a dua agpadpadada a macarimon ken ni Jehova.
- 16 Apayapay adda ngata pateg iti ima ti maag a panggatannga iti kinasirib,
Idinto nga awan kencuana ti pannacaawat?
- 17 Ti gayyem agayat iti amin a tiempo;
Ket ti cabsat nayanac a maipaay iti pacarigatan.
- 18 Ti tao nga awan pannacaawatna agsi-pat,
Ket agbalin a salag iti saclang ti caarubana.
- 19 Ayatenna ti panagsalungasing ti agayat iti ringgor;
Ket ti mangital-o iti ruangan birukenna ti pannacadadael.
- 20 Ti naiwawa ti pusona awan imbag a masaracna;
Ket ti addaan naulpit a dila matnag iti ranggas.
- 21 Ti agputot iti maag pagladladingitananto;
Ket ti ama ti maag awan ragsacna.
- 22 Ti naragsac a puso naimbag nga agas;
Ngem ti siduducot nga espiritu magmaganna ti tultulang.
- 23 Ti nadangkes a tao awatenna ti pannocsoc nga aggapu iti barucong,
A mangkillo cadagiti dalan ti kinajusticia.
- 24 Ti kinasirib adda iti saclang ti addaan pannacaawat;
Ngem dagiti mata ti maag addada cadagiti ungti ti daga.
- 25 Ti maag nga anac isut' liday ken amana,
Ken pait iti nangipasngay kencuana.
- 26 Casta met ti panangdusa iti nalinteg, saan a naimbag,
Uray ti panangdanar cadagiti nataceng gaput' kinalintegda.
- 27 Ti mangmedmed cadagiti saona adda ammona;
Ket ti nalamiis ti nakemna tao a manacaawat.
- 28 Uray pay ti maag, no tenglenna ti talnana, maibilang a masirib;
No pagcaemenna dagiti bibigna, *maibilang* a manakem.
- Nadumaduma a ballaag a maipapan
iti biag ken panagcucua.*
- 18 Ti suminsina birukenna ti tarigagayanna *met laeng*,
Ket carungsozna ti amin a napalongdoan a kinasirib.
- 2 Ti maag awanan rag-o iti pannacaawat,
No saan laeng a ti panagpadlaw ti pusona.
- 3 No dumteng ti nadangkes, dita dumteng met ti uyaw,
Ket cacuycuyog ni pannacaibabain ni umsa.
- 4 Dagiti sao ti ngiawat ti tao *arigda* cadagiti adalem a dandanum;
Ti ubbog ti sirib *cas* agayus a baresbes.
- 5 Ti panangraem iti kinatao ti nadangkes saan a nasayaat,
Uray ti panangkillo iti nalinteg iti panangocom.
- 6 Dagiti bibig ti maag sumreeda iti susic,
Ket ti ngiawatna agayab cadagiti saplit.
- 7 Ti ngiawat ti maag isut' pacadadaelanna,
Ket dagiti bibigna isudat' silo ti cararuana.
- 8 Dagiti sao ti managarasaas arigda la naimas a cananen,
Ken dumanonda cadagiti caungan a paspaset.
- 9 Casta met ti naliway iti aramidna

- Isut' cabsat iti managdadael.
- 10 Ti nagan ni Jehova nabileg a sarikedked;
Ti nalinteg agtaray kencuana, ket natalged.
- 11 Ti sanicua ti nabacnanġ a tao isu ti nabileg a ciudadna,
Ket cas natayag a bacud iti pananġipagarupna.
- 12 Iti casabayon ti pannacadadael, ti puso ti tao agpalanġguad;
Ket iti casabayon ti kinadayaw *adda* ni kinapacumbaba.
- 13 Ti sumunġbat a dina pay manġnġeg nġa umuna,
Kinamaag ken pacaibabainan kencuana.
- 14 Ti espiritu ti tao ibturenanto ti kincapsutna;
ġ Nġem iti naducot nġa espiritu siasino ti macaanus?
- 15 Ti puso ti masirib gun-odenna ti pannacaammo;
Ket ti lapayag ti masirib agsapul iti pannacaammo.
- 16 Ti ranġcap ti tao manġipaay kencuana iti pagyanan,
Ket yegna iti saclanġ dagiti naindaclan a tattao.
- 17 Ti manġsalacnib iti calinteganna nġa umuna *cas la* nalinteg;
Nġem ti caarrubana umay ket palutputenna.
- 18 Ti panaggagasanġgasat pagsardengenna dagiti susic,
Ket ibiġbiġayna cadagiti nabileg.
- 19 Ti cabsat a nadanġranan *narigrigat a parucmaen* nġem ti napigsa a ciudad;
Ket dagiti *cacasta* a riri casda la balunet ti castillo.
- 20 Ti tian ti tao mapunnonto iti bunġa ti nġiwatna;
Iti mapatanor dagiti bibigna mapnecto.
- 21 Patay ken biag addada iti pannacabalin ti dila;
Ket dagiti agayat kencuana canendanto ti bunġana.
- 22 Siasinoman a macasarac iti asawa macasarac iti naimbag a cucua,
Ken magun-odna ti parabur ni Jehova.
- 23 Ti napanġlaw aramatenna ti panagpacpacaasi,
Nġem ti nabacnanġ sumunġbat a sigugubsanġ.
- 24 Ti tao a mannakigayyem pacadadalanna met laeġ;
Nġem *adda* gayyem a nadedecket nġem cabsat.
- Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.*
- 19 Nasaysayaat ti napanġlaw a magna iti kinalinteg
Nġem ti naulpit cadagiti bibigna ken maag.
- 2 Casta met, a ti cararua nġa awanan ammo saan a naimbag;
Ken ti agdarasudos cadagiti sacana bumasol.
- 3 Ti kinamaag ti tao carracarraenna ti dalanna;
Ket ti pusona sumasair ken Jehova.
- 4 Ti sanicua nayonanna dagiti gagayyem;
Nġem ti napanġlaw maisina iti gayyemna.
- 5 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesnġaw cadagiti ulbod dinto macalasuk.
- 6 Adunto dagiti agdawat iti caasi ti managparabur a tao;
Ket amin a tao sigagayyem iti manġted iti sagsagut.
- 7 Amin dagiti cacabsat ti napanġlaw gumurada kencuana;
ġ Amanġan a nacarcaron ti yaadayu dagiti gagayyemna kencuana!
Ituggodna *ida* cadagiti sao, *nġem* awandan.
- 8 Ti manġgun-od iti kinasirib ayatenna ti cararuana met leaġ;
Ti manalimetmet iti pannacaawat macasaractot' imbag.
- 9 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesnġaw cadagiti ulbod mapucawto.
- 10 Ti nanam-áy a biag saan nġata a mainugot iti maag;
Adadda man a saanen nġa ti maysa nġa adipen iturayanna dagiti principe.
- 11 Ti kinanacman ti tao pagbalinenna a nabannayat nġa agpunġtot;
Ket ti dayawna ti pananġpalabesna iti caniwias.
- 12 Ti runġsot ti ari cas uga ti maysa a leon;
Nġem ti paraburna cas linnaaw nġa agdisso iti root.
- 13 Ti maag nġa anac isut' didigra ni amana;
Ket dagiti ringgor ti babai nġa asawa isudat' cancanayon a panagtedted.
- 14 Balay ken kinabacnanġ tawiden *ida* cadagiti amma;
Nġem ti manakem a babai nġa asawa aggapu ken ni Jehova.

- 15 Ti panaginat-inat mangiturong it i naragaan a turog;
Ket ti cararua a nasadut agsagabanto iti bisin.
- 16 Ti manalimetmet iti bilin salimetmet-anna ti cararuana;
Ngem ti sililiway cadagiti dalanna matayto.
- 17 Ti addaan asi cadagiti napanglaw pautanganna ni Jehova;
Ket ti naimbag nga aramidna bayadantanto nga isubli kencuana.
- 18 Dusaem ni anacmo, no makitam nga adda inanama;
Ngem dimo igaged ta pusom iti panacadaaelna.
- 19 Ti tao a dackel ti rungsozna baclayentanto ti dusa;
Ta no ispalem, rebbengmo nga ispalem man met laeng.
- 20 Ipanagmo ti patigmaan, ket awatem ti pannacaisuro,
Tapno masiribca inton ududina a panag-gibusmo.
- 21 Adu a pakinakem ti adda iti puso ti maysa a tao;
Ngem ti patigmaan ni Jehova, dayta agnayonto.
- 22 Ti mamagbalin iti maysa a tao tapno pagrayogan isu ti kinaayatna;
Ngem nasaysayaat ti napanglaw a tao ngem iti managulbod.
- 23 Ti panagbuteng ken ni Jehova agturonog iti biag;
Ket ti casta agtaengto a sipepenec;
Isu saanto a sucnalan ti dakes.
- 24 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti pinggan,
Ket dinanto pay unay maidanon iti ngiawatna manen.
- 25 Danarem ti managuyaw, ket ti nangenngeng masursuronanto ti kinanac-man;
Ken tubngarem ti adda pannacaawatna, ket maawatannanto ti pannacaammo.
- 26 Ti mangcabil ken amana ken pagtalawenna ni inana,
Inanac a mangibabain ken mangyeg iti ababi.
- 27 Sardayam, anacco, ti dumngeg iti pan-nursuro
A pacayawawanam cadagiti sao ti pannacaammo.
- 28 Ti awan cais-scanna a sacsi rabrangisenna ti kinajusticia;
Ket ti ngiawatna cadagiti nadangkes agalimon iti kinadangkes.
- 29 Sisasaganan ti panangocom cadagiti managuyaw,
Ken sapsaplit iti bucot dagiti maag.
Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagecuana.
- 20 Ti arac managrabrac, ti naingel nga inumen managringringgor;
Ket siasinoman a mailaw-an cadacuada saan a masirib.
- 2 Ti kigtot ti ari cas panaguga ti leon;
Ti manggargari kencuana nga agpungtot macabasol iti biagna met laeng.
- 3 Maysa a pacaidayawan iti maysa a tao ti icacayacayna iti ringgor;
Ngem amin a maag makiririnto.
- 4 Ti nasadut saanto nga agarado gapu iti lam-ec;
Makilimosto ngarud no panagani, ket awantot' mapaaddana.
- 5 Ti patigmaan iti puso ti tao cas mangliwengliweng a danum;
Ngem ti tao a manacaawat maaonnanto.
- 6 Cadagiti caaduan a tao tunggal maysa iwarnacna ti kinaayatna met laeng;
Ngem iti mapagtalcan a tao siasinot' macasarac?
- 7 Ti nalinteg a tao a magna iti kinasingpetna,
Benditodanto dagiti annacna iti calpasanna.
- 8 Ti ari nga agtugaw iti trono ti pangocoman
Wacnitanna ti amin a dakes cadagiti matana.
- 9 Siasino ti macabalin nga agcuna, i Pinagdaluscon ti pusoc,
Sidadalusac iti basolco?
- 10 Dagiti agduduma a panimbeng ken agduduma a sucatan,
Isuda a dua agpadada a macarimon ken ni Jehova.
- 11 Uray ti ubing ipacaammona ti bagina cadagiti panagecuana,
No nadalus man ti aramidna, wenna nalinteg.
- 12 Ti macangngeng a lapayag, ken ti macakita a mata,
Agpadpada nga inaramid ni Jehova ida.
- 13 Dimo ayaten ti turog, di la ket ta pumanglawca;
Luctam dagita matam, ket mapneccanto iti taraon.
- 14 Dakes, dakes, cuna ti gumatang;

- Ngem inton nacapanen iti dalanna, agpasindayagen.
- 15** Adda balitoc ken naruai a rubi;
Ngem dagiti bibig ti pannacaammo napatегда nga alicamen.
- 16** Alaem ti pagan-anay ti manalag iti di amammo,
Ket cas salda igawidmo ti manalag cadagiti ganganaet.
- 17** Ti tinapay ti kinaulbod nasam-it iti tao;
Ngem calpasanna ti ngiawatna map-
nonto iti baggiing.
- 18** Amin a gandat pasingkedan ti panag-
patigmaan;
Ket babaen ti nasirib a pannacaitu-
rong makigubatca.
- 19** Ti agal-allatiw cas agidanondanon
agipalgac cadagiti palpaiimed;
Dica ngarud makicucuyog iti mangi-
nganga unay cadagiti bibigna.
- 20** Siasinoman a mangilunod ken amana
wenno inana,
Ti pagsilawanna maiddepto iti cangisit
ti sipngēt.
- 21** Ti tawid napatrac a magun-od iti dam-
damona;
Ngem ti panungpalanna saanto a naga-
sat.
- 22** Dimo cunaen, Ibalesconto ti dakes;
Agpannurayca ken ni Jehova, ket isala-
cannacanto.
- 23** Dagiti agduduma a panimbeng macari-
monda ken ni Jehova;
Ket naulbod a timbengan saan a nasa-
yaat.
- 24** Dagiti pannagna ti tao cucua ni
Jehova;
Casano ngad ita ti pannacaawat ti tao
iti dalanna?
- 25** Maysa a silo iti tao ti panagcuna a
sidadarasudos, *Isut'* santo;
Ken panamalpalutput iti calpasan ti
panagcari.
- 26** Ti masirib nga ari itar-apna dagiti
nadangkes,
Ket iparabawna cadacuada ti pilid a
pagbayo.
- 27** Ti espiritu ti tao pagsilawan ni Jehova,
A mangsukisuc cadagiti amin a caun-
gan a paspaset.
- 28** Ti kinaayat ken kinapudno salacni-
banda ti ari;
Ket ti tronona saranayen ti kinaayat.
- 29** Ti dayaw dagiti agtutubo a lallaki ti
kinapigsada;
Ket ti kinasayaat dagiti lallacay ti olo
nga ubanan.
- 30** Dagiti sapsaplit a sumugat ugasanda ti
dakes;
Ket dagiti danog *suonorenda* dagiti
caungan a paspaset.
- Nadumaduma a ballaag a maipapan
iti biag ken panagcucua.*
- 21** Ti puso ti ari adda iti ima ni Jehova
a cas cadagiti ayayus;
Iturongna iti sadinoman a pagayatan-
na.
- 2** Amin a dalan ti tao nalinteg cadagiti
matana met laeng;
Ngem ni Jehova gantingenna dagiti
puspuso.
- 3** Ti panagaramid iti kinalinteg ken
kinajusticia
Adadda nga awaten ni Jehova ngem ti
daton.
- 4** Ti nangato a panagkitkita, ken ti
natangsit a puso,
Uray pay ti pagsilawan ti nadangkes,
basol.
- 5** Dagiti panunot ti nagaget *agduyosda*
laeng iti panagrang-ay,
Ngem amin a naganat *gumanat* laeng
nga agpanglaw.
- 6** Ti pananggun-od iti gamgameng gapu
iti naulbod a dila
Isut' alingasaw a pagalallicubengen
dagiti agbiruc iti patay.
- 7** Ti kinauyong dagiti nadangkes ma-
ngisagadto cadacuada,
Gapu ta madida nga agaramid iti kina-
justicia.
- 8** Ti dalan ti nacargaan iti babac nalau
a nagkillo;
Ngem no ti nadalus, ti aramidna na-
linteg.
- 9** Nasaysayaat ti agnaed iti suli ti toctoc
ti balay,
Ngem ti pannakinaed iti mannakiring-
gor a babai iti nalawa a balay.
- 10** Ti cararua ti nadangkes tariga gayanna
ti dakes:
Ti caarrubana saan a macasarac iti
parabur cadagiti matana.
- 11** No madusa ti managuyaw, mapasirib
ti nanengneng;
Ket no ti masirib maisuro, awatenna
ti pannacaammo.
- 12** Ti nalinteg a tao ototobenna ti balay
ti nadangkes,
No casano ti pannacaitublac dagiti na-
dangkes iti pannacarbada.
- 13** Siasinoman a mangapput cadagiti la-
payagna iti ickis ti napanglaw,

- Isu umkisto met, n̄gem dinto mai-panḡag.
- 14 Ti sāgut a nalimed pagtalnaenna ti punḡtot;
Ket ti maysa a ranḡcap iti saclot epepenna ti napigsa a narunḡsot.
- 15 Rag-o iti nalinteg ti panagaramidna iti kinajusticia,
N̄gem isut' pannacadadaei cadagiti agararamid iti kinadanḡkes.
- 16 Ti tao a mayawawan iti dalan ti pan-nacaawat
Aginan̄anto iti tallaonḡ dagiti natay,
- 17 Ti agayat iti panagayayam napanglaw-to a tao:
Ti agayat iti arac ken lana saanto a nabacnanḡ.
- 18 Ti nadanḡkes isut' sambot ti nalinteg;
Ket ti manḡliliput maisuno iti nalinteg.
- 19 Nasaysayaat ti agnaed iti daga a lanḡ-lanḡalanḡ,
N̄gem iti *pannakinaed* iti babai a man-nakirinḡgor ken naalipunḡet.
- 20 Adda napateg a gamenḡ ken lana iti balay ti masirib;
N̄gem ti maag a tao alimunenna.
- 21 Ti manursurot iti kinalinteg ken kina-ayat
Masaracanna ti biag, kinalinteg, ken dayaw.
- 22 Ti masirib a tao ulienna ti ciudad ti napigsa,
Ket deppesenna ti bileg ti kinatalged-na.
- 23 Siasinoman a manalimetmet iti n̄giwat ken dilana
Salacnibanna ti cararuana cadagiti duc-ducot.
- 24 Ti natanḡsit ken napalanḡguad a tao, managuyaw ti naganna;
Agaramid iti kinacuspag ti kinatanḡsit.
- 25 Ti calicagum ti nasadut mamapatay kencuana;
Ta dagiti imana madida n̄ga agbannog.
- 26 Adda agagum a narawet n̄ga agmal-malem;
N̄gem ti nalinteg agited ken di agmed-med.
- 27 Ti daton ti nadanḡkes maysa a kinari-mon;
; Dinto adadda, no ipaayna a sidadanḡ-kes ti panunotna!
- 28 Ti natiri a sacsi mapucawto;
N̄gem ti tao a dumn̄geg agsaonto tapno agtalinaed.
- 29 Ti nadanḡkes a tao irupanḡetna ti rupana;

- N̄gem no ti nalinteg, patibkerenna dagiti dalanna.
- 30 Awan ti kinasirib wenne pannacaawat Wenno patigmaan a macaniwas ken ni Jehova.
- 31 Ti cabayo maisagana a maipaay iti al-daw ti bacal
N̄gem ti balligi bianḡ ni Jehova.

Nadumaduma n̄ga alagaden ken panḡpaannad.

- 22 Ti *naimbag* a pacasasaoran adadda a pilien n̄gem iti dackel a kinabae-nanḡ,
Ket ti naayat a parabur adadda n̄gem pirac ken balitoc.
- 2 Dagiti nabacnanḡ ken napanglaw aḡsa-saracda:
Ni Jehova ti akinaramid cadacuada amin.
- 3 Ti manakem a tao makitana ti dakes, ket aḡlemn̄enḡ;
N̄gem ti nanenḡnenḡ aglayon laenḡ ket isut' sagabaenna.
- 4 Ti gunguna ti napacumbaba *ken* panag-butenḡ ken Jehova,
Kinabacnanḡ, ken dayaw, ken biag.
- 5 Sisiit ken silsilo addada iti dalan ti naulpit:
Ti manalimetmet iti cararuana sia-adayunto cadacuada.
- 6 Iruammo ti anac iti dalan a rebbenḡ-na a papanan,
Ket uray inton lacayen saannanto a pagpanawan.
- 7 Ti nabacnanḡ iturayanna ti napanglaw;
Ket ti umutanḡ adipen ni nagputanḡ.
- 8 Ti agibunubon ti kinadanḡkes agapit-to iti didigra;
Ket ti panḡ-or ti runḡsotna agcuranḡ-to.
- 9 Ti addaan naparabur a mata bendi-tonto;
Ta manḡted iti tinapayna cadagiti napanglaw.
- 10 Iwadagmo ti mananḡguyaw, ket ti rinḡ-gor rumuarte;
Wen, ti rinḡgor ken pannacaibabain agsardayto.
- 11 Ti agayat iti kinadalus ti puso,
Gapu iti saniata dagiti bibigna ti ari gayyemnanto.
- 12 Dagiti mata ni Jehova salacnibanda ti *addaan* ammo;
N̄gem rebbekenna dagiti sao ti nagulib a tao.

- 13 Ti nasadut cunana, Adda leon idiay ruar :
Mapisanḡpisanḡacto iti lanlansanḡan.
- 14 Ti nḡiwat ti gangannaet a babai dari-wanḡwanḡ a mangliwengliweng :
Ti cagura ni Jehova matnagto sadiay.
- 15 Ti kinamaag maigálat iti puso ti ubinḡ ;
Nḡem ti pagbaot ti pannursuro iccaten-nanto nḡa yadayu kencuana.
- 16 Ti manḡparigat iti napanḡlaw tapno mapaaduna ti magungunana,
Ken ti manḡted iti nabacnanḡ, pu-manglawto laeng.
- 17 Yallingagmo ta lapayagmo, ket deng-gem dagiti sao ti masirib,
Ket icabilmo ta pusom iti pannacaam-moc.
- 18 Ta nacay-ayo a banag no cupicupam ida ita unegmo,
No mapasingkedda amin cadagita bibigmo.
- 19 Tapno ti panagtalecmo adda coma ken ni Jehova,
Impacaammoc ida kenca itoy nḡa al-daw, wen kenca.
- 20 Saanco nḡamin nḡa insurat kenca da-giti mangnibinibi a banag
Maipapan cadagiti balbalacad ken am-mo,
- 21 Tapno maipacaammoc kenca ti kinaag-payso dagiti sao ti pudno,
Bareḡ maisublim dagiti sao ti pudno cadagiti nangibaon kenca ?
- 22 Dimo tacawan ti napanḡlaw, gapu ta napanḡlaw ;
Dimo met parigaten ti siduducot iti ridaw :
- 23 Ta ni Jehova icanawananto ti bianḡda,
Ket rabsutennanto ti biag dagiti mang-rabsut cadacuada.
- 24 Dica makigayyem iti tao a managpunḡ-tot ;
Ket iti narunḡsot a tao dicanto maki-cuyog :
- 25 Di la ket ta masursurom dagiti dalan-na,
Ken macaalaca iti silo iti cararuam.
- 26 Saanca coma a maysa cadagiti agsipat cadagiti imada,
Wenno cadagiti manalag cadagiti ut-utang :
- 27 No awantot' pagbayadmo,
Apaya nḡa iccatennanto ta iddam ita babam ?
- 28 Dica yalis ti cadaanan a dolon,
Nḡa incabil dagiti dadackelmo.
- 29 ¿ Makitam ti maysa a tao a sireregta iti aramidna? agtacderto iti sac-lang dagiti ar-ari ;
Dinto agtacerderto iti saclanḡ dagiti na-nomo a tao.
- Nadumaduma nḡa alagaden
ken pangpaannad.*
- 23 No tumugawca a makipanḡan iti agturay,
Panpanunotem a siaanep ti adda iti sanḡom ;
- 2 Ket iccam iti maysa nḡa immoco ta carabucobmo,
No maysaca a tao a narawet.
- 3 Dica aggarterm cadagiti naimas a canenna ;
Ta taraon ida a mangallilaw.
- 4 Dica maringgoran a bumacnanḡ ;
Agsardengca ita kinasiribmo met laeng.
- 5 ¿ Itaengmonto nḡata dagiti matam iti daydiay ket awan met ?
Ta dagiti kinabaenanḡ pudno nḡa agca-yabcabda,
Cas iti aguila a tumayab nḡa agpala-nḡit.
- 6 Dica manḡan iti tinapay ti dakes ti matana,
Dica met garteman dagiti naimas a canenna :
- 7 Ta cas iti panpanunotenna iti unegna, isu casta met :
Manganca ken uminumca, cunana kenca ;
Nḡem ta pusona awan kenca.
- 8 Ti sangcasacmol a kinanmo isaruamto,
Ket mapucawmonto dagiti nasam-it a saom.
- 9 Dica agsao iti pagdengnḡeg ti maag ;
Ta uyawennanto ti kinasirib dagiti saom.
- 10 Dica alisen ti cadaanan a dolon ;
Dica met lumas-ud iti dagdaga dagiti ululila :
- 11 Ta ti Manubbot cadacuada napigsa,
Isu salaenibannanto ti panggepda a maibusor kenca.
- 12 Icabilmo ta pusom iti sursuro,
Ken dagiti lapayagmo cadagiti sao ti pannacaammo.
- 13 Dimo igawid ti pannacadusa iti ubinḡ ;
Ta no cabilem iti pagbaot, saanto a matay.
- 14 Cabilemto iti pagbaot,
Ket maispalmonto ti cararuana iti Inferno.

- 15 Anacco, no ta pusom masirib,
Uray siac, toy pusoc maragsacanto met:
- 16 Wen, ti pusoc agrag-onto,
No dagiti bibigmo agsaoda cadagiti
nalinteg a banag.
- 17 Ta pusom di coma umapal cadagiti
managbasol;
Ngem adda coma laeng iti panagbuteng
ken ni Jehova bayat ti aldaw;
- 18 Ta di bumurong nga addanto gunguna;
Ket ti inanamam saanto a matungday.
- 19 Dumngegca, anacco, ket agsiribca,
Ken iturongmo ta pusom iti dalan.
- 20 Dica makitipon cadagiti mangnginum
iti arac;
Cadagiti narawet nga agsida iti lasag:
- 21 Ta ti mammartec ken nabuclis pu-
manglawdanto;
Ken ti saguyepyep cawesannanto ti tao
iti rutayrutay.
- 22 Ipangagmo ni amam a nangputot ken-
ca,
Ken dimo lalaisen ni inam inton bu-
maket.
- 23 Gatangem ti pudno, ken dimo lacoen;
Wen, kinasirib, sursuro, ken pannaca-
awat.
- 24 Ti ama ti nalinteg agragrag-onto unay;
Ket ti nagputot iti masirib nga ubing
maragsacanto kencuana.
- 25 Maragsacan coma da amam ken inam,
Ket agrag-o coma ti nangipasngay
kenca.
- 26 Anacco, itdem caniac ta pusom;
Ket dagiti matam pagayatanda coma
dagiti dalanco.
- 27 Ta ti balangcantis paayas a mangli-
wengliweng,
Ket ti babai a gangannaet dariwang-
wang a nailet.
- 28 Wen, isu agsaneb a cas tulisan,
Ket paaduenna dagiti nagulib cadagiti
tao.
- 29 Siasino ti addaan ay-ayen? siasino ti
addaan ladingit? siasino ti addaan
ringringgor?
Siasino ti addaan asug? siasino ti
addaan sugat nga awan gaggapuna?
Siasino ti addaan labbasit dagiti ma-
tana?
- 30 Dagiti agtalinaed a napaut iti arac;
Dagiti mangbirbiruc iti nagampor nga
arac.
- 31 Dimo mingmingan ti arac no nalabaga,
No cumilapkilap iti uneg ti copa.
No agpababa a silalamuyot:
- 32 Panungpalanna cumagat a cas la uleg,
Ket sumipit a cas carasaen.

- 33 Dagiti matam maimatangaddanto dagi-
ti datdatlag a kita,
Ket ta pusom agyebcasto cadagiti
naulpit a banag.
- 34 Wen, cascanto laeng itay agidda iti
tengnga ti taaw,
Wenno cas itay agidda iti rabaw ti
palo ti sasacayan.
- 35 Kinabildac, *eunaemto*, ket saanac a
nadunor;
Binabaotdac, ket diac naricua:
Czanontot' pannacariingmo? Birukec-
to pay manen.

*Nadumaduma nga alagaden
ken panjpaannad.*

- 24 Dimo apalan dagiti dakes a tao;
Dimo met esman ti makiadda cada-
cuada:
- 2 Ta ti pusoda ububugenna ti panang-
parigat,
Ket cadagiti bibigda agsaoda iti rang-
ranggas.
- 3 Gapu iti kinasirib mapatacder ti balay;
Ket gapu iti pannacaawat mapasing-
ked;
- 4 Ket gapu iti pannacaammo mapnodan-
to dagiti siled
Iti amin a napateg ken nacay-ayo a
kinabacnang.
- 5 Ti masirib a tao napigsa;
Wen, ti tao a mannacaammo degdegan-
na ti bileгна.
- 6 Ta iti nasirib a panangidalan arami-
demto ti pannakigubatmo;
Ket ti pannacaipal adda iti kinaadu
dagiti cabalanbalacad.
- 7 Ti kinasirib nangato unay iti maag:
Dina inganga ti ngiwatna iti ruangan.
- 8 Ti agpakinakem nga agaramid iti da-
kes,
Dagiti tao naganendantot' managrang-
gas.
- 9 Ti panunot ti kinamaag basol;
Ket ti managuyaw macarimon cadagiti
tao.
- 10 No cumapsutca iti aldaw ti pagpaglan,
Ti pigsam bassit.
- 11 Ispalem dagiti maipan ken patay,
Ket dagidiay a maisagama a mapa-
patay kitaem ta igawidmo ida.
- 12 No cunam, Kitaenyo, dimi naammoan
daytoy;
Saan ngata nga isisipen ti mangganting
cadagiti puspuso?
Ket ti mangsalimetmet ita cararuam,
dina ngata ammo?

- Ket dinanto ngata isupapac iti tunggal tao ti caanatot ti aramidna?
- 13** Anacco, manganca iti diró, ta nainbag;
Ken dagiti tedted ti rára, a nasamitda ita nanammo :
- 14** Iti casta maammoam a ti kinasirib adda dita cararuam;
No nasaracamon, daydiay, addanto ngarud gunguna,
Ket ti inanamam dinto matungdayen.
- 15** Dimo siblocan, O nadangkes a tao, ti balay ti nalinteg;
Dimo racracken ti paginanaanna :
- 16** Ta ti nalinteg a tao matuang a maminpito, ket sa man bumangonen;
Ngem dagiti nadangkes rebken ida ti didigra.
- 17** Dica agrag-o no mapasag ti cabusormo,
Ken saan coma maragsacan ta pusom no isut' marbec;
- 18** Di la ket ta makita ni Jehova, ket paglucawanna,
Ket ilielicna kencuana ti pungtotna.
- 19** Dica agalimuteng a gapu cadagiti managdacadakes;
Dimo met apalan dagiti nadangkes :
- 20** Ta awanto ti gunguna iti dakes a tao;
Ti pagsilawan ti nadangkes maiddepto.
- 21** Anacco, agbutengca ken ni Jehova ken iti ari;
Ket dica makicuyog cadagiti managbalbaliw :
- 22** Ta ti didigrada tumpuato a pettat;
Ket ti pannacadadael nga agtaud cadauada a dua, asino ti macaammo ?
- 23** Dagitoy sasao met ti masirib,
Ti pammatpateg cadagiti tao iti panangocom saan a naimbag.
- 24** Ti agcuna iti nadangkes, Sica nalintegca;
Ilunodto dagiti il-ili, ket dagiti nacion guraendanto :
- 25** Ngem cadagiti mangtubngar *kencuana* addanto rag-o,
Ket ti naimbag a bendicion umayto cadacuada.
- 26** Agcanna dagiti bibig
Ti mangipaay iti nalinteg a sungbat.
- 27** Iwayatmo ti aramidmo iti ruar,
Ket aramidem a sisasagana kenca iti away;
Ket calpasanna bangonemto ti balaymo.
- 28** Saanca nga agsacsi iti maibusor iti caarrubam nga awan gaggapuna;
Ket dica mangallilaw cadagiti bibigmo.
- 29** Dimo cunaen, aramidecto kencuana cas ti inaramidna caniac;
Isupapaconto iti tao ti mayanatot iti aramidna.
- 30** Limmabasac iti asideg ti ticub ti nasadut,
Ken iti asideg ti inuvasan ti awanan pannacaawat;
- 31** Ket, adtoy isu-amin nagtuboanen ti sisiit,
Ket ti rabawna nacumotanen iti kemmekemmeng,
Ket ti cabiti a bacudna nargaayen.
- 32** Idi a casta minatmatac, ket inototobco a nalaing;
Nakitac, ket nacaalaac iti sursuro :
- 33** Bassit *pay* a pannaturog, bassit a ridep,
Bassit a panagkepkep dagiti ima tapno maturog;
- 34** Iti casta umayto ti kinapanglawmo a cas mannanacaw,
Ken ti pacarigatam a cas nagtagiigam a tao.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

25 Dagitoy met proverbio ida ni Salomon, nga inadaw dagiti tattao ni Ezequias nga ari ti Juda.

- 2** Dayaw ti Dios ti panangilimed iti maysa a banag;
Ngem dayaw dagiti ar-ari ti panangsumkimatda iti maysa a banag.
- 3** Cas cadagiti langit ti cangato, ken iti daga ti cauneg,
Casta a saan a masukimat ti puso dagiti ar-ari.
- 4** Iccatem ti tacki ti pirac,
Ket rumsuanto ti aruaten ti agtuntunaw :
- 5** Iyadayum ti nadangkes iti saclang ti ari,
Ket ti tronona mapasingkedto iti kinalinteg.
- 6** Dica itantan-oc ti bagim iti sanghoanan ti ari,
Ket dica agtacerder iti yan dagiti natan-oc a tao :
- 7** Ta nasaysayaat a macunanto kenca, Ngumatoca ditoy,
Ngem ti pannacalbabamto iti sanghoanan ti principe,
Isu a nakita dagiti matam.
- 8** Dica agdaruros a sigaganat a maki-ringgor,

- Di la ket ta *dimonto ammo* ti aramidem
iti tungpalna,
Inton ti caarrubam mapabainannacan.
- 9 Isusicmo ti calintegam iti caarrubam
met laeng,
Ket dica lucasan ti palimed ti sabali ;
- 10 Di la ket ta ti macangngeg ababien-
naca,
Ket ti pannacaibabainmo di umadayun.
- 11 Ti sao a maitutop ti pannacaisaona
Cas la mansanas a balitoc a nabunḡon
iti iniket a pirac.
- 12 *Cas* aritos a balitoc, ken aruaten a
nasudi a balitoc,
Casta ti masirib a mangtubngar iti
natulnog a lapayag.
- 13 *Cas* iti lamiis ti nieve iti panagani,
Casta ti matalec a baonen iti nangi-
baon kencuana ;
Ta baw-asanna ti cararua dagiti apona.
- 14 *Cas* ululep ken angin nga awan tudona,
Casta ti mangipasindayag cadagiti ipa-
paayna a siulbod.
- 15 Iti napaut a panagitured mauyotan ti
agturay,
Ti nalucneng a dila burakenna ti tu-
lanḡ.
- 16 ¿Nacasaracca ti diro? canem laeng ti
umanay kenca,
Di la ket ta mabsugca unay, ket isa-
ruam.
- 17 Ta sacam manmano coma ti caaddana
iti balay ti caarrubam,
Di la ket ta mauma kenca, ket guraen-
naca.
- 18 Ti tao nga agsacsi iti ulbod a maibusor
iti caarrubana
Isut' pang-or, campilan, ken natirad a
pana.
- 19 Ti panagtalec iti tao a di matalec iti
tiempo ti pagducotan
Cas napusi a ngipen, ken saca a nag-
tungngalib.
- 20 *Cas* iti maysa a mangossob iti pagan-
anayna iti tiempo a nalam-ec,
Ken *cas* masucaan a soda,
Casta ti mangicanta iti cancanta iti
maysa a puso a sibabantut.
- 21 No mabisin ti cabusormo, iccam iti
tinapay a canenna ;
Ket no mawaw iccam iti danum nga
inumenna :
- 22 Ta gabsoonam ti pegganḡ ti apuy iti
olona,
Ket ni Jehova gungunaannacanto.
- 23 Ti angin nga amian iparangna ti tudo :
Casta ti aramidem ti managtanabutob
a dila iparangna ti naunget a langa.
- 24 Nasaysayaat ti agnaed iti maysa a suli
ti toctoc ti balay,
Ngem ti pannakinaed iti mannakiring-
gor a babai iti nalawa a balay.
- 25 *Cas* nalamiis a danum iti mawaw a
cararua,
Casta dagiti naimbag a damag nga
aggapu iti adayu a daga.
- 26 *Cas* nakibur a burayoc ken nabunḡsot
nga ubbog,
Casta ti nalinteg a tao nga agsanud iti
sanggoanan ti nadangkes.
- 27 Saan a nasayaat ti pannangan iti adu a
diró :
Casta met *cadagiti tao* ti panagbirucda
iti dayawda met laeng nacalcal-
daang.
- 28 Daydiay nga ti espirituna awanan
panangtengngel
Cas maysa a ciudad a margaay ken
awan bacudna.
- Nadumaduma a panangnipadpad ken
sursuro ti kinasingpet.*
- 26 *Cas* nieve iti calgaw, ken cas tudo
iti panagani,
Casta a ti dayaw saan a mayarnḡed iti
maag.
- 2 *Cas* iti billit-tuleng iti panagtawtaw-
tawna, cas iti salsallapingaw iti pa-
nagtayabna,
Casta ti lunod nga awan gaggapuna
saan a dumteng.
- 3 Ti baot maipaay iti cabayo, ti freno
iti asno,
Ket ti pang-or iti bucot dagiti maag.
- 4 Dimo sungbatan ti maag a cas catuto-
pan ti kinamaagna,
Di la ket ta maipadpadaca met ken-
cuana.
- 5 Sungbatan ti maag iti catutopan ti
kinamaagna,
Di la ket ta agsirib cadagiti matana
met laeng.
- 6 Ti mangibaon iti maysa a pacdaar a
maipaiggem iti maag.
Pucolanna ti sacana *met laeng*, ken in-
umenna ti pacairurumenan.
- 7 Dagiti saca ti pilay agbibitin a silu-
lupoy :
Casta ti pangarig iti ngiwat dagiti
maag.
- 8 *Cas* ti maysa a mangigalut iti bato iti
pallatibong,
Casta ti mangipaay iti dayaw iti maag.
- 9 *Cas* maysa a siit a maisalugsug iti ima
ti nabartec,

- Casta ti panġarig iti nġiwat dagiti maag.
- 10 *Cas* ti pumapana a sugatenna amin, Casta ti mananġdan iti maag ken ti mananġdan cadagiti lumabas.
- 11 *Cas* iti aso nġa agsubli iti saruana, *Casta* ti maag a mangsunot iti kinamaagna.
- 12 *;* Makitam ti maysa a tao a masirib cadagiti matana met laeṅ? Adadda namnama iti maysa a maag nġem iti isu.
- 13 Ti nasadut cunana, Adda leon idaiy dalan; Adda leon cadagiti lansanġan.
- 14 *Cas* iti panagpuspus ti ruanġan iti nacaisigoanna, Casta ti aramiden tay nasadut idaiy iddana.
- 15 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti pingġan, Ket mangutoy kencuana ti pananġidanonna iti nġiwatna.
- 16 Ti nasadut nasiririb cadagiti matana met laeṅ Nġem iti pito a tao a macaipalawag.
- 17 Ti lumabas *ket* macapungtot iti ringgor a di maibianġ kencuana, *Cas* itay mangtiliw iti aso a lapayagenna.
- 18 *Cas* itay mauyonġ nġa agipurruac iti aluten, Panpana, ken patay;
- 19 Casta ti tao a mangallilaw iti caarrubana, Ket cunana, Saanac nġamin ita nġa agayayam?
- 20 Gaput' caawan ti tunġo maiddep ti apuy; Ket no awan ti agdaydayeṅdenġ, agsardeneṅ ti riri.
- 21 *Cas* pananġipaay ti uguingġ cadagiti begganġ, ken ti sunġrod iti apuy; Casta ti mannakiriri a tao ti pananġparayrayna iti ringgor.
- 22 Dagiti sao ti agdaydayeṅdenġ arigda la naimas a cananen, Ket dumanonda iti caungan a paset.
- 23 Dagiti bibig a naranġen ken ti nadanġkes a puso *Arigda* la bacca a damili a nacalupcupan iti tacki ti pirac.
- 24 Ti gumurgura mangallilaw cadagiti bibigna; Nġem penpenenna ti ulbod iti unegna;
- 25 No nasayaat ti panagsaona, saanmo a patpatien;

Ta adda pito a macarimon idaiy pusona:

- 26 Nupay ti gurana agcumot iti kinasi-cap, Ti kinadanġkesna maiparanġaranġto a sibabataṅ iti saclanġ ti gimonġ.
- 27 Siasinoman a mangcali iti lab-oṅ isuntot' pacatnaganna; Ket ti mangitulatid iti bato, isuntot' mangladdit kencuana.
- 28 Ti naulbod a dila guraenna ti nadanarna; Ket ti napasablog a nġiwat mamataud iti pannacadadael.

Nadumaduma a pananġipadpad ken sursuro ti kinasinġpet.

- 27 Dimo pagpalpalanġguad ti aldaw no bigat; Ta dimo ammo ti iyeg ti maysa nġa aldaw.
- 2 Sabali laeṅ a tao ti mangidayaw comakenca, ket saan a ta nġiwatmo met laeṅ; Ti gangannaet, ket saan a dagiti met la bibigmo.
- 3 Ti bato nadagsen, ket ti darat maganting; Nġem ti punġtot ti maag nadagdagsen nġem isuda a dua.
- 4 Ti runġsot nadawel, ket ti punġtot mangiremrem; Nġem siasino ti macabalin nġa agtacerd iti saclanġ ti kinarimon?
- 5 Nasaysayaat ti nabataṅ a pananġtubnġar Nġem ti ayat a mailemlemmeṅ.
- 6 Mapagtalcan dagiti pannugat ti gayyem; Nġem dagiti agec ti cabusor nabuslon.
- 7 Ti sipepennec a cararua ipayatna ti rara; Nġem iti cararna a mabisinan amin a napait nasam-it.
- 8 *Cas* ti tumatayab nġa adayuanna ti umocna, Casta ti maysa a tao nġa adayuanna ti taenġna.
- 9 Ti lana ken banġbanġlo paragsakenda ti puso; Casta ti *patauden* ti kinasam-it ti gayyem ti maysa a tao a mamuso ti pammalacadna.
- 10 Ti gayyemmo met laeṅ, ken ti gayyem ni amam, dimo baybay-an; Ket dica mapan iti balay ni cabsatmo iti aldaw ti didigram;

- Nasaysayaat ti caarruba n̄ga adda iti asideg n̄gem ti cabsat n̄ga adayu.
- 11 Anacco, agsiribca, ket paragsakem toy pusoc,
Tapno masun̄gbatac ti man̄gumsi caniac.
- 12 Ti manakem a tao makitana ti dakes, ket aglemmēng;
N̄gem ti nanēngnēng aglayon laēng, ket isut' sagabaenna.
- 13 Alaem ti pagan-anay ti manálag iti dina am-ammo;
Ket igawidmo a sandi ti manálag iti babai a gangannaet.
- 14 Ti mangbendito iti gayyemna iti natbag a timecna, n̄ga agriing a masapa iti bigat,
Maibilanḡto a lunod kencuana.
- 15 Ti cancanayon a panagtedted iti natutudo n̄ga aldaw
Ken ti mannakirinḡgor a babai agpadada a dua:
- 16 Ti mangigawid coma kencuana mangigawid iti an̄gin;
Ket ti canawan n̄ga imana maisalapon iti lana.
- 17 Ti landoc patiradenna ti landoc;
Casta met ti tao patiradenna ti rupa ti gayyemna.
- 18 Siasinoman n̄ga agaywan iti cayo n̄ga higos canennanto ti bungana;
Ket ti mangipatpateg iti apona madaydayawto.
- 19 Cas iti danum ti rupa iyaninawna ti rupa,
Casta met ti puso ti tao ken tao.
- 20 Da Tanem ken Dadael saanda a mapnec uray caanoman;
Ket dagiti mata ti tao saanda a mapnec.
- 21 Ti pagguguran maipaay iti pirac, ken ti horno iti balitoc;
Ket ti tao masuul gapu iti pannacaidaydayawna.
- 22 Uray n̄gatan begbegem ti maag iti al-sonḡ iti al-o a mailaoc iti mabayo a bagas.
Nupay casta dinto pumanaw kencuana ti kinamaagna.
- 23 Gagtam n̄ga ammoen ti casasaad dagiti carnerom,
Ken imatanḡam a naimbag dagiti bacam:
- 24 Ta dagiti sanicua saanda n̄ga agnayanon;
Ket ti balan̄gat agpautto n̄gata inggana cadagiti amin a caputotan?

- 25 Ti garami maipanaw, ket ti naganus a root agparanḡ,
Ket dagiti mulmula dagiti banbantay macasacas.
- 26 Dagiti cordero agservida iti pagan-anaymo,
Ket dagiti caldinḡ isuda ti n̄gina ti tay-acmo;
- 27 Ket addanto gatas ti caldinḡ n̄ga um-anay a taraonmo, ken taraon ti familiam,
Ken pagtaraken cadagiti babbalasangmo.

Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.

- 28 Dagiti nadangkes agtalawda idinto n̄ga awan ti tao a mangamat,
N̄gem dagiti nalinteg situturredda a cas leon.
- 2 Gapu iti kinasalun̄gasinḡ ti daga adu dagiti agturayna;
N̄gem gapu cadagiti tao n̄ga addaan pannacaawat ken ammo ti casasaadna agnayanonto.
- 3 Ti macasapul a tao a mamarigat cadagiti napanglaw
Cas la mangsagad a tudo n̄ga awan tiddaenna a taraon.
- 4 Dagiti mangbaybay-a iti linteg ipadpadayawda dagiti nadangkes;
N̄gem dagiti manalimetmet iti linteg makisuppiatda cadacuada.
- 5 Dagiti dakes a tao dida maawatan ti kinajusticia;
N̄gem dagiti mangbiruc ken Jehova maawatandanto amin a banag.
- 6 Nasaysayaat ti napanglaw a magna iti kinasingpetna,
N̄gem ti naulpit cadagiti dalanna, nupay nabacnanḡ.
- 7 Ti manalimetmet iti linteg anac a masirib:
N̄gem ti makicuyog cadagiti nabuclis ibabaiuna ni amana.
- 8 Ti mangnayanon iti cucuana gapu iti panagpaanac ken panagpatubo,
Iyurnonganna ti addaan asi cadagiti napanglaw.
- 9 Ti mangicayacay iti lapayagna tapno dina denggen ti linteg,
Uray pay ti cararagna macarimon.
- 10 Ti mangituronḡ cadagiti nalinteg iti dakes a dalan,
Matnagto met laēng iti palab-ogna;
N̄gem dagiti naipalongdoan agtawid-danto iti imbag.

- 11 Ti nabacnang a tao masiribiti bucodna a panangipagarup;
Ngem ti napanglaw a maragawat ubogenna.
- 12 No agballigi ti nalinteg, adda dackel a dayag;
Ngem no ngumato dagiti nadangkes, dagiti tao aglemmengda.
- 13 Ti mangabbong cadagiti salungasingna dinto rumang-ay;
Ngem ti mangipudno ken mangbaybay-a cadacuada maragpatnanto ti caasi.
- 14 Nagasat ti tao a sibubuteng a canayon;
Ngem ti mangipatangken iti pusona matuangto iti pacaranggasan.
- 15 Cas leon nga aguga, ken oso nga agsawar,
Casta ti nadangkes nga agturay iti napanglaw nga ili.
- 16 Ti principe nga agcurang iti pannacawat dackel met a mamarigat;
Ngem ti manggura iti kinaagum mapatiddugnanto dagiti aldawna.
- 17 Ti tao nga awitenna ti dara ti siasinoman a tao
Agpatingganto iti dariwangwang; awan coma ti mangigawid kencuana.
- 18 Ti magna a sililinteg maispalto;
Ngem ti naulpit cadagiti dalanna matuangto a dagus.
- 19 Ti mangtrabajo iti dagana addaantot' naruay a tinapay;
Ngem ti sumurot cadagiti ubbaw a tattao umanayto ti kinapanglawna.
- 20 Ti matalec a tao aglaplapanananto cadagiti bendicion;
Ngem ti sigaganat a bumacnang saanto a di madusa.
- 21 Ti panamagduduma cadagiti tao saan a nasayaat;
Saan met a sumalungasing ti maysa a tao gapu iti sangcapisi a tinapay.
- 22 Ti dakes ti matana gumanat iti kinabacnanang,
Ket dina ammo a ti pannacacurang dumtengto kencuana.
- 23 Ti mangtubngar iti tao adadunto a parabur ti masaracanna iti calpasanna,
Ngem ti mangpasablog iti dilana.
- 24 Ti tacawanna ni amana wenno ni inana, ket cunana, Saan a caniwas,
Isu ti cadua ti mangdadael.
- 25 Ti narawet ti espirituna paltuadenna ti ringgor;
Ngem ti mangisaad iti panagtalecna ken ni Jehova mapalucnegto.
- 26 Ti agcammatalec iti pusona met laeng maag;
Ngem ti magna a sisirib maispalto.
- 27 Ti mangipaay iti napanglaw dinto macurangan;
Ngem ti mangilinged cadagiti matana adunto ti pannacailunodna.
- 28 No macangato dagiti nadangkes, aglemmeng dagiti tattao;
Ngem no mapucawda, umadu dagiti nalinteg.
- Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.*
- 29 Ti tao nga idinto a masansan a matubngar ipatangkenna ti teltna
Maclaatto a madadael, ket daya awantot' pamuspusanen.
- 2 No dagiti nalinteg umaduda, ti ili agragrag-o;
Ngem no agturay ti nadangkes a tao, ti ili sumasainnec.
- 3 Ti mangayat iti kinasirib paragsakenna ti amana;
Ngem ti makicadcadua cadagiti balangcantis runotenna ti cucuana.
- 4 Ti ari gaput' kinajusticia pagsimpaenna ti daga;
Ngem isu nga agkiddaw iti sagsagut reggaayenna.
- 5 Ti tao a mangpaspasablog iti caarrubana,
Mangyucrad iti iket cadagiti addangna.
- 6 Iti panagsalungasing ti dakes a tao adda silo;
Ngem dagiti nalinteg agcancanta ken agragrag-oda.
- 7 Ti nalinteg ammoenna ti biang ti napanglaw;
Ngem ti nadangkes awan pannacawatna a mangammo.
- 8 Dagiti mananguyaw icabilda ti ciudad iti gil-ayab;
Ngem dagiti masirib a tattao iliclicda ti rungnot.
- 9 No ti tao a masirib makisubang iti maag,
Macaunget man wenno agcatawa, awantot' ti inanana.
- 10 Dagiti mawaw iti dara cagurada ti napalongdo;
Ngem no dagiti nalinteg, sapulenda ti biagna.
- 11 Ti maag iyesngawna amin a pungtotna;
Ngem ti masirib cupicupanna ken iyulimecna.
- 12 No ti agturay denggenna ti ulbod,
Amin nga adipenna nadangkesda.

- 13 Ti napanġlaw a tao ken ti mamarigat agsabetda;
Ni Jehova silawanna dagiti matada a dua.
- 14 Ti ari nġa ocomenna a simamatalec ti napanġlaw,
Ti tronona mapasingkedanto iti agnayanon.
- 15 Ti pagbaot ken panangtubnġar itdenda ti kinasirib;
Nġem ti inanac a mabaybay-an ibabainna ni inana.
- 16 No umadu dagiti nadangkes, umadu ti salungasing;
Nġem dagiti nalinteg makitadanto ti pannacatnagda.
- 17 Tubnġarem ti anacmo, ket itdennanto kenca ti inana;
Wen, itdennanto ti rag-o ita cararuam.
- 18 No awan ti sirmata, ti ili iwagsacna ti pannacatenġngel;
Nġem ti manalimetmet iti linteg nagsat.
- 19 Ti adipen dinto mapalinteg cadagiti sao;
Ta nupay maawatauna saanna nġa icancano.
- 20 Ķ Makitam ti maysa a tao a nadursoc cadagiti saona?
Adadda ti panginapamaan iti maysa a maag nġem iti isu.
- 21 Ti mangtaraken a sidudunġo iti adipenna manipud kinaubingna
Pagbalinennanto nġa anac iti camaudianan.
- 22 Ti naunġet a tao mamaltuad iti ringgor,
Ket ti narunġsot a tao aglapiusanan iti kinasalungasing.
- 23 Ti tangsit ti tao mangipababanto kencauna;
Nġem ti sipapacumbaba ti espirituna maragpatnanto ti dayaw.
- 24 Ti cadua ti mannanacaw guraenna ti cararuana met laeġ;
Macanġeg iti sapata ket awan ti cunaana.
- 25 Ti panagbutenġ iti tao mangyeg iti silo;
Nġem ti mangisaad iti panagtalecna ken Jehova matalgedto.
- 26 Adu dagiti agbiruc iti parabur ti agturay;
Nġem ti panangocom ti tao aggapu ken Jehova.
- 27 Ti nakillo a tao maysa a macarimon cadagiti nalinteg;

Ket ti nalinteg iti dalan maysa a macarimon cadagiti nadangkes.

Nadumaduma a ballaag a maipapan cadagiti tao ken ramramit.

- 30 Dagiti sao ni Agur nġa anac ni Jace; ti palgac.
Ti tao cunana ken Itiel, cada Itiel ken Ucal:
- 2 Padno a siac naduduegac nġem siasinoman a tao,
Ken awan caniac ti pannacaawat ti tao;
- 3 Ken diac sinursuro ti kinasirib,
Awan met caniac ti pannacaammo iti Santo.
- 4 Siasino ti immuli sadi lanġit, ket immulog?
Siasino ti nangacup iti anġin, iti gemgemna?
Siasino ti nangabbenġ cadagiti dandanum iti pagan-anayna?
Siasino ti nangbanġon cadagiti amin nġa unġto ti daga?
Ania ti naganna, ket ania ti nagan ti anacna, no ammom?
- 5 Amin a sao ti Dios magugoran:
Isu calasag cadagiti cumamanġ kencana.
- 6 Dica nayonan dagiti saona,
Di la ket ta tubnġarennaca, ket masaracana a mangulbod.
- 7 Dua a banag ti dinawatco kenca;
Dimo cad ipaidam *ida* caniac ita ta diac pay matay:
- 8 Iyadayum caniac ti kinapasaw ken ululbod;
Dimo cad itden caniac ti kinapanġlaw di met ti kinabacnanġ;
Taraonannac iti taraon a mayanatup caniac:
- 9 Di la ket maminano ta mapnecac, ket ilibacca, ken cunaec,
Siasino ni Jehova?
Wenno di la ket ta pumanġlawac, ket agtacawac,
Ken aramatec a sibabassawang ti nagan ti Diosco.
- 10 Dimo parpardayaen ti adipen iti apoana,
Di la ket ta ilunodnaca, ket matiliwnaca a nacabasol.
- 11 Adda caputotan nġa ilunodda ti amada,
Ken dida benditoan ti inada.

- 12 Adda caputotan a nadalusda cadagiti matada met laeng,
Ket nupay casta dida mabuggoan iti kinarugitda.
- 13 Adda caputotan, ; O anian a nagtangsit dagiti matada!
Ket dagiti calub ti matada agsulsulicat.
- 14 Adda caputotan a dagiti ngipenda casta la campilan, ket dagiti sangida casta la immuco,
Tapno lamutenda dagiti napanglaw ditoy daga, ken dagiti nacurapay cadagiti tattao.
- 15 Ti alimatec adda dua nga annacna a babbai, *nga agicickis*, Mangtedca, mangtedca.
Adda tallo a banag nga uray caanoman dida mapmapnec
Wen, uppat a dida cunaen, Umanayen:
- 16 Ni Tanem; ken ti lupes nga aanacan; Ti daga a di mapmapnec iti danum; Ken ti apuy a dina cunaen, Umanayen.
- 17 Ti mata a mangrabrabac ken amana, Ken umsienna ti agtulnog ken inana, Dagiti wac ti lobong sippitendanto nga iruar,
Ket dagiti urbon nga aguila sidaendanto.
- 18 Adda tallo a banag a nacascasdaaw unay caniac,
Wen, uppat a diac ammo:
- 19 Ti dalan ti aguila iti tangatang; Ti dalan ti uleg iti rabaw iti bato; Ti dalan ti sasacayan iti tengnga ti taaw;
Ken ti dalan ti lalaki iti balasang.
- 20 Castoy ti dalan ti babai a makicamalala; Mangnan, ammusayanna ti ngiwatna, Ket cunana, Awan kinadangkes nga inaramidco.
- 21 Tallo a banag ti pagkintayegan toy daga,
Ken uppat, a dina mabalin nga ibturan:
- 22 Gapu iti maysa nga adipen no isu agari;
Ken ti maysa a maag no mapno iti taraon;
- 23 Gapu iti macarimrimon a babai no maasawaan;
Ken ti maysa a taraken a balasang no agtawid iti ulangna.
- 24 Adda uppat a kita a babassitda ditoy daga,
Ngem napalaloda a nagsirib:
- 25 Dagiti coton saanda nga ili a napigsa, Nupay casta paaddaenda ti taraonda iti calgaw;
- 26 Dagiti conejo nacapuyda laeng a sangcabagi,
Nupay casta aramidenda dagiti balayda cadagiti batbato;
- 27 Dagiti dudon awan arida,
Nupay casta agasacda la amin a pinangenpangen;
- 28 Ti alutiit cumbekkeb cadagiti sacana, Nupay casta adda cadagiti palacio dagiti ari.
- 29 Adda tallo a kita a nalimbongda cadagiti pannagnada,
Wen, uppat ket di a nalimbongda iti panagpapanda:
- 30 Ti leon, a capigsaan cadagiti ananimal, Ket dina pagtuckiadan ti siasinoman;
- 31 Ti aso a sumasaep; ti calding a lalaki met;
Ken ti ari nga awan ti yaalsa a bumusor kencuana.
- 32 No minamaag ti inaramidmo a panangitan-ocmo ita bagim met laeng,
Wenno, nagpanggepca iti dakes, Iyapptommo ta imam ita ngiwatmo.
- 33 Ta ti panaglimog iti gatas pataudenna ti mantequilla,
Ket ti panangtiritir iti agong pagdari-ngongoenna;
Casta met ti panangpairut iti pungtot pataudenna ti ringgor.
- Patigmaan ti maysa nga ina iti anaena nga ari. Pagilasinan ti maicari a babai.*
- 31 Dagiti sao ni Ari Lemuel; ti palgac nga insuro kencuana ni inana.
- 2 Ania, anacco? Ket ania, O anac toy tianco?
Ket ania, O anac dagiti caric?
- 3 Dimo itden ta pigsam cadagiti babbai, Casta met dagiti dalanmo iti macada-dael cadagiti ari.
- 4 Saan a maipaay cadagiti ar-ari, O Lemuel, saan a maipaay cadagiti ar-ari ti panaginum iti arac;
Saan met a maipaay cadagiti principe ti panagcuna, ; Yan ti naingel nga inumen?
- 5 Di la ket ta uminumda, ket malipatan-da ti linteg,

- Ket killoenda ti kinajusticia iti sia-sinoman a mapaldaangnan.
- 6 Iccam iti naingel nga inumen daydiay ngannanganin mapucaw,
Ken arac iti daydiay sipapait ti cara-ruana :
- 7 Bay-am ta uminum, ket malipatanna ti kinapanglawna,
Ket dina coma malagipen ti kinay-ayayna.
- 8 Lucatam ta ngiwatmo nga iservim iti umel,
Iti pacaringgoran dagiti amin a mapaspasia.
- 9 Luctam ta ngiwatmo, mangocomca a sililinteg,
Ken icutam ti kinajusticia cadagiti napanglaw ken nacurapay.
- 10 ¿Ti maicari a babai asino ti macasarac?
Ta ti pategna nangatugato ngem rub-rubi.
- 11 Ti puso ti asawana sitatalec kencuana,
Ket saanto a macurangan iti magunguna.
- 12 Ni babai mangipaayto kencuana iti naimbag a saan ket a dakes
Iti amin nga aldaw ti panagbiagna.
- 13 Isu agbiruc iti de lana ken lino.
Ket trabajoenna a siaayat cadagiti imimana.
- 14 Arig la cadagiti sasacayan ti baniaga:
Paaddaenna ti tinapayna manipud iti adayu.
- 15 Bumangon met no rabii pay laeng,
Ket iccanna iti canen ti familia,na,
Ken iti aramidenda cadagiti tagabuna a babbai.
- 16 Panpanunotenna ti maysa a talon, ket gatanggenna;
Iti bunga dagiti imana macamula iti maysa nga inuvasan.
- 17 Baricsanna dagiti lomona iti kinabileg,
Ket papigsaenna dagiti tackiagna.
- 18 Maricanna a ti tagilacona magunguna-an;
Ti pagsilawanna saan a maiddep nga agpatnag.
- 19 Iyiggemna dagiti imana iti rueda,
Ket dagiti imana captenda ti tacbian.
- 20 Iyucradna ti daculapna cadagiti napanglaw;
Wen, igaw-atna dagiti imana cadagiti nacurapay.
- 21 Saan nga agbuteng iti nieve a maipaay iti familia;na;
Ta dagup ti familia,na sipapagan-anay iti escurлата.
- 22 Agaramid iti agservi kencuana met laeng nga appli a bengbengbeng;
Ti pagan-anayna nalapat a lienzo ken purpura.
- 23 Ni asawana mabigbig cadagiti rurua-ngan,
No makipagtugaw cadagiti lallacay ti daga.
- 24 Agaramid cadagiti cawes a lienzo ket ilacona ida,
Ken agyawat cadagiti barikes iti agbaniaga.
- 25 Kinabileg ken kinatacneng ti pagcawes-na;
Ket pagcatawaanna ti tiempo a dumteng.
- 26 Luctanna ti ngiwatna iti kinasirib;
Ket ti linteg ti kinaayat adda iti dilana.
- 27 Imatanganna a nalaing dagiti dalan ti familia,na,
Ket di mangan iti tinapay ti kinasadut.
- 28 Dagiti annacna bumangonda, ket naganda a nabenditoan;
Ti met asawana, ket idaydayawna a cuncuna :
- 29 Adu nga inanac a babai nagaramidda a maicari unay,
Ngem sica atiwem amin ida.
- 30 Ti imna mangallilaw, ket ti kinasayat ubhaw;
Ngem ti labai nga agbuteng ken ni Jehova maidaydayawto.
- 31 Iccam iti bunga dagiti imana;
Ket dagiti aramidna mangidaydayawda coma kencuana cadagiti rurua-ngan.

ECLESIASTES.

WENNO, TI MANĜASCASABA.

Ti manĝascasaba ipalawaĝna nĝa amin dagiti banag ubbawda.

1 Dagiti sao ti Manĝascasaba, nĝa anac a lalaki ni David, nĝa ari ti Jerusalem.

2 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna ti Manĝascasaba; kinaubbaw dagiti kinaubbaw, isu-amin kinaubbaw.

3 Ania a gungona ti adda iti tao iti amin nĝa aramidna nĝa aramidenna iti baba ti init?

4 Maysa a caputotan mapan, ket umay ti sabali a caputotan; nĝem ti daga agtaeᅇng iti agnanayon.

5 Ti init met tumanĝcayag, ket ti init lumnec, ket agdaras a mapan iti disso a tumanĝcayaganna.

6 Ti anĝin mapan nĝa agpaabagatan, ket agibaw agingĝat' amianan; agibaw a cancanayon iti tarayenna, ket ti anĝin agsubli manen cadagiti ibawenna.

7 Amin dagiti carcarayan agtarayda a mapan iti taaw; nupay casta saan a mapusec ti taaw; iti disso a papanan dagiti carcarayan, sadiay mapanda manen.

8 Amin dagiti banag mapnoda iti kinatoy; *isul'* di macabalicas ti tao: ti mata di mapnec iti panagkita, uray ti lapayag di mapno iti panagdengnĝeg.

9 Ti adda idi isu ti addanto; ket ti maaramid idi isu ti maaramidto: ket awan ti baro a banag iti baba ti init.

10 Adda aya maysa a banag isu a mapagcunaan coma, Kitaenyo, daytoy baro? adda idi a nabayagen, cadagiti tawen idi sacbaytayo.

11 Awan ti pannacalagip dagiti imuna a caputotan; awanto met ti pannacalagip dagiti mand-udi a caputotan nĝa umayto, cadagidiay nĝa umayto iti calpasanna.

12 Siac a mangĝascasaba ariac idi iti Israel idiay Jerusalem.

13 Ket impapusoc ti nagbiroc ken nagsukimat iti pannacaaramat ti sirib ti maipapan iti amin a naaramid iti baba

ti langit: maysa a nacaro a ut-ut ti inited ti Dios cadagiti anrac a lallaki dagiti tattao tapno mairnamda kencuana.

14 Nakitac amin dagiti aramid a maaramid iti baba ti init; ket, adtoy, isu-amin isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti anĝin.

15 Ti killo saan a mapalinteg; ket ti ageurang saan a mabilang.

16 Nakisaritaac iti pusoc met laeᅇng, a kinunac, Adtoy, nagun-odco ti dackel a siribco a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti amin nĝa adda idi iti sacbayco idiay Jerusalem; wen, ti pusoc addaan idi dackel a padas ti sirib, ken pannacaammo.

17 Ket impapusoc nĝa inammo ti sirib, ken inammo ti kinamauyong ken kinamaag: naawatac a daytoy met maysa a panagagawa iti anĝin.

18 Ta iti adu a sirib adda adu a liday; ket ti mangpawadwad iti ammo pawadwaddenna ti ladingit.

Ti kinaubbaw ti pannacaammo, ragsac, cucua, kinasirib, ken panagbannog.

2 Kinunac iti pusoc, Umayca ita, pada-sencanto a siraragsac; gapuna nĝa agrag-oca iti ragsac: ket, adtoy, daytoy met isut' kinaubbaw idi.

2 Kinunac ken catawa, Aguuyong; ken ragsac, Ania ti aramidenna?

3 Siac sinukimateo itoy pusoc no casano ti panangragsacco iti lasago iti arac, ti puso pay laeᅇng a mangidalan caniac a sisirib, ken no casano ti panangpetpetco iti kinamaag, agingĝat' diac makita coma no ania ti naimbag idi a maipaay cadagiti anrac a lallaki dagiti tattao tapno aramidenda coma iti baba ti langit amin dagiti aldaw ti biagda.

4 Inaramidco a maipaay caniac dagiti dadackel nĝa aramid; nanĝbanĝonac a maipaay caniac cadagiti balbalay; nagmulaac a maipaay caniac cadagiti cauvasan;

5 inaramidco a maipaay caniac dagiti minuyongan ken plazplaza, ket nagimu-

laac iti caycayo cadacuada it amin a kitkita ti bungã;

6 nagaramidac a maipaay caniac dagiti tangtangke ti danum, tapno mangpadanum iti bakir a nacapatubuan dagiti caycayo;

7 gimmatangac iti ad-adipen a lallaki ken babbai, ket addaanac idi ad-adipen a nayanac idia y kalayco; casta met nga addaanac cadagiti dadackel a cucua a bacbaca ken carcarnero, a nangnangrona ngem cadagiti amin nga adda idi iti sachbayco idia y Jeru-alem;

8 inurnongco caniac met ti pirac ken balitoc, ken ti gameng dagiti ar-ari ken dagiti provincia; gimmun-odac a maipaay caniac cadagiti cumacanta a lallaki ken babbai, ken dagiti ragrag-o dagiti annac a lallaki dagiti tattao, gamigam ti musica, a dagiti amin a kita.

9 Iti casta dackelac idi, ken wim-madwadac a nangnangrona ngem cadagiti amin nga adda idi iti sachbayco idia y Jerusalem: casta met a ti siribeo nabati caniac.

10 Ket aniaman a kinalicaguman dagiti matac diac iniliclic cadacuada; diac insina ti pusoc iti aniaman a rag-o, ta ti pusoc nagrag-o gapu iti amin nga aramidco; ket daytoy idi isu ti biangco iti amin nga aramidco.

11 Idin kimmitaac cadagiti amin nga aramid a nagbannogac nga inaramid; ket, adtoy, isu-amin isut' kinaubbaw idi ken maysa a panagagawa iti angin, ket awan idi ti gunguna iti baba ti init.

12 Ket timmaliawac a mangkita iti sirib, ken iti kinamauyong, ken iti kinamaag: ta ania ti maaramid ti tao a sumurot iti ari? *ti met laeng* naaramid idi nahayagen a tiempo.

13 Idin nakitac a ti sirib rimbawanna ti kinamaag, a cas iti lawag rimbawanna ti sipngat.

14 Dagiti mata ti masirib a tao addada idia y olona, ket ti tucmen magna iti kinasingpet: ket nupay casta nasaripat-pateo a maysa nga aramid napasamac cadacuada arain.

15 Idin kinunac iti pusoc, cas mapasamac iti tucmen, castanto met laeng ti mapasamac caniac; ket apayapay ngarud a nasirsiribac idi? Idin kinunac iti pusoc, a daytoy met isut' kinaubbaw.

16 Ta ti masirib a tao, cas met laeng iti tucmem, awan ti pannacalagip iti

agnanayon; idinto a cadagiti aldaw nga umay isuda amin malipatandanto a mabayag. Ket jamanangan ti pannacatay ti masirib a cas met laeng ti tucmen!

17 Iti casta ginurac ti biag, agsipud ta ti aramid a maaramid iti baba ti init nadagsen idi caniac; ta amin isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti angin.

18 Ket ginurac ti hannogco isu a nagbannogac iti baba ti init, idinto a rebhengco coma a bay-an iti tao nga addanto iti calpasac.

19 Ket asino ti macaammo no isuntot' maysa a masirib a tao weno tucmen? nupay addaanto iti panagturay iti amin a hannogco a nagbannogac idi, ket isu nangiparangac idi iti bagic a masirib iti baba ti init. Daytoy met isut' maysa a kinaubbaw.

20 Gapuna a nagbaw-ingac tapno diac panginanamaen ti pusoc maipapan iti amin a nangtao a nagbannogac iti baba ti init.

21 Ta adda maysa a tao a ti bannogna makiadda iti sirib, ken iti pannacaammo, ken kinalaing iti panagaramid; nupay casta iti maysa a tao a di nagbannog sadiay isut' baybay-annanto a maipaay a biangna. Daytoy met isut' kinaubbaw ken dackel a dakes.

22 Ta ania ti adda iti tao iti amin a bannogna, ken iti panagagawa ti pusona, a nagbannoganna iti baba ti init?

23 Ta amin dagiti aldawna isudat' ladingit *laeng*, ket ti ut-utna isut' liday; wen, iti met laeng rabii di macainana ti pusona. Daytoy met isut' kinaubbaw.

24 Awan ti aniaman a naimimbag a maipaay iti tao ngem iti macanna coma ken mainumna, ken iti panangparag-ona a naimbag iti cararuana iti panagbannog-na. Daytoy met nakitac, a naggapu iti ina ti Dios.

25 Ta asino ti macacaan, weno asino ti macabalin nga addaan rag-o nga ad-adda ngem siac?

26 Ta iti tao a macaay-ayo kencana iccan *ti Dios* ti sirib, ken pannacaammo, ken rag-o; ngem iti managbasol isu iccanna iti ut-ut, tapno urnongen ken gabsuonenna, tapno itedna coma iti macaay-ayo iti Dios. Daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti angin.

Amin a banag adda tiempoda, ket naimbagda iti tiempoda a nakedngan. Ti kinadangcoc ti tao, ken ti pannacayaspingna cadagiti an-animal.

3 Maysa pay iti tunggal banag adda maysa a nakedngan a tiempo, ket maysa a tiempo maipaay iti tunggal panggep iti baba ti langit :

2 maysa a tiempo ti pannacayanac, ken maysa a tiempo ti pannacatay, a maysa a tiempo ti panagnmula, ken maysa a tiempo ti panagparot iti naimula ;

3 maysa a tiempo ti panagpatay, ken maysa a tiempo ti panangagas; maysa a tiempo ti panangruppo, ken maysa a tiempo ti panangbangon ;

4 maysa a tiempo ti panagsangit, ken maysa a tiempo ti panagcatawa; maysa a tiempo ti panagdunngaw, ken maysa a tiempo ti panagsala ;

5 maysa a tiempo ti panagibelleng cadagiti bato, ket maysa a tiempo ti panagurnong cadagiti bato; maysa a tiempo ti panagaracup, ket maysa a tiempo ti di panagaracup ;

6 maysa a tiempo ti panagbiroc, ket maysa a tiempo ti panagpucaw; maysa a tiempo ti panangsalimetmet, ket maysa a tiempo ti panagibelleng ;

7 maysa a tiempo ti panagpigis, ken maysa a tiempo ti panagdait; maysa a tiempo ti panagulimec, ket maysa a tiempo ti panagsao ;

8 maysa a tiempo ti panagayat, ket maysa a tiempo ti panaggura; maysa a tiempo ti maipaay iti gubat, ken maysa a tiempo ti maipaay iti talna.

9 Ania a guaguna ti adda iti agaramid iti daydiay a nagbannoganna ?

10 Nakitac idi ti ut-ut nga inted ti Dios cadagiti annac a lallaki dagiti tattao tapno mairuamda kencuana.

11 Isu inaramidna ti tunggal banag a naimnas iti tiempoda : casta met nga isu insaadna ti kinaagnanayon idiy pusoda, supay casta ti tao dina matontonan ti aramid nga inaramid ti Dios nanipud idi punganay agingga met laeng iti panungpalan.

12 Ammoc nga awan ti aniaman a naimmbag a maipaay cadauada, ngem ti panagrag-o ken iti panagaramidda ti naimbag iti bayat ti panagbiagda.

13 Ket casta met a tunggal tao mangnan coma ken uminun, ken agrag-o iti naimbag iti amin a bannogna, isut' sagut ti Dios.

14 Ammoc nga ti aniaman nga aramidn ti Dios, addanto iti agnanayon awan ti aniaman a maicabil kencuana, wenna aniaman a maicacat kencuana; ket isut' aramidn ti Dios tapno agamanga coma dagiti tattao iti saangoananna.

15 Ti adda isut' adda idi ti nabayagen: ket ti addanto isut' nabayagen nga adda idi : ket biruken manen ti Dios ti naglabasen.

16 Ket maysa pay nakitac iti baba ti init, iti disso ti kinajusticia, a ti kinadangcoc adda idi sadiay; ket iti disso ti kinalinteg, nga adda sadiay ti kinadangcoc.

17 Kinunac ditoy pusoc, Ocomento ti Dios ti nalinteg ken ti nadangcoc; ta adda maysa a tiempo sadiay a maipaay iti tunggal panggep ken maipaay iti tunggal aramid.

18 Kinunac ditoy pusoc, *Isut'* gapu cadagiti annac a lallaki dagiti tattao, tapno suuten coma ida ti Dios, ken tapno kitaenda coma nga isuda met laeng *cacas/la la* cadagiti animal.

19 Ta ti mapasamac cadagiti annac a lallaki dagiti tattao mapasamac cadagiti an-animal; maysa met laeng a banag ti mapasamac cadauada : cas ti pannacatay ti maysa, casta ti pannacatay ti sabali; wen, isuda addaanda amin iti maysa nga anges; ket ti tao awanan iti kinangantngato a nangnangrona ngem cadagiti animal: ta isu-amin isut' kinaubbaw.

20 Isuda amin mapanda iti maymaysa a disso; isuda amin aggapuda iti tapoc, ket isuda amin agsublida manen iti tapoc.

21 Asino ti macaammo iti espiritu ti tao, no agpangato, ken ti espiritu ti animal no agpababa iti daga ?

22 Gapuna a nakitac nga awan ti aniaman a naimmbag ngem iti panagrag-o coma ti maysa a tao cadagiti aramidna; ta dayta isut' biangna : ta asino ti mangyegto a mangisubli kencuana tapno kitaenda no anianto ti adda ti calpasanna ?

Dagiti kinadakes dagiti pammarigat, di pannacapnec, panagwaywayas, ken nasubeg nga agluturay.

4 Idin nagbalicac ket nakitac amin a pammarigat a maaramid iti baba ti init; ket adtoy, dagiti lua dagiti naparigat, ket isuda awananda iti mangliwliwa; ket iti sikigan dagiti mangparparigat

cadacuada adda idi pannacabalin; n̄gem awan ti mangliwliwa cadacuada.

2 Gapuna a dinaydayawco dagiti natay a natayen idi nabayag a tiempo a nangnan̄rona n̄gem cadagiti agbiag nga agbiag pay laeng;

3 wen, naimimbag n̄gem isuda a dna *impateqco* ti awan pay laeng, a di nacakita iti dakes nga aramid a maaramid iti baba ti init.

4 Idin nakitac amin a banag ken tunggal nagdanonan lain̄g nga aramid, a gapu itoy ti inapalanna ni caarrubana. Daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti an̄gin.

5 Ti tuemem bagacubenna dagiti imana ket sidaenna ti lasagna met laeng.

6 Naimimbag ti sangcapetpet a buyugen ti kinatalna, n̄gem ti dua capetpet a buyogen ti bannog ken panagagawa iti an̄gin.

7 Idin nagbalicac ket kinitac ti kinaubbaw iti baba ti init.

8 Adda maysa n̄ga agwaywayas, ket isu awan ti caduana; wen, isu awanan anac a lalaki, wenna cabsat a lalaki; nupay awan ti tungpal ti amin a panagbannogna, uray dagiti matana dida mapnec cadagiti kinabacnan̄g. Maipaay iti asino n̄garud, *cunana*, ti pagbannogac, ken pangipusayac iti cararuac iti naimbag? Daytoy met isut' kinaubbaw, wen, isut' maysa a nacaro n̄ga ut-ut.

9 Ti dua naimimbagda n̄gem iti maysa, agsipud ta isuda addaanda iti maysa a naimbag a gunguna gapu iti bannogda.

10 Ta no matuangda, ti maysa bangonennanto ti caduana; n̄gem asi pay daydiay n̄ga agwaywayas inton matuang, ket awanan iti sabali a mangbangon kencuana.

11 Maysa pay, no dagiti dua agcaiddada agpinnudotda n̄garud; n̄gem casano ti pannacapapudot ti *agwaywayas*?

12 Ket no ti maysa a tao agaladag a maibusor iti agwaywayas, dagiti dua dumaerdanto kencuana; ket ti tinallo a lubid saan a madaras a magrat.

13 Naimimbag ti maysa a napanglaw ken masirib n̄ga agtutubo n̄gem iti lacay ken tuemen nga ari, a dina ammo nga awaten ti patigmaan uray caano.

14 Ta iti pagbaludan rimmuar nga agari; wen, idiy pagarianna met laeng nayanac a napanglaw.

15 Nakitac amin n̄ga agbibig a magna

iti baba ti init, a nakiaddada iti agtutubo, a maicadua, a nagtader iti saadna.

16 Awan idi ti tungpal ti amin n̄ga ili, amin met laeng cadagidiay nga iti rabawda isu adda idi; nupay casta dagiti sumurot didanto agrag-o kencuana. Pudno a daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti an̄gin.

Maigunamgunam ti panagdayaw. Ti ulbod ken pudno a pannacaaramat dagiti kina-bacnan̄g. Kinaubbaw dagiti naimbag a banag a dida mabalin ti malac-am.

5 Aluadam ta sacam no mapanca iti balay ti Dios; ta ti yaadani a panagdengn̄geg naimimbag n̄gem iti panangted ti sacrificio dagiti tuemem: ta dida ammo nga agaramidda iti dakes.

2 Dica agdarasudos iti n̄giwatmo, ket dica palubosan nga agdaras ta pusom nga agsao iti aniaman iti sangaoanan ti Dios; ta ti Dios adda sadi langit, ket sica iti rabaw ti daga: gapuna a manmano coma dagiti saom.

3 Ta ti maysa a tagtagainep umay a buyugen ti caadu dagiti aramid, ket ti tiemec ti tuemem buyugen ti caadu dagiti sao.

4 No mangicarica iti maysa a cari iti Dios, isut' dica bayagen a tungpalen; ta isu awanan iti pacaay-ayoan cadagiti tuemem: tungpalem ti icarim.

5 Naimimbag a dica coma mangicari, n̄gem iti mangicarica ket dica tungpalen.

6 Dica ibturen a ta n̄giwatmo pagbasolenna ta lasagmo; dica met agsao iti sangaoanan ti angel, n̄ga isut' idi maysa a baddut: gapuna nga agpungtot coma ti Dios iti timeemo, ken dadaelenna ti aramid dagita imam?

7 Ta iti kinaadu dagiti tagtagainep isu ti yan dagiti kinaubbaw, ken cadagiti adu a sao: n̄gem agbutengca iti Dios.

8 No makitam ti pannacaparigat ti napanglaw, ken ti pammilit n̄ga isu iccatenna ti kinajusticia ken kinalinteg iti maysa a provincia, dica masdaaw iti anggep: ta maysa a nangatngato n̄gem iti ngato ti mangicancano; ket adda dagiti nangatngato n̄gem dagidiay.

9 Maysa pay ti gunguna ti daga maipaay iti isu-amin: ti ari met laeng maservian cadagiti aw-away.

10 Ti agayat iti pirac dinto mapnec iti pirac: wenna ti agayat iti kinawadwad,

agraman yaaduna : daytoy met isut' kinaubaw.

11 No wumadwad dagiti cucua, wumadwad dagiti mangcaan cadacuada; ket ania ti gundaway iti akincucua kencuana, malacsid ti panangkita *dagidiay* cadagiti matana.

12 Ti turog ti agbanbannog a tao isut' nasam-it, no isu mangsidat' bassit wenno adu; ngem ti kinapusec ti bacnanng dinanto ibturen a maturog.

13 Adda maysa a nabantut a dakes a nakitac idi iti baba ti init, *nga isut'* dagiti kinabacnanng nga indulin ti agtagicua cadacuada iti pagdacsanna:

14 ket dagiti kinabacnanng mapucawda gapu iti dakes a mapasamac; ket no nangputot iti maysa nga anac a lalaki, awan iti aniaman iti imana.

15 Cas iti iruruarna iti tian ni inána, lamolamonto a mapan manen a cas iti iyaayna idi, ket awanto ti alaenna a maipaay iti bannogna, nga ipanawna coma iti imana.

16 Ket daytoy met isut' maysa a nabantut a dakes, a cadagiti amin a panggep cas iti yaayna idi, casta ti ipannanto: ket ania a gunguna ti adda iti agbannog iti angin?

17 Amin dagiti aldawna met manganto idiay sipngget, ket isu maparigat iti pacaro, ken addaan sakit ken pungtot.

18 Adtoy, ti nakitac idi a naimbag ken nasayaat isu ti pannangan ken panaginim, ken panagrag-o a naimbag ti tao iti bannogna, a nagbannoganna iti baba ti init, cadagiti amin nga aldaw ti biagna nga inted kencuana ti Dios: ta daytoy isu ti biaugna.

19 Tunggal tao met nga iniccan ti Dios cadagiti kinabacnanng ken cucua, ket intedna kencuana ti pannacabalin a manggan cadagidiay ken mangala iti biaugna, ken agrag-o iti bannogna—daytoy isu ti sagut ti Dios.

20 Ta dinanto lagipen a nalaing dagiti aldaw ti biagna; agsipud ta *isut'* sungbatan ti Dios iti rag-o ti pusona.

Dagiti kinabacnanng, ti familia, ken annac, ken kinulacey ubbawda no dida ma-buyogun iti kinaimbag. Dad-duma pay a kinaubaw.

6 Adda maysa a dakes a nakitac iti baba ti init, ket nadagsen cadagiti tattao: 2 maysa a tao nga iniccan ti Dios cada-

giti kinabacnanng, cucua, ken dayaw, iti casta a di agcurang ti aniaman a maipaay iti cararuana iti amin a calicagumna, nupay casta isut' di iniccan ti Dios ti pannacabalin a manggan kencuana, no di ket isut' canen ti maysa a sangsangaili; daytoy isut' kinaubaw, ket isut' maysa a dakes a sakit.

3 No ti maysa a tao agputot iti sangagasut nga annac, ket agbiag cadagiti adu a tawen, iti casta a dagiti aldaw dagiti tawenna aduda, ngem ti cararuana di mapno iti imbag, ket maysa pay awanan iti pannacabalin; cunac, a ti maysa nga alis naimimbag ngem isu:

4 ta umay iti kinaubaw, ket pumanaw iti sipngget, ket ti naganna maabongan iti sipngget;

5 maysa pay dina nakita ti init ket isut' dina naammo; daytoy ad-adda ti inanána ngem iti sabali:

6 wen, nupay isu agbiag iti sangaribu a tawen a naibaga a namindua, ket nupay di agrag-o iti aniaman nga imbag, dida aya amin mapan iti maymaysa a yan?

7 Amin a bannog ti tao isut' maipaay iti ngiwatna, ket nupay casta ti gartemna saan a mapno.

8 Ta ania ti gundaway nga icutan ti masirib nga ad-adda ngem iti tucmem? wenno ania ti icutan ti napanglaw a tao, nga ammona no casano ti pannagnana iti sangaoan dagiti agbiag?

9 Naimimbag ti imatang dagiti mata ngem iti panagcallutang ti calicagum: daytoy met isut' kinaubaw ken maysa a panagagawa iti angin.

10 Ti anianan nga adda idi, ti naganna naited a nabayagen; ket maammoan no ania ti tao; dina met mabalin ti makisusic iti manmannacabalin ngem isu.

11 Idinto nga adda adu a banbanag a mangpawadwad iti kinaubaw, ania ti pagsevianna iti tao?

12 Ta asino ti macaammo no ania ti naimbag a maipaay iti tao iti biagna, amin dagiti aldaw ti ubbaw a biagna nga isu ibasenna a cas aniniwan? ta asino ti macaibaga iti maysa a tao no anianto iti calpasanna iti baba ti init?

Maigunamgunam ti kinaparbenng, kinasungdo, kinaanus, ken sirib. Pannacaramat ti sirib, ken kinamaag ti kinadanjoc.

7 Maysa a naimbag a nagan naimimbag ngem iti napateg a lana; ket ti aldaw ti patay, ngem iti aldaw ti panaganac.

2 Naimimbag ti mapan iti balay a pagdung-awan nĕgem iti mapan iti balay a pagramrambaca: ta dayta isut' tungpal dagiti amia a tattao; ket ti agbiag isut' ipapusonanto.

3 Ti ladingit naimimbag nĕgem iti catawa; ta gapu iti liday ti rupa mapagrag sac ti puso.

4 Ti puso ti masirib adda idiy balay a pagdung-awan; nĕgem ti puso dagiti tuemen adda idiy balay ti ragsac.

5 Naimimbag a denĕngen ti panangtubngar ti masirib, nĕgem iti maysa a tao nĕga agdenĕngĕg iti daniw dagiti tuemem.

6 Ta cas iti panagragutoc dagiti siit iti siroc ti maysa a banĕga, casta ti catawa ti tuemem: daytoy met isut' kinaubbaw.

7 Pudno a ti panagpalalo pagtuememenna ti masirib a tao; ket ti pannococ dadaelenna ti panagawat.

8 Naimimbag ti tungpal ti maysa a banag nĕgem iti rugina; ket ti naanus iti espiritu naimimbag nĕgem iti napusong iti espiritu.

9 Dica nadarasudos iti espiritu nĕga agpungtot; ta ti pungtot agsaad iti saclo dagiti tumem.

10 Dica cunaen, Ania ti gapuna a dagiti immuna nĕga aldaw naimimbagda nĕgem cadagito? ta sica dica tontonen a sisisirib ti maipapan itoy.

11 Ti sirib naimbag a cas iti maysa a tawid; wen, namangmanĕnibinibi nĕgem cadagidiay a cumita iti inis.

12 Ta ti sirib isut' maysa a salacnib, a cas met laeng iti cuarta isut' maysa a salacnib; nĕgem ti kinamanĕnibinibi ti pannacaammo isu, a ti sirib igagana ti biag ti agicut kencana.

13 Otohem ti aramid ti Dios: ta asino ti macapalinteg iti kinillo ti Dios?

14 Iti aldaw ti kinarang-ay agrag-oca, ket iti aldaw ti rigat otohem; wen, ti Dios inaramidna nĕga agdenna ti maysa ken maysa, iti panggep a di masaracan coma ti tao ti aniaman nĕga addanto iti calpasanna.

15 Amin daytoy nakitac idi cadagiti aldawco a kinaubbaw: adda maysa a nalinteg a tao a mapucaw iti kinalintegna, ket adda maysa a nadangcoc a tao nĕga agatiddug ti *biagna* iti panagaramidna iti dakes.

16 Dica aglinteg a napalalo; dica met agsirib nĕga aglablabes: apayapay a da-daelem coma ta bagim?

17 Dica agdangcoc a napalalo, dica agtuemem: apayapay matayca coma iti sacbay ti tiempom?

18 Naimbag a petpetam coma daytoy; wen, casta met nĕga iti dayta dica igawid ta imam: ta ti di agamanĕga iti Dios rumuarte nĕga agtaud cadacuada amin.

19 Ti sirib isut' maysa a pigsa iti masirib a tao nĕga ad-adda nĕgem cadagiti sangapulo nĕga agturay nĕga adda iti maysa a ciudad.

20 Pudno nĕga awan ti maysa a nalinteg a tao iti rabaw ti daga, nĕga agaramid ti naimbag, ket saan a macabasol.

21 Casta met a dica icancano dagiti amin a sao a naisao, di la ket ta mangĕgmo nĕga ilunodnaca ti adipenmo;

22 ta masansan met a ta pusom met laeng ammona a sica met laeng ilunodmo met dagiti sabali.

23 Amin daytoy sinuuteo idi iti sirib: kinunac, Nasiribacto; nĕgem adayu idi caniac.

24 Ti adda, isut' adayu ken napalaus a naguneg; asino ti macatonton kencana?

25 Nagsubliac, ket ti pusoc *naisaa* a mangammo ken mangsukimat, ken cumita iti sirib ken ti gapu *dagiti banag*, ken mangammo a ti kinadangcoc isut' kinamaag, ken ti kinatuemem isut' kinamauyong.

26 Ket matontonac pay a napapait nĕgem ni natay ti babai a ti pusona isut' silsilo ken bateng *ken* dagiti im-imana isudat' repreppet: ti asinoman a mangayayo iti Dios macalisinto kencana; nĕgem ti managbasol matiliwto gapu kencana.

27 Adtoy, daytoy nasaracac idi, cuna ti Mangasasaba, *idinto nĕga icabileo* ti maysa a banag iti sabali, tapno tontonec ti gapu;

28 ti sapulen pay ti cararuac, nĕgem diac nasaracan: maysa a tao cadagiti sangaribu nasaracac idi; nĕgem maysa a babai cadagidiay amin diac nasaracan idi.

29 Adtoy, daytoy laeng ti nasaracac idi: a ti Dios inaramidna ti lalaki a nalinteg; nĕgem isuda nacasaracda idi cadagiti adu a parduay.

Dagiti agturay rebbenĕda ti mapagtulnogan. Ti vanagduduma ti biag. Ti kinalimed dagiti panagaramid ti Dios.

8 Asino ti cas iti masirib a tao? ken asino ti macaammo ti cababagas ti

maysa a banag? Ti sirib ti tao pagrania-genna ti rupana, ket ti kinarupanget ti rupana masucatan.

2 Sica *patiigmaananca*, Salimetmetam ti bilin ti ari, ken ti panangicancano ti sapata ti Dios.

3 Dica agdarasudos a rumuar nga aggapu iti saclannga; dica agtaeng iti dakes a banag; ta isu aramidenna ti aniaman a macaay-ayo kencuana.

4 Ta ti sao ti ari *addaan* pannacabalin; ket asino ti agsao coma kencuana, Ania ti aramidem?

5 Asinoman a mangsalimetmet iti bilin dinanto ammo ti dakes a banag; ket ti puso ti maysa a masirib a tao paglasinenna ti tiempo ken pannacaocom:

6 ta iti tunggal panggep adda maysa a tiempo ken pannacaocom; agsipud ta ti kinaay-ay-ay ti tao maiparabaw a dackel kencuana:

7 ta isu dinanto ammo ti addanto; ta asino ti macaibaga no asino ti addanto?

8 Awan ti tao nga addaan pannacabalin iti rabaw ti espiritu tapno tactakenna ti espiritu; isu awanan pannacabalin iti maipapan ti aldaw ti patay, ket awan ti pacalacidan iti gubat: uray ti kinadangcoc dina ispalen ti maited kencuana.

9 Amin daytoy, nakitac idi, ket ipa-ayco ti pusoc iti tunggal aramid a naramid iti baba ti init: *adda* maysa a tiempo a ti maysa a tao addaan pannacabalin iti sabali a maipaay iti pagdacsanna.

10 Iti casta nakitac dagiti nadangcoc a naitanem, ket immayda iti *tanemda*; ket dagiti nagaramid a sililinteg pinanawanda ti nasantoan a yan, ket isudat' nalipatan idiay ciudad: daytoy met isut' kinaubbaw.

11 Agsipud ta ti panangipato a maibisor iti maysa a dakes nga aramid saan a matungpal a sipapardas, gapuna a dagiti annac a lallaki dagiti tattao ipamaysada ti agaramid iti dakes.

12 Nupay no ti maysa a managbasol agaramid iti dakes iti mamingasut, ket paatiddugenna *dagiti aldawna*, nupay casta pudno nga ammoc a naimbag cadagiti agamannga iti Dios, dagiti agamannga iti sangaoananna:

13 ngem dinto naimbag iti nadangcoc, dinanto paatiddugen dagiti aldawna, *nga isuda* a cacas la iti aniniwan; agsipud ta di agamannga iti sangaoanannan iti Dios.

14 Adda maysa a kinaubbaw a maaramid iti rabaw ti daga, nga adda tattao a nalinteg a cadacuada mapasamac ti mayalubog iti aramid ti nadangcoc; casta met adda tattao a nadangcoc a cadacuada mapasamac ti mayalubog iti aramid ti nalinteg: kinunac a daytoy met isut' kinaubbaw.

15 Idin binilincio ni ragsac, agsipud ta ti maysa a tao awanan naimimbag a banag iti baba ti ini, ngem iti panangan ken yiinum, ken panagrag-ona; ta daya maki-pagnaedto kencuana iti bannogna cadagiti *amin nga* aldaw ti biagna nga inted ti Dios kencuana iti baba ti init.

16 Idi ipapusoc ti panangammoc iti sirib ken panangkitac iti aramid a maaramid iti rabaw ti daga (ta casta met nga adda ti di macakita iti turog cadagiti matana iti aldaw mau wenno rabii),

17 idin kinitac amin ti aramid ti Dios, a di matontonan ti tao ti aramid a maaramid iti baba ti init: agsipud ta no casano ti caadu ti panagbannog ti tao nga agsukimat, nupay casta isut' dinanto masaracan; wen, maysa pay, nupay no ti maysa a masirib a tao agpanunot a mangammoc kencuana, nupay casta isu dinto tumon-oy a macasarac kencuana.

*Mataydanto amin a padapada. Maigun-
amgunam ti kinaragsac ken kinaga-
get. Dagiti paghudaanan ti
biag. Ti kinamanngni-
binibi ti sirib.*

9 Maipaay iti amin daytoy incabilco ti pusoc, tapno sukimatec amin daytoy: a ti nalinteg, ken ti masirib, ken dagiti aramid, addada iti ima ti Dios; no isut' maayat wenno magura, isut' di ammo ti tao; isu-amin adda iti sangaoananna.

2 Dagiti amin a banag umayda a padapada cadagiti isu-amin: adda maysa a mapasamac iti nalinteg ken iti nadangcoc; iti naimbag ken iti nadalus ken iti narugit; iti agsacrificar ken iti di agsacrificar; cas ti naimbag, casta ti managbasol; ken ti agsapata, cas ti agbuteng iti sapata.

3 Daytoy isut' maysa a dakes iti amin a maaramid iti baba ti init, nga adda maysa a banag a mapasamac iti isu-amin; wen, casta met ti puso dagiti annac a lalaki dagiti tattao napno iti dakes, ket kinamauyong ti adda iti pusoda bayat ti

panagbiagda, ket calpasanna *mapanda* cadagiti natayen.

4 Maipaay iti naitipon iti amin nga agbiag adda inanama; ta ti maysa a nabias nga aso naimimbag ngem iti maysa a natay a leon.

5 Ta dagiti agbiag ammoda a mataydanto: ngem dagiti natay dida ammo ti aniaman, isuda awanandan iti gunguna uray caano; ta ti pannacalagip cada-cuada nalipatan.

6 No casano ti ayatda casta met ti gurada ken ti apalda, napucawen iti nabayag; isuda awanandan uray caano iti maysa a biang iti agnanayon iti aniaman a naaramid iti baba ti init.

7 Inca iti dalanmo, canem a sirarag-o ti tinapaymo, ket inumem ti aracmo a buyugen ti maysa a puso a naragsac; ta ti Dios inawatnan dagiti aramidmo.

8 Napudaw coma a cancanayon dagita cawesmo; ket dica palubosan nga agcurang ti lana ta olom.

9 Makipagnaedca a sirarag-o iti asawa a babai nga ayatem cadagiti amin nga aldaw ti biagmo a kinaubbaw, nga isu intedna kenca iti baba ti init, cadagiti amin nga aldawmo a kinaubbaw: ta dayta isu ti-biangmo iti biag, ken iti bannog a pagbannogam iti baba ti init.

10 Ti aniaman a masaracan ta imam nga aramiden, isut' aramidem iti pannacabalinmo; ta awan ti aramid, wenno gacat, wenno pannacaammo, wenno sirib, idia Tanem, a papanam.

11 Nagsubliac, ket nakitac iti baba ti init, a ti lumba awan cadagiti nasiglat, wenno ti bacal cadagiti napigsa, uray pay ti tinapay iti masirib, uray pay dagiti kinabacnang cadagiti tattao a mannacawat, uray pay ti parabur cadagiti tattao a nalaing; ngem ti tiempo ken gasat mapasamada cadacuada amin.

12 Ta ti tao met dina ammo ti tiempona: cas cadagiti ican a matiliwto iti maysa a dakes nga iket, ken cas cadagiti tumatayab a nakemeg iti silo, casta met laeng ti pannacasilo dagiti annac a lalaki dagiti tattao iti dakes a tiempo, inton agtinnag a pettat cadacuada.

13 Nakitac met idi ti sirib iti baba ti init iti castoy a wagas, ket isut' impapanco a dackel.

14 Adda idi maysa a bassit a ciudad, ken bassit a tattao idia unegna; ket

immay ti dackel nga ari a maibusor kencuana, ket isut' linacubna, ket nangbangon cadagiti dadackel a sarikedked a maibusor kencuana.

15 Nasaracan idia ti maysa a napanglaw a masirib a tao, ket isu gapu iti siribna inisipalna ti ciudad; nupay casta awan ti tao a nacalagip iti daydi met laeng a napanglaw.

16 Idin kinunac, Ti sirib naimimbag ngem iti pigsa: nupay casta ti sirib ti napanglaw naumsi, ket saan a nadenngeng dagiti saona.

17 Dagiti sao ti masirib a mangngeng iti talna naimimbagda ngem iti ickis ti agturay iti tengnga dagiti tuemem.

18 Ti sirib naimimbag ngem cadagiti igam ti gubat; ngem ti maysa a managbasol dadaeleuna ti adu nga imbag.

Nadumaduma a pagalagadan.

10 Dagiti natay a ngilaw pagpaltuadenda ti lana ti agaramid iti bangbanglo iti dakes nga angot; casta ti bassit a kinamaag battulayenna ti sirib ken dayaw.

2 Ti puso ti maysa a masirib adda iti imana a canawan; ngem ti puso ti maysa a maag adda iti imana a catigid.

3 Wen, casta met, no magna ti maag iti dalan, ti panagawatna agcurang kencuana, ket cunana iti tunggal maysa nga isut' maysa a maag.

4 No ti espiritu ti agturay bumangon a bumusor kenca, dica baybay-an ta yanmo; ta ti kinasungdo pasardengenna dagiti dackel a pannacaranggas.

5 Adda maysa a dakes a nakitac iti baba ti init, cas maysa a dakes idi a nagtaud iti agturay:

6 ti kinatucmem naisaad iti dackel a caicarian, ket ti bacnang agtugaw iti maysa a nababa a disso.

7 Nakitac idi dagiti adipen iti rabaw dagiti cacabsatyo, ken dagiti principe nga agpagpagna a cas ad-adipen iti rabaw ti daga.

8 Ti mangcali iti bito matnagto kencuana; ket asinoman a manggutbaw iti maysa a bacud, isut' sippitento ti uleg.

9 Asinoman a mangtaga cadagiti bato maparigatto cadacuada; ket ti mangpisi iti cayo agpeggad kencuana.

10 No ti landoc mauped, ket di asaan ti maysa ti tademna, rebbengna nga-

rud ti mangicabil iti ad-adda a pigs: ngem ti sirib isut' macagunguna a mangiturong.

11 No ti uleg cumagat iti sacbay ti pannacapaamona, no casta awan ti gundaway iti mangpaamo.

12 Dagiti balicas ti ngiawat ti maysa a masirib naparaburda; ngem dagiti bibig ti maysa a tuemem alununendanto ti bagina met laeng.

13 Ti pungeanay dagiti balicas ti ngiawat ti kinatuemem; ken ti gibus ti panagsaona isut' macarannggas a kinamauyong.

14 Ti tuemem met paaduenna dagiti saona: *nupay casta* di ammo ti tao no anianto ti adda; ken ti addanto iti calpasanna, asino ti macaibaganto kenuana?

15 Ti bannog dagiti tuemem utuyanna ti tunggal maysa cadacuada; ta isu dina ammo no casano ti ipapanna iti ciudad.

16 ¡Asica pay, O daga, no ti arim maysa nga ubing, ket dagiti pangoloen manganda iti bigat!

17 ¡Nagatatca, O daga, no ti arim anac a lalaki dagiti natacneng, ket dagiti pangoloen manganda iti rumbeng a tiempo a nadutocan, gapu iti pigs, ket saan a gapu iti panagbartec!

18 Gapu iti kinatagubay-a lumpiot ti atep; ket gapu iti kinadicongcong dagiti ima agtedted ti balay.

19 Maysa a rambac maaramid gapu iti catawa, ket ti arac paragsakenna ti puso; ket ti cuarta sunghatanna dagiti amin a banag.

20 Dica pagsasaoan ti ari, saan ita panunotmo; ket dica pagsasaoan ti bacnang idiy siledmo: ta maysa a tumatayab dagiti langlangit ipannanto ti timec, ket dagiti addaan paypayac ibagadanto ti panggep.

Ti kinaayat ken kinagaget maaramidda coma a siinanama.

11 Ipalladawmo ta tinapaymo iti rabaw dagiti danum; ta isut' masaracanto iti calpasan dagiti adu nga aldaw.

2 Itedmo ti sangcaapag cadagiti pito, wen, uray cadagiti walo; ta dica ammo no anianto ti adda a dakes iti rabaw ti daga.

3 No dagiti ulep mapnoda cadagiti tudo, isuda agbucboeda iti rabaw ti daga; no matuang ti cayo nga agpaabagatan,

wenno agpaamianan, idiy disso a pacatuangan ti cayo, idiyto ti yanna.

4 Ti mangpaliw iti angin dinto agmula; ket ti mangicancano cadagiti ulep dinto agani.

5 Cas ti dica pannacaammo no ania ti dalan ti angin, *wenno* casano ti *idadackel* dagiti tultulang iti tian ti masicug; casta met laeng ti dica pannacaammo iti aramid ti Dios a mangaramid iti isu-amin.

6 Iti bigat imulam ti bukarmo, ket iti rumabii dica igawid ta imam; ta dica ammo nga agrang-ayto, no daytoy wenno daydiay, wenno isuda nga agpadpada naimbagdanto.

7 Pudno a nasam-it ti lawag, ken maysa a macaay-ayo ti mangipaay cadagiti mata a pangkita iti inis.

8 Wen, no maysa a tao agbiag iti adu a tawen, nga agrag-o coma cadacuada amin; ngem lagipenna coma dagiti aldaw ti sipngget, ta adudanto. Amin a sumungad isut' kinaubbaw.

9 Agrag-oca, O agtutubo a lalaki, iti kinaagtutubom, ket palubosam ta pusom nga agragsac kencana cadagiti aldaw ti kinaagtutubom, ket magnaca cadagiti dalan ta pusom, ken iti imatang dagita matam; ngem ammoem a gapu amin cadagito a banag iyegnacanto ti Dios iti pannacaocom.

10 Gapuna nga alisem ti liday ita pusom, ket iccatem ti dakes ita lasagmo; ta ti kinaagtutubo ken kinabannawag ti biag ubbawda.

Pammalacad iti pannacalagip iti Dios iti kinaagtutubo.

12 Lagipem met ti Namarsua kencana cadagiti aldaw ti kinaagtutubom, iti sacbay ti idadateng dagiti dakes nga aldaw, ken yaadani dagiti tawen, inton cunaem, Awananac pannacaay-ayo cadacuada;

2 iti sacbay ti inis ken lawag, ken ti bulan, ken dagiti bitbitwen, agsipnggetda, ket dagiti ulep agsublida iti calpasan ti tudo;

3 iti aldaw inton agpigerger dagiti agaywan ti balay ket dagiti napigsa a tattaw agrucabada, ket dagiti aggiling sumardengda agsipud ta bassitdan, ket dagiti tumandag cadagiti tawa mapasipnggetdanto,

4 ket dagiti ruangan mapunitandanto idiy lansangan; no ti daranudor ti panag-giling mapababa, ket ti maysa tumacder-to iti timec ti maysa a tumatayab, ket

amin dagiti annac a babbai ti musica mapababadanto;

5 wen, agbutengdanto *iti daydiay a nangato*, ket dagiti macakigtot *addadanto* iti dalan; ket ti almendro agsabongto, ket ti curiat maysanto nga awit, ket agcurangto ti calicagum; agsipud ta ti tao mapan iti agnanayon a pagtaenganna, ket dagiti agdung-aw agsursurda cadagiti lansangan:

6 iti sacbay ti pannacapagsat ti lubid a pirac, wenno ti pannacaburac ti malucong a balitoc, wenno to pannacaburac ti caramba idia ubbog, wenno ti pannacaburac ti cararet idia bubon,

7 ket agsubli ti tapoc iti daga a cas idi, ket ti espiritu agsubli iti Dios a nangted kencuana.

8 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna ti Mangascasaba; amin isut' kinaubbaw.

9 Ket maysa pay, agsipud ta ti Mangascasaba nasirib idi, insurona met laeng ti pannacaammo iti ili; wen, isu nagpaki-

nakem, *ket inornosna dagiti adu a proverbio.*

10 Ti Mangascasaba sinukimatna a sit narac dagiti maawat a sao, ket ti naisura-idi a nalinteg, a dagiti *met laeng* sao ti pudno.

11 Dagiti sao ti mamasirib cacasda la idi cadagiti pagtugkic; ken cacas la cadagiti lansa a naipaloc a naimbag *dagiti sio* dagiti appo dagiti gimong, a maited nga aggapu iti maysa a pastor.

12 Ket maysa pay, anacco, mabalacandanca: iti panagaramid cadagiti adu a libro awan ti tungpalna; ket ti adu nga adal isut' maysa a bantot ti lasag.

13 *Daytoy isu* ti tungpal ti panggep: amin a nangeg: Agamangaca iti Dios, ket salimetmetam dagiti bilbilinna; ta daytoy isu ti dagup ti *rebben* ti tao.

14 Ta ti Dios iyegnanto ti tunggal aramid iti pannacaocom, agraman tunggal nailemmeng a banag, no isut' naimbag, wenno isut' dakes.

TI CANTA NI SALOMON.

*Ti novia ugsao cadagiti annac a babbai ti
Jerusalem. Ti naayat a panagsar-
sarita ti novia ken novio.*

- 1 Ti canta dagiti cancanta, a cucua ni Salomon.
- 2 Agcanac coma cadagiti agec ti ngi-watna,
Ta ti ayatmo naimimbag ngem iti arac.
- 3 Dagiti lanam addaandant' maysa a naim-bag a sayamusom;
Ti naganmo isut' cas lana a naibucbuc;
Gapuna a dagiti virgen ayatendaca.
- 4 Guyuguyennac, agtaraycaminto a su-murot kenca:
Ti ari inyunegnac cadagiti siledna;
Agragsac ken agrag-ocamto kenca;
Saritaenminto ta ayatmo nga ad-adda ngem iti arac:
Isuda ayatendaca a sililinteg.
- 5 Pugotac ngem naimnasac,
O dacayo annac a babbai ti Jerusalem,
Cas cadagiti tolda ti Cedar,
Cas cadagit bengbeng ni Salomon.
- 6 Dicay cumita caniac, agsipud ta cayu-manggiac,
Agsipud ta ti init kinessetnac.
Dagiti annac a lallaki ni inac nag-pungtotda a maibusor caniac;
Isuda inaramiddac nga agaywan cada-giti cauvasan;
Ngem ti bucodco a cauvasan diac inay-wanan.
- 7 Ibagam caniac, O sica nga ayaten ti cararuac,
Sadino ti nangipaarabam iti arbanmo,
Sadino ti namaginanaam kencuana iti matoon:
Ta apayapay a cas-ac la coma iti maysa a naabbungotan
Iti denna dagiti carcarnero dagiti caduam?
- 8 No dica ammo, O caimnasan cadagiti babbai,

Rumuarca iti dalanmo cadagiti tugot dagiti carnero,
Ket ipaarabmo dagiti caldingmo iti denna dagiti tolda dagiti pastor.

- 9 Inyarigca idi, O ayatco,
Iti maysa a cabayo cadagiti luglugan ni Faraon.
- 10 Dagiti pingpingmo naimnasda cadagiti sinallapid a buoc,
Ta tengngedmo cadagita uccor nga aruaten.
- 11 Dacami yaramidandacanto cadagiti sal-lapid a balitoc
Agraman lanlansa a pirac.
- 12 Bayat ti panagtugaw ti ari iti lamesa-anna,
Ti nardoc imbuyatna ti banglona.
- 13 Ni ayayatec isu caniac a cas maysa a reppet ti mirra,
Nga agidda iti baet dagiti susoc.
- 14 Ni ayayatec isu caniac ti cas sang-caraay dagiti sabong ti candaroma
Cadagiti cauvasan ti Eng-gadi.
- 15 Adtoy, sica naimnasca, ayatco:
Adtoy, sica naimuasca;
Dagiti matam cacasda la cadagiti pagaw.
- 16 Adtoy, sica naimnasca, ayayatec, wen,
macaay-ayoca:
Casta met nalangto ti iddata.
- 17 Dagiti busoran ti balayta cantingenda,
Ket dagiti pasanngirta parwada.

*Tuloy ti naayat a panagsarsarita ti
novio ken novia.*

- 2 Maysaac a rosa ti Saron,
Maysa a lirio dagiti loblobong.
- 2 Cas maysa a lirio iti tengnga dagiti calunay,
Casta ni ayatco iti tengnga dagiti annac a babbai.

- 3 Cas ti manzanas iti tengnga dagiti caycayo ti bakir,
Casta ni ayayatec iti tengnga dagiti annac a lallaki.
Nagtugawac iti baba ti linongna a binuyog ti dackel a rag-o,
Ket ti bungana nasam-it idi iti panag-nanamco.
- 4 Isu inyegnac iti balay a pagdadayaan,
Ket ti banderana caniac isut' idi ayat.
- 5 Batakendac cadagiti pinakirriit nga uvas, baw-asandac cadagiti manzanas,
Ta agsakitac a gapu iti ayat.
- 6 Ti imana a catigid *adda* iti baba ti oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac.
- 7 Pagsapataencayo, O annac a babba'i ti Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenna gapu cadagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenna riingen ni ayatco,
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.
- 8 |Ti timec ni ayayatec| adtoy, isu sumungad,
Nga aglaylayaw cadagiti banbantay,
Nga aglaglagto cadagiti caturturodan.
- 9 Ni ayayatec umasping' iti maysa a corzo wenna iti bumaro nga ugsa:
Adtoy, agtactacder iti licudan ti didingtayo;
Isu cumita cadagiti tawtawa;
Isu sumirip iti rejas.
- 10 Ni ayayatec nagsao, ket kinunana caniac,
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket umayca.
- 11 Ta, adtoy, ti lam-ec limmabasen;
Ti tudo nalpas ket napanen;
- 12 Dagiti sabong' agparangda iti daga;
Ti tiempo ti panagdaniw *dagiti tumatayab* dimtengen,
Ket ti timec ti calapati mangeg' iti dagatayo;
- 13 Ti cayo nga higos luomenna dagiti nalangeto nga higos,
Ket dagiti uvas agsabongdan;
Isuda itdenda ti sayamusomda.
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket umayca.
- 14 O calapatig, nga adda cadagiti rengngat ti bato,
Idiay supoc ti naderraas a disso,
Iparangmo caniac ta rupam,
Ipanngngemo caniac ta timecmo;

Ta nasam-it ta timecmo, ket naimnas ta rupam.

- 15 Alaem cadata dagiti zorra, dagiti babassit a zorra,
A mangsiba cadagiti cauvasan;
Ta dagiti cauvasanta agsabongdan.
- 16 Ni ayayatec cucuac, ket cucuanac:
Isu ipaarabna ti arbanna iti baet dagiti lirio.
- 17 Aginggat' di lumamiis ti aldaw, ket tumalaw dagiti aniniwan,
Sumublica, ayayatec, ket umaspingca iti maysa a corzo ken maysa nga agtutubo nga ugsa
Iti rabaw dagiti banbantay ti Bether.

Agsinnapulda ket agsaracda ti maysa ken maysa. Ti libut ti panagasawa.

- 3 Iti rabii idiay iddac
Sinapulco ti ayayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasarac.
- 2 *Kinunac*, Bumangonacto ita, ket sursurec ti ciudad;
Cadagiti lansangan ken cadagiti nawanag a dalan
Sapulecto ti ayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasarac.
- 3 Dagiti agbantay nga agsursur iti ciudad nasaracandac;
Isuda a nagecunaac, Nakitayo ti ayaten ti cararuac?
- 4 Apaglabasac bassit laeng' cadacuada,
Idi nasaracac ti ay-ayaten ti cararuac:
Isut' iniggamac, ket diac kinayat a pinalubosan a mapan,
Aginggat' isut' diac naiyeg' iti balay ni inac,
Ken iti siled ti nangisicug caniac.
- 5 Pagsapataencayo, O annac a babba'i ti Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenna gapu cadagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenna riingen ni ayatco
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.
- 6 Asino daytoy sumang-at nga aggapu idiay let-ang
A cas cadagiti monmon ti asuc,
A nabangbangloan iti mirra ken incienso,

- Cadagiti amin a polvos ti agtagtagi-laco?
- 7 Adtoy, isu ti talabong ni Salomon;
Innem a pulo a mannacabalin ti manglicmut kencuana,
Cadagiti mannacabalin a lalaki ti Israel.
- 8 Isuda amin agbitbitda iti campilan,
ken napadasda iti gubat;
Tunggal lalaki addaan iti campilan iti rabaw ti padingpaddingna,
Gapu iti buteng iti rabii.
- 9 Ni ari Salomon inyaramidanna ti bagina iti maysa a talabong
A cayo ti Libano.
- 10 Isu inaramidna dagiti adigina iti pirac,
Ti unegna iti balitoc, ti tugawna iti purpura,
Ti tengngana nabaldosaan iti ayat,
A naggapu cadagiti annac a babbai ti Jerusalem.
- 11 Rumuarcayo, O annac a babbai ti Zion, ket kitaenyo ni ari Salomon,
A sibabalangat iti imbalangat kencuana ni inana
Idi aldaw dagiti panangasawana,
Ken idi aldaw ti kinaragsac ti pusona.

Pammadayaw ti novio iti novia, ken ti sungbat ti novia. Ti daya ti panagasawada.

- 4 Adtoy, sica naimnasca, ayatco; adtoy, sica naimnasca;
Dagiti matam *cacasa* cadagiti calapati iti licudan ti abongotmo.
Ta buocmo cas maysa nga arban dagiti calding,
Nga agdarnap iti abay ti bantay Galaad.
- 2 Dagiti ngipenmo umaspingda iti maysa nga arban *dagiti oveja* a napukisan a cabarbaro,
Nga agsang-atda nga aggapu iti pagbuggoan,
Isu a tunggal maysa addaan singasingin,
Ket awan ti mapaladingit cadacuada.
- 3 Dagiti bibigmo umaspingda iti sangcalabag nga escarlata;
Ket naimnas ta ngiwatmo.
Dagita pingpingmo umaspingda iti sangcapisi a granada
Iti licudan ta abongotmo.
- 4 Ta tengngedmo umasping ita torre ni David

- A nabangon a maipaay a maysa a pagigaman,
Kencuana maibitin ti sangaribu a sarapa,
Amin dagiti calasag dagiti mannacabalin a lallaki.
- 5 Dagita dua a susom umaspingda iti dua a kigaw
Isuda a singin ti maysa a lodlodaan,
A mangnan iti baet dagiti lirio.
- 6 Atinggat' di lumamiis ti aldaw, ket agtalawen dagiti aniniwan,
Innacto idia bantay ti mirra,
Ken idia turod ti incienso.
- 7 Sica naimnasca, ayatco;
Ket awan ti pilaw kenca.
- 8 Umayca cumoyog caniac manipud Libano, noviac,
Cumoyogca caniac manipud Libano:
Tumamdagca manipud tapaw ti Amana,
Manipud tapaw ti Senir ken Hermon,
Manipud cadagiti apon dagiti leon,
Manipud cadagiti bantay dagiti leopardo.
- 9 Sica kinayawam ti pusoc, cabsatco a babai, a noviac;
Sica kinayawam ti pusoc ita maysa cadagiti matam,
Iti maysa a cawar ti tengngedmo.
- 10 | Amangan nagimnas ta ayatmo, cabsatco a babai, a noviac!
| Amangan ti kinaimbag ta ayatmo ngem iti arac!
Ken ti ayamuom dagiti lanam ngem iti amin a kita dagiti recado!
- 11 Dagita bibigmo, O noviac, agtedtedda a cas rara:
Diro ken gatas addada iti baba ta dilam;
Ket ti banglo dagita pagan-anaymo umasping ti banglo ti Libano.
- 12 Maysa a naticuban a minuyongan ni cabsatco a babai, a noviac;
Maysa a burayoc a nasullatan, maysa nga ubbog a nasadaan.
- 13 Dagita saringitmo maysada a cagranadaan, agraman bungbunga a napateg,
Candaroma agraman mulmula a nardo,
- 14 Nardo ken casumba,
Calamus ken canela, agraman amin a caycayo ti incienso;
Mirra ken aloes, agraman cadagiti amin a cangronaan a recrecado.

15 *Sica ti maysa n̄ga ubbog dagiti minu-yonḡan,*
Maysa a bubon dagiti danum a nabiag,
Ken barbaresbes n̄ga aggaput' Libano.

16 Agriinḡca, O amian; ket umayca,
sica abagat;
Puyotanyo ti minuyonḡac, tapno
dagiti recadona agayusda coma.
Umay coma ni ayayatec idia y minu-yonḡanna,
Ket canenna dagiti napateg a bunḡana.

*Ti sun̄gbat ti novio. Masinada iti bassit
a tiempo.*

5 Immayac iti minuyonḡac, cabsatco a
babai, a noviac:

Inurnonḡco ti mirrac agraman re-
cadoc;

Kinnanco ti rarac agraman diroc;
Ininumco ti aracco agraman gatasco.

Man̄gancayo, O gagayyemco;
Uminumcayo, wen, uminumcayo n̄ga
aglaplapananan, O ayayatec.

2 Nacaturogac idi, n̄gem nagriinḡ ti
pusoc:

Isut' timec ni ayayatec a manḡtugtug,
n̄ga agcuna,

Luctannac, cabsatco a babai, ayatco,
calapatic, a di natulawan;

Ta napno ti oloc iti linnaaw,
Dagiti margarotac cadagiti teted ti
rabii.

3 Linabuscon ti cawesco; casanonto ti
panḡcabilco kencuana?

Binuggoac dagiti sacac; casanonto ti
panan̄grugitco cadacuada?

4 Ni ayayatec incautna ti imana iti abut
ti ruan̄gan,

Ket natignay ti pusoc gapu kencuana.

5 Timmacderac tapno lucatac ken aya-
yatec;

Ket nagitedted dagiti imac iti mirra,
Ket dagiti ramayco iti nanawnaw a
mirra,

Iti rabaw dagiti un̄gcay ti balunet.

6 Linuctac ken ayayatec;

N̄gem pimmanaw ni ayayatec, ket
napan.

Ti cararuac nagawan caniac idi isu
nagsao:

Isut' sinapulco, n̄gem isut' diac na-
sarac;

Isut' inayabac, n̄gem dinac sinun̄-
batan.

7 Dagiti agbantay a tattao a manḡsursur
iti ciudad nasaracandac,

Kinabildac, sinugatdac;

Dagiti agaywan cadagiti bacud inic-
catda caniac ti cagayco.

8 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti
Jerusalem,

No masaracanyo ni ayayatec,

N̄ga ibagayo kencuana, a masakitac iti
ayat.

9 Ania ti ayayatem a nanḡnan̄grona
n̄gem iti sabali n̄ga ayayaten,

O sica naimnas unay cadagiti babbai?

Ania ti ayatem a nanḡnan̄grona n̄gem
iti sabali n̄ga ayayaten,

A pagsapataennacami iti casta?

10 Ni ayayatec napudaw ken nalabaga,
A capan̄goloan unay iti linacsa.

11 Ti olona isut' cas iti casudian a balitoc,
Dagiti margarotana nabuocda, ken na-
nḡisitda a cas maysa a wac.

12 Dagiti matana umaspinḡ cadagiti cala-
pati iti denna dagiti waig,

A nadigusda iti gatas, ken naisaadda a
sibabagay.

13 Dagiti pinḡpinḡna cacasda sanḡcaraay
dagiti recrecado,

Casda gabgabsuon a nasam-it a roroot:

Dagiti bibigna isudat' cas lirio n̄ga
agtedted iti nanawnaw a mirra.

14 Dagiti imana isudat' cas cadagiti sinḡ-
sinḡ a balitoc a natampocan iti
berilo:

Ti bagina isut' cas aramid a marfil a
nacalupcupan cadagiti zafiros.

15 Dagiti sacana cacasda cadagiti adigi a
marmol, a naisaad iti rabaw dagiti
bantay a balitoc a nasudi:

Ti lanḡana umaspinḡ iti Libano, a
manḡuibinibi a cas cadagiti canti-
n̄gen.

16 Ti n̄giwatna nasam-it unay;

Wen, isut' maayat a di agcuranḡ.

Daytoy isu ti ayayatec, ken daytoy
isu ti gayyemco,

O annac a babbai ti Jerusalem.

Ti tuloy ti panagdin̄nayawda:

6 Sadino ti napanan ni ayayatem,
O sica caimnasan unay cadagiti bab-
bai?

Sadino ti nagbalicanna ni ayayatem,
Tapno cumuyogcami coma kenca a
manḡbiroc kencuana?

2 Ni ayayatec immulog idia y minu-
yonḡanna,

- Cadagiti aray dagiti recrecado,
Tapno agpaarab idia y minuyongān,
ken agala cadagiti lirio.
- 3 Cucuanac ni ayayatec, ket ni ayayatec
cucuaac:
Isu ipaarabna ti *arbanna* iti baet da-
giti lirio.
- 4 Sica naimnasca, O ayatco, a cas iti
Tirsa,
Nataer a cas iti Jerusalem,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a
buyogen dagiti bandera.
- 5 Isiasim caniac dagita matam,
Ta pinarucmadac,
Ta buocmo cas maysa n̄ga arban dagiti
calding,
A naidarnap iti abay ti Galaad.
- 6 Dagita ngipenmo umaspingda iti maysa
n̄ga arban dagiti ovejas,
N̄ga agsang-at n̄ga aggapu iti pagbug-
goan;
Isu a tunggal maysa addaan sinḡsinḡ-
in,
Ket awan ti napaldaang cadacuada.
- 7 Dagiti pispismo umaspingda iti sanḡ-
capisi a granada
Iti licudan ta abongotmo.
- 8 Adtoy, innem a pulo a reina, ken walo
pulo a camalala,
Ket dagiti virgen awan bilangda.
- 9 Calapatic, a di natulawan, isut' may-
maysa *laeng*;
Isu laeng ti bugbugtong ni inana;
Isu ti pinili a maymaysa ti nangipas-
ngaya kencuana.
Dagiti annac a babai isut' nakitada,
ket isut' ninaganda a bendita;
Wen, dagiti reina ken dagiti camalala,
ket isut' dinayawda.
- 10 Asino ti cumita a cas bigat,
Naimnas a cas ti bulan,
Nalawag a cas ti init,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a
buyogen dagiti bandera?
- 11 Immulogac iti minuyongān dagiti nue-
ces,
Tapno kitaec dagiti nalangto a mula ti
lobong,
Tapno kitaec no nagrusing ti uvas,
Ken nagsabong dagiti granada.
- 12 Iti sacbay ti diac pannacaammo, insa-
adnac ti cararuac
- Iti ten̄n̄ga* dagiti lugan ti naprincipean
n̄ga ili.
- 13 Agsublica, agsublica, O Sulamita;
Agsublica, agsublica, tapno cumitacami
coma kenca.
- Apayapay a cumitacayto ken Sulamita,
Cas iti sala ti Mahanaim?
- Maituloy ti panagdinnayawda.*
- 7 | Amanḡan nagimnas dagita sacam
cadagiti palloca, O anac a babai ti
principe!
Dagiti nagtimbukel a loppom umas-
pingda cadagiti alhajas,
Ti aramid dagiti ima ti maysa a
nagdanonan laing n̄ga agaramid.
- 2 Ta bagim isut' *umasping* iti maysa a
nagbukel a tagayan
A kencuana di agcurang ti nagampor
n̄ga arac:
Ta sibetmo *umasping* iti sangcagabsuon
a trigo
A naisaad iti lawlaw dagiti lirio.
- 3 Ta dua a susom umaspingda iti dua
a kigaw
A singin ti maysa a lodlodan.
- 4 Ta tengngedmo umasping iti torre a
marfil;
Dagita matam *casda* cadagiti tangke
idia y Jesebon,
Iti denna ti ruangan ti Bat-rabim;
Ta agongmo umasping iti torre ti
Libano
A cumita n̄ga agpa-Damasco.
- 5 Ta olom ita rabawmo umasping iti
Carmelo,
Ket ti buoc ta olom umasping iti pur-
pura;
Ti ari nacayawan cadagiti sallapidna.
- 6 | Amanḡan nagimnas ken amanḡan
nacaay-ayoca,
O ayat, a macaparag-o!
7 Daytoy a catayagmo umasping iti
maysa a cayo a palma,
Ket dagiti susom cadagiti raayna.
- 8 Kinunac, cumalay-atacto iti cayo a
palma,
Cumpetacto cadagiti sangana:
Bay-am a dagiti susom cacasda coma
cadagiti raay ti uvas,
Ken ti banglo ti angesmo umasping
cadagiti manzanas,

- 9 Ket ta n̄giwatmo umaspinḡ iti caim-
bagan unay n̄ga arac,
A sumalog a silalamuyot a maipaay
ken ayayatec,
N̄ga aguyas cadagiti bibig dagiti
matmaturog.
- 10 Siac cucuanac ni ayayatec;
Ket ti calicagumna agturon̄g caniac.
- 11 Umayca, ayayatec, rumuarta a *mapan*
idiay away;
Inta agdagus cadagiti purpuroc.
- 12 Inta sumanḡ-at a masapa cadagiti cau-
vasan;
Inta kitaen no nagrusinḡen ti uvas,
Ken nagucraden dagiti sabonḡna,
Ken agsabonḡen dagiti granada:
Idiay ti ayateco itdecto kenca.
- 13 Dagiti mandragoras nanḡteddat' aya-
muom,
Ket cadagiti ruanḡanta adda dagiti
amin a kita dagiti napateg a bunḡ-
bunḡa, a babbaro man ken daan,
N̄ga indulinco a maipaay kenca, O
ayayatec.

*Ti panagtipon ti novio ken novia iti ayat a di
maparucma.*

- 8 | O sapay coma ta sica idi a cas
cabsatco a lalaki,
A nanḡcunnot cadagiti suso ni inac!
Iton sapulenca coma iti ruar, agcanca
coma;
Wen, ket awan ti manḡumsi coma
caniac.
- 2 Kibinenca coma, *ket* iyegca iti balay
ni inac,
Asino ti manḡisuro coma caniac;
Painumenca coma iti narecadoan n̄ga
arac,
Iti tubbog dagiti granadac.
- 3 Ti imana a catigid *adda* coma iti baba
ti oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac
coma.
- 4 Pagsapataencayo, O annac a babai ti
Jerusalem,
A dicay tignayen, wenna riinḡen ni
ayatco,
Aginḡgat' di macaay-ayo kencuana.
- 5 Asino daytoy a sumanḡ-at n̄ga aggapu
idiay cauvasan,

A sisasadag ken ayayatenna?

- Iti baba ti cayo a manzanas riniinḡca:
Idiay nanḡipasicalan idi ni inam
kenca,
Idiay nagpasicalan ti nanḡipasngay
kenca.
- 6 Isaadnac a cas maysa a sada iti rabaw
ta pusom,
Cas maysa a sada iti rabaw ta tackiag-
mo:
Ta napigsa ni ayat a cas ken patay;
Ni imon naran̄ggas a cas ken Tanem;
Dagiti beggan̄na isudat' begbegganḡ
ti apuy,
Maysa a pudno a gil-ayab ni Je-
hova.
- 7 Dagiti adu a danum dida maiddep ti
ayat,
Uray dagiti layus isut' dida maseb-
seban:
No maysa a tao itdenna coma amin a
cucua ti balayna gapu iti ayat,
Isu matalipupus a maumsi coma.
- 8 Addaantayo iti maysa a bassit a cabsat
a babai,
Ket isu awan dagiti susona:
Anianto ti aramidentayo a maipaay
ken cabsattayo a babai
Iti aldaw ti pananḡtanḡayda?
- 9 No isu maysa coma a bacud,
Banḡonentayto iti rabawna ti maysa a
torre a pirac:
Ket no isu maysa coma a ruangan,
Isut' iloconḡtayo cadagiti tabla a
cantingen̄.
- 10 Maysaac a bacud, ket dagiti susoc
umaspinḡda cadagiti torrena
Idin addaac cadagiti matana a cas
maysa a nacasarac iti talna.
- 11 Ni Salomon adda maysa a cauvasanna
idiay Baal-hamon;
Isu impaabanḡna ti cauvasan cadagiti
agaywan;
Tunḡgal maysa gapu iti bunḡana
manḡyeg coma idi iti sanḡaribu a
capisi a pirac.
- 12 Ti cauvasac, a cucuac, adda iti sa-
nḡoc:

Sica, O Salomon, addaancanto' iti
 sangaribu,
 Ket dagiti agaywan iti bungana dua-
 gasut.

13 Sica nga agnaed cadagiti minuyongan,
 Dagiti cadua ipangagda ta timecmo:

Isut ipangegmo caniac.
 14 Agdarasca, ayayatec,
 Ket umaspingca iti maysa a lodlodan
 wenno bumaro nga ugsa
 Iti rabaw dagiti baubantay dagiti
 recrecado.

[Faint, mostly illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

TI LIBRO NI

ISAIAS.

Dagiti kinaulpit dagiti tattao ti Dios. Ti Dios saan a maparag-o cadagiti dataton ken lulualo. Sapulenna ti panagtulnog. Ti Sion nasukir ngem masbutto.

1 Ti sirmata ni Isaias nga anac ni Amos, isu a nakitana a maipapan iti Juda ken Jerusalem, cadagiti aldaw da Ozias, Joatam, Acas ken Ezequias, nga ar-ari ti Juda.

2 Denggenyo, O langlangit, ket timudem, O daga; ta ni Jehova nagsao: Nangtarakenac ken nangpadackelac cadagiti annac, ket simmukirda a bumusor caniac.

3 Ti baca ammona ti makincucua kencana, ket ti asno ammona ti pagpacanan ni apona; ngem ti Israel dina ammo, ti ilic saan nga agotob.

4 Ay nacion a managbasol, ili a naawitan iti kinadakes, maysa a caputotan dagiti managdackakes, annac nga agaramid a sidadadael unay! Ti nallicudanda ni Jehova, isuda inuyuyawda ti Santo ti Israel, pimmusayda a timmalicud.

5 Apayapay a masaplitcayto pay, nga adadda pay ti yaalsayo? ti amin a olo masakit, ti amin a puso mapacsuyan.

6 Manipud iti dapan ti saca aginggat' olo met laeng awan ti kinasalun-at kencana; no di ket sugsgat, ken litlitem, ken babbaro a sapsaplit: saanda a nacaem, saanda met a napatapatan ken dida met nasapsappoan iti lana.

7 Ti dagayo aglangalang: dagiti ciudadayo naururamda iti apuy; ti dagayo isut' alun-unen dagiti gangannaet iti saclangyo, ket aglangalang, a cas narbec gapu cadagiti sangsangaili.

8 Ket ti anac a babai ti Sion mabaybayan a cas maysa a calapaw iti maysa a cauvasan, cas maysa a pagdagu-an iti maysa a minuyongan dagiti pepino, cas maysa a ciudad a nalacub.

9 No coma no saan a nangibati cadatayo ni Jehova dagiti buybuyot iti maysa a bassit unay a tidda, naipadatayo coma a

cas iti Sodoma, datayo castay coma iti Gomorra.

10 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga agturay iti Sodoma; timudenyoy ti linteg ti Diostayo, dacayo tattao ti Gomorra.

11 Ania ti capapaayanna caniac ti kinnaadu dagiti datdatonyo? cuna ni Jehova: adda caniacon ti kinawadwad cadagiti datdaton a mapuuran a carcarnero, ken iti taba dagiti napalamut nga animal; ket diac agrag-o iti dara dagiti babaca wenno dagiti cordero, wenno dagiti lallaki a calding.

12 Intono umaycayo agparang iti saclangco, asino ti nangdawad cadagiti imayo itoy a panangpayatpayatyo cadagiti paraanganco?

13 Didac yeganen iti datdaton nga ubbaw; ti incienso isu caniac ti maysa a macarimon; ti kellep ken aldaw a panaginnaná, ti panangurnong cadagiti gimgimong, —diac maiccat ti kinadangkes ken nadaeg a gimong.

14 Dagiti kellepyo ken dagiti fiestayo a maikeddeng guraen toy cararuac; macapulcoeda caniac; mautoyanac nga agawawit cadacuada.

15 Ket intono unnatenyo dagiti imayo, ilemmengonto dagiti matac cadacayo; wen, intono agaramidecayo cadagiti adu a lualo, diacto ipangag: dagiti imayo napnoda iti dara.

16 Agbuggocayo, agdaluscayo; yadayuyo ti dakes cadagiti aramidyo manipud iti sangaoan dagiti matac; agsardengcayo nga agaramid iti dakes;

17 adalenyoy ti agaramid iti naimbag; sapulenyoy ti kinajusticia, alawenyoy dagiti maparigat, ocomenyoy dagiti ululila, salacnibanyoy ti bala a babai.

18 Umaycay ita, ket agsusurottayoy coma, cuna ni Jehova: uray no dagiti basbasolyo cacasda coma iti escarlata, mapapudawdanto a cas la nieve; nupay no

nalabbasitda a cas la carmesi, agbalindanto a cas la *napudaw* a de lana.

19 No mayatcayo ken agtulnogcayo, canenyonto ti naimbag iti daga:

20 Ngem no paidenyo ken sumukircayo, maalun-uncayto iti campilan; ta ti ngiawat ni Jehova isut' insaona.

21 ¡Casano aya ti panagbalin a balanġcantis ti ciudad a matalec! ¡isu a napno idi iti kinajusticia! ti kinalinteg nagtaeng idi kencuana, ngem ita managpapatay.

22 Ti piracmo nagbalin a rugit, ti aracmo nalaocan iti danum.

23 Dagiti panguloem managalsada, ken cadcadua ida dagiti mannacaw; tunggal maysa cadacuada ayatenna ti panocsoc, ken surotsurotenna ti gunguna; dida ocomen ti ululila, ket di met dumanon cadacuada ti panggep ti bálo a babai.

24 Gapuna a cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, ti Mannacabalin ti Israel, Ah, bumang-aracto cadagiti casupiatco, bumalesacto cadagiti cabusorco;

25 ket isublicto ti imac nga ipátay kenca, ket gugoracto a talipupusen ti rugitmo, ken ibellengco amin nga estañom;

26 ket isublicto dagiti oc-ocomyo a cas idi unana ken dagiti consejerosmo a cas idi punġanay: iti calpasanna managanancanto iti ciudad ti kinalinteg, ili a matalec.

27 Ti Sion masbutto iti kinajusticia, ket dagiti napasurotna masbutdanto iti kinalinteg.

28 Ngem ti pannacadadael dagiti managlabsing ken managbasol matiptipondanto, ket dagiti tumallicud ken Jehova marunawdanto.

29 Ta isuda maibabaindanto cadagiti roble a kinalicagumanyo, ken mariribucayto a maipaay iti minuyungan a piniliyo.

30 Ta cascayto la maysa a roble nga agusaw ti bulongna, ken cas minuyongan nga awan danumna.

31 Ket ti napigsa casto la maysa a lapnit, ket ti aramidna casto la maysa a dalipato; ket agpadpadadanto a mapuuran, ken awanto ti mangiddep cadacuada.

Ti sapasap a panagturay ni Jehova. Ti panagrucbab ti Israel cadagiti ladalawan rebbenġna nga isardenġ.

2 Ti sao a nakita ni Isaias nga anac ni Amos a maipapan iti Juda ken Jerusalem.

2 Ket maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw, a ti bantay ti balay ni Jehova mabanġonto iti rabaw dagiti banbantay, ket maibayogto a nangnanġrona ngem cadagiti turturod; ket isu-amin a nacion agaynsdanto agingġa kencuana.

3 Ket adu dagiti tattao a mapanto ken agcuna, Umaycayo, ket sumang-attayo iti bantay ni Jehova, iti balay ti Dios ni Jacob; ket isuronatayonto cadagiti daldalanna, ket magnatayonto cadagiti dandanana: ta iti Sion ti rumuaranto ti linteg, ket iti Jerusalem ti rumuaranto ti sao ni Jehova.

4 Ket isu ocomennanto dagiti nacion, ket kedngannanto ti maipapan cadagiti adu nga il-ili: ket pandayendanto dagiti camcampilanda a pagbalinen a pabengbeng ti arado, ket dagiti picada pandayendanto a comcompay; ti maysa a nacion saannanto a tag-ayen ti campilan a maibnsor iti nacion, ket didanto met agadalen iti pannakigubat uray caano.

5 O balay ni Jacob, umaycayo, ket magnatayo iti lawag ni Jehova.

6 Ta sica tinallucidam ti ilim, a balay ni Jacob, ta napnoda *iti cadawyun* iti dáya, ken managpadlesda a cas cadagiti-Filisteos, ket makipagsipatda cadagiti annac dagiti gangannaet.

7 Ket ti dagada napno iti pirac ken balitoc, ket awan met ti inggana dagiti gamengda; ti dagada met cas la napno cadagiti cababayoy, awan met ti panungpalan dagiti lugluganda.

8 Ti daga met napno cadagiti lادلادا-awan; isuda agcararagda cadagiti aramid dagiti imada met laeng, nga inaramid dagiti ramayda met laeng.

9 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket ti nangato a tao mapababa: gapuna a dica ida pacawanen.

10 Sumrecca iti bato, aglemmengca iti tápoc, manipud iti sanġo a macapabuteng ni Jehova, ken iti dayag ti kinatanocna.

11 Ti napalangguad a panagkitkita ti tao mapaemmanto, ken ti kinatangsit dagiti tattao maparucbabto, ket ni Jehova laeng ti madaydayawto iti dayta nga aldaw.

12 Ta addanto aldaw ni Jehova dagiti buybuyot a maipátay cadagiti isu-amin a natangsit ken napalangguad, ken cadagiti amin a maitan-oc; ket mapaemmanto;

13 ken iti isu-amin a cantingġen ti Liba-

no, a natayag ken maibaybayog, ken iti amin a roble ti Basan,

14 ken iti rabaw dagiti isu-amin a banbantay a natayag, ken iti isu-amin a turturod a nangato,

15 ken iti amin a torre a nangato, ken iti tunggal maysa cadagiti nasarikedkedan a bacud,

16 ken cadagiti amin a sasacayan a taga Tarsis, ken iti amin a nacaay-ayo a binurican.

17 Ket ti kinapalangguad ti tao maparucncyto, ket ti kinatangsit dagiti tattao maipababanto; ket ni Jehova laeng ti maitan-ocito iti daya nga aldaw.

18 Ket dagiti ladladawan maiccatdanto a maikisap.

19 Ket dagiti tattao sumrecdanto cadagiti rucrukib dagiti batbato, ken iti uneg dagiti ababut ti daga, manipud iti sangō a macapabuteng ni Jehova, ken manipud iti dayag ti kinadaegna, intono tumacder a sipapannacabalin unay a manggungon iti daga.

20 Iti daya nga aldaw dagiti tattao ipalalpaldanto cadagiti sangsangyo ken cadagiti curarapnit dagiti ladladawanda a pirac, ken ladladawanda a balitoc, isuda nga inaramidda cadacuada a pagcararagan;

21 a sumreeda cadagiti rucrukib dagiti batbato, ken iti uneg dagiti rengrengngat dagiti gangal, manipud iti sangō a macapabuteng ni Jehova, ken iti dayag ti kinadaegna, intono tumacder a sipapannacabalin unay a manggungon iti daga.

22 Baybay-anyo ti tao, a ti angesna adda cadagiti abut iti agongna; ta ania ti capaayanna?

Ti pannacaidarum dagiti agtuturay ti Juda ken dagiti babbai a nagaramugam.

3 Ta, adtoy, ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iccatenna iti Jerusalem ken iti Juda ti pagkiredan, ken ti sarucod, ti isu-amin a pagkiredan a tinapay ken danum;

2 ti maingel a tao, ken ti tao ti gubat; ti ocom, ken ti mammadto, ken ti pumapadles, ken ti panglacayen;

3 ti capitan ti limapulo, ken ti natacneng a tao, ken ti con-ejero, ken ti nagdanonan laing nga agaramid, ken ti nalain a baglan.

4 Ket mangtedacto cadagiti annac tapno isuda dagiti panguloenda, ket dagiti mala-daga iturayandanto ida.

5 Ket dagiti umili maparigatdanto,

tunggal maysa a gapu iti maysa, ken tunggal maysa a gapu iti caarrubana: ti ubing tumacdero a sitatangsit unay a bumusor iti lacay, ken ti timmawa a bumusor iti natacneng.

6 Intono ti maysa a tao tenggelelennanto ti cabsatna iti balay ni amana, a cunaenna, Sica adda pagan-anaymo, sica coma ti agturay cadacami, ket bay-am a daytoy a pannacarba agsaad iti babaen ti imam;

7 iti daya nga aldaw ingatonanto ti timecna, a cunaenna, Saanacto a mangagas; ta iti balayco awan ti tinapay ken uray pay no pagan-anay: didacto araramiden nga agturay cadagiti umili.

8 Ta ti Jerusalem narba, ket ti Juda narugpo; agsipud ta ti dilada ken dagiti aramidda bumusorda ken Jehova, a pang-gargarida cadagiti mata ti dayagna.

9 Ti panagparang dagiti rupada panec-necanna ti maibusor cadacuada; ket ipalawagda ti basolda a cas iti Sodoma, dida ilimed. | Asipay ti cararuada! ta nagaramidda ti dakes cadacuada met laeng.

10 Agsaocayo iti maipapan iti nalinteg, a naimbagto kencuana; ta canendanto ti bunga dagiti aramidda.

11 | Asi pay ti managdaedakes! nasana-angto kencuana; ta ti inaramid dagiti imana maaramidto kencuana.

12 Iti maipapan iti ilic, ububbing ti mamarigat cadacuada, ken dagiti babbai ti mangituray cadacuada. O ilic, dagidi mangiturturong kenca pagbiddutendaca, ken dadaelenda ti turong dagiti danam.

13 Ni Jehova sitatacder a sumupring, ken sitatacder a mangocom cadagiti il-ili:

14 Ni Jehova sumreco iti panangocom cadagiti lallacay dagiti tattaona ken cadagiti panguloenda: Dacayo dagiti nangan a nangibus iti cauvasan; ti nasamsam cadagiti napanglaw adda iti balbalaymo:

15 ania ti panggepyo dacayo a ladditenyo ti ilic, ken lebbekenyo ti rupa dagiti napanglaw? cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot.

16 Casta met a cuna ni Jehova, Agsipud ta dagiti annac a babbai ti Sion napalangguadda, ken magnada a sitatangar dagiti tenggedda ken mata a nagaramugam, ken magnada ken agkinnikinnida no mapanda, ken agaramidda iti killingkilling cadagiti sacsacada;

17 gapuna a ti Apo cabilelennanto iti gaddil ti cuppocppo dagiti annac a babbai

ti Sion, ket ni Jehova lucasannanto dagiti nalimed a camengda.

18 Iti daya nga aldaw ti Apo iccatenanto ti kinainnas dagiti arcor nga agkilliṅkilliṅ cadagiti sacada, ken dagiti iniket nga oclop, ken dagiti sinan-bulan;

19 dagiti pendientes, ken dagiti galang ken dagiti abungot ti rupa;

20 dagiti dalungdong, ken dagiti cawar a maipaay cadagiti pungopungoan ti saca, ken dagiti barikes, ken dagiti cajita ti bangbanglo, ken dagiti ananib:

21 dagiti siugsiug, ken dagiti aritos ti agong;

22 dagiti pagan-anay a pakirambac, ken dagiti cacay, ken dagiti pañolon, dagiti up-upit;

23 dagiti espejo, ken dagiti nalapat a lienzo, ken dagiti turbante, ken dagiti abungot.

24 Ket maaramidto, nga dagiti nabanglo a sabong masucatanito iti kinabuyoc; ket iti saad ti maysa a barikes maisucatto ti maysa a tali; ket iti saad ti naornos a buoc, kinapulinangnangto; ket iti saad ti maysa a lambon, maysa a pagbarikes a lupot a nakersang; ket iti saad ti kinainnas ratrunocto.

25 Dagiti lallakim mapasagdanto iti campilan, ket ti maingelmo mapasagto iti paggugubatan.

26 Ket ti ruanganna agladingitto ken agpanes; ket isu mapanawanto ken agtugawto iti daga.

Ti matda a mailiclic.

4 Ket pito a babbai tengngelendanto ti maysa a lalaki iti daya nga aldaw, a cunaenda, Canenminto ti tinapaymi met laeng, ken yusonmi ti pagan-anaymi met laeng; isuna laeng a mainaganan ti naganmo cadacami; iccatem ti pannacibabainmi.

2 Iti daya nga aldaw ti saringit ni Jehova nasayaatto ken nadayag, ket ti bunga ti daga mangnibinibinto ken nataerto unay a maipaay cadagiti mailiclic iti Israel.

3 Ket maaramidto, a ti mabati idiyay Sion, ken ti matda idiyay Jerusalem, managananto a nasantoan, ti tumunggal maysa a naisurat cadagiti agbibbiag idiyay Jerusalem;

4 intono ugasan ti Apo ti rugit dagiti annac a babbai ti Sion, ket intono guguranan ti dara ti Jerusalem iti tengngana, a

gapu iti espiritu ti kinajusticia, ken gapu iti espiritu ti panangpuur.

5 Ket ni Jehova parsuaennanto iti rabaw ti amin a pagtaengan ti bantay Sion, ken cadagiti gimgimongda, ti maysa nga ulep ken asuc ti aldaw, ken ti lawag ti agdardarang nga apuy iti rabii; ta addanto abpong a mayucrad iti rabaw ti amin a dayag.

6 Ket addanto maysa nga abpong a linongan iti aldaw a manglisi iti pudot, ken maysa a pagsaliudegan ken paglinongan iti bagio ken tudo.

Ti panngarig a cauvasan. Ti panngayay cadagiti nadanngkes. Ni Jehova maibalesto iti pannacaramat dagiti nacion.

5 Agcantaac coma ti maipaay ken ayayatec unay iti maysa a canta ti ayayatec a maipapau iti cauvasanna. Ti ayayatec unay adda idi maysa a cauvasanna iti maysa a nabunga unay a turod:

2 ket isu sinucasocna ken inurnongna nga inicaat dagiti batbatona, ket minulaanna iti pinili nga uvas, ken namactacder iti maysa a torre iti nagtengngaan-na, ken nangtaga met iti pagpespanan iti arac idiyay: ket inurayna nga agpataud coma cadagiti uvas, ket nagpataud cadagiti uvas nga atap:

3 Ket ita, O dacayo nga agnaed iti Jerusalem ken tattao ti Juda, dawatec nga ipatoyo man ti maipapan caniac ken ti cauvasac.

4 Ania aya ti nabalina pay a naaramid coma iti cauvasac, a diac inaramid kencana? ania ti gapuna, nga idi nga ur-urayec a mangpataud coma cadagiti uvas, isu namataud cadagiti uvas nga atap?

5 Ket ita ibagact cadacayo ti aramido iti cauvasac: iccatecto ti aladna, ket maibusto, rebbaecto ti bacudna, ket isut mapayatpayatanto:

6 ket baybay-acto a madadael; saanto a mapaadan ket di met magabion; no di ket pagtuboanto dagiti cascasumba ken calcalunay: ket ibilincont met cadagiti ululep tapno isut dida tinngan ti tudo.

7 Ta ti cauvasan ni Jehova dagiti buybuyot isu ti balay ti Israel, ket dagiti tattao ti Juda isuda dagiti nacaay-ayo a mulana: ket nagsapul ti kinajusticia, ngem, adtoy, ti pammarigat; ti kinalinteg, ngem, adtoy, ti maysa a riaw.

8 Asi pay dagiti mamagsasaip iti balay ken balay, ken mamagsasaip ti talon ken talon aginggat' awan disso, ket maaramid-cayo nga agtaeng a dadacayo iti tengnga ti daga!

9 Iti lapayago cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Iti kinapudnona, adu a balbalay ti agongngaongto, uray no dackel ken nasayaat, awanto ti agnaed kencuana.

10 Ta ti sangapulo nga acre* ti cauvasan mangtedto iti maysa a bat†, ket ti maysa nga homer‡ a bin-i mangpataudto iti maysa nga efa§ laeng.

11 | Asi pay dagiti bumanon a masapa iti bigat, tapno sumurotda iti naingel nga inumen; nga idiayda a marabian unay, aginggat' paggil-ayaben ida ti arac!

12 Ket cadagiti ramrambada adda arpa, gitarra a bassit, pandereta, flauta ken arac; ngem dida imatangnan ti aramid ni Jehova, ket dida met otoben dagiti aramid dagiti imana.

13 Gapuna a ti ilic napan iti pannacacayaw agsipud ti kinakirang ti isip; ket dagiti natan-ocda a tattao nabisinanda, ket ti caaduanda mawawda unay.

14 Gapuna a ni Tanem pinadackelna ti tarigagayna, ken linuctanna ti ngiwatna a di marucod; ket ti nadayawda, ken ti caaduanda, ken ti rambada, ken ti makipagragasac cadacuada, umologda itoy a Tanem.

15 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket ti natan-oc a tao mapaemma, ket dagiti mata ti nangato mapaemmada:

16 ngem ni Jehova dagiti buybuyot maitan-oc iti kinajusticia, ket ti Dios a Santo masantificar iti kinalinteg.

17 Isunton ti panagtaraon dagiti cordero a cas addada iti pagarabanda, ket dagiti langalang dagiti nalucmeg canento ti agtawatawataw.

18 | Asi pay dagiti aggyod ti kinadakes iti taltali ti kinatiri, ken basol a cas la iti pannacaramat ti maysa a guyodan ti pasagad;

19 a cunaenda, Agsiglat coma, darda-

* Acre : rucod ti daga a dua nga apagcalima ti maysa nga hectarea.

† Bat : pagsucatan a capada iti lima a litro.

‡ Homer : pagsucatan a nasuroc bassit a tallo a caban ket siam nga apagecapulo.

§ Efa : pagsucatan a capada iti sangapulo a salop.

rasenna coma ti aramidna, tapno isut' makitatayo; ken ti patigmaan ti Santo ti Israel umasideg coma ken dumteng, tapno isut' maammoantayo!

20 | Asi pay dagiti mangnagan naimbag iti dakes, ken dakes iti naimbag; nga icabilda ti sipngat iti lawag, ket ti lawag iti sipngat; nga icabilda ti napait iti nasam-it, ket ti nasam-it iti napait!

21 | Asi pay dagiti mamasirib cadagiti matada met laeng, ken dagiti manakem iti imatangda met laeng!

22 | Asi pay dagiti mamaingel nga aginum iti arac, ken tattao a napigsa a manglaoc iti naingel nga inumen;

23 a mangjustificar iti maysa a managdadakes a gapu iti maysa a pannocsoc, ket icatenda kencuana ti kinalinteg ti nalinteg.

24 Gapuna a cas iti dila ti apuy ibusenna ti punget ti garami ken cas iti naganog a root a marunaw iti darang, castanto ti ramutda a cas iti pannacalungtot, ket ti sabongda tumayabto a cas iti tapoc; agsipud ta inwacida ti linteg ni Jehova dagiti buybuyot, ken inuyawda ti sao ti Santo ti Israel.

25 Gapuna a ti pungtot ni Jehova naspagedan a maibusor iti ilina, ken inunnatna ti imana a maibusor cadacuada, ken kinabilna ida; ket dagiti bantay nagkintayegda, dagiti bangcay addada a cas rugit iti tengnga dagiti calcalsada. Iti amin daytoy di pay mapatuckiag ti pungtotna, no di ket ti imana adda pay laeng a silalayay.

26 Ket isu mangitayagto iti maysa a bandera cadagiti nacion iti adayu, ket sultipannanto ida manipud iti ungtot ti daga; ket, adtoy, umaydanto a sigaganat ken sipapardas unay.

27 Awanto a pulos ti mabannog wenna maitibcol cadacuada; awanto cadacuada ti agdungsa ket awan met ti maturog; ket di met maiccat ti barikes iti lomoda, ket di met mapugsat ti galut dagiti zapatosda:

28 a dagiti panada natarumamis, ken sibibiat dagiti ba-ida; ket dagiti cucoc dagiti cabayoda maibilangdanto cas la pamulinawen, ken dagiti ligay dagiti lugluganda cacasda la maysa nga alawig:

29 ti ungorda cas la iti leon a caba-ian, agungordanto a cas cadagiti urbon ti leon; wen, agungordanto, ken tucmaanda ti

samsam, ket ipanawda a dida maanano, ket awanto a pulos ti mangisalacan.

30 Ket agungordanto a bumosor cada-cuada iti dayta nga aldaw a cas iti ungor ti baybay: ket no ti maysa cumita iti daga, adtoy, ti sipngēt ken rigat; ket ti lawag napasipngēt cadagiti ululepna.

Ti sirmata ni Isaias ken ti pannacabilinna.

6 Idi tawen nga ipapatáy ni ari Ozias nakitac ti Apo a situtugaw iti maysa a trono, a nangato ken natan-oc; ket ti gayadan ti *cavesna* pinunnona ti templo.

2 Iti ngatona nagtaeder dagiti serafin, a ti tunggal maysa adda innem a payacna, ti dua pangabbongna iti rupana, ket ti dua pangabbongna cadagiti sacsacana, ket ti dua pagtayabna.

3 Ket nagiinnickisda ti maysa ken maysa a kinunada, Santo, Santo, Santo ni Jehova dagiti buybuyot: ti isu-amin a daga napno iti dayagna.

4 Ket dagiti puon dagiti dapian nagpigergerda iti timec daydi nagickis, ket ti balay napno iti asúc.

5 Idin kinunanan, ¡Asiac pay! ta mada-daelac; agsipud ta taoac a narugit dagiti bibigna ket makipagtaengac cadagiti tattao a narugit dagiti bibigna: ta dagiti matac nakitada ti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot.

6 Idin timmayab agingga caniac di maysa cadagiti serafin, nga adda maysa a beggāng iti imana, nga innalana a sinipit idi altar:

7 ket isut' indeppelna iti ngiwatco, ket kinunana, Adtoy, daytoy dimmeppel cadagiti bibigmo; ket ti kinadakesmo naicat, ken ti basolmo napacawan.

8 Ket nangegco ti timec ti Apo, a kinunana, Asino ti ibaonconto, ken asino ti mapan a maipaay cadatayo? Idin kinunac, Adtoyac; ibaonnac.

9 Ket isu kinunana, Inca, ket ibagam cadagitoy a tattao. Pudno a mangegyo, ngem dicay maawatan; ken pudno a makitayo ngem dicay mailasin.

10 Palucmegenyoy dagiti puspuso daytoy a ili, ken pagdagsenenyoy dagiti lapayagda, ken pagkiddemenyoy dagiti mata; di la ket ta macakita cadagiti mata, ken macangeg cadagiti lapayagda, ken macaawat cadagiti puspusoda, ken agbawida ket mapasalun-atda.

11 Idin kinunanan, Apo, casano aya ti cabayagna? Ket isu simmungbat, Aging-

gat' maracrac dagiti ciudad nga awan matagtagitao, ken dagiti balbalay nga awan tattao, ken ti daga aglasgalang a maikisap.

12 Ket ni Jehova mangipanaw iti adayu cadagiti tattao, ket umadu dagiti nabaybay-an a disdisso iti tengnga ti daga.

13 Ket no adda pay maysa nga apagcapulok kencuana, isu met iti batangna macanto: a cas maysa a cayo a terebinto ken cas maysa a roble a ti puonda mabati, no mapucanda; casta a ti nasantoan a bini isu ti puonna.

Da Razin ken Facee gumubatda a maibusor iti Jerusalem. Ti ipadamag ni Isaias ken Acac. Ti ubing nga Emmanuel. Ti pannacadadael ti Juda.

7 Ket naaramid cadagidi aldaw ni Acac nga anac ni Joatam, nga anac ni Ocozias nga ari ti Juda, a ni Razin nga ari ti Siria, ken ni Facee nga anac ni Romelias, nga ari ti Israel, simmang-atda idiay Jerusalem a manggubat kencuana, ngem dida nabalin ti nagballigi a maibusor kencuana.

2 Ket naipacaammo iti balay ni David, a nacuna, Ti Siria nakicallaisa iti Efraim. Ket ti pusona nagkintayeg, ken ti puso dagiti tattao, a cas cadagiti caycayo iti bakir aggungonda a gapu iti angin.

3 Idin kinuna ni Jehova ken Isaias, Inca ita a sumabet ken Acac, sica, ken ni Searjasub nga anacmo, iti ungtō ti calasogan ti nangatngato a tangke, iti napatac a dalan ti talon ti agpappapuscol iti lupot;

4 ket cunaem kencuana, Agaludca, ken agtalnaca; dica agbuteng ket dica met ipalubos a cumapuy ta pusom, a gapu cadagitoy dua a ngudo ti aluten nga umasasúc, a gapu iti narungot a pungtot ni Razin ken ti Siria, ken ti anac ni Romelias.

5 Agsipud ta ti Siria, ti Efraim ken ti anac ni Romelias nagpanggepda iti dakes a maibusor kencana, a cunaenda,

6 Sumang-attayo a maibusor iti Juda, ket isut' riribukentayo, ket isut' gutbawantayo sadiay a maipaay cadatayo, ken mangisaadtayo iti ari iti nagtengngaanna, uray ti anac ni Tebeal;

7 castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isut' saan nga agtaengto, ket di met maaramidto.

8 Ta ti olo ti Siria isu ti Damasco, ket

ti olo ti Damasco isu ni Razin; ket iti uneg dagitoy innem a pulo ket lima a tawen maburacto ti Efraim, iti casta nga isu saanto nga ilin:

9 ket ti olo ti Efraim isu ti Samaria, ket ti olo ti Samaria isu ti anac ni Rome-lia. No saancayo a mamati, pudno a dicayto maisaad.

10 Ket ni Jehova nakisao manen ken ni Acaz, a kinunana,

11 Agkiddawca iti maysa a pagilasinan ken Jehova a Diosmo; isut' kidjawem iti caadalman, wenno iti cangato sadi ngato.

12 Ngem ni Acaz kinunana, Diacto agkiddaw, ket diacto suuten ni Jehova.

13 Ket kinunana, Denggenyo ita, O balay ni David: Bassit laeng aya a banag cadacayo ti panangbannugyo cadagiti tattao, a bannugenyo pay met ti Diosco?

14 Gapuna ngarud a ti Apo met laeng iccanacayonto iti maysa a pagilasinan: adtoy, a maysa a virgen agsicogto, ken mangipasngayto iti maysa nga anac a lalaki, ket maigaldto iti naganna nga Emmanuel.*

15 Mantequilla ken diro ti carannanto, intono ammona nga idian ti dakes, ken pilien ti naimbag.

16 Ta no di pay ammo ti ubing nga idian ti dakes, ken pilien ti naimbag, ti daga a dagiti dua nga arina a caguram mabaybay-anto.

17 Ni Jehova yegnanto kenca, ken iti ilim, ken iti balay ni amam, dagiti aldaw nga dida pay immay, nanipud idi aldaw nga ipapanaw ti Efraim iti Juda way pay ti ari ti Asiria.

18 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, a ni Jehova sultipannanto ti ngilaw nga adda iti caadayuan a paset dagiti carcarayan ti Egipto; ken ti uyocan nga adda iti daga ti Asiria.

19 Ket umaydanto, ket agtaengto ti isu-amin cadacuada cadagiti nalangalang a lobong, ken cadagiti rengngat dagiti batbato, ken iti rabaw ti amin a cacalunayan, ken iti rabaw ti amin a pagpaaraban.

20 Iti daya nga aldaw ti Apo kiskisan-nanto nga aramatenna ti pangiskis nga inupaan cadagiti disso a labes ti Carayan, ti met laeng, ari ti Asiria, ti olo ken

muldot dagiti sacsaca; ket ikisapnanto met ti iming.

21 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, a mangtaraken ti maysa a tao iti maysa a baca a danawan, ken dua a carnero;

22 ket maaramidto, a gapu iti kinawad-wad ti gatas a pataudendanto manganto iti mantequilla: ta mantequilla ken diro ti canento ti tunggal maysa a mabati iti tengnga ti daga.

23 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, a tunggal disso, a yan idi ti sangaribu nga uvas nga agpateg iti sangaribu a capisi a pirac, maipaayto iti casumba ken calunay.

24 Umayto ti maysa iti daya a dis-o a mangicuyog cadagiti pana ken ba-i, agsipud ta amin a daga isudantot' casumba ken calunay.

25 Ket isu-amin a turod a nacali iti gabion, dicanto umay dita a disso a gapu iti buteng cadagiti casumba ken calcalunay; ngem isut' maipaayto a pagpaipan-an cadagiti bacbaca, ken maipaay a pagpayatpayatan dagiti carnero.

Ti anac ni Isaias ken ti panangsilong ti Asiria. Ni Jehova coma ti pagbutnganda a saan a cadagiti cabusor. Ti pannuacacondenar ti yuuman cadagiti mangcuculam.

8 Ket kinunana ni Jehova caniac, Mangalaca iti dackel a tapi, ket isuratmo iti rabawna iti pluma ti tao, Agpaay ken Maher-salal-hash-baz;*

2 ket mangicuyogac cadagiti matalec a sacsaci a mangipalagip, isuda da Urias a sacerdote, ken Zacarias nga anac a lalaki ni Jebaraquias.

3 Ket napanac ken mammadto a babai, ket isu nagsicug, ken mangipasngay iti maysa a lalaki. Sa kinuna ni Jehova caniac, Panaganam iti nagan a Maher-salal-hash-baz.

4 Ta no di pay ammo ti ubing ti aghalicas ti, Amac, ken Inac; ti kinabacnang ti Damasco ken ti nasamsam iti Samaria maipandanto iti sangoanan ti ari ti Asiria.

5 Ket ni Jehova nagsao pay caniac manen, a kinunana,

* Emmanuel: cayatna a saoen, Ti Dios adda cadatayo.

* Maher-salal-hash-baz: cayatna a saoen, Ti sinamsam agsiglat, ti tinucmaan agdaras.

6 Agsipud ta inwasi daytoy nga ili dagiti danum ti Siloe nga agayusda a sitatalna, ket agragsac cada Razin ken iti anac ni Romelias;

7 ita ngarud, adtoy, ti Apo pasagpatenna cadacuada dagiti danum ti Carayan, a napigsa ken adu, a ti *met laeng* ari ti Asiria ken isu-amin a dayagna: ket isut' sumagpatto cadagiti isu-amin a pagayusanna, ken agayus cadagiti isu-amin a igidna;

8 ket isut' agayusto aginggat' Juda; isu ti mangilayusto ken manglasatto; isu dumanonto agingga iti tengnged met laeng; ket ti panangyucradna cadagiti payacna sacnapannanto ti caacaba ti dagam, O Emmanuel.

9 Aramidenyo ti maysa nga ariwawa, O dacayo nga il-ili, ket maburburaccayo; ket timudenyoy, dacay amin a taga adayu a dagdaga: agbarikescayo, ket maburburaccayo; agbarikescayo, ket maburburaccayo.

10 Agpatigmaancayo a matiptipon, ket isunto ti awan ti capapaayanna; bali-senyo ti sao, ket dinto mataginayon: ta ti Dios adda cadatayo.

11 Ta ni Jehova casta ti insaona caniac a nabuyogan ti napigsa nga imana, ken binilinnac a diac magmagna iti dalandaytoy nga ili, a kinunana,

12 Dicay saoen, Maysa a yaalsa, a maipapan iti amin nga ibaganto daytoy nga ili, Maysa a yaalsa; dicay met umamac iti amacda, dicay met agbuteng.

13 Ni Jehova dagiti buybuyot, isut' santificaren-yonto; ken isu coma ti camacyo, ken isu coma ti cabutengyo.

14 Ket isunto ti maipaay a santuario; ngem cadagiti dua a balay ti Israel maipaay a cas maysa a bato a pacaitibcolan, ken dackel a bato a pacarurodan, a maipaay a saltop ken silo cadagiti agtaeng sadi Jeru-alem.

15 Ket adunto ti maitibcol cadagidiay, ket maitiebdad, ken mablodanto, masilodanto, ket matiliwdanto.

16 Reppetem ti pammanecnece, selloom ti linteg cadagiti adalac.

17 Ket urayecto ni Jehova, nga ilinggedna ti rupana iti balay ni Jacob, ket agsapulactoy kencuana.

18 Adtoy, siac ken dagiti ubbing nga ited caniac ni Jehova maipaayda a pagilasinan ken datdatlag idiay Israel a naggapu

ken Jehova dagiti buybuyot, isu nga agtaeng idiay bantay Sion.

19 Ket intono saocenda cadacayo, Umumancayo cadagiti mangcuculam, ken cadagiti mangngarading, nga agarasaas ken agtanabutob: ¿saan aya a rebbeng coma dagiti umili umuman iti Diosda? ¿gapu cadagiti sibibiag umumanda aya cadagiti natay?

20 Iti linteg ken pammanecnece no dida agsao a cas mayannurot itoy a sao, saan a pagduaduaan nga awan ti bigat a maipaay cadacuada.

21 Ket isut' lasatendanto, marigrigat unay ken mabisbisinan; ket maaramidto nga, intono mabisindan, agalimutengdanto, ken agilunoddanto a gapu iti arida ken iti Diosda, ken tumangadda:

22 ket cumitadanto iti daga, ket, adtoy, rigat ken sipngat, kinacudrep ti ladingit; ket mayabogdanto iti napuscol a sipngat.

Ti lawag ken rag-o idiay Galilea. Ti pan-nucayanac ken panagari ti Principe ti Cappia. Ti punget ti Dios maipapan ti cuspag ken kinadangkes ti Israel.

9 Ngem awanto ti kinacudrep kencuana nga adda idi iti ladingit. Idi unana a tiempo inyegna ti panagsusuppiat iti daga ni Zabulon, iti daga ni Neftali; ngem idi naududi a tiempo inaramidna a nadayag; gapu iti turong ti baybay, iti labes ti Jordan, Galilea dagiti nacion.

2 Ti ili a nagnagna iti casipngetan nacakita iti maysa a dackel a lawag; dagiti nagtaeng iti daga ti aniniwan ni patay, naglawag ti silaw cadacuada.

3 Sica pinaadum dagiti nacion, sica pinadackelmo ti ragsacda; agragsacda iti sangonam a cas iti ragsac ti panagapit, a cas iti ragsac dagiti tattao no biugayenda ti sinamsam.

4 Ta ti sangol ti awitna, ken ti sarucod ti abagana, ken ti pang-or ti mamarigat kencuana, binungtolmo a cas idi aldaw ti Madiun.

5 Ta isu-amin a cabal ti tao a nagigam iti riribuc, ken dagiti cawcawes a nayagsep iti dara, maipaayto a pacauraman, maipaay a sungrod ti apuy.

6 Ta nayanan ti maysa nga ubing cadatayo, maysa nga anac a lalaki ti naited cadatayo; ket ti panangituray maiparabawto iti abagana: ket ti naganna magaladanto iti Nacascasdaaw, Mamagbaga, Man-

nacabalin a Dios, Agnanayon nga Ama, Principe ti Cappia.

7 Ti idadackel ti panangiturayna ken ti cappia awanto ti inggana, iti trono ni David, ken iti pagarianna, nga isut' bangonenna, ken mangibayog iti kinajusticia ken kinalinteg manipud ita ken iti agnanayon. Ti regta ni Jehova dagiti buybuyot ti mangaramidto iti daytoy.

8 Ti Apo nangipawit ti sao ken Jacob, ket isut' nagdisso iti Israel.

9 Ket isu-amin nga ili maammoannanto, *uray pay* ti Efraim ken ti agnaed ti Samaria, nga agcuna a sitatangsit ken sisusukir ti pusoda,

10 Dagiti ladrillo narbada, ngem mangpatacdercaminto nga aramatenmi ti tinagaan a bato, dagiti sicomoro napucanda ngem suctanminto ida iti cantingen.

11 Gapuna a ni Jehova ipangatonanto dagiti cabusor ni Razin a maibusor kenuana, ket tignayennanto dagiti cabusorna,

12 dagiti Sirios iti sangaoanan, ken dagiti Filisteos iti licudan; ket alun-unendanto ti Israel iti nacananga a ngiawat. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna di pay pimmanaw, no di ket ti imana silalayat pay laeng.

13 Nupay casta dagiti tattao dida simmango iti daydiay kimmabil cadacuada, ket dida met sinapol ni Jehova dagiti buybuyot.

14 Gapuna a ni Jehova keltayennanto iti Israel ti olo ken ipus, ti sangá ken ti badobadoc, iti maysa nga aldaw.

15 Ti panglacayen ken ti natacneng a tao, isu ti olo; ket ti mammadto a mangisuro cadagiti ululbod, isu ti ipus.

16 Ta isuda a mangidalan iti daytoy nga ili pagbiddutenda ida; ket isuda a maidalan cadacuada madadaelda.

17 Gapuna ti Apo saannanto a pagragsacan dagiti babbaroda a tao, ket dinto sumnec ti asina cadagiti ululilada ken babbaloda a babbai; ta tunggal maysa dida agruem iti sagrado, ket managdacadakesda, ken ti tunggal ngiawat agsao iti kinamaag. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna di pay naiccat, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

18 Ta ti kinadakes manguram a cas la apuy, alun-unenna dagiti casumba ken calcalunay; wen, pasgedanna ti casamecan ti bakir, ket maipangatoda iti maysa a monmon nga asuc.

19 Gapu iti pungtot ni Jehova dagiti buybuyot macset ti daga; ket dagiti tattao isuda ti cas la pagsungrod iti apuy: awan ti tao a mangigaga iti cabsatna.

20 Ti maysa agrabsutto-iti imana a macanawan, ket mabisinanto; ket manganto iti imana a catigid, ket didanto mabsog: tunggal maysa a tao canennanto ti lasag ti tackiagna met laeng.

21 Ti Manases iti Efraim; ket ti Efraim iti Manases; isuda nga agcaycaysa bumursordanto iti Juda. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna saan a pimmanaw, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

Ti Dios aramatenma ti Asiria iti pungtotna, ngem ti Asiria madusanto. Maysa a paset ti Israel agsublinto, ket ti Dios dadaelennanto ti Asiria.

10 | Asi pay dagiti mangituyang iti nakillo a bilin, ken dagiti agsururat nga agsuratda iti kinaulpit;

2 nga isiasida dagiti addaan pacasapulan iti kinajusticia, ken tapno tacawenda ti calintegan dagiti napanglaw iti ilic, tapno dagiti babballo a babbai isuda ti samsam, ken tapno maaramidda dagiti ululila a tinucmaanda!

3 Ket ania ti aramidenyonto iti aldaw ti isasarungcar, ken ti pannacarla nga umayto nga aggapu iti adayu? Asinonto ti dumawatanyo ti tulong? ket sadino ti pangibatianyonto ti dayagyo?

4 Agrucnoydanto laeng cadagiti balud, ken matnagdanto iti babaen dagiti natay. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna saan a pimmanaw, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

5 | O Asirio, pang-or ti pungtotco, ti sarucod nga iti imana adda ti rungsoctco!

6 Ibaonconto a bumusor iti maysa a nacion a di agruem iti sagrado, ken isut' iccacto iti pammilin a bumusor iti ili ti pungtotco, tapno alaenna ti samsam, ken, iti tinucmaan, ken payatpayatenna ida a cas la iti pitac cadagiti calsada.

7 Nupay casta dina ipalawag a casta, ket di met panunoten ti pusona a casta; no di ket adda iti pusona ti panangdadael ken panangkeltay cadagiti nacion nga adu.

8 Ta eunana, Saan aya nga ar-ari amin dagiti principesco?

9 Ti Calmo saan aya a cas iti Carcamis, ti Emat saan aya a cas iti Arfad, ken ti Samaria saan aya a cas iti Damasco?

10 Yantangay a ti imac nasaracanna ti

pagarian dagiti ladladawan, a dagiti kinitikitan a ladladawanda nanngnangronada ngem cadagidiay ti Jerusalem ken ti Samaria;

11 diacto aya aramidén ti cas inaramidco iti Samaria ken cadagiti ladladawanna, iti Jerusalem ken cadagiti ladladawanna?

12 Gapuna a maaramidto, nga intono matungpal ti Apo ti amin nga aramidna iti bantay Sion ken iti Jerusalem, dusaecto ti bungá ti nasukir a puso ti ari ti Asiria ken ti dayag ti natanngsit a panagkitana.

13 Agsipud ta kinunana, Iti pigsá ti imac ken iti kinasiribco isut' inaramidco; ta adda pannacaawatco: ket inicatco ti beddenng dagiti tattao, ken rinabsutco dagiti gangamengda, ken cas iti maysa a maingel a tao mayulogco dagiti agtutugaw cadagiti trono:

14 ket ti imac nasapulanna a cas la umoc dagiti kinabacnang dagiti il-ili; ken cas iti panagurnong ti maysa cadagiti itlog a nabaybay-an, casta ti pinangurnongco iti amin a daga: ket awan a pulos ti nanggunay iti payacna, wenna nanglucát iti ngiwatna, wenna nagarasaas.

15 Agpasindayawto aya ti wasay a bumusor iti daydiay mangiwasay kencuana? agtangsitto aya ti ragadi a maibusor iti daydiay mangyudaod kencuana? casano ti maysa a pang-or bumusor coma cadagidiay mangitayag kencuana, wenna casano ti maysa a sarucod nga ingatona daydiay a saan a cayo.

16 Gapuna a ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, mangibaonto cadagiti nalucmeg a tattaona iti kinacutong; ken babaen ti dayagna mapasgedanto ti maysa a panagpuur a cas iti panangpuur ti apuy.

17 Ket ti silaw ti Israel maipaayto a cas maysa nga apuy, ket ti Santona maipaay a maysa a darang; ket uramennanto ket rungrungennanto dagiti calcalunayna ken casumbana iti maysa nga aldaw.

18 Ket ibusennanto ti dayag ti bakirna, ken ti nabunga nga awayna, cararua ken bagi nga agpadpada: ket isunto ti cas maysa a banderado no matalimudaw.

19 Ket ti tidda cadagiti caycayo ti bakir bassitto, iti casta a ti maysa nga ubing maisuratna ida.

20. Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti tidda ti Israel, ken dagiti macaliclic iti balay ni Jacob, saandanto nga agsada-

gen iti daydiay nangcabul cadacuada, no di ket agsadaydanto ken ni Jehova, iti kinapudno ti Santo ti Israel.

21 Maysa a tidda agsublinto, ti tidda met laenng ni Jacob, iti mannacabalin a Dios.

22 Ta uray no ti ilim nga Israel, casta la cadagiti darat ti baybay, ti laenng maysa a tidda cadacuada ti agsublinto: maysa a pannacadadael maikeddenng, nga agliplipias iti kinalinteg.

23 Ta ti maysa a napno a panungpalan, ken daydiay naikeddeng, aramidento ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti tengnga ti amin a daga.

24 Gapuna a casta ti cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, O ilic nga agnaed iti Sion, dica agbuteng iti Asirio, uray cabilennaca iti pang-or, ken ilayatna a maibusor kencana ti sarucodna, a cas iti cababalin ti Egipto.

25 Ta iti maysa nga apagbiit a canito, ken ti lucsaw a maibusor kencana manungpalto, ket ti pungtotco maituronngto iti pannacadadaelna.

26 Ket ni Jehova dagiti buybuyot tignayennanto ti maysa a saplit a maibusor kencuana, a cas iti pannacapapatay ti Madian idia y bato ti Oreb: ken ti pang-orna agsaadto iti ngato ti baybay, ken isut' itayaguanto a cas iti cababalin ti Egipto.

27 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti awitna pumanawto iti abagam, ken ti sangolna maicatto iti teltelmo, ket ti sangol matuccolto a gapu iti kinalucmeg.

28 Isu immay agingnga iti Ajad, linasatna ti Migron; idia y Macmas ti pangurnonganna cadagiti gargaretna;

29 nagballasiwda iti banawang; nagaramidda iti pagdagúsanda idia y Geba; ti Rama nagpigerger; ti Gabaa ni Saul timmaray.

30 Ipuccawmo a natbag ta timecno. O anac a babai ti Gallim! timudem! O Laisa! O sica nacacaasi nga Anatot!

31 Ti Madmena maysa a nagtalaw; dagiti umili sudi Gebim agtarayda nga agturonng iti disso a natalged.

32 Daytoy met la nga aldaw agsardengto idia y Nob: gunayenna ti imana iti bantay ti anac a babai ti Sion, ti turod ti Jerusalem.

33 Adtoy, ti Apo a ni Jehova dagiti buybuyot, pucanennanto dagiti sangsangá

nga aramatenna ti panagbuteng: ken dagiti natayag makeltaydanto, ket dagiti nangato maipababadanto.

34 Ket isu keltayennanto dagiti casamecan iti bakir nga aramatenna ti landoc, ket ti Libano marsuodto a gapu iti maysa a mannacabalin.

Ti nalinteg a panagari ti sanja nga agtaud cadagiti ramut ni Jesse. Ni Jehova urnongennanto dagiti naibellen ti Israel.

11 Ket addanto tumaud a maysa a saring-it iti puon ni Jesse, ket ti maysa a sangang nga agtaud cadagiti ramramutna agbunganto.

2 Ket ti Espiritu ni Jehova agtaengto iti rabawna, ti espiritu ti kinasirib ken pannacaawat, ti espiritu ti pammatigmaan ken kinamaingel, ti espiritu ti pannacaammo ken ti panagbuteng ken ni Jehova.

3 Ket ti rag-ona addanto iti panagbuteng ken ni Jehova; ket saanto a mangocom a cas iti makita dagiti matana, ken saan met a mangipato a cas iti mangeg dagiti lapayagna;

4 no di ket ocomennanto dagiti napanglaw a buyogan ti kinalinteg, ken mangipato a sililinteg a maipaay cadagiti napacumbaba ditoy daga; ket cabilennanto ti daga iti pang-or ti ngiawatna; ken gapu iti puyot dagiti bibigna papatayennanto dagiti managdacadakes.

5 Ket ti kinalinteg isunto ti bariques ti sibetna, ket ti pannacatalec isunto ti bariques ti lomona.

6 Ket ti lobo makipagnaedto iti cordero, ket ti leopardo makicaiddanto iti urbon a calding; ket ti urbon ti baca ken ti urbon ti leon ken ti napalucmeg agcacaiddadanto; ket ti maysa nga ubing a bassit pasurotennanto ida.

7 Ti baca ken ti oso agarabdanto; dagiti urbona agcacaiddadanto, ket ti leon manganto iti garami a cas iti baca a lalaki.

8 Ket ti ubing nga agsuso agayayamto iti abut ti uleg, ket ti capuspusot nga ubing icautnanto ti imana iti rukib ti carasaen.

9 Didanto mangranggas wenna mangdadael iti amin a bantayco a nasantoan; ta ti daga mapnonto iti pannacaammo ken ni Jehova, a cas la dagiti danum sacnapanda ti baybay.

10 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti ramut ni Jesse, a sitatacder a maipaay

a maysa a bandera dagiti inilin-ili, isunto ti sapulen dagiti nacion; ket ti paginanaanna nadayagto unay.

11 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti Apo isaadnanto ti imana manen iti maicadua a daras a mangsubbot iti matda ti ilina, dagiti maitiddanto nga aggapu iti Asiria, ken aggapu iti Egipto, ken aggapu iti Partia, ken aggapu iti Etiopia, ken aggapu iti Persia, ken aggapu iti Caldea, ken aggapu iti Emat, ken cadagiti purpuro ti baybay.

12 Ket isu mangitayagto ti maysa a bandera a maipaay cadagiti nacion, ken urnongennanto dagiti naibellen ti Israel, ken tiponenna nga agcaycaysa dagiti nasinasina ti Juda nga aggapu cadagiti uppat a sulit ti dagá.

13 Ti apal met ti Efraim pumanawto, ket dagiti mangriribuc iti Juda makeltaydanto: ti Efraim dinanto apalan ti Juda, ket ti Juda dinanto riribuken ti Efraim.

14 Ket tumayabdanto nga agpababa iti rabaw ti abaga dagiti Filisteos iti laud; agcaycaysadanto a mangsamsam cadagiti annac ti daya: yunnatdanto dagiti imada iti rabaw ti EDOM ken Moab; ket dagiti annac ni Ammon agtulnogdanto cadacuada.

15 Ket ni Jehova dadaelennanto a talipupusen ti dila ti baybay ti Egipto; ken iti maecatunona nga anginna itayagnanto ti imana iti Carayan, ket cabilenna nga apagcapitoen nga ayus, ket aramidenana a dagiti tattao macapagnada a simamaga ti sacada.

16 Ket addanto dalan a napatac a mabatinto a maipaay cadagiti mabati iti ilina, nga aggapu iti Asiria; a cas la iti adda idi a maipaay iti Israel idi aldaw nga isasangatna a rimmuar iti daga ti Egipto.

Ti cancion a panagyaman.

12 Ket iti dayta nga aldaw cunaemtq Agyamanacto kenca, O Jehova; ta nupay no nagungetca caniac, ti pungtotme maiccat, ket liwliwaennac.

2 Adtoy, ti Dios ti pannacaisalacanco, agtalecacto, ket saanacto nga agbuteng ta ni Jehova, a ni met laeng Jehova, isu ti pigsac ken isu ti cantac ket isu nagbalin a pacaisalacanic.

3 Gapuna a sumacduwayo a sirarag-o iti danum cadagiti bubon ti pannacaisalacan.

4 Ket iti dayta nga aldaw cunaenyonto, Agyamancayo ken ni Jehova, awaganyo ti

naganna, ipalawagyo dagiti aramidna cadagiti inilin-ili, isaritayo a ti naganna maitan-oc.

5 Cantaanyo ni Jehova; ta isu naga-ramid cadagiti mangnibinibi a banag: mamammoan coma daytoy ti isu-amin a daga.

6 Aglaawca ken agriawca sica nga agtaeng iti Sion; ta dackel iti nagtengngaam ti Santo ti Israel.

Ti padto a maipapan iti panna-cadadael ti Babilonia.

13 Ti awit ti Babilonia, a nakita ni Isaias nga anac ni Amos.

2 Ipatacderyo ti bandera iti rabaw ti bantay a nadalus, ipigsayo ti timec cada-cuada, ililiyo ti imayo, tapno sumreca cadagiti ruangan dagiti natacneng.

3 Binilenco dagiti pinagsantoc, wen, ket inayabac dagiti mamaingel a tattao a maipaay iti pungtotoc, dagiti met laeng agragragasac a sipapasindayag.

4 |Ti daranudor ti maysa a kinaadu cadagiti banbantay, a cas ti maysa a dackel nga ili! |ti daranudor ti maysa nga ariwawa dagiti pagpagarian dagiti nacion naguurnongda! Ni Jehova dagiti buybuyot urnongenna dagiti buybuyot a maipaay iti gubat.

5 Umayda a manipud iti adayo a daga, manipud iti disso a caadayuan ti langit, ni met laeng Jehova, ken dagiti igigam ti lucsawna, a mangdadael iti isu-amin a dagá.

6 Agdung-awcayo; ta ti aldaw ni Jehova dumteng; a cas iti pannacaracrac nga aggapu iti Mannacabalin-amin umayto.

7 Gapuna nga isu-amin nga ima cumapuydanto, ken tunggal puso ti tao marunawto:

8 ket agcullayawdanto; dagiti tutuoc ken ledleddaang petpetandanto *ida*; addadanto iti tuoc a cas iti maysa a babai nga agpasपाल: agkikiinnitanto a mamal-malanğa ti maysa ken maysa; dagiti rup-rupada *isudanto* ti rupa ti daranğ.

9 Adtoy, ti aldaw ni Jehova sumungad, nanggas, a buyogan ti pungtot ken narungot nga unget: tapno paglangalangen-na ti daga, ken mangdadael kencuana cadagiti managbasol.

10 Ta dagiti bitwen sadi langit ken dagiti purpuróc dagiti bitwenna didanto iden ti silengda; ti init agsipngetto iti

iruruarna, ket ti bulan dinanto pagsilnagen ti lawagna.

11 Ket dusaecto ti lubong a gapu iti kinadakesda, ken dagiti managdacdakes a gapu iti kinadangkesda: ket pasardengec ti kinapusong ti natanğsit, ket ipababacto ti kinapalangguad ti nacabutbuteng.

12 Aramidecto ti maysa a tao a natactaccon ngem iti nasudi a balitoc, ti maysa a tao met laeng ngem iti balitoc a napasudi ti Ofir.

13 Gapuna a pagkintayegeto dagiti langlangit, ket ti daga maicatto iti dissona, iti pungtot ni Jehova dagiti buybuyot, ken iti aldaw ti narungot nga ungetna.

14 Ket maaramidto, a cas iti ugsa a nanupan, ken cas cadagiti carcarnero nga awan ti tao a mangaywan cadacuada, sumang-atdanto ti tunggal maysa a mapan ken cailianna, ken agtarayto ti tunggal maysa a mapan iti dagan met laeng.

15 Ket ti tunggal maysa a masaracan masalputto; ket ti tunggal maysa a matiliw mapasagto iti campilan.

16 Dagiti maladagada maitupacdanto iti sangoanan dagiti matada, matacawanto dagiti balbalayda, ken mapilitto dagiti assawada a babbai.

17 Adtoy, tignayecto dagiti Medos a bumusor cadacuada, isuda a di mangipateg iti pirac, ket iti maipapan iti balitoc, saandanto nga agrag-o kencuana.

18 Ket dagiti ba-*ida* bettakendanto dagiti babbaroda a pisaypisayen; ken awanto ti asida iti bunga ti aanacan; dagiti matada didanto mangigaga cadagiti annac.

19 Ket ti Babilonia, a dayaw dagiti pagpagarian, nga imnas ti kinatangsit dagiti Caldeos, isunto iti cas la idi panangrebba ti Dios iti Sodoma ken Gomorra.

20 Isu dinto matagitaoanen uray caano, ket dinto met mataenganen manipud iti caputotan agingga iti caputotan: ti Arabe dinto met mangipatacder idiaiy iti toldana; dagiti pastor didanto met pagiddaen idiaiy dagiti arbanda.

21 No di ket dagiti narungot nga animal ti let-ang ti agidda idiaiy; ket dagiti balbalayda mapnodanto cadagiti nacaay-ay-ay a parsua: ket dagiti avestruz agtaengdanto idiaiy, ken dagiti calding nga atap agsaladanto idiaiy.

22 Ken dagiti lobo agickisdanto cadagiti castilloda, ken dagiti chacal cadagiti nacaay-ayo a palacio; ket ti tiempona umadani a dumteng, ket dagiti aldawna saandanto a mapaatiddug.

Ti pannacaisubli ti Israel. Cancion ti panagballigida iti Babilonia. Pado a maipapan iti Filistia.

14 Ta ni Jehova addanto caasina ken Jacob, ken pilienna pay ti Israel, ken isadna ida iti dagada met laeng: ket ti gangannaet tumiponto cadacuada, ket cumpetdanto iti balay ni Jacob.

2 Ket dagiti tattao alaendanto ida, ken ipanda ida iti lugarda; ket ti balay ti Israel icutannanto ida iti daga ni Jehova a maipaayda nga adadipen ken tagabu a babbai: ket cayawandanto dagiti nangcayaw cadacuada; ket iturayandanto dagiti namarparigat cadacuada.

3 Ket maaramidto iti aldaw a panangted ni Jehova kenca iti panaginanam iti ladingitmo, ken iti rirum, ken iti narigat a panagservi a nacaipapilitam a nagservi,

4 nga alaemto daytoy a pangngarig a maibusor iti ari ti Babilonia, ket cunaemto, ¡Amangán ti panagpatingga dagiti namarparigat! ¡ti ciudad a balitoc namingga!

5 Ni Jehova binungtolna ti sarucod ti managdacadakes, ti cetro dagiti agturay;

6 a kinabilda iti pungtoda dagiti umili iti cancanayon a pangor nga inturayanda dagiti nacion iti unget, a binuyogan ti panangidadanes nga awan ti nanglapped.

7 Ti isu-amin a daga adda iti panaginana, ket natalna: tumpuarda nga agcancanta.

8 Wen, dagiti caycayo a parwa agrag-sacda kenca, ken dagiti cantingén ti Libano, a cunaenda, Nanipud iti pannacai-babam, awan ti mannga a sumang-at a bumusor cadacami.

9 Ti Tanem iti baba nagaraw a maipaay kenca a sumabet iti yaaymo; inriingannaca cadagiti natay, a dagiti amin met laeng a palungo ti daga; pinatacderna dagiti ar-ari dagiti nacion manipud cadagiti tronoda.

10 Isuda amin sumungbatdanto ken cunadanto kenca, Kimmapuyca met aya a cas cadacami? nagbalinca aya a capadpadami?

11 Ti pasindayámo nayulog idiaay Tanem, ken ti aweng dagiti violonmo: ti igges maiwarnac iti sirocmo, ken dagiti igges bungolandaca.

12 ¡Amangán ti pannacatnagmo nani-

pud langit, O baggac, nga anac ti bigat! ¡amangán ti pannacakeltaymo a naipadaga, sica a pinagpacumbabam dagiti nacion!

13 Ket kinunam ita pusom, Agpangatoacto sadi langit, ibayogconto ti tronoc iti ngato dagiti bitbitwen ti Dios; ken agtugawacto iti bantay ti gimong, cadagiti caadayuan a paset ti amianan;

14 agpangatoacto iti rabaw ti cangato dagiti ululep; ipadpadconto ti bagic ken Cangatoan.

15 Nupay sica maibabacanto ken Tanem, iti cauunegan a paspaset ti dariwangwang.

16 Dagiti macakita kenca tan-awandacanto, ot-otobendacanto, a cunaenda, Isu daytoy aya tay tao a pinagpigpigergerma ti daga, a nanggunon cadagiti pagpagarian;

17 nga inaramidna ti lubong a cas maysa a let-an, ken rinebbana dagiti ciudadna, a dina bulosan dagiti balud a mapan iti balbalayda?

18 Amin dagiti ar-ari dagiti nacion, isuda amin maturogda iti dayag, tunggal maysa iti balayna met laeng.

19 Ngem sica maipalalalca manipud iti tanemmo a cas maysa a nacarimrimon a sangá, a nacawesan iti pinapatay, a nasalput ida iti campilan, nga bumaba cadagiti bato ti dariwangwang; a cas iti maysa a bangcay a natalaytay iti saca.

20 Dicanto maitipon cadacuada iti panacaitabon, agsipud ta dinadaelmo ti dagam, pinapataymo dagiti cailliam; ti bin-i dagiti agararamid ti dakes saanto a mainaganaan iti agnanayon.

21 Agsaganacayo iti pagpapatayan a maipaay cadagiti annacna a gapu iti kinadakes dagiti ammada, tapno dida tumacder, ken agtagicua iti daga, ken mangpunno iti rabaw ti lubong cadagiti ciudad.

22 Ket tumacderacto a bumusor cada-cuada, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket keltayec iti Babilonia ti nagan ken ti nabati, ken anac ken anac ti anac, cuna ni Jehova.

23 Isut' aramidecto met a cucua a maipaay cadagiti anaping ken iti tangke dagiti danum: ken isut' sagadecto iti sagad ti panangrebba, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

24 Ni Jehova dagiti buybuyot insapata-na, a cunana, Pudno unay, a cas iti panangpanunotco, castanto ti maaramid:

ken cas iti pinanggepco, isunto ti maginayon:

25 a bettakecto ti Asirio iti imac, ken iti rabaw dagiti banbantayco isut' payatpayatec: iti casta ti sangolna umiccatto cadacuada, ket ti awitna umiccatto iti abagada.

26 Isu daytoy ti panagem a pinanggep a maipaay iti amin a daga; ken daytoy ti ima a nailayat iti rabaw ti amin a nacion.

27 Ta ni Jehova dagiti buybuyot pinanggepna, ket asino ti mangawawanto? ket ti imana nailayat, ket asino ti mangcucotto?

28 Idi tawen nga ipapatay ni ari Acaz adda idi daytoy nga awit.

29 Dica agragsac, O Filistia, sica amin, agsipud ta ti pang-or a nangabil kenca nabungtol; ta iti ramut ti uleg agtaudto ti maysa a carasaen, ket ti bungana isunto ti maysa a narungsot nga agtaytayab nga uleg.

30 Ti inauna nga anac ti napanglaw agtaraonto, ket ti addaan masapul agidanto a sitatalged; ket patayecto iti bisin ti ramutmo, ket ti mabati kenca mapapatayto.

31 Agtaguobca, O ruangan; agickisca, O ciudad, marunawca, O Filistia, sica amin; ta umay ti maysa nga asuc nga aggapu iti amianan, ket awan ti di agtuloy iti buyotna.

32 Anianto ngarud ti isungbat ti maysa cadagiti binaon ti nacion? A ni Jehova binangonna ti Sion, ket ti mapaladingit iti ilina agcamangto kencuana.

Ti padto a maipapan iti Moab.

15 Ti awit ti Moab.
Ta ti maysa a rabii ti Ar ti Moab nadadael, ken napanawan; ta iti maysa a rabii ti Kir ti Moab nadadael ken napanawan.

2 Simmang-atda aginggat' Bait, ken Dibon, cadagiti disso a nangato, tapno agsangit: ti Moab dung-awanna ti Nebo, ken ti Medaba; iti amin nga ol-oloda adda kinapulnangnang, amin nga imingda napukisan.

3 Cadagiti daldalanda baricsandanto ti bagda iti lupot a nakersang; cadagiti tuctoc ti balayda, ken cadagiti luglugarda

a nalawa, agdung-awto ti tunggal maysa, agsangit iti nawadwad.

4 Ket ti Jesebon ken ti Eleale agickisda; ti timecda mangagagingga iti Jahaz mat laeng: gapuna a dagiti nagigam a tattao ti Moab agriawda; ti cararuana makipagtayegteg kencuana.

5 Ti pusoc agickis a gapu iti Moab; dagiti natacnengna *tumarayda* aginggat' Zoar, aginggat' Eglath-sheli-shiyah: ta iti sasang-atan ti Luhit sumang-atda a sisasangit; ta iti dalan ti Oronaim nangbangonda iti maysa nga ickis ti pannacarba.

6 Ta dagiti danum ti Nimrim maabbatdanto; ta ti root magangonto, ti naganus a root malaylayto, awanto ti banag a nalangto.

7 Gapuna a ti nalac-amda a kinawadwad, ken ti inurnongda, ipandanto iti ballasiw ti waig dagiti caycayo a kimmawayan.

8 Ta ti ariwawa naglicmut cadagiti beddenge ti Moab; ti dung-awna dimmanon iti Eglaim, ken ti dungawna dimmanon iti Beer-clim.

9 Ta dagiti danum ti Dimon napnoda iti dara; ta mangyegac pay iti Dimon, iti maysa a leon iti rabaw dagiti macatalaw ti Moab, ken iti rabaw dagiti tidda iti daga.

Ti pannacadadael ti Moab.

16 Paipanyo dagiti cordero a maipaay iti agturay iti daga manipud Selingganat' let-ang, agingga iti bantay ti anac a babai ti Sion.

2 Ta isunto nga, cas cadagiti agtawataw a tumatayab, a cas mawarawara nga unoc, castadanto dagiti annac a babbai ti Moab cadagiti baballasiwan ti Arnon.

3 Mangtedca iti pammalacad, agaramidca iti kinajusticia; balinem ti aniwammo a cas maysa a rabii iti matoon, alingedmo dagiti naibelleng; dica liputan ti nagtalaw.

4 Makipagyanda coma kenca dagiti imbellengco; iti maipapan iti Moab, sica coma ti maysa nga abbong daydiay manipud iti rupa ti manangranggas. Ta ti managpalalo mapaawan, ti pannacarba sumardeng, dagiti mamarparigat maibusda iti daga.

5 Ket maysa a trono ti mabangonto iti naayat a kinaimbag, ket maysa ti agtugawto kencuana iti kinapudno, iti tolda ni David, a mangocom, ken mangbiruc iti kinajusticia, ken nasingdat a mangaramid iti kinalinteg.

6 Nanġenganmi ti kinatangsit ti Moab, nġa isut' natangsit unay; iti met laeng palangguadna, ken ti kinatangsitna, ken ti pungtotna; dagiti panagpasindayawna awan ti capapaayanda.

7 Gapuna a ti Moab agdung-awto a maipaay iti Moab, agdung-awto ti tunggal maysa: dung-awanyonto ti cimiento ti Kir-jareset, a nadunor a naikisap.

8 Ta dagiti taltalon ti Jesebon cumapuyda, ket ti uvas ti Sibma; dagiti appo dagiti nacion sinep-acda dagiti napili a sangsangana, nġa gimawatda aginggat' Jazer met laeng, a naglicawlicawda iti let-ang; dagiti sarsaringitna nagwawarada, bimmallasiwda iti haybay.

9 Gapuna a makipagsangitacto iti panagsangit ti Jazer a maipaay iti uvas ti Sibma; sibugancanto cadagiti luluac, O Jesebon, ken Eleale: ta iti rabaw dagiti bungam iti calgaw ken iti aniem ti nagninnagan ti ariwawa ti *gubat*.

10 Ket ti rag-o naipanaw, ken ti ragsac *naipanaw* iti nabunga nġa away; ken iti cauvasan awanto ti cancanta, awan met ti nacaragragsac a timec: awan ti agpaypayat a mangpayatto iti arac cadagiti pagpespesan ti uvas; pinasardenġo ti riaw ti *panagbura*.

11 Gapuna ti pusoc aguni a cas maysa nġa arpa a maipaay iti Moab, ken dagiti lalaemco a maipaay iti Kir-jareset.

12 Ket maaramidto, intono agparang ti Moab, intono mabannog iti rabaw ti nangato a disso, ken umayto iti santuario-na nġa agcararag, isu saanto a mangatiw.

13 Daytoy ti sao nġa imbalicas ni Jehova idi nalabes a tiempo a maipapan iti Moab.

14 Nġem ita ni Jehova sinaona, a kinunana, Iti uneg ti tallo a tawen, a cas cadagiti tawen ti maysa a tangtangdanan, ti dayag ti Moab mayegto iti panacababalaw, agraman amin a kinaaduna; ket ti tidda bassitto unay ken awan ti capapaayanna.

Tr padto a maipapan iti Damasco.

17 Ti awit ti Damasco.

Adtoy, ti Damasco naiccat ti kina-ciudadna, ken isunto ti maysa a gabsuon ti narba.

2 Dagiti ciudad ti Aroer addada a nabaybay-an; isuda maipaaydanto cadagiti arban, nġa agiddadanto, ket awanto ti mangbugtac cadacuada.

3 Ket agsardenġo ti sarikedked nġa aggaput' Bfrain, ken iti pagarian manipud Damasco, ken iti tidda ti Siria; isudanto ti cas iti dayag dagiti annac ti Israel, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Ket maaramidto iti dayta nġa aldaw, a ti dayag ni Jacob mapaingpisto, ken ti kinalucmeg ti lasagna agbalinto a naccotlong.

5 Ket isuntot' cas la iti agan-ani no urnongenna ti sitacader a bukel, ken purosenna iti tackiagna dagiti dawa; wen, isu casto iti maysa no agbanban-a iti dawa iti lobong ti Rafaim.

6 Nupay casta addanto pay matda a banban-aen, a cas iti panangwagwag iti cayo nġa olivo, dua wenna tallo a bunga iti catayagan a murdong ti puon, uppat wenna lima iti caalimpatocan a sangá ti nabunga a cayo, cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel.

7 Iti dayta nġa aldaw dagiti tattao cumitadanto iti Nangaramid cadacuada, ket dagiti matmatada agramdanto iti Santo ti Israel.

8 Ket didanto cumita cadagiti alaltar, nġa aramid dagiti im-imada; ket didanto met pagdayawan dagiti inaramid dagiti ramramayda, uray dagiti Asherah, wenna cadagiti laladawan ti init.

9 Iti dayta nġa aldaw dagiti nalagda a ciudadda cacasdanto cadagiti disso a nabaybay-an iti cabakiran ken iti tapaw ti bantay, a nabaybay-anda nanipud iti sangaoanan dagiti annac ti Israel; ket isunto ti maysa a langalang.

10 Ta sica linipatam ti Dios a salacamo, ken dica linaglagip ti bato ti pigsam; gapuna a nangimulaca cadagiti nacaay-ayo a mula, ket isut' immulam cadagiti gangannaet a sarsaringit.

11 Iti aldaw ti panagmulam, isut' darecdecam a licmuten, ken iti agsapa pagsabongem ti bukelmo; nġem ti apit agtalawto iti aldaw ti rigat ken leddaang a maiccat ti inanama.

12 Ah, ti unġor dagiti adu nġa umili nġa agunġor a cas iti panagunġor ti baybay; ken ti panagdarison dagiti nacion, nġa agdarisonda a cas iti panagdarison dagiti napegges a danum!

13 Dagiti nacion agdarisonda a cas iti panagdarison dagiti adu a danum: nġem tubngarennanto ida, ket agtalawdanto nġa umadayu, ken maabogto a cas iti taep

dagiti banbantay iti sanġoanan ti anġin, ken cas iti agtaytayec a tapoc iti sanġoanan ti bagio.

14 Iti rumabii, adtoy, ti kigtot; ket no di pay bumigat awandan. Isu daytoy ti bianġ dagiti mangsamsam cadacami, ken ti gasat dagiti nangtacaw cadacami.

Maysa a padto a maipapan iti Etiopia.

18 Ah, ti daga ti panagwaneswes dagiti payac, nġa adda iti labes dagiti carcarayan sadi Etiopia;

2 a mangibaon cadagiti embajadores iti baybay, iti sasacayan a badobadoc iti rabaw dagiti danum, a *cumaenna*, Incayo, dacayo a nasiglat a mabaon, iti maysa a nacion a nangato ken napalanas, iti maysa nġa ili a nacaamamac nanipud idi damoda nġa agpamasanġonan, maysa a nacion a mangiburay ken mangpayatpayat, a ti daga dinasdasig dagiti carcarayan!

3 Dacay amin nġa agtaeġ iti luboġ, ken dacayo nġa agnaed iti daga, intono maitayag ti maysa a bandera iti rabaw dagiti banbantay, kitaenyo; ken intono mapaguni ti tangguyob, denggenyo.

4 Ta castoy ti imbaga ni Jehova cariac, Agtalnaecto, ken matmatacto manipud idiaŷ pagnaedac, cas nalawag a pudot ti raniag ti init, cas maysa nġa ulep ti linnaaw iti pudot ti panagapit.

5 Ta iti sachay ti panagapit, intono malabes ti panagsabonġen, ket ti saboġ agbalin a bunġa ti uvas nġa agluom padenna tii campit dagiti uggot, ken dagiti aglaslasbang a sang a icatennanto ken pucanennanto.

6 Maibatidanto a matiptipon cadagiti narawet a tumatayab dagiti bantay, ken cadagiti an-animal iti daga; ket dagiti narawet a tumatayab agyandanto cadacuada iti bayat ti tiempo ti pudot, ket dagiti an-animal ti daga agyandanto cadacuada iti bayat ti tiempo ti lam-ec.

7 Iti dayta a tiempo maysa a sagut ti maidatagto ken Jehova dagiti buybuyot nġa aggapu iti maysa nġa ili a nangato ken napalanas, nġa aggapu met laeġ iti maysa nġa ili a nacaalalinggec nanipud idi damona nġa agpamasanġonan, maysa a nacion nġa agiburay ken mangpayatpayat, a ti dagana dinasdasig dagiti carcarayan, iti lugar ti nagan ni Jehova dagiti buybuyot, ti bantay Sion.

Ti padto a maipapan iti Egipto.

19 Ti awit ti Egipto.

Adtoy, ni Jehova aglugan iti nasiglat nġa ulep, ken umay iti Egipto: ket dagiti ladladawan idiaŷ Egipto agpigergerdanto iti sanġoananna; ken ti puso ti Egipto marunawto iti tenġnġana.

2 Ket tignayecto dagiti Egiptios a bumusor cadagiti Egiptios: ket makicabilto ti tunġgal maysa a maibusor ken cabsatna, ken tunġgal maysa a maibusor ken caarrubana; ciudad a bumusor iti ciudad, ken pagarian a bumusor iti pagarian.

3 Ket ti espiritu ti Egipto cumuranġto iti tenġnġana; ken dadaelecto ti patigmaanna: ket umumandanto cadagiti ladawan, ken cadagiti baglanda, ken cadagiti mangcuculan, ken cadagiti mangġaradinaġ.

4 Ket yawatconto dagiti Egiptios iti ima ti maysa nġa apo a nadawel; ket maysa a narunġsot nġa ari ti mangiturayto cadacuada, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

5 Ket dagiti danum cumuranġdanto iti baybay, ket ti carayan umes-esto ken magagaan.

6 Ket dagiti carayan agbalindanto a nalibeg; dagiti ayus ti Egipto umes-esto ket magagaan; dagiti badobadoc ken dagiti tarabang maganġodanto.

7 Dagiti tantanap a caraberan iti denna ti Nilo, iti igid ti Nilo, ken amin a namulaan a taltalon iti Nilo, agbalindanto a namaga, maipayugpugdanto, ket awandanton.

8 Ket dagiti cumacalap agladingitdanto, ken amin dagiti nangyuyaoy iti banniit iti Nilo, agdung-awdanto, ket dagiti nangiyawatiti iket cadagiti dandanum agcapuydanto.

9 Maysa pay dagiti agtrabajo iti sinagaysay a lino ken dagiti agabel iti puraw a lupot, marirudanto:

10 ket dagiti monmon ti Egipto mabungbungtoldanto; isu-amin dagiti makitanġtanġdan mapapulcoadanto iti cararua.

11 Dagiti panguloen ti Zoan napalaus ti kinamagda; ti patigmaan dagiti casisiriban a consejero ni Faraon nagbalinda a nacunenġ: casano ti panagcunayo ken Faraon, Siac ti anac ti masirib, anac dagidi cadaanan nġa ar-ari?

12 Sadino ti yanda nġarud dagiti tat-taom a mamasirib? ket ibagada coma

kenca ita; ket maammoanda coma dagiti gandat ni Jehova dagiti buybuyot a maipanggep iti Egipto.

13 Dagiti panguloen ti Zoan nagbalinda a maag, dagiti panguloen ti Nof isudat' Maululbod; inyawawanda ti Egipto, isuda a bato a panuli cadagiti caputotauna.

14 Ni Jehova inlaocna ti maysa nga espiritu ti pangilkillo iti tengngana; ket inyawawanda ti Egipto iti tunggal aramidna, a cas maysa a nabartec a tao nga agibar-ibar iti panagbaccuarna.

15 Awanto met ti aniaman a trabajoen a maipaay iti Egipto, nga ti olo wenno ti ipus, ti sangã wenno ti badobadoc mabalinda nga aramidnen.

16 Iti dayta nga aldaw dagiti lallaki ti Egipto cacasdanto la babbai; ket agpigergerdanto ken agbutengdanto iti panaggunay ti ima ni Jehova dagiti buybuyot, nga iwagwagna cadacuada.

17 Ket ti daga ti Juda agbalinto a pagbutbutngan ti Egipto; ti tumunggal maysa a macasarita kencuana agbutengto, a gapu iti panggep ni Jehova dagiti buybuyot, a pangpangepenna a maibusor kencuana.

18 Iti dayta nga aldaw addanto lima a ciudad iti daga ti Egipto nga agsao iti pagsasao ti Canaan, ket agsapatada ken ni Jehova dagiti buybuyot; ti maysa managanto Ti ciudad ti pannacarla.

19 Iti dayta nga aldaw addanto maysa nga altar ken ni Jehova iti tengnga ti daga ti Egipto, ken maysa nga monmon ken ni Jehova iti beddengna.

20 Ket maipaayto a maysa a pagilasinan ken maysa a sacsi ken ni Jehova dagiti buybuyot iti daga ti Egipto; ta umawagdanto ken ni Jehova a gapu cadagiti namarigat, ken isu mangibaonto ti mangisalaman cadacuada, ken maysa a mangispal, ket isalacannanto ida.

21 Ket ni Jehova maammoanto ti Egipto, ket dagiti Egipcios maammoandanto ni Jehova iti dayta nga aldaw: wen, agcararagdanto a buyungan ti sacrificio ken daton, ket agcaridanto ken ni Jehova, ket isut' tungpalendanto.

22 Ket cabilento ni Jehova ti Egipto, mangcabil ken mangpaspasalun-at; ket sumublidanto ken ni Jehova, ket isunto ti pagkiddawanda, ket pasalun-atennanto ida.

23 Iti dayta nga aldaw addanto maysa

a napatac a dalam nga aggapu iti Egipto nga agturonng sadi Asiria, ket dagiti Asirios sumredanto iti Egipto, ket dagiti Egipcios iti Asiria; ket dagiti Egipcios agcararagdanto agraman cadagiti Asirios.

24 Iti dayta nga aldaw ti Israel isunto ti maicatlo iti Egipto ken Asiria; maysa a bendicion iti tengnga ti daga;

25 agsipud ta ni Jehova dagiti buybuyot binendicionanna ida, a kinunana, Bendito coma ti ilic nga Egipto; ken ti Asiria nga aramid dagiti imimac, ken ti Israel nga agtawid caniac.

Ti padto a maipapan iti pannacacayaw ti Egipto ken Ethiopia.

20 Idi tawen nga yaay ni Tartan sadi Azoto, idi isut' imbaon ni Sargan nga ari ti Asiria, ken ginubatna ti Azoto ket isut' innalana;

2 Iti dayta a tiempo ni Jehova nagsao iti pannacaaramat ni Isaias nga anac ni Amos, a kinunana, Inca, ket iccatem ti lupot a nakersang cadagita lomom, ket iccatem dagiti zapatos iti sacam. Ket casta ti inaramidna, a nagnagna a silalamolamo ken sacasaca.

3 Ket ni Jehova kinunana, Cas iti pannagna ni adipenco nga Isaias a silalamolamo ken sacasaca iti tallo a tawen a maipaay a maysa a pagilasinan ken maysa a pacasdaawan a maipanggep iti Egipto ken iti Ethiopia;

4 castanto ti ari ti Asiria a mangipan iti adayu iti nacayawan ti Egipto, ken dagiti pannacabelleng ti Etiopia, agtutubo ken lallacay, silalamolamo ken sacasaca, ken awan ti abong ti patongda, a pacababainan ti Egipto.

5 Ket agcullayawdanto ken mariribucdanto, a gapu iti Etiopia nga inanamada, ken iti Egipto a dayagda.

6 Ket dagiti agnaed iti daga nga igid ti baybay cunaendanto iti dayta nga aldaw, Adtoy, castoy ti inanamatayo, sadino ti cumamanangantayo a maispal iti ari ti Asiria: ket datayo, casano ti panagtalawtayo?

Dagiti padto a maipapan iti Babilonia, Edom ken Arabia.

21 Ti awit a maipaay iti let-ang ti baybay.

Cas cadagiti alawig iti Abagatan-sagadenna amin, isut' umay nga aggapu iti

let-anġ, aggapu iti maysa a nacaamamac a daga.

2 Maysa a nacalcaldanġ a sirmata ti maipalawag caniac; ti manġliliput a tao agaramid a sililiput unay, ket ti managda-dael agdadael. Sumanġ-atca, O Elam; lumacubca, O Meda; amin a sainneca pinasardengco.

3 Gapuna a napno dagiti lomoc iti tuoc; dagiti ut-ut ginemgemandac, a cas cadagiti ut-ut ti maysa a babai iti panagpasical: addaac a siuut-ut iti casta a diac macanġeg; addaac a sicucullayaw iti casta a diac macakita.

4 Ti pusoc agtibbonayo, ti butenġ kinigtotnac; ti apagsippġet a kinalicagumac napagbalin a macapigerger caniac.

5 Isaganada ti lamesaan, isaadda ti agwanawan, manġanda, uminumda: tumacdercayo, dacayo a panġuloen, sapsapoanyo ti calasag.

6 Castoy ti kinunana ti Apo caniac, Inca, mangicabilca iti maysa nġa agwanawan; ibagana coma ti makitana.

7 Ket intono makitana ti maysa a panġen, tattao a sisasacay cadagiti cabcabayo a sagdudua caabay, maysa a panġen dagiti asno, maysa a panġen dagiti camello, rebbenġna a denġgen a siaagawa unay a buyogan ti napasnec a pananġimatang.

8 Ket isu nagpuccaw a cas maysa a leon: O Apo, agtaclerac nġa agnanayon iti rabaw ti pagwanawanan iti aldaw, ket maisaadac nġa agbantay nġa agpatpatnag iti rabii;

9 ket, adtoy, sumunġad ti maysa a panġen dagiti tattao, sicacabayo a tattao a sagdudua caabay. Ket isu simmunġbat ket kinunana, Narba, narba ti Babilonia; ket amin dagiti kinitikitan a ladawan dagiti didiosna maburburacda a maipadaga.

10 O sica pagtaltagac, ket ti bukel iti cadsaaracl daydiay a nangecco ken Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, impaduyacyacco cadacayo.

11 Ti awit a maipaay iti Duma. Maysa ti umawawag caniac idiaay ruar ti Seir, Agwanawan, ania aya ti rabii? Agwanawan, ania aya ti rabii?

12 Ti agwanawan simmunġbat, Ti bigat sumunġad, ket casta met ti rabii: no cayatyoy a saludsoden, saludsodenyoy: gpublicayo, umaycayo.

13 Ti awit a maipaay iti Arabia. Iti cabakiran ti Arabia ti pagdagusan-

yonto, O dacayo nġa agbaniaga a taga Dedanim.

14 Iti mawaw inyeganda ti danum; dagiti agtataenġ iti daga ti Tema nasabetda dagiti nagtalaw a silitinapay.

15 Ta intalawda dagiti camcampilan, dagiti naasut a camcampilan, ken ti sibi-biat a ba-i, ken a gapu iti kinalleddaanġ ti gubat.

16 Ta castoy ti cuna ni Jehova idi caniac, Iti uneg ti macatawen, cas mayannurot cadagiti tawen ti maysa a tangtang-danan, amin a dayag ti Cedar maawanto;

17 ket ti matidda iti bilanġ dagiti panaan, dagiti mainġel a tattao cadagiti annac ti Cedar nataccandanto; ta ni Jehova, a Dios ti Israel isut' insaona.

Ti pannacalacub ti Jerusalem. Ni Eliacim ti sumono ken ni Sobna.

22 Ti awit ti lobonġ ti sirmata.

Ania aya ti agalem ita, a nacaulican a sipupulos cadagiti toctoc dagiti balay?

2 O sica nġa addaca a napno iti ariwawa, maysa a naariwawa a ciudad, maysa a narag-o nġa ili; dagiti napapatay kenca saanda a napapatay iti campilan, ket saanda met a natay iti gubat.

3 Amin dagiti agturay kenca nagtalawda a nagecucuyog, rineppet ida dagiti panaan; amin dagidi nasaracan kenca nareppetda a nagecaycaysa; nagtalawda iti adayu.

4 Gapuna a kinunac, Ibalicyoy ti ikikitayo caniac, agsanġitacto iti napait unay; dicay agbannug a manġliwliwa caniac a gapu iti pannacarboc ti anac a babai ti ilic.

5 Ta isu ti maysa nġa aldaw ti pannacariribuc, ken ti pannacaibaddebaddec, ken ti panagalla-alla, nġa aggapu iti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti lobonġ ti sirmata; maysa a pannacarba dagiti bacud, ken maysa a panagickis cadagiti banbantay.

6 Ket ti Elam innalana ti taguban, agraman luglugan dagiti tattao ken tattao a nagsacay iti cabcabayo; ket ti Chir iniccacna ti abbonġ ti calasag.

7 Ket naaramid, a dagiti lobonġmo a napilpili unay napnoda idi cadagiti luglugan, ket dagiti tattao a sicacabayo nagornosda iti ruangan.

8 Ket isu iniccacna ti abbonġ ti Juda, ket sica kimmitaca iti dawta nġa aldaw iti

pagidulinan cadagiti igigam idiy balay idiy cabakiran.

9 Ket nakitayo dagiti gutgutbaw ti ciudad ni David, nga aduda; ken inurno-nyo a pinagcaycaysa dagiti danum ti nababbaba a tangke;

10 ket binilangyo dagiti balbalay ti Jerusalem, ket rinacracyo dagiti balbalay a pangpalagda iti bacud;

11 nagaramidcayo met ti maysa a nalawa a tangke iti baet dagiti dua a bacud a maipaay iti danum ti daan a tangke. Ngem dicay kimmitta iti daydiay a nangaramid itoy, ket dicay met pinadayawan daydiay a nangpangep itoy idi nabaybayagen.

12 Ket iti daydiay nga aldaw nangayab ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti panagsangit, ken iti panagdungaw, ken ti kinapulinanngang, ken ti panagbarikes iti lupot a nakersang:

13 ket, adtoy, ti rag-o ken ragsac, ti mangpapatay cadagiti bacbaca ken panangpapatay cadagiti carcarnero, panangan ti lasag ken panaginun ti arac: mangantayo coma ken uminumtayo, ta intono bigat mataytayto.

14 Ket ni Jehova dagiti buybuyot nagpacaar cadagiti lapayago, Pudno a daytoy a kinadangkes saanto a mapacawan cadacayo agingganat' mataycayo, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

15 Castoy ti cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, Inca, dumanonca itoy a tesoro, nga isu met laeng ni Sobna, a pangulo ti balay, ket cunaem,

16 Ania ti aramidem ditoy? ken asino ti icutam ditoy, a nangcalica ditoy iti maysa a tanem a maipaay kenca? isut' cumalcali iti maysa a tanem sadi ngato, cumalcali iti maysa a pagtaengan a maipaay kencana iti uneg ti bato!

17 Adtoy, ni Jehova, a cas maysa a napigsa a tao, sipipigsanto a mangibelleng kenca; wen, bungonennacanto a nairut unay.

18 Patayekennacanto a pudno unay, ken ipatulidnaca a cas maysa a bola iti maysa a nalawa a daga; idiyto ti pacatayan, ken idiy ti pagyananto dagiti luglugan ti dayagmo, sica a pacababainan ti balay ni apom.

19 Ket itappuaccanto manipud iti saadmo; ken guyodencanto manipud iti pagtaengam.

20 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,

nga ayabacto ni adipenco nga Eliacim nga anac a lalaki ni Helcias:

21 ken isut' cawesacto iti pagan-anaymo, ken isut' papigsacto iti barikesmo, ken yawatonto ti turaymo cadagiti imana; ket agbalinto a maysa nga ama cadagiti agnaed sadi Jerusalem, ken iti balay ni Juda.

22 Ket ti tulbec ti balay ni David iparabawconto iti abagana; ket isu luctannanto, ket awanto ti mangipunit; ket punitannanto, ket awanto ti manglucut.

23 Ket isut' ipasocconto a cas maysa a lanza iti natalged a disso; ket isunto ti maipaay a maysa a pannacatrono ti dayag ti balay ni amana.

24 Ket isab-itdanto kencana ti amin a dayag ti balay ni amana, dagiti putotna ken ti gapuananna, isu-amin nga alicamen a babassit, manipud cadagiti copana aginggat' amin a frascona.

25 Iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti lanza a naipasoc iti natalged a disso agparutto, ket maputedto, ket matnagto; ket ti awit nga adda iti rabawna, maicatto; ta isut' insao ni Jehova.

Ti padto a maipapan iti Tiro.

23 Ti awit ti Tiro. Aganug-ogcayo a sasacayan ti Tarsis; ta isut' narba iti casta nga awan ti balay, awan ti sercan; manipud iti daga ti Quitim isut' maipacaar cadacuada.

2 Agulimeccayo, dacayo nga agyan iti igid ti taaw, sica a dagiti tagtagilaco ti Sidon, a bumallasiwda iti taaw, pinadackeldaca.

3 Ken cadagiti dadackel a danum ti bukel ti Shihor, ti apit ti Nilo, isut' idi ti gungunana, ken isu idi ti lugar a paglaacacooan dagiti nacion.

4 Mabainanca, O Sidon; ta ti taaw insaona, ti sarikedked ti taaw, a kinunana, Saanac a nagpasical, ket diac met nag-anac, saanac met a nagtaraken cadagiti babbaro a tao, ket diac met nangtagibi cadagiti virgen.

5 Idi dumteng ti damag sadi Egipto, lumdaangdanto a gapu iti damag ti Tiro.

6 Lumabascayo sadi Tarsis; agdungawcayo dacayo nga agtaeng iti igid ti taaw.

7 Isu daytoy aya ti naragsac a ciudadyo, a ti kinadaanna isu ti kinadaan dagiti aldaw, a dagiti sacsacana isut' ipanda nga aggangannaet iti adayo?

8 Asino ti nangipanggep itoy a maibusor iti Tiro, ti mangted cadagiti balangāt, a dagiti agtagtagilaco kencuana piprincipeda, dagiti pagbaniagaenna isuda dagiti natatacneng a tattao iti daga?

9 Ni Jehova dagiti buybuyot isut' pinanggepna, a pangmulit iti kinatangsit ti amin a dayag, mangyeg iti pannacababalaw cadagiti isu-amin a natacneng ditoy daga.

10 Lumabasca a lasatem ti dagam a cas iti Nilo, O anac a babai ti Tarsis; ta awanen ti manglapped.

11 Isu inyunatna ti imana iti ngato ti taaw, ginungonna dagiti pagpagarian: ni Jehova nangited ti ael a maipanggep iti Canaan, a mangdadael cadagiti sarikedkedna.

12 Ket kinunana, Dicanto agrag-on, O sica naparigat nga anac a virgen ti Sidon: tumacderca, bumallasiwca sadi Quitim; uray pay idiaiy awanto ti inanam.

13 Adtoy, ti daga dagiti Caldeo; daytoy nga ili awan idi; isut' binangon ti Asirio a maipaay cadagiti agnaed iti letang; patacderda dagiti torreda; dinupracda dagiti palaciona; isut' inaramidda a maysa a pannacarpa.

14 Umanug-ogcayo, dacayo a sasacayan ti Tarsis; ta naduprac ti sarikedkedyo.

15 Ken maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti Tiro malipatanto iti pitopulo a tawen, cas mayannurot cadagiti aldaw ti maysa nga ari: iti calpasan ti panaggibus ti pitopulo a tawen isunto iti Tiro ti cas iti canta ti balangcantis.

16 Mangalaca iti maysa nga arpa, inca licmuten ti ciudad, sica balangcantis a nalipatan; agaramidca iti nasam-it a tocar, agcantaca iti adu a canta, tapno sicut malagip coma.

17 Ket maaramidto intono calpasan ti panaggibus ti pitopulo a tawen, a ni Jehova sarungcarannanto ti Tiro, ket isu agsublinto iti tangdanna, ken makibalangcantisto cadagiti isu-amin a pagarian ti lubong iti rabaw ti daga.

18 Ket ti tagilacona ken tangdanna isudanto ti kinasanto ken ni Jehova: isut' dinto maidulin ken maurnong; ta dagiti tagilacona maipaayto cadagiti agtaeng iti sangaoanan ni Jehova, a canenda nga umanay, ken maipaay iti napaot a pagan-anay.

Ti panangocom in Jehova cadagiti nacion.

24 Adtoy, ni Jehova aramidenna ti daga nga agongngaong, ken isut'

aramidenna a malangalangto, ken isut' balictadenna, ken iwarawarana dagiti agtaeng kencuana.

2 Ket isunto, a no casano iti umili, casta met iti sacerdote; no casano iti adipen, casta met iti apona, no casano iti tagabu a babbai, casta met iti ulangna; no casano iti aggatang, casta met iti aglaco; no casano iti mamautang, casta met iti unutang; no casano iti mangala iti anac ti *piracna*, casta met iti mangted iti anac ti *pirac* kencuana.

3 Ti daga agongngaongto unay, ken malangalangto a maitalipupus; ta ni Jehova insaona daytoy a sao.

4 Ti lubong agdung-aw ken aglabas, ti lubong agleppes ken aglabas, dagiti nangato a tattao ti daga agleppesdanto.

5 Ti lubong met narugitan babaen dagiti agtaeng kencuana; agsipud ta naglabsingda cadagiti linteg, kinaniwasda dagiti bilbilin, rinacracda ti agnanayon a tulag.

6 Gapuna a ti panangilunoõ inalun-unna ti daga, ken dagiti agtaeng idiaiy nasaracan ida a nacabasol: gapuna a dagiti agtataeng it daga mapuuranda, ket bassit a tattao ti malabasan.

7 Ti baro nga arac agdung-aw, ti cayo ti uvas agleppes, amin dagiti naragsac a puso agsainneeda.

8 Ti ragsac ti pandereta agsardeng, manungpal ti daranudor dagiti agragrag-o, ti ragsac ti arpa agsardeng.

9 Didanto uminum iti arac a buyogan ti maysa a canta; ti naingel nga inumen isut' napaitto cadagiti mananginum kencuana.

10 Ti maracrac a ciudad marsuod; tunggal balay mapunitan, tapno awan ti macastrec a tao.

11 Adda maysa a panagickis cadagiti calcalsada a gapu iti arac; amin a rag-o agcudrep, ti ragsac ti daga pimmanawen.

12 Panaglangalang isu ti mabati iti ciudad, ken ti ruangan macabil iti pannacacrac.

13 Ta castoyto iti tengnga ti lubong iti nagtetengnga dagiti il-ili a cas iti pannacagungon ti maysa a cayo nga olivo, a cas iti panagbanban-a cadagiti bunga no ti panagburas naaramiden.

14 Dagitoy ingatodanto ti timecda, agriawdanto; agickisda iti natbag manipud iti baybay a maipaay iti kinadayag ni Jehova.

15 Gapuna a glorificarenyo ni Jehova

iti daya, iti nagan met laeng ni Jehova, a Dios ti Israel cadagiti purpuro ti taaw.

16 Manipud caadayuan a paset ti daga nacangegcami cadagiti cancanta: Dayaw iti nalinteg.

Ngem kinunac, Lumpesac, lumpesac, jasiac pay! ti mangliliput agaramid a sililiput unay; wen, ti mangliliput agaramid a sililiput unay.

17 Ti buteng, ken ti dariwangwang, ken ti silo, naiparabawda kenca, O agnaed iti daga.

18 Ket maaramidto, a ti agtalaw nga aggapu iti daranudor ti buteng matnagto iti dariwangwang; ket ti rumuar iti dariwangwang maalanto iti silo; ta dagiti tawa sadi ngato nalucatanda, ken dagiti puon ti daga agkintayegda.

19 Ti daga maburac a matalipupus, ti daga mapisi a nagsina, ti daga magungon a napigsa unay.

20 Ti daga agbarbariringto a cas maysa a tao a nabartec, ken matulodtulodto a masublisubli a cas maysa nga indayon; ken dumagsento kencuana dagiti lab-singna, ken mapasagto, ken saanto a buma-ngon manen.

21 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ni Jehova dusaennanto ti buyot dagiti nangato idiai ngato ken dagiti ar-ari ti daga iti rabaw ti daga.

22 Ket maurnongdanto, a cas cadagiti balud a maurnong iti dariwangwang, ken mapupocdanto iti pagbaludan; ket iti calpasan dagiti adu nga aldaw masarungcarandanto.

23 Isunton ti pannacariribuc ti bulan, ket ti init mabainanto; ta ni Jehova dagiti buybuyot agarinto idiai bantay Sion, ken sadi Jerusalem; ket addanto dayag iti sangaoan dagiti panglacayenna.

Cancion ti panagdayaw a gapu iti parabur ni Jehova.

25 O Jehova, sica ti Diosco; sica ti itan-occo, dayawecto ti naganmo; ta nagaramidca cadagiti nacascasdaaw, dagiti pammatigmaan met laeng di ugma, iti kinatalec ken kinapudno.

2 Ta inaramidmo ti ciudad a maysa a gabsuon, ti maysa a nasarikedkedan a ciudad iti maysa a pannacarba, ti maysa a palacio dagiti gangannaet a saan a ciuda-

den; isut' saanto a mapatacderen uray caano.

3 Gapuna a ti ili a napigsa glorificaren-naca; ti ciudad dagiti nacaalalinggec a nacion agbutengto kenca.

4 Ta sica ti sarikedked ti napanglaw, maysa a sarikedked ti addaan masapul iti pacarigatanna, maysa a pagcamangan iti bagio, maysa a paglinongan iti pudot, intono ti dapag dagiti nacaalalinggec a tattao isut' cas maysa a bagio a bumusor iti bacud.

5 Cas iti pudot iti maysa a disso a namaga colmaem ti daranudor dagiti gangannaet; cas iti pudot ti aniniwan ti ulep, ti canta dagiti nacaalalinggec a tattao maipababanto.

6 Ket iti daytoy a bantay agaramidto ni Jehova dagiti buybuyot ti maysa a rambac dagiti nalucmeg a banag a maipaay cadagiti amin nga il-ili, maysa a rambac dagiti ar-arac iti rabaw dagiti aributed, dagiti nalucmeg a banag a napno iti patá, dagiti arac a nadalusan a naimbag cadagiti aributed.

7 Ken racrakennanto iti daytoy a bantay ti rupa ti abbong a mangabbong cadagiti isu-amin nga il-ili, ken ti cumot a nayaplag iti rabaw dagiti isu-amin a nacion.

8 Isu inalimonna nga agnanayon ni patáy; ket ni Jehova punasennanto dagiti iulua cadagiti isu-amin a ruprupa; ken ti pacababalawan ti ilina iwacsinanto manipud iti amin a daga; ta ni Jehova isut' insaona.

9 Ket maisaonto iti dayta nga aldaw, Adtoy, daytoy ti Diostayo; isut' inururaytayo, ken isalacannatayto; isu daytoy ni Jehova; isu ti inururaytayo, agragsactayto ken agrag-otayto iti panangisalacanna.

10 Ta iti daytoy a bantay maipatayto ti ima ni Jehova; ket ti Moab mabaddebadecto iti lugarna, a cas iti garami a mabaddebaddec iti danum ti pagrugitan.

11 Ket isu yunnatnanto dagiti imimana iti tengngana, a cas ti aglanglangoy unna-tenna dagiti imimana nga aglangoy; ngem ni Jehova pababaennanto ti tangsitna a matiptipon agraman cadagiti gapuanan dagiti imimana.

12 Ket ti natayag a sarikedked dagiti bacudmo rinebbana, pinababana, ken impalanasna iti daga, agingga iti tapoc met laeng.

Ti cancion ti panagtalec iti pananġigaga ni Jehova.

26 Iti dayta nġa aldaw macantanto daytoy a canta iti daga ti Juda; adda cadacam ti maysa a ciudad a nalagda: pacaisalacanan ti icabilnanto a maipaay iti bacud ken iti sarikedked.

2 Luctanyo dagiti ruangan, tapno ti nalinteg a nacion a matalec macastrec.

3 *Isut'* aywanamto iti napalongdoan a talna, a ti panunotna agtalinaed *kenca*; agsipud ta agtalec *kenca*.

4 Agtaleccayo ken ni Jehova iti agnayanon; ta ken ni Jehova, ni *met laeng* Jehova, ti maysa a bato nġa agnayanon.

5 Ta isu imbabana dagiti agtaeng sadi ngato, ti nangato unay a *isut'* ipababana, *isut'* ipababana aginggat' daga met laeng; *isut'* idanonna iti tapoc met laeng.

6 Iti saca *isut'* payatpayatennanto; uray pay dagiti sacsaca ti napanglaw, ken cadagiti addang dagiti addaan masapul.

7 Ti dalan ti nalinteg isu ti kinalinteg; sica a nalinteg iturongmo ti dalan ti nalinteg.

8 Wen, iti dalan ti panangocommo, O Jehova, nagururaycam *kenca*; iti naganmo, iti met laeng malaglagip a *naganmo*, isu ti tarigagay dagiti cararuami.

9 Itoy cararuac tinartarigagayanca iti rabii; wen, iti espirituca iti unegco sapulencanto a sireregtaac unay: ta intono dagiti panangocommo addada iti daga, dagiti agtaeng iti lubong sursuroenda ti kinalinteg.

10 Ti caasi maiparang coma iti managdacadakes, nupay casta di macasursuro iti kinalinteg; iti daga ti kinalinteg agaramidto a siaallilaw unay, ket isu dinanto mabuya ti kinadayag ni Jehova.

11 Jehova, ti imam maibayog, ket dida pay la makita: ngem makitadanto ti regtam a maipaay cadagiti tattao, ken mababainandanto; wen, ti apuy runawenanto dagiti cabusormo.

12 Jehova, ikeddenngmonto ti talna a maipaay cadacami; ta inaramidmo met dagiti isu-amin nġa aramidmi a maipaay cadacami.

13 O Jehova a Diosmi, dagiti dadduma nġa appo a sabali laeng *kenca* inturayandacami idi; ngem gapu *kenca* laeng saritaenminto ti naganmo.

14 Natnataydan, didanto agbiagen; nataydan, didanto bumangonen; gapuna a sinarungcaram ken rinebbecmo ida, ken inaramidmo a mapucaw amin a pacalaglagipan cadacuada.

15 Sica pinadackelmo ti nacion, O Jehova, pinadackelmo ti nacion; sica maglorificarca; sica pinalawam amin a beddeng ti daga.

16 Jehova, iti riribuc sinucnalandaca; nagibucbocda iti cararag *idi* adda cadacuada ti panangdusam.

17 Cas iti maysa a babai a masicog, nġa umadani ti horas ti panagpasngayna, nġa adda iti panagut-ut ken agickis iti panagpasnalna: casta ti panagtalinaedmi idi iti sangaoanam, O Jehova.

18 Nagsicogcami, nagut-utcami, dacami cascam la nangipasngay iti angin; dicam nangaramid iti aniaman a pannacaipal iti daga; ket dagiti agnaed iti lubong dida met napasap.

19 Dagiti minataymo agbiagdanto; dagiti bangbangcay a cucuac bumangondanto. Agriingcayo ken agcantacayo, dacayo nġa agnaed iti tapoc; ta ti linnaawmo *cas la* iti linnaaw dagiti natnateng, ket ti daga ibellengnanto dagiti natnatay.

20 Umayca, ilic, sumrecca cadagiti silsiledmo, ket punitam dagiti ruruangan *kenca*: aglemmengca iti bassit a canito aginggat masibet ti pungtot.

21 Ta, adtoy, ni Jehova rumuwarto iti lugarna tapno mangdusa cadagiti agnaed iti daga a gapu iti kinadangkesda: ti daga lucasannanto met ti darana, ket uray caano dinanto abbonnganen dagiti napapatay a cucuana.

Ti cauvasan ni Jehova. Ti pannacacudusa ken pannacaurnonġ ti Isracl.

27 Iti dayta nġa aldaw ni Jehova babaen ti natangken ken dackel ken napigsa a campilan dusaennanto ti leviatan a nasiglat nġa uleg, ken ti leviatan a calawikiw nġa uleg; ken papatayenanto ti olimaw nġa adda iti baybay.

2 Iti dayta nġa aldaw: maysa a cauvasan ti arac, *isut'* icantaanyo.

3 Siac ni Jehova ti agaywan kencuana, *isut'* sibugacto iti tunggal canito: di la ket ta adda mangranggas kencuana, *isut'* aywanacto iti rabii ken aldaw.

4 | Ti pungtot awan caniac: dagiti cawsamba ken calunay addada a bumusor coma caniac iti gubat! magnaac coma iti rabawda puurac coma ida a sangsangcapon.

5 Wenno no saan isut' cumpet coma iti pigsac, tapno makicappia coma caniac; *wen*, isu makicappia coma caniac.

6 Cadagiti aldaw nga umayto ni Jacob agramutto; ti Israel agsabongto ken agbuselto; ken punnoedanto ti rabaw ti amin a lubong cadagiti bungbunga.

7 Kinabilna ida aya iti cas panangcabilna cadagiti nangcabil cadacuada? wenno napapatayda aya a cas iti pannacapapatay dagiti pinapatayda?

8 Iti apagbassit, intono pagtalawem ida, makisusicca cadacuada; isu iniecatna *ida* iti pannacaaramat ti napigsa a dapagna iti aldaw ti casaor.

9 Gapuna a gapu itoy mapacawanto ti kinadangkes ni Jacob, ken daytoy isu ti amin a bunga ti panangiccat iti basolna: tapno aramidenna amin dagiti bato ti altar a cas lucga a narumrume, tapno dagiti Asherah ken dagiti laddawan ti init didanto tumacderen.

10 Ta ti nasarikedkedan a ciudad isut' agwaywayas, maysa a pagtaengan a napanawan ken binaybay-an, a caasping ti letang: idia agarabto ti urbon ti baca, ken agiddanto idia, ken arabenna dagiti sangsangana.

11 Intono maganjo dagiti sangsangana, maseppadanto; dagiti babbai umaydanto, ken pasgedandanto ida iti apuy; ta isu ti maysa nga ili nga awan ti pannacaawatna: gapuna a ti nangaramid cadacuada awanto ti caasina cadacuada, ken ti nangbukel cadacuada dinanto ipakitaan ida iti parabur.

12 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, a ni Jehova ablatannanto *ti bungana* manupud iti layus ti Carayan agingga iti waig ti Egipto; ket dacayo maurnongcayo a saggaysa, O dacayo nga annac ti Israel.

13 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, a ti maysa a tangguyob a dackel mapuyotto; ket umaydanto dagiti nacasaganan a matay iti daga ti Asiria; ken dagiti napanuar iti daga ti Egipto; ket agdayawdanto ken ni Jehova idia nasantoan a bantay sadi Jerusalem.

Idarumna ti kinamammartec ti Efraim ken Juda. Ni Jehova ibilinna ti pannacarba ti Jerusalem. Ti panangjarig ti agtaltalon.

28 | Ay-ay pay ti balangat ti kinatangsit dagiti managbarbartec ti Efraim, ken ti aglaylay a sabong ti nadayag a kinaimnasna, nga adda iti oloanan ti nalucmeg a lobong dagiti adda a maitublac iti arac!

2 Adtoy, ti Apo addaan maysa a mannacabalin ken napigsa; cas maysa a bagio ti uraro, maysa a bagio a mangracarac, cas iti layus dagiti danuma napegges nga aglippias, castanto ti panangigarangugongna iti daga iti panangaramatna iti imana.

3 Ti balangat ti kinatangsit dagiti agbarbartec ti Efraim mapayatpayatto iti baba ti saca:

4 ken ti agusaw a sabong ti nadaeg a kinaimnasna, nga adda iti oloan ti nalucmeg a lobong, isunto ti cas la iti bunga ti bigos a maluom nga umuna iti sacbay ti calgaw; isu nga intono ti cumita kencana mingminganna, iti bayat ti kinaaddana pay laeng iti imana isut' canenna.

5 Iti daya nga aldaw agbalinto ni Jehova dagiti buybuyot a maysa a balangat ti dayag, ken maysa a diadema ti kinaimnas, iti matda iti ilina;

6 ken maysa nga espiritu ti kinajusticia iti daydiay agtugaw iti panangocom, ken pigsa cadagiti mamagtuckiad iti gubat iti ruangan.

7 Ken uray dagitoy agtiritirda a gapu iti arac, ken agibar-ibarda iti naingel nga inumen; ti sacerdote ken ti mammadto agtiritirda iti naingel nga inumen, addada nga inalun-un ti arac; agibar-ibarda iti naingel nga inumen, bumiddutda iti panagkita, agtibolda iti panangocom.

8 Ta amin dagiti lamisaan adda a napno iti sarua ken kinarugit, *iti casta nja* awan ti disso a nadalus.

9 Asino ti sursuroannanto iti pannacammo? ken asino ti aramidennanto a macawat iti ipacdaar? ; dagiti adda a mapusot iti gatas, ken maisina cadagiti suso?

10 Ta isut' bilin iti rabaw ti bilin, bilin a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged, uged a rutapan ti uged; sangcabassit ditoy, sangcabassit idia.

11 Saan, no di ket cadagiti *tattoo* dagiti

ibig a gangannaet ken agraman sabali a pagsasao ti pakisaonanto iti daytoy nga ili;

12 Isu a nagcunaanna, Isu daytoy ti inaná, mangtedcay iti inaná iti daydiay a nabannog; ken isu daytoy ti pagpabawasan: nupay casta dida kinayat a dinengngeng.

13 Gapuna a ti sao ni Jehova isunto cadacuada ti bilin iti rabaw ti bilin, bilin a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged, uged a rutapan ti uged; sangcabassit ditoy, sangcabassit idiy; tapno macapanda, ken maliadda a mapasag, ket mabettacda, ken masiloanda, ket matiliwda.

14 Gapuna a denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo a managuyaw, a mangituray itoy nga ili nga adda iti Jerusalem.

15 Agsipud ta kinunayo, Dacami nakitulagami ken patáy, ken nakinomocami ken ni Tanem; intono lumasat ti aglayus a saplit, dinto dumteng cadacami; ta inaramidmi dagiti ulbod a pannacacamanngmi, ken iti siroc ti kinatiri naglem-mengcami:

16 Gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy isaadco idiy Sion ti maysa a bato a maipaay a cimiento, maysa a nasuut a bato, maysa a napateg a bato a panuli ti natibker a cimiento: ti mamati saanto nga agganat.

17 Ken aramidecto ti kinajusticia iti uged, ken ti kinalinteg iti tinnag; ket ti uraro itayabnanto ti pagcamangan dagiti ulbod, ket dagiti danum layusendanto ti paglemmengan.

18 Ket ti pannakitulagyo ken patáy maawawanto, ken ti pannakinomoyo ken ni Tanem dinto agintec; intono lumasat ti aglayus a saplit, dacayo mapayatpayatcayonto gapu kencuana.

19 Cas iti masansan nga ilalasaatna, alannacayto; ta biniganngat a lumasatto, iti aldaw ken iti rabii: ket awanto no di laeng ti kigtot a mangawat iti ipacdaar.

20 Ta ti idda ab-ababa ngem iti daydiay a tao nga agunnat kencuana; ket ti pagcunmot ac-akikid ngem iti daydiay agpatapat kencuana.

21 Ta ni Jehova tumacdercto a cas idiy bantay Perazim, cas idiy lobong sadi Gabaoon ti panangungetnanto; tapno maaramidna ti aramidna, ti aramidna a datdatlag, ken palabasenna ti aramidna, ti aramidna a datdatlag.

22 Ita ngarud dicay aguy-uyaw, di la ket ta mapairut dagiti galutyo; ti maysa

a bilin ti pannacarba ti nangegco iti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti amin a daga.

23 Timudenyoy, ken denggenyo ti ti-mecco; dumngegcayo, ket denggenyo ti saoc.

24 Ti mangarado iti pagmulaan, agarado aya a cancanayon? *cancanayon* aya a luctanna ken pac-olanna ti talon?

25 Intono mapalanasna ti rabawna, dinanto aya iwaris dagiti neguilla, ken iwarasiwis ti bukel ti comino, ken icurob ti trigo a binatbatog, ken ti cebada iti disso a natudingán, ken ti espelta iti beddengna?

26 Gapu ta isut' bilinen *ken* isuro a sililinteg ti Diosna.

27 Ta dagiti neguilla saan ida nga iriken iti natirad nga al-o, ket saan met a maitulidto iti rabaw ti comino ti pilid ti carison; no di ket dagiti neguilla mabatbatda iti maysa a bislac, ket ti comino iti maysa a pang-or.

28 Ti bukel *nja aramiden* a tinapay isut' gilingen; ta isut' saan a lebbeken a patinayon: ken uray ti pilid ti carisonna ken dagiti cabayona isut' iwarada, isut' dina gilingen.

29 Daytoy agtaud met laeng ken ni Jehova dagiti buybuyot, isu a pagsedsedaawan a mamalacac, ken mangnibinibi iti kinasirib.

Ariel ken dagiti cabusorna. Pannacatubngar ti kinabulsec ken panagin-sisingpet. Umadani ti pannacapabaro ti Israel.

29 ¡O Ariel, Ariel, a ciudad a nagpacarsoan idi ni David! pagnanayonyo ti tawen ken tawen; dagiti fiesta umayda nga agibaw:

2 isunton ti panangparigatco iti Ariel, ket addanto panagdung-aw ken panagasug; ket isunto pay ti cascadi nga Ariel caniac.

3 Ken agpacarsoactoy iti aglicmut a bumusor kenca, ken lacubencanto iti naisaad a buybuyot, ken mangipatacderactoy iti pagsalindegan a maibusor kenca.

4 Ket sica maipababacanto, ken agsaocanto manipud iti daga, ket ti saom tumpuaro ito tapoc; ket ti timec mo casto la timec ti mangcuculam tumpuar iti daga, ket ti saom agarasaasto a sumng-aw iti tapoc.

5 Ngem iti kinaadu dagiti cabusormo agbalindanto a cas la namayecmec a tapoc, ken ti kinaadu dagiti nacaamamac casda la taep a pumanaw: wen, isunto ti maramid a kellaat iti apagdaricmat unay.

6 Isunto ti sarungcaran ni Jehova dagiti buybuyot a buyogan dagiti dulloog, ken gingined, ken dackel a caraducod, iti alawig ken bagio, ken ti daranġ ti mangrunaw nga apuy.

7 Ken ti kinaadu dagiti amin a nacion a manggubat iti Ariel, isu-amin a manggubat kencuana ken iti sarikedkedna, ken dayta mamarigat kencuana, isudanto ti maysa a cas la tagtagainep, maysa a par-parmata iti rabii.

8 Ket isunto ti cas la iti panagtagtagainep ti maysa a tao a mabisin, ket, adtoy, isu mangān; ngem isu mariing, ket ti cararuana onngāong: wenna cas la iti panagtagtagainep ti maysa a tao no mawaw, ket, adtoy, isu uminum, ngem agriing, ket, adtoy, isu adda a mapacsuyan, ket isu ken ti cararuana mawaw: castadanto dagiti nagadu cadagiti amin a nacion, a manggubat a maibusor iti bantay Sion.

9 Agtactaccayo ken agseddaawcayo; alaenyo ti pagayatanyo, ket mabulsecayo: nabartecda, ngem saan nga iti arac; agibar-ibarda, ngem saan nga iti naingel nga inumen.

10 Ta ni Jehova imbucbozna cadacayo ti espiritu ti nargaan a turog, ken pinakid-demna dagiti matayo, dagiti mammadto; ken dagiti oloyo, dagiti macakita iti masacbayan, inabonganna.

11 Ken amin a sirmata nagbalin cadacayo a cas cadagiti sao ti maysa a libro a naselloan, nga inyawat dagiti tattao iti maysa a nasursuroan, a cunada, Dawatec kenca, basaem man daytoy; ket isu cunana, Diac mabalin, ta naselloan:

12 ket di libro nayawat iti daydiay saan a nasursuroan, a cunada, Dawatec kenca, basaem man daytoy; ket isu cunana, Saanac a nasursuroan.

13 Ket ti Apo kinunana, Agsipud ta daytoy nga umili umasidegda caniac ket iti ngiawatda ken cadagiti bibigda dayawendac, ngem dagiti pusoda inyadayuda caniac, ken ti butengda caniac isut' maysa a bilin dagiti tattao a naisuro cadacuada;

14 gapuna, adtoy, baliwacto nga aramiden ti maysa a nacascasdaaw nga aramid

iti tengnga daytoy nga umili, maysa met laeng a nacascasdaaw nga aramid ken dat-datlag; ket ti kinasirib dagiti tattocda a mamasirib mapucawto, ken ti pannacaawat dagiti tattocda a manakem mailemenngo.

15 Asi pay dagiti mangilemmeng cadagiti patigmaanda ken ni Jehova, ket dagiti aramidda addada iti sipngat, ken cunada, Asino ti macakita cadacami? ken asino ti macaammo cadacami?

16 ;Dacayo balinsuekenyo dagiti banbanag! Mapatganto aya ti agdamdamili a cas iti pila; a ti banag nga inaramidna cunaenna coma iti daydiay nangaramid kencuana, Isu saannac nga inaramid; wenna ti banag a binukel cunaenna iti nangbukel kencuana, ; Isu awan ti pannacaawatna?

17 Saan pay laeng a iti bassit a canito, ket ti Libano agbalinto a maysa a nabunga a talon, ken ti nabunga a talon mapatganto a cas bakir?

18 Ket iti dayta nga aldaw ti tuleng mangegnanto dagiti sao ti libro, ken dagiti mata ti bulsec macakitadanto iti ruar ti kinalulem ken kinasipngat.

19 Ti naemma met dumackelto ti ragona ken ni Jehova, ket dagiti napanglaw iti tengnga dagiti tattao agragsadanto iti Santo ti Israel.

20 Ta ti nacaamamac a tao mapaawan, ken ti mapagayaw agsardeng, ken amin dagiti nasalucag a maipaay iti kinadangkes makeltaydan;

21 dagiti mamagbasol iti maysa a tao iti panggepna, ken mangipacat iti silo iti daydiay a mangtubngar iti ruangan, ken killoenna ti nalinteg iti maysa a banag nga ubbaw.

22 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a nanubbot ken Abraham, a maipapan iti balay ni Jacob: Ni Jacob saanto a maibabain itan, ti rupana saanto met a bu-messag ita.

23 Ngem intono makitana dagiti annacna, nga aramid dagiti imac, iti tengngana, santificarendanto ti naganco; wen, santificarendanto ti Santo ni Jacob, ken agintecadanto iti panagbuteng iti Dios ti Israel.

24 Isuda met nga agbidut iti espiritu umaydanto iti pannacaawat, ken dagiti agtanabutob awatendanto ti sursuro.

Ti kinaubbaw ti panagtalec iti Egipto. Ti kinanam-ay umayto laeng gapu iti nanus a panaguray iti parabur ni Jehova. Ti panagballigi ni Jehova iti Asiria.

30 | Asida pay dagiti annac a nasukir, cuna ni Jehova, nga umawat iti patigmaan, ngem saan nga aggapu caniac; ken ti mangaramid iti maysa a timpuyog, ngem saan a ti agtaud iti Espirituc, tapno pagnanayonenda ti basol ken basol;

2 nga agrubbuatda a sumalog idia y Egipto, ket dida nagsaludsod iti ngiwatco; tapno agbileda nga isuda met laeng iti pigsá ni Faraon, ken agcamangda iti salinong ti Egipto!

3 Gapuna a ti pigsá ni Faraon isunto ti pacaibainanyo, ken ti panagcamang iti salinong ti Egipto isunto ti riribucyo.

4 Ta dagiti panguloenda addada sadi Zoan, ken dagiti embajadorda dimmanonda sadi Hanes.

5 Mababainandanto amin gapu iti maysa nga ili a dina mabalin a gungunaan ida, a saan cadacuada a maysa a tulong ket di met gunguna, no di ket maysa a bain, ken maysa met a babalaw.

6 Ti awit dagiti an-animal ti Abagatan.

Iti daga ti riribuc ken ladingit, a pagtaudan ti leon a caba-ian ken leon a lalaki, ti carasacn ken ti narungsoy nga uleg nga agtayab, ipanda dagiti cucuada iti abaga dagiti urbon nga asno, ken dagiti gamengda iti bucot dagiti camello, iti maysa nga ili a saanda a gungunaan ida.

7 Ta Egipto tumulong nga awan ti capapaayanna, ken barengbareng: gapuna nga isut' ninaganac iti Rahab nga agtugaw nga agtalna.

8 Inca ngad ita, isut' isuratmo iti sangonanda iti maysa a tapi, ket ilanadmo iti maysa a libro, tapno isut' maipaay coma iti tiempo a sumungad, iti agnanayon nga awan inggana.

9 Ta isu ti nasukir nga ili, annac a managlubod, annac a dida cayat a denggen ti linteg ni Jehova;

10 isuda nga agcuna cadagiti macakita iti masacbayan, Dicay cumita; ken cadagiti mammatto, Dicay mangipadto cadacami cadagiti nalinteg a banbanag, mangisawangcayo cadacami cadagiti naalumamay a banbanag, mangipadto cayo cadagiti allilaw.

11 baybay-anyo ti dalan, sinaanyo ti

dana, pasardengenyoy ti caadda ti Santo ti Israel iti sangonananmi.

12 Gapuna a castoy ti cuna ti Santo ti Israel, Agsipud ta uyawenyo daytoy a sao, ken agtaleccayo iti panangparigat, ken kinaulpit, ken isuda ti nagsangsanggiranyo;

13 gapuna a daytoy a kinadangkes isunto cadacayo ti maysa a gutbaw a sidadaan a margaay, agtantanaw iti nangato a bacud, a ti pannacarbana umay a kellaat unay iti apagdaricamat.

14 Ken isu maburacto a cas maburac ti maysa nga alicamen ti agdamdamili, nga isut' burakenna nga awan ti mailiclic; iti casta nga awan ti masaracanto cadagiti tippingna a maysa a tipping isu a pangala iti apuy iti dalican, wenna pangtaco iti danum iti tangke.

15 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova, ti Santo ti Israel, Maisalacancayto iti panagsubli ken panaginaná; iti kinatalna ken iti panagtalec ti taengto ti pigsayo. Ket dicay kinayat:

16 no di ket kinunayo, Saan, ta agtalawcaminto a sicacabayo; gapuna a tumalawcayonto: ken, Agsacaycamto iti nasiglat; gapuna a dagiti mangcamat cadacayo masiglatdanto.

17 Maysa a ribu ti agtalawto iti pananglayat ti maysa: iti pananglayat ti lima agtalawcayonto: aginggat' mabaticayo a cas maysa a farola iti tuctoc ti bantay, ken cas maysa a bandera iti rabaw ti maysa a turod.

18 Ket isu ti gapuna nga agurayto ni Jehova, tapno macaasiannacayo; ken gapuna nga isut' maitan-octo; tapno isu madadaan iti panangngaasi cadacayo: ta ni Jehova isu ti Dios ti kinajusticia; nagsat dagiti isu-amin nga aguray kencuana.

19 Ta dagiti umili agtaengdanto idia y Sion sadi Jerusalem; dicanto agsangiten; dinto bumurong a mangngaasi kenca gapu iti timec ti panangawagmo; intono mangegna, sungbatannacanto.

20 Ket uray no ited ti Apo cadacayo ti tinapay ti pammarigat ken ti danum ti pammaldaang, nupay casta saandanto a mailemmeng uray caano dagiti manursuro kenca, no di ket dagiti matam makitadanto dagiti manursuro kenca.

21 Ket dagiti lapayagmo macangegdanto iti maysa a sao iti licudain, a cunana, Isu daytoy ti dalan, magucayo kencuana:

intono sumangocayo iti macanawan, ken intono sumangocayo iti macatigid.

22 Ket rugitanyonto ti calupcup a pirac dagiti kinitikitan a ladladawan, ken ti digus a balitoc dagiti sinocog a ladladawan: ibellenngmonto ida a cas banag a narugit; cunaemto kencuana, Agtalawcay ditoy.

23 Ket isu itednanto ti tudo a mai-paay iti bin-im nga imulamto iti daga; ket ti tinapay agtaud iti bunga ti daga, ket isuntot' nalucmeg ken nawadwad. Iti dayta nga aldaw agtaraonto dagiti an-animalmo cadagiti nalawa a pagaraan;

24 casta met dagiti baca a lallaki ken dagiti urbon nga asno nga agarado iti daga, mangandanto iti nananam nga iric, a tinar-apan a naaramat ti soplac ken caraycay.

25 Ket addanto iti rabaw ti amin a bantay a natayag, ken iti rabaw ti amin a turod a nangato, dagiti waig ken barbaresbes ti danum, iti aldaw ti dackel a panagpapatay, intono marsuod dagiti torre.

26 Maysa pay ti lawag ti bulan casto la lawag ti init, ket ti lawag ti init maminpitonto, a cas iti lawag ti pito nga aldaw, iti aldaw a panangpatapat ni Jehova iti dunor ti ilina, ken ti panangpaimbagna cadagiti birri ti sugatda.

27 Adtoy, ti nagan ni Jehova sumungad nga aggapu iti adayu, nga agdardarang iti pungtotna, ken iti napuscol nga agpangato nga asuc: dagiti bibigna napnoda iti unget, ken ti dilana isu ti cas mangrunaw nga apuy;

28 ken ti angesna isut' cas maysa a layus, a danoneuna ti tengnged, a manggasagas cadagiti nacion iti gasagasan ti pannacarba: ket maysa a ireno a magallilaw addanto iti ngiwat dagiti tattao.

29 Maaddaancayto iti maysa a canta a cas iti rabii no ngilinen ti maysa a nasantoan a rambac; ken ragsac ti puso, cas no ti maysa mapan a sifafauta iti bantay ni Jehova, iti Bato ti Israel.

30 Ket ni Jehova aramidennanto a manggeg ti nagloriaan a timecna, ket ipakitananto ti kimat iti baba ti tackiagna, iti kinarungsot ti pungtotna, ken ti darang ti maysa a mangrunaw nga apuy, iti maysa a dapag ken bagio, ken batbato nga uraro.

31 Ta iti timec ni Jehova agcullayawto

ti Asirio; isut' cabilennanto iti pang-orna.

32 Ket iti tunggal panangcabil ti sarucod a natudingan, a ni Jehova iblatnanto kencuana, addanto iti aweng dagiti pandere-ta, ken ar-arpa; ket cadagiti gubat ti pananglayat ti tackiagna makidangangto cadacuada.

33 Ta maysa a Tofet naisagana pay laeng idi; wen, ta ti ari naisaganan; isut' inaramidna a nauneg ken dackel; ti dalusonna isut' apuy ken adu a cayo; ti sangaw ni Jehova, cas maysa nga ayus ti azufre, isut' pasgedanna.

Ti tulong saan nga agtaud iti Egipto no di ket ken ni Jehova.

31 | Asi pay dagiti sumalog sadi Egipto a gapu iti tulong, ken mangnamna-ma cadagiti agsacay cadagiti cabayo, ken agcammatalec cadagiti luglugan agsipud ta aduda, ken cadagiti tattao a nagcabayo agsipud ta napigsada unay, ngem dida cumita iti Santo ti Israel, ket dida met sapulen ni Jehova!

2 Nupay casta isu masirib met, ket yegnanto ti dakes, ket dinanto babawien dagiti saona, no di ket tumacder a bumusor iti balay dagiti managdacadakes, ken bumusor cadagiti tumultulong cadagiti managdacadakes.

3 Ket dagiti Egipcios tattao, ket saanda a Dios; ket dagiti cacabayoda lasagda, ket saanda nga espiritu: ket intono unnaten ni Jehova ti imana, daydiay mangtulong maicaglis ket ti matulongan mapasag, ket isuda amin maibusdanto nga agcuyog.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova caniac, Cas ti leon ken ti urbon ti leon agngergerda iti rabaw ti matiliwda, no ti maysa a caadu dagiti pastor maayabanda a maibusor kencuana, saanto nga agcullayaw iti timecda, ket dinto tumacrut iti dalagudogda: castanto ti yuulog ni Jehova dagiti buybuyot a manggubat iti bantay Sion, ken iti turodna.

5 Cas cadagiti tumatayab nga agampayagda, castanto ti panangigaga ni Jehova dagiti buybuyot iti Jerusalem: isut' igaganaanto ken isalacanna, lumabasto iti ngatona ken salacnibannanto.

6 Tumalliwawto iti daydiay nagsukir-anyo a napalalo unay, O annac ti Israel.

7 Ta iti dayta nga aldaw ti tunggal maysa cadagiti tattao ipalladawnanto

dagiti ladladawanna a pirac, ken dagiti ladladawanna a balitoc, a dagiti imimayo met laeng inaramidda a maipaay cadacayo a maysa a basol.

8 Ket ti Asirio mapasagto gapu iti campilan, saan a campilan ti lalaki; ket isut' ibusento ti campilan, saan a campilan dagiti tattao; ket isut' talawannanto ti campilan, ket dagiti agtutubona a lallaki agaramiddanto iti nadagsen a trabajo.

9 Ket ti batona napucawto a gapu iti kigtot, ken dagiti principe agcullayawdanto iti bandera, cuna ni Jehova, a ti apunya adda iti Sion, ken ti hornona idia'y Jerusalem.

Ti panagturay ti nalinteg n̄ga ari.

Dagiti babbai ti Jerusalem mabalacadanda.

32 Adtoy, maysa n̄ga ari agarinto iti kinalinteg, ken dagiti panguloen agturaydanto iti kinajusticia.

2 Ket maysa a tao agbalinto a cas maysa a paglemmengan iti angin, ken maysa a paglinongan iti bagio, cas aya-yus dagiti danum iti disso a namaga, cas la aniwian ti maysa a dackel a bato iti maysa a daga a napacsuyan.

3 Ket dagiti mata dagiti macakita sandanto n̄ga agcudrep, ken dagiti lapayag dagiti macangeg dumngegdanto.

4 Ken ti puso ti nadursoc maawattananto ti pannacaammo, ket ti dila dagiti mutal nasiglatto n̄ga agbalicas a nalawag.

5 Ti maag uray caano dinto managananen iti natan-oc, dinto met ibagan a managparabur ti tao a naagum.

6 Ta ti maag agsao a simamaag, ket ti pusona agaramidto iti kinadangkes, a mangaramid iti di panagraem iti sagrado, ken mangibalicas iti allilaw a maibusor ken ni Jehova, n̄ga aramidenna n̄ga awan ti agyan iti cararua ti mabisin, ken pagawanna ti inumen ti mawaw.

7 Ket dagiti alicamen ti naagum isudat' dakes: isu agpakinakem cadagiti sicap a dakes a mangdadael iti naemna cadagiti naulbod a sasao, uray no ti addaan masapul agsao ti nalinteg.

8 N̄gem ti natan-oc agpakinakem cadagiti natan-oc a banag; ken isu aglayonto cadagiti natan-oc a banag.

9 Tumacdercayo, dacayo a babbai n̄ga adda iti talna, ket denggenyo ti timecco; dacayo a di siaalud n̄ga annac a babbai, timudenyoy to'y bitlac.

10 Ta cadagiti aldaw iti labes ti maysa a tawen marirucayo, dacayo babbai a di siaalud; ta ti panagpuros ti uvas agawanto, ti panagapit saanto n̄ga umay.

11 Agpayegpegcayo, babbai n̄ga adda iti talna; marirucayo, dacayo a di siaalud; agussobcayo, ken aglamolamocayo, ket agbarikescayo iti lupot a nakersang cadagiti lomoyo.

12 Isuda dandanugendanto dagiti barucong a maipaay iti nacaay-ayo a taltalon, maipaay iti nabunga n̄ga uvas.

13 Iti rabaw ti daga ti ilic tumpuorto dagiti calunay ken cascasumba; wen, iti rabaw dagiti amin a balbalay ti rag-o iti ciudad a narag-o.

14 Ta ti palacio mabaybay-anto; ti ciudad n̄ga adu ti taona maongngaongto; ti turod ken ti pagwanawanan agbalindanto a gucayab iti agnanayon, maysa a rag-o dagiti asno n̄ga atap, maysa a pagpaaraban cadagiti arban;

15 agingganat' maibucoc cadatayo ti Espiritu n̄ga aggaput' ngato, ket ti let-ang agbalin a maysa a nabunga a talon ket ti nabunga a talon magatadan a cas maysa a bakir.

16 Iti casta ti kinajusticia agtaengto iti let-ang; ket ti kinalinteg agtaengto iti nabunga a talon.

17 Ket ti aramid ti kinalinteg isunto ti talna; ket ti patauden ti kinalinteg kinulimec ken panagtalec n̄ga agnanayon.

18 Ket ti ilic agnaedto iti natalna a pagyanan; ken iti namayengmeng a pagtaengan, ken cadagiti natalingengen a paginanaan.

19 N̄gem aguraronto iti pannacarba ti bakir; ket ti ciudad maipababanto a matalipupus.

20 Nagasatcayo n̄ga agmula iti sibay dagiti amin a dandanum, n̄ga agpapagna cadagiti sacsaca ti baca ken ti asno.

Ni Jehova ti mangsaranay iti pacarigatan.

Ti kinalted dagiti nalinteg. Ti

naparabur a panagari ni

Jehova.

33 !Asica pay a mangdadael, ket sica saanca a nadadael; ken agaramidca a sililiput, ket saandaca a nagaramidan a sililiput! Intono maminggaca a mangdadael, madadaelcanto, ket intono agpatinggaca n̄ga agaramid a sililiput, pagaramidandacanto a sililiput.

2 O Jehova, mangngaasica coma cada-

cami; inururaydaca: sica ti pannacatacki-agmi coma iti biniganbigat, salacanmi met iti tiempo ti pacarigatan.

3 Dagiti umili nagtala wda iti daranudor ti arimbanḡaw; iti itatacdermo met laeḡ nawarawara dagiti nacion.

4 Ket dagiti samsamyo maurnongdanto a cas ti panangurnong ti arabas: cas ti panaglagto dagiti dudon ti panaglagtonto dagiti tattao kencuana.

5 Ni Jehova maitan-oc; ta agyan sadi nḡato; isu pinunnona ti Sion iti kinajusticia ken kinalinteg.

6 Ket addanto kinasickil cadagiti tiempom, kinawadwad ti pannacaisalacan, sirib ken pannacaammo: ti panagbutenḡ ken ni Jehova isu ti gamenḡmo.

7 Adtoy, dagiti mainḡelda agickisda iti ruar; dagiti embajador ti cappia agsanḡitda a sipapait unay.

8 Dagiti calcalsada madadaelda, ti agbariw-as a tao agsardeng, ti cabusor rinacraena ti tulag, inuyawna dagiti ciudad, dina patgen ti tao.

9 Ti daga agpanes ken agleppes; ti Libano mariribuc ket maganḡo; ti Saraon isu ti cas la maysa a let-anḡ; ket ti Basan ken Carmelo regregenda dagiti bulonḡda.

10 Tumacderacto itatta, cuna ni Jehova; itayagconto itatta ti bagic met laeḡ; maitan-ocacto itatta.

11 Aginawcayto iti taep, yanacyonto ti punḡet ti garami: ti yangesyoy isut' maysa nḡa apuy a mangalun-un cada-cayo.

12 Ket dagiti il-ili casdanto la cadagiti pagpuuran ti apug cascada la siit a pinucan ken pinuuran iti apuy.

13 Denḡgenyo, dacayo nḡa adda iti adayu, ti inaramidco; ket dacayo nḡa asideg, bigbigenyo ti pigsac.

14 Dagiti managbasol sadi Sion mabutengda; dagiti awan diosda innala ida ti panagpayegpeg: Asino cadatayo ti macabalin a makipagtaenḡ iti mangalun-un nḡa apuy? asino cadatayo ti macabalin a makipagtaenḡ iti awan inḡgana a pannacapupuur?

15 Daydiay magna a sililinteg, ken ti agsao a sipupudno; ti mangumsi iti sapul dagiti managparigat, ti mangiwateng cadagiti imana ta dina cayat nḡa awaten ti pannocsoc, ti mangapput iti lapayagna tapno di macanḡeg iti dara, ken ma-

nḡikiddem cadagiti matana tapno saan a macakita iti dakes:

16 isu agtaenḡto sadi nḡato; dagiti baend a binato isudanto ti pagcamang-anna, ti tinapay maitedto kencuana; dagiti dandanumna didanto agcuranḡ.

17 Dagiti matam makitadanto ti ari iti kinasayaatna: mabuyadanto ti maysa a daga a dumanon iti adayu.

18 Ti pusom agpanunotto iti nacaama-mac: Sadino ti yan daydiay nangbilanḡ, sadino ti yan daydiay nangtimbenḡ iti buis? sadino ti yan daydiay nangbilanḡ cadagiti torre?

19 Dicanto makita ti narupḡsot nḡa ili, maysa nḡa ili a nauneg ti pagsasaona a dica maawatan, maysa a pagsasao a gangannaet a dica maawatan.

20 Kitaem ti Sion, ti ciudad ti kinapanayagtayo: dagiti matam makitadanto ti Jerusalem maysa a natalinḡenḡen a pagyanan, maysa a tolda a saanto a mayalis, dagiti pasocna uray caano saandanto a mabag-ut a pulos, ket di met mapugsot dagiti lubidna.

21 No di ket ni Jehova makipagyan cadatayo sadiay iti kinadayagna, maysa a disso dagiti nalawa a carcarayan ken ayus, nḡa awanto ti dumanon a bilog a sigagaud idiay, ket awanto met ti nalibnos a barco a lumabas sadiay.

22 Ta ni Jehova isu ti ocomtayo, ni Jehova isu ti mangmanḡted iti linteg cadatayo, ni Jehova isu ti aritayo; isalacannatayo.

23 Dagiti talim nalucayda; saanda a napalagda iti puon dagiti paloda, dida nayucrad ti layag: iti casta ti tiliw ti maysa a dackel a samsam nabinḡbinḡay; ti pilay nangala iti sinamsam.

24 Ket ti agtaenḡ dinanto cunaen, Masakitac: dagiti umili nḡa agtaenḡ sadiay mapacawanto ti kinadanḡkesda.

Ti punḡtot ti Dios a maibusor cadagiti nacion nanḡnanḡrona iti Edom.

34 Umasidegcayo, dacayo a nacion, a dumnḡeg; ken timudenyoy, dacayo nḡa il-ili: dumnḡeg coma ti daga, ken ti kinapusecna, ti lubonḡ, ken amin a tumaud kencuana.

2 Ta ni Jehova adda punḡtotna cadagiti amin a nacion, ken runḡsotna iti amin a buybuyotda: isu dinadaelna ida a tinalipupus, inyawatna ida iti pagpapatayan.

3 Dagiti pinatayda maibellenḡda met

iti ruar, ket ti buyoc dagiti bangbangcayda umulinto; ken dagiti banbantay marunawdanto iti darada.

4 Ket amin a buyot ti langit mawarawaranto, ken dagiti langlangit malucot-lucotdanto a cas maysa a libro a liucot; ket amin a buyotda malaylaydanto, a cas iti bulong a malaylay no maregreg iti uvas, ken cas maysa a bulong nga aglaylay nga aggapu iti cayo ti higos.

5 Ta ti campilanco imminum iti nacapnecanna sadi langit: adtoy, umulogto iti rabaw ti Edom, ken iti rabaw ti ili ti panangilunodco, iti panangocom.

6 Ti campilan ni Jehova napno iti dara, isut' napalucmeg iti taba, iti dara dagiti cordero ken calding, iti taba dagiti becbeckel dagiti carnero a lallaki; ta ni Jehova adda maysa a datonna idiy Bosra, ken maysa a dackel a panagpapatay iti daga ti Edom.

7 Ket dagiti baca nga atap makipagsalogdanto cadacuada, ken dagiti bacbaca a lallaki agraman cadagiti toro: ket ti dagada mabartecto iti dara, ken ti tapocda mapalucmegto iti taba.

8 Ta ni Jehova adda maysa nga aldawna a panangbales, maysa a tawen ti gunguna a maipaay iti panggep ti Sion.

9 Ket dagiti carcarayan ti Edom agbalindanto nga alquitran, ken ti tapocna azufre, ket ti dagana agbalinto nga agdardarang nga alquitran.

10 Isut' dinto maiddep iti rabii weno aldaw; ti asucna agpangatonto nga agnanayon; manipud iti caputotan aginggat' caputotan aglangalangto; awanto ti lumasat kencuana iti agnanayon awan inggana.

11 Ngem ti pelicano ken ti anaping isut' icutandanto; ket ti puec ken ti wac agtaengdanto idiy; ket yunnatnanto iti rabawna ti paltic ti pannacariru, ken ti tinnag ti kinaongngaong.

12 Ayabandanto dagiti natacnennga iti pagarian, ngem awanto ti agyan idiy; ket amin a panguloenna isudantot' awan.

13 Ket dagiti calunay tumubodanto cadagiti palaciona, camiring ken casumba cadagiti sarikedkedna; ket isunto ti maysa a pagyanan dagiti chacal; maysa a paraangan a maipaay cadagiti avestruz.

14 Ket dagiti atap nga an-animal iti let-ang sumaracdanto cadagiti lobo, ken ti atap a calding awagannanto ti caduana; wen, ti olimaw agsaadto sadiay,

ket isut' masaracannanto maysa a disso a paginanaan.

15 Idiy ti pagaramidanto ti uleg a nasiglat iti umocna, ken pagitloganna, ken pagucopanna, ken pagurnonganna iti siroc ti linongna, wen, idiy maurnongdanto dagiti sawi, tunggal maysa agraman caduana.

16 Sapulenyong nga aggapu iti libro ni Jehova, ket basaenyo: awan cadagito y ti cumurangto, awan ti mangsapulto iti caduana; ta ti ngiwatco isut' imbilinna, ken ti Espirituna inurnongna ida.

17 Ket nagiginnasanggasat gapu cada-cuada, ken iti imana isut' pinangbingayna cadacuada a binnatog isut' tagicuaendanto nga agnanayon; manipud caputotan aginggat' caputotan agtaengdanto kencuana.

Ti masabayan a ragsac ti Sion.

35 Ti let-ang ken ti namaga a daga naragsacdanto; ket ti tay-ac agragrag-onto, ken agsabungto a cas iti rosa.

2 Isu agsabungto iti adu unay, ken agrag-onto a buyogan pay ti ragsac ken cancanta; ti dayag ti Libano maitedto kencuana, ti kinadeggang ti Carmelo ken Saraon: makitadanto ti dayag ni Jehova, ti kinadeggang ti Diostayo.

3 Patibkerenyo dagiti napacsuyan nga ima, ket pakirdenyo dagiti nacapuy a tumeng.

4 Cunaenyo cadagiti managbutbuteng a puso, Bumilegcayo, dicay agbuteng: adtoy, ti Diosyo umayto iti panangibales, iti pannupapac ti Dios; isu umayto ken isalacannacayo.

5 Isunton ti panagluat dagiti mata ti bulsec, ken dagiti lapayag dagiti tuleng maibuangdanto.

6 Isunton ti panaglagto ti pilay a cas maysa nga ugsa, ken ti dila ti umel agcantanto; ta iti let-ang pumsuacto dagiti dandanum, ken barbareshes iti tay-ac.

7 Ket ti agraniag a darat agbalinto a libtong, ken ti mawaw a daga agbalinto nga ub-ubbog ti danum: iti pagyanan dagiti chacal, isu a pagiddanda, rootto agraman runo ken badobadoc.

8 Ket addanto idiy ti maysa a calsada, ken maysa a dalan, ket isut' managanto iti dalan ti kinasanto; ti saan a nadalus saanto a magna kencuana; no di ket isut' maipaayto iti nasubbot; dagiti agbariw-

as a tao, wen tattao a maag, didanto mayawawan *idiay*.

9 Awan ti leon nga agyanto *idiay*, ket awan met ti sumasacrab nga animal a sumang-at *idiay*: saandanto a masaracan *idiay*; no di ket ti nasubbot magnanto *idiay*:

10 ken dagiti sinubbot ni Jehova agsublidanto, ken umayda *idiay* Sion a mabuyogan iti cananta; ket agnanaon a rag-o ti agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magunoddanto ti ragsac ken rag-o, ket ti lading-it ken sasainnec agtalawdanto.

Ni Sennaquerib sillonjenna ti Juda. Ti nasagibar a billa ni Rabsaces.

36 Ket naaramid idi maicasangapulo ket uppat a tawen ni ari Ezequias, a ni Sennaquerib nga ari ti Asiria simang-at a maibusor cadagiti amin a nasarikedkedan a ciudad ti Juda, ket innalana ida.

2 Ket ti ari ti Asiria imbaonna nanipud Laquis aginggat' Jerusalem ken ni ari Ezequias ni Rabsaces a caduana ti maysa a dackel a buyot. Ket isu nagtacerder iti denna ti calasugan ti nangatngato a tangke iti calsada ti talon ti agpappapusal iti lupot.

3 Idin immay kencuana ni Eliacim nga anac ni Helcias, isu a mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf a registrador.

4 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada, Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria, Ania a pagtalcan daytoy a kencuana agtaleccayo?

5 Cunac, ti patigmaanmo ken ti pigsam a maipaay iti gubat biigda la amin nga ubbaw a sasao: ita siasino aya ti pagtalcan, a sica immalsaca a maibusor caniac?

6 Adtoy, sica agtalecca iti cayo daytoy naparpar a runo, a ti met laeng Egipto, isu a no ti maysa a tao agsadag, isut' sumrecto iti imana, ken isut' salputenna: casta ni Faraon nga ari ti Egipto cadagiti isuamin nga agtalec kencuana.

7 Ngem no cunaem caniac, Agtaleccami ken ni Jehova a Diosmi: saan aya nga isu daydi, a dagiti dissona a nangato ken dagiti alaltarna iniccat ni Ezequias, ket kinunana iti Juda ken iti Jerusalem, Agcararagcayto iti sangonan daytoy nga altar?

8 Ita ngarud, agdawatac kenca, nga

iccam coma ni apoc nga ari ti Asiria cada-giti salda, ket iccancanto iti dua ribu a cabcabayo, no iti biangmo mabalinmo ti mangisaad cadagiti agcabayo iti rabawda.

9 Casano ngarud ti pannacabalinmo a mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capitan dagiti cababassitan cadagiti adipen ni apoc, ket isaadmo ti panagtalec mo iti Egipto a gapu cadagiti luglugan ken tattao nga agcabayo?

10 Ket immuliac ita aya a diac kinadua ni Jehova a bumusor itoy a daga tapno isut' dadaeléc? Ni Jehova kinunana caniac, Sumang-atca a maibusor itoy a daga, ket isut' dadaelem.

11 Idin da Eliacim ken Sobna ken Joa kinunada ken ni Rabsaces, Agsaoca, agdawatac kenca, cadagiti adipenmo iti sao ti Siria; ta isut' maawatanmi: ket dica coma makisao cadacami iti sao dagiti Judio, cadagiti lapayag dagiti tattao nga adda iti rabaw ti bacud.

12 Ngem ni Rabsaces kinunana, Imbaonnac ni apoc aya ken ni apom ken iti sica, a mangisao cadagitoy a sao? saannac nga imbaon aya cadagiti tattao nga agtugaw iti rabaw ti bacud, a makicaan cadacayo iti iblengda, ken makicainum cadacayo iti isbuda met laeng?

13 Idin ni Rabsaces timmacerder, ket imkis iti natbag a timec iti sao dagiti Judio, ket kinunana, Denggenyo dagiti sao ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria.

14 Castoy ti cuna ti ari, ni Ezequias dinacay coma allilawen; ta dinacayto mabalin nga isalacan:

15 ket ni Ezequias dinacayto met coma pagcammatalcen ken ni Jehova, a cunaenna, Ni Jehova ispalennatayto a di bumurong; daytoy a ciudad saanto a mated iti ima ti ari ti Asiria.

16 Dicay ipangag ni Ezequias: ta castoy ti cuna ti ari ti Asiria, Makicap-piacayo caniac, ket rumuarcayo agingga caniac; ket mangancayo tunggal maysa iti uvasna, ken tunggal maysa iti higosna, ken uninumcayo tunggal maysa cadagiti danum ti tangkena met laeng;

17 aginggana iti umayac ket ipancayo iti maysa a daga a cas iti dagayo, maysa a daga ti bukel ken baro nga arac, maysa a daga ti tinapay ken cauvasan.

18 Agannadcayo di la ket ta maududannacayo ni Ezequias, a cunana, Ni Jehova ispalennatayto. Adda aya asino-

man cadagiti didios dagiti nacion a nangi-salacan iti dagana iti ima ti ari ti Asiria?

19 Sadino aya ti yan dagiti didios ti Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan dagiti didios ti Sefarvaim? ket inispalda aya ti Samaria iti imac?

20 Siasinoda aya cadagiti amin a didios itoy a dagdaga, a nangispal idi iti dagada iti imac, tapno ni Jehova ispalanna coma ti Jerusalem iti imac?

21 Ngem nagulimecda, ken dida sinungbatan iti maysa a balicas; ta isut' imbilin ti ari idi, a kinunana, Dicay sumungbat kencuana.

22 Idin immay ken ni Ezequias da Eliacim nga anac ni Helcias, nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf, a registrador, a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket imbagada kencuana dagiti sasao ni Rabsaces.

Ni Ezequias paayabanna ni Isaias. Ti ipacdaar ni Sennaquerib ken Ezequias.

Ti cararag ni Ezequias. Ti macaliniwa a sun'gbat ni Jehova.

Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

37 Ket naaramid, idi nga isut' nan'geg ni ari Ezequias, a pinigisna dagiti pagan-anayna, ken nagabbong' iti lupot a nakersang', ket simrec iti balay ni Jehova.

2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mamadto nga anac ni Amos, da Eliacim nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken dagiti lallacay dagiti sacerdote, a siaabbongda iti lupot a nakersang'.

3 Ket kinunada kencuana, Castoy ti cuna ni Ezequias, Daytoy nga aldaw isu ti aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti umsi; ta dagiti annac dumtengdan iti pannacayanac, ket awan ti pigsa nga agipasn'gay.

4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo dengnanto dagiti sao ni Rabsaces, nga imbaon ti ari ti Asiria nga apona a mangcarit iti Dios a sibibiag, ket tubngarenanto dagiti sao a nan'geg ni Jehova a Diosmo: gapuna nga ipangatom ti cararagmo a maipaay iti tidda a nabati.

5 Iti casta immay dagiti adipen ni ari Ezequias ken ni Isaias.

6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada, Castoyto ti cunaenyo ken apoyo, Castoy ti cuna ni Jehova, Dica agbuteng' cadagiti

sasao a nan'gegmo, isuda a dagiti adipen ti ari ti Asiria pinangtabbaawda caniac.

7 Adtoy, icabilconto kencuana ti maysa nga espiritu, ket macangegto cadagiti damdamag, ket agsublinto iti dagana met laeng: ket pagpasagecto iti campilan idia y dagana met laeng.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ken nasaracanna ti ari ti Asiria a manggubgubat iti Lebna; ta nan'gegna idin nga isu naipanaw idia y Laquis.

9 Kea nan'gegna a masasao iti maipapan ken ni Taraca nga ari ti Etiopia, Isu rimmuar a makibacal a maibusor kenca. Ket idi nga isut' nan'gegna, nangibaon cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a kinunana,

10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias nga ari ti Juda, a cunaenyo, Dinaca coma nga allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam, nga agcuna, Ti Jerusalem dinto a maited iti ima ti ari ti Asiria.

11 Adtoy, nan'gegmo no ania ti inaramid dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isu-amin a dagdaga, iti panangdadael cadacuada a tinalipupus: ket sica maispalcanto?

12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda aya ida, isuda a dinadael idi dagiti ammac, ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Rezez, ken dagiti annac ti Eden nga agyanda idi idia y Talassar?

13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefarvaim, ti Ana ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana; ken ni Ezequias immuli idi balay ni Jehova, ket isut' inyucradna iti sango ni Jehova.

15 Ket ni Ezequias nagcararag ken ni Jehova, a kinunana,

16 O Jehova dagiti buybuyot, Dios ti Israel, nga agsaad *iti ngato* dagiti kerubin, sica ti Dios, sicsica la a maymaysa, cadagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong; sica inaramidmo ti langit ken daga.

17 Idumogmo ta lapayagmo, O Jehova, ket denggem; luctam dagiti matam, O Jehova, ket kitaem; ken denggem amin dagiti sao ni Sennaquerib, isu a nagbaon a mangcarit iti Dios a sibibiag.

18 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-ari ti Asiria pinaglangalangda dagiti amin a nacion ken ti dagada,

19 ken impuruacda dagiti didiosda iti apuy; ta isuda saanda a didios, no di ket

aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a cayo ken bato; gapuna a dinadaeldada ida.

20 Ita ngarud, O Jehova a Diosmi, ispalennacami iti imana, tapno isu-amin dagiti pagpagarian iti lubong ammoenda coma a sica ni Jehova, sicsica laeng.

21 Idin ni Isaias nga anac ni Amos nangibaon ken ni Ezequias, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Iti daydiay nga indawatmo caniac a maibusor ken ni Sennaquerib nga ari ti Asiria,

22 daytoy ti sao a ni Jehova insaona a maipapan kencuana: Ti virgen nga anac a babai ti Sion, linainsaca ken kinatawaanaca a rinabngis; ti anac a babai ti Jerusalem inlingalingna ti olona kenca.

23 Siasino ti kinaritmo ken tinabbaawam? ket maibusor iti asino ti nangingatom ti timecno, ken nangitangadam cadagita matam iti nangato? maibusor met laeng iti Santo ti Israel.

24 Iti pannacaaramat dagiti adadipenmo kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti kinaadu dagiti lugluganoc simmanng-atac iti ngato dagiti bambantay, cadagiti caunegan ti Libano; ket pucanecto dagiti natayag a cantingenna, ken dagiti casayaatan a parwana; ket sumreacno iti caadayuan a tapawna, ti bakir ti nabunga a talona;

25 nagcaliac ken imminumac iti danum, ket iti dapan dagiti sacsacac pagmagaecto dagiti isu-amin a carcarayan ti Egipto.

26 Dica nangeg aya no casano ti inaramidco idi nabayagen, ken isut' binabalalac cadagidi ugma? ita isut' tinungpalco, tapno cucuam coma a pangrebba cadagiti nasarikedkeda a ciudad iti ginabgabsuon dagiti narnarba.

27 Gapuna dagiti nagnaed cadacuada bassit ti mabaelda, nagcullayawda ken nariribucda, cacasda la idi iti root idiy away, ken cacasda la iti nalanngo a nateng, cas iti root cadagiti toctoc ti balay, ken cas maysa a talon ti mais no di pay timubo.

28 Ngem ammoc ti panagtugawmo, ken ti panagruarmo ken ti panagserrecmo, ken ti panagpungtotmo a maibusor caniac.

29 Gapu iti panagpungtotmo a maibusor caniac, ken agsipud ta ti kinacuspagmo immuli cadagiti lapayagco, gapuna nga icabilconto ti lawinco ita agongmo, ken ti frenoc cadagiti bibigmo, ket, pagsubliencanto iti dalan nga immayam.

30 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca: mangancayto itoy a tawen iti daydiay a tumubo lat ta, ket iti maicadua a tawen iti daydiay nga aggapunto kencuana met laeng; ket iti maicatlo a tawen agmulacayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cadagiti cauvasan, ket mangancayo iti bungana.

31 Ket ti matda a maillicic iti balay ni Juda agramutto manen iti agpababa, ket agbunganto iti agpangato.

32 Ta rumuardo ti maysa a tidda iti Jerusalem, ken rumuarda iti bantay Sion dagiti aglicicno. Ti regta ni Jehova dagiti buybuyot ti aramidendo daytoy.

33 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova a maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto umay itoy a ciudad, ket dinto met mangibeccas iti maysa a pana sadiay, ket dinto met umay iti sangona a sicacalasang, ket dinto met maicabil a maibusor kencuana ti maysa a turod.

34 Iti dalan nga immayanna, isunto met laeng ti sumublianna, ket dinto umay iti daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.

35 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni David nga adipenoco.

36 Ket ti angel ni Jehova rimmuar, ket kinabilna ti sangagasut walopulo ket lima a ribu iti pacarso dagiti Asirios; ket idi bimmangon dagiti tattao iti agsapa, adtoy, dagitoy bangcayda amin.

37 Iti casta ni Sennaquerib nga ari ti Asiria pimmanaw ket napan ken nagsubli, ket nagtaeng idiy Ninive.

38 Ket naaramid, idi nga isu agcarcararag idi balay ni Nisroc a diosna, a da Adramelec ken Sarezzer nga annacna a lallaki isut' kinabilda iti campilan; ket nagtalawda agingga iti daga ti Ararat. Ket nagari a simmucac kencuana ni Asaradon nga anacna.

*Ti panagsakit ni Ezequias ken ti yimbagna.
Ti cancionna a panagyaman.*

38 Cadagidi nga aldaw ni Ezequias nagsakit iti macapatay. Ket ni Isaias a mammadto nga anac ni Amos immay kencuana, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ti Jehova, Urnosem ti balaymo; ta mataycanto, ket dinto agbiagi.

2 Idin ni Ezequias intaliawna ti rupana iti diding, ket nagcararag ken ni Jehova,
3 ket kinunana, Lagipem ita, O Jehova,

gumawawaac kenca, no casano ti pannag-nac idi ita saclanġmo iti kinapudno ken iti maysa a napalongdoan a puso, ket in-aramidco daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo. Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.

4 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni Isaias a kinunana,

5 Inca, ket cunaem ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ni David nga amam, Nanġegco ti cararagmo, nakitac dagiti luluam: adtoy, nayonac dagiti aldawmo iti sangapulo ket lima a tawen.

6 Ket ispalencanto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Asiria, ken salacnibacto daytoy a ciudad.

7 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca nga aggapu ken ni Jehova, a ni Jehova aramidennanto daytoy a banag nga insaona:

8 adtoy, aramidecto ti aniniwan cadagiti gerger, a bimmaba iti cuadrante ni Acas iti init, nga agsanud iti sangapulo a gerger. Iti casta ti init nagsanud iti sangapulo a gerger iti cuadrante a bimmabaanna.

9 Ti surat ni Ezequias nga ari ti Juda, idi nagsakit, ken naimbagan iti sakitna.

10 Kinunac, Iti matoon dagiti aldawco innacto cadagiti ruangan ni Tanem. Naiccat caniac dagiti tidda dagiti tawenco.

11 Kinunac, Diacto makita ni Jehova, ni Jehova *met laenġ* iti daga dagiti nabag:

Diac macakitan iti taon agraman cadagiti agnaed iti lubong.

12 Ti pagtaenġac mayalis, ken mayadayu caniac a cas maysa a tolda ti pastor: Linucotco ti biagco a cas la maysa nga agabel; lapsutennacto iti pagablan: Manipud iti aldaw agingġat' rabii mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

13 Nagtalnaac agingġat' bigat; a cas maysa a leon, casta ti panangbungbungtolna cadagiti amin a tultulangco: Manipud iti aldaw agingġanat' rabii met laenġ mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

14 Cas la maysa a salsallapingaw, wenna tipor, casta ti panagit-itco; Nagunonnoyac a cas la pagaw; dagiti matac cumapuyda a gapu iti *panangitanġad*:

O Jehova, maparigatac, sica ti talgedco.

15 Anianto ti saoc? isu nagsao caniac, ken isu met laenġ isut' inaramidna: Magnaacto a siuulimec gapu iti capaitan ti cararuac iti amin dagiti tawenco.

16 O Apo, gapu cadagito y a banag agbiag dagiti tattao;

Ket idiy amin ti yan ti biag ti espiritic:

Gapuna a paimbagennac, ken pagbiagennac.

17 Adtoy, *naaddaanac* idi iti dackel a kinapait a maipaay iti talnac:

Nġem.sica inayatmo toy cararuac insalacnmo iti dariwangwang ti panagrupsa;

Ta sica imbacalmo amin a basbasolco iti licudam.

18 Ta ni Tanem dinaca mabalin a dayawen, ni patay dinaca marambacan:

Dagiti umulog iti dariwangwang dida mabalin nga inanamaen ti kinapudnom.

19 Ti sibibiag, ti sibibiag, dayawennacanto, cas aramidec ita nga aldaw:

Ti ama ipacaammonanto ti kinapudno cadagiti annac.

20 Ni Jehova *nadadaan* a mangisalacan caniac:

Gapuna a cantaentayto dagiti cantac cadagiti gamigam a kinuerdasan

Iti amin nga aldaw dagiti biagtayo iti balay ni Jehova.

21 Ket ni Isaias kinunana idi, Mangalada coma ti sangcatipkel nga higos, ket icabil a cas maysa a tapal iti bosalina, ket umimbagto.

22 Ni Ezequias kinunana met idi, Ania ti pagilasinan a siac umuliacto iti balay ni Jehova?

Ni Isaias ipadtona ti panangcayaw ti Babilonia.

39 Iti daydi a tiempo ni Merodac baladan, nga anac ni Baladan, nga ari ti Babilonia, nangibaon cadagiti surat ken maysa a sagut ken ni Ezequias; ta nangegna nga isu nagsakit, ket naimbagan.

2 Ket ni Ezequias nagragsac cadacuada, ket impakitana cadacuada ti balay dagiti cucuana a napateg, pirac, ken balitoc, dagiti recrecado, ken ti napateg a lana, ken ti amin a balay dagiti gamigamna, ken cadagiti isu-amin a masaracan cadagiti gamgamenġna; awan idi iti balayna,

awan met iti amin a pagturayanna, a ni Ezequias dina impakita cadacuada.

3 Idin immay ni Isaias a mammadto ken ari Ezequias, ket kinunana kencuana, Ania ti kinuna dagitoy a lallaki? ken sadino ti naggapuanda aginggana kenca? Ket ni Ezequias kinunana, Naggapuda iti maysa nga adayu a daga aginggat' caniac, nanipud met laeng Babilonia.

4 Idin kinunana, Ania ti nakitada iti balaymo? Ket ni Ezequias simmungbat, Amin nga adda iti balayco nakitada; awan ti aniaman cadagiti gamengco ti diac impakita cadacuada.

5 Idin ni Isaias kinunana ken Ezequias, Denggem ti sao ni Jehova dagiti buy-buyot:

6 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, intono amin nga adda iti balaymo, ken dayta nga inurnong dagiti amman iti pagidulinan agingga ita nga aldaw, maipandanto idia Babilonia: awanto ti mabati, cuna ni Jehova.

7 Ken dagiti annacmo a lallaki nga agtaudto kenca, isuda a putotemto ipanawdanto: ket isudanto dagiti eunuco iti palacio ti ari ti Babilonia.

8 Idin ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Naimbag ti sao ni Jehova nga insaom. Kinunana pay met, Ta addanto talna ken kinapudno cadagiti aldawco.

Dagiti macaliwliwa a cari. Ti saan a maipadpad a kinatan-oc ni Jehova. Ti panagpakired ti Israel.

40 Agliwliwacayo, agliwliwacayo tataoc, cuna ti Diosyo.

2 Agsaacayo a silliwliwa iti Jerusalem; ket ipuccawyo kencuana a ti pannakidangadangna nanungpalen, ta ti kina-dangkesna napacawanen, nga isu inawatna iti ima ni Jehova iti mamindua a maipaay iti amin a basbasolna.

3 Ti timec ti maysa nga agpucpucaw, Isaganayo iti let-ang ti dalan ni Jehova, palanasenyo ti maysa a dalan iti tay-ac a maipaay iti Diostayo.

4 Tunggal lobong maitan-octo, ken amin a bantay ken turod mapababadanto; ken ti lasonglasong mapalanasto, ken dagiti nakibbaong a disso pagbalinem a maysa a napalanas:

5 ken ti gloria ni Jehova maiparangarangto, ken amin a lasag isut' makitadanto a sangsangcacuyog; ta ti ngiwat ni Jehova isut' insaona.

6 Ti timec ti maysa a cunana, Ipuccawmo. Ket kinunana ti maysa, Ania ti ipuccawco? Amin a lasag isut' root, ken amin a kinasayaatna isut' cas la sabong' iti away.

7 Ti root magang'o, ti sabong' malaylay, agsipud ta ti sang-aw ni Jehova agpuyopoy kencuana; pudno a dagiti tattao isudat' root.

8 Ti root magang'o, ti sabong' malaylay; ngem ti sao ti Diostayo agtaengto nga agnanayon.

9 O sica a mangibaga cadagiti naimbag a damag iti Sion, sumang-atca iti tapaw ti nangato a bantay; O sica a mangibaga cadagiti naimbag a damag iti Jerusalem, ingatom ta timecmo a buyogen ti pigs: ingatom, dica agbuteng; ibagam cadagiti ciudad ti Juda, Adtoy ti Diosyo!

10 Adtoy, ni Apo Jehova umayto a cas maysa a mannacabalin, ken agturayto ti tackiagna a maipaay kencuana: Adtoy, ti panggungunana maicuyog kencuana, ken ti pannupapacna adda iti sangona.

11 Pagarabennanto ti arbanna a cas la maysa a pastor, urnongennanto dagiti cordero iti tackiagna, ken awitenna ida iti barucongna, ket guyodennanto a nainayad dagiti adda urbonda.

12 Asino ti nangsucut iti danum iti lucong ti imana, ken nangrucod iti langit iti dangan, ken ti nangipalaon ti tapoc ti daga iti maysa a pagsucatan, ken nanggan-ting cadagiti bantay cadagiti pagcatian, ken dagiti turturod iti maysa a pagtim-bengan?

13 Asino ti nangipakita ti Espiritu ni Jehova, weno idinto ta isu ti mamalacad kencuana isut' insurona?

14 Asino ti pangala ti balacad, ken asino ti nangisuro kencuana, ken ti nangipalawag kencuana iti dalan ti kinajusticia, ken ti nangisuro kencuana ti pannacaammo, ken ti nangiparang' kencuana ti dalan ti pannacaawat?

15 Adtoy, dagiti nacion casda la sangcatedted ti maysa a timba, ken naibilangda a cas nalapat a tapoc ti timbengan: adtoy, isu icatenna dagiti purpuro a cas maysa a bassit a banag.

16 Ket ti Libano di umanay a puuran, ket di met umanay dagiti animalna a mapuuran a daton.

17 Amin dagiti nacion casda la awan papaayda iti sangoaanna; ibilangna ida a basbassit ngem iti awan, ken kinaubbaw.

18 Asino n̄garud iti pangipadisanyo iti Dios? wenna ania a caaspinḡ ti yaspinḡyo kencuana?

19 Ti ladawan, maysa n̄ga agtartrabajo isut' sinocogna, ket ti mammanday iti balitoc isut' calupcupanna iti balitoc ket sana yaramidan cadagiti cawcawar a pirac.

20 Ti capanglawan unay a manḡirucbab iti casta a daton pilienna ti cayo a di bacabaken: isapulanna iti maysa a nalain̄g n̄ga agrtrabajo a mangbangon iti maysa a ladawan a kinitikitan, a saanto a mayalis.

21 Dicay naammoan aya? dicay nan̄geg aya? saan a naibaga aya cadacayo nanipud idi damo? dicay aya naawatan nanipud idi pannacaibangon ti daga?

22 Isu n̄ga agtugtugaw iti n̄gatoen ti nagtimbukel a daga, ket dagiti agtaenḡ kencuana casda la patchara; a manḡibistrad cadagiti langlangit a cas maysa a bengbenḡ, ken mangyaplag cadacuada a cas maysa a tolda a pagyanan;

23 a mangyawawan cadagiti panguloen; isu a mangaramid cadagiti ocom ti daga a cas kinaubbaw.

24 Wen, isuda saanda a naimula; wen, saanda a naibunohon; wen, ti puonda saan a nagramut iti daga: nupay casta isu puyotanna ti rabawda ket magangoda, ket ti alawig yadayuna ida a cas la punget.

25 Siasino n̄garud iti pangipadisanyo caniac, tapno maipadaac coma *kencuana*? cuna ti Santo.

26 Itangadyo dagiti matayo sadi n̄gato, ket kitaenyo no asino ti namarsua cadagito, n̄ga isu alaenna dagiti buybuyotda iti bilang; isu ayabanna ida amin iti nagan; gapu iti kinadackel unay ti kinamaingelna, ken agsipud ta napigsa iti pannacabalin, awan ti curanḡ uray no maysa.

27 Apayapay a cunaem, O Jacob, ken saocem, O Israel, Ti dalanco nailinged ken ni Jehova, ken ti kinajusticia a *maiparebenḡ* caniac limmabas nanipud iti Diosco?

28 Dica aya naammoan? dica aya nan̄geg? Ti agnanayon a Dios, ni Jehova, ti Namarsua cadagiti un̄gto ti daga, saan a cumapuy, ket di met mabannog; awan ti macasukimat iti nakemna.

29 Isu mangted iti pigsa iti nacapuy; ken iti daydiay awan ti cabaenna isut' pawadwadenna iti pigsa.

30 Uray pay dagiti ubbinḡ cumapuydanto ken mabannogdanto, ken dagiti babaro matuangdanto a matalipupus:

31 n̄gem dagiti aguray ken ni Jehova

pabaroendanto dagiti pigsada; agpangato-danto a sipapayac a cas la aguilu; agtaraydanto, ket dida mabannog; magnadanto, ket dida cumapuy.

Ni Jehova ti mangsaranay iti Israel. Dagiti managrucbab cadagiti lalladawan awan- andat' mammatto ken mangsaranay cadacuada.

41 Agulimeccayo iti sangonanac, O purpuro; ket dagiti tattao pabaroenda coma ti pigsada: umadanida coma; sada coma agsao; umasidegtay coma n̄ga agcucuyog iti pannacaocom.

2 Asino ti namangon iti maysa nanipud iti daya, n̄ga isut' ayabanna iti kinalinteg iti sacana? isu iyawatna dagiti nacion iti sangonananna, ken isut' aramidenna n̄ga agturay cadagiti ar-ari; itedna ida iti campilanna a cas la tapoc, ken cas naitayab a punget iti ba-ina.

3 Isu camatenna ida, ken lumabas a di naanano, uray pay iti maysa a dalan a di pay pinagna dagiti sacsacana.

4 Asino ti nangaramid ken nangtungpal itoy, n̄ga ayabanna dagiti caputotan nanipud idi damo? Siac, a Jehova, ti umuna ken maudi, siac daydiay.

5 Dagiti purpuro nakitada, ket agbutengda; dagiti un̄gto ti daga agkintayegda; umasidegda, ken dumtengda.

6 Isuda nagtitinnulongda tunggal maysa iti caarrubana; ket ti *tunggal maysa* cunana ken cabsatna, Umingelca a naimbag.

7 Casta met ti allawagi pagagawaen ti mammanday iti balitoc, ken ti agpalanas iti martillo *pagagawaenna* daydiay agtaltal iti pasnaan, a cunana iti aglanlananḡ, Isut' nasayaat; ket inlansana, tapno isut' di macuti.

8 N̄gem sica, Israel, n̄ga adipenco, Jacob a pinilic, ti bukel ni Abraham a gayyemco,

9 sica n̄ga iniggamac nanipud cadagiti un̄gto ti daga, ken inayabac nanipud cadagiti sulsulina, ken kinunac kenca, Sica ti adipenco, pinilica, ket dica imbellenḡ;

10 dica agbutenḡ, ta addaac kenca; dica agcullayaw, ta siac ti Diosmo; papigsaencanto; wen, tulongancanto: wen, tapayaencanto iti akincanawan n̄ga ima ti kinalintegto.

11 Adtoy, amin dagiti gimmura a maibusor kenca maibabaindanto ken mariruda: dagiti makisuppiat kenca. casdanto la, awan ken mapucawda.

12 Sica sapulemto ida ket dica ida masaracan, uray pay dagiti makisuppiat kenca: dagiti manggubat kenca agbalindanto a cas la awan, ken cas maysa a banag nga awan ti capapaayanna.

13 Ta siac, Jehova a Diosmo, a mangitag-ay iti akincanawan nga imam, a cunac kenca, Dica agbuteng; hadangan-canto.

14 Dica agbuteng, sica igges a Jacob, ken dacayo tattao ti Israel; badangan-cayto, cuna ni Jehova, ken ti Mannubbotmo isu ti Santo ti Israel.

15 Adtoy, inaramidca a maysa a baro ken natirad a pagtaltag nga addaan iti ngipnngipen; sica taltagemto dagiti banbantay, ken rumrumkemto ida a babassit, ken aramidemto a cas la taep dagiti turturod.

16 Paypayamto ida, ket itayabto ida ti angin, ken ti alawig warawaraennanto ida; ket sica agragsaccanto ken ni Jehova, aggloriacanto iti Santo ti Israel.

17 Dagiti napanglaw ken dagiti addaan masapul sapulenda ti danum, ket awan a pulos, ket dagiti dilada agcapuy a gapu iti waw; siac, ni Jehova, sungbatacto ida, siac, a Dios ti Israel, diacto ida idian.

18 Manglucatacto cadagiti carcarayan cadagiti panpantoc nga ongngaong, ken ububbog iti tengnga dagiti lobong; aramidec ti let-ang a maysa a libong ti danum, ken ti namaga a daga nga ububbog ti danum.

19 Icabilconto iti let-ang ti cantingen, ti acacia, ken ti arrayan, ken ti cayo a mangted ti lana; isaadconto iti tay-ac ti cayo ti parwa, ti saleng, ken ti cayo ti alamo nga aglulubbonda:

20 tapno makitada, ken maammoanda, ken maotobda, ken maawatanda a sangcacyog, a ti ima ni Jehova inaramidna daytoy, ken ti Santo ti Israel isut' pinarsuana.

21 Ipalawagyo ti gandaty, cuna ni Jehova; iparangarangyo dagiti napigsa a pamcuatanyo, cuna ti Ari ni Jacob.

22 Yegda ida coma, ken ipablaacda cadacami no ania ti mapasamacto: ipablaacyo dagiti immun-una a banag, no aniada, tapno otobenmi ida, ken maanmoanmi ti camaudianan a tungpalda; wenna ipakitayo cadacami dagiti banag a sumungad.

23 Ipablaacyo dagiti banag nga umayda iti masabayan, tapno maanmoanmi a didioscayo; wen, agaramidcayo iti naimbag, wenna agaramidcay iti dakes, tapno

dacami agcullayawcami ken isut' mabuyami a sangsangcacyog.

24 Adtoy, awan papaayyo, ken ti aramidyo isu ti awan; maysa a kinarimon ti mamili cadacayo.

25 Namangonac ti maysa nanipud iti amianan, ket isu umay; manipud lelegacan ti init maysa nga umawag iti naganco: ket isu umayto iti rabaw dagiti agturturay a cas magna iti rabaw ti masa, ken cas iti agdamdamili a payatpayatenna ti pila.

26 Asino ti nangipablaac kencuana nanipud idi punganay, tapno maammoanmi coma? ken idi ununana, tapno maicunami, *Adda lintegna?* wen, awan ti mangipablaac, wen, awan ti mangiparang, wen, awan ti dumngeg cadagiti saoyo.

27 *Siac ti umuna nga agcuna* iti Sion, Buyaenyo, buyaenyo ida; itedconto iti Jerusalem ti maysa a mangyeg cadagiti naimbag a damag.

28 Ket no cumitaac, awan ti tao; uray la coma no maysa a mamatigmaan awan cadacuada, nga, no agsaludsodac coma iti maipapan cadacuada, macasungbat coma iti maysa a sao.

29 Adtoy, isuda amin, dagiti aramidda isudat' kinaubbaw ken awan capapaayanda; dagiti sinocog a laddadawanda isudat' angin ken pannacariru.

Ti cari ni Jehova iti adipenna. Panagdayaw ken ni Jehova a gapu iti mannacabalín a panangispalna. Ti Israel matubngar gapu iti kintanangkenna.

42 Adtoy, ti adipenco, isu a tapayaec; ti pinilic, a pagayayatan toy cararuac: incabilco ti Espirituc kencuana; isu yegnanto ti kinalinteg cadagiti Gentil.

2 Isu saanto nga agickis, ket dina met ingato ti timecna, ket dina met aramiden a mangeg iti calcada.

3 Ti maysa a runo a naparpar dinanto bungtolen, ket ti maysa a micha a sumsumged a silulubed dinanto iddepen: isu pataudennanto ti kinalinteg iti kinapudno.

4 Isu saanto a cumurang ket di met tumacrut ti nakemna aginggat' maisaadna ti kinajusticia iti daga; ken dagiti purpuro urayendanto ti lintegna.

5 Castoy ti cuna ti Dios a Jehova, isu a namarsua cadagiti langlangit, ken nangbistrad cadacuada; isu a nangyucrad it

daga ken ti rumuar kencuana; isu a mangited ti anges cadagiti tattao iti rabawna, ken ti espiritu cadagiti magna kencuana:

6 siac, ni Jehova, inayabanca iti kinalinteg, ken petpetacto ta imam, ken aywanancanto, ken itedcanto a maipaay a maysa a tulag cadagiti tattao, maipaay a maysa a silaw dagiti Gentil;

7 tapno luctam dagiti bulsec a mata, tapno iruarmo dagiti nabalud iti naillet a pagbaludan, ken dagiti agtutugaw iti nasipnget iruarmo ida iti pagbaludan.

8 Siac ni Jehova, dayta ti naganco; ket ti dayageo diacto ited iti sabali, ket diac met ited ti dayawco iti kinitikitan a ladladawan.

9 Adtoy, dagiti umuna a banag maaramidda, ket babbaro a banbanag ti ipablaaco; iti sacbay ti itutuppuarda ibagac cadacayo ti maipapan cadacuada.

10 Icantaanyo ni Jehova iti maysa a baro a canta, ken ti dayawna manipud iti ungeto ti daga; dacayo a bumaba iti baybay, ken amin dagiti adda kencuana, dagiti purpuro, ken dagiti agnaed kencuana.

11 Ti let-ang ken dagiti ciudadna ingatoda coma ti *timecda*, dagiti purpuroc a pagyanan ti Cedar; agcanta coma dagiti taga Sela, agriawda coma iti ragsac manipud iti tapaw dagiti banbantay.

12 Mangtedda coma ti dayaw ken Jehova, ken ipablaacda ti dayawna cadagiti purpuro.

13 Ni Jehova rumuorto a cas maysa a mangel a tao; paltuadennanto ti regtana a cas maysa a tao ti gubat: isu agickisto, wen, isu agriawto; aramidennanto a sipipiga a maibusor cadagiti cabusorna.

14 Nabayagen nga inicutac ti talnac; nagulimecac, ken ginawidac ti bagic: *ita* agasugacto a cas maysa a babai nga agpascal; agangsabacto ken agalalacto met.

15 Rebbaecto dagiti banbantay ken turturod, ken gangoecto amin a rootda; ken dagiti carayan pagbaliecto ida a purpuro, ken paabbatecto dagiti libtong.

16 Ken yegconto ti bulsec iti maysa a dalan a dida ammo: cadagiti dana a dida ammo: ti pangidalanacto cadacuada; ti sipnget aramidecto a lawag iti sangioananda, ken palintegec ti nakillo a disso. Dagitoy a banag aramidecto, ken diacto ida baybay-an.

17 Mapasublidanto, maibabaindanto

unay, dagiti agtalec cadagiti kinitikitan a ladladawan, nga agcuna cadagiti sinocog a ladladawan, Dacayo dagiti didiosmi.

18 Denggenyo, dacayo a tuleng; ken matmatanyo, dacayo a bulsec, tapno maki-tayo.

19 Siasino ti bulsec, no di ti adipenco? wenco ti tuleng, cas iti babaonec nga imbaonco? asino ti bulsec a cas daydiay nakicappia *caniac*, ken bulsec a cas iti adipen ni Jehova?

20 Sica makitam dagiti adu a banag, ngem sica dica paliwen; dagiti lapayagna nacalucitda, ngem isu saan a macanggeg.

21 Isut' macaay-ayo ken ni Jehova, gapu iti kinalintegna, a pamadackel iti linteg, ken padayawenna.

22 Ket daytoy isu ti maysa nga ili a natacawan ken nasamsaman; isuda amin nasiloanda cadagiti abut, ket adda a naillemng iti balay a pagbaludan: maipaayda a cayaw, ken awan ti mangisalacan; maipaayda a maysa a samsam, ket awan ti agcuna, Isubliyo.

23 Siasino cadacayo ti nangipanang iti daytoy? a mangtimudto ken dummngeg a maipaay iti tiempo a sumungad?

24 Asino ti nangyawat ken ni Jacob a maysa a samsam, ken ti Israel cadagiti tulisan? saan aya a ni Jehova? isu a maibusor kencuana nagbasolantayo, ken dagiti dalanna dida kinayat a nagnaan, ken dida met nagtulnog iti lintegna.

25 Gapuna nga isu ibuehocna kencuana ti kinarunggot ti ungetna, ken ti pigsa ti gubat, ket isu pinasgedna iti aglicmut, ket dina pay inammo; ken isut' pinuuranna, ket isut' dina pay impapuso.

Ni Jehova ti maymaysa a mangisalacan.

Ti pannacaispal ti Israel iti Babilonia. Ti panaglabsing ti ilina.

43 Ngem ita castoy ti cuna ni Jehova a namarsua kenca, O Jacob, ken isu a nangbukel kenca, O Israel; Dica agbuteng, ta siac sinubbotca; siac inayabanca iti naganmo, sica ti cucuac.

2 Intono ballasiwem dagiti dandamum, addaecto kenca; ket iti pannacaballasiw dagiti cararayan didacanto layusen: intono magnaca a lumasat iti apuy, saucanto a mapuuran, ket dinaca met silmutan ti darang.

3 Ta siac ni Jehova a Diosmo, ti Santo

ti Israel, a Mangisalacan kenca; intedco ti Egipto a cas subbotmo, naisucat kenca ti Etiopia ken Saba.

4 Agsipud ta napateg ca idi iti imatango, ken madaydayaw, ket dinungdungngoca; gapuna nga itedconto dagiti tattao a sucátmo, ken dagiti il-ili a sumandi iti biagmo.

5 Dica agbuteng; va addaac kenca: yegconto ti bukkelmo nga igapu iti daya ken urnongencanto nga igapu iti laud;

6 cunaecto iti amianan, Ibbatam; ken iti abagatan, Dica igawid; yegmo dagiti annacco a lallaki manipud iti adayu, ken dagiti annacco a babbai manipud iti ungtó ti daga;

7 tunggal maysa a magaladán iti naganco, ken isut' pinarsuac a maipaay iti dayagco, isu a binukelco, wen, isu nga inaramidco.

8 Iparangmo dagiti bulsec a tattao nga adda matada, dagiti tuleng nga adda lapayagda.

9 Maurnong coma dagiti amin a nacion, ken aggigimong dagiti il-ili: asino cadacada ti macabalin a mangipalgac itoy, ken mangiparang cadagiti immun-una a banag cadatayo? yegda coma dagiti sacsida, tapno majustificarda; wenco, denggenda coma, ken cunaenda, Isut' pudno.

10 Dacayo dagiti sacsic, cuna ni Jehova, ken ti adipenco a pinilic; tapno maammoanyo ken patiendac, ken maawatanyo a siac daydiay: awan idi ti nabukel a Dios nga immun-una ngem siac, ket awanto met iti sumaruno caniac.

11 Siac, siac met laeng ni Jehova; no saan a siac awan ti mangisalacan.

12 Impablaacco, ken insalacanco, ken impakitac; ket awan ti sabali a dios cadacayo: gapuna a dacayo ti sacsic, cuna ni Jehova, ket siac ti Dios.

13 Wen, nanipud yaadda ti aldaw siac daydiay; ket awan a pulos ti macalapsut iti imac: cayatco nga aramiden, ket asino ti macatiped?

14 Casta ti cuna ni Jehova, a Mannubot cadatayo, ti Santo ti Israel: Gapu cadacayo nagbaonac idia Babilonia, ket yulogconto ida amin a cas agtalaw, nga isu dagiti Caldeos, cadagiti sasacayan ti panagragrag-oda.

15 Siac ni Jehova a Santoyo, ti Namarua iti Israel nga Ariyo.

16 Casta ti cuna ni Jehova, a mangara-

mid ti dalan iti taaw, ken maysa a dana cadagiti mannacabalin a dandanum;

17 isu a mangala iti lugan ken cabayo, ti buyot ken ti maingel a tao (agpasagdanto amin, saandanto a bumangou; maawawanda, maiddepda a cas iti micha):

18 Dicay laglagipen dagiti immun-una a banag, ket dicay met panunoten dagiti daan a banag.

19 Adtoy, agaramidacto iti baro a banag; tumpuato itattan; dicayto aya maammoan? mangicabilacto pay iti maysa a dalan iti let-ang, ken carcarayan iti langalang.

20 Dagiti an-animal iti away dayawendacto, dagiti chacal ken dagiti avestruz; gapu ta mangtedac ti danum cadagiti let-ang, ken carcarayan iti langalang, tapno uminum ti ilic a pinilic,

21 ti umili a binukelco a maipaay caniac met laeng, tapno iparanganгда coma ti pannacadayawco.

22 Nupay casta sica dinac inawagan, O Jacob; no di ket sica nagpacsuyca caniac, O Israel.

23 Sica dica nangyeg caniac ti naggapu cadagiti carnerom a maipaay iti mapuuran a daton: dinac dinayaw cadagiti datonmo. Siac dica pinaawitan cadagiti maidatdaton, dica pinaacsuyan iti incienso.

24 Sica dinac ingatangan iti pirac ti unás, ket dinac met pinennec iti taba dagiti datdatonmo: no di ket sica pinadagsenannac cadagiti basbasolmo, sica binannognac cadagiti kinandangkesmo.

25 Siac, sica met laeng daydiay nangiccat iti labsingmo gapu caniac met laeng; ket diacto lagipenen dagiti basbasolmo.

26 Ipalagipmo caniac; agsinnuppiattayo: iparangmo ti panggepmo tapno majustificarda.

27 Ti immune nga amam nagbasol, ket dagiti mangisursuro kenca simmalungasingda caniac.

28 Gapuna a tulawacto dagiti panguloen ti santuario; ket aramidecto ni Jacob a maysa a lunod, ket ti Israel a maysa a pacaibabainan.

Ni Jehova ti maymaysa a Dios. Ti kinamaag ti panagrucbab cadagiti ladladawan maipalawag. Ni Jehova pacawanenna ken subbutenna ti ilina.

44 Ita ngarud denggem, O Jacob nga adipenco, ken Israel a pinilic:

2 Castoy ti kinuna ni Jehova a nangaramid kenca, ken nangbukel kenca nanipud iti tian, isu a mangtulongto kenca: Dica agbuteng, O Jacob nga adipenco; ken sica Jesurun a pinilic.

3 Ta mangibucobacto iti danum iti mawaw, ken ayayus ti danum iti rabaw ti namaga a daga; Iparucoconto ti Espirituc iti rabaw ti bukkelmo, ken ti bendicionco iti rabaw ti saringitmo:

4 ket isuda tumpuardanto iti tengnga ti carootan, a cas la cayo a kimmawayan iti denna ti danum.

5 Ti maysa cunaennanto, Cucuanac ni Jehova; ket ti maysa panagananto ti *bagina* iti nagan ni Jacob; ket ti maysa isuratnanto iti imana ti maipaay ken ni Jehova, ken galadannanto it *bagina* iti nagan nga Israel.

6 Castoy ti cuna ni Jehova, nga ari ti Israel ken Mannubbot kencuana, a Jehova dagiti buybuyot: Siac ti immuna ken ti camaudianan; ket awan ti Dios no di la siasiac.

7 Ket asino, ti cas caniac, a mangayabto, ken mangipablaacto, ken mangurnosto a maipaay caniac, nanipud panangisaadco cadagiti immun-una a tattao? ken dagiti banag nga un-umay, ken dagiti banag a mapasamacto, ipablaacda coma.

8 Dicay agbuteng, ket dicay met umamac: diac aya impablaac kenca idi unana, ken impakita? ket dacayo dagiti sacsic? adda aya sabali a Dios ngem iti siac? wen, awan ti Bato; awan ti ammoc.

9 Dagiti mangbukel iti kinitikitan a ladawan isudat' ubbaw amin; ket dagitoy a banag a pagayayatanda saanto a manggunguna; ken dagiti sacsida met laeng saanda a macakita, dida met ammo: tapno maibabaindanto.

10 Asino ti mangbukel a nangaramid iti maysa a dios, wenna nangsocog iti maysa a ladawan nga awan a pulos ti maigungunana?

11 Adtoy, amin a cadduana maibabaindanto; ken dagiti agararamid tattaoda: maurnongda coma a sangsangcatipon, tumacderda coma; umamacdanto, maibabaindanto a padapada.

12 Ti mammanday *mangaramid* iti maysa a wasay, ken agpanday cadagiti beggagang, ket ti martillo ti pangbukelna, ken aramidenna iti napigsa nga imana: wen,

isu agbisin ken agcurang ti pigsana; saan nga uminum ti danum ket agcapuy.

13 Ti allawagi mangyunnat iti maysa a paltic; ugedanna iti maysa a lapiz; iti catam ti pangitedna iti tabasna, ket bukkelenna iti compas, ket aramidenna a cas iti ladawan ti tao, cas mayannurot iti sayaat ti maysa a tao, tapno agtaeng iti balay.

14 Isu pucanenna cadagiti cantingen, ken alaenna ti encina ken roble, ken patibkerenna a maipaay kencuana ti maysa cadagiti caycayo iti cabakiran: mangimula iti parwa, ket taraonan ti tudo.

15 Ket iti daya aramatennanto ti maysa a tao a pangpuur: ket alaenna iti daya ket aginudo; wen, isut' pasgedanna, ken agluto iti tinapay; wen, isu mangaramid iti maysa a dios, ket cararaganna: isut' aramidenna a maysa a kinitikitan a ladawan, ket pagparintumenganna.

16 Puiranna ti sangcaticap ti cayo iti apuy; ti maysa a ticap ti pangananna iti lasag; mangitono iti tinono a sida, ket mabussog; wen, aginudo, ken cunana, Ah, bimmaraac, nakitac ti apuy.

17 Ket ti matda kencuana aramidenna a maysa a dios, nga isu ti kinitikitan a ladawan; isu agrucbab itoy a ladawan ken agcararag, ken aglualo kencuana, ken cunana, Isalacannac; ta sica ti diosco.

18 Isuda saanda nga ammo, ken dida met otoben? ta isu inabonganna dagiti matada, tapno dida macakita; ken dagiti pusoda, tapno dida macaawat.

19 Ken awan ti mangpalagip, ket awan ti pannacaammo ken awan met ti pannacaawat nga agcuna, Pinuurac ti cayo a nayon *daytoy a ladawan* iti apuy; wen, naglutoac iti tinapay iti rabaw ti beggagangna; nangitonoac iti lasag ket sinidac: ket aramideto aya ti matda kencuana a maysa a kinarimon? agrucbacto pay aya iti puted ti maysa a cayo?

20 Isu agtaraon iti dapu; ti naallilaw a puso pinasiasina; ket dina maisalacan ti cararuana, ken dina met cuna, Awan aya ti ulbod iti akincanawan nga imac?

21 Laglagipem dagitoy a banag, O Jacob, ken Israel; ta sica ti adipenco: siac inaramidca; sica ti adipenco: O Israel, saancanto a malipatan.

22 Siac pinucawco a cas la ulep a napuscol dagiti kinasukirmo, ken cas maysa nga ulep dagiti basolmo: agsublica caniac; ta siac sinubbotca.

23 Agcantacayo, O langlangit, ta ni Jehova isu ti nagaramid; agriawcayo, nababa a disso ti daga; pumraaccayo nga agcanta dacayo a banbantay, O bakir, ken amin a caycayo kencuana: ta ni Jehova sinubbotna ni Jacob, ken madaydayawto ti biangna iti Israel.

24 Castoy ti cuna ni Jehova, a Mannubbot kenca, ken nangbukel kenca nanipud iti aanacan: Siac ni Jehova a mangaramid cadagiti amin a banbanag; a yucradco a sisiac dagiti langlangit; ken mangyaplag iti daga (asinonto ti caduac?);

25 nga agdadael cadagiti pagilasinan dagiti managubod, ken mamagpungtot cadagiti mammadles; ken mangbalictad cadagiti mamasirib a tattao, ken mangaramid iti pannacaammoda a kinamaag;

26 a mamanecec iti sao ti adipenna, ken manungpal iti balacad dagiti babonenna; nga agcuna iti Jerusalem, Isu matagitaoanto; ken cadagiti ciudad ti Juda, Isuda mapatacderdanto, ken bangonecto dagiti narnarba a disdissona;

27 nga agcuna iti yuyeng, Agmagaca, ken pagmagaecto dagiti carayanmo;

28 nga agcuna ken Ciro, Isu ti pastorco, ken aramidennanto amin a pagayatac, maipapan met laeng iti Jerusalem, Isu mapatacderto; ken iti templo, Ti cimiento maisaadto.

Ni Jehova bilinenna ni Ciro a mangluc-at iti ilina. Ni Jehova ti maymaysa a mangispal.

45 Castoy ti cuna ni Jehova iti pinulotanna, ken Ciro, a ti imana a canawan pinetpetac, a mangtengngel cadagiti nacion iti sangoananna, ket bucracto dagiti lomo dagiti ar-ari; a manglucac cadagiti ruangan iti sangoananna, ket dagiti ruangan saandanto a mapunitan:

2 mapanacto iti unam, ket palanasecto dagiti lasonglasong: burburakecto dagiti gambang a ruangan, ket putfecto dagiti balunet a landoc;

3 ket itedcento kenca dagiti gupst ti kinasipngget, ken cucua a naillemng cadagiti nalined a disso, tapno sica maammoam nga isut' siac, ni Jehova, a mangayab kenca iti naganmo, ti met laeng Dios ti Israel.

4 Gapu ken ni Jacob nga adipenco, ken ti Israel a pinilic, inayabanca iti naganmo: siac ginaladanca, nupay no dinac amammo idi.

5 Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin; awan ti Dios no di la sisiac. Siac baricsanca, nupay no dinac amammo idi;

6 tapno isuda maamoanda manipud iti leleggacan ti init, ken manipud iti laud, nga awan ti sabali no di la sisiac: Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin.

7 Siac bukelec ti lawag, ken parsuaec ti sipngget; aramidec ti talna ket parsuaec ti dakes; siac ni Jehova a mangaramid amin cadagitoy.

8 Agipaarayocayo, langlangit manipud ngato, ken dagiti tangatang agibuecoda coma ti kinalinteg: aglucac coma ti daga tapno macapataud ti pannacaisalacan, ken aramidenna a makigiddan a tumpuar ti kinalinteg; siac, ni Jehova, isut' pinarsuac.

9 | Asi pay daydiay makiringgor iti Nangaramid kencuana! | isut' maysa a gibac cadagiti gibgibac iti daga! Cunaento aya ti pila iti agdamili, Ania ti aramidec? wenna ti inaramidmo, Awan ti imana?

10 | Asi pay daydiay agcuna iti maysa nga ama, ! Ania ti nangputotam ngamin? wenna iti maysa a babai, Ania ti pagpasngayam?

11 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Santo ti Israel, ken ti Nangaramid kencuana: Intuodem caniac dagiti banag nga umayto; bilinendac a maipanggep cadagiti annacco, ken maipanggep iti aramid dagiti imac.

12 Inaramidco ti daga ken pinarsuac ti tao iti rabawna: Siac, dagiti imac met laeng, binistradco dagiti langlangit; ket bilinlino amin dagiti buyotda.

13 Isut' binangonco iti kinalinteg, ket aramidecto nalinteg amin a dalanna: isu bangonennanto ti ciudadco, ket isu palubosannanto dagiti kinayawac nga agawid, saan a gapu iti pateg ket saan met a gapu iti gunguna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

14 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti aramid ti Egipto, ken ti tagilaco ti Etiopia, ken Saba, tattao a natayag, umaydanto kenca, ket isudanto ti cucuam: sumurotdanto kenca; umaydanto a sicacawar; ket agrucbaldanto kenca, agcararagdanto kenca, a cunada, Agpayso nga adda kenca ti Dios; ket awan ti sabali, awan ti Dios.

15 Pudno a sica ti Dios nga ilingedmo ti bagim, O Dios ti Israel, a Mangisalacan.

16 Isuda maibabandanto, wen, ken

mariruda amin; mapandanto iti pannacariru nga agcucuyog dagiti agararamid cadagiti ladaladawan.

17 Ngem ti Israel isalacanto ni Jehova iti agnanayon a pannacaisalacan: saancayto a maibabain ket dicay met mariru iti lubong nga awan patinggana.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova a namarua cadagiti langlangit, ti Dios a nangbukel ken nangaramid iti daga, isu a nangpasingked kencuana ken isut' pinarsuana a saan a langalang, a binukelna tapno isut' pagyanan: Siac ni Jehova; ket awan ti sabali.

19 Saanac a nagsao iti nalimed, wenna iti maysa a disso iti daga ti kinasipngget; saanco a kinuna iti bukel ni Jacob, sapulendac nga awan ti pagmaayanna: siac, ni Jehova, agsaoac iti kinalinteg, ipablaac cadagiti nalinteg a banag.

20 Aggigimongcayo ken umaycayo; umasidegcayo nga agcucuyog, dacayo a nailielic cadagiti nacion; isuda nga awanan pannacaammo nga agawit ti cayo dagiti kinitikitan a ladawanda, ken agcararagda iti maysa a dios a dina mabalin ti mangisalacan cadacuada.

21 Ipablaacyo, ken isut' iparangyo; wen, agpipinnatigmaanda coma: asino ti nangipakita iti daytoy nanipud idi ugma? asino ti nangipablaac itoy idi nabayagen a tiempo? saan a siac aya, ni Jehova? ket awan ti sabali a Dios no di la sisiac, maysa a nalinteg a Dios ken maysa a Mangisalacan: awan ti sabalin no di la sisiac.

22 Kitaendac, ket maisalacancayo amin nga ungo ti daga; ta siac ti Dios, ket awan ti sabalin.

23 Nagsapataac caniac met laeng, rimuar iti ngiwatco ti sao iti kinalinteg, ket saanto a maisubli, nga amin a tumeng agrucabto caniac, ken amin a dila agsapatadanto.

24 Ken ni Jehova laeng, isut' naisao caniac, isut' kinalinteg ken kinapigsa; kencuana met laeng mapanto dagiti tattoo; ken amin dagiti gumura kencuana maibabaindanto.

25 Ken ni Jehova ti pacajustificaranto amin a bukel ti Israel, ken paggloriaandanto.

Ti ladaladawan ti Babilonia maidilig iti Dios ti Israel.

46 Ni Bel agrucenoy, ni Nebo agdumog; dagiti ladaladawan a diosen-

da addada iti rabaw dagiti an-animal, ken iti rabaw dagiti bacbaca: dagiti banag nga inawitoy maaramidda nga awit, maysa nga awit iti nabannog nga animal.

2 Agdumogda, agrucobda nga agcaycaysa; dida nabalin ti aglisi iti awit, no di ket isuda met laeng napanda iti pannacayaw.

3 Dumngegcay caniac, O balay ni Jacob, ken amin a mabati iti balay ti Israel, nga naawit gapu caniac nanipud iti pannacayanacda, a nawawit nanipud iti aanacan;

4 ken agpapan pay iti kinalacay Siac daydiay, ken agpapan pay iti panaguban awitencayto: inaramidco, ket awitecto; wen, awitecto, ken icaluyacto.

5 Asino ti pangipadisanyonto caniac, ken pangipadpadanyo caniac, ken pangyaringanyo caniac, tapno mabalintay ti umasping?

6 Dagidiay nga agibuslon ti balitoc nga iruarda iti supot, ken timbengenda a pirac iti pagtimbengan, isuda manangdanda iti maysa a mammanday iti balitoc, ket isut' aramidenna a maysa a dios; isuda agpaclebda, wen, agrucbabda.

7 Isut' baclayenda iti abaga, isut' awitawitenda, ken isut' isaadda iti lugarna, ket isut' agtacter; saanto nga umalis iti lugarna: wen, mabalin ti tao ti umawag kencuana, mupay casta saan a macasungbat, wenna macaisalacan kencuana iti pacarigatanna.

8 Laglagipenyo daytoy, ket aglalakicanyo; ipalagipyo manen, O dacayo a manag-salungasing.

9 Laglagipenyo dagiti immuna a banag idi ugma: ta siac ti Dios, ket awan ti sabalin; Diosac, ket awan ti pumada caniac;

10 nga ipalawagco ti panungpalan manipud iti pangrugian, ken manipud idi unana a tiempo ipalawagco dagiti banag a saan pay a maaramid; a cunaec, Ti patigmaanco mataginayonto, ken aramidecto amin a pagayatac;

11 nga ayabac ti maysa a tumatayab nga aggapu iti daya, ti tao iti patigmaanco manipud adayu a daga; wen, insaoc, aramidecto met ti pannacatungpalna; pinanggepco, isunto met ti aramidec.

12 Ipangagdac, dacayo a timmangken ti pusoyo, nga addacayo nga adayu iti kinalinteg:

13 yasidego ti kinalinteco, saanto nga adayu, ken ti panangisalacanco saanto nga agtactac; ket isaadconto ti panangisalacancan idiay Sion a maipaay iti Israel a dayago.

Maipadto ti panangocom ti Dios a mapapanan iti Babilonia. Ti kinamaelna awan capapayanna.

47 Umulogca, ken agtugawca iti tapoc, O virgen nga anac ti Babilonia; agtugawca iti daga nga awan uray maysa a trono, O anac a babai dagiti Caldeo; ta sica saancanton a managan naganus ken nalami.

2 Alaem dagiti bato a paggilingan, ket aggilingca ti bellaay; iccatem ta dalung dongmo, ucobem ti pasinggayadmo, lislisam ta sacam, payacyakem dagiti carayan.

3 Ti kinalamolamom malucasanto, ket ti ibainmo makitanto: alaecto ti panangibales, ket awanto ti ililicco.

4 Ti manubbot cadatayo, Jehova dagiti buybuyot ti naganna, ti Santo ti Israel.

5 Agtugawca a siuulimec, ken sumrecca iti kinasipngat, O anac a babai dagiti Caldeo; ta saancanton a managanan iti ulang dagiti pagpagarian.

6 Nagungatca iti ilic, minulitco ti tawidco, ken intedco ida iti imam: dica ida pinakitaan iti panangaasi; iti rabaw ti lacay impataymo a nadagsen unay ti sangolmo.

7 Ket kinunam, Siacto ti ulang iti agnanayon; iti casta a dica impapuso dagitoy a banag, ket dica met linagip ti maud-udi a pagtungpalanna.

8 Ita ngarud denggem daytoy, sica a mayawat cadagiti ragragsac, nga agtugawca a sitatalged, a cunam ita pusom, Siac, ket awan ti sabalin no di la sisiac; saanacto nga agtugaw a cas maysa a balo a babai, ket diacto met ammo ti pannacapucaw dagiti annac:

9 ngem dagitoy, dua a banag dumtengdanto kenca iti maysa a canito ti maysa nga aldaw, ti pannacapucaw dagiti annac, ken ti pannacabalo: dumtengdanto kenca iti napno a pagsucatan, iti kinaadu ti panagan-anitom, ken ti kinawadwad a dackel dagiti kinabaglanmo.

10 Ta sica nagtalam ti kinadangkesmo; sica kinunam, Awan ti macakita caniac; ti kinasiribmo ken ti pannacaammom kinilkillodaca; ket sica kinunam ita

pusom, Siac, ket awan ti sabalin no di la sisiac.

11 Gapuna a ti dakes rumabawto kenca; dicanto maammoan ti pagtaudanna: ket ti ranggas agtinnagto kenca; dicanto mabaelan nga iccaten; ken ti pannacawarawara dumtengto kenca a kellaat, nga isut' dica maammoan.

12 Tumacderca ita agraman cadagiti kinabaglanmo, ken iti kinaadu dagiti panagan-anitom, nga isudat' nagbanbannogam nanipud idi kinaubingmo; bareng no macagon-odca iti gunguna, bareng no macaatiwca.

13 Nabannogca iti kinaadu ti patigmanmo; tumacder coma ita a mangisalacancan kenca cadagiti banbanag a dumtengto kenca dagiti astrologos, dagiti agpaliw cadagiti bitwen, dagiti agpacta iti binulanbulan.

14 Adtoy, casdanto la punget; ti apuy uramennanto ida; didanto macalisi iti pigsa ti darang: awanto ti matda a beggagang a paginudoan, wenna apuy nga iti sangona pagtugawan.

15 Castoyto ti pagmaayanda kenca dagiti banag a nagbanbannogam: dagiti nagtagtagilaco kenca nanipud idi kinauubingmo agtawtawatawdanto tunggal maysa iti naggapuanna; awanto ti mangicaluya kenca.

Pannacatubnjar ti di panagtalec ti Israel. Maicari ti pannacaispal iti Babilonia.

48 Denggenyo daytoy, O balay ni Jacob, a mapanaganan iti nagan ti Israel, ken nagtaud cadagiti danum ti Juda; dacayo nga agsapata iti nagan ni Jehova, ken mangipalagip iti Dios ti Israel, ngem saan nga iti kinapudno ken saan met a iti kinalintec,

2 (ta naganenda ti bagida a tattaoda iti santo a ciudad, ken agtaengda iti Dios ti Israel; Jehova dagiti buybuyot ti naganna):

3 impablaacco dagiti immuna a banag nanipud idi damo; wen, rimmuarda iti ngiwatco, ken imparangco ida: pinettatco ida nga inaramid, ket natungpalda.

4 Agsipud ta ammoc idi a natangkenca, ket ti tengngedmo urat a landoc, ket ti muingmo gambang;

5 gapuna nga isut' impablaacco kenca nanipud idi unana; idi saan pay a naaramid impakitac kencan; di la ket ta cunaem coma, Ti diosec inaramidna ida,

ken ti kinitikitan a ladawan ken ti sinocog a ladawan a cucuac imbilinda ida.

6 Sica isut' nangegmo; matmatanyo amin daytoy; ket dacayo, dicay aya ipablaac? impakitac kenca dagiti babbaro a banag manipud itoy a tiempo, nga isuda dagiti naitalimenḡ a banag, a dica ida naammoan.

7 Caparparsuada itatta, ket saan a nanipud idi damo; ket idi sacbay daytoy nga aldaw dica ida nangegan; di la ket ta cunaem coma, Adtoy, ammoc ida idin.

8 Wen, dica nangegan; wen, dica naammoan; wen, nanipud idi unana ti lapayagmo saan idi a naluctan: ta ammoc ida a naaramidca a sililiput unay, ket nanaganca iti maysa a managsukir nanipud iti aanacan.

9 Gapu iti naganco pagtantanec ti ungetco, ken gapu iti dayawco gawidac kenca, tapno dica pay keltayen.

10 Adtoy, siac ginugoranca, ngem saan a cas iti pirac; siac ti pinilic iti horno ti pacarigatan.

11 Gapu caniac, gapu caniac, isut' aramidecto; ta casano ti pannacatulaw ti naganco? Ket ti dayagco diacto ited iti sabali.

12 Dumngegcay caniac, O Jacob, ken Israel nga inayabac: Siac daydiay: siac ti umuna, siac met ti maudi.

13 Wen, ti imac insaadna ti cimienta ti daga, ken ti imac a canawan inyaplagna dagiti langlangit: no ayabac ida, agpinpin-sanda a tumacder.

14 Aगतallaongcayo, dacay amin, ket denggenyo; asino cadacuada ti mangipablaacto cadagito a banag? Daydiay dungdungoen ni Jehova aramidennanto ti pagayattan ita Babilonia, ken ti tackiagna maipatayto cadagiti Caldeo.

15 Siac, siac met laeng sinaoc, wen, isut' inayabac; isut' inyegeo, ket isu aramidennanto a naranḡ-ay ti dalanna.

16 Umasidegcay caniac, denggenyo daytoy; nanipud idi damo saanac a nagsao iti linged; nanipud idi tiempo a kinaaddana, addaac idia: ket ita ni Apo Jehova imbaonnac, ken ti Espirituna.

17 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Mannubot kenca, ti Santo ti Israel: Siac ni Jehova a Diosmo, a mangisuro kenca nga aggununa, a mangiturong kenca iti dalan a papanan coma.

18 Sapay coma ta dinengngegmo dagiti bilinco! iti casta ti talnam cas coma iti

maysa a carayan, ken ti kinalintegmo cas la coma dalluyon ti baybay:

19 ti bukelmo cas met la coma darat, ken dagiti putot ti bagismo casda la coma cadagiti baggingna; ti naganna saan coma a makeltay wenna maracrac iti sangonanac.

20 Magnacayo manipud Babilonia, itawanyo dagiti Caldeo; ipablaacyo iti pannacaaramat ti timec ti panagcanta, ibagayo daytoy, ipuccawyo aginggat' unḡto ti daga: cunaenyo, Ni Jehova sinubbotna ni adipenna a Jacob.

21 Ket dida nawaw idi inturongna ida nga inlasat cadagiti tay-ac: isu pinaayusna dagiti danum a naggapu iti bato a maipaay cadacuada; pinisina ti bato met, ket nagsayasay dagiti danum.

22 Awan ti talna, cuna ni Jehova, iti nadangkes.

Maisalacanto dagiti Gentil ken Judio a padapada babaen ti adipen ni Jehova. Dagiti napateg a cari iti Sion.

49 Timudencac, O purpuro; ken dumngegcayo nga il-ili manipud adayu: ni Jehova inayabannac nanipud iti aanacan, nanipud iti bagis ni inac nasasaon ti naganco:

2 ket inaramidna ti ngiwatco a cas maysa a campilan a natadem; liningedannac iti aniniwan ti imana: ken isu inaramidnac a maysa a napasilenḡ nga orongan; iti taguban indulinna:

3 ket kinunana caniac, Sica ti adipenco; Israel a kencuana pacaglorificaracto.

4 Ngem kinunac, nagbannogac nga awan ti papaayna, incaramac ti pigsac a maipaay iti awan ken iti kinaubbaw; nupay casta di bumurong ti kinajusticia a rumbenḡ caniac adda ken ni Jehova, ken ti pannupapac adda iti Diosco.

5 Ket ita cuna ni Jehova a nangaramid caniac nga adipenna nanipud iti aanacan, tapno pagsublic kencuana ni Jacob, ken tapno ti Israel mauronḡ kencuana (ta nataknenḡac cadagiti mata ni Jehova, ken ti Diosco nagbalin a pigsac);

6 wen, isu cunana, Bassit unay a banag ti panagbalinmo nga adipenco a mamangon cadagiti caputotan ni Jacob, ken mangisubli iti naigaga ti Israel: Itedcanto met a silaw dagiti Gentil, tapno macapagbalinca a pangisalacanco agingga iti unḡto ti daga.

7 Castoy ti cuna ni Jehova, a Mannubbot ti Israel ken Santona, isu a babalawen ti tao, isu a guraen ti nacion, iti maysa nga adipen dagiti agturay: Dagiti ar-ari makitadanto ken tumacderda; dagiti panguloen, ket agdayawdanto; gapu ken ni Jehova a matalec, ti Santo ti Israel, a namili kenca.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Iti maysa a tiempo a tumutop sinungbatanca, ken iti maysa nga aldaw ti pannacaisalacan binadanganca; ket igagacanto, ken itedcanto a maipaay a maysa a tulag cadagiti tattao, a mamangon iti daga, ken mamagtawid cadagiti nalangalang a tawid;

9 a cunaem cadagiti adda a nabalud, Magnacayo; cadagiti adda iti kinasipngget, Agparangcayo. Agarabdanto cadagiti dalan, ken cadagiti pantoc nga onngangong ti pagarabandanto.

10 Saandanto a mabisinan ken mawaw; saanto met a cabilen ida ti pudot ken init: ta dayta adda caasina cadacuada iturongna ida, nga iti denna ti ubbog ti danum ti pangyabugannanto cadacuada.

11 Ket aramidecto amin a banbantayco maysa a dalan, ken dagiti napatac a dalanco maipangatodanto.

12 Adtoy, dagitoy dumtengdanto nga aggapu iti adayu; ket, adtoy, dagitoy manipud iti amianan ken manipud iti laud; ken dagitoy manipud iti daga ti Sinnim.

13 Agcantacayo, O langlangit; ken agragsacca O daga; ken pumraaccayo iti panagcanta, O banbantay; ta ni Jehova liniwliwana ti ilina, ken madadaanto ti asi cadagiti naladingit a *tattaona*.

14 Ngem ti Sion kinunana, Ni Jehova binay-annac, ket ti Apo nalipatannac.

15 Mabalinan aya ti maysa a babai a lipatan ti maladagana nga agsuso, a dina ket coma caasian ti anac ti aanacanna? wen, dagitoy macalipatda, ngem saanac a macalipat kenca.

16 Adtoy, imburicca iti daculap dagiti imac; dagiti bacudmo addada nga agnayanon iti sangaoanac.

17 Dagiti annacmo agpardasda, dagiti nangracrac kenca ken dagiti nangdadael kenca adayuandacanto.

18 Itangadmo dagiti matam iti aglicmut, ket matmatam: amin dagitoy aguornongda, ket dumtenгда kenca. Cas sibibiagac, cuna ni Jehova, di bumurong a cawesanto ti bagim cadacuada amin a

cas maysa nga arcas, ken isudat' ibarikesmo a cas maysa a novia.

19 Ta no maipapan iti aglangalang a dissom ken ti narba a dissom, ken ti dagam a nadadael awan duadua nga ita mailetancanto unay cadagiti umili, ken dagiti nangalun-un kenca mayadayudanto.

20 Dagiti annac ti kinaulilam cunaendanto pay cadagiti lapayagmo, Ti disso nailet unay caniac; mangtedca ti yan caniac tapno macapagtaengac.

21 Iti casta cunaemto iti pusom, Asino ti nangipasngay cadagitoy caniac idinto a maulilaac cadagiti annacco, ken agwaywayasac, maysaac a naibelleng, ken agsublisubli a magmagna? ket asino ti nangtagibi cadagitoy? Adtoy, nabaybayanac a maymaysa; dagitoy sadino ti yanda idi?

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, itayagonto ti imac cadagiti nacion, ken ibayogconto ti banderac cadagiti tattao; ket yegdanto dagiti annacmo a lallaki cadagiti saclotda, ken dagiti annacmo a babbai iti abagada.

23 Ket dagiti ar-ari isudanto dagiti mangsisiwa nga ammam, ket dagiti reina mangsisiwa nga inam: ageul-obdanto kenca a dagiti rupada iti daga, ken dilpatandanto ti tapoc dagiti sacam; ket maammoamto a siac ni Jehova; ket dagiti aguray caniac saandanto a mabainan.

24 Maicatto aya ti samsam iti napigsa, wenna ti nalinteg a pannacacayawna mabulosan?

25 Ngem castoy ti cuna ni Jehova, Uray dagiti nacayawan ti napigsa maicatto, ken ti sinamsam ti nacakigkigtot maisalacanto; ta makisuppiacta iti dayta makisuppiat kenca, ken isalacanco dagiti annacmo.

26 Ken pacanecto dagiti mamarigat kenca iti lasagda met laeng; ken mabarcedanto iti darada met laeng, a cas nasam-it nga arac: ket amin a lasag maammoannanto a siac, ni Jehova, ti Mangisalacan kenca, ken Mannubbotmo, ti Mannacabalin ni Jacob.

Ni Jehova tulonngannanto dagiti agtalec kencuana.

50 Castoy ti cuna ni Jehova, Sadino ti yan ti surat ti pannakisina ni inam, nga isu ti namagtalawac kencuana? wenna asino cadagiti nacautangac ti nangi-

lacoac cadacayo? Adtoy, nailacocayo gapu cadagiti kinadangkesyo, ken gapu cadagiti panaglabsingyo napagtalaw ni inayo.

2 Apaya ngarud, nga idi immayac, nga awan ti tao? idi immayabac, awan ti simmungbat? Napaababa aya ti imac, tapno saanna a mabalin ti mannubbot? wenna awan aya ti pannacabalincio a mangisalacan? Adtoy, iti panangtubngarco paabbatec ti baybay, aramidec dagiti carcarayan a let-ang: dagiti icanda agbuyocda, ta awan ti danum, ket matayda iti waw.

3 Cawesac dagiti langlangit iti kinangisit, ken aramidec nga ababbongda ti lupot a nakersang.

4 Ni Apo Jehova intedna caniac ti dila dagiti nasursuroan, tapno maammoac coma no casano ti panangpapigsa cadagiti nabannogan babaen dagiti sasao: isu agriing a biniganbigat, isu riingenna ti lapayagco a pagdenngeg a cas *panagdenngeg* dagiti nasursuroan.

5 Ni Apo Jehova linuctanna ti lapayagco, ket saanac a nasukir, ket diac met timmuckiad.

6 Intallicudco dagiti mangcabil, ket dagiti pingpingco insangoc cadagiti agparparut iti booc; diac inlinged ti rupac iti pannacaibabain ken pannacatupra.

7 Ta ni Apo Jehova badangannacto; gapuna a diac nariruru; gapuna nga insaadco ti rupac a cas pamulinawen, ket ammoc a saanacto a maibabain.

8 Adda nga asideg ti mangjustificar caniac; asino ti makisusic caniac? agtadertay coma nga agcaycaysa: asino ti cabursorco? umasideg coma caniac.

9 Adtoy, ni Apo Jehova tulongannacto, asino aya dayta a mangcondenar caniac? adtoy, isuda amin casda la pagan-anay a dumaandanto; ti sangla lamutennanto ida.

10 Asino ti adda iti nagbabaetanyo nga agbuteng ken ni Jehova, nga agtulnog iti timec ti adipenna? dayta magmagna iti kinasipngget, ken awan ti lawagna, agtalec coma iti nagan ni Jehova, ken agsanggir iti Diosna.

11 Adtoy, dacay amin a mangpasged iti maysa nga apuy, ken lawlawenyo dagiti bagiyoc cadagiti aluten; magnacayo iti daran ti apuyyo, ken iti nagbaetan dagiti aluten a pinasgedanyo. Addanto cadacayo daytoy nga aggapu iti imac; agiddacayto iti ladingit.

Ti panangisalacanna maiparanito iti casabayyan a cas idi nalales.

51 Denggendac, dacayo a sumursurot iti kinalinteg, dacayo nga agsapapul ken ni Jehova: cumitacayo iti bato a nangtippingan cadacayo, ken iti abut ti bito a nangcalian cadacayo.

2 Cumitacayo ken ni Abraham nga amayo, ken casta met ken ni Sara a nangipasnagay cadacayo; ta idi isut' maymaysa pay laeng, isut' inayabac, ket isut' binendicionac ken pinaaduc.

3 Ta ni Jehova liniwliwana ti Sion, isu liniwliwana dagiti amin a dissona, a nalangalang, ken inaramidna dagiti let-angna a cas la Eden, ken ti cadaratan a tay-acna a cas minuyongan ni Jehova; rag-o ken ragsac masaracanto idiy, panagyaman ken ti timec ti canta.

4 Ipangagdac, O ilic; ken timudendac, O nacionco: ta maysa a bilu ti rumuarte caniac, ket isaadconto ti kinajusticiac a maipaay a maysa a silaw dagiti il-ili.

5 Ti kinalintegco asideg, ti panangisalacanco rimmuaren, ken dagiti tackiagco ocomendanto dagiti il-ili, dagiti purpuro urayendacto, ken agtalecdanto cadagiti tackiagco.

6 Itangadyo dagiti matayo cadagiti langlangit, ken cumitacayo iti rabaw ti daga iti baba; ta dagiti langlangit mapucawdanto a cas la asuc, ken ti daga dumaan a cas iti maysa a pagan-anay; ket dagiti agtaeng idiy mataydanto met a casta: ngem ti panangisalacanco isuntot' agnanayon, ket ti kinalintegco saanto a maiccat.

7 Dumngageay caniac, dacayo a macaammo ti kinalinteg, dagiti tattao a ti pusoda ti yan ti lintegeco; dicay agbuteng iti panangbabalaw dagiti tattao, ket dicay met agcullayaw cadagiti panaguyawda.

8 Ti sangla lamutennanto ida a cas maysa a pagan-anay, ken ti igges lamutenna ida a cas lupot a de lana; ngem ti kinalintegco isunto iti agnanayon, ken ti panangisalacanco agingga iti amin a caputotan.

9 Agriingca, agriingca, iyusongmo ti kinabileg, O tackiag ni Jehova; agriingca, a cas cadagidi aldaw idi unana, dagidi caputotan idi ugma. Saan a sica aya ti nangrangcay ken ni Rahab, a nangduyoc idi olimaw?

10 Saan a sica aya ti mangpamaga iti baybay, dagiti danum ti alinegneg; nga

aramidem ti kinaadalem ti baybay a maysa a dalan a ballasiwan dagiti nasubbot?

11 Ket dagiti sinubbot ni Jehova agsublidanto, ken umayda nga agcancanta aginggat' Sion; ket ti agnanayon a rag-o agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magamuddanto ti ragsac ken rag-o; ket ti ladingit ken sainnec agtalawdato.

12 Siac, siac met laeng, daytay mangliwliwa cadacayo: siasinoca, a mabutengca iti tao a matayto, ken iti anac ti tao a maaramidto a cas la root;

13 ket nalipatamon ni Jehova a Nangaramid kenca, isu a nangbistrad cadagiti langlangit, ken nangisaad iti cimiento ti daga; ken umamacca a cancanayon a gapu iti rungsot ti mamarigat, intono mangisagana a mangdadael? ket sadino ti yan ti rungsot ti mamarigat?

14 Ti nacayawan a nayadayu iti ilina madagdagusto a maibulos; ket isu saanto a matay ket saanto a bumaba iti dariwangwang, ket dinto met cumurang ti taraonna.

15 Ta siac ni Jehova a Diosmo, a mangkimbur iti baybay, tapno dagiti daldalluyonna agungorda: Jehova dagiti buybuyot isu ti naganna.

16 Ket incabilco dagiti saoc iti ngiwatmo, ken lisingedanca iti aniniwan ti imac, tapno maimulac dagiti langlangit, ken maisaadco dagiti cimiento ti daga, ken cunaec iti Sion, Sica ti ilic.

17 Agriingca, agriingca, bumangonca, O Jerusalem, sica nga imminum iti copa ti pungtot ni Jehova nga adda iti imana; sica imminumca iti malucong ti copa ti panagibar-ibar, ket isut' impaaruyotmo.

18 Cadagiti amin nga annacna nga impasngayna awan maysa cadacuada a mangitonton kencana; ket awan met ti mangibin kencana cadagiti amin nga annacna a tinagibina.

19 Dagitoy dua a banag maaramidda kenca; asino ti mangdung-aw kenca? panaglangalang, ken pannacadadael, ken pungge ken campilan; casano ti panangliwliwacto kenca?

20 Dagiti annacno nagtalimudawda, naidalitda cadagiti oloanan dagiti amin a calcalsada, a casda la ugsa ti bantay iti uneg ti bateng; napnoda iti pungtot ni Jehova, ti panangtubngar ti Diosmo.

21 Gapuna a denggem ita daytoy, sica a marigrigat, ken nabartec, ngem saan nga iti arac:

22 Castoy ti cuna ni Apom a Jehova, ken Diosmo a mangsalacnib iti biang ti ilina, Adtoy, iniccatco ita imam ti copa ti panagibar-ibar, uray pay ti malucong ti copa ti pungtotco; isut' dicanto imumenen:

23 ket icabilconto iti ima dagiti mamarigat kenca, a naccuna iti cararuam, Agcul-obca, tapno lumabascami; ket sica insaadmo ta bucotmo a cas la daga, ken cas la calcada, cadagiti lumabas.

Ti Sion maicatto iti pannacacayaw.

52 Agriingca, agriingca, yusongmo ti pigsam, O Sion; yusongmo ti nasayaat a pagan-anaymo, O Jerusalem, santo a ciudad: ta manipud ita saanto a sumreken kenca ti di nacugit ken ti di nadalus.

2 Pampagem ta bagim iti tapoc; tumacderca, agtugawca iti tronon, O Jerusalem: bucaem dagiti galut ti tengngedmo, O nacayawan a babai nga anac ti Sion.

3 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Nalacocayo nga awan ti pateg; ket masubbotcayto nga awan ti pirac.

4 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova, Ti ilic simmalog sadi Egipto idi unana, tapno agtaeng sadiay: ket ti Asirio pinarigatna ida nga awan ti gapgapanca.

5 Ita ngarud, ania ti aramidec ditoy, cuna ni Jehova, idinto ta ti ilic nayadayu nga awan ti pategna? dagiti agturay cadacuada agtaguobda, cuna ni Jehova, ken ti naganco patinayon a matabtabbawan iti agmalmalem.

6 Gapuna a ti ili maammoannanto ti naganco: gapuna a maammoandanto iti dayta nga aldaw a siac daydiay nga agsao; adtoy, siac.

7 | Nagsayaaten cadagiti banbantay dagiti saca ti mangyeg cadagiti naimbag a damag, a mangiwarnac iti talna, a mangyeg adagiti naimbag a damag ti naimbag, a mangiwarragawag iti pannacaisalacan, a cunana iti Sion, Ti Diosmo agari!

8 | Ti timec dagiti agbantantay kenca! ingatoda ti timec, agcantada nga agpinpin-san; agkikitadanto iti matanmata, intono agsubli ni Jehova sadi Sion.

9 Pumraaccayo iti rag-o, agcantacayo nga agpinpin-san, dacayo a nalangalang a disdisso ti Jerusalem; ta ni Jehova liniwliwana ti ilina, sinubbotna ti Jerusalem.

10 Ni Jehova linislisanna ti tackiagna a

nasantoan cadagiti mata dagiti amin a nacion; ken amin nga ungtó ti daga nakitada ti panangisalacan ti Diostayo.

11 Pumanawcayo, pumanawcayo, rumuarcayo sadiay, dicay mangsagid iti aniaman a banag a di madalus; pumanawcayo iti tengngana; dalusanyo ti bagíyo, dacayo nga agawit cadagiti alicamen ni Jehova.

12 Ta saancayto a pumanaw nga agganaganat, ket dicayto met mapan nga agtartaray: ta ni Jehova mapanto iti unayo; ken ti Dios ti Israel isunto ti cutityo.

13 Adtoy, ti adipenco agaramidto a sisirib, maitan-octo ken maibayog, ken isut' nangatonto unay.

14 Cas iti kinaadu ti nagmalmalannga kenca (ti langana napalaad unay adadda pay ngem iti asinoman a tao, ken ti tabasna adadda pay ngem cadagiti annac a lallaki dagiti tao),

15 casta ti panangwarsinanto cadagiti adu a nacion; dagiti ar-ari apputendanto dagiti ngiawatda kencuana: ta dayta saan a naibaga cadacuada makitadanto; ken ti saanda a nangeg maawatandanto.

Dagiti tuoc ti adipen ni Jehova, ipapatáy-na ken pannacailan-ocna.

53 Asino ti namati iti impadamagmi? ken siasino ti nacaiparangarangan ti tackiag ni Jehova?

2 Ta isut' dimmackel iti sangaoananna a cas maysa a naganus a mula, ken cas maysa a ramut nga agtaud iti namaga a daga: isu awan ti kitana wenno sayaatna; ket no isut' makitayto, awan ti kinaimnasna, tapno tarigagayantayo coma.

3 Isut' nauy-uyaw, ken inidian dagiti tattao; maysa a tao dagiti ladingit, ken ammona ti liday: ket nauyuyaw a cas iti maysa a tao a kencuana dagiti tattao ilinggedda ti rupada; ket ditay impatpateg.

4 Pudno nga isu inturedna dagiti lidaytayo, ken inawitna dagiti ladingittayo; nupay casta isut' imbilangtayo a nasaplit, nacabil iti Dios, ken napagsagaba.

5 Ngem isu nasugsugat a gapu cadagiti panaglabsingtayo, isu napalitem a gapu cadagiti kinadangkestayo; ti dusa ti pacaicappiaantayo naipatay kencuana; ket gapu cadagiti saplitna maagasantayo.

6 Datay amin nayawawantayo a cas la carnero; nagturonng ti tunggal maysa cadatayo iti dalanna met laeng; ket ni

Jehova impátayna kencuana ti kinadakes cadatayo amin.

7 Isu naparigat, nupay idi napagsagaba dina linuctan ti ngiawatna; cas maysa a cordero a maituronng iti pagpartian, ken cas maysa a carnero a nagumel iti sangaoanan dagiti mangpukis kencuana, casta dina linuctan ti ngiawatna.

8 Gapu iti pannacaparigat ken pannacaocom isut' naiccat; ket no maipapan iti caputotanna, asino cadacuada ti nangotob nga isut' nakeltay iti daga dagiti sibibiag a gapu iti panaglabsing ti ilic nga isu ti pacaipaayan ti saplit?

9 Ket inaramidda ti tanemna a maicuyog cadagiti managdacadakes, ken iti maysa a tao a nabacnang ti ipapatáyna; idinto nga isu saan a nangaramid iti ranggas, ket awan met ti panangallilaw iti ngiawatna.

10 Nupay casta naay-ayo ken ni Jehova a manglitem kencuana; isu pinalidayna: intono aramidem ta cararuana a maysa a daton a gapu iti basol, makitananto ti bukelná, paatiddugennanto dagiti aldawna, ket ti pagayatan ni Jehova rumang-ayto iti imana.

11 Makitananto ti pagut-utan ti cararuana, ket mapnecto; gapu iti pannacammuna ti nalinteg nga adipenco justificarennanto dagiti adu; ken isu awitennanto dagiti kinadangkesda.

12 Gapuna nga isut' ibingayacto iti sangcaapag cadagiti natan-oc, ket isu bingayennanto ti samsam cadagiti napigsa; gapu ta imbucbozna ti cararuana ken patáy, ket naibilang cadagiti managlabsing: nupay casta inawitna ti basol dagiti adu, ken nagaramid iti panangibaet eadagiti managlabsing.

Dagiti Gentil maawatdanto iti Sion a cas cadagiti Judio. Ni Jehova aluadanna ti Sionna.

54 Agcantaca, O lupes, sica a di naganac; pumraacca iti panagcanta, ken iyickismo, sica a di nagpaspasical: ta adadda pay dagiti annac ti binaybayan ngem dagiti annac ti babai a naasawaan, cuna ni Jehova.

2 Padackelem ti disso ti toldam, ken pabistradmo cadacuada dagiti bengbeng dagiti pagyanam; dica mangitidda: paatiddugem dagiti lubidmo, ken patibkem dagiti pasocmo.

3 Ta lumisdaccanto iti macanawan ken macatigid; ket ti putotmo icutannanto dagiti nacion, ket aramidenna a dagiti ciudad a nalanġalang matagitaoandanto.

4 Dica agamac; ta saaneanto a mabainan; ket saanca met a mariru; ta saancanto a maibabain: ta sica malipatamto ti bain di kinaubingmo; ken ti pannacababalaw ti kinabalom dicanto malagipen.

5 Ta ti Nangaramid kenca isu ti asawam a lalaki; Jehova dagiti buybuyot ti nagan-na: ket ti Santo ti Israel isu ti Mannubotmo; ti Dios ti sangalubongan ti pacanaganannanto kencuana.

6 Ta ni Jehova inayabannaca a cas maysa nga asawa a babai a nabaybay-an ken napaldaang iti nakem, ti maysa met laeng nga asawa ti kinaagtutubo, no isut' mapagtalaw, cuna ti Diosmo.

7 Iti bassit a canito binaybay-anca, ngem iti dackel a caasi alaencanto.

8 Iti agliplippias a pungtot inlingedco ti rupac kenca iti maysa a canito; ngem iti agnanayon a naayat a kinaimbag, caasiancanto, cuna ni Jehova a Mannubotmo.

9 Ta daytoy isut' cas cadagiti danum ni Noe caniac; ta cas insapatac a dagiti danum ni Noe saandanto a layusenen ti daga, casta met nga insapatac kenca a saancto nga agpungtot kencan, ket dica met tubngarenen.

10 Ta dagiti bantay macapanawda ken dagiti turturod maalisa; ngem ti naayat a kinaimbago saanto a pumanaw kenca, ket di met maalisa ti tulagco ti pannakicappia, cuna ni Jehova nga addaan asi kenca.

11 O sica a napagsagaba, a pinarigat ti bagio, ket saan a naliwliwa, adtoy, isaadco dagiti batom iti nasayaat a colcolor, ken icabileco dagiti zafiro a cimientom.

12 Ken aramidecto a taptapawmo dagiti rubi, ken dagiti ruanganmo dagiti carbunculo, ken amin dagiti beddenngmo dagiti batbato a napatég.

13 Ken amin dagiti annacmo maisuron-to cadauada ni Jehova; ket dackelto ti talna dagiti annacmo.

14 Iti kinalinteg ti pacaisaadanto: adayucanto iti pannacaparigat, ta saancanto nga agamaken; ket ti buteng isut' dinto umasidedgen kencan.

15 Adtoy, isuda macapagcaycaysada, ngem saan a gapu caniac: siasinoman nga

agurnong a btimusor kenca mapasagto a gapu kenca.

16 Adtoy, pinarsuac ti mammanday nga agpuyot cadagiti beggan, ken pataudenna ti maysa nga aruaten a pagtrabajona; ken pinarsuac ti manangrebbec a mangdadael.

17 Awan ti igam a naaramid a maibusor kenca rumang-ayto; ken tunggal amin a dila a bumusorto kenca iti panangocom condenaremto. Isu daytoy ti tawid dagiti adipen ni Jehova, ken ti kinalintegda nga aggapu caniac, cuna ni Jehova.

Ti caasi nga awan baybayadna a maipaay iti isu-amin.

55 O, amin a mawaw, umaycayo cadagiti danum, ken dayta nga awan ti piracna; umaycayo, gumatangcayo, ken mangancayo; wen, umaycayo, ken gumatangcayo iti arac ken gatas nga awan ti pirac ken awan ti baybayadna.

2 Apayapay ngarud a gastoenyo ti pirac iti saan a taranon? ken ti bannogyo iti saan a macapnec? gagetanyo ti mangipangag caniac, ken canenyo dayta nga isut' naimbag, ken pagrag-oenyo coma ti cararuayo nga isu met laeng iti kinalucmeg.

3 Idumoogyo ti lapayagyo, ken umaycay caniac; dumngegcayo, ket ti cararuayo agbiagto: ket agaramidacto iti agnanayon a tulag cadacayo, nga isu dagiti di bumurong a panangngaasi ni David.

4 Adtoy, isut' intedco a maipaay a sacsi cadagiti il-ili a mangipangulo ken managbilin cadagiti il-ili.

5 Adtoy, ayabamto ti maysa a nacion a dica amammo; ket ti maysa a nacion a dinaca pay amammo tumarayto nga umay kenca, gapu ken ni Jehova a Diosmo, ken gapu iti Santo ti Israel; ta isu glinoricarnaca.

6 Sapulenyon ni Jehova ita ta masaracan pay; umawagcay kencuana ita ta asideg pay:

7 ti managdacadakes bay-anna coma ti dalanna, ken ti tao a saan a nalinteg dagiti panunotna; ket agsubli coma ken ni Jehova, ket isut' caasiananto; ken iti Diostayo, ta isu pacawanennanto iti nawadwad.

8 Ta dagiti panunotco saanyo a panunot, ket dagiti dalanyo saanda met a daldalanco, cuna ni Jehova.

9 Ta cas nangatngato dagiti langlangit ngem iti daga, castada dagiti daldalanco nangatngatoda ngem cadagiti dalanyo, ken

dagiti panunotco ngem cadagiti panunoty.

10 Ta cas ti tudo ken ti nieve umulogda nga aggapu iti langit, ket saanda nga agsubli idaiy no di ket siboganda ti daga, ken pagbungaenna ken pagbuselenna, ken pangtedenna ti bukel cadagiti agmulmula ken tinapay iti mang'an;

11 castanto met ti saoc a rumuar iti ngiwatco: isut' dinto agsubli caniac nga awan ti pagmamaayanna, no di ket tungpalennanto ti pagayatac, ken rumanng-ayto iti banag a pangipanac kencuana.

12 Ta rumuarcayto nga addaan iti rag-o, ken maiturong a sitatalna: dagiti banbantay ken turturod pumraacdanto iti sang'ananyo nga agcancantada; ken amin a caycayo iti taltalon pagsipatendanto dagiti imimada.

13 Iti saad ti calunay tumubonto ti parwa; ken iti saad ti casumba tumubonto ti arrayan: ket isuntot' maipaay ken Jehova a maysa a nagan, maysa a pagilasinan iti agnanayon a saanto a makeltay.

Ti panangngilin iti aldaw a panaginaná.

56 Castoy ti cuna ni Jehova, Salimetmetanyo ti kinajusticia, ken agaramidcayo iti kinalinteg; ta ti panangisalacanco umasideg, ken ti kinalintegco a maiparangarang.

2 Nagasat ti tao a mangaramid itoy, ken ti anac ti tao mangpetpet kencuana; a ngilinenna ti aldaw a panaginaná ken raemenna a cas sagrado, ken igawidna ti imana iti panangaramidna iti dakes nga uray aniaman.

3 Ket di met baybay-an ti gangannaet, a nakicallaysa ken ni Jehova, nga agsao, a cunaenna, Ni Jehova isinanacto a di agressat iti ilina; ket di met baybay-an nga agcuna ti eunuco, Adtoy maysaac a cayo a magango.

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova cadagiti eunuco a mangngilin cadagiti aldawco a panaginaná, ken pilienna dagiti banag a macaay-ayo caniac, ken mangsalimetmet iti tulagco:

5 Mangtedactocadacuada iti balayco ken iti uneg dagiti bacudco maysa a pascalaglagipan ken maysa a nagan a nalalaing ngem cadagiti annac a lallaki ken annac a babbai; iccaeto ida ti maysa a nagan nga agnanayon, a saanto a makeltay.

6 Casta met dagiti gangannaet a maki-

callaysa ken ni Jehova, nga agservi kencuana, ken mangayat iti nagan ni Jehova, nga agbalinda nga adadipenna, tumunggal maysa a mangngilin iti aldaw a panaginaná iti panagraemna kencuana a cas sagrado, ken sinalimetmetanda ti tulagco;

7 uray isuda iyegconto ida iti nasantoan a bantayco, ken aramidecto ida a naragsac iti balayco a pagcararagan: dagiti mapuuran a datdatonda ken dagiti sacrificioda maawatdanto iti rabaw ti altarco; ta ti balayco managananto balay ti cararag a maipaay cadagiti amin nga il-ili.

8 Ni Apo Jehova isu a mangummong cadagiti naipanaw ti Israel, cunana, Yummongconto pay dagiti *sabsabali* kencuana, mainayon iti cucuana met laeng a naummong.

9 Dacayo amin nga an-animal iti away umaycayo a mangalun-un, *wen*, dacayo amin nga an-animal ti bakir.

10 Dagiti pagwanawanenna bulsecda, isuda amin awananda iti pannacaammo; isuda amin as-ásoda nga umel; dida mabalin ti agtaol; agtagtagainepda, agiddada, ayatenda ti agdungsa.

11 Wen, dagiti as-aso nabuclisda, uray caano dida mabalin ti addaan iti macaprec; ket dagitoy isuda dagiti pastor a dida macaawat: isuda amin simmiasida iti dalanda met laeng, tunggal maysa iti paggungunaanna, manipud iti tunggal diso.

12 Umaycayo, *cunada*, innacto mangala iti arac, ket agbussogtayto iti naingel nga inumen; ket intono bigat casto iti daytoy nga aldaw, *maysa nga aldaw* a dackel iti labes ti rucod.

Ti maipapan iti panagrucbab cadagiti ladawan.

57 Ti nalinteg mapucaw, ket awan ti tao a mangpapuso kencuana; ket dagiti manang'aasi a lallaki maiccatda, awan ti mangotob a ti nalinteg maiccat iti dakes nga umay.

2 Isu sumrec iti talna; isuda aginanada cadagiti iddada, tunggal maysa nga agpagna iti kinalintegna.

3 Ngem umasidegcayo ditoy, dacayo annac a lallaki ti managanito, putot ti mannakicamalala ken balangcantis.

4 Maibusor iti siasino ti rinabrabacyo? maibusor iti siasino ti mangingangaanyo ita ngiwat, ken mangidilatanyo ita dila?

saan aya a dacayo dagiti annac ti panag-labsing, maysa a putot ti kinaulbod;

5 dacayo a mangpasged cadagita bagíyo iti tengnga dagiti roble, iti siroc ti tunggal narucbos a cayo; a mamapátay cadagiti annac cadagiti lobong, iti siroc dagiti rengrenngat dagiti bathato?

6 Iti baet dagiti nalinis a bathato ti lobong isu ti biangmo: isuda, isuda ti gasatmo; cadacuada met laeng ti nangibucbocam ti daton a mainum, sica nagirucbaca iti daton. Mapacappiaacto aya cadagitoy a banag?

7 Iti rabaw ti nangato ken natayag a bantay insaadmo ti iddam; idiy met simmanng-atca nga in mangidatag ti daton.

8 Ket iti licudan dagiti ruruangan ken dagiti adadigi insaadmo ti pacalaglagipan: ta sica nagparangca iti sabali a saan a siac, ket simmanng-atca; pinadackelmo ti iddam, ket nakitulagca cadacuada: sica inayatmo dagiti iddada iti sadinoman a nacakitaam.

9 Sica napanca iti ari nga incuyogmo ti lana, ket pinawadwadmo dagiti bangbanglom, ken imbaonmo dagiti babaonem iti adayu, ket minulitam ta bagim aginggana met laeng ken Tanem.

10 Sica nabannoganca iti pagatiddugan ti dalanmo; nupay casta dica kinuna, Isut' ubbaw: sica nacasaracca iti mangpakired ita pigsam; gapuna a dica napacsuyan.

11 Ket iti asino ti nacapabutngam ken iti buteng, tapno sica agulbodca, ket dinac linagip weno dina impapuso? diac aya pinetpetan idi ti talnac iti nabayag a tiempo, ket sica dica nagbuteng caniac?

12 Ipalawagconto ti kinalintegmo; ket no maipapan cadagiti aramidmo, isuda saandanto a macagunguna kenca.

13 Intono umasugca, dagiti inurnongmo icanawadaca coma; ngem ti angin alaennanto ida, maysa a puyot ipanawnanto ida amin: ngem ti agcamang caniac tagicuennanto ti daga, ken tawidennanto ti nasantoan a bantayco.

14 Ket isu cunaennanto, Gaburanyo, gaburanyo, sagananyo ti dalan, iccatenyo ti pacaitbicolan iti dalan ti ilic.

15 Ta castoy ti cuna ti Nangato ken Natayag nga agnaed iti agnanayon, nga ti naganna isut' Santo: Agnaedac iti nangato ken nasantoan a disso, iti daydiay met nga addaan iti maysa nga espiritu a napagbabawi ken napacumbaba, tapno biagec manen ti espiritu ti napacumbaba

ken tapno biagec manen ti puso ti napagbabawi.

16 Ta diacto makisusic iti agnanayon, diacto agpungtot iti agnanayon; ta ti espiritu mapacsuyan coma iti sangonanac, ken dagiti cararua nga inaramidco.

17 A gapu iti kinadangkes ti apalna nagpungtotac; ket isut' kinabilco; inlingedco ti rupac ket nagpungtotac; ket isu nagtuloy iti isisiasi ti dalan ti pusona.

18 Nakitac dagiti dalanna, ken isut' agasacto: isut' idalanconto met, ken isublicto dagiti liwliwa kencuana ken cadagiti agdungaw kencuana.

19 Agparsuac iti bunga dagiti bibig: Talna, talna, iti daydiay nga adda iti adayu ken iti daydiay nga adda iti asideg, cuna ni Jehova; ket isut' agasacto.

20 Ngem dagiti nadangkes casda la iti mariribuc a taaw; ta dina mabalin ti aglinac ket dagiti danumna mangipurrucada iti pitac ken lued.

21 Awan ti talna, cuna ti Dios, cadagiti nadangkes.

Ti naimbag ken dakes a panagayunar. Ti panangngilin iti aldaw a panaginana.

58 Umickisca iti natbag, dica icaluya, ingatom ta timecmo a cas maysa a tanngnyob, ket ipalawagmo iti ilic ti ilalabsingna, ken iti balay ni Jacob dagiti basbasolna.

2 Nupay casta isuda birukendac iti inaldaw, ken agrag-oda nga umammo cadagiti dalanco: cas maysa a nacion a nagaramid iti kinalinteg, ket dina inidian ti impaannurot ti Diosda, agdawatda caniac ti nalinteg a panangocom; agrag-oda nga umadani iti Dios.

3 Apayapay a nagayunarcami, cunada, ket dica cumita? apayapaya a pinaladingitmi ti cararuami, ket dica inammo? Adtoy, iti aldaw ti panagayunaryo masaracanyo ti ragsacyo met laeng, ken sapulenyo amin nga aramidyo.

4 Adtoy, dacayo agayunarcayo a maipaay iti panagsususic ken panagsusubang, ken tapno pangcabil iti gemgem ti kinadakes: dicay agayunar itoy nga aldaw iti casta a maipangag ti timecyo idiy ngato.

5 Casta aya ti panagayunar a pinilie? ti aldaw aya maipaay iti tao a pangpala-dingitna iti cararuana? Iruconoyna ti olona a cas iti maysa a lidda, ken yucradna ti lupot a nakersang ken dapdapu iti babana? naganemto daytoy iti panagayu-

nar, ken maysa nga aldaw a maawat ken ni Jehova?

6 Saan a daytoy aya ti panagayunar a pinilic: tapno pangketta cadagiti galut ti kinadangkes, tapno pangwarwar cadagiti patapat ti sangol, ket tapno mabaybay-an coma a mabulosan ti nparigat, ken tapno bungtolenyo coma ti tunggal sangol?

7 Saan aya a ti panangiwarasmo ti tinapaymo iti mabisin, ken ti panangalam iti balaymo iti napanglaw a napagtalaw? no makitam ti silalamolamo, nga isut' cawesam: a dica coma ilemmengan ti lasagmo met laeng?

8 Iti casta bumtacto ti lawagmo a cas iti agsapa, ket ta salun-atmo sumantacto a sisisiglat unay; ket ta kinalintegmo mapanto iti sangoanam; ti dayag ni Jehova isunto ti agyawan iti malicudam.

9 Iti casta umawagcanto, ket ni Jehova sumungbatto; umkiscanto, ket isu cunaenanto, Addaac ditoy.

No sica iccatem iti tengngam ti sangol, ti panangyunnat iti ramay, ken panagsao a sidadangkes;

10 ket no ibucocmo ta cararuam iti mabisin, ket bussogem ti cararua a mapaladingit: isunton ti itatacder ta lawagmo iti casipngetan, ket ta kinacudrepmo cas la iti matoon;

11 ket ni Jehova idalannacanto a siaagananayon, ken bussogennanto ta cararuam cadagiti namaga a disso, ken papigsaenanto dagiti tultulangmo; ket mayarigcanto iti nadanum a minuyongan, ken cas iti ubbog ti danum, a dagiti danumna saanda nga agcurang.

12 Ket dagidiay nga adda kenca bangonendanto dagiti cadaanan a disdisso a narba; patacderemto ti cimientto dagiti adu a capuonan; ket managancanto iti Mannarimaan iti gutbaw, Mangpabaro cadagiti daldalan tapno pagnaedan.

13 No isiasim ta sacam iti aldaw a panaginaná, iti panagaramid iti ragsacmo iti aldawco a nasantoan; ket naganem ti aldaw a panaginaná a maysa a rag-o, ken nasantoan ni Jehova a nadayag; ket isunton' dayawem, dica aramiden dagiti dalanmo met laeng, dica sapulen dagiti ragsacmo. dica saoen dagiti saom met laeng;

14 isunton ti panagrag-om ken ni Jehova; ket pasacayencanto cadagiti nangato a disso ti daga; ken taraoncanto iti tawid ni Jacob nga amam: ta ti ngiwat ni Jehova isut' insaona.

Ti pannacaipudno cadagiti basol ti ili.

59 Adtoy, ti ima ni Jehova saan a napaababa, tapno dina mabalin ti mangisalacan; ti lapayagna saan met a nasullatan, tapno dina mabalin ti dumngeg:

2 ngem dagiti kinadangkesyo namagsinada cadacayo ken iti Diosyo, ket dagiti basolyo inlemngda ti rupana cadacayo, iti casta a dinto mangipangag.

3 Ta dagiti imayo narugitanda iti dara, ken dagiti ramramayyo iti kinadangkes; dagiti bibigyo nagsaoda cadagiti ulbod, ti dilayo nagdayamudom iti dakes.

4 Awan ti mangayab iti kinalinteg, ket awan ti mangsalacnib iti kinapudno: agtalecda iti kinaubbaw, ken agsaoda cadagiti ulbod; agpakinakemda iti dakes, ket agipasngayda iti kinadangkes.

5 Isuda agpressada cadagiti itlog ti uleg, ken agabelda iti catay ti lawalawa: ti mangang cadagiti itlogda matay; ket ti mapandangan bumtact ket rumuar ti maysa a carasaen.

6 Dagiti abelda didanto agbalin a pagan-anay, didanto maabonggan dagiti bagbagida met laeng cadagiti araramidda: dagiti aramidda isudat' araramid ti kinadangkes, ket ti aramid ti panagranngas adda cadagiti imada.

7 Dagiti saccacada agtarayda iti dakes, ket agpardásda a mangibucoc iti dara nga awan ti basolna: dagiti panunotda isudat' panunot ti kinadangkes; pannacarba ken pannacadadael ti adda cadagiti daldalanda.

8 Ti dalan ti talna dida ammo; ket awan ti kinajusticia cadagiti pagnaanda: inaramidda ida a nakillo a daldalan; uray asino a mapan idiyay dina ammo ti talna.

9 Gapuna a ti kinajusticia adayu cadacami, ti kinalinteg dinacam met macamacam: sapulenmi ti lawag, ngem, adtoy, ti kinasipngat: iti kinaraniag, ngem magnacami iti kinacudrep.

10 Dacami agcadapacami iti diding a cas iti bulsec; wen, dacami agcadapacami a cas cadagiti awan matada: dacami maitibcolcami iti matoon a cas iti apagsipngat; iti tengnga daydiay a natibker dacami cascami la natay a tattao.

11 Agungorcami amin a cas iti oso, ken agunnoycami iti nasaem a cas cadagiti calapati: sapulenmi ti kinajusticia, ngem awan; iti pannacaisalacan, ngem isut' adayu cadacami.

12 Ta dagiti salungasingmi umaduda iti

sanġoanam, ket dagiti basbasolmi manac-sida iti maibusor cadacami; ta dagiti lab-singmi addada cadacami, ket no maipapan cadagiti kinadangkesmi, ammomida:

13 Ilalabsing ken panangilibac ken ni Jehova, ken isisiasi iti isusurot iti Diosmi, panagsao iti pammarigat ken yaalsa, panagpakinakem ken panagsao iti puso cadagiti sao ti kinaulbod.

14 Ti kinajusticia maituckiad, ket ti kinalinteg agtacerer iti adayu; ta ti kinapudno mairegregiti dalan, ket ti kinalinteg dina mabalini ti sumrec.

15 Wen, ti kinapudno agawan; ket day-diay nga itawanna ti kinadangkes maramid met laeng a maysa a kinayawan.

Ket isut' makitana ni Jehova, ket namapungtot kencuana, ta awan idi ti kinajusticia.

16 Ket nakitana nga awan idi ti tao, ket nasdaaw nga awan idi ti mangibabaet: gapuna a ti met laeng tackiagna ti mangyeg ti pannacaisalacan kencuana; ket ti kinalintegna, isut' nanaranay kencuana.

17 Ket incawesna ti kinalinteg a cas maysa a cabal, ken maysa a cabal ti pannacaisalacan iti rabaw ti olona; ket nagcawes cadagiti pagan-anay iti ibabales a maipaay iti cawes, ket naabongan iti regta a cas maysa a cagay.

18 Cas mayalubog cadagiti araramidda, iti mayanatop agbayadto, ti pungtot cadagiti cabusorna, supapacannanto dagiti cabusorna; cadagiti purpuro itdennanto ti gunguna.

19 Iti casta agbutengdanto iti nagan ni Jehova manipud iti laud, ket ti dayagna manipud iti leleggacan ti init; ta isu umayto a cas maysa nga agburuang a parucpoc, nga ipugso ti bang-es ni Jehova.

20 Ket maysa a Mannubbot umayto iti Sion, ken cadacuada nga agtuckiad iti panaglabsing ken Jacob, cuna ni Jehova.

21 Ket ti maipapan caniac, daytoy isu ti tulagco cadacuada. cuna ni Jehova: ti Espirituc a ricmabaw kenca, ken dagiti sac nga incabilco ita ngiwatmo, didanto pumanaw ita ngiwatmo, uray iti ngiwat ti putotmo, uray iti ngiwat ti putot ti putotmo, cuna ni Jehova, manipud ita ken iti agnanayon.

Ti maipapan ti nagloriaan a Sion.

60 Tumacderca, agraniagca; ta ti lawagmo umay, ket ti dayag ni Jehova lungac kenca.

2 Ta, adtoy, ti kinasipngat abungotanna ti daga, ket ti napascol a kinasipngat cadagiti il-ili; ngem ni Jehova tumacdercto iti rabawmo, ket ti dayagna makitanto iti rabawmo.

3 Ket dagiti nacion umaydanto ita lawagmo, ken dagiti ar-ari iti raniag ta ilelegacmo.

4 Itangadmo dagita matam iti aglicmut ket cumitaca: isuda amin aguurnongda, umayda kenca; dagiti annacmo a lallaki umaydanto nga aggapuda iti adayu, ket dagiti annacmo a babbai maipandanto a masappuyot cadagiti tactackiag.

5 Isunton ti pannacakitam ken panangrangrangmo, ket ta pusom makintayegto ken mapadackelto; agsipud ta ti kinawadwad ti taaw maisublino kenca, ti sanicua dagiti nacion umayto kenca.

6 Ti kinaadu dagiti camello abungotan-nacanto, dagiti dromedario a taga Madian, ken taga Efa; isuda amin manipud sadi Sabá umaydanto; isuda mangyegdanto iti balitoc ken incienso, ket iwarragawagdanto dagiti pannacadaydayaw ni Jehova.

7 Isu-amin a carnero ti Cedar maur-nongdanto kenca, dagiti carcarnero a lallaki ti Nabaiot agservidanto kenca; umulidanto a buyogen ti pannacaannugot iti altarco; ket glorificarecto ti balay ti dayagco.

8 Asinoda aya dagitoy nga agtayab a cas la ulep, ken cacas la calcalapati cadagiti tawawada?

9 Pudno a dagiti purpuro aguraydanto caniac, ket dagiti sasacayan ti Tarsis nga umuna, a mangyeg cadagiti annacmo a lallaki nga aggapud' adayu, ti piracda ken balitocda agraman cadacuada, maipaay iti nagan ni Jehova a Diosmo, ken maipaay iti Santo ti Israel, agsipud ta isu ti nangglorificar kenca.

10 Ket dagiti gangannaet bangonendanto dagiti bacudmo, ket dagiti ar-arida agservidanto kenca: ta iti pungtotco kinabilca, ngem iti paraburco kinaasianca.

11 Dagiti ruruanan met siaagnanayondanto a silulucat; didanto mapunitan iti aldaw uray iti rabii; tapno dagiti lallaki mabalinda coma a yeg kenca ti sanicua dagiti nacion, ket dagiti ar-arida maipanda a kinayawan.

12 Ta dayta a nacion ken pagarian a dinto agservi kenca mapucawto; wen, dagidiay a nacion marbadanto a matalipupus.

13 Ti dayag ti Libano umayto kenca, ti parwa, ti saleng, ken ti alamo a sangca-timpuyog, tapno pasayaatenda ti lugar ti santuarioc; ket aramidecto ti disso dagiti saccasac a nagloriaan.

14 Ket dagiti annac a lallaki dagidiay a namaladingit kenca umaydanto a sirurucnoy kenca; ket amin dagiti nanguyuyaw kenca agrucnoydanto cadagiti dapan dagiti saccasac; ket naganendacanto Ti Ciudad ni Jehova, Ti Sion ti Santo ti Israel.

15 Yantangay sica naidianca ken naguraca idi, iti casta nga awan ti tao a limmasat kenca idi, aramidencanto a maysa a kinadaeg iti agnanayon, maysa a ragsac dagiti adu a capuonan.

16 Sica met susopemto ti gatas dagiti nacion, ket susopemto dagiti barucong dagiti ar-ari; ket sica maammoamto a siac, ni Jehova, ti Mangisalacan kenca, ken Mannubbot kenca, ti Mannacabalin ni Jacob.

17 Gapu iti suer mangyegacto iti balitoc, ket gapu iti landoc mangyegacto iti pirac, ket gapu iti cayo iti suer, ken gapu iti batbato iti landoc. Ket aramidecto met dagiti pagturayem a talna, ken dagiti managpalalom a nalinteg.

18 Ti panangranggas dinto mangegen iti dagam, ti pannacaracrac ken pannacarba cadagiti bedbeddeungmo; no di ket sica naganemto dagiti bacudmo iti Pannacaisalacan, ken dagiti ruruanganmo iti Dayaw.

19 Ti init uray caano saanton nga isu ti lawagmo iti aldaw; uray ti raniag ti bulan dinanto itden ti lawagna kenca: no di ket ni Jehova isunto ti agnanayon a lawag kenca, ket ti Diosmo ti dayagmo.

20 Ti initmo uray caano dinto lumneken, uray ti bulanmo dinto sumina; ta ni Jehova isunto ti agnanayon a lawagmo, ket dagiti aldaw ti panagpanesmo manungpal-danto.

21 Ti umilim met nalintegdanto amin; isuda tawidendanto ti daga iti agnanayon, ket ti sangá ti panagmulmulac, ti aramid dagiti imac, tapno maglorificarac coma.

22 Ti bassit agbalinto a sangaribu, ket ti bassit maysa a napigsa a nacion: Siac, ni Jehova. isut' darasecto iti tiempóna.

Ti pannacaitan-oc dagiti napaldaang.

61 Ti Espiritu ni Apo Jehova adda caniac; ta ni Jehova pinulotannac a mangicasaba cadagiti naimbag a damag cadagiti naemma: imbaonnac a mamatapat

iti puso a naliday, a mangiwarragawag iti wayawaya cadagiti nacayawan, ken ti pannacalucat ti pagbaludan cadagiti napungngo;

2 a mangiwarragawag iti tawen ti parabur ni Jehova, ken ti aldaw ti ibabales ti Diostayo; a mangliwliwa iti amin nga agdung-aw;

3 a mangtuding cadagidiay nga agdung-aw idiay Sion, a mangted cadacuada iti balangat iti lugar ti dapu, ti lana ti rag-o iti lugar ti dung-aw, ti pagan-anay ti dayaw iti lugar ti espiritu ti ladingit; tapno managananda coma caycayo ti kinalinteg, ti panagmulmula ni Jehova, tapno maglorificar coma.

4 Ket isuda bangonendanto dagiti cadaanan a langalang, patacderendanto dagiti immun-una a narnarba, ken isuda tarimanendanto dagiti naracrac a ciudad, dagiti pannacarba dagiti adu a capuonan.

5 Ket dagiti gangannaet agtacerdanto ken pacanendanto dagiti arbanyo, ket dagiti sangsangaili agbalindanto a pagaradoenyo ken agaywan iti inuvasanyo.

6 Ngem dacayo managanancayto sacerdote ni Jehova; dagiti tattao naganendacayto ministros ti Diostayo: canenyonto dagiti sanicua dagiti nacion, ken iti dayagda maitan-ocayto.

7 Iti lugar ti pacaibainanyo addaancayto iti mamindua; ket iti lugar ti pacarabngisanyo isuda agragsadanto iti biangda: gapuna nga iti dagada cupicupandanto ti mamindua; agnanayon a rag-o ti addanto cadacuada.

8 Ta siac, ni Jehova, ayatec ti kinajusticia, guraec ti panagtacaw agraman kina-dangkes; ket itdecto cadacuada ti gungunada iti kinapudno, ket agaramidecto ti agnanayon a tulag cadacuada.

9 Ket ti putotda maammoanto iti tengnga dagiti nacion, ken ti saringitda iti tengnga dagiti il-il: isu-amin a macakita cadacuada mabigbigdanto ida, nga isuda ti putot a binendicionan ni Jehova.

10 Siac agragsacacto unay ken ni Jehova, ti cararuac agrag-onto iti Diosco; ta isu kinawesannac cadagiti pagan-anay ti pannacaisalacan, isu inabbongannac iti lambon ti kinalinteg, a cas maysa a novio nga agarcos iti balangat, ken cas maysa a novia nga agarcos cadagiti alicamenna.

11 Ta cas ti daga iruarna dagiti buselua, ken cas ti minuyongan patuboenna dagiti banag a maimula kencuana; casta

ti panangpatubo ni Apo Jehova iti kinalinteg ken panagdayaw iti saclang dagiti amin a nacion.

*Ti dayag ti Sion ken ti baro a naganna.
Ti panaguray iti pannacaisalacan
a naicari.*

62 Gapu iti Sion diacto petpetan ti talnac, ken gapu iti Jerusalem diacto aginana agingganat' rumuar ti kinalinteg a cas raniag, ken ti pannacaisalacan a cas maysa a silaw a dumardarang.

2 Ket dagiti nacion makitadanto ta kinalintegmo, ken amin nga ar-ari ta dayagmo; ket sica managanancanto iti baro a nagan, nga inagananto ti ngiwat ni Jehova.

3 Sicanto met ti maysa a balangat ti kinaimnas iti ima ni Jehova, ken naarian a diadema iti ima ti Diosmo.

4 Uray caano saancanton a managanan iti Nabaybay-an; ket dinto met managanan ta dagam iti Langalang: no di ket sica managanancanto iti Hapsiba*, ken iti dagam iti Beula †; ta ni Jehova agrag-o kenca, ken ti dagam maasawanto.

5 Ta cas ti agtutubo a lalaki mangasawa iti maysa a virgen, castanto ti panangasawa kenca dagiti anuacmo a lallaki; ket cas ti novio agrag-o iti novia, castanto ti panagrag-o ti Dios kenca.

6 Sica nangisaadac cadagiti agwanawan iti rabaw dagiti bacudmo, O Jerusalem; isuda didanto agtalna uray caano iti aldaw uray iti rabii: dacay a mangipalpalagip ken ni Jehova, dicay aginana,

7 ken dicay itden kencuana ti inana aginggat' isu mangpasingked, ken aginggat' maaramidna ti Jerusalem a maysa a dayaw ti daga.

8 Ni Jehova insapatana a gapu iti imana a canawan, ken gapu iti tackiag ti pigsana, Pudno a diacto itdenen ti trigom a canen cadagiti cabusormo; ket dagiti gangannaet uray caano didanto uminumen iti baro nga aracmo, nga sica tinarabajom idi:

9 no di ket dagiti nangyagamang kencuana isut' canendanto, ken dayawendanto ni Jehova; ket dagiti nangurnong kencuana isut' inumendanto cadagiti arubayan ti santuarioc.

* Hapsiba: cayatna a saoen, *Ti rag-oc adda kencuana.*

† Beula: cayatna a saoen, *Naasawaan.*

10 Sumreccayo, sumreccayo cadagiti ruangan; saganaenyo ti dalan ti ili; gaburanyo, gaburanyo ti dalan; iccatenyo dagiti batbato; mangitayagcayo iti bandera a maipaay cadagiti il-ili.

11 Adtoy, ni Jehova inwarragawagna aginggat' ungo ti daga, Saoenyo iti anac a babai ti Sion, Adtoy, ti pannacaisalacanmo umay; adtoy, ti tangdanmo adda kenca, ken ti gungunam iti sanguanam.

12 Ket naganendanto ida Iti nasantoan nga ili, Ti sinubbot ni Jehova: ket sica managanancanto iti Nabirucan, Maysa a ciudad a di nabaybay-an.

*Ti ibabales ti Dios cadagiti nacion. Mai-
palagip dagiti caasi a cadaanan unay.
Cararag gapu iti caasi ken
badang*

63 Siasino daytoy a sumungad nga aggapu sadi Edom, a sipapagan-anay iti tinina a naggaput' Bosra? daytoy a nagloriaan ti cawesna, a magna iti kinadackel ti pigsana? Sica nga agsao iti kinalinteg, mannacabalin a mangisalacan.

2 Apayapay a sica nalabagaca iti cawesmo, ken ti pagan-anaymo umasping iti daydiay a nagpayat iti pagpespesan iti uvas?

3 Maymaysaac a nagpayat iti pagpespesan iti uvas; ket cadagiti il-ili awan idi ti lalaki a nakicadua caniac; wen, payatec ida iti rungsotco, ken binaddehaddecco ida iti pungtotco; ket ti dara ti biagda naiparsiac cadagiti pagan-anayco, ket tinulawac idi ti amin a cawesco.

4 Ta ti aldaw ti panangibales adda idi iti pusoc, ket ti tawen ti nasbutco dimtengen.

5 Ket kimmitaac ket awan idi ti timmulong; ket nasdaawac nga awan idi ti mangbatac: gapuna a ti met laeng tackiagco ti nangyeg ti pacaisalacanan caniac; ket ti pungtotco, isu ti nangbatac caniac.

6 Ket impayatco nga imbaba dagiti il-ili iti pungtotco, ket binartecco ida iti rungsotco, ket imbucocco ti dara ti biagda iti daga.

7 Sica saritaecto dagiti naayat a kinambag ni Jehova, ken dagiti dayaw ni Jehova, a mainugot amin a ni Jehova impayna cadatayo, ken ti dackel a kinambag a maipaay iti balay ti Israel, nga impayna cadacuada a mayalubog cadagiti caasina, ken mayalubog iti kinawadwad dagiti naayat a kinambagna.

8 Ta isu kinunana, Pudno, isuda ti ilic, annac a didanto agaramid a siuulbod : iti casta isu idi ti Mangisalacan cadacuada.

9 Iti amin a ladingitda isu napaladingit, ket ti angel ti saclangna insalacanna ida : iti ayatna ken iti asina sinubbotna ida ; ket inawitna ida, ken imbunagna ida cadagiti amin nga aldaw di ugma.

10 Ngem isuda immalsada, ket pinaladingitda ti nasantoan nga Espirituna : gapuna nga isu nagbalin a cabusorda, ket isu met laeng nakibacal a maibusor cadacuada.

11 Idin nalagipna dagiti aldaw idi ugma, ni Moises ken ti ilina, a cunana, Sadino ti yan daydi a nangyeg a nangisang-at cadacuada nanipud iti baybay agraman cadagiti paspastor ti arbanna ? sadino ti yan daydi a nangicabil iti nasantoan nga Espirituna iti nagtengngaanda ?

12 Daydi a nangipan iti nagloriaan a tackiagna iti canawan nga ima ni Moises ? daydi a nangbisngay cadagiti dandanum iti sangonananda, tapno aramidenna kencana met laeng a maysa a nagan iti agnanayon ?

13 Daydiay a nangidalan cadacuada iti caadalman, a cas iti maysa a cabayo iti letang, iti casta a dida agtibcol ?

14 Cas cadagiti baca a sumalog iti lobong, ti Espiritu ni Jehova pinaginana- na ida : iti casta indalanmo ti ilim, tapno aramidem kenca met laeng a nagloriaan a nagan.

15 Tumamdagca manipud langit, ket cumitaca manipud iti pagtaengan ta kinasantom ken gloriam : sadino ti yan ti naregta ken ti naingel nga aramidmo ? ti panagiliw ta pusom ken dagita panangngaasim nalappedanda caniac.

16 Ta sica ti Amami, nupay ni Abraham dina ammo cadacami, ken ni Israel dina mailasin cadacami : sica, O Jehova, sica ti Amami ; ti Mannubbot cadacami manipud iti agnanayon isu ti naganmo.

17 O Jehova, apaya aya a pinagbiddutnacami cadagiti daldalanmo, ken pinatangkenmo ti pusomi iti di panagbuteng kenca ? Agpublica gapu cadagiti adipenmo, dagiti putputot ti tawidmo.

18 Ti nasantoan nga ilim *isul'* tinagicuana iti bassit a canito : dagiti cabusormi pinayatpayatda ti santuariom.

19 Agbalincami a cas cadagidiay nga uray idi caano dica nagturayan, cas cadagidiay nga uray idi caano saanda a nainaganan iti naganmo.

Ti cararag gapu iti caasi ken badanġ.

64 O no sica burburakem coma dagiti langlangit, ket umulogca coma, ket dagiti banbantay agpigergerda iti saclangmo,

2 a cas la no ti apuy uramenna ti ruting, ken ti apuy mangpaluag cadagiti dandanum ; tapno ipacaammom ta naganmo cadagiti cabusormo, tapno amin a nacion agarigengenda ita saclangmo !

3 Idi nga inaramidmo dagiti nacakigkigtot a banag a dicam nauray idi, sica immulogca, dagiti banbantay nagpigergerda iti saclangmo.

4 Ta nanipud idi ugma dagiti tattao saanda a nangeg, saanda met a natimud iti lapayag, uray ti mata di nacakita iti maysa a Dios iti lacsidmo, nga agaramid iti maipaay iti daydiay nga aguray kencana.

5 Sica sinabetmo daydiay nga agrag-o ken agaramid iti kinalinteg, dagidiay a manglagip kenca cadagiti daldalanmo : adtoy, sica nagungetca, ket dacami nagbasolcami : cadacuada *addacam idi* iti nabayag a tiempo ; ket maisalacancanto ?

6 Ta dacamin amin nagbalincami a cas maysa a di nadalus, ket amin a kinalintegmi isudat' cas maysa a narugitan a pagan-anay ; ket dacami amin malaylaycami a cas la bulong ; ket dagiti kinadangkesmi, cas la iti angin, ipal-idnacami.

7 Ket awan ti umawag iti naganmo, nga agpardas tapno cumpet kenca ; ta sica inlemmengmo ta rupam cadacami, ken rinunawnacami iti pannacaaramat ti kinadangkesmi.

8 Ngem ita, O Jehova, sica ti Amami ; dacami pilacami, ket sica ti agdamdamili ; ket dacami amin aramidnacam ta imam.

9 Dica agunget unay, O Jehova, dica lagipen nga agnanayon ti kinadangkes : adtoy, kitaem, gumawawacami kenca, dacami amin ti ilim.

10 Dagiti nasantoan a ciudadmo nagbalinda a letang, ti Sion nagbalin a letang, ti Jerusalem maysa a langalang.

11 Ti nasantoan ken naimnas a balaymi, isu nga dagidi ammami nangdaydayawanda kenca, napuuran iti apuy ; ket amin a nacaay-ayo a dissomi narnarbada.

12 Medmedamto aya ta bagim a gapu cadagitoy a banag, O Jehova ? agtalnacanto aya, ken paladingitennacanto aya unay ?

*Ti pannacadusa mailayat cadagiti nasukir.
Dagiti baro a langlangit ken baro a daga.*

65 Mabirucac cadagiti saan a nagsalud-sod idi caniac; nasaracanac cadagidiay a saan a nagsapul caniac: kinunac, Adtoyac, adtoyac, iti naciön a saan idi a nanagan iti naganco.

2 Inyunnatco ti imac iti amin nga aldaw iti immalsa nga ili, a magna iti dalan a saan a naimbag, a mayannurot cadagiti panunotda met laeng;

3 maysa nga ili a siaagnanayon a manggargari caniac iti rupac, nga agidaton iti uneg dagiti minuyongan, ken agpuur ti incienso iti rabaw dagiti ladrillo;

4 nga agtugawda iti tengnga dagiti tanem, ken agdagúda cadagiti nalimed a disdisso; a canenda ti lasag ti babuy, ken ti digú dagiti nacarimrimon a banag adda cadagiti alalicamenda;

5 a cunada, Agintecca kenca met laeng, dica dumenna caniac, ta siac nasansantoac ngem sica. Dagitoy isuda ti maysa nga asuc iti agongco, maysa nga apuy a sunged iti amin nga aldaw.

6 Adtoy, naisurat iti sangoanac: diacto agulimec, no di ket manggungunaacto, wen, gungunaacto iti saclotda,

7 dagiti met laeng kinadangkesyo, ken dagiti kinadangkes dagiti ammayo a natipiton, cuna ni Jehova, a nagpuurda iti incienso iti rabaw dagiti banbantay, ket tinabbaawandac iti tapaw dagiti turturod: gapuna a rucodecto nga umuna ti aramidada iti saclotda.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Cas iti baro nga arac masaracan iti raay ti bunga ti was, ket ti maysa cunana, Isut' dicay dadaelen, ta maysa a bendicion ti adda kencunana: casta ti aramidecto gapu cadagiti adipenco. tapno diac coma dadaelen ida amin.

9 Ket yegconto ti maysa a putot a rumuar ken ni Jacob, ken rumuar ken ni Juda maysa nga agtawid cadagiti banbantayco; ket ti pinilic isut' tawidennanto, ket dagiti adipenco agtaengdanto idia.

10 Ket ti Saraon isunto ti maysa a pagyaponan dagiti carnero, ket ti lobong ti Acor maysa a disso a maipaay a pagiddaan dagiti baca, a maipaay iti ilic a nangbiruc caniac.

11 Ngem dacayo a nangidian ken ni Jehova, a nanglipat iti nasantoan a bantayco, a nangsagana iti maysa a lamesaan-

a maipaay ken Gasat, ken mangpunno iti nagampor nga arac ken Signo;

12 Isignocayto iti campilan, ket dacayo agrucnocyayto iti pannacapapatay; agsipud ta idi immayabac, dicay simmungbat; idi nagsaoac, dicay impangag; no di ket inaramidyo daydi nga isut' dakes cadagiti matac, ket piniliyo daydi a diac pagrag-sacan.

13 Gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, dagiti adipenco mangandanto, ngem dacayo mabisinancayto; adtoy, dagiti adipenco uminumtanto, ngem dacayo mawawancayto; adtoy, dagiti adipenco agrag-odanto, ngem dacayo mabainancayto;

14 adtoy, dagiti adipenco agcantadanto a gapu iti rag-o ti puso, ngem dacayo agpuccawcayto a gapu iti ladingit ti puso, ken agdung-awcayto a gapu iti tuoc ti espiritu.

15 Ket baybay-anyonto ti naganyo a maipaay a maysa a lunod iti pinilic; ket ni Apo Jehova papatayennacanto; ken naganennanto dagiti adipenna iti sabali a nagan:

16 iti casta nga isu a mangbendicion kencuana met laeng iti daga bendicionanto ti bagina met laeng iti Dios ti pudno; ket isu nga agsapata iti daga agsapatanto iti Dios ti pudno; agsipud ta dagiti immun-una a riribuc malipatandan, ken agsipud ta isuda aglemngda cadagiti matac.

17 Ta, adtoy, mamarsuaac cadagiti babaro a langlangit ken baro a daga; ket dagiti immun-una a banag didanto malagipen, didanto umay iti panunot.

18 Ngem agragsaccayo ken agrag-ocayo iti agnanayon iti daydiay a parsuaec; ta adtoy, a parsuaec ti Jerusalem a maysa a pahagrag-o, ken ti umili kencuana a maysa a rag-o.

19 Ket agrag-oacto iti Jerusalem, ken agragsacacto iti ilic; ket dinto mangegen uray caano kencuana ti timec ti sangit ken ti timec ti aganug-og.

20 Manipud iti daydiay a tiempo awanton ti maysa nga ubing dagiti aldaw, uray lacay a tao a di napno cadagiti aldawna; ta ti ubing matayot iti sangagasut a tawen, ket ti managbasol idinto ta agsangagasut a tawen mailunodto.

21 Ket isuda bangonendanto dagiti balbalay, ken agtaengdanto cadacuada; ket agmuladanto cadagiti cauvasan, ket mangandanto ti bungada.

22 Isuda didanto mangbangon, ket ti sabalinto ti agnaed; didanto agmula ket sabalinto ti mangan; ta cas cadagiti aldaw ti maysa a cayo castadanto dagiti aldaw ti ilic, ket dagiti pinilic agragsadanto iti mabayag iti aramid dagiti imada.

23 Isuda didanto agrabaja iti ubbaw, didanto agpasngay a maipaay iti didigra: ta isuda ti putot ti binendicionan ni Jehova, ken ti saringitda cadacuada.

24 Ket maaramidto nga, iti sacbay ti ipupuccawda, sumungbatacto; ken iti bayat ti panagsaoda, dengeecto.

25 Ti lobo ken ti cordero aglanglangdanto nga agarab, ket ti leon manganto iti garami a cas iti baca; ket ti tapoc isunto ti canen ti uleg. Didanto mangranggas, didanto met mangdadael. iti amin a nasantoan a bantayco, cuna ni Jehova.

Dagiti panangocom ni Jehova, ken idadackel ti Sion.

66 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti langit isu ti tronoc, ket ti daga isu ti pagbatayan dagiti sacac: ania a kita ti balay ti bangonenyonto a maipaay caniac? ken anianto a lugar ti paginanaac?

2 Ta amin dagitoy a banag inaramid ti imac, ket *casta* ti yaay amin dagitoy a banag, cuna ni Jehova: ngem itoy a tao kitaecto, kencuana met laeng nga isut' napanglaw ken napaghabawi nga espiritu, ken daydiay nga agkintayeg iti saoc.

3 Daydiay a namatay iti maysa a baca isut' cas la iti namatay iti maysa a tao; daydiay a mangidaton iti maysa a cordero, cas la iti mangbungtol iti tengnged ti aso; daydiay nga agidaton iti daton, *cas la iti agidaton* ti dara ti babuy; daydiay nga agpuur iti incienso, cas la iti mangbendicion iti maysa a ladawan. Wen, isuda pinilida dagiti daldalanda met laeng, ket ti cararuada agragsac cadagiti kinarimonda:

4 Siac met piliecto (ti mangallilaw cadacuada ken yegonto cadacuada ti butengda; agsipud ta idi immayabac, awan ti simmungbat; idi nagsaoc, dida impanag; no di ket inaramidda daydi nga isut' dakes cadagiti matac, ken pinilida ti saan a macaparagsac caniac.

5 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga agkintayeg iti saona: Dagiti cacabatsatyo a gumura cadacayo, nga ipurruac cadacayo gapu iti naganco, kinunada idi, Maglorificar coma ni Jehova, tapno maki-

tatay coma ti rag-oyo: ngem isuda ti mabainanto.

6 Maysa a timec ti gulogulo nga aggapu iti ciudad, maysa a timec nga aggapu iti templo, maysa a timec ni Jehova a mangted ti supapac cadagiti cabusorna.

7 Iti sacbay ti panagpasicalna, isu nagpasngay; iti sacbay ti yaay ti tuocna, isu nangipasnngay iti anac a lalaki.

8 Asino ti nacangeg iti casta a banag? asino ti nacakita cadagiti cacasta a banag? Maipasngayto aya ti maysa a daga iti maymaysa nga aldaw? maipasngayto aya ti maysa a nacion iti mammaminsan? ta apaman a ti Sion nagpasical, isu impasnngayna dagiti annacna.

9 Yegonto aya ti panagpasngay, ket diacto agpapasngay? cuna ni Jehova: siac nga agpapasngay punitacto aya ti *aanacan?* cuna ti Diosmo.

10 Makirag-ocayo iti Jerusalem, ket agragsaccayo iti maipaay kencuana, dacayo amin nga agayat kencuana: Makirag-ocayo kencuana a gapu iti rag-o, dacay amin nga agdung-aw ti maipapan kencuana;

11 tapno mabalinyo coma a susupen ken mabsogcayo cadagiti suso ti panangliwliwana: tapno mabalinyo coma a gatasen, ken agrag-ocayo iti kinawadwad ti dayagna.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, isacnapconto ti talna kencuana a cas iti carayan, ken ti dayag dagiti nacion a cas iti aglablabiang nga ayus: ket dacayo sumusopcayto *kencuana*; maubbacayto iti rabaw ti bacrang, ken marayawcayto iti rabaw dagiti tumeng.

13 Cas iti maysa a liwliwaen ni inana, castanto ti papanliwliwac cadacayo; ket maliwliwacayto idia Jerusalem.

14 Ket dacayo *isut'* makitayonto, ket ta pusoyo agragsacto, ken dagita tultulanryo rumusingdanto a cas iti root a naganus: ket ti ima ni Jehova maammoanto a maipaay cadagiti adipenna; ket isu addaanto iti pungtot a maibusor cadagiti cabusorna.

15 Ta, adtoy, ni Jehova umayto a siapuy, ket dagiti lugluganna cacasdanto la alawig; tapno supapacanna ti pungtotna a sirurungsot, ken ti panangtubngarna a buyogen ti dardarang ti apuy.

16 Ta iti apuy ti panangtungpalto ni Jehova iti panangocom, ken iti campilan,

na, iti rabaw ti amin a lasag; ket ti papatáyen ni Jehova adudanto.

17 Dagiti agsantificar cadaacuada met laeng ken aggugor a *mapan* cadagiti minuyongan, iti licudan ti maysa a tengnga, a mangán ti lasag ti babuy, ken ti kinarimon, ken ti marabutit, isuda sangsangcacanunongdanto nga umay iti maysa a panungpalan, cuna ni Jehova.

18 Ta *ammoc* dagiti aramidda ken dagiti panunotda: *ti tiempo* umay, tapno urnongec amin a nacion ken pagsasao; ket umaydanto, ken makitadanto ti dayagco.

19 Ket mangisaadacto iti pagilasinan iti tengngada, ket ibaonconto dagidiay a macatalaw cadaacuada cadagiti nacion, agingga iti Tarsis, iti Pul, ken iti Lud, nga agibiat iti ba-i agingga iti Tubal ken iti Javan, cadagiti purpuro nga adayu, a di nacangeg idi iti damageco, dida nakita idi ti dayagco; ket ipacdaardanto ti dayagco iti tengnga dagiti nacion.

20 Isuda yegdanto amin dagiti cacabatyong nga igapu iti tengnga dagiti amin a nacion a maipaay a maysa a daton ken ni Jehova, iti rabaw dagiti cabcabayo, ken cadagiti luglugan, ken cadagiti dúyan,

ken iti rabaw dagiti mulmulo ken iti rabaw dagiti dromedario, agingga iti bantayco a nasantoan a Jerusalem, cuna ni Jehova, a cas iti panangyeg dagiti annac ti Israel iti datonda iti nasinaw nga alicamen iti uneg ti balay ni Jehova.

21 Ket cadagidiay met mangalaacto ti agpaay a sacerdote ken ti agpaay a Levitas, cuna ni Jehova.

22 Ta cas cadagiti babbaro a langlangit ken baro a daga, nga aramidecto, agtaengdanto iti saclangco, cuna ni Jehova, castanto ti panagtaeng dagiti putotyto ken naganyo.

23 Ket maaramidto, a manipud iti maysa a kellep agingga iti sabali, ket manipud iti maysa nga aldaw a panaginana agingga iti sabali, amin a lasag umayto agcararag iti sangonanac, cuna ni Jehova.

24 Ket isuda rumuardanto, ket cumitadanto cadagiti bangcay a natay dagiti tattao a naglabsing idi a maicaniwascaniac; ta ti iggesda dinto matay, uray ti apuyda dinto maiddep; ket isudanto ti maysa a macarurud cadagiti amin a lasag.

TI LIBRO NI JEREMIAS.

*Pacaawisan ken dagiti immuna a sirmata
daytoy mammadto.*

1 Dagiti sao ni Jeremías, anac ni Helcías, dagiti sacerdote nga adda idi idiay Anatot iti daga ti Benjamin:

2 a kencuana dimteng ti sao ni Jehova cadagiti aldaw ni Josías, anac ni Amon, ari ti Juda, idi tawen a macaisangapulo ket tallo a panagturayna.

3 Casta met a dimteng cadagiti aldaw ni Joacim, anac ni Josías, ari ti Juda, agingganat' camaudianan ti tawen a macaisangapulo ket maysa ni Sedequías, anac ni Josías, ari ti Juda, agtungpal idi pannacacayaw ti Jerusalem idi bulan a maicalima.

4 Dimteng ngarud ti sao ni Jehova caniac, a kinunana,

5 Casabayan ti panangbukelco kenca iti tian nabigbigancan, ket idi casangoanan ti pannacaiipasngaymo sinantificarca; tinudinganca a mammadto cadagiti nacion.

6 Iti casta siac kinunac, ¡O, Apo Jehova! Adtoy, saanco nga ammo ti agsao; ta ubingac.

7 Ngem kinuna caniac ni Jehova, Saanmo a saoen, Siac ubingac; ta amin cadagiti pangibaonacto kenca incanto, ket sari-taemto amin nga ibilinconto kenca.

8 Saanca nga agbuteng iti saclang dagidiay; ta addaac kenca tapno isalacanca, cuna ni Jehova.

9 Idin intayag ni Jehova iti imana ket sinagidna ti ngiwatero; ket sinoo caniac ni Jehova: Adtoy, incabilco dagiti saoc dita ngiwatero:

10 Kitaem, ta insaadca iti daytoy nga aldaw cadagiti nacion ken cadagiti pagarian, a mangparut ken mangrebba a mangdadael ken mangparmec, a mangbangon ken mangimula.

11 Maysa pay, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana, Ania ti makitam, Jeremías? Ket kinunac, Siac makitac ti maysa a sangá ti almendro.

12 Idin sinoo caniac ni Jehova, Nakitam a nalaing: ta siac salucagac toy saoc tapno aramidec.

13 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova ti maicadua a daras, a kinunana, Ania ti makitam? Ket kinunac, Siac makitac ti maysa a caldero a bumurburec; ket iti rupana aggapu iti amianan.

14 Idin kinuna caniac ni Jehova, Aggapu iti amianan agsacnacto ti dakes cadagiti isu-amin nga agnaed iti daga.

15 Ta adtoy, mangayabacto cadagiti isu-amin a familia dagiti pagarian ti amianan, cuna ni Jehova; ket umaydanto, ket maysamaysa icabilnanto ti tronona iti pagsercan cadagiti ruangan ti Jerusalem, ken mangalicubcubto ti sidiran cadagiti bacudna nga aglicmut, ken maalicubcubto iti isu-amin nga ili ti Juda.

16 Ket no maipapan iti isu-amin a kinadakesda ibatadconto iti panangocomco cadacuada, agtaud ta naglicudda caniac, ken nangidatonda ti incienso cadagiti didios a sabali, ken nagcararagda cadagiti aramid dagiti imada met laeng.

17 Sica ngarud baricsam ti lomlomom, ket tumacderca, ket isaom cadacuada iti isu-amin nga ibilincó kenca: saanca nga agcullayaw cadacuada, di la ket ta pagamakenca iti saclangda.

18 Ta adtoy, a mangipasdec kenca iti daytoy nga aldaw a *cas la ciudad* a nasarikedkedan, ken *cas la adigi* a landoc, ken *cas la bacud* a gambang a maibusor iti isu-amin a daga, a maibusor cadagiti ari ti Juda, a maibusor cadagiti principena, a maibusor cadagiti sacerdotena, ken maibusor cadagiti tattao iti daga.

19 Ket makibacaldanto kenca; ngem saandacanto nga atiwen; ta siac addaac kenca, cuna ni Jehova, tapno isalacanca.

Ni Jeremías maibaon idiay Jerusalem a mangbabawi kencuana gapu iti kinasukirna.

2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

2 Inca, ket ipuccawmo cadagiti lapayag ti Jerusalem, a cunam, Castoy ti cunana ni Jehova, Malagipca gapu iti kinaimbag ti kinaubingmo, ket gapu iti ayat ti pannakicallaysam; no casano a simmurotca iti licudac idia y *tay-ac*. iti daga a saan a namulaan.

3 Nasantoan *idi* ti Israel ken Jehova, dagiti damo a bunga ti yaaduna: amin dagiti immalun-un kencuana macabasoldanto; iti dakes dumtengto cadacuada, cuna ni Jehova.

4 Denggenyo ti sao ni Jehova, O balay ni Jacob, ken isu-amin a familia iti balay ni Israel:

5 Castoy ti sino ni Jehova, Ania a kinadakes ti nasaracanda caniac dagiti ammayo a simmiasida caniac, ket sinurotda ti kinaubbaw, ket nagbalinda nga ubbaw?

6 Ket saanda met a nagsao, Sadino ti yan ni Jehova nga inaonnacami iti daga ti Egipto, a nangidalan cadacami iti *tay-ac*, iti maysa a daga dagiti langalang ken bitbit, iti maysa a daga a namaga ken ti aniniwan ni patay, iti daga a saan a nagnaan, ken awan ti nagnaed a tao.

7 Ket inserreccacayo iti daga a nabacnanang, tapno canenyo ti bungana ken imbagna; ngem idi simreccayo, tinulawanyo ti dagac, ket inaramidyo ti tawidco a kinarimon.

8 Dagiti sacerdote saanda a nagsao, Sadino ti yan ni Jehova? Ket dagiti agicut ti linteg saandac a binigbig: ket casta met dagiti agturay simmalungasingda a maibusor caniac; ket dagiti mamadto nagpadtoda gapu ken Baal, ket sinurotda iti awan malac-am.

9 Anansata, makisusicacto pay cada-cayo, cuna ni Jehova, ket cadagiti annac dagiti annacyo makisusicacto.

10 Ta incayo cadagiti purpuro idia y Quittim, ket kitaenyo; ket ibaonyo idia y Cedar, ket otobenyo a sirregta, ket imutectecanyo no adda idi ti castoy a banag.

11 Adda maysa a nacion a binalbaliwan-na dagiti didiosna, idinto nga isuda saanda a didios? Ngem ti ilic insucatna ti dayagda iti awan malac-amanna.

12 Masdaawcayo, O dacayo langlangit, iti daytoy, ket agamaccayo iti napalalo unay, agladingitcayo iti nasaem, cuna ni Jehova.

13 Ta dua a kinadakes ti inaramid ti

ilic: binaybay-andac nga ubbog dagiti danum a sibibiag, ket nagcalida ti bubon nga agservi cadacuada, bubon a narengngat a saan a maidulin ti danum.

14 ¿Ni Israel aya maysa nga adipen? maysa a nayanac a *tagabu?* apavapay a nagbalin a samsam.

15 Dagiti urbon dagiti leon nagugada kencuana ken nagpuccawda; ket pinagbalinda ti dagana a langalang: nauram dagiti ciudadna, awan ti agnaed cada-cuada.

16 Castamet dagiti annac ti Memfis ken Tafnes binoongda ti toctoc ti olom.

17 ¿Saan a naaramid kenca daytoy, ta binaybay-am ni Jehova a Diosmo, idi iturturongnaca iti dalan?

18 Ita ngarud, ania ti bibiangmo iti dalan a mapan idia y Egipto, ta uminumca dagiti danum ti Nilo? wenno ania ti bibiangmo iti dalan ti Asiria, tapno uminumca ti danum ti Carayan?

19 Ta kinadakesmo met laeng dusaennacanto, ket dagiti panaglicudmo tutuokennacanto: ammom ngarud ket makitamon a nagdakes ken nagpait ti panangbaybay-am ken Jehova a Diosmo, ken iti caawan ti butengmo caniac, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

20 Ta nanipud ugma dinadaelco ti sangolmo, ket sinatsatco dagiti reppetmo; ket kinunam, Saanacto nga agservi; ta nagrucabam iti rabaw ti tumunggal bantay a nangato ken siroc ti tumunggal cayo a narucus a nagbalangcantisca.

21 Nupay casta immulaanca a natan-oc nga uvas, pasig a uaimbag a bukel: casano ngarud ti panagbalinmo a dimmakes a sangsangha ti uvas a sangsanghaili caniac.

22 Ta uray agbuggoca iti tinoro, ket aramatem ti adu a sabon, ti kinadakesmo adda pay laeng a naimaldit iti saclangco, cuna ni Apo Jehova.

23 Casano ti pannacabalinmo nga agsao, Saanac a natulawan, caanoman saanac a simmurot cada Baal? kitaem dagiti tugotmo iti lobong, imatangam ti inaramidmo: camelloca a nasiglat nga adda a magmagna cadagiti daldalanna;

24 maysa nga asno a naatap a mairuam iti letang, nga agangot iti angin iti calicagumna; iti inna pannacasarac asino ngata ti macatipeng kencuana? amin dagiti agsapulto kencuana saandanto a mabanog; masaracandanto iti bulanna.

25 Tipdem ta sacam iti *pannagnana* nga

awan zapatosna, ken dayta carabucobmo iti waw. Nĕgem kinunam, Awan capapayanna; saan, ta inayateo dagiti ganganaet ket isudanto ti surotac.

26 Cas iti pannacabain ti mannanacaw no matumpunĕan, castamet ti pannacabain ti balay ti Israel; isuda, dagiti ar-arida, piprincipeda, sasacerdoteda, ken dagiti mammadtoda;

27 nĕga agcuna iti cayo, Iti amac sica; ket iti bato, Sica ti namutot caniac: ta insangoda caniac ti bucotda, a saan nĕga iti rupada; nĕgem iti pacatuocanda cunaendanto, Bumanĕonca, ket isalacannacami.

28 Ket sadino ti yanda dagiti didiosmo a binanĕommo a maipaay kenca? Bumanĕonda coma, ta bareng no mabalindaca nĕga isalacan iti pacatutuocam: ta no casano ti bilanĕ dagiti ilim, O Juda, castamet ti bilanĕ dagiti didiosmo.

29 Apayapay a makisuppiatca caniac? dacayo amin sinalungasingdac, cuna ni Jehova.

30 Awan capapayan ti pananĕdusac cadagiti annacyo; saanda nĕga inawat ti pananĕtubnĕar, ti igamyo met laenĕ inalun-unna dagiti mammadtoyo a cas maysa a leon a naranĕgas.

31 O caputotan, makitayo ti sao ni Jehova. ĕ Caslaac aya maysa a let-anĕg iti Israel? ĕ wenna maysa a daga ti nacaro a sipnĕt? Apayapay a sino ti ilic, Nawayancami, uray caanoman saancanto nĕga umay kencana?

32 Malipatan nĕgata ti maysa a balasang dagiti arcosna, wenna ti maysa a novia ti cawesna? Nĕgem ti ilic naglipat caniac cadagiti di mabilanĕ nĕga aldaw.

33 ĕ Amanĕan ti panagpilimon ti dalamo tapno masaracam ti ayat! Iti casta uray pay cadagiti babai a dakes insurrom dagiti cadawyanmo.

34 Castamet cadagita cawesmo masaracan ti dara dagiti cararua dagiti nasinĕpet a napanĕlaw: Saanmo ida a natumpunĕan iti panagaramid ti sercan; no di ket gapu amin cadagitoy.

35 Nĕgem cunam, Siac awan basolco; awan duadua a ti punĕgotna napunas caniac. Adtoy, a manĕocomacto kenca, ta cunam, Saanac a nagbasol.

36 Ania la unay ti pagalla-allaam a mamalbaliw cadagiti dalammo? Maibaincanto met gapu iti Egipto a cas iti pannacabainmo idi iti Asiria.

37 Castamet rumuarcanto idia, a siba-

ballolong dagita imam iti olom: ta ni Jehova dina inawit dagiti pagtalcam, ket saancanto a rumanĕ-ay a maicuyog cadauada.

Dagiti panaganus ni Jehova iti ili. Ti caba-

balin ti Juda daedackes nĕgem ti Israel.

Ti Israel mapagbabawi.

3 Cunada, No ti maysa a lalaki pagtala-wenna ni asawana, ket isu sumina kencuana, ket agbalin nĕga asawa ti sabali a lalaki, isu aya agsublinto manen kencunana? saan aya a dayta a daga matulawanto ti dackel? Nĕgem sica nagbalanĕcantisca iti adu a caayanayat; nupay casta agsublica manen caniac, cuna ni Jehova.

2 Itanĕadmo dagita matam cadagiti nalucasan a canĕgato, ket kitaem; sadino ti saanmo a nakicaiddaan? Iti arpad dagiti daldalan nagururayca cadacuada, cas maysa a taga Arabia iti let-anĕg; ket tinulawam ti daga iti pannakicamalalam ken iti kina-danĕkesmo.

3 Isut' gapuna dagiti arbis naipaidamda, ket awan ti maud-udi a tudo; nupay casta adda idi muginĕmo ti balanĕcantis, sica naglictadca a mabainan.

4 ĕ Manipud ita a tiempo saancanto aya nĕga umawag caniac, Amac, sica ti mangidalan iti kinaubingco?

5 Itaginayonnanto aya ti punĕgotna iti awan inggana? ĕ isut' idulinna aya aginĕga panunĕpalan? Adtoy, nag-aoca ken nagaramidca cadagiti dakes a banag, ket inaramidmo ti pagayatam.

6 Maysa pay ni Jehova kinunana caniac cadagiti aldaw ni Josias nĕga ari, ĕ Nakitam dayta inaramid ti managlicud nĕga Israel? isut' simmanĕ-at iti rabaw ti tunggal nanĕgato a bantay ken iti siroc ti tunggal nanĕgato a cayo, ket idia, nagbalanĕcantis.

7 Ket kinunac calpasan ti pananĕaramidna cadagitoy amin a banag, Isu agsublinto caniac; nĕgem isu saan a nagsubli: ket ni nagulib a cabsatna a babai a Juda isut' nakitana.

8 Ket siac nakitac, idi, a gapu iti daytoy met laenĕ a panĕgep ni managlicud nĕga Israel nagaramid ti pannakicamalala, isut' insinac, ket iniccac ti surat ti panag-sina ti agasawa, nupay casta ni nagulib a Juda a cabsatna a babai saan a nagbutenĕ; no di ket napan met ket nagbalanĕcantis.

9 Ket naaramid gapu iti calaca ti pannakicamalalana, a ti daga natulawan,

ket isu nakicamalala cadagiti bato ken cadagiti cayo.

10 Ket nupay casta gapu amin daytoy ni nagulib a cabsatna a babai a Juda saan a nagsubli caniac iti amin a pusa, no di ket naginsubli, cuna ni Jehova.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Ni managlicud nga Israel nagparang a nalinlinteg ngem ni nagulib a Juda.

12 Inca, ket iwarragawagmo dagitoy a sao iti agpaamianan, ket cunam, Agsublica, sica managlicud nga Israel, cuna ni Jehova; saanacto a cumita a sipupungtot kenca; ta siac manangngaasiac, cuna ni Apo Jehova, diacto ituloy ti *pungtoto* iti agnanayon.

13 Bigbigem laeng ti kinadakesmo, a simmalungasingca a maibusor ken Jehova a Diosmo, ken pinangiarismo cadagiti dalanmo cadagiti gangannaet iti sirec ti tunggal nalangto a cayo, ket dica tinungpal ti timecco, cuna ni Jehova.

14 Agsublicayo, O managlicud nga annac, cuna ni Jehova; ta siac asawaac a lalaki cadacayo: ket mangalaac cadacayo ti maysa iti maysa a ciudad, dua iti maysa a familia, ket ipancayto idia y Sion.

15 Ket iccancayto cadagiti agpaspastor cas mainugot iti pusoc, isuda a mangtaraonto cadacayo iti pannacaammo ken pannacaawat.

16 Ket maaramidto, intono umaducayo ken manayonancay iti daga, cadagita nga aldaw, cuna ni Apo Jehova, saandanton a cunaen, Ti lacasa ti tulag ni Jehova; ket dinto met umay iti isip; ket isut' didanto met malagip; ket isut' didanto ricnaen ti caawanna; ket isut' saanto metten a maaramid.

17 Iti dayta a tiempo naganandanto ti Jerusalem ti trono ni Jehova; ket amin dagiti nacion maurnongdanto kencuana, iti nagan ni Jehova, iti Jerusalem: ket saandanto metten a magna iti mainugot ti kinabangad ti dakes a pusoda.

18 Cadagita nga aldaw ti balay ti Juda magnanto a maicuyog iti balay ti Israel, ket rumuardanto nga agcuyog iti daga ti amiaman a mapan iti daga nga intedco a tawid cadagiti ammayo.

19 Ngem kinunac, i Amangan ti panangicabilconto kenca iti nagtengnga dagiti annac, ken iccanca ti maysa a macaayayo a daga, maysa a naimnas a tawid dagiti buyot dagiti nacion! ket kinunac, Da-

cayo awagandacto, Amac, ket saancayto a sumina iti isusurotyo caniac.

20 Pudno a cas ti maysa nga asawa a babai sumina a sigugulib iti asawana, casta ti panagaramidyo a sigugulib caniac, O balay ti Israel, cuna ni Jehova.

21 Maysa a timec mangngogan iti rabaw dagiti nalucasan a cangato, ti sangsangit ken panagdawdawat dagiti annac ti Israel; agsipud ta pinakilloda ti dalanda, linipatanda ni Jehova a Diosda.

22 Agsublicayo, dacayo managlicud nga annac, agasacto ti kinamaglicudyo.

Adtoy, umaycam kenca; ta sica ni Jehova a Diosmi.

23 Pudno nga awan capapayanna ti *badang* a *sinapsapul* manipud cadagiti turturod, ti gulogulo cadagiti banbantay: pudno nga adda ken Jehova a Diostayo ti pacaisalacanan ti Israel.

24 Ngem ti nacababain a banag linamutna ti aramid dagidi ammatayo manipud iti kinaubingtay, dagiti arbanda ken dagiti pangenda, dagiti annacda a lallaki ken babbai.

25 Agiddatayo iti baintayo, ket ti panacariribuctayo abbongandatay coma; ta nagbasoltayo a maicaniwas ken Jehova a Diostayo, datayo ken dagiti ammatayo, manipud iti kinaubingtay agingga met laeng iti daytoy nga aldaw; ket saantay a tinungpal ti timec ni Jehova a Diostayo.

Ti pannacaserrec ti Juda maipadto, ken ti un-unnoy kencuana.

4 No agsublicanto, O Israel cuna ni Jehova, no agsublicanto caniac, ken no ibellengmo dagiti kinarimonmo iti imatangco; saancanto a mapaalis;

2 ket isapatamto, Yantangay ni Jehova agbiag, iti kinapudno, iti kinajusticia, ken iti kinalinteg; ket dagiti nacion mabendicionanda kencuana, ket kencuana aggloriantanto.

3 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti lallaki ti Juda ken ti Jerusalem, Burakenyo ti talon a binaybay-ano, ket dicay agmula iti nagbaetan dagiti siit.

4 Agcugitcayo ken Jehova, ket iccatenyo ti makinrabaw a cudil ti pusoyo, dacayo lallaki ti Juda ken agnaed ti Jerusalem; di la ket ta ti pungtoto rumuar a cas apuy, ket aguram nga awan ti macaiddep kencuana, gapu iti cadakes dagiti gapuananyo.

5 Ipalawagyo idia'y Juda, ken iwarra-gawagyo idia'y Jerusalem; ket cunaenyo, Puyoteny ti tangguyob iti daga: ipuc-cawyo, ket cunayo, Aguornongcayo, ket intayon cadagiti nasarikedkedan a ciudad.

6 Mangipasdeccayo ti maysa a bandera iti agturong idia'y Sion: agtalawcayo a lumisi, dicay agtactac; ta iyegconto ti dakes manipud iti amianan, ken maysa a dackel a rebbec.

7 Maysa a leon simmanġ-at manipud iti cabakiranna, ken maysa a mangdadael cadagiti nacion; isu adda iti dalanna, rimmuar iti lugarna, tapno aramidenna ti dagam a langalang, tapno dagiti ciudadmo maracacda, nga awan ti agnaed.

8 Agtaud itoy agbarikesayo iti naker-sang a lupot, agunnoycayo ken agdung-awcayo; ta ti narungsot a pungtot ni Jehova saan a simmina cadatayo.

9 Ket maaramidto iti daya nga aldaw, cuna ni Jehova, a ti puso ti ari mapuca-wto, ken ti puso dagiti principe; ken dagiti sacerdote mapasdaawandanto, ket dagiti mammadto agseddaawdanto.

10 Sa kinunac, ¡O, Apo Jehova! pudno nga inallilawmo daytoy nga ili ken ti Jerusalem, a kinunam, Addanto talnayo; idinto a ti campilan abutenna ti biag.

11 Iti daya a tiempo maisaonto iti daytoy nga ili ken iti Jerusalem, Maysa a napudot nga angin manipud cadagiti nalucasan a canġato iti let-ang nga agturong iti anac a babai ti ilic, saan nga agsari-wagwag, wenna mangdalus;

12 maysa a napno nga angin nga aggapu cadagitoy umayto caniac: ita iyebeasconto met ti panangocom a maibusor cadacuada.

13 Adtoy, isu sumanġ-atto a cas cadagiti ulep, ket dagiti lugluganna *isudantot'* cas ti alipugpug; dagiti cabayona napar-partacda ngem dagiti aguila. ¡Asitayo pay! ta narbectayo.

14 O Jerusalem, dalusam ti pusom iti kinadakes, tapno maisalacanca. Casano ti cabayag ti panagtaengda iti unegmo dagiti dakes a panunotmo?

15 Ta maysa a timec ipalawagna manipud iti Dan, ket iwarragawagna ti dakes manipud cadagiti turod ti Efraim.

16 Saritaenyo cadagiti nacion; adtoy, iwarragawagyo a maicaniwas iti Jerusalem, a dagiti agbanbantay umayda manipud iti adayo a daga, ket ipuccawda ti timecda a maibusor cadagiti ciudad ti Juda.

17 Cas cadagiti agbanbantay iti talon isudat' maibusor kencuana iti aglicmut, agsipud ta isu nagsukir a maicaniwas caniac, cuna ni Jehova.

18 Ti dalanmo ken dagiti gapuanam nacagun-odda dagitoy a banag kenca; daytoy ti kinadakesmo; ta isut' napait, ta isut' umabut dita pusom.

19 ;Ti tuocco, ti tuocco! siac masakitan-ac itoy pusoc; ti pusoc saan nga agtalna caniac; diac macaulimec; agsipud ta nangngemmo, O cararuac, ti uni ti tangguyob, ti buac ti gubat.

20 Pannacarbéc ken pannacarbéc ti mairirriaw; ta ti isu-amin a daga nalanġalang: pettat a nadadael dagiti toldac, ken dagiti bengbengco iti maysa a canito.

21 Casano ti cabayag a makitac ti bandera ken denggen ti uni ti tangguyob?

22 Ta ti ilic maag, saandac nga amammo; isudat' nanengneng nga annac, ket awan ti pannacaawatda; masiribda nga agaramid ti dakes, ngem ti panagaramid ti naimbag awan ti pannacaammoda.

23 Kinitac ti lubong, ket adtoy, isut' langalang ken onngangang; ken dagiti langlangit, ket awan idi ti silawda.

24 Kinitac dagiti banbantay, ket, adtoy, nagkintayegda, ket amin dagiti turturod naggarawda nga agsublisubli.

25 Kimmitaac, ket, adtoy, awan idi ti tao, ket dagiti amin a tumatayab ti langlangit nagtalawda.

26 Kimmitaac, ket, adtoy, ti nabunga a talon isut' let-ang, ket amin dagiti ciudadna narbada iti imatang ni Jehova, ken iti sangioanan ti narungsot a pungtotna.

27 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti amin a daga langalangto; nupay casta diacto aramiden ti naananay a panungpalan.

28 Agsipud iti daytoy ti daga agladingito, ken dagiti langlangit iti ngato agngisitdanto; agsipud ta isut' sinaoc, isut' pinanggepco, ket saanac a nagbabawi, ket diacto met agtuckiad.

29 Tunġgal ciudad agtalaw gapu iti daranudor dagiti lallaki a nagcabayo ken lallaki nga agpanpana; mapanda cadagiti cabakiran, ken umulida iti rabaw dagiti batbato: tunġgal ciudad mapagtalawan, ket awan ti tao nga agnaed idia'y.

30 Ket sica, no maaramidca a langalang, anianto ti aramidem? Uray pay agcawesca iti escarlata, uray pay agarcosca cadagiti ararcos a balitoc, uray pay padackelem dagiti matam iti pinta, awan capapayan ti

panangpapiintasma dita bagim met laeng; dagiti caayanayatmo uyawendaca, isuda sapulenda ti biagmo.

31 Ta nangngogco ti maysa a timec a cas maysa a babai nga agpasical, ti tuoc cas ti dayta babai mangipasngay ti anacna nga inauna, ti timec ti anac a babai ti Sion, nga agngoyngoy-a, nga iyueradna dagiti imana, a cunana, ¡Asiac pay ita! ta ti cararuac matalimudaw iti sanghoanan dagiti agpapatay.

Ti Jerusalem dina icanacan ti caadda ti Dios. Ti pannacarbec ti Jerusalem asidegen. Ti basol ti Juda.

5 Agtaraycayo nga agsublisubli cadagiti lanlansangan ti Jerusalem, ket kitaenyo ita, ket ammoenyo, ket sapulenyoyo cada-giti nalawa a luglugarna, no macasaraccay ti maysa a tao, no adda asinoman nga agaramid a sililinteg, nga agsapul ti kinapudno; ket isuntot' pacawanec.

2 Ket nupay no cunada, Yantangay ni Jehova agbiag; pudno nga agsapsapatada a siulbud.

3 O Jehova, saan aya a dagita matam cumitada iti kinapudno? sica sinaplitmo ida, ngem saanda a nasakitan; rinunotmo ida, ngem dida kinayat ti immawat ti pananganawa; inaramidda dagiti rupada a natangtangken ngem ti maysa a bato; dida kinayat ti nagsubli.

4 Sa kinunac, Pudno a dagitoy napanglawda; isudat' maag; ta dida ammo ti dalan ni Jehova, wenna ti linteg ti Diosda:

5 dumentogactoy cadagiti natan-oc a tat-tao, ket agsaoactoy cadacuada; ta isuda ammoda ti dalan ni Jehova, ken ti kinajusticia ti Diosda. Ngem dagitoy a nagcaycaysa binungtolda ti sangol, ken pinugsatda dagiti singdan.

6 Isut' gapuna a maysa a leon aggapu iti bakir papatayennanto ida, maysa a lobo dagiti rabii pucawennanto ida, maysa a leopardo bantayannanto a maibusor cadagiti ciudadda, isu-amin a rumuar idia mapisanngpisanngto; agsipud ta dagiti salungasingda adu, ket ti kinamaglicudda nanayonan.

7 Casano ti panangpacawanco kenca? Dagiti annacmo pinanawandac, ket nagsapatada gapu cadacuada a saan a dios. Idi pinacanco ida aginggat' nabsugda, naki-

camalalada, ket nagcaycaysada a sipapangen iti balbalay dagiti balangcantis.

8 Casda la cadagiti napacan a cabcabayo a napalubosan; tunggal maysa inaringinganna ti asawa a babai ti caarrubana.

9 Saanactoy aya a sumarungcar gapu cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; ket saan aya a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a cas daytoy?

10 Umulicayo iti rabaw dagiti bacudna, ket dadaelenyo; ngem dicay aramiden ti naananay a panungpalan: icatenyo dagiti sangada; ta saan a cucua ida ni Jehova.

11 Ta ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda nagaramidda a sigulib unay a maicaniwas caniac, cuna ni Jehova.

12 Inlibacda ni Jehova, ket kinunada, Saan nga isu; awanto met ti dakes nga umay cadatayo; ket ditayto met macakita ti campilan wenna bisin:

13 ket dagiti mammatdo agbalindanto nga angin, ket ti sao awan cadacuada: castoy ti maaramidto cadacuada.

14 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, adtoy, aramidecto nga apuy dagiti saoc iti ngiwatmo, ket daytoy nga ili cayo, ket lamutennanto ida.

15 Adtoy, iyegconto ti maysa a nacion cadacayo manipud iti adayu, O balay ti Israel, cuna ni Jehova: isut' maysa a nabileg a nacion, isut' maysa a daan a nacion, maysa a nacion a ti pagsasaona dica ammo, ket dica met maawatan ti saienda.

16 Ti tagubanda isut' maysa a tanem a silulucat, isuda amin nabilegda a lallaki.

17 Ket canendanto ti apitmo, ken ti tinapaymo, a canen coma dagiti annacmo a lallaki ken babbai; canendanto dagiti pangnenmo ken arbanmo; canendanto dagiti unasmoy ken dagiti higosmo; rebbaendanto dagiti nasarikedkedan a ciudadmo, isuda a pagcammatalcam, a maaramat ti campilan.

18 Ngem uray pay cadagita nga aldaw, cuna ni Jehova, diacto aramiden ti naananay a panungpalan cadacayo.

19 Ket maaramidto, no cunaenyonto, Apayapay nga inaramid ni Jehova a Diostayo amin dagitoy a banag cadatayo? iti casta cunaenyonto cadacuada, Cas ti panangpanawyo caniac, ket nagservicayo cadagiti didios a gangannaet ti dagayo,

casta ti panagserviyonto cadagiti gangan-naet iti daga a saanyo a cucua.

20 Ipalawagyo daytoy iti balay ni Jacob, ket isut' iwarragawagyo idiai Juda a cunaenyo,

21 Dennggenyo ita daytoy, O maag nga ili, ken awan ti pannacaawatna; nga adda matana, ngem saan a macakita; nga adda lapayagna, ngem di macangeg;

22 *¿Saancay nga agbuteng caniac?* cuna ni Jehova: saancay nga agpigerger iti sangoanac, a mangicabil ti darat a beddeng ti baybay, ti agnanayon a bilin, nga isuntot' saanna a malabsan? ket uray dagiti dalluyonna agpallatocda, nupay casta saanda nga umartap: uray pay no agungorda, nupay casta saanda a macalasad iti ngatona.

23 Ngem daytoy nga ili adda nasukir ken nasupring a pusiona; isudat' immalsa ket pimmanawda.

24 Dida met cunaen iti pusoda, Pagbutngantay itan ni Jehova a Diostayo, isu a mangted ti tudo, ti umuna ken ti maudi iti tiempona a nakedngan; isu a mangigaga cadatayo cadagiti nakedngan a lawas ti panagapit.

25 Dagiti kinadakesyo pinapanawda dagitoy a banag, ket dagiti basolyo impaidamda ti naimbag cadacayo.

26 Ta iti nagtengngaen ti ilic masaracac ti nadangkis a lallaki: agbantayda a casti panagsaneb dagiti managpasaem ti tumatayab; mangipacatda ti bateng, agtiliwda ti tattao.

27 Cas ti maysa a tangcal napno ti tumatayab, casta ti pannacapno dagiti balayda ti panangallilaw: gapuna nagbalinda a dackel ken bimaenangda.

28 Limmucmegda, agsilnagda; wen, isuda aglabesda cadagiti aramid ti kinadakes; saanda a susiken ti panggep, ti panggep dagiti ulila, tapno rumang-ayda coma; ket ti calintegan dagiti macasapul saanda nga ocomen.

29 Saanacto aya a sumarungcar cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; saanto aya a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a casti itoy?

30 Maysa a nacascasdaaw ken nacaamac a banag ti napasamac iti daga:

31 dagiti mammatto agipadtoda a siuulbod, ket dagiti sacerdote agturayda gapu cadagiti aramid; ket ti ilic isut' ayatenna a casta: ket anianto ti aramidenyo iti panungpalanna?

Ti pannacasalacnib ti Jerusalem maipadto. Ti pannacatnagna a gapu ti kinasukir ken kinabangadna. Ti pannacarbec nga umay manipud iti amianan.

6 Agtalawcayo a lumisi, dacayo annac ni Benjamin, a rumuar iti tengnga ti Jerusalem, ket puyoteny ti tangguyob idiai Tecua, ket mangipasdeccay iti maysa a pagilasinan idiai Bet-hacarem; ta ti kinadakes cumita manipud iti amianan, ken maysa a dackel a rebbec.

2 Ti napintas ken nalami, ti anac a babai ti Sion, keltayecto.

3 Dagiti pastor agraman dagiti arbanda umaydanto kencuana; ipatacderdanto dagiti toldada a maibusor kencuana iti aglicmut; pacanendanto tunggal maysa iti lugarna.

4 Isaganayo ti gubat a maicaniwis kencuana; tumacdercayo, ket sumang-attayon intono tengngat' aldaw. *¡Asitay pay!* ta ti aldaw aglikig, ta dagiti aniniwan ti malem mayatiddugda.

5 Bumanongcayo ket sumang-attayon iti rabii, ket dadaelertayo dagiti palaciona.

6 Ta castoy ti kinuna ni Apo Jehova dagiti buybuyot, Agpucancayo ti caycayo, ket mangaramidcayo ti turod a maibusor ti Jerusalem: daytoy ti ciudad a masarungcaran; isut' naananay a dadanes iti tengngana.

7 Cas ti maysa a bubon iruarna dagiti danumna, casta ti panangiruarna iti kinadakesna: panagranngas ken panagdadael mangeg kencuana; iti sangaoanac cancanayon a ti sakit ken sugugat.

8 Maisuroca coma, O Jerusalem, amangan no ti cararuac maisina kenea; amangan no aramidenca a langalang, maysa a daga a saan a mapagnaedan.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ban-acendantoy a nalaing unay ti tidda ti Israel a casti maysa a cayo ti uvas: isublim manen ti imam a casti agpurpuroc ti uvas ti uneg dagiti alat.

10 Siasino ti pakisaoac ken panapanecac, tapno manggeda coma? Adtoy, ti lapayagda saan a nacugit, ket saanda a macaipangag: adtoy, ti sao ni Jehova nagbalin cadacuada a babalaw; awan ti ragsacda kencuana.

11 Isut' gapuna napnoac iti pungtot ni Jehova; nabannogac iti panangbenbenco: ibuyatmo cadagiti annac iti lansangan, ken iti gimong dagiti bumabbaro nga agtitipon, ta uray pay ti asawa a lalaki

agraman ti **asawa** a babai maaladanto, ti lacay a maicuyog kencuana a napnoanen iti aldaw.

12 Ket dagiti balbalayda maitedto cadagiti sabali, dagiti talonda ken assawada a babai nga agtitipon; ta yunnatconto ti imac cadagiti agnaed ti daga, cuna ni Jehova.

13 Ta manipud iti cabassitan cadacuada aginggat' cadackelan cadacuada tunggal maysa maiyawat iti kinaagum; ket manipud iti mamnadto uray pay agingnga iti sacerdote tunggal maysa agaramid a siulbod.

14 Inagasanda met ti dunor ti ilic a silalag-an, a cunada, Talna, talna; idinto nga awan ti talna.

15 ¿Nagbainda idi nagaramidda ti macarimon? Saan, saanda a nagbain a pulos, ket dida met nabalín ti naglabasit: gapuna a mapasagdanto iti nagtengngaán daydiay a mapasag; iti tiempo a sarungcarac ida, maibarsadanto, cuna ni Jehova.

16 Castoy ti cuna ni Jehova, Agtadercayo cadagiti dalan ket cumitacayo, ket damagenyo dagiti daan a dandana, sadino ti yan ti nasayaat a dalan; ket magnacay idia, ket macasaraccayo ti inaná maipaay cadagiti cararuayo: ngem isuda kinunada, Saancamto a magna *kencuana*.

17 Ket nangcabilac ti agbaubantay cadacayo, a kinunac, Ipangagyo ti uni ti tangguyob; ngem isuda kinunada, Dicamto ipangag.

18 Denggenyo ngarud, dacayo a nacion, ket ammoenyo, O gimong, no ania ti adda iti nagtengngaanda.

19 Denggem, O lubong; adtoy, iyegconto ti dakes ditoy nga ili, ti met laeng bunga dagiti panunotda, agsipud ta saanda nga impanagag dagiti saoc; ket no maipapan iti lintegco, isut' naglictadanda.

20 Ania ti panggep ti pacayeganna caniac ti incienso nga aggapu idia, Saba, ken ti nasam-it nga unas iti adayu a daga? dagiti datonyo a mapuuran saanda a mawat, ket dagiti sacrificioyo saanda met a macaay-ayo caniac.

21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, mangcabilacto cadagiti pacaitibcolan iti sangaoanan daytoy nga ili; ket dagiti amma ken dagiti annac a lallaki nga agcucuyog maitibcoladanto cadacuada; ti caarruba ken ti gayyemna mapucawdanto.

22 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, maysa nga ili umay nga aggapu iti amianan a daga; ket maysa a dackel a nacion maringto manipud caadayuan a paspaset ti daga.

23 Nacaiggemda ti ba-i ken gayang; isuda naulpitda, ket awan ti asida; ti timecda agungor a cas ti baybay, ket sumacayda cadagiti cabayo, tunggal maysa makiintar, cas iti lalaki iti gubat, a maicaniwas kenca, O anac a babai ti Sion.

24 Nangegmi ti damagna, dagiti imami kimmapsutda; ti liday kinapetnacami, ken ut-ut a cas ti babai nga agpascal.

25 Saancay a runuar a mapan iti talon, wenna magna iti dalan; ta ti campilan ti cabusor, ken buteng, adda iti tunggal sikigan.

26 O anac a babai ti ilic, agbarikesca iti nakersang a lupot, ket aglugnacca iti dapu: agladingitca, a cas maipaay iti maymaysa nga anac a lalaki, ti capaitan nga un-unnoy; ta ti managdadael umayto a pettat cadatayo.

27 Inaramidca a torre *ken* maysa a sarikedked iti nagtengngaán ti ilic; tapno maammoam coma ken mapadasmó ti dalanda.

28 Isuda amin napalaloda a managsukir, agpasiarda a cacuyogda dagiti pammadpadakesda; isudat' suer ken landoc; isuda amin agaramidda a sikikillo.

29 Dagiti yubuyoban agpuyotda a sirurungsot; ti buli maibus iti apuy; awan capapayan ti panangituloyda a mangpagugor; ta dagiti nadangkes saanda a maparut.

30 Culicug a pirac ti pangnaganto dagiti tao cadacuada, ta ni Jehova naglictadanna ida.

Ti panagrucbab dagiti managbasol iti templo awan ti capapayanna. Ti barengbarenġ a panagrucbabda matubnġar. Ti panna-cadusa ti panagrucbab cadagiti idolos ken ti kinabanġad. Dagiti kinari-món ti Tofet ken ti panna-cadusada.

7 Ti sao a dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova a cunana,

2 Agtaderca iti ruangan ti balay ni Jehova, ket iwarragawagmo idia, daytoy a sao, ket cunaem, Denggenyo ti sao, ni Jehova, dacay amin a taga Juda, a sumrec cadagito a ruangan nga agrucbab ken Jehova.

3 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-buyot, ti Dios ti Israel, Baliwano dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo, ket pag-naendencayto ditoy a lugar.

4 Dicay agcammatalec cadagiti natiri a sasao, a cunayo, Ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, isuda dagitoy.

5 Ta no baliwano a nalaing dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo; no agaramidcayo a nalaing iti kinajusticia iti tao ken ti caarrubana;

6 no saanyo nga irurumen ti ganganaet, ti ulila, ken ti balo, ken dicay mangiparucpuc ti awan basolna a dara iti daytoy a lugar, ket dicay met sumurot cadagiti sabali a didios iti bucodyo a caranggasan;

7 iti casta pagnaendencayto ditoy a lugar, iti daga nga intedco cadagiti ammayo, nanipud idi unana agingnga met laeng iti agnanayon.

8 Adtoy, dacayo agtaleccayo cadagiti natiri a sasao, a saan a paglac-aman.

9 Agtacawcayto aya, agpapatay, ken makicamalala, ken agsapata a siulbod, ken agpuur iti incienso a maipaay ken Baal, ken sumurot cadagiti sabali a didios a saanyo a naamammo,

10 ket umaycay nga agtader iti sangonanac iti daytoy a balay, a managan gapu iti naganco, ket cunayo, Naruc-atancami; tapno mabalinyo nga aramiden amin dagitoy a kinarimon?

11 ¿Daytoy a balay a managan gapu iti naganco, nagbalin aya a taeng dagiti agtactacaw cadagiti matayo? Adtoy, siac, siac met laeng, isut' nakitac, cuna ni Jehova.

12 Ngem incay ita iti lugarco nga adda idi idiay Silo, isu a nagpanaedac iti naganco idi damo, ket kitaenyo no ania ti inaramidco kenuana gapu iti kinadangkes iti ilic nga Israel.

13 Ket ita, agsipud ta inaramidyo amin dagitoy a trabajo, cuna ni Jehova, ket sinaoc cadacayo, a bimmangonac a nasapa ket nagsaoc, ngem saancayo a dimngeng; ket siac inayabancayo, ngem dicay simmungbat:

14 isut' gapuna nga aramidecto iti balay isu a managan gapu iti naganco, isu a pagcammatalcanyo, ken iti lugar nga intedco cadacayo ken cadagiti ammayo, cas inaramidco iti Silo.

15 Ket ibellengcayto iti imatangco, cas iti panangibellengco cadagiti amin a cacabsatyo, ti amin met laeng a bukel ni Efraim.

16 Isut' gapuna saanmo nga icararagan daytoy nga ili, ket dica met ingato ti awagmo wenna agcararagea gapu cadauada, ket dica met mangaramid ti panangibababac caniac, ta saancanto a denggen.

17 Saanmo aya a makita no ania ti aramidenda cadagiti ciudad ti Juda ken cadagiti lanlansangan ti Jerusalem?

18 Dagiti annac agurnongda ti cayo, ket dagiti amma gangatanda ti apuy, ket dagiti babai masaengda ti gamay, tapno aramidenda dagiti bibingca a maipaay iti reina ti langit, ken mangibuyatda cadagiti daton a mainum cadagiti sabali a didios, tapno gargariendac nga agpungtot.

19 ¿Gargariendac nga agpungtot? cuna ni Jehova; saanda aya a papungtoten ti bagbagida met laeng, iti pannacariribuc dagiti rupada met laeng?

20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy ti ungetco ken ti pungtotco maibuyatto iti daytoy a lugar, iti tao, ken iti animal, ken cadagiti caycayo ti tanap, ken iti bunga ti daga; ket isuntot' mauram, ket saanto a maidep.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-buyot, ti Dios ti Israel: Inayonyo dagiti datonyo a mapuuran cadagiti sacrificioyo, ket mangancayo iti lasag.

22 Ta saanac a nagsao cadagiti ammayo wenna imbilinco cadauada idi aldaw nga inaonco ida iti daga ti Egipto, a maipapan cadagiti daton a mapuuran wenna sac-sacrificio:

23 ngem daytoy a banag imbilinco cadauada, a kinunac, Ipanagyo ti timecco, ket siacto ti Diosyo, ket dacayto ti ilic; ket magnacayo iti amin a dalan nga imbilinco cadacayo, tapno isut' naimbag cadacayo.

24 Ngem isuda saanda a nangipangag, wenna indumogda ti lapayagda, no di ketagnada iti bucodda a pammagbaga ken iti kinatangken ti dakes a pusoda, ken nagsunodda, a saan a nagna iti masangonan.

25 Nanipud idi aldaw a dagiti ammayo rimmuarda iti daga ti Egipto agingnga iti daytoy nga aldaw, imbaonco cadacayo amin dagiti adipenco a mammadto, iti inaldaw a bimmangonac a nasapa ket imbaonco ida:

26 nupay casta saandac nga impanag,

wenno indumogda ti lapayagda, no di ket pinatibkerda ti teltelda: nagaramidda ti dacadakes n̄gem dagidi ammada.

27 Ket saeomto amin dagitoy a sao cadacuada; n̄gem saandacanto n̄ga ipang-ag: umayabcanto met cadacuada; n̄gem didacanto sungbatan.

28 Ket cunamto cadacuada, Daytoy ti nacion a saan a nangipangag iti timec ni Jehova a Diosda, wenno immawat ti sursuro; ti kinapudno mapucaw ken maisina iti ngiawatda.

29 Pukisam ti boocmo, *O Jerusalem*, ket isut' ibellengmo, ket agunnoyca cadagiti nalucasan a cangato; ta ni Jehova linictadanna ken pinanawanna ti caputotan ti pungtotna.

30 Ta dagiti annac ni Juda inaramidda ti dakes iti imatan̄gco, cuna ni Jehova: incabilda dagiti kinarimonda iti balay a managan gapu iti naganco, tapno isut' tulawanda.

31 Ket binangonda dagiti nangato a lugar ti Tofet, isu n̄ga adda iti lobong ti anac a lalaki ni Hinnon, tapno puuranda dagiti annacda a lallaki ken babbai iti apuy; isu a saanco n̄ga imbilin, ket di met immay iti isipco.

32 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw umayda, cuna ni Jehova, n̄ga isut' saanto a managananen ti Tofet, wenno Ti lobong ti anac a lalaki ni Hinnon, no di ket Ti lobong ti Pagpapatay: ta agicalidanto idiy Tofet aginggat' awan ti lugar a *pagicalian*.

33 Ket dagiti bangcay daytoy n̄ga ili taraonto cadagiti tumatayab dagiti langit, ken cadagiti animal ti daga; ket awan ti mangbutengto cadacuada.

34 Sa pasardengecto cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan ti Jerusalem, ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti novia; ta ti daga agbalinto a langalang.

Ti gulib ken kinaawan ti bain ti Juda. Ti mangibales adda ti asideg. Maysa n̄ga un-unnoy gapu iti nacaay-ay-ay a casasaad ti Sion.

8 Iti dayta a tiempo, cuna ni Jehova, iruwardanto dagiti tanem ti tultulang dagiti ari ti Juda, ken tultulang dagiti principena, ken ti tultulang dagiti sacerdote, ken ti tultulang dagiti mammadto, ken ti tultulang dagiti agnaed iti Jerusalem;

2 ket ibilagdanto ida iti san̄goanan ti init, ken ti bulan, ken amin ti buyot ti langit, isuda n̄ga inayatda, ken isuda a nagservianda, ken isuda a sinurotda, ken isuda a sinapulda, ken isuda a nagruchabanda; saandanto a maururnong, wenno maicali, isudantot' maipaay n̄ga ibleng iti rupa ti daga.

3 Ket ti patay mapilinto a nangnangrona n̄gem ti biag cadagiti amin a tidda a mabati iti daytoy dakes a capuonan, a mabati cadagiti amin a lugar a nangipaturongac cadacuada, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Maysa pay cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; Matuangto aya dagiti lallaki ket saandanto a bumangon manen? Suminanto aya iti maysa, ket saanto n̄ga agsubli manen?

5 Apayapay n̄garud a daytoy n̄ga ili a Jerusalem naglicudda iti agnanayon a panaglicud? cumpetda iti allilaw, dida cayat ti agsubli.

6 Inimutectecac ken dinengn̄gegco, n̄gem saanda a nagsao a sililinteg: awan ti tao n̄ga agbabawi iti kinadakesna, a cunana, Ania ti inaramidco? tunggal maysa agsubli iti pagnaanna, a cas ti maysa a cabayo a sumaracusec iti gubat.

7 Wen, ti cannaway ti langlangit ammona dagiti nakedngan a tiempna; ket ti pagaw ken ti sallapingaw ken ti tipor malagipda ti tiempo ti yaayda: n̄gem ti ilic saanna n̄ga ammo ti linteg ni Jehova.

8 Casano ti panagcunayo, Masiribcami, ket ti linteg ni Jehova adda cadacami? N̄gem, adtoy, ti naulbod a pluma dagiti escriba nagaramid a siulbod.

9 Dagiti masirib a lallaki maibabainda, isudat' agcullayaw ken maalada: Adtoy, nalictadanda ti sao ni Jehova; ket ania a kita ti sirib ti adda cadacuada?

10 Isut' gapuna itedconto dagiti assawada a babbai cadagiti sabsabali; ken dagiti talonda cadacuada n̄ga agtagicquanto cada-cuada: ta tunggal maysa manipud iti cabassitan agingga met laeng iti cadackelan maiyawat iti kinaagum; manipud iti mammadto agingga met laeng sacerdote tunggal maysa agaramid a siulbod.

11 Ket inagasanda ti dunor ti anac a babai ti ilic a silalag-an, a cunada, Talna, talna, idinto n̄ga awan ti talna.

12 Nagbainda aya idi nagaramidda ti macarimon? Saan, saanda a nagbain a pulos, ket dida met nabaln ti naglabasit: isut' gapuna mapasagdanto iti nagtengnga-

an dagidiay a mapasag: iti tiempo a pannacapagsagabada maibarsacdanto, cuna ni Jehova.

13 Ibusecto ida a naananay, cuna ni Jehova: awanto ti bungã ti uvas iti cayo ti uvas, wenna bungã ti higos iti cayo ti higos, ket ti bulong malaylayto; ket dagiti banag nga intedco cadacuada agpucawto cadacuada.

14 Apayapay nga agtugawtay a sita-talna? aggigimongcayo, ket intayou sumrec cadagiti nasarikedkedan a ciudad, ket agulimectay idiy; ta ni Jehova a Dios-tayo pinagulimecnatayo, ken iniccannatayo ti danum nga apro nga inumen, ta nagbasoltayo a maibusor ken Jehova.

15 Biniurctay ti talna, ngem awan ti imbag a dimteng; ken tiempo ti pannacaagas, ket adtoy, pannacacullayaw!

16 Ti banang-es dagiti cabayona nangngeng manipud iti Dan: gapu iti uni ti aringing dagiti nabilegna ti amin a daga agkintayeg; ta immayda, ket linamutda ti daga ken amin nga adda kencuana; ti ciudad ken amin nga agnaed idiy.

17 Ta, adtoy, ibaonconto dagiti uleg, carasaen, iti nagtengngaanyo, isuda a saanto a masuma; ket catatendacayto, cuna ni Jehova.

18 |O amangan no maliwliwaac a maicaniwis iti leddaang! ti pusoc nacapuy iti unegco.

19 Adtoy, ti timec ti riaw ti anac a babai ti ilic manipud iti daga nga adayu unay: Awan aya ni Jehova idiy Sion? Awan aya ti Arina kencuana? Apayapay a pinanggargaridac nga agpungtot cadagiti kinitikitan a ladladawan, ken ganganaet a kinaubbaw?

20 Ti apit nalpas, ti tiempo ti pudot matungpal, ket saantayo a maispal.

21 Gapu iti dunor ti anac a babai ti ilic madunorac: agladingitac; pannacacullayaw kimpet caniac.

22 Awan ti balsamo idiy Galaad? Awan ti mangngagas idiy? Apayapay ngarud a ti salun-at ti anac a babai ti ilic saan a maipulang?

Ti pannacarbec ken pannacacayaw maipadto.

Ti panangayab cadagiti agdun-aw a babai. Ti pannacammo iti Dios isut' dayag ti tao.

9 |O amangan no ti oloc dandanum coma, ket dagiti matac maysa nga

ubbog ti lulua, tapno mabalincó coma ti agsangit iti aldaw ken rabii gapu iti pannacapatay ti anac a babai ti ilic.

2 |O amangan no adda coma idiy let-ang maysa a pagyanan a lugar dagiti agpagpagna a tattao; tapno mabalincó nga ibati ti ilic, ket mapanawac ida! ta isuda amin mannakicamalalada, ken gimong ti nagulib a tattao.

3 Ket beccogenda ti dilada, a cas isu coma ti ba-ida, gapu iti kinaribod; ket pimigsada iti daga, ngem saanda a maipaay ti kinapudno: ta agtuloyda manipud dakes aginggat' dakes, ket saandac nga amammo, cuna ni Jehova.

4 Aluadanyo tunggal maysa ti caarrubana, ket dicay agcammatalec iti asinoman a cabsat a lalaki; ta tunggal cabsat a lalaki mangsaliw-an unay, ket tunggal caarruba magnanto a cacuyogda dagiti kinamanagpadakesda.

5 Ket allilawendanto tunggal maysa ti caarrubana, ket saandanto a saoen ti pudno: insuroda ti dilada nga agsao cadagiti tiri; mabannogda nga agaramid cadagiti kinadakes.

6 Ti pagtaengam adda iti tengnga ti allilaw; gapu iti allilaw aglictadda nga umammo caniac, cuna ni Jehova.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, tunawecto ida, ken padasec ida; ta casano pay ti panagaramidco coma, a gapu iti anac a babai iti ilic?

8 Ti dilada isut' macapatay a pana; isut' agsao iti allilaw: ti maysa agsao a sitatalna ti caarrubana iti ngiwatna, ngem iti pusona isut' sanebenna.

9 Saanconto aya ida a sarungcaran gapu cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; saan a bumalesto ti cararuac iti maysa a macion a cas ditoy?

10 Gapu cadagiti banbantay mangibanngonacto ti panagsangit ken panagasug, ket gapu cadagiti pagaraban ti let-ang maysa a panagunnoy, agsipud ta isudat' mauram, nga iti casta awan ti lumasat; ket saan met a mangngeng dagiti tattao ti timec dagiti bacbaca; dagiti tumatayab dagiti langit ken dagiti animal nagtalawda, pimmanawda.

11 Ket aramidecto ti Jerusalem a gabgabsuon, lugar a taeng dagiti chacal; ket aramidecto dagiti ciudad ti Juda a maysa a langalang, nga awan ti agnaed.

12 Siasino ti masirib a tao a maawatana daytoy? ket *siasino* dayta isu a nag-saoan ti ngiwat ni Jehova, tapno isut' ipalawagna? apayapay a ti daga napucaw ken nauram a cas maysa a let-ang nga awan ti asinoman a lumabas?

13 Ket ni Jehova cunana, Agsipud ta napanawanda ti lintegco isu nga incabilco iti sangaoanda, ket saanda a tinungpal ti timecco, ket dida met nagna kencuana,

14 no di ket simmurotda iti kinabanad ti pusoda met laeng, ken cadagiti Baales, nga insuro cadacuada dagiti ammada;

15 isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios ti Israel, Adtoy, pacanecto ida, daytoy met laeng nga ili, iti ajenjo, ken iccac ida ti danum nga apro nga inumen.

16 Iwarisconto met ida cadagiti nacion, nga uray isuda wenno dagiti ammada saanda a naammoan, ket ipawitconto ti campilan iti licudanda aginggat' maibusco ida.

17 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Imatanganyo, ket mangayab-cayo cadagiti managdung-aw a babbai, tapno umayda; ket agpaayabcayo cadagiti nalaing a babbai, tapno umayda:

18 ket agdardarasda coma ket mangibangonda ti panagdung-aw gapu cadatayo, tapno dagiti matatayo pagtedtedan dagiti lua, ket dagiti calub ti matatayo tumrem iti dandanum.

19 Ta maysa a timec ti dung-aw manggeg idia y Sion, ¡Amangan ti pannacarbectayo! nariribuctay a napalalo, agsipud ta pinanawantay ti daga, agsipud ta imbarsacda dagiti pagtaengantayo.

20 Nupay casta denggenyo ti sao ni Jehova, O dacayo a babbai, ket dagiti lapa-yago awatenda coma ti sao ti ngiwatna; ket isuroyo dagiti annayo a babbai iti panagdung-aw ken tunggal maysa ti carrubana iti panagunoy.

21 Ta ti patay sumagpat cadagiti taw-tawayo, sumrec cadagiti lugartayo; tapno keltayen dagiti annac manipud iti ruar, ket dagiti bumabbaro manipud cadagiti lanlansangan.

22 Saolem, Castoy ti cuna ni Jehova, Dagiti bangcay dagiti tattao matnagdanto a cas tacki iti nalawa a tay-ac, ken cas ti singay iti licudan ti agapapit; ket awanto ti mangurnong cadacuada.

23 Castoy ti cuna ni Jehova, ti masirib a tao saan coma nga agpasindayag iti sirib-

na, ket ti nabileg a tao saan met coma nga agpasindayag iti bilegna, ti nabacnang a tao saan coma nga agpasindayag cadagiti kinabacnangna;

24 no di ket ti agpasindayag agpasindayag coma iti daytoy, nga isu adda pannacaawatna ken ammonac, a siac ni Jehova nga agaramid ti naayat a kinaimbag, kinajusticia, ken kinalinteg ditoy daga; ta cadagitoy a banag agragsacac, cuna ni Jehova.

25 Adtoy, dagiti aldaw umayda, cuna ni Jehova, a dusaecto isuda amin a nacugit iti saanda a pannacacugit;

26 ti Egipto, ken Juda, ken Edom, ken dagiti annac ti Ammon, ken Moab, ken dagiti amin a napukisan ti suli ti buocda, nga agnaed iti let-ang; ta amin dagiti nacion saanda a nacugit, ket amin ti balay ti Israel saanda a nacugit iti puso.

Ti pannacaidaduma dagiti barengbareng a didios ken Jehova. Ti pannacasapliti a kinalangalanng ken ti panagdawat iti asi.

10 Denggenyo ti sao a saoen ni Jehova cadacayo, O balay ti Israel;

2 Castoy ti cuna ni Jehova, Saanyo nga adalen ti dalan dagiti nacion, ket dicay agecullayaw cadagiti tanda iti langit; ta dagiti nacion agecullayawda gapu cadacuada.

3 Ta dagiti cadawyan dagiti il-ili isudat' ubbaw; ta maysa pucanenna ti maysa a cayo iti bakir, ti trabajo dagiti ima ti agtartrabajo a lalaki agraman ti wasay.

4 Isut' arcosanda iti balitoc ken pirac; isut' icapetda iti lanlansa ken pammac-ol, tapno isut' saan nga aggaraw.

5 Isut' cas maysa a cayo ti palma nga aramid a nabukel, ket saan nga agsao: rebbengda ti maawit, ta saanda a macapan. Dicay agbuteng cadacuada; ta saanda a macaaramid ti dakes, awan met cadacuada ti panagaramid ti naimbag.

6 Awan ti siasinoman a cas kenca, O Jehova; sicut' dackel, ket ti naganmo dackel iti pigsa.

7 Siasino ti saan nga agbuteng kenca, O Ari dagiti nacion? ta incam maiparbeng; agsipud ta cadagiti amin a mamasirib cadagiti nacion, ken cadagiti amin a naerian a casaasadda, awan ti siasinoman a cas kenca.

8 Ngem isuda amin nacunengda ken

maag; i ti pannursuro dagiti idolos! isut' maysa laeng a poon ti cayo.

9 Adda pirac a napitpit a napaingpis isu a naiyeg manipud Tarsis, ken balitoc manipud Ufas, ti trabajo ti mammanday ken dagiti ima ti agpanpanday ti balitoc; azul ken purpura ti cawesda; isuda amin ti aramid dagiti lallaki a nalaing iti panagaramid.

10 Ngem ni Jehova isut' pudno a Dios; isu ti sibibiag a Dios, ken awan inggana nga Ari: gapu iti pungtotna ti daga agkintayeg, ket dagiti nacion saanda a mabalin a pagtaengan ti ungetna.

11 Castoy ti saoenyonto cadacuada, dagiti didios a saanda a nangaramid ti langlangit ken ti daga, dagitoy mapucawdanto ditoy daga ken iti baba dagiti langlangit.

12 Inaramidna ti daga gapu iti pannacabalinna, imbangonna ti lubong gapu iti siribna, ken gapu iti pannacaawatna inyucradna dagiti langlangit.

13 No yebcasna ti timecna, adda kibur dagiti dandanum iti langlangit, ket paulienna dagiti alingagaw manipud cadagiti ungeto ti daga; isu aramidenna ti kimat iti tudo, ket iruarna dagiti anginna a manipud cadagiti pagidulinanna.

14 Tunggal lalaki nagbalin a nacuneneng ken awan pannacaammona; tunggal agpanpanday iti balitoc maibabain gapu iti kinitikitan a ladawanna; ta ti sinucog a ladawanna isut' ulbod, ket awan ti anges cadacuada.

15 Isudat' ubbaw, maysa a trabajo nga allilaw: iti tiempo a pannacapagsagabada mapucawdanto.

16 Ti bingay ni Jacob saan a cas dagitoy; ta isu ti nangbukel cadagiti amin a banag; ket ni Israel isu ti caputotan ti tawidna: Jehova dagiti buybuyot isu ti naganna.

17 Pidutenyo dagiti gargaretyo iti daga, O sica nga agtaeng iti pannacalacub.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, yambayononto dagiti agnaed ti daga iti daytoy a tiempo, ket paglidayecto ida, tapno isut' maricnada.

19 i Asiac pay gapu iti dunorco! ti sugatco naut-ut: ngem kinunac, Pudno daytoy ti leddaangco, ket isut' rebbeneco nga itured.

20 Ti toldac madadael, ket amin da-

giti singdanco mapugsatda: dagiti anacco pimmanawda caniac, ket awanda: awanen ti asinoman a mangyucrad iti toldac, ken mangicabil cadagiti bengbeneco.

21 Ta dagiti agpaspastor nagbalinda a nacuneneng, ket saanda nga immuman ken Jehova: isut' gapuna saanda a rimmangay, ket amin dagiti pangenda maiwarisda.

22 Ti timec ti dandamag, adtoy, isut' umay, ken maysa a dackel a riro nga aggapu iti makinamianan a daga, tapno aramidenna dagiti ciudad ti Juda a langalang, lugar a pagnaedan dagiti chacal.

23 O Jehova, ammoc z ti dalan ti tao awan kencuana a bucod; saan nga adda iti tao a magna a mangidalan cadagiti adangna.

24 O Jehova, dusaennac, ngem iti umisu; saan a ti ungetmo di la ket ta pawanennac.

25 Ibuyatmo ti pungtotmo cadagiti nacion a di macaammo kenca, ken cadagiti familia a di umawag iti naganmo; ta linamutda ni Jacob, wen, isut' linamutda ken isut' inibusda, ket rinacrada ti pagtaenganna.

Ti panangsalungasing ni Juda iti tulag ti Dios matubngar, ket ti dusa maipadto. Maysa a gandat a maibusor ken Jeremias.

11 Ti sao a dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Denggenyo dagiti sao daytoy a tulag, ket agsaocayo cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem;

3 ket cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel: Mailunod coma ti tao a saan a dumngeg cadagiti sao daytoy a tulag,

4 isu nga imbilinco cadagiti ammayo idi aldaw nga inaonco ida iti daga ti Egipto, iti ruar ti landoc a horno, a kinunac, Tungpalenyo ti timecco, ket aramidnyo ida, cas mainugot cadagiti amin nga ibilinco cadacayo; iti casta dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo;

5 tapno mabangonco ti sapatac, nga insapatac cadagiti ammayo, nga iccacc ida ti daga a pagayayusan ti gatas ken diro, cas iti daytoy nga aldaw. Idin simmungbatac, ket kinunac, Amen, O Jehova.

6 Ket ni Jehova kinunana caniac, Iwarragawagmo amin daytoy a sao cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan

ti Jerusalem, a cunam, Denḡgenyo dagiti sao daytoy a tulag, ket aramideno ida.

7 Ta simmuppiatac a siaanep cadagiti ammayo idi aldaw nḡa inaonco ida iti daga ti Egipto, aginḡga met laeng iti daytoy nḡa aldaw, a bimmanḡonac a nasapa ket simmuppiatac, a kinunac, Tunḡpalenyo ti timecco.

8 Nupay casta saanda a nagtunḡpal, weno indumogda ti lapayagda, no di ket nagnada tunḡgal maysa iti kinabangad ti dakes a pusoda: gapuna nḡa inyegco cadacuada amin dagiti sao daytoy a tulag, isu nḡa imbilinco cadacuada nḡa aramideno, nḡem isudat' saanda nḡa inaramid.

9 Ket ni Jehova kinunana caniac, yalsa nasaracan iti nagtenḡngaan dagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem.

10 Nagsublida cadagiti kinadakes dagiti amma nḡa appoda a lallacay, isuda a dida kinayat a dumnḡeg dagiti saoc; ket simmurotda cadagiti sabali a didios a nagservi cadacuada: ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda dinadaelda ti tulagco isu nḡa inaramidco cadagiti ammaḡa.

11 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, iyegconto ti dakes cadacuada, isu a saandanto a mabalin a talawan; ket umawagdanto caniac, nḡem di acto ipanḡag ida.

12 Sa dagiti ciudad ti Juda ken dagiti agnaed iti Jerusalem mapandanto nḡa umawag cadagiti didios isuda a pangidatonanda ti incienso: nḡem isuda saanda ida a maisalacan a pulos iti tiempo ti pacarigatanda.

13 Ta cas mayalubog iti dagup dagiti ciudadmo adda dagiti didiosmo, O Juda; ken cas mainugot iti dagup dagiti lanlansangan ti Jerusalem, impatacderyo dagiti altar iti macababain a banag, dagiti met laeng altar a pagpuuran ti incienso a maipaay ken Baal.

14 Gapuna saanmo nḡa idawatan daytoy nḡa ili, dica met ipanḡato ti awag weno cararag a maipaay cadacuada; ta saanconto a timuden ida iti aldaw nḡa umawagda caniac, a gapu iti pacarigatanda.

15 Ania ti bibiang ti ay-ayatec iti balayco, idinto nḡa isu nagaramid iti kinaderrep cadagiti adu, ken ti nasantoan a lasag maiccat kenca? no agaramidca iti dakes, isut' panagragasacmo.

16 Ni Jehova ginaladanna ti naganmo, Maysa a nalasbang a cayo nḡa olivo, naimnas cadagiti nasayaat a bunḡa: a buyugen

ti daranudor ti dackel a gulogulo pinasgedanna ti apuy iti rabawna, ken dagiti sangana matuccolda.

17 Ta ni Jehova dagiti buybuyot, isu a nangimula kenca, impalawagna ti dakes a maibusor kenca, a gapu iti dakes iti balay ti Israel ken ti balay ti Juda, isu a nagaramidda a maipaay cadacuada met laeng iti pananḡgargari caniac nḡa apungtot iti pananḡdatonda ti incienso ken Baal.

18 Ket ni Jehova inniccannac ti pannacaammo a maipapan kencuana, ket isut' naamammoc: idin imparanḡmo caniac dagiti gapuananda.

19 Nḡem caslaac idi maysa a naamo a cordero a maiturong idi paguragaan; ket diac idi ammo nḡa isuda naggandatda cadagiti gandat a maibusor caniac, a kinunada, Dadaelentayo coma ti cayo agraman ti bunḡana, ket isut' keltayentayo iti daga dagiti nabagi, tapno ti nagan saanen a malagip.

20 Nḡem, O Jehova dagiti buybuyot, a mangocom a sililinteg, a mangpadas iti puso ken ti isip, makitacto ti pammalesmo cadacuada; ta kenca impacaammoc ti banagco.

21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipanḡgep cadagiti lallaki ti Anatot, a sumapul dita biagmo, a cunada, Saanca nḡa agipadto iti nagan ni Jehova, tapno saanca a matay gapu iti imami;

22 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, dusaecto ida: dagiti bumabbaro mataydanto iti campilan; dagiti annacda a lallaki ken babbai mataydanto iti bisin;

23 ket awanto ti tidda cadacuada: ta iyegconto ti dakes cadagiti lallaki ti Anatot, nḡa isu ti tawen ti pannacpag-sagabada.

Ti tanabutob ni Jeremias, ken ti sunḡbat ni Jehova. Ti pananḡcom ni Jehova iti Juda ken cadagiti cabusorna.

12 Sica nalintegca, O Jehova, no maki-susicac kenca, nupay casta maki-suppiatac coma iti banag kenca; aniat' gapuna a ti dalan ti nadangkes rumanḡay? aniat' gapuna nḡa addada a sitatalna dagiti nḡa agaramid a sigugulib unay?

2 Sica immulam ida, wen, nagramutda; dumackelda, wen, agbungada; asidegca iti ngiwatda, ken adayuy iti pusoda.

3 Nḡem sica, O Jehova, ammonac; sica makitanac, ket padasem toy pusoc nḡa agturong kenca: guyodem ida a cas car-

nero a maipaay iti paguragaan ken isaganam ida a maipaay iti aldaw ti paguragaan.

4 Casano ti cabayag ti panagladingit ti daga, ken pannacaganço dagiti mulmula iti amin a daga? gapu iti kinadangkes dagidiay nga agnaed kencuana, dagiti animal maibusda, ken dagiti tumatayab; agsipud ta kinunada, Isu saannanto a makita ti maud-udi a panungpalantayo.

5 No nagtarayca a naicuyog cadagiti lallaki a magmagna, ket binannogdaca, casano ngarud ti pannakiabacmo cadagiti cabayo? ket nupay no iti maysa a daga a natalna awan ti peggadmo, uray casta casanonto ti panagaramidmo iti kinatang-sit ti Jordan?

6 Ta dagiti met laeng cacabsatmo, ken ti balay ti amam, isuda met laeng nagaramidda a sigugulib kenca; nagpucawda met laeng ti napigsa kenca: dica ida patien, uray agsaoda ti nasayaat a sasao kenca.

7 Pinanawac ti balayco, imbellengco ti tawidco; intedco dagiti ay-ayaten unay ti cararuac iti daga dagiti cabusorna.

8 Ti tawidco nagbalin caniac cas maysa a leon iti bakir; inyecasna ti timecna a maicaniwac caniac; gapuna nga isut' ginurac.

9 ¿Ti tawidco casla aya caniac maysa a tumatayab a managsamsam nga adu ti colorna? ¿dagiti tumatayab a managsamsam bumusorda aya kencuana iti aglicmut? incayo, tiptiponnyo amin dagiti animal ti away, iyegyo ida nga aglamut.

10 Adu a paspastor dinadaelda ti cavyasac, impayatda ti bingayco, inaramidda ti macaay-ayo a bingayco a maysa a langalang a let-ang.

11 Isut' inaramidda a langalang; isut' agladingit caniac, agtaud ta isut' langalang; ti amin a daga naaramid a langalang, agsipud ta awan ti tao a mangipapuso.

12 Dagiti managdadael immayda cadagiti amin a nalucasan a cangado iti let-ang; ta ti campilan ni Jehova aglamut manipud iti maysa nga ungtö ti daga agingga met laeng iti sabali nga ungtö ti daga: awan ti lasag nga adda talnana.

13 Isuda nagmulada ti trigo, ket nagapitda ti sisiit; pinagrigatda dagiti bagbagida met laeng, ket awan ti nagunodda: ket mabainancayto cadagiti bungayo, gapu iti narungtot a pungtot ni Jehova.

14 Castoy ti cuna ni Jehova a maicaniwac cadagiti amin a dakesa caarrubac, a mangtignay iti tawid nga impatawidco iti ilic nga Israel: Adtoy, isudat' parutecto iti dagada, ket parutecto ti balay ti Juda manipud iti nagtengngaanda.

15 Ket maaramidto, calpaskan ti panangparutco cadacuada, nga agsubliacto ken addanto asic cadacuada; ket iyegconto ida manen, tunggal tao iti tawidna, ken tunggal tao iti dagana.

16 Ket maaramidto, no sireregtadanto nga adalen dagiti dalan ti ilic, nga isapatada gapu iti naganco, Yantangay ni Jehova agbiag; cas met laeng iti panangisuroda iti ilic nga agsapata gapu ken Baal; sa mabangondanto iti tengnga ti ilic.

17 Ngem no didanto dumngeg, iti casta parutecto dayta a nacion, isut' parutec ken dadaelec, cuna ni Jehova.

Ti barikes a nalungtot. Ti tanda ti napno a gorita. Ti pannacaipadto ti pannacacayaw gapu iti kinadakes ti Juda.

13 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac, Inca, ket gumatangca ti maysa a barikes a lienzo, ket isut' icabilmo cadagiti lomlomom, ket isut' dica icabil iti danum.

2 Gapuna a gimmatangac ti maysa a barikes cas mayalubog iti sao ni Jehova, ket isut' incabilco cadagiti lomlomoc.

3 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac iti maicadua a daras, a kinunana,

4 Alaem ti barikes a ginatangmo, isu nga adda cadagiti lomlomom, ket bumangonca, inca idia Eufrates, ket isut' ilemmengmo idia iti maysa a rengngat iti bato.

5 Gapuna a napanac, ket isut' inlemmengco iti denna ti Eufrates, cas imbilin caniac ni Jehova.

6 Ket naaramid iti calpaskan iti adu nga aldaw, a ni Jehova kinunana caniac, Bumanongca, inca idia Eufrates, ket alaem ti barikes manipud idia, isu nga imbilinco kenca nga ilemmengmo idia.

7 Sa napanac idia Eufrates, ket nagcaliac, ket innalac ti barikes manipud iti disso a nangilemmengac kencuana; ket, adtoy, ti barikes nadadael, isut' saan a mapaglac-aman iti aniaman.

8 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

9 Castoy ti cuna ni Jehova, castoyto ti

panangdadaelconto iti tangsit ti Juda, ken ti dackel a tangsit ti Jerusalem.

10 Daytoy dakes nga ili, a dina cayat a denggen dagiti saoc, a magna iti kinabangad ti pusoda, ken simmurot cadagiti sabali a didios tapno agservi cadacuada, ken agrucbab cadacuada, agbalinto a cas daytoy a barikes, isu nga saan a paglacaman iti aniaman.

11 Ta cas ti barikes cumpet cadagiti lomlomo ti maysa a lalaki, casta ti panangpacapeteo caniac iti amin a balay ti Israel ken iti amin a balay ti Juda, cuna ni Jehova; tapno agbalinda coma caniac a maysa nga ili, ken maysa a nagan, ken maysa a dayaw, ken maysa a dayag; ngem saanda a dimngeng.

12 Isut' gapuna saomto cadacuada daytoy a sao: Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel, Isu-amin a gorita mapnonto ti arac: ket cunaendanto kenca, Saanmi aya nga ammo a pudno nga amin a gorita mapnonto ti arac?

13 Iti casta cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, punnoecto ti amin nga agnaed ditoy a daga iti panagbartec, dagiti met laeng ar-ari nga agtugaw iti trono ni David, ken dagiti sacerdote, ken dagiti mammadto, ken amin dagiti agnaed iti Jerusalem.

14 Ket itupacconto ida ti maysa iti sabali, dagiti met laeng amma ken annac a lallaki nga agcucuyog, cuna ni Jehova: saannacto a mang'aasi, wenna mang'isakit, wenna adda caasic, tapno diac coma puca-wen ida.

15 Denggenyo, ket timudenyo; dicay agtangsit, ta ni Jehova nagsao.

16 Itedyo ti panagdayaw ken Jehova a Diosyo, masangoanan ti panangpasipngetna, ken casangoanan ti pannacaitibcol dagiti sacayo iti rabaw dagiti nasipnget a banbantay, ken bayat ti panagsapulyo ti silaw, isut' pagbalinenna nga aniniwan ti patay, ket isut' aramidenna a napuscol a sipnget.

17 Ngem no isut' dicay denggen, ti cararuac agsangitto a sillimed gapu iti kinatangsityo; ket ti matac agsangitto iti nasaem, ken pagayusanto dagiti lulua, ta ti panggen ni Jehova naala a cayaw.

18 Sica cunaem iti ari ken iti reina nga ina, Agpacumbabayaw, agtugawcayo; ta dagiti bonete ti oloyo bumabada, wen, ti balan'gat ti dayagyo.

19 Dagiti ciudad ti Abagatan naricpan-

da, ket awan ti asinoman a mangluca-cadacuada; ti Juda maipanaw a cayaw, isu-amin; naananay ti pannacaipanawna a cayaw.

20 Itangadmo dagita matam, ket kitaem ida nga aggapu iti amianan: sadino ti yan ti panggen a naited kenca, ti napintas a panggenmo?

21 Anianto ti cunam no icabilnanto iti ngatom a cas pangulo dagidiay a sica met laeng insurom tapno agbalinda a gagay-yemmo? saan a lidliday ti umapay kenca a cas maysa a babai nga agpasical?

22 Ket no cunaem dita pusom, Apayapay a dagitoy a banag dimtengda caniac? ta ti kinadackel ti kinadakesmo nalucasan dagiti cainmo, ket dagiti mucodmo aglacam ti ranggas.

23 Mabalin aya a ti taga Etiopia suctanna ti cudilna, wenna ti leopardo dagiti labangna? iti casta met mabalinyo coma ti agaramid ti naimbag, dacayo a mairuam nga agaramid ti dakes.

24 Isut' gapuna iwarisconto ida a cas ti pangget a maawan gapu iti angin ti letang.

25 Daytoy ti gasatmo, ti bingay a narucod kenca a naggapu caniac, cuna ni Jehova; agsipud ta linipatanac, ken nagnatalecca iti kinaulbod.

26 Isut' gapuna met a lucasacto dagiti cainmo iti sangioanan ti rupam, ket ti bainmo agparangto.

27 Nakitac dagiti kinarimonmo, dagiti met laeng pannakicamalalam, ken dagiti aringingmo, ti kinaderrep ti pannakicamalalam, cadagiti turturod ti away. Asicay, O Jerusalem! saancanto a mada-lusan; casano pay laeng ti cabayagnanto?

Maysa a ticag, ken maysa a cararag iti asi, Ni Jehova ipalawagna nga awan capayan ti panangibabael. Maysa a panangipudno iti basol.

14 Ti sao ni Jehova a dimteng ken Jeremias maipapan iti ticag.

2 Ti Juda agladingit, ket dagiti ruanganna agcapuyda, agtugawda a sipapanes iti daga, ket ti riaw ti Jerusalem ngim-mato.

3 Ket dagiti natan-ocda ibaonda dagiti annacda a babassit cadagiti danum: umayda cadagiti tangke, ket dida macasarac ti danum; agawidda nga awan agyan cada-

giti alicamenda; isudat' naibabain ken nariribuc, ket abbonganda dagiti oloda.

4 Agtaud iti daga a nagrenngat, a gapu iti caawan ti tudo iti daga, dagiti agarado maibabainda, isuda abbonganda dagiti oloda.

5 Wen, casta met ti ugsa iti tanap aganac, ket panawanna ti *anaena*, agsipud ta awan ti root.

6 Ket dagiti naatap nga asno agtacerda cadagiti nalucasan a canгато, agsinglotda ti angin a cas cadagiti chacal; dagiti matada cumapuy agsipud ta awan ti roroot.

7 Nupay dagiti kinadakesmi panecnecanda ti maibusor cadacami, agaramidca a maipaay iti naganmo, O Jehova; ta dagiti kinamanaglicudmi aduda, nagbasolcami a maicaniwas kenca.

8 O sica ti inanama ti Israel, ti Mangisalacan kencuana iti tiempo ti rigat, apayapay agbalinca a cas coma gangannaet iti daga, ken cas maysa nga agpapgagna a lumisi nga aginaná iti rabii?

9 Apayapay agbalinca a cas iti maysa a tao a nakigtot, cas ti maysa nabileg a lalaki a di macaisalacan? Nupay casta sica, O Jehova, addaca iti nagtengngaanni, ket maawaganami gapu iti naganmo; dinacam baybay-an.

10 Castoy ti cuna ni Jehova ditoy nga ili, casta met laeng mayatda ti nagtawataw; saanda a ginawidan dagiti sacada: isut' gapuna a ni Jehova saanna nga awaten ida; ita lagipennanto ti kinadakesda, ken sarungcaranna dagiti basolda.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica icararagan daytoy nga ili a gapu iti pagimbaganda.

12 No agayunarda, saanconto a denggen ti riawda; ket no mangidatagda ti daton a mapuran ken daton a bellaay, diacto awaten ida; no di ket ibusecto ida iti campilan, ken iti bisin, ken iti anгол.

13 Idin kinunac, ¡O, Apo Jehova! adtoy, dagiti mammadto cunada cadacuada, Saanyonto a makita ti campilan; ket awanto met ti bisinyo; no di ket icancayto ti manamnama a talna iti daytoy a lugar.

14 Idin ni Jehova kinunana caniac, Dagiti mammadto agipadtoda cadagiti tiri iti naganco; diac ida imbaon, ket diac met ida binilin, ket diac met nagsao cadacuada: isuda agipadtoda cadacayo ti maysa a natiri a papparmata, ken padles, ken may-

sa a banag nga awan, ken ti allilaw ti pusoda met laeng.

15 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova a maipanggep cadagiti mammadto nga agipadto iti naganco, ket saanco ida nga imbaon, nupay casta cunada, Ti campilan ken bisin awanto ditoy a daga: Gapu iti campilan ken bisin maibusto dagidiar a mammadto.

16 Ket ti ili a nangipadtoanda maibellengto cadagiti lanlansangan ti Jerusalem agtaud iti bisin ken ti campilan; ket awanto ti asinoman a mangicali cadacuada—*isuda*, dagiti assawada a babbai, wenna dagiti annacda a lallaki, wenna dagiti annacda a babbai: ta ibuyatconto ti kinadangkesda cadacuada.

17 Ket cunaemto daytoy a sao cadacuada, Dagiti matac pagayusan coma ti lulua iti rabii ken aldaw, ket saanda coma nga agsardeng; ta ti balasang nga anac ti ilic madadael ti dackel a gutbaw, iti maysa a nasaem unay a sugat.

18 No rumuarac a mapan iti away, ¡adtoy ngarud, dagiti napatay iti campilan! ket no sumrecac iti ciudad, ¡adtoy, ngarud, isuda a masakit iti bisin! ta ti mammadto ken ti sacerdote mapanda a magna iti daga, ket awan ti panncaammoda.

19 ¿Naglictadam a sitatalipupus ti Juda? ¿ginuram dayta cararuam ti Sion? apayapay a kinabilnacami, ket awan ti pannacaagas cadacami? Nagsapulcami ti talna, ngem awan ti naimbag nga immay; ken maysa a tiempo ti pannacaagas, ket adtoy, panagcullayaw!

20 Bigbigenmi, O Jehova, ti kinadangkkesmi, ken ti kinadakes dagiti ammami; ta nagbasolcami iti maicaniwas kenca.

21 Dinacam guraen, gapu iti naganmo; dica ibabain ti trono ti dayagmo: lagipem, saanmo a dadaelen ti tulagmo cadacami.

22 Adda aya aniaman cadagiti ubbaw dagiti nacion a macapatudo? wenna mabalin aya dagiti langlangit ti mangted cadagiti arbis? saan aya a sica dayta, O Jehova a Diosmi? isut' gapuna dacami urayendacanto; ta sica inaramidmo amin dagitoy a banag.

Ni Jehova saan a mabalaliwan. Ti panangibales maipacaammo a dakes. Ti tanabutob ni Jeremias ken dagiti sunjbat ni Jehova.

15 Idin kinuna ni Jehova caniac, Uray ni Moises ken ni Samuel nagtae-

derda iti sanġoanac, nupay casta ti isipco saan coma nġa agturong iti daytoy nġa ili: ibellenġmo ida iti sanġoanac, ket bay-am ida a rumuar.

2 Ket maaramidto, no cunaenda kenca, Sadino ti ruaranmi? ibagamto nġarud cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; Dagiti maipaay iti patay, iti patay; ket dagiti maipaay iti campilan, iti campilan; ket dagiti maipaay iti bisin, iti bisin; ket dagiti maipaay iti pannacacayaw, iti pannacacayaw.

3 Ket manġtudingacto iti nġatoda iti uppat a kita, cuna ni Jehova: ti campilan nġa agpatatay, ken dagiti aso nġa agpisang, ken dagiti tumatayab ti langlangit, ken dagiti animal ti daga nġa aglamut ken agdadael.

4 Ket paipallatoconto ida nġa agsubli-subli cadagiti amin a pagpagarian iti daga, agtaud ken Manasses, nġa anac a lalaki ni Ezequias nġa ari ti Juda, gapu iti inaramidna idia Jerusaleme.

5 Ta asinonto ti adda asina kenca, O Jerusaleme? wenna asinonto ti agladingit gapu kenca? wenna asinonto ti dumagas a damagen ti casasaadmo?

6 Sica binaybay-annac, cuna ni Jehova, nagsanodca: isut' gapuna nġa inyunnato ti imac a maibusor kenca, ket dinadaelca; nabannogac iti panagbabawi.

7 Ket intaepco ida iti maysa a paypay cadagiti ruangan ti daga; imicatac ida iti annac, dinadaelco ti ilic; saanda a nagsubli manipud cadagiti dalanda.

8 Dagiti baloda a babai manayonanda caniac a nasursuroc nġem iti darat ti baybay; inyegco cadacuada a maibusor iti ina dagiti bumaro ti maysa a mangdadael iti matoon: pinatinuagco kencuana a pettat ti tuoc ken butbuteng.

9 Ti naganac iti pito agdicomer; isu nagbugso; ti initna limbec idinto nġa aldaw pay laeng; isut' naibabain ken nariribuc; ket ti tiddada yawatonto iti campilan iti sanġoanan dagiti cabusorda, cuna ni Jehova.

10 ; Asiae pay, inac, nġa impasngaynac a maysa a lalaki a mannakisusic ken maysa a lalaki a mannakissupiat iti isu-amin a daga! Saanac a nagpautang, ket dagiti tattao didac met pinautangan; nupay casta tunggal maysa cadacuada ilunoddae.

11 Ni Jehova kinunana, Pudno papigsaennacanto a maipaay iti imbag; pudno

ti cabusor pagdawatecto kenca iti tiempo ti dakes ken iti tiempo ti liday.

12 Mabalin aya ti maysa a buongen ti landoc, ti met laeng landoc a naggapu iti amianan, ken gambang?

13 Ti sanicuan ken ti gamgazenġmo itedconto a samsam nġa awan bayadna, ket dayta gapu cadagiti amin a basbasolmo cadagiti met laeng amin a beddenġmo.

14 Ket palasatecto ida agraman cadagiti cabusormo iti maysa a daga a dica ammo; ta maysa nġa apuy napagedan iti pungtotco, isu nġa agpuurto cadacayo.

15 O Jehova, sica ammom; lagipennac, ket sarungcarannac, ket ibalesnac cadagiti mangidadanes caniac; dinac ipanaw iti mabayag a panagituredmo; ammom a gapu kenca nagsagabaac iti pannacaihabain.

16 Dagiti saom nasaracanda, ket kinanaco ida; ket dagiti saom isuda idi caniac ti maysa a ragsac ken ti rag-o ti pusoc: ta maawaganac gapu iti naganmo, O Jehova, Dios dagiti buybuyot.

17 Saanac a nagtugaw iti gimong dagidia a nagragsac, ket diac met nagragsac; nagtugawac a maymaysa gapu iti imam; ta pinunnonac iti pungtot.

18 Apayapay a ti ut-utco agnanayon, ket ti sugatco saan a maagasan, a dina cayat ti maimbagan? pudno aya a sicanto caniac ti cas maysa a waig a mangallilaw, cas dandanum nġa agcurang?

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova, No agsubli, iyegcanto nġarud manen, tapno mabalinmo ti agtacder iti sanġoanac; ket no isinam ti napateg iti awan pategna, sicanto ti cas nġiwatco: agsublidanto kenca, nġem saancanto nġa agsubli cadacuada.

20 Ket aramidencanto iti daytoy nġa ili a maysa a nasarikedked a bacud a gambang; ket makigubatdanto a maibusor kenca, nġem didanto agballigi a maicaniwas kenca; ta addaac kenca a mangispal kenca ken mangruc-at kenca, cuna ni Jehova.

21 Ket ruc-atancanto iti ima ti nadangcoc, ket subbotencanto iti ima ti nacaamamac.

Nasaem a ladingit maipadto. Ti pannacsubli mapasarunuan to ti dusa.

16 Ti sao ni Jehova dimtenġ met caniac, a kinunana,

2 Saanca a mangāla ti asawa a babai, ket awanto met ti annacmo a lallaki wenzo annac a babbai, iti daytoy a disso.

3 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipanggep cadagiti annac lallaki ken maipapan cadagiti annac a babbai a mayanac ditoy a disso, ken maipanggep cadagiti innada a nangipasnḡay cadacuada, ken maipapan cadagiti ammada a nagputot cadacuada ditoy a daga :

4 Mataydanto iti nasaem nḡa ipapatay : saandanto a madunḡ-awan, ket didanto met maicali ; isudantot' cas tacki iti rabaw ti daga ; ket maibusdanto iti campilan ken iti bisin ; ket dagiti bangcayda taraondanto a maipaay cadagiti tumatayab ti langit ken cadagiti animal ti daga.

5 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Saanca a sumrec iti balay ti ladingit, ket dica met mapan nḡa agunnoy, ket dica met sangitan ida ; ta siac insinac ti talnac iti daytoy nḡa ili, cuna ni Jehova, ti met laenḡ naayat a kinaimbag ken caasi a naulumamay.

6 Ti dackel ken bassit isuda nḡa agpadpada mataydanto ditoy a daga ; saandanto a maicali, ket dagiti tattao didanto met agunnoy gapu cadacuada, wenzo sugatenda ti bagbagida met laenḡ, wenzo agpuridasdas gapu cadacuada ;

7 ket dagiti tattao saandanto met nḡa agpisi ti tinapay gapu cadacuada iti ladingit, tapno liwliwaenda ida gapu cadagiti natay ; ket dagiti tattao didanto met ited ti copa ti pangliwliwa tapno uminunda gapu iti amada wenzo gapu iti inada.

8 Ket saancanto a sumrec iti balay ti rambac a makitugawca cadacuada, a mangān ken uminum.

9 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel : Adtoy, pagsardenḡecto ditoy a lugar, iti sangōanan dagiti matayo ken cadagiti aldawyo, ti timec ti rag-ó ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio ken ti novia.

10 Ket maaramidto, no iparangmonto iti daytoy nḡa ili amin dagitoy a sao, ket cunadanto kenca, Apyapay binalicas ni Jehova amin daytoy a kinadakes a maibusor cadacami? wenzo ania ti kinadakesmi? wenzo ania ti ḡasolmi nḡa inaramidmi a maicaniwas ken Jehova a Diostayo?

11 Cunamto nḡarud cadacuada, Agtaud ta dagiti ammayo binaybay-andac, cuna ni Jehova, ket simmurotda cadagiti sabsa-

bali a didios, ket nagservida cadacuada ken nagrucbabda cadacuada, ket binaybay-andac, ket dida inannurot ti lintegco ;

12 ket dacayo nagaramidcay ti kinadakes a nacarcaro nḡem dagiti ammayo ; ta adtoy, dacayo sumurotcayo tunḡgal maysa iti kinatangken ti dakes a pusona, iti casta a dicay mangipangag caniac :

13 ibellengcayto nḡarud iti ruar daytoy a daga iti daga a dicay naamammo, uray dacayo uray dagiti ammayo ; ket idia agservicayto cadagiti sabali a didios iti aldaw ken rabii ; ta awanto ti iparangco cadacayo nḡa ayat.

14 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a saanto a masaon, Cas sibibiag ni Jehova, a nangiruar cadagiti annac ti Israel nanipud iti daga iti Egipto ;

15 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova, a nangiruar cadagiti annac ti Israel nanipud iti daga ti amianan, ken nanipud cadagiti amin a dagdaga a nangipaturonganna cadacuada. Ket iyegconto manen ida iti dagada nḡa intedco cadagiti ammada.

16 Adtoy, agpaayabacto iti adu a mangalap, cuna ni Jehova, ket calapendanto ida ; ket calpasanna ibaonconto dagiti adu a mangānup, ket anupendanto ida manipud iti amin a bantay, ken iti amin a turod, ken cadagiti rengngat dagiti batbato.

17 Ta dagiti matac addada cadagiti amin a dalanda ; saanda a nailinged iti rupac, ket dagiti kinadakesda saanda met a nailemmenḡ cadagiti matac.

18 Ket umuna supapacacto ti kinadakesda ken ti basolda iti mamindua, agsipud ta tinulawanda ti dagac cadagiti bangcay dagiti nacarurrurud a banagda, ken pinunnoda ti tawidco cadagiti kinarimonda.

19 O Jehova, a pigsac, ken pagsalingdac, ken camangco iti aldaw ti ladingit, kenca umayto dagiti nacion manipud cadagiti unḡto ti daga, ket cunadanto, Dagiti ammami awan ti tinawidda no di tirtiri, kinaubbaw met laenḡ, ken cucua nḡa awan ti malac-am.

20 Maysa a tao mangaramidto aya kencaana met laenḡ ti didios, isuda a saan a didios?

21 Isut' gapuna, adtoy, ipaammocto

cadacuada, iti daytoy a dáras ipaammocto cadacuada ti imac ken ti bilegco; ket maammoandanto a ti naganco isut' Jehova.

Ti basol ti Juḍa saan a napunas. Ni Jehova a maysa ti pagcammatalcan. Ti mammadto agcararag gapu iti sa-lacno. Ti aldaw a panaginana rebbenḡna ti mangilin.

17 Ti basol ti Juda naisurat iti pluma a landoc, ken iti ngudo ti diamante: naibutac iti tapi ti pusoda, ken cadagiti sara dagiti altaryo;

2 bayat ti pannacalaglagip dagiti anuacda cadagiti altarda ken ti Asherada .ti arpad dagiti nalanḡto a caycayo iti rabaw dagiti nangato a turturod.

3 O bantayco iti tanap, itedconto ti anicuum ken amin dagiti gamgamengmo a maysa a samsam, ken dagiti nangato a dissom gapu iti basol iti amin a beddenḡ mo.

4 Ket sica, uray pay sica met laeng, saancanto nḡa agtuloy iti tawidmo nḡa itedco kenca; ket pagserviencanto cadagiti cabusormo, iti daga a dica ammo; ta pinasgedanyo ti maysa nḡa apuy iti punḡtoeco isu nḡa agpuurto iti agnanayon.

5 Castoy ti cuna ni Jehova: Mailunod ti tao nḡa agcammatalec iti tao, ken aramidenna a lasag ti tackiagna, ket ti pusiona sumina ken Jehova.

6 Ta isuntot' cas iti root iti tay-ac, ket saan a macakita no umay ti imbag, no di ket pagnaedannanto dagiti namaga a luglugar iti let-anḡ, maysa a caapáyaan ken saan a mapagnaedan.

7 Nagasat ti tao nḡa agcammatalec ken Jehova, ket ti talecna isu ni Jehova.

8 Ta isuntot' cas maysa a cayo a naimpla iti arpad dagiti dandanum, nḡa isacnapna dagiti ramutna iti arpad ti carayan, ket saan nḡa agbutenḡ no umay ti pudot, no di ket ti bulongna nalanḡtonto; ket saanto a naannad iti tawen ti ticag, ket dinto met sumardeng iti panagbungana.

9 Ti puso manangallilaw a nacarcaro nḡem dagiti amin a banag, ket isut' napalala a nagdakes; asino ti macaamo kencuana?

10 Siac, ni Jehova, sukisukec ti isip, padasec ti puso, tapno itedco met laeng iti tunggal tao ti cas mainugot cadagiti

dalanna, ti cas maiyalubog iti bunḡa dagiti gapuananna.

11 Cas ti tucling a mangocop cadagiti itlog a saanna nḡa initlog, casta ti agurnong iti kinabacnang, ket saan a gapu iti calintegan; iti tengnga dagiti aldawna isuntot' panawanda, ket iti panungpalanna isuntot' maysa a maag.

12 Maysa a nagloriaan a trono, a naisaad iti ngato nanipud idi punḡanay, isut' lugar ti santuariotayo.

13 O Jehova, a namnama ti Israel, amin dagiti nangbay-a kenca maibabaindanto. Dagidiay sumina caniac maisuratdanto iti daga, agsipud ta binaybay-anda ni Jehova, ti ubbug ti sibibiag a dandanum.

14 Agasannac, O Jehova, ket maimbaganacto; isalacannac, ket maisalacanacto: ta sica ti dayawco.

15 Adtoy, cunaenda caniac, Sadino ti yan ti sao ni Jehova? isut' umay coma ita.

16 No maipapan caniac, saanac a nagpardas iti panagbalin a pastor iti calpasam; ket diac met tinarigagayan ti nacaayay-ay nḡa aldaw, sica ammom: ti rimmuar cadagiti bibigco adda idi iti sangaoan ti rupan.

17 Saanca coma nḡa agbalin a butenḡ caniac; sica ti camangco iti aldaw ti dakes.

18 Maibabainda coma dagiti mangidanes caniac, nḡem saanac coma a maibabain; agcullayawda coma, nḡem saanac a agcullaydaw; iyegmo cadacuada ti aldaw ti dakes, ket dadaelem ida iti mamindua a pannacadadael.

19 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac; Inca, ket agtaderca iti ruangan dagiti annac ti ili, isu a sercan dagiti ari ti Juda, ket isu a ruaranda, ken cadagiti amin a ruangan ti Jerusalem;

20 ket cunam cadacuada, Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo ar-ari ti Juda, ken ti amin a Juda, ken amin ti agnaed iti Jerusalem, a sumrec cadagitoy a ruangan:

21 Castoy ti cuna ni Jehova, Agannad-cayo cadagiti bagbagiyo met laeng, ket dicay agawit ti awit iti aldaw a panaginana, wenna isut' iserrecyo cadagiti ruangan ti Jerusalem;

22 ket dicay met mangiruar iti maysa nḡa awit cadagiti balbalayyo cadagiti aldaw a panaginana, ket saancay met nḡa agaramid iti aniaman a trabajo: nḡem ngilinenyo ti aldaw a panaginana. cas imbilinco cadagiti ammayo.

23 Nĕm saanda nĕa impanĕag, ket dida met inyallingag ti lapayagda, no di ket pinatangkenda ti telelda, tapno saanda a macanĕg ken dida maisuro.

24 Ket maaramidto, no siaannadcayo a mangipangag caniac, cuna ni Jehova, a dicay mangiserrec iti awit cadagiti ruangan daytoy a ciudad iti aldaw a paginana, no di ket ngilinenyo ti aldaw a panaginana, a dicay agaramid ti trabajo kencuana;

25 sumrecdanto nĕarud cadagiti ruangan daytoy a ciudad dagiti ar-ari ken principes a situtugaw iti trono ni David, a nacasacayda cadagiti lugan ken cabcabayo, isuda ken dagiti principeda, dagiti lallaki ti Juda, ken dagiti agnaed ti Jerusalem; ket daytoy a ciudad agtaengto iti agnanyon.

26 Ket umaydanto nĕa aggapu cadagiti ciudad ti Juda, ken aggapu cadagiti disso nĕa aglicmut iti Jerusalem, ken aggapu iti daga ti Benjamin, ken aggapu iti nababa a daga, ken iti caturodan, ken aggapu iti Abagatan, a mangiyegda iti datdaton a mapuuran, ken sacrificios ken datdaton a bellaay, ken incienso, ken mangiyegda iti datdaton ti panagyaman, iti balay ni Jehova.

27 Nĕm no didac ipangag tapno ngilinenyo ti aldaw a panaginana, ken iti saan a panagawit iti maysa nĕa awit ken iseserrec cadagiti ruangan ti Jerusalem iti aldaw a panaginana; pasgedacto nĕarud ti maysa nĕa apuy cadagiti ruangan, ket alun-unennanto dagiti palacio ti Jerusalem, ket isuntot' saan a maiddep.

Maysa a leccion iti alicamen ti agdamdamili. Ti Israel maiwaris. Ni Jeremias agrarag iti maicaniwat cadagiti cabusorna.

18 Ti sao a dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova a kinunana,

2 Tumacderca, ket sumalogca iti balay ti agdamdamili, ket idiy pangegancanto cadagiti saoc.

3 Idin simmalogac iti balay ti agdamdamili, ket adtoy, isut' agararamid idi ti maysa nĕa aramid cadagiti cararet.

4 Ket idi ti alicamen nĕa inaramidna iti pila nadadael iti ima ti agdamdamili, isut' inaramidna manen a sabali nĕa alicamen, cas tagisayaaten nĕa aramiden ti agdamdamili.

5 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

6 O balay ti Israel, diac mabaln aya ti agaramid kenca a cas daytoy nĕa agdamdamili? cuna ni Jehova. Adtoy, cas ti pila iti ima ti agdamdamili, castacayo iti imac, O balay ti Israel.

7 Iti aniaman a canito a panagsaoc to maipapan iti maysa a nacion, ken maipapan iti maysa a pagarian, tapno parutek ken burakec ken isut' dadalec,

8 no dayta a nacion, a maipapan kencuana isut' sinaoc, agsubli manipud iti kinadakesda, agbabawiacto iti dakes, a pinanunotco nĕa aramiden cadacuada.

9 Ket iti ania a canito a panagsaoc to maipapan iti maysa a nacion, ken maipapan iti maysa a pagarian, tapno bangonec ken isut' imulac;

10 no aramidenda dayta nĕa isut' dakes iti imatangco, a dida annuruten ti timecco, iti casta agbabawiacto iti imbago, isu a sinaoc a pangpaimbageco cadacuada.

11 Ita nĕarud, agsaoca cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed ti Jerusalem, a canam, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, mangsangalac ti dakes a maicaniwat cadacayo, ken manggandatac iti maysa a gandat a maibusor cadacayo: agsublicay ita tunggal maysa nĕa aggapu iti dakes a dalanna, ket baliwanyo dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo.

12 Nĕm isuda cunada, Isut' awan capapay-anna, ta sumurotcamto cadagiti bucodmi a gandat, ket agaramidcamto tunggal maysa iti kinatangken ti dakes a pusona.

13 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova; Damagenyo ita iti nagtengngaan dagiti nacion, isuda a nacangeg cadagiti casta a banag; ti virgen ti Israel nagaramid iti maysa a nacaal-alinggrec a banag.

14 Agcurangto aya ti nieve ti Libano iti bato ti tanap, wenna mamagaanto aya dagiti nalamiis a danum nĕa agayus manipud iti adayu?

15 Ta ti ilic linipatanac, nagpuurda ti incienso cadagiti ulbod a didios; ket napaitibculda cadagiti dalanda, cadagiti daan a dandana, tapno magnada cadagiti dana, iti maysa a dalan a saan a nagabsuonan;

16 tapno maaramid ti dagada a maysa a pagseddaawan, ken maysa nĕa agnanyon a pagsanamtican; isu-amin a lumasat idiy masdaawto, ket wingiwingenna ti olona.

17 Iwarisconto ida a cas maysa a casaor

iti sanġoanan ti cabusor; iparangcontu cadacuada ti bucot a saan a ti rupa, iti aldaw ti pannacaraponda.

18 Idin kinunada, Umaycayo, ket ag-gandattayon iti gangandat a maibusor ken Jeremias; ta ti linteg saanto a mapucaw iti sacerdote, wenna pammagbaga iti masirib, wenna ti sao iti mammadto. Umaycayo, ket isut' cabilentayon iti dila, ket saantayo nġa ipanġag ti aniaman cadagiti saona.

19 Ipanġagnac, O Jehova, ket timudem ti timec dagidiay a makisuppiat caniac.

20 Maisupapacto aya ti dakes iti naimbag? ta isuda incalianda ti maysa a cutcut ti cararuac. Lagipem no casano ti panagtacderco iti sanġoanam a nanġisao iti naimbag a maipaay cadacuada, tapno iccatem ti punġtotmo cadacuada.

21 Isut' gapuna nġa iyawatmo dagiti annacda iti bisin, ket itedmo ida iti bileg ti campilan; ket agbalin coma dagiti assawada a babbai nġa awanan iti annac, ken babbalo; ket dagiti lallakida mapapatayda coma iti patay, ket dagiti bumabbaroda macabilda iti campilan iti dangadang.

22 Manġeg coma ti maysa a riaw manipud cadagiti balbalayda, no iyeqmon a pettat ti maysa a buyot cadacuada; ta nagcalida ti maysa a cutcut tapno alaendac, ken mangilemmenġda ti silsilo a maipaay cadagiti sacac.

23 Nupay casta, Jehova, ammom amin ti balacadda a maicaniwas caniac a panġapapatay caniac; dica pacawanen ti kina-dakesda, ket dica met punasen ti basolda iti imatangmo; no di ket bay-am ida a marbec iti sanġoanam; agaramidca cada-cuada iti tiempo ti punġtotmo.

Ti pannacarbec ti Jerusalem mayarig iti maysa a gorgorita a naboong.

19 Castoy ti cuna ni Jehova, Inca ket gumatangca iti gorgorita ti agdamdamili, ket manġalaca cadagiti panglacayen ti ili, ken cadagiti panglacayen dagiti sacerdote;

2 ket rumuarca a mapan iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, isu nġa adda iti pag-ercan ti ruangan nġa Harsit, ket iwarragawagmo idiaay dagiti sao nġa ibagto kenca;

3 ket cunam, Denggenyo ti sao ni Jehova, O ar-ari ti Juda, ken agnaed ti

Jerusalem: Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy, iyeqcontu ti dakes ditoy a lugar, isu nġa asinoman a macanġeg, dagiti lapayagna agpipikeldanto.

4 Aqsipud ta binaybay-andac, ken inyalatiwda daytoy a lugar, ken nanġpuurda ti incienso kencuana cadagiti sabali a didios, a dida idi am-ammo, isuda ken dagiti ammada ken dagiti ar-ari ti Juda, ket pinunnoda daytoy a disso iti dara dagiti awan basolda,

5 ket binanġonda dagiti nanġato a disso ni Baal, tapno puuranda dagiti annacda a lallaki iti apuy a maipaay a datdaton a mapuuran ken Baal; isu a diac imbilin, wenna insaoc, ket isut' saan met nġa immay iti isipco:

6 isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtenġda, cuna ni Jehova, a daytoy a lugar saanton a managanan Tofet, wenna ti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, no di ket ti lobong a Pagpapatayan.

7 Ket pagubbawecto ti pammagbaga ti Juda ken Jerusalem ditoy a lugar; ket pagpasagecto ida iti campilan iti sanġoanan dagiti cabusorda, ken iti ima dagidiay agsapul iti biagda: ket dagiti bangcayda itedconto nġa agservi a taraon cadagiti tumatayab ti langlangit ken cadagiti animal ti daga.

8 Ket aramidecto daytoy a ciudad a maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican; tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto ken agsanamticto gapu cadagiti amin a saplitna.

9 Ket aramidecto ida a canenda ti lasag dagiti annacda a lallaki ken ti lasag dagiti annacda a babbai; ket canendanto tunggal maysa ti lasag ti gayyemna, iti panna-calacub ken iti rigat, isu a pangtuocto cadacuada dagiti cabusorda ken dagiti agsapul iti biagda.

10 Sacanto buongen ti gorgorita iti imatang dagiti lallaki a makicuyog kenca,

11 ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Castanto ti panangburacco iti daytoy nġa ili ken daytoy a ciudad, cas ti maysa buongen na ti alicamen ti agdamdamili, tapno saanto a maaramid manen, ket agicalidanto idiaay Tofet aginġgat' awan ti lugar a pagicalian.

12 Castoy ti aramidecto ditoy a yan, cuna ni Jehova, ken cadagiti agnaed kencuana, nġa aramidec met laenġ daytoy a ciudad a cas iti Tofet;

13 ket dagiti balbalay ti Jerusalem,

ken dagiti balbalay dagiti ar-ari ti Juda, isuda a natulawan, isudantot' cas iti lugar ti Tofet, dagiti amin met laeng balbalay nga iti rabaw dagiti atepda nagpuurda ti incienso iti amin a buyot ti langit, ket nangibucbooda ti datdaton a mainum cadagiti sabali a didios.

14 Idin immay ni Jeremias a naggaput' Tofet, isu a nangibaonan kencuana ni Jehova nga agipadto; ket isu nagtacler iti paraangnan ti balay ni Jehova, ket kinunana iti amin nga ili:

15 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy, iyegconto ditoy a ciudad ken iti amin nga il-ilina ti amin a dakes a binalicasco a maibusor kencuana; agsipud ta pinatang-kenda ti teltelda, tapno saanda a mangge dagiti saoc.

Ni Jeremias ipadtona ti pannacacayaw ni Fasur. Isu sanġitanna dagiti pannacapadasna ken ilunodna ti aldaw a pannacayanaena.

20 Ita ni Fasur nga anac a lalaki ni Emmer a sacerdote, isu a pangolo nga agturay iti balay ni Jehova, nangegna ni Jeremias nga agipadpadto cadagito y a banag.

2 Idin ni Fasur kinabilna ni Jeremias a mammadto, ket isut' incabilna cadagiti tul-onġ nga adda idi iti makinnġato a ruangan ti Benjamin, nga adda idi iti balay ni Jehova.

3 Ket naaramid iti cabigatanna a ni Fasur inruarna ni Jeremias cadagiti tul-onġ. Sa kinuna ni Jeremias kencuana, Ni Jehova saanna nga inawagan dayta naganmo iti Fasur, no di Magor-missabid.*

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, aramidencanto a maysa a buteng kenca met laeng, ken cadagiti amin a gagayemmo; ket isuda mapasagdanto iti campilan dagiti cabusorda, ket dagita matam isuntot' makitada; ket yawatconto ti amin a Juda iti ima ti ari ti Babilonia, ket alaennanto ida a cayaw idia y Babilonia. ket papatayennanto ida iti campilan.

5 Maysa pay itedconto amin a kinabacnang daytoy a ciudad, ken amin a tubona ken amin dagiti napateg a banag,

* *Magor-missabid*: cayatna a saoen, *Pagbutnġan* iti amin a sikigan.

wen, amin a gamgameng dagiti ar-ari ti Juda yawatconto iti ima dagiti cabusorda; ket aramidencanto ida a maysa a samsam, ken alaenda ida, ket ipanda ida idia y Babilonia.

6 Ket sica, Fasur, ken amin nga agnaed iti balaymo mapancayto iti pannacacayaw; ket umaycanto idia y Babilonia, ket idia y mataycanto, ket maicalicanto, sica ken amin dagiti gagayemmo, isuda a nagipadtoan a siuulbod.

7 O Jehova, sica inuyotannac ket siac nauyotanac; sica napigpigsaca ngem siac, ket nangartapca: nagbalinac a maysa a pagcatawaan ti amin nga aldaw, tunggal maysa rabakennac.

8 Ta no maminano nga agsaoac, agickisac; agickisac ti, Panaggpilit ken pannacarbac, ta iti sao ni Jehova naaramid a pangbabain caniac, ken maysa a rabac, iti amin nga aldaw.

9 Ket no cunac, Ti naganna saanconto a dacawaten, wenna agsaon iti naganna, adda ngarud iti pusoc ti cas sunsumged nga apuy a naripen cadagiti tulangco, ket mabannogac nga agitured, ket saanco a maibutur.

10 Ta nangegco ti panangunsi ti adu, ti buteng iti tunggal sikigan. Agdarumcayo, ket isut' idarumminto, cuna dagiti amin a cainngotco a gagayem, isuda nga agururay iti pannacatuangco; nalabit isu mauyotanto, ket mangartaptayto a maibusor kencuana, ket datayo macabalestayto kencuana.

11 Ngem ni Jehova adda caniac cas maysa a nabileg ken maysa a nacabutbuteng: isut' gapuna a dagiti mangidadan caniac maitibcoldanto; ket saandanto a mangartap; isuda maibabaindanto a naananay, agsipud ta saanda a nagaramid a sisisirih, uray pay ti awan inggana a pannacababas isu a dinto malipatan uray caanoman.

12 Ngem, O Jehova dagiti buybuyot, a mangpadas iti nalinteg, makitana ti puso ken ti isip, ipalubosmo a makitac ti pamalesmo cadacuada: ta kenca impacaamoc ti panggepco.

13 Agcantaayo ken Jehova, dayawenyo ni Jehova; ta isu rinuc-atanna ti cararu ti macasapul iti ima dagiti agar-aramid ti dakes.

14 Mailunud coma ti aldaw a pannacayanacco: saan coma a mabendicionan ti aldaw a panangipasngay ni inac caniac.

15 Mailunod coma ti tao a mangyeg ti damdamag ken amac, a kinunana, Maysa nga ubing a lalaki mayanac a maipaay kenca; nga isut' pinaragsacna unay.

16 Ket dayta a tao agbalin coma a cas cadagiti ciudad nga intuang ni Jehova, ket saan a pagbabawi: ket isu mangegna coma ti maysa a riaw iti agsapa ken maysa a dir-i iti matoon;

17 agsipud ta isu saanac a pinapatay manipud iti aanacan; ket iti casta ni inac isu coma ti tanemco, ket ti aanacanna cancanayon coma a dackel.

18 Aniat' gapuna a rimmuarac iti aanacan a macakita iti trabajo ken liday, tapno dagiti aldawco maibus coma iti bain?

Ti saludsud ni Sedecias, ken ti sunqbat ni Jeremias.

21 Ti sao dimteng ken Jeremias a nag-gapu ken Jehova, idi ni ari Sedecias imbaonna kencuana ni Fasur nga anac a lalaki ni Melquias ken ni Sofonias, nga anac a lalaki ni Maasias, a sacerdote a kinunana,

2 Agintuudca, dawatec kenca, ken Jehova gapu cadacami; ta ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia mangaramid ti gubat a maibusor cadacami: nalabit ni Jehova agar-aramid cadacami cas mainnog cadagiti amin a nacascasdaaw a gapuanauna, tapno isut' ngumato coma manipud cadatayo.

3 Idin kinuna ni Jeremias cadacuada, Castoy ti saonyonto ken Sedecias:

4 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, isublicto dagiti igam ti gubat nga adda cadagiti imayo, isu a panggubatyo a maicaniwas iti ari ti Babilonia, ken maibusor cadagiti Caldeos a manglacub cadacayo, iti ruar dagiti bacud; ket urnongecto ida iti tengnga daytoy a ciudad.

5 Ket siac met laeng gumuhatacto a maicaniwas cadacayo a buyogen ti nacacrad nga ima ken maysa a napigsa a tackiag, wen, iti met laeng unget, ken iti rungsot ken iti dackel a pungtot.

6 Ket cabilecto dagiti agnaed ditoy a ciudad, ti tao ken ti animal nga agpadpada: mataydanto ti dackel nga angol.

7 Ket calpasanna, cuna ni Jehova, ruatacto ni Sedecias nga ari ti Juda, ken dagiti adipenna, ken ti ili, dagiti casta met laeng a nabati iti daytoy a ciudad iti angol, iti campilan, ken iti bisin, nga

iyawat ida iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul ti biagda: ket cabilennanto ida iti murdong ti campilan; saannanto ida nga iliclic, ket awan met ti ilalana, wenna caasina.

8 Ket cunamto iti daytoy nga ili, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, icabilco iti sangoanam ti dalan ti biag ken ti dalan ti patay.

9 Ti agnaed ditoy a ciudad matayto iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol; ngem ti rumuar ken tumipon cadagiti Caldeos a manglacub cadacayo, agbiagto ken ti biagna maipaayto kencuana a maysa a samsam.

10 Ta insaadco ti rupac ditoy a ciudad a maipaay iti dakes a saan a iti naimbag, cuna ni Jehova: isut' maitedto iti ima ti ari ti Babilonia, ket isuntot' uramenna iti apuy.

11 Ket no maipapan iti balay ti ari ti Juda, denggenyo ti sao ni Jehova:

12 O balay ni David, castoy ti cuna ni Jehova, Tungpalem ti kinajusticia iti agsapa, ket ruc-atam ti naagaw iti ima ti mangidadanes, ta amangan no ti pungtotco rumuar a cas iti apuy, ket aguram nga awan ti macaiddep kencuana, gapu iti kinadakes dagiti gapuananyo.

13 Adtoy, bumusorac kenca, O naed ti lobong, ken iti bato ti tanap, cuna ni Jehova; dacayo nga agcuna, Asino ti sumalogto a bumusor cadatayo? wenna asino ti sumrecto cadagiti pagtaengan-tayo?

14 Ket dusaencayto cas mayannurot iti bunga dagiti gapuananyo, cuna ni Jehova; ket mapasgedacto ti maysa nga apuy idia bakirna, ket runawennanto amin nga adda nga agliemut kencuana.

Ti Juda mapacaammoan ti maicaniwas iti anagaramid ti saan a kinajusticia. Ti nacaay-ay-ay a nagtunqpalan ni Sellum. Ti nacaay-ay-ay a nagtunqpalan da Joacim ken Conias.

22 Castoy ti kinuna ni Jehova: sumaluga iti balay ti ari ti Juda, ket sauem idia daytoy a sao,

2 ket cunam, Denggem ti sao ni Jehova. O ari ti Juda, nga agtutugaw iti trono ni David sica, ken dagiti adipenmo.

ken ti ilim a sumrec cadagitoꝝ a ruangan.

3 Castoy ti cuna ni Jehova: Agaramidcayo ti kinajusticia ken kinalinteg, ket ruc-atanyo ti naagaw iti ima ti mangidadanes: ket dicay agaramid iti dakes, dicay agaramid iti ranggas, iti gangannaet, iti ulila wenno iti balo a babai; ket dicay met mangibuyat iti awan basolna a dara ditoy a lugar.

4 Ta kinapudnona no aramideno daytoy, sumrecto cadagiti ruangan daytoy a balay dagiti ar-ari nga agtugaw iti trono ni David, a macasacayda cadagiti lugan ken cababayo, isu ken dagiti adipenna ken ti ilina.

5 Ngem no dicayto denggen dagitoꝝ a saꝝ, agsapataac gapu caniac met laeng, cuna ni Jehova, a daytoy a balay agbalinto a langalang.

6 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipapan iti balay ti ari ti Juda: Sica ti Galaad caniac ken ti olo ti Libano; *nupay casta aramidencanto a di bumrong a maysa a let-anġ, ken ciciudad a saan a mapagnaedan.*

7 Ket mangisaganaecto iti agdael a maibusor kenca, tunggal maysa agraman cadagiti igamna; ket pucanendanto dagiti napili a cantingenmo, ket ipurruacda ida iti apuy.

8 Ket adu a nacion lumabasdanto ditoy a ciudad, ket cunadanto tunggal tao iti caarrubana, Aniat' gapuna nga inaramid ni Jehova ti castoy iti daytoy dackel a ciudad?

9 Isuda sumungbatdanto nġarud, Agsipud ta binay-anda ti tulong ni Jehova a Diosda, ket nagruchabda iti sabsabali a didios, ket nagservida cadacuada.

10 Saanyo a sangitan ti natay, ket isut' dicay met dung-awan; ngem sangitanyo a sipapait ti pumanaw; ta saanton nga agsubli wenno makitana ti daga a nacayanacanna.

11 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipapan ken Sellum nga anac a lalaki ni Josias, nga ari ti Juda, isu a nagturay iti saad ni Josias nga amana, *ken* isu a rimmar manipud ditoy a lugar: Isu saanton nga agsubli idiaꝝ;

12 Ngem iti disso a nangidalananda kencuana a cayaw, idiaꝝ matayto, ket saannanto a makitan daytoy a daga.

13 Asi pay ti mangbangon iti balayna gapu iti kinakillo, ken iti siledna iti saan a kinajusticia; nga aramatenna ti bannog

ti caarrubana nga awan ti tangdan, ket dina ited kencuana ti abang;

14 nga agcuna, Mangipatacderac iti maysa a nalawa a balay ken nalawa a silsiled ket mangabutac kencuana iti tawtaw; ket isut' mabobedaan iti cantingen, ket mapintaan iti bermellon.

15 Agturaycanto aya, gapu ta sica aga-waam nga artapan ti cantingen? Saan aya a ni amam ti nangan ken imminon, ken nagaramid iti kinajusticia ken kinalinteg? Iti casta nasayaat idi kencuana.

16 Isu inocomna ti panggep ti napanġlaw ken macasapul; iti casta nasayaat idi: Saan aya nga isu daytoy idi ti panangammo caniac? cuna ni Jehova.

17 Ngem dagiti matam ken ti pusom saanda a maipaay no di laeng iti kinaagunmo, ken ti panangibuyat iti awan basolna a dara, ken panangirurumen, ken panangranggas nga isut' aramidem.

18 Castoy nġarud ti cuna ni Jehova maipapan ken Joacim, nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda; Saandanto nga agunnoy gapu kencuana, *ti cunada*, | Ay cabsatco a lalaki! wenno, | Ay cabsat a babai! Saandanto nga agunnoy gapu kencuana, *a cunada*, | Ay Apo! wenno, | Ay ti dayagna!

19 Isu maicalinto ti pannacaicali ti maysa nga asuo, a maiguyod ken maipurruac iti ballasiw dagiti ruangan ti Jerusalem.

20 Sumang-atca idiaꝝ Libano, ket agriawca; ket ingatom ti timecemo idiaꝝ Basan, ket agriawca manipud Abarim; ta amin dagiti cayayanayatmo matuangda.

21 Nagsaoc kenca iti kinarang-aymo; ngem kinunam, Diacto dumingġeg. Daytoy ti cadawayam manipud iti kinaubingmo, a dica tungpalen ti timecco.

22 Ti angin taraonannanto amin dagiti paspastormo, ket dagiti cayayanayatmo mapandanto iti pannacacayaw: pudno nġarud a maibabaincanto ken mariribucanto gapu cadagiti amin a kinadangcocimo.

23 O naed ti Libano, nga aramidem ti umocmo cadagiti cantingen, | amangan a nagdackel ti pannacacasim inton dumteng kenca ti rigat, ti ut-ut a cas iti maysa a babai nga agpasical!

24 Cas sibibiagac, cuna ni Jehova, uray no ni Conias nga anac a lalaki ni Joacim nga ari ti Juda isu com a singsing a pagsada iti macanawan nga imac,

nupay casta parotenca coma manipud idiay;

25 ket iyawatcanto iti ima dagiti agsapul iti biagmo, ken iti ima dagiti cabutengmo, iti met laeng ima ni Nabucodonosor, ari ti Babilonia ken iti ima dagiti Caldeos.

26 Ket ibellengcanto, ken ti inam a nangipasngay kencana, iti sabali a daga, a saanyo a nacayanacan; ket idiay mataycayo.

27 Ngem iti daga isu tarigagayam ti cararuada a pagsublian, idiay saandanto nga agsubli.

28 ; Daytoy lalaki a Conias isut' maysa aya a many-uyaw ken brong nga alicamen? Isu aya ti maysa nga alicamen nga awan kencuana ti maay-ayo? Aniat' gapuna ngarud nga isudat' maibelleng, isu ken ti bukeln, ken maipurruc iti daga a dida ammo?

29 O daga, daga, daga, denggem ti sao ni Jehova.

30 Castoy ti cuna ni Jehova, Isuratyo daytoy a lalaki awan ti anacna, maysa a lalaki a dinto rumanġ-ay cadagiti aldawna: ta awanton ti tao iti bukeln ti rumanġ-ay, nga agtugaw iti trono ni David ken agturay iti Juda.

Dagiti nadanġcoc a paspator ken ti nalinteg a sanġá. Dagiti natiri a mammadto ti Juda ken ti Samaria maidarumda. Dagiti mangrabrabac cadagiti pudno a mammadto matubnġarda.

23 ; Asi pay dagiti paspator nga agda-dael ken agiwaris cadagiti carnero ti pagparabac! cuna ni Jehova.

2 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a maibusor cadagiti paspator a mangpacan iti ilic: Inwarisyo ti pangenco, ken inabugyo ida, ken saanyo ida a sinarungcaran; adtoy, sarungcaracto cadacayo ti kinadakes dagiti gapuananyo, cuna ni Jehova.

3 Ket urnongecto ti tidda ti pangenco cadagiti amin a dagdaga a nangipaturongac cadacuada, ket iyegconto manen ida cadagiti pagaponanda; ket isudantot' nabungá ket umaduda.

4 Ket mangipasdecacto iti paspator cadacuada; isuda a mangtaraon cada-cuada; ket saandanto nga agbutengen, wenno agullayaw, ket awanto met ti ageurang, cuna ni Jehova.

5 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a bangonecto ken David ti maysa a nalinteg a Sanġá, ket isu agturayto a cas ari ken agaramid a sisisirib, ket agaramidto iti kinajusticia ken kinalinteg iti daga.

6 Cadagiti aldawna ti Juda maisalacanto, ket ti Israel agnaedto nga awan peggad; ket daytoy ti naganna a pangawagto kencuana: Jehova a kinalinteg-tayo.

7 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a saandanto a saenen, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangiruar cadagiti annac ni Israel iti daga nga Egipto;

8 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangiruar ken nangidalan iti bukeln ti balay ti Israel manipud iti makinamianan a daga, ken manipud iti isu-amin a daga a nangipaturongac cadacuada. Ket isuda agnaeddanto iti dagada met laeng.

9 Maipapan cadagiti mammadto. Ti pusoc iti unegco maburac, amin dagiti tulangco aggungunda, cas-ac la maysa a tao a nabartec, ken maysa a tao nga inabac ti arac, gapu ken Jehova ken gapu cadagiti nasantoan a saona.

10 Ta ti daga napno cadagiti mannaki-camalala; ta gapu iti lunod ti daga agdungaw; dagiti pegaraban ti let-ang agmagada. Ket ti pagnada dakes, ken ti bilegda saan a nalinteg;

11 ta ti mammadto ken ti sacerdote nga agpadpada nabassawangda; wen, iti balayco masaracac ti kinadangcocda, cuna ni Jehova.

12 Isut' gapuna nga iti dalanda isunto cadacuada ti cas nagalis a laglugar iti sipngat: isudantot' maabog ket matnagda idiay; ta iyegconto ti dakes cadacuada nga isu ti tawen ti pannacasucnald, cuna ni Jehova.

13 Ket nacakitaac ti minamaag cadagiti mammadto ti Samaria; nagipadtoda gapu ken Baal, ket pinabiddutda ti ilic nga Israel.

14 Cadagiti mammadto ti Jerusalem nacakitaac met iti maysa a nacaal-alinggec a banag: isuda makicamalalada, ket mag-nada iti tirtiri; ket papigsacanda ti im-ima dagiti agaramid ti dakes, ta tapno awan ti agsubli manipud iti kinadakesna: isuda amin agbalinda caniac a cas iti Sodoma,

ket dagiti agnaed kencuana cas iti Gomorra.

15 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot a maipapan cadagiti mammadto: Adtoy, pacanecto ida iti ajenjo, ket painumecto ida iti danum ti apro; ta nanipud cadagiti mammadto ti Jerusalem rimmuar ti di panangcancano iti Dios a mapan cadagiti amin a daga.

16 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Dicay ipangag dagiti sao dagiti mammadto nga agipadto cadacayo: isurodacayo ti awan capapayanna; agsaoda iti maysa a parpamata ti bucodda a puso, a saan nga iti ngiawat ni Jehova.

17 Cunaenda a di agsarday cadacuada a manguyaw caniac, Ni Jehova kinunana, Addanto talnayo; ket iti tunggal maysa a magna iti kinatangken ti pusona a bucod cunada, Awan ti dakes nga umayto cadacayo.

18 Ta asino ti nagtaeder iti pammagbagaan ni Jehova isu a macakita coma ken macangeg iti saona? asino ti nangtandan iti saoc ken nacangeg kencuana?

19 Adtoy, ti bagio ni Jehova, nga isu ti pungtotna, rimmuar, wen maysa nga alipugpug a bagio: isut' agbettacto iti rabaw ti olo ti nadangcoc.

20 Ti unget ni Jehova saanto nga agsubli, aginggat' maaramidna, ken matungpalna dagiti panggep ti pusona: iti maudi nga aldaw isut' maawatanyonto nga awan pagcuranganna.

21 Saanco nga imbaon dagitay a mammadto, nupay casta nagturayda: saanac a nagsao cadacuada, nupay casta nagipadto.

22 Ngem no nagtaederda coma iti pammagbagac, iti casta pinadengngegda coma ti ilic cadagiti saoc, ket insubliida ida manipud iti dakes a dalanda, ken manipud iti kinadakes dagiti gapuananda.

23 Siac aya ti maysa a Dios iti asideg, cuna ni Jehova, ket saan a maysa a Dios iti adayu?

24 Mabalina aya ti asinoman ti aglingged cadagiti nalmeng a luglugar ta tapno isut' saanco a makita? cuna ni Jehova. Saanco aya a punnoen ti langit ken daga? cuna ni Jehova.

25 Nangeco ti sao dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri iti naganco, a cunada, Nagtagtagainepac, nagtagtagainepac.

26 Casanonto ti cahayag daytoy iti pu-

so dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri, nga isu dagiti mammadto ti allilaw ti pusoda met laeng?

27 a panunotenda a palipaten iti ilic ti naganco gapu cadagiti tagtagainepda isu nga ibagada tunggal tao iti caarrubana, a cas cadagiti ammada linipatanda ti naganco gapu ken Baal.

28 Ti mammadto nga adda tagtagainepna, mangibaga coma iti maysa a tagtagainep; ket dayta nga addaan iti saoc, saocna coma iti saoc a sipupudno. Ania aya ti garami iti trigo? cuna ni Jehova.

29 Saan aya nga iti saoc cas la apuy? cuna ni Jehova; ken cas maysa a pamacol a burakenna ti bato?

30 Isut' gapuna, adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, a tacawenna dagiti saoc tunggal maysa iti caarrubana.

31 Adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, nga aramatenda dagiti dilada, a cunada, Isu cunana.

32 Adtoy, bumusorac cadacuada nga agipadto cadagiti tiri a tagtagainep, cuna ni Jehova, ket ibagada cadacuada, ket pabiddutenda ti ilic gapu cadagiti tirida, ken gapu cadagiti awan capapayanna a panagpasindayag: nupay casta diac ida imbaon, wenna binilincio ida; ket saanda met a paglac-amen daytoy nga ili a pulos, cuna ni Jehova.

33 Ket no daytoy nga ili, wenna ti mammadto, wenna maysa a sacerdote damagenna kenca a cunana, Ania ti awit ni Jehova? Cunamto ngarud cadacuada, Ania nga awit! Ipalladawcayto, cuna ni Jehova.

34 Ket no maipapan iti mammadto, ken iti sacerdote, ken iti ili, nga agcunanto, Ti awit ni Jehova, siac dusaecto met dayta a tao ken ti balayna.

35 Castoy ti cunaenyonto tunggal maysa iti caarrubana, ken tunggal maysa iti cabsatna a lalaki, Ania ti insungbat ni Jehova? ken, ania ti sinoa ni Jehova?

36 Ket ti awit ni Jehova saanyonto a dacawatenen: ta tunggal bucod a sao ti maysa a tao isunto ti awitna; ta pinakilloyo dagiti sao ti Dios a sibibiag, a ni Jehova dagiti buybuyot a Diostayo.

37 Castoy ti cunamto iti mammadto, Ania ti insungbat ni Jehova kenca? ken, ania ti sinoa ni Jehova?

38 Ngem no cunayo, Ti awit ni Jehova, castoy ngarud ti cuna ni Jehova: Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, Ti awit ni

Jehova, ket nagbaonac cadacayo, a kinunac, Saanyonto a cunaen, Ti awit ni Jehova;

39 adtoy n̄garud, lipatancayto a nananay, ket ibellengcayto, ken ti ciudad n̄ga intedco cadacayo ken cadagiti amayo, iti adayu ti imatangco:

40 ket iyegconto ti agnanayon a pannacaumsa cadacayo, ken awan inggana a pannacababain, isu a saanto a malipatan.

Ti leccion a maipapan iti dua a curibut n̄ga higos.

24 Ni Jehova imparangna caniac, ket adtoy, dua a curibut ti higos a naisaad iti sangoanan ti templo ni Jehova, calpasan ni Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia impanawna a cayaw ni Jeconias n̄ga anac a lalaki ni Joacim, ari ti Juda, ken dagiti principe ti Juda, agraman cadagiti nalaing n̄ga agrabajo ken mammanday a taga Jerusalem, ket impanda ida iti Babilonia.

2 Maysa a curibut adda idi nasayaat unay n̄ga higosna, cas cadagiti higos n̄ga umuna a maluom; ket daydi maysa a curibut adda idi dakes unay n̄ga higosna, a saan a mabalin a canen, ta isudat' napalalo a nagdakes idi.

3 Sa kinuna ni Jehova caniac, Ania ti makitam, Jeremias? Ket kinunac, Higos; dagiti nasayaat n̄ga higos, nasayaat unay; ket dagiti dakes dakesda unay, a saan a mabalin a canen, ta isudat' napalalo a nagdakes.

4 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

5 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Cas cadagito nasayaat n̄ga higos, casta ti panangibilangconto cadagiti cayaw ti Juda, isuda pinaruarco ditey a lugar n̄ga impan iti daga dagiti Caldeos a maipaay iti imbag.

6 Ta isaadconto dagiti matac cadacuada a maipaay iti imbag, ket iyegconto ida manen ditoy a daga: ket isudantot' ibangonco, a diac ida ipababa; ket imulacto ida, a diacto ida paruten.

7 Ket icacto ida iti puso n̄ga umammo caniac, a siac ni Jehova: ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda; ta agsublidanto caniac iti amin a pusoda.

8 Ket cas cadagiti dakes n̄ga higos isuda a di mabalin a canen, ta isudat' napalalo a nagdakes, pudno castoy ti cuna ni Je-

hova, Castanto ti panangbaybay-ac ken Sedecias n̄ga ari ti Juda, ken dagiti pang-oloenna, ken ti tidda ti Jerusalem, n̄ga agbati ditoy a daga, ken isuda n̄ga agnaed iti daga n̄ga Egipto,

9 baybay-acto ida a maipalladaw n̄ga agsublisubli iti nagtengngaanan dagiti amin a pagpagarian ti lubong a maipaay iti dakes; tapno agbalin a maysa a babalaw ken maysa a pagsasao, maysa a pagrabacan ken maysa a lunod, cadagiti amin a luglugar a pangipaturongacto cadacuada.

10 Ket ipaw-itonto ti campilan, ti bisin, ken ti angol, iti nagtengngaanda, aginggat' maibusda manipud iti daga n̄ga intedco cadacuada ken cadagiti ammada.

Ti pannacacayaw ti Juda, ken ti pannacarba ti Babilonia maipadto. Ti copa ti pungettot maiparang cadagiti amin a naci-on. Ti dakes a maibusor cadagiti amin a naci-on maipadto.

25 Ti sao a dimteng ken Jeremias maipapan iti amin n̄ga ili a Juda, idi maicapat a tawen ni Joacim n̄ga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, (isu met laeng idi ti damo a tawen ni Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia.)

2 n̄ga isu ti sinoa ni Jeremias a mamadto iti amin n̄ga ili a Juda, ken cadagiti amin a naed ti Jerusalem, a kinunana:

3 Nanipud idi maicapulo ket tallo a tawen ni Josias n̄ga anac ni Amon, ari ti Juda, agingga met laeng iti daytoy n̄ga aldaw, dagitoy a duapulo ket tallo a tawen, ti sao ni Jehova dimteng caniac, ket insaoc cadacayo, a bimmangonac a nasapa ket nagsaoc; n̄gem dicay impangag.

4 Ket ni Jehova imbaonna cadacayo dagiti amin n̄ga adipenna a mamadto, a bimmangon a nasapa ket imbaonna ida, (n̄gem dicay impangag, wenno inyallingag ti lapayago a dumngag),

5 a kinunana, Agsublicay ita tunggal maysa manipud iti dakes a dalanna, ken manipud iti kinadakes dagiti aramidyo, ket agnaedcayo iti daga n̄ga inted ni Jehova cadacayo ken cadagiti ammayo, nanipud idi unana agingga met laeng iti agnanayon;

6 ket dicay sumurot cadagiti sabali a didios n̄ga agservi cadacuada, ken agruebab cadacuada, ket didac gargarien n̄ga agpungtot iti gapuanan dagiti imayo; ket diacto mangaramid cadacayo iti ranggas.

7 Nupay casta saandac n̄ga impangag,

cuna ni Jehova; tapno magargaridac nga agpungtot iti gapuanan dagiti imayo iti bucodyo a pacadunoran.

8 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsipud ta dicay dinengngeg dagiti saoc,

9 adtoy, mangibaonacto ket alaec amin dagiti familia iti amiaman, cuna ni Jehova, ket mangibaonacto ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, nga adipenco, ket iyegconto ida a maibusor ditoy a daga, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, ken maibusor cadagiti amin a nacion iti aglicmut; ket pucawecto ida a matalipupus, ket aramidecto ida a maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican, ken agnanayon a langalang.

10 Maysa pay iccatecto cadacuada ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio, ken ti timec ti novia, ti unii dagiti paggilingan, ken ti silaw ti pagsilawan.

11 Ket daytoy amin a daga isuntot' maysa a langalang, ken maysa a pagseddaawan; ket dagitoy a nacion agservidanto iti ari ti Babilonia iti pitopulo a tawen.

12 Ket maaramid inton matungpal ti pitopulo a tawen, a dusaecto ti ari ti Babilonia, ken dayta a nacion, cuna ni Jehova, gapu iti kinadakesda, ken ti daga dagiti Caldeos; ket isuntot' aramidec a langalang iti agnanayon.

13 Ket iyegconto iti dayta a daga amin dagiti saoc isuda a binalicasco a maibusor kencuana, wen, isu-amin met laeng a naisurat ditoy a libro, isu nga impadto ni Jeremias a maibusor cadagiti amin a nacion.

14 Ta adu a nacion ken natan-oc nga ar-ari aramidendanto ida, isuda met laeng, a bag-en, ket supapacacto ida cas mayannurot cadagiti aramidida, ken cas mainugot cadagiti gapuanan dagiti imada.

15 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, caniac: Alaem daytoy a copa ti arac ti pangtot iti imac, ket painumem amin dagiti nacion a pangibaonac kenca.

16 Ket isuda uminumdanto, ket agibaribarda, ket agmauyongda gapu iti campilan nga ipaw-itconto iti nagtengnganda.

17 Saac innala ti copa iti ima ni Jehova, ket pinainumco amin dagiti

nacion, isuda a nangibaonan caniac ni Jehova;

18 nga ammoen, ti Jerusalem ken dagiti ciudad ti Juda, ken dagiti ar-arida, ken dagiti pangoloenda, tapno aramidem ida a maysa a langalang, maysa a pagsedsedaawan, maysa a pagsanamtican, ken maysa a lunod, cas iti daytoy nga aldaw;

19 ni Faraon nga ari ti Egipto, ken dagiti adipenna ken dagiti pangoloenna, ken amin ti ilina;

20 ken amin dagiti laoc a tattao, ken amin nga ari ti daga ti Hus, ken amin dagiti ar-ari ti daga dagiti Filisteos, ken Ascalon, ken Gaza, ken Accaron, ken ti tidda ti Azoto;

21 Edom, ken Moab, ken dagiti annac ti Ammon;

22 ken amin dagiti ar-ari ti Tiro, ken amin dagiti ar-ari ti Sidon, ken dagiti ar-ari ti puro isu nga adda iti ballasiw ti baybay;

23 Dedan, ken Tema, ken Buz, ken amin dagiti napukisan ti suli ti buocda;

24 ken amin dagiti ari ti Arabia, ken amin dagiti ari dagiti laoc nga ili nga agnaed iti let-ang;

25 ken amin dagiti ari ti Zambri, ken amin dagiti ari ti Elam, ken amin dagiti ari ti Media;

26 ken amin dagiti ari ti amianan, adayu ken asideg, iti maysa ken iti sabali; ken amin dagiti pagarian ti lubong, nga adda iti rabaw ti daga: ket ti ari ti Sesac uminumto iti calpasanda.

27 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Uminumcayo, ket mabarteccayo, ken agbaccuarcayo ket matuangcayo, ket saancayon a bamanon, gapu iti campilan nga ipaw-itconto cadacayo.

28 Ket isunto, no dida cayat nga alae ti copa iti imam tapno uminumda, iti casta cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot; Pudno nga uminumcayto.

29 Ta adtoy, irugic ti agaramid ti dakes iti ciudad a managan gapu iti naganco; ket dacayo saancay coma aya a madusa a pulos? Saancayto a di madusa; ta mangayabacto iti maysa a campilan cadagiti amin nga agnaed ti daga, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

30 Isut' gapuna nga ipadtom a maibusor cadacuada amin dagitoy a sao, ket unam cadacuada, Ni Jehova agungorto

manipud iti ngato, ket iyebcasnanto ti timecna manipud iti nasantoan a taengna; agungorto a sibibileg a maibusor iti pagyaponanna; isu umkisto, a cas cadagiti agbaddec *cadagiti uvas*, a maicaniwas cadagiti amin nga agnaed iti daga.

31 Maysa nga anabaab umayto agingga met laeng iti ungo ti daga; ta ni Jehova adda suppiatna cadagiti nacion; isu sumrecto iti panangocom ti amin a lasag; no maipapan cadagiti nadangcoc, yawatnan-to ida iti campilan, cuna ni Jehova.

32 Castoy ti enna ni Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, ti dakes rumuarto manipud iti nacion agingga iti nacion ket maysa a dackel a bagio maibanngonto manipud caungtoan a paspaset ti daga.

33 Ket dagiti napapatay ni Jehova isunto iti dayta nga aldaw manipud iti maysa nga ungo ti daga agingga met laeng iti sabali nga ungo ti daga: saandanto a maunnoyan, ket dida met maur-nong, wenna maicali; isudanto ti tacki iti rabaw ti daga.

34 Agdung-awcayo, dacayo a paspastor, ken agsangicayo; ket agtulidcayo *iti dapó*, dacayo pangoloen ti arban; ta dagiti aldaw ti pannacapapatayo ken ti pannacaiwarisyo dimtengeu, ket matnag-cayto a cas naimnas nga alicamen.

35 Ket dagiti paspastor awanto ti dalanda nga agtalaw; wenna ti palungo ti arban a lumisi.

36 ¡Maysa a timec ti riaw dagiti paspastor, ken dung-aw ti palungo ti arban! ta ni Jehova raerakenna ti pagarabanda.

37 Ket dagiti natalna a pagyaponan mapaulime da gapu iti narungsot nga unget ni Jehova.

38 Pinanawanna ti paglemmenganna, a cas ti leon; ta ti daga nagbalin a maysa a pagseddaawan a gapu iti rungsot ti mangirurumen a *campilan*, ket a gapu iti narungsot nga ungetna.

Dagiti ciudad ti Juda mapacaammoanda.

Moysa a tulag a nalmenj ti panang-papatay ken Jeremias. Daydi nalmenj a tulag maabac.

26 Iti pangrugianan ti panagturay ni Joacim nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, dimtenj daytoy a sao a nag-gapu ken Jehova a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova: Agtaderca iti paraangan iti balay ni Jehova, ket agsaoca cadagiti amin a ciudad ti

Juda, nga umay nga agrucbab iti balay ni Jehova, amin dagiti sao nga ibilenco kenca nga isaom cadacuada; dica kessayan ti maysa a sao.

3 Nalabit nga ipangagdanto, ket agsublida tunggal tao manipud iti dakes a dalanna; tapno agbabawiac coma iti dakes a pinanggepco nga aramiden cadacuada gapu iti kinadakes ti aramidda.

4 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; No didacto ipangag, a magna iti lintegco isu nga incabileco iti sangoananyo,

5 nga ipangagyo dagiti sao dagiti adipenco a mammadto, isuda nga ibaonco cadacayo, a bimmangonac met laeng a nasapa ken imbaonco ida, ngen saancay a nangipangag;

6 aramidecto ngarud daytoy a balay a cas iti Silo, ket aramidecto daytoy a ciudad a lunod cadagiti amin a nacion ti daga.

7 Ket dagiti sacerdote ken dagiti mammadto ken amin ti ili nangegda ni Jeremias a nagsasao cadagitoy a sao iti balay ni Jehova.

8 Ket naaramid nga idi ni Jeremias natunpalna ti amin a panagsaona nga imbilin ni Jehova kencuana nga isao iti amin nga ili, a dagiti sacerdote ken dagiti mammadto ken amin ti ili isat tiniliwda a kinunada, Sica matayca a pudno.

9 Apayapay a nangipadtoya iti nagan ni Jehova, a kinunam, Daytoy a balay casto la iti Silo, ket daytoy a ciudad langalangto, nga awan ti agnaed? ket amin ti ili naurnong ken Jeremias iti balay ni Jehova.

10 Ket idi dagiti palungoen ti Juda nangegda dagitoy a banag, simmang-atda manipud iti balay ti ari agingga iti balay ni Jehova; ket nagtagawda iti pagsercan ti baro a ruangan ti balay ni Jehova.

11 Sa nagsao dagiti sacerdote ken dagiti mamadto cadagiti amin a pangoloen ken iti amin nga ili, a kinunada, Daytoy a tao maicari iti patay; ta isu nagipadto iti maicaniwas ditoy a ciudad, cas nangegyo cadagiti lapayagyo.

12 Idin nagsao ni Jeremias cadagiti amin a pangoloen ken iti amin nga ili a kinunana, Ni Jehova imbaouac nga agipadto iti maicaniwas ditoy a balay ken maibusor ditoy a ciudad cadagiti amin a sao a nangegyo.

13 Ita ngarud baliwanyo dagiti dalan-

yo ken dagiti aramidyo, ken annurotenyo ti timec ni Jehova a Diosyo; ket ni Jehova agbabawinto iti dakes nga binalicasna a maibusor cadacayo.

14 Ngem no maipapan caniac, adtoy, addaac iti imayo: aramidenyo caniac ti cas nasayaat ken umiso cadagiti matayo.

15 Ammoenyo laeng nga awan duadua, a no patayendac, iyegyonto ti awan tulawna a darac cadacayo met laeng, ket iti daytoy a ciudad, ken cadagiti agnaed kencuana; ta iti kinapudnona ni Jehova imbaonna cadacayo a mangisawang cadagitoy amin a sao cadagiti lapayagyo.

16 Idin kinuna dagiti pangoloen ken amin ti ili cadagiti sacerdote ken cadagiti mammadto: daytoy a lalaki saan a maicari iti patay; ta isu nagsao cadatayo iti nagan ni Jehova a Diostayo.

17 Sa timmacder ti dadduma cadagiti panglacayen ti daga, ket nagsaoda iti amin a gimong ti ili, a kinunada,

18 Ni Miqueas a Morasti nagipadto cadagiti aldaw ni Ezequias nga ari ti Juda; ket isu nagsao iti amin nga ili ti Juda, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot; Ti Zion maara-donto a cas maysa a talon, ket ti Jerusalem agbalinto a bombontoon, ket ti bantay ti balay cas cadagiti nangato a luglugar ti maysa a bakir.

19 Isut' pinatay aya ni Ezequias nga ari ti Juda ken amin ti Juda? saan aya a nagbuteng ken Jehova, ket nagdawat iti parabur ni Jehova, ket ni Jehova nagbabawr iti dakes isu nga imbalicasna a maibusor cadacuada? Castoy ti panagaramidtay coma iti dackel a kinadakes a maicaniwas iti cararuatay met laeng.

20 Ket adda met idi maysa a lalaki a nagipadto iti nagan ni Jehova, ni Urias nga anac a lalaki ni Semei a taga Cariatjarim; ket isu nagipadto a maibusor ditoy a ciudad ken maicaniwas ditoy a daga cas mayalubog iti amin a sao ni Jeremias.

21 Ket idi ni Joacim nga ari, agraman cadagiti amin a nabileg a lallakina, ken amin dagiti pangoloenna, nangegda dagiti saona, ti ari binruena ti panangpapatayna kencuana; ngem idi isut' nangeg ni Urias, nagbuteng, ket nagtalaw, ket napan idia y Egipto.

22 Ket ni Joacim nga ari nagbaon ti lallaki idia y Egipto, nga isuda da Elnatan nga anac a lalaki ni Acor, ken dadduma a

lallaki a naicuyog kencuana, idia y Egipto;

23 ket inyegda ni Urias manipad Egipto ken inyegda ken Joacim nga ari, isu a nangpapatay kencuana iti campilan, ket impurruacna ti bangcayna cadagiti tanem dagiti caaduan a tattao.

24 Ngem ti ima ni Ahicam nga anac a lalaki ni Safan adda idi ken Jeremias, tapno isut' saanda coma nga iyawat iti ima ti ili a mangpapatay kencuana.

Maibilin cadagiti nacion ti panagpacum-babada ken Nabucodonosor.

27 Idi damo ti panagturay ni Joacim nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, dimteng daytoy a sao ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova caniac: Mangaramidca kenca ti singdan ken pangsangol, ket icabilmo dita tengngedmo;

3 ket ipaw-itmo ida iti ari ti Edom, ken iti ari ti Moab, ken iti ari dagiti annac ti Ammon, ken iti ari ti Tiro, ken iti ari ti Sidon, gapu iti ima dagiti babalonon nga umay iti Jerusalem ken Sedecias nga ari ti Juda:

4 ket incumitna ida cadagiti appoda, a cunana, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Castoy ti cunaenyonto cadagiti appoyo:

5 Inaramidco ti lubong, dagiti tattao ken dagiti animal nga adda iti rabaw ti daga, gapu iti dackel a pannacabalinco ken gapu iti siunnat a tackiagco; ket isut' itedconto iti dayta nga ipagarupec a nalinteg.

6 Ket ita intedco amin dagitoy a dagdaga iti ima ni Nabucodonosor, nga ari ti Babilonia, nga adipenco; ket casta met dagiti animal ti tanap intedco kencuana nga agservi kencuana.

7 Ket amin dagiti nacion agservidanto kencuana, ken iti anacna a lalaki, ken iti anac a lalaki ti anacna a lalaki, agingga iti tiempo ti bucodna a daga dumteng: ket sa adu a nacion ken dadackel nga arari isut' aramidendanto a bag-enda.

8 Ket maaramidto a ti nacion ken ti pagarian a dinto agservi iti isu met laeng a Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken saanto a mangicabil iti tengngedda iti baba ti sangol ti ari ti Babilonia, dayta a nacion dusaecto, cuna ni Jehova, iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol, aginggat' maibusco ida gapu iti imana.

9 Ngem no maipapan cadacayo, dicay

ipangag dagiti mammadtoyo, wenko dagiti mammooyonyo wenko dagiti tagtagainepyo, wenko dagiti mammadles wenko dagiti mangngaradingyo nga agsao cadacayo, nga agcuna, Saancayto nga agservi iti ari ti Babilonia:

10 ta isuda agipadtoda iti maysa a tiri cadacayo, tapno umaliscayo nga umadayu iti dagayo, ken tapno paruarencay coma ket mapucawcayo.

11 Ngem ti nacion a maiyegto iti tengngedda iti baba ti sangol ti ari ti Babilonia, ken agservi kencuana, dayta a nacion palubosacto nga agnaed iti bucodna a daga, cuna ni Jehova; ket isut' talon- endanto, ket agnaedda idia.

12 Ket nagsaoac ken Sedecias nga ari ti Juda a mayalubog amin cadagitoy a sao, a kinunac, Iyegyo dagiti tengngedyo iti baba ti sangol ti Babilonia, ket agservicay kencuana ker iti ilina, ket agbiagcayo.

13 Apayapay a mataycayto, sica ken ti ilim, iti campilan, iti bisin ken iti angol, cas sinao ni Jehova maipapan iti nacion a dinto agservi iti ari ti Babilonia?

14 Ket dicay ipangag dagiti sao dagiti mammadto nga agsao cadacayo a cunada, Saancay nga agservi iti ari ti Babilonia; ta isuda agipadtoda ti maysa a tiri cadacayo.

15 Ta saanco ida nga imbaon, cuna ni Jehova, no di ket agipadtoda a siulbod iti naganco; tapno paruarencayo ken tapno mapucawcayo, dacayo ken dagiti mammadto nga agipadto cadacayo.

16 Casta met a nagsaoac cadagiti sacerdote ken iti amin daytoy nga ili, a kinunac, Castoy ti cuna ni Jehova: Dicay ipangag dagiti sao dagiti mammadto nga agipadto cadacayo a cunada, Adtoy, dagiti alicamen ti balay ni Jehova iti mablit maiyegto manen manipud Babilonia; ta isuda agipadtoda iti maysa a tiri cadacayo.

17 Dicay ipangag ida; agservicay iti ari ti Babilonia ket agbiagcayo: aniat' gapuna a daytoy a ciudad agbalin a langalang?

18 Ngem no isuda mammadtoda, ken no ti sao ni Jehova adda coma cada- euada, agaramidda coma ita ti panangiba- baet ken Jehova dagiti buybuyot, tapno dagiti alicamen a nabati iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken

idiai Jerusalem saanda a mapan idiai Babilonia.

19 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot a maipapan cadagiti monmon ken maipapan iti baybay, ken maipapan cadagiti batay, ken maipapan iti tidda dagiti alicamen a nabati ditoy a ciudad,

20 isu a saan nga innala ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, idi impanawna a cayaw ni Jeconias nga anac a lalaki ni Joacim, nga ari ti Juda, manipud Jerusalem aginggat' Babilonia ken amin dagiti natan-oc ti Juda ken Jerusalem;

21 wen, castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan cadagiti alicamen a nabati iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken ti Jerusalem:

22 Maipandanto idia Babilonia, ket idiaidanto agingga iti aldaw a panangsarungcarco cadacuada, cuna ni Jehova; saacto isang-at ida, ket isublic ida ditoy a lugar.

Ti natiri a padto ni Ananias, ken ti sunqbat ni Jeremias. Ti ipapatay ni Ananias.

28 Ket naaramid iti dayta met la a tawen, idi damo ti panagturay ni Sedecias nga ari ti Juda, iti maicapat a tawen, ti maicalima a bulan, a ni Ananias nga anac a lalaki ni Azur a mammadto, isu nga adda idi idia Gabaon, nagsao caniac iti balay ni Jehova, iti sangaoanan dagiti sacerdote ken ti amin nga ili, a kinunana,

2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Binungtolco ti sangol ti ari ti Babilonia.

3 Iti uneg ti dua nga awan curangna a tawen iyegconto manen ditoy a disso amin dagiti alicamen ti balay ni Jehova nga impanaw ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia manipud ditoy a lugar, ket impanna idia Babilonia:

4 ket iyegconto manen ditoy a lugar ni Jeconias nga anac a lalaki ni Joacim, nga ari ti Juda, agraman cadagiti amin a cayaw ti Juda, a napan idia Babilonia, cuna ni Jehova; ta bungtolecto ti sangol ti ari ti Babilonia.

5 Idin ni mammadto a Jeremias kinunana ken mammadto nga Ananias iti sangaoanan dagiti sacerdote, ken iti sangaoanan iti amin nga ili a nagtaeder iti balay ni Jehova,

6 ni met laeng mammadto a Jeremias kinunana, Amen: ni Jehova aramidenna coma ti casta; ni Jehova aramidenna dagiti saom nga impadtom, nga iyegna manen dagiti alicamen iti balay ni Jehova, ken isuda amin iti pannacacayaw, nga aggaput' Babilonia agingga ditoy a lugar.

7 Nupay casta denggem ita daytoy sao a saoc cadagiti lapayagmo, ken cadagiti lapayag dagiti amin nga ili:

8 Dagiti mammadto nga adda iti casangonanac ken iti casangonanam idi unana nagipadtoda iti maibusor iti adu a dagdaga, ken maicaniwas iti dadackel a pagpagarian, iti gubat, ken iti dakes, ken iti angol.

9 Ti mammadto nga agipadto iti talna, no ti sao ti mammadto matungpalto, iti casta ti mammadto maammoanto, nga isut' pudno nga imbaon ni Jehova.

10 Sa innala ni Ananias a mammadto ti sangol iti tengnged ni mammadto a Jeremias, ket isut' binungtolna.

11 Ket ni Ananias nagsao iti sangonan ti amin nga ili, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova: Castoy met laeng ti panangbungtolconto ti sangol ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia iti uneg ti awan curangna a dua a tawen manipud iti tengnged dagiti amin a nacion. Ket ni mammadto a Jeremias napan iti dalanna.

12 Idin ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, calpasan a ni Ananias a mammadto binungtolna ti sangol iti tengnged ni mammadto a Jeremias, a kinunana,

13 Inca, ket ibagam ken Ananias, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica binungtolmo dagiti sangol a cayo; ngem nangaramidcan iti saadda cadagiti sangol a landoc.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Nangicabilac iti maysa a sangol a landoc iti tengnged amin dagitoy a nacion tapno agservida ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket agservidanto kencana: ket intedco met kencana dagiti animal ti tanap.

15 Idin kinuna ni mammadto a Jeremias ken Ananias a mammadto, Denggem ita Ananias: Ni Jehova saannaca nga imbaon: ngem pagtalkem daytoy nga ili iti maysa a tiri.

16 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, papanawenca manipud iti rabaw ti daga: iti daytoy a tawen

mataycanto, agsipud ta nagsaoca ti kinasukir a maicaniwas ken Jehova.

17 Iti casta ni Ananias a mammadto natay iti dayta met laeng a tawen iti maicapito a bulan.

Ni Jeremias balacadanna dagiti nacayawan tapno agtunada. Ti pannacaisubida iti calpasan dagiti pitopulo a tawen. Ti nacay-ay-ay a casasaad ti matda sadi Judea. Ni Jeremias tubngarena dagiti dadduma a naulbod a mammadto.

29 Ita dagitoy dagiti sao ti surat nga impaw-it ni Jeremias a mammadto

a naggapu sadi Jerusalem cadagiti natda cadagiti panglacayen ti pannacacayaw ken cadagiti sacerdote, ken cadagiti mammadto, ken cadagiti amin a tattao a nacayawan nga impan ni Nabucodonosor manipud Jerusalem aginggat' Babilonia

2 (calpasan a ni Jeconias nga ari, ken ti reina nga ina, ken dagiti euuoco ken dagiti pangloen ti Juda ken Jerusalem, ken dagiti allawagi, ken dagiti mammanday, pimmanawda sadi Jerusalem),

3 gapu iti ima ni Elasa, nga anac a lalaki ni Safan, ken Gamarias nga anac a lalaki ni Helcias, (isu nga imbaon ni Sedecias nga ari ti Juda sadi Babilonia ken ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia), a kinunana,

4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, ken cadagiti amin a nacayawan, isuda a pinaipanco a nacayawan manipud Jerusalem aginggat' Babilonia:

5 Mamangoncayo cadagiti balbalay, ket agnaedcayo cadacuada, ket agmulmula-cayo cadagiti minuyungan, ket canenyo dagiti bunga cadacuada.

6 Alaenyo dagiti assawayo, ket agputocayo cadagiti annac a lalaki ken babbai; ken mangalacayo iti assawa dagiti annacyo a lalaki, ken icanyo dagiti annacyo a babbai ti assawada, tapno agipasngayda coma cadagiti annac a lalaki ken babbai: tapno umaducayo idia, ket saancay a bumassit.

7 Ket birkenyo ti talna ti ciudad a nagpaipanac cadacayo a nacayawan, ket agcararagay ken Jehova gapu kencana: ta ti talnana maddaancayonto ti talna.

8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Saanyo nga ipalubos cadagiti mammadtoyo, ken cadagiti manangigasatyo, nga adda cadagiti

nagtenngānyo, nga allilawendacayo, saanyo met nga indegan dagiti tagtagainepyo isuda a tinagtagainepyo.

9 Ta isuda agipadtoda a siuulbod cadacayo iti naganco: Siac saanco nga imbaon ida, cuna ni Jehova.

10 Ta castoy ti cuna ni Jehova, calpasan ti pannacaleppas ti pitopulo a tawen (idiay Babilonia siac sarungcarancayto, ket aramidecto ti nasayaat a saoc cadacayo, iti panangipasublic cadacayo ditoy a disso.

11 Ta ammoc dagiti panunot nga panunotec a maipapan cadacayo, cuna ni Jehova, panpanunotda ti talna, ket saan nga iti dakes, ti mangted cadacayo ti inanama iti maud-udi a pagtungpalanyo.

12 Ket masaracayto caniac, ket mapancayonto ket agcararagcayto caniac, ket ipangagcayonto.

13 Ket sapulenducto, ket masaracandac, inton birnkendac iti amin a pusoyo.

14 Ket masaracandacto cuna ni Jehova: ket ituckiadcayto iti pannacacayawyo, ket urnongencayto nga aggapu cadagiti amin a nacion, ken cadagiti amin a disso a nangyacayac cadacayo, cuna ni Jehova; ket iyegecayto manen ditoy a disso a naggapu sadiay a pinaipancayo a nacayawan.

15 Gaput ta kinunayo, Ni Jehova namangon cadatayo cadagiti mammadto sadi Babilonia;

16 castoy ti cuna ni Jehova a maipapan iti ari nga agtugaw iti rabaw ti trono ni David, ken maipapan cadagiti amin a tatrao nga agnaed itoy a ciudad, dagiti cacabsatyo a saanda a napan a nakicuyog cadacayo iti pannacacayaw;

17 castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, siac ipaw-itonto cadauada ti campilan, ti bisin, ken ti angol, ket pagbalinecto ida a cas cadagiti nalaad nga higos, isuda a saan a mabalin a canen, ta isudat' dakes.

18 Ket camatecto ida iti campilan, iti bisin, ken iti angol, ket iyawatconto ida a maipalladaw nga agsublisubli cadagiti amin a pagpagarian ditoy daga, nga agbalinda a pagtabtabbawan, ken pagsedseddaawan, ken pagsansanamtican, ken pacababalawan, cadagiti amin a nacion a nangvacayac cadauada;

19 gaput ta isuda dida impanag dagiti, saoc, cuna ni Jehova, isuda a nangibaonac cadagiti adipenco a mammadto cadauada a bimmangonac a masapa ket imbaonco

cadacuada; ngem dicay kinayat a dinengngeg, cuna ni Jehova.

20 Denggenyo ngarud ti sao ni Jehova, dacayo amin a nacayawan, dacay a pinaipanco manipud Jerusalem aginggat' Babilonia.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan ken ni Acab nga anac a lalaki ni Colias, ken maipapan ken ni Sedecias nga anac a lalaki ni Maasias, isuda a mammadles ti tiri cadacayo iti naganco: Adtoy, iyawatconto ida iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket papatayennanto ida iti sangonan dagiti matayo;

22 ket cadauada maalanto ti maysa a lunod cadagiti amin a nacayawan ti Juda nga adda idiay Babilonia, a cunana, Ni Jehova aramidennacayonto a cas ken Sedecias ken cas ken Acab, isuda nga iti ari ti Babilonia intonona iti apuy;

23 ta isuda nacaramidda ti kinamayong' iti Israel, ket nakicamalala cada-dagiti assawa dagiti caarrubada, ket nagsoda cadagiti ulbod a sasao iti naganco isu a saanco nga imbilin cadauada. ket siac ti mannacaammo, ken mamanecec, cuna ni Jehova.

24 Ket ti maipapau ken Semeias a Nehelamita agsaocanto a cunaem,

25 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Gaput ta nangipaw-itca cadagiti sursurat iti naganmo met laeng cadagiti amin a taitao nga adda idiay Jerusalem, ken ni Sofonias nga anac a lalaki ni Maasias a sacerdote, ken cadagiti amin a sacerdote a kinunam,

26 Ni Jehova inaramidnaca a sacerdote iti saad ni Joiada a sacerdote tapno adda coma agturay iti balay ni Jehova, ta tunggal maysa a tao nga agmauyong' ken pagbalinenna ti bagina met laeng a maysa a mammadto, dayta icabilmonto coma iti tul-ong, ken cadagiti putaw.

27 Ita ngarud apayapay a saanyo a tinubngar ni Jeremias a taga Anatot, isu a pagbalinenna ti bagina met laeng a maysa a mammadto cadacayo?

28 Ta isu ngarud nagbaon cadacami ditoy Babilonia, a kinunana, *Ti pannacacayaw* isut' nawatiwat: mangipatacderecayo cadagiti balbalay, ket agnaedcay cadauada; ket agmulcayo cadagiti minuyungan, ket canenyo ti bunga cadauada.

29 Ket ni Sofonias a sacerdote binasana daytoy a surat cadagiti lapayag ni Jeremias a mammadto.

30 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni Jeremias a kinunana,

31 Agbaonca cadacuada amin a naca-yawan, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova a maipan̄gep ken Semeias a Nehelamita: Gaput ta ni Semeias nagipadto cadacayo ket saanco n̄ga imbaon, ket pinagtalecyo iti maysa n̄ga ulbod;

32 gapuna castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, siac dusaecto ni Semeias a Nehelamita, ken ti putotna: isu awanto ti maysa a lalakina a makipagnaed cadagitoy a tattao; awanto met ti makitana a naimbag n̄ga aramidecto a maipaay iti ilic, cuna ni Jehova, ta isu insaona ti isusukir a maibusor ken Jehova.

Ti pannacaispalda iti pannacacayaw maicari cadacuada.

30 Ti sao a dimtenḡ ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Castoy ti sao ni Jehova, a Dios ti Israel, a cunana, Isuratmo dagiti amin a sao n̄ga insaoc kenca iti maysa a libro.

3 Ta, adtoy, dagiti aldaw duntenḡda, cuna ni Jehova, a siac ituckiadconto manen ti pannacacayaw ti ilic n̄ga Israel ken Juda, cuna ni Jehova, ket siac pasubliecto ida iti daga n̄ga intedco cadagidi ammada, ket isut' tagicuaendan-to.

4 Ket dagitoy dagiti sao n̄ga sinao ni Jehova a maipapan iti Israel ken maipapan iti Juda.

5 Ta castoy ti cuna ni Jehova: Nanḡegmi ti timec ti panagpigerger, ti panagbutenḡ, ket saan ti talna.

6 Saludsodenyoy ita, ket kitaenyoy no ti maysa a lalaki agpasical iti panaganac: apayapay a makitac ti tunggal lalaki n̄ga adda ti im-imana cadagiti lomlomona, a cas maysa a babai n̄ga agpaspasical, ket dagiti amin a ruprupa bumsagda?

7 Ay! ta dayta n̄ga aldaw isut' naindaclan, iti casta n̄ga awan ti capadpadana: iti met laenḡ tiempo ti panagrigat ni Jacob; n̄gem isu maisalacanto kencuana.

8 Ket maaramidto iti dayta n̄ga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a siac tuccolecto ti pacona n̄ga iccaten ita tenḡngedmo, ken gessatecto dagiti parautmo; ket dagiti sanḡanḡaili isut' saandanto n̄ga aramidenen a bag-enda;

9 n̄gem isuda agservidanto ken Jehova a Diosda, ken ni David n̄ga arida, isu n̄ga ibangonconto cadacuada.

10 Isut' gapuna a saancay n̄ga agbutenḡ, O adipenco a Jacob, cuna ni Jehova; dica met agcullayaw, O Israel: ta, adtoy, siac isalacancanto manipud iti adayu, ken dagiti putotmo a naggapu iti daga ti pannacacayawda; ket ni Jacob agsublinto, ket aginananto ken agtalnanto, ket awanto ti inna pagbutngan.

11 Ta siac addaac kenca, cuna ni Jehova, a manḡisalacan kenca: ta uray no aramidec ti maysa a naananay a panungpalan dagiti amin a nacion a cadacuada inwaraswarasca, nupay casta saanconto n̄ga aramiden ti naanany a panungpalam; n̄gem babalawencanto a cas catutopam, ket uray casano saancanto a baybay-an a saan a madasa.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti dunormo isut' saan a maagasan, ket ti sugatmo isut' nasaem.

13 Awan ti asinoman a manḡsalacnib iti pan̄gepmo, tapno mabedbedca coma: sica awan kenca ti agas a macaagas.

14 Amin dagiti caayanayatmo linipatandacan; isuda saandaca a sapsapulenen; ta siac sinugatca iti sugat ti maysa a cabusor, iti pannacaaramat ti pananḡdusa ti maysa a naranngas a tao, gapu iti kinaruay ti kinadangkesmo, ta dagiti basbasolmo immadudan.

15 Apayapay n̄ga agsanḡitca gapu iti dunormo? ti ut-utmo saan a maagasan: gapu iti kinaruay ti kinadangkesmo: ta dagiti basbasolmo immadudan, siac inaramidco dagitoy a banbanag kenca.

16 Isut' gapuna n̄ga amin dagidiay manḡalun-un kenca, maalun-undanto; ket amin dagiti sumuppiat kenca, tunggal maysa cadacuada mapandanto iti pannacacayaw; ket dagidiay manḡdadaelto kenca, madadaeldanto, ket aminto a manḡsamsam kenca itedconto a maipaay iti pannacasamsam.

17 Ta siac pagpulanḡecto ti salunat kenca, ket siac agasancanto cadagiti sugatmo, cuna ni Jehova; ta isuda ninaganandaca a maysa a naibellenḡ, a kinunada, Daytoy isu ti Sion, isu n̄ga awan ti tao a manḡsapul kencuana.

18 Castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy, ituckiadconto ti pannacacayaw dagiti toltolda ni Jacob, ket addanto caasic cadagiti pagnaedanna; ket ti ciudad mai-

bangonto iti rabaw ti turodna met laeng, ket ti palacio manaedanto a mayannurot iti cadawyan na met laeng.

19 Ket cadacuada agtaudto ti panag-yaman ken ti timec dagidiay nga agrag-sac: ket paaducto ida, ket saandanto a bumassit, siac met patan-okecto ida, ket saandanto a bassit.

20 Dagiti annacda met casdanto idi casacabayanna, ket ti gimongda mapatib-kerto iti sanghoanac; ket dusaecto amin a mangirurumen cadacuada.

21 Ket ti pangoloda agtaudto met laeng cadacuada, ket ti agturayda rumuarto iti tengngada; ket isut' yaasidegconto, ket isu umasidegto caniac: ta siasino dayta nga adda turedna idi nga umasideg caniac? cuna ni Jehova.

22 Ket dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo.

23 Adtoy, ti bagio ni Jehova, a ti met laeng pungtotna, rimmuaren a maysa a sumacsacnap a bagio: isut' agtinnagto iti olo ti managdacadakes.

24 Ti narungtot a pungtot ni Jehova saanto nga agsubli, aginggat' maaramid-na, ket aginggat' malpasna dagiti panggep ti pusona: itinto ud-udina nga aldaw isut' maawatanyonto.

Ti pannacaisubli ti Israel. Ni Raquel ma-lubliua. Iti casacabayan nga ivaranngay ti Israel. Ti baro ken nalagda a tulag.

31 Iti daydi met laeng a tiempo, cuna ni Jehova, siacto ti Dios dagiti amin a familia ti Israel, ket isudanto ti ilic.

2 Castoy ti cuna ni Jehova, Dagiti tattao nga intidda ti campilan nacasaracda iti parabur idiay let-ang; ti met laeng Israel, idi napanac tapno isut' paginanaec.

3 Ni Jehova nagparang caniac iti nabayag a tiempun, a kinunana, Wen, siac ayatenca iti agnanayon a panagayat: isut' gapuna a babaen ti naayat a kinaim-bag inyasidegca.

4 Siac ibangoncanto manen, ket sica maibangoncanto, O virgen ti Israel: sica maarcosancanto manen cadagiti pandereta, ket mapancanto makisalsala cadacuada nga agragrag-sac.

5 Agimulacanto manen cadagiti cauvasan cadagiti banbantay idiay Samaria: dagiti agmulmula agimuladanto, ket lac-amendanto ti bunghana.

6 Ta addanto maysa nga aldaw, a dagiti tattao nga agbanbantay iti rabaw dagiti turod ti Efraim agpuccawdanto, Bumangoncayo, ket intayo sumang-at idiay Sion ken Jehova a Diostayo.

7 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Agcancayo a siraragsac a maipaay ken Jacob, ket agriawcayo a maipaay iti cangronaan cadagiti nacion: agibunannagcayo, agday-dayawcayo, ket cunayo, O Jehova, ispalem ti ilim, ti matda iti Israel.

8 Adtoy, siac iyegconto ida manipud iti daga iti amianan, ket urnongecto ida manipud cadagiti caadayuan a paset ti daga, ket cadacuada ti bulsec ken ti pilay, ti babai a masicug ken isu nga agpasical nga agipasngay nga agcucuyog: agsubli-danto ditoy a maysa a dackel a cacuyogan.

9 Isuda umaydanto nga agsangsangit, ket gapu iti panagpacaasi siac idalanconto ida: siac papagnaecto ida cadagiti sibay dagiti carcarayan dagiti dandanum, iti maysa a nalinteg a dalan isu a didanto pacatibcolan: ta siac ti ama ti Israel, ket ni Efraim isu ti inauna nga anacco.

10 Denggenyo ti sao ni Jehova, O dacayo a nacion, ket ipalawagyo cadagiti adayu a purpuro; ket cunayo, Ti nangi-waras iti Israel urnongennanto, ket icutannanto a cas ti maysa a pastor dagiti carnerona.

11 Ta ni Jehova sinubbotna ni Jacob, ket isut' inispalna iti ima daydiay a napigpiga ngem isu.

12 Ket umaydanto agcanta idiay toctoc ti Sion, ket agayusdanto iti kinaimbag ni Jehova, a mapan cadagiti bukel, ken iti baro nga arac, ken iti lana, ken cadagiti urbon dagiti carnero ken bacbaca: ket ti cararuada casto la maysa a minuyungan a madandanuman; ket saandanton nga agleddaang a pulos.

13 Calpasanna ti balasang agragsacto iti salsala, ken dagiti agtutubo a lalaki ken dagiti lallacay nga agcucuyog: ta pag-balincto ti leddaangda a rag-o, ket liwliwaecto ida, ket pagragsaecto ida iti leddaangda.

14 Ket bussogecto ti cararuada dagiti sacerdote iti kinataba, ket ti ilic mapnecto iti kinaimbago, cuna ni Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Jehova: Maysa a timec mangeg sadi Rama, un-unnoy, ken napait a panagsangsangit, ni Raquel agsangsangit gapu cadagiti annacna; ket

madi a maliwliwa gapu cadagiti annacna, ta awanda.

16 Castoy ti cuna ni Jehova: Tenglem dayta timecmo nga aggapu iti panagsangit, ken dagita matam cadagiti luluam; ta dayta trabajom magungunaanto, cuna ni Jehova; ket umaydanto manen manipud iti daga ti cabusor.

17 Ket adda inanama iti panungpalam, cuna ni Jehova; ket dagiti annacmo umaydanto manen cadagiti beddengda met laeng.

18 Awan duadua a siac nangegcon ni Efraim nga umas-asug a castoy, Sica dinusanac, a cas maysa nga urbon ti baca a saan a nairuam *iti paco*: pasubliennac, ket siac mapasubliact; ta sica ni Jehova a Diosco.

19 Awan duadua idi calpasan a napa-subliac, nagbabawiac; ket calpasan a naisuroac, tinipplacco toy lupoc: nagbainac, wen, mariruac met laeng, ta sinagabac ti pannacababalaw ti kinabaroc.

20 ¿Ni Efraim ti ay-ayatec nga anacco? ¿isut' maysa a dongdongngoc nga anac? ta iti masanan a nagsaoac iti maibusor kencuana, siac sipapasnecac pay laeng a manglagip kencuana: isut' gapuna a ti pusoc mailiw kencuana; kinapudnona addanto caasic kencuana, cuna ni Jehova.

21 Ipatacdermo dagiti pagtandaanan, iyaramidannaca cadagiti adigi a mangiturong; ituronmo ta pusom iti calsada, ti met laeng dalan a napanam: agsublica manen, O virgen nga anac ti Israel, agsublica manen cadagitoy a ciudadmo.

22 Casano ti cabayagmo a mapan agsublisubli, O sica managlicud nga anac a babai? ta ni Jehova pinarsuana ti maysa a baro a banag ditoy rabaw ti daga: Maysa a babai lawlawennanto ti maysa a lalaki.

23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Maminsan pay aramatendanto daytoy a pagsasao idiy daga ti Juda ken cadagiti ciudadna, intono iyegco manen ti pannacayawda; ni Jehova bendicionannaca, O pagnaedan ti kinalinteg, O bantay ti kinasanto.

24 Ket ti Juda ken amin a ciudadna agnaeddanto sadiay, dagiti mannalon ken dagidiay mapan cumuyog cadagiti carcarnero.

25 Ta pinennecon ti nautoyan a cararu, ket pinusecon ti tunggal naladingit a cararu.

26 Calpasan iti daytoy nagriingac, ket kimmitaac; ket ti turogco nasam-it caniac.

27 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a siac ibunubonconto ti balay ni Israel ken ti balay ni Juda cadagiti bukel ti tao ken cadagiti bukel ti animal.

28 Ket maaramidto a cas iti panangaywanco cadacuada, a mangparut, ken mangrugpo, ken mangrebba, ken mangda-dael, ken mangpasagaba; castanto ti panangaywanco cadacuada a mangibangon, ken agmula, cuna ni Jehova.

29 Cadagidiay nga aldaw isuda didanto agsaon, Dagiti amma kinnanda dagiti naalsem nga uvas, ket dagiti ngipen dagiti ubbing maalinoda.

30 Ngem tunggal maysa matayto gapu iti bucodna a kinadakes: tunggal tao a manggan ti naalsem nga uvas, dagiti ngipenna maalinodanto.

31 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a siac mangaramidactoy iti maysa a baro a tulag iti balay ni Israel, ken iti balay ni Juda:

32 saan a mainugot iti tulag nga inaramidco cadagiti ammada, iti aldaw a panangibinco a manggan cadacuada iti daga nga Egipto, dayta a tulageco dinadaelda, nupay maysaac idi nga asawa a lalaki cadacuada, cuna ni Jehova.

33 Ngem daytoy ti tulag nga aramidecto iti balay ti Israel iti calpasan dagidiay nga aldaw, cuna ni Jehova: Siac icabilconto ti lintegco cadagiti makinuneg a pasetda, ken iti pusoda isut' isuratconto; ket siacto ti Diosda, ket isudanto ti ilic.

34 Ket isuda saandanto a mangisuro ti tunggal lalaki iti caarrubana, ken tunggal lalaki iti catsatna, a cunana, Ammoem ni Jehova; ta isuda am-ammodactoy amin, manipud iti cababassitan cadacuada aginggat cadadaeckelan cadacuada, cuna ni Jehova: ta pacawanecto ti kinadakesda, ket saanconto a lagipenen ti basolda.

35 Castoy ti cuna ni Jehova, isu a mangted ti init a maipaay a lawag iti aldaw, ken dagiti alagaden ti bulan ken dagiti bitbitwen a maipaay iti maysa a lawag iti rabii, isu a mangtignay ti baybay tapno dagiti daldallnyonna agungorda; ni Jehova dagiti buybuyot isut' naganna:

36 No dagitoy nga alalagaden umada-

yuda manipud iti masangöanac, cuna ni Jehova, iti calpasanna ti bukel ti Israel sumardengto met ti kinaaddana a nacion iti saclangco iti agnanayon.

37 Castoy ti cuna ni Jehova: No ti langit iti ngato mabalin a rucoden, ken dagiti nacaibangonan ti daga mabalin a sukimaten iti baba, siac ibellengconto met amin ti bukel ti Israel, gapu iti amin nga inaramiddan, cuna ni Jehova.

38 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a ti ciudad maibangonto ken Jehova manipud iti torre ni Jananeel agingga iti ruangan ti suli.

39 Ket ti tali a pagrucod mapanto pay laeng a sililinteg agingga iti turod a Gareb, ket agsicono iti Goata.

40 Ket ti amin a lobong dagiti bangcay, ken dagiti dardapo, ken amin a taltalon agingga iti waig a Cedron, aginggat' suli ti ruangan ti cabayo nga agturing ita daya, nasantoanto ken Jehova; isu saanto a maparut, ket saanto met a marugpo iti agnanayon.

Ni Jeremias mabalud. Isut' mabilin a gumatang ti talon idiaiy Anatot. Icararagna ti pananglawag. Ti palawag ni Jehova. Maikedden ti pannacacayaw ti Israel ngem mapasublinto.

32 Ti sao dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova iti maicanangapulo a tawen ni Sedecias nga ari ti Juda, isu a maicanangapulo ket walo a tawen ni Nabucodonosor.

2 Ita idi a tiempo ti buyot ti ari ti Babilonia linacubna ti Jerusalem; ket ni Jeremias a mammadto maipupuc iti paraangan ti guardia, nga adda idi iti balay ti ari ti Juda.

3 Ta ni Sedecias nga ari ti Juda isut' impupuena, a kinunana, Ania ti gapuna nga agpadtoca, ket ennam, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, itedonto daytoy nga ili iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut' alaennanto,

4 ket ni Sedecias nga ari ti Juda saanto a macatalaw iti ima dagiti Caldeos, ngem di bunurong a mayawatto iti ima ti ari ti Babilonia, ket makisaonto kencuana iti ngiwan-ngiwat, ket dagiti matana perngandanto dagiti matana;

5 ket iyegnanto ni Sedecias idiaiy Babilonia, ket idiaynanto aginggat' sumarungcarac kencuana, cuna ni Jehova:

uray no makigubatca cadagiti Caldeos, saancanto a rumang-ay?

6 Ket ni Jeremias kinunana, Ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

7 Adtoy, ni Janameel nga anac a lalaki ni Sellum nga ulitegmo umayto kenca, a cunana, Gatangem ti talonco nga adda idiaiy Anatot; ta sica adda rebbengmo a sumubbot ken gumataug kencuana.

8 Gapuna a ni Janameel nga anac a lalaki ni ulitegco immay caniac idiaiy paraangan ti guardia babaen ti sao ni Jehova, ket kinunana caniac, Gatangem ti talonco, agdawatac kenca, nga adda idiaiy Anatot, isu nga adda iti daga ti Benjamin; ta ti calintegan ti pannacatawidna adda kenca, ket ti pannacasubbotna adda kenca, gatangem a maipaay kenca met laeng. Calpasanna naammoac a daytoy isu idi ti sao ni Jehova.

9 Ket ginatangco ti talon nga adda idi idiaiy Anatot ken Janameel nga anac a lalaki ni ulitegco, ket tinimbengco kencuana ti pirac, a sangapulo ket pito met laeng a siclo a pirac.

10 Ket insuratco ti documento, ket sinadaac ken immayabac cadagiti saesi, ket tinimbengco kencuana ti pirac cadagiti pagtimbengan.

11 Gapuna nga innalac nga agpadpada ti documento ti pananggatang, a nasadaan, a mayalubog iti linteg ken cadawyan, ken dayta met a naluctan:

12 ket intedco ti documento ti pananggatang ken Baruc nga anac a lalaki ni Nerias nga anac a lalaki ni Masias, iti imatang ni Janameel nga anac a lalaki ni ulitegco, ken iti imatang dagiti saesi a nagfirma iti documento ti pananggatang, iti sangöanan dagiti amin a Judios a nagtugaw iti paraangan ti guardia.

13 Ket binilince ni Baruc iti sangöananda, a kinunac,

14 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Alaem dagitoy a docdocumento, daytoy documento ti pananggatang isu a nasadaan, ken daytoy documento a naluctan, ket icabilmo ida iti uneg ti maysa nga alicamen a damili; tapno mataginayonda iti adu nga aldaw.

15 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Dagiti balalay ken taltalon ken cauvasan magatangdanto manen iti daytoy a daga.

16 Calpasan ti panangyawateco iti documento ti pananggatang ken Baruc nga

anac a lalaki ni Nerias, nagcararagac ken Jehova, a kinunac,

17 O Apo Jehova, adtoy, sica inaramidmo dagiti langlangit ken ti daga gapu iti dackel unay a pannacabalinmo ken gapu iti siunnat a tackiagmo; awan ti saanmo a cabaelan,

18 sica a mangipakita ti naayat a kinaimbag cadagiti rinibu ken mangbales ti kinadangkes dagiti amma cadagiti annacda iti saclotda iti calpasanda, ti naindaclan, ti nabileg a Dios, Jehova dagiti buybuyot isut' naganna;

19 dackel unay iti panangpatigmaan, ken mannacabalin iti aramid; dagiti matana silulucacda cadagiti amin a daldalan dagiti annac a lallaki dagiti tattao, a mangted iti tunggal maysa ti mayannurot iti dalanna, ken mayannurot iti bung'a dagiti aramidna;

20 isu a nangicabil cadagiti pagtandanan ken pagsedseddaawan idia'y daga nga Egipto, agingga met laeng itoy nga aldaw, iti Israel ken cadagiti *sabsabali* a tattao nga agpadpada; ket inaramidmo a maipaay kenca a maysa a nagan a cas itoy nga aldaw;

21 ket inruarmo ti ilim nga Israel idia'y daga nga Egipto gapu cadagiti pagtandanan, ken pagsedseddaawan, ken gapu iti maysa a napigsa nga ima, ken gapu iti siunnat a tackiag, ken gapu iti dackel unay a panagbuteng;

22 ket intedmo cadacuada daytoy a daga isu nga insapatam cadagiti ammada nga itedmo cadacuada, a maysa a daga a pagay-ayusan ti gatas ken diro;

23 ket simreeda, ket tinagicuada, ngem saanda a tinulnog ti timecemo, ken dida met nagna iti lintegmo; awan ti inaramidna cadagiti amin nga imbilinmo cadacuada nga inda aramiden: isut' gapuna nga inaramidmo a mapan cadacuada amin daytoy a dakes.

24 Adtoy dagiti cota, umayda alae ti ciudad; ket ti ciudad maited iti ima dagiti Caldeos a makigubat a maibusor kencuana, gapu iti campilan, ken ti bisin, ken ti angol; ket ti insaom maaramiden; ket adtoy, sica isut' makitam.

25 Ket sica sinaom caniac, O Apo Jehova, Gatangem ti talon iti pirac, ket umayabca cadagiti sacsi; agsipud ta ti ciudad maited iti ima dagiti Caldeos.

26 Calpasanna dimteng ti sao ni Jehova ken Jeremias, a kinunana,

27 Adtoy, siac ni Jehova, a Dios dagiti

amin a lasag, adda aya aniaman a banag a diac cabaelan?

28 Gapuna ngarud a castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, itedconto daytoy a ciudad iti ima dagiti Caldeos, ken iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ket isut' alaennanto:

29 ket dagiti Caldeos a gumubat a maibusor itoy a ciudad, umaydanto ket pasgedandanto daytoy a ciudad, ket puurandanto agraman cadagit ibalbalay, a cadagiti atepda nagidatdatonda iti incienso ken Baal, ken nangibuebueda cadagiti datdaton a mainum cadagiti sabali a didios a pangargarida caniac nga agunget.

30 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda nagaramidda laeng cadagiti dakes iti imatangco nanipud iti kinaubingda; ta dagiti annac ti Israel ginargaridac laeng nga agpungtot cadagiti aramid dagiti im-imada, cuna ni Jehova.

31 Ta daytoy a ciudad isu idi caniac ti macagargari iti pungtotco ken ti ungetco manipud iti aldaw nga inda panangibangon kencuana agingga met laeng itoy nga aldaw; tapno iccatec coma iti sang'oanan ti rupac,

32 aggapu ta iti amin a kinadakes dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda, isu nga inaramidda a panggargari caniac nga agpungtot, isuda, dagiti ararida, dagiti pangoloenda, dagiti sacerdoteda, ken dagiti mammadtoda, ken dagiti tattao iti Juda, ken dagiti agnaed idia'y Jerusalem.

33 Ket timmalicudda caniac, a saanda a simmango: ket nupay no insuroc ida, a bimmangonac a masapa ket isuroc ida, nupay casta saanda nga impangag nga awaten ti panangisuro.

34 Ngem indissoda dagiti kinarimonda iti uneg ti balay isu a managanan gapu iti naganco, a tulawanda.

35 Ket binangonda dagiti nangato a disso ken Baal, isuda nga adda iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, a mangpalabas cadagiti annacda a lallaki ken babbai *iti apuy* ken Moloc; isu a saanco nga imbilin cadacuada, ket di met immay itoy panunotco, nga inda aramiden daytoy a kinarimon, isu a pamagbasolda iti Juda.

36 Ket ita ngarud castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel a maipanggep itoy a ciudad, isu a nagecunaanyo, Isut' maited iti ima ti ari ti Babilonia gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol:

37 Adtoy, urnongecto ida manipud cadagiti amin a dagdaga, isu a nangiyacayac cadacuada gapu iti ungetco, ken gapu iti rungsotco, ken gapu iti dackel a pungtotco, ket iyegonto manen ida ditoy a disso, ket pagnaedecto ida a sitatalged.

38 Ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda:

39 ket itedconto cadacuada ti maysa a puso ken maysa a dalan, tapno agbutengdanto coma caniac iti agnanayon, gapu iti pagimbaganda, ken dagiti annacda iti calpasanda:

40 ket mangaramidacto iti maysa a tulag iti agnanayon cadacuada a diacto agsanud iti panagsurot cadacuada, tapno agaramid cadacuada iti naimbag; ket icabilcontito ti panagbuteng caniac cadagiti puspusoda, tapno saanda coma a sumina caniac.

41 Wen, agragsacacto cadacuada ti panagaramidco ti naimbag cadacuada, ket imulacto ida ditoy a daga iti kinapudno iti amin a pusoc ken iti amin a cararuac.

42 Ta castoy ti cuna ni Jehova: cas ti panangyegco iti amin daytoy dackel a dakes itoy nga ili, casta met ti panangyegonto cadacuada ti amin a naimbag nga incarie cadacuada.

43 Ket dagiti taltalon magatangdanto ditoy a daga a pagcunaanyo, Isut' langalang nga awan ti tao wenna animal: isut' maited iti ima dagiti Caldeos.

44 Dagiti tattao gumatangdanto cadagiti taltalon iti pirac, ken agfirmadanto cadagiti doocumento, ket sadaandanto da, ket umayabdanto cadagiti sacsi idiy daga ti Benjamin, ken cadagiti luglugar a cabangibang ti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti ciudad cadagiti caturturodan, ken cadagiti ciudad cadagiti nababa a dagdaga ken cadagiti ciudad iti Abagatan: ta pasubliecto ti pannacacayawda, cuna ni Jehova.

Ti pannacasubli a naggapu iti pannacacayaw maicari. Ti talna ken rag-o maisubli idiy Jerusalem. Ti nalinteg a sanja ken ti nalagda a tulag.

33 Maysa pay ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias iti maicadua a daras idi sipupupoc pay laeng iti paraangan ti guardia, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova nga arami-

denna, ni Jehova a mamukel a mamañon kencuana; Jehova isut' naganna:

3 Awagannac ket sungbatancanto, ket ipakitaco kenca dagiti dadackel a banag, ken nariout, isuda a saanmo nga ammo.

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a maipanggep cadagiti balbalay ditoy a ciudad, ken maipanggep cadagiti balbalay dagiti ar-ari ti Juda isuda a narugpo a mangaramid ti pangsalacnib a maibusor cadagiti cota ken maibusor iti campilan;

5 bayat ti iyaay dagiti lallaki a maki-gubat cadagiti Caldeos, ken mangpunno cadacuada cadagiti bangcay dagiti tattao, a pinapatayco iti ungetco ken iti pungtotco, ken gapu iti amin a kinadakesda inlemmengco ti rupac itoy a ciudad:

6 Adtoy, iyegonto kencuana ti salun-at ken pannacaagas, ket agasacto ida; ket iparangaragonto cadacuada dagiti aglapusanan a talna ken kinapudno.

7 Ket pasubliecto ti pannacacayaw ti Juda ken pannacacayaw ti Israel, ket ibangonconto ida a cas idi damo.

8 Ket dalusacto ida cadagiti amin a kinadakesda a nagbasolanda caniac, ket pacawanecto amin dagiti kinadakesda a nagbasolanda, ken naglabsinganda a maicaniwias caniac.

9 Ket daytoy a ciudad matdanto caniac gapu iti nagan iti rag-o, gapu iti panagdayaw ken gapu iti dayag, iti sangaoanan dagiti amin a nacion ditoy daga a dumngecto cadagiti amin a naimbag nga aramidec cadacuada, ket agbutengdanto ken agpigergerdanto cadagiti amin a naimbag ken dagiti amin a talna nga paaddaec kencuana.

10 Castoy ti cuna ni Jehova: Nupay casta mangecto manen ditoy a lugar a pagcunaanyo, Isut' langalang, awan ti tao ken awan ti animal, cadagiti met laeng ciudad ti Juda, ken cadagiti lansangan idiy Jerusalem, nga isudat' langalang, nga awan ti tao ken awan ti agnaed ken awan ti animal,

11 ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti novia, ti timec dagiti agcuna, Agyaman-cayo ken Jehova dagiti buybuyot, ta ni Jehova naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna agpaut iti agnanayon; ken cadagiti mangyeg ti datdaton iti panagyaman idiy balay ni Jehova. Ta pasubliecto ti pannacacayaw ti daga a cas idi damo, cuna ni Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Nupay casta addanto manen ditoy a disso, isu a langalang nga awan ti tao ken awan ti animal, ken cadagiti amin a ciudadna, maysa a pagnaedan dagiti pastor a pagiddaendanto dagiti bacbacada.

13 Cadagiti ciudad ti caturodan ken cadagiti ciudad ti nababa a daga ken cadagiti ciudad ti Abagatan ken iti daga ti Benjamin, ken cadagiti Ingugar iti asideg iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, dagiti carnero lumabasdanto manen babaen iti ima ti mangbilang cadacuada, cuna ni Jehova.

14 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a tungpalecto ti nasayaat a sao nga insaoc a maipanggep iti balay ni Israel ken maipanggep iti balay ni Juda.

15 Cadagidiay nga aldaw, ken iti daydiay a tiempo, padackelecto ti maysa a Sangá ti kinalinteg ken David; ket isunto ti mangtungpal iti kinajusticia ken kinalinteg iti daga.

16 Cadagidiay nga aldaw ti Juda maisalacanto, ket ti Jerusalem agnaedto a sitatalged; ket daytoy ti nagan a pacapanaganannanto: Ni Jehova a kinalintegtao.

17 Castoy ti cuna ni Jehova: Ni David uray caanoman saanto a macurangán iti tao nga agtugaw iti trono ti balay ni Israel;

18 uray met dagiti sacerdote a Levitas saandanto a macurangán iti maysa a tao iti sangonan a mangidatag cadagiti daton a mapuuran, ken mangpuur cadagiti daton a bellaay, ken agaramid a cancanayon cadagiti sacrificios.

19 Ket ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, a kinunana,

20 Castoy ti cuna ni Jehova: No mahalinyo a dadaelen ti tulageo iti aldaw, ken ti tulageo iti rabii, tapno awanton ti aldaw ken rabii cadagiti tiempoda;

21 iti casta madadaelto met ti tulageo ken David nga adipenco, nga isu awanto ti anacna nga agturay iti tronona, ken agraman cadagiti Levitas dagiti sacerdote, a ministroc.

22 Cas cadagiti buyot idiy langit a saan a mabilang, casta met ti darat ti baybay a di masucat; castanto ti panangpaadue cadagiti putot ni David nga adipenco, ken cadagiti Levitas nga agannonganianic.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, a kinunana,

24 ¿Dica inotob aya ti saoen daytoy nga ili, a kinunana, Dagiti dua a familia a pinili ni Jehova, imbellengna ida? castoy ti pananguyawda iti ilic, tapno saanda coman a maysa a nacion iti sangoda uray caano.

25 Castoy ti cuna ni Jehova: No saan nga agtalinaed ti tulageo a maipapan iti aldaw ken rabii, saanco a tinudingan dagiti annuroten idiy langit ken ditoy daga;

26 iti castan ibellengconto metten ti putot ni Jacob, ken ni David nga adipenco, tapno saanco nga alaenen dagiti putotna nga agturay cadagiti putot da Abraham, Isaac ken Jacob: ta pasubliecto ti pannacacayawda ken manggasiacto cadacuada.

Mabalacadan ni Sedecias a maipapan iti pannacadadael ti Jerusalem. Ti di panangtungpal iti cari cadagiti adipen madusanto.

34 Ti sao dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova, idi ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken ti amin a buyotna, ken dagiti amin a pagpagarian ti daga nga adda iti babaen ti pagturayanna, ken amin nga il-ili, nakigubatda a maibusor iti Jerusalem, ken maibusor cadagiti amin a ciudadna, a kinunana:

2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Inca, ket agsaoca ken Sedecias nga ari ti Juda, ket ibagam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, iyawatconto daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut' puurannanto iti apuy:

3 ket saancanto a macalisi iti imana, no di ket macayawancanto, ken mayawatcanto iti imana; ket dagiti matam cumitadanto cadagiti mata ti ari ti Babilonia, ket makisaonto kenca iti ngiwangiwat, ket mapancanto sadi Babilonia.

4 Nupay casta denggem ti sao ni Jehova, O Sedecias nga ari ti Juda: Castoy ti cuna ni Jehova a maipapan kenca, Dicanto matay gapu iti campilan;

5 mataycanto a sitatalna; ken iti panangaramat cadagiti pannacapuor dagiti amman, dagiti immun-una nga ari nga adda idi iti sacbaymo, castanto ti panangaramidda iti pannacapuor a maipaay kenca; ket dung-awandacanto, a cunaenda, ¡O apo! ta insaocn ti sao, cuna ni Jehova.

6 Iti casta ni Jeremias a inammadto sinaona amin dagitoy a sao ken Sedecias nga ari ti Juda sadi Jerusalem,

7 idi a ti buyot ti ari ti Babilonia nakigubat a maibusor iti Jerusalem, ken maibusor cadagiti amin a ciudad ti Juda a natda, a maibusor iti Laquis ken maibusor iti Azeca; ta dagitoy *laenē* ti nabati cadagiti ciudad ti Juda a *cas ciudad* a nasarikedkedan.

8 Ti sao a dimtenē ken Jeremias a naggapu ken Jehova, iti calpasan a ni ari Sedecias nakitulag idi cadagiti amin a tatto nga adda idi sadi Jerusalem, tapno iwarragawagna ti wayawaya cadacuada;

9 nga ipalubos coma nga agwaya ti tunggal tao ti bag-enna a lalaki, ken ti tunggal tao ti bag-enna a habai, nga Hebreo wenna Hebra; tapno awan coma ti mangaramid cadacuada a bag-en, *nga ammoen*, iti maysa a Judio a cabsatna.

10 Ket dagiti amin a pangoloen ken amin a tattao a nakitulag idi nagtulnogda a palubosanda coma nga agwaya ti tunggal maysa ti bag-enna a lalaki, ken tunggal maysa ti bag-enna a babai, tapno awan coman ti mangaramid cadacuada a bag-en uray caanoman; nagtulnogda, ket pinalubosanda ida:

11 ngem calpasanna nabaw-ingda, ket pinasublada dagiti bag-en a lallaki ken babbai, isuda a pinalubosandan nga agwaya, ket pinatulocda ida a cas bag-en a lallaki ken babbai.

12 Gapuna a ti sao ni Jehova dimtenē ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

13 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Nakitulagac cadagiti ammayo idi aldaw a panangaonco cadacuada iti daga nga Egipto, iti balay ti nacaadipnan, a kinunac,

14 Iti turpos dagiti pito a tawen palubosanyonto nga agwaya tunggal tao ti cabsatna nga isut' Hebreo, a nailaco kencuana, ket nagservi kencan iti innem a tawen, palubosanto nga agwaya nga aggapu kenca: ngem dagiti ammayo saanda nga impanḡag, dida met inyallingag ti lapayagda.

15 Ket dacayo nagsublicayon, ket inaramidyo daydi nga isut' nalinteg cadagiti matac, iti panangiwarragawayo iti wayawaya ti tunggal tao iti caarrubana; ket nagtulagcayo idi iti saclangco iti balay a uainaganan gapu iti naganco:

16 ngem nagbaw-ingcayo ket minulitanyo ti naganco, ket pinasubliyo tunggal tao ti bag-enna a lalaki, ken tunggal tao ti bag-enna a babai, isuda a pinalubosanyo idi nga agwaya a cas maapay-ayo cadacuada; ket pinatulocyo ida cadacayo a bagbag-enyo a lallaki ken babbai.

17 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova: Dacayo saandac nga impanḡag a mangiwarragawag iti wayawaya, tunggal tao iti cabsatna, ken tunggal tao iti caarrubana: adtoy, iwarragawagco cadacayo ti maysa a wayawaya, cuna ni Jehova, *nga umawat* ti campilan, ti angol, ken ti bisin; ket pagbalinencanto a maipalladaw nga agsublisubli cadagiti amin a pagarian ti lubong.

18 Ket dagiti lallaki a linabsingda ti tulagco, a saanda a tinungpal dagiti sao ti tulag nga inaramidda iti saclangco, idi ginudduada ti urbon ti baca, ket naglabasda iti nagbaetan dagiti pasetna;

19 dagiti pangoloen ti Juda, ken dagiti pangoloen ti Jerusalem, dagiti eunucos, ken dagiti sacerdote, ken dagiti amin a tatto ti daga, a naglabasda iti nagbaetan dagiti paset ti urbon iyawatconto;

20 iyawatconto ida met laenē iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul iti biagda; ket dagiti bangcayda isudanto ti maipaay a taraon cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ken cadagiti an-animal ti daga.

21 Ket ni Sedecias nga ari ti Juda ken dagiti pangoloenna iyawatconto iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul ti biagda, ken ti ima ti buyot ti ari ti Babilonia, a pimmanawdan cadacayo.

22 Adtoy, agbilinacto, cuna ni Jehova, ket pasubliecto ida iti daytoy a ciudad; ket gumubatdanto a maibusor kencuana, ket isut' alaendanto, ket puurandanto iti apuy: ket pagbalinecto dagiti ciudad ti Juda a langalang, nga awan ti matagtagitao.

Dagiti Recabitas madida nga uminum it arac. Ti Juda mababalawan iti kinaregget dagiti Recabitas.

35 Ti sao a dimtenē ken Jeremias a naggapu ken Jehova cadagiti aldaw ni Joacim, nga anac ni Josias, nga ari ti Juda, a kinunana,

2 Inca iti balay dagiti Recabitas, ket

agsaoca cadacuada, ket iyegmo ida iti balay ni Jehova, iti maysa cadagiti siled, ket iccam ida iti arac nga inumen.

3 Iti casta innalac ni Jezonias nga anac ni Jeremias nga anac ni Habsanias, ken dagiti cacabsatna, ken dagiti amin nga annacna, ken ti isu-amin a balay dagiti Recabitas;

4 ket isudat' insangpetco iti balay ni Jehova iti siled dagiti annac ni Hanan nga anac ni Igdalias, a lalaki ti Dios, nga adda idi iti abay ti siled dagiti pangoloen, nga adda iti ngato ti siled ni Masias nga anac ni Sellum, nga agaywan ti dapian.

5 Ket incabilco iti sangō dagiti annac ti balay dagiti Recabitas dagiti malucōng a napno iti arac, ken copcopa, ket kinunac cadacuada, Uminumcayo iti arac.

6 Ngem isuda kinunada, Dicamto uminum iti arac; ta ni Jonadab nga anac ni Recab nga amami binilinnacami, a kinunana, Dicayto uminum iti arac, dacayo wenna dagiti annacyo iti agnanayon;

7 dicay met bangonen ti balay, wenna agmula iti bin-i, wenna agmula iti cauvasan, wenna cucuaenyo iti aniaman *cadacuada*; no di ket cadagiti amin nga aldawyo agnaedcayto cadagiti toltolda; tapno agtaengcayo cadagiti adu nga aldaw iti daga a pagyananyo.

8 Ket tinulnogni ti timec ni Jonadab nga anac ni Recab nga amami iti amin nga ingunamgunamna cadacami iti di panaginunum iti arac cadagiti amin nga aldawmi, dacami, dagiti assawami, dagiti annacmi a lallaki wenna annacmi a babbai;

9 ken ti di met panangbangon cadagiti balbalaymi a maipaay cadacami a pagnaedan; awan met cadacami ti cauvasan, wenna talon, wenna bin-i;

10 no di ket nagnaedcami cadagiti toltolda, ket tinungpalmi, ket inaramidmi a maiyalubog iti amin nga imbilin ni Jonadab nga amami cadacami.

11 Ngem naaramid idi ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia simmanang-at iti daga, kinunami, Umaycayo, ket intayo sadi Jerusalem, aggapu iti buteng' iti buyot dagiti Caldeos, ken aggapu iti buteng' iti buyot dagiti Sirios; iti casta agnaedcami ditoy Jerusalem.

12 Idin dimtenge' ti sao ni Jehova ken Jeremias, a kinunana,

13 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Inca, ket

saoem cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed sadi Jerusalem, Dicayto umawat aya ti pannacasursuro nga ipangngayo dagiti saoc? cuna ni Jehova.

14 Dagiti sao ni Jonadab nga anac ni Recab, nga imbilinna cadagiti annacna, iti dida panaginunum iti arac, matungpalda; ket inggana itoy nga aldaw isut' dida inumen a pulos, ta tungpalenda ti bilin ni amada. Ngem siac nagsaocan cadacayo, a bumangonac iti masapa ket agsaoac; ket dacayo saandac nga impangang.

15 Imbaonco met cadacayo dagiti amin nga adipenco dagiti mamwadto, a bumangonac iti masapa ket ibaonco ida, a kinunac, Agtuckiadcayo ita a tunggal lalaki iti dakes a dalanna, ket pasayaatenyo dagiti aramidyo, ket dicay sumurot cadagiti sabsabali a didios nga agservi cadacuada, ket agtaengcayto iti daga nga intedco cadacayo ken cadagiti ammayo: ngem dacayo saanyo nga inyallingag ti lapayagyo, wenna impangangdac.

16 Agsipud ta dagiti annac ni Jonadab nga anac ni Recab tinungpalda ti bilin ni amada isu nga imbilinna cadacuada, ngem daytoy nga ili saannac nga impangang;

17 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, iyegconto iti Juda ken cadagiti amin nga agnaed sadi Jerusalem ti amin a kinadakes nga imbalicaso a maibusor cadacuada; agsipud ta nagsaoc cadacuada, ngem saanda a nangngeng; ket isudat' inayabac, ngem dida simmungbat.

18 Ket ni Jeremias kinunana iti balay dagiti Recabitas, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Agsipud ta tinungpalyo ti bilin ni Jonadab nga amayo, ket sinalimetmetanyo dagiti impaalagadna, ket inaramidyo ti mayanurot iti amin nga imbilinna cadacayo;

19 gapuna a cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Ni Jonadab nga anac ni Recab dintog agcurang' iti maysa a lalaki nga agtacder iti saclangco iti agnanayon.

Ni Jeremias ibilinna ken Baruc ti panagbasana iti lucotra iti templo. Ti ari puranna ti lucot. Maisurat manen gapu ken Baruc.

36 Ket naaramid iti maicapat a tawen ni Joacin nga anac ni Josias, nga ari ti Juda, a daytoy a sao dimtenge' ken

Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Alaem kenca ti sangcalucot ti maysa a libro, ket isuratmo kencuana dagiti amin a sao nga insaoc kenca a maibusor iti Israel, ken maibusor iti Juda, ken maibusor cadagiti amin a nacion, manipud iti aldaw a nagsaoc kenca, manipud cadagiti aldaw ni Josias agingga itoy met laeng nga aldaw.

3 Nalabit a ti balay ni Juda denngennanto ti amin a kinadakes nga isut' panggepco nga aramiden cadacuada; tapno agsublida coma tunggal tao nga aggapu iti dakes a dalanna; tapno pacawanec ti kina-dangcocda ken ti basolda.

4 Idin inayaban ni Jeremias ni Baruc nga anac ni Nerias; ket ni Baruc insuratna a naggapu iti ngiwat ni Jeremias dagiti amin a sao ni Jehova, nga isu nagsao kencuana, iti sangcalucot ti maysa a libro.

5 Ket ni Jeremias binilinna ni Baruc, a kinunana, Siac mapunitanac; saanco a mabalin ti sumrec iti balay ni Jehova:

6 gapuna inca, ket basaem iti lucot, nga isut' nagsuratam a naggapu iti ngiwatco, dagiti sao ni Jehova cadagiti lapayag dagiti tattao iti balay ni Jehova iti aldaw a panagayunar; ket casta met nga isudat' basaemto cadagiti amin a Juda a rumuarda cadagiti ciudadda.

7 Isunto nalabit nga isaclargdanto ti ararawda ken Jehova, ket agsublidanto tunggal maysa nga aggapu iti dakes a dalanna; ta dackel ti unget ken ti pungtot nga imbalicas ni Jehova a maibusor itoy nga ili.

8 Ket ni Baruc nga anac ni Nerias inaramidna ti mayalubog ti isu-amin nga imbilin kencuana ni Jeremias a mamadto, a binasbasana iti libro dagiti sao ni Jehova idiaiy balay ni Jehova.

9 Ket naaramid idi maicalima a tawen ni Joacim nga anac ni Josias nga ari ti Juda, iti maicasiam a bulan, a dagiti amin a tao sadi Jerusalem, ken dagiti amin a tattao a napan sadi Jerusalem a naggapu cadagiti ciudad ti Juda, inwaragawagda ti maysa a panagayunar iti saclang ni Jehova.

10 Idin binasa ni Baruc iti libro dagiti sao ni Jeremias iti balay ni Jehova, iti siled ni Gamarias nga anac ni Safan nga escriba, iti akinnгато a paraangan, idiaiy sercan ti baro a ruangan ti balay ni Jehova, cadagiti lapayag dagiti amin a tattao.

11 Ket idi ni Micaias nga anac ni Gamarias nga anac ni Safan nangngegna a naggapu iti libro dagiti amin a sao ni Jehova,

12 isu simrec iti balay ti ari, iti siled ti escriba: ket adtoy, dagiti amin a pangoloen addada a situtugaw sadiay, nga ammoen, da Elisama nga escriba, ken Dalaias nga anac ni Semaias, ken Elnatan nga anac ni Acbor, ken Gamarias nga anac ni Safan, ken ni Sedecias nga anac ni Ananias, ken dagiti amin a pangoloen.

13 Idin ni Micaias impalawagna cada-cuada dagiti amin a sao a nangngegna idi ni Baruc binasana ti libro cadagiti lapayag dagiti tattao.

14 Gapuna a dagiti amin a pangoloen imbaonda ni Jehudi nga anac ni Nataniias nga anac ni Selemias, nga anac ni Cusi, ken Baruc, nga agcuna, Alaem iti imam ti lucot a binasam cadagiti lapayag dagiti tattao, ket umayca. Iti casta ni Baruc nga anac ni Nerias innalana ti lucot iti imana, ket napan cadacuada.

15 Ket kinunada kencuana, Agtugawca ita, ket isut' basaem cadagiti lapayagmi. Iti casta isut' binasa ni Baruc cadagiti lapayagda.

16 Ket naaramid idi a nangngegna dagiti amin a sao, a nagtaliawda a sibubuteng iti maysa ken maysa, ket kinunada ken Baruc, Pudno nga ibagaminto iti ari ti maipapan cadagitoy amin a sao.

17 Ket nagsaludsudda ken Baruc, a kinunada, Ibagam cadacami ita, casano ti panagsuratmo cadagitoy amin a sao iti ngiwatna?

18 Idin ni Baruc simmungbat cada-cuada, Binalicasna amin dagitoy a sao caniac iti ngiwatna, ket siac insuratco ida iti tinta iti libro.

19 Idin kinuna dagiti pangoloen ken Baruc, Inca, a glemmengca, sica ken ni Jeremias; ket dicay ipalubos ti asinoman a tao a maammoanna no sadino ti yanyo.

20 Ket simreeda agingga iti ari iti paraangan; ngem indulinda ti lucot iti siled ni Elisama nga escriba; ken imbagada dagiti amin a sao cadagiti lapayag ti ari.

21 Iti casta imbaon ti ari ni Jehudi a mangala iti lucot; ket isu innalana nga inruar iti siled ni Elisama nga escriba. Ket ni Jehudi isut' binasana cadagiti lapayag ti ari, ken cadagiti lapayag dagiti

amin a pangoloen nga agtacder idi iti abay ti ari.

22 Ket ti ari agtugugaw idi iti balay a pagnaedanna iti tiempo ti lam-ec iti maicasiam a bulan: ket *adda idi apuy iti dalican* a sumsumged iti sangona.

23 Ket naaramid idi a ni Jehudi bina-sanan ti tallo wenna uppat a cabulong, a *ti ari* isut' pinutedna iti campit, ket isut' imbellengna iti apuy nga adda idi iti dalican, aginggat' di narunaw ti isu-amin a lucot iti apuy nga adda iti dalican.

24 Ket saanda a nagbuteng, wenna pinigis dagiti pagan-anayda, ti ari wenna dagiti adipenna a nacangngeg cadagitoy amin a sao.

25 Maysa pay da Elnatan, ken Dalaias, ken Gamarias nagdawdawta iti ari a saanna coma a puuran ti lucot; ngem saanna a cayat idi a denggen ida.

26 Ket ti ari binilinna da Jerameel nga anac ti ari, ken Saraias nga anac ni Eziel, ken Selemias nga anac ni Abdael, a mangala cada Baruc nga escriba, ken Jeremias a mammadto; ngem inlemmeng ida ni Jehova.

27 Idin ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, calpasan a ti ari pinuuranna ti lucot, ken dagiti sao nga insurat ni Baruc iti ngiwat ni Jeremias, a kinunana,

28 Alaem kenca manen ti sabali a lucot, ket isuratmo kencuana dagiti amin nga immun-una a sao nga adda idi iti immuna a lucot, a pinuuran ni Joacim nga ari ti Juda.

29 Ket maipanggep ken Joacim cuna-mento, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica pinuuram daytoy a lucot a kinunam, Ania ti gapuna nga insuratmo kencuana, a kinunam, Ti ari ti Babilonia umayto a di bumurong ket dadaelennanto daytoy a daga, ket paiccatnanto kencuana ti tao ken animal?

30 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova a maipanggep ken Joacim nga ari ti Juda: Awanto kencuana ti agtugaw iti trono ni David; ket ti bangcayna maibellengto iti ruar iti pudot ti aldaw ken iti amor ti rabii.

31 Ket isu dusaceto ken dagiti putotna ken dagiti adipenna gapu iti kinadakesda; ket iyecongto iti rabawna, ken iti rabaw dagiti agnaed sadi Jerusalem, ken iti rabaw dagiti lallaki ti Juda, ti amin a kinadakes nga imbalicascó a maibusor cadacuada, ngem saanda nga impangag.

32 Idin innala ni Jeremias ti sabali a

lucot, ket isut' intedna ken Baruc nga escriba nga anac ni Nerias, isu nga insuratna kencuana a naggapu iti ngiwat ni Jeremias dagiti amin a sao ti libro a ni Joacim nga ari ti Juda pinuuranna iti apuy; ket nainayon pay laeng cadacuada dagiti adu a sao nga umas-asping.

Ni Baruc insuratna manen ti sao ti Dios.

Ti sao nga immay ken Jeremias; isut' mabalud, ngem ni ari Sedecias isut' sarungcaranna.

37 Ket ni Sedecias nga annac ni Josias nagturay a cas ari, iti saad ni Conias nga anac ni Joacim, isu a ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia inaramidna nga ari ti Juda,

2 Ngem isu, wenna dagiti adipenna, wenna dagiti tattao ti daga, saanda nga impangag dagiti sao ni Jehova, nga isaona iti pannacaaramat ni Jeremias a mammadto.

3 Ket ni Sedecias nga ari imbaonna da Jucal nga anac ni Selemias, ken ni Sofonias nga anac ni Maasias a sacerdote, ken Jeremias a mammadto, a kinunana, Icararagannacami ita ken Jehova a Diostayo.

4 Ita ni Jeremias sirec ken rimmuar iti nagtengnga dagiti tattao; ta isut' saanda nga incabil iti pagbaludan.

5 Ket ti buyot ni Faraon rimmuaren idi said Egipto; ket idi dagiti Caldeos a lacubenda idi ti Jerusalem nangegda ti damag a maipapan cadacuada, pinmanawda a naggaput' Jerusalem.

6 Idin dimteng ti sao ni Jehova ken Jeremias a mammadto, a kinunana,

7 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Castoy ti cunayo iti ari ti Juda, a nangibaon cadacayo caniac tapno umumancayo caniac: Adtoy, ti buyot ni Faraon, isu a rumuaren a tumulong cadacayo, agsublinto sadi Egipto iti dagada met laeng.

8 Ket dagiti Caldeos umaydanto manen gumubat a maibusor itoy a ciudad; ket isut' alaendanto, ket isut' puurandanto iti apuy.

9 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicay allilawen dagiti bagbagiyo, a cunayo, Dagiti Caldeos pudno a pumanawdanto cadatayo; ta didanto pumanaw.

10 Ta nupay no kinabilyo coma ti isu-amin a buyot dagiti Caldeos a gumubat a maibusor cadacayo; ket awan ti nabati no

di laeng dagiti lallaki a nasugat cada-cuada, nupay casta bumangonda coma tunggal lalaki iti toldana, ket puuranda daytoy a ciudad iti apuy.

11 Ket naaramid nga idi ti buyot dagiti Caldeos naisina iti Jerusalem a gapu iti buteng iti buyot ni Faraon,

12 rimnuar ni Jeremias iti Jerusalem a mapan iti daga ti Benjamin, tapno umawat ti biangna sadiay iti natengnga dagiti tattao.

13 Ket idi nga isu adda iti ruangan ti Benjamin, maysa a capitan ti guardia adda sadiay, a ti naganna isut' Jerias idi, nga anac ni Selemias, nga anac ni Ananias; ket isu tinenngelna ni Jeremias a mammadto, a kinunana, Matinnagca cadagiti Caldeos.

14 Idin kinuna ni Jeremias, Isut' ulbod; diac matinnag cadagiti Caldeos. Ngem isut' saanna nga impanag; iti casta ni Jerias tinenngelna ni Jeremias, ket isat' insangetna cadagiti pangoloen.

15 Ket dagiti pangoloen nagpungtotda ken Jeremias, ket isut' kinabilda ken imbaludda iti balay ni Jonatan nga escriba; ta dayta ti inaramidda a pagbaludan.

16 Idi ni Jeremias dimtengen iti balay a pagbaludan, ken cadagiti silsiled, ket ni Jeremias nabati idin sadiay cadagiti adu nga aldaw;

17 nagbaon ni Sedecias nga ari, ket isut' innalana: ket ti ari nagintuud kencuana a sililimed idiy balayna, ket kinunana, Adda aniaman a sao a naggapu ken Jehova? ket ni Jeremias kinunana, Adda. Kinunana met, Mayawatcanto iti ima ti ari ti Babilonia.

18 Maysa pay ni Jeremias kinunana ken ari Sedecias, Iti ania ti nacabasolac a maibusor kenca, wenna maibusor cadagiti adipenmo, wenna maibusor itoy nga ili; a dacayo incabildac iti pagbaludan?

19 Sadino aya dagiti mammadtoyo a nagpadtoda cadacayo, a kinunada, Ti ari ti Babilonia dinto umay a maibusor cadacayo, wenna maibusor itoy a daga?

20 Ket denggem ita, dawatec kenca, O apoc nga ari: ipalubosmo, dawatec kenca, a ti dawatec maisaclang kenca, tapno dinac pasublien iti balay ni Jonatan nga escriba, di la ket ta matayac sadiay.

21 Idin ni Sedecias nga ari nagbilin, ket impanda ni Jeremias iti paraangan ti guardia; ket intedda kencuana iti

inaldaw iti sangabukel a tinapay nga aggapu iti calsada dagiti aglutluto, aging-gat' di naibus ti isu-amin a tinapay iti ciudad. Iti casta ni Jeremias nabati iti paraangan ti guardia.

*Ni Jeremias mabalud manen ngem mairuar.
Maisaclang manen a sililimed ken
Sedecias.*

38 Ket da Sefatias nga anac ni Mattan, ken Godolias nga anac ni Fasur, ken Jucal nga anac ni Selemias, ken Fasur nga anac ni Melquias nangegda dagiti sao a ni Jeremias insaona cadagiti amin a tattao, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti agnaed itoy a ciudad matayto gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol; ngem ti frumuar a mapan cadagiti Caldeos agbiagto, ket ti biagna addanto kencuana a maipaay a tuemaanna, ket isu agbiagto.

3 Castoy ti cuna ni Jehova, Pudno a daytoy a ciudad mayawatto iti ima ti buyot ti ari ti Babilonia, ket isu alaenanto.

4 Idin kinuna dagiti pangoloen iti ari, Ipalubosmo, dawatenmi kenca, a daytoy a tao mapapatay; agsipud ta pagcapuyenna dagiti ima dagiti lallaki ti gubat a mabati itoy a ciudad, ken dagiti ima dagiti amin a tattao, iti panagsao ti castoy a sasao cadacuada: ta daytoy a tao saanna a sapulen ti pagimbagan daytoy nga ili, no di ti pagdacsanna.

5 Ket ni Sedecias nga ari kinunana, Adtoy, isu adda iti imayo; ta ti ari saan nga isu ti macabalin nga agaramid iti aniaman a maibusor cadacayo.

6 Idin innalada ni Jeremias, ket isut' imbellengda iti nauneg a pagbaludan ni Melquias nga anac ti ari, nga adda idi iti paraangan ti guardia: ket impababada ni Jeremias iti pannacaaramat dagiti tali. Ket iti pagbaludan a nauneg awan idi ti danum no di laeng lutlut; ket ni Jeremias nailumlum iti lutlut.

7 Ket idi ni Ebed-melec nga Etiope, nga eunuco, nga adda idi iti balay ti ari, nangegna nga incabildan ni Jeremias iti nauneg a pagbaludan (ti ari adda a situ-tugaw idi iti ruangan ni Benjamin),

8 ni Ebed-melec rimnuar iti balay ti ari, ket nagsao iti ari, a kinunana,

9 Apoc nga ari, dagitoy a lallaki inaramidda a sidangkes iti amin nga inaramidda ken Jeremias a mammadto,

isu n̄ga imbellengda iti nauneg a pagbaludan; ket isu matayto ngata iti disso a yanna, gapu iti bisin; ta awanen ti tinapuy iti ciudad.

10 Idin ti ari binilina ni Ebed-melec n̄ga Etiope, a kinunana, Alaem n̄ga aggapu ditoy ti tallopulo a lallaki a cumuyog kenca, ket ingatoyo n̄ga iruar ni Jeremias a mammadto iti nauneg a pagbaludan, santo isu matay.

11 Iti casta ni Ebed-melec incuyogna dagiti lallaki, ket napan iti balay ti ari iti siroc ti paggamengan, ket nangala sadiay cadagiti rigis ken narutrut a pagan-anay, ket isudat' impababana gapu cadagiti tali ken Jeremias iti nauneg a pagbaludan.

12 Ket ni Ebed-melec n̄ga Etiope kinunana ken Jeremias, Icabilmo ita dagitoy a rigis ken narutrut a pagan-anay cadagiti kilikilim iti baba dagiti tali. Ket ni Jeremias inaramidna a casta.

13 Iti casta inalut-utda ni Jeremias iti pannacaaramat dagiti tali, ket isu inaonda iti nauneg a pagbaludan: ket ni Jeremias nabati iti paraangan ti guardia.

14 Idin ni Sedecias nagbaon, ket innalana kencuana ni Jeremias a mammadto agingga iti maicatlo a sercan n̄ga adda iti balay ni Jehova: ket ti ari kinunana ken Jeremias, Panggepco ti umintuud kenca ti maysa a banag; dica ilemmeng iti aniaman caniac.

15 Idin kinuna ni Jeremias ken Sedecias, No ipalawagco kenca, dinacto aya papatayen iti kinapudnona? ket no itdec kenca ti pammalacad, dinacto ipangag.

16 Iti casta ni Sedecias n̄ga ari nagsapata a sililimed ken Jeremias a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangaramid cadatayo daytoy a cararua, siac dicanto papatayen, ket dicanto met yawat iti ima dagitoy a lallaki n̄ga agsapul ti biagmo.

17 Idin kinuna ni Jeremias ken Sedecias, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: No sica rumuarca a mapan iti ari a pangloen ti Babilonia, iti casta agbiagto ta cararua, ket daytoy a ciudad dinto mapuran iti apuy; ket sica agbiagcanto ken ti balaymo.

18 N̄gem no dica rumuar a mapan iti ari dagiti pangloen ti Babilonia, iti casta daytoy a ciudad mayawatto iti ima dagiti Caldeos, ket isut' puurandanto iti apuy, ket dicanto macalisi iti imada.

19 Ket ni Sedecias n̄ga ari kinunana ken Jeremias, Siac cabutengco dagiti Judios a nagtinnag cadagiti Caldeos, di la ket ta yawatdac iti imada, ket isudat' rabrabakendac.

20 N̄gem ni Jeremias kinunana, Didacanto iyawat. Tunogem, dawatec kenca, ti timec ni Jehova, iti dayta n̄ga isaoc kenca: tapno naimbag kenca, ket ta cararuam agbiagto.

21 N̄gem no madica a rumuar, daytoy ti sao ni Jehova impakitana caniac:

22 Adtoy, dagiti amin a babbai a madada iti balay ti ari ti Juda maiparuardanto cadagiti pangloen ti ari ti Babilonia, ket dagidiay a babbai cunadanto, Dagiti caingongot a pagayammo, inuyutandaca, ket inatiwdaca: ita gapul ta dagiti sacam mailumlumda iti lotlot, timmallicudda.

23 Ket inruarda dagiti amin n̄ga asawam ken dagiti annacmo cadagiti Caldeos; ket sica dicanto macaliclic iti imada, no di ket maalacanto gapu iti ima ti ari ti Babilonia: ket sicanto ti gapu ti pannacapur daytoy n̄ga ili iti apuy.

24 Idin kinuna ni Sedecias ken Jeremias, Dica ipalubos a maanmoan ti asinoman ti maipapan cadagitoy a sao, ket dicanto matay.

25 N̄gem no dagiti pangloen manggeda a siac nakisaoac kenca, ket umayda kenca, ket cunada kenca, Ipalawagmo cadacami no ania ti imbagam iti ari; isut' dimo ilemmeng cadacami, ket dacami didacanto papatayen; casta met no ania ti kinuna ti ari kenca:

26 iti casta cunamto cadacuada, Insaclangco ti dawatec ti ari n̄ga isu saannac coma a pasublien iti balay ni Jonatan a matay sadiay.

27 Idin immay dagiti amin a pangloen ken Jeremias, ket nagsaludsudda kencuana; ket isu imbagana cadacuada ti mayalubog cadagitoy amin a sao n̄ga imbilin ti ari idi. Iti casta binay-anda n̄ga agsao kencuana; ta ti panggep saan a naawatan.

28 Iti casta ni Jeremias nagtaeng iti paraangan ti guardia aginggat' aldaw a di naala ti Jerusalem.

Dagiti Caldeos aloenda ti Jerusalem. Do Jeremias ken Ebed-melec maillichada.

39 Ket naaramid idi ti Jerusalem naala (iti maicasiam a tawen ni

Sedecias n̄ga ari ti Juda, iti maicapulo a bulan, immay ni Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia ken amin a buyotna a maibusor iti Jerusalem ket isut' linacubna;

2 iti maicapulo ket maysa a tawen ni Sedecias, iti maicapat a bulan, ti maicasiam n̄ga aldaw ti bulan, maysa a gutbaw naaramid iti ciudad),

3 n̄ga amin a pangoloen ti ari ti Babilonia simrecca, ket nagtugawda iti ruanḡan a nagtenḡn̄ga, n̄ga ammoen, da Nergal-sarezer, Samgar-nebo, Sarsequim, Rabsares, Nergal-sarezer, Rabmag, agraman cadagiti amin a sabsabali a pangoloen ti ari ti Babilonia.

4 Ket naaramid n̄ga idi ni Sedecias n̄ga ari ti Juda ken dagiti amin a lallaki ti gubat nakitada ida, nagtarayda: ket rimmuarda iti ciudad iti rabii, iti dalan ti minuyunḡan ti ari, a limmasat iti ruanḡan n̄ga adda iti nagbaetan dagiti dua a bacud; ket rimmuar a nagpa-Arabah.

5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatna ida, ket nacamacamda ni Sedecias cadagiti tanap ti Jerico: ket idi isut' innalada, insangpetda ken Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia aginḡgat' Rebla iti daga n̄ga Emat; ket nangocom kencuana.

6 Idin ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti annac a lallaki ni Sedecias sadi Rebla iti san̄go dagiti matana: casta met ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti amin a natacnenḡ iti Juda.

7 Maysa pay sinuatna dagiti mata ni Sedecias, ket isut' pinutawanna, tapno isut' ipanna sadi Babilonia.

8 Ket dagiti Caldeos pinuuranda ti balay ti ari, ken dagiti balbalay dagiti tattao iti apuy, ket rinebbana dagiti bacud ti Jerusalem.

9 Idin ni Nabuzardan a capitan ti guardia, impanna a nacayawan sadi Babilonia ti matda cadagiti tattao a nabati iti ciudad, dagiti aglicud met a natinnag kencuana, ken ti natda cadagiti tattao a nabati.

10 Ngem ni Nabuzardan a capitan ti guardia imbatina dagiti napanglaw cadagiti tattao, n̄ga awan idi ti cucuada, iti daga ti Juda, ket intedna cadacuada dagiti cauvasan ken taltalon iti isu met laeng a tiempo.

11 Ita ni Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia kinumitanna ni Nabuzardan a

capitan ti guardia a maipapan ken Jeremias, a kinunana,

12 Isut' alaem, ket taripatoem a naimbag, ket isut' dica ranggasan; no di ket aramidem kencuana ti cas met laeng ibagananto kenca.

13 Iti casta ni Nabuzardan a capitan ti guardia nagbaon, ket da Nabusezbaz, Rabsares, ken Nergal-sarezer, Rabmag, ken dagiti amin a cangronaan n̄ga agtuturay ti ari ti Babilonia;

14 nagbaonda ket innalada ni Jeremias idia paraanḡan ti guardia ket isut' incumitna ken Godolias n̄ga anac ni Ahicam, n̄ga anac ni Safan, tapno ipanna coma n̄ga iyawid. Iti casta isut' nagnaed iti nagtenḡngaan dagiti tattao.

15 Ket ti sao ni Jehova dimtenḡ ken Jeremias, idi napunitan iti paraanḡan ti guardia, a kinunana,

16 Inca, ket agsaoca ken Ebed-melec n̄ga Etiope, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, iyegconto dagiti saoc iti rabaw daytoy a ciudad a maipaay iti pagdacsanna, ket saan a maipaay a pagimbagan; ket matungpaldanto iti sangom iti dayta n̄ga aldaw.

17 Ngem ispalencanto iti dayta n̄ga aldaw, cuna ni Jehova; ket saancanto a mayawat iti ima dagiti tattao a pagbutngam.

18 Ta pudno a siac ispalencanto, ket dicanto mapasag iti campilan, no di ket ti biagmo isunto kenca ti maipaay a tuccam; agsipud ta nagtalecca caniac, cuna ni Jehova.

Ni Jeremias mabati ken Godolias. Ni Godolias salacnibanna dagiti tattao a mabati. Isut' balacadan ni Johanan a maipapan ken Ismael.

40 Ti sao a dimtenḡ ken Jeremias a naggapu ken Jehova iti calpasan a ni Nabuzardan a capitan ti guardia isut' pinalubusanna a pumanaw iti Rama idi isut' innalana a sirereppet cadagiti cawar iti nagtenḡngaan dagiti amin a caycayaw ti Jerusalem ken Juda, a naipanda a nacayawan aginḡgat' Babilonia.

2 Ket ti capitan ti guardia innalana ni Jeremias, ket kinunana kencuana, Ni Jehova a Diosmo binalicasna daytoy a dakes iti rabaw daytoy a disso;

3 ket ni Jehova isut' inyegna, ket inaramidna a cas ti panagsaona idi: agsipud

ta nagbasolcayo a maicaniwas ken Jehova, ket saanyo a tinulnóg ti timecna, gapuna a daytoy immapay cadacayo.

4 Ket ita, adtoy, siac ibulosca itoy nga aldaw cadagiti cawar nga adda iti imam. No ipapanmo a nasayaat iti icucuyogmo caniac a mapan sadi Babilonia, umayca, ket siac taripatoencanto a naimbag; ngem no saanmo nga ipapan a nasayaat ti icucuyogmo caniac a mapan sadi Babilonia, idiam: adtoy, ti amin a daga adda iti sangom; iti sadinoman nga ipapanmo a naimbag ken nasayaat a papanam, inca sadiay.

5 Idi isu saan pay a nagsubli, Agsublica ngarud, *kinunana*, ken Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan, isu a ti ari ti Babilonia insaadna a gobernador iti ciudad ti Juda, ket makipagnaedca kencuana iti tengnga dagiti tattao; wenna mapanca iti uray sadinoman nga ipapanmo a nasayaat a papanam. Iti casta ti capitan ti guardia intedna kencuana ti taraon ken maysa a sagut, ket isut' pinalubosanna a mapan.

6 Idin napan ni Jeremias ken Godolias nga anac ni Ahicam sadi Maspá, ket nakipagnaed kencuana iti tengnga dagiti tattao a nabati iti daga.

7 Ket idi dagiti amin a capitan dagiti buyot nga adda iti away, isuda met laeng ken dagiti lallakida, nangegda a ti ari ti Babilonia insaadna idi ni Godolias nga anac ni Ahicam a gobernador iti daga, ket incumitna idi kencuana dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing, ken dagiti capang-lawan iti daga, isuda a saan a naipan idi a nacayawan sadi Babilonia;

8 Idin immayda ken Godolias sadi Maspá, nga ammoen, da Ismael nga anac ni Natánias, ken Johanan ken Jonatan nga anac ni Caree, ken Saraias nga anac ni Tanumet, ken dagiti annac ni Oñ a Netofatita, ken Jezonias nga anac ti Maacatita, isuda ken dagiti lallakida.

9 Ket ni Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan nagsapata cadacuada ken cadagiti lallakida, a kinunana, Saancay coma a mabuteng nga agservi cadagiti Caldeos: agnaedcayo iti daga, ket agservicayo iti ari ti Babilonia, ket naimbagto cadacayo.

10 No maipapan caniac, adtoy, agnaed-acto sadi Maspá, nga agtacder iti sango dagiti Caldeos nga umayto cadatayo: ngem dacayo ummongenyo ti arac ken bungbunga ti tiempo a napudot ken lana,

ket icabilyo ida cadagiti al-alicamenyo, ket agnaedcayo cadagiti ciudadyo nga innalayon.

11 Casta met idi dagiti Judios nga adda idi sadi Moab, ken cadagiti annac ti Ammon, ken sadi Edom, ken cadagiti amin a dagdaga, nangegda a ti ari ti Babilonia imbatina idi ti natda ti Juda, ket isu insaadna idi iti ngatoenda ni Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan;

12 Idindagiti amin a Judios nagsublida a naggapu cadagiti amin a disso a nacai-bellenganda idi, ket napanda iti daga a Juda ken Godolias sadi Maspá, ket inummongda ti arac ken bungbunga ti tiempo ti pudot iti nawadwad unay.

13 Maysa pay ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capitan dagiti buyot nga adda idi iti away napanda ken Godolias sadi Maspá,

14 ket kinunada kencuana, Dica ammo aya a ni Baalis nga ari dagiti annac ti Ammon imbaonnan ni Ismael nga anac ni Natánias tapno alaenna ta biagmo? Ngem ni Godolias nga anac ni Ahicam saanna idi a pinati.

15 Iti casta ni Johanan nga anac ni Caree nagsao ken Godolias sadi Maspá a sililimed, a kinunana, Ipalubosmo, dawatec kenca, ket innacto papatayen ni Ismael nga anac ni Natánias, ket isut' dinto ammo ti tao: ania ti gapuna nga alaenna coma ta biagmo, tapno dagiti amin a Judios a nagurnong kenca mawararada coma, ken ti matda ti Juda mapuca?

16 Ngem ni Godolias nga anac ni Ahicam kinunana ken Johanan nga anac ni Caree, Dicanto aramiden daytoy a panggep; ta agsaoca a siulbod a maipapan ken Ismael.

Ni Ismael papatayenna ni Godolias ken daduma pay ket cayawanna dagiti taga Maspá. Ni Johanan subbontenna ida.

41 Ket naaramid iti maicapito a bulan, a ni Ismael nga anac ni Natánias, nga anac a lalaki ni Elisama, iti naarian a putot ken maysa cadagiti pagturayen ti ari, ken sangapulo a lallaki a cadduana immayda ken Godolias nga anac a lalaki ni Ahicam aginggat' Maspá; ket nakipanganda iti tinapay idiaay Maspá.

2 Idin bimmangon ni Ismael nga anac ni Natánias, ken dagiti sangapulo a lallaki

n̄ga adda idi kencuana, ket kinabilda ni Godolias n̄ga anac ni Ahicam n̄ga anac ni Safan iti campilan, ket pinatayna, isu a ti ari ti Babilonia inaramidna a gobernador ti daga.

3 Ni Ismael pinatayna dagiti amin a Judios n̄ga adda idi kencuana, *n̄ga ammoen*, ken Godolias idia y Maspa, ken dagiti Caldeos a nasaracan sadiay, dagiti lallaki ti gubat.

4 Ket naaramid iti maicadua n̄ga aldaw calpasan ti panangpatayna ken Godolias, ket awan ti tao a nacaammo idi,

5 n̄ga immay dagiti lallaki a naggaput' Siquem, naggaput' Silo, ken naggaput' Samaria, walopulo met laeng a lallaki, a nakiskisan dagiti imingda, ken dagiti pagan-anayda napigis, ken dagiti bagbagida sinugatdan, a siiiggemda cadagiti datdaton a bellaay ken incienso, tapuo iyegda ida iti balay ni Jehova.

6 Ket ni Ismael n̄ga anac ni Natantias rimmuar a naggaput' Maspa a sumabet cadacuada, n̄ga agsangsangit idi napan: ket naaramid idi simmabet cadacuada, a kinunana cadacuada, Umaycayo ken Godolias n̄ga anac ni Ahicam.

7 Ket isut' casta idi immayda iti tengn̄ga ti ciudad, a ni Ismael n̄ga anac ni Natantias pinatayna ida, *ket imbellengna ida* iti tengn̄ga ti bito, isu ken dagiti lallaki n̄ga adda idi kencuana.

8 N̄gem sangapulo a lallaki ti nasaracan idi cadacuada a kinunada ken Ismael, Dinacam papatayen; ta adda n̄ga indulinmi ti trigo, ken cebada, ken lana, ken diro a mailemmeng iti away. Iti casta inidianna, ket saanna ida n̄ga pinatay a maicanunong cadagiti cacabsatda.

9 Ti bito a pagibellengan ni Ismael cadagiti amin a bangcay dagiti lallaki a pinatayna idi iti arpad ni Godolias (n̄ga isu met laeng n̄ga inaramid idi ni Asa a gapu iti buteng ken Baasa n̄ga ari ti Israel), ni Ismael n̄ga anac ni Natantias isut' pinunnona idi cadacuada a napapatay.

10 Idin ni Ismael impanna a kinayawan idi ti amin a natda cadagiti tattao idia y Maspa, dagiti met laeng annac a babbai ti ari, ken isu-amin a tattao a nabati idia y Maspa, a ni Nabuzardan a capitan ti guardia incumitna idi ken Godolias n̄ga anac ni Ahicam; ni Ismael n̄ga anac ni Natantias impanna ida a kinayawan, ket pimmanaw a mapan cadagiti annac ti Ammon.

11 N̄gem idi ni Johanan n̄ga anac a lalaki ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, n̄ga adda idi kencuana nangnḡegda ti maipapan iti amin a kinadakes n̄ga inaramid idi ni Ismael n̄ga anac ni Natantias,

12 idin innalada amin dagiti lallaki, ket napanda makigubat ken Ismael n̄ga anac ni Natantias, ket isut' nasaracanda iti denna dagiti dadackel a dandanum n̄ga adda idia y Gabaon.

13 Naaramid n̄ga idi dagiti amin a tattao n̄ga adda idi ken Ismael nakitada ni Johanan n̄ga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot n̄ga adda idi kencuana, naragsacda.

14 Iti casta dagiti isu-amin a tattao ni Ismael n̄ga impanna idi a kinayawan a naggaput' Maspa nagtuckiadda ket nagsublida ket napanda ken Johanan n̄ga anac ni Caree.

15 N̄gem ni Ismael n̄ga anac ni Natalties intalawanna ni Johanan a caduana ti walo a lallaki, ket napan cadagiti annac ti Ammon.

16 Idin ni Johanan n̄ga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot n̄ga adda idi kencuana, innalada a naggaput' Maspa ti amin a natda cadagiti tattao a sinubbotna ken Ismael n̄ga anac ni Natantias, calpasan ti panangpatayna ken Godolias n̄ga anac ni Ahicam, *n̄ga ammoen*, dagiti lallaki ti gubat, ken dagiti babbai, ken dagiti ubbing, ken dagiti eunucos isuda n̄ga insublida idi a naggaput' Gabaon.

17 Ket pimmanawda, ket nagnaedda sadi Gerut-quimjam n̄ga adda iti denna ti Belen, a mapan sumrec idia y Egipto,

18 a gapu cadagiti Caldeos; ta nagbutengda idi cadacuada, agsipud ta ni Ismael n̄ga anac ni Natantias pinatayna idi ni Godolias n̄ga anac ni Ahicam, isu a ti ari ti Babilonia inaramidna idi a gobernador ti daga.

Ni Johanan ken dagiti Judios umumanda ken Jeremias. Balacadanna ida a saanda coma a mapan idia y Egipto.

42 Idin amin a capitan dagiti buyot, ken ni Johanan n̄ga anac ni Caree, ken ni Jezonias n̄ga anac ni Osaias, ken amin dagiti tattao manipud iti cababasitan agingga iti cadadackelan, immadana,

2 ket kinunada ken Jeremias a mam-

madto, Ipalubosmo, agdawatcam kenca, a ti panagpacaasimi maisaclang kenca, ket agcararagca gapu cadacami ken Jehova a Diosmo, gapu amin met laeng itoy a tidda (ta dacami matdacam laeng a bassit nga agtaud ti adu, a cas maimatangandacam dagita matam),

3 tapno ni Jehova a Diosmo ipakitana cadacami ti dalan a pagnaanmi coma, ken ti banag nga aramidenmi coma.

4 Idin ni Jeremias a mammadto kinunana cadacuada, Nangegcayo; adtoy, agcararagacta ken Jehova a Diosyo a mayannurot cadagiti saoyo; ket maaramidto nga ti uray ania a ni Jehova isungbatnanto cadacayo, ipalawageonto cadacayo; awanto ti ilemmengco cadacayo.

5 Idin kinunada ken Jeremias, Ni Jehova maysa a napudno ken matalec a sasci cadacami, no saancam nga agaramid iti mayannurot iti amin a sao a pangibaonanto kenca ni Jehova a Diosmo cadacami.

6 No naimbagto wenna dakes, tungpalenminto ti timec ni Jehova a Diostayo, a kencuana ibaondaca; tapno naimbagto cadacami intono tungpalenmi ti timec ni Jehova a Diostayo.

7 Ket naaramid calpasan ti sangapulo nga aldaw a ti sao ni Jehova immay ken Jeremias.

8 Iti casta inayabanna ni Johanan nga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot nga adda idi kencuana, ken isu-amin dagiti tattao manipud iti cabassitan agingga met laeng iti cadacalan,

9 ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a kencuana imbaondac tapno isaclang ti panagpacaasiyo iti sangona:

10 No agnaedcayto pay laeng itoy a daga, bangonenayto ngarud, ket dicayto rebbaen, imulacayto, ket dicayto paruten; ta pagbabawiac ti kinadakes nga inaramidco cadacayo.

11 Dicav agbuteng iti ari ti Babilonia, a pagbutnganyo; dicay agbuteng kencuana, cuna ni Jehova: ta addaac cadacayo a mangisalacan cadacayo, ken mangispal cadacayo iti imana.

12 Ket ipaayconto cadacayo ti asi, ket isu caasiannacayto, ket pasubliennacayto iti dagayo met laeng.

13 Ngem no cunayo, Dicamto agnaed itoy a daga; tapno iti casta dicay tungpalen ti timec ni Jehova a Diosyo,

14 a cunayo, Saan, no di ket incamto iti daga nga Egipto, a yan ti dicamto pacakitaan ti gubat, wenna pacangegan iti uni ti tangguyob, ket awanto ti bisin ti tinapay; ket sadiay agnaedcamto:

15 ita ngarud denggenyo ti sao ni Jehova, O matda iti Juda: Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Pudno, no iturongyo dagiti rupayo a sumrec iti Egipto, ket incay agyan sadiay;

16 maaramidto ngarud a ti campilan a pagbutnganyo macamacamnacayto iti daga nga Egipto; ket ti bisin a cabutengyo camatennacayto sadi Egipto; ket mataycayto sadiay.

17 Castanto cadagiti amin a lallaki nga iturongda dagiti ruprupada a mapan sadi Egipto nga agyan sadiay: mataydanto iti campilan, iti bisin, ken iti angol; ket awanto cadacuada ti mabati wenna macalisi iti kinadakes nga iyeconto cadacuada.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Cas ti panangibuyat ti ungetco ken pungtotco cadagiti agnaed sadi Jerusalem, iti casta met laeng maibuyatto ti pungtotco cadacayo, intono sumreccayto sadi Egipto; ket dacayto ti maysa a pagtabbaawan, ken maysa a pagseddaawan, ken pacalunodan, ken maysa a pacababalawan; ket dicayto makita daytoy a disso manen uray inton caanoman.

19 Ni Jehova nagsaon a maipapan cadacayo, O matda iti Juda, dicay mapan iti Egipto; ammoyo: iti kinapudnona a nangpanecnecac cadacayo itoy nga aldaw.

20 Ta inaramidyo a siaallilaw a maicaniwas cadagiti cararuayo; ta dacayo imbaondac ken Jehova a Diosyo, a kinunayo, Agcararagca gapu cadacami ken Jehova a Diostayo; ken iti mayannurot ti isu-amin a ni Jehova a Diostayo cunaenanto, casta ti ipalawagmo cadacami, ket isut' aramidenminto.

21 Ket daytoy nga aldaw isut' impalawagco cadacayo; ngem dicay tinungpal ti timec ni Jehova a Diosyo iti aniaman iti daya a nangibaonannac caniac cadacayo.

22 Ita ngarud ammoenyo nga iti kinapudnona mataycayto gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol iti disso a tarigagayanyo a papanan tapno agyan-cay sadiay.

Ni Johanan idalanna ti matda iti Juda idaiy Egipto. Ni Jeremias ipadtona ti yaay ni Nabucodonosor sadi Egipto.

43 Ket naaramid idi a ni Jeremias nalpasna dagiti isu-amin a sao ni Jehova a Diosda, a sinao cadagiti amin a tattao isuda a nangibaonan ti Dios ni Jeremias cadacuada, amin dagitoy met laeng a sao,

2 idin nagsao da Azarias nga anac ni Osaias, ken Johanan nga anac ni Caree, ken amin dagiti nacuspag a lallaki, a kinunada ken Jeremias, Sica agsaoca a siuulbod : ni Jehova a Diostayo saannaca nga imbaon tapno cunam, Dicayto mapan sadi Egipto nga agyan sadiay;

3 no di ket ni Baruc nga anac ni Neries durugannaca a maibusor cadacami, tapno iyawatnacam iti ima dagiti Caldeos, tapno papatayendacami, ken ipandacami a kinayawan sadi Babilonia.

4 Iti casta ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, ken isu-amin dagiti tattao saanda a tinungpal ti timec ni Jehova, tapno agnaedda iti daga ti Juda.

5 Ngem ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, innalada ti amin a natda iti Juda, a nagsubli a naggapu cadagiti amin a nacion a nacaipananda idi tapno agyanda iti daga ti Juda;

6 dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing, ken dagiti annac a babbai ti ari, ken tunggal tao a ni Nabuzardan a capitan ti guardia imbatina idi ken Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan; ken ni Jeremias a mammadto, ken ni Baruc nga anac ni Neries.

7 Ket napanda iti daga nga Egipto; ta saanda a tinungpal ti timec ni Jehova: ket immayda sadi Tafnes.

8 Idin immay ti sao ni Jehova ken Jeremias sadi Tafnes a kinunana,

9 Alaem dagiti dadackel a batbato ita imam, ket ilemmengmo ida iti masa iti aramid a linaladrillo, nga adda iti sercan ti balay ni Faraon sadi Tafnes iti imatang dagiti lallaki ti Juda;

10 ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, agbaonacto, ket alaecto ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, nga adipenco, ket isaadconto ti tronona iti rabaw dagitoy a batbato nga inlem-

menngo; ket iyucradnanto ti naarian a toldana iti rabawda.

11 Ket umayto, ket cabileunnanto ti daga nga Egipto; dagidiay a maipaay ken patay *mayawattanto* ken patay, ken dagidiay a maipaay iti pannacacayaw, iti pannacacayaw, ken dagidiay a maipaay iti campilan, iti campilan.

12 Ket pasgedacto ti maysa nga apuy cadagiti balbalay dagiti didios ti Egipto; ket puurannanto ida, ket ipannanto ida a nacayawan: ket bungonennanto ti bagina met laeng iti daga nga Egipto, cas la maysa a pastor nga icabilna ti cawesna; ket rumuorto sadiay a sitatalna.

13 Burakennanto met dagiti monmon ti Bet-semes, nga adda iti daga nga Egipto; ket dagiti balbalay dagiti didios ti Egipto puurannanto iti apuy.

Ni Jeremias tubngaremma dagiti tattao, ket ipalawagna ti pannacadaelda sadi Egipto.

Gaput ta isul saanda nga impanngag idi balacadan ni Jeremias ida manen, ket ibugana cadacuada a bassitto dagiti agsubli sadi Judea.

44 Ti sao a dimteng ken Jeremias a maipapan cadagiti amin a Judios a nagnaed iti daga nga Egipto, a nagnaed sadi Magdal, ken sadi Tafnes, ken sadi Nof, ken iti daga ti Falures, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Nakitayon ti amin a kinadakes nga inyegco iti rabaw ti Jerusalem, ken iti rabaw dagiti ciudad ti Juda; ket, adtoy, daytoy nga aldaw langalangda, ket awan ti tao nga agnaed cadacuada,

3 a gapu iti kinadakesda nga inaramid-da a ginargaridac nga agpungtot, iti ipapanda nga agpuur iti incienso, ken agservi cadagiti sabsabali a didios a saanda nga am-ammo idi, isuda, wenna dacayo, wenna dagiti ammayo.

4 Nupay casta imbaonco cadacayo dagiti isu-amin nga adipenco a mammadto, a bumangonac idi a masapa tapno ibaonco ida, a kinunac, O dicay agaramid itoy macarimon a banag a guraec.

5 Ngem saanda nga impanngag, wenna inyallingagda ti lapayagda a sumina iti kinadakesda, tapno dida agpuur iti incienso cadagiti sabsabali a didios.

6 Gapuna a ti pungtot ken ungetco naibuyat, ket simged cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan ti Jeru-

salem; ket narbada ken langalangda a cas itoy nga aldaw.

7 Castoy ngarud ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Apayapay aramideno *daytoy* dackel a kinadakes a maibusor cadagiti cararuayo met laeng, tapno keltayeno cadacayo ti lalaki ken babai, maladaga ken agsussuso, iti tengnga ti Juda, tapno awanto ti matda cadacayo;

8 iti nanggargarianyo caniac nga agpungtot iti pannacaaramat dagiti gapuanan dagiti im-imayo, a puuranyo ti incienso cadagiti sabali a didios iti daga nga Egipto, a papananyo nga agyan; tapno makeltaycayo, ken tapno dacayo maysacayo coma a lunod ken pacabalawan cadagiti amin a nacion ti daga?

9 Nalipatanyon ti kinadakes dagiti ammayo, ken ti kinadakes dagiti ar-ari ti Juda, ken ti kinadakes dagiti assawada, ken ti bucodyo a kinadakes, ken ti kinadakes dagiti assawayo a babbai, nga inaramidda iti daga ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem?

10 Saanda a nagpacumbaba agingga met laeng itoy nga aldaw, saanda a nagbuteng, wenno nagna iti lintegco, wenno cadagiti alagadco, nga incabilco iti sangonanyo ken iti sangonanyo dagiti ammayo.

11 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, icabilconto ti rupac a maibusor cadacayo a gapu iti kinadakes, a mangkeltay met laeng iti amin a Juda.

12 Ket alaecto ti natda iti Juda, nga incabilda dagiti rupada a mapan iti daga nga Egipto tapno agyanda sadiay, ket maibusdanto amin; iti daga nga Egipto mapasagdanto; maibusdanto a gapu iti campilan ken iti bisin; mataydanto manipud iti cabassitan inggana met laeng iti cadackelan a gapu iti campilan ken gapu iti bisin; ket isudantot' maysa a pagtabbaawan, ken maysa a pagseddaawan, ken maysa a lunod, ken maysa a pacabalawan.

13 Ta dusaecto ida nga agnaed iti daga nga Egipto, a cas ti panangdusac iti Jerusalem a gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol;

14 iti casta awanto ti matda iti Juda, a napan iti daga nga Egipto tapno agyanda sadiay, a macalisi wenno matda, tapno agsubli iti daga ti Juda, a tarigagayanda a pagsublian tapno agnaedda sadiay: ta

awanto ti agsubli no di laeng dagidiay a nacalisi.

15 Idin dagiti amin a lallaki nga amoda idi a dagiti assawada puuranda ti incienso cadagiti sabsabali a didios, ken dagiti amin a babbai a nagtader sadiay, maysa a dackel a gimong, dagiti amin met laeng a tattao a nagnaed iti daga nga Egipto, sadi Fatures, simmungbatda ken Jeremias, a kinunada,

16 No maipapan iti sao nga insaom cadacami iti nagan ni Jehova, dacami saandacanto nga ipaugag.

17 No di ket tungpaleminto iti kinapudnona ti tunggal sao a rimmuaren iti ngiwatmi, a mangpuur iti incienso iti reina ti langit, ken mangibuyat cadagiti daton a mainum kencuana, a cas inaramidmin, dacami ken dagiti ammami, dagiti ar-ari ken pangloenmi cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem; ta idi umanayen ti taraonmi, ken nacaradacami, ket awan ti nakitami a dakes.

18 Ngem manipud idi dicam pinuuran ti incienso iti reina ti langit, ken imbuyat kencuana dagiti daton a mainum, nacaspulcami iti isu-amin, ket maibuscami a gapu iti campilan, ken gapu iti bisin.

19 Ket idi pinuuranmi ti incienso iti reina ti langit, ken imbuyatmi kencuana dagiti daton a mainum, inaramidmi aya dagiti cancanen a pagdayaw kencuana, ken imbuyatmi kencuana dagiti dataton a mainum iti caawan dagiti assawami a lallaki?

20 Idin kinuna ni Jeremias cadagiti amin a tao, cadagiti lallaki ken cadagiti babbai, cadagiti amin met laeng a tattao a nangted kencuana iti dayta a sungbat, a kinunana,

21 Ti incienso a pinuuranyo cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem, dacayo ken dagiti ammayo, dagiti ar-ari ken pangloenyo, ken dagiti tattao ti daga, saan aya a nalagip ni Jehova ida, ken saan a simrec iti panuotna?

22 tapno iti casta ni Jehova saanen a nacaitured, a gapu iti kinadakes dagiti aramidyo, ken gapu cadagiti kinarimon nga inaramidyo; gapuna a ti dagayo agbalinen a langalang, ken maysa a pagseddaawan, ken maysa a lunod, nga awan ti agnaed a cas itoy nga aldaw.

23 Agsipud ta pinuuranyo ti incienso,

ken gaput ta nagbasolcayo a maibusor ken Jehova, ken saanyo a tinulnog ti timec ni Jehova, wenna nagna iti lintegna, wenna cadagiti ipaalagadna, wenna cadagiti pangpanecneca; gapuna daytoy a kinadakes napasamac cadacayo, a cas itoy nga aldaw.

24 Maysa pay ni Jeremias kinunana cadagiti amin a tattao, ken cadagiti amin a babbai, Denggenyo ti sao ni Jehova, amin a Juda nga adda iti daga nga Egipto:

25 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Dacayo ken dagiti as-awayo a babbai nagsaocayon nga agpadpada cadagiti ngiwayto, ket dagiti imayo isut' tinungpalyo a kinunayo, Kinapudnona a tungpaleminto dagiti carimi nga incarimin a puuran ti incienso iti reina ti langit, ken ibuyatminto kencuana dagiti datdaton a mainum: pasingkedanyo ngarud dagiti cariyoy, ket tungpalenyoy dagiti cariyoy.

26 Gapuna denggenyo ti sao ni Jehova, amin a Juda nga agnaed iti daga nga Egipto: Adtoy, nagsapataac gapu iti dackel a naganco, cuna ni Jehova, a ti naganco saanton a mainaganaan iti ngiwayat ti asinoman a tao ti Juda iti amin a daga nga Egipto, a kinunac, Cas sibibiag ni Apo Jehova.

27 Adtoy, aywanac ida a maipaay iti dakes, ket saan a maipaay iti imbag; ket dagiti amin a lalaki ti Juda nga adda iti daga nga Egipto maibusdanto iti campilan ken iti bisin, ingganat' addanto tungpaldan.

28 Ket isuda nga macalisi iti campilan agsublidanto nga aggapu iti daga nga Egipto iti daga nga Juda, bassitto iti bilangda; ket amin a natda iti Juda a napan iti daga nga Egipto tapno agyanda sadiay, ammodanto ti sao ti siasino ti agtaginayonto, ti saoc wenna ti saoda.

29 Ket dagitoy ti pagilasinan cadacayo, cuna ni Jehova, a dusaennacaytoy itoy a disso, tapno ammoyo a dagiti saoc di bumurong nga agtaginayondanto a maibusor cadacayo a maipaay iti dakes:

30 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, itdecto ni Faraon Hofra nga ari ti Egipto iti ima dagiti cabusorna, ken ti ima dagiti mangbiroc iti biagna cas iti panangtedco ken Sedecias nga ari ti Juda iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, isu a cabusorna idi, ken nangbiroc iti biagna.

Ti impadamag ni Jeremias ken Baruc.

45 Ti sao a ni Jeremias a mammadto insaona ken Baruc nga anac ni Nerias idi insuratna daytoy a sao iti maysa a libro iti ngiwayat ni Jeremias, iti maicapat a tawen ni Joacim nga anac ni Josias, nga ari ti Juda, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, kenca, O Baruc:

3 Sica kinunam, | Asiac pay ita! ta ni Jehova innayonna ti ladingitco iti tuocco; naotoyanac iti panagunnoyco, ket diac macasarac ti inana.

4 Castoyto ti cunam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy ti binangonco, rugpecto, ket ti immulac paructecto; ket daytoy ti aramidecto, iti amin a daga.

5 | Ket sapulem dagiti dadackel a banag a gapu kenca met laeng? dica ida sapulen; ta adtoy, iyegconto ti amin a kinadakes iti amin a lasag, cuna ni Jehova; ngem ti biagmo itdecto kenca a maipaay a tucomaam cadagiti amin a disso a papanam.

*Maipadto ti pannacaparmec ni Faraon sadi Carcamis gapu ken Nabucodonosor.
Ti Israel maliwliwa.*

46 Ti sao ni Jehova nga immay ken Jeremias a mammadto a maipapan cadagiti nacion.

2 Iti Egipto: maipapan iti buyot ni Faraon-necao nga ari ti Egipto, nga adda idi iti denna ti carayan Eufrates idiaiy Carcamis, a kinabil ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia idi maicapat a tawen ni Joacim nga anac ni Josias, nga ari ti Juda.

3 Agsaganacayo iti sarapa ken calasag, ket umadanicay iti bacal.

4 Cawesanyoy dagiti cabcabayo, ket sumang-atcayo, dacayo a tattao nga agcabayo, ket tumacdercayo a sicacabal ti oloyoy; pasilengenyo dagiti gayang, icabilyo dagiti cabcabal a badoyo.

5 Apayapay nga isut' nakitac? isuda agcullayawda ket agbaw-ingda; ket dagiti mamaingelda macabilda, ket mapagtalawda a masingdat, ket dida tumaliaw: ti kigtot adda iti tunggal sikigan, cuna ni Jehova.

6 Dicay palubosan ti nasiglat a tumaray, wenna ti maingel a tao agtalaw; iti amianan iti denna ti carayan Eufrates nagtibcolda idi ket napasagda.

7 Asino daytoy a tumacder a cas iti Nilo, a dagiti dandanumna aggunayda a cas cadagiti carcarayan?

8 Ti Egipto tumacder a cas iti Nilo, ket aggunay dagiti danumna a cas cadagiti carcarayan: ket cunana, Tumacderacto, abongacto ti daga; dadaelecto dagiti ciudad ken dagiti naed cadacuada.

9 Sumang-atcayo, dacayo cacabayo; ket agrungsotcayo, dacayo luglugan; ket bay-anyo a dagiti mamaingel a tattao dumuclosda; da Cus ken Put, nga agbitbit ti calasag; ken dagiti Ludim a mangbitbit ken manghiat iti ba-i.

10 Ta dayta nga aldaw isut' aldaw ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, maysa nga aldaw ti panangibales, tapno ibalesna dagiti casuppiatna: ket ti campilan mangalun-unto, ket mapnecto, ket inumento nga agbussog iti darada; ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, adda sacrificiona iti daga nga akinamianan iti denna ti carayan Enfrates.

11 Sumang atca sadi Galaad, ket alaem ti balsamo, O virgin nga anac ti Egipto: awan capapay-anna ti panangaramatmo cadagiti adu nga ag-agas; awan ti pannacaagas gapu kenca.

12 Dagiti nacion nangnggedan ti pannacaibabainmo, ken ti daga napno iti dirim; ta dagiti mamaingel nagtibcolda a maibusor cadagiti mamaingel, mapasagda a maicanunong.

13 Ti sao a ni Jehova imbaga ken Jeremias a mammadto, no casano ti yaay coma ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ket cabilenna ti daga nga Egipto.

14 Ipalawagyo sadi Egipto, ket iwarragawagyo sadi Magdal, ket iwarnacyo sadi Nof ken Tafnes: cunayo, Agtacdercayo, ket agsaganacayo; ta ti campilan nangalun-un iti aglicmut kenca.

15 Ania ti gapuna a dagiti napigsa a tattaom mapasiada? dida nagtacer, agsipud ta ni Jehova pinagtalawna ida.

16 Pinatibcolna dagiti adu, wen, napasagda maysa iti rabaw iti sabali: ket kinunada, Tumacdercayo ket intayo coma manen iti bucodtayo nga ili, ken iti nacayanacan a dagatayo a naggapu iti campilan a mangparigat.

17 Imkida sadiay, Ni Faraon nga ari ti Egipto isut' maysa laeng a daranudor; impalubosnan a lumabas ti natudingan a tiempo.

18 Cas sibibiagac, cuna ti Ari, a

ti nagannat' Jehova dagiti buybuyot, pudno a cas Tabor iti nagbaetan dagiti banbantay, ken cas Carmelo iti denna ti baybay, iti casta isu umayto.

19 O sica nga anac a babai nga agnaed sadi Egipto, agsaganaca a macayawan; ta ti Nof aghalinto iti maysa a langalang, ket mapuuranto nga awan ti agnaed.

20 Ti Egipto maysa a naimnas nga urbon ti baca; ngem ti pannacadadael nga aggaput' amianan addan, isut' addan.

21 Casta met dagiti natangdanan a lallakina iti tengngana mayarigda cadagiti urbon a baca iti pagyaponan; ta mapasublida met, nagtala-wda a sangcacanunong, dida nagtacer: ta ti aldaw ti pannacarponda addan cadacuada, ti tiempo ti pannacasucnalda.

22 Ti unina umasingto *iti uni* ti uleg: ta magnadanto agraman maysa a buyot, ket umaydanto a maibusor kencuana agraman cadagiti wasay, a cas cadagiti agtaga iti cayo.

23 Pucanendanto ti bakirna, cuna ni Jehova, nupay saan a masukimat; agsipud ta ad-aduda ngem cadagiti dudon, ket saanda a mabilang.

24 Ti anac a babai ti Egipto mabainanto; mayawatto iti ima dagiti tattao ti amianan.

25 Ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, cunana, Adtoy, dusaecto ni Amon a taga No, ken Faraon, ken Egipto, agraman cadagiti didiosna, ken ar-arina; ni met laeng Faraon ken dagiti agtalec kencuana:

26 Ket yawatonto ida iti ima dagiti mangsapul cadagiti biagda, ken iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken iti ima dagiti adipenna; calpas-anna manaedanto, cas cadagiti aldaw idi unana, cuna ni Jehova.

27 Ngem dica agbuteng, O Jacob nga adipenco, dica met agcullayaw; O Israel: ta adtoy, siac ispalencanto manipud iti adayu, ken ti putotmo manipud iti daga ti pannacacayawda; ket ni Jacob agsublinto, ket isnotot' natalingnngen ken natalna, ket awanto ti mangpabuteng kencuana.

28 Dica agbuteng, O Jacob nga adipenco, cuna ni Jehova; ta makiaddaac kenca: ta aramidecto ti napno a panungpalan dagiti amin a nacion a cadacuada siac pinaipanawca; ngem saanconto nga aramidecto ti napno a panungpalan kenca, ngem saplitencanto iti catutupam, ket

uray casano dicanto baybay-an a di madusa.

Ti padto a maibusor iti Filistia.

47 Ti sao ni Jehova a dimtenġ ken Jeremias a mammadto a maipapan cadagiti Filisteos, iti sachay ti panangcabil ni Faraon ti Gaza.

2 Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, dagiti danum bumuangda nga aggaput' amianan, ket agbalindanto a maysa nga ayus nga aglablabiang, ket layusdanto ti daga ken amin nga adda kencuana, ti ciudad ken dagiti agnaed kencuana; ket dagiti lallaki agickisdanto, ken amin dagiti agnaed iti daga agdung-awdanto.

3 Gapu iti daranudor ti panagpayat dagiti cuco dagiti napigsa, gapu iti garadugod dagiti luganna, gapu iti caraducud dagiti cararetna, dagiti amma dida tumaliaw cadagiti annacda a gapu iti kinacapun dagiti imada;

4 agsipud iti aldaw a dumtenġ tapno madadael dagiti amin a Filisteos, a mangkeltay iti Tiro ken Sidon ti tunggal manulong a mabati: ta ni Jehova da-daelennanto dagiti Filisteos, ti matda iti puro a Caftor.

5 Ki apuridasdas dumtenġen iti Gaza; Ascalon isut' mayaw-awan, ti matda iti lobongda: casanot' cabayag ti panang-sugatmo ta bagim?

6 O sica campilan ni Jehova, casanot' cabayag aginggat' dica agtalna? agsublica ita calubanmo; aginanaca ket agtalnaca.

7 Casanot' pannacatalnam, idinto nga adda incumit kenca ni Jehova? a maibusor iti Ascalon, ken maibusor iti igid ti baybay, sadiay isut' tinudinganna.

Ti padto a maibusor iti Moab.

48 Iti Moab. Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: ¡Asi pay ti Nebo! ta marba; ti Cariataim mabainan, isut' maala; ti Masgab mabainan ken marugpo.

2 Ti dayag ti Moab awanen; sadi Jesebon naggacatda ti dakes a maibusor kencuana: Umaycayo, ket isut' pagsinentayo iti casaadna a maysa a nacion. Sica met, O Madmen, mapaulineccanto; ti campilan camatennacanto.

3 Ti uni ti maysa nga ickis nga aggaput' Horonaim, pannacalangalang ken rackel a pannacadael.

4 Ti Moab madadael; dagiti babassitna aramidenda a madengngeg ti maysa nga ickis.

5 Ta iti sang-atan ti Luht sumang-atdanto a buyugen ti cancanayon a panagsangit; ta idiy salogan ti Horonaim nannggdan ti liday ti ickis ti pannacadael.

6 Agtaraycayo, ispalenyo dagiti biagyo, ket agbalincayo a cas iti root iti tay-ac.

7 Ta sica met maalacanto, gaput ta sica nagtalecca cadagiti aramidmo ken cadagiti gangamenġmo: ket ti Camos rumuarte a macayawan, dagiti sacerdote ken dagiti pangloen a sangcacanunong.

8 Ket ti mangdadael dumtenġto iti tunggal ciudad, ket awanto ti ciudad a macalisi; ti lobong met agpucawto, ket ti tanap madadaelto; a cas sinao in Jehova.

9 Itedmo dagiti payac iti Moab, tapno mabalinna ti tumayab ken agtalaw: ket dagiti ciudadna agbalindanto a langalang, nga awan ti agnaed cadacuada.

10 Mailunod coma ti agaramid ti trabajo ni Jehova a sililiway; ket mailunod ti mangtenngel ti campilanna nga aggapu iti dara.

11 Ti Moab adda a sinanam-ay manipud iti kinaubingna, ket adda a sitataeng iti rabaw dagiti arinsaedna, ket saan a nabungobong a naggaput' alicamen ken alicamen, saan met a napan a nacayawan: gapuna a ti namanna mabati kencuana, ken ti angotna saan a mabaliwan.

12 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dumtenġda, cuna ni Jehova, tapno ibaonco kencuana dagiti mangbungobong, ket isut' ibungongdanto; ket onngangandanto dagiti alicamenna, ket burakendanto dagiti gorgorita.

13 Ket ti Moab mabainto iti Camos, a cas ti balay. ni Israel nabain iti Betel a pagtalacanda.

14 Casanot' panagcunayo, Dacami manacabalincami a lallaki, ken maingel a lallaki a maipaay iti gubat?

15 Ti Moab marba, ket simmang-atdan cadagiti ciudadna, ket dagiti napili a lallakina nga agtutubo simmalogdan iti pacapapatayan, cuna ti Ari, a ti naganna isut' Jehova dagiti buybuyot.

16 Ti pannacarapon ti Moab asidegen, ken ti pannacaparigatna agdaras.

17 Dacay amin nga adda iti aglicmut kencuana, isut' dung-awanyo, ken dacayo amin nga ammoyo ti naganna; cunayo,

!Amanġan ti pannacabungtol ti natibker a saruocod, ti nataraki a pang-or!

18 O sica nġa anac a babai nġa agnaed sadi Diban, bumabaca nġa aggaput ta dayagmo, ket agtugawca a siwawaw; ta ti maṅdadael ti Moab sumang-aten a maibusor kenca, dinadaelna dagiti sarikedkedmo.

19 O sica nġa agnaed sadi Aroer, agtaderca iti igid ti dalan, ket agbantayca: intuudem ti agtaray ken ti macatalaw; a cunaem, Ania ti naaramid?

20 Ti Moab mabainan, ta marugpo: agdung-awcayo ken agickiscayo; isut' ibagayo iti denna ti Arnon, a ti Moab marba.

21 Ket ti pannacaocom dumtengġen iti natanap a daga, iti Olon, ken iti Jahzah, ken iti Mefaat,

22 ken iti Diban, ken iti Nebo, ken iti Bet-diblatain,

23 ken iti Cariataim, ken iti Bet-gamul, ken iti Bet-meon,

24 ken iti Cariot, ken iti Bosra, ken iti amin a ciudad ti daga ti Moab, iti adayo ken asideg.

25 Ti sara ti Moab makeltay, ket ti tackiagna matuccol, cuna ni Jehova.

26 Isut' pagbartekenyo; ta pinatanocna ti bagina met laeng a maibusor ken Jehova: ket ti Moab agtulidto iti saruana, ket isu met macatcatawaanto.

27 Ta saan aya a ti Israel maysa a nacatcatawaan kenca? nasaracan aya iti yan dagiti mannaacaw? ta tunggal panagsaom a maipapan kencuana, wingi-wingem ta olomp.

28 O dacayo nġa agnaed sadi Moab, bay-anyo cadagiti ciudad, ket agnaedcayo iti bato; ket agbalincayo a cas iti pagaw nġa agaramid ti umocna iti rabaw ti ngiawat ti yuyeng.

29 Nanġeganmi ti maipapan iti kina-cuspag ti Moab, nġa isut' nacuspag unay; ti kinapalalona, ken ti kinacuspagna, ken ti kinapalangguadna, ken ti kinatangsit ti pusona.

30 Ammoc ti kinarung̃sotna, nġa isut' awan, cuna ni Jehova; dagiti panagpa-sindayagna awan ti inaramidda.

31 Gapuna nġa agdung-awacto a maipapan iti Moab; wen, umkisacto a maipaya iti amin a Moab: gapu cadagiti lallaki ti Kir-heres agdung-awdanto.

32 Siac dung-awannanto iti adadu pay ngem iti panagdung-aw ti Jazer, O uvas ti Sabama: dagiti sangsangam linasatda

ti baybay, dimtengda agingga met laeng iti baybay ti Jazer: cadagiti bungam iti tiempo ti pudot ken iti pannacaburasimo adda ti maṅdadael.

33 Ket ti ragsac ken ti rag-o maiccatda iti nabunga nġa, away ken iti daga ti Moab; ket pinasardengco ti arac cadagiti pagpespesan ti arac: awanto ti bumaddec a buyugen ti panagdir-i; ti panagdir-ida saanto a panagdir-i.

34 Manipud iti ickis ti Jesebon agingga met laeng iti Eleale, ken agingga met laeng iti Jahaz binalicasda ti timecda, manipud Zoar agingga met laeng iti Horonaim aginggat' Eglat-shelishiya: ta dagiti danum ti Nimrim agbalindanto a langalang.

35 Maysa pay pasardengecto sadi Moab, cuna ni Jehova, isu a maṅgidaton iti nangato a disso, ken isu a maṅpuur ti incienso cadagiti didiosna.

36 Gapuna a ti pusoc agaweng gapu iti Moab a cas cadagiti tulali, ket ti pusoc agaweng a cas cadagiti tulali gapu cadagiti lallaki ti Kir-heres: gapuna ti kinaruay nġa isu nacagun-od mapucawen.

37 Ta tunggal olo napuridasdas, ken tunggal iming mapukisan: cadagiti amin nġa im-ima adda sugugat, ken cadagiti lomlomo nakersang a lupot.

38 Cadagiti toctoc dagiti amin a balbalay ti Moab ken cadagiti lanlansang-anna adda un-unnoy iti amin a disso; ta binuraccon ti Moab a cas maysa nġa alicamen a saan a pagrag-oan ti asinoman, cuna ni Jehova.

39 !Amanġan ti pannacarugpuna! !amanġan ti panagdung-awda! !amanġan ti panagtallicud ni Moab ti bucot gapu iti bain! iti casta ti Moab agbalinto a macatcatawaan ken nacakigkigtot cadagiti amin nġa aglicmut kencuana.

40 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy, tumayabto a cas maysa nġa aguila, ket ucradenanto dagiti payacna a maibusor iti Moab.

41 Ti Cariot maala, ken dagiti sarikedked maparuemada, ket ti puso dagiti mannacabalin a lallaki ti Moab iti dayta nġa aldaw casto la iti puso ti maysa a babai cadagiti ut-utna.

42 Ket ti Moab madadaelto iti kina-addana a maysa nġa ili, agsipud ta pinatanocna ti bagina a maibusor ken Jehova.

43 Ti buteng, ken ti silo, ken ti bito

addada kenca, O agnaed sadi Moab, cuna ni Jehova.

44 Ti agtaray a gapu iti buteng, matnagto iti bito; ket ti sumang-at a runuar iti bito matiliwto iti silo: ta iyegconto kencuana, iti Moab met laeng, ti lawen ti pannacasucnalda, cuna ni Jehova.

45 Nagtarayda nga awan pigsa babaen ti linong ti Jesebon; ta maysa nga apuy rimmuaren iti Jesebon, ken maysa a gil-ayab a naggaput' tengnga ti Sihon, ket nangalun-un ti sulit ti Moab, ken ti alipospos ti olo, dagiti agdaranudor.

46 ¡Asica pay, O Moab! dagiti tattao ti Camos napucawda; ta dagiti annacmo a lallaki maalada a macayawan, ken dagiti annacmo a babbai iti pannacacayaw.

47 Nupay casta isubliecto ti pannacacayaw ti Moab cadagiti maud-udi nga aldaw, cuna ni Jehova. Aginggat' ditoy ti pannacaocom ti Moab.

Dagiti padto a maibusor iti Ammon, Edom, Damasco, Cedar, ken Asor, ken Elam.

49 Dagiti annac ti Ammon. Castoy ti cuna ni Jehova: Awan aya ti anac a lalaki ni Israel? awan aya kencuana ti agtawid? apayapay ngarud a ni Malcam tagicucuaenna ti Gad, ken dagiti tattao agnaedda cadagiti ciudadna?

2 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, nga aramidecto a madengngeng ti macadadanag ti gubat a maibusor iti Rabba dagiti annac ti Ammon; ket agbalinto a maysa a nalanlang a gabsuon, ket dagiti annacna a babbai mapuurandanto iti apuy: iti casta ti Israel tagicucuaennanto ida a nangtagicua kencuana, cuna ni Jehova.

3 Agdung-awca, O Jesebon, ta ti Ai marba; agickiscayo, dacayo annac a babbai ti Rabba, agbarikescayo iti nakersang a lupot: agunnoycayo ket agtaraycayo nga agsublisubli iti nagtengnga dagiti alad; ta ti Malcam macayawanto, dagiti sacerdotena ken pangoloenna nga agcucuyog.

4 Apayapay nga agragsacca cadagiti lobong, ti agay-ayus a lobongmo, O managlicud nga anac a babbai? nga agtalec cadagiti gangamennga, a cunana, Asinonto ti umay caniac?

5 Adtoy, iyegconto kenca ti buteng, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, nga aggapu ti amin nga aglicmut kenca; ket mapagtalawcayto, tunggal lalaki a

madaras, ket awanto ti agummong cada-giti agtaltalaw.

6 Ngem calpasanna isubliecto ti pannacacayaw dagiti annac ti Ammon, cuna ni Jehova.

7 Iti Edom. Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Awanen aya ti kinasirib sadi Teman? napucaw aya ti pamagbaga dagiti manakem? ti kinasirib immawan aya?

8 Agtaraycayo, agsublicayo, agnaedcayo cadagiti caadalman, O agnaed sadi Dedan; ta iyegconto kencuana ti pannacarapon ni Esau iti tiempo a panangsucnalconto kencuana.

9 No dagiti agburas ti uvas umayda kenca, saanda aya nga ibati dagiti uvas a banban-aen? no dagiti tulisan iti rabii, saanda aya a dadaelen aginggat' mapnedca?

10 Ngem pinalabasco ni Esau, linucasac dagiti nalimed a dissona, ket saannanto a mabalin ti aglemmeng: ti bukeln madadael, ken dagiti cacabsatna, ken dagiti caarrubana; ket isut' awan.

11 Bay-am dagiti ulila nga annacmo, ispalecto ida a sibibiag; ket dagiti babbalom a babbai agtalecdanto caniac.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, isuda saanda a biang ti uminum iti copa uminumdanto a di bumurong; ket sica aya ti macalasad a di madusa a pulos? dicanto macalasad a dinto madusa, no di ket uminumcanto a pudno.

13 Ta nagsapataac gapu caniac met laeng, cuna ni Jehova, a ti Bosra agbalinto a maysa a pagseddaawan, maysa a pacababalawan, maysa a langalang ken maysa a lunod; ket amin dagiti ciudadna agnanayondanto a langalang.

14 Nanngengecon dagiti damdamag a naggapu ken Jehova, ket maysa nga embajador maibaon cadagiti nacion, a cunana, Agummongcayo ket bumusorcayo kencuana, ket bumangoncayo a gumubat.

15 Ta, adtoy pinagbalinea a bassit iti tengnga dagiti nacion, ken maab-abi iti nagtengnga dagiti tattao.

16 No maipapan iti kinamanangigtotmo, ti kinacuspag ta pusom allilawennaca, O sica nga agnaed cadagiti rengngat ti bato, nga icutam ti toctoc ti turod: nupay no aramidem coma ta umocmo iti ngato a cas iti aguila, ipababacanto manipud sadiay, cuna ni Jehova.

17 Ket ti Edom agbalinto a pagsedda-

awan : tunggal maysa a lumabas kencana masdaawto, ket agsamtic cadagiti amin a pannacacidigrana.

18 A cas iti pannacarba ti Sodoma ken Gomorra ken dagiti ciudadda, cuna ni Jehova, awanto ti tao nga agnaed sadiay, awanto met ti anak ti tao nga agyan sadiay.

19 Adtoy, sumang-atto a cas la maysa a leon manipud iti kinapalalo ti Jordan : a maibusor iti nalagda a pagnaedan : ta pagturayecto ida a sipepetat nga aggapu kencana; ket siasino ti mapili, isut' dutocacto iti ngatona : ta siasino ti cas la caniac? ket siasino ti mangtuding caniac ti maysa a tiempo? ket siasinonto ti pastor nga agtaderto iti sangoc?

20 Gapuna a denggenyo ti pammagbaga ni Jehova, nga aramidenna a maibusor iti Edom; ket dagiti panggepna a pinanggepna a maibusor cadagiti agnaed sadi Teman : Pudno a guyodendanto ida nga iyadayu, dagiti met laeng babassit ti arban; pudno nga aramidennanto ti pagnaedanda a langalang iti ngatoda.

21 Ti daga nagkintayeg iti daranudor ti pannacatnagda; adda maysa nga ickis a ti timecna mangngeg iti Baybay a Nalabaga.

22 Adtoy, sumang-atto ken tumayabto a cas iti aguila, ket yucradnanto dagiti payacna a maibusor iti Bosra: ket ti puso dagiti manncabalina a lallaki ti Edom isudanto ti cas iti puso ti maysa a babai cadagiti ut-utna iti dayta nga aldaw.

23 Iti Damasco. Ti Emat mariro, ken Arfad; ta mangngegdan dagiti dakes a damdamag, marunawda; adda liday iti rabaw ti baybay; saan a macatalna.

24 Ti Damasco nagbalinen a nacapuy, tumallicud tapno agtaray, ket panagpigger isut' innalana: liday ken ladingit isut' petpetanda a cas maysa a babai nga agpasपालical.

25 Casano ti di pannacabaybay-a ti ciudad ti dayaw, ti ciudad ti rag-oc?

26 Gapuna a dagiti agtutubona a lallaki mapasagdanto cadagiti lanlan-sanganna, ket amin dagiti lallaki ti gubat mapaulimecdanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

27 Ket silmutac ti bacud ni Damasco iti apuy, ket alun-unennanto dagiti palacio ni Ben-adad.

28 Iti Cedar, ken cadagiti pagarian ti Asar, a kinabil ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.

Castoy ti cuna ni Jehova: Bumanongcayo, sumang-atcayo sadi Cedar, ket dadaelenyo dagiti annac ti daya.

29 Dagiti tattaoda ken dagiti arbanda alaendanto; ipandanto ida nga iyadayu a maipaay cadacuada met laeng dagiti bengbengda, ken amin nga al-alicamenda, ken dagiti camelloda; ket agpuccawdanto cadacuada, ¡Pannacakigtot iti amin a sikigan!

30 Agtaraycayo, agbariw-ascayo iti daya, agnaedcayo cadagiti caadalman, O dacay nga agnaed sadi Asar, cuna ni Jehova; ta ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia nabalacadan a maibusor cadacayo, ket isu ginandatna ti maysa a panggep a maibusor cadacayo.

31 Bumanongcayo, sumang-atcayo iti maysa a nacion a sinanam-ay, nga agnaed a sitatalipanpan, cuna ni Jehova; nga awan cadacuada dagiti ruangan wenno balnet, nga agnaedda nga is-isuda.

32 Ket dagiti camelloda maysadanto a tuamaan, ken ti kinaadu dagiti bacada maysa a samsam: ket warawaraecto cadagiti amin nga angin dagiti napukis dagiti sulit ti boocda; ket iyegconto ti pannacara-ponda manipud iti amin a sikiganda, cuna ni Jehova.

33 Ket ti Asar maysanto a pagnaedan dagiti chacal, maysa a langalang iti agnanayon: awanto ti tao nga agnaed sadiay, ket awanto met ti anak ti tao nga agyan sadiay.

34 Ti sao ni Jehova a dimteng ken Jeremias a mammadto a maipapan iti Elam, idi panangrugi ti panagari ni Sedecias nga ari ti Juda, a kinunana.

35 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, bungtolecto ti ba-i ti Elam, a palungo ti pigsada.

36 Ket iti rabaw ti Elam iyegconto dagiti uppat nga angin nga aggapu cadagiti uppat a paset ti langit, ket warawaraecto ida a maiturong cadagitoy amin nga angin; ket awanto ti nacion a saanto a pacadanonan dagiti maibelleng iti Elam.

37 Ket aramidecto ti Elam nga agculayaw iti sangoy dagiti cabusorda, ken iti sangoy dagidiay nga agsapul iti biagda; ket iyegconto ti dakes cadacuada, ti met laeng narungsot a pungtotco, cuna ni Jehova; ket ibaonconto ti campilan a

sumurot cadacuada, aginggat' diac ida maibus:

38 ket isaadconto ti tronoc sadi Elam, ket dadaelecto nga aggapu sadiay ti ari ken dagiti principes, cuna ni Jehova.

39 Ngem maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw, nga isublecto ti pannacacayaw ti Elam, cuna ni Jehova.

Ti Babilonia madadaelto, ken Israel maispal.

50 Ti sao a ni Jehova insaona a maipapan iti Babilonia, a maipapan iti daga a Caldea iti pannacaramat ni Jeremias a mammadto.

2 Ipalawagyo cadagiti nacion ket iwarragawagyo, ket ipatacderyo ti bandera, iwarasyo ket dicay ilemmeng: cunayo, Ti Babilonia maala, ni Bel isut' mabainan, ni Merodac agcullayaw; dagiti ladalawanna mabainanda, dagiti idolosna agcullayawda.

3 Ta aggaput' amianan umay ti maysa a nacion a maibusor kencuana, isu nga aramidennanto ti dagana a langalang, ket awantot' agnaed sadiay: nagtaraydan, tao ken animal agpadpada.

4 Cadagita nga aldaw ken iti dayta a tiempo, cuna ni Jehova, dagiti annac ti Israel umaydanto, isuda ken dagiti annac ti Juda a maicanunong; maipandanto iti dalanda nga agsangangit, ket sapulendanto ni Jehova a Diosda.

5 Umintuuddanto a maipapan iti Sion a dagiti rupada a maiturong sadiay, a cumada, Umaycayo, ket tumiponcayo ken Jehova iti maysa a tulag nga agnanayon a dinanto malipatan.

6 Ti ilic napucawda a carnero: dagiti pastorda pinayaw-awanda ida; pinasiasida cadagiti banbantay; napanda manipud bantay aginggat' turod; nalipatanda ti paginanaanda.

7 Amin a nacasarac cadacuada inalunda ida; ket dagiti cabusorda kinunada, Saancam a nacabasol, agsipud ta nacabasolda a maicaniwasa ken Jehova, a pagnaedan ti kinalinteg, ni met laeng Jehova, nga inanima dagiti ammada.

8 Itarayanyo ti tengnga ti Babilonia, ket rumuarecayo iti daga dagiti Caldeos, ket agbalincayo a cas cadagiti calding a lallaki iti sangó dagiti arban.

9 Ta adtoy, tignayecto ket pasangetecto a maibusor iti Babilonia ti maysa a

cacuyugan dagiti dackel a nacion nga aggaput' daga nga akinamianan ket agurnosdanto a maibusor kencuana; manipud sadiay maalanto: dagiti panada casdanto la cadagidiay ti maysa a nalaing a lallaki a mannacabalin; awanto ti agsubli iti barengbareng.

10 Ket ti Caldea maysanto a samsam: amin a mangsamsan kencuana mapnecto, cuna ni Jehova.

11 Agsipud ta naragsaccayo, agsipud ta agragocayo, O dacay a samsamen ti tawidco, agsipud ta naliwaycayo a cas maysa nga urbon ti baca nga agregnas ti trigo, ket agaringing a cas napigsa a cababayoy;

12 ni inayo mabainanto a matalipupus; isu a nangyanac cadacayo marironto: adtoy, isunto ti akinlicud cadagiti nacion, maysa a tayac, maysa a namaga a daga, ken maysa a letang.

13 A gapu iti pungtot ni Jehova isu saanto a manaedan, no di ket aglangalangto a sitatalipupus: tunggal maysa a lumabas iti Babilonia masdaawto, ket agsanamticto cadagiti amin a didigrana.

14 Agurnoscayo a maibusor iti Babilonia nga aglicmut, dacay amin a mangbiat ti ba-i; isut' panaenyo, dicay medmedan dagiti pana: ta isu nagbasol a maicaniwasa ken Jehova.

15 Agdir-icayo a maibusor kencuana nga aglicmut; isu tumuloken; dagiti sari-kekedna matuangan, dagiti bacudna maruppuugdan, ta isut' panangbales ni Jehova: agibalescayo kencuana; cas ti inaramidna, casta ti aramidlenyo kencuana.

16 Keltayenyo ti agmulmula a naggaput' Babilonia, ken ti agtagicum-pay iti tiempo ti panagani; a gapu iti buteng iti campilan a mangparigat agsublidanto tunggal maysa iti ilina, ket agtalawdanto tunggal maysa iti ilina, ket agtalawdanto tunggal maysa iti dagana met laeng.

17 Ti Israel maysa a carnero a mananapan; isut' pingtalaw dagiti leon; umuna ti ari ti Asiria ti nangalun-un kencuana; ket ita iti camaudiananna ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia tinuccolna dagiti tultulangna.

18 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, dusaecto ti ari ti Babilonia ken ti dagana, a cas ti pananggdusaecto iti ari ti Asiria.

19 Ket iyegconto ti Israel manen iti pagarabanna, ket agarabto sadi Carmelo ken Basan, ket ti cararuana mapnecto iti rabaw dagiti turturod ti Efraim ken sadi Galaad.

20 Cadagita nga aldaw ken dagita a tiempo, cuna ni Jehova, ti kinadangkes ti Israel masapulanto, ket awanto; ken dagiti basbasol ti Juda, ket saandanto a masaracan: ta pacawanecto dagidiay nga ibatic a maysa a tidda.

21 Sumang-atca a maibusor iti daga a Merataim, a maibusor met laeng kencuana, ken maibusor cadagiti agnaed sadi Pecon: papatayen ken dadaelenyo ida a talipupusen, cuna ni Jehova, ket aramidenyoy a mayannurot iti amin nga imbilinco kenca.

22 Maysa a daranudor ti gubat adda iti daga, ken iti dackel a pannacadadael.

23 ¡Amangan ti panagputed ken panagburac ti malo ti isu-amin a lubong! ¡amangan ti panagbalin ti Babilonia a maysa a langalang, iti tengnga dagiti nasyon!

24 Incabilco ti maysa a silo a maipupon kenca, ket matiliwca met, O Babilonia, ket isut' saanmo a naammoan: masaracanca ken matiliwca met, agsipud ta inaramidmo ti maibusor ken Jehova.

25 Ni Jehova linuctanna dagiti pagdulinan dagiti iganna, ket inruarna dagiti igam ti pungtotna; ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, adda maysa a trabayo nga aramidenna iti daga dagiti Caldeos.

26 Bumusorcayo kencuana manipud iti caadayana a beddeng; luctanyo dagiti balbalayna a pagidulinan; isut' ipaladawyo a cas cadagiti gabsuon, ket dadaelenyo a talipupusen; awan coma kencuana ti matda.

27 Patayenyo amin a bacana a lalaki; bay-anyo ida a sumalog iti paguragaan: ¡asida pay! ta ti aldawda addan, ti tiempo ti pannacasucnalda.

28 Ti timec cadacuada nga agtaray ken agtalaw iti daga a Babilonia, tapno iwarragawag sadi Sion ti panangibales ni Jehova a Diostayo, ti ibabales ti templona.

29 Ayabanyo nga urnongen dagiti agpana a maibusor iti Babilonia, isuda amin a mangbiat ti ba-i; agpacarso a maibusor kencuana nga aglicmut; awan coma ti macatalaw; isut' supapacanyo a mayalu-

bog ti aramidna; a mayannurot iti isu-amin nga isu inaramidna, aramidenyoy kencuana, ta isu natangsit idi a maibusor ken Jehova, a maibusor ti Santo ti Israel.

30 Gapuna a dagiti agtutubo a lallakina mapasagdanto cadagiti lansanganna, ken isu-amin dagiti lallakina ti gubat mapaulimecto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova.

31 Adtoy, maibusorac kenca, O sica a natangsit, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti dagiti buybuyot; ta ti aldawmo addan, ti tiempo ti isusucnalco kenca.

32 Ket ti natangsit matibcolto ken matuang, ket awanto ti mangipatacder kencuana; ket silmutacto dagiti ciudadna iti apuy, ket isu alan-unennanto ti amin nga adda iti aglicmut kencuana.

33 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda maparigatda a maicanunong; ket isu-amin a nangcayaw cadacuada petpetanda ida; madida a palubosan ida.

34 Ti Mannubbotda napigsa; ni Jehova dagiti buybuyot ti naganna: isu salacnibannanto ti panggepda a nalaing, tapno mabalinna ti mangted ti inana iti daga, ken mangriribuc cadagiti agnaed sadi Babilonia.

35 Maysa a campilan adda iti rabaw dagiti Caldeos, cuna ni Jehova, ken iti rabaw dagiti agnaed sadi Babilonia, ken iti rabaw dagiti pangoloenna, ken iti rabaw dagiti mamasiribna.

36 Maysa a campilan adda iti rabaw dagiti agpasindayag, ket agbalindanto a maag; maysa a campilan adda iti rabaw dagiti lallakina a mannacabalin, ket agculayawdanto.

37 Maysa a campilan iti rabaw dagiti cabayoda, ken iti rabaw dagiti luganda, ken iti rabaw dagiti amin a mailaoc nga il-ili nga adda iti tengngana; ket agbalindanto a cas babai: maysa a campilan adda iti rabaw dagiti gamgamengna, ket matacawdanto.

38 Maysa a ticag adda iti rabaw dagiti danumna, ket mamagaanto; ta isut' maysa a daga dagiti laladawan a kinitikitan, ket agmauyongda a maipapan cadagiti idolos.

39 Gapuna a dagiti naatap nga animal ti let-ang agraman cadagiti loblobo agnaeddanto sadiay, ken sadiay agnaedto dagiti avestruz: ket dinto matagitaoan iti

agnanayon; ket dinto mabaedan manipud caputotan aginggat' caputotan.

40 Cas idi panangrebba ti Dios iti Sodomia ken Gomorra ken dagiti ciudad a caparangetda, cuna ni Jehova, iti casta awanto ti tao nga agnaed sadiay, wenna anac ti tao nga agyan sadiay.

41 Adtoy, maysa nga ili umay nga aggaput' amianan; ken maysa a dackel a nacion ken adu nga ar-ari mariingdanto manipud cadagiti caadayuan a paset ti daga.

42 Agiggemda ti ba-i ken pana; nadawelda, ket awan ti asida; ti timecda agungor a cas iti baybay; ket agsacayda cadagiti cabcabayo, tunggal maysa a siornos a cas ti tao iti gubat, a maibusor kencana, O anac a babai ti Babilonia.

43 Ti ari ti Babilonia nangegnan dagiti damdamag a maipapan cadacuada ket dagiti imana agcapuyda; ti ladingit isut' pinetpetanna, ken ut-ut a cas iti maysa a babai nga agpasical.

44 Adtoy, ti *cabusor* sumang-atto a cas leon nga aggapu iti cuspag ti Jordan a maibusor iti nalagda a pagnaedan: ta pagtarayecto ida a sipepettat nga aggapu kencana; ket ti asinoman a mapili isut' tudingfacto iti ngatona: ta siasino ti cas caniac? ket asino ti mangtuding caniac ti maysa a tiempo? ket asino ti pastor a macatacder iti sangoc?

45 Gapuna a denggenyo ti pammagbaga ni Jehova, nga alaenna a maibusor iti Babilonia; ken dagiti panggepna nga isu pinanggepna a maibusor iti daga dagiti Caldeos: Pudno a guyodendanto ida nga iyadayu, dagiti met laeniy babassit ti arban; pudno a pagbalinnanto ti pagnaedanda a langalang iti ngatoda.

46 Aggapu iti daranudor iti pannacarba ti Babilonia ti daga nagkintayeg, ket ti ickis madengngeng iti yan dagiti nacion.

Ti panangocom ni Jehova iti maipapan iti Babilonia.

51 Castoy ti kinuna ni Jehova: Adtoy, ibangonconto a maibusor iti Babilonia, ken maibusor cadacuada nga agnaed idia Leb-kamai, ti maysa nga angin a mangdadael.

2 Ket ibaoneonto idia Babilonia dagiti sangsangaili, tapno isut' taepanda; ket lengngawandanto ti dagana: ta ti aldaw ti pacarigatan bumusordanto kencana nga aglicmut.

3 A maibusor *kencana* a mangbiat biaten coma ti agpana ti ba-ina, ken maibusor *kencana* a tumacder iti badona a cabal: ket dicay isakit dagiti agtutubo a lallaki; dadaelenyo nga ikisan ti amin a buyotna.

4 Ket mapasagdanto a mapapatay iti daga dagiti Caldeos, ken masalput cadagiti lansanganna.

5 Ta ti Israel ken ti Juda saan a binaybay-an ti Diosda, ni Jehova dagiti buybuyot; nupay ti dagada napno iti babac a maicaniwas iti Santo ti Israel.

6 Itarayanyo ti tungnga ti Babilonia, ken isalacan ti tunggal maysa ti biagna; dicay makeltay ti kinadakesna: ta horasen ti panangibales ni Jehova; isubalitnanto ti supapacna.

7 Ti Babilonia mayarig idi iti maysa a copa a balitoc iti ima ni Jehova, a pinabartecna ti amin a lubong; dagiti nacion ininumda ti aracna, gapuna dagiti nacion aguyongda.

8 Ti Babilonia matuang a sikekellaat ken madadael: agdung-awcayo gapu kencana; ipanyo ti balsamo a maipaay iti nasakitna, di la ket ta isu maagasan.

9 Cayatmi idi a maagasan ti Babilonia, ngem saanna a maagasan: isut' bay-anyo, ket mapantay coma a tunggal maysa iti dagana met laeng; ta ti pannacaomna dumteng aginggat' sadi langit, ket maipangato agingga met laeng cadagiti tangatang.

10 Ni Jehova imparangna ti kinalintegtayo; umaycayo ket intayo ipalawag idia Sion ti aramid ni Jehova a Dios-tayo.

11 Patademenyo dagiti pana, iggamanayo a silalagda cadagiti calasag: ni Jehova tinignaynan ti nakem dagiti ar-ari dagiti Medos; ta ti panggepna maibusor iti Babilonia, tapno isut' dadaelenna; ta isut' panangibales ni Jehova, ti panangibalesna ti templona.

12 Ipatacderyo ti maysa a bandera a maibusor cadagiti bacbacud ti Babilonia, patibkerenyo dagiti agbantay, isaganayo dagiti pagsaneban; ta ni Jehova pinanggepna ken inaramidnan nga agpadpada ti insaona, iti maipapan cadagiti agnaed idia Babilonia.

13 O sica nga agnaed iti rabaw dagiti adu a dandanum, a nawadwad dagiti gangamengmo ti tungpalmo addan, ti rucod ti kinaagummo.

14 Ni Jehova dagiti buybuyot nagsapatán gapu kencuana met laeng, a *kinunana*, Pudno siac punnoencanto cadagiti lallaki, a cas iti pannacaaramat ti lucton; ket ipangatodanto ti maysa a dir-i a maibusor kenca.

15 Inaramidna ti daga iti panangaramatna ti pannacabalinna, iti kinasiribna pinatibkerna ti lubong, ken iti pannacawatna inyucradna dagiti langit.

16 No isut' agtimec, adda daranudor dagiti dandanum cadagiti langlangit, ket paulienna dagiti alingasaw manipud cadagiti ungo ti daga; aramidenna dagiti sal-it a maipaay iti tudo, ket iruarna ti angin cadagiti paggamenganna.

17 Tunggal tao agbalin a naeuneng ket awan ti ammona; tunggal mammanday iti balitoc mabainan gapu iti ladawan nga aramidenna, ta ti sinucog a ladawan isut' ulbod, ket awan ti anges cadacuada.

18 Isudat' kinaubbaw, maysa nga aramid a pangallilaw: iti horas a masarungcaranda, mapucawdanto.

19 Ti apag ni Jacob saan a cas cadagito; ta isut' namunganay iti amin a banag; ket ti *Israel* isut' caputotan a tawidna; Jehova dagiti buybuyot ti naganna.

20 Sicat' wasayco ti bacal ken ig-igam ti gubat: ket iti panangaramat kenca burakecto a pigpigisen dagiti nacion; ken iti panangaramat kenca dadaelecto dagiti pagpagarian;

21 ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti cabayo ken ti agsacay;

22 ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lugan ken ti aglugan; ket iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lalaki ken babai; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lacay ken ti ubing; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti baro ken balasang;

23 ket ti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti pastor ken ti pangenna; ken ti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti mannalon keu ti sangapacoan a *baabacana*; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien dagiti gobernador ken diputado.

24 Ket isupapaconto iti Babilonia ken cadagiti agnaed idia Caldea ti amin a kinadakesda nga inaramidda iti Sion iti imatangyo, cuna ni Jehova.

25 Adtoy, maibusorac kenca, O bantay a mangdadael, cuna ni Jehova, sica a mangdadael iti amin a daga; ket iyunnatonto ti imac kenca, ken itappuacca nga itulid cadagiti batbato, ket aramidencanto a maysa a bantay a mapuuran.

26 Ket didanto alaeu kenca a maysa a bato a maipaay iti suli, wenna maysa a bato a maipaay iti cimientu: no di ket aglangalangcanto iti agnanayon, cuna ni Jehova.

27 Ipatacderyo ti bandera iti daga, paguniyeno ti tangguyob iti tengnga dagiti nacion, isaganayo dagiti nacion a maibusor kencuana, ayabanyo nga urnongen a maibusor kencuana dagiti pagpagarian ti Ararat, Minni, ken Ascenez: tudinganyo ti maysa a capitán a maibusor kencuana; pasan-atenyo dagiti cabayo a cas iti nakersang a lucton.

28 Isaganayo a maibusor kencuana dagiti nacion, dagiti ar-ari dagiti Medos, dagiti gobernadora, ken amin a diputadoda, ken amin a daga ti pagturayanda.

29 Ket ti daga agkintayeg ken agut-ut; ta dagiti panggep ni Jehova a maibusor iti Babilonia maitaginayonda, tapno paglangalangenna ti daga a Babilonia, nga awan ti agnaed.

30 Dagiti mannacabalin a lallaki ti Babilonia inidianda ti makigubat, mabati cadagiti sarikedkedda; ti pigsada nagcurangen; nagbalindan a cas babbai: dagiti pagnaedanda masilmutan iti apuy; dagiti balunetna mabungtolda.

31 Maysa a mangorroco agtarayto a sumabet iti sabali, ken maysa a nabaon a sumabet iti sabali, tapno ipakita iti ari ti Babilonia a ti ciudadna naala iti amin a paset:

32 ket dagiti paglasatan maalada, ken dagiti runruno pinuuranda iti apuy, ket dagiti lallaki ti gubat mapabutnganda.

33 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: ti anac a babai ti Babilonia mayarig iti maysa a pagtaltagan iti templo a mabaddebaddecan; iti bassit pay a tiempo addanto ti tiempo ti apit a maipapan kencuana.

34 Ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia inalun-unnac, linadditnac, inaramidnac a maysa nga alicamen nga onngangong, cas maysa nga olimaw inalun-unnac, pinunnona ti tianna cadagiti naimas a taraonco; isut' imbellengnac.

35 Ti ranggas a naaramid caniac ken

iti lasagco adda coma iti rabaw ti Babilonia, cunaento ti agnaed iti Sion; ket, Ti darac adda coma iti rabaw dagiti agnaed idia'y Caldea, cunaento ti Jerusalema.

36 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, salacnibacto ti panggepmo, ket agibalesacto ti maipaay kenca; ket pamagaecto ti baybayna, ken ti ubbugna pasardengetco.

37 Ket ti Babilonia agbalinto a gabgabsuon, maysa a pagtaengan dagiti chacal, maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican, nga awan ti agnaed.

38 Agungordanto a cas cadagiti urhon ti Leon, agugadanto a cas cadagiti annac ti Leon.

39 Intono napudotda. aramidecto ti rambacda, ket pagbartekecto ida, tapno agragsacda iti agnanayon a turog, ket dida agriing, cuna ni Jehova.

40 Paulogetco ida a cas corcordero iti pagrag-oan, a cas carcarnero a lallaki agraman cadagiti calcalding a lallaki.

41 ¡Amangan ti panangala ti Sesac! ;ken ti pagdayawan iti amin a lubong maparucma! ;amanangan ti panagbalin ti Babilonia a maysa a langalang iti tengnga dagiti nacion!

42 Ti baybay ngimmaton iti rabaw ti Babilonia; maabongnan iti kinaadu dagiti daldalluyonna.

43 Dagiti ciudadna nagbalindan a langalang. maysa a namaga a daga, maysa a let-an, maysa a daga a saan a pagnaedan ti tao, awan met ti anac ti tao a lumabas sadiay.

44 Ket tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw ti Bel idia'y Babilonia, ket iruarconto iti ngiwatna ti naalimunna; ket dagiti nacion didanto mapanen kencuana uray caanoman: wen, ti bacud ti Babilonia matuangto.

45 Ilic, rumuarcayo iti tengngana, ket isalacanyo dagiti bagbagiyo met laeng, tunggal tao nga aggapu iti narungsot a pungtot ni Jehova.

46 Ket saan coma nga agcapuy ti pusoy, dicay met agbuteng gapu cadagiti damdamag a madengngecto iti daga; ta dagiti damdamag umaydanto iti maysa a tawen, ket calpasan iti daya iti sabali a tawen umayto dagiti damdamag ken ranggas iti daga, ti agturay a maibusor iti agturay.

47 Adtoy, ngarud dagiti aldaw dum-

tengda a siac tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw dagiti ladaladawan a kinitikitan ti Babilonia; ken ti amin a dagana mariribucto; ket amin a mapapatay kencuana mapasagdanto iti tengngana.

48 Iti casta dagiti langlangit, ken ti daga ken ti amin nga adda cadacuada agcantadanto gapu iti rag-o maipapan iti Babilonia; ta dagiti mangdadael umaydanto kencuana nga aggapu iti amianan, cuna ni Jehova.

49 Cas ti Babilonia impasagna dagiti napapatay ti Israel, casta met laeng mapasagto idia'y Babilonia dagiti napapatay iti amin a daga.

50 Dacayo a nacalisi iti campilan, incayo, dicay agtactac a sitatalna; lagipenyo ni Jehova manipud iti adayu, ket ipalubosyo ti Jerusalem a sumrec iti panunutyoy.

51 Mariribuccami, ta mangngegmin ti pannacababalaw; ti pannacariribuc abbonnganna dagiti ruprupami: ta sangsangaili immaydan cadagiti santuario ti balay ni Jehova.

52 Gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, tapno tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw dagiti ladaladawanna a kinitikitan; ket iti amin a dagana agasugto dagiti nasugatan.

53 Nupay no ti Babilonia ngumato coma sadi langit, ket nupay no palagdaenna ti cangato ti pigsana, aggapu eaniac umayto kencuana dagiti mangdadael, cuna ni Jehova.

54 Ti uni ti maysa nga dir-i a nagaput' Babilonia, ken iti dackel a pannacadael a naggapu iti daga dagiti Caldeos.

55 Ta ni Jehova paglangalangenna ti Babilonia, ket dadaelenna kencuana ti dackel a timec; ket dagiti dalluyonda agungorda cas cadagiti adu a dandanum; ti uni ti timecda mayebcas:

56 ta ti mangdadael adda kencuana, iti met laeng Babilonia, ket dagiti lallakina a mannacabalin maalada, dagiti ba-ida mabungtolda; ta ni Jehova isut' Dios dagiti pannupapac, supapacannanto a di bumurong.

57 Ket pabartekecto dagiti pangoloenna ken dagiti mamasiribna, dagiti gubernadorna ken diputadosna, ken dagiti lallakina a mannacabalin; ket maturogdanto iti agnanayon a turog, ket didanto agriing, cuna ti Ari, a ti naganna isut' Jehova dagiti buybuyot.

58 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti nalawa a bacbacud ti Babilonia marbadanto a matalipupus, ket dagiti nangato a ruanganna mapuurandanto iti apuy; ket dagiti il-ili agban-nogdanto gapu iti kinaubbaw, ken dagiti nacion gapu iti apuy; ket mabannogandanto.

59 Ti sao a ni Jeremias a mamadto imbilinna ken Saraias, nga anac a lalaki ni Nerias, nga anac a lalaki ni Maasias, idi napanda agraman ken Sedecias nga ari ti Juda idia Babilonia iti maicapat a tawen ti panagarina. Ket ni Saraias ti cangatoan nga agaywan cadagiti siled idi.

60 Ket ni Jeremias insuratna iti maysa a libro ti amin a kinadakes nga umay coma iti rabaw ti Babilonia, amin dagitoy met laeng a sao a naisuratda iti maipapan iti Babilonia.

61 Ket ni Jeremias kinunana ken Saraias, Intono dumtengca idia Babilonia, kitaem ngarud ta basaem amin dagitoy a sao,

62 ket cunam, O Jehova, nagsaocan ti maipapan itoy a disso, a keltayem, tapno awanto ti agnaed sadiay, lalaki man wenno animal, no di ket langalangto iti agnanayon.

63 Ket isunto, intono malpasca a macabasa itoy a libro, igalutmonto kencuana ti maysa a bato, ket ibellengmo iti tengnga ti Eufrates;

64 ket cunamto, Castoyto ti ilelenned ti Babilonia, ket dinto bumangon manen a gapu iti kinadakes nga iyegconto kencuana; ket mabannogandanto.

Aginggat' ditoy dagiti sao ni Jeremias.

Ti panagari ni Sedecias ken ti yaalsana. Ti Jerusalem maala ken mapuuran. Ti pannacaipan dagiti gangamenng ti templo ken dagiti nacaycayawan.

Ti nasayaat a panageucua ni Evil-merodac ken Joaquin.

52 Agtawen ni Sedecias idi iti duapulo ket maysa idi nangrugi a nagari: ket ti nagan idi ni inana isut' Amital nga anac ni Jeremias a taga Lebna.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayanurot iti amin nga inaramid idi ni Joaquin.

3 Ta gapu iti pungtot ni Jehova na-

aramid idia Jerusalem ken Juda aginggat' dina ida imbelleng iti saclangna.

Ket ni Sedecias immalsa a maibusor iti ari ti Babilonia.

4 Ket naaramid iti maicasiam a tawen ti panagarina, iti maicapulo a bulan, iti maicapulo nga aldaw ti bulan, a ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, isu ken ti amin a buyotna, immayda a maibusor iti Jerusalem, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana, ket namangonda ti maibusor kencuana nga aglicmut cadagiti sarikedked.

5 Iti casta ti ciudad nalacub aginggat' maicapulo ket maysa a tawen ni ari Sedecias.

6 Iti maicapulo a bulan, iti maicasiam nga aldaw ti bulan, ti bisin napalalo iti ciudad, ket awan idi ti tinapay a maipapay cadagiti umili ti daga.

7 Idin maysa a gutbaw naaramid iti ciudad, ket amin a lalaki ti gubat nagtalawda, ket rimmuarda iti ciudad iti rabii iti dalan ti ruangan iti nagbaetan dagiti dua a bacud, nga adda idi iti denna ti minuyungan ti ari (dagiti Caldeos maibusorda idi iti ciudad iti aglicmut); ket nagpa-Arabahda.

8 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatda ti ari, ket nacamacamda ni Sedecias cadagiti tanap ti Jerico; ket ti amin a buyotna nawarawarada a naggapu kencuana.

9 Iti casta innalada ti ari ket isut' impanda iti ari ti Babilonia aginggat' Rebla iti daga nga Emat; ket nangocom kencuana.

10 Ket ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti annac a lalaki ni Sedecias iti sangoy dagiti matana: pinatayna met dagiti amin a pangoloen ti Juda sadi Rebla.

11 Ket sinuatna dagiti mata ni Sedecias; ket ti ari ti Babilonia isut' pinutawanna, ket impanna sadi Babilonia, ket isut' incabilna idia pagbaludan ingganat' aldaw ti ipapatayna.

12 Ket iti maicalima a bulan iti maicapulo nga aldaw ti bulan, nga isut' maicapulo ket siam a tawen ni ari Nabucodonosor, nga ari ti Babilonia, simrec idia Jerusalem ni Nabuzardan a capitan ti guardia, isu a nagtader iti sangoy ti ari ti Babilonia.

13 Ket pinuuranna ti balay ni Jehova

ken ti balay ti ari; ken amin a balbalay pinuuranna iti apuy.

14 Ket ti isu-amin a buyot dagiti Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia, rinebbana dagiti amin a bacud ti Jerusalem iti aglicmut.

15 Idin ni Nabuzardan impanna a kinayawan dagiti capanglawan a tattao, ken ti natda cadagiti tattao a nabati iti ciudad, ken dagidi a simmina, a nagtinnagda iti ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu.

16 Ngem imbati ni Nabuzardan dagiti capanglawan unay ti daga tapno agaywanda cadagiti cauvasan ken mannalon.

17 Ket dagiti monmon a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, ken dagiti batay ken ti baybay a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, binurae dagiti Caldeos a pinisi, ket impanda ti isu-amin a gambangda idiay Babilonia.

18 Dagiti rangrang met ken dagiti soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti bacca, ken dagiti cuchara, ken amin nga al-alicamenda a gambang a pagannongda idi, innalada.

19 Ket dagiti copa, ken dagiti pagiccan ti apuy, ken dagiti bacca, ken dagiti rangga, ken dagiti candelero, ken dagiti cuchara, ken dagiti malucong—dagidi a balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti pirac,—di capitan ti guardia impanna.

20 Dagiti dua a monmon, di maysa a baybay, ken dagiti sangapulo ket dua a sinan-baca a lallaki nga adda idi iti siroc dagiti batay, a ni Salomon inaramidna idi nga agpaay iti balay ni Jehova,—ti gambang dagitoy amin nga alicamen saan a matimbeng idi.

21 Ket no maipapan cadagiti monmon, ti catayag di maysa a monmon isut' idi sangapulo ket walo a sico; ken maysa a tali ti sangapulo ket dua a sico isut' linicmutna; ket ti capusculna uppat a ramay: aglungog idi.

22 Ket maysa a paratoc a gambang adda iti toctoona; ket ti catayag di paratoc isut' idi lima a sico, agraman iniket ken dagiti granada iti paratoc nga aglicmut, gambangda amin: ket di maicadua a monmon umasping met cadagitoy, ken cadagiti granada.

23 Ket adda idi siam a pulo ket innem a granada cadagiti bangir; isu-amin a granada sanggasutda idi iti iniket nga aglicmut.

24 Ket di capitan ti guardia innalana

ni Saraias a cangatoan a sacerdote, ken ni Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo nga agaywan ti dapian:

25 ket iti ciudad nangala iti maysa nga agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti gubat; ket pito a lallaki cadagiti a cumita idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti ciudad; ken ti escriba ti capitan ti buyot, nga agumummong idi cadagiti tattao ti daga; ken innem a pulo a lallaki dagiti umili ti daga, nga isudat' nasaracan idi ciudad.

26 Ket ni Nabuzardan a capitan ti guardia innalana ida, ket inyegna ida iti ari ti Babilonia idiay Rebla.

27 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna ida, ket pinatayna ida idiay Rebla idiay daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

28 Dagitoy dagiti tattao a ni Nabucodonosor impanna idi a kinayawan: iti maicapito a tawen talloribu tallo a gasut ket duapulo a Judios;

29 iti maicapulo ket walo a tawen ni Nabucodonosor impanna a kinayawan a naggaput' Jerusalem ti walo a gasut tallopulo ket dua a tattao;

30 iti maicaduapulo ket tallo a tawen ni Nabucodonosor, ni Nabuzardan a capitan ti guardia impanna a kinayawan cadagiti Judios ti pito a gasut uppat a pulo ket lima a tattao: amin dagiti tattao uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

31 Ket naaramid idi iti maicatlopulo ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joaquin nga ari ti Juda, idi bulan a maicasangapulo ket dua, iti maicaduapulo ket pito nga aldaw ti bulan, a ni Evilmerodac nga ari ti Babilonia, idi umuna a tawen ti panagarina, innatona ti olo ni Joaquin nga ari ti Juda, ket inruarna iti pagbaludan;

32 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket insaadna ti tronona iti ngato ti trono dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana idiay Babilonia,

33 ket sinuctanna dagiti cawesna ti pagbaludan. Ket ni Joaquin nangan a cancanayon iti sangona iti isu-amin dagiti aldaw ti panagbiagna:

34 ket agpaay iti taraonna, adda idi cancanayon a taraon a maited kencuana nga aggapu iti ari, iti tunggal aldaw maysa nga apag, aginggat' aldaw ti ipapatayna, iti amin nga aldaw ti panagbiagna.

DAGITI UN=UNNOY

NI JEREMIAS.

Dagiti basbasol ken panagsagaba ti Sion.

- 1 | Amanġan ti panagwaywayas ti maysa
nġa ili a nappo idi cadagiti tao!
| Isu nagbalin a cas maysa a balo, day-
di a dackel idi cadagiti nacion!
| Isu a maysa idi a princesa cadagiti
provincia nagbalin a paiturayan!
- 2 | Napalalo a sangitna iti rabii ket da-
giti luana adda cadagiti pingpingna;
Cadagiti amin a caayanayatna awan ti
mangliwliwa kencuana;
Amin dagiti gagayyemna nagaramid-
da kencuana a sigugulib; nagbalin-
da a cabusorna.
- 3 | Ni Juda nacaycayawan gapu iti panag-
pagsagaba, ken gapu iti dackel a
panagservi;
Isu makipagtaeng cadagiti nacion,
awan ti masaracna nġa inana:
Amin dagiti mangamatcamat kencuana
naabutanda cadagiti naillet a dalan.
- 4 | Dagiti dalan ti Sion agladingitda,
gapu ta awan umay cadagiti gimong-
da a napanayag;
Amin dagiti ruanganna narbada, dagiti
sacerdotena agsainnecda:
Dagiti virgenna matutoocda, ket isu
met laeng adda iti kinapait.
- 5 | Dagiti casuppiatna nagbalinda nġa
olona, dagiti cabusorna rumanġ-
ayda;
Ta ni Jehova isut' pinagladingitna
gapu iti caadu dagiti panangsalu-
ngasingna:
Dagiti ububbing nġa annacna naipan-
da iti pannacacayaw iti sangonnan ti
cabusor.
- 6 | Ket naggapu iti anac a babai ti Sion ti
amin a dayagna pimmanaw:
Dagiti principena nagbalinda nġa ugsa
a lalaki nġa awan masaracanda a
pagarabanda.
Kel napanda nġa awan pigsada iti sa-
ngonnan dagiti mangamatcamat ca-
dacuada.
- 7 | Ti Jerusalem malagipna cadagiti aldaw
ti panagtutooc ken panagladingitna
dagiti amin a macaay-ayo a cucuana
nġa adda manipud idi ugma:
Idi dagiti tattaona natnagda iti ima ti
cabusor, ket awan ti nangbadang
kencuana,
Dagiti cabusor nakitada, ket inuyuya-
wanda dagiti pannacarbana.
- 8 | Ti Jerusalem nacabasol iti nacalcal-
daang unay; isut' gapuna a nagbalin
a narugit;
Amin dagiti nangdaydayaw kencuana
isut' uyuyawenda, ta nakitadan ti
kinalamolamona:
Wen, agsainnec, ket aglicuden.
- 9 | Iti kinarugitna adda idi cadagiti cain-
na; isu saanna a nalagip ti maud-udi
a casasaadna;
Iti casta immulog a nacascasdaaw,
awan ti mangliwliwa kencuana:
Adtoy, O Jehova, ti tuooco; ta ti ca-
busor pinadackelna ti bagina met
laeng.
- 10 | Ti cabusor inunnatna ti imana cada-
giti amin a macaay-ayo a cucuana:
Ta nakitana a dagiti nacion simrecca
iti santuariona,
Maipanggep cadagidiay isuda a nangi-
bilbilinam a saanda coma a sumrec
iti gimongmo.
- 11 | Amin dagiti tattaona agsainnecda, ag-
sapulda iti tinapay;
Intedda dagiti macaay-ayo a cucuada
nġa insucat iti taraon a mangpakired
iti cararua:
Kitaem, O Jehova, ket adtoy; ta siac
nagbalinac a napababa.
- 12 | Awan ti aniaman aya cadacayo, dacay
amin a lumabas?
Adtoy, ket kitaem no adda aniaman a
ladingit a mayasping iti ladingitco, a
dimteng caniac,
Isu a pinangdusa ni Jehova caniac idi
aldaw ti nacaro a pungtotna.
- 13 | Naggapu iti ngato impawitna ti apuy
iti uneg dagiti tulangco, ket inatiw-
na ida;

- Isu inyaplagna maysa n̄ga iket cada-
giti sacac, pinagsublinac:
Isu pinagbalinnac a walanḡwalanḡ ken
sicacapuy iti agmalem.
- 14 Ti sangol dagiti panangsalungasingco
mareppet gapu iti imana;
Masilpoda, dimten̄gda aginḡga iti
ten̄gngedco; isu pinacapuy na ti pig-
sac:
Ti Apo inyawatnac cadagiti imada, a
maibusor cadacuada iti diac pacatac-
deran.
- 15 Ti Apo inawanna dagiti amin a man-
nacabalin a tattaoc iti nagten̄gngaac;
Isu nangayab iti maysa a gimonḡ a
napanayag a maibusor caniac tapno
pamekenna dagiti tattaoc a babba-
ro:
Ti Apo imbaddecna ti anac a virgen ti
Juda a cas iti pagpespesan ti uvas.
- 16 Gapu cadagito agsangitac; ti matac,
ti matac agarubos iti danum;
Gapu ta ti mangliwliwa a mangpapig-
sa coma iti cararuac adayu caniac:
Dagiti annacco walanḡwalanḡda, gapu
ta ti cabusor nangparmec.
- 17 Ti Sion itayagna dagiti imana; awan
ti mangliwliwa kencuana;
Ni Jehova imbilinna iti maipapan ken
Jacob, a dagita n̄ga adda iti licmut-
na isuda coma dagiti cabusorna;
Ti Jerusalem adda cadacuada cas may-
sa a banag a narugit.
- 18 Ni Jehova isut' nalinteg; ta siac sina-
lungasingco ti bilinna:
Denggenyo, dawatec cadacayo, dacay
amin a tattaoc, ket kitaenyo ti ladi-
ngitco:
Dagiti babbalasangco ken babbaroc
macayawanda.
- 19 Inawagac dagiti caayanayatco, n̄gem
inalilawdac:
Dagiti sacerdote ken panglacayec inya-
watda dagiti cararuada iti ciudad,
Bayat ti panagbirucda ti taraon a
mangpapigsa cadagiti cararuada.
- 20 Kitaem, O Jehova; ta siac addaac a
naldaang; ti pusoc mariribuc;
Ti pusoc mabalictad iti unegco; ta
nacalcaldaang ti panangsalungasing-
co:
Iti adayu ti campilan mangpaulila,
ditoy adda cas la ni patay.
- 21 Nan̄gegda n̄ga agsainnecac; awan ti
mangliwliwa caniac;
Amin dagiti cabusorco nan̄gegda ti
riribucco; agragsacda ta inaramid-
mo:
Sica yegmonto ti aldaw n̄ga inwayang-
mo, ket mayaspingdanto caniac.
- 22 Amin coma ti kinadakesda maisang-
oda kenca;
Ket aramidem cadacuada, cas inara-
midmo caniac cadagiti amin a pa-
nangsalungasingco:
Ta dagiti sainnecco aduda, ket toy
pusoc nacapuy.
- Dagiti leddaan̄g ti Sion aggapuda ken
Jehova.*
- 2 | Aman̄gan ti panangabbonḡ ti Apo iti
anac a babai ti Sion iti maysa n̄ga
ulep iti pun̄gtotna!
Intappuacna manipud langit aginḡga
iti daga ti imnas ti Israel,
Ket saanna a nalagip ti pangisaadanna
iti sacana iti aldaw ti pun̄gtotna.
- 2 Ti Apo inalimonna amin dagiti pagtae-
ngan ni Jacob, ket saan a nangasi:
Rinebbana iti pun̄gtotna daciti sari-
kedked ti anac a babai ti Juda;
Impababana ida iti daga; tinulawanna
ti pagarian ken dagiti principena.
- 3 Pinutedna iti nacaro a pun̄gtot amin a
sara ti Israel;
Inawidna ti macanawan n̄ga imana
manipud iti sangonan ti cabusor:
Ket pinuuranna ni Jacob cas maysa a
gumilgil-ayab n̄ga apuy, a mangalun-
un iti aglicmut.
- 4 Binaccugna ti ba-ina cas maysa a cabu-
sor, nagtader iti macanawan n̄ga
imana cas maysa a cumaniwas,
Ket pinatayna amin a macaay-ayo iti
mata;
Iti tolda ti anac a babai ti Sion imbuc-
bucna ti pun̄gtotna casla apuy.
- 5 Ti Apo nagbalin a cas maysa a cabusor,
isu inalun-unna ti Israel;
Inalun-unna amin dagiti palaciona,
rinebbana dagiti sarikedkedna;
Ket pinaaduna iti anac a babai ti Juda,
ti dung-aw ken un-unnoy.
- 6 Ket rinabsutna ti tabernaculona a casla
adda idi iti maysa a minuyongan;
dinadaelna ti lugar a paggimongan-
na;
Ni Jehova pinalipatanna idia Sion ti
gimonḡ a napanayag ken ti aldaw a
panaginaná,
Ket inuyawna ti ari ken ti sacerdote
iti pannacaun̄get ti pun̄gtotna.

- 7 Ni Jehova imbellengua ti altarna, ginurana ti santuariona; Inyawatna iti ima ti cabusor ti diding dagiti palaciona: Nagariwawada iti balay ni Jehova, cas idi aldaw ti maysa a gimong a napanayag.
- 8 Ni Jehova pinanggepna a dadaelen ti bacud ti anac a babai ti Sion; Binennatna ti singdan, saanna nga inawid ti imana iti panangdadael: Ket pinagunnoyna ti sarikedked ken bacud; isuda nagecapuyda amin.
- 9 Dagiti ruanganna limnedda iti daga; dinadaelna ken binungtolna dagiti balunetna: Ti arina ken dagiti principena addada cadagiti nacion isuda nga awanan ti linteg; Wen, dagiti mammadtona awan ti masaracanda a sirmata nga aggapu ken Jehova.
- 10 Dagiti panglacayen ti anac a babai ti Sion agtugawda iti daga, isuda agulimecda; Nangicabilda ti tapuc iti rabaw dagiti oloda; nagbarikesda iti lupot a nakersang: Dagiti babbalasang ti Jerusalem itamedda dagiti ol-oloda iti daga.
- 11 Dagiti matac agcapuyda gapu cadagiti lulua, ti pusoc mariribuc; Ti dalemco maibelleng iti daga, gapu iti pannacadadael ti anac a babai ti ilic, Ta dagiti annac nga ububbing ken dagiti agsuso matalimudawda cadagiti lanlansangan ti ciudad.
- 12 Cunaenda cadagiti innada, sadino ti yan ti bukel ken arac? No matalimudawda cas cadagiti nasugat cadagiti lanlansangan ti ciudad, No ti cararuada maibuyat iti saclot dagiti innada.
- 13 Ania ti pangpanecneconto kenca? ania ti pangipadpado kenca, O anac a babai ti Jerusalem? Ania ti pangipadpado kenca, tapno mabalina a liwliwaen. O anac a balasang ti Sion? Ta ti gutbawmo dackel cas iti baybay: asino ti macaagas kenca?
- 14 Dagiti mammadtom nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod ken maag a sirmata; Ket saanda a linucasan ti kinadakesmo, a mangisubli ti pannacacayawmo, Ngen nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod a padto ken gappapu ti pannacabelleng.
- 15 Amin dagiti lumabas pagsipatenda dagiti imada kenca; Agsultipda ken wingiwingenda dagiti oloda iti anac a babai ti Jerusalem, a cunada, Isu daytoy ti ciudad a ninagan dagiti tattao, Ti awan pagcuranganna a pintas, Ti ragsac ti sangalubongan?
- 16 Amin dagiti cabusormo innanganda unay ti ngiwatda a maibusor kenca; Agsultipda ken ngaretngenda dagiti ngipen; cunada, isut' inalimonmi; Pudno unay daytoy ti aldaw a binirbirucmi; nasaracanmin, nakitamin.
- 17 Ni Jehova inaramidna dayta a pinanggepna; isu tinungpalna ti saona nga imbilinna idi ugma; Intappuacna, ket saanna a kinaasian: Ket pinaragsacna ti cabusor gapu kenca; intan-ocna ti sara dagiti cumani wasmo.
- 18 Ti pusoda nagpuccawda iti Apo: O bacud ti anac a babai ti Sion, ipalubosmo a dagiti lulua agayusda cas maysa a carayan iti aldaw ken rabii; Saanca a mangted kenca met laeng ti panagtactac; dica ipalubos ti tattao ti matam a sumardeng.
- 19 Tumacderca, agickisca iti rabii, iti pangrugianan dagiti panagpuyat; Ibucbuemo ta pusom a cas danum iti sangoanan ti rupa ti Apo: Itayagmo dagiti imam kenucana gapu iti biag dagiti annacmo nga ububbing nga agtalmudaw iti bisin iti oloanan ti tunggal lansangan.
- 20 Kitaem, O Jehova, ket kitaem ti nangaramidam iti castoy! Dagiti babbai canendanto aya ti bungada, dagiti ububbing a maipalayog cadagiti ima? Ti sacerdote ken ti mammadto mapapataydanto aya iti santuario ti Apo?
- 21 Ti ubing ken ti lacay agiddada iti daga cadagiti lanlansangan; Dagiti babbalasangco ken babbaroc mapasagda iti campilan: Pinataymo ida idi aldaw ti pungtotmo; rinuerucmo, ket dica kinaasian.
- 22 Inayabam, cas iti aldaw ti maysa a gimong a napanayag, dagiti pagbutbutngac iti isu-amin nga aglicmut;

Ket awan ti nacatalaw wenco nabati
iti aldaw ti punğtot ni Jehova:
Dagita nğa impallayogco ken pinadac-
kelco inibus ti cabusorco.

Ti inanama ti banğ-ar gapu iti asi ti Dios.

- 3 Siac ti tao a nacakita iti ladingit gapu
iti sarucod ti punğtotna.
- 2 Indalannac ket pinapagnanac iti sip-
nğet, a saan nğa iti lawag.
- 3 Pudno unay nğa iturongna ti imana a
maibusor caniac a cancanayon iti in-
aldaw.
- 4 Ti lasagco ken ti cudilco pinalacayna;
binunğbungtolna dagiti tultulangco.
- 5 Imbanğonna ti maibusor caniac, ket
linacubrnc iti apro ken panagsical.
- 6 Pinagyannac cadagiti nasipnğet a lug-
lugar a cas cadagidiay nabayagen a
natay.
- 7 Binacudnac iti aglicmut, a diac maba-
lin ti rumuar; pinadagsenna ti caw-
arco.
- 8 Wen, no agickisac, ket umawagac iti
badanğ, isu ricpanna ti cararagco.
- 9 Binacudna dagiti dalanco iti tinagaan
a bato; inaramidna dagiti dandanac
a killo.
- 10 Isu caniac ti cas maysa nğa oso nğa
agdadaan, cas maysa a leon cadagiti
nalemmeğ a luglugar.
- 11 Pinasisasina dagiti dalanco, ket pini-
sangpisanğnac; inaramidnac a wa-
lanğwalanğ.
- 12 Binaccugna ti ba-ina, ket incabilnac
a cas ginoan ti pana.
- 13 Pinarecnac dagiti pana ti tagubanna
ditoy lomolomoc.
- 14 Nagbalinac a babalaw cadagiti amin
nğa ilic, ken daniwda iti agmalem.
- 15 Pinunnonac iti pait, inumanac iti ajen-
jo.
- 16 Binunğtolna met dagiti nğipenco cada-
giti bagging; inabbonğannac iti dapu.
- 17 Ket inyadayum ti cararuac iti talna;
nalipatac ti ranğ-ay.
- 18 Ket kinunac, Ti pigzac napucaw, ken
ti namnamac ken Jehova.
- 19 Lagipem ti leddaanğco ken ti panag-
sagabac, ti ajenjo ken ti apro.
- 20 Ti cararuac adda pay laenğ a lagipen
ida, ket agpacumbaba iti unegco.
- 21 Daytoy ti malagipco iti isipco; isut'
gapuna nğa adda inanamac.
- 22 Isut' naayat a kinaimbag ni Jehova

a saantay a maibus, ta dagiti caasina
saan nğa agcuranğ.

- 23 Isudat' baro a binigat; dackel ti kina-
matalecno.
- 24 Ni Jehova ti binğayco, cuna ti cara-
ruac; isut' gapuna a manğinanama-
acto kencuana.
- 25 Ni Jehova naimbag cadagiti aguray
kencuana, iti cararua nğa agsapul
kencuana.
- 26 Naimbag a ti maysa a tao manğina-
nama coma ken aguray a siuulimec
iti pananğsalalacan ni Jehova.
- 27 Naimbag iti tao nğa awitenna ti sanğol
iti kinabungna.
- 28 Isu agtugaw coma a maymaysa a siu-
ulimec, ta isut' insaadna iti rabawna.
- 29 Isu icabilna coma ti nğiwatna iti tapoc,
ta bareng no adda inanama.
- 30 Isu itedna coma ti pingpingna iti
mangcabil kencuana; isu a mapno
coma iti pannacaibabain.
- 31 Ta ti Apo saanto nğa agisina a can-
canayon.
- 32 Ta nupay pinaldaanğna, addanto pay
laenğ asina a cas mayalubog iti caadu
ti naayat a kinaimbagna.
- 33 Ta isu saan a manğtutuoc a siayat,
wenco mamaldaanğ cadagiti annac
dagiti tao.
- 34 Iti pananğiridis iti baba ti saca cada-
giti amin a balud ti daga,
- 35 Iti pananğyawawan iti calintegan ti
maysa a tao, ti sanğoanan ti rupa ti
Cangatoan,
- 36 Iti pananğkillo iti maysa a tao iti
panğgepna, ti Apo saanna nğa ana-
munğan.
- 37 Siasino dayta nğa agcuna, ket mapasa-
mac, no isut' saan nğa ibilin ti Apo?
- 38 ;Iti nğiwat ti Cangatoan saan aya a
rumuar ti dakes ken naimbag?
- 39 Apayapay nğa agunnoy ti maysa a tao
a natiag, maysa a tao gapu iti dusa
dagiti basbasolna?
- 40 Intayo coma tontonen ken padasen
dagiti dalantayo, ket agsublitay
manen ken Jehova.
- 41 Itayagtay coma ti pusotayo agraman
dagiti imatayo iti Dios cadagiti
langlangit.
- 42 Datayo simmukirtayo ken kimmani-
wastayo; sica saanmo a pinacawan.
- 43 Inabbonğam ti bagim met laenğ iti
punğtot ket kinamatnacami; nag-
papatayca, saanca a nangnğaasi.
- 44 Inabbonğam ti bagim met laenğ iti

- maysa nga ulep, tapno awan ti maca-
lasat a cararag.
- 45 Sica inaramid nacami a maysa a naibel-
leng ken rugit iti nagtengnga dagi-
ti il-ili.
- 46 Amin dagiti cabusormi ngingangada
unay ti ngiwatda a maibusor cada-
cami.
- 47 Buteng ken ti dariwangwang dum-
tengda cadacami, pannacalangalang
ken pannacarbec.
- 48 Iti matac agayus ti danum gapu iti
pannacarbec ti anac a babai ti ilic.
- 49 Iti matac agbuyat, ket saan a sumar-
deng, awan ti aniaman a panagsar-
dengna.
- 50 Agingga ni Jehova cumita iti baba,
ket umimatang manipud langit.
- 51 Ti matac tignayenna ti cararuac gapu
cadagiti amin nga annac a babbai ti
ciudadco.
- 52 Inanupdac a nalaing cas maysa a
tumatayab, isuda a cabusorco nga
awan gapuna.
- 53 Insinada ti biagco iti nasipngat a
pagbaludan ket impurruacda ti may-
sa a bato iti rabawco.
- 54 Dagiti danum nagayusda iti rabaw ti
oloc; kinunac, Makeltayacon.
- 55 Siac inawagac dayta naganmo, O Jeho-
va, iti ruar ti cababaan a pagbalu-
dan.
- 56 Dinengngegmo ti timecco; dica ilem-
menng dayta lapayagmo iti angesco,
iti ickisco.
- 57 Immasidegca idi aldaw nga immawagac
kenca; sica kinunam, Saanca nga
agbuteng.
- 58 O Apo, sinusiemmo dagiti banag toy
cararuac; sinubbotimo ti biagco.
- 59 O Jehova, nakitam ti dunorco; iked-
denngmo ti banagco.
- 60 Nakitam dagiti amin a pammalesda
ken dagiti sicutda a maibusor caniac.
- 61 Nangegmo ti panangbabainda, O Jeho-
va, ken amin dagiti gandatda a
maibusor caniac,
- 62 Dagiti bigbig dagidiay a timmacder a
maibusor caniac, ken ti sicutda a
maibusor caniac iti amin nga aldaw.
- 63 Kitaem ti panagtugawda, ken ti pa-
nagtaacderda; siac ti daniwda.
- 64 Itdemto cadacuada ti maysa a supapac,
O Jehova, cas mainugot iti aramid
dagiti imada.
- 65 Iccamto ida ti kinatangken ti puso, ti
lunodmo cadacuada.
- 66 Camatemto ida iti pungtot, ket dada-
elemto ida manipud iti baba dagiti
langlangit ni Jehova.
- Ti pannacalacub ti Sion.*
- 4 | Amangan ti panagbalin ti balitoc a
nacudrep! | ken amangan ti panna-
cabalbaliw ti casudian a balitoc!
Dagiti batbato ti santuario maibucbuc-
da iti olo ti tunggal lansangan.
- 2 Dagiti napateg nga annac ti Sion, mai-
padpad iti nasudi a balitoc,
| Amangan ti pannacapattegda cas ca-
dagiti gorgorita a damili, ti aramid
dagiti ima ti agdandamili!
- 3 Uray pay dagiti chacal iruarda ti
barucongda, pasusoenda dagiti an-
uacda:
Ti anac a babai ti ilic nagbalin a
naulpit, a cas cadagiti avestruz iti
let-ang.
- 4 Ti dila ti agsuso nga ubing dumket iti
ngangawna gapu iti waw:
Dagiti annac nga ububbing dumawatda
ti tinapay, ket awan ti tao a mang-
pispisi cadacuada.
- 5 Isuda a nangnangan iti naimas addada
a walangwalang cadagiti lanlansa-
ngan.
Isuda a napadackel iti escarlata ara-
cupenda dagiti bontoon ti pagibble-
ngan.
- 6 Ta ti kinadakes ti anac a babai ti ilic
dadackel ngem ti basol ti Sodoma,
A narbec iti maysa a canito, ket awan
ti imima a naisaad kencuana.
- 7 Dagiti natan-ocna nadaldalusda idi
ngem nieve, isudat' napudpudaw
ngem gatas;
Isuda nalablabagada idi iti bagí ngem
dagiti rubi, ti silengda casla ti zafiro.
- 8 Ti langada nangisngisit ngem ti maysa
nga uging; isudat' saan nga umammo
cadagiti calcalsada:
Ti cudilda dumket cadagiti tulanгда;
isut' agmaga, agbalin a cas maysa a
bislac.
- 9 Isuda a napapatay iti campilan nasay-
sayaatda ngem dagidiay a napatay
iti bisin;
Ta dagitoy cumapsutda, nasalputda,
gapu iti pannacasapulda cadagiti
bungbunga ti tanap.
- 10 Dagiti ima dagiti nacacaasi a babbai
impaburecda dagiti annacda met
laeng;

- Isuda idi ti taraonda iti pannacarbecti anac a babai ti ilic.
- 11** Ni Jehova tinunḡpalna ti unḡetna, imbuebucna ti nacaamamac a punḡtotna;
Ket isu ginanḡtanna ti maysa nḡa apuy idia y Sion, isu a nanḡalun-un cada-giti cimientona.
- 12** Dagiti ar-ari ti daga saanda a namati, ket saan met dagiti amin nḡa agnaed ditoy lubonḡ,
A ti casuppiat ken ti cabusor sumreca coma cadagiti ruangan ti Jerusalem.
- 13** Isut' a gapu cadagiti basbasol dagiti mamadtona, ken cadagiti kinadakes dagiti sacerdotena,
A nanḡiparucpuc ti dara ti nalinteg iti nagtengngaanna.
- 14** Isuda agalla-allada cas cadagiti bulsec cadagiti calcalsada, natulawanda iti dara,
Nḡa iti casta dagiti tattao saanda a matignay dagiti pagan-anayda.
- 15** ¡ Pumanawcayo, impuccawda cada-cuada, Narugit ! ¡ pumanawcayo, pumanawcayo, dicay tignayen !
Idi pimmanawda ken nagalla-allada, dagiti tattao kinunada cadagiti nacion, Isuda saandanton nḡa agtaeng ditoy.
- 16** Ti punḡtot ni Jehova winarawarana ida; saannanton ida nḡa icancano :
Saanda a dinayaw dagiti kinatao dagiti sacerdote, saanda a pinaraburan dagiti panglacayen.
- 17** Dagiti matami mapacapuyanda pay laeng *iti pananḡimatunḡ* iti awan capapayanna a tulonḡ :
Iti panagpadaanmi nacauraycami iti maysa a nacion a di macaisalacan.
- 18** Sapulenda dagiti addanḡmi, iti casta dicami macapan cadagiti calcalsadami :
Ti tunḡpalmi asideg, dagiti aldawmi matunḡpalda; ta ti panunḡpalanmi dumtengen.
- 19** Dagiti manḡcamat cadacami nasigsiglatda nḡem dagiti aguila ti lanḡlanḡ-it :
Inanupandacami iti rabaw dagiti bantav, nagsanebda cadacami iti let-anḡ.
- 20** Ti anḡes dagiti abut ti agonḡmi, ti pinulotan ni Jehova, natiliwda cadagiti bitoda ;
Isu a naggunaanmi, Iti baba ti linonḡna agbiagcamto cadagiti nacion.
- 21** Agragsac ken agrag-oca, O anac a babai ti Edom nḡa agnaed iti daga ti Uz :
Ti copa sumalputto met kenca ; mabar-teccanto, ket aramidemto ti bagim met laeng a lamolamo.
- 22** Ti dusa ti kinadangkesmo matunḡpal, O anac a babai ti Sion ; saannacanton nḡa ipan iti pannacacayaw :
Sarunḡcarannanto ti kinadakesmo, O anac a babai ti Edom ; lucasannanto dagiti basbasolmo.
- Ti panagsagaba ti pannacacayaw masanḡitan.
Panagcararag iti ari.*
- 5** Lagipem, O Jehova, no ania ti dumtengen cadacami :
Adtoy, ket kitaem ti pacaibabainanmi.
- 2** Ti tawidmi mayawat cadagiti gangannaet,
Dagiti balbalaymi cadagiti sangsangali.
- 3** Dacami ulilacami ket awan ti ammani ;
Dagiti innami casda la balbalo.
- 4** Ininunmi ti danunmi gapu iti pirac ;
Ti cayomi mailaco cadacami.
- 5** Dagiti manḡcamat cadacami addada cadagiti tengnedmi :
Nabannogcami, ket awan ti inanami.
- 6** Nakipasamanocami cadagiti Egipcios,
Ken cadagiti Asirios, tapno mapnec iti tinapay.
- 7** Dagiti ainmami nagbasolda, ket awandan ;
Ket inawitmi dagiti kinadakesda.
- 8** Dagiti adadipen iturayandacami :
Awan ti asinoman a manḡruc-at cadacami iti imada.
- 9** Gun-odenmi ti tinapaymi iti peggad dagiti biagmi,
A gapu ti campilan iti let-anḡ.
- 10** Ti cudilmi nanḡisit a cas maysa nḡa horna,
Agtaud iti sumsumged'a pudot ti bisin.
- 11** Pinilitda dagiti babai idia y Sion,
Dagiti babbalasang cadagiti ciudad ti Juda.
- 12** Dagiti principe naibitinda cadagiti imada.
Dagiti rürupa dagiti panglacayen saanda a nadaydayaw.
- 13** Dagiti bumabbaro bacalayenda ti gilignan ;
Ket dagiti ububbing maitibcolda iti taba ti cayo.
- 14** Dagiti panglacayen simmardengda iti ruangan,

- Dagiti bumabbaro iti panagtocarda.
- 15 Ti ragsac ti pusomi maisardeng;
Ti panagsalami nagbalin a ladingit.
- 16 Ti balangat natnag nanipud iti olomi:
!Asicam pay! ta nagbasolcami.
- 17 Gapu itoy ti pusomi mapacapuyan;
Gapu cadagitoy a banag dagiti matami
nacudrepda;
- 18 Ta ti bantay ti Sion isu a langalang:
Dagiti lobo magnada iti rabawna.
- 19 Sica, O Jehova, agnaedca iti agnana-
yon;

- Ti tronom manipud caputotan aging-
gat' caputotan.
- 20 Apayapay lipatannacami iti agnana-
yon,
Ken panawannacami iti mabayag?
- 21 Isublinacami kenca, O Jehova, ket
maipulangcamto;
Pabaroem dagiti aldawmi cas idi
ugma.
- 22 Ngem sica naglictadannacami nga
awan tidda;
Napungtotca unay a maibusor cada-
cami.

TI LIBRO NI

EZEQUIEL

Ki umuna a sirmata a maipapan cadagiti kerubin

1 Ket naaramid idi maicatlopulo a tawen, iti bulan a maicapat, iti maicalima nga aldaw ti bulan, idi addaac cadagiti nacayawan iti denna ti carayan a Cobar, a dagiti langit naluctanda, ket nakitac dagiti sirsirmata ti Dios.

2 Iti maicalima nga aldaw ti bulan, nga isu idi macalima a tawen ti pannacacayaw ni ari Joacim,

3 ti sao ni Jehova dimteng a naipan-gro-na ken ni Ezequiel a sacerdote, nga anac ni Buzi, idia y daga dagiti Caldeos iti denna ti carayan a Cobar; ket adda idi kencuana idia y ti ima ni Jehova.

4 Ket nakitac, ket, adtoy, ti maysa nga angin a nadawel naggapu iti amianan, maysa a dackel nga ulep, agraman maysa nga apuy nga agluclucut, ken maysa a raniag iti aglicmut kencuana, ket naggapu iti tengngana cas maysa a bumarbara a metal, a naggapu iti tengnga ti apuy.

5 Ket naggapu iti tengngana rimmuar ti caasping ti uppat a parsua a sibibiag. Ket daytoy idi ti langada: Adda cada-cuada ti caasping ti maysa nga tao;

6 ket tunggal maysa adda uppat a rupana, ket tunggal maysa cadacuada adda idi uppat a payacna.

7 Ket dagiti sacada nalintegda a saca; ket ti dapan ti sacada cas la dapan ti urbon a baca; ket agkiamkiamda a cas la gambang a napasileng.

8 Ket adda imada ti tao iti baba dagiti payacda iti uppat a sikiganda; ket isuda nga uppat adda dagiti rupada ken dagiti payacda a castoy:

9 cadagiti payac ti nacaicaptan ti maysa iti caduana; saanda a nagbalic no magna-da; napanda tunggal maysa iti paglintegan ti rupana.

10 No maipapan iti kita ti rupada, adda idi cadacuada rupa ti tao; ket isuda nga uppat adda idi rupa ti maysa a leon iti makincanawan; ket isuda nga uppat

adda idi ti rupa ti baca iti makincatigid; ket isuda nga uppat adda met idi ti rupa ti maysa nga aguila.

11 Ket dagiti rupada ken dagiti payacda naisinada iti ngato; dua a payac iti tunggal maysa naggapetda ti maysa iti sabali, ket dua inabbonnganda dagiti bagida.

12 Ket napanda tunggal maysa a magna iti paglintegan ti rupana: iti napanan coma ti espiritu napanda; ket idi napnanda saanda a nagbalalic.

13 No maipapan iti caasping dagiti parsua a sibibiag, ti kitada cas la beggag sumsumged cas la kita dagiti aluten a sidadarang: ti apuy ngimmato ken bim-maba iti catengngaan dagiti sibibiag a parsua; ket ti apuy naraniag idi, ket iti apuy rimmuar ti kimat.

14 Ket dagiti parsua a sibibiag nagta-rayda ken nagsublida a casda la ti kita ti kilap ti kimat.

15 Ita bayat ti panagkitac cadagiti parsua a sibibiag, adtoy, ti maysa a cararet iti rabaw ti daga iti denna dagiti parsua a sibibiag, iti tunggal maysa cadagiti uppat a ruprupada.

16 Ti kita dagiti cararet ken ti pannacaaramidda cas la ti berilo: ket isuda nga uppat adda idi maymaysa a kitada; ket ti kitada ken ti pannacaaramidda cas la maysa a cararet iti uneg ti maysa a cararet.

17 Idi napanda, napanda iti uppat a turongda: ket dida nagbalic idi napanda.

18 No maipapan cadagiti camada, nangatoda ket nacabutbuteng; ket isuda nga uppat adda idi dagiti camada a napno cadagiti matmata iti aglicmut.

19 Ket idi napan dagidi parsua a sibi-biag, dagidi cararet napanda met iti arpadda; ket idi dagidi parsua a sibibiag naipanngatoda a naggapu iti daga, dagiti cararet naipanngatoda.

20 No sadino ti napanan coma ti espi-ritu, napanda; idia y ti napanan coma ti espiritu: ket dagiti cararet naipanngatoda iti arpadda; ta ti espiritu ti parsua a sibibiag adda idi cadagiti cararet.

21 Idi napan dagidiay, napan dagitoy; ket idi nagsardeng dagidiay, nagsardeng dagitoy; ket idi dagidiay naipangatoda iti daga, dagiti cararet naipangatoda iti arpadda: ta ti espiritu ti parsua a sibibiag adda cadagiti cararet.

22 Ket iti rabaw ti olo ti parsua a sibibiag adda idi ti caasping ti maysa a tangatang, a cas la ti nacabutbuteng a cristal a perngen, a nayucrad iti rabaw dagiti oloda.

23 Ket iti siroc ti tangatang adda dagiti payacda a nalinteg, ti maysa agturonng iti sabali: tunggal maysa adda dua a nangabongng iti daytoy a bacrang, ket tunggal maysa adda dua a nangabbongng iti dayta a bacrang, dagiti bagida.

24 Ket idi napanda, nangngegco ti daranudor dagiti payacda a cas la daranudor ti adu a dandanum, a cas la timec ti Macabalin-amin; ti daranudor ti gulogulo a cas la daranudor ti buyot: idi sim-mardengda, imbabada dagiti payacda.

25 Ket adda maysa a timec iti rabaw ti tangatang nga adda idi iti rabaw dagiti oloda: idi nagsardengda, imbabada dagiti payacda.

26 Ket iti rabaw ti tangatang nga adda iti rabaw dagiti oloda adda idi ti caasping ti maysa a trono, a cas la kita ti bato a zafiro; ket iti rabaw daydi caasping ti maysa a trono adda idi maysa nga caasping cas la kita ti maysa a tao iti rabaw-na.

27 Ket nakitac ti cas la bumarbara a metal, a cas ti kita ti apuy iti unegna iti aglicmut, manipud iti kita dagiti lomona nga agpangato; ken manipud iti kita dagiti lomona nga agpababa, nakitac a cas la apuy, ket adda raniagna iti aglicmut kencuana.

28 A cas ti kita ti bullalayaw nga adda iti ulep iti aldaw ti panagtudo, casta idi ti kita iti raniag iti aglicmut. Daytoy idi ti kita* ti caasping ti dayag ni Jehova. Ket idi nakitac, nagpaclebac, ket nangngegco ti timec ti maysa a nagsao.

Ti pannacaayab ni Ezequiel.

2 Ket kinunana caniac; Anac ti tao, tumacderca cadagita sacam, ket agsao-acto kenca.

2 Ket simrec ti espiritu caniac idi nakisao caniac, ket pinatacdernac cadagiti sacac; ket nangngegco daydiay a nagsao caniac.

3 Ket kinunana caniac; Anac ti tao, siac ibaonca cadagiti annac ti Israel, cadagiti nacion a nasukir, a simmukir iti maibusor caniac: isuda ken dagiti amma-da simmalungasingda iti maibusor caniac uray pay agingga itoy met laeng nga aldaw.

4 Ket dagiti annac nasabracda ken nabangadda: siac ibaonca cadacuada; ket cunanto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova.

5 Ket isuda, uray dumpngegdanto, wenna uray no madidanto (ta isuda ti nasukir a balay), nupay casta ammodanto nga adda idin mammadto cadacuada.

6 Ket sica, anac ti tao; dica agbuteng cadacuada, wenna agamac cadagiti saoda, uray pay cacalunay ken cacasumba addada kenca, ket agnaedca iti nagtengnga dagiti manggagama: dica mabuteng cadagiti saoda, wenna maamac iti panang-kitada, nupay isudat' nasukir a balay.

7 Ket saocemto cadacuada dagiti saoc, uray dumpngegdanto, wenna uray no madidanto; ta isuda nasukirda unay.

8 Ngem sica, anac ti tao; denggem ti saoc kenca; saanca coma a nasukir a cas dayta nasukir a balay: luctam ti ngiwatmo, ket canem ti itdec kenca.

9 Ket idi kinitac, adtoy, maysa nga ima a nangigay-at caniac; ket, adtoy, adda kencuana ti maysa a lucot a libro;

10 ket isu inucradna iti sangoc: ket nasuratan ti uneg ken ruarna; ket adda naisurat kencuana nga un-unnoy, ken sangsangit, ken ay-ay-ay.

Ti nacaibaonan ti mammadto.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, canem ti matumponganto; canem daytoy a lucot, ket inca, agsaoca iti balay ti Israel.

2 Gapuna a nagnangaac, ket impacanna caniac daydi a linucot.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, aramidem nga iti tianmo mangan coma, ket punnoem dagita bagismo itoy lucot nga itedco kenca. Idin isut' kinnanco; ket adda iti ngiwatco a cas iti diro ti sam-itna.

4 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, inca, dumtengca iti balay ti Israel, ket agsaoca cadacuada a maaramat iti ngiwatco.

5 Ta saanca a naibaon iti ili a gannanaet ti saona, wenna narigat ti pagsaona, no di ket idiy balay ti Israel;

6 Saan nga iti adu nga ili a gaugannaet ti pagsasaona wenno narigat, a dagiti saoda dica maawatan. Awan duadua, no ibaonca coma cadacuada, denggendaca coma.

7 Ngem ti balay ti Israel saanto a dumngeg kenca; ta saandanto a dumngeg caniac: ta amin a balay ti Israel natangken ti muingda ket nabangda.

8 Adtoy, pinarupangetco ti rupam a maibusor iti rupada, ken ti muingmo a natangken a maibusor cadagiti muingda.

9 Cas la diamante natangtangken ngem pamulinawen ti inaramidco iti muingmo: dica agbuteng cadacuada, ket dica met agcullayaw iti panangkitada, nupay isuda ti nasukir a balay.

10 Maysa pay kirunana caniac, Anac ti tao, dagiti amin a saoc a saoceto kenca awatem ita pusom, ket denggem cadagita lapayagmo.

11 Ket inca, ket dumtengca cadagiti nacayawan, cadagiti annac ti ilim, ket saocem cadacuada, ket ibagam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; uray dumngegdanto, wenno uray no madida.

12 Idin ti espiritu binangonnac, ket nangngegco iti licudac ti maysa a timec ti maysa a dackel nga ungor, a kinunana, Sendito coma ti dayag ni Jehova manipud iti yanna.

13 Ket nangngegco ti daranudor dagiti payac dagiti parsua a sibibiag a nagcapetda, ken ti daranudor dagiti cararet iti dennada, uray ti daranudor ti dackel nga ungor.

14 Ket ti espiritu binangonnac, ket innalanac; ket napanac a sipapait ti nakemco, ken iti pudot ti espirituc; ket ti ima ni Jehova napigsa idi caniac.

15 Sa dimtengac cadagiti nacayawan idiaiy Telabib, nga agyanda idiaiy denna ti carayan a Cobar, ket agingganat' idiaiy nagtaenganda; ket nagtugawac idiaiy a naitulmang iti nagbabaetanda, iti pito nga aldaw.

16 Ket naaramid nga iti calpasan ti pito nga aldaw, dimteng caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

17 Anac ti tao, siac incabilca nga agbantay iti balay ti Israel: denggem ngarud ti sao ti ngiwatco, ket bagbagaam ida iti aggapu caniac.

18 Intono cunac iti managdaclakes, Pudno a mataycanto; ket sica dica bagbagaan, wenno pagsaoan tapno ti managdakes mabagbagaan coma iti dakes a dalanna, tapno isu maispal ti biagna; daytoy met

laeng a managdaclakes matayto iti kinadakesna; ngem iti darana sapulecto iti imam.

19 Ngem no sica bagbagaam ti managdaclakes, ket isu dinto agbalbaliw iti kinadakesna, wenno iti dakes a dalanna, isu matayto iti kinadangkesna, ngem sica nailisim ti cararuam.

20 Sabali manen, no ti tao a nasingpet idianna ti kinalintegna, ket agaramid iti kinadangkes, ket siac icabilco ti pacaiticolanna iti sangoananna, isu matayto: agsipud ta isut' dica pinatigmaanan matayto iti basolna, ket dagiti nalinteg a gapuanan nga inaramidna dinto malagipen; ngem ti darana sapulecto iti imam.

21 Nupay casta no ti tao a nasingpet bagbagaamto, tapno ti nasingpet di agbasol, ket isu saan nga agbasol, agbiagto a di bumurong, ta napatigmaanan, ket sica nailisim ti cararuam.

22 Ket adda idi caniac idiaiy ti ima ni Jehova; ket kinunana caniac, Bumangonca, ket rumuarca iti tanap, ket idiaiy makisaocto kenca.

23 Sa timmacerac, ket napanaciti tanap: ket adtoy, ti dayag ni Jehova nagtacer idiaiy, cas la ti dayag a nakitac iti denna ti carayan a Cobar; ket nagpaclebac.

24 Idin simrec caniac ti Espiritu, ket pinatacdernac cadagiti sacac; ket nagsao caniac, ket kinunana, Inca, ket agpupocca iti balaymo.

25 Ngem sica, anac ti tao, adtoy, icabildanto kenca dagiti taltali, ket cadacuada reppetendacanto, dicanto rumuar iti pagbaetanda:

26 Ipadketconto dayta dilam dita ngadasmoo, tapno agumelca, ken saancanto a mangbabalaw cadacuada; ta isuda nasukirda a balay.

27 Ngem no casaoca, luctamto ti ngiwatmo, ket cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti dumngeg, macangngeg coma; ket isu a madi, madi la coma: ta isuda nasukirda a balay.

Ti pannacalacub ti Jerusalem maipadto.

4 Sica met, anac ti tao, alaem ti maysa nga baldosa, ket icabilmo iti sangom, ket iburicmo iti raba wna ti maysa a ciudad, ti Jerusalem met laeng:

2 ket isut' lacubem a maibusor kencuana, ket mangbangonca iti sarikedked a maicaniwac kencuana, ket mangbangonca ti turod a maibusor kencuana; mangicabilca met dagiti pacarso a maibusor kencua-

na, ket mangipasdecca cadagiti makina a pagracrac a maibusor kencuana iti aglicmut.

3 Ket sica mangalaca kenca iti sarten a landoc, ket isut' icabilmo cas maysa a bacud a landoc iti baetmo ken iti ciudad: ket iparangmonto ti rupam a maiturong kencuana, ket isu malacubto, ket sica lacubemto a maibusor kencuana. Daytoy isunto ti maysa a tanda iti balay ti Israel.

4 Ket sabali pay sica agiddaca iti bacrangmo a catigid, ket icabilmo ti kinadakes ti balay ti Israel iti rabawna; cas mainugot iti bilang ti aldaw a panagiddam iti rabawna, awitemto ti kinadangkesda.

5 Ta kinedngac dagiti tawen ti kinadakesda nga isuda kenca ti maysa a bilang dagiti aldaw, nga isudat' tallo gasut ket siam a pulo nga aldaw: castanto ti panangawitmo iti kinadangkes ti balay ti Israel.

6 Ket sabali manen, no matungpalmog dagitoy, agiddacanto iti bacrangmo a macanawan, ket awitemto ti kinadakes ti balay ti Juda: uppat a pulo nga aldaw, tunggal aldaw ti macatawen, isut' kinedngac kenca.

7 Ket icabilmonto ti rupam iti nalacub a Jerusalem, agraman ti tackiagmo a saan a naabongan; ket agipadtocanto iti maibusor kencuana.

8 Ket, adtoy, mangicabilac ti taltali iti rabawmo, ket saancanto a macapusipos manipud maysa a sikigan aginggat' sabali, aginggat' matungpalmog dagiti aldaw ti pannacalacubmo.

9 Mangalaca met kenca iti trigo, ken cebada, ken ot-otong, ken patani, ken mijo, ken espelta, ket icabilconto ida iti maysa nga alicamen, ket aramidem ida a tinapay; cas mainugot iti bilang dagiti aldaw a panagiddamto iti bacrangmo, nga isudat' tallo gasut ket siam a pulo nga aldaw, mangancanto kencuana.

10 Ket ti taraonmo a canemto, isuntot' matimbeng, duapulo a ciclo iti maysa nga aldaw: ket canemto tunggal tiempo a masapulmo.

11 Ket uminumcanto ti danum a sinucac, ti apageanem ti maysa nga hin: tunggal tiempo a masapulmo uminumcanto.

12 Ket isut' canemto a cas cadagiti bibingca a cebada, ket isut' lutoem iti horno iti imatangda a maaramat ti ibleng a rumuar iti tao.

13 Ket ni Jehova kinunana, Wen castoy ti panangan dagiti annac ti Israel

iti di nadalus a tinapayda iti nagtengngaan dagiti nacion isu a pangyacyacto cadacuada.

14 Sa kinunac, ¡Ay Apo Jehova! adtoy ti cararuac saan a natulawan: ta manipud kinaubingco ingganat' met laeng ita saanac a nangan iti aniaman a natay lat ta, wenna rinangrangcay dagiti animal; ket di met simrec iti ngiwatco ti lasag a macarimimon.

15 Idin kinunana caniac, Kitaem, inicanca ti ibleng ti baca a maisuno iti ibleng ti tao, ket lutoemto ti tinapaymo iti rabawna.

16 Castamet kinunana caniac, Anac ti tao, adtoy, dadaelecto ti sarucod a tinapay idia Jerusalem: ket mangandan-to iti tinapay a tinimbeng, ken sibubuteng; ket inumendanto ti danum a sinucac, ken sicucullayaw:

17 tapno agkirangda ti tinapay ken danum, ket macullayawda ti maysa ken maysa, ket cumapuyda a cumapuy iti kinadakesda.

18 pannacailanngalanng ti Jerusalem maipadto.

5 Ket sica, anac ti tao, mangalaca iti maysa a campilan a natadem; cas la maysa a pangiskis, alaemto kenca, ket kiskisam ti olom ken ti timidmo: sa mangalaca iti pagtimbengan tapno timbengam, ken bingbingayem ti booc.

2 Maysa nga apagcatlo puuram iti apuy iti tengnga ti ciudad, intono matungpalem dagiti aldaw ti pannacalacub; ket alaemto ti sabali nga apagcatlo, ket itagbatmo ti campilan iti aglicmut kencuana; ket ti sabali nga apagcatlo iwarismonto iti caanginan, ket siac asutecto ti campilan iti licudanda.

3 Ket mangalacanto cadacuada iti bassit a bilang, ket igitalumonto iti gayadan ti cawesmo.

4 Ket alaemto cadagitoy manen, ket ipurruacmo ida iti tengnga ti apuy, ket ipuurmo ida idia apuy; ket rumuwarto sadiay ti apuy iti amin a balay ti Israel.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy ti Jerusalem; siac incabilco iti nagtengngaan dagiti nacion, ken dagiti dagdaga iti aglicmut kencuana.

6 Ket isu simmukir iti maibusor cadagiti bilbilinco iti panagaramidna ti kinadakes a nasursuroc ngem dagiti nacion, ken maibusor cadagiti linlintegco a na-

lablabes nġem dagiti dagdaga iti aglicmut kencuana; ta naglicadanda dagiti bilbilinco, ket no maipapan cadagiti linlintegco, saanda a magna cadacuada.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta naringringgorcayo nġem dagiti nacion nġa adda iti aglicmut cadacayo, ken dicay magna cadagiti linlintegco, wenna tinunġpal dagiti bilbilinco, wenna inaramidyo ti mainugot cadagiti bilbilin dagiti nacion nġa aglicmut cadacayo;

8 Isu ti gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, siac, siac met laeġ bumursorac kenca; ket aramidecto ti panangocom iti nagtengngaam iti imatang dagiti nacion.

9 Ket aramidecto kenca ti diac pay inaramid, ket no maipapan itoy diacto aramidenen iti uray caanoman ti capadana, a maipuan cadagiti amin a kinarimonmo.

10 Isut' gapuna dagiti amma iti tengngaam canendanto dagiti annacda, ket dagiti annac canendanto dagiti ammada; ket aramidecto ti panangocomco kenca; ket amin ti tidda kenca iwarisconto cadagiti isu-amin nġa anġin.

11 Yantangay, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, agpayso ta sica tinulawam ti santuarioc cadagiti amin a macarurud a banagmo, ken cadagiti amin a kinarimonmo, isut' gapuna siac met pabassitencanto; toy matac awanto met ti isakitna, ket casta met nġa awanto ti caasic.

12 Iti maysa nġa apagcatlom matayto iti anġol, ket gapu iti bisin maibusdanto iti catengngaam; ket iti maysa nġa apagcatlo mapasagto iti campilam iti aglicmut kenca; ket iti maysa nġa apagcatlo iwarisconto cadagiti amin nġa anġin, ket asutecto ti campilan iti licudanda.

13 Castoy ti pannacatunġpalto ti unġetco, ket pagsardengecto ti punġtotco cadacuada, ket maliwliwaacto: ket maammoandanto a siac, ni Jehova, nagsaoac iti regtac, intono matunġpalco ti punġtotco cadacuada.

14 Castamet pagbalinencanto a walaŋwalanġ ken pacababalawan cadagiti nacion nġa adda iti aglicmut kenca, iti imatang dagiti amin nġa aglablabas.

15 Iti casta isuutot' pacababalawan ken pacauyuyawan, ken pacasursuroan, ken pagseddaawan cadagiti nacion nġa adda iti aglicmut kenca, intono siac aramidec dagiti panangocom kenca iti unġet ken

iti punġtot, ken iti narunġsot a panangtubnġar, (Siac, ni Jehova, isut' sinaoc);

16 intono siac ipawitconto cadacuada dagiti dakes a pana ti bisin, isuda a pangdaael, isuda nġa ipawitconto a mangdadael cadacayo. Ket nayonacto ti bisin cadacayo, ket dadaelecto ti sarucodoyo a tinapay;

17 ket ibaonconto cadacayo ti bisin ken dakes nġa animal, a mamagliday kenca; ken anġol ken ti dara nġa aglasatto kenca; ket iyegconto ti campilan kenca: Siac, ni Jehova, isut sinaoc.

Ti panagrucbab cadagiti ladawan macondenar.

6 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

2 Anac ti tao, isanġom ta rupam cadagiti banbantay ti Israel, ket agipadtoca cadacuada,

3 ket cunam, Dacayo a banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti banbantay ken turturod, cadagiti wawaig ken loblobong: Adtoy, siac, siac met laeġ, payegconto cadacayo ti campilan, ket racracketo dagiti nangato a disdissoyo

4 Ket dagiti altaryo agbalindanto a langalang, ket dagiti ladawanyo ti init maburburadanto, ket ibarsacconto dagiti minatayyo iti saelang dagiti ladladawanyo.

5 Ket icabilconto dagiti bangcay dagiti annac ti Israel iti saelang dagiti ladladawanda; ket ipurruacconto dagiti tultulangyo iti aglicmut cadagiti altaryo.

6 Cadagiti amin a pagtaenganyo dagiti ciudad maracradanto, ket dagiti nangato a disdisso malalangandanto; ta tapno dagiti altaryo maracradanto ken maaramidda a langalang, ken dagiti ladawanyo maburburac ken maisardengda, ket dagiti ladladawanyo ti init mapucanda, ket dagiti aramidyo maawandanto.

7 Ket dagiti napapatay matuanġdanto iti nagtengngaanyo, ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

8 Nupay casta baybay-acto ti maysa a tidda gapu ta addanto dadduma cadacayo a macatalaw iti campilan dagiti nacion, intono maiwariscayo cadagiti dagdaga.

9 Ket dagiti nagtalaw cadacayo malagipdacto iti nagtengngaam dagiti nacion isu a pacaipanandanto a nacayawan, no casano a nadunorac iti nagaramugam a pusa, a simmina caniac, ken cadagiti

matada, a nagbalanċantisda cadagiti ladladawan: ket guraendanto ti bagida met laeng iti matangda met laeng a gapu iti dakes nga inaramidda cadagiti amin a kinarimonda.

10 Ket ammodanto a siac ni Jehova: saan a barengbareng a kinunac cadacuada nga aramidecto cadacuada daytoy a dakes.

11 Castoy ti kinuna ni Apo Jehova: Idanugmo ti imam ket ibaddecino ti sacam, ket cunam; Alala pay! gapu cadagiti amin a dakes a kinarimon iti balay ti Israel; ta matuangdanto gapu iti campilan, iti bisin ken ti angol.

12 Iti adda iti adayu matayto iti angol; ket ti asideg matuangto iti campilan; ket daydiay matda ken ti manglacub matayto iti bisin: castoyto ti panangtungpalco iti pungtotco cadacuada.

13 Ket ammoyonto nga siac ni Jehova, no dagiti pinapatayda addada cadagiti ladawan iti aglicmut dagiti altarda, cadagiti amin a turod a nangato, ken amin a toctoc ti bantay, ken sirsiroc ti amin a cayo a nalasbang ken siroc ti amin a roble a naruebos, dagiti disdisso a nagidataganda ti nabanglo a sayamusom cadagiti amin a ladladawanda.

14 Ket yunnatonto ti imac iti rabawda, ken aramidecto ti daga a langalang ken dadael, manipud iti let-ang nga agpa-Deblata, inggana cadagiti amin a pagtaenganda; ket ammodanto a siac ni Jehova.

Ti dusa gapu iti kinadakes ti nacion maipadto.

7 Castamet ti sao ni Jehova dimtenċ caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova iti daga ti Israel, Maysa a panungpalan: ti panungpalan dumtengen cadagiti uppat a suli ti daga.

3 Ita isu ti panungpalan kenca, ket ipawitonto kenca ti pungtotco, ket ocomencanto a cas mayanatup cadagiti dalanmo; ket iyegconto kenca amin dagiti kinarimonmo.

4 Ket ti matac dinacanto isakit, ket awanto met ti caasic; ngem dagiti dalanmo iyegconto kenca, ket dagiti kinarimonmo addanto iti catengngaam: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a dakes, maysa a dakes laeng; adtoy, isut' umay.

6 Maysa a panungpalan dumtengen, ti panungpalan dumtengen; isut' agriing a maibusor kenca; adtoy, isut' umay.

7 Ti pannacadusam dumtengen kenca, O agnaed iti daga: ti tiempo dumtengen, ti aldaw asidegen, maysa nga aldaw ti riribue, ket saan a naragsac nga ariwawa cadagiti banbantay.

8 Ita mabiit nga ibuyatonto kenca ti pungtotco, ket tungpalecto ti rungsotco, a maibusor kenca, ket ocomencanto, a cas maitutop cadagiti dalanmo; ket iyegconto kenca amin dagiti kinarimonmo.

9 Ket ti matac dinto isakit ket awanto met ti caasic: iyegconto kenca a cas maitutop cadagiti dalanmo; ket dagiti kinarimonmo addanto iti catengngaam; ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, mangcabiic.

10 Adtoy, ti aldaw, adtoy, isut' umay: ti pannacadusam rumuaren; ti sarucod nagsabongen, ti kinatangsit nagbuselen.

11 Ti panagpili: maibangon a maysa a sarucod ti kinadangkes; awanto cadacuada ti matda, uray iti kinaaduda, wenna iti kinabacnangda: ket awanto met ti kinatan-oc cadacuada.

12 Ti tiempo dumtengen, ti aldaw umasideg: ti gumatang saan coma nga agragsac, ket ti aglaco saan met coma nga agladingit, ta ti pungtot adda cadagiti isu-amin a kinaaduda.

13 Ta ti aglaco saanto nga agsubli iti daya nalaco, uray no sibibiagda pay laeng: ta ti sirmata tignayenna ti amin a kinaaduda, awanto ti agsubli; ket awanto met ti macapapigsa iti bagina met laeng iti kinadakes ti panagbiagna.

14 Pinuyotda ti tangguyob, ket isu-amin sinaganada; ngem awan ti asinoman a mapan iti bacal; ta ti pungtotco adda cadagiti amin a kinaaduda.

15 Ti campilan adda iti ruar, ket ti angol ken ti bisin iti ureg: daya adda iti away matayto iti campilan; ket daya adda iti ciudad lamutento ti bisin ken angol.

16 Ngem cadacnada a macatalaw agtalawdanto, ket agyandanto iti rabaw dagiti banbantay cas la calcalapati cadagiti loblobong, isuda amin agsainnecda, tunggal maysa iti kinadakesda.

17 Amin nga ima nacapsutdanto, ket amin a tuneng nacapuydanto a cas danum.

18 Agbarikesdanto met iti nakersang a lupot, ket macumotandanto iti pannaca-

kigtot; ket ti bain addanto cadagiti amin a rupa, ken pulinangnang cadagiti amin a oloda.

19 Ipalladawdanto ti piracda cadagiti lanlansangan, ket ti balitocda casto maysa a narugit a kita; ti piracda ken ti balitocda didanto mabalin a ispalen ida iti aldaw ti pungtot ni Jehova: didanto mapnec dagiti cararuada, wenna punnoen dagiti bagisda; ta isu ti nacaitibcolan ti kinadakesda.

20 No maipapan iti imnas ti arcosna, isut' insaadna iti kinadayag; ngem inaramidda dagiti ladawan dagiti kinarimonda ken dagiti banagda a macarurud idia: gapuna nga isut' inaramidco cadacuada a cas maysa a banag a di nadalus.

21 Ket isuntot' itedco iti ima dagiti gangannaet a maipaay a matucmaan, ken cadagiti managdacadakes iti daga a maysa a samsam; ket isuntot' bassawanganda.

22 Ti rupac itallicudconto met cadacuada, ket bassawangandanto ti nalmeng a lugarco; ket dagiti mannacaw sumredanto kencuana, ket isuntot' bassawanganda.

23 Aramidem ti cawar; ta ti daga napno iti basbasol a nadara, ket ti ciudad napno ti panangranggas.

24 Isut' gapuna iyegconto ti cadacsan dagiti nacion, ket tagicuaendanto dagiti balbalayda: siac pasardengecto met ti kinatangsit dagiti napigsa; ket dagiti nasantoan a disdissoda mabassawangandanto.

25 Ti pannacarbic umay; ket agsapuldanto ti talna, ket awanto.

26 Ranggas ti sumurotto iti ranggas, damag ti sumurotto iti damag; ket sapulendanto ti sirmata ti mammadto; ngem ti linteg agpucawto iti sacerdote, ken iti balacad cadagiti lallacay.

27 Ti ari agladingitto, ket ti pangulo macawesanto iti pannacarba, ket dagiti ima dagiti umili ti daga mariribudanto: aramidecto cadacuada ti maitutop iti dalanda, ken mayanatup cadagiti caicarianda ocomecto ida; ket ammoendanto a siac ni Jehova.

Ti sirmata a maipapan cadagiti kinarimon ti Jerusalem.

8 Ket naaramid idi maicanem a tawen, iti bulan a maicanem, iti maicalima nga aldaw ti bulan, idi nga agtugtu-gawac iti balayco, ket dagiti lallacay ti

Juda situtugawda iti saclangco, a ti ima ni Apo Jehova natnag caniac idia.

2 Idin nakitac ket, adtoy, ti maysa a caasping a cas la kita ti apuy; manipud iti kita ti lomlomona nga agpababa, apuy; ket manipud iti lomlomona nga agpan-gato, cas ti kita ti raniag, a cas la bu-marbara a metal.

3 Ket isu inyunnatna ti kita ti maysa nga ima, ket innalanac iti sangcapungot ti oloc; ket ti Espiritu intayagnac iti nagbaetan ti daga ken langit, ket impannac cadagiti sirsirmata ti Dios idia Jerusalema, iti ridaw ti ruangan ti makinuneg a paraangan a tumannawag iti amianan; a yan idi ti pagtugawan ti ladawan ti imon, a mamataud ti imon.

4 Ket, adtoy, a ti dayag ti Dios ti Israel, adda idi idia a cas mainugot iti kita a nakitac idia tanap.

5 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, itangadmo ita dagita matam iti dalan nga agpaamianan. Gapuna itangadco dagiti matac iti dalan nga agpaamianan, ket adtoy, iti amianan ti ruangan ti altar daytoy ladawan ti imon iti pagsercan.

6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, makitam ti aramidenda? dagiti met laeng dackel a kinarimon a ti balay ti Israel aramidenna ditoy, tapno umadayuac coma iti santuarioc? ngem sica makitamto manen dagiti sabali pay a dackel a kinarimon.

7 Ket impannac iti ruangan ti paraangan; ket idi kimmitaac, adtoy, ti maysa nga abut iti bacud.

8 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, agcalica ita iti bacud: ket idi kinaliac ti bacud, adtoy, ti maysa a ruangan.

9 Ket kinunana caniac, sumrecca, ket kitaem dagiti dakes a kinarimon nga aramidenda ditoy.

10 Simreccac ngarud ket nakitac; ket adtoy, ti amin a kita ti agay-ayam, ken nacarimrimon nga animal, ken amin a ladladawan iti balay ti Israel, a maiburicda iti bacud nga aglicmut.

11 Ket nagtader iti sangoda ti pito pulo a lallaki cadagiti lallacay iti balay ti Israel; ket iti nagtengnganda nagtader ni Jezonias nga anak a lalaki ni Safan, tunggal tao adda paginciensoanna iti imana; ket ti banglo ti ulep ti incienso ngimmato.

12 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, nakitam ti aramidem dagiti lallacay iti

balay ti Israel iti sipnget, tunggal maysa iti siledna dagiti laladawan? ta cunada, dinatay makita ni Jehova; ni Jehova binaybay-anna ti daga.

13 Isu kinunana met caniac, Sica makitanto manen dagiti dadduma pay a dadackel a kinarimon nga aramidenda.

14 Sa impannac iti ruangan ti balay ni Jehova nga adda iti amianan; ket adtoy, idiy nagtugaw dagiti babbai a sangsangitanda ti Tammuz.

15 Idin kinunana caniac, Nakitamon daytoy, O anac ti tao? Makitamto manen dagiti dadackel pay a kinarimon ngem dagitoy.

16 Ket inserrecnac iti naununeg a paraangan ti balay ni Jehova; ket adtoy, idiy ruangan ti templo ni Jehova, iti nagbaetan ti palapala ken ti altar, maysa a duapulo ket lima a lallaki, a dagiti bucotda inturongda iti templo ni Jehova, ket ti rupada iti daya; ket nagrucrubabda iti init a simmanгода iti daya.

17 Idin kinunana caniac, Nakitam daytoy, O anac ti tao? Isut' maysa a nalagan a banag iti balay ti Juda nga aramidenda dagiti kinarimon nga aramidenda ditoy? ta pinunnoda ti daga iti ranggas, ket sinubliandac manen a pinagunget: ket, adtoy, nga iccanda iti sangá iti agongda.

18 Isut' gapuna agaramidacto met iti pungtot; ti matac dinto isakit, ket awanto met ti caasic; ket uray agpuccawda cadagitoy lapayagco iti napigsa a timec, diacto laeng ipangag ida.

Dusa ti Jerusalem.

9 Idin immawag cadagiti lapayagco iti napigsa a timec, a kinunana, Paasitgenyo ida dagiti agaywan iti ciudad, tunggal tao siiiggem ti igamna a pagracerac.

2 Ket adtoy, nga ti innem a lallaki naggapuda iti dalan ti nangatngato a ruangan, a simmanго ito amianan, tunggal maysa siiiggem ti igamna a pagpatay; ket maysa a lalaki iti tengngada nacacawes iti lienzo, nga adda tinteroan iti siketna. Ket simrecca, ket nagtaacderda iti arpad ti altar a gambang.

3 Ket ti dayag ti Dios ti Israel nagpangato nanipud idi kerubin, isu nga yanna idi, inggana iti dapian ti balay:

ket inayabanna ti lalaki a nacacawes iti lienzo, nga adda tinteroan iti sibetna.

4 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Lumabasca iti tengnga ti ciudad, iti catengnga ti Jerusalem, ket iccam ti tanda ti munging dagiti lallaki nga agsaibbec ken agsangit gapu cadagiti amin a kinarimon a maararamid iti catengngaanna.

5 Ket cadagiti sabali kinunana iti dengngegco, Lumabasca iti ciudad iti licudanna, ket cabilenyo: saan coma nga isakit ti matayo, ket dicay mangngaasi;

6 papatayenyo a sitalipupus dagiti lallacay, babbaro ken babbalasang, ububing ken babbai; ngem dicayto asitgan ti asinoman a tao nga adda tandana: ket mangrugicayo idiy santuarioc. Idin rinugianda cadagiti lallacay nga adda iti sangto ti balay.

7 Ket kinunana cadacuada, tulawanyo ti balay, punnoenyo dagiti paraangan cadagiti napapatay: rumuarayo. Ket rimmuarda, ket nagecabilda iti ciudad.

8 Ket naaramid, idi nagecabilda, ket siac nabatiac, a nagpaclebac, ket nagpuccawac, ket kinunac, O Apo Jehova! racrakemto amin a tidda iti Israel iti panangibuyatmo ti pungtotmo iti Jerusalem?

9 Idin kinunana caniac, Iti kinadakes ti balay ti Israel ken ti Juda napalalo unay, ket ti daga napno iti dara, ket ti ciudad napno iti panangkillo iti panangocom: ta cunada, ni Jehova binaybay-anna ti daga, ket ni Jehova saan a macakita.

10 Ket no maipapan met caniac, ti matac saanto nga isakit, ket awanto met ti caasic, ngem isublecto ti dalanda iti rabaw dagiti ol-oloda.

11 Ket, adtoy, a ti lalaki a nagecawes iti lienzo, nga adda pay tinteroan iti sibetna, impadamagna ti banag, a kinunana, Inaramidco a cas imbilinmo caniac.

Iti maicadua a sirmata cadagiti kerubin.

10 Idin kinitac, ket, adtoy, iti tangatang nga adda idi iti ngato ti olo dagiti kerubin nagparang ito ngatoda ti cas la maysa a bato a zafiro, a cas kita ti caasing ito maysa a trono.

2 Ket nagsao iti lalaki a nagecawes iti lienzo, ket kinunana, Sumrecca iti tengnga dagiti cararet nga agpuspusipus, iti met laeng baba dagiti kerubin, ket punnoem dagita dua nga imam cadagiti beggan nga

manipud iti nagbaetan dagiti kerubin, ket iwarismo ida iti ciudad. Ket isu simrec a kitkitaec.

3 Ita dagiti kerubin nagtacerda iti sikigan a macanawan ti balay, idi ti lalaki simrec; ket iti ulep pinunnona ti naununeg a paraanġan.

4 Ket ti dayag ni Jehova nagpanġato manipud iti kerubin, *ket nagtacer* iti dapian ti balay; ket ti balay napno iti ulep, ket ti paraanġan napno iti raniag ti dayag ni Jehova.

5 Ket ti unġor ti payac dagiti kerubin nangnġeg ingġana met laeng iti makinruar a paraanġan, a cas la ti timec ti Dios a Macabalin-amih no agsao.

6 Ket naaramid, idi binilinna daydi lalaki a nacacawes iti lienzo, a kinunaua, Manġalaca ti apuy manipud iti nagbaetan dagiti *cararet* nġa agpuspusipus, manipud iti nagbaetan dagiti kerubin, nġa isu simrec ket nagtacer iti arpad ti maysa a cararet.

7 Ket ti kerubin inyunnatua ti imana manipud iti nagbaetan dagiti kerubin agingġa iti apuy nġa adda iti nagbaetan dagiti kerubin, ket nangala *iti dayta*, ket incabilna iti ima daydi nacacawes iti lienzo, isu nġa innalana ket rimmuar.

8 Ket nagparanġ cadagiti kerubin ti kita ti maysa nġa ima ti tao iti baba dagiti payacda.

9 Ket nakitac, ket adtoy, uppat a cararet iti arpad dagiti kerubin, maysa a cararet iti arpad ti maysa a kerubin, ket sabali a cararet iti arpad ti sabali a kerubin; ket ti kita dagiti cararet cas la bato a berilo.

10 Ket no maipapan iti kitada, isuda nġa uppat adda idi maymaysa a caaspingda, a la maysa a cararet naglasud iti maysa a cararet.

11 No mapmapanda, mapanda iti uppat a turonġda: saanda a nagbalic bayat ti ipapanda, no di ket iti lugar a turonġen ti oloda isut' sinurotda; saanda a nagbalic iti bayat ti ipapanda.

12 Ket ti amin a bagida, ken dagiti bucotda, ken dagiti imada, ken dagiti payacda, ken dagiti cararet, napno cadagiti mata iti aglicmut, *nġa isu* dagiti cararet nġa adda cadacuada nġa uppat.

13 No maipapan cadagiti cararet, nanagananda iti dengnġegco dagiti agpuspusipus a cararet.

14 Ket tunġgal maysa adda idi uppat a rupana: ti umuna a rupa isut' rupa ti kerubin, ket ti maicada a rupa isut' rupa

ti maysa a tao, ket ti maicatlo isut' rupa ti maysa a leon, ket ti maicapat isut' rupa ti maysa nġa aguila.

15 Ket dagiti kerubin nġimmatoda: daytoy ti parsua a sibibiag a nakitac iti denna ti carayan a Cobar.

16 Ket idi napan dagiti kerubin, dagiti cararet napanda iti arpadda; ket idi dagiti kerubin intayagda dagiti payacda tapno nġumatoda manipud iti daga, dagiti cararet saanda met a simmina iti arpadda.

17 Idi nagtacerda, dagitoy nagtacerda; ket idi nġimmatoda, dagitoy nġimmatoda a naicuyog cadacuada: ta ti espiritu ti sibibiag a parsua adda idi cadacuada.

18 Ket ti dayag ni Jehova rimmuar manipud iti nġato ti dapian ti balay, ket nagsardeng iti nġato dagiti kerubin.

19 Ket dagiti kerubin intayagda dagiti payacda, ket nġimmatoda manipud iti daga iti imatangco idi rimmuarda, ket dagiti cararet iti arpadda: ket nagtacerda iti ridaw ti makindaya a ruanġan ti balay ni Jehova; ket ti dayag ti Dios ti Israel adda idi iti nġatoda.

20 Daytoy ti parsua a sibibiag a nakitac iti baba ti Dios ti Israel iti denna ti carayan a Cobar; ket naammoac a kerubinda.

21 Tunġgal maysa adda uppat a rupana, ket tunġgal maysa uppat ti payacna; ket ti caasping ti ima ti tao adda idi iti baba dagiti payacda.

22 Ket no maipapan iti caasping dagiti rupada, isuda dagiti rupa a nakitac iti denna ti carayan a Cobar, ti kitada ken isuda met laeng; napanda tunġgal maysa iti pagturonġan ti rupana.

*Dagiti dakes nġa agturturay mababalawda.
Ti pannacaisubli ken pannacapabaro
ti Israel.*

11 Maysa pay ti Espiritu impanġatonac, ket impannac iti makindaya a ruanġan ti balay ni Jehova, isu a tumanawag iti daya: ket adtoy, iti ridaw ti ruanġan duapulo ket lima a lallaki; ket nakitac iti tengnġada ni Jezonias nġa anac a lalaki ni Azur, ken ni Pelcias nġa anac a lalaki ni Banaias, a panguloen ti ili.

2 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, dagitoy isuda dagiti tattao nġa aggandat iti kinandangkes, ken mangtea ti dakes a balacad ditoy a ciudad;

3 a cunada, *Ti tiempo* saan n̄ga asideg a panagpatacder cadagiti balbalay: daytoy a ciudad isunto ti caldero, ket daytoy ti lasag.

4 Agipadtoca n̄garud iti maicaniwas cadacuada, agipadtoca, O anac ti tao.

5 Ket natnag caniac ti Espiritu ni Jehova ket kinunana caniac, Saoem, Castoy ti kinuna ni Jehova: Castoy ti sinaoyo, O balay ti Israel; ta ammoc dagiti banag a sumrec iti panunotoyo.

6 Pinaaduyo dagiti pinapatayyo ditoy a ciudad, ket pinunnoyo dagiti lanlansanganna cadagiti napapatay.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Dagiti pinapatayyo n̄ga incabilyo iti tengngana, isuda ti lasag, ket daytoy a ciudad isu ti caldero; ngem maiparuarayto iti tengngana.

8 Dacayo nagbutengcayo iti campilan; ket yegonto ti campilan cadacayo, cuna ni Apo Jehova.

9 Ket iruarayto iti tengngana, ket yawatcayo iti ima dagiti gangannaet, ket aramidecto dagiti panangocom cadacayo.

10 Matuangcayto iti campilan; ocomencayto iti beddenḡ ti Israel; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

11 Daytoy a ciudad saanto n̄ga isu ti calderoyo, ket saanto met a dacayo ti lasag iti tengngana; ocomencayto iti beddenḡ ti Israel;

12 ket ammoenyonto a siac ni Jehova: ta dicay nagna cadagiti lintecco, ket dicay met tinungpal dagiti bilinco, no di ket inaramidyo ti mayannurot cadagiti bilin dagiti nacion iti aglicmut cadacayo.

13 Ket naaramid, idi a nagpadtoac, a ni Pelcias n̄ga anac a lalaki ni Banaias natay. Iti casta nagpaclebac, ket imma-wagac iti napigsa a timec, ket kinunac, O Apo Jehova!aramidemto ti naananay a panungpalan iti tidda ti Israel?

14 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

15 Anac ti tao, dagiti cacabsatmo, wen dagiti cacabsatmo, dagiti tattao a cacabagiam, ken amin a balay ti Israel, isuda amin, *dagidi* nagnunaan dagiti agnaed iti Jerusalem, Umadayucayo ken ni Jehova; cadatayo naited daytoy a daga a tagicu-aentayo.

16 Isut' gapuna cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Yantangay inyalisco ida n̄ga inyadayu iti tengngana dagiti nacion, ket nupay no inwarisco ida cadagiti dagdaga,

siacto pay laeng cadacuada ti maysa a santuario iti bassit a tiempo cadagiti dag daga a madandanonda.

17 Cunam n̄garud, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Siac urnongencayto n̄ga aggapu cadagiti il-ili, ket tiponencayto n̄ga aggapu cadagiti dagdaga a nacai-warwarasanyo ket itedconto cadacayo ti daga ti Israel.

18 Ket umaydanto idiy ket iccatendanto dagiti amin a nacagurgura a hanagna ken amin dagiti macarimrimonna manipud idiy.

19 Ket itdecto cadacuada ti maysa n̄ga puso, ket iccacto ti unegyo iti baro n̄ga espiritu; ket iccactecto iti lasagda ti bimato a puso, ket itedconto cadacuada ti puso a lasag;

20 tapno magnada coma cadagiti linlintecco, ket salimetmetanda dagiti bilbilinco, ket tungpalenda ida: ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda.

21 Ngem no maipapan cadacuada isuda a ti pusoda sumurotda ti puso dagiti nacagurgura a banag, ken dagiti macarimrimonda, siac iyegonto ti dalanda iti rabaw ti oloda met laeng, cuna ni Apo Jehova.

22 Iti calpasanna innḡato dagiti kerubin dagiti payacda, ket dagiti cararet addada iti sikiganda; ket ti dayag ti Dios ti Israel adda idi iti nḡatoda.

23 Ket ti dayag ni Jehova nagpanḡato a naggapu iti tengngana ti ciudad, ket nagsardengḡ iti rabaw ti bantay isu n̄ga adda iti makindaya a sikigan ti ciudad.

24 Ket ti Espiritu impangatonac, ket impannac iti sirmata gapu iti Espiritu ti Dios idiy Caldea, cadacuada iti nacacayawan. Ket ti sirmata a nakitac pimmanaw caniac.

25 Idin insaoc cadacuada a nacayawan dagiti amin a banag n̄ga imparang caniac ni Jehova.

Iti pannacacayaw dagiti panguloen maipadto.

12 Ti sao ni Jehova dimteng met caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, sica agnaedca iti nagtengngaan ti balay a nasukir, n̄ga adda matada a pagkitada, ket dida makita, n̄ga adda lapayagda a pagdenngneg, ket dida dumngneg; ta isuda ti maysa a balay a nasukir.

3 Gapuna, sica anac ti tao, saganagem ti cucuam n̄ga umalis, ket umalisca iti al-

daw iti imatangda; ket umaliscanto manipud iti lugarmo agingga iti sabali a lugar iti imatangda: nalabit otobendanto, nupay isudat' balay a nasukir.

4 Ket iruarmonto ti cucuam iti aldaw iti imatangda, a cas cucua a maipaay iti iyalis; ket sica rumuarcanto iti rumabii iti imatangda, a cas no rumuar dagiti tao iti pannacaibelleng.

5 Butbutamto ti bacud iti imatangda, ket iruarmonto idia.

6 Iti imatangda isut' ibaclaaymonto cadagita abagam, ket isut' iruarmonto iti sipnget; abbongamto ti rupam, tapno dicanto makita ti daga: ta incabileca a maysa a tanda iti balay ti Israel.

7 Ket siac inaramidco ti cas iti naibilin caniac: iruarco ti cucuac iti aldaw, a cas la cucua a maipaay iti iyalis ket idi rumabii binutbutac ti bacud itoy imac; isut' iruarco iti sipnget, ket imbaclaayco ditoy abagac iti imatangda.

8 Ket iti bigat dimtenge caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

9 Anac ti tao, saan a sinoa kenca ti balay ti Israel, ti nasukir a balay, Ania ti aramidem?

10 Cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy nga awit *isu ti maipapan* iti principe idia Jerusale, ken amin a balay ti Israel isuda nga yanda.

11 Cunaem; Siac ti tandayo: cas ti inaramidco, castanto ti maaramid cada-cuada; mapandanto iti pannacaibelleng, iti pannacacayaw.

12 Ket ti principe nga adda cadacuada agbaclaayto iti abagana iti sipnget, ket rumuarcanto; ket butbutandanto ti bacud a pangiruaranda: abbongannanto ti rupana, ta saannanto a makita ti daga cadagiti matana.

13 Ti batengco iyucradconto met iti rabawna, ket isuntot' matiliw iti siloc; ket isut' ipanconto idia Babilonia, iti daga dagiti Caldeos; ngem isuntot' dina makita, nupay matayoy idia.

14 Ket iwarisconto nga iturong iti amin nga angin isu-amin nga adda iti aglicmutna a tumulong kencuana, ken amin dagiti buybuyotna; ket asutecto ti campilan iti licudanda.

15 Ket maammoandanto a siac ni Jehova intono iburayco ida cadagiti nacion ken iwarisco ida cadagiti dagdaga.

16 Ngem ispalecto ti sumagmamano a

lallaki cadacuada iti campilan, **iti** bisin, ken iti angol; tapno ipalawagda coma dagiti amin a kinarimonda cadagiti nacion a madanonda; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

17 Castamet ti sao ni Jehova dimtenge caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, canem ti tinapaymo a sipipigerger, ket inumem ti danummo a sitatayegteg, ken sibubuteng;

19 Ket cunam iti ili iti daga, Castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipapan cadagiti agnaed iti Jerusale, ken iti daga ti Israel: Canendanto ti tinapayda a sibubuteng, ket inumendanto ti danummo a sicucullayaw, tapno ti dagada malangalangto, *ket madadael* ti amin nga adda kencuana, gapu iti panangranggas dagiti amin nga agnaed kencuana.

20 Ket dagiti ciudad nga adda agnaed cadacuada maracandanto, ket ti daga langalangto; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

21 Ket ti sao ni Jehova dimtenge caniac, a kinunana,

22 Anac ti tao, ania ti proverbio nga adda cadacay iti daga ti Israel, a cunana, Dagiti aldaw mayatiddogdanto ket amin a sirmata saan a matungpal?

23 Ibagam ngarud cadacuada, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Pasardengecto daytoy a proverbio, ket didanton aramaten a cas maysa a proverbio iti Israel; ngem cunaem cadacuada, Dagiti aldaw asidegen, ken ti pannacatungpal ti amin a sirmata.

24 Ta awanton ti barengbareng a sirmata weno padles a pangpasablog iti uneg ti balay ti Israel.

25 Ta siac ni Jehova; agsaoacto, ket ti sao a saecto maaramidto; saanton a mayataday: ta cadagiti aldawyo, O balay a nasukir, isawangconto ti sao, ket isuntot' tungpalec, cuna ni Apo Jehova.

26 Dimtenge manen caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

27 Anac ti tao, adtoy, isuda iti balay ti Israel cunada, Ti sirmata a makitana isut' maipaay iti adu nga aldaw nga umay, ken isu agipadto cadagiti tiempo nga adayu.

28 Isut' gapuna cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Awanton ti mayataday cadagiti sao, no di ket ti sao nga isawangconto maaramidto, cuna ni Apo Jehova.

*Dagiti naulbod a mammadto
mababalawda.*

13 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agpadtoaca iti maibusor cadagiti mammadto ti Israel nga agpadpadto, ket cunaem cadagiti agpadpadto cadagiti bucodda a puso, Denngenyoy ti sao ni Jehova:

3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Asipay dagiti agpadpadto a nanengneng, a surotenda ti bucodda nga espiritu, ket awan ti nakitada.

4 O Israel, dagiti mammadtom casda la cadagiti zorra cadagiti luglugar a pantar.

5 Dicay simmang-at cadagiti gutgutbaw ket dicay met nagibangon iti bacud a maipaay iti balay ti Israel nga agtaacder iti bacal iti aldaw ni Jehova.

6 Nakitada ti kinatiri ken pammadles nga ulbod, nga agcuna, Cuna ni Jehova; ngem ni Jehova dina ida imbaon; ket pinanamnamada dagiti tattao a ti sao matungpalto.

7 Dicay nacakita aya ti barengbareng a sirmata, ket dicay nagsao ti pammadles nga ulbod, a cunayo, Cuna ni Jehova; idinto a diac sino?

8 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova; agsipud ta dacayo nagsaocayo ti ulbod, ken kinitayoy dagiti tiri, adtoy ngarud bumusorac cadacayo, cuna ni Apo Jehova.

9 Ket ti imac bumusorto cadagiti mammadto nga agkita cadagiti ulbod a sirmata, ken agipadles cadagiti tiri: isuda awandanto cadagiti gimong ti ilic, ket saandanto met a maisurat iti registro ti balay ti Israel, ket didanto met macastrec iti daga ti Israel; ket maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

10 Agsipud ta, wen agsipud ta sinulbogda ti ilic, a kinunada, Talna; ket awan ti talna; ket no iti maysa bangonenna ti bacud, adtoy, isut' palitadaenna iti saan a natemplaan a masa:

11 Cunaem cadagiti agpalitada iti saan a natemplaan a masa nga isut' matuangton; umayto ti maysa a manglapunos nga arbis; ket dacayo, O dadackel a bathato nga uraro matuangcayto; ket maysa a nadawel nga angin isuntot' boongenna.

12 Adtoy, no ti bacud matuangton, saanto aya a maisao cadacayo, Sadino ti yan ti dakes a masa a panagpalitadayo kencuana?

13 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: isut' boongecto iti angin a nadawel iti pungtotco; ket addanto maysa a manglayus nga arbis iti lucsawco, ken dadackel a bathato nga uraro a sirurungsot a mangibus kencuana.

14 Casta ti panangracracconto iti bacud a pinalitadayo iti saan a natemplaan a masa, ket isuntot' ipababac iti daga, tapno ti cimientona malucasanto; ket matuangton, ket maibusorito iti tengngana: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

15 Castoy ti panangtungpalconto iti pungtotco iti bacud, ken cadagiti nangpalitada kencuana iti saan a natemplaan a masa; ket cunacto cadacayo, Awanen ti bacud, ken isuda met a nagpalitada kencuana;

16 nga ammoen, dagiti mammadto ti Israel a mangpadto ti maipapan iti Jerusalem, ken macakita cadagiti sirmata ti talna a maipaay kencuana, ket awan ti talna, cuna ni Apo Jehova.

17 Ket sica, anac ti tao, iturongmo ti rupam a maibusor cadagiti annac a babbai ti ilim, nga agpadtoda iti aggapu ti bucodda a puso; ket agipadtoaca iti maibusor cadacuada,

18 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Asipay dagiti babbai nga agdait iti pangan cadagiti amin a sico, ken agaramid cadagiti paño a maipaay iti olo dagiti tao iti amin a catayag tapno agsapul cadagiti cararua. Birukenyo aya dagiti cararua iti ilic, ket ispalenyo a biagen dagiti cararua a maipaay cadacay met laeng?

19 Ket dacayo binassawangandac iti nagtengngaan ti ilic a gapu cadagiti rakem a cebada ken pispisi a tinapay, tapno papatayenyo dagiti cararua a saan coma a matay, ket biagenyo dagiti cararua a saan coma nga agbiag, gapu iti panangulbodyo iti ilic a dumngeg cadagiti tiri.

20 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac cadagiti panganyo, a pangbirucyo cadagiti cararua a patayabenyo, ket rabsuctecto ida manipud cadagiti tackiagyo; ket bulosacto dagiti cararua, dagiti met laeng cararua a sapulenyo a patayaben.

21 Pigisecto met dagiti paño, ket ispalecto ti ilic iti imayo, ket awandanton iti imayo a maanup; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

22 Ta gapu cadagiti ulbod pinagladi-

nḡityo ti puso ti nalinteg, isuda a diac pinagleddaang, ket pinabilegyo ti imima dagiti nakillo, tapno isu saan coma a sumina iti dakes a dalanna, ket maispal a sibibiag;

23 isut' gapuna dicayto makitan cadagiti sirmata nḡa ulbod, wenna macapagpadles cadagiti padles: ket ispalecto ti iliciti imayo; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

Ti kinaay-ay-ay dagiti agrucbab cadagiti laddadawan ken dagiti mammadto maipadto.

14 Idin immayda caniac dagiti dadduma a lallacay ti Israel, ket nagtugawda iti sangoc.

2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

3 Anac ti tao, dagitoy a tao insaadda dagiti idolosda iti pusoda, ket incabilda ti pannacatibcol ti kinadakesda iti sangonan ti rupada: Addanto nḡata rebbengda nḡa umuman caniac?

4 Casaom nḡarud ida, ket cunam cadauada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Tunḡgal maysa a tao iti balay ti Israel nḡa isaadna dagiti idolosna iti pusona, ket icabilna ti pannacaitibcol ti kinadakesna iti sangō ti rupana, ket umayto iti mammadto; Siac, ni Jehova, sumunḡbatacto kencuana iti cas ti caadu dagiti idolosna;

5 tapno maalae coma ti balay ti Israel iti bucodda a puso, ta simminada caniac isuda amin a naglayon cadagiti idolosda.

6 Gapuna ibagam iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsublicayo, ket panawanyo dagiti idolosyo; ket isinayo ti rupayo cadagiti amin a kinarimonyo.

7 Ta tunḡgal maysa iti balay ti Israel, wenna cadagiti ganganaet nḡa agyan iti Israel, a simmina caniac ket isaadna dagiti idolosna iti pusona, ket icabilna ti pannacaitibcol ti kinadakesna iti sangō ti rupana, ket umay iti mammadto nḡa umuman a maipay kencuana met laeng caniac; siac, ni Jehova, sunḡbatacto a siac met laeng:

8 ket ituronḡconto ti rupac a maibusor iti dayta a tao, ket isut' aramidecto a pagseddaawan, a cas tanda ken proverbio, ket isut' keltayecto iti tengnga ti ilic; ket ammayonto a siac ni Jehova.

9 Ket no ti mammadto maallilaw ken agsao iti maysa a sao, siac, ni Jehova,

inallilawco ti casta a mammadto, ket yunnatconto ti imac iti rabawna, ket isunto dadaelec iti tengnga ti ilic nḡa Israel.

10 Ket awitendanto ti kinadakesda: ti kinadakes ti mammadto isuntot' cas la met laeng ti kinadakes daydiay nḡa umuman kencuana;

11 tapno ti balay ti Israel didanto mayawawanen caniac, ket didanto met marugitanen cadagiti amin a salungasingda; no di ket tapno isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda, cuna ni Apo Jehova.

12 Dimteng caniac idi ti sao ni Jehova, a kinunana,

13 Anac ti tao, no ti daga macabasol iti maicaniwas caniac iti panagsalungasing, ket yunnatco ti imac iti rabawna, ket dadaelec ti sarucod a tinapay kencuana, ket ipawitco kencuana ti bisin, ket keltayec kencuana ti tattao ken animal;

14 nupay addada coma kencuana dagitoy tallo a lallaki, Noe, Daniel ken Job, isuda gapu iti kinalintegda ispalenda coma laeng ti bucodda a cararua, cuna ni Apo Jehova.

15 No siac palabasec dagiti dakes nḡa animal iti daga, ket isut' dadaelenda, ket malangalang, tapno awan ti uray asino a tao a macalabas a gapu cadagiti animal;

16 nupay dagitoy tallo a lallaki addada coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanda coma nḡa ispalen uray dagiti annac a lallaki uray dagiti annac a babbai; isuda laeng ti maispal, ket ti daga malangalangto.

17 Wenna siac no yegco ti campilan iti rabaw ti daga, ket cunac, Campilan, inca iti daga; tapno keltayec kencuana dagiti lallaki ken an-animal;

18 nupay dagitoy tallo a lallaki addada coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, dida coma ispalen uray dagiti annac a lallaki uray dagiti annac a babbai, nḡem isuda laeng ti maisalacan.

19 Wenna no ti angol ibaonco iti dayta a daga, ket ibuyatco a sidarara ti punḡtotco iti rabawna, tapno keltayen kencuana dagiti tao ken animal;

20 nupay adda kencuana coma da Noe, Daniel ken Job, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, dida coma ispalen uray anac a lallaki uray anac a babai; isuda gapu iti kinalintegda maispalda laeng ti bucodda a cararua.

21 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:

Amanġan a nacarcaro pay intono ipawitco dagiti uppat a nasaem a panangocomco iti Jerusalem, ti campilan, bisin, dakes nġa animal, ken ti ańġol, tapno keltayec kencuana dagiti tattua ken an-animal!

22 Nupay casta, adtoy, maibatinto kencuana ti maysa a tidda a mairuardanto, annac a lallaki ken annac a babbai: adtoy, rumuardanto cadacayo, ket makitayonto ti cadawyanda ken dagiti aramid; ket maliwliwacayto gapu iti dakes nġa inyegco iti Jerusalem, wen maipapan cadagiti amin nġa inyegco kencuana.

23 Ket isuda liwliwaendacayto, intono makitayo ti cadawyanda ken dagiti aramid; ket maammoanyonto a saanco nġa inaramid ti isu-amin nġa inaramidco kencuana, no awan ti gapuna, cuna ni Apo Jehova.

Ti Jerusalem marbecto a cas cayo nġa was nġa awan servina.

15 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

2 Anac ti tao, Ania ti cayo nġa uvas a nangnanġrona nġem ti uray ania a cayo, ti sanga ti uvas nġa adda iti baet dagiti caycayo iti bakir?

3 ¿Mangaladanto kencuana iti cayo a mangaramid iti maysa nġa aramid? ¿Wenno mangalanto dagiti lallaki kencuana iti maysa a pasoc a pangibitinanda iti maysa nġa alicamen?

4 Adtoy, naibelleng iti apuy a pagsungrod; iti dua nġa pungtona linamut ti apuy, ket iti tengngana mauram: ¿adda pacaiservianna iti uray ania nġa aramid?

5 Adtoy idi awan pay ti nakeltay, saan a tumutop iti uray ania nġa aramid: di-man ket nangnanġronan idi kinan ti apuy ket nauram, tumutupto pay laeng nġata iti uray ania nġa aramid!

6 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Cas ti cayo nġa uvas iti tengngana dagiti caycayo iti bakir, isu nġa intedco iti apuy a pagsungrod, casta ti panangyawatconto cadagiti agnaed iti Jerusalem.

7 Ket iturongconto ti rupac a maibusor cadacuada; rumuardanto iti apuy, nġem ti apuy lamutennanto ida; ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono iturongco ti rupac a maibusor cadacuada.

8 Ket aramidecto ti daga a langalang, ta nagaramidda ti maysa a labsing, cuna ni Apo Jehova.

Dagiti parabur ti Dios a maipaay iti Jerusalem, ken ti nacuranġ a panangicancano ti Jerusalem cadacuada.

16 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, ipacaammom iti Jerusalem dagiti kinarinonna;

3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova iti Jerusalem: Ti naggapuam ken ti nacayanacam isu ti daga ti Cananeo; ti Amorreo isu ni amam, ket ni inam Jetea.

4 Ket no maipapan iti pannacayanacmo, idi aldaw a pannacayanacmo ti pusegmo saan a naputed, ket dica met nabuggoan iti danum tapno madalusanca; saanca a naasinan a pulos, ket dica met nabalcut a pulos.

5 Awan ti mata a nangilala kenca, tapno aramidenna ti aniaman cadagitoy kenca, a caasiannaca; no di ket naibellengca iti nalawa a tay-ac, gapu ta ti kinataom nalucsa idi aldaw a pannacayanacmo.

6 Ket idi limmabasac iti arpadmo, ket nakitac a nailupisacca iti dalam, kinunac kenca, *Uray pay addaca* iti dalam, agbiagca; wen, kinunac kenca, *Uray pay addaca* iti dalam, agbiagca.

7 Siac pinaaduca cas iti dayta a tumubo iti tay-ac, ket sica immaduca ket dimmackelca, ket nagbalinca a napintas unay nġa arcoss; dagiti susom dimmackelda, ket ti boocmo timmubo: nupay casta lamolamoca idi ken awan ti abbongmo.

8 Ita idi limmabasac iti arpadmo, ket sicut' kinitac, adtoy, ti tiempom isu idi ti tiempo ti ayat; ket inyucradco ti cagayco iti rabawmo, ket inabbongac ti kinalamolamom: wen, insapatac kenca, ket simreac iti maysa a tulag kenca, cuna ni Apo Jehova, ket sica nagbalinca a cucuac.

9 Saca dinigus iti danum; wen, dinalusac a naimbag ti dalam kenca, ket sinapapoanca iti lana.

10 Kinawesanca met cadagiti nabordaan nġa aramid, sinapatosanca iti lalat ti foca, ket binaricsanca iti agliemut iti nalapat a lienzo, ket inabbonganca iti seda.

11 Ket inarcosanca cadagiti arcoss, ket inieccac ti pulpulceras dagiti imam, ken maysa a cawar dayta tengngedmo.

12 Ket incabilco ti maysa a singsing iti agongmo, ken ar-aritos cadagiti lapayagmo, ken maysa a napintas a balanġat iti olom.

13 Castoy ti pannacaarcosmo iti balitoc ken pirac; ket ti pagan-anaymo isut' nalapat a lienzo, ken seda, ken nabordaan nga aramid; nanganca ti namayecmec nga harina, ken diro, ken lana; ket napintasca unay idi, ket rimmanḡ-ayca aginḡga iti cāsasaad a naarian.

14 Ket ti dayawmo rimmuar iti nagtengḡnaan dagiti nacion gapu iti pintasmo; ta isut' awan pagcuranganna a gapu iti kinatan-occo isu nga incabilco kenca, cuna ni Apo Jehova.

15 Nḡem sica nagtalecca iti imnasmo, ket nagbalanḡcantisca a gapu iti dayawmo, ket imbuyatmo dagiti kinabalangḡcantismo iti tunḡgal aglabas; isut' cucuana.

16 Ket sica innalam cadagiti cawesmo, ket inaramidmo a maipaay kenca dagiti nanḡato a disisso a naarcosan cadagiti nadumaduma a color, ket nagbalanḡcantisca iti rabawda: ti *cas cadagitoy a banag* saanto a dumteng, ket saanto met a *casta*.

17 Innalam met dagiti napintas nga aruatmo iti balitoc ken piracco, isu nga intedco kenca, ket inaramidmo a maipaay kenca a laladawan ti lallaki, ket nagbalanḡcantisca* cadacuada;

18 ket innalam dagiti cawesmo a naboradaan, ket inabongam ida, ket incabilmo ti lanac ken ti inciensoc iti sanḡoananda.

19 Ti tinapayco met nga intedco kenca, namayecmec nga harina, ken lana, ken diro, a pinanḡtaraocon kenca, incabilmo pay iti sanḡoananda a nabanḡlo a sayamusom; ket *castoy* idi, cuna ni Apo Jehova.

20 Sabali pay, innalam dagiti annacmo a lallaki ken babai, isuda a pinutotmo a maipaay caniac, ket dagitoy indatonmo cadacuada tapno malamutda. ḡDagiti kinabalangḡcantismo isudat' bassit aya nḡata a banag,

21 idinto a pinapataymo dagiti annacoc, ket isudat' inyawatmo, iti pananḡpalabasa *iti apuy* cadacuada?

22 Ket cadagiti amin a kinarimon ken kinabalangḡcantismo saanmo a linagip dagiti aldaw ti kinaubingmo, idi lamolamoca ken awan abongmo, ken nailupisacca iti daram.

23 Ket naaramid calpasan ti amin a kinadakesmo, (ay, ay, asica pay, cuna ni Apo Jehova),

24 nga namanḡonca a maipaay kenca,

* Cayatna a saoen a nagrucbabda cadagiti laladawan.

ti maysa a naarcoan a disso, ket nanḡaramidca ti nanḡato a disso iti tunḡgal lansangan.

25 Binanḡonmo ti nanḡato a dissom iti oloanan ti tunḡgal dalan, ket inaramidmo ti imnasmo a kinarimon, ket incayangmo dagiti sacan iti tunḡgal maysa a limmabas, ket pinaadum ti kinabalangḡcantismo.

26 Nagaramidca met ti pannakiabig cadagiti Egipcios, dagiti caarrubam, dackel iti lasagda; ket piraadum ti kinabalangḡcantismo a panḡgargari caniac nga agpungtot.

27 Adtoy nḡarud, inyunnatco ti imac kenca, ket pinabassitco ti cadawyan a *taraonmo*, ket inyawatca iti pagayatan dagidiay nga aglucsaw kenca, dagiti annac a babai dagiti Filisteos, a mabainda gapu iti naderrep a dalanmo.

28 Nagbalanḡcantisca met cadagiti Asirios, a gapu ta awan ti pannacapnecmo: wen, nagbalanḡcantisca cadacuada, nupay casta dica pay napnec.

29 Pinaadum met ti kinabalangḡcantismo iti daga ti Canaan, aginḡgat' Caldea; nupay casta dica napnec kecuana.

30 Amangan ti capsut iti pusom, cuna ni Apo Jehova, idinto nga aramidem amin dagitoy a banag, aramid ti maysa a nasabrac a balanḡcantis;

31 gapu ta banḡonem dagiti naarcoam a disso cadagiti oloanan ti tunḡgal dalan, ket aramidem iti nanḡato a disso ti tunḡgal lansangan, ket saanca a cas la balanḡcantis, gapu ta ababiem ti tanḡdan.

32 ḡMaysa nga asawa a babai nga agaramid ti pannakicamalala! ḡnga alaenna dagiti sangsangaili iti lugar ni asawana!

33 Isudat' manḡmanḡted ti sagut cadagiti isu-amin a balanḡcantis; nḡem sica manḡmanḡtedca cadagiti sagutmo cadagiti amin nga agararem kenca, ket susucam ida tapno isudat' umay kenca iti isu-amin a licmut a maipapan ti kinabalangḡcantismo.

34 Ket sica maigiddiatca cadagiti *sabali* a babai cadagiti kinabalangḡcantismo agsipud ta awan ti sumursurot kenca tapno agbalanḡcantis; ket idinto a sica manḡmanḡtedca ti tanḡdan, ket awan ti tanḡdan a maited kenca, isut' gapuna a maigiddiatca.

35 Gapuna, O balanḡcantis, denḡgem ti sao ni Jehova:

36 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Agsipud ta nabuyat ti kinarugitmo, ket ti kinalamolamom nalucaisan gapu cadagiti

kinabalanġcantismo cadagiti caayanayatmo; ket gapu ti isu-amin a ladladawan dagiti kinarimonmo, ken iti dara dagiti annacmo, nga intedmo cadacuada;

37 Iti casta, adtoy, siac ummongec amin dagiti caayanayatmo a nacaalam ti rag-ragsac, ket amin a nagayatam, agraman amindagiti kinaguram; ket tiponecto ida iti maicaniwases kenca iti amin a licmut, ket iparangarangcontonito iti kinalamolamolom cadacuada, tapno makitada ti amin a kinalamolamolom.

38 Ket siac ocomencanto, iti cas panangocom cadagiti babbai a makiabig iti dina asawa ken mangibuyat iti dara; ket siac yegcontonito kenca iti dara ti punġtot ken panangimon.

39 Ket sica yawatcontonito met iti imada, ket duprakendanto iti naarcoam a disso ket racrakendanto dagiti nangatom a disso; ket labusendanto ti pagan-anaymo, ket alaendanto dagiti napintas nga aruatmo; ket panawandacanto a lamolamo ken awan abbongmo.

40 Isuda met mangisang-atdanto ti maysa a cacuyugan a maicaniwases kenca, ket uborendacanto iti bato, ket salputendacanto cadagiti campilanda.

41 Ket puurandanto dagiti balaymo iti apuy, ket ocomendacanto iti imatang ti adu a babbai, ket siac pagsardengencanto iti panagbalanġcantismo, ket saancanto metten a mangted ti abang.

42 Ket iti casta mapaginanaactonito punġtotco kenca, ket iti panagimonco maisinanto kenca, ket siac agulimecactonito, ket saanactonito a maapasen.

43 Gapu ta dica linaglagip dagidi aldaw a kinaubingmo, no di ket nagpunġtotca a maibusor caniac cadagitoy amin a banag, gapuna adtoy siac isublic met ti dalanco iti rabaw ti olom, cuna ni Apo Jehova: ket dicanto agaramid daytoy a kinaderrep, agraman ti isu-amin a kinarimonmo.

44 Adtoy, tunġgal mangaramat cadagiti proverbio aramatenda daytoy a proverbio a maicaniwases kenca, a cunana, No ania ti ina castament ti anaena a babai.

45 Sica ti anac a babai ni inam, a caaricena ti asawana ken annacna; ket cabsatdaca dagiti cacabsatmo a babbai, isuda a nangaric cadagiti assawada ken annacna: ni inayo isut' maysa a Jetea, ket ni amayo maysa nga Amorreo.

46 Ket ti cabsatmo a babai nga inauna isu ti Samaria, nga agnaed iti macatigid-

mo, isu ken dagiti annacna a babbai: ket iti inaudi a cabsatmo a babai, nga agnaed iti macanawanmo isu ti Sodoma ken dagiti annacna a babbai.

47 Nupay casta saanca a nagna cadagiti dalanda, ket dica met nagaramid a cas cadagiti kinarimonda; no di ket cas dayta bassit unay a banag, sica narugrugitca ngem isuda cadagiti amin a dalanmo.

48 Cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, ti Sodoma a cabsatmo a babai saan a nagaramid, isu ken uray dagiti annacna a babbai ti cas ti inaramidmo, sica ken dagiti annacmo a babbai.

49 Adtoy, daytoy ti kinadanġkes ni cabsatmo a babai a Sodoma: kinacuspag, pannacpneec iti tinapay, ken napalalo a kinapaclat ti adda kencuana ken cadagiti annacna a babbai; ket saanna met a pinapigsa ti ima dagiti napanġlaw ken mannaacasapul.

50 Ket isudat' kimmuspag, ket nangaramid ti kinarimonito sangoc: gapuna nga iniccatco ida, cas nakitac a pagimbagan.

51 Ti Samaria saan met a nagaramid iti cagudua dagiti basolmo; ngem pinaadum dagiti kinarimonmo a nangnangrona ngem isuda, ket pinaglintegmo dagiti cacabsatmo a babbai gapu cadagiti amin a kinarimonmo nga inaramidmo.

52 Sica met, awitem ti bucodmo a bain agsipud iti panangipatom cadagiti cacabsatmo a babbai; cadagiti basbasol nga inaramidmo a nacarcaro a kinarimon ngem isuda, isudat' nalinlinteg ngem sica: wen, mariroca met, ket awitem ti bainmo, agsipud ta pinaglintegmo dagiti cacabsatmo a babbai.

53 Ket siac isublicto manen iti pannacacayawda, iti pannacacayaw ti Sodoma ken dagiti annacna a babbai, ken iti pannacacayaw ti Samaria ken dagiti annacna a babbai, ken iti pannacacayaw dagiti cayawmo iti tengngada;

54 tapno awitem ti bucodmo a bain, ket agbainca gapu cadagiti isu-amin nga inaramidmo, a pangliwliwa cadacuada.

55 Ket dagiti cacabsatmo a babbai, Sodoma ken dagiti annacna a babbai agsublidanto iti immuna a casasaadda; ket iti Samaria ken dagiti annacna a babbai agsublidanto iti immuna a casasaadda; sica met ken dagiti annacmo agsublicayto iti immuna a casasaadyo.

56 Agsipud ta ti Sodoma a cabsatmo a babai saan a nainaganan dita ngiwatmo idi aldaw ti kinacuspagmo,

57 idi daya kinadakesmo dipay naluca-san, a cas idi tiempo ti pannacababalaw dagiti annac a babbai ti Siria, ken amin a naglicmut kencuana, nga annac a babbai dagiti Filisteos, nga agranngas kenca iti aglicmut.

58 Sica incuyogmo ti kinaderrepmo ken dagiti kinarimonmo, cuna ni Jehova.

59 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Aramidecto met kenca ti cas ti inaramidmo, isu a nangayaw iti sapata iti panang-dadael iti tulag.

60 Nupay casta lagipecto iti intulagco kenca cadagiti aldaw a kinaubingmo, ket bangonecto kenca iti maysa a tulag nga agnanayon.

61 Iti casta malagipmonto dagiti dalanmo, ket agbaincanto, inton awatem dagiti cacabsatmo a babbai, dagiti inauna a *cacabsatmo a babbai* ken dagiti inaudi; ket itedconto ida kenca a cas annac a babbai, ngem saan a gapu iti tulagmo.

62 Ket bangonecto ti tulagco kenca, ket maammoamto a siac ni Jehova;

63 tapno malagipmo, ket mariroca, ket caanoman dicanto luctanen ti ngiwatmo, a gapu iti bainmo; intono pacawanec kenca dagiti amin nga inaramidmo, cuna ni Apo Jehova.

Panngangarig a maipannggep cadagiti dua nga aguila ken ti was, ken ti caipapananda.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, iruarmo ti maysa a bur-tia, ket agsaoca ti pangarig iti balay ti Israel;

3 ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a dackel nga aguila a dackel dagiti payacna ken atiddog a pay-payac, napno ti pawis nga adda nadumaduma a colorna, immay idia y Libano, ket inalana ti ngudo ti cantingen:

4 pinarutna ti cangudoan dagiti babas-sit a saringitna, ket impanna iti daga ti Canaan; ket incabilna iti ciudad dagiti agtagtagilaco.

5 Nangala met iti bukel ti daga, ket immulana iti maysa a talon a nabunga; incabilna iti arpad dagiti adu a danum; ket insaadna a cas la maysa a cayo a kimmawayan.

6 Ket timmubo, ket nagbalin a nasangá nga uvas a nababa, a dagiti sangsangana; su ti taliawenda, ket dagiti ramramutna

addada iti siroca; casta a nagbalin nga uvas, ket nagsanga, ken nagtanabug.

7 Ket adda met idi ti sabali a dackel nga aguila a dackel ti payacna ken adu ti pawisna: ket, adtoy, daytoy nga uvas imbaccugda dagiti ramutda nga agturong kencuana, manipud iti pagpalacayan iti bunobonna, tapno isut' masibugan.

8 Isut' naimula iti maysa a nadameg a daga iti arpad dagiti adu a danum, tapno agsanga, ken agbunga, ket isu coma ti maysa a naimnas nga uvas.

9 Ibagam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Rumang-ayto ngata? dinanto paruten dagiti ramramutna, ken putden dagiti bungana, tapno malaylay coma, tapno amin dagiti nalangto a bulbulongna malaylaydanto? ket saan a gapu iti nabileg a tackiag wenno adu a tao ti macaparut kencuana cadagiti ramramutna.

10 Wen, adtoy, idinto nga adda a naimulan, rumang-ayto ngata? dinto ngata magango nga awan tidda, no ti angin nga aggapu iti daya tignayenna? Isut' magangonto iti pagpalacayan a tinubcanna.

11 Castamet ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

12 Ibagam iti balay a nasukir, Dicay ammo ti caipapanan dagitoy? Ibagam cadacuada, Adtoy, a ti ari ti Babilonia immay idia y Jerusalem, ket innalana ti arina, ken dagiti panguloenna, ket impanna ida idia y Babilonia.

13 Ket nangala iti naarian a putot, ket nakitulag kencuana; ket casta met a pinagsapatana, ket innalana dagiti nabileg ti daga;

14 tapno ti pagarian nanomo coma, tapno saan coma a ngumato, no di ket iti panangsalimetmet ti tulagna isu agtalinaed coma.

15 Ngem simmalungasing iti maicaniwas kencuana iti panangibaonna cadagiti embajadorna idia y Egipto, tapno isut' iccanda coma iti cabayo ken adu a tao. Rumang-ayto ngata? macapaglusolosto ti nangaramid cadagitoy? da-daelennanto ti tulag, ken macatalawto pay?

16 cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, awan duadua nga iti lugar a pagtaengan ti ari a namagari kencuana, nga ti sapatana naglictadanna, ket ti tulagna dinadaelna, agraman kencuana met laeng iti tengnga ti Babilonia matayto.

17 Saanto met a badangan iti gubat ni

Faraon agraman ti dackel a buyotna ken dackel a cacuyoganna, intono agibangonda cadagiti turod ken agipatacder cadagiti sarikedked, tapno keltayenda ti adu a tat-tao.

18 Ta naglictadanna ti sapata iti panangdadael iti tulag; ket adtoy, nga inyawatna idi ti imana, ket nupay casta inaramidna amin dagitoy a banag; isu saanto nga agtalaw.

19 Gapuna nga castoy ti cuna ni Apo Jehova; cas siac sibibiagac, pudno a ti sapatac a naglictadanna, ket ti tulagco a dinadaelna, isut' iyegconton iti olona met laeng.

20 Ket iwayatconto kencuana ti bateng-co, ket matiliwto iti siloc, ket ipanconto idiy Babilonia, ket sumrecocto iti panangocom kencuana idiy gapu iti labsing a pinanglabsingna a maibusor caniac.

21 Ket amin dagiti nagtalaw cadagiti amin a cacuyoganna mapasagdanto iti campilan, ket isuda a mabati maiwarisdanto cadagiti amin nga angin: ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Mangalaacto met iti nangato a ngudo ti cantingen, ket isuntot' icabilco; pumute-dacto iti cangudoan dagiti babassit a saringitna iti maysa a naganus, ket isuntot' imulac iti rabaw ti nangato ken narimbaw a bantay:

23 Iki bantay ti pantoc ti Israel isuntot' imulac; ket isuntot' agsanga, ken agbunga, ket agbalin a naimnas a cantingen; ket iti sirocna agnaedto amin a tumatayab iti amin a payac; iti linong dagiti sangsanganana agnaeddanto.

24 Ket amin dagiti caycayo iti away maammoandanto a siac, ni Jehova, impababac ti nangato a cayo, impangatoc ti nababa a cayo, pinaganogoc ti nalangeto a cayo, ket pinarang-ayco ti nagangeto a cayo: Siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inaramidco.

Ti cararua nga agbasol matayto.

18 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Ania ti cayatyto a saoen, nga aramatenyo daytoy a proverbio a maipapan iti daga ti Israel, a cunayo, dagiti amma kinanda ti uvas a naalsem, ket dagiti ngipen dagiti ububbing naalinoda?

3 Cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova,

awanto ti pagwayaanyon a mangaramat iti daytoy a proverbio ditoy Israel.

4 Adtoy, nga amin a cararua cucuac ida; cas iti cararua ti ama, casta met ti cararua ti anac a lalaki cucuac; ti cararua a macbasol matayto.

5 Ngem no ti maysa a tao isut' nalnteg, ket aramidenna ti mayalubog iti linteg ken umisu,

6 ket saan a nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket dina met intangad dagiti matana cadagiti idolos iti balay ti Israel, ket saanna met a tinulawan ti asawa ti padana a tao, wenna inasitgan ti maysa a babai nga agcadawyanan,

7 ket saanna a rinanggasartti asinoman, no di ket insublina ti nacutang ti saldana, awan ti innalana a tinacaw, intedna ti tinapayna iti mabisin, ket kinawesanna ti lamolamo iti pagan-anay;

8 isu saan a nagpaabang, ket di met immawat iti nasuroc, nga inilisina ti imana iti kinadangkes, inaramidna ti pudno a kinajusticia iti lalaki ken lalaki,

9 nagna cadagiti linlintegco, ket sinalimetmetna dagiti bilbilinco, nga agaramid a sipupudno; isut' nalnteg, di bumurong nga isu agbiagto, cuna ni Apo Jehova.

10 No isu agputotto iti maysa a lalaki a mannanacaw, maysa a managibuyat ti dara, ket agaramid iti aniaman cadagitoy a banag,

11 ket saanna nga aramiden ti aniaman cadagidiay a *rebbengen*, no di ket nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket tinulawan-na ti asawa ti padana a tao,

12 rinanggasanna ti napanglaw ken macasapul, nagala ti tinacaw, dina insubli ti salda, ket intangadna dagiti matana cadagiti idolos, nagaramid iti kinarimon,

13 nagpaabang ken immawat iti nasuroc; isuntot' agbiag aya ngarud? saanto nga agbiag: inaramidna amin dagitoy a kinarimon; di bumurong nga isu matayto; ti darana addanto iti rabawna.

14 Ita, adtoy, no agputotto iti maysa a lalaki, a macakita cadagiti basbasol ni amana nga inaramidna, ket agbuteng, ket dina aramiden ti cas cadagidiay;

15 a di nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket dina met intangad dagiti matana cadagiti idolos iti balay ti Israel, saanna a tinulawan ti asawa ti padana a tao;

16 dina met rinanggasan ti asinoman, saan nga immawat ti salda, ket di met nangala ti tinacaw, no di ket intedna ti

tinapayna iti mabisin, ket inabbonḡanna ti lamolamo iti pagan-anay;

17 Nḡa inawidna ti imana iti napang-law, saan nḡa immawat ti abang wenna tubo, inaramidna dagiti bilbilinco, nagna cadagiti linlintegco; isu dinto matay gapu iti kinadangkes ni amana, isu agbiagto a di bumurong.

18 No maipapan ken amana, gapu ta nangparigat a sidadawel, inagawanna ni cabsatna, ket inaramidna ti saan a naimbag iti tengnḡa ti ilina, adtoy, isu matayto iti kinadangkesna.

19 Nḡem cunayo pay, Apayapay a ti anac saanna nḡa awiten ti basol ni amana? No ti anaca lalaki maaramidna dayta a mayalubog iti linteg ken umisu, ket tinunḡpalna amin dagiti linlintegco, ket inaramidna ida, isu agbiagto a di bumurong.

20 Ti cararua nḡa agbasol, matayto: ti anac a lalaki dinanto awiten ti kinadangkes ni ama, ket ti ama dinanto met awiten ti kinadangkes ti anac a lalaki; ti kinalinteg ti nalinteg addanto kencuana, ket ti kinadakes ti managdacadakes addanto kencuana.

21 Nḡem no ti nadangkes paglicudanna dagiti amin a basolna nḡa inaramidna, ket tungpalenna amin dagiti linlintegco, ket aramidenna dayta a mainugot iti linteg ken umisu, isu agbiagto a di bumurong, saanto a matay.

22 Awanto dagiti salungasingna nḡa inaramidna ti malagip a maibusor kencuana: iti kinalintegna nḡa inaramidna isu agbiagto.

23 Adda aya aniaman a ragsacco iti ipapatay ti nadangkes? cuna ni Apo Jehova; saan aya a nasaysayaat nḡa isu agsubli coma manipud iti dalanna, ket agbiag?

24 Nḡem no ti nalinteg sumina iti kinalintegna, ket agaramid ti kinadangkes, ket agaramid iti mainugot cadagiti amin a kinarimon nḡa aramiden ti nadangkes a tao, isu aya agbiagto? Awanto cadagiti nalinteg a gapuananna nḡa inaramidna ti malagip: iti labsingna a pinaglabsingna, ken iti basolna a binasolanna, cadacuada isu matayto.

25 Nupay casta cunaenyo, Ti dalan ti Apo saan a padapada. Denggenyo ita, O balay ti Israel: ¿Saan a padapada ti dalanco? ¿Saan a dagiti dalanyo ti aggidiat?

26 No ti nalinteg a tao sumina iti kinalintegna, ket agaramid iti kinadangkes, ket isu matay kencuana; gapu iti kinadangkes nḡa inaramidna isu matayto.

27 Manen, no ti nadangkes a tao sumina iti kinadangkesna nḡa inaramidna, ket aramidenna dayta a mayalubog iti linteg ken umisu, ispalennanto ti cararuana a sibibiag.

28 Agsipud ta otobenna, ket sumina cadagiti amin a salungasingna nḡa inaramidna, isu agbiagto a di bumurong, saanto a matay.

29 Nupay casta ti balay ti Israel cunana, Ti dalan ti Apo saan a padapada. O balay ti Israel, saan aya a padapada dagiti dalanco? saan aya a dagiti dalanyo ti aggidiat?

30 Isut' gapuna siac ocomencanto, O balay ti Israel, tunggal maysa a mainugot iti dalanna, cuna ni Apo Jehova. 'Agsublicayo, ket italawanyo dagiti amin a salungasingyo; tapno ti kinadangkes saanto nḡa isu ti pacadadaelanyo.

31 Ibellenḡyo cadacayo dagiti amin a salungasingyo, isuda a sinalungasingyo; ket mangaramidcayo ti maysa a puso a baro ken maysa nḡa espiritu a baro: ta apayapay a mataycayo, O balay ti Israel?

32 Ta awan ti ragsacco iti ipapatay daydiay a matay, cuna ni Apo Jehova; agbalbaliwcayo nḡarud, ket agbiagcayo.

Ti ari ti Israel mayarig iti maysa a leon a naitanḡcal. Ti Israel mayarig iti maysa nḡa uwas a madadael.

19 Castamet, sica aramidem ti maysa a panagunnoy gapu cadagiti panguloen ti Israel,

2 ket cunam, Ania idi ni inam? Maysa a leon a caba-ian: nakicaidda cadagiti leon, iti nagtengnḡaan dagiti bumaro a leon tinaraonanna dagiti urbonna.

3 Ket pinadackelna ti maysa cadagiti urbonna; ket nagbalin a bumaro a leon, ket nagsuro a mangtiliw iti samsam; isu naglamut cadagiti tao.

4 Dagiti nacion met nadamagda iti maipapan kencuana; isut' natiliw iti bitoda; ket impanda iti pannacaaramat dagiti callawit iti daga ti Egipto.

5 Ita idi nakitana nḡa isu nagururay, ket ti namnamana napucaw, iti casta innalana ti sabali cadagiti urbonna, ket isut' inaramidna a bumaro a leon.

6 Ket isu immuli nḡa immulog iti nagbabaetan dagiti leon; nagbalin a bumaro

a leon, ket nagsuro nga agfiliw ti sam-sam; naglamut cadagiti tattao.

7 Ket ammona idi dagiti palacioda, ket rinacracna dagiti ciudadda; ket ti daga nalangalang, ken ti kinaaduna, gapu iti ungor ti panagugana.

8 Iti casta dagiti nacion bimmusor keneuana iti amin a sikigan manipud cadagiti provincias; ket inwayatda ti batengda iti rabawna; isut' natiliw iti bitoda.

9 Ket isut' incabilda iti maysa a tangcal iti pannacaaramat dagiti callawit, ket impanda iti ari ti Babilonia; isut' inserreca cadagiti pagsalingdan, tapno ti timecna saan coma a mangegen cadagiti banbantay ti Israel.

10 Ni inam cas la idi maysa nga uvas iti dalam, naimula iti arpad dagiti danum: Isut' nabunga ken nasanga gapu cadagiti adu a danum.

11 Ket isu adda natibker a sarsarucodna nga agservi a cetro cadagidiay nga agturay, ket ti catayagda naipangato cadagiti nasamec a sangsang, ket isudat' nakita iti cangatoda agraman ti caadu dagiti sangsangada.

12 Ngem isut' naparut iti pungtot, nabelleng iti daga, ket ti angin ti daya pinamagaanna ti bungana; dagiti natibker a sarsarucodna natuccolda ken naganngoda; ti apuy inibusna ida.

13 Ket ita isut' maimula iti let-ang, iti naticag ken mawaw a daga.

14 Ket timbuac ti apuy cadagiti sarucod dagiti sangana, linamutna ti bungana, tapno awan keneuana ti nalagda a sarucod nga agbalin a cetro a pagturay. Daytoy isut' maysa nga unnoy, ket isuntot maipaay nga unnoy.

Ti naimbag a nakem ti Dios iti Israel, ken ti pungtot ti Dios a maibusor iti panagrucbab ti Israel cadagiti lalladawan. Ti casac-bayan a pannacaisubli ti Israel.

20 Ket naaramid idi maicapito a tawen, iti maicalima a bulan, idi maicapulo nga aldaw ti bulan, nga immay dagiti dadduma a lallacay iti Israel nga urauman ken Jehova, ket nagtugawda iti sangaoanac.

2 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

3 Anac ti tao, agsaoca cadagiti lallacay

ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Immaycayo nga umuman caniac? Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo.

4 Ocomemto aya ida, anac ti tao, ocomemto aya ida? Ipacaammom cadacuada dagiti kinarimon dagiti animada;

5 ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti aldaw a panamilic iti Israel, ken insapatac iti putot ti balay ni Jacob, ket nagpacaammoac cadacuada idia y daga ti Egipto, idi insapatac cada-cuada, a kinunac, Siac ni Jehova a Diosyo;

6 iti daya nga aldaw insapatac cada-cuada, nga yaonco ida idia y daga nga Egipto nga ipan idia y daga a nasapulac cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro, nga isu ti dayag ti amin a daga.

7 Ket kinunac cadacuada, Ibellenyo tunggal tao dagiti kinarimon dagiti matana, ket dicay tulawan ti bagbagiyo met laeng cadagiti idolos ti Egipto; Siac ni Jehova a Diosyo.

8 Ngem isuda simmukirda a maibusor caniac, ket didac kinayat nga ipangag; saan nga imbelleng ti tunggal maysa dagiti kinarimon dagiti matana, ket dida met binaybay-an dagiti idolos ti Egipto. Idin kinunac nga ibuyatconto ti pungtotco cadacuada, tapno matungpal ti ungetco a maibusor cadacuada iti tengnga ti daga ti Egipto.

9 Ngem siac nagaramidac gapu iti naganco, tapno saan coma a mabassawangan iti imatang dagiti nacion, isuda a yanda idi, nga iti imatangda nagpacaammoac cadacuada, iti panangaonco cadacuada iti daga ti Egipto.

10 Gapuna pinaruaro ida manipud iti daga ti Egipto, ket inyecgo ida iti let-ang.

11 Ket intedco cadacuada dagiti linlintergo, ket impakitac cadacuada dagiti bilbilinco, isuda a no maysa a tao aramidenna, isu agbiagto cadacuada.

12 Castament intedco met cadacuada dagiti aldawco a panaginaná nga isuda ti tanda caniac ken isuda, tapno maammoanda coma a siac ni Jehova a mangsantificac cadacuada.

13 Ngem ti balay ti Israel simmukir caniac idia y let-ang; saanda a magna cadagiti linlintergo, ket naglictadanda dagiti bilbilinco, isuda a no ti maysa a tao salimetmetanna ida, isu agbiagto cadacuada; ket dagiti aldawco a panaginaná binasawanganda unay. Iti casta kinunac nga

ibuyatconto ti punġtotco cadacuada idiaŷ let-aᅅ, tapno ibusenŷa ida.

14 Nġem nagaramidac gapu iti naganco, tapno isut' saan coma a mabassawanġan iti imatang' dagiti nacion, nġa iti imatang'-da inaonco ida.

15 Castamet insapatac cadacuada idiaŷ let-aᅅ, a diacto ida ipan iti daga nġa itedco cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro, isu a dayag ti amin a daga;

16 ta isuda naglictadanda dagiti bilbilinco, ket dida magna cadagiti linlintergeco, ket binassawanganda dagiti aldawco a panaginaná; ta ti pusoda simmurot cadagiti idolosda.

17 Nupay casta ti matac insakitna ida, ket diae ida dinadael, ket diae met inaramid ti naananay a panunġpalanda idiaŷ let-aᅅ.

18 Ket kinunac cadagiti annacda iti let-aᅅ, Dicay magna cadagiti linlintergeco ammayo, ket saanyo met nġa annuroten dagiti bilbilinda, wenno tulawanyo ti bagbagiyo met laeᅅ cadagiti idolosda.

19 Siac ni Jehova a Diosyo; magnacayo cadagiti linlintergeco, ket salimetmetanyo dagiti bilbilinco, ket aramidenyo ida;

20 ket nġilinenyo dagiti aldawco a panaginanana; ket isudantot' maysa a tanda caniac ken dacayo, tapno maammoanyo a siac ni Jehova a Diosyo.

21 Nġem dagiti annac simmukirda a maibusor caniac; saanda a magna cadagiti linlintergeco, ket dida met tinunġpal dagiti bilbilinco tapno aramidenda ida, isuda a no ti maysa a tao aramidenda, isu agbiagto cadacuada; binassawanganda dagiti aldawco a panaginaná. Idin kinunac nġa iburayconto ti punġtotco cadacuada, tapno matunġpal ti unġetco a maibusor cadacuada idiaŷ let-aᅅ.

22 Nupay casta inawidco ti imac, ket nagaramidac gapu iti naganco, tapno di coma mabassawanġan iti imatang' dagiti nacion, nġa iti imatang'anda inaonco ida.

23 Castamet insapatac cadacuada idiaŷ let-aᅅ, a siac iwarisconto ida cadagiti nacion, ket iburayconto ida cadagiti dagdaga;

24 agsipud ta dida inaramid dagiti bilbilinco, no di ket naglictadanda dagiti linlintergeco, ket binassawanganda dagiti aldawco a panaginaná, ket dagiti matada sinurotnda dagiti idolos dagiti ammada.

25 Castamet met iniccac ida ti linlintergeco a saan a naimbag; ken bilbilin isu a saanda coma a pagbiagan;

26 ket tinulawac ida cadagiti bucodda a sagsagut, iti pananġipalabasda *iti apuy* amin dagiti manglucac ti aanacan, tapno aramidec ida a walang'walanġ, aginġgat' panunġpalan, tapno maammoanda coma a siac ni Jehova.

27 Isut' gapuna, anac ti tao, agsaoca iti balay ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Castamet iti daytoy dagiti ammayo nagtabbaawda caniac, iti pananġaramidda iti maysa a labsinġ a maibusor caniac.

28 ta idi impanco ida iti daga isu nġa insapatac nġa ited cadacuada, idin nakitada ti amin a turturod a nanġato, ken amin a caycayo a narucus, ket idiaŷ impaayda dagiti datonda, ken idiaŷ imparanġda ti pananġgargari ti datonda; idiaŷ met inaramidda ti nabanglo a sayamusomda, ket idiaŷ imbuyatda dagiti datonda a mainum.

29 Idin kinunac cadacuada, Ania ti cainpapanan ti nanġato a disso a papananyo? Gapuna a ti naganna managan iti Bama* aginġga ita nġa aldaw.

30 Cunaem nġarud iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Tulawenyo aya ti bagbagiyo met laeᅅ a cas ti ugali dagiti ammayo? ket agbalanġcantiscayo aya a sumurot cadagiti kinarimonda?

31 Ket no idatonyo dagiti sagutyo, no ipalabasyo dagiti annacyo iti apuy, ġtulawanyo dagiti bagbagiyo met laeᅅ cadagiti amin nġa idolosyo inġgana ita nġa aldaw? ket siactot' mauman cadacayo, O balay ti Israel? Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo;

32 ket ti umay iti isipyo awanto a pulos, agsipud ta cunayo, Cascamto cadagiti nacion, cas cadagiti familia dagiti dagdaga, nġa agservi iti cayo ken iti bato.

33 Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, pudno a iti ima a nabileg ken siyuunnat a tackiag, ken gura a maibuyat, agariacto cadacayo.

34 Ket inruarcayto cadagiti il-ili, ken tiptiponencyo nġa aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanayo, iti ima a nabileg, ken siyuunnat a tackiag, ken punġtot a maibuyat;

35 Ket yegcayto iti let-aᅅ dagiti il-ili,

* *Bama*: cayatna a saoen, *Nanġato* a disso.

ket idia'y sumrecacto iti panangocom cadacayo iti rupanrupa.

36 Cas ti iseserrecco iti panangocom cadagiti ammayo idia'y let-ang' iti daga ti Egipto, casta met ti iseserreconto iti panangocom cadaçayo, cuna ni Apo Jehova.

37 Ket paglasatencayto iti baba ti sarucod, ket iyegcayto iti singgalut ti tulag;

38 ket gugurancayto iti panangiruarco cadagiti nasukir cadacayo, ken isuda a sumalungasing caniac; iruarconto ida iti daga a pagnaedanda, ngem saandanto a sumrec iti daga ti Israel: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

39 No maipapan cadacayo, O balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Incayo, agservicayo iti tunggal maysa cada-iti idolosna, ken manipud met ita, no dicayto dumngeg caniac; ngem ti nasantoan a naganco saanyonton a bassawanngan cadagiti sagsagutyō, ken cadagiti idolosyo.

40 Ta idia'y nasantoan a bantayco, idia'y bantay iti pantoc ti Israel, cuna ni Apo Jehova, idia'y isu-amin a balay ti Israel, isuda amin, agservidanto caniac iti daga; idia'y awatecto ida, ket idia'y sapulecto dagiti datonyo, ken dagiti umuna a bunga dagiti sagsagutyō, ken amin dagiti cucuayo a nasantoan.

41 Cas maysa a nabannglo a sayanusom awatencayto, intono iruarçayo cadagiti ilili, ken tiptiponencayo nga aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanyo; ket siac mapasantoacto cadacayo iti imatang' dagiti nacion.

42 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono ipancayo iti daga ti Israel, iti daga isu nga insapatac nga ited cadagiti ammayo.

43 Ket idia'y malagipyonto dagiti dalanyo, ken amin dagiti aramidyo, a nactulawanyo met laeng; ket lucsawenyonto dagiti bagbagiyo met laeng' iti imatangyo a bucod a gapu cadagiti amin a dakes nga inaramidyo.

44 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono agaramidac cadacayo gapu iti naganco, saan a gapu cadagiti dakes a dalanyo, wenno mayalubog cadagiti naulpit nga aramidyo, O dacayo balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

45 Ket ti sao ni Jehova dimteng' caniac, a kinunana,

46 Anac ti tao, isangom ti rupam iti abagatan, ket itedtedmo ti saom iti aba-

gatan, ket padtoam ti maibusor iti bakir iti away iti Abagatan;

47 ket cunaem iti bakir ti Abagatan; Denggem ti sao ni Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, gangatacto ti maysa nga apuy kenca, ket lamutenanto amin a cayo a nalanngto, ken isu-amin a cayo a naganngō: ti sumsumged a darang' dinto maiddep, ket amin a rupa manipud abagatan inggana iti amianan mapuuranto gapu kencuana.

48 Ket amin a lasag makitananto a siac, ni Jehova, ti nanggangat kencuana; dinto maiddep.

49 Idin kinunac, Ah Apo Jehova! cunada a maipapan caniac, Saan aya nga isut' maunanao cadagiti pangngarig?

Ti napatadem a campilan ni Jehova a maicaniwas iti Jerusalem. Ti Dios aramatenna ti Babilonia a mangdusa iti Juda ken Ammon.

21 Ket ti sao ni Jehova dimteng' caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isangom ti rupam iti Jerusalem, ket itedtedmo ti saom nga agturonng cadagiti santuario, ket padtoam ti maibusor iti daga ti Israel;

3 ket cunam iti daga ti Israel, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, ket asutecto ti campilanco iti calubanna, ket isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo.

4 Yantangay ngarud ta isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo, isut' gapuna a ti campilanco maasutto iti calubanna a maibusor iti amin a lasag manipud abagatan ingganat' amianan:

5 ket amin a lasag maammoannanto a siac, ni Jehova, inasutco ti campilanco iti calubanna; ket dinto agsublin.

6 Agsaibbecca ngarud, sica anac ti tao; iti paunacaspac ti lomlomom ket sipapait agsaibbeccanto iti sanggoanan dagiti mata.

7 Ket maaramidto, no cunada kenca, Apayapay agsaibbecca? nga sica cunamto, Gapu cadagiti damag, ta isut' umay; ket amin a puso matunawto, ket amin nga ima cumapuyto, ket amin nga espirtu matalimudawto, ket amin a tumeng' cumapsutto a cas ti danum; adtoy, isut' umay, ket maaramidto, cuna ni Apo Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dimteng' caniac, a kinunana,

9 Anac ti tao, agpadtoaca, ket cunam,

Castoy ti cuna ni Jehova: Cunaem, Maysa a campilan, maysa a campilan, mapatadem, ket mapasileng met;

10 isut' mapatadem tapno mamapatay, mapasileng tapno agbalin a cas kimat: mangaramidtayto ngarud aya ti ragsac? ti sarucod ti anacco a lalaki, isu laisenna ti amin a cayo.

11 Ket isut' maited a mapasileng, tapno maiggaman: ti campilan mapatadem, wen, mapasileng, tapno mayawat iti ima ti agpapatay.

12 Umawagca ket agdung-awca, anac ti tao; ta isu adda iti ilic, adda cadagiti amin a panguloen ti Israel: isudat' mayawat iti campilan agraman ti ilic; cabilem ngarud ti luppom.

13 Ta adda pamadasan; ket ania no ti met laeng sarucod a manglais awanton? cuna ni Apo Jehova.

14 Sica ngarud, anac ti tao, agpadtoea, ket sipatem dagita imam; ket bay-am ti campilan a mapicon iti maicatlo, ti campilan ti nasugatan ti macapatay; isu ti campilan ti dackel a nasugatan ti macapatay, isu a sumrec cadagiti *silsileda*.

15 Incabilco ti manglaylayat a campilan a maibusor cadagiti amin a ruanganda, tapno ti pusoda matunaw coma, ket dagiti pannacaitibcolda umaduda: Ay! isut' maaramid a cas kimat, mapatirad a maipaay iti panangpatay.

16 Agurnongca, inca iti macanawan, umintarca, inca iti matigid, sadinoman a pacaisaadan ta rupam.

17 Sipatecto met dagiti imimac ket paginanaecto ti pungtotco: siac, ni Jehova, isut' insaac.

18 Ti sao ni Jehova dimtenge manen caniac, a kinunana,

19 Castamet, sica anac ti tao, mangdutocca ti dua a dalan, a pagnaan nga umay ti campilan ti ari ti Babilonia; isuda a dua rumuardanto iti maysa a daga: ket mangtandaca ti maysa a lugar, isut' tanaanam iti oloanan ti dalan nga agturong iti ciudad.

20 Sica mangdutocca ti maysa a dalan iti campilan a mapan idiaf Rabbat cadagiti annac ti Ammon, ken idiaf Juda idiaf Jerusalem a napasarikedked.

21 Ta ti ari ti Babilonia nagtaoer iti pagsisinaan ti dalan, iti oloanan dagiti dua a dalan, tapno aramatenna ti panangpadles: pinampagna dagiti pana nga agsublisubli, immuman iti terafin, kimmita iti dalem.

22 Iti canawan nga imana adda idi ti padles a maipoon iti Jerusalem, tapno icabilna dagiti makina a pangracrac, luctanna ti ngiwat iti panangpapatay, ingatona ti timec iti panagriaw, icabilna dagiti makina a pangracrac a maibusor cadagiti ruangan, tapno agibanon cadagiti turod, agpatacder cadagiti sarikedked.

23 Ket isunto cadacuada a cas maysa a naulbod nga agpadles iti imatangda, isu a nagsapata ti sapsapata cadacuada; ngem isu mangyeg ti kinadakes a maipalagip, tapno isuda matiliwda.

24 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta impalagipyo ti kinadakesyo, gapu ta dagiti salungasingyo nalucaisanda, iti casta cadagiti amin a gapuananyo dagiti basbasolyo agparangda; gapu iti dayta maipalagipcayo, matiliwcayo iti ima.

25 Ket sica, O nasugat ti macapatay a managdacdakes, principe ti Israel, a ti aldawna dumtengen, iti tiempo ti kinadakes ti panangpalan,

26 castoy ti cuna ni Apo Jehova: Yalismo ti mitra, ket iccatem ti balangat; daytoy saanton a castoy; ipangatom dayta nga isu nababa, ket ipababam dayta nga isu nangato.

27 Balictadec, balictadec, isuntot' balictadec: daytoy awanto metten, aginggat' umay daydiay nga akinrebbeng; ket isut' itedconto *kencuana*.

28 Ket sica, anac ti tao, agpadtoea, ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipannggep eadagiti annac ti Ammon, ken maipapan iti pannacababainda; ket sica cunaem, Maysa a campilan, maysa a campilan maasut, maipaay iti panangpapatay isut' mapasileng, tapno mapaglamut, tapno isunto a cas kimat;

29 idinto a kitaenda dagiti ulbod a sirmata a maipaay kenca, idinto nga agpadlesda cadagiti tiri kenca, tapno icabildaca cadagiti tengnged dagiti managdacdakes a nasugat iti macapatay, a ti aldawda dumtengen iti tiempo ti kinadakes ti panangpalan.

30 Isut' pagsubliem iti calubanna. Iti lugar a nacaparsuaam, iti daga a nacayanacam, ocomencanto.

31 Ket ibuyatconto ti ungetco kenca; sicut' puyotac iti apuy ti pungtotco; ket yawatcanto iti ima dagiti nasabrac a lallaki a nalainge nga agdadael.

32 Sicanto ti isungrod iti apuy; ti

daram addanto iti tengnga ti daga; saancanto a malagipen: ta siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

Ri basol ti Jerusalem maipalawag, ket madusanto.

22 Castamet ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, ocomemto aya, ocomemto ti sidadara a ciudad? ipacaam-mom ngarud kencuana amin dagiti kinarimonna.

3 Ket sica cunamto, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a ciudad nga agibuyat ti dara iti tengngana, tapno ti tiempna dumteng coma, ket agaramid cadagiti didios a maibusor kencuana met laeng a mangtulaw kencuana!

4 Sica nagbalinca a nacabasol iti daram nga imbuyatmo, ket matulawanca cadagiti didiosmo nga inaramidmo; ket pinaasidemo dagiti aldawmo, ket dimtengcan agingga met laeng cadagiti tawenmo: gapuna nga inaramidca a pacaiabainan cadagiti nacion, ken pacarabracan cadagiti amin a dagdaga.

5 Dagidiay nga asiddeg, ken dagidiay nga adayu, kenca rabrabakendacanto, sica nga awanan ti dayaw ken napno ti riribuc.

6 Adtoy, dagiti panguloen ti Israel, tunggal maysa a cas mainugot iti pannacabalinna, addada idi kenca tapno mangibuyat iti dara.

7 Kenca dida impatpateg ti ama ken ina; iti nagtengngaam nagaramidda iti panangidadanes cadagiti agnaed; kenca rinanggasanda ti ulila ken ti balo.

8 Inuyawmo dagiti nasantoan a banagco, ket binassawangam dagiti aldawco a panaginanã.

9 Dagiti mammadpadakes a tattao addada idi kenca a mangibuyat ti dara; ket kenca nanganda iti rabaw dagiti banbantay: iti nagtengngaam nagaramidda ti kinaderrep.

10 Kenca linucaisanda ti kinalamolamo dagiti ammada; kenca isut' pinagpacumbabada ti babai a saan a nadalus iti panagcadawanna.

11 Ket ti maysa nagaramid ti macarimon iti asawa ti padana a tao; ket ti sabali tinulawanna a siederrep ti manugangna a babai; ket ti sabali kenca pinagpacumbabana ti cabsatna a babai, ti anac a babai ni amana.

12 Kenca nangalada cadagiti sucsuc tapno agibuyatda ti dara; nangalaca ti abang

ken suroc, ket nagtuboca a siagum cadagiti padam a tao gapu iti panangiparigat, ket sica linipatanac, cuna ni Apo Jehova.

13 Adtoy, ngarud, sinipatco ti imac iti dakes a panagtubom nga inaramidmo, ken iti daram nga adda idi iti nagtengngaam.

14 Mabalin dayta pusom ti agitured, wenno mabalin dagita imam ti agpigs, cadagiti aldaw a panagcucuac kenca? Siac, ni Jehova, isut' sinaoc, ket aramidecto.

15 Ket iwariscanto cadagiti nacion, ken iwaracanto cadagiti dagdaga; ket ibusecto ti kinarugitmo kenca.

16 Ket sica mabassawangancanto kenca met laeng, iti imatang dagiti nacion; ket maammoamto a siac ni Jehova.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, ti balay ti Israel nagbalin a lati caniac: isuda amin suerda ken lata ken landoc ken buli, iti tengnga ti horno; isuda ti lati ti pirac.

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta nagbalinca amin a lati, adtoy, ngarud, urnongencayto iti tengnga ti Jerusalem.

20 Cas ti panagurnongda ti pirac ken suer ken landoc ken buli ken lata iti uneg ti horno, a puyotenda ti apuy iti rabawna, tapno isut' tunawenda; casta ti panagurnongco cadacayo iti pungtotco ken iti rungsotco, ket icabilcayto idia, ket tunawencayto.

21 Wen, urnongencayto, ket puyotacto ti rabawyo iti apuy ti pungtotco, ket dacayo matunawcayto iti tengngana.

22 Cas ti pirac matunaw iti tengnga ti horno, castanto ti pannacatunawyo iti tengngana; ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, imbuyatco ti pungtotco cadacayo.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

24 Anac ti tao, cunaem kencuana, Sica maysaca a daga a saan a madalusan, ket saan met a natudoan iti aldaw ti panagpungtot.

25 Adda maysa nga yalsa dagiti mammadtona iti tengngana, a cas maysa nga uga ti leon nga aglamut iti natucmaan: isuda aglamutda cadagiti cararu; agalada ti gameg ken napateg a banbanag, pinaaduda dagiti balbaloda iti nagtengngaanna.

26 Dagiti sacerdotena nagaramidda ti

pananglabsing iti lintegco ket binassawan-ganda dagiti nasantoan a banagco: saanda a nangaramid ti nagigiddiatan ti nasantoan ken ti sapasap, ket dida met pinapaglasin cadagiti tattao ti narugit ken nadalus, ket inlemmengda dagiti matada cadagiti aldawco a panaginana, ket nabassawangnac iti nagtengngaanda.

27 Dagiti panguloenna iti tengngaana casda la loblobo nga aglamut iti natucmaan, nga agibuyat ti dara, ken agdadael ti cararua, tapno macagun-odda ti dakes a tubo.

28 Ket dagiti mammadtona nagpalitanda nga inaramatda ti saan a nateplaan a masa a maipaay cadacuada, iti panagkitada cadagiti ulbod a sirmata, ken panagpadlesda cadagiti tiri cadacuada, a kinunada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova, idinto a saan a sinao ni Jehova.

29 Dagiti tattao ti daga inaramatda ti panangiparigat ken inaramidda ti panagtacaw; wen, pinaglidayda ti napanglaw ken macasapul, ket pinarigat ti ganganaet a saan a sililinteg.

30 Ket nagsapulac ti maysa a tao iti nagtengngaanda, a mangibangon coma iti bacud, ken mangitacder iti gutbaw iti sangaoanac gapu iti daga, tapno isut' diac coma dadaelen; ngem awan ti nasaracac.

31 Isut' gapuna nga imbuyatco ti pungtotco cadacuada; inibusco ida iti apuy ti pungtotco: ti dalanda met laeng inyegco iti rabaw dagiti oloda, cuna ni Apo Jehova.

Ti kinaderrep ni Aholo ken Aholiba ken ti dusada.

23 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, adda idi dua a babbai, annac ti maysa nga ina:

3 ket isuda nagbalangcantisda idia Egipto; nagbalangcantisda iti kinaubingda; idia napespes ti susoda, ket idia naigaman ti barucong ti kinavirgenda.

4 Ket ti naganda Aholo ti inauna, ken Aholiba ti cabsatna: ket isuda naaramidda a cucuac, ket nagputotda ti annac a lallaki ken babbai. Ket no maipapan iti naganda, Samaria ti Aholo, ken Jerusalem ti Aholiba.

5 Ket ni Aholo nagbalangcantis idi isut' cucuac; ket isu inaremna dagiti caayanayatna, cadagiti Asirios a caarrubana,

6 isuda a nacawesan iti azul, gobernadores ken agturturay isuda amin naca-

ay-ayoda a bumabbaro, tattao a nagcabayo a nagsacayda cadagiti cabayo.

7 Ket isu impaayna dagiti kinabalangcatisna cadacuada, cadagiti napili unay a lallaki ti Asiria isuda amin; ket siasinoman nga isu immarem, cadagiti amin nga idolosda isu tinulawanna ti bagina met laeng.

8 Ket dina met binayan dagiti kina-balangcantisna nanipud cadagiti aldaw ti Egipto; ta idi kinaubingna nakiiddada kencuana, ket iniggamada ti barucong ti kinavirgenna; ket imbuyatda kencuana ti kinabalangcantisda.

9 Gapuna nga isut' inyawatco iti ima dagiti caayanayatna, iti ima dagiti Asirios isuda nga inaremna.

10 Dagitoy linucaisanda ti kinalamolamona; innalada dagiti annacna a lallaki ken babbai; ket isu pinapatayda iti campilan: ket isut' nagbalin a barengbareng a balicas cadagiti babbai, ta inaramidda dagiti panangoom kencuana.

11 Ket ni cabsatna a babai Aholiba nakitana daytoy, nupay casta isu dadakes iti panagaremna ngem isu, ken cadagiti kinabalangcantisna nga isuda nacarcaro pay ngem dagiti kinabalangcantis ni cabsatna.

12 Inaremna dagiti Asirios, gobernadores ken agturturay, dagiti caarrubana; a nacawesan a sipipintas unay, lallaki a nagcabayo a nagsacay cadagiti cabcabayo, isuda amin nacaay-ayoda a bumabbaro.

13 Ket nakitac nga isu natulawan; isuda a dua nagnada iti maysa a dalan.

14 Ket isu ninayonna dagiti kinabalangcantisna; ta nacakita cadagiti lallaki a naipinta iti bacud, dagiti ladawan dagiti Caldeos a naipinta iti bermellon*.

15 a nabaricisan cadagiti barbarikes cadagiti lomlomoda, nga adda turturbante cadagiti oloda, isuda amin panguloenda ti panagkita, cas caasping dagiti taga Babilonia idia Caldea, ti daga ti nacaayanacanda.

16 Ket apaman a nakitana ida isu nagarem cadacuada, ket nangibaon cadagiti babaon cadacuada idia Caldea.

17 Ket dagiti taga Babilonia immayda kencuana idia pagiddaan ti ayat, ket isut' tinulawanda iti pannakicamalalada, ket isut' narugitan cadacuada, ket ti cararuana napatamnay cadacuada.

* Pintura a nalabaga.

18 Iti casta linucaisanna dagiti kinalalangcantisna, ket linucaisanna ti kinalamolamona: idin ti cararuac napatamnay kencuanana, cas ti pannacapatamnay ti pusoc iti cabsatna.

19 Nupay casta isu pinaaduna dagiti pannakicamalalana, a linagipna dagiti aldaw ti kinaubingna, a panagbalangcantisna idiay daga ti Egipto.

20 Ket isu inaremua dagiti cacamalalada, a dagiti lasagda cas ti lasag dagiti asno, ket ti putotda cas ti putot dagiti cabayo.

21 Castoy ti panangpalagipmo iti derrep ti kinaubingmo, iti pannacaiggem ti barucongmo cadagiti Egipcios gapu cadagiti suso ti kinaubingmo.

22 Isut' gapuna, O Aholiba, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, ibanngonconto dagiti caayanayatmo a maibusor kenca, manipud cadacuada ti cararuam mapatamnay, ket yegconto ida a maibusor kenca iti amin a sikigan:

23 dagiti taga Babilonia ken amin dagiti Caldeos, ti Pecod ken Soa ken ti Koa, ken amin dagiti Asirios a maicuyog cadacuada; macaay-ayo a bumabbaro, gobernadores ken agturturay isuda amin, principes ken lallaki nga agdindinamag, isuda amin nagsacayda cadagiti cabayo.

24 Ket umaydanto a bumusor kenca nga adda ig-igamda, luglugan, ken bagbagon, ken agraman maysa a cacuyogan ti il-ili; isuda sumaaddanto a maibusor kenca agraman sarapa ken calasag ken cabal ti olo iti aglicmut: ket yawatconto ti panangocom cadacuada, ket isuda ocomendacanto a cas mainugot cadagiti panangocomda.

25 Ket icabilconto ti imoneo a maibusor kenca, ket agaramiddanto kenca a sirurungot; isinadanto ti agongmo ken dagiti lapayagmo; ket ti tiddam matuangto iti campilan: alaendanto dagiti annacmo a lallaki ken babbai; ket ti tiddam lamuento ti apuy.

26 Casta met a ucsbandacanto cadagiti pagan-anaymo, ket alaenda dagiti naimnas nga aruatmo.

27 Castoy ti panangpasardengconto kenca iti derrepmo, ken ti kinabalangcantisimo a *naiyeg* manipud iti daga ti Egipto; iti casta dicanto itangad dagiti matam cadacuada, ket dicanto met malagipen ti Egipto.

28 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, iyawatcanto iti ima dagidiay a

caguram, iti ima dagidiay a gapu ti cararuam a napatamnay;

29 ket agaramiddanto kenca a sigugura, ket alaendanto amin a pinagtrabajom, ket ibatidacanto a labus ken lamolamo; ket ti kinalamolamo ti kinabalangcantisimo malucaisanto, isuda a dua ti derrepmo ken ti kinabalangcantisimo.

30 Dagitoy a banag maaramiddanto kenca, agsipud ta nagbalangcantisca cadagiti nacion, ken gapu ta natulawanca cadagiti idolosda.

31 Nagnaca iti dalan ni cabsatmo a babbai; gapuna iyawatconto ti copana iti imam.

32 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica uminumcanto iti copa ni cabsatmo a babbai, isu a nauneg ken dackel; sica macatawaanconto a maabi ken marabrabac; isut' adu ti malaonna.

33 Mapnocanto ti panagbartec ken led-daang, ti copa ti seddaaw ken pannacalangalang, iti copa ni cabsatmo a Samaria.

34 Wen, isut' inumem ken paatianam, ket ngetngetem ti luplupot a nagersay, ken caramutam dagiti susom; ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

35 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta sica linipatannac, ket naglicadannac, awitem met ngarud ti derrep ken kinabalangcantisimo.

36 Ni Jehova kinunana pay caniac: Anac ti tao, ocomemto da Aholiba ken Aholiba? ipalawagmo ngarud cadacuada dagiti kinarimonda.

37 Ta nakiabigda ti saanda nga asawa, ket ti dara adda cadagiti imada; ket cadagiti idolosda nakicamalalada ket dagiti annacda a lallaki, a pinutotda caniac impalabasda *iti apuy* cadacuada tapno malamutda.

38 Maysa pay, inaramidda daytoy caniac: tinulawanda ti santuarioc iti daya met la nga aldaw, ket binassawanganda dagiti aldawco a panaginaná.

39 Ta idi pinapatayda dagiti annacda cadagiti idolosda, idin immayda iti daya met la nga aldaw iti santuarioc tapno isut' binassawanganda; ket adtoy, castoy ti inaramidda iti tengnga ti balayco.

40 Ket maysa pay dacayo nagpaayab-cayo cadagiti lallaki nga immay a naggapu iti adayu, isuda a nacaibaonan ti maysa a babaonen, ket adtoy, immayda; gapu cada-

cuada sica nagugasca, pinintaam dagiti matafm, ket inarcosam ti bagim met laeng cadagiti ararcos,

41 ket nagtugawca iti nadaeg a pagiddaan, nga adda maysa a lamesaan a naisagana iti sangaoananna, isu nga iti rabawna incabilna ti inciensoc ken ti lanac.

42 Ket ti timec ti maysa a caadu nga adda a sitatalna adda idi kencuana: ket agraman dagiti lallaki ti sapasap a kita naiyeg dagiti mammartec nanipud iti letang; ket nangicabilda ti pulpulceras cadagiti ima *dagiti dua*, ken napintas a balbalangat cadagiti oloda.

43 Idin kinunac maipanggep kencuana a baket iti pannakicamalala, Ita agbalangcantisdanto kencuana, ket isu *cadacuada*.

44 Ket simrecca kencuana, cas ti iseserrecca iti maysa a balangcantis: casta simrecca cada Ahola ken ni Aholiba, dagiti naderrep a babbai.

45 Ket dagiti nalinteg a lallaki, isuda ti mangocom iti panangocom dagiti babbai a mannakicamalala, ken ti panangocom dagiti babbai a nagibuyat ti dara; agsipud ta isudat' babbai a mannakicamalala, ken ti dara adda cadagiti imada.

46 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: mangisang-atacto ti maysa a cacuyogan a maibusor cadacuada, ket yawatconto ida a maipallatoc nga agsublisubli ken matacawan.

47 Ket ti cacuyogan uburenanto ida cadagiti babato, ket papatayenna ida cadagiti campilanda, papatayendanto dagiti annacda a lallaki ken babbai, ket puranda dagiti balbalayda iti apuy.

48 Castoy ti panangpasardengco iti derrep iti daga, tapno amin a babbai maisuro coma a saan nga agaramid ti cas iti kinaderrepmo.

49 Ket supapacandanto ti derrepyo cadacayo, ket awitenyonto dagiti basbasol dagiti idolosyo, ket maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

Ti pangngarig ti caldero. Ti ipapatay ti asawa ni Ezequiel maysa a tanda iti Juda.

24 Manen, iti maicasiam a tawen, iti maicapulo a bulan, iti maicapulo nga aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isuratmo ti nagan ti aldaw, nga isu daytoy met laeng nga aldaw:

ti ari ti Babilonia immasideg iti Jerusalem iti daytoy met laeng nga aldaw.

3 Ket iyebcasmo ti maysa a pangarig iti nasukir a balay, ket cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isaangmo ti caldero, isut' isaangmo, ket mangibucbuca met ti danum kencuana:

4 urnongem dagiti reddecna kencuana, ti amin met laeng a nasayaat a reddec, ti luppo, ken ti abaga; isut' punnoem cadagiti napili a tultulang.

5 Mangalaca ti napili iti panggen, ken casta met ti maysa a gabsuon a *cayo* a maipaay cadagiti tultulang iti siroc ti *caldero*; isut' paburekem a naimbag; wen, dagiti tulang kencuana mapaburecca coma iti tengngana.

6 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Asi pay ti ciudad a sidadara, ti caldero a ti latina adda idiay, ken ti latina saan a rimmuar kencuana! iruarmo kencuana dagiti reddec; awan ti gasat a matnag kencuana.

7 Ta ti darana adda iti tengngana; isut' incabilna iti rabaw ti nalucasana a bato; isut' saanna nga imbuyat iti rabaw ti daga, tapno isut' abbonganna iti tapuc.

8 Tapno pasang-atenna ti pungtot a mangala ti pangbales, incabilco ti darana iti rabaw ti nalucasana a bato, tapno isut' saan coma a maabbongan.

9 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova; Asi pay ti ciudad a sidadara! Siac padackelecto met ti gabsuon.

10 Igabsuon ti cayo, papudoten ti apuy, pabureken a naimbag ti lasag, ken papalaten ti digu, ket dagiti tulang mapuuran coma.

11 Sa isut' icabil nga awan agyanna iti rabaw dagiti beggannga tapno mapapudot coma, ket ti gambangna mauram coma, ket ti rugitna matunaw coma kencuana, tapno ti latina maibus coma.

12 Isu binannogna ti *bagina met laeng* iti trabajo; nupay casta ti dackel a latina saan a rumuar kencuana, ti latina saan a rumuar gapu iti apuy.

13 Iti kinarugitmo adda ti derrep: agsipud ta dinalusanca ket saanca a nadalusan, saancanto a madalusanen iti rugitmo, aginggat' paginanaec kenca ti pungtotco.

14 Siac, ni Jehova, isut' sinaoc: isut' maaramidto, ket isuntot' aramidec; sanacto nga agsubli, ket diacto met isakit, ken saancanto met nga agbabawi; cas mayalubog cadagiti dalanmo, ken cas ma-

inugot cadagiti gapuanam, isuda ocomendacanto, cuna ni Apo Jehova.

15 Castamet a dimtenġ caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

16 Anac ti tao, adtoy, iccatec kenca ti tarigagay dagiti matam iti maysa a pettat a rigat: nupay casta dicanto agladingit wenko agsanġit, ket saanto met nga agayus dagita luam.

17 Agsaibbecca, nġem saan a napigsa, saanca nga agladingit cadagiti natay; ireppetmo ti bonetem dita olom, ket icabilmo dagiti zapatosmo cadagita sacam, ket saanmo nga abbonġan dagiti bibigmo, ket dica canen ti tinapay dagiti lallaki.

18 Gapuna a nagsaoac iti ili iti bigat; ket iti sumipnġet natay ni asawac; ket iti bigat inaramideo ti cas naibilin caniac.

19 Ket ti ili kinunana caniac, Saanmon-to aya nga ibaga cadacami no aniada dagitoy a banag cadacami, nga aramidem?

20 Sa kinunac cadacuada, Ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

21 Agsaoac iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bassawang-actoy ti santuarioc, ti tangsit ti pannacabalinyo, ti tarigagay dagiti matayo, ken dayta caasian ti cararuayo; ket dagiti annacyo a lallaki ken babbai nga imbatyio iti licudan mapasagdanto iti campilan.

22 Ket aramidenyonto ti cas inaramid-co: saanyonto nga abbonġan dagiti bibigyo, ket dicayto met mangġan iti tinapay dagiti lallaki.

23 Ket dagiti boneteyo addanto cadagiti oloyo, ken dagiti zapatosyo cadagiti sacsacayo: dicayto agladingit wenko agsanġit; no di ket cumapsutcayto cadagiti kinadangkesyo, ken aglidaycayo ti maysa iti sabali.

24 Castoy ni Ezequiel isunto cadacayo ti maysa a tanda; cas mainugot cadagiti amin nga inaramidna aramidenyonto: intono daytoy dumtenġ, maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

25 Ket sica, anac ti tao, saanto aya nga iti aldaw a panangicocat cadacuada iti pigsada, ti ragsac ti dayagda, ti tarigagay dagiti matada, ken dayta tinarigagayan dagiti pusoda, dagiti annacda a lallaki ken babbai,

26 tapno iti dayta nga aldaw daydiay macatalaw umayto kenca tapno isut' ipanġegna kenca cadagiti lapayagmo?

27 Iti dayta nga aldaw t' inġiwatmo

maluctanto kencana a nacatalaw, ket agsaoacanto, ket saancanton nga umel: iti casta agbalinca a tanda cadacuada; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Dagiti padto a maicaniwas iti Ammon, Moab, Edom ken Filistia. ☉

25 Ket ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, ituronġmo dayta rupam cadagiti annac ti Ammon, ket agipadtoac iti maibusor cadacuada:

3 ket cunaem cadagiti annac ti Ammon, Denġgenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Agsipud ta kinunam, Aha, a maibusor iti santuarioc, idi isut' nahassawangġan; ken maicaniwas iti daga ti Israel, idi isut' nalangalang; ken maibusor iti balay ti Juda, idi napanda iti pannacacayaw:

4 adtoy, nġarud yawatcanto cadagiti annac iti daya a matagicua, ket isuda isaaddanto dagiti pagpacarsoanda kenca, ken aramidenda dagiti pagnaedanda kenca; canendanto ti bunġam, ken inumendanto ti gatasmoy.

5 Ket aramidecto ti Rabbat a pangyaponan dagiti camello, ken dagiti annac ti Ammon a lugar a pagiddaan dagiti carnero: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

6 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta pinagsipatmo dagiti imam, ken intabbugam dagiti sacam, ken nagrag-sacca iti amin a gura ti cararuam a maibusor iti daga ti Israel;

7 adtoy, nġarud, inyunnatco ti imac kenca, ket yawatcanto a maysa a samsam cadagiti nacion; ket keltayencanto cadagiti il-ili, ket papatayencanto cadagiti dagdaga: dadaelencanto; ket maammoamto a siac ni Jehova.

8 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti Moab ken Scir cunaenda, Adtoy, ti balay ti Juda cas la cadagiti amin a nacion;

9 adtoy nġarud, luctactoy ti bacrang ti Moab manipud cadagiti ciudad, manipud cadagiti ciudadna nga adda cadagiti beddenġna, ti dayag ti daga, ti Bet-jesimot, ken Baal-meon, ken Cariataim,

10 cadagiti annac iti daya tapno mapan a maibusor cadagiti annac ti Ammon, ket itedconto ida a matagicua, tapno dagiti annac ti Ammon saan coma a malagip cadagiti nacion;

11 ket aramidecto ti panangocom iti Moab; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti Edom nagaramid iti maibusor iti balay ti Juda iti panangbales, ket napaunget a napalalo, ket isut' nabales cadacuada;

13 Castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova, Iyunnatonto ti imac iti Edom, ket keltayecto kencuana ti tao ken animal; ket isuntot' aramidec a langalang manipud idiy Teman; wen, idiy Dedan mapasagdanto iti campilan.

14 Ket icabilconto ti panangbalesco iti Edom iti pannacaaramat ti ima ti ilic nga Israel; ket aramidemant idiy Edom ti cas mayalubog iti lucawco ken cas mainugot iti pungtotco; ket maammoandanto ti panangbalesco, cuna ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta dagiti Filisteos nagaramidda iti panangbales, ket nangbalesda nga adda gurada iti cararua a mangdadael iti agnayanon a panagbinnusor;

16 castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, iyunnatonto ti imac cadagiti Filisteos, ket keltayecto dagiti Cereteos, ket dadaelecto ti tidda iti igid ti baybay.

17 Ket aramidecto ti dackel a panangbales cadacuada agraman napungtot a panangtubngar; ket maammoandanto a siac ni Jehova, inteno icabilco ti panangbalesco cadacuada.

Ti pannacarbec ti Tiro maipadto.

26 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti umuna nga aldaw ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsipud ta ti Tiro kinunana a maicaniwas iti Jerusalem, Aha, maburac *dayta* a ruangan dagiti il-ili; isut' nagsubli caniac; siac mapnoacto manen, ita ta isut' nalangalang:

3 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, bumusorac kenca, O Tiro, ket pasang-atecto ti adu a nacion a maibusor kenca, cas ti baybay pasang-antenna dagiti dalluyonna.

4 Ket isuda rebbaendanto dagiti bacud ti Tiro, ket racrakendanto dagiti torrena: cuscusecto met ti tapuona kencuana, ket isuntot' aramidec a maysa a bato a nalucasan.

5 Isuntot' maysa a lugar a pagyucreadan cadagiti iket iti tengnga ti baybay; ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova; ket isuntot' agbalin a samsam cadagiti nacion.

6 Ket dagiti annacna a babbai nga adda iti away mapapataydanto iti campilan: ket maammoandanto a siac ni Jehova.

7 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, iyegconto iti Tiro ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ari dagiti ar-ari, manipud iti amianan, agraman cabcabayo, ken luglugan, ken lallaki a nagecabayo, ken maysa a cacuyogan, ken adu a tattao.

8 Isu papatayennanto iti campilan dagiti annacno a babbai iti away; ket agaramidto cadagiti sarikedked a maibusor kenca, ket agaramidto ti turod a maibusor kenca, ket itayagnanto ti sarapa a maicaniwas kenca.

9 Ket icabilnanto dagiti makinana a pangracrac a maibusor cadagiti bacudmo, ket cadagiti wasayna rebbaennanto dagiti torrem.

10 Agtaud iti caadu dagiti cabayona ti tapucda abbonngandaconto: dagiti bacudmo agkintayegdanto iti daranudor dagiti lallaki a nagecabayo, ken dagiti bagbagon, ken dagiti lugan, inton isut' sumrec cadagiti ruanganmo, cas dagiti tattao sumreca iti maysa a ciudad a nacaaramidan ti maysa a gutbaw.

11 Iti cucuco dagiti cabayona baddekennanto amin dagiti lanlansanganmo; isu papatayennanto ti ilim iti campilan; ket dagiti teddec ti pigsam maipababadanto iti daga.

12 Ket mangaramiddanto iti maysa a samsam cadagiti kinabacnanngmo, ken mangaramiddanto ti maysa a samsam cadagiti tagilacom; ket racrakendanto dagiti bacudmo, ket dadaelendanto dagiti macaayayo a balbalaymo; ket icabildanto dagiti batbatom ken ti taricayom ken ti tapucmo iti tengnga dagiti danum.

13 Ket pasardengeto ti anabaab dagiti cancionmo; ken ti aweng dagiti arpam saanto a mangegen.

14 Ket aramidencanto a nalucasan a bato; sicantot' maysa a lugar a pagyucreadan cadagiti iket; saancanton a maibangon; ta siac, ni Jehova isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova iti Tiro: Saanto nga agkintayeg dagiti purpuro iti uni ti pannacatuangmo, no dagiti

nasugsugat agsainnecca, no ti panangpapatay maaramid iti tengngam?

16 Iti casta dagiti amin a principes ti baybay umulogdanto manipud cadagiti tronoda, ket idissoda dagiti lambonda, ket ucsobenda dagiti nabordaan a pagan-anayda: agcawesdanto a sipipigerger; agtugawdanto iti daga, ket agkintayegdanto iti tunggal canito, ket masdaawdanto kenca.

17 Ket agunnoydanto kenca, ket cunaenda kenca, Amangan ti pannacadaelmo, a nagtaengan dagiti lallaki ti baybay, ti agdindinamag a ciudad, a napigsa idi iti baybay, isu ken dagiti agnaed kencuana a nangpabuteng cadagiti amin a nagnaed idia!

18 Ita dagiti purpuro agkintayegdanto iti aldaw ti pannacatuangmo; wen, dagiti purpuro nga adda iti baybay agcullayawdanto iti ipapanawmo.

19 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Inton aramidena a langalang a ciudad, cas cadagiti ciudad nga awan ti agnaed; inton ipasang-atco ti yuyeng kenca, ket dagiti dadackel a dandanum abbongandacanto;

20 isunto ti panangipababac kenca a maicuyog cadacuada nga umulog iti dariwangwang cadagiti tattao iti umuna a tiempo, ket pagnaedencanto cadagiti naueneg a paspaset ti daga, cadagiti luglugar a langalang idi unana, a maicuyog cada-cuada nga umulog iti dariwangwang, tapno saanca a mapagtaengan; ket icabilconto ti dayag iti daga dagiti sibibiag.

21 Aramidencanto a maysa a pagbutngan, ket awancanton; nupay no sapulendaca, uray caanoman saancanto pay laeng a masaracan manen, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunoy iti Tiro. Ti pacasaritaan iti casastad ti panagtagilacoan.

27 Ti sao ni Jehova dimteneng manen caniac, a kinunana,

2 Ket sica. anac ti tao, unnoyam ti Tiro;

3 Ket cunaem iti Tiro, O sica nga agnaed iti pagsercan ti baybay, a sica ti agtagtagilaco dagiti il-ili agingga cadagiti adu a purpuro, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica, O Tiro, kinunam, siac nananayac iti imnas.

4 Dagiti beddenngmo addada iti puso dagiti baybay; dagiti mangibangonmo linepasda ti pintasmo.

5 Isuda inaramidda dagiti amin a tablonmo ti caycayo a parwa manipud Senir; nangalada ti maysa a cantinggen manipud idia y Libano nga inaramidda a palo ti sasacayan kenca.

6 Inaramidda dagiti gaudmo cadagiti roble ti Basan; inaramidda dagiti bancom iti marfil a naipauneg iti cayo nga alamo, a naggapu cadagiti purpuro ti Quitim.

7 Ti nalapat a lienzo a nabordaan a naggapu idia y Egipto isut' layagmo, tapno isu coma kenca a maysa a bandera; azul ken purpura a naggapu cadagiti purpuro ti Elisa isut' linongmo.

8 Dagiti agnaed ti Sidon ken Aruad isuda idi dagiti agigaudmo: dagiti mamasiribmo, O Tiro, addada idi kenca, isuda dagiti pilotom.

9 Dagiti lallacay ti Gebal ken dagiti mamasiribna a lallaki addada idi kenca a cas mangsengngmo: amin dagiti sasacayan ti baybay agraman dagiti marinoda addada idi kenca a makibiang iti tagilacom.

10 Ti Persas ken Lud ken Put addada idi iti buyotmo, dagiti lallakim iti gubat: imbitinda ti calasag ken ti cabal ti olo kenca; isuda imparangda ti sayaatmo.

11 Dagiti lallaki ti Aruad agraman ti buyotmo addada idi iti rabaw dagiti bacudmo iti aglicmut, ket dagiti natured a lallaki addada idi cadagiti torrem; imbitinda dagiti calasagda cadagiti bacudmo iti aglicmut; lineppasda ti imnasmo.

12 Ti Tarsis isut' agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti amin a kita ti kinabacnang; nga adda pirae, landoc, lata, ken buli, insucatda cadagiti tagilacom.

13 Ti Javan, Tubal ken Mesec, isuda dagiti agbaniagam; insucatda dagiti kinatap dagiti lallaki ken dagiti alicamen a gambang cadagiti tagilacom.

14 Isuda iti balay ti Togorma insucatda cadagiti tagilacom dagiti cabayo ken cabcabayo ti gubat ken mulos.

15 Dagiti lallaki ti Dedan isuda idi dagiti agbaniagam; adu a purpuro isuda idi ti pagtagilacoan ti imam; inyegda kenca nga insucat dagiti sarsara a marfil ken ebano.

16 Ti Siria isu idi ti agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti ima; insucatda cadagiti tagilacom dagiti esmeralda, purpura, ken nabordaan nga aramid, ken nalapat a lienzo, ken coral, ken rubi.

17 Ti Juda, ken ti daga ti Israel, isuda

idi dagiti agbaniagam: insucatda iti tagilacom dagiti trigo ti Minit, ken pan-nag*, ken diro, ken lana, ken balsamo.

18 Ti Damasco isu idi ti agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti ima, gapu iti caadu dagiti amin a kita ti kinabacnang, agraman ti arac ti Holbon, ken napudaw a de lana.

19 Ti Vedan ken Javan insucatda ti sagót cadagiti tagilacom: nasileng a landoc, casia, ken calamo addada idi cadagiti tagilacom.

20 Ti Dedan isu idi ti agbaniagam cadagiti napateg a luplupot ti agsacay.

21 Ti Arabia, ken amin a principes ti Cedar, isuda ti agtagtagilacom iti imam; iti corcordero, carcarnero a lallaki, ken calcalding, cadagitoy isuda idi dagiti agtagtagilacom.

22 Dagiti agbaniaga ti Saba ken Reema, isuda idi dagiti agbaniagam; insucatda cadagiti tagilacom ti cangronan cadagiti amin a recado, ken cadagiti amin a napateg a batbato, ken balitoc.

23 Ti Haran ken Canneh, ken Eden nga agbaniaga ti Saba, Asiria, ken Quelma, isuda idi dagiti agbaniagam.

24 Dagitoy isuda idi dagiti agbaniagam cadagiti napili a tagilaco, cadagiti balbalcut ti azul ken nabordaan a trabajo, ken cadagiti lacasa ti napateg a caves, a nareppet cadagiti tali ken naaramid iti cantingén, cadagiti tagilacom.

25 Dagiti sasaeayan ti Tarsis isuda dagiti cacuyogan cadagiti tagilacom: ket sica napnecca, ken naaramidca a nadayag unay iti puso dagiti baybay.

26 Dagiti aggagaudmo impandaca cadagiti dadackel a danum: ti angin ti daya binuracnaca iti puso dagiti baybay.

27 Dagiti kinabacnangmo, ken dagiti tagilacom, ti tagilacom, dagiti marinom, ken dagiti pilotom, dagiti mangsengsengmo, ken dagiti makibibiang cadagiti tagilacom, ken amin dagiti lallakim ti gubat nga adda kenca, agraman ti amin a cacuyogam nga adda iti tengngam, matnagdanto iti puso dagiti baybay, iti aldaw ti pannacarbemco.

28 Gapu iti uni ti riaw dagiti pilotom dagiti arrabal agkintayegdanto.

29 Ket amin dagiti agigem ti gaud, dagiti marinos, ken amin dagiti pilotos ti baybay, dumsaagdanto manipud cadagiti

sasacayanda; isuda agtacderdanto iti rabaw ti daga,

30 ket ipangegdanto ti timecda kenca, ket agriawdanto a sipapait, ket agipurruacdanto ti tapuc iti rabaw dagiti oloda; isuda aglugnacdanto cadagiti dapu;

31 ket agpulinangnangdanto a maipaay kenca, ket agbarikesda ti nakersang a lupot, ket agsangitdanto a maipaay kenca a sipapait ti cararua ken iti napait a panagladangit.

32 Ket iti panagdung-awda agunnoydanto kenca, ket agasugdanto kenca, a cunada, Asino ti adda a cas ti Tiro, cas kencuana a napagulimec iti tengnga ti baybay?

33 Idi dagiti tagilacom rimmuarda cadagiti baybay, sica pinunnom ti adu nga il-ili; pinabacnangmo dagiti ar-ari ti daga iti caadu dagiti kinabacnangmo ken tagilacom.

34 Idi tiempo a naburacca gapu cadagiti baybay iti caadalman dagiti danum, ti tagilacom ken amin ti cacuyogam napasagda iti tengngam.

35 Amin dagiti agnaed cadagiti purpuro agseddaawda kenca, ket dagiti ar-arida agbutengda a napalalo; mariribucda iti langada.

36 Dagiti agtagtagilaco iti nagtengngaan dagiti il-ili sultipandaca; nagbalinca a pagbutngan, ket uray caanoman awancanton.

Ti pannacaabac ti ari ti Tiro, ken ti un-unnoy gapu kencuana. Ti padto a maibusor iti Sidon. Ti pannacaisubli ti Israel.

28 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, ibagam iti principe ti Tiro, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti pusom naipangato, ket kinunam, Siac maysaac a dios, agtugawac iti tugaw ti Dios, iti tengnga dagiti baybay; nupay casta sica taoca, a saan a Dios, nupay incabilmo ti pusom a cas ti puso ti Dios;

3 adtoy sica masmasiribca ngem ni Daniel; awan ti palimed a mailinged kenca;

4 gapu iti siribmo ken gapu iti pannacawatmo nacagun-odca cadagiti kinabacnang, ket nacagun-odca ti balitoc ken pirac cadagiti gapitmo;

5 gapu iti dackel a siribmo ken gapu iti panagtagilacom pinaadum dagiti kinabac-

* Nalabit maysa a kita ti dulce.

nanġmo, ket ti pusom naipangato gapu cadagiti kinabacanġmo;

6 gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta incabilmo ti pusom cas ti puso ti Dios;

7 adtoy nġarud, iyegconto dagiti gangannaet kenca, ti nacaamamac cadagiti nacion, ket isuda asutendanto dagiti campilanda a maibusor iti imnas ti siribmo, ket tulawandanto ti raniagmo.

8 Ipababadacanto iti dariwangwang, ket mataycanto iti patay dagidiay a mapapatay, iti puso dagiti baybay.

9 Cunaemto pay laeng aya iti sanġoanan ti mamapatay kenca, Siac Diosac? nġem sica taoca, a saan a Dios, iti ima daydiay a mangsugat kenca.

10 Mataycanto iti patay dagiti saan a nacugit gapu iti ima dagiti gangannaet; nġem isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

11 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

12 Anac ti tao, agunnoyca iti ari ti Tiro, ket cunaem kencuana, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica selloom ti dagup, napno ti sirib, ken awan pagcuranġanna iti imnas.

13 Addaca idi idiy Eden, a minuyonġan ti Dios; tunġgal napateg a bato isu ti abbongmo, sardio, topacio, ken ti diamante, ti berilo, ti onix, ken ti jasje, ken ti zafiro, ti esmeralda ken ti carbunculo, ken balitoc: ti pannacaaramid dagiti panderetam ken dagiti pifanom adda idi kenca; idi aldaw a naparsuaca isuda naisaganada.

14 Sica ti napulotan a kerubin a mangabbong: ket siac insaadca, tapno addaca idi iti rabaw ti nasantoan a bantay ti Dios; sica nagnaca a nagpangato ken nagpababa iti tengnġa dagiti batbato nġa apuy.

15 Sica awan idi ti pagcuranġam cadagiti dalanmo manipud idi aldaw a pannacaparsuam agingġat' nasarac kenca ti kinakillo.

16 Gapu iti caadu ti panagtagilacom pinunnoda ti tengnġam iti pananġranggas ket sica nagbasolca: isut' gapuna nġa imbellenġca a cas saan a sagrado iti bantay ti Dios; ket siac dinadaelca, O mangabbong a kerubin, manipud iti tengnġa dagiti batbato nġa apuy.

17 Ti pusom naipangato gapu iti imnasmo; tinulawmo ti siribmo gapu iti raniagmo; impurruacca iti daga; incabilca iti sanġoanan dagiti ar-ari, tapno makitadaca coma.

18 Gapu iti caadu dagiti kinadangkes-

mo, iti kinakillo ti panagtagilacom, binasawangam dagiti santuariom; isut' gapuna nġa inruarco ti maysa nġa apuy manipud iti tengnġam; isu linamutnaca, ket siac pinagbalinca a dapu iti rabaw ti daga iti imatang' ti amin dagidiay macakita kenca.

19 Isuda amin a macaammo kenca cadagiti il-ili masdaawdanto kenca; sica nagbalinca a pagbutnġan, ket uray caonoman awancanton.

20 Ket ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

21 Anac ti tao, isanġom ta rupam nġa agturonġ iti Sidon, ket agpadtoaca iti maibusor kencuana,

22 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca; O Sidon; ket siac maitan-ocacto iti tengnġam; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono aramidec dagiti pananġocomca kencuana, ken masantificarac kencuana.

23 Ta ipawitconto ti anġol kencuana, ken dara cadagiti lanlansanġanna; ket dagiti sugatan mapasgdanto iti tengnġana, nġa adda campilan kencuana iti tunġgal sikigan; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

24 Ket awanton ti natarumamis a calunay iti balay ti Israel, wenna macadunor a siit ti aniaman nġa adda iti aglicmutda, a nangaramid ti gura cadacuada; ket maammoandanto a siac ni Apo Jehova.

25 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Intono unronġec ti balay ti Israel manipud cadagiti il-ili a iti nagtengnġanda maivarisda, ket masantificaracto cadacuada iti imatang' dagiti nacion, isuntot' panagtaengda iti dagada met laeng isu nġa intedco ken adipenco a Jacob.

26 Ket agnaeddanto kencuana a sitatalged; wen, agbanġondanto cadagiti balbalay, ken agmulada cadagiti cauvasan, ket agtaengdanto a sitatalged, intono aramidec dagiti pananġocom cadacuada amin nġa ipakita ti gura cadacuada iti aglicmutda; ket maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda.

Ti padto a maicaniwas iti Egipto.

29 Iti maicapulo a tawen, iti maicapulo a bulan, iti maicapulo ket dua nġa aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isanġom ta rupam a

maibusor ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket agipadtoca iti maibusor kencuana, ken maicaniwas iti amin nga Egipto ;

3 agsaoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova : Adtoy, bumusorac kenca, Faraon nga ari ti Egipto, ti dackel nga olimaw nga adda iti tengnga dagiti carcarayanna, a nagecuna, Ti carayanco cucuac a bucod, ket isut' inaramidco a maipaay caniac met laeng.

4 Ket mangicabilacto ti banbanniit cadagiti sangim, ket padecketecto dagiti ican dagiti carcarayanmo cadagiti sicsicmo ; ket isang-atcanto manipud iti tengnga dagiti carcarayanmo, agraman dagiti amin a ican dagiti carayanmo isuda a dumket cadagiti sicsicmo.

5 Ket ibellengcanto iti let-anġ, sica ken amin ti ican dagiti carayanmo : matuangcanto iti nalawa a tay-ac ; saancanto a matiptipon wenno maururnong ; intedco a maipaay a taraon cadagiti animal ti daga ken cadagiti tumatayab cadagiti langlangit.

6 Ket amin dagiti agnaed ti Egipto maammoandanto a siac ni Jehova, agsipud ta igudat' maysa a sarucod a runo iti balay ti Israel.

7 Idi iniggamandaca iti ima, sica nagbungtolca, ken pinigismo amin dagiti abagada ; ket idi nagsanggirda kenca, sica nagbungtolca, ken pinagpigergermo dagiti lomlomoda.

8 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova : Adtoy, iyegonto ti maysa a campilan kenca, ket keltayecto kenca ti tao ken animal.

9 Ket ti daga ti Egipto langalangto ken dadael ; ket maammoandanto a siac ni Jehova. Agsipud ta kinunana, Ti carayan cucuac, ket isut' inaramidco ;

10 adtoy, nġarud, bumusorac kenca, ken bumusorac cadagiti carcarayanmo, ket aramidecto ti daga ti Egipto a maysa a naananay a dadael ken langalang, manipud iti torre ti Sevene agingnga met laeng iti beddeng ti Etiopia.

11 Awan ti saca ti tao a lumabasto kencuana, wenno saca ti animal a lumabasto kencuana, ket dinto met mapagnaedan iti uppat a pulo a tawen.

12 Ket aramidecto ti daga ti Egipto a langalang iti tengnga dagiti dagdaga a langalang ; ket dagiti ciudadna iti nagtengnga dagiti ciudad a naracrac langalangdanto iti uppat a pulo a tawen, ket iwaris-

conto dagiti taga Egipto cadagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga.

13 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova : Iti panungpalan ti uppat a pulo a tawen urnongecto dagiti Egipcios manipud cadagiti il-ili a nacaiwarisunda ;

14 ket isubliecto ti pannacacayaw ti Egipto, ket pasubliecto ida iti daga ti Patures, iti daga a nacayanacanda ; ket idiay isudantot' nababa a pagarian.

15 Isunto ti cababaan cadagiti amin a pagpagarian ; ket dinto metten maipangato iti ngato dagiti nacion : ket pabasitecto ida, tapno saandanton nga agturay cadagiti nacion.

16 Ket awanton ti pagtalcan ti balay ti Israel, a mangipalagip ti kinadakes, no isuda tumaliawdanto a cumita cadacuada : ket maammoandanto a siac ni Apo Jehova.

17 Ket naaramid idi maicaduapulo ket pito a tawen, iti umuna a bulan, iti damo nga aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia pinagservina ti buyotna iti dackel a panagservi a maibusor iti Tiro : tunggal olo napapulibannganġ, ket tunggal abaga narunot ; nupay casta awan idi ti tangdanna, uray ti buyotna, a naggapu iti Tiro, gapu iti panagservi a pinagservina a maicaniwas kencuana.

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova : Adtoy, itedconto ti daga ti Egipto ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ; ket isu ipanawnanto ti kinaaduna, ket alaenna ti agawna, ken alaenna ti samamna ; ket isunto ti tangdan ti buyotna.

20 Intedco kencuana ti daga ti Egipto a cas supapacna gapu iti panagservina, agsipud ta nagaramidda iti maipaay caniac, cuna ni Apo Jehova.

21 Iti dayta nga aldaw pagbuselecto ti sara iti balay ti Israel, ket itedconto kenca ti pananglucac ti ngiwat iti tengnga ; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti panangbac ti Babilonia iti Egipto.

30 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agipadtoca, ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova : Agdungawcayo, Alala pay ti aldaw.

3 Ta ti aldaw asideg, wen, ti aldaw ni Jehova asideg; isuntot' aldaw ti ululep, maysa a tiempo dagiti nacion.

4 Ket maysa a campilan umayto iti Egipto, ket addanto liday iti Etiopia, intono dagiti mapapatay mapasagdanto idiy Egipto; ket ipanawdanto dagiti kinaaduna, ket dagiti cimientona mareb-banto.

5 Ti Etiopia, ken Put, ken Lud, ken amin dagiti laoc a il-ili, ken Cub, ken dagiti annac ti daga nga adda iti timpuyog, mapasagdanto a maicuyog cadacuada gapu iti campilan.

6 Castoy ti cuna ni Jehova: Dagidiay met a mangitandudo iti Egipto mapasagdanto; ket ti kinatangsit ti bilegna bumabanto: manipud idiy torre ti Sevene mapasagdanto kencuana iti campilan, cuna ni Apo Jehova.

7 Ket langalangdanto iti tengnga dagiti dagdaga a langalang; ket dagiti ciudadna addadanto iti tengnga dagiti ciudad a naracrac.

8 Ket maammondanto a siac ni Jehova, intono gangatac ti Egipto, ket amin dagiti tumultulongna madadaelda.

9 Iti dayta nga aldaw dagiti babaonen rumuardanto nga aggapu iti sangonanac cadagiti sasacayan tapno butengenda dagiti awan ti annadda a taga Etiopia; ket addanto liday cadacuada, cas idi aldaw ti Egipto; ta, adtoy, isut' umay.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: pagsardengecto met ti kinaadu ti Egipto, gapu iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.

11 Isu ken ti ilina a maicuyog kencuana, ti nacaamamac dagiti nacion, maiyegto a mangrebbec iti daga; ket asutendanto dagiti campilanda a maibusor iti Egipto, ket punnoenda ti daga cadagiti mapapatay.

12 Ket paatianecto dagiti carayan, ken ilacoc to ti daga iti ima dagiti dakes a tattao; ket aramidecto ti daga a langalang, ken amin nga adda kencuana, gapu iti ima dagiti ganganna: Siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: dadaelecto met dagiti idolos, ket pasardengecto dagiti ladladawan manipud Memfis; ket awanton ti principe nga aggapu iti daga ti Egipto: ket mangicabilacto ti maysa a buteng iti daga ti Egipto.

14 Ket aramidecto ti Patures a langalang, ket manggangatacto ti maysa nga apuy idiy Tafnes, ket aramidecto dagiti panangocom iti No.

15 Ket ibuyatconto ti pungtotco iti Pelusio, ti pagsalingdan ti Egipto; ket keltayecto ti caadu ti No.

16 Ket manggangatacto ti maysa nga apuy idiy Egipto: ti Pelusio addanto iti dackel a liday, ket ti No maburburacto; ket ti Memfis addanto cacaniwasna iti aldaw.

17 Dagiti bumabbaro ti Heliopolis ken Pubasti mapasagdanto iti campilan; ket dagitoy a ciudad mapandanto iti pannacacayaw.

18 Idiy Tafnes met ti aldaw agpaidamto, intono bungtolec idiy dagiti sangol ti Egipto, ket ti kinatangsit ti bilegna sumardengto kencuana: no maipapan kencuana, maysa nga ulep isut' abbonngannanto, ket dagiti annacna a babbai mapandanto iti pannacacayaw.

19 Castoy ti panangaramidco cadagiti panangocom iti Egipto; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

20 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti umuna nga bulan, iti maicapito nga aldaw ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

21 Anac ti tao, binungtolco ti tackiag ni Faraon nga ari ti Egipto, ket adtoy, isut' saan a nareppet tapno maiccan cadagiti nacaimbag nga agas, a maiccan ti patapat a mangreppet kencuana, tapno isut' napigsa coma a mangiggem ti campilan.

22 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket bungtolecto dagiti tackiagna, ti napigsa a tackiag, ken dayta a nabungtol; ket patinnagecto ti campilan iti imana.

23 Ket iwarisconto dagiti Egipcios iti tengnga dagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga.

24 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari ti Babilonia, ket icabileco ti campilanco iti imana: ngem bungtolecto ti tackiag ni Faraon, ket isu agsainvecto iti sangonananna cadagiti sasainnec ti maysa a nasugatan a tao iti macapatay.

25 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari ti Babilonia; ket dagiti tackiag ni Faraon bumabadanto; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono icabileco ti campilan.

lanco iti ima ti ari ti Babilonia, ket isuntot' yunnatna iti daga ti Egipto.

26 Ket iwarisconto dagiti Egipcios cadagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ni Faraon mapacaammoan gapu iti gasat ti Asiria.

31 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti maicatlo a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsaoca ken Faraon nga ari ti Egipto, ken cadagiti caaduna: Asino ti capadpadam iti catan-ocmo?

3 Adtoy, ti Asirio isut' maysa idi a cantingen idia y Libano nga adda napintas a sangsangana, ken linong a cas iti bakir, ken nangato a dackel; ket ti tuctocna adda idi cadagiti nasamec a sangsangana.

4 Isut' tinaraonan dagiti dandanum, isut' pinatubo ti yuyeng: dagiti carayanna nagtarayda iti aglicmut ti pagmulaanna; ket imbaonna dagiti canalna cadagiti amin a caycayo ti away.

5 Gapuna a ti cadackelna naipangato iti ngato dagiti amin a caycayo ti away; ket dagiti sangana immaduda, ket dagiti sangana immatidugda gapu iti adu a danum, idi timpuarda.

6 Amin dagiti tumatayab cadagiti langlangit inaramidda dagiti umooda cadagiti sangana; ket iti siroc dagiti sangana amin dagiti animal ti away iyegda dagiti urbonda; ket iti baba ti linongna nagnaed dagiti amin a dadackel a nacion.

7 Castoy idi ti imnasna iti cadackelna, iti caatiddug dagiti sangana; ta ti ramutna adda idi iti arpad ti adu a danum.

8 Dagiti cantingen iti minuyongan ti Dios isut' saanda a nabalina nga inlemmeng; dagiti cayo a parwa saanda idi a cas cadagiti sangana, ket dagiti cayo ti castaño saanda idi a cas cadagiti sangana; ket awan met idi ti aniaman a cayo iti minuyongan ti Dios a cas kencuana iti sayaatna.

9 Isut' inaramidco a naimnas gapu iti caadu dagiti sangana, tapno. isu-amin a caycayo iti Eden, nga adda idi iti minuyongan ti Dios, isut' inapalanda.

10 Isut' gapuna castoy ti kinuna ni Apo Jehova: Agsipud ta maipangatoa iti cadackel, ket isu insaadna ti tuctocna iti

nagtengngaan dagiti nasamec a sangsangana, ket ti pusiona maipangato iti catayagna;

11 siac isuntot' yawatco met laeng iti ima ti nabileg dagiti nacion; di bumurong nga isu makibiangto kencuana; isut' pinaruarco gapu iti kinadakesna.

12 Ket dagiti gangannaet, ti nacaama-mac dagiti nacion, isut' kineltayda, ket isut' pinanawanda: iti rabaw dagiti banbantay ken cadagiti amin a loblobong dagiti sangsangana natnagda, ket dagiti sangsangana nabungtolda iti denna dagiti amin a pagayusan ti danum ti daga; ket amin dagiti il-ili ti daga bimmabada manipud iti linongna, ket isut' pinanawanda.

13 Iti rabaw ti dadaelna amin dagiti tumatayab cadagiti langlangit agnaed-danto, ket amin dagiti animal ti away addadanto cadagiti sangana;

14 ta tapno awan cadagiti amin a caycayo iti arpad ti dandanum ti agpangato iti cadackelna, ket dida met icabil ti tuctocda iti nagtengngaan dagiti nasamec a sangsangana, wenna dagiti nabileg agtacerda iti canगतoda, amin met laeng dagiti uminum ti danum; ta isuda amin nayawatda ken patay, cadagiti nababa a paspaset ti daga, iti tengnga dagiti amnac ti tattao, agraman cadacuada a bumaba iti dariwangwarng.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Idi aldaw a bimmaba iti Tanem nagpalingitac; inabongac ti yuyeng a maipaay kencuana, ket binenbenac dagiti carcarayanna; ket dagiti dadackel a dandanum nagtaengda; ket pinagladingitco ti Libano a maipaay kencuana, ket amin dagiti caycayo iti away nagcapuyda gapu kencuana.

16 Pinagkintayegco dagiti nacion iti uni ti pannacatuangna, idi isut' imbelengco idia y Tanem a naicuyog cadacuada a bumaba iti dariwangwang; ket amin dagiti caycayo ti Eden, dagiti napili ken caimbagan ti Libano, amin dagiti uminum ti danum, naliwliwada cadagiti nababa a paspaset ti daga.

17 Isuda met bimmabada idia y Tanem a naicuyog kencuana aginggat' cadacuada a napapatay iti campilan; wen, isuda a tackiagna, a nagnaed iti siroc ti linongna iti tengnga dagiti nacion.

18 Asino ti capadam a castoy iti dayag ken iti cadackel cadagiti caycayo ti Eden? nupay casta maipababacanto a maicuyog cadagiti caycayo ti Eden agingga cadagiti

nababa a paspaset ti lubong: agiddacanto iti tengnga dagiti saan a nacugit, a maicuyog cadacuada a napapatay iti campilan. Daytoy isu ni Faraon ken amin ti caduna, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunoy ken Faraon. Dagiti taga Egipto agraman dagiti sabali a nacion idia y Tanem.

32 Ket naaramid idi maicapulo ket dua a tawen, iti maicapulo ket dua a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agunoyca ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket cunaem kencuana, Sica naiyaspingca iti maysa a urbon a leon dagiti nacion; nupay casta sica casca la maysa nga olimaw cadagiti baybay; ket rimmuarca a carcarayan, ket kiniburmo dagiti danum iti sacam, ket rinugitam dagiti carayanda.

3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: iyucradconto ti iketco kenca agraman ti maysa a cacuyogan ti adu nga il-ili; ket isang-atdacanto iti iketco.

4 Ket ibaticanto iti daga, ibellengcanto iti nalawa a tay-ac, ket amin dagiti tumatayab cadagiti langlangit pagbatayecto kenca, ket pennekecto dagiti animal iti amin a daga kenca.

5 Ket icabilconto ti lasagmo iti rabaw dagiti banbantay, ket punnoecto dagiti loblobong iti kinangatom.

6 Sibugacto met iti daram ti daga a naglangoyam, agingga cadagiti banbantay; ket dagiti pagayusan ti danum mapnodanto kenca.

7 Ket intono iddepenca abbongacto dagiti langlangit, ket pasipngectecto dagiti bitbitwenna; abbongacto ti init iti maysa a ulep, ket ti bulan dinanto ited ti silawna.

8 Amin dagiti naraniag a silaw ti langit pasipngectecto iti ngatom, ket icabilconto ti sipngectecto iti dagan, cuna ni Apo Jehova.

9 Siac paglidayecto met dagiti puso dagiti adu nga il-ili, intono iyegeo ti pannacarbemo cadagiti nacion, iti daga a dica naammoan.

10 Wen, pagseddaawecto dagiti adu nga il-ili kenca, ket dagiti ar-arida agbutengdanto a napalalo gapu kenca, intono pakilapec ti campilanco iti sangoananda; ket isuda agkintayegdanto iti tunggal canito, tunggal tao gapu iti bucodna a biag, iti aldaw a pannacatuangmo.

11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ti campilan ti ari ti Babilonia umayto kenca.

12 Gapu cadagiti campilan dagiti nabileg patuangecto ti caadum; ti nacabutbuteng dagiti nacion isuda amin: ket paawanendanto ti kinatangsit ti Egipto, ket amin dagiti caaduna marbedanto.

13 Dadaelecto met amin dagiti animalna manipud iti denna ti adu a dandanum; ti saca ti tao saannanton met a kiburen ida, ket dagiti cuco dagiti animal saandanto metten ida a kiburen.

14 Sa paglitnawec dagiti danumda, ket pagayusecto dagiti carayanda a cas lana, cuna ni Apo Jehova.

15 Intono aramidec ti daga ti Egipto a langalang ken dadael, maysa a daga a naicatan iti dayta a nacapunnoanna, intono papatayec isuda amin dagiti agnaed kencuana, maammoandanto a siac ni Jehova.

16 Daytoy ti unnoy nga unnoyendanto; dagiti annac a babbai dagiti nacion agunoydanto cadacuada; iti Egipto, ken iti amin a caaduna, agunoydanto cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

17 Naaramid met idi maicapulo ket dua a tawen, idi maicapulo ket lima nga aldaw ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, agdung-awca a maipaay iti caadu ti Egipto, ket isudat' ipurruacmo, isu met laeng ken dagiti annac a babbai dagiti agdindinamag a nacion, agingga cadagiti nababa a paspaset ti daga, a maicuyog cadacuada a bumaba iti dariwangwang.

19 Asino ti inartapam iti pintas? bumabaca, ket maicaiddaca cadagiti saan a nacugit.

20 Isuda mapasagdanto iti tengnga dagidia a mapapatay iti campilan: isut' mayawat iti campilan; isut' iruaryo ken amin ti caaduna.

21 Ti napigsa cadagiti manncabalin agsaonto kencuana manipud iti tengnga ti Hades agraman cadacuada a tumulong kencuana: bimmabandan, agiddada a sitatalna, dagiti met laeng saan a nacugit, napapatay iti campilan.

22 Ti Asiria adda idia y ken amin a cacuyuganna; dagiti tanemna addada iti licmutna; isuda amin napapatay, napasag iti campilan;

23 a dagiti tanemda naicabilda iti

caunegan a paspaset ti dariwangwang, ket ti cacuyuganna adda iti aglicmut ti tanemna; isuda a bimmaba a saan a nacugit cada-giti nababa a paspaset ti daga, isuda a pinagbuteng ida iti daga dagiti nabiag, ket inawitda ti bairda agraman cada-cuada a bumaba iti dariwangwang.

24 Adda idiaiy ti Elam ken amin dagiti caaduna iti aglicmut ti tanemna; isuda amin napapatay, napasag iti campilan, isuda a bimmaba a saan a nacugit cada-giti nababa a paspaset ti daga, isuda a pinagbuteng ida iti daga dagiti nabiag, ket inawitda ti bairda agraman cada-cuada a bumaba iti dariwangwang.

25 Isut' incabilanda ti maysa a pagid-daan iti tengnga dagiti napapatay agraman dagiti amin a caaduna; dagiti tanemna addada amin ti licmutna; isuda amin saan a nacugit, napapatay iti campilan; ta ti butengda naaramid idiaiy daga dagiti nabiag, ket inawitda ti bairda a naicuyog cada-cuada a bumaba iti dariwangwang: isut' naicabil iti tengnga dagidiay a napapatay.

26 Adda idiaiy ti Mesec, Tubal, ken amin dagiti caaduna; dagiti tanemda addada iti aglicmut cada-cuada; isuda amin saan a nacugit, napapatay iti campilan; ta pinagbutengda ida iti daga dagiti nabiag.

27 Ket saandanto a makicaidda cadagiti nabileg a napasag cadagiti saan a nacugit, a bimmaba idiaiy Hades agraman dagiti igam iti gubat, ket indissoda dagiti campilanda iti baba dagiti oloda, ket dagiti kinadakesda adda iti rabaw dagiti tulangda; ta isuda idi ti buteng dagiti nabileg iti daga dagiti nabiag.

28 Ngem sica matuculcanto iti tengnga dagiti saan a nacugit, ket makicaiddacanto cadagidiay a napapatay iti campilan.

29 Adda idiaiy ti Edom, dagiti arina ken amin dagiti principesna, isuda a iti bilegda naicaidda cada-cuada a napapatay iti campilan; makicaiddadanto cadagiti saan a nacugit, ken cada-cuada a bumaba iti dariwangwang.

30 Adda idiaiy dagiti principes ti amianan, isuda amin, ken amin dagiti Sidonios, isuda a bimmaba a naicuyog cadagiti napapatay; iti buteng nga inaramidda iti bilegda maibabairda; ket makicaiddada a saan a nacugit cada-cuada a napapatay iti campilan, ket awitanda ti bairda a naicuyog cada-cuada a bumaba iti dariwangwang.

31 Ni Faraon makitananto ida, ket maliwliwanto cadagiti amin a caaduna, ni Faraon met laeng ken amin ti buyotna, napapatay iti campilan, cuna ni Apo Jehova.

32 Ta incabilco ti butengna iti daga dagiti nabiag; ket isuntot' maicabil iti tengnga dagiti saan a nacugit, a naicuyog cada-cuada a napapatay iti campilan, ni Faraon met laeng ken amin ti caaduna, cuna ni Apo Jehova.

Ti rebbenngen ti agbanbantay. Ti Apo manjococ a sililinteg. Ti gapuna a ti Jerusalem nadusa. Dagiti agdenngeng iti mammadto nagsukirda.

33 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsaoca cadagiti annac ti ilim, ket cunam cada-cuada, Intono iyegco ti campilan iti daga, ket dagiti tattao mangala ti maysa a lalaki nga aggapu iti nagtengngaanda, ket isut' icabilda a maipaay nga agbantayda;

3 no isu intono makitana ti campilan nga umay iti daga, puyotenna ti tangguyob, ket pacaammoanna ti ili;

4 iti casta uray siasino a dumngeng, iti uni ti tangguyob ket saan a mangipanngag no ti campilan umay, ket isut' ipanawna, ti darana addanto iti olona met laeng.

5 Nangegna ti uni ti tangguyob, ket saan a mangipanngag, ti darana addanto kencuana; ngem ket di no mangipanngag, naispalna coma ti cararuana.

6 Ngem no ti agbantay makitana ti campilan nga umay, ket saanna a puyoten ti tangguyob, ket ti ili saan a mapacaammoan, ket ti campilan umay ket mangala ti asinoman a tao iti nagtengngaanda; isut' maipanaw iti kinadakesna, ngem ti darana sapulecto iti ima ti agbantay.

7 Gapuna a sica, anac ti tao, incabilca nga agbantay iti balay ti Israel; denggem ngarud ti sao iti ngiwatco, ket itedmo cada-cuada ti pacaammoan nga aggapu caniac.

8 No cunac iti nadangkes, O nadangkes a tao, mataycanto a pudno, ket sica saanca nga agsao a mangipacaammo iti nadangkes iti dalanna; dayta a nadangkes a tao matayto iti kinadakesna, ngem ti darana sapulecto iti imam.

9 Nupay casta no ipacaammoam ti nadangkes iti dalanna tapno agtuckiad

kencuana, ket saan n̄ga agtuckiad iti dalanna; isu matayto iti kinadakesna, n̄gem sica naispalmo ti cararuam.

10 Ket sica, anac ti tao cunam iti balay ti Israel: Castoy ti panagsaoyo, a cunayo, Dagiti salungasingmi ken dagiti basbasolmi addada iti rabawmi, ket cumapsuteami cadacuada; casano n̄garud ti panagbiagmi?

11 Cunam cadacuada, Casiac sibiabiagac, cuna ni Apo Jehova, Awan ti ragsacco iti ipapatay ti nadangkes; no di ket ti nadangkes agtuckiad coma iti dalanna ket agbiag: agtuckiadcayo, agtuckiadcayo cadagiti dakes a dalanyo; ta apayapay a mataycayo, O balay ti Israel?

12 Ket sica, anac ti tao, cunaem cadagiti annac ti ilim, Ti kinalinteg ti nalinteg isut' saannanto n̄ga ispalen iti aldaw ti salungasingna; ket no maipapan iti kinadakes ti nadangkes, saanto a matuang gapu iti dayta iti aldaw n̄ga isu agtuckiad iti kinadangkesna; ket saan met dayta nalinteg mabalinna ti agbiag gapu iti dayta iti aldaw n̄ga isu agbasol.

13 No cunac iti nalinteg, n̄ga isu agbiagto a pudno; no isu agtalec iti kinalintegna, ket agaramid ti kinadakes, awanto cadagiti nalinteg a gapuananna ti malagip; no di ket iti kinadakesna n̄ga inaramidna, kencuana matayto.

14 Maneu, no cunac iti nadangkes, Mataycanto a pudno; no agbabawi iti basolna, ket aramidenna dayta mayalubog iti linteg ken umisu;

15 no ti nadangkes ipulang ti salda, isublina dayta innalana a tinacaw, magna cadagiti lininteg ti biag, a saan n̄ga agaramid ti kinadakes, isu agbiagto a pudno, saanto a matay.

16 Awanto cadagiti basolna n̄ga inaramidna ti malagip a maibusor kencuana; isu inaramidna dayta mayalubog iti linteg ken umisu; isu agbiagto a pudno.

17 Nupay casta dagiti annac ti ilim cunada, Ti dalan ti Apo saan a padapada: n̄gem no maipapan cadacuada, ti dalanda saan a padapada.

18 No ti nalinteg agtuckiad iti kinalintegna, ket agaramid iti kinadakes, isu matayto met laeng kencuana.

19 Ket no ti nadangkes agtuckiad iti kinadakesna; ket aramidenna dayta mayalubug iti linteg ken umisu, isu agbiagto a gapu kencuana.

20 Cunaenyo pay laeng, Ti dalan ti

Apo saan a padapada. O balay ti Israel, ocomencayto tunggal maysa cas cadagiti dalanna.

21 Ket naaramid idi maicapulo ket dua a tawen ti pannacacayawtayo, iti maicapulo a bulan, iti maicalima n̄ga aldaw ti bulan, a maysa a nagtalaw idia Jerusalemm immay caniac a kinunana, Ti ciudad macabil.

22 Ita ti ima ni Jehova adda idi caniac iti rabii, casacbayan ti yaay dayta nagtalaw; ket linuctanna ti n̄giwatco aginggat' iummay caniac iti bigat; ket ti n̄giwatco naluctan ket saanacon idi n̄ga umel.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

24 Anac ti tao, isuda n̄ga agnaed cadagidiay naracrac a luglugar iti daga ti Israel agsaoda, a cunada, Ni Abraham maymaysa idi, ket tinawidna ti daga: n̄gem dacami aducami; ti daga naited cadacami a tawid.

25 Gapuna cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Mangancayo ti dara, ket itangadyo dagita matay cadagiti idolosyo, ket mangiparucpucayo ti dara: ket tagicuanyonto aya ti daga?

26 Agtadercayo iti campilanyo, agaramidcayo ti macarimon, ket tulawanyo tunggal maysa ti asawa a babai ti caarubana; ket tagicuanyonto aya ti daga?

27 Castoy ti cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Cas siac sibiabiagac, di bumurong n̄ga isuda n̄ga adda cadagiti naracrac a luglugar mapasagdanto iti campilan; ket dayta n̄ga adda iti nalawa n̄ga away itedconto cadagiti animal tapno isut' malamut; ket isuda n̄ga adda cadagiti sarikedked ken cadagiti rukib mataydanto iti angol.

28 Ket aramidecto ti daga a langalang ken pagsedsedaawan; ket ti kinatangsit ti bilegna sumarden̄go; ket dagiti bantay ti Israel langalangdanto, gapuna n̄ga awanto ti lumabas.

29 Iti casta maammoandanto a siac ni Jehova, intono aramidec ti daga a langalang ken maysa a pagsedsedaawan, a gapu cadagiti amin a kinarimon n̄ga inaramidda.

30 Ket no maipapan kenca, anac ti tao, dagiti annac ti ilim agsaodanto a maipapan kenca iti arpad dagiti bacud ken cadagiti ruangan dagiti balbalay, ket agsaodanto ti maysa ken maysa, tunggal maysa iti cabsatna a lalaki, a cunada,

Umayca, dawatenmi kenca, ket denggem no ania ti sao a rumay nga aggapu ken ni Jehova.

31 Ket umayda kenca, a cas ti yaay ti ili, ket agtugawda iti sangaoanam a cas ti ilic, ket denggenda dagiti saom, ngem saanda ida a tungpalen; ta cadagiti ngiwatda iparanгда ti adu nga ayat, ngem ti pusoda mapan a sumurot iti tuboda.

32 Ket, adtoy, sica cadacuada cas maysa a naimnas a cancion ti maysa nga adda macaay-ayo a timecna, ken macatocar a naimbag ti maysa a gamigam; ta manggeda dagiti saom, ngem saanda ida a tungpalen.

33 Ket intono daytoy maaramid (adtoy isut' umay), maammoandanto a maysa a mammadto adda idi ti nagtengngaanda.

Dagiti saan a mapagtalean nga agpaspastor ti Israel madasada. Ti panangaywan ni Jehova iti panğenna. Ti tulag ti cappia ni Jehova.

34 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agipadtoca a maibusor cadagiti agpaspastor ti Israel, agipadtoca, ket cunaem cadacuada, cadagiti met laeng agpaspastor, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Asi pay dagiti agpaspastor ti Israel nga pacanenda ti bagbagida met laeng! dagiti agpaspastor saanda coma aya a pacanen dagiti carnero?

3 Canenyo ti taba, ken agcawescayo iti dudot ti carnero, patayenyo dagiti nalucmeg; ngem dicay pacanen dagiti carnero.

4 Ti nacapuy saanyo a pinapigsa, ket dicay met inagasan dayta masakit, ket saanyo met a binedbedan dayta nabungtol, dicay met inyawid dayta napapanaw, saanyo met a biniroc dayta napucaw; ngem gapu iti panangipapilit ken panangparigat nagturaycayo cadacuada.

5 Ket naiwarisda agsipud ta awan ti agpastor, ket naaramidda a taraon cadagiti amin nga animal ti away, ket naiwarada.

6 Dagiti carneroc nagtawatawda cadagiti amin a banbantay, ken iti tunggal nangato a turod: wen, dagiti carneroc naiwarada iti amin a rupa ti daga; ket awan ti asinoman a nagbiruc wenna nagsapul cadacuada.

7 Isut' gapuna a dacayo agpaspastor, denggenyo ti sao ni Jehova.

8 Cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, pudno nga agsipud ta dagiti carneroc

nagbalinda a samsam, ken dagiti carneroc naaramidda a taraon dagiti amin nga animal ti away, gapu ta awan idi ti agpastor, ket dagiti agpaspastorco dida met biniruc dagiti carneroc, no di ket dagiti agpaspastor tinaraonanda dagiti bagbagida met laeng, ket saanda a tinaraonan dagiti carneroc;

9 Gapuna, dacayo agpaspastor denggenyo ti sao ni Jehova:

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy bumusorac cadagiti agpaspastor; ket sapulecto dagiti carneroc iti inada, ket pasardengecto ida nga agpacan cadagiti carneroc; ket dagiti agpaspastor saandanto metten a pacanen dagiti bagbagida met laeng; ket ruc-atacto dagiti carneroc iti ngiwatda, tapno saanda coma nga agservi a taraon cadacuada.

11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, siac met laeng, wen siac, agbiru- cacto cadagiti carneroc, ket sapulecto ida.

12 Cas ti maysa nga agpastor birukena ti pangenna iti aldaw nga isu adda iti nagtengngaanda dagiti carnerona a naiwara iti adayu, casta ti panangsapulconto cadagiti carneroc; ket ruc-atacto ida cadagiti amin a disso a nacaiwarisanda iti naulep ken nasipnget nga aldaw.

13 Ket iruarconto ida manipud cadagiti il-ili, ken urnongecto ida manipud cadagiti dagdaga, ket iyegconto ida iti dagada met laeng; ket pacanecto ida iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, iti denna dagiti pagdalanen ti dandanum, ken cadagiti amin a mapagnaedan a luglugar ti daga.

14 Pacanecto ida iti nasayaat a pagaran; ket iti rabaw dagiti banbantay iti cangato ti Israel addanto ti nacapupucanda: idiy agiddadanto iti nasayaat a pacapupucan; ket iti nataba a pagaraban mapacandanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel.

15 Siacto met laeng ti agpastor cadagiti carneroc, ket pagiddaecto ida, cuna ni Apo Jehova.

16 Sapulecto dayta mapucaw, ket isublicto dayta napapanaw, ket bedbedacto dayta nabungtol, ket papigsaecto dayta masakit: ngem ti nalucmeg ken ti napigsa pucawecto; taraonecto ida iti kina-justicia.

17 Ket no maipapan kenca, O arbanco, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, ocomec ti carnero ken ti carnero, ti carnero a lalaki ken ti calding a lalaki.

18 Cas la aya bassit a banag cadacayo ti pananganyo iti nasayaat a pagaraban, ngem rebbengyo nga ibaddec cadagiti sacayo ti tidda ti pagarabanyo? ken ti pananginumyo cadagiti nalitnaw a dandanum, ngem rebbengyo a rugitan ti tidda cadagiti sacayo?

19 Ket no maipapan cadagiti carneroc, canendanto ti binaddecyo cadagiti sacayo, ken inumenda ti rinugitanyo cadagiti sacayo.

20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova cadacuada: Adtoy, siac, wen siac, ocomecto ti nalucmeg a carnero ken ti nacottong a carnero.

21 Agsipud ta sinalputyo ti bacrang ken ti abaga, ket induronyo amin dagiti nacottong cadagiti sarsarayo, aginggat' naiwarisyo ida iti adayu;

22 ispalecto ngarud ti arbanco, ket saandanton a maysa a samsam; ket ocomecto ti carnero ken ti carnero.

23 Ket bangonecto ti maysa a pastor cadacuada, ket pacanennanto ida, nga isu ni adipenco a David; pacanennanto ida, ket isunto ti pastorda.

24 Ket siac, ni Jehova, siacto ti Diosda, ket ni adipenco a David principe cada-cuada; Siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

25 Ket mangaramidacto cadacuada ti maysa a tulag ti cappia, ket pasardengecto dagiti dakes nga animal iti daga; ket agnaeddanto a sitatalged iti let-ang, ken maturog iti bakir.

26 Ket aramidecto ida ken dagiti luglugar iti aglicmut ti turodco a maysa a bendicion; ket patinnagecto ti arbis iti tiempona a nakedngan; addanto ar-arbis ti bendicion.

27 Ket ti cayo iti away mangtedto ti bungana, ket ti daga mangtedto ti nayonna, ket sitatalgeddanto iti dagada; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono bungtolec dagiti balunet ti sangolda, ken ruc-atac ida iti ima dagidiay a nangpatagabu cadacuada.

28 Ket saandanton a maysa a samsam cadagiti nacion, ket dagiti animal ti daga saandanto metten a lamuten ida; no di ket agnaeddanto a sitatalged, ket awanto ti mangbuteng cadacuada.

29 Ket mangbangonecto cadacuada ti maysa a pagmulaan a maipaay a dayaw, ket saandanton a maibus iti bisin iti daga, ket didanto metten awiten ti bain dagiti nacion.

30 Ket maammoandanto a siac, ni Jehova a Diosda, addaac cadacuada, ket isuda, ti balay ti Israel, isuda ti ilic, cuna ni Apo Jehova.

31 Ket dacayo ti carneroc, ti carnero ti pagarabac tattaoda, ket siac ti Diosyo, cuna ni Apo Jehova.

Ti pannacarbec ti Edom maipadto.

35 Maysa pay ti sao ni Jehova dim-teng caniac, a kinuuna,

2 Anac ti tao, isangom dayta rupam a maibusor iti bantay Seir, ket agipadto a maibusor kencuana,

3 ket cunaem kencuana, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorackenca, O bantay Seir, ket iyunnateonto ti imac a maibusor kenca, ket aramidencanto a langalang ken pagseddaawan.

4 Racrakecto dagiti ciudadmo, ket sica langalangcanto; ket maammoamto a siac ni Jehova.

5 Agsipud ta adda idi kenca ti agnayanon a panagbinnusor, ket inyawatmo dagiti annac ti Israel iti bileg ti campilan iti tiempo ti rigatda, iti tiempo ti kinada-kes iti panungpalan;

6 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, isaganacanto iti dara, ket ti dara camatennacanto: agtaud ta dica ginura ti dara, dara ngarud ti cumamatto kenca.

7 Iti castoy aramidecto ti bantay Seir a maysa nga pagseddaawan ken langalang; ket keltayecto kencuana dayta a lumabas ken dayta nga agsubli.

8 Ket punnoecto dagiti bantayna cadagiti napapatayna: cadagiti turodmo ken cadagiti lobongmo, ken amin cadagiti pagayusam ti danum mapasagdanto dagiti napapatay iti campilan.

9 Aramidencanto nga agnayanon a langalang, ket dagiti ciudadmo saandanto a pagnaedan; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

10 Agsipud ta kinunam, Dagitoy dua a nacion ken dagitoy dua a daga cuacto ida, ket isut' tagicuaenminto; agsipud ta ni Jehova adda idi idiay:

11 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, aramidecto a cas mainugot iti pungtotmo, ken cas mayalubog iti apalmo isu nga imparangmo iti guram a maibusor cadacuada; ket agpacammoacto cada-cuada, intono ocomenca.

12 Ket maammoamto a siac, ni Jehova,

nanġeġco amin dagiti panglaimo isu a sinaom a maibusor cadagiti banbantay ti Israel, a kinunam, Nalangalangda, naitedda cadacayo a lamuten.

13 Ket pinadackelyo ti bagbagiyo met laeng a maibusor caniac iti ngiwayto, ket pinaaduyo dagiti saoyo a maicaniwac caniac: isut' nanġeġco.

14 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Intono ti amin a lubong agragsac, aramidencanto a langalang.

15 No casano a nagragsacca iti tawid ti balay ti Israel, agtaud ta isut' langalang, castanto ti aramidec kenca: langalangcanto, O bantay Seir ken amin a Edom, wen isu-amin; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Dagiti banbantay ti Israel mabendicionandanto, ket mapabaro ti Israel a maipaay ken ni Jehova.

36 Ket sica, anac ti tao, agipadtoca cadagiti banbantay ti Israel, ket cunaem, Dacayo banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Jehova.

2 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti cabusor kinunana a maibusor cadacayo, Aha, ket dagiti daan a nangato a disdissom cucuatayo iti panagtagicua;

3 isut' gapuna agpadtoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta, wen agsipud ta inaramiddacayo a langalang, ket inalimundacayo iti tunggal siki-gan, tapno agbalincay coma a cucua ti tidda dagiti nacion, ket naalacayo cadagiti bibig dagiti mannao, ken ti dakes a damag ti ili;

4 isut' gapuna, dacayo banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti banbantay ken cadagiti turturod, cadagiti pagayusan ti dandanum ken cadagiti loblobong, cadagiti langalang a racrac ken cadagiti ciudad a nagtalawan, isuda a nagbalin a samsam ken marabrac iti tidda dagiti nacion nga adda iti aglicmut;

5 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Pudno iti apuy ti imonco nagsaoac iti tidda dagiti nacion, ken maicaniwac iti amin a Edom, a nangdutoc iti dagac cadacuada met laeng a maysa a cucua nga adda ragsac iti amin a pusoda, nga adda gura ti cararu, tapno isut' ibellengda a maipaay a samsam.

6 Isut' gapuna agpadtoca maipapan iti daga ti Israel, ket cunaem cadagiti banbantay ken cadagiti turturod, cadagiti

pagayusan ti dandanum ken cadagiti loblobong, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, nagsaoac iti imonco ken iti pungtotoc, agsipud ta inawitmo ti bain dagiti nacion:

7 castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova: Insapatac, a kinunac, Pudno a dagiti nacion nga adda iti aglicmut kenca, isuda awitendanto ti baina.

8 Nġem dacayo, O banbantay ti Israel, isaringityonto dagiti sangsangayo, ket itedyo ti bungayo iti ilic nga Israel; ta isuda asidegdan nga umay.

9 Ta adtoy, siac maipaay cadacayo, ket agsublicto cadacayo, ket mataloncayto ken mamulaancayo;

10 ket paaducto dagiti lallaki cadacayo, amin ti balay ti Israel, wen isu-amin; ket dagiti ciudad mapagnaeddanto, ket dagiti racrac a luglugar maibangondanto;

11 ket paaducto cadacayo ti tao ken ti animal; ket manayonandanto ken nabungada; ket pagbalincayto a mapagnaedan a cas idi immun-una a casasaadyo, ket agaramidto ti nasaysayaat cadacayo nġem cadagidi damoyo: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

12 Wen, papagnaecto dagiti lallaki cadacayo, ti met laeng ilic nga Israel; ket isuda tagicuaendanto, ket sicanto ti tawidda, ket manipud ita saanmonto idan nga iccaten ti annac.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta cunada cadacayo, Sica daga maysaca a managlamut ti tao, ken maysa a managpaliday iti nacionmo;

14 isut' gapuna saancanton nga aglamut cadagiti tao, ket dicanto metten agpaliday ti nacionmo, cuna ni Apo Jehova;

15 ket dicanto metten palubosan a dumngeg ti bain dagiti nacion, ket dicanto metten awiten dagiti babalaw dagiti il-ili, dicanto metten paitibcol ti ilim, cuna ni Apo Jehova.

16 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenġ caniac, a kinunana,

17 Anac ti tao, idi ti balay ti Israel magnaed iti bucodda a daga, isut' tula-wanda gapu iti dalanda ken gapu cadagiti gapuananda: ti dalanda iti sangonanac cas ti kinarugit ti maysa a babai iti panagcadawyananna.

18 Gapuna imbuyatco ti pungtotoc cadacuada gapu iti dara nga imbuyatda iti daga, ken agsipud ta isut' tinulawanda cadagiti ladladawanda;

19 ket inwarisco ida cadagiti nacion, ket naiwarada cadagiti dagdaga, cas mainugot iti dalanda: ken cas mayalubog cadagiti aramidda inocomeo ida.

20 Ket idi dimtengda cadagiti nacion isu a napananda, binassawanganda ti nasantoan a naganco, iti dayta a dagiti tattao kinunada a maipannggep cadacuada, Dagitoy isuda ti ili ni Jehova, ket rimmuarda iti dagana.

21 Ket adda idi asic gapu iti nasantoan a naganco, isu a binassawangan ti balay ti Israel iti nagtengngaang dagiti nacion, a napananda.

22 Isut' gapuna cunam iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Saanco nga aramiden *daytoy* gapu cadacayo, O balay ti Israel, no di gapu iti nasantoan a naganco, isu a binassawanganyo iti nagtengngaang dagiti nacion, a napananyo.

23 Ket pasantoecto ti dackel a naganco, isu a nabassawangan iti nagtengngaang dagiti nacion, isu a binassawanganyo iti tengngaada; ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova, cuna ni Apo Jehova, intono mapasantoac cadacayo iti sangaoanan dagiti matada.

24 Ta ~~ala~~en cayto manipud iti tengnga dagiti nacion, ket urnongencayto nga aggapu cadagiti amin a dagdaga, ket iyegcayto iti dagayo met laeng.

25 Ket iwarsicto ti nalitnaw a danum cadacayo, ket nadaluscayto; manipud iti amin a kinarugityo, ken manipud cadagiti amin a ladladawanyo, dalusancayto.

26 Iccancayto met ti maysa a baro a puso, ket maysa a baro nga espiritu icabilconto ti unegyo; ket iccatecto ti nabato a puso iti lasagyo, ket iccancayto ti maysa a puso a lasag.

27 Ket icabilconto ti Espirituc iti unegyo, ket papagnaencayto cadagiti lintegco, ket tungpalenyonto dagiti bilbilinco, ken aramidenyo ida.

28 Ket agnaedcayto iti daga nga intedco cadagiti ammayo; ket dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo.

29 Ket ispalencayto cadagiti amin a kinarugityo, ket unayabacto ti bukel, ket isuntot' paaduec, ket saanacto a mangicabil ti bisin cadacayo.

30 Ket paaduecto ti bunggayo, ken ti nayon ti talon, tapno saanyo nga awatenen coma ti babalaw ti bisin cadagiti nacion.

31 Sa lagipenyonto dagiti dakes a dalalanyo, ken dagiti gapuananyo a saanda

idi a nasayaat; ket calucsayyonto ti bagbagiyo met laeng iti bucodyo nga imatang gapu cadagiti kinadakesyo ken gapu cadagiti kinarimonyo.

32 Saan a gapu cadacayo aramidec *daytoy*, cuna ni Apo Jehova, maipacaammo cadacayo: agbaincayo ken mariribucayo gapu cadagiti dalanyo, O balay ti Israel.

33 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti aldaw a dalusancayo cadagiti amin a kinadakesyo, aramidecto dagiti ciudad a mapagnaedan, ken dagiti naracrac a luglugar a mabangon.

34 Ket ti daga a langalang idi matalonto, isu a langalang idi iti imatang dagiti amin a limmabas.

35 Ket cunaendanto, *Daytoy* daga a langalang idi nagbalin a cas ti minuyongan ti Eden; ket ti racrac ken langalang ken narbec a ciudad napasarikedkedan ken napagnaedan.

36 Sa dagiti nacion a nabati iti aglicmut cadacayo, maammoandanto a siac, ni Jehova, binangonco dagiti narbec a luglugar, ken minulaac dayta a langalang: Siac, ni Jehova, isut' insaoc, ket isut' aramidecto.

37 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Gapu iti *daytoy*, castamet, maumanannacto iti balay ti Israel, tapno isut' aramidec a maipaay cadacuada: paaduecto ida cadagiti lallaki cas maysa nga arban.

38 Cas ti arban a maipaay a daton, cas ti arban ti Jerusalem cadagiti nakedngan a fifestana, casta dagiti racrac a ciudad mapnodanto cadagiti ar-arban ti lallaki; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti sirmata maipannggep ti namaga a tultulang. Dagiti namaga a tultulang mapabiag, ket isuda saecianda ti ili ti Dios. Pamagtipon manen ti Juda ken Israel. Ni David isunto ti arida.

37 Ti ima ni Jehova adda idi caniac, ket isu inruarnac iti Espiritu ni Jehova, ket indissonac iti tengnga ti lobong; ket napno cadagiti tultulang.

2 Ket isu pinalabasnac iti arpadda iti aglicmut: ket, adtoy, aduda unay iti rupa ti lobong; ket, adtoy, namagada unay.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, mabalin dagitoy a tulanng ti agbiag? Ket

siac simmungbatac, O Apo Jehova sica ammom.

4 Kinunana manen caniac, Agipadtoca cadagito a tultulang, ket cunam cadacuada, O dacayo a tultulang, denggenyo ti sao ni Jehova.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagito a tultulang: Adtoy, pastreecto ti anges cadacayo, ket agbiagcayto.

6 Ket mangidissoacto cadagiti pennet iti rabawyo, ket mangyegacto ti lasag cadacayo, ket bungonencayo ti cudil, ket mangicabilac ti anges cadacayo, ket agbiagcayto; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

7 Gapuna a nagipadtoac a cas naibilin caniac: ket bayat ti panagipadtoac, adda idi maysa a ungor, ket adtoy maysa a gingined; ket dagidi tultulang nagtitiponda, tulang iti tulannga.

8 Ket nakitac, ket, adtoy, adda idi pennet iti rabawda, ket immay ti lasag, ket ti cudil inabonganna ida; ngem awan idi ti anges cadacuada.

9 Sa kinunana caniac, Agipadtoca iti angin, agipadtoca, anac ti tao, ket cunam iti angin, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Umayca manipud cadagiti uppat nga angin, O anges, ket angesam dagitoy napapatay, tapno agbiagda coma.

10 Gapuna a nagipadtoac a cas imbilinna caniac, ket ti anges immay cadacuada, ket isuda nagbiagda, ket timmacerda cadagiti sacada, maysa a dackel uray a buyot.

11 Sa kinunana caniac, Anac ti tao, dagitoy a tultulang isuda ti amin a balay ti Israel: adtoy, cunada, dagiti tultulangtayo nagmaga, ket ti ramnamatayo napucaw; datayo makeltaytayo a matalipupus.

12 Isut' gapuna agipadtoca, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, luctacto dagiti tanemyo, ket pasang-atencayo manipud cadagiti tanemyo, O ilic; ket iyegcayto iti daga ti Israel.

13 Maammoanyonto a siac ni Jehova, intono luctac dagiti tanemyo, ken pasang-atencayo manipud cadagiti tanemyo, O ilic.

14 Ket icabilcontito ti Espirituc cadacayo, ket agbiagcayto, ket isaadcayto iti bucodyo a daga: ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inaramidco, cuna ni Jehova.

15 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

16 Ket sica, anac ti tao, mangalaca ti maysa a sarucod, ket isuratmo kencuana, Maipaay ken Juda, ken cadagiti annac ti Israel a cadduana: sa mangalaca ti sabali a sarucod, ket isuratmo kencuana, Maipaay ken Jose, ti sarucod ni Efraim, ken maipaay iti amin a balay ti Israel a cadduana:

17 ket pagtitiponem ida a maipaay kencana maysa iti sabali iti maysa a sarucod, tapno agbalinda coma a maymaysa dita imam.

18 Ket no dagiti annac ti ilim agsao-danto kencana, a cunada, Saanmo aya nga iparang cadacami no ania ti panggepmo gapu cadagitoy?

19 cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto ti sarucod ni Jose, isu nga adda iti ima ni Efraim, ken ti caputotan ni Israel a cadduana; ket icabilcontito ida a maicuyog kencuana, wen maicuyog iti sarucod ni Juda, ket aramidecto ida a maymaysa a sarucod, ket maymaysadanto iti imac.

20 Ket dagiti sarsarucod a nagsuratam addanto iti imam iti sangonan dagiti matada:

21 Ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto dagiti annac ti Israel manipud cadagiti nacion, isuda a napananda, ket urnongecto ida iti tunggal sikigan, ket ipanco ida iti bucodda a daga:

22 ket pagbalinecto ida a maysa a nacion iti daga, iti rabaw dagiti banbantay ti Israel; ket maysa nga ari isuntot' ari cadacuada amin; ket awanton ti dua a nacion, ket saandanto metten a mabingay a pulos iti dua a pagarian;

23 saandanto metten a tulawan ti bagbagida met laeng cadagiti idolosda, wenno cadagiti macarurrud a banagda, wenno iti aniaman cadagiti kinasukirda; no di ket ispalecto ida cadagiti amin a luglugar a pagtaenganda, isu a nagbasolanda, ket ugasacto ida: tapno isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda.

24 Ket ni adipenco a David isunto ti ari cadacuada; ket isuda amin addanto maymaysa a pastorda: magnadanto met cadagiti bilbilinco, ket tungpalenda dagiti linlintegco, ket aramidenda ida.

25 Ket agnaeddanto iti daga nga intedco ken ni Jacob nga adipenco, isu a nagnaeddanto dagiti ammayo; ket agnaeddanto idi-

ay, isuda, ken dagiti annacda, ken dagiti annac dagiti annacda, iti agnanayon: ket ni David nga adipenco isunto ti principeda iti agnanayon.

26 Castamet mangaramidacto ti maysa a tulag ti cappia cadacuada; isuntot' agnanayon a tulag cadacuada; ket isaadconton ida, ken paaduec ida, ket icabilconton ti santuarioc iti tengngada iti agnanayon nga awan inggana.

27 Ti tabernaculoc met addanto cada-cuada; ket siacto ti Diosda, ket isudanto ti ilic.

28 Ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova a mangpasanto iti Israel, intono ti santuarioc addanto iti tengngada iti agnanayon nga awan inggana.

Ti padto a maipapan iti Gog. Isu serkennanto ti Israel. Ti pungot ti Dios a maibusor kencuana.

38 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinuana,

2 Anac ti tao, isangom dayta rupam idiay Gog, iti daga ti Magog, ti principe ti Ros, Mesec, ken Tubal, ket agipadtoca a maibusor kencuana,

3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, O Gog, principe ti Ros, Mesec, ken Tubal,

4 ket pagbalikencanto, ket mangcabilac ti banbanniit cadagiti sangim, ket iruar-canto, ken amin ti buyotmo, cabcabayo, ken lallaki a nagsacay ti cabayo, isuda amin nacawesanda ti amin nga igam, maysa a dackel a cacuyugan nga addaan sarapa ken calasag, isuda amin nagiggemda cadagiti campilan:

5 Ti Persia, Cush, ken Put a maicuyog cadacuada, isuda amin nga adda calasagda ken cabal ti olo;

6 Ti Gomer, ken amin dagiti adu a cacuyuganna; ti balay ti Tagorma iti can-gatoan a paspaset ti amianan, ken amin dagiti adu a cacuyuganna; adu met laeng nga il-ili a maicuyog kenca.

7 Masaganaca coma, wen, agsagana, sica, ken amin a cacuyogam a naururnong kenca, ket sica coma ti agbantay cadacuada.

8 Calpasan ti adu nga aldaw masarung-carancanto: cadagitinto maudi a tawen umaycanto iti daga a maisubli a naggapu iti campilan, a maurnonng manipud cadagiti adu nga il-ili, iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, isuda a cancanayon idi a racrac; ngem isut' mairuar manipud cadagiti il-ili,

ket isuda agnaeddanto a sitatalged, isuda amin.

9 Ket umulicanto, umaycanto a cas maysa nga bagio, cascanto maysa nga ulep a mangabbong iti daga, sica, ken amin dagiti adu a cacuyogam, ken adu nga il-ili a maicuyog kenca.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maaramidto iti dayta nga aldaw, a banbanag umaydanto iti isipmo, ket aggandatcanto iti dakes a gandat:

11 ket cunaemto, sumang-atacto iti daga ti saan a nabacudan a purpuroc; innacto cadacuada nga adda iti panaginaná, nga agnaed a sitatalged, isuda amin agnaedda nga awan ti bacbacud, ket awan met ti balbalunetda wenna ruangan;

12 tapno alaec ti agaw ken alaec ti samsam; tapno isangoc ti imam a maibusor cadagiti naracrac a disdisso a mapagnaedan ita, ken maibusor iti ili a maurnonng manipud cadagit nacion, a nacagunod ti bacbaca ken cucua, nga agnaed iti tengnga ti lubong.

13 Ti Saba, ken Dedan, ken dagiti agtagtagilaco ti Tarsis, agraman dagiti amin nga urbonna a leon, cunaendanto kenca. Immayca a mangala iti agaw? inurnongmo ti cacuyogam tapno alaem ti samsam? tapno ipanawmo ti pirac ken balitoc, tapno ipanawmo ti bacbaca ken cucua, tapno alaem ti dackel a samsam?

14 Isut' gapuna, anac ti tao, agpadtoca, ket cunam iti Gog, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti dayta nga aldaw intono ti ilic nga Israel agnaed a sitatalged isuntot' saanmo aya a maammoan?

15 Ket umaycanto manipud iti lugarmo a rumuar cadagiti can-gatoan a paspaset iti amianan, sica, ken adu nga il-ili a maicuyog kenca, isuda amin sisasacayda cadagiti cabayo, maysa a dackel a cacuyogam ken maysa a nabileg a buyot;

16 ket sumang-atacanto a maibusor iti ilic nga Israel, a cas maysa nga ulep a mangabbong iti daga: maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw nga iyegcanto a bumusor iti dagac, tapno dagiti nacion maammoandac, intono mapagsantoacto kenca, O Gog, iti sangonan dagiti matada.

17 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: ¿Sica daydi sinaoc idi unana a tiempo gapu cadagiti adipenco a mammadto ti Israel, a nagipadto cadagidi nga aldaw iti adu a tawen nga ipanca a maibusor cadacuada?

18 Ket maaramidto iti dayta n̄ga aldaw, intono ti Gog umayto a maibusor iti daga ti Israel, cuna ni Apo Jehova, a ti pun̄gotco sumrecto cadagiti abut ti agonḡco.

19 Ta iti imonco ken iti apuy ti pun̄gotco sinaoc, Pudno iti dayta n̄ga aldaw addanto dackel a gingined iti daga ti Israel;

20 tatapno dagiti ican ti baybay, ken dagiti tumatayab cadagiti langlangit ken dagiti animal ti away, ken amin dagiti agcarcarayam n̄ga agcarayam iti rabaw ti daga, ken amin dagiti tattao n̄ga adda iti rupa ti daga agpigergerdanto iti sanḡoanac, ket dagiti banbantay marbadanto, ket dagiti bacras a luglugar matuanḡdanto, ket amin a bacud matuanḡto iti daga.

21 Ket manḡayabacto iti maysa a campilan a maibusor kencuana aginḡga cadagiti amin a banbantayco, cuna ni Apo Jehova: tunggal maysa a campilan ti lalaki busorennanto ti cabsatna a lalaki.

22 Ket agraman iti angol ken dara sumreacto iti pananḡocom kencuana; ket patudoecto iti rabawna, ken cadagiti adu a cacuyogam, ken cadagiti adu n̄ga il-ili n̄ga adda kencuana, maysa a manḡlayus n̄ga arbis, ken dadackel a bato ti uraro, apuy, ken azufre.

23 Ket padackelecto ti bagic met laenḡ, ken pasantoecto ti bagic met laenḡ, ket agpacammoacto iti imatanḡ ti adu a nacion; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti pannacatuanḡ ti Gog, ken pannacacali dagiti cacuyoganna. Ti dackel a daton ni Jehova. Ti pannacaisubli ti Israel.

39 Ket sica, anac ti tao, agpadtoaca a maibusor ti Gog, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumisorac kenca, O Gog, principe ti Ros, Mesec, ken Tubal:

2 ket ibaliccanto, ket idalancanto, ket pasan̄-atencanto manipud cadagiti can̄gatoan a paspaset ti amianan; ket ipancanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel;

3 ket cabilecto ti ba-im dita catigid a imam, ket patinnagecto dagiti panam dita canawan a imam.

4 Mapasagcanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, sica, ken amin dagiti adu a cacuyogam, ken dagiti il-ili a maicuyog kenca: itedcanto cadagiti managagaw a tumatayab iti amin a kita,

ken cadagiti animal iti away tapno malamut.

5 Mapasagcanto iti nalawa n̄ga away, ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

6 Ket mangipawitacto ti apuy idiaiy Magog ken cadacuada n̄ga agnaed a sitatalged cadagiti purpuro; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

7 Ket ti nasantoan a naganco ipacaam-mocto iti tenḡnga ti ilic n̄ga Israel; ket diacto metten itured a ti nasantoan a naganco mabassawanḡan: ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova, ti Santo ti Israel.

8 Adtoy, isut' umay, ket maaramidto, cuna ni Apo Jehova; daytoy ti aldaw a sinaoc.

9 Ket isuda n̄ga agnaed cadagiti ciudad ti Israel rumuardanto, ket mangaramiddanto ti apapuy cadagiti igam ket puranda ida, dagiti sarapa ken calasag, dagiti ba-i ken dagiti pana, ken dagiti daredec ken dagiti gayanḡ, ket mangaramiddanto ti apapuy cadacuada iti pito a tawen;

10 ket iti casta saandanto a mangala ti cayo iti away, ket didanto met mangpucan ti aniaman cadagiti bacbakir; ta mangaramiddanto ti apapuy cadagiti igam; ket agawandanto dagiti mangagaw cadacuada, ket tacawanda dagidiay a nangtacaw cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

11 Ket maaramidto iti dayta n̄ga aldaw, n̄ga itedconto iti Gog ti maysa a lugar a pagitaneman idiaiy Israel, ti lobonḡ dagidiay a lumabas iti daya ti baybay; ket pasardengennanto dagidiay a lumabas: ket idiaiy icalidanto ti Gog ken amin ti caaduna; ket isuntot' naganenda ti lobonḡ ti Hamongog.

12 Ket ti balay ti Israel pito a bulan n̄ga icalcalida ida, tapno madalusanda coma ti daga.

13 Wen, amin ti ili ti daga icalidanto ida; ket isunto cadacuada ti maysa a dayaw iti aldaw a pannacaitan-occonto, cuna ni Apo Jehova.

14 Ket mangilasindanto ti lallaki a di agsarday n̄ga agrabajo, a lumabasto iti daga, ken cadacuada a lumabas, dagidiay a mangicali cadacuada a mabati iti rupa ti daga, a mangdalous kencuana; calpasan ti panungpalaw ti pito a bulan isuda agsapuldanto.

15 Ket isuda a lumabas iti daga lumabasdanto; ket intono asinoman makitana ti tulan̄g ti maysa a tao, isu mangiban̄gon

ti maysa a tanda iti dennana, agingga cadagiti mangicali isut' icalida idia y lobong ti Hamongog.

16 Ket Hamona isunto ti nagan ti ciudad. Castoy ti panangdalousda iti daga.

17 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsoca cadagiti tumatayab iti tunggal kita, ken iti tunggal animal iti away, Aggimongcayo, ket umaycayo, aguurnongcayo iti tunggal siki-gan iti datonco nga idatonco gapu cada-cayo, wen, maysa a dackel a daton iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, tapno mangancay coma iti lasag ken uminumcay ti dara.

18 Canenyonto ti lasag dagiti nabileg, ken inumenyo ti dara dagiti principes ti daga, dagiti carnero a lalaki, dagiti cordero, ken calcalding, ken bacaba, isuda amin napalucmegda idia y Basan.

19 Ket mangancayto iti taba aginggat' mabsugcayo, ken uminumcay iti dara aginggat' mabarteccayo, iti datonco nga indatonco gapu cada-cayo.

20 Ket mapneccayto iti arpad ti lamesaanco ti cabcabayo ken luglugan, agraman dagiti nabileg a lalaki, ken amin a lalaki ti gubat, cuna ni Apo Jehova.

21 Ket isaadconto ti dayagco iti tengnga dagiti nacion; ket amin dagiti nacion makitadanto iti panangocomco nga inaramidco, ken ti imac nga indissoc iti rabawda.

22 Iti casta ti balay ti Israel maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda, manipud iti dayta nga aldaw ken iti casabayan.

23 Ket dagiti nacion maammoandanto a ti balay ti Israel napan iti pannacacayaw gapu iti kinadakesda; gapu ta naglabsingda a maicaniwas caniac, ket inlemmengco ti rupac cadacuada: gapuna nga intedco ida iti ima dagiti cacaniwasda, ket napasagda isuda amin iti campilan.

24 Cas mainugot iti kinarugitda ken cas mayalubog cadagiti salungasingda nagaramidac cadacuada; ket inlemmengco ti rupac cadacuada.

25 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ita isublicto ti pannacacayaw ni Jacob, ket addanto caasic iti amin a balay ti Israel; ket agimonacto gapu iti nasantoan a naganco.

26 Ket awitendanto ti bairda, ken amin dagiti labsingda a linabsingda a maibusor

caniac, intono agnaedda a sitatalged iti dagada, ket awanto ti mangbuteng cadacuada;

27 intono isublic ida manipud cadagiti il-ili, ken urnongec ida a naggapu cadagiti daga dagiti cabusor, ket mapasantoac cadacuada iti imatang ti adu a nacion.

28 Ket maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda, ta pinapanco ida iti pannacacayaw cadagiti nacion, ket inurnongco ida iti dagada met laeng; ket awanton ti ibatic nga asinoman cadacuada idia y;

29 ket diacto metten ilemmeng ti rupac cadacuada; ta imbuyateo ti Espirituc iti balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

Ti lalaki nga adda sarucodna a pangrucod.

Ti pannacacayaw ti makindaya a ruangan ti balay ti templo. Ti pannacacayaw ti makinruar ken ti makinruang a paraangan. Dagiti lamesaan ken silsiled ti ceremonias, dagiti silsiled dagiti sacerdote ken dagiti duag.

40 Iti maicaduapulo ket lima a tawen ti pannacacayawmi, iti damo ti tawen, iti maicapulo nga aldaw ti bulan, iti maicapulo ket uppat a tawen calpasan ti pannacacayaw ti ciudad, iti dayta met laeng nga aldaw, ti ima ni Jehova adda idi caniac, ket isu impannac idia y.

2 Cadagiti sirmata ti Dios isu inyegnac iti daga ti Israel, ket indissonac iti rabaw ti maysa a nangato unay a bantay, isu a yan idi ti cas caasing ti maysa a ciudad iti abagatan.

3 Ket impannac idia y; ket adtoy, adda idi maysa a lalaki, a ti langana cas la langa ti gambang, nga adda singdan a lino iti imana, ken maysa a pangrucod a runo; ket isu nagtaeder iti ruangan.

4 Ket daydi lalaki kinunana caniac, Anac ti tao, kitaem cadagita matam, ket denggem cadagita lapayagmo, ket icabilmo ti pusom cadagiti amin nga iparangconto kencana; tapno iti casta isuda comat' maparangco kencana, maiyegca ditoy: ipalawagmo amin a makitam iti balay ti Israel.

5 Ket, adtoy, maysa a bacud iti ruar ti balay nga aglicmut, ket iti ima daydi lalaki maysa a pangrucod a runo, innem a sico ti caatiddugna, a maysa a sico ket sangadaculapan ti tunggal maysa: iti casta rinucodna ti capuscol ti balay, maysa a runo; ket ti canгато, maysa a runo.

6 Sa isu immay agingga iti ruangan a simmango ti daya, ket immuli cadagiti tucadna : ket rinucodna ti dapian ti ruangan, maysa a runo ti caacabana ; ket ti sabali a dapian, maysa a runo ti caacabana.

7 Ket tunggal siled isut' maysa a runo ti caatiddugna, ken maysa a runo ti caacaba ; ket ti *lugar* iti nagbaetan dagiti ruangan iti lima a sico ; ket ti dapian ti siled isut' arpad ti duag ti ruangan nga agturonng iti balay isut' maysa a runo.

8 Rinucodna met ti duag ti ruangan nga agturonng iti balay, maysa a runo.

9 Sa rinucodna ti duag ti ruangan, wala a sico ; ken dagiti adigina, dua a sico ; ket ti duag ti ruangan agturonng idi iti balay.

10 Ket dagiti siled ti ruangan nga agpadaya talloda idi iti daytoy a sikigan, ken tallo iti dayta a sikigan ; isuda a tallo maymaysada a rucod : ket dagiti adigi maymaysa ti rucodda iti daytoy a sikigan ken iti dayta a sikigan.

11 Ket rinucodna ti caacaba ti panglucutan ti ruangan, sangapulo a sico ; ket ti caatiddug ti ruangan sangapulo ket tallo a sico.

12 Ken maysa a lugar iti sangonan dagiti siled, maysa a sico *iti daytoy a sikigan*, ken maysa a lugar, maysa a sico iti dayta a sikigan ; ket dagiti siled, innem a sico iti daytoy a sikigan, ken innem a sico iti dayta a sikigan.

13 Ket rinucodna ti ruangan manipud ti atep ti maysa a siled agingga iti atep ti sabali, maysa a caacaba ti duapulo ket lima a sico ; ruangan a maibatog iti ruangan.

14 Isu nangaramid met ti adadigi, innem a pulo a sico ; ket ti paraangan *dimmanon* agingga cadagiti adigi, iti aglicmut ti ruangan.

15 Ket *manipud* iti pamarang ti ruangan, iti pagsercan agingga iti pamarang ti makinuneg a duag ti ruangan isut' limapulo a sico.

16 Ket adda idi naripcan a tawtawa cadagiti siled, ken dagiti adigida iti uneg ti ruangan nga aglicmut, ket casta met cadagiti arco ; ket dagiti tawtawa addada idi iti aglicmut iti uneg ; ket iti *tunggal* adigi adda idi caycayo ti palma.

17 Idin impannac iti makinruar a paraangan ; ket adtoy, adda idi silsiled ken maysa a papayaten a naaramid a maipaay iti paraangan iti aglicmut : tallopulo a silsiled addada *idi* iti rabaw ti papayaten.

18 Ket ti papayaten adda idi iti arpad dagiti ruangan a cas mainugot iti caatiddug dagiti ruangan, ti met laeng makinbaba a papayaten.

19 Idin rinucodna ti caacaba manipud iti pamarang ti makinbaba a ruangan agingga iti pamarang ti makinuneg a paraangan iti ruar, sangagasut a sico, *isuda a dua* iti daya ken iti amianan.

20 Ket ti ruangan ti makinruar a paraangan a nacasangō iti amianan, rinucodna ti caatiddugna ken ti caacabana.

21 Ket dagiti siledna isut' tallo iti daytoy a sikigan ken tallo iti dayta a sikigan ; ket dagiti adigina ken dagiti arcona casda ti rucod ti umuna a ruangan : ti caatiddugna isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

22 Ket dagiti tawana, ken dagiti arcona, ken dagiti caycayona a palma casda iti rucod ti ruangan a simmango iti daya ; ket immulida kencuana iti pito a tucad ; ket dagiti arcona addada *idi* iti sangonananda.

23 Ket adda idi maysa a ruangan ti makinuneg a paraangan a maibatog ti *sabali* a ruangan nga amianan ken *casta met* iti daya ; ket rinucodna manipud ruangan aginggat' ruangan sangagasut a sico.

24 Ket isu inturonngnac iti abagatan ; ket adtoy, maysa a ruangan nga agturonng iti abagatan : ket rinucodna dagiti adigina ken dagiti arcona a cas mainugot cadagitooy a rucod.

25 Ket adda idi tawtawa kencuana ken cadagiti arcona iti aglicmut cas cadagidiay a tawtawa : ti caatiddug isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

26 Ket adda idi pito a tucad nga ulian kencuana, ket dagiti arcona adda idi iti sangonananda ; ket adda idi caycayona a palma, maysa iti daytoy a sikigan, ken maysa iti dayta a sikigan cadagiti adigina.

27 Ket adda idi maysa a ruangan iti makinuneg a paraangan iti agpaabagatan : ket rinucodna manipud ruangan aginggat' ruangan nga agpaabagatan sangagasut a sico.

28 Idin impannac iti makinuneg a paraangan iti arpad ti makinabagatan a ruangan : ket rinucodna ti makinabagatan a ruangan a cas mainugot cadagitooy a rucod ;

29 ket dagiti siledna, ken dagiti adigina, ken dagiti arcona, a cas mainugot cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa kencuana ken cadagiti arcona iti aglicmut; isut' limapulo a sico ti caatiddug, ken duapulo ket lima a sico ti caacaba.

30 Ket adda idi ar-arco iti aglicmut, duapulo ket lima a sico ti caatiddug, ken lima a sico ti caacaba.

31 Ket dagiti arcona agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket caycayo a palma addada idi cadagiti adigina: ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

32 Ket impannac iti makinuneg a paraangan iti agpadaya: ket rinucodna ti ruangan a cas mainugot cadagitoy a rucod;

33 ket dagiti siledna, ken dagiti adigina, ken dagiti arcona, a cas mainugot cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa idiy ken cadagiti arcona iti aglicmut; isut' limapulo a sico ti caatiddug ken duapulo ket lima a sico ti caacaba.

34 Ket dagiti arcona agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket dagiti caycayo a palma addada idi cadagiti adigina, iti daytoy a sikigan, ken iti daya a sikigan, ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

35 Ket impannac iti makinamianan a ruangan: ket isut' rinucodna a cas mainugot cadagitoy a rucod;

36 dagiti siledna, dagiti adigina, ken dagiti arcona: ket adda idi tawtawa idiy iti aglicmut; ti caatiddug isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

37 Ket dagiti adigina agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket dagiti caycayo a palma addada idi cadagiti adigina, iti daytoy a sikigan, ken iti daya a sikigan; ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

38 Ket maysa a siled agraman ti ruanganna adda idi ti arpad dagiti adigi cadagiti ruangan; idiy inugasanda ti daton a mapuuran.

39 Ket iti duag ti ruangan adda idi dua a lamesaan iti daytoy a sikigan, ken dua a lamesaan iti daya a sikigan tapno patayen idiy ti daton a mapuuran ken ti daton a maipaay iti basol ken ti daton gapu iti saluhgasing.

40 Ket iti maysa a sikigan iti ruar, no ti maysa umuli iti pagsercan ti ruangan

nga agpaamianan, adda idi dua a lamesaan; ket iti sabali a sikigan, a paset ti duag ti ruangan adda idi dua a lamesaan.

41 Uppat a lamesaan adda idi iti daytoy a sikigan, ken uppat a lamesaan iti daya a sikigan, iti arpad ti ruangan; walo a lamesaan, nga iti rabawda pinatayda dagiti dataton.

42 Ket adda idi uppat a lamesaan a maipaay iti daton a mapuuran iti tinagaan a bato, maysa a sico ket cagudua ti caatiddug, ken maysa a sico ket cagudua a sico ti caacaba, ken maysa a sico ti canгато; iti rabawda insaadda dagiti alicamen a pinangpapatayda iti daton a mapuuran ken ti daton.

43 Ket dagiti bannuit, sangadaculapan ti caatiddug, naigalut iti uneg ti aglicmut: ket iti rabaw dagiti lamesaan adda idi ti lasag ti daton.

44 Ket iti ruar ti makinuneg a ruangan adda idi silsiled a maipaay cadagiti agcancanta iti makinuneg a paraangan, isu nga adda idi iti arpad ti makinamianan a ruangan; ket nacasangoda idi iti abagatan; maysa iti sikigan ti makindaya a ruangan a nacasango iti amianan.

45 Ket isu kinunana caniac, Daytoy a siled, a sumango iti abagatan, isut' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agayaywan iti panagannong iti balay;

46 ket ti siled a sumango iti amianan isut' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agayaywan iti panagannong iti altar: dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Sadoe, isuda nga agapu cadagiti annac a lallaki ni Levi, umasidedga ken ni Jehova nga agannong kencuana.

47 Ket rinucodna ti paraangan sangagasut a sico ti caatiddug, ken sangagasut a sico ti caacaba a cuadrado; ket ti altar adda idi iti sangongan ti balay.

48 Idin impannac iti duag ti balay, ket rinucodna ti tunggal adigi ti duag, lima a sico iti daytoy a sikigan, ken lima a sico iti daya a sikigan; ket ti caacaba ti ruangan isut' tallo a sico iti daytoy a sikigan, ken tallo a sico iti daya a sikigan.

49 Ti caatiddug ti duag isut' duapulo a sico, ket ti caacaba sangapulo ket maysa a sico; iti met laeng arpad dagiti tucad nga inulian kencuana: ket adda idi monmon iti arpad dagiti adigi, maysa iti daytoy a sikigan, ken sabali iti daya a sikigan.

Ti pannacruod ti templo ken ti panangipalawag ti kilana.

41 Ket isu inyegnac iti templo, ket rinucodna dagiti adigi, innem a sico ti caacaba iti maysa a sikigan, ken innem a sico ti caacaba iti sabali a sikigan, nga isu idi ti caacaba ti tabernaculo.

2 Ket ti caacaba ti pagsercan isut' sangapulo a sico; ket dagiti sikigan ti pagsercan isudat' lima a sico iti maysa a sikigan, ken lima a sico iti sabali a sikigan: ket rinucodna ti caatiddugna, uppat a pulo a sico, ket ti caacaba duapulo a sico.

3 Sa isu napan a nagpauneg, ket rinucodna tunggal adigi iti pagsercan, dua a sico; ket ti pagsercan, innem a sico; ket ti caacaba ti pagsercan, pito a sico.

4 Ket rinucodna ti caatiddugna, duapulo a sico, ken ti caacaba, duapulo a sico, iti sangaoanan ti templo: ket kinunana caniac, Daytoy isut' casantoan a disso.

5 Idin rinucodna ti diding ti balay, innem a sico; ken ti caacaba ti tunggal sagumbi, uppat a sico, iti aglicmut ti balay iti tunggal sikigan.

6 Ket dagiti sagumbi tallo idi a catoon, maysa iti ngato ti sabali, ket tallopulo iti pannacurnos; ket simreca iti diding a paset ti balay a maipaay cadagiti sagumbi, iti aglicmut.

7 Ket dagiti sagumbi nalawlawda idi ngimmatoda la a ngimmato iti panaglicmutda iti balay; ta ti pananglicmut iti balay ngimmato la a ngimmato iti aglicmut ti balay: isut' gapuna ti caacaba ti balay *nagtuloy* a nagpangato; ket iti casta maysa immuli *nanipud* iti cababaan a *sagumbi* agingga iti cangatoan gapu iti nagtengnga a *sagumbi*.

8 Nakitac met a ti balay nangato idi ti cababaan a catoonna iti aglicmutna: dagiti cimienta dagiti sagumbi isudat' naananay a runo nga innem a dadackel a sico.

9 Ti capuscol ti diding, isu a maipaay cadagiti sagumbi, iti ruar, isut' lima a sico: ket dayta a nabati isu idi ti disso dagiti sagumbi a paset ti balay.

10 Ket iti nagbaetan dagiti sagumbi adda idi calawa a duapulo a sico iti aglicmut ti balay iti tunggal sikigan.

11 Ket dagiti ruangan dagiti sagumbi agturonгда idi iti disso a nabati, maysa a ruangan nga agpaamianan, ken maysa a ruangan nga agpaabagatan: ket ti calawa ti disso a nabati isut' lima a sico nga aglicmut.

12 Ket ti balay nga adda idi iti sangaoanan ti naisina a disso iti sikigan nga agpalaud isut' pitopulo a sico ti caacaba; ket ti diding ti balay isut' lima a sico ti capuscol nga aglicmut, ket ti caatiddugna siam a pulo a sico.

13 Iti casta rinucodna ti balay, sangagasut a sico ti caatiddug; ket ti naisina a disso, ken ti balay, agraman dagiti didingna, sangagasut a sico ti caatiddug;

14 casta met ti caacaba ti rupa ti balay, ken ti naisina a disso nga agpadaya, sangagasut a sico.

15 Ket rinucodna ti caatiddug ti balay iti sangaoanan ti naisina a disso isu nga adda idi iti licudanna, ken dagiti duag iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan, sangagasut a sico; ket ti makinuneg a templo, ken dagiti palapala ti paraangan;

16 dagiti dapian, ken dagiti naripcan a tawtawa, ken dagiti duag iti aglicmut cadagiti tallo a catoonna, a maibatog iti dapian, a nabobedaan iti cayo nga aglicmut, ket *manipud* iti daga agingga cadagiti tawtawa (ita dagiti tawa naabbonğanda),

17 agingga *iti lugar* ti ngato ti ruangan, agingga met laeng iti makinuneg a balay, ken iti ruar, ken iti arpad ti amin a diding iti aglicmut iti uneg ken iti ruar, a rinucod.

18 ket isut' naaramid nga adda kerubin ken caycayona a palma; ket maysa a cayo a palma adda idi iti nagbaetan ti kerubin ken kerubin, ket tunggal kerubin adda idi dua a rupana;

19 iti casta adda idi rupa ti maysa a lalaki nga agturonğ idi cayo a palma iti maysa a sikigan, ken rupa ti maysa a urbon a leon nga agturonğ idi cayo a palma iti sabali a sikigan. *Castoy* idi ti pannacaramidna iti amin a balay iti aglicmut:

20 manipud iti daga agingga iti ngato ti ruangan adda idi kerubin ken caycayo a palma naaramid; castoy idi ti diding ti templo.

21 No maipapan iti templo, dagiti adigi ti ruangan cuadradoda; ket no maipapan iti rupa ti santuario, ti langana casti langa ti templo.

22 Ti altar isut' cayo, tallo a sico ti cangato, ket ti caatiddugna dua a sica; ket dagiti sulina, ken ti caatiddugna, ken dagiti didingna, isudat' cayo: ket kinunana caniac, Daytoy ti lamesaan nga adda iti sangaoanan ni Jehova.

23 Ket ti templo ken ti santuario adda idi dua a ruanganda.

24 Ket dagiti ruangan adda idi dua a cabulongna *tunggal maysa*, dua a mapusipus a cabulong: *dua a cabulong* a maipaay iti maysa a ruangan, ken dua a cabulong iti sabali.

25 Ket naaramid cadacuada, cadagiti ruangan ti templo, kerubin ken caycayo a palma, cas cadagiti naaramid cadagiti diding; ket adda idi maysa nga dapian a cayo iti rupa ti duag iti ruar.

26 Ket adda idi naripcan a tawtawa ken caycayo a palma iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan, cadagiti sikigan ti duag: castoy idi dagiti sagumbi ti balay, ken dagiti dapian.

Dagiti siled ti paraangan. Ti rucod ti ruar.

42 Idin inruarnaciti makinruar a paraangan, ti dalan nga agpaamianan: ket impannac iti siled nga adda idi iti batog ti naisina a disso, ken isu nga adda idi iti batog ti balay nga agpaamianan.

2 Iti sangaoanan ti caatiddug ti sangagasut a sico adda idi ti makinamianan a ruangan, ket ti caacaba isut' limapulo a sico.

3 Iti batog ti duapulo a sico isu a paset ti makinuneg a paraangan, ken iti batog ti papayaten isu a paset ti makinruar a paraangan, adda idi ti duag iti batog ti duag iti maicatlo a catoon.

4 Ket iti sangaoanan dagiti siled adda idi pagnaan a sangapulo a sico ti caacabana nga agpauneg, maysa a dalan a maysa a sico; ket dagiti ruanganda agpaamiananda.

5 Ita dagiti makinngato a silsiled isudat' ababa; ta dagiti duag nangalada cadagitoy, nasursuroc ngem ti nababbaba ken catengaan iti balay.

6 Ta isudat' tallo a catoon ket awan idi ti adigida a cas ti adigi dagiti paraangan: isut' gapuna ti *canngatoan ac-akikid* ngem ti cababaan ken ti catengngaun manipud iti daga.

7 Ket ti diding nga adda idi iti ruar iti arpad dagiti siled, nga agturonng iti makinruar a paraangan iti sangaoanan dagiti siled, ti caatiddugna isut' lima pulo a sico.

8 Ta ti caatiddug dagiti siled nga adda idi iti makinruar a paraangan isut' limapulo a sico: ket, adtoy, iti sangaoanan ti templo adda idi sangagasut a sico.

9 Ket manipud iti baba dagitoy a siled adda idi ti pagsercan iti makindaya a

sikigan, no ti maysa sumrec cadacuada nga aggapu iti makinruar a paraangan.

10 Iti capuscol ti diding ti paraangan nga agpadaya, iti sangaoanan ti naisina a disso, ken iti sangaoanan ti balay, adda idi silsiled.

11 Ket ti dalan iti sangaoananda cas ti langa ti dalan dagiti siled nga agpaamianan; cas ti caatiddugda casta ti caacabada: ket amin dagiti pagruaranda isuda a mainugot iti tabasda, ken cas cadagiti ruanganda.

12 Ket cas mainugot cadagiti ruangan dagiti siled nga agpaabagatan adda idi maysa a ruangan iti oloanan ti dalan, a isu ti dalan nga aglayon iti sangaoanan ti diding nga agpadaya, no ti maysa sumrec cadacuada.

13 Idin kinunana caniac, Dagiti makinamianan a siled, ken dagiti makinabagatan a silsiled, isuda nga adda iti sangaoanan ti naisina a disso, isuda ti nasantoan a silsiled, a pangnananto dagiti sacerdote nga asideg ken ni Jehova cadagiti casantoan a banag: idia idissodanto dagiti casantoan a banag, ken ti daton a bellaay, ken ti daton a maipaay iti basol ken ti daton gapu iti labsing; ta ti disso isut' nasantoan.

14 No dagiti sacerdote sumreca, saandanto a rumuar iti nasantoan a disso a mapan iti makinruar a paraangan, no di ket idia idissodanto dagiti pagan-anayda a paganannongda; ta isudat' nasantoan: ket mangicapetdanto ti sabali a pagpagananay, ket umasidegdanto iti dayta a maiparbeng iti ili.

15 Ita idi nalpasna ti panagrucod iti makinuneg a balay, isu inruarnaciti dalan ti ruangan a simmango iti daya, ket isut' rinucodna iti aglicmut.

16 Rinucodna ti makindaya a sikigan iti runo a pangrucod limagasut a runo, iti runo a pangrucod iti aglicmut.

17 Rinucodna iti makinamianan a sikigan limagasut a runo iti runo a pangrucod iti aglicmut.

18 Rinucodna iti makinabagatan a sikigan limagasut a sico iti runo a pangrucod.

19 Isu nagbalic iti makinlaud a sikigan, ket rinucodna ti limagasut a runo iti runo a pangrucod.

20 Isut' rinucodna iti uppat a sikigan: isut' adda bacudna iti aglicmut, ti caatiddug lima gasut, ket ti caacaba lima gasut,

tapno maaramid ti pagsinaan dayta a nasantoan ken dayta a sapasap.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti balay. Ti linteg ti balay. Ti rucod ti altar ken ti pannacaidatonna.

43 Calpasanna impannac iti ruangān, nga isu ti ruangān a sumangō iti daya.

2 Ket, adtoy, ti dayag ti Dios ti Israel immay nanipud iti dalan ti daya: ket ti timecna cas la ti daranudor ti adu a danum; ket ti daga simmilnag iti dayagna.

3 Ket isut' mainugot iti langa ti sirmata a nakitac, wen, mainugot iti sirmata a nakitac idi immayac a mangdadael iti ciudad; ket dagiti sirmata umaspingda iti sirmata a nakitac iti denna ti carayan a Cobar; ket siac nagpagclebac.

4 Ket ti dayag ni Jehova immay iti balay iti dalan ti ruangān a simmanō iti daya.

5 Ket ti Espiritu impangatonac, ket impannac iti makinuneg a paraangān; ket, adtoy, ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay.

6 Ket nangngēgco ti maysa a nagsao caniac iti ruar ti balay; ket maysa a tao nagtacler iti arpadco.

7 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, daytoy ti disso ti tronoc, ken ti disso dagiti dapanco, isu a pagnaedac iti tengnga dagiti annac ti Israel iti agnanayon. Ket ti balay ti Israel saandanton a tulawan ti nasantoan a naganco, uray isuda wenno dagiti arida, gapu iti kinabalanġcantisda ken gapu cadagiti bangbangcay dagiti ar- arida cadagiti nangato a dissoda;

8 iti panangicabilda iti dapianda iti denna ti dapianco, ken ti adigi ti ruangānda iti arpad ti adigi ti ruangānco, ket ti adda iti nagbaetac ken isuda isu laenġ ti diding; ket tinulawanda ti nasantoan a naganco gapu cadagiti kinarimonda nga inaramidda: isut' gapuna inibusco ida iti pungtotco.

9 Ita iccatenda coma ti kinabalanġcantisda, ken dagiti bangcay dagiti ar-arida, iti adayu caniac; ket agnaedacto iti tengngada iti agnanayon.

10 Sica, anac ti tao, ipakitam ti balay iti balay ti Israel, tapno mabainanda coma cadagiti kinadaesda; ket rucodenda coma ti pagwadan.

11 Ket no mabainanda cadagiti amin nga inaramidda, ipacaammom cadacuada ti tabas ti balay ken ti kitana, ken dagiti pagruaranna ken dagiti pagsercanna, ken amin dagiti tabasna, ken amin dagiti bilbilinna, ken amin ti kitana, ken amin dagiti lintegna; ket isut' isuratmo iti imatangda; tapno maaluadanda ti amin a kitana, ken amin dagiti bilbilinna, ket aramidenda ida.

12 Daytoy isut' linteg iti balay: iti rabaw ti tuctoc ti bantay ti amin a beddenġna iti aglicmut isunto ti casantoan. Adtoy, daytoy isu ti linteg ti balay.

13 Ket dagitoy isuda dagiti rucod ti altar iti sico (ti sico isut' maysa a sico ken sangadaculapan): ti lansad maysanto a sico, ti caacaba maysa a sico, ket ti ngarabna iti aglicmut sangadangān; ket daytoy isunto ti pagbatayan ti altar.

14 Ket manipud iti lansad iti rabaw ti daga agingga iti makinbaba a barikes isuntot' dua a sico, ket ti caacaba maysa a sico; ket manipud iti basbassit a barikes agingga iti dacadkel a barikes isuntot' uppat a sico, ket ti caacaba maysa a sico.

15 Ket ti makinnġato nga altar uppatto a sico; ket manipud iti paggangatan ti altar ken agpanġato addanto uppat a sara.

16 Ket ti paggangatan ti altar isuntot' sangapulo ket dua a sico ti caatiddug ken sangapulo ket dua ti caacaba, cuadrado iti uppat a sikiganna.

17 Ket ti barikes isuntot' sangapulo ket uppat a sico ti caatiddug ket sangapulo ket uppat ti caacaba iti uppat a sikiganna; ket ti ngarab iti licmutna isuntot' cagudua a sico; ket ti lansadna isuntot' maysa a sico iti aglicmut; ket dagiti tucadna sumangonto iti daya.

18 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Dagitoy isuda dagiti bilbilin ti altar iti aldaw nga isuntot' aramidenda, tapno mangipaaayda cadagiti daton a mapuuran iti rabawna, ken mangiwersida ti dara iti rabawna.

19 Itedmonto cadagiti sacerdote a Levitas nga adda iti bukel ni Sadoc, isuda nga asideg caniac, nga agannong caniac, cuna ni Apo Jehova, maysa a urbon a baca a maipaay a daton gapu iti basol.

20 Ket sica mangalaca iti darana, ket icabilmo cadagiti uppat a sarana, ken cadagiti uppat a suli ti barikes, ken iti

ngarab iti aglicmut: castoy ti panangdalusmo kencuana ken panangaramidmo ti subbotna.

21 Alaem met ti baca a daton gapu iti basol, ket isuntot' mapuuran iti nakedngan a disso ti balay, iti ruar ti santuario.

22 Ket iti maicadua nga aldaw mangidatoncanto ti maysa a calding a lalaki nga awan ti pacapilawanna a maipaay a daton gapu iti basol; ket dalusandanto ti altar, cas ti panangdalusda a maaramat iti baca.

23 Intono malpasmio ti panangdalus kencuana, mangidatoncanto ti maysa nga urbon a baca nga awan ti pacapilawanna, ken maysa a carnero a lalaki a naggapu iti arban nga awan ti pacapilawanna.

24 Ket iyegmonto ida iti asideg iti sangongan ni Jehova, ket dagiti sacerdote mangipurruadanto ti asin cadacuada, ket idatondanto ida a maipaay a daton a mapuuran ken ni Jehova.

25 Iti pito nga aldaw saganaemto tunggal aldaw maysa a calding a maipaay a daton gapu iti basol: mangisaganadanto met ti maysa nga urbon a baca, ken maysa a carnero a lalaki nga aggapu iti arban, nga awan ti pacapilawanna.

26 Iti pito nga aldaw mangaramiddanto ti subbot a maipaay ti altar ken isuntot' guguranda; castoy ti panangon-sagrarda kencuana.

27 Ket intono matungpalda dagiti aldaw maaramidto nga iti maicawalo nga aldaw, ken iti masabay, dagiti sacerdote aramidendanto dagiti datonyo a mapuuran iti rabaw ti altar, ken dagiti datonyo iti cappia; ket awatencayto, cuna ni Apo Jehova.

Ti santuario sacanto a mabassawanngan. Ti annong dagiti Levitas a nayawawan.

Dagiti bilbilin a maipaay cadagiti sacerdote nga annac ni Sadoc.

Ti tawid dagiti sacerdote.

44 Idin insublinac iti dalan ti makinruar a ruangan ti santuario, isu a sumango iti daya; ket isut' nariepan.

2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Daytoy a ruangan maricipanto; isut' saanto a maluctan, ket awan met ti asinoman a tao a sumrecto kencuana; ta ni Jehova a Dios ti Israel simrec kencuana; isut' gapuna a maricipanto.

3 No maipapan iti principe, isu agtugawto idiay a cas principe a mang'an ti tinapay iti sangongan ni Jehova; isu

sumrecto iti dalan ti duag ti ruangan, ket rumuarte iti daydiay met laeng a dalan.

4 Idin impannac iti dalan ti makinmianan a ruangan iti sangongan ti balay; ket kimmitaac, ket adtoy, ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova: ket naggaplebac.

5 Ket ni Jehova kinunana caniac, Anac ti tao, tandaanam a naimbag, ket kitaem cadagita matam, ket denggem cadagita lapayagmo ti amin a saoc kenca maipanggep cadagiti amin a bilbilin iti balay ni Jehova, ken amin dagiti linlintegna; ket tandaanam a nalaing ti pagsercan ti balay, agraman ti amin a pagruaran ti santuario.

6 Ket cunamto iti nasukir, iti met laeng balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: O dacayo, balay ti Israel, umdasen coma cadacayo dagiti amin a macarimonyo,

7 iti panangiyegyo cadagiti gangannaet, saan a nacugit iti puso ken saan a nacugit iti lasag, tapno agyan iti santuarioc, tapno isut' bassawanganda, ti met laeng balayco, no idatonyo ti tinapayco, ti taba ken ti dara, ket dinadaelda ti tulagco, nga innayon cadagiti amin a macarimonyo.

8 Ket saanyo nga intuloy ti panagannad cadagiti nasantoan a banagco; no di ket nangicabilcayo ti agayaywan iti panagannong caniac iti santuarioc a maipaay cadacayo met laeng.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Awan ti gangannaet, a saan a nacugit iti puso ken saan a nacugit iti lasag, sumrecto iti santuarioc, ti aniaman a gangannaet nga adda iti tengnga dagiti annac ti Israel.

10 Ngem dagiti Levitas nga immadayu caniac, idi ti Israel nayawawanda a nayawawan manipud caniac cadagiti idolosda, awitendanto ti kinadakesda.

11 Nupay casta isudanto agannong iti santuarioc nga adda panagalwad cadagiti ruangan ti balay, ken agservida iti balay: papatayenda ti daton a mapuuran ken ti daton a gapu iti ili, ket agtacerdanto iti sangongananda tapno agservida cadacuada.

12 Agsipud ta nagservida cadacuada iti sangongan dagiti idolosda, ken nagbalinda a pacaitibcolan ti kinadakes iti balay ti Israel; isut' gapuna intayagco ti imac a maibusor cadacuada, cuna ni Apo Jehova, ket awitendanto ti kinadakesda.

13 Ket saandanto nga umay iti asideg caniac, a mangaramid ti annong ti sacer-

dote caniac, wenco umasiddeg iti aniaman cadagiti nasantoan a banagco, cadagiti banag a nasantoan; no di ket awitendanto ti bairda, ken dagiti macarimonda isu nga inaramidda.

14 Nupay casta aramidecto ida nga agayaywan iti panagannong iti balay, maipaay iti amin a serviciona, ken cadagiti amin a maaramid idia.

15 Ngem dagiti sacerdote a Levitas, dagiti annac a lallaki ni Sadoc a nagayaywan iti panagannong ti santuarioc idi dagiti annac ti Israel nayawawanda manipud caniac, umasiddegdanto caniac tapno agservida caniac; ket agtacerdanto iti sangaoanac tapno idatonda caniac ti taba ken ti dara, cuna ni Apo Jehova:

16 sumrecdanto iti santuarioc, ket umaydanto iti asiddeg ti lamesaanco, tapno agservida caniac, ket bantayandanto ti aluadco.

17 Ket maaramidto a no sumrecca cadagiti ruangan ti makinuneg a paraangan, agcawesdanto iti lienzo a pagpagan-anay; ket awan ti de lana nga umayto cada-cuada, bayat ti panagservida cadagiti ruangan ti makinuneg a paraangan ken iti uneg.

18 Addanto lienzo a boneteda cadagiti oloda, ken addanto lienzo a sapin cadagiti lomlomoda; saandanto nga agbarikes *iti aniaman a manglinget*.

19 Ket no rumuarda iti makinruar a paraangan, ti met laeng makinruar a paraangan cadagiti tattao, iccatendanto dagiti pagan-anayda isu a pagservida, ket idissoda ida cadagiti nasantoan a siled; ket mangicawesdanto ti sabsabali a pagan-anay, tapno saanda a pagsantoen cadagiti pagan-anayda.

20 Didanto met kiskisan ti oloda, wenco ituredda a tumubo nga umatiddug dagiti buocda; pukisandanto laeng ti buoc dagiti oloda.

21 Saanto met nga uminum ti arac ti asinoman cadagiti sacerdote no sumrecca iti makinuneg a paraangan.

22 Didanto met mangasawa ti balo, wenco dayta a napagtalaw; no di ket mangaladanto ti virgen iti putot ti balay ti Israel, wenco, balo a balo ti maysa a sacerdote.

23 Ket isurodanto ti ilic iti gididiat ti nasantoan ken ti sapisap, ket pailasindanto cadacuada ti narugit ken ti nadalus.

24 Ket iti suppiat tumacerdanto a mangocom; a cas mayalubog cadagiti bil-

bilinco isuntot' ocomenda; ket annurotendanto dagiti linlintergo ken dagiti pagalagadac cadagiti amin a nakedngan a fiestac; ket padayawandanto dagiti aldawco a panaginana.

25 Ket saandanto a mapan iti natay a tao a tulawan ti bagbagida met laeng; ngem gapu iti ama, wenco ina, wenco iti anac a lalaki, wenco iti anac a babai, iti cabsat a lalaki, wenco iti cabsat a babai a saan a nakiasawa, matulawanda ti bagbagida met laeng.

26 Ket calpasan ti pannacadalusna, agbilangdanto kencana ti pito nga aldaw.

27 Ket iti aldaw nga ipapanna iti santuario, iti makinuneg a paraangan tapno agannong iti santuario, ipaaynanto ti datonna a maipaay iti basol, cuna ni Apo Jehova.

28 Ket addanto tawidda: siac ti tawidda; ket awanto ti itedyo cadacuada a cucua idia Israel; Siac ti cucuada.

29 Canendanto ti daton a bellaay, ken ti daton a maipaay iti basol, ken ti daton gapu iti salungasing; ken amin a banag a maipaay idia Israel cuadanto.

30 Ket ti umuna cadagiti isu-amin dagiti damo a bunga ti amin a kita, ken amin a daton ti amin a kita, cadagiti amin a datonyo maipaaydanto cadagiti sacerdote: itedyonto met cadagiti sacerdote ti damo ti gamayyo, tapno paginanaenna ti maysa a bendicion iti balaymo.

31 Dagiti sacerdote saandanto a mangian iti aniaman a matay lat ta, wenco napsang uray tumatayab wenco animal.

Ti daga a nailasin a maipaay cadagiti sacerdote, Levitas, ken panguloen. Dagiti annong dagiti agturturay. Dagiti daton ti ili, ken dagiti daton ti umuna a bulan; iti pas-cua.

45 Castamet, intono bingbingayenyo ti daga iti ginnasat a tawidenyo, mangidatoncayto ti maysa a daton ken ni Jehova, maysa a nasantoan a bingay ti daga; ti caatiddug isunto ti caatiddug ti duapulo ket lima ribu a runo, ket ti caacaba isuntot' sangapulo ribu: isuntot' nasantoan iti amin a beddennga nga agliemut.

2 Iti daytoy addanto maipaay iti nasantoan a disso limagasut *iti caatiddug* ken limagasut *ti caacaba*, cuadrado iti agliemut; ken lima a sico a maipaay cadagiti arrabal iti agliemut.

3 Ket iti daytoy a rucod rucodemto ti maysa a caatiddug ti duapulo ket lima ribu, ken maysa a caacaba ti sangapulo ribu: ket kencuana addanto ti santuario, isu a casantoan.

4 Isut' nasantoan a paset ti daga; isuntot' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agannong iti santuario, nga umasideg nga agannong ken ni Jehova; ket isuntot' maysa a disso dagiti balbalayda, ken maysa a nasantoan a disso a maipaay iti santuario.

5 Ket duapulo ket lima ribu ti caatiddug, ken sangapulo ribu ti caacaba, maipaayto cadagiti Levitas, dagiti agannong ti balay, a maipaay a cucuada met laeng, a duapulo a siled.

6 Ket kednganyonto ti panagtagicua iti ciudad lima ribu ti caacaba, ken duapulo ket lima ribu ti caatiddug, nga agdenna ti daton ti nasantoan a bingay: isuntot' maipaay iti amin a balay ti Israel.

7 Ket ti maipaay iti principe addanto iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan ti nasantoan a daton ken ti cucua ti ciudad, iti sanggoanan ti nasantoan a daton ken iti sanggoanan iti cucua ti ciudad, iti makinlaud nga agpalaud, ken iti makinlaya nga agpadaya; ket iti caatiddug mainugot iti maysa cadagiti bingay, manipud iti makinlaud a beddeng agingga iti makinlaya a beddeng.

8 Iti daga maipaayto kencuana a cucua idiy Israel: ket dagiti principec saandanton nga irurumen ti ilic; no di ket iteddanto ti daga iti balay ti Israel a cas mainugot cadagiti caputotanda.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: isut' umdas coma cadacayo, O piprincipe ti Israel: iccatenyo ti panangranggas ken panagsamsam, ket agaramidcay ti kinajusticia ken kinalinteg; iccatenyo ti panangirurumen iti ilic, cuna ni Apo Jehova.

10 Dacayo addanto nalinteg a timbenganyo, ken nalinteg nga efa ken nalinteg a bat.

11 Ti efa ken ti bat maymaysanto a pagsucatan, tapno ti bat laonenna coma ti apagcapulo ti maysa nga homer, ket ti efa ti apagcapulo ti maysa nga homer: ti pagsucatananna cas lanto ti homer.

12 Ket ti siclo aglaonto ti duapulo a gera; duapulo a siclo, duapulo ket lima a siclo, sangapulo ket lima a siclo, isunto ti minayo.

13 Daytoy ti daton nga idatagyonto: ti apagcanem ti maysa nga efa iti maysa nga

homer a trigo; ket itedyonto ti apagcanem ti maysa nga efa iti maysa nga homer a cebada;

14 ket ti nailasin a bingay ti lana, iti bat ti lana ti apagcapulo ti maysa a bat iti cor, nga isu ti sangapulo a bat, maysa met laeng nga homer (ta sangapulo a bat isut' maysa nga homer);

15 ket maysa a cordero ti arban, iti duagasut, manipud cadagiti nalaing a napadanuman a pagarabau ti Israel; - a maipaay a daton a bellaay, ken daton a mapuuran, ken dataton iti cappia, tapno aramiden a subbot cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

16 Amin ti ili ti daga mangteddanto iti daytoy a daton a maipaay iti principe Israel.

17 Ket paunacabingayto ti principe ti panangted cadagiti daton a mapuuran, ken dagiti daton a bellaay ken dagiti daton a mainum, cadagiti fifiesta, ken cadagiti kellep, ken cadagiti aldaw a panaginana, cadagiti amin a makedngan a fifiesta iti balay ti Israel: isaganananto ti daton a maipaay iti basol, ken ti daton a bellaay, ken ti daton a mapuuran, ken dagiti daton iti cappia, tapno aramiden a subbot a maipaay iti balay ti Israel.

18 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti umuna a bulan, iti damo nga aldaw ti bulan, mangalacanto ti urbon a baca nga awan ti pacapilawanna; ket dalusamto ti santuario.

19 Ket ti sacerdote mangalanto iti dara iti daton a maipaay iti basol, ket icabilna cadagiti adigi ti ruangan ti balay, ken cadagiti uppat a sulit iti ngarab ti altar, ken cadagiti adigi ti ruangan ti makinuneg a paraangan.

20 Ket castoy ti aramidemto iti maicapito nga aldaw ti bulan iti tunggal maysa a bumiddut, ken maipaay kencuana a nanengneng: castoy ti panangaramidyon-to ti subbot a maipaay iti balay.

21 Iti umuna a bulan, iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti bulan, addanto cadacayo ti pascua, maysa a fiesta ti pito nga aldaw; ti di nalevaduraan a tinapay macanto.

22 Ket iti dayta nga aldaw ti principe isaganananto ti maipaay kencuana met laeng ken maipaay iti amin a tattao iti daga maysa a baca a maipaay a daton gapu iti basol.

23 Ket dagiti pito nga aldaw ti fiesta

manġisagananto ti maysa a daton a mapuuran ken ni Jehova, pito a baca ken pito a carnero a lalaki nġa awan ti pacapilawanda iti inaldaw ti pito nġa aldaw; ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol.

24 Ket manġisagananto iti daton a bellay, maysa nġa efa iti maysa a baca, ket maysa nġa efa iti maysa a carnero a lalaki, ken maysa a hin ti lana iti maysa nġa efa.

25 Iti maicapito a bulan, iti maicapulo ket lima nġa aldaw ti bulan, iti fiesta, aramidennanto ti cas ti pito nġa aldaw; a cas mainugot iti daton a maipaay iti basol, a cas mainugot iti daton a mapuuran, ken cas mainugot iti daton a bellay, ken cas mainugot iti lana.

Dagiti aldaw a panaginaná ken kellep. Sabsabali a pagalagadan. Ti di agsarday a daton a mapuuran. Ti calintegan ti principe a manġipaay ti sagsagut. Dagiti lugar a pagipaburecan.

46 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ti ruanġan ti makinunega paraanġan a sumanġo iti daya maricpanto iti innem nġa aldaw a panagtrabajo; nġem iti aldaw a panaginaná maluctanto, ket iti aldaw ti kellep isuntot' maluctan.

2 Ket ti principe sumrecto iti dalan ti duag ti ruanġan iti ruar, ket agtaederto iti arpad ti adigi ti ruanġan; ket dagiti sacerdote isaganadanto ti datonna a mapuuran ken dagiti datonna ti cappia, ket isu agrucbabto idiaŷ dapian ti ruanġan: sa rumuarte; nġem ti ruanġan saanto a maricpan aginġga iti rabii.

3 Ket dagiti tattao iti daga agrucbabdanto idiaŷ ridaw ti dayta a ruanġan iti sanġoanan ni Jehova cadagiti aldaw a panaginaná ken cadagiti kellep.

4 Ket ti daton a mapuuran nġa idaton-to ti principe ken ni Jehova isunto iti aldaw a panaginaná innem a cordero nġa awan pacapilawanda, ken maysa a carnero a lalaki nġa awan pacapilawanna;

5 ket ti daton a bellaay isuntot' maysa nġa efa a maipaay iti carnero a lalaki, ket ti daton a bellaay a maipaay cadagiti cordero a cas cabaelanna nġa ited, ken maysa a hin ti lana iti maysa nġa efa.

6 Ket iti aldaw ti kellep isuntot' maysa nġa urbon a baca nġa awan ti pacapilawanna, ken innem a cordero, ken maysa a

carnero a lalaki; isudantot' awan ti pacapilawanda:

7 ket isaganananto ti maysa a daton a bellaay, maysa nġa efa a maipaay iti baca, ken maysa nġa efa a maipaay iti carnero a lalaki, ken maipaay cadagiti cordero a cas mainugot iti cabaelanna, ken maysa a hin ti lana iti maysa nġa efa.

8 Ket intono sumrec ti principe, sumrecto iti dalan iti duag ti ruanġan, ket rumuarte iti dalanna.

9 Nġem no dagiti tattao ti daga umayda iti sanġoanan ni Jehova cadagiti nakednġan a fiesta, dayta sumrec iti dalan ti makinamianan a ruanġan nġa agrucbab rumuarte iti dalan ti makinabagatan a ruanġan, ket dayta a sumrec iti dalan a makinabagatan rumuarte iti dalan ti makinamianan a ruanġan: saanto nġa agsubli iti dalan isu a sinercanna, no di ket rumuarte nġa aglaylayon iti sanġoananna.

10 Ket ti principe, no sumreeda, sumrecto iti tengnġada; ket no rumuarda, rumuardanto nġa agcucuyog.

11 Ket cadagiti fiesta ken cadagiti nakednġan a pagramrambacan ti daton a bellaay isuntot' maysa nġa efa a maipaay iti maysa a baca, ken maysa nġa efa iti maysa a carnero a lalaki, ken cadagiti cordero a cas cabaelanna nġa ited, ken maysa a hin ti lana iti maysa nġa efa.

12 Ket no ti principe manġisagananto ti maysa a daton ti sibubulos a naken, maysa a daton a mapuuran wenno datdaton ti cappia a cas maysa a daton ti sibubulos a nakem ken ni Jehova, maysa luctannanto kencuana ti ruanġan a sumanġo iti daya; ket isaganananto ti datonna a mapuuran ken dagiti datonna iti cappia, cas aramidenna iti aldaw a panaginaná: sa isu rumuarte; ket calpasan ti iruruarna maysa ricpannanto ti ruanġan.

13 Ket isaganacanto ti maysa a cordero a maysa ti tawenna nġa awan ti pacapilawanna a maipaay a daton a mapuuran ken ni Jehova iti inaldaw: iti tunggal agsapa isut' isaganamto.

14 Ket manġisaganacanto ti maysa a daton a bellaay a maicuyog kencuana iti tunggal agsapa, maysa nġa apagecanem a paset ti maysa nġa efa, ken maysa nġa apagecatlo a paset ti maysa a hin ti lana, tapno mababasa ti namayecmec nġa harina; maysa a daton a bellaay ken ni Jehova iti di agsarday gapu iti agnanayon a bilin.

15 Castoy ti panangisaganadanto ti cordero, ken ti daton a bellaay, ken ti lana, iti tunggal agsapa, a maipaay iti di agsar-day a daton a mapuuran.

16 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: No ti principe mangted ti maysa a sagut iti asinoman cadagiti annacna a lallaki, isut' tawidna, isuntot' cucua dagiti annacna a lallaki; isut' cucuada a tawid.

17 Ngem no isu mangted iti tawidna ti maysa a sagut iti maysa cadagiti adipenna, isuntot' cuana agingga iti tawen ti waya-way; sa isut' agsublinto iti principe; ngem no maipapan iti tawidna, maipaayto cadagiti annacna a lallaki.

18 Castamet ti principe saanto a mangala iti tawid ti ili, nga agawenna ida iti cucuada; mangtedto ti tawid cadagiti annacna a lallaki nga aggapu iti bucodna a cucua, tapno ti ilic saan coma a maiwara tunggal tao nga aggapu iti cucuana.

19 Idin impannac a pinalasat iti pagsercan, isu nga adda idi iti sikigan ti ruangan, nga inserrec cadagiti nasantoan a siled a maipaay cadagiti sacerdote, isuda a simmango iti amianan: ket, adtoy, adda idi lugar iti makinudi a paset iti agpalaud.

20 Ket kinunana caniac, Daytoy ti lugar isu a pangipaburecanto dagiti sacerdote iti daton gapu iti salungasing ken ti daton a maipaay iti basol, ken isu a panglutoandanto ti daton a bellaay; tapno saanda nga iruar ida iti makinruar a paraangan, tapno pagsantoenna ti ili.

21 Idin inruarnac iti makinruar a paraangan, ket pinalabasnac iti arpad dagiti uppat a suli ti paraangan, ket, adtoy, iti tunggal suli ti paraangan adda idi maysa a paraangan.

22 Iti uppat a suli ti paraangan adda idi parparaangan a nabacudan, uppat a pulo a sico ti caatiddug ken tallopulo ti caacaba: dagitoy nga uppat cadagiti suli maymaysa ti rucodda.

23 Ket adda idi maysa a bacud iti aglicmut cadacuada, aglicmut cadagiti uppat, ket disdisso a pagipaburecan naaramidda iti siroc dagiti bacud iti aglicmut.

24 Idin kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti balay a pagipaburecan, ditoy dagiti agannong iti balay ipaburecanto ti daton ti ili.

Dagiti macaagas a dandanum a naggapu iti templo. Dagiti bedbeddenj ken nacabingbinjayan ti dagu.

47 Ket insublinac iti ruangan ti balay; ket, adtoy, dagiti danum nagayusda manipud iti siroc ti dapian iti balay nga agpadaya (ta ti pamarang ti balay isut' simmango iti daya); ket dagiti danum bimmabada manipud iti siroc, manipud iti canawan a sikigan ti balay, iti abagatan ti altar.

2 Idin inruarnac iti dalan ti ruangan nga agpaamianan, ket inturongnuc iti dalan iti ruar agingga iti makinruar a ruangan, iti dalan ti ruangan a sumango iti daya; ket adtoy, rimmuar idiy dagiti danum iti canawan a sikigan.

3 Idi ti tao rimmuar a nagpadaya nga adda tali iti imana, isu rinucodna ti sangaribu a sico, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga aginggada iti lipaylipay.

4 Isu rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga aginggada iti tumeng. Rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac cadagiti dandanum, dandanum nga agingga iti lomlomo.

5 Calpasanna rinucodna ti sangaribu; ket isut' maysa a carayan a diac nabalin a linasat; ta dagiti danum ngimmatoda, dandanum a langoyen, maysa a carayan a di mabalin a lasaten.

6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, nakitam daytoy? Idin impannac, ket pinagsublinac iti igid ti carayan.

7 Ita idi nagsubliac, adtoy, iti igid ti carayan adu unay a caycayo iti maysa a bangir ken iti sabali.

8 Idin kinunana caniac, Dagitoy a danum rumuarda nga agturong iti makin-daya a daga, ket bumabadanto iti Arabah; ket mapandanto nga agturong iti baybay; idiy baybay mapanto dagiti danum isuda a napaayus; ket dagiti danum maimbagandanto.

9 Ket maaramidto, a tunggal nabiag a parsua nga agaripunó, iti amin a disso a danonan dagiti carayan, agbiagto; ket addanto dackel unay a caadu ti ican; ta dagitoy a danum dumtenгда idiy, ket dagiti danum ti baybay maimbaganto, ket amin a banag agbiagto, uray sadino a danonan ti carayan.

10 Ket maaramidto, a dagiti agcalcalap

agtacderdanto iti dennana: manipud Engudi aginggat' met laeng Engalim isuntot' lugar a pagyucradan ti iket; dagiti icanda casdanto iti kitada, cas ti ican ti dackel a baybay, napalala a nagadu.

11 Ngem dagiti lugnacna, ken dagiti lucaongna, saandanto a maimbagan: mayawatdanto iti asin.

12 Ket iti denna ti carayan iti igidna, iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a sikigan, tumubonto ti amin a cayo a maipaay a taraon, a ti bulongna saanto a maganjo, ket saanto met nga agcurang ti bungana: mangtedto ti baro a bunga tunggal bulan, agsipud ta dagiti danumna agayusda a rumarar iti santuario; ket ti bungana maipaayo a taraon, ket ti bulongna maipaay a pangagas.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy isunto ti bedden, a pangbingayanyo iti daga a tawid a cas mainugot iti saungapulo ket dua a caputotan ti Israel: ni Jose duanto ti bingayna.

14 Ket isuntot' tawidenyo, ti maysa a cas met ti sabali; ta insapatac nga isut' ited cadagiti ammayo: ket daytoy a daga matnagto cadacayo a tawid.

15 Ket daytoy isunto ti bedden ti daga: Iti makinamianan a sikigan, manipud iti dackel a taaw, iti dalan ti Hetalon, agingga iti pagsercan ti Sedada,

16 Emat, Berota, Sabarim, isu nga adda iti nagbaetan ti bedden ti Damasco ken ti bedden ti Emat; Hasericon, isu nga adda iti denna ti bedden ti Hauran.

17 Ket ti bedden manipud iti taaw isuntot' Hazar-enan iti bedden ti Damasco; ket iti amianan nga agpaamianan isu ti bedden ti Emat. Daytoy ti makinamianan a sikigan.

18 Ket ti makindaya a sikigan, iti nagbaetan ti Hauran ken Damasco ken Galaad ken ti daga ti Israel, isunto ti Jordan; manipud iti makinamianan a bedden, agingga iti makindaya a baybay rucodanto. Daytoy ti makindaya a sikigan.

19 Ket ti makinabagatan a sikigan nga agpaabagatan isuntot' manipud Tamar agingga cadagiti danum ti Meribat-cades, agingga iti waig ti Egipto, agingga iti dackel a taaw. Daytoy ti makinabagatan a sikigan nga agpaabagatan.

20 Ket ti makinlaud a sikigan isunto ti dackel a taaw, manipud iti makinabagatan

a bedden agingga iti batog ti pagsercan ti Emat. Daytoy ti makinlaud a sikigan.

21 Castoy ti panangbingayyo daytoy a daga cadacayo a cas mainugot cadagiti caputotan ti Israel.

22 Ket maaramidto, nga isuntot' bingbingayenyo iti ginasat a maipaay a tawid cadacayo ken cadagiti gangannaet nga agnaed iti tengngayo, isuda nga agputotto iti tengngayo; ket isudanto cadacayo ti cas nayanac iti dagayo met laeng iti tengnga dagiti annac ti Israel; addanto tawidda a maicuyog cadacayo cadagiti caputotan ti Israel.

23 Ket maaramidto, nga no ania a caputotan ti pagnaedan ti gangannaet, idia itedyonto kencuana ti tawidna, cuna ni Apo Jehova.

Dagiti bingay dagiti pito a caputotan, ken dagiti bingay dagiti sacerdote. Dagiti bingay dagiti Levitas, ti ciudad ken ti principe. Dagiti bingay dagiti sabali a lima a caputotan. Dagiti ruanjan ti ciudad.

48 Ita dagitoy ti nagan dagiti caputotan: Manipud iti makinamianan nga ungtto, iti denna ti dalan a Hetalon agingga iti pagsercan ti Emat, Hazar-enan iti bedden ti Damasco, nga agpaamianan iti denna ti Emat (ket addanto dagiti sikiganda iti daya ken iti laud), ti Dan, maysa a bingay.

2 Ket iti denna ti bedden ti Dan, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan, ti Aser, maysa a bingay.

3 Ket iti denna ti bedden ti Aser, manipud iti makindaya a sikigan, agingga met laeng iti makinlaud a sikigan, ti Neftali, maysa a bingay.

4 Ket iti denna ti bedden ti Neftali, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan, ti Manases, maysa a bingay.

5 Ket iti denna ti bedden ti Manases, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan, ti Efrain, maysa a bingay.

6 Ket iti denna ti bedden ti Efrain, manipud iti makindaya a sikigan, agingga met laeng iti makinlaud a sikigan, ti Ruben, maysa a bingay.

7 Ket iti denna ti bedden ti Ruben,

manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud, ti Juda, maysa a *binggay*.

8 Ket iti denna ti beddenġ ti Juda, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan, isunto ti daton nġa idatagyonto, duapulo ket lima a ribu a *runo* ti caacaba, ket ti caatiddug cas maysa cadagiti *bingay*, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan: ket ti santuario addanto iti tengngana.

9 Ti daton nġa idatagyonto ken Jehova isuntot' duapulo ket lima ribu a *runo* ti caatiddug, ken sangapulo a ribu ti caacaba.

10 Ket maipaay cadagitoy, a maipay met laeng cadagiti sacerdote, addanto ti nasantoan a daton; i.i agpaamianan duapulo ket lima a ribu ti *caatidug*, ket iti agpalaud sangapulo a ribu ti caacaba, ket iti agpadaya sangapulo ribu ti caacaba, ket iti agpaabagatan duapulo ket lima a ribu ti caatiddug; ket ti santuario ni Jehova addanto iti tengngana.

11 *Isuntot'* maipaay cadagiti sacerdote a napagsanto cadagiti annac a lallaki ni Sadoe, a nagaywan iti panagannong caniac, a saan a nayawawan idi dagiti annac ti Israel nayawawanda, a cas ti pannacayawawan dagiti Levitas.

12 Ket isunto cadacuada ti maysa a daton nġa aggapu iti daton ti daga, maysa a banag a casantoan unay, iti denna ti beddenġ dagiti Levitas.

13 Ket cas mainugot iti beddenġ dagiti sacerdote, dagiti Levitas addanto duapulo ket lima a ribu ti caatiddug, ken sangapulo a ribu a caacaba; amin ti caatiddug isuntot' duapulo ket lima a ribu, ket ti caacaba sangapulo a ribu.

14 Ket awanto ti ilacoda kencuana, weno isucadat, ket dinto met maisina dagiti umuna a bungġa ti daga; ta isut' nasantoan ken ni Jehova

15 Ket ti lima ribu a mabati iti caacaba, iti batog ti duapulo ket lima a ribu, isuntot' maaramat iti sapasap a maipaay iti ciudad, maipaay iti pagtaengġan ken cadagiti arrabal; ket ti ciudad addanto iti tengngana.

16 Ket dagitoy isunto ti rucodna: ti makinamianan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makinabagatan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makindaya a sikigan uppat a ribu ket lima

gasut, ket ti makinlaud a sikigan uppat a ribu ket lima gasut.

17 Ket ti ciudad addanto arrabalna: iti agpaamianan dua gasut ket limapulo, ket iti agpaabagatan dua gasut ket limapulo, ket iti agpadaya dua gasut ket limapulo, ket iti agpalaud dua gasut ket limapulo.

18 Ket ti tidda iti caatiddug, mainugot iti nasantoan a daton, isuntot' sangapulo a ribu nġa agpadaya, ken sangapulo a ribu nġa agpalaud; ket isuntot' mainugot iti nasantoan a daton; ket ti tubona maipaayto a taraon cadagidiay nġa agrabajo iti ciudad.

19 Ket isuda nġa agrabajo iti ciudad, cadagiti amin a caputotan ti Israel, isuntot' talonenda.

20 Amin ti daton isuntot' dua pulo ket lima a ribu ken duapulo ket lima a ribu: iyawatyonto a cuadrado ti nasantoan a daton agraman ti panagtagicua ti ciudad.

21 Ket ti tidda maipaayto iti principe, iti maysa a sikigan ken iti sabali iti nasantoan a daton ken iti panagtagicua ti ciudad; iti sangaoanan ti duapulo ket lima a ribu iti daton nġa agturongġ iti makindaya a beddenġ, ken agpalaud iti sangaoanan ti duapulo ket lima a ribu nġa agturongġ iti makinlaud a beddenġ, a cas mainugot cadagiti *bingay*, maipaayto iti principe: ket ti nasantoan a daton ken ti santuario ti balay addanto iti tengngana.

22 Castamet manipud iti cucua dagiti Levitas, ken manipud iti cucua ti ciudad, nġa adda iti tengngġa dayta a cua ti principe, iti nagbaetan ti beddenġ ti Juda ken ti beddenġ ti Benjamin, maipaayto iti principe.

23 Ket no maipapan iti matda dagiti caputotan: manipud iti makindaya a sikigan agingġa iti makinlaud a sikigan, ti Benjamin, maysa a *binggay*.

24 Ket iti denna ti beddenġ ti Benjamin, manipud iti makindaya a sikigan agingġa iti makinlaud a sikigan, ti Simeon, maysa a *binggay*.

25 Ket iti denna ti beddenġ ti Simeon, manipud iti makindaya a sikigan agingġa iti makinlaud a sikigan, ti Isacar, maysa a *binggay*.

26 Ket iti denna ti beddenġ ti Isacar, manipud iti makindaya a sikigan agingġa iti makinlaud a sikigan, ti Zabulon, maysa a *binggay*.

27 Ket iti denna ti beddenġ ti Zabulon,

manipud iti makindaya a sikigan agingga iti makinlaud a sikigan, ti Gad, maysa a *bingay*.

28 Ket iti denna ti beddenġ ti Gad, iti makinabagatan a sikigan nġa agpaabagatan, ti beddenġ isuntot' manipud Tamar agingga cadagiti danum ti Meribat-cades, agingga iti waig ti *Egipto*, agingga iti dackel a taaw.

29 Daytoy ti daga a bingbingayenyonto iti ginnasat cadagiti caputotan ti Israel a tawid, ket dagitoy dagiti nadumaduma a bingayda, cuna ni Apo Jehova.

30 Ket dagitoy dagiti pagruaran ti ciudad: Iti makinamianan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo* iti rucod;

31 ket dagiti ruangan ti ciudad casdanto cadagiti nagnagan dagiti caputotan ti Israel, tallo a ruangan iti agpaamianann

ti ruangan ti Ruben, maysa; ti ruangan ti Juda, maysa; ti ruangan ti Levi, maysa.

32 Ket iti makindaya a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo*, ken tallo a ruangan: ti met laeng ruangan ti Jose, maysa; ti ruangan ti Benjamin, maysa; ti ruangan ti Dan, maysa.

33 Ket iti makinabagatan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo* iti rucod, ken tallo a ruangan: ti ruangan ti Simeon, maysa; ti ruangan ti Isacar, maysa; ti ruangan ti Zabulon, maysa.

34 Iti makinlaud a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo* agraman dagiti tallo a ruanganda: ti ruangan ti Gad, maysa; ti ruangan ti Aser, maysa; ti ruangan ti Neftali, maysa.

35 Isuntot' sangapulo ket walo a ribu a *runo* iti aglicmut: ket ti nagan ti ciudad manipud iti dayta nġa aldaw isuntot', Ni Jehova adda dita.

TI LIBRO NI

DANIEL.

Ni Daniel ken tallo cadagiti gagayyemna iti palacio ni ari Nabucodonosor.

1 Idi maicatlo a tawen ti panagturay ni Joacim, ari ti Juda, immay ni Nabucodonosor, ari ti Babilonia, idiy Jerusalem ket linacubna.

2 Ket ti Apo inyawatna cadagiti imana ni Joacim, ari ti Juda, agraman maysa a paset dagiti alicamen ti balay ti Dios; ket impanna ida iti daga a Senáar iti balay ti diosna, ket inserrecna dagiti alicamen iti balay a paggamenġan ti diosna.

3 Ket kinuna ti ari ken Aspenez, apo dagiti eunucona, nġa ipastrecna coma ti *dadduma* cadagiti annac ti Israel, iti putot a naarian ken cadagiti natanoc,

4 babbaro nġa cadacuada awan ti tulaw, no di ket nataraki, ket naisuroda iti amin a kita ti sirib, nġa adda cadacuada ti pannacaammo ken kinalaing iti ciencia, ken adda idi pannacabalinda a pimmarang iti palacio ti ari; ket isurona coma cada-cuada ti sursuro ken ti pagsasao dagiti Caldeos.

5 Ket ti ari tinudinganna a maipaay cadacuada iti inaldaw a paset ti taraon ti ari ken ti arac nġa ininumenna, ken isuda mataraonanda coma iti tallo a tawen; ta tapno iti calpasan dagitoy, agtaengda coma iti sangonan ti ari.

6 Ket cadagitoy, cadagiti annac ni Juda, adda idi da Daniel, Ananías, Misael ken Azarías:

7 Ket ti pangulo dagiti eunuco iniccanna ida ti nagnagan; ken Daniel intedna ti *nagan* a Baltasar; ken Ananías, Sidrac; ken Misael, Misac; ket ken Azarías, Abdenago.

8 Nġem vi Daniel pinangġepna iti pusa ti saanna a panangalis iti taraon ti ari ken ti arac nġa ininumenna; iti casta dinawatna iti palungo dagiti eunuco iti saanna coma a pannacaalis.

9 Ket ti Dios inaramidna a ni Daniel nasaracanna ti kinainbag ken asi iti imatang ti pangulo dagiti eunuco.

10 Ket kinuna ti pangulo dagiti eunuco

ken Daniel, Adda butengco ken apoc nġa ari a nangeddeng cadagiti canenyo ken inumenyo; ta ania ti gapuna a makitananto dagiti ruprupayo a naladladingitda nġem cadagiti rupa dagiti babbaro a cataebyo? iti casta ipeggado coma toy oloc iti ari.

11 Idin ni Daniel kinunana iti mayordomo a tinudingan ti pangulo dagiti eunuco gapu cada Daniel, Ananías, Misael, ken ni Azarías:

12 Padasem, dawatec kenca, dagiti adipenmo iti sangapulo nġa aldaw, ket iccandacam coma cadagiti bucbukel a canen ken danum nġa inumen.

13 Ket agparangda coma iti sangonan dagiti ruprupami ken cadagiti rupa dagiti babbaro a mangnan iti taraon ti ari, ket cas ti makitam, aramidem coma cadagiti adipenmo.

14 Impangagna nġarud ida iti daytoy, ket pinadasna ida ti sangapulo nġa aldaw.

15 Ket iti calpasan ti sangapulo nġa aldaw, nagparang ti rupada a nasaysayaat ken nalucucmeg nġem dagiti amin a babbaro a nangnan iti taraon ti ari.

16 Iti casta ti mayordomo iniccanna ti naarian a taraonda ken arac nġa inumenda coma, ket iniccanna ida ti bucbukel.

17 Ket no maipapan cadagitoy uppat a babbaro iniccanna ida ti Dios iti pannacaammo ken kinalaing iti isu-amin a sursuro ken sirib, ket ni Daniel adda pannacaawatna cadagiti isu-amin a sirsirmata ken tagtagainep.

18 Calpasan nġarud dagiti aldaw nġa inkeddeng ti ari a pannacaiparangda ti pangulo dagiti eunuco imparangna ida iti saclang ni Nabucodonosor.

19 Ket ti ari nagsao cada-cuada, ket cada-cuada amin awan nasarac a sabali a cas ken Daniel, Ananías, Misael, ken Azarías; iti casta nagtaengda iti saclang ti ari.

20 Ket amin a pangġep a maipapan iti sirib ken pannacaawat a sinaludsud ti ari

cadacuada nasaracna a nalalainḡda iti maminpulo nḡem amin cadagiti magos ken bagbaglan nḡa adda idi iti sacup ti pagarianna.

21 Ket ni Daniel nagtaenḡ inḡganat' umuna a tawen ni ari Ciro.

Ti parparmata ni Nabucodonosor a tinarusan ni Daniel.

2 Ket iti maicadua a tawen ti panagari ni Nabucodonosor, nagdardarepdep ni Nabucodonosor cadagiti tagtagainep, ket pinagmayenḡna ti espiritunga, ket ti turoḡna napucawna.

2 Idin ti ari nagpaayab cadagiti magos, bagbaglan, managanito ken Caldeos, ta tapno ipatarusda coma iti ari dagidi tagtagainepna. Simreca nḡarud ket nagtacerda iti saclanḡ ti ari.

3 Ket ti ari kinunana cadacuada, Nagdardarepdepac iti maysa a tagtagainep ket ti espiritunga agmayenḡ a macaammo iti tagtagainep.

4 Idin dagiti Caldeos nagsaoda iti ari iti pagsasao ti Siria, O ari, agbiagca coma iti agnanayon, ipacaammom ti parparmata cadagiti adipenmo, ket iparangminto ti catarusanna.

5 Simmungbat ti ari ket kinunana cadagiti Caldeos, Isut' napucawco *itoy panunotco*; no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep ken iti catarusanna, mapispisanḡto dagiti bagbagiyo ket dagitinto balbalayyo mapagbalindanto a pagibellenḡan ti rugit.

6 Nḡem no ipakitayo ti tagtagainep ken ti catarusanna, awatenyonto caniac dagiti sagsagut ken gungona ken dackel a dayaw; gapuna nḡa ipakitayo caniac ti tagtagainep ken ti catarusanna.

7 Simmungbatda iti maicadua a d́aras, ket kinunada, Ibagca coma ti ari ti tagtagainep cadagiti adipenna ket iparangminto ti catarusanna.

8 Ti ari simmungbat ket kinunana, Siac ammoc unay a dacayo tactakenyo ti tiempo, agsipud ta makitayo ti banag napucaw *itoy panunotco*.

9 Nḡem no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep adda maymaysa laenḡ a linteg a maipaay cadacayo; ta nangisaganacayo cadagiti natiri ken dakes a sao nḡa isawang iti saclanḡco aginḡgat' mabalihan ti tiempo; isut' gapuna nḡa ibagayo caniac ti tagtagainep, ket maammoacto a mabalinyo nḡa iparang caniac ti catarusanna.

10 Dagiti Caldeos simmungbatda iti

saclanḡ ti ari ket kinunada, Awan ti tao ditoy rabaw ti daga a macabalin a mangibaga iti panḡgep ti ari, saan pay la nḡa daytoy, awan ti ari, apo, wenna agturay a nagsaludsud iti castoy iti siasinoman a mago, wenna bagbaglan, wenna Caldeo.

11 Ket napateg a banag a ti ari sapulenna, ket awan sabali a macabalin a mamalawag iti sangoonan ti ari malacsid no dagiti didios nḡa iti pagtaenḡanda saan a iti lasag.

12 Gapu itoy ti ari nagpungtot ken nagrungsot unay, ket imbilinna a mapapatay amin dagiti mamasirib idia Babilonia.

13 Gapuna a ti bilin naiwaras, ket dagiti mamasirib mapapatayda; ket binirucda ni Daniel ken dagiti caduana a papatayen.

14 Idin ni Daniel nagsao a sinanacman ken siaannad ken Arioc a capitán dagiti guardia ti ari, isu a napan mamapatay cadagiti mamasirib idia Babilonia.

15 Nagsao ket kinunana ken Arioc a capitán ti ari, Ania ti gapuna a daytoy a bilin nḡa ikeddenḡ ti ari sigaganat unay? Iti casta ni Arioc impalawagna ti cagagapu daytoy ken Daniel.

16 Ket ni Daniel simrec ket dinawatna iti ari tapno ikeddenḡna coma ti tiempo, ket ipakitananto iti ari ti catarusanna.

17 Idin ni Daniel nagawid iti balayna, ket impalawagna daytoy a banag cada Ananías, Misael ken Azarias, isuda a caduana:

18 tapno dawatenda coma dagiti caasi ti Dios sadi lanḡit a maipanḡgep itoy a pali-med; tapno ni Daniel ken dagiti caduana saanda coma a mairaman a mapucaw cadagiti mamasirib idia Babilonia.

19 Idin ti palimed naipaltiing ken Daniel iti maysa a parparmata iti rabii; iti casta ni Daniel binendicionanna ti Dios sadi lanḡit.

20 Ni Daniel simmungbat ket kinunana, Bendito coma ti nagan ti Dios iti agnanayon nḡa awan inḡgana; ta ti sirib ken pannacabalin cucuana ida.

21 Ket isu mamagsusucat cadagiti tiempo ken dagiti natudingan a tiempo; mangiccat ken mangisaad cadagiti ar-ari; mangted ti sirib cadagiti mamasirib ken pannacaammo cadagiti macaawat;

22 isu ipalgacna dagiti nauneg ken nalimed a banag; ammona ti adda iti sipnḡet, ket ti silaw agnaed kencuana.

23 Agyamanac kenca ken dayawenca,

O Dios dagiti ammac, sica a nangted caniac ti sirib ken pannacabalin, ket ita impacaammom caniac ti dinawatmi kenca, ta impacaammom cadacami ti panggep ti ari.

24 Isut' gapuna ni Daniel simrec ken Arioc, isu a tinudingan ti ari a mamapatay cadagiti mamasirib idia Babilonia, napan ket kinunana kencuana ti castoy: Dica coma papatayen dagiti mamasirib ti Babilonia; ipannac iti saclang ti ari, ket iparangconto kencuana ti catarusan.

25 Iti casta ni Arioc impanna a dinagus ni Daniel iti saclang ti ari, ket kinunana kencuana ti castoy, Nasaracac ti maysa a lalaki a tao cadagiti annac a nacayawan ti Juda, isu a mangipacaammonto iti ari ti catarusan.

26 Simmungbat ti ari, ket kinunana ken Daniel, isu a ninaganda idi ti Baltasar, Mabalinmo nga ipalawag caniac ti tagtagainep a nakitac ken iti catarusanna?

27 Ni Daniel simmungbat iti saclang ti ari, ket kinunana: Ti palimed a dinawat ti ari, uray mamasirib, uray bagbaglan, uray magos ken agraman pay mamadles, saanda a mabalin nga ipalgac iti ari.

28 Ngem adda maysa nga Dios sadi langit a mangipalgac cadagiti palimed, ket impacaammoma ken ari Nabucodonosor ti maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw. Ti tagtagainepmo, ken parpamata ta olom idi siiddaca isuda dagitoy:

29 No maipapan kenca, O ari, dagiti panunotmo immay kenca idi siiddaca, no anianto ti maaramid iti casacbayan; ket ti mangipalgac cadagiti palimed impacaammoma kenca no anianto ti maaramid.

30 Ngem no maipapan caniac, daytoy a palimed saan a maipaltiing gapu iti sirib nga a:da caniac a nangnangrona ngem cadagiti amin a sibibiag, no saan ket di tapno maipacaammo coma iti ari ti catarusan, ket tapno maammoam coma dagiti panpanunot ta pusom.

31 Sica, O ari, nakitam, ket adtoy ti maysa a ladawan a dackel. Daytoy a ladawan a mannacabalin ket ti raniagna naindaclan, nagtaeder iti sangaoanam; ket ti langana nacabutheng.

32 No maipapan toy a ladawan, ti olona biig a balitoc, ti barucong ken tactakiagna pirac, ti tian ken lupluppona suer,

33 dagiti gurong ken butoyna landoc, dagiti sacsacana dadduma a paset landoc ket dadduma damili.

34 Kitkitaem idi aginggat' maysa nga bato naputed, saan a gapuanan ti ima, isu a nangcabil iti ladawan cadagiti sacsacana a landoc ken damili, ket binuracna ida.

35 Idin daydi landoc, damili, suer pirac, ken balitoc nabururacna a natiptipon, ket nagbalinda a cas la taep ti pagtaltagan iti tiempo ti pudot; ket intayab ida ti angin nga awan ti lugar a nacasaracan cadacua-dan: ket ti bato a nangcabil iti ladawan nagbalin a maysa a dackel a bantay, ket pinunnona ti amin toy lubong.

36 Daytoy ti tagtagainep; ket ibagaminto ti catarusanna iti sangaoanam ti ari.

37 Sica, O ari, sica ti ari dagiti ar-ari; a nangtedan ti Dios ti langit iti pagarian, pannacabalin, ken bileg ken kinadayag;

38 ket sadinoman a pagnaedan dagiti annac ti tao, dagiti animal iti tay-ac ken dagiti tumatayab cadagiti langlangit inyawatna cadagiti imam, ket binalinnaca nga agturay cadacuada amin: sica ti olo a balitoc.

39 Ket iti calpasam tumacerto ti sabali a pagarian a nababbaba ngem sica; ken sabali a maicatlo ti pagarian a suer, isu a mangiturayto iti amin toy lubong.

40 Ket ti pagarian a maicapat napigsanto a cas la landoc, ta cas ti landoc burakenna ken parmekenna iti isu-amin; ket cas ti landoc memekenna amin dagitoy, burakennanto ken memekennanto ida.

41 Ket cas nakitam cadagiti sacsaca ken ramramay dagiti sacsaca a dadduma a paset damili ken dadduma landoc, isuntot' maysa a nabingay a pagarian; ngem addanto kencuana ti bileg ti landoc, cas nakitam iti landoc a nalaocan iti dadamilien.

42 Ket cas ti ramay dagiti sacsaca, dadduma a paset landoc ken dadduma a paset damili, castanto met a ti pagarian dadduma a paset napigsanto, ket iti dadduma marbecto.

43 Ket cas nakitam iti landoc a nalaocan iti dadamilien, castamet isudanto lumaocda iti bukel ti tao; ngem didanto agdedecket iti maysa ken maysa, cas met laeng ti saan a panaglaoc ti landoc ken damili.

44 Ket cadagitinto aldaw dagita nga ar-ari, ti Dios ti langit mamangonto iti maysa a pagarian nga caanoman dinto madadael ket ti panagturayna dinto met maited iti sabali nga ili; ngem warawaraenanto ken ibusenanto amin dagitoy a pagarian, ket isu agtalinaedto iti nganayon.

45 Ta cas iti nakitaman a maysa a bato naputed iti bantay a saan a gapuanan dagiti ima, ket binurburacna ti landoc, suer, damili, pirac ken balitoc; ti dackel a Dios impacaammona iti ari no anianto ti maramid iti casacabayan. Ket ti tagtagainep pudno, ket nalinteg ti catarusanna.

46 Iti casta ni ari Nabucodonosor nagpacleb, ket nagdayaw ken Daniel, ket imbilinna a mangipaayda coma kencuana ti maysa a daton ken bangbanglo.

47 Iti ari simmungbat ken Daniel, ket kinunana, Pudno unay nga iti Diosyo isut' Dios dagiti didios ken Apo dagiti ar-ari ken manangipalgac cadagiti palimed, idinto a nabalinnmo nga impalgac daytoy a palimed.

48 Idin ti ari intan-ocna ni Daniel, ket iniccanna iti adu ken dadackel a sagsagut, ket isut' incabilna nga agturay iti amin a provincia ti Babilonia, ken cangronaan a gobernador ti amin a mamasirib idiy Babilonia.

49 Ket ni Daniel dinawatna iti ari, ket isu dinutocanna da Sidrac, Misac ken Abdenago nga agpalungo cadagiti aramid ti provincia ti Babilonia: ngem ni Daniel adda idi iti ruangan ti ari.

Ti ladawan a balitoc nga impatacder ni ari Nabucodonosor.

3 Ni ari Nabucodonosor nangaramid ti maysa a ladawan a balitoc, nga iti cangatona innem a pulo a sico, ti caacabana innem a sico: isut' impatacderna iti tanap a Dura iti provincia ti Babilonia.

2 Idin imbilin ni ari Nabucodonosor a tiponen dagiti panguloen, diputados ken gobernadores, oc-ocom, tesoreros, consejeros, serifes, ken amin pay met nga agturturay cadagiti provincias, tapno umayda iti pannacaisibbo ti ladawan a ni ari Nabucodonosor impatacderna.

3 Iti casta dagiti panguloen, diputados ken gobernadores, oc-ocom, tesoreros, consejeros, serifes, ken amin dagiti agturturay cadagiti provincia, natiptiponda iti pannacaisibbo ti ladawan nga impatacder ni ari Nabucodonosor; ket nagtaacderda iti sanghoanan ti ladawan nga impatacder ni ari Nabucodonosor.

4 Idin ti agpucpucaw inriawna a natbag, Maibilin cadacayo, O il-ili, nasnacion ken pagsasao,

5 nga iti uray ania tiempo a pannacagegyo ti timec ti tangguyob, flauta, arpa,

sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, dacayo agpacleb, ket cararaganyo iti ladawan a balitoc nga impatacder ni ari Nabucodonosor;

6 ket siasinoman a di agpacleb ken agcararag iti dayta met la nga horas maitappuacto iti tengnga ti sumsumged ken dumardarang a horno.

7 Isut' gapuna iti dayta a tiempo a pannacageg dagiti amin a il-ili, iti timec ti tangguyob, flauta, arpa, sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, isu-amin nga il-ili, nasnacion ken pagsasao, nagpaclebda ket nagcararagda iti ladawan a balitoc a binangon ni ari Nabucodonosor.

8 Gapu itoy iti daydi met la a tiempo dadduma cadagiti Caldeos immasidegda ket indarumda dagiti Judios.

9 Simmungbatda ket kinunada ken ari Nabucodonosor, O ari, agbiageca coma iti agnanayon.

10 Sica, O ari, nangaramidca ti bilin nga amin a tao a macangeg ti timec ti tangguyob, flauta, arpa, sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, agpaclebto ken agcararag iti ladawan a balitoc;

11 ket ti saan nga agpacleb ken agdayaw, maitappuacto iti tengnga ti sumsumged ken dumardarang a horno.

12 Adda ti dadduma a Judios isuda a dinutocmo nga agpalungo cadagiti aramid ti provincia ti Babilonia: da Sidrac, Misac ken Abdenago; dagitoy a lallaki, O ari, saandaca nga incancono: dida pagservian dagiti didiosmo, ket dida met cararagan ti ladawan a balitoc isu a binangonmo.

13 Iti casta ni Nabucodonosor iti rungsot ken pungtotna imbilinna a maipan da Sidrac, Misac, ken Abdenago. Iti casta dagitoy a lallaki naipanda iti saclang ti ari.

14 Simmungbat ni Nabucodonosor ket kinunana cadacuada, Isut' pinanggepyo, O Sidrac, Misac, ken Abdenago, a dacayo dicay agservi iti diosco, ken dicay met agcararag iti ladawan a balitoc nga impatacderco?

15 Itatta ngarud no addacayo a situudio a no mangagegyo ti timec ti tangguyob, flauta, sacabuche, arpa, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, agpacleb ken agcararagcayo iti ladawan a balitoc, isu a pinaaramidco, isut' naimbag: ngem no saanyo a cararagan, iti dayta met

la nga horas maitappuaccayto iti tengnga ti maysa nga horno a sumsumged ken dumardarang; ket siasinonto a dios ti mangisalacan cadagitoy imimac?

16 Ni Sidrac, Misac, ken Abdenago simmungbatda ket kinunada iti ari, O Nabucodonosor, saan a masapul a sunungbateam kenca itoy a panggep.

17 No casta bilang, ti Diosmi isu a pagservianmi mabalinnacam nga ilisi iti horno a sumsumged ken dumardarang; ket ita iman, O ari, ilapsutnacamto.

18 Ket no saan, ammoem coma, O ari, a dayta diosmo dicamto pagservian, ken castamet dicamto pagcararagan ti ladawan a balitoc nga impatacdermo.

19 Iti casta ni Nabucodonosor napno iti pungtot, ket nagbaliw ti kita ti rupana a maibusor cada Sidrac, Misac, ken Abdenago: *gapuna* kinunana, ket imbilinna a papudotenda coma ti horno a maminpito a nacarcaro ngem iti cadawyan a pannacapapudotna.

20 Ket imbilinna cadagiti dadduma a lallaki a napusong nga adda idi iti buyotna a reppetenda da Sidrac, Misac, ken Abdenago, *ken* itappuac ida iti horno a sumsumged ken dumardarang.

21 Iti casta dagitoy a tattao naparautanda agraman sapinda, bado, ken dagiti cagayda, ken *dadduma pay* a pagan-anayda, ket sada naitappuac iti horno a sumsumged ken dumardarang.

22 Iti casta gapu ta ti bilin ti ari naganat, ket ti horno napudot unay, ti gilayab ti apuy pinatayna dagidi lallaki a nangngato cada Sidrac, Misac, ken Abdenago.

23 Ket dagitoy tallo a lallaki a da Sidrac, Misac, ken Abdenago, natnagda a sipaparaut idi uneg ti horno a sumsumged ken dumardarang.

24 Idin ni ari Nabucodonosor nasdaaw, ket timmacder a nagdardaras: isut' nagsao ket kinunana cadagiti consejerosna, Saantayo nga intappuac ti tallo a tao a sirereppet iti tengnga ti apuy? Isuda simmungbatda ket kinunada iti ari, Pudno unay, O ari.

25 Isu simmungbat ket kinunana, Adtoy, makitac ti uppat a catao a bulos a magmagna iti tengnga ti apuy, ket awan ti dunorda; ket ti langa ti maicapat isut' cas maysa nga anak a lallaki dagiti didios.

26 Iti casta ni Nabucodonosor immasideg iti ngiwat ti horno a dumardarang:

nagsao ket kinunana, Sidrac, Misac, ken Abdenago, dacayo nga adadipen ti Cangatoan a Dios, rumuar ket umaycayo ditoy. Idin da Sidrac, Misac, ken Abdenago rimmuarda iti tengnga ti apuy.

27 Ket dagiti panguloen, diputados, gobernadores, ken dagiti consejeros ti ari, idinto a natiptiponda, nakitada dagitoy a lallaki nga iti apuy awan pannacabalinna cadagiti bagbagida, ti booc dagiti ol-oloda saan a nasiraman, ket ti sapinda saan a nabaliwan, ket awan met ti angot ti apuy immay cadacuada.

28 Ni Nabucodonosor nagsao ket kinunana, Bendito ti Dios da Sidrac, Misac, ken Abdenago, isu a nangibaon ti angelna, ket insalacanna dagiti adipenna a naggammatalec kencuana, isuda a nangbaliw iti sao ti ari, ken inyawatda dagiti bagbagida, tapno saanda nga agservi weno agcararag iti aniaman a dios, no di laeng ti Dios met laeng.

29 Gapuna ngarud ibilincio, nga amin nga il-ili, nacion, ken pagsasao, nga agsao iti aniaman a maibusor iti Dios da Sidrac, Misac, ken Abdenago, isudantot' maipisang, ket dagiti balbalayda maaramiddanto a pagibelbellengan ti rugit; gapu ta awan ti sabali a dios a macabalin a mangispal iti castoy.

30 Iti casta ti ari intan-ocna da Sidrac, Misac, ken Abdenago iti provincia ti Babilonia.

Ti tagtagainep ni Nabucodonosor a maipanggep iti dackel a cayo.

4 Ni Nabucodonosor nga ari, iti amin nga il-ili, nasnacion, ken pagsasao, nga agnaed iti amin toy lubong: Talna coma ti mapaadu cadacayo.

2 Napanunotco a nasayaat caniac nga iparang dagiti pagilasinan ken nacascasdaaw nga inaramid caniac ti Cangatoan a Dios.

3 Amangan a nagdackel dagiti pagilasinanna! ket amangan a pannacabalin dagiti nacascasdaaw nga aramidna! Ti pagarianna isut' pagarian nga awan inggana, ket ti panagturayna manipud caputotan aginggat' caputotan.

4 Siac, ni Nabucodonosor, agininanac idi iti balayco ket aguanamayac iti palacioc.

5 Nakitac iti maysa a parparmata a nagbutngac; ket dagiti panpanunot iti

iddac ken dagiti parparmata iti oloc riniribuedac.

6 Gapu itoy nangaramidac iti bilin a mayeg itoy saclangco dagiti amin a mamasirib ti Babilonia, tapno iparangda coma caniac ti catarusan ti parparmata.

7 Idin immay dagiti magos, bagbaglan, Caldeos, ken dagiti mammadles; ket sinaritac ti tagtagainep iti sanghoananda; ngem dida naipacaammo caniac ti catarusanna.

8 Ngem camaudiananna immay ni Daniel, a ti naganna Baltasar, cas mainugut iti nagan ti diosco, ket kencuana adda ti espiritu dagiti nasantoan a didios: ket imbagac ti tagtagainep iti sanghona, a *kinunac*,

9 O Baltasar, apo dagiti magos, yanta-ngay ammoc nga adda kenca ti espiritu dagiti nasantoan a didios, ket awan ti palimed a mangriribuc kenca, ibagam coma dagiti parparmatac iti tagtagainepco a nakitac, ken ti catarusanna.

10 Castoy dagiti parparmatac ti oloc iti iddac: nakitac, ket adtoy, ti maysa a cayo iti tengnga ti daga, ket iti cangatona dackel.

11 Dimmackel daytoy a cayo, ket simmickil, ket ti cadackelna dimmanon aginggat' langit, ket isut' makita iti amin nga ungtō toy lubong.

12 Dagiti bulongna nasayaat, ket ti bungana adu, ket kencuana adda taraon a maipaay cadagiti isu-amin: dagiti an-animal ti away adda linongda iti sirocna, ket dagiti tumatayab ti langit nagtaengda cadagiti sangsangana, ket amin a lasag nataraonan kencuana.

13 Nakitac cadagiti parparmata ti oloc iti iddac, ket adtoy, maysa nga agayaywan ken santo bimbaba a naggapu sami langit.

14 Isut' nagpuccaw a natbag, ket castoy ti kinunana, Pucanenyō ti cayo, ket seppakenyo dagiti sangsangana, rurusenyo dagiti bulongna, ket ipurruacyo dagiti bungana: pumanaw coma dagiti an-animal nga adda iti sirocna ken dagiti tumatayab cadagiti sangsangana.

15 Nupay casta ibatiyo ti ungel dagiti ramramutna iti daga, agraman pay maysa a bedbed a landoc ken gambang cadagiti naganos a root iti away; ket marusep coma iti linnaaw ti langit; ket ti pagbiagna adda coma cadagiti an-animal iti root ti daga:

16 ti pusona masucatan coma iti puso ti tao, ket maiccan coma ti puso ti animal;

ket agdalan kencuana dagiti nagecapito a tiempo.

17 Iti keddenng isut' naigapu iti panagbilin dagiti agay-aywan, ket ti dawāt nagtaud iti sao dagiti sasanto, tapno maammoan dagiti sibibiag a ti Cangatoan agturay iti pagarian dagiti tattao, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna, ket isaadna iti rabawna dagiti cababaan a tattao.

18 Siac, ari Nabucodonosor, nakitac daytoy a tagtagainep; ket sica, O Baltasar, ipalawagmo caniac ti catarusanna, ta amin dagiti mamasirib ditoy pagariac saanda a mabalin nga ipacaammo ti catarusanna, ngem sica mabalinmo; ta adda kenca ti espiritu dagiti nasantoan a didios.

19 Iti casta ni Daniel, nga iti naganna idi Baltasar, napaulinec iti bassit a canito, ket dagiti panunotna isut' pinagmayengda. Ti ari simmungbat ket kinunana, Baltasar, ti parparmata ken ti catarusanna saanca coma a riribuken. Simmungbat ni Baltasar ket kinunana, Apoc, ti parparmata maipaay coma cadagiti gumura kenca, ket ti catarusanna cadagiti cabusormo.

20 Ti cayo a nakitam, a timmubo, ket nagbalin a nasickil, ket ti cadackelna dimmanon aginggat' langit, ket isut' makita iti ungtō ti amin toy lubong;

21 ket dagiti bulbulongna nasayaat, ket ti bungana adu, ket adda mabalin a taraon ti isu-amin kencuana; iti sirocna taeng dagiti an-animal iti tay-ac, ket cadagiti sangsangana apon dagiti tumatayab dagiti langlangit:

22 sica met laeng, O ari, a dimmackelca ket nagbalinca a napigsa; immadda ti tan-ocmo, ket dimmanon aginggat' langit, ket ti panagturaymo aginggat' pagpati-ngaan ti daga.

23 Ket no maipapan iti nakita ti ari a maysa nga agay-aywan ket santo bumaba a naggaput' langit, ket kinunana, Pucanenyō ti cayo, ket isut' dadaelenyo; nupay casta bay-anyo ti ungel dagiti ramutna iti daga, agraman pay maysa a bedbed a landoc ken gambang, cadagiti naganus a root ti tay-ac, ket bay-anyo a marusep iti linnaaw ti langit, ken ti pagbiagna cadagiti an-animal iti away agingganat' aglasat kencuana dagiti nagecapito a tiempo;

24 daytoy ti catarusanna, O ari, ken ti pangeddeng ti Cangatoan, isu a mapasamac iti ari nga apoc:

25 nga ibellengdacanto iti arpad dagiti

tattoo, ket iti taeng dagiti an-animal ti away isuntot' pagtaengam, ket ipaarabdacanto cadagiti root a cas cadagiti baca, ket itinto linnaaw ti langit ti mangrusep kenca; ket aglasatto kenca dagiti nagcapito a tiempo; agingganat' dica maawatan a ti Cangatoan agturay ti pagarian dagiti tattoo, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna.

26 Ket no maipapan iti imbilinda nga baybay-anda iti daga ti ungel dagiti ramramut ti cayo; ti pagariam matdanto kenca a di maanano, iti calpasanto ti pannacaammom a dagiti langit agturayda.

27 Isut' gapuna, O ari, nga anamungam toy balacadco, ket supapacami dagiti basbasolmo iti kinalinteg, ket dagiti babacmo iti panangiparangmo iti asi cadagiti napanglaw; no bilang mabalin a mangagas iti binasolam.

28 Amin dagitoy naaramid ken ari Nabucodonosor.

29 Iti calpasan ti sangapulo ket dua nga bulan isu magmagna nga agpaspasiar iti naarian a palacio sadi Babilonia.

30 Nagsao ti ari ket kinunana, Saan a daytoy ti dackel a Babilonia isu a binangonco a maipaay iti palacio a naarian, iti bileg ti pannacabalinco ken dayag toy kinatan-occo?

31 Idi adda pay laeng ti sao iti ngiwat ti ari, natnag ti maysa a timeca naggaput' langit, a kinunana, O ari Nabucodonosor, kenca maisawang, Ti pagarian maipanaw kenca:

32 ket mapagtalawcanto iti arpad dagiti tattoo; ket ti taengmo addanto iti yan dagiti an-animal iti away; ket ipaarabdacanto a cas cadagiti baca, ket dagiti nagcapito a tiempo aglasatdanto kenca; aginggat' dicanto caammoan a ti Cangatoan agturay iti pagarian dagiti tattoo, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna.

33 Iti daydi met laeng nga horas natungpal ti banag ken Nabucodonosor: ket napagtalaw iti arpad dagiti tattoo, ket nagarab ti root a cas cadagiti baca, ket ti bagina narusep iti linnaaw ti langit, agingganat' boocna timmubo a cas ditudut ti aguila, ket dagiti cucona cas cuco ti tumatayab.

34 Ngem iti calpasan dagiti aldaw siac, ni Nabucodonosor, intangadco dagitoy matak sadi langit, ket ti nakemco nagpulang caniac, ket binenditoc ti Cangatoan, ket dinaydayawco ken intan-occo daydiay

nga agbiag iti agnanayon; agsipud ta ti panagturayna agnanayon a panagturay, ket ti pagarianna manipud caputotan aginggat' caputotan;

35 ket amin dagiti agnaed iti lubong maibilangda cas awan; ken iti buyot ti langit ken cadagiti agnaed iti daga aramidenna a mainugut ti pagayatanna; ket awan ti manglapped iti imana, wenna agcuna kencuana, Ania ti aramidem?

36 Iti daydi met laeng a tiempo ti nakemco napapulangco; ken iti dayag iti pagariac, dayaw ken kinatan-occo napapulanga caniac; ket dagiti consejerosco ken palungoc sinapuldac; ket naisubliac iti pagariac, ket dackel unay a kinatan-oc nainayon caniac.

37 Ita siac, ni Nabucodonosor, dayawec ken itandudoc ken itan-occo ti ari ti langit, agsipud ta amin nga aramidna pudnoda, ket dagiti dalanna kinajusticia; ket isu mabalinna a pagpacumbabaen dagiti magna iti kinatangsit.

Ti banquete ni ari Baltasar, ken ti panagsurat ti ima iti diding.

5 Ni ari Baltasar nagaramid ti maysa nga dackel a banquete a maipaay iti sangaribo a palungona, ket imminum ti arac iti sangaoanan ti sangaribo.

2 Ni Baltasar idi a naramananna ti arac, nagbilin a yegda dagiti alicamen a balitoc ken pirac nga insangpet ni Nabucodonosor nga amana a naggaput' iti templo idia Jerusalem, tapno paginumana coma met ti ari ken dagiti palungona, ken castada met, dagiti assawana ken dagiti camalalana.

3 Iti casta naisangpetda dagiti alicamen a balitoc nga innalada iti templo a balay ti Dios nga adda idi idia Jerusalem; ket naginumanda nga inaramatda ida, ti ari ken dagiti palungona, dagiti assawana ken camalalana.

4 Naginumda iti arac, ket dinaydayawda dagiti didios a balitoc, ken pirac, ken suer, ken landoc, ken cayo, ken bato.

5 Iti daydi met la nga horas, rimmuar dagiti ramay ti ima ti maysa a lalaki, ket nagsuratda iti sangot ti candelero iti masa ti diding ti palacio ti ari; ket ti ari nakitana ti paset ti ima a nagsurat.

6 Idin ti langa ti ari nagbaliw kencuana, ket naiculeng ti panunotna ket winarwarda dagiti suop dagiti lomona, ket dagiti tumtumengna nageculuculda.

7 Ti ari nagpuccaw a natbag a mayeg coma dagiti bagbaglan, Caldeos, ken mamadles. Nagsao ti ari ket kinunana cadagiti mamasirib sadi Babilonia, siasinoman a macabasa itoy a surat, ket iparangna caniac ti catarusanna, macawesanto iti purpura, ket addanto tanicala a mayuccor iti tengngedna, ket iti pagarian maitan-octo a maicatlo nga agturay.

8 Iti casta simrec amin dagiti mamasirib ti ari; ngem dida nabalin a binasa daydi surat, ket dida met naipacaammo iti ari ti catarusanna.

9 Iti casta ni ari Baltazar naipulcoc unay, ket nagbaliw kencuana ti langana, ket nariribuc dagiti palungona.

10 Ti reina gapu cadagiti sao ti ari ken dagiti palungona simrec iti sala ti banquet: ti reina nagsao ket kinunana, O ari, agbiagca coma iti agnanayon; didaca coma riribuken dagiti panunotmo, ket dimet coma agbaliw dayta langam.

11 Adda maysa a lalaki iti pagariam, isu a pagtaengan ti espiritu dagiti nasantoan a didios; ket cadagiti aldaw ni amam nasarac kencuana ti silaw ken pannacaawat ken sirib, a cas ti sirib dagiti didios; ket ni ari Nabucodonosor, nga amam, ti ari, *cunac*, ni amam isut' inaramidna nga apo dagiti magos, bagbaglan, Caldeos, ken mamadles;

12 agsipud ta maysa a mangnibinibi nga espiritu, ken pannacaammo, ken pannacaawat, panangipatarus cadagiti pamparmata, ken panangiparang cadagiti nanueg a balicas, ken panangirunaw cadagiti pagduaduan, nasaracan itoy met la a Daniel isu a ninaganan ti ari ti Baltazar. Ita maayaban coma ni Daniel, ket ipakitanto ti catarusanna.

13 Iti casta ni Daniel naisangpet iti saclang ti ari. Ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, Sica dayta a Daniel, nga aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti Juda, nga inruar ti ari nga amac idiaiy Juda?

14 Siac nadamagco ti maipapan kenca, a ti espiritu dagiti didios adda kenca, ket masaracan kenca ti silaw, pannacaawat, ken mangnibinibi a sirib.

15 Ket ita dagiti mamasirib, bagbaglan, naiparangda iti saclangco, tapno basaenda coma daytoy a surat, ken ipacaammo met caniac ti catarusanna; ngem dida nabalin nga imparang ti catarusan daytoy a banag.

16 Ngem nadamagco ti maipapan kenca, a mabalinmo nga ited dagiti catarusan, ken runawem dagiti duadua: ita no mabalinmo a basaen ti surat, ket maipacaammom caniac ti catarusanna, macawesanto iti purpura, ket mayuccorto ti maysa a tanicala iti tengngedmo, ket iti pagarian sicanto ti maicatlo nga agturay.

17 Iti casta ni Daniel simmungbat ket kinunana iti saclang ti ari, Bay-am dagiti sagutmo a maipaayda kenca met laeng, ket itedmo dagiti gungunam iti sabali; nupay casta basaecto ti surat iti ari, ket ipacaammocto kencuana ti catarusanna.

18 O sica nga ari, ti Cangatoan a Dios intedna ken Nabucodonosor nga amam ti pagarian, ken ti kinatan-oc, ken kinadaway, ken kinadaeg.

19 Ket gapu iti kinatan-oc nga intedna kencuana, amin dagiti il-ili, nasnacion, ken pagsasao nagpigerger ken nagbutengda iti saclangna: dagiti kinayatna pinatayna idi, ket dagiti kinayatna biniagna; dagiti kinayatna intan-ocna, ket dagiti kinayatna impababana.

20 Ngem idi ti pusona kimmuspag, ket ti espirituna napatangken iti casta a nagaramid a sitatangsit, isut' naiccat iti naarian a tronona, ket innalada ti dayagna kencuana.

21 Ket isut' napagtalaw iti arpad dagiti annac dagiti tattao, ket ti pusona napagbalin a cas ti puso dagiti animal, ket ti taengna isu ti yan dagiti naatap nga asno; isut' nataranonan iti root a cas cadagiti bacbaca, ket ti bagina naslep iti linnaaw ti langit; aginggat' naammoanna a ti Cangatoan a Dios agturay iti pagarian dagiti tattao, ket icabilna iti ngatona ti asinoman a cayatna.

22 Ket sica nga anacna, O Baltazar, saanca a nagpacumbaba ta pusom, nupay pagaammom idi amin daytoy,

23 no di ket di ngimmatoca a maibusor iti Apo ti langit; ket inyegda iti sangonam dagiti paginuman ti balayna, ket sica ken dagiti palpalungom, dagiti assawam ken camalalam naginumcay iti arac cadauada, ket dinaydayawmo dagiti didios a pirac ken balitoc, ken suer, landoc, cayo, ken bato, isuda a di macakita, macangngeg, wenna macaammo; ket ti Dios nga iti imana isut' yan ti angesmo, ken yan ti amin a dalanmo, saanmo nga intan-oc.

24 Idin ti paset ti ima napapanaw a naggapu iti sangonanna, ket naimaldit daytoy a surat.

25 Ket daytoy idi ti surat a naimaldit : MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN*.

26 Daytoy ti catarusanna : MENE ; bini-lang ti Dios ti pagariam, ken inyegna iti pagtungpalan.

27 TEKEL ; nacatican iti titimbengan, ket nasaracanca a nagcurang.

28 PEREST ; ti pagariam mabingbingay, ket maited cadagiti Medos ken Persas.

29 Iti casta nagbilin ni Baltazar, ket kinawesanda ni Daniel iti purpura, ket inucorda iti tengngedna ti tanicala, ket imbunannagda ti maipapan kencuana, nga isu coma ti maicatlo nga agturay iti pagarian.

30 Iti dayta a rabii ni Baltazar nga ari dagiti Caldeos napapatay.

31 Ket ni Dario a Medo inawatna ti pagarian, idi nga agtawen iti innem a pulo ket dua a tawen.

Ni Daniel iti rukib dagiti leon.

6 Naay-ayo ken ni Dario a mangisaad iti sangagasut ket duapulo a panguloen iti pagarian, isuda nga adda coma iti amin a pagarian ;

2 ket iti ngatoenda tallo a presidente, a maysa cadacuada ni Daniel ; tapno dagitoy a panguloen mabalinda ti agipadamag cada-cuada, ken tapno ti ari awan coma ti mapucaw kencuana.

3 Idin daytoy a Daniel naisangayan iti ngato dagiti presidente ken panguloen, agsipud ta adda kencuana ti mangnibinibi nga espiritu ; ket ti ari pinanunotna nga icabil iti ngatoen iti amin iti pagarian.

4 Iti casta dagiti presidentes ken panguloen nagbirbirucda iti poon ti darum a maibusor ken Daniel a maipapan iti pagarian ; ngem dida nacasaraciti poon ti darum wenna pamabasolan, agsipud ta isu managtungpal idi, awan met ti aniaman a biddut wenna pagcurangan a nasarac kencuana.

5 Iti casta kinuna dagitoy a tattao, Ditayto macasarac ti aniaman a poon ti darum a maibusor itoy a Daniel, malacsid no birukentayo ti maisalungasing kencuana a maipapan iti linteg ti Diosna.

6 Idin dagitoy a presidente ken panguloen, naguurnongda iti saclang ti ari, ket

* Cayatna a saoen, *Nabilanġ, nabilang, nacati, ken bingbingay.*

† *Peres* : cayatna a saoen, *Nabingbingay* ; isut' sabali a forma ti sao *Ufarsin.*

castoy ti sinaoda kencuana, Ari Dario, agbiagca coma iti agnanayan.

7 Amin dagiti presidente iti pagarian, diputados, ken panguloen, dagiti consejeros ken gobernadores nagbibinnalacadanda ti mamangon iti maysa a naarian a linteg, ken mangaramid ti maysa a napigsa a bilin, a siasinoman nga agdawat iti uray asino a dios wenna tao iti las-ud ti tallopulo nga aldaw, no di laeng kenca, O ari, isut' maibellengto iti rukib dagiti leon.

8 Ita, O ari, buangayem ti bilin, ket firmaam ti surat, tapno saan a mabalin a balbaliwan, a cas mainugot iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu a saan a mabalbaliwan.

9 Finirmaan ngarud ni ari Dario ti surat ken ti bilin.

10 Idi naammoan ni Daniel a ti surat nafirmaanen, simrec iti balayna (ita dagiti tawa ti siledna silulucatda a maiturong iti Jerusalem) ; ket isu nagparintumeng iti namitlo iti tunggal aldaw, ket nagcararag, ket nagyaman iti sangaoanan ti Diosna a cas araramidenna idi.

11 Iti casta dagitoy a tattao nagtitiponda, ket nasaracanda ni Daniel nga agdawat ken agpacpacaasi iti sangaoanan ti Diosna.

12 Idin napanda nga immasideg ket imbagada iti sangoy ti ari, iti maipapan iti naarian a bilin : Saanmo a finirmaan ti maysa a bilin, nga tunggal tao nga agdawat ito uray asino a dios wenna tao iti uneg ti tallopulo nga aldaw, no di laeng kenca, O ari, maibellengto iti rukib dagiti leon ? Ti ari simmungbat ket kinunana, Dayta isut' pudno a maiyalubog iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu nga saan a mabalbaliwan.

13 Iti casta simmungbatda ket kinuada iti saclang ti ari, Dayta nga Daniel nga aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti Juda, dinaca icancano, O ari, ket saan met ti bilin a finirmaan, no di ket aramidenna ti panagdawatna iti mamitlo iti tunggal aldaw.

14 Ti ari ngarud idi a nangngegna dagitoy a sao, naapas unay, ket incarina iti pusona ken Daniel nga isut' ispalenanto ; ket nagtrabajo aginggat' ilelennec ti init iti panangalawna kencuana.

15 Idin dagitoy a tattao naguurnongda a napan iti ari, ket kinunada iti ari, Ammoem, O ari, nga isu ti linteg dagiti Medos ken Persas nga awan ti bilin ken

linteg a buangayen ti ari a mabalin ti mabalaliwan.

16 Iti casta ti ari imbilinna, ket insangpetda ni Daniel, ket intappuacda iti rukib dagiti leon. Ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, Ti Diosmo a pagserserviam a cancanayon, ispalennacanto.

17 Ket maysa a bato nayeg ket naicabil iti ngiawat ti rukib; ket isut' sinelloan ti ari iti bucodna a sello, ken iti sello dagiti palungona; tapno awan ti aniaman a mabaliwan a maipapan ken Daniel.

18 Idin ti ari napan iti palaciona, ket pinalabasna daydi a rabii a nagayunar; di met naipan dagiti gamigam ti musica iti saclangna: ket ti turogna nagtalaw kencuana.

19 Idin ti ari bimmangon a nasapa unay iti bigat, ket napan a nagdardaras iti rukib dagiti leon.

20 Ket idi nacagteng iti asideg iti rukib ken Daniel, isut' nagpuccaw iti nacaladladingit a timec; ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, O Daniel, adipen ti sibibiag a Dios, ti Dios a nagserserviam a cancanayon, mabalinnaca nga ispalen cadagiti leon?

21 Iti casta kinuna ni Daniel iti ari, O ari, agbiagca coma iti agnanayon.

22 Ti Diosco imbaonna ti angelna, ket rinipcanna ti ngiawat dagiti leon, ket saandac a dinunor; agsipud ta iti saclangna kinaawan ti basol ti nasarac caniac; ken casta met iti sangaoan, O ari, awan ti ranggas nga inaramidco.

23 Idin nagragsac iti napalalo ti ari, ket imbilinna nga iruarda coma ni Daniel iti rukib, iti casta ni Daniel naala iti rukib, ket awan ti aniaman a kita ti dunor a nasarac kencuana, gapu ta nageammatalec iti Diosna.

24 Ket ti ari nagbilin, ket insangpetda dagiti tattao a nangidarum ken Daniel, ket impurruacda ida iti rukib dagiti leon, isuda, dagiti annacda, ken dagiti assawada; ket dagiti leon pinarucmada ida, ket binungtolda amin dagiti tultulangda, idi saandapay a nagdisso iti lansad ti rukib.

25 Iti casta ni ari Dario nagsurat iti amin nga il-ili, nacion, ken pagsasao, nga agnaed iti amin a daga: Ti talna umadadda la coma cadacayo.

26 Mangaramidac iti bilin nga iti amin a pagturayan toy pagariac, a dagiti tattao

agpigerger ken agbutengda coma iti sangō ti Dios ni Daniel; ta isu ti Dios a sibibiag, ken saan a magaraw iti agnanayon, ket ti pagarianna dayta a saanto a maduprac, ket iti panagturayna ingganat' panungpalan.

27 Isu mangispal ken mangalaw, ket agaramid cadagiti pagilasinan ken pagsedseddaawan sadi langit ken ditoy daga, isu a nangispal ken Daniel iti pannacabalin dagiti leon.

28 Gapuna a daytoy Daniel rimmangay iti panagari ni Dario, ken iti panagari ni Dario a Persa.

Tagtagainep a maipapan cadagiti uppat nga animal.

7 Iti immuna a tawen ni Baltazar nga ari ti Babilonia ni Daniel adda idi maysa a tagtagainep ken parparmata ti olona iti iddana: idin insuratna ti tagtagainepna ket imbagana ti nacadagdagu-panda.

2 Ni Daniel nagsao ket kinunana, Nakitac iti parparmatac iti rabii, ket adtoy, dagiti uppat nga angin ti langit dimteng a kellaat iti dackel a taaw.

3 Ket uppat nga animal a dadackel ken nadumaduma ti maysanmaysa bimmangcagda iti taaw.

4 Ti umuna cas la leon ket adda payacna a cas la aguila: siac kinitkitac agingga dagidi payacna maparparutda, ket naipangato a naggapu iti daga, ket napatacder iti dua a saca a cas maysa a tao; ket isut' naiccan iti puso ti tao.

5 Ket adtoy ti maysa a sabali nga animal ti maicadua, nga umasping iti maysa nga oso; isu a naipangato iti maysa a sikigan, ket adda tallo a paragpag iti ngiawatna iti nagbaetan dagiti ngipenna: ket castoy ti kinunada kencuana, Bumangonca, manganca iti adu a lasag.

6 Iti calpasan daytoy siac kinitac, ket adtoy, ti maysa a sabali nga umasping iti maysa a leopardo, nga adda uppat a payac ti tumatayab iti bucotna; ket ti animal adda met uppat nga olona; ket naiccan kencuana ti panagturay.

7 Iti calpasan daytoy kinitac dagiti parparmatac iti rabii, ket adtoy, ti maicapat nga animal, nacakigigtot ken maingel, ken napalalo ti pigsana; ket adda dadackel a ngipenna a landoc; isu a nanglamut ken nangwarawara, ket ti nabati impayatpayatna cadagiti sacsacana: ket isut' naiduma cadagiti amin nga

animal n̄ga immun-una n̄gem isu; ket adda idi sangapulo a sarana.

8 Kinitac dagiti sara, ket adtoy, n̄ga immay cadacuada ti sabali a sara, maysa a bassit a sara, ket iti san̄goananna tallo cadagiti immuna a sara naparutda cadagiti ramutda: ket adtoy, iti daytoy a sara adda idi matmata a cas cadagiti mata ti maysa a tao, ken maysa a n̄giwat n̄ga agsasao cadagiti dadackel a banag.

9 Kinitac aginḡgat' naisaad dagiti trono, ket maysa a lacay unayen nagtugaw: ti cawesna napudaw a cas la nieve, ket ti booc ti olona, cas la nadalus a dudot ti carnero; ti tronona sumsumged a gilgilayab, ket dagiti cararetna apuy a dumar-daranḡ.

10 Maysa a siaapuy n̄ga ayus timpuar ken rimmuar iti san̄gona: rinibrihu a ribu dagiti nagservi kencuana, ket san̄galacsa a lacs a ti nagtatacder iti saclan̄ga: ti panangocom naikedden̄g, ket dagiti libra naluctanda.

11 Kinitac iti dayta a tiempo gapu iti timec dagiti dadackel a sao a sinao ti sara; kinitac aginḡganat' met laenḡ panangpapatay ti animal, ket ti bagina nalasanḡlasanḡ, ket nayawat tapno mapuuran iti apuy.

12 Ket no maipan̄gsep ti nabati cadagiti animal, ti panagturayda naicat: nupay casta dagiti biagda napawaywayan iti maysa a nadutocan a tiempo ken maysa a tiempo.

13 Nakitac iti parparmata ti rabii, ket adtoy, immay cadagiti ulep ti langit ti maysa cas la maysa n̄ga anac ti tao, ket dimten̄g aginḡga iti lacay unayen, ket isut' inyasidegda iti saclan̄ga.

14 Ket isut' naiccan iti panagturay, ken dayag, ken maysa a pagarian, n̄ga amin dagiti il-ili, nacion, ken pagsasao agservida coma kencuana: ti panagturayna isut' agnanayon a panagturay isu a dinto mapalabas, ket ti pagarianna dayta a dinto maduprac.

15 No maipan̄gsep caniac, Daniel, ti espirituc naldanḡ idi iti nagtenḡngaan toy bagic ket dagiti parparmata ti oloc riniribucdac.

16 Immasidegac iti maysa cadagiti nagtader idiay, ket sinaludsudco ti pudno no ania a maipapan amin iti daytoy. Iti casta imbagana caniac, ket impacaammona caniac ti catarusan dagiti banag.

17 Dagitoy dadackel n̄ga animal, isuda n̄ga uppat, uppatda n̄ga ari a buman̄gonto ditoy daga.

18 N̄gem dagiti sasanto ti Canḡatoan awatendanto ti pagarian, ket cucuadanto ti pagarian iti agnanayon, iti met laenḡ agnanayon n̄ga awan inḡgana.

19 Idin tinarigagayac a maammo ti pudno a maipapan iti maicapat n̄ga animal, isu a naigiddiat cadacuada amin, nacakigkigtot a napalalo, a dagiti n̄gipenna landocda, ket dagiti cucona gambanḡ; isu a nanglamut, nangwarawara, ket ti nabati impayatpayatna cadagiti sacsacana;

20 ket no maipapan cadagiti sangapulo a sara n̄ga adda idi iti olona, ken ti sabali a sara n̄ga immay, ket iti san̄gona natnag ti tallo, ket dayta met laenḡ a sara n̄ga adda idi matmata, ken maysa a n̄giwatna a nagsao dagiti dadackel a banag, ket iti kitana napunpuner n̄gem dagiti caduana.

21 Kinitac, ket daydi met la a sara ginubatna dagiti sasantos, ket pinarmecna ida;

22 aginḡgat' immay ti lacay unay, ket ti panangocom naited cadagiti sasanto ti Canḡatoan; ket immay ti tiempo a dagiti sasantos tinagicuada ti pagarian.

23 Castoy ti kinunana, ti maicapat n̄ga animal isunto ti maysa a maicapat a pagarian ditoy daga, isu a maidumanto cadagiti amin a pagarian, ket lamutenanto amin toy lubonḡ, ket ibaddebaddecnanto, ket warawaraennanto.

24 Ket no maipapan cadagiti sangapulo a sara, agtaud iti daytoy a pagarian tumacdero ti sangapulo n̄ga ari; ket iti calpasanda tumacdero ti sabali; isu maidumanto cadagiti immun-una, ket parmekennanto tallo n̄ga ari.

25 Ket isu agsaonto cadagiti sao a maicaniwas iti Canḡatoan, ket pacapuyennanto dagiti sasanto ti Canḡatoan; ket panuntennanto a balbaliwan dagiti tiempo ken linteg; ket maiyawtdanto iti imana aginḡganat' maysa a tiempo ken dagiti tiempo ken guddua ti maysa a tiempo.

26 N̄gem ti panangocom maikedden̄gto, ket icatdendanto ti panagturayna, tapno isut' ibusen ken racrakenna aginḡgat' panunḡpalan.

27 Ket iti pagarian ken panagturay, ken iti kinadackel dagiti pagpagarian iti babae ti amin a langit maiteddanto cadagiti il-ili dagiti sasanto ti Canḡatoan: ti pagarianna isut' pagarian n̄ga agnana-

yon, ket amin a panagturay agservi ken agtulnogdanto kencuana.

28 Dito y ti panunġpalan ti banag. No maipapan caniac, ni Daniel, dagiti panunotco riniribucdac unay, ket ti langac nagbaliw caniac: ngem sinalimetmetac ti banag itoy pusoc.

Ti sirmata ni Daniel ken ti pananġipatarus ni Gabriel.

8 Iti maicatlo a tawen iti panagari ni ari Baltazar nagparang caniac ti maysa a sirmata, caniac met laeng, ni Daniel, calpasan daydi a nagparang caniac nga immun-una.

2 Ket nakitac iti sirmata; ita naramid nga idi nakitac, addaac idi idiay Susan ti palacio, nga adda iti provincia ti Elam; ket nakitac iti sirmata, ket addaac idi iti denna ti carayan nga Ulai.

3 Idin intangadco dagiti matac, ket nakitac, ket adtoy, ti maysa a carnero a lalaki a nagtader iti sangto ti carayan, isu nga adda dua a sarana: ket dagiti dua a sarana nangatoda; ngem ti maysa nangatngato ngem ti sabali, ket daydi nangatngato immay a naud-udi.

4 Nakitac ti carnero a lalaki nga agdiros nga agpalaud, ken agpaamianan, ken agpaabagatan; ket awan ti uray ania nga animal a macabalin nga agtader iti sangtoanna, ket awan met ti aniaman a macalapsut iti imana; ngem inaramidna ti mayannurot iti pagayatanna, ket intan-ocna ti bagina met laeng.

5 Ket idi a panpanunutec, adtoy, maysa a calding a lalaki immay a naggapu iti laud iti ngato iti rabaw ti amin a lubong, ket saanna a sinagid ti daga: ket ti calding adda idi sarana a madlaw iti nagbaetan dagiti matana.

6 Ket isu immay iti carnero a lalaki nga adda idi dua a sarana, isu a nakitac a nagtader iti sangto ti carayan, ket timmaray a nagturonġ kencuana iti runġsot ti pannacabalinna.

7 Ket isut' nakitac nga immay iti asideg ti carnero a lalaki, ket isut' natignay iti punġtot a bumusor kencuana, ket kinabilna ti carnero a lalaki, ket binunġtolna ti dua a sarana; ket awan ti pannacabalin iti carnero a lalaki a tumacder iti sangona; ngem imbarsacna iti daga, ket impayatpayatna; ket awan ti nacabalin a nacaispal iti carnero a lalaki iti imana.

8 Ket daydi calding a lalaki intan-

ocna ti bagina met laeng iti napalalo; ket idi nga isut' napigsa, daydi dackel a sarana nabunġtol; ket iti lugarna immay ti uppat a madlaw a sara nga agturonġ iti uppat nga anġin ti langit.

9 Ket iti maysa cadacuada rimmuar ti maysa a sara a bassit, isu a dimmackel iti napalalo unay iti agturonġ iti abagatan, ken agturonġ iti daya, ken agturonġ iti nagloriaan a daga.

10 Ket isut' dimmackel unay agingga met laeng iti buyot ti langit, ket ti daduma cadagiti buyot ken cadagiti bitbitwen intappuacna iti daga, ket impayatpayatna ida.

11 Wen, intan-ocna ti bagina met laeng, agingga met laeng iti pangulo ti buyot; ket innalana kencuana ti di agsarday a daton a mapuuran, ket ti lugar ti santuario-na naitappuac.

12 Ket ti buyot nayawat kencuana a naicuyog iti di agsarday a daton a mapuuran gapu iti salungasing; ket impurruacna iti daga ti pudno, ket inaramidna ti kinaycayalna ket rimmanġ-ay.

13 Idin nangngegco ti maysa a santo a nagsao; ken maysa a sabali a santo kinunana iti daydi a nagsao, Casanonto ti cabayag ti sirmata a maipapan iti di agsarday a daton a mapuuran, ken ti salungasing a pagbalinenna a langalang, a mangted nga agpada iti santuario ken iti buyot tapno mapayatpayatda?

14 Ket isu kinunana caniac, Agingganat' dua ribo ket tallo gasut a malem ken bigat; idin ti santuario madalusanto.

15 Ket naaramid, nga idi a siac, siac met laeng ni Daniel, nakitac idi ti sirmata, ket sinapulco ti caipapananna, ket adtoy, ti maysa a cas la langa ti maysa a tao nagtader itoy sangtoanac.

16 Ket nangngegco ti timec ti maysa a tao a naggapu iti nagbaetan cadagiti igid ti Ulai, a nagickis, ket kinunana, Gabriel, ipaawatmo itoy a tao ti sirmata.

17 Iti casta immay iti asideg idi yanco; ket idi nga immay, nakigtotac, ket naggpaclebac: ngem kinunana caniac, Maawatam, O anac ti tao; ta ti sirmata cucua ti tiempo ti panunġpalan.

18 Idi a nakisasao caniac, napasagac a nacaturog iti nargaan a sipapacleb iti daga; ngem isu sinagidnac, ket pinatugawnac.

19 Ket kinunana, Adtoy, ipaawatconto

kenca ti mapasamacto iti panungpalan ti pungtot; ta isut' cucua ti maikeddeng a tiempo ti panungpalan.

20 Daydi carnero a lalaki a nakitam nga adda idi dua a sarana, isuda dagiti ari ti Media ken Persia.

21 Ket ti cabobooc a calding a lalaki isu ti ari ti Grecia: ket ti dackel a sara nga adda kencuana iti baet dagiti matana isu ti umuna nga ari.

22 Ket no maipapan daydi nabungtol nga iti lugarna timmacerder ti uppat, uppat a pagarian tumacerderanto iti nacion. ngem saan nga agraman ti pannacabalinna.

23 Ket itinto maud-udi a tiempo iti pagarianda, inton dagiti managsalungasing matungpalda, maysa nga ari a nauyong ti langana, ket siaawat cadagiti nauneg a balicas tumacerdero.

24 Ket iti pannacabalinna nabilegto, ngem saan a gapu iti bucodna a pigsa, ket racrakennanto a nacascasdaaw unay; ket rumangayto, ken aramidennanto ti *pagayatanna*; rebbekennanto dagiti napigsa ken dagiti nasantoan a tattao.

25 Ket gapu iti kinasicapna paranayennanto iti allilaw iti imana; ket itan-ocnanto ti bagina iti pusona, ket iti talgedda rebbekennanto ti adu: tumacerdero met a bumusor iti principe dagiti principes; ngem isu mawarawaranto a saan a gapuanan iti ima.

26 Ket ti sirmata cadagiti rabii ken bigat isu a nasao napudno; ngem idulinmo ti sirmata; ta cucua dagiti adu nga aldaw nga *umayto*.

27 Ket siac, ni Daniel, natalimudawac, ket nagsakitac iti sumagmamano nga aldaw; idin bimmangonac, ket inaramidco ti panggep ti ari: ket nagseddaawac iti sirmata ngem awan ti nacaawat kencuana.

*Ni Daniel icararagna dagiti cailianna.
Ti sunghat nga impan ni Gabriel.*

9 Iti immuna a tawen ni Dario nga anac ni Asuero, nga iti putot dagiti Medos, isu a Naaramid nga ari iti pagarian dagiti Caldeos,

2 iti immuna a tawen ti panagarina, siac, ni Daniel, naawatac gapu cadagiti libro ti bilang dagiti tawtawen a maipapan cadacuada ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias a mammadto, gapu iti pannacalpas ti pannacalangalang ti Jerusalem, iti met laeng pitupulo a tawen.

3 Ket intalliawco ti rupac iti Apo a

Dios, a sapulec balaen ti cararag ken pannakicaasi, panagayunar ken lupot a nakersang ken dapu.

4 Ket nagcararagac ken Jehova a Diosco, ket nagpudnoac, ket kinunac, O Apo, ti dackel ken pagbutngan a Dios, a mangsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti agayat kencuana ken mangtungpal cadagiti bilbilinna,

5 nacabasolcami, ken nagaramidcami a siulpit, ken nagaramidcami a sidadangkes, ken immalsacami, a limmisticam met laeng cadagiti bilbilinmo ken pagalagadam;

6 dicam met impangag dagiti adipenmo a mammadto, a nagsao iti naganmo cadagiti ar-arimi, cadagiti panguloenmi, ken cadagiti ammami, ken cadagiti amin a tattao iti daga.

7 O Apo, ti kinalinteg cucuam, ngem cadacami pannacariribuc ti rupa a cas iti daytoy nga aldaw; cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem, ken amin nga Israel, nga adda iti asideg, ken adda iti adayu, cadagiti amin a dagdaga a pangpagtalaraw cadacuada a gapu iti salungasingda a sinalungasingda kenca.

8 O Apo, cadacami cucua ti pannacariribuc ti rupa, cadagiti ar-arimi, cadagiti panguloenmi, ken cadagiti ammami, gapu ta nagbasolcami iti maibusor kenca.

9 Iti Apo a Diosmi cucua dagiti caasi ken pammacawan; ta immalsacami a maibusor kencuana;

10 ket dicam met nagtulnog iti timec ni Jehova a Diosmi, a magna cadagiti linlintegra, isuda nga incabilna iti sangonanmi gapu cadagiti adadipenna a mammadto.

11 Wen, amin nga Israel sinalungasingna ti lintegmo, nga simmiasida met laeng, tapno dida coma tungpalen ti timecmo: gapu itoy naibucuc cadacami ti panangilunod, ken iti sapata a naisurat iti linteg ni Moises nga adipen ti Dios; gapu ta nagbasolcami a cumaniwas kencuana.

12 Ket isu pinasingkedanna dagiti saona nga insoona a maibusor cadacami, ken maibusor cadagiti oc-ocommi a nangocom cadacami, iti panangyegna cadacami iti dackel a kinadakes; ta uray caanoman saan a naaramid iti baba ti amin a langit a cas iti naaramid iti Jerusalem.

13 Cas adda a naisurat iti linteg ni Moises, amin daytoy a kinadakes immay cadacami: ngem dicam pay nagdawat iti parabur ni Jehova a Diosmi, tapno agbawicam coma cadagiti kinadangkesmi,

ken adda coma cadacam ti kinasaririt iti kinapudnom.

14 Isut' gapuna a ni Jehova inaywananna ti kinadakes, ket isut' inyegna cadacami; agsipud ta ni Jehova a Diosmi isut' nalinteg cadagiti amin nga aramidna nga aramidenna, ket dicam tinungpal ti timecna.

15 Ita ngarud, O Apo a Diosmi, nga inaonmo ti ilim iti daga nga Egipto ita mannacabalin nga imam, ket nacagun-odca iti dayaw, a cas itoy nga aldaw; nagbasolcami, nangaramidcami a sidadangkes.

16 O Apo, a mayannurot ti amin a kinalintegmo, matuckiad coma, dawatec kenca, ti unget ken pungtotmo iti ciudadmo a Jerusalem, ti nasantoan a bantaymo; agsipud ta gapu cadagiti basbasolmi, ken gapu iti kinadangkes dagiti ammami, ti Jerusalem ken ti ilim nagbalinda a nabainan cadagiti amin nga adda nga aglicmut cadacami.

17 Ita ngarud, O Diosmi, ipangagmo ti cararag ti adipenmo, ken dagiti pannakicaasina, ket paraniagam ta rupam iti santuariom a malangalang, gapu iti Apo.

18 O Diosco, idumogmo ta lapayagmo, ket denggem; luctam dagiti matam, ket kitaem dagiti langalangmi, ken ti ciudad a managanan gapu iti naganmo: ta dicam ituyang dagiti pannakicaasimi iti sangom gapu iti kinalintegmi, no di ket gapu iti dackel a caasim.

19 O Apo, denggem; O Apo, pacawanem; O Apo, ipangagmo ken aramidem; dica agtactac, gapu kenca met laeng, O Diosco, ta ti ciudadmo ken ti ilim managananda iti naganmo.

20 Ket idi addaac pay laeng nga agsasio, ken agcarcararag, ken agipudpudno iti basolco ken iti basol ti ilic nga Israel, ket intuyangco ti pannakicaasic iti sango ni Jehova a Diosco gapu iti nasantoan a bantay ti Diosco;

21 wen, idi agsasioac pay laeng nga agcarcararag, ti lalaki a ni Gabriel, isu a nakitac iti sirmata iti punganay, idinto a napatayab a sipapardas, kinalbitnac a cas horas ti daton iti rumabii.

22 Ket nangisuro caniac, ket nagsao caniac a kinunana, O Daniel, ita rumuarac, tapno icanca iti sirib ken pannacaawat.

23 Iti panangrugi cadagiti pannakicaasim rimmuar ti bilin, ket siac umayac a mangibaga kenca; ta sica maayatca unay:

gapuna nga otobem ti panggep, ket maawatam ti sirmata.

24 Pitopulo a lawasna ti nakedngan gapu iti ilim ken iti nasantoan a ciudadmo, tapno malpas ti salungasing, ken mangaramid ti maysa a panungpalan dagiti basol, ken mangaramid ti panagcacappia gapu iti kinadakes, ken mangyeg iti agnayon a kinalinteg, ken selloan ti sirmata ken padto, ken mangpulot iti casantoan.

25 Ammoem ngarud, ket maawatam, a manipud iti iruruar ti bilin a mangpabaro ken mangbangon iti Jerusalem agingga iti napulotan, ti principe, addanto pito a lawasna, ken innem a pulo ket dua a lawasna: mabangonto manen nga adda lansanganna ken canal, uray pay cadagiti nariribuc a tiempo.

26 Ket calpasan dagiti innem a pulo ket dua a lawasna makeltayto ti napulotan, ket awanto ti mabati kencuana: ket ti ili ti principe nga umayto racrakennanto ti ciudad ken ti santuario; ket ti panungpalanna maaramidto agraman ti maysa a layus, ket agingga iti canibusanan maaramidto ti gubat; maikeddeng dagiti pannacarba.

27 Ket mangaramidto iti maysa a nalagda a tulag cadagiti adu iti maysa a lawasna: ket iti tengnga ti lawasna pasardengennanto ti sacrificio ken daton; ken iti payac dagiti kinarimon *umayto* ti maysa a mamagbalin a langalang; ket agingga met laeng iti naananay a panungpalan, ket dayta isut' maikeddeng, maibuyatto ti *pungtot* iti walangwalang.

Ti sirmata ni Daniel iti maysa a tao. Isu mapabutenj, ket isut' liwiwaan ti tao.

10 Iti maicatlo a tawen ni Ciro nga ari ti Persia maysa a banag ti naipaltiing ken Daniel, a ti naganna managanan idi iti Baltasar; ket ti banag isut' pudno idi, a maysa met laeng a dackel a gubat; ket isu naawatanna ti panggep, ket adda idi pannacaawatna iti sirmata.

2 Cadagita nga aldaw siac, ni Daniel, nagpanesac iti amin a tallo a lawasna.

3 Saanac a nangan iti naimas a tinapay, ket awan met ti immay a lasag weno arac iti ngiwatco, ket diac met sinapsapooan pulos ti bagic met laeng, aginggat' natungpal ti amin a tallo a lawasna.

4 Ket iti maicaduapulo ket uppat nga

aldaw ti umuna a bulan, idi n̄ga addaac iti igid ti dackel a carayan, n̄ga isu ti Jidekel,

5 intangadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket adtoy, ti maysa a tao a naggawes iti lienzo, a dagiti lomona nabaricsanda iti pulos a balitoc ti Ufas :

6 ti bagina met mayaspinḡ iti berilo, ket ti rupana cas iti kita ti kimat, ket dagiti matana casta gumilgil-ayab n̄ga aluten, ket dagiti tackiagna ken sacsacana casda napasilenḡ a gambanḡ, ket ti timec dagiti saona cas la timec ti maysa a caadu ti tao.

7 Ket siac, Daniel, a maymaysa nakitac ti sirmata; ta dagiti tattao n̄ga adda idi caniac saanda a nakita ti sirmata; ngem maysa a dackel a panagkintayeg natnag cadacuada, ket isuda nagtalawda a naglemmenḡ.

8 Gapuna a nagbatiac a maymaysa, ket nakitac daytoy dackel a sirmata, ket awan ti nabati a pigsa caniac; ket ti kinataerco nagbalin caniac a panagrupsa, ket awan ti tinaginayonco a pigsa.

9 Nupay casta nangegco ti timec dagiti saona; ket idi a nangegco ti timec dagiti saona, natnagacon iti maysa a nargaan a turog iti rupac, a ti rupac nagturon̄g iti daga.

10 Ket adtoy, maysa n̄ga ima sinagidnac, ket insimpanac cadagiti tumengco ken cadagiti daculap dagiti imac.

11 Ket kinunana caniac, O Daniel, sica tao a maayayat unay, maawatam dagiti sao n̄ga imbagac kenca, ket tumacderca n̄ga agtindec; ta kenca maibaonac ita. Ket idi a naibagana daytoy a sao, timmacderac a sipipigerger.

12 Idin kinunana caniac, Dica agbutenḡ, Daniel, ta nanipud idi damo n̄ga aldaw a panangcabilco ita pusom a macaawat ken panagemmam iti sangöanan ti Diosmo, dagiti saom naipangagda: ket umayac gapu cadagiti saom.

13 Ngem ti principe ti pagarian ti Persia bimmusor caniac iti duapulo ket maysa n̄ga aldaw, ngem adtoy, ni Micael a maysa cadagiti principe, immaynac tinulonangan; ket siac nagbatiac idia y cadagiti ar-ari ti Persia.

14 Ita umayac a mangipaawat kenca no anianto ti maaramid iti ilim cadagiti aldaw a maud-udi; ta ti sirmata maipaay laenḡ cadagiti adu n̄ga aldaw.

15 Ket idi a naibagana caniac ti mayan-

nurot cadagitoy a sao, indumogco ti rupac iti daga ket nagumelac.

16 Ket adtoy ti maysa n̄ga umaspinḡ cadagiti annac dagiti tattao sinagidna dagiti bibigco: idin linuctac ti ngiwatco, ket nagsaoac, a kinunac kencuana a nagtader idi sangöanac, O apoc, gapu iti sirmata dagiti ladingitco nagsublida caniac, ket awan ti mabatic a pigsa.

17 Ta casano ti pannakisao ti adipen daytoy apoc itoy apoc? ta no maipapan caniac, nasingdat n̄ga awan caniac ti nabati a pigsa, ket awan met ti anges a natda caniac.

18 Idin kinalbitnac manen ti maysa a cas kita ti maysa a tao, ket isu pinapigsanac.

19 Ket kinunana, O tao a maayayat unay, dica agbutenḡ: adda coma kenca ti talna, bumilegca, wen, bumilegca. Ket idi a nagsao caniac napapigsaac, ket kinunana, Agsao coma ti apoc; agsipud ta pinapigsanac.

20 Idin kinunana, Dica ammo aya no ania ti gapuna n̄ga umayac kenca? ket ita agsubliac a manggubat iti principe ti Persia: ket intono mapanac, adtoy, ti principe ti Grecia umayto.

21 Ngem sibagactö kenca dayta nailanad iti surat ti pudno: ket awan ti nangpapigsa caniac a maibusor cadagitoy, no di la ni Micael a principeyo.

Ti tao ipadtona ti panaggubat ti Persia ken Grecia, ken ti amianan ken abagatan a pagpagarian.

11 Ket no maipapan caniac, idi damo a tawen ni Dario a Medo, timmacderac a mamasingked ken mangpapigsa kencuana.

2 Ket ita iparangconto kenca ti pudno. Adtoy, bumangonto pay laenḡ ti tallo n̄ga ar-ari iti Persia, ket ti maicapat nabachbanangto n̄ga adayu ngem isuda amin: ket intono tumubo a napigsa a gapu iti kinabacnangna gargariennanto amin iti maibusor iti Grecia.

3 Ket maysa a napigsa n̄ga ari bumangonto, n̄ga agarinto iti dackel a panagturay, ket aramidennanto ti cas pagayatanna.

4 Ket intono bumangon, ti pagarianna maburactö ken mabingbingayto n̄ga agturon̄g cadagiti uppat n̄ga angin ti langit, ngem saan a cadagiti putotna, ken saan met a mayannurot iti pagturayan isu

a pagturayanna idi, ta ti pagarianna magabutto a maipaay cadagiti dadduma malacsid daytoy.

5 Ket ti ari ti abagatan napigsanto, ket *maysa* cadagiti principena; ket isu napigsanto iti ngatona ket addanto pagturayanna; ti pagturayanna maysanto a dackel a pagturayan.

6 Ket iti panunġpala dagiti tawen isuda agtipondanto; ket ti babai nga anac ti ari ti abagatan umayto iti ari ti amianan a mangaramid iti tulag: ngem isu dinanto taginayonen ti pigsa ti tackiagna; ket *ti ari ti abagatan* dinto met agtaginayon wenno ti tackiagna; *no di ket ti anaena a babai* mayawatto, ken dagiti nangyeg kencuana, ken ti nangipasngay kencuana, ken ti nangpapigsa kencuana cadagita a tiempo.

7 Ngem iti maysa a saringit dagiti ramutna ti maysa bumangonto iti saadna, isu nga umayto a bumusor iti buyot, ken sumrecto iti sarikedked ti ari ti amianan, ket busorennanto ida, ket mangabacto.

8 Ket casta met dagiti didiosda agraman cadagiti sinocog a laladawanda, *ken* cadagiti nalibnos nga alalicamenda a pirac ken balitoc ipanawnanto a kinayawan idiy Egipto; ket isu baybay-annanto iti dadduma a tawtawen ti ari iti amianan.

9 Ket isu umayto iti ari ti abagatan, ngem agsublinto iti dagana met laeng.

10 Ket dagiti annacna a lallaki gumubatdanto, ket mangurongto iti maysa a caadu dagiti buybuyot, isuda nga umaydanto, ket isuntot' sacnapanda a cas iti layus lasatenda, ket agbalicodanto ket gubatendanto ti sarikedkedna met laeng.

11 Ket ti ari ti abagatan matignayto iti punġtot, ket rumuarte ket makigubatto kencuana, iti met laeng ari ti amianan; ket ibartaynanto ti maysa a caadu ti tao, ket ti caadu ti tao maitedto iti imana.

12 Ket ti caadu ti tao maipangantonto, ket ti pusona maitan-octo, ket itappuacnanto dagiti linacsa, ngem isu dinto mangabac.

13 Ket ti ari ti amianan agbalicto, ket mangibartayto iti maysa a caadu ti tao a dackel ngem iti immuna, ket isu umayto iti panunġpala dagiti tiempo, a dagiti *met laeng* tawtawen, nga addaan iti dackel a buyot ken adu a kinabacnanġ.

14 Ket cadagidiay a tiempo adunto ti tumacder a bumusor iti ari ti abagatan: casta met dagiti annac dagiti nauyong

cadagiti il-ilim ngumatodanto a mangpasingked iti sirmata; ngem isuda mapasagdanto.

15 Gapuna a ti ari ti amianan umayto, ket mangbangonto iti maysa a turod, ket alaennanto ti maysa a ciudad a nasarikedkedan unay: ket dagiti buybuyot iti abagatan didanto mabalin ti agtacer, uray met dagiti napili a tattaona, ket awan met ti uray aniaman a bileg a gumaway.

16 Ngem daya umay a bumusor kencuana aramidennanto ti mayanatup iti pagayatanna met laeng, ket awanto ti agtacer iti saclangna; ket isu agtacerderto iti nagloriaan a daga, ket iti imana addanto pannacadael.

17 Ket icabilnanto ti rupana nga umay agraman iti pigsa ti amin a pagarianna, ket kencuana nalinteg a casasaad; ket aramidennanto ida: ket itdennanto *iti ari ti abagatan* ti anac a babai dagiti babai a mangriribuc kencuana; ngem *ti anac a babai* saanto nga agtacer, ket saan met a maipaay kencuana.

18 Calpasan daytoy italiawnanto ti rupana cadagiti purpuro, ket mangalanto iti adu; ngem maysa a principe ti mangpasardengto iti pacababalawan nga itedna; wen, ket saan pay la a daydayta, pasubliennanto ti pacababalawan nga iturong kencuana.

19 Calpasanna italiawnanto ti rupana cadagiti sarikedked ti dagana met laeng; ngem isu maitibcolto ket maiticleb ket saanto a masaracanen.

20 Iti casta bumangonto iti saadna ti maysa nga agsingingir iti buis a palab-senna ti dayag ti pagarian, ngem iti uneg ti dadduma nga aldaw isu madadaelto, saan a gapu iti punġtot, ket saan a gapu iti gubat.

21 Ket iti saadna bumangonto ti maysa a tao nga awan ti cais-secanna, isu a dida idi nangtedan iti dayaw ti pagarian: ngem isu umayto iti tiempo ti talna, ket gun-odennanto ti pagarian cadagiti panangpaspasablġ.

22 Ket dagiti manglapunos a buyot malapunosdanto iti saclangna, ket maburacdato; wen, casta met ti principe ti tulag.

23 Ket iti calpasan ti singgalut a naramid kencuana, isu agaramidto a siaallilaw; ta isu ngumatonto ken agbalinto a napigsa agraman bassit a tattao.

24 Iti tiempo ti kinatalged umayto cadagiti met laeng calucmegan a luglugar ti pro-

vincia; ket aramidennanto dayta di inarimid dagidi ammana kensaan met dagidi amma dagiti ammana; isu iwarananto cadacuada ti sinamsam, inagaw, ken kinabacnang; wen, pakinacmennanto dagiti segsegpenna a maibusor cadagiti sarikedked iti maysa a tiempo.

25 Ket tignayennanto ti pannacabalin ken kinaturedna a maibusor iti ari ti abagatan agraman maysa a dackel a buyot; ket ti ari iti abagatan makigubatto iti paggugubatan agraman maysa a dackel unay ken nabileg a buyot; ngem isu dinto agtacder; ta pakinacmendanto dagiti sicsicat a maibusor kencuana.

26 Wen, isuda a manggan cadagiti naimas a canen isut' rebbekendanto, ket ti buyotna agsacnanto a cas layus; ket adu ti mapasag a mapapatay.

27 Ket no maipapan cadagiti dua nga ar-ari dagiti pusoda addadanto nga agaramid iti ranggas, ket agsaodanto cadagiti ulbod iti maysa a lamesaan; ngem saanto a rumang-ay; ta ti panungpalan addanto pay laeng iti nakedngan a tiempo.

28 Iti casta isu agawidto iti dagana agraman iti adu a kinabacnang; ket ti pusona maibusorto iti nasantoan a tulag; ket aramidennanto ti *pagayatanna*, ket agawidto iti bucodna a daga.

29 Iti nakedngan a tiempo isu agsublinto ket mapanto iti abagatan; ngem saanto nga iti maud-udi a tiempo a cas idi immun-una.

30 Ta umayto dagiti sasacayan ti Quitim a maibusor kencuana; gapuna nga isu agleddaangto, ket agsublinto, ket addanto pungtotna a maibusor iti nasantoan a tulag, ket aramidennanto ti *pagayatanna*: ket agsublinto met laeng, ket addanto panangicancanona cadagidiay a mangidian iti nasantoan a tulag.

31 Ket dagiti buybuyot agtacderdanto a tumipon kencuana, ket bassawangandanto ti nasantoan a balay, uray pay ti sarikedked, ket iruardanto ti di agsarday a *daton a mapuuran*, ket isaaddanto ti nacarrurrod a mangaramid iti walanngwalang.

32 Ket dagiti agaramid a sidadangkes a maibusor iti tulag pagbassawangannanto ida a gapu cadagiti panangpasasablóg; ngem dagiti tattao nga anmoda ti Diosda napigsadanto ken agaramiddanto iti *kinalainng*.

33 Ket isuda a mamasirib cadagiti tattao sursuroandanto ti adu; nupay casta mapasagdanto a gapu iti campilan ken

gapu iti daranng, gapu iti pannacacayaw ken pannacadadael iti *adu nga* aldaw.

34 Ita inton mapasagda, matulongandanto iti bassit a badang; ngem adunto ti tumipon cadacuada a buyogen ti panangpasablóg.

35 Ket dadduma cadacuada a mamasirib mapasagdanto a manglinis cadacuada, ken manggugor, ken mangpapudaw cadacuada agingga met laeng iti tiempo a panungpalan, ta isut' maipaay laeng iti nakedngan a tiempo.

36 Ket ti ari agaramidto iti cas mainugot iti pagayatanna; ket itan-ocnanto ti bagina met laeng, ken padackelenna ti bagina met laeng iti ngato ti amin a dios, ket agsaonto cadagiti nacascasdaaw a banag a maibusor iti Dios dagiti didios; ket rumang-ayto aginggat' matungpal ti pungtot; ket dayta natudingan maaramidto.

37 Ket dinanto met icancano dagiti didios dagiti ammana ken ti tarigagay dagiti babai, ket dina met icancano ti aniaman a dios; ta isu padackelennanto ti bagina met laeng iti ngatoda amin.

38 Ngem iti saadna dayawennanto ti dios dagiti sarikedked, ket maysa a dios a saan nga amammo idi dagidi ammana dayawennanto iti balitoc, ken pirac, ken cadagiti napateg a batbato, ken cadagiti macay-ayo a banag.

39 Ket agaramidto iti maibusor cadagiti capigsaan a sarikedked babaen iti tulong ti sangsangaila a dios: asinoman a mangbigbig *kencuana* dumackelto ti dayagna, ket pagturayennanto ida iti ngato ti adu, ket bingbingayennanto ti daga a gapu iti maysa a pateg.

40 Ket iti tiempo ti panungpalan ti ari iti abagatan makigubatto kencuana; ket ti ari ti aniaman umayto a bumusor kencuana a cas maysa nga alawig agraman cadagiti lugluyan ken tattao a sicacabayo ken adu a sasacayan; ket sumrecto cadagiti dagdaga, ket agsacnanto a cas layus, ket lasatennanto.

41 Isu sumrecto met iti nagloriaan a daga, ket adunto ti *daga a marebba*; ngem dagitoy maispaldanto iti imana: ti Edom ken ti Moab ken dagiti panguloen dagiti annac ni Ammon.

42 Yucradnanto met ti imana cadagiti dagdaga; ket ti daga nga Egipto saanto a malacsid.

43 Ngem addanto pannacabalinna iti ngato dagiti sanicua a balitoc ken pirac,

ken iti amin a napateg iti Egipto; ket dagiti taga Libia ken taga Etiopia adda-danto cadagiti addangna.

44 Ngem isu riribukennanto dagiti dandamag nga aggapu iti daya ken iti amianan; ket rumuarto a sirurungsot unay a mangrebbec ken mangpucaw iti adu.

45 Ket ipasdecnanto dagiti tolda ti palaciona iti nagbaetan ti baybay ken ti nagloriaan ken nasantoan a bantay; nupay casta umayto ti panungpalan, ket awanto ti bumadang kencuana.

*Ti tulong ni Micael iti tiempo ti riribuc.
Ti tiempo ti panungpalan.*

12 Ket iti daya a tiempo agtacderto ni Micael, a dackel a principe, isu nga agtacder a maipaay cadagiti annac ti ilim; ken addanto maysa a tiempo ti riribuc, isu nga awan idi uray caanoman manipud iti caadda ti nacion agingga met laeng iti daya a tiempo: ket iti daya a tiempo ti ilim maispalto, tunggal maysa a masaracto a naisurat iti libro.

2 Ket adu cadacuada a maturog iti tapoc ti daga mariingdanto, ti dadduma iti biag nga agnanayon, ket ti dadduma iti pannacaibabain ken awan ti patinggana nga umsi.

3 Ket dagiti mamasirib aglawagdanto a cas iti raniag ti tangatang; ket dagiti mangiragpat cadagiti adu iti kinalinteg casdanto cadagiti bitbitwen iti agnanayon nga awan ti inggana.

4 Ngem sica, O Daniel, punitam dagiti sao, ket deppelam ti libro agingga met laeng iti tiempo ti panungpalan: adu dagiti agtarayto a mapan ken agsubli, ket ti pannacaammo dumackelto.

5 Idin siac, ni Daniel, kimmitaac, ket, adtoy, nagtacder dagiti dua a sabali, ti maysa iti igid ti carayan iti daytoy a

bangir, ket ti sabali iti igid ti carayan iti daya a bangir.

6 Ket ti maysa kinunana iti tao a nagcawes iti lienzo, isu nga adda idi iti ngato dagiti danum ti carayan, Casanonto ti cabayagna aginggat' panungpalan dagitoy a nacascasdaaw?

7 Ket nangegco ti tao a nagcawes iti lienzo, isu nga adda idi iti ngato dagiti danum ti carayan, idi intavagna ti canawan nga imana ken ti catigid nga imana nga impalangit, ket insapatana iti daydiay agbiag iti agnanayon, a maipaayto iti maysa a tiempo, dagiti tiempo, ken maysa a cagudua; ket intono inaramidda ti panungpalan ti pannacaburburac ti pannacabalin ti nasantoan nga ili, amin dagitoy a banag malpasdanton.

8 Ket nangegco ngem diac naawatan: idin kinunac, O Apoc, anianto ti tungpal dagitoy a banag?

9 Ket isu kinunana, Inca iti dalanmo, Daniel; ta dagiti sao maripcanda ken maselloan agingganat' tiempo ti panungpalan.

10 Adu dagiti aggugorto ti bagbagida met laeng, ken papudawenda dagiti bagbagida met laeng, ket madalusanda; ngem dagiti managdacadakes agaramiddanto a sidadangkes; ket awan cadagiti managdacadakes ti macaawat; ngem isuda a masiribda maawatandanto.

11 Ket manipud iti tiempo a ti di agsarday a daton a mapuuran maicatto, ket ti kinarimon a mamaglangalang mabangonto, addanto sangaribu duagasut ket siam a pulo nga aldaw.

12 Nagasat ti aguray, ken umay iti sangaribu tallo gasut ket tallopulo ket lima nga aldaw.

13 Ngem sica inca iti dalanmo agingganat' panungpalan; ta aginanacanto, ken agtacdercanto iti gasatmo iti panungpalan dagiti aldaw.

TI LIBRO NI OSEAS.

Ti mayarig a pannakiasawa ni Oseas iti maysa a babai a mannakiabig.

1 Ti sao ni Jehova nga immay idi ken ni Oseas, anac ni Beeri, cadagiti aldaw ni Ozias, Joatan, Acaz, ken Ezequias, ar-ari ti Juda, ken cadagiti aldaw ni Jeroboam, anac ni Joas, ari ti Israel.

2 Idi immuna a panagsao ni Jehova gapu ken ni Oseas, ni Jehova kinunana ken ni Oseas, Inca, mangalaca kenca ti maysa nga asawa iti pannakiabig ken annac ti pannakiabig; ta iti daga agaramid ti dackel a pannakiabig a *sumina* ken ni Jehova.

3 Isu ngarud napan ket innalana ni Gomer, anac a babai ni Diblaim, ket nagsicug idi, ket inyanacna kencuana ti maysa a lalaki.

4 Ket imbaga kencuana ni Jehova: Ipanaganmo kencuana ti Jezrael; ta iti mabii manipud ita, siac sucnalacto iti dara ni Jezrael iti balay ni Jehu, ket pasardengecto ti *panagturay* iti pagarian ti balay ti Israel.

5 Ket maaramidto itinto aldaw a bungtolecto ti ba-i ti Israel idia lobong a Jezrael.

6 Ket nagsicug manen ken inyanacna ti maysa a babai. Ket imbaga ni Jehova kencuana, Ipanaganmo kencuana ti Lo-ruhama*; ta siac, awanen ti caasic iti balay ti Israel, nga uray casano diac coma pacawanen ida.

7 Ngem iti balay ti Juda addanto asic, ket isalacanconto ida gapu ken Jehova a Diosda, a diacto ket icanawa ida a maaramat ti ba-i, uray campilan, uray bacal, uray cabcabayo, ken uray tattao nga agcabayo.

8 Ket calpasan ti panamusotna ken ni Lo-ruhama, nagsicug, ket impasngayna manen ti maysa a lalaki.

9 Ket kinuna ni Jehova, Ipanaganmo

* *Lo-ruhama* : cayatna a saoen, *Ti saan a nacagun-od ti asi.*

kencuana ti Lo-ammi*; gapu ta saancay nga ilic, ken saanacto a *Diosyo.*

10 Nupay casta ti bilang dagiti annac ti Israel casto iti dara ti baybay, a di mabalin a rucoden ken bilangen; ket maaramidto iti lugar a nacaisaoanna cadauada, Saancayo nga ilic, maibaganto cadauada, *Dacayo* ti annac ti Dios a sibibiag.

11 Ket dagiti annac ti Juda ken dagiti annac ti Israel maurnongdanto, ket mangdudodanto cadauada met laeng ti maysa a palungo, ket sumang-atdanto nga aggapu iti daga; ta dackelto ti aldaw ni Jezrael.

Ni Jehova dusaenna ti kinasukir ti ilina, nupay casta asawaennanto manen.

2 Cunayo cadagiti cacabsatyo a lallaki Ammi†, ken cadagiti cacabsatyo a babbai, Ruhama‡.

2 Makiringgorcay ken inayo, makiringgorcayo; ta isu saan nga asawac, ken uray siac saanac met nga asawana; iccatenna coma iti rupana dagiti pannakiabigna, ken dagiti pannakicamcamalalana cadagiti susona;

3 di la ket ta no siac labusac a lamo-lamo, ket isaadco a cas iti casasaadna iti aldaw a pannacayanacna, a pagbalinec a casla maysa a daga a namaga, ket papatayec iti waw.

4 Wen, awanton ti asic cadagiti annacna; ta annac ida ti abig;

5 ta ni inada nagbalangcantis; isu a nangyanac cadauada nagaramid a sibabain; ta isu kinunana, Innacto suroten dagiti caayanayatco, isuda a mangted caniac iti tinapay ken danumco, ti dudot-

* *Lo-ammi* : cayatna a saoen, *Saan nga ilic.*

† *Ammi* : cayatna a saoen, *Ti ilic.*

‡ *Ruhama* : cayatna a saoen, *Ti nacagun-od iti asi.*

co* ti carnero, ken linoc†, ti lanac ken ti inumec.

6 Gapuna, adtoy, siac aladecto ti dalanno cadagiti siit, ket bangonecto ti maysa a bacud a maibusor kencuana, tapno dinanto masaracananen iti dalanna.

7 Ket surotennanto dagiti caayanayatna, ngem saannanto a macamacam idan; sapulennanto ida, ngem saannanton ida a mabirucan: iti casta cunananto, Innac ket agsubliacto idi immuna nga asawac; ta naimimbagac idi ngem ita.

8 Ta isu saanna a binigbig nga iniccac iti bucbukel, ken iti baro nga arac, ken lana, ken pinaaduc kencuana ti pirac ken balitoc, isu a maaramatda gapu ken Baal.

9 Gapuna, alaecto manen iti bucbukelco iti tiempuna, ken ti baro nga aracco iti nakedngan a tiempuna, ket alaecto manen ti dudto ti carnero ken ti linoc isu a nangacub coma kencuana iti kinalamolomona.

10 Ket ita lucisacto ti kinaderrepna iti imatang dagiti caayanayatna, ket awanto ti macaisalacan kencuana itoy imac.

11 Pagsardengecto met amin ti ragsacna, dagiti ramrambacna, dagiti kellepna, ken dagiti aldawna a panaginaná, ken amin dagiti gimongna a napanayag.

12 Dadaelecto dagiti uvasna ken dagiti cayona nga higos, isuda a sinaona, Dagitoy ti tangdanco nga impaay caniac dagiti caayanayatco; ket pagbalinecto ida a bakir, ket dagiti animal ti tay-ac lamutendanto ida.

13 Ket sucualacto kencuana dagidi aldaw dagiti Baales, a cadacuada pinuuranna ti incienso, idi inarcosanna ti bagina met laeng cadagiti ar-aritosna, ken cadagiti aruatna, ket sinurotna dagiti caayanayatna, ket linipatandac, cuna ni Jehova.

14 Iti casta, adtoy, isut sulisogecto, ket iyegconto iti let-ang, ket agsaoacto kencuana a sililiwliwa.

15 Ket itdecto kencuana dagiti cauvasanna manipud sadiay, ken iti lobong nga Acor a maipaay a ruangan ti inanama; sadiay sumungbatto cas cadagiti aldaw ti kinaubingna, ken cas idi aldaw a panagpanawna idiy dagiti Egipto.

16 Ket isunto iti dayta nga aldaw, cuna

* Isu ti aramiden a de lana.

† Isu ti aramiden a lienzo.

ni Jehova, a naganandacto iti Ishi*, ket ni caanoman dinacto nagananen a Baali†.

17 Ta iccatecto iti ngiwatna ti nagan dagiti Baales ket ni caanoman saandanton a masaoan iti naganda.

18 Ket iti dayta nga aldaw mangaramidacto ti maysa a tulag a maipaay cada-cuada cadagiti animal iti tay-ac, ken cadagiti tumatayab iti tangatang ken cadagiti agcarayam iti daga; dadaelecto iti ba-iken ti campilan ken panagbabacal nga aggapu iti daga, ket pagiddaecto idan a sitatalged.

19 Ket yasawacanto caniac iti agnanyon; wen, makiasawaacto kenca iti kinalinteg, iti kinajusticia, ken iti naayat a kinaimbag, ken cadagiti caasi.

20 Ta makiasawacanto caniac iti kinatalimudoc; ket maammoamto ni Jehova.

21 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, sumungbatacto, cuna ni Jehova, sumungbatacto cadagiti langlangit, ket isuda sumungbatdanto iti daga.

22 Ket iti daga sumungbatto dagiti bucbukel, ken ti baro nga arac, ken ti lana; ket dagitoy sumungbatdanto iti Jezrael‡.

23 Ket isu imulacto caniac iti daga, ket kencuana isu a di nacagun-od ti asi, maasiacto; ket cunacto cadacuada isuda a saan idi nga ilic, Sica ti ilic; ket isuda cunadanto, *Sicat* Diosco.

Ti mayarig a maicadua a pannakiasawa ni Oseas.

3 Ket kinuna caniac ni Jehova, Inca manen agayatca iti maysa a babai nga inay-ayat ti gayyemna, ken makicamcamalala, a cas met laeng iti panagayat ni Jehova cadagiti annac ti Israel, nupay simmurotda cadagiti sabali a didios, a gustoda dagiti catipkel dagiti uvas a napakiriit.

2 Gimmatangac ngarud *iti asawa* a maipaay caniac iti sangapulo ket lima a *capisi* ti pirac, ken maysa nga homer‡ ti cebada ken cagudua nga homer ti cebada;

3 ket kinunac kencuana, Sica agtali-naedcanto caniac iti adu nga aldaw: dicanto agbalaangcantis, ken saancanto nga

* *Ishi*: cayatna a saoen, *Asawa* a lalaki.

† *Baali*: cayatna a saoen, *Apoc.*

‡ *Jezrael*: cayatna a saoen, *Isu* nga imula ti Dios.

§ *Homer*: Pagsucatan a ngannani uppat a caban.

asawa ti uray asino a lalaki: ket castaacto met no maipapan kenca.

4 Ta adunto dagiti aldaw a panagtaeng dagiti annac ti Israel nga awan ti arida, ken awan ti principeda, ken awan ti datonda, ken awan ti monmonda, ken awan cadacuada ti efod ken terafin:

5 calpasanna agsublinto dagiti annac ti Israel, ket sapulendanto ni Jehova a Diosda, ken ni David nga arida, ket umaydanto nga agbuteng ken ni Jehova ken iti kinaimbagna, cadagiti maud-udi nga aldaw.

Ti pannakisuppiat ni Jehova a maibusor iti kinadakes ti Israel.

4 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga annac ti Israel; ta ni Jehova makisuppiat cadagiti agtaeng iti daga, ta awan iti kinapudno, wenno kinaimbag, wenno pannacaammo ti Dios iti daga.

2 Awan ti uray ania no di laeng panagsapatay, ken panagdadael iti cari; ken panagpapatay, panagtacaw, ken pannakicamalala: rumuarda, ket ti dara sagidenna ti dara.

3 Isut' gapuna nga agpanesto ti daga, ket amin dagiti agtaeng kencuana cumapudanto, ken castamet dagiti animal iti away ken dagiti tumatayabiti tangatang; wen, dagiti ican iti baybay maiccatdanto met.

4 Nupay casta awan coma ti tao a makisusic, ket awan met coma ti tao a mangtubngar; ta ti ilim casda la ti makisuppiat iti sacerdote.

5 Ket maitibcolcanto iti aldaw, ket ti mammadto met matuangto agraman kenca iti rabii; ket ni inam puawecto.

6 Ti ilic madadaelda gapu iti panagcurang ti pannacaammo: agsipud ta sica linaismo ti pannacaammo, siac lacidencanto met, tapno saancanto a sacerdote caniac: gapu ta linipatam ti linteg ti Diosmo, siac met lipatecto dagiti annacmo.

7 No casano ti yaaduda, casta ti pannacabasolda caniac; supapacacto ti dayawda iti pannacababain.

8 Alun-unenda ti basol ti ilic, ket isaadda ti pusoda iti kinadangkesda.

9 Ket isunto cas cadagiti tattao, castamet iti sacerdote; ket dusaecto ida gapu cadagiti cadawyanda, ket subadacto ida dagiti aramidida.

10 Ket mangandanto, ngem didanto mabsugen; agbalangcantisdanto, ket saandanto nga umadu; agsipud ta insardengda nga impangag ni Jehova.

11 Ti abig ken arac ken ti baro nga arac dadaelenda ti nakem.

12 Ti ilic umumanda iti cayo, ket ti sarucodda ipacaammona cadacuada; ta ti espiritu ti abig pinabiddutna ida, ket nagbalangcantisda, a pimmanaw manipud iti Diosda.

13 Iti rabaw dagiti toctoc dagiti bambantay agidatonda, ket agpuurda iti incienso iti rabaw dagiti turturod, cadagiti siroc dagiti roble, alamo, ken terebinto, ta ti linongda nasayaat: gapuna a dagiti annacyo a babbai agbalangcantisda, ket makicamalala dagiti noviayo.

14 Saanconto a dusaen dagiti annacyo a babbai no agbalangcantisda, ket uray met dagiti noviayo no makicamalalada, ta dagiti met laeng lallaki suminada a cacuyogda dagiti balangcantis, ket agraman cadagiti babbai a mannakiabig agidatonda; ket ti ili nga awan pannacaawatna matuangto.

15 Nupay sica, Israel, agbalangcantisca, ti Juda saan coma a bumiddut; ket dicay umay aginggat' Galgal, ken dicay met mapan idia Bet-aven, ken saancayto met nga agsapata, Cas sibibiag ni Jehova.

16 Ta ti Israel nagaramid a sipipinget, a cas ti maysa a nasukir nga urbon ti baca: ita ni Jehova taraonannanto ida a cas maysa nga cordero iti maysa a dackel a lugar.

17 Ti Efraim maitipon cadagiti ladladawan; isut' baybay-am.

18 Ti inumenna agbalin a naalsem; agbalangcantisda iti cancanayon; dagiti agturayna ayatenda unay ti bain.

19 Isut' binalcut ti angin cadagiti payacna; ket gapu cadagidi datdatonda maibabaidanto.

Dagiti panjuloen ken sacerdote ti Juda mapatigmananda iti panagbabawi.

5 O dacayo a sacerdote, denggenyo daytoy, ket ipangagyo, O balay ti Israel, tumimudca, O balay ti ari; ta cadacayo rumbeng ti pannacaocom; ta dacayo idi ti silo idia Maspad, ken maysa a bateng a naipacat idia Tabor.

2 Ket dagiti immalsa limmaloda iti panagpapatay; ngem, siac ti mangtubngar cadacuada amin.

3 Siac malasinco ti Efraim, ket ti Israel saan a mailemmeng caniac; ta ita, O Efraim, nagbalangcantisca, ti Israel malisan.

4 Dagiti aramidda saandanto nga ipalubos ti panagsublida iti Diosda; gapu ta ti espiritu ti kinaabig adda cadacuada, ket saanda nga ammo ni Jehova.

5 Ket ti kintangsit ti Israel ibatadna iti rupana: isut' gapuna a ti Israel ken Efraim maitibcoldanto iti kinadakesda; ket ti Juda met maitibcolto agraman cadacuada.

6 Agraman cadagiti carcarnero ken bacbacada mapandanto agbirbiruc ken ni Jehova, ngem isut' saandanto a masaracan; isut' immadayu cadacuada.

7 Nagaramidda a sigugulib iti maicaniswas ken ni Jehova, ta nagputotda cadagiti annac a gangannaet: ita ti kellep alunennanto ida agraman cadagiti talonda.

8 Pagtimkenyo ti corneta idiy Gabaa, ken ti tangguyob idiy Rama: pagunienyo ti nacadadanag idiy Bet-aven; iti licudam, O Benjamin.

9 Ti Efraim agbalinto a langalang iti caaldawan ti panangtubngar: cadagiti caputotan ti Israel impacaammoc ti adanto a di bumurong.

10 Dagiti panguloen ti Juda mayarigda cadagiti nangyalis ti dulon; ibucocconto cadacuada a cas danum ti pungtotco.

11 Ti Efraim mapaparigat, maburac iti pannacaocom; ta isut' napnec a simmurot cadagiti bilbilin ti tao.

12 Isut' gapuna siac iti Efraim ti cas maysa a sangá, ken iti balay ti Juda cas pannacalungtot.

13 Idi nakita ti Efraim ti sakitna, ket ti Juda ti sugatna, iti casta ti Efraim napan idiy Asiria, ket ibaonnanto ken ari Jareb; ngem isu saancay a mabalin a paimbagen, ken saannanto met a maagasan ti sugatyo.

14 Ta siac castaacto ti leon iti Efraim, ken cas la urbon ti leon iti balay ti Juda: siac, siac met laeng, pigisecto ken pumanawacto; rabsutecto, ket awanto ti uray siasinoman a mangispal.

15 Mapanacto ken agsubliacto iti lugarco, aginggat' mabigbigda ti basolda, ken sapulenda ti rupac: iti pannacaparigatda sapulendacto a sigaganetget.

*Ti sungbatda iti panangtubngar ni Jehova.
Ti panangidarum ni Jehova gapu iti
di panagtalinaed ken kinadakes
ti Efraim, Juda ken
Israel.*

6 Umaycayo ket agsublitay ken ni Jehova; ta isu pinigisnatayo, ket agasannatayo, kinabilnatayo, ket bedbedanatayo.

2 Calpasan iti dua nga aldaw biagennatayo: iti maicatlo nga aldaw pagungarenatayo, ket agbiagtayo iti sangaoananna.

3 Ammoentay coma, ket sumurottayo coma a mangammo ken ni Jehova: ti iruruarna di bumurong a cas iti bigat; ket isu umayto cadatayo a cas iti tudo, a cas iti maud-udi a tudo a sibuganna ti daga.

4 Aniantot' aramidec kenca, O Efraim? Anianto ti aramidec kenca, O Juda? Ta ti kinaimbagmo mayarig iti ulep iti agsap, ken cas iti linnaaw a pumanaw a masapa.

5 Gapuna ginupedco ida a maaramat cadagiti mammadto, cadagiti sasao ti ngiwatco pinapatayco ida: ket dagiti panangocommo casda lawag nga agparang.

6 Ta kinaimbag ti tarigagayac, a saan ket a daton; ken pannacaammo ti Dios a naimimbag pay ngem dagiti daton a mapuuran.

7 Ngem isuda cas ken ni Adam naglabingda iti tulag: idiy nagaramidda a sigugulib iti maisalungasing caniac.

8 Ti Galaad isut' ciudad dagiti agararamid iti kinadangkes; natulawan iti dara.

9 Ken cas dagiti pangan dagiti mannacaw sumanebda iti maysa a tao, casta ti gimong dagiti sacerdote mamapatayda iti dalan a mapan idiy Siquem; wen, nagaramidda ti kinaderrep.

10 Iti balay ti Israel naimatangac ti nacaararic: idiy ti pannakiabig nasaracan iti Efraim, maalisan ti Israel.

11 Castamet, O Juda, adda maysa nga apit a nakedngan a maipaay kenca, inton isublic ti pannacacayaw ti ilic.

*Ni Jehova tubngarenna ti Israel gapu iti
adu a basolna.*

7 Idi nga agasac coma ti Israel, nalucaisan ti kinadakes ti Efraim, ken ti kindakes ti Samaria; ta isuda agaramidda ti ulbod, ket ti mannacaw sumrec, ken

ti pangēn dagiti tulisan samsamenda iti ruar.

2 Ket saanda n̄ga ibilang cadagiti pusoda a malagipco ti amin a kinadakesda: ita dagiti amin n̄ga aramidda licmutenda ida; addada iti sangoanan ti rupac.

3 Iti kinadakesda pagragsakenda ti ari, ken dagiti panguloenda cadagiti ulhodda.

4 Isuda amin mannakicamalalada; isudat' cas maysa a horno a paspasgedan ti panadero; isu isardengna ti panangrubrubna manipud iti pannacalubi ti gamay inggana isut' malevaduraan.

5 Idi caaldawan ti aritayo dagiti panguloen pinagsakitda dagiti bagida met laeng iti pudot ti arac; inyunnatna ti imana cadagiti mangrabrabac.

6 Ta pinasaganada ti pusoda a cas maysa n̄ga horno, bayat ti panagsanebda: ti panadero agpatnag a maturog; iti agsapa ti horno sumged cas maysa a dumardarang n̄ga apuy.

7 Isuda amin napudotda a cas maysa n̄ga horno, ket alun-unenda dagiti ocomda; amin dagiti ar-ari matnagda: awan ti uray maysa cadacuada n̄ga umawag caniac.

8 Ti Efraim lumaoc cadagiti il-ili; ti Efraim isut' maysa a bibingca a di nabalikid.

9 Linamut dagiti sangsangali ti pigsana, ket isut' dina ammo; wen, uban a bobooc addada ditoy ken idiaiy iti rabawna, ket isut' dina ammo.

10 Ket ti kinatangsit ti Israel panecnecanna ti rupana: nupay casta saanda a nagsubli ken ni Jehova a Diosda, ket dida met sinapul gapu amin iti daytoy.

11 Ket ti Efraim isut' cas maysa a nanengneng a calapati, n̄ga awan pannacawatna: umawagda idiaiy Egipto, mapanda idiaiy Asiria.

12 Intono mapanda, iwayatconto cada-cuada ti batengco; ipababacto ida a cas cadagiti tumatayab cadagiti langlangit; dusaecto ida cas nangegan ti gimongda.

13 Asida pay! agsipud ta simmiasida caniac; pannacapucaw cadacuada! ta naglabsingda iti maibusor caniac; nupay subbotec coma ida, nupay casta nagsaoda cadagiti ulbod a maicaniwas caniac.

14 Ket saanda a nagasug caniac iti pusoda, no di ket agtagoobda cadagiti iddada: agtitiponda a maipoon laeng iti taraon ken baro n̄ga arac; sumupringda iti maibusor caniac.

15 Nupay insuroc ken pinakiredco dagi-

ti tackiagda, nupay casta sicutenda ti dakes a maibusor caniac.

16 Agsublida, n̄gem saan a kencuana isu n̄ga adda iti n̄gato; isudat' cas maysa a manangallilaw a ba-i; dagiti panguloenda matuangdanto iti campilan gapu iti pungtot ti dilada: daytoyto ti pacairurumenanda idiaiy daga ti Egipto.

Ti dusa gapu iti kinadakes ken panagrucbab ti Israel cadagiti ladawan.

8 *Icabilmo ita n̄giwatmo ti tangguyob. Umayto a cas aguila a bumusor iti balay ni Jehova, agsipud ta naglabsingda iti tulagco, ken simmalungasingda iti maicaniwas ti lintegco.*

2 *Umawagdanto caniac, Diosco, dacami, Israel, maamimoandacan.*

3 *Ti Israel dina incancano ti imbag: ti cabusor camatennanto.*

4 *Isuda namangonda ti ar-ari n̄gem saanco a nakem: inaramidda dagiti panguloen, ket diac ammo idi: cadagiti piraecta ken balitocda nagaramidda cadagiti ladladawan cadacuada, tapno pacapucawanda.*

5 *Imbellen̄ga ti urbonmo a baca; O Samaria, ti pungtotco mapasged a maibusor cadacuada; casano ti cabayagnanto agingganat' magun-odanda ti kinaawan basol?*

6 *Ta naggapu iti Israel uray pay daytoy adda, isut' inaramid ti mangmangged, ket saan a Dios; wen, maburburacto ti urbon a baca ti Samaria.*

7 *Gapu ta nagmulada iti an̄gin, ken aganidanto ti alipugpug: awan kencuana ti sitatacder a bucbukel, ti bulong dinto mangted ti bellaay; no bilang mangtedto, dagiti gangannaet lamutendanto.*

8 *Maalun-un ti Israel; ita addada cadagiti nacion a cas maysa n̄ga alicamen a saan a macaay-ayo iti asinoman.*

9 *Ta isuda simmang-atda idiaiy Asiria, cas la asno n̄ga atap n̄ga awan ti caduana ti Efraim tinangdananna dagiti caayan-ayat.*

10 *Wen, nupay tangdananda cadagiti nacion, ita paguurnongecto ida; ket mangrugida a mapabassit gapu iti awit ti ari dagiti panguloen.*

11 *Agsipud ta pinaadu ti Efraim dagiti altar a pagbasolan, adda kencuana altar idi tapno pagbasolan.*

12 *Insuratco kencuana dagiti sangalacsa*

a banag iti lintegco; ngem maibilangda a cas gangannaet.

13 No maipapan cadagiti pannacaidatag dagiti datonco, agidatdatonda iti lasag ket canenda; ngem saan nga awaten ida ni Jehova: itatta malagipnanto ti kinadakesda, ket sucalananto dagiti basolda; isuda agsublidanto idiay Egipto.

14 Ta ti Israel nalipatanna ti Nangaramid kencuana, ket nangbangon cadagiti palacio; ket ti Juda pinaaduna dagiti ciudad a nasarikedkedan: ngem siac ipawiteonto ti apuy cadagiti ciudadna, ket isu manglamutto cadagiti palacioda.

Ti dusa ti kinasukir ti Israel.

9 Dica agragragsac, O Israel, gapu iti rag-o, a cas cadagiti il-ili; ta sica nagbalangcantisca, nga *immadayuca* iti Diosmo; inayatmo ti tangdan iti tunggal pagtaltagan.

2 Ti pagtaltagan ken ti pagpespesan ti arac saandanton a taraonan ida, ket ti baro nga arac agcurangto kencuana.

3 Saandanto nga agnaed iti daga ni Jehova; no di ket agsublinto ti Efraim idiay Egipto, ket mangandanto iti narugit a taraon idiay Asiria.

4 Saandanton a mangibuyat *cadagiti dataton* nga arac ken ni Jehova, ket saandanto met a macaay-ayo kencuana, dagiti datonda isunto cadacuada ti cas tinapay dagiti agpanpanes; amin dagiti mangan kencuana marugitandanto; ta ti tinapayda maipaayto nga essemda a mangan: saanto nga umay iti balay ni Jehova.

5 Aniantot' aramidenyo intono aldaw ti gimong a napanayag, ken iti aldaw a fiesta ni Jehova?

6 Ta adtoy, pimmanawda iti pannacadael; *nupay casta* ti Egipto urnongnanto ida, ti Memfis itabonnanto ida: dagiti camiring tagicuaendanto dagiti nacaay-ayo a cucuada a pirac; dagiti siit addanto cadagiti toldada.

7 Dimteng dagiti aldaw ti panangsarungcar, simmangpet dagiti aldaw ti panangsupapac; isuntot' maammoan ti Israel: ti mammadto isut' maysa a maag, ti lalaki nga addaan ti espiritu isut' mauyong, gapu iti caadu ti kinadakesmo, ken gapu ta dackel ti gurangura.

8 Ti Efraim *isut'* agbantay *idi* agraman iti Diosco: no maipapan iti mammadto, silo ti mangnganup ti adda cadagiti amin a dalanna, *ken* gurangura iti balay ti Diosna.

9 Rinugitanda unay dagiti bagbagida met laeng, a cas cadagiti aldaw ti Gabaa: malagipnanto ti kinadakesda, sarungcarananto dagiti basolda.

10 Nasaracac ti Israel cas cadagiti uvas iti let-ang; nakitac dagiti ammayo a cas ti umuna a naluun iti cayo ti higos iti damona a nakedngan a tiempo: ngem isuda immayda ken Baal-pehor, ket impayda ti bagida met laeng iti pacaibabainan, ket nagbalinda a macarimrimon a cas iti dayta inayatda.

11 No maipapan iti Efraim, ti dayagda tumayabto a cas maysa a tumatayab: awanto ti panaganac, ket awan ti agsicug, ket awan ti panagpasngay.

12 Nupay mapadadackelda dagiti anacda, paulilaecto ida, tapno awanto ti asinoman a tao a matda: wen, asida pay met cadacuada intono suminaac cadacuada!

13 Ti Efraim, cas pannacakitac idiay Tiro, nabangon iti lugar a macaay-ayo: ngem ti Efraim ipannanto dagiti annacna iti mamapatay.

14 Itdem cadacuada, O Jehova, ania ti itedmonto? iccam ida iti aanacan a malisan ken suso a namaga.

15 Amin a kinadakesda adda idiay Galgal; ta idiay ginurac ida: gapu iti kinadakes dagiti aramidda pagtalawecto ida iti balayco; diacto ayatennen ida, amin dagiti panguloenda managalsada.

16 Ti Efraim macabilen, dagiti ramutda nagmaga, saandanton nga agbungan: wen, nupay agpataud, siac patayecto ti maayayat a bungã ti aanacanda.

17 Ti Diosco ibellengnanto ida, agsipud ta isut' saanda nga impanag; ket isudan-tot' agtawtawataw cadagiti nacion.

Ti dusa ti kinasukir ti Israel maicari. Ti basol ti Israel apitenna ti supapacna.

10 Ti Israel isut' maysa a narucbos nga uvas, a pataudenna ti bungana; no casano ti caadu ti bungana casta ti panamaaduna cadagiti altarna; no casano ti cawadwad ti imbag iti dagada casta ti panagaramidda cadagiti napintas a monmon.

2 Ti pusoda nabinngay; ita masaracanto ida a nacabasol: isu dadaelennanto dagiti altarda, rebbaennanto dagiti monmonda.

3 Awan duadua cunadanto ita: Awan ti arimi; ta dicam mabuteng ken ni Jehova.

va; ket ti ari ania ti mabalinna n̄ga aramidēn a maipaay cadacami?

4 Agsaoda iti *ubbaw* a sasao, agsapatada a siuulbod iti panagaramiden cadagiti tulag: isut' gapuna iti panangocom rumurto a cas iti ajenjo cadagiti gulis ti talon.

5 Dagiti agnaed idia Samaria mapabutenḡdanto gapu cadagiti urbon a baca ti Bet-aven; ta dagiti tattaona agpanesdanto gapu kencuana, ken *castamet* dagiti sacerdotena a nagragsac kencuana gapu iti kinadayagna, agsipud ta isut' naisina kencuana.

6 Ket isu maipanto pay idia Asiria, a maipaay a sagut ken ari Jareb: ti Efraim awatennanto iti pannacaibabain, ket ti Israel maibabainto iti bucodna a balacad.

7 *No maipapan* iti Samaria, ti arina makeltay, a cas luag iti rabaw ti danum.

8 Dagiti met nanḡato a luglugar ti Avan, ti basol ti Israel, madadaeldanto; ti siit ken casumba tumubodanto iti rabaw dagiti altarda; ket cunadanto cadagiti banbantay, gaburandacami; ket cadagiti turturod, Agtinnagcay cadacami.

9 O Israel, nagbasolca nanipud cadagidi aldaw ti Gabaa: idia nagtacerda; ti gubat a maibusor cadagiti annac ti kinadakes saanna a maabut ida idia Gabaa.

10 Ket intono isut' tarigagayco, dusaecto ida; ket dagiti il-ili maurnonḡdanto a maibusor cadacuada, intono mareppetda cadagiti dua a salunḡasingda.

11 Ket ti Efraim isut' bumalasang a baca a maisuro, a mayat n̄ga agiric; n̄gem siac dimmalanac iti rabaw ti nataraki a teltelna: mangcabilacto iti maysa a sumacay iti Efraim; ti Juda agaradonto, ti Jacob burakennanto dagiti binḡcolna.

12 Agmulacayo cadacay met laenḡ iti kinalinteg, aganicay iti mayannurot iti kinaimbag; burakenyo ti talon a binaybayanyo; ta tiempo ti panagsapulyo ken ni Jehova, inḡganat' isut' umay ket patudoenna ti kinalinteg cadacay.

13 Nagaradocayo iti kinadakes, naganicayo iti kinadangkes; kinnanyo ti bunga dagiti ulbod; ta sica nagtalecca iti dalanmo, iti caadu dagiti nabileg a tattaom.

14 Isut' gapuna a rumsuanto ti gulugulo cadagiti il-ilim, ket amin dagiti sarikedkedmo marbecdanto, cas ni Salmana rinebecna ti Bet-arbel iti caaldawan ti bacal: ti ina naitupac a napispisang agraman cadagiti annacna.

15 Castanto met ti aramidēn cadacayo ti Betel gapu iti kinadakesyo: iti agban-nawag ti ari ti Israel makeltayto a matalipupus.

Ti panagtawataw ti Israel.

11 Idi ubinḡ pay ti Israel, isut' inayatco, ket nanipud idia Egipto inayabac ti anacco.

2 No casano ti panangayab *dagiti mam-madto* cadacuada, casta met ti yaadayuda cadacuada; nagidatdatonda cadagiti Baales, ket nagpuurda ti incienso cadagiti kinitikitan a laladawan.

3 Nupay casta insuroc ti Efraim a magna; inaracupco ida cadagiti tackiagco; n̄gem saanda a naammoan n̄ga inagasac ida.

4 Cadagiti tali ti maysa a tao ginuyodco ida, cadagiti singdan ti ayat; ket siac idi cadacuada ti cas cadagiti mangbagcat iti sangol cadagiti sangida; ket incabilco ti canen iti sanguananda.

5 Saandanto n̄ga agsubli idia daga ti Egipto; no di ket ti Asirio isunto ti arida, gapu ta madida ti agsubli *caniac*.

6 Ket agtinnagto ti campilan cadagiti ciudadda, ket ibusennanto dagiti balunetda, ket alun-unennanto *ida*, a gapu cadagiti bucodda a patigmaan.

7 Ket ti ilic ipamaysana ti aglicud caniac: uray pay awaganda *ida kencuana n̄ga adda* sadi n̄gato, awan a pulos ti mangitan-oc *kencuana*.

8 Casano a baybay-ancanto, Efraim? *Casano n̄ga* ipurruaccanto, Israel? *Casano n̄ga* aramidencanto a cas iti Adma? *Casano n̄ga* icabilcanto a cas iti Zeboim? Ti pusoc mariribuc iti unegco, dagiti panangngasic mapasgedda n̄ga agtitipon.

9 Diacto aramidēn ti runḡsot ti punḡtotco, saanacto n̄ga agsublin a mangdadael iti Efraim: ta siac Diosac, a saan a tao; ti Santo n̄ga adda iti catenḡngam; ket diacto umay a sipupungtot.

10 Magnadanto a sumurot ken ni Jehova, isu n̄ga agungorto a cas maysa a leon; ta isu agungorto, ket dagiti annac umaydanto n̄ga agpipigerger manipud iti laud.

11 Umaydanto n̄ga agpipigerger a cas maysa a tumatayab manipud idia Egipto, ken cas maysa a calapati manipud iti daga ti Asiria; ket pagnaeducto *ida* cadagiti balbalayda, cuna ni Jehova.

12 Linacubnac ti Efraim iti ulbod, ket

ti balay ti Israel iti allilaw; ngem ti Juda makipagturay pay laeng iti Dios, ken makipagtulnog iti Santo.

Ti Efraim ken ti Juda matubnġarda.

12 Ti Efraim agtaraon iti anġin, ken sumurot iti anġin. iti daya: ulbod ken kinawalangwalang cancanayon a paduenna; ken aramidenda ti maysa a tulag iti Asiria, ket ti lana maipan idia y Egipto.

2 Ni Jehova adda met susicna iti Juda, ket dusaennanto ni Jacob cas mayanatup cadagiti dalanna; cas mainugot cadagiti aramidna isuntot' supapacanna.

3 Iti aanacan iniggamanna ti mucod ni cabsatna; ket iti pannacataengna a tao adda idi pannacabalinna iti Dios:

4 wen, adda idi pannacabalinna iti angel, ket nagaladag; nagsangit, ken pinacacaasina kencuana: isut' nasaracanna idia y Betel, ket sadiay ti nakisaoanna cadatayo,

5 uray pay ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; Jehova isut' malaglagip a *naganna*.

6 Isut' gapuna sica agsublica iti Diosmo: icutam ti kinaimbag ken kinajusticia, ket agurayca iti Diosmo iti cancanayon.

7 Isut' maysa nga agbaniaga, adda iti imana dagiti pagcatian a mang'allilaw; isu ayatenna ti mang'parigat.

8 Ket kinuna ti Efraim, Kinapudnona siac bimmacnanagac, nasaracac ti kinabacnanag; cadagiti amin a trabajoc awanto ti masaracda caniac a kinadakesco nga isut' basol.

9 Ngem siac ni Jehova a Diosmo nani pud idia y daga ti Egipto; Pagtaengen-canto pay laeng manen cadagiti toltolda a cas cadagiti aldaw ti fiesta a napanayag.

10 Castamet a sinaoc cadagiti mammadto, ket pinaaduc dagiti sirsirmata; ket iti panagannong dagiti mammadto inaramatco ti panagdidilig.

11 Ti Galaad aya isut' kinadakes? pasigda nga ulbod; idia y Galgal idatdatonda dagiti bacbaca; wen, dagiti altarda isudat' cas gabgabsuon cadagiti gulgulis ti talon.

12 Ket ni Jacob pimmanaw a napan iti daga ti Siria, ket nagservi ni Israel gapu iti maysa nga asawa, ket gapu iti maysa nga asawa nagpaspastor.

13 Ket iti pannacaaramat ti maysa a

mammadto ni Jehova inaonna ti Israel iti Egipto, ket maipoon iti maysa a mammadto isut' naaywanan.

14 Ti Efraim pinagargari nga agpungtot a napait unay: gapuna ti darana matdanto iti rabawna, ket ti babalawna isublinto ti Apona kencuana.

Ti pungtot ti Dios gapu iti kinadanġkes ti Efraim.

13 Idi nagsao ti Efraim, adda pigerger; intan-ocna ti bagina met laeng idia y Israel; ngem idi nacabasol gapu ken Baal, isut' natay.

2 Ket ita agbasolda ti adadu nga adadu, ket nagaramidda cadacuada ti sinucog a lادلادawan iti piracda, idolos met laeng cas mainugot iti bucodda a pannacaawat, isuda amin aramidna dagiti nalainġ a managaramid: cunada a maipapan cada-cuada, Dagiti lallaki nga agidaton agependa coma dagiti urbon ti bacbaca.

3 Isut' gapuna maipadadanto iti ulep iti agsapa ken cas iti linnaaw nga agpucaw a masapa, cas iti taep a paadayuen ti alipugpog iti pagtaltagan, ken cas iti asuc a rumuar iti pasngaw.

4 Nupay casta siac ni Jehova a Diosmo manipud idia y daga ti Egipto; ket awanto ti bigbigem a dios no di la siac, ken awan ti sabali a mang'isalacan no saan a siac.

5 Sica ammoc idi idia y let-anġ, idia y daga ti dackel a magá.

6 Cas cadagiti pagarabanda, casta ti pannacabsugda; napnedca, ket kimmuspag ti pusoda; gapuna linipatandac.

7 Isut' gapuna a siac casac la maysa a leon cadacuada; cas maysa a *leopardo* agsanebacto iti dalan.

8 Sarakecto ida cas maysa nga oso a napucaw cadagiti annacna, pigisecto ti supot iti pusoda; ket idia y alun-uncto ida cas maysa a leon a caba-ian; ti animal nga atap lasang'lasangennanto ida.

9 Isut' rebbecmo, O Israel, a sica maibusorca caniac, maicaniwas iti tulongme.

10 Sadino ti yan ti arim ita, tapno mabalinnaca nga ispalen cadagiti amin a ciudadmo? ken dagiti oc-ocommo, a maipapan cadacuada kinunam, Iccandac ti maysa nga ari ken panguloen?

11 Inicanca ti maysa nga ari itu pungtotco, ket isut' iniccatco iti rungsoctco.

12 Ti kinadakes ti Efraim mareppet; ti basolna maidulin.

13 Dagiti leddaang ti maysa a babai nga agpasical umaydanto kencuana: isut' maysa nga anac a nanengneng; ta isut' tiempo nga isu saan coma nga agtactac iti disso a pacaipasngayan dagiti annac.

14 Iti pannacabalin ni Tanem subbotecto ida; sambutecto ida ken patay: O patay, sadino ti yan dagiti angolmo? O Tanem, sadino ti yan ti rebbecmo? pannagbabawi mailingedto cadagiti matac.

15 Uray pay nabunga cadagiti cacabsatna, umayto ti angin nga aggaput' daya, ti anges ni Jehova nga aggapu iti letang; ti ubbogna agmaganto, ket ti burayocna maibusto: isu samsamennanto ti gupit dagiti amin dagiti agcacapateg nga alicamen.

16 Ti Samaria awitennanto ti basolna; agsipud ta immalsa a bimmusor iti Diosna: matnagdanto iti campilan; dagiti ubbbingda maitupadanto, ket dagiti babbai a masicog mabettadanto.

Bagbaga iti panagbabawi; carcari iti pammacawan.

14 O Israel, agsublica ken ni Jehova a Diosmo; ta natnagca gapu iti kinadakesmo.

2 Alaenyo cadacayo dagiti sao, ket pumulangcay ken ni Jehova; cunaenyo kencuana, Iccatem amin a kinadakes, ket

awatem ti naimbag: iti casta idatagminto cas bacbaca ti daton dagiti bibigmi.

3 Saannacanto a maispal ti Asiria; dicanto sumacay cadagiti cabayo; ket dicanto met saoenen cadagiti gapuanan dagiti imimami, *Dacayo* dagiti diosmi; ta kenca ti ulila macasarac ti caasi.

4 Agasacto ti panaglicudda, ayatecto ida a siwawaya; ta iti pungtotco maiccaten kencuana.

5 Siac casacto la linnaaw iti Israel; isu agsabongto a cas iti lirio, ket isacnappanto dagiti ramutna a cas iti Libano.

6 Dagiti sangsangana agsalumpayacto, ket ti sayaatna casto la iti cayo ti oliva, ket ti banglona a cas Libano.

7 Dagiti agnaed iti siroc ti linongna agsublidanto, isudantot' mapabiag a cas ti bukel, ken agsabongdanto cas ti uvas: ti banglona casto ti arac ti Libano.

8 Ti Efraim *cunananto*, Ania pay laeng ti bibiangco cadagiti ladladawan? Simungbatac, ket isuntot' imatangac: siac casac la maysa a nalasbang a cayo ti parwa; caniac masaracanto ti bungam.

9 Asino ti masirib a macaawat cadagito y a banag? manakem, tapno maammo-anna ida? Ta dagiti dalan ni Jehova umisuda, ket dagiti nalinteg magnadanto cadacuada; ngem dagiti managsalungasing matnagdanto cadacuada.

TI LIBRO NI

JOEL.

Ni Joel ipalawagna dagiti pananġocom ti Dios. Nacaal-alinġec a gawat gapu iti dudon ken iti ticag. Bag-baga iti panagbabawi.

1 Ti sao ni Jehova dimtenġ ken Joel nġa anac ni Fatuel.

2 Denġgenyo daytoy, dacay a lallacay, ket ipanġagyo dacay amin nġa agnaed iti daga. ¿Adda daytoy cadagiti aldawyo, wenna cadagiti aldaw dagiti ammayo?

3 Isut' saritaenyo cadagiti annacyo, ket dagiti annacyo saeondanto met coma cadagiti annacda, ket dagiti annacda iti sabali a caputotan.

4 Iti natidda ti dangaw kinnan ti dudon; ket ti tidda ti dudon kinnan ti lucton; ket ti nabati ti lucton kinnan ti arabas.

5 Agriingcay, dacayo a managbartec, ken agsangitcayo; ket agdung-awcayo, dacayo amin nġa agiinum ti arac, maipuong iti nasam-it nġa arac; ta isut' maisina iti ngiwatyo.

6 Ta maysa a nacion simmanġ-at iti dagac, nabileg, ken saanda a mabilanġ; dagiti ngipenna isudat' ngipen ti maysa a leon, ket adda kencuana dagiti sangi ti maysa a leon a caba-ian.

7 Winarawarana ti uvasco, inukisanna ti cayoc nġa higos: isut' inaramidna a naukisan a natalipupus, ket impurruacna; dagiti sangsanġana naaramidda a napudaw.

8 Agsangitca cas maysa a virgen a naborisan iti lupot a nakersanġ a maipaay iti asawa iti kinaubingna.

9 Ti daton a bellaay ken ti daton a mainum maisinada iti balay ni Jehova; dagiti sacerdote, nġa agannonġ ken ni Jehova, agpanesda.

10 Iti away malanġalang, ti daga agpanes; ta iti bukel madadael, ti baro nġa arac agmagan, ti lana bumassit.

11 Marirucayo, O dacayo a managtalalon; Agdung-awcayo, O dacayo nġa agaywan iti cauvasan, gapu iti trigo ken cebada; ta iti apit ti talon mapucaw.

12 Ti puon ti uvas naganġo, ket ti cayo ti higos naglaylay; ti cayo ti granada, ti cayo ti palma castamet, ken ti cayo ti manzana, amin met laenġ dagiti caycayo iti tanap naganġoda; ta ti rag-o malaylay cadagiti annac dagiti tattao.

13 Agbarikescayo *iti lupot a nakersanġ*, ket agasugcayo, dacayo a sacerdote; agdung-awcayo, dacayo nġa agannonġ iti altar; umaycayo, agiddacayo nġa agpatnag iti lupot a nakersanġ, dacayo nġa agannonġ ti Diosco; ta ti daton a bellaay ken ti daton a mainum maipaidamda iti balay ti Diosyo.

14 Manġilasincayo ti maysa a panagayunar, manġayabcayo ti maysa a gimong a napanayag, unrongenyo dagiti lallacay *ken amin nġa agnaed iti daga iti balay ni Jehova a Diosyo*, ket awaganyo ni Jehova.

15 | Ilala pay ti aldaw! ta asidegen ti aldaw ni Jehova, ket umayto cas rebba nġa aggapu iti Mannacabalin-amin.

16 ¿Saana a ti taraon maiccat iti sanġo dagiti matatayo, *wen*, ti ragsac ken rag-o iti balay ti Diostayo?

17 Dagiti bukel aglungtotda iti baba dagiti bingcolda; dagiti camalig marbada, dagiti sarusar madadaelda; ta ti bukel naganġo.

18 | Ania nġa uga dagiti animal! dagiti arban ti baca nakiburda, ta awan ti pagarabanda; *wen*, dagiti pangġen dagiti carne-ro mapagwalanġalangda.

19 O Jehova, kencana umasugac; ta ti apuy linamutna dagiti pagpaaraban iti let-anġ, ket ti gil-ayab inuramna amin a caycayo iti tanap.

20 *Wen*, dagiti animal iti tanap agalalda kencana; ta dagiti waig ti danum naatianande, ket ti apuy linamutna dagiti pagpaaraban iti let-anġ.

*Ni Joel icasabana ti panagbabawi. Ti
Espiritu ti Dios maicari.*

2 Puyoteny ti tangguyob idiy Sion, ket pagunienyo ti maysa a nacadadana-g nag iti nasantoan a bantayco; agkintayeg coma amin dagiti agnaed iti daga; ta ti aldaw ni Jehova umay, ta adda iti asidengen;

2 maysa nga aldaw ti sipngget ken cudrep, maysa nga aldaw ti ululep ken napuscol a sipngget, a cas ti bannawag nga agsacnap iti rabaw dagiti banbantay; maysa nga ili a dackel ken nabileg; uray caanomawan ti pumadpad, ket awanto uray pay metten iti calpasanda cadagiti tawen ti adu a caputotan.

3 Maysa nga apuy aglamut iti sangoda; ket iti licudanda maysa a gil-ayab aguram; ti daga cas ti minuyungan ti Eden iti sangonananda, ket iti licudanda maysa a langalang a let-ang; wen, ket awan ti nacatalaw cadacuada.

4 Ti kitada casla kita dagiti cabayo; ket cas tattao a nagsacay iti cabayo, casta ti panagtarayda.

5 Cas iti daranudor dagiti lugan cadagiti tapaw dagiti banbantay casta ti panaglagtoda; cas ti anabaab ti maysa a gil-ayab ti apuy a manglamut iti punget, cas maysa a mangel nga ili a maurnos a maipaay iti gubat.

6 Iti sangonananda, dagiti il-ili agtuocda; amin a rupa bumsagda.

7 Agtarayda a cas la mamaingel a tattao; ulianda ti bacud cas la tattao ti gubat; ket isuda magnada tunggal maysa iti dalanna, ket saanda a dadaelen dagiti atarda.

8 Awan met ti maysa nga iduyocna ti sabali; magnada tunggal maysa iti danana; ket rimmubsida cadagiti igam *dagiti cabusor*, ket saan a madadael ti *turonгда*.

9 Lumayawda iti rabaw ti ciudad; agtarayda iti rabaw ti bacud; umulida cadagiti balbalay; sumreca cadagiti tawtaw a cas la mannanacaw.

10 Agkintayeg ti daga iti sangonananda; dagiti langit agpigergerda; ti init ken ti bulan agsipnggetda, ket dagiti bitwen ipaidamda ti silengda.

11 Ket ni Jehova agtimec iti sangowan ti buyotna; ta ti pacarsona dackel unay; ta isut' napigsa ti manungpal iti saona; ta ti aldaw ni Jehova isut' dackel ken nacalalingec unay; ket asino ti macaitured?

12 Uray pay ita, cuna ni Jehova, agsublicayo caniac, iti amin a pusoyo, ken buyugen ti panagayunar, ken panagsangit, ken panagpanes:

13 ket pigisenyo ti pusoyo, a saan a dagiti cawesyo, ket agsublicay ken Jehova a Diosyo; ta isu managparabur ken manangngaasi, natanang nga agunget, ket aglablabes iti naayat a kinaimbag, ket isu ibabawina ti dakes.

14 Asino ti macaammo no isu saanto nga agbaliw ken agbabawi, ket mangibati ti maysa a bendicion iti licudanna, uray pay maysa a daton nga harina ken maysa a daton a mainum a maipaay ken ni Jehova a Diosyo?

15 Pagtimekenyo ti tangguyob idiy Sion, mangilasincay ti maysa a panagayunar, mangayabcayo ti maysa a napanayag a gimong;

16 tiponenyo dagiti tattao, pasantoenyo ti gimongda, tiptiponenyo dagiti lallacay, urnongenyo dagiti ububbing, ken dagiti agsusup cadagiti suso; rumuar coma ti novio iti siledna, ken iti novia iti sagumbina.

17 Dagiti sacerdote, nga aganannong ken ni Jehova agsangitda coma iti nagbaetan ti duag ken ti altar, ket cunaenda coma, llacsidmo ti ilim, O Jehova, ket dica ipalubos a maibabain iti pagtawidem, tapno dagiti nacion agturayda coma cadacuada: apayapay a cunaenda coma cadagiti il-ili, Sadino ti yan ti Diosda?

18 Idin ni Jehova naimon gapu iti dagana, ken adda asina iti ilina.

19 Ket ni Jehova simmungbat ket kinunana iti ilina, Adtoy, ipawitcontog cadacayo ti bukel, ken baro nga arac, ken lana, ket mabussogcayto cadacuada; ket saanacton a mangaramid cadacayo ti maysa a pacaibabain cadagiti nacion;

20 no di ket yadayucto cadacayo ti makinamianan a *buyot*, ket isuntot' ipaturongco ti maysa a daga a pantar ken langalang, iti camaunana aginggat' baybay a makindaya, ket iti camaudina aginggat' baybay a makinlaud; ket ti buyocna sumngawto, ket ti nabangsit nga angotna ngumatonto, ta nagaramid ti dadackel a banbanag.

21 Dica agbuteng, O daga, agragratsac ken agrag-oca; ta ni Jehova nagaramid ti dadackel a banbanag.

22 Dica agbuteng, dacayo an-animal

iti tay-ac; ta dagiti pagpaaraban iti let-anġ rumaboyda, ta ti cayo agbunga, ti cayo ti higos ken uvas parnuayenda ti pigsada.

23 Agragsaccay nġarud, dacayo annac ti Sion, ket agrag-ocayo ken ni Jehova a Diosyo; ta isu itedna cadacay iti masapa a tudo iti umisu a rucod, ket patinnagenna cadacayo ti tudo, ti masapa ken maladaw a tudo, iti umuna a bulan.

24 Ket dagiti pagidulinan mapunno-danto ti trigo, ket dagiti tanġke aglip-lipiasdanto iti baro nġa arac ken lana.

25 Ket ipulanġconto cadacayo dagiti tawen a kinnan ti dudon, lucton, ken ti arabas, ken ti dangaw, ti dackel a buyotco nġa imbaonco cadacayo.

26 Ket mangancayto iti kinawadwad ket mapneccayto, ket daydayawenyonto ti nagan ni Jehova a Diosyo, isu a nagaramid iti nacascasdaaw cadacayo; ket ti ilic saanton a mapabainan uray caanom.

27 Ket maammoanyonto a siac addaac iti nagtengnġaan ti Israel, ken siac ni Jehova a Diosyo, nġa awan sabalin; ket ti ilic uray caanom saanton a mapabainan.

28 Ket maaramidto iti calpasanna, nġa ibucbocconto ti Espirituc iti amin a lasag; ket dagiti annacyo a lallaki ken babbai agipadto-danto, dagiti lallacayyo agtag-tagainepdanto cadagiti tagtagainep; dagiti agtutuboyo a lallaki macakitadanto cadagiti sirsirmata:

29 ken castamet dagiti adipen a lallaki ken babbai cadagita nġa aldaw ibucbocconto ti Espirituc.

30 Ket iparanġconto dagiti pagsedsedaawan cadagiti langlangit ken iti daga: dara, ken apuy, ken monmonmon nġa asuc.

31 Ti init agbalinto a sipnġet, ket ti bulan dara, no di pay dumtenġ ti dackel ken nacakigkigtot nġa aldaw ni Jehova.

32 Ket maaramidto, nġa uray siasino nġa umawagto iti nagan ni Jehova, maisalacanto; ta idiaiy bantay Sion ken idiaiy Jerusalem addanto dagidiay a macatalaw, cas sino ni Jehova, ket cadagiti matidda addanto dagiti ayayaban ni Jehova.

Dagiti nacion maocomdanto, ket ti Juda maispal.

3 Ta, adtoy, cadagita nġa aldaw, ken dayta a tiempo, a panangisublic iti pannacacayaw ti Juda ken ti Jerusalem,

2 tiptiponecto dagiti amin a nacion,

ket pasalugecto ida idiaiy lobonġ a Josafat; ket idiaiy aramidecto ti panangocom cadacuada gapu iti ilic ken iti pagtawidec nġa Israel, isuda a winarawada cadagiti nacion: ket biningbingayda ti dagac,

3 ket naggiginnasanggasatanda ti ilic, ket insucatda ti maysa nġa ubing a lalaki iti maysa a balanġcantis, ket inlacoda ti maysa nġa ubing a babei, iti arac, tapno mabalinda ti uminum.

4 Wen, ket dacayo aniacayo caniac, O Tiro, ken Sidon, ken amin a beddenġ ti Filistia? Ipaayyonto caniac ti maysa a supapac? Ket no dacayo supapacandac, sidadarás ken sipapartacac a mangisubli ti supapacyo iti rabaw dagiti oloyo met laenġ.

5 Gapu ta innalayo ti piracco ken ti balitocco, ket impanyo cadagiti templo-yo dagiti napintas ken napateg a kitkitac,

6 ket inlacoyo dagiti annac ti Juda ken dagiti annac ti Jerusalem cadagiti annac dagiti Griego, tapno mayadayuyo ida cadagiti beddenġda;

7 adtoy, itacderconto ida a paruaren iti lugar a nangilacoanyo cadacuada, ket isublicto ti supapacyo iti rabaw dagiti oloyo met laenġ;

8 ket ilacoto dagiti annacyo a lallaki ken babbai iti ima dagiti annac ni Juda, ket isuda ilacodanto ida cadagiti lallaki taga Saba, iti maysa a nacion nġa adayu; ta isut' sino ni Jehova.

9 Iwarragawagyo daytoy cadagiti nacion; isaganayo ti gubat; riingenyoy dagiti maingel a lallaki; amin coma dagiti lallaki ti gubat umasidegda, umayda coma.

10 Pitpitenyo dagiti tadem dagiti aradoyo nġa aramiden a camcampilan, ken dagiti callawitoy a gaygayang: dagiti nacapsot cunaenda coma, napigsaac.

11 Agdarascayo, ket umaycayo, dacayo amin a nacion iti aglicmut, ket aguurnongcayo: idiaiy paulogem dagiti mamaingelmo, O Jehova.

12 Dagiti nacion agriingda coma, ket sumang-atda idiaiy lobonġ a Josafat: ta idiaiy agtugawacto a mangocom cadagiti amin a nacion iti aglicmut.

13 Icabiloy ti cumpay; ta ti apit natangkenanen: Umaycayo, agpayatpayatcayo; ta iti pagpespan ti arac napno, dagiti tanġke agliplippiasda; ta ti kinadakesda dackel.

14 Nagadu, nagadu a tattao idiaiy lo-

bong a pangocoman! ta ti aldaw ni Jehova asideg idia y lobong ti pangocoman.

15 Ti init ken ti bulan agcudrepda, ket dagiti bitwen ipaidamda ti silengda.

16 Ket ni Jehova, agungorto manipud Sion, ket iyebcasnanto iti timecna manipud Jerusalem; ket dagiti langlangit ken ti daga agkintayegdanto: ngem ni Jehova isunto ti camang ti ilina, ken sarikedked cadagiti annac ti Israel.

17 Iti casta maammoanyonto a siac ni Jehova a Diosyo, nga agnaedac idia y Sion a nasantoan a bantayco: calpasanna ti Jerusalem nasantoanton ket awanton dagiti gangannaet a lumasat kencuana.

18 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,

a dagiti banbantay pagtedtedendanto ti nasam-it nga arac, ket dagitid turturod pagayusendanto ti gatas, ket amin dagiti wawaig ti Juda pagayusandanto ti dandanum; ket rumuarto ti maysa nga ubbog iti balay ni Jehova, ken sibugannanto ti lobong ti Sitim.

19 Ti Egipto maysanto a langalang, ket ti Edom maysanto a nalangalang a letang, gapu iti ranggas a naaramid cadagiti annac ni Juda, ta imbucocda ti awan basolna a dara iti dagada.

20 Ngem ti Juda agnaedto iti agnanyon, ken ti Jerusalem manipud caputotan aginggat' caputotau.

21 Ket dalusacto ti darada, a saanco a dinalusan: ta ni Jehova agnaed idia y Sion.

TI LIBRO NI

AMOS.

*Iti panan̄ocom ti Dios a maicaniwas
cadaḡiti nadumaduma a nacion.*

1 Dagiti sasao ni Amos, isu n̄a adda idi cadaḡiti agpaspastor idiaḡ Tecua, isuda a naimatanganna a maipapan iti Israel cadaḡiti aldaw ni Osias, ari ti Juda, ken cadaḡiti aldaw ni Jeroboam n̄a anac ni Joas, ari ti Israel, idi dua a tawen iti sanghoanan ti gingined.

2 Ket kinunana, Ni Jehova agun̄gorto manipud idiaḡ Sion, ket agtimec manipud idiaḡ Jerusalem; ket dagiti pagpaaraban dagiti agpaspastor agpanesdanto, ket agmaganto ti tapaw ti Carmelo.

3 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ ti Damasco, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud ta iniricda ti Galaad cadaḡiti pagiric a landoc.

4 N̄gem ipawitconto ti maysa n̄a apuy iti balay ni Hazeel, ket keskesannanto dagiti palacio ni Ben-adad.

5 Ket lasan̄glasanḡecto ti balunet ti Damasco, ket keltayecto ti agnaed iti lobon̄g ti Aven, ken ti agiggem ti cetro iti balay ti Eden; ket iti ili ti Siria macayawanto idiaḡ Kir, cuna ni Jehova.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ ti Gaza, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kinayawanda ti amin n̄a umili a yawat ida iti Edom.

7 N̄gem ipawitconto ti maysa n̄a apuy iti bacud ti Gaza, ket keskesannanto amin a palaciona.

8 Ket keltayecto ti agnaed idiaḡ Azoto, ken ti agiggem ti cetro idiaḡ Ascalon; ket ibusorconto ti imac iti Accaron, ket dagiti matda dagiti Filisteos mapucawdanto, cuna ni Apo Jehova.

9 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ ti Tiro, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; gapu ta

inyawatda ti amin n̄a umili iti Edom, ket dida linagipen ti nomo ti panagcabsat.

10 N̄gem ipawitconto ti maysa n̄a apuy iti bacud ti Tiro, ket keskesannanto dagiti palaciona.

11 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ ti Edom, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kinamatcamatna ti cabsatna iti campilan; ket inidianna ti amin a caasi, ket ti un̄getna nan̄gpigis a cancanayon, ket nan̄gicut iti punḡtotna iti agnanayon.

12 N̄gem ipawitconto ti maysa n̄a apuy iti Teman, ket keskesannanto dagiti palacio ti Bozra.

13 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ dagiti annac ni Ammon, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta binettacanda dagiti babbai a masicog a taga Galaad, tapno lumawa ti sacupenda.

14 N̄gem mamasgedacto iti bacud ti Rabba, ket keskesannanto dagiti palaciona a mapacuyogan iti ririaw iti caaldawan ti gubat, agraman iti bagio iti aldaw ti alipugpog.

15 Ket iti arida macayawanto, isu ken dagup dagiti pan̄guloenna, cuna ni Jehova.

*Iti panan̄ocom ti Dios a maicaniwas iti
Juda ken Israel.*

2 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salun̄gasinḡ ti Moab, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta pinuuranna dagiti tultulanḡ ti ari ti Idumea in̄gganat' immapugda.

2 Ket ipawitconto ti maysa n̄a apuy idi Moab, ket keskesannanto dagiti palacio ti Cariot; ket matayto ti Moab, iti pannacagulogulo, iti panagriaw, ken iti awenḡ ti tanḡguyob.

3 Ket icatecto ti man̄gocom iti nagten̄nḡanda, ket patayecto agraman ken-cuana amin dagiti pan̄guloenda, cuna ni Jehova.

4 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Juda, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud ta tinalliducanda ti linteg ni Jehova, ken dida immannurot cadagiti bilbilinna, ket dagiti ulbodda pinagbasolda ida, a mayanurot iti pannagna dagiti ammada.

5 Ngem ipawitconton ti maysa nga apuy iti Juda, ket keskesannanto dagiti palacio ti Jerusalem.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Israel wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana, agsipud ta inlacoda iti pirac ti tao a nalinteg, ket ti napananglaw iti maysa a paris a zapatos.

7 Isuda nga agal-al gapu iti tapoc ti daga iti rabaw ti'olo ti napananglaw, ket killoenda ti dalan dagiti napacumbaba; ket maysa a tao ken ni amana agpadpadada a simrec iti *isu met laeng* a balasang, tapno tulawanda ti nasantoan a naganco:

8 ket agiddada iti arpad ti tunggal altar iti rabaw dagiti pagan-anay a naisalada: ket uminumda iti balay ti Diosda ti arac dagiti namulta.

9 Ngem rinacracco iti sangoananda ti Amorreo, a iti catayagna cas la ti cangato dagiti cantingen, ket nalagda a cas dagiti roble; nupay casta dinupracco ti bungana iti ngato, ken dagiti ramutna iti baba.

10 Ket castamet siac inaoncayo iti daga ti Egipto, ket impancay iti let-ang iti uppat a pulo a tawen, tapno tagicuanyo ti daga ti Amorreo.

11 Ket inragpatco dagiti annacyo a lallaki nga agpadto, ken dagiti agtutuboyo a lallaki tapno agbalinda a Nazareo. ¿Saan a casta met laeng, dacayo annac ti Israel? cuna ni Jehova.

12 Ngem impainumyo ti arac cadagiti Nazareo, ket imbilinyo cadagiti mamadto, a cunayo, Dicay agipadto.

13 Kitaenyo, siac imamegcayto iti lugaryo, cas iti panangimameg ti lugan a napno cadagiti rineppet.

14 Ket iti panagtalaw cumurangto iti napardas; ket ti napigsa dinto macapigsan, ket uray pay ti maingel dinanto maispal ti biagna;

15 ket iti umiggem iti ba-i saanto a macagaway, ket dimet macalapsut ti napartac nga agtaray; uray ti agsacay iti cabayo dinanto maisalacan ti biagna.

16 Ti maingel cadagiti camamainglan

agtalawto a silalamolamo iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova.

Masapul a maipadto iti icacaniwas iti Israel.

3 Dumngegcay iti daytoy a sao nga insao ni Jehova a maibusor cadacayo, O annac ti Israel, cacaniwas ti amin a sangcacabagian nga inaonco iti daga ti Egipto, a cunana,

2 Dacay laeng ti amammoc idi cadagiti amin a familia ditoy daga: isut' gapuna sucnalacto cadacayo ti amin a kinadakesyo.

3 Magnanto aya ti dua nga aggiddan, no dida nagtunos?

4 Aguganto aya ti leon iti bakir no awan ti matiliwna? Agungorto aya ti urbon ti leon idia rukibna, no di kemmegen?

5 Malastaan aya ti agtaytayab no awan ti padaedac a maidaan kencuana iti rabaw ti daga? Maingato aya iti daga ti silo no awan ti masiloan?

6 Mapuyotto aya ti tangguyob iti ciudad ket dinto agbuteng ti ili? Adanto aya pacarigatan iti ciudad a di inaramid ni Jehova?

7 Kinapudnona awanto ti aramiden ni Apo Jehova a dinto maipalgac ti palimedna cadagiti adipenna, dagiti mammadto.

8 Naguga ti leon; asinonto ti di agbuteng? ni Apo Jehova nagsao; asinonto ti di agipadto?

9 Iwarragawayo cadagiti palacio idia Azoto, ken cadagiti palacio iti daga ti Egipto, ket cunayo, Aguiurnongcayo cadagiti bantay ti Samaria, ket kitaenyo dagiti nagdackel a gulogulo nga adda sadiay, ken amin a pacarigatan nga adda iti nagtengngaanda.

10 Ta dida ammo ti agaramid iti naimbag, cuna ni Jehova, isuda nga agurnongda iti panangranggas ken panagtacaw cadagiti palpalacioda.

11 Gapuna ni Apo Jehova castoy ti cunana: Maysa a cabusor *addanto*, nga aglicmut met laeng iti daga; ket palucmaennacanto, ket masamsamdanto dagiti palaciom.

12 Castoy ti saoen ni Jehova: Cas ti pastor maagawna iti ngiawat ti leon, ti dua a saca, wenna mordong ti maysa a lapayag, castanto ti pannacaispal dagiti annac ti Israel nga agtugaw idia Samaria, iti suli ti iddada, ken cadagiti seda a pungan iti pagiddaan.

13 Dumngēcayo, ket sacsianyō iti maibusor iti balay ni Jacob, cuna ni Apo Jehova, ti Dios dagiti buybuyot.

14 Ta intono caaldawan a suchalac dagiti salungasing ti Israel, suchalacto met dagiti altar ti Betel; ket dagiti sara ti altar maputeddanto, ket matnagdanto iti daga.

15 Ket cabilecto ti balay a pagnaedanda iti tiempo ti lamec agraman balay a pagnaedanda iti tiempo ti pudot; ken dagiti balbalay a marfil mapucawdanto, ken dagiti dadackel a balbalay madadaeldanto, cuna ni Jehova.

Dagiti dusa a linac-am dagiti Israelitas ken sabali pay a lac-amendanto.

4 Denggenyo daytoy a sao, dacayo a bacbaca taga Basan, nga addacay iti bantay ti Samaria, a parigatenyo ti napanglaw, a burakenyo ti addaan masapul, a cunada cadagiti panguloenda, Yegyo ta uminumtaayo coma.

2 Ni Apo Jehova sinapataanna ti kinasantona, nga adtoy, dagiti aldaw dumtengdanto cadacayo, nga alaendacayto cadagiti callawit, ken dagiti matda cadacayo cadagiti banniit.

3 Ket rumuarayto cadagiti gutbaw, tunggal maysa a sililinteg iti sangaoanna; ket agtappuaccayto iti nangato a disso, cuna ni Jehova.

4 Incay idia Betel, ket agsalungasingcayo; idia Galgal, ket degdeganyo ti pagnalsalungasing; ket ipanyo iti tunggal agsapa dagiti datonyo, ken dagiti apgacapuloyō tunggal maicatlo nga aldaw.

5 Ket yawatyo ti maysa a daton ti pagnayaman iti dayta a nalevaduraan, ket iwarragawagyo dagiti daton ti sibubulos a nakem, ket ipuccawyo ida, ta daytoy ti macaay-ayo cadacayo, O dacayo annac ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

6 Castamet a siac intedco cadacayo ti pannacadalus ti ngipenyō cadagiti amin a ciudadyo, ken panagcurang ti tinapay cadagiti amin a lugaryo; nupay casta dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

7 Ket castamet a minedmedac ti tudo cadacayo, idi agcurang pay laeng iti tallo a bulan iti panagapit, ket pinagtudoc iti maysa a ciudad, ket diac pinagtudo iti sabali a ciudad: nagtudo iti maysa a disso, ket iti dina tinudoan, nagmaga.

8 Iti casta immay ti dua wenno tallo a

ciudad iti maysa a ciudad nga uminum iti danum, ket saanda a napnec: cascasi a dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

9 Kinabilecayo iti eppes ken búut: dagiti adu a inalaladanyo ken dagiti cauvasanyo ken dagiti cahigosanyo ken dagiti caolivoanyo kinnan ida ti dudon: cascasi a dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

10 Impawitco cadacayo ti panangngol a cas idi idia Egipto: pinapatayco iti campilan dagiti agtutuboyo a lallaki, ket kinayawac dagiti cabayoyo; ket insacnapco ti buyoc iti pagpacarsoanyo aginggana cadagiti abut dagiti agongyo, cascasi saancay laeng a nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

11 Dinadaelco dagiti ciudad cadacayo, a cas idi ti Dios dinadaelna ti Sodoma ken Gomorra, ket nagbalincay a cas aluten a maipurruac iti panagpuur: cascasi dicay la nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

12 Iti casta castoy ti aramidecto kenca, O Israel; ket gapu ta aramidecto daytoy kenca, agsaganaca nga in sumabet iti Diosmo, O Israel.

13 Ta adtoy, iti mangaramid cadagiti banbantay, ket parsuaenna ti angin, ket ipalawagna ti nakemna iti tao; iti mamagsipngget ti bigat, ket ti agbaddec cadagiti nangato a disso ti daga—Jehova, Dios dagiti buybuyot isut naganna.

Ti pammagbaga ti Israel, tapno agbawwi coma.

5 Dumngēcay itoy a sao nga ipuccawco a cas panangleddaang gapu cadacayo, O balay ti Israel.

2 Natinnag ti virgen ti Israel; saanto a tumacderen: maipasag iti dagana; awan ti mamatacder kenuana.

3 Ta castat' saoen ni Apo Jehova: Ti ciudad a rimmuar a sangaribu sangsangagasutto la ti matda kenuana, ket ti rimmuar a sangagasut sangapulonto la ti mabati kenuana, iti balay ti Israel.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova iti balay ti Israel, Sapulendac, ket agbiagcayto;

5 ngem dicay sapulen ti Betel, ket dicay met sumrec idia Galgal, ken dicay met apant ito Beer-seba: ta ti Galgal di bumurong matnagto iti pannacacayaw, ket iti Betel maawawanto.

6 Sapulenyō ni Jehova, ket agbiagcayto; di la ket ta tumbuc a cas la apuy

iti balay ni Jose; ket ibusenna, ket awan idiy Betel ti macaiddep.

7 Dacayo a pagbalinenyo n̄ga ajenjo ti kinajusticia, ket ipasdecyo ditoy daga ti kinalinteg,

8 *sapuleny*o ti mangaramid iti Pleyades ken iti Orion, ken ti mamagbalin iti aninwan ni patay iti bigat, ket pagsipn̄getenna ti aldaw a cas rabii; iti mangayab cadagiti danum ti baybay, sana ibuyat iti rabaw ti daga (Jehova ti naganna);

9 n̄ga iyegua ti kellaat a pannacadadael cadagiti napigsa, tapno iti pacarbecan umay iti sarikedked.

10 Isuda guraenda ti mamagbaga iti ruangan, ket ti agsao cadacuada a sililinteg calucsaawda.

11 Ta gapuna n̄garud a payatpayatenyo ti napan̄glaw, ket piliteny^o n̄ga alae kenucana ti trigo: nagbangoncayo iti balbalay cadagiti bato a tinagaan, n̄gem saanyonto a pagnaedan ida; nagmulacayo cadagiti agcacasayaat a cauvasan, n̄gem dicayto uminum iti aracda.

12 Ta ammoc dagiti nagcaadu a salun̄gasingyo, ken dagiti nabantot a basbasolyo dacayo a mamaglad̄ingit cadagiti nalinteg, n̄ga alae^{nyo} ti panucso, ket durugaseny^o dagiti napan̄glaw *iti calinteganda* iti ruangan.

13 Gapuna iti manakem agulimecto iti casta a tiempo; ta isut' dakes a tiempo.

14 Sapuleny^o ti naimbag, a saan n̄ga iti dakes, tapno agbiagcayo; ket iti casta ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, addanto cadacayo, cas saoenyo.

15 Guraeny^o ti dakes, ket ayatenyo ti imbag, ket pasinḡkedenyo ti kinajusticia idiy ruangan; ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, nalabit addanto laenḡ asina iti matda ken ni Jose.

16 Anansata, castoy ti saoen ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, ti Apo, Cadagiti amin a nalawa a dalan, addanto dunḡ-aw; ket dagup cadagiti lalansangan cunadanto, Asi pay! Asi pay! ket ti mannalon awagandanto n̄ga agpanes, ket dagiti dumudunḡ-aw maayabdanto n̄ga agdunḡ-aw.

17 Ket cadagiti amin a cauvasan addanto dunḡ-aw; ta lumasatacto iti nagtenḡ-n̄gaam, cuna ni Jehova.

18 | Asicay pay, dacayo n̄ga agcalicagum iti aldaw ni Jehova! Ania ti gapuna a

tarigagayanyo ti aldaw ni Jehova? Isut' sipn̄get a saan a lawag.

19 A cas iti maysa a tao itarayanna ti leon, ket masabetna ti oso; wenna simrec iti balay ket insadagna ti imana iti diding, ket kinagat ti uleg.

20 | Saanto a sipn̄get ti aldaw ni Jehova, ket saan a lawag? a nasipn̄get unay, n̄ga awan a pulos ti raniagna?

21 Guraec, umsiec dagiti festayo, ket saandanto a macaay-ayo caniac dagiti gim-gimongyo a napanayag.

22 Wen, nupay no iruchabyo caniac ti datdatonyo a mapuuran, ken dagiti datonyo a bellaay, diacto awaten ida; ket diacto met taliawen dagiti datonyo iti cappia cadagiti animalyo a nalucmeg.

23 Yadayum caniac ti uni dagiti cancantam; ta diacto denggen ti agcacasam-iti n̄ga awenḡ dagiti violeny^o.

24 N̄gem agayus coma ti kinajusticia a cas cadagiti danum, ken ti kinalinteg cas nabileg a carayan.

25 | Impaayyo caniac dagiti sacrificio ken datdaton idiy let-anḡ iti uppata pulo a tawen, O balay ti Israel?

26 Wen, inawityo ti tabernaculo ti ariyo ken ti bassit a templo dagiti ladawanyo, ti bitwen ti Diosyo, n̄ga inaramidyo a maipaay cadacayo met laenḡ.

27 Ipancayto n̄garud iti cayaw idiy labes ti Damasco, cuna ni Jehova, n̄ga iti naganna isut' Dios dagiti buybuyot.

Iti kinadakes ti Israel ken ti dusana.

6 | Asi pay cadagiti agnaed a sinanamay idiy Sion, ken dagiti sitatalged idiy bantay ti Samaria, dagiti natan-oc a tattao iti cangronaan cadagiti nacion, isuda a papanan ti balay ti Israel!

2 Incay idiy Calne, ket kitaeny^o; ket manipud idiy incayo idiy Emat ti dackel, sacaytoman mapanen idiy Get a taen̄g dagiti Filisteo: | nalalaingda aya n̄gem dagitoy a pagarian? | wenna ti bedden̄gda nalawlaw n̄gem ti bedden̄gyo?

3—dacayo a tantaneny^o ti aldaw a nacaro, ket yasidegyo ti saad ti ranggas;

4 isuda n̄ga agidda cadagiti pagiddaan a marfil, ket agunnatda iti rabaw dagiti papagda, ket lamutenda dagiti cordero ti panḡen, ken dagiti urbon a baca aggapu iti tenḡnga ti pagyaponan;

5 isuda n̄ga agcanta cadagiti daniw a

maitunos iti violin; ket buclenda iti gamigam ti musica a cas ken ni David;

6 isuda n̄ga uminum iti arac cadagiti malucong, ket agsapsapoda cadagiti nang-nangrona a lana; n̄gem saanda n̄ga agladingit iti panagsagaba ni Jose.

7 Isut' gapuna a maicuyogda cadagiti umuna a macayawan, ket maiccatton ti nalabes a panagragsac dagiti agununnat.

8 Ni Apo Jehova sinapataanna kencuana met laeng, cuna ni Jehova a Dios dagiti buybuyot: Guraec ti kinatan-oc ni Jacob, ken cagurac dagiti palaciona; iti casta n̄garud yawatconto ti ciudad ken amin a naglas-ud *iti cabusorda*.

9 Ket maaramidto a no ti sangapulo a tattao matdada iti maysa a balay mataydanto.

10 Ket intono ti uliteg ti maysa a tao alaenna, ti met laeng mangpuur kencuana, tapno iruarna dagiti tultulangna ti balay, ket cunananto ti adda iti caungan ti balay, ¿Adda pay la maysa a tao kenca? ket saennanto, Saan; idin cunanto daydiay, Agulimecca; ta saantay coma a saritaen ti nagan ni Jehova.

11 Ta kitaem, ni Jehova ibilinna, ket macabilto ti balay a dackel cadagiti gutgubaw, ken ti bassit a balay cadagiti rengrenngat.

12 ¿Agtarayto dagiti cabayo iti rabaw ti bato? ¿pagaradodanto *idiay* dagiti baca? yantangay pinagbaliyo n̄ga apro ti kinajusticia, ken ti bunga ti kinalinteg n̄ga ajenjo;

13 dacayo a pagraragsacanyo iti awan capapayanna, a cunayo, Saanmi aya n̄ga innala dagiti sara iti bucodmi a pigsa?

14 Ta kitaenyo, Iyegconto ti nacion a maibusor cadacayo, O balay ni Israel, cuna ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; ket pagladingitendacayto manipud wangawangnan ti Emat ingganat' waig ti Arabah.

Ti sirmata dagiti dudon, ti apuy ken ti tinnag.

7 Iti casta ni Apo Jehova impakitana caniac: Ket adtoy, isu pinabukelna dagiti dudon idi panangrugi ti itutubo a maud-udi; ket adtoy, isu ti itutubo a maud-udi calpasan ti panagapit ti ari.

2 Ket naaramid n̄ga idi inibusda a kinnan ti root ti daga, a nagsaoac, O Apo Jehova, pacawanem, dawatec kenca.

Casanonto ti panagtacder ni Jacob? agsipud ta bassit.

3 Binabawi ni Jehova daytoy: Saanto a mapatuloy, cuna ni Jehova.

4 Casta ti impakitana ni Apo Jehova caniac: ket adtoy, ni Apo Jehova inayabna ti apuy a manusa; ket inibusna ti dackel a yuyeng, ket pinaanggepna a keskesan ti daga.

5 Idin kinunac, O Apo Jehova, dawatec kenca n̄ga agsardengca: casanonto ti panagtacder ni Jacob? ta isu bassit.

6 Nagbabawi ni Jehova iti daytoy: Uray daytoy saanto a casta, cuna ni Apo Jehova.

7 Castat' impakitana caniac: ket, adtoy, ti Apo nagtacder iti denna ti maysa a bacud a naaramid iti pannacaaramat ti maysa a tinnag, ket siingem ti maysa a tinnag.

8 Ket ni Jehova kinunana caniac, Aniat' makitam, Amos? Ket kinunac, Maysa a tinnag. Idin kinuna ti Apo, Adtoy, mangcabilacto ti maysa a tinnag iti tengnga ti ilic n̄ga Israel; diacto labasanen ida;

9 ket dagiti nangato a disso ni Isaac maracradanto, ket dagiti santuario ni Israel marbadanto, ket tumacderacto n̄ga agcampilan iti maibusor ti balay ni Jeroboam.

10 Idin ni Amazias a sacerdote idia Betel, pinayammona ken ni Jeroboam n̄ga ari ti Israel, a kinunana, Ni Amos im-malsa iti maibusor kenca iti tengnga ti balay ni Israel, ti umili saanna a maibaturan amin dagiti sasaona.

11 Ta castoy ti saoen ni Amos, Ni Jeroboam matayto iti campilan, ket ti Israel di bumurong a maparuarto ti ilina a macayawan.

12 Ni Amasias kinunana met ken ni Amos, O mannacakita, inca, agtalawca idia daga ti Juda, ket canem idia ti tinapay, ken agipadtoca idia:

13 n̄gem saanca n̄ga agipadto manen idia Betel; ta isut' yan ti santuario ti ari, ken isut' balay a naarian.

14 Idin simmungbat ni Amos, ket kinunana ken ni Amasias, Siac saanac idi a mammadto, ket saanac met ti anac ti mammadto, no di ket agay-aywanac idi ti panggen, ken agtartaraken cadagiti cayo a sicomoro.

15 Ket ni Jehova insinanac iti panang-surot ti pangén, ket ni Jehova kinunana caniac, Inca, agipadto iti ilic nga Israel.

16 Ala ngarud, denggem ti sao ni Jehova; Cunam, Dica agipadto iti maicanibas ití Israel, ken dica met agsao iti maibusor iti balay ni Isaac;

17 gapuna, castat' saoen ni Jehova: Ti asawam balangcantisto iti ciudad, ket dagiti annacmo a lallaki ken annacmo a babbai, mapasagdanto iti campilan, ket iti dagam pagbibingayandanto a maaramat ti tali, ket sica met laeng mataycanto iti daga a di nadalus, ket ti Israel di bumurong a mapagtalawto idia y ilina a nacayawan.

Ti masapa a pannacaparmec ti Israel maipadto.

8 Ti casta impakita caniac ni Jehova: ket adtoy, maysa nga alat ti bungá ti tiempo ti pudot.

2 Ket kinunana, Aniat' makitam, Amos? Ket insungbatco, Maysa nga alat ti bungá ti tiempo ti pudot. Idin kinuna caniac ni Jehova, Napagtengen ti canibusanan ti ilic nga Israel; diacto labasanen ida.

3 Ket dagiti cancanta iti templo dungawdanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Apo Jehova: adunto dagiti bangcay; ibellengdanto ida a siuulimec iti amin a disso.

4 Denggenyo daytoy, dacayo a panggepenyo a mangalun-un cadagiti addaan masapul, ket pucawenyo dagiti napanglaw iti daga,

5 a cunayo, Inton anot' panagtapus ti kellep, tapno ilacomí ti bucbukel? Ken ti aldaw a panaginana, tapno iparangmi ti trigo, a pabassitenmi ti efa, ket padagsenenmi ti siclo, ket agaramidcami a siuulbod nga aramaten dagiti timbengan a saor;

6 tapno magatangmi dagiti napanglaw iti pirac, ket dagiti addaan masapul iti sangazapatosan, ket ilacomí ti taep ti trigo.

7 Ni Jehova sinapataanna ti pannacaitan-oc ni Jacob, Di bumurong a diacto malipatan iti agnanayon ti aniaman nga aramidida.

8 Saanto nga agkintayeg ti daga gapu iti daytoy, ket amin nga agnaed kencuana agsangit? wen, ket ngumatonto ti daga a cas maysa a Carayan; ket maparigatto ken maipalnedto a cas idia y Carayan ti Egip-to.

9 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, cuna ni Apo Jehova, a palnekecto ti init iti tengnga ti aldaw, ket pagsipngetecto ti daga iti aldaw a nalawag.

10 Pagbalinecto dagiti ramrambacyo iti ledleddang, ket dagiti cantayo, iti dungaw; icabilconto iti amin a lomlomoyo ti lupot a nakersang, ken pulinangnang iti amin a ol-oloyo; ket aramidecto a cas pagleddaangan iti bugbugtong nga anac, ket iti gibusna cas maysa nga aldaw a napait.

11 Adtoy, umay dagiti aldaw, cuna ni Apo Jehova, nga ipawitconto ti bisin ditoy daga, saan a bisin iti tinapay, wenna waw iti danum, no saan ket a panagdengneg dagiti sao ni Jehova.

12 Agbariw-asdanto manipud baybay aginggat' sabali a baybay, ken manipud amianan aginggat' daya; agtaraydanto nga agsublisubli nga agsapul ti sao ni Jehova, ngem saandanto a matumpungan.

13 Daytano nga aldaw dagiti naimnas a babbalasang ken dagiti agtutubo a lallaki matalimudawdanto iti waw.

14 Dagiti agsapata iti basol ti Samaria, ket cunada, Cas sibibiag ti diosmo, O Dan; ken Cas manayon ti dalan ti Beerseba; matuangdanto, ket ni caanoman didanto bumangonen.

Ti pannacaparmec ti Israel, ken ti pannacaisubli dagiti nasinngpet.

9 Nakitac ti Apo nga adda a sitatacder iti sidiran ti altar, ket kinunana, Cabilem dagiti paratoc dagiti adigi, tapno magungon dagiti dapian; ket burakem ida cadagiti oloda amin; ket itinto matda cadacada patayecto iti campilan: awantot' uray maysa cadacada macalisi, ken awantot' uray maysa cadacada macatalaw.

2 Uray umabutda pay sadi Sheol, idia y ti imac alaennanto ida, ket uray pay cumalayayta sadi langit, manipud idia y ipababacto ida.

3 Ket uray pay aplemmengdan idia y tapaw ti Carmelo, idia y birukecto ida ket alaec ida; ken uray pay no aglinggedda caniac iti tuoc ti baybay, idia y ibilincanto iti uleg, ket cumagatto cadacada.

4 Ket uray pay mapanda a pacayawan iti sangó dagiti cabusorda, idia y ibilincanto iti campilan, ket mamapayatyo cadacada: ket isaadconto cadacada dagiti matac a pagdacsanda, a saan a paglainganda.

5 Ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, isut' managid iti daga, ket isut' matunaw, ket agsangitto amin dagiti agtaeng kenuana; ket ngumatonto amin a cas maysa a Carayan, ket lumnedto manen a cas iti Carayan sadi Egipto.

6 Isu inaramidna sadi langit dagiti siledna, ket binangonna ti langitna iti ngato iti daga; ket tinto umawag cadagiti danum iti baybay, ket isabbuagna ida iti rabaw ti daga; Jehova ti naganna.

7 ¿Saancayo a cas cadagiti annac dagiti taga Etiopia caniac, O annac ti Israel? cuna ni Jehova. ¿Saanco nga inaon ti Israel idia y daga ti Egipto, ken dagiti Filisteo idia y Caffor, ken dagiti Sirios idia y Kir?

8 Adtoy, dagiti matmata ni Apo Jehova edda iti pagarian a nacababain, ket siac dadaelecto iti rabaw ti daga; ngem diacto racraken amin ti balay ni Jacob, cuna ni Jehova.

9 Ta adtoy, ibilinconto, ket ti balay ni Israel sagatacto iti tengnga dagiti amin a nacion, a cas iti pannacailasin ti bucbukel iti pagsagatan, ngem saanto a matinnag ti uray battit a bukel iti daga.

10 Mataydanto amin dagiti managbasol iti ilic iti campilan, isuda nga

agcuna, Ti dakes saannacanto a macamacam wenno masabat.

11 Itinto daya nga aldaw, siac ibangonconto ti tabernaculo ni David a natuang, ket punitacto dagiti gutbawna; ket ipatacderconto dagiti nadadael, ket bangonecto a cas idi punganay.

12 Tapno tagicuaenda coma ti matda ti Edom, ken amin a nacion a magaladan iti naganco, cuna ni Jehova isu a mangaramid iti daytoy.

13 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, cuna ni Jehova, a ti agararado macamacamanto ti agapit ken iti agpayatpayat cadagiti uvas *camacamenna* ti agbunobon; ket dagiti banbantay itedteddanto ti nasam-it nga arac, ket amin dagiti turturod matunawdanto.

14 Ket isublecto manen dagiti nacayawan ti ilic nga Israel, ket isuda bangonendanto dagiti ciudad a nadadael, ket pagyanandanto; ket agitukitdanto cadagiti cauvasan, ket inumendanto ti arac *dagiti mulmulada*; agaramiddanto met dagiti minuyongan, ket canendanto ti bungbungada.

15 Ket imulacto ida iti dagdagada, ket ni caanomano saandanto a maparut idia y dagada nga intedco cadacuada, cuna ni Jehova a Diosmo.

TI LIBRO NI

ABDIAS.

Ti kinatangsit ti Edom mapapacumbabanto. Ti dakes a panagragsacna iti nacalcaldaanġ a casasaad ti Israel. Ti Israel maitan-octo.

1 Ti sirmata ni Abdias.

Castoy ti cuna ni Jehova nġa Apo a maipapan iti Edom: Nanġnġegmi dagiti damdamag a naggapu ken Jehova, ket insanġpet ti maysa a babaonen cadagiti nacion, a *cunana*, Tumacdercayo ket tumacdertay coma nġa in makigubat ken-cuana.

2 Adtoy, inaramidca a bassit cadagiti nacion; ket malaisca unay.

3 Ti kinatangsit ta pusom liniputannaca, sica nġa agnaed iti gitgitub ti Sela a ti pagtaenganna nangato; a cunaenna iti pusona, Siasinonto ti macabalin a mangi-tinnag caniac agingġat' daga?

4 Nupay addaca a pumatocpatoc a cas aguila ken nupay ti umucmo maisaad cadagiti bitbitwen, itinnagconto, cuna ni Jehova.

5 No dagiti mannacaw immayda kenca, no dagiti tulisan iti rabii, (¡Amanġan ti pannacakeltaymo!), saanda nġata nġa agtacaw *laenġ* agingġat' mapnedca? No dagiti manguvas serkendaca, saanda nġata a mangibati ti uvas a banban-aen?

6 ¡Amanġan ti pannacasukimat dagiti banag ni Esau! ¡Amanġan a pannac-amiris dagiti nailemmenġ a sanicuana!

7 Amin a tattao a canomom insanġpet-daca iti dalanmo agingġat' met laenġ iti beddenġ; dagiti tattao a nakicappia kenca liniputandaca, ket inatiwdaca; dagiti manġan ti tinapaymo padacdacandaca; awan ti pannacaawatna.

8 Saancanto aya a dadaelen iti dayta nġa aldaw dagiti mamasirib sadi Edom, ken dagiti mannacammo idiaš bantay ni Esau? cuna ni Jehova.

9 Ket dagiti tattaom a nabileg, O Teman, mapagcullayawdanto tapno tumunġgal maysa makeltay coma idiaš bantay ni Esau iti pannacapatay.

10 Gapu iti ranggas nġa inaramidmo ken Jacob a cabsatmo, sicutot' pagpunipunan ti bain, ket makeltaycanto iti agnayanon.

11 Idi aldaw a panagtacdermo iti banġir ken idi aldaw a pananġipanaw dagiti sangsangaili dagiti sanicuana, ken dagiti gangannaet simrecda iti ruanganna, ket nagiginasatanda iti maipapan ti Jerusalem, maysaca met laenġ a cas cadacuada.

12 Nġem dica imatangġan ti aldaw ni cabsatmo iti aldaw a pannacaraponna; ket dica agrag-o cadagiti annac ni Juda idi aldaw a pannacapucawda; dica met agpalanġguad iti aldaw ti liday.

13 Dica sumrec iti ruangġan ti ilic iti aldaw ti pannacaraponda; wen, dica imatangġan ti ladingitda iti aldaw ti pannacaraponda, dica met mangala cadagiti cucuada iti aldaw ti pannacaraponda.

14 Dica agtacder iti pagsimangġan ti dalan nġa agpatay cadagiti taona nġa aglisi; ket dica yawat dagiti taona a mabati iti aldaw ti rigat.

15 Ta ti aldaw ni Jehova umadani cadagiti amin a nacion: ti cas inaramidmo, maaramidto met kenca; ti namay-am cadagiti tao castanto met ti pacapay-am.

16 Ta no cas imminumcayo idiaš nasantoan a bantayco, castanto met dagiti amin a nacion uminumda a cancanayon; wen, uminumdanto, ket alimunendanto, ket isudanto casda la awan idi.

17 Nġem idiaš bantay Sion addanto dagiti macalisi, ket isuntot' nasantoan; ket ti balay ni Jacob tagicuendanto ti cucuada.

18 Ket ti balay ni Jacob maysanto nġa apuy, ket ti balay ni Jose maysanto a gil-ayab, ket ti balay ni Esau nagpalunġpunganto iti garami, ket cadacuada puurandanto ket keskesandanto ida; ket awanto a pulos ti matda iti balay ni Esau ta casta ti sinao ni Jehova.

19 Ket dagiti adda iti Abagatan tagicuendanto ti bantay ni Esau, ket dagiti

adda'iti tanap tagicuaendanto ti daga dagiti Filisteos; ket tagicuaendanto met ti daga ti Efraim, ken ti daga ti Samaria; ket ti Benjamin tagicuaennanto ti Galaad.

20 Ket dagiti cayaw ti daytoy a buyot ti annacti Israel, nga adda cadagiti Cananeo, tagicuaendanto ti dagada ingganat'

Sarepta; ket dagiti cayaw ti Jerusalem, nga adda idia'y Sefarad tagicuaendanto dagiti ciudad iti Abagatan.

21 Ket dagiti manangispal sumang-at-danto idia'y bantay Sion, a mangocom iti bantay ni Esau; ket ti pagarian cucuanto ni Jehova.

TI LIBRO NI

JONAS.

Ni Jonas imbaon ti Dios idia y Nineve, ket agtalaw a mapan idia y Tarsis.

1 Ket immay idi ti sao ni Jehova ken Jonas nga anac ni Amati a cunana,

2 Tumacderca, inca idia y Nineve, idia y ciudad a dackel, ket yawagmo ti maicaniwias kencuana ta ti kinadakesna dimmanon iti saclangco.

3 Ngem ni Jonas timmacder a naggapu iti saclang ni Jehova nga agtalaw idia y Tarsis, ket simmalog idia y Joppe, ket nasaracna ti maysa a barangay nga agrubbuat a mapan idia y Tarsis, iti casta binayadanna ti fletena, ket limmugan kencuana a cumuyog cadacuada idia y Tarsis nga aggapu iti saclang ni Jehova.

4 Ngem ni Jehova pinaganinna iti napigsa iti rabaw ti taaw, ket adda idi napigsa unay a bagio idia y taaw, ket iti sasacayan impapanda a marba.

5 Idin dagiti marinero nagbutengda ket tunggal maysa inawaganna ti diosna ket imbellenгда iti taaw ti nailugan a gargaret idi sasacayan tapno mapalaganan: nupay casta ni Jonas immulog idi caunegan di sasacayan; ket nagidda, ket nacaturog iti nargaan.

6 Iti casta ti panguloen di sasacayan immasideg kencuana ket kinunana, Ania ti aramidem, O mannaturog? Bumangonca, ket awagam ti Diosmo, bareng no ti Dios malagipnatayto tapno ditay mapucaw.

7 Ket kinunada, tumunggal maysa iti caduana, Umaycayo ta agiginnasangsat-tayo coma tapno maammoan no asino ti nacaigapuanan daytoy a dakes. Iti casta nagiginnasangsatda, ket napagasatan ni Jonas.

8 Idin kinunada kencuana, Dawatenmi a palawagem cadacami no asino cadatayo ti nacaigapuanan daytoy a dakes; ania ti akemmo? ket sadino ti naggapuam? sadino ti dagam? ket ania ti catataom?

9 Ket isu sinungbatanna ida, Hebreoac, ket mabutengac ken Jehova a Dios ti

langit, isu a nangaramid iti taaw ken daga.

10 Idin dagidi tao nagbutengda iti napalalo ket kinunada kencuana, Ania daytoy nga inaramidmo? Ta isuda ammoda nga agtalaw iti saclang ni Jehova, ta isu ti impalawagna cadacuada.

11 Idin kinunada kencuana, Ania ti aramidenmi kenca tapno ti taaw agtalna cadatayo? ta ti baybay dimmaleg a dimmaleg.

12 Ket isu simmungbat cadacuada, alendac ket itappuacdac iti taaw; iti casta iti taaw agtalnanto cadacayo: ta ammoc a gapu caniac immay cadacayo daytoy dackel a bagio.

13 Nupay casta pinigsaanda ti naggaud, ta isublida ti sasacayan idia y sang-at; ngem dida nabalanan: ta ti baybay dimmawel a dimmawel a bumusor cadacuada.

14 Gapuna nga inawaganda ni Jehova, ket kinunada, Dawatenmi kenca, O Jehova, dawatenmi kenca, dicam coma mapucaw a gapu iti biag daytoy a tao, ket dinacam met pabasolen iti dara ti nasingpet; ta sica, O Jehova, inaramidmo ti cas kinayatmo.

15 Iti casta innalada ni Jonas, ket intappuacda iti taaw; ket ti taaw nagtalna iti dawelna.

16 Idin nagbuteng dagiti tao ken ni Jehova iti napalalo; ket nangipaayda iti maysa a daton ken ni Jehova, ket nagicarida.

17 Ket ni Jehova insaganana ti maysa a dackel nga ican a mangalun-un ken ni Jonas; ket ni Jonas adda idi iti tian ti ican iti bayat ti tallo nga aldaw ken tallo a rabii.

Ti cararag ni Jonas.

2 Idin nagecararag ni Jonas nanipud idia y tian ti ican ken ni Jehova a Diosna.

2 Ket kinunana,

- Inawagac ni Jehova gapu iti pacarigat-
tac,
Ket dinenḡnḡegnac;
Nanipud idia y tian ni Tanem immawa-
gac,
Ket dinenḡnḡegmo ti timecco.
- 3 Ta intappuacnac idia y caadalman, iti
puso dagiti taaw,
Ket linicmutdac ti layus;
Amin dagiti dalluyon ken palonḡmo
binalballasatda iti rabawco;
- 4 Ket kinunac, maitappuacac iti ima-
tanḡmo;
Nḡem makitacto manen ti nasantoan a
templom.
- 5 Dagiti danum linicmutdac pati toy
cararuac;
Ti yuyenḡ linicmutnac;
Ti root nagsamoy ditoy oloc.
- 6 Simmalugac cadagiti puon dagiti ban-
bantay;
Dagiti balunet ti lubonḡ nanḡrikepda
iti agnanayon ti rabawco;
Nḡem sica inaonmo ti biagco iti dari-
wanḡwanḡ, O Jehova a Diosco.
- 7 Idi a toy cararuac nagcapuy caniac,
nalagipco ni Jehova;
Ket ti cararagco simrec inḡgana kenca,
iti nasantoan a templom.
- 8 Dagiti agragut iti kinaubbaw a ma-
nḡiculbo
Idianda ti caasida met laenḡ.
- 9 Nḡem agidatonacto kenca a mapacu-
yogan ti timec ti panagyaman;
Tunḡpalecto ti incaric.
Ti pacaisalacanan agtaud ken ni
Jehova.
- 10 Ket nagsao ni Jehova iti ican ket
impugsona ni Jonas iti daga a namaga.

*Isu manḡascasaba cadagiti taga Nineve, ket
isuda agbabawida.*

- 3 Ket ti sao ni Jehova immay idi ken
ni Jonas iti capamindua, a cunana,
2 Tumacderca, inca idia y Nineve,
daydiay dackel a ciudad, ket icascasa-
banto kencuana ti casaba nḡa ibilinco
kenca.
3 Iti casta timmacder ni Jonas, ket
napan idia y Nineve cas imbaga ni Jehova.
Ket ti Nineve isu idi ti dackel unay a
ciudad, iti tallo nḡa aldaw a pagnaen.
4 Ket nanḡrugi ni Jonas a simrec iti
ciudad a nagmalem a magna, ket impuc-
awna, a kinunana, uppat a pulo nḡa aldaw
manipud ita, ket ti Nineve maracracto.

5 Ket dagiti tattao a taga Nineve pina-
tida ti Dios; ket inwarragawagda ti pa-
nagayunar, ket nagsawesda iti nakersanḡ
a lupot manipud canḡatoan inḡganat' ca-
babaan.

6 Ket dimtenḡ daytoy a damag iti ari
ti Nineve, ket isu timmacder iti tronona,
ket inicatna ti lambon, ket nagecagay iti
lupot a nakersanḡ, ket nagtugaw iti dapu.

7 Ket nanḡaramid ti pacaammoan ken
inwarragawagna idia y Nineve babaen ti
bilin ti ari ken dagiti natan-oc a tattaona,
a kinunana, Tattao ken an-animal, bacbaca
ken carcarnero, dida coma manḡan iti
aniaman; saanda nḡa ipastor ida weno
painumen iti danum;

8 ket maabbonḡda coma iti lupot a na-
kersanḡ dagiti tattao ken dagiti an-animal,
ket awaganda coma ti Dios iti natbag
unay; wen, isuda agbalbaliwda coma ti
tunḡgal maysa iti dalanna a dakes, ken iti
panagranggas nḡa adda cadagiti imana.

9 Siasino ti macaammo no ti Dios ag-
sublinto ken agbabawi, ket baybay-annanto
ti narunḡot a punḡtotna, tapno ditayto
mapucaw?

10 Ket nakita ti Dios dagiti aramidda,
a nagbalbaliwda iti dakes a dalanda; ket
ti Dios imbawina ti dakes nḡa imbaga-
na idi nḡa aramidenna coma cadacuada;
ket saanna nḡa inaramid.

*Ti panagasug ni Jonas ken ti ulidan a mai-
panḡgep ti tabunḡaw.*

4 Nḡem ni Jonas naapas iti napalalo,
ket nagunḡet.

2 Ket nagcararag ken ni Jehova, ket
kinunana, Dawatec kenca, O Jehova, saan
a daytoy daydi kinunac idi addaac pay
idia y dagac? Gapuna a sinaganac ti
ipapanco idia y Tarsis; ta ammoc idi a
sica ti Dios a managparabur, ken mananḡ-
nḡaasi, natananḡ nḡa agpunḡtot, nabac-
nanḡ iti naayat a kinaimbag, ket pagbaba-
wiam ti dakes.

3 Ita nḡarud, O Jehova, dawatec kenca
nḡa iccatem ti biagco, ta lalainḡec ti matay
nḡem iti agbiag.

4 Ket ni Jehova kinunana, ¿Imbagem
ti panagpunḡtotmo?

5 Idin rimmuar ni Jonas iti ciudad,
ket nagtugaw iti daya ti ciudad, ket idia y
nagaramid iti calapaw, ket nagtugaw iti
linonḡ ti siroca inḡganat' iti makitana
no anianto ti maaramid iti ciudad.

6 Ket sinagana ni Jehova a Dios ti

maysa a tabungaw, isu a pinatubo iti ngato ni Jonas, tapno linonganna coma ti olona, nga ispalenna iti dakes a casasaadna. Iti casta ni Jonas napalalo a ragsacna gapu idi tabungaw.

7 Ngem ti Dios sinaganana ti maysa nga igges idi bimmigat iti sumaruno nga aldaw, ket kinibkibanna di tabungaw, tapno nagangō.

8 Ket naaramid, nga idi limgac ti init, insagana ti Dios ti maysa nga angin a napudot a naggapu iti daya; ket ti init kinabilna ti olo ni Jonas, tapno isu nagcapuy, ket indawdawatanna ti bagina met laeng a matay coma, ket kinunana, Nasaysyaat caniac ti matay ngem ti agbiag.

9 Ket kinuna ti Dios ken ni Jonas, Imbagem ti panagpungtotmo gapu iti tabungaw? Ket isu kinunana, Imbagec ti panagpungtotco, nga uray aginggat' matayac.

10 Ket kinuna ni Jehova, Kinailalaam ti tabungaw, isu a dica nagbannogan, ken dica met pinatubo, nga iti bayat ti maysa a rabii timmubo, ket iti uneg ti maysa a rabii napucaw:

11 ket siac awanto ngata ti caasic iti Nineve, daydiay ciudad a dackel; isu a yan ti nasuroc a sangagasut ket duapulo a ribu a tattao a dida ammo ti imada a canawan ken imada a catigid; ken casta-met adu a bachaca?

TI LIBRO NI

MIQUEAS.

Maicari a dusa iti Israel ken Juda gapu iti kinakilloda ken kinasukirda.

1 Ti sao ni Jehova a dimtenġ ken ni Miqueas a Morasti cadagidi aldaw da Joatan, Acaz, ken Ezequias, nġa ar-ari ti Juda, isu a nakitana a maipapan iti Samaria ken Jerusalem.

2 Dumngġecayo, dacayo il-ili, dacay amin; ipangagmo, O daga, ken amin ti naglas-ud kencuana: ket ni Apo Jehova coma ti sacsi a maibusor cadacayo, ti Apo manipud iti nasantoan a templona.

3 Ta, adtoy, ni Jehova agparang manipud iti yanna, ket bumabanto, ket agpayatto cadagiti nangato a disso ti daga.

4 Ket dagiti banbantay malunagdanto iti babana, ket dagiti lobongġ marengngatdanto, a cas iti allid iti sangto ti apuy. cas dandanum a maibuyat iti maysa a derraas.

5 Ta gapu iti salungasingġ ni Jacob isu amin daytoy, ken gapu cadagiti basbasol ti balay ti Israel. Ania ti salungasingġ ni Jacob? ;saan nġa iti Samaria? ket ania dagiti nangato a disdisso ti Juda? saanda aya ti Jerusalem?

6 Gapuna aramidecto ti Samaria a cas maysa a gabsuon iti talon, ken cas disdisso a pagmulaan cadagiti uvas; ket ibuyatonto dagiti batbatona iti lobongġ, ket warwaracto dagiti cimientona.

7 Ket amin dagiti kinitikitan a ladaladawanna malasanglasangdanto, ket amin dagiti tangdanna mauramto iti apuy, ket amin dagiti ladaladawanna racrakecto; ta iti tangdan ti maysa a balangcantis inurnongna ida, ket iti tangdan ti maysa a balangcantis agsublidanto.

8 Daytoy ti gapuna nġa agunnoyacto ken agdung-awacto; innacto nġa ucsuub ken lamolamo; aramidecto ti maysa a panagdung-aw a cas cadagiti chacal, ken maysa a panagunnoy a cas cadagiti aves-truz.

9 Ta dagiti sugugatna saanda a maa-

gasan; ta isut' dimtenġ, agingġat' met laeng Juda; isut' dumanon agingġa iti ruangan ti ilic, agingġa met laeng idia Jerusalem.

10 Dicay ibaga idia Get, saancay nġa agsangit a pulos: idia Betafra gim-mamerac iti tapuc.

11 Agawanca, O agnaed iti Safir, iti kinalamolamo ken bain: ti agnaed iti Saanan saan a rimmuar; ti panagdung-aw ti Bet-haesel alaennanto cadacayo ti pag-sadaganna.

12 Ta ti agnaed ti Marot urayenna a sigagagar unay ti imbag, ta ti dakes bumaba manipud ken Jehova agingġa iti ruangan ti Jerusalem.

13 Igalutmo ti luan iti napartac a cabayo, O agnaed iti Laquis: isu ti nangrugianan ti basol iti amac a babai ti Sion; ta dagiti salungasingġ ti Israel nasaracda kenca.

14 Gapuna sica ipaaymonto ti maysa a pacalaglagipan a sagut ken Mareset-get: dagiti balbalay ni Aczib maysanto a banag a mangallilaw cadagiti ar-ari ti Israel.

15 Iyegconto pay laeng kenca, O agnaed iti Maresa, daydiay nġa agtagicuanto kenca: ti dayag ti Israel dumtenġto agingġat' met laeng Odollam.

16 Agpulinangnanġca, ken agpukisca a maipuon cadagiti annac ti ragsaemo: padackelem ti puridasdasma a cas iti aguila; ta napanda iti pannacacayaw a pimmanaw kenca.

Asi pay dagiti naagum a manangirurumen.

2 | Asi pay dagiti aggandat iti kinadangkes, ken agaramid iti dakes cadagiti iddada! No iti bigat aglawag, isut' aramidenda, ta adda iti pannacabalin ti imada.

2 Ket agumanda dagiti taltalon, ket agawenda ida; ken dagiti balbalay, ket iccatenda ida: ket irurumenda ti tao ken ti balayna, ti tao met laeng ken ti tawidna.

3 Gapuna, castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, gandatec ti maysa a dakes a maibusor ti daytoy a familia, nga aggapu kencuana dicayto maiccat dagiti tengngedyo, ken dicayto met macapagna a sicucuspag; ta isut' maysa a tiempo a dakes.

4 Iti dayta nga aldaw aramatendanto ti maysa a pangngarig a maibusor cada-cayo, ket agsangitda ti maysa a nasaem a panagunnoy, ket cunaenda, Nadadaeltayo nga awan tidda: isu baliwanna ti bingay ti ilic: Jamangan ti panangisinana caniac! cadagiti nasukir bingayenna dagiti talonni.

5 Isut' gapuna awantot' asinoman a mangipurruc kenca ti singdan iti ginnsat iti gimong ni Jehova.

6 Dicay agipadto, castoy ti panagipadto-da. Saandanto nga agipadto cadagito: pannacababain saandanto a maisina.

7 ¿Maisaonto, O balay ni Jacob, bimmassit aya ti Espiritu ni Jehova? ¿isuda dagitoy dagiti aramidna? ¿Saan a dagiti sabog agaramidda ti imbag iti daydiay a magna a sililinteg?

8 Ngem itay nabiit ti ilic timmader a cas maysa a cabusor: dacayo ucsubenyo ti cagay iti pagan-anay cadagiti aglabas a natalged cas cadagiti tattao a madi iti gubat.

9 Dagiti babbai ti ilic paruarenyo cadagiti nasayaat a balbalayda; cadagiti annada a babassit iccatenyo ti dayagco iti agnanayon.

10 Tumacdercayo, ket pumanawcayo; ta daytoy saan nga isut' paginanaanyo; agsipud iti kinarugit a mangdadael, agraman maysa met laeng a nasaem a panacarba.

11 No ti maysa a tao a magnagna iti maysa nga espiritu ti ulbod agtiri, a cunana, Siac agipadlesacto kenca iti arac ken naingel nga inumen; isunto met laeng ti mammadto iti daytoy nga ili.

12 Di bumurong, O Jacob, a siac tiptiponencanto amin; di bumurong nga urnongecto ti tidda iti Israel; icabilconto ida a natiptipon a cas la carcarnero ti Bosra, cas maysa nga arban iti nagtengngaan ti pagarabanda; mangaramiddanto ti dackel nga anabaab a maipucan iti caadu dagiti tao.

13 Napanen ti mamaglasin iti sangoonanda: naglalasinda ket nagnada agingga iti ruangan, ket idiy ti rinuaranda; ket ti arida limmabas iti sangoonanda, ket ni Jehova iti unada.

Dagiti dakes a sacerdote, mammadto, ken agturturay maidarunda.

3 Ket kinunac, Idawatco a dumngecayo, dacayo pangulo ni Jacob, ken agturay iti balay ti Israel: ¿saanyo a rebheng nga ammoen ti kinajusticia?

2 dacayo a gumura iti imbag, ket ayatenyo ti dakes; nga agawenyo ti cudilda cadacuada, ken ti lasagda cadagiti tultulangda;

3 canenyo met ti lasag ti ilic, ket lapgisenyo ti cudilda cadacuada, ket bungtolenyo dagiti tultulangda, ken reddekenyo ida, a cas maipaay iti banga, ken cas lasag iti uneg ti caldero.

4 Iti casta umawagdanto ken Jehova, ngem saannanto a sungbatan ida; wen, ilingdnanto ti rupana cadacuada iti dayta a tiempo, a cas mayanatap iti panagara-midda ti dakes cadagiti gapuananda.

5 Castoy ti sinao ni Jehova maipapan cadagiti mammadto a mangaramid iti ilic a bumamol; isuda a cagatenda dagiti ngipenda, ken awaganda, Talna; ket ti saan a mangicabil cadagiti ngiwatda, mangisaganada pay ti gubat a maibusor kencuana:

6 Isut' gapuna isunto' rabii cadacayo, nga awanto ti sirmatayo; ket isuntot' nsipngot cadacayo, a dicayto agipadles; ket ti init bumabanto iti rabaw dagiti mammadto, ket ti aldaw nangisitto iti ngatoda.

7 Ket dagiti mannacakita iti masacbayan maibabaindanto, ket dagiti mammadles mariribuodanto; wen, isuda amin abbongandanto dagiti bibigda; ta awan ti sumungbat ti Dios.

8 Ngem no maipapan caniac, napnoac iti pannacabalin gapu iti Espiritu ni Jehova, ken panangocom, ken bileg, a mangisawang ken Jacob iti salungasingna, ken iti Israel iti basolna.

9 Denggenyo daytoy, dawatec cadacayo, palpalungo iti balay ni Jacob, ken agturturay iti balay ti Israel, a cagurayo ti kinajusticia, ken pagkilloenyo ti amin a kinainteg.

10 Ibangonda ti Sion iti dara, ken ti Jerusalem iti kinadakes.

11 Dagiti palungona mangocomda gapu iti gunguna, ket dagiti sacerdotena mangisuroda gapu iti tangdan, ket dagiti mammadtona agipadlesda maipucan iti pirac; ket nupay casta agsanggirda ken

Jehova, a cunada, ¿Awan ni Jehova iti nagtengngaantayo? awan ti dakes nga umayto cadatayo.

12 Isut' gapuna, maipupon cadacayo ti Sion maaradonto a cas maysa a talon, ket ti Jerusalem agbalinto a gabgabsuon, ket ti bantay ti balay a cas cadagiti nangato a luglugar ti maysa a bakir.

Dagiti maudi nga aldaw a natalna.

4 Ngem cadagiti maud-udi nga aldaw maaramidto, a ti bantay ti balay ni Jehova maipasdocti ito toctoc dagiti bantantay, ket isuntot' maipangato iti ngato dagiti turturod; ket dagiti il-ili agayusdanto kencuana.

2 Ket adu a nacion mapandanto a cunanda, Umaycayo, ket umulitayo iti bantay ni Jehova, ken iti balay ti Dios ni Jacob; ket isuronatayo cadagiti dalanna, ket magnatayo iti danana. Ta idia y Sion rumuwarto ti linteg, ken ti sao ni Jehova nga aggapu iti Jerusalem;

3 ket isu ocomennanto dagiti adu nga il-ili, ket ikeddengnanto ti maipanggep cadagiti nabileg a nacion iti adayu: ket pitpitendanto dagiti campilanda a tad-tadem ti arado, ken dagiti gayangda a calcallawit; ti nacion saannanto nga ilayat ti campilan a maibusor iti sabali a nacion, ket didanto metten agsursuro ti gubat.

4 Ngem agtugawdanto tunggal maysa a tao iti siroc ti cayona nga uvas ken iti siroc ti cayona nga higos; ket awanto ti mangbuteng cadacuada: ta ti ngiwat ni Jehova dagiti buybuyot isut' insaona.

5 Ta amin dagiti il-ili magnada tunggal maysa iti nagan ti diosna; ket magnatayo iti nagan ni Jehova a Diostayo iti agnayanon nga awan inggana.

6 Iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova, tiptiponecto daydiay a pilay, ken urnongecto daydiay a napagtalaw, ken daydiay a pinaglidayco;

7 ket pagbalincto daydiay a pilay idi a maysa a tidda, ken daydiay a naibelleng iti adayu maysa a nabileg a nacion; ket ni Jehova agturayto cadacuada idia y bantay Sion manipud ita agingga iti agnayanon.

8 Ket sica, O torre ti arban, turod ti anac a babai ti Sion, kencia umayto, wen, ti immuna a pagturayan umayto, ti pagarian ti anac a babai ti Jerusalem.

● Ita apayapay nga agriawca iti napig-

sa? ¿Awan ti ari kencia, natay ti conserjerom, a dagiti ut-ut immay kencia a cas iti maysa a babai nga agpasical?

10 Agtuocca, ken agrigatca a mangipasngay, O anac a babai ti Sion, a cas maysa a babai nga agpasical; ta ita rumuarcanto iti ciudad, ket agnaedcanto iti away, ket dumtengcanto aginggat' met laeng Babilonia: idia y maispalcanto; idia y subotennacanto ni Jehova iti ima dagiti cabusormo.

11 Ket ita adu a nacion nagtitiponda a bumusor kencia, nga agcuna, Isu matulawan coma, ket ti matatayo makita coma ti tarigagaytayo iti Sion.

12 Ngem saanda nga ammo dagiti panunot ni Jehova, ket dida met maawatan ti balacadna; ta inurnongna ida cas cadagiti rineppet iti pagtaltagan.

13 Bumanongca, ket agricca, O anac a babai ti Sion; ta aramidec ti saram a landoc, ket aramidec dagiti cucom a gambang; ket pisanngpisanngemto ti adu nga il-ili: ket ipaayconto ti gungunada ken Jehova, ket ti kinabacnangda iti Apo ti amin a lubong.

Ti pannacayanac ni Cristo maipadto.

5 Ita urnongem ti bagim met laeng cadagiti buybuyot, O anac a babai dagiti buybuyot; isu nanglacub ti maibusor cadatayo; cabilendanto ti ocom ti Israel iti maysa a sarucod iti pingping.

2 Ngem sica, Belen Efrata, sica a bassitca cadagiti rinibribu ti Juda, kencia rumuwarto ti maysa nga umay caniac nga agbalin nga agturay'iti Israel; a dagiti panagruarna nanipudda idi ugma, nanipud idi awan inggana.

3 Gapuna nga iyawatnanto ida, agingga iti tiempo a daydiay nga agpasical malpaso a mangipasngay: sa ti tidda cadagiti cacabsatna agawiddanto cadagiti annac ti Israel.

4 Ket isu tumaderto, ket taraonannanto ti pangenna iti pigsa ni Jehova, iti dayag ti nagan ni Jehova a Diosna: ket agtaengdanto; ta ita isuntot' dackel cadagiti ngto ti daga.

5 Ket daytoy a lalaki isunto ti talnatayo. Intono ti Asirio umayto iti dagatayo, ken intono bumaddec cadagiti palaciotayo, ibangontayo a bumusor kencuana pito nga agpaspastor, ken walo a panguloen a tattao.

6 Ket dadaelendanto ti daga ti Asiria

iti campilan, ken ti daga ni Nimrod cada-giti pagsercanna : ket isu ruc-atannatayo iti Asirio, intono isut' umay iti dagatayo, ken intono bumaddec iti sacup ti beddeng-tayo.

7 Ket ti tidda ni Jacob addanto iti tengnga dagiti adu nga il-ili cas linnaaw nga aggapu ken Jehova, cas cadagiti arbis iti rabaw ti root, a saanda nga urayen iti tao, ket di met aguray cadagiti annac dagiti tattao.

8 Ket ti tidda ni Jacob addanto cada-giti nacion, iti tengnga dagiti adu nga il-ili, cas maysa a leon iti tengnga dagiti an-animal iti bakir, cas maysa nga urbon a leon cadagiti pang'en ti carnero ; isu, a no lumasat, mangbaddec ken mangpisanngpi-sang, ket awan ti asinoman a mangruc-at.

9 Ti imam coma maitayag iti ngato da-giti cabusormo, ket amin dagiti cabusormo makeltayda coma.

10 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova, a keltayecto dagiti cabayom iti tengngam, ken dadaelecto dagiti lugluganmo.

11 Ket keltayecto dagiti ciudad ti da-gam, ket rebbaecto amin dagiti sarikedked-mo.

12 Ket keltayecto dagiti kinamangarad-ingmo iti imam ; ket awanton ti mammad-lesmo :

13 ket keltayecto dagiti kinitikitan a ladladawam ken dagiti monmonmo iti tengngam ; ket saanmonton a pagrucbaban ti aramid dagiti imam ;

14 ket paructo dagiti Asheram iti tengngam ; ket dadaelecto dagiti ciudad-mo.

15 Ket aramidecto ti maysa a panang-bales iti unget ken pungtot cadagiti nacion a saan a dimngeng.

Ti pannakisuppiat ni Jehova iti ilina.

6 Denggenyo ita ti cuna ni Jehova : Tumacderca, makisuppiatca iti san-goanan dagiti banbantay, ket dagiti turturod denggenda coma ti timecmo.

2 Denggenyo, O dacayo banbantay, ti panangsuppiat ni Jehova, ken dacayo naibtur a cimcimiento ti daga ; ta ni Jehova adda pannakisuppiatna iti ilina, ket isu makisuppiatto iti Israel.

3 O ilic, ania ti inaramidco kenca ? ket sadino ti nangbannogac kenca ? panecne-ram ti maibusor caniac.

4 Ta inaonca iti daga ti Egipto, ket

sinubbotca iti balay ti pannacaadipen ; ket imbaonco iti san-goanam da Moises, Aaron, ken Miriam.

5 O ilic, lagipem no ania ti insicat ni Balac nga ari ti Moab, ken no ania ti insungbat kencuana ni Balaam nga anac ni Beor ; lagipem ti manipud Setim aging-gat' Galgal, tapno maammoan dagiti nalinteg a gapuanan ni Jehova.

6 Sadino ti umayac iti saclang ni Jeho-va, ket agrucnoy iti saclang ti nangato a Dios ? umayac coma iti san-goananna agraman datdaton a mapuuran, ken urur-bon a baca nga agtawen iti maysa ?

7 Maay-ayonto aya ni Jehova cadagiti riniou a carcarnero a lallaki, wenna iti sangapulo ribu a carcarayan ti lana ? ited-conto aya ti inaunac nga anac gapu iti salungasingco, ti bunga ti bagic gapu iti basol ti cararuac ?

8 Imparangna kenca, O tao, ti naimbag ; ket ania ti iparebbeng ni Jehova kenca, no di laeng ti agaramid a sililinteg, ken agayat ti kinaimbag, ken magna a sipapacumbaba iti Diosmo ?

9 Ti timec ni Jehova agpuccaw iti ciudad, ket ti tao nga addaan sirib makitan-anto ti naganmo : denggenyo ti sarucod, ken ti nangdutor kencuana.

10 Adda pay laeng gupgupit ti kinada-kes iti balay ti nadangkes, ken maysa a nakirang a sucatan a macarimon ?

11 Nadalusacto aya cadagiti dakes a timbengan, ken iti maysa a supot dagiti mangallilaw a panimbeng ?

12 Ta dagiti nabacnang a tattao idia-ypapnoda ti ranggas, ket dagiti agnaed idia-ypagsaoda cadagiti ulbod, ket ti dilada mangallilaw cadagiti ngiwatda.

13 Isut' gapuna a siac met sinugatca iti nasaem a sugat ; inaramidca a walang-walang gapu cadagiti basbasolmo.

14 Mangancanto, ngem dicanto map-nec ; ket ti pannacaipacumbabam addanto iti tengngam : ket mangidulincanto, ngem dicanto macaurnong ; ket ti maidulinmo iyawatconto iti campilan.

15 Agbunoboncanto, ngem dicanto aga-pit ; agibaddeccanto cadagiti olivo ngem saannacanto a sapsapoon iti lana, ken ti uvas ngem dicanto uninum iti arac.

16 Ta dagiti bilbilin ni Omri masali-metmetda, ket amin dagiti aramid ti balay ni Ahab, ket dacayo magnacayo cadagiti balacadda ; tapno aramidenca a maysa a langalang, ket dagiti agnaed idia-yp

maysa a sultip; ket awitenyonto ti panacababain ti ilic.

Ti Dios isut' paggapuan ti silaw ken pacaisalacanan.

7 Asiac pay! ta siac casac la iti daydi panangpurosda cadagiti bungbunga a masapa, cas ti panagban-a ti uvas ti panagapit: awan ti raay a macan; ti cararuac tarigagayanna ti umuna a higos a naloom.

2 Ti nasinǵpet a tao natayen iti daga, ket awan ti asinoman a nalinteg cadagiti tattao: isuda amin agsanebda iti dara; isuda sapulenda tunggal maysa ti cabsatna iti maysa a bateng.

3 Dagiti imada addada iti rabaw ti dakes nga isut' aramidenda a sigagaget; ti principe agdawat, ket ti ocom *maisagana* gapu iti maysa a gunguna; ket ti dackel a tao, isawangna ti dakes a tarigagay ti cararuana; castoy ti panangabelda kencuana a pagtitiponen.

4 Ti calimbagan cadacuada isut' cas maysa a calunay; ti calinlintegan *dacdakes* ngem ti alad a siit: ti aldaw dagiti agbanbantaymo, ti met laeng pannacasucnalmo dimtengen; ita addanto ti pannacariribucda.

5 Saancay nga agtalec iti maysa a caaruba; dicay icabil ti talecyo iti maysa a gayyem; annadam dagiti ruangan ti ngiwatmo iti daydiay agidda iti saclotmo.

6 Ta ti anac a lalaki icatenna ti dayaw ti ama, ti anac a babai tumacerto a bumusor iti inana, ti manugang a babai a bumusor iti catuganganna a babai; dagiti cabusor ti maysa a tao isudat' tattao ti balayna met laeng.

7 Ngem no caniac, cumitaacto ken Jehova; urayecto ti Dios ti pacaisalacana: ti Diosco denggennacto.

8 Dica agragsac iti maibusor caniac, O cabusorco; no matuangac, bumangonacto; no agtugawac iti sipnget, ni Jehova maysanto a silaw caniac.

9 Ituredonto ti pungtot ni Jehova, ta siac nagbasolac iti maibusor kencuana, aginǵgat' salacnibenna ti panggepeco ken aramidenna ti panangocom a maipaay caniac: iruarnacto iti lawag, ket makitacto ti kinalintegna.

10 Calpasanna isuntot' makita ti cabu-

sorco, ket ti bain isuntot' abbonnganna daydiay a nagecuna caniac, Sadino ti yan ni Jehova a Diosmo? Dagiti matac makitadanto ti *tarigagayco* kencuana; ita isuntot' mabaddec cas ti pitac cadagiti lanlanangan.

11 | Maysa nga aldaw a panangibanon cadagiti bacudmo! iti dayta nga aldaw ti keddeng mayalisto iti adayu.

12 Iti dayta nga aldaw umaydanto kenca manipud iti Asiria ken cadagiti ciudad ti Egipto, ken manipud iti Egipto aginǵga met laeng iti Carayan, ken manipud baybay aginǵgat' baybay, ken manipud bantay aginǵgat' bantay.

13 Nupay casta, ti daga langalangto gapu cadagiti agnaed kencuana, gapu iti bunga dagiti gapuananda.

14 Taraanam ti ilim iti sarucodmo, ti pangem ti pagtawidem, isuda nga agnaed nga agwaywayas, iti bakir iti tengnga ti Carmelo: mapalubosanda coma a mangan idia Basan ken Galaad, cas cadagiti aldaw nga immuna.

15 Cas cadagiti aldaw nga iruruarmo iti daga ti Egipto ipakitacto cadacuada dagiti nacascasdaaw a banbanag.

16 Dagiti nacion makitadanto ket mabainandanto cadagiti amin a bilegda; icabilanto ti imada iti ngiwatda; dagiti lapayagda agtulengdanto.

17 Dildiladanto ti tapoc cas maysa a uleg; cas cadagiti aguyuyas iti daga rumuardanto nga agpigpigerger cadagiti naillet a luglugarda; umaydanto a sibubuteng ken Jehova a Diostayo ket mabutengdanto gapu kenca.

18 Asino ti maysa a Dios a cas kenca, a mamacawan ti kinadangkes, ken labasanna ti salungasing ti tidda ti pagtawidenna? isu saanna a taginayonen ti pungtotna iti agnanayon, ta pagayayatanna iti naayat a kinainbag.

19 Isu caasiannatayo manem; baddekennanto dagiti kinadakestayo iti baba ti saca; ket ipurruacmonto amin dagiti basasolda cadagiti caadalman ti baybay.

20 Aramidemto ti pudno ken Jacob, ken ti naayat a kinainbag ken Abraham, isu nga insapatam cadagiti ammami manipud cadagidi aldaw nga immuna.

TI LIBRO NI NAHUM.

Ti kinainbag ken kinainget ni Jehova.

1 Ti awit ti Ninive. Ti libro ti sirmata ni Nahum n̄ga Elcesita.

2 Ni Jehova naimon a Dios ken managibales: ni Jehova bumales ken mapunno iti unget; ni Jehova bumales cadagiti cabusorna, ket italimen̄gna ti ungetna a maipaay cadagiti cabusorna.

3 Ni Jehova natananḡ n̄ga agpunḡtot, ken dackel iti pannacabalin, ket uray casano dinanto ipalawag n̄ga awanan basol ti nacabasol: ni Jehova adda dalanna iti alawig, ken bagio, ket dagiti ulep isudat' tapuc dagiti sacsacana.

4 Isu ungtanna ti baybay, ket pagmagaenna, ket pagmagaenna dagiti isu-amin a carcarayan: ti Basan aglaylay, ken ti Carmelo; ket ti sabonḡ ti Libano aglaylay.

5 Dagiti banbantay agkintayegda kencuana, ket dagiti turturod agtunawda; ket ti daga bumno iti saclan̄ga, wen, ti lubonḡ, ken isu-amin n̄ga agnaed kencuana.

6 Siasino aya ti macabalin n̄ga agintec iti saclan̄g ti punḡtotna? ket siasino aya ti macabalin n̄ga agtalinaed iti rungsot ti punḡtotna? ti ungetna maibuyat a cas apuy, ket dagiti batbato maburacda a mawarawara a gapu kencuana.

7 Ni Jehova isut' naimbag, maysa a sarikedked iti aldaw ti riribuc; ket amona dagidiay n̄ga agcamanḡ kencuana.

8 Ngem iti maysa n̄ga agay-ayus a layus aramidennanto ti napno a panaggibus ti lugarna, ket camatennanto dagiti cabusorna cadagiti sipnget.

9 Ania ti segpenyo a maibusor ken ni Jehova? isu aramidennanto ti napno a panaggibus; ti tuoc dinto bumangon iti maicadua a daras.

10 Ta agcacamet a cas cadagiti sisiit, ken nabartec a cas iti inumenda, isuda maibusdan a matalipupus a cas iti punget a namaga.

11 Rimnuar kenca ti maysa n̄ga ag-

pakinakem iti dakes a maibusor ken ni Jehova, n̄ga agipatigmaan iti kinadakes.

12 Castoy ti cuna ni Jehova: Uray no addada coma iti pigsa a di agcuranḡ, ken casta met adu, casta met laenḡ a mapucandanto, ket isu aglasatto. Uray no pinarigatca idi, dicanto parigaten manen.

13 Ket ita bunḡtolecto ti sangolna manipud kenca, ket gursutecto dagiti du-yodan a pagcaduaen.

14 Ket ni Jehova nangted iti bilin a maipapan kenca, n̄ga uray caano iti naganmo awanto ti maimula: manipud iti balay dagiti didiosmo pucanecto ti ladawan a kinitikitan ken ti ladawan a sinucog; aramidecto ti tanemmo; ta sica nadangkesca.

15 Adtoy, iti rabaw dagiti banbantay dagiti sacsaca daydiay a mangyeg cadagiti damdamag a naimbag, a nangipablaac iti cappia! Ngilinem dagiti fiesta, O Juda, tungpalem dagiti carcarim; ta ti nadangkes dinto aglasat kenca iti uray caano: isu mapucan a matalipupus.

Ti pannacarba ti Ninive maikedden̄g.

2 Daydiay a mangitupac simman̄g-at a maibusor kenca: aywanam ti sarikedked, bantayam ti dalan, pakirdem dagita lomlomom, papigsaem unay ta pannacabalinmo.

2 Ta ni Jehova isublina ti kinatan-oc ni Jacob, a cas ti kinatan-oc ti Israel, ta dagiti agibuybuyat imbuyatda ida, ket dinadaelda dagiti sanḡa ti uvasda.

3 Ti calasag dagiti maingel a lallakina maaramid a nalabaga, dagiti natured a lallakina addada iti escarlata: dagiti lugluga agraniagda iti paslep iti aldaw ti panagsaganana, ket dagiti cipres a gayan̄g mabatirda.

4 Dagiti lugluga agpeggesda cadagiti daldalan; agtarayda cadagiti nalawa a daldalan n̄ga agsublisubli: ti kitada cas la

cadagiti aluten a sidadarang; agtarayda a cas la kimat.

5 Isu malagipna dagiti natatacnenagna: isuda agtibcolda iti pannagnada; agdarsada nga apan iti bacudna, ket ti abbong maisagana.

6 Dagiti ruangan dagiti carcarayan maluctanda, ket ti palacio marunaw.

7 Ket isu mabilinan: isu malucaisan, maipan iti ruar; ket dagiti tagabuna a babai agsainnedanto a cas iti timec dagiti calapati, a dandanugenda dagiti barucongda.

8 Ngem ti Ninive isut' nanipud idi ugma ti cas la maysa a tangke ti danum: nupay casta agtalawda. Aginteccayo, aginteccayo, *ipuccawda*; ngem awan ti tumaliaw a cumita.

9 Alaenyo ti sinamsam a pirac, alaenyo ti sinamsam a balitoc; ta awan ti patingga ti sanicua, ti dayag ti isu-amin a naimnas nga alicamen.

10 Isu maongngaongan, ken maugutan, ken marba; ket ti puso matunaw, ket dagiti tumeng cumabilda a sangsangcacyog, ket ti tuoc adda cadagiti isu-amin a lomlomo, ket dagiti rupa cadacuada amin nalusiawda.

11 Sadino ti yan ti taeng dagiti leleon, ken ti panganan dagiti ururbon a leleon, a pagnaan ti leon ken ti leon a caba-ian, ti urbon ti leon, ket awan ti namagbuteng cadacuada?

12 Ti leon ginisgisa a pinispisi ti umdas nga agpaay cadagiti urbonna, ken nangbeckel iti maipaay cadagiti babai a leonna, ket pinusecna dagiti gucayabna iti tinucmaanna, ken ti pagtaenganna iti panagagaw.

13 Adtoy, a maibusorac kenca, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket uramecto iti asuc dagiti luganna, ket ti campilan alunennanto dagiti urbon a leonmo; ket kelayecto ta tinucmaam iti daga, ket ti timec dagiti babaonem uray caano dinto mangegen.

Ti pannacarba ti Ninive maikeddenj ken maipalawag ti pannacadadaelna a matalipupus.

3 | Asi pay ti ciudad a nadara! isut' napno cadagiti kinaulbod ken panagrabsut; ti panagagaw saan a pumanaw.

2 Ti waneswes ti baut, ken ti daranudor ti panagcaradac dagiti cararet, ken

dagiti cabcabayo nga agburang-it, ken dagiti luglugan nga agsaltec,

3 ti sisasacay iti cabayo nga agsang-at, ken ti sumileng a campilan, ken ti gumilap a pica, ken ti kinaadu ti napapatay, ken ti dackel a gabsuon dagiti bangcay, ket awan ti patingga dagiti bag; isuda agtibcolda cadagiti bagbagida;

4 agsipud ti kinaadu ti pannakiabig ti naimnas a balanccantis, ti apo a babai dagiti panangarading, a mangilaco cadagiti nacion a gapu iti pannakiabigna, ken famfamilia a gapu cadagiti panangaradingna.

5 Adtoy, siac maibusorac kenca, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket lucaisacto dagita cainmo dita rupam; ket ipanayagcontanto cadagiti nacion ta kinalamolamom, ken cadagiti pagarian ta pannacabainmo.

6 Ket ipurruaccontanto ti nacaararic a kinarugit kenca, ket aramidenca a naalas, ken isaadcontanto a mabuybuya.

7 Ket maaramidto, nga isu-amin a cumita kenca italawadacanto, ket cunana, Ti Ninive maisaad a narba: siasino ti agdung-awto kencuana? sadino ti pagbirucanto cadagiti mangliwliwa kenca?

8 Nasaysayaatca aya ngem iti No-ammon a naisaad iti nagtengngaon dagiti carcarayan, nga adda dandanum iti aglicmut kencuana; a ti sarikedkedna isu idi ti baybay, ket ti bacudna isu idi ti baybay?

9 Ti Etiopia ken ti Egipto isuda idi ti pigsana, ket isut' idi awan patinggana: ti Africa ken ti Libia isuda idi ti cabadangmo.

10 Nupay casta isu naipanaw, napan iti pannacacayaw; dagiti ububbing nga anacna naipurruacna a naredreddec iti oloanan dagiti isu-amin a dalan; ket nag-giginnasanggasatda nga agpaay cadagiti natacnen a lallakina, ket dagiti natan-oc a lallakina a nareppetda cadagiti cawar.

11 Sica met mabarteccanto; sica met mailemmengcanto; sica met agbiruccanto iti maysa a sarikedked a gapu iti cabusor.

12 Isu-amin dagiti sarikedkedmo *cacas-danto la* iti cayo ti higos iti umuna a maloom a higos; a no magungunda, matnagda iti ngiwat ti mangan.

13 Adtoy, dagiti tattaom iti nagtengngaam isudat' babai; dagiti ruangan ti dagam maiwangawangda cadagiti cabusormo: ti apuy linamutna dagiti balunetmo.

14 Alaem kenca ti danum a maipaay

iti panaglacub; papigsaem ta sarikedked-mo; inca iti pila, ken payatpayatem iti masa; papigsaem ti horno ti ladrillo.

15 Idiy lamutennacanto ti apuy; ti campilan keltayennacanto; manglamutto kenca cas la iti lucton; wumadwadca ala a cas iti lucton; wumadwadca a cas iti dudon.

16 Sic pinaadum dagiti agbaniaga nga adadudá ngem cadagiti bitbitwen ti langit: ti lucton mangdadael, ket agtalaw.

17 Dagiti piprincipem cascada la dudon, ket dagiti mariscalmo cacasda la panggen ti pachara nga agpacarso cadagiti dar-

darecdec iti aldaw a nalam-ec, ngem no ti init bumangon agtalawda, ket ti lugarda saan a malasin no sadino ti yanda.

18 Dagiti pastormo agdung'sada, O ari ti Asiria; dagiti natacnengmo addada iti panaginaná; dagiti tattaom maiwarada cadagiti banbantay, ket awan ti mangurong cadacuada.

19 Awan ti agas ta tuocmo; ta sugatmo isut' naut-ut: isu-amin a macangeg ti damag a maipapan kenca pagsipatenda dagiti imada kenca; ta siasino aya ti di naglasatan iti cancanayon ta kinadakesmo?

TI LIBRO NI

HABACUC.

Dagiti Caldeos mapatacderda a panꝓdusa cadagiti basbasol ti Juda.

1 Ti awit a ni Habacuc a mammadto nakitana idi.

2 O Jehova, casano ti caunday ti panagasugco, ket dinacto ipanꝓag? Agasugac kenca a maipapan iti ranꝓgas, ket dica ispalen.

3 Apaya aya nga ipanꝓmo caniac ti kinadakes, ken cumitaca iti di umumno? ta ti pannacarba ken ti pannacaranꝓgas adda iti sanꝓoanac; ket adda ringꝓgor, ken ti susic bumangon.

4 Gapuna a ti linteg napacapuy, ket ti kinajusticia uray caano saan a magna; ta ti nadangkes alicubcubenna ti nalinteg; gapuna a ti kinajusticia magna a mapakillo.

5 Kitaenyo iti tengnga dagiti nacion, ket cumitacayo, ket masdaawcayo unay; ta agaramidac iti maysa nga aramid cadagiti aldawyo, a dicayto patien nupay maisao cadacayo.

6 Ta adtoy, a patacderdec dagiti Caldeos, dayta a napait ken nasiglat a nacion, a magna iti pagacabaan ti daga, nga in agtagicua cadagiti disso a pagnaedan a dida cucua.

7 Nacaamamesda ken nacakigkigtotda, ti panangocomda ken ti caicarianda agtaud cadacuada met laeng.

8 Dagiti met cabcabayoda nasigsiglatda ngem cadagiti leopardo, ket naranꝓranggasda ngem cadagiti lobo iti rumabii; ket dagiti lallakida nga agcabayo agtuloyda a sitatangsit: wen, dagiti lallakida nga agcabayo umayda manipud iti adayu; tumayabda a cas la aguila nga agdaras a manglamut.

9 Isuda umayda cadacuada amin a maipaay iti pannacaranꝓgas; ti panangiturong dagiti rupada isut' maisarang; ket ummongenda dagiti kinayawan a cas la darat.

10 Wen, isu manguy-uyaw cadagiti ar-

ari, ket dagiti piprincipes isudat' maysa a rabrabac kencuana; ket pagcatawaanna ti tunggal sarikedked; ta gabsuonenna ti tapuc, ket isut' alaenna.

11 Sa lumabas a cas maysa nga angin, ket lumasatto, ket mapabasolto, isu met laeng a ti kinamaingelna isut' diosna.

12 Saan a sica sipud pay idi agnanayon, O Jehova, a Diosco, ti Santoc? saancamto a matay. O Jehova, sica isut' inkeddengmo a maipaay iti panangocom; ket sica, O Bató, isut' binangonmo nga agpaay iti panangpalinteg.

13 Sica nga addaan nadaldalus a mata ngem iti panangkita iti dakes, ken dica maibaturan a kitaen ti saan nga umumno, apayapay a kitaem ida nga agaramid a sililiput, ken agtalnaca no ti nadangkes alun-unenna ti tao a naliulinteg ngem isu;

14 ket aramidem dagiti lallaki a cacasda la cadagiti ic-ican ti baybay, a cacasda cadagiti aguy-uyas, nga awan ti agturay cadacuada?

15 Isu alaenna ida iti banniitna, tiliwenna ida iti iketna, ket urnongenna ida iti lasana: gapuna nga isu agragsac ket agragrag-o.

16 Gapuna nga agdaton iti iketna, ken mangpuur iti incienso iti lasana: agsipud ta gapu cadacuada ti biangna isut' nalucmeg, ken ti taraonna isut' nawadwad.

17 Iti casta agongngaongto ti iketna, ket dinto agtuken a mangpapatay cadagiti nacion iti agnanayon?

Dagiti panangay-ay cadagiti Caldeos.

2 Agtaderacto iti rabaw ti pagbantayac, ken tumugawacto iti rabaw ti torre, ket cumitaacto a mangmatmat iti anianto ti isaona caniac, ken no anianto ti isungbateo iti maipapan iti unnoyco.

2 Ket ni Jehova simmungbat caniac, ket kinunana, Isuratmo ti sirmata, ket isut' aramidem a nacanatad iti rabaw dagiti tapi, a maparasna coma a basaen.

3 Ta ti sirmata isu met laeng a maipaay

iti nadutocan a tiempo, ken agsiglat a tumorong iti pannacatungpal, ket saanto nga agulbod: nupay no agtactac, isut' urayem; ta pudno nga umayto, a dinto agbayag.

4 Adtoy, ti cararuana isut' natanngsit, saan a nalinteg kencuana; ngem ti nalinteg agbiagto a gapu iti pammatina.

5 Wen, maysa pay, ti arac isut' mangliput, ti lalaki a napalangguad a di agtaeng iti balayna, a mangpadackel iti calicagumna a cas ken ni Tanem, ket isu umasping ken ni patay, ken di mabalin a mapnec, ngem urnongenna kencuana dagiti isu-amin a nacion, ket gabsuonenna kencuana dagiti isu-amin nga il-ili.

6 Isu-amin dagitoy didanto mangisingasing iti maysa a pangngarig a maibusor kencuana, ken mairabrabac a proverbio a maibusor kencuana, ket cunada, i Asi pay daydiay a mangpaadu iti dina cucua! casanonto ti capautna? ket gabsuonenna kencuana dagiti fantanda!

7 Didanto tumacder a dagus dagiti mangcagatto kenca, ken agriingdanto dagiti mangtutuoc kenca, ket sicanto ti agpaay a samsam cadacuada?

8 Agsipud ta nagsamsamca cadagiti adu a nacion, isu-amin dagiti matda cadagiti il-ili samsamendacanto, agsipud ta iti dara dagiti lallaki, ken ti panangranggas naaramid iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin nga agnaed kencuana.

9 i Asi pay daydiay a manggun-od iti dakes a gunguna a maipaay iti balayna, a mangisaad iti umocna iti ngato, tapno maispal coma iti ima ti dakes!

10 Sica nangigacatca iti bain iti balaymo, iti panangkeltaymo iti adu nga il-ili, ket nagbasolca a maicaniwias ita cararnam.

11 Ta ti bato umkisto manipud iti bacud, ket ti tabla manipud iti cayo sumungbatto kencuana.

12 i Asi pay daydiay a mangbanon iti maysa nga ili iti dara, ken mangpasingked iti ciudad a gapu iti kinadangkes!

13 Adtoy, saan a naggapu ken ni Jehova dagiti buybuyot a dagiti tattao agaramidda iti maipaay iti apuy, ken dagiti nacion agbannogda iti maipaay iti kinaubaw?

14 Ta ti daga mapunnonto iti pannacammo iti dayag ni Jehova, a cas dagiti dandanum abbonnganda ti taaw.

15 i Asi pay daydiay a mangted ti inumen ken ni caarrubana, kenca a mangnayon ita gamutmo, ket isut' bartekem met, tapno makitam coma ti kinalamolamoda!

16 Sica mapnoca iti bain, ket saan a dayag: uminumca met, ket casca la iti maysa a di nacugit; ti copa ti ima a canawan ni Jehova umayto nga aglawlaw kenca, ket ti narugit a bain umayto iti rabaw ta dayagmo.

17 Ta ti panangranggas a naaramid iti Libano abbonngannacanto, ken ti panagdaael dagiti an-animal, a namagbuteng cadacuada; agsipud ta ti dara dagiti lallaki, ken agpaay iti panangranggas a naaramid iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin nga agnaed kencuana.

18 Ania aya ti magunguna ti ladawan a kinitikitan, a ti agararamid kencuana isut' kinitikitan; ti sinucog a ladawan, ti mangisursuro met laeng cadagiti ulbod, a ti nangbalabala iti langana agtalec kencuana, iti panangaramidna cadagiti umel nga idolos?

19 i Asi pay daydiay nga agcuna iti cayo, Agriingca; iti umel a bato, Tumacderca! Mangisuronto daytoy? Adtoy, nga isut' nacalupeupan iti balitoc ken pirac, ket awan ti anges iti isu-amin a nagtengnganna.

20 Ngem ni Jehova adda iti nasantoan a templona: agulimec coma ti isu-amin a daga iti saclangna.

Ti panangispal ti Dios iti cadaanan nga ilina. Ti natibker a panagtalec ti mammadto iti Dios.

3 Maysa a cararag ni Habacuc a mammadto, a maicabil iti Shigionoth.

2 O Jehova, nangecco ti damag a maipapan kenca, ket agbutengac:

O Jehova, parayrayem dagiti aramidmo iti ngalay dagiti tawtawen;

Iti ngalay dagiti tawtawen isut' ipacammom;

Iti pungtot lagipem ti caasi.

3 Ti Dios immay nanipud iti Teman, Ken ti Santo nanipud bantay Paran.

(Selah.)

Ti dayagna abbonnganna dagiti langlangit,

Ket ti daga napno idi iti dayawna.

4 Ket ti raniagna cas la idi iti silaw;

Isu adda idi sinsiuamarna nga umay manipud iti imana;

- Ket adda idi abbonḡ ti pannacabalinna.
- 5 Iti sanḡona napan idi di anḡol,
Ket ti apuy a gayanḡ rimmuar iti yan
dagiti sacsacana.
- 6 Isu nagintec, ket rinucodna ti daga;
Isu kimmita, ket impurruacna a nasayasay
dagiti nacion;
Ket dagiti agnanayon a banbantay
naiwarisda;
Dagiti agnanayon a turturod nagruc-
noyda;
Dagiti addaḡna *cacasda la* idi ugma.
- 7 Nakitac dagiti toltolda ni Cusan iti
ladingit;
Dagiti bengbeng ti daga ti Madian
nagkintayegda.
- 8 ¿Ni Jehova nagurod cadagiti carcar-
yan?
Adda ti unḡetmo maibusor idi cadagiti
carcarayan,
Wenno ta punḡtotmo maibusor iti
taaw,
A simmacayca cadagiti cabcabayo,
Iti rabaw dagiti lugluganmo a panḡi-
salacan?
- 9 Ti ba-im naaramid a nalucasan a
pulos;
Ti sapata cadagiti caputotan *puḡnoda*
idi a sao. (Selah.)
Sica linuctam ti daga cadagiti carcara-
yan.
- 10 Dagiti banbantay nakitadaca, ket nag-
butenḡda;
Ti bagio dagiti dandanum naglabas;
Ti yuyenḡ binalicasna ti timecna,
Ket innḡato dagiti imana iti nḡato.
- 11 Ti init ken ti bulan addada idi a siin-
tec cadagiti pagnaedanda,
Iti lawag dagiti panam idi a napanda,
Iti gilap ta nasilenḡ a picam.
- 12 Sica pinagnam ti daga iti unḡet;
Sica kinus-ilmu dagiti nacion iti punḡ-
tot.
- 13 Sica napanca a maipaay iti pannacai-
salacan ti ilim,
Maipaay iti pannacaisalacan ti pinulo-
tam:
- Sica sinugatmo ti olo ti balay ti na-
danḡkes a tao.
Tapno aglucas ti cimienta aginḡga iti
tenḡnḡed met laenḡ. (Selah.)
- 14 Sica sinalputmo cadagiti sarucodna met
laenḡ ti olo dagiti panḡgubgubaten-
na:
Isuda immayda a cas la alawig a
manḡsagya-sagya caniac;
Ti rag-oda isut' idi ti pananḡalun-unda
a sililimed iti napanḡlaw.
- 15 Sica nagbaddecca iti taaw agraman
cadagiti cabcabayom,
Ti gabsuon dagiti napegges a dan-
danum.
- 16 Nanḡegco, ket ti bagic nagkintayeg,
Dagiti bibigco nagpigergerda iti timec;
Kinalunḡsot sumrec cadagiti tultulanḡ-
co, ket agkintayegac iti lugarco;
Agsipud ta masapul nḡa agurayac a
sitalalna iti aldaw ti riribuc,
Iti isasanḡpet dagiti tattao a manḡsil-
long cadatayo.
- 17 Ta uray ti cayo nḡa higos dinto aglas-
banḡ,
Uray bunḡa awanto cadagiti uvas;
Ti trabajo ti olivo agcuranḡto,
Ket dagiti taltalon didanto mamaltuad
iti taraon;
Dagiti carcarnero maputeddanto mani-
pud iti pagyaponan,
Ket awanto ti arban cadagiti pag-
taracnan:
- 18 Nupay casta agragsacacto ken ni Je-
hova,
Agragsacacto iti Dios ti pannacaisala-
canco.
- 19 Ni Jehova, nḡa Apo, isu ti pigsac;
Ket aramidenna dagiti sacsacac a cas
sacsaca ti ugsa a ludludan.
Ket aramidennacto a magna iti rabaw
dagiti nanḡato a dissoc.
- Agpaay iti Palunḡoen a Musico, cadagiti
instrumentos a binarutan.

TI LIBRO NI

SOFONIAS.

Ti aldaw ti punğtot ni Jehova umayto iti rabaw ti Juda.

1 Ti sao ni Jehova nga immay ken ni Sofonias nga anac ni Cusi, nga anac ni Godolias, nga anac ni Amarias, nga anac ni Ezequias, cadagiti aldaw ni Josias, nga anac ni Amon, nga ari ti Juda.

2 Siac ibusecto a talipupusen dagiti isu-amin a banag iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

3 Ibusecto ti tao ken animal; ibusecto dagiti tumatayab cadagiti langlangit, ken dagiti ic-ican ti taaw, ken dagiti pagtibcolan agraman ti nadangkes; ket keltayecto ti tao iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

4 Ket unnatecto ti imac iti rabaw ti Juda, ken iti rabaw dagiti isu-amin a naed ti Jerusalem; ket keltayecto ti matda ni Baal iti daytoy a lugar, ken ti nagan ti Chemarim agraman dagiti sacerdot;e;

5 ken dagidiay nga agcarcararag iti buyot ti langit iti tuctoc dagiti balay; ken dagidiay nga agcarcararag, nga agsapata ken Jehova ken agsapata gapu ken Malmac;

6 ken dagidiay a matuckiad iti isusurot ken Jehova; ken dagidiay a di nagbiruc ken Jehova, wenna di nagsapul a maipapan kencuana.

7 Agtalnaca iti imatang ni Apo Jehova; ta ti aldaw ni Jehova asidegen: ta ni Jehova mangisagana ti maysa a daton, isu indatonna cadagiti naawis.

8 Ket maaramidto iti aldaw ti daton ni Jehova, a dusaecto dagiti principe, ken dagiti annac ti ari, ken amin a sicacawes iti pagan-anay a gangannaet.

9 Ket iti daydiay nga aldaw dusaecto amin dagidiay nga aglactaw iti dapian, a mangpusec iti balay ni apoda iti panangranggas ken allilaw

10 Ket iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova, addanto anabaab ti anugog nga aggaput' ruangan ti ican, ken dung-aw

nga aggaput' maicadua a paset, ken dackel a daranudor nga aggaput' cadagiti turturod.

11 Agdung-awcayo, dacayo nga agnaed ti Mactes; ta isu-amin nga ili ti Canaan napacsuyanda; isu-amin dagidiay a napawitan iti pirac makeltay.

12 Ket maaramidto iti daydiay a tiempo, a sukimatecto ti Jerusalem cadagiti pagsilawan; ket dusaecto ti tao nga aglammac cadagiti aributed, a cunada cadagiti puspusoda, Ni Jehova saanto nga agaramid iti naimbag, saanto met nga agaramid iti dakes.

13 Ket ti sanicuada agbalinto a maysa a sinamsam, ket dagiti balbalayda iti maysa a pannacarba: wen, maibangondanto cadagiti balbalay, ngem didanto agnaed cadacuada; ket agmuladanto ti cauvasan, ngem didanto uminum iti aracna.

14 Ti dackel nga aldaw ni Jehova asideg, isut' asideg ken napardas iti casta unay, ti *met laenğ* timec ti aldaw ni Jehova; ti maingel a lalaki agickis a sipapait unay sadiay.

15 Daydiay nga aldaw isut' aldaw ti punğtot, aldaw ti riribuc ken rigat, aldaw ti racrac ken langalang, aldaw ti sipnget ken lulem, aldaw dagiti ululep ken napuscol a kinasipnget,

16 aldaw ti tangguyob ken pannacandandanag, a maibusor cadagiti ciudad a nasarikedkedan, ken maibusor cadagiti natayag a bacud a pakigubat.

17 Ket yegconto ti rigat cadagiti tattao tapno magmagnada a cas bulsec a tattao, agsipud ta nagbasolda a maicaniwes ken ni Jehova; ket ti darada maiparucpoceto a cas la tapuc, ken ti lasagda a cas iti iblenğ.

18 Uray ti piracda uray ti halitocda didanto mabalin nga ispalen ida iti aldaw ti punğtot ni Jehova; ngem ti isu-amin a daga malamutto iti apuy ti imonna: ta aramidennanto ti panungpalan, wen, nacakikigtot a panungpalan, ti isu-amin nga agnaed iti daga.

*Ti dusa a maipatayto cadagiti cabusor
ti Juda.*

2 Agummongcayo, wen, agummongcayo,
O nacion nga awan ti baina;

2 iti casacbayan a ti panggeddeng
mangpaltuad, iti *casacbayan* a ti aldaw
aglabas a cas iti taep, iti casacbayan ti
narungsot a pungtot ni Jehova umay
cadacayo, iti casacbayan ti aldaw ti pung-
tot ni Jehova umay cadacayo.

3 Birukenyo ni Jehova, dacayo amin a
naemma ti daga, a nagtungpal cadagiti
bilbilinna; birukenyo ti kinalinteg, biru-
kenyo ti kinaemma: nalabit a dacayo
maitalimenngcayto iti aldaw ti pungtot ni
Jehova.

4 Ta ti Gaza mabaybay-anto, ket ti As-
calon maysa a pannacarba: passiaendanto
ti Azoto iti tengnga ti aldaw, ket Accaron
maparutto.

5 | Asi pay dagiti agnaed iti igid ti taaw,
ti nacion ti Queritim! Ti sa'o ni Jehova
maibusor cadacayo, O Canaan, a daga da-
giti Filisteos; dadaelencanto, tapno awan-
to ti agnaed.

6 Ket ti igid ti taaw isunto ti pag-
paaraban, agraman cadagiti calalapaw a
maipaay cadagiti paspastor ken pagyapon-
an dagiti carnero.

7 Ket ti igid ti taaw isuntot' agpaay iti
matda ti balay ti Juda; ipaarabdanto da-
giti carneroda sadiay; cadagiti balbalay ti
Ascalon agiddadanto iti rumabii; ta ni
Jehova a Diosda sarungcarannanto ida,
ket ipulanngnanto ti pannacacayawda.

8 Nanגעco ti panagrabngis ti Moab,
ken dagiti pananglais dagiti annac ti Am-
mon, a pinangrabngisda iti ilic, ket intan-
ocda dagiti bagbagida met laeng a mai-
busor iti beddenгда.

9 Gapuna a cas sibibiagac, cuna ni Je-
hova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel,
Pudno unay a ti Moab casto la iti Sodoma,
ket dagiti annac ti Ammon casdanto la iti
Gomorra, maysa a cucua dagiti sisiit, ken
apaya ti asin, ken maysa nga agnanayon a
langalang: ti matda ti ilic aramidennanto
ti samsam cadacuada, ket ti matda ti naci-
oneo tawidennanto ida.

10 Daytoy addanto cadacuada a gapu
iti kinatangsitda, agsipud ta nangrabngis-
da ken intan-ocda dagiti bagbagida met
laeng a maibusor iti ili ni Jehova dagiti
buybuyot.

11 Ni Jehova nacakigkigtotto cadacua-

da; ta bisinannanto dagiti isu-amin a didios
ti daga; ket dagiti tattao agcararagdanto
kencuana, ti tumunggal maysa manipud
iti lugarna, isu-amin met laeng a purpuro
dagiti nacion.

12 Dacayo taga Etiopia met, matayca-
yonto iti campilanco.

13 Ket yunnatnanto ti imana a mai-
busor iti amianan, ket dadaelennanto ti
Asiria, ket aramidennanto ti Ninive a
maysa a pannacarba, ken namaga a cas iti
let-ang.

14 Ket dagiti arban agiddadanto iti
tengngana, isu-amin dagiti an-animal da-
giti nacion; ti pelicano ken ti anaping
agpadpadanto a dumagus cadagiti capca-
pitalna; dagiti timecda umawengdanto cada-
giti tawtaw; ti pannacarba addanto cada-
giti dapdapian: ta lucasannanto ti tinubay
a cantingen.

15 Daytoy ti naragsac a ciudad a nag-
naed a sililiway, a nagecuna iti pusona,
Addaac, ket awan ti asinoman malacsid
caniac: | Amangan ti panagbalinna a
maysa a pannacarba, maysa a disso a
pagiddaan dagiti an-animal! siasinoman a
lumabas iti dennana agsultipto, ket wag-
wagennanto ti imana.

*Ti panangay-ay a maipaay iti Jerusalem ken
cadagiti nacion. Ti pannacaisubli ken
kinatalged ti Israel.*

3 | Asi pay daydiay a nasungit ken naru-
git | ti managparigat a ciudad!

2 Isu saan a nagtulnog iti timec; saan
nga immawat iti panangisuro; saan a nag-
cammatalec ken ni Jehova; saan nga im-
masideg iti Diosna.

3 Dagiti piprincipena iti nagtengngaan-
na isuda dagiti leleon a siuungor; dagiti
oc-oconna isuda dagiti lobo ti rumabii; a
dida mangitidda iti uray aniaman aging-
gana iti bigat.

4 Dagiti mammatona nadursocda ken
mangliliputda a tattao; dagiti sacerdotena
binassawanganda ti santuario. sinalunga-
singda ti linteg.

5 Ni Jehova iti tengngana isut' nalinteg;
dinto agaramid iti kinadakes; iti tunggal
bigat yegna ti kinajusticiana iti lawag, isu
saan nga agcurang; ngem ti nakillo dina
ammo ti bain.

6 Siac kineltayco dagiti nacion; dagiti
bacudda maracacda; pinaglangalangco
dagiti daldalanda, iti casta awan ti agla-

sat; dagiti ciudadda madadaelda, iti casta awan ti tao, tapno awan ti agnaed.

7 Kinunac, Isuna laeng nga agbutengcay caniac; umawatcayo iti panangisuro; iti casta ti pagnaedanna dinto mapucaw, a *mayalubog iti* isu-amin a dinutocac a maipapan kencuana: ngem timmacerda a nasapa ket pinadakesda dagiti isu-amin nga aramidida.

8 Gapuna nga aguraycayo a maipaay caniac, cuna ni Jehova, agingga iti aldaw nga itatacderco a mangsamsam; ta ti panangikeddengco isu ti panangurnong cadagiti nacion, tapno maummongco coma dagiti pagpagarian, tapno ibucbocco cada-cuada ti ungetco, ti met laeng narungsot a pungtotco; ta isu-amin a daga malamutto iti apuy ti imonco.

9 Ta isunton ti panangisublic cadagiti il-ili ti nadalus a pagsasao, tapno isuda amin awaganda coma ti nagan ni Jehova, tapno agservida kencuana a situtudio.

10 Manipud iti ballasiw dagiti carcaraan ti Etiopia dagiti agcararag caniac, ti anac met laeng a babai di inwarac, yeg-nanto ti datonco.

11 Iti daydiay nga aldaw saancanto a mabainan gapu cadagiti amin nga araramidmo, isuda a pinangsalungasingmo a maicaniwas caniac; ta isunton ti panangiccatco iti tengngam cadagiti sitatangsit nga agragratsac kenca, ket uray caano dicanto natangsiten iti nasantoan a bantayco.

12 Ngem bay-acto iti tengngam maysa a naparigat ken napanglaw nga ili ket isuda agcamangdanto iti nagan ni Jehova.

13 Ti matda ti Israel didanto agaramid iti kinadakes, didanto met agsao cadagiti

ul-ulbod; ti naulbod a dila saanto met a masaracan iti ngiwatda: ta isuda agtara-ondanto ken agiddadanto, ket awanto ti mabuteng cadacuada.

14 Agcantaca, O anac a babai ti Sion; agdir-ica, O Israel; agrag-oca ken agrag-sacca iti isu-amin a puso, O anac a babai ti Jerusalem.

15 Ni Jehova iniccacna dagiti panangocommo, impurruacna ti cabusormo: ti Ari ti Israel, a ni met laeng Jehova, adda iti nagtengngaam; dicanto agbuteng iti dakes uray inton caanoman.

16 Iti daydiay nga aldaw macunanto iti Jerusalem, Dica agbuteng; O Sion, dica palubosan a cumapuy coma dagita imam.

17 Ni Jehova a Diosmo adda iti nagtengngaam, maysa a maingel a mangisalacanto; agragsacto iti panagratsac; aginananto iti ayatna; agragsacto kenca iti panagcancanta.

18 Urnongecto dagidiay nga agladi-ningit nga agpaay iti napanayag a gimong, isuda a cucuam idi; a ti awit kencuana isut' idi maysa a panagrabrangis.

19 Adtoy, iti tiempo supapacacto dagiti isu-amin a mangpaladingit kenca; ket ispalecto daydiay nga isut' pilay, ket yurnongconto daydiay a napassia; ket aramidecto ida a madaydayaw ken maysa a nagan, a ti bairda adda idi iti isu-amin a daga.

20 Iti daydiay a tiempo iserreccanto, ken iti daydiay a tiempo urnongcanto; ta aramidencanto a maysa a nagan ken maysa a madaydayaw cadagiti isu-amin nga il-ili ti daga, intono isublic ti pannacacayawmo iti sanjo dagiti matayo, cuna ni Jehova.

TI LIBRO NI

AGGEO.

Ni Aggeo uyutanna dagiti tao a mangbanjon iti templo. Da Zorobabel ken Josue tungpalenda ti sao ti mammadto ken ti sao ti Dios.

1 Idi maicadua a tawen ni ari Dario, idi maicanem a bulan, idi umuna nga aldaw ti bulan, iti pannacaaramat ni Aggeo a mammadto immay ti sao ni Jehova ken ni Zorobabel nga anac ni Salatiel, nga agturay iti Juda, ken ni Josue nga anac ni Josedec, a nangato a sacerdote, a cunana,

2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, cunana, Daytoy nga ili cunana, Saan a tiempo a mapantayo, ti tiempo agpaay iti balay ni Jehova tapno mabangon.

3 Idin immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Aggeo a mammadto, a cunana,

4 Isut' tiempo a maipaay cadacayo met laeng tapno agtaengcayo cadagiti nabobedzan a balhalayyo, iti bayat ti pannacarba daytoy a balay?

5 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Otobenyo dagiti daldalanyo.

6 Dacayo nagmulacayo iti adu, ket bassit ti iyegyo: mangancayo, ngem dicay mabsog; uminumcayo, ngem dicay napno iti inumen; agcawescayo, ngem awan ti dagaang; ket daydiay a manggun-od iti tangdan manggun-od iti tangdan tapno isut' icabilna iti supot a lussolussoc.

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Otobenyo dagiti daldalanyo.

8 Sumang-atcayo iti bantay, ken mangalacayo iti cayo, ket bangoneno ti balay; ket maay-ayoacto kencunana, ken maglorificaracto, cuna ni Jehova.

9 Inurayyo ti adu, ket, adtoy, bassit ti gapuananna; ket idi nga inyegyo iti pagtaengan, pinuyotac ti rabawna. Apayapay? cuna ni Jehova dagiti buybuyot. A gapu iti balayco a naduprac, iti bayat a

dacayo agtaraycayo tunggal maysa iti balayna met laeng.

10 Gapuna a maipon cadacayo dagiti langlangit itukenda ti linnaaw, ket ti daga itukenna dagiti bungana.

11 Ket inayabac ti maga iti rabaw ti daga, ken cadagiti banbantay, ken iti rabaw ti bukel, ken iti baro nga arac, ken iti lana, ken iti isu-amin a paltuaden ti daga, ken cadagiti tattao, ken iti arban, ken iti isu-amin nga aramid dagiti imima.

12 Idin ni Zorobabel nga arac ni Salatiel, ken ni Josue nga anac ni Josedec a nangato a sacerdote, agraman iti isu-amin a matda iti umili, nagtulnogda iti timec ni Jehova a Diosda, ken cadagiti sasao ni Aggeo a mammadto, agsipud ta ni Jehova a Diosda isut' imbaonna; ket ti umili nagbuteng iti sangon ni Jehova.

13 Idin ni Aggeo nga imbaon ni Jehova insaona di pinaibaon ni Jehova iti umili, a cunana, Siac addaac cadacayo, cuna ni Jehova.

14 Ket ni Jehova tinignayna ti espiritu ni Zorobabel nga anac ni Salatiel, a gobernador ti Juda, ken ti espiritu ni Josue nga anac ni Josedec, a nangato a sacerdote, ken ti espiritu ti matda ti umili; ket immayda ket nagaramidda iti balay ni Jehova dagiti buybuyot, a Diosda.

15 Idi maicaduapulo ket uppat nga aldaw ti bulan, idi maicanem a bulan, idi maicadua a tawen ni ari Dario.

Dagiti mangbanjon maparegtada. Ti pannacaparigat dagiti tattao a gapu iti kinahawayda. Ti cari ti Dios ken Zorobabel.

2 Idi maicapito a bulan, iti maicaduapulo ket maysa nga aldaw ti bulan, immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Aggeo, a cunana,

2 Agsaoca itatta ken ni Zorobabel nga anac ni Salatiel, a gobernador ti Juda, ken ni Josue nga anac ni Josedec, a nang-

to a sacerdote, ken iti matda iti umili, a cunaem,

3 Siasino ti matda cadacayo a nacakita itoy a balay idi immun-una a dayagna? ken no casano ti panagkitayo ita kencuana? Saanna aya cadagiti matayo a casawan?

4 Ita ngarud pumigsaca, O Zorobabel, cuna ni Jehova; ket pumigsaca, O Josue, nga anac ni Josedec, a nangato a sacerdote; ket pumigsacayo, dacayo amin nga umili ti daga, cuna ni Jehova, ket agtrabajocayo: ta addaac cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot,

5 a mayalubog iti sao a pinnakitulagco cadacayo idi a rimmuarcayo sadi Egipto, ket ti Espirituc nagtaeng iti tengngayo: dicay agbuteng ala.

6 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Maminsan pay, iti mabiit a canito, ket pagkintayegecto dagiti langlangit, ken ti daga, ken ti taaw, ken ti namagaan a daga;

7 ket pagkintayegecto dagiti isu-amin a nacion; ken dagiti napateg a cucua dagiti amin a nacion umaydanto; ket puskecto daytoy a balay iti kinadayag, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

8 Ti pirac cucuac, ti balitoc cucuac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Ti maud-udi a dayag daytoy a balay dadackelto ngem iti immun-una, cuna ni Jehova dagiti buybuyot; ket iti daytoy a disso mangtedacto iti talna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

10 Iti maicaduapulo ket uppat nga aldaw ti maicasiam a bulan, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova iti panacaaramat ni Aggeo a mammadto, a cunana,

11 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsaludsodcayo itatta cadagiti sacerdote iti maipapan iti linteg, a cunaenyo,

12 No ti maysa mangipan iti nasantoan a lasag iti pingil ti pagan-anayna, ket ti pingilna ti pangsagidna iti tinapay, wenna iti sida, wenna iti arac, wenna iti lana, wenna iti aniaman a canen, agbalinto aya a santo? Ket dagiti sacerdote simmungbatda ket kinunada, Saan.

13 Idin kinuna ni Aggeo, No ti maysa a narugit a gapu iti natay a bangcay sumagid iti aniaman cadagitoy, agbalinto

aya a narugit? Ket dagiti sacerdote simmungbatda ket kinunada, Narugitto.

14 Sa simmungbat ni Aggeo ket kinunana, Casta daytoy a ili, ken casta daytoy a nacion iti sangonanac, cuna ni Jehova; ket casta ti tumuggal aramid dagiti imada; ket daydiay nga agidatonda idiaiy isut' narugit.

15 Ket ita, agdawatac cadacayo, agpanunotcayo manipud itoy nga aldaw ken iti nalabes, iti sacbay a ti maysa a bato maicabil idi iti rabaw ti maysa a bato iti templo ni Jehova.

16 Iti isu-amin daydiay a tiempo, idinto a ti maysa immay iti maysa a gabsuon iti duapulo a carucod, adda idi sangsangapulo laeng; idi a ti maysa immay iti pagpespesan ti uvas a mangala iti limapulo a casucat, adda idi duduapulo laeng.

17 Siac kinabilcayo iti eppes ken iti buut ken iti uraro iti isu-amin nga aramid dagiti imayo; nupay casta dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

18 Agpanunotcayo ala, agdawatac cadacayo, manipud itoy nga aldaw ken iti nalabes, manipud iti maicaduapulo ket uppat nga aldaw ti maicasiam a bulan, manipud iti aldaw a ti cimienta ti templo ni Jehova maicabil idi, isut' otobenyo ala.

19 Ti bunga adda pay laeng iti agamang? wen, ti uvas, ken ti higos, ken ti granada, ken ti olivo dida nagbunga; manipud itoy nga aldaw bendicionancayto.

20 Ket ti sao ni Jehova immay iti maicadua a daras ken ni Aggeo idi maicaduapulo ket uppat nga aldaw ti bulan, a cunana,

21 Isaom ken ni Zorobabel, a gobernador ti Juda, a cunaem, Kintayegecto dagiti langlangit ken ti daga;

22 ket rebbaecto ti trono dagiti pagpagarian; ket dadaelecto ti pigsagiti pagarian dagiti nacion; ket rebbaecto dagiti luglugan, ken dagidiay a lumngan cadacuada; ken dagiti cabcabayo ket dagiti sisasacay cadacuada mapasagdanto, tunggal maysa iti campilan ni cabsatna.

23 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, alaencanto, O Zorobabel, nga adipenco, nga anac ni Salatiel, cuna ni Jehova, ket aramidencanto a cas maysa a sello; ta siac pinilica, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI

ZACARIAS.

Ni Jehova tubnjarenna dagiti tattao. Ti sirmata ni Zacarias a cacabayoy. Ti casi a maicari iti Sion. Ti sirmata a sarsara ken mammunday.

1 Iti maicawalo a bulan, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nga anac ni Baraquias, nga anac ni Addo, a mammadto, a cunana,

2 Ni Jehova maapas unay idi cadagidi ammayo.

3 Gapuna cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsublicayo caniac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket siac agsubliacto cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Saancayo coma a cacas cadagidi ammayo, a dagiti immun-una a mammadto nagpuccawanda, a kinunada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Agsublicayo ita manipud cadagiti dakes a daldalanyo, ken manipud cadagiti dakes nga aramidyo: ngem dida impanang, dida nagimdenng caniac, cuna ni Jehova.

5 Dagiti ammayo, sadino aya ti yanda? ket dagiti mammadto, agbiagda aya nga agnanayon?

6 Ngem dagiti saoc ken bilbilinco, nga imbilinco cadagiti adadipenco a mammadto, saanda aya a nacamacam idi dagiti ammayo? ket isuda nagsublida ket kinunada, Ni Jehova dagiti buybuyot naganagem a mangaramid cadatayo, iti kas mayalubog cadagiti daldalantayo, ket mayalubog cadagiti araramiddayo, iti casta isu inaramidna cadatayo.

7 Cadagiti maicadupulo ket uppat nga aldaw ti maicapulo ket mayasa a bulan, nga isut' bulan ti Sebat, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nga anac ni Baraquias, nga anac ni Addo, a mammadto, a kinunana,

8 Siac kimmitaac iti rabii, ket, adtoy, ti mayasa a lalaki a nagsacay iti nalabaga a cabayo, ket nagintec iti tengnga dagiti caycayo nga arrayan nga addada idi iti lasong; ket iti malicudanna addada idi

dagiti cacabayoy, a nalabaga, al-alazan natangken, ken pupuraw.

9 Idi cuan nagsaoac, O apoc, aniada dagitoy? Ket ti angel a nakisarita caniac kinunana caniac, Siac ipamatmatco kencana no aniada dagitoy.

10 Ket dagiti lallaki a sitatacder iti tengnga dagiti caycayo nga arrayan simmungbatda ket kinunada, Dagitoy isuda dagiti imbaon ni Jehova tapno magnada nga agsublisubli iti nagtengnga ti lubong.

11 Ket isuda simmungbatda iti angel ni Jehova nga agtatacder iti nagtengnga dagiti caycayo nga arrayan, ket kinunada, Dacami napagnami a nagsublisubli iti nagtengnga ti lubong, ket, adtoy, a ti amin a lubong adda a sisasaad a natalna, ken adda iti inaná.

12 Idin ti angel ni Jehova simmungbat ket kinunana, O Jehova dagiti buybuyot, casano ti cabayag ti dicanto addaan panangngaasi iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, a maibusor iti daydiay a nagpungtotca iti pitopulo a tawen?

13 Ket ni Jehova simmungbat idi iti angel a nakisarita caniac cadagiti naimnas a sasao, macaliwliwada *met laenq* a sasao.

14 Iti casta ti angel a nakisarita caniac kinunana caniac, Agpuccawca ala, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Siac naimonac agpaay iti Jerusalem ken agpaay iti Sion iti dackel nga imon.

15 Siac maapasac unay cadagiti nacion nga addada a sinanamay; ta siac maapasac idi iti bassit, ket isuda timmulongda iti agturong iti rigat.

16 Gapuna castoy ti cuna ni Jehova: Siac maisubliacto iti Jerusalem a buyogan ti as-asi; ti balayco mabangonto kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket mayasa a tali maibistradto iti rabaw ti Jerusalem.

17 Agpuccawca pay manen, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti ciudadco maisacnapdanto pay iti kinarangay; ket ni Jehova liwliwaennan-

to pay ti Zion, ken piliennanto pay ti Jerusalem.

18 Ket intangadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, dagiti uppat a sarsara.

19 Ket siac kinunac iti angel a nakisari-ta caniac, Aniada dagitoy? Ket isu sim-mungbat caniac, Dagitoy isuda dagiti sarsara a nangiwawara ken Juda, ken Israel, ken Jerusalem.

20 Ket ni Jehova imparangna caniac dagiti uppat a mammanday.

21 Idin kinunac, Ania ti umay aramiden dagitoy? Ket isu nagsao, a cunana, Dagi-toy isuda dagiti sarsara a nangiwara ken Juda, iti casta nga awan ti tao a mangyan-gad iti olona; ngem dagitoy umayda a mangigtot cadacuada, mangipadso cadagiti sarsara dagiti nacion, a mangyangad iti sarada a maibusor iti daga ti Juda tapno isut' warawaraenda.

Ti sirmata a maipapan iti mangrucod. Ti parabur ti Dios iti Sion.

2 Ket siac intangadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, ti maysa a lalaki agraman pagrucod a tali iti imana.

2 Idin kinunac, Sadino ti papanam aya? Ket isu kinunana caniac, Innac mangrucod iti Jerusalem, tapno makitac ti caacabana, ken caatiddugna.

3 Ket, adtoy, ti angel a nakisarita caniac rimmuar idi, ket sabali nga angel ti rimmuar a simmabet kencuana,

4 ket kinunana kencuana, Agtarayca, agsaoca itoy agtutubo a lalaki, a cunaem, Ti Jerusalem mapagnaedanto a cas la cadagiti purpuroc nga awanan bacbacud, a gapu ti caadu dagiti lallaki ken an-animal kencuana.

5 Ta siac, cuna ni Jehova, siacto kencuana ti maysa a bacud nga apuy iti agliemut, ket siacto ti dayag iti nagtengngaana.

6 O, O, agtalawca manipud iti daga iti amianan, cuna ni Jehova; ta siac isacnacayo iti ruar a cas cadagiti uppat nga angin dagiti langlangit, cuna ni Jehova.

7 O Sion, agtalawca, sica a makitaeng iti anac a babai ti Babilonia.

8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: A maipaay iti dayag isu imbaonnac cadagiti nacion a nagsamsam cadacayo; ta daydiay a mangsagid cada-cayo sagidenna ti bukel ti matana.

9 Ta, adtoy, wagwagecto ti imac iti rabaw dagidiay, ket isudantot' maysa a samsam cadagidiay a nagservi cadacuada; ket dacayo ammoenyonto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac.

10 Agcantaca ken agragsacca, O babai nga anac ti Sion; ta, adtoy, siac umayac, ket agtaengactoy iti nagtengngaam, cuna ni Jehova.

11 Ket adu a nacion tumipondanto ken Jehova iti daydiay nga aldaw, ket isudantot' ilic; ket agnaedactoy iti nagtengngaam, ket sica ammoemto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac kenca.

12 Ket ni Jehova tawidennanto ti Juda a cas bagina ti daga a nasantoan, ket piliennanto pay ti Jerusalem.

13 Agulimeccayo, amin a lasag, iti sac-lang ni Jehova; ta isu nagriing manipud iti nasantoan a taengna.

Ni Josue a nangato a sacerdote cayariganna ti Sanja.

3 Ket isu imparangna caniac ni Josue a nangato a sacerdote a sitatacder iti sango ti angel ni Jehova, ket ni Satán sitatacder iti sikiganna a canawan tapno isu ti casupapacna.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Satán, Ni Jehova babalawennaca, O Satán; wen, ni Jehova a nangpili iti Jerusalem babalawennaca: saan nga isu daytoy ti aluten a naala iti apuy?

3 Ket ni Josue adda idi a sicacawes cadagiti narugit a pagan-anay, ket adda a sitatacder iti sango ti angel.

4 Ket isu simmungbat ket nagsao cadagiti sitatacder iti sangona, a cunana, Alaenyo dagiti narugit a pagan-anay kencuana, ket kinunana kencuana, Adtoy, siac inaramidco a ti kinadakesmo umalatiw manipud kenca, ket cawesancanto iti nabacnang a pagan-anay.

5 Ket kinunac, Bay-am ida a mangisaad ti nadalus a mitra iti rabaw ti olona. Iti casta nangisaadda iti maysa a nadalus a mitra iti rabaw ti olona, ket isut' kinawesanda cadagiti pagan-anay; ket ti angel ni Jehova adda idi a sitatacder iti asideg.

6 Ket ti angel ni Jehova nagpalawag ken Josue, a cunana,

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: No sica magnacanto cadagiti daldalanco, ken no sica aywanamto ti italecco, intono kuan sica met agocomcanto iti balayco, ken aywanamto met

dagiti pangocomac, ket itedconto kenca ti maysa a lugar a sercan iti tengnga dagiti adda a sitatacder iti asideg.

8 Timudem ita, O Josue a nangato a sacerdote, sica ken dagiti cacaduan nga agtutugaw iti sangom; ta isuda dagiti lallaki a maysa a pagilasinan: ta, adtoy, yegconto ni adipenco a Sangá.

9 Ta, adtoy, ti bato nga incabilco iti sangó ni Josue; iti rabaw ti maysa a bato adda dagiti pito a mata: adtoy, siac kitikitacto ti pagkitikitanna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket alisecto ti kinadakes daydiay a daga iti maysa nga aldaw.

10 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, dacayo awisen-yonto tunggal maysa iti caarrubana iti siroc ti uvas ken iti siroc ti higos.

Ti sirmata a candelero ken cayo nga olivo.

4 Ket ti angel a nakisarita caniac immay manen, ket riniingnac, a cas maysa a tao a nariing iti turogna.

2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti makitam? Ket kinunac, Kimmitaac, ket adtoy, ti maysa a candelero a biig a balitoc, iti liccocongna iti rabawna, ken iti pito a pagsilawan kencuana; adda pito a tubo iti tumunggal maysa a pagsilawan, nga adda iti rabawna;

3 ken dua a cayo ti olivo iti dennana, maysa iti akincanawan a bacrang ti liccocong, ket ti sabali iti akincatigid a bacrangna.

4 Ket siac simmungbatac ket nagsaoac iti angel a nakisarita caniac, a kinunac, Aniada dagitoy, apoc?

5 Idin ti angel a nakisarita caniac simmungbat ket kinunana caniac, ¿Saanmo nga ammoen no aniada dagitoy? Ket kinunac, Saan, apoc.

6 Idi casta isu simmungbat ket nagsao caniac, a kinunana, Daytoy ti sao ni Jehova ken Zorobabel, a cunana, Saan a maipon iti kinamaingel, wenna iti panacabalin, no di ket iti Espirituc, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

7 Siasinoca, O dackel a bantay? iti sangó ni Zorobabel *agbalincanto* a maysa a tanap; ket isu yegnanto ti akinnagato a bato a buyogen dagiti arariwawa ti Parabur, parabur, kencuana.

8 Maysa pay, ti sao ni Jehova immay caniac, a kinunana,

9 Dagiti imima ni Zorobabel insaadda ti cimientoy daytoy a balay; dagiti im-

imana met laeng ti mangleppasto kencuana; ket sica maammoanto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac cadacayo.

10 Ta siasino ti nanglais iti aldaw dagiti bassit a banag? ta dagitoy pito agragsadanto, ken makitadanto ti tinnag iti ima ni Zorobabel; *dagitoy isuda* dagiti mata ni Jehova, nga agtaray nga agsublisubliti iti nagtengngaen ti amin a daga.

11 Idi cuan simmungbatac, ket kinunac kencuana, Aniada dagitoy dua a cayo ti olivo iti canawan a bacrang ti candelero ken iti catigid a bacrangna?

12 Ket siac simmungbatac iti maicadua a daras, ket kinunac kencuana, Aniada dagitoy dua a sangá ti cayo ti olivo, nga addada iti denna dagiti dua a tubo a balitoc, nga ibuyatda ti *lana* a balitoc a naggapu cadacuada met laeng?

13 Ket isu simmungbat caniac ket kinunana, ¿Saanmo nga ammo no aniada dagitoy? Ket siac kinunac, Saan, apoc.

14 Idin isu kinunana, Dagitoy isuda dagiti dua a napulotan, nga agtatacderda iti denna ti Apo ti amin a daga.

Ti sirmata a sangcalucot nga agtaytayab ken ti babai iti efa.

5 Idin intangadco manen dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, ti sangcalucot nga agtaytayab.

2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti makitam? Ket siac simmungbatac, Makitam ti sangcalucot nga agtaytayab; ti caatidugna isut' duapulo a sico, ket ti caacabana sangapulo a sico.

3 Idin isu kinunana caniac, Daytoy isu ti lunod nga agsacnap iti rabaw ti amin a daga; ta tumunggal maysa nga agtacaw isuntot' makeltay iti maysa a murdong a mayannurot kencuana; ket tumunggal maysa nga agsapata isuntot' makeltay iti sabali a murdong a mayannurot kencuana.

4 Siac papanecto, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket isu sumrecto iti balay ti mannanacaw, ken iti balay daydiay nga agsapata a siulbod a gapu iti naganco; ket agtaengto iti nagtengngaen ti balayna, ket isut' ibusennanto agraman cayona ken dagiti batbatona.

5 Idin ti angel a nakisarita caniac napan, ket kinunana caniac, Itangadmo ita dagita matam, ket kitaem no ania daytoy a mapan.

6 Ket siac kinunac, Ania daytoy? Ket

isu kinunana, Daytoy isu ti efa a mapan. Isu kinunana pay, Daytoy isu ti kitada iti amin a daga

7 (ket, adtoy, sadiay naingato ti maysa a talento a buli); ket daytoy isut' maysa a babai a situtugaw iti nagtengngaang ti efa.

8 Ket isu kinunana, Daytoy isu ti Kinadakes: ket isut' impalladawna iti nagtengngaang ti efa; ket imbatona ti panimbeng a buli iti ngiawatna.

9 Idin intangadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, sadiay umayda dagiti dua a babai, ket ti angin adda idi cadagiti paypayacda: ket addaanda paypayac a cas la cadagiti paypayac ti canaway; ket isuda innगतoda ti efa iti nangatangangan ti langit ken daga.

10 Idin kinunac iti angel a nakisarita caniac, Sadino ti pangipanang dagitoy iti efa?

11 Ket isu kinunana caniac, Tapno mangbangon ti maysa a balay iti daga ti Sennaar: ket intono isu masagana, maisaadto iti lugarna met laeng.

Sirmata a luglugan ken cababayoy. Ni Josue cayariganna ti Ari a Sacerdote.

6 Ket intangadco manen dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, immay dagiti uppat a luglugan a naggapuda iti baet dagiti dua a bantay; ket dagiti bantay isuda dagiti banbantay a gambang.

2 Iti daydi umuna a lugan addada idi dagiti nalabaga a cabcabayo; ket iti maicadua a lugan dagiti nangisit a cabcabayo;

3 ket iti maicatlo a lugan dagiti pupuraw a cabcabayo; ket iti maicapat a lugan dagiti puraw a ngumisit a napipigsada a cabcabayo.

4 Idin simmungbatac ket kinunac iti angel a nakisarita caniac, Aniada dagitoy, apoc?

5 Ket ti angel simmungbat ket kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti uppat nga angin ti langit, a mapanda manipud iti panagtacderda iti saclang ti Apo ti amin a daga.

6 *Ti lugan a yan dagiti nangisit a cabcabayo* apanda iti daga ti amianan; ket dagiti pupuraw napanda iti malicudanda; ket dagiti puraw a ngumisit napanda iti daga ti abagatan.

7 Ket dagiti napipigsa napanda, ket inagawaanda ti mapan tapno mapagnada nga agsublisubli ti nagtengngaang ti daga:

ket isu kinunana, Incayo, pagnaenyo nga agsublisubli iti nagtengngaang ti daga.

8 Idin isu pimmuceaw caniac, ket sinacna caniac, a kinunana, Adtoy, dagidiay a mapan iti daga ti amianan pinagtalnada ti espiritic iti daga ti amianan.

9 Ket ti sao ni Jehova immay caniac a kinunana,

10 Mangalaca cadagiti naggapu iti panacacayaw, uray ken Holdai, ken ni Tobias, ken ni Idaia; ket umayca iti daydiay met laeng nga aldaw, ket inca iti balay ni Josias nga anac ni Sofonias, a papananda nga aggapu sadi Babilonia;

11 wen, mangalaca *cadacuada* iti pirac ken balitoc, ket mangaramida cadagiti balbalang, ket isaadmo ida iti rabaw ti olo ni Josue nga anac ni Josedec, a nanga to a sacerdote;

12 ket agsaoca kencuana, a cunam, Castoy ti panagsao ni Jehova dagiti buybuyot, a cunana, Adtoy, ti tao, a ti naganna isut' Sangá: ket isu dumackelto manipud iti lugarna; ket isu bangonennanto ti templo ni Jehova;

13 isu met laeng bangonennanto ti templo ni Jehova; ken awitennanto ti dayag, ken tumugawto ken agturayto iti rabaw ti tronona; ket isunto maysa a sacerdote iti tronona; ket ti patigmaan ti cappia addanto iti baetda nga agpadpada.

14 Ket dagiti balbalang addadanto ken ni Helen, ken ni Tobias, ken ni Idaia, ken ni Henel nga anac ni Sofonias, agpaay ti pacalaglagipan iti templo ni Jehova.

15 Ket dagiti adda iti adayu umaydanto ken bangonennanto iti templo ni Jehova; ket dacayo ammoenyonto nga ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac cada-cayo. Ket *daytoy* maaramidto, no sipapasnec ti panagtulnogyo iti timec ni Jehova a Diosyo.

Matubngar ti panagayumar a barengbarenng. Ti di panagtulnog ti gapu ti pannacacayaw.

7 Ket naaramid idi maicapat a tawen ni ari Dario, a ti sao ni Jehova immay ken Zacarias iti maicapat nga aldaw ti maicasiam a bulan, idia met laeng Casleu.

2 Ita *dagiti taga* Betel imbaonda da Sarasar ken Rogommelec, ken dagiti lallakida, tapno makicaasida iti parabur ni Jehova,

3 *ken* tapno isaoda iti sacerdote ti balay ni Jehova dagiti buybuyot, ken cada-

giti mammadto, a cunada, Agsangitac coma iti maicalima a bulan, a suminaac, a cas inaramidco dagitoy adu a tawtawen?

4 Idin ti sao ni Jehova dagiti buybuyot immay caniac, a kinunana,

5 Agsaoca cadagiti amin a tattao ti daga, ken cadagiti sacerdote, a cunaem, Idi dacayo nagayunarcayo ken nagunnoy-cayo iti maicalima ken maicapito a bulan, cadagitoy met laeng pitopulo a tawen, ¿dacayo inaramidyo ti aniaman a panagayunar caniac, caniac met laeng?

6 Ket no mangancayo ken no uminum-cayo, ¿saancayo a mangán nga agpaay cadacayo met laeng, ken uminum nga agpaay cadacayo met laeng?

7 ¿Dicay denngen coma dagiti sao a ni Jehova impuccawna babaen dagidi immun-una a mammadto, idi a ti Jerusalem adda idi a nanaedan ken iti kinarang-ay, ket dagiti ciciudadna iti aglawlaw kencuana, ken ti Abagatan ken ti daga a sagneb isudat' idi nanaedan?

8 Ket ti sao ni Jehova immay ken Zacarias a kinunana,

9 Castoy ti sinao ni Jehova dagiti buybuyot, a kinunana, Agimatoncayo iti pudno a panangocom, ket iparangyo ti kinaimbag ken caasi tumunggal lalaki iti cabsatna;

10 ket dicay parigaten ti balo a babai, uray dagiti ulila, ti gangannaet, uray ti napanlaw; ket dicay palubusan a maysa cadacayo agpakinakem ti dakes iti pusona a maibusor ken cabsatna.

11 Ngem isuda dida kinayat nga impangag, ket inlikigda ti abagada, ken sinullatanda dagiti lapayagda, tapno dida mabalin ti dumngeg.

12 Wen, inaramidda ti pusoda a cas la maysa a bato a pamulinawen, tapno saanda a mangeg ti linteg, ken dagiti sao a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonna babaen ti Espirituna a naaramat dagidi immun-una a mammadto: gapuna immay ti dackel a pungtot a naggapu ken Jehova dagiti buybuyot.

13 Ket isut' maaramid, idi nga isu nagpuccaw, ket isuda dida kinayat nga impangag, iti casta agpucawdanto, ket diacto ipangag, cuna ni Jehova dagiti buybuyot;

14 ngem siac iwaracto ida iti maysa nga alawig iti tengnga dagiti amin nga il-ili nga isuda dida am-ammo idi. Castoy ti daga langalang idi iti calpasanda, iti casta nga awan ti tao a limmasat wenna nagsubli: agsipud ta ti nacaay-ayo a daga pinagbalinda a langalang.

Dumtenġ ti talna ken irarang-ay ti Sion.

Ti kinapudno ken kinalinteg maibilin. Dagiti sabali a nacion sapulendanto ni Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot immay caniac, a cunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Siac agimonac iti Sion iti dackel nga imon, ket agimonac gapu kencuana iti dackel a pungtot.

3 Castoy ti cuna ni Jehova: Siac maibusliac iti Sion, ket agnaedcto iti nagtengngaan ti Jerusalem: ket ti Jerusalem managanto Ti ciudad ti kinapudno; ken ti bantay ni Jehova dagiti buybuyot, Ti nasantoan a bantay.

4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agnaeddanto pay laeng dagiti lallacay ken babaket cadagiti daldalan ti Jerusalem, tunggal maysa agraman sarucodna iti imana a gapu iti kinalacayna.

5 Ket dagiti daldalan ti ciudad mapnodanto cadagiti ububbing a lallaki ken ububbing a babbai nga agay-ayamda cadagiti daldalanna.

6 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: No isut' nacascasdaaw cadagiti mata ti matda itoy nga ili cadagidiay nga aldaw, ¿isu coma met ti nacascasdaaw cadagiti matac? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, siac ispalecto ti ilic iti daga ti daya ken iti daga ti laud;

8 ket yegconto ida, ket isuda agnaeddanto iti nagtengngaan ti Jerusalem; ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda, iti kinapudno ken iti kinalinteg.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Pumigsada coma dagita imimayo, dacayo a mangipangag cadagitoy nga aldaw dagitoy a sao nga agtaud iti ngiwat dagidi mammadto nga addada idi aldaw a ti cimientito ti balay ni Jehova dagiti buybuyot isut' idi naicabil, ti templo met laeng, tapno mabangon coma.

10 Ta iti sacbay dagidiay nga aldaw awan ti tangdan iti lalaki, uray ania a tangdan nga agpaay iti animal; awan idi ti uray ania a talna iti daydiay a rumuar idi wenna sumrec, a maipunon iti cabusor; ta siac icabilconto amin a lallaki tunggal maysa a maibusor ken caarrubana.

11 Ngem siac saanacto iti matda ti day-

toy nga ili a cas cadagiti immun-una nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Ta *addanto* bucbukel ti talna; ti uvas itednanto ti bungana, ket ti daga itednanto ti apitna, ket dagiti langlangit iteddanto ti linnaawda; ket *aramidecto* a ti matda ti daytoy nga ili tawidenna amin dagitoy a banag.

13 Ket *maaramidto* nga, idinto a dacayo idi ti maysa a lunod iti tengnga dagiti nacion, O balay ti Juda ken balay ti Israel, iti casta isalacancayto, ket dacayto ti maysa a bendicion. Dicay agbuteng, *no di ket* palubosanyo a dagita imimayo pumigsada coma.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Cas idi pinanggepeco ti mangaramid iti dakes cadacayo, idi a dagiti ammayo ginargaridac nga agpungtot, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket diac nagbabawi;

15 iti casta manen panggepec cadagitoy nga aldaw ti mangaramid iti imbag iti Jerusalem ken iti balay ti Juda: dicay agbuteng.

16 Dagitoy isuda dagiti banag nga aramidenyonto: Tumunggal maysa cadacayo agsaonto ti pudno ken caarrubana; agimatoncayo ti panangocom iti kinapudno ken talna cadagiti ruruanganyo;

17 ket dicay palubosan a ti maysa cadacayo agpakinakem iti dakes cadagiti pusoyo a maibusor ken caarrubana; ket dicay ayaten ti naulbod a sapata: ta amin dagitoy isuda dagiti banbanag a guraec, cuna ni Jehova.

18 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot ummay caniac, a kinunana,

19 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Ti panagayunar iti maicapat a *bulan*, ken ti panagayunar iti maicalima, ken ti panagayunar iti maicapito, ken ti panagayunar iti maicapulo, isuntot' ragragsac ken ragrag-o iti balay ti Juda, ken naragsac a fifiesta: gapuna ayatenyo ti pudno ken talna.

20 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: *Maaramidto* pay, nga umayto dagiti il-ili, ken dagiti agnaed cadagiti adu a ciudad; ☉

21 ket ti agnaed iti maysa a ciudad apanto iti sabali, a cunana, Intayo dumawat a sireregta iti parabur ni Jehova, ken agsapul ken Jehova dagiti buybuyot: siac innacto met.

22 Wen, adu nga il-ili ken napipigsa a

nacion umaydanto a mangsapul ken Jehova dagiti buybuyot iti Jerusalem, ken dumawat iti parabur ni Jehova.

23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Cadagidiay nga aldaw *maaramidto*, a sangapulo a lallaki cumpetdanto, a naggapuda cadagiti amin a pagsasao dagiti nacion, cumpetdanto iti pingil ti cawes daydiay nga isut' Judio, a cunada, Dacami makiapancaminto kenca, ta dacami nangegmi a ti Dios adda kenca.

Ti padto a maibusor cadagiti nacion a caparanget ti Israel. Ti napacumbaba nga ari ti Sion ken ti nalawa a pagturayanna.

Ni Jehova bendicionannanto ti Juda.

9 Ti awit ti sao ni Jehova iti daga ni Hadrac, ket ti Damasco *isunto* ti lugar a paginanaan (ta ti mata ti lalaki ken dagiti amin a caputotan ti Israel isut' agturong ken Jehova);

2 ket ti Emat, casta met, a rumaip iti daya; ti Tiro ken ti Sidon, ta isudat' nasirib unay.

3 Ket ti Tiro binangonna kencuana met laeng ti sarikedked, ket nagurnong iti pirac a cas la iti tapuc, ken iti nasudi a balitoc a cas la iti pitac dagiti calcalsada.

4 Adtoy, ti Apo iccatennanto kencuana ti panagtagicuana, ket dadaelennanto ti pigsana iti taaw; ket isu malamutto iti apuy.

5 Ti Ascalon isut' makitananto, ken agbutengto; ti Gaza casta met, ket maparigatto unay; ken ti Accaron, ta ti buyana isunto ti maicabil iti pannacaibabain; ket ti ari mapucawto manipud iti Gaza, ket ti Ascalon saanto a manaedan.

6 Ket maysa a sapsing agnaedto idia Azoto, ket keltayect ti kinatangsit dagiti Filisteos.

7 Ket iccatelyo ti darana manipud iti ngiwatna, ken ti kinarimonna manipud iti baet dagiti ngipenna; ket isu met isunto ti mada nga agpaay iti Diostayo; ket isunto ti cas maysa a palungo idia Juda, ken Accaron a cas la maysa a Jebuseo.

8 Ket siac isadconto ti pacarso iti agliemut iti balayco a maibusor iti buyot, tapno awan ti lumasat weno agsubli; ket ti mamarigat dinto lumasaten iti nagtengngaanda; ta ita kinitac cadagiti matac.

9 Agragsacca iti napalalo unay, O babai nga anac ti Sion; dumar-ica, O anac a babai ti Jerusalem: adtoy; ti arim umay kenca; isut' nalinteg, ken addaan panangisalacan; napacumbaba, ket agsacay iti maysa nga asna, iti rabaw met laeng ti maysa nga urbon nga anac ti asna.

10 Ket siac iccatecto ti lugan a naggaput' Efraim, ken iti cabayo a naggaput' Jerusalem; ket ti ba-i a pakigubat maicatto; ket isu saennanto ti cappia cadagiti nacion: ket ti pagturayanna isuntot' manipud iti taaw aginggat taaw, ken manipud iti Carayan agingga cadagiti ungo ti daga.

11 No maipapan kenca met, ta gapu iti dara ti tulag linuc-atac dagiti baludmo manipud iti bito a kencuana awan ti danun.

12 Agbalicay iti sarikedked, dacayo a balud ti inanama: ita nga aldaw met laeng ipalawagco nga isublicto nga agdouble kenca.

13 Ta pinagrucnoyco ni Juda nga agpaay caniac, nakipagbiatac iti ba-i iti Efraim; ket dagdagecto dagiti annacmo a lallaki, O Sion, a maibusor cadagiti annacmo a lallaki, O Grecia, ket aramidencanto a cas la iti campilan ti maingel a lalaki.

14 Ket ni Jehova makitanto iti rabawda; ket ti panana apanto a cas iti kimat; ket ni Apo Jehova paguniennanto ti tangguyob, ket apanto a buyogan ti alipugpog ti abagatan.

15 Ni Jehova dagiti buybuyot isalacannanto ida; ket isuda alun-unendanto, ken payatendanto dagiti batbato ti pallatibong; ket uminudanto, ken agickisdanto a cas iti pannacaaramat ti arac; ket mapunnodanto a cas iti malucong, a cas la iti suli ti altar.

16 Ket ni Jehova a Diosda ispalennanto ida iti daydiay nga aldaw a cas la iti arban ti ilina; ta *cacasdanto* la cadagiti batbato ti balanat, a naitag-ay iti ngato iti rabaw ti dagana.

17 Ta amangan a cadackel iti imbagna, ken amangan a cadackel ti imnasna dagiti bucbukel aramidendanto dagiti bumabbaro a rumanag-ayda, ket dagiti babbaro nga arac cadagiti babbalasang.

Ni Jehova bendicionannanto ti Juda ken Israel.

10 Dumawatcayo ken Jehova iti tudo iti tiempo ti maud-udi a tudo, ken ni Jehova met laeng a mangaramid cada-

giti kimkimat; ket isu itdennanto cadauada dagiti nadecca a tudo, iti tumunggal maysa, root idia away.

2 Ta dagiti terafin nagsaoda iti kinaubaw, ket dagiti mammadto nacakitada iti ulbod; ket nagibagada cadagiti di pudno a tagtagainep, liwliwaenda iti barengbareng: gapuna apanda iti dalan a cas la iti carcarnero, maparigatda, ta awan ti pastor.

3 Ti pungtotco mapasge a maibusor cadagiti pastor, ket dusaecto dagiti calding a lallaki; ta ni Jehova dagiti buybuyot sinarungcaranna ti arbanna, iti balay ti Juda, ket aramidennanto ida a cada natataraki a cababayo iti paggugubatan.

4 Aggapu kencuana umayto ti bato ti suli, aggapu kencuana ti lanza, aggapu kencuana ti ba-i a pakigubat, aggapu kencuana ti tunggal agturay a maicuyog.

5 Ket isuda cacasdanto cadagiti maingel a tattao, a payatenda dagiti *cabusorda* iti pitac dagiti calcalsada idia paggugubatan; ket makigubatdanto, ta ni Jehova adda cadacuada; ket dagiti agsacay cadagiti cababayo mariribudanto.

6 Ket siac papigsaecto ti balay ti Juda, ken isalacannanto ti balay ni Jose, ket isublicto ida; ta siac addaanac caasi cadacuada; ket isudanto iti cas diac ida inwasi: ta siac ni Jehova a Diosda, ket siac ipangagcontanto ida.

7 Ket dagiti taga Efraim cacasdanto la iti maingel a lalaki, ket ti pusoda agragsacto a cas iti pannacaaramat ti arac; wen, dagiti annacda isut' makitadanto, ket agragsadanto; ti pusoda isuntot' naragsac ken Jehova.

8 Sultipac ida, ken urnongecto ida; ta siac sinubbotco ida; ket isuda umadudanto a cas la yaadua idi.

9 Ket ipurruaccontanto ida nga imula cadagiti il-ili; ket lagipendactanto cadagiti adayu a dagdaga; ket isuda makipagbiagdanto cadagiti annacda, ket sumublidanto.

10 Siac yaoncontanto ida met manen iti daga ti Egipto, ket urnongecto ida manipud iti daga ti Asiria; ket yegcontanto ida iti daga ti Galaad ken Libano; ket dinto masaracan ti lugar nga agpaay cadacuada.

11 Ket isu aglasatto iti tengnga ti taaw ti ladingit, ket cabilennanto dagiti palong iti taaw, ket amin dagiti caadalman ti Nilo agmagadanto; ket ti kinatangsit ti Asiria maipababanto, ket ti cetro ti Egipto pumanawto.

12 Ket papigsaecto ida ken Jehova; ket isuda agpagnadanto nga agsublisubli iti naganna cuna ni Jehova.

Dagiti dakes a pastor ipalubosda ti pannacadadael ti Israel.

11 Luctam dagita ruanganmo, O Libano, tapno ti apuy lamutenna dagita cancantingem.

2 Agdung-awca, O cayo a parwa, ta ti cantingen natuang, ta dagiti naimnas isudat' madadael: agdung-awcayo, O dacayo roboble ti Basan, ta ti natibker a bakir marugpo.

3 | Maysa a timec ti dung-aw dagiti agpaspastor! ta ti dayagda isut' madadael: | maysa a timec ti panagun'gor dagiti bumaro a leon! ta ti tangsit ti Jordan isut' narba.

4 Castoy ti kinuna ni Jehova a Diosco; Ipaarabmo ti arban ti pagpartian;

5 a dagiti agtagicua cadacuada papatayenda ida, ket panecnekanda cadagiti bagbagida met laeng a dida nacabasal; ket dagidiay a nangilaco cadacuada cunada, Bendito coma ni Jehova, ta siac nabacnangac; ket dagiti paspastorda met laeng dida caasian ida.

6 Ta siac diacto caasianen dagiti naed ti daga, cuna ni Jehova; ngem, adtoy, siac yawatonto dagiti lallaki tunggal maysa iti ima ti caarrubana, ken iti ima ti arina; ket isuda dadaelendanto ti daga, ket manipud iti imada diacto yawat ida.

7 Iti casta ti panangipaarabco iti arban ti pagpartian, pudno iti napanglaw ti arban. Ket innalac dagiti dua a sarucod; ti maysa ninagancot' Kinapintas, ket ti maysa ninagancot' Reprepot; ket ipaarabco ti arban.

8 Ket kineltayco dagiti tallo a pastor iti maysa a bulan; ta ti cararuac nautoyan idi cadacuada, ket ti cararuada met gimurada caniac.

9 Idin kinunac, diacto ipaarab: daydiay a matay, bay-anyo a matay coma; ket daydiay a makeltay, bay-anyo a makeltay coma; ket bay-anyo dagidiay a matda manganda tunggal maysa iti lasag ti sabali.

10 Ket innalac ni sarucodco a Kinapintas, ket isut' pinutedco a pinagsina, tapno burakec ti tulagco nga inaramidco cadagiti amin nga il-ili.

11 Ket isu naburac idi iti daydi nga aldaw; ket iti castoy ti napanglaw ti

arban a nagimden'g caniac naammoanna nga isut' idi ti sao ni Jehova.

12 Ket kinunac cadacuada, No dacayo panunutenyo a naimbag, itdenyo caniac ti tangdanco; ket no saan baybay-anyo. Iti casta kinatida ti tangdanco iti tallopulo a capisi a pirac.

13 Ket ni Jehova kinunana caniac, Isut' ipalladawmo iti agdamdamilyi, ti nasayaat a pateg a nacapatgac idi cada-cuada. Ket innalac dagiti tallopulo a capisi a pirac, ket impalladawco ida iti agdamdamilyi, idiy balay ni Jehova.

14 Idin pinutedco idi a pinagsina di sabali a sarucodco, a ni met laeng Reprepet, tapno burakec ti panagcabsat da Juda ken Israel.

15 Ket ni Jehova kinunana caniac, Alaem pay kenca dagiti aruateu ti nacuneng a pastor.

16 Ta, adtoy, bangonecto maysa a pastor iti daga, isu a dinto sumarungcar cadagidiay a makeltay, dinto met agbiruc cadagidiay a maiwara, saan met a mangagas iti daydiay a maburac, saan met a mangipaarab iti daydiay a nacaradad; no di ket sidaennanto ti lasag ti nalucmeg a carnero ken gislaennanto iti pinispisi dagiti cucona.

17 Asi pay iti awan cais-iscanna a pastor a mangbaybay-a iti arban! ti campilan addanto iti rabaw ti tackiagna, ken iti rabaw ti canawan a matana: ti tackiagna mamagmaganto unay, ket ti canawan a matana agsipngetto amin.

*Ti pannacabalin ni Juda a dumten'g.
Ti panagbabawi ti Jerusalem.*

12 Ti awit ti sao ni Jehova a maipapan iti Israel.

Castoy ti cuna ni Jehova, a mangyucrad cadagiti langlangit, ken mangicabil iti cimiento ti daga, ken mangbukel iti espiritu ti tao iti unegna:

2 Adtoy, aramidecto ti Jerusalem a tagayan nga agibar-ibar cadagiti amin nga il-ili iti agliemut, ket iti rabaw ti Juda met addanto iti panaglacub a maibusor iti Jerusalem.

3 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a siac aramidecto ti Jerusalem a bato a nadagsen a maipaay cadagiti amin nga il-ili; amin dagiti mangawit kencuana masugatanto iti nasaem unay; ket amin dagiti nacion ti daga maurnongdanto a sangcanunong a maibusor kencuana.

4 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova, cabilecto iti panagkigtot ti tunggal cabayo, ket iti agsacay kencuana iti kinamauyong; ket luctacto dagiti matac iti rabaŵ ti balay ti Juda, ket cabilecto iti panagbulsec iti tunggal cabcabayo dagiti il-ili.

5 Ket dagiti palango ti Juda cunadanto iti pusoda, Dagiti agnaed ti Jerusalem isudat' pigsac ken Jehova dagiti buybuyot a Diosda.

6 Iti daydiay nga aldaw aramidecto dagiti palungo ti Juda a cacasda la pagiccan ti apuy iti tengnga ti sungrod, ken cacasda aluten a sidarangngi iti tengnga dagiti binettec; ket lamutendanto amin dagiti tattao iti aglicmut, iti macanawan nga ima ken iti macatigid; ket *dagiti taga* Jerusalem agnaeddanto pay manen cadagiti luglugarda met laeng, idiy met laeng Jerusalem.

7 Ni Jehova isalacannanto met dagiti toltolda ti Juda nga umuna, tapno ti dayag ti balay ni David ken ti dayag dagiti naed ti Jerusalem didanto atiwen ni Juda.

8 Iti daydiay, nga aldaw ni Jehova ispalennanto dagiti naed ti Jerusalem; ket daydiay nga isut' nacapuy cadacuada casto la ken David iti daydiay nga aldaw; ket ti balay ni David casto la iti Dios, cas iti angel ni Jehova iti sangoda.

9 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, nga agawaacto a raeraken dagiti amin a nacion nga umayda a maibusor iti Jerusalem.

10 Ket mangibuyatacto iti balay ni David, ken cadagiti amin a naed ti Jerusalem, iti espiritu ti parabur ken ti cararag: ket cumitadanto caniac a sinalputda; ket agdung-awdanto a gapu kencuana, a cas ti maysa agdung-aw a gapu iti bugbugtong nga anacna a lalaki, ket addanto iti kinapait a gapu kencuana, a cas ti maysa adda iti kinapait a gapu iti inauna nga anacna.

11 Iti daydiay nga aldaw addanto dackel a dung-aw idiy Jerusalem, a cas iti panagdung-aw ni Adadremon idiy lobong ti Mageddon.

12 Ket ti daga agdung-awto, tumunggal familia a sipapacni; ti familia ti balay ni David a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni; ti familia ti balay ni Natan a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni;

13 ti familia ti balay ni Levi a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a

sipapacni; ti familia dagiti Semeitas a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni;

14 amin dagiti familia a matda, tunggal familia a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni.

Ti panagdalis ti Jerusalem. Ti pastor ni Jehova macabil.

13 Iti daydiay nga aldaw addanto maysa nga ubbog a silulucat agpaay iti balay ni David ken cadagiti naed ti Jerusalem, agpaay iti basol ken agpaay iti kinarugit.

2 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, nga iccactecto dagiti nagnagan dagiti idolos iti daga, ket isuda saandanto a malaglagipen; ket aramidecto met dagiti mammadto ken ti narugit nga espiritu a pumanawda iti daga.

3 Ket maaramidto nga, intono ti asinoman agpadtonto pay, isunton ni amana ken ni inana a nagputot kencuana cunadanto kencuana, Sica dicanto agbiag, nagsaoca iti ulbod iti nagan ni Jehova; ket ni amana ken inana a nangputot kencuana isut' salputendanto intono isu agpadto.

4 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a dagiti mammadto mababainandanto tunggal maysa iti sirmatana, intono isu agpadto; didanto met agcawes iti cagay a dutdotan a mangallilaw:

5 no di ket isu cunananto, Saanac a mammadto, siac agtartrabajoac iti daga; ta naaramidac a bag-en sipud pay idi kinabumaroc.

6 Ket maysa ti agcunanto kencuana, Ania dagitoy sugsgugat iti nagbaetan dagiti tactakiagmo? Isunton ti isungbatna, Dagita isuda a nacasugatac idiy balay dagiti gagayvemco.

7 Agriingca, O campilan, a maibusor iti pastorco, ken maibusor iti lalaki nga isut' caduac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot: sugatem ti pastorco, ket dagiti carneroc mawarawaradanto; ket siac ibatogconto ti imac iti rabaw dagiti babassit.

8 Ket maaramidto iti amin a caga, cuna ni Jehova, a dagiti dua a capaset kencuana makeltaydanto ket matayda; ngem ti maicatlo mabaybay-anto kencuana.

9 Ket yegconto ti maicatlo a capaset iti uneg ti apuy, ket guguracto ida a cas iti pirac a maguguran, ket isudicto ida a cas iti bahitoc a maisudi. Isuda awagandanto

ti naganco, ket ipangagcontu ida: cunaecto, Isu ti ilic; ket isuda cunaendanto, Ni Jehova isut' Diosco.

*Ni Jehova makipaggubat iti Jerusalem
a maicanuwas cadagiti cabusorna.
Ti sapasap a panagari ni
Jehova.*

14 Adtoy, maysa nga aldaw ni Jehova umay, intono ti sinamsammo mabingbingay iti nagtengngaam.

2 Ta urnongecto amin dagiti nacion a maibusor iti Jerusalem iti pananggubat; ket ti ciudad maalanto, ket dagiti balbalay matacawdanto, ket dagiti babbai mapilitdanto; ket ti cagudua ti ciudad mapanto iti pannacacayaw, ket ti matda cadagiti tattao saanto a makeltay iti ciudad.

3 Intono cuan ni Jehova mapanto, ket makigubatto a maibusor cadagidiay a nacion, a cas isu nakigubat idi iti aldaw ti bacal.

4 Ket dagiti sacsacana agtacderto iti daydiay nga aldaw iti rabaw ti Bantay dagiti Olivo, nga adda iti sangó ti Jerusalem iti daya; ket ti Bantay dagiti Olivo agpisanto iti nagtengngaanna iti agpadaya ken agpalaud, ket addanto maysa a nalawa a lobong; ket ti cagudua ti bantay maalisto nga agpaamianan, ket ti cagudua nga agpaabagatan.

5 Ket agtalawcayto iti lobong dagiti banbantayco, ta ti lobong dagiti banbantay dumanonto agingga iti Hasal; wen, dacayo agtalawcayto, a cas iti panagtalawyo iti gingined cadagiti aldaw ni Ozias nga ari ti Juda; ket ni Jehova a Diosco umayto, ken amin dagiti Sasanto a cumuyog kenca.

6 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, nga awanto ti lawag; dagiti nasilnag pumanawdanto:

7 Ngem isuntot' maysa nga aldaw a mammoan ken ni Jehova; saan nga aldaw, ket saan a rabii; ngem maaramidto, nga iti malem addanto lawag.

8 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a nabiag a dandanum rumnardanto nga aggaput' Jerusalem; ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti daya, ket ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti laud; isunto iti tiempo ti pudot ken lam-ec.

9 Ket ni Jehova isunto ti Ari iti rabaw ti amin a daga: iti daydiay nga aldaw isunto ni Jehova maymaysa, ken ti naganna maymaysa.

10 Amin ti daga maaramidto a cas iti Arabah, manipud iti Gabaa aginggana iti Remmon iti abagatan ti Jerusalem; ket isu maingatonto, ken agtaengto iti lugarna, manipud iti ruangan ni Benjamin agingga iti lugar ti umuna a ruangan, agingga ti ruangan ti suli, ken manipud iti torre ni Jananeel agingga cadagiti pagpesesan ti uvas ti ari.

11 Ket dagiti tattao agtaengdanto ken-cuana, ket awanton ti lunod; ket ti Jerusalem agtaengto a sitatalged unay.

12 Ket daytoy isunto ti saplit a ni Jehova pangcabilnanto cadagiti amin nga il-ili a nakigubat a maibusor iti Jerusalem: ti lasagda agibusto iti bayat nga isuda agtatacderda cadagiti sacsacada, ket dagiti matada agibusdanto cadagiti abutda, ket dagiti dilada agibusdanto cadagiti ngiawatda.

13 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a ti dackel nga ariwawa manipud ken Jehova addanto iti tengngada; ket isuda cumpetdanto tunggal maysa iti ima ni caarrubana, ket ti imana tumag-ayto a maibusor ken caarrubana.

14 Ket ni Juda met gumubatto a maibusor iti Jerusalem; ket ti sanicua dagiti amin a nacion maurnongdanto a matiption, ti balitoc, ken ti pirae, ken dagiti pagpagan-anay, iti dackel a kinawadwad.

15 Ket iti casta itinto didigra dagiti cabcabayo, iti mulo, iti camello ken ti asno, ken dagiti amin nga an-animal nga addadanto cadagidiay a pacpacarso, casto la iti daydiay a didigra.

16 Ket maaramidto, a tunggal maysa a mabaybay-an cadagiti amin a nacion nga immay a maibusor iti Jerusalem sumang-atto iti tinawenawen nga in agararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, ken in mangngilin iti fiesta dagiti tabernaculo.

17 Ket maaramidto, a ti asinoman cadagiti amin a famfamilia ti daga a di sumang-at iti Jerusalem nga in agararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, awanto ti tudo cadacuada.

18 Ket no ti familia ti Egipto saan a sumang-at, ken saan nga umay, awanto met cadacuada: ti didigra addanto isu a ni Jehova pangcabilnanto cadagiti nacion a di sumang-at nga in mangngilin iti fiesta dagiti tabernaculo.

19 Daytoy isunto ti dusa ti Egipto, ken dusa dagiti amin a nacion a di sumang-at

nga in mangngilin iti fiesta dagiti tabernaculo.

20 Iti daydiay nga aldaw addanto iti rabaw dagiti barongbarong dagiti cabcabayo, NASANTOAN KEN JEHOVA; ket dagiti bangbanga idia balay ni Jehova cacasdanto la malmalucong iti sangō ti altar.

21 Wen, tumunggal banga idia Jerusaleem ken Juda isuntot' nasantoan ken Jehova dagiti buybuyot; ket amin nga agidaton umaydanto ken mangaladanto cadacuada, ken aglutodanto kencuana: ket iti daydiay nga aldaw awanton ti maysa a Cananeo iti balay ni Jehova dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI MALAQUIAS.

Ti ayat ni Jehova ken Jacob.

1 Ti awit ti sao ni Jehova ken Israel iti pannacaaramat ni Malaquias.

2 Siac inayatcayo, cuna ni Jehova. Ngem dacayo cunayo, Iti ania ti nangayatam cadacami? Ni Esau saan aya a cabsat idi ni Jacob? cuna ni Jehova nupay casta inayatco ni Jacob;

3 ngem ginurac ni Esau, ket inaramidco dagiti banbantayna a maysa a langalang, ken *intedco* ti tawidna cadagiti chacal ti let-ang.

4 Agsipud ta ti Edom cunana, Dacami napababacami, ngem agsublicamto ket bangonenminto dagiti narnarba a luglugar; ni Jehova dagiti buybuyot cunana ti castoy, Isuda bangonendanto, ngem siac duprakteco; ket dagiti tattao naganendanto ida, Ti sacup ti kinadakes, ken Tattao a pagungtan ni Jehova iti agnanaanon.

5 Ket dagita matayo makitadanto, ken cunaenyonto, Ni Jehova maitan-oc coma iti labes ti sacup ti Israel.

6 Ti anac a lalaki dayawenna ni amana, ket ti adipen iti apona: no siac ngarud ti ama, sadino ti yan ti pannacadayawco? ket no siac ti apo, sadino ti yan ti panagbuteng caniac? cuna ni Jehova dagiti buybuyot cadacayo, O sacerdote, a manglalais iti naganco, ket dacayo cunaenyo, Iti ania ti nanglaisanmi iti naganmo?

7 Dacayo mangidatoncayo iti narugit a tinapay iti rabaw ti altarco, ket cunayo, Iti ania ti nangrugitanmi kenca? Iti daydiay a pagcunaenyo, Ti lamesaan ni Jehova isut' uuyawen.

8 Ket no dacayo mangidatoncayo ti bulsec nga agpaay iti daton, isut' saan a dakes! ket no mangidatoncayo ti pilay ken masakit, isut' saan a dakes! Isut' iparangmo ita iti agturaymo; maay-ayonto kenca? wenna awatennanto ta bagim? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Ket ita, agdawatac cadacayo, a maki-caasicayo iti parabur ti Dios, tapno mang-

ngaasi coma cadatayo: daytoy adda idi iti pamuspusanyo: isu awatennanto ti uray ania a bagbagiyo? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

10 O no adda coma maysa cadacayo idi a mangirikep coma cadagiti ruangan, tapno dicay coma pangnganganan ti *apuy iti* altarco iti barengbareng! siac awananac ay-ayo cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, diacto met awaten ti maysa a daton iti imayo.

11 Ta manipud iti lungacan ti init agingga iti lumnecanna ti naganco *isuntol'* dackel cadagiti Gentil; ket iti tunggal disso maidatonto ti incienso iti naganco, ken ti nadalus a daton: ta ti naganco *isuntol'* dackel cadagiti Gentil, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Ngem dacayo bassawanganyo ti naganco, iti daydiay a pagcunaenyo, Ti lamesaan ni Jehova narugitan, ket ti bungana, uray ti taraonna, isut' uuyawen.

13 Dacayo cunayo met, Adtoy, jamaangan a pannacabannog daydiay! ket simmayopcayo kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot; ket inyegyo ti naala iti pannacaranggas, ken ti pilay, ken ti masakit; iti casta dacayo yegyo ti daton: awatecto ngata daytoy iti imayo? cuna ni Jehova.

14 Ngem mailunod ti mangallilaw, nga addaan iti arbanna maysa nga animal a lalaki, ket agcari, ken mangidaton iti Apo iti maysa nga addaan pacapilawan; ta siac maysaac a dackel nga Ari, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket ti naganco isut' nacakigkigtot cadagiti Gentil.

Matubngar dagiti sacerdote. Macondenar dagiti basol iti uneg ti panagassawa.

2 Ket ita, O dacayo sacerdote, daytoy a bilin isut' agpaay cadacayo.

2 No dicayto ipangag, ket isut' dicay ipapuso, ti panangtedyo ti dayag iti naganco, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, isuntun ti panangibaonco ti lunod cada-cayo, ket ilunodconto ti panamendicion-

yo; wen, inlunodco idan, ta dacayo isut' dicay ipapuso.

3 Adtoy, siac tubngarecto ti putoty, ket iwarsicto ti ibleng cadagita ruprupayo, a ti ibleng met laeng dagiti fiestay; ket dacayo maisangaibellengcayto kencuana.

4 Ket dacayo maammoanyonto a siac imbaonco daytoy a bilin cadacayo, tapno ti tulagco makiadda coma ken Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

5 Ti tulagco nakiadda idi kencuana a biag ken talna; ket intedco ida kencuana tapno agbuteng coma; ket nagbuteng caniac, ket nagtaeng iti panagraem iti naganco.

6 Ti linteg ti kinapudno adda idi iti ngiwatna, ket ti kinalinteg saan idi a masarac cadagiti bibigna: isu nakipagna caniac iti talna ken kinalinteg, ket pinagsublina dagiti adu manipud iti kinadakes.

7 Ta dagiti bibig dagiti sacerdote aywananda coma ti pannacaammo, ket birukenda coma ti linteg iti ngiwatna; ta isut' babaonen ni Jehova dagiti buybuyot.

8 Ngem dacayo simmiasicayo iti dalan; dacayo nangtedcayo ti gapu a dagiti adu nagtibcolda iti linteg; dacayo dinadaelyo ti tulag ni Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Gapuna inaramidcayo met nga uya-wen ken paypayaten iti sangō amin dagiti tattao, a mayalubog iti dicay panangsalimetmet cadagiti daldalanco, no di ket addaancayo iti panangiduduma cadagiti tattao iti linteg.

10 ¿Datayo saantayo nga addaan maymaysa nga ama? ¿saan a maymaysa a Dios ti namarsua cadatayo? apayapay agaramid-tayo a sililiput tunggal tao a maibusor ken cabsatna, a bassawangantayo ti tulag dagiti ammatayo?

11 Ni Juda nagaramid a sililiput, ket ti kinarimon maaramid iti Israel ken iti Jerusalem; ta ni Juda binassawanganna ti kinasanto ni Jehova nga ay-ayatenna, ket nangasawa iti anacna babai ti sabali a dios.

12 Ni Jehova keltayennanto, agingga iti tao nga agaramid iti daytoy, iti daydiay nga agriing ken iti daydiay a sumungbat, iti ruar dagiti toltolda ni Jacob, ken iti daydiay a mangidaton ti daton ken Jehova dagiti buybuyot.

13 Ket aramidnyo manen daytoy: timpenyo cadagiti lulua iti altar ni Jehova, cadagiti sangsangit, ken cadagiti unnoy, iti casta nga isu dina ipategen ti

daton, isut' dina met awaten iti naimbag a nakem ita imayo.

14 Nupay dacayo cunaenyo, Apayapay? Ta ni Jehova isut' idi ti sarsi kenca ken iti asawa ti kinaagtutubom, a maibusor iti daydiay a nagaramidam a sililiput, nupay isu ti caduam, ken asawa ti tulagmo.

15 ¿Ket saan a nagaramid iti maysa, nupay addaan idi iti tidda ti Espiritu? Ket apayapay maysa? Isu binirucna ti putot a nadiosan. Gapuna aywananyo ti espirituyo, ket dicay palubosan iti uray siasino nga agaramid a sililiput a maibusor iti asawa ti kinagtutubona.

16 Ta siac guraec ti panagsina, cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, ken iti daydiay a mangabbong iti pagan-anayna iti ranggas, cuna ni Jehova dagiti buybuyot: gapuna aywananyo ti espirituyo, tapno dacayo dicay agaramid a sililiput.

17 Dacayo binannoganyo ni Jehova cadagiti sasaoyo. Nupay cunayo, Iti ania ti nangbannoganmi kencuana? Iti daydiay a pagcunaanyo, Tunggal maysa a mangaramid iti dakes isut' naimbag iti imatang ni Jehova, ket isu agregta cadacuada; wenna sadino ti yan ti Dios ti kinajusticia?

Idadateng ti ibaon ni Jehova. Ti panangtubngar ni Jehova. Ti panaglasin ti nalinteg ken ti dakes.

3 Adtoy, ibaonco ti babaonec, ket isu isaganananto ti dalan iti sangoc: ket ti Apo a birukenyo, umayto iti apagdaricmat iti templona; ket ti babaonen ti tulag, isu a calicagumanyo, adtoy, umay, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

2 Ngem siasino ti macabalin a mangibtor iti aldaw ti yaayna? ket siasinonto ti agtacder intono agparang? ta isut' cas la iti apuy ti aggugor, ken cas la sabon ti agpupuscol ti lupot:

3 ket isu tumugawto a cas iti agdaldalus ken aggugor iti pirac, ket gugorannanto dagiti annac ni Levi, ket dalusannanto ida a cas la iti balitoc ken pirac; ket isuda agidatondanto ken Jehova cadagiti datdaton iti kinalinteg.

4 Iti casta ti daton ti Juda ken ti Jerusalem isuntot' macaay-ayo ken Jehova, a cas la cadagidi aldaw idi ugma, ken cas la cadagiti daan a tawtawen.

5 Ket siac umasidegacto cadacayo iti panangocom; ket nasiglatacto a sarsi a maibusor cadagiti managanito, ken maibusor cadagiti mannakicamalala, ken maibu-

sor cadagiti naultod a mannapata, ken maibusor cadagiti mangidadanes cadagiti mangmangged cadagiti tangdanda, iti balo a babai, ken cadagiti ul-ulila, ken mangkillo iti gangannaet *iti calinteganna*, ken saan nga agbuteng caniac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

6 Ta siac, ni Jehova, diac agbaliw, gapuna dacayo, O annac ni Jacob, saancayo a maibus.

7 Nanipud cadagiti aldaw dagiti ammayo simmiasicayo cadagiti bilbilinco, ket dicay sinalimetmetan ida. Sumublicayo caniac, ket siac sumubliacto cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot. Ngem dacayo cunayo, Iti ania ti pagsublianmin-to?

8 ¿Ti maysa a tao tacawannanto ti Dios? nupay casta dacayo tacawandac. Ngem dacayo cunayo, ¿Iti ania ti nangtacawanmi kenca? Cadagiti apagcapulo ken datdaton.

9 Dacayo mailunodcayo iti panangilunod; ta tacawandac, daytoy amin met laeng a nacion.

10 Yegyo ti amin nga apagcapulo iti camalig, tapno adda coma taraon iti balayco, ket padasendac ita iti daytoy, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, no siac diacto luctan cadacayo dagiti ruruangan ti langit, ket ibuyatonto cadacayo ti maysa a bendicion, nga awanto ti lugar a macalaon *nga umawat*.

11 Ket ungtacto ti manangalun-un gapu cadacayo, ket isu dinanto dadaelenen dagiti bungbunga ti dagayo; uray ti uvasyo dinanto regregen dagiti bungana iti sacbay ti tiempo idia away, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Ket amin a nacion naganendacaytot' nagasat; ta dacayto ti namayengmeng a daga; cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

13 Dagiti sasaoyo isuda idi nabangad a maibusor caniac, cuna ni Jehova. Nupay cunayo, ¿Ania ti insaomi a maicaniwases kenca?

14 Dacayo kinunayo idi, Ubbaw ti panagservi iti Dios; ket ania a gunguna iti daydiay a nangaywananmi iti intalecna, ken daydiay a nagnaanmi a silaladingit iti saclang ni Jehova dagiti buybuyot?

15 Ket ita naganentayo a nagasat dagiti natangsit; wen, dagiti agaramid ti dakes isudat' narang-ay; wen, isuda sinulisogda ti Dios, ket agliclicda.

16 Iti casta dagiti nagbuteng ken Jehova nagsaoda ti maysa ken maysa; ket ni Jehova nagimdeng, ken dimngeg, ket maysa a libro a mangipalagip nasuratan iti saclangna, agpaay cadacuada a nagbuteng ken Jehova, ken cadagidiay nga agpanunot iti naganna.

17 Ket isudanto dagiti cucuac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, cucuac *met laeng*, iti aldaw a siac aramidec; ket igagacto ida, a cas iti panangigaga ti tao iti anacna met laeng nga agservi kencuana.

18 Iti casta agsublicayto ken mamaglasincayto iti nalinteg ken iti managdacadakes, iti daydiay nga agservi iti Dios ken iti daydiay nga di agservi kencuana.

Ti maudi a panangbalacad.

4 Ta, adtoy, ti aldaw umay, manguram a cas la horno; ket amin dagiti natangsit, ken amin dagiti agaramid iti dakes, isudanto ti punget; ket ti aldaw nga umay uramennanto ida, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a dinanto itidda cadacuada uray ramut uray sangá.

2 Ngem cadacayo nga agbuteng iti naganco runuarte ti init ti kinalinteg agraman macasalun-at cadagiti paypayacna; ket dacayo incayto, ken aglagtocayto a cas la iti urbon ti baca iti colloong.

3 Ket dacayo payatenyonto ti managdacadakes; ta isudanto dagiti dapdapu iti baba ti dapanyo iti aldaw a siac aramidec, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Lagipenyoy ti linteg ni Moises nga adipenco, nga imbilinco kenchana idia Horeb agpaay iti amin nga Israel, linlinteg met laeng ken bilbilin.

5 Adtoy, nga ibaonconto cadacayo ni Elias a mammadto iti sacbay nga umay ti dackel ken nacabutbuteng nga aldaw ni Jehova.

6 Ket isu isublinanto ti puso dagiti amma cadagiti annac, ken ti puso dagiti annac cadagiti ammada; di la ket ta siac umayac ket cabilec ti lubong iti panangilunod.

PALESTINA

EN TIEMPO DE CRISTO

Escala en millas Inglesas.

EL MAR GRANDE
(Mediterraneo)

TETRARQUIA DE LISANIAS

Sidon

DAMASCO

Sarepta

M. Libano

M. Hermon

Tiro

CEASAREA DE FILIPO

Aguas de Merom

ITUREA

Ptolemais

Capernaum

Betsaida

Magdala

Tiberias

Canan

NAZARET

M. Tabor

Decapolis

TRACONITE

TETRARQUIA DE ANTIPAS

Endor

Nain

CEASAREA

Dotan

Salim

Gerasa

SAMARIA

Enon

PEREA

Apolonia

M. Ebal

Samaria

M. Gerizim

Sicar

Silo

El Yordan

Ramot-galaad

Jaboc

Penuel

Joppe

Rabot-ammon (Filadelfia)

Liddar

Betel

Jerico

eshebon

Azotoo

Nicopolis

Emmaus

Rama

Betabara

Ascalon

Getsemani

JERUSALEM

M. Olivo

Betania

M. Negro

Lachish

Getsemani

BELEN

Betania

Bedrot

Gaza

Hebron

Macaerus

Gerar

Getsemani

Hebron

Acoer

Beer-seba

Desierto de Judia

MAR SALADO

R. Arnan

ARABIA

34° 30'

35°

36°

30'

PLANO
de la
ANTIGUA JERUSALEM

Escala en pies Engleses
0 500 1000 1500 2000ft

MAPA
 Ilustrando los Viajes Misericordiosos
 del APOSTOL PABLO

